LEXICON

MANVALE

HEBRAICVM ET CHALDAICVM

IN

VETERIS TESTAMENTI LIBROS

POST

EDITIONEM GERMANICAM TERTIAM

LATINE ELABORAVIT

MVLTISQVE MODIS RETRACTAVIT ET AVXIT

GVIL. GESENIVS

PHILOS. ET THEOL. DOCTOR HVIVSQVE IN ACADEMIA HALENSI P. P. O. BORVSSIAE REGI A CONSILIIS IN SENATV SACRO ACADEMIARVM REGIARVM BORVSSICAE ET INSCRIPTIONVM LITTERARVMQVE HVMANIORVM PARISIENSIS AD EPISTOLARVM COMMERCIVM SOCIVS, SOCIETATVM ASIATICARVM PARISIENSIS ET LONDINENSIS, SOCIETATIS PHIL. CANTABRIGIENSIS, HIST. THEOL. LIPSIENSIS SODALIS.

Dies diem docet.

LIPSIAE MDCCCXXXIII

SVMTIBVS TYPISQVE FR. CHR. GVIL. VOGELII.

Γίνεσθε δόκιμοι τραπεζῖται.

Dictum Servatoris ἄγραφον, Clem. Alex.
Strom. I. p. 354.

VIRIS ILLVSTRIBVS

PETRO A BOHLEN

LINGVARVM ORIENTALIVM IN ACADEMIA REGIOMONTANA P. P. O.

ANDREAE THEOPHILO HOFFMANNO

THEOLOGIAE DOCTORI ET IN ACADEMIA JENENSI P. P. O.

MAGNO SAXONIAE DVCI A CONSILIIS ECCLESIASTICIS

HERMANNO HVPFELD

THEOLOGIAE DOCTORI EIVSQVE ET LINGVARVM ORIENTALIVM

PROFESSORI IN ACADEMIA MARPVRGENSI

AEMILIO ROEDIGERO

PHILOSOPHIAE ET L. L. O. O. PROFESSORI HALENSI

traderet. Quanquam intelligebam, operis maioris editionem hoc novo labore suscepto magis etiam retardatum iri, nolebam tamen optimorum virorum desiderio deesse, nec plane importuna erat totius Lexici inter ipsum interpretandi negotium retractandi sive occasio sive necessitas. In me recepi igitur munus delatum et frigentibus interea Thesauri prelis triennii labore strenuo, quanquam aliquoties interrupto, hanc editionem ita adornavi, ut non desperem fore, ut ad ipsas litteras hebraeas promovendas aliqua utilitas inde redundet.

Qua autem ratione quum maiorem in molem excreverit liber, haud visum est nunc in limine eius repetere, quae in Prolegomenis ad secundam et tertiam editionem germanicam de Lexici hebraei fontibus, subsidiis eorumque usu uberius disputata sunt, sed praecipuas modo, quas in hac editione elaboranda secuti simus rationes, paucis commemorasse satis habuimus.

Ac *primum* quidem in tribus primis alphabeti litteris maioris operis latini, cui Thesauri titulum fecimus, epitomen dedimus ad litterarum ordinem digestam: in reliqua libri parte raro in verbis germanicis latine reddendis acquievimus, sed alia auximus et virorum doctorum magis quam tironum usibus accommodavimus, alia plane de integro

retractavimus, saepe etiam commentarios copiosiores in usum Thesauri elaboratos inseruimus paucioribus verbis comprehensos, omissis quae ab hoc instituto aliena viderentur. *Deinde*, quod editione tertia coëperam, ut radicum hebraearum internam et nativam potestatem, ex qua reliquae translatae tanquam ex fonte profluxerunt, quoad eius fieri posset, penitus indagarem, id strenue persecutus sum magna cum voluptate in eo nunc ingenium exercens: eaque in re, ut dicam quod sentio, linguis cognatis (quarum loquendi usus saepius ex hebraeo pendere videtur, quam vicissim) non magis adiutus sum, quam et elementorum et radicum mutua necessitudine subtilius observata, radicibusque trilitteris ad stirpes bilitteras, easque magnam partem onomatopoëticas, revocatis. Contigit nobis hoc pacto, in multo pluribus, quam editione tertia, radicibus significationis diversitatem ad unam notionem primariam revocare: quanquam non negligendum est, passim prorsus alienae originis vocabula iisdem litteris scribi. Neque mediocrem in hac opera fructum attulit radicum indogermanicarum (sanscritae, persicae, graecae, latinae, gothicae, et quae his finitimae sunt) comparatio, quarum cum *radicibus* semiticis (utut magna fuerit *grammaticae rationis* diversitas) necessitudinem nunc indies

magis agnoscunt quicunque ex scholarum hebraearum graecarumque umbra ad totius Asiae linguas illustrandas evolarunt, quamque multo latius patere, quam vulgo creditur, etiam hoc nostro libro ostendisse nobis videmur. *Tum* assiduam curam impendi variis vocabulorum significationibus (sunt autem, quibus permagna est significatuum varietas) de novo digerendis, prout vel linguae latinae rationes postulabant, vel dialectica quaedam in dispescendis notionibus subtilitas, quam in prima huius libri descriptione minus curaveram, frequentiorum notiorumque vocabulorum significationes constituisse, collegisse, exemplis firmasse, et populari quodam naturalique modo descripsisse satishabens, in rariorum incertorumque vera potestate exploranda atque in erroribus avitis eliminandis praecipuam fere laudem ponens (v. praef. ad Lex. maj. ed. I. T. II.). In quo digerendi negotio quum et diligenter et feliciter nuper elaborasse viderem Ven. Winerum ***), hunc in significationum ordine (ut hic nos in ipsis significationibus definiendis et colligendis) saepe secuti sumus, nisi forte, quod haud raro factum, significatio nativa a me

***) Io. Simonis Lex. manuale hebr. et chaldaicum. Post Eichhornii curas denuo castigavit cet. Geo. Ben. Winer. Ed. IV. Lips. 1828.

aliter definita alium ordinem postulabat. *Denique*, quem iam editione tertia accuratius et copiosius tractaveram, locum de particulis (et pronominibus), eum pro huius libri modulo auxi et emendavi, examinatis maxime his, quae in hoc genere disseruit Winerus, magnam partem subtiliter et ingeniose, passim tamen artificiosius disputata, in iis maxime, quae ex linguarum semiticarum indole et usu potius quam ex ingenio et ex graecae latinaeque linguae analogia iudicanda erant.

Caeterum et in elaborando hoc libro et in speciminibus typographicis castigandis (qua in re egregiam operam nobis navavit Roedigeri nostri perspicacitas et exquisita doctrina) id egimus, ut a vitiis etiam minutis, quae ex una editione in aliam, ex uno libro in alios transire solent, purgata haec editio prodiret: quanquam communem humanitatis sortem etiam nos expertos esse animadvertimus.

Faxit autem Deus O. M., ut hic quoque studiorum, in quibus per quinque fere lustra habitavimus, fructus in litterarum sacrarum et ecclesiae christianae commodum cedat!

Dabamus Halae, Cal. Novembr. MDCCCXXXII.

Litteris hebraeis maximis exscriptae sunt radices s. vocabula nativa sive verba sunt, sive nomina. *Cifris romanis* vel vocabulis vel singuli significationibus praemissis diversa eorum origo declaratur. In nominibu propriis virorum et mulierum ignobiliorum eo usi sumus compendio, u *n. pr. m.* poneremus pro *n. pr. viri, n. pr. f.* pro *n. pr. mulieri* singulos autem homines idem nomen proprium gerentibus numeris arabic apposito S. S. loco designaremus.

א

Nomen huius elementi, ut reliqua elementorum nomina, phoenicíae originis *bovem* significat i. q. hebr. אֶלֶף, teste iam e veteribus scriptoribus Plutarcho (Quaest. Sympos. IX, 2), qui Aleph litteram caeteris praeponi scribit *διὰ τοὺς Φοίνικας οὕτω καλεῖν τὸν βοῦν*. Ductum est nomen a forma huius litterae in alphabeto antiquissimo, quae capitis bovini elementa rudius referebat, et hodieque in scriptura phoenicia comparet: . *Ubi numeri nota est*, *unitatis* numerum, binis vero punctis superne appositis (א̈) *millenarium* significat.

Ex litteris gutturalibus Aleph lenissimam habet pronunciationem, et leni gutturis, vel potius pulmonis, halitu profertur, ut Graecorum spiritus lenis, Gallorumque *h* in voculis *habit*, *homme*, quem nostrates, quoniam elocutione assequi non possunt, plane praetermittere solent. Atqui quum ex communi quadam linguarum imprimis semiticarum consuetudine (vide, quae ea de re disputavit Ewaldus in Gramm. hebr. §. 31) litterae fortiores et asperiores temporis decursu paullatim emollitae sint et lenioribus cesserint, vides, cur in Aramaismo, in Hebraismo sequiore et in Arabismo litterae paullo fortiores ח et ע saepe emolliantur in א v. c. הִתְקַטֵּל, ܐܬܩܛܠ; הִקְטִיל, ܐܩܛܠ, אַקְטֵל; אָמוֹן Jer. 52, 15 pro הָמוֹן copia; הַל arab. آل cet. Sed vicissim etiam א nonnunquam transiit in ה et ע, et universe hae litterae, utpote pronuntiatione sibi admodum vicinae, saepissime inter se permutatae sunt. Cf. הֵיךְ in sequiore Hebraismo pro vulgari אֵיךְ; אָבִיב arista, cf. syr. ܗܒܒܐ flos; בָּאָה et בָּהָה, לָאָה et לָהָה; it. אָגַם et עָגַם tristis fuit; אוּד et עוּד verti (utrumque etiam in lingua Aethiop.); גָּאַל et גָּעַל polluit, maculavit; תָּאַב et תָּעַב detestatus est; גָּמָא et גָּמַע ligurrivit, bibit; פִּתְאֹם subito, a פֶּתַע temporis momentum cet.

Ubi magis etiam emolliendа est haec littera, transit in quiescibiles ו et י, ut אָחַד et יָחַד univit; אָלַף ܝܠܦ didicit; רְאֵם, רֵים bubalus; lus; בּוֹר pro בְּאֵר puteus. Quo factum est, ut complura verba מא significatu congruant cum verbis עו (cf. Gramm. §. 66, 3) אָרַשׁ et דּוּשׁ; אָנַשׁ syr. ܢܫ aegrotavit.

Ad *vocum conformationem* quod attinet, notandum est 1) Hebraeos saepius א vocali carens ab initio vocum abjicere per aphaeresin, velut אֲנַחְנוּ, נַחְנוּ nos; אֲשֶׁר seriori tempore שֶׁ qui, quae, quod; אֶחָד et חַד unus (Ez. 33, 30); הָסוּרִים pro הָאֲסוּרִים (Eccl. 4, 14) cf. Lehrgeb. p. 135. 136. — At iidem etiam 2) saepenumero praeponere solent ab initio vocabulorum א prostheticum (cf. Lehrgeb. §. 35, 1.) Vide אֲבַטִּיחִים, אֲגַפִּים, אֲבַעְבּוּעֹת, אֲדַרְכּוֹן. Idque tunc potissimum fieri solet, ubi vocabulum a duabus consonantibus Schwa mobili tantum distinctis incipit veluti זְרוֹעַ,

סְגוֹל אֶשְׁכֹּל aram. אֶזְרוֹעַ brachium; uva (in quibus utraque forma usu venit), it. אֶפְרוֹחַ pro פְּרוֹחַ proles; אֶגְרֹף (pro גְּרֹף) pugnus; אֶתְנַן (pro תְּנָן) donum; אַכְזָב (pro כָּזָב) mendax. Cf. Graecorum χθές et ἐχθές heri, ac similia quaedam in sermonis latini ad francogallicum transitu: *spiritus, esprit; status, état*. Ex Syrorum more א praefigitur etiam litterae Jod, ut יִשַׁי et אִישַׁי Isai (1 Par. 2, 12).

אב *constr.* אֲבִי, cum suffix. אָבִי, אָבִיךָ, אֲבִיכֶם, 1 pers. אָבִי (ab אָב) Plur. אָבוֹת, *constr.* אֲבוֹת c. suff. אֲבוֹתֵיהֶם, אֲבֹתָם et אֲבוֹתֵיכֶם, אֲבֹתַי m. *pater*, nom. primitivum (v. not. 1.) omnibus linguis semiticis commune (arab. أَبٌ, constr. أَبُو, أَبَا, أَبِي, chald. et syr. אַבָּא ܐܰܒܳܐ).

Sed patris vc. saepe latius patet (v. Fesselii Adv. sacra VI, 6), dicitur enim 1) *de quovis ex maioribus* (Ahn, Ahnherr) 1 Reg. 15, 11. 2 Reg. 14, 3. 15, 38. 16, 2 cet., ut de avo Gen. 28, 13. 31, 42. 32, 10. 37, 35, proavo Num. 18, 1. 2. 1 Reg. 15, 11. 24 cet. Jes. 43, 24: אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן חָטָא collective: *maiores tui antiquissimi peccarunt*. Saepissime ita in Plur. אָבוֹת maiores Gen. 15, 15. Ps. 45, 17. De formula נֶאֱסַף אֶל־אָבוֹת v. sub voc. אָסַף.

2) de *conditore, auctore gentis* Gen. 10, 21. 17, 4. 5. 19, 37. 36, 9. 43. Jos. 24, 3. Huc referas Gen. 4, 21: *pater omnium, qui citharam tibiamque tractant* i. e. musicorum familiae conditor, inventor artis musicae.

3) de *auctore* rei, spec. de creatore Iob. 38, 28: *num pluviae est pater?* i. e. creator. Et hoc quidem sensu Deus vocatur *pater hominum* Jes. 63, 16. 64, 7. Deut. 32, 6. cf. Jer. 2, 27. — Hae omnes translationes ab originis notione proficiscuntur: accedunt aliae amore et cura patris, ab honore debito cet. ductae. Namque

4) *pater* dicitur etiam de *alto nutritore*, qui parentis more bene ciis de aliis meretur. Iob. 29, 16: *p ter eram egenis*. Ps. 68, 6: *pa orphanorum*. Jes. 22, 21: *pater colarum Hierosolymae* (ita El kimus dicitur praefectus palati Jes. 9, 5 Messias dicitur: י עַד *pater* (populi) *sempiternus*. (*pater patriae* ap. Romanos). eadem metaphora Deus vocatur] ter piorum regumque terrae, utrique etiam filii Dei vocan 2 Sam. 7, 14. 1 Par. 17, 13. 22, Ps. 89, 27. 28. Quoniam pa est, instituere liberos,

5) dicitur de *magistro* 1 Sa 10, 12 atque hinc sacerdotes prophetae, utpote magistri div auctoritate instructi, patris nom honoris causa salutantur, etian regibus 2 Reg. 2, 12. 5, 13. 6, 13, 14. (cf. 8, 9.) Iudd. 17, 1 *sis mihi pater et sacerdos*. 18, (Sic Rabbini etiam אָבוֹת vocab tur; neque aliter intelligendi s *patrum* ecclesiae, *papae*, *sanct simi patris* cet. tituli honorific Eodem fere pertinet, quod

6) spec. *Pater regis* dicitur qui regi est a consiliis supren quem hodie *Wesirum* appell Orientales. Gen. 45, 8: שָׂמַנִי לְאָב לְפַרְעֹה *constituit me patrem Ph raonis*. Ita Hamanus dicitur δε τερος πατὴρ Artaxerxis (Esth. 13. LXX.) cf. 1 Macc. 11, 32 turc. أتابك h. e. pater prince it. *Lala* pater, de Wesiro dict v. *Iablonskii* Opusc. ed. te Wa T. I. p. 206. et *Barhebraei* Chr syr. p. 219. lin. 15. Hoc ips intelligebant veteres nonnulli int pretes, quos Lutherus quoque cutus est, אַבְרֵךְ (Gen. 41, 4 explicantes *patrem regis* vel *te rae, regni*.

7) Adhibetur denique *intim*

necessitudini significandae Iob. 17, 14: לַשַּׁחַת קָרָאתִי אָבִי אָתָּה *foveae* (sepulcro) *dixi, tu pater meus es:* in altero hemist. *et mater sororque vermibus*, cf. Ps. 88, 19.

8) Apud Arabes et Aethiopes patris vc. etiam ad *possessorem* transfertur, et dr. de eo, qui aliqua re pollet, eaque praeditus est ex. gr. أبو شلم pater odoris i. e. arbor odorifera. Ita apud Hebraeos tantummodo in nomm. pr. v. c. אֲבִשָׁלוֹם pater pacis i. e. pacificus.

Not. 1. Nomen illud licet forma sua grammatica analogiam verborum לה sequatur, ut quasi pro אָבָה dictum putes (Lehrgeb. §. 118), certissime tamen primitivum habendum est. Etenim vocabula אָב pater, et אֵם mater, simplicissimos infantis balbutientis sonos labiales imitantur, sicuti πάπας (παππάζω) *papa, pappus, avus,* persic. بابا. — Pro usitata status constr. forma אֲבִי antiquitus etiam dictum est אָב, adeoque אַב (ut יַד, יֶרְכָּם), neque vero nisi in nominibus propriis compositis אַבְרָהָם, אֲבִשָׁלוֹם, אֶבְיָתָר, quamquam in his quoque saepius invenitur אֲבִי, ut אֲבִימֶלֶךְ, אֲבִיעֶזֶר. Semel (Gen. 17, 4. 5), ut nominis אַבְרָהָם etymon statim in oculos incurreret, אַב in ipso contextu positum.

Not. 2. Dubiae interpretationis est Iob. 34, 36: אָבִי יִבָּחֵן אִיּוֹב Vulg. *pater mi, probetur Iobus* etc. Quodsi enim אָבִי pro Dei compellatione habes, sententia languet. Haud male Chaldaeus: *velim exploretur Iobus*, אָב vel אָבָה *voluntatem* s. desiderium vertens, a rad. אָבָה, quamquam huius formae nullum aliud vestigium exstat. Non displicet Willmeti coniectura אַךְ תִּבָּחֵן legentis.

אַב, c. suff. אֲבִי (1 pers.), אֲבוּךְ, אֲבוּהִי, plur. אֲבָהָן (littera ה inserta est, cf. אַמְהָה) chald. *pater* i. q. hebr. אָב Dan. 2, 23. Esr. 4, 15. 5, 12. De avo fort. dr. Dan. 5, 2.

אֵב (a rad. אָבַב) m. *viror*, de herba. Iob. 8, 12: עֹדֶנּוּ בְאִבּוֹ *adhuc illud* (gramen) *in virore suo*, i. e. adhuc viret. Cant. 6, 11: אִבֵּי הַנָּחַל *virores vallis*. Vulg. *poma*, ex usu loquendi Chaldaeorum. Arab. أَبّ pabulum viride.

אֵב chald. (a rad. אָבַב) *fructus*. Cum suff. אִנְבֵּהּ (ubi Dagesch forte resolutum in Nun) Dan. 4, 9. 11. 18. In Targg. saepe pro פְּרִי.

אבב radix Hebraeis inusitata. Chaldaeis in *Pa.* אַבֵּב est *fructus protulit*, maxime primos et praecoces, Syris ܐܒܒ *flores produxit*. Arabibus pariter atque Hebraeis virendi et progerminandi vim habuisse videtur, vide derivata אֵב (viror) אָבִיב (arista). Primariam potestatem fuisse putem *protrudendi*, cum impetu progerminandi, germ. *treiben*, unde אֵב *junger Trieb*, ut vicinum sit radd. אָבָה, יָאַב, אָהַב desiderii, studii vim habentibus, v. אָהַב.

אֲבַגְתָא n. pr. pers. eunuchi in aula Xerxis. Esth. 1, 10. (De etymo v. בִּגְתָא).

אָבַד fut. יֹאבַד et (in fine incisorum) יֹאבֵד 1) pr. *amissus est, sich verlieren, sich verloren haben*, impr. de ove amissa et oberrante (arab. أبد aufugit fera in desertum, ibique qs. evanuit, *sich in der Wüste verlieren*). שֶׂה אֹבֵד ovis amissa et oberrans Ps. 119, 176. cf. Jer. 50, 6. Ez. 34, 4. 16. De hominibus Jes. 27, 13: הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר *qui in Assyria oberrant*, exulantur. Deut. 26, 5: אֲרַמִּי אֹבֵד *Aramaeus oberrans*; nec non de rebus, ut de rivis in deserto evanescentibus Iob. 6, 18; et metaph. de sapientia exstincta Jes. 29, 14. — Hinc 2) *periit, interiit* (Syr. Sam. id. Arabes hoc sensu usurpant vicinum

(بَادَ), de hominibus aliisque animantibus intereuntibus (Ps. 37, 20. Iob. 4, 11), interdum adiectis verbis מֵעַל הָאָרֶץ Deut. 4, 26. 11, 17. Jos. 23, 13. 16; it. de terra domibusque, quae vastantur Jer. 9, 11. Am. 3, 15; metaph. de spe, voto, desideriis, quae irrita cadunt Ps. 9, 19. 112, 10. Prov. 10, 28. 11, 7. Ez. 12, 22. Constr. sq. לְ pers. 1 Sam. 9, 3. 20; it. sq. מִן Deut. 22, 3. Iob. 11, 20: מָנוֹס אָבַד מִנְּהֶם *refugium periit iis.* Jer. 25, 35. Ps. 142, 5. Ez. 7, 26: תּוֹרָה תֹּאבַד מִכֹּהֵן וְעֵצָה מִזְּקֵנִים *lex peribit sacerdoti et consilium senibus.* cf. Jer. 18, 18. 49, 7. Hinc Deut. 32, 28: גּוֹי אֹבַד עֵצוֹת *gens, cuius consilium periit,* Vulg. consilii expers. Jer. 4, 9: יֹאבַד לֵב הַמֶּלֶךְ *peribit cor regis* (prae metu et terrore). Iob. 8, 13: וְתִקְוַת חָנֵף תֹּאבֵד *et* (sic) *perit spes improbi.* Ps. 9, 19. 112, 10. Prov. 10, 28. — 3) *perditus, miser, infelix fuit.* Part. אֹבֵד miser. Iob. 29, 13. 31, 19. Prov. 31, 6.

Pi. אִבַּד 1) *pro amisso habuit (verloren geben)* Eccl. 3, 6. — 2) *oberrare fecit, dispersit* (gregem) Jer. 23, 1. — 3) *perire fecit, perdidit.* Eccl. 7, 7: וִיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה *largitio perdit* i. e. corrumpit *animum.* Seq. מִן exstirpavit ex aliqua re Jer. 51, 55. Spec. a) *vastavit,* de rebus inanimatis, 2 Reg. 19, 18. Num. 33, 52. Deut. 12, 2 אִבֵּד הוֹן dilapidavit rem familiarem Prov. 29, 3. b) de hominibus: *occidit, necavit, exstirpavit* Esth. 3, 9. 13. 2 Reg. 11, 1. 13, 7.

Hiph. הֶאֱבִיד i. q. Pi. *perdidit, delevit,* ut homines populosque Deut. 7, 10. 8, 20; interdum additis verbis מִקֶּרֶב הָעָם Lev. 23, 30, מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם Deut. 7, 24, it. vastavit terram Zeph. 2, 5, ademit spem Iob. 14, 19. — Rarissime א in 1 fut. quiescit, אֹבִידָה pro אַאֲבִידָה Jer. 46, 8. Vocabula derivata statim sequuntur omnia.

אֲבַד, fut. יֵאבַד, chald. *periit.* [...] 10, 11.

Aph. הוֹבֵד fut. יְהוֹבֵד, inf. הוֹבָדָה [...] *perdidit, occidit* Dan. 2, 12. 24. *Hoph.* (Hebraeorum m[...] formatum) הוּבַד 7, 11.

אֹבֵד m. 1) *miser, infelix,* v. v[...] bum no. 3. 2) nom. participi[...] (v. Lehrgeb. p. 488) *interi[...]* Num. 24, 20. 24.

אֲבֵדָה f. (cum Zere impuro) 1) *perdita, amissa,* Ex. 22, 8. L[...] 5, 22. 23. 2) i. q. אֲבַדּוֹן *lo[...] exitii, vorago* (de orco) Pr[...] 27, 20. in Chethibh.

אֲבַדּוֹן m. 1) *exitium* Iob. 31, [...] — 2) *locus exitii, barathru[...]* ut fere synon. sit voc. שְׁאוֹל I[...] 26, 6. 28, 22. Prov. 15, 11.

אַבְדָן m. verbale Pihelicum pro [...]דָּן *occisio, caedes* (eamque ob c[...]sam Daleth habens raphatu[...]) Esth. 9, 5.

אָבְדָן *st. constr.* אָבְדַן id. *exitiu[...] interitus* Esth. 8, 6.

אָבָה fut. יֹאבֶה pr. adspiravit, [...] radd. ut forma ita significatione [...]cinas אָוָה, יָאַב, תָּאַב, it. [...]הַב חָבַב lat. *aveo,* inde 1) *propens[...] proclivis, pronus fuit, volu[...]* praeter Jes. 1, 19. Iob. 39, 9 u[...]que cum negandi particula. Cons[...] c. inf. vel nudo Deut. 2, 30. 10, [...] 25, 7. Jes. 30, 9. vel cum praefi[...] לְ, quod quidem posterius magis p[...]destris orationis est. Lev. 26, [...] 2 Sam. 13, 14. 16. Exod. 10, 2[...] לֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם *noluit eos dimitt[...]re,* Iob. 39, 9: הֲיֹאבֶה רֵים עָבְדֶךָ *an volet bubalus tibi servir[...]* Legitur etiam c. acc. Prov. 1, 25[...] absolute, Jes. 1, 19: [...] תֹּאבוּ וּשְׁמַעְתֶּם *si faciles vos praebetis obeditis.* Prov. 1, 10. C. dat. pe[...] *facilem se praebuit alicui, obte[...]peravit, obsecutus est* (saepe c[...] synonymo שָׁמַע לְ) Ps. 81, 12. D[...]

13, 9. Prov. 1, 30. — 2) *desideravit, cupivit, eguit*, quae significatio comparet certe in nominibus derivatis אֲבוֹי, אֶבְיוֹן, אֲבִיּוֹנָה. — 3) Apud Arabes vim habet plane contrariam *nolendi, recusandi, fastidiendi*, ut respondeat Hebraeorum לֹא אָבָה. Cave vero, ne hanc significationem plane contrariam putes. Etenim inclinandi potestas (*sich neigen, geneigt seyn*) apud Hebraeos relata est ad *propensionem* bonamque voluntatem (*Zuneigung*), apud Arabes ad *declinationem* (*Abneigung*), animum alienum et fastidium; unde مَأْبِى aqua palustris, putida, pr. fastidium movens, أَبَاءَةٌ arundo palustris (cf. אֲגַם, אַגְמוֹן.) V. אֵבֶה, et reliqua derivata no. 2.

אֵבֶה m. *arundo, papyrus*, i. q. arab. أَبَاءَةٌ collect. أَبَاءٌ (v. rad. *no.* 3, quanquam vc. hebraeum etiam simpliciter ab arundinis capite declinato, demisso dictum esse potest, cf. Jes. 58, 5). Semel obvium. Iob. 9, 26: אֳנִיּוֹת אֵבֶה *navigia arundinacea*, ex papyro nilotica contexta, quorum frequentissimus apud Aegyptios atque Aethiopes usus erat (cf. Comment. meum ad Jes. 18, 2), propter insignem nimirum, qua super aquas ferebantur, velocitatem. Alii cum Symm. vertunt *naves desiderii* i. e. summo desiderio ad portum deproperantes. Quam exhibent 44 libri MSS. lectionem איבה, haud dubie illa cum Syro interprete efferenda est אֵיבָה atque explicanda de navigiis hostilibus, praedatoriis, quae velocissimo impetu per mare feruntur ac satis commode in altero hemistichio aquilae iunguntur in praedam irruenti. Sed idem illud potest significari scriptura vulgari, modo pro אֵבֶה scribitur אֵבָה.

אֲבוֹי (a rad. אָבָה *no.* 2) *paupertas, miseria*, vc. semel obvium Prov. 23, 29, formae קָטוֹל, sine dubio effictum, ut paronomastice respondeat vcc. אוֹי et הוֹי, cf. Lehrgeb. 374, not. r. et Jes. 15, 4. 17, 1. 59, 13. Sic *Abulwalides* quem nos sequi non dubitamus. Kimchio, quem plurimi recentiorum sequuntur, est idem quod אוֹי et הוֹי interiectio dolentis.

אֵבוּס (a rad. אָבַס), ex Syriasmo pro אֵבוּס, unde st. constr. אֵבוּס Jes. 1, 3. Plur. אֲבוּסִים m. *locus, ubi saginatur pecus, stabulum* (Job. 39, 9), et, in quo asservatur pabulum (Prov. 14, 4). Stabuli significatio quadrat etiam in Jes. 1, 3, ubi tamen *LXX* et Vulg. *praesepe* reddunt, quod et h. l. et Job. l. c. non minus aptum est ac probabile. Cf. arab. أَرِىّ, chald. אוּרְיָא stabulum et praesepe. Ita אבוס etiam in Talmude usurpatur.

אבח radix dubia, fortasse i. q. arab. أَبَخَ pro وَبَخَ, reprehendit, *minatus est*. Inde

אִבְחָה vel **אִבְחַת** f. semel obvium (modo sana est scriptura) Ez. 21, 20: אִבְחַת חָרֶב *comminatio gladii* i. e. gladius minax. Castellus (Heptagl. p. 10) confert arab. أَبَاحَةٌ exterminium, laudato 2 Macc. 26, 6, sed إِبَاحَةٌ (sic enim scribendum erat) est a rad. بَاحَ Inf. conj. IV et *licentiam* denotat. Ut dicam quod sentio, scriptura in illo Ezechielis loco mihi laborare videtur, sic restituenda: טִבְחַת חָרֶב *mactatio gladii*. Firmant coniecturam *LXX* σφάγια ῥομφαίας, *Chald.* קְטָלֵי חַרְבָּא, et quae consequuntur: *vae, redditus est coruscus et exacutus ad mactandum* (לְמַעַן טֶבַח). Cf. v. 14. 15. Saepenumero vocabulis graecis σφάγιον, σφαγή exprimuntur hebraea טֶבַח, טִבְחָה, טְבֹחָה.

אֲבַטִּיחִים (a rad. בָּטַח transp. pro טָבַח, طبخ coxit) m. plur. *melones* Num. 11, 5. Respondet arab. بطّيخ transp. pro طبّيخ a طبخ coxit, maturuit, ut gr. πέπων. (*Pfebe*) a πέπτω, cf. בָּשַׁל. Hebraei addiderunt א prostheticum. Ex vocabulo, quod laudavimus, arabico Hispani fecerunt *budiecas*, Galli *pastèques*.

אֲבִי n. pr. f. mater Hiskiae 2 Reg. 18, 2, quae in loco gemino 2 Par. 29, 1 plenius rectiusque אֲבִיָּה dicitur, quod etiam 2 Regg. in nonnullis libris legitur.

אֲבִי־עַלְבוֹן (pater roboris i. e. robustus, a rad. غلب praevaluit) n. pr. unius ex heroibus Davidis 2 Sam. 23, 31, qui idem אֲבִיאֵל dicitur 1 Par. 11, 32.

אֲבִיאֵל (pater roboris i. e. robustus) n. pr. m. 1) 1 Par. 11, 32, vid. אֲבִי־עַלְבוֹן. 2) avus Sauli regis 1 Sam. 9, 1. 14, 51. In stemmate, quod legitur 1 Par. 8, 33. 9, 39, Nerus Sauli avus fuisse dicitur, secundum 2 Sam. 14, 5 potius pro patruo eius habendus. Ita enim se habet genuinum eius stemma:

Abiel

Kisch Ner

Saul Abner.

אֲבִיאָסָף (pater collectionis i. e. collector) n. pr. Levitae e familia Korachi Ex. 6, 24, qui idem 1 Par. 6, 8. 22. 9, 19 אֶבְיָסָף vocatur.

אָבִיב (a rad. אָבַב) m. *arista, spica* Lev. 2, 14. Ex. 9, 31: הַשְּׂעֹרָה אָבִיב *hordeum* erat *in arista* i. e. aristis instructum erat. (Cf. ad syntaxin Cant. 2, 13). חֹדֶשׁ הָאָבִיב mensis spicarum, seriori tempore נִיסָן dictus, a novilunio Aprilis (Martii de sententia Rabbinorum) ordiens, primus veteris anni mensis. Ex. 13, 4. 23, 15. Deut. 16, 1.

אֲבִיגַיִל (cuius pater exultatio) pr. f. 1) uxoris Nabalis, post Davidis 1 Sam. 25, 3. 14, qu eadem contr. אֲבִיגַל (cf. arab. pro أيش quid?) dicitur comm. et 2 Sam. 3, 3 Chethibh. — 2) roris Davidis 1 Par. 2, 16, qu eadem אֲבִיגַל dicitur 2 Sam. 17,

אֲבִידָן (pater judicis) n. pr. pl larchae Benjaminitarum temp exitus ex Aegypto. Num. 1, 2, 22.

אֲבִידָע (pater scientiae i. e. sapie n. pr. filii Midianis Gen. 25, 4.

אֲבִיָּה (i. q. אֲבִיָּהוּ cuius *pater Jeho* est) n. pr. A) virorum 1) filii Samuelis, natu secundi 1 Sam. 8, 2. 2) 1 Par. 7, 8. — 3) 1 Reg. 14, — 4) 1 Par. 24, 10. Neh. 10, 8. 5) i. q. אֲבִיָּהוּ rex Judae, v. in B) n. pr. mulieris 1 Par. 2, 24.

אֲבִיָּהוּ (cui pater est Jehova) אֲבִיָּה id.) n. pr. *Abija*, rex Jud Rehabeami filius ac successor 2 P 13, 1 sqq., in libris Regg. constanter אֲבִיָּם scriptus 1 Reg. 14, 15, 1. 7. 8 (*pater maris* i. e. maritimus).

אֲבִיהוּא n. pr. (cui *Ille* i. e. D *pater* est) *Abihu*, filius Aharo ob sacra contra legem facta ign Deo interfectus Lev. 10, 1 sqq.

אֲבִיהוּד (cuius pater Juda i. אֲבִי יְהוּדָה) n. pr. m. 1 Par. 8,

אֲבִיהַיִל (forsan corrupte pro אֲבִיחַיִל n. pr. 1) uxoris Rehabeami 2 P 11, 18. 2) m. 1 Par. 2, 29.

אֶבְיוֹן adj. 1) *egenus, pauper*, egendo dictus (v. rad. אָבָה no Deut. 15, 4. 7. 11. *Filii ege pauperis* pro egenis Ps. 72, 4, בֵּן. — 2) *oppressus, miser*, dito saepius synonymo עָנִי Ps. 18: וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן *et ego* (su *afflictus et miser*. 70, 6. 86, 109, 22. — Speciatim, pari atque עָנִי, dicitur de eo, qui imm

rita patitur, quamquam pius Dei cultor (unde Am. 2, 6 צַדִּיק et אֶבְיוֹן iunguntur), etiam de tota gente miseriis succumbente, ut de Israelitis in exilio versantibus Jes. 41, 17 cf. 25, 4. Eodem significatu *Ebionitarum* secta sibi hoc nomen ascivit, videlicet *τῶν πτωχῶν, ὧν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν* (Mat. 5, 3).

אֲבִיּוֹנָה f. pr. appetitus, *concupiscentia* (a rad. אָבָה no. 1), deinde *bacca capparis*, quae et appetitum et Veneris concupiscentiam provocare dicitur (Plut. quaest. symp. 6, 2. Plin. H. N. 13, 23. 20, 15) Eccl. 12, 5. Capparim transtulerunt LXX. Vulg. Syr. Rabbinis pluralis אֲבִיּוֹנִין non cappares solum, verum etiam aliarum arborum minutos fructus, ut myrtos, olivas cet. designat.

אֲבִיחַיִל (pater fortitudinis, i. q. fortis) n. pr. m. 1) Num. 3, 35. 2) 1 Par. 5, 14. 3) pater Estherae Esth. 2, 15. 9, 29.

אֲבִיטוּב (pater bonitatis) n. pr. m. 1 Par. 8, 21.

אֲבִיטַל n. pr. mulieris ex uxoribus Davidis 2 Sam. 3, 4.

אֲבִיָּם vid. אֲבִיָּהוּ.

אֲבִימָאֵל m. Gen. 10, 28. 1 Par. 1, 22 n. pr. viri ex posteris Joctani in Arabia, probabiliter patris conditorisve gentis cuiusdam arabicae מָאֵל dictae, cuius vestigium Bochartus (*Phaleg* 2, 24) ap. Theophrastum (hist. plant. 9, 4) indagavit, qui nomine *Μάλι* eandem probabiliter gentem in Meccae hodiernae vicinia oberrantem significat, quae Straboni dicitur *Minaei, Μειναῖοι*.

אֲבִימֶלֶךְ (pater regis, vel pater Rex) *Abimelech*, n. pr. 1) complurium regum in terra Philistaeorum, ac diversis quidem temporibus Gen. 20, 2 sqq. 21, 22 sqq. 26, 1 sqq. *Ps.* 34, 1. Quum autem idem iste rex, qui Ps. l. c. vocatur Abimelech, 1 Sam. 21, 11 appelletur *Achis* (אָכִישׁ), commune fere illud horum regum nomen titulusve fuisse videtur, ut پادشاه *Padischach* (Pater Rex) regum persicorum, et اتاليق *Atalik* (*Pater*, propr. *paternitas*) Chanorum bocharicorum. — 2) filii Gideonis Iudd. 8, 31 sq. 9, 1 sq. 2 Sam. 11, 21. — 3) 1 Par. 18, 16, ubi vero prob. legendum אֲחִימֶלֶךְ, ut 2 Sam. 8, 17.

אֲבִינָדָב (pater nobilis vel nobilitatis) n. pr. m. 1) filii Isai 1 Sam. 16, 8. 17, 13. — 2) filii Sauli 1 Sam. 31, 2. — 3) 1 Sam. 7, 1. — 4) 1 Reg. 4, 11.

אֲבִינֹעַם (pater amoenitatis vel gratiae) n. pr. patris Baraci herois Iud. 4, 6. 5, 1.

אֲבִינֵר (pater lucis) n. pr. m. 1 Sam. 14, 50. alibi אַבְנֵר q. v.

אֲבִיעֶזֶר (pater auxilii, ut germ. Adolfus, ab *Atta* pater et *Holf*, i. e. auxilium) n. pr. *Abiezer* 1) filius Gileadi Jos. 17, 2 et meton. de eius posteris Iud. 6, 34. 8, 2. Nomen patronymicum est אֲבִי הָעֶזְרִי Iud. 6, 11. 24. 8, 32. Inde decurtatum est אִיעֶזֶר Num. 26, 30 et nom. patronym. אִיעֶזְרִי ibid. — 2) unus ex heroibus Davidis 2 Sam. 23, 27. 1 Par. 11, 28. 27, 12.

אָבִיר (a rad. אָבַר) subst. *fortis, validus*, non nisi in formula אֲבִיר יַעֲקֹב, אֲבִיר יִשְׂרָאֵל *fortis* s. *heros Israelis, Jacobi*, de Deo Gen. 49, 24. Jes. 1, 24.

אַבִּיר adj. (a rad. אָבַר) 1) *fortis, validus*, dicitur de hominibus plerumque subst. ut *heros* Iud. 5, 22. Thren. 1, 15. Jer. 46, 15. Ps. 76, 6: אַבִּירֵי לֵב *animo valentes*. Poetae *κατ᾽ ἐξοχήν* dicunt a) de *tauro* Ps. 22, 13: אַבִּירֵי בָשָׁן *fortes* h. e. tauri *Batanaeae*, 50, 13 et metaph. de *principibus* Ps. 68, 31. b) de *equo* non nisi apud Jeremiam 8, 16. 47, 3. 50, 11. (cf. Gramm. §. 111, not. 2). — 2) *potens, nobilis* Iob. 24, 22. 34, 20. לֶחֶם אַבִּירִים

cibus nobilium s. *principum*, i. e. cibus delicatior, exquisitus Ps. 78, 25 cf. Iud. 5, 25. — אַבִּיר הָרֹעִים *princeps pastorum* 1 Sam. 21, 8. — 3) אַבִּיר לֵב *contumax*, *pervicax*, obfirmati animi homo Jes. 46, 12 cf. חֲזַק לֵב.

אֲבִירָם (pater altitudinis) n. pr. m. 1) Num. 16, 1. 12. 26, 19. — 2) 1 Reg. 16, 34.

אֲבִישַׁג (pater erroris) n. pr. Davidis concubina 1 Reg. 1, 3. 2, 17.

אֲבִישׁוּעַ (pater salutis) n. pr. m. 1) 1 Par. 8, 4. — 2) 6, 4. 5. 50. Esr. 7, 5.

אֲבִישׁוּר (pater muri) n. pr. m. 1 Par. 2, 28. 29.

אֲבִישַׁי (pater doni) n. pr. m. Davidis sororis filius idemque praefectus militum, Joabi frater 1 Sam. 26, 6 sqq. 2 Sam. 2, 18. 24, aliquoties אַבְשַׁי dictus 1 Sam. 10, 10.

אֲבִישָׁלוֹם (pater pacis) n. pr. m. socer Rehabeami 1 Reg. 15, 2. 10. At 2 Par. 11, 20. 21 legitur אַבְשָׁלוֹם.

אֶבְיָתָר (pater abundantiae pro אֲבִיְתָר) n. pr. filii Ahimelechi sacerdotis, amicitiae vinculo Davidi coniunctissimi, quem una cum Zadoco summi sacerdotis dignitate condecoravit Davides, privavit Salomo 1 Sam. 22, 20 sqq. 23, 6. 30, 7. 2 Sam. 15, 24. De loco 2 Sam. 8, 17 vd. אֲחִימֶלֶךְ.

אָבַךְ rad. ἅπαξ λεγομ. prob. *volvit*, *convolvit*, it. *implicuit*, *wälzen*, *wickeln*, *verwickeln*. Vicinae radices sunt בּוּךְ باك implicuit, perplexus, intricatus fuit, נָבַךְ ebullivit, *aufwallen*, *aufquellen*, it. duriores הָפַךְ افك convertit.

Hithp. *convolutus est*, de fumo, qui denso volumine in aërem se extollit, non aliter atque aqua e fonte ebulliens. Jes. 9, 17: וַיִּתְאַבְּכוּ גֵּאוּת עָשָׁן *ut convolvantur elatione fumi*, *dass es in Rauch aufwal*[…] *(das Dickicht)* cf. *Vulg*. *Syr*. Sy[…]

ابك a Grammaticis explicat[…] superbivit, superbe incessit, […] fortasse provolutus est, de inces[…] hominis obesi, *sich fortwälzen*.

I. אָבַל fut. יֶאֱבַל *luxit* sequ. עַל H[…] 10, 5. Am. 8, 8. Arab. Syr. […] Propria significatio esse videt[…] *languendi*, *capite demisso in*[…] *dendi* (cf. radd. vicinas אָפַל, מָל[…] it. בָּלָה, נָבַל, נָפַל, quae cunc[…] sunt a stirpe bilittera *bal*, *f*[…] cadendi potestatem habente, […] σφάλλω, *fallo*, germ. *fallen*) qu[…] faciunt lugentes; transfertur aute[…] habitu cultuque lugentium ad voc[…] et eiulationem (v. אָבַל). Poet. […] rebus inanimatis. Am. 1, 2: וְאָבְלוּ נְאוֹת הָרֹעִים *lugent pascua pas*[…]*rum*. Jes. 24, 4. 7: אָבַל תִּירוֹשׁ אֻמְלְלָה גָפֶן *luget mustum* (i. e. […] gent uvae), *languet vitis*. 33, […]

Hiph. הֶאֱבִיל *fecit ut luge*[…] *luctum attulit* Ez. 31, 15, de i[…]nimatis Thren. 2, 8.

Hithpa. pr. *lugentem se ges*[…] hinc *luxit*, i. q. Kal, maxime in s[…]mone pedestri, cum illud orati[…] poëticae proprium sit Gen. 37, […] Exod. 33, 4, c. c. אֶל et עַל per[…]nae 1 Sam. 15, 35. 2 Sam. […] 37. Nomina derivata protinus […]quuntur.

II. אָבַל arab. أَبَلَ et أَبِلَ *gra*[…]*nis humore rigatus est*, hinc […] اَبَلَة *gramen*. Cognatum est […] braeorum בָּלַל بَلَّ rigavit. I[…] est אָבֵל *no. II.*

I. אָבֵל adj. *lugens* (a rad. אָבַל *I*) Gen. 37, 35. Thren. 1, 4: דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת *viae Zionem ver*[…] *lugent*. Stat. constr. אֲבֵל Ps. […] 14. *Plur*. *constr*. אֲבֵלֵי Jes. […] 3, cum Zere impuro, cf. a[…] إِبِيل.

II. אָבֵל (ab אָבַל *no. II.*) uti videtur, *locus graminosus*, *pascuum*, *pratum* (arab. أَبَلٌ foenum recens ac procerum, alga). Appellative legitur 1 Sam. 6, 18, nisi pro אָבֵל הַגְּדוֹלָה legendum אֶבֶן הַגְּדֹלָה, quod ferme flagitant comm. 14. 15, et expressit Alex. cum Syro. Frequentissimus eius usus est in nominibus geographicis a) אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה *Abel Beth-Maachae* i. e. sita prope Beth Maacham (q. v.), ab oriente Jordanis in radicibus Libani montis, oppidum Manassitarum 2 Sam. 20, 14. 15. 1 Reg. 15, 20. 2 Reg. 15, 29, alibi אָבֵל־מַיִם 2 Par. 16, 4 coll. 1 Reg. 15, 20, et simpl. אָבֵל 2 Sam. 20, 18. — b) אָבֵל הַשִּׁטִּים (pratum acaciarum) Num. 33, 49 locus in campestribus Moabi situs, idem, ni fallor, qui ibid. 25, 1. Mich. 6, 5 simpliciter vocatur שִׁטִּים. — c) אָבֵל כְּרָמִים (pratum vinearum) Iud. 11, 33, vicus Ammonitarum, Eusebio teste adhuc sua ipsius aetate vineis abundans. — d) אָבֵל מְחוֹלָה (pratum saltationis) vicus tribus Issachar, Scythopolin inter et Neapolin, Elisae prophetae incunabula Iud. 7, 22. 1 Reg. 4, 12. 19, 16. — e) אָבֵל מִצְרַיִם Gen. 50, 11 (pratum Aegyptiorum) nomen areae haud procul ab Jordane sitae, quod l. c. ita explicatur, ut appareat, scriptorem sacrum sine punctis legisse, et אֵבֶל מִצְרַיִם (luctus Aegyptiorum) pronuntiasse.

אֵבֶל c. suff. אֶבְלִי m. (ab אָבַל) *luctus*, Esth. 4, 3. 9, 22, spec. propter mortuum Gen. 27, 41. אֵבֶל יָחִיד luctus propter unicum (filium). Am. 8, 10. Jer. 6, 26. Mich. 1, 8: וְאֵבֶל כַּבְּנוֹת יַעֲנָה *et luctum* (instituo) *instar struthionum*, quae eiulare solent. עָשָׂה אֵבֶל לְ luctum alicui instituit Gen. 50, 10.

אֲבָל *adv.* idque 1) apud Hebraeos antiquiores affirmativum, *profecto*, *certo* Gen. 42, 21. 2 Sam. 14, 5. 2 Reg. 4, 14, item corrigendi vim habens, *immo* Gen. 17, 19, *immo vero* 1 Reg. 1, 43. (Respondet arabica corrigendi particula بَلْ quin, quin immo, ducta a rad. בָּלָה, pr. i. q. hebr. בַּל, ita ut primaria eius vis sit in negando contrarium. א est prostheticum). — 2) apud sequiores res adversativum: *at vero, contra* Dan. 10, 7. 21. Esr. 10, 13. 2 Par. 1, 4. 19, 3 (arab. بَلْ *at*). Aliae id genus particulae, quae et affirmant et adversantur, sunt אַךְ, אָכֵן, אוּלָם, כִּי cf. lat. *verum*, *vero*.

אֻבָל vid. אוּבָל.

אבן rad. inusit. quam *exstruendi* et *aedificandi* vim habuisse suspicor, coll. בָּנָה aedificavit, et אָמַן fulcivit, fundavit, unde אָמָן faber, *τέκτων*. Inde est

אֶבֶן c. suff. אַבְנוֹ plur. אֲבָנִים, אַבְנֵי comm. (plerumque f. neque aliter Iob. 28, 2, sed m. 1 Sam. 17, 40) *lapis* cuiuscunque generis sive rudis sive politus, sive maximi, sive minimi moduli molisque. Collect. lapides Gen. 11, 3. De lapide in fundamento domus posito Jes. 28, 16, de vasis lapideis Ex. 7, 19. (Syr. ܐܒܢܐ id. sed raro obvium. Aeth. እብን:) Metaph. 1 Sam. 25, 37: *et factus est lapis*, riguit instar lapidis. לֵב הָאֶבֶן *cor lapideum* i. e. durum Ez. 11, 19. 36, 26; etiam de animo audace et intrepido Iob. 41, 16. אֶבֶן בָּרָד *lapis grandinis* Jes. 30, 30, unde Jos. 10, 11: אֲבָנִים גְּדֹלוֹת de grandine maiori, paulo inferius אַבְנֵי הַבָּרָד dicta. — 2) *κατ' ἐξοχὴν lapis pretiosus*, *gemma* Ex. 28, 9 sqq. 35, 27, plenius אֶבֶן חֵפֶץ Jes. 54, 12, אֶבֶן חֵן Prov. 17, 8, אֶבֶן יְקָרָה Ez. 28, 13, quod quidem posterius dicitur etiam de lapidibus ad aedificandum, ut marmore 1 Reg. 10, 2. 11. — 3) *lapis aerosus (Erzstein)* Iob. 28, 2. Arabice dicitur in duali

حَجَرتَان *uterque lapis* de auro argentoque. — 4) *rupes* Gen. 49, 24: אֶבֶן יִשְׂרָאֵל rupes Israelis, de Jehova, cf. צוּר. — 5) *pondus librae* (quoniam lapidibus olim utebantur et hodieque in Oriente utuntur pro ponderibus, cf. germ. *Stein* de pondere maiore impr. in lana vendenda apud nostrates usitato), quamquam non lapideum. אֶבֶן וָאֶבֶן *pondera diversa* Deut. 25, 13. אַבְנֵי כִיס pondera in marsupio gesta Prov. 16, 11. — Zach. 5, 8: אֶבֶן הָעוֹפֶרֶת *pondus plumbeum*, 4, 10: אֶבֶן הַבְּדִיל, it. *pondus perpendiculi* Jes. 34, 11: *extendet super eam lineam vastationis* וְאַבְנֵי בֹהוּ *et perpendiculum desolationis* h. e. quasi ad legem normamque omnia diruentur. (Ad rem cf. Am. 7, 8). — 6) Nonnunquam *lapides* in geographia locis designandis inserviebant, sic a) אֶבֶן עֵזֶר (lapis auxilii) ad Mizpam a Samuele positus 1 Sam. 4, 1. 5, 1. 7, 12. — b) אֶבֶן הָאָזֶל (lapis discessus) 1 Sam. 20, 19 cf. זָחַלְ.

אֶבֶן st. emphat. אַבְנָא chald. id. Dan. 2, 34. 35.

אֲבָנָה 2 Reg. 5, 12 in Chethibh pro אֲמָנָה q. v. Cf. ב litteram.

אֹבֶן i. q. אֶבֶן *lapis*, tantummodo in *dual.* אָבְנַיִם pr. *lapidum par*, dicitur 1) de *rota figuli*. Jer. 18, 3 de figulo: הִנֵּהוּ עֹשֶׂה מְלָאכָה עַל־הָאָבְנָיִם *ecce ille conficiebat opus super rotam figlinam.* Abulwalides in Lex. ms.: „*instrumentum est duplex, super quo figulus vertere solet vasa testacea. Duabus illud constat rotis instar molae manuariae ligneis: altera maiore et inferiore, altera minore et superiore. Vocatur hoc instrumentum* אָבְנַיִם *i. e. lapidum par, quamquam non lapideum, propter similitudinem molae manuariae, quae lapidea esse solet. Apud nostrae regionis homines* (Mauros) *non reperitur, sed figuloru[m] est orientalium.*“ — 2) de *lab[ro] lapideo*, in quo recens nati lava[ri] solebant. Ex. 1, 16. Videntur eiu[s]modi labra, molae manuariae sim[i]lia, duobus constitisse lapidibu[s] quorum inferior excavatus, sup[e]rior pro operculo erat. Alii, [ut] duos istos locos conciliarent, ill[i] intellexerunt sellam figuli, hic mu[]lieris parturientis. Ita Kimch[i] מוֹשַׁב אִשָּׁה הַיּוֹלֶדֶת, neque alit[er] Chald. et Arabs uterque.

אַבְנֵט (pro בְּנֵט c. Aleph prosthet[ico]) c. suff. אַבְנֵטְךָ, plur. אַבְנֵטִים [] *balteus* vel *cingulum*, quale gest[a]bant sacerdotes Ex. 28, 4. 39. 4[] Lev. 16, 4 aliique nobiles Jes. 2[2,] 21, cf. Joseph. Arch. 3, 7 §. [] Chald. פֶּנֶד, פּוּנְדָא, אֲפוּנְדָא balteu[s]. Utrumque vc., et hebraeum [et] chaldaeum, e lingua persica rep[e]titum est, in qua بند (sansk[r.] *bandha*, germ. *Band*) vinculu[m] quodque, etiam cingulum denotat[.]

אַבְנֵר n. pr. m. (pater lucis) *Abne[r]* dux militum regis Sauli 1 Sam. 1[4,] 51. 17, 55. 57. 20, 25. Aliquoti[es] dicitur אֲבִינֵר 14, 50. LXX *Ἀβέννηρ*.

אָבַס ut apud Chald. et in Talmud *cibavit* largius ad saginationem, *saginavit* pecus. (Pr., si qui[d] video, inculcavit coll. vicino [] inde infersit, *einpfropfen.* Cf. g[r.] *τρέφω* pr. i. q. *πήγνυμι*). Part. pas[s.] Prov. 15, 17. De anseribus 1 Reg. [5,] 3. Derivantur inde: אֵבוּס, מַאֲבוּס.

אֲבַעְבֻּעֹת plur. fem. *pustulae* in cu[te] exortae. Ex. 9, 9. 10. Verbale [a] rad. בּוּעַ chald. *Pilp.* בַּעְבַּע ebul[]livit, scaturivit, intumuit, hin[c] syr. ܒܥܒܘܥܐ pustulae. Hebrae[i] א prosthet. praefixerunt. Cf. בּוּעַ נָבַע.

אָבַץ rad. inusitata, fort. i. q. [] albus fuit, unde Chald. אַבְצָא stan[]num. Inde

אֶבֶץ n. pr. oppidi in tribu Issachar, fortasse a stanno sic dicti. Jos. 19, 20.

אִבְצָן (fort. stanneus) n. pr. iudicis Israelitarum Iud. 12, 8. 10.

אָבַק rad. in Kal inusitata, quam *contundendi, comminuendi* vim habuisse suspicor, a syll. onomatopoet. בק, בך, פג, פק, quae aeque ac דק, דך (v. דָּקַק, דָּכָה) tundendi vim habebat, cf. בָּכָה stillavit, דפק, פגע, פגש, it. πηγή, πηγνύω, germ. *pochen, boken* (cf. spec. Erz pochen). Inde אָבָק pulvis.

Niph. נֶאֱבַק Gen. 32, 25. 26 recipr. *luctatus est,* c. c. עִם, denom. ab אָבָק *pulvis,* quia inter luctandum pulverem excitant. Sic apud Graecos παλαίειν, συμπαλαίειν, συγκονιοῦσθαι a πάλη, κόνις. Vocabulum paulo rarius a scriptore sacro adhibitum videtur, ut alludatur nomini fluvii יַבֹּק, comm. 23.

אָבָק m. *pulvis,* spec. tenuis et subtilis (vide quae de etymo conieciinus), qualis per auras facile dispergitur Jes. 5, 24, qualemque equi inter currendum excitant Ez. 26, 10. Itaque differt ab עָפָר pulvere densiore et crassiore Deut. 28, 24. *Pulvis pedum Dei* poët. de nubibus, quas Deus pedibus calcat. Nah. 1, 3. Cf. שַׁחַק.

אֲבָקָה f. id. unde אַבְקַת רוֹכֵל *pulvis institoris* h. e. aromaticus Cant. 3, 6.

אָבַר 1) pr. *in altum enisus est, sich emporschwingen,* v. Hiph. it. derivata אֵבֶר et אֶבְרָה. Nescio an vicinum sit עָבַר, עֵבֶר, coll. pers. ابر eber, ὑπέρ (super) quae omnia *superi, superandi* hincque *transcendendi* notionem habent, v. עָבַר. Transfertur 2) ad quamvis vim et ἐνέργειαν, v. אָבִיר, אַבִּיר.

Hiph. volando *in altum enisus est* accipiter Iob. 39, 26.

אֵבֶר m. *penna maior,* qua sublime se tollunt aves *(Schwungfeder),* ut aquilae Jes. 40, 31, columbae Ps. 55, 7. Distinguitur ab ipsa ala Ez. 17, 3.

אֶבְרָה f. id. Iob. 39, 16 (13). Ps. 68, 14. Poët. tribuitur Deo Deut. 32, 11. Ps. 91, 4.

אַבְרָהָם n. pr. *Abrahamus,* populi iudaici auctor paterque, filius Terachi, in Mesopotamia natus, qua relicta Cananaeam Nomadum more cum gregibus peragrabat, v. Gen. 12—25. In libro Geneseos usque ad 17, 5 ubique vocatur אַבְרָם i. e. *pater altitudinis,* graece Ἀβράμ. Isto autem loco, quo frequentissimam ex ipso progeniem orituram esse promittitur, cum levi nominis immutatione אַבְרָהָם appellatur i. e. *pater multitudinis* (cf. arab. رُهَام numerus copiosus), seu ipso contextu explicante, אַב הֲמוֹן גּוֹיִם. — אֱלֹהֵי אַבְרָהָם *deus Abrahami* pro Jehova 2 Par. 30, 6. Ps. 47, 10. זֶרַע אַבְרָהָם *semen Abrahami* de Israelitis Ps. 105, 6. Jes. 41, 8. Eodem significatu simpliciter dicitur אַבְרָהָם Mich. 7, 20.

אַבְרֵךְ vox a praecone ante Josephi currum pronuntiata Gen. 41, 43. Si hebraea esset, putaveris esse Infinitivum abs. Hiph. (a rad. בָּרַךְ) proprie הַבְרֵךְ efferendum (cf. אַשְׁכִּים pro הַשְׁכִּים Jer. 25, 3) qui Imperativi h. l. vices sustineat, ut sit: *genua flectite.* Vulg. *clamante praecone, ut omnes coram eo genua flecterent,* neque aliter Abulwalides et Kimchius, cf. Lehrgeb. p. 319. At probabilius hoc vc. aegyptiacae est originis a scriptore hebraeo ita inflexum et immutatum, ut, quamquam peregrinum, tamen hebraice sonaret, atque ex huius linguae radicibus posset derivari, cf. מֹשֶׁה, חָם, פַּרְעֹה. Et vocem istam aegyptiacam optime assecuti sunt, qui sub אַבְרֵךְ delitescere indicant *Au-rek,*

h. e. *inclinet se quisque* (sensu optativi), vel quod malim, *Aperek* h. e. *inclinate caput. Jablonskii opusc. ed. te Water Tom. I p.* 4. *Rossii Etymologiae aegypt. s. v.* Lutherus in serioribus bibliorum editt. germ. *dieses ist der Landesvater.* אַב intelligit *patrem*, et רַךְ chald. *regem.* (cf. אָב *no.* 5).

אֲבִשַׁי vid. אֲבִישַׁי.

אגא rad. inusit. Arab. أَجَا *fugit*, inde

אָגֵא (profugus) n. pr. m. 2 Sam. 23, 11.

אגג rad. inusit. arab. أَجَّ arsit, flagravit ignis. Inde

אֲגַג n. pr. regum Amalecitarum Num. 24, 7. 1 Sam. 15, 8. 9. 20. 32.

אֲגָגִי n. gent. de Hamano, Esth. 3, 1. 10. 8, 3. 5. Joseph. Arch. XI, 6, §. 5 explicat Ἀμαληκίτης.

אגד rad. inusit. Chaldaeis *ligavit*, cf. אָבַד, עָקַד, et quae uberius disputata sunt ad rad. גִּיר. Apud Arabes nonnulla eius derivata transferuntur ad *opera fornicata*, firmae compaginis aedificia, ob munitam omnium partium cohaerentiam firmamque compaginem (cf. אָחַז et אֲגֻדָּה *no.* 4). Inde

אֲגֻדָּה f. 1) *nodus, vinculum.* אֲגֻדּוֹת מוֹטָה *vincula iugi* Jes. 58, 6. — 2) *fasciculus*, ut hyssopi Ex. 12, 22. — 3) *manipulus s. turma* hominum, ut Germanorum *Bande* 2 Sam. 2, 25. (Cf. חֶבֶל). — 4) *opus fornicatum (Gewölbe)*, de fornice coeli Am. 9, 6. Cf. germ. *Gat, Gaden* contignatio, a verbo *gaden, gatten*, quod colligandi vim habet, v. Adelungii Lex. h. vv.

אֱגוֹז m. *nux* Cant. 6, 11. Syr. et arab. جَوْز, ܓܘܙܐ, pers. كوز. Atque a Persis Hebraei hoc vocabulum mutuati esse videntur, pr[ae]fixo א prosthetico. Cf. א.

אָגוּר n. pr. viri sapientis, filii Jak[e] (יָקֶה), cui Proverbiorum cap. [30] in eiusdem capitis inscriptione t[ri]buitur. Ubi symbolicum esse h[oc] nomen sumis, sicut Koheleth, p[o]sit significare *congregatum, soci[um] congregationis* (sapientum), [c]f. אֲסֻפּוֹת Eccl. 12, 11.

אֲגוֹרָה f. *nummulus argenteus*, *colligendo* dictus, a rad. אָגַר c[ol]legit, ut lat. *stips* in formula *s[ti]pem colligere* 1 Sam. 2, 36. Melitensium idiomate *agar* id[em] denotat. *LXX.* Vulg. ὀβολ[ός], *nummus.* Interprett. hebr. גֵּרָה q.

אגל rad. inusit. pr. *confluxit*, co[n]gregata est aqua, cogn. radici [ג]ל quae de fluctibus etiam se volve[n]tibus frequentatur. Arab. أَجَل Conj. II confluere fecit, hinc co[l]legit aquam, مَاجَل stagnum, pis[ci]na, cf. etiam אָגַר. Inde

אֵגֶל Iob. 38, 28: אֶגְלֵי טָל *recept[a]cula* (coelestia) *roris* cf. v. 2[2] *nivis et grandinis promptuari[a]* Vulg. Chald. Syr. *stillas roris* i[n]telligunt, qs. guttulas, globulos (c[f.] גלל), sed illud praestat.

אֶגְלַיִם (duo stagna) Jes. 15, 8 n. p[r.] vici in agro Moabitico, Euseb[io] Ἀγαλλείμ. Vix dubitari pote[st] quin idem sit, qui *Agallae* (Ἀγαλλ[α]) nomine commemoratur apud Josep[h.] Arch. 14, 1, §. 4.

אגם rad. inusit., arab. 1) *med.* [...] *arsit, ferbuit* (cf. חָמַם, יָחַם) unde est אַגְמוֹן *no.* 1. 2) *med.* [...] *tepida fuit aqua et corrupt[a]* unde אֲגַם et אַגְמוֹן *no.* 2. — 3) *me[d.]* *E. nauseavit, abhorruit*, chald. [...] contristatus fuit, doluit, unde אָגֵם

אֲגַם subst. Plur. אֲגַמִּים, אַגְמֵי [...] *stagnum, palus* ab aqua corrupt[a] dicta Jes. 35, 7. 42, 15. Ps. 10[7]

35. Spec. dicitur de aestuariis, quae in Nili litoribus post inundationem oriuntur, Ex. 7, 19. 8, 1. — 2) *palus arundine obsita, arundinetum* Jer. 51, 32. R. Jona *munimenta* interpretatur, cf. أَجَمَةٌ lustrum leonis palustre, deinde refugium, munimentum.

אָגֵם adj. semel in plur. constr. אַגְמֵי נֶפֶשׁ *tristes animi* vel *animo* Jes. 19, 10. vid. rad. *no.* 3.

אַגְמוֹן et **אַגְמֹן** m. 1) *ahenum fervens* Iob. 41, 12, vid. אֲגַם no. 1. — 2) *iuncus, arundo*, qualis in paludibus crescit, ab אֲגַם palus et terminatione וֹן. Jes. 58, 5. Ad Jes. 9, 13. 19, 15 cf. כִּפָּה — 3) *funis iunceus, capistrum arundinaceum*, quemadmodum σχοῖνος Iob. 40, 26. cf. Plin. H. N. XIX, 2.

אגן rad. inusit. Arabibus أَجَنَ est i. q. وجن (v. יָגֵן) pedibus conculcavit, contudit, hinc *lavit* pannos fullo, quod fieri solet pedibus calcando.

אַגָּן m. pr. labrum ad lavandum, λουτήρ, deinde *labrum* quodvis, *pelvis*, constr. אַגַּן Cant. 7, 3. Plur. אַגָּנוֹת Jes. 22, 24. Ex. 24, 6. (Arab. et syr. إِجَّانَةٌ, ܐܓܢܐ id.)

אֲגַפִּים m. pl. (rad. גָּנַף) vc. tantummodo apud Ez. obvium, *copiae, exercitus*, Ez. 12, 14. 17, 21. 38, 6. 9. 39, 4. Respondet chaldaeum אֲגַף, גַּף *ala*, hinc propr. *alae exercitus* cf. כְּנָפַיִם Jes. 8, 8. Eodem modo Arabes et Chaldaei *alae* vc. transferunt, cf. Commentar. nostrum ad l. l.

אָגַר *fut.* יֶאֱגֹר 1) *collegit, congessit* (messem) Deut. 28, 39. Prov. 6, 8. 10, 5. Cf. גזר no. 2. et יָגַר it. gr. ἀγείρω. (Pr. haec radix corradendi significatum habet, coll. vicino גָּרַר. Emollita litterae ר asperitate habes אָגַל et גָּלַל, quae de aqua se volvente et confluente usurpantur). — 2) In linguis cognatis est *quaestus lucrique* significatus (a corradendo) it. mercedis, qui e lucro pendet. Vide אִגְּרָה. Alia derivata sunt אָגוּר, אֲגוֹרָה, sec. plurimos אֲגַרְטָל.

אִגְּרָא stat. emphat. אִגַּרְתָּא chald. *epistola, litterae* i. q. hebr. אִגֶּרֶת q. v. Esr. 4, 8. 11. 5, 6.

אֶגְרוֹף m. (pro גְּרוֹף cum Aleph prosthet. a rad. גָּרַף no. 2) *pugnus* Ex. 21, 18. Jes. 58, 4. (Sic *LXX* et Vulg. in utroque loco, et eadem significatione Rabbini hoc vocabulo utuntur).

אֲגַרְטָל m. Esr. 1, 9: אֲגַרְטְלֵי זָהָב, כֶּסֶף LXX. Vulg. Syr. *paterae aureae, paterae argenteae*. In Talmude Hieros. hoc vc. compositum esse statuitur ex אָגַר collegit et טָלֶה agnus, ut paterae ita dictae sint, quoniam in iis colligatur sanguis agnorum. Sed sanguinis in hoc vc. nulla mentio. Nobis hoc vc. quadrilitterum esse videtur, cum א prosthet et *pelvim mactatoriam* notare pro גַּרְטָל, גַּטָּל (v. sub litt. ר). Hoc enim dictum putem pro קַטָּל, קְטַל (cf. nasor. גטל pro קטל) a ܩܛܠ mactavit, قَطَّل succidit, percussit collum. Fuerunt etiam, qui haberent pro graeco κάρταλος, κάρταλλος, quod in versione Alex. *canistrum, sportam* significat, unde arab. قِرْطَالَةٌ, rabb. קַרְטִיל, syr. ܩܘܪܛܠܐ, et possit forte ap. Esram de canistris primitiarum accipi: sed illud ipsum vc. graecum semiticae potius originis esse videtur, et pendere a rad. גָּדַל plexuit.

אִגֶּרֶת f. plur. אִגְּרוֹת sequioris Hebraismi vox, *epistola*, imprimis de epistolis edictisque regiis vel auctoritate publica scriptis, ideoque a tabellario publico (ἄγγαρος) ad

aliquem delatis. 2 Par. 30, 1. Nobis ductum videtur hoc vc. a deperdito אִגֵּר, quod *mercenarium*, spec. tabellarium notabat (v. rad. אָגַר) et a Graecis etiam sub forma ἄγγαρος receptum est, v. Schleusneri Lex. in N. T. h. v. Neh. 2, 7—9. 6, 5. 17, 19. Esth. 9, 26. 29. Lorsbachio (Stäudlins Beytr. V. p. 20) e lingua persica profectum videbatur, coll. neo-persico انگاریدن *engariden*, pingere, scribere, unde انگاره *engare* scriptum quodcunque.

אֵד m. exhalatio s. *vapor* terrae, unde nubes oriuntur, ita dictus, quia terram veli instar circumdat et tuetur. Hoc certe etymon commendat lingua arabica, in qua إِيَادٌ (a rad. آدَ med. Je circumdedit cf. אוד no. 1.) est quidquid rem tuetur et firmat, munimentum, cortex, velum it. atmosphaera. Concinit chald. אֵיד vapor. Gen. 2, 6. Iob. 36, 27.

אדות vid. אודות.

אָדַב per transpositionem litterarum i. q. דָּאַב *contabuit* q. v. Legitur non nisi in *Hiph.* inf. לַאֲדִיב pro לְהַאֲדִיב 1 Sam. 2, 33. Cf. imprimis Deut. 28, 63.

אַדְבְּאֵל (fort. miraculum Dei, ab أَدْبٌ miraculum) n. pr. filii Ismaelis Gen. 25, 13.

אָדַד rad. inusit. arab. أَدَّ = فَدَحَ supervenit infortunium, hinc إِدٌّ infortunium. Inde אֵדֹל et

אֲדַד n. pr. viri Idumaei 1 Reg. 11, 17, qui ibid. v. 14. vocatur הֲדַד.

אָדָה rad. inusit. prob. idem notans quod אָזָה et עָדָה transiit. Inde אֲדִין.

אִדּוֹ n. pr. m. Esr. 8, 17.

אָדוֹן (a rad. דּוּן q. v.) c. suff. et in Plur. defect. אֲדֹנִי, אֲדֹנִים, c. Praef. בַּאדֹנָי, וַאדֹנָי, לַאדֹנָי m. *domin*[us]
Dicitur a) de possessore. 1 Reg. [16,]
24: *dominus montis Schomr*[on]
unde de hero servorum Gen. [24,]
14. 27. 39, 2. 7, de regibus ut d[o-]
minis subiectorum Jes. 26, 13,
marito uxoris Gen. 18, 12 (cf. בַּעַל
gr. κύριος γυναικός, nostr. *Eheher*[r]
denique de Deo mundi et possess[ore]
et moderatore Jos. 3, 13: [אֲדוֹן]
כָּל־הָאָרֶץ, qui et κατ' ἐξο[χήν]
הָאָדוֹן Ex. 23, 17 et omisso [art.]
אָדוֹן vocatur Ps. 114, 7, cf. [אֲדֹנָי]
b) de praefecto et moderatore G[en.]
45, 8. — אֲדֹנִי *domine mi!* co[m-]
pellatio honorifica nobiliorum om[ni-]
umque, quibus reverentia debet[ur]
ut patris Gen. 31, 35, fratris N[um.]
12, 11, coniugis regii 1 Reg. 1, [17.]
18, maxime principis, regis,
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ 2 Sam. 14, 9. 1 Reg.
17. Qui alium ita alloquebatur, p[ro]
secundae personae pronomine di[ce-]
re solebat *dominus meus*, pro p[ri-]
mae *servus tuus, serva tua*, G[en.]
33, 8. 13. 14. 15. 44, 7. 9. 1[9:]
אֲדֹנִי שָׁאַל אֶת־עֲבָדָיו *dominus m*[eus]
quaesivit ex servis suis h. e. tu
nobis quaesivisti. Si qui etiam h[u-]
milius volebant adulari, hi abs[en-]
tium quoque nominibus addere so[le-]
bant אֲדֹנִי, Gen. 32, 4.

Plur. אֲדֹנִים *domini* Jes. 26, [13]
(c. verbo plur.) et sic cum s[uff.]
אֲדֹנַי: —י *domini mei* Gen. 19,
18. Alibi אֲדֹנִים, אֲדֹנֵי (et cum s[uff.]
—יכם, —יו, —יך cet.) ubivis [est]
Plur. excellentiae, eiusdem pror[sus]
cum singulari significatus Gen. [...]
2 sqq., eamque ob causam adiecti[vo]
singulari iungitur, ut Jes. 19,
אֲדֹנִים קָשֶׁה *dominus durus*, asp[er]
Gen. 42, 30. 33: אֲדֹנֵי הָאָרֶץ *do*[mi-]
nus terrae, אֲדֹנֶיךָ *dominus t*[uus]
2 Reg. 2, 3. 5. 16, אֲדֹנָיו *domin*[us]
eius Gen. 24, 9. 39, 2. 3. 40,
Deut. 10, 17: אֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים *do*[mi-]
nus dominorum i. e. Jehova. [...]
idolis Zeph. 1, 9 cf. בַּעַל.

Desideratur hoc vc. in ling[uis]
cognatis, praeter phoeniciam, [...]

qua Ἄδων, Ἄδωνις (Hesych. κύριος) in nomen idoli abiit, et chaldaeam, quae vestigium eius servavit in n. pr. בַּלְאֲדָן.

אֲדֹנָי *Dominus*, nonnisi de Deo usurpatur Gen. 18, 27. Jud. 13, 8. Esr. 10, 3. Neh. 1, 11 cet. cet. Terminatio ָי— forma vetustior est Pluralis excellentiae pro vulgari ִים— (ut in שַׁדַּי); sed pro ַי— productiorem formam ָי— posuerunt Grammatici, qua distingueretur ab אֲדֹנַי (*domini mei*). Sunt, ut nuper Ewaldus (hebr. Grammat. p. 299), qui אֲדֹנָי proprie *dominus meus* significare doceant, ita ut ָי— sit pro ֵנוּ— suffixo 1 pers. plur., neglecta tamen plerumque pronominis possessivi significatione, ut in syr. ܡܪܝ et gallico *Monsieur:* poteruntque hi in sententiae suae favorem provocare ad Ps. 35, 23: אֱלֹהַי וַאדֹנָי, iis tamen obstat, quod vc. nostrum cum illo ipso 1 pers. plur. Suffixo nunquam non *pluraliter* usurpatur (אֲדֹנַי ubique est: *domini mei*); b) quod Jehova se ipsum vocat אֲדֹנָי Iob. 28, 28. Jes. 8, 7 cf. v. 5. Lehrgeb. p. 524. Ceterum Judaei prae nimia erga Deum religione dicam an superstitione, quotiescunque in contextu sacro scriptum est יְהוָה, legunt אֲדֹנָי, quod serioris aevi scriptores haud raro in textum ipsum receperunt Dan. 9, 3. 7. 8. 9. 15. 16. 19.

אֲדוֹרַיִם (duo tumuli) n. pr. oppidi Iudaeorum 2 Par. 11, 9, cf. Ἄδωρα Jos. Arch. 8, 10 §. 1.

אֲדֹרָם vid. אֲדֹנִירָם.

אֱדַיִן chald. adv. *postea, tunc*, i. q. hebr. אָז, אֱזַי pr. tempora, a singulari אֵד, (a rad. אֲדָה = עֲדָה, אָזָה praeteriit) Dan. 2, 15. 17. 19; — בֵּאדַיִן pr. *eodem tempore*, i. e. *statim* Dan. 2, 14. 35. 3, 13. 19. 21. 26. מִן אֱדַיִן *inde ab eo tempore* Esr. 5, 16 i. q. hebr. מֵאָז.

אַדִּיר adj. (a rad. אָדַר) 1) *amplus, praegrandis, potens*, de fluctibus maris Ps. 93, 4, de nave magna Jes. 33, 21. — 2) *potens*, de regibus Ps. 136, 18, de populis Ez. 32, 18, de diis 1 Sam. 4, 8. — 3) *princeps, dux* Plur. *proceres*, 2 Par. 23, 20. Neh. 10, 30. סֵפֶל אַדִּירִים *patera principum* h. e. pretiosa Iud. 5, 25. אַדִּירֵי הַצֹּאן *duces gregis* i. q. pastores, רֹעִים Jer. 25, 34 sqq. — 4) *magnificus, illustris, gloriosus* Ps. 8, 2. — 5) Transfertur ad mores: *nobilis*, qui virtutibus excellit. Ps. 16, 3: *Sancti, qui in terra sunt* וְאַדִּירֵי כָּל־חֶפְצִי בָם *et nobiles* (eius), *omnes deliciae meae in his*, i. e. his unice delector.

אֲדַלְיָא n. pr. persicum filii Hamani Esth. 9, 8.

אָדַם *rubuit* (Arab. *med. E.* et *O.* et aeth. id. it. pulcher, formosus fuit). Semel legitur in Kal Thren. 4, 7: *Principes eorum ... candebant prae lacte* אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים *rubuit corpus eorum prae coraliis.* Candor et rubedo pertinent ad descriptionem pulchritudinis iuvenilis, unde errant, quicunque etiam verbum אָדְמוּ h. l. de candore lucido exponunt, ut Bochartus in Hieroz. II, p. 688 et Ludolfus in Comment. ad hist. aethiop. p. 206, quamquam Romani *purpureum* colorem de candore usurpant (Hor. Od. IV, 1. 10 cf. Vofs ad Virg. Georg. p. 750). Vix autem illi in hanc sententiam delati essent, nisi paulo cupidius id egissent, ut voci פְּנִינִים margaritarum significatum vindicarent.

Pu. Part. מְאָדָּם *rubro colore infectus* Nah. 2, 4. Ex. 25, 5. 35, 7. 23.

Hiph. rubuit (pr. rubrum se fecit) Jes. 1, 18.

Hithpa. rutilavit (vinum in poculo) Prov. 23, 31. Derivata statim sequuntur; vid. praeterea דָּם.

אָדָם m. 1) *homo* (fort. a rubedine dictus, cf. דָּם). Neque *st.* constr.,

neque pluralis formam admittit hoc vc., saepissime autem collect. notat *homines, genus humanum* Gen. 1, 26. 27. 6, 1. Ps. 68, 19. 76, 11. Iob. 20, 29. כָּל־אָדָם *omnes homines* Iob. 21, 33. Interdum adiectivis ut genitivus postponitur, velut אֶבְיוֹנֵי אָדָם *pauperes hominum* i. e. homines pauperes Jes. 29, 19, cf. Hos. 13, 2; et intercedente בְּ, ut בֹּגְדִים בְּאָדָם Prov. 23, 28. — Spec. legitur a) de *aliis*, reliquis *hominibus*, opp. iis, de quibus nunc actum fuerat. Jer. 32, 20: בְּיִשְׂרָאֵל וּבָאָדָם *in Israële et in reliquis hominibus*. Iud. 16, 7. 18, 28. Ps. 73, 5. Jes. 43, 4. — b) de *hominibus e vulgo*, opp. melioris indolis viris. Sic כְּאָדָם *nach der (gemeinen) Menschen Weise* Iob. 31, 33. Hos. 6, 7. Ps. 82, 7. Opponuntur אִישׁ *viri* (nobiliores) Jes. 2, 9. 5, 15, שָׂרִים Ps. 82, 7, cf. Jes. 29, 21, et in Plur. בְּנֵי אִישׁ Ps. 49, 3. Prov. 8, 4. — c) de mancipiis, ut נֶפֶשׁ Num. 16, 32. — d) de militibus, *Kriegsmannschaft*. Jes. 22, 6. Cf. אִישׁ *no*. 1. litt. h.

2) *vir*, i. q. אִישׁ Eccl. 7, 28: *virum* (sc. hoc nomine dignum, per emphasin) *reperi unum e millibus, sed mulierem in toto earum numero non inveni*.

3) *aliquis*. Lev. 1, 2. Cum part. negandi *nemo* Iob. 32, 21. Cf. אִישׁ *no*. 4.

4) n. pr. a) hominis protoplasti Gen. 2, 7 sq. 3. 4. Certe his in locis אָדָם nominis proprii naturam quodammodo induit, quandoquidem hominem suo in genere unicum designat, ut הַבַּעַל Baal, dominus κατ' ἐξ., הַשָּׂטָן Satanas. *Lehrgeb*. p. 653. 654. Hinc LXX. Ἀδάμ. Vulg. *Adam*. b) oppidi ad Jordanem Jos. 3, 16.

5) בֶּן אָדָם c. Art. בֶּן הָאָדָם *filius hominis* poët. de *homine*. Num. 23, 19. Ps. 8, 5. 80, 18. Iob. 16, 21. 25, 6. 35, 8, et saepissime ap. Ezechielem, ubi propheta a Deo compellatur: בֶּן אָדָם *fili homin*[is] i. e. mortalis! Ez. 2, 1. 3. 3, 1. 4. 10. 4, 16. 8, 5. 6. 8. Freque[n]tior etiam est Plur. בְּנֵי אָדָם hom[i]nes. Deut. 32, 8. Ps. 11, 4 cet. Art. בְּנֵי הָאָדָם 1 Sam. 26, 1 Reg. 8, 39. Ps. 145, 12. Eccl. 13. Cf. syr. ܒܪܢܫܐ *filius homi*[nis] pro homine.

אָדֹם et **אָדוֹם** adj. f. אֲדֻמָּה pl[ur.] אֲדֻמִּים (formae קְטֻלָּה, קָטֹל, qu[ae] in coloribus notandis frequens [est] *Lehrgeb*. §. 120, no. 21) *rub*[er] *rufus*, de veste sanguine conspe[rsa] Jes. 63, 2, de genis rubicundis Ca[nt.] 5, 10, de equo fusco (Fuchs) Za[ch.] 1, 8. 6, 2, de vacca rufa Num. 1[9,] 2, de lentium rubedine Gen. 2[5,] 30. Substant. *rubrum* i. e. *rube*[dinem] Jes. l. c.

אֱדוֹם n. pr. 1) *Edomus*, Isaaci fili[us] Jacobi frater geminus natu ma[ior] Gen. 25, 25, crebrius *Esavus* (עֵשָׂו) dictus. — 2) Edomi posteri i. [e.] *Edomitarum* s. Idumaeorum *ge*[ns] et *regio*. De gente plenius dicit[ur] בְּנֵי אֱדוֹם Ps. 137, 7, et poët. [בַּת] אֱדוֹם filia Edomi Thren. 4, 21. 2[2;] de regione אֶרֶץ אֱדוֹם Gen. 36, 1[6.] 21. 31, אֱדוֹם Amos 1, 6, et [שְׂדֵה]ה אֱדוֹם Gen. 32, 3 (4). Ind. 5, 4. [Ubi] nude ponitur, masculini generis e[st] ubi populum notat Num. 20, 2[0,] feminini generis, ubi terram J[er.] 49, 17. Edomitarum autem reg[io] tractum illum montanum inter ma[re] mortuum et maris rubri sinu[m] Aelaniten occupabat, postea Geb[a]lene, Γεβαληνή, hodie جبال *Dsch*[e]*bal* dictum.

Nomen gent. est אֲדֹמִי *Edomit*[a,] *Idumaeus*. Deut. 23, 8. Fem. [אֲדֹ]מִית plur. אֲדֹמִיּוֹת *Idumaeae* (muliere[s]) 1 Reg. 11, 1.

אֹדֶם m. *gemma* quaedam *rubicund*[a,] fort. *rubinus, granatum*. Ex. 2[8,] 17. 39, 10. Ez. 28, 13. LX[X.] Vulg. Σάρδιον, Sardius.

אֲדַמְדָּם f. אֲדַמְדֶּמֶת plur. f. [אֲדַ]מְדַּמּוֹת

adj. *subruber*, *röthlich*. Exstat Levit. 13, 19 sq. 14, 37 de maculis leprosorum, quae describuntur לְבָנוֹת אֲדַמְדַּמּוֹת albae subrubrae.

אֲדָמָה f. 1) *humus* (fort. a colore rubro, fusco dicta) Ex. 20, 21, de pulvere, quo lugentes caput conspergebant 1 Sam. 4, 12. 2 Sam. 15, 32. — 2) *terra*, quae colitur, *ager*. Gen. 4, 2. 47, 19. 22. 23. Ps. 105, 35. Jes. 28, 24. אֹהֵב אֲדָמָה amans agrum i. e. agriculturam. 2 Par. 26, 10. De proventu agri Jes. 1, 7. — 3) *terra*, *regio*. Gen. 28, 15. אַדְמַת יְהוָֹה terra Jehovae i. e. Canaan. Jes. 14, 2. Plur. אֲדָמוֹת terrae, regiones, semel Ps. 49, 12. — 4) *orbis terrae* Gen. 4, 11. 6, 1. 7, 4. — 5) n. pr. oppidi tribus Naphtali. Jos. 19, 36.

אַדְמָה n. pr. oppidi cum Sodoma et Gomorrha submersi. Gen. 10, 19. 14, 2. 8. Deut. 29, 22. Hos. 11, 8.

אַדְמוֹנִי et **אַדְמֹנִי** adj. (formae קַדְמֹנִי) *rufus* i. e. rufis capillis, *rothhaarig*, de Esavo Gen. 25, 25, de Davide 1 Sam. 16, 12. 17, 42. LXX. πυῤῥάκης. Vulg. *rufus*.

אֲדָמִי (pr. humanus) n. pr. oppidi Naphtalitarum Jos. 19, 33.

אֲדֻמִּים v. אָדֹם.

אַדְמָתָא n. pr. nobilis cuiusdam Persae. Esth. 1, 14.

אָדַן rad. inusit. prob. i. q. דּוּן arab. دون med. Waw *inferior fuit*. Inde

אַדָּן n. pr. viri, qui duce Zorobabele Hierosolymam rediit Esr. 2, 59: idem in loco parallelo Neh. 7, 61 אַדּוֹן scribitur. Et

אֶדֶן m. Plur. אֲדָנִים, constr. אַדְנֵי *fundamentum* 1) columnae, *stylobates* Cant. 5, 15. Ex. 26, 19 sq. 27, 10 sq. 36, 38. 2) aedium. Iob. 38, 6.

אָדֹן vid. p. 14.

אֲדֹנִי־בֶזֶק (dominus Beseci) nomen titulusve regis urbis Cananaeae Besec. Iud. 1, 5—7.

אֲדֹנִי־צֶדֶק (dominus iustitiae) n. pr. Hierosolymorum regis Canaanitici. Jos. 10, 1. 3.

אֲדֹנִיָּהוּ (Jehova [est] dominus meus) n. pr. *Adonija* 1) filius Davidis, qui contra patrem seditionem movebat 1 Reg. 1, 8 sq., idem appellatur אֲדֹנִיָּה vers. 5. 2 Sam. 3, 4. — 2) 2 Par. 17. 8. — 3) Neh. 10, 17. Idem Esr. 2, 13 appellatur אֲדֹנִיקָם (dominus hostium) Cf. 8, 13. Neh. 7, 18.

אֲדֹנִיקָם v. אֲדֹנִיָּהוּ no. 3.

אֲדֹנִירָם (dominus altitudinis) n. pr. viri, qui sub Davide et Salomone operis regiis praefectus erat. 1 Reg. 4, 6. Paulo audacius contractum est in אֲדוֹרָם 2 Sam. 20, 24. 1 Reg. 12, 18, הֲדוֹרָם 2 Par. 10, 18.

אָדַר rad. in Kal inusit. pr. *amplus fuit* (v. אֶדֶר, אַדֶּרֶת), cf. أَدِرَ hernia laboravit (pr. tumuit); آدَرُ inflatus, tumens (venter). Vic. est הָדַר. Dein *magnificus fuit* (v. אַדִּיר).

Niph. magnificatus est. Part. Ex. 15, 11 et 6: יְמִינְךָ יְהוָֹה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ *dextra tua, o Deus, magnificata est* (i. e. illustris reddita) *robore*. Jod in נֶאְדָּרִי est paragogicum.

Hiph. magnificum, illustrem reddidit. Jes. 42, 21.

Nomina derivata v. sub Kal, adde compp. אֲדַרְגָּזְרִין et אַדְרַמֶּלֶךְ.

אֲדָר mensis Hebraeorum duodecimus, a novilunio mensis Martii ad novilunium Aprilis (sec. Rabbinos a novilunio Februarii ad novilunium Martii). Esth. 3, 7. 13. 8, 12. 9, 1. 15. 17. 19. 21. Gr. Ἀδάρ 1 Macc. 7, 43. Syr. ܐܕܪ, arab. اَذَارُ, أَذَارُ et آدَارُ mensis Syromacedonum sextus. Etymon in-

certum. Fortasse dictus est hic mensis a florum arborumque foliis se vestientium splendore.

אֲדָר chald. id. Esr. 6, 15.

אַדָּר v. חֲצַר אַדָּר.

אֶדֶר m. pr. amplitudo, inde 1) *pallium amplum.* Micha 2, 8, i. q. אַדֶּרֶת. 2) *magnificentia,* unde Zach. 11, 13: אֶדֶר הַיְקָר *magnificentia pretii,* pretium magnificum, ironice dictum.

אִדַּר chald. *area.* Dan. 2, 35. Syr. ܐܕܪܐ, arab. أَنْدَر. Rad. est נדר i. q. نَدَر excidit, de granis, quae triturando spicis excutiuntur.

אֲדַרְגָּזְרַיָּא chald. plur. m. *iudices principes,* primarii, *Oberrichter* Dan. 3, 2. 3, comp. ex אֲדַר i. q. אֶדֶר magnificentia, et גָּזְרִין iudices, cf. גְּזַר.

אַדְרַזְדָּא chald. adv. Esr. 7, 23. *recte, diligenter.* Vulg. *diligenter.* Vix dubitandum, quin persisicum sit vocabulum, fortasse i. q. persicum دُرُست *recte, vere, probe.*

אֲדַרְכֹּן m. 1 Par. 29, 7. Esr. 8, 27, i. q. דַּרְכְּמוֹן *daricus,* nummus persicus ex auro puro cusus isque Judaeis, quamdiu Persarum imperio subiecti erant, frequentissimus. א littera prosthetica est, et legitur etiam דַּרְכּוֹן apud scriptores rabbinicos. Repetendum illud ex lingua persica antiquiore, in qua *Dara, Darab* regem, *Darig, Dergah* aulam regiam significat. Quodsi a posteriore repetitur, דרכון *aulicum* significat addita syllaba וֹן, sin a priore illo, compositum est ex *Dara* et گون *imago,* quamquam tales nummi, quibus imago regis impressa sit, aetatem non tulerunt. Pretio daricus aequabat χρυσοῦν atticum, qui si ad nostras rationes exigitur, Ducatum fere valet unum et dimidium. Imago nummi sagittarium peditem cumque gen flectentem refert. Exstant dar aurei (et argentei) in museis nu mariis Parisiensi et Vindoboner V. Eckhel Doctr. num. P. I. Vol. I p. 551.

אַדְרַמֶּלֶךְ (contr. ex ... הַמֶּלֶךְ ... magnificentia regis) n. pr. 1) id Sipparenorum, e Mesopotamia Samariam deductorum 2 Regg. 31. — 2) filii Sanheribi, re Assyriae, parricidae. Jes. 37, 2 Reg. 19, 37.

אֶדְרָע chald. i. q. זְרָע *brachiu*m cum א prosthetico. Esr. 4, Hebr. זְרוֹעַ.

אֶדְרֶעִי (validus, ab אֶדְרָע) n. 1) metropoleos Batanaeae veter intra fines Manassitarum sitae, Nu 21, 33. Deut. 1, 4. Jos. 12, 4, E sebio Ἀδραά, Ptolemaeo Ἄδρα, ge graphis Arabum اذرعات, ho *Drâa* dictae. Cf. Relandi Pal stin. p. 547. — 2) oppidi Nap talitarum Jos. 19, 37.

אַדֶּרֶת 1) pr. fem. adjectivi אַדִּיר *ampla* (coll. שָׁלִישׁ fem. שְׁלֹשֶׁת) Ez. 17, 8: גֶּפֶן אַדֶּרֶת *vitis amp frondosa.* Cf. אַדִּיר no. 1. 2) *pallium,* ab amplitudine dictu 1 Reg. 19, 13. 19. 2 Reg. 2, 13. Jon. 3, 6. אַדֶּרֶת שִׁנְעָר pallium b bylonicum Jos. 7, 21 i. e. pictu variegatum, vel intextas hab variis coloribus hominum bes rumque figuras. Cf. Plin. 8, אַדֶּרֶת שֵׂעָר pallium pilosum i pelliceum, vestis pellicea, *P* Gen. 25, 25. Zach. 13, 4. — *magnificentia.* Zach. 11, 3.

אָדַשׁ i. q. דּוּשׁ *trituravit,* in u loco Jes. 28, 28: אָדוֹשׁ יְדוּשֶׁנּוּ *t turando triturat illud.*

אָהֵב et **אָהַב** fut. יֶאֱהַב, יֵאָהַב, 1 pers. אֹהַב Prov. 8, 17 אֹהֵב Hos. 14, 5, inf. אֱהֹב Eccl. 8 et אַהֲבָה 1) *cupivit, adspira*

ad aliquid. (Adspirandi, hinc cupiendi significatus proprius est syllabis הב, חב, et, litteris emollitis אב, אר, cf. radd. חָבַב; הָבַב, حَبَّ cupivit, amavit; אָוָה et אָבָה adspiravit, propensus fuit). C. c. acc. Ps. 40, 17. 70, 5, sq. כִּי Ps. 116, 1. — 2) *amavit* (qua significatione convenit עָגַב ἀγαπάω), c. c. acc. Gen. 37, 3. 4. Deut. 4, 37, rarius cum לְ Levit. 19, 18. 34, et בְּ Eccl. 5, 9. 1 Sam. 20, 17: אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ *amabat eum, ut animam suam.* Part. אֹהֵב *amicus,* isque diligens et dilectus, familiaris, diversus a רֵעַ socio. Prov. 18, 24. Esth. 5, 10. 14. Jes. 41, 8: זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבִי *semen Abrahami, amici mei.* — 3) *delectatus est* aliqua re, c. c. gerundio verbi. Hos. 12, 8: לַעֲשֹׁק אָהֵב *oppressione delectatur.* Jes. 56, 10. Jer. 14, 10.

Niph. part. נֶאֱהָב amandus, amabilis. 2 Sam. 1, 23.

Pi. part. מְאַהֵב 1) *amicus* Zach. 13, 6. — 2) *amasius*, imprimis qui amoribus inhonestis et meretriciis deditus est, *moechus.* Ez. 16, 33 sq. 23, 5 sq. Ubique metaph. de idololatria.

אַהַב, nonnisi in Plur. אֲהָבִים 1) *amores,* spec. inhonesti, *amours, amourettes, Liebeshaften.* Trop. de societatibus cum gentibus exteris iunctis Hos. 8, 9. — 2) *deliciae.* Prov. 5, 19: אַיֶּלֶת אֲהָבִים *cerva deliciarum* i. e. suavissima, dulcissima.

אֹהַב m. *amor.* In sing. semel pro amantis, moechis Hos. 9, 10 (LXX. οἱ ἠγαπημένοι). Plur. אֳהָבִים *amores,* maxime inhonesti, meretricii. Prov. 7, 18.

אַהֲבָה f. 1) Inf. fem. gen. verbi אָהֵב. C. Lamed praef. Jes. 56, 6: לְאַהֲבָה אֶת־שֵׁם יְהוָה *ad amandum nomen Jehovae.* Deut. 10, 15. 11, 13. 22. Jos. 22, 5. 23, 11. Cum בְּ 1 Reg. 10, 9: בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל *pro amore Jehovae in Israëlem.* Eodem sensu praefixo בְּ Hos. 3, 1 et מִן Deut. 7, 8: מֵאַהֲבַת יְהוָה אֶתְכֶם *propterea quod Jehova diligit vos.* — 2) *amor,* spec. de amore sexuum Cant. 2, 4. 5, 8. 8, 6. 7, Dei erga homines Hos. 3, 1, amicorum inter se 1 Sam. 18, 3. — 3) *amor, deliciae,* concr. de *amica* Cant. 2, 7. 3, 5 et sic fort. etiam comm. 10.

אָהַד rad. inus. i. q. אָחַד *unitus est.* Inde אֵחוּד et

אֹהַד n. pr. filii Simeonis Gen. 46, 10.

אֲהָהּ interj. dolentis a sono facta, *ah! eheu!* cf. arab. آهْ, آهًا, unde radices أَهَّ et أَهَ doluit, moeruit, ut nostrum *ach, ächzen.* Ubique fere iungitur אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִֹה *ah! domine Jehova.* Jos. 7, 7. Jud. 6, 22, vel אֲהָהּ אֲדֹנָי 2 Reg. 6, 5. 15. Nude legitur 2 Reg. 3, 10 et c. dat. Joël 1, 15.

אֵהוּד (fort. i. q. אֵחוּד unitio) n. pr. 1) iudicis Hebraeorum Iud. 3, 15 sq. 4, 1. LXX. Ἀώδ. 2) 1 Par. 7, 10.

אַהֲוָא n. pr. fluminis Esr. 8, 21. 31 et regionis conterminae Vers. 15, in qua Esras populum in patriam rediturum congregabat.

אֱהִי Hos. 13, 10. Hoc vc., quod alibi est 1 fut. apoc. a rad. הָיָה, l. c. idem est quod אַיֵּה, אֵי *ubi?* nisi forte mendum est, quod fluxit e v. 7. 14, et reponendum אַיֵּה. Verte: אֱהִי מַלְכְּךָ אֵפוֹא *ubi tandem rex tuus?* et arctius iunge vocabula אֱהִי אֵפוֹא *ubi tandem?*

אָהַל fort. i. q. הָלַל ﻫَﻞَّ *splenduit, micuit,* ex permutatione verborum פא et עע. Inde אֹהֶל a splendendo et vibrando dictum. V. Hiph. 2) denom. ab אֹהֶל, *tentorium movit,* de Nomade migrante, tentoria mox figente Gen. 13, 12, mox promovente. Ibid. comm. 18: וַיֶּאֱהַל

אַבְרָם LXX. ἀποσκηνώσας Ἀβράμ. Vulg. *movens tabernaculum suum.*

Pi. fut. יְאַהֵל contr. יַהֵל i.q. Kal no. 2. *tentorium fixit* Jes. 13, 20. Cf. מַלְףְ pro מְאַלֵּף.

Hiph. i. q. Kal no. 1. *splenduit*, pr. *Glanz verbreiten.* Iob. 25, 5: הֵן עַד־יָרֵחַ וְלֹא־יַאֲהִיל *ecce vel lunam, neque haec splendet* i. e. pura, munda est de sententia Dei. Hieron. *ecce! luna etiam non splendet.* LXX. οὐκ ἐπιφαύσκει.

אֹהֶל c. Suff. אָהֳלִי, אָהָלְךָ (*oholcha*), c. He parag. אֹהֱלָה, Plur. אֹהָלִים (per Syriasmum pro אֳהָלִים *Lehrgeb.* pag. 152. 572), c. Praef. בָּאֳהָלִים Iud. 8, 11. Jer. 35, 7. 10, constr. אָהֳלֵי, c. suff. אֹהָלָיו, אֹהָלֶיךָ, — אָהֳלֵיכֶם 1) *tentorium, tabernaculum.* Gen. 9, 27 cet. אֹהֶל מוֹעֵד tentorium conventus, vulgo tabernaculum foederis i. e. templum illud mobile et portabile Israëlitarum in deserto, quod describitur Exod. 26 coll. 36, etiam simpliciter הָאֹהֶל dictum 1 Reg. 1, 39. Quo in tentorio si אֹהֶל distinguitur a מִשְׁכָּן, אֹהֶל est tegumentum tentorii exterius, duodecim constans cortinis e pilis caprarum contextis, quod imponebatur *habitaculo* (מִשְׁכָּן) h. e. decem aulaeis interioribus, quae asseribus incumbebant. Ex. 26, 1. 7. 36, 8. 14. 19. — 2) *domus, habitatio* quaelibet. Jes. 16, 5: אֹהֶל דָּוִד *domus Davidis.* 1 Reg. 8, 66. Jer. 4, 20. Thren. 2, 4. Poët. Ps. 132, 3: אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי *non intrabo in domum habitationis meae.* — 3) spec. de templo. Ez. 41, 1. — 4) n. pr. filii Serubabelis 1 Par. 3, 20.

אָהֳלָה n. pr. meretricis, quo utitur Ezechiel vates ad indicandam Samariam Ez. 23, 4 sq. Pr. tentorium suum (habet illa). אָהֳלָה scriptum est pro אָהֳלָהּ omisso Mappik.

אָהֳלִיאָב (tentorium patris) n. pr. artificis Ex. 31, 6. 35, 34.

אָהֳלִיבָה n. pr. mulieris meretriciae, quae Ez. 23, 4 sqq. symbolu[m] est regni judaici idololatriae dedi[ti] Pr. *tentorium meum in ea,* [...] pro בָּהּ.

אָהֳלִיבָמָה (tentorium excelsi) n. [pr.] uxoris Esavi Gen. 36, 2. 14, et trib[us] idumaeae cognominis (comm. [...]

אֲהָלִים Num. 24, 6. Prov. 7, [...] et אֲהָלוֹת Ps. 45, 9. Cant. 4, 14 plu[r.] genus arboris indicae odorifer[ae] Graecis ἀγάλλοχον, sequioribus ξ[υ]λαλόη quoque dictae, recentiorib[us] *lignum aloës,* item *lignum par[a]disi* et *lignum aquilae, Excoec[a]ria Agallocha* Linn. V. Dio[sc.] lib. I, 21. Nomen hebraeum aeq[ue] ac graecum repetitum est a nomi[ne] eius arboris indico *aghil,* sans[cr.] *agaru* et *aguru.* Vid. *Celsii* in *Hierobot.* T. I, p. 135—17[...] *Wilson* Sanskrit-Dictionary p[...] 5. Prius illud Lusitani per err[o]rem *aquilae* lignum transfereban[t.]

אהר rad. inusit. et incerta. Ind[...]

אַהֲרוֹן n. pr. (fortasse i. q. [...]רוֹן montanus, coll. arab. هارون) *Ah[a]ron,* frater Mosis natu maior (E[x.] 6, 20. 7, 7), summus sacerdos [...] fratre cooptatus (Ex. 29 Levit. 8 [...] — בְּנֵי אַהֲרוֹן *filii Aharonis* Jo[s.] 21, 4. 10. 13 et poët. [...]ת אַהֲרוֹן Ps. 115, 10. 12. 118, 3 *dom[us] Aharonis* dr. pro sacerdotib[us] *Aharon* autem Ps. 133, 2 pro qu[...] vis summo sacerdote.

אַו st. constr. אוֹ (nomen formae [...] קָו, a rad. אָוָה voluit) 1) pr. *v[o]luntas, desiderium.* Semel legit[ur] substantive Prov. 31, 4 in Chethib ubi efferendum: [...]רוֹזְנִים אוֹ שֵׁכָר *et principes* (non decet) *desideriu[m] temeti.* Keri: אֵי שֵׁכָר (non dec[et] dicere) *ubi temetum?*

2) *libera voluntas, electio* (W[il]le, Wahl), hinc Conj. quae lib[e]ram hoc vel illud eligendi potest[a]tem dat, *vel, aut,* sicut *vel* (quod inde decurtatum est, *ve*)

velle. (Arab. أَوْ). Deut. 13, 2: אוֹת אוֹ מוֹפֵת *signum vel portentum.* Iob. 3, 15. 2 Reg. 2, 16: בְּאַחַד הֶהָרִים אוֹ בְּאַחַת הַגֵּיאוֹת *in montem aliquem aut in convallem.* Ubi geminatur: *sive, sive.* Lev. 5, 1: אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע *sive vidit, sive novit.* Exod. 21, 31. Aliquoties intendit sermonem: *aut potius.* 1 Sam. 29, 3: *qui mecum fuit iam multos dies* זֶה יָמִים אוֹ זֶה שָׁנִים *quin potius annos.* (Ita أَوْ Arabum, quod ideo explicant بَلْ). Nonnunquam ellipt. dicitur pro אוֹ כִּי *oder* (es sey) *dafs*, *oder* (es müfste seyn) *dafs*, sequ. futuro subiunctivo, ubi latine commode vertas *nisi forte.* (Cf. arab. أَوْ sq. fut. nasb., ellipt. pro أَوْ أَنْ, quod explicant إِلَّا أَنْ *nisi*) Jes. 27, 5: *totam ego comburam*, אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעֻזִּי *nisi forte prehenderit asylum meum*, oder sie müfste denn —. Lev. 26, 41. Ezech. 21, 15 (al. 10). Hinc abiit

3) in particulam conditionalem, pr. *si vis, si, si forte, sin autem.* (LXX. ἐάν), cf. lat. *sive*, in quo itidem latet *si* conditionale. (Etiam Arabum أَوْ a Grammaticis saepe explicatur إِنْ). Ita sq. fut. 1 Sam. 20, 10: *quis indicabit mihi* אוֹ מַה־יַּעַנְךָ אָבִיךָ קָשָׁה *si dari quidquam tibi responderit pater tuus?* LXX. ἐάν. Vulg. *si forte.* (Iusto plura huic loco intulit citra contextum, vulgarem disiunctivam potestatem vindicaturus Winerus in Lex. p. 26). Ex. 21, 36: אוֹ נוֹדַע כִּי שׁוֹר נַגָּח הוּא *si vero notum est, bovem petulcum esse.* LXX. ἐὰν δέ. Vulg. *sin autem.* Lev. 4, 23. 28. 2 Sam. 18, 13. *Sine verbo* Gen. 24, 55: *maneat nobiscum puella* יָמִים אוֹ עָשׂוֹר *dies aliquot* (i. e. aliquod tempus) *si* forte manere velit *decem, eine Anzahl Tage, wenn* sie etwa *zehn wollte.* LXX. ἡμέρας ὡσεὶ δέκα. Vulg. dies saltem decem. (Manet in hoc etiam exemplo propria optionem dandi potestas, nec placet interpretari, *multos dies, aut* saltem *decem*).

אוּאֵל (probabil. voluntas Dei, ab אַו, rad. אָוָה) n. pr. Esr. 10, 34.

אוב vel **אָב** rad. inus. Arab. آبَ pro أَوَبَ est 1) *reversus est*, it. resipuit, unde أَوَّابٌ resipiscens; 2) *occidit* (sol); 3) *noctu venit*, maxime aquae petendae ergo. Conj. V. VIII id. أَيَابٌ [non أَيَّابٌ, quod operarum sphalma ex prima Lex. nostri editione suum fecit Winerus] aquarius [Kam. p. 46. non uter, ut ap. Golius]. In lingua hebr. inde

אוֹב Plur. אוֹבוֹת masc. (de sexu Pluralis v. Iob. 32, 19) 1) *uter*, ab aquando dictus (v. rad. no. 3). De vini utribus Iob. l. c.: כְּאֹבוֹת חֲדָשִׁים יִבָּקֵעַ *sicut utres novi* i. e. novo vino pleni, (qui) *diffinduntur.* — 2) νεκρόμαντις s. νεκυόμαντις i. e. hariolus incantationum et carminum magicorum vi manes evocans, ut de rebus futuris aut dubiis responsa dent (Cf. 1 Sam. 28, 7. Jes. 8, 19. 29, 3). Deut. 18, 11. 2 Reg. 21, 6. 2 Par. 33, 6. Plur. אֹבוֹת Lev. 19, 31. 20, 6. 1 Sam. 28, 3. 9. Jes. 8, 19. 19, 3. Spec. notat a) pythonem s. daemonem fatidicum, quo instructi esse credebantur hi homines. Lev. 20, 27: אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב *vir aut mulier, quando iis inest python.* 1 Sam. 28, 8: קָסֳמִי־נָא לִי בָּאוֹב *divina mihi per spiritum fatidicum*, unde talis praestigiatrix dr. אֵשֶׁת בַּעֲלַת־אוֹב mulier, in qua est daemon fatidicus 1 Sam. 28, 7. 8. b) ipsum mortuum evocatum. Jes. 29, 4: וְהָיָה כְּאוֹב מֵאֶרֶץ קוֹלֵךְ *et erit vox tua, sicut mortui*

e terra ascendentis. — LXX. ubique fere אֹבוֹת reddunt ἐγγαστριμύθους, *ventriloquos*, et recte, quoniam ventriloqui apud veteres plerumque hac intus loquendi arte ad praestigias abutebantur. Qui vero factum, ut *uter* et *ventriloquus* Hebraeis eodem vocabulo exprimantur? Si quid video, quod incantator daemone fatidico obsessus quasi *uter* s. vas et vagina huius pythonis esse videbatur.

אֹובוֹת (utres) n. pr. stationis Israëlitarum in deserto (Num. 21, 10. 33, 43), in terra fere Edomitarum haud procul a Moabitide quaerendae.

אוֹבִיל 1 Par. 27, 30 pr. hominis ismaëlitici, qui camelis Davidis praefectus erat. Notat propr. *praefectum camelorum*, ut arab. أَبَّال et أَبِيل ab إِبِل *cameli*. Forma אוֹבִיל est pro אֹבֵל, sicut תּוֹמִיךְ pro תֹּומֵךְ Ps. 16, 5.

אוּבָל (a rad. יָבַל) et אֻבָל m. *fluvius, amnis*, semel legitur Dan. 8, 2. 3. 6.

אוּד et **אִיד** rad. inus. 1) *inflexit, incurvavit* (arab. آدَ med. Waw), dein *vertit, convertit, versavit* (v. subst. אוּד, אוֹדוֹת), it. *cinxit, circuivit*, v. אֵד. (Concinit hebr. עוּד et aethiop. ዐቀየ:) Inde 2) *gravavit, gravitate pressit* onus, unde آيِد gravis, molestus, أَوْدَة onus, pondus, مَآوِد infortunia, mala, quibus aliquis premitur, v. אֵיד. — 3) i. q. أَدَّ pro أَيِد *validus, robustus fuit* Conj. II. corroboravit, iuvit, أَيْد et آد robur, vis, potentia, unde Hebraeis מְאֹד. Cf. קָשָׁה et alia verba, quae gravitatis et roboris notiones co[n]iunctas habent.

אוּד m. *titio, torris, rutabulum*, igne versando dictum (v. אוּד no. Zach. 3, 2. Amos 4, 11. Jes. 7, (Syr. et chald. id.).

אוֹדוֹת pl. (pr. v. rad. no. 1), u[n] *causae*, circumstantiae (sit ve[rbo]) verbo), *Umstände, rationes, r* Conf. سَبَب causa, a rad. ב vertit, convertit, حَال ratio, m[o]dus, *causa*, a حَال, חול vert[it] germ. *um* pro *wegen*; בִּגְלַל propter, a גָּלַל. Usurpatur no[n] nisi in formula עַל־אוֹדוֹת i. עַל דִּבְרֵי, עַל דְּבַר propter caus[a] i. e. *propter*. Gen. 21, 11. 25. 2 32. Ex. 18, 8 et c. Suff. אוֹדוֹתַי mea causa Jos. 14, 6. עַל־אוֹדוֹת אֲשֶׁר has ipsas ob causas quo[d] *gerade deshalb weil* Jer. 3, 8. Qu[od] in editt. legitur 2 Sam. 13, 16 אוֹדוֹת, id e duabus lectionibus co[n]flatum est, altera אֶל אוֹדוֹת, alte[ra] עַל אוֹדוֹת.

I. **אָוָה** rad. in Kal inus. Pr. *flexi[t] inflexit* (cf. עָוָה), unde 1) *de[flexit] vertit, deversatus est, habitav[it]* i. q. arab. أَوَى Conj. I. II. أَرِي mansio, v. derivatum אִי. — 2) i. arab. أَوِي animo propenso fu[it] *cupivit, appetivit*. Vid. Pi. Hithp et cf. חָפֵץ. Cognatae radices su[nt] אָבָה aveo et arab. هَوِي expetiv[it] cupivit.

Pi. אִוָּה i. q. Kal no. 2 *expetiv[it] desideravit*. Prov. 21, 10: נֶפֶשׁ רָשָׁע אִוְּתָה רָע *animus improbi d[e]siderat malum*. Tribuitur ubiq[ue] animae (נֶפֶשׁ) Deut. 12, 20. 1[4,] 26. Iob. 23, 13. 33, 20. 1 Sam. 16. 2 Sam. 3, 21, exceptis exe[m]plis Ps. 132, 13. 14. Jes. 26, נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה *animus me[us]*

i. e. *ego desidero te noctu.* Cf. עַבְדְּךָ pro *ego* sequ. 1 pers. Gen. 44, 32.

Hithpa. הִתְאַוָּה fut. apoc. יִתְאָו (Prov. 23, 3. 6) i. q. Pi. sed pr. *cupivit, desideravit sibi.* Constr. absol. 1 Par. 11, 17, c. acc. Deut. 5, 18. Jer. 17, 16, c. dat. Prov. 23, 3. 6. הִתְאַוּוּ תַאֲוָה pr. cupivit cupidinem i. e. flagravit cupidine, cepit eum cupido. Num. 11, 4. Ps. 106, 14. A Piël ita differt Hithpaël, ut hoc nunquam, illud semper iungatur substantivo נֶפֶשׁ. Nomina derivata praeter haec, quae sequuntur, sunt אַו constr. אֹו, אִי no. I, תַּאֲוָה, מַאֲוַיִּים.

II אָוָה rad. inusit. sed onomatop. *ululavit, clamavit,* arab. عوى ululavit canis, lupus canisve aureus, v. אִי, אֹוי. Denique

III. themati nostro vindicanda videtur *signandi, designandi describendi*que vis, quae est in תָּאָה et תָּוָה (cf. תָּאַב, אָוָה, אָבָה concupivit). Manifesta est haec significatio tum in nomine אוֹת (pro אֹוֶת) signum, tum in verbis Num. 34, 10: הִתְאַוִּיתֶם לָכֶם *designabitis vobis* (fines), quae lucem foenerantur ex Verss. 7. 8, ubi eodem contextu in futuro legitur תְּתָאוּ לָכֶם. LXX. et Syr. in tribus illis locis: *καταμετρήσετε,* ܬܬܬܘܘܢ *determinabitis, limitabitis.*

אַוָּה f. (a rad. אָוָה no. I, 2) *desiderium, libido,* de desiderio cibi, Deut. 12, 15. 20. 21. 18, 6, de libidine venerea Jer. 2, 24. — 2) *lubitus.* 1 Sam. 23, 20. Ubique tribuitur animae (נֶפֶשׁ), praeter Hos. 10, 10.

אוּזַי (prob. i. q. אֻזִּי, עֻזִּי robustus) n. pr. viri Neh. 3, 25.

אוּזָל Gen. 10, 27 unus ex posteris Joctani, isto autem loco significatu geographico urbs vel regio Arabum Joctanidarum, posthac *Sanaa* dicta, quae est regni Jemenitici metropolis. V. *Bocharti* Phaleg. II, 21. *J. D. Michaëlis* spicil. geogr. Hebr. ext. T. II, p. 164 sqq.

אֱוִי (desiderium, vel habitatio i. q. אִי) n. pr. regis Midianitarum Num. 31, 8. Jos. 13, 31.

אוֹי (cf. אָוָה no. II) 1) subst. *lamentatio.* Prov. 23, 29: לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי *cui lamentatio, cui miseria?* — 2) interj. a) dolentis, *Vae!* c. dat. 1 Sam. 4, 8. Jes. 3, 9. 6, 5, raro c. acc. Ez. 24, 6. 8, et absol. Num. 24, 23. — b) comminantis et imprecantis Num. 21, 29. Cognatum est הוֹי.

אוֹיָה i. q. אוֹי. Ps. 120, 5. C. c. dat.

אֱוִיל Plur. אֱוִילִים m. (rad. אוּל) 1) *stultus,* vel adiective אִישׁ אֱוִיל Prov. 29, 9. Hos. 9, 7, vel, quod saepius fit, substantive Iob. 5, 2. Jes. 19, 11. 35, 8. Prov. 7, 22. 10, 14. 11, 29. 14, 3. 15, 5. Opp. prudenti (עָרוּם) Prov. 12, 16, et sapienti (חָכָם) 10, 14. Interdum 2) *impietatis* notionem inclusam habet. Iob. 5, 3.

אֱוִלִי id. cum exitu adjectivis proprio q. d. *närrisch, thöricht.* Zach. 11, 15.

אֱוִיל מְרֹדַךְ n. pr. regis Babyloniae, qui Judaeorum regem Jojachin a Nebucadnezare diu in carcere detentum tandem dimisit. 2 Reg. 25, 27. Jer. 52, 31. Nebucadnezari successit in imperio idque, teste Beroso (ap. Jos. c. Ap. 1, 20), per biennium tenuit. Quod ad significationem attinet, מְרֹדַךְ (q. v.) nomen est idoli babylonici et אֱוִיל hebraice *stultum* notat: sed pro certo haberi potest, aliud assyriae persicaeve originis nomen sub eo latere, quod ad linguae suae similitudinem detorserunt Judaei, fortasse in eo sibi placentes, ut irrisionis causa oppressorum suorum regem *stultum* (cultorem) *Merodachi* vocarent.

אָוַל c. Waw mobili, rad. inusit. i. q. יָאַל, יָאַל *stultus* pr. *perver-*

sus fuit (cf. vic. עָוַל adeoque אוּל), unde אֱוִיל, אֱוִילִי stultus, אִוֶּלֶת stultitia.

אָוַל et **אִיל** rad. in verbo inus. sed in derivatis late patens. Primaria notio est *volvendi*, ut in vicinis חוּל, חִיל, גּוּל, גָּלַל, cf. εἰλέω, εἰλύω, ἴλλω et infra sub rad. גָּלַל disputata, unde אַיִל aries a cornibus flexis et volutis, it. אוּל venter, abdomen. Haec refertur 2) ad *fortitudinem* et *robur* (cf. חוּל חֵיל et חַיִל), unde אֵל fortis, Deus; אֵלָה terebinthus (q. d. arbor robusta), אַלּוֹן robur, quercus; it. אֱיָל, אֱיָלוּת robur, auxilium. Roboris et potentiae notio transfertur 3) ad *principatum*, unde arab. أَوَّلَ praecessit, anterior evasit, أَوَّلُ primus (pr. princeps, ut רִאשׁוֹן), cf. hebr. יָאַל. Inde אֵילִים, אוּלִים potentes, primores, אוּלָם pars antica, adv. a parte antica, ex adverso, subst. vestibulum; אַיִל no. 2 et אֵילָם proiectura aedificii; אִוֶּלֶת no. 3 principatus.

אוּל m. 1) *venter, corpus, abdomen*, a rotunditate dictum (v. rad. no. 1), (Arab. آلٌ, آلٌ). Ps. 73, 4. — 2) Plur. *potentes, primores*. 2 Reg. 24, 15 in Chethibh אוּלֵי הָאָרֶץ *primores terrae*. Keri formam vulgarem אֵילֵי exhibet. Rad. אוּל no. 2 et 3, in nostro enim vocabulo utraque verbi significatio coalescit.

I. אוּלַי comp. ex או et לַי = לֵי, לֹא, לָא non (cf. לוּלֵי, אַחְלַי) 1) *si non, nisi*. Ita semel in loco a Winero nuper temere sollicitato Num. 22, 33: אוּלַי נָטְתָה מִפָּנַי וגו׳ *nisi declinasset a facie mea, illico te interfecissem*. LXX. εἰ μή. Aben Esra bene לוּלֵי. — 2) *annon, ob nicht*, hinc ellipt. (quis scit, dubito, nescio) *an non* i. e. *fortasse, forsitan*. Est dubitantis et metuentis Gen. 24. 5. 27, 12. Jos. 9, 7, item bene sperantis Gen. 16, 2. Am. 5, 15. Hos. 8, 7: *culmus farinam non p feret*, אוּלַי יַעֲשֶׂה זָרִים יִבְלָעֻהוּ *f san proferet* (si forte protuleri *hostes devorabunt eam*. Jer. 21 Similiter arab. لَعَلَّ et عَلَّ *forta* pr. est *ob nicht* et ponitur pr gresso *nescio*. De etymo eius, أَنْ, variisque formis et usu v. Sacy gramm. arab. I, §. 867 ibi notam. Magis etiam respond particulae talmudicae שֶׁמָּא et מָא pr. *annon*, deinde *an forte*, *forte, fortasse*, v. c. Pirke Ab 2, 4: ne dicas: cum otio fuero, discam, fortasse [מא non eris otiosus. Berach. 2, 9; adde מאים quid si? fortas quod pro hebr. אוּלַי legitur J 47, 12.

II. אוּלַי n. pr. *Eulaeus*, am Susianae, in coniuncta Euphra Tigridisque flumina se exonera Graecis *Choaspes*, hodie *Ker* dictus Dan. 8, 2. (v. *Herod.* 5, 4 *Plin. H. N.* 6, 27. s. 31.) *Ker Po ter* Travels T. II p. 412 ibiq tab. geogr.

אֻלָם, אוּלָם (c. Kamez *impur* Plur. אֻלַמִּים (rad. אוּל no. 3) p *pars anterior*, inde 1) *vestibulu porticus (Vorhalle)*. 1 Reg. 7, sq. Ez. 40, 7 sqq. Spec. sic app latur vestibulum a templi Salom nei orientali parte exstructum, ὁ πρόναος, 1 Reg. 6, 3. Joël 2, 1 plenius אוּלָם יְהוָה 2 Par. 15, 29, 17. De altitudine huius ves buli, quod CXX ulnarum fui dicitur 2 Par. 3, 4, vide quae su tiliter disputata sunt ab A. Hir (der Tempel Salomo's, Berlin 181 p. 24).

2) adv. pr. *a parte antic* hinc *ex adverso*, et trop. par cula adversativa eaque paulo fo tior *verum, verum enim vero*, μὴν ἀλλά, ut bene LXX. Iob. 2, 5, 8. 13, 3. Saepius etiam וְאוּלָם

LXX. οὐ μὴν δὲ ἀλλά. Gen. 48, 19. Ex. 9, 16. Job. 1, 11. 12, 7. 33, 1. Ubi duae sese excipiunt propositiones adversativae, ut germ. dicere possis: *aber — und*, Hebraei adversandi particula repetita ponunt ואוּלָם — אוּלָם Iob. 13, 3. 4. Cf. כִּי, וְכִי. Semel Iob. 17, 10 scribitur אֻלָּם, ubi nonnulli codd. male אֵלָם. (Caeterum videant eruditi, possitne haec quoque particula, aeque ac אוּלַי, pro composita haberi ex או = או *an*, et לָם = ܠܡܐ, لَمْ *non*, hoc sensu: *sed nescio an non*, vielleicht aber. Confirmari certe videtur haec coniectura voce syriaca ܐܘܠܡܐ [prob. leg. ܐܘܠܡܐ] quam Castell. Lex. syr. p. 16 ed. Mich. interpretatur „ܠܡܐ? forsan, verum." Equidem exempla eius non reperi). — 3) n. pr. m. a) 1 Par. 7, 16. b) 8, 39. 40.

אִוֶּלֶת f. 1) *stultitia* (a rad. אָוַל). Saepissime in Proverbiis, ut 5, 23. 12, 23. 13, 16. 14, 17. 18. 29. 15, 2. 14. 21. — 2) *impietas* Ps. 38, 6 (cf. נְבָלָה). 69, 6. — 3) fort. *potestas, principatus*, ut sit a rad. אול no. 2. 3. Prov. 14, 24: אִוֶּלֶת כְּסִילִים אִוֶּלֶת *principatus* s. magni honores *stultorum stultitia* sunt i. e. fons actionum stultarum. Lusisse videtur scriptor in duplici eiusdem vocabuli אִוֶּלֶת significatione.

אוֹמָר (fortasse eloquens, disertus, syr. ܐܘܡܪܐ) n. pr. m. Gen. 36, 11.

אוּן et **אָיַן** radices inusitatae, sed late patentes, pr. *nihili* et *negandi* significationem habentes, quae in plurimis linguis *n* littera exprimitur (cf. sanskr. *na*, *no*, *an* et *a* privativum, pers. نه, نا, zend. et copt. *an*, gr. νη in νήπιος, νημερτής, et ἄνευ, lat. *ne*, *nemo*, *non*, it. *in* privativum adiectivis praemissum, germ. *nie*, *nein*, et vulg. *nā*, it. *ohne* et *un* privativum adiectivis praefixum, angl. *no* denique verba semitica graecaque מָאֵן, מָנַע, نَهْنَهَ, ἀναίνομαι) paulo rarius litteris cognatis m (sanscr. *ma* gr. μή) et l (לֹא, לָא, לָא, לִי, לַי, אַל, אֶלִּיל). Inde אַיִן, אֵין *nihil*, *non*, אָוֶן inanitas. Transfertur notio nihili: 1) ad *vanitatem*, hinc ad *mendacium* et *nequitiam* (v. אָוֶן no. 2. 3), nos dicimus: es ist nichts daran, nichts an ihm, cf. lat. homo nequam; 2) ad *levitatem* (cf. הוֹן) et *facilitatem*; haec 3) ad *vitae commoditatem* (arab. أَوْنٌ commoditas, quies, آنَ commode, placide vixit), *divitias*, *opes* (v. און, הון), ut contra vita molesta, laboribus pressa gravis vocatur (*beschwerlich*, cf. גַּלְמוּד, קָשֶׁה); item 4) ad agendi *facultatem* (pr. facilitatem), *vires*, v. און no. 2.

אָוֶן m. c. Suff. אוֹנְךָ, אוֹנָם Jer. 4, 14. Ps. 94, 23. Plur. אוֹנִים Prov. 11, 7 (a rad. און q. v.) 1) *inanitas*, *vanitas*, it. inane et vanum Jes. 41, 29. Zach. 10, 2, spec. de vanitate idolorum omniumque rerum ad idololatriam pertinentium (cf. הֶבֶל) 1 Sam. 15, 23, adeoque de ipsis idolis Jes. 66, 3. Hinc ap. Hoseam urbs בֵּית־אֵל (domus Dei) utpote idolis dedita contemtim dicitur בֵּית־אָוֶן *domus idolorum* 4, 15. 10, 5. Eodem referenda sunt a) בִּקְעַת אָוֶן vallis idoli Amos 1, 5 i. e. vallis quaedam in vicinia urbis Damasci. b) אָוֶן pro און Heliopolis Ez. 30, 17 cum notione urbis idololatricae. — Spec. est 2) vanitas verborum, *mendacium*, *fraudulentia* (*Falschheit*). Ps. 36, 4. Prov. 17, 4. — 3) *nequitia* (*Nichtswürdigkeit*), *scelus*. Num. 23, 21. Iob. 36, 21. Jes. 1, 13. מְתֵי אָוֶן, אַנְשֵׁי אָוֶן viri nequam Job. 22, 15. 34, 36. פֹּעֲלֵי אָוֶן patrantes scelus ib. 31, 3. 34, 8. 22. In Plur. אוֹנִים Prov. 11, 7 probabiliter pro

אֲנָשַׁי אָוֶן sec. LXX. Syr. Arab. Chald. — 4) *infortunium, res adversae, calamitas, Unheil.* Ps. 55, 4: *movent super me calamitatem.* Prov. 22, 8: *qui mala gignit, metit calamitates.* Ps. 90, 10. Iob. 15, 35. Hab. 3, 7. Spec. *dolor.* Gen. 35, 18: בֶּן־אוֹנִי *filius doloris mei, mein Schmerzenssohn.* לֶחֶם אוֹנִים *panis doloris* h. e. lugentium cibus, qui immundus erat. Hos. 9, 4 cf. Deut. 26, 14. Caeterum tirones monentur, ne אָוֶן, quod Suffixis munitum forma sua congruit cum אוֹן, cum hoc confundant.

I. אוֹן m. (a rad. און no. 3. 4) *facultas,* hinc 1) *vires, robur.* Iob. 18, 7. 12. 40, 16. Hos. 12, 9, spec. de robore virili et vi genitali. רֵאשִׁית הָאוֹן *primitiae roboris,* primogenitus Gen. 49, 3. Deut. 21, 17. Ps. 105, 36. Plur. אוֹנִים Jes. 40, 26. 29. Ps. 78, 51. — 2) *facultates, opes (Vermögen).* Hos. 12, 9. Iob. 20, 10. — 3) n. pr. m. Num. 16, 1.

II. אוֹן Gen. 41, 50 et אֹן 41, 45. 46, 20 n. pr. domesticum urbis antiquae aegyptiacae, Ez. 30, 17 אָוֶן scriptum (v. h. v. no. 1, b), ab Hebraeis etiam significatione translata בֵּית שֶׁמֶשׁ appellatum Jer. 43, 13, a Graecis *Heliopolis*, ab Arabibus عين شمس i. e. fons solis. In libris coptis constanter appellatur ⲰⲚ, idque in vetere lingua *lucem,* impr. *solem* significasse vix dubium est. Ex lingua aegyptiaca recentiore recte conferunt ⲞⲨⲈⲒⲚ, ⲞⲈⲒⲚ, ⲞⲨⲰⲒⲚⲒ *lumen.* Sita fuit urbs in orientali Nili litore paucis a Memphide milliaribus septentrionem versus, cultu temploque *Solis* (Diod. I, 85. Herod. II, 59) et obeliscis ex parte hodieque superstitibus nobilis. Veteris urbis vestigia etiamnum عين شمس vocantur, recentior vicus adjac[ens] *Matarie.* Cf. Description de l'Égypte, Antiquités Vol. V. pl. 27.

אוֹנוֹ (validus, pro אוֹנוֹן) n. pr. [op]pidi Benjaminitarum Esr. 2, [33.] Neh. 7, 37. 11, 35. 1 Par. 8, [12] cum valle cognomini Neh. 6, 2.

אוֹנִיּוֹת f. pl. 2 Par. 8, 18 in C[he]thibh pro אֳנִיּוֹת *naves,* cum W[av] matre lectionis redundante.

אוֹנָם (robustus) n. pr. m. 1) G[en.] 36, 23. 2) 1 Par. 2, 26.

אוֹנָן (id.) n. pr. filii Judae Gen. [38, 4.] 9. 46, 12. Num. 26, 19.

אוּפָז *Uphas* n. pr. regionis aurife[rae] Jer. 10, 9. Dan. 10, 5. Quum [lit]terae ר et ז alibi etiam commut[en]tur (ut in בָּזָק et בָּרָק fulmen, [فخز] et فخر iactavit se, gloriatus es[t]) אוּפָז ex אוֹפִיר corruptum videtu[r].

אוֹפִיר, אוֹפִר, אֹפִיר n. pr. *Ophi[ra]* regio famosissima, auro abunda[ns,] quam Salomonis nautae Phoenici[is] iuncti ex sinus Aelanitici porti[bus] proficiscentes petere et trien[nio] quovis absoluto *aurum,* gemmas lignum santalinum (1 Reg. 9, 28. [10,] 11. 2 Par. 8, 18. 9, 10), teste 1 R[eg.] 10, 22 (ubi Ophira itidem inte[lli]genda est, etsi nominatim non co[m]memorata) etiam argentum, e[t] simias et pavones inde report[are] solebant. *Aurum ophiriticum* f[re]quentissime in V. T. commemora[tur,] ut Iob. 28, 16. Ps. 45, 10. Jes. [13,] 12. 1 Par. 29, 4, semel adeo א[וֹפִ]יר dr. pro *auro ophiritico* Iob. 22, [24.]

De *situ Ophirae* in diversi[ssi]mas sententias abierunt interpr[etes.] Recentiorum tamen optimi qu[i] inter duas tantum regiones ar[gu]gunt, *Indiam* et *Arabiae* quan[dam] regionem. Atque in *India* qui[dem] quaerendam esse Ophiram, qu[ae e] veteribus Josephi (Arch. 8, 6 § [4]) e recentioribus *Vitringae, Rel[andi]* aliorumque est sententia, his

probari solet argumentis. *Primum* Indiae regiones mercibus supra memoratis abundant, pluresque ex illis, ut ebur, lignum santalinum, in sola India reperiuntur; simiarum adeo pavonumque vocabula indicis orae malabaricae prorsus congruunt et ab iis haud dubie profecta sunt (v. קוֹף, תֻּכִּיִּים). *Deinde* LXX. interpretes pro אוֹפִיר ubique (excepto uno loco Gen. 10, 29) posuerunt *Σουφίρ, Σουφείρ, Σωφίρ, Σωφείρ, Σωφαρά, Σωφηρά.* ⲥⲟⲫⲓⲣ autem testibus veteribus Lexicographis coptis Indiae est nomen copticum. Invenitur *denique* locus in India, ex cuius nomine et Ophira et Sophira, commode explicari possint, nimirum *Σουπάρα*, Arriani *Οὔππαρα*, in Chersoneso citeriore sita, ubi nunc celebre Goae emporium, Ptolemaeo, Ammiano et Abulfedae memorata. — Non minoris momenti sunt, quae pro *Arabia* pugnent, quae plurium etiam inter recentiores suffragia tulit, ut *Michaelis* (Spicil. II, p. 184 sq.), *Gosselini, Vincentii, Bredovii* (*histor. Unters.* II, 253), *Th. Chr. Tychsenii, U. H. Seetzenii* aliorumque. Ac *primum* Ophira Gen. 10, 29 recensetur in mediis aliis regionibus ioctaniticis, quae, quatenus nobis cognitae sunt, in Arabia meridionali quaerendae sunt omnes, nominatim Sabaeam inter et Chavilam, utramque auri divitem, quamquam negari non potest, Ophiram etsi remotiorem et in India sitam potuisse in isto populorum stemmate ad Ioctanidarum colonias referri. *Deinde* e mercibus quidem supra memoratis nonnisi quaedam, gemmae videlicet et simiae, in Arabia reperiuntur, eademque hodie auro prorsus caret. At quasdam certe Arabiae regiones olim auro eoque nativo et *ἀπύρῳ* abundasse testantur et V. T. scriptores (Num. 31, 22 50. Iudd. 8, 24. 26. Ps. 72, 15) et Diodorus (II, 50. III, 44. 47. cf. s. v. כּוּמָן), Agatharchides (ap. Phot. cod. 250), Artemidorus (ap. Strabon. XVI, 4 §. 22), Plinius (VI, 28. 32), quibus fides non temere deroganda est: possunt enim fodinae exhaustae esse prorsusque neglectae, ut in Hispania, possunt etiam defecisse auri nativi globuli in arena olim reperti. *Denique* Ophiram tanquam Arabiae insulam diserte memorat Eupolemus (ap. Euseb. praep. evang. IX, 30), hodieque exstat locus *el Ophir* in terra Omanorum duobus milliaribus ab urbe Sohar mediterranea versus.

Utcunque est (non possumus enim totam exhaurire disputationem), multo maiore utrique illi veritatis specie gaudent, quam qui *orientalem Africae partem*, videlicet *Nigritiam, Sofalam*que *Arabum* (hodie Zanguebar, Mozambique, ubi regio aurifera *Fura*) intelligunt, id quod post *Grotium* et *Huetium* faciunt *d'Anville, Bruce, Schulthefs* aliique.

אֹפֶן m. constr. אוֹפַן plur. אוֹפַנִּים *rota*. Ex. 14, 25 cet. Prov. 20, 26: וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אוֹפָן *et vertit rotam* (tribulorum) *super eos* i. e. conculcat et comminuit eos. Cf. דּוּשׁ. Rad. אָפַן.

אוּץ 1) *ursit, fortius institit* alicui. (Cf. chald. אֲצַץ. Ut sono, ita significatione, cognatae sunt radd. אָלַץ, לָחַץ, נָחַץ, cf. gr. *πιέζω*). Exod. 5, 13. — 2) ursit se ipsum, *festinavit*. Jos. 10, 13. Prov. 19, 2. 28, 20. Sequ. מִן est: *retro festinavit, subtraxit se*. Jer. 17, 16: לֹא אַצְתִּי מֵרֹעֶה אַחֲרֶיךָ pro מִהְיוֹת רֹעֶה *non subtraxi me, ne pastor* (propheta) *fierem teque sequerer*. — 3) *angustus, arctus fuit*. Jos. 17, 15.

Hiph. i. q. Kal no. 1. *ursit, institit*, c. c. gerund. verbi Jes. 22, 4, sequ. בְּ pers. Gen. 19, 15.

אוֹצָר constr. אוֹצַר, plur. אוֹצָרוֹת m. (rad. אָצַר) 1) *thesaurus, promtuarium*, ut frugum, cibi commeatusque (*Magazin*) 2 Par. 11, 11. 1 Par. 27, 27, impr. auri, argenti aliarumque rerum pretiosarum, hinc de aerario templi 1 Reg. 7, 51, regis 14, 26. 15, 18. בֵּית אוֹצָר aerarium Neh. 10, 39. — 2) i. q. בֵּ' אוֹצָר *horreum* Joël 1, 17, *aerarium* 2 Par. 32, 27.

אוֹר *lucere, illucescere, lucidum fieri* Gen. 44, 3. De oculis hominis languidi, nunc animam recipientis 1 Sam. 14, 27. 29. Praet. impers. אוֹר illuxit 1 Sam. 29, 10. Imperat. אוֹרִי Jes. 60, 1: *illucesce, illuminare*.

Niph. נָאוֹר fut. יֵאוֹר i. q. Kal 2 Sam. 2, 32. Iob. 33, 30: לֵאוֹר pro לְהֵאוֹר *ut illustretur*. Part. נָאוֹר illustris, gloriosus. Ps. 76, 5.

Hiph. הֵאִיר 1) *illustravit, lucidum reddidit* sq. acc. Ps. 77, 19. 97, 4. 105, 39. a) הֵאִיר עֵינֵי פ״ collustravit oculos alicuius (qui tenebris obvoluti erant) i. e. ad vitam quasi revocavit eum Ps. 13, 4, inde *refecit, recreavit* Prov. 29, 13. Ps. 19, 9. Esr. 9, 8 cf. Sir. 31, 17. — b) הֵאִיר פְּנֵי פ״ illustravit faciem alicuius i. e. exhilaravit Eccl. 8, 1 cf. synon. נָהַר. — הֵאִיר פָּנָיו *faciem suam illustravit* dr. impr. de numinis vultu hilari et propitio Ps. 80, 4. 8. 20; sequ. אֶל Num. 6, 25, עַל Ps. 31, 17, בְּ Ps. 119, 135, לְ 118, 27, אֶת Ps. 67, 2. Semel omisso פָּנִים Ps. 118, 27. — c) *illuminavit* i. e. sapientia imbuit. Ps. 119, 130. — 2) *luxit, lucem praebuit (leuchten, scheinen)*, absol. Gen. 1, 15. c. dat. Ex. 13, 21. Jes. 60, 19. — 3) *accendit* Mal. 1, 10. Jes. 27, 11. (Cf. angl. to light et אוּר ignis). Arab. أَوَّرَ accendit. Derivantur inde praeter vcc. sequentia מָאוֹר et מְאוּרָה.

אוֹר m. (semel f. Iob. 36, 32, cf. *Lehrg.* 546) *lux*. Gen. 1, 3—5. Iob. 3, 12, 25. Quomodo differat a מָאוֹר apparet ex Gen. 1, 3 coll. V. 14 16. Etenim אוֹר est lux und que diffusa, qualis diei ac sol est, מָאוֹר autem pr. dicitur, quo lucem praebet, candelabrum, ide que etiam numerum pluralem ad mittit, a quo אוֹר abhorret, except uno exemplo Ps. 136, 7, ubi אוֹרִים pro מְאֹרִים. Spec. est a) *lux matutina, diurna*. Neh. 8, 3: מִן־הָאוֹר עַד מַחֲצִית הַיּוֹם *a prima luce ad meridiem*. Iob. 24, 14. — b) *lux solis* et ipse *sol*. Iob. 31, 26 37, 21. Hab. 3, 4. Jes. 18, 4 (c. φάος de sole Odyss. γ, 335). — c) *lux fulguris*, et ipsum *fulgur* Iob. 36, 32: עַל־כַּפַּיִם כִּסָּה אוֹר *lucem* fulguris *tegit super manu* i. e. manus tegit fulgure, rube fulgure manus. ib. 37, 3. 11. 1 — d) *lux vitae*. Iob. 3, 16. 2 plenius אוֹר חַיִּים Ps. 56, 14. — Metaphor. e) *lux* imaginem pra bet *felicitatis*, tum ita, ut propri lucis significatus retineatur Io 22, 28. Jes. 9, 1, tum de ipsa fo tuna Iob. 30, 26. Ps. 97, 11. — Jes. 10, 17 Jehova appellatur *l* *Israëlis*, quippe qui felicitatis auctor sit, cf. 60, 1. 3. — f) *l* pro *doctrina*. Jes. 49, 6: אוֹר גּוֹיִם *lux gentium* i. e. doctor. 4. 2, 5: *ambulemus in luce Jeh vae* (v. 3). Cf. Prov. 6, 23: *ne luminaris instar est* (Dei) *ma datum, et lex instar lucis*. g) אוֹר פָּנִים *lux* s. nitor *faciei* i. hilaritas vultus, vultus serenus. I 29, 24 (cf. Ps. 104, 15). Prov. 15: בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ *quando n regis vultus* h. e. quando sere et comis est. Ps. 4, 7. 44, 4.

אוּר m. 1) i. q. אוֹר *lux*. Inde Plur. אוּרִים a) *luces* i. e. regio cida, *oriens*, coll. hom. πρὸς ἠέλιόν τε (Il. μ', 239. Od. ι, Jes. 24, 15. b) luces metaph. *velationes, revelatio*, de Hebraeorum sacra, Num. 27,

1 Sam. 28, 6, plerumque plenius הָאוּרִים וְהַתֻּמִּים *revelatio et veritas* Ex. 28, 30. Lev. 8, 8, semel תֻּמִּים וְאוּרִים Deut. 33, 8. LXX. egregie: δήλωσις καὶ ἀλήθεια. Luth. *Licht und Recht.* Gestatas fuisse sacras has sortes, quas solus pontifex maximus in gravioris momenti causis consulere solebat, *in* vel *super* pectorali eius, apparet ex Ex. 28, 30. Quales fuerint, iam Philonis et Josephi tempore certatum est. Ac Josephus quidem (Arch. 3, 8 §. 9) ex ipsis duodecim gemmis, quae exteriorem pectoralis partem ornabant, earumque splendore augurium captatum esse existimabat, Philo autem (T. II p. 152 ed. Mangey) *Urim* et *Tummim* imagunculas duas fuisse docet inter duplicem pectoralis pannum insertas, quarum altera *revelationem*, altera *veritatem* symbolice repraesentaret. Hebraei autem hoc in more symbolico Aegyptios imitati videntur, apud quos iudex supremus sapphirinam *veritatis imaginem* e collo suspensam gestabat, v. Diodor. I, 48. 75. Aelian. var. hist. 14, 34.

2) *splendor ignis, flamma.* Jes. 50, 11: בְּאוּר אֶשְׁכֶם, et ipse *ignis* 44, 16. 47, 14. Ez. 5, 2. Cf. אור Hiph. no. 3.

3) n. pr. a) oppidi Chaldaeorum, plenius אוּר כַּשְׂדִּים Gen. 11, 28. 31. 15, 7. Neh. 9, 8, patria Abrahami. Vestigia eius supersunt in castello persico *Ur*, Nesibin inter et Tigrin sito, ab Ammiano (25, 8) commemorato. LXX. χώρα τῶν Χαλδαίων, Alex. Polyh. ap. Euseb. de praep. evang. 9, 17 interpretatur Χαλδαίων πόλις. — b) m. 1 Par. 11, 35.

אוֹרָה f. 1) *lux* Ps. 139, 12, metaph. *de felicitate* Esth. 8, 16. — 2) Plur. אוֹרֹת *viridia, olera* 2 Reg. 4, 39 (*Splendor* enim in linguis semiticis ad virorem et flores transfertur. Cf. נִצָּה, arab. انوار luces et flores. Ex linguis cognatis comparari potest samarit. יאר Gen. 1, 11. 12 pro דֶּשֶׁא herba). Sic Jes. 26, 19: כִּי טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ *nam ros plantarum est ros tuus* i. e. recreabit ros Dei resurrecturos instar roris plantas recreantis. Cf. Sir. 46, 12. 49, 10. Al. *rorem lucis* i. e. vitae vel *rorem vivificantem* interpretantur, cf. אור litt. d.

אֻרָוֹת transp. pro אֻרְוֹת (q. v.) *stabula, praesepia.* 2 Par. 32, 28.

אוּרִי (igneus, vel etiam forma brevior pro אוּרִיָּה) n. pr. m. 1) Ex. 31, 2. — 2) Esr. 10, 24. — 3) 1 Reg. 4, 19.

אוּרִיאֵל (flamma Dei) n. pr. m. 1) 1 Par. 6, 9. 15, 5. 21. — 2) 2 Par. 13, 2.

אוּרִיָּה (flamma Jehovae) n. pr. 1) viri Chittaei, Bathsebae mariti, a Davide perfide interfecti. 2 Sam. 11, 3. — 2) sacerdotis tempore Ahasi et Jesaiae. Jes. 8, 2. 2 Reg. 16, 10.

אוּרִיָּהוּ (id.) n. pr. prophetae, iussu Jojakimi interfecti. Jer. 26, 20 sqq.

אוֹשׁ v. הִתְאוֹשֵׁשׁ s. אִישׁ.

אוֹת (pro אֹוָה ab אָוָה no. III, cf. ايّة s. آية signum pro أوية ab أوى) Plur. אֹתוֹת m. et f. (cf. singul. Gen. 9, 12. Ex. 4, 8, plur. Ex. 4, 9. Jos. 24, 17) *signum.* (Chald. אָת, syr. ܐܬܐ Plur. ܐܬܘܬܐ). Ex. 12, 13. Jos. 2, 12. Gen. 1, 14: וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים *et erunt* (lumina coeli) *in signa et tempora* i. e. per ἓν διὰ δυοῖν signa temporum. Est 1) *signum militare* et spec. singularum tribuum, diversum illud a דֶּגֶל vexillo, quod ternarum erat. Num. 2, 2 sq. — 2) *signum rei praeteritae,* quod conservandae eius memoriae inservit. Ex. 13, 9. 16. Deut. 6, 8, inde *monumentum* Jes. 55, 13. Ez. 14, 8. — 3) *signum rei futurae, portentum,* τύπος τοῦ

μέλλοντος (Rom. 5, 14) i. q. מוֹפֵת. Jes. 8, 18: *en ego et pueri, quos mihi dedit Jehova, sumus signa et portenta in Israële a Jehova exercituum* i. e. per nomina nobis divinitus imposita, quae cuncta boni ominis sunt (יְשַׁעְיָה salus Dei, עִמָּנוּאֵל Deus nobiscum 7, 14. 8, 8, Schear Jaschubh 7, 3), Deus nos ipsos rerum futurarum imagines fecit, futuramque salutem significavit. Cf. 20, 3. Ez. 4, 3. — 4) *signum* rei, quae omnino cerni nequit. Gen. 1, 14, v. c. *signum foederis,* de circumcisione Gen. 17, 11, de sabbato Ex. 31, 13, inde *documentum, argumentum (Kennzeichen, Beweis),* cf. lat. *signum* Cic. invent. 1, 34, gr. *τεκμήριον, σημεῖον* Iob. 21, 29, denique *miraculum,* utpote divinae potentiae signum i. q. מוֹפֵת Deut. 4, 34. 6, 22. 7, 19. 29, 2. 34, 11. De *signo prophetico* v. quae uberius disputavimus ad Jes. 7, 11.

אוּת v. **אוֹת** rad. in Kal inusit. *Niph.* נֵאוֹת 1 plur. fut. נֵאוֹת, 3 plur. יֵאוֹתוּ *consensit, obsecutus est* 2 Reg. 12, 9, c. dat. pers. *morem gessit alicui* Gen. 34, 15. 22. 23. (Arabes hanc vim habent sub أَتَى i. q. אָתָה venit, Conj. III. آتَى hebr. אוֹתָה, unde nova radix אות exorta esse videtur, nisi mutatis punctis pro נֵאוֹת, יֵאוֹתוּ legere placet נֵאוֹת, יְאוֹתוּ, quae formae ad Poël rad. אָתָה referri possint).

אוֹת vel **אֹת** nonnisi c. Suff. אוֹתִי, אוֹתְךָ cet. i. q. אֵת no. I. pron. demonstr. vulgo acc. nota.

אָז pr. subst. *tempus* (a rad. אָזָה, cf. עַד), hinc in acc. *eo tempore, tunc,* spec. 1) *damals,* de tempore praeterito, arab. إِذْ *tum,* et إِذًا *tunc,* germ. *da,* in apodosi *ecce! siehe da so.* Chald. אֱדַיִן. Gen. 12, 6. Jos. 10, 12. 14, 11. Sequitur praeteritum 1 Reg. 8, 12. 2 Par. 6, 1. 8, 12. 17, et futurum, praeteriti vices gerens. Jos. l. l. Ex. 15, 1 Deut. 4, 41. Cf. *Lehrgeb.* p. 77 — 2) *tunc,* de tempore futuro C. c. fut., quod vim suam retinet Ps. 96, 12: אָז יְרַנְּנוּ *tunc exsultabunt.* Zeph. 3, 9. Iob. 3, 13 nonnunquam etiam cum praeterito significatione futuri, ubi futurum praecessit Iudd. 5, 11. Ex. 15, 15 — 3) *tunc* pro *ideo, iccirco propterea.* Jer. 22, 15. Ps. 40, 8 מֵאָז et מִן־אָז pr. *a tempore, ind* a) adv. *inde a longo tempore, olim antea.* 2 Sam. 15, 34. Jes. 16, 13 44, 8. 45, 21. 48, 3. 5. 7. — b) praep. et conj. *ex* (aliquo) *tempore, ex quo, depuis, dès-lors seit,* c. c. inf. Ex. 4, 10: מֵאָז דַּבֶּרְךָ *ex quo loqueris.* Jos. 14, 10, subst. Ruth 2, 7: מֵאָז הַבֹּקֶר *in a tempore matutino.* Ps. 76, 8 מֵאָז אַפֶּךָ *ex tempore irae tuae* i. ex quo semel exarsit ira tua. verb. finit. (pro מֵאָז אֲשֶׁר) Ex. 5, 23: מֵאָז בָּאתִי אֶל פ״ *ex quo veni ad Pharaonem.* Gen. 39, 5.

אֲזָא et **אֲזָה** chald. *accendit.* Cf. arab. أَزَّ ferbuit, ignem accendit. Part. pass. אֲזֵה per Syriasmum pro אֲזֵה Dan. 3, 22, inf. מֵזָא pro לְמֵזֵא c. Suff. מֵזְיֵהּ 3, 19.

אזב rad. inus., unde אֵזוֹב.

אֶזְבַּי n. pr. m. 1 Par. 11, 37.

אֲזַד chald. i. q. אֲזַל *abiit, discessit* (cf. *δάκρυον, lacrima;* اَلْمَاس, *ἀδάμας*). Hinc Dan. 2, 5. 8: מִלְּתָא מִנִּי אַזְדָּא *verbum a me processit* h. rata sunt nec revocabuntur, quae dixi (cf. 9, 23. Jes. 45, 23). Recte iam dudum intpp. Hebraei, ut Saad. Tanch. Hierosolym., contulerunt formulam talmudicam אזדא לטעמיה *abiit in sententiam suam* i. e. suam ipsius sententiam secutus est. Quod attinet ad formam, אַזְדָּא est part. fem. a masc. אָזֵד (formae אָזֵל, קָטֵל

אָזָה rad. inusit., quae *praetereundi* potestatem habuisse videtur, ut עָדָה, אָדָה. Inde derivata sunt אָז, אֱזַי tempus, tunc.

אֵזוֹב (per Syriasm. pro אָזוֹב) m. ὕσσωπος, *hyssopus* veterum, qua utebantur Hebraei in lustrationibus sacris. Ex. 12, 22. Lev. 14, 4. 6. 21. 49. Ps. 51, 9. 1 Reg. 5, 13. Ut complurium orientis plantarum, sic etiam hyssopi vocabulum ab ipsismet Orientalibus Graeci acceperunt. Videntur autem Hebraei eo nomine non solum *hyssopum officinalem* nostratium, sed alias quoque plantas aromaticas comprehendisse, impr. mentham, *origanum* (Dosten). Derivant a rad. אָזַב, quam idem esse volunt ac زب hirsutus fuit: sed hae, quas diximus, plantae vix hirsutae vocari possunt.

אֵזוֹר (per Syriasm. i. q. אָזוֹר) m. 1) *cingulum* Jes. 5, 27. Jer. 13, 1 sq. 2) *vinculum* Iob. 12, 18. Vulg. funis. Rad. אָזַר.

אֱזַי i. q. אָז adv. *tum, tunc.* Ps. 124, 3—5. Simile est chald. אֱדַיִן. Quod in fine est ־ַי, ad radicem pertinet, ex analogia formae דַּי.

אַזְכָּרָה f. (verbale conj. Hiphil a rad. זָכַר, significatione sacrificandi Jes. 66, 3) pr. *memoriale, in memoriam revocans* sc. sacrificium. LXX. Vulg. μνημόσυνον, *memoriale.* Sic appellabatur ea fertorum pars, quae una cum thure in altari comburebatur, cuiusque suavis odor in coelum ascendens eius, qui sacrum obtulerat, memoriam numini commendare credebatur. Lev. 2, 2. 9. 16. 5, 12. Num. 5, 26. — Lev. 24, 7 etiam thus, quo panes appositicii conspergebantur, אַזְכָּרָה nuncupatur.

אָזַל fut. יֵאזֵל (unde תֵּזְלִי pro תַּאזְלִי Jer. 2, 36) pr., si quid video, *volvit, rollen,* inde 1) *nevit* a volvendo. (Sic ap. Talmud. אָזַל, unde אַזְלָאָה textor, arab. غزل Conj. I. IV, غَزْل netum, syr. et chald. ܥܙܠ id, cf. vicinum נָזַל nevit et fluxit, utrumque a volvendo dictum). V. Pu.

2) *abiit, discessit,* maxime cito q. d. *fortrollen, fortfahren,* cf. nostratium *sich trollen,* angl. to troll, to trowl, gr. *νέω* neo et med. *νέομαι* abeo, aufugio. Sic ap. Chald. et Syr. Apud Arabes conferri potest عزل semovit, dimovit). Prov. 20, 14 (sq. dat. pleon. לוֹ, ut הָלַךְ לוֹ). Jes. 2, 36. Metaph. *defecit* aqua Iob 14, 11, cibus 1 Sam. 9, 7, vis Deut. 32, 36.

Pu. Part. מְאוּזָּל *quod netum est,* fila, Gesponnenes, Gespinnst, Garn Ez. 27, 19.

אֲזַל chald. i. q. hebr. no. 2. 1) *abiit.* Dan. 6, 19. (Sic quoque in lingua syr. et samarit.) 2) *ivit, profectus est.* Esr. 4, 23. 5, 8. 15.

אֶזֶל abitus, discessus, v. אֶבֶן no. 6, litt. b.

I. **אָזַן** rad. in Kal inusit. Pr. ex coniectura satis probabili Io. Simonis *acutus fuit,* unde אֹזֶן auris (quae quidem, animalium maxime, a forma acuta dici poterat) et אָזֵן, אֲזֵנִים arma (acuta). [Cf. ἄκορ, ἀκούω et ἀκή, acies, acuo]. Radix cognata videtur עָצַן q. v.

Hiph. הֶאֱזִין (q. d. Ohren machen) *aures arrexit,* die Ohren spitzen, ἐνωτίζειν (arab. أَذِنَ id.), hinc *auscultavit.* Construitur sq. accus. Gen. 4, 23. Iob. 33, 1, לְ Iob. 34, 2, אֶל Ps. 77, 2, עַל Prov. 17, 4, עַד Num. 23, 18 personae et rei. Spec. *exaudivit,* de Deo Ps. 5, 2. 17, 1. 39, 13. 54, 4. Iob. 9, 16, de hominibus *obedivit, obsecutus est* sq. dat. Neh. 9, 30. Ex. 15, 26. — Fut. 1 pers. אָזִין pro אַאֲזִין Iob. 32, 11, Part. מֵזִין pro מְאַזִין Prov. 17, 4.

II. אָזַן arab. وَزَنَ *ponderavit*, unde מֹאזְנַיִם bilances. Legitur tantummodo in

Pi. אִזֵּן *ponderavit, perpendit.* Eccl. 12, 9. Sequitur syn. חִקֵּר. Rabbin. אִזֵּן ponderari, probari.

אָזֵן m. *supellex*, pr. *arma* (cf. chald. אָזֵנִין arma) v. rad. no. I. Deut. 23, 14: *et palam habens* עַל אֲזֵנֶךָ *in supellectile tua*, multi codd. עַל אֲזֵנֶיךָ *apud utensilia tua*, quod praefero. Eadem et supellectilis et armorum notio inest in vocabulo כְּלִי.

אֹזֶן dual. (qui etiam pro plurali est) אָזְנַיִם, constr. אָזְנֵי f. *auris* a rad. אָזַן no. I. (Arab. أُذُن, أُذْن, aeth. እዝን: Chald. אוּדְנָא, אוּדֵן, contr. אוּנָא, syr. ܐܶܕܢܳܐ, ܐܶܕܢܳܐ) Exod. 29, 20. Lev. 8, 23 cet. Formulas cum hac voce compositas exposuimus sub verbis גָּלָה, נָטָה Hiph., פָּתַח, כָּרָה. דִּבֵּר בְּאָזְנֵי פְלֹנִי *locutus est ante aures alicuius* i. e. coram aliquo et eo audiente Gen. 20, 8. 23, 16. 44, 18. Ex. 10, 2. Proinde Jes. 5, 9: בְּאָזְנַי יְהוָֹה *ante aures meas* (dixit) *Jehova*. Cf. 22, 14. שׂוּם בְּאָזְנֵי פ׳ in auribus alicuius reponere, pro auribus percipiendum et in mente reponendum alicui tradere Exod. 17, 14. שָׁמַע בְּאָזְנָיו *auribus suis audivit*, emphatice Ps. 44, 2. Iob. 28, 22.

אֻזֵּן שֶׁאֱרָה (auris vel potius angulus Scheërae) n. pr. oppiduli, a Scheëra, Ephraïmi filia, conditi. 1 Par. 7, 24.

אַזְנוֹת־תָּבוֹר (pr. aures i. e. fastigia, vertices Taboris) n. pr. oppidi Naphtalitarum. Jos. 19, 34.

אָזְנִי (auritus) n. pr. viri, filii Gadi patriarchae. Num. 26, 16.

אֲזַנְיָה (quem exaudit Jehova) n. pr. m. Neh. 10, 10.

אֲזִקִּים *catenae, vincula* Jer. 40, 1. 4 i. q. זִקִּים c. Aleph prosthetico quod ipsum vers. 1. aliquot libri mss. omittunt. Rad. זָקַק.

אָזַר fut. יֶאְזֹר Jer. 1, 17 c. suff. יַאַזְרֵנִי Iob. 30, 18 *cinxit* it. *cinctus est, cinxit se.* (Arab. أَزَرَ validus, robustus fuit, sed nescio an itidem pr. sit cinctus fuit. Conj. II cinxit. Conj. III roboravit, adiuvit. Radices cognatae, quae cunctae *colligandi, cingendi, circumdandi* vim habent, sunt אָסַר, אָצַר [אָצַל], גָּדַר, חָדַר, חָצַר; עָזַר, עָטַר, עָצַר). Dr. a) de veste, qua quis cingitur, c. c. acc. pers. Iob. 30, 18. b) c. c. acc. membri cingendi Iob. 38, 3: אֱזָר־נָא חֲלָצֶיךָ *cinge lumbos tuos* 40, 2. Jer. 1, 17, et c) c. acc. cinguli vestisve, qua quis cingitur, et trop. 1 Sam. 2, 4: אָזְרוּ חָיִל *robore cincti sunt.*

Niph. part. נֶאְזָר accinctus Ps. 65, 7.

Piel. cinxit, c. duobus accus. altero personae, altero cinguli Ps. 18, 33. 40: תְּאַזְּרֵנִי חַיִל לַמִּלְחָמָה *cinxisti me robore ad bellum.* 30, 12: וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה *cinxisti* i. circumdedisti *me gaudio*. Jes. 50, 11 מְאַזְּרֵי זִיקוֹת *cincti* i. e. *armati telis ardentibus*. De constructione huius generis verborum c. duobus accus. cf. Lehrgeb. §. 219, 1.

Hithpa. accinxit i. e. *armavit se, bellum paravit* Jes. 8, 9, c. acc. Ps. 93, 1 (robore).

אֶזְרוֹעַ i. q. זְרוֹעַ *brachium* (c. Aleph prosthetico, cf. p. 1) Jer. 32, 21. Iob. 31, 22.

אֶזְרָח m. (pro זֶרַח c. Aleph prosth.) 1) *arbor indigena* necdum alius in solum transplantata Ps. 37, 35. Rad. est זָרַח significatione *progerminandi.* — 2) *indigena*, de hominibus Lev. 16, 29. 18, 26 cet.

אֶזְרָחִי n. patron. *qui ex posteris Esrachi* (אֶזְרָח) *est*, de *Ethane* (1 Reg. 5, 11 [4, 31], Ps. 89, 1

et de *Hemano* (Ps. 88, 1). Dicuntur utrique 1 Par. 2, 6 posteri esse Serachi (זֶרַח), filii Judae, quare אֶזְרָח nil nisi alium eiusdem nominis formam eamque soli patronymico peculiarem esse existimamus. De horum virorum prosapia vide quae contra *Bertholdtum* (Einleit. p. 1974) disputavimus A. L. Z. Ergänzungsbl. 1816 p. 646.

I. אָח constr. אֲחִי c. suffix. אָחִי (*frater meus*), אָחִיךָ, אֲחִיכֶם plur. אַחִים (c. dag. occulto), constr. אֲחֵי, c. suff. levibus אַחֶיךָ, c. suff. gravibus אֲחֵיכֶם, c. suff. 3 pers. אֶחָיו pro אָחִיו (cf. Lehrgeb. p. 602) *frater*. (Vc. haud dubie primitivum. Arab. أَخٌ, st. constr. أَخُو, أَخِي, أَخَا, syr. ܐܰܚܳܐ, chald. אַח. Sequitur modo analogiam verborum לה, modo verborum עע, cf. Lehrgeb. §. 118). Ubi minus accurate loquuntur, dr. etiam de fratribus non germanis, ut eodem patre editis, sed diversis matribus (Gen. 42, 15. 43, 3), aut versa vice fratribus uterinis quidem, sed diverso patre genitis (Iudd. 9, 19), qui, ubi maiore accuratione opus est, vocantur בֶּן אָב, בֶּן אֵם, v. בֵּן. Nonnunquam emphatice de *fratribus germanis* et *uterinis*, Gen. 44, 20. Cf. Gen. 49, 5: שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים *Simeon et Levi* (veri nominis) *fratres sunt* i. e. non solum fratres uterini eademque matre editi, verum etiam ingenio tales.

Fratris autem vocabulum latius patet apud Hebraeos, est enim 1) *cognatus* et *consanguineus* quicunque. Gen. 14, 16: *Lotum fratrem suum* pr. fratris filium 13, 8. 29, 12. 15. — 2) *contribulis*. 2 Sam. 19, 13, v. c. de Levitis Num. 8. 26. 16, 10. Neh. 3, 1. — 3) *popularis*. Iudd. 14, 3. Ex. 2, 11. 4, 18, usurpatur adeo de populis cognatis v. c. de Edomitis et Hebraeis. Gen. 9, 25. 16, 12. 25, 18. Num. 20, 14. — 4) *socius*, de populis consociatis, ut de Tyriis et Hebraeis Am. 1, 9, vel eiusdem religionis Jes. 66, 20. — 5) *amicus* quicunque. Sic de amicis Iobi 6, 15, fortasse etiam 19, 13, et de Salomone, quem fratrem suum nuncupat Hiram 1 Reg. 9, 13. Cf. Neh. 5, 10. 14. — 6) *quivis alius homo*, sola humani generis societate nobiscum coniunctus i. q. רֵעַ Lev. 19, 17. Hinc praecedente אִישׁ: *alter, alter*. Gen. 13, 11: וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו *et separarunt se unus ab altero*. 26, 31, et hac quidem formula adeo de rebus inanimatis sibi similibus, modo masculini generis sint (de femininis eodem sensu dr. אִשָּׁה — אֲחוֹת): Ex. 25, 20: וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו *et facies eorum* (Cheruborum) conversae erant *unaquaeque ad alteram* (*gegeneinander*). 37, 9. — 7) trop. *similitudinem* quandam ingenii morumve exprimit. Iob. 30, 29: *frater canum ferorum factus sum* i. e. instar canis feri mihi ululandum est. Prov. 18, 9. Cf. fem. אָחוֹת et multa nomina propria composita, ut אֲחִימֶלֶךְ et similia.

II. אָח interj. dolentis (a sono facta) *ah! heu! eheu!* c. c. dat. Ez. 6, 11. 21, 20. Arabes radicem habent inde derivatam أَخَّخَ *iterum iterumque extulit ah*, v. infra s. אֲחָהּ.

III. אָח f. arab. أُخٌ *olla magna*, in qua ignis alebatur in hiberna regis diaeta. Jer. 36, 22. 23. Hodieque orientales huius generis ollis calefactoriis caminorum loco utuntur, pers. et turc. تنور dictis. Urcei hae formam habent solentque in foramine, quod in medio conclavi est, reponi. Exstincto igne ollis scabelli maioris genus imponitur tectum aulaeo, quo, quicunque calefieri cupiunt, terrae insidentes

pedes, crura adeoque ventrem tegunt. Rad. est אָחַח no. II.

אַח chald. *frater*. Plur. c. suff. אַחָיךְ Esr. 7, 18.

אֹחַ nonnisi in Plur. אֹחִים pr. ululatus, hinc *bestiae ululantes* (cf. אִי no. II), probabiliter *ululae*. Jes. 13, 21. Vc. sonum imitans, ut germ. *Uhu, Schuhut*, gall. *hibou*. Vide אָח no. II et rad. אָחַח.

אַחְאָב (patruelis) n. pr. *Ahab* 1) rex Israëlis 918—897 ante Chr., vir uxorius et idololatriae deditus. 1 Reg. 16, 28—22, 40. — 2) m. Jer. 29, 21.

אַחְבָּן (frater prudentis, aut pro אַחְוָן fraternus) n. pr. viri e tribu Judae oriundi. 1 Par. 2, 29.

אחד rad. a numerali אֶחָד derivata, in Kal non usitata, cuius vices explet יָחַד *univit*.

Hithpa. univit, coniunxit se. Ez. 21, 21: הִתְאַחֲדִי pr. *uni te* (ensis triplicis aciei) i. e. coniunctis viribus grassare, vel (ex legibus parallelismi): *collige te* i. e. attentus sis, *nimm dich zusammen*, animum adverte. Non contemnenda etiam sententia *Chr. Bened. Michaëlis*, sagacissimi interpretis, qui quattuor prima commatis verba ducis militibus imperantis esse censet. „*Coniunge te, dextrorsum!* (aciem) *strue, sinistrorsum! Sammelt euch, rechts! stellt euch* (Achtung!), *links!*"

אֶחָד constr. אַחַד, f. אַחַת (pro אַחֶדֶת) in Pausa אֶחָת, numerale idque adiectivi vim habens, *unus, a, um*. (Arab. أَحَدٌ [non أُحُدٌ, ut apud Winerum] f. إِحْدَى, aeth. አሐዱ፡ *ahadu* [non አሐድ፡ *ahad*, ut ap. eundem], chald. et syr. חַד, ܚܰܕ. Easdem litteras radicales habes in pehlevico *advek* unus, tertia radicali Daleth caret sanscriticu[m] *eka* et pehlevicum *jek*).

Unus autem saepe valet 1) i. [e.] *idem* Gen. 40, 5. Iob. 31, 15. — 2) *primus, a, um*, sed nonnisi [in] numerandis mensium diebus. Es[r.] 10, 16. 17: בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ *prim[o]* *die mensis*, calendis. אֶחָד לַחֹדֶשׁ *primo* die *mensis* Gen. 8, 5. 1[3] cf. *μία τῶν σαββάτων* Act. 20, [7]. In annis numerandis dicitur שְׁנַ[ת] אַחַת, fere ut ap. nostrates: *d[as]* *Jahr Eins, Zwey* cet. pro: *d[as]* *erste Jahr* cet. Dan. 9, 1. 2. Esr. 1. — Aliis in locis, ut Gen. 1, 2, 11, אֶחָד vulgarem numeri ca[r]dinalis notionem non exuit, numeri se excipiunt ut lat. *unu[s]* *alter, tertius* Sueton. Octav. 10 — 3) *aliquis, nonnemo*. [אַחַ]ד הָעָם nonnemo ex populo. אֵין אֶחָד, [...] nemo. Hinc saepenumero 4) ar[ti]culi indefiniti partes sustinet, m[a]xime in sequiore Hebraismo. 1 Re[g.] 20, 13: נָבִיא אֶחָד *propheta q[ui]*[-] *dam, προφήτης τις*. Dan. 8, 3: [אַיִ]ל אֶחָד *aries, ein Widder*. 1 Re[g.] 19, 4, ita quoque, ut אֶחָד praec[e]dat, v. c. אֶחָד קָדוֹשׁ *sanctus* i. [e.] angelus *quidam, τὶς ἄγγελος* Da[n.] 8, 13. Aliquoties etiam in antiqui[o]ribus libris Ex. 29, 3. 1 Sam. 1, [1] et seq. genitivo אַחַד הַבֹּרוֹת *u[na]* *cisternarum* i. e. cisterna quaeda[m] Gen. 37, 20, cf. Iob. 2, 10. — 5) *unicus* in suo genere Iob. 23, 1[3] Ez. 7, 5. Cant. 6, 9. (Arab. وحد unicus, incomparabilis, وَحِيد i[...] *A. Schultens* ad Iob. l. c. et 9, 5 — 6) ubi repetitur, אֶחָד — אֶחָד [...] *unus, alter*. Ex. 17, 12. 18, [...] Adeo ter repetitum legitur 1 Sa[m.] 10, 3. 13, 17. 18. Etiam distrib[u]tive de singulis. Num. 13, 2: [...]שׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד *singulos viros* [...] *mittatis*. 34 18. — 7) כְּאֶחָד *si[c]* *unus* i. e. *una, simul*. Esr. 2, 6[4] כָּל־הַקָּהָל כְּאֶחָד *totus coetus un[a]* 3, 9. 6, 20. Eccl. 11, 6: [שְׁנֵ]יהֶם כְּאֶחָד *uterque pariter, alle beyde*. Deu[t.]

de etiam i. q. *una, iunctim* Jes. 65, 25. In eandem sententiam dr. כְּאִישׁ אֶחָד Iud. 20, 8. 1 Sam. 11, 7. Chald. כַּחֲדָא. — 8) Fem. אַחַת ellipt. pro פַּעַם אַחַת *una vice, semel.* 2 Reg. 6, 10. Ps. 62, 12. — 9) בְּאַחַת a) i. q. אַחַת no. 8. Num. 10, 4. b) *subito, repente (mit einem Male).* Prov. 28, 18. c) i. q. כְּאֶחָד *una.* Jer. 10, 8. — 10) אֶחָד לְאֶחָד unus post alterum, singulatim Jes. 27, 12 et Eccl. 7, 27: אַחַת לְאַחַת una post alteram.

Not. In loco praeter necessitatem vexato Jes. 66, 17 retinenda vulgaris significatio. Is enim vertendus: *qui lustrantur et purificantur* ..... אַחַר אֶחָד *post unum* i. e. unum sequentes, nimirum hierophantam sacras ceremonias reliquis praeeuntem. Cf. Comm. nostr. ad h. l.

Plur. אֲחָדִים 1) *iidem.* Gen. 11, 1. Cf. lat. *uni*, ut unis moribus vivere Cic. pro Flacco 26. Terent. Eun. 2, 3, 75. — 2) *in unum coniuncti, uniti.* Ez. 37, 17: וְהָיוּ לַאֲחָדִים *eruntque* (duo ligna) *in unum coniuncta.* — 3) *singuli, pauci,* nostr. *einige, einzelne.* Gen. 27, 44. 29, 20. — Deriv. verbum אָחַד, it. n. pr. אֵהוּד.

אָחוּ (Milël) vox aegyptiaca *gramen palustre, ulvam iuncumque* notans, et *quicquid in palude virens nascitur.* Gen. 41, 2. 18. Iob. 8, 11. Non in hebraeum solum, sed etiam in graecum Alexandrinorum idioma receptum est ibique ἄχι, ἄχει scribitur. Vide Vers. alex. Gen. 41, 2. 18. Jes 19, 7, praeterea Siracidam in Aegypto degentem 40, 16. Hieronym. in Comment. ad Jes. l. c.: quum ab eruditis quaererem, quid hic sermo significaret, audivi ab Aegyptiis hoc nomine lingua eorum *omne quod in palude virens nascitur* appellari." Retinuit vocabulum interpres copticus pro graeco Ἄχει scribens ⲡⲓ-ⲁⲭⲓ. Cf. eundem Num. 11, 5. Vide *de Rossii Etymol. aegypt.* p. 24. *Jablonskii Opusc. ed. te Water* T. I. p. 45. T. II. p. 160, *Celsius* (II, 340—346) quidem et *Alb. Schultens* ad Iob. l. c. arabicam ei originem vindicare studuerunt coll. أواخي res pascuales, a rad. أخى coniunxit, sicut *iuncus* dictus est a iungendo, et graec. σχοῖνος et *iuncum* notat funibus adhibitum et ipsum *funem;* sed illud praestat.

אֵחוּד (pro אֵחוּד coniunctio) n. pr. filii Benjamini 1 Par. 8, 6, qui vero in loco gemino Gen. 46, 21 אֵחִי scribitur.

אַחֲוָה f. *declaratio, indicatio* sententiae. Iob. 13, 17. Est nomen verbale conj. Hiph. a rad. חָוָה, quae Hebraeis in solo Piel, Chaldaeis autem in hac etiam coniugatione usitata est.

אַחֲוָה f. *fraternitas* Zach. 11, 14, denom. ab אָח frater q. v.

אֲחוֹחַ n. pr. 1 Par. 8, 4, pro quo v. 7 אֲחִיָּה. Patronymicum est אֲחֹחִי 2 Sam. 23, 9. 28.

אַחֲוָיָה chald. *indicium, declaratio* Dan. 5, 12, pr. Inf. *Aph.* a חֲוָה.

אֲחוּמַי (frater h. e. accola aquae) n. pr. m. 1 Par. 4, 2.

אָחוֹר m. 1) *pars posterior, postica.* Arab. أُخْر id. Inde a) מֵאָחוֹר *a tergo,* opp. מִפָּנִים 2 Sam. 10, 9. Arab. مِنْ أُخْرٍ. — b) לְאָחוֹר *retrorsum* Ps. 114, 3. 5, aversa facie (abgewandt) Jer. 7, 24. — c) בְּאָחוֹר *retrorsum.* Prov. 29, 11: *omnem iram suam expromit stultus* וְחָכָם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה *sed sapiens retrorsum compescit eam,* qs. retrorsum agit, ut ad se redeat. — d) אָחוֹר in Acc. adverb. arab. أُخُرًا *a tergo,* opp. פָּנִים et קֶדֶם. Ez. 2, 10: *eique* (volumini) *in-*

scriptum erat פָּנִים וְאָחוֹר *a fronte et a tergo.* 1 Par. 19, 10. Ps. 139, 5. It. *retrorsum.* Gen. 49, 17: וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר *et cecidit eques retrorsum.* Jer. 15, 6. Ita saepe pleon. post verba redeundi Ps. 9, 4. 56, 10, recedendi 2 Sam. 1, 22. Ps. 35, 4. 40, 15 et id genus alia. — Plur. *partes posteriores* Ex. 23, 23. 26, 12. 1 Reg. 7, 25. Ez. 8, 16.

2) *pars occidentalis.* Iob. 23, 7. 8. Jes. 9, 11: וּפְלִשְׁתִּים מֵאָחוֹר *et Philistaei ab occidente.* Cf. קֶדֶם, יָמִין, שְׂמֹאל, תֵּימָן et *C. B. Michaëlis* diss. de locorum differentia ratione anticae, posticae, dextrae, sinistrae, Halae 1735. 4. recusa in *Pott* Sylloge Commentt. 5, 80 sq. §. 8. Eandem rationem sequuntur Indi, Mogoli adeoque Hiberni.

3) *tempus posterum, futurum.* לְאָחוֹר in posterum. Jes. 41, 23. 42, 23.

אָחוֹת f. (pro אֲחֹוֶת, a masc. אָחוּ, quod ap. Arab. et Chald. idem est atque אָחִי) pl. c. suff. אַחוֹתַיִךְ Ez. 16, 55 (sing. אֲחֹתָהּ) et אַחְיוֹתֵךְ Ez. 16, 52 (sing. אָחְיָת, qui est a masc. אָחִי) cf. Lehrgeb. pag. 602. *soror.* (Arab. أُخْتٌ, syr. ܚܬܐ pro ܐܚܬܐ, chald. אֲחָת id.). Proprie quidem dr. de sorore germana, iisdem parentibus orta, sed (ubi nihil refert, accurate dicere) etiam de sorore ὁμοπατρία Gen. 20, 12. 2 Sam. 13, 2. 5, vel ὁμομητρία s. uterina, Lev. 18, 9. 11. 20, 17. Praeterea *soror* Hebraeis vocatur 1) *cognata, consanguinea.* Iob. 42, 11. Gen. 24, 60, ubi mater cum fratre ad Rebeccam: אֲחֹתֵנוּ אַתְּ *tu soror nostra* (es). — 2) *contribulis, popularis* Num. 25, 18. — 3) *socia, gens, civitas consociata.* Ez. 16, 46. 23, 31. — 4) post אִשָּׁה: *altera, altera,* etiam de rebus inanimatis sexus feminei. Ex. 26, 3: *quinque aulaea iuncta erant* אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ *alterum ad alterum.* Vers. 5. 6. 17. Ez. 1, 9. 3, 13. —

5) Metaph. *soror* vocatur quaecu que res nobis arctissime coniunct Prov. 7, 4: *dic sapientiae:* *soror mea.* Iob. 17, 14. (Cf. rel qua vocabula, quae *propinquitat* significationem gerunt, imprim autem אָב no. 6. אָח no. 7. - 6) Blande ita compellatur *spon* Cant. 4, 9 sq. Cf. Tibull. 3, 1, 26

אָחַז fut. יֹאחַז (rarius יֶאֱחֹז 1 Re 6, 10. Eccl. 7, 18) 1) *prehendi apprehendit* spec. manu. (Ar أَخَذَ, chald. et syr. אֲחַד, ܐܚܕ) Constr. c. acc. pers. vel rei Ps. 5 1. Iud. 12, 6, saepius etiam seq. Ex. 4, 4. Iob. 23, 11. 2 Sam. 20, (in quo loco tractando lapsus Winerus p. 46: vertendum est *et dextra Joabi apprehendit ba bam Amasae*). Metaph. tribuit terrori, metui (ut λαμβάνειν) E 15, 14: חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְּלָשֶׁת *terr prehendit incolas Philistaeae.* Ve 15. Ps. 48, 7. Verum etiam vicis dicitur *capere metum* (cf. nostr. *Flucht ergreifen*) Iob. 18, קַדְמֹנִים אָחֲזוּ שָׂעַר *priores* (maior *apprehendunt horrorem* pro: h ror prehendit eos. 21, 6. Jes. 13, צִירִים וַחֲבָלִים יֹאחֵזוּן *ipsi* (Bab lonii) *apprehendunt spasmos dolores* pro: spasmi et dolores p hendunt eos. — 2) *cepit* v. venando, piscando Cant. 2, 15. 3) prehensum *tenuit,* seq. 1 Par. 13, 9. 2 Par. 25, 5, et Gen. 25, 26. Metaph. amp xus est aliquid c. acc. Iob. 9 (cf. κρατέω Apoc. 2, 25), c 23, 11. Part. pass. significatu act Cant. 3, 8. אֲחֻזֵי - חֶרֶב *tene gladium.* Cf. de hoc participio passivorum usu deponentiali Le geb. p. 309. 310, et in hoc i verbo syr. ܐܚܝܕ tenens, aeth ኣኀዘ: *ehûs,* captus et te — 4) *coniunxit,* et in Pass. *iunctus fuit, adhaesit.* Verba *tenendi capiendique* saepissime

adhaerendi iungendique vim referuntur, quandoquidem res firmiter coniunctae se ipsas invicem tenent et sustinent, cf. לָכַד et לָקַח in Hithpa. et ἔχομαι τινὸς teneo, pendeo ex aliqua re, ἐχόμενος cum re aliqua coniunctus, et αἱρέω, unde lat. *haereo*. Ez. 41, 6: וְלֹא יִהְיוּ אֲחוּזִים בְּקִיר הַבַּיִת (אֲחוּזִים) *non iuncta* (inserta) *essent parieti templi*. 1 Reg. 6, 6. — Hinc 5) *clausit*, ut syr. أحد Neh. 7, 3. — 6) *contignavit, tabulavit, contabulavit*, a coniunctione tignorum et asserum), 1 Reg. 6, 10: *et contabulavit domum lignis cedrinis*. Cf. חִבֵּק Hab. 2, 19. — 7) *exemit* (magno ex numero), unde part. pass. *deprehensus* sc. a sorte (uti vc. syn. נִלְכַּד) Num. 31, 30: *e dimidia parte, quae Israëlitarum est, capias unum* אֶחָד אָחֻז מִן הַחֲמִשִּׁים *sumtum e quinquagenis*. Vers. 47. 1 Par. 24, 6: בֵּית־אָב אֶחָד אָחֻז לְאֶלְעָזָר וְאָחֻז אָחֻז לְאִיתָמָר (ubi tamen itidem cum multis codd. legendum אֶחָד אָחֻז) *una familia* (in sortiendo) *sumta pro Eleasaro, una pro Ithamaro* i. e. in sortiendo ita versati sunt, ut modo unam pro Eleasari quadam familia, modo unam pro Ithamari familia sortem ducerent.

Niph. 1) pass. Kal no. 2. Eccl. 9, 12. — 2) pass. no. 3. Gen. 22, 13. — 3) *possessorem se fecit alicuius rei, occupavit rem*. Gen. 34, 10. 47, 27. Jos. 22, 9. 19. (Cf. syr. أحد *possedit*, et deriv. אֲחֻזָּה).

Pi. *clausit*, ut Kal no. 5. Iob. 26, 9: *claudens* (nubibus obvelans) *faciem solii sui*.

Ho. *coniunctus, coagmentatus fuit*, ut Kal no. 4. 2 Par. 9, 18. Nomina derivata protinus sequuntur.

אָחָז (possidens, possessor) n. pr. 1) *Ahas*, rex Judae, Jesaiae, Hoseae et Michae aequalis, qui ab anno 744 usque ad annum 728 a. Christ. n. regnavit, homo imbecillis et idololatriae deditus. 2 Reg. 16, 1 sq. 2 Par. 28, 16 sq. Jes. 7, 1 sq. 38, 8. LXX. Ἄχαζ. — 2) 1 Par. 8, 35. 9, 42.

אֲחֻזָּה f. *possessio* (v. Niph. no. 3), impr. de possessione terrarum agrorumque. Lev. 27, 24: לַאֲשֶׁר לוֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ *cui est possessio terrae*, qui eam terram possidet. Vers. 16. 21. 22. אֲחֻזַּת קֶבֶר *possessio sepulcri* i. e. sepulcrum familiae cuidam proprium Gen. 23, 4. 9. 20. 49, 30. Coniungitur אֲחֻזַּת נַחֲלָה Num. 27, 7, et נַחֲלַת אֲחֻזָּה 35, 2. De mancipiis Lev. 25, 45. 46.

אַחְזַי n. pr. viri Neh. 11, 13, pro quo 1 Par. 9, 12 יַחְזֵרָה. Tu utrobique repone אֲחַזְיָה.

אֲחַזְיָה et **אֲחַזְיָהוּ** (quem Jehova sustinet) n. pr. 1) *Achasjae*, regis israëlitici, filii Ahabi et Isabellae (897—895 a Chr.). 1 Reg. 22, 40. 2 Reg. 1, 2. LXX. Ὀχοζίας. — 2) *Achasjae*, filii Jorami, regis Iudae (884 a. Chr.). 2 Reg. 8, 24. 9, 16.

אֲחֻזָּם (possessio eorum) n. pr. viri e posteris Judae. 1 Par. 4, 6.

אֲחֻזַּת (possessio) n. pr. hominis philistaei, qui regis Abimelech amicus erat. Gen. 26, 26.

אחח rad. inusit. I) Arab. أَحَّ onomatop. a sono אָח: *iterum iterumque extulit ah*. Ap. Hebraeos fortasse: *gemuit (ächzen), ululavit*, unde אֹחִים. Arabes sub eadem radice habent II) *aestus, excandescentiae iraeque* significatum in voce أُحَاحٌ, أَحَاحٌ, unde fortasse derivari possit אָח, أُخٌّ olla, fornax. Malumus tamen statuere, fornacis significationem petitam esse a rad. أَجَّ flagravit, arsit ignis, Conj. II. accendit, أَجِيجٌ ardor cet. Vide אָח.

אַחַי v. אָחוֹת.

אֲחִי (fortasse decurtatum ex אֲחִיָּה) n. pr. m. 1) 1 Par. 5, 15. 2) 7, 34.

אֲחִיאָם (pro אֲחִיאָב frater patris, patruus) n. pr. m. 2 Sam. 23, 33. 1 Par. 11, 33.

אֲחִידָה chald. i. q. hebr. חִידָה cum Aleph prosthetico *aenigma* Dan. 5, 12. Rad. חוד.

אֲחִיָּה (frater i. e. amicus Jehovae) n. pr. 1) sacerdotis cuiusdam tempore Sauli 1 Sam. 14, 3. 8. — 2) 1 Par. 8, 7. — 3) 11, 36. — 4) 1 Reg. 4, 2. — 5) 1 Par. 26, 20. — 6) 2, 25. — 7) 1 Reg. 15, 27. 33. — 8) Neh. 10, 27. — 9) prophetae Silunte degentis Jerobeami tempore. 1 Reg. 11, 29. 12, 15, pro quo אֲחִיָּהוּ 14, 6. 18. 2 Par. 10, 15.

אֲחִיהוּד (frater h. e. amicus Judaeorum pro אֲחִי יְהוּד) n. pr. m. Num. 34, 27.

אֲחְיוֹ (fraternus) n. pr. m. 1) 2 Sam. 6, 3. 4. — 2) 1 Par. 8, 14. — 3) ibid. v. 31. 9, 37.

אֲחִיחוּד (frater s. amicus coniunctionis) n. pr. m. 1 Par. 8, 7.

אֲחִיטוּב (frater s. amicus benignitatis) n. pr. m. 1 Sam. 14, 3. 22, 9. — 2) 2 Sam. 8, 17. — 3) 1 Par. 5, 37. Neh. 11, 11.

אֲחִילוּד (frater nati pro אֲחִי יְלוּד) n. pr. m. pater Josaphati 2 Sam. 8, 16. 20, 24. 1 Reg. 4, 2.

אַחִים vid. אָח.

אֲחִימוֹת (frater mortis) n. pr. m. 1 Par. 6, 10 (25), pro quo in locis parallelis מַחַת.

אֲחִימֶלֶךְ (frater regis) n. pr. 1) sacerdos Nobae degens, pater Abjathari, interiore amicitia cum Davide coniunctus (1 Sam. 21, 2. 22, 9. Ps. 52, 2) ideoque a Saulo interfectus. Ab eo diversus videri possit 2) *Ahimelech*, Abjathari filius, unus e duobus summis sacerdotibus tempore Davidis 2 Sam. 8, 17. 1 Par. 24, 3. 6. 31. *Korbius* tamen (Winer theol. Journal IV, p. 295) 2 Sam. 8, 17 pro „Ahimelech filius Abjathari" non sine magna veri specie legendum coniecit „*Abjathar, filius Ahimelechi*" e quo mendo falsam in Paralipomenis scripturam fluxisse censet.

אֲחִימָן (frater doni) n. pr. m. 1) unus ex Enacitis Num. 13, 22. Jos. 15, 14. Iudd. 1, 10. — 2) 1 Par. 9, 17.

אֲחִימַעַץ (frater iracundiae) n. pr. m. 1) 1 Sam. 14, 50. — 2) filius Zadoki summi sacerdotis tempore Davidis, 2 Sam. 15, 27. 36, 17, 17, 20. 18, 19 sq. Ab eo haud diversus fuisse videtur, qui 1 Reg. 4, 15 commemoratur.

אֲחְיָן (fraternus) n. pr. m. 1 Par. 7, 19.

אֲחִינָדָב (frater liberalis s. nobilis) n. pr. m. 1 Reg. 4, 14.

אֲחִינֹעַם (frater gratiae) n. pr. f. 1) 1 Sam. 14, 50. — 2) 1 Sam. 25, 43. 27, 3. 30, 5. 2 Sam. 2, 3, 2.

אֲחִיסָמָךְ (frater fulcri s. auxilii) n. pr. m. Ex. 31, 6. 35, 34.

אֲחִיעֶזֶר (frater auxilii) n. pr. m. 1) phylarcha Danitarum Num. 1, 12. 2, 25. 7, 66. — 2) 1 Par. 12, 3.

אֲחִיקָם (frater hostis) n. pr. m. pater Gedaljae, quem Chaldaei Judaeae praefecerunt. 2 Reg. 25, 22. Jer. 39, 14. 40, 5 sq.

אֲחִירָם (frater alti) n. pr. m. Num. 26, 38. Patronym. ־ִי ibid.

אֲחִירַע (frater mali) n. pr. m. phylarcha Naphtalitarum. Num. 1, 15. 2, 29. 7, 78. 83. 10, 27.

אֲחִישַׁחַר (frater aurorae) n. pr. m. 1 Par. 7, 10.

אֲחִישָׁר (frater cantoris, l. pro אֲחִי יָשָׁר frater recti) n. pr. m. 1 Reg. 4, 6.

אֲחִיתֹפֶל (frater stultitiae) n. pr. amici regii Davidis, qui cum Absalone contra eum coniuraverat. 2 Sam. 15—17.

אַחְלָב (pinguedo, adeps, inde locus fertilis) n. pr. oppidi in tribu Aser. Iud. 1, 31.

אַחֲלַי Ps. 119, 5 et **אַחֲלֵי** 2 Reg. 5, 3 particula optantis: *utinam! faxit Deus!* seq. Fut. Ps. l. l. omisso verbo 2 Reg. l. l. Vulgo derivant a rad. חָלָה Pi. חִלָּה פָנִים demulsit faciem, adulatus est, rogavit. Sed nescio an potius composita sit ex אָהּ et לִי = לוּ.

אַחְלַי (utinam!) n. pr. m. et f. 1 Par. 2, 31. cf. 11, 41.

אַחְלָמָה f. Ex. 28, 19 nomen gemmae. LXX. Vulg. ἀμέθυστος, Josepho (apud quem tamen ordo verborum turbatus videtur) ἀχάτης. Videtur hoc vc. esse verbale conj. Hiph. a חלם somniavit, fortasse quia gestantibus somnia inducat. A simili commento nomen traxit ἀμέθυστος, quod ebrietatem depellat a gestantibus. Cf. *Braun.* de vestitu sacerdot. hebr. II, 16.

אַחְמְתָא Esr. 6, 2 *Egbatana*, Mediae veteris metropolis regisque Persarum domicilium aestivum, ibidem situm, ubi postea et etiamnum Hamedan (همدان), Parthorum metropolis, quod ipsum nomen ex leniore veteris vocabuli pronuntiatione natum est. De eius urbis parietinis testimonia peregrinatorum collegit *Hoeckius* (Veteris Mediae et Persiae monumenta p. 144—155). Si semitica est vocis origo, haud dubie idem valet quod חֵמָה (a rad. חמה), et arcem, munimentum denotat, si persicae, i. q. ابادان locum cultum et incolis refertum. Illud tamen praestat.

אַחַסְבַּי n. pr. viri 2 Sam. 23, 34. Etymon latet. Simonis ex אֶחֱסֶה בְּיָהּ (confugio ad dominum) contractum esse vult.

אָחַר *posterior fuit (hinten seyn, hinten bleiben)*, inde *moratus, cunctatus est.* In Kal semel exstat, 1 fut. וָאֵחַר Gen. 32, 5. (Arab. أَخَّرَ Conj. II. distulit, tardavit. Syr. Aphel et Schaphel ܐܘܚܪ et ܫܘܚܪ id.)

Pi. אִחַר Plur. אִחֲרוּ pro אֵחֲרוּ Iud. 5, 28, fut. יְאַחֵר 1) *retardavit, moratus est* aliquem Gen. 24, 56, *distulit* aliquid Ex. 22, 28, et per ellipsin Deut. 7, 10: *non differt* (poenas) *osori suo.* — 2) intr. i. q. Kal (nostr. *lange machen*) Iudd. 5, 28: *quare cunctantur passus curruum eius.* Ps. 40, 18: אַל־תְּאַחַר *ne cuncteris.* 70, 6. Gen. 34, 19. — 3) *immoratus est rei,* c. c. עַל. Prov. 23, 30: מְאַחֲרִים עַל הַיַּיִן *qui diu immorantur viro* i. e. qui ad multam noctem bibunt. Cf. Jes. 5, 11. Ps. 127, 2.

Derivata statim sequntur exc. אָחוֹר.

אַחֵר (c. Dag. forti occulto) f. אַחֶרֶת Plur. אֲחֵרִים, אֲחֵרוֹת (a singul. deperdito אָחָר c. Kamez puro) 1) adj. pr. *sequens, alter,* spec. qui primum sequitur, *secundus* (a sequendo) Gen. 17, 21: בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת anno sequente, folgendes Jahr. 1 Reg. 3, 22. Dein generatim *alius, alia, aliud* Gen. 4, 25. 8, 10. 12. 29, 19 cet. cet. (Arab. آخَر id. Syr. ܐܚܪܢܐ, ܐܚܪܢܝ, Plur. ܐܚܪ̈ܢܐ, Chald. אָחֳרָן). אֱלֹהִים אֲחֵרִים *dii alii,* de idolis Deut. 6, 14. 7, 4. Jer. 1, 16. 7, 18 et sexcenties. Sing. אֵל אַחֵר Ex. 34, 14, et omisso אֵל Jes. 42, 8: וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא־אֶתֵּן *et gloriam meam alii* (Deo) *non relinquam.* 48, 11. Semel, ut videtur, adverb.: *aliorsum.* Ps. 16, 4: אַחֵר (אֲשֶׁר) מָהָרוּ *qui aliorsum festinant* sc. a vero deo ad idola. 2) n. pr. viri 1 Par. 7, 12.

אַחַר pr. *posterius, pars posterior, postica, extrema.* Hinc 1) adv.

a) loci, *retro*, *in extrema parte.* Gen. 22, 13: וְהִנֵּה אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו *et ecce aries retro* i. e. in recessu *(im Hintergrunde)* *cornibus fruticeto implicitis.* Non *post tergum* Abrahamus conspexit arietem, ut vulgo volunt, cum Vulgato, sed in recessu eius, quae oculis patebat, regionis, *im Hintergrunde der Scene*, neque est, cur cum Sam. LXX. Syr. et 42 codd. legatur אֶחָד. — b) adv. temporis, *postea*, *tum.* Gen. 10, 18. 18, 5. 24, 55. 30, 21 rel.

2) Praep. a) loci, *pone.* Cant. 2, 9. Ex. 3, 1: *pone desertum* i. e. ab occidente deserti. It. *post.* הָלַךְ אַחַר פ' secutus est aliquem Gen. 37, 17. Iob. 31, 7. מֵאַחַר praegn. pr. *a post (hinter [etwas] weg).* Ps. 78, 71: מֵאַחַר עָלוֹת הֱבִיאוֹ *a post lactantes duxit eum* i. e. eum, qui pecudes secutus erat, duxit. — b) temporis, *post.* Gen. 9, 28. אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה *post has res* i. e. *postea*, transeundi formula. Gen. 15, 1. 22, 1. Sequ. Infin. *postquam.* Num. 6, 19. אַחַר כֵּן pr. *post sic* i. e. postquam ita, ut dictum est, res evenerant, i. e. *postea.* Lev. 14, 36. Deut. 21, 13.

3) Conj. אַחַר אֲשֶׁר *postquam.* Ez. 40, 1, et omisso אֲשֶׁר Lev. 14, 43. Iob. 42, 7.

Not. Pro אַחַר longe frequentius in Plur. dicitur אַחֲרֵי, de quo statim, eoque constanter utuntur, ubi Suffixa affigenda sunt.

Plur. אַחֲרִים nonnisi in st. constr. אַחֲרֵי c. suffix. אַחֲרַי, אַחֲרֵיכֶם, אַחֲרֵיהֶם cet. 1) subst. *partes posticae.* 2 Sam. 2, 23: בְּאַחֲרֵי הַחֲנִית *postica parte hastae.*

2) Praep. a) loci, *pone.* Iud. 18, 12 (h. l. i. q. ab occidente), crebrius *post*, *hinter*, *hinter (jem.) her.* Lev. 26, 33. 1 Sam. 14, 37. 2 Reg. 19, 21. (אֲשֶׁר) אַחֲרֵיהֶם *qui eos sequuntur* i. e. assentatores et parasiti eorum Ps. 49, 14. Hinc iungitur verbis *eundi*, ut valeant *sequi.* הָיָה אַחֲרֵי פ' est: partes alicuius secutus est Exod.
2 Sam. 2, 10. Cf. 1 Reg. 1, 7.
28, 23: אָדָם אַחֲרַי חֵן יִמְצָא
redarguens homines me (i. e
cepta mea) *secutus gratiam*
niet. b) temporis, *post.* G
13. 17, 8. Seq. inf. *post*
Gen. 5, 4.

3) Pro Conj. *postquam* p
que dicitur אַחֲרֵי אֲשֶׁר. De
4. Ios. 9, 16. 23, 1, rariu
omittitur Lev. 25, 48. Seme
כַּאֲשֶׁר Ios. 2, 7.

4) אַחֲרֵי־כֵן pr. *post*qu
ita evenerant, i. e. *postea*
15, 14. 23, 19. 25, 26 rel. (
ܒܬܪܟܢ et ܒܬܪ ܗܟܢ. Addit
denuo fit Coniunctio et i. q
אֲשֶׁר ut lat. *posteaquam* pr
quam. Gen. 6, 4. 2 Sam.
In sequiore Hebraismo dr.
אַחֲרֵי זֹאת *posthac* Iob. 42, 1
9, 10, coll. chald. אַחֲרֵי דְנָה
2, 29. 45.

Comp. cum aliis praepp. 1)
semel מִן אַחֲרֵי 1 Par. 17, 7,
post, *ne* (sit amplius) *pos*
quid), *hinter* (etwas) *weg.*
patur maxime, ubi, quem
secuti eramus, relinquimus
partes iam amplexi. Num. 1
43. Deut. 7, 4. 2 Sam. 20,
a tergo, *post* (cf. מִן no. 3
8, 2. Ex. 14, 19. Jer. 9, 2
tempore Eccl. 10, 14. Ap. 1
7 pro eo est לְ מֵאַחֲרֵי.
מֵאַחֲרֵי כֵן postea 2 Sam. 3, 2
1. — 2) אֶל אַחֲרֵי *post* c
ad tergum. 2 Reg. 9, 18:
אַחֲרָי *redi post me.* 2 Sam.
— 3) עַל אַחֲרֵי Ez. 41, 15
אַחֲרֵי. Cf. עַל.

אַחֲרוֹן fem. אַחֲרֹנָה (ab אַחַר
terminatione adiectivorum
posterior, opp. priori, su
(רִאשׁוֹן) Exod. 4, 8. Deut.
Gen. 33, 2. הַיָּם הָאַחֲרוֹן mare
rius i. e. occidentale, med
neum Deut. 11, 24. 34, 2.
20. — 2) *posterus, a, um*
אַחֲרוֹן aetas postera. Ps. 4

יוֹם אַחֲרוֹן tempus posterum Prov. 31, 25. Jes. 30, 8. Plur. אַחֲרֹנִים posteri Iob. 18, 20. — 3) *postremus, ultimus, novissimus.* Neh. 8, 18. Jes. 44, 6: *ego* (Deus) *primus sum idemque postremus.* Iob. 19, 25. Fem. אַחֲרֹנָה adv. postremum. Dan. 11, 29. It. בָּאַחֲרֹנָה Deut. 13, 10 et לָאַחֲרֹנָה Num. 2, 31. Eccl. 1, 11 in fine, postremo.

אַחֲרַח (pro אַחַר־אָח post fratrem) n. pr. 1 Par. 8, 1.

אֲחַרְחֵל (pone antemurale sc. natus) n. pr. 1 Par. 4, 8.

אָחֳרִי chald. adj. fem. *alia.* Dan. 2, 39. 7, 5. 6 pro vulgari אָחֳרִית, Tau feminini generis abiecto per apocopen, ut רֵאשִׁי pro רֵאשִׁית, מַלְכֻ pro מַלְכוּת.

אָחֳרֵין chald. adj. Dan. 4, 5: עַד־אָחֳרֵין pr. *ad postremum* i. e. postremo, tandem. עַד πλεονάζει, vide hanc particulam A, 1.

אַחֲרִית f. 1) *pars postrema, extrema.* Ps. 139, 9. Frequentius de tempore a) *finis* Deut. 11, 12, *exitus, eventus, ultima sors* Iob 8, 7. 42, 12. Prov. 5, 4: אַחֲרִיתָהּ מָרָה *exitus eius* (mulieris adulterae) *est amarus* h. e. ultima sors eorum, quos seduxit, cf. 23, 32. Nonnunquam de eventu felici. Prov. 23, 18. 24, 14. b) *tempus posterum, futurum.* Nota formulam prophetarum: בְּאַחֲרִית הַיָּמִים diebus futuris Jes. 2, 2. Gen. 49, 1. Mich. 4, 1. Num. 24, 14. Dan. 11, 4. — 2) *posteritas, posteri.* Ps. 109, 13. Am. 4, 2. 9, 1. Dan. 11, 4.

אַחֲרִית f. chald. i. q. Hebraeorum אַחֲרִית no. 1, b. Dan. 2, 28.

אָחֳרָן chald. adj. *alius.* Dan. 2, 11.

אֲחֹרַנִּית adv. *retrorsum.* Gen. 9, 23. 1 Sam. 4, 18.

אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים m. pl. Esth. 3, 12. 8, 9. 9, 3 rel. *satrapae*, provinciarum maiorum praefecti apud veteres Persas, civili et militari potestate instructi, regum, quorum splendorem aemulabantur, in provinciis vicarii. Singulis harum provinciarum partibus circulisque procuratores (פַּחוֹת) praeerant, satrapae integris provinciis. V. *Brisson* de regio Pers. principatu 1, §. 168. *Heeren* Ideen T. I. p. 489. sq. ed. 4. Etymon quod attinet, plurimi quidem hoc vocabulum compositum esse censent ex persico آخش *akhesch* h. e. *pretium, valor* (fort. *praestantia*), ستربّ *satrapa* et terminatione chald. ין ־ ; verum nos nil dubitamus, ab Hebraeis hoc vocabulo expressam esse ipsam veterem formam persicam eamque duriorem *Kschatrap* (namque pro *s* et *sch* in lingua Zendica et sanscritanica frequentabatur *ksch*, cf. *khschetrao*, *schetruo* rex, *khschesch* شش sex), additis ab initio Aleph prosthetico ac terminatione ין ־. Ad eiusdem formae durioris similitudinem graecum ἐξατράπης formatum est apud Theopompum. Vide אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ.

אֲחַשְׁדַּרְפְּנִין chald. m. plur. i. q. hebr. Dan. 3, 2. 3. 27. 6, 2. 3.

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ *Ahasverus*, nominis *Xerxes*, ut videtur, forma hebraica. Legitur Esth. 1, 1 ac saepe in hoc libro, praeterea Esr. 4, 6 (ubi propter temporum rationes Cambyses intelligi debet) et Dan. 9, 1 (de Astyage, patre Darii Medi). Quod ad etymon attinet, ipsi olim hoc vc. compositum esse opinati sumus ex pers. آخش *pretium* (v. אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים), syllaba ور *war*, possessorem indicante, et terminatione ش *esch* (v. c. *Darab*, *Darabesch*, דָּרְיָוֶשׁ). Sed vera nominis orthographia ex scriptura, quam dicunt, cuneata (cuneiformi) nuper emersit, in qua scribitur *Khschhersche* vel *Khschwersche*. Videtur autem hoc dictum esse pro شيرشاه h. e. *leo*

rex, forma veteri et duriore, ad cuius similitudinem Graeci vocabulum *Xerxes*, Hebraei praefixo Aleph prosthetico *Akhaschwerosch* conformarunt. Etenim pro lenioris pronuntiationis litteris *s* et *sch*, quibus utuntur Persae recentiores, veteres efferebant sonos longe duriores, ut in vocabulis *khschéhióh* = *Schach* rex, *khschatrap* = *Satrap*. V. *St. Martin* in Diario asiatico Parisiensi III, p. 85. *Champollion* Précis du systéme hieroglyphique, tableau géneral tab. 7, 2. p. 24. *Grotefend* in Heeren Ideen, ed. 4. I, 2, p. 348 sq. et quae nos disputavimus in Thes. p. 75.

אֲחַשְׁרֹשׁ Esth. 10, 1 Chethibh pro אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ.

אֲחַשְׁתָּרִי (haud dubie *mulio*, persicae, ut videtur, originis vc. V. seq. vc.) n. pr. m. 1 Par. 4, 6.

אֲחַשְׁתְּרָנִים plur. m. *muli*, pers. ستار *estar*, استر *ester* mulus, ex forma vetere ac dura *ekhschter*. Vide paulo superius disputata. Additur per epexegesin *filii equarum* Esth. 8, 10. ן ־ adiectum est, ut in אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים.

אַחַת v. אֶחָד.

אַט (a rad. אָטַט) subst. m. 1) *tenuis sonus, murmur, gemitus*, et plur. concr. אִטִּים *mussitatores* i. e. *νεκρομάντεις*, ventriloqui, vocis artificiosae murmure manium vocem imitantes (v. sub אוֹב) Jes. 19, 3. — 2) *lenis incessus, lenis fluxus, lenis agendi ratio*, unde אַט, לְאַט, לְאַט plerumque adv. *leniter*, *lente*, de leni lentoque incessu lugentis 1 Reg. 21, 27, de aqua leniter fluente Jes. 8, 6. — לְאִטִּי pr. ad lenem incessum meum, *nach meiner Gemächlichkeit*, *allgemach* Gen. 33, 14. — De agendo et loquendo 2 Sam. 18, 5: לְאַט לִי לַנַּעַר *leniter* agite *mihi cum puero!* Iob. 15, 11: וְדָבָר לָאַט עִמָּךְ *et verbum placide tecum factum.*

אָטַד rad. inusit. Arab. *firmu* Conj. II firmavit, stabilivit.

אָטָד m. *rhamnus* (*Rhamnus p rus* Linn.), a firmitate ra dicta Iudd. 9, 14. 15. Ps. 5 (Arab. أَطَدٌ, i. q. usitatius ع

אֵטוּן (per Syriasmum pro טוּן *filum*, lintea l. bombycina, (Chald. nervus, funiculus). legitur Prov. 7, 16: *stragu filis Aegypti*, quae summae litatis nec minus nobilitata quam apud nos fere turcic (*türkisches Garn*). Cf. *Cels*. H I, 89 sq. *Alb. Schultens* conf ὀθόνη, ὀθόνιον (vestis li Rad. אָטַן.

אָטַט rad. inusit. 1) أَطَّ *lene num edidit*, de sono geme cameli defatigati, de murmur tris inanis et famelici (τρύζειν quae disputavimus ad Jes. 19, 2) *leniter incessit*. Vid. אַט

אָטַם *clausit, obturavit* v. aures Prov. 17, 28. 21, 13. r אֲטֻמוֹת Ez. 40, 16. 41, 16 *fenestrae clathris cancellisve sae*, quarum cancelli, cum muro et trabibus inserti, pro claudi et operiri non possent.] θυρίδες δικτυωταί. Symm. τ

Cf. 1 Reg. 6, 4. Cf. arab velum fenestris obduxit.

Hiph. id. Ps. 58, 5.

אָטַן rad. inusit. fort. *ligavit ligavit*, vicin. rad. אָטַם. أُصُن funes tentorii. Inde ךְ

אָטַר fut. יֶאְטַר *clausit*, semel 16. Arab. أطر sepsit, septo Vicinae radices sunt אָצַר, עָצַר. Inde

אִטֵּר (clausus, ligatus, fort. r

n. pr. m. 1) Esr. 2, 16. Neh. 7, 21. 2) Esr. 2, 42. Neh. 7, 45.

אִטֵּר m. adj. *clausus, ligatus* h. e. impeditus. Iudd. 3, 15. 20, 16: אִטֵּר יַד־יְמִינוֹ *ligatus manu dextera* i. e. qui dextera bene uti nequit, scaevola. (Arab. أَطَّرَ V. impeditus fuit, cf. عَقَدَ ligavit, quod ad impeditum linguae usum transfertur.

אֵי constr. אֵי 1) adv. interrogandi, *ubi?* C. suff. אַיֶּכָּה ubi tu? Gen. 3, 9, אַיּוֹ ubi ille? Ex. 2, 20. אַיָּם ubi illi? Jes. 19, 12. Saepius c. He parag. אַיֵּה q. v. (Arab. أَيْ est pron. interrog. *quis?* fem. أَيَّةٌ. Idem valet aeth. አይ፡ (Cf. germ. *wo* et angl. *who*).

2) nota interrogationis, quae adverbiis et pronominibus, quibus praemittitur, vim interrogativam tribuit, quemadmodum אֲשֶׁר relativam. Cf. germ. *wovon?* pro *von welchem?* Inde a) אֵי זֶה *quis?* sed ubique (praeter Eccl. 11, 6) cum respectu ad locum 1 Reg. 13, 12: אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ הָלַךְ *quanam via abiit?* (Vel: *ubi viae? quorsum viae?* Vide ad אֵי מִזֶּה sub litt. b). 2 Reg. 3, 8. 2 Par. 18, 23. Iob. 38, 24, et sine interrogatione Jer. 6, 16. Eccl. 11, 6. Alibi est *ubi?* (a זֶה hic) Iob. 28, 12. Est. 7, 5. Aliquoties iunctim scribitur אֵיזֶה, v. infra. — b) אֵי מִזֶּה *unde?* (a מִזֶּה inde). Gen. 16, 8. 1 Sam. 30, 13. Jon. 1, 8: אֵי מִזֶּה עַם אָתָּה *ex quonam populo es?* 2 Sam. 15, 2: אֵי מִזֶּה עִיר אַתָּה *ex quanam urbe es?* (Pr. undenam populi? undenam urbis? ut Plaut. unde gentium? Odyss. 1, 170: πόθεν ἀνδρῶν). — c) אֵי לָזֹאת *cur? quare?* (a לָזֹאת propterea) Jer. 5, 7.

Not. *Aliis quibusdam particulis* אֵ arctius iungitur, ut in unum vocabulum coalescant, אֵיךְ, אֵיכָה, אֵיכֹה, אֵיפֹה, q. vide. Eadem ratione hac particula utuntur Syri in ܐܝܟܢܐ quomodo? ܐܡܟܐ unde? ܐܝܢܐ quis? Chaldaei in אֵידֵין quinam? אֵידָא quaenam? Aethiopes in አይቴ፡ ubi? quomodo? Cum Nun parag. dicitur אַיִן ubi? et contr. אָן, quae vide. Prov. 31, 4 quod in Keri est, לְרוֹזְנִים אֵי שֵׁכָר verte: *et principum* (non est, dicere), *ubi temetum?*

I. **אִי** contr. pro אֱוִי (ut בִּי pro בְּוִי, רִי pro רְוִי, cf. *Lehrgeb.* p. 510) m. (f. fort. Jes. 23, 2) plur. אִיִּים, semel אִיִּין Ez. 26, 18) 1) pr. *terra habitabilis, habitata* (a rad. אָוָה no. I, 1) *quatenus opponitur aquae, mari fluviisque.* Jes. 42, 15: שַׂמְתִּי נְהָרוֹת לָאִיִּים *flumina vertam in terras habitabiles* (cf. 43, 19. 50, 2). Inde 2) *terra maritima,* sive litoralis est in continente, sive insula; sicut indicum *Dsib,* quod et litus notat et insulam. Spec. a) *ora maris* Jes. 20, 6. 23, 2. 6. Ez. 27, 7: אִיֵּי אֱלִישָׁה *orae Elisae* i. e. Peloponnesi s. Graeciae. b) *insula.* Jer. 47, 4: אִי כַפְתֹּר *insula Caphtor* i. e. Creta. אִיֵּי כִתִּים *insulae Chittaeorum* Ez. 27, 6. Jer. 2, 10. cf. Esth. 10, 1, ubi אִיֵּי הַיָּם opponuntur *terrae continenti.* Saepissime Pluralis in universum usurpatur de *regionibus maritimis* et *transmarinis* (Jer. 25, 22 per epexegesin הָאִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיָּם), et proinde longissime remotis Jes. 24, 15. 40, 15. 41, 1. 5. 42, 4. 10. 12. 49, 1. 51, 5, impr. de oris maris mediterranei Ps. 72, 10. Dan. 11, 18, quae magis definite vocantur אִיֵּי הַיָּם Jes. 11, 11, et אִיֵּי הַגּוֹיִם Gen. 10, 5. Zeph. 2, 11. — Ez. 27, 15 Indiae Archipelagus intelligendus est.

II. **אִי** contr. pro אֱוִי a rad. אָוָה no. II (cf. supra אִי insula) pr. *ululatus, clamor.* Hinc pro concret.

ululator i. e. canis aureus, arab. ابن آوى Plur. بنات آوى *filius, filiae ululationis*, pers. شغال *Schakal*. Dictus est a clamore nocturno, qui infantis vagitui simi-lis est. *Damiri* ap. Bochartum in Hieroz. T. I. p. 843. Legitur non-nisi in Plur. אִיִּים Jes. 13, 22. 34, 14. — 2) interj. i. q. אוֹי *vae!* c. dat. Eccl. 10, 16. 4, 10, ubi ple-raeque editt. iunctim exhibent אִילוֹ *vae ei*.

III. אִי adv. *non*. Legitur Iob. 22, 30 et in nomm. pr. אִי־כָבוֹד (*inglo-rius*) 1 Sam. 4, 21 et אִיזֶבֶל. Magis frequentatur ap. Rabb., praesertim in formandis adiectivis, significatu privativo (fere ut germ. *un*, *ohn* in eadem re), et Aethiopes, apud quos አ etiam verbis praefigitur. Nil dubito quin decurtatum sit ex אַיִן (v. rad. אין), ut *a* privativum in lingua graeca et sanscr. ex *an*.

אִי־כָבוֹד (inglorius) v. אִי no. III.

אָיַב *adversatus est alicui, ini-micе et hostiliter persecutus est aliquem, odit*. (Origo, nisi fal-lor, quaerenda est in flando et an-helando, quod ad iram et odium saepe refertur, pr. *anschnauben*, cf. quae observavimus ad litt. ח). Verbum finitum semel legitur Ex. 23, 22. Sed longe frequentissimi usus est *Part.* אֹיֵב *adversarius, inimicus, hostis*. Gen. 22, 17. 49, 8. Aliquoties constructionem par-ticipio debitam retinet 1 Sam. 18, 29: אֹיֵב אֶת־דָּוִד *adversarius Da-vidis*. — Fem. אֹיֶבֶת *inimica*, collect. de inimicis, hostibus (cf. *Lehrgeb.* 477) Mich. 7, 8. 10. Inde אִיּוֹב et

אֵיבָה (contr. pr. אֵיבַת, ut אֵימָה pro אֵימַת) f. *inimicitia, hostilis ani-mus*. Gen. 3, 15. Num. 35, 21.

אֵיד m. pr. *onus, quo quis opprimitur, obruitur* (rad. אוד no. 2) unde 1) *grave infortunium, calamit*[as] 18, 19. Iob. 21, 30. — 2) *e*[xitium] *pernicies* Iob. 18, 12. 21, [1]2. אֵיד אֵל *exitium Dei* i. e. [a Deo] immittendum.

אַיָּה f. (pro אַיָּיה, a rad. ה[ו]... II) pr. *clamor*, dein 1) *avi*[s quae]dam *clamosa*, e genere imm[undo]rum et rapacium Lev. 11, 14 14, 13, cui insignis oculoru[m acies] tribuitur Iob. 28, 7. LXX. [...] modo *vulturem*, modo *milvu*[m red]dunt. Nec improbabilis est B[ocharti] opinio (Hieroz. II, p. 19[3]) eam esse accipitris speciem [...] يويو Arabes, recentiores [...] *emerillon* vocant. Fortasse vc. hebr. latius ad omne *acci*[pitrum] genus patebat, unde Lev. e[t Deut.] l. l. c. c. additur לְמִינָהּ. — [2) n.] m. a) Gen. 36, 24. b) 2 Sa[m.] 21, 8.

אַיֵּה i. q. אֵי *ubi?* c. ה — par[ag.] in אַיֵּהוּ, אַיָּם. Gen. 3, 9. 18, [9] et citra interrogationem Iob. [15, 23] *vagus errat quaerens pane*[m] *ubi* (sit).

אִיּוֹב n. pr. *Iobus*, Arabs Aus[itis] divitiis non magis quam pi[etate et] virtute conspicuus, a Deo [omnis] generis calamitatibus tentatus [...] ter librum a se nominatum [...] Ez. 14, 14. 20 commem[oratus] LXX. Ἰώβ. Arab. أيوب. [...] illud pr. valet hominem *ho*[stiliter] *tractatum* (a rad. איב, [ut ילוד] *natus* a ילד), et ad cala[mitates] quas perpessus est, fata refe[rre] videtur. Aliis est *serio resi*[piscens] i. q. arab. أواب (a rad. אוב reversus est) coll. Cor. S[ur. 38,] 40—44, sed vide, quae monuimus in Thes. p. 81, [...]

אִיזֶבֶל f. (prob. sine coitu i. [ἄλο]χος Plat. p. 249 B. casta, cf. *Agnes*; aptissimum [...] nomen, neque ex moribus [...] sissimae Isabellae Tyriae [...]

dam) *Isebel, Isabella,* n. pr. mulieris famosae, quae ex Ethbaale Tyri rege prognata, Ahabo nupta, idololatria et dira prophetarum persecutione infamis facta est. 1 Reg. 16, 31. 18, 4. 13. 21, 5 sq. 2 Reg. 9, 7 sq.

אֵיזֶה *ubi?* Iob. 38, 19. 24. Comp. ex particula interrogativa אֵי (v. sub voce no. 2) et זֶה *hic.*

אֵיךְ *quomodo?* decurt. ex אֵיכָה Gen. 26, 9. Saepe est dolentis (*eheu*) *quam!* Ps. 73, 19. Jes. 14, 4. Eccl. 2, 16. Citra interrogationem Ruth 3, 18. 2 Reg. 17, 28.

אֵיכָה (ex אֵי no. 2 et כָּה i. q. כֹּה ita, hic) *quomodo?* Deut. 1, 12. — 2) *ubi?* Cant. 1, 7. Saepe dolentis et deplorantis est (ut אֵיךְ) Jes. 1, 21. Thren. 1, 1. Citra interrogationem Deut. 12, 30.

אֵיכֹה *ubi,* sine interrogatione, in uno loco 2 Reg. 6, 13, ubi in Keri legitur אֵיפֹה.

אֵיכָכָה (Milél) *quomodo?* Cant. 5, 3. Esth. 8, 6 ex אֵי et כָּכָה = כָּה, כֹּה ita.

איל v. rad. אול.

אַיָּל m. *cervus* Deut. 12, 15. 14, 5. Jes. 35, 6. Plur. ־ים Cant. 2, 9. 17. Ubique est mascul. gen., sed Ps. 42, 2 feminino iunctum more communium cervam notat, quae alibi peculiari forma אַיָּלָה, אַיֶּלֶת appellatur. (Chald. et syr. id. Arab. أيّل capra silvestris, rupicapra, caprea. Aethiop. ሀየል:, qua quidem scriptura cognatio radicum אול et הול bene confirmatur. Quod ad etymon attinet, אַיָּל est quasi intensivum vocis אַיִל, pr. igitur *magnum arietem* notat, אַיָּלָה *capram maiorem.* Varias cervorum dorcadumque species, ex parte cornibus inflexis instar arietum instructas, *arietes magnos* s. *feros* vocasse videntur Hebraei, ut nos easdem bestias *Bergziegen, wilde Ziegen,* et Latini *capreas* dicunt a caprae similitudine.) LXX. ubique ἔλαφος.

אַיִל m. 1) *aries,* a cornibus volutis et inflexis, v. rad. אול et איל, quae pr. volvendi, flectendi potestatem habet. Gen. 15, 9. Plur. אֵילִים Ex. 25, 5 et אֵלִים Iob. 42, 8. Intensivum eius est אַיָּל.

2) architecturae vocabulum significans *crepidinem portae s. marginem prominentem,* qui portam superne et ab utraque parte cingit, plerumque columnis utrinque, superne zophoro, infra crepidine ornatum, *die verzierte Einfassung der Thür mit Säulenpfosten, Fries und Sockel.* 1 Reg. 6, 31. Ez. 41, 3 cf. 40, 9. 21. 24. 26. 29. 33. 36. 37. 48. 49. In Plur. אֵילִים *crepidines* s. partes in fronte aedificii prominentes, columnis palmisve plerumque ornatae, quibus lacunaria s. intercolumnia, ubi fenestris locus, interiecta erant. Ez. 41, 1. 40, 10. 14. 16. 38. coll. 26. 31. 34. 37. Verss. antiquae modo *postes,* modo *columnas* reddunt, Aqu. *κρίωμα* q. d. arietinum opus i. e. columnarum maxime corinthiarum voluta, alibi *κριός* dicta. Vide copiose de hoc vc. disputata in Thes. p. 43—45. De etymo si quaeris, vel pr. est *proiectura, prominentia (Vorsprung)* a rad. אול no. 3, vel praeeunte Aquila statuendum, אַיִל pr. notare capitulum columnae a voluta cornibus arietinis simili dictum, dein ad totum postem columnamque translatum esse. Cf. אֵילָם.

אֱיָל m. *fortitudo, robur.* Semel legitur Ps. 88, 5. Rad. אול no. 2.

אַיִל plur. אֵילִים m. pr. *fortis, robustus* 1) Plur. *potentes, primores, principes civitatis.* Ex. 15, 15. Ez. 17, 13. 2 Reg. 24, 15 (in Keri). Vide אול no. 2. 3. — 2) arbor *robusta,* ut δρῦς, spec. quercus, terebinthus, nonnunquam etiam

palma, i. q. אֵלָה, אֵלוֹן quod usitatius. Sing. semel exstat Gen. 14, 6 in nom. pr. אֵיל פָּארָן LXX. τερέβινθος τῆς Φαράν. Plur. אֵילִים, אֵלִים Jes. 1, 29. 57, 5. 61, 3.

אַיָּלָה f. *cerva*, et fortasse etiam *caprea*, quae duo animalium genera in vulgari linguae usu vix discernebantur. Gen. 49, 21. Plur. אַיָּלוֹת constr. אַיְלוֹת 2 Sam. 22, 34. Cant. 2, 7.

אַיָּלוֹן (ab אַיָּל, *cervinus, cervinum*) n. pr. loci a cervorum copia dicti, qs. nostr. *Hirschau*, *Hirschfeld*. Sic nuncupatur 1) oppidum Levitarum in tribu Dan. Jos. 10, 12. 19, 42. 21, 24. Iudd. 1, 35. — 2) oppidum Sebulonitarum. Iudd. 12, 12.

אֵילוֹן (robur, quercus, v. אַלּוֹן) n. pr. 1) oppidi Danitarum Jos. 19, 43. 1 Reg. 4, 9. 2) m. a) Gen. 26, 34. 36, 2. b) Gen. 46, 14. c) Iudd. 21, 11.

אֵילוֹת (*arbores, arboretum*, fortasse *palmetum*, v. sub אֵלָה) 1 Reg. 9, 26. 2 Reg. 16, 6 et **אֵילַת** (pro אֵילָה *Lehrgeb* p. 467, idque coll. pro אֵילוֹת) Deut. 2, 8. 2 Reg. 14, 22. 16, 6 (bis) *Eloth, Elath*, n. pr. urbis Idumaeae ad sinum orientalem maris rubri sitae, qui ab ea sinus Aelanites nuncupatur. Devictis Idumaeis (2 Sam. 8, 14) Davides eam possedit, postea Salomo, cuius classis inde Ophiram petiit 1 Reg. 9, 26. Quam cum postea recuperassent Idumaei, Usias eam imperio judaico iterum ascivit 2 Reg. 14, 22, Rezinus vero, Syrorum rex, denuo Judaeis eripuit 2 Reg. 16, 6, nec postea Judaei ea potiti sunt. A Josepho dr. Ἐλάνη, Ἔλανα Ptolemaeo, *Aelana* Plinio (VI, 32 s. 38). Vid. *Relandi* Palaest. p. 217. 554 sq. *Le Quien* Oriens christ. T. III. p. 758. Arabum scriptoribus أَيْلَة dicitur. Recentiorum primus E. Rüppellius Francofurtensis nuper eius rudera adiit eaque hodie *Gelena* appellari tradit. Castellum vicinum urbe recentiore, quam pa (cf. Strab. 16, p. 776 C obumbrat, عقبة i. e. mons Vid. v. *Zach* correspondence VII, 464.

אֱיָלוּת f. i. q. אֱיָל pr. *fo* *robur* dein *auxilium*. Ps. Rad. איל no. 1.

אֵילָם pl. אֵילַמִּים et אֵילַמּוֹת tecturae vocabulum definit quam difficile. Videtur sign *proiecturam cymatii* (Ges aperte enim ab אֵלָם, quo rique confuderunt, distingu 40, 7 sq. Nimirum אֵילַמִּים cium circumcirca cingunt, fere ubivis אֵילִים iungunt 40, 16. 22. 26. 29.

אֵילִם (arbores, fort. palmet pr. stationis Israëlitarum in eiusque ab Aegypto secunda duodecim fontibus et sept *palmis*. Ex. 15, 27. 16, 1 33, 9. Cum He parag. אֵילִמָה 15, 27. Conferebant Ge vallem illius regionis Garen tam, sed Ehrenbergius V. coram mihi narravit, valle dictam in eius vicinia inveni quidem in verbo nomen illu quum latere admodum proba

אִילָן chald. m. *arbor*. Dan. sq. Syr. ܐܝܠܢܐ id. Respon braeorum אִילָן, sed Chald usus latius patet.

אֵילַת vid. אֵילוֹת.

אַיֶּלֶת f. i. q. אַיָּלָה (cui est p constr.) *cerva*, blanda compellatio. Prov. 5, 19. explicatu est, quid sibi ve vc. in inscriptione Ps. 22 אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר *super cervam a* Nobis ista verba carminis c alius nomen esse videntur, modos hic Psalmus decantar cf. קֶשֶׁת 2 Sam. 1. *Cerva* vero prob. erat sol ipse m

primos radios spargens, quem Arabes dorcadem vocant, radios ex usu linguae cum cornibus (v. קֶרֶן) comparantes. Vide *Schultens* ad Iob. p. 1193. ad Har. Cons. V. p. 163.

אָיַם rad. inus. Chald. et Talmud. אִיֵּם *terruit.* Propria radicis potestas mihi esse videtur in *stupefaciendo* (*verstummen machen*), cf. rad. דָּמַם, הָמַם. Fortasse etiam conferendum עַיִם q. v. — Inde

אָיֹם f. אֲיֻמָּה adj. *terribilis, formidabilis.* Hab. 1, 7. Cant. 6, 4. 10, et

אֵימָה (pro אֵמָה) f. *terror.* Deut. 32, 25. Sequitur genitivus eius, qui aliis terrorem incutit. Prov. 20, 2: אֵימַת מֶלֶךְ *terror regis,* quem regia maiestas incutit. Iob. 33, 7: אֵמָתִי *terror meus* i. e. quem incutio. Cum He parag. אֵימָתָה Ex. 15, 16. Plur. אֵימוֹת Ps. 55, 5.

Plur. אֵימִים 1) *terrores* Ps. 88, 16. 2) *idola* Jer. 50, 38, a terrore dicta, quem iniiciunt cultoribus. Cf. מִפְלֶצֶת. 3) *Emaei,* n. pr. populi antiquissimi, qui ante Moabitas terram ipsorum incoluisse fertur. Gen. 14, 5. Deut. 2, 11.

אָיַן rad. inus. idem significans quod אָוַן, q. v. Inde

I. **אַיִן** st. constr. אֵין pr. subst. *nihilum, defectus, vacuitas.* Jer. 40, 23: הַנּוֹתֵן רוֹזְנִים לְאָיִן *qui principes redigit ad nihilum.* Hinc adv. 1) *nihil.* Saepe ita, ut verbum substantivum involvat 1 Reg. 8, 9: אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים *nihil erat in arca praeter duas tabulas lapideas.* Ps. 19, 7. Ex. 22, 2. — 2) *non,* incluso itidem verbo substantivo: *non est, non erat, non sunt, non erat* cet. i. q. לֹא יֵשׁ, arab. لَيْسَ, aram. ܠܰܝܬ, לֵית, לָא, Num. 14, 42: כִּי אֵין יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם *quia non est* *Jehova inter vos.* Iudd. 21, 25: *in diebus illis* אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל *non erat rex in Israële.* Gen. 37, 29: אֵין יוֹסֵף בַּבּוֹר *non fuit Josephus in cisterna.* Ps. 10, 4. Ex. 12, 30. Lev. 13, 31. In quibus formulis affirmative dicitur יֵשׁ, in iisdem negative אֵין, ut יֵשׁ לְאֵל יָדִי Gen. 31, 29 et אֵין לְאֵל יָדֵנוּ Neh. 5, 5. Praeterea observandum: a) ubicunque pronomen aliquod personale sententiae subiectum constituit, istud pronomen adverbio nostro suffigi debet, ut אֵינֶנִּי ego non (sum, fui, ero), אֵינְךָ tu non (es, fuisti, eris), אֵינֵךְ, אֵינֶנּוּ, אֵינָם, אֵינְכֶם, אֵינֶנָּה, et forma plurali (qs. ab אֵינִים) אֵינֵימוֹ, אֵינֵמוֹ Ps. 59, 14. 73, 5. — b) Cum verbum substantivum ex linguae usu in hac negandi particula lateat, ea paene ubivis participio iungitur. Dan. 8, 5: *ecce hircus ab occidente veniebat super faciem terrae* וְאֵין נוֹגֵעַ בָּאָרֶץ *et non tangebat terram,* i. q. לֹא נָגַע. Esth. 3, 8. 7, 4. Esr. 3, 13. Ex. 5, 16: תֶּבֶן אֵין נִתָּן *stramen non datur* i. q. לֹא נִתָּן. Saepe ita circumscribitur *nemo, nullus* Jos. 6, 1: אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא *neque* (erat) *egrediens, neque* (erat) *ingrediens,* i. e. nemo egrediebatur, et nemo ingrediebatur. Lev. 26, 6. Jes. 5, 29. Rarissime nec citra soloecismum iungitur verbo finito, Jer. 38, 5: כִּי אֵין הַמֶּלֶךְ יוּכַל אֶתְכֶם דָּבָר *nam non valet rex quicquam contra vos.* Iob. 35, 15, atque adeo particulae יֵשׁ, Ps. 135, 17: אֵין־יֵשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם *non est spiritus in ore eorum.* Accuratius utrobique scribendum erat לֹא. Similiter tamen Arabes recentiores ليس scribunt pro لا. — c) אֵין לִי *mihi non est* dr. pro *non habeo, non habui.* Lev. 11, 10. 1 Sam. 1, 2, ut arab. ليس لى. Sequente gerundio saepe valet *non licet,* sicut οὐκ ἔστιν pro οὐκ ἔξεστιν, et arab. كان لى *est mihi* pro *licet mihi.* Cor. 4, 94.

10, 100. Esth. 4, 2: אֵין לָבוֹא *non licet intrare*. Ruth. 4, 4. Ps. 40, 6: אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ *non licet quicquam tibi comparare*, ubi עֲרֹךְ poet. dicitur pro לַעֲרֹךְ. — d) Variis iungitur vocabulis; אֵין אִישׁ nemo (est, erat) Gen. 31, 50. Ex. 2, 12. אֵין דָּבָר Ex. 5, 11, et אֵין מְאוּמָה 1 Reg. 18, 43 nihil quicquam (est, erat). אֵין כֹּל nihil prorsus (est, erat) Eccl. 1, 9. — 3) Quemadmodum יֵשׁ saepe valet *adest, praesto est*, ita אֵין *non adest, non praesto est, erat, erant* cet. *il n'y a pas*. Num. 21, 5: כִּי אֵין לֶחֶם וְאֵין מַיִם *nam neque panis praesto est, neque aqua*. 1 Sam. 9, 4. 10, 14: *et vidimus* כִּי אֵין *eas non adesse*. Gen. 2, 5. Num. 20, 5. Gen. 5, 24 de ἀφανισμῷ Henochi: וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים 1 Reg. 20, 40: וְהוּא אֵינֶנּוּ *ecce evanuerat ille*. De morte Ps. 39, 14. — 4) Reddi potest *sine, absque* i. q. בְּאֵין. Sed pr. exempla redeunt ad no. 2. Joel 1, 6: *valida et absque numero*, pr. et non est numerus. Deut. 32, 4.

5) Cum Praefixis: a) בְּאֵין pr. *in defectu*, α) *quando non extat* Prov. 8, 24: בְּאֵין תְּהֹמוֹת *quum nondum* (essent) *fluctus* i. e. ante fluctus creatos, cf. בְּטֶרֶם. β) Plerumque i. q. *sine*, בְּלֹא. Ez. 38, 11: בְּאֵין חוֹמָה *sine muro*. Prov. 5, 23. 11, 14. — b) כְּאַיִן *propemodum, paene* Ps. 73, 2, pr. fere nihil, hinc: nihil abfuit quin. Cf. כִּמְעַט parum abfuit quin i. e. propemodum. — c) לְאֵין α) pro לַאֲשֶׁר אֵין *ei cui non* (est). Jes. 40, 29, *ei cui nihil* (est) Neh. 8, 10. — β) pro לְבִלְתִּי הֱיוֹת *ita ut non* (esset) Esr. 9, 14. — d) מֵאֵין α) *ita ut non* (c. duplice negatione, v. *Lehrg.* §. 224, not. 2). Jes. 5, 9: מֵאֵין יוֹשֵׁב *ita ut non sit habitator*. 6, 11. It. *eo quod non* (est) Jes. 50, 2. β) i. q. אֵין cum מִן pleonastico (cf. מִן no. 1, d) *nemo*. Jer. 10, 6. 7. 30, 7.

Not. אַיִן, nominis status *absolutus*, nonnisi in fine cu[m] num, אֵין st. constr. ub[i] usurpatur, ut ad sequent[i] neat, v. c. Num. 20, 5: *aqua non adest*, pro qu[o] אֵין מַיִם dici potest.

II. אַיִן adv. interrog. *ubi* (أَيْنَ) i. q. אֵי, אַי cum ן ut in אַיֵּה, אֵיכָה. Legitur modo c. מִן praef. מֵאַיִן *und*[e] 29, 4 et saepe.

אִין 1 Sam. 21, 9 i. q. [...] interrogative pro הַאֵין.

אִיעֶזֶר v. אֲבִיעֶזֶר.

אֵיפָה, rarius אֵפָה f. *mensu*[ra] frumentaria, spec. *modi*[i] *sata* (סְאָה) vel decem Go[mer] 16, 36) continens. Teste (Archaeol. 15, 9 §. 2) E[pha me]dimnum atticum aequabat, [mo]dios romanos i. e. $\frac{11}{18}$ modi[i ...]nensis, circiter 2600 digito[s] modii Parisiensis continen[s] Ex. 16, 16. 18. 32. Zach. Indd. 6, 19. Ruth 2, 17, [...] locis obiter certe de huiu[s mensu]rae capacitate coniici po[test]. אֵיפָה וְאֵיפָה *duplex modiu*[s] iustus, alter iusto minor et [...] Prov. 20, 10. Deut. 25, [...] 8, 5. Non habet hoc vo[cabulum ...] commode deduci possit, [...] semiticam, nisi ab אפף = [...] *cumdedit* repetas, ut a f[...] tunda modius dictus sit. [...] lius ad linguam aegyptiac[...] tur. LXX. vertunt οἰφί [...] quae mensura Aegyptior[um ...] quissima fuit Coptisque [...] ωιπι, cui quatuor [...] Hesychius tribuit. Acce[dit ...] apud eosdem verbum ωι[...] *numerare* deprehenditur [...] ϩωιπι *mensura* dicta est.

אֵיפֹה (ex אֵי et פֹּה hic, [...] Jes. 49, 21. Ruth 2, 1[...]

Iudd. 8, 18. In interrogatione indirecta Jer. 36, 19.

אִישׁ i. q. אֵפוֹא *prorsus, ita, igitur.* Iudd. 9, 38. Prov. 6, 3, in nonnullis certe editt., sed accuratius scribendum erat אֵפוֹא, q. v.

אִישׁ c. suff. אִישִׁי, אִישֵׁךְ, אִישָׁהּ, in Plur. nonnisi ter obvio (Ps. 141, 4. Prov. 8, 4. Jes. 53, 3) אִישִׁים, in cuius locum linguae usus substituit אֲנָשִׁים (a sing. inusit. אֱנָשׁ), st. constr. אַנְשֵׁי, c. suff. אֲנָשָׁיו, אַנְשֵׁיהֶם, et periphrasticum בְּנֵי אִישׁ (cf. no. 6).

1) *vir.* Spec. a) opp. feminae *mas, masculus.* Gen. 4, 1: *nacta sum virum cum Deo* i. e. prolem masculam. 1 Sam. 1, 11. Adeo de brutis Gen. 7, 2, cf. 1, 27. 6, 19. Ita lat. *vir* de bestiis Virg. Eccl. 7, 7. — b) *maritus,* opp. coniugi, Ruth 1, 11. Gen. 3, 6. 29, 32. 34. C. suff. אֲנָשֵׁינוּ viri i. e. mariti nostri Jer. 44, 19. Ita graec. ἀνήρ Il. 18, 291, lat. *vir* Hor. Sat. 1, 2, 127. — c) Opp. seni est nomen *virilis aetatis.* 1 Sam. 2. 33. Nonnunquam d) *virilem animum, viri virtutem* designat (cf. verb. in Hithpal.) 1 Sam. 4, 9: הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לַאֲנָשִׁים *strenuos vos gerite et estote viri!* 1 Reg. 2, 2. Cf. Hom. Il. 5, 529. — Est e) *homo,* opp. numini Iob. 9, 32. 12. 10. Jes. 31, 8, maxime in Plur. Gen. 32, 29. Jes. 7, 13. Cf. hom. πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Opp. bestiis Ex. 11, 7. Gen. 49, 6. — f) Per appositionem iungitur aliis substantivis, ut אִישׁ סָרִיס eunuchus Jer. 38, 7, אִישׁ כֹּהֵן sacerdos Lev. 21, 9; imprimis gentilitiis, אִישׁ עִבְרִי Hebraeus Gen. 39, 14. Cf. gr. ἄνδρες Γαλιλαῖοι, ἄνδρες Ἰσραηλῖται Act. 1, 11. 3, 12. — g) Sequ. genitivo urbis, terrae populique *incolam civem*ve eius notat. אִישׁ יִשְׂרָאֵל Israëlita; אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל 1 Sam. 7, 11; אַנְשֵׁי יְהוּדָה 2 Sam. 19, 42, it. אַנְשֵׁי הָעִיר Gen. 24, 13. Hac maxime significatione sing. אִישׁ collective ponitur, אִישׁ יִשְׂרָאֵל pro אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל Jos. 9, 6. 7. 10, 24. Iudd. 7, 8. 8, 22 cet. — h) Seq. genitivo regis, ducis, praefecti militaris, domini cet. *viri alicuius* sunt *comites, sectatores, milites* eius, *seine Leute.* 1 Sam. 23, 3. 12. 24, 5. 8. 28, 1. Semel fortasse de *cognatis* et *necessariis* dicitur, ut syr. ܐ̈ܢܫܐ ܕܒܝܬܐ, videl. Ez. 24, 17. 22, ubi לֶחֶם אֲנָשִׁים est cibus, quem cognati et necessarii lugentibus mittere solebant. Similiter i) אִישׁ אֱלֹהִים et c. art. אִישׁ הָאֱלֹהִים *vir Dei,* i. q. servus et pedisequus Dei, de angelis Iudd. 13, 6. 8, de prophetis 1 Sam. 2, 27, de Mose Deut. 33, 1, de Davide 2 Par. 8, 14. — k) Sequ. genitivo, qui attributum, virtutem, vitium cet. designat, eum notat, qui *tali attributo praeditus* est, solentque Hebraei hunc in modum adiectiva circumloqui. אִישׁ תֹּאַר vir formae i. e. formosus, אִישׁ דָּמִים sanguinolentus, אַנְשֵׁי לֵבָב cordati cet., אַנְשֵׁי הַשֵּׁם celebres Gen. 6, 4, cf. אִישׁ הָאֲדָמָה agricola Gen. 9, 21. — l) Usurpatur coll. de *militibus,* germ. *Mannschaft, Kriegsmannschaft.* Jes. 21, 9. Cf. אָדָם 22, 6. — m) אִישׁ *virum* notat *nobiliorem,* opp. אָדָם homini l. hominibus ex plebe. V. sub אָדָם no. 1. lit. b. — n) Ubi iungitur numeralibus, post numeros infra denarium ponitur אֲנָשִׁים, ut שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים Gen. 18, 2, intra denarium et vicenarium plerumque אִישׁ Num. 1, 44, supra vicenarium ubique אִישׁ 1 Sam. 14, 14. 22, 2. 18 cet. cet.

2) Sequ. אָחִיו aut רֵעֵהוּ *alter.* Vide אָח et רֵעַ.

3) *aliquis.* Gen. 13, 16. Ex. 16, 29. Cant. 8, 7. (Ita syr. ܐ̱ܢܫ pro τις; v. c. ܐ̱ܢܫ ܝܗܘܕܝܐ Judaeus quidam).

4) *quisque, quilibet.* 1 Reg. 20, 20: וַיַּכּוּ אִישׁ אִישׁוֹ *et necarunt quilibet virum suum.* אִישׁ וְאִישׁ, אִישׁ וְאִישׁ Ps. 87, 5. Esth. 1, 8 (*männiglich*). Semel pariter atque כֹּל alii substantivo praemittitur. Gen. 15, 10: וַיִּתֵּן אִישׁ־בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ *et posuit alteram singulorum* (animalium) *partem ex adverso alterius.* אִישׁ־בִּתְרוֹ est i. q. כָּל־בִּתְרוֹ, sed dedit sacer scriptor אִישׁ pro כֹּל, ut responderet sequenti רֵעֵהוּ.

5) Adhibetur constructioni impersonali pro germ. *man*, gall. *on*, angl. *one* vel *Man* (*Man says, Men say*) 1 Sam. 9, 9: לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אִישׁ *olim in Israële ita dicebant* l. dicebatur.

6) בְּנֵי אִישׁ *filii viri* Plur. est periphrasticus pro *viri* simpliciter, sicut בְּנֵי אָדָם, v. אָדָם no. 5. Ps. 4, 3. Interdum ponitur ἐμφατικῶς de viris nobilibus, opp. בְּנֵי אָדָם Ps. 49, 3. Prov. 8, 4, v. אָדָם no. 1, litt. b.

Quod ad originem attinet, de nostra sententia אִישׁ est vc. primitivum, idque tamen emollitum ex forma duriore אֱנֹשׁ *ensch* (q. v.), unde אִשָּׁה pro אֱנֹשָׁה, et Plur. אֲנָשִׁים. Similiter Arabes habent إِنْسَانٌ et إِيسَانٌ. Congruit sanskrit. *ischa* dominus, *ischi* domina, et nescio aitne conferendum gr. ἴς lat. *vis* et *vir* (cf. honor, honos, παῖς, lac. ποῖρ, puer). Derivatur verbum in *Hithpal.* הִתְאוֹשֵׁשׁ *virum se gessit, praestitit* (ἀνδρίζεσθαι), *sich ermannen.* Jes. 46, 8: הִתְאֹשָׁשׁוּ *viros vos praestate* h. e. sapientes estote, abiicite pueriles idololatriae nugas. Recte Lutherus: *seyd Männer.* (Chald. הִתְאַשַּׁשׁ et הִתְאֲשַׁשׁ id.)

אִישׁ־בֹּשֶׁת (vir erubescentiae i. e. erubescens, fort. verecundus) n. pr. filii Sauli, qui post patris fratrumque obitum per biennium undecim tribuum imperium cont... videm obtinebat. 2 Sam. 2...

אִישְׁהוֹד (vir gloriae) n. ... 1 Par. 7, 18.

אִישׁוֹן (demin. ab אִישׁ) m. ...munculus, et sequ. עַיִן *ho...lus oculi* i. e. *pupilla*, in q... quam in speculo hominis i...culam conspicimus. Deut. ... Prov. 7, 2. Lepidissimam ha...ginem multae linguae freq... ut arab. إِنْسَانُ ٱلْعَيْنِ hom... oculi, gr. κόρη, κοράσιον, ...διον, lat. *pupa*, *pupula*, ... pers. مردك et cf. quae co... in Thes. p. 86. Plenius ... 8 אִישׁוֹן בַּת עַיִן i. e. ... *filia oculi.* (V. בַּת). — ... taph. *medium*, *meditull...* (ut arab. بؤبؤ pupilla pr... cacumine). Hinc Prov. ... *pupilla noctis* i. e. med... 20, 20: *in pupilla ten...* i. e. in mediis tenebris, ... in Keri legitur בֶּאֱשׁוּן ח׳ ... *bris noctis.*

אִישַׁי chald. pro יִשַׁי 1 Par...

אִיתוֹן pro אִתּוֹן m. Ez. ... Keri: *introitus*, a rad. ... אתא venit, introiit. In ... littera Jod transposita אתין...

אִיתַי chald. i. q. hebr. יֵשׁ ... quo ortum est. (Arab. ... in paucis formulis, syr... Targg. אִית, Talmud. אי... 5, 11: אִיתַי גְּבַר בְּמַלְכוּתָךְ ... quidam *in regno tuo.* 2... 3, 25. Cum part. ne... אִיתַי Dan. 2, 10. 11... Sequ. Plur. 3, 12. ... verbi substantivi perso... mantur, suffiguntur p... maximam partem plurali... ille est Dan. 2, 11, ... sumus 3, 18, אִיתָיךְ tu...

אִיתֵיכוֹן vos estis 3, 14. Atque hae formae cum participio constructae verbum finitum circumscribunt. Dan. 3, 18: לָא אִיתַנָא פָלְחִין *non colimus*. Ubi absolute legitur, plerumque vertendum est *existit, extat, il y a*. Dan. 2, 10. 11. אִיתַי לְ est alicui, *habet* Esr. 4, 16.

אִיתַי n. pr. v. אִתַּי.

אִיתִיאֵל n. pr. (pro אִתִּי אֵל *mecum est Deus*) Prov. 30, 1. *Ithiel* et Ucal liberi vel discipuli Aguri fuisse videntur, quibus sententias suas inscripsit.

אִיתָמָר (terra palmarum) n. pr. filii Aharonis natu minimi. Deut. 6, 23. 28, 1.

אֵיתָן et **אֵתָן** (pro יֵתָן cum Aleph prosthetico, a rad. יָתַן perennis fuit) Adj. 1) *perennis*, maxime de aqua. נַחַל אֵיתָן rivus perennis, perpetuo fluens. Deut. 21, 4. Am. 5, 24 et omisso נַחַל 1 Reg. 8, 2: יֶרַח הָאֵתָנִים *mensis rivorum perennium* (alibi *Tisri*), qui anni hebraei septimus est, a novilunio Octobris usque ad novilunium Novembris. — Subst. *perennitas*. Ps. 74, 15: נַהֲרוֹת אֵיתָן *flumina perennitatis* i. e. perennia, de perennitate i. e. *fluxu* maris Ex. 14, 27. — Iob. 33, 19 in Chethibh: (בְ)רִיב עֲצָמָיו אֵיתָן *et bello perenni in ossibus suis* sc. תּוּכַח punitur. — 2) *firmus, validus*. Jer. 5, 15: גּוֹי אֵיתָן *populus fortis*. Iob. 12, 19: אֵיתָנִים *potentes* (Vulg. *optimates*) (33, 19). Gen. 49, 24: וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ *manet arcus eius firmus*, quo in loco ב est Beth essentiae. — 3) *durus*, hinc *perniciosus, terribilis* Prov. 13, 15: *via improborum est perniciosa*. Satis apte Lutherus: *bringt Wehe*. Hieron. *vorago*. — Hinc 4) poët. *petra, rupes* a duritie. Mich. 6, 2: הָאֵתָנִים מֹסְדֵי אָרֶץ *rupes, fundamenta terrae*. Jer. 49, 15. 50, 44: נְוֵה אֵיתָן *habitaculum saxeum* (cf. 49, 16: חֹגְוֵי סֶלַע) Num. 24, 21. — 5) n. pr. Esrachitae (v. אֶזְרָחִי), viri sapientis (1 Reg. 5, 11), cui Psalmus 89 in eiusdem inscriptione tribuitur.

אַךְ (decurtatum ex אָכֵן a rad. כּוּן, cf. chald. הָכֵי, הָכֵין et כֵּ ortum ex pleniore כֵּן) 1) part. affirmativa: *profecto, certe, haud dubie*. Gen. 44, 28: אַךְ טָרֹף טֹרָף *haud dubie dilaceratus est*. Iudd. 3, 24. 1 Reg. 22, 32. 2 Reg. 24, 3. Ps. 58, 12. Iob. 18, 21. — Inde 2) adv. restringendi, *tantum, tantummodo*. Ex. 10, 17: אַךְ הַפַּעַם *nonnisi nunc*. Lev. 11, 21: אַךְ אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ *nonnisi hoc comedetis*. Ps. 37, 8: *noli exacerbari, nonnisi ad maleficiendum* (fit hoc), h. e. ira facile facinoris causa fit. Prov. 14, 23: *inania verba* אַךְ לְמַחְסוֹר *nonnisi ad egestatem* (ducunt). 11, 24. 21, 5. Spec. usurpatur a) ante adiectiva, ubi *nonnisi, nil nisi* est i. q. *prorsus, omnino*. Deut. 16, 15: וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ *et sis nonnisi laetus* i. e. totus laetus. Jes. 16, 7: אַךְ נְכָאִים *prorsus contriti*. 19, 11. b) ante substantiva: *nil nisi*, quod saepe adiectivis *solus, merus, totus* reddi potest, germ. *lauter*, angl. *merely*. Ps. 139, 11: אַךְ חֹשֶׁךְ *nil nisi tenebrae* h. e. merae tenebrae. Ps. 39, 12: אַךְ הֶבֶל *nil nisi vanitas*, mera vanitas. c) ante adverbia et verba: *prorsus*. Ps. 73, 13: אַךְ רִיק *omnino frustra*. 1 Sam. 25, 21. Iob. 19, 13: וְיֹדְעַי אַךְ זָרוּ מִמֶּנִּי *noti mei prorsus a me alienati sunt*. Iudd. 20, 39. Iob. 23, 6. Cf. Ex. 12, 15: אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן *prorsus primo die* est *ipso die primo*, *nur gleich am ersten Tage*. — 3) est excipientis: *modo, tantummodo, sed*. Gen. 20, 12: אַךְ לֹא בַת אִמִּי *modo non* (μονονουχὶ) *filia matris meae*. Lev. 11, 4. Num. 26, 55. Deut. 18, 20. Jos. 3, 4. — 4) de tempore *tantum quod* pro *modo, vixdum*. Gen. 27, 30: אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב ... וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא *tantum quod exierat Jacobus* ......

eum Esavus frater eius intraret. Iudd. 7, 19. Cf. Cic. ad fam. 8, 23: *tantum quod ex Arpinati veneram, cum mihi a te litterae redditae sint.* Vellej. 2, 117.

אָכַד rad. inusit. i. q. אָגַד, עָקַד *ligavit,* dein *munivit* urbem. Inde

אַכַּד (ligatura i. e. munitio, arx, castellum) n. pr. urbis a Nimrode conditae. Gen. 10, 10. LXX. Ἀρχάδ (cf. דַּמֶּשֶׂק et דַּרְמֶשֶׂק). Targg. Hieron. *Nesibin* intelligunt, Mesopotamiae urbem. Alias coniecturas sed admodum incertas dederunt Bochartus in Phaleg. IV, 17 et Clericus ad l. l.

אַכְזָב (pro כָּזָב cum Aleph prosthetico) adj. *mendax, fallax.* Spec. pro נַחַל אַכְזָב rivus fallax i. e. mox exarescens et viatoris spem fallens. Jer. 15, 18. Mich. 1, 14. Opp. אֵיתָן rivus perennis. Cf. fundus mendax Hor. Carm. 3, 1, 30.

אַכְזִיב (i. q. אַכְזָב) n. pr. 1) oppidi maritimi in tribu Asser, Acconem inter et Tyrum siti, gr. *Ecdippa,* hodie *Dsib* dicti. Jos. 19, 29. Iudd. 1, 31. — 2) oppidi in tribu Judae. Jos. 15, 44. Mich. 1, 14. Cf. כְּזִיב et כֹּזֵבָה.

אַכְזָר (a rad. כזר pr. fregit) adj. 1) *fortis, audax* Iob. 41, 2. — 2) *durus, crudelis* Thren. 4, 3, hinc *hostis* Iob. 30, 21. — 3) *saevus* (de veneno) Deut. 32, 33.

אַכְזָרִי i. q. אַכְזָר (c. exitu adiectivorum ִי—) 1) *durus, crudelis* Prov. 5, 9. 17, 11. Jer. 6, 23. — 2) *saevus, atrox.* Prov. 17, 11: *nuntius atrox* i. e. qui nuntium affert funestum, velut sententiam mortiferam. Jes. 13, 9. Jer. 30, 14.

אַכְזְרִיּוּת f. (ab אַכְזָרִי c. terminatione וּת, vide Gramm. nostr. §. 76 no. 4) *crudelitas, saevitia* (irae). Prov. 27, 4.

אֲכִילָה f. *cibus, esus* 1 Reg Rad. אָכַל.

אָכִישׁ (a rad. אָכַשׁ) n. pr. re listaeorum in urbe Gath. 21, 11. 27, 2. 1 Reg. 2, 39

אָכַל inf. constr. אֱכֹל, c. בֶּאֱכֹל, לֶאֱכֹל, c. Suff. אָכְלְךָ, fut. יֹאכַל, in Pausa יֹאכֵל, יֹכְלֵהוּ (Ez. 42, 5) 1) *edit,* *dit.* (Vicina rad. est כָּלָה). I absol. Deut. 27, 7. 1 Sam. saepius c. acc. cibi, raro Thren. 4, 5, בְּ Ex. 12, 43 Lev. 22, 11 et מִן Lev. 7, 22. Num. 15, 19, cf. ἐσθίειν Usurpatur non solum, idqu centies, de hominibus, sed de bestiis Jes. 11, 7, unde Iudd. 14, 14 *comedens* in aen

Simsonis est *leo* (cf. arab.

Caeterum has observes lo formulas: a) *edere terram,* a *vitem* dr. pro *fructum eius* *dere.* Gen. 3, 17. Jes. 1, 7. (cf. 37, 30). — b) *Sac* *comedere* dicuntur idola, loc a lectisterniis petita. Deut. 3 Ez. 16, 20. — c) לֶחֶם אָכַל *cibum consumsit* 1 Reg. 21, 102, 5, et addito לֹא cibum no sit, ieiunavit 1 Sam 28, 20. illud impr. *pransit, coenavi* *latus est* Gen. 31, 54. 43, 41, 1. 52, 33 cf. φαγεῖν Luc. 14, 1. Nonnunquam simpliciter est *vixit.* Amos — d) אָכַל לִפְנֵי יְהוָֹה dic *epulis sacrificalibus* in tem stitutis. Deut. 12, 7. 18. Ex. 18, 12. — e) *comed* *nem alicuius* Ps. 27, 2 de h saevis et ferocibus, sanguin cuius sitientibus. — Aliud est *nem suam comedere* Eccl. 4 stolido, qui invidia conficit Hom. Il. 6, 202: ὃν θυμὸν κα — g) אָכַל הָעָם, עֲנִיִּים *co* *devorare populum, paupe*

cantur viri principes opes populi absumentes, eum divexantes et exhaurientes Ps. 14, 4. Prov. 30, 14. Hab. 3, 15. Cf. δημοβόρος βασιλεύς (Il. 1, 231). Idem est *carnem populi comedere* Mich. 3, 3. Alibi *comedere* est i. q. caede belloque absumere. Hos. 7, 7. Jes. 9, 11. Deut. 7, 16. Jer. 10, 25. 30, 16. 50, 7. 17. 51, 34. Cf. Judith 5, 24. h) *sermones* alicuius *comedere* est avide captare, gr. φαγεῖν ῥήματα, dicta devorare (Plaut. Asin. 3, 3, 59). Jer. 15, 16: נִמְצְאוּ דְבָרֶיךָ וָאֹכְלֵם *verba tua* (ad me) *perlata sunt et comedi ea* i. e. avide ea devoravi, tota mea feci. (Cf. ad Carm. samarit. 4, 16). Hinc explicanda visio de volumine prophetae ad devorandum tradito Ez. 2, 8. 3, 1 sq. Apoc. 10, 9. 10.

2) *voravit, absumsit,* saepe de inanimatis, velut de igne, Num. 16, 35. 21, 28. 26, 10. Iob. 1, 16 cet., sq. בְּ Zach. 11, 1 (cf. ignis edax Virg. Aen. 2, 758, πάντας πῦρ ἐσθίει Il. 23, 182); de gladio 2 Sam. 2, 26. 18, 8. Deut. 32, 42, de fame et peste Ez. 7, 15, de morbo mortifero Iob. 18, 13, de ira Dei Ex. 15, 7, de exsecratione Jes. 24, 6, de calore et frigore Gen. 31, 40, de nimio studio et desiderio Ps. 69, 10.

3) *fructus est* aliqua re, ut bono, fortuna Iob. 21, 25, fructibus bonarum malarumve actionum, amplexibus venereis Prov. 30, 20 (cf. 9, 17, et vesci voluptatibus Cant. 5, 20).

4) fortasse *gustavit,* de gustandi sensu Deut. 4, 28.

5) *diminuit, detraxit.* Ez. 42, 5: *cellae superiores breviores erant* כִּי יוֹכְלוּ אַתִּיקִים מֵהֵנָּה *nam tigna s. columnae detrahebant inde i. e. partem earum occupabant.*

Niph. נֶאֱכַל fut. יֵאָכֵל *comedi* Ex. 12, 46. 13, 3. 7, it. comedi posse, esu idoneum esse, Gen. 6, 21. Metaph. igne absumi Zach. 9, 4.

Pi. אִכֵּל i. q. Kal, ut arab. أَكَّلَ *esitavit, absumsit.* Iob. 20, 26: תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ (lege teächlehu) *consumit eum ignis,* pro תְּאַכְּלֵהוּ. Dagesch forte extrusum compensatur vocali longa Kamez. Nonnulli tamen codd. praebent תְּאַכְּלֵהוּ. Cf. *Lehrgeb.* §. 72, not. 2. p. 251.

Pu. consumi, igne Neh. 2, 3. 13, gladio Jes. 1, 20.

Hiph. הֶאֱכִיל fut. יַאֲכִיל, semel 1 pers. אוֹכִיל (Hos. 11, 4), inf. הָכִיל pro הַאֲכִיל (Ez. 21, 33) fecit, ut comederet, voraret (gladius Ez. 21, 33), spec. *comedendum dedit, cibavit* c. c. duobus accus., altero personae, altero rei. Ex. 16, 32. Num. 11, 18. Deut. 8, 16. Jes. 49, 26, c. מִן cibi Ps. 81, 17.

Praeter haec, quae statim sequuntur, derivata v. מַאֲכָל, אֲכִילָה.

אֲכַל fut. יֵאכֻל chald. i. q. hebr. *comedit, voravit.* אֲכַל קַרְצוֹהִי דִּי *frusta alicuius comedit* metaph. *calumniatus est, accusavit eum* Dan. 3, 8. 6, 25. Ita in Targg. אֲכַל קוּרְצִין pro hebr. הָלַךְ רָכִיל, רָגַל. (Syr. ܐܟܠ ܩܪܨܐ pro gr. διαβάλλω Luc. 16, 1, unde part. ܐܟܠ ܩܪܨܐ diabolus, arab. أَكَلَ لَحْمَ فُلَانٍ id.).

אֹכֶל c. suff. אָכְלוֹ 1) n. act. *edere, vorare.* Ex. 12, 4: אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ *quisque prout edit.* 16, 16. 18. 21. Iob. 20, 21. — 2) *cibus,* maxime a) *frumentum, fruges, annona, commeatus* Gen. 14, 11. 41, 35 sq. 42, 7 sq. 43, 2 sq. 44, 1; b) *praeda, esca.* Iob. 9, 26. 39, 3. 32.

אֻכָל n. pr. hominis Prov. 30, 1.

אָכְלָה f. *cibus* Gen. 1, 29. 6, 21; de pabulo ferarum Jer. 12, 9, ignis Ez. 15, 4. 6.

אָכֵן (pr. inf. abs. Hiph. a rad. כּוּן pro הָכֵן, הָכִין *stabiliendo,* chald. הָכִין, הָכֵי) adv. 1) firmiter affirmandi: *profecto! sane!* Gen. 28,

16. Ex. 2, 14. Jer. 8, 8. — 2) adversat. *verum, vero.* Ps. 31, 23. Jes. 49, 4. 53, 4. Inde decurtatum est אַךְ, q. v.

אָכַף 1) *onus, sarcinas imposuit,* pr. ni fallor, onere imposito *incurvavit,* vic. radici כָּפַף, q. v. Arab. أَكَفَ II. constrinxit, ligavit clitellas. IV. clitellas imposuit. In verbo hacc significatio non exstat, sed in nomine אֶכֶף: unde

2) *ad opus impulit, sollicitavit,* ut syr. ܐܟܦ. In V. T. nonnisi Prov. 16, 26: כִּי אָכַף עָלָיו פִּיהוּ *nam impellit eum os suum* i. e. fames eum ad laborem incitat. Quod construitur c. עַל, id e primaria *opus imponendi* significatione explicandum.

אֶכֶף m. *onus*, et metaph. gravitas, *auctoritas*, ut כָּבוֹד. Iob. 33, 7: וְאַכְפִּי עָלֶיךָ לֹא יִכְבָּד *et onus meum tibi non grave s. molestum erit.* Ita Chald. Syr., contra LXX. ἡ χείρ μου, neque aliter Kimchius, אֶכֶף i. q. כַּף in loco simili 13, 21 esse adnotans. Prior tamen ratio praeferenda.

אָכַר rad. inusit. i. q. arab. أَكَرَ Conj. V. *fodit*, maxime terram (unde أَكَر, أُكْرَة fovea, fossa), vicina radicibus כָּרָה, כּוּר, קוּר, נָקַר. Inde

אִכָּר m. *fossor*. *agricola*. Jer. 51, 23. Am. 5, 16. Plur. אִכָּרִים, c. suff. אִכָּרֵיכֶם 2 Par. 26, 10. Joël 1, 11. Jes. 61, 5. (Chald. id. Syr. et Zab. ܐܟܪܐ. Arab. أَكَّار. Vide num ex eodem fonte fluxerit gr. ἀγρός, *ager*, goth. *akr*, nostr. *Acker*).

אַכְשָׁף (inclinatio, fascinatio, a rad. כָּשַׁף) n. pr. oppidi in tribu Asser. Jos. 12, 20. 19, 25.

אַל vc. negandi vim habens ut vicinum לֹא, לְאַ, לֵי, בַּל, בְּלִי, בְּלֹא, ... rad. אוּן p 25 A) 1) subst. n... *nihil*. Iob. 24, 25: *quis a... lum rediget sermonem meu...*

2) adv. negandi, μή, *ne* ... ponitur, ut gr. μή pro μὴ γένηται (Arist. Acharn. 458) nicht doch, nicht also. Rut... אַל בְּנֹתַי *ne* ita faciatis, ... *meae!* nicht so, meine T... 2 Reg. 3, 13. Gen. 19, 18: ...אֲדֹנָי. b) aliquoties simplic... gandi vim habet, sed ut ... nonnisi in propositionibus ... vocant, subiectivis. Itaqu... tur soli futuro et ita diffe... 2 Reg. 6, 27: אַל־יוֹשִׁעֵךְ יְהוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעֵךְ quum *Deus* ... *iuvet*, *quomodo ego te* ... (לֹא יוֹשִׁיעֵךְ vertendum esse... te non iuvabit. Optime L... σε σώσαι Κύριος, vereor n... nus salvet te). Gen. 2... אַל אֶרְאֶה *ich könnte nicht* ... *sehn*. Ps. 50, 3: יָבֹא ... וְאַל־יֶחֱרַשׁ *veniet Deus et non* ... pr. und er möchte wo... schweigen. 34, 6. 41, 3. ... 25: אַל־תִּירָא *non timeb...* erit, quod timeas, du brau... nicht zu fürchten. Iob. 5, ... 49, 6: *in consilium eor...* אַל תָּבֹא נַפְשִׁי *non intrabit* ... *mea*, in solchen Rath w... meine Seele willigen. Cf. C... Nonnunquam verbum omi... Am. 5, 14: *quaerite bo...* וְאַל רָע *et non* (quaerite) *malun...* 1, 21: ...טַל וְאַל מָטָר עֲלֵיכֶם ... sit *ros*, *neque pluvia su...* Prov. 12, 28, ubi reddend... *iustitiae* (dat) *vitam*, *et* ... אַל מָוֶת *non* (dat) *morten...* mitatem, via recta nunqu... ad mortem.

3) Longe frequentissime ... *prohibentis*, *dehortantis* ... *cantis*, optantis, *ne* q... Ubique iungitur futuro, ei... formae fert, apocopato, ... persona paragogico. Ex. ... אַל יֵצֵא אִישׁ *ne egrediat...*

quam. 1 Sam. 26, 20. In altera pers. Gen. 22, 12: אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ *ne extendas manum tuam.* אַל־תִּירָאוּ ne timeatis 43, 23. Jer. 7, 4. In prima Ps. 25, 2: אַל־אֵבוֹשָׁה *ne pudore suffundar?* sc. ita faxit Deus, utinam non suffundar. Raro seiungitur a verbo Ps. 6, 2: אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי *ne in ira tua corripias me.* Est etiam imprecantis Gen. 49, 4: אַל־תּוֹתַר *ne excellas, du sollst* keinen Vorzug haben. In precibus additur נָא Gen. 13, 8: אַל־נָא תְהִי *ne, quaeso, sit.* 18, 3. 30. 32. (לֹא c. fut. constructum est fortius prohibentis, פֶּן *ne forte* mitius etiam dehortantis).

4) interrogative ponitur, ut gr. μή (v. Passov. Lex. gr. h. v. litt. C.), pro *num*, ita quidem ut responsionem negativam expectes. Semel ita 1 Sam. 27, 10: אַל־פְּשַׁטְתֶּם הַיּוֹם *ihr seyd doch nicht ausgezogen in dieser Zeit?* Respondetur in hanc sententiam: Sane non exivimus, *nam ab omni parte habitant Hebraei, populares mei.* — Derivatur ab hac stirpe אֱלִיל, verbum אָלַל num unquam in usu fuerit, incertum.

אַל chald. i. q. hebr. no. 3. sed nonnisi in Chaldaismo biblico. Dan. 2, 24. 4, 16. 5, 10.

אַל Arabum articulus i. q. hebr. הַל, nonnullis etiam vocibus hebraeis in V. T. praefixus, quae vel arabicae originis sunt, vel certe, quanquam exoticae, e lingua arabica in hebraeam transierunt, v. אַלְמוֹדָד, אַלְמֻגִּים, אֶלְגָּבִישׁ, אַלְקוּם. Cognatum est pron. pers. plur. אֵל, אֵלֶּה, q. v.

אֵל m. 1) pr. part. verbi אוּל, איל, no. 2. *fortis, robustus, heros* (cf. not.) cf. אַיִל no. 1. In sing. Ez. 31, 11: אֵל גּוֹיִם *heros inter gentes, de Nebucadnezare.* LXX. ἄρχων ἐθνῶν. (Multi codd. אֵיל גּוים, et nominatim ita libri Babylonici). Jes. 9, 5: אֵל גִּבּוֹר *heros fortis,* de Messia, ibid. 10, 21 de Deo. Huic finitima est locutio in Plur. Ez. 32, 21: אֵלֵי גִבּוֹרִים (23 codd. אֵילֵי) pr. *fortes inter heroes* i. e. heroes fortissimi, cf. *Lehrgeb.* p. 678. Iob. 41, 17 אֵלִים, ubi multi libri mss et editi אֵילִים.

2) *robur, potestas,* pr. robustum. Ita in phrasi יֶשׁ לְאֵל יָדִי *est in potestate manus meae.* Gen. 31, 29: יֶשׁ לְאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע. Prov. 3, 27. Mich. 2, 1, et negative Deut. 28, 32: אֵין לְאֵל יָדֶךָ *nihil est in potestate manus tuae* i. e. nihil vales. Neh. 5, 5. Lamed in hac formula statum s. conditionem indicat. Naturam huius locutionis parum perspectam habent, qui אֵל h. l. Deum reddunt totamque formulam interpretantur: est pro Deo manus mea, coll. Iob. 12, 6. Hab. 1, 11 et Virg. Aen. 10, 773: *Dextra mihi Deus* cet. qui loci inter se quidem cognati sunt, a nostro vero prorsus alieni. V. s. אֱלוֹהַּ.

3) *Deus.* Ad accuratius illustrandam synonymiam nominum Dei hebraeorum, ut אֵל, אֱלֹהִים, יָהּ, יְהוָֹה, de usu huius vocabuli haec notamus: a) In oratione pedestri de *Deo* κατ' ἐξοχὴν nusquam paene nude legitur, sed prope ubique cum attributo, אֵל עֶלְיוֹן, אֵל חַי, אֵל קַנָּא, אֵל שַׁדַּי; vel adiuncto alio cognomine, אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל Gen. 33, 20, הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ Gen. 46, 3; יְהוָֹה אֵל אֱלֹהִים Jos. 22, 22. Ps. 50, 1, quo in loco recte transfertur *Jehova, Deus Deorum* coll. Dan. 11, 36 אֵל אֵלִים; vel addito genitivo loci vel hominis, cuius numen tutelare Deus est, אֵל בֵּית־אֵל Gen. 31, 13. b) Multo frequentius est vocabulum in oratione poëtica, ibique etiam nude sexcenties usurpatur, nonnunquam cum art. הָאֵל Ps. 18, 31. 33. 48. 68, 21. Iob. 8, 3. c) Addunt suff. primae personae אֵלִי *Deus mi!* Ps. 18, 3. 22, 2. 11. Cum reliquis suffixis nunquam legitur, et pro *deus tuus, suus* dicitur אֱלֹהֶיךָ, אֱלֹהָיו. d) Generale

est Deorum nomen, et de idolis etiam usurpatur, tum nude Jes. 44, 10. 15, tum adiecto epitheto, ut אֵל אַחֵר deus alius Ex. 34, 14, אֵל זָר deus peregrinus Ps. 81, 10.

Dei esse dicuntur, quaecunque in suo genere eximia, praestantia sunt, quandoquidem egregia quaeque ad deos ipsos auctores referre solebant prisci homines; hinc אַרְזֵי אֵל Ps. 80, 11 *cedri Dei* i. e. altissimae, a deo quasi plantatae (cf. עֲצֵי יְהוָֹה Ps. 104, 16, גַּן יְהוָֹה Gen. 13, 10), הַרְרֵי אֵל *montes Dei* Ps. 36, 7. Cf. ἅλς δῖα, δῖα Λακεδαίμων.

Plur. אֵלִים 1) *heroes*, *fortes* v. sing. no. 1. 2) *dii* significatu ampliore, de Jehova cum gentilium diis. Ex. 15, 11. Cf. 18, 11. Dan. 11, 36: אֵל אֵלִים *deus deorum* i. e. summus deus. בְּנֵי אֵלִים Ps. 29, 1. 89, 7 filii deorum ex idiomate syntaxeos hebraeae et syrac poët. pro filiis Dei i. e. angelis.

Not. Praeeuntibus plurimis etymologis supra אֵל a rad. אוּל derivavimus: ut tamen sententiam dicamus accuratius, videtur illud potius primitivum esse, etymo tamen radicis אוּל quodammodo adaptatum, ita ut Hebraeis in illo vocabulo roboris et fortitudinis notio obversaretur. Quicquid autem statuis, notandum, Semitas 1) a forma אֵל (arab. إِيلٌ, إِلٌّ et إِلٌّ) tanquam a stirpe plures alias formasse voces derivatas, ut אָלָה deum invocavit, maxime in iurando, אָלַהּ, أَلَهَ deum coluit, et אֱלוֹהַּ, אֱלָהּ, إِلَٰهٌ Deus (cf. ܐܰܒܶܗ patrem esse, ܐܰܒܳܗܳܬܐ patres ab ܐܰܒ; 2) Hebraeos praeter אֵל, quod analogiam verborum ע״ו sequitur, duas alias formas frequentasse ad analogiam verborum ל״ה compositas, in nomm. propriis usitatas, אֵל, אֵלִי cf. אֶלְיָקִים, אֶלְיָשִׁיב, אֱלִימֶלֶךְ cet.

II. אֵל pron. plur. i. q. ה[...] *hae*, *haec*, tantummodo i[...] tateucho et 1 Par. 20, 8 [...]

Cognata est forma articuli ה[...]

אֶל, nonnisi constr. אֶל (fer[...] que sq. Makkeph), rarius [...] in Plur. constr. אֱלֵי Iob. 3[...] 26. 15, 22. 29, 19 (cf. ara[...]

c. suff. plur. אֵלַי, אֵלֶיךָ, [...] אֲלֵיהֶם, אֲלֵיכֶם, אֵלֵינוּ et [...] semel אֱלֵיהֶם Ez. 31, 14 poë[...] Ps. 2, 5 pr. nomen, *motio*[...] *directionem* ad aliquem lo[...] dicans, ex linguae usu aute[...]

A) Praep., in universum [...] cans, aliquid *tendere*, [...] *ad aliquem locum*, sive eu[...] quitur atque adeo ingredit[...] non, sive corporis motu v[...] conversione et directione [...] sive cogitando vel animum [...] tendo ad aliquid, lat. *ad*, [...] *adversus*, *in*, germ. *zu* [...] nach (etwas) hin, gr. πρ[...] (Quomodo differat a לְ, qu[...] decurtatum, vide infra s. h.[...] Spec. igitur dicitur

1) de motione ad locun[...] *versus*. Iungitur verbis eund[...] בּוֹא, שׁוּב Gen. 8, 9, יָרַד [...] 1, 15, עָלָה Deut. 17, 8, [...] 24, 29, קָרַב Ex. 14, 20), [...] iaciendique 1 Sam. 6, 11. [...] 16. Jos. 5, 14, it. dandi [...] 16. 21, vendendi Joel 4, 8 [...] libus (ubi nos cum Romanis [...] utimur, Galli et Angli part[...] *to*). Nonnunquam constru[...] praegnans, ut זָנָה אֶל scort[...] (accedendo) ad Num. 25, [...] 16, 29, דָּרַשׁ אֶל oraculum p[...] convertendo) ad aliquem Je[...] Opp. est מִן, ut מִקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה [...] a fine ad finem Ex. 26, 28 [...] פֶּה אֶל־פֶּה Esr. 9, 11. De te[...] מִיּוֹם אֶל יוֹם Num. 30, 15. [...] 9, 25.

2) de conversione s. dir[...] ad aliquid a) corporis, ut po[...]

bum convertendi Jes. 38, 2, intuendi Gen. 4, 4. 5. Ex. 3, 6, alloquendi 19, 9, iubendi Num. 36, 13; b) animi, ut post verbum desiderandi Thren. 4, 17, exspectandi Hos. 12, 7, adsuefaciendi Jer. 10, 2.

3) Ubi hostilis est illa sive motio sive conversio: *adversus*, *contra* (ut εἰς, πρός, crebrius ἐπί). Gen. 4, 8: וַיָּקָם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו *et surrexit Kain contra Abelum, fratrem suum.* Jes. 3, 8: לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל־יי *lingua et facta eorum erant contra Jehovam.* 2, 4. Jos. 10, 6. Iud. 12, 3. 20, 30. Unde post verbum pugnandi Hos. 12, 5. *Impr.* huc pertinet locutio הִנְנִי אֲלֵיכֶם *ecce me contra vos* (Targ. ecce mitto iram meam contra vos) Ez. 13, 8. 21, 8. 34, 10. Jer. 50, 31. 51, 25. Nah. 2, 14, qua raro etiam in bonam partem utuntur Ez. 36, 9. — Atque sic part. אֶל etiam alibi in bonam partem usurpatur pro *erga* 2 Par. 16, 9: לְבָבָם שָׁלֵם אֵלָיו *cor eorum integrum erga eum.* 2 Sam. 3, 8. Cf. Ex. 14, 5. Ponitur

4) ubi assequimur terminum s. scopum: *usque ad*, i. q. עַד. Jer. 51, 9: *pertinget iudicium eius* אֶל־הַשָּׁמַיִם. אֶל־פִּיהוּ usque ad os eius Iob. 40, 23. Metaph. Hos. 9, 1: *ne laeteris, Israël,* אֶל־גִּיל *usque ad exultationem.* Iob. 3, 22. (His autem exemplis non male adhibetur observatio Grammaticorum arabicorum, إلى includere obiectum, quod eiusdem generis est, excludere, quod diversi est, v. Cent. reg. p. 44. 45). Eodem pertinet etiam a) usus eius ad indicandam mensuram, ut אֶל־אַמָּה Gen. 6, 16 usque ad ulnae longitudinem, bis zur Länge einer Elle, eine Elle lang (*minime*, ut vulgo interpretantur: *ad ulnae normam*) cf. gr. εἰς ἐνιαυτόν *bis zur* Vollendung eines Jahres, *ein Jahr lang*, εἰς τρίτην ἡμέραν, Bast ep. crit. p. 12. 13. Schaef. ibid. p. 108. b) Compos. אֶל־מִן

adeo ex. Iob. 5, 5: וְאֶל מִצִּנִּים יִקָּחֵהוּ *et adeo ex spinis* (i. e. hortis sepe spinosa septis) *rapiet eum.* Cf. similem usum part. לְ Deut. 24, 5, et עַד Iud. 4, 16. (In Arabismo contulerim إلى utique ex Cor. 26, 41, pr. adeo ex. Etenim لَ ex hac nostrae particulae significatione ortum videtur).

5) Ubi terminum ingredimur: *in*, εἰς, *in* (etwas) *hinein*, angl. *into*, idem quod explicatius אֶל־תּוֹךְ. Deut. 23, 25: אֶל־כֶּלְיְךָ לֹא תִתֵּן *in vas tuum ne immittito* (uvas). בּוֹא אֶל־הַתֵּבָה ingredi *in* arcam Gen. 6, 18. 7, 1. 8, 9, אֶל־הַבַּיִת in domum Gen. 19, 3. 2 Sam. 5, 8. אֶל־הַיָּם in mare (proiicere) Jon. 1, 5. אֶל־הָאָרֶץ in terram Deut. 11, 29. Ubi rerum, quas ingredimur, est quaedam multitudo, i. q. *inter* (c. acc.), explicatius dici possit אֶל־בֵּין. Jer. 4, 3: *ne seratis* אֶל־קוֹצִים *inter spinas.* 1 Sam. 10, 22: *ecce ille occultavit se* אֶל־הַכֵּלִים *inter impedimenta.*

6) Quemadmodum supra (no. 1) vidimus, אֶל esse dantis particulam, ita est etiam addentis, adiicientis (cf. הוֹסִיף אֶל 1 Reg. 10, 7): *hinsu, praeter, una cum* (cf. gr. ἐπὶ τοῖσι praeter hos, et arab. إلى pro مع Cor. IV, 2. Cent. reg. p. 43). Lev. 18, 18: *uxorem praeter sororem eius* (אֶל־אֲחוֹתָהּ) *ne ducito.* Thren. 3, 41: נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל־כַּפָּיִם אֶל־אֵל *tollamus cor nostrum cum manibus ad Deum* (LXX. ἐπὶ χειρῶν. Arab. مع). Post verbum coniungendi Dan. 11, 23. Crebrius hoc sensu utuntur part. עַל. Metaphorice est

7) respicientis ad aliquid, spectantis aliquid, rationem habentis alicuius rei, inde a) *quod attinet ad* Ex. 14, 5 (cf. gr. εἰς μὲν ταῦτα); *praeter* Ez. 44, 7: אֶל־כָּל־תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם *propter omnes abominationes vestras.* (Cf. comm. 6,

ubi eodem contextu legitur מִן, et comm. 11, ubi בְּ). 2 Sam. 21, 1. 1 Reg. 14, 5. 21, 22. Sic בָּכָה אֶל flere propter al. 2 Sam. 1, 24, צָחַק אֶל, הִנָּחֵם אֶל Iud. 21, 6. c) *de*, post verba dicendi, narrandi, ut אָמַר Gen. 20, 2, דִּבֵּר Jer. 40, 16, סִפֵּר Ps. 69, 27 (quandoquidem oratio spectat *ad* aliquid), it. audiendi Ez. 19, 4, שְׁמוּעָה אֶל fama de aliqua re 1 Sam. 4, 19. (Cf. in N. T. εἰς Act. 2, 25. Ephes. 5, 32). Vide etiam 1 Sam. 1, 27: אֶל־הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי *de hoc puero precatus sum*, um diesen Knaben habe ich gebeten, ubi אֶל finem scopumque orationis (den Zweck) indicat.

8) Metaph. est itidem ad normam exigentis: *secundum*. אֶל פִּי secundum mandatum Jos. 15, 13. 17, 4, אֶל־נָכוֹן tanquam certum, für gewiſs 1 Sam. 26, 4. אֶל־הַנְּחִילוֹת ad tibias Ps. 5, 1. 80, 1. Atque sic post verba similitudinis, ut דָּמָה, נִמְשַׁל, q. v.

9) Praepositionibus, quietem in loco indicantibus, praemissum his significationem motus s. conversionis in locum tribuit, ut מִחוּץ לְ extra, c. abl. (auſserhalb, drauſsen vor), אֶל מִחוּץ לְ extra c. acc. (hinaus vor) Lev. 4, 12, cf. *foris* et *foras*; בֵּין intra, אֶל בֵּין inter (zwischen hinein) Ez. 10, 2. 31, 10. Cf. אֶל־אַחֲרֵי, אֶל מִנֶּגֶב לְ, אֶל־מִבֵּית Jos. 15, 3, אֶל־תַּחַת, אֶל נֹכַח.

B) Rarius et quadam sermonis negligentia, tamen in sat multis iisque certissimis exemplis, usurpatur *de commoratione ad locum* vel *in loco*, quem quis petiit (cf. לְ litt. B), ut gr. εἰς, ἐς pro ἐν, ἐς δόμους μένειν Soph. Aj. 80, οἴκαδε μένειν (vid. Passov. Lex. no. 6. Bernhardii synt. ling. gr. p. 215. 216), germ. zu Hause, zu Leipzig, zu der Zeit, et in nonnullis regionibus *bis* Montag (pro ipso die Lunae), [ut vicissim part. מִן itidem de quieta commoratione *ad* locum v. no. 3], quae omnia num absona sint, videat

Winerus, qui in hoc argum
gatius versatus est quam
(Lex. p. 60); linguarum h
mata vere adesse, vix negari
Unum verum est, ne ab
dem significationum genere
abesse significationem motu
nimirum qui antecessit. S
tur est

1) *ad* pro *apud*, ge
יָשַׁב אֶל־הַשֻּׁלְחָן sedere ad
zu Tische sitzen 1 Reg. 13,
ἐς θρόνους ἕζοντο Od. 4,
41, 12: אֹתוֹ אֶל־מַיִם רַבִּים
invenerunt eum ad aquas
quae prope Gibeonem, 1
3: *Philistaei stabant* מִזֶּה
ad montem (am Berge)
parte. Eodem sensu dici
בְנַת, מִן־הָהָר, v. מִן no. 3.
Hügel Jos. 5, 3. Ez. 7, 1
כָּל־פָּנִים בּוֹשֶׁת *auf* allen
tern Schaamröthe, paulo p
רָאשֵׁיהֶם. [Neque tamen
ferendum Gen. 24, 11:
הַגְּמַלִּים ... אֶל־בְּאֵר מַיִם
nerus minus accurate: *b*
dedit ad puteum aquae,
dum enim: in genua pro
iussit ad — er lieſs sie h
an das Wasser].

2) *in, inter*, ut in illo
cleo ἐς δόμους μένειν. Deu
אֶל־הַמָּקוֹם .... שָׁם תִּזְבַּח
אֶת־הַפֶּסַח *sed eo loco*,
git Jehova, deus tuus,
ficabis pascha. (Sam. coc
1 Reg. 8, 30: שָׁמַע אֶל־
מְקוֹם שִׁבְתְּךָ אֶל־הַשָּׁמַיִם *t*
dias in loco habitationis
coelo. (Mutata paululum
dici poterat: preces nostr
dant in coelum, sed ut
habent verba, re vera אֶל
verbum quietis). Gen. 6, 6
אֶל־לִבּוֹ *doluit in animo*
pfand Schmerz in seinen
(non, ut vult Winerus, es
ihn in die Seele hinein, na
utpote intransitivum vim
in animum penetrantis
mittit). Eodem pertinet,

3) quod אַל aliquoties particulis commorationem in loco designantibus praemissum est, sensu non mutato (secus atque supra, A, 9). 1 Sam. 21, 5: אֵין לֶחֶם חֹל אֶל־תַּחַת יָדִי *non est panis profanus sub manu mea* (pr. soloecismus, ut Berolinensium unter meine Hand), it. אֶל־מוּל pro מוּל, q. v.

Not. Errant, qui particulae nostrae alias quasdam significationes tribuunt a vera eius potestate plane alienas, ut *cum* laudatis locis Num. 25, 1. Jos. 11, 18 (v. tamen supra A, 6), *per* laudato Jer. 33, 4 cet.

אֵלָא (terebinthus) n. pr. m. 1 Reg. 4, 18.

אֶלְגָּבִישׁ m. *grando* Ez. 13, 11. 13. 38, 22, i. q. גָּבִישׁ glacies, κρύσταλλος, unde אַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ lapides glaciei i. e. grando. Vocabulum fortasse magis arabicum, quam hebraeum, erat. Kamus p. 742: أَلْجَبِيسُ *congelatum*.

אַלְגּוּמִּים v. אַלְמֻגִּים.

אֶלְדָּד (quem amat Deus, Theophilus) m. Num. 11, 26. 27.

אֶלְדָּעָה (quem vocavit Deus, v. דָּעָה) n. pr. filii Midiani Gen. 25, 4.

אָלָה rad. inusit., arab. أَلَهَ *coluit numen, adoravit,* med. Kesr. *stupuit, pavore correptus est.* V. not. ad אֵל, cf. אֱלוֹהַּ.

אָלָה I) pr. *rotundus*, hinc *crassus, obesus fuit*, cogn. rad. אוּל, (cf. imprimis אוּל abdomen, venter Ps. 73, 4). Arab. أَلِيَ carnosas clunes habuit (vir), adiposam caudam (aries). Inde אַלְיָה.

II) denom. ab אֵל (v. not. ad אֵל) 1) *iuravit*, arab. آلَى pro أَلْوَ Conj. IV. V. pr. per Deum affirmavit 1 Reg. 8, 31. — 2) *exsecratus est* Iudd. 17, 2. Hos. 4, 2. — 3) *eiulavit, lamentatus est* (nostr. *Gotterbarmen*, Gott um Erbarmen anrufen) Joël 1, 8. (Caeterum non repugnabo, si quis hanc radicem onomatopoët. dicet coll. יָלַל, אַלְלַי, et significationem, quam tertio loco posuimus, primariam statuet).

Hiph. iurare fecit aliquem, iureiurando adstrinxit eum, c. c. acc. 1 Reg. 8, 31. 2 Par. 6, 22. 1 Sam. 14, 24. *Fut. apoc.* וַיֹּאֶל a יַאֲלֶה pro יַאֲלֶה 1 Sam. l. l. Derivata: אָלָה et תַּאֲלָה.

אָלָה f. (cum Kamez impuro, ab אָלָה no. II, pro אַלְאָה idque pro אַלְהָה, אֱלֹהָה, arab. أَلُوَةٌ, vid. *Lehrgeb.* 509) 1) *iusiurandum, iuramentum.* בּוֹא בְאָלָה inire iusiurandum i. e. iureiurando se obstringere. Neh. 10, 30, hinc הֵבִיא בְּאָלָה obstringere aliquem iuramento. Ez. 17, 13. Cf. Virg. Aen. 4, 339: *haec in foedera veni.* אָלָתִי iusiurandum mihi praestitum Gen. 24, 41. — 2) *foedus iuramentis confirmatum.* Gen. 26, 28. Deut. 29, 11. 14. Ez. 16, 59. — 3) *imprecatio, exsecratio.* Num. 5, 21. Jes. 24, 6: שְׁבֻעַת־אָלָה iuramentum cum diris coniunctum. Num. 5, 21. הָיָה לְאָלָה exsecrationi factus est Jer. 44, 12, נָתַן לְאָלָה exsecrationi dedit 42, 18. Plur. אָלוֹת exsecrationes Num. 5, 23. Deut. 29, 11.

אַלָּה f. *quercus* Jos. 24, 26, i. q. אַלּוֹן. Radix אָלַל no. III.

אֵלָה f. i. q. אַיִל no. 2 (a rad. אוּל) *arbor robusta*, spec. *terebinthus* (*Pistacia Terebinthus* Linn.), arbor in Palaestina frequens, longaeva et propterea locis designandis adhibita (Gen. 35, 4. Iudd. 6, 11. 19), auctore Plinio (XVI, 12) sempervirens, contradicentibus tamen recentioribus rei herbariae auctoribus. Verss. vett. modo *tere-*

binthum modo *quercum* reddunt (v. uberius disputata in Thes. p. 50. 51), et videtur vc. nostrum ampliore significatu de quavis arbore maiore usurpatum esse, ut gr. *δρῦς*.

אֱלָהּ st. emphat. אֱלָהָא m. chald. i. q. hebr. אֱלוֹהַּ *deus*, generatim Dan. 3, 28. 6, 8. 13; stat. emphat. spec. de Jehova Dan. 2, 20. 3, 32. C. praef. לֶאֱלָהּ 2, 19, sed accedentibus etiam suffixis, contr. בֵּאלָהֵהּ Dan. 6, 24. Plur. אֱלָהִין dii Dan. 2, 11. 5, 4. 11. 23. בַּר אֱלָהִין filius deorum 3, 25.

אֵלֶּה pron. plur. comm. *hi, hae, haec*, ex usu loquendi plur. a sing. זֶה. Forma simplex eaque tamen rarior est אֵל, q. v., ה ֶ- vim habet demonstrativam, cf. הַזֶּה. (Arab. أُولَى, أُلَى, أُلَا fem. أُلَاتُ, aethiop. አሉ፡ hi, አላ፡ hae, chald. אִלֵּין). Refertur tam ad consequentia, Gen. 2, 4. 6, 9. 11, 10, quam ad antecedentia Gen. 9, 19. 10, 20. 29. 31. Postponitur plerumque nomini, ut הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה Gen. 15, 1, ubi praeponitur, vel est ellipsis verbi substantivi, vel usurpatur *δεικτικῶς* Ps. 73, 12. Cf. זֶה. Bis terve repetitum: *hi, illi, illi* Jes. 49, 12.

אֱלֹהִים, אֱלֹהַּ v. אֱלוֹהַּ.

אֲלוּ chald. *ecce!* forma emollita pro אֲרוּ (q. v.) Dan. 2, 31. 4, 7. 7, 8. Cf. litt. ל.

אִלּוּ (contr. ex אִם et לוּ, ut syr. ܐܸܠܘܼ) *si, etsi*, sequioris Hebraismi particula. Eccl. 6, 6. Esth. 7, 4.

אֱלוֹהַּ (c. praef. et suff. לֶאֱלֹהַּ Dan. 11, 38, לֵאלֹהוֹ Hab. 1, 11) m. *deus*. (Arab. إِلَاهٌ, إِلَهٌ, c. Art. أَللّٰهُ de Deo vero, syr. ܐܠܵܗܳܐ, chald. אֱלָהּ). Ad imitationem Aramaismi formae singularis usus est tantum in sermone poëtico et in sequiore

Hebraismo, Pluralis mai
אֱלֹהִים contra ultra bis mill
tur. Utuntur singulari 1)
quocunque. Dan. 11, 3
2 Par. 32, 15. Neh. 9, 17.
proverbialis est Hab. 1, 11
mine protervo: כֹּחוֹ לֵאלֹהוֹ
robur suum pro numine e
qui contemto quovis numin
robustae ensique confidit. (
12, 6: אֲשֶׁר הֵבִיא אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ
deum in manu gerit. Arm
liguntur. Cf. Virg. Aen. (
Dextra, mihi deus, et telu
Nunc adsint. — 2) ple
de *vero Deo κατ' ἐξοχή*
הָאֱלוֹהַּ, أَللّٰهُ. Deut. 32, 15.
22, et in libro Iobi qua
Constr. c. adj. sing. (Deu
et plur. Iob. 35, 10.

Plur. אֱלֹהִים (c. praef.
לֵאלֹהִים, כֵּאלֹהִים, בֵּאלֹהִים) I
utuntur

A) pluraliter, 1) de
numinibus in universum,
falsisve. אֱלֹהֵי מִצְרַיִם *dii*
ptiorum Ex. 12, 12; הַנֵּכָר
dii peregrini Gen. 35, 2. 4.
29, 18. אֱלֹהִים חֲדָשִׁים *novi*
17. Interdum e vulgari p
rum usu Jehova et idola su
communi nomine comprehen
Ps. 86, 8: *nullus tibi similis*
deos, Domine! Ex. 18, 1
19. Alibi vero idolis divinu
men plane abiudicatur et u
hovae tribuitur. Jes. 44, 6: *p*
me non est deus. 45, 5. 1
46, 9. Idola adeo vocantu
אֱלֹהִים 2 Par. 13, 9. — 2)
de *regibus* i. q. בְּנֵי אֱלֹהִים I
1, maxime com. 6.

Not. Non pauci interpr
veteres et recentiores אֱלֹהִים
angelos (v. Ps. 8, 6 ibique
et Chald. 82, 1. 97, 7. 138,
iudices (Ex. 21, 6. 22, 7. 8)
voluerunt, quorum sententi
uberius exposuimus et refuta
in Thes. p. 95.

B) singulariter, de *uno de*

de plur. maiestatis s. excellentiae *Lehrgeb.* p. 663. 664). Constr. c. verbo (Gen. 1, 1. 3 sq.) et adiectivo singulari, ut אֱלֹהִים חַי 2 Reg. 19, 4. 16, אֱלֹהִים צַדִּיק Ps. 7, 10. 57, 3. 78, 56: at cum verbo plur. nonnisi in certis quibusdam formulis, fortasse e polytheismo servatis, in quibus אֱלֹהִים etiam pluraliter transferre et superos intelligere possis. Gen. 20, 13: הִתְעוּ אֹתִי אֱלֹהִים q. d. *dii me oberrare iusserunt.* 35, 7. Ex. 22, 8. 32, 4. 8. 2 Sam. 7, 23. 1 Reg. 19, 2. Ps. 58, 12. Cf. Comment. de Pent. Sam. p. 58. — Usurpatur autem

1) de *numine quocunque.* Deut. 32, 39: *non est deus praeter me.* Ps. 14, 1. Sic, ubi divina natura humanae opponitur. Ez. 28, 2. Ps. 8, 6: *fecisti ut parum abesset* (homo) *a deo.* Saepissime

2) de *idolo*, gentilium deo. Ex. 32, 1: *fac nobis deum* i. e. idolum. 1 Sam. 5, 7: *Dagon, deus noster.* 2 Reg. 1, 2. 3. 6. 16. Adeo de *dea* 1 Reg. 11, 5.

3) *Deus alicuius* est deus, quem aliquis colit, quem deum domesticum, ἐπιχώριον, tutelarem habet. Jon. 1, 5: *unusquisque deum suum invocabat.* Ruth 1, 16. Gen. 17, 7. 8. 28, 21. — *Israëlitarum* igitur *deus* est Jehova, sexcenties propterea dictus אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל Ex. 5, 1. Ps. 41, 14, אֱלֹהֵי יַעֲקֹב Ps. 20, 2. 46, 8, et iunctim יְהוָה אֱלֹהֵי Ps. 18, 29, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ in Deuteronomio ultra ducenties.

4) Rarius genitivus continet id, cui deus praeest, vel id, quod creavit, quemadmodum *Mars* dicitur *deus belli*, ex. gr. אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ Gen. 24, 3, אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת *deus exercituum coelestium* Am. 3, 13; vel dei attributa, ut: אֱלֹהֵי אָמֵן *deus verax* Jes. 65, 16.

5) אֱלֹהִים dicitur de *specie divina (Götter-, Geistergestalt)* 1 Sam. 28, 13, ubi incantatrix ad Saulum: *speciem divinam video e terra surgentem.*

6) C. art. הָאֱלֹהִים est *DEUS* κατ' ἐξοχήν, Deus unus et verus, Arabum أَللّٰه, in notissima formula لَا إِلٰهَ إِلَّا ٱللّٰه. Deut. 4, 35: כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים *nam Jehova est* (verus) *Deus.* 1 Reg. 18, 21: *Si Jehova est Deus, hunc sequimini, si Baal est* (Deus), *sequimini illum.* Vers. 37. Deut. 7, 9. Unde הָאֱלֹהִים saepissime de *Jehova* Gen. 5, 22. 6, 9. 11. 17, 18. 20, 6. 17 rel. Sed idem valet אֱלֹהִים *sine* articulo (Jos. 22, 34), quo sexcenties tum in pedestri sermone, tum in rhythmico, nullo paene discrimine utuntur pro יְהוָה, ita quidem, ut utrum nomen adhibitum sit, vel ex natura formularum et quodam linguae usu, vel ex singulorum scriptorum arbitrio, usu et consuetudine pendere soleat. Sic constanter dicunt בְּנֵי אֱלֹהִים, et contra נְאֻם יְהוָה, מְשִׁיחַ יְהוָה: in aliis usu plane promiscuo, ut עֶבֶד יְהוָה et עֶבֶד הָאֱלֹהִים Dan. 9, 11, רוּחַ יְהוָה et רוּחַ אֱלֹהִים Gen. 1, 2. 41, 38. Ex. 31, 3. De diversorum scriptorum usu v. quae observavimus in Thes. p. 97. 98.

Dei esse dicitur in S. S. quicquid utpote praestantissimum in suo genere priscis hominibus specialiter a Deo profectum, missum creatumve videbatur, vel divinam augustamque speciem prae se ferebat (τὸ θεῖον), ut *mons Dei* Ps. 68, 16; *rivus Dei* Ps. 65, 10; חִתַּת אֱלֹהִים *terror a Deo subito immissus*, terrorem panicum dixeris Gen. 35, 5. 1 Sam. 14, 15; אֵשׁ אֱלֹהִים de fulgure cet. cf. אֵל p. 56 A. Similis est ratio formulae לֵאלֹהִים *a Deo* gr. τῷ θεῷ adiectivis additae. Jon. 3, 3: עִיר גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים pr. *urbs divinitus magna.* Act. 7, 20: ἀστεῖος τῷ θεῷ. Cf. Arabum لِلّٰه pr. *a Deo, divinitus, egregie.* Har. Cons. IV. p. 38 ed. de Sacy.

De formulis בֶּן, אִישׁ אֱלֹהִים, בֶּן אֱלֹהִים v. sub אִישׁ, בֵּן aliisque vocibus, a quibus illae ordiuntur.

Not. Sunt, qui אֱלֹהִים etiam singulariter (de Plur. enim vid. A, 2) de *uno rege* usurpari dicant pro בֶּן-אֱלֹהִים et provocent maxime ad Ps. 45, 7, ubi interpretantur כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד *solium tuum, o Deus* (i. e. o rex divine) *stabit in aeternum*, sed nil dubitandum, quin construendum sit per ellipsin: כִּסְאֲךָ כִּסֵּא אֱלֹהִים *solium tuum* erit *solium divinum* (i. e. a Deo munitum et fortunatum), secundum tritissimum linguae canonem *Lehrgeb.* §. 233, 6.

אֱלוּל m. 1) i. q. אֱלִיל *vanus* Jer. 14, 14 in Chethibh. 2) mensis Hebraeorum sextus, a novilunio Septembris usque ad Octobris novilunium. Neh. 6, 15. Syr. ܐܝܠܘܠ, arab. أيلول. Etymon latet.

אֵלוֹן m. i. q. אֵלָה *quercus*. Gen. 35, 8. Ez. 27, 6. Rad. אָלַל no. III.

אֵלוֹן m. 1) arbor robusta (a rad. אוּל no. 2) spec. *quercus*, ut uno ore vett. intpp. Gen. 12, 6. 13, 18. 14, 13. 18, 1. Deut. 11, 30 cet. Vide, quae contra Celsium (Hierob. T. I. p. 34 sq.), qui אֵלוֹן aeque ac אֵלָה terebinthum esse statuerat, disputavimus in Thes. p. 50. 51. Nonnunquam singulae quercus propriis nominibus insigniebantur, ut *quercus incantatorum* Iudd. 9, 36, Plur. *quercus Mamre* Gen. 13, 18. 14, 13, *More* Deut. 11, 30. — 2) n. pr. m. 1 Par. 4, 37.

אַלּוּף adj. m. 1) *familiaris, socius, amicus* (v. rad. no. 1). Prov. 16, 28. 17, 9. Mich. 7, 5. אַלּוּף הַנְּעֻרִים *amicus iuventutis* dicitur *maritus* Jer. 3, 4 (cf. רֵעַ Jer. 3, 20). — 2) *mansuefactus, cicuratus*. Jer. 11, 19: *et ego eram instar ovis mansuefactae*. — 3) *bos* i. q. אֶלֶף no. 1, ita dictus tanquam mansuefactus et iugo assuetus. Sexûs est *masculini epiceeni*, it genere masculino etiam femina usurpetur. Ps. 1 אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים. — 4) *du lias* vel *tribus*, φύλαρχο de phylarchis Idumaeorum 15 sq. 1 Par. 1, 51 sq., daeorum Zach. 9, 7. 12, generatim de ducibus Jer. 1

אָלוּשׁ (sec. Talmud. *turba num*) n. pr. stationis Isra Num. 33, 13.

אֶלְזָבָד (quem donavit Deu δῶρος) m. 1) 1 Par. 26 2) 12, 12.

אָלַח rad. in Kal inusit. Conj. VIII إِئْتَلَخَ *acuit* s. *rem versum fuit* lac.

Niph. נֶאֱלַח metaph. co *perditis moribus* qs. vap Ps. 14, 3. 53, 4. Iob. 15, 1

אֶלְחָנָן (quem dedit Deus) praefecti militum Davidis, 2 Sam. 21, 19 Goliathum i (v. sub vocabulo לַחְמִי). Qui 23, 24 commemoratur, non ab hoc diversus esse.

אֱלִיאָב (cui Deus pater est) 1) phylarchae Sebulonitaru 1, 9. 2, 7. — 2) Num. 16 26, 8. — 3) fratris Davidis 16, 6. 17, 13. 28. — 4) 1 Pa

אֱלִיאֵל (cui Deus robur sc. pr. 1) duorum heroum 1 Par. 11, 46. 47. 12, 2) phylarchae Manassitarum 5, 24. — 3) phylarchae minitarum 1 Par. 8, 20. — vers. 22. — 5) 15, 9. 6) 2 Par. 31, 13.

אֱלִיאָתָה (ad quem Deus ve pr. m. 1 Par. 25, 4.

אֱלִידָד (quem Deus amat) phylarchae Benjaminitarum. 34, 21.

אֶלְיָדָע (quem Deus curat)

1) filii Davidis 2 Sam. 5, 16, pro quo 1 Par. 14, 7 בְּעֶלְיָדָע legitur. — 2) 1 Reg. 11, 23. — 3) 2 Par. 17, 17.

אַלְיָה (a rad. אָלָה no. I) i. q. أَلْيَة cauda ovilla vel arietina, eaque crassa et adiposa, qualis in ovium orientalium peculiari specie (ovis laticaudis Linn.) spectare est, quarum minimae, ut ait Golius, testis oculatus (p. 146), X vel XII libras nostrates pendunt. Cf. Herod. 3, 113. Diod. 2, 54 aliosque, quos laudarunt Bochartus in Hieroz. P. I. p. 494 sq. Rosenmüller altes und neues Morgenland II, 118. Ex. 29, 22. Lev. 7, 3. 8, 25. 9, 19. 3, 9: caudam integram prope spinam dorsi removeat.

אֵלִיָּה et אֵלִיָּהוּ (Deus meus est Iehova) *Elias*, n. pr. 1) prophetae celeberrimi, prophetarum in regno Israelis sub Ahabo praefecti et antesignani, miraculis quam plurimis famosi, ad superos evecti (2 Reg. 2, 6 sq. cf. tamen 2 Par. 21, 12), ante Messiae adventum rediturì (Mal. 3, 23). — 2) m. 1 Par. 8, 27. — 3) m. Esr. 10, 21, 26.

אֱלִיהוּ (cui Deus est Ille) m. 1) 1 Par. 26, 7. — 2) 1 Par. 27, 18. — 3) אֱלִיאָב no. 1.

אֱלִיהוּא (id.) n. pr. 1) filii Barachelis Buzitae, Iobi amici et in disputando adversarii numero quarti. Iob. 32—35. Nonnunquam scribitur אֱלִיהוּ 32, 4. 35, 1. — 2) m. 1 Sam. 1, 1. — 3) m. 1 Par. 12, 20.

אֶלְיְהוֹעֵינַי (in Iehovam oculi mei sc. conversi sunt) n. pr. m. 1) Esr. 8, 4. — 2) 1 Par. 26, 3.

אֶלְיוֹעֵינַי (id.) n. pr. m. 1) 1 Par. 3, 23. — 2) 4, 36. — 3) 7, 8. — 4) Esr. 10, 22. — 5) 10, 27.

אֶלְיַחְבָּא (quem Deus abscondit) n. pr. m. herois Davidis 2 Sam. 23, 32.

אֱלִיחֹרֶף (cui Deus praemium est, ab حرف Conj. III rependere) n. pr. m. 1 Reg. 4, 3.

אֱלִיל 1) adj. *qui nihili est, inanis, vanus.* 1 Par. 16, 26. Ps. 96, 5. Plur. vani i. e. idola. Lev. 19, 4. 26, 1 (cf. הֶבֶל). — 2) subst. *vanitas, debilitas.* Iob. 13, 4: רֹפְאֵי אֱלִל *medici inanes* i. e. consolatores inanes, cf. Zach. 11, 17. Rad. אָלַל no. I.

אֱלִימֶלֶךְ (cui Deus est rex) n. pr. m. soceri Ruthae. Ruth 1, 2. 2, 1.

אִלֵּין et אִלֵּךְ chald. pron. plur. comm. *hi, hae, haec,* i. q. hebr. אֵלֶּה. Dan. 2, 44. 6, 7.

אֶלְיָסָף (quem Deus addidit) n. pr. m. 1) phylarchae Gaditarum Num. 1, 14. 2, 14. — 2) 3, 24.

אֱלִיעֶזֶר (cui Deus auxilium est) n. pr. m. *Elieser,* 1) homo Damascenus, quem Abrahamus ante Isaacum natum haeredem scripserat Gen. 15, 2, teste comm. 3 eiusdem verna. — 2) filius Mosis Ex. 18, 4. — 3) 1 Par. 7, 8. — 4) ib. 27, 16. — 5) 15, 24. — 6) 2 Par. 20, 37. — 7) 8) 9) Esr. 8, 16. 10, 18. 23. 31.

אֱלִיעֵינַי (fortasse contr. ex אֶלְיוֹעֵינַי) n. pr. m. 1 Par. 8, 20.

אֱלִיעָם (i. q. אֱלִיאָב, אֱלִיאָם) n. pr. m. 1) patris Bathsebae 2 Sam. 11, 3, pro quo 1 Par. 3, 5 עַמִּיאֵל legitur. — 2) 2 Sam. 23, 34.

אֱלִיפַז (cui Deus robur est) n. pr. m. *Eliphas* 1) filius Esavi Gen. 36, 4 sq. — 2) amicus Iobi, contra quem disputat. Iob. 2, 11. 4, 1. 15, 1 cet.

אֱלִיפַל (quem Deus indicat, a פָּלַל) n. pr. m. 1 Par. 11, 35.

אֱלִיפְלֵהוּ (quem Deus distinguat i. e. eximium praestet) n. pr. m. 1 Par. 15, 18. 21.

אֱלִיפֶלֶט (cui Deus salus est) n. pr. m. 1) 1 Par. 3, 6. 14, 7, pro quo 14, 5 אֱלְפֶּלֶט legitur. — 2) 2 Sam. 23, 34. — 3) 1 Par. 8, 39. — 4) 5) Esr. 8, 13. 10, 33.

אֱלִיצוּר (cui Deus rupes est) n. pr. m. Num. 1, 5. 2, 10. 7, 30. 35. 10, 18.

אֱלִיצָפָן (quem Deus protegit) n. pr. m. 1) Num. 3, 30, pro quo אֶלְצָפָן Ex. 6, 22. Lev. 10, 4 scriptum est. — 2) Num. 34, 25.

אֱלִיקָא n. pr. m. 2 Sam. 23, 25. Etymon latet.

אֶלְיָקִים (quem Deus constituit) *Eljakim* n. pr. 1) praefectus palatii regnante Hiskia 2 Reg. 18, 18. 19, 2. Jes. 22, 20. 36, 3. — 2) Josiae regis filius, a Nechone Aegypti rege dignitate regia ornatus, ita tamen, ut nomen eius in יְהוֹיָקִים (quem *Jehova constituit*) mutaretur. 2 Reg. 23, 34. 24, 1. Jer. 1, 3. 1 Par. 3, 15. — 3) Neh. 12, 41.

אֱלִישֶׁבַע (cui Deus est sacramentum, quae per Deum iurat i. e. Dei cultrix, cf. Jes. 19, 18) n. pr. f. Ex. 6, 23. LXX. Ἐλισαβέτ, ut Luc. 1, 7.

אֱלִישָׁה n. pr. regionis ad mare mediterraneum sitae, unde purpurae Tyrum advehebantur Gen. 10, 4. Ez. 27, 7. Intelligenda est *Elis* (cf. cod. Sam., in quo omisso ה scribitur אליש), cuius nomen in totius Peloponnesi appellationem apud Hebraeos abiisse videtur, ut saepissime provinciarum, maxime remotarum, vocabula ad universas terras transferuntur. Cf. יָוָן. De purpura, non in Laconica tantum (v. Hor. Od. 2, 18, 7), sed etiam in sinu Corinthiaco et in Aegei maris insulis reperta v. Bocharti Phaleg III, 4. Alii אלישה Helladem interpretantur. V. Michaëlis spicil. Geogr. Hebr. T. I, p. 78.

אֱלִישׁוּעַ (cui Deus salus est) n. pr. m. filii Davidis 2 Sam. 5, 15. 1 14, 5.

אֶלְיָשִׁיב (quem Deus restituit) m. 1 Par. 3, 24. — 2) 1 Pa 12. Esr. 10, 6. — 3) Neh. 20. 12, 10. — 4) 5) Esr. 24. 27. 36.

אֱלִישָׁמָע (quem Deus exaudit) m. 1) 2 Sam. 5, 16. — 2) 1, 10. 2, 18. — 3) 2 Reg. 25 Jer. 41, 1. — 4) 1 Par. 2, 41 6) 2 Par. 17, 8.

אֱלִישָׁע n. pr. m. (pro אֵל יֶשַׁע *Deus salus* est) *Elisa* proph Eliae discipulus, comes et suc sor, plurimis miraculis famosus, regno decem tribuum nono a. C seculo florens 2 Reg. 1—13. N. T. Ἐλισσαῖος Luc. 4, 27.

אֱלִישָׁפָט (quem *Deus iudicat*) pr. m. 2 Par. 23, 1.

אֱלִיָּתָה v. אֱלִיאָתָה.

אִלֵּךְ chald. pron. plur. *hi* i. q. ה Dan. 3, 12. 13. 21. 22. Esr. 4, 5, 9 cet.

I. אָלַל verbum inusit. *nih inanitatis* vim habens, ductum אַל (q. v., cf. quae observavimus rad. און), unde אֱלִיל inanis, bilis.

II. אָלַל *eiulavit*, onomatop. i יָלַל et arab. أَلَّ Kam. p. 1391. ἀλαλάζειν. Inde est אַלְלַי.

III. אָלַל vic. radd. אוּל et no. I pr. *volvit*, hinc *rotun crassus fuit*, unde אֵלָה, אַלּוֹן q cus, pr. arbor crassa.

אַלְלַי interj. dolentis *vae*, gr. ἐλε sequ. לִי. Iob. 10, 15. Mich. Rad. אלל no. II.

אָלַם rad. in Kal. inusit. 1) *liga* cf. Piel et אֲלֻמָּה. — 2) pa *ligatus fuit* sc. lingua i. e. *ob tuit*, *tacuit*; v. Niph. et non

...אָלַם, אִלֵּם, אִלְּמֵי. Muto enim vel ...enti lingua, qs. ligata est (δεσμὸς ...ῆς γλώσσης Marc. 7, 35), cf. pers. زبان بستن linguam ligare pro obmutescere et gr. φιμοῦσθαι. — ...) *solitarius, relictus, viduus fuit.* ...olitarius enim silet, socio, quocum ...nfabuletur, carens, cf. بكم mutus fuit, caelebs fuit. Inde derivantur אַלְמָן, אַלְמָנָה, אַלְמֹן, אַלְמָנוּת.

Niph. 1) *obmutuit, mutus fuit.* Ps. 31, 19. 39, 3. 10. Jes. 53, 7. — ...) *siluit.* Ez. 33, 22.

Pi. *colligavit.* Gen. 37, 7.

... m. *silentium.* Ps. 58, 2: הַאֻמְנָם אֵלֶם צֶדֶק תְּדַבֵּרוּן *num revera silentium iustitiae proloquimini?* ... num revera iustitia, quae tam... siluit et obmutuisse videtur, ...mini in decretis vestris? Ps. 56, ...: יוֹנַת אֵלֶם רְחֹקִים *columba muta ...ter peregrinos* (i. e. fort. populus Israëlitarum exsul, cf. תּוֹר Ps. ..., 19), inscriptio carminis, ad ...us modos Psalmus 56. cantandus ...t. Cf. quae observavimus ad vocem אַיֶּלֶת.

... m. adj. *mutus* pr. ligatus lingua, v. rad. no. 2. Ex. 4, 11. Jes. ..., 6. Ps. 38, 14. Plur. אִלְּמִים ... 56, 10.

... Iob. 17, 10 in nonnullis editt. ... pro אוּלָם q. v. *sed, vero.*

אַלְמֻגִּים m. plur. 1 Reg. 10, 11. 12 et literis transpositis אַלְגּוּמִּים 2 Par. 2, 7. 9, 10. 11 *lignorum pretiosorum genus*, tempore Salomonis ex Ophira una cum auro et gemmis mari advectum, templi regiaeque ornamentis itemque musicis instrumentis adhibitum, secundum 2 Par. 2, 7 in Libano etiam nascens. Plerique Rabbini *coralia* intelligunt, atque ita singularis אַלְמוּג usurpatur in Talmude: sed haec ... (עֵצִים) non sunt: licet, ...odo antiquus sit iste Talmudistarum usus loquendi, lignum illud pretiosum a similitudine coraliorum dictum esse possit, q. d. lignum coraliorum, *Korallenholz*. Probabiliora dat Kimchius, cui est arab. البقم, quod Europaei ברזיל lignum brasilium nuncupent.

אַלְמוֹדָד Gen. 10, 26. 1 Par. 1, 20 *Almodad*, n. pr. filii Joctanis i. e. populi regionisque Arabiae australis. Sumto antiquo sphalmate (pro אלמורד) conferre possis *Moradum*, بنى مراد s. مراد nomen tribus, quae Arabiae felicis regionem montanam incolebat, Zabido vicinam.

אֲלֻמָּה plur. ־ִים et ־וֹת f. *manipulus* frugum, *merges*. Gen. 37, 7. Ps. 126, 6. Rad. אָלַם no. 1.

אַלַּמֶּלֶךְ (fort. *quercus regis* pro אֵלַת הַמֶּלֶךְ) n. pr. oppidi in tribu Asser. Jos. 19, 26.

אַלְמָן m. adj. *viduus, derelictus* Jer. 51, 5, a rad. אָלַם no. 3.

אַלְמֹן m. *viduitas*, trop. de civitate rege suo orbata Jes. 47, 9.

I. אַלְמָנָה f. *vidua.* (Arab. أَرْمَلَةٌ, aram. ܐܪܡܠܬܐ) Gen. 38, 11. Ex. 22, 21 cet. Rad. אָלַם no. 3. Metaph. de civitate rege orbata Jes. 47, 8. (Cf. vers. 9 et 54, 4).

II. אַלְמָנוֹת f. plur. Jes. 13, 22 *palatia* i. q. אַרְמְנוֹת, quod ipsum in nonnullis codd. legitur, littera ר emollita in ל, ut saepissime. Cf. אַרְמוֹן. Alii *viduae* notionem retinent et *palatia* intelligunt *desolata.*

אַלְמָנוּת plur. אַלְמְנוּתִים f. *viduitas* Gen. 38, 14. Metaph. de Israëlis in exilio degentis conditione Jes. 54, 4.

אַלְמֹנִי m. *quidam*, ὁ δεῖνα, pr. *qui reticetur* (ab אָלַם no. 2), cuius nomen dissimulatur. Ubique praemittitur פְּלֹנִי q. v.

אֵלֶּן i. q. אִלֵּין *hi, hae, haec.*

אֶלְנָעַם (cuius amoenitas s. gaudium Deus est) n. pr. m. 1 Par. 11, 46.

אֶלְנָתָן (quem Deus dedit, cf. יוֹנָתָן, q. d. *Theodorus, Adeodatus*) n. pr. m. 1) avus regis Jojachin 2 Reg. 24, 8, fortasse idem, de quo agitur Jer. 26, 22. 36, 12. 25. — 2) Levitae tres tempore Esrae Esr. 8, 16.

אֶלָּסָר Gen. 14, 1. 9 nomen regionis, ut videtur, in vicinia Babyloniae et Elymaidis (legitur enim inter שִׁנְעָר et עֵילָם) quaerendae. Symm. et Vulg. *Pontus*. Targ. Hieros. תְּלַאשַּׂר (Jes. 37, 12). Sed Persiae vel Assyriae quandam provinciam arguit nomen assyriaco-babylonicum regis אַרְיוֹךְ cf. Dan. 2, 14.

אֶלְעָד (quem Deus laudat, ab עוּד cf. Iob. 29, 11) n. pr. m. 1 Par. 7, 21.

אֶלְעָדָה (quem Deus induit i. e. replevit, cf. לָבַשׁ Iob. 29, 14) n. pr. m. 1 Par. 7, 20.

אֶלְעוּזַי, in aliis codd. אֶלְעֻזַי (pr. Deus laudes meae i. e. Deo sacratae sunt laudes meae) n. pr. m. 1 Par. 12, 5.

אֶלְעָזָר (cui Deus auxiliatur) *Eleasar*, n. pr. m. 1) Ex. 6, 23. 25. 28, 1. Lev. 10, 6 sq. Num. 3, 2. 4. 32. 17, 2. 4. 19, 3. 20, 25 sq. 26, 3 sq. 31, 6 sq. 32, 2. 28. 34, 17. Deut. 10, 6. Jos. 14, 1. 1 Par. 6, 35. — 2) 2 Sam. 23, 9. 1 Par. 11, 12. — 3) 1 Sam. 7, 1. — 4) 1 Par. 23, 21. 24, 28. — 5) Esr. 8, 33, cf. Neh. 12, 42. — 6) Esr. 10, 25. LXX. Ἐλεάζαρ. Ex Ἐλεάζαρος postmodo contractum est nomen *Λάζαρος*.

אֶלְעָלֵא et אֶלְעָלֵה (quo Deus ascendit) n. pr. oppidi in tribu Ruben, primo a Hesbone lapide, ubi etiamnum ruinae العال dictae, v. Burckhardt itin. Syriae p. 623 ed. germ. Num. 32, 3. 37. Jes. 15, 14. 16, 9.

אֶלְעָשָׂה (quem Deus fecit s. creavit Iob. 35, 10) n. pr. m. 1) 1 Par. 2, 39. — 2) ib. 8, 37. 9, 43. 3) Jer. 29, 3.

אָלַף vel אָלֵף fut. יַאֲלַף (Pr 22, 25) i. q. arab. ألف 1) *assue* *assuetus fuit*, unde ألف et *familiaris, socius*, consuetud iunctus, hebr. אַלּוּף no. 1. 2) *m* *suefactus fuit*, de brutis, cf. no. 1, אַלּוּף no. 3. 3) *didicit*, assuefaciendo, cf. לָמַד. Apud ros, Chaldaeos id. In V. T. uno loco Prov. 22, 25. 4) *copula* *sociavit*. Arab. Conj. I. III unde אֶלֶף mille, familia.

Pi. docuit, ut syr. c. duobus acc., altero pers., alt rei Iob. 15, 5. 33, 33, cum u qui ad personam refertur Iob. 11. Part. מַלְּפֵנוּ pro מְאַלְּפֵנוּ, ملفا.

Hiph. (denom. ab אֶלֶף) *mi* *fecit* vel *protulit, produxit.* 144, 13. (Arab. ألف mille feci

אֶלֶף 1) *bos*, gen. comm., quem modum βοῦς et *bos*, germ. *Ri* Legitur nonnisi in Plur. אֲלָפִים 8, 8. Prov. 14, 4, de bove fem Deut. 7, 13. 28, 4. Singula habes in nomine primi elem *Aleph, Alpha*. De etymo v. אַלּוּף no. 3.

2) *mille*. (Arab. ألف, ܐܠܦܐ id.; sed aethiop. አልፍ *myriada* designat. Pr. fortasse numerorum coniunctio maio societas). Nomina numerata rumque sequuntur numerale, nonnulla quidem in singulari, אִישׁ Iudd. 15, 16, alia in pl 2 Sam. 10, 18. 1 Reg. 10, 26. D 1, 11, alia promiscue, ut 1 Par. 19, 6 et כִּכָּרִים 29, 7 rius et nonnisi in sequiore Hebr mo nomen praecedit 1 Par. 14. 2 Par. 1, 6. Cf. *Lehr*

p. 695. 697. 699. Diversa est ratio locutionis אֶלֶף כֶּסֶף *mille* (sicli) *argenti*, de qua v. *Lehrgeb.* p. 700. Haud raro ponitur pro numero rotundo Iob. 9, 3. 33, 23. Ps. 50, 10. — Dual. אַלְפַּיִם *duo millia* Iudd. 20, 45. 1 Par. 5, 21. — Plur. אֲלָפִים *millia* v. c. שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים Ex. 38, 26. De numero rotundo longe maximo אַלְפֵי רְבָבָה *millia myriadis* Gen. 24, 60.

3) *familia* i. e. מִשְׁפָּחָה, quarum plures unam *tribum* (שֵׁבֶט, מַטֶּה) constituebant. Iudd. 6, 15. 1 Sam. 10, 19. 23, 23. De oppido ut familiae sede Mich. 5, 1.

4) n. pr. oppidi Benjaminitarum Jos. 18, 28.

אֲלַף, **אֶלֶף** chald. *mille*. Dan. 5, 1. 7, 10.

אֶלְפֶּלֶט v. אֱלִיפֶלֶט.

אֶלְפַּעַל (cui Deus praemium est, cf. פֹּעַל, פְּעֻלָּה de praemio) n. pr. m. 1 Par. 8, 11. 12. 18.

אלץ rad. in Kal inusit. i. q. אוּץ q. v., לָחַץ.

Pi. אִלֵּץ *urxit*, *institit* alicui, *vim fecit* Iudd. 16, 16. Frequentioris usus est apud Syros et Zabios.

אֶלְצָפָן v. אֱלִיצָפָן.

אַלְקוּם i. q. arab. أَلْقَوْمُ *populus*. Prov. 30, 31: מֶלֶךְ אַלְקוּם עִמּוֹ *rex*, *quocum populus* i. e. populo suo stipatus, in media populi corona incedens. Vid. Pocock. ad spec. hist. Arabum 207. (Arab. قَوْمٌ *populus* nobis a *vivendo* dictum videtur, cf. קוּם sam. vixit, hebr. יְקוּם quod vivit, et חַיָּה populus a vivendo). LXX. δημηγορῶν ἐν ἔθνει. Hebraeorum interpretibus אַלְקוּם compositum videtur ex אַל particula negandi, et קוּם surgere (cf. אַל־מָוֶת Prov. 12, 28), hac sententia: *rex*, *contra quem surgi* i. e. *cui resisti nequit*. Sed parum aptum hoc ad contextum.

אֶלְקָנָה (quem Deus creavit) n. pr. m. 1) 1 Sam. 1, 1 sq. 2, 11. 20. — 2) Ex. 6, 24. — 3) 2 Par. 28, 7. — 4) 1 Par. 12, 6. — 5) 1 Par. 6, 8. 10. 11. 20. 21. 15, 23.

אֶלְקֹשִׁי nom. gent. *Elkoschita*, de Nahumo propheta. Nah. 1, 1. Hieronymus ad h. l. *Elkosch* Galilaeae viculum esse tradit, *Helkesei* (al. *Elcesi*) dictum „sibique a circumducente monstratum.“ Pseudepiphanius *Elcesei* Judaeae vicum fuisse contendit, v. Relandi Palaest. p. 627. Quomodocunque haec se habent, Palaestinae, non Assyriae, oppidum fuisse videtur, quanquam hodieque Orientales القوش prope Mosul prophetae patriam fuisse tradunt.

אֶלְתּוֹלַד (fort. cuius genus s. posteritas a Deo) v. תּוֹלָד.

אֶלְתְּקֵא et **אֶלְתְּקֵה** (cui Deus timor s. obiectum timoris) n. pr. civitatis Levitarum in tribu Dan Jos. 19, 44. 21, 23.

אֶלְתְּקֹן (cui Deus fundamentum est) n. pr. oppidi tribus Judae Jos. 15, 59.

אֵם st. constr. אֵם, c. suff. אִמִּי pl. אִמּוֹת f. *mater*. (Arab. أُمّ et إِمّ, aethiop. አም:, aram. אִמָּא, ܐܶܡܳܐ, ܐܡܐ id.). אָב וָאֵם *pater et mater* de utroque parente Iud. 14, 16. Ps. 27, 10. Esth. 2, 7. — בֶּן אִמִּי *frater meus uterinus* Gen. 43, 29. Poët. בְּנֵי אִמִּי *fratres mei* universe Gen. 27, 29. Cant. 1, 6. Minus exacte etiam *noverca* dicta est mater Gen. 37, 10 (coll. 35, 16 sq.), quae accuratius vocanda erat אֵשֶׁת אָב. Matris vero nomen latius patet et usurpatur etiam 1) de *avia* 1 Reg. 15, 10, et universim de parente procreatrice Gen. 3, 20. — 2) metaph. de *ea*, *quae beneficiis de aliis meretur*. Iud. 5, 7. — 3) adhibetur *interiori cuidam necessitudini* designandae, Iob. 17,

14 (cf. אָב no. 7). — 4) de *gente*, opp. liberis i. e. hominibus ex ea oriundis, Jes. 50, 1. Jer. 50, 12. Ez. 19, 2. Hos. 2, 4. 4, 5. — 5) *mater viae* est *bivium*, pr. fons et caput viarum (alibi רֹאשׁ דֶּרֶךְ) Ez. 21, 26. Arab. أُمّ est radix, principium rei, sed أُمّ الطَّرِيق est via regia, et possit Ez. l. l. etiam in hanc sententiam accipi. — 6) i. q. אַמָּה *metropolis, urbs insignis et primaria*, quamquam non capitalis. 2 Sam. 20, 19: עִיר וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל *urbs et mater in Israële.* Ita in nummis phoeniciis Tyri et Sidonis, cf. arab. أُمّ metropolis, it. gr. μήτηρ Callim. fr. 112, et *mater* Flor. 3, 7. 18. Ammian. 17, 13. — 7) Metaph. de *terra* omnium hominum matre. Iob. 1, 20.

Haud dubie primitivum est hoc vc., et aeque ac אָב (vid. p. 3) primos infantis balbutientis sonos imitatur, ut gr. μάμμα, μάμμη, μαμμαία, μαῖα, kopt. *mau*, germ. *Mama, Amme*. Forma fem. eaque metaphorice usurpata est אַמָּה. Arabes inde formarunt verbum أَمَّ mater fuit, inde propinquus fuit, praeivit exemplo, docuit.

אִם (plerumque sequ. Makk.) particula demonstrativa, interrogativa et conditionalis, cuius varias significationes locupletior Arabum lingua variis formis distinxit: أَمْ, إِنْ, أَنْ, إِنَّ, أَنَّ, cum contra Aethiopes Syrique in una acquiescant: ܐܢ: ; cuiusque vestigia etiam in linguis occidentalibus reperias, ut in gr. ἤν i. e. ecce, si, lat. *en*, nostr. *wenn, wann.*

A) Primariam vim demonstrativam censeo: *en, ecce!* vic (ἤν, *en*), arab. إِنَّ utique, c إِنْ id. v. de Sacy gr. arab §. 889, أَمْ ecce, in formula وَإِنْ venit et ecce. Hos. 12, 12: אִם גִּלְעָד אָוֶן *en Gileadum scelus* scelestissimum. In altero mem est אִם. Iob. 17, 13: אִם אֲקַוֶּה שְׁאוֹל בֵּיתִי *ecce! exspecto orcum,* mum *meam.* Comm. 16. Pro 34. Praecedente הִ eodem s posito Jer. 31, 20. (Hebraei in pretes, ut Kimchius, hoc אם a mativum a se recte observatum plicant אַמָּה, et decurtatum vo ex אָמֵן, malim certe ex quam sententiam secutus sum Gramm. hebr. ed. 9. p. 191, ne negari potest, ex hac radice va eius particulae formas et signi tiones optime explicari. Ea ta quam supra proposui, origo nunc probabilior. Caeterum notam). Mature factum est

B) Adv. interrogandi (cf no. 2 et quae ibi observavimus הֲלֹא, הֲ, أَ interrogativum ortum הַל, هَلْ demonstrativo): 1) in terrogatione recta *num? an?* (spondet arab. أَمْ). 1 Reg. 1, Jes. 29, 16. [Winerus in utr loco vertit: *ob? oder etwa,* in loco Jesaiae magis placet, 1 Reg.]. Longe creberrime i terrogatione disiunctiva, ubi cessit הֲ: *utrum — an?* أَمْ — أَ. Jos. 5, 13: הֲלָנוּ אַתָּה אִם־לְצָרֵינוּ *utrum nobiscum es,* *cum hostibus nostris.* 1 Reg 15: הֲנֵלֵךְ־אִם נֶחְדָּל *ibimusn an non?* Idem est הֲ־וְאִם 21, 6, et הַאַף־וְאִם 34, 17. 8. 9. Utroque utuntur etia quaestione geminata, quanquam disiunctiva, ut אִם־הֲ Gen. 3 הֲ־וְאִם 17, 17. (Ubi duae

stiones se excipiunt inter se minus cohaerentes, repetitur הֲ 1 Sam. 23, 11).

2) in interrogatione obliqua: *an, num*, germ. *ob*, angl. *if*. Post verba interrogandi Cant. 7, 13, explorandi, dubitandi 2 Reg. 1, 2; in quaestione gemina et disiunctiva הֲ–אִם Gen. 27, 21. Num. 13, 20. Formula מִי יוֹדֵעַ אִם Esth. 4, 14 accurate respondet latinae *nescio an, haud scio an*, wer weiſs ob nicht, = fortasse.

C) Conj. eaque 1) maxime conditionalis: *si, εἰ*, germ. *wenn* (als wahr gesetzt daſs), cf. הֵן ecce, num? si, syr. ܗܐ ecce et i. q. إِنْ si. Respondet hoc significatu arab. إِنْ, sam. ࠀࠌ, ࠀࠍ, aethiop. ኢም:). Sequitur, prout sententia poscit, praeteritum Esth. 5, 8: אִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַ׳ *si inveni gratiam in oculis regis*. Gen. 43, 9. 18, 3 et fut. Iudd. 4, 8: אִם תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלָכְתִּי *si mecum ibis, ibo*. Gen. 13, 16. 28, 20. Iob. 8, 4 sq. 11, 10, rarius participium Iud. 9, 15. 11, 9, infinitivus (pro verbo fin.) *Iob*. 9, 27. Ponitur etiam sine verbo 8, 6. 9, 19. A particula conditionali לוּ nostra ita differt, ut haec ponatur in vera conditione, ubi utrum aliquid fiat vel factum sit vel futurum, in medio relinquitur (si fecisti, si facturus es): illa (לוּ), ubi significatur aliquid non fieri, vel factum esse vel factum iri vel saltem illud incertum neque probabile esse (si faceres, fecisses, gr. *εἰ εἶχεν*). Vide לוּ, et de simili ratione partt. إِنْ et لَوْ de Sacy gramm. arabe I, §. 885. Ingeniose et subtiliter factum, quod in exsecrationibus et imprecationibus conditionatis pro לוּ (quod forte exspectaveris), ubique legitur אִם Ps. 7, 4—6: אִם עָשִׂיתִי זֹאת אִם יֶשׁ עָוֶל בְּכַפָּי: אִם גָּמַלְתִּי ... יִרַדֹּף *si hoc feci, si scelus in manibus meis, si iniuriam feci amico .... persequatur me* cet. Etenim negat quidem psaltes (si finem orationis spectas), se talia fecisse, sed interim et causa nondum cognita in medio illud relinquens et quasi ponens, sibique poenam gravissimam irrogans, vim exsecrationis mirifice auget. Cf. Ps. 44, 21. 73, 15. 137, 5. 6. Iob. 31, 7 sq. Alia exempla, in quibus pro אִם accuratius ponendum fuisset לוּ, sunt Ps. 50, 12: אִם אֶרְעַב *si esurirem*. Hos. 9, 12: neque tamen falsum est אִם, quoniam usus eius latius patet. Spec. observandum: a) ubi modestius enuntianda est conditio vel suppositio, ponunt אִם–נָא, v. נָא. b) אִם– אִם disiunctive ponitur: *sive, sive* (*εἴτε, εἴτε; ἐάν τε, ἐάν τε*), cf. geminatum *si* ap. Gell. 2, 28. Ex. 19, 13: אִם–בְּהֵמָה אִם–אִישׁ *sive pecus* (fuerit) *sive homo*. 2 Sam. 15, 21. Lev. 3, 1. Deut. 18, 3, et praecedente negatione *neque, neque* 2 Reg. 3, 14. Idem est אִם– וְאִם Jos. 24, 15. Eccl. 11, 3. 12, 14 (arab. إِنْ — وَإِنْ et إِمَّا — وَإِمَّا).

c) Per ellipsin formulae iurandi, qualis plena legitur 1 Sam. 3, 17. 24, 7. 2 Sam. 3, 35, אִם fit particula *negandi*, maxime in iuramentis. 2 Sam. 11, 11: *per vitam tuam* (Deus omne malorum genus in me cumulet) אִם אֶעֱשֶׂה אֶת–הַדָּבָר הַזֶּה *non ego faciam hanc rem*. 20, 20. 1 Reg. 1, 51, in obtestationibus Cant. 2, 7. 3, 5. Neh. 13, 25, raro alibi, maxime poët. Jes. 22, 14. 62, 8. Iud. 5, 8. Prov. 27, 24. (Eodem modo utuntur arab. إِنْ, plenius إِنْ مَا pro *non*).

2) part. concedentis: *etsi, quanquam* (arab. وَإِنْ, gr. *ἐὰν καί, κἄν*), sq. praet. ubi exprimendum:

quanquam sum Iob. 9, 15, plerumque fut., ubi exprimendum: etsi essem Jes. 1, 18. 10, 22. Ps. 139, 8. Iob. 20, 6 (cf. tamen 9, 20). It. sequ. nomine verbali Nah. 1, 11.

3) part. *optandi: o si, utinam* (*εἰ γάρ*). Sq. fut. Ps. 68, 14. 81, 9. 95, 7. 139, 19. Anacoluthon est Gen. 23, 13: אִם אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי *utinam tu — utinam audias me.* Transit

4) in particulam temporis: *quum, quando* (cf. germ. *wenn* et *wann*, et angl. *when*). Sequitur praeteritum, saepe etiam plusquamperfecto, et futuro exacto reddendum. Jes. 24, 13: אִם כָּלָה בָצִיר *quando finita est vindemia.* Am. 7, 2: וְהָיָה אִם כִּלָּה לֶאֱכֹל *et cum absumsisset.* Jes. 4, 4: אִם רָחַץ אֲדֹנָי אֵת צֹאַת בְּנוֹת־צִיּוֹן *quando abluerit Dominus sordes filiarum Zionis.* Gen. 38, 9. Ps. 63, 7. Iob. 8, 4. 17, 13. Ita in composs., ut עַד אִם usque dum Gen. 24, 19, עַד אֲשֶׁר אִם 28, 15. Num. 32, 17. Jes. 6, 11.

5) Raro est *quum* causale, *quandoquidem*, arab. إِنْ. Gen. 47, 18: *non celabimus tibi, quod,* אִם תַּם הַכֶּסֶף ... אֶל אֲדֹנִי לֹא נִשְׁאַר *quum omne argentum transierit ... ad te, nihil superest* cet. Jes. 53, 10.

Not. Quod Winerus nuper (in addendis ad Lex. hebr. p. 1054) vim huius particulae affirmativam s. demonstrativam (litt. A.) plane negavit (sibi non constat Rosenm. quem vide ad Iob. 17, 13 et Hos. 12, 12) locis laudatis vulgarem significationem: *si, ob,* vindicaturus, id nobis non persuasit. Primaria certe potestas demonstrativa in loco Hoseae, antiquissimi scriptoris, et in particulis cognatis הֵן, إِنَّ, إِنْ, أَنْ firmum praesidium habere videtur, cui accedit haud spernenda vett. interpretum auctoritas (v. Noldii vindiciae p. 408).

Componitur cum aliis particulis

1) הַאִם, bis ab initio interr tionis, eiusque affirmativae p tur: *nonne? ecce?* Num. 17, Iob. 6, 13.

2) אִם־לֹא a) *nonne?* (ubi p cessit הֲלֹא) Jes. 10, 9. b) *si nisi* Ps. 7, 13. Gen. 24, 8. post formulas iurandi fortiter mat et asseverat (vide supra C Num. 14, 28. Jes. 14, 9, etiam i testationibus Iob. 1, 11. 2, 5. 22, 20. 30, 25. Jes. 5, 9. c) nitur pro *sed, sondern* (cf. *nisi*, chald. אֶלָּא ex אִם־לָא) 24, 37. 38.

אָמָה plur. אֲמָהוֹת (inserta ה, cf. chald. אַבְהָן et *Lehrg* 530) f. *ancilla, serva.* אֲמָתְךָ *tua* pro *ego*, in colloquio ingenuae mulieris cum nobili Iudd. 19, 9. 1 Sam. 1, 11. 1 24 sq. 2 Sam. 14, 15 (cf. בֶּן־אֲמָה *filius ancillae* i. e vus. Ex. 23, 12. Ps. 116

(Inde ductum verb. arab. ancilla fuit. Neque audiendi

אָמָה *ancillam* a radice אמה *inito pacto indixit* derivari p

אַמָּה pr. i. q. אֵם, sed ubiqu taph. *de principio, capite et damento* rei. Spec. 1) est *brachii* i. e. pars brachii a *cubitus, ulna.* Deut. 3, 11.

2) mensurae vocabulum: *cubitus.* Cf. praeter has ipsa germ. *Elle* unde *Ellenboge* *πῆχυς* et *πυγών*, arab. ذِرَاع,

ⲘⲀϨⲒ. Ulnarum numera ratio haec est: אַמָּתַיִם *dua* Ex. 25, 10. 17, שָׁלֹשׁ אַמּוֹת atque ita usque ad denarium rum, in sequiore Hebraism שָׁלֹשׁ 2 Par. 6, 13; cum denario maioribus in an Hebraismo hunc in modum: אַמָּה Gen. 6, 15, in sequiore אַמּוֹת Ez. 42, 2 vel עֶשְׂרִים

2 Par. 3, 4. Praeterea omnis generis numeralibus et in utroque Hebraismo iungitur intercedente בְּ: אַרְבַּע בָּאַמָּה *quattuor ad ulnam* i. e. quattuor ulnae, מֵאָה בָּאַמָּה *centum ulnae*, Ex. 27, 9. 18. 36, 15. 38, 9. Ulna vulgaris Hebraeorum sex palmorum erat, neque audiendi, qui ei quattuor tantum tribuunt; maior etiam et ἑπταπάλαιστος memoratur Ez. 40, 5. 43, 13, cf. 2 Par. 3, 3, et quae disputavimus in Thes. p. 110. 113. — Metaph. Jer. 51, 13: *venit finis tuus, mensura rapinae tuae* i. e. tempus, quo Deus nefando quaestui tuo modum et mensuram posuit.

3) i. q. אֵם no. 6 *metropolis*. 2 Sam. 8, 1: *et sumsit Davides frenum metropoleos e manu Philistaeorum* i. e. metropolin Philistaeorum sibi subiecit. Cf. proverbium Arabum: *tradidit capistrum suum alicui* i. e. arbitrio eius se permisit. Schult. ad Iob. 30, 11 et Har. Cons. IV. p. 24. Vid. *Geschichte der hebr. Sprache* p. 41.

4) *fundamentum*. Jes. 6, 4: אַמּוֹת הַסִּפִּים *fundamenta liminum*. Cf. أُمَّاتٌ, أُمَّهَاتٌ radices, principia.

5) n. pr. collis 2 Sam. 2, 24.

אַמָּה plur. אַמִּין f. chald. *ulna, cubitus*. Dan. 3, 1. Esr. 6, 3. Syr. ܐܡܐ, ܐܡܬܐ, plur. ܐܡܗ̈ܐ.

אֵמָה i. q. אֵימָה q. v. *terror*.

אֻמָּה (a rad. אָמַם) f. *populus*, arab. أُمَّةٌ populus, aram. אֻמְּתָא, ܐܘܡܬܐ id. Legitur tantum in Plur. אֻמּוֹת Gen. 25, 16. Num. 25, 15, et אֻמִּים Ps. 117, 1. Syr. ܐܘܡܘ̈ܬܐ.

אֻמָּה chald. f. id. Dan. 3, 29. Plur. אֻמִּין emphat. אֻמַּיָּא Dan. 3, 4. 7. 5, 19. 7, 14. Esr. 4, 10.

I. אָמוֹן m. *opifex, architectus* i. q. אָמָן, Prov. 8, 30 de sapientia Dei hypostatica, mundi opifice. Feminini sexus formam hoc vc. non magis admisisse videtur quam lat. *artifex, opifex*, unde Plin. II, 1: *Artifex omnium natura*. Quinct. 2, 15: *rhetorica persuadendi opifex*. Alii *filium* s. *alumnum* intelligunt (ab אָמַן no. 1). — 2) n. pr. a) filii Manassis, regis Judae a. 644—642 a. Chr. 2 Reg. 21, 18—26. 2 Par. 33, 20 sq. b) 1 Reg. 22, 26. c) Neh. 7, 59, pro quo Esr. 2, 57 אָמִי scribitur.

II. אָמוֹן i. q. הָמוֹן *multitudo, turba*. Jer. 52, 15. Rad. הָמָה.

III. אָמוֹן *Amon* n. pr. numinis Aegyptiorum supremi, a Thebanis magna cum religione culti (v. נֹא אָמוֹן) Jer. 46, 25, quod Ἄμμωνα vocabant et cum Jove comparabant Graeci (cf. Herod. 2, 42. Diod. 1, 13). In monumentis aegyptiacis plerumque humanam formam refert capite arietino instructam. Ibidem nomen eius *Amn* scribitur, plenius *Amn-Re* i. e. Amon Sol, v. quae laudavimus in Thes. p. 115. Adde *Kosegarten* de Scriptura vett. Aegyptiorum p. 29 sq.

אֵמוּן (a rad. אָמַן) m. (per Syriasmum pro אֱמוּן) *fides*. Deut. 32, 20. Plur. אֱמוּנִים pr. fidelitates Ps. 31, 24. אִישׁ אֱמוּנִים vir fidus, fidelis. Prov. 20, 6.

אֱמוּנָה (a rad. אָמַן) f. *firmitas*. Ex. 17, 12: וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה *erantque manus eius* (Mosis) *firmae* (pr. firmitas). — 2) *securitas* (arab. أَمْنٌ, أَمَانٌ id.) Jes. 33, 6. — 3) *fides*, qua quis promissa praestat et exsequitur. Tribuitur hominibus Ps. 37, 3. Hab. 2, 4, Deo Deut. 32, 4. Ps. 36, 6. 40, 11. Plur. אֱמוּנוֹת Prov. 28, 20.

אָמוֹץ (fortis) n. pr. *Amozus*, Jesaiae prophetae pater Jes. 1, 1. 2, 1. 13, 1. 20, 2.

אָמִי n. pr. m. Esr. 2, 57. Videtur corruptum esse pro אָמוֹן Neh. 7, 59.

אֲמִים v. אֵימִים.

אֲמִינוֹן (fidelis) n. pr. i. q. אַמְנוֹן. 2 Sam. 13, 20 de Amnone, Davidis filio.

אַמִּיץ (rad. אָמֵץ) m. adj. *firmus, fortis* Iob. 9, 4. 19, plenius addito כֹּחַ Nah. 2, 2. Jes. 40, 26.

אָמִיר m. (rad. אָמַר no. 1) *caput, cacumen* a) arboris (*Wipfel*) Jes. 17, 6: בְּרֹאשׁ אָמִיר in summo cacumine. b) montis (*Gipfel*) ibid. comm. 9, ad quem locum vide quae observavimus in notis ad interpretationis germ. edit. 2.

אָמַל vel **אָמֵל** *languit, flaccidus fuit,* pr. caput demisit. Affine est אָבַל q. v. In Kal Part. pass. de corde languido Ez. 16, 30.

Pyl. אֻמְלַל 1) *languit,* pr. de plantis caput demittentibus Jes. 24, 7, hinc de agris, de homine aegroto Ps. 6, 3, ubi אֻמְלַל est pro מְאֻמְלָל. — 2) *tristis fuit* Jes. 19, 8, de terra vastata Jes. 24, 4. 33, 9, de moenibus dirutis Thren. 2, 8. Legitur nonnisi in sermone poëtico. Sed pedestris sermonis est

אֲמֵלָל m. *languidus, debilis* Neh. 3, 34.

אָמַם rad. inusit., quae pariter atque עָמַם, גָּמַם (q. v.) *coniungendi* vim habuisse videtur. (Arab. أَمَّ propinquus fuit). Inde est nomen אֻמָּה i. q. עַם populus, et

אֲמָם n. pr. oppidi in parte meridionali tribus Judae. Jos. 15, 25.

I. אָמַן 1) pr. *fulcivit, sustentavit, stützen, unterstützen,* spec. a) brachio sustentavit, gestavit parvulum. Num. 11, 12. Thren. 4, 5. Part. אֹמֵן *παιδαγωγός,* puerum gestans et curans Num. l. c. Jes. 49, 23, it. tutor et altor Esth. 2, 7. 2 Reg. 10, 1. 5 (cf. כִּלְכֵּל, arab. مان sustentavit, aluit), fem. אֹמֶנֶת nutrix Ruth. 4, 16. 2 Sam. 4, 4 b) *fundavit, exstruxit* (vic. אֶבֶן), inde אָמוֹן, אָמָן archite opifex, *Baumeister,* אֹמְנָה colu Stütze.

2) intrans. med. E. *fultu* hinc *firmus, inconcussus fuit* lisque, quo tuto aliquis *inniti* sit, metaph. *fidus fuit.* Part. אֱמוּנִים *fidi, πιστοί* Ps. 12, 2. 24. Cf. סָמוּךְ Jes. 26, 3. Arab. fidus fuit, أَمِنَ est: nixus et fisus est super aliquo, أَمِنَ fi habuit) securus fuit.

Niph. 1) *fulciri, brachiis stari* parvulorum instar. Jes. 6 Cf. Kal no. 1. — 2) *funda firmus, stabilis fuit,* v. c. de do 1 Sam. 2, 35. 25, 28. 2 Sam 16. 1 Reg. 11, 38, de loco fi in quo haereat clavus Jes. 22, 25; de conditione firma et sta 7, 9. — 3) *diu duraturus, pe nis fuit,* de aqua (opp. אַכְזָב) 33, 16. Jer. 15, 18, de mo Deut. 28, 59, de foedere Ps. 29. — 4) metaph. *fidus, fid certus fuit,* talis, quo *inniti* po (*auf den man bauen kann*), servo 1 Sam. 22, 14. Num. 12 nuntio Prov. 25, 13, teste Jer. 5. Jes. 8, 2, de Deo Deut. 7 Jes. 49, 7. Hos. 12, 1. — Ps. 8: לֹא נֶאֶמְנָה אֶת־אֵל רוּחוֹ *Deo fidus erat animus eius.* Part. *probus, integer.* Prov. 11, 13. 6: נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי אוֹהֵב *proba vulnera amici* i. e. ex animi dore profecta, *ehrlich-gutgem* Vulneribus autem significantur ruptiones severiores. It. *specti sapientiae* homo. Iob. 12, 20. 5) *verus, certus fuit* Hos. 5 de verbo Dei Ps. 19, 8; it. ita ventus, confirmatus est Gen. 20. 1 Reg. 8, 26.

Hiph. הֶאֱמִין 1) *innixus superstruxit rei* (*auf etwas bau* pr. Jes. 28, 16: *cui qui sup*

strait, non aufugiet. Plerumque 2) translate *fidem habuit* (ut arab. آمن c. ب). Iob. 4, 18: הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יַאֲמִין *ecce servis suis fidem non habet.* 15, 15. 39, 12. Ps. 78, 22. 32. 119, 66. הֶאֱמִין בַּיהוָה Deo fidem habuit Gen. 15, 6; לֹא ה' בְּחַיָּיו vitae suae non fisus est i. e. vitae timuit Deut. 28, 66. — 3) *credidit*, absol. Jes. 7, 9, plerumque seq. בְּ pers. et rei Gen. 45, 26. Ex. 4, 1. 8. 9. Prov. 14, 15. Ps. 106, 24, seq. כִּי Ex. 4, 5. Iob. 9, 16; it. c. inf. Iob. 15, 22: *non credit* (sperat), *se e tenebris* (terroribus) *evasurum.* — 4) fort. intrans. *constitit firmus.* Iob. 39, 24: *non consistit firmus, ubi tubae vox* sc. audita est. Cf. Virg. Georg. 3, 83. E vulgari linguae usu interpretandum esset: ita exoptat pugnam, ut *vix credat* suisque auribus confidat prae gaudio. Cf. 9, 16. 29, 24.

I. אָמַן *Hiph.* הֶאֱמִין i. q. הֵימִין *dextrorsum se convertit.* Jes. 30, 21.

אָמַן chald. *Aph.* הֵימַן confisus est c. c. בְּ Dan. 6, 24, ut syr. ܗܰܝܡܶܢ. Part. pass. מְהֵימַן *fidus, fidelis* Dan. 6, 5. 2, 45. Syr. ܡܗܰܝܡܢܳܐ.

אָמָן m. *opifex, artifex, faber* Cant. 7, 2, cf. rad. no. 1, b. Syr. ܐܽܘܡܳܢܳܐ, chald. אוּמָן id., et in hanc formam aramaeam inclinat scriptura אָמָּן *omman,* quam in codd. suis legerunt Kimchius et Juda b. K.

אָמֵן 1) adj. verbale: firmus, metaph. *fidus* (arab. أمين, syr. ܐܰܡܺܝܢܳܐ). Cf. Apoc. 3, 4. Neutr. fidum, *fides.* Jes. 65, 16. — 2) adv. *certo, profecto.* Jer. 28, 6. אָמֵן וְאָמֵן Ps. 41, 14. 72, 19. 89, 53. Proprius eius locus est, ubi alter alterius dicta confirmat votisque vel praedictionibus eius eventum adprecatur: *fiat, ita sit:* LXX. bene: *γένοιτο.* 1 Reg. 1, 36. Jer. 11, 5. Num. 5, 22. Deut. 27, 15 sq. Neh. 5, 13. 8, 6. 1 Par. 16, 36.

אֹמֶן m. *fides, veritas,* Jes. 25, 1.

אֲמָנָה f. 1) *foedus* Neh. 10, 1. (Arab. أَمَانَةٌ). — 2) *statutum, decretum* i. q. חֹק. Neh. 11, 23. Intellige quotidiana alimenta cantoribus praebenda. — 3) n. pr. fluvii perennis (cf. Jes. 33, 16) in Antilibano scaturientis et Damascum irrigantis 2 Reg. 5, 12, a quo illa ipsa Libani pars idem nomen adoptavit Cant. 4, 8.

אֹמְנָה f. pr. fulciens, hinc *columna, postis.* Plur. אֹמְנוֹת 2 Reg. 18, 16.

אָמְנָה f. 1) *educatio, tutela* Esth. 2, 20. — 2) *veritas,* adv. *re vera, vere* Jos. 7, 20. Gen. 20, 12.

אַמְנוֹן (fidus, fidelis) n. pr. *Amnon* 1) filius Davidis primogenitus, a fratre Absalone interfectus. 2 Sam. 3, 2. 13, 1—39. Semel אֲמִינוֹן appellatur, q. v. — 2) 1 Par. 4, 20.

אָמְנָם adv. (ab אָמֵן cum terminatione adiectivorum ־ָם) *re vera, vere, profecto,* Iob. 9, 2. 19, 4. 5. Jes. 37, 18. אָמְנָם כִּי *verum* est *quod* Iob. 12, 2. Ruth. 3, 12.

אֻמְנָם id. Gen. 18, 13. Num. 22, 37.

אָמַץ fut. יֶאֱמַץ *alacer, firmus, fortis fuit* (vic. חָמֵץ, חָמַס acer fuit), pr. de alacritate *pedum, rüstig, rasch auf den Füfsen seyn* (cf. Piel. no. 1, אִמֵּץ et usum arabicum), translate de animo alacri et strenuo, opp. כָּרַע (collapsis genubus labavit, animo remisso fuit). 2 Par. 13, 18. Sq. מִן *praevaluit* alicui Gen. 25, 23. Ps. 18, 18. 142, 7. חֲזַק וֶאֱמָץ *fortis esto et alacer* i. e. animo forti et imperterrito Deut. 31, 7. 23. Jos. 1,

6—18. (Arab. أَبِصَ alacer, agilis fuit, de equo, unde أَبُوص, אָמֹץ equus alacer).

Pi. אִמֵּץ 1) *firmavit* pr. pedes labantes. Iob. 4, 4. Jes. 35, 3. Hinc *firmavit, alacrem reddidit animum*. Deut. 3, 28. Iob. 16, 5. — 2) *roboravit, corroboravit* Jes. 41, 10. Ps. 89, 22. 2 Par. 11, 17. Prov. 31, 17. 24, 5. — 3) *restituit,* refecit aedificium i. q. חִזֵּק 2 Par. 24, 13, it. statuit, condidit. Prov. 8, 28. — 4) *obfirmavit* (cor) Deut. 2, 30. 15, 7. 2 Par. 36, 13. — 5) *constituit, delegit sibi.* Ps. 80, 18: (quem) *tibi delegisti,* cf. comm. 16. Jes. 44, 14.

Hiph. intrans. fortem esse, de animo. Ps. 27, 14. 31, 25.

Hithpa. 1) *alacer fuit,* seq. gerund. alacriter aliquid fecit 1 Reg. 12, 18. 2 Par. 10, 18. — 2) *corroboravit se,* de coniuratis 2 Par. 13, 7. — 3) *obfirmavit se* i. e. animo obfirmato fuit Ruth 1, 18. Cf. חָזַק.

אָמֹץ pl. אֲמֻצִּים *alacer,* de equis. Zach. 6, 3. Legitur quoque comm. 7, ubi vero contextus flagitat אֲדֻמִּים rubri. (Arab. أَبِصَ et أَبُوص velox, alacer, de equo).

אֹמֶץ m. *robur.* Iob. 17, 9.

אַמְצָה m. *robur, praesidium* i. q. מָעוֹז. Zach. 12, 5.

אַמְצִי (*robustus*) n. pr. 1) 1 Par. 6, 31. — 2) Neh. 11, 12.

אֲמַצְיָה (quem *Jehova roboravit*) n. pr. *Amazias* 1) filius Joasi, Usiae pater, regni Judaici imperium tenens a. 838—811 a. Chr. 2 Reg. 12, 22. 14, 1 sq. 2 Par. 25, 1 sq. it. אֲמַצְיָהוּ 2 Reg. 14, 1. 9. 11. — 2) sacerdos vituli Amoso infestus Amos 7, 10 sq. — 3) 1 Par. 4, 34. — 4) ibid. 6, 30.

אָמַר inf. absol. אָמוֹר constr. ר
c. praef. בֶּאֱמֹר Deut. 4, 10, ר
Jos. 6, 8, at לֵאמֹר nunquam
contr., fut. יֹאמַר, וַיֹּאמֶר c.
conj. וַיֹּאמַר, abiecto Aleph ךְ
Ps. 139, 20

1) *dixit,* sexcenties in V
(Primaria significatio est *effer*
hinc *in lucem protulit, dixit.*
נָשָׂא, נָבָא, נָגַד et gr. *φημί.*
Hithpa., it. אָמִיר cacumen et
pr. montanus). A דִּבֶּר *locutu*
ita differt אָמַר, ut illud abs
ponatur, hoc additis verbis
quis dixerit, hunc in modum
1, 2: אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם *alloquere Israëlitas et*
illis. 18, 2. 23, 2. 10, vel E
10: ר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר
Jehova allocutus est Mosen di
do i. e. his verbis, ita. 13, 1.
sequente Accus. Jer. 14, 17: תָּ
אֲלֵיהֶם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה *et dica*
hoc verbum. Gen. 44, 16:
נֹּאמַר *quid dicemus?* 41,
כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף *secundum id*
dixerat Josephus. 22, 3: *a*
cum אֲשֶׁר אָמַר לוֹ אֱלֹהִים *que*
dixerat i. e. indicaverat
Raro sequ. כִּי Iob. 36, 10. P
in exemplis iisque incertis et
nisi sequioris Hebraismi אָמַר
lute poni videtur pro דִּבֶּר 2 P
10: ר חוּרָם בִּכְתָב וַיִּשְׁלַח אֶל־
שְׁלֹמֹה *et locutus est Huramu*
litteras et misit eas Salomoni
quuntur ipsissima verba. At n
et misit Salomoni parenthe
cludendum est, et וַיֹּאמֶר ad
epistolae referendum. 2 Par
24: וַיֹּאמֶר לוֹ *et hic* (Deus)
allocutus est. At potes etia
terpretari: *et hic ei promisi*
sagte (es) ihm zu. Saepen
enim post verba dicendi, indi
omittitur obiectum *id.* (Vid.
geb. p. 734). Qua re obs
lucebit etiam locus vexatis
Gen. 4, 8: *et dixit Kainu*
id, quod Deus cum eo locutu

rel comm. 7) *Abeli fratri suo; cum vero forte una in agro essent, surrexit contra fratrem et interfecit eum.* (Sam. et LXX. inserunt נלכה השדה διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον).

Ei, cui aliquid dicitur, praemittitur אֶל Gen. 3, 16. 13, 14, et לְ Gen. 3, 17. 20, 5. 6. Sed utraque hac particula, quanquam rarius, indicatur etiam ille, *de* quo dicunt, et nominatim אֶל 2 Reg. 19, 32. Jer. 22, 18. 27, 19, לְ Gen. 20, 13: אִמְרִי לִי *dic de me.* Ps. 3, 3. 71, 10. Iudd. 9, 54. Idem in acc. ponitur Gen. 43, 27: *pater vester senex* אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם *quem dixistis* i. e. quem commemorastis, comm. 29. Num. 14, 31. Deut. 1, 39. Ps. 139, 20.

Spec. observandum est a) *dicere alicui* hoc vel illud, est i. q. eum ita *vocare, appellare.* Jes. 5, 20. 8, 12. Eccl. 2, 2. Part. pass. אָמוּר ita *dictus, vocatus.* Mich. 2, 7. Cf. Niph. no. 2. — b) *dicere* est nonnunquam i. q. hortari Iob. 36, 10, promittere 2 Par. 32, 24, indicare, nuntiare Ex. 19, 25, *dicere* aliquem i. q. laudare, praedicare eum Ps. 40, 11. Jes. 3, 10, id quod plerumque e contextu diiudicatur.

2) אָמַר בְּלִבּוֹ Gen. 17, 17. Ps. 10, 6. 11. 14, 1. Jes. 47, 8 (arab. قَالَ فِى قَلْبِهِ, قَالَ فِى نَفْسِهِ) et לִלְבָבוֹ Hos. 7, 2, it. simplic. אָמַר *secum dixit, cogitavit, opinatus est, putavit, voluit.* (Cf. שִׂיחַ, הָגָה, arab. قَالَ, gr. φημί apud Homerum et Tragicos. Quosdam maris pacifici populos pro *cogitando* dicere *in ventre loqui* narrabat Forsterus, olim noster). 1 Sam. 20, 4. Gen. 44, 28: *eumque a feris discerptum censeo.* Ex. 2, 14: הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר *num me interficere cogitas?* LXX. μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις; 2 Sam. 21, 16 (LXX. διενοεῖτο) 1 Reg. 5, 5 (19). 1 Sam. 20, 4. Absol. Ps. 4, 5: *meditamini in animo vestro super cubili vestro.*

3) *iussit*, ut arab. أَمَرَ, praecipue in argenteae aetatis sermone. Construitur vel sequ. gerundio Esth. 1, 17: אָמַר לְהָבִיא אֶת־וַשְׁתִּי *adduci iussit Vastin.* 4, 13. 9, 14. Neh. 13, 9: וָאֹמְרָה וַיְטַהֲרוּ *iussi et purificabant* i. e. me iubente purificabant. 2 Par. 24, 8: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲשׂוּ אֲרוֹן אֶחָד *regis iussu fecerunt arcam.* 1 Par. 21, 7. Ps. 105, 31. 34. Jon. 2, 11. Iob. 9, 7. (In Chaldaismo habes priorem constructionem Dan. 2, 46. 3, 13, posteriorem 5, 29. Eadem delectantur Syri, Samaritani, Arabes). Alibi seq. acc. rei (ut lat. iubere legem, foedus) 2 Par. 29, 24: *nam pro toto Israële rex iusserat hoc holocaustum* sc. institui. 1 Reg. 11, 18: לֶחֶם אָמַר לוֹ *victum ei iussit* sc. praeberi. Iob. 22, 29. C. dat. pers. 2 Sam. 16, 11.

Niph. נֶאֱמַר fut. יֵאָמֵר et יֵאָמֵר 1) *dicitur*, c. לְ et אֶל pers. Num. 23, 23. Ex. 13, 12. Ponitur quoque ut lat. *dicitur, dicunt* Gen. 10, 9. 22, 14. Num. 21, 14. — 2) יֵאָמֵר לְ *dicitur alicui* (hoc vel illud) i. e. (ita) *vocatur, appellatur.* Jes. 4, 3. 19, 18. 61, 6. 62, 4. Hos. 2, 1.

Hiph. הֶאֱמִיר *dicere fecit.* Deut. 26, 17: *tu hodie dicere s. spondere fecisti Dominum* cet. Vers. 18 *et Jehova te spondere fecit* i. e. vos vobis spopondistis invicem, et alter alterius conditiones accepit ratasque habuit. Abiecta sententia olim proposita (*Lehrgeb.* p. 244) copiosius hunc locum tractavimus in Thes. p. 121.

Hithpa. הִתְאַמֵּר *extulit se, gloriatus est* Ps. 94, 4. Cf. Kal no. 1. Vcc. ab hac rad. derivata sunt praeter sequentia: אָמִיר, הִנְּמָא et מַאֲמָר.

אֲמַר chald. 3 fem. אָמְרַת pro אַמְרַת

Dan. 5, 10, fut. יֵאמַר, inf. מֵאמַר et מֵמַר Esr. 5, 11, part. אָמַר i. q. hebr. 1) *dixit*, c. dat. pers. Dan. 2, 25, c. accus. rei 7, 1, vel additis verbis, quae quis dixerit Dan. 2, 24, vel etiam scripserit Dan. 7, 2 (cf. quae ex usu loquendi Orientalium observavimus ad Luc. 1, 63 in Diar. Class. Lond. no. 54. p. 240). Plurali אָמְרִין *dicentes, dicunt* circumscribitur Passiv. *dicitur, dictum esto*. Dan. 3, 4: לְכוֹן אָמְרִין עַמְמַיָּא *vobis dictum esto, populi*. Theod. λέγεται. De hac linguae proprietate cf. *Lehrgeb*. p. 798. — 2) *iussit, mandavit*, v. exempla sub hebr. Kal no. 3.

אֹמֶר in sing. nonnisi c. suff. אָמְרוֹ Iob. 20, 29 plur. אֲמָרִים constr. אִמְרֵי (pro sing. abs. utuntur forma אֵמֶר) 1) *verbum, sermo* i. q. דָּבָר, sed tantum in sermone poëtico, praeter Jos. 24, 27. Maxime de verbis Dei אִמְרֵי־אֵל Num. 24, 4. 16. אִמְרֵי אֱמֶת Prov. 22, 21, אִמְרֵי נֹעַם 15, 26. Ps. 19, 15. Prov. 6, 2 cet. Gen. 49, 21: *Naphtali est* אַיָּלָה שְׁלֻחָה *cerva procera*, הַנֹּתֵן אִמְרֵי שָׁפֶר *isque edit verba pulcra* s. decora, iucunda, quod referri potest ad poëticam quandam Naphtalitarum indolem, quanquam aliunde non cognitam. Si quis obiiciat, cervae male tribui verba, is cogitet, הַנֹּתֵן ad Naphtalim referri, non ad אַיָּלָה cervam, eamque ob causam facile caremus coniectura Bocharti, praeeunte Alex. אֵילָה et אֲמִירֵי legentis. — 2) *iussum, mandatum*. Iob. 20, 29: נַחֲלַת אִמְרוֹ מֵאֵל *sors a Deo ei demandata*, imposita. Cf. אָמַר no. 3.

אִמַּר plur. אִמְּרִין m. chald. *agnus* Esr. 6, 9. 17. 7, 17. Syr. ܐܶܡܪܳܐ. Arab. إِمَّر, إِمَّرَة agnus, agna. Rad. est أَمِرَ Conj. I. IV. multum fecit, أَمِرَ multus evasit, inde pr. soboles gregis. Potest etiam a profer… dicta esse soboles gregis, v. a… אָמַר no. 1.

אִמֵּר (loquax, dicax) n. pr. … 1) Jer. 20, 1. — 2) Esr. 2… Neh. 7, 61.

אֹמֶר i. q. אֵמֶר, cuius formas ad… in plur. Vc. poët. 1) *verbum*, … *mo*. Ps. 19, 4. — 2) spec. … *men*, *hymnus* (ἔπος) Ps. 1… epinicium Ps. 68, 12. Hab. 3, … 3) *promissio* Dei. Ps. 77, … 4) *res, aliquid*, sicut דָּבָר … 22, 28. Arab. أَمْر res.

אִמְרָה plur. אִמְרוֹת i. q. אֵמֶר, idque, pariter atque illa, n… poët. *verbum, sermo*, potiss… de verbo Dei Ps. 18, 31. 11… 50. 103. 140, et de poësi … Gen. 4, 23. Deut. 32, 2. Ps. …

אֶמְרָה f. id. Thren. 2, 17.

אֱמֹרִי (ex probabili coniectu… Simonis pr. *montanus*, a dep… אֵמֶר elatio, mons, vide su… no. 1) *Amorita*, collect. *Am*… (LXX. Ἀμοῤῥαῖοι), gens … naea, eaque, ut videtur, om… maxima et potentissima, cuiu… men nonnunquam latissime pa… ad omnes gentes Cananaeas … fertur Gen. 15, 16. 48, 22. … 9. 10. Deut. 1, 20. Pars … habitabat in tractu montano, … postea tribus Judae occupavi… que quinque regibus pareba… 14, 7. 13. Num. 13, 29, ali… Jordanem regiones tenebat … tentrionem Arnonis (Num. … usque ad Jabbocum (Num. … adeoque ultra hunc fluvium … 32, 39) sitas duobus regibus s… quorum alter Hesboni, alter … s. Batanaeae imperitabat (I… 47. Jos. 2, 10).

אִמְרִי (eloquens) n. pr. 1) … 9, 4. — 2) Neh. 3, 2.

אֲמַרְיָה (quem *dixit* i. e. … *Jehova*, qs. Theophrastus)

1) 1 Par. 5, 33. (al. 6, 7). — 2) 1 Par. 5, 37 (al. 6, 11). Esr. 7, 3. Cf. אֲמַרְיָהוּ no. 1. — 3) Neh. 10, 4. 12, 2. 13. — 4) Esr. 10, 42. — 5) Neh. 11, 4. — 6) Zeph. 1, 1. — 7) v. אֲמַרְיָהוּ no. 2.

אֲמַרְיָהוּ (id.) n. pr. 1) 2 Par. 19, 11. — 2) 1 Par. 24, 23, qui etiam אֲמַרְיָה 23, 19. — 3) 2 Par. 31, 15.

אַמְרָפֶל (fort. contr. ex אָמַר, אֲמַר et אֲפַל, iussum quod exiit) n. pr. regis Sinearis i. e. Babyloniae, tempore Abrahami. Gen. 14, 1. 9.

אֶמֶשׁ (pro אֶמְשָׁה, a rad. מָשַׁה مَسَا vesperi fecit, cf. אֶשְׁכָּה a שָׁכַב) 1) nox praeterita et adv. *nocte praeterita* Gen. 19, 34. 31, 29. 42. it. *heri* i. q. תְּמוֹל 2 Reg. 9, 26. Hesterni diei eiusque naturalis, non civilis, posteriorem partem notat i. e. vesperam noctemque hesternam, unde ad vesperam et noctem quamcunque transfertur, quemadmodum vocabula crastinum diem significantia ad tempus matutinum referri solent. Hesterni enim diei finem memoria tenere, crastini initium animo informare solemus. Vide Arab. أَمْسِ heri, أَمْسُ dies hesternus, cf. مَسَا vesperi fecit; et de crastino die hebr. בֹּקֶר *mane* et cras, ut germ. *Morgen*; gr. *αὔριον* ab ἀὴρ aër matutinus; arab. غَدَاةٌ tempus matutinum, غَدٌ crastinus dies, غَدًا cras. Hinc

2) nox, *tenebrae* generatim. Iob. 30, 3: *fugiunt* אֶמֶשׁ שׁוֹאָה וּמְשֹׁאָה *in noctem s. tenebras vastae vastitatis.* Desertum enim invium egregie nocti tenebrisque comparare solent Orientales. Vide Jer. 2, 6. 31 et Jes. 42, 16. Rosenm. reddit: *heri desolationis* i. e. loca pridem desolata, cui obstat, quod أَمْسِ,

explicite observantibus Arabum grammaticis, de tempore proxime non dudum praeterito usurpatur.

אֱמֶת pro אֱמֶנֶת f. c. suff. אֲמִתִּי, אֲמִתּוֹ 1) *firmitas, stabilitas, perennitas.* Jes. 39, 8: שָׁלוֹם וֶאֱמֶת *pax et firmitas* i. e. pax firma et stabilis per ἓν διὰ δυοῖν, cf. no. 2. it. *securitas.* Jos. 2, 12: אוֹת אֱמֶת *signum securitatis* i. e. securum s. certum.

2) *fides,* qua quis sibi constat, promissa servat et exsequitur (*Treue und Glauben*). Tribuitur populo Jes. 59, 14. 15, regi Ps. 45, 5, Deo Ps. 30, 10. 71, 22. 91, 4. Saepissime iungitur חֶסֶד Ps. 25, 10. 40, 11. 57, 4. 11. 108, 5. 138, 2 et per ἓν διὰ δυοῖν intelligendus Dei favor constans et perennis. עָשָׂה חֶסֶד וֶאֱמֶת עִם benevolentiam sinceram alicui praestare Gen. 24, 49. 47, 29. Jos. 2, 14. 2 Sam. 2, 6. 15, 20.

3) *probitas, integritas animi.* Ex. 18, 21: אַנְשֵׁי אֱמֶת שֹׂנְאֵי בָצַע *homines probi, a quaestu alieni.* Neh. 7, 2. Iud. 9, 16. 19. Opp. רֶשַׁע Prov. 8, 7. Spec. est *integritas* (iudicis), *iustitia.* Ps. 19, 10: *iudicia Dei sunt integra, iusta.* Jes. 16, 5. Prov. 29, 14; it. *sinceritas* opp. simulationi. Jos. 24, 14. 1 Sam. 12, 24. 1 Reg. 2, 4. Jes. 10, 20.

4) *veritas* opp. mendacio Gen. 42, 16. Deut. 22, 20. 2 Sam. 7, 28. אִמְרֵי אֱמֶת *verba* (quae) *veritas* (sunt). Prov. 22, 21. Tribuitur verbo Dei Ps. 119, 142, vaticiniis Jer. 26, 15, servo Dei Jes. 42, 3. Hinc אֱמֶת יְהוָה *veritas Dei* saepe pro vera eius doctrina et religione Ps. 25, 5. 26, 3. 86, 11.

אַמְתַּחַת f. (a rad. מָתַח expandit) plur. constr. אַמְתְּחוֹת *saccus* Gen. 42, 27 sq. 43, 18. 21. 22.

אֲמִתַּי (verax) n. pr. patris Jonae prophetae 2 Reg. 14, 25. Jon. 1, 1.

אֵימְתָנִי chald. f. (pro ־ָ־ית) *validus, robustus.* Dan. 7, 7. Rad. מָתַן arab. validus, robustus fuit.

אָן adv. interrogandi, contr. ex אַיִן no. II. pr. *ubi?* מֵאָן *unde?* 2 Reg. 5, 25 (in Chethibh). Dein: *quo? quorsum?* De tempore *quamdiu?* עַד־אָן *usque quando? quamdiu?* Iob. 8, 2.

Cum ה parag. locali אָנָה 1) *quo? quorsum?* etiam citra interrogationem Jos. 2, 5. Neh. 2, 16. Constr. praegnans est Jes. 10, 3: אָנָה תַעַזְבוּ כְבוֹדְכֶם *quorsum* (transportabitis et ubi) *relinquetis divitias vestras?* — 2) *ubi?* Ruth 2, 19. — 3) de tempore: עַד־אָנָה *usque quando? quamdiu?* Ex. 16, 28. Ps. 13, 2. Iob. 18, 2: עַד־אָנָה תְּשִׂימוּן קִנְצֵי לְמִלִּין *quamdiu* (usque dum) *finem imponetis verbis?* — 4) sine interrogatione אָנָה וָאָנָה huc et illuc. 1 Reg. 2, 36. 42.

אֹן i. q. אוֹן Heliopolis.

אֲנָא chald. comm. *ego* Dan. 2, 8, saepius אֲנָה 2, 23. 3, 25. 4, 6. Genitivus est Dan. 7, 15. Vide *Lehrgeb.* p. 728.

אָנָּא (lege *ânna*, non *onna*) interj. precantis, conflata ex אָהּ et נָא pr. *ah quaeso!* Sequitur imperativus Gen. 50, 17, vel futur. apoc. i. e. Optativus Neh. 1, 5, alibi absolute legitur Ex. 32, 31. Dan. 9, 4. Scribitur etiam אָנָּה 2 Reg. 20, 3. Jes. 38, 3. Jon. 1, 14.

I. **אָנָה** (ortum ex אָנַח, arab. أَنَّ) i. q. אָנַח, אָנַק, אָנַן onomat. *ingemuit, suspiria duxit, ächzen, stöhnen.* Jes. 3, 26. 19, 8. Inde ductum nomen אֲנִיָּה gr. ἀνία (ἀνιάω, ἀνιάζω) et תַּאֲנִיָּה.

II. **אָנָה** in Kal inusit. *appropinquavit, obviam venit, adfuit.* Arab. أَنَى tempestivus fuit, إِنًى tempus idoneum. Conj. V. X. moram, patientiam adhibuit (pr. [...] ptus sibi concessit). IV retinu[...]

Pi. fecit (Deus), *ut alicui o[...] niret, accideret* aliquid Ex. 21[...]

Pu. obvenire factus est i. e. *venit, obtigit (von Gott [...] schickt erhalten),* velut inf[...] nium Prov. 12, 21. Ps. 91, 10.

Hithpa. occasionem quae[...] alicui nocendi c. c. לְ 2 Reg. 5,[...]

Derivata: אֳנִי, אֳנִיָּה, את n[...] pro תַּאֲנָה, אֲנָה, תֹּאֲנָה.

אָנָה *quorsum?* v. אָן.

אֲנָה *ego,* v. אֲנָא.

אָנָּה v. אָנָּא.

אֲנוּ *nos* i. q. אֲנַחְנוּ in uno loco[...] 42, 6 Chethibh. Derivatur ins[...] tior haec forma (quae tamen e[...] in Rabbinismo est) ab אֲנִי, אֲנַחְנוּ ab אֲנֹכִי, et ex ea decu[...] sunt Suffixa נוּ, ־ֵנוּ, ־ָנוּ. Keri legitur quidem vulgare נ[...] at nil dubito, quin אנו genui[...] sit.

אִנּוּן chald. pron. i. q. hebr. הֵם *isti* Dan. 2, 44, fem. אִנִּין *istae* 7, 17. In *Targg.* etiam fem. הִנִּין. Syr. ܗܢܘܢ et [...] (Minus accurate Winerus: *hi,* [...] quod est אִלֵּין).

אֱנוֹשׁ m. 1) *homo* (v. infra [...] i. q. אָדָם, sed nonnisi in ora[...] poëtica. Raro usurpatur sin[...]riter Ps. 55, 14. Iob. 5, 17, [...]rumque collect. de toto gener[...]mano Iob. 7, 17. 15, 14. Ps. Idem est בֶּן־אֱנוֹשׁ Ps. 144[...] Spec. est a) multitudo, *vu[...] homines vulgares,* hinc Jes. חֶרֶט אֱנוֹשׁ *scriptura vulgari[...]* vulgaribus, non artificiosis li[...]rum figuris, ab illitterato q[...] nullo negotio legendis. Cf. C[...] nostr. ad h. l. Apoc. 13, 18. 2[...] et κατὰ ἄνθρωπον Gal. 3, 15 b) *homines mali.* Ps. 9, 20. [...] 66, 12. Cf. אָדָם no. 1.

2) n. pr. *Enosus*, filius Sethi, Adami nepos. Gen. 4, 26. 5, 6. 9.

אָנַח rad. in Kal. inusit. vic. radd. אָנָה no. I, אָנַק, נָאַק.

Niph. gemuit, suspiravit. Ex. 2, 23. Joël 1, 18. (Aram. *Ethpa.* id.). C. c. עַל (Ex. 21, 12) et מִן (Ex. 2, 23) rei, propter quam gemimus. Inde

אֲנָחָה f. plur. אֲנָחוֹת *gemitus, suspirium.* Ps. 31, 11. Thren. 1, 22. Jes. 21, 2: כָּל־אַנְחָתָה *omnis gemitus propter eam* (Babylonem). 35, 10. 51, 11.

אֲנַחְנוּ pron. plur. comm. *nos*, forma vulgaris, ex qua decurtatum est נַחְנוּ. (Arab. نَحْنُ).

אֲנַחְנָה, אֲנַחְנָא chald. id. Dan. 3, 16. 17. Esr. 4, 16.

אֲנִי, c. acc. distinctivo אָנִי, pron. pers. 1 pers. utriusque sexus: *ego* i. q. אָנֹכִי q. v. Pleon. iungitur primae personae verbi, maxime in argenteae aetatis libris, ut אָמַרְתִּי אֲנִי Eccl. 2, 1. 11. 12. 15. 18. 20. 3, 17. 4, 1. 2. 4. 7. 7, 25. Plerumque est nominativus, pro casibus obliquis tantum, ubi tales praecesserunt, v. *Lehrgeb.* 727. Nonnunquam includit verbum substantivum: *ego (sum)*. Gen. 15, 7. 24, 24.

אֳנִי comm. *navis* s. potius coll. *classis.* (Arab. إِنَآءٌ plur. آنِيَةٌ et أَوَانٍ *vas* pec. aquarium, urna, amphora, ita dictum a retinendo et continendo, cf. أَنَى Conj. IV. Navium autem nomina saepe a vasibus petita sunt, cf. gr. γαυλός *mulctra* et γαῦλος navis Herod. 3, 136; hebr. תֵּבָה et כְּלִי גֹמֶא Jes. 18, 2; it. germ. *Gefäſse*, quod nautae frequentant pro navi). 1 Reg. 9, 26. 27. 10, 11 (ubi iungitur verbo masc.). comm. 22. Jes. 33, 21 (in utroque loco c. fem.). In omnibus his locis collectivum esse videtur cui respondet nomen unitatis אֳנִיָּה, ad analogiam nominum vicis et singularitatis apud Arabes, ut تِبْنَةٌ unus straminis culmus, تِبْنٌ stramen (de Sacy gramm. arabe I §. 577), quare etiam Plurali caret. Auctor Paralipomenôn more suo interpretem agens bis pro eo pluralem אֳנִיּוֹת posuit (v. 1 Reg. 9, 26 coll. 2 Par. 8, 18; 1 Reg. 10, 22 coll. 2 Par. 9, 21). Vulg. constanter: *classis.* Syr. *naves.*

אֳנִיָּה f. nomen unitatis praecedentis: *navis.* Prov. 30, 19. Jon. 1, 3. 5. Plur. Gen. 49, 13. Indd. 5, 17. אֳנִיּוֹת סוֹחֵר naves institoris. Prov. 31, 14. אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ naves Tartessiae Jes. 23, 1, de navibus magnis institorum universim (v. תַּרְשִׁישׁ) 2 Par. 9, 21. Ps. 48, 8. Jes. 2, 16. אַנְשֵׁי אֳנִיּוֹת nautae 1 Reg. 9, 27.

אֲנִיָּה f. *moeror, luctus* Jes. 29, 2. Rad. אָנָה no. I.

אֲנִיעָם (moeror populi) n. pr. m. 1 Par. 7, 19.

אֲנָךְ m. *plumbum* i. q. עֹפֶרֶת, hinc pro *perpendiculo.* Am. 7, 7: חוֹמַת אֲנָךְ *murus perpendiculi* i. e. ad amussim constructus. Comm. 8: *perpendiculum admovebo populo meo Israël* i. e. omnia destruam, quasi ad normam et libellam. Cf. Jes. 34, 11. 2 Reg. 21, 13. Primitivum videtur hoc vc., certe nescio an verbum arab. أَنِكَ crassus, molestus, tardus fuit, *schwerfällig seyn*, denom. sit a plumbo ductum, pr. plumbeus fuit. Congruit arab. آنُكٌ, syr. ܐܢܟܐ, aethiop. transp. ናእክ፡ adeoque armen. անագ *anak*, quae cuncta plumbum nigrum et album complectuntur.

אָנֹכִי (Milra) in Pausa mutato tono אָנֹ֫כִי (Milêl) pron. pers. 1 pers. utriusque sexus, *ego*, i. q. אֲנִי. Forma haec primigenia et plenior, in universum breviore paulo rarius, in Pentateucho tamen eadem crebrius reperitur, contra e libris nonnullis recentioribus, ut Paralipomenis et Ecclesiaste, plane exulat. Eadem non solum in Phoenicum monumentis reperitur (v. inscript. Citiensis II s. Oxoniensis), sed etiam in alienae stirpis linguis sui similes habet, cf. aegypt. ⲁⲛⲟⲕ, ⲁⲛⲅ, sanscr. *aha (aham)*, sin. *ngo*, gr. lat. ἐγώ, *ego*, germ. *ich*. Ad breviorem formam אֲנִי propius accedunt aram. ܐܢܐ, אֲנָא, arab. أَنَا, aethiop. አነ፡.

אָנַן in Kal inusit. Chald. אֲנַן moeruit, tristis fuit, luxit, arab. أَنَّ gemuit.

Hithpo. הִתְאוֹנֵן pr. tristem moestumque se gessit, hinc *conquestus, quiritatus est* Thren. 3, 39, adiuncta impietatis notione Num. 11, 1.

אָנַס *ursit, coëgit, vim intulit.* Vicinae radd. sunt אָלַץ, אוּץ, quas vide. Semel legitur Esth. 1, 8: אֵין אֹנֵס *nemo vim inferebat* hospitibus ut biberent. (Longe frequentissima est radix in Targg. pro hebr. עָשַׁק, רָצַץ, גָּזַל. Syr. Ethpe. ܐܬܐܢܣ coactus est. Pa. ܐܢܣ pro ἐκβιάζομαι Sap. 14, 19).

אֲנַס chald. id. Dan. 4, 6: כָּל־רָז לָא־אָנֵס לָךְ *nullum mysterium tibi negotium facessit.*

אָנַף fut. יֶאֱנַף *spiravit*, it. *spiritum e naribus efflavit*, in verbo nonnisi translate *iratus fuit* (cf. חֲפִיחָ Ps. 10, 5). Constr. vel absol. Ps. 2, 12. 60, 3. 79, 5, vel cum בְּ obiecti Jes. 12, 1. 1 Reg. 8, 46. Ps. 85, 6. Legitur nonnisi in limiore et poëtico dicendi gen in pedestri oratione frequentatu

Hithpa. pr. *iratum se prae* hinc i. q. Kal, c. c. בְּ, Deut. 1 4, 21. 9, 8. 20.

Derivat. אַף no. II.

אֲנַף nonnisi in plur. (etenim I quem in ed. 2. dederamus ded etiam Winerus, in hoc vc. non tatus est) אַנְפִּין chald. i. q. אַפִּים *facies.* Dan. 2, 46. 3, In Targg. saepius dicitur c אַפִּין.

אֲנָפָה f. nomen avis impurae, plures tribuuntur species (לְמִינָהּ Lev. 11, 19. Deut. 14, 18. L χαραδριός i. e. avis in hia amnium et ad ripas degens. Boc tus (Hieroz. II, 335 sqq.) a *iracundam* reddit cum Hebrae intelligit avem زُمَّج i. e. aq genus, itidem ab iracundia dic Inter aves pronas ad iracundiar etiam *psittacus*, quem intelli duo Arabes.

אָנַק 1) pr. *angi*, hinc de vo summo angore doloribusve ext *Angstgeschrey* (cf. vulgare *an* Jer. 51, 52. Ez. 26, 15. Vi radd. sunt חָנַק, עָנַק, et qua his pendent ἄγχι, ἀνάγκη, *an angustus, enge, Angst*, 1 emollitae אָנַח, אָנָה pro אָנַח. (C אֲנַק, syr. ܐܢܩ id.).

2) A *strangulando* (v. חָנַק) fecta est significatio *collaris* (*collari ornavit* (v. עָנַק) et عُنُق. A collo gracili capra pella arabice dicitur عَنَاق qs gicollis, Langhals, hebraice fo olim אָנַק, עָנַק, coll. عَنِقَ g collum habuit. A capra ductu *capreae* vocabulum אַקּוֹ, q. v

Niph. i. q. Kal no. 1. Ez

24, 17: הֵאָנֵק דֹּם *ingemisce tacens*, ne quis suspiria audiat.

אֲנָקָה st. constr. אֶנְקַת f. 1) *clamor, gemitus* (Angstgeschrey) Mal. 2, 13, ut captivorum Ps. 79, 11. 102, 21, miserorum 12, 6.

2) Lev. 11, 30 reptilium genus, e lacertarum genere, nomen habens a voce gemebunda et eiulatui simili, quam edunt nonnullae lacertae. LXX. Vulg. *murem araneum* reddunt. Vide Bocharti Hieroz. I, 1068 sq.

אָנַשׁ i. q. נגשׁ syr. ܢܓܫ (cf. gr. *νόσος*) *aeger, male affectus fuit*. Legitur tantum Part. pass. אָנוּשׁ, f. אֲנוּשָׁה *aeger, male affectus*, de plaga aut vulnere aegris, aegre sanabilibus Jer. 15, 18. Mich. 1, 9. Iob. 34, 6, de dolore Jes. 17, 11 (ut נַחֲלָה, חוֹלָה), de die calamitoso Jes. 17, 16, de animi indole maligna Jer. 17, 9.

Niph. graviter aegrotavit. 2 Sam. 12, 15.

אֱנָשׁ vc. primitiv. in sing. inusit., *virum*, deinde *hominem* significans. Hebraei pro eo utebantur forma contracta et emollita אִישׁ (cf. gr. *εἷς* pro *ἕνς*, gen. *ἑνός*) *vir*, et diducta אֱנוֹשׁ *homo*. A forma illa primaria est fem. אִשָּׁה pro אִנְשָׁה, et plur. אֲנָשִׁים. Aegritudinis et morbi significatus, qui inest in rad. אָנַשׁ, aliunde (a themate נשׁ) petitus ab hac radice nominali plane alienus est.

אֱנָשׁ et **אֲנָשׁ** (Dan. 2, 10) stat. emphat. אֲנָשָׁא Dan. 2, 38 et אנשׁא 5, 21 et אֲנוּשָׁא 4, 13 Chethibh, chald. *homo* et coll. *homines* 4, 29. 30. בַּר אֱנָשׁ i. q. בֶּן־אָדָם *filius hominis* i. e. homo. Dan. 7, 13: *ecce cum nubibus coeli venit* כְּבַר אֱנָשׁ *species filii hominis*. Significatur rex imperii terrarum quinti i. e. messiani. (Caeterum ex hoc Danielis loco fluxit ea Messiae appellatio, quae Servatoris nostri temporibus omnium usitatissima erat, nimirum *filii hominis*. Certa eius vestigia praeter N. T. reperiuntur in libro Henochi apocrypho, circa J. Chr. nati tempora, superstite tamen Herode M., scripto. Vide cap. 46 Ms. Bodlej. et Vers. angl. a *Laurencio* Oxonii 1821 editae). Plur. בְּנֵי אֲנָשָׁא Dan. 2, 38. 5, 21.

Plur. אֲנָשִׁים (more hebraeo) Dan. 4, 14.

אַנְתָּה chald. pron. 2 pers. sing. m. *tu*. Dan. 2, 29. 31. 37. 38. 3, 10. 5, 13. 18. 22. 23. 6, 17. 21 in Chethibh. Forma est hebraizans Chaldaismo biblico propria pro vulgari אַתְּ, אַנְתְּ gen. comm., eamque ob causam non agnita a Masorethis, qui He redundare significaturi ubique substituunt Keri אַנְתְּ.

אָסָא n. pr. (*laedens* vel, quod praefero, *medicus*) quo appellatus est 1) rex Judae, Abiami filius, Rehabeami nepos, post XLI annorum imperium mortuus anno a. Chr. n. 914. 1 Reg. 15, 9—24. 2 Par. 14—16. — 2) 1 Par. 9, 16.

אָסָה rad. inusit. i. q. arab. اذى (ז et ס permutatis, v. sub ז) *laesus est, percepit noxam* et trans. *laesit*. Fortasse cognatum est aram. אָסָא, ܐܣܐ medicatus est, nimirum laesionem restituit, cf. دوى aegrotavit III medicatus est. Inde est אָסוֹן et אָסָא.

אָסוּךְ m. *pyxis unguentaria* 2 Reg. 4, 2. Rad. סוּךְ unxit.

אָסוֹן m. *noxa, damnum*, quo quis afficitur. Gen. 42, 4. 38. Ex. 21, 22. 23. Rad. אָסָה.

אֵסוּר (a rad. אָסַר) plur. אֲסוּרִים m. *vinculum*. Eccl. 7, 26 (27). בֵּית הָאֵסוּר Jer. 37, 15 *domus vinculi* i. e. carcer.

אֱסוּר chald. id. Dan. 4, 12. Esr. 7, 26.

אָסִיף (a rad. אָסַף) m. *collectio s.* messis *pomorum* Ex. 23, 16. 34, 22, ad analogiam nominum similium חָרִישׁ, זָמִיר, קָצִיר.

אָסִיר (a rad. אָסַר) plur. אֲסִירִים *captivus.* Iob. 3, 18. Ps. 68, 7. Differt ita ab אָסוּר, ut hoc vim participii retineat, illud substantive ponatur. V. Gen. 39, 20.

אַסִּיר m. 1) id. Jes. 10, 4. 24, 22. 42, 7. — 2) n. pr. a) Ex. 6, 24. 1 Par. 6, 7. b) 1 Par. 6, 8. 22.

אסם rad. inusit. i. q. שׂוּם ponere, *reponere*, cf. aram. אֲסַן, ܐܣܢ (מ et נ permutatis) coacervavit, reposuit, unde ܐܣܢܐ et ܐܣܢܬܐ commeatus, coacervatio, אַסְנַיָּא horrea. Inde

אֲסָמִים plur. *horrea* Deut. 28, 8. Prov. 3, 10, quae in oriente subterranea esse solent, hodie *Matmûrath* مطمورات dicta.

אסן rad. inusit. et incerta, aram. *recondidit*, v. אסם. Inde

אַסְנָה n. pr. viri Esr. 2, 50. Appellative est vel *horreum* vel *rubus* i. q. chald. אַסְנָא, hebr. סְנֶה.

אָסְנַפַּר (LXX. Ἀσσεναφάρ, Vulg. *Assenaphar*) Esr. 4, 10 nomen regis vel potius satrapae Assyriorum, qui colonias in Palaestinam deduxisse narratur.

אָסְנַת n. pr. aegyptiacum filiae Potipherae, sacerdotis Heliopolitani, quam in matrimonium duxit Josephus Gen. 41, 45. 46, 20. LXX, quorum est aliqua in nominibus aegyptiis auctoritas, scribunt Ἀσενέθ, Ms. Alex. Ἀσεννέθ, quod aegyptiace equidem scripserim ⲀⲤ-ⲚⲈⲒⲦ *quae Neithae* (i. e. Minervae Aegyptiorum) *est*, ab ⲀⲤ (ea est), ut *Asisi* ⲀⲤ-ⲎⲤⲈ *quae Isidi* (devota) *est.* Al[...] Jablonskius in Opusc. II, [...] Panth. Aegypt. I, 56. De Ne[...] vide hunc et Champollion Panth[...] Egypticu no. 6.

אָסַף imp. אֱסֹף, אֶסְפָה Num. [...] 16, plur. אִסְפוּ Ps. 50, 5, fut. [...] in plur. et c. suff. יַאַסְפוּ, [...] rarius א quiescente vel abiecto [...] וַיֹּסֶף, אֹסֵף 1 Sam. 15, 6. 2 S[...] 6, 1. Ps. 104, 29 pr. *rasit*, [...] *rasit*, *zusammenscharren*, c[...] verbis סוּף (unde סוּפָה turba [...] piens), כָּפָה, it. יָסַף, et fort[...] חָסַף (quae vide), hinc

1) *collegit*, ut fruges Ex. 23, [...] spicas Ruth 2, 7, pecuniam 2 [...] 22, 4, it. *congregavit* homi[...] populum, populos cet. Ex. 3, [...] Num. 21, 16. 2 Sam. 12, 28. C[...] str. c. acc. cui accedit nonnunq[...] אֶל hominis vel loci, ad quem [...] congregatur, Gen. 42, 17: [...] אֹתָם אֶל־מִשְׁמָר *et congreg*[...] *eos in carcerem.* 1 Sam. 14, [...] 2 Sam. 11, 27. Gen. 6, 21; it[...] 2 Reg. 22, 20. Hinc

2) *recepit* apud se, maxim[...] hospitium et tutelam. Deut. 2[...] Jos. 20, 4. אָסַף פ׳ מִצָּרַעַת 2 [...] 5, 3 sq recepit aliquem a lepra [...] medicatus est homini leproso, [...] facto in reliquorum hominum [...] sortium denuo recipiebatur.

3) *collegit* ad se, *contraxit*, [...] *traxit.* Gen. 49, 33: *contr*[...] *pedes suos in lectum.* 1 Sam[...] 19: אֱסֹף יָדֶךָ *retrahe manum* [...] i. e. desiste ab incepto. Jo[...] 10: *stellae* אָסְפוּ נָגְהָם *contra*[...] *splendorem suum* i. e. non am[...] splendent. Hinc

4) *abstulit*, impr. id quod [...] quis antea dederat. Ps. 104, [...] תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן *aufers spi*[...] *eorum et exspirant.* Iob. 34[...] Gen. 30, 23: [...]אֱלֹהִים אֶת־חֶרְפָּתִי *abstulit Deus ignominiam m*[...] Jes. 4, 1. 10, 14.

5) *sustulit e medio*, *inter*[...]

Iud. 18, 25. 1 Sam. 15, 6: פֶּן אֹסִפְךָ עִמּוֹ *ne tollam te cum illo*. Ez. 34, 29: אֲסֻפֵי רָעָב *fame sublati* i. e. interfecti. Jer. 8, 13. Zeph. 1, 2. Cf. rad. סָפָה, סוּף. Ex prima significatione pendet

6) *agmen clausit* Jes. 58, 8. Qui enim agmen claudit, continet colligitque dispersos. Cf. Pi. no. 3.

Niph. 1) *collectus, congregatus est*, c. c. אֶל (Lev. 26, 25), עַל (2 Sam. 17, 11), לְ (2 Par. 30, 3) loci, ad quem congregamur, quanquam עַל in hac phrasi frequentius valet *contra* Gen. 34, 30. Ps. 35, 15. — נֶאֱסַף אֶל־עַמּוֹ Gen. 49, 29, אֶל־אֲבוֹתָיו Iudd. 2, 10 et simpliciter יֵאָסֵף Num. 20, 26 *congregatus est ad populum suum, ad patres suos* de introitu in orcum, ubi Hebraei maiores suos congregatos esse credebant. Distinguitur ista *ad patres* s. *ad populum congregatio* tam a morte quam a sepultura (Gen. 25, 8. 35, 29. 2 Reg. 22, 20). Alia ratio est locorum, in quibus נֶאֱסַף dicitur de collectione cadaverum in pugna interfectorum ad sepulturam. Jer. 8, 2. Ez. 29, 5. Iob. 27, 19.

2) *receptus est* (cf. Kal no. 2), de leproso i. q. sanatus est Num. 12, 14. Jer. 47, 6, reflex. recepit se (in vaginam), de gladio.

3) *ablatus est, evanuit, periit.* Jes. 16, 10. 60, 20. Jer. 48, 33. Hos. 4, 3.

Piel. 1) i. q. Kal no. 1 *collegit* Jes. 62, 9.

2) *recepit* in hospitium Iudd. 19, 18.

3) i. q. Kal no. 6 *agmen clausit* Num. 10, 25. Jos. 6, 9. 13. Jes. 52, 12.

Pu. pass. Kal no. 1 *collectus est* Jes. 24, 22. 33, 4.

Hithpa. congregatus est Deut. 33, 5.

Derivatis, quae suo ordine statim sequuntur, adde אָסִיף.

אָסָף n. pr. (collector) *Asaphus*. 1) Levita quidam, cantorum Davidicorum praefectus 1 Par. 16, 4. 5, quem tanquam poëtam prophetamque celebravit serior aetas (2 Par. 29, 30), cui duodecim Psalmi 50. 73—83) in eorundem inscriptionibus tribuuntur, cuiusque posteri (בְּנֵי אָסָף) Esrae et Nehemiae adhuc temporibus poësi cantuique sacris operam dedisse feruntur (1 Paral. 25, 1. 2 Par. 20, 14. 29, 13. Esr. 2, 41. 3, 10. Neh. 7, 44. 11, 22). — 2) 2 Reg. 18, 18. Jes. 36, 3. — 3) Neh. 2, 8.

אָסֹף (formae אָדֹם) tantum in Plur. אֲסֻפִּים *collectiones* i. e. promptuaria. 1 Par. 26, 15. 17. אֲסֻפֵּי הַשְּׁעָרִים *promptuaria portarum* Neh. 12, 25.

אָסִף *collectio, messis*, maxime *pomorum*. Jes. 32, 10. 33, 4. Mich. 7, 1.

אֲסֵפָה f. *congregatio*. Jes. 24, 22 pleonastice: אֻסְּפוּ אֲסֵפָה *congregantur congregatione* s. *congregando* i. e. una.

אֲסֻפָּה f. nonnisi in plur. אֲסֻפּוֹת *congregationes*, maxime virorum doctorum et sapientium de rebus divinis disputantium. Eccl. 12, 11: בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת *domini* i. e. socii *congregationum* i. q. חֲכָמִים in altero membro. Arabice dixeris اصحاب المقامة, quanquam Arabum consessus مقامات dicti ab his Iudaeorum conventibus satis discrepant.

אֲסֻפִּים v. אָסֹף.

אֲסַפְסֻף m. *collectus*, adj. deminutivum, unde contemptim *turba miscella*, ex variis hominum generibus corrasa, *colluvies*, quae Israëlitis se adiunxerat, *Gesindel* (quod ipsum ve. est deminutivum contemptim usurpatum). Cum Art. dicitur הָאסַפְסֻף Num. 11, 4, Aleph quiescente. De eadem re Ex. 12, 38 עֵרֶב רַב.

אָסְפַּרְנָא (Milél) adv. chald. *studiose, diligenter.* Esr. 5, 8. 6, 8. 12. 13. 7, 17. 21. 26. LXX. ἐπιδέξιον, ἐπιμελῶς, ἑτοίμως. Vulg. *studiose, diligenter.* De origine vc. in lingua persica quaerenda minime dubitandum est (v. אַדְרַזְדָּא), quanquam de etymo et significatione eius non satis constat. Boblenius (symb. p. 21) censet esse از فرنان i. e. *ex sapientia* pro sapienter, diligenter, Kosegarten cum Castello conferre mavult سپری *seperi* et اسپری *integre, perfecte.*

אַסְפָּתָא n. pr. persicum filii Hamani. Esth. 9, 7. Cf. اسپه *espe* equus iuvencus, zend. *aspo, aspahê* equus, sanscr. *asva* id.

אָסַר fut. יֶאְסֹר et יֶאֱסֹר c. Suff. וַיַּאַסְרֵהוּ, וַיַּאַסְרֻהוּ 1) *ligavit, alligavit,* cogn. radici אָזַר aliisque ligandi verbis s. hac radice congestis. (Chald. אֲסַר, syr. ܐܣܪ, arab. أَسَرَ, aethiop. አሰረ: et አሠረ: id.). Ex. gr. iumentum Gen. 49, 11, hostiam Ps. 118, 27, gladium femori Neh. 4, 12; aliquem funibus Ez. 3, 25. Hinc 2) *vinxit* Gen. 42, 24, nominatim compedibus Ps. 149, 8. Jer. 40, 1. 2 Reg. 25, 7. Part. אָסוּר vinctus Ps. 146, 7, metaph. de homine amore mulieris capto Cant. 7, 6. — 3) *captivum fecit, in custodia tenuit,* quanquam non vinctum. 2 Reg. 17, 4. 23, 33. Part. אָסוּר captivus Gen. 40, 3. 5. Jes. 49, 9. בֵּית הָאֵסוּרִים domus captivorum i. e. carcer Iudd. 16, 21. 25, contr. בֵּית הָסוּרִים Eccl. 4, 14. (Arab. أَسَرَ id., أُسْر captivitas). — 4) *alligavit* s. *iunxit* currui iumenta. 1 Sam. 6, 7: וַאֲסַרְתֶּם אֶת־הַפָּרוֹת בָּעֲגָלָה *et iungatis vaccas plaustro.* V. 10, vel c. acc. vehiculi: iunxit currum Gen. 46, 29, absol. 1 Reg. 18, 44: אֱסֹר וָרֵד *iunge* (currum equis) *et desce*[nde] — 5) *alligavit* s. *nexuit pug*[nam] i. e. adoriendo incepit, *den St*[reit] *anfädeln, mit jemandem an*[bin]*den.* 1 Reg. 20, 14. 2 Par. 1[3, 3]. — 6) אָסַר אִסָּר עַל־נַפְשׁוֹ *lig*[avit] *obligationem* s. *interdictum s*[uper] *se* i. e. religione quadam se obst[rinxit] votoque suscepto abstinen[tiam] ab usu alicuius rei alias licitae [pro]misit. Num. 30, 3 sq. Diffe[rt] נָדַר נֶדֶר, quod est: voto susc[epto] se aliquid facturum vel praest[itu]rum promisit. (Chald. אֲסַר pr[ohi]buit, vetuit, syr. ܐܣܪ ligavit, ܣܡܐ ... et solvit it. prohibuit et permisit.)

Niph. 1) *ligatus, vinctus* Iudd. 16, 6. 13. — 2) *in custo*[dia] *tenetur* Gen. 42, 16. 19.

Pu. bello captus, captivus fac[tus] est. Jes. 22, 3.

Derivata praeter sequentia: ...מוֹסֵרִים, מַסֹּרֶת, אָסִיר, אַסִּיר.

אֱסָר et **אִסָּר** m. pr. obligatio, p[ro]hibitio, hinc *votum abstinenti*[ae] Num. 30, 3 sq. Vide sub rad. n[o. 6]. In statu abs. ubique אִסָּר, at c[um] Suff. אֱסָרָהּ, plur. אֱסָרֶיהָ 30, 8. 15.

אֱסָר chald. *interdictum.* Dan. 6, 8 sq.

אֵסַר־חַדּוֹן n. pr. *Esar-hhadd*[on] Assyriae rex, Sanheribi filius successor 2 Reg. 19, 37. Jes. 38. Esr. 4, 2, antequam ... factus est, Babyloniae provin[ciae] a patre rege cum regiis honor[ibus] praefectus. Vide Berosum in [Eu]sebii Chron. arm. T. I. p. 42. ubi Ἀσορδάν vocatur, ut ap. L[XX] 2 Reg. et Jes., alibi Σαχερ[δονός] Σαχερδονός (Tob. 1, 21). (Pr[ior] huius vc. syllaba אֵסַר in aliis [quo]que Assyriorum nominibus pr[aeter] occurrit, ut in *Tiglath-pil*[eser], *Schalmaneser*, et fortasse est آذر, آزر ignis). Fuerunt, qui ... regem et Sardanapalum eun[dem] ...

esse personam dicerent. Vide Rosenmuellerum in Bibl. Alterthumskunde II, p. 129 et Comment. nostr. ad Jes. 39, 1.

אֶסְתֵּר n. pr. persicum virgini judaeae, antea *Hadassa* (הֲדַסָּה Esth. 2, 7) dictae, inditum, quum Xerxis uxor et Persarum regina facta esset. Etymon recte pandit Targ. sec. ad Esth. 2, 7, est enim pers. ستاره *sitareh*, stella, it. fortuna, felicitas, zend. *stara*, sanscr. *tara*, unde in linguis occidentalibus ἀστὴρ *aster, Stern*, angl. *star*. De Veneris stella hoc vc. usurpatur a Syris (v. Bar Bahlûl ms.), idemque nomen persicum agnoscimus in hebraeo עַשְׁתֹּרֶת, de quo suo loco. Veneris autem itemque bonae Fortunae nomen satis aptum erat puellae, quae regi in deliciis esse coepit.

אָע st. emphat. אָעָא chald. *lignum*. Esr. 5, 8. 6, 4. 11. Dan. 5, 4 emollitum ex hebr. עֵץ, ע mutato in א, et ץ in ע. Vide s. litteris א, ע et צ.

I. אַף Conj. 1) *accessionem* significans, maxime rei maioris, pr. *adeo*, nostr. *gar, sogar*, quorum adeo etymon commune habet. Est enim (arguente etiam chald. אֲפֵּי Gen. 27, 33 Jon.) a rad. אָפָה, et, aeque ac cognatum אֵפוֹ, אֵפוֹא, proprie coctum, *maturum, paratum, integrum* denotat, dein *plane*, germ. *gar* de cuius origine cf. Adelung. Lex. II, 411, et ita, ut orationem augeat, *sogar, vollends* (אֵפוֹ paulo alio significationis declinatu est: *ganz und gar*). Respondet syr. ܐܦ, chald. אַף, Arabes inde decurtarunt ف. Fere synonymum est גַּם, quod tamen in pedestri et antiquiore sermone frequentius, cum אַף magis poëticae et serioris orationis sit. Iob. 15, 4: אַף־אַתָּה תָּפֵר יִרְאָה *adeo irritum facis timorem (Dei), du zerstörst gar alle Gottesfurcht*. 14, 3. 34, 12. Praemissa interrogandi particula הַאַף *num adeo? (willst du gar? willst du etwa gar?)* Iob. 34, 16. 40, 8. Am. 2, 11. Sequitur וְאִם. — Ante pronomen iteratum emphaseos causa Prov. 22, 19: הוֹדַעְתִּיךָ אַף אָתָּה *doceo te, te inquam*. Hinc *nedum* (plenius אַף כִּי (v. infra) Iob. 4, 18. 19, אַף כִּי *nedum quum, nedum si* (und nun *gar* wenn) Iob. 9, 14: אַף כִּי אָנֹכִי אֶעֱנֶנּוּ *nedum si ego ei responderem?* 35, 14. Ez. 15, 5.

2) simpl. accessionem significans: *etiam*. Lev. 26, 16. 28. 2 Sam. 20, 14. Ps. 93, 1. 108, 2. Iob. 32, 10 cet. Saepe dicitur וְאַף *atque etiam* Lev. 26, 39. Deut. 15, 17, semel adeo וְאַף־גַּם (ut lat. *etiam quoque*) Lev. 26, 44. Bis terve repetitur Jes. 40, 24. 41, 26. Saepe dicitur poët. et c. emphasi pro vulgari *et (item, nec non)*, cf. arab. ف. Jes. 48, 12. 13: *et ego postremus, et manus mea fundavit terram* 26, 8. 33, 2. 41, 10.

3) per ellipsin particulae conditionalis i. q. אַף אִם *etiamsi*, Iob. 19, 4: וְאַף־אָמְנָם שָׁגִיתִי *etiamsi vere erravi*. (Syr. ܐܦ ܠܐ et contr. ܐܦܠ. It. *licet, quum (da doch)*. Ps. 44, 10: *Deum laudamus quotidie* אַף זָנַחְתָּ וַתַּכְלִימֵנוּ *quanquam nos reprobas et ignominia afficis*. 58, 3. 68, 17.

אַף chald. *etiam*. Dan. 6, 23.

אַף כִּי 1) pr. *quin etiam quod, quin imo*. Ez. 23, 40: *quin etiam* (sogar) *arcessiverunt viros e longinquo*. Hab. 2, 5. Hinc

2) *nedum*, pr. accedit adeo quod; ubi igitur praecessit affirmatio: *quanto magis* 1 Sam. 14, 30. 2 Sam. 4, 11, ubi negatio: *quanto minus* Iob. 25, 6. Interdum omisso כִּי id. (v. אַף no. 1). — Gen. 3, 1: אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים dictum est pro הַאַף כִּי *adeone verum quod dixerit Deus?* siccine Deus dixerit?

II. אַף (pro אַנְף a rad. אָנַף) c. Suff. אַפִּי, אַפּוֹ m. pr. spiramentum, membrum, quo spiramus, hinc 1) *nasus*. (Arab. أَنْفٌ, aethiop. አንፍ፡ id.). Dicitur de naso hominum Num. 11, 20 et animalium Iob. 40, 24. גֹּבַהּ אַף de fastu v. גֹּבַהּ. רוּחַ אַף efflatio spiritus per nares, ut eorum, qui ira perciti sunt, *Schnauben* Iob. 4, 9. Hinc 2) *ira*, quae anhelando se prodit. בַּעַל אַף Prov. 22, 24 et אִישׁ אַף 29, 22 iracundus. Saepissime de *ira Dei* Deut. 32, 22. 29, 19. Iob. 36, 13.

Dual. אַפַּיִם 1) duo spiramina s. spiramenta i. e. *nares, nasus*. Gen. 2, 7. — 2) *ira*, maxime in phrasibus אֶרֶךְ, קְצַר אַפַּיִם tardus ad iram i. e. patiens, praeceps ad iram. Vide sub h. v. — 3) *facies, vultus* (syr. ܐܦܐ, chald. אַנְפִּין) Gen. 3, 19. Crebra est formula: *prostravit se* אַפַּיִם אַרְצָה *vultu ad terram demisso*. Gen. 19, 1. 42, 6. לְאַפֵּי דָוִד coram Davide 1 Sam. 25, 23 pro vulgari לִפְנֵי. — 4) *duae personae*, qs. dualis a sing. אַף significatione *faciei* et personae, cf. πρόςωπον, פָּנִים et syr. ܐܦܐ. 1 Sam. 1, 5: מָנָה אַחַת אַפָּיִם *portionem unam duarum personarum* dedit i. e. duplicem. Vide quae de h. l. disputavimus in Thes. p. 127. Alii interpretantur: *dedit Hannae unam portionem cum ira* pro: animi tristitia, si quidem irae vcc. ad tristitiam nonnunquam referuntur. — 5) n. pr. m. 1 Par. 2, 30, 31.

אָפַד fut. יֶאְפֹּד *accinxit, amicivit*, spec. de humerali summi sacerdotis אֵפוֹד dicto. Ex. 29, 5. Lev. 8, 7. Inde derivantur אֵפוֹד et

אֵפֹד (i. q. אֵפוֹד humerale summi sacerdotis) n. pr. m. Num. 34, 23.

אֲפֻדָּה f. 1) nom. act. verbi praecedentis: *amictus, adstrictio* (Ephodi). Ex. 28, 8. — 2) *amic*[tus] (aureus) s. *obductio* statuae Jes. 30, 22 i. q. צִפּוּי. Solebant enim idolorum imagines e ligno vel opere fictili confici laminisque aureis argenteisve foras obduci (περίχρυσα, περιάργυρα, ep. Jer. 6, 34).

אַפֶּדֶן i. q. syr. ܐܦܕܢܐ *palatium* Dan. 11, 45: אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ *tabernacula eius palatiis similia*. arab. فَدَنٌ turris alta, arx, castellum, praefixo Aleph prosthetico sequente Dag. forti, cf. אִדְּרִין, chald. דָּם, אֲדַם, אַדְם sanguis, אַגַּן, גַּן hortus.

אָפָה imp. אֱפוּ (pro אֱפוּ) Ex. 23, fut. יֹאפֶה, semel וַתֹּפֵהוּ 1 Sam. 28, 24. 1) *coxit*, spec. panem placentamve in furno. (Chald. syr. Arab. وَفَى, unde مِيفَى fornax. linguis occidentalibus ἕψω, ὀπτάω, πέπτω, lat. *epulae, epulari*) Gen. 19, 3. Lev. 26, 26. Jes. 44, 15. Sequuntur duo accuss., alter materiae, alter eius, quod ex ea paratur. Lev. 24, 5: אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת *et coque ex ea duodecim placentas*, cf. *Lehrg.* §. 219. Part. אֹפֶה *pistor* Gen. 40, 1. שַׂר הָאֹפִים *princeps pistorum* Aegyptiorum regis aulicus (Gen. 40, 2 sqq.), quae dignitas etiam apud Mogolos est.

2) *maturus, completus et integer fuit* (germ. *gar seyn*). arab. وَفَى integer, completus, وَفِيٌّ integer, completus, وَافِيًا et prorsus, *ganz und gar*. deriv. אַף no. I.

Niph. coctus est. Lev. 6, 7, 9. Plur. תֵּאָפֶינָה 23, 17.

Deriv. אַף no. I., מַאֲפֶה, ים et

אֵפוֹ (per Syriasmum pro אֵפוֹא, ab no. 2) et **אֵפוֹא** cum Aleph

ragogico (ut רִבּוֹ, רִבּוֹא), quae formae in libris mss. mire variant, pr. *integritas, totum*, hinc

1) adv. *prorsus, ita.* Germ. sec. etymon aptissime reddideris: *gar* v. אַךְ no. 1., sec. linguae usum *also* (ita prorsus, igitur). Iob. 9, 24: אִם־לֹא אֵפוֹ *si non ita est.* Gen. 43, 11: אִם־כֵּן אֵפוֹא *si prorsus* l. *vere ita* (est).

2) Ex vulgari linguae usu de vi sua paulatim remisit haec particula, et plerumque emphatice additur a) pronominibus et adverbiis interrogandi, ut gr. ποτέ, lat. *tandem* Gen. 27, 33. בַּמֶּה אֵפוֹא qua tandem re? Ex. 33, 16. Jes. 22, 1: מַה־לָּךְ אֵפוֹא *quid tibi tandem?* אַיֵּה אֵפוֹא ubi tandem? Iob. 17, 15. Iudd. 9, 38. Jes. 19, 12. Gen. 27, 37: וּלְכָה אֵפוֹא מָה אֶעֱשֶׂה בְּנִי *et tibi iam quid faciam mi fili?* b) exhortationibus et votis. Iob. 19, 6: דְּעוּ אֵפוֹא *scitote igitur, wisset also*, LXX γνῶτε οὖν. 2 Reg. 10, 10. Prov. 6, 3.

Not. Iam veteres librarii et Grammatici hanc particulam confuderunt cum alia sono simili, origine et scriptura diversissima, אֵיפֹה *ubi?* (v. Thes. p. 79) et utramque particulam eandem esse nuper contendit Ewaldus (gr. hebr. p. 659) coll. gr. κοῦ et πού. Sed obstant structurae, qualis haec אַיֵּה אֵפוֹא: de illa sententia vertenda ποῦ πού, itemque exempla sub no. 1 et 2, b laudata.

אֵפֶד v. אָפַד.

אֵפֹד m. (per Syriasmum pro אֵפוֹד) neque aliter in st. constr. (1 Sam. 2, 18) syr. ܐܦܘܕܐ, quod vc. ex hebraea voce factum est, *Ephodum s. humerale*, vestimentum quoddam summi sacerdotis, super tunica et pallio (אֵפוֹד מְעִיל Ex. 28, 31. 29, 5) gestatum, manicis carens, sub axillis scissum duabusque plagulis constans, quarum anterior pectus ventremque, posterior tergum tegebat, quaeque in humero fibulis aureis gemmatis nexae inde ad dimidias nates dependebant cinguloque (חֵשֶׁב הָאֵפוֹד) corpori adstringebantur. Ex. 28, 6—12. Praeter summum pontificem alii quoque hoc vestimento induebantur, Davides nempe sacram choream ducens 2 Sam. 6, 14 atque Samuel, summi sacerdotis puer 1 Sam. 2, 18. 28 nec non alii inferioris ordinis pontifices. Quod ad materiam attinet, summi sacerdotis humerale auro, purpura, cocco byssoque contextum erat, reliquorum contra e linteo factum.

2) *statua, simulacrum* idoli. (cf. אֲפֻדָּה no. 2) Iudd. 8, 27, neque aliter, ut videtur Iudd. 17, 5. 18, 17—20. Hos. 3, 4. Rad. אָפַד.

3) n. pr. viri Num. 34, 23.

אֲפִיחַ (*refocillatus, recreatus* a rad. אָפַח i. q. פּוּחַ, فاح flavit) n. pr. m. 1 Sam. 9, 1.

אָפִיל (a rad. אָפַל) adj. *serotinus*, de frugibus, pr. tener, infirmior, tardus in crescendo, vide rad. no. 2. Ex. 9, 32.

אָפִיק vel **אָפִק** ubique in st. constr. אֲפִיק, pl. אֲפִיקִים m. 1) *canalis, tubus*, a continendo (v. אָפַק no. 1) dictus, Iob. 40, 18: אֲפִיקֵי נְחוּשָׁה *canales aenei.* a) *alveus fluvii* Jes. 8, 7. Ez. 32, 6, it. fundus maris 2 Sam. 22, 16. b) *rivus, torrens* Ps. 42, 2. 126, 4. Joël 1, 20. אֲפִיק נְחָלִים torrens convallium Iob. 6, 15; hinc c) ipsa *vallis*, maxime torrente irrigua, i. q. נַחַל, arab. وادى. Ezech. 6, 3. 31, 13. 35, 8. 36, 4. 6.

2) *fortis, robustus* v. rad. no. 2. Iob. 41, 7: אֲפִיקֵי מָגִנִּים *robusti clypeorum* i. e. clypei (crocodili) robusti. 12, 21: *sonam fortium solvit.* Par. נְדִיבִים. Celeritatis notionem huic voci tribuit Ewaldus ad Cant. 5, 12, sed arbitrario.

אֶפִּיק v. אָפַק.

אָפַל rad. Hebraeis inusitata. Arab. أَفَلَ est 1) pr. *occidit* sol (cf. radd. vic. אָבַל, נָבֵל, נָפַל), *obscurus, caliginosus fuit*, 2) *defecit, tener, infirmus fuit*,. spec. de plantis *serotinis*.

Priorem significatum habes in nomm. derivatis אֹפֶל, אָפֵל, אֲפֵלָה, מַאֲפֵלְיָה, מַאֲפֵל, posteriorem in אָפִיל.

אָפֵל m. *obscurus, caliginosus*, de die Am. 5, 20.

אֹפֶל m. *caligo*, maxime *spissa*, vc. poët. Iob. 3, 6. 10, 22. 28, 3. 30, 26. Metaph. de *miseria, infortunio*, it. de loco insidiarum Ps. 11, 2.

אֲפֵלָה f. *caligo*, eaque densa et crassa. Ex. 10, 22. Cf. אֹפֶל. Saepe imaginem praebet miseriae Jes. 8, 22. Plur. אֲפֵלוֹת tenebrae Jes. 59, 9.

אֶפְלָל (iudicium a rad. פָּלַל) n. pr. m. 1 Par. 2, 37.

אָפַן rad. inus., quae *vertendi* significatum habuisse videtur, pariter atque פָּנָה. Hinc אוֹפָן rota, et

אֹפֶן *tempus* a *vertendo volvendoque* dictum, cf. דּוֹר, תְּקוּפָה, περίοδος et plura vocabula *annum* designantia, quae omnia proprie orbem indicant, ut *annus*, unde *annulus*, ἐνιαυτός. Hinc Prov. 25, 11: דָּבָר דָּבֻר עַל־אָפְנָיו *verbum prolatum in temporibus suis* i. e. tempore opportuno. (De forma אָפְנָיו pro אֳפָנָיו vide *Lehrgeb.* 575). Ita e veteribus Symm. Vulg. Abulwalid., qui recte confert arabicum إِفَّان tempus. Possis etiam עַל־אָפְנָיו *super rotis suis* interpretari, ut sit locutio proverbialis *celeritatem* respondendi indicans, modo אֹפֶן idem sit quod אוֹפָן *rota*. Ita syr. ܒܐܦܢ et ܐܦܢܐ, ܒܐܦܢ *in rota* i. e. *cito*.

אָפֵס i. q. פָּסַס *cessavit, esse des*[...] *defecit*. Gen. 47, 15. 16. Ps. 77, [...] Jes. 16, 4. Inde

אֶפֶס pr. *cessatio*, hinc

A) subst. m. 1) *finis, extrem*[...]*tas*. אַפְסֵי אָרֶץ *fines terrae* po[...] et hyperbol. de ultimis terrar[...] oris. Ps. 2, 8. 22, 28 et ali[...] 2) Dual. אָפְסַיִם de extremitati[...] i. e. *plantis* pedum. Quare Ez. [...] 3: מֵי אָפְסַיִם *aquae plantarum* i[...] non profundae, quae modo plan[...] pedum rigant. Cf. פַּס. Chald. S[...] Vulg. *talos* reddunt.

B) adv. 1) *non amplius* i. e. [...] עוֹד Jes. 5, 8. Am. 6, 10. Deut. [...] 36. It. *praeterea non* Jes. 45, [...] 46, 9. Semel additur עוֹד 2 Sa[...] 9, 3, adeo cum Jod paragogico J[...] 47, 8. 10. Zeph. 2, 15: [...]י וְאַפְסִי עוֹד *ego sum neque ullus praeter*[...] — 2) *non*. Jes. 54, 15. בְּאֶפֶס [...] בְּלֹא *sine*. Iob. 7, 6. Dan. 8, [...] Prov. 14, 28. — 3) *nihil, nil*[...]*lum*. Jes. 41, 12. 29. מֵאֶפֶס id. pr. [...] *nihilo* 40, 17, בְּאֶפֶס *propter n*[...]*hilum* i. e. sine causa 52, 4. [...] 4) adv. restringendi: *tantum, no*[...] *nisi*. Num. 22, 35 (cf. V. 20). [...] 13. — 5) Conj. אֶפֶס כִּי pr. *ta*[...]*tum quod*, simpliciter pro co[...]iunctione *tamen, veruntamen*. Nu[...] 13, 28. Deut. 15, 4. Am. 9, 8.

אֶפֶס דַּמִּים n. pr. loci in tribu Ju[...] 1 Sam. 17, 1, pro quo 1 Par. [...] 13 פַּס־דַּמִּים.

אָפַע vocabulum semel obvium, [...] quid video, vitiosum Jes. 41, [...] ubi de idolorum infirmitate: כֶּם[...] מֵאָפַע, in altero membro מֵאַיִן. I[...]braeorum nonulli אֶפַע ponunt [...] i. q. אֶפְעֶה *vipera*, et reddunt: [...] *cinus eorum vipera peius* (e[...] sed prorsus invito contextu, in [...] nihil omnino idola posse dicunt[...] Repone cum Vulg. Chald. S[...] מֵאֶפֶס, quod legitur in locis sim[...]bus 40, 17. 41, 12. 29 et frequ[...]tissimum est in his capitibus.

אֶפְעֶה comm. (f. Jes. 59, 5) *vipera, serpens venenatus*, arab. أفعى, a rad. פָּעָה q. v. Iob. 20, 16. Jes. 30, 6. 59, 5.

אָפַף i. q. סָבַב *circumdedit*, sed nonnisi poët. c. c. acc. Ps. 18, 5. 116, 3. 2 Sam. 22, 5. Jon. 2, 6. c. עַל Ps. 40, 13. In flectendo contrahi non solet, unde אֲפָפוּנִי, אֲפָפֻנִי.

אָפַק rad. in Kal inusit. 1) *tenuit, continuit*, i. q. חָזַק, הֶחֱזִיק, v. אָפִיק n. 1 et Hithpa.

2) *fortis, validus fuit*, v. אָפִיק no. 2. Nam *tenendi* impr. firmiter tenendi significatio saepe transfertur ad *robur*. Arab. أفق est *superavit, vicit*, أفق excelluit (pr. multum *valuit*) in liberalitate, eloquentia, أفق excellens, praestans.

Hithpa. continuit se, vim sibi fecit, ne amoris (Gen. 43, 31. 45, 1), doloris (Jes. 42, 14), irae (Esth. 5, 10), conscientiae (1 Sam. 13, 12) sensibus et impulsui indulgeret. Gen. 45, 1: *et Josephus non potuit se continere*. Jes. 63, 15: רַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ *amor tuus erga me se continet*. 1 Sam. l. c. de Saulo: *animo sumto obtuli holocaustum* (quanquam id prohibitum esse non ignorabam).

Praeter vcc. derivata, quae proxime sequuntur, v. אָפִיק.

אֲפֵק (robur, arx, urbs munita) n. pr. *Apheca* 1) urbs in tribu Asseritica Jos. 13, 4. 19, 30, etiam אֲפִיק dicta Iudd. 1, 31. Vix alia esse potest atque *Aphaca*, Libani urbs, Veneris templo famosa, cuius ruinae etiamnum *Afka* dictae Byblum inter et Heliopolin (Baalbec) sitae sunt, vide Burckhardt itin. p. 70. 493. vers. germ. — Diversa est 2) *Apheca*, in cuius vicinia Benhadad ab Israëlitis fusus est 1 Reg. 20, 26 sq., cui respondet Eusebii Apheca ab oriente maris galilaei iuxta Hippum sita (Onom. v. Ἀφεκά), scriptoribus etiam arabicis أفيق et فيق dicta hodieque a Seetzenio et Burckhardto sub antiquo nomine (p. 438. 539 ed. germ.) memorata. — 3) in tribu Issaschar prope Jesreëlem sita fuisse videtur *Apheca*, nonnullis cum Philistaeis pugnis nobilitata 1 Sam. 4, 1. 29, 1, cf. 28, 4. Vel haec, vel sub no. 1 commemorata, Canaanitarum fuit urbs regia (Jos. 12, 18).

אֲפֵקָה (munitio) n. pr. oppidi in montanis Judae Jos. 15, 53.

אפר incertae significationis radix, fort. vic. radici עָפַר *contexit* i. q. غفر, cf. אֵפֶר pro עֵפֶר.

אֵפֶר m. *cinis*. (Fortasse primitivum est, vic. voci עָפָר, et pr. pulverem terramque notat, cf. *cinis* a gr. κόνις et etymon nominum propriorum אָפְרָה, אֶפְרַיִם. Consonat gr. τέφρα). Num. 19, 9. 10. 2 Sam. 13, 19. Usus eius praecipue fuit in luctu (Jer. 6, 26. Thren. 3, 16), quo pertinent locutiones Ps. 102, 10: *cinerem sicut panem comedi*. Esth. 4, 1: וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר *contexit se sacco et cinere* cf. 4, 3. Jes. 58, 5. Paronomastice iungitur עָפָר וָאֵפֶר *pulvis et cinis* Iob. 30, 19. 42, 6. Metaph. dr. de re levi et fallace. Iob. 13, 12: מִשְׁלֵי אֵפֶר *sententiae cinereae* i. e. inanes et fallaces. Jes. 44, 20: רֹעֶה אֵפֶר *sectatur cinerem* sc. a vento agitatum i. q. alibi *sectatur ventum*, cf. רָעָה. Quomodo differat a דֶּשֶׁן, v. infra h. v.

אֲפֵר m. *tegumentum capitis*, fascia frontem tegens pro עֲפֵר, v. rad. 1 Reg. 20, 38. 41. LXX. τελαμών. Chald. et Abulwalides linguae suae beneficio eodem fere vocabulo utuntur, ille מַעְפַּרְתָּא, hic مغفر i. e.

pileus, galea. Idem vocabulum habent Syri, ܦܐܪܐ i. e. cidaris sacerdotis et episcoporum. Aliis transp. dictum est pro פְּאֵר ornamentum capitis.

אֶפְרֹחַ m. *pulli* avium (arab. فَرْخٌ), v. פֵּרְחָה. Deut. 22, 6. Ps. 84, 4. Radix פָּרַח progerminavit ab Hebraeis de plantis tantum usurpatur, ap. Arabes etiam de brutis pullos procreantibus.

אַפִּרְיוֹן m. *sella gestatoria, lectica,* semel legitur Cantic. 3, 9. LXX. Vulg. *φορεῖον* (lectica cf. Athen. 5, 5), *ferculum.* Respondet syr. ܦܘܪܝܐ, quod solium, sellam, lectulum reddit Castellus, quanquam sine auctoritate (prob. ex Barbahlulo), it. chald. אַפּוּרְיָא (c. Aleph prosthetico), quod et h. l. habet Targumista et Cant. 1, 16 pro hebr. עֶרֶשׂ. Rad. est פָּרַח chald. פְּרָא currere pr. *ferri, cito ferri* (cf. פָּרַח *φέρω*, fero), ut *currus* a currendo, *τρόχος* a *τρέχειν*, *φορεῖον*, *ferculum* a *φέρειν*, ferre. Qui illud vocabuli hebraei etymon vituperarunt, viderint, quid simillimo simulque certissimo vocabulorum graecorum et latinorum modo laudatorum etymo opponant: nobis et אַפִּרְיוֹן et *φορεῖον* et *ferculum* ab una eademque stirpe originaria (פָּרַח, פְּרָא, *φέρω*, fero, *fahren*) repetendum videtur.

אֶפְרַיִם (forsan *terra duplex s. gemina* cf. מִצְרַיִם) n. pr. 1) *Ephraimus,* Josephi filius natu minor, auctor tribus ephraimiticae (בְּנֵי אֶפְרַיִם Num. 10, 22 et simplic. אֶפְרַיִם Jos. 16, 10), cuius fines in media fere terra sancta describuntur Jos. 16, 5 sq. In hac regione erat הַר אֶפְרַיִם *mons s. regio montana Ephraimi* Jos. 19, 50. 20, 7. 21, 21. Iudd. 2, 9. 3, 27. Sed diversa est *silva Ephraimi* 2 Sam. 18, 6, ex serie orationis trans Jordanem quaerenda (cf. 17, 24 — 29), probabiliter a clade Ep[h]-[ra]imitarum Iudd. 12, 1—6 ita nu[ncu]-pata 2 Sam. 13, 23: עִם אֶפְרַיִם [...] *Ephraimitas* i. e. in terminis t[ribus] ephraimiticae.

Ephraimi, ut regiae tri[bus] nomen 2) transiit ad *unive[rsum] regnum populumque decem [tri]buum,* impr. in libris prop[heta]rum. Jes. 9, 8. 17, 3. 28, 3. [...] 4, 17. 5, 3 sq. 9, 3 sq. Jes. [...] *Syri consederunt* [עַ]ל אֶפְרָיִם [...] *finibus Ephraimitarum.* Ubi [...] significatur, est fem. Hos. 5[...] ubi populus, m. Jes. 7, 8. [...] אֶפְרָת no. 2.

אֲפָרְסָיֵא chald. plur. n. pr. ge[ntis] ex qua in Samariam colonia ded[ucta] Esr. 4, 9. Hillerus *Parrha[sios]* Mediae orientalis gentem intell[exit,] nos ipsos *Persas* intelligere m[alu]mus (cf. פָּרַס). Aleph est pros[the]ticum, ut in his, quae sequun[tur] vcc.

אֲפַרְסְכָיֵא Esr. 5, 6 et [אֲפַרְ]סַתְכָיֵא Esr. 4, 9 chald. plur. n. pr. [...]rum gentium assyriarum ali[as] non cognitarum, nisi forte pro [unis] eademque habendae. Satis id[onee] comparantur *Paraetaceni* Per[sidem] inter et Mediam habitantes, de [qui]bus Herod. 1, 101.

אֶפְרָת Gen. 48, 7, et crebrius [ab]iecto He parag.

אֶפְרָתָה Gen. 35, 16. 19. Ru[th 4,] 11 (terra, regio) 1) n. pr. op[pidi] in tribu Judae, alibi *Bethl[ehem]* dicti (Gen. 48, 7), plenius *B[eth]lehem Ephrata* (Mich. 5, [1]). 2) i. q. אֶפְרַיִם Ps. 132, 6. Cf. [...] no. 2. 3) n. pr. f. 1 Par. 2[, 19.] 50. 4, 4.

אֶפְרָתִי m. 1) *Ephrataeus* s. [Beth]lehemita 1 Sam. 17, 12. [Plur.] אֶפְרָתִים Ruth 1, 2. — 2) *Ep[hrai]mita* Iudd. 12, 5. 1 Sam. [1, 1.] 1 Reg. 11, 26.

אַפְּתֹם adv. chald. fort. *in [...] tandem,* ex persico فدام [...]

tandem, cf. pehlevicum *Afdom* finis. Semel legitur Esr. 4, 13: אַפְּתֹם מַלְכִים תְּהַנְזִק *et tandem regibus detrimentum inferet*, cf. v. 15. 22, ubi אַפְּתֹם abest. Veteres intt. id. vertendo praetermittunt, alii ex orationis serie coniicientes interpretantur *aerarium* (regum).

אצב rad. incerta, fortasse i. q. עָצַב laboravit. Inde

אֶצְבּוֹן n. pr. 1) filius Gadi Gen. 46, 16, qui etiam אָזְנִי q. v. — 2) 1 Par. 7, 7 (sed cf. 8, 3).

אֶצְבַּע f. c. suff. אֶצְבָּעִי plur. אֶצְבָּעוֹת (pro צֶבַע c. Aleph prosthetico) 1) *digitus* Ex. 31, 18, spec. digitus index, qui intingendo adhibetur (a rad. צָבַע). Lev. 4, 6 sq. 14, 16. Ex. 8, 15: אֶצְבַּע אֱלֹהִים הוא *hic Dei digitus est* i. e. Dei ipsius potentia hoc factum. Plur. *digiti* pro manu. Ps. 8, 4. 144, 1. De mensura digiti transversi Jer. 52, 21.
2 sq. רַגְלַיִם *digitus pedis*. 2 Sam. 21, 20. (Chald. id. arab. أصبع, syr. ܨܒܥܐ, impr. de digito indice, Barhebr. *p.* 215. lin. 11).

אָצִיל m. 1) *latus* i. q. אֵצֶל. Jes. 41, 9: אֲצִילֶיהָ הָאָרֶץ *latera* i. e. fines, extrema *terrae* (ut alibi כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, יַרְכְּתֵי הָאָרֶץ). In altero membro קְצוֹת הָאָרֶץ. — 2) adj. i. q. arab. أصيل pr. *radicatus*, qui altas radices egit in terra, hinc metaph. *antiqua nobilique stirpe oriundus, nobilis*. Ex. 24, 11. (Cf. de utroque vocabulo, et hebraeo et arabico, rad. אָצַל no. 1). Germani in eadem re imaginem ducunt a stirpe et trunco, Hebraei a radicibus.

אַצִּיל m. (a rad. אָצַל no. 1) *iunctura, articulus*, hinc אַצִּילֵי, אַצִּילוֹת יָדַיִם *iuncturae manus* i. e. articuli *(Knöchel)*, quibus digiti manui iunguntur. Jer. 38, 12. Ez. 41, 8. In loco Ez. 13, 18, flagitante orationis contextu, *cubitum* videtur significare, quanquam alii ibi *carpum* vel axillam explicant.

אָצַל 1) i. q. وصل *iunxit, copulavit*, unde אָצִיל iunctura, אֵצֶל, אָצִיל no. 1 latus, iuxta, arab. أصل radix, ut quae arborem telluri iungit, أَصُلَ altas radices egit, pr. firmiter iunctus est telluri, metaph. veteri et nobili stirpe oriundus est, cf. אָצִיל no. 2.

2) denom. ab אֵצֶל pr. ad latus posuit, *seposuit* (cf. גָּנַב), hinc sequ. מִן *subtraxit, abstulit*. Num. 11, 17, *denegavit* Eccl. 2, 10, sq. ל *reservavit* alicui. Gen. 27, 36 (cf. הִבְדִּיל et גָּרַם sq. ל). [Possit haec significatio etiam petita esse ab אָצַר, ר emollita in ל].

Niph. contractus fuit. Ez. 42, 6.

Hiph. fut. וַיָּאצֶל i. q. Kal no. 2. Num. 11, 25. Derivata habes in Kal no. 1.

אָצֵל (nobilis) n. pr. 1) m. 1 Par. 8, 37. 9, 43, in Pausa אָצֶל 8, 38. 9, 44. — 2) loci in vicinia Hierosolymorum, in Pausa itidem אָצֶל Zach. 14, 5. (Appell. latus vel radix montis i. q. أصل).

אֵצֶל c. suff. אֶצְלִי m. 1) *latus* i. q. אָצִיל no. 1, a iungendo dictum (v. rad. no. 1). 1 Sam. 20, 41: מֵאֵצֶל הַנֶּגֶב *a parte meridionali*. מֵאֵצֶל פ" a latere alicuius 1 Reg. 3, 20 et i. q. ad latus alicuius (v. מִן no. 3) Ez. 40, 7. — Longe frequentius 2) Praep. ad latus, *iuxta* (quod ipsum a iungendo) Gen. 41, 3. Lev. 1, 16. 6, 3. 10, 12. 1 Sam. 5, 2. 20, 19. Iungitur etiam verbis motus ad locum Gen. 39, 10. 2 Par. 28, 15.

אֲצַלְיָהוּ (quem *Jehova reservavit*) n. pr. m. 2 Par. 34, 8.

אצם rad. incerta fort. i. q. עָצַם fortis, validus fuit. Inde

אֹצֶם n. pr. m. 1) 1 Par. 2, 15. — 2) ib. 2, 25.

אֶצְעָדָה f. i. q. צְעָדָה c. Aleph prosthetico pr. catenula cruralis (a צָעַד, compes, dein, nulla habita etymi ratione, armilla Num. 31, 50. 2 Sam. 1, 10.

אָצַר *recondidit, reposuit, coacervavit* in thesauro. (Origo est in claudendo, includendo, coërcendo, cf. radd. cognatas חָצַר, עָצַר, it. אָזַר, אָסַר et arab. أَصَرَ inclusit, coërcuit, cui vicinum أسر et حصر). 2 Reg. 20, 17. Jes. 39, 6. Am. 3. 10.

Niph. pass. Jes. 23, 18.

Hiph. fecit, ut reconderet in thesauro i. e. thesauro praeposuit aliquem. Neh. 13, 13: וָאוֹצְרָה עַל אוֹצָרוֹת *et thesauris praefeci.*

Inde derivatur אוֹצָר et

אֵצֶר (thesaurus) n. pr. viri Gen. 36, 21. 30.

אֶקְדָּח m. *gemma* quaedam, eaque, quantum ex etymo (a קָדַח arsit) cognoscere licet, *ignea* et *scintillans.* Semel legitur Jes. 54, 12.

אַקּוֹ m. *caprea, capreolus,* ab אָנַק, אָנַק i. q. arab. عناق capra et talm. אַקָּא caper, cum terminatione וֹ, quae idem valet quod וֹן, quemadmodum *caprea* a *capra* dicta est. Deut. 14, 5. Vide plura ad rad. אָנַק no. 2. Cf. Bocharti Hieroz. I, p. 900 sq.

אֹר v. אוֹר lux et יְאֹר.

אֲרָא (fort. i. q. אֲרִי leo) n. pr. m. 1 Par. 7, 38.

אַרְאֵל probabiliter i. q. אֲרִיאֵל *leo Dei, heros.* Hinc a) אַרְאֵלִי (heroe oriundus, herois filius) n. pr. m. Gen. 46, 16. Num. 26, 17. b) vox difficilis אֶרְאֶלָּם Jes. 33, 7 *heros* vel potius collective *heroes eorum* sc. Israëlis, qua quidem interpretatione posita nihil mutandum praeter Dagesch e littera La eliminandum (אֶרְאֵלָם). Vul ista ratio c. Dag. haud d ab alia profecta est interpr tione, apud veteres recepta, אראלם contractum esse statue ex אֶרְאֶה־לָּהֶם, אֶרְאָה־לָּם. Symm. Theod. Chald. Hieron cf. Comment. nostr. ad Jes. l. l.

אָרַב fut. יֶאֱרֹב 1) pr. *plexit,* *xuit, texuit,* unde אֲרֻבָּה opus reticulatum. (Vicinum est miscuit. Arab. أَرِبَ est constr nodum, II. id., أُرْبَةٌ nodus). 2) *insidiatus est.* (Arab. callidus, astutus fuit, III. ca [pr. perplexe] egit. Verba nectendi, texendi, it. contorque nendi, suendique ad dolos et dias referri solent et opponi re apertaeque agendi rationi. Cf. צָמַר, gr. δόλον, μῆτιν ὑφαί κακά, δόλον ῥάπτειν, nectere dias, scelera, suere dolos, g *Trug spinnen, anzetteln*). Co sq. לְ Ps. 59, 4. Prov. 24, Jos. 8, 4, sq. acc. Prov. 12, 6 Iudd. 9, 34. Alibi absolute *speculatus est ex insidiis* Iud 32. 21, 20, sq. gerundio Prov. Ps. 10, 9. Part. אוֹרֵב, הָאֹרֵב sidiator, saepe coll. *insidiat* manus militum in insidiis p Jos. 8, 14. 19. 21. Iudd. 20, 3 hinc c. c. Plur. l. c. comm. 37.

Piel i. q. Kal, c. sq. עַל 2 20, 22, absol. Iudd. 9, 25.

Hiph. insidias posuit. Fut. pro וַיֶּאֱרֹב 1 Sam. 15, 5.

Derivata sequuntur, ex מַאֲרָב.

אֲרָב (insidiae) n. pr. oppidi in tanis Judae. Jos. 15, 52. Hinc babiliter est Gentil. אַרְבִּי 2 23, 35.

אֶרֶב m. 1) *insidiae,* de feris

38, 40. 2) locus insidiarum, *lustrum ferarum* ib. 37, 8.

אֹרֶב c. suff. אָרְבּוֹ m. *insidiae*. Jer. 9, 7: וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ *et in pectore ei struit insidias*.

אַרְבֵּאל v. בֵּית אַרְבֵּאל.

אַרְבֶּה m. *locusta* (a rad. רָבָה multus fuit). Ex. 10, 4 sq. Lev. 11, 22. Joël 1, 4. Ps. 78, 46. Spec. de certa quadam earum specie, prob. de gryllo gregario Lev. 11, 22. Joël 1, 4. De variis locustarum speciebus v. Bocharti Hieroz. II, 447.

אָרְבָּה f. i. q. אֹרֶב. Plur. אֲרֻבּוֹת constr. אָרְבּוֹת nonnisi Jes. 25, 11: וְהִשְׁפִּיל גַּאֲוָתוֹ עִם אָרְבּוֹת יָדָיו *humiliabit ille* (Deus) *superbiam eius* (Moabi) *cum insidiis manuum eius* i. e. quas manus eius struxerunt. Apposite *insidiae* h. l. tribuuntur *manibus*, quibus struuntur et quasi nectuntur (cf. rad. no. 1).

אֲרֻבָּה f. pr. *opus* plexum s. *reticulatum, cancelli, clathri*, semel in sing. (Hos. 13, 3), alibi constanter in Plur. אֲרֻבּוֹת 1) *fenestra* (utpote cancellis, non vitro clausa) Eccl. 12, 3. — 2) *columbarium*, itidem *clathris* clausum Jes. 60, 8, et eandem ob causam 3) *fumarium* Hos. 13, 3. Cf. Voss ad Virg. Georg. 2, 242. — 4) אֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם *catarhactae coeli*, quae aperiuntur, dum pluit. Gen. 7, 11. 8, 2. 2 Reg. 7, 19. Jes. 24, 18. Mal. 3, 10. — אֲרֻבּוֹת n. pr. loci, probabiliter in tribu Judae siti 1 Reg. 4, 10.

אַרְבַּע f. et אַרְבָּעָה st. constr. אַרְבַּעַת m. (cf. Gramm. §. 85, 1) *quatuor*, pro רְבַע c. Aleph prosthetico, quod in derivatis abest, ut in רָבַע, רְבִיעִי, רֶבַע cet. C. suff. אַרְבַּעְתָּם quattuor illi. Ez. 1, 8. 10. Passim pro ordinali *quartus*, ubi anni mensesque numerantur (v. Lehrgeb. p. 701) Jes. 36, 1. Zach. 7, 1. — Dual. אַרְבַּעְתָּיִם *quadruplum* 2 Sam. 12, 6. Plur. אַרְבָּעִים *quadraginta* Gen. 8, 6. Is autem numerus pariter atque septenarius et septuagenarius Orientalibus solennis est et rotundus, v. Gen. 7, 17. Jon. 3, 3. Matth. 4, 2, cf. *Tschil minâr* quadraginta turres de parietinis Persepolitanis, et quae laudavimus Lehrgeb. p. 700.

2) n. pr. gigantis ex gente Enakitarum. Jos. 14, 15. 15, 13. 21, 11. Fort. homo quadratus. Cf. קִרְיַת אַרְבַּע.

אַרְבַּע et אַרְבְּעָה chald. i. q. hebr. *quattuor*. Dan. 3, 25. 7, 2. 3. 6. 17.

אָרַג fut. יֶאֱרֹג (Jes. 59, 5), תַּאַרְגִי (Iud. 16, 13) 1) *plexit* Iudd. l. c. — 2) *texuit*, ex. gr. de aranea (inde gr. ἀράχνη) Jes. 59, 5. Part. אֹרֵג texens Jes. 19, 9 et subst. textor Ex. 28, 32. Jes. 38, 12. מְנוֹר אֹרְגִים iugum textorium 1 Sam. 17, 7.

Primaria huius radicis syllaba est רג, quae motionis celerisque agitationis potestatem habebat, cf. رَجَّ movit, agitavit, رَجْرَجَ agitatus fuit, II. ultro citroque motus fuit, hebr. רָגַז, רָגַע, sanscr. *rag* movere, et in linguis occidentalibus *regere, sich regen*. Cognata est syllaba רע, de qua infra suo loco.

אֶרֶג m. 1) *plexum, textura* Iudd. 16, 14. — 2) *radius textorius*. Iob. 7, 6: יָמַי קַלּוּ מִנִּי־אָרֶג *dies mei velociores sunt radio textoris* (cf. 9, 25).

אַרְגֹּב (pro רִגֹּב lapidum acervus, a rad. רָגַב = רָגַם) n. pr. regionis trans Jordanem sitae, in qua sexaginta urbes, antiquitus Ogo, regi Batanaeae, parens. Deut. 3, 4. 13. 1 Reg. 4, 13. Hodie ibi mons *Arkub Massalubie*.

אַרְגְּוָן *purpura* i. q. אַרְגָּמָן semel legitur 2 Par. 2, 6 ex Chaldaismo. Dan. 5, 7. 16. 29. (Arab. أُرْجُوَان, syr. ܐܪܓܘܢܐ).

אַרְגַּז m. *cista* e vehiculi lateribus pendens 1 Sam. 6, 8. 11. 15, pro רְגַז (c. Aleph. prosthetico) a rad. רָגַז tremuit, nutavit, vacillavit, unde apud Arabes رِجَازَة, saccus lapidibus repletus, e camelorum lateribus, aequilibrii servandi causa suspensus.

אַרְגָּמָן m. 1) *purpura,* eaque rubra, color pretiosus, quem ex muricum nonnullis speciebus (gr. πορφύρα, lat. purpura) in maris mediterranei oris reperiundis (1 Macc. 4, 23. Plin. H. N. 9, 60 sq.) lucrantur. Cf. s. v. אֱלִישָׁה et Bocharti Hieroz. II, 740 sq. Braunius de vestitu sacerdotum p. 211 sq. Amati de restitutione purpurarum edit. III. Cesenae 1784. Heeren hist. Werke XI, p. 84. Diversa est purpura caerulea תְּכֵלֶת q. v. בֶּגֶד אַרְגָּמָן vestis purpurea Num. 4, 13.

2) quidquid purpura infectum est, panni purpurei. Ex. 25. 26. 27. Ez. 27, 16. Prov. 31, 22. Jer. 10, 9.

Origo incerta. Si proprie concham purpurariam notat vc. (idque probabile, cum etiam תְּכֵלֶת proprie conchylium notet), muricem fastigiatum, acuminatum intellexerim (talis enim est purpurae forma) a רָגַם رجم, cumulavit; si colorem, רָגַם dixerim idem valere quod רָקַם versicolorem fecit, coloribus infecit. Bochartus l. c. hoc vc. contractum putabat ex אַרְגְּוָן color syrus, ab אֲרָם Syria et ܓܘܢܐ color, sed repugnat ratio compositionis in linguis semiticis, in quibus genitivus non praecedit, sed sequitur nominativum. Sunt qui conferant neopers. ارغوان, ارجوان de flore purpuraceo usurpatum, sed nil dubitandum, quin hoc vc. e linguis semiticis repetitum sit.

ארד rad. inusit. fort. i. q. חָרַד, בָּרַד fugit. Inde sunt nomm. [...] אָרוֹד et [...]

אַרְדְּ n. pr. Benjamini nepos [...] 26, 40 vel filius Gen. 46, 21. [...] men gentile est אַרְדִּי Num. l. [...]

אַרְדּוֹן (fugitivus) n. pr. m. 1 [...] 2, 18.

I. אָרָה 1) *carpsit, decer*[...] germ. *rupfen,* folia Cant. [...] uvas de vite Ps. 80, 13. ([...] ሐረየ decerpsit, collegit e[...] fruges, herbas, et ሐረረ [...] suit).

2) *carpendo depavit* more [...] dum. Hinc אֻרְוָה et אֻרְיָה [...] sepe, germ. *Raufe* a verbo *ru*[...] אֲרִי leo pr. carpens, discer[...] אַרְנֶבֶת lepus pr. carpens gra[...] Sic alia etiam animalium nom[...] carpendo dicta sunt, ut גְּדִי, [...] גָּזָם, חָסִיל, סָלְעָם, arab. [...] agnus a خرف carpsit.

3) *collegit* (v. aethiop.), [...] אָרוֹן.

II. אָרָה i. q. arab. أرى, [...] *sit, flagravit,* أرّ accendit, [...] radd. hebr. חָרָה, חָרַר et occi[...] talibus *areo, ardeo, uro.* [...] est אֲרִיאֵל no. 2. focus Dei.

אֲרוּ chald. *ecce, vide,* aut [...] *videte* Dan. 7, 6. 7. 13, et li[...] ר asperitate emollita אֲלוּ (q[...] in Talmude הָרֵי. Plerumque [...] vocem repetunt ab imperativo [...] أرُوا (ad formam اغزوا), at [...] rint hi, ne fallantur, siquidem [...] in hac re multum valet, verb[...] imperativus arabicus est رَوْا. [...] igitur אֲרוּ litteris transpositis d[...] esse pro רְאוּ.

אֲרוֹד (pro רְוָד c. Aleph. pro[...] probabiliter vagatio, profug[...] locus, a rad. רוד q. v.) [...]

Aradus, urbs phoenicia in insula cognomine haud procul a littore sita, teste Strabone (XVI, 2 §. 13. 14) a Sidoniis profugis condita (v. de etymo dicta). Ez. 27, 8. 11. Arabum geographi nomen scribunt ارواد, idemque nomen hodieque usitatum. Vide Rosenmüller Alterthumskunde II, 1 p. 6 sq. Nomen gentile est אַרְוָדִי Gen. 10, 18. 1 Par. 1, 16.

אֲרוֹד (forsan j. q. עָרוֹד onager) n. pr. m. Num. 26, 17, unde gent. אֲרוֹדִי Gen. 46, 16.

אֻרְוָה et אֻרְיָה (formae חַפְשָׁה), *Plur.* abs. אֻרָוֹת (per Syriasmum pro אֻרְוֹת, sicut אֹהָלִים pro אֲהָלִים) 2 Par. 32, 28, constr. אֻרְוֹת 1 Reg. 4, 26 (5, 6) et אֻרְיוֹת 2 Par. 9, 25 f. 1) *praesepe*, unde pabulum carpunt iumenta in stabulo (v. rad. ארה no. 2), ipsumque *stabulum* 2 Par. 32, 28. Usurpatur 2) de *certo quodam equorum numero, qui eidem praesepi s. in eadem stabuli mansione alligati uni currui iungi solebant* (*iugum, Paar, Gespann*), nescio an *duobus* (tot enim curribus iungi solebant). 1 Reg. l. c. *et habebat Salomo* אַרְבָּעִים אֶלֶף אֻרְוֹת סוּסִים *quadraginta millia iuga equorum*. Arab. آرِيّ stabulum, آرِيّ praesepe. Transpositum est אֻרְוֹת 2 Par. 32, 28.

אָרוּז adj. *cedrinus* (denom. ab אֶרֶז) Ez. 27, 24. Alii explicant: *firmus, stabilis*. Cf. ארז.

אֲרוּכָה et אֲרֻכָה (in nonnullis libris aliquoties, sed invita Masora אֲרֻכָה, v. J. H. Mich. ad Jer. 30, 17) f. 1) *fascia longa*, quam sanando vulneri applicare solet medicus (v. rad. no. 1). עָלְתָה אֲרוּכָה לְ applicatur *fascia* alicui i. e. sanatur vulnus eius Jer. 8, 22. Neh. 4, 7 (1). 2 Par. 24, 13, et in Hiph. הֶעֱלָה אֲרוּכָה לְ applicavit fasciam alicui s. sanavit vulnus eius Jer. 30, 17. 33, 6. Ubique metaph. de restituenda republica Jer. l. c. de moenibus resarciendis 2 Par. Neh. l. l. c. c. Hinc 2) *sanatio, salus*. Jes. 58, 8. Arab. أَرِيكَة sanatio vulneris.

אֲרוּמָה n. pr. Iudd. 9, 41 oppidum prope Neapolin, fort. idem quod רוּמָה 2 Reg. 23, 36.

אֲרוֹמִים 2 Reg. 16, 6 mendose scriptum pro אֲדוֹמִים, quod in Keri legitur.

אָרוֹן c. (m. 1 Sam. 6, 8. f. 4, 17. 2 Par. 8, 11) *arca, cista*, in quam colliguntur res asservandae a rad. ארה no. 3 collegit. (Arab. أَرَانٌ et إِرَانٌ arca lignea, maxime feralis). Usurpatur de arca pecuniaria 2 Reg. 12, 10, 11, de arca ferali Gen. 50, 26, creberrime de arca sacra, in qua duae tabulae legum repositae erant, quae plenius dicitur אֲרוֹן הָעֵדוּת arca legis Ex. 25, 22. 26, 33. אֲרוֹן בְּרִית יְהוָֹה Deut. 10, 8. 31, 9. 25, אֲרוֹן הַבְּרִית Jos. 3, 6. 4, 9, אֲרוֹן יְהוָֹה 1 Sam. 5, 3. 4. 6, 8 sq.

אֲרַוְנָה 2 Sam. 24, 20 sq. n. pr. hominis Jebusaei, quod ibid. comm. 16 in Chethibh הָאוֹרְנָה, comm. 18 in Chethibh אֲרַנְיָה scribitur, in Paral. אָרְנָן.

ארז rad. inus. Arab. أَرَزَ contraxit, collegit firmavitque se, أَرُوزٌ firmus, stabilis, آرِزٌ firmas radices habens arbor. Inde (post A. Schultens.) multi ducunt Part. pass. אָרוּז *constrictus, firmatus*. Ez. 27, 24. Sed vett. intt. tantum non omnes אֲרֻזִים transferunt *cedrinas* (ab אֶרֶז, formae נְחוֹשׁ aeneus, *Lehrgeb.* 512), iisque nos quoque accedere

non dubitamus. Inde מְרוֹז pro מֵאֵרוֹז et

אֶרֶז Plur. אֲרָזִים, אַרְזֵי m. *cedrus*, a firmitate radicum dicta, quae arboribus e pinorum genere propria est (Theophr. hist. plant. 2, 7). Intelligitur *cedrus conifera*, arbor admodum procera (Jes. 2, 13. 37, 24. Am. 2, 9) et patula (Ez. 31, 3), in Libano olim frequentissima (Ps. 29, 5. 92, 13. 104, 16), hodie ad exiguum numerum redacta (Ritter Erdkunde II, 446), cuius lignum odoratum, enode et putredini minus obnoxium templo palatiisque regiis exstruendis exornandisque tabulationibus maxime et laquearibus adhibebatur. Hinc de tabulatione cedrina 1 Reg. 6, 18. Arab. أَرْز, quod etiamnum apud Libani incolas in usu est, aethiop. ኣርዝ: aram. אַרְזָא, ܐܪܙܐ. Non igitur erat, cur אֶרֶז *cedrum* esse negaret *pinumque* intelligere iuberet Celsius in Hierob. I, 106 sq.

אַרְזָה f. *tabulatum cedrinum*. Zeph. 2, 14. Femininum vim habet collectivam, ut in עֵצָה ligna, Lehrgeb. 477.

I. אָרַח *incessit, ivit*, verbum finitum semel Iob. 34, 8. (Chald. אֲרַח id. Consonat gr. ἔρχομαι, emollitae eiusdem stirpis formae sunt הָלַךְ, הוּךְ). Part. אֹרֵחַ *viator* Iudd. 19, 17. 2 Sam. 12, 4. Jer. 14, 8. Plur. Jer. 9, 1. Fem. אֹרְחָה collect. (v. *Lehrgeb*. 477) *agmen* s. *caterva viatorum*, maxime institorum, *Caravane*, *συνοδία* Gen. 37, 25. Jes. 21, 13. Vide אֹרַח, אֹרְחָה.

II. אָרַח *definivit, statuit* i. q. חָקַק, unde אֲרֻחָה i. q. חוֹק statutum. Respondét arab. أَرَّخَ de *tempore definiendo*, unde أَرْخَة tempus designatum, aera, epocha, ... tempore notavit epistolam, ... chronicon, annales. Fort. vici... est radici יָרַח q. v.

אָרַח (fort. pro אֹרֵחַ migrans) n. m. 1) Esr. 2, 5. Neh. 7, 10. 2) 1 Par. 7, 39.

אֹרַח Plur. אֳרָחוֹת constr. אָרְחוֹת suff. אָרְחֹתַי, אָרְחֹתֶיךָ, ...הֶם quorum loco passim in libris ... et impressis אֹרְחֹתַי, ...תֶיךָ אֹרְחֹתָם (v. J. H. Mich. ad Iob. 27) comm. (m. Prov. 2, 15 Iob. 6, 18. 19; f. Prov. 15, ...) vc. poët. *via, semita* i. q. ... (Chald. אֹרַח, syr. ܐܘܪܚܐ, ... ፍኖት id.). Gen. 49, 17. I... 5, 6. Ps. 19, 6. אָרְחוֹת יַמִּים ... marium Ps. 8, 9, cf. ὑγρὰ κέλευθα Hom. Il. ά, 312. אֹרַח חַיִּים vi... vitam s. felicitatem Prov. 5... Hinc a) metaph. *vivendi age*... *que ratio* i. q. דֶּרֶךְ. שֶׁקֶר ... via mendacii i. e. mores mend... et fraudulenti Ps. 119, 104. ...ות יְהוָֹה mores Deo placituri Ps. ... 4. 119, 15. Jes. 2, 3. Saepe ... vatur *viae* metaphora, ut Pro... 14. 8, 20. b) *modus, ratio*. ... 18, 11: לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים honeste dictum pro *desi*... *Sara menstrua pati*, cf. 31, ... c) *Viae alicuius* pro *conditio*... *sorte* eius (germ. *wie es ihm g*...) Iob. 8, 13. Prov. 1, 19. d) ... *via* dicitur pro *viatore* vel *vi*... *ribus* Iob. 31, 32. Plur. א... תֵמָא viatores Themaenses, cat... Themaensium Iob. 6, 19.

אֹרַח Plur. אָרְחָן chald. id. Da... 34. 5, 23.

אֹרְחָא fem. Plur. c. suff. ...תָךְ אֹרְחָתֵהּ chald. i. q. hebr. *viae* ... taph. *consilia* Dei Dan. 4, 34; ... *vicissitudines* alicuius Dan. 5, ...

אֹרְחָה f. *caterva viatorum*, v... rad. no. I.

אֲרֻחָה f. *cibi commeatusque portio alicui definita*, quotidie vel certo tempore appendenda (ab אָרַח no. II) Jer. 40, 5. 52, 34. 2 Reg. 25, 30, unde generatim cibi portio Prov. 15, 17.

אֲרִי Plur. אֲרָיִים 1 Reg. 10, 20, alibi אֲרָיוֹת m. (1 Reg. 10, 19. 2 Par. 9, 18. 19) *leo* q. d. carpens, discerpens (v. אָרָה I no. 2). Num. 24, 9. 1 Sam. 17, 34 sq. 2 Sam. 23, 20 cet. כְּפִיר אֲרָיוֹת leo iuvenis Iudd. 14, 5, גּוּר אֲרָיוֹת catulus leonum Jer. 51, 38. Imaginem praebet tum fortitudinis Num. 23, 24, tum saevitatis et crudelitatis Prov. 28, 15. V. Bocharti Hieroz. I, 715 sq. Syr. ܐܪܝܐ.

אֲרִיאֵל m. (comp. ex אֲרִי et אֵל) 1) *leo Dei*, i. e. fortissimus heros. Collect. 2 Sam. 23, 20: שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאָב *duo heroes Moabitae*, v. אֲרִאֵל et אֲרִי 1 Par. 11, 22. (Cf. arab. أَسَدُ اللّٰه et لَيْثُ اللّٰه *leo Dei*, epitheton virorum fortium, et pers. شير خدا *Schiri khoda* leo Dei). Jes. 29, 1. 2 de Hierosolymis dr. tanquam *heroum urbe*, quae invicta futura sit, quanquam alii, coll. Ezechielis loco statim laudando *focum* i. e. altare *Dei* reddunt.

2) *focus Dei* (coll. إِرَةٌ focus, caminus, a rad. אָרָה no. II) de altari holocaustorum Ez. 43, 15. 16.

3) n. pr. viri, Esr. 8, 16.

אֲרִידַי n. pr. persicum noni e filiis Hamani Esth. 9, 9. Cf. Ἀριδαῖος i. e. *fortis* a pers. *art*, *ard*. V. s. v. אֲרִידָתָא.

אֲרִידָתָא (fortis) Hamani filius natu sextus Esth. 9, 8.

אַרְיֵה i. q. אֲרִי (cum הֶ— parag. ut in נַחַל et נַחְלָה) eoque frequentius, sed nonnisi in Sing. usit., *leo*. Gen. 49, 9. Deut. 33, 22. Iudd. 14, 8. De hoste potente saevoque Jes. 15, 9. Jer. 4, 7. Jes. 21, 8: וַיִּקְרָא אַרְיֵה *et clamavit* tanquam *leo*. Cf. Apoc. 10, 3.

אַרְיֵה chald. id. Dan. 7, 4. Plur. אַרְיָוָן Dan. 6, 8.

אֲרִיָּה v. אֲרֻיָּה.

אַרְיוֹךְ n. pr. assyriaco-chaldaicum 1) regis terrae Ellasar Gen. 14, 1. 9, cf. Judith 1, 6. — 2) praefecti satellitum in aula Babylonica. Dan. 2, 14. Proprie vir *leoninus* ab אֲרִי et syllaba اک, in quam adiectiva exeunt apud Persas.

אֲרִיסַי n. pr. persicum filii Hamani. Esth. 9, 9. Comp. ex אֲרִי leo et سا, ساى *similis*, unde *leoni similis*.

אָרַךְ pr. trans. *longum fecit*, *extendit*, *protendit*, vic. rad. עָרַךְ q. v. Inde אֲרוּכָה fascia longa. Cf. syr. ܐܘܪܟ prolongavit, arab. أَرَكَ cunctatus est, tardavit in negotio.

2) med. E. fut. יֶאֱרַךְ Plur. יַאַרְכוּ intransit. *longus fuit*. (Syr. Arab. Sam. id. Aph. אוֹרִיךְ, ܐܘܪܟ prolongavit). Ez. 31, 5. Gen. 26, 8: וַיְהִי כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים *accidit cum diu ibi vixisset*. Ez. 12, 22.

Hiph. הֶאֱרִיךְ 1) *longum fecit*, *prolongavit* Ps. 129, 3, *protendit* linguam Jes. 57, 4. הֶאֱרִיךְ יְמֵי פ' prolongavit vitam alicuius, vitam longam ei concessit 1 Reg. 3, 14, contra ה' יָמָיו prolongavit vitam suam, longaevus fuit Deut. 4, 26. 40. 5, 30. 17, 20. 22, 7. Jes. 53, 10, etiam omisso יָמִים Prov. 28, 2. Eccl. 7, 15. 8, 12. — 2) intrans. *longus fuit* 1 Reg. 8, 8, maxime de tempore: הֶאֱרִיכוּ יָמָיו longaevus fuit Ex. 20, 12. Deut. 5, 16. 6, 2. 25, 15. Cf. no. 1. — 3) tardavit, *distulit*. הֶאֱרִיךְ אַפּוֹ Jes. 48, 9. Prov. 19, 11 distulit iram, patiens fuit et μακρόθυμος. Cf. אָרֵךְ.

אַפַּיִם s. אָרַךְ. — 4) *moratus, commoratus est* (pr. es lange machen) Num. 9, 19. 22.

Derivata praeter אֲרוּכָה protinus sequuntur.

אֲרַךְ chald. i. q. hebr. Part. אֲרִיךְ *aptus, conveniens* Esr. 4, 14.

אֶרֶךְ nonnisi in regimine אֶרֶךְ adj. 1) *longus*. Ez. 17, 3: אֶרֶךְ הָאֵבֶר *longis pennis praedita* (aquila). — 2) *ta*[illegible], in formulis אֶרֶךְ רוּחַ Eccl. 7, 8 et אֶרֶךְ אַפַּיִם tardus ad iram, μακρόθυμος Prov. 15, 18. 16, 32. Ex. 34, 6. Num. 14, 18. Cf. syr. ܢܓܝܪ ܪܘܚܐ patiens, arab. ذو طول longus i. e. longanimis. Semel אֶרֶךְ אַפַּיִם est τὸ μακρόθυμον, patientia Jer. 15, 15. Opp. קְצַר רוּחַ.

אָרֹךְ f. אֲרֻכָּה adj. *longus*, de spatio Iob. 11, 9, de tempore 2 Sam. 3, 1.

אֶרֶךְ (longitudo) n. pr. urbis babylonicae Gen. 10, 10. E vett. intpp. Pseudoj. Targ. Hieros. Hieronym. et Ephraemus *Edessam* intelligunt, rectius Bochartus (Phaleg IV, 16) *Arecam* s. *Areccam* urbem in Babyloniae et Susianae confiniis sitam (Ammian. 23, 21).

אֹרֶךְ c. suff. אָרְכּוֹ m. *longitudo* Gen. 6, 15. Ex. 26, 2 sq. 27, 1 sq. אֹרֶךְ יָמִים longaevitas Ps. 21, 5. 91, 16. לְאֹרֶךְ יָמִים quamdiu vivo Ps. 23, 6. אֹרֶךְ אַפַּיִם patientia Prov. 25, 15.

אַרְכָה chald. fem. *longitudo, perennitas*, de tempore Dan. 4, 24. 7, 12.

אֲרֻכָה v. אֲרוּכָה.

אַרְכֻּבָה chald. fem. *genu*. Dan. 5, 6. In Targg. abiecto Aleph prosthetico רְכוּבָּא, רְכוּב.

אַרְכְּוָי chald. Plur. אַרְכְּוָיֵא nom. gent. ab אֶרֶךְ (Gen. 10, 10) *Arecenses*. Esr. 4, 9.

אַרְכִּי n. gent. incola oppidi vel regionis אֶרֶךְ, in finibus tribus Ephraim (Jos. 16, 2) quaerendae, a co mine Babyloniae oppido div Jos. l. c. 2 Sam. 15, 32. 16, 1

ארם rad. inusit. i. q. רוּם, רָאַם, כָּרַם, חָרַם *altus fuit* arab. وَرِمَ intumuit, extulit

Inde אַרְמוֹן et

אֲרָם st. constr. אֲרַם n. pr. (regio alta, *Hochland*, opp. *Niederland*) 1) *Aramaea*, *maei* s. *Syria*, *Syri*, c. c. masc. sing. 2 Sam. 10, 14. 1 1 Reg. 20, 26, plurali 2 Sa 17. 19. 1 Reg. 20, 20, rari sing. fem. Jes. 7, 2. Graecis antiquum et domesticum hoc S nomen non prorsus ignotum v. Hom. Il. 2, 783. Hesiod. T 304. Strabo 13, 4 §. 6. 16, 4 *Aramaeae* tamen nomen latiu tet quam *Syriae*, et Mesopota quoque complectitur, quan Plinius (5, 15 §. 12) et Mel 11) Syriae eundem adeoque maiorem ambitum tribuunt. simpliciter ponitur אֲרָם, ple que intelligitur Syria occident proprie dicta Iudd. 3, 10. 1 10, 29. 11, 25. 15, 18, impl Damascena Jes. 7, 1. 8 Am. accuratius אֲרַם דַּמֶּשֶׂק vocata 2 8, 5: ubi Mesopotamia intelli est, dr. אֲרַם נַהֲרַיִם *Syria* *amnis* Gen. 24, 10. Deut. Iudd. 3, 8, vel פַּדַּן אֲרָם *pla* *Syriae* Gen. 25, 20. 28, 2. 5 et ellipt. פַּדָּן 48, 7, raro simp Num. 23, 7, ubi accuratior d ptio praecessit (cf. אֲרַמִּי). occidentalis (non Mesopotami vulgo volunt) praeter Dam tempore Davidis alia quaedam fuerunt אֲרַם צוֹבָה (v. ה רְחֹב. (v. אֲרַם בֵּית רְחֹב מַעֲכָה (v. אֲרַם מַעֲכָה), quae tamen posthac Damasc bus parebant (1 Reg. 20, 1 gent. אֲרַמִּי, אֲרַמִּי.

2) n. pr. m. a) *Arami* N

Kemuele nepotis (Gen. 22, 21), syriacae regioni nomen dedisse videtur. Cf. רָם. b) 1 Par. 7, 34.

אַרְמוֹן m. Plur. constr. אַרְמְנוֹת *arx, palatium* ab altitudine dictum (v. rad.). Jes. 25, 2. 32, 14. Prov. 18, 19 cet. אַרְמוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ 1 Reg. 16, 18. 2 Reg. 15, 25 est *arx domus regiae*, pars eius interior eaque altissima et munitissima. Nemo veterum *gynaeconitin* reddidit, ut recentiorum plurimi post J. D. Michaelem (Suppl. 128) coll. حرم i. q. حرم conclavia (Gol. p. 78) et حرم gynaeconitis, *Harem*, neque [illegible], cur a simplicissima illa explicatione deflectamus. De arce urbis hostium capitalis Jes. 25, 2.

אֲרָמִי i. q. אֲרַמִּי in fem. אֲרָמִית adv. *lingua aramaea, aramaice* Dan. 2, 4. Esr. 4, 7. Jes. 36, 11.

אֲרַמִּי nom. gent. *Aramaeus*, isque occidentalis 2 Reg. 5, 20 et orientalis s. Mesopotamiae incola Gen. 25, 20. 28, 5. 31, 20. 24. Fem. אֲרַמִּית 1 Par. 7, 14. Plur. אֲרַמִּים 2 Reg. 8, 29 et per Aphaeresin הָרַמִּים pro הָאֲרַמִּים 2 Par. 22, 5.

אַרְמֹנִי (qs. Palatinus) n. pr. m. 2 Sam. 21, 8.

ארן rad. incerta, quam, modo unquam usitata fuerit, aeque ac רָנַן, soni tremuli tinnulique vim habuisse suspicor, nostr. *schwirren*, ut pini malique in aëre vibrantis, cf. אֹרֶן = הֹרֶן, אַרְנוֹן. Arab. أرن est *agilis, alacer fuit*, unde أرن capra silvestris. Inde

אֲרָן (*capra silvestris*) n. pr. viri ex Horitis Gen. 36, 28. 1 Par. 1, 42.

אֹרֶן m. nomen arboris, cuius e ligno idola sculpebantur, haud dubie *pini species* Jes. 44, 14. In Talmud. Babyl. (Para fol. 96, 1) iunguntur פצי ארזים ארנים וברושים. LXX. πίτυς. Vulg. *pinus*. Quod ad etymon attinet, אֹרֶן aeque atque הֹרֶן arborem altissimam notare videtur, quae superne a vento agitata sonum tremulum (רנן) edit (vide s. v. הֹרֶן), sive אֹרֶן idem notare censes quod רָנָן, sive אֹרֶן ab ipsa radice רָנַן ducere mavis, contr. pro אֲרָנָן, ut הֹרֶן pro הֲרָנָן, מֹרָךְ a רָכַךְ. Alii ornum vel alnum intelligunt, ob soni similitudinem.

2) n. pr. m. 1 Par. 2, 25.

אַרְנֶבֶת f. epicoen. *lepus* Lev. 11, 6. Deut. 14, 7. Arab. أرنب, syr. ܐܪܢܒܐ id. V. Bochart. Hieroz. I, 994 sq., qui hoc quadrilitterum ab אָרָה carpsit, decerpsit, et נִיב proventus compositum esse statuit.

אַרְנוֹן (pro רְנוֹן fremitus, strepitus i. e. rivus strepens) n. pr. torrentis (נַחַל) cum valle cognomini, ab oriente in lacum asphaltiten se exonerantis, qui olim septentrionalem Moabitarum, australem Amoritarum terminum constituebat (hodie موجب Mudscheb). Num. 21, 13 sq. 22, 36. Deut. 2, 24. 36. 3, 8 sq. 4, 48. Jes. 16, 2 cet. V. Burckhardt itin. Syriae Vers. germ. p. 633, et quae notavimus ad Jes. 16, 2.

אֲרַנְיָה v. אֲרַוְנָה.

אַרְנָן (agilis) n. pr. m. 1 Par. 3, 21.

אָרְנָן (id.) n. pr. hominis Jebusaei, in cuius area Salomo templum exstruxit 1 Par. 21, 15. 2 Par. 3, 1. Cf. אֲרַוְנָה.

אֲרַע chald. st. emph. אַרְעָא 1) *terra* i. q. hebr. אֶרֶץ, ע et צ commutatis (v. sub ע). Dan. 2, 35. 39. 3, 31 cet. — 2) *inferius* et adv. *infra*. Dan. 2, 39: *post te surget aliud regnum* אַרְעָא מִנָּךְ *tuo inferius*. Cf. chald. אַרְעִי, אַרְעָאי inferior, מִלְּרַע pro מִלְּאַרַע ab ima parte, infra. Inde

אַרְעִית f. *infima* (pars), *fundus* (foveae) Dan. 6, 25.

אַרְפָּד (*fulcrum*, non male de urbe munita intelligendum, pro רְפַד a rad. רָפַד) n. pr., oppidum et regio Syriae, haud procul ab urbe Hamath, cui saepius copulatur, dissita, propriisque regibus parens, bene distinguenda ab אַרְוַד (q. v.) 2 Reg. 18, 34. 19, 13. Jes. 10, 9. Jer. 49, 23.

אַרְפַּכְשַׁד Gen. 10, 22. 24. 11, 10 — 13 n. pr. filii Semi natu tertii, populum regionemve simul designans, neque improbabilis est Bocharti coniectura (Phaleg 2, 4), hanc *Arrapachitidem* esse, Assyriae regionem, Armeniae vicinam (Ptolem. 6, 1), Chaldaeorum patriam (v. quae disputavimus ad Jes. 23, 13). Favent etymon (ab אָרַף, أُرْفَة terminus, et כשד vel כשׂד i. q. כשדים) et Josephus (Antiq. 1, 6 §. 4): *Ἀρφαξάδης δὲ τοὺς νῦν Χαλδαίους καλουμένους Ἀρφαξαδαίους ὠνόμασεν.*

אֶרֶץ comm. (rarius masc. velut Gen. 13, 6. Jes. 9, 18, impr. ubi terra ponitur pro incolis Jes. 26, 18. 66, 8) c. suff. אַרְצִי, c. Art. הָאָרֶץ, c. He locali אַרְצָה *terra* (Arab. أَرْض, chald. et syr. אַרְעָא, ܐܪܥܐ. Prius illud prope accedit ad sanscr. *dhara*, pehlev. *arta*, unde *terra*, goth. *airtha*, nostr. *earth*, *Erde*; posterius transiit in gr. *ἔρα*, abiecto *d*, ut in plebej. *Ere*. Congruit quoque *Erz*, *aes*, *aeris*, v. no. 6).

Spec. 1) *orbis terrarum*, opp. coelo. הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ Gen. 1, 1. 2, 1. 4 et אֶרֶץ וְשָׁמַיִם Gen. 2, 4 coelum et terra, de universo mundo. Synecd. pro incolis terrae Gen. 9, 19. 11, 1. 19, 31. — 2) *terra, continens*, opp. mari Gen. 1, 28. — 3) *terra, regio* Ex. 3, 8. 13, 5. אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים Gen. 21, 32, אֶרֶץ יְהוּדָה Ruth 1, 7. *Terra alicu* est, quae ei paret et subdita e ut *terra Sidonis* Neh. 9, 22, consecrata (Jer. 2, 7. 16, 18), in qua quis habitat Deut. 19, 2. 28, 12, vel natus est, *patria* c Gen. 24, 4. 30, 25. Num. 10, Jes. 8, 9. Cf. *γῆ τινος* Act. 7, 3 vv. אִישׁ, עִיר, עַם. Absol. אֶרֶץ, הָאָרֶץ non raro de *Palaestina* *κατ' ἐξοχὴν* Joël 1, 2, ut in form יָרַשׁ, שָׁכַן אֶרֶץ Ps. 37, 9. 11. 29. 44, 4. Prov. 2, 21. 10, It. de incolis regionis Jes. 26, spec. de impiis Jes. 11, 4 (cf. no. 1, b). — 4) *ager* (nostrati *ein Stück Land*). Gen. 23, Ex. 23, 10. De agro oppidi 8, 1. — 5) *humus, solum terr* c. He locali אַרְצָה (Milêl) *humi*, וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה Gen. 33, 3. 37, Hinc poët. *reptilia terrae* i. q. הָאָרֶץ. Iob. 12, 8: שִׂיחַ לָאָרֶץ *al quere terram* i. e. reptilia terr Sequuntur pisces maris, coll. G 9, 2. 1 Reg. 5, 13. — 6) *ter elementum, partes terreae, s riae* (metalli). Ps. 12, 7: *arg tum purgatum in officina* אֶרֶץ *partibus terreis* i. e. scoriis.

Plur. אֲרָצוֹת *terrae, regio* Gen. 26, 3. 4. הָאֲרָצוֹת *ter* saepe, maxime in sequiore Hebr mo, *κατ' ἐξοχὴν* ponitur de t gentilium (cf. גּוֹיִם, אִיִּים) v. c. הָאֲרָצוֹת populi terrarum (prof rum) 2 Par. 13, 9. 17, 10. הָאֲרָצוֹת regna regionum (ethn rum) 1 Par. 29, 30. 2 Par. 1 17, 10. Origines quasi et incu bula huius loquendi consuetu habes in his Ezechielis locis, 11, 17. 12, 15. 20, 23. 22, 20, 32. 22, 4.

Not. He paragogicum in plerumque est locale, at non quam etiam poëticum, ut אַרְצָה diversum sit ab אֶרֶץ Iob. 34, 37, 12. Jes. 8, 23 (cf. לַיְלָה לַיִל).

אַרְצָא (terra) n. pr. viri 1 Reg. 1

אַרְעָא stat. emphat. אַרְקָא chald. i. q. אַרְעָא *terra*, littera ע in duriorem ק mutata, Jer. 10, 11 et crebrius in Targg.

אָרַר fut. יָאֹר, imp. אוֹרוּ Iudd. 5, 23, c. He parag. אָרָה Num. 22, 6 *exsecratus est.* (Respondet arab. ... abhorruit, detestatus fuit et magis etiam gr. ἀρά, ἀράομαι). Constr. sq. acc. Num. 22, 6. 23, 7. Mal. 2, 2. Iudd. l. c. Iob. 3, 8: אֹרְרֵי יוֹם *qui dies exsecrantur,* praestigiatorum genus, qui imprecationibus suis dies infaustos arcessere posse credebantur. Gen. 3, 14: *diris devota esto ab omni bestia* i. e. omnes quadrupedes tanquam bestiam nefandam dirisque devotam te defugiant. Deut. 27, 15 sq. 28, 16 sq.

Niph. pass. Part. נֵאָרִים Mal. 3, 9.

Piel אֵרַר part. מְאָרֵר 1) i. q. Kal. Gen. 5, 29. — 2) *exsecrationem effecit s. peperit.* Num. 5, 22: הַמַּיִם הַמְאָרְרִים aquae, quae potae uxori adulterae et periurae interitui sunt.

Hoph. fut. יוּאַר pass. Num. 22, 6. Derivatur inde מְאֵרָה.

אֲרָרִי v. הֲרָרִי.

אֲרָרָט n. pr. regionis in media fere Armenia Araxem inter lacusque Wan et Ormia sitae (2 Reg. 19, 37. Ies. 37, 38), etiamnum ab Armenis *Ararat* (Արարատ) dictae, in cuius montanis (הָרֵי אֲרָרָט) arca Noachi substitit (Gen. 8, 4): nonnunquam ampliore significatu de tota Armenia (Jer. 51, 27) ipsa. Regionis, non montis, proprie nomen esse statuit etiam Moses Chorenensis, v. Schroeder thes. ling. arm. p. 55. Mosis Chorenensis hist. arm. ed. Whiston p. 289. 308. 358. 361. De ipsa illa regione v. Wahl Asien p. 518. 806 sq. Morier second Journey p. 312. Ker Porter Travels Vol. I. p. 178 sq.

אָרַשׂ rad. in Kal inusit., recte notante Mangero ad Hos. 2, 21 pr. i. q. עָרַשׂ, عرش struxit, unde עֶרֶשׂ thorus, thalamus. A consortio thori dictus est عِرْس coniux, عَرُوس sponsus, sponsa; inde

Pi. אֵרַשׂ *desponsavit* mulierem pr. *sponsam fecit.* Construunt אֵרַשׂ אִשָּׁה Deut. 20, 7. 28, 30 et אֵרַשׂ לוֹ אִשָּׁה Hos. 2, 21. 22. 2 Sam. 3, 14. Additur etiam בְּ pretii 2 Sam. l. c.

Pu. אֹרַשׂ fem. in Pausa אֹרָשָׂה *desponsata est.* Ex. 22, 15. Deut. 22, 28. Part. מְאֹרָשָׂה Deut. 22, 23. 25. 27. (Chald. אֲרַס Pi. et Pa. id.).

אָרַשׁ rad. inusit. i. q. arab. ورش *concupivit*, unde

אֲרֶשֶׁת f. Ps. 21, 3 *desiderium, cupiditas.* LXX. δέησις. Vulg. *voluntas.*

אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא Esr. 4, 8. 11. 23, **אַרְתַּחְשַׁסְתְּא** 7, 7 et **אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא** 4, 7 n. pr. nonnullorum Persiae regum, graece Ἀρταξέρξης scriptum, ab Armenis Արտաշիր *Artaschir*, a recentioribus Persis اردشير, اردشیر *Ardeschir*, ab antiquioribus in inscriptionibus Nakschi Rustam apud Niebuhrium (itin. T. II. tab. 27) interprete Silv. de Sacy ארתחשתר *Artachschetr, Artachschatra*, unde *r* et *s* permutatis litterisque transpositis ortum est *Artachscharta* et hebraeum *Artachschast, Artachschasta.*

Compositum est hoc nomen ex syllaba *art* fortis, validus (cf. nomm. pr. Ἀρτοβάρης, Ἀρταβάζης, Ἀρταφέρνης) et חשתר, quod ex veteris linguae usu *regem* designat, ut Zendicum *khschetro, schetrao,* sanscr. *khschetria, khschetrien,* neque tamen taxandus Herodotus 6, 98

magnum bellatorem reddens: eam enim ipsam vocabuli persici *khschetrao*, *khschetria* veram et primariam significationem fuisse, ostendit sanscridanicum *khschatrija* qui ex ordine militum est, miles.

Duo huius nominis reges memorantur in V. T. 1) *Pseudo-Smerdes* Esr. 4, 7. 8. 23 coll. 24, quem Artaxerxis nomen cum regio imperio adoptasse suspicor. 2) *Artaxerxes Longimanus*, cuius septimo anno Esras coloniam suam in Palaestinam ducebat Esr. 7, 1. 7. 11. 12. 21. 8, 1, et a cuius anno vigesimo ad trigesimum secundum Nehemias Judaeae praeerat, Neh. 2, 1. 5, 14. 13, 6. Vide, quae uberius disputavimus in Thes. p. 155. 156.

אָשֵׁר rad. inusit. prob. i. q. אָסַר ligavit. Hinc

אַשְׂרְאֵל (quem Deus obligavit sc. voto) n. pr. m. 1 Par. 4, 16.

אַשְׂרִיאֵל (votum Dei) n. pr. m. Num. 26, 31. Jos. 17, 2. 1 Par. 7, 14. Patron. est אַשְׂרִיאֵלִי Num. l. c.

אֵשׁ c. suff. אִשּׁוֹ Iob. 18, 5, אֶשְׁכֶם Jes. 50, 11, comm. (sed raro masc. Iob. 20, 26. Ps. 104, 4. Jer. 48, 45 cf. de sexu vocabulorum *ignem* significantium Lehrgeb. 546 not.) *ignis*. (Ex populis cognatis Chaldaei habent אֶשָּׁא, אֶשָּׁתָא ignis, febris, Syri ܐܫܬܐ febris, aethiop. እሳት: ignis, arab. إِيشَةٌ, quo tamen raro utuntur. Antiquissimae tamen huius stirpis propagines late patent in Asiae et Europae linguis, cf. sanscr. *usch* urere, pehlev. et pers. آتش, gr. *αἶθος*, *αἴθω*, lat. *aestus*, vet. germ. *Eit* ignis, *eiten* accendere, nostr. *heiss*, *heitzen*, *Esse*. Stirps vicina est *ur*, hebr. אוּר, אוֹר cf. עוּר, *uro*, *areo* et addita labiali *πῦρ*, *comburo*, *ferveo*, *Füer*, *Feuer*).

Spec. 1) *ignis Dei* saepe dr. de *fulguribus*. 1 Reg. 18, 38. 2 Reg. 1, 10. 12. 14. Iob. 1, 16, cf. Ex. 9, 23 et persic. آتش آسمان. It. figurate de *Dei ira et furore*. (Virg. Aen. 2, 575: exarsere ignes animo, subit ira cet.) Deut. 32, 22: אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי *ignis exarsit in ira mea*. Jer. 4, 4. 15, 14. 21, 12. Thren. 2, 4. Ez. 22, 21, et simili figura *ignis* apud homines etiam transfertur ad *internum animi ardorem*. Jer. 20, 9. Ps. 39, 3. 4. — 2) Poët. *ignis* dr. de *bello*, ita ut *igne consumi* sit i. q. bello confici, absumi. Num. 21, 28. Jer. 48, 45. Iudd. 9, 15. 20. Jes. 10, 16. 26, 11. Ps. 21, 10. קָדַח אֵשׁ accendit ignem metaph. pro belli tumultus excitavit Jes. 50, 11. Eadem figura Arabum poëtis quam familiarissima est, cf. ad Jes. 7, 4. — 3) Igne et incendio Hebraei *quodvis exitium* designant, tum hominum, tum rerum, Iob. 15, 34. 20, 26. 22, 20. 31, 12. Jes. 1, 31. 30, 30. 33, 11. 14. — 4) *solis fervor* Joël 1, 19. 20. 2, 3. 5. — 5) *splendor* v. c. armorum Nah. 2, 5. אַבְנֵי אֵשׁ *ignei splendoris gemmae* Ez. 28, 14. 16, cf. Stat. Theb. 2, 276: *arcano florentes igne smaragdi*. Vide derivatum אִשֶּׁה.

אֵשׁ chald. st. emphat. אֶשָּׁא id. Dan. 7, 11.

אִשׁ i. q. יֵשׁ *est*, *sunt* arab. أَيْسَ, chald. אִית, אִיתַי 2 Sam. 14, 19. Mich. 6, 10. (Verbi substantivi notionem sub his litteris habent Indi in radice *as* (unde *asmi* sum, *esti* est) cf. zend. *aste*, *aschti* est, pers. اَسْت, *ἐστι*, lat. *esse*, *est*.

אשׁ (*osch*) Plur. אֻשַּׁיָּא chald. *fundamenta* Esr. 4, 12. 5, 16 a rad. אָשַׁשׁ. (Arab. أُسٌّ).

אָשֵׁב rad. inusit. fortasse i. q.

أَشَّ, حشب, חָשַׁב miscuit, putavit, inde

אַשְׁבֵּל (pro אֶשְׁבָּאֵל sententia Dei) n. pr. filii Benjamini Gen. 46, 21. 1 Par. 8, 1. Inde patron. אַשְׁבֵּלִי Num. 26, 38.

אֶשְׁבָּן (i. q. חֶשְׁבּוֹן) n. pr. m. Gen. 36, 26.

אַשְׁבֵּעַ (obtestor) n. pr. m. 1 Par. 4, 21.

אֶשְׁבַּעַל n. pr. filii Sauli, v. אִישׁ־בֹּשֶׁת p. 50.

אָשַׁד rad. inusit. i. q. chald. et syr. אֲשַׁד, أسد fudit, effudit. Inde

אֶשֶׁד m. effusio. Num. 21, 15: אֶשֶׁד הַנְּחָלִים loca, quo torrentes e montibus feruntur.

אֲשֵׁדָה f. id. effusio (torrentium), locus humilior in radice montium. Jos. 10, 40. 12, 8. אַשְׁדּוֹת הַפִּסְגָּה radices Pisgae (montis) Deut. 3, 17. 4, 49. Jos. 12, 2. 3. Cf. سفح radix montis collisve a سفح effudit.

אַשְׁדּוֹד (locus munitus, castellum pro שַׁדּוּד a שָׁדַד) n. pr. Asdod, Ἄζωτος, una ex quinque Philistaeorum urbibus primariis (quanquam tribui Judae assignata Jos. 15, 4) Jos. 11, 22. 15, 46. 1 Sam. 5, 1. Jes. 20, 1, Palaestinae in Aegypti finibus propugnaculum, cf. Jes. l. l. et Herod. 2, 157. Hodie superstes est vicus Esdud vel Atzud. V. Rosenm. Alterthumskunde II, 2 p. 374 sq. Nomen gent. est אַשְׁדּוֹדִי, fem. ־ית, et hoc adv. linguâ s. dialecto Asdodensi Neh. 13, 23.

אָשָׁה rad. inusit. i. q. arab. أسا pro أسو 1) fulcivit i. q. אָשַׁשׁ; 2) metaph. medicatus, solatus est. Inde אֻשְׁיָה et n. pr. יֹאשִׁיָּה.

אִשָּׁה fem. i. q. אֵשׁ ignis, ut in lingua chald. Jer. 6, 29 Chethibh: מֵאֶשְׁתָּם עֹפֶרֶת ab igne eorum plumbum sc. absumitur. Keri מֵאֵשׁ תַּם igne absumitur.

אִשֶּׁה constr. אִשֵּׁה Plur. constr. אִשֵּׁי m. sacrificium, dictum ab igne, quo crematur (אֵשׁ), ut πυρά a πῦρ, q. d. ignis sacri pabulum, Deo cremandum (cum ־ֶה parag., הִנֵּה, הֵן, אַרְיֵה, אֲרִי). Complectitur omnia sacrificiorum genera, adeoque semel de sacrificiis non cremandis occurrit (Lev. 24, 7. 9). Creberrima est in nonnullis formulis ritualibus, ut אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוָה sacrificium grati odoris Domino Lev. 1, 9. 13. 17. 2, 2. 9. 3, 5. לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה Ex. 29, 41. Lev. 8, 21, ellipt. אִשֶּׁה לַיהוָה sacrificium Domino (gratum) Lev. 2, 16. Ex. 29, 18. 25. Plur. אִשֵּׁי יְהוָה sacrificia Domino oblata Lev. 2, 3. 10.

אִשָּׁה (pro אִנְשָׁה, fem. formae אֱנוֹשׁ) in st. constr. אֵשֶׁת (fem. formae אִישׁ pro אִישָׁה) qui nonnunquam etiam absol. ponitur Deut. 21, 11. 1 Sam. 28, 7. Ps. 58, 9, c. suff. אִשְׁתִּי, אִשְׁתְּךָ, אִשְׁתּוֹ cet., semel אֶשְׁתְּךָ Ps. 128, 3. Plur. semel אִשּׁוֹת Ez. 23, 44, praeterea ubique נָשִׁים (pro אֲנָשִׁים per aphaeresin, a sing. אִנְשָׁה) st. constr. נְשֵׁי, c. suff. נָשַׁי, נָשָׁיו, נְשֵׁיהֶם f.

1) femina, mulier, omnis aetatis et conditionis, sive nupta est, sive non est. Cant. 1, 8: הַיָּפָה בַּנָּשִׁים o pulcherrima mulierum! 5, 9. 6, 1. Gen. 31, 35: דֶּרֶךְ נָשִׁים לִי via mulierum mihi i. e. quae mulieribus accidunt, experior, menstruata sum. 2 Sam. 1, 26: amor tuus mihi carior amore mulierum. Iob. 42, 15. De mulieribus innuptis Gen. 24, 5. Jes. 4, 1. Spec. est a) nomen sexus, adeoque de animalibus usurpatur Gen. 7, 2, ut lat. femina, gall. femelle, gr. γυνή ap. Aristotelem. Vide אִישׁ no. 1, a. b) uxor, coniux, opp. marito. Gen. 24, 3. 4. 25, 1. 26, 34. 28, 1.

34, 4 sq. אֵשֶׁת אָבִיךָ uxor patris tui i. e. noverca tua. Lev. 18, 11. Cf. 1 Cor. 5, 1. Creberrimae sunt formulae: לָקַח לוֹ לְאִשָּׁה *sumsit sibi* feminam *uxorem* Gen. 4, 19. 6, 2. Etiam de pellice et concubina Gen. 30, 4, de sponsa Gen. 29, 21. — c) quemadmodum vir laudatur a virtute, constantia et animo intrepido, ita *mulier* per convicium dicitur de *viro imbelli, timido, consilii experte.* Jes. 19, 16. 3, 12. Jer. 51, 30. Nah. 3, 13. Cf. homer. *Ἀχαιΐδες οὐκ ἔτ' Ἀχαιοί*, Virg. Aen. 9, 617. — d) per appositionem iungitur variis nominibus, ut אִשָּׁה זוֹנָה meretrix Jos. 2, 1, אִשָּׁה פִּילֶגֶשׁ pellex Iudd. 19, 1, אִשָּׁה אַלְמָנָה vidua 1 Reg. 7, 14, אִשָּׁה נְבִיאָה Iudd. 4, 4, א׳ יִשְׂרְאֵלִית Lev. 24, 10. e) sq. genitivo attributum continente feminam indicat tali attributo praeditam. אֵשֶׁת חַיִל mulier honesta Ruth 3, 11, אֵשֶׁת מִדְיָנִים mulier litigosa Prov. 27, 15, אֵשֶׁת זְנוּנִים scortatrix Hos. 1, 2.

2) Seq. אֲחוֹת vel רְעוּת: *altera, altera* (v. sub his v. v.).

3) *unaquaeque, quaelibet.* Ex. 3, 22. Amos 4, 3.

Not. Chaldaeis *mulier* est אִתָּא st. emph. אִתְּתָא, אִנְתְּתָא, Plur. נְשִׁין. Syr. ܐܢܬܬܐ, Plur. ܢܫܐ. Arab. اِمْرَأَةٌ, مَرْأَةٌ, Plur. نِسْوَةٌ, نِسْوَانٌ, نِسْوُونَ, it. أُنْثَى femina, Plur. إِنَاثٌ. Aethiop. አንስት፡ *anest* (non *anset*), quod etiam pluraliter valet *mulieres.*

אָשׁוּיָה v. אָשְׁיָה.

אֱשׁוּן m. *caligo* nonnisi semel. Prov. 20, 20 Keri בֶּאֱשׁוּן חֹשֶׁךְ (Chethibh בְּאִישׁוֹן חֹשֶׁךְ), quam scripturam eodem vc. chaldaice inflexo expressit Targ. אֵיךְ אֱתוּן חֲשׁוֹכָא.

אָשׁוּר v. **אַשּׁוּר** nonnisi c. suff. אֲשֻׁרוֹ Plur. אֲשׁוּרִים f. (Ps. 44, 19) 1) *gressus* Prov. 14, 15. Metaph. gressus dicuntur Dei vestigia sequi (Iob. 23, 11) et contra vacillare (Ps. 37, 31), lapsare (Ps. 73, 2), quae ad virtutis et religionis studium pertinent. Cf. צַעַד. — 2) i. q. תְּאַשּׁוּר *cedri genus.* Ez. 27, 6: קַרְשֵׁךְ עָשׂוּ־שֵׁן בַּת־אֲשֻׁרִים *transtra tua fecerunt ex ebore, filia cedrorum* i. e. cedro incluso cf. Virg. Aen. 10, 136.

אַשּׁוּר 1) i. q. אָשׁוּר *gressus*, constr. c. fem. Iob. 31, 7.

2) raro אַשֻּׁר (1 Par. 5, 6) c. He locali אַשּׁוּרָה (Gen. 25, 18) n. pr. *Assyria* (Hos. 9, 3. 10, 6. Zach. 10, 10), plenius אֶרֶץ אַשּׁוּר Jes. 7, 18 et *Assyrii* (constr. c. masc. Jes. 19, 23. 23, 13. 30, 31. 31, 8. Ps. 83, 9. Hos. 14, 4). *Assyriae* autem nomine non uno modo utuntur Hebraei. Etenim a) *Assyria vetus et propria* (Gen. 10, 10—12. 22) easdem fere regiones comprehendisse videtur, quas Assyriae propriae tribuit Ptolemaeus (6, 1), nimirum, quae ab oriente Tigridis Armeniam inter, Susianam et Mediam sitae sunt, nominatim Adiabenen. Plerumque autem b) de *imperio assyriaco* usurpatur, quod Babyloniam etiam et Mesopotamiam comprehendebat (Jes. 10, 9. 10 et quae annotavimus ad 39, 1) et ad Euphratem usque patebat (Jes. 7, 20), qui propterea imperii assyriaci imaginem praebet (Jes. 8, 7). Sic Assyriae nomen Babyloniam complectitur apud Herod. (I, 102. 106), Strabon. (16 init.), Arrian. (exped. Alex. 7, 7, §. 6). Semel adeo in V. T. provinciae trans Tigridem sitae nulla ratio habita esse videtur, si quidem Tigris *ab oriente* Assyriam praeterlabi (קִדְמַת אַשּׁוּר) dicitur Gen. 2, 14. c) Everso Assyriae imperio אַשּׁוּר nonnunquam usurpatur de terris, *in* quibus illud imperium olim floruerat, novisque quae in eius locum cesserant imperiis, videl. de *Babylonia* 2 Reg. 23, 29. Jer. 2, 18 (cf. Jes. 8, 8). Thren. 5, 6 it.

Judith 1, 5. 2, 1. 5, 1, de *Persia* Esr. 6, 22, ubi Darius vocatur מֶלֶךְ אַשּׁוּר.

אֲשֻׁרִי Plur. אֲשׁוּרִים n. pr. gentis arabicae Gen. 25, 3, fort. eiusdem, quae 2 Sam. 2, 9 אֲשֻׁרִי vocatur, in vicinia Gileaditidis quaerendae.

אַשְׁחוּר (fort. nigredo, niger a שָׁחַר) n. pr. m. 1 Par. 2, 24. 4, 5.

אָשְׁיָה *fulcimentum, columna* a rad. אָשָׁה no. 1. Plur. c. suff. אָשְׁיוֹתֶיהָ Jer. 50, 15 Keri. LXX. ἐπάλξεις αὐτῆς. Rectius Vulg. *fundamenta eius*. Cf. arab. آسِيَّةٌ columna. In Chethibh est אָשְׁוִיתֶהָ ab אָשְׁוִית.

אֲשִׁימָא 2 Reg. 17, 30 numen domesticum Hamathaeorum dubiae originis. Mihi verisimillimum, conferendum esse pers. آسمان *asuman*, coelum, zend. *açmânô*. Quod olim contuli (ad Jes. II, 348), *Achuma* i. e. stella Iovis, errore nititur Kleukeri, Zendavestae interpretis germanici: haec enim stella non *Achuma* appellatur, sed *Anhuma* (Zendavesta Paris. II. p. 356). Adoptavit, quod doleo, auxitque errorem Winerus p. 97. scribens Aschiuna.

אֲשֵׁירָה v. אֲשֵׁרָה.

אָשִׁישׁ m. *fundamentum* a rad. אָשַׁשׁ (arab. أُسٌّ, أَسٌّ, إِسٌّ, أَسَاسٌ, أَسِيسٌ), nonnisi in Plur. אֲשִׁישִׁים de *ruinis aedificiorum*, quia domibus dirutis fundamenta tantum remanent (cf. מוֹסְדִים Jes. 58, 12 de ruinis). Jes. 16, 7: אֲשִׁישֵׁי קִיר־חֲרֶשֶׂת *ruinae urbis Kir-Hareset*. Apud Jeremiam (48, 31), qui Jesaiae locum imitatur et tantum non exscribit, pro eo legitur אַנְשֵׁי קִיר־חֶרֶשׂ, sed non est, quod in huius generis locis parallelis ubique eandem sententiam inesse putemus. Solent enim serioris aetatis scriptores, ubicunque antiquiorum verba in rem suam convertunt, non interpretes tantum agere, sed etiam emendatores, et verborum difficiliorum ac fortasse obsoletorum in locum alia faciliora pro arbitrio substituere. Vide Gesch. der hebr. Spr. p. 37 sq. et Comment. nostr. ad Jes. l. c.

אֲשִׁישָׁה f. 2 Sam. 6, 19. 1 Par. 16, 3 Plur. אֲשִׁישִׁים Hos. 3, 1 et אֲשִׁישׁוֹת Cant. 2, 5 *liba*, spec. qualia ex uvis passis in certam quandam formam constipatis parare solebant (v. אֲשִׁישֵׁי עֲנָבִים Hos. l. c.), a rad. אָשַׁשׁ. Commemorantur tanquam cupediae, quibus ab itinere lassi et languentes reficiebantur (2 Sam. Chron. Cant. l. l. c. c.), quaeque in sacrificiis idolorum offerri solebant (Hos. l. c.). Differunt a צִמּוּק i. e. uvis passis sed liborum in formam non constipatis, et a דְּבֵלָה i. e. ficis placentulae in formam compressis. Origo quaerenda videtur in constipando (v. rad. et cf. כַּוָּן placenta a כּוּן stabilivit, et צַפִּיחִית a צָפַח stravit): neque vero in igne (אֵשׁ), ut sint placentae igne coctae. Idem vc. habes ap. Pseudojon. Ex. 16, 31, ubi אִשִּׁישִׁין est pro hebr צַפִּיחִית, et in Mischna (Nedarim 6 §. 10), ubi אֲשִׁישִׁים cibum valet e lentibus confectum, haud dubie placentas e lentium coctarum reliquiis factas.

אֶשֶׁךְ m. *testiculus* Lev. 21, 20. Syr. ܐܫܟܐ et aethiop. ኣሰከት: id. Dictum est pro אֶשְׁכָּה a rad. שָׁכַח (ut אֶשֶׁת, أُسٌّ a مَسَا) aethiop. ሰከየ: indicavit, detulit, unde ሰካዪ: index, qui rem prodit. Valet igitur *testem, testiculum*, plane ut apud Latinos, neque profecto erat, quod de hac origine dubitarent Lexici Simonisiani editores.

אֶשְׁכֹּל Plur. אֶשְׁכֹּלוֹת et אַשְׁכְּלוֹת (quasi ab אַשְׁכָּלָה, cf. אַרְמוֹן) m. (Num. 13, 23) 1) *racemus, Traubenkamm*, unde baccae, acini flo-

resve in uvae speciem dependent, ut dactylorum Cant. 7, 8, florum cypri 1, 14, maxime de *uva*, vel adiectis vocc. הַגֶּפֶן 7, 9, עֲנָבִים Num. 13, 23. 24, vel absol. Jes. 65, 8. Mich. 7, 1. Semel Gen. 40, 10 אֶשְׁכֹּל distinguitur ab עֵנָב uva et racemum pr. dictum notat. Verba enim הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים vertenda sunt: *et racemi eius* (vitis) *maturabant uvas* s. baccas uvarum, germ. die Rebenkämme trieben reife Trauben od. reife Beeren. Respondet arab. إِثْكَال, عِثْكَال ramus palmae, aethiop. አስካል: uva, vitis, unde verbum ሰከለ: uvas tulit, syr. et chald. ܣܶܓܽܘܠܳܐ, סְגוּלָא uva, racemus. Etymon in tanta scripturae varietate incertum. Fortasse אֶשְׁכֹּל dictum pro אֶשְׁכֹּל, a שָׁכַל, شَكَلَ ligavit, plexuit, ut racemus sit complexus acinorum, cf. עֵנָב.

2) n. pr. a) vallis vitibus feracis in meridionali terrae sanctae parte Num. 13, 23. 24. 32, 9. Deut. 1, 24. b) m. Gen. 14, 13. 24.

אַשְׁכְּנַז n. pr. regionis et gentis in Asia boreali, a Cimmeriis (גֹּמֶר) oriundae (Gen. 10, 3), in Armeniae vicinia (Jer. 51, 27) quaerendae, nisi forte huius ipsius provincia fuit. Quod recentiores Judaei *Germaniam* intelligunt eamque hoc nomine hebraeo designant, id mirae apud eos rerum geographicarum imperitiae tribuendum est.

אֶשְׁכָּר m. pro שֶׂכֶר c. Aleph prosthetico *donum*. Ez. 27, 15. Ps. 72, 10. Rad. שָׂכַר no. II i. q. שָׂכַר mercede, praemio affecit.

אָשַׁל rad. inusit. Arab. أَثَلَ et أَثُلَ i. q. أَصُلَ altas, firmasque radices egit, أَثْلَةٌ radix, origo, stirps. Hinc

אֵשֶׁל (sec. Kimchium אֶשֶׁל, cum se punctis) i. q. arab. أَثْلٌ *tamari cus, myrica* (Tamarix oriental Linn.). 1 Sam. 22, 6: תַּ הָאֵשֶׁל *sub tamarisco arbore.* 31, 13 (i loco gemino 1 Par. 10, 12 תַּ הָאֵלָה *sub terebintho* aut arbo generatim). Dein fort. *quaelib arbor maior* (ut אֵלָה, אֵלוֹן) collect. *arbores, arboretum* Ge 21, 33. Diligentissimam descripti nem arboris أثل dedit J. E. Fab in suis et Reiskii Opuscc. me ex monumm. Arabum p. 137, ad Ker Porter Travels II, 311.

אָשַׁם Lev. 5, 19. Num. 5, 7 et אָשֵׁ Lev. 4, 13. 5, 2. 3. 4. 17 fut. יֶאְשַׁ 1) *deliquit, culpam contrax* (Arab. أَثِمَ id., أَثَّمَ causat. *reu iudicavit,* أَثَامٌ et إِثْمٌ culpa, mu cta, cf. aethiop. ኀሠመ: culp አኅሠመ: malefecit. Origo qua renda videtur in *negligentia* pra sertim *incessus*, unde آثِمٌ camel tardigradus, caespitans et lassu Cf. שָׁגָה, חָטָא). Lev. 4, 13. 2 27. 5, 2. 3. 4. 17. Jer. 50, 7. in quem quis delinquit, c. c. Num. 5, 7. Lev. 5, 19; res, q culpa contracta est, c. לְ Lev. 5 et c. בְּ Hos. 13, 1. Ez. 22, 4. S qui אָשַׁם nonnullis in locis, ut H 5, 15. Zach. 11, 5. Lev. 4, 22. 23, r dant: *reum se agnovit.* Sed ubi vulgaris significatio retineri pot modo reddas ap. Hos. *donec p nas dederint* (v. no. 2), ap. Za *neque poenas dant,* Levit. *princeps peccavit per errorem culpam is contraxit. Ubi* (אוֹ) *peccatum eius ei innotu* cet. אָשֵׁם h. l. idem est quod א עֲוֹנוֹ 5, 1. 17.

2) *culpam sustinuit, cul*

poenas dedit. Ps. 34, 22. 23. Jes. 24, 6. Jer. 2, 3.

3) i. q. יָשַׁם et שָׁמֵם *periit, vastatus est,* de altaribus Ez. 6, 6, cf. Syr. ܐܫܡܘܢ desertum.

Niph. poenas dedit, inde *periit,* de gregibus Joël 1, 18.

Hiph. poenas sumsit ab aliis Ps. 5, 11.

אָשָׁם c. suff. אֲשָׁמוֹ Plur. c. suff. אֲשָׁמָיו *culpa,* quam quis contraxit Gen. 26, 10. Jer. 51, 5, hinc 1) *id, quo* (surrepto) *quis culpam contraxit* Num. 5, 7. 8. — 2) *sacrificium pro delicto* 1 Sam. 6, 3 sq. 2 Reg. 12, 17. Jes. 53, 10. Ez. 40, 39. In lege mosaica diligenter distinguuntur haec *sacrificia pro delicto* (אֲשָׁמִים) a *sacrificiis pro peccato* (חַטָּאוֹת). Utriusque non solum diversae erant ceremoniae (v. Lev. 5, 1—26, al. 1—19 et 6, 1—7. 7, 1—7, cf. 4, 1—35. 6, 17—23 al. 24—30), sed in uno eodemque sacro utrumque hostiarum genus nonnunquam coniungebatur (ut Lev. 14, 10 sq. Num. 6, 12 sq., cf. Lev. 5, 7—10), et diligenter a legislatore enumeratae sunt singulae, quae hoc illove sacrificandi ritu expiandae sint, culpae (v. Lev. cap. 5. 14, 12. 24. 19, 20—22. Num. 6, 11. 12); quamquam quid inter utriusque generis culpam intersit, frustra hucusque quaesitum est. Vide Joseph. Antiquit. 3, 9 §. 3. Philo de victimis 2, p. 247 Mang. Rosenm. ad Levit. 5, 6. Carpzov antiquit. s. cod. p. 707 sq.

אָשֵׁם m. adj. verbale 1) *reus, qui culpam contraxit.* Gen. 42, 21. 2 Sam. 14, 13. — 2) *sacrificium pro delicto offerens.* Esr. 10, 19.

אַשְׁמָה f. 1) pr. Inf. verbi אָשַׁם, ut אַהֲבָה, יִרְאָה. Lev. 5, 26, (6, 7): מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָהּ *quacunque in re deliquerit.* 4, 3: לְאַשְׁמַת הָעָם *ita ut populus culpam contrahat.*

2) *culpa, delictum.* 1 Par. 21, 3. 2 Par. 24, 18. 28, 13. Am. 8, 14: אַשְׁמַת שֹׁמְרוֹן *culpa Samariae* pro idolis eius. Plur. אַשְׁמוֹת 2 Par. 28, 10. Ps. 69, 6.

3) *oblatio hostiae pro delicto.* Lev. 5, 24 (6, 5): בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ *die sacrificii oblati.* Cf. אָשָׁם no. 2 et אַפֻּדָּה.

אַשְׁמַנִּים m. Plur. i. q. שְׁמַנִּים c. Aleph prosthetico *pinguedines,* hinc *arva pinguia,* fertilia (cf. Gen. 27, 28). Jes. 59, 10: בָּאַשְׁמַנִּים כַּמֵּתִים *in arvis pinguibus* incedimus *instar mortuorum.* Rabbini, Hieronym. *tenebras* reddunt, cf. Thren. 3, 6, sed vide Comment. nostr. ad h. l.

אַשְׁמוּרָה, אַשְׁמֹרֶת stat. constr. אַשְׁמֹרֶת (semel absol. Iudd. 7, 19) Plur. אַשְׁמֻרוֹת f. (a rad. שָׁמַר) *vigilia, φυλακή,* pars noctis, dicta a vigiliis excubiisque militum. Apud veteres Hebraeos tres erant vigiliae (prima s. רֹאשׁ אַשְׁמֻרוֹת Thren. 2, 19, media Iudd. 7, 19, tertia אַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר Ex. 14, 24. 1 Sam. 11, 11), quattuor in N. T. ex more Romanorum.

אשׁן rad. inusit. fort. I) *durus, validus fuit,* chald. אָשׁוּן, אָשִׁין durus, fortis coll. עָשִׁין, arab. أَشِين durus, validus. II) *obscurus, caliginosus fuit,* v. אֱשׁוּן.

אֶשְׁנָב m. *clathri,* fenestra clathris clausa, per quam aurae frigidae permeant. Iudd. 5, 28. Prov. 7, 6. Rad. שָׁנַב, q. v.

אַשְׁנָה (fortis, valida) n. pr. duorum oppidorum tribus Judae Jos. 15, 33. 43.

אֶשְׁעָן (fulcrum) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 52.

אשׁף rad. inusit. Syr. ܐܫܦ incantavit. Jo Simonis primariam

eius potestatem ponit in tegendo, occultando et recondendo, unde fluxerit syr. incantavit pr. occultis artibus usus est, coll. לָאַט et לוּט, praeterea אַשְׁפָּה pharetra a recondendo dicta. Incantandi significatu cognatum est כָּשַׁף.

אַשָּׁף hebr. et chald. *incantator, magus.* Dan. 2, 10. Plur. hebr. אַשָּׁפִים ibid. 1, 20. 2, 2, chald. אָשְׁפִין emphat. אָשְׁפַיָּא (a Sing. אָשַׁף) Dan. 2, 27. 4, 4. 5, 7. 11. 15. (Syr. ܐܫܘܦܐ incantator).

אַשְׁפָּה c. suff. אַשְׁפָּתוֹ f. *pharetra,* fort. a *recondendo* dicta (v. rad.) Jes. 22, 6. 49, 2. Jer. 5, 16. Ps. 127, 5. Iob. 39, 23. Thren. 3, 13: בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ *filii pharetrae eius* i. e. sagittae.

אַשְׁפְּנַז n. pr. eunuchi principis in aula Nebucadnezaris Dan. 1, 3. Etymon latet, simillimam formam habes in אַשְׁכְּנַז.

אֶשְׁפָּר vc. obscurum, bis 2 Sam. 6, 19. 1 Par. 16, 3 obvium. Vulg. reddit *assaturam bubulae carnis,* ab אֵשׁ ignis et פַּר bos satis indocte illud repetens. Equidem nil dubitans intelligo certam (vini potusve) *mensuram, calicem,* pro שֶׁפֶר c. Aleph prosthetico a rad. שָׁפַר no. 3. aethiop. ሰፈረ: mensuravit, unde መስፈርት: mensura, cyathus v. Ludolphi Lex. aethiop. p. 187 (vic. סָפַר numeravit). Proxime ad verum accedebat Lud. de Dieu idem etymon secutus et *dimensam* sacrificii partem intelligens.

אַשְׁפֹּת m. sing. *fimetum, sterquilinium,* pro שְׁפֹּת (Neh. 3, 13) a rad. שָׁפַת *posuit, collocavit,* fortasse etiam *cumulavit,* cf. שִׂים. שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת Neh. 2, 13. 3, 14. 12, 31 contr. שַׁעַר הַשְּׁפֹת 3, 13 *porta stercoraria* Hierosolymorum. Metaph. de summae egestatis sordibus 1 Sam. 2, 8: *extollit humilem ex pulvere,* מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן *e fimeto erigit egenum.* Ps. 113, 7. Cf. arab. بعر stercus, lutum, de summa penuria.

Plur. אַשְׁפַּתּוֹת (a Sing. deperdito אַשְׁפָּה vel אַשְׁפָּת). Thren. 4, 5: *amplectuntur lutum* i. e. in luto haerent. (Cf. similes formulas *amplecti rupem* Iob. 24, 8, *lambere pulverem* et id genus alias).

[*Fimeti* potestatem, quam in dubium vocare non debebat J. D. Michaëlis in Suppl. p. 137, vett. interpretes unanimi consensu exhibent, eundemque usum habent Mischnici, apud quos Sing. אשפה venit de fimeto Chetuboth 7 §. 5. Baba Mezia 5 §. 7, et Plur. אשפתות de fimi acervis in agro, Schebiith 3 §. 1—3. Ex priore illa forma colligere possis, vocabuli radicem esse אשף, sed hoc posito quomodo ortus Pluralis אַשְׁפַּתּוֹת? Mihi Singularis ille quodam serioris aevi errore etymologico ortus videtur ex antiquo אַשְׁפֹּת pro Plurali habito. Cf. אָמָה, Pl. אַמָּהוֹת, et inde Sing. chald. אַמְהָה].

אַשְׁקְלוֹן (fort. migratio, a rad. שְׁקַל aram. migravit, cf. פְּלֶשֶׁת) n. pr. *Ascalon,* maritima urbs Philistaeorum Iud. 1, 18. 14, 19. 1 Sam. 6, 17. 2 Sam. 1, 20. Arab. عسقلان, quod nomen hodieque retinet viculus veteris urbis vestigia continens. Nomen gent. est אַשְׁקְלוֹנִי Jos. 13, 3.

אָשַׁר vel **אָשֵׁר** (cf. n. pr. אָשֵׁר)

1) pr. *rectus fuit* i. q. יָשַׁר impr. de via recta, dein quoque de statu *erecto,* unde nata est *firmitatis* et *roboris* significatio apud Talmudicos. — 2) *recta incessit* et univers. *incessit.* Prov. 9, 6. — 3) *successum habuit, prosperavit, felix fuit,* cf. radd. vicinas יָשַׁר no. 3, כָּשֵׁר et עָשַׁר.

Pi. אִשֵּׁר 1) *recta duxit,* Prov. 23, 19. Jes. 1, 17: אַשְּׁרוּ חָמוֹץ *ducite* in rectam virtutis viam *oppressorem* (nisi coll. Pu. no. 2 cum

vett. intpp. vertendum, *ῥύσασθε ἀδικούμενον*. Vulg. *subvenite oppresso*, pr. *beatum reddite oppressum*), et generatim *duxit* Jes. 3, 12. 9, 15. — 2) intrans. *incessit* Prov. 4, 14. — 3) *felicem praedicavit* Gen. 30, 13. Ps. 72, 17. Prov. 31, 28. Cant. 6, 9. Iob. 29, 11.

Pu. אֻשַּׁר et אֻשַּׁר 1) *ductus est* Jes. 9, 15. — 2) *felix redditus est* Ps. 41, 3. Prov. 3, 18.

Nomm. derivata sunt: אֶשֶׁר, אָשׁוּר, אֲשׁוּר, אֹשֶׁר, אֶשֶׁר, אֲשֵׁרָה, אַשְׁרָנָא, תְּאַשּׁוּר.

אָשֵׁר (felix, beatus, cf. Gen. 30, 13) n. pr. 1) filii Jacobi et Silpae pellicis (Gen. 30, 13. 35, 26), auctoris tribus cognominis (Num. 1, 40. 41) cuius fines in septentrionali terrae sanctae ora describuntur Jos. 19, 24—31. Nomen gentile est אָשֵׁרִי Iudd. 1, 32. — 2) oppidi ab oriente Sichemi Jos. 17, 7.

אֲשֶׁר A) Pron. relat. utriusque generis et numeri, *qui, quae, quod*, et Plur. *qui, quae, quae*. (In sequiore Hebraismo et Rabbinismo utuntur forma breviore ־שֶׁ, שַׁ; in reliquis linguis cognatis Relativum formas habet e demonstrativo זֶה ortas, nimirum דִּי, דְּ, ܕ, ፡, arab. الذى, i. q. הַלָּזֶה, aethiop. H፡ qui, coll. H፡ hic. De origine v. not.) De usu Relativi copiosius agendum in Syntaxi, unde pauca delibare placet: 1) Ante Relativum saepe omittitur pronomen *is*, *ea*, *id*, v. c. Num. 22, 6: וַאֲשֶׁר תָּאֹר *et is cui mala imprecaris*. Ruth. 2, 2. Ex. 4, 12. Jos. 2, 10. Idem supplendum est, ubicunque praepositiones Relativo praefiguntur: לַאֲשֶׁר *ei, qui* Gen. 43, 16, *iis, qui* 47, 24, אֶת־אֲשֶׁר *eum, qui, id quod*, מֵאֲשֶׁר *de iis qui* Jes. 47, 13. Nonnunquam pronomen illud omissum refertur ad locum, ut אֶל־אֲשֶׁר *eo, quo* Ex. 32, 34, בַּאֲשֶׁר *ubi* pr. *in eo* (loco) *quo* Ruth 1, 17. Lg. §. 198. 2) Saepe אֲשֶׁר merum est relationis signum, quod substantivis, adverbiis ac pronominibus vim relativam tribuit, velut אֲשֶׁר אֶת־עָפָר *quem pulverem* Gen. 13, 16, אֲשֶׁר אֶת־הַשָּׂדֶה *quem agrum* 49, 30, אֲשֶׁר־שָׁם ubi (a שָׁם ibi), אֲשֶׁר מִשָּׁם unde (a מִשָּׁם inde), אֲשֶׁר לוֹ cui (a לוֹ ei), אֲשֶׁר בּוֹ in quo, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ a quo, אֲשֶׁר לְשֹׁנוֹ cuius lingua Deut. 28, 49 atque haec solennis est ratio, qua Hebraei obliquos Relativi casus exprimere solent (Lehrgeb. p. 743), paucissimis exceptis exemplis a nemine, quod sciam, animadversis, nimirum בַּאֲשֶׁר Jes. 47, 12 pro אֲשֶׁר בָּהֶם (Targ. דְּ - בְּהוֹן, Syr. ܕ — ܒܗܘܢ) et עִם אֲשֶׁר Gen. 31, 32 pro אֲשֶׁר עִמּוֹ apud quem. — 3) אֲשֶׁר לְ inservit Genitivo circumscribendo (ut talmud. שֶׁל), imprimis ubi plures Genitivi ex uno nomine recto pendent, et in sequiore Hebraismo, ut 1 Sam. 21, 8: אַבִּיר הָרֹעִים אֲשֶׁר לְשָׁאוּל *princeps pastorum Sauli*. Cant. 1, 1: שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה *canticum canticorum Salomonis*. Vid. Lehrgeb. p. 672. 673. — 4) In sequiore Hebraismo אֲשֶׁר nonnunquam redundat, ut aram. דִּי, דְּ v. c. Esth. 1, 12: דְּבַר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים, cf. comm. 13, ubi אֲשֶׁר omittitur. Cf. 2 Sam. 9, 8. Vide infra s. v. דִּי.

B) Abiit in coniunctionem, pariter atque hebr. כִּי, aram. דִּי, ܕ, aeth. H፡ gr. *ὅτι*, lat. *quod*, nostr. *dass*, *so* (quod posterius vocabulum etiam in vetere lingua vim relativi habebat, ut ap. Ulphil. *sa, so, thata* qui, quae, quod). Variae eius significationes, quas paene cunctas eodem ordine digerendas habet etiam כִּי, sunt:

1) *quod*, post verba videndi, audiendi, sciendi (Ex. 11, 7), inveniendi (Eccles. 7, 29), dicendi (Esth. 3, 4), confitendi (Lev. 5, 5),

iurandi (1 Reg. 22, 16) cet. nec non post similis potestatis nomina Jes. 38, 7. Eccl. 5, 4. Quomodo Neutrum Relativi in hanc vim transierit, ex his potissimum exemplis intelliges. Jos. 2, 10: שָׁמַעְנוּ אֵת אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָֹה אֶת־מֵי יַם־סוּף *cognovimus* id *quod exsiccavit Jehova aquas maris rubri.* 1 Sam. 24, 11. 19. 2 Sam. 11, 20. 2 Reg. 8, 12. Deut. 29, 15. Jes. 38, 7: *hoc tibi signo sit, quod* cet. Cf. no. 11.

2) *ut*, finem et consilium indicans, sequ. Futuro. Deut. 4, 40: *et statuta eius, quae tibi hodie praecipio, observa diligenter* אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ *ut bene sit tibi posterisque tuis.* 6, 3. Ruth 3, 1. Gen. 11, 7. 22, 14. 2 Reg. 9, 37. Ps. 144, 12. It. post verbum petendi Dan. 1, 8. Plenius dicitur לְמַעַן אֲשֶׁר eo consilio ut (v. מַעַן) semel אֶת־אֲשֶׁר Ez. 36, 27. Est

3) causale: *eo quod, quia*, sq. Praet. Gen. 30, 18. 31, 49. 34, 27. Jos. 4, 7. 22, 31. 1 Reg. 15, 5. Eccl. 4, 9, raro Futuro, ubi refertur ad rem incertam 1 Reg. 8, 33 (cf. 2 Par. 6, 24, ubi pro eo est כִּי). Plenius dicitur: תַּחַת אֲשֶׁר, יַעַן אֲשֶׁר, v. no. 11. Nonnunquam commodius redditur *nam* Deut. 3, 24 (LXX. Vulg. Syr.). Eodem pertinet אֲשֶׁר לָמָּה Dan. 1, 10 (coll. שַׁלָּמָה Cant. 1, 7) pr. *nam quare?* inde i. q. *ne*, Syr. ܕܠܡܐ. Vid. sub מָה.

4) conditionale: *si* (cf. germ. *so* du gehest). Lev. 4, 22 (cf. אִם Vers. 3. 27) Deut. 11, 27 (cf. אִם Vers. 28) 18, 22. 1 Reg. 8, 31 (cf. 2 Par. 6, 22) 2 Par. 6, 29, sequ. Futuro Gen. 30, 38. Jes. 31, 4. Jos. 4, 21. Raro est concedentis: *etsi* (germ. *so auch* pro *wenn auch*). Eccl. 8, 12.

5) *quo tempore, quum*, ὅτε, sq. Praet. Deut. 11, 6: *quum terra aperiret os suum.* 1 Reg. 8, 9. Ps. 139, 15. 2 Par. 35, 20: אֲ הֵכִין יֹאשִׁיָּהוּ אֶת־הַבַּיִת *cum Jos templum restaurasset* (cf. syr Marc. 11, 3. Matth. 26, 54. 28,

6) *quo loco, ubi*, οὗ, pro אֲ שָׁם. Num. 20, 13. Ps. 95, 9. J 64, 10, et pro אֲשֶׁר שָׁמָּה *q quocunque* Num. 13, 27. Ps. 84, Jes. 55, 11. (Cf. syr. ? Hebr. 3, pro οὗ).

7) i. q. כַּאֲשֶׁר *sicut* (so wie) protasi Ex. 14, 13 (LXX. ὃν τρ *πον*). 1 Reg. 8, 24. Sequ. כֵּן J 33, 22. It. *quomodo, quo pac* Iob. 37, 17: (*numquid scis*) אֲ בְּגָדֶיךָ חַמִּים *quo pacto vestes tu incalescunt?*

8) Signum est apodoseos, ut no. 6, germ. *so*. Praecedente Jes. 8, 20: לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין־לוֹ שָׁחַר *nisi ita locutu sunt, nulla iis lucebit auror* Pariter atque כִּי et וְ (v. Lehrge 723) ponitur etiam praeceden nominativo absoluto, 2 Sam. 2, *viri Jabesch-Gilead* שֶׁר קָבְרוּ אֶת־שָׁאוּל hi *sepeliverunt Saulu* et aliis casibus absolutis, impr. tem pus locumque designantibus. Zac 8, 23: יָּמִים הָהֵמָּה אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ *illis diebus prehendent*, germ. *jenen Tagen*, da *ergreifen* c Deut. 1, 31: בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ *deserto*, ibi *vidisti*, cf. 2 Sam. 1 15: וְעַתָּה אֲשֶׁר בָּאתִי germ. u nun, *so* bin ich gekommen. (Chal כְּעַן דִּ).

[Qui hunc usum ab huius par culae potestate plane alienum ad que ei contrarium nuper stat Ewaldus in gramm. hebr. p. 6 immemor fuisse videtur particu rum כִּי, ?, דְּ, et germ. *so*, ea dem prorsus originem esse et sig ficationem, neque debebat loc Jesaiae repugnante contextu en rare: *ad legem* revertamur, profecto dicent, *quibus non f aurora* i. e. desperantes. Disp cet etiam ellipsis verborum

sunt, quam reliquis exemplis, ut Zach. 8, 23. 2 Sam. 2, 4 adhibent].

9) Praemittitur orationi rectae, pariter atque כִּי no. 7, דִּי, ὅτι. 1 Sam. 15, 19: לָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה *quare non obtemperasti iussui divino?* 20. *Respondit Saulus Samueli:* אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה Vulg. *imo audivi vocem Domini.* Fortiter affirmantis, adeoque orationem intendentis esse videtur, et exstant alia etiam exempla, quibus

10) gradationi inservire videtur: *adeo, immo,* pro pleniore עַד אֲשֶׁר *adeo ut, ὥστε ὅτι, sogar.* Iob. 5, 5: אֲשֶׁר קְצִירוֹ רָעֵב יֹאכֵל *immo messem eius comedebant famelici.* In altero membro אֶל־מִצִּנִּים יִקָּחֵהוּ. Non posteris tantum (comm. 4), sed ipsi immineat pernicies. Cf. 9, 15. 19, 27. Ps. 8, 2. 10, 6.

11) Praepositiones, quibus adiicitur, in coniunctiones convertit, velut אַחַר אֲשֶׁר postquam, עַד אֲשֶׁר usque dum, לְבַד מֵאֲשֶׁר praeterquam quod (Esth. 4, 11), לְמַעַן אֲשֶׁר eo consilio ut, תַּחַת אֲשֶׁר, עַל דְּבַר אֲשֶׁר, עַל אֲשֶׁר, בַּעֲבוּר אֲשֶׁר, מִפְּנֵי אֲשֶׁר, כְּפִי אֲשֶׁר, מֵאֲשֶׁר, יַעַן אֲשֶׁר, עֵקֶב אֲשֶׁר eo quod, cf. Lgb. p. 636. Semel אֲשֶׁר praeponitur, עַל כֵּן אֲשֶׁר Iob. 34, 27 i. q. עַל כֵּן אֲשֶׁר et עַל כֵּן כִּי *propterea quod, quia.*

Componitur cum Praefixis: I) בַּאֲשֶׁר 1) *ubi, ubicunque* Ruth 1, 17. Iud. 5, 27. 17, 9, sq. שָׁם ibi Job. 39, 30. Plenius dicitur בַּאֲשֶׁר־שָׁם Gen. 21, 17, et בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם 1 Sam. 15, 21. Idem retineri potest 1 Sam. 23, 13. 2 Reg. 8, 1, ubi vulgo reddunt: *quo, quocunque* pro אֲשֶׁר שָׁמָּה. 2) *eo quod, quia* i. q. syr. ܒܕ Gen. 39, 9. 23. 3) בַּאֲשֶׁר לְ *propter*, ubi praepositionis naturam induit. Jon. 1, 8. Contractius dicitur בְּשֶׁל ib. 1, 7. 12. Utrumque respondet syriaco ܡܛܠ propter. — II) כַּאֲשֶׁר v. sub כְּ. — III) מֵאֲשֶׁר eo quod Jes. 43, 4.

Not. De origine Relativi nonnulla conieci in Thes. p. 165, ad rad. אָשַׁר illud revocans, Ewaldus contra p. 647 אֲשֶׁר i. q. אסר esse et *coniunctionem* notare maluit. Nunc uberiore cum linguis indogermanicis comparatione instituta secus statuendum videtur. Etenim אֲשֶׁר, שֶׁ־, שַׁ־, שְׁ pariter atque reliqua pronomina relativa (v. supra, litt. A) antiquitus vim demonstrativam habuisse videntur, quae in linguis et semiticis et indogermanicis tum littera *d, t,* quam demonstrativam vocare possis (Deutelaut), maxime sibilata et aspirata, tum mero sibilo meraque aspiratione exprimitur, cui plerumque simplex vocalis, nonnunquam praeterea etiam consona finalis (l, n, r, s, t) accedit. Conferre iubeo a) דָּא, דִּי, דְּ, τὸ, goth. *tho, the,* et accedente consona: sanscr. *tad,* goth. *that;* anglosax. *thaere* (qui), suec. *ther, der,* chald. דֵּן, דְּנָה, τῆνος, it. vocali praemissa אֵת (q. v.), את, αὐτός; b) זֶה, זוֹ, זוּ, arab. ذُو, ذِى, ذَا, aeth. H: c) sanscr. *sas, sa* (tad); goth. *sa, so (that)* = ὁ, ἡ, τὸ, germ. angl. *sie, she, so* (quae), hebr. שְׁ, שֶׁ־, אֲשֶׁר; d) הוּא, הִיא, هُو, هِى, hebr. et chald. הֵן, הֵם; אִם; הֵנָּה; art. הַל, ال, אֵל (אֵלֶּה), angl. et germ. inf. *he,* suec. isl. *aer,* nostr. *er, es,* lat. *is, id* — rel. facili negotio augenda et uberius exponenda, cf. s. v. אֵת no. I. Formas a sibilo ordientes, ut (א)שֶׁר habes sub litt. c, ר in fine adiectum in correlatis *der* (thaere, ther), *er, wer.* Quodsi igitur primam originem spectas, שׁ praefixum antiquius videri possit, quam אשׁר: quanquam agnoscendum, in linguae hebraeae monumentis nobis ob oculos positis formam pleniorem esse anti-

quiorem, breviorem recentioribus libris tantum non propriam. Significationem quod attinet, hi falli videntur, qui (quod ipse feceram in Lex. maj. ed. 1) merae relationis potestatem (v. A, 2) primariam putant: in omnibus enim linguis Relativa paucis mutatis ex demonstrativis (aliquoties ex interrogativis) orta sunt, cf. supra litt. A, maxime arab. الذى.

אֶשֶׁר m. *felicitas*, nonnisi in Plur. constr. אַשְׁרֵי, ubi vim interiectionis induit, velut אַשְׁרֵי הָאִישׁ pr. o felicitates viri i. e. *o felicem virum!* Ps. 1, 1. 2, 12. 32, 1. 2. 33, 12. Per ellipsin Relativi intelligendus locus Ps. 65, 5: אַשְׁרֵי תִּבְחַר *felix* is, quem *diligis*. Cum Aff. אַשְׁרֶיךָ *o te felicem!* Deut. 33, 29. אַשְׁרַיִךְ (pro אַשְׁרֵיִךְ) Eccl. 10, 17, אַשְׁרָיו Prov. 14, 21, et אַשְׁרֵהוּ (pro אַשְׁרֵיהוּ) Prov. 29, 18, אַשְׁרֵיכֶם Jes. 32, 20. De nominum segolatorum plurali contractiore, qualis est in אַשְׁרֶיךָ (pro אֲשָׁרֶיךָ) v. Lehrgeb. p. 575. 576, et in hoc quidem vc. forma brevior pendet ex usu eius in exclamando. Similiter nos, ubi fausta alicui apprecamur: viel Glück!, Graeci et Latini τρισμακάριος, τρισόλβιος, τρισευδαίμων, terque quaterque beatus.

אֹשֶׁר id. Cum Aff. בְּאָשְׁרִי *cum felicitate mea* Gen. 30, 13.

אֲשַׂרְאֵלָה Milêl (erectus ad Deum) n. pr. cantoris et Levitae 1 Par. 25, 2, quod comm. 14 יְשַׂרְאֵלָה scribitur.

אֲשֵׁרָה raro **אֲשֵׁירָה** Mich. 5, 13. Deut. 7, 5. Plur. אֲשֵׁרִים et אֲשֵׁרוֹת Iudd. 3, 7. 2 Par. 33, 3 1. pr. *fortuna* i. e. in Phoenicum Aramaeorumque religionibus *Astarte* s. *stella Veneris*, alibi עַשְׁתֹּרֶת dicta (v. s. h. vc. it. Comment. nostr. ad Jes. 65, 11 et T. II. p. 337 sq.), Baalis, ut videtur, socia et conjux, *eiusque simulacrum*, in Plur. *simulacra Astartes* et fort. universim *idolorum simulacra*, certe saltem speciei (cf. Ἑρμᾶς Graecorum). *Luci* significatio, quae e Vers. Alex. et Vulgata recentiorum Lexica et Commentarios invasit, plurimorum locorum contextui plane inepta et aliquoties tantum non absurda, a nobis uberius refutata est in Thes. p. 162. His, quae ibi exposuimus, addi potest, *Venerem* etiam Romanis Fortunae datricem fuisse, cf. Venerem iacere Suet. Aug. 71, venerius iactus, venustas pro felicitate Ter. Hec. 5, 4, 8. 1 et Syllae cognomen Ἐπαφρόδιτος Felix. Quum Venus Ascherae responderet, et Hercules, qui itidem fortunae praesidem et datorem colebant Romani, Baali, nil dubito, quin ex oriente repetendae sint hae religiones. Vide prae caeteris 1 Reg. 15, 13. 2 Reg. 21, 7. 23, 6. Iudd. 6, 25. 26. 28. 30. Non paucis in locis *Ascher* non aliter iungitur idolo masculo Baal, atque alibi Astoreth, v. 1 Reg. 18, 19. 2 Reg. 23, 4. Iudd. 3, 7.

אֻשַּׁרְנָא chald. *murus*, ab *erectione* dictus (v. rad. no. 1) Esr. 5, 3. Ad formam cf. אָצְנַת.

אשׁשׁ rad. inusit. Primaria potestas videtur esse *constipandi*, sive calcando sive alio modo fit, cf. arab. أَشَّ calcavit, conculcavit, subegit (vic. אוּץ אָצַץ ursit, adeoque אִיץ quae ibi contulimus). Hinc אֲשִׁישָׁה libum ex uvis pas[sis] constipatum, אָשִׁישׁ fundamentum, quod calcando constipatur, et arab. أَسَّ Conj. I *fundavit, stravit*, iacto fundamento *stabilivit*, cf. אָשַׁשׁ fulcivit.

Not. הִתְאוֹשְׁשׁוּ v. sub rad. איש p. 50.

אִשָּׁה v. אִשָּׁה.

אֶשְׁתָּאֹל (fort. petitio, rogatio, q[uasi] Infinit. Hithpa. Arabismum imitans a rad. שָׁאַל) n. pr. urb[is]

Danitarum in planitie tribus Judae sitae. Jos. 15, 33. 19, 41. Iudd. 13, 25. 16, 31.

אֶשְׁתַּדּוּר chald. *rebellio* Esr. 4, 15. 19, verbale Conj. *Ithpa.* a verbo שְׁדַר i. q. שְׁדַל Ithpa. moliri, conari.

אֶשְׁתּוֹן (uxorius, muliebris, ab אִשָּׁה) n. pr. viri 1 Par. 4, 11. 12.

אֶשְׁתְּמֹה Jos. 15, 50 et אֶשְׁתְּמוֹעַ (obedientia, qs. Infinit. Conj. VIII a rad. שָׁמַע) Jos. 21, 14. 1 Sam. 30, 28. 1 Par. 4, 17. 19. 6, 42 n. pr. urbis Levitarum in montanis Judae.

אָת comm. chald. i. q. hebr. אוֹת *signum, portentum,* synon. תְּמַהּ. Dan. 3, 32. 33. 6, 28. Rad. אָוָה.

אַתְּ i. q. אַתָּה *tu* q. v.

אַתְּ c. accentu dist. אָתְּ pron. pers. 2 pers. f. *tu,* sexcenties. Decurtatam esse hanc formam ex pleniore אַתִּי infra h. v. observavimus. Aliquoties iungitur masculinis Ez. 28, 14. Deut. 5, 24.

אֵת sq. Makk. אֶת־, c. suff. אֹתִי, אֹתְךָ, in Pausa אֹתָךְ, אֹתוֹ, אֹתָהּ, אֹתָנוּ (quae cuncta non minus frequenter *plene* leguntur), אֶתְכֶם, raro אוֹתְכֶם Jos. 23, 15, אֹתָם, אֶתְהֶן, אֹתָן Ex. 35, 26, rarius אֶתְהֶם Gen. 32, 1, אוֹתָהֶם Ez. 23, 45, אוֹתָהֶן comm. 47

1) pr. pronomen demonstrativum: αὐτός, *ipse, selbst.* Primaria haec fortius demonstrandi vis gr. αὐτός plerumque exprimenda rarior est in antiquiore Hebraismo, servata tamen in vitae consuetudine et postea revocata denuo invaluit in sequioribus libris, in Rabbinismo et Syriasmo. Hos. 10, 6: גַּם אוֹתוֹ לְאַשּׁוּר יוּבָל *ipse* (vitulus) *in Assyriam deportabitur.* Praecesserit populus cum sacerdotibus. Hos. 7, 15. 1 Sam. 17, 34 in loco genere sollicitato: וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־הַדֹּב *venit leo cum ipso urso* (graece reddideris: σὺν αὐτῷ τῷ ἄρκτῳ *mit sammt* dem Bären, und der Bär *obendrein,* cf. αὐτῇ σὺν φόρμιγγι Il. 9, 194 et Passov. Lex. gr. v. αὐτός I, 6). Jos. 22, 17: *num non sufficit vobis* אֶת־עֲוֹן פְּעֹר *ipsum scelus cum Peoro commissum?* illud nimirum longe gravissimum. Hagg. 2, 17: אֵין אֶתְכֶם אֵלַי *neque vos ipsi convertimini ad me.* Dan. 9, 13: *sicut scriptum est in lege Mosis* אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ *hoc ipsum malum omne* (nimirum Lev. 26 et Deut. 28 annunciatum) *venit super nos.* Jer. 38, 16: חַי יְיָ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ אֶת־הַנֶּפֶשׁ (*idem ille,* qui vitam nobis dedit). 2 Reg. 6, 5: *quum unus eorum tignum caederet, ferrum* (אֶת־הַבַּרְזֶל) *decidit in aquam.* (Ferri vc. h. l. certe cum emphasi pronuntiandum). Neh. 9, 19. In V. T. eodem pertinet a) quod *reflexive* ponitur, אתו ἑαυτόν, אתם ἑαυτούς. Ez. 34, 2: *vae pastoribus* אֲשֶׁר הָיוּ רֹעִים אתם *qui se ipsos pascunt* i. q. נַפְשָׁם. Comm. 8. 10. Jer. 7, 19. Num. 6, 13. b) Apud Ezechielem adeo quater sine sequente nomine legitur pro αὐτό *id, ipsum,* cum alibi, utpote vc. remissius (v. no. 2.), ubique nomen vel suffixum requirat. Ez. 43, 7: את מקום כסאי ואת מקום כפות רגלי *hic* (αὐτό) *est locus solii mei et hic locus plantarum mearum.* Ezech. 47, 17. 18. 19, cf. comm. 20, ubi וזאת eodem contextu *). Ex Rabbinismo adde formulam: באותו היום αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ipso die, באותה השעה eadem hora, in derselben Stunde, ex Syriasmo ܡܢ ܠܗ cf. ἀφ' ἑαυτοῦ *a se ipso.*

[Vera haec et primaria vocabuli significatio Rabbinos non latebat, qui

*) Fuerunt, qui scripturam sollicitarent et comm. 17. 18. 19 reponere mallent וזאת, ut comm. 20, sed locus similis 43, 7 in quo וזאת nequaquam ferendum, vulgatam tuetur.

עָצֶם, נֶפֶשׁ explicant, neque aliter Syrorum grammatici interpretantur vocabulum ܢܦܫ. In lingua arabica respondet إيّا, itidem reflexive usurpatum, ضربت إيّاى me ipsum verberavi. Ad originem quod attinet, nil dubito, quin hoc vc., pariter atque reliqua pronomina, primitivum sit et antiquissimum (v. אֲשֶׁר p. 111), neque repugnabo, si quis ad אֵת, אוֹת sanscr. *état* hic, gr. *αὐτός* comparabit. Ut dicam, quod sentio, hoc mihi probabilius, quam quod nuper statui, אֵת, אוֹת, إيّا esse i. q. אוֹת *signum*, quae tamen et Ewaldi sententia est, Gramm. p. 593].

2) Paulatim vero hoc vc. de vi sua primitiva multum remisit, ita ut nominibus et pronominibus definitis praemissum vim demonstrativam vix augeret: אֶת הַדָּבָר i. q. germ. *dieselbe Sache*, *dieselbige Sache*, *selbige Sache*, saepe redundanter pro simpl. *diese Sache*, rarius autem a) nominativo praepositum est (Gen. 17, 5: לֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם *non amplius vocabitur nomen tuum Abr.* 4, 18: וַיִּוָּלֵד לַחֲנוֹךְ אֶת־עִירָד. 2 Sam. 11, 25: אַל יֵרַע בְּעֵינֶיךָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה *ne displiceat tibi haec res.* Gen. 21, 5. 46, 20. Ex. 10, 8. Lev. 10, 18. Num. 11, 22. 26, 55. 60. Jos. 7, 15 cet.); creberrime contra b) obiecto propositionis eique definito (cf. pronomina *αὐτός*, *ipse*, *derselbe*, quae maxime *in casibus obliquis αὐτοῦ*, *αὐτῷ*, *αὐτόν*, *ipsum*, *ipsi*, *desselben*, *denselben* fortiter demonstrandi potestatem plane abiecerunt) et paulatim abiit in particulam, quae *obiectum determinatum* demonstraret. Hebr. אֶת־הַשָּׁמַיִם proprie igitur valet *αὐτὸν τὸν οὐρανόν*, sed ex vulgari linguae usu idem est ac *τὸν οὐρανόν*, ut gr. *αὐτὴν Χρυσηΐδα* Il. 1, 143 sine emphasi pro *Chryseidem*: אֹתְךָ pr. *αὐτόν σε*, *σεαυτόν*, dein simpl. *σε*. Frequentatur autem אֵת hunc in modum ante Substantiva articulo (אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ Gen. 1, 1, cf. אֶרֶץ וְשָׁמַיִם 2, 4) aut addito Genitivo aut Suffixo definitis (Esth. 9, 14. Ruth 2, 15), it. ante nomina propria (Jon. 2, 1), longeque frequentius in sermone pedestri legitur, quam in poëtico. Tria in universo codice nobis occurrerunt exempla vc. nostri nominibus etiam non determinatis praemissi, duo (Prov. 13, 21. Ez. 43, 10), ubi sententia definita est, unum (Ex. 21, 28), ubi non est.

Not. Non defuerunt, qui hoc vc. subiecto orationis praemitti plane negarent, possuntque illa, quibus verbo passivo iungitur, exempla impersonaliter et ita explicari, ut obiecti vis retineatur, nimirum יֻתַּן אֶת הָאָרֶץ Num. 32, 5 man gebe das Land (v. Olshausen Emendatt. zum A. T. p. 25, Gramm. hebr. ed. 9 pag. 233), sed alia multa (v. n. 2, a) non possunt, neque sobrii interpretis est, ad soloecismos statuendos et coniecturam criticam praeter necessitatem confugere. Caeterum conferantur, quae in hoc argumento, quod iam Rabbinorum antiquissimorum ingenia exercuit, tentarunt Olshausen l. c., Ewaldus (hebr. Gramm. p. 593), Fähsius (Seebode krit. Bibl. 1826, no. 3) et, qui hos sequitur, Winerus in Lex. hebr. p. 103.

II. אֵת sq. Makk. אֶת־, c. Suff. אִתִּי, אִתְּךָ, in Pausa et in fem. אִתָּךְ Gen. 6, 18 cf. 20, 18, אִתּוֹ, אִתָּנוּ, אִתְּכֶם Gen. 9, 9. 11, אִתָּם, rarius et in libris potissimum Josuae, Regum, Jer. et Ezechielis אוֹתְךָ, אוֹתָהּ, אוֹתָם (ita ut cum אֵת nota acc. confusum videatur) pr. Subst. *propinquitatem* et *viciniam* designans, prob. pro אֶנֶת (a rad. אָנַת no. II. appropinquavit, ut תֵּת a תֶּנֶת) e vulgari linguae usu

Praep. similis potestatis atque עִם (q. v.)

1) *apud*, de vicinia et propinquitate Gen. 19, 33. Lev. 19, 13. Iob. 2, 13. 1 Reg. 9, 18: *Ezion-geber* אֲשֶׁר אֶת־אֵילוֹת *quod prope Eloth* situm est, cf. Iudd. 4, 11. אֶת־פְּנֵי פ' apud faciem alic. i. q. לִפְנֵי v. פָּנִים. Singularis eius usus est Gen. 30, 29: *te non fugit, qualis factus est grex tuus* אִתִּי *apud me* i. e. me pastore eumque curante, cf. 39, 6: *nullius rei curam gerebat* אִתּוֹ i. e. dum Josephum habebat οἰκόνομον, comm. 8. Spec. a) nonnunquam possessionem rei indicat, ut lat. *penes*, cf. gr. τὰ παρ' ἐμοί, arab. كان معى (v. עִם no. 2, a. b), maxime quae quis in animo habet Iob. 12, 3: אֶת־מִי אֵין כְּמוֹ אֵלֶּה: *quis talia nesciret?* 14, 5: *numerus mensium est penes te* i. e. in animo tuo, a te determinatus. b) Raro usurpatur de motu *ad* locum (ut παρά c. Acc., et vulg. *apud te* Inscr. Grut., *bey dich*). 2 Sam. 15, 23. Ps. 67, 2: יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ i. q. עָלֵינוּ. Ps. 4, 7. c) Est i. q. *praeter* (cf. παρὰ ταῦτα praeter ista) Ex. 1, 14. 1 Reg. 11, 1. 25. d) ellipt. dr. pro מֵאֵת Gen. 49, 25, ubi ex antecedentibus repetendum מִן. e) Nonnullis in formulis exemplisque אֵת videri possit minus accurate dictum esse pro *in* (ut lat. apud villam, apud forum, apud Hierosolyma Suet. Vesp. 93, apud Palaestinam Eutr. 7, 13, v. Handii Tursell. p. 414. 415), sed ubique viciniae notio retineri potest vel adeo debet. 1 Sam. 7, 16: *iudicabat Israëlem* אֶת־כָּל־הַמְּקֹמוֹת הָאֵלֶּה *apud omnia illa oppida*: fora enim, in quibus indicabant indices, in portis oppidorum, ideoque iuxta oppida erant. 1 Reg. 9, 25: וְהַקְטֵיר אִתּוֹ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ *et adolebat* Salomo *apud eam aram, quae coram Domino erat.* Conferre iubeo Suet. Aug. 35: ut thure et mero supplicaret — *apud aram* eius dei cet. et Deut. 16, 6: אֶל־הַמָּקוֹם ... שָׁם תִּזְבַּח. Sacrificabatur enim pr. apud altare, et 1 Reg. l. c. haec formula utpote solennis etiam suffitui adolendo adhibita est. (Quomodo אִתּוֹ ad יְהוָה referri possit cum Winero h. v., non assequor).

2) *cum* (cf. עִם no. 1), de societate Gen. 6, 13. 43, 16. Iud. 1, 16. Jer. 51, 59, de affinitate 1 Reg. 3, 1, foedere Gen. 15, 18, de auxilio. Gen. 4, 1: *marem* i. e. puerum *nactus sum* אֶת־יְהוָה *iuvante Deo*. Jer. 1, 8. 15, 20. Dr. loqui *cum* aliquo 1 Reg. 8, 15, nec non pugnare, bellum gerere *cum* aliquo (ubi אֵת reddi potest *contra*) Gen. 14, 9. 1 Par. 20, 5. Prov. 23, 11. הִתְהַלֵּךְ אֶת־יְהוָה ambulavit cum Deo Gen. 5, 24 i. e. Deo qs. socio, vitam degit Deo placentem. עָשָׂה חֶסֶד אֶת־פ' benigne egit *cum* aliquo Zach. 7, 9 cf. Ruth 2, 20. 2 Sam. 16, 17. — Noldius in concordantiis h. v. אֵת no. I et II ubique confudit, quod verbo monere sufficiat. — מֵאֵת v. sub vc. מִן.

III. אֵת c. Suff. אִתּוֹ 1 Sam. 13, 20 Plur. אִתִּים ibid. comm. 21 et אִתִּים Jes. 2, 4. Mich. 4, 3. Joël 4, 10 instrumentum ferreum agriculturae inserviens, idque secans et nonnunquam acuendum (1 Sam. l. c.), sec. plurimos vett. intpp. *vomer aratri* (sed 1 Sam. ei iungitur מַחֲרֵשָׁה), sec. Symm. et intpp. hebr. *ligo*. Generaliore vc. σκεῦος utitur Alex. in libro Sam. Conferunt أَثَاثٌ supellex domus, pecus, utensilia; equidem malim אֵת dictum esse pro אֵדֶת (ut עֵת pro עֵדֶת ab עָדָה) = arab. أَدَاةٌ instrumentum, أَدَى apparatus, instrumentum pec. bellicum, a rad. אָדָה أَدَا iuvit, it. instrumentis, apparatu instructus fuit, et generale hoc vc. spec.

de certo quodam instrumento, fort. de cultro aratri usurpatum esse putem.

אֶתְבַּעַל (*cum Baale* vivens i. e. Baale favente et auxilium praestante) n. pr. regis Sidoniorum 1 Reg. 16, 31, ap. Josephum (Arch. 8, 13 §. 1. 2, contr. Apion. 1, 18) Ἰθόβαλος, Εἰθώβαλος (אִתּוֹ בַּעַל).

אָתָה Deut. 33, 2 et **אָתָא** Jes. 21, 12 Plur. אָתָנוּ Jer. 3, 22 (pro אָתָאנוּ) fut. יֶאֱתֶה Iob. 37, 22. Plur. יֶאֱתָיוּ Iob. 16, 22, contr. et def. תֵּאתֶה Mich. 4, 8, וַיֵּתֵא Deut. 33, 21 et וַיֵּאת (pro וַיֶּאֱתֶה) Jes. 41, 25, imper. אֵתָיוּ (pro אֱתָיוּ) Jes. 21, 12. 56, 9. 12 (quae formae paene cunctae Aramaismum imitantur)

1) *venit* vc. poët. Chald. אֲתָא, syr. ܐܬܐ, arab. أتى, quae in his linguis vulgaria. Constr. sq. לְ (Jer. 3, 22) et עַד (Mich. 4, 8) personae, *ad* quam quis venit. Part. Plur. fem. הָאֹתִיּוֹת *res venturae* i. e. futurae Jes. 41, 23. 44, 7. 45, 11. Arab. آتٍ pro آتِى futurus. —

2) *evenit* alicui, *supervenit*, accidit alicui (malum) Iob. 3, 25, i. q. أتى c. acc. — 3) *ivit, transiit*. Iob. 16, 22. Vulg. *transeunt*.

Hiph. attulit i. q. הֵבִיא. Praet. Plur. הֵתָיוּ (pro הֶאֱתָיוּ) Jes. 21, 14, et eadem forma pro Imp. Jer. 12, 9.

Deriv. אֵיתוֹן.

אֲתָה chald. Dan. 7, 22, inf. מֵתֵא Dan. 3, 2 i. q. hebr. *venit* c. עַל pers. Esr. 4, 12. 5, 3.

Aph. הַיְתִי inf. הַיְתָיָה (per Hebraismum) 1) *adduxit* Dan. 6, 17. 25. — 2) *attulit* ib. 5, 3. 23. Syr. ܐܝܬܝ.

Hoph. ex Hebraismo adscitum, sed anomalum הֵיתָי 3 fem. הֵיתָיִת Dan. 6, 18 plur. הֵיתָיוּ 3, 13 *adductus, allatus est*.

אַתָּה pron. pers. 2 pers. m. *tu*. Cum accentu dist. אָתָּה (Milêl) Gen. 3, 11. 4, 11. 27, 32, sine ה quinquies in Chethibh אַתְּ 1 Sam. 24, 19. Ps. 6, 4. Eccl. 7, 22. Iob. 1, 10. Neh. 9, 6. In casibus obliq. *tui, tuus* 1 Reg. 21, 19, *te* Prov. 22, 19, v. Lehrgeb. p. 727. (Loco Tau geminati Arabes et Aethiopes habent *nt*, أَنْتَ f. أَنْتِ vulg. أنتى, አንተ፡ f. አንቲ፡, Syri cum Nun occultato ܐܢܬ f. ܐܢܬܝ; eademque littera comparet etiam ap. Aegyptios in ⲚⲐⲞⲔ f. ⲚⲐⲞ tu. Littera tamen principalis est ת, eaque una in linguarum stirpe indo-germanica regnat. Vide sanscrit. *tuam*, cuius stirps est *tu*, pehlev. et pers. *tu* تو, gr. τύ, σύ, lat. *tu*, goth. *thu*, nostr. dan. et suec. *du*).

אָתוֹן f. *asina*, a segnitie dicta, v. rad. אָתַן. (Arab. أَتَانٌ asina et onagri femella, aram. אֲתָנָא, ܐܬܢܐ id.) Num. 22, 23 sq. בְּנִי אֲתֹנוֹ *filium asinae suae* i. e. asinum suum. Gen. 49, 11. Plur. אֲתֹנוֹת Gen. 12, 16. 32, 16.

אַתּוּן comm. chald. *fornax* i. q. syr. ܐܬܘܢܐ. Dan. 3, 6. 11. 15 sq. Dictum autem est אַתּוּן pro אַתְנוּן a rad. תְּנַן *fumavit*, quemadmodum יַדֹּק pro יִדְקֹק.

אַתּוּק Ez. 41, 15 in Chethibh pro אַתִּיק.

אַתִּי i. q. אַתְּ pron. pers. 2 pers. sing. f. *tu*. Quanquam in V. T. rara est haec forma (septies tantum legitur in Chethibh 1 Reg. 14, 2. 2 Reg. 4, 16. 23. 8, 1. Iud. 17, 2. Jer. 4, 30. Ez. 36, 13, et totidem Masoretharum ἀκριβεία sublato Jod reposuit אַתְּ, ita ut in textu appareat אַתְּי), tamen non dubitan-

dam, quin genuina sit (cf. arab. انتِ et syr. ܐܢܬܝ) atque adeo primaria et antiquior, quam postea negligentior vulgi pronuntiatio decurtavit in אַתְּ. Jod in fine additum sexus muliebris nota est, ut in הִקְטַלְתִּי, neque audiendus Ewaldus (hebr. Gramm. p. 177), qui praeter analogiam אַתִּי pro אַתִּין dictum coniectat, cuius nullum vestigium in linguis semiticis exstat.

אִתַּי (fort. vicinus, ab את vicinia, et terminatione ־ַי) n. pr. 1) praefecti militum Davidis 2 Sam. 15, 19. 22. 18, 2. 2) Benjaminitae 2 Sam. 23, 29, quod etiam אִיתַי (q. v.) scribitur.

אַתִּיק m. Ez. 41, 15 (Keri) 16. 42, 3. 5 genus quoddam columnarum (v. impr. 42, 5 coll. 6). LXX. Vulg. Cap. 42: *περίστυλον, porticum* reddunt. Rad. אָתַק.

אַתֶּם pron. pers. 2 pers. plur. *vos* m. Minus accurate feminino iungitur Ez. 13, 20. Ortum est ex אַתְּה q. v., addito ם, multitudinis nota. Arab. أَنْتُم, aram. אַנְתּוּן.

אֵתָם Ex. 13, 20. Num. 33, 6 nomen loci *in* finibus Aegypti et deserti arabici, a quo vicina pars deserti usque ad Maram idem nomen sortita est. Num. 33, 8. LXX. *Ὀθώμ*. Jablonskius (opuscc. II, 157) vult aegyptiacum esse ⲀⲦⲒⲞⲘ i. e. terminus maris.

אֶתְמוֹל et **אִתְּמוֹל**, semel **אֶתְמוּל** 1 Sam. 10, 11 i. q. תְּמוֹל c. Aleph prosthetico adv. 1) *heri.* 1 Sam. 4, 7. 14, 21. 19, 7. Ps. 90, 4. — 2) *pridem,* universim de tempore iam diu praeterito. Mich. 2, 8. Jes. 30, 33. Eadem forma etiam in lingua syr., chald. et in cod. nasar. obvia est.

אתן rad. inusit. Arab. أَتَنَ i. q. أَتَلَ contracto brevique passu incessit. Conj. IV stetit, constitit cf. أَتَمَ cunctatus est. Inde אָתוֹן asina.

אֵיתָן in aliquot libris editis et mss. pro אֵיתָן *perennis.* Mich. 6, 2. Iob. 33, 19.

אַתֵּן pron. pers. 2 pers. plur. fem. *vos.* Semel legitur Ez. 34, 31, ubi alii codd. אַתֶּן. Cum ה parag. scribitur אַתֵּנָה Gen. 31, 6. Ez. 13, 11. 20. 34, 17, et ibid. 13, 20 אַתֵּנָה ad analogiam formarum הֵמָּה, הֵנָּה. Nun in fine, aeque ac Mem, est multitudinis nota, maxime in fem., cf. ־ִין, ־ָן, תִּקְטֹלְנָה.

אֶתְנָה f. *donum, merces,* spec. quaestus meretricius. Hos. 2, 14 (11). Rad. תָּנָה.

אֶתְנִי (largus, munificus, ab אֶתְנָה donum) n. pr. m. 1 Par. 6, 26.

אֶתְנַן Ez. 16, 34. 41 et **אֶתְנָן** m. (pro תְּנָן c. Aleph prosthet. a תָּנָה) c. Suff. אֶתְנַנִּי 1) *quaestus meretricius* absol. Ez. 16, 31. 34, et adiecto זוֹנָה Deut. 23, 19. Metaph. de agrorum proventu, quem ab idolis acceptum referebant idololatrae Hos. 9, 1. Mich. 1, 7, cf. Jes. 23, 17. 18. — 2) n. pr. m. 1 Par. 4, 7.

אתק rad. inusit, fortasse i. q. עָתַק عَتَقَ pulchra fuit res. Inde אַתִּיק.

אֲתַר c. Suff. אַתְרֵהּ m. chald. 1) *locus* Dan. 2, 35. Esr. 5, 15. 6, 5. 7. (In Targg. creberrime, syr. et sam. ܐܬܪܐ id.). אֲתַר דִּי *loco quo* Esr. 6, 3 per Pleonasmum Aramaeis valde usitatum, syr. ܐܬܪ ܕ cf. מְקוֹם אֲשֶׁר (v. מָקוֹם).

2) fort. *vestigium* i. q. arab. أَثَر, إِثْر, aethiop. አሰር: Inde בָּאתַר pro בַּאֲתַר Dan. 7, 6. 7 *post* i. q. على اثر, في اثر in vestigio,

c. Aff. בָּתְרָךְ Dan. 2, 39. Syr. et Sam. ܒܬܪ.

אֲתָרִים (loca, regiones) n. pr. loci ab Austro Palaestinae. Num. 21, 1: דֶּרֶךְ אֲתָרִים *in via quae Atharimum ducit.*

ב

Beth (בֵּית), altera alphabeti littera, ubi numeri nota est, i. q. *duo*. Nomen hebraeum contractum est ex בַּיִת *domus, tentorium*, huiusque similitudinem antiquissima huius litterae figura (quaecunque illa fuit) imitata esse videtur. Hodie figuram tentorio similem habes in alphabeto aethiopico.

Quod ad *permutationem* eius attinet, ב transit in alias litteras labiales, nominatim 1) *Phe*, ut בָּזַר et פָּזַר dispersit, בָּקַע et ܦܩܰܥ fidit, בַּרְזֶל aram. פַּרְזֶל, ܦܰܪܙܠܐ ferrum, פָּגַר et فتر debilis fuit. 2) raro in *Waw*, רַבְרַב, ܪܰܘܪܒ magnus, idque adeo quiescens, ut בַּת־שׁוּעַ pro בַּת־שֶׁבַע cf. e linguis occidentalibus βόσκω, *vescor, pascor*, βάδω *vado*; 3) in *Mem*, quae litterae apud Orientales sono admodum vicinae sunt, ut בְּרִיא et מְרִיא pinguis, מְרֹאדַךְ et בְּרֹאדַךְ idolum Babyloniorum, בָּחַן محن exploravit; זְמָן ܙܒܢܐ tempus, זָמַר زبر putavit vitem, דִּיבוֹן et דִּימוֹן n. pr. fluvii, מִכְתָּם i. q. מִכְתָּב scriptum, carmen, arab. بكّة pro مكّة Mecca. Cf. βλίττω pro μελίττω (a μέλι mel); *scamnum, scabellum, marmor* gall. *marbre* cet.

בְּ, ante monosyllaba passim בָּ (vide haec accuratius explicata Lehrgeb. 628) c. Suff. בִּי; בְּךָ, raro בְּכָה Ps. 141, 8, in Pausa et fem. בָּךְ; בּוֹ, בָּהּ; בָּנוּ; בָּכֶם, בָּכֶן; בָּהֶם, בָּם f. בָּהֵן (arab. بِ, raro بَ, aethiop. በ, raro ብ) praep. praefixa, pr. et primitus (de origine vide notam) *commorationem in loco* (gr. ἐν, lat. *in*) designans, postea ad viciniam etiam et societatem translata (nostr. an, mit), atque verbis movendi copulata. Varias vc. πολυσήμου significationes, partim proprias, partim translatas ad tria genera revocare placet, quae a Rabbinis בית הכלי (germ. *in*), בית הנגיעה (germ. *an*), בית העזר (germ. *mit*) vocantur, quanquam non negamus tertium genus ex altero pendere (v. infra). Notat igitur

A) pr. *in* c. ablat. gr. ἐν. Spec. 1) *in*, pr. de loco, ut בָּעִיר in urbe, בַּבַּיִת in domo, בַּבּוֹר in fovea, בָּאָרֶץ in terra s. provincia, בַּאֲשֶׁר in (loco) quo = ubi; dein de tempore, בַּשָּׁנָה הַהִיא Iud. 10, 8, בְּרֵאשִׁית Gen. 1, 1, cf. בְּטֶרֶם, בְּעוֹד, it. de conditione, in qua versamur, בְּשָׁלוֹם 1 Sam. 29, 7, et in sequiore Hebraismo adeo adverbiis pleon. praemissum: בְּכֵן, בְּכֹה. Singulari linguae idiomate eo utuntur etiam de fonte, origine et materia, unde aliquid hauritur, fit, egreditur, ut a) in formula: bibere *in* poculo i. e. bibere quae poculo insunt, pro *ex* poculo (ut gall. boire *dans* une tasse, gr. ἐν χρυσῷ, ἐν ποτηρίοις πίνειν Xenoph. Anab. VI, 1 §. 4) Gen. 44, 5. Am. 6, 6, cf. chald. Dan. 5, 2. b) de materia, ut nostr. eine Münze in Gold, ein Stoff in Wolle, in Erz gegossen. 2 Par. 9, 18: כֶּבֶשׁ בַּזָּהָב *scabellum ex auro*. Ex. 38, 8. Lev. 13, 52. 1 Reg. 7, 14. Ez. 7, 20. Metaph. c) יָדַע בְּ cognovit ex aliqua re Ex. 7, 17.

2) Ubi refertur ad multitudinem, in cuius medio sumus, i. q. *inter*. Thren. 1, 3: בַּגּוֹיִם *inter gentes*. 2 Reg. 18, 5: בְּכָל־מַלְכֵי יְהוּדָה. 2 Sam. 15, 31: *Achitophel* est בַּקֹּשְׁרִים *inter coniuratos*. Ps. 118, 7: יְהוָה בְּעֹזְרָי *Jehova est in adiutoribus meis* i. e. adiutor meus (cf. lat. in magnis viris est habendus). Iob. 15, 10. Jer. 6, 18. Cant. 1, 8: הַיָּפָה בַּנָּשִׁים *pulchra* (pulcherrima) *inter feminas*. Thren. 1, 1. Jos. 14, 15, cf. Luc. 1, 25. 28. 42. Spec. significat *partem* ex toto numero exemtam (ut מִן no. 1). Ps. 139, 16: *dies mei praefiniti erant* וְלֹא אֶחָד בָּהֶם *quum nondum unus inter eos* (ex iis) *exstaret*. Ex. 14, 28. 1 Sam. 11, 11: *duo* בָם *ex iis*. Lev. 26, 36. Deut. 1, 35. Inde nonnullis verbis copulatum haec nonnisi ad partem praedicati referri declarat, ut הִכָּה בְ percussit (plures) ex iis, stragem hostibus intulit (div. ab הִכָּה c. acc. percussit eos) 2 Sam. 23, 10, הָרַג בְּ Ps. 78, 31 cf. נָשָׂא בְ Iob. 7, 13, בָּנָה בְ *an* etwas bauen Zach. 6, 15, שָׁתָה בְ, אָכַל בְ Prov. 9, 5.

3) Ubi refertur ad fines, quibus aliquid circumscribitur i. q. *intra*. בִּשְׁעָרֶיךָ intra portas tuas Exod. 20, 10. בְּחוֹמֹתַי intra moenia mea Jes. 56, 5. Saepe de tempore, בְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים intra tres annos, binnen drey Jahren Dan. 11, 20. Eccl. 11, 1, etiam ita ut finis termini potissimum cogitetur, ideoque de tempore iam absoluto Num. 28, 26.

4) Rarius post verba motus: *in* c. acc., εἰς (angl. *into*), ut post verba eundi Gen. 19, 8. 31, 33, mittendi Lev. 16, 22. Deut. 7, 20, *item* dandi (Jer. 12, 7), ponendi (cf. lat. ponere in aliquo loco) Gen. 27, 17, inserendi (Deut. 15, 17) cet., *inter* c. acc. Deut. 4, 27. 1 Reg. 11, 2. Cf. Winer exeget. Studien I, p. 48 sqq.

B) Alterum genus eas complectitur significationum species, quae tum *propinquitatem* et *viciniam* (no. 1—3), tum *motum versus locum*, quod quidem utrumque germ. *an* exprimi potest, designant (no. 4—6), partimque propriae sunt, partim translatae (no. 7—10).

1) *ad*, *apud*. בָּעַיִן ad fontem 1 Sam. 29, 1. בִּנְהַר כְּבָר ad Chaboram fluvium Ez. 10, 15 (gr. ἐν ποταμῷ ad fluvium). בַּשָּׁמַיִם am Himmel Prov. 30, 19. מֵאָה בָּאַמָּה centies ad ulnam i. e. centum ulnae, v. אַמָּה. (Cf. lat. in verubus Virg. Georg. 2, 396, gall. avoir les souliers dans les pieds). Eodem referendae sunt formulae יוֹם בְּיוֹם Tag an Tag, quotidie (qs. ita ut dies diem attingat), חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ quovis mense 1 Par. 27, 1, שָׁנָה בְּשָׁנָה quotannis Lev. 25, 53.

2) *coram*, *ante*. Gen. 23, 18: בְּכֹל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ *coram omnibus portam urbis ingredientibus*, plenius בִּפְנֵי, בְּעֵינֵי, בְּאָזְנֵי, cf. gr. ἐν ὀφθαλμοῖς Il. 2, 587, lat. *in oculis* Curt. 9, 4.

3) *in* pro *super*. בְּחֶרֶב 1 Reg. 8, 9, בְּאֹהֶל מוֹעֵד super tentorio conventus. Num. 14, 10. Jes. 66, 20: בַּסּוּסִים *in equis*.

4) de motu ad locum: *ad*, *an* (etwas) *hin*. Ab אֶל Beth nostrum hoc significatu proprie et plerumque ita differt, ut illud motum ad locum designet, sive terminum assequeris sive non, *nach* (etwas) *hin*, hoc terminum attingi eique adhaereri significet; prope accedit ad עַד *usque ad*, cuius proprius tamen usus est, ubi terminum finemque motionis vel actionis accuratius significare volebant: *bis an* (etwas) *hin*, quanquam sequiores maxime scriptores עַד fere in deliciis habent pro אֶל. Gen. 11, 4: *turris*, וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם *cuius caput coelum attingat* (non minus recte Jer. 51, 9: *pertinget iudicium usque ad coelum* אֶל הַשָּׁמַיִם, quidquid dicit Winer. exeget. stud. p. 53). מַשְׁתִּין בְּקִיר mingens ad parietem 1 Reg. 16, 11. Inde post

verba et nomina attingendi (נָגַע בְּ), adhaerendi (דָּבַק בְּ), adeundi, impr. interrogatum (שָׁאַל בְּ, דָּרַשׁ בְּ, cf. *an*fragen, in Germania sup. *an* einen etwas begehren, nam post vulgaria verba eundi frequentatur אֶל), adoriendi (פָּגַע בְּ), adprehendendi (אָחַז בְּ, הֶחֱזִיק), inclinationis et affectus (אָהַב, בָּחַר, מָאַס, רָצָה), quae cuncta latine cum particulis *ad, in* componuntur. (Plura tamen eodem sensu copulantur etiam cum אֶל, ut דָּרַשׁ, נָגַע, דָּבַק). Quum בְּ hoc significatu sit *transeundi* particula, non miraberis, eam nonnullis verbis vim transitivam, atque adeo causativam tribuere, quae alibi coniugatione Hiphil exprimitur. Sic נָשָׁה mutuum accepit, leihen (cogn. fort. נָשָׂא accepit) נָשָׁה בְּ mutuum dedit, *an* jem. *hin*leihen (cf. عطا accepit, أعطى dedit), הֶעֱבִיד = עָבַד בְּ servitutem imposuit, sich jem. *be*dienen (Winero: laboravit per alium, ut בְּ sit instrumentale, v. C, 2). Spec. בְּ hoc sensu a) verbis videndi *adspiciendi* potestatem tribuit, plerumque adiuncta notione voluptatis, qua aspectui immoramur (v. רָאָה בְּ, חָזָה, הִבִּיט), interdum etiam doloris (Gen. 21, 16), misericordiae (29, 32), invidiae (1 Sam. 1, 11). Ita etiam post verba audiendi (v. שָׁמַע), olfaciendi (הֵרִיחַ). b) in iuramentis praeponitur pers. vel rei, *per* quam i. e. *ad* quam conversi iuramus Gen. 21, 23. 22, 16, vel diris devovemus 1 Sam. 17, 43 (cf. arab. بالله per Deum). c) Usurpatur, ubi singulae species *ad* genus suum revocantur Gen. 7, 21: *cuncta animalia* בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ quae *ad aves pertinebant, et* quae *ad pecus* cet. 8, 17. 9, 2. 10. Hos. 4, 3. Germ. *an* Vieh, *an* Vögeln cet.

5) *in* i. q. *super* c. acc. (cf. no. 3). 1 Reg. 2, 44: *vertit Deus malitiam tuam* בְּרֹאשֶׁךָ *super caput tuum.* Lev. 20, 9: דָּמָיו בּוֹ *sanguis eius* veniat *super eum.* Ita post verba דָּרַךְ, מָשַׁל calcavit, regnavit super, בָּטַח בְּ innixus est super.

6) *in* pro *contra, adversus, gegen* (etwas) *an.* Gen. 16, 12: יָדוֹ בַכֹּל וְיַד כֹּל בּוֹ *manus eius contra omnes, et manus omnium contra eum.* 2 Sam. 24, 17. Ita post verba pugnandi (נִלְחַם בְּ), peccandi (חָטָא בְּ), irascendi (הִתְעַבֵּר, חָרָה Deut. 3, 26, cf. Ps. 78, 31. Lev. 17, 10), perfide agendi (v. בָּגַד, מָרַד, מָרָה, מָעַל, פָּשַׁע) cet. Sequuntur varii usus metaphorici, ut

7) *iuxta* (pr. neben-an), *secundum* i. q. כְּ. Gen. 1, 26: בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ *ad imaginem nostram, secundum similitudinem nostram.* Vers. 27. Cf. 5, 1. 3: *et Adamus generavit filium* בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ. Gen. 21, 12: *iuxta Isaacum* (בְּיִצְחָק) *vocabitur tibi posteritas.* בְּדֶרֶךְ ad modum, morem Amos 4, 10. Jes. 10, 24. 26. בַּעֲצַת רְשָׁעִים ad s. iuxta consilium improborum Ps. 1, 1. בִּדְבַר־ ad mandatum. Inde (neque erat, quod hunc significatum in dubium vocaret Winerus, exeg. Stud. p. 43)

8) *sicut, more* i. q. כְּ Iob. 34, 36: *propter responsa* בְּאַנְשֵׁי אָוֶן *more improborum* data (LXX. ὥσπερ οἱ ἄφρονες. 2 Codd. כְּ). 37, 10 (nonnulli codd. כְּ). Jes. 44, 4: בְּבֵין חָצִיר *sicut in gramine* (LXX. ὡς. Codd. et Editt. כְּ). 48, 10 (Hieron. *quasi argentum*). Ps. 37, 20. 39, 7. 102, 4. Zach. 10, 5. (Codd. et Targ. כְּ) Hos. 10, 15. (Ita arab. في, v. c. يمشي في البرنسا incedit more vulgi. Schult. Opp. min. p. 71).

9) *pro*, de pretio, praemio et permutatione (quae significatio pendet e locali, cf. lat. *loco*, et *pro* pro ante, germ. *anstatt*, et *für* in antiquiore lingua pro *vor* et versa vice). Gen. 29, 18: *serviam tibi septem annos pro Rahela* בְּרָחֵל. Vers. 20. 27. Jes. 7, 23: *mille vites* בְּאֶלֶף כָּסֶף *mille siclorum pretium*

aequantes. Eccl. 4, 9. Thren. 1, 11. 2 Sam. 24, 24. Hos. 12, 13. Cant. 8, 7. 11. Deut. 19, 21: נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן בְּעַיִן *vita pro vita, oculus pro oculo* (cf. Cor. 5, 49). Inde בְּנַפְשׁוֹתָם cum vitae periculo 2 Sam. 23, 17, cf. Jos. 23, 11. בְּדֵי pr. pro satietate, necessitate. (Saepe ita ب Arabum).

10) Est respicientis ad aliquid, rationem habentis rei: a) *quod attinet ad* 1 Reg. 5, 22. b) *propter.* Gen. 18, 28: בַּחֲמִשָּׁה *propter quinque illos.* Ex. 10, 12. 2 Reg. 14, 6. Jon. 1, 14. בַּמָּה quare? בַּאֲשֶׁר eo quod, ob (id) quod, בִּגְלַל, בִּדְבַר ob rem, causam, propter. (Arab. ب propter Cor. 81, 9, بِمَا propterea quod. c) *de,* post verba gaudendi (שָׂמַח, גִּיל, עָלַץ), audiendi (שָׁמַע Iob. 26, 14), sciendi (Jer. 38, 24), impr. loquendi, ut דִּבֵּר בְּ locutus est de aliquo, maxime (quae est mortalium *φιλανθρωπία*) secus et male; עָנָה בְּ testatus est de aliquo, maxime contra eum, in fraudem et detrimentum eius.

C) Tertium genus, germ. *mit* reddendum, quod Beth *societatis et instrumenti* vocari potest (nimis circumscripta enim Rabbinorum illa appellatio) pariter atque alterum, a *viciniae* notione proficiscitur, et hos comprehendit significatus:

1) *cum* a) de societate. Num. 20, 20: בְּעַם כָּבֵד *cum populo multo.* Jes. 8, 16: בְּלִמֻּדָי *cum cultoribus meis* i. e. adhibitis cultoribus meis. 1 Reg. 10, 2. Jer. 41, 15. 11, 19: עֵץ בְּלַחְמוֹ *arbor cum fructu suo.* Saepe de eo, quod manu gerimus, Gen. 32, 11: *cum scipione meo* (בְּמַקְלִי) *transii hunc Jordanem.* Ex. 8, 1. 13. Jes. 7, 24. Inde בְּלֹא, בְּבְלִי, בְּאֵין sine. Spec. α) verbis *eundi* postpositum, his *afferendi* vim tribuit, ut בּוֹא בְּ venire cum aliqua re i. e. eam adferre, קִדֵּם בְּ obviam venit cum i. e. obviam tulit. V. יָרַד, פָּקַד, et de Sacy gr. arabe I, 355. β) Quemadmodum dicitur *cum multis* (בְּרַבִּים) *veniunt contra me* (Ps. 55, 19), et *cum paucis relicti estis* (Deut. 28, 62) i. e. pauci vestrum relicti sunt, in quibus nemo facile haerebit, ita etiam dicitur Num. 13, 23: *portabant eam* (uvam) *in vecte* בִּשְׁנַיִם *cum duobus* (zu zwey, selbst zweyte), ubi duo tantum portabant (Vulg. *duo viri*). b) de *auxilio.* Ps. 18, 30: בְּךָ אָרֻץ גְּדוּד *tecum adoriebar turmas.* 60, 14. Jes. 26, 13. Ps. 44, 10: לֹא תֵצֵא בְּצִבְאוֹתֵנוּ *non proficisceris* in bellum *cum exercitibus nostris.* c) Substantivis attributa, maxime virtutes et vitia, significantibus praemissum adverbiis circumscribendis inservit, ut בְּחִפָּזוֹן *cum festinatione,* festinanter Ex. 12, 11, בְּתָמִים *cum integritate,* integre, בִּתְבוּנָה prudenter, בְּאָשְׁרִי cum felicitate mea i. e. feliciter Gen. 30, 13. Ps. 29, 4: *vox Dei* est *cum robore* i. e. robore praedita.

2) Usurpatur de *instrumento,* ubi latine Ablativo utimur, ut בַּחֶרֶב gladio Jos. 10, 11, בְּרַגְלַיִם pedibus Ex. 34, 18, clamare gutture (בְּגָרוֹן) Jes. 58, 1; de *intercessore* (lat. per) ut בְּמֹשֶׁה per Mosen, בְּיַד מֹשֶׁה per manum Mosis (arab. بالنبى); it. de *causa efficiente* v. c. deficere fame (בָּרָעָב) Thren. 2, 19, igne (בָּאֵשׁ) cremare Lev. 8, 32, iussus est a Deo (בַּיהוָה) Num. 36, 2, הִתְנַבֵּא בַּיהוָה, בַּבַּעַל per Deum, per Baalem vaticinatus est i. e. Deo, Baale inspirante, it. post passivum Num. 36, 2. Jes. 45, 17.

3) *cum* pro *licet,* ut germ. *bey* alle dem, lat. *in* summa bonorum civium copia. בְּכָל־זֹאת cum omnibus istis i. e. his non obstantibus, nihilo minus. Jes. 9, 11. 16. 20. 10, 4. 47, 9. Iob. 1, 22. Num. 14, 11: בְּכֹל־הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי *non obstantibus omnibus signis, quae edidi,* cf. arab. بِمَا licet, quamvis Cor. 9, 25. Vicina est formula

בְּזֹאת hoc concesso i. e. *ea lege* Gen. 34, 22. 1 Sam. 11, 2.

D) Separatim tractare placet Arabum et Hebraeorum incertae originis idioma de *Beth essentiae* s. pleonastico (با الزيادة). Atque Arabes quidem illud praeponere amant praedicato, maxime ubi participio vel adiectivo illud continetur, eoque negativo, interrogativo, positivo; rarius praeponitur substantivo (Ham. ap. Schult. ad Prov. 3, 26), nunquam subiecto. Prope igitur accedit usus eius ad usum accusativi post verbum substantivum positi, ut promiscue dicere possis ما الله غافلا et ما الله بغافل *Deus est negligens;* prius explicandum Deus (non se gerit) tanquam negligens (cf. gall. en, en honnête homme), posterius: Deus non (se gerit) negligentem.

Eadem vero longe plurimorum in V. T. exemplorum est ratio, atque hic בְּ particulae usus ad usum eius in comparando (B, 8) prope accedit. Ex. 6, 3: *apparui Abrahamo* בְּאֵל שַׁדָּי *tanquam deus omnipotens.* Jes. 40, 10: הִנֵּה אֲדֹנָי יָבוֹא בְּחָזָק *ecce Dominus veniet tanquam robustus.* Ex. 32, 22: *novisti populum* כִּי בְרָע הוּא *quod malus est* (Vulg. pronus ad malum). Eccl. 7, 14: בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב *die laeto sis laetus.* Prov. 3, 26: יְהוָה יִהְיֶה בְכִסְלֶךָ *Jehova erit spes tua.* Ps. 68, 5: בְּיָהּ שְׁמוֹ *nomen eius est Jah* (Jon. יָהּ שְׁמֵיהּ. Etiam LXX. Syr. Vulg. omittunt בְּ, cf. Jes. 47, 4. 48, 2). Jes. 26, 4: כִּי בְּיָהּ יְהוָה *nam Jah* (i. e. *aeternus, sibi constans*) *est Jehova.* De singulis quibusdam exemplis alii aliter indicabant, totum vero idioma linguae hebraeae plane abiudicare frustra conati sunt Ewaldus (gr. hebr. p. 607) et, qui eum sequitur, Winerus in Lex. hebr. p. 109. Quanquam hoc certum est, non pauca exempla, quae huc referuntur, ad hoc idioma non pertinere, et aliter explicanda esse. Ita Hos. 13, 9: שִׁחֶתְךָ יִשְׂרָאֵל כִּי בִי בְעֶזְרֶךָ Vulg. quidem reddit: *perditio tua, Israël: tantummodo in me auxilium tuum,* sed coll. 7, 13 interpretandum: *id perdidit te, Israël, quod contra me, auxiliatorem tuum* fuisti s. rebellasti. 1 Reg. 13, 34 redde: *eamque ob causam* (בַּדָּבָר הַזֶּה) *in culpam incidit domus Jerobeami.* Tria sunt exempla, eaque in sequiore Hebraismo, in quibus בְּ omnino subiecto praeponi videtur: Esr. 3, 3: כִּי בְּאֵימָה עֲלֵיהֶם (nisi duae constructiones אֵימָה עֲלֵיהֶם et בְּאֵימָה הֵם coaluerunt). 1 Par. 9, 33: כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה עֲלֵיהֶם בַּמְּלָאכָה (ubi tamen reddi potest: *iis incumbebat* esse *in opere*). 7, 23: כִּי בְרָעָה הָיְתָה בְּבֵיתוֹ *quia calamitas fuerat in domo eius.* Fortasse hic inferioris aetatis Soloecismus erat.

Sq. Inf. בְּ circumscribit Gerundium, ut בִּשְׂחוֹק in ridendo Prov. 14, 13, et vulgo coniunctionibus exprimitur, nominatim a) *dum* (*indem* cf. A, 1 de tempore usurpatum) Num. 35, 19: בְּפִגְעוֹ *dum incurrit in eum.* Prov. 30, 32. Cant. 5, 6. Esth. 2, 8. b) *quum, postquam* (cf. A, 3 de tempore absoluto) sq. Plusquampf., ubi Infinitivus vim Praeteriti habet. Gen. 33, 18: בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם *quum venisset ex Mesopotamia.* 2, 4. Ex. 3, 12. Jes. 20, 1. Iob. 42, 10. c) *eo quod* (cf. B, 9). בְּעָזְבָם eo quod reliquerunt. 2 Paral. 28, 6. d) *si, etsi, licet* (cf. C, 3). Ps. 46, 3: בְּהָמִיר אָרֶץ *etsi transformaretur terra.* Jes. 1, 15.

Not. Satis probabilis est vetus Grammaticorum opinio, בְּ decurtatum esse ex בֵּי, בֵּית *in domo, in* (ut לְ ex אֶל, מִ ex מִן): etenim 1) ipsum בֵּי (syr. ܒܝ) non solum *domus,* sed etiam *in* particulae

potestatem habet passim in Targg. ut Cant. 1, 9. 2, 15; 2) hodieque in Oriente vocabulum بيت in nominibus geographicis saepe decurtatur in بى ,با ,ب, ut بزمّار pro بيت زمّار (v. not. nostr. ad Burckhardti itin. Syr. I, 491); 3) eiusdem vero contractionis in ipso V. T. exemplum habes in בְּעֶשְׁתְּרָה pro בֵּית עַשְׁתָּרָה domus Astartes, cf. *Bebeten* ap. Euseb. et Hieron. pro Beth Beten; 4) similem rationem habent Persae, qui promiscue utuntur formis separatis بِه *in*, بَا *cum* et inseparabili ب. Adde arab. ڨ prob. pro ڨى, et alia etiam vcc. non minus violenter contracta, ut בֵּן (v. בִּרְקָר), et בֵּיא, unde בֵּיא הִלֹּם ,בֵּי הִלֹּם, chald. בְּהִנָּם, arab. جَهَنَّم. Sunt, qui potius ex בֵּין ortum putent, sed huius vc. decurtati alia vestigia non exstant, nec significatus satis aptus. Caeterum de partt. praefixarum origine vide Gramm. nostr. hebr. ed. 9. §. 87.

בְּ chald. i. q. hebr. ut *in* coelo, *in* somnio Dan. 2, 19. 28, *in* vasibus bibere Dan. 5, 2, dari *in* manum, *ope* manuum 2, 34 cet.

בִּאָה f. introitus Ez. 8, 5, a rad. בּוֹא intravit.

בְּאוּשׁ adj. chald. *malus* Esr. 4, 12. Rad. בְּאֵשׁ.

בָּאַר in Kal inusit. Arab. بَأَرَ *fodit*, spec. puteum, foveam. Radd. vicinae sunt בּוּר ,בָּרַר, arab. فَارَ fodit (paulo longius absunt בָּרָא, בָּרָה), lat. *forare*, nostr. *bohren*. Cf. בּוֹר ,בֹּאר ,בְּאֵר.

Pi. 1) *insculpsit* litteras lapidi, sq. עַל Deut. 27, 8. Hab. 2, 2. 2) *explicavit, declaravit*, pr. eruit sententiam, erutamque exposuit. Deut. 1, 5. Derivata statim sequuntur, praeter בּוֹר ,בְּרִי ,בְּרוֹתַח s. בְּרוֹתַי.

בְּאֵר pl. בְּאֵרוֹת cstr. בְּאֵרוֹת (Gen. 14, 10) f. 1) *puteus* (arab. بِئْر, syr. ܒܐܪܐ ,ܒܐܪ id.) Gen. 24, 11. 20. 26, 19. 20. 21 cet. saepe plenius בְּאֵר מַיִם Gen. 21, 19, בְּאֵר מַיִם חַיִּים 26, 19. Distinguitur a fonte (עַיִן) in terrae superficie vel e rupe effluente: potest tamen *puteus* (בְּאֵר) etiam *fons* (עַיִן) vocari v. Gen. 16, 7 coll. 14. 24, 11. 13. 16. De puteis bituminis Gen. 14, 10. 2) *fovea* Ps. 55, 24. 69, 16. 3) n. pr. a) stationis Israëlitarum in finibus Moabitidis Num. 21, 16—18, prob. eiusdem loci, qui Jes. 15, 8 plenius vocatur בְּאֵר אֵלִים *puteus heroum*. b) oppidi Palaestinae. Iudd. 9, 21.

בְּאֵר אֵלִים v. בְּאֵר no. 3, a.

בְּאֵר לַחַי רֹאִי (puteus vitae visionis i. e. ubi post Dei *visionem* nihilo minus *vita* servata est, cf. Iud. 6, 22 sq.) n. pr. putei in finibus australibus Palaestinae. Gen. 16, 14. 24, 62. 25, 11. Etymon supra indicatum ab ipso sacro scriptore proponitur Gen. 16, 14: spretis vocalibus putei nomen fuisse coniiceris בְּאֵר לְחִי רָאִי *puteus maxillae* i. e. rupis (Iudd. 15, 19) vel regionis (cf. عارضة maxilla, regio) speciosae.

בְּאֵר שֶׁבַע (puteus iurisiurandi sec. Gen. 21, 31. 26, 33, sed vide infra) n. pr. oppidi antiqui in australibus Palaestinae finibus siti (2 Sam. 24, 7), unde, si termini terrae sanctae describendi sunt: מִדָּן עַד־בְּאֵר שָׁבַע Iudd. 20, 1, si fines regni Judae: מִגֶּבַע עַד־בְּאֵר שָׁבַע 2 Reg. 23, 8. Etiamnum Seetzenius ibi quinque *septem*ve puteos *Szabéa* dictos cum valle cognomine reperiri tradit (v. Zach Correspondenz 17, 141).

בְּאֵרָא (puteus, fons) n. pr. m. 1 Par. 7, 37.

בְּאֵרָה (id.) n. pr. m. 1 Par. 5, 6.

בְּאֵרוֹת (putei) n. pr. oppidi Gibeonitarum (Jos. 9, 17), postea Benjaminitarum (Jos. 18, 25. 2 Sam. 4, 2), post exilium etiamtum superstitis et habitati (Esr. 2, 25. Neh. 7, 29). N. gent. est בְּאֵרֹתִי 2 Sam. 4, 2. 23, 37, et contr. בֵּרֹתִי 1 Par. 11, 39. Cf. infra בֵּרוֹתַי.

בְּאֵרֹת בְּנֵי־יַעֲקָן (putei Iakanitarum) n. pr. stationis Israelitarum in deserto Deut. 10, 6, in loco gemino Num. 33, 31 ellipt. בְּנֵי יַעֲקָן.

בְּאֵרִי (q. d. fontanus) n. pr. m. 1) patris Hoseae, Hos. 1, 1. 2) Gen. 26, 34.

בֹּאר (per Syriasmum pro בְּאֵר) i. q. בּוֹר, quae forma usitatior est, *cisterna* 2 Sam. 23, 15. 16. 20 in Chothibh, ubi Keri et 1 Par. 11, 17. 18. 22 בּוֹר, cf. hist. ling. hebr. p. 40. not. 46. Plur. בֹּארוֹת Jer. 2, 13.

בָּאַשׁ fut. יִבְאַשׁ 1) *male oluit, foetuit* Ex. 7, 18. 21. 8, 10. 16, 20. Cf. בְּאֹשׁ. 2) i. q. chald. *malus, malae indolis fuit*, v. בְּאוּשׁ, בְּאֻשִׁים, בָּאְשָׁה, et Hiph. no. 3, arab. بؤس strenuus, audax [pr. malus] fuit, germ. *böse*. Male olendi potestas ab Orientalibus, ut emunctae naris hominibus, saepe ita transfertur ad malam indolem, pariter atque bonus odor ad bonitatem et iucunditatem, cf. בָּסַם bene oluit et ܒܣܡ iucundus fuit, טוֹב bonus fuit et طاب bene oluit al.).

Niph. *foetidus* et metaph. *invisus, odiosus* factus est, invidiam subiit, c. c. בְּ et אֶת (אֵת) pers. 1 Sam. 13, 4. 2 Sam. 10, 6. 16, 21, cf. *être en bonne, en mauvaise odeur*.

Hiph. 1) *foetidum reddidit* Eccl. 10, 1 et metaph. *in odium et invidiam vocavit* c. בְּ pers. Gen. 34, 30. Plenius Ex. 5, 21: הִבְאַשְׁתֶּם אֶת־רֵיחֵנוּ *foetidum fecistis odorem nostrum* i. e. in invidiam vocastis nos. 2) intrans. *foetuit* (pr. tamen: foetorem produxit, excitavit, Gestank erregen). Ex. 16, 24. Ps. 38, 6, metaph. odiosus fuit c. בְּ 1 Sam. 27, 12. 3) *male egit*, ut syr. ܐܒܐܫ. Prov. 13, 5: *sermones falsos odit iustus* רָשָׁע יַבְאִישׁ וְיַחְפִּיר *impius male et turpiter agit* (mendacia effutiendo).

Hithpa. i. q. Niph. c. c. עִם 1 Par. 19, 6.

Derivv. sequuntur praeter בְּאוּשׁ.

בְּאֵשׁ chald. *malus fuit*, sq. עַל *displicuit* Dan. 6, 15.

בְּאֹשׁ (*bĕosch*) m. *foetor* Amos 4, 10, c. Suff. בָּאְשׁוֹ, בָּאְשָׁם Joel 2, 20. Jes. 34, 3.

בְּאֻשִׁים nonnisi in Plur. Jes. 5, 2. 4 uvae *malae*, acidae et immaturae, *labruscae*, ut recte Hieron., Jarchi *lambrusques*. Kimchi: ענבים כבאשים, Saad. ענבים רעים. Aqu. *σαπριαί*. Symm. ἀτελῆ. Eundem usum habemus in Mischna Maaseroth I §. 2, ubi pro אבשים legendum esse באשים ex Tanchumi Hieros. glossa ms. colligitur. Uberius de hoc vc. disputavimus in Comment. ad Jes. I, p. 230. II, 364, et ferme receptam apud recentiores sententiam, ex qua *aconitum, napellum* intelligunt, mero Ol. Celsii (Hierobot. II, p. 199) errore niti, ostendimus.

בָּאְשָׁה f. *herba mala, inutilis*, Unkraut. Iob. 31, 40.

בָּאתַר chald. *post*, v. sub vc. אֲתַר.

בָּבָה f. (v. Kamez impuro) pr. *cavitas, foramen* (a rad. נָבַב, pro נְבָבָה, נִבְאָבָה), inde *porta*, ut arab. باب. Frequentant vc. Hebraei in

una locutione בָּבַת עַיִן *porta oculi* i. e. pupilla, quae re vera aditus et porta est oculi interioris. Zach. 2, 12. Congruit ܒܒܬܐ ܕܥܝܢܐ, chald. בָּבָא, בַּבְתָּא. Olim aliud etymon sequebar, quod non minus habet, quo se defendat. Possit enim בָּבַת pro בְּאֲבָאָה esse i. q. بوبو puellus, syr. ܒܒܘܬܐ (ab onomatop. بابا παππάζειν) idque translatum esse ad pupillam, quemadmodum אִישׁוֹן q. v.

בֵּבַי n. pr. m. Esr. 2, 11. 8, 11. Neh. 7, 16 (pehlev. *bab* patrem notat).

בָּבֶל (i. e. confusio, pro בַּלְבֵּל a rad. בָּלַל Gen. 11, 9, cf. syr. ܒܠܒܠ confusio sermonis, balbutitio, et de altera littera abiecta טוֹטֶפֶת pro טַפְטֶפֶת Lehrgeb. 134. 869; al. i. q. باب بل porta i. e. aula Beli) n. pr. *Babylon*, antiquissima et nobilissima Asiae urbs, Babyloniae metropolis Gen. 10, 10. 2 Reg. 17, 24. 20, 12 sq. Mich. 4, 10 cet., sub gr. lat. 32°, 32′ in utraque Euphratis ripa exstructa, cuius ruinae etiamnum in urbis Hellae (حلّة) vicinia supersunt, nuper doctius et accuratius descriptae et illustratae. Vid. Herod. 1, 178. 183. Strabo XVI, 1 §. 6. Ker Porter Travels II, p. 283 sq. Heeren hist. Werke XI, 158 sq. Encycl. germ. v. Babylon. Urbis nomen translatum est ad *Babyloniam* provinciam Ps. 87, 4. 137, 1. Jes. 14, 4, unde saepe מֶלֶךְ בָּבֶל rex Babyloniae, quod quidem nomen etiam Persiae regibus tribuitur, ut Cyro Esr. 5, 13, Artaxerxi Neh. 13, 6, cf. אַשּׁוּר.

בַּבְלִי chald. plur. emphat. בַּבְלָיֵא *Babylonii* Esr. 4, 9.

בַּג vocabulum persicum *cibum* designans (باه, arab. باج scriptum, cf. φαγεῖν, et phryg. βέκος panis Herod. 2, 2), in composito פַּתְבַּג (q. v.) obvium, praeterea Ez. 25, 7 Chethibh: וּנְתַתִּיךָ לְבַג לַגּוֹיִם *dabo te cibum populis.* Vereor tamen, ut, quod in textu legitur, non magis genuinum sit, quam quod ibid. 47, 13 scribitur גֵּה pro זֶה (hic), et collatis similibus formulis Jer. 15, 13. 17, 3, maxime Ez. 26, 5. 34, 28, nullus dubito, quin cum Verss. antiquis reponendum sit לָבַז *in praedam.*

בָּגַד fut. יִבְגֹּד, semel יִבְגַּד (Mal. 2, 10) pr. texit (unde בֶּגֶד stragula, vestis), inde 1) *tecte, fraudulenter, perfide egit.* (Verba enim tegendi, abscondendi saepe referuntur ad fraudem et perfidiam, cf. لبس texit, vestivit, dissimulavit, sam. ࠁࠂࠃ fraudavit c. c. ב Ex. 21, 8; قبع קָבַע texit, abscondidit se, unde קָבַע, it. defraudavit; cf. מָעַל, דָּגַל et دجل, ختل). Ponitur absol. 1 Sam. 14, 33. Iob. 6, 15, saepius sq. בְּ pers. (cf. בְּ B, 6) *perfide deseruit* eum Iudd. 9, 23. Thren. 1, 2, nominatim amicum Thren. l. c., coniugem Ex. 21, 8, Deum Hos. 5, 7. 6, 7, raro sq. מִן Jer. 3, 20, et acc. Ps. 73, 15: הִנֵּה דוֹר בָּנֶיךָ בָגָדְתִּי *ecce familiam filiorum tuorum perfide desererem.* Part. בּוֹגֵד, Plur. בֹּגְדִים *qui perfide* a Deo *defecerunt, impii* (LXX. παράνομοι). Prov. 2, 22. 11, 3. 6. 13, 2. 15. Ps. 25, 3. 59, 6. Jer. 9, 1. 2) *oppressit, afflixit, rapuit* i. q. גָּזַל, עָשַׁק, c. c. בְּ. Jes. 21, 2: הַבּוֹגֵד בּוֹגֵד וְהַשּׁוֹדֵד שׁוֹדֵד *raptor rapit et vastator vastat.* 24, 16: בֹּגְדִים בָּגָדוּ וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ *raptores rapiunt et rapinam rapiunt raptores.* 33, 1. De petulantia dr. Hab. 2, 5.

בֶּגֶד in Pausa בָּגֶד, c. Suff. בִּגְדוֹ, בִּגְדֵי (qs. a בֶּגֶד) Plur. בְּגָדִים, בִּגְדֵי, semel בִּגְדוֹתֶיךָ Ps. 45, 9 m. (semel fem. Lev. 6, 20) 1) *stragula, pannus,* quo aliquid involvitur Num. 4, 6—13, de stragulis

lecti 1 Sam. 19, 13. 1 Reg. 1, 1. — 2) *vestis* Gen. 39, 12. 13. 15. 41, 42, impr. pretiosa 1 Reg. 22, 10. 2 Par. 18, 9. LXX. ἱμάτιον, στολή. — 3) *perfidia* Jer. 12, 1. — 4) *rapina* Jes. 24, 16.

בְּגָדוֹת pl. fem. *perfidiae* Zeph. 3, 4, ad formam אֵבֶד, cf. Lgb. §. 120, 4.

בָּגוֹד (cum Kamez impuro, Lehrgeb. §. 120, 3) f. בָּגוֹדָה adj. *perfidus* Jer. 3, 7. 10.

בִּגְוַי n. pr. viri principis cum Serubabele ex exilio reducis. Esr. 2, 2. 14. 8, 14. Neh. 7, 19 (fort. agricola, hortulanus, chald. בְּגָאֵר agricola, ܒܓܐ hortus, quod adeo in Persismum transiit, باغ *bagh* hortus).

בִּגְתָא (fort. hortus, hortulanus, v. בִּגְוַי) n. pr. eunuchi in aula Xerxis. Esth. 1, 10.

בִּגְתָן (id.) id. Esth. 2, 21, et בִּגְתָנָא 6, 2.

I. **בַּד** m. pr. *separatio, res separata*, a rad. בָּדַד no. I. Hinc 1) *pars* Ex. 30, 34: בַּד בְּבַד *pars sicut pars* i. e. aequis portionibus. In Plur. בַּדִּים spec. partes corporis i. e. *membra* Iob. 18, 13. 41, 4, arboris i. e. *rami* (cf. gr. κῶλα) Ex. 17, 6. 19, 14, inde *vectes* Ex. 25, 13 sq. Num. 4, 6 sq. Metaph. *vectes urbis* de principibus Hos. 11, 6. — In Sing. c. Praef. לְבַד a) adv. *separatim, seorsum*, gall. *à part.* Ex. 26, 9: *quinque aulaea separatim* (לְבַד) *et sex aulaea separatim* (לְבַד). 36, 16. Saepe hoc significatu additur suffixum personae. Gen. 21, 28: *collocabat Abrahamus septem agnos* לְבַדְּהֶן *separatim.* 30, 40. 32, 17. 43, 32 cet. Frequentius etiam b) לְבַד c. Suff. est i. q. *solus, a, um.* Gen. 2, 18: לֹא־טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ *non est bonum, hominem esse solum* pr. in separatione sua. אָנֹכִי לְבַדִּי ego solus Num. 11, 14, אַתָּה לְבַדֶּךָ Ex. 18, 14, יַעֲקֹב לְבַדּוֹ Gen. 32, 25, הַכֹּהֲנִים לְבַדָּם Gen. 44, 20, etiam post casus obliquos, ut Dat. לְךָ לְבַדְּךָ tibi soli Ps. 51, 6, Gen. Ps. 71, 16: צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ pr. iustitia tui, tui solius i. e. *tua solius iustitia.* c) adv. restringendi: *solum, tantum*, in sequiore Hebraismo Eccl. 7, 29. Jes. 26, 13. d) sq. מִן abit in Praep. *praeter* Exod. 12, 37: *praeter parvulos.* Num. 29, 39. Jos. 17, 5, sq. עַל Esr. 1, 6. Idem valet מִלְּבַד Gen. 26, 1. Num. 17, 14, c. Suff. מִלְּבַדּוֹ praeter eum Deut. 4, 35, מִלְּבַד אֲשֶׁר praeter (id) quod Num. 6, 21.

2) Spec. *filum* coll. *fila*, nostr. *Zwirn, Garn* (cf. אֵטוּן), maxime linea, inde *linteum* album, et subtile Ex. 28, 42. 39, 28. Lev. 6, 3. Plur. בַּדִּים vestes linteae Ez. 9, 2 sq. Dan. 10, 5. (Arab. بَزٌّ byssus).

II. **בַּד** Plur. בַּדִּים (a rad. no. II.) 1) *nugae, mendacia, magnifica verba* Iob. 11, 3. Jes. 16, 6. Jer. 48, 30. 2) i. q. אַנְשֵׁי בַדִּים *mendaces*, de hariolis et pseudoprophetis. Jes. 44, 25. Jer. 50, 36.

בָּדָא 1) pr. *finxit, effinxit*, de figulo, quam potestatem servavit Zabiorum dialectus in ܒܪܐ. 2) *excogitavit, commentus est* 1 Reg. 12, 33 (bene LXX ἐπλάσατο). Neh. 6, 8, utrobique sequ. מִלִּבּוֹ. Part. c. Suff. בּוֹדָאם per Syriasmum pro בּוֹדְאָם Neh. l. c. Arab. بَدَأَ incepit, exorsus est. IV. novum quid protulit, primus fecit et excogitavit, cf. بدع I. IV. commentus est, finxit.

I. **בָּדַד** 1) pr. *disiunxit, divisit, separavit*, ut arab. بَدَّ. (Dissecandi, discerpendi, hinc dividendi notio tum in stirpe monosyllaba בַּד, tum in vicinis iisque durioribus בַּת, פַּד, פַּת inest, varie tem-

perata, cf. בָּדַל, בָּתַּח; בָּדַק, בָּזַל; פָּתַח, פָּתַת; פָּרַד, פָּרַת; בָּתַק, בָּתַר, פָּתַר, פָּתַע, פָּתַת. Cognata est syllaba בז, בץ, פץ, de qua vide בזז, בָּצַע). 2) *separavit se, solitarius fuit.* Part. בּוֹדֵד *solitarius.* Ps. 102, 8. Hos. 8, 9. Jes. 14, 31.

Derivata sunt בַּד no. I et בָּדָד.

II. בָּדַד i. q. בָּטָא (q. v.), *βαττολογεῖν, blaterare, nugari,* unde בַּד no. II.

בָּדָד m. *separatio* i. q. בַּד no. I. Inde in Acc. adv. *seorsum* Lev. 13, 46, *solitarie,* quod latine plerumque adiectivo *solus, a, um* exprimitur. Jes. 27, 10: עִיר בְּצוּרָה בָּדָד *urbs munita* stat *sola* i. e. derelicta. Deut. 32, 12: יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ *Jehova solus ducebat eum.* It. לְבָדָד solitarie pro *solus, a, um.* Num. 23, 9. Ps. 4, 9. Mich. 7, 14.

בְּדַד (separatio, pars) n. pr. m. Gen. 36, 35.

בַּדֵּי v. דַּי.

בֵּדְיָה (pr. בְּאֵר יָהּ in tutela Jehovae) n. pr. m. Esr. 10, 35.

בְּדִיל m. 1) *stannum* i. e. plumbum nigrum, quod in fodinis invenitur argento mixtum, et vi ignis ab eo *separatur,* nostr. *Werk.* Plin. H. N. 34, 16. Jes. 1, 25: אָסִירָה כָּל־ בְּדִילָיִךְ *removebo omnia stanna tua* i. e. spurias et impuras metalli partes. 2) *plumbum album,* nostr. *Zinn.* Num. 31, 22. Ez. 22, 18. 20. 27, 12.

בָּדַל in Kal inusit. vic. radici בָּתַל بتل *separavit, discrevit.*

Hiph. 1) *separavit, disiunxit* Lev. 1, 17, ut duo loca velo, pariete, muro Ex. 26, 33. Ez. 42, 20. Gen. 1, 6, res antea permixtas Gen. 1, 4. 2) Translate ad animum: *discrevit, distinxit* res diversas. Lev. 10, 9. 10: *vinum et temetum ne bibatis . . . . . ut discernere possitis sacrum et profanum.* 11, 47. 20, 25. In utraque hac significatione (no. 1. 2) sequitur בֵּין — וּבֵין Gen. 1, 4. 7. Ex. 26, 33, בֵּין — לְבֵין Jes. 59, 2, בֵּין — לְ Gen. 1, 6. 3) *seiunxit* a reliquis, *selegit* ex iis, in bonam partem, sq. מִן Num. 8, 14. 16, 9. Lev. 20, 24. 26, it. sq. לְ rei, cui aliquid destinatur, 1 Reg. 8, 53, etiam omisso מִן Deut. 4, 41. 10, 8. 1 Par. 25, 1, absol. Deut. 19, 7. Ez. 39, 14. 4) *seclusit, segregavit,* ut turbam miscellam a populo, sq. מִן Neh. 13, 3, מֵעַל Jes. 56, 3. Additur לְרָעָה Deut. 29, 20, ut saepe locutionibus mediis.

Niph. 1) pass. Hiph. no. 3, *seiunctus est, seiunxit se,* sq. מִן Esr. 6, 21. 9, 1. 10, 11, it. *selectus est* Esr. 10, 16, sq. לְ ad aliquid 1 Par. 23, 13. 2) pass. Hiph. no. 4 *seclusus est,* Esr. 10, 8. 3) *discessit* e loco sq. מִן loci Num. 16, 21, sq. אֶל discessit in partes alicuius 1 Par. 12, 8.

Nomm. derivata sunt: בְּדִיל, מִבְדָּלוֹת et

בָּדָל m. *pars, particula,* semel sq. אֹזֶן de particula auris. Am. 3, 12.

בְּדֹלַח merx quaedam pretiosa, Gen. 2, 12 aurum inter et gemmas commemorata, Mannam arabicam specie referens (Num. 11, 7), quae posterior granis squamulisque candidis constans pruinae alibi comparatur (v. Ex. 16, 14. Num. l. c.), auctore tamen Burckhardto (itin. in Syriam p. 954 vers. germ.) coloris est subflavi. E vett. intpp. *βδέλλιον, bdellium* intelligunt Aqu. Symm. Theod. Vulg. Josephus (Archaeol. III, 1 §. 6), quae lacrima est arboris in Arabia, India ac Babylonia nascentis subalbida, resinosa, pellucida, ad thuris colorem vergens, quae fracta cerei apparet coloris, granis thuris, sed crassioribus. Plin. H. N. 12, 9 s. 19. Congruunt varia eius nomina, *μάδελχον, βδολχόν* (quod tamen coniectura nititur, v. Diosc. 1, 71 al. 80), *βδέλλα, βδέλλιον:* contra bdel-

sat. conj. Kal, ferme in omnibus significationibus 1) *introduxit, induxit* in domum Gen. 43, 17, navem Gen. 6, 19, terram Ex. 6, 8, spec. *uxorem duxit* Iudd. 12, 9 (v. Kal 1, b), הֵבִיא בְמִשְׁפָּט *in ius vocavit* Iob. 14, 3. Eccl. 11, 9 (v. Kal 1, c), הוֹצִיא וְהֵבִיא *eduxit et reduxit* populum i. e. in bellum et e bello, de rege alioque duce militari Num. 27, 17. 1 Par. 11, 2 (v. Kal 1, d), *ingredi* i. e. *occidere iussit* solem Amos 8, 9 (v. Kal 1, g). De inanimatis, *invexit* proventum in horrea 2 Sam. 9, 10, *tulit intro, intulit* (LXX. εἰςφέρω) Gen. 27, 10. Lev. 4, 5. 16 cet., *inseruit, immisit*, ut manum in sinum Ex. 4, 6, vectes in annulos Ex. 25, 14. 26, 11.

2) *adduxit*, pr. de animatis, sq. אֶל, לְ *ad* aliquem Gen. 2, 19. 22. 43, 9. 44, 32, *advocavit, admisit* Esth. 5, 10. 12. Transfertur ad res inanimatas a) *attulit* Gen. 27, 10. 30, 14. 31, 39. 33, 11. 2 Par. 9, 10. Gen. 37, 2: וַיָּבֵא אֶת־דִּבָּתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם *er trug dem Vater böse Gerüchte über sie zu*. b) *obtulit* munus 1 Sam. 9, 7. 25, 27, sacrificium Gen. 4, 4. c) sq. עַל *adduxit super aliquem* malum s. perniciosum quid, ut diluvium Gen. 6, 17, calamitatem Jer. 4, 6. 5, 15. Rarius sq. לְ Jer. 15, 8, et אֶל 32, 42. d) *evenire iussit, eventum dedit* verbis, consilio, vaticinio Jes. 37, 26. 46, 11. Jer. 39, 16. (Cf. Kal 2, e).

3) *duxit, abduxit, secum tulit* 2 Par. 36, 7. Dan. 1, 2. (LXX. ἀποφέρω), inde a) simpl. *tulit* i. q. נָשָׂא. Iob. 12, 6: *qui deum in manu fert* s. gerit (v. אֱלוֹהַּ p. 60). Ps. 74, 5: כְּמֵבִיא לְמָעְלָה ... קַרְדֻּמּוֹת *sicut qui sursum tollit ... secures*, instar lignatoris. b) *reduxit* (cf. arab. باء reversus est. IV. reduxit). Deut. 33, 7: *exaudi, Jehova, vocem Judae* וְאֶל־עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ *et reducas eum ad populum suum*. c) *abstulit* aliquid, *reportavit, adeptus est, sibi conciliavit*, cf. arab. باء sq. بِ 90, 12: וְנָבִא לְבַב חָכְמָה *et piscamur cor sapiens*.

Hoph. הוּבָא 1) pass. Hiph. *introductus est* Gen. 43, 18. 45, 15, *illatus est* Lev. ... 2 Reg. 12, 10 sq., *insertus, missus est* Ex. 27, 7. — 2) Hiph. no. 2. *adductus est* Gen. 2. 9. 14, 2, *allatus est* Gen. 11. Nomm. derivata sunt ... מָבוֹא et מוּבָא, תְּבוּאָה.

בּוּב. Quae ad hanc rad. vulgo referunt, נָבוּב et בָּבָה, ego ... rad. נָבַב.

בְּגַי n. pr. m. fort. persicae ... i. q. בַּבַי.

בּוּז fut. יָבוּז *contemnere, despicere*. Vicinum est בָּזָה. (Utrumque, si quid video, i. q. בוס ... conculcare, quod ad contemtum refertur cf. Prov. 27, 7). ... sq. acc. Prov. 1, 7, saepius ... 12. 13, 13. 14, 21. 23, 9. ... 8, 1. 7. Prov. 6, 30: לֹא יָבוּזוּ לַגַּנָּב *non despiciunt furem* i. e. impunis dimittitur fur, cf. 30, ... — Zach. 4, 10 בַּז in ... praet. ... tur pro בָּז, qs. a בָּזַז. Inde

בּוּז m. 1) *contemtus*. Iob. 12, 5. 34. 2) n. pr. a) filii Nahoris secundi Gen. 22, 21, it. ... et regionis Arabiae desertae Jer. 23. Nom. gent. est בּוּזִי Iob. ... b) m. 1 Par. 5, 14.

בּוּזָה f. *contemtus*, inde qui ... *temtui est, sunt* Neh. 3, 36.

בּוּזִי (Buzo oriundus cf. בּוּז ...) a) n. pr. *Buzi*, pater Ezechielis prophetae et sacerdotis Ez. 1, ...

בּוּךְ rad. in Kal inusit., quae ... *tendi, volvendi*, hinc ... significationem habebat, cf. ... أفك et הָפַךְ vertit, convertit,

יְבַהֲלֵךְ *subitoque pereunt* (creaturae) cf. בֶּהָלָה. Part. fem. נִבְהָלָה subst. *exitium subitum*, cf. נֶחֱרָצָה. Zeph. 1, 18.

Pi. 1) *terrore perculit, perterrefecit* Ps. 2, 5. 83, 16. Dan. 11, 44. Iob. 22, 10, inde *fecit, ut animum desponderet* Esr. 4, 4 Keri. 2) *acceleravit* Esth. 2, 9, et 3) sq. Gerundio i. q. מִהַר *festinavit* (qs. trepidavit) aliquid facere Eccles. 5, 1. 7, 9.

Pu. acceleratus est. Prov. 20, 21 Keri: נַחֲלָה מְבֹהֶלֶת *opes acceleratae* i. e. nimis anxie et festinanter comparatae. Inde מְבֹהָל *celer* Esth. 8, 14.

Hiph. 1) i. q. Pi. no. 1. Iob. 23, 16. 2) i. q. Pi. no. 2 Esth. 6, 14. 3) *deturbavit* aliquem e loco. 2 Par. 26, 20.

בְּהַל chald. in Pe. inusit.

Ithpa. Inf. הִתְבְּהָלָה subst. *festinatio, celeritas*, et praef. בְּ adv. *celeriter* Dan. 2, 25. 3, 24. 6, 20.

Pa. terruit Dan. 4, 2. 16. 7, 15. *Ithpa.* pass. 5, 9.

Deriv. בְּהִילוּ.

בֶּהָלָה f. *terror* Lev. 26, 16. Plur. Jer. 15, 8. Cum art. *terror* κατ' ἐξοχὴν, *exitium repentinum* Jes. 65, 23.

בָּהַם rad. inusit. pr. *clausit*, spec. *os*, inde *obmutuit, mutus* fuit. Arab. بهم IV. clausit. X. mutus fuit, obmutuit. (Inhaeret haec significatio plurimis radd. in ם litteram exeuntibus, quae sonum ore clauso prolatum exprimit, ut דָּהַם, אָלַם, בָּלַם, דָּמַם, דּוּם, שָׁמֵם, cf. lat. *hem*, gr. μύω: aliae in eandem cadentes sonos frementes et susurrantes, itidem ore clauso prolatas [summen, brummen] designant, ut זָעַם, נְאֻם, הָמָה, נָהַם, arab. نهم, βρέμω, fremo, βρυμάομαι, برم).

בְּהֵמָה constr. בֶּהֱמַת c. Suff. בְּהֶמְתּוֹ, בְּהֶמְתְּךָ (qs. a בְּהֶמֶת). Plur. בְּהֵמוֹת, constr. בַּהֲמוֹת f. *bestia* (ita dicta, quia loquela caret), eaque *quadrupes, maior* et *terrestris* (v. tamen Plur. no. 2), arab. بَهِيمَةٌ. Opp. aves et reptilia. Gen. 6, 7. 20. 7, 2. 8. 23. 8, 20. Ex. 9, 25. Lev. 11, 2. Prov. 30, 30: לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה *leo est heros inter quadrupedes.* Spec. valet 1) *quadrupedes domesticas, pecus*, idque collect., ut haec vox latina. Opp. חַיַּת הָאָרֶץ Gen. 1, 24, חַיַּת הַשָּׂדֶה 2, 20. 3, 14, חַיָּה 7, 14. 21. Lev. 25, 7 animalia agrestia, ferae. Complectitur צֹאן et בָּקָר Gen. 47, 18. Lev. 1, 2. Alibi 2) sola *iumenta* significat, ut asinos, camelos, opp. מִקְנֶה Gen. 34, 23. 36, 6. Num. 32, 26. 2 Reg. 3, 17. Cf. Jes. 30, 6. 46, 1. 3) poët. etiam de *quadrupedibus agrestibus* et *feris* usurpatur. Ita in Plur. בְּהֵמוֹת Deut. 32, 24. Hab. 2, 17, maxime sq. הָאָרֶץ Deut. 28, 26. Jes. 18, 6, הַשָּׂדֶה, שָׂדַי 1 Sam. 17, 44. Joël 1, 20, יַעַר Mich. 5, 7.

Plur. בְּהֵמוֹת 1) *quadrupedes*, v. supra; 2) Plur. maiest. (propterea sq. sing. masc.) *quadrupes magna, ingens*, quo nomine Iob. 40, 15 *hippopotamus* insignitur. Hunc enim l. c. et sq. describi, non *elephantum*, ut volebant *Drusius, Grotius, Schultensius, J. D. Michaëlis* ad h. l., *Schoderus* in Hieroz. spec. I, p. 2 sq., nobis persuasum est cum *Bocharto* (Hieroz. II, p. 754 sq.), *Ludolfo* (hist. aethiop. I, 11). Probabiliter autem sub vc. בְּהֵמוֹת latet vox aegyptiaca, hippopotamum designans, paululum inflexa, ut semitica videatur (v. אַבְרֵךְ), Π-ΕϨΕ-ⲘⲰⲞⲨⲦ enim *bovem aquaticum* notat, quo nomine (*bomarino*) etiam Itali hippopotamum insigniunt (v. Jablonskii Opuscc. ed. te Water I, 52).

בֹּהֶן rad. inusit. probabiliter i. q. בָּהַם بهم Conj. IV. *clausit, texit.*

בֹּהֶן m. *pollex* pr. manus Ex. 29, 20

inf. abs. ... fut. יָבֹז *diripuit, praedam egit, praedatus est, spoliavit.* (Arab. بَزَّ Conj. I. VIII. aram. בְּזַז, ܒܙ id. Primaria potestas esse videtur in *dispergendo*, cf. vicinas radd. בָּזָא, בָּזַק, בָּזַר. Inde chald. בַּזְבֵּז dilapidavit, dissipavit, a quo vulgo ducitur נְבִזְבָּה donum largius, v. sub h. v.). Constr. a) absol. Num. 31, 53. 1 Sam. 14, 36. b) c. acc. praedae: *praedatus est aliquid, rapuit, raptumque asportavit.* Gen. 34, 29. Num. 31, 9. Deut. 2, 35. 3, 7. בָּזַז בַּז rapuit praedam Jes. 10, 6. 33, 23. בָּזַז שָׁלָל id. 2 Par. 28, 8. c) c. acc. urbis, regionis, hominum spoliatorum. Gen. 34, 27. Ez. 39, 10. 2 Reg. 7, 16. 2 Par. 14, 13. Jes. 42, 22.

Niph. נָבֹז pl. נָבֹזּוּ inf. et fut. הִבּוֹז, יִבּוֹז *spoliatus est*, pass. Kal litt. c. Amos 3, 11. Jes. 24, 3.

Pu. id. Jer. 50, 37. Derivv. בַּז, בִּזָּה.

בִּזָּיוֹן m. (a rad. בָּזָה) *contemtus* Esth. 1, 18.

בִּזְיוֹתְיָה (contemtus Jehovae) n. pr. oppidi in meridionalibus Judae Jos. 15, 28.

בָּזַק rad. inusit. pr. *sparsit*, ut syr. ܒܙܩ. Arab. بزق est spuit, seminavit, it. ortus est (sol), pr. radios sparsit, in qua radiandi coruscandique potestate vicinum videtur radici בָּרַק (de ז et ר inter se permutatis v. ז). Inde ἅπαξ λεγόμ.

בָּזָק m. Ez. 1, 14 i. q. בָּרָק *fulgur, fulgetrum.* Ita omnes Verss. vett., it. Abulwalides et Kimchius.

בֶּזֶק (fulgur) n. pr. urbis Cananaeae cui imperabat Adoni-besek Iud. 1, 4 sq. 1 Sam. 11, 8.

בָּזַר *sparsit, dispersit, dissipavit* i. q. פָּזַר. Dan. 11, 24. Arab. بزر Conj. II. et بذر seminavit cf. aram. בְּדַר.

Pi. dispersit, in fugam conjecit (hostes) Ps. 68, 31.

בִּזְּתָא n. pr. eunuchi in aula Xerxis Esth. 1, 10, fort. pers. بسته *beste* ligatus sc. membro i. e. spado.

בָּחוֹן m. adj. verbale i. q. בֹּחֵן *explorator* (metallorum) Jer. 6, 27.

בַּחוּן (c. Dag. forti occulto) m. *specula, turris* urbi obsidendae exstructa. Jes. 23, 13 Keri.

בָּחוּר pl. בַּחוּרִים, בַּחוּרֵי (formae קַטּוּל c. Dag. forti occulto, ut distinguatur a בְּחוּרִים) m. *iuvenis*, dictus a praestantia formae (v. infra part. בָּחוּר no. 2): nisi forte hanc significationem repetitam putabis a vicino בָּכַר no. 3, unde arab. بكر virgo. Iudd. 14, 10. 1 Sam. 8, 16. Iuvenem notat maturae aetatis, sed caelibem Ruth 3, 10. Jes. 62, 5. saepe iungitur בְּתוּלָה Deut. 32, 25. Threni. 1, 18. 2, 21 cet. Spec. *iuvenes* dicuntur de *pube bellica*, Jes. 9, 16. 31, 8. Jer. 18, 21. 49, 26. 51, 3. Am. 4, 10. (Cf. גְּדוּד et שָׁכֹל).

בְּחוּרוֹת v. בְּחֻרִים.

בַּחִין Jes. 23, 13 Cheth. v. בַּחוּן.

בָּחִיר m. adj. verb. *electus*, ἐκλεκτός. Nonnisi in formula בְּחִיר יְהוָה Deo electus 2 Sam. 21, 6, de Mose Ps. 106, 23, de populo Israëlitico Jes. 43, 20. 45, 4 (parall. עֶבֶד יְהוָה), de piis prophetisque Jes. 42, 1 (sec. alios de Messia). Plur. de piis Jes. 65, 9. 15, 22. Ps. 106, 43.

בָּחַל I) i. q. גָּעַל no. 3 sq. בְּ *fastidivit*, cf. syr. ܒܚܠ *nauseans*, stomachi fastidio laborans. Zach. 11, 8: נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִי *anima eorum fastidiverat me.* Caeterum haec significatio vel repetita est cognato גָּעַל בְּ, vel a בָּחַן et בָּחַר בְּ sed *reprobandi* potestate.

II) i. q. arab. بخل *avarus fuit.* Inde *Pu.* Prov. 20, 21 in Chethibh: נַחֲלָה מְבֻחֶלֶת *opes avaritia partae.* Vide Schult. animadvv. ad h. l. Vett. Versiones Keri מבהלה vertendo expresserunt.

בָּחַן fut. יִבְחַן 1) *exploravit, examinavit*, maxime metalla (ut syn. צָרַף) Jer. 9, 6. Zach. 13, 9. Ps. 66, 10, unde metaph. Iob. 23, 10: בְּחָנַנִי כַּזָּהָב אֵצֵא *examinet me, instar auri prodibo*, et neglecta primaria potestate Iob. 12, 11: הֲלֹא אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן *en! auris examinat verba.* 34, 3. Saepe a) de Deo hominum pectora explorante. Ps. 7, 10. 17, 3. Prov. 17, 3. Ps. 81, 8, impr. calamitates iis immittendo Iob. 7, 18. b) de hominibus Deum tentantibus (i. q. נִסָּה) i. e. increduli Mal. 3, 10. 15. Ps. 95, 9.

2) *speculatus est* i. q. צָפָה, unde בַּחַן, בֹּחַן specula. (Chald. בְּחַן, syr. ܒܚܢ examinavit. Arabes hoc significatu habent نحن Conj. I. VIII. ب et م inter se permutatis, quod pr. terendi, atterendi potestatem habet, ita ut exploratio dicta sit a *terendo* ad lapidem Lydium; gr. *βάσανος* dictum, quod quidem ve ex orientali בחן ortum videtur).

Niph. *exploratus, probatus est.* Gen. 42, 15. 16. Iob. 34, 36.

Pu. בֹּחַן id. Ez. 21, 18: כִּי בֹחַן *nam probatio facta est*, cf. Schnurrerus ad h. l. LXX. *ὅτι δεδικαίωται.* Aliis בֹּחַן est nomen: *probatio sc. facta est.*

Nom. derivata praeter seqq. בַּחוּן, בֹּחַן, בָּחוּן.

בַּחַן *m. specula* (v. rad. no. 2). Jes. 32, 14: עֹפֶל וָבַחַן *collis* (Ophel) *et specula in eo.* Intelligi videtur *turris in colle* Ophel exstructa, de qua Neh. 3, 26. 27.

בֹּחַן m. *probatio.* Jes. 28, 16: אֶבֶן בֹּחַן *lapis probatus* i. e. firmitatis exploratae, ut aedificio tuto substerni possit.

בָּחַר fut. יִבְחַר 1) *probavit* i. q. *exploravit, examinavit,* ut syr. ܒܚܪ i. q. hebr. בָּחַן. (Primo loco posuimus hanc significationem, quanquam rariorem et in sequiore Hebraismo magis usitatam: exploratio enim praecedit electionem. Origo vel est in atterendo ad lapidem Lydium, ut idem sit quod בָּחַן, vel in dissecando et perscrutando; cll. ܒܚܪ, בָּקַר no. 1. Congruit gr. *πειράω*, lat. *perior*, unde *experior, comperior, periculum, peritus*). Jes. 48, 10: בְּחַרְתִּיךָ בְּכוּר עֹנִי *probavi te in fornace miseriae.* Iob. 34, 4. 2 Par. 34, 6, ubi Chethibh efferendum: בָּחַר בָּתֵּיהֶם *exploravit domus eorum* (idololatrarum).

2) *probavit* i. q. *elegit, delegit.* Resp. arab. تخير VIII. selegit meliores, delectum habuit, meliorem cepit rei partem, خيرة, خير res selecta, quod eligitur. Iob. 9, 14. 15, 5. 29, 25. Saepe c. dat. לוֹ elegit sibi. Gen. 13, 11. Ex. 17, 9. Jos. 24, 15. Id, quod eligitur, ponitur in Accus. (v. exempla laudata), et crebrius etiam praevio בְּ (cf. בְּ B, 4). Deut. 7, 6. 14, 2. 18, 5. Num. 16, 5. 17, 20. 1 Sam. 10, 24. 16, 8. 9 cet., semel עַל (quod desiderium rei notat, v. עַל no. 4) Iob. 36, 21, it. מִן (praeferendi potestate) Ps. 84, 11. — Part. בָּחוּר pl. constr. בְּחוּרֵי 1 Sam. 26, 2 a) *delectus, electus.* Exod. 14, 7. b) *praestans, eximius.* Cant. 5, 15.

3) *dilexit aliquem, delectatus est* aliqua re (utrumque a deligendo), *concupivit,* c. c. acc. Gen. 6, 2. Jes. 1, 29. 2 Sam. 15, 15: כְּכֹל אֲשֶׁר־יִבְחַר אֲדֹנִי *secundum omne quod placebit domino meo.* Prov. 1, 29. 3, 31; sq. בְּ Jes. 14, 1: וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל *et in poste-*

rum etiam diliget Israëlem. Zach. 1, 17. 3, 2; et לְ 1 Sam. 20, 30 (ubi tamen complures codd. בְּ). Semel praegn. add. עַל pers. 2 Sam. 19, 39: כֹּל אֲשֶׁר־תִּבְחַר עָלַי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ *quaecunque cupies mihique* (ad faciendum) *impones, faciam tibi.*

Niph. 1) *eligendus* i. e. *praestans fuit*, sq. מִן praestantior aliqua re Jer. 8, 3. Part. נִבְחָר *praestans.* כֶּסֶף נִבְחָר argentum praestans Prov. 10, 20. 8, 10. 19, sq. מִן praestantior. Prov. 16, 16. 22, 1. 2) sq. לְ *eligi ab aliquo, placere alicui.* Prov. 21, 3.

Pu. electus est, nonnisi Eccl. 9, 4 Chethibh.

Nomm. derivata sunt: בָּחִיר, מִבְחָר, בְּחוּרוֹת, בַּחוּרִים, בָּחוּר, מִבְחוֹר, n. pr. יִבְחָר et

בַּחֻרִים (vicus iuvenum) oppidulum Benjaminitarum 2 Sam. 3, 16. 16, 5. 17, 18. 19, 17. 1 Reg. 2, 8. Io. Simonis inde derivat N. gent. בַּחֲרוּמִי 1 Paral. 11, 33, litteris transpositis בַּרְחֻמִי 2 Sam. 23, 31.

בְּחוּרִים (formae זְקֻנִים) m. pl. Num. 11, 28 et **בְּחוּרוֹת** Eccles. 11, 9. 12, 1 *iuventus.*

בָּטָא et **בָּטָה** i. q. בָּטַח no. II *βαττολογεῖν, blaterare, garrire, schwatzen, temere et inconsiderate loqui*, vc. onomatop. ut illud graecum et latinum. Part. בּוֹטֶה *blaterator, garrulus* Prov. 12, 18.

Pi. id. Lev. 5, 4. Ps. 106, 33. Quod utroque loco additur בִּשְׂפָתַיִם, auget vim huius locutionis, v. שְׂפָתַיִם.

Deriv. מִבְטָא.

I. בָּטַח 1) *confisus est* alicui, *spem et fiduciam* in aliquo *collocavit.* (Chald. et sam. id. sed raro. Arab. بطح *prostravit resupinum, coniecit in faciem*, unde hebr. בָּטַח בְּ fort. pr. coniecit se vel spes suas in aliquem, cf. גֹּל עַל Ps. 22,

9). Sq. בְּ Prov. 11, 28. Ps. עַל 2 Reg. 18, 20. 21, 24, 4, 6. 31, 7. Nonnunquam Dat. pleon. Jer. 7, 4: בִּטְחוּ לָכֶם אֶל־דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר ne *vestram collocetis in verbis dacibus.* Comm. 8. 2 Reg. Raro absol. ponitur Iob. 6, ita legitur, plerumque vald *curus fuit, nihil sibi timu* 18, 7. 10. 27. Jer. 12, 5. 23: כִּי־יָגִיחַ יַרְדֵּן אֶל־פִּיהוּ *nihil timet, etsi Jordanis eius erumpat.* Prov. 11, שֹׂנֵא תֹקְעִים בּוֹטֵחַ *qui odit securus vivit*, huic non est dum. Opp. a) in bonam partem dr. de tate piorum, Jes. 12, 2. 1. Iob. 11, 18. b) in mal tem de hominibus, qui spem et fiduciam in rebus ponentes Deum poenamque non metuunt. Jes. 32, 9. Prov. 14, 16. Cf. שַׁאֲנָן, שְׁלֵוָה. — Part. בָּטוּחַ co significatione activa. Jes. 26, בְּךָ בָּטוּחַ *nam tibi confi* Ps. 112, 7.

Hiph. fut. apoc. יַבְטַח 1) *dere iussit, ad confidendum suasit*, sq. אֶל et עַל Jes. 36, Jer. 28, 15. 29, 31. 2) absol. *curum facit.* Ps. 22, 10.

Nomm. derivv.: בֶּטַח, בִּטָּחוֹן, בַּטֻּחוֹת, בִּטְחָה

II. בָּטַח transp. i. q. *coxit, maturuit*, unde lo, q. v.

בֶּטַח m. 1) *fiducia*, et adv. *ter, confidenti animo* Ge 25. 2) *securitas* Jes. 32, Alibi semper לָבֶטַח et בֶּטַח a) sine periculo et metu, יָשַׁב בֶּטַח, יָשַׁב לָבֶטַח tavit tuto 1 Sam. 12, 11. Le 18. 19. 26, 5. Deut. 33, 12. metu, *secure.* Mich. 2, 8. nunquam de nimis securo cauto Iudd. 8, 11. 3) n. pr.

Syriae aere divitis, in finibus Hadadezeris siti 2 Sam. 8 8, quod in loco gemino 1 Paral. 18, 8 מִטִּבְחַת scribitur.

בִּטְחָה f. *fiducia* Jes. 30, 15.

בִּטָּחוֹן m. *fiducia* Jes. 36, 4, *spes* Eccl. 9, 4.

בַּטֻּחוֹת f. pl. Iob. 12, 6 pr. *securitates* i. e. tranquillitas secura.

בָּטֵל *vacuus fuit* (cf. בָּטֵן), maxime a labore, hinc *cessavit, feriatus est.* Eccl. 12, 3. Arab. بطل et aeth. ባጠለ: inanis, vanus fuit, rarius: cessavit.

בְּטֵל chald. id. Esr. 4, 24. *Pa. cessare jussit, inhibuit, impedivit* Esr. 4, 21. 23. 5, 5. 6, 8.

בָּטַן rad. inusit. pr. *vacuus, inanis, cavus fuit* i. q. בָּטַל, بطل. Inde

בֶּטֶן f. (utpote membrum muliebre, v. no. 2 cf. arab. بَطْن et lat. *uterus*, quae itidem ob causam feminina sunt) c. suff. בִּטְנִי 1) *venter*, ab inanitate et cavitate dictus, cf. gr. *γαστήρ, λαγών, κοιλία.* (Arab. بطن id., بَدَن corpus, maxime cadaver, aeth. በድን: cadaver). Dicitur de ventre exteriore, tum hominum Cant. 7, 3, tum bestiarum Iob. 40, 16: plerumque vero de interiore, tum quatenus cibo repletur Prov. 13, 25. 18, 20. Iob. 20, 23. Eccl. 11, 5. Ez. 3, 3, tum, quatenus foetus ibi concipitur et formatur. Hinc

2) *uterus.* Gen. 25, 23. 24. מִבֶּטֶן מִן־הַבֶּטֶן Iudd. 13, 5. 7, מִבֶּטֶן Jes. 48, 8. 49, 1 et plenius מִבֶּטֶן אִמִּי Ps. 22, 10. Iudd. 16, 17 inde *ab utero*, et hyperbol. pro a tenera aetate Iob. 31, 18. פְּרִי בֶטֶן soboles, proles Gen. 30, 2. Deut. 7, 13. Jes. 13, 18. Mich. 6, 7, ubique de prole nata, non de foetu, etiam sq. genit. patris (Mich. l. c.). De uno filio dicitur בַּר־בִּטְנִי filius uteri mei Prov. 31, 2., ubi suffixum refertur ad matrem; sed Iob. 3, 10 בִּטְנִי *uterus meus est uterus matris meae* et בְּנֵי בִטְנִי Iob. 19, 17 non intelligendi videntur *Iobi filii* (hi enim perierant 1, 19 cf. 29, 5), sed prob. fratres uterini, *ἀδελφοί* (cf. Ps. 69, 9).

3) *intima pars rei* i. q. קֶרֶב. — בֶּטֶן שְׁאוֹל intimum orci Ion. 2, 3. Impr. de imo pectore hominis. Iob. 15, 35. 32, 18. Prov. 22, 18. חַדְרֵי בֶטֶן ima pectoris penetralia Prov. 18, 8. 20, 27. 30. 26, 22. Hab. 3, 16: וַתִּרְגַּז בִּטְנִי *et contremuerunt viscera mea.* Cf. *κοιλία* Sir. 51, 21. Ioh. 7, 38.

4) *protuberantia columnarum* ventri similis. 1 Reg. 7, 20.

5) n. pr. oppidi Ascheritarum (fort. vallis, i. q. بَطْن *κοιλάς*) Jos. 19, 25.

בָּטְנִים pl. Gen. 43, 11 *pistacia*, nucum oblongarum species, nomen habens a forma ab una parte plana, ab altera *ventriosa*, provenientes ex arbore terebintho simillima (Pistacia vera Linn.), quae in Syria frequens nascitur (Plin. H. N. 13, 10). Reliquae linguae cognatae hoc vc. ignorant, sed ܒܛܡܐ, בוטמא, بُطْم valent *terebinthum* (Pistacia terebinthus Linn.), arborem passim cum pistacia confusam.

בְּטֹנִים (pistaciae) n. pr. oppidi Gaditarum Jos. 13, 26.

בִּי (pro בְּעִי a rad. בָּעָה, ut בַּל pro בְּעַל) *precatio, rogatio*, ex linguae usu in Acc. part. obsecrandi, vel potius veniam petendi, ubique sq. אֲדֹנִי, אֲדֹנָי, pr. *cum petitione, rogatione* s. rogando, petendo sc. te adeo, te adimus q. d. *pace tua*, nostr. *bitte! mit Erlaubniſs.* Gen. 44, 18: בִּי אֲדֹנִי יְדַבֶּר־נָא עַבְדְּךָ דָבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי *obsecro, domine, liceat servo tuo, uno verbulo te*

inf. בֹּז; fut. יָבֹז *diripuit, praedam egit, praedatus est, spoliavit.* (Arab. بَزَّ Conj. I. VIII. aram. בְּזַז, بز id. Primaria potestas esse videtur in *dispergendo,* cf. vicinas radd. בָּזָא, בָּזַק, בָּזַר. Inde chald. בַּזְבֵּז dilapidavit, dissipavit, a quo vulgo ducitur נְבִזְבָּה donum largius, v. sub h. v.). Constr. a) absol. Num. 31, 53. 1 Sam. 14, 36. b) c. acc. praedae, *praedatus est aliquid, rapuit, rapuitque asportavit.* Gen. 34, 29. Num. 31, 9. Deut. 2, 35. 3, 7. בָּזַז בַּז rapuit praedam Jes. 10, 6. 33, 23. בָּזַז שָׁלָל id. 2 Par. 28, 8. c) c. acc. urbis, regionis, hominum spoliatorum. Gen. 34, 27. Ez. 39, 10. 2 Reg. 7, 16. 2 Par. 14, 13. Jes. 42, 22.

Niph. נָבֹז pl. נָבֹזּוּ inf. et fut. הִבּוֹז, יִבּוֹז *spoliatus est,* pass. Kal litt. c. Amos 3, 11. Jes. 24, 3.

Pu. id. Jer. 50, 37. Derivv. בַּז, בִּזָּה.

בִּזָּיוֹן m. (a rad. בָּזָה) *contemtus* Esth. 1, 18.

בִּזְיוֹתְיָה (contemtus Jehovae) n. pr. oppidi in meridionalibus Judae Jos. 15, 28.

בָּזַק rad. inusit. pr. *sparsit,* ut syr. ܒܙܩ. Arab. بزق est: spuit, seminavit, it. ortus est (sol)) pr. radios sparsit, in qua radiandi coruscandique potestate vicinum videtur radici בָּרַק (de ז et ר inter se permutatis v. ז). Inde ἅπαξ λεγόμ.

בָּזָק m. Ez. 1, 14 i. q. בָּרָק *fulgur, fulgetrum.* Ita omnes Verss. vett., it. Abulwalides et Kimchius.

בֶּזֶק (fulgur) n. pr. urbis Cananaeae cui imperabat Adoni-besek Iud. 1, 4 sq. 1 Sam. 11, 8.

בָּזַר *sparsit, dispersit, dissipavit* i. q. פָּזַר. Dan. 11, 24. Arab. بذر Conj. II. et بذر seminavit cf. aram. בְּדַר.

Pi. dispersit, in fugam coniecit (hostes) Ps. 68, 31.

בִּזְּתָא n. pr. eunuchi in aula Xerxis Esth. 1, 10. fort. pers. بسته *beste* ligatus sc. membro i. e. spado.

בָּחוֹן m. adj. verbale i. q. בֹּחֵן *explorator* (metallorum) Jer. 6, 27.

בַּחוּן (c. Dag. forti occulto) m. *specula, turris* urbi obsidendae exstructa. Jes. 23, 13 Keri.

בָּחוּר pl. בַּחוּרִים, בַּחוּרֵי (formae קָטוּל c. Dag. forti occulto, ut distinguatur a בְּחוּרִים) m. *iuvenis,* dictus a praestantia formae (v. infra part. בָּחוּר no. 2): nisi forte hanc significationem repetitam putabis a vicino בָּכַר no. 3, unde arab. بكر virgo. Iudd. 14, 10. 1 Sam. 8, 16. Iuvenem notat maturae aetatis, sed caelibem Ruth 3, 10. Jes. 62, 5, saepe iungitur בְּתוּלָה Deut. 32, 25. Thren. 1, 18. 2, 21 cet. Spec. *iuvenes* dicuntur de *pube bellica,* Jes. 9, 16. 31, 8. Jer. 18, 21. 49, 26. 51, 3. Am. 4, 10. (Cf. יְלָדוּת et שָׁכֹל).

בְּחוּרוֹת v. בְּחוּרִים.

בַּחִין Jes. 23, 13 Chetib. v. בַּחוּן.

בָּחִיר m. adj. verb. *electus,* ἐκλεκτός. Nonnisi in formula בְּחִיר יְהוָה a Deo electus 2 Sam. 21, 6, de Mose Ps. 106, 23, de populo Israëlitico Jes. 43, 20. 45, 4 (parall. עֶבֶד יְהוָה), de piis prophetisque Jes. 42, 1 (sec. alios de Messia). Plur. de piis Jes. 66, 9. 15. 22. Ps. 105, 43.

בָּחַל I) i. q. גָּעַל no. 3 sq. בְּ *fastidivit,* cf. syr. ܒܚܠ nauseans, stomachi fastidio laborans. Zach. 11, 8: נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִי *anima eorum fastidiverat me.* Caeterum haec significatio vel repetita est a cognato גָּעַל בְּ, vel a בָּחַן et בָּחַר בְּ, sed *reprobandi* potestate.

Part. מֵבִין Prov. 8, 9. 17, 10. 24. 28, 7. 11.

Not. In exemplis sub no. 2 laudatis ubique exstant Praett. Inff. Impp. et Participia, quae sola ad hanc coniugationem tuto referri possunt. Formas Futuri יָבֵן, יָבִין cet. primae coniug. annumeravimus, et nonnulla tantum exempla reperiuntur, quae vim causativam habeant (Jes. 28, 9. 40, 14. Iob. 32, 8).

Hithpal. הִתְבּוֹנֵן 1) pr. *attentum se exhibuit*, hinc plerumque i. q. Kal no. 2 *animum advertit, attendit, contemplatus est*, absol. Jer. 2, 10. 9, 16. Iob. 11, 11, sq. אֶל 1 Reg. 3, 21. Jes. 14, 16, עַל Iob. 31, 1. Ps. 37, 10; עַד Iob. 32, 12. 38, 18; בְּ Jer. 30, 24. Iob. 30, 20 et (quoniam vis Coniugationis in transitivam versa est) etiam c. acc. Iob. 37, 14; hinc 2) *percepit* c. acc. Iob. 26, 14. 3) *sapuit* pr. sapientem se praebuit Ps. 119, 100.

Derivantur inde nomm. יָבִין, תְּבוּנָה, תָּבוֹן, et quae statim sequuntur בַּיִן, בִּינָה.

בַּיִן st. constr. בֵּין pr. i. q. arab. بَيْن *intervallum, spatium interiectum* (v. Dual.), nonnisi in statu constr. et sq. Suffixis בֵּינִי, בֵּינְךָ, בֵּינוֹ, etiam plur. בֵּינֵיהֶם, בֵּינֵיכֶם, בֵּינֵינוּ, et בֵּינוֹתָם, בֵּינוֹתֵינוּ, abit vero in Praep. 1) *inter*, arab. بَيْن. בֵּין אַחִים inter fratres Prov. 6, 19. בֵּין שִׂיחִים inter frutices Iob. 30, 7, בֵּין עֵינַיִם inter oculos pro *fronte* (v. עַיִן). Duplicatum *inter — inter* est בֵּין — וּבֵין Gen. 26, 28. Ex. 11, 7. Jos. 22, 25 cet. rarius בֵּין — לְ (pr. intervallum — usque ad) Gen. 1, 6. Lev. 20, 25. Deut. 17, 8, בֵּין — וּלְ Jes. 59, 2, בֵּין — לְבֵין Joël 2, 17. Ubi sequuntur verba videndi, intelligendi, docendi, haec significant: videre, intelligere, docere, quid intersit *inter et inter*. Mal. 3, 18: וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע *videbitis, quid intersit inter iustum et impium*, cf. לְ — בֵּין יָדַע 2 Sam. 19, 36. Jon. 4, 11, לְ — בֵּין הָבִין 1 Reg. 3, 9, לְ — בֵּין הוֹרָה Ez. 44, 23.

2) *intra*. Iob. 24, 11: בֵּין שׁוּרֹתָם *intra muros eorum*. Prov. 26, 13: בֵּין הָרְחֹבוֹת *intra plateas* i. q. in plateis, cf. Zach. 13, 6. De tempore Neh. 5, 18: *intra decem dies* (cf. arab. بَيْنَ ذَلِكَ). Nonnunquam

3) בֵּין — לְ et בֵּין — וּבֵין disiunctive valent *sive, sive*. 2 Par. 14, 10: אֵין עִמְּךָ לַעְזוֹר בֵּין רַב לְאֵין כֹּחַ *tibi perinde est, sive forti opitularis, sive debili*. Pr. apud te, Deus, in opitulando nullum discrimen est inter fortem et debilem. Originem huius loquendi rationis intelligis etiam ex Lev. 27, 12: *et aestimabit eam* (pecudem) *sacerdos* בֵּין טוֹב וּבֵין רָע *sive bona est, sive mala* pr. diiudicando inter bonam et malam. LXX. εἴτε καλή, εἴτε σαπρά. 2 Sam. 19, 36. (Ita ap. Rabbinos בין — בין sive, sive, tam, quam).

Componitur c. aliis praepositt. a) אֶל־בֵּין *inter* c. acc. Ez. 31, 10. 14, et אֶל־בֵּינוֹת 10, 2. — b) עַל־בֵּין *usque inter* Ez. 19, 11. — c) מִבֵּין pr. *e medio*, *zwischen (etwas) weg, zwischen hervor*, gall. *d'entre*. Zach. 6, 1: *duo currus exeuntes* מִבֵּין שְׁנֵי הֶהָרִים *e medio duorum montium*. Ps. 104, 12: *edunt vocem* מִבֵּין עֳפָאִים *e mediis frondibus*. Jer. 48, 45: מִבֵּין סִיחוֹן ellipt. pro *e medio* regno *Sihonis*. מִבֵּין רַגְלַיִם verecunde dicitur pro *e vulva, ex utero* matris. Deut. 28, 57: *secundinas*, הַיּוֹצֵאת מִבֵּין רַגְלֶיהָ *quae prodierant ex utero eius* (cf. Il. 19, 110: ὅς κεν ἐπ' ἤματι τῷδε πέσῃ μετὰ ποσσὶ γυναικός), et translate pro *a semine, stirpe, sobole eius*. Gen. 49, 10: *non recedet .... sceptrum* מִבֵּין רַגְלָיו *a sobole eius*. Idem valet quod מִפְּרִי בִטְנוֹ, מִמֵּעָיו, מִזַּרְעוֹ. LXX. ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ (cf. 46, 26). Ubi duae res memo-

rum etiam diliget Israëlem. Zach. 1, 17. 3, 2; et לְ 1 Sam. 20, 30 (ubi tamen complures codd. בְּ). Semel praegn. add. עַל pers. 2 Sam. 19, 39: כֹּל אֲשֶׁר־תִּבְחַר עָלַי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ *quaecunque cupies mihique* (ad faciendum) *impones, faciam tibi.*

Niph. 1) *eligendus* i. e. *praestans fuit*, sq. מִן praestantior aliqua re Jer. 8, 3. Part. נִבְחָר *praestans.* כֶּסֶף נִבְחָר argentum praestans Prov. 10, 20. 8, 10. 19, sq. מִן praestantior. Prov. 16, 16. 22, 1. 2) sq. לְ *eligi ab aliquo, placere alicui.* Prov. 21, 3.

Pu. electus est, nonnisi Eccl. 9, 4 Chethibh.

Nomm. derivata sunt: בָּחִיר, מִבְחָר, בְּחוּרוֹת, בַּחוּרִים, בָּחוּר, מִבְחוֹר, n. pr. יִבְחָר et

בַּחֻרִים (*vicus iuvenum*) oppidulum Benjaminitarum 2 Sam. 3, 16. 16, 5. 17, 18. 19, 17. 1 Reg. 2, 8. Io. Simonis inde derivat N. gent. בַּחֲרוּמִי 1 Paral. 11, 33, litteris transpositis בַּרְחֻמִי 2 Sam. 23, 31.

בְּחוּרִים (formae זְקֻנִים) m. pl. Num. 11, 28 et **בְּחוּרוֹת** Eccles. 11, 9. 12, 1 *iuventus.*

בָּטָא et **בָּטָה** i. q. בָּטָה no. II *βαττολογεῖν, blaterare, garrire, schwatzen, temere et inconsiderate loqui*, vc. onomatop. ut illud graecum et latinum. Part. בּוֹטֶה *blaterator, garrulus* Prov. 12, 18.

Pi. id. Lev. 5, 4. Ps. 106, 33. Quod utroque loco additur בִּשְׂפָתַיִם, auget vim huius locutionis, v. שְׂפָתַיִם.

Deriv. מִבְטָא.

I. בָּטַח 1) *confisus est* alicui, *spem et fiduciam* in aliquo *collocavit.* (Chald. et sam. id. sed raro. Arab. بطح *prostravit resupinum, coniecit in faciem*, unde hebr. בָּטַח בְּ fort. pr. coniecit se vel spes suas in aliquem, cf. גֹּל עַל Ps. 22, 9). Sq. בְּ Prov. 11, 28. Ps. 28, 7, עַל 2 Reg. 18, 20. 21, 24, אֶל Ps. 4, 6. 31, 7. Nonnunquam accedit Dat. pleon. Jer. 7, 4: אַל־תִּבְטְחוּ לָכֶם אֶל־דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר *ne spem vestram collocetis in verbis mendacibus.* Comm. 8. 2 Reg. 18, 21. Raro absol. ponitur Iob. 6, 20. Ubi ita legitur, plerumque valet 2) *securus fuit, nihil sibi timuit.* Iudd. 18, 7. 10. 27. Jer. 12, 5. Iob. 40, 23: יִבְטַח כִּי־יָגִיחַ יַרְדֵּן אֶל־פִּיהוּ *nihil timet, etsi Jordanes ad os eius erumpat.* Prov. 11, 15: שֹׂנֵא תֹקְעִים בּוֹטֵחַ *qui odit sponsiones, securus vivit*, huic non est timendum. Opp. רַע יֵרוֹעַ ib. Atque sic a) in bonam partem dr. de securitate piorum, Jes. 12, 2. Prov. 28, 1. Iob. 11, 18. b) in malam partem de hominibus, qui omnem spem et fiduciam in rebus mundanis ponentes Deum poenasque divinas non metuunt. Jes. 32, 9. 10. 11. Prov. 14, 16. Cf. שַׁאֲנָן, שָׁלֵו, שַׁלְוָה. — Part. בָּטוּחַ *confisus*, significatione activa. Jes. 26, 3: כִּי בְךָ בָּטוּחַ *nam tibi confisus* est. Ps. 112, 7.

Hiph. fut. apoc. יַבְטַח 1) *confidere iussit, ad confidendum persuasit*, sq. אֶל et עַל Jes. 36, 15. Jer. 28, 15. 29, 31. 2) absol. *securum fecit.* Ps. 22, 10.

Nomm. derivv.: בִּטְחָה, בֶּטַח, מִבְטָח, בַּטֻּחוֹת, בִּטָּחוֹן.

II. בָּטַח transp. i. q. טָבַח, طبخ *coxit, maturuit*, unde אֲבַטִּחִים melo, q. v.

בֶּטַח m. 1) *fiducia*, et adv. *fidenter, confidenti animo* Gen. 34, 25. 2) *securitas* Jes. 32, 17. Alibi semper לָבֶטַח et בֶּטַח adv. a) sine periculo et metu, *tuto.* שָׁכַן בֶּטַח, יָשַׁב לָבֶטַח habitavit tuto 1 Sam. 12, 11. Lev. 25, 18. 19. 26, 5. Deut. 33, 12. b) sine metu, *secure.* Mich. 2, 8. Nonnunquam de nimis securo et incauto Iudd. 8, 11. 3) n. pr. oppidi

[illegible] 1, 19 appellantur corpora humana, utpote fragilia et caduca (cf. [illegible]r. 5, 1 ibique intpp.). Domus Dei semel de universo mundo [illegible] 36, 9. In Acc. constr. בֵּית [illegible] pro בְּבֵית in domo alicuius [illegible] 24, 23. 38, 11, alibi in domum; הַבַּיְתָה domum Gen. 24, 32. [illegible] spec. est

a) domus mobilis, tentorium, [illegible] بيت Gen. 27, 15. 33, 17, [illegible] sacris 2 Reg. 23, 7, cf. [illegible] 3. 4. בֵּית הָאֱלֹהִים, יְהוָה, [illegible]aculo foederis Ex. 23, 19. [illegible] 24 Iudd. 18, 31. 1 Sam. 1, [illegible] 15. 2 Sam. 12, 20. Ps. [illegible]

b) domus regia, palatium, arx, [illegible] בֵּית הַמֶּלֶךְ 2 Sam. 11, 2. 9. [illegible] 9, 1. 10. 14, 26. 15, 18, et [illegible] בֵּית הַ[illegible] Esth. 1, 9, κατ' ἐξοχήν הַבַּיִת, unde אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת [illegible]ectus palatii, amicorum regionum, cui clavis arcis regiae [illegible]data erat (Jes. 22, 22), qui universae rei familiari regis [illegible]erat (nostratium fere maréchal [illegible] palais, Hofmarschall) 1 Reg. [illegible] 2 Reg. 10, 5. 15, 5. Jes. 22, [illegible] (cf. Dan. 2, 49), in sequiore [illegible]ismo רַב הַבַּיִת Esth. 1, 8 (v. [illegible] 1). בֵּית דָּוִד regia Davidis Jes. 22. בֵּית פַּרְעֹה arx Pharaonis [illegible] 12, 15. Interdum de singulis [illegible] regiae partibus, quae tamen [illegible] domibus constabant, בֵּית [illegible] Esth. 2, 3. 9.

c) domus dei i. e. aedes, templum, de templis idolorum Jes. 37, [illegible], 23. 1 Sam. 5, 2. 5, et [illegible] templo Iehovae Hierosolymitano [illegible], בֵּית יְהוָה dicto 1 Reg. [illegible] 37, 7, 12. Jes. 66, 1 et sexcenties (cf. [illegible] 1).

4) sepulcrum, maxime sumptuosum Jes. 14, 18, cf. מִשְׁכָּן Jes. 22, [illegible] Pluralis idem vocatur בֵּית עוֹלָם domus aeterna Eccl. 12, 5.

5) habitaculum, mansio, locus [illegible] cuiuscunque generis, a) hominum, [illegible] de orco Iob. 17, 13. b) bestiarum. Iob. 39, 6. Ps. 84, 4. 104, 17 (cf. Virg. Ge. 2, 209: *antiquasque domos avium*). בֵּית עַכָּבִישׁ *domus araneae* Iob. 8, 14, arab. بيت العنكبوت; *domus tineae* Iob. 27, 18; c) *receptaculum, spatium rerum inanimatarum.* בָּתֵּי נֶפֶשׁ olfactoriola Jes. 3, 20. בָּתִּים לַבְּרִיחִים, לַבַּדִּים receptacula vectium Ex. 26, 29. 36, 34. 37, 14. 38, 5. 1 Reg. 18, 32: *fecitque fossam* כְּבֵית סָאתַיִם זֶרַע *ad spatium duorum satorum seminis.* בֵּית אֲבָנִים locus lapidosus (in terra) Iob. 8, 17. Neh. 2, 3. Ez. 41, 9: בֵּית צְלָעוֹת אֲשֶׁר לַבַּיִת *spatium conclavium templi lateralium.*

6) *interior pars, quod intus, intra est* (Opp. חוּץ extra, foras). בַּיְתָה Ex. 28, 26, מִבַּיִת Gen. 6, 14. Ex. 25, 11. 37, 2 et מִבַּיְתָה 1 Reg. 6, 15 (cf. מִן no. 3) intus, intrinsecus. Opp. מִחוּץ. בֵּית לְ Ez. 1, 27, מִבֵּית לְ 1 Reg. 6, 16, לְמִבֵּית לְ Num. 18, 7 intra (spatium quoddam). אֶל־מִבֵּית לְ intra, c. accus. 2 Reg. 11, 15. Cf. אֶל־ A, 9. (Ab hoc significatu ducitur chald. בֵּי *in*, unde supra derivavimus בְּ praefixum).

7) Translate dr. pro *hominibus in domo versantibus, familia* (cf. arab. أهل) i. e. uxore cum liberis cunctisque domesticis Gen. 7, 1. 12, 17. 35, 2. 36, 6. 42, 19. Ita *domus regis* de aulicis Jes. 22, 18. בֵּית פַּרְעֹה i. q. עַבְדֵי פַרְעֹה Gen. 50, 4. Hinc

8) *ex familia alicuius oriundi, nepotes, posteri, prosapia* i. q. בָּנִים (quo sensu Plurali iungitur Jes. 2, 5) Gen. 18, 19. בֵּית לֵוִי i. q. בְּנֵי לֵוִי Ex. 2, 1, בֵּית יוֹסֵף Jos. 17, 17, בֵּית יְהוּדָה, בֵּית יִשְׂרָאֵל, בֵּית דָּוִד gens davidica 1 Sam. 20, 16. Jes. 7, 2. 13 (οἶκος Δαβίδ Luc. 1, 27). Pariter atque בְּנֵי translate usurpatur, ut בֵּית מִלְחַמְתִּי i. q. בְּנֵי מִלְחַמְתִּי adversarii, hostes mei 2 Par. 35, 21, בֵּית מְרִי gens con-

tumax Ez. 2, 5, et contra בֵּית יְהוָֹה filii, familia Dei i. q. Israel Num. 12, 7. Hos. 8, 1, ut οἶκος θεοῦ 1 Tim. 3, 15. In aliis quibusdam formulis figura *domus* servata est. Ruth 4, 11 de Lea et Rahela: *aedificarunt domum Israelis* i. e. gentem Israeliticam condiderunt. בָּנָה בַּיִת לְ domum aedificavit alicui, pro prolem, sobolem ei dedit, de leviro (i. q. הֵקִים שֵׁם לְ) Deut. 25, 9, de Deo 1 Sam. 2, 35. 25, 28. 2 Sam. 7, 27. Idem valet עָשָׂה בַיִת לְ 2 Sam. 7, 11.

9) Transfertur praeterea ad *res, opes*, quae in domo asservantur, *totamque rem familiarem*. Esth. 8, 1: בֵּית הָמָן, LXX. ὅσα ὑπάρχει Ἀμάν, cf. comm. 2. 7. Gen. 15, 2. Ex. 1, 21. Ita gr. οἰκία, οἶκος.

10) בֵּית אָב pr. domus paterna Gen. 24, 23, familia paterna 31, 30. In censibus Hebraeorum singulae *tribus* (מַטּוֹת, שְׁבָטִים) dividebantur in *familias* (מִשְׁפָּחוֹת), familiae in *domos paternas*, בֵּית הָאָבוֹת. Hac enim significatione in Plur. pro בָּתֵּי אָב frequentant בֵּית אָבוֹת, quae Pluralis formandi ratio in nominibus compositis apud Syros usitatior est. Num. 1, 2: *numerate filios Israëlis* לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם *secundum familias suas domosque paternas*. 18. 20. 22. 24. 26 sq. 2, 2 sq. Domibus paternis praeerant רָאשֵׁי בֵית אֲבוֹתָם Ex. 6, 14, רָאשִׁים לְבֵית אֲבוֹתָם 1 Par. 5, 24, plerumque per ellipsin רָאשֵׁי הָאָבוֹת Num. 31, 26. Jos. 14, 1, vel נְשִׂיאֵי 1 Par. 29, 6, שָׂרֵי הָאָבוֹת הָאָבוֹת 2 Par. 5, 2 principes domuum, patriarchae.

Saepissime בֵּית praemittitur nomm. propriis oppidorum, modo necessario, modo ita ut etiam omitti queat (vide litt. e. h. i. l. u. v.), creberrime in serioris aetatis scriptoribus, ut syr. ܒܝܬ, cf. germ. *hausen* in *Nordhausen, Mühlhausen*. Huius generis sunt:

a) בֵּית אָוֶן (domus vanitatis i. e. idolorum, v. אָוֶן no. 1) op... bus Benjamin, ab oriente ... Bethel Jos. 7, 2. 1 Sam. 13, 5 ... deserto cognomini Jos. 18, 12 ... Talmudici hoc opp. confu... cum urbe vicina *Beth-El* (... quae aliquoties a prophetis ... tim vocatur בֵּית־אָוֶן, v. ...

b) בֵּית אֵל (domus Dei) ... antiquissima Cananaeorum, ... Benjaminitarum, Josuae adhu... poribus לוּז dicta (Jos. 18, 13 ... לוּז), quanquam semel (16 ... scriptore accuratius loquente ... que nomen distinguitur. In ... sita erat (1 Sam. 13, 2. Jos. ... cf. Gen. 35, 1), in quo tabern... foederis sedem habebat (Ju... 18. 26. 27. 21, 2. 1 Sam. ... et postea Jerobeamus vit... cultum instituebat (1 Reg. 12 ... Cf. בֵּית אָוֶן et אָוֶן. Va... que discrepantes de origine ... urbis traditiones habes Gen. ... sq. 35, 1 sq. 9 sq., quas di... de Wette *Kritik d. israël.* ... I, 124. N. gent. est בֵּית הָאֱלִי ... 16, 34.

c) בֵּית הָאֵצֶל (domus radic... mae i. e. sedis fixae), opp. Jud... vel Samariae Mich. 1, 11, ... etymo modo indicato alluditur.

d) בֵּית אַרְבֵאל (d. insidiar... Dei) Hos. 10, 14, prob. Ἀρ... Galilaeorum (1 Macc. 9, 2), ... Sepphorin et Tiberiada (Jos. ... 12, 11 §. 1. 14, 15 §. 4, ... sua §. 60) sita.

e) בֵּית בַּעַל מְעוֹן Jos. 13, ... alibi בַּעַל מְעוֹן Num. 32, 38 ... מְעוֹן (d. habitationis) Jer. 48 ... oppd. tribui Ruben assign... quod vero mox in Moabitarum ... testatem cessit. Ruinas eius ... dictas commemorat Burckha... itin. in Syr. p. 624. vers. germ. ... videtur בְּעוֹן (pro מְעוֹן) Num. ...

f) בֵּית בִּרְאִי (d. creationis ... opp. Simeonitarum 1 Par. 4 ... fort. corruptum ex בֵּית לְבָאוֹת ... 19, 6.

g) בֵּית בָּרָה Iudd. 7, 24 locus ad Jordanem, prob. pro בֵּית עֲבָרָה (d. transitus), cf. *Βηθαβαρά* Joh. 1, 28 in codd. multis.

h) בֵּית גָּדֵר (d. muri) oppidum tribus Judae 1 Par. 2, 51 i. q. גְּדֵרָה, q. v.

i) בֵּית הַגִּלְגָּל Neh. 12, 29 i. q. גִּלְגָּל q. v.

k) בֵּית גָּמוּל (d. ablactati) opp. Moabitarum Jer. 48, 23.

l) בֵּית דִּבְלָתַיִם Jer. 48, 22 et דִּבְלָתַיִם Num. 33, 46 (duae caricae) oppidum Moabitarum.

m) בֵּית דָּגוֹן (d. Dagonis) opp. *α*) tribus Judae Jos. 15, 41; *β*) Asseritarum Jos. 19, 27.

n) בֵּית הָרָם (d. excelsi) Jos. 13, 27 urbs Gaditarum, Num. 32, 36 בֵּית הָרָן appellata, postea Julias, Livias, v. Ioseph. Ant. 18, 2 §. 1. Hieron. v. Betharam.

o) בֵּית חָגְלָה (d. perdicis) opp. Benjaminitarum in confiniis Judae Jos. 15, 6. 18, 19. 21.

p) בֵּית חָנָן (d. gratiae) opp. Judaeorum vel Danitarum 1 Reg. 4, 9.

q) בֵּית חוֹרֹן (locus cavitatis, fortasse viae cavae) m. duo oppida tribus Ephraim, quorum alterum, *superius* dictum in septentrionali eius tribus parte (Jos. 16, 5. 21, 22), alterum *inferius* in limite Benjaminitarum situm erat (Jos. 16, 3. 18, 13). Bis (Jos. 10, 11. 2 Par. 25, 13) Beth-horon *κατ' ἐξοχὴν* memoratur, et ap. Josuam certe *inferius* intelligendum. Huic vicinus erat descensus angustissimus Jos. l. c., cf. 1 Macc. 3, 16. 24), multis exercituum cladibus nobilitatus.

r) בֵּית הַיְשִׁימוֹת (d. desertorum) opp. Rubenitarum ad Jordanem Num. 33, 49. Jos. 12, 3. 13, 20, quod postea Moabitis cessit Ez. 25, 9.

s) בֵּית כָּר (d. pascui) 1 Sam. 7, 11 fort. praesidium Philistaeorum in finibus tribus Judae.

t) בֵּית הַכֶּרֶם (d. vineae) Jer. 6, 1. Neh. 3, 14 oppidum Judae, teste Hieronymo ad Jer. l. c. in monte inter Hierosolyma et Thekoam.

u) בֵּית לְבָאוֹת v. supra litt. f.

v) בֵּית לְעַפְרָה v. עָפְרָה.

w) בֵּית לֶחֶם (d. panis) m. (Mich. 5, 1) *α*) oppidum tribus Judae, plenius בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה Iud. 17, 7. 9. Ruth 1, 1. 2 et בֵּית לֶחֶם אֶפְרָתָה Mich. 5, 1. Ephrata enim (v. p. 90) non solum antiquius eius oppidi nomen fuit (v. Gen. 35, 19), sed regionem etiam circumiacentem designasse videtur. Sedes erat gentis Davidicae (v. Ruth l. c.) nostrique Servatoris incunabula vidit, quam ob causam بيت لحم, sex circiter milliaribus anglicis ab Hierosolymis distans, hodieque celebratur. N. gent. בֵּית הַלַּחְמִי 1 Sam. 16, 1. 18. 17, 58. *β*) opp. Sebulonitarum Jos. 19, 15.

x) בֵּית מִלּוֹא v. מִלּוֹא.

y) בֵּית מְעוֹן v. litt. e.

z) בֵּית מַעֲכָה (d. Maachae) opp. in radicibus Hermonis 2 Sam. 20, 14, cf. מַעֲכָה et אָבֵל בֵּית מַעֲכָה.

aa) בֵּית הַמֶּרְחָק (d. remotionis) locus ad torrentem Kedron 2 Sam. 15, 17.

bb) בֵּית הַמַּרְכָּבוֹת (d. curruum) oppd. Simeonitarum Jos. 19, 5. 1 Par. 4, 31.

cc) בֵּית נִמְרָה (d. aquae limpidae et salubris, cf. נמר) Num. 32, 36. Jos. 13, 27, et נִמְרָה Num. 32, 3 oppid. Gaditarum, *Βηθναβρίς* tempore Eusebii, hodie Nemrin dictum, v. Burckhardti itin. Syriae 661. Aquae vicinae vocantur מֵי נִמְרִים Jes. 15, 6.

dd) בֵּית עֶדֶן (d. amoenitatis) urbs regia Syriae in monte Libano (Amos 1, 5), Graecis *Παράδεισος* dicta (Ptolem. 5, 15).

ee) בֵּית עַזְמָוֶת Neh. 7, 28 et simpl. עַזְמָוֶת ib. 12, 29. Esr. 2, 24 vicus tribus Judae vel Benjamin.

ff) בֵּית הָעֵמֶק (d. vallis) oppid. Asseritarum Jos. 19, 27.

gg) בֵּית עֲנוֹת (d. responsionis, fort. echus) oppid. tribus Judae Jos. 15, 59.

hh) בֵּית עֲנָת (id.) oppid. Naphtalitarum. Jos. 19, 38. Iudd. 1, 33.

ii) בֵּית עֵקֶד הָרֹעִים (d. praedii pastorum, cf. عقد pagus, praedium) locus prope Samariam 2 Reg. 10, 12 et omisso הָרֹעִים comm. 14.

kk) בֵּית עֲרָבָה c. art. בֵּית הָעֲרָבָה (d. deserti) oppd. in confiniis tribuum Judae et Benjamin Jos. 15, 6. 18, 22, omisso בֵּית Jos. 18, 18.

ll) בֵּית פֶּלֶט (d. evasionis) opp. in australibus Judae Jos. 15, 27.

mm) בֵּית פְּעוֹר (templum [Baal] Peoris, v. בַּעַל פְּעוֹר) urbs Moabitarum, Rubenitis assignata, cultu Baalpeoris famosa Deut. 3, 29. 34, 6. Jos. 13, 20.

nn) בֵּית פַּצֵּץ (d. dispersionis) opp. Issacharitarum Jos. 19, 21.

oo) בֵּית צוּר (d. rupis) oppidum in montanis Judae Jos. 15, 58, a Rehabeamo munitum 2 Par. 11, 7, et magis etiam a Maccabaeis 1 Macc. 14, 33.

pp) בֵּית רְחוֹב (dom. s. regio plateae) Iudd. 18, 28. 2 Sam. 10, 6, alibi רְחֹב (nisi forte *Beth Rechob* regionem denotat, *Rechob* urbem), urbs Asseritarum in finibus Palaestinae borealibus (Num. 13, 21) ibique in convallibus Libani sita haud procul a fontibus Jordanis (Jos. 19, 28. 30. 21, 31. Iud. 1, 31). Syriae pars vicina appellatur אֲרַם בֵּית רְחוֹב 2 Sam. 10, 6, אֲרַם רְחוֹב ib. comm. 8.

qq) בֵּית שְׁאָן (d. quietis) Jos. 17, 11. 16, contr. בֵּית שָׁן 1 Sam. 31, 10. 12, et בֵּית שַׁן 2 Sam. 21, 12 urbs Manassitarum, quae vero diu Cananaeis et Philistaeis parebat (Iudd. et Sam. l. l. c. c.), cis Jordanem sita, postea Scythopolis dicta (LXX Iud. 1, 27), Rabbinis בִּיסָן, apud Arabes hodieque بيسان.

rr) בֵּית הַשִּׁטָּה (d. acaciae) oppidum ad Jordanem inter Bethsan et Abel-mecholam situm I[udd.] 7, 22.

ss) בֵּית שֶׁמֶשׁ (d. solis) o[pp.] *α)* Levitarum Jos. 21, 16, in [confinii]s tribuum tribuum Judae et Dan et [Phi]listaeae (Jos. 15, 10. 1 Sam. [6, 12] sq. 2 Par. 28, 18), mag[na et] incolis frequens (1 Sam. 6, [19]. 1 Reg. 4, 9. 2 Reg. 14, 11. [...] c. plur. 1 Sam. 6, 13, ub[i ...] intelligendi. N. gent. בֵּית־הַשִּׁמְשִׁי ibid comm. 14. 18. *β)* Na[phtali]tarum Jos. 19, 38. Iudd. 1, [33]. *γ)* Issacharitarum Jos. 19, 22. [...] q. אוֹן Heliopolis Aegypti Je[r. 43,] 13, cf. p. 26.

tt) בֵּית תַּפּוּחַ (d. pomoru[m]) [op]pidum tribus Judae. Jos. 15, [53].

בַּיִת st. emphat. בַּיְתָה, בַּיְתָא, [...] בֵּית c. Suff. בַּיְתֵהּ plur. [...] m. i. q. hebr. *domus* Da[n. ...] בֵּית מַלְכָּא Esr. 6, 4, [...] Dan. 4, 27 domus regia, p[alatium]. בֵּית אֱלָהָא domus Dei, te[mplum] Esr. 5, 2 sq., etiam simpl. [...] ibid. comm. 3. 9. 11.

בִּיתָן m. constr. בִּיתַן domus [...] *palatium* Esth. 1, 5. 7, 7. 8.

בָּכָא rad. inusit. i. q. בָּכָה pr. [...] *lavit*, hinc *flevit*, *lacrima[vit]* (Arab. بَكَأَ guttatim fodit lac).

בָּכָא 1) *fletus*, *ploratio*, [...] עֵמֶק הַבָּכָא *vallis* [fle]*tus* s. ciulationis, *Jammerthal*, [...] vallis in Palaestina quamcunque [ob] rationem ita vocatae, eiusque [pro]babiliter tristis et sterilis. E[...] cius alluditur Ps. 84, 7: [עֹבְרֵי] בְּעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ *trans[euntes] vallem eiulationis hanc fo[ntem] irriguam reddunt* peregrin[i] sacri.

2) Plur. בְּכָאִים 2 Sam. 5, 2[3]. 1 Par. 14, 13. 14, *arbor* quae[dam a] *lacrimando* dicta, nimirum [...] Celsio (Hierobot. 1, 335—[...]) arab. بَكَاءٌ balsamiferae similis, [...]

de *lacrima alba*, calida et acris destillat.

בָּכָה fut. יִבְכֶּה convers. וַיֵּבְךְּ pr. i. q. בָּכָא *stillavit, guttatim fluxit* (syll. primaria בך sonum guttarum decidentium imitante, cf. radd. in ךְ exeuntes), v. בָּכָא, spec. *flevit*, rad. omnibus linguis dialectisque cognatis communis Ex. 2, 6. Gen. 43, 30. 2 Sam. 19, 2, saepe de populo in publicis calamitatibus lamentante Num. 11, 10. 25, 6, de poenitentium luctu Esr. 10, 1. Sq. acc. *deflevit, luxit* aliquem, maxime mortuum. Gen. 23, 2. 37, 35. 50, 3, it. sq. עַל personae vel rei, quam lugemus Thren. 1, 16. Iudd. 11, 37, אֶל 2 Sam. 1, 24. Ez. 27, 31 et לְ Jer. 22, 10. Iob. 30, 25. בָּכָה sq. עַל praeterea est *lamentando adiit* aliquem Num. 11, 13. Iudd. 14, 16; et flevit *super* aliquo i. e. in amplexu eius, Gen. 45, 15. 50, 1.

Pi. deflevit, luxit mortuum c. acc. Jer. 31, 15. Ez. 8, 14.

Nomm. derivata sunt: בָּכָה, בְּכוּת, בְּכִי, בְּכִית.

בֶּכֶה m. *fletus* Esr. 10, 1, a rad. בָּכָה.

בְּכוֹר m. (a rad. בָּכַר) *primogenitus* tam hominum Gen. 25, 13. 35, 23, quam brutorum Ex. 11, 5. 12, 29. 13, 15. Apud illos refertur ad filios *patris* natu maximos. Gen. 49, 3. Quum filius natu maximus variis modis reliquis anteferretur (v. בְּכֹרָה no. 2), 2) metaph. dicitur de *qualibet re* in suo genere *praecipua* et *primaria*. Iob. 18, 13: בְּכוֹר מָוֶת *mortis* filius *primogenitus* i. e. *maximus inter morbos letiferos*. Morbus enim ex Hebraismo apte *filius mortis* poterat vocari, tanquam praecursor eius et *satelles*, ut apud Arabes بنات المنية *filiae fati* s. *mortis* de *febribus mortiferis*, morbus autem atrocissimus figurate primogenitus fratrum appellatur. Jes. 14, 30: בְּכוֹרֵי דַלִּים *primogeniti tenuium*, pauperrimi q. d. praecipui inter filios pauperum, vel: primogeniti miserae huius aetatis, v. Comment. ad h. l. In fem. de filia natu maxima celebratur בְּכִירָה q. v.

בִּכּוּר in sing. Jes. 28, 4 sec. Mas. (v. בִּכּוּרָה), alibi semper in plur. בִּכּוּרִים, בִּכֻּרִים *primitiae* fructuum frugumque, primi fructus ex agro arboribusque suscepti Num. 13, 20, maxime de primitiis Deo offerendis Lev. 2, 14. 23, 17. Neh. 10, 36. Nonnunquam additur רֵאשִׁית Ex. 23, 19. 34, 26. לֶחֶם הַבִּכּוּרִים panis e frugum primitiis coctus Lev. 23, 20. יוֹם הַבִּכּוּרִים dies primitiarum, de festo pentecostes Num. 28, 26.

בְּכֹרָה, בְּכוֹרָה f. 1) *primogenita, primogenitum*. Plur. בְּכֹרוֹת *primi partus proles*, de hominibus Neh. 10, 37, de foetu bestiarum Gen. 4, 4. Deut. 12, 6. 17. 14, 23. 2) subst. *primogenitura* Gen. 43, 33. Opp. צְעִירָה. מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה ius primogeniturae s. natu maximorum. Deut. 21, 17. De eodem ellipt. בְּכוֹרָה Gen. 25, 31. 34. 27, 36.

בִּכּוּרָה f. *ficus praecox* et propterea in deliciis habita Mich. 7, 1. Hos. 9, 10. Jes. 28, 4 (ubi praestat c. aliquot codd. legere בִּכּוּרָה cum He raphato, quam בִּכּוּרָהּ c. Mas. et editt., suffixum enim languet), in Mauritania hodie باكورة, بوكر, *boccôre*, hispan. *Albacora*.

בִּכּוּרָה id. Plur. תְּאֵנֵי הַבִּכֻּרוֹת Jer. 24, 2.

בְּכוֹרַת (primi partus proles) n. pr. m. 1 Sam. 9, 1.

בָּכוּת f. *fletus, luctus*. Gen. 35, 8: אַלּוֹן בָּכוּת *quercus luctus*. Rad. בָּכָה.

בְּכִי in Pausa בֶּכִי, c. Suff. בִּכְיִי m. 1) *fletus*, a בָּכָה Gen. 45, 2. Jes. 15, 3. 22, 4 cet. בָּכָה בְּכִי גָּדוֹל eiulatum magnum edidit 2 Sam. 13, 36, it. *stillatio, lacrimatio* aquae in metallifodinis Iob. 28, 11. Cf.

flere pro *rorare*, *stillare* ap. Lucret. 1, 350, gr. δάκρυον et דִּמְעָה.

בְּכִים (flentes) n. pr. loci prope Gilgal. Iudd. 2, 1. 5.

בְּכִירָה adj. fem. *primogenita* Gen. 19, 31. 29, 26. 1 Sam. 14, 49. Respondet בְּכוֹר.

בְּכִית f. *fletus*, *luctus* Gen. 50, 4, a rad. בָּכָה.

בָּכַר rad. in Kal inusit. pr. *fidit*, *prorupit* i. q. affine בָּקַר, hinc *primus fuit*, *venit*, *fecit* aliquid (qs. die Bahn brechen) et *maturus*, *tempestivus fuit*, *mature et tempestive* aliquid *fecit*. Refertur 1) ad diem, inde بَكَرَ mane surrexit, mane aliquid fecit, بُكْرَة matutinum tempus, cf. vicinum בֹּקֶר; 2) ad annum eiusque proventum: בִּכּוּרִים primitiae, בִּכּוּרָה ficus praecox, بَكِيرَة fructus praecox; 3) ad tempus vitae, maxime partum, בְּכוֹר, בְּכִירָה primogenitus, بِكْر et بِكْرَة virgo, femina primipara, בֵּכֶר, بَكْر camelus iuvencus.

Pi. 1) *fructus praecoces tulit* arbor. Ez. 47, 12, cf. Kal no. 2. 2) *primogenitum fecit*, *primogeniturae ius dedit* alicui. Deut. 21, 16.

Pu. *primogenitus fuit* Lev. 27, 26.

Hiph. part. מַבְכִּירָה *primipara*. Jer. 4, 31.

Derivv. v. Kal.

בֵּכֶר *camelus iuvencus*, isque tamen clitellis ferendis idoneus (cf. עַיִר et עֵגֶל). Plur. constr. בִּכְרֵי Jes. 60, 6. Respondet arab. بَكْر camelus iuvenis, quod eandem aetatem significare observant, quam الفتى *adolescens* in homine. V. Bochart Hieroz. 1, p. 82 sq. Adde quae observavimus in Comment. ad Jes. l. c. et in Thes. p. 206.

בֶּכֶר (appell. i. q. בֵּכֶר camelus iuvencus) n. pr. m. 1) filii Ephraimi Num. 26, 35. N. gent. בַּכְרִי ibid. 2) filii Benjamini. Gen. 46, 21.

בִּכְרָה f. *camela iuvenca*, eaque coitus appetens Jer. 2, 23. V. בֵּכֶר.

בֹּכְרוּ (i. q. בְּכֹר הוּא *primogenitus* [est] *ille*) n. pr. m. 1 Par. 8, 38. 9, 44.

בִּכְרִי (*iuvenilis*) n. pr. m. 2 Sam. 20, 1.

בַּל 1) *nihilum*, *nihil* (a rad. בָּלָה no. 3). Ps. 17, 3: *explora me* בַּל־תִּמְצָא *nihil* mali *invenies*.

2) *non* i. q. לֹא, sed poët., sq. praet. Ps. 10, 11. 21, 3 et futuro Ps. 10, 4. 6. 49, 13. Prov. 10, 30. Jes. 26, 14, it. *nondum* pro vix Jes. 40, 24 (cf. 2 Reg. 20, 4), semel pro בַּל = בְּלֹא Ps. 32, 9: *ne sitis equis similes*, *freno et capistro coercendis* בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ pr. *in non appropinquando ad te*.

3) *ne* i. q. אַל sq. fut. Ps. 10, 18.

בָּל chald. m. *cor*. Dan. 6, 15. Syr. ܠܒܐ cor, animus, mens, arab. بَالٌ id., pro بَالِيٌ a בָּלָה, بَلِيَ III. curare, pr. *cura*, hinc animus, qui curis agitatur.

בֵּל contr. ex בַּעַל i. q. בַּעַל *Belus*, numen domesticum idque primarium Babyloniorum, in turri Babylonica cultum. Jes. 46, 1. Jer. 50, 2. 51, 44 et Dan. cap. 14 LXX. Scriptores graeci romanique (Diod. Sic. 2, 8. 9. Plin. 37, 10. Cic. de nat. deorum 3, 16) cum Jove eum comparant, neque tamen pater Deorum intelligendus est, quem ignorabant Orientales, sed, quae est peculiaris theologiae Babylonicae e stellarum cultu unice pendentis indoles, *stella Jovis* (Cic. d.

nat. deor. 2, 20), quam tanquam agathodaemonem, omnis fortunae et felicitatis auctorem et vindicem, ab Arabibus propterea السعد الاكبر *Fortuna maior* dictam, una cum Veneris stella (v. עַשְׁתֹּרֶת, אֲשֵׁרָה) summo cultu prosequebantur Semitae. Cf. גַּד, מְנִי, et v. בַּעַל no. 5. Assidui huius cultus testes habemus nomina propria hominum Babyloniorum cum *Beli* nomine composita, veluti בֵּלְטְשַׁאצַּר, בֵּלְשַׁאצַּר, *Belesys, Belibus* cet.

בְּלָא i. q. hebr. בָּלָה. *Pa. afflixit, vexavit* Dan. 7, 25. Cf. hebr. Pi. no. 2.

בַּלְאֲדָן (contr. ex בַּעַל־אֲדוֹן i. e. cui *Belus dominus* est, Beli cultor) n. pr. patris regis Merodach-Baladan. 2 Reg. 20, 12.

בָּלַג in Kal inusit. arab. بَلَجَ *nituit, fulsit* aurora. V. *risit, hilaris fuit*, a vultu nitido.

Hiph. 1) *effulgere s. subito oriri iussit.* Amos 5, 9: הַמַּבְלִיג שֹׁד עַל־עָז *effulgere s. subito oriri iubens vastationem super potentes* i. e. subito iis immittens, metaphora petita ab aurora subito et velociter se diffundente, cf. Joel 2, 2. 2) *exhilaravit* sc. vultum, *hilaris factus est* Ps. 39, 14. Iob. 9, 27. 10, 20. Inde מַבְלִיגִית et

בִּלְגָּה (exhilaratio) n. pr. m. Neh. 12, 5. 18, quod Neh. 10, 9 בִּלְגַּי scribitur.

בִּלְדַּד n. pr. (prob. i. q. בֶּן לְדָד i. e. filius litis, litigator, a rad. لَدَّ altercatus est, v. בִּדְקַר) *Bildadus, Suchaeus*, Iobi amicus et in disputando adversarius secundus. Iob. 2, 11. 8, 1. 18, 1. 25, 1.

בָּלָה rad. in Kal inusit. prob. *trepidavit, perterritus est* i. q. בָּהַל, cf. arab. بَلِهَ imbecillis, verecundus (pr. timidus) fuit.

Pi. בִּלָּה *terruit, absterruit, animum alicuius perculit fregitque* Esr. 4, 4 Chethibh. In Keri usitatius מְבַהֲלִים. Syr. ܒܰܠܗܶܐ quadril. terruit.

Derivata: בַּלָּהָה, et nomm. pr. בִּלְהָה, בִּלְהָן.

בָּלָה fut. יִבְלֶה pr. *cecidit, concidit, collapsus est* (ut נָבֵל, אָבַל q. v.), *abfallen, einfallen, verfallen*, spec. dr. 1) de *vestibus* usu et vetustate *collapsis* et dilaceratis. Sq. מֵעַל. Deut. 8, 4: *vestis tua* לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ *non decidet a te* (attrita et dilacerata). 29, 4, et absol. Jos. 9, 13. Neh. 9, 21. Translate de coelo terraque instar vestis veterascentis perituris Jes. 50, 9. 51, 6. Ps. 102, 27. (Arab. بَلِيَ attrita est vestis). 2) de hominibus, qui morbo, senio, curis *marcescunt*, nostr. *einfallen, verfallen* (cf. gr. παλαιός, et alio flexu μέλω curo). Iob. 13, 28: וְהוּא כְּרָקָב יִבְלֶה *et hic* (δεικτικῶς pro *ego*) *instar cariei concidit*, marcet. Gen. 18, 12. Ps. 32, 3. (Cf. بَالَى curavit, pr. curis collapsus, confectus est, بَلِيَ curis confectus, بَال, بَلْ cor, animus, a curis dictus [v. בַּל]. Aeth. ብልየ: senuit, consenuit). Hinc

3) *occidit, ad nihilum redactus est*, unde בַּל, בְּלִי, בִּלְתִּי nihil, non.

Pi. 1) causat. Kal no. 2. Thren. 3, 4, hinc generatim *absumsit, consumsit* Ps. 49, 15. Jes. 65, 22. Refertur ad tempus, ut lat. *tempus terere*, τρίβειν βίον. Iob. 21, 13: יְבַלּוּ בַטּוֹב יְמֵיהֶם *in felicitate vitam terunt* s. traducunt. 2) *afflixit, vexavit* 1 Par. 17, 9. (Arab.

بلى IV. id. بَلَاءٌ et بَلِيَّةٌ aerumna, afflictio, calamitas). Cf. chald. בְּלָא.

Derivantur inde nomm. et particc. בְּלָתִי, בְּלִי, בָּלָה, בְּלוֹ, בַּל, בֵּל, אֵבֶל, בִּלְיַעַל et composita, תַּבְלִית, בְּלוֹאִים, בְּלִימָה, בִּלְעֲדֵי.

בָּלֶה adj. f. בָּלָה *usu et vetustate attritus*, de vestibus, saccis, utribus, calceis Jos. 9, 4. 5. Translate de muliere moecha: בָּלָה נִאוּפִים *adulteriis detrita*, effoeta. Ez. 23, 43.

בַּלָּהָה f. in Sing. semel Jes. 17, 14, saepius in Plur. 1) *terror, terrores*. Iob. 18, 11. 24, 17. 27, 20. 18, 14: תַּצְעִדֵהוּ לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת *persequentur eum instar regis* s. ducis bellici *terrores* (לְ h. l. comparationi inservit, 39, 16 [19], cf. 15, 24 et 27, 20. Male vulgo iungunt מֶלֶךְ בַּלָּהוֹת rex terrorum). 2) *subita pernicies* cf. בֶּהָלָה no. 2. Ps. 73, 19: תַּמּוּ מִן־בַּלָּהוֹת *subita pernicie pereunt*. Ez. 26, 21: בַּלָּהוֹת אֶתְּנֵךְ וְאֵינֵךְ. LXX. ἀπώλειάν σε δώσω, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι. Vulg. *in nihilum redigam te*. 27, 36. 28, 19.

בִּלְהָה (fort. verecundia, v. בָּלַהּ in Kal) n. pr. 1) servae Rahelis, quae ex Jacobo Danum et Naphtalin suscepit, Gen. 30, 3 sq. 35, 22. — 2) oppidi Simeonitarum 1 Par. 4, 29, quod alibi בָּלָה scribitur (Jos. 19, 3), nec non בַּעֲלָה.

בִּלְהָן (fort. verecundus) n. pr. m. 1) Gen. 36, 27. 2) 1 Par. 7, 10.

בְּלוֹ chald. *tributi* quaedam species, prob. in res *consumendas* imposita, nostr. *Consumtionssteuer, Accise*. Esr. 4, 13. 20. 7, 24. Cf. etiam בְּלוֹא.

בְּלוֹא nonnisi in plur. constr. בְּלוֹאֵי Jer. 38, 12 et contr. בְּלָיֵי comm. 11. *vestium detritarum panni laceri*. Posterior haec forma *belowe* efferenda pr. est a sing. בְּלוֹ pro בְּלוֹו, in aliis codd. tamen (v. J. H. Michaelis) legitur בְּלוֹיֵי et in editt. בְּלוֹי (ad formam גּוֹיִי, גּוֹי) a sing. בְּלוֹי (formae אֱבוֹי).

בֵּלְטְשַׁאצַּר (Beli princeps i. e. princeps, cui Belus favet, comp. e בֵּל, *tscha* quae terminatio vocabulis addita in lingua zendica nota genitivi est, et *zar* = *sar* princeps) *Beltsazar*, nomen assyrio-babylonicum Danieli in Nebucadnezari aula datum. Dan. 1, 7. 2, 26. 4, 5. 6. 15. 16. 10, 1.

בְּלִי subst. 1) *consumtio, interitus* Jes. 38, 17, arab. بَلِيَ id.

2) *defectus, nihil*, hinc adv. negandi i. q. לֹא. Iungitur verbis et nominibus. Gen. 31, 20. Hos. 7, 8. 8, 7. Jes. 14, 6. 32, 10. Nonnunquam substantivis arcte iungitur, ut in unam notionem coalescant, בְּלִי שֵׁם non-fama i. e. infamia Iob. 30, 8.

3) pro בִּבְלִי *sine*, nonnisi in sermone poët. Iob. 8, 11: בְּלִי מַיִם *sine aquis*. 24, 10. 31, 39. 33, 9. 34, 6. Ps. 59, 5.

Cum Praep. a) בִּבְלִי pr. in defectu, *sine* i. q. בְּלֹא. בִּבְלִי דַעַת imprudenter Deut. 4, 42. 19, 4. inopinato Iob. 35, 16. 36, 12. Cf. בְּלִי no. 2.

b) לִבְלִי id. (cf. לְ litt. B) Iob 38, 41: לִבְלִי־אֹכֶל *sine cibo*. 41, 25. Jes. 5, 14.

c) מִבְּלִי pr. propter defectum α) *eo quod non, quia non*, sq. infin. Deut. 9, 28: מִבְּלִי יְכֹלֶת יְהוָה *quia non poterat Jehova*. Jes. 5, 13. Sq. part. *quia nemo*. Thren. 1, 4: מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד *quia nemo venit ad festum*. Nonnunquam pleon. מִבְּלִי אֵין. 2 Reg. 1, 3. 6. 16. Ex. 14, 11 (syr. ܡܢ ܠܐ et ܡܛܠ ܕܠܐ *eo quod non*). β) *ita ut non*. Iob. 18, 15: תִּשְׁכּוֹן בְּאָהֳלוֹ מִבְּלִי לוֹ *habitat* (terror) *in tentorio eius, ita ut non* amplius *eius sit* i. e. terror occupat tentorium

eius, et impium inde removet. 6, 6. Deut. 28, 55. Sq. part. *ita ut nemo.* מִבְּלִי יֹשֵׁב ita ut nemo habitet. Jer. 2, 15. 9, 10, cf. Ez. 14, 15. Sq. אֲשֶׁר (ut fiat Coniunctio) et pleon. לֹא Eccl. 3, 11: מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא־יִמְצָא הָאָדָם *ne inveniat homo.*

d) עַד בְּלִי *usque ad interitum* i. e. *quamdiu* Ps. 72, 7. Mal. 3, 10.

e) עַל־בְּלִי *eo quod non*, sq. Praet. Gen. 31, 20.

בְּלִיל m. pr. mixtum, spec. *farrago*, pabulum ex pluribus frugum generibus, ut farre, hordeo, viciis aliisque leguminibus constans (cf. Varro de R. R. 1, 31. Plin. 18, 15 s. 41), quae cuncta inter se *permixta* serebantur. Iob. 6, 5. 24, 6. Grana intelligenda esse, ex Jes. 30, 24 colligitur.

בְּלִימָה comp. ex בְּלִי et מָה i. q. לֹא מְאוּמָה *non quidquam, nihil* Iob. 26, 7. Ita certe LXX. Vulg. Syr. Chald., neque audiendi videntur interpp. hebraei, qui בְּלִימָה *frenum, fibulam* interpretantur, a rad. בָּלַם.

בְּלִיַּעַל (comp. ex בְּלִי *non*, *sine* et יַעַל commodum, utilitas, coll. הוֹעִיל utilis fuit, et arab. وَعْلٌ et وَعِلٌ i. q. شَرِيف nobilis, princeps; neque vero auctore Fischero in prolus. de vers. gr. p. 93 a בְּלִי et עֹל iugum, qs. iugi impatientia, contumacia) pr. *inutilitas*, *ignobilitas*; *quod inutile*, *nullius frugis est* (cf. arab. غير طايل inutilis, nullius frugis, vilis). Inde 1) *nequitia*, *vilitas*. אִישׁ בְּלִיַּעַל homo nequam 1 Sam. 25, 25. 30, 22. אָדָם בְּלִיַּעַל Prov. 6, 12 et בֶּן־בְּלִיַּעַל 1 Sam. 25, 17 id. Plur. saepe בְּנֵי בְלִיַּעַל 1 Sam. 2, 12 et אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיַּעַל. אַנְשֵׁי בְנֵי בְלִיַּעַל Deut. 13, 14. Iudd. 19, 22. 20, 13. בַּת בְּלִיַּעַל mulier nequam 1 Sam. 1, 16. דְּבַר בְּלִיַּעַל res abiecta, turpis Ps. 41, 9. 101, 3, cf. Deut. 15, 9: פֶּן יִהְיֶה דָבָר עִם לְבָבְךָ בְלִיַּעַל *ne oboriatur in animo tuo cogitatio vilis.*

2) *pernicies*, *exitium*. Nah. 1, 11: יֹעֵץ בְּלִיָּעַל *qui perniciem meditabatur.* Ps. 18, 5: נַחֲלֵי בְלִיַּעַל יְבַעֲתוּנִי *torrentes exitii terrebant me*, metaphora a fluctibus petita sacris scriptoribus satis familiari. LXX χείμαῤῥοι ἀνομίας i. e. hostes torrentium instar irruentes. Male recentiorum nonnulli *torrentes inferni* reddunt.

3) Ellipt. pro אִישׁ בְּלִיַּעַל *homo nequam* (v. no. 1) 2 Sam. 23, 6. Iob. 34, 18, *vastator*, *exitium parans* (v. no. 2) Nah. 2, 1.

בָּלַל 1) *perfudit.* (Arab. بَلَّ rigavit, madefecit, יָבַל fluxit aqua, פּוּל, פִּלְפֵּל, ܦܠܦܠ conspersit). Part. pass. בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן oleo perfusus, de oblationibus Lev. 2, 4. 5. 7, 10. 12. 14, 21. Num. 7, 13. 19. Intrans. *perfusus est.* Ps. 92, 11: בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן *oleo recente perfusus sum.* Ex derivatis v. שַׁבְּלוּל et תְּבַלּוּל.

2) *confudit* (gr. συγχέω), maxime sermonem. Gen. 11, 7: הָבָה נֵרְדָה וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם *age, descendamus et confundamus ibi labium* i. e. sermonem *eorum*, quod protinus explicatur: *ne alter alterum intelligat.* נָבְלָה pro נָבֹלָּה, vid. *Lehrgeb.* p. 372 et Vers. 9. Cf. בָּבֶל. Arab. بلبل confusus fuit, de sermone, تبلبل الألسن confusio linguarum, Conj. II. balbutivit.

3) *maculavit*, *inquinavit* (cf. פִּלְפֵּל, ܦܠܦܠ ad Kal memorata). Ita in derivatis תֶּבֶל, תְּבַלּוּל. (Cf. בָּלַס miscuit et maculavit).

4) denom. a בְּלִיל *farraginem*, *pabulum praebuit* iumentis. Iud. 19, 21: וַיָּבָל לַחֲמוֹרִים Vulg. *et pabulum asinis praebuit.*

Hithpo. immiscuit se, sq. בְּ Hos. 7, 8.

Nomm. derivata sunt: בְּלִיל, תֶּבֶל, שַׁבְּלוּל, תְּבַלּוּל et n. pr. בָּבֶל.

De וַנָּבֶל Jes. 64, 5 v. ind. analyt.

בָּלַם *constrinxit*, *clausit* spec. os iumenti capistro. Ps. 32, 9. (Syr. ܒܠܡ id. Ethpe. clausum est os alicuius, obmutuit, ܒܠܡܐ capistrum. Forma et significatione vicinum est אָלַם: de radd. in ם cadentibus v. בָּהַם.

בָּלַס (denom. a بَلَس, ባለስ: ficus, in lingua aeth. etiam sycomorus) *ficos* (et *sycomoros*) *coluit*, *collegit* vel *comedit*, cf. συκάζειν et ἀποσυκάζειν. Amos 7, 14: בּוֹלֵס שִׁקְמִים, quod docte Alex. κνίζων συκάμινα. Vulg. *vellicans sycamina*. Vellicatio enim ad sycaminorum culturam pertinet. Vid. Theophr. hist. pl. 4, 2. Plin. H. N. 13, 7 §. 14. Bochartus in Hieroz. 1, 384 sq.

בָּלַע fut. יִבְלַע 1) *deglutivit*, *devoravit*. (Arab. بَلَعَ et quadril. بَلْعَم id., aethiop. ባለዐ: edit, comedit. Vicinae radd. sunt לָעַע, ܠܥܒ, aliaeque multae a לע ordientia). Dr. de hominibus avide comedentibus Jes. 28, 4, de bestiis Ex. 7, 12. Jon. 2, 1. Jer. 51, 34. Gen. 41, 7. 24. Proverbialis est locutio Iob. 7, 19: *non dimittis me* עַד־בִּלְעִי רֻקִּי *dum deglutiam salivam meam* i. e. ne respirandi quidem locum mihi relinquis, ne brevissimum quidem momentum, quo recreer, mihi concedis. (Ita Arabes أَبْلِعْنِي رِيقِي *fac deglutiam salivam meam* i. e. concede mihi tantum morae, ut eam deglutiam. Har. 15 p. 142 Sacy. Plura v. ap. Schult. ad Iob. l. c. Similiter Persae آخور *absorptio salivae* de mora. Cf. Pi. no. 1.)

2) Metaph. a) *absumsit*, *perdidit*, ita tamen ut vorandi figura servata sit, v. c. *opes devorare* Io[b] 20, 18 (cf. devoratam pecunia[m] evomere Cic. Pis. 37). Prov. 1, 1[2]: *devorabimus eos*, *sicut orcus v[i]ventes* i. e. absumemus, interfici[e]mus eos. Ps. 124, 3. Cf. אָכַל no. [2] g. b) Tribuitur inanimatis, [v]oragini terrae Num. 16, 30 sq maris Ps 69, 16, cf. Ex. 15, 12.

Niph. pass. Pi. no. 2. *perditi est* Hos. 8, 8, spec. de ebriis. Je[s.] 28, 7: נִבְלְעוּ מִן הַיַּיִן *perditi su[nt] vino* i. e. vino oppressi, fracti, vic[ti] Cf. הָלַם, רוּן, עָבַר. Syrus lingu[ae] suae beneficio retinuit ܒܠܥ ܡܢ ܚܡܪܐ, Arabes in eadem phr[a]si utuntur verbo بلع.

Pi. 1) i. q. Kal *deglutivit*. S[i]mel ellipt. Num. 4, 20: *neq[ue] veniant ad videndum sanctu[m] כְּבַלַּע dum deglutitur* sc. saliva i. ne unicum quidem temporis m[o]mentum. Cf. ad Kal no. 1. Egr[e]gie LXX. ἐξάπινα. Metaph. י[בַלַּע] אָוֶן devoravit scelus i. e. totum replevit sceleribus Prov. 19, 28 ([cf.] שָׁתָה Iob. 15, 16).

2) *perdidit*, spec. a) *pessu[m] dedit*, *exitio dedit*, Iob. 2, [3.] 10, 8. Jes. 49, 19. Hab. 1, 1[3.] b) *exstirpavit*, *e medio sustu[lit]* Ps. 21, 10. 35, 25, sq. מִן Iob. [8,] 18. c) *vastavit* regionem 2 Sa[m.] 20, 19. 20. Thren. 2, 8, it. dilap[i]davit opes Prov. 21, 20; perdid[it] i. e. irritum fecit consilium Jes. 1[9,] 3, cf. Ps. 55, 10; viam alicui[us] i. e. effecit, ut in exitium ruer[et] Jes. 3, 12.

Pu. pass. Pi. no. 2. *perditus e[st] periit*. Jes. 9, 15, *exitium parat[um]* sq. לְ 2 Sam. 17, 16.

Hithpa. id. Ps. 107, 27.

בֶּלַע m. c. Suff. בִּלְעִי 1) *devorati[o]*, *res devorata* Jer. 51, 44. 2) *ex[i]tium* Ps. 52, 6. 3) n. pr. urbis i[n] litore australi maris mortui, etiam צֹעַר (parva) dictae. Gen. 14, 2. 8 19, 20 sq. 4) n. pr. m. a) regi[s]

Edomitarum Gen. 36, 30. b) Gen. 46, 21. c) 1 Par. 5, 8.

בִּלְעֲדֵי c. Suff. בִּלְעָדַי, בִּלְעָדֶיךָ (comp. ex בְּלִי non, et עַד, עֲדֵי usque ad) 1) pr. non *usque ad*, *nihil ad*, declinantis deprecantisque particula. Gen. 14, 24: בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים *nihil ad me* sc. perveniat, nihil mihi vindico, *tantum quod comederunt pueri* rel. 41, 16: בִּלְעָדָי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה *non ego, Deus respondebit de salute Pharaonis.* 2) *sine*. Gen. 41, 44: *sine te* i. e. te inscio et invito *nemo tollet manum suam.* 3) *praeter*. Jes. 45, 6. Ellipt. pro בִּלְעֲדֵי אֲשֶׁר praeter id quod. Iob. 34, 32: בִּלְעֲדֵי אֶחֱזֶה אַתָּה הֹרֵנִי (si quae peccavi) *praeter ea quae video scio, tu haec indica mihi.* Syr. ܡܢ ܒܠܥܕ, ܒܠܥܕ id.

מִבַּלְעֲדֵי id. Ubique praef. מִן: מִבַּלְעֲדֵי 1) *sine*. Jes. 36, 10: *num sine Deo* i. e. Deo invito nec annuente *ascendi in hanc terram?* Jer. 44, 19. Cf. בִּלְעֲדֵי no. 2. 2) *praeter*. Ps. 18, 32. Num. 5, 20. Jes. 43, 11.

בִּלְעָם (comp. ex בַּל et עָם non-populus, fort. i. q. peregrinus) n. pr. 1) Bileami pseudoprophetae. Num. 22—24. Deut. 23, 5. 6. Jos. 13, 22. 24, 9. Mich. 6, 5. LXX. *Βαλαάμ*. — 2) oppidi Manassitarum trans Jordanem siti 1 Par. 6, 55, alibi יִבְלְעָם (יִבְלַע עָם) dicti Jos. 17, 11. Iudd. 1, 27. 2 Reg. 9, 27.

בָּלַק *vacuum, inanem reddidit,* i. q. בָּקַק et pariter atque hoc onomatop. sonum lagenae effusae imitans. Jes. 24, 1. Cf. arab. بلق I. IV. *aperuit* (lagenam).

Pu. part. f. מְבֻלָּקָה *vacua* i. e. *deserta facta* Nah. 2, 11.

בָּלָק (inanis, vacuus) n. pr. regis Moabitarum, tempore Mosis Num. 22, 2 sq. Jos. 24, 9. Iudd. 11, 25. Mich. 6, 5.

בֵּלְשַׁאצַּר Dan. 5, 1. 2. 9. 22. 29. 30. 8, 1 et בֵּלְאשַׁצַּר 7, 1 *Belsasar*, nomen ultimi Chaldaeorum regis, ab Herodoto (1, 188) *Λαβύνητος*, a Beroso (ap. Jos. cont. Ap. 1, 20) *Ναβόννηδος* (quae forma magis genuina videtur, cf. נְבוֹ) dicti. Alex. *Βαλτάσαρ*.

בִּלְשָׁן (i. q. בֶּן־לָשׁוֹן filius linguae = eloquens, cf. s. בִּדְקַר) n. pr. viri principis cum Serubabele ex exilio reducis. Esr. 2, 2. Neh. 7, 7.

בֵּלֶת vel **בֶּלֶת** n. inusit. a rad. בָּלָה (formae בֶּכֶת a בָּכָה, Lehrgeb. p. 507) pr. *nihilum, redactio ad nihilum* i. q. בַּל, בְּלִי, unde c. Jod paragogico, status constructi indice,

בִּלְתִּי 1) adv. negandi i. q. לֹא 1 Sam. 20, 26.

2) Praep. pro בִּבְלְתִּי (בְּלֹא) *sine* Jes. 14, 6, *praeter* (ubi antecessit negatio) Gen. 21, 26. Ex. 22, 19. Num. 11, 6. 32, 12. C. Suff. בִּלְתִּי praeter me Hos. 13, 4. Jes. 10, 4. בִּלְתְּךָ praeter te 1 Sam. 2, 2. Jes. l. l. redde: *sine me* i. e. a me derelicti *incurvati incedent inter vinctos, et inter interfectos peribunt*, cf. ad v. תַּחַת.

3) Conj. pro בִּלְתִּי אֲשֶׁר *praeterquam quod* Dan 11, 18; *nisi quod* Gen. 43, 3: *faciem meam non videbitis* בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם *nisi quod frater vester vobiscum sit.* Plenius dicitur בִּלְתִּי אִם *nisi quod* Amos 3, 4, et simpl. *nisi* Iud. 7, 14. Gen. 47, 18.

Comp. c. praepp. a) לְבִלְתִּי sq. Inf. pr. *quod non*. Iudd. 8, 1. Utuntur autem Hebraei hac particula, ubicunque Gerundium (לִקְטֹל) negative exprimendum est (לְבִלְתִּי קְטֹל). Latine reddi potest *ita ut non* (quominus) Ex. 8, 25. 9, 17, ex. gr. post verba resistendi Jer. 16, 12, obliviscendi Deut. 8, 11, impediendi Num. 9, 7, *ne* Gen. 38, 9; et Acc. et Inf. post verba jubendi Gen. 3, 11, consentiendi

2 Reg. 12, 9. Semel pleonastice לְבִלְתִּי לְ 2 Reg. 23, 10, et ter sq. verbo finito pro לְבִלְתִּי אֲשֶׁר Jer. 23, 14. 27, 18. Ez. 13, 3.

b) מִבִּלְתִּי *quod non, quia non,* sq. Inf. Num. 14, 16, nomine verbali Ez. 16, 28.

c) עַד בִּלְתִּי *usque dum non, donec non,* sq. Praet. Num. 21, 35. Deut. 3, 3. Jos. 8, 22. 10, 33, it. *quamdiu* Iob. 14, 12. Cf. עַד בְּלִי.

בָּמָה (c. Kamez impuro), plur. בָּמוֹת, st. constr. id. et בָּמוֹתֵי Deut. 32, 13. Jes. 58, 14. Mich. 1, 3 Chethibh, sed in Keri בָּמֳתֵי et ita in textu Iob. 9, 8. Jes. 14, 14. Amos 4, 13 (vide not.), c. Suff. בָּמוֹתַי cet.

1) *locus excelsus, editus,* generale vc. montes clivosque comprehendens, v. rad. בּוּם. 2 Sam. 1, 19. 25. בָּמוֹת יַעַר montes silvis tecti. Jer. 26, 18. Mich. 3, 12. Ez. 36, 2 (cl. 1). בָּמוֹת אַרְנוֹן montes ad Arnonem Num. 21, 28.

2) *arx, castellum* in monte exstructum (cf. lat. *arx,* germ. *Burg*). Ps. 18, 34: עַל־בָּמוֹתַי יַעֲמִידֵנִי *in arcibus meis constituit me* i. e. tutum me praestitit. Hab. 3, 19. Qui *arces regionis* tenet, is omnem regionem occupavit tutoque possidet victor, unde locutio poëtica: דָּרַךְ עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ *incessit super arces terrae* Amos 4, 13. Mich. 1, 3. Deut. 33, 29, et translate עַל־בָּמֳתֵי־יָם Iob. 9, 8 *super arces maris,* עַל־בָּמֳתֵי־עָב Jes. 14, 14 *super arces nubium,* de Deo summo mundi rectore, it. הִרְכִּיב עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ Deut. 32, 13. Jes. 58, 14.

3) In montibus collibusque veteres Hebraei pariter atque plurimi antiquitatis populi (v. Comment. ad Jes. 65, 7, et T. 2, p. 316) sacra putabant diis acceptissima. Propterea tum idolis tum ipsi Deo (1 Sam. 9, 12 sq. 1 Par. 13, 29 sq. 1 Reg. 3, 4. 2 Reg. 12, 2. 4. Jes. 36, 7) ibi sacrificia instituere, *sacella* vel *delubra* (בָּתֵּי הַבָּמוֹת 1 Reg. 13, 32. 2 Reg. 17, 29) cum sacerdotibus, sacrorum admini... (כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת 1 Reg. 12, 32. 2 ... 17, 32) exstruere solebant, ... que veteris religionis adeo te... erant non tantum decem tribu... loca modo laudata), sed eti... daei, ut adeo post templum a S... mone conditum et non obstant... Deut. 12 (modo haec antiq... in montibus Hierosolymae vi... huiusmodi sacella exstruere ... sacra facere non desinerent, ... que legis mosaicae caeterum ob... vantissimi usque ad Josiam ... timi huius cultus abrogationem ... a populo vel a se ipsis non ... trarent, 2 Reg. 12, 4. 14, 4. 1... 35, cf. 2 Paral. 20, 33. ... 2 Reg. 23, 8. 9. 19. Ez. 6, 3 ... 29. Lev. 26, 30. Ipsum Salo... nem in eiusmodi sacellis opera... esse sacris legimus 1 Reg. 3, ... cf. 11, 7.

4) Saepissime idem valet ... בֵּית הַבָּמָה *sacellum* Deo idol... *in monte exstructum* (cf. no. ... 1 Reg. 11, 7. 14, 23. 2 Reg. 1... 21, 3. 23, 15, adeoque transfert... ad *delubrum quodlibet* Jer. 7, ... cf. aethiop. ደብር: mons it. c... nobium, germ. *Hag* pr. lucus, de... ecclesia, templum ibi aedificatum... Probabiliter haec sacella teuto... erant aulaeis ornata (Ez. 16, 16, ... 2 Reg. 23, 7. Am. 5, 26. cu... generis tabernacula etiam Poe... veteresque Slavos habuisse con... (Diod. 20, 25. Mone in Creu... Symbol. 5, 176).

5) Raro est *tumulus sepulcra...* gr. *βωμός.* Ez. 43, 7, cf. ver... et intpp. ad Jes. 53, 9, cui ... haec significatio commode adhib... potest.

Not. Forma Pluralis co... בָּמוֹתֵי, in qua duplex est Plu... numeri signum, sui simile h... exemplum in רַאֲשֹׁתֵי 1 Sam. ... 12, cf. Lgb. 541. Masorethae ... tem hanc formam reprobantes ... ea substituerunt בָּמֳתֵי. Hoc ...

appellant *bāmŏthe*, sed ֹ, utpote immutabile, corripi non poterat in Chateph-Kamez: et rectius alii efferunt *bomᵉthe*, pro בָּמֳתֵי, a sing. בָּמָה (formae מִשְׁאָה), ת in plurali servato ut דֶּלֶת, דְּלָתוֹת. Equidem spreta illa Masoretharum crisi ubique בָּמוֹתֵי, בָּמֳתֵי legendum suspicor.

בִּנְמוֹל (filius circumcisionis i. e. circumcisus, pro בֶּן־מֹהֵל, v. בִּדְקַר) n. pr. m. 1 Par. 7, 33.

בְּמוֹ v. מוֹ.

בָּמוֹת (excelsa) Num. 21, 19, plenius בָּמוֹת בַּעַל (excelsa Baalis) 22, 41. Jos. 13, 17 n. pr. oppidi in ditione Moabitarum, ad Arnonem fluvium siti.

בֵּן (pro בְּנֶה a rad. בָּנָה no. 4) cstr. בֶּן־ (cum Praefixis כְּ, בְּ, לְ sine Makkeph) raro בִּן Prov. 30, 1. Deut. 25, 2. Jon. 4, 10 et ubicunque sequitur n. pr. נוּן, semel בְּנִי (sicut אֲבִי) Gen. 49, 11 et בְּנוֹ Num. 24, 3. 15. Plur. בָּנִים (qs. a sing. בָּן) constr. בְּנֵי *filius*. (Arab. ابن Plur. بنون, constr. بنو, بنى; in monumentis phoen. saepissime בן; aram. vero בַּר, ܒܪܐ, a בְּרָא procreavit, sed c. Plur. בְּנִין, בְּנֵי, ܒܢܝܐ). *Κατ' ἐξοχὴν* de *regis filio* Jes. 9, 5, cf. בֶּן־מֶלֶךְ Ps. 72, 1. Plur. בָּנִים nonnunquam de utriusque sexus *liberis* Gen. 3, 16. 21, 7. 30, 1. 31, 17. 32, 12. Deut. 4, 10, quanquam crebrius plene dicitur בָּנִים וּבָנוֹת Gen. 5, 4. 7. 10. 13. 11, 11 sq. In Sing. communis generis vestigium habes in בֶּן־זָכָר (rectius בֵּן זָכָר) *filius masculus* Jer. 20, 15, cf. *υἱὸς ἄῤῥην* Apoc. 12, 5. Poëtici sermonis est, si *filii Graecorum* dr. pro Graecis Joël 4, 6 sicut *υἷες Ἀχαιῶν* et *filii Aethiopum* Amos 9, 7 pro Aethiopibus, cf. יַלְדֵי נָכְרִים Jes. 2, 6 de peregrinis, בְּנֵי אֶבְיוֹן de pauperibus Ps. 72, 4 et gr. *δυστήνων παῖδες* Il. φ, 151. Ubique autem hac locutione similis patris filiique conditio significatur.

Filii vero nomen, pariter atque patris et fratris (v. אָב, אָח), late patet apud Hebraeos et varie transfertur. Dicitur

1) de *nepote* (ut אָב de avo). Gen. 29, 5. Esr. 5, 1 cf. Zach. 1, 1. Plur. בָּנִים nepotes Gen. 32, 1 (31, 55). 31, 28 (quanquam, ubi maior est sermonis accuratio, *nepotes* dicuntur בְּנֵי בָנִים. Ex. 34, 7. Prov. 13, 22. 17, 6), it. *posteri*, ut בְּנֵי יִשְׂרָאֵל Israëlitae, בְּנֵי יְהוּדָה Judaei, בְּנֵי לֵוִי Levitae, בְּנֵי עַמּוֹן Ammonitae, בְּנֵי חֵת Hethitae, בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל Ismaëlitae. In eandem sententiam dr. בֵּית יִשְׂרָאֵל, בֵּית יְהוּדָה (v. בַּיִת no. 8), item אִישׁ יִשׂ׳ (v. אִישׁ 1, g).

2) Est nomen aetatis, pro *puero, iuvene*, ut gr. *παῖς*, cf. בַּת no. 2. Cant. 2, 3. Prov. 7, 7. Filii nomen

3) tribuitur *subiecto*, regi dominoque qs. patri obsequium praestanti. 2 Reg. 16, 7. Hinc metaph. *filius mortis* est morti destinatus et qs. in dominium traditus. 1 Sam. 20, 31. 2 Sam. 12, 5; *filius plagarum* i. q. plagis damnatus. Deut. 25, 2. Cf. *υἱὸς γεέννης* Mt. 23, 15, *τῆς ἀπωλείας* Joh. 17, 12. Filius vocatur

4) *alumnus*, qui filii instar educatur Ex. 2, 10 cf. Act. 7, 21, et *discipulus*, quatenus doctores parentum cultu et observantia prosequi *patris*que nomine ornare solebant (v. אָב no. 5). Hinc בְּנֵי הַנְּבִיאִים *filii prophetarum* pro *discipulis prophetarum* ipsorumque prophetarum collegiis 1 Reg. 20, 35. 2 Reg. 2, 3. 5. 7. 4, 38 cet. cf. Amos 7, 14. (Sic ap. Persas *filii magorum* de magorum discipulis, ap. Graecos *ἰατρῶν υἱοί, ῥητόρων υἱοί, παῖδες μουσικῶν, φιλοσόφων* pro *ἰατροί, μουσικοί* cet., syr. ܒܢܝ ܡܠܦܢܘܬܐ filii i. e. asseclae

Bardesanis). Eodem pertinet, quod in Proverbiis poëta lectorem *filium* compellat Prov. 2, 1. 3, 1. 21. 4, 10. 20. 5, 1. 6, 1. 7, 1, cf. בַּת Ps. 45, 11.

5) Sq. genit. *loci* notat *hominem in eo natum*, eius *loci alumnum*, velut *filii Zionis*, Zionitae Ps. 149, 2, *filii Babylonis* Ez. 23, 15. 17, *Orientis* i. e. Arabes (v. קֶדֶם), *filii provinciae* Esr. 2, 1, *filii terrae exterae* Gen. 17, 12, *filius domus* i. e. verna (v. בַּיִת), *filius uteri* ex eodem utero prognatus (v. בֶּטֶן). Quae enim in loco et tempore fiunt, ipsi loco et tempori tribui solent (v. Jes. 3, 26. 8, 23. Iob. 3, 3), et regiones urbesve qs. matres singulorum civium cogitantur (v. אֵם), quemadmodum populi patres, unde etiam dr. בְּנֵי עַמִּי *filii populi mei* i. e. populares mei (v. עַם) et בְּנֵי הָעָם de plebe Jer. 17, 19. 26, 23. — De brutis Deut. 32, 14: *arietes*, *filii Basan*. Transfertur etiam ad res, quae in aliquo loco continentur, ut *filii pharetrae* de sagittis Thren. 3, 13.

6) Sq. genit. *temporis personam remve* designat vel *eo tempore natam ortamque*, vel *huius temporis alumnam* i. e. quae hoc temporis spatium transegit. Sic *filius senectutis eius* i. e. in senectute eius genitus Gen. 37, 3, *filius iuventutis* a patre iuvene genitus Ps. 127, 4, *filii orbitatis* matre orba i. e. in exilio nati Jes. 49, 20; *filius quingentorum annorum*, quingentos annos natus Gen. 5, 32, *agnus* בֶּן־שָׁנָה *anniculus* Ex. 12, 5. Jon. 4, 10 de ricino: שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה וּבִן־לַיְלָה אָבָד *qui una nocte ortus, una nocte periit*. *Filius aurorae* poët. dr. lucifer qs. aurora prognatus Jes. 14, 12.

7 Sq. genitivo *virtutem, vitium, vitaeve conditionem* significante *hominem* notat *illius virtutis vitiive* qs. *alumnum*, *iis imbutum*, vel *in tali conditione adultum*, velut בֶּן־חַיִל *filius roboris*, heros, bellator (v. חַיִל), בֶּן־בְּלִיַּעַל fili nequitiae, homo nequam, בֶּן־עַוְלָה id., בְּנֵי שַׁחַץ *filii superbiae* poë de feris, בֶּן־עֳנִי i. q. עָנִי mis Prov. 31, 5, *filius possessionis* e. possessor, heres Gen. 15, 2, *fi sponsionis* i. e. obsides 2 Reg. 1 14 cf. *υἱὸς τῆς ἀπειθείας* Ephes. 2, *τέκνα ὑπακοῆς* 1 Petr. 1, 14. — In aliis huius generis locutionib figuratis et poëticis, quae in ali etiam linguis cognatis frequentant (v. Gol. v. ابن, Castellus et Bu torf. v. בַּר, Jones de poësi asi p. 128 sq.), *filius* alicuius rei voc tur, qui ei similis est, veluti *fi fulguris* de avibus fulguris aemul Iob. 5, 7; vel ex ea pendet, velu *filii arcus* de sagittis Iob. 41, 2 vel quacunque necessitudine cu ea coniunctus est, ut *filii olei* ole delibuti, uncti Zach. 4, 14, *fili olei s. pinguedinis*, pinguis, fert lis cet. Cf. אָב, אִישׁ, בַּעַל.

8) *Filii Dei* appellatio in V. T tribuitur a) *angelis* Gen. 6, 2 s Iob. 1, 6. 2, 1. 38, 7. Ps. 29, 89, 7, sive tanquam Dei milit bus et pedissequis (v. צָבָא), s ve, propter maiorem divinae n turae similitudinem, quanqua corpus iis tribuitur Gen. 1 b) *regibus* (neque Hebraeis ta tum, sed etiam exteris Ps. 89, 2 utpote Dei in terra vicariis, divi spiritu edoctis et adiutis (1 Sa 10, 6. 9. 11, 6. 16, 13. 14. Jes. 1 1. 2), proptereaque a Graecoru quoque poëtis *Διογενεῖς βασιλῆ* dictis. Ps. 2, 7: *Deus dixit mih tu filius meus, ego hodie te gen* i. e. regem constitui (cf. Jer. 2, 2 82, 6: *ego pronuntio: dii vos* (reges!), *et filii Altissimi v omnes*. 7. *Sed aeque ac vulg moriemini* cet. Ps. 89, 28. 2 Sa 7, 14. c) *hominibus Deum p colentibus* Ps. 73, 15. Prov. 14, 2 Deut. 14, 1, spec. Israëlitis, qua quam filiis interdum ingratis Jes. 2. 30, 1. 9. 43, 6. Hos. 2, 1. J 3, 14. 19. In Sing. *Israël Dei fili*

vocatur Hos. 11, 1, isque primogenitus et dilectus Ex. 4, 22. 23, cf. Jer. 31, 20. — Filii nomen usurpant

9) de *fetu bestiarum*, ut בְּנֵי־צֹאן filii ovium, agni Ps. 114, 4, בְּנִי אֲתֹנוֹ filius asinae eius i. q. עִירֹה Gen. 49, 11, *filii columbae* i. e. pulli columbini Lev. 12, 6, *filii corvi* Ps. 147, 9.

10) Arboris *filius* poët. dici videtur pro *surculo*, *propagine* (cf. יוֹנֶקֶת, יֹנֵק). Gen. 49, 22: בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף *filius* (arboris) *fructiferae est Josephus*: בֵּן enim (fortasse rectius appellandum בֵּן־) videtur in statu constructo poni, et פֹּרָת esse i. q. פֹּרִיָּה Jes. 17, 6 *fructifera* sc. arbor. Sed alii aliter, v. פָּרָה.

11) n. pr. m. 1 Par. 15, 18. Alia nomm. propria compp. sunt:

a) בֶּן־אוֹנִי (filius doloris mei) n. pr. Benjamino a matre impositum Gen. 35, 18.

b) בֶּן־הֲדַד (*filius* i. e. cultor *Hadadi* s. *Adodi*, summi Syrorum numinis, cf. Macrob. Saturnal. 1, 23 et n. pr. הֲדַדְעֶזֶר) n. pr. trium regum Syriae Damascenae, quorum primus bellum gessit cum *Baësa*, Samariae rege (1 Reg. 15, 20 sq. et 2 Par. 16, 2 sq.): alter, Ahabi aequalis, Samaria bis oppugnata aliisque bellis vario Marte gestis patre famosior factus est (1 Reg. 20, 1 sq. 2 Reg. 6, 24 sq, 8, 7): tertius, Hasaëlis filius, rebus infeliciter gestis provincias a maioribus partas amisit omnes (2 Reg. 13). *Palatia Benhadadi* i. e. Damascena Jer. 49, 27. Am. 1, 4.

c) בֶּן־חַיִל (fortis, bellator) n. pr. m. 2 Par. 17, 7.

d) בֶּן־חָנָן (filius benigni n. pr. m. 1 Par. 4, 20.

e) בֶּן־יָמִין (filius dexterae i. e. felicitatis, v. infra בִּנְיָמִין) n. pr. m. 1) 1 Par. 7, 10. 2) Esr. 10, 32. Neh. 3, 23. Ubi Benjaminus patriarcha intelligitur, hoc vc. semper (exc. 1 Sam. 9, 1 Chethibh) iunctim scribitur, v. בִּנְיָמִין.

f) בְּנֵי־בְרַק (vicus filiorum Berak i. fulguris) n. pr. oppidi tribus Dan. Jos. 19, 45.

g) בְּנֵי יַעֲקָן v. בְּאֵרֹת ב׳ י׳.

בַּר chald. id., nonnisi in Plur. בְּנִין, בְּנֵי (singularis vices explet בַּר), ut: בְּנֵי גָלוּתָא migrantes, patriâ excedentes. Dan. 2, 25. בְּנֵי תוֹרִין pulli columbini. Esr. 6, 9. (Syr. ܒܢܝܐ pl. ܒܢܝ̈ܐ id.).

בְּנָא c. Suff. בְּנָהִי Esr. 5, 11 gerund. לְמִבְנֵא Esr. 5, 2. 17, לְמִבְנְיָה 5, 9, לְבְנֵא 5, 3. 13 i. q. hebr. בָּנָה *aedificavit* Dan. 4, 27.

Ithpe. pass. Esr. 4, 13. 21, c. acc. materiae Esr. 5, 8.

בָּנָה fut. יִבְנֶה, c. Waw conv. וַיִּבֶן et sexies וַיִּבְנֶה, וָאֶבְנֶה 1) *aedificavit*, *exstruxit*, veluti domum, templum, urbem, moenia, munimenta Ez. 4, 2, altare Gen. 8, 20, sacella Jer. 7, 31, tabulata navis Ez. 27, 5; semel, ut videtur, de aedium fundatione 1 Reg. 6, 1, ubi וַיִּבֶן 2 Par. 3, 1 non male declaratur וַיָּחֶל לִבְנוֹת. (Arab. بنا, aram. ܒܢܐ, בְּנָא id. Cf. אֶבֶן et אָמַן).
Materia, *ex* qua quid exstruitur, ponitur plerumque in Acc. 1 Reg. 18, 32: וַיִּבְנֶה אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ *et exstruxit lapides in aram* i. e. ex iis exstruxit aram. (Cf. Lgb. p. 813). Ex. 20, 22. Deut. 27, 6. 1 Reg. 15, 22, rarius praevio בְּ ibid. fin. Constr. praeterea a) c. acc. loci, qui aedificando tegitur et completur (germ. *etwas bebauen*). 1 Reg. 6, 15. 16, 24. b) c. acc. pers. et valet: *domum alicui aedificavit* i. e. sedem stabilem ei dedit, et translate res eius prosperas esse iussit (de alio eiusdem formulae sensu v. no. 3). Jer. 24, 6: *eos reducam in hanc terram* וּבְנִיתִים וְלֹא אֶהֱרֹס וּנְטַעְתִּים וְלֹא אֶתּוֹשׁ *eosque exstruam neque diruam, plantabo neque evellam* i. e. sedem fixam iis concedam et

res eorum prosperas esse iubebo. 31, 4. 33, 7. 42, 10. Ps. 28, 5. (Arab. بنا beneficiis auxit aliquem). c) sq. בְּ in aedificanda aliqua re occupatum esse, *an etwas bauen.* Neh. 4, 4. 11. Zach. 6, 15. Cf. בְּ A, 2 d) sq. עַל pro: obstruxit. Thren. 3, 5: *obstruxit me* (Deus) i. e. viam undique praeclusit, ut egredi nequeam, cf. גדר comm. 7. 9. — Transl. *finxit* hominem Gen, 2, 22.

2) *restituit, instauravit* (domum urbemque vastatam). Am. 9, 14. Ps. 122, 3: *o Hierosolyma restituta!* 147, 2. Jos. 6, 26. 1 Reg. 16, 34. 2 Reg. 14, 22. Cf. בָּנָה חֳרָבוֹת s. v. חָרְבָּה. De munitione urbis 1 Reg. 15, 17.

3) בָּנָה בַּיִת לְ *domum alicui aedificavit* idem valet quod: prolem et sobolem ei dedit (v. בַּיִת no. 8 et Niph. no. 3). Domus enim ex solenni Orientis metaphora ad familiam liberosque transfertur, et qui liberis procreandis operam dat, is domum aedificare dicitur. Inde בֵּן *filius* dictus est ab aedificando i. e. procreando. Lepide hanc metaphoram persecutus est Plaut. Mostell. 1, 2, 37.

Niph. 1) pass. Kal no. 1. *aedificatus est* Num. 13, 22. Deut. 13, 17, c. acc. materiae 1 Reg. 6, 7. Homines *aedificari* dicuntur, ubi sede stabili rebusque prosperis augentur (v. Kal no. 1, b) Jer. 12, 16. Mal. 3, 15. Iob. 22, 23. De alia metaphora v. no. 3.

2) pass. Kal no. 2. *instauratus est* Jes. 44, 28.

3) *Aedificari* dicitur *mulier*, si domus eius aedificatur i. e. ubi sobole augetur (v. Kal no. 3). Gen. 16, 2: אוּלַי אִבָּנֶה מִמֶּנָּה *fortasse aedificabor per illam* i. e. huius ancillae ope liberos habebo. 30, 3.

Nomm. derivata sunt: בֵּן, בַּת, בִּנְיָה, בִּנְיָן, מִבְנֶה, תַּבְנִית, quibus accedunt multa nomm. propria, ut בְּנָיָהוּ, בָּנִי, בִּנּוּי, בְּנָיָה, יַבְנְאֵל, יִבְנְיָה, מְבֻנַּי.

בִּנּוּי (aedificium) n. pr. m. post-lium frequens 1) Neh. 7, 15. Esr. 2, 10. 2) Esr. 10, 30. 3) Esr. 8, 33. 4) Neh. 3, 24. 10. 12, 8.

בָּנוֹת filiae, v. בַּת.

בָּנִי (aedificatus) n. pr. 1) vir heroibus Davidis 2 Sam. 23, 2) 1 Par. 6, 31. 3) 1 Par. Keri. 4) Neh. 3, 17. 9, 4. 5. 14. 11, 22. 5) v. בִּנּוּי no 6) Esr. 10, 29. 34. 38. Neh. 10, 15.

בֻּנִּי n. pr. (aedificatus, verbale licum) m. Neh. 9, 4. 10, 16. בֻּנִּי Neh. 11, 15.

בְּנָיָה n. pr. m. (quem Jehova aedificavit v. rad. no. 1, b) 1) 1 Par. 4 2) 2 Par. 20, 14. 3) Esr. 10, 30. 35. 43. 4) v. sequens no. 3. 5.

בְּנָיָהוּ n. pr. m. (i. q. בְּנָיָה) 1) 15, 24. 16, 5. 2) 1 Par. 27, 3) 2 Sam. 8, 18. 23, 20. 4) 1 Paralip. 15, 18. 20. 16 5) 2 Sam. 23, 30, cf. 1 Par. 31. 27, 14. 6) 2 Paralip. 31, 7) Ez. 11, 1. 13.

בִּנְיָה f. *aedificium.* Ez. 41, Rad. בָּנָה. Cf. בִּנְיָן.

בִּנְיָמִין (filius dexterae i. e. feli-tis q. d. Felix, v. יָמִין no. 4) *Benjamini* patriarchae, filii J natu minimi et Rahelae. A factus est tribus cognominis בִּנְיָמִן Num. 1, 36, בְּנֵי בִּנְיָמִן 21, 4. 17 et simpl. בִּנְיָמִן m. 20, 39, 40), cuius regio (בִּנְיָמִן Jer. 1, 1) in media terra cisiordanensi sita descr Jos. 18, 21 sq. Bellica qu huius tribus indoles significatur 49, 27. — שַׁעַר בִּנְיָמִן est Hierosolymorum in septentri moeniorum parte (Jerem. 37,

38, 7. Zach. 14, 10) prob. eadem, quae alibi *porta Ephraimi* dicitur, cf. Thes. p. 141 A, et Faber Archaeologie p. 533. LXX. Βενιαμίν. Caeterum hoc vc., ubicunque patriarcham designat, iunctim scribitur (v. בִּנְיָמִין); divisim vero scribunt n. gent. בֶּן־יְמִינִי (cf. Lgb. 515) 1 Sam. 9. 21. Ps. 7, 1 *Benjaminita*, c. Art. בֶּן־הַיְמִינִי (ut בֵּית הַשִּׁמְשִׁי) Iudd. 3, 15. 2 Sam. 16, 11. Plur. בְּנֵי יְמִינִי Iudd. 19, 16. Ellipt. dicitur אִישׁ יְמִינִי pro אִישׁ בֶּן־יְמִינִי 1 Sam. 9, 1. 2 Sam. 20, 1 et אֶרֶץ יְמִינִי 1 Sam. 9, 4 (ut arab. بكري Becrensis pro Abubecrita, ab ابو بكر).

בִּנְיָן m. 1) *aedificium* Ez. 41, 12. 2) *murus* Ez. 40. 5. (Syr. ܒܢܝܢܐ aedificium, arab. بنيان id.).

בִּנְיָן chald. i. q. hebr. no. 1. Esr. 5, 4.

בְּנִינוּ (filius noster, a forma segolata בֶּנִי Gen. 49, 11) n. pr. m. Neh. 10, 14.

בְּנַס chald. *iratus, indignatus est* Dan. 2, 12. Saepe in Targ.

בִּנְעָא (sec. Jo. Simonis i. q. בְּבַעְנָה *scaturigo*) n. pr. m. 1 Par. 9. 43 et בִּנְעָה ibid. 8, 37.

בְּסוֹדְיָה (in familiaritate Jehovae = Dei familiaris) n. pr. m. Neh. 3, 6.

בֵּסַי n. pr. m. Esr. 2, 49. Neh. 7, 52, fort. i. q. בֵּצַי, nimirum pera. باز gladius.

בָּסַס rad. spuria, v. בּוּס Hithp.

בָּסַר rad. Hebraeis inusit. prob. *acidus* fuit, *sauer seyn* i. q. שְׂאֹר. Inde arab. بسر intempestive fecit, austerius contraxit vultum, *ein saueres Gesicht machen*. Hinc

בֹּסֶר c. Suff. בִּסְרוֹ Iob. 15, 33, et

בֹּסֶר m. collect. *uvae acidae et immaturae* Jes. 18, 5. Jer. 31, 29. 30. Ez. 18, 2. Differt a בְּאֻשִׁים labruscis, q. v. LXX. ὄμφαξ. (Chald. בּוֹסְרָא id. Syr. ܒܣܪܐ uvae acidae).

בַּעַד rad. Hebraeis inusit. Arab. بعد distitit, abfuit IV. removit. Aethiop. pr. alius, diversus fuit, hinc Praet. A. trans. ለወጠ፡ immutavit, commutavit, ተለወጠ፡ alius factus est, ለውጥ፡ et ለውጥ፡ alius, alienus. Apud Hebraeos notasse videtur: *extra* aliquam rem (opp. intra rem), *in vicinia* eius, *iuxta eam fuit*. Hinc

בְּעַד et **בַּעַד** (cf. no. 2) c. Suff. בַּעֲדִי et בַּעֲדֵנִי Ps. 139, 11, בַּעֲדוֹ, בַּעֲדֵנוּ, בַּעֲדוֹ, בַּעַדְךָ in Pausa בַּעֲדֶךָ, semel בַּעֲדֵינוּ Amos 9, 10, בַּעַדְכֶם, בַּעֲדָם pr. Subst. sed ex linguae usu Praep. *viciniam* quamcunque designans 1) *iuxta, prope*. 1 Sam. 4, 18: בְּעַד יַד הַשַּׁעַר *iuxta latus portae*, et metaph. *propter* (cf. אֶל A, 7) Prov. 6, 26: בְּעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד־כִּכַּר לָחֶם *propter meretricem* (venit) *ad frustum panis*.

2) *pone, post* (Arab. بعد, بعد post, de tempore). Gen. 7, 16: וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ *et clausit Jehova post eum*. Iudd. 3, 22. Amos 9, 10: לֹא תַגִּישׁ וְתַקְדִּים בַּעֲדֵינוּ הָרָעָה *non appropinquabit nobis et invadet nos a tergo calamitas*. 2 Reg. 1, 2. 2 Sam. 20, 21: בְּעַד הַחוֹמָה prob. pro מִבַּעַד הַחוֹמָה inde a tergo muri. מִבַּעַד לְ i. q. בְּעַד (ut מִתַּחַת לְ i. q. תַּחַת). Cant. 3, 1: *oculi tui* instar *columbarum* מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ *pone velum tuum* (non: daswischen hervor, ut in ed. 2 et apud Winerum, quod esset מִבֵּין צ׳) comm. 3. 6, 7.

3) *circa*. Ps. 139, 11: וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדֵנִי *nox est lumen circa me*. Iob.

1, 10. 3, 23. Thren. 3, 7: גָּדַר בַּעֲדִי *obstruxit* viam *circa me,* ut egredi nequeam. Iungitur hac significatione a) verbis claudendi, veluti סָגַר בְּעַד פ׳ clausit aliquid (pr. circumclusit, *einschliessen*) 1 Sam. 1, 6, עָצַר בְּעַד Gen. 20, 18, חָתַם בְּעַד sigillo clausit, *einsiegeln* Iob. 9, 7, cf. Jon. 2, 6, b) verbo protegendi, הֵגֵן בְּעַד pr. munivit circa aliquem, munimento circumdedit Ps. 3, 4. Zach. 12, 8.

4) *inter* (duas res), *zwischen* (etwas) *hinein*, Joël. 2, 8, *durch* (etwas) *hin*, ut בְּעַד הַחַלּוֹן cum verbo veniendi Joël. 2, 9, prospiciendi Gen. 26, 8. Iudd. 5, 28. Metaph.

5) *pro* (a commutandi potestate, v. aethiop.) 1 Sam. 7, 9. 2 Sam. 20, 21, v. c. deprecatus est (v. הִתְפַּלֵּל), expiavit (v. כִּפֶּר), oraculum consuluit (Jer. 21, 2. Jes. 8, 19), iudicem corrupit (Iob. 6, 22) *pro* aliquo. Iob. 2, 4: עוֹר בְּעַד עוֹר *cutis pro cute* (v. עוֹר).

בָּעָה fut. יִבְעֶה 1) pr. *tumefecit, tumentem et ebullientem fecit aquam.* Jes. 64, 1: מַיִם תִּבְעֶה אֵשׁ sicut *ignis aquam efficit ebullientem.* (Resp. arab. بَغَا de vulnere intumescente, chald. בְּעָא ebullivit. De vicinis radd. נָבַע, נבע v. s. נבע). A tumore et fervore Arabes ducunt metaphoricam exorbitandi, praeterea cum fervore cupiendi appetendique potestatem, atque ita apud Hebraeos:

2) *quaesivit, petiit, interrogavit.* (Aram. בְּעָא, ܒܥܳܐ). Jes. 21, 12 (bis).

Niph. 1) pass. Kal no. 1. *tumefactus est, tumuit,* proptereaque *prominuit.* Jes. 30, 13: כְּפֶרֶץ נֹפֵל נִבְעֶה בְּחוֹמָה נִשְׂגָּבָה *ut pars fissa* muri *ruinam parans, prominens in alto muro.* 2) pass. Kal no. 2. *quaesitus, perquisitus est* Obad. 6.

Derivata sunt: בְּעִי et בַּעִי (pro בְּעִי).

בְּעָא fut. יִבְעֵא chald. 1) *quaesivi*[t] c. acc. (in Targg. saepe pro heb[r.] בִּקֵּשׁ) Dan. 2, 13. 6, 5. 2) *rog[a]vit, petiit* ab aliquo, sq. מִן Da[n.] 2, 16, קֳדָם 6, 12 et מִן קֳדָם 2, 1[8]. בְּעָא בָעוּ petiit petitionem. Dan. [6,] 8. Inde

בָּעוּ f. chald. *petitio, precatio* Da[n.] 6, 8. 14.

בְּעוֹר (fax, lampas) n. pr. 1) pat[ris] Bileami Num. 22, 5. Deut. 23, [5.] LXX. *Βεώρ, Βαιώρ,* 2 Petr. 2, 1[5] *Βοσόρ.* 2) patris Belae, regis Idu[]maeorum Gen. 36, 32. 1 Par. 1, 4[3].

בָּעַז rad. inusit. Arab. بغز alace[r,] agilis fuit.

בֹּעַז (alacritas) n. pr. *Boas* 1) vi[ri] Bethlehemitae, qui Rutham in ma[]trimonium duxit. Ruth 2, 1 s[q.] 2) columnae ante Salomonis tem[]plum constitutae vel ab architect[o] vel, si forte ἀνάθημα fuit, a dato[]ris nomine ita appellatae 1 Reg. 7, 21. 2 Par. 3, 17.

בָּעַט fut יִבְעַט 1) *calcavit, con[]culcavit.* (Chald. Pe. et Pa. id. syr. ܒܥܘܛܐ conculcatio, saltati[o] cf. quae observavimus ad rad. בוס. Metaph. *contemsit, neglexit* (c[f.] Prov. 27, 7) 1 Sam. 2, 29: לָמָּה תִבְעֲטוּ בְּזִבְחִי וּבְמִנְחָתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי *quare neglexistis sacrificia et fer[cu]ta mea, quae institui?* LXX ἐπέβλεψας. Vulg. quare *calce abie[]cistis* victimam meam et muner[a] mea? 2) *calcitravit, recalcitra[]vit,* translate de hominum erg[a] Deum contumacia. Deut. 32, 15.

בְּעִי m. (rad. בָּעָה) *preces, preca[]tio.* Iob. 30, 24: לֹא בְּעִי יִשְׁלַח יָד n[on] valent *preces,* ubi Deus *extendi[t] manum.* ב in vc. בְּעִי radicale cen[]semus, alterumque hemistichium interpretamur: *neque in exiti[o] eius* i. e. a Deo immisso *iis cla[]mor* prodest.

בְּעִיר m. *pecus*, a depascendo dictum (a rad. בָּעַר no. 1. Cf. אֹרְחָה no. 2). Usurpatur in Singulari collective, sicut lat. *pecus, pecoris*, de omnis generis pecudibus, Ex. 22, 4. Num. 20, 4. 8. 11. Ps. 78, 48, spec. de iumentis Gen. 45, 17. (Syr. ܒܥܝܪܐ cum Ribbui, pluralis nota, arab. بعير id.).

בָּעַל fut. יִבְעַל 1) *dominatus est, possedit* (Aethiop. በዐለ: multum possedit, dives fuit. ባዕል: *dives*). Jes. 26, 13: בְּעָלוּנוּ אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ *domini praeter te possederunt nos*, sq. לְ 1 Par. 4, 22.

2) *uxorem duxit*, ut ملك dominatus est, uxorem duxit. (Arab. بعل, syr. ܒܥܠ id.) Deut. 21, 13. 24, 1. Mal. 2, 11. Jes. 62, 5. Part. act. בֹּעֲלַיִךְ Plur. maiest. maritus tuus Jes. 54, 5. Part. בְּעוּלָה ibid. 1 et בְּעֻלַת בַּעַל nupta, quae viro nupsit Gen. 20, 3. Deut. 22, 22. Metaph. de terra orba, nunc incolis denuo repleta Jes. 62, 4.

3) בָּעַל בְּ prob. *fastidivit, reiecit*. Jer. 3, 14: שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים ... כִּי אָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָכֶם *convertimini, filii contumaces, ... nam ego vos reieci*. 31, 32: *cum illi irritum facerent foedus meum* וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָם *egoque eos reiicerem*. LXX κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν (cf. Hebr. 8, 9), neque aliter Syr. Abulwalides aliique vett. intpp. V. Pocock. ad port. Mosis p. 5—10 et cf. arab. بعل sq. ب timuit, *fastidivit*. Ferri quidem possit etiam cap. 31 vulgaris significatio, modo interpreteris *cum tamen* (אָנֹכִי) *dominus eorum essem*, sed sententia dura est, et, quod me plurimum valet, fastidiendi significatio a primaria verbi potestate non aliena est. Sunt enim alia quoque verba, in quibus subiugandi, eminendi, dominandique vis ad *deorsum spectandi, despiciendi, contemnendi*que significationem translata est, ut ابس subiugavit, sequ. ب despexit; خبق V. altus fuit, Conj. I. pone se contemsit.

Niph. uxorem fieri Prov. 30, 23, metaph. Jes. 62, 4.

בַּעַל c. Suff. בַּעְלָהּ, בַּעְלִי, Plur. בְּעָלִים, constr. בַּעֲלֵי, c. Suff. 3 sing. בְּעָלָיו Ex. 21, 29. 34. 36. 22, 10—14. Eccl. 5, 12 et בְּעָלֶיהָ Iob. 31, 39. Eccl. 7, 12 nunquam non singulariter (ut אֲדֹנָיו dominus eius, cf. *Lgb.* 663), sed c. Suff. 3 plur. בַּעְלֵיהֶן Esth. 1, 17. 20 pluraliter

1) *dominus, possessor*. (Aram. בְּעַל, בַּעַל, ܒܥܠܐ id. Arab. بَعْل in Arabiae felicis idiom. dominus, alibi maritus, aeth. በዐል: Cf. etiam sanscr. *pàla* dominus). Dr. de domino et possessore domus Ex. 22, 7. Iudd. 19, 22, agri Iob. 31, 39, bovis Ex. 21, 28. Ies. 1, 3, pecuniae mutuo datae i. e. creditore Deut. 15, 2, de patre familias Lev. 21, 4. בַּעֲלֵי גוֹיִם *domini populorum* Jes. 16, 8 dicuntur Assyrii, populorum victores, sec. alios horum principes.

2) *maritus* (arab. syr. chald. id.) Ex. 21, 22. 2 Sam. 11, 26. בַּעַל אִשָּׁה uxorem habens Exod. 21, 3. בַּעַל נְעוּרִים maritus, cui iuveni nupsit coniux Joel 1, 8 i. q. κουρίδιος πόσις Il. 5, 414.

3) *Domini urbis* dicuntur *cives, incolae eius*. בַּעֲלֵי יְרִיחוֹ Jos. 24, 11, שְׁכֶם Iudd. 9, 2 sq., בַּעֲלֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד 2 Sam. 21, 12, qui iidem 2 Sam. 2, 4. 5 אַנְשֵׁי י׳ ג׳ vocantur. Male recentiorum nonnulli *principes, optimates* interpretantur, in hunc errorem fortasse inducti verbis Iudd. 9, 51: כָּל הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְכֹל בַּעֲלֵי הָעִיר ubi etiam Alex. πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως. Sed verte: *omnes viri et*

mulieres universique oppidani, hoc enim posterius prius illud denuo comprehendit.

4) *Dominus* s. possessor *rei* saepe vocatur, qui *ea praeditus est* et *pollet*, solentque Hebraei hunc in modum Adiectiva circumloqui (v. אִישׁ no. 1, k. אָב no. 8, veluti אַיִל בַּעַל הַקְּרָנַיִם aries bicornis Dan. 8, 6. 20, בַּעַל כְּנָפַיִם alatus, poët. de volucre Eccl. 10, 20, אִישׁ בַּעַל שֵׂעָר vir hirsutus 2 Reg. 1, 8, בַּעַל הַחֲלֹמוֹת somniator, qui somnia habet Gen. 37, 19, בַּעַל דְּבָרִים qui causas forenses habet Ex. 24, 14, cf. Jes. 50, 8, *domini foederis, iurisiurandi mei*, foedere mecum coniuncti Gen. 14, 13. Neh. 6, 18, בַּעַל הַלָּשׁוֹן dominus linguae, incantator Eccl. 10, 11, בַּעַל נֶפֶשׁ avidus Prov. 23, 2 cf. 29, 22. — Prov. 16, 22: מְקוֹר חַיִּים שֵׂכֶל בְּעָלָיו *fons felicitatis* est *prudentia domino suo* i. e. huic qui ea praeditus est. 1, 19. 17, 8. Eccl. 8, 8: לֹא יְמַלֵּט רֶשַׁע אֶת־בְּעָלָיו *scelus non servat dominum suum* i. e. scelestum. 7, 12. Prov. 3, 27: אַל־תִּמְנַע־טוֹב מִבְּעָלָיו *ne cohibeas beneficium a domino eius*, ab eo, cui debetur, ad quem pertinet i. e. ab egeno.

5) C. Art. הַבַּעַל c. Praef. בַּבַּעַל, לַבַּעַל *Baal* i. e. *Dominus* κατ᾽ ἐξοχήν vocatur idolum Phoenicum, maxime Tyriorum, domesticum atque primarium, etiam ab Hebraeis, imprimis Samariae, una cum Astarte (v. עַשְׁתֹּרֶת, אֲשֵׁרָה) magna cum religione cultum. Iudd. 6, 25 sq. 2 Reg. 10, 18 sq. Inde בֵּית הַבַּעַל templum Baalis 1 Reg. 16, 32, נְבִיאֵי הַבַּעַל prophetae Baalis 1 Reg. 18, 22. 25, שְׁאָר הַבַּעַל reliquiae cultus Baalis Zeph. 1, 4. Plur. הַבְּעָלִים statuae Baalis Iud. 2, 11. 3, 7. 8, 33. 10, 10. 1 Sam. 7, 4. 12, 10 cet. Huius numinis a Phoenicibus et Poenis studiose culti praeter alios testes habemus nomina propria hominum Phoenicum, ut אֶתְבַּעַל (q. v.), *Jerombalus* (יְרֻבַּעַל), et Poenorum, veluti *Hannibal* (חַנִּבַּעַל gratia Baalis), *Hasdru* (עַזְרוּבַעַל auxilium Baalis), *Muth balles* (מְתוּבַעַל vir Baalis) Apud Babylonios idem numen m aramaeo בֵּל *Belus* dicebatur h. v.) pro בַּעַל, apud ipsos Ty plenum eius nomen fuisse vid מַלְקֶרֶת בַּעַל צֹר (Inscr. Melit. lingu.) *Malkereth* (i. e. rex u pro מֶלֶךְ קֶרֶת) *dominus Tyri* Graecis propter nescio quam blematum similitudinem idem c stanter (v. inscr. laudatam) Her les, Hercules Tyrius vocatur. quae uberius exposuimus in En clopaedia germ. T. VIII. p. 397 s. v. *Baal, Bel, Belus*. M (v. Münter Religion der Babylon p. 16 sqq.) sub hoc nomine ips Solem cultum esse censent, at hunc, sed *Jovem stellam*, utp Fortunae praesidem et dator hoc nomine intelligi, compluri argumentis demonstrare conati mus in Comment. ad Jes. T. p. 335 sq. et in Encyclop. l. l. p 398 sq. consentiente Rosenmüll bibl. Alterthumskunde 1, 2, p. et passim. A singulis quibusd civitatibus eius cultui deditis ce epithetis ornabatur, qualia su a) בַּעַל בְּרִית foederum praeses tutor, a Sichemitis cultus Iudd. 33. 9, 4 cf. 46 q. d. Ζεὺς ὅρκ vel Deus fidius. b) בַּעַל זְבוּב Philistaeis Ecronensibus cultus, t quam muscarum averruncus, ae ac Ζεὺς Ἀπόμυιος Eleensium (P san. 5, 14 §. 2), et Myiagrus d Romanorum (Solin. Polyhist. c. 2 Reg. 1, 2. c) בַּעַל פְּעוֹר Moa tarum, v. פְּעוֹר.

6) Quatenus possessorem rei tat, transfertur etiam ad *loc qui aliquid habet* i. e. *in quo a quid est et invenitur*, et idem v quod בַּיִת no. 5. Sic in nomm. p priis oppidorum

a) בַּעַל 1 Par. 4, 33, fort. id oppidum quod בַּעֲלַת בְּאֵר (pute habens) in confiniis Simeonitar Jos. 19, 8.

b) בַּעַל גָּד a cultu Gadi (i. e. Fortunae) dictum, in radicibus Hermonis circa fontes et ad ortum Jordanis situm, prob. i. q. בַּעַל חֶרְמוֹן litt. e. Insignis eorum error, qui hoc oppidum ibi quaerendum putaverunt, ubi nunc ruinae notissimae urbis Baalbec s. Heliopoleos, de quo vide Thes. p. 225.

c) בַּעַל הָמוֹן (locus multitudinis, vel i. q. בַּעַל אָמוֹן Jovi Ammoni sacer) oppidum, in cuius vicinia Salomo vineam habebat Cant. 8, 11. Oppidum *Βελαμών* (Alex. *Βαλαμών*) in Samaria situm memoratur Judith 8, 3.

d) בַּעַל חָצוֹר (villam habens) *oppidum* vicusve iuxta tribum Ephraim 2 Sam. 13, 23, fortasse i. q. חָצוֹר Neh. 11, 33 in tribu Benjamin.

e) בַּעַל חֶרְמוֹן oppidum cum monte vicino ad radices Hermonis 1 Par. 5, 23. Iudd. 3, 3, cf. litt. b.

f) בַּעַל מְעוֹן (locus habitationis) v. בֵּית בַּעַל מְעוֹן p. 144.

g) בַּעַל פְּרָצִים (locus stragium) locus vicusve in vicinia vallis Rephaïm 2 Sam. 5, 20. 1 Par. 14, 11, cf. Jes. 28, 21.

h) בַּעַל צְפוֹן (locus Typhonis s. Typhoni sacer) oppidum Aegypti in vicinia maris rubri Ex. 14, 2. 9. Num. 33, 7. Nomen situi huius urbis in locis incultis Nilum inter et mare rubrum, quae Typhonis s. cacodaemonis Aegyptiorum sedes putabantur, egregie congruit. Vide Creuzer in Commentt. Herodoteis 1, §. 22. Symbol. 1, 317 sq.

i) בַּעַל שָׁלִשָׁה 2 Reg. 4, 42 nomen oppidi, probabiliter in regione שָׁלִשָׁה siti, montanis Ephraim vicina (1 Sam. 9, 4).

k) בַּעַל תָּמָר (locus palmarum) Iud. 20, 33.

l) בַּעֲלֵי יְהוּדָה (cives Judae) 2 Sam. 6, 2 opp. quod alibi בַּעֲלָה (civitas) et Kirjath-Jearim vocatur, cf. 1 Paral. 13, 6, v. בַּעֲלָה no. 2, a.

7) Nomm. propr. virorum sunt a) בַּעַל *α*) 1 Par. 5, 5, *β*) 8, 30. 9, 36. b) בַּעַל חָנָן (dominus benignitatis) n. pr. *α*) regis Idumaeorum Gen. 36, 38. 1 Par. 1, 49. *β*) praefecti regii 1 Par. 27, 28.

בְּעֵל chald. i. q. hebr. בַּעַל dominus. De בְּעֵל טְעֵם v. טְעֵם. Ex hac forma contrahitur בֵּל q. v.

בַּעֲלָה f. 1) *domina*. בַּעֲלַת הַבַּיִת 1 Reg. 17, 17. Metaph. *aliqua re praedita, pollens*, בַּעֲלַת־אוֹב daemonem fatidicum habens (v. אוֹב), בַּעֲלַת כְּשָׁפִים praestigiatrix Nah. 3, 4.

2) collect. *civitas* i. q. בְּעָלִים cives (v. בַּעַל no. 3), sicut בַּת filia pro בָּנִים. Sic interpretor n. pr. duarum urbium, quarum altera a) in septentrionali parte tribus Judae sita (Jos. 15, 9. 1 Par. 13, 6) etiam בַּעֲלֵי יְהוּדָה (cives Judae, v. בַּעַל no. 6 litt. l), קִרְיַת יְעָרִים (q. v.) et קִרְיַת־בַּעַל dicta est et monti *Baala* (Jos. 15, 11) in eadem regione, sed mari propius sito nomen dedisse videtur: b) altera in eiusdem tribus regione australi sita erat Jos. 15, 29, et eadem videtur, quae alibi בָּלָה Jos. 19, 3 et בִּלְהָה 1 Par. 4, 29 dicta Simeonitis tribuitur. Cf. etiam בַּעַל no. 6, a.

בְּעָלוֹת (civitates, v. בַּעֲלָה no. 2) n. pr. oppidi in australibus Judae Jos. 15, 24, diversi a בַּעֲלָה comm. 9. 29.

בְּעֶלְיָדָע (quem Dominus novit curatque, cf. יְהוֹיָדָע) n. pr. filii Davidis 1 Par. 14, 7, qui 2 Sam. 5, 16 אֶלְיָדָע (Deus novit) vocatur.

בְּעַלְיָה (cui Jehova imperat) n. pr. m. 1 Par. 12, 5.

בַּעֲלִיס (i. q. בֶּן עֲלִיס filius exsultationis, v. בִּדְקַר) n. pr. regis Ammonitarum. Jer. 40, 14. Nonnulli codd. suffragante Josepho (Arch. 9, 3) habent בעלים.

בַּעֲלָת (civitas i. q. בַּעֲלָה no. 2, ad formam זִמְרָת, עֶזְרָת) oppidum tribus Dan Jos. 19, 44, a Salomone renovatum vel munitum 1 Reg. 9, 18. 2 Par. 8, 6.

בַּעֲלַת־בְּאֵר v. בַּעַל no. 6, a.

בַּעֲנָא (i. q. בֶּן עֲנָא filius afflictionis = עֲנָו) n. pr. m. 1) 1 Reg. 4, 12. 2) ibid. comm. 16. 3) Neh. 3, 4.

בַּעֲנָה (id.) n. pr. m. 1) 2 Sam. 4, 2. 2) 2 Sam. 23, 29. 1 Par. 11, 30. 3) Esr. 2, 2. Neh. 7, 7. 10, 28.

בָּעַר fut. יִבְעַר 1) pr. *depavit, absumsit*, v. Pi. Hiph. no. 1 et בְּעִיר pecus, a depascendo dictum. (Syr. ܒܥܰܪ racemavit, spicilegium fecit, ܒܘܥܳܪܳܐ spicilegium).

2) Spec. *igne consumsit* (cf. אָכַל no. 2), *combussit*. (Chald. בְּעַר arsit Pa. accendit.) Ps. 83, 15: כְּאֵשׁ תִּבְעַר יָעַר *sicut ignis silvam comburit*, plerumque sq. בְּ Iob. 1, 16: *ignis Dei de coelo decidit* וַתִּבְעַר בַּצֹּאן וּבַנְּעָרִים *et absumsit gregem et pueros*. Num. 11, 3. Ps. 106, 18. Jes. 42, 25. Jer. 44, 6. Thren. 2, 3, it. accendit Jes. 30, 33. Alibi intrans. a) *igne absumtus est*. Ex. 3, 3. Jes. 1, 31. 9, 17. b) *arsit*, ut ignis Jer. 20, 9, pix Jes. 34, 9, carbo Ez. 1, 13, translate ira Jes. 30, 27. Ps. 79, 5. 89, 47. c) *accensus est*. Hos. 7, 4: *sicut furnus* בֹּעֵרָה מֵאֹפֶה *accensus a pistore*, it. *exarsit* carbo Ps. 18, 9 et metaph. ira Ps. 2, 12. Esth. 1, 12.

3) denom. a בְּעִיר *brutus fuit*. Jer. 10, 8. Part. בֹּעֲרִים homines *bruti* Ps. 94, 8, *feroces* Ez. 21, 36.

Niph. brutus factus est. Jer. 10, 14. 21. 51, 17. Jes. 19, 11: עֵצָה נִבְעָרָה *brutum factum est consilium*.

Pi. בִּעֵר inf. בַּעֵר fut. יְבַעֵר 1) *depavit* agrum, vineam Jes. 3, 14. 5, 5, sq. בְּ Ex. 22, 4 (5). 2) i. q. Kal no. 2. *accendit*, velut ignem Ex. 35, 3, lignum Lev. 6, 5 (10) it. *cremavit, combussit* Neh. 10 35. Jes. 44, 15. 40, 16, בִּעֵר אֵשׁ בְּ ignem admovit rei. Ez. 39, 9. 10 3) *sustulit, removit, exterminavit*. 1 Reg. 22, 47: *et reliquias scortorum* בִּעֵר מִן־הָאָרֶץ *removit ex terra*. Deut. 26, 13. 14. 2 Sam. 4, 11. 2 Reg. 23, 24. 2 Par. 19, 3. Formula solennis Deuteronomii, ubicunque iubetur supplicium, haec est: בִּעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ tolles hoc scelus e medio vestro Deut. 13, 6. 17, 7. 19, 19. 21, 21. 22, 21. 24. 24, 7, vel מִיִּשְׂרָאֵל 17, 12. 22, 22, cf. Iudd. 20, 13. (De locutionibus synonymis Exodi, Levitici et Numerorum, v. rad. כָּרַת). Jes. 6, 13: *etsi sexta pars remanebit in terra* וְשָׁבָה וְהָיְתָה לְבָעֵר *haec iterum exterminabitur*. Num. 24, 22: יִהְיֶה לְבָעֵר קָיִן *exterminabuntur Kenitae*. Jes. 4, 4: *ubi abluerit Deus sordes filiarum Zionis* . . . בְּרוּחַ מִשְׁפָּט וּבְרוּחַ בָּעֵר *spiritu iudicii et spiritu exterminandi* i. e. iudicando et impios exterminando spiritu suo s. vi sua divina. Constr. etiam sq. אַחֲרֵי, quatenus exterminans et expellens aliquem eum sequitur a tergo et persequitur. 1 Reg. 14, 10: וּבִעַרְתִּי אַחֲרֵי בֵית־יָרָבְעָם כַּאֲשֶׁר יְבַעֵר הַגָּלָל *et exterminabo domum Jarobeami, quemadmodum eiiciunt stercus*. 21, 21.

Pu. accensus est, de fornace Jer. 36, 22.

Hiph. 1) *depavit* i. q. Pi. no. 1 Ex. 22, 4 (5). — 2) i. q. Pi. no. 2. *accendit* Ex. 22, 5 (6), *combussit, cremavit* c. acc. Ez. 5, 2. Iudd. 15, 5. Additur בָּאֵשׁ 2 Par. 28, 3. הִבְעִיר אֵשׁ בְּ ignem admovit alicui rei Iudd. 15, 5 init. — 3) i. q. Pi. no. 3. removit, exterminavit, sequ. אַחֲרֵי 1 Reg. 16, 3.

Nomm. derivata praeter tria, quae statim sequuntur, sunt בְּעִיר, תַּבְעֵרָה et n. pr. בְּעוֹר.

בַּעַר m. pr. stupiditas, sed ubique concr. *stupidus, brutus* instar peco-

ris, de hominibus Ps. 49, 11. 73, 22. Prov. 12, 1. 30, 2. Cf. rad. no. 3. et Niph.

בַּעֲרָא (stulta) n. pr. f. 1 Par. 8, 8, quod comm. 9 scribitur חֹדֶשׁ, vitio manifesto.

בְּעֵרָה f. *incendium*, spec. frugum in agro Ex. 22, 5. Cf. rad. no. 2.

בָּעַשׁ rad. inusit. Chald. בְּאֵשׁ i. q. בָּאַשׁ malus fuit, displicuit. Inde

בַּעְשָׁא *Baësa*, n. pr. regis Israëlitarum ab anno 952 ad 930 a. Chr. 1 Reg. 15, 16 sq. cap. 16. 2 Par. 16, 1 sq. Jer. 41, 9.

בַּעֲשֵׂיָה (i. e. מַעֲשֵׂה opus Jehovae) *n. pr. m.* 1 Par. 6, 25, v. rad. עָשָׂה.

בְּעֶשְׁתְּרָה (i. q. בֵּית עַשְׁתְּרָה domus s. templum Astartes, v. p. 123 A) n. pr. urbis Levitarum in tribu Manassis trans Jordanem sita Jos. 21, 27. 1 Par. 6, 56 עַשְׁתָּרוֹת dicta.

בָּעַת vel בָּעֵת rad. in Kal inus. Syr. ܒܥܬ timuit, horruit, formidavit.

Pi. בִּעֵת fut. יְבַעֵת 1) *terruit, perterruit*, nonnisi poët. Ps. 18, 5. Iob. 3, 5. 6, 4. 7, 14. 9, 34. 13, 11. 21. 15, 24. Jes. 21, 4. — 2) *subito invasit* aliquem. 1 Sam. 16, 14: בִּעֲתַתּוּ רוּחַ רָעָה מֵאֵת יְהוָה *subito invasit eum spiritus malus a Deo missus*, comm. 15. (Arab. بَغَتَ de improviso accidit, supervenit, c. acc. III. inopinantem adortus est, oppressit. بَغْتَةً subito).

Niph. territus, perterritus est Dan. 8, 17, sq. מִפְּנֵי 1 Par. 21, 30. Esth. 7, 6.

בְּעָתָה f. *terror* Jer. 8, 15. 14, 19.

בִּעוּתִים m. pl. *terrores*. Ps. 88, 17. Iob. 6, 4.

בֹּץ (a rad. בָּצַץ) m. *coenum, lutum*. Jer. 38, 22.

בִּצָּה (a rad. בָּצַץ) f. *palus*. Iob. 8, 11. 40, 21. Plur. c. Suff. בִּצֹּאתָיו ex scriptura parum emendata Ez. 47, 11 pro בִּצֹּותָיו.

בֵּצַי (probab. i. q. בֵּסַי q. v.) n. pr. viri Esr. 2, 17. Neh. 7, 23. 10, 19.

בָּצִיר (a rad. בָּצַר no. 1) m. 1) *vindemia*. Lev. 26, 5. Jes. 24, 13. 32, 10. Jer. 48, 32. — 2) adj. *inaccessus, altus*, i. q. בָּצוּר v. rad. no. 2. Zach. 11, 2 Chetb.

בָּצַל rad. inusit. i. q. פָּצַל, arab. بَصَلَ decorticavit, cf. quae observavimus ad בָּצַר. Inde בַּצְלוּת et

בָּצָל nonnisi pl. בְּצָלִים *cepae*. Num. 11, 5. Syr. ܒܨܠܐ, aethiop. arab. በጸል: بَصَل id. Cf. quadril. חֲבַצֶּלֶת.

בְּצַלְאֵל (in umbra i. e. tutela Dei) n. pr. m. 1) Ex. 31, 2. 35, 30. 2) Esr. 10, 30.

בַּצְלוּת (nudatio) n. pr. viri Esr. 2, 52, quod Neh. 7, 54 scribitur בַּצְלִית.

בָּצַע fut. יִבְצַע 1) *scidit, discidit, fregit*. (Chald. בְּצַע scidit, dividit, ut panem, syr. ܒܨܥ fregit, arab. بضع secuit, diffidit, amputavit, بَضْع, بِضْعَة pars, frustum. Vic. est פָּצַע vulneravit, cf. ad בָּצַר.) Amos 9, 1: *percute columnarum capitula* וּבְצַעַם בְּרֹאשׁ כֻּלָּם eaque *comminue* ut frusta decidant *in caput omnium illorum*. בְּצַעַם pro בַּצְּעֵם. Intrans. *vulneratus est*. Joel 2, 8 de locustis: *ruunt per medios enses strictos* לֹא יִבְצָעוּ *neque vulnerantur*. Sic melius quam: *non abrumpunt* sc. cursum.

2) *diripuit, rapuit*, pr. de hostibus Hab. 2, 9. Ps. 10, 3, dein formula בָּצַע בֶּצַע *rapinam rapuit* transfertur ad privatos homines iniqui lucri studiosos, aliosque

exspoliantes, cf. nostr. *Geld schneiden*. Part. בֹּצֵעַ בֶּצַע Prov. 1, 19. 15, 27. Jer. 6, 13. 8, 10. Inf. Ez. 22, 27. Cf. גָּזַל et A. Schult. Opp. min. p. 61.

Pi. בִּצַּע fut. יְבַצַּע 1) *resecuit*. Jes. 38, 12: מִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי *a peniculamento abscindit me* (Deus), metaphora petita a textore, qui telam absolutam a peniculamento abscindit. Iob. 6, 9. — 2) i. q. Kal no. 2. *diripuit, fraudavit* aliquem Ez. 22, 12. — 3) *perfecit, absolvit* v. c. templum Zach. 4, 9, de Deo, qui opus suum i. e. iudicia impiorumque supplicia exsequitur Jes. 10, 12, promissum implet Thren. 2, 17. Inde

בֶּצַע in Pausa בָּצַע, c. Suff. בִּצְעֲךָ m. 1) *rapina, praeda* (v. rad. no. 2), pr. hostium Iud. 5, 19. Jer. 51, 13. Mich. 4, 13, transfertur autem ad regum optimatumque populum spoliantium rapinas Jer. 22, 17. Ez. 22, 13, et inde 2) ad quodcunque *lucrum iniquum*, sive largitionibus (1 Sam. 8, 3. Jes. 33, 15), sive aliis fraudibus (Jes. 57, 17) partum. Ex. 18, 21. Prov. 28, 16, et adeo 3) *lucrum quodvis* Jes. 56, 11. Ez. 33, 31. מַה־בֶּצַע *quid inde lucri?* Gen. 37, 26. Iob. 22, 3. Ps. 30, 10.

בָּצַץ rad. inusit. Arab. بَضَّ paulatim fluxit et emanavit aqua, بَضِيضَةٌ, بُضَاضَةٌ, بَضَضٌ aqua pauca et exilis. Inde בֹּץ, בִּצָּה.

בָּצֵק *intumuit*, hinc de pede discalceato *callo obductus est*. Deut. 8, 4. Neh. 9, 21. Optime LXX in Deut. ἐτυλώθησαν.

בָּצֵק m. *massa farinacea*, ab intumescendo dicta, quanquam etiam de massa nondum fermentata usurpatur. Ex. 12, 34. 39. 2 Sam. 13, 8. Jer. 7, 18.

בָּצְקַת (terra lapidosa, elata, a بَصْقَةٌ) n. pr. oppidi Judae Jos. 39. 2 Reg. 22, 1, Josepho (A 10, 4 §. 1) Βοσκέθ.

בָּצַר 1) *abscidit, amputavit*. (

Pa. diminuit. ܒܨܝܪ diminu parvus, humilis. Radices vi nae sunt בָּצַל, בָּצַע, cf. quae potestate syllabarum בז, בץ, observavimus ad radd. בוא, n cf. ad בָּדַד I, 1). Plerumque fertur ad uvas et vindemiam valet *vindemiavit* uvas c. acc. L 25, 5. 11, vineam Deut. 24, Iudd. 9, 27. Part. בּוֹצֵר *vini* Jer. 6, 9, Plur. בּוֹצְרִים *vinito* metaph. de hostibus cladem par tibus Jer. 49, 9. Obad. 5, cf. בָּצִיר. Metaph. Ps. 76, 13: בְּצֹר רוּחַ נְגִידִים *abscindit* q. d. frangit *superbiam principum*.

2) *cohibuit, arcuit* (v. Nip et בִּצָּרוֹן), *inaccessum fecit*. Part. pass. בָּצוּר *inaccessus*, moenibus altissimis Deut. 28, 5 Jes. 2, 15, de silva inaccessa Zac 11, 2 Keri, de urbibus munitis mis Num. 13, 28. Deut. 3, 5. Jo 14, 12. 2 Sam. 20, 6. *Jes.* 25, Deut. 1, 28. Metaph. *arduus intellectu* Jer. 33, 3.

3) *excidit*, de metallis, v. בֶּצֶר.

Niph. pass. Kal no. 2. *cohibitus*, *arduus, inaccessus fuit* alicui, מִן. Gen. 11, 6: לֹא יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת *haud nimis arduum ipsis erit, quodcunque consilium capient*. Iob. 42, 2.

Pi. causat. Kal no. 2. *inaccessum reddidit* munimentum Jer. 51, 5 it. simpl. munivit, murum resarsit Jes. 22, 10.

Nomm. derivata protinus sequuntur, praeter בָּצִיר, מִבְצָר.

בֶּצֶר Iob. 36, 19 i. q. בֶּצֶר, q.

בֶּצֶר m. 1) *auri argentique metallum (Gold- und Silber-Erz)*, que rude, quale ex fodinis exc

tur dividiturque, ab excidendo vel frangendo (Ps. 76, 13) dictum, ut arab. تبر aurum argentumve nativum, antequam ignem malleumve expertum sit, تبرة n. unit. talis auri particula, a تبر i. q. שָׁבַר II. fregit, VIII. resectus, abruptus est, cf. germ. *brechen*, quae vox est metallurgorum de metallis excidendis propria. Iob. 22, 24: שִׁית עַל־עָפָר בֶּצֶר *in pulverem coniice pretiosa metalla*. In altero hemist. aurum Ophiri. Plur. Comm. 25: וְהָיָה שַׁדַּי בְּצָרֶיךָ *et omnipotens tibi erit instar metallorum*, in altero hemist. כֶּסֶף תּוֹעָפוֹת. Adde בֶּצֶר in Pausa בָּצֶר Iob. 36, 19 quod idem valet. Optimam hanc vocabuli obscuri explicationem ex Abulwalide uberius vindicavimus in Thes. p. 230, ubi vide. Winerus in Lex. auri argentique nativi *particulam* esse vult, ab abscindendo dictam, cf. تبرة auri particula. Sed, quod neglexisse videtur vir doctus, *particulae* notio in hoc voc. non ex radice pendet, sed ex eo, quod تبرة nomen unitatis est. Sic a ذهب aurum est ذهبة particula frustumque auri, a تبن stramen, تبنة pars straminis, neque tamen haec feminina in universum partis s. particulae vim habent.

2) n. pr. a) oppidi Levitarum in tribu Ruben, cum asyli iure Deut. 4, 43. Jos. 20, 8. 21, 36. Vulg. *Bosor*. b) m. 1 Par. 7, 37.

בָּצְרָה f. 1) *septum, ovile*, a coercendo dictum, v. rad. no. 2, cf. בִּכְּלָא a כָּלָא. Chald. בְּצוּרְתָא septum, conclave. Mich. 2, 12. — 2) locus munitus i. q. מִבְצָר, inde n. pr. *Bosrae*, urbis primariae Idumaeorum Jes. 34, 6. 63, 1. Jer. 49, 13. 22. Amos 1, 12 cf. Gen. 36, 33. Quum vix dubium sit, hanc eandem esse atque *Βόστραν*, *Bostram Arabiae* Romanorum, observatu dignum, eam non in antiqua et propria Idumaeorum regione, quae Petram s. Selam metropolin habebat, sed in Auranitide sitam fuisse, quousque Idumaeos imperii sui fines promovisse probabile est (cf. Thren. 4, 21). Semel (Jer. 48, 24) בָּצְרָה Moabitis tribuitur, ac potest eadem illa urbs aliquamdiu in Moabitarum potestate fuisse. V. Comment. nostr. ad Jes. 34, 7, Burckhardti itin. p. 364—388 et *von Richter Wallfahrten im Morgenlande* p. 181.

בִּצָּרוֹן m. *locus munitus, munimentum*. Zach. 9, 12.

בַּצֹּרֶת f. *cohibitio* sc. pluviae, *siccitas* Jer. 17, 8. LXX. *ἀβροχία*. Plur. בַּצָּרוֹת (cf *Lehrgeb*. p. 600) Jer. 14, 1. Male autem huc refertur בַּצָּרָה Ps. 9, 10. 10, 1, cuius ב servile est.

בַּקְבֻּק m. 1) *lagena*, ita dicta a sono, quem edit inter evacuandum (v. rad. בָּקַק) 1 Reg. 14, 3. Jer. 19, 1. 10. (Syr. ܒܩܒܘܩܐ et gr. *βόμβυλος*, *βομβύλη* itidem a sono dicta sunt. Cf. s. rad. בָּקַק melit. *bakbŷka*). 2) n. pr. m. Esr. 2, 51. Neh. 7, 53.

בַּקְבֻּקְיָה (effusio i. e. populatio Jehovae) n. pr. m. Neh. 11, 17. 12, 9. 25.

בַּקְבַּקַּר (fort. i. q. בַּקְבֻּק הַר vastatio montis) n. pr. m. 1 Par. 9, 15.

בֻּקִּי (i. q. בֻּקִּיָּהוּ) n. pr. m. 1) Num. 34, 22. 2) 1 Par. 5, 31. 6, 36.

בֻּקִּיָּהוּ (vastatio a *Jehova* immissa) n. pr. m. 1 Par. 25, 4. 13.

בָּקִיעַ m. Plur. בְּקִיעִים *fissurae, rimae* Amos 6, 11. Jes. 22, 9. Rad. בָּקַע.

בָּקַע fut. יִבְקַע inf. c. Suff. בִּקְעָם 1) *fidit, diffidit.* (Proxime accedit פָּקַע et syr. ܦܩܥ. Findendi, et aperiendi significationem, eamque a feriendo profectam [v. אָבַק, בָּכָה] et syllabae בק, פק inhaerentem habes praeterea in radd. finitimis בָּקַר, בָּקַר, פָּקַח.) Spec. ligna Eccl. 10, 9, mare (de Deo) Exod. 14, 16, ventres mulierum gravidarum ad fetum exstirpandum Amos 1, 13, vulneravit humerum Ez. 29, 7. Urbem *findere s. aperire sibi* dicitur, qui eam *expugnat.* 2 Par. 32, 1: וַיֹּאמֶר לְבִקְעָם אֵלָיו *easque* urbes *expugnare cogitabat.* 21, 17. — 2) *fidit* et *aperuit* rem clausam, ut, quod inclusum erat, liberaretur et *prorumperet.* Jes. 48, 21: *fidit rupem, manarunt aquae.* Iudd. 15, 19. Hinc constr. adeo c. acc. rei prodeuntis. Ps. 74, 15: בָּקַעְתָּ מַעְיָן וָנָחַל *prorumpere iubes fontes et torrentes.* Cf. Niph., Pi. no. 3 et gr. ῥήγνυσι δάκρυα, πηγάς emittit lacrimas, fontes. — 3) ova *findere* dicitur avis, ubi his incubans pullos *excludit.* Jes. 34, 15. Sq. בְּ *irrupit* in aliquid. 2 Sam. 23, 16. 1 Par. 11, 18.

Niph. 1) pass. Kal no. 1. *fissus est, fidit* et *aperuit se* terra Num. 16, 31. Zach. 14, 4, it. *ruptus, disruptus est* Iob. 26, 8. 32, 19. 2 Par. 25, 12, *expugnata est* urbs 2 Reg. 25, 4. Jer. 52, 7. 2) pass. Kal no. 2 *aperiri,* de fontibus Gen. 7, 11. Sed transfertur etiam ad aquam prorumpentem Jes. 35, 6. Prov. 3, 20, ad lucem Jes. 58, 8. Cf. syn. פָּטַר, בָּקַר, בָּכַר, in quibus findendi vis itidem translata est ad rem prorumpentem. 3) pass. Kal no. 3 *excludi,* ex ovo *prodire,* de fetu viperae Jes. 59, 5. 4) Quum res valide concussae findantur et dehiscant, hyperbolice usurpatur de terra concussa et contremente. 1 Reg. 1, 40.

Pi. בִּקַּע fut. יְבַקַּע 1) i. q. Kal no. 1. *fidit,* ut ligna Gen. 22, 3 rupem Ps. 78, 15, *diffidit, dissecuit* ventrem gravidarum 2 Reg. 8 12. 15, 16. 2) *discerpsit, dilaceravit,* more ferarum i. q. פָּרַק Hos. 13, 8. 2 Reg. 2, 24. 3) i. q Kal no. 2 *aperuit, prorumpere iussit* rivos e rupe Iob. 28, 10 torrentes Hab. 3, 9, ventum Ez 13, 11. 13. 4) i. q. Kal no. 3. ovis *incubuit* et pullos *exclusit.* Jes. 59, 5.

Pu. בֻּקַּע *findi, fissum esse* Jos. 9, 4, *diffindi* Hos. 14, 1, i. q. Niph. *expugnari,* de urbe Ez. 26, 10.

Hiph. 1) i. q. Kal no. 1. *aperuit* urbem i. e. eam expugnavit. Jes. 7, 6. 2) Sq. אֶל *perrupit ad* aliquem cf. Kal no. 4. 2 Reg. 3, 26.

Hoph. הָבְקַע pass. Hiph. no. 1. Jer. 39, 2.

Hithpa. findi, diffindi Jos. 9, 13. Mich. 1, 4.

Nomm. derivata protinus sequuntur praeter בְּקִיעַ.

בֶּקַע m. *pars dimidia,* a findendo dicta, spec. *dimidius siclus.* Gen. 24, 22. Ex. 38, 26.

בִּקְעָא chald. Dan. 3, 1 i. q. hebr. בִּקְעָה.

בִּקְעָה pl. בְּקָעוֹת f. *vallis* (q. d. montium fissio et separatio) opp. montibus Deut. 8, 7. 11, 11. Ps. 104, 8, collibus Jes. 41, 18. Saepius autem *planities, campus late patens* (LXX. πεδίον) v. c. is, in quo Babylon sita erat Gen. 11, 2, cf. Ez. 3, 23. 37, 1. 2. בִּקְעַת הַלְּבָנוֹן vallis Libani, de planitie ad radices Hermonis et Antilibani atque ortum Jordanis Jos. 11, 17. 12, 7, neque vero de valle Libanum inter et Antilibanum, Coelesyria Strabonis, *Ard el Bekâa* ارض البقاع (terra convallium) Arabum. Aliae regiones ab urbibus vicinis appellatae sunt, ut בִּקְעַת מְגִדּוֹן 2 Par. 35, 22, בּ׳ יְרֵחוֹ Deut. 34, 3. (Syr. ܦܩܥܬܐ, arab. بقيع, بقعة et بقعة id.).

בָּקַק 1) *effudit, evacuavit* pr. vas v. בַּקְבּוּק. (Arab. بَقْبَقَ onomatopoët. de sono lagenae effusae, ut pers. غلغل *gulgul*, angl. *to bubble*. Apud Melitenses *bakbak* est: ebullit aqua, ut arab. بغبغ, بعبع, *bokka* bulla aquae, *bakbŷka, bekbŷka* lagena. Cf. etiam בּוּעַ, בַּעְבַּע; בּוּק) Translate a) evacuavit, *incolis nudavit* terram Jes. 24, 1, *spoliavit, exinanivit* incolas. Nah. 2, 3. b) Jer. 19, 7: בַּקֹּתִי אֶת־עֲצַת יְהוּדָה *evacuabo* s. *effundam consilium Judae* i. e. eum consilii inopem reddam. Cf. Niph. Jes. 19, 3. — 2) intrans. *effundi*, late *fundi*, de arbore patula. Hos. 10, 1: גֶּפֶן בּוֹקֵק *vitis* late *fusa*, patula. LXX. ἄμπελος εὐκληματοῦσα. Vulg. frondosa.

Niph. נָבַק inf. הִבּוֹק fut. יִבּוֹק 1) pass. Kal no. 1, a. Jes. 24, 3. 2) pass. no. 1, b. Jes. 19, 3: נָבְקָה רוּחַ מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ *effundetur spiritus* i. e. ingenium *Aegypti e medio eius* i. e. ingenio, prudentia plane orbabitur. נָבֹקָה dicitur pro נָבַקָּה. Lehrgeb. 372.

Po. בּוֹקֵק i. q. Kal 1, a *populatus est* Jer. 51, 2.

Nomm. derivata sunt: בַּקְבּוּק et nomm. pr. בַּקְבֻּקְיָה, בֻּקִּי, בֻּקִּיָּהוּ, בַּקְבֻּק.

בָּקַר in Kal inusit. pr. i. q. arab. بَقَرَ *fidit, aperuit* vic. radici בָּכַר. Findendi autem aperiendique notio in hac radice relata est 1) ad *arationem* (cf. חָרַשׁ, פָּתַח, גְּדוּד), unde בָּקָר armentum qs. aramentum, boves; 2) ad eruptionem et *ortum lucis* v. בֹּקֶר Kal et Niph. no. 3; 3) ad vim *quaerendi, inquirendi* (syr. ܒܩܰܪ inquisivit, investigavit, ܒܥܳܪܳܐ et ܒܽܘܩܳܪܳܐ inquisitio, exploratio), item *inspiciendi* et *animadvertendi*. Sic in

Pi. בִּקֵּר 1) *diligenter inspexit, animum advertit ad* aliquid, sq. לְ Lev. 13, 36, בֵּין־לְ (cf. בֵּין no. 1) 27, 33. Sq. בְּ cum voluptate adspexit (cf. בְּ no. 4, a). Ps. 27, 4. 2) *providit, curae habuit* c. acc. Ez. 34, 11. 12. 3) *animo contemplatus est, circumspexit, cogitavit*. 2 Reg. 16, 15 (19). Prov. 20, 25. 4) *animadvertit in* aliquem, *punivit* eum, cf. בִּקֹּרֶת.

Derivata protinus sequuntur omnia.

בְּקַר chald. in *Pe.* inusit.

Pa. בַּקַּר Plur. בַּקַּרוּ fut. יְבַקַּר inf. בַּקָּרָה *quaesivit, inquisivit, investigavit* Esr. 4, 15. 19. 6, 1, sq. עַל 7, 14.

Ithpa. pass. Esr. 5, 17.

בָּקָר comm. (m. Ex. 21, 37, f. Iob. 1, 14) 1) *bos*, sive mas, sive femina, ab *arando* dictus (v. rad. no. 1), ut armentum teste Varrone de L. L. 4, 19 qs. aramentum, et arab. بَقَر sec. Damirium, quia terram aratro proscindat (v. Bocharti Hieroz. 1, 280). In Plur. Amos 6, 12. Neh. 10, 37. 2 Par. 4, 3. In reliquis exemplis ubique

2) collect. *boves, boum gregem, armenta* notat. (Arab. بَقَر id., c. nomine unitatis بَقَرَة bos unus Syr. ܒܩܪܳܐ armentum, pr. de bovibus, sed ampliore significatu etiam de aliis gregibus. Cf. בּוֹקֵר). צֹאן וּבָקָר armenta et (ovium caprarumque) greges. Gen. 12, 16. 13, 5. 20, 14. Deut. 32, 14: חֶמְאַת בָּקָר *lac bovinum*. Iungitur a) numeralibus et opp. שׁוֹר *unum bovem* significanti (cf. שֶׂה et צֹאן). Ex. 21, 37 (22, 1): *si quis furatur bovem unum* (שׁוֹר) ..... חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר *quinque boves reddat pro hoc uno*. Num. 7, 3: שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר, comm. 17: בָּקָר שְׁנַיִם. b) verbis et adiectivis pluralibus 2 Sam. 6, 6: כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר *nam ferociebant boves*. 1 Reg. 5, 3, iisque feminis

si *boves feminae*, *vaccas* intelliguntur. Iob. 1, 14. Gen. 33, 13. — עֵגֶל בֶּן־בָּקָר vitulus bovinus Lev. 9, 2, עֶגְלַת בָּקָר Jes. 7, 21 et simpl. בֶּן־בָּקָר Gen. 18, 7. 8 de vitulo. De bubus arte factis 1 Reg. 7, 29. Inde ductum denom. בּוֹקֵר.

בֹּקֶר plur. בְּקָרִים 1) *mane*, *prima lux*, *tempus matutinum*, dictum ab ortu lucis, v. rad. no. 2. (Arab. بَكَر, بُكْرَةٌ id., cf. rad. בָּכַר no. 1). אוֹר בֹּקֶר lux matutina 2 Sam. 23, 4. In Acc. adv. mane (ut arab. بُكْرًا) Ps. 5, 4, crebrius בַּבֹּקֶר mane Gen. 19, 27, et poët. לַבֹּקֶר Ps. 30, 6. 59, 17 quod alibi est עַד בֹּקֶר Deut. 16, 4. Ps. 130, 6. Distributive בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר Ex. 16, 21: 30, 7. 36, 3. Lev. 6, 5, לַבֹּקֶר לַבֹּקֶר 1 Par. 9, 27, לַבְּקָרִים Ps. 73, 14. 101, 8. Jes. 33, 2. Thren. 3, 23, לִבְקָרִים Iob. 7, 18 quovis mane. Metaph. *mane* i. e. prospera lux Iob. 11, 17.

2) Spec. *crastina lux*. Ex. 29, 34. Lev. 19, 13. 22, 30. Num. 9, 12. Iudd. 6, 31: אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוּמַת עַד־הַבֹּקֶר *qui causam eius egerit, morietur ante lucem crastinam*. (Vulg. antequam lux crastina veniat. LXX. ἕως πρωΐ). Inde *dies crastinus* i. q. מָחָר (cf. vc. אֶמֶשׁ) et adv. *cras*. Ex. 16, 7. Num. 16, 5 (coll. comm. 16) i. q. בַּבֹּקֶר 1 Sam. 19, 2, idque pro *mox* Ps. 5, 4 (in hemistichio priore). 90, 14. 143, 8, לַבֹּקֶר id. Ps. 49, 15.

בַּקָּרָה (c. Kamez impuro, pr. Inf. aram. in Paël) f. *cura* Ez. 34, 12, cf. rad. Pi. no. 2.

בִּקֹּרֶת f. *animadversio*, *punitio*, *castigatio* v. rad. Pi. no. 4. Lev. 19, 20.

בָּקַשׁ rad. in Kal inusit. *Quaerendi* significatu (v. Pi.) respondet arab. بَحَثَ, chald. בְּחַשׁ inquisivit, scrutatus est, cui affine חָפַשׂ. Primaria vero potestas est in attrectando et palpando, syr. ܓܫܫ attrectatio, cf. גָּשַׁשׁ palpavit, ... quaesivit, quod fit palpando.

Pi. בִּקֵּשׁ 1) *quaesivit*. Cstr. al sol. 2 Reg. 2, 17, c. acc. pers. rei Gen. 37, 15. 16. 1 Sam. 10, 14 sq. לְ inquisivit in aliquid Iob. 1 6, diversum est Gen. 43, 30 וַיְבַקֵּשׁ לִבְכּוֹת *quaerebat locu flendi*, quaerebat, ubi fleret. Ad ditur nonnunquam Dativus com modi לוֹ 1 Sam. 28, 7. Thren. 19, quo adiecto etiam *deligen* vim habet (*sich etwas aussuche* 1 Sam. 13, 14. Jes. 40, 20, cf. E 22, 30. Spec. a) *quaesivit facie regis* i. e. regem adiit, adire cup vit 1 Reg. 10, 24, maxime peten ergo Prov. 29, 26. b) *quaesiv faciem Dei* pr. Deum adiit, max me precibus, 2 Sam. 12, 16. P 24, 6. 27, 8. 105, 4, oraculu petiturus 2 Sam. 21, 1, cum pl caturus Hos. 5, 15. Id. est c) בִּקֵּ אֶת־יְהוָה Ex. 33, 7. 2 Par. 20, Opp. נִמְצָא exauditus est a De Deut. 4, 29. Jes. 65, 1. מְבַקְשֵׁי יְהוָה Dei cultores Ps. 40, 17. 6 7. 105, 3. Jes. 51, 1. Cf. דָּרַשׁ.

2) *appetiit*, *sectatus est*, *capta vit*, v. c. sacerdotium Num. 16, 10 mendacia Ps. 4, 3, amorem Prov 17, 9. Raro sq. לְ Prov. 18, 1. בִּקֵּשׁ נֶפֶשׁ פ׳ vitae alicuius insidiatus e Ex. 4, 19. 1 Sam. 20, 1. 22, 23 23, 15. 2 Sam. 4, 8. 16, 11, sem in bonam partem: operam ded vitae alic. servandae Prov. 29, 1 (cf. דָּרַשׁ לְנֶפֶשׁ Ps. 142, 5). בִּקֵּשׁ רָעַת פ׳ *malum*, *interitum* alicuiu *sectatus est*, intendit. 1 Sam. 24 10. Ps. 71, 13. 24. בִּקֵּשׁ רָעָה אֶל id. 1 Sam. 25, 26. Sq. Gerundio aliquid *facere studuit*, v. c. 1 Sam 19, 2: מְבַקֵּשׁ שָׁאוּל אָבִי לַהֲמִיתְךָ *Saulus pater meus te occider studet*. Ex. 2, 15. 4, 24. C. In Jer. 26, 21.

3) *poposcit*, *postulavit*. Neh. 5 18, sq. מִן Ps. 104, 21, מִיַּד Gen 31, 39. 43, 9. Jes. 1, 12. Spec

'בִּקֵּשׁ דָּם פ' מִיַּד פ postulavit sanguinem alic. ab aliquo i. e. caedis commissae poenam repetiit. 2 Sam. 4, 11. Ez. 3, 18. 20. 33, 8, et omisso דָּם 1 Sam. 20, 16.

4) *rogavit, petiit* sq. מִן pers. Esr. 8, 21. Dan. 1, 8, et acc. rei Esth. 2, 15, it. sq. עַל *precatus est s. deprecatus est pro* aliq. Esth. 4, 8. 7, 7.

5) *interrogavit, quaesivit ex* aliq., sq. מִן Dan. 1, 20.

Pu. quaesitus est Ez. 26, 21. Jer. 50, 20. Esth. 2, 23. Inde

בַּקָּשָׁה (c. Kam. impuro) *petitio*. Esth. 5, 3. 7. 8. Esr. 7, 6.

I. בַּר c. Suff. בְּרִי *filius*, a gignendo *dictus* (v. rad. בָּרָא no. 3), vc. in lingua chaldaea usitatissimum, apud Hebraeos poët. Bis legitur Prov. 31, 2. Ps. 2, 12: נַשְּׁקוּ בַר *osculate filium* sc. Jehovae i. e. regem. Cf. comm. 7 et בֵּן Jes. 9, 5. Alii בַּר h. l. puri electique significatione accipiunt (v. בַּר s. rad. בָּרַר), regemque *electi* (בְּחִיר יְהוָֹה) *purive* nomine salutari volunt, quod minus placet.

II. בַּר f. בָּרָה adj. (a rad. בָּרַר) 1) *electus, dilectus*. Cant. 6, 9: בָּרָה הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ *matri suae dilectissima*, matris deliciae. — 2) *purus*. In laudibus puellae Cant. 6, 10: *pulchra, instar lunae* בָּרָה כַּחַמָּה *pura* nitida *instar solis*. Metaph. de moribus. בַּר לֵבָב qui *puri cordis* est. Ps. 24, 4. 73, 1. Vide rad. no. 3, b. 3) *inanis*, de horreo Prov. 14, 4.

III. בַּר Am. 5, 11. 8, 6. Ps. 72, 16, alibi בָּר subst. m. 1) *frumentum*, pr. *purgatum* a palea (cf. Jer. 4, 11), quale in horreo asservatur et venditur Gen. 41, 35. 49. Prov. 11, 26. Joel 2, 24, semel de frugibus vz ornantibus Ps. 65, 14. (Arab. triticum, congruit lat. *far*, unde *farina*). 2) *campus, rus*. Iob. 39, 4. Vide chald. no. II.

I. בַּר m. chald. c. Suff. בְּרֵהּ Dan. 5, 22. Plur. בְּנִין, cf. בֵּן p. 155 1) *filius* Dan. 6, 1, 2) *nepos* Esr. 5, 1. — בַּר אֱלָהִין *filius deorum* Dan. 3, 25.

II. בַּר chald. emph. בָּרָא m. *campus*, pr. campus *purus* (Liv. 24, 14) i. e. arboribus pagisque vacuus, *fregus, Feld, das Freye*. Dan. 2, 38. 4, 18. 22. 29. (Arab. بَرّ, بَرِّيَّة campus, desertum, syr. ܒܪܐ id.).

בֹּר m. 1) *puritas*. Plerumque additur יָדַיִם Ps. 18, 21. 25 vel כַּפַּיִם Iob. 9, 30. 22, 30 et *manuum puritas* figurate innocentiam designat. Semel בֹּר simpl. eadem sententia dr. 2 Sam. 22, 25. — 2) *quod purgandi vim habet, lixivium, sal lixivii* i. q. בֹּרִית q. v. Iob. 9, 30. Sale enim lixivii veteres adfuso inter lavandum oleo pro sapone utebantur, idemque adhibebant fundendis metallis, ut citius liquescerent. Jes. 1, 25.

בָּרָא fut. יִבְרָא 1) pr. *cecidit, secuit, secando effinxit*, v. Pi., arab. بَرَأَ fut. I praecidit, praesecuit, asciavit polivitque. (De notione frangendi, secandi, separandi, quae syllabae radicali פר inhaeret, v. infra s. v. פָּרַד. Eandem habes in syllaba paullulum emollita בר, cf. בָּרַד, בָּרַשׁ, בָּרַח, בָּרַר; בָּרַךְ sparsit, בָּרַךְ pr. fregit, it. חָבַר, بَرَز).

2) *creavit, produxit*, cf. خَلَقَ laevigavit, polivit, dein finxit, creavit, it. germ. *schaffen*, dan. *skabe*, quod eiusdem stirpis est atque *schaben*, belg. *schaeven* asciare. (Arab. بَرَأَ id. بَارِئ creator. Syr. chald. ܒܪܐ, ܒܪܝ, בְּרָא id.). Dr. de creatione coeli et terrae Gen. 1, 1, hominum Gen. 1, 27. 5, 1. 2. 6, 7, spec. Israëlis

Jes. 43, 1. 15. Jer. 31, 22: בָּרָא יְהוָה חֲדָשָׁה בָּאָרֶץ *Deus creavit novi quidquam in terra, mulier tuetur virum* (cf. Num. 6, 30) Jes. 65, 18: הִנְנִי בוֹרֵא אֶת־יְרוּשָׁלַיִם גִּילָה *ecce Hierosolyma faciam exultationem* i. e. exultabunda. Part. בּוֹרְאֶיךָ (in Plur. maiest.) creator tuus Eccl. 12, 1. Quod Gen. 2, 3 legitur, בָּרָא לַעֲשׂוֹת explicandum *produxit faciendo* i. e. fecit novi quiddam producendo. Cf. Jer. l. c. et בְּרִיאָה, unde intelligis בָּרָא de re nova usurpatum esse, et ad structuram formulas הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת, הֵרַע לַעֲשׂוֹת.

3) *genuit*, unde בַּר filius, v. Niph. no. 2. Chald. Ithpe. genitus est.

4) *comedit, saginavit se*, a secando dictum, unde Hiph. saginavit, adj. בָּרִיא pinguis. Cf. בָּרָה no. 2. Finitimae sunt radices وَرَأَ cibo repletus est, وَرِيَ et وَرِيَ pinguis fuit, מְרָא bene profecit cibus, מְרִיא i. q. בָּרִיא saginatus, pinguis et gr. βόρω (βιβρώσκω), unde βορά, lat. *vorare*.

Niph. 1) *creari* Gen. 2, 4. 5, 2, *fieri* Exod. 34, 10. 2) pass. Kal no. 3. *nasci*. Ez. 21, 35 (30). 28, 13. Ps. 104, 30.

Pi. בֵּרֵא 1) *cecidit*, ut gladio Ez. 23, 47, silvam securi, Jos. 17, 15: *ascende in silvam* וּבֵרֵאתָ לְךָ שָׁם *ibique succide tibi spatia*, ut bene Vulg. Comm. 18: *sed mons tibi cedat* כִּי יַעַר הוּא וּבֵרֵאתוֹ *quanquam ibi silva est, caedes eam.* — 2) *finxit, effinxit* i. q. יָצַר. Ez. 21, 24 (19).

Hiph. causat. Kal no. 4 *pinguem fecit, saginavit.* 1 Sam. 2, 29.

Nomm. derivata sunt: בַּר no. I, בְּרִיאָה, בָּרִיא, et n. pr. בְּרָאיָה.

בָּרָא, **בִּרְאִי** v. בֵּית־בִּרְאִי.

בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן *Berodach Baladan* n. pr. regis Babyloniae 2 Reg. 20, 12, qui idem appellatur *Merodac Baladan* Jes. 39, 1; quae posterior scribendi ratio et antiquior est ab etymo praestantior, v. s. מְרֹאדַךְ.

בְּרָאיָה (quem *Jehova creavit*) n. pr. m. 1 Par. 8, 21.

בַּרְבֻּרִים m. plur. aves, quae *saginatae* Salomonis mensae apponebantur. 1 Reg. 5, 3 (4, 23). Kimchius *gallos* saginatos s. *capones* intelligit, equidem cum Targ. Tanch. Hierosolymi. malo *anseres* dictos a pennarum plumarumque *puritate* et candore (v. בָּרַר no. 3).

בָּרַד pr. sparsit, cf. פָּרַד et פָּזַר, hinc *sparsit grandinem*, *grandinavit* Jes. 32, 19. (Aethiop. በረድ: syr. ܒܪܕܐ grando. Arab. بَرَدٌ grando, بَرَدَ friguit, grandinavit, sed frigoris significatio secundaria est et a grandine ducta.) Inde

בָּרָד m. *grando*. Ex. 9, 18 sq. 10, 5 sq. Ps. 18, 13. 14. 78, 47. 48. אַבְנֵי בָרָד lapides grandinis, de ipsa grandine, v. אֶבֶן.

בָּרֹד pl. בְּרֻדִּים adj. *maculis* maximis albis *sparsus, maculosus*, de hircis Gen. 31, 10. 12, de equis Zach. 6, 3. 6. Sic lat. *sparsas* albo *pelles* dixit Virg. Ecl. 2, 41. Differt a נָקֹד, cui iungitur Gen. l. c., quod minora puncta designat. (Arab. بُرْدٌ et بُرْدَةٌ vestis variegata, versicolor qs. grandinata, transp. بَدِرَ Conj. II maculosus fuit, scheckig seyn, de ove. Syr. ܒܪܘܕܐ *pardus*, a maculis dictus, neque dubium, quin etiam gr. et lat. πάρδος, *pardus* ex hoc fonte fluxerit. A vc. arabico modo laudato est gall. *broder*.

בֶּרֶד (grando) n. pr. 1) loci in deserto Schur Gen. 16, 14 cf. Vers. 7. 2) m. 1 Par. 7, 20.

בָּרָה fut. יִבְרֶה 1) i. q. vicinum בָּרָא *cecidit, secuit,* cf. arab. بَرَا ult. Waw praesecuit, praecidit, et בָּרָא no. 1. Inde בְּרִית foedus, ab hostiis dissectis dictum. — 2) *comedit* i. q. בָּרָא no. 4, a secando dictum, ut גָּזַר no. 3, et multa verba secandi apud Arabes, v. Thes. p. 238. 2 Sam. 12, 17. 13, 6. 10. בָּרָה לֶחֶם l. c. 12, 17 idem est quod אָכַל לֶחֶם v. אָכַל no. 1, c. — 3) *elegit,* itidem secando et separando, v. בָּרַר no. 2. 1 Sam. 17, 8: בְּרוּ לָכֶם אִישׁ *eligite vobis virum.*

Pi. inf. בָּרוֹת i. q. Kal no. 2. Thren. 4, 10.

Hiph. comedendum dedit, caus. Kal no. 2, sq. duobus acc. 2 Sam. 3, 35. 13, 5.

Nomm. derivata sunt: בְּרִיָה, בָּרִי, בְּרִית, בָּרוּת.

בָּרוּךְ (benedictus) *Baruchus* n. pr. 1) amici et comitis Jeremiae prophetae, cui huius nominis liber apocryphus tribuitur. Jer. 32, 12—16. 36, 4 sq. 43, 3—6. 45, 1. 2. 2) Neh. 3, 20. 10, 7. 3) Neh. 11, 5.

בְּרֹמִים m. pl. Ez. 27, 24 *vestes polymitae,* ut recte Kimchius, cf. rad. בָּרַם. Arab. بَرِيم funiculus contortus bicolor, مُبْرَم vestis ex eiusmodi filis contexta.

בְּרוֹשׁ plur. בְּרוֹשִׁים m. 1) *cupressus,* arbor procera (Jes. 55, 13) et fructifera (Hos. 14, 9), una cum cedro, cui saepissime iungitur, summum Libani decus (Jes. 14, 8. 37, 24. 60, 13. Zach. 11, 2 coll. comm. 1), cuius lignum, aeque ac cedrinum, templi Hierosolymitani tabulationibus (1 Reg. 5, 22. 24. 6, 15. 34. 2 Par. 2, 7. 3, 5), navium tabulatis (Ez. 27, 5), item hastis (Nah. 2, 4) et instrumentis musicis (2 Sam. 6, 5) adhibebatur, semel per Syriasmum בְּרוֹת dicta (Cant. 1, 17). *Cypressum,* non abietem, intelligere et res ipsa iubet, et veterum interpp. auctoritas, quanquam hoc nomen fortasse alias quoque arbores e pinorum genere comprehendebat. Vide haec uberius exposita in Thes. p. 246. Quod ad etymon attinet, *cupressus* dicta videtur ab asseribus tabulisque inde caesis, v. rad.

2) *quod e ligno cupressino factum est,* a) *lancea* Nah. 2, 4. b) *instrumentum musicum.* 2 Sam. 6, 5.

בְּרוֹת Plur. בְּרוֹתִים m. *cupressus* i. q. בְּרוֹשׁ, forma ad Aramaismum proclivi Cant. 1, 17. Rad. בָּרַת.

בָּרוּת f. *cibus.* Ps. 69, 22. Rad. בָּרָה no. 2.

בֵּרוֹתָה Ez. 47, 16 et **בֵּרֹתַי** 2 Sam. 8, 8 (putei mei, pro בְּאֵרֹתַי) n. pr. oppidi aere divitis, quod olim regibus Zobae paruerat, in borealibus Palaestinae terminis situm. Sunt qui *Berytum,* Phoeniciae urbem maritimam, intelligant, sed ex Ez. l. l., hanc urbem non maritimam, sed potius Hamathae vicinam fuisse colligitur. V. Rosenm. Alterthumsk. II, p. 292.

בָּרַז rad. inusit. Chald. et Talmud. *fixit, transfixit,* transfodit, בִּרְזָא foramen, vulnus pungendo inflictum. Inde quadril. בַּרְזֶל et

בִּרְזוֹת (foramina, vulnera) 1 Paral. 7, 31 Chethibh n. pr. prob. f.

בַּרְזֶל m. *ferrum,* quadril. a chald. בְּרַז transfixit, adiecto ל, cf. כַּרְמֶל a כֶּרֶם, חַרְגֹּל a חָרַג. Chald. בַּרְזֶל et פַּרְזֶל, syr. ܦܪܙܠܐ. Gen. 4, 22. Ez. 27, 12. 19 cet. Saepe adhibetur ad duritiem et firmitatem adumbrandam, veluti שֵׁבֶט בַּרְזֶל de imperio duro Ps. 2, 9. Jes. 48, 4: גִּיד בַּרְזֶל עָרְפֶּךָ *nervus ferreus* est *cervix tua,* de pertinacia populi. Spec. *instrumentum ferreum* Deut. 27, 5. Jos. 8, 31. 2 Reg. 6, 5,

vinculum ferreum Ps. 105, 18, plene בַּרְזֶל כְּבָל 149, 8.

בַּרְזִלַּי (ferreus, nisi conferre mavis talmud. בַּרְזְלָא bubulcus, בַּרְזִילַיִן principes) n. pr. 1) viri Gileaditae hospitio et liberalitate erga Davidem exulem nobilis 2 Sam. 17, 27. 19, 32—39. 1 Reg. 2, 7. 2) Esr. 2, 61.

בָּרַח fut. יִבְרַח 1) *transiit, pertransiit* (pr. ni fallor, durchschneiden, durchbrechen, cf. בָּרַךְ et de secandi frangendique potestate in verbis a בר, פר ordientibus s. v. בָּרָא) Ex. 36, 33: *et fecit vectem medianum* לִבְרֹחַ בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה *qui transiret per medios asseres ab uno extremo ad alterum.* Cf. Hiph. no. 1 et בְּרִיחַ vectis, repagulum. Inde

2) *fugit, aufugit,* germ. *durchbrechen, durchgehn.* (Arab. برح recessit, discessit e loco suo, abiit in terram incultam, *entweichen,* ابن بريح dorcas, a fugiendo). Cstr. absol. Gen. 31, 22. 27. 1 Sam. 19, 18, c. acc. loci, quo fugitur 1 Sam. 27, 4, it. sq. לְ Neh. 13, 10, אֶל Num. 24, 11 et מִן loci, ex quo fugitur 1 Sam. 20, 1. Is, qui fugitur, exprimitur praevio מִפְּנֵי Gen. 16, 8. 35, 1. 7, מִלִּפְנֵי Jon. 1, 3, מִן Jes. 48, 20, מִיַּד (e manu i. e. potestate eius) Iob. 27, 22, מֵאֵת (pr. e vicinia) 1 Reg. 11, 23. Differt a הִמָּלֵט elabi. 1 Sam. 19, 12: וַיֵּלֶךְ וַיִּבְרַח וַיִּמָּלֵט *abiit, aufugit et elapsus est.* Imperativo nonnunquam additur Dat., בְּרַח לְךָ germ. *mache dich fort, rette dich,* Gen. 27, 43. Num. 24, 11. Am. 7, 12 cf. gall. *s'enfuir.*

Not. Uni loco Ex. 14, 5 nonnulli post Michaëlem male adhibent arab. برح *obvertit sinistrum latus,* commode enim populus, quem post triduum rediturum s raverat Pharao, qui contra Arabi ingredi parabat, dici poterat au gisse.

Hiph. 1) i. q. Kal no. 1. E 26, 28. 2) *in fugam coniecit, f gavit.* Iob. 41, 20, it. *expu abegit* Neh. 13, 28.

Nomm. derivata sunt: רִיחַ מִבְרָח et

בָּרִחַ Jes. 27, 1. Iob. 26, 13 et יחַ Plur. בָּרִחִים Jes. 43, 14 (pro יחַ formae צַדִּיק) 1) qui in fugam dedit, *fugitivus* Jes. 43, 14 *fugax,* epitheton serpentis t proprii Jes. 27, 1, tum coeles Iob. l. l. 2) n. pr. m. 1 Par. 3, 2

בְּרִי f. בְּרִיָּה adj. (a rad. בָּרָה) *pi guis* i. q. בָּרִיא, cf. rad. no. 2. E 34, 20: שֶׂה בְרִיָּה *ovis pingu* ubi tamen fort. בְּרִיָּה legendum. codd. בְּרִיאָה. — In verbis I 37, 11: אַף בְּרִי יַטְרִיחַ עָב ha pauci interpretes Chaldaeo et Rab nis ducibus בְּרִי interpretantur *pu tatem,* spec. coeli *serenitat* (Targ. בְּרִירוּתָא), totumque dict vertunt: *etiam serenitas dispel nubem,* magis tamen placet a interpretatio infra (v. טָרַח) pr ponenda.

בֵּרִי (i. q. בְּאֵרִי qs. fontanus) n. m. 1 Par. 7, 36.

בָּרִיא adj. *saginatus, pinguis,* בָּרָא no. 4, de hominibus Iudd. 17. Dan. 1, 15, de vaccis Gen. 4 2. 4. 18. 20, aristis ib. 5. 7 (חָלָב), cibo Hab. 1, 16. Fe הַבְּרִיאָה coll. *pecus pingue* Zac 11, 16. Ez. 34, 3.

בְּרִיאָה f. *res creata, a Deo pr ducta,* spec. nova, inaudita. Nu 16, 30. (Cf. Jer. 31, 22).

בִּרְיָה f. *cibus.* 2 Sam. 13, 5. 7. 1 Rad. בָּרָה no. 2.

בָּרִיחַ v. בָּרִחַ.

בְּרִיחַ Plur. בְּרִיחִים m. 1) *lignu transversum, vectis.* quo ab un

...ad alterum per annulos tra... singuli in tentorio sacro asse... coniungebantur, dictum a trans...ndo, ut *transtrum* pro transi...num. Ex. 26, 26 sq. 35, 11. 36, 31 sq. ...um. 3, 36. 4, 31. — 2) *repagulum*, *vectis* portae claudendae Iudd. 16, 3. Neh. 3, 3 sq. cet. *Terrae repagula* Ion. 2, 7 sunt vectes portae, qua in penetralia terrae i. e. orcum descenditur i. q. בַּדֵּי שְׁאוֹל Iob. 17, 16. Metaph. *vectis* dr. ...pro *principe*, quatenus tuendae ...itati operam dat (v. בַּד Hos. 11, ...). Ies. 15, 5: בְּרִיחֶהָ עַד צֹעַר *principes eius* fugiunt *Zoarum usque*. Hieron. vectes eius. Nescio ...*men* an iusto durior sit ellipsis ...*bi fugiendi*, persertim quum fu... antea nulla mentio sit: et cum ...ld. Saad. Kimchio בריחיה *fugitivos* reddere malim, sive בְּרִיחֶיהָ ...ribere placet, sive בְּרִיחֶהָ deri...re a בָּרִיחַ cum Kamez puro (formae עָשִׁיר).

בְּרִיעָה (donum) n. pr. 1) filii Ephraimi. 1 Par. 7, 23: *et vocavit nomen eius Beria,* כִּי בְרָעָה הָיְתָה בְּבֵיתוֹ *quia* tanquam *munus obtigerat domui eius.* Ita certe Michaëlis Suppl. 224, sed rectius, ut videtur, *quia calamitas obtigerat domui eius*, בְּרָעָה pro רָעָה cum Beth, quod dicunt, essentiae (v. ב 22), coll. comm. 22. 23. LXX. ... ἐν κακοῖς ἐγένετο ἐν οἴκῳ μου. ... eo quod in malis domus eius ... esset. 2) m. Gen. 46, 17. 3) 1 Par. 8, 13. 4) 1 Par. 23, 10. ...m. 2 est patron.

בְּרִיעִי Num. 26, 44.

בְּרִית f. 1) *foedus*, dictum a secando (v. rad. no. 1), siquidem in solennioribus foederibus sanciendis *medias per hostias dissectas transire solebant* (v. rad. בָּרָה). Dicitur de foedere inter populos iuncto Jos. 9, 6 sq., inter privatos et amicos 1 Sam. 18, 3. 23, 18, de foedere matrimonii Mal. 2, 14. בַּעֲלֵי בְרִית ב' Gen. 14, 13 et אַנְשֵׁי בְרִית ב' Obad. 7 foedere cum aliquo iuncti. אֵל בְּרִית Iudd. 9, 46 i. q. בַּעַל בְּרִית comm. 4 deus foederis (v. בַּעַל no. 5, a). De foedere constituendo et sanciendo utuntur verbis כָּרַת, הֵקִים, נָתַן, שׂוּם 2 Sam. 23, 5, בּוֹא בְ, עָבַר בְ Deut. 29, 11 quae v., de violatione eius הֵפֵר, חִלֵּל, עָזַב, שִׁקֵּר בְ. *Foedus alicuius* est foedus cum aliquo sancitum Lev. 26, 45. Deut. 4, 31, בְּרִית יְהוָה foedus cum Jehova iunctum Deut. 4, 23. 29, 24 cet. Spec. et creberrime de foedere pactoque Deum inter et Abrahamum iuncto (Gen. 15. 17), a Mose confirmato (Ex. 24, 7. 8. 34, 27. Deut. 5, 2), post exilium intercedentibus prophetis (Jes. 42, 6. 49, 8) et Messia (Mal. 3, 1) renovando et emendando (cf. Jer. 31, 33). *Terra* populo ex hoc foedere promissa et data appellatur אֶרֶץ הַבְּרִית Ez. 30, 5, ipseque populus בְּרִית קֹדֶשׁ (populus) sancti foederis Dan. 11, 28. 30. מַלְאַךְ הַבְּרִית nuncius, μεσίτης (novi) foederis i. e. Messias. Mal. 3. 1.

2) Alibi est *conditio* huius *foederis*, nimirum a) promissum Dei Jes. 59, 21, et saepius b) *praecepta* Dei *ab Israële servanda* i. e. *lex divina* i. q. תּוֹרָה. Hinc לוּחוֹת הַבְּרִית Deut. 9, 9. 15, אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה et אֲרוֹן הַבְּרִית arca in qua lex s. tabulae legis servabantur (v. אָרוֹן). דִּבְרֵי הַבְּרִית verba legis Jer. 11, 2—8. 34, 18. Ex. 34, 28: דִּבְרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים *praecepta legis, decem praecepta.* סֵפֶר הַבְּרִית liber legis, tum de initiis eius antiquissimis Ex. 24, 7, tum de universa legum collectione 2 Reg. 23, 2. 21. 2 Par. 34, 30. De *foedere salis* v. s. מֶלַח.

3) Aliquoties ellipt. a) i. q. מַלְאַךְ בְּרִית *nuncius*, praeco, interpres et μεσίτης novi *foederis* s. novae legis et religionis Jes. 42, 6. 49, 8, cf. Mal. 2, 8. b) i. q. אוֹת בְּרִית *signum foederis*, de circumcisione. Gen. 17, 10. 13, cf. 11.

בֹּרִית f. pr. *res purgatoria, res purgandi vim habens* (a בֹּר cum terminatione adj. fem. ־ִית), *smegma* spec. *sal lixivii,* maxime vegetabile (minerale enim נֶתֶר vocatur), e cineribus nonnullarum plantarum salsuginosarum et saponariarum (arab. أُشْنَان, إِشْنَان, قِلْي Salsola Kali L. al.) factum, quo interdum in paniculos constipato et affuso oleo pro sapone (Jer. 2, 22) et in purgandis metallis utebantur Mal. 3, 2. Uberius de his plantis, earum usu variisque nominibus disputarunt Bochartus Hieroz. 2, p. 43 sq. Celsius Hierob. 1, 449 sq. Chr. B. Michaëlis epist. ad Fr. Hoffmannum de herba Borith. Halae 1728. 4. J. Beckmann *Beyträge zur Geschichte d. Erfindd.* 4, p. 10 sq.

בָּרַךְ fut. יִבְרַךְ 1) genua flexit, *in genua procubuit.* (Arab. بَرَكَ, aeth. በረከ: syr. ܒܪܟ id. Notio primaria est in frangendo, confringendo, cf. פָּרַק et notionum cohaerentiam s. v. בָּרַע, כָּרַע.) 2 Paral. 6, 13: וַיִּבְרַךְ עַל־בִּרְכָּיו *et procubuit in genua sua.* (Cf. Dan. 6, 11). Ps. 95, 6: *venite* וְנִבְרְכָה .... לִפְנֵי יְהוָה עֹשֵׂנוּ *ut in genua procumbamus coram Jehova, creatore nostro.* Vide Hiph. et בֶּרֶךְ genu. 2) *Deum invocavit, fausta apprecatus est, benedixit* (quo latinitatis ecclesiasticae vc. uti liceat). Saepe ita in Pi., in Kal tantum in Part. pass. בָּרוּךְ *laudatus, benedictus* (LXX. εὐλογημένος, εὐλογητός), de cuius usu una cum Piël agetur; formae autem בָּרוֹךְ (inf. absol. pro בָּרֹךְ, formae קַנּוֹא, יִסּוֹר) Jos. 24, 10, בָּרְכוּ Gen. 28, 6. 1 Sam. 13, 10. 2 Sam. 8, 10. 1 Par. 18, 10 rectius ad Piel referuntur.

Niph. reflex. i. q. Hithpa. *benedixit sibi.* Gen. 12, 3. 18, 18. 28, 14. Vide Hithpa.

Pi. בֵּרַךְ fut. יְבָרֵךְ, וַיְבָרֶךְ, c acc. dist. וַיְבָרֵךְ 1) *Deum invo vit, laudavit, celebravit, ve ratus est,* quod fit genubus fle v. 2 Par. 6, 13. Ps. 95, 6. D 6, 11 cet. (Arab. بَرَّكَ conj. laudavit. VI. venerabundo ani laudatus est Deus). Constr. sq. a (ut γονυπετεῖν τινα Matth. 17, 1 Ps. 104, 1. 26, 12. 34, 2. 63, 66, 8. 103, 1. 2. 104, 35, r sq. לְ 1 Par. 29, 20. Part. pa בָּרוּךְ אֱלֹהִים, בָּרוּךְ יְהוָה *lauda sit Jehova, Deus* Exod. 18, 1 Sam. 25, 32. 39. Ps. 28, 6. 22. 41, 14. Iob. 2, 9: בָּרֵךְ אֱלֹהִים וָמֻת *lauda Deum et morere* i. quantumvis Deum laudabis et ce brabis, tamen tibi mox moriendu est, vana igitur tua erga Deum pi tas. Verba sunt mulieris impi De hoc duorum Imperativoru usu, quorum alter concedendi, alt asseverandi, promittendi mina dive potestatem habet, v. Gram nostr. hebr. ed. 9 §. 99. Plenius dic tur בֵּרַךְ שֵׁם יְהוָה invocavit nom Jehovae Ps. 96, 2 et בֵּרַךְ בְּשֵׁם יְהוָה (ut קָרָא בְּשֵׁם יי) Deut. 10, 8. 2 5. Semel de invocatione idoloru Jes. 66, 3, adeoque de propr laude Ps. 49, 19.

2) *fausta* alicui *apprecatus e* numine invocato (בְּשֵׁם יְהוָה P 129, 8. 1 Par. 16, 2), *benedix alicui.* (Arab. بَارَكَ, aeth. ባረከ id.) Gen. 27, 27. 28. Dicitur d piis votis et precibus, quas pro nuntiat concipitque parens mori bundus Gen. 27, 4. 7. 10. 48, 9 sacerdos pro populo Lev. 9, 22. 23 Num. 6, 23, populus pro popul Deut. 27, 12. Cstr. sq. acc., rariu לְ Neh. 11, 2. Semel dr. de con secratione sacrificii 1 Sam. 9, 13.

3) *benedixit* Deus homini *aliis* que rebus creatis Gen. 1, 22. 9, 1 et saepius etiam de eventu divin favoris: *prosperavit, fortunavit* Gen. 12, 2: וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ *benedicam tibi magnumque faciam*

nomen tuum. Comm. 3. 17, 16. 22, 17. 24, 1. 30, 27. Constr. c. gen. acc., altero personae, altero beneficii, quo quis a numine ornatur Deut. 12, 7. 15, 14, sq. בְּ rei Gen. 24, 1. Ps. 29, 11. Ubi homines alicui bene precantur, celebratur formula: בָּרוּךְ אַתָּה לַיהוָֹה benedictus sis a Jehova 1 Sam. 15, 13, בָּרוּךְ הוּא לַיהוָֹה Ruth 2, 20, cf. Gen. 14, 19. Iudd. 17, 2. — בָּרוּךְ יְהוָֹה benedictus a Deo Gen. 24, 31. 26, 29. Num. 24, 9. Deus dicitur etiam *benedicere* rebus inanimatis, ut feliciter cedant, faustaque incrementa capiant. Ex. 23, 25. Iob. 1, 10. Ps. 65, 11. 132, 15. Prov. 3, 33. Gen. 2, 3.

4) *salutavit* aliquem, quatenus hoc fit salutem adprecando (1 Sam. 15, 13, cf. εἰρήνη ὑμῖν, السلام عليك): nonnunquam enim salutatio sola interrogatione de salute alterius conficitur (שָׁאַל לְשָׁלוֹם לְ, v. שָׁלוֹם). Prov. 27, 14. 2 Reg. 4, 29. 1 Sam. 25, 14 (coll. comm. 6). Dicitur de adveniente Gen. 47, 7. 2 Sam. 6, 20, de discedente et valedicente Gen. 47, 10. 1 Reg. 8, 66, item de praesentibus, qui salvere iubent advenientem 1 Sam. 13, 10, et discedentem bonis votis prosequuntur Gen. 24, 60. Jos. 22, 6. 7.

5) Accipitur etiam in malam partem et valet *exsecratus est* i. e. numine invocato exitium alicui imprecatus est, cf. Iob. 31, 30. (Est hoc verbum e vocabulis mediis, ut arab. ابترك, aethiop. ባረከ: benedixit et maledixit, بهل VIII. supplicavit et male precatus est, v. plura in Thes. p. 241.) Proprie refertur ad homines, transfertur tamen ad maledicta verbaque impia in Deum coniecta. 1 Reg. 21, 10. 13. Iob. 1, 5. 11. 2, 5. Alii, Schultensius, quibus exsecrandi potestas in hoc vc. non satis certa videbatur, a valedicendo (v. no. 4) deriyant abnegandi vim, eamque his exemplis adhibent, coll. gr. χαίρειν ἐᾶν, χαίρειν φράζειν τινά. Sed illud praeferre iubent et verba 1 Reg. 21, 10, et linguarum a nobis comparatarum analogia.

Pu. בֹּרַךְ part. מְבֹרָךְ 1) pass. Pi. no. 1. *laudatus est* Deus. Iob. 1, 21. 2) pass. Pi. no. 3. *benedictus* i. e. *prosperatus est* a Deo, sq. מִן rei. Deut. 33, 13: מְבֹרֶכֶת יְהוָֹה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם וגו׳ *a Jehova prosperata* sit *terra eius muneribus coeli* cet. Cf. בָּרוּךְ יי׳ i. e. בָּרוּךְ לַיהוָֹה. In praef. מִן h. l. eadem vis inest, quae alibi post verba copiae (Ex. 16, 32).

Hiph. הִבְרִיךְ causat. Kal no. 1. *genua flectere iussit* camelos, ut quiescerent et biberent Gen. 24, 11. (Arab. أَبْرَكَ id., aeth. አብረከ: syr. ܐܒܪܟ id.) Vide בְּרָכָה, it. אַבְרֵךְ p. 11.

Hithpa. הִתְבָּרֵךְ reflex. Pi. no. 2. *benedixit sibi.* Deut. 29, 18. Cstr. sq. בְּ a) eius, quem benedicendo nobis invocamus (cf. בֵּרַךְ בְּשֵׁם יי׳) i. e. dei, quem colimus. Jes. 65, 16: הַמִּתְבָּרֵךְ בָּאָרֶץ יִתְבָּרֵךְ בֵּאלֹהֵי אָמֵן *benedicens sibi in terra, sibi benedicet per deum verum.* Jer. 4, 2. b) eius, cuius felicitatem et salutem nobis adprecamur (Gen. 48, 20). Ps. 72, 17 de rege in hoc carmine celebrato: יִתְבָּרְכוּ בוֹ כָּל־גּוֹיִם יְאַשְּׁרוּהוּ *benedicent sibi per illum omnes populi eum*que *felicem praedicabunt.* Non aliter explicanda fuerit formula in Genesi paucis mutatis quinquies obvia: וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ *bene precabuntur sibi per posteros tuos* (Abrami) *omnes gentes terrae* i. e. sibi Israëlis sortem adprecabuntur. 22, 18. 26, 4 cf. 28, 14, ubi pro Hithpa. legitur Niphal, et 12, 3., 18, 18, ubi pro בְּזַרְעֲךָ praeterea exstat בְּךָ, בוֹ. Ita Jarchius, Clericus al. Plerique, quos olim secuti sumus, hanc formulam cum LXX. Chald. (cf. Gal. 3, 8)

passive interpretantur: *et prosperabuntur omnes terrae gentes per eum, per posteros eius*, siquidem ab illis ad veram Dei notitiam et cultum adducentur. Vide Jahn Archaeol. II, §. 263 not. Sed reliquorum exemplorum, in quibus נִבְרַךְ בְּ, הִתְבָּרֵךְ בְּ legitur, analogia priori sententiae favet.

Nomm. derivata protinus sequuntur, praeter nomm. pr. בָּרוּךְ, יְבֶרֶכְיָה, cf. אַבְרֵךְ.

בְּרַךְ chald. 1) i. q. hebr. no. 1 *in genua procidit*, ad cultum Deo praestandum. Dan. 6, 11. 2) *benedixit*. Part. pass. בְּרִיךְ i. q. hebr. בָּרוּךְ Dan. 3, 28.

Pa. בָּרֵךְ (pro vulgari בָּרֵךְ) *laudavit, veneratus est* Deum, sq. לְ Dan. 2, 19. 4, 31. Part. pass. Dan. 2, 20.

בֶּרֶךְ *genu*, in Sing. semel Jes. 45, 23. (Syr. ܒܽܘܪܟ , ܒܽܘܪܟܳܐ , aeth. ብርክ፡ id. Chald. transp. ארכובא).

Dual. בִּרְכַּיִם constr. בִּרְכֵּי *genua*, non solum de duobus, sed adeo de omnibus. כָּל־בִּרְכַּיִם cuncta genua Ez. 7, 17. 21, 12. מֵי בִּרְכַּיִם aquae ad genua pertingentes Ez. 47, 4. *In genibus* (עַל בִּרְכַּיִם) recipiuntur pueri recens nati a parentibus altoribusve Gen. 30, 3. 50, 23. Iob. 3, 12, ibidem pueri foventur a parentibus Jes. 66, 12.

בְּרֵךְ chald. id. Dan. 6, 11.

בָּרַכְאֵל (cui benedixit Deus) n. pr. patris Elihui. Iob. 32, 2. 6.

בְּרָכָה semel בִּרְכַּת Gen. 27, 38 constr. בִּרְכַּת, plur. בְּרָכוֹת constr. בִּרְכוֹת f. 1) *benedictio, adprecatio boni*, ut patris moribundi Gen. 27, 12 sq. 33, 11. בִּרְכַּת יְשָׁרִים faustae preces hominum proborum Prov. 11, 11. בִּרְכַּת יְהוָֹה *benedictio, favor Dei*, quem omnis generis prosperitas et faustissima quaeque sequuntur. Gen. 39, 5. Ps. 3, 9. Jes. 44, 3. Dr. etiam בְּרָכָה simpl. Jes. 19, 24. Joel 2, 14, nonnunquam sq. Genit. eius, cui n[...] benedixit. Gen. 28, 4: [...] אַבְרָהָם benedictio qua benedixit *Abr[aha]mum*. 49, 26: [בִּ]רְכוֹת הוֹרַי עַד benedictiones quibus benedixit [...] *tibus aeternis*. Aliter Pro[v.] 25: בִּרְכַּת טוֹב *benedictio* [...] Plur. בְּרָכוֹת *benedictiones* [...] Prov. 10, 6. 28, 2, sed [...] *beneficia, munera* divinitus [...] Ps. 84, 7. Gen. 49, 25. Cf. J[es.] [...] 8: *noli eam* (uvam) *corru[mpere]* כִּי בְרָכָה בּוֹ *nam munus di[vinum]* *ei inest*.

2) concr. de *homine* Dei b[enefi]cio *eximie fortunato et* [...] Gen. 12, 2: וֶהְיֵה בְּרָכָה. Ps. [...] תְּשִׁיתֵהוּ בְרָכוֹת לָעַד *eum for[tunatissimum] tissimum reddis in aeternum* [...] lect. Zach. 8, 13.

3) *munus, donum*, qu[od] [...] rem voluntatemque signi[ficat] quodque additis bonis votis [...] solemus. Gen. 33, 11. 1 Sam. 27. 30, 26. 2 Reg. 5, 15. [...] בְרָכָה *anima munifica* i. e. [...] munificus. Prov. 11, 25. [...] ܒܽܘܪܟܳܐ, aethiop. በረከት፡ [...]

4) i. q. שָׁלוֹם *pax*. 2 Reg. [...] 31: עֲשׂוּ אִתִּי בְרָכָה *facite m[ecum]* *pacem*. Jes. 36, 16.

5) n. pr. a) vallis in des[erto] prope Tekoam 2 Par. 20, [...] b) m. 1 Par. 12, 3.

בְּרֵכָה constr. בְּרֵכַת f. *stag[num]*, *piscina*, pr. talis, ad quam [...] potaturi procumbunt, v. [בָּרַךְ] (Arab. بِرْكَة crater fontis et [...] aquae receptaculum, hispan. [...] *berca*). 2 Sam. 2, 13. 4, 12. [...] 7, 5, plen. בְּרֵכַת מַיִם Neh. [...] Eccl. 2, 6. Duae eiusmodi pi[scinae] erant ab occidente Hierosol[ymo]rum, ex stagnantibus fontis S[iloah] aquis ortae, *piscina superior* [Jes.] 7, 3, etiam *vetus* Jes. 22, 1[1], *piscina regis* dicta Neh. 2, 14, [...] pote hortos regios irrigans ([...] 3, 15): et *inferior*, quae Jes. 2[2] [...]

rigandae inferiori urbi destinata erat.

בֶּרֶכְיָה (cui *benedixit Jehova*, pro בְּרֶכְיָה) *Barachias*, n. pr. m. 1) filii Serubabelis 1 Par. 3, 20. 2) ib. 9, 16. 3) Neh. 3, 4. 30. 4) cf. בֶּרֶכְיָהוּ no. 1.

בֶּרֶכְיָהוּ (id.) n. pr. *Barachias*. His litteris scriptum tribuitur 1) patri Zachariae prophetae Zach. 1, 7, comm. 1. tamen בֶּרֶכְיָה. 2) 1 Par. 6, 24. 3) 2 Par. 28, 12.

בָּרַם rad. in verbo inusit. pr. (quod ab etymologis neglectum miror) onomatop. i. q. *βρέμω*, *βριμάομαι*, *fremo, brummen, summen*. Apud Arabes dr. 1) de fremitu et murmure hominis morosi, nostr. *murren*, unde 1 Petr. 4, 9 pro gr. γογγυσμός in Vers. arab. egregie تَبَرُّم, it. بَرِم fastidiosus pr. morosus fuit, mürrisch seyn; apud eosdem 2) de *susurro*, quod fit nendo filumque contorquendo, nostr. *schnurren*, inde برم II. IV. *contorsit fila* in unum, nostr. *zwirnen*, unde hebr. בְּרֹמִים. Ut alia verba torquendi et ligandi (v. חוּל), hoc denique transfertur 3) ad *firmitatem* (بَرِم firmavit, cf. ipsum *firmus*), inde

בְּרַם chald. pr. adv. affirmandi *profecto, sane*, ut in Targg. et syr. ܒܪܡ, sed in V. T. ubique adversative: *at, verum*, Dan. 2, 28. 4, 12. 5, 17. Esr. 5, 13. Cf. אֲבָל no. 2.

בַּרְנֵעַ v. קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ.

ברע rad. inusit. Arab. برع excelluit. Conj. V. ultro donavit. Inde nomm. pr. בְּרִיעָה et

בֶּרַע (donum) n. pr. regis Sodomae Gen. 14, 2.

בָּרַק *fulguravit*, de Deo, semel legitur Ps. 144, 6. (Arab. بَرَقَ, syr. ܒܪܩ id. Aeth. ብረቀ: fulsit, አብረቀ: fulminavit).

Nomm. derivata sunt בַּרְקָנִים, בָּרֶקֶת et

בָּרָק m. 1) *fulgur*. (Syr. arab. ܒܪܩܐ, بَرْق id.). Dan. 10, 6. Coll. fulgura Ps. 144, 6. 2 Sam. 22, 15. Ez. 1, 13. Plur. בְּרָקִים Iob. 38, 35. Ps. 18, 15. 77, 19 cet. Transfertur ad fulgorem gladii. Ez. 21, 15. 33. Deut. 32, 41: בְּרַק חַרְבִּי *fulgur gladii mei* i. e. gladius meus coruscans. Nah. 3, 3. Hab. 3, 11. Dilutius Zach. 9, 14. Hinc 2) poët. ipse *gladius coruscans*. Iob. 20, 25. 3) n. pr. ducis Israëlitarum, qui iuvante Debora magnam de Canaanitis victoriam reportabat Iudd. 4, 6 sq. 5, 1. 12. 15. Cf. בָּרָק. Dictus est *fulmen* (Cic. pro Balb. 15), ut apud Poenos Hamilcar *Barcas*.

בְּרַק, vide בְּנֵי בְרַק p. 157, b.

בַּרְקוֹס (pictor, pro בֶּן־רְקוֹס coll. رقش, coloribus pinxit, vel a quadril. برقش, quod idem notat) n. pr. m. Esr. 2, 53. Neh. 7, 55.

בַּרְקָנִים m. plur. i. q. מוֹרִגִּים *tribulae* s. instrumenta, quibus in triturando uti solent, facta ex tabula lignea crassiore infra ferro vel lapidibus *pyritis*, quibus Palaestina abundat, munita et asperata, ut comminuantur frumenta. Ducendum videtur hoc nomen a deperdito בַּרְקָן fulgurans, quod *pyriten* notasse suspicor (coll. بُرْقَة terra lapidosa, fortasse pr. pyritis abundans, qualis est magna Palaestinae et Arabiae pars), unde בַּרְקָנֵי *tribula pyritis munita*, pl. בַּרְקָנִים. Bis legitur Iudd. 8, 7. 16.

בָּרֶקֶת f. Ex. 28, 17 et בָּרְקַת (*Lgb.* p. 467) Ez. 28, 13 *gemmae* species,

a *fulgendo* dicta. LXX. Vulg. et Josephus *smaragdum* reddunt, idque prolixius vindicavit Braunius de vest. sacerdott. p. 517 sq., qui etiam gr. μάραγδος, σμάραγδος a vc. nostro derivatum censet. Neque male: nam etiam gr. μαραγή, σμαραγή cum derivatis, quod *fremendi* et *tonandi* significatum habet, congruit cum hebr. בָּרָק: μάραγδος autem, ut gemmae nomen, pendet ex notione fulgoris, quae primaria est in hac radice.

בָּרַר praet. בָּרוֹתִי Ez. 20, 38 inf. c. Suff. בָּרָם Eccl. 3, 18 (ad formam שָׁךְ a שָׁכַךְ) vic. radd. בָּרָא, בָּרָה 1) *separavit, seiunxit.* Ez. l. c. בָּרוֹתִי מִכֶּם הַמֹּרְדִים *separabo a vobis contumaces.* (Arab. بَرَّ Conj. VIII. stetit separatus a sociis suis).

2) *selegit, elegit* (cf. בָּרָה no. 3). Part. pass. *selectus, electus.* 1 Par. 9, 22: כֻּלָּם הַבְּרוּרִים לְשֹׁעֲרִים *omnes electi, ut ianitores* essent. 7, 40. 16, 41. Neh. 5, 18.

3) *separavit* et *removit* impura, *purgavit* a) sagittam ab aerugine, *polivit, cuspidavit, acuit* eam. Jes. 49, 2. Vide Hiph. (Arab. بَرَى praesecuit, cuspidavit telum.) b) Transfertur ad sermones moresque puros et integros. Part. pass. Zeph. 3, 9: שָׂפָה בְרוּרָה *labium purum.* Adv. Iob. 33, 3: וְדַעַת שְׂפָתַי בָּרוּר מִלֵּלוּ *et, quod scio, labia mea pure* i. e. vere, infucate (ohne Falsch) *eloquentur.* Ps. 19, 9: *mandatum Jehovae est purum* i. e. verax, iustum. Cf. Niph. Pi. Hithpa. (Arab. بَرَّ med. E iustus, verax fuit, بَرٌّ verax, iustus. Syr. ܒܪܝܪܐ purus, mundus, simplex, ܒܪܝܪܘܬܐ puritas. In proprio *puritatis* significatu congruit lat. *purus*, germ. *bar* i. q. nudus, in translato *verus*, *wahr*.)

4) *exploravit, indagavit,* quod fit discernendo, cf. בָּקַר no. 3. Eccl. 3, 18. Respondet Inf. לָבוּר E[...] 9, 1, v. בּוּר. (Arab. اِسْتَبْرَ [...] tatus est veritatem, بَارَ med. Wa[w] exploravit).

5) *inanis fuit*, v. בַּר adj. [...] chald. בָּר.

Niph. נָבַר reflex. *purga*[...] ad munus aliquod sacrum [...] dum. Jes. 52, 11. Part. נָבָר [...] i. e. integer, pius. Ps. 18, [...] 2 Sam. 22, 27. Vide Kal no. [...]

Pi. purgavit. Dan. 11, 35.

Hiph. purgavit sagittam [...] acuit Jer. 51, 11 (vide Kal no. [...] frumentum in area Jer. 4, 11.

Hithpa. purgavit se sc. [...] dibus idololatriae et peccati, [...] *davit se* Dan. 12, 10 (cf. 11, [...] — 2) *veracem, pium, be*[...] *se gessit,* de Deo, vide [...] no. 3, b. Ps. 18, 27: תִּתְבָּרָר [...] *erga pium pium te geris.* De[...] ma תִּתְבָּר v. ind. analyt.

Nomm. derivata sunt בַּר [...] בֹּר, בְּרִית, בַּרְבֻּרִים.

בָּרַשׁ rad. inusit., quam ide[...] luisse suspicor quod arab. بَرَتَ [...] rum *secuit, incidit* (v. ad [...] בָּרָא), unde arab. بَرْتٌ securis.

בִּרְשַׁע (i. q. בֶּן־רֶשַׁע filius mal[...] v. בִּדְקַר) n. pr. regis Gomo[rrhae] Gen. 14, 2.

בָּרַת rad. inusit., quae se[...] *caedendi*que vim habuisse vi[...] v. בָּרַשׁ. Inde בְּרוֹת.

בְּשׂוֹר (frigidus, cf. بسر V. f[...] fuit aqua) ubique c. art. [...] n. pr. torrentis prope Gaz[am] mare mediterraneum se exo[...] tis. 1 Sam. 30, 9. 10. 21.

בְּשׂוֹרָה et **בְּשֹׂרָה** f. 1) *laetus*[...] *tius* 2 Sam. 18, 22. 25, seme[...] ditur טוֹבָה comm. 27. 2) [...] *nuntii praemium* 2 Sam. 4, [...] Rad. בָּשַׂר.

בָּשַׂם rad. inusit. *bene oluit*, chald. et syr. בְּסַם, ܒܣܡ id. sed plerumque gener. *suavis, iucundus fuit*. Cf. בָּאַשׁ. Praeter nomm., quae protinus sequuntur, inde derivantur nomm. pr. מִבְשָׂם, יִבְשָׂם.

בֶּשֶׂם vel **בֹּשֶׂם** (cum Kamez impuro) m. *balsamum, planta balsamifera*, in Judaeae hortis olim frequens et etiamnum Tiberiade culta Cant. 5, 1. (Arab. بَشَام frutex odoratus, arbori balsamiferae similis, inserto Lam quadril. بلسان, بلسم, بلسم, *βάλσαμος*, arbor balsamifera).

בֹּשֶׂם Ex. 30, 23 et **בֶּשֶׂם** m. 1) *odor suavis*, maxime quem aromata spargunt, syr. ܒܣܡܐ aroma. Jes. 3, 24. קִנְּמָן־בֶּשֶׂם cinnamomum odoratum Ex. l. c. Plur. Cant. 4, 16. 2) ipsum *aroma*. 1 Reg. 10, 10. Ex. 35, 28. Ez. 27, 22. Plur. בְּשָׂמִים aromata. Ex. 25, 6. 35, 8. הָרֵי בְשָׂמִים montes aromatum feraces Cant. 8, 14. 3) i. q. בָּשָׂם frutex balsamum ferens. Cant. 5, 13. 6, 2.

בָּשְׂמַת (suave olens) *Basemath*, n. pr. f. 1) uxoris Esavi, quae modo Chittaea vocatur Gen. 26, 34, modo Ismaelis filia Gen. 36, 3. 4. 13. 2) filiae Salomonis 1 Reg. 4, 15.

בָּשַׂר in Kal inusit. Arab. بَشِرَ laetus, hilaris fuit, maxime nuntio laeto accepto, med. A. et Conj. II laeto nuntio exhilaravit c. acc. p. et بِ rei. Primaria potestas in *pulchritudine* esse videtur, unde بَشِير pulcher, formosus, siquidem facies laetitia et hilaritate pulchrior fit (v. טוֹב bonus, pulcher, laetus), at contra tetrici et stomachantis facies deformatur, inde بَشَرٌ, بَشَرَةٌ cutis hominis externa et בָּשָׂר caro, in quibus cernitur hominis pulchritudo.

Pi. בִּשֵּׂר 1) *laeto nuntio exhilaravit* aliquem, *laetum nuntium attulit, nuntiavit* (laeta) alicui, c. acc. pers. 2 Sam. 18, 19: אָרוּצָה־נָּא וַאֲבַשְּׂרָה אֶת־הַמֶּלֶךְ כִּי וגו׳ *regi nuntiabo, quod* cet. Ps. 68, 12: הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב (mulieres) victoriam *nuntiantes exercitui magno*. 1 Sam. 31, 9. Jes. 40, 9. Absol. 2 Sam. 4, 10: הָיָה כִמְבַשֵּׂר בְּעֵינָיו *laetum nuntium se attulisse putabat*, etiam sq. acc. rei nuntiatae Jes. 60, 6. Ps. 40, 10. Part. מְבַשֵּׂר rei laetae nuntius Jes. 40, 9, maxime pacis 52, 7, victoriae 1 Sam. 31, 9. Ps. 68, 12. 2) Rarius dicitur de quovis nuntio 2 Sam. 18, 20. 26, adeoque ingrato 1 Sam. 4, 17, quare bis plene dicitur בִּשַּׂר טוֹב 1 Reg. 1, 42. Jes. 52, 7.

Hithpa. laetum nuntium accepit. 2 Sam. 18, 31. (Arab. Conj. I. med. E et Conj. IV. VIII. X).

Deriv. בְּשׂוֹרָה, et

בָּשָׂר semel in Plur. בְּשָׂרִים Prov. 14, 30 m. *caro*. De etymo v. rad. (Syr. ܒܣܪܐ, chald. בִּסְרָא et בִּשְׂרָא id., arab. بَشَرٌ et بَشَرَةٌ cutem exteriorem denotat et metaph. genus humanum, quae significatio a carne ducta est). Dr. a) de carne corporis vivi, tum hominum, tum bestiarum Gen. 41, 2. 19. Iob. 33, 21. 25, semel, ut videtur pro ipsa *cute* (cl. arab.). Ps. 102, 6 in describenda macie maxima: דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי *cohaeret os meum cuti meae*. b) de carne pecudum quae comeditur. Ex. 16, 12. Lev 7, 19. Num. 11, 4. 13. Iob. 31, 31 in laude hospitalitatis: מִי יִתֵּן מִבְּשָׂרוֹ לֹא נִשְׂבָּע *ubi est, qui carne eius* (i. e. dapibus eius) *satiatus non sit? Caro* autem

1) generalius dr. pro *universo corpore*, opp. נֶפֶשׁ Jes. 10, 18. Iob. 14, 22. Prov. 14, 30: חַיֵּי בְשָׂרִים לֵב מַרְפֵּא *salus corporis*

est cor tranquillum, nonnunquam adiuncta notione deiblitatis et proclivitatis in peccata (Mt. 26, 41.) Eccl. 2, 3. 5, 5.

2) de *cunctis animantibus*. כָּל־בָּשָׂר cuncta animantia Gen. 6, 13. 17. 19. 7, 15. 16. 21. 8, 17, spec. *omnes homines*, universum genus humanum Gen. 6, 12. Ps. 65, 3. 145, 21. Jes. 40, 5. 6. Saepissime opponitur numini vique divinae (רוּחַ אֱלֹהִים, הָרוּחַ), cum debilitatis et fragilitatis notione. Gen. 6, 3. Iob. 10, 4: הַעֵינֵי בָשָׂר לָךְ *num oculi mortales tibi?* i. e. hebetes, non perspicaces. Jes. 31, 3: *Aegyptii homines sunt, non dii*, סוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא רוּחַ *equi eorum carnei, non vi divina praediti.* Ps. 56, 5. 78, 39. Jer. 17, 5, cf. 2 Cor. 10, 4. In N. T. ita σὰρξ καὶ αἷμα opp. numini spirituique divino Mt. 16, 17. Gal. 1, 16.

3) עַצְמִי וּבְשָׂרִי *os meum et caro mea* frequentatur de homine consanguineo. Gen. 29, 14. Iudd. 9, 2. 2 Sam. 5, 1. 19, 13. 14, cf. Gen. 2, 23, etiam simpl. בְּשָׂרִי Gen. 37, 27: כִּי אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא. De quovis alio homine, qs. fratre nostro Jes. 58, 7. Cf. שְׁאֵר.

4) verecunde pro *pudendis* viri (cf. gr. σῶμα), plenius בְּשַׂר עֶרְוָה caro nuditatis (Ex. 28, 42). Gen. 17, 11 sq. Lev. 15, 2. 3. 7. 19.

בְּשַׂר chald. i. q. hebr. *caro* Dan. 7, 5, in st. emphat. בִּשְׂרָא 2, 11, de genere humano ibid. כָּל־בִּשְׂרָא cuncta animantia 4, 9.

בְּשֹׂרָה v. בְּשׂוֹרָה.

בָּשַׁל vel בָּשֵׁל *coctus est* 1) igne Ex. 24, 5. 2) solis ardore, i. e. *maturuit* messis. Joel 4, 13 al. 3, 18. (Syr. ܒܫܠ, chald. בְּשֵׁל, aeth. በሰለ: coctus est, maturuit. Eodem modo coquendi et maturescendi vis in aliis verbis copulata est, ut in arab. طبخ, pers. پختن et پختن *bukhten* et *pukhten*, qu… vicinum est germ. *backen*, g… πέπτω, πέσσω, lat. *coquitur* vi… *vindemia* Virg. Ge. 2, 522, nos… *die Traube kocht*).

Pi. causat. Kal. no. 1 co… impr. carnem Ex. 16, 23. 29. … Num. 11, 8, alios cibos 2 Reg. 4, 38. 6, 29. *Pu.* pass. Pi. Ex. 12, 9. Lev. 6, 21.

Hiph. causat. Kal no. 2 *matur*… Gen. 40, 10, v. s. vc. אֶשְׁכֹּל.

Nomm. derivata מְבַשְּׁלוֹת et

בָּשֵׁל m. Exod. 12, 9, בְּשֵׁלָה Num. 6, 19 *coctum, cocta.*

בִּשְׁלָם (pro בֶּן־שָׁלֹם filius pacis) pr. magistratus persici Esr. 4, …

בשן rad. Hebraeis inusit. … بثنة solum planum et molle, … mollis. Inde n. pr. יִבְשָׁן et

בָּשָׁן (solum molle, arenosum) … c. Art. הַבָּשָׁן n. pr. *Basanitis*, re… gionis transjordanensis pars septen… trionalis, montibus Hermonis … 5, 23, unde *mons Basanitidis* … 68, 16 de Hermone) a septentrione Jabboco et montanis *Gileadi* a… austro inclusa, ab oriente *Salcha*… usque patens (Deut. 3, 10. 13. Jo… 12, 4), Ogo, Amoritarum reg… ab Israëlitis crepta et cum par… Gileaditidis dimidiae tribui Mana… sis data (Num. 21, 33. 32, 33), quercetis (Jes. 2, 13. Ez. 27, … Zach. 11, 2), pascuis opimis … cudumque ubertate (Deut. 32, … Ps. 22, 13. Amos 4, 1. Ez. 39, … nobilissima. Arab. البثنية, chal… בּוּתְנָן, מַתְנָן, syr. ܡܬܢܢ, gr. … Josephum et Ptolem. *Βαταναία*, h… die *el-Bottin*.

בָּשְׁנָה *pudor* (a rad. בּוֹשׁ) Hos. 10, 6. Nomina in syllabam ־נָה, … radici adiectam exeuntia hab… etiam Chaldaei (v. אַשְׁרְנָא) et c… brius etiam Aethiopes, v. Lud…

gr. aethiop. p. 90. Parum feliciter Michaëlis (Suppl. p. 233) saccum s. vestem lugubrem reddit coll. arab. بَسَانَة saccus ex grossiore lino: saccis enim linteis pro veste lugubri non utebantur. Vulgarem interpretationem vel membrorum parallelismus satis tuetur, nec ea sollicitari debebat.

בָּשַׁס semel legitur in Po. בּוֹשַׁסְכֶם pro בּוֹסַסְכֶם conculcavit, sq. עַל (שׁ et ס inter se permutatis, v. ס) Amos 5, 11.

בָּשַׁשׁ rad. falso adoptata, unde nonnulli derivant בּוֹשֵׁשׁ Pil. verbi בּוֹשׁ, q. v.

בֹּשֶׁת c. Suff. בָּשְׁתִּי (a rad. בּוֹשׁ) f. 1) *pudor*, saepe addito פָּנִים Jer. 7, 19. Ps. 44, 16. Dan. 9, 7. 8. לָבַשׁ בֹּשֶׁת Iob. 8, 22. Ps. 35, 26, et עָטָה בֹשֶׁת Ps. 109, 29 pudore contegi. 2) *ignominia*, *conditio vilis et ignominiosa*. Jes. 54, 4. 61, 7. Hab. 2, 10. Mich. 1, 11: עֶרְיָה בֹשֶׁת *in nuditate et ignominia* (al. nuda pudendis). 3) *idolum*, quod spem cultorum fallit, eosque pudore et ignominia afficit. Jer. 3, 24. 11, 3. Hos. 9, 10.

I. בַּת (contr. ex בַּנְתְּ pro בְּנֶת a rad. בָּנָה) c. Suff. בִּתִּי (a בַּת) Plur. בָּנוֹת contr. בְּנוֹת (qs. a sing. בְּנָה cf. בָּנִים filii) *filia*. (Arab. بِنْت, plur. بَنَات; syr. ܒܪܬܐ plur. ܒܢܬܐ, chald. בַּת et בְּרַתָּא cstr. בְּרַת c. Suff. בְּרַתֵּהּ, Plur. בְּנָת.) בְּנוֹת הָאָדָם *filiae hominum*, mulieres humanae opp. filiis Dei Gen. 6, 2. 4. Cant. 7, 2: בַּת־נָדִיב o *filia* (patris) *nobilis*, blanda compellatio puellae. Ipsa regina compellatur בַּת Ps. 45, 11, cf. ad בֵּן no. 3. Filiae autem, ut filii (v. בֵּן), nomen latius patet. Ita vocatur etiam 1) *neptis*, *ex progenie alicuius oriunda*. Sic בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל mulieres Hebraeae Iudd. 11, 40, בְּנוֹת כְּנַעַן mulieres impr. puellae Canaaniticae Gen. 28, 8, et cum nomine populi: בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים 2 Sam. 1, 20, בְּנוֹת עַמִּי populares meae Ez. 13, 17. Non aliter accipiendum בְּנוֹת יְהוּדָה Ps. 48, 12, ubi male *oppida* Judae interpretantur. Oppida enim minora urbem circumiacentia *urbis*, non *regionis*, filiae appellantur h. l.; *filiae Judae* i. e. mulieres Judaeae (v. no. 5) opponuntur *Zioni* i. e. *filiis Zion*, viris Zionitis, et utrumque ex lege parallelismi designat Zionis reliquaeque Judaeae utriusque sexus incolas. Cf. Jes. 4, 4.

2) *puella, adolescentula, mulier* cf. בֵּן no. 2 gr. θυγάτηρ, gall. *fille*. Gen. 30, 13. Cant. 2, 2. 6, 9. Iudd. 12, 9. Jes. 32, 9. Poët. בַּת הַנָּשִׁים *filia mulierum* pro puella, iuvencula Dan. 11, 17.

3) *alumna, filia adoptiva* Esth. 2, 7. 15.

4) *discipula*, *cultrix* Malach. 2, 11: בַּת־אֵל נֵכָר *cultrix dei peregrini*.

5) Sq. genit. loci, impr. urbis, regionis notat *feminam ibi natam et degentem*, spec. iuvenilis aetatis, ut בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם Cant. 2, 7. 3, 5. 5, 8. 16, בְּנוֹת צִיּוֹן Jes. 3, 16. 17. 4, 4, בְּנוֹת הָאָרֶץ Gen. 34, 1. E singulari autem linguae Hebraeae et Syriacae idiomate בַּת *filia*, pariter atque alia feminina (v. *Lgb.* 477), a poëtis collective usurpatur pro בָּנִים *filii* (cf. בַּת גְּדוּד Mich. 4, 14 pro בְּנֵי גְדוּד 2 Par. 25, 13) et *filia urbis* aut *regionis* aut *populi* poët. dicitur pro *incolis civibusque* eius. Ita בַּת־צֹר pro בְּנֵי צֹר *Tyrii* Ps. 45, 13, בַּת־יְרוּשָׁלַיִם Jes. 37, 22, בַּת־צִיּוֹן Jes. 16, 1. 52, 2. Jer. 4, 31, בַּת־אֱדוֹם Thren. 4, 22, בַּת־מִצְרַיִם Jer. 46, 11. 19. 24, בַּת־תַּרְשִׁישׁ Jes. 23, 10, בַּת־עַמִּי i. q. בְּנֵי עַמִּי populares mei Jes. 22, 4. Jer. 4, 11. 9, 6, ut apud Syros ܒܪܬ ܐܒܪܗܡ *filia Abrahami*, pro filiis Abrahami

i. e. Hebraeis, vid. Comment. nostr. ad Jes. 1, 8. Hinc orta προςωποποιΐα Hebraeorum poëtis familiarissima, qua civium universitatem sub figura mulieris exhibent (Jes. 23, 12 sq. 47, 1 sq. 54, 1 sq. Thren. 1, 1 sq.) *filiam*que terrae *virginem* nuncupant, velut בְּתוּלַת בַּת־צִידוֹן i. e. *virgo filia Sidonis* (status constructus enim ibi est pro appositione) Jes. 23, 12, ב׳ בַּת־בָּבֶל ib. 47, 1, ב׳ בַּת־יְהוּדָה Thren. 1, 15, ב׳ בַּת־מִצְרַיִם Jer. 46, 11, ב׳ בַּת־עַמִּי Jer. 14, 17. Caeterum cum populorum nomina saepe transferantur ad regiones et contra (*Lgb.* p. 469), locutio nostra cives proprie designans a poëtis etiam de urbe et regione ipsa usurpatur. Ita בַּת־צִיּוֹן de ipsa urbe Jes. 1, 8. 10, 32, בַּת־בָּבֶל Ps. 137, 8, adeoque dicitur יוֹשֶׁבֶת בַּת־בָּבֶל *habitatrix* i. e. habitatores, cives *filiae Babylonis* i. e. ipsius urbis Zach. 2, 11. Jer. 46, 19. 48, 18.

6) Sq. genit. temporis valet *feminam, quae hoc tempus transegit*, בַּת־תִּשְׁעִים שָׁנָה nonaginta annos nata Gen. 17, 17. Cf. בֵּן no. 6.

7) Figurate *filia alicuius rei* vocatur *quodcunque ex ea pendet, ad eam pertinet, vel ea imbutum est.* Cf. בֵּן no. 7. Sic *filiae urbis* vocantur vici minores in ditione urbis siti et ex ea pendentes, Num. 21, 25. 32. 32, 42. Jos. 17, 11. Iudd. 11, 26. בַּת־עַיִן filia oculi i. e. pupilla (v. אִישׁוֹן), בַּת־אֲשֻׁרִים (ebur) filia cedrorum i. e. cedro inclusum Ez. 27, 6.

8) Ad *brutos* transfertur in una locutione בַּת־יַעֲנָה, بنت النعامة, filia struthionis feminae, de struthione (v. יַעֲנָה). Cf. בֵּן no. 9.

9) *Ramum* arboris intelligunt Gen. 49, 22: בָּנוֹת צָעֲדָה עֲלֵי שׁוּר *filiae* i. e. rami arboris fructiferae (בֵּן פֹּרָת cf. בֵּן no. 10) *ascendunt super murum* sc. luxuriantes. Nescio tamen, sitne potius cum Ilgenio ad h. l. legendum בְּנוֹת צְעָדָה עֲלֵי שׁוּר *filiae ascensionis* i. e. ferae, montium incolae (coll. arab. بنات صعدة) *in insidiis* cubant (*liegen auf der Lauer*).

10) Nota nom. propria:

a) בַּת־רַבִּים (filia multorum) n. pr. portae Hesboniticae Cant. 7, 5.

b) בַּת־שֶׁבַע (filia iurisiurandi, שֶׁבַע pro שְׁבוּעָה cl. Gen. 26, 33. 34, vel filia septem sc. annorum) uxor Uriae, quae a Davide vitiata, postea occiso marito in matrimonium ducta est eique Salomonem filium peperit. 2 Sam. 11. 12. 1 Reg. 1, 15 sq. Eadem vocatur בַּת־שׁוּעַ 1 Paral. 3, 5.

c) בִּתְיָה (filia i. e. cultrix Jehovae) n. pr. f. 1 Par. 4, 18.

II. בַּת (a rad. בָּתַת no. 1) plur. בַּתִּים comm. (m. Ez. 45, 10. f. Jes. 5, 10) *mensura* fluidorum, ut vini et olei, tantum continens, quantum אֵיפָה in aridis: *amphoram* latine dixeris. Decem bathi efficiebant Chomerum (חֹמֶר v. Ez. 45, 11. 14), decima bathi pars עֹמֶר dicebatur. 1 Reg. 7, 26. 38. 2 Par. 2, 9. 4, 5. Ez. 45, 10 sq. Jes. l. c. Joseph. Arch. 8, 2 §. 9: ὁ δὲ βάδος δύναται χωρῆσαι ξέστας ἑβδομήκοντα δύο.

בַּת chald. i. q. hebr. no. II Plur. בַּתִּין Esr. 7, 22.

בַּתָּה f. *vastatio* (a rad. בָּתַת no. 2). Jes. 7, 19: נַחֲלֵי הַבַּתּוֹת *valles vastatae*, desertae, vel *valles praeruptae* (cf. בָּצוּר abscissus, praeruptus, praeceps, et ῥαγάς a ῥήγνυμι): sed illud praestat. Non aliter legendum videtur ἅπαξ λεγόμενον

בָּתָה f. Jes. 5, 6, ubi de vinea: אֲשִׁיתֵהוּ בָתָה q. d. אֲשִׁיתֵהוּ כָלָה germ. *ich will ihm das Garaus machen*: Vulg. *ponam eam desertam.* Grammatici enim in hac forma, quae in utroque loco iisdem vocalibus munienda erat, sibi non satis constiterunt.

בְּתוּאֵל n. pr. 1) viri (i. q. מְתוּאֵל vir Dei), nim. patris Labani et Rebeccae. Gen. 22, 22. 23. 24, 15. 24. 47. 50. 25, 20. 28, 2. 5. — 2) loci (pr. commoratio Dei, a بتا i. q. בּוּת), videl. oppidi Simeonitarum 1 Par. 4, 30, quod Jos. 19, 4 contr. בְּתוּל scribitur. Jos. 15, 30 in eadem urbium serie (de cuius mira depravatione v. Relandi Palaestina p. 152. 153) exstat כְּסִיל.

בְּתוּלָה f. 1) *virgo*, eaque illibata, ita dicta utpote a virorum consortio separata et seclusa, v. rad. (Arab. بَتُول virgo pura, religiosa, البتول spec. de virgine Maria, syr. ܒܬܘܠܐ virgo, it. vir virginitatem professus, cf. aeth. ድንግል: virgo, adolescentulus castus. Syr. ܒܬܠ vitiavit virginem). Gen. 24, 16: וְהַנַּעֲרָ .... בְּתוּלָה אִישׁ לֹא יְדָעָהּ ... *et puella .... virgo erat, nec vir eam tetigerat.* 2 Sam. 13, 2. 18. נַעֲרָה בְתוּלָה puella virgo i. e. illibata. Deut. 22, 23. 28. Iudd. 19, 24. 21, 12. 1 Reg. 1, 2. Dr. etiam 2) de muliere recens nupta, Joël 1, 8, ut lat. virgo Virg. Ecl. 6, 47. Aen. 1, 493, puella Georg. 4, 458, et arab. بِكْر virgo, LXX *νύμφη*.

3) Per *προςωποποιΐαν* Hebraeis familiarem, qua *civitates* sub figura mulierum exhibentur, hae etiam *virgines* dicuntur, v. exempla s. v. בַּת no. 5 laudata. Omisso בַּת etiam simpl. dicitur בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל *virgo Israëlis* de populo Israëlitico Jer. 18, 13. 31, 4. 21. Amos 5, 2. Recte Chald. כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל *coetus Israëlis.*

בְּתוּלִים m. plur. 1) *virginitas*. Lev. 21, 13: וְהוּא אִשָּׁה בִבְתוּלֶיהָ יִקָּח *et uxorem virginem ducat.* Iudd. 11, 37. Ez. 23, 3: דַּדֵּי בְּתוּלֵיהֶן *mammae virgineae earum.* Comm. — 2) *signa virginitatis* (cf. בְּרִית no. 4 de signo foederis), nimirum stragulae inter primae noctis amplexus hymenis scissi sanguine inquinatae. Deut. 22, 14 sq. Cf. Leo Afric. p. 325. Niebuhrii descr. Arabiae p. 35 — 39. Arvieux itin. T. III. p. 257. 260. Michaëlis *mosaisches Recht* T. II. §. 92.

בִּתְיָה v. בַּת I, 10, c.

בָּתִּים Plur. *domus*, v. בַּיִת.

בָּתַל rad. inusit. vic. radd. בָּתַר, בָּדַל i. q. arab. بَتَل separavit, segregavit. Inde בְּתוּלָה.

בָּתַק in Kal inusit. Semel in *Pi.* Ez. 16, 40: וּבִתְּקוּךְ בְּחַרְבוֹתָם *et caedent te gladiis suis.* LXX. *κατασφάξουσί σε.* Vulg. *trucidabunt te.* (Arab. بَتَك diffidit, secuit, amputavit, aeth. በተከ: rupit).

בָּתַר *dissecuit*, velut hostias mactatas, in Kal et Pi. Gen. 15, 10. Arab. بَتَر resecuit et abrupit. Radd. finitimae sunt بطر, متر, פָּטַר, פָּתַר.

בָּתַר chald. *post*, pro בְּאַתַר, v. אֲתַר p. 117.

בֶּתֶר c. Suff. בִּתְרוֹ, Plur. cstr. בִּתְרֵי m. 1) *pars dissecta* hostiarum Gen. 15, 10. Jer. 34, 19. — 2) *dissectio*, de regione montibus et vallibus dissecta (v. בִּתְרוֹן), fragosa et praerupta. Cant. 2, 17: עַל־הָרֵי בָתֶר LXX. *ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων* i. e. montes vallibus discissos. Cf. בִּתְרוֹן.

בִּתְרוֹן m. *regio* montibus vallibusque *dissecta*, vel *vallis* montes *dissecans*, *κοίλωμα, Bergschlucht*, ut *ῥαγάς* a *ῥήγνυω*. 2 Sam. 2, 29. Alii certae cuiusdam regionis n. pr fuisse censent; id vero parum refert, quum etiam nomen proprium non possit non a natura loci petitum esse.

בָּתַת rad. inusit. Arab. بَتَّ I. IV. secuit, resecuit, abrupit (cf. ad rad. בָּדַד no. I), بَتَاتٌ res abrupta, confecta, بَتَّةً et الْبَتَّةَ prorsus, omnino. Hebraeis notasse videtur 1) d... vit i. e. *mensus est*, unde בַּ... sura; 2) abscidit rem, *finem posuit rei*, prorsus vastavit ... unde בַּתָּה, בָּתָה.

ג

Gimel (גִּימֶל), tertia alphabeti littera, ubi numeri nota est, i. q. *tres*. Nomen eius forma tantum diversum est a גָּמָל *camelus*, eiusque figura in monumentis Phoeniciis (𐤂, ꓶ), in nummis Maccabaeorum, et in alphabeto aethiopico (ገ) cameli collum utcunque refert. Graeci hanc litteram a Phoenicibus acceptam capite ad dexteram converso pinxerunt Γ.

Utpote litterarum palatinarum (גיכק) praeter Jod mollissima, cum durioribus כ et ק saepe *permutatur*, tum in ipso linguae hebraeae sinu, tum in comparatione cum linguis cognatis, v. גָּדִישׁ, جدس, كديس acervus mergitum, גָּפְרִית, ܟܒܪܝܬܐ, كبريت sulphur, גָּנַן et כָּנַן texit, protexit, גָּנַז et כָּנַס, ܟܢܫ colligit, coacervavit, רָגַל et רָכַל cursitavit, גָּבִיעַ, قُبَعَة calix florum, גָּדַד, جَدَّ et قَدَّ secuit, שָׁקֵד, שָׁגֵד, ܫܓܕܐ amygdalus.

Rarius transit 2) in *gutturales* minus vicinas, nominatim ע v. גָּרַח, גָּמַץ, et ח, ut אֶפְרֹחַ, ܦܪܘܓܐ pullus avium, cf. אָחַת.

גֵּא adj. pro גֵּאֶה (a rad. גָּאָה) m. *superbus, fastuosus*. Jes. 16, 6.

גָּאָה fut. יִגְאֶה vc. poët. 1) *extulit se, crevit*, de aqua surgente Ez. 47, 5, de planta accrescente ... 8, 11. — Iob. 10, 16: ... כַּשַּׁחַל תְּצוּדֵנִי *et si extolleret* (caput meum), *sicut leo venan... me*. 2) Metaph. *elatus, mag... cus fuit*, de Deo. Ex. 15, ... In derivatis refertur 3) ad ... (v. גָּאוֹן no. 1) et 4) ad *super... fastumque*, v. גַּאֲוָה et גָּאוֹן ... (Syr. Pa. ܓܐܝ decoravit, ... cum fecit. Ethpa. iactavit ... ܓܐܝ, ܓܐܝܐ decorus, magnific... Superbiae significatu congruit ... γαίω.

Derivv. sequuntur praeter ... גֵּוָה no. II.

גֵּאֶה adj. 1) *elatus, altus*. Jes. 2, ... Iob. 40, 11. 12: כָּל־גֵּאֶה ... וְהַשְׁפִּילֵהוּ *aspice omne altum, deprime illud*.

2) *superbus, fastuosus* Jer. ... 29. Plur. גֵּאִים superbi, saepe ... iuncta impietatis notione, quem... modum alibi mansuetudo et ... demissus pietatem comprehendit (... עָנָו). Ps. 94, 2. 140, 6. Prov. 25. 16, 19. LXX ὑπερήφα... ὑβρισταί.

גֵּאָה f. *superbia, fastus* Prov. 8, ...

גְּאוּאֵל (maiestas Dei) n. pr. m. N... 13, 15.

גַּאֲוָה f. pr. elatio (a גָּאָה) inde ... *magnificentia, maiestas*, ut ... Deut. 33, 26. Ps. 68, 35. 2) ... *cus, ornatus* (Pracht). Iob. 4... Deut. 33, 29. — 3) *superbia, fastus*. Ps. 73, 6: עֲנָקַתְמוֹ גַאֲוָה ...

propterea fastus vestit collum eorum, i. e. fastu elati sunt. Collum autem resupinum est sedes superbiae. Ps. 31, 24. Prov. 14, 3. Jes. 9, 8. 13, 3. 11. 16, 6. 25, 11. De mari Ps. 46, 4: *contremiscunt montes prae superbia eius.*

גְּאֻלִּים m. pl. (ad formam פִּשֻׁקִים, קִדּוּשִׁים) *redemtiones, redemtio.* Jes. 63, 4: שְׁנַת גְּאוּלַי *annus redemtionis meae* i. e. quo populum meum redimam. Ita LXX. Vulg. Syr. Vulgo: *annus redemtorum meorum.*

גָּאוֹן cstr. גְּאוֹן, semel plur. גְּאוֹנִים (a rad. גָּאָה) Ez. 16, 56 pr. elatio, inde 1) *sublimitas, maiestas* Dei Ex. 15, 7. Jes. 2, 10. 19. 21. 24, 14: בִּגְאוֹן יְיָ צָהֲלוּ *maiestatem Dei cum iubilo celebrant.* Iob. 37, 4: קוֹל גְּאוֹנוֹ *vox sublimis eius*, tonitru. 40, 10: עֲדֵה־נָא גָאוֹן וָגֹבַהּ *orna te, quaeso, splendore et magnificentia.* Mich. 5, 3.

2) *decus, splendor.* Jes. 4, 2. 60, 15: *faciam te* גְּאוֹן עוֹלָם *decus perpetuum.* 13, 19: תִּפְאֶרֶת גְּאוֹן כַּשְׂדִּים *splendidum decus Chaldaeorum*, de Babylone urbe. 14, 11. Ps. 47, 5: גְּאוֹן יַעֲקֹב *decus Jacobi* i. e. terra sancta it. numen ipsum Amos 8, 7. גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן decus Jordanis poet. de ripa eius viridi et umbrosa salicibus, tamariscis et canna pulchre vestita, ubi leones inter arundines latitabant, Jer. 12, 5. 49, 19. 50, 44. Zach. 11, 3, cf. Hieron. ad Zach. l. c. Relandi Palaestina p. 274.

3) i. q. גַּאֲוָה no. 3. *superbia, fastus.* Prov. 16, 18: *ruinam antecedit fastus.* גְּאוֹן יַעֲקֹב fastus Jacobi Amos 6, 8. Nah. 2, 3. Iob. 35, 12. Jes. 13, 11. 16, 6. Tribuitur etiam fluctibus Iob. 38, 11. Cf. גֵּאוּת no. 4.

גֵּאוּת (c. Zere impuro) a rad. גָּאָה 1) *elatio, res elata.* Jes. 9, 17: גֵּאוּת עָשָׁן *columna fumi.* 2) *maiestas* Dei, Ps. 93, 1. 3) *decus, splendor.* Jes. 28, 1. 3. Concr. Jes. 12, 5. 4) *superbia, fastus.* Ps. 17, 10. 89, 10.

גַּאֲיוֹן adj. *superbus, fastuosus* Ps. 123, 4 Chethibh. Keri גְּאֵי יוֹנִים *superbi inter oppressores.*

גֵּאָיוֹת *valles* v. rad. גַּיְא.

I. גָּאַל fut. יִגְאַל 1) *redemit*, ut agrum fundumque venditum Lev. 25, 25. Ruth. 4, 4. 6, rem Deo consecratam Lev. 27, 13. 15. 19. 20. 31, servum Lev. 25, 48. 49. Part. גֹּאֵל redemtor (agri) Lev. 25, 26. Creberrime de Deo homines et spec. Israëlem redimente, velut ex servitute Aegypti Ex. 6, 6, ex exilio Babylonico Jes. 43, 1. 44, 22. 48, 20. 49, 7 cet. Constr. absol. et sq. מִן Ps. 72, 14, מִיַּד Ps. 106, 10. Part. pass. גְּאֻלֵי יְהוָה, גְּאֻלִים a Deo redemti Jes. 35, 9. 51, 10. Iob. 19, 25: אֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חָי *ego scio*, quod *redemtor meus vivit*, Deus ipse me ex his calamitatibus vindicabit. — Iob. 3, 5 in diris in diem natalem iactatis: יִגְאָלֻהוּ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת *tenebrae et caligo eum sibi vindicent* i. e. recuperent, denuo occupent.

2) sq. דָּם: *sanguinem repetiit* i. e. *vindicavit, caedis factae poenas* ab aliquo *repetiit*, nonnisi in Part. גֹּאֵל הַדָּם vindex sanguinis. Num. 35, 19 sq. Deut. 19, 6. 12. Jos. 20, 3. 2 Sam. 14, 11, et omisso הַדָּם Num. 35, 12.

3) Quandoquidem et redimendi ius (no. 1) et caedis vindicandae officium (no. 2) proximi consanguinei erat, גֹּאֵל *consanguineum, propinquum* denotat. Num. 5, 8. Lev. 25, 25. Ruth 3, 12. C. art. הַגֹּאֵל *proximus consanguineus* Ruth 4, 1. 6. 8 cf. 3, 9. 12. Qui hunc proxime excipit, vocatur מְגָאֵל Ruth 2, 20 cf. 4, 4. Plur. גֹּאֲלִים cognati 1 Reg. 16, 11. (Ita hebraeo שְׁאֵר i. e. *consanguineus* respondet arab. ثَائِر vindex sanguinis, et وَلِيّ tum

amicum notat et propinquum, tum tutorem et vindicem sanguinis).

4) Siquidem ex lege mosaica generere proximi praeterea erat, viri sine liberis defuncti viduam ducere (v. יָבַם, יָבָם), verbum גָּאַל etiam ad hoc propinquitatis ius et officium transfertur, ibique est denom. a גֹּאֵל. Vide Ruth 3, 13, ubi Boas: אִם־יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ לְגָאֳלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי *si propinquitatis iure te ducere vult, ducat: sed si non vult, ego te ducam.* Cf. Tob. 3, 17.

Niph. pass. Kal no. 1. *redimi,* de agro fundoque Lev. 25, 30, de rebus consecratis Lev. 27, 20. 27. 28. 33, de servo Lev. 25, 54. Reflex. *se ipsum redimere* ib. comm. 49.

Derivv. גְּאֻלָּה, גְּאוּלִים et n. pr. יִגְאָל.

II. גָּאַל, sequioris Hebraismi verbum, in Kal inusit. *pollutus, impurus fuit* i. q. chald. גְּאַל, גְּעַל, Ithpe. אִתְגְּעַל pollutus est.

Pi. גֵּאֵל *polluit, inquinavit.* Mal. 1, 7.

Pu. 1) *pollutus est.* Part. מְגֹאָל *pollutus, impurus,* de cibo Mal. 1, 7. 12. 2) *impurus declaratus* i. e. a sacro ministerio *remotus est* sacerdos. Esr. 2, 62. Neh. 7, 64. Cf. syr. ܓܥܠ abiecit, reiecit, et גָּעַל Hiph.

Niph. נִגְאַל Zeph. 3, 1 et נְגֹאֲלוּ Jes. 59, 3. Thren. 4, 14 (quae forma Passivo Conj. VII. Arabum اِنْفَعَلَ similis est) *pollutus, inquinatus est.*

Hiph. inquinavit, ut vestem sanguine Jes. 63, 3. Forma אֶגְאָלְתִּי pro הִגְאַלְתִּי Syriasmum imitatur.

Hithpa. polluit se, cibis immundis Dan. 1, 8. Inde

גֹּאַל Plur. cstr. גָּאֳלֵי *inquinationes,* Neh. 13, 29.

גְּאֻלָּה f. 1) *redemtio* agri fund[i] Lev. 25, 24. Ruth 4, 6, inde [i]... *redemtionis,* plenius מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה Jer. 32, 7 cf. 8 (v. בְּכוֹרָה). [Lev.] 25, 29. 31. 48. גְּאֻלַּת עוֹלָם redimendi in perpetuum Lev. 32. b) sq. Gen. *ager* ab aliquo [pro]pinquitatis iure *redimendus.* [Ruth] 4, 6. c) *pretium redem[tionis]* Lev. 25, 26. 51. 52. — 2) [cogna]tio, propinquitas (v. rad. I, ...) Ez. 11, 15: אַנְשֵׁי גְאֻלָּתֶךָ *pro[pinqui]* *qui tui.*

גַּב c. Suff. גַּבִּי, plur. גַּבִּים et ... (v. no. 5. 6) a rad. גָּבַב no. ... *gibbus, res in gibbi arcum ... ram incurvata,* 1) *dorsum* ... lium Ez. 10, 12, et homin[is] ... 129, 3: עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים *dorsum meum arabant* ... i. e. verberibus dorsum pro[scinde]bant, ut solum aratro. — 2) ... *sum clypei, umbo* (cf. arab. ... clypeus, et gall. *bouclier* a bo[sse]) Iob. 15, 26 proverbio dicitur: ... אֵלָיו ... בַּעֲבִי גַּבֵּי מָגִנָּיו *irrui[t in]* *eum ... densis clypeorum dor[sis]* metaphora petita a militibus, ... scutis arcte et testudinis more ... ctis impetum facere solent ... Schult. ad l. c. Har. Cons. 23 ... 231. 40, 454 ed. de Sacy. — ... 3) *propugnaculum, arx.* Iob. ... 12: גַּבֵּי חֹמֶר גַּבֵּיכֶם *arces lut[i]* *arces vestrae.* Intelliguntur ... menta debilia et infirma, q[uibus] advetsarii se defendant (cf. Jes. ... 21). Ita arab. ظَهْر dorsum ... propugnaculo. 4) *domus f[orni]cata, fornix* spec. de lup[anari] cella camerata, in qua meretr[ices] prostabant (ut lat. *fornix* Juv. ... 156.) Ez. 16, 24. 31. 39. ... οἴκημα πορνικόν, πορνεῖον. ... *bis, curvatura* rotarum. ... גַּבִּים 1 Reg. 7, 33, גַּבּוֹת Ez. ... — 6) *supercilium* qs. arcus ...

Plur. גַּבֹּת Lev. 14, 9. Arab. ... os super quo supercilia nascu[ntur] ...

) *dorsum* i. e. superficies *altaris*. ...z. 43, 13. LXX. τὸ ὕψος τοῦ ...θυσιαστηρίου. Ita gr. νῶτος de superficie maris, terrae cet. Idem ...ket גַּג הַמִּזְבֵּחַ Ex. 30, 3. 37, 26, ...t dubitare possis, sitne ita legendum.

...chald. i. q. hebr. *dorsum*, Plur. ...*orsa* pro sing. ut gr. τὰ νῶτα. ...Dan. 7, 6 Chethibh: eaque bestia *quattuor alas habebat* עַל גַּבַּיהּ *in dorso suo*. Keri גַּבַּהּ. LXX. ...ἐπάνω αὐτῆς. Theod. ὑπεράνω αὐτῆς. Vulg. super se.

... גֵּבִים 2 Reg. 25, 12 Chethibh, ...ind. גב no. 3.

... m. 1) *asser*, a secando dictus. ...Plur. גֵּבִים 1 Reg. 6, 9. 2) *puteus*. ...Plur. גֵּבִים Jer. 14, 3. Rad. גוב.

... (pro גֵּבֶה a rad. גָּבָה) *locusta*. ...Plur. גֵּבִים Jes. 33, 4. LXX. ἀκρίδες.

...chald. emph. גֻּבָּא *fovea*, in qua ...leones alebantur Dan. 6, 8 sq. In ...Targ. pro hebr. בּוֹר, syr. ܓܘܒܐ, ܓܘܒܐ, arab. جب, aeth. ጉብ:

...et גֹּב (fovea, cisterna) n. pr. ...loci aliunde non cogniti 2 Sam. 21, ...19, pro quo in loco gemino ...Par. 20, 4 גֶּזֶר.

... rad. inusit. i. q. arab. جَبَا ... Waw et Je *congregavit* spec. aquam in aquarium, *collegit* tributum, جبى IV. congregavit, collegit. Inde

... m. 1) *vas aquarium, cisterna*. ...Jes. 30, 14. Vulg. fovea. 2) *palus, piscina*. Ez. 47, 11.

גב duplicem habet potestatem, ...alteram propriam, alteram aliunde ...petitam. Propria est 1) *curvatus, gibbus fuit*, instar *gibbi*, fornicis, unde גַּב gibbus, eademque late patet in radd. vicinis, ut גָּוַר, גָּוַח, unde גֵּו, גַּו; גָּפַף, unde גַּף; גַּנַּף, unde גּוּפָה; it. כָּפַף (ubi plura) et כִּפָּה; קָבַב, قاب, adeoque חָקַק. Congruunt *gibbus, Giebel, Gipfel*. Adde radd. גָּבָה, גָּבַח, גָּבַן, גָּבַע.

2) Altera a גוב, יָגַב mutuo petita est: *secuit, fodit*, arab. جَبَّ secuit, exsecuit, cf. جَابَ med. Waw et Je id. Conj. VIII. puteum fodit. Unde chald. גּוּב puteus.

גבא rad. inusit. i. q. arab. جَبَأَ *egressus fuit e terra*, ut serpens e latibulo, inde جَابٌ pro جَابِئٌ locustae, ita dictae quod natae prorepunt ex terra cf. aeth. አንበጣ: locusta maxima, a نبط emersit ex aqua, cf. Plin. 11, 29 s. 35. Bocharti Hieroz. II pag. 443. Inde גֵּב no. II, גּוֹב.

גָּבַהּ inf. גְּבֹהַּ, semel גָּבְהָה Zeph. 3, 11, fut. יִגְבַּהּ, 3 plur. fem. irregulariter תִּגְבְּהֶינָה Ez. 16, 50 1) *altus fuit* (cf. ad גָּבַב no. 1), de arbore Ez. 19, 11, de coelis Ps. 103, 11, de viro procero 1 Sam. 10, 23. 2) *elatus, exaltatus est* ad maiorem dignitatis gloriaeque gradum Jes. 52, 13. Iob. 36, 7. 3) גָּבַהּ לִבּוֹ a) in bonam partem: *animum sumsit*. 2 Par. 17, 6: וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי יְהוָֹה *et animum sumsit in viis Domini*. b) in malam partem: *extulit se cor eius ad fastum et superbiam, superbus fuit*. Ps. 131, 1. Prov. 18, 12. 2 Par. 26, 16. Hinc de ipso homine 4) *superbus, fastuosus fuit*. Jes. 3, 16. Jer. 13, 15.

Hiph. הִגְבִּיהַּ *altum fecit, exaltavit* Ez. 17, 24. 21, 31. Prov. 17, 19: מַגְבִּיהַּ פִּתְחוֹ *qui altiorem facit portam suam*. Jer. 49, 16: כִּי־תַגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר קִנֶּךָ *etsi nidum*

exaltas instar aquilae i. e. arces tuas in summis rupibus exstruis, cf. Obad. 4, ubi omittitur קִנֶּךָ. Sq. infin. adverb. Ps. 113, 5: הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת *qui alte sedet.* Iob. 5, 7: יַגְבִּיהוּ עוּף *alte volant.* Omisso id. Iob. 39, 27 (30), sq. verbo finito Jes. 7, 11.

Derivv. sequuntur praeter n. pr. יָגְבְּהָה.

גָּבֵהַ i. q. גָּבֹהַּ adj. *altus,* nonnisi cstr. גְּבַהּ עֵינַיִם Ps. 101, 5, גְּבַהּ לֵב Prov. 16, 5, גְּבַהּ רוּחַ Eccl. 7, 8 de superbo.

גָּבֹהַּ, raro גָּבוֹהַּ Ps. 138, 6 adj. cstr. גְּבֹהַּ 1 Sam. 16, 7 (cf. גָּבֵהַ) f. גְּבֹהָה 1) *altus,* de arbore Ez. 17, 24, turri Jes. 2, 15, monte Gen. 7, 19. Jes. 57, 7, statura hominis 1 Sam. 9, 2, *potens* Eccl. 5, 7. Subst. *altum* i. q. *altitudo, proceritas* 1 Sam. 16, 7. 2) *superbus, fastuosus.* Jes. 5, 15. 1 Sam. 2, 3.

גֹּבַהּ m. c. Suff. גָּבְהוֹ 1) *altitudo,* arborum, aedificiorum cet. Ez. 1, 18. 40, 42. 1 Sam. 17, 4. Amos 2, 9. Iob. 22, 12: הֲלֹא־אֱלוֹהַּ גֹּבַהּ שָׁמָיִם *nonne Deus in excelsis coeli?* Plur. constr. Iob. 11, 8: גָּבְהֵי שָׁמַיִם מַה־תִּפְעָל *excelsa coeli* sunt ista divinae sapientiae penetralia, *quid facies?* — 2) *maiestas, magnificentia* Iob. 40, 10. — 3) *superbia, fastus* Jer. 48, 29, plenius גֹּבַהּ לֵב 2 Par. 26, 16, גֹּבַהּ רוּחַ Prov. 16, 18, et גֹּבַהּ אַף Ps. 10, 4, quae posterior locutio in Arabismo usitatissima est, v. Thes. p. 257.

גַּבְהוּת f. *superbia* Jes. 2, 11. 17.

גְּבוּל c. Suff. גְּבוּלִי, גְּבֻלִי, Plur. גְּבוּלִים m. 1) *terminus, limes,* agri et regionis (pr. funis limitem constituens, a rad. גָּבַל no. 1) Deut. 19, 14. 27, 17. Prov. 22, 28. Iudd. 11, 18. גְּבוּל יָם terminus occidentalis Num. 34, 3. 6. De termino maris Ps. 104, 9. De formula וּגְבוּל Num. 34, 6. Deut. 3, 16. 17 cet. v. s. Waw copulativo. 2) *spatium finibus suis circumscriptum,* *Gebiet.* Gen. 10, 19: גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי *fines Canaanitarum.* גְּבוּל מִצְרַיִם totus ambitus Aegyp
10, 14. 19. כָּל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
11, 3. 7, גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן N
24 cet. Plur. *fines, terr*
Jer. 15, 13. Jes. 60, 18. 2 R
16. Ez. 27, 4: *in medio ma*
fines tui (Tyri). 3) *margo*
ris). Ez. 43, 13. 17.

גְּבוּלָה f. *terminus, margo.*
25: וְכֻסֶּמֶת גְּבֻלָתוֹ *et far in*
gine eius (agri). Plur.
mini, limites, velut agri Iob.
regionum Num. 34, 2. 12,
rum Deut. 32, 8.

גִּבּוֹר, גִּבֹּר adj. 1) *fortis,*
strenuus, de venatore Ge
plerumque de milite strenu
2 Sam. 17, 10. Ps. 33, 16.
מֶלֶךְ גִּבּוֹר rex strenuus (Al
M.) Dan. 11, 3. גִּבּוֹר
strenuus Jes. 9, 5. 10, 21
32, 11. Gen. 6, 4: הַגִּבֹּרִים
אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם *hi*
roes illi in antiquo orbe f
Prov. 30, 30: *leo est hero*
bestias. it. de *milite* in
Jer. 51, 30. Ps. 120, 4.
גִּבּוֹר חַיִל bellator strenuus
12. 11, 1. 1 Sam. 9, 1, plur.
חַיִל 2 Reg. 15, 20, et
1 Par. 7, 5. 11. 40. De
24, 8: יְהוָה גִּבּוֹר
מִלְחָמָה *Jehova est fortis et*
Jehova est heros in bello.
10, 17. Jerem. 32, 18.
32. Irridentis est illud Jes.
לִשְׁתּוֹת יָיִן וְאַנְשֵׁי־חַיִל
לִמְסֹךְ שֵׁכָר *vae his, qui*
sunt in vino bibendo, qui st
in miscendo temeto. Cf.
observavimus ad Jes. 28, 1. R
tur denique ad *strenuitatem* i
gotiis peragendis, גִּבּוֹר חַיִל
strenuus (*thätiger, tüch*
Mann) 1 Reg. 11, 28. Ne
14, ad *opes,* גִּבּוֹר חַיִל opibus
lens (*vermögend*). Ruth 2

1 Sam. 9, 1. 2 Reg. 15, 20; ad
potentiam Gen. 10, 8. Inde
2) *dux, praefectus militaris.*
3, 2: גִּבּוֹר וְאִישׁ מִלְחָמָה *prae-*
militum et miles, cf. Ez.
20. Ita etiam intelligendi vi-
tur, qui vocantur גִּבֹּרֵי דָוִד
m. 23, 8. 1 Reg. 1, 8. 1 Par.
, 26. 29, 24. Generatim de
fecto 1 Paralip. 9, 26: גִּבֹּרֵי
הַשֹּׁעֲרִים *praefecti portitorum.* Ra-
est
3) in malam partem *superbus,*
Ps. 52, 3, sicut arab.

f. (a rad. גָּבַר) 1) *robur.*
9, 16: טוֹבָה חָכְמָה מִגְּבוּרָה
entia praestat robore. 10, 17:
tatam terram ... cuius prin-
insto tempore edunt בִּגְבוּרָה
וְלֹא ... *ad robur* (ad corpus ro-
dum) *non ad potandum.* Plur.
90, 10: *vivimus septuaginta*
os, וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה
robore valemus, octoginta.
42, 4. Spec. 2) *fortitudo,*
bellica. Iudd. 8, 21. Jes. 36,
Tribuitur etiam equo Iob. 39,
semel transfertur ad animum
et intrepidum prophetae
3, 8. Nonnunquam in concr.
fortibus factis 1 Reg. 15, 23:
reliquae res ab Asa gestae
וְכָל־גְּבוּרָתוֹ וְכָל־אֲשֶׁר *et*
facta eius et quaecunque
ect. 16, 27. 22, 46, it. pro
viri fortes, heroes. Jes. 3,
3) *potentia* Jes. 30, 15, impr.
Ps. 21, 14. 54, 3. 66, 7. 71,
18, 14. Plur. גְּבוּרוֹת יְהוָה
facta, facinora Dei. Deut. 3,
Ps. 106, 2. Iob. 26, 14. 4)
oria Ex. 32, 18, cf. verbum
17, 11.

chald. emph. גְּבוּרְתָּא *poten-*
Dei Dan. 2, 20.

i. q. גָּבַהּ *altus fuit,* sed
de *statura* et *fronte,*
ld. גְּבִיהַּ nimis altae staturae ho-
mo, arab. أجبه alta fronte praedi-
tus, جبهة frons. Inde

גִּבֵּחַ m. adj. *qui frontem habet nimis altam* (nomina enim formae קִטֵּל vitium corporis indicant), *anteriore capitis parte calvus, recalvus.* Lev. 13, 41. LXX. *ἀναφάλαντος.* Opp. קֵרֵחַ i. e. occipite calvus.

גַּבַּחַת f. *calvitium sincipitis* Lev. 13, 42. 43. Transfertur ad *locum calvum et depilem* in *exteriore* et adversa vestium pannorumque *parte* Lev. 13, 55. Opp. קָרַחַת calvitium occipitis et aversae pannorum partis.

גַּבַּי (i. q. syr. ܓܒܝܐ tributi exactor) n. pr. viri Neh. 11, 8.

גֵּבִים (cisternae Jer. 14, 3, vel locustae Jes. 33, 4) n. pr. oppiduli non procul ab Hierosolymis septentrionem versus siti Jes. 10, 31.

גְּבִינָה f. *lac coagulatum, caseus* Iob. 10, 10, a rad. גָּבַן no. 3. Arab. جبن IV. coagulavit lac. V. coagulatum fuit, جُبْن, جُبُن, aethiop. ግብነት: syr. ܓܒܬܐ caseus.

גָּבִיעַ m. (a rad. גָּבַע) 1) *calix, scyphus* Gen. 44, 2 sq., *crater* vini Jer. 35, 5, distinguitur enim a כֹּסוֹת i. e. cyathis, quibus vinum e cratere hauritur. 2) *calix florum,* in ornamentis candelabri sacri. Ex. 25, 31 sq. 37, 17. 19, cf. arab. قبيعة calix florum, hebr. קֻבַּעַת calix, scyphus.

גְּבִיר m. *dominus,* a potentia dictus, bis legitur Gen. 27, 29. 37. Rad. גָּבַר.

גְּבִירָה f. *domina,* ubique de *regina,* spec. de regis uxore 1 Reg. 11, 19. 2 Reg. 10, 13, de regis matre 1 Reg. 15, 13. 2 Par. 15, 16.

גָּבִישׁ (a גָּבַשׁ) pr. *glacies* (v. אֶלְגָּבִישׁ), transl. de *crystallo*, glaciei simili et re vera pro glacie habito (Plin. H. N. 37, 2), cf. gr. κρύσταλλος et aeth. ኤልብኒ፡ በረድ፡ *lapis grandinis* et *crystallus*. Semel legitur Iob. 28, 18.

גָּבַל 1) *torsit, contorsit, plexuit,* ut funem (vic. חָבַל, כָּבַל, cf. etiam جَبْل funis), inde מִגְבָּלֹת, גַּבְלֻת opus tortile, et גְּבוּל pr. funis, quo mensurantur termini, dein *terminus* ipse (cf. *finis* et *funis*, angl. *boundary* terminus pr. filum), et a finis significatu جَبَل mons, series montium, utpote nativus regionum terminus cf. ὅρος et ὅρος, et hebr. גְּבָל, גְּבַל. Denominativum a גְּבוּל est

2) *terminavit,* a) de ipso termino. Jos. 18, 20: וְהַיַּרְדֵּן יִגְבֹּל־אֹתוֹ *et Jordanes terminabit eum.* b) c. acc. termini: *determinavit.* Deut. 19, 14: *ne transferas terminos vicini tui* אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים *quos determinarunt maiores.* 3) Sq. בְּ *conterminus fuit, adiacuit* terrae. Zach. 9, 2.

Hiph. terminavit, terminis sepivit. Ex. 19, 23: הַגְבֵּל אֶת־הָהָר *terminis cinge montem.* Comm. 12: וְהִגְבַּלְתָּ אֶת־הָעָם *et terminos constitue populo.*

Derivv. v. Kal no. 1.

גְּבַל (i. q. جَبَل mons) n. pr. urbis Phoenicum, Tripolin inter et Berytum non procul a mari in *excelso loco* sitae (Strab. XVI p. 755 Casaub.), civibus habitatae rei nauticae (Ez. 27, 9) et architecturae peritis (1 Reg. 5, 32). A Graecis Βύβλος vocatur (v. Strab. Ptol. Steph. Byz.), raro Βίβλος, ab Arabibus hodieque جُبَيْلَة et dimin. جُبَيْل, جُبَيْل i. e. parvus mons. N. gent. גִּבְלִי Plur. גִּבְלִים 1 Reg. 5, 32.

גְּבָל m. (montanum) Ps. 83, 8 *Gebalene,* n. pr. regionis montosae ab Idumaeis habitatae, a mari mortuo meridiem versus ad Petram usque patentis hodie جبال *Djebâl* dictae, Judith 3, 1 (Vet. Lat.) et apud scriptt. expeditt. cruciatarum *Syria Sobal*, Josepho, Eusebio, Steph. Byz. Γοβολῖτις, Γεβαλ[illegible] Γάβαλα.

גְּבֻל v. גְּבוּל.

גַּבְלֻת f. *opus tortile*, instar [illegible] plexum et tortum, v. rad. Kal [illegible] Ex. 28, 22: *et facies* [illegible] גַּבְלֻת מַעֲשֵׂה עֲבֹת זָהָב טָהוֹר *catenulas tortiles, opere* [illegible] *ex auro puro.* Bene LXX [illegible] σοὺς συμπεπλεγμένους. 39, 15 [illegible] eadem re 28, 14: *et duas* [illegible] *las ex auro puro* תַּעֲשֶׂה [illegible] אֹתָם מַעֲשֵׂה עֲבֹת *tortiles* [illegible] *cias, opere plexili.* LXX [illegible] μεμιγμένα (ἐν ἄνθεσι). In[illegible] gendae, si quid video, catenulae ex auri filis ductilibus in [illegible] formam plexae, *schnurenförmige Kettchen; Goldschnur,* et [illegible] עֲבֹת id accuratius declarat per [illegible] ἐξήγησιν.

גָּבַן 1) *incurvatus, gibbosus* [illegible] (v. ad גָּבַב no. 1), de corpore [illegible] גִּבֵּן), de monte (v. גַּבְנֻנִּים), supercilio arcus instar curvato [illegible] et chald. גְּבִינָא); 2) transl. ad corpus *horrore percussum* [illegible] que *contrahens (zusammenf[illegible] ren),* جَبُنَ et جَبِنَ timidus, [pu]sillanimis fuit, act. terruit; 3) [de] lacte, quod coit et coagulatur (*die Milch fährt zusammen,* [illegible] *Milch erschrickt,* pro *die* [illegible] *gerinnt*), unde גְּבִינָה lac co[agu]latum, caseus.

גִּבֵּן m. adj. *gibbosus* Lev. 21, [20] v. rad. no. 1.

גַּבְנֻנִּים m. plur. *cacumina* qs. gibbi *montis*. Ps. 68, 16: הַר־גַּבְנֻנִּים הַר־בָּשָׁן *mons gibborum*, *Basanis mons*, et comm. 17 per appositionem הָרִים גַּבְנֻנִּים *montes*, qui *cacumina* sunt i. e. cacuminibus abundant. (Cf. talm. גַּבְנוּנִית vertex, cacumen, syr. ܓܡܘܢܐ cacumen montis, supercilium, arab. جَبَّانَة terra aspera et scabrosa (pr. gibberosa), coemeterium (a tumulis sepulcralibus ita dictum).

גָּבַע rad. in verbo inusit., vic. radd. גָּבַב (q. v.), גָּבַהּ, גָּבַח cet. vim habens *elationis*, instar montis, collis, spec. rotundae, instar calicis, capitis (v. גָּבִיעַ, גִּבְעֹל, מִגְבָּעָה), cf. قَبَّ caput (princeps), *κεφαλή*, *caput*, *capo*, quae cuncta ex eadem stirpe primaria pendent.

גֶּבַע (collis) n. pr. urbis Levitarum in tribu Benjamin (Jos. 18, 24. 21, 17), in septentrionalibus imperii Judaici finibus sitae (2 Reg. 23, 8. Zach. 14, 10, plenius גֶּבַע בִּנְיָמִין 1 Sam. 13, 16.

גִּבְעָא (collis) n. pr. m. 1 Par. 2, 49.

גִּבְעָה Plur. גְּבָעוֹת f. 1) *collis*. 2 Sam. 2, 25. Jes. 40, 12. 41, 15. Cant. 2, 8 cet. גִּבְעֹת עוֹלָם colles antiqui, a mundo inde condito iidem atque hodie Gen. 49, 26. Iob. 15, 7: לִפְנֵי גְבָעוֹת חוֹלָלְתָּ num *ante colles natus es?* Prov. 8, 25. גִּבְעַת יְהוָה *collis Dei*, Zion Ez. 34, 26 cf. Jes. 31, 4. Non pauci Palaestinae colles nominibus propriis insigniti erant (חֲכִילָה, גָּרֵב, אַמָּה), alibi collis nomen translatum est

2) ad *oppidum in colle situm* (cf. *dunum* in antiquis Germaniae, Galliae et Britanniae urbibus in lingua celtica *collem* significans, veluti Augustodunum, Caesarodunum, Lugdunum cet.), velut a) גִּבְעַת בִּנְיָמִין 1 Sam. 13, 15, ג׳ בְּנֵי בִנְיָמִן 2 Sam. 23, 29 *Gibea Benjaminitarum*, etiam גִּבְעַת שָׁאוּל 1 Sam. 11, 4, גִּבְעַת הָאֱלֹהִים 1 Sam. 10, 5 cf. 10, *κατ' ἐξοχὴν* הַגִּבְעָה Hos. 5, 8. 9, 9. 10, 9 et גִּבְעָה 1 Sam. 10, 26 cet. opp. Benjaminitarum, in quo Saulus natus erat, atroci civium flagitio infame (Iudd. 19, 12 sq. 20, 4 sq), caeterum, pariter atque Bethel, antiquis Palaestinae sanctuariis annumerandum (1 Sam. 10, 5. 6). N. gent. גִּבְעָתִי 1 Par. 12, 3. — b) גִּבְעַת פִּינְחָס (collis Pinehasi) in montanis Ephraimi Jos. 24, 33. c) גִּבְעָה oppd. in tribu Judae Jos. 15, 57.

גִּבְעוֹן (*ad collem pertinens* i. e. in colle exstructum) *Gibeon*, oppidum magnum Hevitarum (Jos. 10, 2. 11, 19) postea Benjaminitarum (Jos. 18, 25. 21, 17), distinguendum ab oppidis vicinis Geba (גֶּבַע) et Gibea (גִּבְעָה) et a septentrionali utriusque parte situm. Davide et Salomone regnantibus tabernaculum sacrum ibi fuit (1 Reg. 3, 4. 5. 9, 2). N. gent. גִּבְעֹנִי 2 Sam. 21, 1 sq.

גִּבְעֹל quadril. m. *calix*, *corolla florum* (*Blüthenknospe*) i. q. גָּבִיעַ *calix* addito in fine ל, quod interdum vim deminutivam inferre videtur, cf. כַּרְמֶל, חַרְגֹּל (a חָרַג). Semel legitur de lino Ex. 9, 31: *nam triticum erat arista* וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל *et linum florum corollae* i. e. linum florum corollas habebat. Praeterea usurpatur in Mischna de *florum corollis* in summis hyssopi caulibus in spicae fere speciem provenientibus, Para 11, §. 7. 9. 12, §. 2. 3, ubi recte dudum interpretati sunt doctiores ex Hebraeis (v. quae uberius disputavimus in Thes. p. 261). *Culmi* significationem vocabulo Mischnico post Buxtorfium male tribuit A. Th. Hartmannus (Supplem. ad Lex. nostr. ex Mischna p. 10).

גִּבְעַת (collis) oppidum tribus Judae. Jos. 18, 28.

גָּבַר et **גָּבֵר** 2 Sam. 1, 23 fut. יִגְבַּר *valuit, invaluit.* (Primaria potestas est *ligandi,* vic. גָּבַל, ut in arab. جَبَرَ I. VII. VIII. religavit rem fractam, consolidavit: quae relata est ad robur et potentiam, ut Conj. V. *fortis, corroboratus* fuit, syr. ܐܶܬ݁ܓ݁ܰܒ݁ܰܪ, ܐܶܬ݁ܓ݁ܰܒ݁ܰܪ fortem se praestitit. Aeth. ገብረ: laboravit, fecit, quod a vi et robore derivatum videtur. Cognata radix est כָּבַר, كبر). Cstr. abs. de hoste invalescente Ex. 17, 11, de aquis invalescentibus Gen. 7, 18. 19. 20. 24, de opibus Iob. 21, 7, sq. מִן *praevaluit* alicui 2 Sam. 1, 23, it. sq. עַל Gen. 49, 26.

Pi. fortem, robustum fecit. Zach. 10, 6. 12. Eccl. 10, 10: חֲיָלִים יְגַבֵּר *vires intendit.*

Hiph. 1) *fortem, firmum fecit.* Dan. 9, 27: הִגְבִּיר בְּרִית לָרַבִּים *foedus firmum init cum multis.* 2) intrans. *praevaluit* (pr. robur exercuit, cf. synn. הֶאֱמִיץ, הֶחֱזִיק et lat. robur facere Hirt. bell. afr. 85, ital. *far forze*). Ps. 12, 5: לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר *lingua nostra praevalemus* (cf. Jes. 28, 15).

Hithpa. 1) *fortem se gessit,* sq. עַל. Jes. 42, 13. 2) *superbiit, ferociit,* ὑβρίζειν Iob. 36, 9, sq. אֶל contra aliquem. ib. 15, 25. Arab. V. superbus, contumax fuit, جَبَّار superbus, contumax.

גֶּבֶר plur. גְּבָרִים m. 1) *vir,* a robore dictus, i. q. אִישׁ, vc. exceptis paucis exemplis (Deut. 22, 5. 1 Par. 24, 4. 26, 12 cf. לַגְּבָרִים) nonnisi poët., in lingua aramaca (גְּבַר, ܓ݁ܰܒ݂ܪܳܐ, ܓ݁ܰܒ݂ܪܳܐ) longe usitatissimum. Ps. 34, 9: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה־בּוֹ *o beatum virum, qui ad eum confugit.* 52, 9. 94, 12 cet. לַגְּבָרִים, לַגְּבָרִים viritim Jos. 7, 14. 17. 1 Par. 23, 3. Spec. a) opp. feminae *mas, masculus.* Deut. 22, 5. Jer. 30, 6. 31, 22, adeoque de *prole masculi* recens nata dr. Iob. 3, 3: *nox quae dixit,* הֹרָה גָבֶר *concepit est masculus.* Cf. אִישׁ 1, a. b) opp. coniugi *maritus.* Prov. 6, 34. No nunquam c) *viri fortitudinem* signat. Jes. 22, 17: *ecce Jehova proiiciet te* טַלְטֵלָה גָּבֶר *iactu virili* i. e. valido, vehementissimo Iob. 38, 3. 40, 7. Ps. 88, 5. אִישׁ 1, d. d) *homo* opp. numi cf. אִישׁ 1, e. Iob. 4, 17. 10, 5. 10. 14. e) *miles* (cf. אִישׁ 1, Iudd. 5, 30, cf. Jer. 41, 16: ים אַנְשֵׁי מִלְחָמָה.

2) i. q. אִישׁ no. 4. *quilibet, quivis.* Joël 2, 8: גֶּבֶר בִּמְסִלָּתוֹ יֵלֵכוּן *quivis in tramite suo pergit.* Thr. 3, 39 (in hemist. altero).

3) n. pr. m. 1 Reg. 4, 19 cf. 1

גְּבַר i. q. גֶּבֶר *vir,* forma ad Chaldaismum inflexa Ps. 18, 26; in loco gemino 2 Sam. 22, 26 est גִּבּוֹר.

גְּבַר chald. id. *vir.* Dan. 2, 25. 5, Plur. גֻּבְרַיָּא, גֻּבְרִין (qs. a גְּבַרְיָא) *viri* Dan. 3, 8 sq. 6, 6 sq. cet.

גִּבָּר chald. i. q. גִּבּוֹר plur. cstr. m. *heros, miles.* Dan. 3, 20. Praeterea Esr. 2, 20 tanquam opp nomen, ut videtur, pro גִּבְעוֹן cf. Neh. 7, 25.

גַּבְרִיאֵל (vir Dei) *Gabriel,* summorum angelorum unus. Dan. 16. 9, 21 cf. Luc. 1, 19.

גְּבֶרֶת c. Suff. גְּבִרְתִּי (a masc. pro גְּבִירָה) f. *domina,* opp. ancillae Gen. 16, 4. 8. 9. 2 Reg. 5, Prov. 30, 23. גְּבֶרֶת מַמְלָכוֹת regnorum domina Jes. 47, 5. 7.

גָּבַשׁ rad. in verbo inusit. i. q. جَبَسَ et جَمَسَ *congelavit,* crevit frigore, unde אֶלְגָּבִישׁ, גָּבִישׁ.

גִּבְּתוֹן (locus editus, clivus, cf. chald. גִּבְתָּא) n. pr. oppidi Philistaeorum in agro Danitarum siti Jos. 19.

21, 23. 1 Reg. 15, 27, Eusebio Γαβαθὼν τῶν Ἀλλοφύλων, Josepho Γαβαθώ dicti.

גָּג estr. גַּג c. Suff. גַּגּוֹ, cum He parag. גָּגָה Jos. 2, 6, plur. גַּגּוֹת m. 1) *tectum domus*, idque in Oriente planum Jos. 2, 6. 8. 1 Sam. 9, 25. 26. Prov. 21, 9 cet. De tecto turris Iudd. 9, 51, templi 16, 27. 2) *superficies altaris* Ex. 30, 3. 37, 26.

— Derivant a جَجَّ *expandit*, sed haec radix errori debetur Golii atque Castelli جَجَّ scribentium pro جَحَّ expandit v. Kamûs p. 269 Calc. coll. p. 223. Suspicor tamen, גָּגַג idem fere valuisse, quod גָּחַח, جَحَّ, unde جَحٌّ planities, plana superficies rei, cf. سَطْحٌ tectum a سَطَحَ expandit.

גַּד m. 1) semen *coriandri*, ita dictum a granis incisis et striatis, v. rad. גָּדַד no. 1. Ex. 16, 31. Num. 11, 7. LXX. Vulg. *κόριον, κορίανον, coriandrum*, et sic rel. intpp. orientales excepto Chald. sam., idemque suadet usus Poenorum, de quibus Dioscorides (3, 64): *Αἰγύπτιοι ὄχιον, Ἄφροι* (i. e. Poeni) *Γοίδ*.

2) i. q. גָּד no. 1. *fortuna*, c. Art. spec. *Fortunae numen* a Babyloniis et Judaeis apud hos exulantibus cultum, alibi Baal dictum (v. בַּעַל, בֵּל), i. e. Jovis sidus in toto Oriente pro fortunae auctore habitum (السعد الاكبر bona fortuna maior). Jes. 65, 11. In altero hemistichio memoratur מְנִי prob. Veneris sidus, in Oriente bona fortuna minor dictum, v. s. hoc vc. Uberius de his religionibus disputavimus ad Jes. T. II. p. 283 sq. 335 sq. Bene LXX *Τύχη*. Vulg. Fortuna. Cf. בַּעַל גָּד p. 163.

גָּד m. 1) *fortuna* i. q. גַּד no. 2, cf. rad. no. 3. (Arab. جَدٌّ et syr. ܓܕܐ id. جَدَّ fortunatus, dives fuit, جَدِيدٌ fortunatus.) Gen. 30, 11 Chethibh: בְּגָד LXX. *ἐν τύχῃ*. Vulg. *feliciter* sc. hoc mihi accidit. Keri: בָּא גָד *venit fortuna*.

2) *Gadus* n. pr. a) filii Jacobi, a bona fortuna nomen habentis (Gen. 30, 11), quanquam Gen. 49, 19 alii eius significatui alluditur. Auctor erat tribus cognominis, cuius fines in montanis Gilead (Deut. 3, 12. 16), Manassitas inter et Rubenitas, describuntur Jos. 13, 24—28, cf. Num. 32, 34. 35. 36. Ez. 48, 27. 28. נַחַל הַגָּד torrens Gaditarum i. e. Jabbocus (minime Arnon) 2 Sam. 24, 5. N. gent. est גָּדִי (diversum a גַּדִּי) plerumque collect. הַגָּדִי Gaditae Deut. 3, 12. Jos. 22, 1. b) prophetae qui tempore Davidis florebat 1 Sam. 22, 5. 2 Sam. 24, 11 sq.

גְּדָבְרִין chald. v. infra גְּזָבַר.

גִּדְגֵּד quadril. aeth. *guadguada* pulsavit, tonuit. Inde

גִּדְגָּד (fort. tonitru), unde חֹר הַגִּדְגָּד Num. 33, 32 n. stationis Israelitarum, i. q. גֻּדְגֹּד Deut. 10, 7.

גָּדַד fut. יָגֹד 1) *incidit, secuit*, arab. جَدَّ putavit vitem, resecuit vestem textor. Cf. chald. גְּדַד. (Radd. finitimae sunt גָּדַח, גָּדַע. Hanc vero secandi, caedendi significationem syllaba גד communem habet cum sibilata גז, vide גָּזַז, ex qua sublato sibilo orta est: utraque autem litteris extenuatis e syllabis durioribus קץ, קשׂ, כס, חץ, חז, et (demto sibilo) קם, קד, חם, חד, in quibus omnibus secandi potestas inest, prognata, v. radd. גָּזַז, קָצַץ, חָצַץ, קָדַד, חָדַד. Ex linguis indo-germanicis cf. *caedo, scindo, σχίζω* pro *σχίδω*, pers.

جيدن scindere, خودن i. q. angl. to *cut.*) A secando est

2) *penetravit, irrupit* i. q. גּוּד. Ps. 94, 21 sq. עַל. Inde גְּדוּד et Hithpo. A secando et definiendo est

3) *sortis* et *fortunae* significatio (cf. גָּזַר no. 2), unde hebr. גַּד, גָּד fortuna.

Hithpo. 1) *incidit se, incisiones* sibi *fecit* in cute, ut in luctu Jer. 16, 6. 41, 5. 47, 5, vel ad corpus quamcunque ob causam castigandum Deut. 14, 1. 1 Reg. 18, 28. 2) reflex. Kal no. 2. *sich drängen, zusammendrängen,* magna copia in omnium locum confluere Jer. 5, 7. Mich. 4, 14.

Derivv. גַּד, גָּד, גְּדוּד, et nomm. pr. גַּדִּי, גַּדִּיאֵל, מְגִדּוֹ.

גְּדַד chald. *cecidit, succidit* arborem. Imp. גֹּדּוּ Dan. 4, 11. 20. Cf. hebr. no. 1.

גָּדָה v. חֲצַר גַּדָּה.

גָּדָה rad. inusit., quae *secandi, resecandi avellendique* vim habebat, ut vicinae גָּדַד, q. v. Inde גְּדִי hoedus a carpendo dictus et

גָּדָה vel **גִּדְיָה** pl. cstr. גְּדוֹת *ripae* Jos. 3, 15. 4, 18. Jes. 8, 7, ita dictae, quia ab aquis avelluntur et diripiuntur. Cf. גָּרַף et חוֹף حافّة littus a חָפַף detrivit, abluit, جَلْمَة ripa a جلم resecuit (unde etiam جَلَم hoedus), cf. gr. ἀκτή, ἀγή ab ἄγνυμι, ῥηγμίν, ῥαχία ab ῥήγνυμι. (Chald. גּוּדָא paries, maceria, it. ripa, qs. maceria maris. Arab. جُدّ littus, itidem a resecando dictum).

גְּדוּד Plur. גְּדוּדִים et גְּדוּדוֹת m. 1) *incisio* (a rad. גָּדַד) a) cutis Jer. 48, 37. b) agri, *sulcus* Ps. 65, 11. 2) *turma, agmen militum* (pr. *incisio*) dictum a figura, ut lat. *acies*, maxime de levis armaturae agminibus, praedas ag[...]tibus. Gen. 49, 19: גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ *Gado turmae instant.* Intellig[...]tur Arabum nomades Gaditis vi[...] 2 Reg. 5, 2: יָצְאוּ גְדוּדִים [...] *Syri incursarunt praedas ag[...]tes.* 1 Sam. 30, 8. 15. 23. 2[...] 3, 22. בְּנֵי הַגְּדוּד *filii* i. e. [...] *turmae* 2 Par. 25, 13, poët. [...] Mich. 4, 14. De turma praed[...] Hos. 7, 1. 1 Reg. 11, 24. [...] יְהוָֹה agmina Jehovae, de ag[...] Iob. 25, 3, de agminibus malor[...] ab eo immissis 19, 12. (Syr. [...] turma, agmen militum).

גָּדוֹל, raro defect. גָּדֹל Gen. 1, [...] cstr. גְּדוֹל, גְּדֹל, ter in Keri [...] Ps. 145, 8. Nah. 1, 3. Prov[...] 19 1) *magnus,* de mole et [...] הַיָּם הַגָּדוֹל Num. 34, 6; de [...] et multitudine, ut גּוֹי גָּדוֹל [...] 12, 2; de vehementia, ut [...] Neh. 8, 12, luctus Gen. 50, [...] de gravitate rei Gen. 39, 9. Io[...] 11. Gen. 29, 7: עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל *[...]huc magnus* i. e. multus est [...] gall. *grand jour,* germ. *hoch[...] Tage.* LXX. ἔτι ἐστὶν ἡμέρα [...]λή. Subst. גְּדֹל זְרוֹעֲךָ *magnit[udo] brachii tui.* Exod. 15, 16. [...] גְּדֹלוֹת *magna facinora,* praecl[...] facta, maxime Dei Iob. 5, 9. 9, 1[0] 37, 5.

Spec. a) *natu maior, maxim[us]* Gen. 10, 21: אֲחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל *Ja[...]pheti frater* natu *maximus.* 27, [...] בְּנוֹ הַגָּדֹל *filius eius* natu *maxim[us]* Comm. 15. 42. b) *magnus* po[...]tia, nobilitate, opibus, *potens nobilis.* Exod. 11, 3. 2 Reg. 5, [...] Iob. 1, 3. הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל sacerd[os] magnus i. e. summus Hagg. 1, [...] 12. 14. Plur. גְּדֹלִים proceres, op[ti]mates Prov. 18, 16, הָעִיר [...] 2 Reg. 10, 6. 11.

2) *superbus,* cf. Hithpa. no. [...] Ps. 12, 4: לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת *[lin]gua loquens superba* i. e. m[...]loqua, impia (cf. Dan. 7, 8. 11. [...] 11, 36. Apoc. 13, 5, et gr. [...] εἰπεῖν Od. 16, 243. 22, 288).

גְּדֻלָּה, גְּדוּלָּה (discrepant enim libri, v. J. H. Mich. ad 2 Sam. 7, 23. 1 Par. 17, 19) et גְּדֻלָּה f. sequioris maxime Hebraismi vc. 1) pr. *magnitudo*, concr. *magna* Dei *facinora* 2 Sam. 7, 23. 1 Par. 17, 19. Plur. גְּדֻלּוֹת 1 Par. 17, 19. 21 et Ps. 145, 6 Chethibh. 2) *magnificentia, maiestas* Dei Ps. 145, 3, regis Esth. 1, 4. Ps. 71, 21.

גִּדּוּף nonnisi in Plur. גִּדּוּפִים Jes. 43, 28. Zeph. 2, 8 et גִּדּוּפוֹת Jes. 51, 7 *convicia*. Rad. גָּדַף.

גִּדּוּפָה f. id. Ez. 5, 15.

גָּדִי 1) patron. a גָּד *Gadita*, v. גָּד no. 2, a. 2) n. pr. m. 2 Reg. 15, 14.

גַּדִּי (fortunatus, a גַּד, גָּד) n. pr. m. Num. 13, 11.

גְּדִי m. *hoedus* a pabulo carpendo dictus, vide rad. גָּדָה. (Arab. جَدْيٌ id. جديَة capella) Gen. 38, 23. Ex. 23, 19. Deut. 14, 21, plenius גְּדִי עִזִּים hoedus caprinus Gen. 38, 17. 20. Plur. גְּדָיִים 1 Sam. 10, 3, גְּדָיֵי עִזִּים Gen. 27, 9. 16.

גַּדִּיאֵל (fortuna Dei i. e. a Deo profecta) n. pr. m. Num. 13, 10.

גִּדְיָה vel גִּדְיָה littus. Plur. גִּדְיוֹתָיו vel גְּדִיוֹתָיו 1 Par. 12, 15 Chethibh.

גְּדִיָּה f. *capella* Plur. גְּדִיּוֹת Cant. 1, 8. Cf. גְּדִי.

גְּדִל tantummodo in Plur. גְּדִלִים m. *fila intorta, opus tortile*, v. rad. no. 1. (Chald. גְּדִילָא filum, funis, syr. ܓܕܠܐ cincinni plexi, arab. جَدِيل habena e loris plexa). Usurpatur 1) de peniculamentis (צִיצִת) ex lege in oris vestium faciendis. Deut. 22, 12. 2) de corollis pensilibus (Festons) in capitulis columnarum. 1 Reg. 7, 17.

גָּדִישׁ m. (a rad. גָּדַשׁ) 1) *acervus mergitum in agro*. Ex. 22, 5. Iudd. 15, 5. Iob. 5, 26. (Syr. chald. ܓܕܝܫܐ, גְּדִישָׁא id. Arab. maxime apud Mauritanos جديس, جُدْس cf. جَدَسَ accumulavit). 2) *tumulus sepulcralis* Iob. 21, 32, cf arab. جَدَثٌ sepulcrum.

גָּדַל 1) pr. *contorsit, colligavit*, ut arab. جدل torsit, plexuit funem, chald. גְּדַל, syr. ܓܕܠ plexuit, unde hebr. גְּדִלִים fila contorta. Haec primaria potestas in linguis cognatis partim translata est ad *luctam*, unde جَادَلَ luctatus est et aeth. ገደለ: luctatus est, contendit, partim ad *robur* et *vim*, ut alia verba ligandi et torquendi חֵבֶל, חָבַל, כָּבַר, קָשַׁר, unde جَدَل robur. Ex ea pendet significatio intrans. in lingua hebr. ferme unice regnans

2) *magnus fuit, crevit*, praet. E, Iob. 31, 18, fut. יִגְדַּל. (Transitivae potestatis vestigium est in n. pr. גְּדַלְיָה q. v.) Gen. 21, 8. 25, 27. 38, 14. Ex. 2, 10. 11. Iob. 31, 18: גְּדֵלַנִי כְאָב *adolevit mihi* orphanus *sicut patri* i. e. mecum, me educante. Suffixum pro dativo habendum. Transfertur ad *opes* et *potentiam*. Gen. 26, 13: עַד כִּי־גָדַל מְאֹד *usque dum valde magnus factus est* i. e. opulentissimus. 24, 35. 48, 19. 41, 40: *solio tantum te maior ero*, una regia dignitate te antecellam.

3) *magni factus est*. 1 Sam. 26, 24 (cf. comm. 21). It. *laudibus celebratus est*. Ps. 35, 27: יִגְדַּל יְהוָה *laudatus sit Jehova*. 40, 17. 70, 5. 2 Sam. 7, 26.

Pi. גִּדֵּל, in fine enunciationis גִּדֵּל (Jos. 4, 14. Esth. 3, 1) 1) *fecit curavitque, ut* aliquid *cresceret et magnum fieret*, itaque aluit, pro-

misit capillum Num. 6, 5, eduxit plantas, arbores, de pluvia Jes. 44, 14. Ez. 31, 4, educavit liberos 2 Reg. 10, 6. Jes. 1, 2. 23, 4. Transl. *opulentum et potentem fecit.* Jos. 3, 7. Esth. 3, 1. 5, 11. 10, 2. Gen. 12, 2. 2) *magni fecit.* Iob. 7, 17: *quid est homo* כִּי תְגַדְּלֶנּוּ *quod eum tanti fa is?* Hinc *laudavit,* celebravit Ps. 69, 31, sq. לְ 34, 4.

Pu. pass. Pi. no. 1. *educatus est.* Part. Ps. 144, 12.

Hiph. 1) *magnum fecit.* Gen. 19, 19. Jes. 9, 2. 28, 29. הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת praeclare egit, magna facinora patravit, de Deo Joel 2, 21, et omisso לַעֲשׂוֹת 1 Sam. 12, 24, sed vid. infra. Alius gerundii ellipsin habes 1 Sam. 20, 41: *flebat uterque* עַד־דָּוִד הִגְדִּיל sq. לִבְכּוֹת *donec Davides vehementissime plorabat.* In malam partem accipitur locutio: הִגְדִּיל פֶּה Obad. 12, הִגְדִּיל בְּפֶה Ez. 35, 13 *fastuose, insolenter locutus est* it. הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת *fastuose egit* Joel 2, 20, et simpl. הִגְדִּיל Thren. 1, 9. Zeph. 2, 8, sq. עַל Ps. 35, 26. 38, 17. Cf. גָּבַר Hithpa. 2) *altum fecit,* sustulit Ps. 41, 10.

Hithpa. 1) *magnum, praeclarum se praebuit* Ez. 38, 23. 2) *fastuose egit,* sq. עַל Jes. 10, 15. Dan. 11, 36. 37.

Derivv. גָּדוֹל, גְּדוּלָּה, גִּדּוּלִים, מִגְדָּל, et nomm. pr. גְּדַלְיָה, יִגְדַּלְיָהוּ, מִגְדַּל s. מִגְדּוֹל. Reliqua statim sequuntur.

גָּדֵל m. part. vel adj. verbale *crescens, adolescens* 1 Sam. 2, 26. Gen. 26, 13, *magnus.* Ez. 16, 26.

גֹּדֶל c. Suff. גָּדְלוֹ, semel גֻּדְלוֹ Ps. 150, 2 1) *magnitudo* Ez. 31, 7. 2) *magnificentia, maiestas,* velut regis Ez. 31, 2. 18, Dei Deut. 3, 24. 5, 21. 3) גֹּדֶל לֵבָב *fastus, insolentia* Jes. 9, 8. 10, 12.

גִּדֵּל (fort. *nimis magnus, gigas,* ad formam adiectivorum, quae corporis vitia exprimunt, ut גִּבֵּחַ, קֵרֵחַ, פִּקֵּחַ cet.) n. pr. m. a) Esr. 2, 47. Neh. 7, 49. b) Esr. 2, 5[6] Neh. 7, 58.

גָּדֹל v. גָּדוֹל.

גְּדֻלָּה v. גְּדוּלָּה.

גְּדַלְיָה (quem magnum fecit l. [ro]ravit Jehova, v rad. no. 2) *Gedalias,* n. pr. 1) praefecti Judaeo[rum] a Nebucadnezare instituti 2 [Reg.] 25, 22 sq. Jer. 40, 5 sq. 41, 1 [sq.] alibi גְּדַלְיָהוּ 39, 14. — 2) E[sr.] 10, 18. — 3) Zeph. 1, 1.

גְּדַלְיָהוּ (id.) n. pr. 1) m. Jer. 3[8,] 1. 2) 1 Par. 25, 3. 9. 3) v. [גְּדַלְיָה] no. 1.

גִּדַּלְתִּי n. pr. filii Heman 1 Par. 2[5,] 4. 29.

גָּדַע fut. יִגְדַּע 1) *cecidit, succidit,* *amputavit* pr. arbores (v. Ni[ph.]) transfertur autem ad hominum [...] dem Jes. 10, 33. Iud. 21, 6. (Ar[ab.] جدع amputavit manus, nasum, a[u]res, أجدع mutilatus. Vicinum e[st] גָּזַע, v. plura ad גָּדַד). Semel d[e] barba lugentium abscissa Jes. 15, 2 כָּל־זָקָן גְּרוּעָה *omnis barba amputata* s. mutilata. In loco illum imitante Jer. 48, 37 legitur גְּרֻעָה *tonsa,* neque tamen hoc in Jeremiae contextum recipiendum erat c[um] 80 ferme Mss. Jeremias enim pr[o] more suo pro vocabulo minus us[i]tato aliud substituit in hac re pro[p]rium. V. Comment. nostr. ad h. cf. *Gesch. d. hebr. Sprache* p. 3[.] et supra v. אֲשִׁישׁ p. 105.

2) *fregit,* ut baculum Zach. 11, 10. 14. *Fregit* Deus *brachium* alicuius 1 Sam. 2, 31, et *cornu* al[i]cuius Thren. 2, 3 (cf. Ps. 75, 11) figurate pro *fregit vires* eius. [...] similiter Arabes.

Niph. *caesus, succisus est* Jes. 14, 12. 22, 25, it. *fractus est,* d[e] cornibus Jer. 48, 25, statuis Ez. 6, 6.

Pi. גִּדַּע c. Acc. distinct. גִּדַּע *fregit, confregit,* ut repagula Jes.

45, 2, cornua Ps. 75, 11, idolorum statuas Deut. 7, 5. 12, 3.

Pu. caesa est arbor Jes. 9, 9.

Derivv. protinus sequuntur omnia.

גִּדְעוֹן (fort. succisor i. e. miles fortis cf. Jes. 10, 33) *Gideon,* n. pr. iudicis Israëlitarum, qui populum e servitute Midianitarum vindicabat. Iudd. cap. 6—8. LXX. *Γεδεών.*

גִּדְעֹם (succisio) n. pr. loci in tribu Benjamin Iud. 20, 45.

גִּדְעֹנִי (id. formae יִדְעֹנִי) n. pr. m. Num. 1, 11. 2, 22.

גָּדַף pr. i. q. arab. جدف resecuit, amputavit (cf. ad גָּדַר), translate *probrose dictis proscidit.* Ita

Pi. גִּדֵּף *conviciatus est* (arab. Conj. II. syr. Pa. id.) a) homines (v. גִּדּוּפִים), maxime b) Deum 2 Reg. 19, 6. 22. Jes. 37, 6. 23. Ps. 44, 17. Non verbis modo id fieri potest, sed etiam re, quandoquidem temere et consulto peccando Deo legique divinae illudimus. Num. 15, 30. Ez. 20, 27.

Derivv. גִּדּוּפָה, גִּדּוּפִים.

גָּדַר *circumdedit* sepi, *pariete, muro,* inde *murum struxit.* (Arab. جدر id. Primaria vis est circumdandi, sepiendi, v. radd. vicinas חָצֵר, חָדַר cet. s. v. אָזַר p. 32. Adde אָמַר, כָּתַר. Eadem stirps late regnat in linguis occidentalibus, et modo rem sepientem modo spatium septum designat. Cf. in Latinitate media *cadarum,* ital. *catarata,* germ. *Gatter, Gitter,* frequentius autem transposita r littera gr. *χόρτος, hortus, cors, chors, cohors,* germ. *Garten, Gard* i. e. spatium munitum, arx, ut in nom. pr. Stuttgard cet., *Gurt, Hürde,* slav. *gorod* i. e. urbs munita, et quae sunt reliqua). Part. גֹּדְרִים fabri murarii 2 Reg. 12, 13. Saepe figurate a) גָּדַר גָּדֵר עַל muro circumducto munivit i. e. tutum praestitit aliquem Ez. 13, 5 cf. 22, 30. b) גָּדַר בְּעַד פ׳ obstruxit viam alicuius, ut egredi non posset Thren. 3, 7. 9. Iob. 19, 8. Hos. 2, 8.

Derivv. protinus sequuntur omnia.

גָּדֵר c. (m. Ez. 42, 7 f. Ps. 62, 4) 1) *murus* Ez. 13, 5, *maceria* vineae Num. 22, 24. Jes. 5, 5. 2) *locus muro munitus* Esr. 9, 9. (Arab. جَدْرٌ, جِدَارٌ paries, murus, جَدِيرٌ locus muro cinctus).

גֶּדֶר m. 1) i. q. גָּדֵר *murus, maceria.* Bis legitur in st. cstr. (cf. *Lehrgb.* p. 565) Prov. 24, 31. Ez. 42, 10. 2) n. pr. urbis regiae Cananaeorum Jos. 12, 13, fort. eiusdem atque גְּדֵרָה.

גְּדֹר (paries, murus) n. pr. 1) oppidi in montanis Judae. Jos. 15, 58. 2) m. 1 Par. 8, 31. 9, 37.

גְּדֵרָה f. cstr. גֶּדֶרֶת pl. cstr. גִּדְרוֹת, c. Suff. גְּדֵרֹתָיו Ps. 89, 41 (c. Zere impuro cl. جَدِيرَةٌ) 1) *murus* urbis Ps. l. c., frequentius *maceria* vineae Jer. 49, 3. Nah. 3, 17, et i. q. arab. جَدِيرَةٌ caula s. mandra ovium i. e. stabulum in agris exstructum superne apertum, muris undique cinctum, plene גִּדְרוֹת צֹאן Num. 32, 16. 24. 36. Ad rem cf. Hom. Od. 9, 185. Differt a sepe viva (מְשׂוּכָה) Jes. 5, 5. 2) *locus muro munitus,* inde c Art. הַגְּדֵרָה n. pr. oppidi in planitie tribus Judae Jos. 15, 36 fort. eiusdem, quod alibi בֵּית גָּדֵר. N. gent. est גְּדֵרָתִי 1 Par. 12, 4.

גְּדֵרוֹת (caulae) Jos. 15, 41 et c. Art. הַגְּדֵרוֹת 2 Par. 28, 18 itidem n. pr. oppidi in tribu Judae.

גְּדֵרֹתַיִם (duae caulae, cf. מִשְׁפְּתַיִם) n. pr. oppidi in planitie tribus Judae Jos. 15, 36.

גְּדֵרִי N. gent. a גְּדֵר־בֵּית vel a גְּדֵר q. v. 1 Par. 27, 28.

גָּדַשׁ i. q. chald. גְּדַשׁ coacervavit, cumulavit. Inde גָּדִישׁ q. v.

גֵּה Ez. 47, 13 scriptura mendosa pro זֶה, ut comm. 15, quod vertendo exprimunt LXX. Vulg. Chald., et exhibent 14 Mss. Cf. ad גֵּו.

גָּהָה pr. *repulit, removit* spec. ligaturam vulneris. Hos. 5, 13: וְלֹא־יִגְהֶה מִכֶּם מָזוֹר *nec depellet a vobis* (Judaeis) *ligaturam* (rex Assyriae) i. e. vobis non medebitur, ut in altero hemistichio. (Syr. ܓܗܐ recessit, fugit. Aph. requievit, liberavit, arab. جَهَا repulit). Hebraei גָּהָה explicant רפא. Hinc

גֵּהָה f. *remotio ligaturae* i. e. *sanatio* vulneris. Prov. 17, 22: לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִב גֵּהָה *cor laetum felicem dat sanationem*. LXX. εὐεκτεῖν ποιεῖ, cf. 16, 24.

גָּהַר *inclinavit se, procubuit, procidit.* 2 Reg. 4, 34. 35 de Elisa puerum mortuum resuscitaturo: וַיִּגְהַר עָלָיו *et inclinavit se super illum.* 1 Reg. 18, 42: וַיִּגְהַר אַרְצָה *et humi procidit.* Hanc significationem, quam paene flagitat orationis series, veteresque interpretes (exceptis Chald. et Arabe 2 Reg.) unanimes expresserunt, Syri habent sub litteris ܓܗܢ Ethpe., cui respondet chald. גְּהַן; litterarum ר et ן inter se permutatarum exempla vide s. litt. Nun.

גֵּו c. Suff. גֵּוִי m. *dorsum* (a rad. גָּוָה no. I), in una locutione הִשְׁלִיךְ אַחֲרֵי גֵווֹ coniecit post tergum suum i. e. neglexit, contemsit. 1 Reg. 14. 9. Ez. 23, 35. Neh. 9, 26, cf. הִשְׁלִיךְ. Eandem frequentant Arabes نبذ ورا ظهره, جعل بظهره.

גֵּו chald. cstr. גּוֹ et גּוֹא c. Suff. גַּוֵּהּ, m. *medium*, v. גָּוָה no. I. (ܓܘ id., arab. جَوّ interior p domus, جَوًّا intus). Inde a) בְּגוֹא i. q. בְּתוֹךְ *in medio* et *in*. בְּגוֹ נוּרָא in igne Dan. 3, 4, 7. 7, 15. בְּגַוַּהּ in ea Esr. 4, Ibid. 6, 2: ... בְּגַוַּהּ דִּכְרוֹנָה *ita in eo* (volumine) *scripta commentarius*. 5, 7. b) ... c. acc. Dan. 3, 6. 11. 15. c) גּוֹא *e medio* ibid. 3, 26.

גֵּו (pro גֵּוֶה, ut בֵּן pro בְּנֶה a rad. גָּוָה I) cstr. גֵּו c. Suff. גֵּוִי, גֵּוְךָ m. 1) *dorsum*. Prov. 10, 13. 19, 29. 26, Jes. 50, 6. 51, 23. ... אַחֲרֵי גֵוְךָ Jes. 38, 17, v. ad גֵּו. 2) *medium* Iob. 30, 5: מִן־גֵּו יְגֹרָשׁוּ *e* ... hominum *pelluntur*.

גּוֹא v. גֵּו chald.

גּוּב 1) i. q. جاب med. Waw *fidit, secuit*, unde גֵּב asser. 2) *fodit puteum*, ut arab. ... VIII. Vide גֵּב no. 2. — 3 ... יָגֵב *aravit*, agrum secuit ... Inde 2 Reg. 25, 12 Chethibh ... (גָּבִים) *aratores*, in Keri ...

גּוֹב *locusta* (a גָּבָה q. v.) Nah. 17. Plur. (aut collect.) ... גֹּבַי (pro גּוֹבִים Lehrgeb. p. 525) Am. 7, 1. Nah. 3, 17: ... גֹּבָי *locusta locustarum*, de magna ... rum copia. Chald. גּוֹבָא, ... גּוֹבַי, Plur. גּוֹבָאֵי.

גּוֹב (fovea) n. pr. loci aliunde ... cogniti, ad quem Davides cum Philistaeis pugnam commisit. 2 Sam. 21, 18. 19.

גּוֹג *Gog*, n. pr. 1) principis terrae Magog (אֶרֶץ הַמָּגוֹג) Ez. 38, 2. 14. 16. 18. 39, 1. 11, item Rosorum, Moschorum et Tibarenorum, quem cum ingente vi copiarum ... extremis septentrionibus (38, ... 39, 2) post exilium (38, 8. ... terram sanctam invasurum, ibi ... periturum esse vaticinatur Ezechieles. Vide מָגוֹג. Aliter Apoc. 20, ...

Gog pariter atque Magog videtur regionis, non principis, nomen esse, ut apud Arabes يأجوج. — 2) viri Rubenitae 1 Par. 5, 4.

גּוּד i. q. גָּדַד no. 2 *instituit* alicui, *irruit*, *invasit* eum, Gen. 49, 19. Hab. 3, 16.

I. גָּוָה et גָּוַהּ rad. inusitata, eiusdem potestatis atque גָּבַב *elatus fuit instar dorsi gibbive*. Derivata enim, quae partim analogiam verborum לה, partim verborum לה sequuntur (גֵּו, גֵּוָה; גַּו pro גֵּוָה, גְּוִיָּה, גֵּיָה) tum *dorsi* (v. גַּב), tum *ventris* significatum habent, qui quidem posterior ad *medium* transfertur (cf. بَطْن venter, medium, internum, بَاطِن internus).

II. גָּוָה, גָּיָה et גָּיָא radd. itidem inusitatae, quae *confluendi* vim habuisse videntur ab aqua ad homines translatam, unde גּוֹי populus pr. confluxus hominum, גַּיְא, גַּי vallis ab aqua ibi confluente dicta. Vicina sunt arab. جوى sq. ب et Conj. IV. ad aquam convocavit camelos, جوّ vallis, regio plana, it. جاء venit, جأجأ camelos congregavit ad aquam, جيئة, جيئة contr. جية locus, ubi aqua confluit, vallis, regio depressa.

I. גֵּוָה f. i. q. גַּו *corpus*. Iob. 20, 25. Rad. גָּוָה no. I.

II. גֵּוָה f. contr. pro גַּאֲוָה (a rad. גָּאָה) 1) *elatio*. Iob. 22, 29: כִּי־הִשְׁפִּילוּ וַתֹּאמֶר גֵּוָה *ubi submisse agunt homines, iubes elationem* i. e. modestos, mansuetos homines attollis. Vulgo vertunt: *quum humiliatae fuerint viae tuae* (comm. 28), *dices, elatio*, i. e. mox sentiet conditionem tuam ex ima factam opimam. — 2) *superbia, fastus*. Jer. 13, 17. Iob. 33, 17.

גֵּוָה chald. *superbia* Dan. 4, 34.

גּוּז (vic. גָּזַז), pr. dissecuit, hinc 1) *pertransiit, transiit* i. q. arab. جاز med. Waw, syr. ܓܙ transiit, defecit. Ps. 90, 10: כִּי־גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה *nam transit cito* vita humana *et avolamus*. 2) caus. *transportavit, transvexit*. Num. 11, 31: *ventus exiit a Jehova* וַיָּגָז שַׂלְוִים מִן־הַיָּם *et transvexit coturnices a mari*. LXX. ἐξεπέρασεν. Vulg. *detulit*. Hebraei interpp. *avulsit a mari*, cll. גזז. De voce גּוֹזִי Ps. 71, 6 v. rad. גָּזָה.

גּוֹזָל m. *pullus* columbinus Gen. 15, 9, aquilinus Deut. 32, 11, uterque a pipiendo dictus (v. rad. גָּזַל no. II). Arab. جوزل pullus columbae aliarumque eius generis avium, syr. transp. ܙܘܓܠܐ.

גּוֹזָן (a rad. גָּזָה, ut גּוֹזָן a גָּזָה, fort. lapicidina) *Gozan, Gauzanitis*, regio Mesopotamiae Assyriis parens (2 Reg. 19, 12. Jes. 37, 12, ad Chaboram fluvium (2 Reg. 17, 6. 18, 11. 1 Par. 5, 26) sita, in quam decem tribuum pars a Salmanassare deportata est, gr. Γαυζανῖτις, hodie *Kauschan*. 2 Reg. 17, 6. Cf. Ptolem. 5, 18. — 1 Par. l. c. quidem in verbis וַיְבִיאֵם לַחְלַח וְחָבוֹר וְהָרָא וּנְהַר גּוֹזָן *Chaboras a fluvio Gausanitidis* interiecto verbo וְהָרָא separatus est, ut ab eo differre videatur: sed nihil dubito, quin hoc negligentiae scriptoris tribuendum sit.

גּוּחַ v. גִּיחַ.

גּוֹי cum Suff. 1 pers. semel גּוֹיִ Zeph. 2, 9 Plur. גּוֹיִם, cstr. גּוֹיֵי, aliquoties in Chethibh גּיים Ps. 79, 10. Gen. 25, 23 m. 1) *populus*, pr. hominum *confluxus*, a rad. גָּוָה no. II. Vc. est generale et quum de gentibus in universum usurpatur,

tum etiam (de quo dubitare non debebant nonnulli intpp.) de Israëlitis, ex. gr. Jes. 1, 4. 9, 2. 26, 2. 49, 7. Gen. 35, 11. 12, 2. Ps. 33, 12. In Plur. vero גּוֹיִם spec. dicitur de (reliquis) *gentibus praeter Israëlem* (cf. אָדָם no. 1, a impr. Jer. 32, 20, it. אֲרָצוֹת p. 100, b). Neh. 5, 8, saepe annexa notione hostium et barbarorum Ps. 2, 1. 8. 9, 6. 16. 20. 21. 10, 16. 59, 6. 9. 79, 6. 10. 106, 47 (cf. זָרִים) cet., vel profanorum, a vera religione alienorum i. e. *gentilium* (v. infra) Jer. 31, 10. Ez. 23, 30. 30, 11. Ps. 135, 15 cet. גְּלִיל הַגּוֹיִם *circulus gentilium* i. e. Galilaea gentium (v. גָּלִיל). אִיֵּי הַגּוֹיִם *insulae gentilium* (cf. אִי). Collect. גּוֹי pro גּוֹיִם Jes. 14, 32. Nonnunquam opponitur עַם, הָעָם, quo de Israële libentius utuntur. Jes. 42, 6: אֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם לְאוֹר גּוֹיִם *faciam te auctorem foederis cum populo, lucem* i. e. doctorem *gentium*, cf. comm. 1. 49, 6. Deut. 26, 18. 19. 32, 43. Inde rarissime invenitur sq. Gen. et c. Suff. גּוֹי יְהוָֹה, גּוֹי (Zeph. 2, 9): creberrime עַם יְהוָֹה, עַמִּי, עַמּוֹ. LXX satis constanter עַם reddunt λαός, גּוֹי ἔθνος, Vulg. *gens*, unde etiam in N. T. τὰ ἔθνη opponuntur τῷ λαῷ θεοῦ Ἰσραήλ Luc. 2, 32.

2) Poët. transfertur ad animalium greges et agmina. Joel 1, 6. Zeph. 2, 14. Cf. עַם Prov. 30, 25. 26, gr. ἔθνεα χηνῶν, γεράνων, μυιάων, μελισσάων, χοίρων Hom. Il. 2, 87. 458. 469. Od. 14, 73, equorum gentes Virg. Ge. 4, 430.

3) Aliquoties גּוֹיִם *gentiles* ad nominis proprii naturam proxime accedit. Jos. 12, 23: מֶלֶךְ גּוֹיִם לְגִלְגָּל *rex Gentilium ad Gilgalam.* Videntur enim ibi, quemadmodum in Galilaea, postea gentiles consedisse inter Hebraeos. Incertius, ubi quaerendi sint גּוֹיִם Gen. 14, 1 bellum contra Sodomam gerentes. *Clericus* Galilaeae gentem intelligit coll. גְּלִיל הַגּוֹיִם Jes. 8, 23; cl. Gen. 10, 5 possis *occidentis populos* intelligere. Non male anonymus interpres βασιλεὺς Παμφυλίας.

גְּוִיָּה f. 1) *corpus* (pr. venter, ut syr. ܓܘܐ *Leib*). Ez. 1, 11. 23. Dan. 10, 6. Gen. 47, 18: *nihil restant* ... בִּלְתִּי אִם־גְּוִיָּתֵנוּ וְאַדְמָתֵנוּ *quam corpus nostrum et ager noster.* Neh. 9, 37: עַל־גְּוִיֹּתֵינוּ מֹשְׁלִים וּבִבְהֶמְתֵּנוּ *corporibus nostris imperant et pecori nostro.* — 2) *corpus mortuum, cadaver,* tum hominum 1 Sam. 31, 10. 12. Nah. 3, 3, tum bestiarum Iudd. 14, 8. 9.

גּוּל *exultare* v. גִּיל.

גּוֹלָה f. 1) part. act. fem. verbi גָּלָה no. 2, collect. *exulum turba, exules* (cf. sing. גּוֹלֶה exul 2 Sam. 15, 19.) Esr. 1, 11. 9, 4. Jerem. 28, 6. Ez. 1, 1. 3, 11. 15. 11, 24. 25 cet. etiam de iis, qui iam in patriam redierant Esr. 10, 8 (Arab. جَالَةٌ et جَالِيَةٌ exules). 2) abstr. *exilium, migratio.* 1 Par. 5, 22: עַד־הַגּוֹלָה *usque ad exilium.* כְּלֵי הַגּוֹלָה *sarcinae migratoriae* Ez. 12, 7. הָלַךְ בַּגּוֹלָה Jer. 29, 16 cet. in exilium migravit. בְּנֵי הַגּוֹלָה exules, etiam ii, qui redierant ex captivitate Esr. 4, 1. 6, 19. 8, 35.

גּוֹלָן (exilium) n. pr. urbis Basanitarum, postea Manassitarum, asyli iure gaudentis, Levitis in possessionem datae Deut. 4, 43. Jos. 20, 8. 21, 27 (ubi Keri גָּלוֹן). 1 Par. 6, 56. Josephus tum urbis meminit (Γαυλάνη vocat bell. iud. 1, 4, §. 4. 8), tum regionis adiacentis, Γαυλανίτιδος, Arch. 8, 2 §. 3. 13 §. 4 cet. quam ab ortu Jordanis et maris galilaei ponit, alibi tamen sub Batanaeae nomine comprehendit. Hodieque haec regio *Dscholân, Dschaulân* vocatur.

גּוּמָּץ m. *fovea*, semel legitur Eccl. 10, 8. (Syr. ܓܘܡܨܐ id., chald.

גּוּמְצָא, בּוּמְצָא id., ג littera cum כ permutatâ). Rad. גמץ a Syris et Chaldaeis *fodiendi* significatu usurpatur.

גון rad. inusit. Syr. ܓܘܢܐ color, chald. גַּוַּן colore tinxit. Inde

גּוּנִי (coloribus pictus) n. pr. m. 1) Gen. 46, 24, unde patron. eiusdem formae (pro גּוּנִיִּי) Num. 26, 48. 2) 1 Par. 5, 15.

גָּוַע inf. גְּוֹעַ et גְּוַע, fut. יִגְוַע *exspiravit, vitam efflavit* Gen. 6, 17. 7, 21. Num. 17, 27, maxime poët. Iob. 3, 10. 10, 18. 13, 19. 14, 10. 27, 5 cet., aliquoties addito מֵת Gen. 25, 8.

גּוּף i. q. arab. جَافَ cavus fuit (v. ad גָּבַב no. 1). V. id. et in medio alicuius rei fuit delituitque, Conj. II. *clausit* portam (pr. fecit, ut aliquid intus sit et delitescat). Ita

Hiph. clausit valvas. Neh. 7, 3. Inde

גּוּפָה f. *corpus, cadaver*, a cavitate dictum 1 Par. 10, 12, pro גְּוִיַּת in loco parallelo 1 Sam. 31, 12. Arab. جَوْف cavum, venter, جِيفَةٌ cadaver. Rabbin. גּוּף corpus, persona.

גּוּר i. q. arab. جَارَ pr. *deflectere a via*, ut זוּר, hinc divertere ad aliquem, et in vulgari linguae usu 1) *commorari* alicubi *tanquam peregrinum et hospitem, peregrinari*, de singulis hominibus Gen. 12, 10. 19, 9. 20, 1. Iudd. 17, 7, et de universis gentibus Ex. 6, 4. Ps. 105, 23. Esr. 1, 4. Poët. de brutis Jes. 11, 6. Sequitur בְּ terrae, *in qua* quis hospes commoratur Gen. 21, 23. 26, 3. 47, 4; homini vel populo, apud quem commoramur, praemittitur עִם Gen. 32, 5, אֵת Ex. 12, 48. Lev. 19, 33. Jes. 16, 4, sed poët. iidem etiam in accusativo ponuntur Ps. 120, 5: אוֹיָה־לִּי כִּי גַרְתִּי מֶשֶׁךְ *vae mihi! quod apud Moschos habito.* Iudd. 5, 17: וְדָן לָמָּה יָגוּר אֳנִיּוֹת *et quare Danus ad naves habitat?* i. e. otiosus sedet in littore maris, ut bene LXX. Vulg. Luth. Iob. 19, 15: גָּרֵי בֵיתִי *qui in domo mea versantur:* intellige servos, in altero enim hemistichio *ancillae.* Ex. 3, 22: גָּרַת בֵּיתָהּ *inquilina* vel sec. Vulg. *hospita eius.* LXX. σύσκηνος. Alii *vicinam* intelligunt, ex usu Arabum. Jes. 33, 14: מִי יָגוּר לָנוּ אֵשׁ אוֹכֵלָה מִי־יָגוּר לָנוּ מוֹקְדֵי עוֹלָם *ecquis nostrum commoretur apud ignem edentem, quis cohabitet focis aeternis?* Vox est peccatorum in vicinia stragium a Jehova immissarum (comm. 12. 13) sibi metuentium. גּוּר בְּאֹהֶל יְהוָֹה *commorari in tentorio Jehovae* est i. q. frequentem adesse in templo, Dei qs hospitem esse, et, quod cum eo coniunctum est, eius tutela et patrocinio uti. Ps. 15, 1. 61, 5 cf. 39, 13, etiam c. acc. Ps. 5, 5: לֹא יְגֻרְךָ רָע *non habitat tecum malus.* Parall. non favet Deus impietati. (Arab. جار Conj. III commoratus est in templo religionis ergo, it. in clientelam recepit. جَارُ ٱللّٰهِ hospes s. cliens Dei, de homine diu in urbe sancta commorante). Part. גָּר, quod distinguitur a nomine verbali גֵּר, unde Levit. 17, 12: הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם *peregrinus habitans in medio vestro.* 18, 26. 19, 34. — Iob. 28, 4 in descriptione metallifodinae: פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר c. Rabbi Levi interpretamur: *rumpit* homo *canalem* i. e. puteum *ex eo, ubi habitat* et quasi peregrinatur i. e. inde a superficie terrae hominumque sede, מֵעִם גָּר pro pleniore מֵעִם אֲשֶׁר גָּר שָׁם i. q. postea מֵאֱנוֹשׁ.

2) *timere*, ut יָגוֹר et وَجِرَ. Pendet hic significatus e *deflectendo:* timidus enim pavidusque alteri de

via decedit et ab ea deflectit (*geht ihm aus dem Wege, tritt zurück*). Sq. מִן (cf. מִן no. 2, a) Iob. 41, 17, et מִפְּנֵי Num. 22, 3. Deut. 1, 17. 9, 19. 18, 22. 1 Sam. 18, 15, semel acc. rei, quam timemus, Deut. 32, 27, לְ rei, cui timemus Hos 10, 5. De timore s. reverentia Dei Ps. 22, 24. 33, 8.

3) *congregari*, quam significationem (uberius a nobis contra J. D. Michaelem vindicatam in Thes. p. 274) communem habet cum verbis finitimis אָגַר, גָּרַר q. v., zusammen*scharren*. Ps. 56, 7. יָגוּרוּ יִצְפִּינוּ *congregantur* et *delitescunt* i. e. gregatim in insidiis delitescunt. Sq. עַל et אֶת *contra* aliquem. 59, 4. Jes. 54, 15 Vide Hithpal. Semel, ut videtur, transitive i. q. chald. syr. גְּרַג, ܓܪܓ, lat. con*gregare* (a grex, *gregis*). Ps. 140, 3: יָגוּרוּ מִלְחָמוֹת *congregant bella*.

Hithpal. הִתְגּוֹרֵר 1) i. q. Kal no. 1 *commoratus est*, 1 Reg. 17, 20. 2) i. q. Kal no. 3 *congregavit se*. Hos. 7, 14: עַל־דָּגָן וְתִירוֹשׁ יִתְגּוֹרָרוּ יָסוּרוּ בִי *propter frumentum et mustum congregantur, a me deficiunt*, int. supplicationes in honorem idolorum ad impetrandam agrorum fertilitatem institutae. מִתְגּוֹרֵר Jer. 30, 23 vide s. r. גָּרַר.

Derivv. גֵּר, גֵּיר, גֵּרוּת. מָגוֹר, מְגוּרָה, מְגֹרָה, מַמְּגוּרָה, מָגוֹר, n. pr. יָגוּר.

גֹּר i. q. גּוּר q. v. *catulus leonis*. Plur. גֹּרוֹתָיו גֹּרֵי אֲרָיוֹת Jer. 51, 38, Nah. 2, 13.

גּוּר plur. גּוּרִים m. *catulus*, ita dictus, quia adhuc in hospitio et sub tutela matris est (v. rad. גּוּר no. 1). Spec. de *catulo leonis* Ez. 19, 2. 3, 5. גּוּר אַרְיֵה Gen. 49, 9. Deut. 33, 22, ubi intelligitur catulus matris adhuc ubera sugens, diversus a כְּפִיר i. e. leone iuvene, qui a lacte depulsus ipsi victum quaerere coepit. Semel de catulo canis feri (תַּן) Thren. 4, 3. (Arab. جَرْو, جِرْو, جُرْو de catulo leo… et canino, syr. ܓܘܪܝܐ). N. … מַעֲלֵה־גוּר ascensus catuli s. c…lorum, n. pr. loci prope Jibl… 2 Reg. 9, 27.

גּוּר בַּעַל (hospitium Baalis) n. … oppidi in Arabia, prob. a … templo ita dicti 2 Par. 26, 7.

גּוֹרָל Pl. גּוֹרָלִים et גּוֹרָלוֹת m. lapillus, calculus, κλῆρος, spec. … in sortiendo uti solebant, … Lev. 16, 8 sq. De sorte iac… utuntur verbis יָרָה, יָדַד, הִשְׁלִיךְ, נָתַן, הֵטִיל, הִפִּיל (quae vide), sorte iacta נָפַל Ion. 1, 7. Ez. … de sorte ex concussa hydria … dicitur עָלָה גּוֹרָל עַל Lev. 16, … יָצָא גּוֹרָל לְ Num. 33, 54. Jos. … 1 sq. Res, de qua sortes m…untur, c. c. עַל Ps. 22, 19. … 3. 2) *quod sorte alicui obti…* maxime pars *hereditatis*, … *quae hereditate alicui obti…* Iudd. 1, 3: עֲלֵה אִתִּי בְגוֹרָלִי *ascen… de mecum in terram sorte ac…ptam*. Jes. 57, 6. Ps. 125, 3. M…taph. de *sorte* hominibus divinit… concessa. Ps. 16, 5. Dan. 12, 13 וְתַעֲמֹד לְגֹרָלְךָ *et surges, ut sort… tuae* (in regno messiano) *part…ceps fias* (cf. Apoc. 20, 6).

גּוּשׁ, גִּישׁ *gleba* terrae, pulv… Semel in V. T. Iob. 7, 5 Keri: בְּשָׂרִי רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר. Chethibh … *vestiunt* i. e. tegunt *corpus m…* *vermes et glebae terrae*, quod … ferendum ad cineritium … cutem, asperum insuper et … squamosum, cui terrae glebae … spersae esse videbantur. Alex. … λακες γῆς. Vulg. *sordes pulv…* Talmudistae eodem vc. ut… de *gleba massaque glebae* … Mischn. Tehor. 3 §. 2. 5 §. … Vide plura in Thes. p. 276. … rivatur inde denom. התגושש … tus est pr. pulverem luctando …

tavit (v. נָאֲבַק). Etymon obscurius. Ju. Simonii גזש et גִּישׁ dictum esse videtur pro גִּגּוּשׁ, נְגִישׁ a rad. نجس impurus, spurcus fuit, unde نجس sordes, equidem malim גזש esse i. q. نجس, unde etiam n. pr. גֵּישָׁן.

גֵּז m. (a rad. גָּזַז) Plur. constr. גִּזֵּי 1) *lana* ovium *detonsa*, *vellus*. Deut. 18, 4: רֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ *primitiae velleris ovium tuarum*. Iob. 31, 20. Cf. גִּזָּה. 2) *pratum detonsum*. Ps. 72, 6. Am. 7, 1: גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ *foenisecia regis*. Significari videntur primitiae foeni, quas fortasse exigebant Israëlitarum reges.

גִּזְבָּר m. Esr. 1, 8 *thesaurarius*, pecuniae regiae apud Persas praefectus, v. ad גֶּנֶז. Plur. chald. גִּזַּבְרַיָּא Esr. 7, 21, et extruso sibilo גְּדָבְרַיָּא Dan. 3, 2. 3. Congruit syr. ܓܙܒܪܐ, ܓܕܒܪܐ, ܓܙܒܪܐ, pers. گنجور, quae cuncta composita sunt ex גז, גנז et syllaba persica بار, ور (germ. *bar*, in ehrbar, achtbar), quae possessivis formandis inservit.

גָּזָה pr. *secuit*, ut גָּזַז (q. v.) spec. 1) *lapidem cecidit*, *caedendo effinxit*, unde גָּזִית. (Syr. ܓܙܐ amputavit, totondit). 2) metaph. *tribuit*, *pensavit*, quod a caedendo et secando ductum est (germ. *zuschneiden* f. *zutheilen*) plane ut ταμίας a τέμνειν. Maxime, ut syn. גָּמַל, de beneficiis in aliquem collatis. Ps. 71, 6: מִמְּעֵי אִמִּי אַתָּה גוֹזִי *ab utero matris tu beneficiis me affecisti*. (Arab. جزا retribuit, pensavit, جزاء retributio, poena, praemium).

Derivv. גָּזִית, et n. pr. גִּזָּה, גָּזֵז.

גִּזָּה f. i. q. גֵּז no. 1 *vellus*. Iudd. 6, 39. 40, plenius גִּזַּת הַצֶּמֶר comm. 37. Arab. جزة vellus.

גִּזֹה (formae גִּלֹה, שִׁילֹה, fort. lapicidina) n. pr. loci aliunde non cogniti, a quo ducitur gentil. גִּזֹנִי 1 Par. 11, 34 ut גִּילֹנִי a גִּלֹה, שִׁילֹנִי a שִׁילֹה.

גָּזַז *secuit*, ut foenum (v. גֵּז), spec. *totondit* gregem Gen. 31, 19. 38, 12 1 Sam. 25, 4. 7, capillum, ut in luctu Iob. 1, 20. Mich. 1, 16. Syr. chald. et arab. جز id. (Radd. vicinae, quae cunctae secandi primariam potestatem habent, sunt גָּזָה, גָּזַם, גָּזַע, גָּזַל, גָּזַר et transp. גָּרַז, v. ad קָצַץ, חָצַץ, גָּדַד, חָדַד). וַיָּגָז Num. 11, 31, vide s. rad. גוז.

Niph. נָגוֹז plur. נָגֹזּוּ *tonderi*, de hostibus i. e. caedi, exscindi. Nah. 1, 12. Cf. ad metaphoram Jes. 7, 20.

Derivv. גֵּז, גִּזָּה, et

גָּזֵז (tonsor) n. pr. duorum virorum. 1 Par. 2, 46.

גָּזִית (a rad. גָּזָה) *caesio*, *caesura lapidum*. Unde אַבְנֵי גָזִית 1 Reg. 5, 31 et simpl. גָּזִית *lapides* caesi, maxime *quadrati*. Jes. 9, 9. 1 Reg. 6, 36. 7, 9. 11. 12. Ex. 20, 22.

I. גָּזַל fut. יִגְזֹל (vic. גָּזַר) 1) pr. *detraxit*, ut cutem de carne. Mich. 3, 2. (Arab. جزل laesum vulneratumque fuit iumentum, *geschunden seyn*). Inde

2) *rapuit*, *abripuit*, ut syr. transp. ܓܠܙ a) vi aperta 2 Sam. 23, 21: וַיִּגְזֹל אֶת־הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי *rapuit hastam e manu Aegyptii*. 1 Par. 11, 23. Iob. 24, 9: *rapiunt de matris ubere orphanum*. Gen. 31, 31: *timebam*, *ne mihi eriperes filias tuas*. Deut. 28, 31. De raptu mulierum Iudd. 21, 23.

Improprie Iob. 24, 19: צִיָּה גַם־חֹם יִגְזְלוּ מֵימֵי־שֶׁלֶג *siccitas et calor rapiunt aquas nivis* i. e. absorbent, bibunt. Saepius etiam usurpatur b) de eo, qui aliena bona qualicunque iniuria *ad se rapit, sibi vindicat (an sich reifsen).* Iob. 20, 19. 24, 2. Mich. 2, 2, maxime de beatiore, qui tenuiorum bona tum vi illata tum dolo sibi vindicat Lev. 5, 23. Jer. 21, 12. 22, 3.

3) c. acc. pers. *diripuit, spoliavit* aliquem a) proprie Iudd. 9, 25. Ps. 35, 10, b) fraude et iniuria i. q. עָשַׁק. Lev. 19, 13. Prov. 22, 22. 28, 24. Part. pass. גָּזוּל Deut. 28, 29.

Niph. pass. *raptus, abreptus est,* de somno Prov. 4, 16.

II. גָּזַל rad. inusit. i. q. arab. جزل *pipivit,* de columba. Inde גּוֹזָל.

גָּזֵל m. *rapina* et concr. *bona cum vi et iniuria parta.* Lev. 5, 21. Jes. 61, 8. גְּזֵל גָּזֵל Ez. 22, 29. Sq. Gen. bis legitur forma

גֵּזֶל id. Ez. 18, 18. Eccl. 5, 7.

גְּזֵלָה cstr. גְּזֵלַת (Jes. 3, 14) id. גָּזֵל גְּזֵלָה Ez. 18, 7. 12. גְּזֵלַת הֶעָנִי bona pauperibus erepta Jes. 3, 14.

גָּזַם rad. inusit. pr. *resecuit, amputavit,* ut arab. جَذَمَ et جَزَمَ (unde جَزْمٌ Dschesm, abscissio syllabae), cf. ad rad. גָּזַז. In linguae hebraeae usu id translatum ad *depascendi* et *devorandi* significatum, ut vic. כָּסַם, כִּרְסֵם (cf. גָּזַר no. 3), unde

גָּזָם m. *locustae species,* a depascendo dicta, sicut חָסִיל. Joel 1, 4. 2, 25. Amos 4, 9. Targ. זַחֲלָא locusta *repens* et impennis. Syr. ܓܙܡܐ, quod Lexicographi explicant *locustam impennem,* coll. ጎሰመ: discerpsit, مشط pectinavit, a carpendo utrumque. LXX. *κάμπη.* Vulg. *eruca.*

גַּזָּם (devorans) n. pr. viri Esr. 2, 48. Neh. 7, 51.

גִּזֹנִי v. גִּזוֹת.

גָּזַע rad. inusit. i. q. גָּדַע no. 1. *cecidit* arborem. Cf. جدع Conj. II et جزع I. II. amputavit, VIII. cecidit ligna de arbore. Inde

גֶּזַע m. c. Suff. גִּזְעוֹ *truncus arboris caesae* Iob. 14, 8, deiu *quilibet truncus* Jes. 11, 1, adeoque arboris recens plantatae et primas radices agentis. Jes. 40, 24. Arab. جِذْعٌ truncus palmae, syr. ܓܘܙܥܐ truncus, is tamen gracilis.

גָּזַר fut. יִגְזוֹר (v. no. 3) et יִגְזַר (no. 4) 1) *secuit, dissecuit* 1 Reg. 3, 25. 26. Ps. 136, 13. (Arab. جَزَرَ resecuit, syr. ܓܙܪ abscidit, circumcidit. Cf. quae observavimus ad גָּזַז, גָּדַד. Maxime vicinae sunt קָצַר, כָּסַר ,כָּזַר, et litteris transpositis גָּרַז, קָרַץ, כָּרַת). 2) *cecidit ligna* 2 Reg 6, 4. Vide מַגְזֵרָה, et גַּרְזֶן securis, a vicino גָּרַז. 3) *comedit, voravit,* a secando, v. בָּרָא n. 4 et בָּרָה no. 2. Sic Fut. O. Jes. 9, 19, ibique de belli caede. Arab. جَزَرَ celeriter edit, mactavit, interfecit. 4) *decrevit, constituit,* fut. A. Iob. 22, 28, ut גָּזַר, ܓܙܪ apud Chaldaeos, Syros, cf. גְּזֵרָה. 5) intrans. *defecit.* Hab. 3, 17: גָּזַר מִמִּכְלָה צֹאן *deficit in caulis pecus.* LXX. *ἐξέλιπεν πρόβατα.* (Arab. جَزَرَ spec. de aqua decrescente).

Niph. 1) pass. no. 4 *decretum esse* Esth. 2, 1. — 2) *segregari, secerni, excludi.* 2 Par. 26, 21: כִּי נִגְזַר מִבֵּית יְהוָה *nam exclusus est a domo Dei.* Jes. 53, 8: כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים *exclusus est a terra*

viventium. Ps. 88, 6. 3) *absumtus est, periit.* Thren. 3, 54. C. dat. pleon. Ex. 37, 11: נִגְזַרְנוּ לָנוּ *perditi sumus.* (Arab. جَزْرَةٌ calamitas, interitus).

Derivv. sequuntur, praeter מַגְזֵרָה.

גְּזַר chald. 1) i. q. hebr. no. 1 *secuit, abscidit*, v. Ithpe. 2) i. q. hebr. no. 4. *decrevit, statuit*, spec. de fato. Part. plur. גָּזְרִין pr. *decernentes, definientes,* inde Chaldaeorum *Astrologi,* qui e siderum in hora natali dispositione variis computandi et hariolandi artibus (numeris Babyloniis Hor. Carm. I, 11, 2) singulorum hominum fatum definiebant. Dan. 2, 27. 4, 4. 5, 7. 11. Cf. chald. גְּזֵירָא decretum, apud Rabb. de decreto divino, fato, גִּזְרִין ars apotelesmatica, de qua cf. Comment. ad Jes. T. II. p. 349.

Ithpe. abscissus est, 3 praet. fem. אִתְגְּזֶרֶת Dan. 2, 45 et more hebraeo הִתְגְּזֶרֶת comm. 34.

גֶּזֶר 1) *segmentum, pars,* plur. גְּזָרִים *segmenta* hostiarum Gen. 15, 17, *partes* maris discissi Ps. 136, 13. — 2) *Geser* (prob. locus abscissus, *praeruptus*) n. pr. urbis quondam regiae Cananitarum (Jos. 10, 33. 12, 12), in occidentali Ephraimitarum termino sitae (ibid. 16, 3) Levitisque assignatae (ib. 21, 21), quamquam veteres incolae non fuerant expulsi (Jos. 16, 10. Iudd. 1, 29). Ab Aegyptiis vastata, a Salomone vero restituta est (1 Reg. 9, 15—17).

גְּזֵרָה f. semel legitur Lev. 16, 22: אֶל־אֶרֶץ גְּזֵרָה *in terram desertam.* Idem comm. 10. 21 et 22 fin. exprimitur הַמִּדְבָּרָה. LXX. εἰς γῆν ἄβατον. Vulg. *in terram solitariam.* Pr. notat *terram derosam, nudam, herba carentem* a comedendi significatu (v. rad. no. 3), ut arab. جَرَزٌ, جُرُزٌ v. Kamûs p. 699, syr. ܓܪܙܐ sterilis.

גְּזֵרָה cstr. גְּזֵרַת chald. f. *decretum, sententia* Dei, angelorum Dan. 4, 14. 21. Saepius in Targg. Cf. rad. no. 4 et syr. ܓܙܝܪܬܐ.

גִּזְרָה f. 1) *forma, figura* hominis, a secando et formando dicta, cf. קֶצֶב a קָצַב, et gall. *taille.* Thren. 4, 7. Respondet arab. جَزْرٌ. 2) pars sanctuarii Hierosolymitani, quoad ex verbis parum perspicuis Ez. 41, 12—15. 42, 1. 10. 13 colligi potest, *area septumve* in septentrionali templi parte, centum ulnas longum latumque cum peculiari aedificio (בִּנְיָה, בִּנְיָן), cellis (לְשָׁכוֹת) a latere cinctum. LXX τὸ ἀπόλοιπον.

גִּזְרִי 1 Sam. 27, 8 Keri (Chethibh גרזי) n. pr. populi a Davide apud Philistaeos commorante, debellati, prob. incolae urbis Gezer (גֶּזֶר).

גָּחוֹן m. *venter* reptilium Lev. 11, 42, serpentum Gen. 3, 14, ab incurvando dictus (v. rad. גָּחַן), cf. germ. *Bauch* a *beugen, bücken.*

גֵּחֲזִי, גֵּיחֲזִי (vallis visionis) n. pr. servi Elisaei 2 Reg. 4, 11 sq. 5, 20 sq.

גָּחַל rad. inusit. prob. i. q. arab. جَحَمَ (ל et מ inter se permutatis) *accendit ignem,* med. Damm. *flagravit,* unde جَحِيمٌ ignis ingens et vehementer ardens, Gehenna, a stirpe primaria חַם, חָמַם. Inde

גַּחֶלֶת f. Plur. גֶּחָלִים, גַּחֲלֵי (f. Ez. 1, 13) *pruna, carbo ardens* (div. a פֶּחָם carbo niger Prov. 26, 21). Iob. 41, 13. Prov. 6, 28. Jes. 44, 19, plenius גַּחֲלֵי אֵשׁ Lev. 16, 12. Poet. *prunas* dicunt pro *fulguribus.* 2 Sam. 22, 9. 13. Hinc de poenis a Deo immittendis Ps. 140, 11. *Prunae in capite* proverbialiter

dicuntur de re admodum molesta, quae acerbissimis doloribus tormentisque aliquem afficit. Prov. 25, 21: *si esurierit inimicus tuus, ciba eum, si sitiens est, praebe potum.* 22. *prunas enim coacervabis in caput eius*, i. e. gravissimis eum curis obrues cumque animi sui inimici tibique infensi pudebit, cf. Rom. 12, 20. Similiter Arabes *prunas cordis, ignem hepatis* figurate dicunt de curis ardentibus, deque animo aestuante et pudore suffuso. Cf. quae de hac locutione disputavimus in Rosenmüller Rep. I, p. 140 et in diario class. Lond. no. 54, p. 244. Alibi *pruna*, quae una superest ad ignem servandum, ut gr. *ζώπυρον*, unicam gentis interiturae spem indicat 2 Sam. 14, 7.

גָּחַם i. q. arab. جَحَمَ flagravit (v. גַּחֶל), unde

גַּחַם n. pr. filii Nahor Gen. 22, 24, fort. appell. i. q. أَجْحَمُ oculos flagrantes habens.

גָּחַן i. q. chald. גְּחַן, syr. ܓܚܢ inclinavit, incurvavit se. Inde גָּחוֹן.

גָּחַר rad. inusit. Arab. جحر abscondit se, جُحْرٌ latibulum. Inde

גַּחַר (latibulum) n. pr. m. Esr. 2, 47. Neh. 7, 49.

גַּי v. גַּיְא.

גָּיָא i. q. גָּאָה no. II *confluxit* aqua. Inde

גַּיְא, rarius גַּיא Zach. 14, 4 et גָּיְא Jes. 40, 4, abiecto Aleph גֵּי cstr. גֵּיא et גֵּי, Plur. pr. גֵּיאוֹת (lege גֵּאָיוֹת 2 Reg. 2, 16. Ez. 6, 3 Chethibh, sed saepius transp. גֵּאָיוֹת, c. Suff. גֵּאָיוֹתֶיךָ Ez. 35, 8 c. (m. Zach. 14, 5, f. comm. 4) *vallis*, ab aqua ibi confluente dicta dein *regio plana, depressa.* (V... deant linguarum periti, sintne co... ta gr. *γαῖα, γῆ*, goth. *gauje*, ... *gaw*, germ. *Gau*). Differt a ... quod vallem notat torrente ... guam, item a בִּקְעָה et עֵמֶק, q... campi et planities maiores ind... tur (v. Relandi Palaest. 348 ... et propterea certis quibusdam ... libus constanter tribuitur, q... admodum aliae נַחַל, בִּקְעָה, ... nuncupantur. Hoc nostrum nom... gerunt a) גֵּיא בֶן־הִנֹּם, גֵּי J... 32. 19, 2. 6, גֵּי בְנֵי הִנֹּם 2 Reg. ... 10 Chethibh, גֵּי הִנֹּם Jos. 15, 8 ... austro et oriente Hierosolym... per quam tendebat terminus a... lis Benjaminitarum, borealis ... daeorum (Jos. 15, 8. 18, ... sacrificiis humanis Molocho d... famosum (2 Reg. Jer. l. l. ... etiam תֹּפֶת dictum et κατ' ... הַגַּיְא Jer. 2, 23. b) הַחֲרָשִׁים ... c. Art. גֵּי הַחֲרָשִׁים (*vallis fa... cationum*) Neh. 11, 35 in fin... Judaeae cum vico cogn. c) ... יִפְתַּח־אֵל (*vallis*, quam ape... *Deus*) in septentrionalibus Seb... lonitarum finibus Jos. 19, 14. 2... d) גֵּיא מֶלַח Ps. 60, 2. 2 Sam. ... 13, *vallis salis* mari mortuo v... cina. e) גֵּי הָעֹבְרִים *vallis trans... euntium* Ez. 39, 11 ab oriente mar... Galilaei. f) גֵּי הַצְּבֹעִים *vallis hyae... narum* in tribu Benjamin 1 Sam. 13, 18. g) גֵּיא צְפָתָה in pl... nitie tribus Judae. 2 Par. 14, ... h) גַּיְא c. Art. הַגַּיְא (vallis) lo... in Pisga monte, e regione B... Peor in terra Moabitarum, Isra... litarum statio Num. 21, 20. De... 3, 29. 4, 46.

גִּיד rad. inusit. *ligandi, copulandique* significatum habens, ut ... قاد med. Je Conj. II. vinculis ... strinxit, قَيْدٌ vinculum, com... lorum, et praemissa littera gu... rali אֲגַד ,اكد, אָגַד ,אֶגֶד, ... אָגַד ,אֵזוֹר). E linguis occide...

libus conf. rad. *gaden, gatten* i. e. copulare, unde *Gatte, Gattung, Kette* (*catena*) al. Inde

גִּיד m. 1) *filum, lorum.* Jes. 48, 4 de durae cervicis populo: גִּיד בַּרְזֶל עָרְפֶּךָ *filum ferreum* s. bacillus ferreus *est cervix tua.* — 2) *nervus, tendo*, chald. גִּידָא, syr. ܓܝܕܐ. Gen. 32, 33. Plur. Ez. 37, 8. Iob. 10, 11. 40, 17.

גִּיחַ et גּוּחַ (Mich. 4, 10) fut. יָגִיחַ c. Waw conv. וַיָּגַח 1) *prorupit, erupit*, de flumine e fontibus erumpente Iob. 40, 23, de infante ex utero prodeunte ib. 38, 8, de milite ad pugnam prorumpente Ez. 32, 2. (Syr. ܓܚ erupit aqua, infans ex utero. Chald. id., impr. prorupit ad pugnam.)

2) trans. *fecit, ut prorumperet, prodiret* infans, *produxit* eum ex utero. Ps. 22, 10: כִּי־אַתָּה גֹחִי מִבָּטֶן *tu enim produxisti me ex utero.* גֹּחִי est rarior Participii forma, cf. Lgb. 402. De matre: *parturivit, peperit.* Mich. 4, 10.

Hiph. prorupit ex insidiis. Part. מֵגִיחַ Iudd. 20, 33. Inde גִּיחוֹן.

גִּיחַ vel גּוּחַ chald. *Aph. prorupit* ventus, qs. ad pugnam. Dan. 7, 2. V. supra ad rad. hebr. no. 1.

גִּיחַ (eruptio sc. fontis) n. pr. loci prope Gibeonem. 2 Sam. 2, 24.

גִּיחוֹן pr. *fluvius*, dictus ab *erumpendo* e fontibus coll. Iob. 40, 23. Congruit arab. جَيْحَانُ et جَيْحُونُ, quod de fluviis maioribus, ut Gange, Araxe, frequentant Arabes. Hebraeis est n. pr. 1) fontis cum rivo et piscinis prope Hierosolyma, alibi ... dicti. 1 Reg. 1, 33. 38. 2 Chr. 32, 30. 33, 14. 2) secundi e quatuor paradisi fluviis, nimirum eius, qui terram כּוּשׁ (Aethiopiam) ambire dicitur Gen. 2, 13. Sunt, qui Arabum in voce جيحون usum secuti, Araxem intelligant, et כּוּשׁ h. l. alia prorsus quam vulgari significatione accipiant, sed parum probabiliter: *Nilum* contra intelligi, constans est veterum sententia, v. Jerem. 2, 18. LXX. Sir. 24, 37. Joseph. Arch. 1, 1 §. 3, et speciatim quidem Nilum aethiopicum, qui re vera dici potest *Aethiopiam ambire*, hoc nomine designari suspicor. Plura disputavi in Thesaur. pag. 281. 282.

גִּיל, raro גּוּל vel גִּול (Prov. 23, 25 Chethibh) fut. יָגִיל, apoc. יָגֵל pr. *in orbem ivit* (cf. גָּלַל, unde v. גִּיל), ut arab. جَالَ med. Waw *saltavit* (cf. חוּל et חָגַג), inde 1) *exsultavit* prae gaudio, *laetatus est*, ubique poët. Iob. 3, 22: הַשְּׂמֵחִים אֱלֵי־גִיל *gaudentes ad exsultationem usque.* Jes. 49, 13. 65, 18, sq. בְּ pers. vel rei de qua gaudemus Ps. 9, 15. 13, 6. 21, 2. 31, 8. 149, 2, it. עַל Zeph. 3, 17. גִּיל בַּיהוָה laetari Deo i. e. delectari numine praesertim propter beneficia ab ipso collata Jes. 29, 19. 41, 16. Joel 2, 23. Ps. 35, 9. 89, 17. Gaudium vero et exsultatio nonnunquam tribuitur etiam rebus inanimatis Ps. 96, 11. Jes. 35, 1.

2) *trepidare*, quod fit exsultatione et palpitatione cordis (v. Iob. 37, 1. Ps. 29, 6, cf. radd. חָגַג et חוּל. Ita gr. ὀρχεῖται καρδία φόβῳ Aeschyl. Choeph. 164. 1022, ἡ καρδία πάλλει, πάλλει φόβῳ Seidl. ad Eurip. Electr. 433; lat. *cor salit* Plaut. et contra פָּחַד de animo prae gaudio contremiscente Jes. 60, 5. Jer. 33, 9.) Ps. 2, 11: גִּילוּ בִּרְעָדָה *trepidate cum pavore.* Hos. 10, 5: *nam luget propter eum* (vitulum) *populus* וּכְמָרָיו עָלָיו יָגִילוּ *et sacerdotes ei trepide timent.*

Derivata protinus sequuntur.

גִּיל v. אֲבִיגַיִל.

גִּיל m. 1) pr. *orbis*, inde *aetas, aevum*, et meton. *homines coaevi*

i. q. דּוֹר, cf. אָפֵן. Dan. 1, 10: הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם *adolescentes vestrae aetatis.* Arab. جِيل vel جِيل i. q. דּוֹר, γενεά. Ap. Talmud. בן גילי est homo eadem hora et eodem sidere mecum natus.

2) *exsultatio* Hos. 9, 1. Jes. 16, 10. Jer. 48, 33.

גִּילָה f. i. q. גִּיל no. 2 *exsultatio.* Ps. 65, 13. Jes. 35, 2: גִּילַת וְרַנֵּן *exsultatio et iubilum,* st. constr. pro absoluto.

גִּיר rad. inusit. Arab. جَارَ med. Je *aestuandi* significatum habuisse videtur, unde جَائِر aestus pectoris ex ira, fame, siti. Congruit *gähren,* in aliis diall. *gohren, giehren.* Inde

גִּיר, גִּר m. *calx* dicta ab aestuando, ubi maceratur. Jes. 27, 9. Arab. جِير et جَيَّار calx viva.

גִּיר chald. emphat. גִּירָא id. Dan. 5, 5. Cf. Jes. 27, 9. Am. 2, 1 Targ.

גִּיר *peregrinus* i. q. גֵּר, 2 Par. 2, 16.

גִּישׁ v. גּוּשׁ.

גֵּישָׁן (spurcus, v. גּוּשׁ) n. pr. m. 1 Par. 2, 47.

גַּל m. pl. גַּלִּים (a rad. גָּלַל) 1) *acervus lapidum* Iob. 8, 17, plerumque adiecto אֲבָנִים Jos. 7, 26. Saepe de ruinis Jes. 25, 2. Plur. *ruinae, parietinae.* Jer. 9, 10: וְנָתַתִּי אֶת־ יְרוּשָׁלַםִ לְגַלִּים *et convertam Hierosolyma in ruinas.* 51, 37. 2) *scaturigo,* angl. *a Well.* Cant. 4, 12. Vide גָּלַל Niph. no. 2. Plur. *fluctus, Wellen* Ps. 42, 8. 89, 10. 107, 25. 29. (Syr. ܓܠܐ fluctus, unda).

גֹּל m. *lecythus, lenticula,* a rotunditate dicta, i. q. גֻּלָּה no. 2. Zach. 4, 2. Rad. גָּלַל volvit, volutavit.

גְּלָא v. גְּלָה.

גָּלַב rad. inusit. emollita ex גָּרַב *scabit, rasit barbam* (ut nostr. Balbier pro *Barbier*), vic. جلب rasit, abrasit, جَلَمَ totondit lanam. Inde

גַּלָּב m. *tonsor.* Ez. 5, 1. (Syr. ܓܠܒܐ novacula).

גִּלְבֹּעַ (scaturigo ebulliens, a גַּל et בּוּעַ ebullitio, v. rad. בּוּעַ) *Gilboa,* n. pr. montis vel regionis montanae in tribu Issachar, ubi Saulus a Philistaeis caesus et interfectus est. 1 Sam. 28, 4. 31, 1. 2 Sam. 1, 6. 21. Ex etymo illo non improbabili colligas, pr. nomen fontis (Tubaniae) vel vici iuxta fontem fuisse, a quo mons vicinus denominatus sit. Apud Eusebium vicus cognominis Γεβουέ (lege Γελβουέ) memoratur.

גַּלְגַּל pl. גַּלְגַּלִּים (a rad. גָּלַל) 1) *rota* currus Jes. 5, 28. Ez. 10, 2. 6. 23, 24. 26, 10, putei ad aquam hauriendam Eccl. 12, 6. 2) *turbo.* Ps. 77, 19. Ez. 10, 13. (Syr. ܓܠܓܠܐ). Hinc 3) *stipula, palea, festuca,* quae turbine agitantur. Ps. 83, 14: אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ כַגַּלְגַּל *mi Deus, fac eos instar festucae, quam turbo abripit.* Jes. 17, 13: כְּגַלְגַּל לִפְנֵי סוּפָה *sicut palea in turbine.* Parall. מֹץ. (Aram. ܓܠܐ, גִּלָּא festuca, pulvis aliaeque res similes vento circumactae, arab. جل id.

גַּלְגַּל chald. *rota.* Dan. 7, 9.

גִּלְגָּל m. 1) *rota.* Jes. 28, 28. 2) C. art. הַגִּלְגָּל (orbis vel sec. Jos. 5, 9 devolutio) *Gilgal,* n. pr. oppidi Hierichuntem inter et Jordanem siti (Jos. 4, 19. 20. 9, 6. 10, 6. 7. 14. 6. 15, 7), ubi Samuel et Saulus sacrificabant (1 Sam. 10, 8. 11, 14. 15. 13, 4—9. 15, 21. 33) habitabantque prophetae 2 Reg. 4, 38,

sed idolorum quoque cultus vigebat (Iudd. 3, 19. Hos. 4, 15. 9, 15. Am. 5, 5), plenius בֵּית הַגִּלְגָּל Neh. 12, 29, Γάλγαλα 1 Macc. 9, 2. Non diversus videtur vicus Jos. 12, 23. Deut. 11, 30 commemoratus.

גֻּלְגֹּלֶת f. *cranium* a forma rotunda dictum (rad. גָּלַל) 2 Reg. 9, 35. Utuntur autem hoc vc., ubi singuli gentis homines civesque numerantur, ut lat. *caput*, germ. *Kopf*. Ex. 16, 16: עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת *Gomerum singulis capitibus*. Num. 1, 2: כָּל־זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם *omnes masculos secundum capita sua* i. e. viritim. V. 18. 20. 22. Cf. ראשׁ Iudd. 5, 30. (Apud Rabb. כֶּסֶף הַגֻּלְגָּלֹת valet censum singulorum capitum. Syr. ܓܓܘܠܬܐ id. abiecto Lamed primae syllabae, arab. جُلْجُلَة, ubi alterum Lamed abiectum, cf. Γολγοθᾶ Matth. 27, 33).

גֶּלֶד rad. inusit., quae *glabritiei* et *nuditatis* significatum habuisse videtur (ut plurimae radd. a litteris גל, חל ordientes); inde

גֶּלֶד c. Suff. גִּלְדִּי *cutis* hominis, a nuditate dicta. Iob. 16, 15. Arab. جِلْد, syr. ܓܠܕܐ id.

גָּלָה fut. יִגְלֶה c. Waw convers. וַיִּגֶל pr. *nudus* fuit, et trans. *nudavit* (vic. radici גָּלַח *nudus* inde calvus *fuit*, unde molliòre pronuntiatione גָּלָה, גָּלַע), maxime aurem remotis capillis, faciem remoto velo (arab. جلا abiecit vestem, velum abiecit vultumque nudavit mulier, metaph. retexit rem). In linguae hebraeae usu

1) *nudavit*, hinc *revelavit, retexit*, maxime in locutione גָּלָה אֹזֶן *aurem* alic. remotis capillis *nudavit, retexit*, quod faciunt arcani quiddam alteri revelaturi, hinc *certiorem fecit* de aliqua re, *aperuit* rem. 1 Sam. 20, 2: *pater meus nihil prorsus agit* .... וְלֹא יִגְלֶה אֶת־אָזְנִי *quin mihi aperiat*. Vers. 12. 13. 9, 15. 22, 8. 17. Alibi sententia paululum diversa de Deo Iob. 36, 10: *aperit aurem eorum disciplinae*. Vers. 15. 36, 16. Inde translatum est גָּלָה סוֹד revelavit arcanum Am. 3, 7. Prov. 20, 19. Dicunt etiam גָּלָה סֵפֶר revelavit, replicuit librum, ein Buch aufschlagen Jer. 32, 11. 14.

2) *nudavit* terram incolis i. e. *emigravit* (arab. جلا et جلى id.), idque vel sponte 2 Sam. 15, 19 vel invitus et nolens i. e. *in exilium ductus est* 2 Reg. 17, 23. 24, 14. 25, 21. Am. 1, 5. 6, 7 cet. De rebus inanimatis Jes. 24, 11: *emigravit gaudium terrae*. Iob. 20, 28. Prov. 27, 25.

Niph. 1) *retectus, nudatus est*. Jes. 47, 3: *retegentur verenda tua*. Ez. 13, 14. 16, 36. 23, 29. Etiam de velo remoto Jer. 13, 22. — 2) *revelatus est*, a) de hominibus et Deo: *apparuit*, qs. velo remoto, i. q. נִרְאָה, sq. אֶל Gen. 35, 7. 1 Sam. 14, 8. 11, cf. Jes. 53, 1, ubi sequitur עַל. b) *manifestatus, manifestus est*, de rebus, quae antea latuerant Jes. 49, 9. Hos. 7, 1. c) *nuntiatum est*, sq. לְ et אֶל Jes. 23, 1. 1 Sam. 3, 7. — 3) *deportatus est*, pass. Hiph. Jes. 38, 12.

Pi. i. q. Kal, ita tamen, ut proprius significatus praevaleat 1) *nudavit, retexit*, ut pedes Ruth 3, 4. 7, fundamenta aedis Mich. 1, 6. Sequitur etiam acc. veli retecti Jes. 22, 8. 47, 2. Nah. 3, 5. Iob. 41, 5. Spec. a) גִּלָּה עֶרְוַת אִשָּׁה *retexit pudenda mulieris* i. e. rem habuit cum ea Lev. 18, 8 sq. 20, 17 sq. Hos. 2, 11. E verbis Lev. 18, 8 intelligitur, quare *retexit pudenda viri* dicatur pro rem habuit cum uxore eius 20, 11. 20. 21, in quam sententiam etiam dr. retexit stragulam eius Deut. 23, 1. 27, 20. b) *retexit* (Deus) *oculos* alic., i. e.

aperuit, monstravit ei res mortalibus occultas. Num. 22, 31. Ps. 119, 18. גְּלוּי עֵינַיִם apertis oculis (vir), de propheta Num. 24, 4. 16.

2) metaph. *revelavit* rem occultam Iob. 20, 27, arcanum Prov. 11, 13, *prodidit* fugitivum Jes. 16, 3, *aperuit* virtutes suas Deus Ps. 98, 2. Jer. 33, 6. גָּלָה עַל ד׳ est i. q. גָּלָה אֶת־אֲשֶׁר עַל ד׳ retexit velum, quod obvelaverat rem Thren. 2, 14. 4, 22 (ubi nihil mutandum).

Pu. retectus est. Nah. 2, 8 de Ninive: גֻּלְּתָה *retegitur* sc. ignominiose.

Hiph. הִגְלָה et הֶגְלָה fut. apoc. וַיֶּגֶל *deportavit, in exilium abduxit* 2 Reg. 15, 29. 17, 6. 11. 18, 11 cet. *Ho.* pass. Esth. 2, 6 cet.

Hithp. 1) *retexit se* Gen. 9, 21. 2) *revelavit se* cor alic. Prov. 18, 2.
Derivv. גּוֹלָה, גּוֹלָן, גָּלוּת, גִּלָּיוֹן, et nomm. pr. גִּלֹּה, יָגְלִי.

גְּלָה, גְּלָא chald. *revelavit* Dan. 2, 22. 28. 29.

Aph. (more hebraeo) הַגְלִי i. q. hebr. Hiph. *in exilium duxit* Esr. 4, 10. 5, 12.

גֹּלָה i. q. גּוֹלָה *emigratio.*

גִּלֹה (formae שִׁילֹה, קִיטוֹר, exilium a גָּלָה) *Gilo*, n. pr. urbis in montanis Iudae Jos. 15, 51. 2 Sam. 15, 12. N. gent. est 2 Sam. l. c. a forma גִּילוֹן, ut שִׁילֹנִי a שִׁילֹה.

גֻּלָּה f. (a rad גָּלַל v. not. etym.) 1) *scaturigo* i. q. גַּל no. 2. Plur. Jos. 15, 19. Iudd. 1, 15.

2) *lecythus, lenticula* a rotunditate dicta. De lecytho candelabri sacri Zach. 4, 3, conf. 2, ubi in masc. גֹּל. Eccl. 12, 6 in describenda senectute et morte: עַד אֲשֶׁר לֹא־יֵרָחֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתָרֻץ גֻּלַּת הַזָּהָב *antequam rumpatur funiculus argenteus, et conteratur lampas aurea.*

3) *globus, globulus* in columnarum capitulo. 1 Reg. 7, 41. 2 Par. 4, 12. 13.

גִּלּוּלִים m. plur. pr. *trunci, cau*[...] *ces*, a volvendo dicti (v. [...]) hinc per irrisionem *idola* Lev. [...] 30. Deut. 29, 16 cet. in vari[...] mulis, ut הָלַךְ אַחֲרֵי הַגִּלּוּלִים sequi 1 Reg. 21, 26, [...] הַגִּלּוּלִים idola colere 2 Reg. 17, 12. 21, [...] נָשָׂא עֵינַיִם אֶל־הַגּ׳ oculos co[...] in idola Ez. 18, 12. Iungitur [...] aliis nominibus ab idolorum cul[...] toribus excogitatis, ut שִׁקּוּצִים [...] 29, 17, תּוֹעֵבוֹת Ez. 16, 36, [...] 30, 13, et maxime frequentat[...] locutionibus, quibus idolorum [...] tus castigatur, ut נִגְלוּלִים [...] polluit se cultis idolis Ez. [...] זָנָה אַחֲרֵי גִּלּוּלִים 6, 9, אֶת־[...] הַגִּלּוּלִים 23, 37 cet.

גְּלוֹם m. (a rad. גָּלַם) *stra*[...] *pallium*, cui quis involvitur [...] 27, 24. (Chald. גְּלִם, [...]) Inde gr. χλαμύς, χλαίς, χ[...]

גֹּלָן Jos. 21, 27 Keri i. q. גּוֹלָן

גָּלוּת, semel גָּלֻת Obad. 20 (c[...] mez impuro) f. 1) *deportatio, e*[...] *lium.* 2 Reg. 25, 27. Jer. 52, [...] Ez. 1, 2. 33, 21. 2) collect. [...] *portati, exules.* גָּלוּת יְהוּדָה ex[...] Judae Jer. 24, 5. 28, 4. 29, [...] 40, 1. גָּלוּת יְהוּדָה de Israele in ex[...] lio vivente Jes. 45, 13.

גָּלוּת emph. גָּלוּתָא f. chald. *exili*[...] בְּנֵי גָלוּתָא exules Dan. 2, 25. 5, [...] Esr. 6, 16. Syr. ܓܠܘܬܐ

גָּלַח in Kal inusit. pr. *glaber,* [...] *nudus* (cf. גָּלָה) spec. *calvus* [...] Arab. جلح calvus fuit in sinci[...] Emollitum hoc ex rad. dur[...] קָרַח, transp. est חָלַק. Ex lin[...] occidentalibus congruunt co[...] slav. *goly, holy*, nostr. *kahl,* [...] *gelu, glacies.*

Pi. rasit caput Num. 6, 9. D[...] 21, 12, virum 1 Par. 19, 4, ab[...] *sit* capillum (v. Pu.), barb[...] 2 Sam. 10, 4. Semel intrans. r[...] *sibi* (capillum barbamque) G[...]

41, 14. **Metaph.** *radere terram* dicitur, qui eam ferro flammave pervastat. Jes. 7, 20. (Chald. גְּלַח rasit, totondit, גְּלָח calvus, ap. Rabbinos de monachis, ut bohem. *holy*).

Pu. rasus est. Iudd. 16, 17. 22.

Hithpa 1) *rasit se* Lev. 13, 33; 2) *abrasit sibi* (cf. Lgb. p. 284 litt. d) c. acc. Num. 6, 19.

גִּלָּיוֹן (formae נִקָּיוֹן, חִזָּיוֹן, כִּלָּיוֹן) m. *tabula* e ligno, lapide, aut metallo facta, cui aliquid inscribatur, i. q. לוּחַ, ita dicta utpote pura, rasa, vacua (v. rad.) Jes. 8, 1. Ap. Talmudicos גִּלָּיוֹן est spatium chartae in librorum lateribus vacuum.

Plur. גִּלְיֹנִים Jes. 3, 23 *specula*, pr. tabulae s. *laminae* ex metallo polito factae, quales erant specula a mulieribus Hebraeis (Ex. 38, 8. Iob. 37, 18) more apud alios etiam antiquitatis populos recepto (v. Comment. nostrum ad Jes. l. c.) circumgestata, plerumque rotunda et manubrio munita. Ita Chald. Vulg. Kimchi in Comment., Abarbenel, Jarchi. Contra LXX (*διαφανῆ Λακωνικά*) et Kimchius *vestes* intelligunt *pellucidas* qs. *nudantes corpus*, cf. Schroeder de vestitu mull. hebr. p. 311. 312.

גָּלִיל 1) adj. *volubilis*, *versatilis*, de valvis 1 Reg. 6, 34. (Cf. Ez. 41, 24) 2) subst. *annulus*. Esth. 1, 6. Cant. 5, 14: יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ *manus eius* sicut *annuli aurei*, *ornati gemmis Tartesiis*. Nimirum digiti manus incurvatae annuli figuram referunt, ungues autem coloribus tincti cum gemmis comparantur. 3) *circulus*, *regio* i. q. כִּכָּר. Spec. גְּלִיל הַגּוֹיִם Jes. 8, 23 circulus gentium, et *κατ' ἐξοχήν* הַגָּלִיל Jos. 20, 7. 21, 32. הַגָּלִילָה (c. He parag.) 2 Reg. 15, 29, אֶרֶץ הַגָּלִיל 1 Reg. 9, 11 vocatur regio cum viginti urbibus, etsi minoribus, in tribu Naphtalitarum, circa urbem Kedesch (ter enim occurrit קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל), a gentilibus, Phoenicibus nimirum vicinis, habitata. LXX. *ἡ Γαλιλαία*.

גְּלִילָה f. i. q. גָּלִיל no. 3 *circulus*, *regio*. גְּלִילוֹת הַפְּלִשְׁתִּים regiones Philistaeorum Jos. 13, 2, גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת Joel 4, 4, *Γαλιλαία Ἀλλοφύλων* 1 Macc. 5, 15. גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן i. q. כִּכַּר הַיַּרְדֵּן circulus, ripa Jordanis, *el Ghôr*. Jos. 22, 10. 11. Eadem fere regio significari videtur Ez 47, 8.

גַּלִּים (fontes) n. pr. oppidi Benjaminitarum, ab Hierosolymis septentrionem versus siti 1 Sam. 25, 44. Jes. 10, 30.

גָּלְיָת (exilium, exul) *Goliath*, gigas ex gente Philistaeorum, in certamine singulari a Davide (1 Sam. 17, 4. 23. 21, 10. 22, 10. Sir. 47, 5) interfectus. De 1 Par. 20, 5 v. s. vc. לַחְמִי.

גָּלַל 1 pers. גַּלּוֹתִי, sed plur. גָּלֲלוּ Gen. 29, 3. 8, imp. גֹּל, גּוֹל, semel גַּל Ps. 119, 22 *volvit*, ut lapides Gen. 29, 3. 8. Met. sq. מֵעַל *devolvit*, *amolitus est ab* aliquo v. c. dedecus Jos. 5, 9. Ps. 119, 22, sq. אֶל et עַל a se devolutum in alium transtulit. Ps. 37, 5: גּוֹל עַל־יְהוָה דַּרְכֶּךָ *devolve in Jehovam viam tuam* i. e. omnes res tuas Deo permitte. Prov. 16, 3: גֹּל אֶל־יְהוָה מַעֲשֶׂיךָ *Deo permitte*, *quidquid agis*. Ellipt. Ps. 22, 9, ubi poëta inimicos suos fiduciam in Deo positam derisuros ita facit loquentes: גֹּל אֶל־יְהוָה יְפַלְּטֵהוּ *devolvat* res suas *in Deum*, *is* scilicet *eripiet eum*, ita ut גֹּל sit tertia persona Imperativi, vel *devolvit* cet., ita ut גֹּל infinitivus sit pro verbo finito positus.

Not. Genuinam huius radicis *latissime patentis*, quae sonum globi aliusve rei rotundae celerius se provolventis imitatur, potestatem exprimit germ. *rollen*, aeque ac illud onomatopoët. Refertur

igitur in derivv. a) ad res rotundas, globosas, rotantes, ut גַּלְגַּל rota, it. turbo, גָּלִיל annulus, מְגִלָּה volumen, *Rolle*, גֻּלְגֹּלֶת cranium, גָּלָל stercoris globulus, גֻּל, גֻּלָּה ampulla; b) ad res graves, quae volvuntur, non feruntur, unde גַּל lapidum acervus, גִּלּוּלִים trunci, caudices (Klötze) a volvendo dicti, גְּלָל lapis maior (arab. جَلَل negotium grave). Usurpatur etiam c) de aquae fluctibus se provolventibus, ut germ. et angl. *quellen*, to *well*, unde גַּל, גַּלִּים nostr. *Wellen*. Ex fertilissima hac stirpe monosyllaba porro profluxerunt trilitterae radd. אָגַל, arab. أجل, עָגַל unde עֲגָלָה plaustrum, et tertia radicali in fine adiecta גָּלַם convolvit, גֹּלֶם. גֹּלֶם lat. *glomus*, *glom*eravit, *globus*, *Klumpen*; eademque tum in lingua hebraea sororias habet radices גִּיל in orbem ire et (palatina in gutturalem versa) חוּל, חִיל, אוּל, אֵיל q. v.), tum ingentem propaginum vim in linguis occidentalibus maxime in graeca, cf. κέλλω, κίλλω (Valck. ad Herod. 7, 155), κυλίω, κυλίνδω (גלם), κόλλοψ, κόλλαβος, κόλλιξ, κύλλος (cf. κοῖλος, κόλλυρα (placenta rotunda כִּכָּר, et abiecta vel in finem reiecta palatina ἴλλω, εἴλω, εἰλέω, εἰλύω, ἴλη, οὖλος, ἴουλος, ἴλιγγος, ἕλιξ et ἑλίσσω cet. lat. *volvo*, lat. med. *callus* i. q. gall. *gallet, caillou* (גַּל), germ. *Galle*, *Gölle* i. q. Quelle, *quellen*, *wallen*, *wälzen* onomat. *kullern*, succ. *kula*, germ. inf. *Kaul* (unde *Kugel*).

Ubi res aliqua in solo asperiore, glareoso devolvitur, ut sonus oriatur radens qs. et verrens, radicibus littera canina asperatis גָּרַל, גָּרַר, כָּרַר hoc exprimunt, quarum propagines haud minus late diffusae sunt.

Niph. נָגֹל plur. נָגֹלּוּ fut. יִגַּל 1) *volvi*, de fluctibus aquae Am. 5, 24. 2) *convolvi*, de coelo instar libri convolvendo Jes. 34, 4.

Poal. *volutatus est* in sanguine i. e. sanguine inquinatus. Jes. 9, [...]

Hithpo. id. 2 Sam. 20, 12. S[...] *volutavit se* in aliquem i. e. i[...] in eum. Gen. 43, 18.

Pilp. גִּלְגֵּל i. q. Kal no. 1. [...] *devolvit* Jer. 51, 25. *Hith*[...] הִתְגַּלְגֵּל *devolvit se* hostis in[...] Iob. 30, 14.

Hiph. fut. וַיָּגֶל *volvit*, de[...] lapidem. Gen. 29, 10.

Derivv. v. not. ad Kal.

גָּלָל m. 1) *stercus* a forma glob[...] dictum, i. q. גֵּלֶל, v. rad. no. 1 Reg. 14, 10. Arab. جَلَّة ste[...] animalium globosum, ut camelor[...] ovium.

2) *res, causa*, nostr. *Um*[...] cf. ad etymon סִבָּה, אוֹדוֹת, [...] בִּגְלַל, c. Suff. בִּגְלָלְךָ, בִּגְלַלְכֶם [...] *propter*. Gen. 39, 5. Deut. [...] 18, 12. Jer. 11, 17. 15, 4. Re[...] det arab. من جلالك et أجلك (cum Elif prosthetico).

3) n. pr. duorum virorum ([...] gravis, dignus, ut أَجَلّ) a) 1[...] 9, 15. b) ibid. Vers. 16. Neh. 11, 17.

גְּלָל m. chald. pr. *volutio*, de[...] vitas, *magnitudo* (v. rad., not. Kal). Esr. 5, 8. 6, 4: [...] *lapides magni, graves*, qua[...] qui volvuntur, non feruntur. G[...] manice per iocum magnae m[...] librum *volutandum* magis qu[...] pro nostri aevi more in mars[...] portatilem *einen Wälzer* voca[...] Talm. אבן גללא omisso אבן de la[...] magno usurpatur (Buxt. p. 453[...]

גֵּלֶל m. i. q. גָּלָל no. 1. *stercus* [...] minum. In Sing. semel Iob. 20[...] כְּגֶלְלוֹ לָנֶצַח יֹאבֵד sec. Chald[...] Vulg. recte: *sicut stercus suum* *aeternum peribit*, cf. de hac co[...] paratione ignominiosum inter[...] significante 1 Reg. 14, 10.

Plur. גֶּלְלִים *stercora* pr. glo[...] stercoris Zeph. 1, 17, spec. hum[...] Ez. 4, 12. 15.

גִּלֲלַי (fort. stercorens) n. pr. viri Neh. 12, 36.

גָּלַם fut. יִגְלֹם *convolvit.* Semel legitur 2 Reg. 2, 8. Vide rad. גָּלַל ibique notam ad Kal. Oriuntur inde nomin. גֹּלֶם et

גֹּלֶם m. pr. *res convoluta*, deinde *materia rudis* et *informis*, nondum elaborata, cuius partes nondum evolutae sunt et expeditae. Itaque de embryone. Ps. 139, 16. (Frequentatur apud Talmudd. de quacunque re nondum elaborata et perfecta v. Chelim 12 §. 6, et transfertur ad hominem rudem, Pirke Aboth 5 §. 7).

גַּלְמֻד quadril. inusit. conflatum ex جمد et جلد, quae utraque radix *duritiei* vim habet. Inde

גַּלְמוּד adj. quadrilitt. *durus*, arab. جلمود hinc *sterilis*, proprie de solo duro, lapidoso (cf. *στεῤῥός*, *sterilis*, dein de muliere Jes. 49, 21, poët. de nocte, in qua nemo parietur Iob. 3, 7, *macer*, fame emaciatus (verhungert) 15, 34. 30, 3.

גָּלַע rad. in Kal inusit. Arab. Conj. III. *rixatus est* cum aliquo, maxime in alea, compotatione aut in hereditate dividenda. Ita hebr.

Hithpa. exacerbatus, irritatus est (altercatione). Prov. 20, 3: *honori est viro, desistere a lite,* וְכָל־אֱוִיל יִתְגַּלָּע *omnis autem stultus exacerbatur.* Sq. pers. rei 8, 1. Dicitur etiam de ipsa lite fervidius exardescente. Prov. 17, 14.

גִּלְעָד radix quadrilitt. inusit., arab. جلعد *durus, asper.* Inde

גִּלְעָד n. pr. 1) nonnullorum virorum, ut a) filii Machir, nepotis Manassis. Num. 26, 29. 30. Inde patronym. גִּלְעָדִי Iudd. 11, 1. 12, 4. b) Iud. 11. 1. 2. c) 1 Paralip. 5, 14.

2) c. Art. הַגִּלְעָד (regio dura, lapidosa, sec. Gen. 31, 41 i. q. גַּלְעֵד collis testimonii) *Gileaditis*, Palaestinae regio transjordanensis. Proprie regionem montanam designat in australi fluminis Jabboc ripa sitam (Gen. 31, 21—48. Cant. 4, 1) cum urbe cognomine (Hos. 6, 8, cf. Iudd. 12, 7 LXX, quae eadem videtur atque רָמוֹת גִּלְעָד), ubi hodieque duo montes (*Dschebel Dscheladd* et *Dschelaûd*) cum urbium cognominum ruinis reperiuntur (v. Burckhardti itin. edit. germ. II, p. 599). Transfertur deinde ad integrum illum tractum montanum Arnonem inter et Batanaeam a Gaditis, Rubenitis et Manassitis habitatum (hodie البلقاء et جبل عجلون) Num. 32, 26. 29. 39. Deut. 3, 12. Jos. 12, 2. 5. 13, 10. 11. 30. Am. 3, 13. Usurpatur propterea pro tribubus Gad et Ruben Ps. 60, 9. 108, 9, pro tribu Gad Iudd. 5, 17, cf. 5, 16, quanquam etiam, quae est in talibus inconstantia, 1 Sam. 13, 7 *terra Gad et Gilead* iunguntur. Semel adeo Batanaeam comprehendit et usque ad borealem Palaestinae terminum patet Deut. 34, 1.

גָּלַשׁ i. q. arab. جلس *sedit, consedit, discubuit.* Cant. 4, 1: *capilli tui sunt ut gregis caprarum* שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד *quae discumbunt in monte Gilead.* 6, 5. Pr. discumbunt qs. pendentes e monte Gilead, e latere eius, v. מִן no. 3. (Hieron. 4, 1: *quae ascenderunt.* LXX. 6, 4 Complut. *ἀνέβησαν*, cl. جلس Conj. II. ascendit).

גַּם pr. subst. *adiectio, cumulus,* hinc part. accessionem indicans, ut אַף (q. v.) 1) *etiam* Gen. 3, 6. 22. 7, 3. 19, 21. 35. 30, 15. 35, 17 cet. Vocabulis, ad quae refertur, praemittitur, ut lat. *etiam,* his tamen, quae emphaseos causa iterantur, in-

terponi solet, ut pronominibus, הִיא גַם הִיא etiam ipsa Gen. 20, 5, בְּפִיו גַם הוּא etiam suo ore 2 Sam. 17, 5. Prov. 23, 15. Gen. 27, 34 (cf. Gramm. §. 92. 1. Lgb. §. 191), verbis Gen. 46, 4: וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַם עָלֹה *et etiam descendam.* 31, 15. 1 Sam. 1, 6. Nonnunquam etiam ab initio enuntiationis positum non ad proximum vc., sed ad aliud remotius refertur. Gen. 16, 13: הֲגַם הֲלֹם רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי *num hic video* i. e. vivo) *etiam post* (Dei) *visionem?* Prov. 19, 2. 20, 11. Jes. 30, 33. [Idem observa de part. אַךְ Jes. 34, 14, רַק Jes. 28, 19]. Poët. nonnunquam pro simpl. וְ (cf. dan. *og* et) Joel 1, 12. Iud. 5, 4. Ps. 137, 1. גַם — גַם *et — et, tam, quam* Gen. 24, 25. 43, 8. Ex. 12, 31, *ut — ita* Jer. 51, 12, adeo ter positum Jes. 48, 8, גַם - וְגַם Gen. 24, 44.

2) non raro simul orationem intendit, *adeo* (v. אַף no. 1). Prov. 14, 20. 17, 26. Joel 3, 2, c. negandi particula *ne quidem* Ps. 14, 3. 53, 4. 2 Sam. 17, 12. 13 (cf. עַד no. 3, a).

3) Saepe tantummodo emphasi inservit et nonnunquam reddi potest *ubique, profecto, imo* vel proximum vocabulum cum emphasi proferendum esse docet. Iob. 18, 5: גַם אוֹר רְשָׁעִים יִדְעָךְ *ubique lux improborum extinguitur.* 1 Sam. 24, 12: רְאֵה גַם רְאֵה vide, imo vide (siehe, siehe doch!). Gen. 29, 30: *et amabat Rahelam magis quam Leam.* Iob. 2, 10: *bonum accepimus a Deo, nonne cet.* Hos. 9, 12: *nam vae illis!* Gen. 42, 22. Iob. 13, 16. 16, 19. Jes. 66, 4. Sic גַם שְׁנֵיהֶם alle beyde, uterque Gen. 27, 45. Prov. 17, 15. 20, 10. 12. 1 Sam. 4, 17, גַם כֹּל ad unum omnes, alle zusammen 2 Sam. 19, 31. Ps. 25, 3. גַם עַתָּה nostr. nun gut Gen. 44, 10.

4) גַם־כִּי *etiamsi,* sq. Fut. Jes. 1, 15. Hos. 8, 10. 9, 16, et omisso כִּי Jes. 49, 15. Ps. 95, 9. Dr. ... כִּי גַם Eccl. 4, 14. 8, 12.

5) advers. *tamen, sed,* ... sq. negandi part. Ps. 129, 2. ... 4, 16. Ez. 16, 28.

גָּמָא in Kal inusit. *sorpsit, ...bibit,* i. q. chald.

Pi. poët. transfertur ad ... cursu celerrimo terram quasi ...rientem. Iob. 39, 24: יְגַמֶּא אֶרֶץ *haurit terram* i. q. accum ... abripit. (Eandem metaphoram ...quentant Arabes in verbo ... sit, ut النّمّ الارض, v. Schult... h. l. et Bocharti Hieroz. I, p... — 148).

Hiph. sorbendum s. bibe... dedit. Gen. 24, 17. Inde

גֹּמֶא m. *iuncus palustris* spec... *pyrus nilotica,* ita dicta, qu... morem sorbet et bibit (cf. ... *papyrus* Lucan. 4, 136). ... 11. Jes. 35, 7. Conficiebant Aegyptii vestes, calceos, ... varii generis vasa, praesertim ...vigia (Plin. 13, 21—26). Ex... 3: תֵּבַת גֹּמֶא *arcula s. navigi... ex papyro.* Jes. 18, 2.

גָּמַד rad. inusit. cuius vera ... plane neglexerunt Etymolog... est *abscidit, cecidit* frondes, ... bores, ut aethiop. ገመደ: et ... جمد Kamûs p. 353, cf. ... גֹּמֶד, ܓܡܕ. Inde ductum 1) ramus, baculus, dein ulna; ... translatum ad bellatores fortes, ... hostes arborum instar cae... hinc 2) arab. جَمُدَ et syr. ... *audax fuit* miles. Inde vc., ... mire exercuit interpretes,

גַּמָּדִים m. plur. Ez. 27, 11 *mil... fortes, audaces.* Hieron. *bel...tores,* facessant enim vagae et ... doctae intpp. coniecturae (v. Th... p. 292), et

גֹּמֶד m. pr. *baculus*, ab amputando dictus (zab. ܓܘܪܡܕܐ baculus, littera ר inserta itemque ו et ד inter se permutatis, chald. כּוּרְמִיזָא), dein *ulna*, ut nostri institores in sericis vendendis *Stab* pro duorum cubitorum mensura frequentant. Iudd. 3, 16. (Syr. ܓܘܡܕܐ cubitus, ulna, ܓܘܪܡܕܐ, ܓܪܡܕܐ id.).

גָּמוּל (ablactatus) n. pr. m. 1 Par. 24, 17. Cf. בֵּית גָּמוּל.

גְּמוּל m. 1) *actio, opus, bene* aut *male factum*, plenius גְּמוּל יָדַיִם Iudd. 9, 16. Prov. 12, 14. Jes. 3, 11, in bonam partem *beneficium* Ps. 103, 2. הֵשִׁיב גְּמוּלוֹ לְ rependit alicui actiones s. opera ipsius. Ps. 28, 4: הָשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם Prov. 12, 14, sq. עַל Ps. 94, 2. שִׁלֵּם גְּמוּל לְ id. Ps. 137, 8. Prov. 19, 17, sq. עַל Joel 4, 4. — 2) *retributio*. Jes. 35, 4. Rad. גָּמַל.

גְּמוּלָה i. q. גְּמוּל no. 1. 2. 2 Sam. 19, 37. Jes. 59, 18.

גָּמַץ rad. inus. prob. i. q. גָּמַר *abscidit*, unde arab. جُمَيْز acutus ingenii, et جُمَّيْز sycomorus, a secando dicta (v. בָּלַס). Inde

גִּמְזוֹ (i. q. גִּמְזוֹן locus sycomoris ferax) n. pr. oppidi tribus Judae 2 Par. 28, 18.

גָּמַל fut. יִגְמֹל 1) *tribuit, praestitit* alicui (bonum vel malum), sq. gem. acc., altero personae, altero rei (cf. graec. *εὖ, κακῶς πράττειν τινά*). 1 Sam. 24, 18: אַתָּה גְּמַלְתַּנִי הַטּוֹבָה *tu mihi benefecisti*. Gen. 50, 15: *omnia mala* אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ *quae ei intulimus*. V. 17. Prov. 3, 30. 31, 12. Jes. 63, 7, sq. לְ pers. Jes. 3, 9: גָּמְלוּ לָהֶם רָעָה *sibi ipsis mala inferunt*. Ps. 137, 8: גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ *id quod nobis intulisti*. — 2) *benefecit* alicui. Prov 11, 17: גֹּמֵל נַפְשׁוֹ *sibi ipsi benefacit*, sq. עַל Ps. 13, 6. 116, 7. 119, 17. 142, 8. — 3) *retribuit, rependit* alicui bonum malumve, sq. acc. Ps. 18, 21: יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי *rependit mihi Deus pro iustitia mea*, עַל 2 Par. 20, 11. Ps. 103, 10, לְ Deut. 32, 6 (nisi aliter divisis vocibus הֲל יְהוָה etiam h. l. accusativus personae est). — 4) *ablactavit* infantem. Jes. 28, 9 (ubi מֵחָלָב additur). Jes. 11, 8. 1 Reg. 11, 20. — 5) *maturavit* fructus. Num. 17, 23. Intrans. *maturuit*. Jes. 18, 5.

Not. Significationem primariam reliquarumque originem et cohaerentiam bene illustravit Alb. Schultensius (ad Prov. 3, 30) cl. arab. غمل pr. operuit fomentis ad ciendum calorem, *fovit*, quae fovendi et calefaciendi notio translata est a) ad fructus maturandos, b) ad puerum ablactatum, c) ad beneficia, quae in aliquem congerimus quibusque eum quasi fovemus, nec a veri specie alienum, tale vc. postea etiam in malam partem versum esse (v. גָּמַר).

Ni. pass. no. 4. Gen. 21, 8. 1 Sam. 1, 22.

Derivv. גְּמוּל, גְּמוּלָה, תַּגְמוּל, et n. pr. גְּמַלִּיאֵל.

גָּמָל plur. גְּמַלִּים comm. *camelus, camela* (Gen. 32, 16). Reperitur hoc vc. in omnibus linguis semiticis, et praeterea non solum in graeca et lat., sed etiam in aegypt. (ϫⲁⲙⲟⲩⲗ, ϭⲁⲙⲟⲩⲗ) et sanscridanicâ sub forma *kramêla, kramêlaka*. Bochartus (Hieroz. I, p. 75 sq.) aliique ducunt a גָּמַל retribuit, quod camelus animal sit *μνησίκακον*. Magis probabile fuerit, גָּמַל adoptasse vim cognati حمل portavit.

גְּמַלִּי (qui camelos possidet, l. qui camelo vehitur) n. pr. m. Num. 13, 12.

גַּמְלִיאֵל (beneficium Dei) *Gamaliel*, n. pr. m. Num. 1, 10. 2, 20. 7, 55.

גָּמַם rad. inusit. i. q. עָמַם (quod vide) *congregavit, coniunxit, cumulavit*, cf. جَمَّ cumulum adiecit, auxit, et intrans. cumulatus, multus fuit. Inde גַּם et מְגַמָּה.

גָּמַץ rad. Hebraeis inusit. *fodit* v. גּוּמָּץ.

גָּמַר fut. יִגְמֹר 1) *perfecit, absolvit.* Ps. 57, 3: אֵל גֹּמֵר עָלָי *Deus qui perficiet pro me* i. e. causam meam aget. Ps. 138, 8 sq. בְּעַד. 2) intrans. *desiit, defecit.* Ps. 7, 10. 12, 2. 77, 9. (In diall. aramaeis haec radix utroque significatu frequentissima est).

גְּמַר chald. id. Part. pass. גְּמִיר *perfectus, absolutus* in arte vel doctrina. Esr. 7, 12.

גֹּמֶר *Gomer* n. pr. 1) populi borealis Japheto oriundi (Gen. 10, 2), a quo Togarma s. Armeni descendisse dicuntur (Gen. 10, 3), quique in exercitu Magogitarum una cum Togarma commemoratur (Ez. 38, 6). Probabiliter intelligendi *Cimmerii* (*Κιμμέριοι*) Chersonesum Tauricam cum regionibus vicinis ad Tanais et Istri ostia habitantes, incursionibus in Asiam minorem sexto ante Christum seculo factis famosi (Herod. I, 6. 15. 103. IV, 1. 11. 12). Apud Arabes huius regionis populi traiectis litteris vocantur قِرْم, unde hodieque *Krim* pro Chersoneso Taurica, et بحر القرم mare Cimmerium de ponto euxino. Wahlius (Altes und neues Asien I, p. 274) comparat *Gamir*, quod apud Armenios Cappadociae nomen fuit. 2) uxoris Hoseae prophetae, mulieris meretriciae Hos. 1, 3. (Appell. i. q. جَمْر carbones).

גְּמַרְיָה (quem Jehova perfecit) n. pr. m. Jer. 29, 3.

גְּמַרְיָהוּ (id.) n. pr. viri ex optimatibus tempore Jeremiae Jer. 36, 10—12.

גַּן c. Suff. גַּנִּי comm. (f. Gen. 2, 15) *hortus*, maxime *arboretum*, locus sepe munitus et protectus (rad. גָּנַן). Gen. 2, 8 sq. גַּן יָרָק viridarium. Deut. 11, 10. 1 Reg. 21, 2. גַּן עֵדֶן hortus Edeniticus a Deo plantatus Gen. 3, 24. Joël 2, 3, etiam גַּן אֱלֹהִים 28, 13. 31, 8. 9 et גַּן יְהוָה dictus Gen. 13, 10. Jes. 51, 3. *Hortus clausus* Cant. 4, 12 figurate de muliere casta. Plur. גַּנִּים Cant. 4, 13. 6, 2.

גָּנַב fut. יִגְנֹב 1) *furatus est, furto abstulit, surripuit.* (Videtur autem hoc verbum denominativum esse ab arab. جَنْب latus, chald. ..., et proprie valere *ad latus ponere*, nostr. *auf die Seite bringen*. ... جنب multas habet significationes a notione lateris ductas, ut ... latus, duxit a latere). Sq. acc. rei Gen. 31, 19. 30. 32 et personae 2 Sam. 19, 42. Deut. 24, 7. Job 21, 18: כְּמֹץ גְּנָבַתּוּ סוּפָה *et sicut palea, quam turbo aufert.* 27, 20. Part. pass. cum Jod parag. גְּנֻבְתִי Gen. 31, 39. — 2) *fefellit*, ingraec. *κλέπτειν*. Gen. 31, 27: גְּנַבְתָּ אֹתִי fefellisti me. Maxime sq. pr. *fefellit cor* i. e. intellectum cuius, ut *κλέπτειν νόον* Hom. Il. 14, 217. V. 20: וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן *et fefellit Jacobus Labanum.* V. 26. Vide L. de Dieu ad Gen. l. c. et Joh. 10, 24.

Niph. pass. no. 1. Ex. 22, 11.

Piel i. q. Kal 1) *furatus est* Jer. 23, 30. 2) sq. לֵב *fefellit* 2 Sam. 15, 6. *Pu.* pass. Job 4, 12: אֵלַי דָּבָר יְגֻנָּב *furtim s. clam ad me delatum est oraculum.* absol. גֻּנַּב Gen. 40, 15.

Hithp. *furtim egit*, sq. Gen.

dio. 2 Sam. 19, 4: וַיִּתְגַּנֵּב הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לָבוֹא הָעִיר *et populus illo die furtim ingrediebatur in urbem.* (Syr. ܓܢܒ ܢܦܫܗ subduxit se). Inde

גַּנָּב m. *fur.* Ex. 22, 1. 6. 7. Item

גְּנֵבָה f. *furto ablatum.* Ex. 22, 3.

גְּנֻבַת (furtum) n. pr. m. 1 Reg. 11, 20.

גַּנָּה f. a גַּן *hortus.* Jes. 1, 30. Iob. 8, 16. Plur. גַּנּוֹת Am. 4, 9. 9, 14. Rad. גָּנַן.

גִּנָּה f. id., sed nonnisi in sequiore Hebraismo. Esth. 1, 5. 7, 7. 8. Cant. 6, 11. Rad. גָּנַן.

גָּנַז rad. inusit. i. q. arab. جنز et chald. גְּנַז abscondit, in thesauro reposuit. Vicinae radd. sunt כָּנַס, كنز, كنس, כָּבַשׁ, et transp. נָכַס, צָפַן, חָסַן, خزن. Inde

גְּנָזִים st. estr. גִּנְזֵי 1) *thesauri.* Esth. 3, 9. 4, 7. 2) *cistae,* in quibus merces pretiosiores recondantur. Ez. 27, 24.

גִּנְזִין chald. plur. m. *thesauri, gazae.* Esr. 7, 20. בֵּית גִּנְזַיָּא gazophylacium Esr. 5, 17. 6, 1. Cf. גִּזְבָּר.

גַּנְזַךְ m. plur. ־כִּים *gazophylacia templi.* 1 Par. 28, 11. (Terminatio ךְ־, ךָ־ in aliis quoque vocibus chaldaeis, ut דֵּךְ, אִלֵּךְ, obvia est. Cf. Lgb. p. 516).

גָּנַן (vic. כָּנַן, צָפַן) pr. *texit, obtexit,* i. q. arab. جنّ, translate *protexit,* ubique de Deo homines protegente, sq. עַל, ut verba tegendi (v. עַל no. 2, a). 2 Reg. 20, 6: וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת *et protegam hanc urbem.* Jes. 37, 35. 38, 6, אֶל 2 Reg. 19, 34. Praet. גַּנּוֹתִי, Inf. absol. גָּנוֹן Jes. 31, 5.

Hiph. fut. יָגֵן i. q. Kal. Jes. 31, 5. Zach. 9, 15 (sq. עַל), 12, 8 (sq. בְּעַד, v. בְּעַד no. 4).

Derivv. גַּן, גַּנָּה, גִּנָּה, מָגֵן, מְגִנָּה.

גְּנַת v. chald. גִּנָּה.

גִּנְּתוֹן (hortulanus) n. pr. m. Neh. 10, 7. 12, 6. Comm. 4 vitiose legitur גִּנְּתוֹי.

גָּעָה *mugiit* bos, rad. onomatopoëtica 1 Sam. 6, 12. Iob. 6, 5. Talm. id. Syr. ܓܥܐ clamavit, vociferatus est. Respondet gr. γοάω, sanscr. *gau,* malab. *ko,* pers. كاو, گاو *kau, gau* bos, lat. *ceva* i. e. vacca Col. 6, 24 fin., in lingg. germ. *Ko, Cow, Kuh* vacca a mugiendo). Inde

גֹּעָה (mugiens) n. pr. loci prope Hierosolyma. Jer. 31, 39.

גָּעַל *fastidivit, cum fastidio abiecit, respuit.* (Chald. Ithpe. pollutus, impurus fuit, v. גָּאַל no. II, unde notio fastidii derivari potest, nimirum pro impuro, sordido habuit, cf. זָהַם). Saepe dicunt גָּעֲלָה נַפְשִׁי אֶת anima mea fastidit aliquid, Lev. 26, 11. 15. 30. 43, sq. בְּ Jer. 14, 19, et sine נֶפֶשׁ Lev. 26, 44. Ez. 16, 45.

Niph. abiectus est. 2 Sam. 1, 21: כִּי שָׁם נִגְעַל מָגֵן גִּבּוֹרִים *ibi enim abiectus est clypeus heroum,* ut bene Vulg. LXX προςωχθίσθη.

Hiph. i. q. Kal Iob. 21, 10: שׁוֹרוֹ עִבַּר וְלֹא יַגְעִל *bos* i. e. vacca *eius concipit nec respuit* sc. tauri semen, i. e. abortum non patitur. Vulg. bos eorum concepit, et non abortivit, neque aliter Aqu. Symm. LXX. Malim tamen fere *taurus eius init* vaccam, *neque abiicit* sc. semen i. e. non frustraneus est coitus, concipiunt vaccae, ita ut in priore hemistichio de coitu prospero et fecundante, in posteriore de partu felici agatur.

גַּעַל (fastidium) n. pr. m. Iud. 9, 26. 28. 30.

גֹּעַל *fastidium.* Ez. 16, 5: בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ *cum fastidio animae tuae* i. e. ita ut te ipsam fastidires, i. q. בְּגָעֳלֵךְ; non, ut alii volunt, *cum fastidio vitae tuae.*

גָּעַר fut. יִגְעַר *increpuit, obiurgavit* aliquem, ut pater filium Gen. 37, 10: וַיִּגְעַר בּוֹ אָבִיו *et increpuit eum pater eius.* Ruth 2, 16. Jer. 29, 27. Cstr. c. acc. et בְּ. (Syr. ܓܥܪ id. Aeth. ገዐረ: clamavit. Affine est arab. جأر mugivit, alta voce rogavit, supplicavit cum gemitu et planctu). Saepe dr. de Deo, hostes suos increpante Jes. 17, 13. 54, 9. Ps. 9, 6. 68, 31. 119, 21, maxime ut eos compescat et absterreat a conatibus impiis Zach. 3, 2: יִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַשָּׂטָן *Dominus increpet te, Satana!* i. e. cohibeat, coerceat te. Mal. 3, 11: גָּעַרְתִּי לָכֶם בָּאֹכֵל *coercebo vobis* (in vestrum commodum) *comestorem* i. e. animalia voracia et noxia. 2, 3: הִנְנִי גֹעֵר לָכֶם אֶת־הַזֶּרַע *ecce increpabo vobis semen,* i. e. vetabo semini, ne in horrea vestra intret, denegabo vobis messem vestram. Refertur etiam ad mare, quod a Deo increpatum exarescit. Ps. 106, 9. Nah. 1, 4. Inde מִגְעֶרֶת et

גְּעָרָה *increpatio, obiurgatio* Prov. 13, 1. 17, 10. Eccl. 7, 5. Jes. 30, 17, etiam de Deo hostes increpante, iisque exitium parante Ps. 76, 7. 80, 7, mare compescente, ut exarescat Ps. 104, 7. Jes. 50, 2.

גָּעַשׁ pr. *feriit, quassavit,* germ. *stoſsen.* (Syr. ܓܥܫ cornu petiit, *stoſsen*). Dein in coniugationibus passivis *concussus, commotus est,* pr. *hin- und hergestoſsen werden.* Et semel ita in Kal Ps. 18, 8: וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ *concussa est et contremuit terra.* In loco gemino 2 Sam. 22, 8 legitur Hithpa., in quo haec significatio crebrior, scriptor tamen prima coniugatione intransitive usus esse videtur propter paronomasiam verborum וַתִּרְעַשׁ.

Pu. גֹּעַשׁ id. Iob. 34, 20: יְגֹעֲשׁוּ עָם וְיַעֲבֹרוּ *commoventur* i. e. vacillant *populi et pereunt.*

Hithpa. *commotus est,* de [...] Ps. 18, 8 et 2 Sam. 22, 8 [...] fluctibus Jer. 5, 22. 46, 7. 8.

Hithpo. *vacillavit,* titubavit ebrius. Jer. 25, 16.

גַּעַשׁ (concussio, terrae motus) n. [...] montis in montanis Ephraim, Jos. [...] 30. Iudd. 2, 9. Inde נַחֲלֵי גַעַשׁ [...] *Gaas,* illi monti subiectae. 2 [Sam.] 23, 30. 1 Par. 11, 32.

גַּעְתָּם (tactus eorum) n. pr. [...] 36, 11. 16.

גַּף m. (a rad. גָּפַף) 1) *dorsum* [...] גַּב. עַל־גַּפֵּי super dorsum i. e. [su]per, i. q. chald. עַל־גַּבֵּי. Pr[ov. 9,] 3. — 2) *corpus.* Inde בְּגַפּוֹ (solo) corpore suo i. e. c[elebs] sine uxore et liberis. Ex. 21, 3. LXX. *μόνος.*

גַּף chald. *ala.* Plur. גַּפִּין Dan. 7, 6, syr. ܓܦܐ, cf. supra [...] אֲגַפִּים. Dorsi significatio in [...] hebraea ad quamlibet super[ficiem] et nominatim latus relata [...] latere fluxit alae significatus. [Se]cundariae sunt radd. med. Nun [...] arab. جنف declinavit ad latus.

גָּפַן rad. inusit. i. q. גָּבַן *curvus,* [in]*flexus fuit.* Inde apud Ar[abes] جَفْنٌ cilium, palpebrae, it. pal[mes], *Weinrebe,* ab inflectendo di[cta]. Vide plura de hac rad. ab Ety[mo]logis male tractata Thes. p. 29[...]

גֶּפֶן c. Suff. גַּפְנִי plur. גְּפָנִים com[m.] (m. rarius Hos. 10, 1. 2 Reg. 4, 39) *palmes,* et planta palmit[es] habens, maxime *vitis,* quae tam[en] [...]

ubi maiore accuratione opus videbatur, ut in legibus, גֶּפֶן הַיַּיִן vocatur Num. 6, 4. Iudd. 13, 14, raro de aliis plantis similibus, ut גֶּפֶן שָׂדֶה 2 Reg. 4, 39 palmes agrestis, in quo cucumeres agrestes crescunt. Creberrime dein simpl. *vitem* denotat Gen. 40, 9. Jes. 7, 23. 24, 7. 32, 12. Iudd. 9, 13 sq. *Vitis generosa* figurate designat generosiorem hominum indolem Jer. 2, 21 (cf. Jes. 5, 2), et contra *vitis peregrina, vitis Sodomitica* (Jer. l. c. Deut. 32, 32) indolem ignobilem et degenerem, ad posterius cf. de pomis Sodomiticis Jos. bell. iud. IV, 8 §. 4.

גָּפַף rad. inusit., i. q. גָּבַב *incurvatus est, more gibbi.* Inde גַּף, אֲגַפִּים.

גָּפַר rad. inusit., prob. i. q. כָּפַר et غفر *texit, obduxit.* Inde ἅπαξ λεγόμ.

גֹּפֶר Gen. 6, 14 pr. *picem* i. q. כֹּפֶר notasse suspicor, et עֲצֵי גֹפֶר interpretor: *arbores piceas, resinosas,* quales sunt pinus, abietes, cupressi, cedri aliaeque huius generis arbores fabricandis navibus adhibitae. V. גָּפְרִית. E recentioribus Bochartus (Phaleg I, 4) et Celsius (Hierob. 328) haud male spec. κυπάρισσον, *cupressum*, intelligunt, ad litterarum etiam similitudinem non temere provocantes.

גָּפְרִית f. pr. ni fallor, *pix*, cuius nomen dein ad alias materias ardentes translatum est, spec. *sulphur.* (Syr. ܟܒܪܝܬܐ et ܟܘܒܪܝܬܐ, arab. كِبْرِيت unde كَبْرَتَ sulphure illevit, chald. גָּפְרִיתָא, כּוּבְרִיתָא, גּוּפְרִיתָא id.) Gen. 19, 24. Deut. 29, 22. Jes. 30, 33. 34, 9. Iob. 18, 15.

גֵּר f. גֵּרָה *inquilinus* v. rad. גּוּר no. 1.

גֵּר m. *peregrinus, hospes, alienigena,* homo *extra patriam degens.* Gen. 15, 13. Ex. 2, 22. 18, 3. 22, 20. cet. Saepe iungitur syn. תּוֹשָׁב advena, accola (cf. Mich. in Jur. mos. 2, §. 38) Gen. 23, 4, opp. אֶזְרָח indigena Exod. 12, 19. Jes. 5, 17 גָּרִים videntur *pastores nomadesque peregrini* cum gregibus in terra oberrantes, quales olim Hebraei fuerant in terra Canauaea, et Rechabitae erant Jeremiae tempore. C. Suff. גֵּרְךָ, גֵּרוֹ peregrinus, hospes tuus, eius i. e. in patria (non in domo) tua, eius degens. Exod. 20, 10. Deut. 5, 14. 24, 14. 31, 12.

גִּר calx, v. גִּיר.

גֻּר *catulus leonis*, v. גּוּר.

גֵּרָא (i. q. גֵּרָה granum) n. pr. 1) filii Benjamin Gen. 46, 21. 2) Iudd. 3, 15. 3) 1 Par. 8, 7. 4) 8, 3. 5. 5) 2 Sam. 16, 5.

גָּרַב rad. inusit. pr. *scabit, rasit,* quam notionem plures radd. a גר ordientes prae se ferunt radendi sonum imitantes, v. גָּרַד, גָּרַם, גָּרַן, גָּרַר, גָּרַע. Refertur ea postea ad asperitatem (v. גֵּרָה, גָּרַל). Arab. جَرِبَ scabiosus fuit, جَرَب scabies, syr. ܓܪܒܐ lepra, nostr. *Krätze, kratzen.*

גָּרָב m. *scabies*, fort. scabiei quoddam genus malignum. Lev. 21, 20. 22, 22. LXX ψώρα ἀγρία. Vulg. scabies iugis.

גָּרֵב (scabiosus) n. pr. 1) tribuni militum Davidis 2 Sam. 23, 38. 1 Par. 11, 40. 2) collis in vicinia Hierosolymorum Jer. 31, 39.

גַּרְגַּר pl. גַּרְגְּרִים m. *bacca*, a forma rotunda et volubili dicta, v. גָּרַר no. 5 i. q. גָּלַל Jes. 17, 6. In Mischna id. Arab. جَرْجَر.

גַּרְגְּרוֹת pl. f. *guttur, fauces* (cf.

gurges, Gurgel) i. q. גָּרוֹן, ubique tamen de collo exteriore Prov. 1, 9. 3, 3. 22. 6, 21. (Sing. גרגרת legitur in Mischna, Cholin 2, 4. 3, 3).

גרגשׁ quadril. inusit. Chald. גַּרְגִּשְׁתָּא argilla, gleba, syr. ܓܪܓܫܬܐ, arab. جرجس coenum nigrum. Inde

גִּרְגָּשִׁי (in solo argillaceo habitans) *Girgasaeus* coll. *Girgasaei*, populus Cananiticus, de cuius sedibus ex ipso V.T. non constat Gen. 10, 16. 15, 21. Jos. 24, 11. LXX. cum Josepho Ant. 1, 6 §. 2 Γεργεσαῖος. Euseb. in Onom. s. v. Γεργασεὶ eum trans Jordanem habitasse tradit.

גָּרַד in Kal inusit., chald. syr. arab. גְּרַד *scabit, rasit*, rad. sonum imitans, cf. חָרַת, חָרַשׁ, חָרַס, חָרַם, χαράττω, خاريدن, غرشيدن, et e linguis occidentalibus *grattare, gratter, to grate, to scratch, kratzen*. Cf. ad גָּרַב.

Hithpa. scalpsit se (testa) ad pruritum sedandum. Iob. 2, 8.

גָּרָה in Kal inus. pr. *asper* fuit (a radendo, cf. radd. a גר ordientes), spec. de asperitate gutturis i. q. גָּרַר no. 3 (unde גָּרוֹן guttur); refertur dein ad morositatem, austeritatem proclivitatem ad iram, arab. غرى irae indulsit, IV. instigavit v. c. canem (aram. גְּרִי, ܓܪܐ, اغرى irritavit, cf. germ. *kratzig, griesgramig* de homine moroso).

Pi. גֵּרָה *excitavit* litem. Prov. 15, 18: אִישׁ חֵמָה יְגָרֶה מָדוֹן *iracundus excitat litem.* 28, 25. 29, 22.

Hithpa. pr. *se ipsum excitavit* ad iram, ad litem, ad pugnam, inde 1) *irritatus, ira percitus est.* Prov. 28, 4: שֹׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגָּרוּ בָם *legis observantes irati sunt contra eos.* Dan. 11, 10 init. — 2) *bellum iniit* c. aliquo, Deut. 2, 5. 19: אַל־תִּתְגָּר בָּם *bellum cum iis geras.* Comm. 24 insuper additur מִלְחָמָה בַּיהוָה *bellum iniit cum Jeho*[va] 50, 24. 2 Reg. 14, 10: הִתְגָּרֶה בְּרָעָה *quare lacesses* ad pu[gnam] provocabis *infortunium?* Dan. 11, 10: יִתְגָּרֶה עַד־מָעֻזּוֹ [bel]*lum geret* penetrabit *usq*[ue ad] *arcem eius.* Vers. 25: [ו]יִתְגָּרֶה לַמִּלְחָמָה *excitabit se* surg[et ad] *pugnam.*

Deriv. תִּגְרָה.

גֵּרָה f. 1) *ruminatio*, cibus, [qui] ruminando ex imo retrahit i[n]tum, arab. جرّة, v. rad. גָּרַר. De quadrupede ruminante dr. גֵּרָה Lev. 11, 3 sq. Deut. 14, et גֵּרָה גָּרַר Lev. 11, 7. 2) [gra]*num, faba* a volvendo et [sic] rotunda dicta i. q. גַּרְגַּר, v. no. 5, dein de *pondere* et n[um]... Hebraeorum *minimo, vicesim*[a si]*cli parte* Ex. 30, 13. Lev. 2[7]... Num. 3, 47. 18, 16. Valde probabile, Hebraeos, pariter... Graecos et Romanos, in hac re... quae s. ceratii fabis usos esse, q... admodum hodieque hordei et p... granis utuntur.

גָּרוֹן cstr. גְּרוֹן m. *guttur*, ita di[ctum] utpote raucum raucosque ... edens (v. גֵּרָה, גָּרַר no. 3, ... (cf. Ps. 69, 4). Memoratur tan[quam] instrumentum loquelae. Ps. ... 149, 6. 5, 10: [קֶ]בֶר פָּתוּחַ גְּרֹנָם *pulcrum apertum* est *guttu*[r eo]*rum.* Significantur sermones ... aliis hominibus sepulcri patent... star exitium parantes. Jes. 5[8, 1:] קְרָא בְגָרוֹן *clama gutture* ... plena voce, pleno ore. Qui ... voce submissa loquuntur, labiis ... tum et anteriore clausi oris ... utuntur (1 Sam. 1, 13), qui a[utem] voce clamant, hi ore aperto e g[ut]ture et pectore verba propul[sant]. Contemtim dr. de exteriore coll[o]

ut lat. *guttur, gula*. Jes. 3, 16: נְטוּיוֹת גָּרוֹן *gutture in altum erecto*. Ez. 16, 11.

גֵּרוּת f. *hospitium*, rad. גּוּר no. 1. Jer. 41, 17.

גָּרַז rad. in Kal inusit. i. q. גָּזַר (q. v.), arab. جرز *secuit, resecuit, segregavit*, it. comedit, voravit, unde sam. ℨℨℨℨ locusta.

Niph. i. q. גָּזַר Niph. no. 2. Ps. 31, 23: נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ *excisus s. exclusus sum e conspectu tuo*, cf. נִגְזַר Ps. 88, 6. 14 codd. etiam Ps. 31 scribunt נגזרתי.

גִּרְזִי (ad formam פִּרְזִי) vel גִּזְרִי (in terra deserta habitans, cf. arab. جرز terra sterilis) *Gerizaeus*, vel *Girzaeus*, n. pr. populi in vicinia Philistaeae a Davide debellati, 1 Sam. 27, 8 Chethibh.

גְּרִזִּים, ubique הַר גְּרִזִּים *mons Garizim*, mons in montanis tribus Ephraim, e regione montis Ebal situs (Deut. 11, 29. 27, 12. Jos. 8, 33) in quo post exilium templum a Samaritanis, domestici cultus sedes futura, exstructum est (Jos. Arch. XI, 7 §. 2. 8, §. 2. 4. 6). De cod. sam. scriptura Deut. 27, 4 vide Comment. nostr. de Pent. Sam. p. 61. Quod ad originem attinet, הַר גְּרִזִּים putem proprie *montem Gerizaeorum* notare (v. גִּרְזִי), ab illius gentis colonia quadam, quae ibi forte consederit, pariter atque Amalecitae, Gerizaeis vicini, alii in eadem tribu monti nomen (הַר הָעֲמָלֵקִי Iudd. 12, 15) dederunt.

גַּרְזֶן m. *securis*, a secando dicta, instrumentum lignarii Deut. 19, 5. 20, 19. Jes. 10, 15, lapidarii 1 Reg. 6, 7. Vocabula cognata sunt كرزن, كرزين, كرزم, كرزيم, كرزن securis.

גָּרַל rad. inusit. emollita ex גָּרַר (ut חָרַל ex חָרַר ussit) *asperitatis* vim habens, maxime de *solo aspero, glareoso*, squarroso, in quo pes sonum radentem et verrentem edat, inde arab. جَرْلٌ locus glareosus, جَرَلٌ glarea. Inde hebr. גּוֹרָל pr. *lapillus*, hinc *sors*, gr. transp. *ΚΛηΡος*, lat. *GLaRea*, et arab. جَرِلَ lapidosus fuit Kam. p. 1412, quod ductum est a nomine جَرْلٌ lapides, unde etiam جَرِلٌ locus lapidosus.

גֹּרָל *asper, morosus* (*grämlich, grollig, grillig* dixeris eiusdem stirpis vocabulo germanico Prov. 19, 19 Cheth. גְּרָל־חֵמָה *asper irae*, i. e. irae asperae, iracundus et asper. Omnes Verss. exprimunt Keri: גְּדָל חֵמָה, quod tamen nimis dilutum videtur.

גֹּרָל v. גּוֹרָל.

גָּרַם pr. *resecuit*, ut syr. ܓܪܡ, et arab. جَرَمَ. In V. T. semel sq. dat. *reposuit, asservavit*. Zeph. 3, 3: לֹא גָרְמוּ לַבֹּקֶר *nihil reponunt in diem crastinum*. Optime ita LXX οὐχ ὑπελίποντο. Vulg. *non relinquebant ad mane*. Cf. אָצַל לְ Gen. 27, 36, adde جرم Cor. 11, 87.

Pi. גֵּרֵם (denom. a גֶּרֶם) *ossa derosit*. Num. 24, 8: *comedit gentes, hostes suos*, וְעַצְמֹתֵיהֶם יְגָרֵם *et ossa eorum derodit*. Hinc translate Ez. 23, 34: *ebibes et exsuges illud* (poculum) וְאֶת־חֲרָשֶׂיהָ תְּגָרֵמִי *et testes eius rodes* i. e. lambes, ne guttam quidem vini in illo relictura.

גֶּרֶם m. 1) *os* i. q. עֶצֶם, sed rarius et nonnisi poët. Prov. 17, 22. 25, 15. Plur. Iob. 40, 18. (Syr. chald. ܓܪܡܐ, ܓܪܡܐ, גַּרְמָא, sam. ℨℨℨ id., arab. جِرْمٌ corpus. Littera r

et sibilo inter se permutatis vicinum est גֶּשֶׁם, جسم et ipsum עֶצֶם.

2) *corpus*, ut apud Arabes. Gen. 49, 14: חֲמוֹר גָּרֶם *asinus* magni et validi *corporis* i. e. validus, robustus. Vulg. asinus fortis. (Ita etiam Arabes جِرْم *corpus* in laude iumenti ponunt, ut فرس جرم equus magni corporis, حمار جرم asinus validus: idemque peculiari adiectivo جريم exprimitur. 3) *substantia* rei, res *ipsa*, ut עֶצֶם os; ipse. 2 Reg. 9, 13: *et singuli sumebant vestes suas eique substernebant* אֶל־גֶּרֶם הַמַּעֲלוֹת *super gradus ipsos.*

גְּרַם chald. *os.* Dan. 6, 25.

גַּרְמִי (osseus) n. pr. viri 1 Par. 4, 19.

גָּרַן rad. inusit. Arab. جرن *laevigavit, detersit,* vic. rad. גָּרַם aliisque a גר ordientibus.

גֹּרֶן c. Suff. גָּרְנִי, cum He parag. גֹּרְנָה Mich. 4, 12. Plur. גֳּרָנוֹת Joel 2, 24, cstr. גָּרְנוֹת Hos. 9, 1 m. *area,* pr. locus exaequatus, complanatus. (Arab. جرن, جرين, مجرن id.). Dicitur a) de area ante portas urbium, alibi רְחֹב dicta, 1 Reg. 22, 10. 2 Par. 18, 9. b) maxime de area, in qua fruges triturantur. Ruth 3, 2 sq. Iud. 6, 37 cet. תְּבוּאַת גֹּרֶן proventus areae i. e. fruges. Num. 18, 30. Jes. 21, 10: בֶּן־גָּרְנִי *fili areae meae* i. e. o gens patria, quae nunc conculcata et fracta es, ut fruges in area solent. Parall. מְדֻשָׁתִי tritura mea. Cf. Mich. 4, 12. 13. Met. de ipso frumento. Iob. 39, 12.

גָּרַס pr. *radendo, scabendo contrivit, comminuit* et generatim *comminuit,* maxime in partes grossiores (cf. גָּרַשׁ, דָּקַק, דָּכָא). In [...] syr. ܓܪܣ, arab. جرش, cf. [...] עָרַס, unde עֲרִיסָה polenta, G[...] *Grütze.* In V. T. semel in [...] Ps. 119, 20: גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה *comminuta est anima mea* [...] *derio.*

Hiph. comminuit, con[...] Thren. 3, 16: וַיַּגְרֵס בֶּחָצָץ שִׁנָּי *comminuit glarea dentes* [...] figurate pro conditione long[...] lestissima et infelicissima. [...] infra גָּרַשׁ.

גָּרַע fut. יִגְרַע pr. *scabit, ra*[...] plurima verba a גר ordientia[...]

1) *abrasit* barbam (ut syr. [...] Jer. 48, 37, sec. nonnullos co[...] 15, 2 (v. ad גָּרַע). Congr[...] *κείρω, scheeren.* Inde 2) [...] ratim *detraxit* (cogn. [...] intrans. *careo*). Jer. 26, 2[...] לֹא תִגְרַע דָּבָר *nec quidquam in*[...] *trahes* sq. מִן Iob. 36, 7. [...] גָּרַע מִן valet: *detraxit* (*ali*[...] *de* aliqua re, ita quidem, ut [...] sativus partis detractae omi[...] cf. opp. הוֹסִיף no. 2. Deut. [...] 13, 1. Ex. 5, 8. 19. Eccl. [...] Hinc c. acc. *diminuit,* pr. [...] de. — Ex. 21, 10. Ez. 16, [...] 15, 4: וְתִגְרַע שִׂיחָה לִפְנֵי אֵל [...] *minuis* infringis *pietatem* [...] *Deum.* Sq. אֶל *attraxit* i. e. [...] *vavit, recondidit sibi, f*[...] *behalten,* cf. גָּרַם. Iob. 15, 8[...] *auscultasti in consessu Dei* [...] אֵלֶיךָ חָכְמָה *omnemque sapi*[...] *attraxisti.* Cognatus est A[...] usus, apud quos جرع est [...] deglutiit.

Pi. i. q. Kal no. 2. *attraxit* [...] 36, 27: כִּי יְגָרַע נִטְפֵי־מָיִם [...] *quam attraxit* s[...]um traxit ([...] *guttas aquae.*

Niph. 1) pass. Kal no. 2. [...] *ctus est.* Constr. vel ita, [...] detrahenda diserte notetur [...] 27, 4. 36, 3, vel ita ut supp[...] נִגְרַע מִן detrahitur (aliquid) [...]

minuitur res. Num. 36, 3 fin. Iud. 5, 11. Levit. 27, 18. Hinc imminutum, inferiorem esse. 9, 7.

Deriv. מִגְרָעוֹת.

1) rapuit, abripuit, everrit. est onomatopoëtici quiddam in radice, tum in litteris גר, quae radendi, scabendi notionem infe-, v. ad rad. גרב, tum in syl- cf. rapere, raffen. Arab. جرف averrit, abstersit, ut lutum . Conj. II. abstulit, asportavit, fluvius partem ripae, جُرُفٌ, جَرْفٌ litus aquae fluxu exesum. verriculum, sagena. Chald. et Talmud. verrit, syr. de aqua res obvias aspor-). Semel in V. T. Iudd. 5, נַחַל קִישׁוֹן גְּרָפָם 21 Kison rivus abripuit eos. LXX ἐξέσυρεν. Vulg. traxit cadavera eorum. 2) corri-, inde אֶגְרֹף pugnus. Vide אֶגְרֹף.

rad. onomatop. pr. radendi, verrendi, serrandi similesque sonos , ut quales in gutture pro-, exprimens, cf. gr. σαίρω, σύρω, lat. sario, sarrio, verro, garrio, nostr. zer-, scharren, schüren, scheuern, (v. etiam אָגַר). Spec.

1) traxit, rapuit, pr. ita ut ter- verras, nostr. zerren. (Syr. et id.) Hab. 1, 15. Prov. 21, 7 Hithp.

2) serravit, serrâ dissecuit. Syri Arabes hunc significatum cele- in forma cognata נגר. Inde serra. V. Poal.

, gargarisavit, sonos raucos in ture produxit. Cf. arab. جَرْجَرَ, quod varios sonos guttura- , tum liquore, tum voce s, schlürfen, schnarchen,

schnarchen, gurgeln, γαργαρίζω, gargariser.

4) ruminavit i. e. cibum per guttur sursum traxit et denuo manducavit. Ita Fut. יָגֹר Lev. 11, 7, arab. جَرّ IV et VIII, syr. ܐܬܓܪܓܪ. Potest haec forma vel pro Kal haberi chaldaizante, vel pro Niph., quemadmodum Syri et Arabes formis passivis s. reflexivis hoc exprimunt, pr. ruminavit secum.

5) Nonnunquam haec radix de propria sua vi remisit et etiam molliorem volvendi sonum exprimit, alibi vicino גָּלַל propriam. Ita aeth. ተንከባለለ: volutavit se, syr. ܐܬܓܪܓܪ i. q. ܐܬܓܠܓܠ currus, et in V. T. גַּרְגַּר pro גַּלְגַּל (ut in Talmude legitur) granum. Cf. כִּרְכֵּר, כָּרַר et lat. currere.

Niph. 1) corrasus est, de opibus (cf. vic. אָגַר, quod itidem de quaestu undique collecto et corraso frequentatur). Ita haud dubie expediendum Part. plur. נִגָּרוֹת (formae chald.) Iob. 20, 28 opes corrasae i. q. יְבוּל in altero hemistichio. Integrum comma reddendum: evanescet proventus domus eius, opes eius evanescent die irae eius. 2) ruminavit. Vide ad Kal no. 4.

Poal. serra dissectus est. 1 Reg. 7, 9. Cf. Kal no. 2.

Hithpo. i. q. Kal no. 1. de turbine omnia qs. averrente. Jer. 30, 23.

Derivata: גֵּרָה, גַּרְגְּרוֹת, גָּרוֹן, מְגֵרָה.

גְּרָר (sec. Simon. peregrinatio, hospitium, a rad. גרר i. q. גּוּר, cf. Gen. 20, 1; fort. etiam hydriae, arab. جِرَارٌ) Gerar, n. pr. urbis quondam regiae Philistaeorum, patriarcharum tempore Abimelecho regi parentis. Gen. 20, 1. 26, 1. נַחַל גְּרָר vallis Gerar Gen. 26, 17.

גָּרַשׁ i. q. גָּרַס q. v., inde

גֶּרֶשׂ c. Suff. גִּרְשִׂי *contusum*. Lev. 2, 14. 16.

גָּרַשׁ pr. *pepulit, rapuit* (ut chald.). In Kal spec. 1) *expulit*, ut populos ex terra. Ex. 34, 11. Sed hoc significatu longe usitatius est Piël. De inanimatis Jes. 57, 20: *impii sunt sicut mare impulsum, quod quiescere nequit* וַיִּגְרְשׁוּ מֵימָיו רֶפֶשׁ וָטִיט *cuiusque aquae lutum coenumque eiectant*. It. *abegit, repudiavit* uxorem. Part. pass. גְּרוּשָׁה (uxor) repudiata. Lev. 21, 7. 14. 22, 13. Num. 30, 10. Ez. 44, 22. 2) *diripuit, spoliavit*. Ez. 36, 5: לְמַעַן מִגְרָשָׁהּ לָבַז *ut eam* (terram) *diriperent praedae causa*. מִגְרַשׁ h. l. est infinitivus formae aramaeae. In derivatis praeterea 3) *propulit, protrusit* fructum, v. גֶּרֶשׁ, et 4) *pastum egit* pecus, v. מִגְרָשׁ.

Pi. גֵּרֵשׁ *expulit, abegit* c. acc. pers. Gen. 3, 24. 4, 14. 21, 10 et מִן loci, ex quo quis expellitur Ex. 11, 1. Iudd. 11, 7. גֵּרֵשׁ מִפְּנֵי פ׳ expulit ante aliquem, i. e. ita ut eum fugere debeas v. c. Deus Canaanitas ante Israëlem Ex. 23, 29. 31. Iudd. 2, 3. *Pu.* גֹּרַשׁ pass. Ex. 12, 39.

Niph. 1) *expulsus est*. Jon. 2, 5. 2) *abreptus est* aquarum impetu. Am. 8, 8: נִגְרְשָׁה וְנִשְׁקְָה כִּיאוֹר מִצְרָיִם *abrepta est et inundata ceu fluvio Aegypti*. 3) *impulsum et commotum fuit* mare. Jes. 57, 20: יָם נִגְרָשׁ *mare impulsum*.

Derivatur inde מִגְרָשׁ et quae statim sequuntur.

גֶּרֶשׁ m. pr. quod propellitur, protruditur, hinc *proventus*. Deut. 33, 14: גֶּרֶשׁ יְרָחִים *proventus mensium*, id quod singuli menses ex terra promovent, producunt. Cf. rad. no. 3.

גְּרֻשָׁה f. *expulsio* spec. civium ex possessione sua. Ez. 45, 9.

גֵּרְשׁוֹן (expulsio) n. pr. *Gerson*, filius Levi, auctor leviticae Gersonitarum gentis Gen. 46, 11. E[x. 6,] 16. Num. 3, 17 sq. Inde p[atr.] גֵּרְשֻׁנִּי Gersonita, et collect. G[er]sonitae Num. 3, 23. 26, 57.

גֵּרְשֹׁם (expulsio i. q. גֵּרְשׁוֹן) 1) filii Mosis et Zipporae. E[x. 2,] 22. 18, 3. In priore loco [...] huius nominis ita alluditur, [...] pareat scriptor illud accepi[sse] גֵּר שֹׁם i. q. גֵּר שָׁם *peregrin[us ibi]* (cf. ثَمّ i. q. שָׁם), quo factu[m] ut LXX hoc etymon magis [...] declaraturi Γηρσάμ ponerent [...] Levi, qui alibi גֵּרְשׁוֹן appel[latur] q. v. 3) Iudd. 18, 30. [...] 8, 2.

גְּשׁוּר (pons, arab. جِسْر, syr. [...]) n. pr. *Gesura*, Syriae tractu[s ...] mai regi parens, cuius filiam [Davi]des in matrimonio habebat [...] 3, 3. 13, 37. 15, 8. E verbis [...] 2, 23 colligas, *Gesuram* in [...] Gileaditidis quaerendam [...] Gesuraeos non diversos [...] גְּשׁוּרִים, de quibus statim [...] agetur.

גְּשׁוּרִי *Gesuraeus*, N. gent. [...] puli ad radices Hermonis, [...] Maacham, a septentrione [...] et Argob provinciae degentis[...] bus quidem terrae sanctae [...] ita tamen, ut Hebraeorum [...] non pareret. Deut. 3, 14. Jo[s.] 13, 13. 1 Par. 2, 23, cf. [...] Hodieque in illa regione [...] pons (Dschisr beni Jakub) [...] Jordanem traiiciunt. 2) p[...] vicinia Philistaeae. Jos. 13, 2. [...] 27, 8.

גָּשַׁם in Kal inusit. *pluit*, [...] vehementius, *giessen*.

Hiph. pluere iussit Jer. [...]

גֶּשֶׁם m. pl. גְּשָׁמִים, cstr. גִּשְׁמֵי [...] *via vehementior, imber*, [...] מָטָר, quod quamvis pluviam [...] Inde מְטַר גֶּשֶׁם Regenguss Z[...] 1, et גֶּשֶׁם מָטָר Iob. 37, 6.

apparet ex epithetis, ut גֶּשֶׁם גָּדוֹל 1 Reg. 18, 45, גֶּשֶׁם שׁוֹטֵף Ex. 13, 11. 2) n. pr. m. Neh. 2, 19. 6, 1. quod et גַּשְׁמוּ scribitur.

id. C. Suff. גִּשְׁמָהּ. Ex. 22, 24.

c. Suff. גִּשְׁמֵהּ, גֶּשְׁמְהוֹן chald. corpus. Dan. 4, 30. 5, 21. (Syr. ܓܫܡܐ, ܓܘܫܡܐ, arab. جسم id. Cf. ad גֶּרֶם).

n. pr. Gosen 1) Aegypti regio, qua Hebraei inde a Jacobi tempore usque ad Mosen (i. e. per quadringentos et triginta annos) habitarunt. Gen. 45, 10. 46, 28. 47, 27. 50, 8. Exod. 9, 26. Cum huius regionis nomen a Graecorum geographis nunquam commemoretur, de situ eius in varias sententias abierunt interpretes et veteris geographiae scrutatores. His satis exploratum videtur, ... appellatam esse inferioris Aegypti regionem ab oriente brachii Pelusiaci Heliopolin inter et Heroopolitani sinus finem sitam. Et ... quidem eius situs a) non pauci V. T. locis haud obscure significatur. V. Gen. 46, 29. Ex. 13, 17. ... 7, 21. Accedit b) LXX interpretum auctoritas, qui גֹּשֶׁן bene ... Γεσὲμ Ἀραβίας Gen. 45, ... Ἡρώων πόλις ἐν γῇ Ῥαμεσσῆ ... 28. Aliorum sententias recensui in Thes. p. 307. 2) urbs ... regione vicina in montanis tribus Judae. Jos. 10, 41. 11, 16. ... 51.

רַד. innsit. Syr. ܓܫܦ blandemulsit. Inde גִּשְׁפָּא (blanditia) pr. m. Neh. 11, 21.

rad. innsit. Arab. جسر pontem struxit (pr. iunxit, cf. קָשַׁר), ... audax fuit, si quidem pontem struere, maxime in bello et ubi flumen rapidum est, viri audacis est et strenui. Syr. ܓܫܪ id. Inde גְּשׁוּר.

גָּשַׁשׁ rad. nonnisi in Piel usitata palpavit, palpando quaesivit, c. acc. Jes. 59, 10. (Arab. جسّ, aram. ܓܫ et ܓܫܫ id., sed plerumque trop. exploravit. Vic. est מָשַׁשׁ.

גַּת (contr. ex גַּנְתְּ, ad formam בַּת, בְּנַת, pro גַּנְתְּ a rad. יָגַן) pl. גִּתּוֹת f. 1) *torcular*, vel potius *cupa*, in qua uvae pedibus conculcantur, unde succus uvis extortus in lacum torcularem (יֶקֶב) iuxta positum destillat. Joël 4, 13. דָּרַךְ גַּת calcavit torcular Neh. 13, 15. Thren. 1, 15.

2) n. pr. urbis Philistaeorum, in qua Goliath natus est. Jos. 13, 3. 1 Sam. 6, 17. 21, 11. 1 Reg. 2, 39. 40. Inde patron. גִּתִּי.

3) גַּת חֵפֶר (torcular putei), est oppid. Sebulonitarum (c. He locali גִּתָּה חֵפֶר) Jos. 19, 13, Jonae prophetae incunabulis celebratum.

4) גַּת רִמּוֹן (torcular mali granati) oppidum Danitarum Jos. 19, 45.

גִּתִּי *Gathaeus*, N. gent. a גַּת no. 2. 2 Sam. 6, 10. 11. 15, 18. Inde fem. גִּתִּית Ps. 8, 1. 81, 1. 84, 1 *instrumenti musici* genus, vel Gathitis familiare, vel qs. ἐπιλήνιον, nimirum tempore vindemiae carminibus vinitorum adhibitum.

גִּתַּיִם (duo torcularia) n. pr. oppidi Benjaminitarum. Neh. 11, 33.

גֶּתֶר Gen. 10, 23 n. pr. regionis Aramaeorum, cuius fines prorsus ignorantur.

ד

Daleth (דָּלֶת), quarta alphabeti littera, ubi cifrae locum tenet i. q. *quattuor*. Nomen *portam* designat, ad cuius similitudinem antiquissima huius litterae figura expressa fuisse videtur.

Sono vicinum est Daleth 1) *dentalibus* durioribus, ut ט, ת, quibuscum haud raro permutatur, v. دَبَّ, דָּבַב, טָבַב, שָׁפַת; בָּדַל, בָּחַל, בָּדַק, בָּתַק. Rarius transit etiam in ל, v. אָזַר. 2) sibilanti ז, de qua v. infra.

דָּא chald. i. q. hebr. זוֹ et זֹאת *haec, hoc*, fem. et neutr. (alibi דָּךְ, דְּנָה). Dan. 4, 27. 5, 6: דָּא לְדָא *hoc ad illud*, invicem.

דָּאַב *tabuit, liquefactus est*, hinc *languit*. (Tabescendi s. contabescendi significatus late regnat in verbis cognatis, ut אָדַב, דָּבָא, דּוּב, דָּוָה, syr. ܕܘܒ, arab. ذَابَ, دَابَ, et varie tum ad languorem aegroti senisve, tum ad pavorem translatus est. Primaria notio est liquescendi calore, zerschmelzen, zerfliefsen, cf. דּוּב. Ex linguarum stirpe indogerm. confero pers. تاب calor, تافتن, تفتن calefacere, accendere = θάπτω, تباهيدن tabescere, sanscr. *tapa*, lat. *tepeo*. Vic. est τήκω, דָּאַג.) Tribuitur oculo contabescenti prae moerore Ps. 88, 10 (v. בָּלָה, עָשֵׁשׁ), animae (נֶפֶשׁ) Jerem. 31, 25, ipsi homini 31, 12. Inde

דְּאָבָה f. *pavor, timor* (male enim Simonis vel in recentissima edit. *sollicitudo, moeror*), a liquescendo dictus (v. מָסַס). Iob. 41, 14. Et

דְּאָבוֹן st. cstr. דְּאֲבוֹן m. *tabes, contabescentia* animae Deut. 28, 65 (cf. Jer. 31, 25).

דָּאג i. q. דָּג *piscis*. Neh. 13, 16. Kamez in hoc voc. (ubi piscem, non piscatorem notat) quum parum sit (a דָּגָה), א littera, a compluribus mssptis omissa notante Masora est mater lectionis redundans, ut in מְלָאכִים 2 Sam. 11, 1.

דָּאַג pr. i. q. דָּאַב liquefactus fuit, gr. τήκω. Refertur ad pavorem et metum (cf. מוּג, מסס), inde *timuit, metuit* Jer. 17, 8, sq. acc. 38, 19. Jes. 57, 11, מִן Jer. 42, 16; it. לְ pers. cui metuimus 1 Sam. 9, 5. 10, 2, et מִן rei, propter quam metuitur Ps. 38, 19. Inde

דֹּאֵג (timidus) n. pr. hominis Idumaei, pastorum principis in aula Sauli 1 Sam. 21, 8. 22, 9. Ps. 52, 2. In Chethibh 1 Sam. 22, 18. 22 est דּוֹיֵג ex pronuntiatione Syrorum.

דְּאָגָה f. i. q. דְּאָבָה *pavor, timor, sollicitudo*. Ez. 4, 16. 12, 18. 19. Jer. 49, 23. Prov. 12, 25.

דָּאָה fut. יִדְאֶה apoc. יֵדֶא Ps. 18, 11 *volavit*, de veloci avium rapacium volatu Deut. 28, 49. Jer. 48, 40. 49, 22, de numine Ps. 18, 11: וַיֵּדֶא עַל־כַּנְפֵי רוּחַ *et volabat super alas venti*. (De 2 Reg. 17, 21 v. נָדָא). Inde דַּיָּה et

דָּאָה f. tantummodo Lev. 11, 14 (nam in loco gemino Deut. 14, 13 est רָאָה, quanquam per errorem librariorum) *avis* quaedam *rapax*, eaque *celeriter volans*. LXX. γύψ. Vulg. *milvus*. Cf. Bocharti Hieroz. T. II, p. 191.

דָּאל v. יִדְאֲלָה.

דֹּאר v. דּוֹר.

דֹּב et **דּוֹב** masc. epicoen. *ursus*, a lento incessu dictus (v. rad. דָּבַב) 1 Sam. 17, 34. 36. 37. 2 Sam. 17, 8. Prov. 17, 12. Hos. 13, 8: דֹּב שַׁכּוּל *ursus* (i. e. ursa) *catulis orbatus*. Pl. דֻּבִּים f. ursae. 2 Reg.

1. 24. (Arab. دُبّ, دُبَّة ursus, ursa).

chald. id. Dan. 7, 5.

דָּא rad. inusit. i. q. arab. دبا mitevit pr. *languit, tabuit* vic. addici דָּאַב aliisque quas ibi laudavimus. Inde

דֹּבֶא m. *languor, quies,* poët. de morte. Semel legitur Deut. 33, 25: כְּיָמֶיךָ דָּבְאֶךָ *ut vita tua, ita mors tua.* Vulg. *senectus tua:* non male, si etymon spectas, sed senectus mors recte vitae opponitur. Aliud eiusdem radicis vestigium habes in n. pr. מֵידְבָא (aqua quietis).

דָּבַב, arab. دَبَّ 1) pr. *lente et pedetentim incessit, reptavit,* rad. onomatopoët. ut nostr. *tappen,* gall. *tapper.* Propinquum est טָפַף, de eo sed celere incessu usurpatum, quod nos verbo deminutivo *trippeln* exprimimus, cf. praeterea נָתַב unde נָתִיב, gr. στείβω. Alibi *calcandi* significatu Semitae frequentant transp. *pat,* v. ad rad. בּוּס. Unde דֹּב ursus. 2) *perreptavit,* de obtrectatore, hinc simpl. *obtrectavit,* unde דִּבָּה, cf. רָגַל et הָלַךְ רָכִיל. 3) de liquoribus *leniter fluxit,* ut de vino Cant. 7, 10. Cf. de h. l. sub vc. יָשֵׁן.

דִּבָּה f. (rad. דָּבַב no. 2) *obtrectatio, calumnia.* הוֹצִיא דִבָּה calumniam sparsit Num. 14, 36. Prov. 10, 18. Qui sequitur, genitivus vim habet tam activam, v. c. Ps. 31, 14: כִּי שָׁמַעְתִּי דִּבַּת רַבִּים *nam multorum audio obtrectationes,* Jer. 20, 10, quam passivam Num. 13, 32. 14, 37. Gen. 37, 2. Prov. 25, 10: וְדִבָּתְךָ לֹא תָשׁוּב (ita ut) *infamia nunquam a te recedat.* Arab. دَبُوب furtivus obtrectator, qui calumnias spargit. Syr. ܕܒܐ fama, rumor, et ܐܕܒܐ rumorem divulgavit. Chald. דִּבְּתָא contumelia).

דְּבוֹרָה f. 1) *apis* Jes. 7, 18, plur. דְּבֹרִים Iud. 14, 18. Ps. 118, 12. Syr. ܕܒܘܪܬܐ apis, vespa. Arab. دَبْر collect. *examen* apium, vesparum, qs. exagimen, ab exagendo v. דָּבַר no. 2; ut agmen qs. agimen, itidem ab agendo). Hebraeum autem vc. est nomen unitatis a deperdito דְּבוֹר = دَبْر. 2) n. pr. prophetissae Israëlitarum. Iud. 4, 4. 5. 5, 1.

דְּבַח chald. *sacrificavit,* i. q. hebr. זָבַח. Esr. 6, 3. Inde מַדְבַּח altare, et

דְּבַח pl. דִּבְחִין chald. *sacrificium.* Esr. 6, 3.

דִּבְיוֹנִים m. pl. 2 Reg. 6, 25 Keri, *stercora columbarum,* honeste dictum pro חֲרֵי יוֹנִים, ut est in Chethibh, pr. fluor, profluvium columbarum, a verbo דָּבָה, דָּבָא = דָּאַב, דּוּב fluxit, cf. ῥεῦμα γαστρός, διάῤῥοια, alvi profluvium.

דְּבִיר m. 1) *adytum* templi Salomonei, alibi קֹדֶשׁ קָדָשִׁים dictum, 1 Reg. 6, 5. 19—22. 8, 6. 8. 2 Chr. 3, 16. 4, 20. 5, 7. 9. Hieronymus vertit oraculum, oraculi sedem (a דִּבֶּר locutus est); sed vix dubitandum, quin pr. sit *pars postica* i. e. occidentalis (v. אָחוֹר no. 2), recte observante Car. Ikenio in dissert. philol. theol. P. I. p. 214. 2) n. pr. oppidi tribus Judae, alibi Kirjath Sepher dicti Iud. 1, 11.

דָּבַךְ rad. inusit. prob. i. q. דָּבַק *adhaesit,* et trans. *coniunxit,* v. נִדְבָּךְ.

דָּבַל (vic. זָבַל) *coëgit in massam,* maxime *rotundam.* Inde arab.

نَبَال, نَبْلَة globulus stercoris (cf. גָּלָל), نَبَلَة, زِبْلَة, اَطْلَ stercus, نَبْلَة, نُبْلَة buccella rotunda. Inde

דְּבֵלָה f. st. constr. דְּבֶלֶת pl. דְּבֵלִים *placentae* e ficibus aridis, quae in massas coguntur, gr. παλάθη (ex דְּבֵלְתָּא, ܕܒܠܬܐ, abiecto Daleth 1 Sam. 25, 18. 1 Chr. 12, 40, addito תְּאֵנִים 2 Reg. 20, 7. V. Celsii Hierobot. T. II. p. 377—79. J. E. Faber ad Harmari Observatt. I, p. 389 sq.

דִּבְלָה Ez. 6, 14 haud dubie vitiose scriptum pro רִבְלָה, quod est oppidum in Palaestinae finibus septentrionalibus, v. infra.

דִּבְלָתַיִם (duae placentae, nomine prob. a figura oppidi ducto) Num. 33, 46, et בֵּית דִּבְלָתַיִם Jer. 48, 22 n. pr. oppidi Moabitarum. Hieron. (Onomast. s. v. Jassa): et usque hodie ostenditur inter Medabam et *Deblatai*.

דָּבַק et דָּבֵק fut. יִדְבַּק inf. דָּבְקָה 1) *adhaesit* spec. firmiter ceu visco, *agglutinatus* est, *ankleben, anbacken*. (Arab. دَبِقَ, syr. ܕܒܩ id. Vicinum est طبخ coxit, *backen*, syllaba autem primaria est בק coquendi vim habens, cf. בַּג pers. باه, باج, بخت, پختن, *bukhten, pukhten*. V. etiam פַּנַּג). Constr. sq. בְּ Iob. 19, 20, אֶל Jer. 13, 11, לְ Ps. 102, 6 intrans. Thren. 4, 4: דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל־חִכּוֹ *adhaeret lingua lactantis palato suo* (prae siti, ariditate). Ps. 22, 16. Eadem locutio usurpatur de eo, qui obmutescit reverentia ductus. Iob. 29, 10. Ps. 137, 6 (cf. Hiph. Ez. 3, 26). Deut. 13, 18: *nec quidquam manibus tuis adhaereat*, h. e. ne quidquam surripias. Iob. 31, 7. Trop. sequi aliquem, ei adhaerere Ruth 2. 8. 21, sq. בְּ V. 23. Hi[nc] *addictus est alicui*, singulari [...] amore ductus (κολλᾶσθαι [...] v. c. regi, numini, uxori, [...] et לְ Deut. 10, 20. 11, 22. 2 [...] 20, 2. 1 Reg. 11, 2. Jos. 23, [...] Gen. 2, 24. 34, 3, sq. אַחֲרֵי [...] 63, 9: דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ *a[nimus] meus tibi adhaeret*.

2) *assecutus est*, attigit aliq[uem] sq. acc., בְּ et אַחֲרֵי Gen. 19: [...] Deut. 28, 60. Jer. 42, 16: אַחֲרֵיכֶם יִדְבַּק *ibi (fames) assequetur*. Synon. הִשִּׂיג v. H[...] no. 3.

Pu. pass. *conglutinatus est*, [...] *miter cohaesit*. Iob. 38, 38. 41 [...]

Hiph. 1) causat. Kal no. 1 *f*[ecit] *ut adhaereret, agglutinavit* [...] 3, 26. 29, 4. Jer. 13, 11. 2) *p*[er]*secutus est*, sq. acc. Iud. 18, [...] 2 Sam. 1, 6, et אַחֲרֵי. Iud. 20, [...] וַיַּדְבִּיקוּ אַחֲרָיו *eumque pers*[ecuti] *sunt*. 1 Sam. 14, 22. 31, 2. 3) [as]*secutus est*, attigit (ut Kal no. [2]) Gen. 31, 23. Iud. 20, 42, nec [non] causat. *fecit, ut attingeret*. D[eut.] 28, 21.

Hoph. *agglutinatus est*. Ps. [22,] 16.

Derivata protinus sequuntur.

דְּבַק chald. id. Dan. 2, 43.

דָּבֵק adj. verbale: *adhaerens*. 2 R[eg.] 3, 3. Prov. 18, 24.

דֶּבֶק m. 1) *ferruminatio* metalli, [...] 41, 7. 2) pl. דְּבָקִים 1 Reg. [...] 34. 2 Chr. 18, 33, probab. c[...] *missurae* loricae. Ita Chald. [...] axillas intelligunt, cf. chald. [...] יַרְכָּ Jer. 38, 12 Targ.

דָּבַר. Variae huius radicis sig[nifi]cationes, quarum pleraeque in d[eri]vatis tantummodo, in linguis v[ero] cognatis in verbo quoque appare[nt], hunc in modum dispescenda e[sse] videntur. 1) Primaria potestas, [ut] recte dudum viderunt Belgiae E[ty]mologi, est *serendi, nectendi*, [...]

dinandi (gr. εἴρω); inde 2) *duxit, egit*, spec. pecudes *pastum egit* (v. מִדְבָּר, דָּבְרָה, דֹּבֶר), populum *rexit, administravit* (syr. et chald. ܕܒܰܪ duxit, rexit, arab. دَبَرَ), it. *in ordinem coëgit, subegit* (v. Hiph.) cf. دَبْر examen qs. grex apium, et דְּבוֹרָה, nom. unitatis, apis (q. v.). Quoniam pastor gregem sequitur, a *ducendi* notione proficiscitur 3) *secutus est, a tergo s. pone fuit* ut arab. دَبَرَ, unde دُبُر pars postica, دَابِر postremus, hebr. דְּבִיר adytum templi, et quoniam insidias structuri a tergo veniunt 4) *insidiatus est* (cf. עָקַב), *perdidit*, ut arab. دَبَرَ et hebr. Pi. no. 2, unde דֶּבֶר, دَبْر pernicies, mors, pestis. A primaria autem nectendi et serendi potestate oritur 5) usitatissima et in verbo frequentissima *loquendi*, propr. *verba serendi* cf. *sermo* et *dissero* a serendo et gr. εἴρω nectendi et dicendi significatu. In Kal non exstat nisi part. act. דֹּבֵר Ex. 6, 29. Num. 32, 27. 36, 5. Ps. 5, 7 pass. דָּבֻר Prov. 25, 11, et inf. c. Suff. דָּבְרֶךָ Ps. 51, 6. Frequentior est coniug.

Pi. דִּבֶּר et in media sententia דַּבֵּר, fut. יְדַבֵּר 1) *locutus est*, diversum ab אָמַר *dixit*, (q. v. no. 1), ut germ. *reden* et *sagen*, gr. λαλεῖν et εἰπεῖν, aram. מַלֵּל et אֲמַר. Ponitur autem a) absol., v. c. Iob. 11, 5: מִי־יִתֵּן אֱלוֹהַּ דַּבֵּר *utinam Deus loqueretur*. 33, 2. Num. 12, 2. Ex. 3, 18 cet. nonnunquam emphat. pro eloquentem esse Ex. 4, 14: יָדַעְתִּי כִּי דַבֵּר יְדַבֵּר הוּא. Jer. 1, 6. Saepe additur אָמַר (v. exempla s. v. אָמַר p. 74). b) c. acc. eius, quod quis loquitur, in ore gerit, ut דִּבֶּר צֶדֶק, שֶׁקֶר, שָׁוְא, כָּזָב, iustitiam, fraudem, mendacium locutus est, in ore gestavit. Ps. 101, 7. Jes. 45, 19. 59, 3. Dan. 11, 27. דִּבֶּר דְּבָרִים i. q. lat. verba dedit Hos. 10, 4. Ex. 6, 29: דַּבֵּר אֶל־פַּרְעֹה אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ *loquere cum Pharaone omnia, quae ego tecum loquor*. 24, 7: כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה *quaecunque loquitur Jehova, faciamus*. Jer. 1, 17. Dan. 10, 11. Jon. 3, 2. c) Raro, ut אָמַר, ita usurpatur, ut dicta sequantur, et לֵאמֹר sit subaudiendum. Gen. 41, 17. Ex. 32, 7: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֶךְ־ *tum Jehova Mosi dixit, age* etc. 1 Reg. 21, 5. 2 Reg. 1, 7. 9. Ex. 40, 4. Dan. 2, 4.

Is, quem alloquimur, vel quocum colloquimur, ponitur creberrime post particulas אֶל Gen. 8, 15. 19, 14 et לְ Iud. 14, 7, verum etiam post עִם Gen. 31, 29. Deut. 5, 4; אֵת (אִתּ) Gen. 23, 8. 42, 30, עַל Jer. 6, 10. דִּבֶּר בְּ allocutus est, celebratur de numine aliquid divinitus patefaciente. Zach. 1, 9: הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי *angelus, qui mecum loquebatur* V. 14. 2, 2. 7. 4, 1. 4. 55. Hab. 2, 1. Jer. 31, 20. Num. 12, 6. 8. Semel c. acc. (allocutus est Gen. 37, 4, cf. λέγειν τινά alicui dicere. *Loqui de aliquo* vel *de aliqua re* ponitur c acc. ut λέγειν τινά). Ruth 4, 1: הַגֹּאֵל עֹבֵר אֲשֶׁר דִּבֶּר־בֹּעַז *propinquus praeteriit, quem dixerat Boas*. Gen. 19, 21. 23, 16, cum בְּ 1 Sam. 19, 3: וַאֲנִי אֲדַבֵּר בְּךָ אֶל־אָבִי *et ego loquar de te cum patre meo* (V. 4); אֶל Iob. 42, 7, עַל 1 Reg. 2, 19, hoc max. de iis, quae Deus effatur, promittit alicui (v. litt. a) 1 Reg. 2, 4. Dan. 9, 12. Jer. 25, 13. 42, 19. — *Contra* aliquem *loqui* c. c. עַל (propr. conviciis invasit in aliquem, insectatus est aliquem) Ps. 109, 20. Jer. 29, 32. Deut. 13, 6; vel בְּ (v. בְּ B, 6). Num. 21, 7: דִּבַּרְנוּ בַיהוָה וָבָךְ *contra Jehovam et te locuti sumus*. Iob. 19, 18. Ps. 50, 20. 78, 19. Sed דִּבֶּר בְּ est etiam *per* aliquem *locutus est*, aliquo

usus est interprete (v. בְּ C, 2) Num. 12, 2. 2 Sam. 23, 2. 1 Reg. 22, 28.

Loqui autem docente contextu saepe est a) i. q. *promittere*, zusagen. Deut. 19, 8. Jon. 3, 10, c. acc. rei Deut. 6, 3, c. אֶל et עַל pers. (v. supra); et in malam partem *minari* Ex. 32, 14. b) *praecipere*, *iubere* (cf. אָמַר no. 3) Gen. 12, 4. Exod. 1, 17. 23, 22, *admonere* 1 Sam. 25, 17. c) *eloqui* carmen i. q. *canere* Iudd. 5, 12, cf. arab. قال et gr. ἔπος de carmine. d) *alloqui* mulierem, i. e. in matrimonium expetere, sq. לְ Iudd. 14, 7, בְּ 1 Sam. 25, 39. Cf. arab. خطب et Pu.

Praeterea notandae sunt hae locutiones: e) דִּבֶּר עַל־לֵב פ׳ *blande allocutus est* aliquem, impr. *consolatus est*, cf. παραμυθέομαι, lat. *alloquium*. Gen. 34, 3. 50, 21. Ruth. 2, 13. 2 Sam. 19, 8. 2 Chr. 30, 22. 32, 6. f) דִּבֶּר אֶל־, עַל־ לִבּוֹ *secum locutus est*. Gen. 24, 25. 1 Sam. 1, 13: מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ *in corde suo loquebatur*. It. sq. בְּלִבּוֹ, עִם לִבּוֹ, Eccl. 1, 16. 2, 15. Ps. 15, 2. g) דִּבֶּר טוֹב, טוֹבָה עַל (de Deo) *bona locutus est de aliquo*, promisit. Num. 10, 29. 1 Sam. 25, 30. Jer. 18, 20. דִּבֶּר רָעָה עַל mala alicui decrevit, inflixit. 1 Reg. 22, 23. Jer. 11, 17. 19, 15. 26, 19. 35, 14, sq. אֶל־ 36, 31. Paulo aliter accipiendum est Esth. 7, 9: מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טוֹב עַל־הַמֶּלֶךְ *Mordechai, qui in regis salutem locutus erat* (cf. 6, 2). h) דִּבֶּר טוֹבוֹת אֶת, אֶל־ *blande cum aliquo locutus est*. 2 Reg. 25, 28. Jer. 12, 6, it. דִּבֶּר שָׁלוֹם עִם *amice, quiete cum aliquo locutus est*. Ps. 28, 3, sq. אֶת Jer. 9, 7, sq. אֶל־ *salutem nuntiavit*, promisit. Ps. 85, 9; sq. בְּ id. Ps. 122, 8: אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ *fausta tibi apprecor*; sq. לְ Esth. 10, 3: דֹּבֵר שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעוֹ *locutus est pro salute omnium posterorum suorum*. Adeoque absolute Ps. 35, 20.

i) דִּבֶּר מִשְׁפָּט אֶת *sententiam* (… poena alicui constituitur) *in* … *quem pronuntiavit*, et cont… *cum aliquo*. V. מִשְׁפָּט.

2) *insidias*, perniciem str… (Arab. conj. II, cf. supra Kal …) Ps. 127, 5. Dein *perdidit*, … *vit*. 2 Chr. 22, 10 (cf. אָבַד … parallelo 2 Reg. 11, 1).

Pu. pass. Ps. 87, 3: נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ *gloriosa dicta* (… decreta) *sunt de te*. Cant. 8, … בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ *quando* … *alloquentur*, ubi deposcetur. … Pi. litt. d.

Niph. recipr. Pi. *collocuti* … Mal. 3, 16, sq. בְּ Ez. 33, 30. … 119, 23 et עַל Mal. 3, 13.

Hiph. *subegit* (v. Kal no. …) Ps. 18, 48: וַיַּדְבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי … *gentes mihi subiecit*. Ps. 47, … V. Kal no. 2.

Hithp. part. מִדַּבֵּר *colloq*… Num. 7, 89. 2 Sam. 14, 13. … 2, 2.

Nomm. derivata statim seq… tur praeter דְּבוֹרָה, דְּבִיר, דֹּבֶר …

דָּבָר m. 1) *verbum*, λόγος Gen. … 18 cet. Saepe in plur. Gen. … 13: כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה *om*… *verba ista*. 34, 18. Ex. 4, 28 … 19. 19, 7. 8. 20, 1. 34, 3 … אִישׁ, בַּעַל דְּבָרִים vir eloquens … 4, 10. 24, 14. Saepe collect. *verb*… *sermo, vox*. Iob. 15, 3. דְּבַר שְׂפָתַיִם … vox labiorum i. e. sermo futi… inanis Jes. 36, 5. נְבוֹן דָּבָר … monis peritus 1 Sam. 16, 18. Sp… est a) *promissio, promissum*, 1 R… 2, 4. 8, 20. 12, 16. Ps. 33, 4. … 5 (cf. gr. τελεῖν ἔπος nostr. … Wort halten). b) *praecept*… *edictum* (cf. דִּבֶּר no. 1, b). … מַלְכוּת mandatum regium. Esth. … 19. Ios. 1, 13. 1 Sam. 17, 29: … הֲלוֹא דָּבָר הוּא *nonne praeceptum* … Jes. 8, 10. Exod. 34, 28: … הַדְּבָרִים decem praecepta, deca… gus. 1 Paral. 26, 32. 2 Par… 29, 15. c) *effatum*, *sententia* … sapientis. Plur. Eccl. 1, 1: …

קְהִלֹּת Prov. 4, 4. 20. 30, 1. 31, 1; impr. *effatum numinis, oraculum,* Num. 28, 5. 16 (cf. ἔπος, λόγος). וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל effatum Jehovae pervenit ad aliquem. Jer. 1, 4. 11. 2, 1. 13, 8. Ez. 3, 16. 6, 1. 7, 1. 11, 14, sq. עַל 1 Chr. 22, 8. Iob. 4, 12: אֵלַי דָּבָר יְגֻנָּב *furtim ad me delatum est oraculum* (divinum). Saepissime collect. *oracula.* Hos. 1, 1. Mich. 1, 1. Joel 1, 1. d) *consilium, sententia proposita.* 2 Sam. 17, 6. e) *rumor, nuntius* 1 Reg. 10, 6. Sequ. genit. *verba de* aliqua re *facienda,* quod dicendum est de ea. Iob. 41, 4: *non tacebo* .. דְּבַר גְּבוּרוֹת *quod dicendum de robore* eius. 1 Reg. 9, 15. Deut. 15, 2. 19, 4. Possit etiam reddi: *quae sit ratio roboris* eius (cf. דִּבְרָה no. 1).

2) *res,* res gesta, *negotium,* propr. *id, de quo sermo* (cf. λόγος apud Passovium *A,* no. 11, ἔπος, ῥῆμα a ῥέω, germ. *Sache* a *sagen, Ding* quod primitus sermonem significat, v. Adelung h. v. Eadem verbi et rei potestas coniuncta est in aram. מִלָּה, ܡܠܬܐ, פִּתְגָם, arab. أمر et خطب). דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה res gestae, facinora Salomonis. 1 Reg. 11, 41. דִּבְרֵי הַיָּמִים rerum gestarum commentarii, acta diurna. 1 Chr. 27, 24. Esth. 6, 1. הַדָּבָר הַזֶּה haec res, hoc. Gen. 20, 10. 21, 11. 26. כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה omnes hae res, haec omnia Gen. 20, 8. כַּדָּבָר הַזֶּה Gen. 18, 25. 32, 20. 44, 7 et כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה 24, 28. 39, 17. 19 hoc modo, ita. אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה (LXX μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα) his ita gestis, quo facto. Gen. 15, 1. 22, 1. 39, 7. דְּבַר יוֹם quotidianum, hinc דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ quotidianum suo die, i. e. diebus singulis, in dies singulos. Ex. 5, 13. 19. 16, 4. Lev. 23, 37. 1 Reg. 8, 59. It. בִּדְבַר יוֹם בְּיוֹם 2 Chr. 8, 13 et לִדְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ V. 14. 31, 16. Saepius pleon. ponitur, ut gr. χρῆμα. 1 Sam. 10, 2: נָטַשׁ אָבִיךָ אֶת־דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת *pater tuus asinas dereliquit,* pr. die Angelegenheit, die Geschichte mit den Eselinnen. Ps. 65, 4: דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מֶנִּי *peccata me superant.* Ps. 105, 27. 145, 5. Inde

3) *aliquid.* Gen. 18, 14. אֵין דָּבָר, אֵין לֹא דָבָר nihil 1 Sam. 20, 21: דָּבָר *nihil est,* sc. quod timeas. Ind. 18, 7. 28: וְדָבָר אֵין־לָהֶם עִם־אָדָם *nec quidquam rei s. negotii erat ipsis cum* (aliis) *hominibus.* כָּל־דָּבָר omnis, ulla res. Num. 31, 23. Deut. 17, 1. דָּבָר טָמֵא impuri quiddam. Lev. 5, 2. עֶרְוַת דָּבָר foedi quiddam. Deut. 23, 15. 24, 1, cf. 2 Reg. 4, 41. 1 Sam. 20, 2. It. plur. דְּבָרִים טוֹבִים. 2 Chron. 12, 12.

4) *causa.* Jos. 5, 4. Hinc עַל דְּבַר propter Gen. 12, 17. 20, 11. 43, 18, עַל דִּבְרֵי id. Deut. 4, 21. Jer. 7, 22. 14, 1. עַל דְּבַר אֲשֶׁר sequente verbo, propterea quod. Deut. 22, 24. 23, 5. 2 Sam. 13, 22 (cf. דִּבְרָה no. 2).

5) *causa,* sensu forensi. Exod. 18, 16: כִּי־יִהְיֶה לָהֶם דָּבָר *si causam habent.* V. 22. 22, 8: עַל־כָּל־דְּבַר־פֶּשַׁע *in omni defraudationis causa.* 24, 14: בַּעַל דְּבָרִים *qui causas habet.*

דֶּבֶר m. pl. דְּבָרִים (Hos. 13, 14) pr. *pernicies, mors,* ut arab. دبر (v. rad. no. 4, et Pi. no. 3), hinc *pestis* (cf. מָוֶת no. 3) Ex. 9, 3. Lev. 26, 25. Deut. 28, 21. 2 Sam. 24, 13. 1 Reg. 8, 37 cet. LXX. plerumque θάνατος, cf. Sir. 39, 29.

דֹּבֶר i. q. מִדְבָּר *pascuum,* quo pecus agitur, v. rad. no. 2. Mich. 2, 12. Jes. 5, 17. (Syr. ܕܒܪܐ et ܕܒܪܐ, arab. دبر arvum).

דֹּבְרוֹת pl. f. *rates,* ut quae per

usus est interprete (v. בְּ C, 2) Num. 12, 2. 2 Sam. 23, 2. 1 Reg. 22, 28.

Loqui autem docente contextu saepe est a) i. q. *promittere*, zusagen. Deut. 19, 8. Jos. 3, 10, c. acc. rei Deut. 6, 3, c. אֶל־ et עַל־ pers. (v. supra); et in malam partem *minari* Ex. 32, 14. b) *praecipere*, *iubere* (cf. אָמַר no. 3) Gen. 12, 4. Exod. 1, 17. 23, 22, *admonere* 1 Sam. 25, 17. c) *eloqui* carmen i. q. *canere* Iudd. 5, 12, cf. arab. قال et gr. ἔπος de carmine. d) *alloqui* mulierem, i. e. in matrimonium expetere, sq. לְ Iudd. 14, 7, בְּ 1 Sam. 25, 39. Cf. arab. خطب et Pu.

Praeterea notandae sunt hae locutiones: e) דִּבֶּר עַל־לֵב פ׳ *blande allocutus est* aliquem, impr. *consolatus est*, cf. *παραμυθέομαι*, lat. *alloquium*. Gen. 34, 3. 50, 21. Ruth. 2, 13. 2 Sam. 19, 8. 2 Chr. 30, 22. 32, 6. f) דִּבֶּר אֶל־, עַל־ לִבּוֹ *secum locutus est*. Gen. 24, 25. 1 Sam. 1, 13: מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ *in corde suo loquebatur*. It. sq. בְּלִבּוֹ, עִם לִבּוֹ, Eccl. 1, 16. 2, 15. Ps. 15, 2. g) דִּבֶּר טוֹב, טוֹבָה עַל (de Deo) *bona locutus est de aliquo*, promisit. Num. 10, 29. 1 Sam. 25, 30. Jer. 18, 20. דִּבֶּר רָעָה עַל mala alicui decrevit, inflixit. 1 Reg. 22, 23. Jer. 11, 17. 19, 15. 26, 19. 35, 14, sq. אֶל־ 36, 31. Paulo aliter accipiendum est Esth. 7, 9: מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טוֹב עַל־הַמֶּלֶךְ *Mordechai, qui in regis salutem locutus erat* (cf. 6, 2). h) דִּבֶּר טוֹבוֹת אֶת, אֶל־ *blande cum aliquo locutus est*. 2 Reg. 25, 28. Jer. 12, 6, it. דִּבֶּר שָׁלוֹם עִם *amice, quiete cum aliquo locutus est*. Ps. 28, 3, sq. אֵת Jer. 9, 7, sq. אֶל־ *salutem nuntiavit*, promisit. Ps. 85, 9; sq. בְּ id. Ps. 122, 8: אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ *fausta tibi apprecor*; sq. לְ Esth. 10, 3: דֹּבֵר שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעוֹ *locutus est pro salute omnium posterorum suorum*. Adeoque absolute Ps. 35, 20.

i) דִּבֶּר מִשְׁפָּט אֵת *sententiam* (q… poena alicui constituitur) in … *quem pronuntiavit*, et cont… *cum aliquo*. V. מִשְׁפָּט.

2) *insidias*, perniciem str… (Arab. conj. II, cf. supra Kal … Ps. 127, 5. Dein *perdidit*, … *vit*. 2 Chr. 22, 10 (cf. וַתְּאַבֵּד … parallelo 2 Reg. 11, 1).

Pu. pass. Ps. 87, 3: נִכְ… מְדֻבָּר בָּךְ *gloriosa dicta* (s… decreta) *sunt de te*. Cant. 8, … בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ *quando* … *alloquentur*, ubi deposcetur. … Pi. litt. d.

Niph. recipr. Pi. *collocutus* … Mal. 3, 16, sq. בְּ Ez. 33, 30. … 119, 23 et עַל Mal. 3, 13.

Hiph. *subegit* (v. Kal no. … Ps. 18, 48: וַיַּדְבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי … *gentes mihi subiecit*. Ps. 47, … V. Kal no. 2.

Hithp. part. מִדַּבֵּר *colloquens* … Num. 7, 89. 2 Sam. 14, 13. … 2, 2.

Nomm. derivata statim seque… tur praeter דְּבוֹרָה, דְּבִיר, דֹּבֶר…

דָּבָר m. 1) *verbum*, λόγος Gen. … 18 cet. Saepe in plur. Gen. … 13: כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה *omnia verba ista*. 34, 18. Ex. 4, 28. … 19. 19, 7. 8. 20, 1. 24, 3 cet. … אִישׁ, בַּעַל דְּבָרִים vir eloquens E… 4, 10. 24, 14. Saepe collect. verb… *sermo, vox*. Iob. 15, 3. … שְׂפָתַיִם vox labiorum i. e. sermo futil… inanis Jes. 36, 5. נְבוֹן דָּבָר … monis peritus 1 Sam. 16, 18. Sp… est a) *promissio, promissum*, 1 R… 2, 4. 8, 20. 12, 16. Ps. 33, 4. … 5 (cf. gr. τελεῖν ἔπος nostr. … Wort halten). b) *praeceptum*, *edictum* (cf. דִּבֶּר no. 1, b). … מַלְכוּת mandatum regium. Esth. … 19. Ios. 1, 13. 1 Sam. 17, 29: … דָּבָר הוּא *nonne praeceptum* … Jes. 8, 10. Exod. 34, 28: … הַדְּבָרִים decem praecepta, deca… gus. 1 Paral. 26, 32. 2 Par… 29, 15. c) *effatum, sententia* … sapientis. Plur. Eccl. 1, 1: דִּבְרֵי …

titudo, itidem ab tegendo). Ita semel in verbo *multiplicatus, auctus est* Gen. 48, 16. Praeterea inde דָּג, דָּגָה piscis (a mirifica multiplicatione dictus, cf. נון), דָּגוֹן et דָּגָן.

דָּגוֹן (piscis magnus) n. pr. Dagon, Philistaeorum idolum, Azoti cultum, capite manibusque humanis, reliquo corpore piscem referens v. 1 Sam. 5, 2 sq. maxime comm. 4. Iudd. 16, 23. 1 Par. 10, 10 cf. 1 Macc. 10, 83. 11, 4. Simillima erat figura Dercetûs, itidem pisciformis Ascalone cultae, de qua Diod. Sic. 2, 4: *αὕτη δὲ τὸ μὲν πρόσωπον ἔχει γυναικός, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα πᾶν ἰχθύος*. Cf. de piscium in his regionibus cultu Seldenum de Dis Syris II, 3. Creuzeri Symbol. II §. 12.

דָּגַל i. q. arab. دجل *texit, obduxit* (v. radd. vicinas ad דָּגָה), unde etiam tecte egit, fefellit (cf. בָּגַד). Inde דֶּגֶל velum, vexillum, ut germ. *Fahne* a *πῆνος*, *pannus*. Mirandi enim splendendique notio, quam huic radici olim tribui cum Nanninga (diss. Lugd. II, 916) et Muntinghio (ad Ps. 20, 6), mihi vix probari posse videtur. A nomine דֶּגֶל denuo profectum est verb. denom. דָּגַל *vexilla erigere*. Ps. 20, 6: בְּשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל *in honorem Dei nostri vexilla erigemus*, cf. formulas קָרָא בְּשֵׁם יי, הִזְכִּיר בְּשֵׁם יי. LXX. *μεγαλυνθησόμεθα*, legentes vel coniicientes נגדל. Muntinghius (v. supra) ex coniectura illa etymologica: *gloriabimur, exultabimus*. Part. pass. דָּגוּל *instar vexilli elatus, conspicuus, insignis*, de iuvene Cant. 5, 11.

Niph. *vexillis instructus est*. Cant. 6, 4, 10: אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת *terribilis, ut vexillis instructa*, int. militum agmina vel castra. Symm. *ὡς τάγματα παρεμβολῶν*. Sistitur virgo utpote victrix omniumque animos capiens. Cf. similem imaginem de exercitu 2, 3, eandemque Arabum poëtis usitatissimam.

דֶּגֶל c. suff. דִּגְלוֹ, pl. דְּגָלִים cstr. דִּגְלֵי m. *vexillum militare* idque maius, quaternarum tribuum, minora enim אֹתוֹת vocabantur. Num. 1, 52. 2, 2. 3. 10. 18. 25. 10, 14. 55. Cant. 2, 4: וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה *eiusque vexillum super me est amor.*

דָּגָן st. cstr. דְּגַן m. *frumentum*, a דָּגָה multiplicavit, ut כָּדְן a כָּדָה. Gen. 27, 28. 37. Num. 18, 27. Deut. 28, 51, de *pane* Thren. 2, 12. (Arab. داجن, sed nonnisi in Bibliorum Verss. arab.).

דָּגַר ut chald. דְּגַר *fovit* avis ova pullosque, pr. ni fallor, texit (v. ad דָּגָה, דָּגַל). Jer. 17, 11: קֹרֵא דָגַר וְלֹא יָלָד *perdix fovet ova, quae non peperit*; (cui similis est) *is, qui divitias colligit, nec iure*. LXX. *πέρδιξ συνήγαγεν ἃ οὐκ ἔτεκεν*. Jes. 34, 15 de serpente pullis (nec ovis) incubante. Vulg. utrobique *fovere*. Quae a J. D. Michaëli de hac rad. infeliciter disputata sunt, recte iam refutavit Rosenm. ad Bocharti Hieroz. II, 632 sq.

דַּד i. q. שַׁד, תַּד (q. v.) *mamma*. Nonnisi in dual. constr. דַּדֵּי, c. Suff. דַּדֶּיהָ *mammae* Ez. 23, 3. 8. 21. Prov. 5, 19.

דָּדָה *lente incessit* rad. secundaria contracta ex pleniore دادا II. tardavit, lente processit, vacillavit, inclinavit in incessu. Chald. et Talmud. דַּדָּה lente duxit, v. c. parvulum.

Hithp. הִדַּדָּה (pro הִתְדַּדָּה) Jes. 38, 15: אֶדַּדֶּה כָל־שְׁנוֹתַי *lente* (i. e. submisse, cf. הָלַךְ אַט 1 Reg. 21, 27) *incedam omnes annos vitae meae*, h. e. modeste et submisse agere et qs. lugere nunquam desinam. Hinc de solemni pompae tarditate Ps. 42, 5: אֶדַּדֵּם עַד בֵּית אֱלֹהִים *incedebam cum iis ad*

mare aguntur, v. rad. no. 2. 1 Reg. 5, 23.

דַּבְּרָה pl. f. דַּבְּרוֹת *verba, praecepta,* semel legitur. Deut. 33, 3: יִשָּׂא מִדַּבְּרוֹתֶיךָ recte sec. Alex. et Vulg. (Israël) *accipit de verbis tuis* (Jehovae). De usu praep. מִן in h. l. v. מִן no. 1. Caeterum Dagesch in דַּבְּרָה potest etiam pro euphonico haberi, ut דַּבְּרַת sit i. q. דִּבְרָה, דְּבָרָה, non verbale Pielicum. Facile autem caremus coniectura Vateri, qui aliis vocalibus subiectis legebat יִשָּׂא מִדַּבַּרְתֶּךָ (Jehova) *gubernationem tuam suscipita* מִדְבֶּרֶת, quod *gubernationem* significare statuebat.

דִּבְרָה f. i. q. דָּבָר, sed in sequiore maxime Hebraismo 1) *ratio, modus* (v. דָּבָר no. 1 fin.) Ps. 110, 4: *tu es sacerdos in aeternum* עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק *secundum rationem Melchisedeci* (־ִי est paragogicum, v. Lgb. §. 127, 2). 2) i. q. דָּבָר no. 4. *causa.* Hinc עַל דִּבְרַת *propter.* Eccl. 3, 18. 8, 2. עַל דִּבְרַת שֶׁ *ideo ut* 7, 14. 3) i. q. דָּבָר no. 5. *causa,* sensu forensi. Iob. 5, 8.

דִּבְרָה chald. f. *causa.* Dan. 2, 30: עַל דִּבְרַת־דִּי *ideo ut.*

דְּבַשׁ c. suff. דִּבְשִׁי m. *mel.* (Arab. دبس, syr. ܕܒܫܐ id. Melit. *dibsi* flavus i. e. mellei coloris. Verbum, ex quo pendeat hoc nomen, in linguis semiticis non exstat: sed ex vc. semitico pendet gr. τιθαιβώσσω mellificare Od. 13, 106). Spec. est 1) *mel apum* Lev. 2, 11. 1 Sam. 14, 26. 27. 29. 43. Prov. 16, 24. 24, 13 cet. De melle silvestri Deut. 32, 13. Ps. 81, 17: מִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ *melle ex rupibus satiabo te.* 2) *mel uvarum,* i. e. mustum ad tertiam vel dimidiam partem decoctum, gr. ἕψημα, lat. *sapa, defrutum,* ital. *musto cotto,* quod hodieque ex Palaestina, impri[mis] ex Hebronis regione, in Aegyp[tum] deportari solet (cf. Russel n[atural] history of Aleppo p. 20) Gen. [43,] 11. Ez. 27, 17.

דַּבֶּשֶׁת f. 1) *gibbus* cameli Jes. 3[0, 6.] Significatio e contextu satis [certa] est et a Chald. Syr. Vulg. expr[essa,] sed etymon diu interpretum [in]genia exercuit, qui tantum [non] omnes ignorantiam fatentur. E[go qui]dem nunc putem, id pr. *al[...]* notare (a דְּבַשׁ ductum), et pr[opter] similitudinem ad cameli gi[bbum] translatum esse. Nec inept[a est] coniectura nuper mecum co[mmu]nicata, דַּבֶּשֶׁת permutatis et [trans]positis litteris dictum esse pro [...] גַּבְשֻׁשׁ acervus. 2) n. pr. oppi[di ... Ios.] 19, 11.

דָּג m. *piscis,* ita dictus, ut m[ultum] se multiplicans (v. rad. דָּגָה [Gen. 48, 16] Ezech. [47, 10] ... 2, 1. 11. Pl. דָּגִים cstr. דְּגֵי [...] 9, 2. Num. 11, 22. 1 Reg. 5[, 13]. Inde natum verbum denom[inativum] piscari. Formam דָּאג v. supr[a. In] linguis cognatis piscis vocatu[r] نون, nostri vc. vestigia sup[ersunt] in gr. ἰχθύς).

דָּגָה cstr. דְּגַת fem. anteceden[tis ...] Deut. 4, 18. Jon. 2, 2, ple[rumque] collect., ut סוּסָה, Gen. 1, 2[6.] Ex. 7, 18. 21. Num. 11, 5. [Ps. 105,] 29, 4. 5.

דָּגַר pr. *texit* (ut arab. نجا [...]ruit, deinde tenebrosus fuit. [...] vicinas radd. نجّ, نجل, [...] نجن it. نجّ, quae cunctae [...]di notionem primariam ha[bent,] sicut etiam hebr. דָּגַל, [...] it. peregrinas *tego,* τέγος, [...] in Germaniae diall. vett. d[...] *dachen, decken*), quod refert[ur ad] *multitudinem et copiam* omn[ia] tegentem (cf. جنان turba [...]rosa a جن texit, طبن ingens [...]

maiores iam captos ex annulis, quibus nares perforabant, suspensos aquae denuo immittere.

דּוּד rad. inusit. i. q. זוּד, זִיד pr. *efferbuit* aqua, inde generatim 1) *commotus, perturbatus est.* Syr. Pa. ܕܘܕ perturbavit, agitavit. Inde דּוּד olla, syr. ܕܘܕܐ ahenum; 2) *amavit*, i. q. יָדַד, ود. Inde דּוֹד amor, דּוּדָאִים, et nomm. pr. דָּוִד, אֶלְדָּד (quem Deus amat), דּוֹדִי, דּוֹדוֹ.

דּוֹד c. suff. etiam defect. דֹּדִי, דֹּדְךָ m. 1) *amor*, in solo plurali usitat. דֹּדִים, maxime de amore sexuum Cant. 1, 2. 4. 4, 10. Ez. 16, 6. 23, 17: מִשְׁכַּב דֹּדִים *stratum amoris.* Prov. 7, 18: לְכָה נִרְוֶה דֹדִים *age, inebriemur amoribus.* Blanditias amatorias, suavia, oscula plurimis in locis intelligit Driessenius in dissertatt. Lugd. p. 1101 sq. 2) pro concr. *obiectum amoris, amatus* (cf. وُدّ, حِبّ, حُبّ amor et amatus, amicus, מוֹדַעַת familiaritas pro familiari, nostr. *meine erste Liebe, Bekanntschaft*, angl. *a relation of mine*) Cant. 1, 13. 14. 16. 2, 3. 8. 9. 10. 16. 17. 55. 3) *amicus* Jes. 5, 1. Spec. patris frater, *patruus*, syr. ܕܕܐ, κατ᾽ ἐξοχὴν amicus familiae dictus, ut chald. חֲבִיבָא amicus, dein patruus, cf. חֲבִיבְתָּא socrus, nostr. *Freund* de propinquo, lat. *amita* qs. amata. Lev. 10, 4. 20, 20. 1 Sam. 10, 14. 15, 16. Esth. 2, 15. Jer. 32, 7. 8. 9; V. 12 vero pro בֶּן דּוֹד positum esse videtur.

דּוֹדָה f. *amita* s. patris soror Exod. 6, 20, it. *patrui uxor* Lev. 18, 14. 20, 20.

דּוּד m. 1) *olla*, v. rad. no. 1. Iob. 41, 11. 1 Sam. 2, 14. Pl. דְּוָדִים 2 Chr. 35, 13. (Syr. ܕܘܕܐ olla magna, ܕܘܕܐ ahenum, Sam. דודיה ollae). 2) *corbis* Jer. 24, 2. Ps. 81, 7. Pl. דּוּדִים 2 Reg. 10, 7.

דָּוִיד, in Paralipp., ap. Esram, Nehemiam, Zachariam, rarius in antiquioribus libris (Hos. 3, 5) **דָּוִד** (dilectus, part. pass. a דָּוַד i. q. דּוּד) n. pr. filii Isai, Israëlitarum regis numero secundi 1055 — 1015 a. Chr., bellis feliciter gestis non magis quam carminibus suis sacris celebratissimi. De vita eius v. maxime 1 Sam. 16 ad finem usque libri secundi. 1 Chr. 12 — 30. Messiam *Davidis filium* denotat i. q. בֶּן דָּוִד Ez. 34, 23. 24. 37, 24, alibi i. q. בְּנֵי דָוִד Hos. 3, 5. עִיר דָּוִד urbs Davidis i. e. Zion 1 Reg. 3, 1. 8, 1. 9, 24. בֵּית דָּוִד familia, posteri Davidis Jes. 7, 2. 13. Jer. 21, 12.

דּוּדַי pr. adj. cum terminatione chald. ־ַי i. q. ־ִי (a rad. דּוּד) in sing. inusit. Plur. דּוּדָאִים 1) coctorius coquinarius, inde *olla coquinaria*, i. q. דּוּד no. 1, dein *corbis* Jer. 24, 1. 2) *amatorius* (a rad. no. 2), plur. *poma amatoria*, Liebesäpfel Gen. 30, 14 sq., i. e. pomula Mandragorae (Atropae Mandragorae Linn.), herbae Belladonnae similis, radice rapae simili, floribus albis et subrubicundis odoratis (Cant. 7, 14), pomisque flavis itidem odoratis, quae a Maio ad Iulium fere maturescunt, et quibus superstitio orientis hodieque vim in rebus venereis tribuit (v. Gen. l. c.). Vide Dioscorid. 4, 76: Μανδραγόρας ..... οἱ δὲ Κιρκαίαν καλοῦσι, ἐπειδὴ δοκεῖ ἡ ῥίζα φίλτρων εἶναι ποιητική. .... καὶ παρ᾽ αὐτὰ (φύλλα) μῆλα, οὔοις (sorbis) ἐμφερῆ, ὠχρά, εὐώδη, ἐν οἷς καὶ καρπός, ὥςπερ ἀπίου. Schulzii Leitungen des Höchsten T. 5, p. 197, d'Herbeloti biblioth. orientale p. 17. LXX. μῆλα μανδραγορῶν. Chald. יַבְרוּחִין quod idem valet, cl. arab. يبروح, vide Sprengel

aedem Dei. Suffixum ם‒ est pro לָהֶם, dativus autem eo referendus, quod poëta praesulis s. choragi instar populo quasi viam praeibat.

דְּדָן 1) n. pr. populi cum regione cognomine, Rhegma oriundi Gen. 10, 7. Ez. 27, 15. Rhegmam in maris persici litore quaerendam esse, infra monstrabimus, neque alibi Dedana quaerenda, in qua cum Bocharto (Phal. IV, 6) et J. D. Michaeli Daden دادن, sinus persici insulam agnoscimus, a Syris ܕܕܢ dictam. Ac insulas huius maris tantum non omnes olim Phoenicum coloniis floruisse satis constat, cf. Heeren Ideen I, 2, p. 227. 2) populus Arabiae septentrionalis Keturà oriundus Gen. 25, 3, Idumaeis vicinus Jer. 49, 8. 25, 23. Ez. 25, 13, itidem mercaturam exercens Jes. 21, 13, teste Eusebio haud procul ab urbe Phaenûs, fort. pro colonia illius (no. 1) habendus vel versa vice.

דֹּדָנִים m. plur. Gen. 10, 4 n. pr. populi a Javane i. e. Graecis originem ducentis. Quae lectio si genuina est, non potest non conferri Dodona, Epiri oppidum. Magis tamen placet רֹדָנִים *Rhodii*, quam scripturam exhibent Sam., LXX. et ipse contextus hebr. 1 Chr. 1, 7. V. s. v. רֹדָנִים.

דְּהַב m. chald. emphat. דַּהֲבָא, דַּהֲבָה *aurum*, i. q. hebr. זָהָב. Dan. 2, 32. 3, 1. 5. 7. Inde מַדְהֵבָה.

דֶּהָיֵא sec. Cheth. דֶּהָוֵא m. pl. chald. *Dahi*, n. pr. populi, cuius colonia in Samariam deducta est Esr. 4, 9. Significari videntur *Δάοι* Herod. 1, 125 (probab. pagani a pers. ده *deh, dih* pagus), tribus persica, de qua plura dabit Lorsbachii Archiv II, p. 274. Etiam in Zendavesta huius populi mentio est.

דָּהַם rad. in Kal inusit. quam *obmutescendi* vim habuisse st[upet]ur ut תָּמַהּ, quae ad *stuporem* re[l]... est, ut in שָׁמֵם, חָשָׁה. Arab. ... est *supervenit subito*, pr. ob... pefecit, دهيم fatuus, immo: ... pidus, دهيم infortunium s... neum, pr. stuporem iniiciens.

Niph. part. נִדְהָם *stupefact[us]*, *attonitus* subito infortunio. ... 14, 9.

דָּהַר i. q. דּוּר *in orbem ivit*, ma[xi]... *celeriter* (cf. etiam דָּרַר). Ind[e] ... *celeriter latus est* de equo et eq... Nah. 3, 2, pr. in orbem egit, ... facere solent, qui equos do[m]... exercent. V. nomen דַּהֲרָה ... *duravit.* Inde הַדְהֵר.

דַּהֲרָה f. *cursus equi conc[it]*... Iud. 5, 22. (V. Bocharti Hi[eroz]. P. I, p. 97. Michaelis Sup[pl]. p. 401).

דּוֹב i. q. דֹּב ursus q. v.

דּוּב i. q. דָּאַב q. v. *tabuit, lan[guit]*. *Hiph.* causat. *tabem, langu[orem]* *iniecit* Lev. 26, 16. Inde ... n. pr.

דּוּג et **דִּיג** rad. secundaria de... a דָּג, *piscatus est.* Jer. 16, ... וְדִיגוּם *eosque piscabuntur*. ... דַּוָּג, דַּיָּג et דּוּגָה piscator.

דַּוָּג m. *piscator* Ez. 47, 10 ... 16, 16 Cheth.

דּוּגָה f. *piscatio.* סִירוֹת דּוּגָה ... pagones piscatorii. Am. 4, 2: ... *mis abripimini* וְנִשָּׂא ... בְּסִירוֹת ... דּוּגָה *et liberi vestri harpag[onibus]* *piscatoriis*, imagine a bellu[is] ... mandis repetita, quarum ... hami et annuli iniiciebantur. Jes. 37, 29: *hamum meum* ... *bus tuis iniicio, — — te q*... *duco, unde venisti.* Cur pisc... hami memorentur, intelligitu[r] ... Ez. 29, 4. Iob. 40, 26, cf. ... manni verm. Sammll. aus d. N[atur]... kunde V, 5. Solebant enim p...

maioresium captos ex animalia, quibus nares perforabant, suspensos aquae denuo immittere.

דּוּד rad. inusit. i. q. זוּד, זִיד pr. efferbuit aqua, inde generatim 1) commotus, perturbatus est. Syr. Pa. ܕܘܕ perturbavit, agitavit. Inde דּוּד olla, syr. ܕܘܕܐ ahenum; 2) amavit, i. q. יָדַד, ود. Inde דּוֹד amor, דּוּדָאִים, et nomm. pr. יְדִידְיָה, אֶלְדָּד (quem Deus amat), דּוֹדִי, דּוֹדַי.

דּוֹד c. suff. etiam defect. דֹּדִי, דּוֹדְךָ m. 1) amor, in solo plurali usitat. דֹּדִים, maxime de amore sexuum Cant. 1, 2. 4. 4, 10. Ez. 16, 6. 23, 17: מִשְׁכַּב דֹּדִים stratum amoris. Prov. 7, 18: לְכָה נִרְוֶה דֹדִים age, inebriemur amoribus. Blanditias amatorias, suavia, oscula plurimis in locis intelligit Driessenius in dissertatt. Lugd. p. 1101 sq. 2) pro concr. obiectum amoris, amatus (cf. ودّ, حِبّ, حُبّ amor et amatus, amicus, מוֹדַעַת familiaritas pro familiari, nostr. meine erste Liebe, Bekanntschaft, angl. a relation of mine) Cant. 1, 13. 14. 16. 2, 3. 8. 9. 10. 16. 17. 5, 3: amicus Jes. 5, 1. Spec. patris frater, patruus, syr. ܕܕܐ, κατ᾽ ἐξοχὴν amicus familiae dictus, ut chald. חֲבִיבָא amicus, dein patruus, cf. חֲבִיבְתָּא socrus, nostr. Freund de propinquo, lat. amita qs. amata. Lev. 10, 4. 20, 20. 1 Sam. 10, 14. 15, 16. Esth. 2, 15. Jer. 32, 7. 8. 9; V. 12 vero pro בֶּן דּוֹד positum esse videtur.

דּוֹדָה f. amita s. patris soror Exod. 6, 20, it. patrui uxor Lev. 18, 14. 20, 20.

דּוּד m. 1) olla, v. rad. no. 1. Iob. 41, 11. 1 Sam. 2, 14. Pl. דְּוָדִים 2 Chr. 35, 13. (Syr. ܕܘܕܐ olla magna, ܕܘܕܐ ahenum, Sam. דודיה ollae). 2) corbis Jer. 24, 2. Ps. 81, 7. Pl. דּוּדָאִים 2 Reg. 10, 7.

דָּוִיד, in Paralipp., ap. Esram, Nehemiam, Zachariam, rarius in antiquioribus libris (Hos. 3, 5) דָּוִד (dilectus, part. pass. a דָּוַד i. q. דּוּד) n. pr. filii Isai, Israëlitarum regis numero secundi 1055 — 1015 a. Chr., bellis feliciter gestis non magis quam carminibus suis sacris celebratissimi. De vita eius v. maxime 1 Sam. 16 ad finem usque libri secundi. 1 Chr. 12 — 30. Messiam Davidis filium denotat i. q. בֶּן דָּוִד Ez. 34, 23. 24. 37, 24, alibi i. q. בְּנֵי דָוִד Hos. 3, 5. עִיר דָּוִד urbs Davidis i. e. Zion 1 Reg. 3, 1. 8, 1. 9, 24. בֵּית דָּוִד familia, posteri Davidis Jes. 7, 2. 13. Jer. 21, 12.

דּוּדַי pr. adj. cum terminatione chald. ־ַי i. q. ־ִי (a rad. דּוּד) in sing. inusit. Plur. דּוּדָאִים 1) coctorius coquinarius, inde olla coquinaria, i. q. דּוּד no. 1, dein corbis Jer. 24, 1. 2) amatorius (a rad. no. 2), plur. poma amatoria, Liebesäpfel Gen. 30, 14 sq., i. e. pomula Mandragorae (Atropae Mandragorae Linn.), herbae Belladonnae similis, radice rapae simili, floribus albis et subrubicundis odoratis (Cant. 7, 14), pomisque flavis itidem odoratis, quae a Maio ad Iulium fere maturescunt, et quibus superstitio orientis hodieque vim in rebus venereis tribuit (v. Gen. l. c.). Vide Dioscorid. 4, 76: Μανδραγόρας ..... οἱ δὲ Κιρκαίαν καλοῦσι, ἐπειδὴ δοκεῖ ἡ ῥίζα φίλτρων εἶναι ποιητική. ..... καὶ παρ᾽ αὐτὰ (φύλλα) μῆλα, οὔοις (sorbis) ἐμφερῆ, ὠχρά, εὐώδη, ἐν οἷς καὶ καρπός, ὥςπερ ἀπίου. Schulzii Leitungen des Höchsten T. 5, p. 197, d'Herbeloti biblioth. orientale p. 17. LXX. μῆλα μανδραγορῶν. Chald. יַבְרוּחִין quod idem valet, cf. arab. يبروح, vide Sprengel

hist. rei herbariae I, 215 ed. 2. Caeterum in hac planta definienda in alia omnia abierunt interpretes. Celsius (Hierobot. 1, pag. 1 sq.) Sidram s. lotum Cyrenaicam intelligit, refutatus a Mich. in Suppl. p. 410 sqq. Oedmann verm. Samml. fasc. V. p. 94 sq. J. E. Faber (in Rosenmuelleri Morgenland ad h. l.) speciem cucumerum s. melonum parvorum et odoratorum (arab. luffahh) intelligi coniicit: alii aliter, quorum sententias v. ap. Jo. Simonis in peculiari dissertatione de hoc vc. *Arcano formarum* annexa. Prorsus autem facessat G. T. Stegeri (Rosenmueller Repert. II, 45 sq.) sententia, qui omnino plantam intelligendam esse negat.

דָּוָה i. q. דָּאַב q. v. *languit, aegrotus fuit* arab. دَوِيَ et دَاء pro دَوُا), max. de mulieribus menstruatis. Lev. 12, 2: *immunditiei menstruae purgationis eius*, cf. 15, 33. 2) *tristis fuit*. Cf. דָּוֶה no. 2. Inde דָּוֶה, דְּוַי, דַּוָּי, מַדְוֶה.

דָּוֶה f. דָּוָה adj. 1) *languidus, a*, de mulieribus menstruatis. Lev. 15, 33: דָּוָה בְּנִדָּתָהּ. 20, 18. Inde דָּוֶה Jes. 30, 22 vestis menstruata i. e. menstruis polluta. 2) *aeger* animi, *tristis*, Thren. 5, 17. 3) *afflictus, miser*. Thren. 1, 13. (Syr. ܕܘܐ luxit, infelix fuit. Aph. afflixit, infelicem reddidit. ܕܘܝܐ infelix, miser. ܕܘܝܘܬܐ infelicitas, miseria).

דּוּחַ in Kal inusit. i. q. נָדַח, דָּחָה, *pepulit, trusit, abiecit*. Arab. دَاخَ abiectum reddidit et intrans. vilis, abiectus fuit. VI. proiecit.

Hiph. הֵדִיחַ 1) *pepulit, trusit*. Jer. 51, 34. 2) *abluit, purgavit* altare 2 Chr. 4, 6. Ez. 40, 38, culpam caedis perpetratae Jes. 4, 4.

דְּוַי m. (a rad. דָּוָה, ad formam קְטַל) 1) *languor, morbus* Ps. 4[1...] 2) *immunditiei, res imm[...] fastidium movens* (v. דָּוֶה n[...] Iob. 6, 6: *num comeduntur non condita, num est sap[...] olere fatuo?* Comm. 7. T[...] *talia tangere*, הֵמָּה כִּדְוֵי לַחְמִי *his simile est taedium* s. *im[...] dities cibi mei*. Cibus fastid[...] insipidus vocatur malum int[...]bile. Etenim ex figura Ori[...]bus admodum familiari *com[...] gustare* aliquid dr. pro hanc [...]ve fortunam experiri, cf. בְּטוֹבָה Iob. 21, 25, γεύεσθαι [...] *του*, syr. ܛܥܡ ܡܘܬܐ, ذاق الموت Cor. 3, 182, p[...] خوردن curas edere i. e. ex[...] عذاب خوردن tormenta [...] داوری خوردن iudicium ede[...] in N. T. κρίμα ἐσθίει 1 Cor. [...] Ferri non potest, quod a no[...] propositum, כִּדְוֵי h. l. dict[...] pro כְּדֵי *sicut:* nam דַּי ibi [...] est st. constr. vc. דַּי *satis* [...] et minus etiam comparari [...] ذات substantia, hoc enim [...] fem. a ذو et respondet he[...] זאת. Cf. A. L. Z. 1825 [...]

דַּוָּי m. (formae קַטָּל) *aeg[...]* Jes. 1, 5. Jer. 8, 18. Thren. [...] Rad. דָּוָה.

דָּוִיד v. דָּוִד.

דּוּךְ i. q. דָּכָה *tundere, cont[...]* Num. 11, 8. (Arab. دك[...] Inde מְדֹכָה mortarium.

דּוּכִיפַת f. Lev. 11, 19. De[...] 18 *avis* quaedam *impura* LXX. Vulg. Saad. *upupa*, se[...] *gallus montanus*, quod [...] posterius collatis דּוּ = ذو d[...] et כִּיפָה = chald. כֵּיפָא rupes [...] firmari possit, cf. Bocharti Hi[...] T. II, p. 346. Nemo enim ha[...]bit in terminatione ־ַת pro [...] de qua vid. Lgb. p. 467. M[...] apte Jo. Simonis *upupae* signif[...]

tum vindicaturus דּוּכִיפַת ex דּוּךְ = دِيك gallus, et פַּת cui stercoris notionem tribuit coll. فَتّ stercus excrevit, conflatum esse censet.

דּוּם rad. inusit. i. q. דָּמַם no. 1 *obmutuit, siluit.* Arab. دَام quievit, mansit. II. quietum reddidit, sedavit. Inde tria nomina, quae sequuntur.

דּוּמָה f. 1) *silentium, locus silentii,* poët. de orco Ps. 94, 17. 115, 17. 2) n. pr. tribus et regionis Ismaëliticae in Arabia Gen. 25, 14. Jes. 21, 11, haud dubie eiusdem, quae hodie دومة الجندل Duma saxea, et دومة السامية Duma syriaca vocatur, in confiniis deserti Syriaci et Arabia sita, cum arce munita, in d'Anvillii mappa geogr. sub gr. 58 longit., 29°, 30′ latitud. designata, *Δουμαίθα* Ptolemaei. V. Abulfedae Arabia ed. Gagnier p. 50 ibique Jakutum. Michaëlis Supplem. p. 419. Niebuhrii Arabia p. 344. Comment. nostr. ad Jes. l. c.

דּוּמִיָּה f. (pr. fem. ab inusit. דּוּמִי tacitus, silens, signif. abstr., ut nomina in ־ִית 1) *silentium* et adv. *tacite.* Ps. 39, 3, *quies,* remissio doloris Ps. 22, 3. 2) *silens* auxilii divini *expectatio, fiducia* in Deo reposita. Ps. 62, 2: אַךְ אֶל־אֱלֹהִים דּוּמִיָּה נַפְשִׁי *Deo soli confidit animus meus.* 65, 2: לְךָ דֻמִיָּה תְהִלָּה *tibi* (debetur) *fiducia, laus.*

דּוּמָם 1) subst. *silentium.* Hab. 2, 19: אֶבֶן דּוּמָם lapis mutus, silens. Possit tamen etiam h. l. adverbialiter accipi, cf. חִנָּם. 2) adv. *tacite.* Jes. 47, 5. Tren. 3, 26: *felix, qui expectat* וְדוּמָם idque *tacite.* Vim adiectivi nomen huius formae nunquam admittit.

דּוּמֶּשֶׂק n. pr. 2 Reg. 16, 10 forma rara, sed Syris etiam usitata pro דַּמֶּשֶׂק vel דַּרְמֶשֶׂק *Damascus.*

דּוּן vel **דִּין** prob. i. q. دَان med. Waw intrans. *humilem, depressum, inferiorem esse,* unde דִּין (sec. Ewaldum gr. hebr. p. 418 pro הֵדִין) trans. *subiicere* sibi, *imperare, iudicare.* Vicinum est אָדַן q. v., inde derivatum אָדוֹן dominus. Semel legitur Gen. 6, 3: לֹא־יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם *non in perpetuum spiritus meus* (i. e. superior et divina natura) *in hominibus humiliabitur* i. e. in corpore mortali habitabit, coelitus descendet, et in terra versabitur (coll. comm. 1. 2). Bene ad sensum Verss. veteres, ut LXX: *οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου κτλ.* Vulg. *non permanebit,* Syr. Arab. non habitabit, neque opus est, aliam scripturam iis tribuere, ut יָדוּם = يدوم permanebit, יָדוּר habitabit. Vident eruditi, me in h. l. interpretando ad sententiam in edit. 1 Lex. maioris propositam rediisse. In Lexico minore interpretabar יָדוֹן = יָדִין: spiritus meus non in perpetuum regnabit in homine, neque aliter Rosenm., all. indicabit i. e. litigabit. Alii aliter. Cf. Michaëlis Suppl. p. 422. Rosenm. de vers. Pent. pers. p. 19.

דּוֹן Iob. 19, 29 Keri i. q. דִּין Chethibh, *iudicium.*

דּוֹנַג Ps. 97, 5 et **דּוֹנָג** m. *cera.* Ps. 22, 15. 68, 3. Mich. 1, 4. Rad. דנג q. v.

דּוּץ *saltare.* Iob. 41, 14: וּלְפָנָיו תָּדוּץ דְּאָבָה *ante eum exsultat pavor.* Egregie enim trepidatio pavidi saltationi comparatur, cf. Ps. 29, 6. Respondet arab. داص med. Waw et Je, v. Schult. ad l. c., syr. ܕܳܨ in N. T. pro *σκιρτᾶν,* chald. דּוּץ, unde דִּיצָא caprea, lacon. *δίζα.* Vicinae radd. sunt דּוּשׁ, דָּוִשׁ. Haec autem contracta vel emollita ex דנץ (ut הוּךְ ex הָלַךְ, אוּץ ex אָלַץ, עוּק ex עָנַק) qua in

ܕܚܠ timuit, arab. دحل fugit, recessit, pr. sich davonschleichen, clam se subduxit. Cstr. sq. מִן קֳדָם (cf. יְרֵא מִפְּנֵי) Dan. 5, 19. Part. דְּחִיל terribilis. Dan. 2, 31. 7, 7.

Pa. דַּחֵל *terruit.* Dan. 4, 2.

דחן rad. inusit. arab. دخن *fumavit*, deinde de fumoso, fusco colore, unde esse videtur

דֹּחַן m. arab. دُخْن Ez. 4, 9, *holcus* (holcus dochna Linn.), germ. *Meerhirsen*, frumenti genus, cuius plures species in Italia, Syria et Aegypto coluntur, cuiusque folia viridia pabulo, grana autem matura *fusci*, *subnigri* coloris pani, pulmento cet. adhibentur. Cf. Oedmanni verm. Sammll. aus der Naturkunde T. 5, p. 92 vers. Germ. Forskål Flora aegyptio-arab. p. 174. Niebuhrii Arab. p. 295. Vett. Versiones reddunt *panicum*, vide Celsii Hierob. I, 453 sq.

דָּחַף *protrusit, propulit, impulit*, v. ad rad. דָּחָה. Part. pass. *impulsus*, concitatus, properans. Esth. 3, 15. 8, 14.

Niph. נִדְחַף *impulit se*, properavit. 2 Chr. 26, 20. Esth. 6, 12. Inde מַדְחֵפוֹת.

דָּחַק *trusit, pressit*, ut fit in magna multitudine Joël 2, 8. (Arab. دحق repulit, abegit, دحيق reiectus, unde quadril. دحقب trusit a tergo comp. ex دحق et عقب. Aram. ܕܚܩ, דְּחַק i. q. hebr. Congruit gr. διώκω). Part. דֹּחֵק oppressor (populi). Iud. 2, 18.

דַּי st. constr. דֵּי, c. suff. דַּיִּי 1) subst. *sufficientia, sat magna copia*, deinde adv. *satis*. (Forma est tanquam a verbo דָּיַי = דָּיָה [ut חַי, حَيّ a حَيِيَ] quod ex Simonis sententia idem valuit quod أَدَى multus fuit. Dici etiam po[…] sit דַּי per aphaeresin dictum esse pr[…] אֲדַי, ad formam זְמַן, זְמַנַּי; לְשַׁד[…] לְשַׁדַּי). Esth. 1, 18: כְּדַי בִּזָּיוֹן[…] וָקָצֶף *et insolentiae et rixaru[…] erit quantum satis.* Malach. 3, 10 *effundam vobis benedictionem* ע[…] בְּלִי דָי *usque ad defectum suffi[…]cientiae*, usque dum consumta er[…] abundantia mea: quod quum fie[…] non possit, sententia est: in aeter[…]num, cf. Ps. 72, 6. (Jo. Simoni[…] bene ad sententiam: ultra quam s[…]tis est, sed quomodo hoc ex verbi[…] elicuerit, equidem non video). Q[…] sequitur. genitivus plerumque re[…] personamve designat, *cui* sufficit ali[…]quid. Prov. 25, 16: דַּיֶּךָ *quod ti[…] sufficit.* Ex. 36, 7: דַּיָּם *iis suffi[…]ciens.* Obad. 5. Jer. 49, 9. Lev 5, 7: דֵּי שֶׂה *quantum sufficit a[…] agnum emendum* (non, ut Simo[…]nis ed. 1—4: quot sufficiunt a[…] agnum comedendum). 12, 8. 2[…] 26: כְּדֵי גְאֻלָּתוֹ *quantum ad eu[…] redimendum sufficit.* Neh. 5, 8 כְּדֵי בָנוּ *quantum in nobis era[…]* pro viribus. Rarius genitivo i[…] significatur, cuius sat magna copi[…] adest. Prov. 27, 27: ' חֲלֵב עִזִּים *satis lactis caprini.*

2) Statui constr. דֵּי saepius prae[…]mittuntur praepositt., unde nova[…] oriuntur praepp. compositae, i[…] quibus omnibus tamen sufficienti[…] copiaeque potestas plus minusv[…] servata est.

a) כְּדֵי *secundum copiam, pr[…]ratione.* Iudd. 6, 5: *innume[…]* כְּדֵי אַרְבֶּה לָרֹב. Deut. 25, 2: דֵּי רִשְׁעָתוֹ *pro criminis eius ratione.*

b) מִדֵּי id. *secundum multitudi[…]nem, copiam* (cf. מִן 2, litt. d) unde sq. inf. *quoties, quotiescun[…]que.* 1 Sam. 18, 30: וַיְהִי מִדֵּי צֵאתָם *et factum est, quoties ex[…]peditionem faciebant.* Cf. 1, […] 1 Reg. 14, 28: וַיְהִי מִדֵּי בֹא הַמֶּלֶךְ *et factum est, quoties rex venie[…]bat* cet. Jes. 28, 19. Jer. 31, 2[…] 2 Reg. 4, 8. Etiam sq. verbo finit[…]

ubi suppl. אֲשֶׁר. Jer. 20, 8: מִדֵּי אֲדַבֵּר *quoties loquor*, it. sq. nomine, ubi ellipsis est, ut מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ Jes. 66, 23 i. e. *quoties mensis* venit *mense suo* i. e. tempore suo, *quovis mense*, et sic מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה *quotannis* 1 Sam. 7, 16. Zach. 14, 16.

c) בְּדֵי α) *secundum copiam* i. q. בְּדֵי et מִדֵּי (cf. בְּ B, 7), inde *quoties*. Iob. 39, 25: בְּדֵי שֹׁפָר *quoties tuba inflatur*. β) *ad sufficientiam* alic. (cf. בְּ B, 4) i. e. ut satis habeat, *pro* aliquo, et proprie quidem, ubi cibi est mentio. Nah. 2, 13: בְּדֵי גֹרוֹתָיו *pro catulis suis*. In altero hemistichio: לְלִבְאֹתָיו. Hab. 2, 13: *laborarunt populi* בְּדֵי אֵשׁ *in pabulum ignis, et nationes laborarunt* בְּדֵי רִיק *in vanum*, incassum. Jer. 51, 58 (ubi eadem verba). Germ. für das Feuer, für Nichts. Absurde Jo. Simonis בְּדֵי רִיק reddit: quantum requiritur, ut aliquid frustra sit, et בְּדֵי אֵשׁ quantum materiae ignis requirit: quod in recentissima etiam edit. correctum non esse miror. — Nusquam בְּדֵי, quod *Vaterus* olim docebat, est forma mere poet. pro בְּ.

דִּי chald. A) pron. relat. *qui, quae, quod* i. q. hebr. אֲשֶׁר. (Ortum est hoc relativum ex demonstrativo זֶה, arab. ذو, ذى, quod posterius plerumque dominum reddunt, v. c. ذو القرنين dominus duorum cornuum, bicornis, sed nil nisi pronomen est, et etiam in Taiitarum dialecto pro relat. الذى adhibetur. Sic plur. اولو et اولى vulgo: domini, sed pr. i. q. اولا, אֵלֶּה *qui*, cf. דִּי זָהָב et Schultens ad Florileg. sentent. p. 182, ad Haririi Consessus T. II, p. 75. Syri et Chaldaei inde decurtarunt דְּ praefixum. Vide plura ad אֲשֶׁר p. 109.) De usu relativi observandum 1) subinde ponitur pro *is qui, id quod*, Dan. 2, 23, plenius מָה דִּי 2, 28. 43. Alibi 2) *mera est relationis nota*. דִּי חֲזָת ubi Esr. 6, 1. דִּי מְדָרְהוֹן quorum habitatio Dan. 2, 11. דִּי אִנּוּן qui Dan. 7, 17. 3) est *nota Genitivi* (cf. אֲשֶׁר לְ), v. c. שַׁלִּיטָא דִּי מַלְכָּא *praefectus regis*, pr. qui regis erat Dan. 2, 15, ita quidem ut substantivum ponatur vel in st. emphat. Dan. l. c., vel in constr. נְהַר דִּי נוּר Dan. 7, 10, vel c. Suff. pleon. שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא nomen Dei (germ. Gottes sein Name) Dan. 2, 20, קַרְצֵיהוֹן דִּי יְהוּדָיֵא accusationes Judaeorum 3, 8. Genitivum materiae habes Dan. 2, 32: רֵאשֵׁהּ דִּי דְהַב טָב *caput eius ex auro bono*. Esr. 6, 4. 4) Pro verboso Chaldaeorum sermone interdum redundat ante praepp. בְּ, מִן. הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם *templum (quod) Hierosolymis* est. Dan. 5, 2: בִּירְתָא דִּי בְמָדַי *arx (quae) in Media* est. Esr. 6, 2. Dan. 6, 14, inpr. 2, 34, cf. Esth. 1, 12 cum V. 15.

B) Abit in *coniunctionem*, ut hebr. אֲשֶׁר litt. B, et notat 1) *quod*, Dan. 2, 23, *eo quod, quia* 4, 15. 2) *ut, ita ut*. Dan. 2, 16. 47. 3) Praemittitur orationi rectae, ut כִּי, ὅτι. Dan. 2, 25: *ita dixit ei*, דִּי הַשְׁכַּחַת גְּבַר *vir repertus est etc.* V. 37. 5, 7. 6, 6. 14.

Componitur c. Praeff. 1) כְּדִי i. q. כַּאֲשֶׁר *quum*. Dan. 3, 7. 5, 20. 6, 11. 15. 2) מִן־דִּי *ex quo* (tempore) Dan. 4, 23. Esr. 5, 12. 3) כָּל־ v. קֳבֵל־דִּי.

דִּי זָהָב (locus auro abundans cf. ad chald. דִּי no. 1) n. pr. loci in deserto Sinaitico, qui ab auri abundantia dictus esse videtur. Deut. 1, 1. Nil dubito, quin idem sit locus, qui hodieque *Deheb* vocatur ad litus occidentale sinus Aelanitici situs, palmis abundans, v. Burckhardti itin. Syriae p. 847 et 1075 edit. nostr. LXX. Καταχρύσεα, cf. Euseb. et Hieron. in Onom. h. v.

דִּיבוֹן (tabes, v. rad. דּוּב) n. pr. 1) oppidi in finibus Moabitarum, in boreali litore Arnonis, a Gaditis conditi i. e. restituti (Num.

ܕܚܠ timuit, arab. دحل fugit, recessit, pr. sich davonschleichen, clam se subduxit. Cstr. sq. מִן קֳדָם (cf. יְרֵא מִפְּנֵי) Dan. 5, 19. Part. דְּחִיל terribilis. Dan. 2, 31. 7, 7.

Pa. דַּחֵל *terruit.* Dan. 4, 2.

דחן rad. inusit. arab. دخن *fumavit*, deinde de fumoso, fusco colore, unde esse videtur

דֹּחַן m. arab. دُخْن Ez. 4, 9, *holcus* (holcus dochna Linn.), germ. *Meerhirsen*, frumenti genus, cuius plures species in Italia, Syria et Aegypto coluntur, cuiusque folia viridia pabulo, grana autem matura *fusci, subnigri* coloris pani, pulmento cet. adhibentur. Cf. Oedmanni verm. Sammll. aus der Naturkunde T. 5, p. 92 vers. Germ. Forskål Flora aegyptio-arab. p. 174. Niebuhrii Arab. p. 295. Vett. Versiones reddunt *panicum*, vide Celsii Hierob. I, 453 sq.

דָּחַף *protrusit, propulit, impulit*, v. ad rad. דָּחָה. Part. pass. *impulsus*, concitatus, properans. Esth. 3, 15. 8, 14.

Niph. נִדְחַף *impulit se*, properavit. 2 Chr. 26, 20. Esth. 6, 12. Inde מַדְחֵפוֹת.

דָּחַק *trusit, pressit*, ut fit in magna multitudine Joël 2, 8. (Arab. دحق repulit, abegit, دحيق reiectus, unde quadril. دحقب trusit a tergo comp. ex دحق et عقب. Aram. ܕܚܩ, דְּחַק i. q. hebr. Congruit gr. διώκω). Part. לֹחֵץ oppressor (populi). Iud. 2, 18.

דַּי st. constr. דֵּי, c. suff. דַּיָּם 1) subst. *sufficientia, sat magna copia*, deinde adv. *satis*. (Forma est tanquam a verbo דָּיָה = דָּיַי [ut חַי, حَىَ a حَيِىَ] quod ex Simonis sententia idem valuit quod أَدَّى multus fuit. Dici etiam p… sit דַּי per aphaeresin dictum esse … אֲדַי, ad formam זְמַן, זְמַנִּי; … לְשַׁדַּי). Esth. 1, 18: בִּזָּיוֹן … וָקָצֶף *et insolentiae et ris…* *erit quantum satis.* Malach. 3, … *effundam vobis benedictionem* … עַד בְּלִי דָי *usque ad defectum su…* *cientiae*, usque dum consumta … abundantia mea: quod quum … non possit, sententia est: in ae… num, cf. Ps. 72, 6. (Jo. Sim… bene ad sententiam: ultra quam … tis est, sed quomodo hoc ex ve… elicuerit, equidem non video). … sequitur. genitivus plerumque … personamve designat, *cui suffici…* quid. Prov. 25, 16: דַּיֶּךָּ *quod …* *sufficit.* Ex. 36, 7: דַּיָּם *iis …* *ciens.* Obad. 5. Jer. 49, 9 … 5, 7: דֵּי שֶׂה *quantum suffici…* *agnum emendum* (non, ut S… nis ed. 1—4: quot sufficia… agnum comedendum). 12, … 26: כְּדֵי גְאֻלָּתוֹ *quantum ad …* *redimendum sufficit.* Neh. 5, … כְּדֵי בָנוּ *quantum in nobis …* pro viribus. Rarius genitivo … significatur, cuius sat magna c… adest. Prov. 27, 27: … דֵּי חֲלֵב עִזִּים … *satis lactis caprini.*

2) Statui constr. דֵּי saepius p… mittuntur praepositt., unde … oriuntur praepp. compositae, … quibus omnibus tamen sufficie… copiaeque potestas plus mi… servata est.

a) כְּדֵי *secundum copiam, ratione.* Iudd. 6, 5: *tan…* כְּדֵי אַרְבֶּה לָרֹב. Deut. 25, 2: … רִשְׁעָתוֹ *pro criminis eius ratio…*

b) מִדֵּי id. *secundum multit…* *nem, copiam* (cf. מִן 2, litt. …) unde sq. inf. *quoties, quoties…* *que.* 1 Sam. 18, 30: וַיְהִי מִדֵּי … צֵאתָם *et factum est, quoties …* *peditionem faciebant.* Cf. … 1 Reg. 14, 28: וַיְהִי מִדֵּי בֹא הַמֶּלֶךְ … *et factum est, quoties rex …* *bat* cet. Jes. 28, 19. Jer. 31, … 2 Reg. 4, 8. Etiam sq. verbo …

ubi suppl. אֲשֶׁר. Jer. 20, 8: מִדֵּי אֲדַבֵּר *quoties loquor*, it. sq. nomine, ubi ellipsis est, ut מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ Jes. 66, 23 i. e. *quoties mensis* venit *mense suo* i. e. tempore suo, *quovis mense*, et sic מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה *quotannis* 1 Sam. 7, 16. Zach. 14, 16.

c) בְּדֵי α *secundum copiam* i. q. כְּדֵי et מִדֵּי (cf. בְּ B, 7), inde *quoties*. Iob. 39, 25: בְּדֵי שֹׁפָר *quoties tuba inflatur*. β) *ad sufficientiam* alic. (cf. בְּ B, 4 i. e. ut satis habeat, *pro* aliquo, et proprie quidem, ubi cibi est mentio. Nah. 2, 13: בְּדֵי גֹרוֹתָיו *pro catulis suis*. In altero hemistichio: לְלִבְאֹתָיו. Hab. 2, 13: *laborarunt populi* בְּדֵי אֵשׁ *in pabulum ignis, et nationes laborarunt* בְּדֵי רִיק *in vanum*, incassum. Jer. 51, 58 (ubi eadem verba). Germ. für das Feuer, für Nichts. Absurde Jo. Simonis בְּדֵי רִיק reddit: quantum requiritur, ut aliquid frustra sit, et בְּדֵי אֵשׁ quantum materiae ignis requirit: quod in recentissima etiam edit. correctum non esse miror. — Nusquam בְּדֵי, quod *Vaterus* olim docebat, est forma mere poet. pro בְּ.

דִּי chald. A) pron. relat. *qui, quae, quod* i. q. hebr. אֲשֶׁר. (Ortum est hoc relativum ex demonstrativo זֶה, arab. ذو, ذى, quod posterius plerumque dominum reddunt, v. c. ذو القرنين dominus duorum cornuum, bicornis, sed nil nisi pronomen est, et etiam in Taiitarum dialecto pro relat. الذى adhibetur. Sic plur. اولو et اولى vulgo: domini, sed pr. i. q. الا, אֵלֶּה *qui*, cf. דִּי זָהָב et Schultens ad Florileg. sentent. p. 182, ad Haririi Consessus T. II, p. 75. Syri et Chaldaei inde decurtarunt דְּ praefixum. Vide plura ad אֲשֶׁר p. 109.) De usu relativi observandum 1) subinde ponitur pro *is qui, id quod*, Dan. 2, 23, lenius מָה דִּי 2, 28. 43. Alibi 2) *mera est relationis nota*. דִּי תַּמָּה ubi Esr. 6, 1. דִּי מְדָרְהוֹן quorum habitatio Dan. 2, 11. דִּי אִנּוּן qui Dan. 7, 17. 3) est *nota Genitivi* (cf. אֲשֶׁר לְ), v. c. שַׁלִּיטָא דִּי מַלְכָּא *praefectus regis*, pr. qui regis erat Dan. 2, 15, ita quidem ut substantivum ponatur vel in st. emphat. Dan. l. c., vel in constr. נְהַר דִּי נוּר Dan. 7, 10, vel c. Suff. pleon. שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא nomen Dei (germ. Gottes sein Name) Dan. 2, 20, קַרְצֵיהוֹן דִּי יְהוּדָיֵא accusationes Judaeorum 3, 8. Genitivum materiae habes Dan. 2, 32: רֵאשֵׁהּ דִּי דְהַב טָב *caput eius ex auro bono*. Esr. 6, 4. 4) Pro verboso Chaldaeorum sermone interdum redundat ante praepp. בְּ, מִן. הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם *templum* (*quod*) *Hierosolymis* est. Dan. 5, 2: בִּירְתָא דִּי בְמָדַי *arx* (*quae*) *in Media* est. Esr. 6, 2. Dan. 6, 14, inpr. 2, 34, cf. Esth. 1, 12 cum V. 15.

B) Abit in *coniunctionem*, ut hebr. אֲשֶׁר litt. B, et notat 1) *quod*, Dan. 2, 23, *eo quod, quia* 4, 15. 2) *ut, ita ut*. Dan. 2, 16. 47. 3) Praemittitur orationi rectae, ut כִּי, ὅτι. Dan. 2, 25: *ita dixit ei*, דִּי הַשְׁכַּחַת גְּבַר *vir repertus est* etc. V. 37. 5, 7. 6, 6. 14.

Componitur c. Praeff. 1) כְּדִי i. q. כַּאֲשֶׁר *quum*. Dan. 3, 7. 5, 20. 6, 11. 15. 2) מִן־דִּי *ex quo* (tempore) Dan. 4, 23. Esr. 5, 12. 3) כָּל־ v. קֳבֵל־דִּי.

דִּי זָהָב (locus auro abundans cf. ad chald. דִּי no. 1) n. pr. loci in deserto Sinaitico, qui ab auri abundantia dictus esse videtur. Deut. 1, 1. Nil dubito, quin idem sit locus, qui hodieque *Deheb* vocatur ad litus occidentale sinus Aelanitici situs, palmis abundans, v. Burckhardti itin. Syriae p. 847 et 1075 edit. nostr. LXX. *Καταχρύσεα*, cf. Euseb. et Hieron. in Onom. h. v.

דִּיבוֹן (tabes, v. rad. דּוּב) n. pr. 1) oppidi in finibus Moabitarum, in boreali litore Arnonis, a Gaditis conditi i. e. restituti (Num.

32, 34), unde Dibon-Gad (Num. 33, 45), deinde Rubenitis concessi (Jos. 13, 9. 17), postea a Moabitis iterum occupati (Jes. 15, 2. Jer. 48, 18. 22). Hodieque *Dibân* appellatur, v. Burckhardti itin. II, p. 633. Semel (Jes. 15, 19) permutatis litteris מ et ב scribitur דִּימוֹן, ut alludatur voci דָּם. 2) oppidi in tribu Judae Neh. 11, 25, quod דִּימוֹנָה scribitur Jos. 15, 22.

דִּיג *piscatus* est, v. דּוּג. Inde

דַּיָּג m. *piscator*. Jes. 19, 8 et Jer. 16, 16 Keri.

דִּיה rad. inusit. et incerta. I) fort. i. q. chald. דְּהָה *obscurus fuit*, unde דְּיוֹ atramentum.

II) *sufficiens, multus* fuit. V. דַּי.

דַּיָּה f. Deut. 14, 13. Jes. 34, 15 *avis* quaedam *rapax*, in ruinis habitans. Bocharto *vultur niger* coll. דְּיוֹ: malim *falconem, milvum* a celeri volatu dictum, ut דַּיָּה sit a דָּאָה (א geminato in י mutato, ut syr. ܛܠܐ Pa. ܛܠܠ). LXX. ἰκτῖνος, Vulg. *milvus*.

דְּיוֹ m. (ad formam בְּלוֹ) *atramentum* Jer. 36, 18. Aram. דְּיוֹתָא, ܕܝܘܬܐ, arab. دَوَاةٌ atramentarium, pers. دويت id.

דִּימוֹן v. דִּיבוֹן no. 1. 2.

דִּין fut. יָדִין praet. דָּן 1) *regere, moderari*. (Pr. ut videtur, *subiicere, subiugare*, causat. radicis דּוּן q. v., qs. pro הֵדִין). Constr. c. acc. 1 Sam. 2, 10. Zach. 3, 7: *domum meam moderaberis*. 2) *iudicare* i. q. שָׁפַט, sed crebrius in sermone poetico. Regendi nimirum et iudicandi notiones, ut in disciplina Orientis, ita in linguis eius arcte cohaerent, cf. שָׁפַט, it. دَانَ et حَكَم. Gen. 49, 16: דָּן יָדִין עַמּוֹ *Dan iudicat populum suum*; saepius de Deo, gentium iudice Ps. 7, 9. 9, 9. 50, 4. 72, 2. 96, 2. Jes. 3, 13. *Iudicare* aliquem spec. dicitur a) pro *damnare, punire* sontem, κατακρίνειν Gen. 15, 14. Iob. 36, 31, sq. בְּ Ps. 110, 6. b) *tueri ius* alicuius, efficere, ut ius obtineat, de iudice iusto, maxime Deo. Prov. 31, 9: דִּין עָנִי וְאֶבְיוֹן *causam age miseri et egeni*. Gen. 30, 6: דָּנַנִּי אֱלֹהִים *Deus causam meam vindicavit*. Ps. 54, 3: וּבִגְבוּרָתְךָ תְדִינֵנִי *potentia tua ius meum tuere*, ulciscere me. Plenius Jer. 5, 28. 22, 16: דָּן דִּין עָנִי וְאֶבְיוֹן *causam agit miseri et egeni*. 30, 13. 3) sq. עִם, *litigatus est cum aliquo*, ut Niph. Eccl. 6, 10.

Niph. נָדוֹן recipr. *litigatus est*. 2 Sam. 19, 10. Cf. syn. נִשְׁפַּט. (Arab. حكم iudicavit. III. IV. altercatus est). Inde praeter ea, quae proxime sequuntur, דָּן, מָדוֹן, מְדִינָה, מִדְיָנִים et nomm. pr. מִדְיָן, מְדָן, דָּנִיֵּאל.

דִּין et **דּוּן** chald. id. part. Esr. 7, 25.

דִּין m. 1) *iudicium* (ex lingu. occidentalibus inde ductum arbitror hom. δήνεα) Ps. 76, 9. כִּסֵּא דִין tribunal Prov. 20, 8. 2) *causa, quae iudicatur*. Deut. 17, 8: בֵּין דִּין לְדִין *inter causam unius et alterius*. Prov. 29, 7. עֲשׂוֹת דִּין Ps. 140, 13, i. q. דָּן דִּין causam alicuius egit. Esth. 1, 13: כָּל־יֹדְעֵי דָּת וָדִין *omnes, qui legem et ius cognoverunt*. Iob. 36, 17 דִּין et מִשְׁפָּט sibi opponuntur, ut culpa et poena. 3) *lis, litigatio*, v. rad. no. 3 et Niph. Prov. 22, 10.

דִּין chald. 1) *iudicium*, et meton. pro *senatu*, cf. دِيوَان summus senatus. Dan. 7, 10: דִּינָא יְתִב *iudices considebant*. V. 26. 2) *ius, iustitia* Dan. 4, 34: אֹרְחָתֵהּ דִּין *eius viae sunt ius*. Dan. 7, 22: וְדִינָא יְהִב לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין *et* (donec) *ius redditum est sanctis altissimi*. 3) *poena*. Esr. 7, 26.

דִּינָה (indicata i. e. absoluta, vindicata) n. pr. filiae Jacobi. Gen. 30, 21. 34, 1 sq.

דִּינָיֵא m. pl. chald. n. pr. populi Assyriaci, in Samariam traducti. Esr. 4, 9.

דַּיָּן m. 1) *iudex.* 1 Sam. 24, 16. 2) *vindex*, causidicus. Ps. 68, 6. Chald. Esr. 7, 25.

דִּיפַת 1 Chr. 1, 6 varia lectio pro רִיפַת loco parallelo Gen. 10, 3, ubi tamen multi codd. cum intpp. graecis et lat. scribunt *Riphat* q. v.

דָּיֵק (a rad. chald. et syr. דוק speculari) m. *specula, turris oppugnatoria*, i. q. בַּחַן et syr. ܕܝܩܐ, plerumque collect. 2 Reg. 25, 1. Jer. 52, 4. Ez. 4, 2. 17, 17. 21, 27. 26, 8. Saepe dr. בָּנָה דָּיֵק, semel נָתַן Ez. 26, 8. J. D. Michaëlis, quem olim sequebar, intelligebat *murum* quo obsidentes urbem circumvallaverint, Circumvallationslinie (LXX. in libro Reg. περίτειχος) sed cf. Rosenm. ad Ez. 4, 2, adde Barhebr. p. 206: exstruxit turrim ܕܝܩܐ ad speculandum.

דִּישׁ i. q. דּוּשׁ *trituravit* q. v. Inde

דַּיִשׁ m. *tempus triturandi.* Levit. 26, 5.

דִּישֹׁן m. 1) *species dorcadis* a saliendo, saltando dicta, a rad. דּוּשׁ pr. calcare, sed prob. etiam i. q. דּוּץ salire, unde דִּיצָא, ܪܝܡܐ caprea, dorcas (cf. Bocharti Hieroz. II p. 270 ibique Rosenm.) Deut. 14, 5. LXX. πύγαργος, Syr. et Targ. ܪܝܡܐ, uterque Arabs الاروى, quae vox cuncta dorcadum species notant. 2) n. pr. a) filii Seïri, ac regionis Idumaeae nomen eius gerentis. Gen. 36, 21. 30. 1 Chr. 1, 38. b) nepotis Seïri Gen. 36, 25. 1 Chr. 1, 41.

דַּךְ m. adj. (a דָּכַךְ) 1) *contritus*, hinc *depressus*, *afflictus*, miser Ps. 9, 10. 10, 18. 74, 21. Semel signif. act. accipiendum videtur pro *contundens* i. e. *castigans*, reprehendens. Ita enim cum Luthero et Geiero intelligo Prov. 26, 28: לְשׁוֹן שֶׁקֶר יִשְׂנָא דַכָּיו *lingua mendax* i. e. *homo mendax odit castigantes eum.* Adiectiva verbalia formae דַּךְ, דַּךְ et, ex quibus haec contracta est, קָטֵל plerumque quidem intransitiva sunt et a verbis intransitivis derivata, ut תַּם, דַּל, רַב et multa alia, nihil tamen obstat, quominus eiusmodi forma a verbo transitivo ducta, quale est דָּכַךְ, etiam transitive accipiatur, דָּכַךְ contr. דַּךְ, דַּךְ = דָּכַךְ, et in nonnullis certe re vera ita factum testantur אָמָן, שָׂטָן. LXX bene ad sensum: γλῶσσα ψευδὴς μισεῖ ἀλήθειαν, favetque alterum hemistichium: *os blandum parit ruinam.* Olim interpretabar cum Dathio: *lingua mendax odit a se atterendos*, eos quos perdere vult, sed illud nil dubitans praefero.

דָּךְ m. chald. *hic* Esr. 5, 16. 17. 6, 7. 8, et דָּךְ fem. *haec* Esr. 4, 15. 16. 19. 5, 8. (Respondet arab. ذاك: utrumque ortum ex simplice demonstrativo ذا = זֶה, cum suffixo pleonast. alterius personae, ذاك pr. hic tibi, alibi ذلك, et ubi cum pluribus colloquimur, ذالكم hic vobis. In Targg. pro hebr. זֶה frequentatur דָּךְ, דֵּין, דֵּיכִי, דִּכְי.

דָּכָא i. q. דָּכָה *contritus est*, in Kal inusit. Cf. דָּכַךְ.

Pi. דִּכָּא 1) *contrivit* Ps. 72, 4: וִידַכֵּא עוֹשֵׁק *et conterit violentum.* 89, 11. 143, 3. Iob. 6, 9: וְיֹאֵל אֱלוֹהַּ וִידַכְּאֵנִי e[illegible]m *Deus me*

confringeret! Metaph. Iob. 19, 2: וְתְדַכְּאוּנַנִי בְמִלִּים *et* (quousque) *verbis me comminuetis?* 2) *conculcavit* (pedibus). Thren. 3, 34, hincque (inferiorem) oppressit, Jes. 3, 15. Ps. 94, 5, maxime in foro Prov. 22, 22.

Niph. part. *oppressus.* Jes. 57, 15.

Pu. 1) *confractus,* contritus est, de brachio Iob. 22, 9. 2) *contusus est* (plagis) Jer. 53, 3. 3) *depressus,* moerore *confectus est* Jes. 19, 10. Jer. 44, 10.

Hithp. הִדַּכָּא pass. Pi. no. 2. Iob. 5, 4. 34, 25. Derivata sequuntur.

דַּכָּא adj. intensivum a rad. דָּכָא (ad formam קַטָּל) 1) *valde contritus, comminutus,* inde subst. *comminutum,* poët. pro *pulvere.* (Arab. دَكَّا pulvis). Ps. 90, 3: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד־דַּכָּא *redigis hominem in pulverem.* 2) *confractus,* qui animum abiecit, despondit. Jes. 57, 15. Ps. 34, 19.

דֶּכֶא m. c. Suff. דַּכְאוֹ et cum Dag. forti euphon. (Lgb. p. 87) דַּכְּאוֹ *contritio,* vulnus. Jes. 53, 10: יְהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי *Jehovae placuit, eius vulnus aegrum* (i. e. grave) *facere,* i. e. eum graviter vulnerare. Constructio est ἀσύνθετος.

דָּכָה i. q. דָּכָא *contusus est,* in Kal semel legitur Ps. 10, 10 Cheth. וְדָכָה יָשֹׁחַ *et contusus corruit.* Keri יִדְכֶּה id.

Pi. contudit, confregit Ps. 44, 20. 51, 10: תָּגֵלְנָה עֲצָמוֹת דִּכִּיתָ ut *ossa mea exsultent,* quae *contrivisti,* nimirum culpae conscientia.

Niph. pass. *confractus, contritus est* Ps. 38, 9, de animo. 51, 19: לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה *animus fractus et contritus.* Inde דֳּכִי.

דַּכָּה f. *contri*[illegible] (a rad. דָּכָה). Deut. 23, 2: [illegible]דַּכָּה [illegible]*mutilatus* s. castratus *contritione* sc. testium. Significatur haud dubie peculiaris [illegible]strandi modus, etiamnum, ut [illegible]pimus a medicis Graecis, in Ori[illegible] usitatus, quo puerorum tenell[illegible] testiculos in aqua calida emoll[illegible] conterendo exstirpant. Graeci [illegible]iusmodi eunuchus θλαδίας appe[illegible]tur a θλάω. Bene Vulg. eunu[illegible] attritis testiculis.

דֳּכִי a rad. דָּכָה m. *contusio,* [illegible]*lisio* (fluctuum), hinc *fragor.* [illegible] 93, 3: יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם [illegible]*lunt flumina fragorem* [illegible] (Arab. دكا tutudit, trusit. VI. [illegible]lisit, cf. داك VI. presserunt [illegible] vicem in pugnae tumultu, [illegible] tumultus, certamen).

דָּכַךְ rad. inusit., arab. دَكّ co[illegible]*nuit, contudit, contrivit,* [illegible] דָּכָא, דָּכָה, דּוּךְ, unde דַּךְ, [illegible] דָּקַק et quae observavimus ad [illegible] E linguis occidentt. confer [illegible] δάκω, δάκνω.

דִּכֵּן chald. *hic,* i. q. דֵּךְ. Dan. [illegible] 7, 20.

דְּכַר chald. i. q. hebr. זָכַר [illegible] unde דִּכְרוֹן, דָּכְרָן.

דְּכַר pl. דִּכְרִין chald. *aries.* Esr. [illegible] 9. 17. 7, 17. Pr. *marem* signif[illegible] ut hebr. זָכָר, spec. de *mare* [illegible] usurpatum, ut graec. ἄῤῥην [illegible] ἄρσην, ὄρσης *aries.*

דִּכְרוֹן (a rad. דְּכַר) m. emph. [illegible] chald. *memoria,* ὑπόμνημα, [illegible]*numentum, documentum* Esr. 6[illegible]

דָּכְרָן m. chald. id. Esr. 4, 15: [illegible] דָּכְרָנַיָּא *liber monumentorum,* i[illegible] acta publica regni a cancellario [illegible] (מַזְכִּיר) publica auctoritate con[illegible]nata. Syr. ܕܘܟܪܢܐ memoria, [illegible] de memoriis martyrum.

דַּל I) (a rad. דָּלָה) pr. *pendul*[illegible] *nutans,* inde *valva* ianuae, ut [illegible]

suspensa natat et ultro citroque movetur. Semel legitur metaph. *valva labiorum* de ore Ps. 141, 3 (cf. Mich. 7, 5 et πύλαι στόματος Eurip. Hippol. 882). Longe frequentius est fem. דֶּלֶת *valva*, q. v.

II) plur. דַּלִּים, fem דַּלּוֹת *debilis* (a rad. דָּלַל) *infirmus, impotens*. 2 Sam. 3, 1: *Davides in dies invalescebat,* וּבֵית שָׁאוּל הֹלְכִים וְדַלִּים *et domus Sauli magisque debilitata est,* spec. a) *macer*. Gen. 41, 19. 2 Sam. 13, 4: מַדּוּעַ אַתָּה כָּכָה דַּל *cur tu adeo macrescis?* b) *tenuis, ignobilis*. Saepe in plur. דַּלִּים Ex. 23, 3. Lev. 14, 21. 19, 15. 1 Sam. 2, 8. Ruth. 3, 10. Ps. 41, 2. 72, 13. Prov. 10, 15. 14, 31. 19, 4. Jes. 14, 30. 25, 4. 26, 6.

דָּלַג *saliit, exsiliit,* in Kal semel legitur Zeph. 1, 9.

Pi. id. Jes. 35, 6: אָז יְדַלֵּג כָּאַיָּל פִּסֵּחַ *tunc salit cervi instar claudus,* sq. עַל Cant. 2, 8, sq. acc. Ps. 18, 30: בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג־שׁוּר *cum Deo meo muros transsilii*. (Chald. id.).

דָּלָה 1) i. q. דָּלַל *pependit deorsum, pendulus fuit* cf. arab. دلى Conj. V. de ramis dependentibus et aethiop. ደለወ፡ libravit, pependit. V. דָּלִית.

2) *pendere fecit,* i. e. *demisit urnam in puteum, hausit*. (Arab. دلا et دلى, syr. ܕܠܐ id. Inde gr. τλάω, et compositum ἀν-τλάω lat. *antlare*) Ex. 2, 16. 19. Metaph. Prov. 20, 5: *aqua profunda est consilium in animo viri,* וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלֶנָּה *vir tamen prudens id exhaurit*.

Pi. hausit, extraxit (ex puteo), metaph. *liberavit*. Ps. 30, 2: אֲרוֹמִמְךָ כִּי דִלִּיתָנִי *te extollam, nam me liberasti*. De forma דַּלְיוּ Prov. 26, 7 v. ad דָּלַל.

Inde דַּל no. I, דֶּלֶת, דַּלָּה, דְּלִי, דָּלִית, דַּלְיָה, et nomm. pr. דְּלָיָה, דְּלָיָהוּ, דְּלִילָה.

דְּלָה i. q. דֶּלֶת *ianua* v. ad דַּל no. I. Jes. 26, 20 Keri, unde dual. דְּלָתַיִם, v. s. v. דֶּלֶת.

דַּלָּה f. (a דָּלַל) pr. *res pendula, tenuis, tenue quid,* spec. 1) *fila tenuia,* spec. *licium,* quo textum iugo alligatum est. Jes. 38, 12: מִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי *a licio me abscindit,* imago mortis a textore petita, qui opus absolutum a iugo abscindit. (Chald. דְּלָלָא tela). 2) *coma pendula*. Cant. 7, 6, ubi Vulg. coma capitis. 3) *tenuitas*, paupertas, pro concr. *pauperes* 2 Reg. 24, 14. 25, 12. Plur. דַּלּוֹת הָעָם Jerem. 52, 15 et ד׳ הָאָרֶץ V. 16 id.

דָּלַח *turbavit* aquam pedibus. Ez. 32, 2. 13. (Syr. ܕܠܚ id.).

דְּלִי m. (a דָּלָה) *haustrum, situla* aquae hauriendae Jes. 40, 15. Arab. دلو.

דְּלִי m. id. Num. 24, 7: יִזַּל מַיִם מִדָּלְיָו *manat aqua ex eius situlis,* i. e. larga erit posteritas eius, metaphora ab aqua de situla destillante ad semen virile translata, ex nostro sensu obscoena, sed Orientalibus familiari, cf. שָׁגַל, سجل et Jes. 48, 1. In altero hemistichio וְזַרְעוֹ בְּמַיִם רַבִּים. דָּלְיָו (doliav) est a duali דָּלְיַיִם (haustra enim bina esse solent), Metheg etiam in penultima servato.

דְּלָיָה (quem Jehova liberavit) n. pr. m. 1) Neh. 6, 10. 2) 1 Chr. 3, 24. 3) Esr. 2, 60. Neh. 7, 62.

דְּלָיָהוּ (id.) n. pr. m. 1) Jer. 36, 12. 25. 2) 1 Chr. 24, 18.

דְּלִילָה f. (infirma, desiderio confecta) n. pr. mulieris Philistaeae, quam Simson amabat Iud. 16, 4—18.

דָּלִית non nisi pl. דָּלִיּוֹת fem. (cum Kamez impuro) *rami, palmites,*

ita dicti utpote penduli et nutantes. Jer. 11, 16. Ez. 17, 6. 23. 31, 7. 9. 12. (Syr. ܕܠܝܬܐ id.)

דָּלַל praet. plur. דַּלּוּ Jes. 19, 6, דַּלּוּ Iob. 28, 4 et דַּלְיוּ Prov. 26, 7 (v. ad no. 1) 1 pers. דַּלּוֹתִי Ps. 116, 6 1) *deorsum pependit, pendulus fuit, nutavit* et vacillavit, *schlaff herabhängen, hinabwallen und schwanken*, ut de situla in puteum dependente, de frondibus lentis, ut palmarum, salicum, pendulis et huc illuc agitatis. (Vicinae radd. sunt דָּלָה, it. זָלַל, ذلل, תָּלָה et תָּלַל q. v. Conf. e linguis indogerm. sanscr. *til* moveri, gr. σαλεύω, σαλάσσω, σάλος fluctuare, fluctuatio. Ad eandem familiam referendae sunt חָדַל, خطل, عطل, in quibus cunctis penduli, laxitatis, languoris notio primaria inest.) Iob. 28, 4 de fossoribus in puteos metallicos se demittentibus: דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ נָעוּ *deorsum pendent ab hominum sede* et *vacillant*. Eodem refero dictum Prov. 26, 7: דַּלְיוּ שֹׁקַיִם מִפִּסֵּחַ וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים *dependent* (nimirum, ut inutile pondus) *crura a claudo: et* aeque inutilis est *sententia in ore stultorum*. Nil enim dubito veram esse nonnullorum Rabbinorum sententiam דַּלְיוּ explicantium דָּלְלוּ, quam paucis declarare placet et vindicare. Nimirum littera semivocalis geminata nonnunquam mollius et ita prolata esse videtur, ut pro altera geminata j audiretur, quemadmodum in lingua italica, hispanica, gallica, in qua quidem postrema haec pronuntiandi ratio peculiari verbo *mouiller* exprimitur. Conferantur inter se lat. *filia, fille, figliuola; familia, famiglia, famille*: hispan. *hallar, lluvia, niño*. Simile exemplum est arab. دَيْيُوب i. q. دَبُّوب calumniator, hebr. דַּרְיוֹשׁ Esr. 10, 16 pro דַּרְוֹשׁ, atque videtur pro altera geminata nonnunquam etiam Nun positum esse, ut arab. خَرْنُوب pro خَرُّوب siliqua, מְזוּזָה Jes. 23, 11 pro מָעֻזֶּיהָ, et fortasse תְּמַנּוּ Thren. 2, 12 pro תַּמּוּ. Ad Proverbiorum locum ut redeamus, bene sensum expressit Symm. ἐξέλιπον κνῆμαι ἀπὸ χωλοῦ, vide etiam L. de Dieu, qui formam דליו in eandem sententiam derivat a דָּלָה. Similiter olim nos. Statuebamus enim, דַּלְיוּ pro דַּלּוּ esse imp. Pi. a דָּלָה, locumque ita interpretabamur c. Chr. B. Michaëli: *tollite* (auferte qs. haurite) *crura a claudo et sententiose dictum* cet., utrumque enim inutile. Sed illud praestat.

2) *languidus, tenuis, debilis fuit*, a) de aqua languida et vadosa. Jes. 19, 6: דָּלְלוּ וְחָרְבוּ יְאֹרֵי מָצוֹר *languida et arefacta sunt flumina Aegypti* (cf. flumen languidum Hor. Od. 2, 14, 17, aqua languida Liv. 1, 4); b) de hominibus in tenui conditione constitutis Ps. 79, 8. 116, 6. 142, 7; c) de oculis desiderio languidis Jes. 38, 14: דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם.

Niph. pass. no. 2 *debilitatus est*, de populo Iud. 6, 6. Jes. 17, 4.

Nomm. derivv. דַּל no. II, דַּלָּה et n. pr. דְּלִילָה.

דָּלַע rad. inusit. Arab. linguam exseruit. Chald. דְּלַעַת cucurbita (fort. oblonga, linguae similis). Unde

דִּלְעָן (ager cucurbitinus) n. pr. oppidi tribus Judae. Jos. 15, 38.

דָּלַף fut. יִדְלֹף 1) *stillavit*, de domo Eccl. 10, 18: יִדְלֹף הַבָּיִת *domus stillat*, pluviam per tecti rimas intromittit. 2) *lacrimavit* (oculus). Iob. 16, 20: אֶל־אֱלוֹהַּ דָּלְפָה עֵינִי *ad Deum lacrimat oculus meus*. Ps. 119, 28: דָּלְפָה נַפְשִׁי *lacrimat anima mea*. Cf. נֶפֶשׁ no. 3. (Aram. id., arab. دلف lente

incessit, serpsit, VII. effusus est, fluxit, cf. דָּבַב). Inde

דֶּלֶף m. *stillicidium*, Prov. 19, 13. 27, 15.

דַּלְפוֹן n. pr. filii Hamanis. Esth. 9, 7.

דלק fut. יִדְלַק 1) *arsit, flagravit.* (Aram. ܕܠܩ, id. Respondet gr. δέρκομαι pr. flagrare, splendere, quod ad videndi potestatem transfertur. Cf. שָׁזַף). Ps. 7, 14: חִצָּיו לְדֹלְקִים יִפְעָל *sagittas suas ardentes facit*, h. e. iaculatur sagittas ardentes. Sq. בְּ conflagravit, accendit Obad. 18. 2) Ardendi autem potestas varie transfertur a) ad *amoris* et amicitiae *ardorem*. Prov. 26, 23: שְׂפָתַיִם דֹּלְקִים *labia ardentia* i. e. sermones amorem ardentissimum prae se ferentes vel simulantes. b) ad *angorem*, qui cum aestu saepe comparatur (Jes. 13, 8. Ps. 39, 4). Ps. 10, 2. Cf. Schult. ep. ad Menken. 1. p. 49. c) ad persecutionis ardorem, unde דָּלַק אַחֲרֵי *ardenter persecutus est* (sermone incolarum superioris Germaniae *nachfeuern*). Gen. 31, 36: כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי *quod me acriter persequeris.* 1 Sam. 17, 53, sq. acc. id. Thren. 4, 19: עַל־הֶהָרִים דְּלָקֻנוּ *super montes nos insectantur.* (Arab. دلق et ذلق varios usus metaphoricos habent ad usum Hebraeorum prope accedentes, ut دلق effuso cursu irruit turma, cf. litt. c, ذلق acuta et prompta fuit lingua, cf. litt. a.

Hiph. incendit Ez. 24, 10, *calefecit* (vinum). Jes. 5, 11: יַיִן יַדְלִיקֵם *vino incalescunt.*

דְּלַק chald. *arsit.* Dan. 7, 9.

דַּלֶּקֶת f. *febris ardens.* Deut. 28, 22.

דֶּלֶת f. (cf. masc. ἅπαξ λεγόμ. דַּל no. 1, rad. דָּלָה) *valva* ianuae, a nutando et vacillando dicta (v. ad rad.), dein ipsa *ianua* e cardinibus suspensa Prov. 26, 14, quae clauditur, aperitur Gen. 19, 10. 2 Reg. 4, 4. 9, 3, pulsatur Iud. 19, 22. Differt a פֶּתַח, quod ostium notat valva clausum. Ubi *valvae bifores* exprimendae, plerumque utuntur Duali (q. v.), sed iam singularis utrumque complectitur v. 1 Reg. 6, 34: שְׁנֵי צְלָעִים הַדֶּלֶת הָאַחַת גְּלִילִים *duae valvae alterius ianuae versatiles erant.* Minus accurate Ez. 41, 24 דֶּלֶת tum de valvis singulis, tum de ianua positum est: וּשְׁתַּיִם דְּלָתוֹת לַדְּלָתוֹת שְׁתַּיִם מוּסַבּוֹת דְּלָתוֹת שְׁתַּיִם לְדֶלֶת אֶחָת וּשְׁתֵּי דְלָתוֹת לָאַחֶרֶת *duae valvae* erant *singulis ianuis, utraque versatilis, duae valvae priori ianuae, duae valvae posteriori.* De operculo arcae 2 Reg. 12, 10. — Metaph. Cant. 8, 9: *si ianua est* soror nostra i. e. si procis eam adeuntibus facilem se praebet.

Dual. דְּלָתַיִם cstr. דַּלְתֵי (pr. a forma דֶּלֶת) *valvae bifores, fores* maxime maiores, ut urbis, *portae.* Deut. 3, 5. 1 Sam. 23, 7. Jes. 45, 1. Jer. 49, 31. Metaph. *fores coeli*, quae pluviam demittunt (alibi אֲרֻבּוֹת) Ps. 78, 23. Iob. 3, 10: דַּלְתֵי בִטְנִי *fores uteri mei.* 41, 6: דַּלְתֵי פָנָיו *fores faciei eius* (fauces crocodili). 38, 8: *mare foribus conclusit*, cf. V. 10.

Plur. דְּלָתוֹת cstr. דַּלְתוֹת f. (sed Neh. 13, 19 masc.) 1) *valvae ianuae, portae* 1 Reg. 6, 31. Ez. 41, 24 (v. Sing.), inde 2) ipsa *ianua, porta* Iud. 3, 23—25. 19, 27. Ez. 26, 2: נִשְׁבְּרָה דַּלְתוֹת הָעַמִּים *effracta est porta gentium*, Hierosolyma. 3) *columnae* libri, a similitudine ianuae dictae, ut lat. a similitudine columnae Jer. 36, 23. Al. capita libri intelligunt, ut rabb. שַׁעַר.

I. דָּם m. cstr. דַּם c. suff. דָּמוֹ, דִּמְכֶם (Gen. 9, 5) 1) *sanguis* (prob. pro אָדָם a rad. אָדַם rubuit, unde Talmud. אָדָם, אֹדֶם, אִידְמָא, Pun. *Edom* teste Augustino ad Ps. 136.

Arab. دَمٌ, raro دَمٌ, unde novum verbum دَمِىَ sanguinem emisit II. vulneravit). אָכַל עַל דָּם (carnem) *cum sanguine comedit.* 1 Sam. 14, 32. 55. Ez. 33, 25 (contra legem Mosaicam Lev. 17, 11. Deut. 12, 23). דָּם נָקִי *sanguis insons* 2 Reg. 21, 16. Ps. 106, 38, etiam de ipso insonte Ps. 94, 21: וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ *et sanguinem insontem damnant,* it. דַּם נָקִי sanguis insontis. Deut. 19, 10. 13. 27, 25. Jer. 19, 4. 22, 17. Trop. 2) *sanguis* spec. dr. pro *sanguine effuso, caede* Lev. 19, 16, et pro culpa caede contracta, *Blutschuld* Gen. 37, 26. Lev. 17, 4. Deut. 17, 8: בֵּין־דָּם לְדָם. Num. 35, 27: אֵין לוֹ דָּם *non est caedis reus.* 3) *sanguis uvae* dr. de vino, quod in Palaestina rubrum est, cf. αἷμα τῆς σταφυλῆς Sir. 39, 26. Gen. 49, 11. Deut. 32, 14.

Plur. דָּמִים 1) sanguis, spec. effusus Jes. 9, 4. אִישׁ דָּמִים vir sanguinolentus Ps. 5, 7. 26, 9. 55, 24. 2) *caedes, culpa caedis.* בֵּית, עִיר דָּמִים domus, urbs caedis rea 2 Sam. 21, 1. Ez. 22, 2. 24, 6. דָּמָיו בּוֹ Lev. 20, 9. Ez. 18, 13, דְּמֵיהֶם בָּם Lev. 20, 11 sq. caedis reus est, caedis rei sunt.

II. דָּם *similitudo* (a דָּמָה). Sic fort. in loco dubio Ezech. 19, 10: *mater tua viti similis est* בְּדָמְךָ, quod Kimchius explicat בִּדְמוּתְךָ *ad similitudinem tui,* instar tui, cf. etiam Targ. Plura dabit Rosenm. ad h. l.

I. דָּמָה (aram. דְּמָא, ܕܡܐ) *similis fuit, similis factus est,* sq. לְ Ps. 102, 7. 144, 4. Cant. 2, 9. 7, 8, אֶל Ez. 31, 8. Cum Dat. pleonast. Cant. 2, 17: דְּמֵה־לְךָ דוֹדִי לִצְבִי *similis sis, mi dilecte, dorcadi.* 8, 14.

Niph. *assimilatus est,* sq. כְּ Ps. 49, 13. 21, acc. Ez. 32, 2.

Pi. דִּמָּה 1) *comparavit, assimilavit,* sq. אֶל Jes. 40, 18. 25, לְ 46, 5. Cant. 1, 9. Thren. 2, 13: מָה אֲדַמֶּה־לָּךְ *quid tibi comparem?* Inde *parabolas proposuit* i. q. מָשַׁל, מִשֵּׁל. Hos. 12, 11: בְּיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה per prophetas parabolas proposui. (Ita melius contextu iubente, quam *perdidi* i. e. exitium annuntiavi. 2) *animo sibi informavit, opinatus est.* Ps. 50, 21: דִּמִּיתָ הֱיוֹת־אֶהְיֶה כָמוֹךָ *arbitrabaris, me esse tui similem.* Esth. 4, 13. Jes. 10, 7. 3) *animum induxit, proposuit, meditatus est* facere aliquid. Num. 33, 56. Iud. 20, 5: אֹתִי דִּמּוּ לַהֲרֹג *me interimere meditati sunt.* Jes. 14, 24. 2 Sam. 21, 5: הָאִישׁ אֲשֶׁר כִּלָּנוּ וַאֲשֶׁר דִּמָּה לָנוּ *vir, qui nos perditurus erat et qui meditabatur contra nos* sc. perniciem. 4) *recordatus est.* Ps. 48, 10: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ *recordamur, Deus, gratiam tuam.*

Hithp. 1 fut. אֶדַּמֶּה Jes. 14, 14 *similem se fecit.*

Derivv. דָּם no. II, דְּמוּת, דִּמְיוֹן.

Haec similitudinis potestas huic radici propria esse videtur. Sed habet ea etiam aliam a cognata stirpe דּוּם, דָּמַם repetitam: nimirum

II. דָּמָה 1) *siluit, quievit, desiit.* Jer. 14, 17: *oculi mei in lacrimas effunduntur diu noctuque, neque quiescunt.* Thren. 3, 49. 2) causat. *finem fecit* rei, inde *perdidit* (cf. הִשְׁבִּית, הִכְחִיד, הֶחֱרִים, כִּלָּה no. 4), impr. *vastavit, destruxit.* Hos. 4, 5: וְדָמִיתִי אִמֶּךָ *vasto matrem tuam,* i. e. patriam tuam. Jer. 6, 2: דָּמִיתִי בַּת־צִיּוֹן *vasto filiam Zionis* i. e. te.

Niph. *excisus est, periit,* de hominibus. Hos. 10, 15: בַּשַּׁחַר נִדְמֹה נִדְמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל *crastino die excisus erit rex Israëlis.* Jes. 6, 5: אוֹי־לִי כִּי־נִדְמֵיתִי *heu mihi! nam pereo;* de populis Zeph. 1, 11. Hos. 4, 6; de urbibus, terris Jes.

15, 1. Jer. 47, 5. Hos. 10, 7. (In omnibus, quae laudavimus, exemplis legitur Praeteritum, in fut. utuntur formis יִדְּמוּ, תִּדְּמוּ a syn. דָּמַם). Inde דְּמִי, דֳּמִי.

דְּמָה chald. *similis fuit.* Dan. 3, 25. 7, 5.

דֻּמָה f. (a rad. דָּמַם) *vastatio*, et concr. *vastatum.* Ez. 27, 32: מִי כְצוֹר כְּדֻמָה *quid sicut Tyrus, sicut vastata*, sed haud inepte coniicit Houbigantius נִדְמָה.

דְּמוּת f. (a rad. דָּמָה no. I) 1) *similitudo, imago*, i. q. syr. ܕܡܘܬܐ. Gen. 1, 26: *faciamus homines .... כִּדְמוּתֵנוּ secundum similitudinem nostram*, cf. 5, 1. 3: *genuit filium* בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ *ad similitudinem et imaginem suam.* 2 Chr. 4, 3: דְּמוּת בְּקָרִים *imagines boum*, boves ficti, fusiles. Jes. 40, 18: מַה־דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ *quid simile ei comparabitis?* 2) *exemplar.* 2 Reg. 16, 10. 3) *species.* Ez. 1, 16: דְּמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן *species unius erat quattuor illis.* Sq. genit. species alic. est *species alicui similis*, ubi res describuntur in somnio vel in visione minus distincte visae. Ez. 1, 5: וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת *et in ea erat species quattuor animalium*, h. e. species quaedam animalibus similis. V. 26: דְּמוּת כִּסֵּא *solii species.* V. 28. 8, 2. 10, 1. 21. Dan. 10, 16. Cf. מַרְאֶה. Inde 4) adv. *instar.* Jes. 13, 4, כִּדְמוּת id. Ps. 58, 5.

דֳּמִי m. *quies, tranquillitas*, a rad. דָּמָה no. II. Jes. 38, 10: בִּדְמִי יָמַי *in tranquillitate vitae meae*, i. e. quum iam tranquille regnare possem. LXX. *ἐν τῷ ὕψει* (ex scriptura vel coniectura בְּרָמֵי) *τῶν ἡμερῶν μου.* Vide plura in Comment. ad h. l. Olim cum plerisque Ev. Scheidium (Comment. ad Cant. Hiskiae ad h. l.) sequebar, qui *silentium* i. e. *institionem* solis meridiem intelligit (cf. נְכוֹן הַיּוֹם s. v. כּוּן), doctius quam verius de h. l. disputans. Idem est

דְּמִי m. *quies* (a rad. דָּמָה no. II). Ps. 83, 2: אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי־לָךְ *o Deus, ne sis tranquillus*, i. e. noli tranquille et nihil agens vexationes nostras spectare, et auxilium differre (cf. חָרַשׁ, חָשָׁה). Jes. 62, 6. 7.

דִּמְיוֹן (a דָּמָה no. I) i. q. דְּמוּת m. *similitudo, imago.* Ps. 17, 12.

דָּמַם praet. דַּמּוּ imp. et inf. דֹּם fut. יִדֹּם pl. יִדְּמוּ (more chaldaico) 1) *siluit, tacuit.* Levit. 10, 3. Thren. 3, 28. Ez. 24, 17: הֵאָנֵק דֹּם Vulg. *ingemisce tacens.* Iob. 29, 21: וְיִדְּמוּ לְמוֹ עֲצָתִי *siluerunt consilio meo.* Sq. לְ siluit alicui i. e. silens audivit aliquem. Inde דֹּם לַיהוָֹה silens i. e. patienter et cum fiducia eius auxilium exspectavit Ps. 37, 7. 62, 6. — 2) *stupuit, obstupuit* (v. not. etym.) i. q. שָׁמֵם, de admirante Exod. 15, 16, simulque dolente. Jes. 23, 2: דֹּמּוּ יֹשְׁבֵי אִי *obstupescite* i. e. obstupescetis, *incolae litoris* (sc. Tyri). Thren. 2, 10. Silentium autem a loquendo etiam ad agendum transfertur (cf. חָרַשׁ, חָשָׁה), inde est 3) *quievit, cessavit, desiit.* Ps. 4, 5. 1 Sam. 14, 9. Iob. 31, 34. Thren. 2, 18: אַל־תִּדֹּם בַּת־עֵינֵךְ *ne cesset pupilla oculi tui*, flere desinat. Iob. 30, 27: מֵעַי רֻתְּחוּ וְלֹא דָמּוּ *visera mea aestuant, neque cessant*, it. *substitit.* Jos. 10, 12: שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם *sol subsiste Gibeone!* V. 13: וַיִּדֹּם הַשֶּׁמֶשׁ *et sol substitit.*

Not. Radix nostra onomotapoëtica et latissime patens in aliis quoque linguarum propaginibus, pariter atque vicinae הָמַם, הוּם, הָמָה et gr. *μύω*, sonum oris clausi (*hm, dm*) imitatur. Proprie igitur valet *mutum esse*, quod refertur tum ad *silentium* et *quietem*, tum ad stuporem et admirantis et stupidi, tum denique in coniugationibus causati-

vis et transitivis ad *perditionem* et *vastationem*, quandoquidem quae pereunt, vastantur et deserta fiunt, silent et quiescunt.

Nostrae radici maxime propinquae sunt דּוּם (in quo sonus obscurior notandus ori clauso peculiaris, v. infra vcc. lat. germ.) et דָּמָה, quae vide; eandem vero vim primariam habent שָׁמַם, הָמָה, דָּהַם al. ut eas nunc taceamus, in quibus oris clausi notio ad saporem (טָעַם), vel inediam (צוּם), vel ad sonos frementes (הָמָה, נָאַם, נָהַם, בָּרַם), vel denique in universum ad *claudendi* potestatem (v. אָטַם, עָצַם cet.) relata est. E graecae linguae stirpibus huius familiae est μύω, quod tum de ore, labiis, oculis clausis, tum de sonis ore clauso prolatis frequentant (v. Passow Lex. gr. v. μῦ, μύω et quae ibi laudantur); dein θαῦμα, θάμβος = hebr. שָׁמַם, chald. תְּמַהּ; lat. *mutus* (a μύδος, μύω) et magis etiam in linguis germm. *dumm* theotisce = stupidus, angl. et anglosax. (quod ad originem propius) = mutus, quod nos addito sibilo *stumm*, cf. lat. *stupor, stupidus*, et nostr. *staunen*, angl. *to stun*, gall. *étonner*.

Po. דּוֹמֵם *ad silentium redegit, compescuit*. Ps. 131, 2.

Hiph. הֵדַם pr. ad silentium redegit, inde *excidit*, *perdidit* Jer. 8, 14. V. דָּמָה no. II, 2.

Niph. נָדַם plur. נָדַמּוּ (Jer. 25, 37), fut. יִדַּמּוּ, it. הִדַּמִּי (Jer. 48, 2) pass. Hiph. *excisus est, periit* (de hominibus). 1 Sam. 2, 9: רְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ *impii pereunt in tenebris*. Jer. 49, 26. 50, 30. 51, 6; *vastata est* regio. Jer. 25, 37. 48, 2. Huc referas etiam Jer. 8, 14: *abeamus in urbes munitas*, וְנִדְּמָה־שָּׁם *ibique pereamus*, interitum exspectemus. נִדְּמָה pro נִדַּמָּה. (Vide gramm. §. 57, not. 11). Inde דְּמָמָה, דָּמָה.

דְּמָמָה f. *silentium*, v. c. ventorum, *malacia* Ps. 107, 29. קוֹל דְּמָמָה vox silentii i. e. tenuis, lenis 1 [...] 19, 12 et sic poët. per ἐν διὰ [...] Iob. 4, 16: דְּמָמָה וָקוֹל אֶשְׁמָע *silentium et vocem audivi* i. e. v[...] lenem, susurrum, nisi mavis [...] *lentium* erat *et vocem* au[...] LXX. Vulg. *lenem auram* in[...]gunt.

דָּמַן rad. inusit. Arab. دمن [...] *coravit*, unde praeter ea, [...] statim sequuntur, מַדְמֵן, ה[...] מַדְמֵנָה.

דֹּמֶן m. *fimus*, stercus. (دِمْن et دِمَان). 2 Reg. 9, 37. [...] 8, 2. 16, 4. 25, 33.

דִּמְנָה (sterquilinium) n. pr. o[...] Sebulonitarum. Jos. 21, 35.

דָּמַע *lacrimavit* Jer. 13, 17. A[...] et arab. id. Inde

דֶּמַע m. *lacrima*, metaph. de [...] ma olivarum et uvarum i. [...] vino et musto (cf. graec. δά[...] τῶν δένδρων Theophr., arb[...] lacrimae Plin. 11, 6). Ex. 22[...] מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ LXX. ἀπαρχὰς [...]νος καὶ ληνοῦ.

דִּמְעָה f. *lacrima*, plerumque [...] *lacrimae*. (Arab. دَمْع lacri[...] دَمْعَة lacrima una. Similiter [...] δάκρυ a poët. plerumque collo[...] usurpatur). Ps. 6, 7. 39, 13. 56, [...] Occurrit tamen plur. דְּמָעוֹת Ps. [...] 6. Thren. 2, 11. De dicto Jeremi[...] תֵּרַד עֵינִי דִּמְעָה *oculus meus def*[...] *lacrimis* v. s. v. יָרַד.

דָּמַר rad. inusit., unde תַּדְמֹר, [...]

דַּמֶּשֶׂק quadril. inus. Arab. دمشق [...] properavit, strenuus fuit, دمشق [...] دَمَشْق velox, expeditus, stren[...] Inde fort. n. pr.

דַּמֶּשֶׂק, arab. دمشق et دمشق (strenuitas, fort. industria ad mercaturam), aliquoties דּוּמֶּשֶׂק, דַּרְמֶשֶׂק q. v. 1) *Damascus*, metropolis Syriae Damascenae ad Chrysorrhoam fluvium, in magna et amoena planitie ad radices Antilibani sita. Gen. 14, 15. 15, 2. A Davide expugnata 2 Sam. 8, 6, Salomone regnante libertatem recuperabat 1 Reg. 11, 24, regibusque propriis parebat, donec Tiglat-Pileser, Assyriae rege, eam imperio suo subiecit. 2 Reg. 16, 9. Jes. 7, 4. 8. 8, 4. 10, 9. Etiamnum Damascus est in opulentissimis Asiae anterioris urbibus. 2) Gen. 15, 2 i. q. אִישׁ דַּמֶּשֶׂק, vel בֶּן דַּמֶּשֶׂק, ut כְּנַעַן Hos. 12, 8 pro כְּנַעֲנִי. Hanc vero formam, non דַּמַּשְׂקִי, optabat haud dubie scriptor, ut alludatur praecedenti מֶשֶׁק. Cf. Lehrg. §. 164, 3.

דְּמֶשֶׁק (sec. codd. bene multos דְּמֶשֶׁק, דְּמֶשֶׁק, v. de Rossii schol. crit.) *pannus Damascenus*, isque sericus, artificiose textus, qui hodieque in linguis occidentalibus illius urbis nomen gerit, angl. et dan. *Damask*, ital. *Damasco*, gall. *Damas*, germ. *Damast*. Amos 3, 12. Idem vc. litteris varie permutatis et transpositis reperitur apud Arabes, nimirum دمقس sec. Kamûsum p. 760 sericum, spec. e folliculis factum, unde iam eruperunt papiliones (Florettseide), sec. alios sericum album, it. دمقاس, دمقص, دمقاص. *Bombycum* autem hodieque in radicibus *Libani* multa cultura.

דָּן (*iudex*) n. pr. 1) filii Jacobi, tribusque eius nomen gerentis, cuius fines Jos. 19, 40—48 describuntur. 2) oppidi, in septentrionali Palaestinae termino (alibi לַיִשׁ) Jos. 19, 47. Iud. 18, 29, quod nomen invenit a Danitarum colonia. In verbis autem דָּנָה יַעַן 2 Sam. 24, 6 mendum inesse et יַעַר reponendum videtur. Vulg. *silvestria*.

דֵּן chald. st. emphat. דְּנָה pron. demonstr. i. q. hebr. זֶה, זאת comm. *hic, haec, hoc*. Dan. 2, 18. 28. 30. 36. 43. 47 cet. כִּדְנָה *sicut hoc, ita*. Esr. 5, 7: כִּדְנָה כְּתִיב *ita scriptum erat*. Jer. 10, 11. Dan. 2, 10: מִלָּה כִּדְנָה *tale dictum*. עַל דְּנָה propterea. Dan. 3, 16. Esr. 4, 14. 15. אַחֲרֵי דְנָה postea. Dan. 2, 29. (In Targg. plerumque plene scribitur דֵּין, הָדֵין, הֵידֵין pro hebr. זֶה; כְּדֵין ita.)

דנג rad. inusit., quam *tenacitatis* vim habuisse suspicor, v. rad. תָּנַן.

דַּנָּה (locus humilis, a rad. דּוּן) n. pr. oppidi tribus Judae. Jos. 15, 49.

דִּנְהָבָה (fort. pro דִּי נְהָבָה dominus i. e. locus direptionis, i. e. praedonum latibulum, cf. نهب praedatus est) n. pr. oppidi Idumaeorum Gen. 36, 32. 1 Chr. 1, 43.

דָּנִיֵּאל (iudex Dei, i. e. qui Dei nomine ius dicit) n. pr., impr. prophetae et sapientis Hebr., in aula Babylonica viventis. Dan. 1, 6, it. דָּנִאֵל Ez. 14, 14. 20. 28, 3.

דנן rad. inusit. Arab. دان = دن med. Waw. *humilis fuit*, unde דַּנָּה.

דֵּעַ m. inf. nominascens rad. יָדַע *quae quis scit, cognita habet, scientia, cognitio*. Iob. 32, 10: אֲחַוֶּה דֵעִי אַף־אָנִי *et ego sententiam meam dicam*. V. 6. 17. 36, 3. Plur. תְּמִים דֵּעִים, qui perfectae sapientiae est. Iob. 37, 16.

דֵּעָה *cognitio*, sq. acc. Jes. 11, 9: דֵּעָה אֶת־יְהוָה *cognitio Jehovae*. 28, 9. Ps. 73, 11. Iob. 36, 4.

דְּעָה Prov. 24, 14, v. ind. analyt.

דָּעָה rad. inusit. i. q. arab. دعا *vocavit*, cuius vestigia habes in nomin. pr. אֶלְדָּעָה et

דְּעוּאֵל (invocatio Dei) n. pr. m. Num. 1, 14. 7, 42, pro quo 2, 14 legitur רְעוּאֵל.

דָּעַךְ i. q. syr. *exstinctus est*, pr. de lucerna Prov. 13, 9: נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ *lucerna impiorum exstinguitur* i. e. fortuna eorum perit, cf. proverbium arab. الدهر اطفا سراجى mala fortuna exstinxit lucernam meam. 20, 20. 24, 20. Iob. 18, 5. 6. 21, 17. Translate de interitu hostium Jes. 43, 17, et de aqua exstincta, v. Niph.

Niph. exstincta est i. e. exaruit aqua (cf. exstinguere aquam Liv. 5, 16, succum Curt. 6, 4, mammas Plin. 23, 2). Iob. 6, 17.

Pu. exstinctus est hostis Ps. 118, 12.

דַּעַת inf. f. nominascens a verbo יָדַע (ut דֵּעַ et דֵּעָה) 1) *scientia, cognitio*, interdum sq. acc. Jer. 22, 16: הַדַּעַת אֹתִי *cognitio mei*. דַּעַת אֱלֹהִים Hos. 4, 1. 6, 6 et κατ' ἐξοχὴν הַדַּעַת Hos. 4, 6 cognitio (Dei). בִּבְלִי דַעַת per ignorantiam, imprudenter (opp. de industria, consulto) Deut. 4, 42. 19, 4. Jos. 20, 5. מִבְּלִי דַעַת Jes. 5, 13 non est: ex improviso, subito (quam interpretationem tuitus sum in Comment. ad h. l.) sed coll. Hos. 4, 6 (ubi semel מִבְּלִי הַדָּעַת) *propter defectum cognitionis Dei* i. e. religionis. Recte igitur Alex. διὰ τὸ μὴ εἰδέναι αὐτοὺς τὸν Κύριον. Deut. 4, 42. 19, 4. Jos. 20, 5. 2) *intelligentia, intellectus, sapientia* i. q. חָכְמָה, תְּבוּנָה Prov. 1, 4. 2, 6. 24, 5 cet. בִּבְלִי דַעַת insipienter, Iob. 35, 16. 36, 12. 38, 2. 42, 3. יָדַע דַּעַת sapientia polluit. Prov. 17, 27.

דָּפָה rad. inusit. Arab. دفى, دفا *feriit, trusit* ad labandum, neravit, it. interfecit (cf. affines דָּחַף, הָדַף, دفق, دفع, דָּפַק).

דֳּפִי in pausa דֹּפִי m. Ps. 50, 20, *ruina, pernicies* LXX. σκάνδαλον, *offendiculum*, quo illo etymo bene deducitur. hebraei intpp. explicant, conie ex altero membro ducta, דִּבָּה infamia.

דָּפַק 1) *pulsavit* (ianuam) 5, 2 cf. Hithpa. 2) *propulit* gregem Gen. 33, 13. (Arab. celeriter incessit, pr. propuls

Hithp. part. מִתְדַּפְּקִים *cer* (hanc enim vim in conj. H h. l. inesse censeo) fores *puls* Iud. 19, 22. Inde

דָּפְקָה n. pr. stationis Israeli in deserto. Num. 33, 12. Seetz (in v. Zach. monatl. Corres XXVII, p. 71) confert loc *Tobbachâ* dictum.

דַּק adj. f. דַּקָּה (a rad. דָּקַק) *nuis, comminutus, minutu* de pulvere. Jes. 29, 5: דַּק pulvis tenuis. Lev. 16, 12, subst. *minutum, pulvis, pu lus*. Ex. 16, 14. Jes. 40, 15. *nuis, gracilis*, de crine ten 13, 30, de vaccis et aristis Gen. 41, 3 sq., de homine ni emaciato, tabido, vel me tabidum habente Levit. 21, *exilis, debilis*, de aura 1 R 12.

דֹּק m. pr. inf. verb. דָּקַק *te tenue*, hinc *pannus tenuis*, lis. Jes. 40, 22.

דָּקַל rad. inusit. Arab. دقل,

דִּקְלָא, ܕܩܠܐ palma.

דִּקְלָה f. Gen. 10, 27, n. pr. nis Arabiae Joctaniticae, prob. miferae, quales plures in Ar reperiuntur. Ac nobile qu palmetum statim in Arabiae fe

aditu erat, graece φοινίκων dictum (Ptol. 6, 7), nimis tamen a reliquis Joctanidarum finibus remotum: malo igitur Bochartum sequi, qui (Phaleg II, 22) Minaeorum regionem intelligit, palmarum proventu feracem (Plin. 6, 28).

דָּקַק praet. דַּק, fut. יָדֹק i. q. דָּכָה, (q. v.) et arab. دقّ rad. onomatopoët. 1) *contudit, comminuit*, spec. triturando. Jes. 41, 15: *ecce! te faciam tribulam, acutam et novam* ..... תָּדוּשׁ הָרִים וְתָדֹק *triturabis montes et comminues eos.* In duplici significatione luditur Jes. 28, 28: לֶחֶם יוּדָק כִּי לֹא לָנֶצַח אָדוֹשׁ יְדוּשֶׁנּוּ לֹא יְדֻקֶּנּוּ ..... *triticum trituratur, sed non continuo triturat illud* (agricola) .... *nec comminuit illud.* Prius enim יוּדָק est i. q. יוּדַשׁ comm. 27 (nisi ita legendum plaustello equisve exculcatur, opp. יֵחָבֶט comm. 27, יְדֻקֶּנּוּ comminutionem granorum, a qua abstinendum est, denotat. 2) *comminutus, tenuis fuit.* Ex. 32, 20: וַיִּטְחַן עַד אֲשֶׁר־דָּק *et comminuit* (eum), *donec tenuis esset pulveris instar.* Deut. 9, 21.

Hiph. הֵדַק i. q. Kal no. 1 *comminuit*, v. c. altaria, idola, 2 Reg. 23, 6. 15. 2 Chr. 15, 16. 34, 4. 7. Inf. הָדֵק adv. *tenuiter* (pulveris instar). Ex. 30, 36. Metaph. Mich. 4, 13: *comminuis multas gentes.* Inf. הָדַק 2 Chr. 34, 7. Fut. c. suff. אֲדִקֵּם pro אֲדֻקֵּם 2 Sam. 22, 43.

Hoph. pass. Jes. 28, 28, v. Kal no. 1. Inde דַּק, דֹּק.

דְּקַק chald. id. *comminutus est;* in Peal tantummodo דָּקוּ Dan. 2, 35, forma a דוק repetita. Aph. הַדֵּק *comminuit*, in 3 praet. fem. הַדֶּקֶת Dan. 2, 34. 45, fut. תַּדִּק, תַּדֵּק, Part. מַדְּקָה f. מַדֶּקֶת Dan. 7, 7. 19.

דָּקַר fut. O. *transfodit, transfixit* ferro, hasta. Aram. دقر, דְּקַר id. Num. 25, 8. Iud. 9, 54. 1 Sam. 31, 4.

Niph. pass. Jes. 13, 15.

Pu. id. Jer. 37. 10. 51, 4. Thren. 4, 9: *beatiores confossi gladio, quam fame,* שֶׁהֵם יָזוּבוּ מְדֻקָּרִים מִתְּנוּבוֹת שָׂדָי *nam hi contabuerunt transfixi* i. e. interemti *defectu proventuum agri.* מְדֻקָּרִים audacius h. l. vi oppositi dicitur de fame peremtis, ut in priore membro חַלְלֵי רָעָב opp. חַלְלֵי חֶרֶב (cf. Jes. 22, 2). Vulg. *contabuerunt consumti a sterilitate terrae.* Inde בִּדְקַר, מַדְקָרוֹת et

דֶּקֶר (perfossio) n. pr. viri 1 Reg. 4, 9.

דַּר m. Esth. 1, 6 vulgo i. q. arab. دُرّ, دُرَّة *margarita*, impr. maior, a rad. דָּרַר micuit. Nec pavimenta margaritis distincta ab Asianorum luxuria aliena (v. Bocharti Hieroz. II, 708 sq.): malo tamen *lapidem margaritis similem* intelligere, fort. matricem margaritarum (Perlenmutter), aut alabastri genus, nostr. Perlenmutterstein.

דָּר chald. i. q. דּוֹר *generatio, aetas.* Dan. 3, 33. 4, 31.

דֹּר v. דּוֹר.

דָּרָא rad. inusit. Arab. دَرَأَ i. q. دَرَى, دَرَءَ *a se repulit*, max. malum, unde

דֵּרָאוֹן m. *aversatio, abominatio.* Dan. 12, 2: *hi ad dedecus* לְדִרְאוֹן עוֹלָם *ad ignominiam aeternam.* (Theod. αἰσχύνη. Syr. ܢܟܦܘ̈ܬܐ) Et

דֵּרָאוֹן m. Jes. 66, 24 *quod abominationi est.*

דָּרַב rad. inusit. i. q. arab. ذرب *acutus fuit*, unde

דָּרְבוֹן nonnisi in pl. דָּרְבוֹנוֹת (lege *dorbonoth*, cf. Lgb. p. 43) *aculei.* Eccl. 12, 11.

דָּרְבָן m. (lege dorban, de Metheg v. Lehrgeb. p. 43) *stimulus* boum, *βούκεντρον*. 1 Sam. 13, 21. Quod utramque hanc formam non *dorbon*, *dorban* (ad formam קָרְבָן), sed *dā'r' bon*, *dā-r' ban* efferendam esse voluerat Ewaldus in gramm. hebr. p. 143, id tacite iam ab eodem revocatum in gramm. min. §. 159. 214. Etenim Dag. lene in דָּרְבָן non magis necessarium, quam in אָבְדָן Esth. 8, 6 (vitiosum enim אָבְדָּן, quod in novissimam Lex. Simon. editionem irrepsit), et in יְקָדוּת, מַלְכוּת.

דָּרַג rad. inusit. Arab. درج *progressus est*, max. *gradatim* et ita *ascendit*, cogn. דָּרַךְ. Inde מַדְרֵגָה.

דַּרְדַּע (unio sapientiae, comp. ex דַּר, دُر, et דַע = דֵּעַ, דַּעַת sapientia) n. pr. viri sapientis aetate Salomonis vel paulo ante degentis, 1 Reg. 4, 31 (5, 11), in loco gemino 1 Chr. 2, 6 (contr. vel corrupte) דָּרַע.

דַּרְדַּר m. *herba luxurians* eaque *inutilis* Gen. 3, 18. Hos. 10, 8. (Syr. ܙܝܙܢܐ pro gr. *τρίβολος* v. L. de Dieu ad Gen. 3, 18. Arab. دردر id.) a rad. דָּרַר no. 2.

דָּרוֹם m. pr. regio lucida (a rad. דָּרַר no. 2 pro דָּרוֹם), aprica, inde *plaga australis* (opp. צָפוֹן regio caligine tecta, cf. hom. *πρὸς Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε* et *πρὸς ζόφον*). Ez. 40, 24 sq. 42, 12 sq. Eccl. 1, 6. Poët. de *vento australi*. Iob. 37, 17.

דְּרוֹר m. 1) volatus celer, gyratio, inde concr. de ave in gyrum volante, sec. intpp. hebr. *hirundo* (in altero membro צִפּוֹר passer) sec. Verss. ant. *turtur* i. q. תּוֹר, quod minus quadrat. Ps. 84, 4. Prov. 26, 2. Cf. rad. דָּרַר no. 1. 2) *fluxus liber*, *largus* (v. rad. no. 2). Ex. 30, 23: מָר־דְּרוֹר *myrrha*, *quae sponte effluxit*. Hinc 3) *libertas* (cf. נָדַב, נְדָבָה). קָרָא דְרוֹר לְ alicui libertatem annunciavit. Jes. 61, 1. Jer. 34, 8. 15. 17; sq. בְּ Lev. 25, 10. שְׁנַת הַדְּרוֹר annus manumissionis (servorum), i. q. annus iubilaeus. Ez. 46, 17.

דָּרְיָוֶשׁ *Darius* n. pr. nonnullorum Mediae et Persiae regum 1) Darii Medi Dan. 6, 1. 9, 1. Erat hic Cyaxares (II), Astyagis filius et successor, Cyri avunculus, qui inter hunc et Astyagem Mediae imperium tenebat a 569—536 a. Chr. ita tamen ut Cyro uteretur regni vicario, quem propterea solum nominat Herodotus. Cyaxaris crebra mentio apud Xenoph. Cyrop. 1, 4. §. 7. 5, §. 2. 8, 7 §. 1, et recte de Dario Medo Josephus Ant. X, 11 §. 4: *ἦν Ἀστυάγους υἱός, ἕτερον δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐκαλεῖτο ὄνομα*. Varias intpp. et historicorum opiniones collegit veramque sententiam exposuit Bertholdtus in Comment. ad Dan. p. 842 sq. 2) Darii Hystaspis, Persiae regis Esr. 4, 5 5, 5. Hagg. 1, 1. Zach. 1, 1. 3) Darii Nothi, Persiae regis, Neh. 12, 22. Quod ad originem formae attinet, דָּרְיָוֶשׁ putaverim esse persicum دراوش regius, ex دارا, داراب rex et syllaba وش, quae similitudinem indicat in lingua neopersica. Quicquid est, genuinam formam *Darheusch* vel *Darjeusch* ex inscriptionibus Persepolitanis cuneiformibus (v. Niebuhrii itiner. P. 2. Tab. 24 G et B) non sine maxima veritatis specie indagavit Grotefendii nostri sagacitas (v. Heerenii opera hist. T. XI. p. 347) eaque ipsa iam Straboni innotuisse videtur (XVI p. 785), modo ibi cum Salmasio pro *Δαριάκης* legis *Δαριαύης*, vel quod praetulerim *Δαριάβης*.

דָּרְיוֹשׁ Esr. 10, 6 v. דָּרְיָוֶשׁ.

דָּרַךְ fut. יִדְרֹךְ 1) pedibus *calcavit*,

treten. (Syr. et chald. id. Proxime cognatum דְּרַג, درج; طَرِيقٌ via, gr. *τρέχω:* praeterea huius familiae sunt דָּרַשׁ, درس pr. trivit, contrivit, trituravit, טָרַד, e linguis occidd. *tero, δρέμω, trappen, treten,* in quibus cunctis litterae initiales *tr* imitantur sonum pedis firmius solo impositi, maxime calcando aliquid frangentis, *TReTen, zertreten*). Spec. a) דָּרַךְ יֶקֶב Iob. 24, 11 vel גַּת, גַּת Thren. 1, 15. Jes. 63, 2 *torcular calcavit,* ad exprimendum vinum oleumve, it. דָּרַךְ יַיִן בַּיְקָבִים Jes. 16, 10, דָּרַךְ זַיִת Mich. 6, 15, et simpl. דָּרַךְ *keltern.* Iud. 9, 27. Jer. 25, 30. Metaph. hostes tanquam uvas conculcavit Jes. 63, 3, quo etiam referendus locus Iudd. 5, 21: אָז תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עֹז *tunc conculcabas, anima mea, robur* i. e. hostes robustos. b) דָּרַךְ קֶשֶׁת arcum calcavit, i. e. pede imposito tetendit, quod faciunt, ubi arcus praegrandis est et validus (Arrian. Ind. 16. Diod. Sic. 3, 8). Ps. 7, 13. 11, 2. 37, 14. 1 Chr. 5, 18. 8, 40. 2 Chr. 14, 7. Jes. 5, 28 cet. Neglecta locutionis origine dicitur etiam דָּרַךְ חִצִּים Ps. 58, 8. 64, 4.

2) Spec. calcavit viam locumve eundo, ingrediendo, hinc *ingressus est* locum Mich. 5, 4, in loco sq. בְּ Deut. 11, 24. 25. Jos. 1, 3. 14, 9. Jes. 59, 8, sq. acc. Iob. 22, 15, sq. עַל 1 Sam. 5, 5, sq. מִן *progressus est ex* Num. 24, 17. דָּרַךְ עַל est etiam: ingressus est super alq. Iob. 9, 8. Ps. 91, 13.

Hiph. 1) causat. Kal no. 2 *ingredi iussit.* Jes. 11, 15: הִדְרִיךְ בַּנְּעָלִים *efficit, ut* in Euphratis alveo *ingredi possint calceis,* nimirum siccis, vix madefactis. Sq. בְּ ingredi iussit viam aliq. Ps. 107, 7: וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה *eos ingredi iubet viam rectam,* ducit eos in viam rectam 119, 35. Jes. 42, 16. 48, 17. Prov. 4, 11. Ps. 25, 5: הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ *fac ut incedam in veritate tua.* V. 9. 2) i. q. Kal no. 1 *calcavit aream* i. e. fruges in area Jerem. 51, 33; it. arcum, sed metaph. Jerem. 9, 2: וַיַּדְרְכוּ אֶת־לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם שֶׁקֶר *tendunt linguam suam* (velut) *arcum suum ad mendacium;* it. i. q. Kal no. 2 *ingressus est* viam, poet. c. acc. Iob. 28, 8. 3) i. q. arab. أَدْرَكَ et syr. Aph. *assecutus est* aliquem, sq. acc. Iud. 20, 43. Inde מִדְרָךְ et

דֶּרֶךְ i. q. דֶּרֶךְ *via,* in solo Duali usitat. עִקֵּשׁ דְּרָכַיִם perversus duplici via, de homine bilingui, Prov. 28, 6. 18.

דֶּרֶךְ comm. (m. 1 Sam. 21, 6. f. Esr. 8, 21) c. Suff. דַּרְכִּי pl. דְּרָכִים cstr. דַּרְכֵי 1) pr. ingrediendi, eundi actio, *itio,* inde *iter,* quod quis facit, *Gang,* den jemand macht, als Handlung. עָשָׂה דֶרֶךְ *ποιεῖσθαι ὁδὸν* Iudd. 17, 8, הָלַךְ דֶּרֶךְ Prov. 7, 19 iter facere. 1 Reg. 18, 27: דֶּרֶךְ לוֹ profectus est, vel certe: prodiit e domo, er hat einen Gang, ist ausgegangen. דֶּרֶךְ יוֹם unius diei iter (de quo vide Rosenm. Alterthmsk. I, p. 161) 1 Reg. 19, 4, דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים trium dierum iter Gen. 30, 36 cf. 31, 23. Ex. 5, 3.

2) *via,* qua inceditur, *Gang* = *Weg,* sexcenties. a) Sq. genit. loci est *via,* quae ad aliquem locum ducit (cf. de usu Atticorum Valck. ad Hippolyt. 1197), ut דֶּרֶךְ עֵץ via ad arborem Gen. 3, 24, דַּרְכֵי שְׁאוֹל Prov. 7, 27, cf. Gen. 16, 7. 35, 19. 38, 14. Ex. 13, 17, raro interposito alio vc., ut Hos. 6, 9: דֶּרֶךְ יְרַצְּחוּ שֶׁכְמָה *in via ad Sicimam trucidant.* In Accus. vim fere praepositionis induit: *in via ad, versus,* germ. *gen* (ortum ex *gegen* = nach der Gegend von). דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם austrum versus, דֶּרֶךְ צָפוֹנָה septentrionem versus Ez. 8, 5. 21, 2. 40, 20 sq. 41, 11. 12. Deut. 1, 19: *peragravimus desertum* דֶּרֶךְ הַר הָאֱמֹרִי *versus montanum Amoritarum.* — b) Sq.

דָּרְבָן m. (lege dorban, de Metheg v. *Lehrgeb.* p. 43) *stimulus* boum, βουκεντρον. 1 Sam. 13, 21. Quod utramque hanc formam non *dorbon, dorban* (ad formam קָרְבָן), sed *dā'r' bon, dā-r' ban* efferendam esse voluerat Ewaldus in gramm. hebr. p. 143, id tacite iam ab eodem revocatum in gramm. min. §. 159. 214. Etenim Dag. lene in דָּרְבָן non magis necessarium, quam in אָבְדָן Esth. 8, 6 (vitiosum enim אָבְּדָן, quod in novissimam Lex. Simon. editionem irrepsit), et in מַלְכוּת, יַלְדוּת.

דָּרַג rad. inusit. Arab. درج *progressus est*, max. *gradatim* et ita *ascendit*, cogn. דָּרַךְ. Inde מַדְרֵגָה.

דַּרְדַּע (unio sapientiae, comp. ex דַּר, دُرّ, et דַּע = דֵּעַ, דַּעַת sapientia) n. pr. viri sapientis aetate Salomonis vel paulo ante degentis, 1 Reg. 4, 31 (5, 11), in loco gemino 1 Chr. 2, 6 (contr. vel corrupte) דָּרַע.

דַּרְדַּר m. *herba luxurians eaque inutilis* Gen. 3, 18. Hos. 10, 8. (Syr. ܕܪܕܪܐ pro gr. τρίβολος v. L. de Dieu ad Gen. 3, 18. Arab. دردر id.) a rad. דָּרַר no. 2.

דָּרוֹם m. pr. regio lucida (a rad. דָּרַר no. 2 pro דָּרוֹם), aprica, inde *plaga australis* (opp. צָפוֹן regio caligine tecta, cf. hom. πρὸς Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε et πρὸς ζόφον). Ez. 40, 24 sq. 42, 12 sq. Eccl. 1, 6. Poët. de *vento australi*. Iob. 37, 17.

דְּרוֹר m. 1) volatus celer, gyratio, inde concr. de ave in gyrum volante, sec. intpp. hebr. *hirundo* (in altero membro צִפּוֹר passer) sec. Verss. ant. *turtur* i. q. תּוֹר, quod minus quadrat. Ps. 84, 4. Prov. 26, 2. Cf. rad. דָּרַר no. 1. 2) *fluxus liber, largus* (v. rad. no. 2). Ex. 30, 23: מָר־דְּרוֹר myrrh[a] *quae sponte effluxit*. Hinc 3) [li]*bertas* (cf. נְדָבָה, רָחַב). דְּרוֹר [קָרָא] ל alicui libertatem annunciavit [Ies.] 61, 1. Jer. 34, 8. 15. 17; sq. ... [Lev.] 25, 10. שְׁנַת הַדְּרוֹר annus [re]missionis (servorum), i. q. [annus] iubilaeus. Ez. 46, 17.

דָּרְיָוֶשׁ *Darius* n. pr. nonnull[orum] Mediae et Persiae regum 1) [Darius] Medi Dan. 6, 1. 9, 1. Erat [is] Cyaxares (II), Astyagis filius, successor, Cyri avunculus, qui [in]ter hunc et Astyagem Mediae im[pe]rium tenebat a 569—536 a. Chr. [ita] tamen ut Cyro uteretur regni ... rio, quem propterea solum no[vit] Herodotus. Cyaxaris crebra [men]tio apud Xenoph. Cyrop. 1, 4 ... 5, §. 2. 8, 7 §. 1, et recte de D[ario] Medo Josephus Ant. X. 11 ... ἦν Ἀστυάγους υἱός, ἕτερον δὲ ... τοῖς Ἕλλησιν ἐκαλεῖτο ὄνομα ... rias intpp. et historicorum o[pinio]nes collegit veramque sent[entiam] exposuit Bertholdtus in Com[ment.] ad Dan. p. 842 sq. 2) D[arius] Hystaspis, Persiae regis Esr. 4 ... 5, 5. Hagg. 1, 1. Zach. 1, 1. ... Darii Nothi, Persiae regis, ... 12, 22. Quod ad origine[m no]mae attinet, דָּרְיָוֶשׁ p[u]tant esse persicum دَرْيُوش reg[em] ... دارا, دراب rex et syllaba ... quae similitudinem indicat in ... neopersica. Quicquid est, ... nam formam *Darheusch* vel ... *jeusch* ex inscriptionibus Per[sepo]litanis cuneiformibus (v. Nieb[uhr] itiner. P. 2. Tab. 24 G et B) ... sine maxima veritatis specie ... gavit Grotefendii nostri sag[acitas] (v. Heerenii opera hist. T. XI. p. ...) eaque ipsa iam Straboni inno[tuisse] videtur (XVI p. 785), mod[o] cum Salmasio pro Δαριάκης ... Δαριαύης, vel quod praeta... Δαριάβης.

דָּרְיוֹשׁ Esr. 10, 6 v. דָּרְיָוֶשׁ.

דָּרַךְ fut. יִדְרֹךְ 1) pedibus calca[vit] ...

treten. (Syr. et chald. id. Prorime cognatum דְּרַג, درج; طَرِيق
ria, gr. τρέχω: praeterea huius imiliae sunt דָּרַשׁ, درس pr. tririt, contrivit, trituravit, סָרַד, e inguis occidd. tero, δρέμω, trapen, treten, in quibus cunctis litterae initiales tr imitantur sonum pedis firmius solo impositi, maxime calcando aliquid frangentis, TReTen, zertreten). Spec. a) דָּרַךְ גַּת Iob. 24, 11 vel גַּת, גִּנָּה Thren. 1, 15. Jes. 63, 2 torcular calcavit, ad exprimendum vinum oleumve, it. דָּרַךְ יַיִן בַּיְקָבִים Jes. 16, 10, דָּרַךְ זַיִת Mich. 6, 15, et simpl. דָּרַךְ Iud. 9, 27. Jer. 25, 30. Metaph. hostes tanquam uvas conculcavit Jes. 63, 3, quo etiam referendus locus Iudd. 5, 21: אָז תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עֹז tunc conculcabas, anima mea, robur i. e. hostes robustos. b) דָּרַךְ קֶשֶׁת arcum calcavit, i. e. pede imposito tetendit, quod faciunt, si arcus praegrandis est et validus Arrian. Ind. 16. Diod. Sic. 3, 8). 7, 13. 11, 2. 37, 14. 1 Chr. 5, 8. 8, 40. 2 Chr. 14, 7. Jes. 5, 28 cet. neglecta locutionis origine dicitur דָּרַךְ חִצִּים Ps. 58, 8. 64, 4.

2) Spec. calcavit viam locumve pede, ingrediendo, hinc ingressus est locum Mich. 5, 4, in loco Deut. 11, 24. 25. Jos. 1, 3. Jes. 59, 8, sq. acc. Iob. 22, 15, sq. עַל 1 Sam. 5, 5, sq. מִן ingressus est ex Num. 24, 17. דָּרַךְ ... etiam: ingressus est super q. Iob. 9, 8. Ps. 91, 13.

Hiph. 1) causat. Kal no. 2 ingredi iussit. Jes. 11, 15: וְהִדְרִיךְ בַּנְּעָלִים effecit, ut in Euphratis alveo ingredi possint calceis, nimirum siccis, vix madefactis. Sq. בְּ ingredi iussit viam aliq. Ps. 107, 7: וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה eos ingredi fecit viam rectam, ducit eos in via rectam 119, 35. Jes. 42, 16. 48, 17. Prov. 4, 11. Ps. 25, 5: הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ fac ut incedam in veritate tua. V. 9. 2) i. q. Kal no. 1 calcavit aream i. e. fruges in area Jerem. 51, 33; it. arcum, sed metaph. Jerem. 9, 2: וַיַּדְרְכוּ אֶת־לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם שֶׁקֶר tendunt linguam suam (velut) arcum suum ad mendacium; it. i. q. Kal no. 2 ingressus est viam, poet. c. acc. Iob. 28, 8. 3) i. q. arab. أَدْرَكَ et syr. Aph. assecutus est aliquem, sq. acc. Iud. 20, 43. Inde מִדְרָךְ et

דֶּרֶךְ i. q. דֶּרֶךְ via, in solo Duali usitat. עִקֵּשׁ דְּרָכַיִם perversus duplici via, de homine bilingui, Prov. 28, 6. 18.

דֶּרֶךְ comm. (m. 1 Sam. 21, 6. f. Esr. 8, 21) c. Suff. דַּרְכִּי pl. דְּרָכִים cstr. דַּרְכֵי 1) pr. ingrediendi, eundi actio, itio, inde iter, quod quis facit, Gang, den jemand macht, als Handlung. עָשָׂה דֶרֶךְ ποιεῖσθαι ὁδὸν Iudd. 17, 8, הָלַךְ דֶּרֶךְ Prov. 7, 19 iter facere. 1 Reg. 18, 27: דֶּרֶךְ לוֹ profectus est, vel certe: prodiit e domo, er hat einen Gang, ist ausgegangen. דֶּרֶךְ יוֹם unius diei iter (de quo vide Rosenm. Alterthmsk. I, p. 161) 1 Reg. 19, 4, דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים trium dierum iter Gen. 30, 36 cf. 31, 23. Ex. 5, 3.

2) via, qua inceditur, Gang = Weg, sexcenties. a) Sq. genit. loci est via, quae ad aliquem locum ducit (cf. de usu Atticorum Valck. ad Hippolyt. 1197), ut דֶּרֶךְ עֵץ via ad arborem Gen. 3, 24, דַּרְכֵי שְׁאוֹל Prov. 7, 27, cf. Gen. 16, 7. 35, 19. 38, 14. Ex. 13, 17, raro interposito alio vc., ut Hos. 6, 9: דֶּרֶךְ יְרַצְּחוּ שֶׁכְמָה in via ad Sicimam trucidant. In Accus. vim fere praepositionis induit: in via ad, versus, germ. gen (ortum ex gegen = nach der Gegend von). דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם austrum versus, דֶּרֶךְ צָפוֹנָה septentrionem versus Ez. 8, 5. 21, 2. 40, 20 sq. 41, 11. 12. Deut. 1, 19: peragravimus desertum דֶּרֶךְ הַר הָאֱמֹרִי versus montanum Amoritarum. — b) Sq.

genit. personae *via alicuius* est via, qua aliquis incedere vel iter facere solet. דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ via regia i. e. publica, militaris Num. 20, 17. 21, 22, ἡ ὁδὸς βασιληΐη Herod. 5, 53. הָלַךְ לְדַרְכּוֹ in itinere suo perrexit, via consueta domum petiit Gen. 19, 2. 32, 2. Num. 24, 25. Jos. 2, 16. דֶּרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ via omnium hominum i. e. ad inferos 1 Reg. 2, 2. Jos. 23, 14. — Nonnunquam est regio integra, in qua via est. Jes. 8, 23: דֶּרֶךְ הַיָּם *regio maritima*, ad littus maris Galilaei.

3) *via* i. q. *modus*, *ratio*, quam quis *ingreditur*, *sequitur* (ut gr. ὁδὸς, arab. طَرِيقٌ, سَبِيلٌ, aeth. ፍና: ፍኖት: ገዐዘ: germ. einen Gang nehmen). Gen. 19, 31: כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ *more omnium hominum*. Spec. a) *vivendi, agendi ratio* (*Wandel*). Prov. 12, 15: דֶּרֶךְ אֱוִיל יָשָׁר בְּעֵינָיו *agendi ratio stulti ipsi recta videtur*. 1, 31: פְּרִי דַרְכָּם commoda vel incommoda ex vitae ratione nata. 1 Sam. 18, 14: *et Davides prudenter egit* לְכָל־דְּרָכָיו. Saepe servata viae imagine (cf. הָלַךְ no. 2), הָלַךְ בְּדֶרֶךְ, בְּדַרְכֵי פ׳ agendi rationem alic. sequi, imitari 1 Reg. 16, 26. 22, 43. 2 Reg. 22, 2. 2 Par. 17, 3. 21, 12. 22, 3. Jes. 8, 1. דֶּרֶךְ, דַּרְכֵי יְהוָה de hominibus: agendi ratio a Deo probata Ps. 5, 9. 27, 11. 25, 4, de Deo: eius agendi ratio Ps. 18, 31. Deut. 32, 4, spec. de creatione (das Wirken Gottes). Prov. 8, 22: יְהוָה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ *Jehova creavit me ab initio creationis*, zu Anfang seines Wirkens. Plur. *opera* Dei Iob. 26, 14. 40, 19 (14). b) *Deum colendi ratio*, *religio*, *cultus* Dei (cf. مِنْهَجٌ, سَبِيلُ ٱللّٰهِ, pers. راه, ὁδὸς Act. 19, 9. 23). Amos 8, 14: דֶּרֶךְ בְּאֵר־שָׁבַע *cultus Beersabae* i. e. idolorum. Ps. 139, 24: דֶּרֶךְ עֹצֶב *cultus idolorum*, et ibid. דֶּרֶךְ עוֹלָם *cultus patrum*, patriarcharum i. e. verus et genuinus, שְׁבִילֵי עוֹלָם Jer. 18, 15. Nonnunquam c) est passive: *sors*, quam aliquis experitur, *wie es* jemand *geht*. בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם secundum sortem, quam Aegyptii experti sunt 10, 24. Ps. 37, 5: גּוֹל עַל יְיָ דַּרְכֶּךָ *Deo committe sortem tuam*, servata viae imagine Iob. 3, Amos 2, 7.

דַּרְכְּמוֹן m. Esr. 2, 69. Neh. 7, 70– *daricus*, nummus aureus Persarum i. q. אֲדַרְכּוֹן q. v., a quo tamen vc. hoc fortasse origine differt, est i. q. pers. دارا كمان *regis arcus*, quandoquidem sagittarii imaginem referebant hi nummi.

דַּרְמֶשֶׂק i. q. דַּמֶּשֶׂק *Damascus* 1 Par. 18, 5. 6, Dagesch forti more Syrorum in Resch resoluto.

דְּרָע chald. i. q. hebr. זְרוֹעַ *brachium* Dan. 2, 32. Inde אֶדְרָע, דְּרָ...

דַּרַע n. pr. v. דַּרְדַּע.

דרק rad. inusit., chald. i. q. ... *sparsit*, arab. درق festinavit ...

דַּרְקוֹן n. pr. m. Esr. 2, 56.

דָּרַר rad. in verbo inusit. pr. ... mat. *torsit*, *drehen* (vic. ... דּוּר aliisque, quas ibi laudavi... adde τόρνος, τορνεύω, germ. ... *drillen*, *trillen*, *trillern*), ... de fuso torquendo (دَرَّ ... sus, مِدَرٌّ mulier fusum celer... torquens), hebr. 1) *volavit* ... *gyrum* avis (fort. etiam onom... ut nostr. *purren*, unde דְּרוֹר ... rundo, a gyrando dicta; it. ... riter in orbem ivit equus (cf. ... arab. دَرِيرٌ equus velox. M... celer refertur 2) ad *micandi* ...

radiandi significatum, unde دُرِّيٌّ stella radians, דַּר, دُرٌّ margarita (quanquam haec a rotunditate quoque dicta esse possit), et דְּרוֹם pro דָּרוֹם regio lucida. A radiando denique est 3) *radiatim fluxit* lac, sanguis, pluvia (arab. دَرَّ ap. Gol. no. 1—3, دَرٌّ copia lactis), inde *libere se effudit* (v. דְּרוֹר no. 2. 3): it. luxuriavit, *exuberavit* herba, v. דַּרְדַּר. Paulo aliter has significationes dispescueram in Comment. ad Jes. 66, 11 a micandi significatu proficiscens: hic tamen secundarius esse videtur.

דָּרַשׁ fut. O pr. *trivit*, contrivit, calcavit, *conculcavit* pedibus, ut syr. ܕܳܫ calcavit viam, trituravit, arab. دَرَسَ trivit, trituravit, translate trivit libros, didicit, operam dedit litteris. (Vicinae sunt radd. ad דָּרַךְ commemoratae, omnes calcandi potestatem habentes. Littera R in vocalem emollita e nostra rad. facta est bilittera דּוּשׁ, cf. הָלַךְ, הוּךְ: et utramque habes etiam in linguarum stirpe germ. triturandi potestate: *dreschen*, belg. *dörschen*, germ. inf. *döschen*). Apud Hebraeos 1) calcavit locum pedibus (betreten), inde *adiit* locum, *frequentavit*, c. acc. 2 Par. 1, 5. Amos 5, 5, sq. אֶל Deut. 12, 5. Part. pass. דְּרוּשָׁה urbs *frequentata*, celebrata Jes. 62, 12. Inde c. acc. pers. *adiit* aliquem precibus, opem eius imploravit, sic דָּרַשׁ אֶת־יְיָ Ps. 34, 5. 69, 33. 105, 4, alibi, maxime in sequiore Hebraismo sq. לְ 2 Par. 15, 13. 17, 4. 31, 21, אֶל Iob. 5, 8. Cf. Niph. no. 1. Praeterea adeundi potestas transfertur ad *quaerendi*, *sciscitandi*, *poscendi*, it. *curandi* significatum. Est igitur

2) *quaesivit*, c. acc. rei Levit. 10, 16, sq. אַחַר *perquisivit* Iob. 39, 8 (*nachsuchen*).

3) *quaesivit ex aliquo*, *percontatus est* Indd. 6, 29. Deut. 13, 15. 17, 4. 9, c. acc. pers. et rei, *de qua percontantur*, 2 Par. 32, 31: לִדְרשׁ הַמּוֹפֵת *ad percontandum de miraculo*. 1 Par. 28, 9: כָּל־לְבָבוֹת דּוֹרֵשׁ יְיָ *omnia corda examinat Jehova*, it. לְ 2 Sam. 11, 3, עַל 2 Par. 31, 9. Eccl. 1, 13. Spec. *oraculum petiit* ab aliquo, *consuluit* aliquem, ut Deum, e. acc. Gen. 25, 22. Ex. 18, 15. 2 Reg. 22, 13, it. idola, incantatores, sq. בְּ (pr. percontatus est ap. aliquem) 1 Sam. 28, 7. 2 Reg. 1, 2. 1 Par. 10, 14, אֶל (percontaturus adiit aliquem) Jes. 8, 19. 19, 3. Deut. 18, 11, לְ Ez. 14, 7, מֵעַל סֵפֶר יְיָ (ex libro Jehovae) Jes. 34, 16. Propheta, *per* quem Dei oraculum petunt, ponitur c. מֵעִם 1 Reg. 14, 5, מֵאֵת 2 Reg. 3, 11. 8, 8, בְּ Ez. 14, 7, v. c. 1 Reg. l. c. *venit mulier Jerobeami* לִדְרשׁ דָּבָר מֵעִמְּךָ אֶל בְּנָהּ *oraculum petitura a te de filio suo.*

4) *postulavit*, *poposcit* c. acc. rei et מִן, מֵעִם pers. Deut. 22, 2. 23, 22. Mich. 6, 8. Absol. *poposcit* panem, *mendicavit* Ps. 109, 10: דָּרְשׁוּ מֵחָרְבוֹתֵיהֶם *mendicant* procul *a* domuum suarum *ruderibus*. It. *repetiit*, sq. מִיַּד Ez. 34, 10, adeoque *vindicavit*, *ultus est*, absol. Ps. 10, 4: בַּל יִדְרשׁ *non vindicat* Deus, comm. 13. Deut. 18, 19, spec. דָּרַשׁ דָּם מֵעִם, מִיַּד sanguinem repetiit ab aliquo i. e. caedem ultus est (cf. גָּאַל) Gen. 9, 5. 42, 22. Ez. 33, 6. Ps. 9, 13.

5) *operam dedit* alicui rei, *studuit*, *sectatus est* rem (cf. دَرَسَ studuit, aethiop. ደረሰ: studiose composuit librum), ut iustitiam Jes. 1, 17. 16, 5, bonum Am. 5, 14, legem divinam Ps. 119, 45. 1 Par. 28, 8. דָּרַשׁ שָׁלוֹם, טוֹבַת פ׳ saluti alicuius studuit Deut. 23, 7. Esr. 9, 12, דָּרַשׁ לְשָׁלוֹם לְ Jer. 38, 4, דָּרַשׁ רָעַת פ Ps. 38, 13. Prov. 11, 27. 31, 13: דָּרְשָׁה צֶמֶר *operam dat lanificio*. Hinc *curavit*, *curam*

rei *gessit* (cf. no. 1 et פָּקַד). Deut. 11, 12: אֶרֶץ אֲשֶׁר דֹּרֵשׁ יְיָ אֹתָהּ *terra, cuius curam gerit Dominus.* Iob. 3, 4. Ps. 142, 5. Ez. 34, 5. Inde דָּרַשׁ אֶת יְיָ Deum curare (i. q. יָרֵא אֶת יְיָ) i. e. venerari, colere Ps. 14, 2. Hos. 10, 12. Jes. 58, 2. (De aliis eiusdem locutionis significatibus v. no. 1. 3).

Niph. נִדְרַשׁ inf. absol. אִדָּרשׁ (pro הִדָּרשׁ) Ez. 14, 3, 1 fut. אִדָּרֵשׁ 1) pass. no. 1 *adire se passus est, aditum praebuit* alicui, sq. לְ, inde *exaudivit* aliquem Deus. Ez. 14, 3: הַאִדָּרשׁ אִדָּרֵשׁ לָהֶם *num exaudirem eos?* 20, 3. 31. Jes. 65, 1: נִדְרַשְׁתִּי לְלֹא שָׁאָלוּ *exaudivi etiam non petentes.* Addito acc. rei petentibus concessae Ez. 36, 37 (cf. עָנָה c. accus. gewähren). 2) pass. no. 2 *quaesitus est* 1 Par. 26, 31. 3) *repetitus est,* pass. no. 4. Gen. 42, 22.

Pi. inf. דַּרְיוֹשׁ Esr. 10, 16, modo scriptura genuina sit, pro דַּרוֹשׁ, cf. ad rad. דָּלַל. Inde מִדְרָשׁ.

דָּשָׁא *germinavit,* gramine *viruit* Joël 2, 22. (Arabes hanc potestatem habent in rad. cogn. وَدَسَ, unde وَدْسٌ germina terrae) Joël 2, 22.

Hiph. germen produxit terra Gen. 1, 11, cf. הוֹצִיא comm. 4. Inde

דֶּשֶׁא m. *prima* terrae *germina, gramen tenerum, herba tenella,* gr. χλόη (ut quinquies LXX) Jes. 66, 14, prata vestiens Deut. 32, 2. 2 Sam. 23, 4, bestiarum deliciae Iob. 6, 5. יֶרֶק דֶּשֶׁא viror herbae Ps. 37, 2. Distinguitur a חָצִיר gramine messi maturo Prov. 27, 25, et ab עֵשֶׂב herba adultiore, quae semen iam concepit Gen. 1, 11. 12. (Chald. דִּתְאָה, syr. transp. ܬܕܐܐ, zab. [illegible].

דָּשֵׁן *pinguis fuit* et *factus est.* Deut. 31, 20. (Arab. سَمِنَ id. et ן inter se permutatis).

Pi. 1) *pinguem,* medull... *reddidit.* Prov. 15, 30: ... טוֹבָה תְּדַשֶּׁן־עָצֶם *laetus* ... *pinguia reddit ossa* medul... implet ossa, vires auget. ... *unxit* Ps. 23, 5. 2) *pingu*... *claravit.* Ps. 20, 4: יְדַשְּׁנֶה ... *holocaustum tuum pingue* ... acceptum *habeat.* (De ... cf. 1 Sam. 28, 15). Sec. Kim... (denom. a דֶּשֶׁן coll. no. 3) *in* ... *res redigat* Deus, nimirum ... coelitus demisso cf. 1 Reg. ... 36. 3) (denom. a דֶּשֶׁן) *c*... *bus purgavit.* Ex. 27, 3 ... 4, 13.

Pu. pass. Pi. no. 1, sed ... *large satiatus est.* Prov. 13, 4 ... חָרֻצִים תְּדֻשָּׁן *appetitus sed*... *abunde expletur.* 28, 25.

Hothp. הֻדַּשַּׁן pro ... *guedine unctus, oblitus est* ... Jes. 34, 6.

Nomm. derivata statim sequ...

דָּשֵׁן adj. 1) *pinguis* (de solo) ... 30, 23. 2) *succosus* (de ar... bus) Ps. 92, 15. 3) *dives,* ... *lentus* (de personis) Ps. ... Cf. שָׁמֵן.

דֶּשֶׁן m. c. suff. דִּשְׁנִי 1) *pin*... Iud. 9, 9, meton. de cibo ... lauto Iob. 36, 16. Jes. 55, ... 31, 14; *fertilitas, ubert*... 65, 12. 2) *cinis,* isque ... qualis ex hostiis combustis ... (Lev. 1, 16. 4, 12. 6, 3. 4 ... 13, 3) et e cadaveribus in rogis ... bustis (Jer. 31, 40) oritur, Fe... Usu differt ab אֵפֶר q. v. ... autem iam veteres ad prata ... impinguanda usos esse doc... 17, 9.

דָּת f. constr. דַּת, pl. דָּתִים ... דָּתֵי sequioris Hebraismi et ... daismi (v. infra) vc., prob... sicae originis i. q. hebr. ... *tum,* pr. *positio,* Satz, S... Gesetz, pers. داد ius, insti...

دادن dare, ponere, iubere, pehlev. *Dadha*, *Dadestan*, zend. *Daetie*, arm. דאטן iudicium (syr. ܕܝܢܐ, ܕܝܢܐ placitum). Notat in V. T. 1) *legem* Esth. 1, 13. 15. 19 2, 12. כְּדָת הַיּוֹם secundum legem hodiernam, ut hodie. 9, 13. 2) *mandatum regium*, *edictum*. Esth. 3, 14. 8, 13. 9, 14. Huc refero etiam verba Deut. 33, 2: מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ *ad eius* (Jehova) *dextram ignis*, *iis* (Israelitis) *norma* futura in itinere; ita ut respiciatur columna ignea. Al. *ignis legis*, lex in igne data. Vulg. *lex ignea*, et similiter Syr. Chald. Arabs.

דָּת chald. f. 1) *lex*. Dan. 6, 9. 13. 16. דָּתָא דִי אֱלָהָךְ lex dei. Esr. 7, 12. 21. 2) *religio*, religionis disciplina. Dan. 6, 6: בְּדָת אֱלָהֵהּ in religione sua, cf. 7, 25. (Rabbini etiam Christianam et Mohammedicam religionem ita appellant). 3) *edictum*, decretum. Dan. 2, 13. 15. 4) *sententia*, consilium. Dan. 2, 9: חֲדָה הִיא דָתְכוֹן *hoc solum est consilium vestrum*.

דֶּתֶא st. emph. דִּתְאָה chald. i. q. hebr. דֶּשֶׁא *herba tenera*. Dan. 4, 12. 20.

דְּתָבַר m. chald. (pr. pers.) Dan. 3, 2. 3 *legis peritus*, *iudex*, conflatum ex דָּת lex et terminatione בַר, ور (cf. גְּדָבַר). In lingua pehlev. est *Datouber* iudex, pers. داوران iureconsulti.

דֹּתַיִן (duo putei, dual. vocis chald. דֹּת puteus) Gen. 37, 17 et forma contracta (Lehrgeb. p. 536) דֹּתָן 2 Reg. 6, 13 *n. pr.* oppidi ad septentrionem Samariae, graec. Δωθαΐμ Judith 4, 6. 7, 18, Δωταία 3, 9.

דָּתָן (fort. *fontanus* a דָּת = דֹּת puteus) n. pr. socii Korachiticae coniurationis Num. 16, 1. 26, 9. Deut. 11, 6. Ps. 106, 17.

ה

ה (הֵא), quinta alphabeti littera, ubi numeri nota est, i. q. *quinque*. Nomen quid significet, malo ignorare, quam coniecturas sequi longius petitas.

Gutturalem eius sonum si spectas, He medium tenet inter Aleph lenius, et Chet fortius efferendum. Commutatur cum א (v. pag. 1), rarius cum ח, ut הֵן, حلك; הֵן, חֵן est. Frequentius etiam ה littera in mediis radicibus emollita est in Waw quiescens, quanquam, ut nunc se habent linguae semiticae, forma durior ה in dialectis sequioribus magis frequentatur. Cf. בּוּשׁ aram. בְּהַת, ܒܗܬ sudore affici, דּוֹר, دهر, aetas, מוּל, מְהַל circumcidere, נוּר, נְהַר illucere, רוּץ, רְהַט, ܪܗܛ currere.

הַ, הָ, הֶ (de quarum formarum diverso usu vide notam), littera nominibus, et pronominibus, raro verbo praefixa, decurtata ex pleniore הַל, arab. ال in lingua vulg. nonnunquam هل (cf. vicinum אֵל, אֵלֶּה, et plura de horum vocc. familia p. 111, B)

1) pr. pronomen demonstrativum, *hic*, *haec*, *hoc*, ut ὁ, ἡ, τό apud Homerum et saepe apud Herodotum. Ita in formulis הַיּוֹם, اليوم hoc die i. e. hodie, הַפַּעַם hac vice Exod. 9, 27, הַלַּיְלָה hac nocte Gen. 19, 34 cf. 35. Eodem referendum הַיּוֹם aliquando, pr. eo tempore, eo fere tempore, zu der Zeit. Raro a) relativo praemissum est, ut *is*, *ea*, *id*. 2 Reg. 6, 22: הַאֲשֶׁר שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ וּבְקַשְׁתְּךָ

eos, quos captivos fecisti gladio et arcu tuo, vel b) ipsius relativi vices gerit, adeoque verbo praefixum est, sed nonnisi in sequiore Hebraismo. Jos. 10, 24: *praefecti bellatorum* הֶהָלְכוּא אִתּוֹ *qui cum eo iverant.* Esr. 8, 25: *vasa,* הֵהֵרִימוּ הַמֶּלֶךְ וְיוֹעֲצָיו *quae obtulerant rex et ministri eius.* 10, 14. 17. 1 Par. 26, 28. 29, 17. Dan. 8, 1. (Similiter أَلْ pro الذى verbis et praepositionibus praemittitur, v. de Sacy gramm. I §. 793). — Abiit deinde

2) in *articulum definitum*, ut gr. ὁ, ἡ, τὸ, in quo vel ponendo vel omittendo similes leges sequuntur Hebraei, atque Graeci et nostrates, de quibus videndi libri grammatici (Lgb. p. 652 sq.). Unum locum, de quo nuper in utramque partem disputatum est, sed strictim et negligentius, ut fit, ubi ex paucis exemplis iudicatur (v. Wineri Lex. p. 239. gramm. Excurse p. 57. Ewaldi gramm. hebr. p. 568, et contra Gramberg Religion d. A. T. I, p. 12), nunc diligentius tractatum pristinis observationibus addere placet. Quaesitum enim est et ab aliis pernegatum, ab aliis vindicatum, utrum articulus definitus aliquando pro indefinito poni possit. Respondendum est: nunquam articulum definitum pro indefinito positum recte dici posse; multas tamen notiones ab Hebraeis definite cogitari et exprimi, quae in lingua graeca, germanica, gallica indefinite accepta articulo carent, quemadmodum recentiorum etiam linguarum usus hac in re saepe discrepat, et nominatim in lingua gallica ex singulari quodam linguae idiomate multa cum articulo efferuntur, quae in germanica eum non admittunt. Sic Gallice eleganter dicitur: nous aurons aujourd'hui *la pluie*, soyez *le bien venu*, il a *la mémoire bonne*, *l'esprit inquiet*, in quibus locutionibus cunctis ex nostrae linguae usu articulus ne ferri quide[m] posset. Iam quid Hebraeorum us[us] in hac re habeat peculiare, ad cla[s]ses quasdam revocare placet qu[ae] tamen maximam partem eo redeun[t], ut articulus rebus notis praefigatu[r] (Apollon. de synt. 1, 6: τὸ ἄρθρ[ον] προϋφεστῶσαν γνῶσιν δηλοῖ, et ibi[d.] ἄρθρον, οὗ ἐξαίρετός ἐστιν ἡ ἀνα[-] φορά cf. 2, 3: ἰδίωμα ἀναφορᾶ[ς] προκατειλεγμένου προςώπου δευ[-] τερα γνῶσις. Cf. quae egregi[e] disputata sunt in Harrisii Hermes [...] p. 178 ed. germ.). Articulo igitu[r] secus atque nostratium fert consue[-] tudo, muniuntur

a) nomina, quae *materias et re[-] rum genera* designant *omnibu[s] nota*, allgemein bekannte Materie[n] und Gattungsbegriffe, ut הַצֹּאן הַזָּהָב, הַכֶּסֶף, הַמַּיִם. Gen. 13, 2 *Abrahamus valde dives era[t]* בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב. Deut. 14, 26: *et eroga pecuniam* [בַּ]בָּקָר וּבַצֹּאן וּבַיַּיִן וּבַשֵּׁכָר. Exod. 31, 4 לַעֲשׂוֹת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף in Gold un[d] Silber zu arbeiten. Thren. 4, 2 מְסֻלָּאִים בַּפָּז. Jes. 1, 22: *vinu[m]* מָהוּל בַּמָּיִם. Ex. 3, 3: *et oblege[-] bant arculam* בַּחֵמָר וּבַזָּפֶת *bitu[-] mine et pice.* 2 Reg. 9, 30: [וַ]תָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ sie legte ihre Augen i[n] die Schminke. Cf. Jes. 28, 7. 40, 19. 43, 24. Similiter articulo de[-] lectantur

b) nomina abstracta, ut gr. τὸ πολιτικόν, τὸ ἱππικόν, nominatim nomina virtutum et vitiorum (cf. gall. *la* modestie convient à l[a] jeunesse, *la* superstition engendre l'erreur, ubi nos plerumque sine art.). הָלַךְ בַּשֶּׁקֶר Jerem. 23, 14, cf. 51, 19. 16, 4. 5. Jes. 29, 21. Prov. 25, 5: [יִכּ]וֹן בַּצֶּדֶק כִּסְאוֹ (quanquam frequentius in his articulus omittitur): maxime nomina malorum et calamitatum, ut מ[וּ]ת בַּצָּמָא siti perire Jes. 41, 17. 50, 2. Iud. 15, 18; הַסַּנְוֵרִים coecitas (no[n] indefinite Blindheit, sed definite die Pest, die Blattern) Gen. 19, 11: *percussit eos* בַּסַּנְוֵרִים. Jes.

45, 16: יָרְדוּ כְּלִמָּה בַּכְּלִמָּה (in die Schmach, ut nos: in das Verderben), cf. 32, 19: בַּשִּׁפְלָה תִּשְׁפַּל הָעִיר (in die Niedrigkeit sinkt die Stadt). 46, 2: נַפְשָׁם בַּשְּׁבִי הָלָכָה, 47, 5: בֹּאִי בַחֹשֶׁךְ, cf. 60, 2.

c) Longe frequentissimus autem est articuli usus post כְּ, comparandi particulam, quandoquidem comparatio nonnisi cum rebus sat notis instituī potest, cf. nostr. flink wie der Vogel in der Luft, wie der Fisch im Wasser, weiſs wie der gefallene Schnee. Sic כַּצֹּאן Jes. 53, 6. Ps. 49, 15, כַּשֶּׂה Jes. 53, 7, כַּבָּקָר 11, 7. 65, 25. Iob. 40, 15, כַּצֶּמֶר Jes. 1, 18. 51, 8; כַּצֵּל Iob. 17, 8. 14, 2, כַּתּוֹלָע כַּשָּׁנִים sicut coccus Jes. 1, 18. Quam late hoc pateat, exemplis ex uno Jesaiae libro petitis monstrare placet 5, 24: כַּמֹּץ יִהְיֶה. V. 25: כַּסּוּחָה. V. 28: כַּצָּר et כַּסּוּפָה cf. 66, 15. Jer. 4, 13; Jes. 10, 14: כַּקֵּן, 13, 8: כַּיּוֹלֵדָה (et ita semper in hoc vc. Ps. 48, 7. Jes. 42, 14. Jer. 6, 24. 30, 6. 49, 24. Mich. 4, 9. 10). 14, 17: כַּמִּדְבָּר (cf. 27, 10. Jer. 9, 11. Hos. 2, 5), 22, 18: כַּדּוּר sicut pila (cf. 29, 3), 24, 20: כַּשִּׁכּוֹר sicut ebrius cet. vide 30, 17. 29. 34, 4. 35, 6. 38, 14. 41, 15. 42, 13. 43, 17. 44, 22. Unum monemus, ibi articulum plerumque omitti, ubi nomen comparationi adhibitum adiectivo vel alia re satis definitum est. Cf. כַּקֵּן Jes. 10, 14 sed כְּקֵן מְשֻׁלָּח 16, 2; כַּמֹּץ Ps. 1, 4 sed כְּמֹץ עֹבֵר Jes. 29, 5, כְּנַחַל שׁוֹטֵף 30, 28, כְּצַפִּיחִת בִּדְבָשׁ Ex. 16, 31.

Minus ignotum d) articulo delectari Collectiva (Lgb. p. 653), recte praeterea e) observatum a nonnullis, articulum ibi poni, ubi accuratius nomen Suffixo definiendum erat (cf. de Sacy gramm. arabe II. §. 482, 1), ut si mulier maritum suum κατ' ἐξοχὴν maritum vocat, servus herum suum *der Herr*. Sic Jes. 9, 6: לְםַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה pro מִשְׂרָתוֹ, comm. 2 הַשְּׂמֵחָה pro שִׂמְחָתוֹ, neque aliter expediendum videtur הָעַלְמָה Jes. 7, 14, quod cum Hebraeis et Grotio explico עַלְמָתִי.

His ita expositis non est, quod moneam, nullum non nomen articulo munitum demonstrative accipi posse, atque adeo debere. Ad exempla quod attinet, quae olim in contrariam sententiam laudaveram (Lgb. p. 655) haec ita expedienda sunt: הָאֲרִי 1 Sam. 17, 34 leo, ut notus et perpetuus gregis hostis, cf. ὁ λύκος Joh. 10, 12, arab. الذيب, الغول; הַבְּאֵר Ex. 2, 15 puteus illius regionis, הַנַּעַר Num. 11, 27 puer, qui in castris servum agebat, et similiter הַפָּלִיט Gen. 14, 13 fugitivus, nempe unicus, qui evaserat. Sic 1 Sam. 17, 8: *ecce ego sum* הַפְּלִשְׁתִּי, nempe is, qui certamen singulare ingressurus est. Addo locum, in quo nuper offendi, Jes. 66, 3: שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מַכֵּה אִישׁ זוֹבֵחַ הַשֶּׂה עֹרֵף כֶּלֶב. Quaeri enim possit, cur vcc. שׁוֹר, שֶׂה articulo munita sint, אִישׁ et כֶּלֶב non sint. Causa est, quod boum oviumque mactatores re vera existebant et quasi digito intendi poterant a scriptore, homicidae et canum immolatores h. l. nonnisi finguntur comparationis causa: *der* Rinder-Opferer ist wie *ein* Menschenmörder. Satis recte praeterea praecipitur a Grammaticis, praedicatum orationis articulum non admittere (cf. *χαλεπὰ τὰ καλά* et *τὰ χαλεπὰ καλά*): notanda tamen exempla contraria in Deuteronomio et apud Jeremiam, ut Jerem. 19, 13: *domus Hierosolymorum erant* הַטְּמֵאִים *impurae*. Deut. 4, 3. 3, 21, et similiter ante participium pro verbo finito Jes. 40, 22. 23. 46, 6. Ps. 18, 33. 48.

Not. De vocalibus etiam litterae ה subiiciendis paulo accuratius, quam vulgo factum, praecipere iuvat. 1) Vulgo igitur ante litteras non gutturales habet Patach sq. Dag. forti, הַשֶּׁמֶשׁ; 2) gutturales Dag. forte non admittunt, sed diversa est harum ratio, nimirum a) ante א, quod geminationem

plane respuit, Patach ubique producitur in Kamez, ut הָאָדוֹן, הָאֹסֵד, הָאָרֶץ, הָאָשֵׁם, non aliter ante ר, ut הָרֶגֶל, הָרוֹכֵל, et saepe etiam ante ע et ה, ut הָהָר, הָעָם. Contra b) duriores gutturales ה et ח geminationem quandam admittunt, quanquam Dagesch forti a Grammaticis non notatam (quemadmodum nos vocabula *sicher*, *verglichen* cum gemino fere *ch* appellamus), eamque ob causam syllaba magis acuta saepe servat Patach, ut הַחֹדֶשׁ, הַהוּא. c) Ubicunque autem gutturalis Kamez habet, Patach (ut saepe alibi, vide gramm. hebr. ed. 9. §. 17, not. 2) transit in Segol, maxime ante ח, ut הֶחָדָשׁ, הֶחָזוֹן, הֶחָג, הֶהָמוֹת; ante ה et ע in monosyllabis est Kamez (sec. canonem litt. a), ut הָהָר, הָעָם, Segol nonnisi in bisyllabis vel trisyllabis, ubi tonus magis versus finem deproperat, הֶהָרִים (quanquam הָהָר), הֶהָמוֹן, הֶהָרִיוֹתֶיהָ, הֶעָוֹן, הֶעָנָן.

הֲ, הַ, הֶ, הָ (de quarum formarum origine et usu diverso vide not.)

Adv. interrogandi, ut arab. أَ praefixum, primo sententiae vocabulo praefigi solitum, decurtatum ex pleniore הַל (Deut. 32, 6 ex Nehardeensium scriptura), arab. هَلْ

1) simplicem interrogationem, eamque rectam, indicans, ut lat. — *ne*. Iob. 2, 9: הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ אֶל־עַבְדִּי אִיּוֹב *num animum advertisti ad servum meum Iobum?* Ex. 10, 7. 33, 16 cet. a) Saepe ita interrogatur, ut responsionem negativam exspectes, et ipsa interrogatio vim negativam habeat, ubi proprius locus lat. *num?* Gen. 4, 9: הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי *num custos fratris mei sum?* pro: non sum fratris custos. Iob. 14, 14: אִם יָמוּת גֶּבֶר הֲיִחְיֶה *ubi mortuus est homo, num reviviscit?* i. e. non reviviscit. 8, 11. 21, 22 (cf. 23, 6. 36, 19, ubi responsio negativa ab ipso loquente suppletur). Notabile exemplum est 2 Sam. 7, 5: הַאַתָּה תִּבְנֶה לִּי בַיִת, quod 1 Par. 17, 4 negativam sententiam transl[…] לֹא אַתָּה ת'. b) Alibi affirmatio[…] intelligunt, ita ut interrogatio[…] affirmativam habeat. Gen. 30[…] הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי *nonne sub[…] ego?* 27, 36. 50, 19. Iob. […] הֲזֹאת יָדַעְתָּ *nonne hoc scis?* […] 2, 27. Jer. 31, 20. Ez. 20, 4[…] eandem sententiam dicitur […] cf. gr. ἦ γάρ; et ἦ γὰρ οὔ; […] *nonne?* et lat. — *ne* pro *nonne* […] quae disputarunt Heusingeri a[…] off. 3, 17. c) In quaestio[…] disiunctivis alteram quaestio[…] praecedit אִם et וְאִם (v. […] pag. 68): אִם — הֲ *utrum[…]* rarius אוֹ — הֲ Iob. 16, 3. […] 19. Caeterum אִם — הֲ et […] in libris poëticis etiam frequ[…] ubi duae quaestiones simile[…] eandem sententiam aliis verb[…] pressam continentes se excip[…] legibus parallelismi: *num —* […] *num? — et —* (non: *utr[…]* *an?*), quanquam etiam in h[…] disiunctiva quaedam ratio, […] men ut discrimen utriusque […] stionis magis in verbis c[…] quam in sententia. Iob. 4, […] הַאֱלוֹהַ יִצְדָּק אִם מֵעֹשֵׂהוּ יִטְהַר גָּבֶר, cf. 6, 5. 6. 8, 3. […] 5. 11, 2. 7. 22, 3. Crebro […] pterea in talibus alterum he[…] chium simplex copula prae[…] ו — הֲ Iob. 6, 26. 10, 3. […] 15, 7. 8. 11. 18, 4, cf. […] 13, 7 et 8; ipsa adeo copula […] 22, 4.

2) in interrogatione indir[…] *num*, germ. *ob* (cf. אִם no. […]) post verba explorandi Ex. […] Iudd. 2, 22, videndi Ex. 4, 18. […] 8, 8, experiendi Deut. 8, 2. […] (cf. dubito *an*). Ubi disiun[…] est propositio sq. אִם Gen. […] vel הֲ Num. 13, 18: *et int[…]* *terram et populum* […] הֶחָזָק הוּא הֲרָפֶה הַמְעַט הוּא אִם־רָב *fortis sit an remissus,* […] *magnus an parvus sit num[…]*

Praefigitur aliis particulis, ut […]

vide הֲלֹא; הֲבִי, vide הֵבִיא; הֲכֵן vide כֵּן.

Not. Haec interrogandi particula, aeque atque ה demonstrativum, originem ducit a הַל, أَلْ demonstrativo, ut plurima interrogandi vcc. in aliis etiam linguis proprie affirmativa vel negativa sunt, et potestatem interrogativam postea demum induerunt, cf. affirmativa hebr. אִם, הֵן, syr. ܗܐ, arab. أَنْ, gr. ἦ (v. Passow h. v.), negativa אַי (ex אֵין, vide Append.), lat. ne, nostr. nicht wahr?

Ad formam quod attinet a) ante litteras neque gutturales, neque Schwa simplici munitas He interrogativum habet Chateph-Patach, הֲיָדַעְתָּ, הֲאַתָּה (vividus enim interrogationis sermo effecit, ut magis etiam, quam in demonstrando decurtaretur vc.); raro b) eandem formam habet atque He art., הַיִּיטַב Lev. 10, 19, maxime ante litteras Schwa munitas הַלְּבֶן Gen. 17, 17. 18, 21. 37, 32. Sic etiam cum Art. congruit c) ante gutturales, הַאֵלֵךְ, et d) ante gutturales Kamez munitas, הֶחָזָק, הֶאָנֹכִי. Vide plurima exempla ap. Nold. concordd. part. p. 856 sq.

הָא chald. interj. ecce! Dan. 3, 25.

הָא, arab. هَا id.

הֵא hebr. et chald. id. Gen. 47, 23. Ez. 16, 43. In lingua chald. pleon. Dan. 2, 43: הָא כְּדִי ecce sicut cet. Ita saepe syr. ܗܳܐ.

הֶאָח interj. laetantis sonum imitans, ἰοὺ, evax, nostr. juchhe! Jes. 44, 16. Ps. 35, 21. 25, etiam exsultantis de casu inimici Ps. 40, 16. Ez. 25, 3.

הַב imp. verbi יָהַב q. v.

הַבְהָבִים m. pl. Hos. 8, 13 dona h. sacrificalia pro יְהַבְהָבִים a rad. יָהַב dedit.

הָבַל fut. יֶהְבַּל pr. 1) spiravit, exhalavit (cf. de spirandi potestate in syllaba הב חב ad rad. אָהַב), inde הֶבֶל halitus, isque cum saepe de re vana usurpetur, 2) vane egit, locutus est. 2 Reg. 17, 15: וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ sectabantur vanitatem i. e. idololatriam et vane agebant. Jer. 2, 5. Iob. 27, 12: לָמָּה־זֶּה הֶבֶל תֶּהְבָּלוּ cur tam vana proloquimini? it. vanae spei fuit. Ps. 62, 11: בְּגָזֵל אַל תֶּהְבָּלוּ in rapina spem vanam ne collocetis.

Hiph. ad vana i. e. ad idolorum cultum seduxit Jer. 23, 16.

הֶבֶל c. Suff. הֶבְלִי, plur. הֲבָלִים, estr. הַבְלֵי 1) halitus, spiritus de leni aura Jes. 57, 13. (Bene Vulg. aura. Minus apte LXX καταιγίς). Saepius de halitu oris (Kimchi: אויר שיוצא מפה. Aqu. ἀτμίς, Symm. ἀτμός, quod quidem vc. Sap. 7, 25 syr. transfertur ܗܒܠܐ). Plerumque de re cito evanescente, fluxa, caduca. Iob. 7, 16: כִּי הֶבֶל יָמָי nam halitus sunt dies mei. Prov. 13, 11: הוֹן מֵהֶבֶל יִמְעָט opes halitu citius evanescunt. 11, 10: nam iuventus et vitae aurora halitus sunt. 21, 6. 31, 30. Ps. 39, 6. Eccl. 1, 2. 14. 2, 11. 17. 23. 4, 4. 8. 5, 9. 6, 9 cet. Inde nata significatio rei vanae et inanis Thren. 4, 17. Jer. 10, 3. 8, et adv. vane, inaniter, frustra. Iob. 9, 29. 21, 34. 35, 16. Jes. 30, 7. Ps. 39, 7. Spec. dicitur de idolis, utpote vanis et nihil valentibus, eorumque cultu 2 Reg. 17, 15. Jer. 2, 5. Plur. Ps. 31, 7: הַבְלֵי שָׁוְא vana idola. Jon. 2, 9.

2) exhalatio, vapor, nebula, caligo, quae perspici non potest. Eccl. 6, 4 de abortu: nam in nebula venit et in tenebris discessit, a nemine visa. 11, 8: כָּל־שֶׁבָּא הָבֶל futurum quodque est nebula i. e. tenebris obvolutum. 8, 14.

הֲדַדְעֶזֶר n. pr. (cuius *auxilium Hadad* i. e. Adodus, vide sub הֲדַד־בֶּן) *Hadadeser*, rex Syriae Zobensis, Davidis aequalis. 2 Sam. 8, 3 sqq. Alibi legitur הֲדַדְעֶזֶר 10, 16. 19. 1 Par. 19, 16. 19, sed tamen ubique locorum sunt Mss., quibus prior illa eaque melior scriptura defendatur.

הֲדַדְרִמּוֹן n. pr. oppidi in planitie prope Megiddumtem siti Zach. 12, 11, postea, recte Hieronymo *Maximianopolis* dicti. Et *Hadad* et *Rimmon* numinum Syrorum nomina sunt.

הָדָה i. q. יָדָה (cf. יָגָה et הָגָה), *tetendit, direxit* (manum ad aliquid), semel legitur Jes. 11, 8. (Arab. هَدَى rectà duxit, viam monstravit, syr. ܗܕܳܐ, هِدْيَةٌ via, mos, gr. ὁδός).

הֹדּוּ (pro הִנְדּוּ), syr. ܗܶܢܕܽܘ, arab. هِنْد *India*. Esth. 1, 1. 8, 9. In Zend et Pehlvi est *Heando*.

הֲדוֹרָם Gen. 10, 27, n. pr. tribus Joctaniticae in Arabia felice. Esse videntur Ἀδραμῖται, *Atramitae* Ptolemaei VI, 7 et Plinii VI, 28 s. 32, ad oram Arabiae australem Homeritas (Himjaritas) inter et Sachalitas habitantes.

הִדַּי n. pr. m. 2 Sam. 23, 30, pro quo in loco parall. 1 Par. 11, 32 est חוּרַי.

הָדַךְ humi prostratum *conculcavit, contrivit*, semel obvium Iob. 40, 12. Radd. vicinae sunt דָּכָא, דָּכָה, דָּכַךְ. Arab. هدك destruxit (domum).

הָדַם rad. inusit. Arab. هَدَمَ *evertit, destruxit* (domos) pr. *solo aequavit*, unde הֲדֹם scabellum, pr. solum.

הַדָּם chald. Pa. הַדֵּם, ܗܰܕܶܡ in frusta discidit, syr. ܐܶܬܗܰܕܰܡ pass. Cf. arab. هكم celeriter secuit, festinanter comedit (einhauen). Inde

הַדָּם chald. *frustum*, syr. ܗܰܕܳܡܳܐ membrum. עֲבַד הַדָּמִין Dan. 2, 5, gr. μέλη ποιεῖν 2 Macc. 1, 16 frustulatim conscindere, supplicii genus compluribus populis antiquis usitatum, cf. ܗܰܕܶܡ Barhebr. p. 218.

הֲדֹם ubique sq. רַגְלַיִם *scabellum pedum*, nunquam non metaph. Jes. 66, 1: *orbis terrarum scabellum est pedum tuorum*. Ps. 110, 1: *donec hostes tuos fecero scabellum pedum tuorum*. Spec. *scabellum Dei* appellatur arca foederis, super qua praesens esse credebatur Jovae numen. 1 Par. 28, 2. Ps. 99, 5. 132, 7. Thren. 2, 1.

הָדַס rad. inusit. Talmud. saliit, subsiliit, festinavit.

הֲדַס plur. הֲדַסִּים m. *myrtus*, ita dicta (ut nonnulli putant), quod saliat i. e. celeriter crescat, ut *salix* sec. Verrium a saliendo, v. Isid. Origg. 17, 7. Neh. 8, 15. Jes. 41, 19. 55, 13. Zach. 1, 8. 10. 11. V. Celsii Hierob. P. II p. 17 sqq. (Arab. هَدَس id. in dial. Jemenitarum, ap. reliquos Arabes haec arbor vocatur آس).

הֲדַסָּה (myrtus) n. pr., quo prius appellabatur virgo Judaica posthac Esthera dicta. Esth. 2, 7.

הָדַף fut. יֶהְדֹּף 1) *trusit, detrusit*. (Chald. הֲדַף id. Cf. דָּחַף, דָּפַק) Num. 35, 20. 22. Ez. 34, 21. Iob. 18, 18: יֶהְדְּפֻהוּ מֵאוֹר אֶל־חֹשֶׁךְ *detrudunt eum ex luce in tenebras*, hinc: *prostravit* (umstoſsen) Jer. 46, 15. 2) *repulit, removit* (zurückstoſsen) 2 Reg. 4, 27. Prov.

10, 3. 3) *expulit* (verstoßen, ausstoßen). Deut. 6, 19. 9, 4. Jos. 23, 5.

הָדַר 1) pr., ut cognatum אָדַר, *amplus*, *tumidus fuit* et trans. *tumefecit*. (Arab. هَدَرَ tumidus, حدر intumuit). Part. pass. הָדוּר tumefactus, tumidus. Jes. 45, 2: הֲדוּרִים אֲיַשֵּׁר *loca tumida* edita *complanabo*. LXX. ὄρη, nisi hi forte legerunt הררים. (Tumidos montes dicit etiam Ovid. Amor. 2, 16, 51).

Transfertur 2) ad superbiam Jes. 63, 1: הָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ *tumidus* i. e. superbus *in vestitu suo*, sich brüstend in seinem Gewande.

3) ad ornatum (amplae enim sunt vestes pretiosiores Orientalium), hinc *decoravit*, *ornavit* (pr. de vestium ornatu, v. הָדָר), *honoravit*, c. c. a. Ex. 23, 3, sq. פְּנֵי פ׳ *vultum alicuius honorare* Lev. 19, 32, idque pro *favere alicui*, *partibus eius temere studere* (in iudicio), sicut נָשָׂא פָנִים Ex. 23, 3. Lev. 19, 15.

Niph. praet. pl. in Pausa נֶהְדָּרוּ *honorati sunt* Thren. 5, 12 (cf. Kal no. 3).

Hithp. superbum se gessit, gloriatus est. Prov. 25, 6.

Derivata sequuntur.

הַדַּר chald. Pa. הַדַּר *honoravit*. Dan. 4, 31. 34.

הָדָר m. 1) *ornatus*, *decus*. Ps. 45, 4. 96, 6. Ex. 16, 14: הַדְרֵי קֹדֶשׁ *ornatus sanctus*. Ps. 110, 3. Prov. 20, 29: הֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה *decus senum est canities*. Lev. 23, 40: עֵץ הָדָר *arbores decorae*. Spec. de *maiestate* Dei. Ps. 104, 1: הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ *splendorem ac maiestatem induisti*. Iob. 40, 10. Ps. 29, 4: קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר *vox Jovae decora est*. 2) *honos*. Ps. 149, 9.

הֶדֶר m. *decus*. Dan. 11, 20: מַעֲבִיר נוֹגֵשׂ הֶדֶר מַלְכוּת *mittens exactorem per decus regni* (Palaestinae) h. e. praestantissimam regni partem, sicut אֶרֶץ הַצְּבִי comm. 16, cf. Zach. 8, 6. Ad rem vide 2 Macc. 3, 1 sq. Sunt, qui tributum, censum intelligant, ex Graecismo cl. τιμή, sed v. quae observavimus in hist. ling. hebr. p. 64.

הֲדָרָה f. cstr. הַדְרַת i. q. הָדָר *ornatus* Prov. 14, 28. הַדְרַת קֹדֶשׁ ornatus sacer i. e. cultus festus, solemnis (non sacerdotalis, ut nonnulli voluerunt) Ps. 29, 2. 96, 9, cf. הַדְרֵי קֹדֶשׁ Ps. 110, 3.

הֲדַרְעֶזֶר. Sic male aliquoties pro הֲדַדְעֶזֶר q. v.

הָהּ interj. dolentis, sonum imitans, ut אֲהָהּ Ez. 30, 2.

הוֹ id. interj. dolentis i. q. הוֹי. Am. 5, 16.

הוּא 1) pron. 3 pers. sing. masc. *is*, neutr. *id*. (Litteram א in הוּא et הִיא non paragogicam esse et otiosam, sed radicalem, recte monuit Ewaldus in gramm. hebr. p. 176, provocans ad arab. هُوَ, et Arabismum vulg. in quo *hué*, *hié* efferendum praecipit *Caussin* gramm. arabe p. 51. 55. Adde melit. *hûa*, *hûae*; *hia*, *hiae*, notante Vassalli in gramm. melitensi p. 146, et aeth. ውእቱ፡ f. ይእቲ፡ in quibus syllaba ቱ, ቲ vim demonstrandi habet. Simile est e in germ. *sie*, *wie*, *die*. Syri abiecto א: ܗܘ, ܗܝ, quae forma exstat etiam in n. pr. אֱלִיהוּא, et fort. Jer. 29, 23 Chetbibh, quod legendum videtur אָנֹכִי הוּ יֹדֵעַ. Persae idem habent pronomen abiecto ה (ut aeth.) وی, اوی, او, in dialectis germ. frequentantur formae *ho*, *hu*, *hue*, *hua*, *he*, *hei*, v. maximam exemplorum vim in Fuldae germ. Wurzelwörter p. 223. 224, cf. Schmitthenner Ursprachlehre p. 228). In Pentateucho הוּא etiam sexum femininum complecti-

הֲדַדְעֶזֶר n. pr. (cuius *auxilium Hadad* i. e. Adodus, vide sub בֶּן־הֲדַד) *Hadadeser*, rex Syriae Zobensis, Davidis aequalis. 2 Sam. 8, 3 sqq. Alibi legitur הֲדַדְעֶזֶר 10, 16. 19. 1 Par. 19, 16. 19, sed tamen ubique locorum sunt Mss., quibus prior illa eaque melior scriptura defendatur.

הֲדַדְרִמּוֹן n. pr. oppidi in planitie prope Megidduntem siti Zach. 12, 11, postea, recte Hieronymo *Maximianopolis* dicti. Et *Hadad* et *Rimmon* numinum Syrorum nomina sunt.

הָדָה i. q. יָדָה (cf. יָגָה et הָגָה), *tetendit*, *direxit* (manum ad aliquid), semel legitur Jes. 11, 8. (Arab. هَدَى rectà duxit, viam monstravit, syr. ܗܕܝ, هَدِيَّةٌ via, mos, gr. ὁδός).

הֹדּוּ (pro הִנְדּוּ), syr. ܗܢܕܘ, arab. هِنْد *India*. Esth. 1, 1. 8, 9. In Zend et Pehlvi est *Heando*.

הֲדוֹרָם Gen. 10, 27, n. pr. tribus Joctaniticae in Arabia felice. Esse videntur Ἀδραμῖται, *Atramitae* Ptolemaei VI, 7 et Plinii VI, 28 s. 32, ad oram Arabiae australem Homeritas (Himjaritas) inter et Sachalitas habitantes.

הִדַּי n. pr. m. 2 Sam. 23, 30, pro quo in loco parall. 1 Par. 11, 32 est חוּרַי.

הָדַךְ humi prostratum *conculcavit*, *contrivit*, semel obvium Iob. 40, 12. Radd. vicinae sunt דָּכָא, דָּכָה, דָּכַךְ. Arab. هَدَكَ destruxit (domum).

הָדַם rad. inusit. Arab. هَدَمَ *evertit*, *destruxit* (domos) pr. *solo aequavit*, unde הֲדֹם scabellum, pr. solum.

הַדָּם chald. Pa. הַדֵּם, ܗܕܡ in frusta discidit, syr. ܐܬܗܕܡ pass. Cf. arab. هَذَمَ celeriter secuit, festinanter comedit (einhauen). Inde

הַדָּם chald. *frustum*, syr. ܗܕܡܐ membrum. עֲבַד הַדָּמִין Dan. 2, 5, gr. μέλη ποιεῖν 2 Macc. 1, 16 frustulatim conscindere, supplicii genus compluribus populis antiquis usitatum, cf. ܗܕܡ Barhebr. p. 218.

הֲדֹם ubique sq. רַגְלַיִם *scabellum pedum*, nunquam non metaph. Jes. 66, 1: *orbis terrarum scabellum est pedum tuorum*. Ps. 110, 1: *donec hostes tuos fecero scabellum pedum tuorum*. Spec. *scabellum Dei* appellatur arca foederis, super qua praesens esse credebatur Jovae numen. 1 Par. 28, 2. Ps. 99, 5. 132, 7. Thren. 2, 1.

הָדַס rad. inusit. Talmud. saliit, subsiliit, festinavit.

הֲדַס plur. הֲדַסִּים m. *myrtus*, ita dicta (ut nonnulli putant), quod saliat i. e. celeriter crescat, ut *salix* sec. Verrium a saliendo, v. Isid. Origg. 17, 7. Neh. 8, 15. Jes. 41, 19. 55, 13. Zach. 1, 8. 10. 11. V. Celsii Hierob. P. II p. 17 sqq. (Arab. هَدَسٌ id. in dial. Jemenitarum, ap. reliquos Arabes haec arbor vocatur آسٌ).

הֲדַסָּה (myrtus) n. pr., quo prius appellabatur virgo Judaica posthac Esthera dicta. Esth. 2, 7.

הָדַף fut. יֶהְדֹּף 1) *trusit*, *detrusit*. (Chald. הֲדַף id. Cf. דָּחַף, דָּחָה, דָּפַק) Num. 35, 20. 22. Ex. 34, 21. Iob. 18, 18: יֶהְדְּפֻהוּ מֵאוֹר אֶל־חֹשֶׁךְ *detrudunt eum ex luce in tenebras*, hinc: *prostravit* (umstofsen) Jer. 46, 15. 2) *repulit*, *removit* (zurückstofsen) 2 Reg. 4, 27. Prov.

הוֹדְיָה (id.) n. pr. Levitarum nonnullorum Neh. 8, 7. 9, 5. 10, 11. 14. 19.

הָוָה pr. spiravit (arab. هوى flavit ventus, aura, هَوَآءٌ aër, aura) ut radd. cognatae אָבָה, אָוָה q. v. Refertur primarius hic significatus 1) ad halitum animantium, inde vixit (v. חָיָה, חָוָה, חָיָה), et in linguae usu *fuit*, i. q. vulgare הָיָה. Apud Aramaeos haec verbi forma pro verbo substantivo usitatissima (הֲוָה, ܗܘܐ), apud Hebraeos poëtis tantum et recentioribus scriptoribus propria est satisque raro obvia. Eam tamen vulgari forma הָיָה antiquiorem et primitivam esse, tum ex Waw conversivo (v. וְ) colligas inde derivato, tum ex eo quod haec ipsa forma originem onomatopoëticam prae se fert. הָיָה igitur ortum est ex הָוָה, ut חָיָה ex חָוָה, quod quidem posterius primarium videtur. Part. הוֶֹה Neh. 6, 6. Eccl. 2, 22. Imp. הֱוֵה, הֱוִי Gen. 27, 29. Jes. 16, 4. Fut. apoc. יְהוּא Eccl. 11, 3 pro יְהִי ex יֶהֱוֶה.

2) *adspiravit* ad aliquid, *cupivit, desideravit* i. q. אָוָה (arab. هوى cupivit, amavit, voluit), unde הַוָּה no. 1 cupido. Quae significatio ubi magis etiam intenditur, fit

3) *praeceps ruit* in aliquid, *decidit ex alto, periit* i. q. هوى Iob. 37, 6: כִּי לַשֶּׁלֶג יֹאמַר הֱוֵא אָרֶץ *nivi enim dicit, rue in terram.* Vulg. — ut descendat in terram. (LXX sec. signif. 1. γίνου ἐπὶ γῆς).

הֲוָה et **הֲוָא** chald. *fuit*, i. q. hebr. הָיָה. Fut. יֶהֱוֵה et יֶהֱוֵא. Huic Futuro interdum ab initio apposita לְ particula, quae tunc est *ut*, plerumque ita, ut Futuri Praeformativum sit eiectum, ut לֶהֱוֹן ut sint, ut essent. Dan. 2, 43. 6, 2. 3, לֶהֱוְיָן Dan. 5, 17. Cf. Winer. Gramm. chald. §. 44, 4. Saepe iungitur participio alterius verbi, et est hic vulgaris aoristi circumscribendi modus. חָזֵה הֲוֵית *videbas* Dan. 4, 7. 10. 7, 2. 4 al.

הַוָּה f. Verb. Pi. a הָוָה 1) *cupiditas, cupido*, a rad. no. 2. Prov. 10, 3: הַוַּת רְשָׁעִים יֶהְדֹּף *cupidinem malorum repellit.* Parall. נֶפֶשׁ צַדִּיק. Cf. אַוָּה. (Arab. هَوًى cupido, voluntas) 19, 13. Iob. 6, 2. 30, 13 (hisce duobus locis postremis Keri est הַיָּה).

2) *ruina, casus* (arab. هُوِىٌّ) a rad. no. 3. Hinc: *casus adversus, pernicies.* Ps. 57, 2: עַד־יַעֲבֹר הַוּוֹת *donec transierit pernicies.* 91, 3: דֶּבֶר הַוּוֹת *pestis perniciosa.* 94, 20. Prov. 19, 13. Iob. 6, 2. 30, 13. Dein etiam: pernicies, quam quis alii infert, *iniuria, scelus.* Ps. 5, 10: קִרְבָּם הַוּוֹת *eorum intimum* vel animus *scelus est.* 38, 13: דִּבְּרוּ הַוּוֹת *loquuntur scelera.* 52, 4. 9. 55, 12. Prov. 11, 6. 17, 4: מֵזִין עַל־לְשׁוֹן הַוֹּת *auscultans linguae sceleris.* Iob. 6, 30.

הוֹה i. q. הַוָּה no. 1 *casus adversus, calamitas.* Jes. 47, 11. Ez. 7, 26.

הוֹהָם (prob. pro יְהוֹהָם, quem Jehova impulit) n. pr. regis Hebronitici. Jos. 10, 3.

הוֹי interj. onomatopoët., ut אוֹי 1) minitantis: *hei, oï, vae!* sq. acc. Jes. 1, 4: הוֹי גּוֹי חֹטֵא *vae populo peccatori!* 5, 8. 11. 18. 20. 21. 10, 5. 28, 1. 29, 1. 15. 30, 1. 31, 1, אֶל Jer. 48, 1, עַל 50, 27. Ez. 13, 3, לְ 13, 18. 2) dolentis: *heu!* 1 Reg. 13, 30: הוֹי אָחִי *heu fratrem meum!* Jes. 17, 12. 3) adhortantis: *heus! he!* Zach. 2, 10. Jes. 18, 1. 55, 1.

הוּךְ chald. *ivit*, forma emollita ex הֲלַךְ, cf. דָּרַשׁ et דּוּשׁ, אֶלֶץ et אוּץ, עָנַק et עוּק, et e linguis recentioribus angl. *talk, walk, dark, warm*

(quorum r in pronuntiando abjicitur), gall. *doux* ex *dulcis*, *faux* ex *falsus*. Fut. (quod solum est Fut A. in verbis ע״ו) יָהֹךְ Esr. 5, 5. 6, 5. 7, 13. Infin. מְהָךְ 7, 13.

הוֹלֵלָה f. Plur. הוֹלֵלוֹת *stultitia*. Eccl. 1, 17. 2, 12. Verbale ab הלל in Po.

הוֹלֵלוּת f. id. Eccl. 10, 13.

הוֹלֵם m. (Milêl) Jes. 41, 7, v. הָלַם.

הוּם *commovere*, *perturbare*, vic. radd. הָמַם, הָמָה. Deut. 7, 23: הָמָם מְהוּמָה גְדֹלָה *magnam eis afferet perturbationem*. Unde תְּהוֹם pr. mare commotum.

Niph. fut. יֵהֹם *conturbata*, *concitata fuit* civitas, terra. Ruth 1, 19. 1 Sam. 4, 5. 1 Reg. 1, 45.

Hiph. strepitum fecit, *Lermen machen*, *toben* (cf. הִשְׁקִים Ruhe halten), de multitudine strepente Mich. 2, 12, de animo inquieto (Toben im Innern) Ps. 55, 3.

Derivata: מְהוּמָה, תְּהוֹם.

הוֹמָם (exitium, rad. הָמַם) n. pr. m. 1 Par. 1, 39, pro quo Gen. 36, 22 legitur הֵימָם.

הוּן i. q. arab. هَانَ levis, facilis fuit, cf. cogn. אוּן, אִין. Hinc 1) *levis momenti fuit*. Arab. conj. II. IV. X. parvi aestimavit, contempsit. Sic *Hiph.* Deut. 1, 41: וַתָּהִינוּ לַעֲלוֹת *parvi putabatis ascendere* i. e. leviter ac temere fecistis, quod ascendistis. Al. *spreto* (iussu divino) *ascendistis*. Cf. Num. 14, 44. 2 *rerum facultatem habuit*, *commode, beate vixit, dives, opulentus fuit*. Cf. און no. 2. 3. Inde ductum הִין et

הוֹן m. 1) *facultates*, *opes*. Prov. 1, 13. 6, 31. 8, 18. Ps. 44, 13: בְּלֹא הוֹן *gratis, nullo pretio*. Plur. הוֹנִים Ez. 27, 33. 2) adv. *satis*. Prov. 30, 15. 16. Sic LXX. (ἀρκεῖ), Chald. Syr. Ar. (Arab. هَوْن facilitas, commoditas, cf. أَوْن med. Waw commode, placide vixit, أَوْن quies, commoditas, [...] tates, opes).

הוֹר et **הֹר** 1) vo. priscum ac [...] usitatum i. q. הַר *mons*, gr. [...] Gen. 49, 26: הוֹרֵי עַד (lege [...] עַד) *montes aeterni*, in altero [...] mistichio גִּבְעוֹת עוֹלָם *colles ae*[...] Masorethae quidem verba illa [...] ferri voluerunt הוֹרַי עַד, [...] videntur eam interpretationem [...] digitasse, quam Vulg. et C[...] amplexi sunt, ut הוֹרַי sit pa[...] verbi הָרָה *parentes mei*, [...] tem referatur ad ea quae se[...] tur. Sed huic sententiae [...] contrarii sunt huic similes D[...] 15. Hab. 3, 6, tum etiam [...] brorum Parallelismus. 2) [...] duorum montium, quorum a[...] ad Idumaeae fines est, una [...] et dimidia distans a mari [...] versus meridiem; ad cuius [...] sita Petra. Ab Aharone, [...] eo mortuus est, hodieque vo[...] جبل نبي هارون (mons Ah[...] prophetae), vel سيدنا هارون (Do[...]minus noster Aharon). Vid. [...] ment. nostr. in Jes. 16, 1. [...] 20, 22. 33, 32. b) alter al[...] num pertinet versus septentr[...] Num. 34, 7. 8.

הוֹשָׁמָע (pro יְהוֹשָׁמָע, quem [...] audit) n. pr. m. 1 Par. 3, 18.

הוֹשֵׁעַ (salus) *Hoseas* n. pr. [...] primo dictus fuit Josua, m[...] Mosis atque successor. Num. [...] 16. 2) rex Israelis 2 Reg. [...] 17, 1 sq. 18, 1 sq. 3) pro[...] LXX. Ὠσηέ. Hos. 1, 1. 2.

הוֹשַׁעְיָה (cui Jehova auxiliatus [...]) pr. aliquot virorum 1) Neh. 1[...] 32. 2) Jes. 42, 1. 43, 2.

הוּת v. הָתַת.

הָזָה *somniatus est*, *delira*[...] somniis Jes. 56, 10. Vic. est [...] et origo est in *visione* noc[...]

LXX. ἐνπαιζόμενοι. Aqu. φαν-ταζόμενοι. Symm. ὁραματισταί. [Arab. فلى et فلذ deliravit in loquendo, impr. ex morbo; et sic fere apud Talmudicos].

(pro נְהִי a verbo נָהָה, ut בּגּל pro יְבוּ) *lamentatio.* Ez. 2, 10.

הִיא 1) pron. 3 pers. sing. fem. *ea*, neutr. *id.* Syr. ܗܝ, arab. هى. ... Aliquoties in textu ma-... legitur הִוא, nimirum ubi הוּא neutraliter usurpatum ad masculina refertur, et Iudaeorum critici expectaverant הִיא Iob. 31, ... Eccl. 5, 8. Ps. 73, 16. Caete-rum quaecunque de masc. הוּא supra observavimus, cadunt etiam in fem. הִיא. Saepe est a) i. q. *ipsa*, *αὐτή* ... 6, 17; b) *haec*, *αὕτη*, maxi-me ubi articulo auctum est, ut בָּעֵת הַהִיא hoc tempore Mich. 3, 4, *eadem* 1 Reg. 19, 8. 2) Haud ... vices gerit verbi subst., ut ... Lev. 11, 39.

הִיא chald. i. q. hebr. Dan. 2, 9. 20. ... 27. 44. 7, 7. Esr. 6, 15.

הֻיְּדוֹת pl. f. Neh. 12, 8 *celebratio-nes*, *cantica*, cf. 11, 17. Ortum vocab. ex הוֹדָה celebravit, pari ... atque הוֹדוֹת. Quanquam ...modi forma praeter hanc ipsam ... exstat.

הֵידָד m. (rad. הָדַד) *laeta accla-matio*, *iubilum* a) vindemiatorum ... torculariorum. Jer. 25, 30. 48, 33. b) militum, qui ad pugnam procedunt Jer. 51, 14. Jes. 16, 9. ..., ubi utraque significationis ratio ... invicem opponitur.

הָיָה fut. יִהְיֶה apoc. יְהִי c. Waw ...vers. וַיְהִי, inf. absol. הָיֹה cstr. הֱיוֹת, semel הֱיֹת Ez. 21, 15, c. ...ef. לִהְיוֹת, בִּהְיוֹת i. q. הָוָה ...ld. הֲוָה, syr. ܗܘܐ, ܗܘܐ *fuit*, *exstitit* (de origine v. not.), verbum substantivum. Dr. absol. Gen. 2, 5: שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ *frutices agri nondum ex-sistebant in terra.* Saepius iungit subiectum praedicato, sive adiecti-vo, sive substantivo hoc continetur, sive locum indicat, ubi quis est. Gen. 1, 2: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ. 3, 1: וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם. 2, 18: לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ. 3, 20: כִּי הִוא הָיְתָה אֵם כָּל־חָי. 4, 8: וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה *et factum est, quum essent in agro.* 2, 25. 4, 14. (De ellipsi eius v. Lgb. p. 849).

Sq. לְ a) *fuit alicui* (res), i. e. eum possessorem habuit. Ex. 20, 3: *ne tibi sint dii alieni* i. e. ne habeas deos alienos. Deut. 21, 15. 2 Sam. 12, 2. Jes. 45, 14. Hos. 1, 9: אָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה לָכֶם *ego non vobis ero* i. e. non ero deus vester. Saepius ita יֵשׁ לִי et negat. אֵין לִי. b) *fuit alicui rei* vel *in aliquam rem*, *pro aliqua re*, zu etwas die-nen, gereichen. Gen. 1, 14. 15: וְהָיוּ לִמְאֹרֹת *et erunt pro lumina-ribus.* Comm. 29. Ex. 4, 16: הוּא יִהְיֶה לְּךָ לְפֶה וְאַתָּה תִּהְיֶה לּוֹ לֵאלֹהִים *ille tibi erit pro ore, et tu ei eris pro deo* i. e. tu ei verba suggeres et quasi inspirabis, ut deus prophetis. 2, 16. Gen. 28, 21. Num. 10, 31. Etiam cum gerundio Jes. 44, 15: וְהָיָה לְאָדָם לְבָעֵר *est* (lignum) *ho-mini ad comburendum.* It. *prae-stitit se ut talem.* 1 Sam. 4, 9: הֱיוּ לַאֲנָשִׁים *viros vos praestate*, et c. dat. pers. 18, 17: הֱיֵה לִי לְבֶן חָיִל *praesta te mihi virum fortem.* — Sequ. לְ ante inf. c) *in eo fuit ut*, (cf. angl. *I am to play*, er ist daran, im Begriff zu thun). Gen. 15, 12: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא *sol in eo erat, ut occideret.* Jos. 2, 5: וַיְהִי הַשַּׁעַר לִסְגּוֹר *porta in eo erat, ut clauderetur* (passive, ut germ. di-cimus: *es ist zum Essen da*, pro ut edatur). Jes. 6, 13. Deut. 31, 17. d) *intentus fuit rei*, nostr. *er war darauf*, plenius *darauf erpicht*. 2 Par. 26, 5: וַיְהִי לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים *intentus erat cultui divino.* De

הָיָה in his locutionibus omisso v. Lgb. § 211.

הָיָה עִם fuit c. aliquo a) a partibus alic. stetit, *εἶναι μετά τινος* (Matth. 12, 30) 1 Reg. 1, 8 (v. עִם). b) הָיָה עִם אִשָּׁה rem habuit c. muliere, concubuit cum ea Gen. 39, 10. 2 Sam. 13, 20, syr. ܗܘܳܐ ܥܰܡ ܐܢܬܬܐ. — הָיָה בְּעֵינֵי פ׳ esse in oculis alic. i. e. videri alicui, v. עַיִן.

Cum part. alterius verbi imperfecto circumscribendo inservit. Gen. 4, 17: וַיְהִי בֹּנֶה i. q. וַיִּבֶן, maxime in serioris aetatis scriptoribus Iob. 1, 14. Neh. 1, 4. 2, 13. 15, cf. syr. ܗܘܳܐ ܩܳܛܶܠ interficiebat.

2) *factus est.* Absol. i. q. *exstitit, orta est* res. Gen. 1, 3: יְהִי אוֹר — וַיְהִי אוֹר *fiat lux* — *et facta est lux.* Comm. 6. Jes. 66, 2: וַיִּהְיוּ כָל־אֵלֶּה *haec omnia facta sunt* i. e. orta, exstiterunt. Alibi *facta est* res (opp. irrita cecidit). Jes. 7, 7: לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה, sq. לְ auctoris 19, 15: לֹא יִהְיֶה לְמִצְרַיִם מַעֲשֶׂה *non fiet ab Aegyptiis ulla res.* *Factus est aliquid* dr. sq. acc. Gen. 19, 26: וַתְּהִי נְצִיב מֶלַח *et facta est columna salis.* 4, 20. 21, saepius sq. לְ Gen. 2, 7: וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה *et factus est homo animans vivum.* 24. 17, 4. 18, 18. 32, 11. Ex. 4, 4. Jes. 1, 31. Sed הָיָה לְ praeterea est a) *accidit* ei (aliquid) Ex. 32, 1. b) *obtigit alicui* qs. in praedam, jem. zu Theil werden. Jes. 7, 23. 17, 2. 61, 7, spec. de muliere: הָיְתָה לְאִישׁ, ut syr. ܗܘܳܬ ܠܓܰܒܪܳܐ obtigit viro, viro se dedit. Hos. 3, 3. Jer. 3, 1. Ruth 1, 2.

הָיָה כְּ pr. factus est instar alic., similis factus est alicui Gen. 3, 5. 22, dein *idem expertus est atque.* Jes. 1, 9: כִּסְדֹם הָיִינוּ *Sodomitarum sortem experti essemus.* Gen. 18, 25: וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע *ut idem fiat probo atque improbo.* Num. 17, 5. Jes. 17, 3. 24, 2. 28, 4. 29, 7. 30, 13. Hos. 4, 9. Iob. 27, 7. Cant. 1, 7. Similis ratio est ... rum Jes. 10, 9. 20, 6, in q... הָיָה omissum.

In libris historicis freque... formula וַיְהִי כִּ, וַיְהִי וְ *et f... est, accidit ut,* ut in N. T. καὶ ἐ... το ὅτι. Similiter in prophetis ... *et fiet*, adeo repetito eodem ... Jes. 3, 24: וְהָיָה תַחַת בֹּשֶׂם מַק יִהְיֶה ... *et sic fiet, pro odoribus eri... putidus.* 2, 2. 7, 23.

Not. Cum verbi substanti... tio abstrusior sit, quam ut ... tiva videri possit, de origine ... הָיָה et הָוָה recte anquisi... Etymologi. Quorum ex con... olim eam amplexus sum ... tiam, *cadendi* significatum ... rium esse, coll. هوى ruit, ... et *accidendi, contingendi* vi... derivatam esse, ad quam ... mandam provocare possis ... اتفاق cadere, accidere. Nu... ipsam cadendi significatio... mariam esse vix putem: et ... existentiae (sit venia verbo) ... tur potius a *vivendo* profect... ad omnes res etiam ina... translata esse, ita ut verba ... הָיָה et הָוָה, חָיָה eiusdem ... sint. In his הָוָה et חָוָה ... di, flandi potestatem habe... הָבַל, אָהַב, אָבָה, אָוָה), qua... tim ad adspirandi, cupiendi, ... vim, partim ad vivendi et e... potestatem translata est. ... חָיָה.

Niph. נִהְיָה qs. pass. Hiph... i. q. Kal no. 2, sed rarioris ... 1) *factus est.* Sq. לְ factus ... quid Deut. 27, ... Prov. 1... תַּאֲוָה נִהְיָה *votum, quod f... est* (ein Wunsch, der gesche... i. e. expletum, cf. V. 12, ... spondet בָּאָה. Similiter Z... 10 de mercede concessa. 1 ... 27: אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה *num a domino me... hoc factum* est? i. e. ab eo ... fectum et institutum. 12, 24. i. q. *accidit, evenit* Deut. 4...

Iud. 19, 30. 20, 3. 12. Ex. 21, 12. 39, 8. Neh. 6, 8.

2) aliquando adiuncta notione rei absolutae et praeteritae (ut in illo: *fuimus* Troes), i. q. *confectus est, defecit*, fertig, vorüber, dahin seyn. Dan. 2, 1: שִׁנְתוֹ נִהְיְתָה עָלָיו *somnus eius defecit ei*, germ. *war vorbey für ihn, war dahin für ihn.* עָלָיו pro אֵלָיו, לוֹ ex Syriasmo (non pro מֵעָלָיו). 8, 27: נִהְיֵיתִי וְנֶחֱלֵיתִי *confectus eram* (deficiebam) *et aegrotabam*, germ. dicunt *ich war dahin, war fertig*, i. e. vires defecerunt. Vulg. *langui et aegrotavi.*

הַיָּה f. in Keri Iob. 6, 2. 30, 13 pro הַוָּה *pernicies.*

הֵיךְ forma Chaldaismum imitans pro אֵיךְ *quomodo?* 1 Par. 13, 12. Dan. 10, 17. (Frequens voc. ap. Chaldaeos. Sam. ᖽᐸ id.).

הֵיכַל quadrilitt. haud usitat. Arab. هَيْكَلَ *magnus, altus fuit.* Inde

הֵיכָל comm. semel certe fem. Jes. 44, 28. (Arab. هَيْكَلٌ, syr. ܗܰܝܟܠܳܐ, aeth. ሀይከል: id.) Pl. ־ים, semel ־וֹת Hos. 8, 14 1) *aedificium magnum, magnificum, palatium.* Prov. 30, 28. Jes. 39, 7. Dan. 1, 4. 2) הֵיכַל יְהוָֹה palatium Jehovae vocatur templum Hierosolymitanum 2 Reg. 24, 13. 2 Par. 3, 17. Jer. 50, 28. Hagg. 2, 15. Zach. 6, 14. 15 (alibi בֵּית יְהוָֹה), it. tabernaculum sanctum, quo ante templum exstructum utebantur cf. בַּיִת no. 1. 1 Sam. 1, 9. 3, 3. Ps. 5, 8 (neque tamen 2 Sam. 22, 7. Ps. 29, 9, ubi coelum intelligendum), poët. etiam *coelum* Ps. 11, 4. 18, 7 (et 2 Sam. 22, 7). 29, 9. Mich. 1, 2 (interdum addito epitheto sancti). 3) Spec. est *pars* templi Hierosolymitani, nimirum ὁ ναός κατ' ἐξοχήν, conveniens cum corpore s. navi aedium nostrarum, inter atrium et sanctum sanctorum (דְּבִיר) 1 Reg. 6, 5. 17. 7, 50. Mero errore nititur, quod in novissima Lex. Simonisiani editione הֵיכָל ipsum sanctum sanctorum esse legitur.

הֵיכַל emphat. הֵיכְלָא chald., ut hebr. 1) *palatium* regis. Dan. 4, 1. 26. Esr. 4, 14. 2) *templum.* Dan. 5, 2. 3. 5.

הֵילֵל Jes. 14, 12 sec. LXX. Vulg. Targ. Rabbin. Luth. *stella lucida* i. e. *Lucifer.* Nec male, additur enim בֶּן־שָׁחַר et apud Chaldaeos quoque Lucifer vocatur כּוֹכַב נָגְהָא, apud Arabes زُهَرَةٌ i. e. splendida stella. In hanc sententiam הֵילֵל derivandum a rad. הלל splenduit, ut sit nomen participiale conj. קִיטֵל (cf. arab. بَيْطَر, syr. ܡܫܰܟܶ et similia), vel verbi quadrilitteri חילל, cf. הֵיכָל, הֵידָד. Est tamen ipsum הֵילֵל haud raro Imper. Hiph. verbi יָלַל significatione: *eiula, lamentare* (Ez. 21, 17. Zach. 11, 2), quod quidem non minus aptum est ac Syro, Aqu. et Hieron. probatum.

הֵים v. הוּם.

הֵימָן (= מְהֵימַן chald. et syr. fidus) 1 n. pr. viri cuiusdam sapientis, qui floruit ante Salomonis tempora (1 Reg. 5, 11), ex tribu Judae oriundi 1 Par. 2, 6. Diversus est 2) Hemanus Levita e familia Kehathitarum, praefectus cantorum Davidis 1 Par. 6, 18. 15, 17. 16, 41. 42. Ps. 88, 1. Cf. Thes. p. 117.

הִין m. mensura fluidorum continens 12 לֹג, 2 χόας Atticorum (sec. Joseph. Ant. 3, 9 §. 4). Num. 15, 4 sqq. 28, 5. 7. 14. Ez. 4, 11. Alex. Εἶν, ἶν, ὗν. Etymologica ratio dubia. Ab הוּן ductum esse possit mensura *levis*, exigua.

הַכִּי v. כִּי.

הָכַר in Kal inusit. Arab. هَكِرَ et هَكَرَ

stupuit. Kamûs 1, 691: الْعَجَبُ أَو أَشَدُّهُ *admiratio vel adm. vehementissima* i. e. stupor. Kimchius ex R. Jona תמיהה גדלה admiratio magna. Originem, quam Alb. Schult. ad Iob. 19, 3 in *rigendo* ponendam auspicabatur, sed ulterius anquirendum censens, nil dubitans pono in *tundendo*, *obtundendo* coll. syllaba primitiva חך, חק, in qua tundendi, caedendi potestas inest, coll. verbis vicinis חָקַק, חָקַר, فَقَّ et חָכַל, חָכַם q. v.

Hiph. obtudit, stuporem incussit. Iob. 19, 3: לֹא תֵבֹשׁוּ תַּהְכְּרוּ לִי *sine pudore obtunditis me*, schaamlos übertäubet ihr mich, ut recte Cromayerus, Schultens. in animadverss. — תַּהְכְּרוּ dictum videtur pro תְּהַכִּירוּ (cf. וַיַּדְרְכוּ Jerem. 9, 2). Possit quidem etiam pro Fut. Kal haberi, sed propter Dativum לִי, ut quo casu delectantur verba in Hiphil (Lgb. p. 817), vulgaris sententia mihi praeferenda videtur.

הַכָּרָה f. (Verbale Hiph. a rad. נָכַר, ad formam הַצָּלָה, vid. Gr. §. 74, 29. §. 75, I.) *cognitio.* Jes. 3, 9: הַכָּרַת פְּנֵיהֶם *cognitio vultus eorum* i. e. quod vultu suo cognoscendum praebent, prae se ferunt.

הַל 1) Articulus, arab. أَلْ, apud Hebr. הַ, לְ littera proximae inserta, v. Lgb. p. 197, et supra p. 261.

2) Particula interrogationis, arab. هَلْ, unde ortum הֲ interrogativum, q. v. Plena forma semel legitur Deut. 32, 6 sec. lectionem Nahardeensium, qui sic distrahunt הַל יְהוָֹה, quod ceteri iunctim scribunt הַלַיהוָה. Illud si probas, גָּמַל accusativo iunctum est, ut saepe.

הָלָא *removit* vel *remotus est*, in Kal inusit. (Affine est syr. ܗܠܐ elongavit, reiecit, removit et arab. هَلَّ II. retro mansit, abscessit, recessit).

Niph. partic. הַנַּהֲלָאָה *remotum* collective pr. remotis. Mich. 4, 7. Inde

הָלְאָ (forma segol., ut מָוֶת, אֶרֶץ) subst. remotio, longinquitas, semper c. He parag. הָלְאָה (Milel, et propterea sine Metheg) adv. *ulterius, procul.* 1) de spatio. Gen. 19, 9: גֶּשׁ־הָלְאָה *recede ulterius*, apage. LXX. ἀπόστα ἐκεῖ. Vulg. *recede illuc.* (Vid. commentar. nostrum in Jes. 49, 20). Al. accede propius: falso et inepte ad sententiam. 1 Sam. 10, 3: וְחָלַפְתָּ מִשָּׁם וָהָלְאָה (et discedes) *inde protinus.* 20, 22: מִמְּךָ וָהָלְאָה *abs te ultra* i. e. *ultra te.* V. 37. (Oppon. מִמְּךָ וָהֵנָּה citra te). Num. 32, 19. Jes. 18, 2: עַם נוֹרָא מִן־הוּא וָהָלְאָה *populus terribilis ultra eum.* V. 7. — מֵהָלְאָה לְ *ultra* aliq., ut Amos 5, 27: מֵהָלְאָה לְדַמָּשֶׂק *ultra Damascum.* 2) de tempore 1 Sam. 18, 9: מֵהַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה *ab illo die et porro.* Lev. 22, 27. (Syr. ܗܠܐ, ܠܗܠܐ id., ܡܢ ܗܠܐ ultra, chald. לְהַלָּה, לְהָלְאָ et הָלֵין, quae pertinent ad rad. med. gem., v. ad הָלְאָ.)

הִלּוּלִים m. pl. verbale Pi. ab הִלֵּל *festi dies* propter peractam messem celebrati, *supplicationes.* Iud. 9, 27. Lev. 19, 24.

הֲלוֹם vid. הֲלֹם.

הַלָּז comm. *hic, haec.* Masc. est Iud. 6, 20. 1 Sam. 14, 1. 17, 26. 2 Reg. 23, 17. Zach. 2, 8. Dan. 8, 16; fem. 2 Reg. 4, 25. Forma plenior proxime sequitur, haec apocopata est etiam apud Arabes, أَلَّذْ, أَلَّذِي Gol. col. 2122.

הַלָּזֶה (Milêl) m. *hic.* Gen. 24, 65. 37, 19. Compositum ex הַל et ple-

miore articuli forma הַל, Lamed duplicato, ut in cognato אֵל, אֵלֶּה. Congruit arab. ٱلَّذِى, quod Relativi potestatem adsumsit. Inde decurtatum הַלָּז, ٱللَّذْ, per aphaeresin ortum لَذِى.

הַלֵּזוּ id., semel legitur Ez. 36, 36, iunctum vc. אֶרֶץ, itaque gen. fem.

הָלִיךְ vel **הֲלִיךְ** m. *gressus*. Iob. 29, 6: הֲלִיכַי *gressus mei*. Rad. הָלַךְ.

הֲלִיכָה f. nonnisi in plur. 1) *incessus* Nah. 2, 6, spec. *pompa* Dei Ps. 68, 25. 2) *viae*. Hab. 3, 6: הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ *viis antiquis* (quas antiquitus ingressus erat) *incedit Deus*. Trop. *agendi ratio*. Prov. 31, 27: הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ (attendit ad) *vias domus suae* i. e. res suas domesticas. 3) *commeatus*, viatorum catervae Iob. 6, 19. Rad. הָלַךְ.

הָלַךְ et **יָלַךְ** (v. Gramm. §. 67) fut. יֵלֵךְ, וַיֵּלֶךְ, (a יָלַךְ), semel c. Iod אֵילְכָה Mich. 1, 8, poët. יְהַלֵּךְ (a הָלַךְ), semel תִּהֲלַךְ Ps. 73, 9, imp. לֵךְ c. He parag. לְכָה vel He abiecto לְךָ (v. לְכָה suo loco) fem. לְכִי, לֵכְנָה, raro הִלְכִי Jer. 51, 50, inf. abs. הָלוֹךְ, cstr. לֶכֶת c. Suff. לֶכְתִּי, part. הֹלֵךְ.

1) *ivit, incessit, profectus est*. (Radices vicinae sunt אָרַח, הוּךְ, q. v.). Etiam de rebus inanimatis dictum: eunt naves Gen. 7, 18, rumores 2 Par. 26, 8, termini Jos. 16, 8, epistolae Neh. 6, 18. — 2 Sam. 15, 20: אֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר־אֲנִי הוֹלֵךְ *equidem ibo quocunque rapiar*, cf. 1 Sam. 23, 13.

Locus quem quis petit eundo, plerumque praepositum habet אֶל Gen. 26, 26, לְ 1 Sam. 23, 18. 2 Paralip. 8, 17, nonnunquam עַל 2 Sam. 15, 20, בְּ 1 Reg. 19, 4. Jes. 45, 16. 46, 2 (pr. ire, intrare in), vel ponitur in accus., ut Iud. 19, 18. 2 Par. 9, 21: אֳנִיּוֹת הֹלְכוֹת תַּרְשִׁישׁ *naves Tartessum petentes* aut c. He parag. 2 Reg. 5, 25.

Praeterea hae notentur verbi structurae: a) c. acc. est *pervadere* locum, *peragrare*, ut Deut. 1, 19: וַנֵּלֶךְ אֵת כָּל־הַמִּדְבָּר *peragravimus totum desertum*. 2, 7. Iob. 29, 3. Sic etiam dr. הָלַךְ דֶּרֶךְ Num. 20, 17. 1 Reg. 13, 12 (alibi הָלַךְ בְּדֶרֶךְ Prov. 7, 19). — b) sq. בְּ est *ire cum* aliquo vel cum aliqua re Ex. 10, 9, et *adducere, afferre*. Hos. 5, 6. (Cf. בְּ, C, 1). Aliud vide supra. — c) c. עִם vel אֶת (אֵת) *versari cum* aliquo, eo *uti familiariter* (nostr. *umgehen mit*) Iob. 34, 8. Prov. 13, 20. Cf. Iob. 31, 5. — d) c. אַחֲרֵי *ire pone* aliquem, eum *sequi* Gen. 24, 5. 8. 37, 17. הָלַךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים, בְּעָלִים Deum, Belos sectatus est, coluit. Deut. 4, 3. 1 Reg. 14, 8. Jer. 2, 8, it. *persequi*. 48, 2: אַחֲרַיִךְ תֵּלֵךְ חָרֶב *te persequitur gladius*. — e) c. dativo pleonast. הָלַךְ לוֹ *abiit* v. no. 3.

2) trop. *vixit, vitae rationem aliquam secutus est* (nostr. *wandeln*, cf. דֶּרֶךְ no. 3.) Ps. 15, 2: הֹלֵךְ תָּמִים *qui vivit integer animi*. Ps. 1, 1: הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים *vivit secundum consilium impiorum*. 1 Reg. 9, 4. הָלַךְ בְּדֶרֶךְ, בְּדַרְכֵי פ׳ vestigia alic. sequi, eum imitari vita et moribus, inde הָלַךְ בְּדַרְכֵי יי׳ Dei praecepta sequi Deut. 19, 9. 28, 9. Ps. 81, 14. Rar. c. acc. (ut הָלַךְ דֶּרֶךְ). Jes. 33, 15: הֹלֵךְ צְדָקוֹת *iustam vitam degens*. Mich. 2, 11: הֹלֵךְ רוּחַ וָשֶׁקֶר *vitam degens in vento* (i. e. rebus vanis) *et mendaciis*. Prov. 6, 12: הוֹלֵךְ עִקְּשׁוּת פֶּה *qui vivit in oris perversitate* i. e. qui, dum vivit, perseverat in sermonibus perversis.

3) Spec. *abiit, evanuit* Ps. 78, 39. Iob. 7, 9. 19, 10. 14, 20, maxime sq. dat. pleon. הָלַךְ לוֹ, gall. *s'en aller*, ital. *andarsene*. Cant. 2, 11. 4, 6, saepe in imp. לֵךְ לְךָ Gen. 12, 1. 22, 2. Hinc *decessit, mortuus est*. Gen. 15, 2. Ps. 39, 14. (Sic apud

Arabes مشى, ذهب, عبر, مضى, درج, et plenius مضى سبيله ivit viam suam, syr. ܚܠܡ migravit, peregrinatus est; apud Aethiopes ገዐዘ: et ሖረ:). Neque tamen huc pertinet Gen. 25, 32: אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת; non enim vertendum: decedo moriendo, sed quotidie obviam eo morti, quotidie moriendi periculo exponor.

4) *ivit* aqua i. e. *fluxit, effusa est.* Jes. 8, 7. Frequentes apud Hebraeos sunt huiusmodi locutiones: *fluunt colles lacte*, *aqua* i. e. in collibus abunde fluit lac, aqua (v. Gramm. §. 107, 3. annot. Lgb. §. 218, 4). Joel 4. 18. Nec aliter Ez. 7, 17. 21, 12: כָּל־בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה מָּיִם Vulg. *omnia genua fluent aquis* (scil. prae metu). Cf. Virg. Ge. 2, 166: auro plurima fluxit.

5) *processit, progressus est* in aliqua re, i. e. *incrementa cepit.* Varie struitur a) c. inf. pleon. הָלוֹךְ et participio alterius verbi, Gen. 26, 13: וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל pr. *procedebat procedendo et adolescebat* i. e. procedebat quotidie in adolescendo, magis magisque adolescebat. Iud. 4, 24: וַתֵּלֶךְ יַד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְקָשָׁה *et manus Israelitarum gravior indies facta est* in Jabinum. 1 Sam. 14, 19. 2 Sam. 5, 10. 18, 25. b) Loco הָלַךְ prioris haud raro ponitur verbum ipsum, quo continetur actio incrementa capiens. Gen. 8, 3: וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ וָשׁוֹב *et aquae de superficie terrae magis magisque diffluebant.* 12, 9, cf. Gen. 8, 5. c) c. partic. הֹלֵךְ et partic. verbi alterius. 1 Sam. 17, 41: וַיֵּלֶךְ הַפְּלִשְׁתִּי הֹלֵךְ וְקָרֵב *et magis magisque appropinquabat Philistaeus.* 1 Sam. 2, 26: וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הֹלֵךְ וְגָדֵל וָטוֹב *et Samuel puer magis indies adolescebat ac proficiebat.* 2 Sam. 3, 1. Esth. 9, 4. Jon. 1, 11. Prov. 4, 18. 2 Par. 17, 12. Cf. gallicum: *la maladie va toujours en augmentant et en empirant,* morbus magis magisque ingravescit. Vide gramm. §. 100, 3, ibique annot.

Niph. נֶהֱלַךְ pr. *abreptus est,* hinc *abiit, evanuit.* Ps. 109, 23.

Pi. הִלֵּךְ i. q. Kal, sed ubique (praeter 1 Reg. 21, 27) poet. (Chaldaeis et Syris usitatissimum), spec. 1) i. q. Kal no. 1. *ivit, incessit,* Iob. 24, 10. 30, 28. Ps. 38, 7. 104, 3. 2) i. q. Kal no. 2. Ps. 86, 11. 89, 16. 131, 1. Eccl. 11, 9. 3) i. q. Kal no. 3. Ps. 104, 26. 4) fort. *grassatus est* (quod aeque ac hebr. frequentativum est a gradior), unde מְהַלֵּךְ *grassator* Prov. 6, 11 (parall. אִישׁ מָגֵן). Cf. עָרַח, عدا incessit, invasit, latrocinatus est. Alii *erronem* malunt. Cf. Hithpa.

Hiph. הוֹלִיךְ (a יָלַךְ), raro הֵילִיךְ Ex. 2, 9. et partic. מַהְלְכִים Zach. 3, 7 (ab הָלַךְ et more quidem chaldaico fictum) 1) causat. Kal no. 1. pr. *curavit ut iret aliquis,* ergo *duxit.* Deut. 8, 2. 2 Reg. 24, 15. Jes. 42, 16 cet. Part. מַהְלְכִים *duces, comites.* Zach. 3, 7, it. *abstulit* (rem) Zach. 5, 10. Eccl. 10, 20. Sic Ex. 2, 9: הֵילִיכִי אֶת־הַיֶּלֶד הַזֶּה *aufer hunc infantem.* 2 Sam. 13, 13: אָנָה אוֹלִיךְ אֶת־חֶרְפָּתִי *quo auferam ignominiam meam,* quo abeam cum ignominia mea? 2) causat. Kal no. 3 *fecit ut periret, perdidit.* Ps. 125, 5. 3) causat. Kal no. 4 *fecit ut flueret* (aqua) Ez. 32, 14, *ut diffflueret* (mare) Ex. 14, 21.

Hithpa. הִתְהַלֵּךְ 1) pr. *sibi ivit,* cf. gr. πορεύομαι, nostr. *sich ergehen,* inde *ambulavit* Gen. 3, 8. 2 Sam. 11, 2; *ambivit, circumivit* Ex. 21, 19. Iob. 1, 7. Zach. 1, 10. 11. 6, 7; *incessit* Ps. 35, 14. C. acc. (ut Kal) Iob. 22, 14: וְחוּג שָׁמַיִם יִתְהַלָּךְ *inambulat in fornice coeli.* 2) trop. (ut Kal et Pi. no. 2) *vixit.* הִתְהַלֵּךְ בֶּאֱמֶת, בְּתֹם *in veracitate, in integritate vixit.* Ps. 26, 3. 101, 2. Prov. 20, 7. 23, 31, *Coram Deo ambulare* Gen. 17, 1.

24, 40. 48, 15, et *cum Deo ambulare* 5, 22. 24. 6, 9 i. q. vitam degere Deo placentem. 3) i. q. Kal no. 4 fluxit, de vino Prov. 23, 31. 4) Part. מִתְהַלֵּךְ Prov. 24, 34 *grassator* vel *erro*, cf. Pi. no. 4.

Derivv. praeter ea, quae proxime sequuntur, haec sunt: הֲלִיכָה, הָלִיךְ, מַהֲלָךְ, תַּהֲלוּכָה, vid. etiam לֶכֶת.

הֲלַךְ chald. Pa. *incessit* Dan. 4, 26.

Aph. id. Part. מְהַלְּכִין Dan. 3, 25. 4, 34.

הֵלֶךְ m. 1) *iter, via*, tum i. q. אִישׁ הֵלֶךְ *viator, peregrinus*. 2 Sam. 12, 4. (Cf. Gramm. 111, 2, litt. a). 2) *flumen*. 1 Sam. 14, 26: הֵלֶךְ דְּבַשׁ *flumen mellis*. Cf. הָלַךְ no. 4.

הֲלָךְ m. chald. *vectigal viarium*. Esr. 4, 13. 20. 7, 24.

הָלַל 1) *splenduit, luxit, hell seyn*, pr. de sono claro, acuto, splendido, cf. *hallen* et radd. vicinas *gellen*, צָלַל, *schallen*. Vide Pi. Transfertur 2) ad splendorem *luminis*, arab. هَلَّ (ut nos: *helle Farben*). V. Hiph. et nomen הֵילֵל. Inde 3) *splendorem prae se tulit*, tum cultu externo tum verbis grandiloquis, *glänzen wollen*, *prahlen*, Ps. 75, 5. Part. הוֹלְלִים *superbi*, *insolentes*, Ps. 5, 6. 73, 3. 75, 5. Hinc 4) *stolidus fuit*. Vid. Po. Quo quis enim magis gloriabatur, eo sacris scriptoribus videbatur stultior esse, quemadmodum contra modestus quisque sapiens habebatur et pius. Cf. נָבָל.

Pi. pr. *cecinit* (v. Kal no. 1), maxime laudes alic., hinc *laudavit*, *celebravit*, maxime Deum, c. a. הַלְלוּ־יָהּ *celebrate Jehovam*. Ps. 117, 1. 145, 2, apud sequiores scriptores c. לְ (pr. canere Deo) 1 Par. 16, 36. 25, 3. 2 Par. 20, 21. 30, 21. Esr. 3, 11, c. בְּ Ps. 44, 9. Etiam simpl. *laudavit* Prov. 27, 2. 28, 4 sq. אֶל *collaudavit* aliquem alicui, commendavit Gen. 12, 15. 2) intrans. *gloriatus est*. Ps. 56, 5: בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל *de Deo gloriabor*. Cf. 10, 3.

Pu. *celebratus fuit*. Ez. 26, 17. Part. מְהֻלָּל celebrandus (Deus), Ps. 18, 4. 96, 4. 145, 3. — Ps. 78, 63: וּבְתוּלֹתָיו לֹא הוּלָּלוּ ut nunc vocales dispositae sunt: *eiusque virgines haud celebrabantur* (carminibus nuptialibus), cf. chald. הִלּוּלָא epithalamium. At haec cum V. 64 non satis congrua sunt, et malo legere הוֹלָלוּ pro הֵילִילוּ lamentabantur.

Po. הוֹלֵל fut. יְהוֹלֵל causat. Kal no. 4 *stultum reddidit* Eccl. 7, 7 et *stultum arguit*, *pudore affecit*. Iob. 12, 17. Jes. 44, 25: קֹסְמִים יְהוֹלֵל *augures stultitiae arguit*. — *Poal*. part. מְהוֹלָל *insanus*, pr. furore percitus. Ps. 102, 9: מְהוֹלָלַי *in me insanientes* (ut קָמַי). Eccl. 2, 2.

Hiph. 1) causat. Kal no. 1 *fecit, ut luceret*, splenderet Jes. 13, 10. Iob. 41, 10. Eodem cum Ewaldo (hebr. Gramm. p. 471) retulerim Iob. 29, 3: בְּהִלּוֹ נֵרוֹ pro בַּהֲהִלּוֹ נֵרוֹ (abiecto He praeformativo) *cum lucere iuberet lucem suam* Deus. Quibus haud ferenda videtur syncope litterae He, his הִלּוֹ est Inf. Kal ad formam שֹׁךְ, et Suffixum pleon. positum, ut transferendum sit: *lucente eo sc. lumine suo*, coll. 33, 20. Ez. 10, 3. 2) *lucem sparsit*, i. q. הֵאִיר no. 2, Licht verbreiten, *leuchten*. Iob. 31, 26.

Hithpa. 1) pass. Pi. 1. *laudari* Prov. 31, 30. 2) *gloriari*, *sese iactare*. 1 Reg. 20, 11. Prov. 20, 14: אֹזֵל לוֹ אָז יִתְהַלָּל *discedit, tum gloriatur* (de lucro facto. C. בְּ, de re gloriatus fuit. Prov. 25, 14. 27, 1, impr. de Deo Ps. 34, 3. 64, 11. 105, 3. Semel c. עִם Ps. 106, 5.

Hithpo. 1) *insanivit*, *desipuit*. Jer. 25, 16. 51, 7. Nah. 2, 5: יִתְהוֹלְלוּ הָרֶכֶב *insaniunt currus*, cum impetu agitantur. Jer. 50, 38: בָּאֵימִים יִתְהֹלָלוּ praegnanter dictum: *insani confidunt idolis*. 2) *simulavit dementiam*. 1 Sam. 21, 14.

Derivv. הִלּוּל, הֵילֵל, הוֹלֵלָה, תְּהִלָּה, תְּהִלָּה, מַהֲלָל, הוֹלֵלוּת, nomm. pr. מַהֲלַלְאֵל, יְהַלֶּלְאֵל et

הִלֵּל *Hillel*, n. pr. viri, Iud. 12, 13. 15.

הָלַם fut. O (Ps. 74, 6) 1) *tudit, feriit, percussit.* Iud. 5, 26: הָלְמָה סִיסְרָא *percussit Siseram.* Ps. 74, 6. 141, 5. Jes. 41, 7: הוֹלֶם פָּעַם *qui tundit incudem,* pr. הוֹלֵם פַּעַם. De accentu mutato v. Lgb. p. 175. 308. De ungula equi terram pulsante Iud. 5, 22. Metaph. הֲלוּמֵי יָיִן Jes. 28, 1 *vino percussi,* saucii, ebrii, cf. gr. *οἰνοπλήξ*, lat. percussus tempora Baccho Tibull. et de similibus locutionibus Arabum Comment. nostr. ad Jes. l. c. 2) *contudit, diffregit.* Jes. 16, 8. 3) *dissolutus, dissipatus est* (exercitus), nostr. *sich zerschlagen.* 1 Sam. 14, 16: וַיֵּלֶךְ וַהֲלֹם *et* (copiae) *paulatim dissipabantur.*

Derivv. praeter proxima haec sunt: יַהֲלֹם, מַהֲלֻמוֹת.

הֲלֹם adv. loci 1) *huc.* Exod. 3, 5. Iud. 18, 3. 1 Sam. 10, 22. — עַד־הֲלֹם *hactenus.* 2 Sam. 7, 18. Respondet arab. هَلُمَّ (non هَلُمْ, ut in prioribus editt. et apud Winerum) adesdum, quod declinatur tanquam imperativus, unde fem. هَلُمِّي. Fortasse etiam hebraeum primitus fuit imperativus significans *accede huc,* ab הָלַם pulsavit pede terram (cf. פַּעַם). Ad sententiam conf. etiam gr. *δεῦρο, δευρί,* plur. *δεῦτε.* — 2) *hic.* Gen. 16, 13.

הֶלֶם (ictus) n. pr. viri 1 Par. 7, 35.

הַלְמוּת f. *malleus* Iud. 5, 26, a tundendo dictus. V. rad.

הָם vel **הָם** n. pr. regionis alioquin ignotae, quam habitabat Susaeorum gens, prob. in Ammonitide vel eius vicinia degens. Gen. 14, 5.

הֵם vel **הֹם** nonnisi in Plur. c. Suff הֲמֵהֶם pro הֲמוֹנָם *opes eorum.* Ez 7, 11: לֹא מֵהֶם וְלֹא מֵהֲמוֹנָם וְלֹא מֶהֱמֵהֶם *nihil ex iis* (remanebit) *neque ex multitudine* (populo) *eorum, neque ex opibus eorum.* Paronomasia verborum מֵהֶם, בַּהֲמוֹנָם, מֶהֱמֵהֶם vocabuli rarioris effecti vel arcessiti ansam videtur dedisse.

הֵם et **הֵמָּה** Pronom. pers. pl. m. *ii, illi.* Interdum minus recte positum pro feminino: *eae.* Zach. 5, 10. Ruth. 1, 22. — Articulo iunctum fit demonstrativum: *hi.* Vid. הוּא. — Haud raro vices quodammodo gerit verbi substantivi 1 Reg. 8, 40. 9, 20. Gen. 25, 16: adeo cum femininis, Cant. 6, 8, et pro secunda persona Zeph. 2, 12: *vos quoque, Cuschitae,* חַלְלֵי חַרְבִּי הֵמָּה *gladio meo perfossi eritis.* Cf. הוּא.

הָמָה fut. יֶהֱמֶה rad. onomatop. *fremuit,* nostr. *brummen, summen,* vel potius antiqu. *hummen,* angl. *to hum,* de fremitu apum, unde germ. *Hummel,* arab. همهم, زمزم, همس. Dicitur 1) de voce animalium nonnullorum, ut de fremitu ursi Jes. 59, 11, canis marrientis Ps. 59, 7. 15, de gemitu turturis Ez. 7, 16. Transfertur ad suspiria hominum Ps. 55, 18. 77, 4, quae ursorum et columbarum gemitui comparantur (Ez. 7, 16. Jes. 59, 11).

2) de strepitu citharae (cf. germ. *Hummel* de citharae quodam genere) Jes. 16, 11 (cf. 14, 11), aliorum instrumentorum musicorum Jer. 48, 36, pluviae 1 Reg. 18, 41, fluctuum Ps. 46, 4. Jes. 51, 15. Jer. 5, 22. 31, 35. 51, 55, populi turbulenti et tumultuantis Ps. 46, 7. 59, 7. 83, 3. Jes. 17, 12. Inde הוֹמִיּוֹת poët. loca strepentia i. e. plateae Prov. 1, 21. Prov. 20, 1: לֵץ הַיַּיִן הֹמֶה שֵׁכָר *irrisor vinum et strepitum facit temetum.* Cf. Zach. 9, 15.

3) de *tumultu interno* animi in-

...ti, curis, sollicitudine, miseri-
...dia agitati. Ps. 42, 6. 12. Jer.
...19. 31, 20, cf. Cant. 5, 4. Hic
...tus internus interdum a poëtis
... strepitu instrumentorum musi-
...rum (no. 2) comparatur, quemad-
...dum Forsterus narrat, in maris pa-
... insulis misericordiam latratum
...ritum viscerum vocari. Jes. 16,
... מֵעַי לְמוֹאָב כַּכִּנּוֹר יֶהֱמוּ stre-
... viscera mea propter Moa-
... citharae instar. Jer. 48, 36:
... לִבִּי לְמוֹאָב כַּחֲלִלִים cor meum
...ter Moabum tibiarum in-
... strepit.
...c 4) de homine ob animi in-
...dinem circumvagante, ut de
...re adultera Prov. 7, 11. 9, 13.
...is significatus est הָגָה.
...ivv. הֵם vel הָם, הֲמִיָּה, הָמוֹן.
... vid. הֵמָּה.
... et הִמּוֹן chald. pron. pers.
...i, illi. Dan. 2, 34. Esr. 4, 10.
... q. hebr. הֵם.
... (rad. הָמָה) m. (fem. uno loco
... 31, 34) 1) strepitus imbris
...g. 18, 41, cantantium Ez. 26,
... Amos 5, 23; maxime multi-
... 1 Sam. 4, 14. 14, 19. Iob.
... 7. Inde 2) ipsa multitudo
... קוֹל הָמוֹן strepitus mul-
... Jes. 13, 4. 33, 3. Dan.
... הֲמוֹן גּוֹיִם Gen. 17, 4. 5.
... Jes. 17, 12 populorum
... הֲמוֹן נָשִׁים turba mulierum
... 11, 23. Impr. de copiis
... Ind. 4, 7. Dan. 11, 11. 12.
... aquarum copia Jer. 10, 13.
... 3) copiae, opes, divi-
... Ps. 37, 16. Eccl. 5, 9. Jes.
... 4) animi commotio. Jes.
... 15: הֲמוֹן מֵעֶיךָ pr. commotio
...rum tuorum i. e. misericor-
...tua, cf. rad. no. 3.

... v. הָמוֹן.

... (copia) nomen prophet. ur-
...i valle sitae, ubi caedes Magogi
...ra sit Ez. 39, 16.

... f. strepitus (citharae). Jes.
... 11. Rad. הָמָה.

הָמַל rad. haud usit. Arab. هَمَلَ continuo pluit vic. hebr. הָמַר. Origo esse videtur in *strependo*, cf. הָמָה de imbrium strepitu 1 Reg 18, 41. Hinc

הֲמֻלָּה et **הֲמוּלָּה** f. *strepitus*, i. q. הָמוֹן Ez. 1, 24: בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמֻלָּה כְּקוֹל מַחֲנֶה *euntibus illis strepitus* (audiebatur) *velut castrorum tumultus*. (Cf. קוֹל הָמוֹן Jes. 13, 4. 33, 3. 1 Reg. 20, 13. 28, imprimis Dan. 10, 6). Jer. 11, 16.

הָמַם fut. יָהֹם i. q. הוּם pr. *commovit*, in Bewegung setzen, hinc 1) *impulit*, incitavit. Jes. 28, 28: הָמַם גַּלְגַּל עֶגְלָתוֹ *impellit rotas currus sui*. (Cf. arab. حَمَّ instigavit iumentum). 2) *conturbavit, perturbavit, fugavit*, v. c. Deus hostes Ex. 14, 24. 23, 27. Jos. 10, 10. Ps. 144, 6: שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם *emitte sagittas tuas eosque* (hostes) *conturba*. Ps. 18, 15. 2 Par. 15, 6: אֱלֹהִים הֲמָמָם בְּכָל־צָרָה *Deus eos perturbat omni miseria*. Inde 3) *penitus extinxit, delevit*. Deut. 2, 15. Esth. 9, 24 (ubi iuxta est אִבֵּד). Jer. 51, 34 (iuxta אָכַל).

הָמַן ἅπαξ λεγόμ. i. q. הָמָה, הָמַל, הָמַר *strepuit*. Inf. Ez. 5, 7: יַעַן הֲמָנְכֶם מִן־הַגּוֹיִם *propterea quod magis etiam obstrepitis* (Deo), *quam gentes* quae circa sunt. Cf. הָמָה Ps. 2, 1. 46, 7. Possit etiam הָמַן radix secundaria esse ex הָמוֹן formata. Hebraei interpretes הֲמָנְכֶם pro הֲמֹנְכֶם dictum et ipsum nomen verbale הָמוֹן esse existimant.

הָמָן n. pr. nobilis illius Persae, propter insidias Judaeis structas famosi. Esth. 3, 1 sq. (In etymo definiendo olim Io. Simonem sequebar, qui coll. pers. همان *unicum, solum* vertit. Sed همان nil est nisi adv. *ita, tantummodo, solum*. Magis for-

tasse placebit pers. هُمام homâm magnificus, illustris, vel sanscr. hêman Mercurius planeta).

הַמְנִיךְ vel sec. Chethibh: הַמְנוּךְ chald. Dan. 5, 7. 16. 29 monile. Respondet syr. ܗܡܝܢܟܐ, ܗܡܢܝܟܐ et gr. μανιάκης, μανίακον, μάννος, it. μανάκιον, μαννάκιον, quae cuncta deminutiva sunt a μάνος, μάννος, μόννος, vocabulis maxime doricis, unde ipsum lat. monile (v. Polyb. 2, 31. Pollux 5, 16 et intpp. gr. V. T. apud Bielium et Schleusnerum). ה apud Chaldaeos et Syros prostheticum est, et ךָ vel ־יךָ terminatio deminutiva Persis et Graecis familiaris. Ulterius ubi in etymon syllabae מן μάνος inquires, non improbabilis multorum opinio, hanc lunam proprie significare et μονιάκην pr. esse i. q. μηνίσκον, lunulam in collari gestatam (cf. שַׂהֲרֹון). Apud Persas quidem hodiernos luna vocatur ماه, sed Nun primitivum abiectum esse prodant gr. μήν, μήνη, dor. μάνα, goth. mena, lat. mensis, nostr. Mahn, Mond. Geddesius ad Ex. 25, 22 comparat lat. manica a manus, et ה propric armillam notare censet.

הָמַס rad. inusit. i. q. هَمَسَ, هَمَشَ, quae dicuntur de leni strepitu (cf. הָמַר, הָמַן, הָמַל, הָמַה) varii generis, ut euntium, sarmentorum et ramorum inter se commixtorum et se frangentium (Knicken des Reisholzes), cf. transp. هَشَمَ fregit rem aridam, sarmenta, هَشِيم sarmenta. Hinc

הֲמָסִים m. pl. Jes. 64, 1 sarmenta. Optime Saad. retinuit الهمس. Vide Schult. in Origg. I, p. 68. 69.

הָמַר rad. Hebraeis inusit. Arab. هَمَرَ fluxit aqua cursu effuso, هَمْرَة pluvia, imber. Origo haud dubie in strependo (cf. הָמָה), ut in הָמַל, quae radix ex nostra, littera ר emollita, coorta est. Ex eadem profectum gr. ὄμβρος, lat. imber. Rad. vicina est מָרַר.

Deriv. מַהֲמֹרוֹת.

I. **הֵן** pron. pers. 3 pers. pl. fem. eae. Nonnisi c. Praef. בָּהֵן Gen. 19, 29. 30, 26. 37, כָּהֵן Ez. 18, 14, מֵהֵן Ez. 16, 47, לָהֵן (propterea) Ruth 1, 13. Pronomen separatum ubique habet ה parag. הֵנָּה, q. v.

II. **הֵן**, sq. Makk. הֶן־ 1) Adv. seu interj. demonstrandi: en, ecce! (Vocc. cognata sunt אם q. v. litt. A., arab. إِنَّ ecce, هُنَا, هُنَا hic, gr. ἦν, ἠνί = הִנֵּה, ἠνίδε, lat. en, it. chald. הֵן, הָהֵן, אִלֵּין pron. demonstr. hic, haec, hoc. Pronomina enim et adverbia demonstrandi saepe eodem vel simili vc. exprimuntur, cf. إِذَا, إِنَّ ecce, et هُنَا hic; אֵי ubi et أَيّ quis?) Gen. 3, 22. 4, 14. 11, 6. 15, 3. 19, 34. 27, 11. 29, 7. 30, 34. 39, 8. 47, 23. Iob. 8, 19 cet. Frequentius etiam est הִנֵּה q. v.

2) Abit in particulam interrogandi: num, certe in interrogatione obliqua, an (ob). Jer. 2, 10: רְאוּ הֵן הָיְתָה כָּזֹאת videte, num tale quid factum sit. Cf. chald. הֵן no. 2. Particularum demonstrativarum in interrogativas facilis transitus, cf. hebr. הֲ, אִם litt. B., adde syr. ܗܐ ecce, quod interrogative usurpant in nonnullis formulis, ut ܗܐ ܠܐ nonne?, lat. ecquid? pro en quid vel ecce quid.

3) part. conditionalis i. q. אִם litt. C, si, ut chald. הֵן, syr. ܐܢ, in recentioribus potissimum libris ad Chaldaismum deflectentibus 2 Par. 7, 13 (ubi sequitur אִם). Iob. 40, 23. Jes. 54, 15. Jer. 3, 1. Quomodo orta sit haec vc. potestas, vides

iam in his Pentateuchi locis Lev. 25, 20: *quid edamus anno septimo* הֵן לֹא נִזְרָע nam *ecce non serimus* i. q. nisi serimus. Ex. 8, 22.

הֵן chald. 1) *ecce, utique* Dan. 3, 17. 2) *an, utrum* (ob) Esr. 5, 17. 3) *si* Dan. 2, 5. 6. 3, 15. 18. Ubi geminatur: *sive, sive* Esr. 7, 26. V. hebr.

הֵנָּה 1) pron. 3 pers. plur. fem. *eae.* Gen. 41, 19, it. *ipsae, αὐταί* 33, 6, *hae*, c. Art. 1 Sam. 17, 28. Saepe incluso verbo substant. Gen. 6, 2: כִּי טֹבֹת הֵנָּה, vel pro eo 41, 26: שֶׁבַע פָּרֹת הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה 27. Cum Praef. בָּהֵנָּה Lev. 5, 22. Num. 13, 19, מֵהֵנָּה Lev. 4, 2. Jes. 34, 16, לָהֵנָּה Ez. 1, 5. 23, כָּהֵנָּה Gen. 41, 19. Iob. 23, 14 (sicut haec = eiusmodi). כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה nostr. so und soviel 2 Sam. 12, 8.

2) Adv. loci. a) *huc, horsum* (comp. ex הֵן no. II ecce, hic, et ה parag. locali) Gen. 45, 8. Jos. 3, 9 cet. הֵנָּה וָהֵנָּה huc illuc Jos. 8, 20. 1 Sam. 20, 21: מִמְּךָ וָהֵנָּה *a te horsum* i. e. *citra te*, opp. מִמְּךָ וָהָלְאָה, v. הָלְאָה. עַד־הֵנָּה *hucusque* Num. 14, 19. 1 Sam. 7, 12, *huc* 2 Sam. 20, 16. 2 Reg. 8, 7, de tempore: *adhuc, hucusque* Gen. 15, 16. 1 Sam. 1, 16 cet. Contr. dicitur עֲדֶנָּה, עֲדֶן q. v.

b) *hic* (arab. هُنا), ubi ה mere demonstrativum est Gen. 21, 29, repetitum *hic, illic* Dan. 12, 5. הֵנָּה וָהֵנָּה hic illic 1 Reg. 20, 40.

הִנֵּה, raro הִנֶּה Gen. 19, 2 i. q. הֵן c. ה parag. vim demonstrativam habente (ut אִי, אַיֵּה), part. demonstrandi *en, ecce!* (De etymo vel potius analogia v. הֵן no. II.). Inservit tum personis, rebus, locisque tum actionibus monstrandis. Gen. 12, 19: הִנֵּה אִשְׁתְּךָ *en mulierem tuam.* 16, 6. 18, 9: הִנֵּה בָאֹהֶל *ecce in tentorio est.* 20, 15. 16. 1, 29: הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם וגו׳ *ecce! do vobis omnem herbam* cet. maxime in descriptionibus et in alacriore orationis genere. Gen. 40, 9: בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה גֶפֶן לְפָנָי *meo in somnio, ecce vitis ante me.* Comm. 16. 41, 2. 3. Jes. 29, 8. cf. Dan. 2, 31. 7, 5. 6. Nonnunquam est etiam excitantis Ps. 134, 1: הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי *agite! celebrate Dominum.*

Ubi res monstranda pronomine personali continetur, hoc suffigitur (ut ap. Plaut. eccum pro ecce eum) his formis: הִנְנִי *ecce me* (pronomen enim in *accus.* cogitandum, cf. Gr. §. 25, ed. 9) in Pausa הִנֵּנִי Gen. 22, 1. 11. 27, 1, et הִנֶּנִּי 22, 7. 27, 18; הִנְּךָ *ecce te* 20, 3, semel הִנְּכָה 2 Reg. 7, 2. f. הִנָּךְ Gen. 16, 11; הִנּוֹ ecce eum, eccum Num. 23, 17, הִנְנוּ ecce nos Jos. 9, 25, in Pausa הִנֵּנוּ Iob. 38, 35, הִנֶּנּוּ Gen. 44, 16. 50, 18; הִנְּכֶם Deut. 1, 10, הִנָּם Gen. 47, 1. — הִנֵּנִי *ecce me!* הִנֵּנוּ *ecce nos!* formula est, qua respondent vocati promptam obedientiam testaturi Gen. 22, 1. 7. 11. 27, 1. 8. Num. 14, 40. 1 Sam. 3, 8. Iob. 38, 35. Jes. 52, 6. 58, 9. 65, 1. Praeterea הִנֵּה cum Suff. in oratione vividiore saepissime praemittitur participio, ubi hoc pro verbo finito est, maxime pro futuro. Gen. 6, 17: הִנְנִי מֵבִיא אֶת ה׳ *ecce adducturus sum diluvium* (pr. ecce me adducturum). 20, 3: הִנְּךָ מֵת *ecce te moriturum*, tu moriturus es. Jes. 3, 1. 7, 14. 17, 1. Jer. 8, 17. 30, 10; sed etiam pro praet. Gen. 37, 7. 1 Par. 11, 25, et praesente Gen. 16, 14. Ex. 34, 11. Rarius sequitur verbum finitum, mutata persona, ut Jes. 28, 16: הִנְנִי יִסַּד *ecce me, qui fundavit*, pro יִסַּדְתִּי vel יֹסֵד.

הֲנָחָה f. (nom. verbale Hiphil a rad. נוּחַ) *quietis concessio, quies.* Esth. 2, 18. Tributi remissionem intelligunt LXX et Chald.

הִנֹּם *Hinnom*, vid. s. גַּי, litt. a.

הֵנַע n. pr. urbis Mesopotamiae, eiusdem, ut videtur, quae seriore tempore *Ana* (عانة) vocabatur, ad vadum Euphratis sita. 2 Reg. 18, 34. 19, 13. Jes. 37, 13.

הָסָה in Kal haud usit. (vic. חָשָׁה, σίζω, σιγάω).

Pi. Imper. apoc. הַס *sile! silentium!* formula silere iubentis, onomat., ut nostr. *st! pst*, ex qua demum radd. הָסָה, הָשָׁה prognatae sunt. Hab. 2, 20. Zeph. 1, 7. Zach. 2, 17. Iud. 3, 19. Amos 6, 10. Adv. *tacito* Amos 8, 3. LXX. σιωπήν. Plur. הַסּוּ Neh. 8, 11.

Hiph. *silere iussit, sedavit* (populum) Num. 13, 30.

הֲפוּגָה f. *remissio, intermissio, cessatio.* Thren. 3, 49. Rad. פוג.

הָפַךְ fut. יַהֲפֹךְ (aram. ܗܦܟ, arab. أفك) 1) *vertit*, ut placentam Hos. 7, 8, patinam 2 Reg. 21, 13. הֲפֹךְ יָדְךָ *verte manum tuam* vel *latus tuum*, h. e. revertere. 1 Reg. 22, 34. 2 Par. 18, 33. Cf. 2 Reg. 9, 23. הָפַךְ עֹרֶף לִפְנֵי advertit alicui cervicem Jos. 7, 8. It. intrans. (ut στρέφεσθαι et ap. Hom. nonnunquam etiam στρέφειν) *vertit se* 2 Reg. 5, 26, hinc *terga vertit, fugit* Iud. 20, 39. 41. Ps. 78, 9. — 2) *evertit, subvertit* oppida Gen. 19, 21. 25. Deut. 29, 22, sq. בְּ Am. 4, 11. (Arab. المؤتفكات subversae κατ' ἐξοχὴν vocantur Sodoma et Gomorrha). — 3) *convertit, mutavit* Ps. 105, 25. Sq. לְ in aliquid Ps. 66, 6. 105, 29. 114, 8. Jer. 31, 13. Intrans. (ut no. 1) *mutatus est*, sq. acc. in aliquid. Lev. 13, 3: שֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן *pili in plaga facti sunt albi.* Comm. 4. 10. 13. 20. — 4) *pervertit*, v. c. verba alic. Jer. 23, 36. Intrans. *perversum esse.* Jes. 29, 16: הַפְכְּכֶם *o perversitatem vestram!*

Niph. נֶהְפּוֹךְ inf. absol.
1) *vertit se* v. c. agmen Jos. 8,
Prov. 17, 20: נֶהְפָּךְ בִּלְשׁוֹנוֹ
versutae linguae est. Sq.
se contra aliqu. Iob. 19,
ad aliqu. Jes. 60, 5. 1 Sam.
נֶהֶפְכוּ עָלֶיהָ צִירֶיהָ *converteb*
dolores ad eam i. e. eam
bant, incessebant: etiam
Thren. 5, 2. 2) *eversus est*
3, 4. 3) *conversus* i. e.
est, sq. לְ Ex. 7, 15. Lev.
17, sq. acc. Lev. 13, 25.
in peius mutatus est i. e. de
ravit Jer. 2, 21 (cf. Ps. 32, 4.
10, 8).

Hoph. הָהְפַּךְ sq. עַל
contra aliquem, eum *ad*
Iob. 30, 15.

Hithpa. 1) *vertit, conv*
Gen. 3, 24: חֶרֶב מִתְהַפֶּכֶת
continuo *se vertens* i. e.
De nube se vertente i. e. q
lante in coelo Iob. 37, 12. 2)
vertit i. e. mutavit se. Iob.
3) *provolvit se* Iudd. 7, 13.

Derivv. praeter haec, q
tim sequantur: מַהְפֵּכָה,
תַּהְפֻּכוֹת.

הֶפֶךְ et **הֵפֶךְ** m. *invers*
contrarium Ez. 16, 34.

הֲפֵכָה f. *eversio, subversio*
19, 29. V. rad. no. 2.

הֲפַכְפַּךְ adj. *curvus, contortus*
21, 8. Opp. יָשָׁר.

הַצָּלָה f. Verbale Hiph. a
ereptio, liberatio Esth. 4,

הצן rad. inusit. prob. i. q.
et حصن (ח et ה perm
firmus et *munitus est*, unde
munimentum, arma, aeth.
ferrum, pl. ferramenta. In

הֹצֶן Ez. 23, 24 (ubi tamen
libri חוצן) *arma*, ut bene
et Kimchius.

הַר m. c. art. הָהָר, c. He locali הָרָה Gen. 12, 8. 19, 17. 19 cet. semel הַרְרָה 14, 10, Plur. הָרִים, cstr. הָרֵי, c. art. הֶהָרִים m. *mons*, nomen primitivum, med. gem., unde etiam הָרָר, הֲרַר, it. הוּר q. v. (Congruit gr. ὄρος, slav. *gora*). Vc. frequentissimum. Saepe est *tractus montanus* Gen. 14, 10, inde הַר יְהוּדָה tractus montanus in tribu Judae Jos. 15, 48 sq., etiam κατ᾽ ἐξοχὴν הָהָר Jos. 10, 40. 11, 16, ἡ ὀρεινή Luc. 1, 39. 65; הַר אֶפְרַיִם regio montana Ephraimi (v. אֶפְרַיִם). הַר הָאֱלֹהִים mons Dei, appellatur a) Sinai, tanquam Johovae sedes Ex. 3, 1. 4, 27. 18, 5; b) Zion Ps. 24, 2. Jes. 2, 3, qui saepius etiam *mons sanctus Dei* vocatur (plerumque הַר קָדְשִׁי, הַר קָדְשׁוֹ, ita ut Suff. ad Deum referatur) Jes. 11, 9. 56, 7. 57, 13. Ps. 2, 6. 15, 1. 43, 3. Obad. 16. Ez. 20, 40. Plenius Zion appellatur הַר בֵּית יְיָ Jes. 2, 2. c) semel mons Batanaeae i. e. Hermon Ps. 68, 16, utpote mons praealtus; d) universa terra sancta, utpote montana Jes. 57, 13, saepius in Plur. montes Dei Jes. 14, 25. 65, 9. Caeterum de religione veterum, maxime Hebraeorum, qua montes sanctos habebant et numinum sedes, v. quae disputavimus in Comment. ad Jes. T. II. p. 316 sq. et in praef. ad Grambergii librum: die Religionsideen des A. T. pag. XV sq. — הַר הַמַּשְׁחִית mons i. e. arx perditoria, de Babylone Jer. 51, 25.

Nomm. propria sunt: a) הַר חֶרֶס (mons solis) oppidum Samaritarum Iud. 1, 35. b) הַר יְעָרִים, v. יַעַר.

הֹר v. הוּר.

הָרָא (montanum) n. pr. regionis in regno Assyriae, prob. *Mediae magnae*, hodie عراق عجمى, etiam الجبال *montanum* dictae. 1 Par. 5, 26. Vide Bocharti Phaleg III, c. 14.

הַרְאֵל (mons Dei) de altari holocaustorum Ez. 43, 15, quod ibid. et comm. 16 אֲרִיאֵל vocatur, q. v.

הָרַג fut. יַהֲרֹג *interfecit* a) homines, et usurpatur tam de homicidio inter privatos (de quo saepius etiam רָצַח) Gen. 4, 8 sq. Exod. 2, 14, quam de caede hostium in bello Jes. 10, 4. 14, 20. Jos. 10, 11. 13, 23, et de caede quacunque 1 Reg. 19, 10 sq. 2 Reg. 11, 18. Esth. 9, 6, sive gladio committitur Ex. 22, 23. 2 Sam. 12, 9. Am. 4, 10, sive saxo coniecto Iud. 9, 54. Inde tribuitur etiam pesti Jer. 18, 21, viperae Iob. 20, 16, adeoque poët. moerori Iob. 5, 2. b) bestias Jes. 27, 1, inde pro *mactavit* Jes. 22, 13. Metaph. c) refertur adeo ad plantas. Ps. 78, 47: יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם *interfecit grandine vitem eorum*. Cf. מוּת Iob. 14, 8, et quae observabimus infra h. v. Virg. Ge. 4, 330: *felices interfice messes*. Constr. plerumque c. acc., raro sq. לְ 2 Sam. 3, 30. Iob. 5, 2, et sq. בְּ, quod est *caedem fecit inter* 2 Par. 28, 9. Ps. 78, 31. Cf. בְּ A, 2.

Niph. pass. *occisus est*. Ez. 26, 6. 15.

Pu. id. Jes. 27, 7. Ps. 44, 23. Derivata sunt:

הֶרֶג m. *occisio*, *caedes* Jes. 27, 7. 30, 25. Ez. 26, 15. Esth. 9, 5. Prov. 24, 11, et

הֲרֵגָה f. id. צֹאן הַהֲרֵגָה grex mactandus Zach. 11, 4. 7 (cf. verbum Jes. 22, 13). גֵּיא הַהֲרֵגָה vallis caedis Jer. 19, 6.

הָרָה 1) *concepit* mulier, *gravida facta est* Gen. 4, 1. 17. 16, 4. 21, 2. 25, 21. 29, 32, sq. לְ viri, ex quo illa concepit Gen. 38, 18. 25. Part. הוֹרָה *concipiens*, hinc poët. de genitrice, matre Cant. 3, 4. Hos. 2, 7. Statuunt praeterea intpp. Hebraei, Plur. הוֹרִים quasi per zeugma (cf. arab. أبَوَانِ *uterque pater* de parentibus) de parentibus

dici Gen. 49, 26, sed vide sub vc. הֹר. — 2) metaph. animo *concepit*, hinc *meditatus est*, *molitus est* aliquid. Ps. 7, 15: הָרָה עָמָל וְיָלַד שָׁקֶר *concepit peccatum et peperit fraudem*. Iob. 15, 35. Jes. 33, 11. 59, 4.

Pu. הֹרַה pass. *conceptus est*. Iob. 3, 3: *et* (pereat) *nox*, quae *dixit* הֹרָה גָבֶר *conceptus est mas*. Bene Schultensius: „Inducitur nox illa (in qua Iobus conceptus sit) quasi conscia mysterii et exultans ob spem prolis virilis."

Plane de nihilo est, quod nonnulli huic verbo etiam pariendi significatum tribuerunt, provocantes ad 1 Par. 4, 17: וַתַּהַר אֶת־מִרְיָם: ibi enim partus mentio omissa est.

Po. inf. absol. הוֹרוֹ Jes. 59, 13 i. q. Kal no. 2.

Nomina derivv. sunt הֵרוֹן, הָרִי, הֵרָיוֹן.

הָרָה adj. nonnisi fem. הָרָה *gravida*. Gen. 16, 11. 38, 24. 25. Ex. 21, 22 cet. הָרָה לָלֶדֶת gravida et partui vicina 1 Sam. 4, 19. הֲרַת עוֹלָם gravida in perpetuum Jer. 20, 17. — Plur. הָרוֹת Jer. ibid. Cum Suff. הָרוֹתֶיהָ, הָרוֹתֵיהֶם (formae dagessandae, qs. a Pi.) 2 Reg. 8, 12. 15, 16.

הַרְהֹר chald. *cogitatio*, a הַרְהֵר cogitavit, v. הָרַר. Plur. Dan. 4, 2, ibique de visionibus somniantium, ut syn. רַעְיוֹן 2, 29. 30. 4, 16. Syr. ܗܘܪܗܪܐ phantasma, imaginatio.

הֵרוֹן m. (ab הָרָה) *graviditas* Gen. 3, 16. Zere impurum.

הָרִי i. q. הָרָה fem. הָרִיָּה, unde הָרִיּוֹתָיו Hos. 14, 1.

הֵרָיוֹן m. *conceptus*, *conceptio* (ab הָרָה) Ruth 4, 13. Hos. 9, 11.

הֲרִיסָה f. (a rad. הָרַס) quod *destructum* est, domus destructae Am. 9, 11.

הֲרִיסוּת f. *destructio* Jes. 49, 19.

הרם rad. inusit. i. q. אָרַם, רוּם *altus fuit*. Arab. هرم magnifecit extulit, unde هَرَم pyramis, aedificium altum. Inde הַרְמוֹן et

חֹרָם (elatio, ad formam עוֹלָם, vel montanus, a הַר adiecto ־ָם) n. pr. regis canaanitici Jos. 10, 33.

הָרֻם (elatus) n. pr. m. 1 Par. 4, 8.

הַרְמוֹן i. q. אַרְמוֹן *arx*, *palatium* de arce hostili. Am. 4, 3. Rad. הָרַם. Sunt, qui gynaeconitin intelligant, et qui Armeniam: sed illud unice verum.

הָרָן (montanus, ab הַר) n. pr. a) fratris Abrahami Gen. 11, 26. 27. b) 1 Par. 23, 9. בֵּית הָרָן v. pag. 145.

הָרַס fut. יֶהֱרֹס Iob. 12, 14. Jes. 22, 19 et יַהֲרֹס Ex. 15, 7. 2 Reg. 3, 25 1) *diruit*, *destruxit*, *einreifsen*, *niederreifsen*. (Significatio primaria inest in syllaba רס, quae aeque ac רָץ et gr. ῥήσσω, ῥήττω nostr. *reifsen* lacerandi, rumpendi, diruendi potestatem habet, et onomatopoëtica est. Cf. רָצַץ, רָצַח, it. פָּרַס, פָּרַץ, עָרַץ cet. Arab. فرس, فرى est laceravit, dilaceravit). Proprie et plerumque est *diruit* domos, urbes, moenia 1 Reg. 18, 30. 19, 10. Jes. 14, 18. Jer. 1, 10. 45, 4. Thren. 2, 2. Ex. 13, 14. 16, 39. Mich. 5, 10 cet. Alibi est *excussit* dentes Ps. 58, 7, *decussit*, *deturbavit* aliquem de statione (herunterreifsen) Jes. 22, 19, *perdidit* populum Ex. 15, 7, et hinc regnum, Prov. 29, 4: *rex iustitiâ stabilit regnum*, וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יֶהֶרְסֶנָּה *sed qui largitiones amat* i. e. ubi iniustus est rex, *diruit*, *perdit illud*. (Sententiam loci plane non ceperunt, qui verbo הרס h. l. *mores corrumpendi* potestatem tribuunt. Regnum comparatur aedificio, quod rege

iusto stabilitur, rege iniusto sub-ruitur et corruit. — 2) intrans. irruit, irrupit. Exod. 19, 21: פֶּן יֶהֶרְסוּ אֶל־יְיָ ne irrumpant ad Dominum. Comm. 24.

Niph. dirutus, destructus est Ps. 11, 3. Joel 1, 17. Ez. 30, 4 cet. etiam de montibus 38, 20.

Pi. i. q. Kal no. 1. Ex. 23, 24. Jes. 49, 17.

Derivv. הֲרִיסָה, הֲרִיסוּת, et

הֶרֶס ἅπαξ λεγόμ. idque dubiae auctoritatis Jes. 19, 18, ubi plurimi libri mss. et editi, consentientibus Aqu. Theod. Syr.: עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאֶחָת ex vulgari usu linguae: *urbs eversionis vocabitur una* (harum quinque urbium) i. e. ex idiomate quodam Jesaiae *diruetur harum urbium una*, cf. ad אָמַר Niph. Qui hanc scripturam probabant, Judaei Palaestinenses, eam referebant ad Leontopolin eiusque templum ipsis invisum, cuius destructionem h. l. praedici censebant: atque huius ipsius urbis nomen his verbis significari volebat *Ikenius* (dissertatt. philol. crit. no. XVI), coll. فَرْس dilacerator i. e. leo. Probabilior tamen scriptura חֶרֶס q. v. Plura disputavimus in Comment. ad h. l.

הָרָר, semel c. Suff. הֲרָרִי Jer. 17, 3 et **הֲרָר**, nonnisi c. Suff. הֲרָרִי Ps. 30, 8, plur. cstr. הֲרָרֵי, c. Suff. הֲרָרֶיהָ Deut. 8, 9 i. q. הַר *mons*, sed plerumque poët. Jerem. l. c. הֲרָרִי בַּשָּׂדֶה — לָבַז אֶתֵּן *montem meum* (i. e. Zionem) *cum agro* ... *in praedam trado*, in membro parall. בָּמוֹתֶיךָ בְּחַטָּאת *excelsa tua cum peccato* i. e. cum idolis.

הַרְהֵר chald. in Kal inusit. vic. hebr. הָרָה concepit. Palp. הַרְהֵר concepit mente, cogitavit. Inde הַרְהֹר.

הֲרָרִי 2 Sam. 23, 33 et הָרָרִי Comm. 11 incola regionis montanae vel Ephraimiticae vel Judaeae.

הָשֵׁם (fort. i. q. חָשֵׁם pinguis) n. pr. m. 1 Par. 11, 34, in loco gemino יָשֵׁן 2 Sam. 23, 32.

הַשְׁמָעוּת Verbale Hiph. a rad. שָׁמַע i. q. inf. Ez. 24, 26: לְהַשְׁמָעוּת אָזְנַיִם *ut audiant aures*.

הִתּוּךְ verb. Hiph. a נָתַךְ *liquatio* Ez. 22, 22.

הֲתָךְ n. pr. spadonis in aula Xerxis. Esth. 4, 5. Bohlenius confert هوده veritas.

הָתַל rad. in Kal inusit., eaque secundaria, orta ex Hiph. verbi תָּלַל, ita quidem ut plurimae formae originem a rad. תָּלַל prodant, in aliis ה littera radicalis naturam induat. Prius locum habet in Praet. הֵתַל Gen. 31, 7, inf. הָתֵל Exod. 8, 25 fut. תְּהָתֵלּוּ Iob. 13, 9, pass. הוּתַל Jes. 44, 20 (quae formae cunctae sunt veri nominis Hiph. et Ho. a תלל); posterius in יְהָתֵל 1 Reg. 18, 27, יְהָתֵלּוּ Jer. 9, 4, et derivv. הֲתֻלִּים, מַהֲתַלּוֹת (in quibus He, utpote radicale, servatum est. Significant hae formae: 1) *fefellit*, sq. בְּ Gen. 31, 7. Iudd. 16, 10. 13. 15. Iob. 13, 9. Jer. 9, 4. 2) *delusit, illusit* 1 Reg. 18, 27, v. derivata.

In linguis cognatis tum primariam habes radicem תלל, tum secundariam, in qua gutturalis praeformativa vim litterae radicalis induit. Etenim تَلَّ est *prostravit*, unde Hiph. הֵתַל *fefellit*, ut רָמָה, σφάλλω, fallo, quae potestas translata inest in cogn. طَلَّ fraudavit: dein ex הֵתַל littera ה in gutturalem duriorem mutata ortum ختل fefellit, fraudavit, خَتْل fraus, versutia. Cf. Ewaldum in gramm. hebr. p. 487, qui in eo tantum errat, quod ה radicale esse prorsus negat.

Aliae huius generis radices secundariae, in quibus una vel altera littera ex servili radicalis facta est, sunt נָחַת, שָׁחַת, תָּאַב q. v., adde ex linguis cognatis קֶשֶׁת arcus a rad. קוש, inde ܩܫܬܐ; תָּמִיד a מוד, inde rabb. הִתְמִיד; ܠܩܘܡܬ ante, a ܩܘܡ, inde ܠܩܘܡܬ. — Inde

הֲתֻלִּים m. plur. *illusiones, ludibria,* poet. pro illusoribus. Iob. 17, 2.

הָתַת rad. in Kal inusit. prob. i חָתַת, فت fregit, inde *irrupit,* *ruit* in aliquem. Ἅπαξ λεγόμ.

Po. Ps. 62, 4: עַד אָנָה תְּהוֹתְתוּ עַל אִישׁ *quousque irruitis in* *rum?* Alex. ἐπιτίθεσθε. Vulg. *ruitis.* Nec eos probo, qui cem statuunt הוּת, nec clam potestatem (coll. arab. هات) h loco aptam censeo.

ו

Waw, sexta alphabeti littera, ubi numeri nota est, = 6. Nomen וָו, subinde etiam ויו scriptum, *clavum uncumque* denotat (v. infra), cuius similitudinem vel hodierna huius elementi figura refert. Antiqua in monumentis phoeniciis huic similis est, ita tamen ut uncus superne maior sit, vide v. c. Inscr. Melit. bilinguem lin. 2.

De duplice huius litterae munere et potestate consulendi sunt Grammatici. Quatenus consonantis officio fungitur, ab initio radicum rarissima est, si quidem ubique י pro ea substituitur, יָלַד pro וָלַד, ولد: in medio modo mobilis est (ibique commutatur cum ב, q. v.), modo quiescit (cf. Lgb. p. 406): in fine quiescit, praeter pauca exempla, ut שָׁלֵו, שַׁלְוָה.

וְ sq. Schwa mobili vel litteris במף **וּ**, ante monosyllaba et barytona, maxime accentu distinctivo munita **וָ** (v. plura Lehrgeb. §. 155) Conj. copulativa *et, καί* (arab. وَ, quod in lingua vulgari pronuntiant *u*, syr. ܘ, aeth. ወ) cuius usus vero latissime patet. Hebraei enim, saepe quidem connectendas esse sententias probe sentientes, quomodo vero connectendae sint non satis distinguentes, pro prisci sermonis simplicitate in hac una acquiescebant, ubi cultiores li particulis adversativis, caus finalibus uti solent: et frequ simo eius usui praecipue s quaedam orationis hebraeae tribuenda est. Proprie et c rime est igitur

1) *copulativa*, atque copulandis et verbis (הָאָרֶץ Gen. 1, 1, תֹהוּ וָבֹהוּ 1, 2) et s tentiis, maxime *orationi conti dae* Gen. 1, 2: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. De usu copulae notandum: tria, quattuor vel plura aut verba connectuntur, lis interponitur copula Gen. 6, Deut. 14, 26. Jes. 51, 19, alteri et tertio Gen. 13, 2, etiam quarto et quinto 2 Reg. 5: לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַמַּזָּלוֹת וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם; aut, quod consuetudine remotius, primo et teri Ps. 45, 9: וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת Iob. 42, 9. Jes. 1, 13. De co plane omissa a sententiis asyn v. Lgb. 842.

b) Nonnunquam ope copulae nectuntur nomina, quorum al ex primo, utpote regente, p (per ἓν διὰ δυοῖν, ut Gramm loquuntur). Gen. 1, 14: לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים *in signa et t pora* i. e. signa temporum. 3, *augebo molestiam tuam et gr*

[...]*ditatem tuam*, pro molestiam gravitatis tuae. Iob. 10, 17: חֲלִיפוֹת וְצָבָא *successiones et agmen* pro agmina continuo sibi succedentia, 2 Par. 16, 14. Vide tamen, quae de abusu in statuenda hac figura disputat Winerus in diss. de hypallage et Hendiady. Erl. 1826. 4. Similis ratio est locorum, ubi

c) copula *explicative* interiecta est vocabulis alibi per appositionem iunctis, ut lat. *isque*, *et quidem*. 1 Sam. 28, 3: בְּרָמָה וּבְעִירוֹ *in Rama, eaque urbe patria eius*. 17, 40. Ps. 68, 10: נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה וגו׳ *populum tuum defatigatum tu reficiebas*. Am. 3, 11. 4, 10. Jer. 15, 13. Thren. 3, 26. Jes. 2, 13. 14. 57, 11. Eccl. 8, 2. E contextu chaldaeo huc pertinet עִיר וְקַדִּישׁ Dan. 4, 10 *custos* (i. e. angelus) *isque sanctus*. Nonnunquam est exaggerantis, ut lat. *immo*, hebr. גַּם. Iob. 5, 19: *e sex angustiis salvavit te*, *et* (i. e. immo) *in septem non laedet te malum*. Sic in simili sententia Prov. 6, 16. 30, 15. 18 sq. 21 sq. 29 sq. Am. 1, 3. 6. 9. 11. Cf. Lgb. p. 702. (Cf. arab. و in Hamasa ed. Schult. p. 320 ibique Taurizium).

d) Quemadmodum substantivis, ita etiam verbis et sententiis praemittitur *explicative*, ubi etiam *relativo* locus erat. Gen. 49, 25: מֵאֵל אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ *a deo patris tui* isque *adiuvit te* i. e. qui *adiuvit te*, *et* ab *Omnipotente*, isque *benedixit tibi*, pro qui *b. t.* Iob. 29, 12: *nam opem ferebam misero* ... וְיָתוֹם וְלֹא עֹזֵר לוֹ *et orphano*, cui *non erat auxiliator*. Jes. 13, 14. Ps. 55, 20. De intima necessitudine inter copulam et relativum bene disputavit Harrisius, Hermes p. 66 Vers. germ. —

e) incipit apodosin (ut arab. ف, vide de Sacy gramm. arabe II, §. 55 1—56, maxime praecedente أمّا, germ. *so*, sed rectius transfertur *da*, *dann* (tum, tunc), est enim proprie particula temporis et orationem continuantis Gen 3, 5: בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וגו׳ *an dem Tag*, *wo ihr davon esset*, *da werden euch die Augen aufgehen*. Saepe praecedente אִם Ps. 78, 34: אִם הֲרָגָם וּדְרָשׁוּהוּ *ubi interficit eos*, *tunc quaerunt eum*. Iud. 4, 18.

Crebro et non sine vi ponitur post verba et sententias absolute positas, maxime tempus vel conditionem continentes. Ex. 16, 6: עֶרֶב וִידַעְתֶּם am Abend, *da* sollt ihr erfahren. Prov. 24, 27: אַחַר וּבָנִיתָ בֵיתֶךָ *postea*, *tunc aedificabis domum tuam*, hernach, *da* baue dein Haus. Gen. 2, 4. 5: בְּיוֹם עֲשׂוֹת יי אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃ וְכֹל שִׂיחַ וגו׳ 40, 9. 48, 7. Ex. 12, 15: כָּל־אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה *si ullus comedet fermentata*, *exstirpabitur* cet. 1 Sam. 2, 13. Ita etiam post nominativum subiecti Iob. 36, 26: שָׁנָיו וְלֹא חֵקֶר germ. *seine Jahre*, *die sind nicht zu zählen*. Prov. 23, 24. Iob. 23, 12. 28, 5. 1 Sam. 25, 27. Lgb. p. 723. (Haec posteriora exempla etiam ex signif. 5 commode explicantur).

f) Interponitur verbis (1 Sam. 12, 15) et sententiis inter se comparandis, ad similitudinem earum significandam (cf. עִם no. 1, e), ו׳ השתואה Waw adaequationis vocant Grammatici. 1 Sam. 12, 15: *eritque manus Dei* בָּכֶם וּבַאֲבוֹתֵיכֶם *contra vos*, *ut contra maiores vestros*. Iob. 5, 7: *ad aerumnas natus est homo*, *et filii fulguris* i. e. aves rapaces *alte volant*, pro *sicut* a. r. *alte volant*. 12, 11. 14, 19. 34, 3. Prov. 25, 25. (Ita Arabes, maxime in proverbiis, v. c. السوقية والكلاب السلوقية mercatores et canes Seleucienses sc. sibi similes sunt, v. Elnawab. ed. H. A. Schultens. no. 3. Carmen Togr. Vers. 2).

g) Geminatum וְ — וְ est: *et*, *et*

Num. 9, 14. Jos. 7, 24. Ps. 76, 7. Jes. 16, 5. Jer. 32, 24.

h) De *Waw conversivo* Praeteriti, quod merum est *continuativum*, v. Lgb. §. 88, et Ewald gramm. hebr. p. 547.

2) *Adversativis* sententiis praemittitur, et verti potest *sed* Gen. 2, 17. 17, 20. 21. Hos. 1, 7; *et tamen* Iud. 16, 15: *cur te me amare dicis* וְלִבְּךָ אֵין אִתִּי *quum tamen cor tuum mecum non sit.* Ruth 1, 21, maxime ante pronomina personalia: וְאָנֹכִי quum tamen ego (da ich doch) Gen. 15, 2. 18, 13. 27, וְאַתָּה Ps. 50, 17, וְהוּא Jes. 53, 7 (cf. quae ibi observavimus in Comment.), וְאַתֶּם Gen. 26, 27. וְאַתֶּם ibid. (cf. Arabum واو الحال, maxime ante pronomina, ut وانت) *quamvis* Iob. 6, 6. 15, 5. Mal. 2, 14, *alioquin* Iob. 6, 14. Ps. 51, 18. 143, 7.

3) Ante sententias *disiunctivas*: *aut*. Ex. 21, 17. Repetitum וְ — וְ *sive, sive* Ex. 21, 16. Lev. 5, 3. Deut. 24, 7. Cave autem huc referas 1 Sam. 17, 34: בָּא הָאֲרִי וְאֶת הַדּוֹב et vertas: venit leo *aut* ursus, quod paene absurdum, vide Vers. 36. 37 et ad h. l. s. v. אֵת p. 113).

4) ante sententias *causales*, ut כִּי: *nam*. Gen. 20, 3: *ecce tu moriturus es propter mulierem, quam sumsisti*, וְהִוא בְּעֻלַת בָּעַל *nam haec maritum habet*. Ps. 60, 13; *quia, quod* Ps. 5, 12: *continuo iubilant* וְתָסֵךְ עָלֵימוֹ *quia* (quod) *protegis eos*; inde post verba irascendi Gen. 18, 32 (Jes. 64, 5), iurandi Jos. 2, 12, credendi Gen. 30, 27. Jes. 43, 12: *vos testes mei*, וַאֲנִי אֵל *me Deum esse*.

5) ante sententias *conclusivas*: *itaque, igitur*. Ez. 18, 32: *nolo mortem peccatoris* ... וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ *itaque convertimini et vivetis*. Zach. 2, 10. Huc referenda maxima pars locorum, in quibus Waw est ab initio orationis. Ubique enim in antecedentibus latet ratio, propositio, cui ו praemissum, hab vim conclusionis. 2 Reg. 4, 4 וַיֹּאמֶר וּקְחוּ קֶמַח *et dixit*: cum ita sint *afferte farinam*, *afferte igitur farinam*, so h Mehl. Jes. 3, 14: וְאַתֶּם בִּעַרְתֶּם הַכֶּרֶם *vos igitur depavistis* neam (sic enim intellexi cognita), vel: siccine vos cet. 4, 4: וּדְעוּ *scitote igitur*, so wi denn. 2, 10: וְעַתָּה מְלָכִים *igitur, reges* cet., cf. comm 2 Sam. 24, 3. Jes. 47, 9. 58, 2. Ex. 2, 20: *et dixit filiabus* adventum Mosis nuntiavera וְאַיּוֹ *et ubi ille?*

6) ante sententias *finales* secutivas: *ita ut* (auf daß fut. eoque plerumque apocop paragogico (v. Lgb. p. 873 13, 2. Iob. 10, 20. Gen. *ita ut* (so daſs), *quod*. N 19: *non homo est deus* *mentiatur*. 1 Reg. 22, 7. Jes.

Not. Quod olim observavi man. ed. 3, no. 9), a) ו quaestioni et responsioni cop inservire, coll. Iob. 28, 20 b) et pro *copula*, quam *logica* i. e. verbo substantiv coll. Iob. 4, 6. 2 Sam. 15, 34 nunc minus certum videtur. Iob. 28 interrogatio, quae 20 continetur, vim negationi et sententia est: *sed sapientia tibi reperitur*, 21 *et abs est oculis* cet.; exempla Iob. 4, 6. 2 Sam. 15, 34 pe ad 1, litt. e. וְתֹם דְּרָכֶיךָ *spes tua*, haec *integritas tuae* i. e. haec in vita tua gra reposita est: 2 Sam. 15, אָבִיךָ וַאֲנִי מֵאָז Knecht deines ters, das war ich sonst.

וַ· ante gutturales וָ, littera Futuris praefixa his imp vim tribuit, et propterea maticis וָו הַהִפּוּךְ *Waw conversivum* dicitur, וַיִּקְטֹל interficiet, interficiebat. Ortum est hoc

fixum ex verbo substantivo הָוָה, ita ut primitus plene dictum sit הָוָה יִקְטֹל *fuit* (ut) *interficeret*, dein ה (quod etiam Syri in hoc ve. supprimunt, ܗܘܐ) abiectum, et וָה יִקְטֹל ope Dagesch fortis coniunctivi contractum in וַיִּקְטֹל, plane ut מַה זֶּה, מַזֶּה; מַה לָּכֶם, מַלָּכֶם. וַיִּקְטֹל igitur proprie est tempus compositum, et plane congruit cum arab. كَانَ يَقْتُلُ *fuit* (ut) *interficeret*, aeth. ሀለወ: ያጠምቅ: *baptizabat*, amhar. *fuit* (ነበረ) ut *tingeret* pro *tingebat*, v. Lgb. §. 87, et de usu huius formae Gramm. hebr. §. 99, 6 (ed. IX). Unum notandum, Waw conversivum *creberrime* includere etiam copulativum (וַיֹּאמֶר et dicebat, pro וְוַיֹּאמֶר, quod nunquam reperitur) et propterea semper ab initio sententiarum poni: non tamen *ubique* ita esse concesserim, quae nonnullorum est opinio, qui propterea וַ ex וְהָיָה ortum esse suspicantur, vel a Waw copulativo origine sua non diversum esse putant (v. Ewald gramm. hebr.). Legitur enim Futurum conversum etiam ab initio integrorum librorum, et talium quidem, quae cum antecedentibus plane non coniuncta sunt, ut Ruth 1, 1. Esth. 1, 1, neque potest provocari ad Ex. 1, 1. 1 Reg. 1, 1. Esr. 1, 1, ubi adeo Waw copulativum ab initio est: in his enim continuantur antecedentium librorum historiae.

וְדָן n. pr. loci arabici Ez. 27, 19. ו litteram radicalem esse, non copulativam, recte observat Michaëlis (Spicileg. Geogr. hebr. p. 274), nec tamen propterea legamus וְדָן necesse est.

וָהֵב vox dubia, semel Num. 21, 14 obvia. Nonnulli n. pr. loci esse putant, et Clerico auctore i. q. מַתָּן Vs. 18, coll. وهب dedit i. q. נָתַן. Sed iam Kimchius in Mss. אֶתְיְהַב uno tenore legit, quod esset aram. Ethpa. verbi وهب = יְהַב: Jova dedit se in turbine. Omnis tamen ille sermo abruptus est et perobscurus.

וָו pl. וָוִים m. (c. Kamez impuro) *clavus, uncinus, paxillus*. Legitur tantummodo Ex. 26. 27. 36. 38 de clavis, ex quibus tentorii sacri vela suspendebantur. Etymologia obscura.

וָזַר arab. وَزَرَ *portavit* (unde وَزِير *Wezir*, pr. negotiis publicis onustus, cf. *baiulus* ap. medii aevi scriptores de legatis regiis, *chargés d'affaires*, unde nostr. *baillif*, ital. *bailo*) in pass. *poenis obrutus fuit*. Peccatum enim Semitis onus est, improbo homini impositum (Ps. 38, 4. Jes. 53, 11), unde et נָשָׂא, αἴρω tollere, pro condonare. Inde

וָזָר m. *poenis obrutus*. Prov. 21, 8.

וַיְזָתָא (pers. ويزه purus pr. albus, v. בוץ n. pr. pers. filii Hamani natu minimi. Esth. 9, 9.

וָלַד i. q. יָלַד *peperit*. Arab. ولد. Inde

וָלָד m. *proles*. Gen. 11, 30 et

וָלָד m. id. 2 Sam. 6, 23. Keri cum codd. occidentalibus exhibet יֶלֶד.

וַנְיָה n. pr. viri. Esr. 10, 36.

וָפְסִי (fortasse i. q. יָסְפִּי additamentum meum) n. pr. m. Num. 13, 14.

וַשְׁנִי n. pr. m. 1 Par. 6, 13, forma, ut videtur, corrupta, namque Vs. 18 et 1 Sam. 8, 2 pro eodem est יוֹאֵל.

וַשְׁתִּי (pers. وشتى femina pulcra) *Waschti*, Xerxis coniux. Esth. 1, 9.

ז

septima alphabeti littera, זַיִן dicta i. e. syr. ܙܝܢܐ *telum;* telo enim in omnibus alphabetis antiquioribus haec littera similis est. Arabum duae respondent litterae, quarum efferendarum haud prorsus eadem est ratio, ذ *ds* et ز *s*, ut

זָבַח ذَبَحَ mactavit; זֶרַע زَرْعٌ semen. Ubi illud est, in Aramaicis inde fit ד; ubi hoc, in his quoque ז servatur, itaque ܕܒܚ, דְּבַח mactavit; ܙܪܥ, זְרַע sevit cet. Cf. ד litteram.

Ceterum ذ etiam et ز inter se permutantur, v. c. עָזַר, عَزَرَ et عَذَرَ adiuvit; גָּזַם, جَذَمَ et جَزَمَ abscidit.

Commutatur ז a) c. צ (*ts*) in זָעַק et צָעַק clamavit; עָלַז et עָלַץ exsultavit, iubila edidit; זָהָב aurum cf. צָהֹב flavus, fulvus; b) c. ס, שׂ, ut זוּר et סוּר recessit; עָלַז, עָלַס exsultavit; בָּזָה, syr. ܒܣܐ contempsit; אָסוֹן damnum, ab אָסָה, أَذَى laesit.

זאב rad. inusit. Arab. ذَأَبَ terruit, unde forsitan

זְאֵב (c. Zere impuro) m. 1) *lupus,* quia gregem terret (nisi verb. est denominativum). Arab. ذِئْبٌ, syr. ܕܐܒܐ. Gen. 49, 27. Jes. 11, 6. 65, 25. Jer. 5, 6: זְאֵבֵי עֲרָבוֹת *lupi vespertini,* vespere praedatum exeuntes. Hab. 1, 8. Zeph. 3, 3, cf. λύκοι νυκτερινοί Oppian. Cyneget. 3, 266, νυκτιπόροι ibid. 1, 440. 2) n. pr. principis Midianitici Iud. 7, 25. 8, 3. Ps. 83, 12.

זֹאת *haec,* fem. pronominis זֶה q. v.

זבב rad. inusit. i. q. arab. ذَبَّ fluctuavit, oscillavit, motitavit in aëre, de insectis volatilibus, דְּבַב reptavit in terra, de reptilibus. Prius germ. vertere possis: in der Luft wimmeln (schwärmen), posterius: auf der Erde wimmeln.

Derivata sunt זְבוּב, זְבַי.

זבד semel Gen. 30, 20 *donavit.* Recte enim LXX. δεδώρηται. Vulg. *dotavit.* Cf. Chald. Saad. Abulw. Apud Arabes زبد idem valet, Dschauhar. ap. Schult. in origg. hebr. T. I, pag. 49, neque audiendus Schultensius, qui quidem ipsam vc. de vili tantummodo dono Arabibus usurpari censet, neque propterea excogitavit explicationem satis contortam. Syri ipsam radicem non habent (v. tamen inscr. Palmyr. no. 4. lin. 5), sed nomen ܙܒܕܐ donum, habent Zabii, Cod. Nasar. III, p. 26. — frequentiorem vc. usum in lingua hebraea multa probant nomina propria inde derivata. Praeter haec quae statim sequuntur, v. אֶלְזָבָד, יוֹזָבָד, זְבוּדָה.

זֶבֶד m. *donum,* ibid.

זָבָד (donum) n. pr. m. 1) 1 Par. 2, 36. 2) 1 Par. 7, 21. 3) 1 Par. 11, 41. 4) 2 Par. 24, 26. loco gemino 2 Reg. 12, 22 יוֹזָכָר.

זַבְדִּי (prob. pro זְבַדְיָה donum Jehovae) n. pr. m. 1) Jos. 7, 1, loco parallelo 1 Par. 2, 6 זִמְרִי. 2) 1 Par. 8, 19. 3) 1 Par. 27, 27. 4) Neh. 11, 17.

זַבְדִּיאֵל (donum Dei) n. pr. m. Neh. 11, 14, f. Σαβδιήλ 1 Macc. 11, 17.

זְבַדְיָה (donum Jehovae) *Zebedia*

(graece Ζεβεδαῖος) n. pr. complurium virorum. 1 Par. 8, 15. 17. 12, 7. 27, 7. Esr. 8, 8. 10, 20.

זְבַדְיָהוּ (id.) n. pr. m. 1) 1 Par. 26, 2. 2) 2 Par. 17, 8. 3) 19, 11.

זְבוּב m. *musca*, a rad. זָבַב. Jes. 7, 18. Eccl. 10, 1: זְבוּבֵי מָוֶת *muscae mortis* i. e. mortiferae, venenosae. בַּעַל זְבוּב dominus muscarum v. בַּעַל no. 5, litt. b.

זָבוּד (donatus) n. pr. m. 1 Reg. 4, 5.

זַבּוּד (id.) Esr. 8, 14 Chethibh.

זְבוּדָה (donata) n. pr. f. 2 Reg. 23, 36 Keri, sed Cheth. est זְבִידָה.

זְבוּל et **זְבֻל** m. 1) *habitatio, domicilium* spec. Dei. 1 Reg. 8, 13. 2 Paralip. 6, 2. Ps. 49, 15. Jes. 63, 15. Hab. 3, 11: שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה *sol et luna subsistunt in habitaculo suo*, i. e. suum locum in coelis obtinent. Cf. quae monuimus ad מְזִלּוֹת. 2) n. pr. m. Iud. 9, 28.

זְבֻלוּן, זְבוּלֻן, זְבוּלוּן (habitatio, v. Gen. 30, 20) n. pr. 1) filii Jacobi natu decimi, quem ex Lea suscepit; 2) tribus Sebulon, cuius fines Jos. 19, 10—16 describuntur. N. gentil. est זְבוּלֹנִי a forma זְבוּלוֹן. Num. 26, 27.

זָבַח (cui vicinum טָבַח, arab. ذبح, syr. ܕܒܚ, sab. ܙܒܚ et ܐܕܒܚ, aeth. ዘብሐ: Vide sitne eadem radix in gr. σφάσσω, σφάζω, nimirum ΣΦαΓ). 1) *mactavit.* Gen. 31, 54. 1 Sam. 28, 24. 1 Reg. 19, 21. Ez. 39, 17. 2) spec. *ad sacrificandum mactavit, sacrificavit, immolavit* 1 Sam. 1, 4 sq. לְ (1 Reg. 8, 63) et לִפְנֵי (ibid. Vs. 62. 2 Par. 7, 4. Lev. 9, 4) ante nomen eius, cui sacrificium offertur. Non de sacerdotibus usurpatur victimas hostiave mactantibus, sed de privatis hominibus suis sumtibus sacra facientibus.

Pi. זִבַּח fut. יְזַבֵּחַ *sacrificavit*, i. q. Kal no. 2. 1 Reg. 12, 32. 2 Reg. 12, 4. Plerumque iterative usurpatur de sacrificandi consuetudine (ut arab. ذبّح multum sacrificavit) 1 Reg. 3, 2. 3. 11, 8. Hos. 4, 14 cet.

Derivatur inde מִזְבֵּחַ et

זֶבַח m. c. suff. זִבְחִי, pl. זְבָחִים, זִבְחֵי, semel זְבָחוֹת Hos. 4, 19 1) pr. *mactatio*, dein *carnes mactatorum animalium, epulae.* Gen. 31, 54. Ez. 39, 17. Prov. 17, 1: זִבְחֵי־רִיב *epulae rixosae.* 2) *sacrificium, hostia, victima.* Opp. tum מִנְחָה sacrificium incruentum 1 Sam. 2, 29. Ps. 40, 7, tum עֹלָה holocaustum, ita ut זֶבַח sacrificia ex parte tantum concremanda denotet, qualia erant sacrificia expiatoria, eucharistica cet. Exod. 10, 25. Lev. 17, 8. Num. 15, 5. זֶבַח שְׁלָמִים victima eucharistica Lev. 3, 1. 4, 10 cet. Dicitur etiam generatim de sacris magnis et solennibus, epulisque sacrificalibus. זֶבַח הַיָּמִים sacrum annuum. 1 Sam. 1, 21. 20, 6. זֶבַח מִשְׁפָּחָה sacrum domesticum 20, 29, coll. 9, 12. 13. 16, 3. 3) n. pr. regis Midianitici Iud. 8, 5. Ps. 83, 12.

זַבַּי n. pr. m. Esr. 10, 28. Neh. 3, 20 Keri, fortasse perperam scriptum pro זַכַּי, ut Esr. 2, 9. Neh. 7, 14 legitur.

זְבִידָה v. זְבוּדָה.

זְבִינָא (emtus) n. pr. m. Esr. 10, 43.

זָבַל 1) pr. ex nostra quidem sententia i. q. דָּבַל rotundus fuit, rotundum fecit, unde talm. זֶבֶל, זְבַל fimus, isque rotundus, conglobatus, ut caprarum, camelorum, syr. et arab. ܙܒܠܐ, زِبْلٌ. 2) *habitavit* (cf. דּוּר no. 2). Gen. 30, 20: יִזְבְּלֵנִי

habitabit me i. e. cohabitabit mecum (maritus meus), adiuncta notione concubitus. Habitandi enim verba accusativo iuncta cohabitationem notant, v. גור, שָׁכַן.
Derivata sunt זְבוּל, זְבוּלוּן.

זְבֻל v. זְבוּל.

זְבֻלוּן v. זְבוּלוּן.

זְבַן chald. comparavit sibi, *emit* (ut Syr. et Samar.). Dan. 2, 8: דִּי עִדָּנָא אַנְתּוּן זָבְנִין *quod tempus lucraturi estis*, i. e. dilationem quaeritis. (Cf. זְמַן). Inde n. pr. זְבִינָא.

זָג m. Num. 6, 4. *pellicula uvae*, clara et pellucida. Rad. est

זָגַג *clarus, pellucidus fuit*, cf. Samar. זגג i. q. זכך *purus fuit*. Arabum زُجَاج *vitrum* i. q. זְכוּכִית, chald. זגג clarus, pellucidus fuit.

זֵד m. (adj. verb. a זִיד, זוּד) *superbus* (pr. tumidus, *inflatus*) cum adiuncta notione proterviae et impietatis (cf. הלל no. 3. 4). Jes. 13, 11. Jer. 43, 2. Ps. 19, 14. 119, 21. 51. 69. 78. 85. 122.

זָדוֹן st. cstr. זְדוֹן (quasi a rad. זָדָה = זִיד) c. Suff. זְדֹנְךָ 1 Sam. 17, 28. Jer. 49, 16 *tumor, superbia*, eaque nimia cum insolentia et arrogantia coniuncta, *fastus*. Prov. 11, 2. 13, 10. 21, 24. זְדוֹן לִבֶּךָ *insolentia cordis tui*. Jerem. 49, 16. Obad. 3. Deut. 17, 12. Concr. de Babylone fastuosissima Jer. 50, 31. 32.

זֶה c. Praef. בָּזֶה, לָזֶה f. זֹאת, rarius זֹה Eccl. 2, 2. 5, 15. 18. 7, 23. 9, 13, זוֹ Hos. 7, 16. Ps. 132, 12 (et hoc quidem loco relat.), semel זֹאתָה Jerem. 26, 6 Chethibh Plur. אֵלֶּה (q. v.) 1) pron. demonstr. *hic, haec; hoc*. (Arab. ذَا, هٰذَا hic, syr. ܗܳܢܐ haec, aethiop. ዘ፡ fem. ዛ፡ ዝቲ፡ Inde orta aram. דִּי, דְּ et aeth. ዘ፡, quae in relativa abi... runt. Congr. sanscr. *sas*, *sa*, *ta*... De voc. demonstrativis plerumq... a littera demonstrativa *d*, ... etiam sibilata ordientibus, v. ... pag. 111, adde nostr. *da*). P... tur vel seorsum, vel cum subst., ... quidem ut plerumque, pariter ... adiectiva, substantivum sequatur ... articulo munitum sit, ubi ... substantivum hunc sibi praefix... habet, ut הַדָּבָר הַזֶּה hoc ve... bum, בַּיּוֹם הַהוּא *hoc die* Ge... 7, 11. Alibi זֶה sine articulo ... mini praemittitur, idque fit a) ... in pronomine continetur prae... tum propositionis, זֶה הַדָּבָר (est) *verbum* Ex. 35, 4. ... 14; b) ubi pronomen est ... emphasi demonstrativum. Ps. ... 25: זֶה הַיָּם הַגָּדוֹל (ecce! ... *mare magnum*. Esr. 3, 12: ... *haec domus*. Iud. 5, 5: ... *hic Sinai*. Jos. 9, 12: ... *hic panis noster*. Ps. 48, 15 ... אֱלֹהִים *hic deus*. 1 Reg. 14, ... 23, 13. Cf. gr. τοῦτο τὸ ... Atque haec structura magis ... tica, Syris et Chaldaeis usitati... (דְּנָה חֶלְמָא Dan. 4, 15), ... Hebraeos poëtis et sequioris ... scriptoribus familiaris est: ... quam etiam, ut gr. οὗτος et ... *iste*, despicientis est et con... temtu aliquem monstrantis. E... 1: זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ comm. ... 10, 7. 1 Sam. 10, 27. Si... vivide demonstrantis est, ubi ... nominibus interrogativis ad... ad vim eorum augendam. Je... 1: מִי זֶה בָּא *quis* est *iste* ve... Iob. 38, 2. 42, 2, alibi הוּא ... הוּא), et pleuius הוּא זֶה ... 30, 21. Ps. 24, 8 (et sic ... qui tandem? wie denn? wie ... Gen. 27, 20, cur tandem? ... 18, 24. 1 Reg. 21, 5, זֶה ... Gen. 18, 13. 25, 22, arab. ... Raro זֶה postponitur Dan. 10, ... אֵלֶּי זֶה, et cum pron. ...

(cf. lat. *ille ego*), *du da* Gen. 27, 21. Caeterum refertur tam ad antecedentia (Eccl. 6, 9), quam, idque saepius etiam, ad consequentia. Gen. 5, 1 in inscriptione capitis: *hic liber genealogiae Adami.* Ex. 30, 13: זֶה יִתְּנוּ — מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל *hoc dabunt .... dimidium siclum.* Ps. 7, 4: אִם עָשִׂיתִי זֹאת *hoc si feci* (nimirum quod sequitur). 42, 5. Jes. 56, 2. 58, 6. 66, 2. Ita plur. אֵלֶּה (q. v.), gr. οὗτος (v. Passow h. v. no. 2). Repetitum זֶה — זֶה hic, ille; unus, alter Iob. 1, 16. 1 Reg. 22, 20, זֶה אֶל זֶה unus ad alterum Jes. 6, 3.

2) rarius et nonnisi poët. ponitur pro relat., ut germ. *der* pro *welcher*, *da*mit pro *wo*mit (cf. de relativis ex demonstrativo utplurimum ortis s. vcc. אֲשֶׁר, הַ). Ps. 104, 8: אֶל־מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם *ad locum, quem iis fundasti*, destinasti. Prov. 23, 22. Iob. 15, 17. Ps. 78, 54. Et hoc quidem significatu, aeque ac אֲשֶׁר, indeclinabile videtur, poniturque etiam pro plur. Iob. 19, 19. Pro nota relationis (ut אֲשֶׁר A, 2) Ps. 74, 2: הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ *mons Zion, in quo habitas.* Jes. 25, 9.

3) Abit in Adv. a) loci: *hic*, pro בָּזֶה *in hoc* sc. loco Gen. 28, 17. Num. 13, 17 cet. מִזֶּה hinc Gen. 37, 17. Ex. 11, 1. מִזֶּה וּמִזֶּה *hinc et hinc*, utrinque Num. 22, 24. Jos. 8, 33. Cum vi demonstrantis est הִנֵּה זֶה siehe da! Cant. 2, 8. 1 Reg. 19, 3. — b) temporis: *nunc, iam*, pr. hoc sc. tempore. Mich. 5, 4: וְהָיָה זֶה שָׁלוֹם *et iam erit pax.* 1 Reg. 18, 24: זֶה יָדַעְתִּי *nunc novi.* עַתָּה זֶה nunc ipsum Ruth 2, 7. 1 Reg. 17, 24. Saepe hoc significatu numeralibus praemittitur Gen. 27, 36: זֶה פַעֲמַיִם *iam bis.* 31, 38: זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה *iam viginti annos.* Comm. 41. 43, 10. 45, 6. Num. 14, 22. Iudd. 16, 15. Zach. 7, 3: זֶה כַּמֶּה שָׁנִים *iam tot annos.*

4) Cum Praeff. a) בָּזֶה *in hoc* sc. loco, *hic* (v. no. 3) Gen. 38, 21. Ex 24, 14, translate ad tempus *tunc* Esth. 2, 13. b) כָּזֶה וְכָזֶה et hoc et illud, so und so Iud. 18, 4. 2 Sam. 11, 25. 1 Reg. 14, 5.

זָהַב rad. inusit., haud dubie idem notans quod צָהַב, *splenduit instar auri.*

זָהָב st. cstr. זְהַב, semel זֲהַב Gen. 2, 12 m. 1) *aurum.* (Arab. ذَهَبٌ, syr. chald. ܕܗܒܐ, דְּהַב id.) Gen. 24, 22. 53. 36, 39. Ex. 3, 22 cet. Ubi numeri antecedunt, pondus שֶׁקֶל cogitando inserendum est, v. c. Gen. 24, 22: עֲשָׂרָה זָהָב *decem (sicli) auri.* 2 metaph. de splendore coeli aureo, fortasse de sole ipso Iob. 37, 22; de oleo purissimo, auri instar splendido (hell wie Gold) Zach. 4, 12.

זָהָה rad. inusit. Arab. زها *nituit, pulcher fuit* it. superbivit, زَهْوٌ nitor, pulchritudo, impr. florum, flos ipse, cf. زَهْرٌ flos a زهر splenduit. Syr. ܙܗܐ superbivit Ethpa. splendidus, nitidus factus est.

Derivata sunt זו, זִיו et זַיִת.

זָהַם in Kal inusit. Arab. زَهِمَ *foetidus, rancidus fuit* (de pinguedine), chald. *foetuit, sorduit.* Zabii hac radice utuntur de aquae putridae odore. Vicina sunt צָחַן, זָנַח, زنخ.

Pi. *foetidum habuit*, ut sordidum aversatus est, *nauseavit, fastidivit* Iob. 33, 20: זִהֲמַתּוּ לֶחֶם *fastidit eum* scil. *panem.* Suffixum πλεονάζει, cf. Lgb. §. 195, 2.

זַהַם (fastidium) n. pr. m. 2 Par. 11, 19.

זָהַר in Kal inusit. i. q. زهر, ܙܗܪ *splenduit, luxit*, cf. צָהַר.

Hiph. הִזְהִיר 1) *illustravit* h. e.

metaph. a) *docuit* (lehren) c. c. a. p. et r. Ex. 18, 20, *edocuit* (belehren), c. c. a. p. 2 Par. 19, 10. b) *monuit, dehortatus est* ab al. re 2 Reg. 6, 10, sq. מִן (warnen vor etwas) Lev. 15, 31. Ez. 3, 18: לְהַזְהִיר רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הָרְשָׁעָה *ad dehortandum improbum a vita sua improba.* Sed 3, 17. 33, 7: הִזְהַרְתָּ אֹתָם מִמֶּנִּי *admoneas eos meo nomine, mea auctoritate,* nostrat.: von mir, von meinetwegen. (Syr. Pa. et Aph. Chald. Aph. id.). — 2) intrans. *splenduit, fulsit,* proprie *lucem sparsit* Dan. 12, 3. Chald. אַזְהַר id.

Niph. edoctus, admonitus est Ps. 19, 12, it. *admonitionem admisit, commonefactus est* Eccl. 4, 13. Ez. 33, 4. 5. 6. Sq. מִן Eccl. 12, 12.

זְהַר chald. id. Part. pass. זְהִיר *commonefactus, cautus.* Esr. 4, 22. (Syr. Ethpe. cavit sibi, invigilavit rei).

זֹהַר m. *splendor* (coeli). Ez. 8, 2. Dan. 12, 3.

זִו m. i. q. זִיו (quod quidem multi libri exhibent) pro זְהִיר (a rad. זָהָה) *splendor,* impr. florum, unde nomen *mensis Hebr. secundi,* a novilunio Maii ad Iunii novilunium (sec. Rabbinos a novilunio Aprilis ad Maii), q. d. mensis florum. 1 Reg. 6, 1. 37. Chald. יְרַח זִיו נִיצָנַיָּא mensis splendoris florum. Idem mensis Chaldaeis, Syris et Arabibus vocatur אִיָּר, أيار, أيار, similiter a splendore. Cf. germ. *Lenz,* suec. *Glenz* ver, itidem a splendore dictum.

זוֹ v. זֶה.

זוּ comm. i. q. זֶה et זֹאת 1) pron. demonstr. Ps. 12, 8. Hab. 1, 11: זוּ כֹחוֹ לֵאלֹהוֹ *haec vis ei pro numine est.* Saepius etiam 2) usurpatur pro *relativo* Ex. 15, 13. Ps. 9, 16. 142, 4, adeoque nota relationis Jes. 43, 21. 42, 24: זוּ חָטָאנוּ לוֹ *contra quem peccavimus.* (In Talmude זוּ haud raro exstat pro זֶה, etiam in compositis. Arabes Tajitae ذو frequentant pro الذي, v. Schult. ad Har. II, p. 75).

זוּב 1) *fluxit,* pr. de aqua Ps. 78, 20. 105, 41. Jes. 48, 21. Saepe etiam dicitur de sanguine feminarum menstruo Lev. 15, 25, de fluxu seminis s. gonorrhoea viri. Lev. 15, 2. *Fluere* aliqua re autem ex idiomate linguae dicuntur res et personae, in quibus aliquid fluit, ut femina fluxu menstruo Lev. 15, 19, vir gonorrhoea laborans Lev. 15, 4 sq. 22, 4. Num. 5, 2. 2 Sam. 3, 29, impr. dr. de affluentia et redundantia, c. acc. rei, qua quid affluit vel redundat. Ex. 3, 8: אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ *terra lacte et melle affluens.* V. 17. 13, 5. 33, 3. Lev. 20, 24. Num. 13, 27. 14, 8. 16, 14. 2) *diffluxit, contabuit, mortuus est.* Thren. 4, 9. Aram. ܕܘܒ, דוב fluxit, diffluxit, liquefactus est. Arab. ذَابَ confectus est, fame, morbo. Vide ad rad. דָּאַב.

זוֹב m. *fluxus,* ut seminis virilis, gonorrhoea benigna Lev. 15, 1—15, sanguinis menstrui Lev. 15, 16 sq.

זוּד vel **זִיד** 1) i. q. vic. דוּד *efferbuit* aqua, onomat. ut nostr. *sieden,* angl. *to seeth,* gr. ζέω, unde ζύθος (*Sud,* Ab*sud*), cf. simile σίζω. V. Niph. et Hiph. no. 1. Inde *redundavit* aqua fervens. Aeque ac gr. ζέω et lat. *ferveo* hoc 2) transfertur ad aestuosi animi *intemperantiam, ferocitatem* (cf. זָדוֹן, arab. بغى et Schultens. Opp. min. p. 80), adeoque ad *protervium* et *scelus.* Inde *proterve, scelestε egit,* in aliquem sq. עַל Ex. 18, 11, אֶל Jer. 50, 29. Hoc significatu vicinum est צָרַח. Arabes in utraque radice, زاد med. Waw et زاد

med. Je, significatus habent a fervendo coquendoque ductas, sed secundarias. Illa (pro زود) est: commeatum itineris paravit, زَادٌ commeatus itineris, a coquendo, vom Zukochen zur Reise; haec (pro زيد) increvit, numerum excessit, auxit, a redundando.

Niph. part. נָזִיד (a forma זִיד cf. Lehrgeb. p. 411, neque enim necesse est, aliam radicem נזד statuere) *coctum, ferculum.* Gen. 25, 29.

Hiph. 1) *coxit* (v. Kal no. 1), coquendo paravit. Gen. l. c. וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד *et coquebat Jacobus ferculum.* LXX. ἕψησε δὲ Ἰακὼβ ἕψημα.

2) *ferociter, proterve, scelește egit,* maxime de iis, qui consulto et scientes contra dei praecepta peccant. Deut. 1, 43. 17, 13. Neh. 9, 16. 29, sq. gerundio Deut. 18, 20, sq. עַל pers. Ex. 21, 14: כִּי יָזִד אִישׁ עַל רֵעֵהוּ לְהָרְגוֹ בְעָרְמָה *si quis ferociter agit contra proximum suum, eum occidendo ex insidiis.* Neh. 9, 10.

Derivata sunt זֵד, זָדוֹן, זֵידוֹן.

זוד chald. id. Aph. Inf. הֲזָדָה i. q. hebr. Hiph. no. 2. *proterve, insolenter egit* Dan. 5, 20.

זוז rad. inusit. 1) pr. i. q. chald. זוז *motitavit se.* Inde מְזוּזָה et זִיז no. 1. Motus celer refertur 2) ad micandi, radiandi significatum (cf. צִיץ et simillimam significationum seriem in זָרַר), inde *radiatim fluxit lac,* et nomen זִיז de pleno ubere.

זוּזִים Gen. 14, 5, n. pr. populi ad Palaestinae fines habitantis, fortasse eiusdem ac זַמְזֻמִּים (q. v.), Aboriginum terrae Ammoniticae. LXX. ἔθνη ἰσχυρά, neque aliter Syr. Onk. Syr.

זוה rad. inusit. Arab. زوى *abdidit, celavit* VII. abdidit se, recepit se in angulum; Hebraeis, ut videtur, etiam *servavit.*

Derivata sunt מָזוֹן et

זָוִיָּה s. **זָוִית** (c. Kamez impuro) extat in pl. tantum זָוִיּוֹת f. *angulus,* a rad. זָוָה. (Syr. ܙܘܝܬܐ, arab. زَاوِيَةٌ). Dr. de angulis arae Zach. 9, 15, et meton. de columnis angularibus palatii Ps. 144, 12: בְּנוֹתֵינוּ כְזָוִיֹּת מְחֻטָּבוֹת ad verbum, *filiae nostrae columnis angularibus* pulchre *exsculptis similes.* Intelligendae Caryatides in arte Aegyptiaca frequentissimae. Aqu. ὡς ἐπιγώνια. Vulg. *quasi anguli.*

זוֹחֵת n. pr. m. 1 Par. 4, 20. Radix neque in lingua hebr. neque in dialectis cognatis reperitur.

זוּל 1) i. q. זָלַל *profudit, effudit.* Semel legitur Jes. 46, 6: הַזָּלִים זָהָב מִכִּיס *aurum e crumena profundentes,* prodigentes. (Arab. زَالَ IV vilipendit.) — 2) *removit, amovit,* cf. arab. زَالَ med. Waw et Je amovit, intrans. i. q. abiit, desiit, defecit. Inde

זוּלַת f. *remotio, amotio,* nonnisi in st. cstr. זוּלַת, et c. suff. זוּלָתִי, זוּלָתֶךָ praep. *praeter* v. c. זוּלָתִי praeter me, pr. *remoto me* vel accuratius etiam *remotio mei, per remotionem mei.* 2 Reg. 24, 14. Jes. 45, 5. 21 cet. Nonnunquam c. Jod parag. זוּלָתִי pro זוּלַת Deut. 1, 36. 4, 12. Semel Conj. pro זוּלַת אֲשֶׁר *praeterquam quod, nisi quod* 1 Reg. 3, 18.

זוּן in Kal inusit. Chald. Syr. et Sam. *alere, pascere, cibare.*

Hoph. Jer. 5, 8: סוּסִים מוּזָנִים Chethibh: *equi pasti* i. e. pingues. Keri exhibet מְיֻזָּנִים, quod auctore Schultensio derivatur a יָזַן, وزن libravit, hoc sensu: *ponderibus instructi* (pondera i. q. testes v. c.

Catull. 62, 5. Stat. silv. 3, 4, 77), *bene vasati*. LXX. ἵπποι θηλυμανεῖς. Inde מָזוֹן.

זוּן chald. id.
Ithpe. fut. יִתְּזִין pass. Dan. 4, 9. Deriv. מָזוֹן.

זוֹנָה f. *scortum*, *meretrix*, part. fem. rad. זָנָה q. v.

זוּעַ (Syris, Chaldaeis et Zabiis usitatiss.) i. q. gr. σείω, σεύω (cf. נוּעַ νεύω) pr. concussit, *agitavit* (v. Pil. et זְוָעָה), in Kal intrans. *agitatus est*, inde 1) *movit se* Esth. 5, 9. 2) *commotus est*, *tremuit* Eccl. 12, 3.

Pil. part. מְזַעְזֵעַ *agitavit*, *divexavit*. Hab. 2, 7. (Aram. et arab. id.)

Derivata sequuntur excepto זֵעָה sudor.

זוּעַ chald. *tremuit*, *timuit*, sq. מִן. Part. זָאֲעִין s. sec. Keri זָיְעִין Dan. 5, 19. 6, 27.

זְוָעָה f. (a זוּעַ c. Waw mobili) 1) *agitatio*, *divexatio*. Jer. 15, 4: נְתַתִּים לְזְוָעָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ *dabo eos divexationi omnibus terrae regnis*. 24, 9. 29, 18. 34, 17. 2 Par. 29, 8. Keri ubique exhibet formam זַעֲוָה, utpote prolatu faciliorem q. v. 2) *terror*. Jes. 28, 19.

זוּף rad. inusit. Chaldaeis est *mutuatus est*, *mutuo accepit*. Inde n. pr. זִיף.

I. זוּר 1) *pressit*, *compressit*, *expressit*. (Syr. ܙܪ, ܙܘܪ manu cepit. Arab. زير compressit spec. labium equi. Origo est in coarctando, cf. vicinas radd. צוּר, צָרַר). Fut. Iud. 6, 38: וַיָּזַר אֶת־הַגִּזָּה *compressit vellus*. Iob. 39, 15: וַתִּשְׁכַּח כִּי רֶגֶל תְּזוּרֶהָ *et* (struthio) *obliviscitur*, *quod pes ea* (ova) *comprimet*, non reputat, ea pedibus contritum iri, cf. Jes. 56, 5. Intrans. Praet. זֹרוּ (de qua forma intrans… tiva v. Lgb. p. 401), Jes. 1, 6 לֹא זֹרוּ (vulnera) *non sunt com…* *pressa*, expressa, sanguine purgat… Inde מָזוֹר no. I.

II. זוּר cui vicinum סוּר et … 1) *deflectere*, *recedere* (ut … زار med. Waw Conj. VI. VIII), … מִן ab aliquo. Iob. 19, 13. Ps. … 30, impr. a Deo Ps. 58, 4, … recti verique, unde מָזוֹר med… cium, زور falsum, mendacium, Conj. I. mentitus est. (Cf. … arab. جار).

2) *deflectere a via*, divert… ap. aliquem (arab. زار visit… aliq.), inde *peregrinum esse* … زائر visitans, peregrinus).

Part. זָר *peregrinus*, alie… spec. 1) *alius populi*, gentis … *nigena* Exod. 30, 33, cui … saepe *hostis barbarique* notio … lat. *hostis* olim erat peregrinus … Off. 1, 12, et gr. ξεῖνος etiam … stem notabat Herod. 9, 11 … sam. [illegible] pr. osor dein pere… nus). Jes. 1, 7. 25, 2. 29, 5. … 54, 5. Ez. 11, 9. 28, 10. … Hos. 7, 9. 8, 7. Obad. 11. … deus peregrinus s. exterus, … populi deus domesticus, apud He… braeos adventicius Ps. 44, 21. … 10, ellipt. זָר Jes. 43, 12. … זָרִים Deut. 32, 16. Jer. 3, 13. … 2) *alius familiae*. Fem. זָרָה … lier aliena (i. q. אֵשֶׁת רֵעַ Prov. … 29), impr. quoad consuetudi… cum illa illicitam, *adultera*, … *cha* Prov. 2, 16. 5, 3. 20. … 22, 14. 23, 33. (Syr. et Sam. … [illegible] est *adulterari*, pr. divert… Sic זָרִים adulteri, moechi … 25. Ez. 16, 32, בָּנִים זָרִים … alieni i. e. spurii Hos. 5, 7. 3) … recto, vero, legitimo *alienus* … i. q. *illegitimus*. אֵשׁ זָרָה … alienus i. e. illegitimus, pro… opp. igni sacro. Lev. 10, 1. N…

3, 4. 26, 61. קְטֹרֶת זָרָה suffitus profanus Ex. 30, 9. 4) Opp. propriae personae i. q. אַחֵר *alius* Prov. 11, 15. 14, 10. 20, 16. 27, 2. 13. 1 Reg. 3, 18. 5) Transl. *novus, inauditus* Jes. 28, 21.

Niph. i. q. Kal no. 1. Jes. 1, 4.

Hoph. part. מוּזָר *abalienatus.* Ps. 69, 9.

Deriv. מָזוֹר no. II. — Iob. 19, 17 v. sub rad. זִיר.

זוּרֶה m. semel legitur Jes. 59, 5: וְהַזּוּרֶה תִּבָּקַע אֶפְעֶה *quodsi* (ovum) *comprimatur, erumpit vipera.* Vocales ubi bene se habent, זוּר est part. pass. verbi זוּר no. I. addito ־ֶה pro ־ָה fem. gen. (sicut Zach. 5, 4, quanquam in utroque loco scribentis error videtur inesse). Aptior esset scriptura הַזּוֹרֶה part. act. ad formam praet. זֹרוּ Jes. 1, 6.

זָחַח in Kal inusit. i. q. arab. زح et زحزح *dimovit, removit,* aram. ܙܘܚ, זַחַּ.

Niph. dimotus est. Ex. 28, 28. 39, 21.

זָחַל 1) *repsit, serpsit.* Part. זֹחֲלֵי עָפָר *in pulvere serpentes,* angues. Deut. 32, 24. Mich. 7, 17. Inde 2) *timuit,* pr. suspenso gradu accessit, v. דָּחַל. Iob. 32, 6: עַל־כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא *propterea timebam ac verebar.*

זֹחֶלֶת (serpens) n. pr. אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת (lapis serpentis) saxum prope Hierosolyma 1 Reg. 1, 9.

זֵידוֹן adj. m. (a rad. זוּד) *aestuosus, redundans,* de aquis. Ps. 124, 5.

זִיו chald. m. *splendor* (contr. ex זִהְיו, a rad. זְהָה q. v., i. q. hebr. זִו) Dan. 2, 31. 4, 33. Plur. de colore faciei bello hilarique Dan. 5, 6. 9: זִיוֹהִי שְׁנַיִן עֲלוֹהִי *color eius immutabatur ei* i. e. palluit. Vs. 10. 7, 28. Cf. hebr. cap. 10, 8. (Syr. ܙܝܘܐ splendor. Arab. زي et زى ornatus).

זִיז m. (a rad. זוּז) 1) *quod movetur,* was sich regt, was lebt und webt. Sic poët. זִיז שָׂדַי de bestiis agrestibus Ps. 50, 11. 80, 14. Recte conferunt κνώδαλον bestia pro κινώδαλον, adde κινώπετον, κνώψ a κινέω, πρόβατον a προβαίνω. 2) *plenum uber* (v. rad. זוּז no. 2). Sic primigenia imagine servata Jes. 66, 11: לְמַעַן תָּמֹצּוּ וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיז כְּבוֹדָהּ *ut sugatis ac laeti sitis* (i. e. cum voluptate sugatis) *ex eius ubere gravido s. abundanti* h. e. ex eius mammis lacte refertis. Parall. מִשֹּׁד תַּנְחֻמֶיהָ.

זִיזָא (ubertas) 1) n. pr. m. 1 Par. 4, 37. 2) 2 Par. 11, 20.

זִיזָה (id.) n. pr. m. 1 Par. 23, 11, cuius loco Vs. 10 זִינָא.

זִיעַ (motio) n. pr. m. 1 Par. 5, 13.

זִיף (mutuo acceptum, a rad. זוּף) n. pr. 1) oppidi in tribu Judae siti Jos. 15, 55. 2 Par. 11, 8, cuius in vicinia erat eiusdem nominis desertum 1 Sam. 23, 14. 15. Hinc gentil. זִיפִי Vs. 19. 26, 1. 2) viri 1 Par. 4, 16.

זִיקוֹת pl. f. (pro זִקּוֹת, זְנָקוֹת, a rad. זָנַק cf. exempla, quae collegimus Lgb. p. 145, adde קִיצוֹן pro קִצּוֹן, אִישׁ pro אֱנָשׁ) *malleoli, tela ardentia* Jes. 50, 11 i. q. זִקִּים Prov. 26, 18 (ubi multi codd. זִיקִים. Syr. ܙܝܩܐ telum, fulmen.)

זִיר arab. زار med. Je, *fastidivit.*

Intrans. *fastidio fuit.* Iob. 19, 17: רוּחִי זָרָה לְאִשְׁתִּי *halitus meus fastidio est uxori meae.* Alii, quos olim sequebar, praeeunte Syro, *animus meus* i. e. *ego alienus factus sum uxori.* Inde זָרָא (pro זָרָה) fastidium.

זַיִת cstr. זֵית, pl. זֵיתִים m. 1) *olea,*

arbor Iud. 9, 9, plenius זֵית שֶׁמֶן dicta Deut. 8, 8. שֶׁמֶן זַיִת olivarum oleum. Ex. 27, 20. 30, 24. Lev. 24, 2. הַר הַזֵּיתִים mons olearum ad Hierosolyma situs Zach. 14, 4, iam in V. T. sacer habitus 2 Sam. 15, 30. 1 Reg. 11, 7. 2) *oliva* fructus. עֵץ הַזַּיִת arbor olivarum. Hagg. 2, 19. דָּרַךְ זַיִת olivas calcavit. Mich. 6, 15. 3) *ramus olivae, frons oleagina.* Zach. 4, 11 coll. 12.

Frequentatur in omnibus linguis cognatis, syr. ܙܰܝܬܳܐ olea, arab. زَيْتٌ oleum, زَيْتُونٌ oliva, aeth. ዘይት: oleum et oliva, ex quibus migravit in copticam, ubi ϫⲱⲓⲧ est oliva et in hisp., in qua *aseyte* oleum. Origo, quam ignorare fatentur Etymologi, mihi quaerenda videtur in rad. זָהָה (q. v.) et زَهَى splenduit, زَهَّى ornavit, unde زِيٌّ forma pulchra, splendens, hebr. זִו, chald. זִיו: ut זַיִת pr. sit fem. a forma זַי et *splendorem* notet. Poterat hoc referri vel ad *oleae* virorem et pulchritudinem (cf. אוֹרוֹת), vel, quod praefero, ad *olei* splendorem (cf. יִצְהָר oleum a צָהַר splenduit, et זָהָב Zach. 4, 12 de oleo pellucido et splendente). Postquam vera origo in oblivionem abierat, ת littera pro radicali habita est: unde factum ut זַיִת masc. gen. sit, et Arabes novum verbum inde formaverint: زَاتَ oleo condivit II. oleum procuravit.

זֵיתָן (olea arbor, arab. زَيْتُونٌ) n. pr. m. 1 Par. 7, 10.

זַךְ et **זָךְ** fem. זַכָּה adj. *purus* de oleo Ex. 27, 20, de thure 30, 34, transl. de animo et moribus. Iob. 8, 6. 11, 4. 33, 9. Prov. 16, 2. 20, 11. 21, 8. Rad. זָכַךְ.

זָכָה i. q. זָכַךְ *purus fuit*, ubique sensu morali. Iob. 15, 14. 25, 4. Ps. 51, 6. Mich. 6, 11. (Arab. زَكَا, syr. ܙܟܳܐ et ܙܟܺܝ id. Eiusdem stirpis est gr. ἅγιος, ἁγνός et prob. etiam lat. *sacer, sancio,* transp. *castus*).

Pi. purum fecit, mundavit, v. c. viam, animum. Ps. 73, 13. Prov. 20, 9. Ps. 119, 9: בַּמֶּה־יְזַכֶּה נַּעַר אֶת־אָרְחוֹ *qua ratione adolescens castos mores servabit?*

Hithpa. הִזַּכָּה pro הִתְזַכָּה *mundavit se* Jes. 1, 16.

זָכוּ chald. f. *puritas*, morum *castitas* Dan. 6, 23.

זְכוּכִית f. semel legitur Iob. 28, 17 *vitrum* vel *crystallus.* (Arab. زُجَاجٌ, syr. ܙܓܘܓܺܝܬܳܐ id.). Rad. זָכַךְ. Cf. זָג.

זָכוּר m. i. q. זָכָר *mas, masculus,* de hominibus et animalibus. Exod. 23, 17. 34, 23. Deut. 16, 16. 20, 13.

זַכּוּר (memor) n. pr. complurium virorum Num. 13, 4. 1 Par. 4, 26. 25, 2. Neh. 3, 2. 10, 13. 13, 13.

זַכַּי (purus, innocens) n. pr. m. v. זַכַּי.

זָכַךְ i. q. זָכָה (q. v.) *purus fuit,* de rebus physicis Thren. 4, 7; de moribus Iob. 15, 15. 25, 5. Cf. vicinum זָגַג.

Hiph. mundavit, lavit. Iob. 9, 30.

Derivata sunt: זַךְ, זָךְ, זְכוּכִית, et n. pr. זַכַּי.

זָכַר fut. יִזְכֹּר (arab. ذَكَرَ, syr. et chald. ܕܟܰܪ, דְּכַר) *meminisse, recordari, reminisci* (cf. de horum vcc. differentia Cic. Lig. 12, 35 et Doederlein lat. Synonyme und Etymologien I, 166), sq. acc. Gen. 8, 1. 19, 29 cet., rarius לְ Ex. 32, 13. Deut. 9, 27. Ps. 25, 7. 136, 23, בְּ Jer. 3, 16, sq. כִּי Iob. 7, 7. 10, 9. Deut. 5, 15. Spec. est a) *meminisse, memorem esse* i. e. memo-

ria tenere Ps. 9, 13. 98, 3. 105, 5. 12. 2 Par. 24, 22. Ex. 13, 3: זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה *memor sis huius* ...iei 20, 8. זָכֹר אֶת הַבְּרִית memo-rem esse foederis Gen. 9, 15. Lev. 26, 43. Am. 1, 9. b) *memoriam* ...ei *recolere, reputare (bedenken).* Deut. 5, 15: *reputa, quod servus eras in Aegypto.* 15, 15. 16, 12. 24, 18. Iob. 7, 7: זְכֹר כִּי רוּחַ חַיָּי *reputa, quod halitus vita mea.* Ps. 103, 14. c) *in memoriam re-vocata contemplari* i. e. *recordari.* Ps. 119, 55: זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְיָ *recordor noctu nomen tuum, Do-mine!* Ps. 143. 63, 7. d) *remi-nisci, ἀναμιμνήσκειν,* in memo-riam revocare. Opp. oblivisci. Gen. 40, 23: וְלֹא זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ. Comm. 14. 42, 9. Num. 11, 5. Eccl. 9, 15. Iob. 21, 6. Jer. 44, 21 (syn. הֶעֱלָה עַל לֵב). Saepe adiuncta notione curae: *de-...o prospicere* alicui (i. q. פָּקַד) Gen. 8, 1. 19, 29. 30, 22. e) Sequ. ... pers. et acc. rei: *meminisse* ...cuius rei vel in commodum vel in detrimentum alterius, *jemandem etwas gedenken,* in bonam partem Neh. 5, 19: זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי לְטוֹבָה כֹּל אֲשֶׁר *memento, mi Deus, omni-um, quae feci,* ut ea aliquando *remuneres.* 6, 14. 13, 22, in ma-lam partem 13, 29. f) Refertur ...am ad res futuras, ut *reputare, prospicere, meminisse* in formu-la tritissimis *respice finem, me-mento mori.* Thren. 1, 9: *et non respexit* reputavit *finem.* Jes. 47, 7. Inde *meditari, moliri* aliquid, *auf etwas denken.* Iob. 40, 32: זְכֹר מִלְחָמָה *denk an den Kampf,* i. e. aggredere, para pugnam.

Niph. 1) *memoria* alic. rei *reti-netur* vel *revocatur, recolitur,* ...od saepe idem est atque *memo-ratur.* Iob. 24, 20: עוֹד לֹא יִזָּכֵר ...no *eius meminit amplius,* non memoratur, in oblivionem abit. ...11, 19: שְׁמוֹ לֹא יִזָּכֵר עוֹד *no-men eius porro non memoratur.* ...3, 19. Jes. 23, 16. Zach. 13, 2. Esth. 9, 28: הַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים *horum dierum memoria recolctur et celebrabitur.* נִזְכַּר אֶל יְהוָֹה Ps. 109, 14 et לִפְנֵי יְיָ Num. 10, 9 memorari apud Deum, ei in memoriam revocari. Sq. לְ serva-tur memoria rei in alic. detrimen-tum (cf. Kal litt. e), jemandem gedacht werden. Ez. 18, 22. 33, 16.

2) denom. a זָכָר *masculus natus est* Ex. 34, 19 (arab. ذكر IV. pe-perit masculum).

Hiph. הִזְכִּיר 1) *in memoriam revocavit* alicui, apud aliquem. Gen. 40, 14: הִזְכַּרְתַּנִי אֶל־פַּרְעֹה *in memoriam me revoca Pharaoni.* 1 Reg. 17, 18. Ez. 21, 28. 29, 16. Jer. 4, 16: הַזְכִּירוּ לַגּוֹיִם *renuntiate gentibus!* In titulis Psalmorum 38. 70: לְהַזְכִּיר *ad* (se Deo) *in me-moriam revocandum,* id quod ad argumentum quoque aptum est. — 2) *commemoravit.* (Arab. Conj. IV. commemoravit, laudavit). 1 Sam. 4, 18. Ps. 87, 4. Spec. *cum laude commemoravit, laudavit, celebra-vit* Ps. 45, 18. 71, 16. 77, 12; v. c. שֵׁם יְהוָֹה Jes. 26, 13 et בְּשֵׁם Jos. 23, 7. Ps. 20, 8. Am. 6, 10 (coll. קָרָא בְשֵׁם) Jes. 48, 1. 63, 7. — Semel causat. legitur *comme-morandum, celebrandum curavit.* Ex. 20, 21. 3) i. q. Kal: *meminit,* i. e. in memoriam *sibi* revocavit Gen. 41, 9. Jes. 19, 17. 49, 1. 4) *sacrificium memoriale* (אַזְכָּרָה dictum) *obtulit, adoluit* Jes. 66, 3. 5) *memoriae prodidit.* Part. מַזְכִּיר subst. 1 Reg. 4, 2. 2 Reg. 18, 18. 37. 2 Par. 34, 8. Jes. 36, 3. 22 *memoriae prodens* i. e. *Can-cellarius, historiographus, anna-libus regni praefectus,* unus ex Hebraeorum regni ministris, cuius erat, res gestas, imprimis quae prope regem eveniebant, memoriae prodere. Idem munus memoratur in aula regia Persarum et veterum (Herod. 6, 100. 7, 90. 8, 100) et recentiorum (Chardin Voyage T. III, 327), apud quos *Vaka Nuwis*

vocatur, et Romanorum tempore Arcadii et Honorii sub nomine *magistri memoriae.*

Nomm. derivata protinus sequuntur, praeter אַזְכָּרָה, זָכוּר, זִכּוּר.

זָכָר m. *mas, masculus,* ut per quem *memoria* parentum propagatur cf. 2 Sam. 18, 18. Dicitur de hominibus Gen. 1, 26. 5, 2. 17, 10 sq. 34, 15 sq., et de animalibus Gen. 7, 3. 9. 16. Exod. 12, 8. Plur. זְכָרִים Esr. 8, 4 sq. Cf. זָכַר Niph. no. 2 et זָכוּר. (Arab. ذَكَرٌ, syr. ܕܟܪܐ id., et illud quidem de masculinis quoque genitalibus).

זֵכֶר et **זֶכֶר** (Ex. 17, 14. Jes. 26, 14. Prov. 10, 7, ubi tamen alii codd. habent Zere, v. J. H. Michaëlis nott. crit.) c. suff. זִכְרִי m. 1) *memoria* (Andenken), arab. ذِكْر. Ex. 17, 14: *Amaleci memoriam exstinguam.* Deut. 25, 19. 32, 26. Ps. 9, 7. 34, 17. 109, 15 cet. 2) *nomen,* quo *memoramus* aliquem, i. q. שֵׁם. Ex. 3, 15: זֶה־שְּׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר *hoc est nomen meum in sempiternum, sic me nominabitis per omnes aetates.* Ps. 40, 5: הוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ *celebrate nomen eius sanctum.* Hos. 12, 6. 3) *laus, celebratio.* Ps. 6, 6. 102, 13 (ذِكْر laus).

זִכָּרוֹן m. st. cstr. זִכְרוֹן pl. ־ִים et ־וֹת 1) *memoria* Jos. 4, 7. Ex. 12, 14. Eccl. 1, 11. 2, 16. אַבְנֵי זִכָּרוֹן lapides memoriales, appellantur duae gemmae in fibulis humeralibus, quibus summi sacerdotis vestis ornata erat. Ex. 28, 12. 39, 7. מִנְחַת זִכָּרוֹן sacrificium memoriale Num. 5, 15. שׂוּם זִכָּרוֹן memoriam propagare, nimirum liberis procreandis Jes. 57, 8. 2) *memoria,* ὑπόμνημα, i. q. res memoriae prodita (gall. *mémoire*). Ex. 17, 14: כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר *scribe hoc memoriae causa in librum.* סֵפֶר זִכָּרוֹן M[al.] 3, 16 et Plur. סֵפֶר הַזִּכְרֹנוֹת E[sth.] 6, 1 liber memoriarum, an[nales,] acta diurna, cf. דִּכְרָן; *signum [me]moriale* Ex. 13, 9. 3) *celeb[ratio]* diei alicuius (cf. verbum Esth. [9, 28.] Ex. 20, 8) Lev. 23, 24. 4) [...] מְשַׁל *sententia memorialis,* [ἀπό]φθεγμα. Iob. 13, 12.

זִכְרִי (famosus, celeber, cf. [...] fama) n. pr. complurium vir[orum] Ex. 6, 21. 1 Par. 8, 19. 23. 9, [...] 2 Par. 23, 1. Neh. 11, 9 al.

זְכַרְיָה et **זְכַרְיָהוּ** (cuius Jov[a me]minit) n. pr. (gr. Ζαχαρίας) 1) [regis] Israelis, filii Jerobeami II, p[ost sex] mensium imperium anno a. [Chr.] 773 a Schallumo interfecti. 2 [Reg.] 15, 8—11. 2) prophetae [post] exilium florentis, cuius ora[cula in] canone supersunt. Barachiae [filius] erat, Iddonis prophetae nep[os, cf.] בֵּן no. 1) Zach. 1, 1. 7. Esr. [5, 1.] 6, 14. 3) filii Barachiae, Je[saiae] aequalis, itidem prophetae, [ut vi]detur, Jes. 8, 2, coll. 16. 4) [pro]phetae, filii Jojadae, regnante [Joaso] in atrio templi interfecti 2 Pa[r. 24,] 20 sq. 5) prophetae Usia reg[nan]te Hierosolymis degentis 2 Pa[r. 26,] 5 cet.

זָלַג rad. inusit., prob. i. q. [...] زلج (vic. דָּלַח) hausit. Inde [...] מִזְלָגָה furca.

זַלּוּת f. *terror, tremor.* Ps. 1[2, 9.] Rad. זָלַל.

זַלְזַל tantum in pl. זַלְזַלִּים m. *flag[ella,] palmites,* a motu tremulo ac [vacil]lante. Jes. 18, 5. Rad. זָלַל, [...] impr. Niph. Cf. etiam [...] תַּלְתַּלִּים, סַנְסִנִּים.

זָלַל resp. nostris *schüttern,* [*schüt*]*teln, schütten* (vic. דָּלַל et q[uae] contulimus) 1) *concussit,* q[uassa]*vit,* v. Niph. — 2) *effudit,* [*pro*]*fudit* saccum quasi excutiendo (*aus*[-] *schütten, ausschütteln*). Part. [...]

prodigus Prov. 23, 21. 28, 7. Deut. 21, 20. Prov. 23, 20: זֹלֲלֵי בָשָׂר *qui corporis sui prodigi sunt*, voluptuosi, voluptatibus dediti. Cf. זִיל. Profundimus autem et abiicimus nonnisi eas res, quas vilipendimus, hinc 3) intrans. *abiectus, vilis fuit*. Jer. 15, 19. Thren. 1, 11. (Arab. زَلَّ id., زُلّ vilitas, abiectio animi. Syr. ܙܠ vilis fuit). Vide Hiph.

Niph. נָזֹל (cf. de hac forma Lgb. §. 103, not. 7) *concussus est, contremuit*. Jes. 64, 2: מִפָּנֶיךָ הָרִים נָזֹלּוּ *ante faciem tuam contremiscunt montes*. Non aliter intelligenda verba Iud. 5, 5: הָרִים נָזְלוּ *contremiscunt montes*, נָזְלוּ enim ibi dictum pro נָזֹלּוּ Lgb. 103, not. 15. Bene LXX ἐσαλεύθησαν (radix זלל enim adeo etymo suo congruit cum σάλος, σαλεύω), idemque exprimunt Chald. et Syr. (Arab. زَلْزَلَ concussit terram, زِلْزَال terrae motus). Vide זַלְזַלִּים.

Hiph. (punctis ad Chaldaismum inflexis) הֵזִיל causat. Kal no. 3. *vilipendit*. Thren. 1, 8.

זָלְעַף quadrilitt. inusit. i. q. זָעַף *ferbuit*, littera ל inserta, cf. Lgb. p. 864. Alia pericula etymologica, nominatim ab Eichhornio prolata ad Simonis Lexicon, utpote falsis verborum arabicorum significationibus nixa, diiudicavimus et refutavimus in Ephemerid. litt. Hal. 1820 no. 123. Inde

זַלְעָפָה et **זִלְעָפָה** Plur. וֹת— (Ps. 11, 6. Thren. 5, 10) *aestus vehemens* spec. venti Ps. 11, 6 (int. ventus السموم vocatus i. e. venenosus), famis Thren. l. c. (Ez. 5, 2 coll. Vers. 12. 16. 17, λιμὸς αἴθοψ Hes. op. 361, ignea fames Quinctilian. declam. 12, arab. نار الجوع ignis famis ap. Haririum), denique irae Ps. 119, 53.

זלף rad. inusit. Chald. Pa. stillavit i. q. דָּלַף. Inde

זִלְפָּה (stilla) n. pr. ancillae Leae. Gen. 29, 24. 30, 9.

זִמָּה f. (a זָמַם) 1) *consilium*, idque turpe Prov. 21, 27. 24, 8, rarius honestum Iob. 17, 11 (quo de l., in quo vocabuli etymo alluditur, v. quae observavimus ad rad.). 2) *scelus, scelesté factum*. Ps. 26, 10. 119, 150. Spec. de peccatis ex impudicitia ortis, ut stupro, incestu Lev. 18, 17: זִמָּה הִיא *hoc scelus esset*. Iob. 31, 11. Ez. 16, 27. 22, 9. 11. 3) n. pr. m. 1 Par. 6, 5. 27. 2 Par. 29, 12.

זַמָּה f. i. q. זִמָּה no. 1. Pl. זַמּוֹתִי pro זַמֹּתַי (cf. Gr. §. 79, adnot. 2) consilia mea Ps. 17, 3. Ita certe secundum accentus: vox enim זַמֹּתִי est Milra. Mutato accentu זַמּוֹתִי est: meditor, et melius fluit oratio, si vertis: (quod) *meditor, non transit os meum*.

זְמוֹרָה f. plur. ים— (Nah. 2, 3) 1) *palmes, flagellum*, a putando dictum (v. rad. זָמַר). Num. 13, 23. Jes. 17, 10. 2) generatim *surculus, sarmentum*. Ez. 15, 2. 8, 17: *et en sarmentum naribus suis applicant;* quibus verbis respicitur mos Persarum, qui solem orientem adorantes virgarum fasciculum *Barsom* dictum sinistra manu tenebant, v. Strabo XV p. 733 Casaub.: τὰς δ' ἐπῳδὰς ποιοῦνται πολὺν χρόνον ῥάβδων μυρικίνων λέπτων δέσμην κατέχοντες. Cf. Hyde de rel. vett. Persarum p. 350. Zendavesta ed. Anquetil du Perron II, 532.

זמזם quadril. inusit. i. q. arab. زَمْزَمَ onomatop. *summen*, murmuravit, fremuit, unde زَمْزَمَة multitudo fremens. Inde

זַמְזֻמִּים m. pl. (populi strepentes) n. pr. gigantum populi Ammonitarum fines antiquitus habitantis, iam

ante Mosen extincti Deut. 2, 20. Cf. זוּזִים.

זָמִיר m. Cant. 2, 12 *tempus, quo vites putantur* (ad formam בָּצִיר, חָרִישׁ Lgb. §. 120, no. 5) a זָמַר. Bene LXX *καιρὸς τῆς τομῆς*. Symm. *κ. τῆς κλαδεύσεως*. Vulg. tempus putationis. Al. *tempus avium cantus*, repugnante tamen et usu verbi זָמַר et analogia nominum formae קָטִיל.

זָמִיר (Jes. 25, 5) pl. זְמִירוֹת *cantus*. Ps. 119, 54. 2 Sam. 23, 1. Spec. *hymnus, paean*. Jes. 24, 16. Iob. 35, 10: *qui hymnos* (i. e. gaudium, laetitiam) *dat noctu* (in infortunio); *cantus triumphalis* Jes. 25, 5. Rad. זָמַר, impr. Pi.

זְמִירָה (cantus) n. pr. m. 1 Par. 7, 8.

זָמַם praet. זָמַמְתִּי et זַמּוֹתִי, fut. יָזֹם pl. יָזְמוּ pro יָזֹמּוּ (v. Gr. §. 57, adnot. 11. Lgb. p. 372, radix enim יָזַם, quam alii statuunt, ficticia est) pr. *nexuit, ligavit*, i. q. vic. צָמַם, et arab. زمّ ligavit, constrinxit, unde زِمَام funiculus. Dein translate 1) *insidiatus est*, sq. לְ Ps. 37, 12; *mala molitus, meditatus est* Prov. 30, 32, sq. gerundio Ps. 31, 14. Dein 2) ut vc. medium *meditatus aliquid, proposuit sibi*, sq. acc. Gen. 11, 6. Thren. 2, 17. Prov. 31, 16: זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ *proponit sibi agrum* possidere, meditatur agrum, *eumque accipit*, sq. gerundio Zach. 1, 6.

Ad originem supra propositam quod attinet, monuisse sufficiat, verba nectendi plectendique saepissime referri ad consilia, maxime mala, cuius rei exempla vide s. rad. אָרַב. Alluditur autem huic ipsi origini in illo Iobi 17, 11: זִמֹּתַי נִתְּקוּ *proposita mea abrupta sunt* nimirum funiculi instar, quandoquidem consilium captum funiculo plexo comparatur ab Orientalib… Vit. Tim. T. I. p. 90: … احكم firmiter strinxit funicul… propositi. Translatam notionem … bent Arabes in verbo صمم propo… sibi, intendit.

Derivata sunt: זִמָּה, … מְזִמָּה, et

זָמָם m. *consilium*, idque malu… Ps. 140, 9

זָמַן in Kal inus. vic. radici … *statuit*.

Pi. זִמֵּן id. in Chaldaismo fr… quentissimum. Plur. part. … מְזֻמָּנִים Esr. 10, 14. Neh. 10, … et פ׳ מְזֻמָּנוֹת 13, 31 *tempora st… tuta s. stata*. Inde

זְמָן plur. זְמַנִּים m. *tempus*, … *statum tempus*. (Arab. زمن, … tempus. Syr. ܙܒܢܐ id.) Eccl. … 1: לַכֹּל זְמָן *suum cuique rei tem… pus* i. e. unumquodque … aliquamdiu, omnia sunt caduca … fluxa. Neh. 2, 6. Esth. 9, 27. … Posterioris aevi vc. est, pro … quiore עֵת.

זְמַן chald. Pa. *statuit, constitui… paravit*.

Hithpa. הִזְדַּמַּן *convenire in… se*, pr. locum tempusque sibi in… cem statuere Dan. 2, 9 Keri. … Am. 3, 3 Targ. Chethibh legend… est הִזְמִנְתּוּן, et est Aphel, … tamen neque Syri neque Chald… solique Samaritani utuntur.

זְמָן et **זִמָן** st. emphat. זִמְנָא … זִמְנִין m. chald 1) *tempus*, … *tum tempus*. Dan. 2, 16: … *eodem tempore*. 3, 7. 8. 4, 33 … זְמַן וְעִדָּן *ad tempus usque et …* ram. 7, 12. De sacris tempor… (diebus festis) Dan. 7, 25. Cf. … no. 3. 2) pl. *vices* (Malc). D… 6, 11: זִמְנִין תְּלָתָה *tribus vicib…*

cf. angl. *three times.* (Ita وقت, et arab. وَقْت, tempus, pl. vices).

זָמַר *putavit,* spec. vitem Lev. 25, 3. 4. Hinc מַזְמֵרָה cultellus emunctorius. (Arab. زبر putavit vitem, commutatis ם et ב).

Niph. pass. Jes. 5, 6.

Pi. זִמֵּר 1) *cecinit,* pr. (bene notantibus Alb. Schult. et Rob. Lowtho) *incidit* orationem, carmen, protulit carmen ad numeros rythmicos incisum, cf. قَرِيض carmen, pr. sermo incisus a قرض secuit, resecuit. (Arab. زَمَرَ I. et II, syr. ܙܡܰܪ et ܙܰܡܰܪ, aeth. Conj. II. id.). Sq. dat. pers., quae carmine celebratur Iud. 5, 3. Ps. 9, 12. 30, 5. 47, 7, et acc. Ps. 47, 7. 66, 2. 68, 5. 33. 2) *cecinit fidibus,* ψάλλειν. Ps. 33, 2. 71, 22. 3) *saltavit* (arab. زمر), quod itidem ad numeros rythmicos fit, et cum cantu modisque musicis coniunctum est (cf. צָחַק et שָׂחַק). Inde זָמָר.

Derivata sunt זָמִיר, זִמְרָה, זְמוֹרָה, מִזְמוֹר, מְזַמֶּרֶת, מַזְמֵרָה et quae statim sequuntur.

זְמָר m. chald. *cantus fidium.* Dan. 3, 5. 7. 10. 15.

זַמָּר m. chald. *cantor.* Esr. 7, 24.

זֶמֶר m. semel extat Deut. 14, 5 animal e cervorum dorcadumque genere, a *saltu* dictum (v. זָמַר Pi. no. 3), sicut דִּישׁוֹן a דּוּשׁ, דִּיץ. (Arab. زمر saliit caprea).

זִמְרָה f. *cantus,* a) vocis Ps. 81, 3. 98, 5. b) fidium. Amos 5, 23. Meton. זִמְרַת הָאָרֶץ *cantus terrae* i. e. laudatissimi proventus eius. Gen. 43, 11. Cf. gr. ἀοίδιμος carminibus celebratus i. q. celeber.

זִמְרִי m. (carmine celebratus, ἀοίδιμος, celeber) n. pr. 1) regis Israelis, qui Elae a se interfecto succedebat, anno a. Chr. 930. 1 Reg. 16, 9. 10. 2 Reg. 9, 31. Gr. Ζαμβρί. 2) Simeonitarum phylarchae Num. 25, 14. 3) 1 Par. 2, 6. 4) 1 Par. 8, 36. 9, 42. — 5) videtur et Patron. esse a זִמְרָן pro זִמְרָנִי. Jer. 25, 25.

זִמְרָן (id.) n. pr. filii Abrahami et Keturae, atque arabicae gentis ab eo oriundae Gen. 25, 2. 1 Par. 1, 32. Fortasse conferenda *Zabram,* urbs regia auctore Ptolem. Meccam inter et Medinam sita. Cf. זִמְרִי no. 5.

זִמְרָת f. i. q. זִמְרָה *cantus,* meton. *obiectum cantici, laudis.* Ex. 15, 2: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ *gloria mea et carmen* meum est *Jehova.* Ps. 118, 14. Jes. 12, 2.

זַן m. pl. זְנִים *species.* De origine v. sub rad. זָנַן. Ps. 144, 13: מִזַּן אֶל־זַן *cuiusvis speciei.* 2 Chr. 16, 14. (Chald. et Syr. id.).

זַן chald. id. Dan. 3, 5. 7. 10. 15.

זָנָב Pl. זְנָבוֹת, cstr. זַנְבוֹת *cauda* animalium. (Arab. ذَنَب et ذَنَبَة, syr. ܕܘܢܒܐ id. Secundarium est verbum ذنب pone sequutus est). Ex. 4, 4. Iud. 15, 4. Iob. 40, 17. Metaph. *extremitas, extremum* rei. שְׁנֵי זַנְבוֹת הָאוּדִים duae extremae partes titionum Jes. 7, 4. Dein *vile, contemptum,* max. opp. ראשׁ Deut. 28, 13: *caput, non caudam, Jehova te faciet.* Vs. 44. Jes. 9, 13. 19, 15. (In eandem sententiam Arabes opponunt انف وذنب nasum et caudam, v. comment. nostrum ad Jes. 9, 13). Inde verbum denom.

Pi. זִנֵּב pr. *caudam laesit, abscidit,* translate *agmen extremum* (arab. ذنب, gr. οὐρᾶν, οὐραγίαν) *exercitus vexavit, profligavit.* Deut. 25, 18. Jos. 10, 19.

Verba denominativa a nominibus membrorum derivata haec membra laedendi abscindendique potestatem habere in linguis semiticis saepius observatum est, v. Lgb. p. 257 et Ewald gramm. hebr. p. 200.

זָנָה fut. יִזְנֶה apoc. וַיִּזֶן 1) *scortatus est.* (Arab. زنى coivit, scortatus est, syr. ܙܢܐ id., aethiop. ዘመወ:, quanquam Nun retinetur in ዝኒት: semen coitus). Proprie et plerumque tribuitur mulieri, sive maritata est (ubi verti potest: adulterata est) sive non est Gen. 38, 24. Lev. 19, 29. Hos. 3, 3, et construitur sq. acc. viri moechi Jer. 3, 1. Ez. 16, 28. Jes. 23, 17 (nisi אֶת h. l. est *cum*) it. בְּ (scortari *cum*) Ez. 16, 7, אֶל Ez. 16, 26. 28, saepissime sq. אַחֲרֵי, pr. scortando sectata est moechum, dem Buhlen nachlaufen Ez. 16, 34. Lev. 17, 7. 20, 5. 6. Deut. 31, 16 cet. Maritus contra, a quo scortando deficit mulier adultera et scortatrix, ponitur praevio מִן Ps. 73, 27, מֵאַחֲרֵי Hos. 1, 2, מִתַּחַת 4, 12 et תַּחַת Ez. 23, 5 (cf. Num. 5, 19, 29), מֵעַל Hos. 9, 1 et עַל Iud. 19, 2 (ubi tamen scriptura dubia). Ez. 16, 15 (scortata est *apud* maritum i. e. quum tamen maritum haberet, spreto marito). Part. זוֹנָה *meretrix, scortum* Gen. 38, 15. Deut. 23, 19 cet. plenius אִשָּׁה זוֹנָה Lev. 21, 7. Jos. 2, 1. Iudd. 11, 1, neque audiendi, qui nonnullis in locis, ut Jos. l. c. *cauponam, hospitam* intelligunt, a זוּן alere. Raro tribuitur viro moecho ut Num. 25, 1 sq. אֶל (conf. arab. زانٍ pro زانى moechus).

2) Frequentius translate usurpatur a) de *idololatria* (quandoquidem rationem, quae Deum inter et populum israëliticum intercedat, coniugii imagine adumbrant prophetae, v. Hos. 1, 2. Ez. 16, 22, ita ut populus alienos deos col[...] mulieri moechae et adulterae co[...]paretur). De praeposit., [...] sequantur, v. supra no. 1. [...]berrima formula est אַחֲרֵי [...] אֱלֹהִים אֲחֵרִים scortari alienos [...] sectando Levit. 17, 7. 20, [...] Deut. 31, 16. Iud. 2, 17, it. [...] מִתַּחַת אֱלֹהָיו scortari deficien[...] deo suo v. supra. Dicitur e[...] זָנָה אַחֲרֵי הַגּוֹיִם scortari imit[...] populos gentiles Ez. 23, 30. b) [...] superstitionibus cum idololatri[...] iunctis: זָנָה אַחֲרֵי הָאֹבוֹת sco[...] sectando necromanticos. Lev. 2[...] d) de commerciis populorum [...]tilium inter se. De Tyro Jes. [...] 17: *scortata est cum omnibus* [...]*rae populis*, cf. Nah. 3, 4 et [...]

Pu. זוּנָּה pass. Ez. 16, 34.

Hiph. הִזְנָה fut. apoc. יֶזֶן [...] stuprum seduxit Ex. 34, 16; [...]tari passus est Lev. 19, 29. [...] trans. ut Kal pr. *stupra fecit* [...] 4, 10. 18. 5, 3.

Inde זְנוּנִים, זְנוּת, תַּזְנוּת [...]

זָנוֹחַ (fort. palus, locus palust[...] זָנַח Hiph.) n. pr. duorum op[...]rum tribus Judae Jos. 15, 34[...] Neh. 3, 13. 11, 30. 1 Chr. 4, [...]

זְנוּנִים m. pl. (a זָנָה adiecto [...] formativo, sicuti קָצִין a קָצָה, [...] a תָּנָה v. Lgb. p. 508) 1) [...] *adulteria* Gen. 38, 24. Hos. 1, [...] אֵשֶׁת זְנוּנִים וְיַלְדֵי זְנוּנִים *mulier* [...]*retricia et liberi spurii.* 2, 6[...] 12. 5, 4. Cap. 2, 4: וְתָסֵר זְנוּנֶיהָ מִפָּנֶיהָ *ut removeat adulteria* [...] (i. e. vultum protervum, cf. [...] Carm. 1, 19, 7. 8) *a facie* [...] Ez. 6, 9). 2) Translate [...] *idololatria* 2 Reg. 9, 22. [...] commercio cum exteris nati[...] Nah. 3, 4, cf. verbum Jes. 2[...]

זְנוּת f. pl. זְנוּתִים (a זָנָה) [...]*tiones, stupra*, ubique tr[...] a) de idolorum cultu Jer. 3, [...] Ez. 23, 27. 43, 7. 9. Hos. 6[...] b) de quavis perfidia in Deum, [...]

populi queruli et seditiosi Num. 14, 33.

זָנַח 1) *rancidus fuit, foetuit*, v. Hiph. (Congruunt arab. زنخ, سنخ. Vicina sunt צָחַן, זָהַם, زنق aqua turbida, et in lingua graeca τάγγος et ταγγή rancor, ταγγός rancidus, it. σικχός fastidium movens, σικχαίνω. 2) Metaph. *abominabilis fuit.* Hos. 8, 5: זָנַח עֶגְלֵךְ שֹׁמְרוֹן *abominandus est vitulus tuus, Samaria.* Dein trans. *fastidivit, respuit, reiecit* (cf. זָהַם). Hos. 8, 3: זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב *Israël respuit bonum*, saepe de Jehova populum reiiciente Ps. 43, 2: לָמָּה זְנַחְתָּנִי *cur me reiicis?* 44, 10. 24. 60, 3. 12. 74, 1. 77, 8. 89, 39. Sq. מִן *repulit* ab aliqua re. Thren. 3, 17: וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי *repulisti me a salute*, privavisti me salute.

Hiph. 1) ut Kal no. 1. pr. *foetorem emisit.* Jes. 19, 6: הֶאֶזְנִיחוּ נְהָרוֹת *flumina foetent* i. e. deficiunt, vadosa fiunt. LXX. Vulg. *deficient flumina.* (Forma הֶאֶזְנִיחוּ vix hebraea est, et ex duabus lectionibus, הִזְנִיחוּ et אֶזְנִיחוּ, quarum posterior Chaldaismum imitatur, coaluisse videtur). 2) i. q. Kal no. 2 *reiecit* 1 Chr. 28, 9, sq. מִן 2 Chr. 11, 14, causat. *profanavit.* 2 Par. 29, 19.

Deriv. זָנוֹחַ n. pr.

זָנַן rad. inusit. prob. i. q. arab. سَنَّ (vic. hebraeo שָׁנַן) *formavit, formam dedit*, unde سِنَّة forma, species, سَنَن regula, modus. Inde hebr. זַן species (cuius origo hucusque latuit Etymologos), quanquam hoc vc. postea neglecta origine ad analogiam verborum לה formatum est.

זָנַק in Kal inusit. Syr. ܙܢܩ sagittam iecit, spec. longius proiecit. Talmud. saliit, prosiliit, et sic litteris trausposits arab. نزق. Origo est in *constringendo*, coll. arab. زنق substrinxit, syr. ܙܢܩܐ filum, quo onus constringitur. Hoc spec. dictum de animalibus, quae saltum parantia pedes contrahunt, ut eo maiore nisu se proripiant [cf. קָפַץ, قفز], sich zusammenziehn zum Sprunge, sich fortschnellen, it. de sagitta iaculanda.

Pi. prosiliit vehementius leo. Deut. 33, 22. Inde זִקִּים pro זִנְקִים sagittae, item זִיקוֹת pro זִקּוֹת.

זֵעָה f. *sudor*, effectus motionis vehementioris (a rad. זוּעַ, unde Zere impurum) Gen. 3, 19, alibi etiam יֶזַע. (Talmud. זִיעָה sudor, הֵזִיעַ sudavit, syr. ܕܘܥܬܐ sudor, unde novum verbum ܕܥܐ sudavit).

זַעֲוָה f. litteris transpositis pro זְוָעָה (ut עַוְלָה pro עַלְוָה) *vexatio*, Deut. 28, 25. Ez. 23, 46 Cheth. et Jer. 15, 4. 24, 9. 29, 18. 34, 17 Keri.

זַעֲוָן (inquietus) n. pr. m. Gen. 36, 27. 1 Chr. 1, 42.

זְעֵיר m. (a rad. זָעַר) *paullulum* Iob. 36, 2, ut μικρόν, vc. Chaldaismum imitans.

זְעֵיר chald. *parvus* Dan. 7, 8, i. q. hebr. צָעִיר, v. rad. זָעַר.

זָעַךְ i. q. דָּעַךְ *exstinctus est*, semel legitur in

Niph. Iob. 17, 1, ubi tres codd. formam vulgarem נִדְעָכוּ exhibent.

זָעַם fut. יִזְעֹם Num. 23, 8 et יִזְעַם Prov. 24, 24 (arab. زغم Conj. V. spumam in ore agitavit camela, cum ira locutus est. Eiusdem stirpis est *Schaum, schäumen*, angl. *to scum, to skim*, gall. *écume*, cf. etiam זָעַף), inde 1) *vehementer iratus est alicui*, saepe addita poenae notione: iram effudit in ali-

quem, sq. acc. Mal. 1, 4. Zach. 1, 12: עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה *oppida Judae, quae iram tuam experta sunt.* Jes. 66, 14; sq. עַל Dan. 11, 30. Part. זְעוּם יְהוָה Prov. 22, 14. 2) *exsecratus est*, c. acc. Num. 23, 7. 8. Prov. 24, 24. Mich. 6, 10.

Niph. qs. pass. Hiph. *ad iram concitatus est.* Prov. 25, 23: פָּנִים נִזְעָמִים *facies irata* i. e. morosa. Vulg. facies tristis (cf. זָעַף). Inde

זַעַם m. 1) *ira*, impr. de ira Dei, quae in puniendo cernitur, de poena a Deo immissa (ὀργή) Jes. 10, 5. 25. 26, 20. 30, 27. Dan. 8, 19. בְּיוֹם זַעַם die irae (divinae). Ez. 22, 24. Dan. 11, 36: עַד כָּלָה זַעַם *usque dum poena a Deo immissa erit consummata*, cf. 8, 19. — 2) *ferocia, protervia.* Hos. 7, 16: מִזַּעַם לְשׁוֹנָם *propter proterviam linguae eorum.*

זָעַף fut. A. 1) *iratus est*, sq. עַל Prov. 19, 3, עִם 2 Chr. 26, 19 (Origo est vel in spumando, ut sit i. q. זָעַם coll. vcc. quorum stirps est *sap* v. זָפַת: vel in flagrando, cf. syr. ܐܙܕܥܦ Ethpe. combustus est, et quadril. זַלְעָף). 2) *morosus, tetricus, tristis fuit* (de notionum connexu vide ad rad. עָצַב). Part. זֹעֲפִים tristes, tetrici Gen. 40, 6, i. q. רָעִים Vs. 7. Dan. 1, 10 (de vultu macilento eodemque tetrico ac moroso hominum, qui diu ieiunaverunt. Apposite Theod. σκυθρωπός, cf. Matth. 6, 16.) Inde

זָעֵף m. adj. *iratus, indignabundus.* 1 Reg. 20, 43. 21, 4, et

זַעַף c. Suff. זַעְפּוֹ m. *ira* 2 Chr. 16, 10. 28, 9; transl. de aestu maris Jon. 1, 15.

זָעַק fut. יִזְעַק imp. זְעַק inf. זְעֹק i. q. צָעַק (quod posterius antiquioribus V. T. libris proprium est, cum זעק, ܐܙܥܩ contra in Chaldaism usitatius sit. Arabes, aeque ac Hebraei, utrumque habent, صعق et زعق, etiam نعق) *clamavit, vociferatus est*, impr. prae dolore conquerendi et opem implorandi causa. Qui imploratur, ponitur praevio אֶל Ps. 22, 6. 142, 6. Hos. 7, 14, לְ 1 Chr. 5, 20, acc. Iud. 12, 2. Neh. 9, 28. Res s. causa, de quam conqueruntur, ponitur praevio עַל Jer. 60, 15, לְ Jes. 15, 5. Jer. 48, 31, מִלִּפְנֵי 1 Sam. 8, 18, etiam in acc., ut Hab. 1, 2, ubi utraque constructio coniuncta est: אֶזְעַק אֵלֶיךָ חָמָס (quamdiu) *conquerar apud te de iniuria?* c. Iob. 19, 7.

Niph. pass. Hiph. no. 3 *convocatus est* Iud. 18, 22. 23, unde *congregavit se* 1 Sam. 14, 20. Iud. 6, 34. 35.

Hiph. 1) i. q. Kal *clamavit*, sed pr. clamorem edidit Iob. 35, 9, *proclamavit*, absol. Jon. 3, 7. 2) *vocavit, invocavit*, sq. acc. Zach. 6, 8. Quod ubi refertur ad multos est 3) *convocavit* 1 Sam. 20, 4. 5. Iud. 4, 10. 13.

זְעִק chald. *clamavit* Dan. 6, 21.

זַעַק m. *clamor* Jes. 30, 19. Frequentius est

זְעָקָה f. *clamor* isque maxime a dolore et luctu expressus, vel qui opem implorant. Jes. 15, 10. 65, 19. Neh. 5, 6. 9, 9. Jer. 18, 22. 20, 16. 50, 46. Genitivus obiectivus quoque ponitur, ut Gen. 18, 20 זַעֲקַת סְדֹם *clamor de Sodomitis.*

זָעַר rad. inusit. Aram. ܙܥܪ, זְעֵר *parvus fuit* i. q. Hebr. צָעַר. Cf. ad צָעַק. Inde מִזְעָר, זְעֵיר.

זָפַת rad. inusit., unde זֶפֶת pix quam fluendi, fundendi potestatem habuisse suspicor ad materias fluidas et fusiles postea relatam, ut multa vcc., quorum stirps est *sap*,

sp, ut סָבָא, מִסְפָּה, טִפֵּט, سفح, arab. وكف fluxit, liquatus est et وكف liquatus est, liquescendo stillavit; in lingg. occid. σπίω, *spuo, spuma, sapa, sapo; speyen, Speichel, Saft* cet.

זפף rad. inusit. Arab. زفّ odorem suavem sparsit v. c. hortus. Inde

זִפְרֹן (odor suavis) n. pr. oppidi in Palaestina septentrionali, semel Num. 34, 9.

זֶפֶת f. *pix* Exod. 2, 3. Jes. 34, 9. (Arab. زِفْت, aram. ܙܦܬܐ, זִפְתָּא, sed etiam זִפָּא, a rad. זָפַת, quam vide. Apud Arabes ת servile in literam radicalem abiit, v. דָּחַל.)

זִק vel **זֵק**, nonnisi in plur. זִקִּים (pro זִנְקִים, a זָנַק sagittam iecit) *sagittae*, impr. malleoli. Prov. 26, 18. Dicitur etiam זִיקוֹת, q. v.

I. **זִק** vel **זֵק**, in solo plur. זִקִּים *compedes, vincula* a rad. זָקַק no. 1. Ps. 149, 8. Jes. 45, 14. Nah. 3, 10. Iob. 36, 8. (Chald. זִיקִין id., apud Talmudistas etiam זִיקִים). V. אֲזִקִּים.

זָקָן comm. (Jes. 15, 2 2 Sam. 10, 5) *mentum viri barbatum* Levit. 13, 29. 30. 19, 27. (Arab. ذَقَن mentum; ܕܩܢܐ barba, mentum). Inde

זָקֵן fut. יִזְקַן *senex fuit, senex factus est, senuit* (pr. pendulo mento fuit, a זָקָן, ut ذَقَن penduli menti senex, decrepitus, in quibus nescio an sit etiam origo latini *senex, senectus*, quod alii absurde pro *seminex* dictum existimarunt). Non tamen de decrepita tantum senectute, sed de vegeta etiam usurpatur Gen. 18, 12. 13. 19, 31. 24, 1. 27, 1. 1 Sam. 2, 22 cet. Quomodo differat a synonymis יָשַׁן, שָׂב, יָשִׁישׁ v. sub his voc.

Hiph. intrans. *senuit* (qs. senectutem contraxit, cf. הֶחֱזִיק) Prov. 22, 6, etiam de plantis Iob. 14, 8, ut Plinius senescere dicit arbores.

זָקֵן cstr. זְקַן Gen. 24, 2, pl. זְקֵנִים, זִקְנֵי m. *senex* Gen. 18, 11. 19, 4. 25, 8, sq. מִן senior aliquo Iob. 32, 4: כִּי זְקֵנִים־הֵמָּה מִמֶּנּוּ לְיָמִים *nam eo seniores* erant *illi*. זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, הָעִיר, מִצְרַיִם seniores Israëlis, urbis, Aegypti, i. e. proceres, optimates, magistratus, neglecta senectutis notione. Ex. 3, 16. 4, 29. Deut. 19, 12. 21, 3. 4. 6. 22, 15. 17. 18. (Eadem ratio est arabici شَيْخ senex, dein phylarcha, et in linguis e latina natis ital. *Signor*, gall. *Seigneur*, hisp. *Señor*, angl. *Sir*, quae cuncta sunt a lat. *Senior*, ut germ. *Graf* pr. est i. q. *graw, krawo* canus. In nulla tamen lingua haec erga senectutem pietas magis domestica est et quasi habitat, quam in lingua sinica, in qua regis administri etiam iuvenes adpellantur *magnus rex pater* i. e. vir excellentissimus, et similis conditionis homines se invicem compellant: o frater natu maior!). Metaph. de populo sene, senio confecto, debilitato Jes. 47, 6. Pl. f. זְקֵנוֹת Zach. 8, 4.

זֹקֶן m. *senectus* Gen. 48, 10.

זִקְנָה f. *senectus* Gen. 24, 36. Ps. 71, 9. 18. Metaph. de populo Jes. 46, 4, cf. 47, 6.

זְקֻנִים m. pl. id. Gen. 21, 2. 7. 44, 20. בֶּן־זְקֻנִים filius in senectute genitus Gen. 37, 3. (De huius formae denominativis v. Lehrgeb. §. 122, no. 13).

זָקַף *erexit*, transl. *solatus est* afflictum Ps. 145, 14. 146, 8. (Syr. ܙܩܦ id.).

זְקַף chald. *erexit, suspendit*, v. c.

maleficum in palo erecto. (Syr. ܙܩܦ cruci affixit). Esr. 6, 11.

זָקַק 1) firmiter *ligavit*, *constrinxit* (chald. זְקַק id.), unde זִקִּים et אֲזִקִּים vincula. 2) *percolavit*, *liquavit* id quod fit sacco liquatorio firmiter constringendo, a) vinum (v. Pu. cf. arab. زق vinum recens expressum), b) metalla Iob. 28, 1. (Hoc significatu congruunt σάκκος, σάκος cilicium, pannus liquatorius, σακκέω, σακκεύω, σακκίζω, lat. *saccus*, *saccare*, hebr. שַׂק: eadem stirps est in *seihen*, *seigen*, *seigern*, vc. proprio de metallis, fortius *sickern*). 3) *fudit*, *effudit* in univ., ut gall. *couler* a lat. *colare*, Iob. 36, 27.

Pi. זִקֵּק *liquavit*, *purgavit* aurum Mal. 3, 3.

Pu. *liquatum est* vinum Jes. 25, 6, metallum 1 Chr. 28, 18. 29, 4. Ps. 12, 7. Inde זִקִּים no. II.

זָר *peregrinus*, *hostis*, v. rad. זור no. II.

זֵר m. *limbus*, *margo*, ut mensae, arcae foederis Ex. 25, 11. 24. 25. 37, 2. 11. 26. Syr. ܐܙܪܐ torques, collare. Rad. זָרַר no. I.

זָרָא f. pro זרה semel Num. 11, 20 *fastidium*. Vulg. nausea, a rad. זור, زار q. v.

זָרַב in Kal inusit. i. q. syr. ܐܙܕܒ coarctavit. Semel legitur in

Pu. de fluviis: בְּעֵת יְזֹרְבוּ *tempore, quo angusti fiunt*. Iob. 6, 17. Recte conferunt arab. مِرْزاب canalis arctus.

זְרֻבָּבֶל (probab. pro זרוּע בָּבֶל Babylone genitus) n. pr. *Serubabel* (LXX. Ζοροβάβελ), vir ex posteris Davidis, qui primam coloniam Judaeorum ex exilio in patriam reduxit. Esr. 2, 2. 3, 2. Hagg. 1, 1.

זָרַד rad. inusit. chald. arbores... tavit, frondibus ramisque pu... זֶרֶד luxuries arborum, unde

זֶרֶד n. pr. vallis (Num. 21, 12) ...vique in ea fluentis (Deut. 2, 13) in confinio Moabitarum, ad ... orientem. Targ. Jonath. ... *rivus*, cf. נַחַל הָעֲרָבִים Jes. 15, ...

זָרָה 1) *sparsit*, *dispersit*. (... ذرى dispersit, v. c. ventus ... rem, II. ventilavit. Syr. et ... ذرا, דְּרָא. Vicina sunt, quae ... gendi vim habent omnia, ... זָרַע, זָרַק, זרר no. II, ... arab. ذرا sevit. In linguis ... manicis respondent sanscr. ... sipare, *sĕro*, et ad sibilum ... et t sanscr. *stri* sternere ... *streuen*, *sterno*; σπείρω, ... goth. *spreihan* i. e. spargere, ... *hen*, *Spreu*). Ex. 32, 20. Num. ... Jes. 30, 22. Impr. 2) ... Jes. 30, 24. Jer. 4, 11. Ruth ... זֹרֶה אֶת־גֹּרֶן הַשְּׂעֹרִים ... *en ille ventilat aream hordea...* *tam*. Transfertur ad hostes ... gendos Jer. 15, 7. Jes. 41, 16. ... 5, 2. 3) *expandit* unit., ... זֶרֶת spithama.

Niph. *dispersus est* Ez. 6. ... 36, 19.

Pi. זֵרָה 1) *sparsit* Prov. 15 ... dein *dispersit*, *dissipavit*, ... tes Lev. 26, 33. Ez. 5, 10 ... 12, 15. 30, 26. Prov. 20, 8: — *dispergit vultu suo omne...* *lum*; 2) *ventilavit* Prov. 20 ... hincque *eventilavit*, *excussit*, ... que *exploravit*. Ps. ... 3: ... וְרִבְעִי זֵרִיתָ *me ambulantem* ... *cumbentem explorasti*. ... *eventilasti*. LXX. ἐξιχ... (Significatio translata est in ... ذرى cognovit).

Pu. *sparsus est* Iob. 18, ... *conspersus est* Prov. 1, 17. ... huc referunt זֹרֶה Jes. 30, 24

part. Kal impers. accipiendum, et זֹרוּ Ps. 58, 4 est a rad. זוּר.

Derivv. זֶרַע, מִזְרָע, זֵרֹעִים.

זְרוֹעַ f. (raro masc. Jes. 17, 5. 51, 5. Dan. 11, 15. 22, maxime signif. no. 2. Cf. Lgb. p. 470) m. pl. ־ִים et ־וֹת 1) *brachium* Jes. 17, 5. 10, 11 cet. maxime anterius, etiam lat. brachium κατ' ἐξοχὴν dictum (div. a קָנֶה lacertus) Iob. 31, 22, in animalibus *armus*, βραχίων Num. 6, 19. Deut. 18, 3. (Arab. ذِرَاع, aram. דְּרָעָא, ܕܪܳܥܳܐ brachium, it. cubitus, ulna a rad. זָרַע no. 1). זְרוֹעַ נְטוּיָה brachium expansum, gestus est minantis et tribuitur populo ad pugnam parato. Ex. 6, 6. Deut. 4, 34. Ez. 20, 33. 34, similiter זְרוֹעַ רָמָה Iob. 38, 15.

2) Trop. est a) *robur, vires, potentia.* 2 Chr. 32, 8: זְרוֹעַ בָּשָׂר *potentia humana.* Ps. 44, 4. Iob. 40, 9. זְרוֹעֵי יָדָיו vires manuum eius. Gen. 49, 24. Inde *militum vis, copiae, exercitus* Dan. 11, 15. 22. 31. b) *violentia* Iob. 35, 9. אִישׁ זְרוֹעַ violentus Iob. 22, 8, quo pertinet formula: *fregit brachium alic.* pro: vires, violentiam eius infregit. 1 Sam. 2, 31. Iob. 22, 9. 38, 15. Ps. 10, 15. 37, 17 (cf. arab. فت عضده). c) *robur*, quod alteri tribuimus, eum adiuvando, inde *praesidium, auxilium* Ps. 83, 9. Jes. 33, 2 (ut arab. عضد pers. بازو brachium, it. auxilium, syr. ܒܪ ܕܪܳܥܳܐ filius brachii i. e. adiutor, v. plura ad Jes. l. c.), hinc *adiutor, socius* Jes. 9, 19 (cf. Jer. 19, 9, ubi pro eo רֵעַ). LXX. cod. Alex. ἀδελφός. Idem est אֶזְרוֹעַ, cum Aleph prosthetico.

זֵרוּעַ m. (verbale Pi. a rad. זָרַע ad formam חִבּוּק) *quod seritur, satum* Lev. 11, 37, pl. זֵרוּעִים *sata, olera hortensia* Jes. 61, 11.

זַרְזִיף m. quadril. a rad. זָרַף ortum *imber vehemens* Ps. 72, 6. Syr. ܙܪܙܝܦܳܐ imber, talmud. זרזיפי דמיא adspersiones aquae, guttae.

זַרְזִיר m. *constrictus, cinctus*, a זָרַר (q. v.) prima radicali syllabae extremae immissâ, ut in voc. זַרְזִיף, semel Prov. 30, 31: זַרְזִיר מָתְנַיִם *succinctus lumbis*, quibus verbis *bellator equus* describitur fibulis lorisque in lumbis ornatus (cuius generis ornamenta in anaglyphis Persepolitanis frequentissima) cf. Bochart. Hieroz. T. I, pag. 102. Schultens. ad h. l. Io. Simonis *Zebram* intelligit s. asinum ferum Habessiniae, a cute striata dictum, *canem gallicum* nonnulli intpp. Hebraei.

זָרַח fut. יִזְרַח 1) *ortus est* sol Gen. 32, 31. Ex. 22, 2. 2 Sam. 23, 4. Ps. 104, 22 cet., tribuitur etiam luci Jes. 58, 10, splendori Dei 60, 1. 2. Deut. 33, 2. (Pr. est radios *sparsit*, cf. vic. זָרַח, זָרַר. In linguis cognatis haec radix varie mutata est, apud Arabes et Aethiopes inde ortum شرق ሠረቀ:, apud Aramaeos דְּנַח, ܕܢܚ). 2) Transfertur a) ad lepram in cute exorientem 2 Par. 26, 19, in derivatis etiam b) ad foetum ex utero erumpentem (v. זֶרַח et Gen. 38, 30) et c) ad plantam progerminantem i. q. פָּרַח, v. אֶזְרָח.

Derivv. אֶזְרָח, מִזְרָח, n. pr. יִזְרַחְיָה et quae statim sequuntur.

זֶרַח m. 1) *ortus* lucis Jes. 60, 3. 2) n. pr. a) filii Judae ex Tamare nuru suscepti Gen. 38, 30. Num. 26, 20. b) filii Reguelis Gen. 36, 13. 17. c) m. Num. 26, 13, pro quo alibi צֹחַר. d) 1 Chron. 6, 6. 26. e) 2 Chron. 14, 8. Graec. Ζαρά.

זַרְחִי patron. a זֶרַח no. 2, a. Num. 26, 13. 20. V. אֶזְרָחִי.

זְרַחְיָה (cui Jehova ortum dedit v.

זֶרַח no. 2, b) n. pr. m. 1) 1 Chr. 5, 32. 6, 36. Esr. 7, 4, pro quo יִזְרַחְיָה 1 Chr. 7, 3. 2 Esr. 8, 4.

זָרַם *fluxit, se effudit* i. q. זָרַף q. v. Sq. acc. *inundavit*, abripuit Ps. 90, 5.

Po. *effudit* c. acc. Ps. 77, 18. Inde

זֶרֶם m. *imber*. Jes. 4, 6. 25, 4. 28, 2: זֶרֶם בָּרָד *imber cum grandine*. זֶרֶם קִיר imber, qualis parietes subvertit Jes. 25, 4.

זִרְמָה f. *seminis fluxus*, de equis admissariis Ez. 23, 20.

זָרַע fut. יִזְרַע 1) *sparsit, dispersit* Zach. 10, 9. Vide radd. vicinas a syllaba זר ordientes s. rad. זָרַח. A vicina *expandendi* potestate est זְרוֹעַ brachium, ut זֶרֶת spithama a זָרַח. Secundarium autem est et a זְרוֹעַ, ذراع ductum, quod habent Arabes: ذرع invasit violenter, occupavit IV. brachiis prehendit. Spec.

2) *semen sparsit, sevit, seminavit* (arab. زرع, syr. ܙܪܥ, aeth. ዘርአ: id.). Constr. a) absol. Iob. 31, 8. Jes. 37, 30. b) c. accus. seminis sparsi, v. c. זָרַע חִטִּים triticum seminavit Jer. 12, 13. Hagg. 1, 6. Lev. 26, 16. Eccl. 12, 6. c) c. acc. agri: *consevit* Gen. 47, 23. Ex. 23, 10. Lev. 25, 3. Jerem. 2, 2: אֶרֶץ לֹא זְרוּעָה *terra non consita*. d) c. gem. acc. seminis et agri. Lev. 19, 19: שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם *agrum tuum ne conseras heterogeneis*. Deut. 22, 9. Jes. 30, 23. Iudd. 9, 45. *Semen spargere* dicitur etiam ipsa planta semen ferens Gen. 1, 29, cf. 12. Metaph. dicunt: seminare iustitiam Prov. 11, 18, et contra nequitiam 22, 8, pravitatem Iob. 4, 8, ventum Hos. 8, 7 i. e. bonis malisve actionibus praemia poenasve sibi parare: ubi opponitur messis imago, cf. Gal. 6, 7. 8. Paulo aliter Hos. 10, 12: זִרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה קִצְרוּ לְפִי חֶסֶד *serite* ... *secundum iustitiam*, *metite* ... *cundum* (Dei) *favorem*. Ps. ... 11: אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק *lux* i. e. ... tas *sparsa* parata *iusto*. — ... *nare populum* i. q. augere, ... plicare Hos. 2, 25. Jer. 31, 2... 3) *sevit* i. q. *plantavit*, c. ... acc. Jes. 17, 10.

Niph. 1) *dispergi* Ez. 3... 2) *seri* Lev. 11, 37. Trop. ... 1, 14: *non seminabitur de n*... *tuo amplius* i. e. nomen tuu... amplius propagabitur. 3) c... i. e. foecundari, de muliere ... 5, 28.

Pu. pass. Kal no. 2. Jes. ...

Hiph. 1) *semen fecit* i. e... tulit, genuit planta. Gen. ... עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע, cf. comm. 2... eodem contextu זֶרַע זֹרֵעַ ... *men concepit* mulier, *foec*... *est*. Lev. 12, 2, cf. Niph. n...

Derivv. praeter haec, quae ... sequuntur: זְרוֹעַ (אֶזְרוֹעַ), ... מִזְרָע, יִזְרְעֶאל.

זֶרַע constr. id., semel זֶרַע Nu... 7, c. Suff. זַרְעֲךָ, pl. c. Suff. ... (1 Sam. 8, 15) 1) pr. *satio*, *sementis* i. q. tempus serend... hiems Gen. 8, 22. Lev. 26, ... *plantatio* Jes. 17, 11 (cf. ... 3). 2) *semen*, quod spar... tum plantarum, tum arbor... segetis Gen. 1, 11. 12. 29. ... Lev. 26, 16. Deut. 22, 9. E... 1, inde, quae ex semine ori... *segetes, sata* 1 Sam. 8, 15, ... *rum proventus* Iob. 39, 12 ... Jes. 23, 3. 3) *semen virile* L... 15, 16 sq. 18, 21. 19, 20 (cf. ve... Niph. no. 3. Hiph. no. 2), ... a) *proles, soboles* hominum, *po*... *ri*. Gen. 3, 15. 13, 16. 15, 5. ... 17, 7. 10. 21, 13 cet., etiam ... uno filio (modo hic unicus sit, ... igitur, ut a Polemicis fit, adhib... dum loco Gen. 3, 15) Gen. 4, ... 1 Sam. 1, 11: זֶרַע אֲנָשִׁים *pr*... *mascula*. זֶרַע זַרְעֲךָ soboles sob... *tuae* i. e. nepotes tui. Jes. 59, ...

b) *stirps, gens, familia.* זֶרַע יִשְׂרָאֵל Ps. 22, 24. הַמַּמְלָכָה זֶרַע הַמֶּלֶךְ, stirps regia 2 Reg. 11, 1. 14. c) *genus hominum*, ut זֶרַע קֹדֶשׁ Jes. 6, 13, זֶרַע בְּרוּכֵי יְיָ 65, 23, et in malam partem זֶרַע מְרֵעִים Jes. 1, 4, זֶרַע שָׁקֶר 57, 4, cf. hebr. פִּרְחָה, gr. γέννημα Matth. 3, 17, nostr. *Brut*, gall. *race*.

זְרַע chald. id. Dan. 2, 43.

זֵרֹעִים et זֵרְעֹנִים m. plur. *viridia, olera*, cibi vegetabiles, quales in semiieiunio eduntur, opp. carni cibisque delicatioribus Dan. 1, 12. 16. (Chald. et Talmud. Syr. ܙܪܥܘܢܐ id.).

זָרַף rad. inusit. Arab. ذرف fluxit aqua, fluxerunt lacrimae. Cf. זָרַם. Inde quadril. זַרְזִיף.

זָרַק *sparsit* (vic. זָרָה, זָרַע) a) res aridas, ut pulverem Iob. 2, 12. 2 Par. 34, 4, fuliginem Ex. 9, 8. 10, prunas Ez. 10, 2; b) saepius res liquidas (sprengen), ut aquam Num. 19, 13, sanguinem Ex. 24, 6. 29, 16. 20. Lev. 1, 5. 11. 3, 2 et saepe. Sq. עַל sparsit super Ex. l. c. Intrans. Hos. 7, 9: גַּם שֵׂיבָה זָרְקָה בּוֹ *etiam canities ei inspersa est.* Cf. lat. *spargere* in eadem re Prop. 3, 4, 24 et arab. ذرأ sparsit, med. E. canuit anteriore capitis parte (pr. conspersus est canis capillis, canescere coepit).

Pu. pass. Num. 19, 13. 30.

I. זָרַר rad. inusit. i. q. arab. زرّ constrinxit, ut fibulis, infibulavit, vic. radici זוּר no. I, it. צָרַר, צוּר. Inde nomina זֵר, זַרְזִיר. Apud Chaldaeos est זְרַז cinxit, ortum ex quadril. זרזר.

II. זָרַר pr. *sparsit*, ut arab. ذرّ, vic. radd. זָרָה, זָרַע, זָרַק, inde

Po. זוֹרֵר *sternutavit*, quod fit muci particulas e naribus dispergendo. 2 Reg. 4, 35. Cf. chald. זְרִיר sternutatio, v. Schult. ad Iob. 41, 10.

זֶרֶשׁ (aurum, a pers. زر aurum c. terminatione ش) n. pr. uxoris Hamani Esth. 6, 13.

זֶרֶת f. *spithama* Ex. 28, 16. 39, 9. 1 Sam. 17, 4. (Aram. ܙܪܬܐ, ܙܪܬ, זַרְתָּא id.) a rad. זָרָה expandit, unde זֵר (pro זֶרֶה), f. זֶרֶת, ut קֶרֶת a קָרָה, כֶּסֶת a כָּסָה.

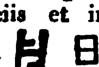
זתא rad. inusit. fort. i. q. aram. דְּתָא = דְּשָׁא germinavit, unde

זַתּוּא n. pr. m. Esr. 2, 8. 10, 27. Neh. 7, 13. 10, 15.

זֵתָם (fort. i. q. זֵיתָם, זֵיתָן oliva) n. pr. m. 1 Chr. 23, 8. 26, 22.

זֵתַר (fort. i. q. שֵׁתָר stella) n. pr. eunuchi Xerxis Esth. 1, 10.

ח

Cheth חֵית, octava alphabeti littera, ubi numeri nota est i. q. *octo*. Nomen huius elementi, cuius figura in monumentis phoeniciis et in nummis Hebraeorum est (unde Graecorum *H*), probabiliter *septum* notat, a rad. حاط, حوط circumdedit, cinxit, ח et ט inter se permutatis. Respondet nomen litterae aethiopicae ሐ *Haut.*

Quod ad pronuntiationem attinet, haec littera inter gutturales durissima, antiquitus modo lenius prolata esse videtur, instar duplicis

h, modo durius fortiusque instar litterarum *kh*, quod quidem duplex elementum Arabes et Aethiopes duabus figuris postea insigniverunt, nimirum ح, ሐ (Haut) = *hh* et خ, ኀ (Harm) = *kh* (quanquam apud Aethiopes postea utriusque discrimine denuo neglecto et pronuntiatione emollita utrumque *h* pronuntiatur), eamque ob causam eadem radix hebraea in lingua arabica saepe dupliciter scribitur, ut רָצַח interfecit, arab. رضح, et رضخ confregit, comminuit. Saepius tamen variae unius radicis hebraeae significationes in lingua arabica hac duplici pronuntiandi ratione distinguuntur, ut חָלַק 1) laevis fuit (arab. حلق trans. laevem, calvum fecit, totondit); 2) laevigavit, formavit, finxit (arab. خلق finxit, creavit); חָלַל 1) perforavit (arab. حلّ Conj. I. V.); 2) aperuit, solvit (arab. خلّ), cf. radd. חָבַר, חָרַשׁ, חָרַם, חָטַב.

Permutatur maxime cum ה, q. v., praeter gutturales propter sonum similem transit etiam in palatinas, maxime ג, cf. radd. גִּיל et חוּל, חִיל; גָּבַל et חָבַל; גָּדַד et חָדַד.

Nonnunquam, aeque atque א et ה, *praeponitur* trilitteris, formatque quadrilittera, v. חַשְׁמַנִּים, חֲנָמַל, et Lgb. p. 863.

חֹב c. Suff. חֻבִּי m. *sinus, gremium*, a fovendo, v. rad. חָבַב. Iob. 31, 33. (Chald. חֻבָּא, חוּבָא, חוּבָא id., sam. ࠇࠁ).

חָבָא in Kal inusit. i. q. חָבָה *abscondit*, cf. vicc. radd. חָפָא, חָפַף. Arab. خبا, aeth. ኀብአ: abscondit, it. خبا pro خبو exstinxit ignem, pr. abscondit, Conj. X. abscondit se.

Niph. *abscondit se, latuit* Gen. 3, 10. Iud. 9, 5. Iob. 29, 8: *iuvenes me videntes occultabant se* i. e. cedebant mihi prae reverentia et pudore. Comm. 10: *principum abscondebat se* i. e. [...] hibita est, vocem continebant [...] ceres. Sq. בְּ Jos. 10, 16. 1 [...] 17, 9, et אֶל 1 Sam. 10, 22. [...] quente inf. adv. (ut λανθάνω [...] part.) Gen. 31, 27: נַחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ *quare clam aufugisti?* [...]

Pu. id. pr. *ad occultandum* [...] *coactus est* Iob. 24, 4.

Hiph. *occultavit* Jos. 6, 17. [...] 1 Reg. 18, 13. 2 Reg. 6, [...]

Hoph pass. Jes. 42, 22.

Hithp. i. q. Niph. 1 Sam. [...] 14, 11 ect.

Derivv. מַחֲבֵא, מַחֲבוֹא.

חָבַב *amavit*, semel legitur [...] 33, 3. Arab. حبّ I. III. X [...] ܚܒ Pe. et Pa. id. Origo [...] halando, spirando, fovendo [...] חֹב gremium, sinus, in qua [...] mus), cf. quae observavi[...] rad. אָהַב. Manifestum hu[...] ginis vestigium est in syr. [...] exarsit ignis, ܫܒܒܐ ince[...] ardor, nimirum a sufflando [...] ter חֹב inde est

חֹבָב (dilectus) n. pr. soceri [...] Num. 10, 29. Iud. 4, 11. C[...] יִתְרוֹ.

חָבָה i. q. חָבָא *occultavit* [...] Kal semel Imp. חֲבִי Jes. 26, [...]

Niph. inf. הֵחָבֵה id. 1 R[...] 25. 2 Reg. 7, 12.

Derivv. חֶבְיוֹן et nomm. pr. [...] חֻבָּה, חוֹבָה.

חֲבוּלָה f. chald. *malefactum*, [...] Dan. 6, 23, cf. rad. Neh. 1, [...]

חָבוֹר (coniungens) n. pr. Ch[...] Mesopotamiae fluvius, qui [...] *Râs el ain* ortus, ad Circ[...] in Euphratem influit 2 Reg. [...] 18, 11. 1 Chr. 5, 26, arab. [...] cf. כְּבָר.

חַבּוּרָה et **חֲבוּרָה** (Jes. 53, 5) f. *vibex*, plagarum vestigium in cute Gen. 4, 23. Jes. 1, 6. 53, 5. Ps. 38, 6, a rad. חָבַר no. 3. q. v.

חָבַט fut. יַחְבֹּט fuste *decussit, excussit* (arab. خبط fuste decussit folia) 1) poma olivasque de arbore *decussit* Deut. 24, 20. Jes. 27, 12. 2) *frumentum* baculo *excussit* Iud. 6, 11. Ruth. 2, 17. (Arab. خبط).

Niph. pass. no. 2. Jes. 28, 27.

חֲבַיָּה (quem Jehova occultat, i. e. tuetur) n. pr. m. Esr. 2, 61. Neh. 7, 63.

חֶבְיוֹן m. *velamen* Hab. 3, 4, a rad. חָבָה.

I. **חָבַל** 1) *funem adstrinxit, contorsit*, itaque *ligavit.* (Respondet arab. حبل, de quo vide Kamûs p. 1219. Vicinae sunt radd. נָבַל, כָּבַל, it. חָבַר, חוּל). Inde חֶבֶל funis. Part. חֹבֵל pr. constringens, colligans poët. pro fune. Sic intelligendum videtur nomen parabolicum baculi s. pedi חֹבְלִים ap. Zach. 11, 7. 14 (Luth. *der Stab Wehe*), nimirum pedum funium, ligaminum, quo fracto irritum factum est foedus fraternum (Comm. 14).

2) *pignore obstrinxit* aliquem, *pignus* ab eo *accepit* c. acc. pers. Iob. 22, 6. Prov. 20, 16. 27, 13, it. sq. acc. rei *pignori sumsit* aliquid, impr. de eo, qui debitorem pignoribus coërcet Deut. 24, 6. 17. Ex. 22, 25. Iob. 24, 3. Ibid. V. 9: וְעַל עָנִי יַחְבֹּלוּ pro וַאֲשֶׁר עַל עָנִי *et vestem pauperi pro pignore eripiunt*, cf. עַל. Part. pass. חָבוּל pignoris loco captus Am. 2, 8. (Cf. arab. حبل foedus iunxit, حَبْل foedus, et cum Kha خَبْل aes alienum, foenus v. Kamûs p. 1434, syr. ܚܒܘܠܝܐ, chald. חֲבוּלְיָא id.).

Pi. cum *doloribus tormentisve enixa est, peperit.* Cant. 8, 5. Ps. 7, 15. Inde חֵבֶל tormentum, dolor.

Derivv. statim sequuntur praeter תַּחְבֻּלוֹת.

II. **חָבַל** fut. יַחְבֹּל, יַחְבֹּל i. q. arab. خبل 1) *corrupit, depravavit* (v. Pi.). 2) *corrupte, prave egit.* Iob. 34, 31: לֹא אֶחְבֹּל *non* amplius *prave agam*, sq. לְ Neh. 1, 7. (Arab. خبل med. E stultus, amens fuit. Syr. et chald. Pa. prave egit). Bene viderunt interpretes, hanc radicem origine diversam esse ab חָבַל, حبل no. I. Fortasse huic nostrae cognatum est הָבַל vanus fuit, vane egit).

Niph. perditus est, pessum ivit Prov. 13, 13.

Pi. corrupit, perdidit Eccl. 5, 5, refertur ad homines Jes. 32, 7, ad regiones, i. q. *vastavit* Jes. 13, 5. 54, 16. Mich. 2, 10.

Pu. pass. Iob. 17, 1: רוּחִי חֻבָּלָה *halitus meus corruptus est* i. e. vis vitalis exhausta. Jes. 10, 27: וְחֻבַּל עֹל מִפְּנֵי־שָׁמֶן *et frangitur iugum* (Israëlis) *prae pinguedine*, quo loco Israël comparatur bovi pingui et lascivo iugum excutienti (Deut. 32, 14. Hos. 4, 16).

Inde חֲבוּלָה.

חֲבַל chald. Pa. 1) *laesit* Dan. 6, 23. 2) *corrupit, destruxit* 4, 20. Esr. 6, 12.

Ithpa. periit, pessum ivit regnum Dan. 2, 44. 6, 27. 7, 14.

חֵבֶל Jes. 66, 7, plerumque in plur. חֲבָלִים, cstr. חֶבְלֵי m. *dolores, tormenta*, spec. parturientium (v. rad. in Pi.), ὠδῖνες (syr. ܡܚܒܠܐ id.) Jes. 13, 8. Jer. 13, 21. 22, 23: בְּבֹא־לָךְ חֲבָלִים *doloribus te invadentibus.* Jes. 66, 7. Hos. 13, 13. Iob. 39, 3: חֶבְלֵיהֶם תְּשַׁלַּחְנָה pr. (ubi) *dolores suos abiiciunt* i. e. pullos cum dolore edunt. Quandoquidem parturientium dolor cum ipso partu cessat, mater parturiens

bene dici poterat una cum pullo etiam dolores abiecisse. (Etiam Graeci ὠδῖνα dicunt de foetu cum dolore edito Eurip. Ion. 45, Aeschyl. Agam. 1427). De aliis doloribus semel Iob. 21, 17.

חֶבֶל m. (semel f. Zeph. 2, 6) c. suff. חֶבְלִי pl. חֲבָלִים cstr. חַבְלֵי Ps. 18, 5. 116, 3 et חֶבְלֵי Jos. 17, 5.

1) *funis, funiculus* (arab. حَبْل, syr. ܚܒܠܐ, aethiop. ሐብል:. Respondet gr. *κάμιλος*, gall. *cable*, neque erat, quod vc. graecum modo memoratum utpote ficticium plane reprobarent nonnulli Philologi, v. Passov. Lex. I, 779). Jos. 2, 15. Eccl. 12, 6: חֶבֶל הַכֶּסֶף *funiculus ex argenteis filis factus.* 2) spec. *funiculus mensorius* Am. 7, 17. 2 Sam. 8, 2, hinc a) *ager admensus*, sorte alicui tributus Jos. 17, 14. 19, 9, itaque *haereditas, possessio.* Ps. 16, 6: חֲבָלִים נָפְלוּ־לִי בַּנְּעִמִים *haereditas contigit mihi in regione amoena.* Deut. 32, 9: יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ *Jacob est possessio eius.* Inde et universe *tractus terrae, regio* Deut. 3, 4. 13. 14. חֶבֶל הַיָּם tractus maritimus Zeph. 2, 5. 6. 3) *pedica, laqueus* Ps. 140, 6. Iob. 18, 10. חֶבְלֵי מָוֶת, שְׁאוֹל laquei mortis, orci Ps. 18, 5. 6. 116, 3. 4) *caterva* hominum 1 Sam. 10, 5. 10 (cf. germ. *Bande, Rotte*).

חֲבֹל m. *pignus* Ez. 18, 12. 16. 33, 15, cf. verbum no. I, 2.

חֲבֹלָה f. id. Ez. 18, 7.

חֲבָל chald. *laesio* Dan. 3, 25.

חֲבָל chald. m. *noxa* Esr. 4, 22.

חִבֵּל semel legitur Prov. 23, 34. Vi formae est intensivum pro חֶבֶל vel חֹבֵל funis. Intelligendus *funis ingens nauticus*, Schiffstau, fortasse spec. *funis ancorarius*, et aptissime ad sententiam interpretandum: *eris sicut iacens* בְּרֹאשׁ חִבֵּל *in capite* i. e. *ad extremitatem funis (ancorarii)*: in altero enim hemistichio est: iacens in corde maris. Olim *malum* intelligebam, a funibus (חֶבֶל) sic dictum, sed desidero exempla nominum denominativorum, quae huius formae sint. Quod Ewaldus coniicit (gr. hebr. p. 240), *orcum* intelligendum, utpote *perdentem* (v. Pi. no. II), paucis placebit.

חֹבֵל m. (denom. a חֶבֶל funis nauticus) *nauta* Ion. 1, 6. Ez. 27, 8. 27—29.

חֲבַצֶּלֶת f. Cant. 2, 1. Jes. 35, 1 flos pratensis, quem modo lilium, modo narcissum transferunt vett. intpp., accuratissime autem eodem vc. usus Syrus interpres, reddens ܚܡܨܠܝܬܐ i. e. testibus Lexicographis Syris (quae dedimus in Comment. ad Jes. 35, 1) *colchicum autumnale*, flos pratensis isque autumnalis, croco similis, e bulbis venenosis proveniens, coloris albi et violacei. Quod ad etymon attinet, non dubium est, in hoc quadril. latere trilitterum בָּצָל bulbus; ח autem vel sonus est gutturalis alibi etiam radicibus praepositus (v. חַשְׁמַנִּים, Lgb. p. 863), vel, quae Ewaldi est sententia (ad Cant. l. c.) hoc quadril. conflatum est ex חָמֵץ et בָּצָל et bulbos acerbos denotat.

חֲבַצִּנְיָה n. pr. m. Jer. 35, 3. (Appellat. fort. lucerna Jehovae, a chald. בּוֹצִינָא lampas et יָה Jehova praeposito ח, v. חֲבַצֶּלֶת).

חָבַק in Kal nonnisi ter obvium inf. חֲבֹק Eccl. 3, 5, part. חֹבֵק 4, 5. 2 Reg. 4, 16, alibi in Pi.

Pi. חִבֵּק fut. יְחַבֵּק part. מְחַבֵּק *amplexus est*, sq. acc. Gen. 33, 4. Prov. 4, 8. 5, 20; sq. dat. Gen. 29, 13. 48, 10. *Rupem, stercus amplecti*, pro his incumbere ceu lecto Iob. 24, 8. Threa. 4, 6. 2) adiecto יָדַיִם *manus complicuit* (de homine inerte) Eccl. 4, 5. Inde

חֵבֶק m. *complicatio* manuum, quae inertiam est Prov. 6, 10. 24, 33.

חֲבַקּוּק (amplexus, sec. formam שַׁעֲרוּר) n. pr. *Habacuci* prophetae Hab. 1, 1. 3, 1. LXX. Ἀμβακούμ ad formam חֲבַקּוּק et κ in μ depravato.

חָבַר pr. *ligavit, colligavit* (vic. חָבַל no. I), v. Pi. Inde 1) *coniunxit*, sed ferme ubique intr. *coniunctus est, cohaesit* (Aram. حبّ, aeth. ኀበረ: id.). Ex. 26, 3. 28, 7. 39, 4. Ez. 1, 9. 11, de populis, *consociatus est*. Gen. 14, 3: כָּל־אֵלֶּה חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק הַשִּׂדִּים *hi omnes conveniebat sociati in vallem Siddim*. Part. pass. Hos. 4, 17: חֲבוּר עֲצַבִּים *consociatus cum idolis*.

2) *vinxit, fascinavit*, de arte quadam magica, quae nodis magicis ligandis exercetur, gr. καταδέω, κατάδεσμος, cf. germ. *bannen* = *binden*, et alia ligandi vcc., quae ad incantationem referuntur, ut aeth. ሐሠረ: Deut. 18, 11. Ps. 58, 6 (de incantatione serpentum).

3) *virgis, lineis notatus, virgulatus, variegatus est, gestreift seyn*, arab. حَبَرَ, unde حِبَرَةٌ vestis striata, pass. حُبِرَ striata est cutis, nimirum verberum vestigiis vibicibusque notata, v. Kamûs p. 491. Inde חַבּוּרָה vibex, et חֲבַרְבֻּרוֹת virgulae in cute leopardi. Cf. Schult. ad Har. Cons. V. p 156. 157.

Pi. חִבֵּר 1) *connexuit, coniunxit* Exod. 26, 6 sq. 2) *consociavit*. 2 Par. 20, 36: וַיְחַבְּרֵהוּ עִמּוֹ *et consociavit eum secum* i. e. societatem cum eo iniit.

Pu. חֻבַּר, semel חֻבַּר (Ps. 94, 20) 1) *coniunctus est* Ex. 28, 7. 39, 4. (Eccl. 9, 4 Keri). Ps. 122, 3 de Hierosolymis restitutis: כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו *sicut urbs quae iuncta est invicem* i. e. cuius ruinae lapidesque diu disiecti iterum coniuncti sunt. 2) *consociatus est*. Ps. 94, 20: הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת *num tibi consociatus sit solium nequitiae?*

Hiph. societatem, foedus iunxit, iniit. Iob. 16, 4: אַחְבִּירָה עֲלֵיכֶם בְּמִלִּים *foedus inirem contra vos cum verbis*, ich wollte mich Worten gegen euch verbünden. Metaphora est a foedere bellico petita.

Hithp. הִתְחַבֵּר et (per Syriasmum) אֶתְחַבַּר *consociavit* 2 Chr. 20, 35. 37. Dan. 11, 6. Infin. Syrorum more formatus est הִתְחַבְּרוּת Dan. 11, 23.

Derivv. v. Kal no. 3, praeterea vide מְחַבְּרוֹת ,מַחְבֶּרֶת, n. pr. חָבוֹר et quae statim sequuntur.

חַבָּר m. *socius* i. q. חָבֵר. Iob. 40, 30, ubi intelligendi piscatores, qui piscaturae causa societatem inierunt, v. כֵּרָה.

חָבֵר m. *sodalis*, socius. Cant. 1, 7. 8, 13. Iud. 20, 11: כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים *ad unum omnes coniuncti*. Ps. 119, 63. Ps. 45, 8: מֵחֲבֵרֶיךָ *prae sociis tuis*, i. e. reliquis regibus (cf. Barhebr. p. 328).

חֲבַר m. chald. id. Dan. 2, 13. 17. 18.

חֶבֶר m. 1) *coniunctio, societas* Hos. 6, 9. Prov. 21, 9: בֵּית חָבֶר *domus communis*. 25, 24. 2) *incantatio* Deut. 18, 11. Plur. חֲבָרִים Jes. 47, 9. 12. 3) n. pr. plurium hominum, a) Gen. 46, 17, pro quo חָבֶר Num. 26, 45. b) Iud. 4, 11. 17. c) 1 Chr. 8, 17. d) 4, 18.

חֲבַרְבֻּרוֹת f. pl. maculae variae (pardi), s. potius *virgae, striae* (leopardi) Jer. 13, 23. Vide rad. no. 3.

חַבְרָה chald. f. *socia*, dein *altera* i. q. רְעוּת Dan. 7, 20.

חֶבְרָה f. *societas* Iob. 34, 8.

חֶבְרוֹן (coniunctio) n. pr. 1) oppidi antiqui in tribu Iudae, prius קִרְיַת־

אַרְבַּע appellati Gen. 13, 18. 23, 2, cf. Iud. 1, 10, quod aliquamdiu et antea Hierosolyma expugnata Davidis regia erat 2 Sam. 2, 1. 5, 5. Hodie vocatur الخليل, plene خليل الرحمان (urbs) amici Dei misericordis i. e. Abrahami. 2) complurium virorum a) Exod. 6, 18. 1 Chr. 5, 28. Patron. ־ִי Num. 3, 27. b) 1 Chr. 2, 42. 43.

חֶבְרִי patron. a n. pr. חֶבֶר litt. a. Num. 26, 45.

חֲבֶרֶת f. *socia, coniux.* Mal. 2, 14.

חֹבֶרֶת f. *coniunctio, commissura* Ex. 26, 4. 10.

חָבַשׁ fut. יַחֲבֹשׁ semel יַחְבֹּשׁ Iob. 5, 18 1) *ligavit, alligavit, obligavit* a) fasciam, tiaram Ex. 29, 9. Lev. 8, 13. Ion. 2, 6: סוּף חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי *alga obligata est capiti meo,* est ornamentum et qs. tiara capitis mei. Ez. 16, 10: וָאֶחְבָּשֵׁךְ בַּשֵּׁשׁ *obligavi te bysso* i. e. tiara byssina caput tuum ornavi. b) *obligavit vulnus* Iob. 5, 18. Jes. 1, 6. 30, 26, sq. לְ Ez. 34, 4. 16. Jes. 61, 1. Part. חֹבֵשׁ *medicus,* qui vulneribus reipublicae medetur Jes. 3, 7, cf. 1, 6. 2) *stravit* iumenta, quod fit clitellis alligandis, sq. acc. Gen. 22, 3. Num. 22, 21. Iud. 19, 10. 2 Sam. 17, 23. 3) *obstruxit, clausit.* Iob. 40, 13 (8): פְּנֵיהֶם חֲבֹשׁ בַּטָּמוּן *faciem eorum obstrue tenebris.* V. Pi. no. 2. 4) *imperio coërcuit,* imperavit Iob. 34, 17: הַאַף שׂוֹנֵא מִשְׁפָּט יַחֲבוֹשׁ *num etiam, qui ius odit, imperare potest?* Quod nonnulli אַף h. l. iram transferunt, ferri non potest propter locum geminum 40, 8. 9.

Pi. 1) *obligavit* (vulnera), sq. לְ pers. Ps. 147, 3. 2) *obstruxit* Iob. 28, 11: מִבְּכִי נְהָרוֹת חִבֵּשׁ *aquas cohibet, ne stillent,* de metallico corrugos stillantes in puteis obturante.

Pu. obligatum est (vulnus) Jes. 1, 6. Ez. 30, 21.

חָבַת rad. inusit. probab. *coxit panem.* Aethiop. ኀበስተ: arab. خُبْزٌ panis, خَبَزَ panem coxit. Inde מַחֲבַת sartago, et

חֲבִתִּים m. pl. *coctilia, opus pistorium* 1 Chr. 9, 31, cf. מַחֲבַת.

חַג cstr. et sq. לְ (Ex. 12, 14. Num. 29, 12) חַג, c. suff. חַגִּי m. 1) *festum* (a rad. חָגַג) Exod. 10, 9. 12, 14. חָג חַג, עָשָׂה חַג festum celebravit Levit. 23, 39. Deut. 16, 10. In Talmud. κατ' ἐξοχὴν de scenopegia, et sic 2 Par. 5, 3, cf. 1 Reg. 8, 2. 2) meton. *sacrificium festivum, victima.* Ps. 118, 27: אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים *ligate victimam funibus.* Ex. 23, 18: חֵלֶב חַגִּי *adeps victimae meae.* Mal. 2, 3. Cf. מוֹעֵד 2 Chr. 30, 22.

חָגָּא i. q. חָגָה (quod complures codd. exhibent) f. *pavor* Jes. 19, 17. Rad. חָגַג no. 3.

חָגַב rad. inusit. Arab. حجب occultavit, velavit. Inde

חָגָב m. 1) *locusta,* eaque alata et esculenta (Lev. 11, 22), ita dicta, ut volunt, quia terram operiat. Num. 13, 33. Jes. 40, 22. Eccl. 12, 5. 2) n. pr. m. Esr. 2, 45.

חֲגָבָה (locusta) n. pr. m. Esr. 2, 45. Neh. 7, 48.

חָגַג (vic. verbo חוּג) in gyrum circumactus est, hinc 1) *saltavit, tripudiavit.* 1 Sam. 30, 16. 2) *festum celebravit,* a saltando, a choreis et tripudiis sacris Exod. 5, 1. Lev. 23, 41, spec. de panegyri Ps. 42, 5. (Syr. ܚܓܐ, ܚܓ id., arab. حَجَّ Meccam adiit, panegyrin celebraturus). 3) *vertigine correptus est,* de ebriis Ps. 107, 27, de pavido, unde חָגָּא pavor. Inde חַג, חָגָּא, et nomm. pr. חַגַּי, חַגִּי, חַגִּית, חַגִּיָּה.

חָגָה rad. inusit. i. q. arab. خَجَا confugit ad aliquem, unde

חֲגָוִים m. pl. חַגְוֵי־הַסֶּלַע *asyla petrarum* Cant. 2, 14. Obad. 3. Jer. 49, 16. (Arab. مُتَحَجًى refugium, asylum. Syr. ܚܓܘܐ, ܚܓܘܐ petra alta, praerupta).

חָגוֹר m. pr. adj. verbale rad. חָגַר 1) *cingens*, inde *zona*, *cingulum* 1 Sam. 18, 4. 2) intrans. *cinctus, indutus*. Ezech. 23, 15: חֲגוֹרֵי־אֵזוֹר *cingulo induti*, cf. 2 Reg. 3, 21.

חֲגוֹרָה f. *cingulum* 2 Sam. 18, 11 (a rad. חָגַר), *subligaculum* Gen. 3, 7.

חַגַּי (festivus a חַג c. terminatione ־ַי i. q. ־ִי) n. pr. *Haggaei* prophetae. LXX. Ἀγγαῖος. Hag. 1, 1.

חַגִּי (id.) n. pr. filii Gadi Num. 26, 15. Patron. eonsonum ibid.

חַגִּיָּה (festum Jehovae) n. pr. m. 1 Chr. 6, 15.

חַגִּית (festiva) n. pr. uxoris Davidis, matris Adoniae 2 Sam. 3, 4. 1 Reg. 1, 5.

חָגַל rad. inusit. Arab. حجل subsultim incessit, more cornicis vel hominis compedibus vincti. Ortum videtur hoc trilitt. ex quadrilittero חַרְגֹּל v. eiecto ר. Inde

חָגְלָה (perdix, ut arab. حَجَل, syr. ܚܓܠܐ) n. pr. f. Num. 26, 33. 27, 1. 36, 11.

חָגַר fut. יַחְגֹּר *cinxit*. Varie construitur. a) c. acc. membri cingendi 2 Reg. 4, 29. 9, 1, accedente etiam ב cinguli. Sic translate Prov. 31, 17: *cingit robore lumbos suos*. b) c. acc. vestis vel cinguli, v. c. חָגַר אֶת־הַחֶרֶב gladio se cinxit 1 Sam. 17, 39. 25, 13. Ps. 45, 4, חָגַר שַׂק sacco se cinxit Jes. 15, 3. Jer. 49, 3. Part. act. 2 Reg. 3, 21: מִכֹּל חֹגֵר חֲגֹרָה *ab omnibus cingulo cinctis*, i. e. armigeris. Part. pass. חָגוּר אֵפוֹד 1 Sam. 2, 18 Ephodo cinctus, sq. gen. Joël 1, 8: חֲגֻרַת־שַׂק *sacco succincta*, aliquoties ellipt. Joël 1, 13: חִגְרוּ *cingite vos* (sacco). 2 Sam. 21, 16: וְהוּא חָגוּר חֲדָשָׁה *cinctus erat novo* (gladio). — Metaph. Ps. 65, 13: גִּיל גְּבָעוֹת תַּחְגֹּרְנָה *iubilo colles cinguntur* (cf. V. 14). Ps. 76, 11. c) c. dupl. acc. personae et cinguli Ex. 29, 9. Lev. 8, 13, et c. בְּ cinguli Lev. 8, 7. 16, 4. d) absol. *se cinxit* Ez. 44, 18. 1 Reg. 20, 11, quo pertinet 2 Sam. 22, 46: וְיַחְגְּרוּ מִמִּסְגְּרוֹתָם *accincti* (prodeunt) *ex arcibus suis*, nisi mavis ex Syrorum usu: prorepunt ex arcibus suis, cf. Mich. 7, 17. Hos. 11, 11.

Derivv. חָגוֹר, חֲגוֹרָה, מַחֲגֹרֶת.

חַד m. חֲדָא, חֲדָה f. chald. *unus, a, um* pro hebr. אֶחָד, abiecto א per aphaeresin. Usurpatur a) saepe pro art. indefinito, Dan. 2, 31: צְלֵם חַד *imago quaedam*, ein Bild, cf. 6, 18. Esr. 4, 8. b) Fem. חֲדָה inservit ordinali exprimendo, maxime in annis numerandis, שְׁנַת חֲדָה לְכוֹרֶשׁ nostr. das Jahr Eins des Cyrus. Esr. 5, 13. 6, 3. Dan. 7, 1. c) חַד numeralibus praepositum multiplicativum s. proportionale circumscribit. Dan. 3, 19: חַד־שִׁבְעָה עַל דִּי *septuplo magis quam* (eodem modo syr. ܚܕ). d) כַּחֲדָה sicut unus, i. e. *simul, una* (hebr. כְּאֶחָד) Dan. 2, 35.

I. חַד fem. חַדָּה (a rad. חָדַד) *acutus* (de gladio) Ez. 5, 1. Ps. 57, 5. Prov. 5, 4.

II. חַד i. q. chald. חַד, hebr. אֶחָד *unus*. Ez. 33, 30.

חָדַד 1) *acutus fuit* et factus est. (Arab. حَدَّ fut. I. Vic. יָחַד, et quae ibi laudavimus) Prov. 27, 17

(v. Hiph.). 2) *celer fuit,* ut plura acuminis verba ad celeritatem transferuntur, v. gr. ὀξύς, θόος, lat. *acer,* syr. ܚܪܝܦ. Hab. 1, 8. Cf. חָרַץ.

Hiph. acuit. Prov. 27, 17: בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל יָחַד וְאִישׁ יַחַד פְּנֵי־רֵעֵהוּ *ut ferrum acuitur ferro, sic vir acuit vultum alterius.* יָחַד est fut. A. Kal pro יֵחַד, יַחַד fut. Hiph. more chald. formatum pro יָחֵד, יַחֵד, ut יַחֵל Num. 30, 3, אָחֵל Ez. 39, 7. Vide Lgb. §. 38, 1. 103, not. 14.

Hoph. הוּחַד *exacutus est* gladius. Ez. 21, 14. 15. 16.

Derivv. חַד no. I, חַדּוּדִים, n. pr. חָדִיד.

חֲדַד (acumen) n. pr. unius ex duodecim Ismaëlis filiis Gen. 25, 15. 1 Chr. 1, 50.

חָדָה fut. apoc. יִחַדְּ *gavisus est.* (Syr. ܚܕܐ, חֲדָא id. Ex linguis occidentalibus congruunt γηθέω, γαθέω, gaudeo) Ex. 18, 9. Iob. 3, 6: אַל יִחַדְּ בִּימֵי שָׁנָה *ne gaudeat inter dies anni.*

Pi. exhilaravit Ps. 21, 7.

Deriv. חֶדְוָה.

חַדּוּד (a rad. חָדַד) *acutus,* et fort. subst. *acumen, cuspis* Iob. 41, 22 (21): חַדּוּדֵי־חָרֶשׂ acumina testae, testae acutae, de crocodili scutis, cf. Aelian. hist. anim. 10, 24.

חֶדְוָה f. *gaudium* 1 Chr. 16, 27. Neh. 8, 10, a rad. חָדָה. In contextu chald. Esr. 6, 16.

חָדִיד (acutus) n. pr. oppidi Benjaminitarum, in monte siti. Esr. 2, 33. Neh. 7, 37. 11, 34, Ἀδιδά 1 Macc. 12, 38, cf. Jos. antt. 13, 6 §. 5.

חֲדִין chald. plur. *pectus, pectora,* hebr. חָזֶה Dan. 2, 32. (In Targg. exstat sing. חֲדִי).

חָדַל et **חָדֵל** fut. יֶחְדַּל 1) *cessavit, desiit.* (Arab. خذل id. et deseruit, dereliquit, v. Schei[d] ad Cant. Hiskiae p. 53. Schult[ens] ad Iob. p. 72. Origo est in [...] cescendo, quod refertur ad [...] sionem operis. Pertinet e[...] radicum familiam s. v. [...] tarum, quae penduli flacci[...] potestatem habent).

Constr. a) sq. gerundio [...] 11, 8: וַיַּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר *et [desi]nebant urbem exstruere.* 41, [...] 1 Sam. 12, 23. Prov. 19, 27, [...] etiam c. inf. Jes. 1, 16: [...] *desinite male agere,* et c. [no]m. verbali Iob. 3, 17: חָדְלוּ רֹגֶז [...] *nunt tumultuari.* b) absol. [...] *savit* (a labore), *otiatu[s]* [...] 1 Sam. 2, 5: רְעֵבִים חָדֵלּוּ *esu[rien]tes otiantur; it. quievit* Iob [...] 6. Iud. 5, 6: *feriabantur* [...] hominibus vacuae erant. c) [...] i. q. *esse desiit, defecit* [...] 34: *cessabat pluvia et gr[ando]* Comm. 29. 33. Jes. 24, 8, [...] *fecit.* Deut. 15, 11: *non def[icient]* *pauperes.* Iob. 14, 7. [...]

2) *destitit* ab aliqua re, [...] ante inf. 1 Reg. 15, 31, inde [...] *sibi ab ea* Ex. 23, 5, *eam* [...] *fecit* 1 Sam. 9, 5. Prov. 23, 4 [...] acc. Iud. 9, 9 sq., etiam [...] pers. *misit, dimisit* aliquem [...] 14, 12. Iob. 7, 16. 10, 20. [...] Jes. 2, 22: [חִדְלוּ לָכֶם] מִן הָאָדָם *mittite homines,* mittite [...] fiduciam in hominibus rep[onere] 2 Paralip. 35, 21: [חֲדַל־לְךָ] מֵאֱלֹהִים *desiste a Deo* i. e. noli amp[lius] adversari.

3) *omisit* aliquid facere, [...] *fecit, etwas lassen, unterla[ssen]* 1 Reg. 22, 6. 15: [...] אִם נֶחְדָּל ... *num eamus ... an non ea[mus]* gehen wir — oder lassen wi[r es] Ez. 2, 5. Jer. 40, 4. Iob. 16 [...] Zach. 11, 12. Sq. gerundio [...] 9, 13. Deut. 23, 23. Ps. 36, 4.

חָדֵל m. adj. verb. 1) *cessans* [...] *quid esse* Ps. 39, 5. 2) *omi[ttens]* *aliquid facere* Ex. 3, 27. 3) [...] trans. *destitutus* (cf. arab. خذل

id.). Jes. 53, 3: חֲדַל אִישִׁים *destitutus ab hominibus*, cf. Iob. 19, 14.

חֶדֶל m. *orcus*, propr. locus quietis, otii. Jes. 38, 11. V. rad. no. 1, b, cf. דּוּמִית.

חַדְלַי (ferians, otians) n. pr. m. 2 Chr. 28, 12.

חָדַק rad. inusit. i. q. خدق pupugit, cui cognatae sunt حذق acidus fuit v. c. de aceto, et حدق acute vidit. Inde

חֵדֶק Mich. 7, 4 et חֶדֶק Prov. 15, 19 *spinae* genus. Arab. حَدَق melongena spinosa, v. Abulfadli ap. Celsium in Hierob. II, p. 40 sq.

חִדֶּקֶל n. pr. Tigridis fluvii. Gen. 2, 14. Dan. 10, 14. Aramaeis vocatur דִּגְלַת, ܕܩܠܬ, arab. دِجْلَة, تِجْلَة, zend. *Tedscherem*, pehlev. *Tedschera*, unde et graecum Tigridis nomen et formae illae Aram. et Arab. sunt exortae. In lingua hebr. ח praepositum est, ut in voc. חַשְׁמַנִּים aliisque.

חָדַר i. q. syr. ܚܕܪ *circumdedit*, *cinxit*, *obvallavit*, et in malam partem: *obsedit*. (Eiusdem familiae est haec radix atque חָצַר et גָּדַר q. v. Secundarium est arab. خِدْر aulaeum et خدر pone aulaeum latuit, it. aethiop. ኀደረ: habitavit). Ex hoc significatu nunc explico Ez. 21, 19: חֶרֶב הַחֹדֶרֶת לָהֶם *gladius, qui eos obsidet* (undique), iis circumquaque insidiatur. Abulwalides eandem insidiandi potestatem a sedendo et latitando (v. arab. et aethiop.) ductam suspicabatur. Vett. intpp. reddunt: *gladius terrens eos*, qs. idem sit quod חֹרֶדֶת. Inde

חֶדֶר st. cstr. חֲדַר c. suff. חֶדְרוֹ plur. חֲדָרִים constr. חַדְרֵי m. 1) *conclave*, maxime *interius*, tum tentorii tum aedium Gen. 43, 30. Iud. 16, 9. 12; inde cubiculum 2 Sam. 4, 7. 13, 10, gynaeceum Cant. 1, 4. 3, 4, thalamus Iud. 15, 1. Joël 2, 16, cella promtuaria Prov. 24, 4. (Arab. خِدْر cortina, quibus conclave interius obvelatur, dein conclave, adytum, cf. יְרִיעָה velum tentorii et syr. ܡܛܠܐ tentorium. 2) Metaph. חַדְרֵי־תֵמָן Iob. 9, 9 penetralia austri, plagae australes remotissimae, cf. יַרְכְּתֵי צָפוֹן. חַדְרֵי־בֶטֶן penetralia pectoris Prov. 18, 8. 26, 22. חַדְרֵי מָוֶת penetralia mortis i. e. orci. Prov. 7, 27.

חַדְרָךְ (habitatio, a חֶדֶר et ךְ formativo, ut in גִּנְזָךְ) n. pr. urbis et regionis cognominis ad orientem Damasci sitae, semel legitur Zach. 9, 1. Certa eius vestigia desunt: nam de fide R. Jose Damasceni et Josephi Abassi subdubitare licebit, v. Io. D. Michaëlis Suppl. p. 676. Caeterum v. van Alphen de terra Hadrach et Damasco Traj. 1723. 8., et in Ugolini thes. T. VII no. 20.

חָדַשׁ in Kal inusit. *novus fuit*. (Arab. حدث novus, recens fuit. IV. recens protulit, sed Conj. III. IV etiam *polivit* ensem. Atque in secando, caedendo, poliendo primariam eius potestatem esse, non male observarunt Etymologi, v. disertt. Lugd. p. 936. Eiusdem enim familiae est atque חָדַד, חָדַק, et novitatis significatus ab ense acuto, polito, splendido proficisci videtur, cf. 2 Sam. 21, 16. Aram. חֲדַת).

Pi. *renovavit* 1 Sam. 11, 14. Iob. 10, 17. Ps. 51, 12, impr. aedificia, oppida *instauravit*. Jes. 61, 4. 2 Chr. 15, 8. 24, 4.

Hithp. *renovavit se* Ps. 103, 5. Inde

חָדָשׁ f. חֲדָשָׁה adj. *novus*, v. c. de plaustro, tribulo 1 Sam. 6, 7. Jes.

41, 25, de domo Deut. 20, 5. 22, 8, de uxore Deut. 24, 5, rege Ex. 1, 5, carmine Ps. 33, 3. 40, 4, nomine Jes. 62, 2. Saepe est *recens, hornus*, de frumento (opp. יָשָׁן) Lev. 26, 10, *inauditus* Eccl. 1, 9. 10. *Dei novi* i. e. antea non culti Deut. 32, 17. חֲדָשָׁה novi quid Jes. 43, 19 plur. Jes. 42, 9. De חֲגוּר חֲדָשָׁה 2 Sam. 21, 16 v. חָגַר.

חֹדֶשׁ m. 1) *novilunium, novilunii dies*, qui veteribus Hebraeis festus erat, mensis lunaris Calendae Num. 29, 6. 1 Sam. 20, 5. 18, 24. Ex. 19, 1: בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי *tertiis Calendis* i. e. calendis mensis tertii. Hos. 5, 7: עַתָּה יֹאכְלֵם חֹדֶשׁ *iam novilunium eos absumet*, i. e. novilunii tempore absumti erunt. 2) *mensis*, isque lunaris, a novilunio incipiens. Gen. 8, 5. Ex. 13, 15 cet. חֹדֶשׁ יָמִים per mensis spatium (v. יָמִים). Gen. 29, 14. Num. 11, 20. 21. 3) n. pr. f. 1 Chr. 8, 9.

חָדְשִׁי n. metronym. antecedentis no. 3. 2 Sam. 24, 6.

חֲדַת chald. *novus fuit*, i. q. חָדַשׁ. Inde

חֲדַת chald. adj. *novus*. Esr. 6, 4. Syr. ܚܕܬܐ.

חֲוָא v. חֲוָה.

חוּב *reum esse* vel *fieri*, ut syr. ܚܳܒ, arab. حَابَ de debito (Ez. 18, 7) et delicto.

Pi. חִיֵּב *reum fecit* aliquem Dan. 1, 10. Inde

חוֹב m. *debitum*. Ez. 18, 7.

חוֹבָה (latens, latibulum) n. pr. oppidi a septentrione Damasci, semel Gen. 14, 15, cf. *Χωβά* Judith 4, 4. 15, 4. Cum Cocabis, Ebionitarum sede, hoc oppidum confudit Eusebius in Onomast., v. notam nostram ad Burckhardti itin. II, p. 1054.

חוּג *circulum describere*, circin[...] Iob. 26, 10. (Syr. ܚܳܓ circu[...] ܚܽܘܓܳܐ circulus. Vicinae r[...] sunt חָגַג et עוּג). Inde חוּגָה[...]

חוּג m. *orbis, sphaera*, de [...] sphaerio coeli Prov. 8, 27. Ie[...] 14, de orbe terrarum Jes. 40, [...]

חוּד 1) pr. i. q. arab. حَادَ med[...] declinavit, divertit II. nodos[...] unde duci potest hebr. חִידָה ae[...] ma, parabola, quo adiecto 2) ae[...] *ma proponere* Iud. 14, 12 [...] *parabolam proponere* Ez. 17[...] Cf. לוּץ et מְלִיצָה et gr. *αἰν*[...] *αἰνίγματα* Aesch. Prometh. [...] 610. (Sic vulgo, neque [...] Videndum tamen, possitne [...] dictum esse pro חָוָה et [...] *dictum* notare, חוּד enim pot[...] nominativum esse ab illo du[...] Inde חִידָה, אֲחִידָה.

חָוָה rad. in Kal inusit. 1) pr. [...] *ravit* (v. de hac potestate [...] laba הב, אב, אר sub radd. [...] חָבַל, אָוָה), cf. Pi. Inde 2) [...] i. q. חָיָה, cf. nomen חַוָּה.

Pi. חִוָּה pr. efflavit, [...] *tiavit, indicavit*, vc. [...] pedestri הִגִּיד (chald. et syr. [...] ܚܰܘܺܝ, arab. transp. وَحَى, [...] arab. وَحَى). Iob. 32, 10. [...] Constr. sq. dat. pers. Ps. 19, [...] saepius accus. 32, 6, c. Suff. [...] 17. 36, 2. Inde deriv. חַוָּה[...]

חֲוָה chald. in Kal inusit.

Pa. חַוֵּא i. q. hebr. חִוָּה indi[...] *vit* Dan. 2, 11, sq. לְ pers. [...] 24, c. Suff. 5, 7.

Aph. inf. הַחֲוָיָה, fut. יְהַחֲוֵה [...] sq. לְ Dan. 2, 16. 24. 27, [...] 2, 6. 9.

Deriv. אַחֲוָיָה.

חַוָּה i. q. חַיָּה (a rad. חָוָה = [...] cf. הָוָה et חָיָה) f. 1) *vita*. In[...] pr. primae mulieris, utpote m[...] omnium viventium (כָּל־חָי [...]

Gen. 3, 20. 4, 1. LXX. *Εὔα* (cf. חִוִּי, *Εὐαῖος*) Vulg. *Heva*. 2) i. q. חַיָּה no. 2, arab. حَيّ familia, tribus spec. Nomadum, inde *pagus Nomadum*, *vicus* (ut versa vice אֹהֶל, أَهْل pr. tentorium, dein familia, homines) Num. 32, 41. Deut. 3, 14. Jos. 13, 30. Iud. 10, 4. 1 Reg. 4, 13. Vulgo aliud etymon arcessunt ab arab. حوى collegit, congregavit V. in gyrum se convolvit, quo tamen non opus est.

חוּז rad. inusit., unde מָחוֹז q. v.

חוֹזַי (vates) n. pr. m. 1 Chr. 33, 19.

חוֹחַ m. 1) *spina, dumus* Iob. 31, 40. Prov. 26, 9. 2 Reg. 14, 9. Plur. חוֹחִים Cant. 2, 2 et c. Waw mobili חֲוָחִים 1 Sam. 13, 6 *dumeta*. 2) i. q. חָח *hamus*, annulus, quo per nares transmisso pisces maiores iam capti iterum in aquam immittebantur. Iob. 40, 26 (21). 3) eiusdem generis instrumentum, quo captivis vinciendis utebantur 2 Chr. 33, 11, cf. Am. 4, 2. (In linguis cognatis est خَوخ, ܚܘܚܐ prunus spinosa, et hebr. cogn. חָח et חָחִי. Verbum idoneae potestatis non reperitur et nomen ipsum primitivum esse videtur, et tale quidem, quod modo analogiam verborum עִי, modo צֹּו et לֹּה sequatur, cf. אָח frater, v. Lgb. p. 602).

חוּט chald. *suere*, *consuere*. Syr. ܚܛܐ, arab. خاط med. Je id.

Aph. *resarcivit* murum Esr. 4, 12, cf. רְפָא. Inde

חוּט m. 1) *filum* Iud. 16, 12. Eccl. 4, 12. Cant. 4, 3. Proverbialiter dictum est Gen. 14, 23: מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל *neque filum neque corrigiam calcei*, i. e. ne minimum et vilissimum quidem. Convenit lat. *neque hilum* (Lucr. 3, 784. Enn. ap. Varr. L. L. 4, 22) pro neque filum, unde *nihil*. Simili proverbio Arabes dicunt لا فتيلا, v. Hamasa Schultens. p. 404. 2) *funiculus* Jos. 2, 18.

חִוִּי (fort. paganus, a חַוָּה = חַיָּה no. 2) Nom. gent. *Hevita* plerumque collect. Hevitae (LXX. *Εὐαῖος*), populus Cananiticus, ad radices Hermonis et Antilibani (Jos. 11, 3. Iud. 3, 3), sed etiam alibi passim, ut Gibeone, habitantis (Gen. 34, 2. 2 Sam. 24, 7. 1 Reg. 9, 20. Jos. 11, 19).

חֲוִילָה *Chavila*, n. pr. 1) tractus Arabum Joctanidarum (Gen. 10, 29), in finibus orientalibus Ismaëlitarum (Gen. 25, 18) et Amalecitarum (1 Sam. 15, 7). Intelligo *Χαυλοταίους* Strabonis (XVI, p. 728 Casaub.) ad sinum Persicum habitantes, in cuius littore Niebuhrius (Arabiae p. 342) Chawilae oppidum regionemve (حويلة) recenset. 2) regionis Cuschitarum (Gen. 10, 7. 1 Chr. 1, 9) in Aethiopia quaerendae. Mihi nunc intelligendae videntur *Avalitae* ad Avalitem sinum (hodie *Zeila*) habitantes, a meridie freti Bab el Mandeb dicti (Plin. 6, 28. Ptolem. 4, 7), eademque videtur iam Saadiae sententia fuisse, qui ter in Genesi pro חוילה posuit زويلة = زيلة Zeila.

3) Prior illa *Chawila* (no. 1) viam, ni fallor, monstrabit ad inveniendam *terram Chawilae* (אֶרֶץ הַחֲוִילָה) Gen. 2, 11, *auro*, margaritis (vulgo: bdellio) et gemmis feracem, Pischone (Indo?) circumfluam, quandoquidem Chawila etiam Gen. 10, 29 terris auriferis iungitur et, utpote ad mare persicum sita, Indiae vicina est. Etenim intelligenda videtur *India* eaque ex usu veterum, quatenus haec *Arabiam* etiam complectitur. Vide Assemani bibl. orient. T. III. P. II. p. 568—70. Male nonnulli *Chwalam* intelligunt ad mare Caspium,

quod Russis dicatur Chwalinskoje More.

חוּל et **חִיל** fut. יָחוּל et יָחִיל, apoc. וַיָּחֶל (Ps. 97, 4), וַיָּחֶל (1 Sam. 31, 3), וַתָּחֶל (Jer. 51, 29), imp. חוּלִי Mich. 4, 10 et חִילוּ Ps. 96, 9 pr. *torquere, vertere, circumagere*, et intrans. *torqueri, verti, circumagi*. (Arab. حَالَ med. Waw conversa, mutata est res, حَوْلٌ circum, حَوْلٌ annus, حُوَّلٌ versutus. Vicina sunt آلَ rediit, convertit se, عَالَ declinavit, et in lingua hebraea אוּל, gr. εἱλέω, εἱλύω, ἴλλω: Waw quasi corroborato in Beth inde ortum חָבַל no. I). Inde

1) *saltare* in orbem. Iud. 21, 21. Cf. Pil. no. 1 et et nomen מָחוֹל.

2) *torqueri, contorqueri* in aliquid (geschwungen, geschleudert werden), pr. de gladio Hos. 11, 6, de turbine sq. עַל Jer. 23, 19. 30, 23, improprie 2 Sam. 3, 29: יָחֻלוּ עַל רֹאשׁ יוֹאָב וגו׳ *irruat* (caedes Abneri) *in caput Joabi* cet. Thren. 4, 6: לֹא חָלוּ בָהּ יָדַיִם *ei non immissae sunt manus* (humanae). Saepius ita in Targg., v. Buxtorf. p. 719. (Arab. حَالَ insilivit in equum, sich aufs Pferd schwingen. IV. irruit in aliquem flagello sq. على et ب).

3) *torqueri* doloribus, *dolere* (cf. חָבַל no. I), maxime de parturientibus Jes. 13, 8. 23, 4. 26, 18. 66, 7. 8. Mich. 4, 10. Metaph. sq. לְ dolere propter aliq. rem Mich. 1, 12, inde

4) *parere* Jes. 54, 1.

5) *tremere*, quod ductum videtur ab exsultatione et palpitatione cordis (cf. גִּיל no. 2). Deut. 2, 25. Joel 2, 6, sq. מִן pers., quae tremorem incutit 1 Sam. 31, 3. 1 Par. 10, 3.

6) *robustus, firmus* fuit. Verba enim ligandi, torquendi referuntur ad robur, v. בָּרַם, חָזַק, קָשַׁר. (Arab. حال med. Waw. id. Aram. Pa. חַיֵּל firmavit. Aeth. ኀየለ: unde חַיִל robur). Ps. 10, 5: יָחִילוּ דְרָכָיו *firmae sunt eius viae* i. e. prospere succedunt res eius. Iob. 20, 21: לֹא יָחִיל טוּבוֹ *non duratura est felicitas eius*.

7) *mansit, praestolatus est* i. q. יָחַל. Gen. 8, 10. Iud. 3, 25.

Hiph. causat. Kal no. 5. Ps. 29, 8. *Hoph.* fut. יוּחַל pass. Kal no. 4 *nasci*. Jes. 66, 8.

Pil. חוֹלֵל 1) i. q. Kal no. 1 *in orbem saltavit* Iud. 21, 23. 2) i. q. Kal no. 4 *peperit* Iob. 39, 1 (4), et de inanimatis *creavit, finxit* Deut. 32, 18. Ps. 90, 2, causat. Ps. 29, 9. 3) i. q. Kal no. 5 *tremuit* Iob. 26, 5. 4) i. q. Kal no. 7 *exspectavit*, Iob. 35, 14.

Pul. חוֹלַל *natus est* Iob. 15, 7. Prov. 8, 24. 25. Ps. 51, 7.

Hithp. הִתְחוֹלֵל 1) *torqueri, contorqueri* i. e. irruere i. q. Kal no. 2. Jer. 23, 19. 2) *torqueri* doloribus Iob. 15, 20. 3) *praestolari* i. q. Kal no. 7 et Pil. no. 4. Ps. 37, 7.

Hithpalp. הִתְחַלְחַל doloribus affectus est. Esth. 4, 4.

Derivv. חַיִל, חֵיל, חַל, חַלּוֹן, חִיל, חִילָה, חוֹלוֹן, חַלְחָלָה, מָחוֹל, מְחוֹלָה.

חוֹל m. *arena* (syr. ܚܠܐ) vel a volvendo et rotando dicta (q. d. Gerölle), vel utpote a vento circumacta Ex. 2, 12. Deut. 33, 19. Jer. 5, 22. *Arena maris* (חוֹל הַיָּם, poët. חוֹל יַמִּים) saepissime est imago copiae Gen. 32, 13. 41, 49. et gravitatis Iob. 6, 3. Prov. 27, 3. — Iob. 29, 18 intpp. Hebraei *phoenicem* avem intelligunt, ex altero membro coniecturam facientes, adeoque codd. Babyl. legunt חוּל: sed non est, quod a vulgari significatu recedamus.

חוּל (orbis) n. pr. regionis Aramaeae Gen. 10, 23. Rosenm. (antt. bibl. II, 309) intelligit tractum Hhûle (ارض الحولة), Jordanis fontibus vicinum.

חוּם rad. inusit. *nigrum esse* pr. adustum esse, conf. cogn. חָמַם, arab. حَمَّ niger fuit. Inde

חוּם adj. *niger* Gen. 30, 32 sqq.

חוֹמָה f. *mu*[illegible] a rad. חָמָה circumdedit, q. [illegible]. 14, 22. 29. Deut. 3, 5. 28, 5[illegible] Plerumque est *murus urbis* Jes. 22, 10. 36, 11. 12. Neh. 3, 8. 33 cet., raro aliarum aedium Thren. 2, 7. Metaph. de puella casta et accessu difficili Cant. 8, 9. 10.

Plur. חוֹמוֹת *moenia* Jes. 26, 1. Ps. 51, 20, c. plur. verbi Jer. 39, 8, neque aliter accipiendum Jer. 1, 18: *ego hodie te facio urbem munitam .... et moenia aenea*, quanquam in eadem formula 15, 20 singularis legitur. A Plur. formatus est Dual. חֹמֹתַיִם *moenia duplicia*, moenium duplex series, qua Hierosolyma ab australi parte cincta erant, inde בֵּין הַחֹמֹתַיִם inter duo *moenia* (Hierosolymorum) 2 Reg. 25, 4. Jes. 22, 11. Jer. 39, 4. Cf. de eiusmodi formis Lg[illegible]. 125, 6, et ad topographiam urbis comment. nostr. ad Jes. 22, 9.

חוּס fut. יָחוּס, יָחֹס, 1 pers. אָחוּס 1) *misereri* alicuius, sq. עַל Ps. 72, 13, *dolere* aliquam rem Ion. 4, 10: אַתָּה חַסְתָּ עַל־הַקִּיקָיוֹן *doles ricinum* amissum (cf. Gen. 45, 20). Hinc 2) *pepercit* sq. עַל Neh. 13, 22. Jer. 13, 14. Ez. 24, 14. Joël. 2, 17. (Aram. ܚܳܣ sq. ܥܰܠ id.).

Caeterum in hac radice struenda observandum, misericordiam et indulgentiam saepius etiam quam ipsis hominibus *oculis* tribui (ut alibi *remissio* et *robur* manibus, cf. רָפָה, חָזַק, contabescentia itidem oculis, v. כָּלָה), unde recte colligas, primariam significationem esse in *vultu clemente*, *indulgente*, ut nostr. nachsehn, Nachsicht, durch die Finger sehn. Sic dicunt Deut. 7, 16: לֹא־תָחוֹס עֵינְךָ עֲלֵיהֶם *ne parcas iis* pr. ne misereatur oculus tuus eorum, vel: ne cum misericordiae sensu eos aspicias. 13, 9. 19, 13. 21. 25, 12. Jes. 13, 18. Ez. 5, 11. 7, 4. 9. Gen. 45, 20: עֵינְכֶם אַל־תָּחֹס עַל כְּלֵיכֶם *ne doleatis supellectilem* relinquendam. Semel ellipt. 1 Sam. 24, 11: וַתָּחָס עָלֶיךָ *et* (oculus meus) *tibi pepercit*. Similiter Arabes oculo misericordiam tribuunt (vit. Tim. T. I, p. 542, l. 14).

חוֹף, **חֹף** m. *littus*, quippe quod a mari abluitur, a rad. חָפַף no. II defricuit, detersit, abluit, unde arab. حَافَّةٌ, حِفَفٌ ora et littus maris. Eandemque originem habent ساحل et ܣܦܳܐ littus maris. Gen. 49, 13. Deut. 1, 7. Jos. 9, 1.

חוּפָם (fort. littoris incola, a חוֹף) n. pr. m. filii Benjamini Num. 26, 39, pro quo חֻפִּים scribitur Gen. 46, 21, unde patron. חוּפָמִי Num. l. c.

חוּץ rad. inusit. Syr. ܚܳܨ Pa. ܚܰܝܶܨ *inclusit*, *circumdedit*, cf. حاط, ܚܰܘܶܛ circumdedit. Inde חַיִץ paries, murus et

חוּץ m. pr. paries, murus, deinde spec. *latus exterius* (aedium), unde saepe opponuntur מִבַּיִת וּמִחוּץ a latere interiore et exteriore, pr. a latere aedium et parietis Gen. 6, 14. Ex. 25, 11. Inde est 1) subst. *quicquid foris est*, a) extra domum, *platea* Jer. 37, 21. Iob. 18, 17, pl. חוּצוֹת Iob. 5, 10. Jes. 5, 25. 10, 6. b) extra urbem, *campi*, *pascua*, *deserta* Iob. 5, 10 (aram. בַּר), unde sibi opponuntur אֶרֶץ וְחוּצוֹת Prov. 8, 26 (culta) terra et regiones desertae, cf. Marc. 1, 45.

2) adv. *foris* Deut. 23, 14 v. c. מוֹלֶדֶת־חוּץ extra domum nata Lev. 18, 9, et *foras* Deut. 23, 13. Sic etiam c. ה parag. חוּצָה *foris* 1 Reg. 6, 6, *foras* Ex. 12, 46 c. art. הַחוּץ foras Iud. 19, 25. Neh. 13, 8 (pr. in plateam) et הַחוּצָה Gen. 15, 5. C. praepositt. a) בַּחוּץ *foris* (in platea) Gen. 9, 22. b) לַחוּץ poët. id. Ps. 41, 7 et לַחוּצָה 2 Chr. 32, 5. c) מִחוּץ *extrinsecus*, oppos. מִבַּיִת Gen. 6, 14. מֵהַחוּץ id. Ez. 41, 25. d) מִחוּץ לְ *extra* (de statu quietis) v. c. מִחוּץ לָעִיר extra urbem Gen. 19, 16. 24, 11. מִחוּצָה לְ Ez. 40, 40. 44. e) אֶל־מִחוּץ לְ *extra* (post verba motus) Num. 5, 3. 4: אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה *extra castra* Deut. 23, 11. Lev. 4, 12. Metaph. f) חוּץ מִן *praeter* Eccles. 2, 25. (Ita chald. בַּר מִן, syr. sam. et zab. ܠܒܪ ܡܢ). Inde חִיצוֹן.

חוק (ו vel י) i. q. חֵיק *sinus* Ps. 74, 11 Chethibh.

חָוַר fut. יֶחֱוַר *candidus fuit*, inde *palluit* (facies). Jes. 29, 22. (Aram. ܚܘܪ, חֲוַר id., arab. cum Waw quiescente حَارَ dealbata est vestis). Inde חוּר, חוֹר no. I, et חֹרִי, חִוָּר.

חוּר rad. inusit., quam *cavandi, forandi* vim habuisse, monstrant derivata חוֹר, חוּר no. II. foramen, caverna, et nomm. propr. חֹרִי, חַוְרָן, cf. nonnulla derivata rad. خَارَ, ut خَوْرٌ, خَوْرَانُ fluminis os, sinus maris. Vicinae sunt radd. כּוּר et غَارَ, unde מְעָרָה, غَارٌ, مَغَارَةٌ caverna.

I. חוּר et **חֻר** m. *linum candidum ac tenue* a rad. חָוַר. LXX. βύσσος. Esth. 1, 6. 8, 15.

II. חוּר m. 1) i. q. חוֹר n. II *foramen*, ut viperae Jes. 11, 8, de carcere subterraneo et pessimo (nostr. Loch) Jes. 42, 22. Rad. חוּר no. II. 2) n. pr. complurium virorum a) regis Midianitarum Num. 31, 8. Jos. 13, 21. b) mariti Mirjamae, sororis Mosis Exod. 17, 10. 24, 14. c) 1 Chr. 2, 19. 50. 4, 1. 4, cf. 2, 20. Ex. 31, 2. d) Neh. 3, 9. e) 1 Reg. 4, 8.

I. חוֹר i. q. חוּר no. I *linteum album*. Plur. חֹרִי (poët. pro חֹרִים) panni lintei l. byssini Jes. 19, 9. Affine est arab. [illegible] sericum album, aethiop. ሐሪር፡ bombycinum autore Ludolfo in Lex. aeth. p. 36. Rad. חָוַר.

II. חוֹר m. 1) *foramen* 2 Reg. 12, 10, de fenestra Cant. 5, 4, de cavo oculi Zach. 14, 12. 2) *caverna* Iob. 30, 6. 1 Sam. 14, 11, de lustro ferarum Nah. 2, 13. Rad. חוּר.

חוֹרִים *ingenui*, nobiles, v. חֹר.

חִוָּר m. chald. *albus* Dan. 7, 9, a rad. חֲוַר.

חוֹרִי v. חֹרִי.

חוּרִי (fort. lintearius, a חוּר no. I, ut arab. حريرى Hariri) n. pr. m. 1 Chr. 5, 14.

חוּרַי ([illegible] chald.) v. הִדַּי.

חוּרָם (fort. nobilis, ingenuus, a חֹר c. terminatione ־ָם) *Huram*, n. pr. 1) regis Tyrii, tempore Salomonis 2 Chr. 2, 2, alibi חִירָם 2 Sam. 5, 11. 1 Reg. 5, 15. 2) artificis Tyrii 2 Chr. 4, 11, alibi חִירוֹם 1 Reg. 7, 40, חִירָם 2 Chr. l. c. Chethibh, חוּרָם אָבִי 2 Chr. 2, 12, et חוּרָם אָבִיו 4, 16 (ubi una vel altera lectio depravata). 3) 1 Chr. 8, 5.

חַוְרָן n. pr. regionis ultra Jordanem, ab oriente Gaulanitidis (גּוֹלָן) et Batanaeae, ab occidente Trachonitidis (hodie Ledscha) sitae, a Jabboco usque ad agrum Damascenum patentis Ez. 47, 16. 18, gr. Αὐρανῖτις, Ὡρανῖτις, arab. حَوْرَانُ,

haud dubie a multitudine *cavernarum* (חוֹר) dictae, quae hodieque ab huius regionis incolis habitantur. V. uberiorem eius regionis descriptionem in Burckhardti Itiner. Syr. et Pal. p. 111 sqq. 393 sqq. 446 ed. germ.

חוּשׁ 1) *festinare*. (Arab. حاش med. Je trepide fugit. Est haec rad. ex onomatopoëticis et qs. sonum celerrimi cursus imitatur, ut germ. *huschen*, transit. *haschen*, it. *hasten, Hast, hetzen*. Vicina sunt arab. فز movit, agitavit, excitavit ad alacritatem, hissen, hetzen; فزفز id., فزع agitavit, intrans. celer fuit, حشى timuit, hebr. חָסָה fugit, confugit, עוּשׁ, עוּז, عاذ q. v.). Constr. a) absol. 1 Sam. 20, 38 etiam pro cito advenit, adproperat Deut. 32, 35. b) sq. gerundio: festinare ad aliquid faciendum Ps. 119, 60. Hab. 1, 8, it. dativo nominis, Ps. 22, 20: לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה *festina ad auxilium mihi ferendum*. 38, 23. 40, 14. 70, 2. 71, 12, et eadem sententia c. dat. pers. Ps. 70, 6: אֱלֹהִים חוּשָׁה לִּי *Deus, succurre mihi cito*. 141, 1. Part. pass. (potestate activa) *festinus*. Num. 32, 17.

2) Transfertur ad vehementiorem motum internum. Iob. 20, 2: בַּעֲבוּר חוּשִׁי בִי *propter impetum a. fervorem meum in me* i. e. quo agor, et inde

3) ad animi passiones, voluptates et libidines. Eccles. 2, 25: מִי יֹאכַל וּמִי יָחוּשׁ *quis epulatus est, quis genio indulsit?* s. vitae voluptatibus fructus est. (In Mischna non raro usurpatur de sensibus gaudii et doloris. Syr. ܚܫ et ܐܬܚܫ est: sensit, persensit, ܚܫܐ animi passio, ܪܓܬܐ libido, arab. حس itidem: sensit, unde حس et vic. حاسة, aethiop. ሐዋስ: sensus).

Hi. 1) *acceleravit*. Ies. 5, 19. 60, 22. 2) i. q. Kal *festinavit* Ps. 55, 9. Iud. 20, 37. 3) celeriter *fugit*. Ies. 28, 16.

Derivv. חִישׁ et quae sequuntur nomm. pr.

חוּשָׁה (festinatio) n. pr. v. שׁוּחָה, patron. חֻשָׁתִי 2 Sam. 21, 18. 1 Chr. 11, 29. 20, 4.

חוּשַׁי (festinans) n. pr. *Husai*, Davidis amicus, et in bello contra Absalomum gesto socius 2 Sam. 15. 16.

חוּשִׁים (festinantes) n. pr. m. 1) Dani filius, v. שׁוּחָם. 2) 1 Chr. 7, 12. 3) 1 Chr. 8, 8. 11.

חוּת radix spuria a nonnullis propter formam יְחִיתַן Hab. 2, 17 accepta. Sed haec est pro יְחִתַּן a חָתַת.

חוֹתָם m. 1) *sigillum, annulus signatorius* (a rad. חָתַם) Ex. 28, 11. 21. Iob. 38, 14. 41, 7. Jer. 22, 24 cet. Solebant nonnunquam Hebraei, ut hodieque Persae, annulum signatorium e funiculo suspensum in pectore gestare (Gen. 38, 18), cui mori alluditur Cant. 8, 6. (Arab. خاتم et خاتم). 2) n. pr. m. a) 1 Chr. 7, 32. b) 11, 44.

חֲזָאֵל n. pr. (qui Deum videt) *Hasaël*, rex Syriae 1 Reg. 19, 15. 17. 2 Reg. 8, 9. 12. בֵּית ח׳ domus Hasaëlis, i. e. Damascus. Am. 1, 4.

חָזָה fut. יֶחֱזֶה apoc. תַּחַז Mich. 4, 11, in Pausa אָחַז Iob. 23, 9 *vidit, spectavit*, verbum Aramaeis familiare (ܚܙܐ, חֲזָא, ሐዘየ) pro hebraeo רָאָה, Hebraeis maxime poët., ut germ. *schauen* Ps. 46, 9. 58, 9 cet. Spec. 1) *Deum spectare* nonnunquam proprie dicitur de aspectu speciei divinae Ex. 24, 11.

Iob. 19, 26 (cf. 38, 1), alibi tribuitur his, qui templum adeunt Ps. 63, 3. Sic *faciem Dei spectare* improprie est *deum propitium habere* imagine petita a regibus, qui eos tantum, quibus favent, ad se admittunt Ps. 11, 7. 17, 15. 2) Vc. proprium est de his, quae prophetarum menti divinitus obiiciuntur, sive visionibus proprie dictis, sive oraculis. Hab. 1, 1: הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר חָזָה ח' *effatum, quod spectavit Habacucus* i. e. quod huic divinitus oblatum, patefactum est. Jes. 1, 1. 2, 1. 13, 1. Num. 24, 4. Amos 1, 1. Ez. 13, 6: חָזוּ שָׁוְא *spectant mendacia.* Zach. 10, 2. Sq. לְ aliquoties: visa s. divinitus patefacta pronuntiavit alicui. Thren. 2, 14: נְבִיאַיִךְ חָזוּ לָךְ שָׁוְא *vates tui tibi mendacia nuntiant.* Jes. 30, 10. 3) Sq. בְּ est: *intuitus est,* anschauen Jes. 47, 13, maxime cum voluptate, *aspectu rei delectatus est* (cf. בְּ litt. B, 4) Ps. 27, 4. Cant. 7, 1. Iob. 36, 25. Mich. 4, 11. 4) *elegit* sibi, sich ausersehn Ex. 18, 21. Jes. 57, 8, cf. רָאָה לוֹ Gen. 22, 8. 5) *vidit* i. q. *expertus est.* Iob. 15, 17. 24, 1. 27, 12. Audaci metaphora transfertur ad plantae radices, quae in terra lapides sentiunt i. e. inveniunt, in lapidibus offendunt. Iob. 8, 17: *locum lapidosum experitur* (radix).

Derivv. sequuntur praeter חִזָּיוֹן, מַחֲזֶה, מֶחֱזָה, et nomm. pr. חֲזִיאֵל, חֲזָיָה, חֶזְיוֹן.

חֲזָה et **חֲזָא** chald. *vidit* Dan. 5, 5. 23. 3, 19: חַד־שִׁבְעָה עַל דִּי חֲזֵה *septuplo* (magis) *quam* (unquam) *visum.* Inf. מֶחֱזֵא Esr. 4, 14.

חָזֶה m. *pectus* brutorum, pr. pars antica, aspectui patens. Ex. 29, 26. 27. Lev. 7, 30. 31, plur. חָזוֹת 9, 20. 21. (Chald. in plur. חֲדִין q. v.).

חֹזֶה m. 1) *vates, propheta,* argenteae aetatis vc., idem significans quod נָבִיא 1 Chr. 21, 9. 25, 5. 29, 29. 2) i. q. חָזוּת no. 3 (q. v.) *foedus* Jes. 28, 15, ubi vide Comm nostrum.

חֲזוֹ (fort. pro חָזוּת visio) n. pr. filii Nahoris Gen. 22, 22.

חֵזֶו emph. חֶזְוָא, plur. חֶזְוִין chald. m. 1) *visio, visum,* φαντασία Dan. 2, 28. 4, 2. 7. 7, 7. 13. 2) *species* 7, 20. (Syr. ܚܙܘܐ).

חָזוֹן m. (a rad. חָזָה) 1) *visio divina.* Dan. 1, 17. 8, 1. 9, 24. Inde 2) generatim *revelatio* divina 1 Sam. 3, 1. 1 Chr. 17, 15. Prov. 29, 18. 3) *oraculum,* saepius collect. (cf. ὅραμα Act. 12, 5. 16, 9). Jes. 1, 1. Obad. 1. Nah. 1, 1.

חָזוֹת f. *visio,* revelatio 1 Chr. 9, 29, a rad. חָזָה.

חֲזוֹת chald. *prospectus, conspectus* Dan. 4, 8. 17.

חָזוּת f. (Kamez impuro) a rad. חָזָה 1) *species,* maxime magna et pulchra (cf. מַרְאֶה). Dan. 8, 5: קֶרֶן חָזוּת *cornu conspicuum, magnum.* V. 8: וַתַּעֲלֶנָה חָזוּת אַרְבַּע *et surgebant quattuor conspicua* (cornua). Sic enim interpretandum videtur propter comm. 5. 2) *visio* prophetica Jes. 21, 2, et 3) *revelatio, lex,* hinc *foedus* (quae utraque notio Hebraeis, quibus religio est foedus cum Deo, admodum vicina est). Jes. 28, 18 (cf. חֹזֶה V. 15). 29, 11.

חָזַז rad. inusit. Arab. خَزَّ transfixit, v. c. sagittâ, حَزَّ incidit, perforavit, sanciavit. Vicinum est חָצַץ. Inde חָזִיז.

חֲזִיאֵל (visio Dei) n. pr. m. 1 Chr. 23, 9.

חֲזָיָה (quem Jehova intuetur) n. pr. m. Neh. 11, 5.

חֶזְיוֹן (visio) n. pr. m. 1 Reg. 15, 18.

חִזָּיוֹן m. st. cstr. חֶזְיוֹן pl. חֶזְיֹנוֹת 1) *visio* Iob. 4, 13. 7, 14. 20, 8.

2) *revelatio* 2 Sam. 7, 17. גֵּי־חִזָּיוֹן Jes. 22, 5 (coll. V. 1) vallis visionis, vel collect. visionum i. e. Hierosolyma, utpote sedes et patria revelationum divinarum (Jes. 2, 3. Luc. 13, 33), fortasse cum allusione ad הַצִּיּוֹן (quare Alex. Σιών), vel ad מֹרִיָּה, quod posterius visio Jehovae explicatur (Gen. 22, 2. 2 Chr. 3, 1). Urbs autem in valle sita erat.

חֲזִיז vel **חָזִיז** m. (a rad. חָזַז) pr. *sagitta*, hinc *fulmen, fulgur* Zach. 10, 1, plenius חֲזִיז קֹלוֹת fulgur tonitruum Iob. 28, 26. 38, 25.

חֲזִיר m. *porcus* Lev. 11, 7. Syr. ܚܙܝܪܐ, arab. خِنْزِير inserto Nun id., unde verbum خَزِرَ oculis angustis (porcinis) fuit, ductum esse videtur.

חֵזִיר (porcus) n. pr. m. 1 Chr. 24, 15. Neh. 10, 21.

חָזַק fut. יֶחֱזַק 1) *arcte ligavit*, fortius *constrinxit* vincula. (Arab. حزق et حزك id. Syr. cinxit. Eiusdem stirpis sunt hebr. חָשַׁק et gr. ἴσχω, ἰσχύω, ἰσχύς, tum haerendi tum roboris significatu). Intrans. *constrictus est* Jes. 28, 22. Inde

2) *firmiter adhaesit*. 2 Sam. 18, 9: וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָאֵלָה *et firmiter adhaerebat caput eius terebintho*. Sic ח׳ בְּתוֹרָה legi adhaesit, legis studiosus fuit 2 Chr. 31, 4; sq. לְ c. inf. *perstitit* in aliqua re, *assiduus fuit* Deut. 12, 23. Jos. 23, 6. 1 Par. 28, 7.

3) *firmavit, firmum reddidit*. (Verba enim ligandi, constringendi, accingendi referuntur ad robur, quandoquidem lacertis constrictis, lumbisque accinctis fortiores sumus, discincti contra remissi. Vide radd. חָבַל, חזל, קָשַׁר et quae ex Arabismo dederunt Bochartus in Hieroz. I, p. 514 sqq. et Schultens. in Opp. min. p. 187 sq.) Ez. 30, 21 idque pro *iuvit* 2 Paral. 28, 20. Crebrius intransit. *firmus, fortis fuit, factus est*. Dicitur de hominibus, qui opibus augentur Jos. 17, 13. Iud. 1, 28, de fame ingravescente Gen. 41, 56. 57. 2 Reg. 25, 3. Jer. 52, 6, de voluntate firma et stabili 2 Sam. 24, 4. 1 Par. 21, 4. Sq. מִן *praevaluit, superavit* 1 Sam. 17, 50; sq. עַל id. 2 Chr. 8, 3. 27, 5, et acc. 1 Reg. 16, 22. Translate a) ad corporis valetudinem est: *convaluit* Jes. 39, 1. b) ad animum: *fortis, imperterritus fuit*. Sic in formula: חֲזַק וֶאֱמָץ (gr. ἴσχεο) *forti sis animo* Deut. 31, 23, cf. Dan. 10, 19, et in eandem sententiam: fortes sunt manus alic. Iud. 7, 11. 2 Sam. 16, 21 (cf. ad rad. חוּם). c) *confirmatus est*, v. c. de imperio 2 Reg. 14, 5. 2 Par. 25, 3. d) in malam partem: *obfirmatus est, durus* fuit, de corde Exod. 7, 13. 22 cf. Mal. 3, 13.

4) *urgit* aliquem, *institit ei*, sq. עַל Ex. 12, 33. Ez. 3, 14, sq. acc. Jer. 20, 7.

Pi. חִזֵּק 1) causat. Kal no. 1. *cingulum adstrinxit* alicui, *cinxit* eum, sq. dupl. acc. Jes. 22, 21. Nah. 2, 2. 2) *firmum reddidit, firmavit*, spec. munivit urbem 2 Chr. 11, 11. 12. 26, 9; ruinas refecit 2 Reg. 12, 8. 9. 13. 15, sq. לְ 1 Chr. 26, 27; cf. Neh. 3, 19. Spec. a) est: *sanavit* (v. Kal no. 3, a) Ez. 34, 4. 16. b) *manum alicuius firmavit*, ei animum addidit Iud. 9, 24. Jer. 23, 14. Iob. 4, 3. 1 Sam. 23, 16. חִזֵּק יָדָיו manus suas confirmavit, animum cepit Neh. 2, 18. c) *adiuvit* aliquem 2 Chr. 29, 34. Esr. 6, 22. 1, 6: *omnesque vicini* חִזְּקוּ בִידֵיהֶם בִּכְלֵי־כֶסֶף *adiuverunt* i. e. donarunt *eos vasis argenteis* etc. d) in malam partem: adiecto לֵב *animum* obfirmavit, *obduravit* Ex. 4, 21. חִזֵּק לִבּוֹ, פָּנָיו se contumacem praestitit Jos. 11, 20. Jer. 5, 3.

Ps. 64, 6: יְחַזְּקוּ לָמוֹ דָּבָר רָע *contumaces sunt in impie factis.*

Hiph. הֶחֱזִיק 1) *firmiter adstrinxit* rei, hinc *adiunxit*, in formula הֶחֱזִיק יָדוֹ בְּ manum suam adiunxit alicui rei i. e. *prehendit* eam (cf. gr. ἴσχω, teneo). Gen. 21, 18: הַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ *manum tuam iunge ei* h. e. eum prehende. Alibi omisso יָד sq. בְּ pers. vel rei *prehendit, cepit* aliquem, aliquid (cf. gr. κρατεῖν τινος) Ex. 4, 4. Deut. 22, 25. 25, 11, it. sq. לְ 2 Sam. 15, 5, עַל Iob. 18, 9, poët. c. acc. Jes. 41, 9. 13. Jer. 6, 23. 24. 8, 21. 50, 43. Mich. 4, 9: הֶחֱזִיקֵךְ חִיל *dolor prehendit te* et eadem sententia Jer. 49, 24: רֶטֶט הֶחֱזִיקָה *capit terrorem.* (Sic latine dicunt *ignis comprehendit ligna* et vicissim *domus comprehendit ignem*, it. *capere misericordiam, detrimentum*, ubi proprie nos misericordia cet. prehendimur. Cf. hebr. אָחַז Iob. 18, 20. 21, 6). Sed *comprehendit* aliquem saepe est a) i. q. *retinuit* eum Ex. 9, 2. Iud. 19, 4. b) *cepit, complexus est* (de vase) 2 Chron. 4, 5. c) *potitus est* Dan. 11, 21.

2) *adhaesit* rei, v. c. iustitiae, innocentiae Iob. 2, 3. 9. 27, 6, sq. עַל pers. Neh. 10. 30.

3) *firmavit*, hinc a) (aedificia) *instauravit* Neh. 5, 16. Ez. 27, 9. 27. b) *corroboravit* Ez. 30, 25, et intrans. *invaluit, vicit* (cf. lat. *robur facere*, ital. *far forze*) 2 Chr. 26, 8. Dan. 11, 32. c) *adiuvit*, sq. בְּ Levit. 25, 35, cf. מַחֲזִיק adiutor Dan. 11, 1, sq. acc. V. 6.

Hithp. 1) *confirmatus est*, de novo rege 2 Chron. 1, 1. 12, 13. 13, 21; *confirmavit se* i. e. vires collegit Gen. 48, 2, animos copit 2 Chron. 15, 8. 23, 1. 25, 11. 2) *strenuum*, fortem *se praestitit* 2 Sam. 10, 12, sq. לִפְנֵי contra aliq. 2 Chr. 13, 7. 8. 3) *adiuvit* sq. בְּ et עִם 2 Sam. 3, 6 1 Chr. 11, 10. Dan. 10, 21. Inde

חָזָק m. adj. verb. 1) *firmus*, in malam partem *obfirmatus.* Ez. 3, 9: חִזְקֵי־מֵצַח, לֵב *obfirmati, contumaces.* Ez. 2, 4. 3, 7, cf. V. 8. 2) *fortis, potens.* Jes. 40, 10: בְּחָזָק יָבוֹא *tanquam fortis veniet*, v. בְּ no. 17.

חָזֵק id. *invalescens.* Exod. 19, 19. 2 Sam. 3, 1.

חֵזֶק c. suff. חִזְקִי *robur* idque pro auxilio Ps. 18, 2.

חֹזֶק m. *robur* Ex. 13, 3. 14. 16. Am. 6, 13.

חֶזְקָה pr. inf. verbi חָזַק 1) כְּחֶזְקָתוֹ 2 Chr. 12, 1. 26, 16 *quum robur nactus esset*, invaluisset. 2) Jes. 8, 11: בְּחֶזְקַת־הַיָּד *impellente* i. e. agitante me *manu* (Dei) h. e. spiritu divino agitatus, cf. verbum Ez. 3, 14. Jer. 20, 7. 3) Dan. 11, 2: כְּחֶזְקָתוֹ בְעָשְׁרוֹ *divitiis suis confirmatus* i. e. confidens.

חׇזְקָה f. 1) *vis, vehementia.* בְּחׇזְקָה per vim, violenter, 1 Sam. 2, 16. Ez. 34, 4; *vehementer, valde* Iud. 4, 3. 8, 1. 2) *refectio* (aedium) 2 Reg. 12, 13, cf. verbum Pi. no. 2.

חִזְקִי (validus) n. pr. m. 1 Chron. 8, 17.

חִזְקִיָּה et **חִזְקִיָּהוּ** (robur Jehovae i. e. a Jova datum, q. d. germ. *Gotthard*) n. pr. gr. Ἐζεκίας, lat. *Ezechias*, quod gerunt 1) rex Iudaeorum 728 — 699 a. Chr. 2 Reg. 18, 1. 10, etiam יְחִזְקִיָּה et יְחִזְקִיָּהוּ dictus pro יְחִזְקִיָּה, יְחִזְקִיָּהוּ, more derivatorum Futuri, ut יְחֶזְקֵאל pro חִזְקִאֵל) Hos. 1, 1. Jes. 1, 1. 2) unus ex Sophoniae prophetae maioribus, quem multi eundem esse arbitrantur, atque Ezechiam regem Zeph. 1, 1. 3) 1 Chron. 3, 23. 4) Neh. 7, 21. 10, 18.

חָזִר v. חֲזִיר.

חַח c. Suff. חַחִי pl. חַחִים (cum Dag.

2) *revelatio* 2 Sam. 7, 17. גֵּי חִזָּיוֹן Jes. 22, 5 (coll. V. 1) vallis visionis, vel collect. visionum i. e. Hierosolyma, utpote sedes et patria revelationum divinarum (Jes. 2, 3. Luc. 13, 33), fortasse cum allusione ad הציון (quare Alex. Σιών), vel ad מֹרִיָּה, quod posterius visio Jehovae explicatur (Gen. 22, 2. 2 Chr. 3, 1). Urbs autem in valle sita erat.

חָזִיז vel חֲזִיז m. (a rad. חָזַז) pr. *sagitta*, hinc *fulmen*, *fulgur* Zach. 10, 1, plenius חֲזִיז קֹלוֹת fulgur tonitruum Iob. 28, 26. 38, 25.

חֲזִיר m. *porcus* Lev. 11, 7. Syr. ܚܙܝܪܐ, arab. خنزير inserto Nun id., unde verbum خزر oculis angustis (porcinis) fuit, ductum esse videtur.

חֵזִיר (porcus) n. pr. m. 1 Chr. 24, 15. Neh. 10, 21.

חָזַק fut. יֶחֱזַק 1) *arcte ligavit*, fortius *constrinxit* vincula. (Arab. حزق et حزك id. Syr. cinxit. Eiusdem stirpis sunt hebr. חָשַׁק et gr. ἴσχω, ἰσχύω, ἰσχύς, tum haerendi tum roboris significatu). Intrans. *constrictus est* Jes. 28, 22. Inde

2) *firmiter adhaesit*. 2 Sam. 18, 9: וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָאֵלָה *et firmiter adhaerebat caput eius terebintho*. Sic חָ' בְּתוֹרַת ה' legi adhaesit, legis studiosus fuit 2 Chr. 31, 4; sq. לְ c. inf. *perstitit* in aliqua re, *assiduus fuit* Deut. 12, 23. Jos. 23, 6. 1 Par. 28, 7.

3) *firmavit*, *firmum reddidit*. (Verba enim ligandi, constringendi, accingendi referuntur ad robur, quandoquidem lacertis constrictis, lumbisque accinctis fortiores sumus, discincti contra remissi. Vide radd. חָבַל, חוּל, קָשַׁר, et quae ex Arabismo dederunt Bochartus in Hieroz. I, p. 514 sqq. et Schultens. in Opp. min. p. 187 sq.) Ez. 30, 21 idque pro *iuvit* 2 Paral. 28, 20. Crebrius intransit. *firmus*, *fortis fuit*, *factus est*. Dicitur de hominibus, qui opibus augentur Jos. 17, 13. Iud. 1, 28, de fame ingravescente Gen. 41, 56. 57. 2 Reg. 25, 3. Jer. 52, 6, de voluntate firma et stabili 2 Sam. 24, 4. 1 Par. 21, 4. Sq. מִן *praevaluit*, *superavit* 1 Sam. 17, 50; sq. עַל id. 2 Chr. 8, 3. 27, 5, et acc. 1 Reg. 16, 22. Translate a) ad corporis valetudinem est: *convaluit* Jes. 39, 1. b) ad animum: *fortis*, *imperterritus fuit*. Sic in formula: חֲזַק וֶאֱמָץ (gr. ἴσχεο) *forti sis animo* Deut. 31, 23, cf. Dan. 10, 19, et in eandem sententiam: fortes sunt manus alic. Iud. 7, 11. 2 Sam. 16, 21 (cf. ad rad. חוּם). c) *confirmatus est*, v. c. de imperio 2 Reg. 14, 5. 2 Par. 25, 3. d) in malam partem: *obfirmatus est*, *durus* fuit, de corde Exod. 7, 13. 22 cf. Mal. 3, 13.

4) *ursit* aliquem, *institit ei*, sq. עַל Ex. 12, 33. Ez. 3, 14, sq. acc. Jer. 20, 7.

Pi. חִזֵּק 1) causat. Kal no. 1. *cingulum adstrinxit* alicui, *cinxit* eum, sq. dupl. acc. Jes. 22, 21. Nah. 2, 2. 2) *firmum reddidit*, *firmavit*, spec. munivit urbem 2 Chr. 11, 11. 12. 26, 9; ruinas refecit 2 Reg. 12, 8. 9. 13. 15, sq. לְ 1 Chr. 26, 27; cf. Neh. 3, 19. Spec. a) est: *sanavit* (v. Kal no. 3, a) Ez. 34, 4. 16. b) *manum alicuius firmavit*, ei animum addidit Iud. 9, 24. Jer. 23, 14. Iob. 4, 3. 1 Sam. 23, 16. חִזֵּק יָדָיו manus suas confirmavit, animum cepit Neh. 2, 18. c) *adiuvit* aliquem 2 Chr. 29, 34. Esr. 6, 22. 1, 6: חִזְּקוּ בִידֵיהֶם בִּכְלֵי־כֶסֶף *omnesque vicini adiuverunt* i. e. donarunt *eos vasis argenteis* etc. d) in malam partem: adiecto לֵב *animum* obfirmavit, *obduravit* Ex. 4, 21. חִזֵּק לִבּוֹ, פָּנָיו se contumacem praestitit Jos. 11, 20. Jer. 5, 3.

Ps. 64, 6: יְחַזְּקוּ לָמוֹ דָּבָר רָע *contumaces sunt in impie factis.*

Hiph. הֶחֱזִיק 1) *firmiter adstrinxit* rei, hinc *adiunxit*, in formula הֶחֱזִיק יָדוֹ בְּ manum suam adiunxit alicui rei i. e. *prehendit* eam (cf. gr. ἴσχω, teneo). Gen. 21, 18: הַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ *manum tuam iunge ei* h. e. eum prehende. Alibi omisso יָד sq. בְּ pers. vel rei *prehendit*, *cepit* aliquem, aliquid (cf. gr. κρατεῖν τινος) Ex. 4, 4. Deut. 22, 25. 25, 11, it. sq. לְ 2 Sam. 15, 5, עַל Iob. 18, 9, poët. c. acc. Jes. 41, 9. 13. Jer. 6, 23. 24. 8, 21. 50, 43. Mich. 4, 9: הֶחֱזִיקֵךְ חִיל *dolor prehendit te* et eadem sententia Jer. 49, 24: רֶטֶט הֶחֱזִיקָה *capit terrorem.* (Sic latine dicunt *ignis comprehendit ligna* et vicissim *domus comprehendit ignem*, it. *capere misericordiam, detrimentum*, ubi proprie nos misericordia cet. prehendimur. Cf. hebr. אָחַז Iob. 18, 20. 21, 6). Sed *comprehendit* aliquem saepe est a) i. q. *retinuit* eum Ex. 9, 2. Iud. 19, 4. b) *cepit, complexus est* (de vase) 2 Chron. 4, 5. c) *potitus est* Dan. 11, 21.

2) *adhaesit* rei, v. c. iustitiae, innocentiae Iob. 2, 3. 9. 27, 6, sq. עַל pers. Neh. 10. 30.

3) *firmavit*, hinc a) (aedificia) *instauravit* Neh. 5, 16. Ez. 27, 9. 27. b) *corroboravit* Ez. 30, 25. et intrans. *invaluit*, *vicit* (cf. lat. *robur facere*, ital. *far forze*) 2 Chr. 26, 8. Dan. 11, 32. c) *adiuvit*, sq. בְּ Levit. 25, 35, cf. מַחֲזִיק adiutor Dan. 11, 1, sq. acc. V. 6.

Hithp. 1) *confirmatus est*, de novo rege 2 Chron. 1, 1. 12, 13. 13, 21; *confirmavit se* i. e. vires collegit Gen. 48, 2, animos cepit 2 Chron. 15, 8. 23, 1. 25, 11. 2) *strenuum, fortem se praestitit* 2 Sam. 10, 12, sq. לִפְנֵי contra aliq. 2 Chr. 13, 7. 8. 3) *adiuvit* sq. בְּ et עִם 2 Sam. 3, 6 1 Chr. 11, 10. Dan. 10, 21. Inde

חָזָק m. adj. verb. 1) *firmus*, in malam partem *obfirmatus*. Ez. 3, 9: חִזְקֵי־מֵצַח, לֵב *obfirmati, contumaces*. Ez. 2, 4. 3, 7, cf. V. 8. 2) *fortis, potens.* Jes. 40, 10: בְּחָזָק יָבוֹא *tanquam fortis veniet*, v. בְּ no. 17.

חָזֵק id. *invalescens.* Exod. 19, 19. 2 Sam. 3, 1.

חֵזֶק c. suff. חִזְקִי *robur* idque pro auxilio Ps. 18, 2.

חֹזֶק m. *robur* Ex. 13, 3. 14. 16. Am. 6, 13.

חֶזְקָה pr. inf. verbi חָזַק 1) כְּחֶזְקָתוֹ 2 Chr. 12, 1. 26, 16 *quum robur nactus esset*, invaluisset. 2) Jes. 8, 11: בְּחֶזְקַת־הַיָּד *impellente* i. e. agitante me *manu* (Dei) h. e. spiritu divino agitatus, cf. verbum Ez. 3, 14. Jer. 20, 7. 3) Dan. 11, 2: כְּחֶזְקָתוֹ בְעָשְׁרוֹ *divitiis suis confirmatus* i. e. confidens.

חָזְקָה f. 1) *vis, vehementia.* בְּחָזְקָה per vim, violenter, 1 Sam. 2, 16. Ez. 34, 4; *vehementer, valde* Iud. 4, 3. 8, 1. 2) *refectio* (aedium) 2 Reg. 12, 13, cf. verbum Pi. no. 2.

חִזְקִי (validus) n. pr. m. 1 Chron. 8, 17.

חִזְקִיָּה et חִזְקִיָּהוּ (robur Jehovae i. e. a Jova datum, q. d. germ. *Gotthard*) n. pr. gr. Ἐζεκίας, lat. *Ezechias*, quod gerunt 1) rex Iudaeorum 728 — 699 a. Chr. 2 Reg. 18, 1. 10, etiam יְחִזְקִיָּה et יְחִזְקִיָּהוּ dictus pro יְחַזְקִיָּה, יְחַזְקִיָּהוּ, more derivatorum Futuri, ut יְחֶזְקֵאל pro יְחַזְקֵאל) Hos. 1, 1. Jes. 1, 1. 2) unus ex Sophoniae prophetae maioribus, quem multi eundem esse arbitrantur, atque Ezechiam regem Zeph. 1, 1. 3) 1 Chron. 3, 23. 4) Neh. 7, 21. 10, 18.

חָזַר v. חָזִיר.

חָח c. Suff. חַחִי pl. חַחִים (cum Dag.

forti implic. v. Lgb. §. 38, 1) pr. *spina*, i. q. חוֹחַ q. v. Hinc 1) *annulus*, per nares perforatas bestiarum domandarum transmissus, ex quo lorum pendeat. 2 Reg. 19, 28. Jes. 37, 29. Ez. 29, 4 (cf. Iob. 40, 26 et quae observavimus s. v. חוֹחַ no. 2). 2) *fibula*, qua vestis mulierum conseritur (cf. *épingle*, germ. *Spindel* a spinula, v. Tac. Germ. 17) Exod. 35, 22. Alii *annulum naribus appensum* intelligunt, alibi נֶזֶם dictum, v. Bocharti Hieroz. I, p. 764.

חַחִי i. q. חַח, pl. Ez. 29, 4, ubi Chethibh חַחִיים.

חָטָא fut. יֶחֱטָא 1) pr. *aberravit a scopo* iaculator (opp. metam attigit, feriit), v. Hiph. Iud. 20, 16, *pede erravit* et *lapsus est* (Prov. 19, 2), germ. *fehlen*, *verfehlen*, spec. *fehlschiessen*, *fehltreten*. (Eadem origo est in arab. خَطِئَ aberravit a scopo, opp. صاب scopum feriit, v. Dschauharium in spec. a Scheidio edito p. 67—71, et gr. ἁμαρτάνω, de telo Il. 10, 372. 4, 491, de via Od. 7, 292). Opp. מָצָא attigit, invenit, nostr. *treffen*. Prov. 8, 36: חֹטְאִי חֹמֵס נַפְשׁוֹ *qui a me aberrat, nocet vitae suae.* Opp. מֹצְאִי V. 35. Iob. 5, 24: *lustras pascuum tuum* וְלֹא תֶחֱטָא *et nihil desideras*, nihil deest, omnes pecudes adsunt. (Hoc significatu congruit aethiop. ኀጥአ: non reperit, non habuit, defuit ei, caruit re, v. Ludolf Lex. aethiop. p. 288).

2) *peccavit* (pede aberravit et lapsus est in virtutis tramite), sq. לְ eius, in quem peccatur, unde חָטָא לַיהוָה Gen. 20, 6. 9. 1 Sam. 2, 25. 7, 6 cet.; it. sq. בְּ rei, qua peccatur Gen. 42, 22. Lev. 4, 23. Neh. 9, 29; sq. עַל Lev. 5, 4. Num. 6, 11. Neh. 13, 26. Praegnans est constructio in his Lev. 5, 16: אֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ *quod surripuit peccando de rebus sacris*.

3) *reus factus est alicuius rei*, sq. acc. Lev. 5, 7, cf. V. 11. Prov. 20, 2: חוֹטֵא נַפְשׁוֹ *vitae suae fit reus*, vitam in discrimen adducit, cf. Hab. 2, 10. Gen. 43, 9: *nisi eum reduxero*, וְחָטָאתִי וגו׳ *reus ero* i. e. culpam feram *per omnem vitam*.

Pi. חִטֵּא 1) *peccatum luit*, sq. acc. Gen. 31, 39, inde 2) tanquam *sacrificium piaculare obtulit*. Lev. 6, 19: הַמְחַטֵּא אֹתָהּ *qui illud* (piaculum) *offert*. 9, 15: וַיְחַטְּאֵהוּ *eumque ut piaculum obtulit*. 3) *expiavit*, *mundavit* sacro ritu i. q. כִּפֵּר, ut homines Num. 19, 19. Ps. 51, 9, vasa, aedem cet. Lev. 6, 19, sq. עַל Ex. 29, 36.

Hiph. הֶחֱטִיא 1) i. q. Kal no. 1 *a scopo aberravit* iaculator Iud. 20, 16 (Arab. conj. IV.). 2) causat. no. 2 *ad peccandum induxit* l. *seduxit* aliquem Exod. 23, 33. 1 Reg. 15, 26: וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל *et in eius peccato, ad quod Israëlem seduxerat* (de idolorum cultu, ut saepe). 16, 26. 2 Reg. 3, 3. 10, 29. 3) i. q. הִרְשִׁיעַ *reum declaravit*, *damnavit* in foro Jes. 29, 21.

Hithp. 1) i. q. Kal *aberravit* a via, de homine terrore perculso et attonito, ideoque in praecipite fuga a via aberrante. Iob. 41, 17, cf. Schultens. opp. min. p. 94. 2) reflex. Pi. no. 3 *expiavit se* Num. 19, 12 sq. 31, 20.

Nomina derivata statim sequuntur omnia.

חֵטְא m. c. Suff. חֶטְאִי plur. חֲטָאִים cstr. חֲטָאֵי (quod posterius a חֵטָא) *peccatum*, *delictum* Lev. 19, 17. 22, 9. הָיָה חֵטְא בְּ peccati reus est. Deut. 15, 9.

חַטָּא m. (c. Kamez impuro) 1) *peccator* Gen. 13, 13. 2) *qui peccatum luit*, *reus* 1 Reg. 1, 21.

חַטָּאָה f. *peccatum* Gen. 20, 9.

חַטָּאָה 1) f. voc. חַטָּא *peccatrix* Am. 9, 8. 2) i. q. חַטָּאת a) *peccatum* Ex. 34, 7. b) *poena*, ut no. 3. Jes. 5, 18.

חַטָּאת st. cstr. חַטַּאת plur. חַטָּאוֹת f. 1) *peccatum* Ex. 34, 7. Jes. 5, 17 cet. Etiam de *re, qua peccant*, ut de idolis Hos. 10, 8. Deut. 9, 21, cf. 2 Reg. 13, 2. *Aqua peccati* i. e. lustratoria Num. 8, 7. 2) *sacrificium piaculare* Lev. 6, 18. 23, quod quomodo differat ab אָשָׁם v. h. v. 3) *poena* Jes. 5, 18. Thren. 3, 39. Zach. 14, 19, hinc *calamitas, infortunium* Jes. 40, 2. Prov. 10, 16 (opp. חַיִּים).

חָטַב 1) *cecidit, incidit* lignum Deut. 29, 10 sq. Jos. 9, 21. 23. 2 Par. 2, 10. Jer. 46, 22. Arab. حَطَب lignum caesum, حَطَبَ lignatus est. Vicinum est חָצַב cecidit lapides, it. קָצַב et quae ibi laudantur.

2) med. E. intrans. pr. *caesus fuit, virgis caesus* inde *virgulatus, striatus fuit*, cf. חָבַר no. 3. Arab. خَطَبَ striata, versicolor fuit vestis. Inde pl. f. חֲטֻבוֹת *tapetes striatae*, versicolores. Prov. 7, 16. Syr. ܡܚܛܒܬܐ tunica versicolor, pr. striata. Eundem significatum habes in radice cognata قطف, v. Castelli Heptagl. p. 3329.

Pu. pass. no. 1 *excisus est* Ps. 144, 12.

חִטָּה f. *triticum* idque in sing. maxime quatenus agros vestit. Ex. 9, 32. Deut. 8, 8. Iob. 31, 9. Jes. 28, 25. Joël 1, 11. De granis tritici tamen explicanda est formula חֵלֶב חִטָּה Ps. 81, 17 adeps tritici, et חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה adeps renum tritici Deut. 32, 14: namque adeps ibi medullam tritici, farinam denotat, μυελὸν ἀνδρῶν, et dicitur etiam חֵלֶב חִטִּים Ps. 147, 14.

Plur. חִטִּים de granis triti uno grano habes singul Mischn. Chelaim 1 §. 9), זֶרַע חִטִּים Jer. 12, 13, Gen. 30, 14. 1 Sam. 15, חִטִּים 1 Paral. 21, 20, 27, 5. Per Chaldaismum 4, 9.

In linguis cognatis est خنطة chald. חִנְטִין et su propterea חָנַט *condivit* radic esse statuant. Sed possit ta tera Nun etiam inserta esse ex Tet geminato, ut radix Congruere videtur gr. σῖτο cum, aspiratione in sibilum

חַטּוּשׁ (prob. congregatus a ra n. pr. m. 1) 1 Chr. 3, 22. 2) Neh. 3, 10. 3) Neh 12, 2,

חָטַט rad. inusit., aram. *fodit*, perscrutatus est, arab sculpsit, scripsit. Inde חֲטִיטָא.

חֲטָי m. chald. *peccatum*, חֲטָיָךְ Dan. 4, 24, a rad. hebr. חֲטָא.

חֲטִיטָא (fossio, perscrutatio) m. Esr. 2, 42. Neh. 7, 45.

חֲטִיל (vacillans) n. pr. m. 57. Neh. 7, 59. Rad.

חֲטִיפָא (raptus, captus) n. Esr. 2, 54. Neh. 7, 54.

חָטַל rad. inusit. Arab. pendulus, laxus fuit, vi Inde n. pr. חַטִּיל.

חָטַם *obturavit* os bestiae *capistravit* (arab. خطم خِطَام capistrum. Cognat חָסַם, עָצַם, it. חָתַם, cf. significatione syllabae דם, observavimus p. 252. Huius

… potestati vicinum est *domare*, *…ämen*, *zudämmen*, *zähmen*). …taph. Jes. 48, 9: אֶחֱטָם־לָךְ … *s. capistro* (me) *adversus* …, cohibeo me.

… f. יַחְטֹף i. q. חָטַף *rapuit*, … vi *cepit* Iud. 21, 21. Ps. 10, … (Aram. …, arab. خطف …). Inde n. pr. חֲטִיפָא.

… rad. inusit. Arab. خطر (vic. …dicibus חָטַל, خطل, عطل, aliis…, quarum syllaba primaria est …, *tal*, *sal*, penduli, nutandi, …andi potestatem habens, v. ad … p. 248) *vibravit* virgam, ha… (*schwenken*), motitavit cau… (*wedeln*), v. Alb. Schult. … p. 350. 51. epist. ad Men… II. p. 61.

… m. *virga lenta* Prov. 14, 3, *…us, surculus* Jes. 11, 1. (Arab. … *ramus*, syr. … baculus, …rga. Sam. …, Aleph et … inter se permutatis).

… rad. inusit., fort. i. q. حتش *aggregavit se* (de populo). Inde … חַטּוּשׁ.

…r. חַי fem. חַיָּה, pl. חַיִּים fem. … (a rad. חָיָה) A) adj. 1) *vi…*, *vivens*. Gen. 43, 7: הַעוֹד אֲבִיכֶם חַי *num pater vester adhuc vivus est?* Comm. 27. 28. 45, 3. … 46, 30. כָּל־חַי omne vivum … 3, 20. 8, 21. חַי־הָעוֹלָם in aeternum vivens i. e. Deus Dan. … 7. Solemnis est iurandi formu… חַי־יְהוָה vivus (est) Jehova, Deus vivat Ruth 3, 13. 1 Sam. … 41. חַי אֱלֹהִים 2 Sam. 2, 27, … חַי אֵל Iob. 27, 2, et חַי אָנִי vivam, ubi Jehova ipse iurat … 14, 21. 28. Deut. 32, 40. … 23, 24. Ez. 5, 11. 14, 15. 17. …et., etiam de rege iurante Jer. … 18. חַיִּים viventes i. e. homines Eccl. 6, 8, אֶרֶץ חַיִּים terra viventium, opp. orco Ez. 26, 20. 32, 33. 2) *vividus*, *vegetus* 2 Sam. 23, 20, sec. Chethibh (Keri אִישׁ חַיִל). Cf. חָיֶה. It. *valens*, *incolumis* 1 Sam. 25, 6. 3) *reviviscens*, inde metaph. כָּעֵת חַיָּה Gen. 18, 10. 14. 2 Reg. 4, 16. 17 ubi revixerit tempus i. e. annus, *vere proximo*, hieme praeterlapsa, περιπλομένου ἐνιαυτοῦ (Od. XI, 247). 4) *crudus*, de carne 1 Sam. 2, 15. Lev. 13, 14 sq. 5) *recens*, de planta recente Ps. 58, 10, de aqua fluente opp. stagnanti et putrescenti, quae arab. الماء الميت aqua mortua vocatur. Gen. 26, 19. Lev. 14, 5. 20.

B) subst. *vita* Lev. 25, 36. Ita in formula iurandi חֵי פַרְעֹה per vitam Pharaonis Gen. 42, 15. 16, חֵי נַפְשְׁךָ per vitam tuam 1 Sam. 1, 26. 17, 55. Jehovae nomen in hac phrasi antecedit חַי (v. litt. A, 1), unde חַי יְהוָה וְחֵי נַפְשְׁךָ 1 Sam. 20, 3. 25, 26. Longe usitatior est hoc significatu

Plur. חַיִּים, semel חַיִּין Iob. 24, 22 *vita* Gen. 2, 7. 3, 14. 15. 7, 15 cet. רוּחַ חַיִּים halitus vitae Gen. 6, 17. עֵץ הַחַיִּים arbor vitae, nimirum longioris, θεοειχελοῦ s. immortalitatis Gen. 2, 9. cf. 3, 22. 24. Inde a) *victus*, *βίος* Prov. 27, 27. b) *recreatio* Prov. 3, 22. 4, 22. c) *prosperitas*, *salus* (cf. syr. ܚܝܐ Luc. 19, 9 pro graeco σωτηρία) *felicitas*, Ps. 34, 13. Prov. 4, 22. 23. 12, 28. 13, 14. 14, 27. אֹרַח חַיִּים via salutis 2, 19. 5, 6.

חַי chald. st. emph. חַיָּא plur. חַיִּין 1) adj. *vivus*, *vivens* Dan. 2, 30. 4, 14. 31. 6, 21. 27. 2) Plur. חַיִּין etiam subst. *vita* Esr. 6, 10. Dan. 7, 12.

חִיאֵל (fort. pro יְחִיאֵל Deus vivit) n. pr. m. 1 Reg. 16, 34.

חִידָה f. (a rad. חוּד, q. v. cf. Dan. 5, 12) pr. *implexum*, *perplexum*, unde 1) *calliditas*, *fraus* Dan. 8,

23. 2) *oratio perplexa, aenigma,* cf. מְלִיצָה. De aenigmate proponendo frequentant חוּר q. v., de solvendo הִגִּיד Iud. 14, 14. 3) i. q. מָשָׁל *sententia* Prov. 1, 6; *parabola* Ez. 17, 2, *carmen* Ps. 49, 5. 78, 2, cf. Hab. 2, 6; *oraculum, visio* Num. 12, 8.

חָיָה inf. absol. חָיֹה Ez. 18, 9 et חָיוֹ 3, 21. 18, 28, cstr. c. Suff. חֲיוֹתָם Jos. 5, 8, c. Praef. לִחְיוֹת Ez. 33, 12, imp. c. Praef. וֶחְיֵה Gen. 20, 7, pl. וִחְיוּ 42, 18, fut. יִחְיֶה apoc. יְחִי, וַיְחִי 1) *vixit,* vc. usitatissimum. (Arab. حَيَّ, quae forma etiam in Hebraismo est, v. חָיַי. Aeth. ሐየወ: syr. ܚܝܐ id. Origo est in *spirando,* quandoquidem animantium vita in spirando cernitur, cf. נֶפֶשׁ, et antiquior eius forma est חָוָה q. v. Eadem origo est in graeco ζάω, ζώω, cui cognatum ἄω, ἄημι spiro, quodque ap. Aeschylum etiam de ventis spirantibus usurpatur. Videant praeterea linguarum scrutatores, sintne eiusdem radicis sanscr. *dschiv* vivere, gr. βιόω, lat. *vivo*). Sq. עַל vivere *de* aliqua re, cf. עַל no. 1, a, litt. γ. Saepe i. q. *bene vixit, valuit, viguit* Deut. 8, 1. 30, 16. Neh. 9, 29. יְחִי הַמֶּלֶךְ *vivat,* floreat *rex* 1 Sam. 10, 24. 2 Sam. 16, 16. יְחִי לְבַבְכֶם *vivat* i. e. vigeat, hilare sit *cor vestrum* Ps. 22, 27. 69, 33. 2) *vivus et incolumis mansit* Jos. 6, 17. Num. 14, 38, impr. in formula חָיְתָה נַפְשִׁי anima mea vivit, vivus maneo Gen. 12, 13. 19, 20. Jes. 55, 3. Jer. 38, 17. 20. 3) *revixit* Ez. 37, 5 sq. 1 Reg. 17, 22, inde 4) *convaluit* Gen. 20, 7. Jos. 5, 8, sq. מִן ex morbo 2 Reg. 1, 2. 8, 8 et *refocillatus est* (de fesso, tristi) Gen. 45, 27. Iud. 15, 19.

Pi. חִיָּה 1) *vivere iussit, vivificavit, vitam dedit* alicui. Iob. 33, 4. Mulier *semen* viri *vivificare* dicitur, ubi concipit ex eo Gen. 19, 32. 34; similiter Hos. 14, 8: [...] דָגָן *vivificabunt frumentum* [...] terra deserta, agris denuo cul[tis] semine sparso. Metaph. Hab. 3, [2 ...] *Jehova, opus tuum vivifica* [...] exsequere. It. *valere, vigere* [...] *sit.* Ps. 119, 137.

2) *vivum conservavit,* cf. [Kal] no. 2. Gen. 12, 12. Ex. 1, 17. [...] 40, 3. 138, 7. Iob. 36, 6. [...] נֶפֶשׁ פ׳ id. 1 Reg. 20, 31. Ps. [...] 30. חַיּוֹת זֶרַע semen conserv[are ...] Gen. 7, 3. חַיָּה בָּקָר boves [...] Jes. 7, 21.

3) *in vitam revocavit,* [...] *restituit* 1 Sam. 2, 6. Ps. [...] Deut. 32, 39, hinc *refocillavit* [...] 71, 20. 85, 7, et translate [...] *ravit* (urbem) 1 Par. 11, 8. [...] 3, 34: הַיְחַיּוּ אֶת־הָאֲבָנִים [...] *lapides in vitam revocabunt* [...] syr. ܢܩܘܡ suscitare ruinas.

Hiph. הֶחֱיָה 1) i. q. Pi. [...] *vivum conservavit* Gen. 6, 19 [...] addito נֶפֶשׁ Gen. 19, 19, e [...] discrimine eripuit Gen. 47, 25 [...] 20, sq. לְ 45, 7, it. vivere [...] est, *vitam concessit* Jos. 6, [25 ...] 14, 10. 2 Sam. 8, 2. 2) i. q. [...] no. 3 *vitae reddidit* 2 Reg. [...] 8, 1. 5. Inde מִחְיָה.

חֲיָה et **חֲיָא** chald. id. Dan. 2, [4 ...] מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי *vive in* [aeter]*num, rex,* solennis formula, [qua] reges salutantur. 3, 9. 5, 10. [6, ...] 22, cf. Neh. 2, 3: לְעוֹלָם [...] יְחִיֶה 1 Reg. 1, 31.

Aph. part. מַחֵא *vivum ser*[vans ...] cf. syr. ܡܚܝܐ Dan. 5, 19.

חָיֶה adj. pl. f. חָיוֹת *vividae,* [robu]*stae,* validae. Ex. 1, 19 [...] no. 2.

חַיָּה f. cstr. חַיַּת et poët. [...] Waw parag. Gen. 1, 24. [...] 10. 79, 2. 104, 11 (cf. [...] §. 78, not. Lehrgb. §. 12[...] adiectivi חַי *viva,* vel neutr. [...] hinc 1) *animal, bestia* animata [...] רָעָה bestia fera Gen. 37, 20 [...]

Plur. חַיּוֹת Ps. 104, 25. Jes. 35, 8. Ez. 1, 5; sed saepius tamen in Sing. collect. כָּל חַיָּה omnia animalia Gen. 8, 17. 9, 5. Lev. 11, 46. Usurpatur autem hoc vc. a) sensu amplissimo de omnis generis bestiis, etiam aquatilibus Lev. l. c., saepius b) de quadrupedibus, opp. avibus Gen. 1, 30. 2, 19. 8, 19. 9, 2. Lev. 11, 2. 27. 17, 3. Jes. 46, 1; c) de animalibus agrestibus, opp. pecori (בְּהֵמָה) Gen. 1, 25. 2, 20. 7, 14. 21. 8, 1. 9, 10; spec. feris, quo sensu saepe plenius dicitur חַיַּת הַשָּׂדֶה Exod. 23, 11. Lev. 26, 22. Deut. 7, 22. Hos. 2, 14. 13, 8. Jerem. 12, 9. Ezech. 33, 27, et חַיָּה רָעָה Ezech. 14, 14. 34, 25. Arab. حَيَّة spec. serpentem notat.

2) *gens* Ps. 68, 11, hominum *caterva* 2 Sam. 23, 11. 13 i. q. חַוָּה no. 2. Fem. *viva* in hoc vc. collect. accipitur pro *vivis* (Lgb. p. 477), חַיִּים, spec. *hominibus*.

3) subst. *vita*, nonnisi poët. i. q. חַיִּים Iob. 33, 18. 22. 28. Ps. 143, 3. Sic in נֶפֶשׁ חַיָּה c. art. נֶפֶשׁ הַחַיָּה animal vitae i. e. vivum, v. נֶפֶשׁ no. 4. Vita autem dr. de *vigore*, robore. Jes. 57, 10: חַיַּת יָדֵךְ מָצָאת *vigorem in manu tua* adhuc *invenis*. Inde

4) i. q. נֶפֶשׁ no. 2 *vis vitalis*, *anima*, cui tribuitur fames, sitis, taedium (Iob. 33, 20). מַלֵּא חַיָּה Iob. 38, 39 i. q. מַלֵּא נֶפֶשׁ animam explere i. e. satiare. Poët. חַיַּת נֶפֶשׁ etiam dr. pro *animo*, ut נֶפֶשׁ no. 3, cui praeter alia etiam libido et sanguinolentia tribuitur (Ps. 27, 12. 41, 3). Ita interpretor Ps. 74, 19: אַל תִּתֵּן לְחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ *ne tradas animo* sanguinolento hostium *turturem tuum* i. e. populum tuum innocentem.

חֵיוָא emph. חֵיוְתָא, חֵיוָתָא f. chald. *animal*, *bestia* Dan. 4, 12 sq. 7, 3. 12. 17 pro חַיְתָ, duplici Jod in יו mutato.

חַיּוּת f. *vita* 2 Sam. 20, 3.

חָיַי i. q. חָיָה *vixit*, sed verbum med. gem. ad instar arab. حَيَّ. Huc pertinet 3 Praet. חַי Gen. 5, 5: כָּל־יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר־חַי *omnes dies Adami, quos vixit*. 3, 22: וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם (ne) *edat et vivat in aeternum*. Num. 21, 8. Cave ne huc referas exempla, in quibus חַי est Adiectivum, ut הַעוֹד אֲבִיכֶם חָי *vivusne adhuc pater vester* (sc. est)? Gen. 43, 7. Inde חַי, חַיָּה, חַיּוּת.

חִיל v. חוּל.

חַיִל m. cstr. חֵיל c. Suff. חֵילִי pl. חֲיָלִים (v. חוּל no. 6) *robur*, *vis*, *fortitudo*, maxime bellica. Ps. 18, 33. 40. 33, 16. עָשָׂה חַיִל fortem se praestitit Num. 24, 18. Deut. 8, 18. Ps. 60, 14. 108, 14. Hinc 2) *copiae*, *exercitus* Ex. 14, 28. שַׂר הַחַיִל dux exercitus 2 Sam. 24, 2. אַנְשֵׁי, בְּנֵי חַיִל milites Deut. 3, 18. 1 Sam. 14, 52. Ps. 110, 3: בְּיוֹם חֵילֶךָ *die militiae tuae* i. e. expeditionis bellicae. 3) *facultates*, opes Gen. 34, 29. Iob. 20, 15. עָשָׂה הַחַיִל opes sibi comparavit Deut. 8, 17. 18. Ruth. 4, 11. Prov. 31, 29. 4) *virtus, probitas, integritas*. אַנְשֵׁי חַיִל viri strenui, probi Gen. 47, 6. Ex. 18, 21. 25. אֵשֶׁת חַיִל uxor proba Ruth. 3, 11. Prov. 12, 4. 31, 10. בֶּן־חַיִל vir integer, honestus 1 Reg. 1, 52. 5) *robur* arboris poët. dr. de fructibus Joël. 2, 22, cf. כֹּחַ Iob. 31, 39.

חַיִל m. chald. 1) *robur*, fortitudo. Dan. 3, 4. 2) *exercitus* Dan. 3, 20. 4, 32.

חֵיל et **חֵל** m. pr. i. q. חַיִל, spec. 1) *exercitus* 2 Reg. 18, 17, semel חֵל Obad. 20, it. Ps. 10, 10 sec. Keri, ubi חֵל־כָּאִים reddi possit multitudo afflictorum; sed praestat

sequi Chethibh, v. חֲלָכָה. 2) *munitio*, impr. pars quaedam munimentorum, nimirum *fossa* cum *antemurali*, qua cincta est 2 Sam. 20, 15. Jes. 26, 1. Nah. 3, 8. Thren. 2, 8, cf. 1 Reg. 21, 23. Ps. 48, 14. 122, 7. Alex. προτείχισμα, περίτειχος. Vulg. *antemurale*. (Apud Talmudistas חֵיל est spatium, templi murum ambiens, v. Lightfoot Opp. T. II. p. 193).

חִיל m. et **חִילָה** f. Iob. 6, 10 1) *dolor*, impr. parturientium Ps. 48, 7. Jer. 6, 24. 22, 23. Mich. 4, 9. 2) *tremor, pavor* Ez. 15, 14. V. חוּל no. 3. 5.

חֵילָה Ps. 48, 14 sec. scripturam vulgarem i. q. חֵיל no. 2, sed LXX. Vulg. Syr. Chald. Hier. et 18 codd. legunt addito Mappik חֵילָהּ, a voc. חֵיל, idque praestat.

חֵילָם 2 Sam. 10, 16 et **חֵלָאם** V. 17 n. pr. oppidi prope Euphratem, pugna Davidis cum Hadadesere nobilis.

חִילֵן n. pr. oppidi sacerdotalis in tribu Judae, 1 Par. 6, 43.

חִין m. Iob. 41, 4 (3) i. q. חֵן *gratia, pulchritudo*, unde חִין עֶרְכּוֹ *pulchritudo structurae eius*, forma Chaldaismum imitans. In hoc enim חֵן, חִנָּא, חִינָא est i. q. hebr. חֵן, ut גִּנָּא, גִּינָא pro גַּן. Quod Alb. Schultensius confert, arab. حِين *opportunitas*, de tempore solo usurpatur.

חַיִץ m. *paries* Ez. 13, 10. Arab. حَائِط id. V. rad. חוץ.

חִיצוֹן m. חִיצוֹנָה f. (adj. a vc. חוּץ) *exterior, us* Ez. 10, 5. 40, 17. 31, hinc *civilis* (oppositum sacro) 1 Chr. 26, 29, cf. Neh. 11, 16. לַחִיצוֹן foris 1 Reg. 6, 29. 30.

חִיק rad. inusit. Arab. حاق med. Je *circumdedit*, vic. חוּג, עוּג, q. v. Inde verosimil.

חֵיק, raro חֵק Prov. 17, 23 c. Suff. חֵיקִי Ps. 35, 13, et חֻקִּי Iob. 19, 27 m. 1) *sinus vestis* Prov. 16, 33. שֹׁחַד בַּחֵק *donum in sinum (ingestum)* i. e. clam datum Prov. 21, 14, cf. 17, 23. (Lat. *sinum laxare, expedire* est munera expectantis, cf. Senec. epist. 119. Thyest. 430). 2) *sinus hominis*. שָׁכַב בְּחֵיק in sinu (mulieris) cubuit, de complexu venereo 1 Reg. 1, 2. 3, 20. Mich. 7, 5, inde refertur ad intimum amorem coniugum, אֵשֶׁת חֵיקֶךָ uxor, quae in sinu tuo est Deut. 13, 7. 28, 54, cf. 56. שִׁלֵּם אֶל חֵיק Jer. 32, 18, הֵשִׁיב אֶל חֵיק פ Ps. 79, 12 rependit alicui in sinum (Deus actiones) i. q. alibi הֵשִׁיב בְּרֹאשׁ Iudd. 9, 57. 1 Sam. 25, 39. Joel 4, 7. (Non audiendus enim Winerus, qui Lex. p. 323 *plenam* mensuram hac formula significari docet, non manu, sed sinu vestium excipiendam, coll. Luc. 6, 38: nihil enim aliud in ea inest, quam aliquid eo redire, unde profectum sit, cf. similem formulam Arabum رد في نحوره redit in ingulum alicuius, hist. Tim. T. I. p. 30 Mang.). De *pectore* pro animo dicto Iob. 19, 27. Eccl. 7, 9. 3) metaph. dr. *sinus currus*, cavum currus 1 Reg. 22, 35; *sinus altaris*, foci pars depressior, in quo ignis alitur. Ez. 43, 13.

חִירָה (nobilitas, genus nobile) n. pr. m. Gen. 38, 1. 12.

חִישׁ i. q. חוּשׁ *festinavit*, imp. חִישָׁה Ps. 71, 12 Chethibh. Inde

חִישׁ adv. *festinanter* Ps. 90, 10.

חֵךְ c. Suff. חִכִּי m. *palatum* cum parte inferiore oris, quae illi respondet, *os internum*, *fauces*, ut מַלְקוֹחַיִם. (Arab. حَنَك palatum et pars oris inferior ei respondens, rostrum, syr. ܚܢܟܐ palatum. Rad.

est חִכֵּךְ no. 1). Unde Iob. 20, 13: חִכּוֹ בְּתוֹךְ *in medio ore eius*. 33, 2. a) pro instrumento gustus Iob. 12, 11 cf. 6, 30. Ps. 119, 103. b) vocis. Prov. 8, 7: כִּי אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי *verum loquitur palatum meum*. Iob. 31, 30: *non passus palatum meum peccare*, cf. 1: *ad palatum* (os) *buccinam!* cf. חִכָּה. — Cant. 7, 11 coll. 5, 16 *palatum* honeste dici videtur de saliva osculis percepta, cf. Lette ad Amrulk. Moall. p. 180.

חָכָה *exspectavit*. (Alb. Schultensius ad Iob. 3, 21 originem quaerit nectendo, coll. arab. حكا nodum strinxit et lat. *moram nectere* Senecam Trag. et Val. Flacc.). Kal semel Part. cstr. חוֹכֵי Jes. 18 sq. לְ. Usitatius est

Pi. חִכָּה id. 2 Reg. 7, 9; sq. acc. et לְ 32, 4, max. חִכָּה לַיהוָה (fiduplenus) Jehovam exspectavit 33, 20. Jes. 8, 17. Ps. 30, 18: יְחַכֶּה יְהוָה לַחֲנַנְכֶם *Jehova exspectat, ut vobis sit propitius*, si demo propitius esse possit. more chald. חַכֵּי Hos. 6, 9.

חַכָּה *hamus*, fem. a חֵךְ, ita dictus, quod piscium palato infigitur Iob. 25. Jes. 19, 8.

חֲכִילָה (tenebrosus) n. pr. collis deserto deserta Siph 1 Sam. 23, 19. 26, 1. 3. Rad. חָכַל.

חַכִּים chald. adj. *sapiens* Dan. 2, 21; spec. *magus*. Dan. 2, 12 sq. 4, 3. 7. 8.

חָכַל rad. inusit. Arab. حكل *obscurus fuit*, v. c. de sono et sermone obscuro, de negotio perspectu difficili, de oculo caligante ebrii. Apponere lubet latine reddita, quae hac radice exstant in Kamuso 1426), a Schultensio ad Prov. 29 non satis recte intellecta: أحكل *est quod sonum audibilem* *non edit, ut formicae* ... *addito He* الحُكْلَة *quod peregrinum* (intellectu difficile) *est in sermone*, حَكَلَ sq. على *dubium, obscurum fuit negotium* .... Conj. VIII. *confusus fuit, barbare locutus est*, حاكل *vino ebrius*. Atque postrema haec glossa ad usum loquendi Hebraeorum proxime accedit. Utrumque enim eius derivatum, חַכְלִילִי, et חַכְלִלוּת dicitur de oculis caligantibus ebriorum, vel certe potatorum. (Vide praefat. ad Lex. manuale hebr. germ. ed. 3 p. XXXIV, ubi Schultensii hanc radicem de *rubore* explicantis sententiam refutavimus).

חֲכַלְיָה (quem Jehova conturbat) n. pr. m. Neh. 10, 2.

חַכְלִילִי adj. *caligans*, de oculo, v. rad. Gen. 49, 12: חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן *caligans oculis a vino*, quod h. l. in bonam partem accipiendum vini ubertatem in tribu Judae significat.

חַכְלִלוּת f. *caligatio*, *caligo* oculorum, quae ex ebrietate oritur Prov. 23, 29.

חָכַם fut. יֶחְכַּם *sapuit*, *sapiens fuit*, *factus est*. (Arab. حَكَمَ iudicavit, hinc imperavit, حُكْم iudicium, حُكْم et حاكِم iudex, aram. scivit, rarius: sapuit. Ac primaria quidem potestas, si quid video, est in iudicando, ut vicinum sit radici חָקַק). Prov. 6, 6. 23, 19. Eccl. 2, 19. 1 Reg. 4, 31. Iob. 32, 9 cet.

Pi. sapientem fecit, docuit sapientiam Iob. 35, 11. Ps. 105, 22. *Pu.* part. *sapiens factus*, doctus Prov. 30, 24, de mago Ps. 58, 6.

Hiph. i. q. Pi. Ps. 19, 8.

Hithp. 1) *sapiens sibi visus est* Eccl. 7, 16. 2) *callidum se prae-*

stitit, sq. לְ decepit Ex. 1, 20. (Cf. graecum σοφός callidus).

Nomm. derivata statim sequuntur omnia.

חָכָם adj. i. q. gr. σοφός, pr. iudicandi vi praeditus (v. rad.), sciens, hinc 1) artium *peritus* Jes. 3, 3. 40, 20. 2 Par. 2, 6. 12, plenius חֲכַם־לֵב v. c. Ex. 28, 3. 31, 6. 35, 10. 36, 1. 2. 8 (cf. hom. εἰδυῖαι πραπίδες). Jer. 10, 9: מַעֲשֵׂה חֲכָמִים *opus artis peritorum*. Ibid. 9, 16: חֲכָמוֹת (praeficae) *peritae* sc. קִינָה lamentationis.

2) *sapiens*, i. e. *intelligens* (φρόνιμος, verständig), ratione praeditus eaque utens Deut. 4, 6. 32, 6. Prov. 10, 1. 13, 1. Hos. 14, 10, cui saepe iungitur נָבוֹן Deut. l. l. c. c. opp. נָבָל ibid., אֱוִיל, כְּסִיל Prov. 17, 28. Eccl. 6, 8, *consilii nunquam expers* 2 Sam. 13, 3. Jer. 18, 18. Jes. 19, 11. 29, 14, vitae experientia edoctus rerumque humanarum (Prov. 1, 6. Eccl. 12, 11) et divinarum peritus (Gen. 41, 8, hinc de incantatoribus et magis Ex. 7, 11 cf. chald. חַכִּים), *iudicandi facultate pollens* (1 Reg. 2, 9), adeoque *callidus* Iob. 5, 13, animi fortis sibique constantis Jes. 31, 2. Quis fuerit virtutum ingeniique dotum, quas hoc vc. complectebantur Hebraei, ambitus, bene colligitur ex eorum historia et moribus, quorum sapientia in proverbium apud eos abierat, ut Salomonis (1 Reg. 5, 9 sq.), Danielis (Ez. 28, 3), Aegyptiorum (1 Reg. l. c.). Sic Salomonis sapientia cernitur in iudicii acumine (3, 16. 10, 1 sq.), in plurimarum rerum maxime naturae cognitione (5, 13), in carminum sententiarumque copia, quae vel ipse composuerat vel memoriâ tenebat (5, 12. Prov. 1, 1), in recto de rebus humanis iudicio cet.; alibi sapientia etiam rerum civilium peritiam (Jes. 19, 11), vaticinandi, somnia explicandi, incantandi artes complectitur (Ex. 7, 11. Dan. 5, 11). Hominibus maior et illustrior sapientia tribuitur angelis 2 Sam. 14, 20, Deo Iob. 9, 4. 28, 1 sq. Sedes eius ponitur in corde, hinc saepe לֵב חָכָם Prov. 16, 23, et חֲכַם לֵב 11, 29. 16, 21. Pl. חֲכָמִים sapientes, magi. Gen. 41, 8.

חָכְמָה f. 1) *peritia* artificis Ex. 28, 3. 31, 6. 36, 1. 2. 2) *sapientia*, de cuius notione v. plura s. v. חָכָם no. 2. Iob. 11, 6. 12, 2. 12. 15, 8. 26, 3. 20, 18. Complectitur ea doctrinam variam Dan. 1, 17, pietatem in Deum (Iob. 28, 28): tribuitur imperatori Deut. 34, 9, regi Jes. 11, 2, hominibus maior quaedam et illustrior Deo Iob. 12, 13. 28, 12 sq.

חָכְמָה chald. id. Dan. 2, 20.

חַכְמֹנִי (sapiens) n. pr. m. 1 Chr. 11, 11. 27, 32.

חָכְמוֹת f. sing. (ut עוֹלֵלוֹת) *sapientia*, cstr. cum sing. Prov. 9, 1 cf. 14, 1 (fortasse 1, 20, ubi tamen תָּרֹנָּה etiam pluralis esse possit), cum pl. 24, 7, praeterea semel legitur Ps. 49, 4.

חַכְמוֹת id. cum sing. Prov. 14, 1.

חֵל v. חַיִל.

חֹל m. *profanus*, opp. sancto, sacrato Lev. 10, 10. 1 Sam. 21, 5. 6, a rad. חִלֵּל Pi. no. 4.

חָלָא (vic. חָלָה) 1) prob. *trivit*, it. *strinxit*, reiben, aufreiben, streichen, aufstreichen. (Arab. حلأ *trivit* oculisque *illevit* collyrium, aufstreichen, *percussit* gladio, streichen; pellem detraxit, abstreifen). Inde חֶלְאָה.

2) *aegrotus fuit* fort. pr. *attritus fuit* i. q. חָלָה no. 2. 3. Semel legitur וַיֶּחֱלָא 2 Par. 16, 12. Inde תַּחֲלֻאִים.

חֶלְאָה f. 1) *aerugo* ollae cupreae fort. a deterendo dicta. Ez. 24, 6 sq. 2) n. pr. f. 1 Chr. 4, 5. 7.

חֲלָאִים v. חֲלִי.

חָלַב rad. inusit. *pinguis fuit.* (Origo est in lubricitate rerum pinguium et congruunt graeca λίπα, λιπάω, λιπόω, ἀλείφω, lat. *lippus*). Inde n. pr. אֶחְלָב et quae proxime sequuntur.

חָלָב m. c. art. הֶחָלָב cstr. חֲלֵב (tanquam a חָלֵב), c. suff. חֲלָבִי *lac*, idque recens, diversum a חֶמְאָה, dictum a pinguedine Gen. 18, 8. 49, 12. Prov. 27, 27. De formula אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ v. sub rad. זוב. *Lac* populorum *sugere* poët. pro opes eorum suos facere, sibi vindicare Jes. 60, 16. (Arab. حَلَبٌ, حَلِيبٌ id., unde حَلَبَ mulsit lac, aeth. ሐሊብ፡ lac).

חֵלֶב et **חֶלֶב** (Jes. 34, 6) c. suff. חֶלְבּוֹ pl. חֲלָבִים cstr. חֶלְבֵי Gen. 4, 4 m. 1) *pinguedo, adeps.* Lev. 3, 3, sq. 4, 8. 31. 35, metaph. a) *optimum, praestantissimum* cuiusque generis. חֵלֶב הָאָרֶץ pinguedo terrae, i. e. optimi eius fructus Gen. 45, 18, חֵלֶב חִטָּה Ps. 81, 17, חֵלֶב חִטִּים 147, 14 adeps tritici et חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה Deut. 32, 14 (cf. Jes. 34, 6) adeps renum tritici, i. e. triticum optimum. b) *cor pingue* i. e. torpens Ps. 17, 10, cf. 73, 7 et gr. παχὺς lat. pinguis pro stulto, hebete. Quod nonnulli contulerunt, خِلْبٌ pericardium, id itidem a pinguedine dictum videtur, quanquam sub rad. خلب Arabes alia omnia habent.

2) n. pr. tribuni militum Davidis 2 Sam. 23, 29, pro quo 1 Chr. 11, 30 חֶלֶד et 27, 19 חֶלְדַּי.

חֶלְבָּה (pinguedo i. e. regio fertilis) n. pr. oppidi Asseritarum, Iud. 1, 31.

חֶלְבּוֹן (pinguis i. e. fertilis) n. pr. urbis Syriae, vini generosi feracis Ez. 27, 18, gr. Χαλυβών, de cuius vino praestantissimo olim regibus Persiae allato v. Strabo XV, pag. 1068 (al. 735). Arabice haec urbs in medio aevo celeberrima (vid. Freytag hist. Halebi) حَلَبُ, hodie *Aleppo* vocatur, v. Bocharti Hieroz. I, 543. Abulfedae Syria p. 118. Golius ad Alferganum p. 270 sq. — J. D. Michaëlis (Supplem. p. 748 sq.) urbem *Kennesrin* intelligi coniicit, quae a nonnullis Aleppo vetus vocatur; nec tamen hoc necessarium.

חֶלְבְּנָה f. *galbanum*, gummi graveolens ferulae galbaniferae in Syria et Arabia nascentis Ex. 30, 34. Syr. ܚܠܒܢܐ gummi. Cf. Celsii Hierob. T. I. p. 267.

חָלַד rad. inusit. I) i. q. syr. ܚܠܕ *fodit*, unde חֹלֶד. II) arab. خَلَدَ *perduravit, perennavit, sempiternus fuit.* Inde

חֶלֶד m. 1) *duratio s. tempus vitae* Ps. 39, 6. 89, 48, inde *vita* Iob. 11, 17, sec. all. tempus (ut עוֹלָם). 2) *mundus* (cf. עוֹלָם). Ps. 49, 2. 17, 14: מְתִים מֵחֶלֶד *rerum terrestrium amantes*, cf. κόσμος Jo. 15, 18. 19.

חֹלֶד m. *talpa* Lev. 11, 29. (Syr. ܚܘܠܕܐ, arab. خُلْدٌ, خَلَدٌ id.). V. Bocharti Hieroz. T. I. p. 1022. Oedmann verm. Sammlungen aus der Naturkunde II, p. 50.

חֻלְדָּה (talpa?) n. pr. prophetissae 2 Reg. 22, 14. 2 Chr. 34, 22.

חֶלְדַּי (mundanus, terrestris) n. pr. m. 1) v. חֵלֶב. 2) Zach. 6, 10, pro quo V. 14 חֵלֶם (somnium).

חָלָה pr. tritus fuit (cf. חָלָא), inde 1) *politus, laevis fuit*, unde חֲלִי, חֶלְיָה mundus muliebris, a politura

dictus, it. arab. حلى ornavit mundo muliebri, et syr. ܚܠܐ dulcis, suavis fuit (pr. laevis), Pa. ornavit, ܚܠܝܐ suavis.

2) *viribus attritus, infirmus fuit*. Iud. 16, 7 sq. Jes. 57, 10.

3) *aegrotavit* Gen. 48, 1. חָלָה חֳלִי ut gr. *νοσεῖν νόσον*. 2 Reg. 13, 14. חָלָה אֶת רַגְלָיו pedibus laboravit 1 Reg. 15, 23. De morbo ex vulnere 2 Reg. 1, 2. 1 Sam. 31, 3. רָעָה חוֹלָה malum aegrum i. e. vix sanabile. Eccl. 5, 12. 15. חוֹלַת אַהֲבָה aegra amore Cant. 2, 5. 5, 8.

4) *doluit* Prov. 23, 35, hinc metaph. *sollicitus fuit* sq. עַל 1 Sam. 22, 8. (Respondet aethiop. ሐለየ፡ sollicitum esse pro gr. *μεριμνᾷν* Matth. 6, 28, v. Lud. de Dieu ad h. l.).

Niph. נֶחֱלָה 1) *viribus attritus, languore confectus est* Jer. 12, 13. 2) *morbo affectus est* Dan. 8, 27. Part. f. נַחְלָה v. c. מַכָּה נַחְלָה vulnus aegrum, aegre curabile Jer. 14, 17. 30, 12, cf. 10, 19. Nah. 3, 19. 3) *sollicitus fuit*, sq. עַל Am. 6, 6.

Pi. חִלָּה 1) *demulsit, permulsit* faciem alic., a primaria radicum חָלָא et חָלָה potestate, nimirum atterendi, abstergendi, stringendi, palpandi, cf. gr. *κηλέω* mulceo, blandior. Ubique plene dicitur: חִלָּה פְּנֵי פ' demulsit faciem alic. a) de blandiente, adulante, nimirum regi, nobili Iob. 11, 19. Prov. 19, 6. Ps. 45, 13: *donis tibi adulantur ditissimi populorum.* b) de rogante, gratiam alic. implorante Ex. 32, 11. 1 Sam. 13, 12. 1 Reg. 13, 6. 2 Reg. 13, 4. Dan. 9, 13. Cf. Iliad. 8, 371. 10, 454 sq.

2) *aegrum fecit, morbo affecit* Deut. 29, 21. Ps. 77, 11: חַלּוֹתִי הִיא hoc me aegrum fecit.

Pu. pass. *debilis factus est* (de umbra in orco) Jes. 14, 10.

Hiph. praet. הֶחֱלִי (forma Syr. pro הֶחֱלָה) Jes. 53, 10 1) *aegrum fecit* vulnus Jes. l. c. Mich. 6, 13, *morbum peperit*, sibi contraxit Hos. 7, 5: *die regis nostri* הֶחֱלוּ שָׂרִים חֲמַת מִיָּיִן *morbum sibi contrahunt principes ex calore vini.* 2) *aegritudine affecit.* Prov. 13, 12.

Hoph. *vulneratus est* 1 Reg. 22, 34.

Hithp. 1) *aegrotavit* (prae moerore) 2 Sam. 13, 2. 2) *se aegrotum esse simulavit*, ibid. V. 5. 6.

Nom. derivata a *poliendo* ducta v. sub Kal no. 1, ab *aegrotando* sunt חֳלִי, מַחֲלָה, מַחֲלֶה, מַחֲלוּיִ.

חַלָּה f. *placenta* 2 Sam. 6, 19, maxime in sacris adhibita, *libum* Lev. 8, 26. 24, 5, a rad. חָלַל no. 1 perforavit, liba enim, ut apud Arabes et Judaeos nostrates, perforabantur.

חֲלוֹם pl. חֲלוֹמוֹת m. *somnium* Gen. 20, 3. 6. 31, 10. 11. 24. Somnia pro *nugis* Eccl. 5, 6, cf. 2. Rad. חָלַם.

חַלּוֹן comm. (Jos. 2, 18. Ez. 42, 16) pl. ־ִים Joël 2, 9, et ־וֹת Ez. 40, 16 *fenestra*, a perforando dicta, v. rad. חָלַל. בְּעַד הַחַלּוֹן per fenestram Gen. 26, 8. Jos. 2, 15. Jud. 5, 28.

חֹלוֹן n. pr. (sec. Sim. commoratio) 1) oppidi sacerdotalis in tribu Judae; fort. eiusdem quod alibi חִילֵן appellatur 1 Chr. 6, 43. Jos. 15, 51. 21, 15. 2) oppidi Moabitarum Jer. 48, 21, probab. i. q. חֹרוֹן.

חֲלוֹף m. *bona relicta* (morientis) Prov. 31, 8: בְּנֵי חֲלוֹף *liberi relicti*, orphani. (Arab. خلف II. liberos reliquit moriens Marc. 12, 19. 20. Act. 18, 21.)

חֲלוּשָׁה f. *clades* Ex. 32, 18, a rad. חָלַשׁ.

חֲלַח n. pr. provinciae assyriacae, in quam decem tribuum pars a Salmanassare deportata est, probabiliter Calachenes (*Καλαχηνή* Strab. XVI, 1, *Καλακινή* Ptol. VI, 1), quae est borealis Assyriae provincia ad

Armeniae fines 2 Reg. 17, 6. 18, 11. Cf. כְּלַח.

חַלְחָלָה f. (a rad. חול Pilp.) 1) *dolor parturientis* Jes. 21, 3. 2) *tremor, terror* Nah. 2, 11. Ez. 30, 4. 9.

חָלַט rad. in Kal inusit. Talmudicis in Kal et Hiph. est *declaravit, confirmavit* (v. Mischn. Surenh. V, p. 216. VI, p. 42), idque potest adhiberi verbis hebraeis 1 Reg. 20, 33: וַיְמַהֲרוּ וַיַּחְלְטוּ הֲמִמֶּנּוּ *et properarunt, eumque declarare iusserunt, num ab ipso* (pronuntiatum sit), i. e. studiose id agebant, ut rex sententiam suam denuo declararet et confirmaret. וַיַּחְלְטוּ pro וַיַּחֲלִיטוּ 1 Sam. 14, 22. 31, 2. Lgb. p. 322. Arab. حلط est studiose contendit, iuravit, quod minus aptum est ad h. l. LXX. *ἀνελέξαντο τὸν λόγον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.* Vulg. rupuerunt verbum ex ore eius (חלט pro חָלַץ).

חֲלִי m. pl. חֲלָאִים pro חֲלָיִים (Lgb. p. 575) *monile* a poliendo dictum, v. חָלָה no. 1. Prov. 25, 12. Cant. 7, 2. (Arab. حَلْيٌ id.).

חֳלִי in pausa חֹלִי c. Suff. חָלְיוֹ plur. חֳלָיִים m. 1) *morbus* (a rad. חָלָה no. 3), tum internus Deut. 7, 15. 28, 61, tum externus Jes 1, 5. 2) *aegritudo.* Eccl. 5, 16: וְחָלְיוֹ pro חֳלִי לוֹ. 3) *malum, calamitas,* ein Uebel, Eccl. 6, 2.

חֶלְיָה f. voc. חֲלִי *monile* Hos. 2, 15, a rad. חָלָה no. 1.

חָלִיל 1) subst. m. *tibia,* a perforando dicta (v. rad. חָלַל no. 1) Jes. 5, 12. 30, 29. 1 Reg. 1, 40.

2) adj. *profanus* (v. rad. Pi. no. 3, b et Hiph. no. 3) et neutr. *profanum,* unde cum He parag. חָלִילָה, חָלִלָה (Milél) propr. *ad profana,* i. e. absit (Talmud. חולין לך), vox detestantis. 1 Sam. 20, 2: חָלִילָה לֹא תָמוּת *absit! non morieris,* cf. 2, 30. Dicitur a) חָלִילָה לִּי sq. מִן c. inf. *absit a me, ut* (ita) *agam* Gen. 18, 25. 44, 7. 17. Jos. 24, 16, cf. Iob. 34, 10. b) sq. אִם c. futuro Iob. 27, 5. 1 Sam. 14, 45 (omisso לִי) 2 Sam. 20, 20. Passim utrique formulae additum מֵיהוָה 1 Sam. 24, 7. 26, 11. 1 Reg. 21, 3 in hanc sententiam: ad loca profana s. maledicta a Domino (v. מִן 2, b), vel significatione primaria neglecta: maledictio s. exsecratio mihi a Domino, si cet. Jos. 22, 29: חָלִילָה לָּנוּ מִמֶּנּוּ לִמְרֹד בַּיהוָה *vae nobis ab illo* (i. e. Jehova), *si peccaremus contra Jehovam.* Paululum diversa est ratio loci 1 Sam. 20, 9: *absit a te* (pro *me*) *ut, si cognovero — tibi non indicem.*

חֲלִיפָה f. (a rad. חָלַף) 1) *permutatio, vicissitudo.* 2 Reg. 5, 5: עֶשֶׂר חֲלִיפוֹת בְּגָדִים *decem mutationes vestium* i. e. vestes decies mutandae, decem iusti ornatus (angl. dixeris *changes*) 22, 23. Iud. 14, 12. 13. Gen. 45, 22, etiam omisso בְּגָדִים Iud. 14, 19. Spec. dicitur de militibus alternis vicibus vigilias servantibus, unde metaph. Iob. 14, 14: *omnes dies militiae meae exspectarem* עַד־בּוֹא חֲלִיפָתִי *donec alii in stationem succederent,* donec missa esset statio mea: misera enim conditio in orco molestiis comparatur militis in vigilia constituti. Alibi de agmine recente in defatigatorum locum succedente. 10, 17: חֲלִיפוֹת וְצָבָא עִמִּי per *ἓν διὰ δυοῖν: vices et agmina contra me* i. e. agmina continuo sibi succedentia me oppugnant. De similibus operarum vicibus 1 Reg. 5, 28 adv. *alternis vicibus.*

חֲלִיצָה f. *exuviae,* quae homini occiso detrahuntur 2 Sam. 2, 21. Iud. 14, 19, a rad. חָלַץ.

חָלַךְ rad. inusit. Arab. حلك *niger* metaph. *miser, infaustus fuit,* ut عمر حالك vita misera. (Origo, ni fallor, est in urendo,

adurendo, et haec nostra radix emollita est ex chald. חֲרַךְ, arab. حرق adussit, cf. חוּם niger, a rad. חום et חָמַם). Inde

חֶלְכָה (pro חֶלְכָא) adj. quadril. (in fine additis א et ה, v. Lgb. p. 865) m. Ps. 10, 8, in pausa חֵלְכָה V. 14 pl. חֲלְכָאִים V. 10 Chethibh *miseri, infelices*, ut recte vett. interpretes. Alii reddebant חֵלְכָה *agmen tuum* (o Deus) et חֵל כָּאִים, quod etiam Masora divisim scribere iubet, *agmen attritorum:* sed illud praestat.

חָלַל 1) *perforavit, confodit, transfodit* (arab. خلّ Conj. I et V), et intrans. *transfossus, vulneratus est* Ps. 109, 22. Inde חָלָל, חָלִיל, חַלָּה, חַלּוֹן, מְחִלָּה. Cf. Pi. et Po.

2) *solvit, aperuit.* (Arab. حلّ, contigua sunt gr. *χαλάω, λύω*). Cf. Pi. Hiph.

Pi. 1) *vulneravit.* Ez. 28, 9. 2) *solvit*, dissolvit (foedus) Ps. 55. 21. 89, 35.

3) *aperuit*, aditum dedit, hinc a) חִלֵּל הַבַּת Lev. 19, 29 filiae pudicitiam prostituit, cf. 21, 7. 14. b) *profanavit* (quae enim sancta habentur, plebis aditui non patent), ut sanctuarium Lev. 19, 8. 21, 9 sq. Mal. 2, 11; sabbatum Ex. 31, 14; nomen Dei 19, 22. Mal. 1, 12; sacerdotes Jes. 43, 28, patris cubile (incestu) Gen. 49, 4. — Praegnanter dictum est Ps. 89, 40: חִלַּלְתָּ לָאָרֶץ נִזְרוֹ *profanas eius coronam* (proiiciendo) *in terram*, cf. 74, 7. Ez. 28, 16. חִלֵּל הַכֶּרֶם vineam (primum sacro usui destinatam) rebus profanis adhibuit (Lev. 19, 23) i. e. fructus eius in usum suum convertit Deut. 20, 6. 28, 30. Jer. 31, 5. Inde חֹל, חָלִילָה.

4) *subvertit, destruxit*, ut gr. *λύειν*. Jes. 23, 9.

5) denom. a חָלִיל *tibia cecinit* 1 Reg. 1, 40.

Pu. pass. Pi. no. 1 Ez. 32, 26, pass. no. 3, b, Ez. 36, 23.

Po. חוֹלֵל *vulneravit, transfodit.* Jes. 51, 9: מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין *qui draconem* (int. Aegyptum) *confodit.* Pass. מְחוֹלָל *vulneratus* Jes. 53, 5. Alex. *ἐτραυματίσθη*.

Niph. נִחַל (pro נִחַל) inf. הֵחַל (ut הֵמַס) fut. יֵחַל, הֵחַל pass. Pi. no. 3, b *profanatus est* Ez. 7, 24. 20, 9. 14. 22. Lev. 21, 4.

Hiph. הֵחֵל 1) *solvit, liberavit* Hos. 8, 10: וַיָּחֵלּוּ מְעַט מִמַּשָּׂא מֶלֶךְ *ii* (populi hostiles) *liberabunt eos mox ab onere* (i. e. imperio iis molesto) *regis.* — 2) (fidem) *fregit* Num. 30, 3. — 3) i. q. Pi. no. 3, b *profanavit.* Ez. 39, 7. — 4) *incepit*, quod ab *aperiendo* ductum, ut complura synonyma, v. c. פתח arab. aperuit, incepit, syr. ܫܪܐ solvit, aperuit, incepit, germ. eröffnen. Ponitur sq. לְ cum inf. Gen. 10, 8, omisso לְ Deut. 2, 25. 31. 1 Sam. 3, 2, raro sq. verbo fin., ut Deut. 2, 24: הָחֵל רָשׁ. 1 Sam. 3, 12: הָחֵל וְכַלֵּה *incipiendo et finiendo*, i. e. ab initio usque ad finem. Gen. 9, 20: וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה *et Noachus coepit* (esse) *agricola.*

Hoph. pass. *coeptum est* Gen. 4, 26.

Nomm. derivata sunt: חֹל, חַלָּה, חָלִיל, חַלּוֹן, מְחִלָּה, תְּחִלָּה et

חָלָל m. adj. 1) *confossus*, hinc vulnere mortifero affectus Iob. 24, 12. Ps. 69, 27. Jer. 51, 52, et frequentius *interfectus*, in pugna Deut. 21, 1. 2. 3. 6. חֲלַל חֶרֶב ferro occisus Num. 19, 16, et translate propter antithesin חַלְלֵי־רָעָב fame occisi Thren. 4, 9, cf. Jes. 22, 2. 2) *profanus* (v. verbum Pi. no. 4) Ez. 21, 30, f. חֲלָלָה (iuxta זוֹנָה positum) *profanata* i. e. meretrix, Lev. 21, 7. 14. — De significatione activa confodentis i. e. militis, quam nonnulli commendarunt, v. comment. ad Jes. 22, 2.

חָלַם fut. יַחֲלֹם 1) arab. حَلَمَ conj. I. V. *pinguis*, *torosus fuit*, de infante, pecude, v. Lexicographos Arabum ap. Scheidium ad Cant. Hiskiae p. 140 (cogn. חָלָב, حلب). Hinc semel Iob. 39, 4 (7) *fortis*, *robustus* factus est. (Syr. Pe. et Ethpe. convaluit).

2) *somniavit* (uti volunt, quia corpus pingue ad somnum et somnia inclinet, quod nunc in medio relinquimus: certum tamen pinguedinis et somnii significationem in reliquis etiam linguis cognatis sub iisdem litteris frequentari, arab. حلم, aeth. ሐለመ፡ syr. ܚܠܡ) Gen. 37, 5 sq. 42, 9. Jes. 29, 8. חוֹלֵם חֲלוֹם somnians somnia, i. q. נָבִיא, quandoquidem somnia inspirationi divinae tribuere solebant Deut. 13, 2. 4, cf. Joël. 3, 1. Num. 12, 6.

Hiph. 1) *convalescere iussit* Jes. 38, 16. 2) *somnia induxit* Jer. 29, 8.

Derivv. חֲלוֹם, חַלָּמוּת, אַחְלָמָה.

חֵלֶם m. 1) emph. חֶלְמָא chald. *somnium* Dan. 2, 4 sq. 4, 2 sq. 2) n. pr. v. חֶלְדַּי no. 2.

חַלָּמוּת f. ἅπαξ λεγόμ. Iob. 6, 6 multis interpretum coniecturis vexatum, in eo certe consentientium, connexam orationem *cibum quendam insulsum, insipidum* flagitare. Ut veram eius significationem indagemus, ab etymo proficiscimur. Notat igitur חַלָּמוּת (formae פַּלָּצוּת) a חָלַם pr. *somnolentiam*, *somnia*, hinc *fatuitatem* (coll. Eccl. 5, 2. 6), *rem fatuam*, quod commode ad cibum fatuum referri poterat, ut vicissim *insulsi*, *insipidi* notio a sapore ad sermonem transfertur, cf. μωρὸς ap. Dioscorid. de radicibus insipidis. Quis fuerit hic cibus, egregie docuit Syrus interpres, reddens ܦܪܦܚܝܢܐ; hoc enim vocabulum, hebraeo nostro simillimum, *portulacam* notat, oleris genus, cuius sapor fatuus apud Arabes (أَحْمَقُ مِنْ رِجْلَة portulaca stultior, v. Meidanii prov. no. 344, p. 219 ed. H. A. Schultens, Golius ad sententias arab. no. 81), Graecos (μωρὸν λάχανον, βλίτον, unde βλίτων, βλιτὰς, βλιτομάμας Arist. Nub. 997 de homine fatuo) et Romanos (*bliteus* Plaut. Trucul. 4, 4, 1) in proverbium abiit, inde *olus fatuum* البَقْلَة الحَمْقَاء dictum, quod ipsum vc. arabicus Iobi interpres pro syr. ܦܪܦܚܝܢܐ adhibet. Accedit talmud. חלמית, quod de olerum genere legitur Chilaim 8, §. 8. — ריר חַלָּמוּת ap. Iob. l. c. pr. *saliva portulacae* contemtim dici videtur de iusculo oleris, quo etiam nos proverbialiter et iocando de re fatua, maxime sermone fatuo uti possumus (Kohl-Brühe). — Hebraei intpp. et Targg. חַלָּמוּת idem esse volunt quod חֶלְמוֹן et חֶלְבּוֹן vitellum ovi (a rad. חָלַם = חָלַב no. 1), et *salivam vitelli* albumen ovi interpretantur, utpote cibum insulsum: haud ita male, sed illud magis placet, propter tot linguarum analogiam.

חַלָּמִישׁ m. quadrilitt. *silex*, lapis durus Iob. 28, 9. Ps. 114, 8, plenius צוּר הַחַלָּמִישׁ Deut. 8, 15. 32, 13. (Arabes habent خَلَنْبُوس, non خَلَنْبُوس, pyrites. Origo esse videtur in glabritie, quae significatio in pluribus radicibus a חל ordientibus inest, v. חלב, חלח, חלק, cf. nostr. *glaber*, *gladius*, *glatt*. Contiguum est gr. χάλιξ silex).

חָלַף fut. יַחֲלֹף poët. pro עָבַר 1) *praeteriit* Iob. 4, 15. 9, 26. Cant. 2, 11, inde *abiit* 1 Sam. 10, 3, *periit*, evanuit Jes. 2, 18, (legem) *migravit* 24, 5. 2) *transiit*,

unde causat. *transfodit* Iud. 5, 26. Iob. 20, 24. 3) hostiliter *invasit* in aliquem Iob. 9, 11. 11, 10; de vento Jes. 21, 1; de flumine 8, 8. 4) *successit*, hinc *revirwit* planta. Ps. 90, 5. 6. Translate Hab. 1, 11: אָז חָלַף רוּחַ *tum reviviscit eius animus.* (Syr. Aph. Arab. خلف conj. IV. id.).

Pi. mutavit (vestes) Gen. 41, 14. 2 Sam. 12, 20. (Syr. Pa. id.).

Hiph. 1) *commutavit, permutavit* Gen. 35, 2. Lev. 27, 10. Ps. 102, 27. 2) *mutavit* Gen. 31, 7. 41. 3) causat. Kal no. 4 *revirescere fecit* arborem Jes. 9, 9, et intrans. *revirwit* (pr. nova germina, folia produxit) Iob. 14, 7, unde adiecto כֹּחַ novas vires sumsit Jes. 40, 31. 41, 1, et per ellipsin eius vocis Iob. 29, 20.

Derivv. חֵלֶף, חֲלוֹף, חֲלִיפָה, חֲלִפוֹת, מַחְלָפוֹת, מַחֲלָף.

חֲלַף chald. *praeteriit* tempus. Dan. 4, 13. 20. 29.

חֵלֶף 1) subst. permutatio, inde praep. *pro, loco* Num. 18, 21. 31. 2) n. pr. oppidi Naphtalitarum Jos. 19, 33.

I. חָלַץ fut. יַחֲלֹץ 1) *extraxit* Thren. 4, 3, hinc *exuit* (calceum) Deut. 25, 10. 2) *subtraxit, subduxit se*, sq. מִן Hos. 5, 6 cf. nostr. *abziehn* pro *weggehn*, discedere. (Arabes priorem significatum habent in rad. خلع, ץ et ע inter se permutatis, extraxit, exuit vestes, calceos: posteriorem in خلص exiit ex loco, liber evasit, v. exempla ap. Schroeder. de vestitu mul. Hebr. p. 212).

Pi. 1) *extraxit, evellit*, ut lapides ex pariete Lev. 14, 40. 43. 2) *liberavit* 2 Sam. 22, 20. Ps. 6, 5. 50, 15. 81, 8. 3) ex usu Syrorum in Pe. et Pa. *spoliavit*. Ps. 7, 5: *si spoliavi inimicum meum.* Cf. חֲלִיצָה.

Niph. liberatus est Prov. 11, 8. Ps. 60, 7. 108, 7.

Derivv. חֲלִיצָה, מַחֲלָצוֹת.

II. חָלַץ *alacer, strenuus fuit*, fort. cogn. חָרַץ. Part. pass. חָלוּץ *alacer, expeditus* ad pugnam (syr. ܡܫܠܚ), plene חֲלוּץ צָבָא ad bellum expeditus Num. 32, 21. 27. 29 sq. Deut. 3, 18. Jos. 6, 7 sq. Jes. 15, 4: חֲלֻצֵי מוֹאָב *viri expediti Moabi* poët. pro pedestri גִּבּוֹרֵי מוֹאָב milites Moabi, quod est in loco ex illo Jesajano expresso Jer. 48, 41.

Niph. se accinxit, alacer fuit ad pugnam Num. 31, 3. 32, 17.

Hiph. alacrem, expeditum reddidit. Jes. 58, 11.

חָלָץ nonnisi dual. חֲלָצַיִם *lumbi*, ab alacritate dicti. Hinc *lumbos accingere* i. q. pugnam parare Iob. 38, 3. 40, 7; *ex lumbis* alic. *exire*, ex eo gigni Gen. 35, 11. (Chald. חַרְצִין, syr. ܚܨܐ, eiecto ל vel ר v. ad חָלַץ no. II).

חֶלֶץ (fort. lumbus i. q. חָלָץ) n. pr. m. 1) 1 Chron. 2, 39. 2) 2 Sam. 23, 26, pro quo חֵלֶץ 1 Chr. 11, 27. 27, 10.

חָלַק fut. יַחֲלֹק 1) *glaber, laevis fuit.* (Arab. خلق et خلق id., sed خلق act. formavit, finxit, creavit, propr. laevigavit, cui cogn. est خلق crines totondit, propr. glabrum fecit caput, mentum. Glabritici autem significationem habent plurimae stirpes a *gl* ordientes, maxime *glo* etiam in linguis occidentalibus, ut *χαλκός, χάλιξ* silex glaber, *calculus, κόλαξ* homo laevis, blandus = חָלָק no. 2, *γλυκύς* cuius vis primaria in tactu est, *γλοιός, γλίσχρος*, lat. *glacies, glaber, gladius, glisco, gluten*; nostr. *glatt, gleiten, Glas, gleissen* = glänzen, cf. hebr. גָּלַח, جلا polivit eet.). Metaph. *blandus fuit*, de

corde Hos. 10, 2, de ipsis hominibus Ps. 55, 22.

2) *divisit, partitus est,* maxime sorte Jos. 14, 5. 18, 2. 22, 8. (Ductum hoc a nomine חָלָק, quod proprie lapillum glabrum, dein *sortem* denotat, coll. chald. חֲלָק lapillus computatorius, sors, خلاقة id. Secundarium est arab. خلق destinavit, praedestinavit, aethiop. *huálekuá* numeravit, adnumeravit, *húelqu* numerus, sors, cf. aram. ܚܘܠܩܐ, חוּלָקָא sors, חַקְלָא ager sorte divisus, hereditas). 2 Sam. 19, 30. 1 Sam. 30, 24: יַחְדָּו יַחֲלֹקוּ *pariter* (inter se) *partiantur,* i. e. aequis portionibus. Prov. 17, 2: *medios inter fratres partitur hereditatem* i. e. eandem cum fratribus portionem habebit, cf. Iob. 27, 17; sq. עִם cum aliquo partitus est Prov. 29, 24; sq. לְ alicui impertivit Deut. 4, 19. 29, 25. Neh. 13, 13, sq. בְּ rei. Iob. 39, 17: וְלֹא חָלַק לָהּ בַּבִּינָה *nec impertivit ei de sapientia,* cf. חֵלֶק no. 2 litt. b.

3) *spoliavit,* a חֵלֶק no. 2, b. 2 Chr. 28, 21: *Ahasus spoliavit domum Dei, domum regis et principum.* Bene LXX. ἔλαβεν τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, *domus* enim dicitur pro opibus ibi asservatis, v. בַּיִת no. 9.

Niph. 1) *divisus, distributus est* Num. 26, 53. 55. 2) *divisit se.* Iob. 38, 24. Gen. 14, 15 cstr. praegn.: וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם *divisit se super eos* i. e. copiis divisis impetum fecit in eos. 3) *partiri inter se,* ut Hithpa. 2 Paralip. 23, 6: וַיֶּחָלְקֵם *partitus est eos,* 24, 6. Praestat tamen legere וַיְחַלְּקֵם, v. Lehrgeb. p. 462.

Pi. 1) ut Kal no. 2 *partitus est,* v. c. praedam Gen. 49, 27. Ps. 68, 13, sq. לְ distribuit inter 2 Sam. 6, 19. Jes. 34, 17. 1 Reg. 18, 6: וַיְחַלְּקוּ לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ *distribuebant inter se terram.* It. i. q. *attribuit.* Iob. 21, 17. Jes. 53, 12: אֲחַלֶּק־לוֹ בָרַבִּים *attribuam ei sortem inter potentes.* 2) *dispersit.* Gen. 49, 7. Thren. 4, 16. *Pu. divisus, distributus est* Jes. 33, 23. Am. 7, 17. Zach. 14, 1.

Hiph. 1) trans. Kal no. 1 *laevem fecit, laevigavit* (de artifice) Jes. 41, 7. Metaph. *laevem fecit linguam* Ps. 5, 10. Prov. 28, 23, *laevia dedit verba* Prov. 2, 16. 7, 5 i. e. *blanditus est,* etiam omissis his accuss. Prov. 29, 5: גֶּבֶר מַחֲלִיק עַל־רֵעֵהוּ *vir blandiens alteri.* Ps. 36, 3. 2) causat. Kal no. 2. Jer. 37, 12: לַחֲלִק מִשָּׁם *ut portionem* (hereditatem) *suam inde accipiat.*

Hithp. (inter se) *partiri.* Jos. 18, 5.

Derivv. statim sequuntur praeter מַחֲלֹקֶת.

חָלָק m. adj. 1) *laevis, glaber* (opp. piloso, hirsuto) Gen. 27, 11, hinc *calvus,* de monte Jos. 11, 17. 12, 7, *blandus,* de palato i. e. ore meretricis Prov. 5, 3, cf. 26, 28. 2) *lubricus,* fallax. Ez. 12, 24, cf. 13, 7.

חֲלָק chald. *pars, sors* Esr. 4, 16. Dan. 4, 12. 20, cf. hebr. חֵלֶק.

חֲלַקּוֹת f. plur. *blanditiae.* Dan. 11, 32.

חֵלֶק c. suff. חֶלְקִי pl. חֲלָקִים cstr. חֶלְקֵי, semel חַלְּקֵי (c. Dag. euph. Jes. 57, 6) m. 1) *laevor, laevitas.* Jes. 57, 6: בְּחַלְּקֵי־נַחַל חֶלְקֵךְ *in laevoribus* (i. e. partibus calvis, non frondosis cf. Jos. 11, 17) *vallis est sors tua* i. e. idola colis, ubi luditur in duplice significatione verbi חֵלֶק laevitas, sors, portio. Metaph. blandities Prov. 7, 21.

2) *sors, pars, portio* (v. ad rad. no. 2). חֵלֶק כְּחֵלֶק aequis portionibus Deut. 18, 8. Spec. a) *pars praedae* Gen. 14, 24. 1 Sam. 30, 24, unde *praeda* ipsa, poët. pro praedatoribus אַנְשֵׁי חֵלֶק. Iob. 17, 5: לְחֵלֶק יַגִּיד רֵעִים (qui) *praeda-*

toribus prodit amicos. b) *pars agri*, *ager* ipse 2 Reg. 9, 10. 36. 37 (it. transpositis litteris chald. חַקְלָא et aeth. ሐቅል: ager), hinc *terra continens* oppos. mari) Am. 7, 4. c) חֵלֶק יַעֲקֹב *pars Jacobi*, dr. Jehova, quem Israëlitae colendum sortiti sunt Jer. 10, 16. 51, 19, cf. Deut. 4, 19. Ps. 16, 5. 142, 6 et versa vice חֵלֶק יְהוָה dr. de populo Israëlitico, quem Deus sortitus est protegendum et fovendum. Deut. 32, 9. d) יֵשׁ לִי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם אֶת־פְּלֹנִי mihi est pars et hereditas i. e. commercium s. communio cum aliquo Deut. 10, 9. 12, 12. 14, 27. 29 2 Sam. 20, 1. 1 Reg. 12, 16. Ps. 50, 18. e) *sors* hominis in hac vita, *μοῖρα* Eccl. 2, 10. 3, 22. 5, 17. Iob. 20, 29. 31, 2: חֵלֶק אֱלוֹהַּ *sors a Deo destinata.*

3) n. pr. filii Gileadi Num. 26, 30. Jos. 17, 2, cuius patron. est חֶלְקִי Num. l. c.

חָלָק adj. *laevis.* 1 Sam. 17, 40: חֲמִשָּׁה חַלֻּקֵי אֲבָנִים *quinque laeves lapidum* q. e. quinque lapides laeves, de quo idiomate cf. Jes. 29, 19. Hos. 13, 2 et Lgb. p. 678.

חֶלְקָה f. i. q. חֵלֶק 1) *laevitas, laevor* Gen. 27, 16 pl. viae laeves, lubricae Ps. 73, 18. Metaph. *blandities* Prov. 6, 24. שְׂפַת חֲלָקוֹת labia blanda Ps. 12, 3. 4 pl. חֲלָקוֹת id. Jes. 30, 10.

2) *pars,* addito שָׂדֶה portio agri Gen. 33, 19. Ruth 2, 3, eoque omisso id. 2 Sam. 14, 30. 31. 23, 12.

חֲלֻקָּה f. *partitio* 2 Chr. 35, 5.

חַלְקַי (blandus) n. pr. m. Neh. 12, 15.

חִלְקִיָּה et **חִלְקִיָּהוּ** (pars Jehovae i. e. Deo peculiari modo attributus) *Hilkias* n. pr. 1) pontificis maximi regnante Josia 2 Reg. 22, 8. 12. 2) patris Jeremiae Jerem. 1, 1. 3) patris Eljakimi 2 Reg. 18, 18. 26. Jes. 22, 20. 36, 3. 4) 1 Chr. 26, 11. 5) Jer. 29, 3. 6) 1 Chr. 6, 30. 7) Neh. 8, 4.

חֲלַקְלַקּוֹת pl. f. 1) *loca lubrica* Ps. 35, 6. Jer. 23, 12. 2) *blandimenta,* Dan. 11, 21. 34.

חָלַשׁ 1) fut. יַחֲלֹשׁ *prostravit, vicit* Ex. 17, 13, sq. עַל Jes. 14, 12, ut nostr. *siegen über.* (Arab. خلس stravit, خلس strenuus, fortis). Inde חֲלוּשָׁה. 2) fut. יֶחֱלַשׁ intrans. *debilis, caducus, confectus fuit* pr. prostratus est. Iob. 14, 10. (Syr. Ethpa. debilitatus est, ܚܠܫܐ debilis).

חַלָּשׁ m. *debilis.* Joël. 4, 10.

I. **חָם** nonnisi c. suff. חָמִיךְ, חָמִיהָ, m. *socer* Gen. 38, 13. 24. 1 Sam. 4, 19. 21. Fem. est חָמוֹת q. v. Sequitur analogiam nominum irregularium אָב, אָח, Lgb. p. 479. 605. 606. (Arab. حم socer, propinquus mariti vel uxoris, aeth. ሐም: socer, ተሐመወ: affinitatem contraxit, gener factus est, sam. ꣲꣳ socer, it. sponsus. Apparet ex his, propriam vc. potestatem esse in affinitate, respondet igitur gr. *γαμβρός* pro *γαμερός* socer, gener, sponsus, affinis, a *γάμος, γαμέω.* Neque significatio tantum horum vcc. congruit, sed utrumque eiusdem stirpis est. Utrumque enim, et semiticum חם et gr. *γάμος*, pertinet ad late patentem familiam radicum coniungendi potestatem habentium, nimirum אָסַם, עָמַם, maxime עָמַם, ubi vide plura).

II. **חָם** 1) adj. *calidus* (a rad. חָמַם), de pane recens cocto Jos. 9, 12, plur. חַמִּים Iob. 37, 17. 2) n. pr. a) *Hamus,* Noachi filius, cuius posteri Gen. 10, 6 — 20

australes potissimum terrae regiones occupasse perhibentur, perquam apte ad nomen eius, quod *calidum* significat.

III. חָם Aegypti nomen, proprie apud ipsos Aegyptios domesticum, ita tamen inflexum, ut Hebraei Hamum, Noachi filium, praeter alios populos Aegyptiorum etiam proanctorem, cogitarent. Ps. 78, 51. 105, 23. 27. 106, 22. (In recentiore lingua coptica Aegypti nomen scribitur ⲬⲎⲘⲒ, in dialecto sahidica ⲔⲎⲘⲈ, quae vocabula nigredinis et caloris significationem habere iam Plutarchus observavit, de Iside et Osir. VII, p. 437 Reisk., suffragante etymologia coptica, in qua ⲬⲀⲘⲈ nigrum, ϨⲘⲞⲘ calidum, calorem significat. Similiter Aegyptus vocatur in titulo Rosettensi, in quo hoc vc. plus quam decies [lin. 1. 6. 7. 8. 11. 12. 13] occurrens a Champollione *chmè* legitur. V. Iablonskii Opuscc. ed. te Water I, p. 404 sq. Champollion l'Egypte sous les Phar. I, p. 104 sq. Åkerblad lettre à Silv. de Sacy sur l'inscription de Rosette p. 33—37.

חֹם m. *calor* Gen. 8, 22, a rad. חָמַם.

חָמָא rad. inusit. Arab. خمأ spissum fuit lac, unde חֶמְאָה, מַחֲמָאֹת, et חֵמָה no. II.

חֵמָא more chaldaeo scriptum pro חֵמָה *ira* Dan. 11, 44.

חֵמָא, חֲמָא f. chald. *fervor, ira.* Dan. 3, 13. 19, i. q. hebr. חֵמָה.

חֶמְאָה f. 1) *lac spissum* (a rad. חָמָא) Gen. 18, 8. Iud. 5, 22 (Joseph. Arch. 5, 6: γάλα διέφθορος ἤδη, tale enim vim inebriandi habet) Jes. 7, 22. 2 Sam. 17, 29, poët. etiam de quovis lacte Iob. 20, 17. Jes. 7, 15. Deut. 32, 14. *Lacte et melle vesci* dicuntur Jes. l. c. terram habitantes ab hostibus vastatam, agri frugibus carentes. 2) *caseus* Prov. 30, 33. Nullo V. T. loco *butyrum* intelligi videtur, quo veteres et etiamnum orientales in re medica tantum uti solebant, v. Michaëlis Suppl p. 807. J. H. Voſs ad Virg. Georg. p. 634. Per syncopen dr. forma חֵמָה, q. v.

חָמַד fut. יַחְמֹד et יַחְמֹד, unde וְנֶחְמְדֵהוּ Jes. 53, 2 1) *concupivit, appetiit.* Ex. 20, 14. 34, 24. Mich. 2, 2. 2) *delectatus est* aliqua re Ps. 68, 17. Jes. 1, 29. 3, 2. Prov. 12, 12, adiecto dat. commodi לוֹ Prov. 1, 22. Part. חָמוּד *desideratum, desiderabile,* hinc quod alicui carissimum est. Iob. 20, 20. Ps. 39, 12. חֲמוּדֵיהֶם Jes. 44, 9 *eorum deliciae,* i. e. idola (cf. Dan. 11, 37).

Niph. part. נֶחְמָד 1) *desiderabilis,* hinc *suavis, iucundus* Gen. 2, 9. 3, 6. 2) *pretiosus* Ps. 19, 11. Prov. 21, 20.

Pi. i. q. Kal no. 1. Cant. 2, 3: בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי *in eius umbra sedere cupio.* Lgb. §. 222, 1 not.

Inde חֶמֶד, מַחְמָד, et quae statim sequuntur:

חֶמֶד m. *pulchritudo, amoenitas.* Ez. 23, 6: בַּחוּרֵי חֶמֶד *iuvenes formosi.* שְׂדֵי חֶמֶד arva amoena Jes. 32, 12, cf. Am. 5, 11.

חֶמְדָּה f. 1) *desiderium* 2 Chr. 21, 20: בְּלֹא חֶמְדָּה *discessit a nemine desideratus.* 2) *quod desideratur, deliciae* 1 Sam. 9, 20. Dan. 11, 37: חֶמְדַּת נָשִׁים *deliciae mulierum,* flagitante contextu intelligendum idolum a mulieribus Syris studiose cultum, ut Astarte, Anaïtis. 3) *amoenitas,* praestantia. אֶרֶץ חֶמְדָּה terra amoena Jer. 3, 19. Ez. 26, 12. כְּלֵי חֶמְדָּה vasa pretiosa 2 Chr. 32, 27. 36, 10.

חֲמֻדוֹת et חֲמוּדוֹת f. pl. *res pretiosae* Dan. 11, 38. 43. בִּגְדֵי כְּלֵי חֲמֻדוֹת, pulchrae vestes, vasa pretiosa Gen. 27, 15. 2 Chr. 20, 25.

לֶחֶם חֲמֻדוֹת cibus delicatior (a quo ieiunantem se abstinere oportet), Dan. 10, 3. אִישׁ חֲמֻדוֹת Vs. 11. 19 et omisso אִישׁ 9, 23 vir carus, deliciae (coeli).

חֶמְדָּן (suavis) n. pr. m. Gen. 36, 26, pro quo 1 Chr. 1, 41 perperam scriptum est חַמְרָן.

חָמָה rad. inusit. Arab. حمى *custodivit, muro cinxit*, unde חוֹמָה, et nomm. propria חֲמַת, יַחְמַי.

חַמָּה f. (a rad. חָמַם) 1) *calor, aestus* solis Ps. 19, 7. 2) poët. pro ipso *sole*. Iob. 30, 28. Cant. 6, 10. Jes. 30, 26. (Ita saepe in Mischna).

I. **חֵמָה** f. st. constr. חֲמַת (pro יַחֲמַת a rad. יָחַם) *aestus, ira* (arab. حُمَّة, حُمَة) Gen. 27, 44. Jer. 6, 11.

כּוֹס הַיַּיִן הַחֵמָה Jer. 25, 15 et כּוֹס הַחֵמָה Jes. 51, 17 calix irae, quem Jehova gentibus propinat cf. Apoc. 16, 19 et Iob. 21, 20: *de ira omnipotentis bibat.* 2) *venenum* (quod viscera adurit). Deut. 32, 24. Ps. 58, 5. (Arab. حُمَة venenum scorpii, aeth. ሐሞት፡ venenum).

II. **חֵמָה** i. q. חֶמְאָה (eiecto א radicali) f. *lac* Iob. 29, 6.

חַמּוּאֵל (aestus Dei) n. pr. m. 1 Chr. 4, 26.

חֲמוּטַל (socer l. affinis roris i. e. roris instar recreans, fort. etiam pro חֲמוֹת טַל) n. pr. uxoris Josiae regis 2 Reg. 23, 31. 24, 18. Jer. 52, 1, quibus posterioribus locis in Chethibh est חֲמִיטַל.

חָמוּל (qui clementiam expertus est) n. pr. m. Gen. 46, 12. 1 Chr. 2, 5. Patron. חָמוּלִי Num. 26, 21.

חַמּוֹן (calidus, vel apricus, a rad. חָמַם) n. pr. 1) oppidi Asseritarum Jos. 19, 28. 2) oppidi Naphtalitarum 1 Chr. 6, 61.

חָמוֹץ m. *violentus*, i. q. חֹמֵץ 1, 17, a rad. חָמַץ no. 3, a[...] alios: qui violentiam s. inju[...] passus est, LXX. ἀδικούμ[...] Vulg. *oppressus;* neque re[...] forma enim intransitiva (f[...] passivam vim induisse potest.

חַמּוּק m. *ambitus*. Cant. 7, 2: חַ[...] יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים *ambitus f[...] rum tuorum instar monilium*, mirum tuberum in monilibus [...] gitur puella καλλίπυγος, a rad. [...]

חֲמוֹר, **חֲמֹר** m. 1) *asinus* [...] 49, 14. Ex. 13, 13, a colore [...] dictus, qualis non solum o[...] etiam vulgaris asini saepe est [...] gionibus australibus, a quo [...] *burro, burrico* vocatur. Cf. [...] צָחֹר.

2) i. q. חֹמֶר *acervus*, [...] ma rarior fortasse propter p[...] masiam arcessita est Iudd. 1[5, 16] (17): חֲמוֹר חֲמֹרָתָיִם [...] *maxilla asini (cecidi) acer[vum] immo duos acervos*. Rad. [...] no. 3.

3) n. pr. viri Hevitae [...] chis coaevi Gen. 33, 19. [...] Jos. 24, 32. Iud. 9, 28.

חֲמוֹרָה f. i. q. חֲמוֹר no. 2 [...] q. v.

חָמוֹת f. (ad formam [...] חָמוֹת, a masc. חָם = חָמִי [...] *socrus* Ruth 1, 14. 2, 11. [...] no. I.

חָמַט rad. inusitat. Chald. [...] *procubuit* in Targg. pro hebr. [...] Inde

חֹמֶט m. Lev. 11, 30, prob. [...] *tae* species, LXX σαῦρα. [...] *lacerta.*

חָמִיץ m. adj. *salsus*. Jes. [30, 24] בְּלִיל חָמִיץ *farrago salsa*, [...] sale conspersa, quam oves e[t ju]menta ita in deliciis habent, ut [pro]verbio dicant Arabes, dulce p[abu]lum (حلة) esse camelorum [...]

salsam iis esse pro bellariis. Vid. Bocharti Hieroz. T. I. p. 113. Faber ad Harmari observatt. de oriente T. I. p. 409.

חֲמִישִׁי et **חֲמִשִׁי** m. ־ִית f. adj. numerale ordinale (a card. חָמֵשׁ): *quintus, quinta* Gen. 1, 33. 30, 17. Lev. 19, 25. Num. 6, 36 cet. Fem. saepe etiam ellipt. (omisso חֵלֶק) *pars quinta* Gen. 47, 24. Lev. 5, 16. 17, 15. Plur. irreg. חֲמִשִׁיתָיו Lev. 5, 24.

חָמַל fut. יַחְמֹל inf. חֶמְלָה Ez. 16, 5 *mansuetus, mitis fuit.* (Arabes litteris transpositis حَلُمَ mitis, longanimis fuit, حِلْم μακροθυμία, حَلِيم mansuetus. Origo est in mollitie, et primaria significatio servata est in gr. ἁμαλός, ἀμαλός, ἀπαλός). Inde 1) *misertus est,* sq. עַל pers. Ex. 2, 6. 1 Sam. 23, 21. 2) *pepercit,* sq. עַל 1 Sam. 15, 3. 15. 2 Sam. 21, 7. 2 Chr. 36, 15. 17, sq. אֶל Jes. 9, 18 (19), it. *pepercit rebus, parce usus est,* sq. אֶל Jer. 50, 14, לְ c. inf. 2 Sam. 12, 4, עַל Iob. 20, 13. Ez. 36, 21: *parcam nomini meo sancto,* honori eius consulam.

Inde מַחְמָל (nisi hoc est ab arab. كحل) et

חֶמְלָה f. *clementia, mansuetudo* Gen. 19, 16. Jes. 63, 9.

חָמַם fut. O יָחֹם c. Waw conv. וַיִּחַם sed fut. A יֵחַמּוּ Hos. 7, 7 *caluit, calefactus est.* (Vicinum est יָחַם. Arab. حَمَّ calefecit, med. Kesr. calidus fuit; حَمِيَ ferbuit dies). Exod. 16, 21. Jes. 44, 16. כְּחֹם הַיּוֹם tempore meridiano Gen. 18, 1. 1 Sam. 11, 9. Impers. חַם לוֹ fut. יֵחַם לוֹ calidus factus est (nostr. es ward ihm warm) 1 Reg. 1, 2. Eccl. 4, 11. Metaph. de animi aestu Ps. 39, 4, de aestu vino contracto Jer. 51, 39, de libidine Hos. 7, 7. — Ad inf. Kal huius verbi referunt לַחְמָם Jes. 47, 14, sed v. ind. analyt.

Niph. part. נֵחָמִים Jes. 57, 5 *accensi* sc. libidine, sq. בְּ. Reliquae, quas huic coniugationi tribuunt, formae, partim ad primam pertinent (יֵחַמּוּ cf. Lgb. p. 366), partim ad rad. יָחַם fut. יֵחַם, יֶחֱמוּ.

Pi. calefecit Iob. 39, 14 (17).

Hithp. calefecit se Iob. 31, 20.

Derivv. חַם no. II, חֹם, חֵמָה, חַמָּן et nomm. pr. חַמוּאֵל, חַמּוּן.

חַמָּן pl. tantum חַמָּנִים *simulacrorum* quoddam genus Levit. 26, 30. Jes. 17, 8. 27, 9. Ezech. 4, 6. 2 Par. 14, 4. 34, 7, quibus locis plerumque cum Astartes statuis (אֲשֵׁרִים) componitur: ex 2 Par. 34, 4 praeterea חַמָּנִים in Baalis aris stetisse apparet. Statuas *Solis* iam Jarchius interpretatus est: eaque interpretatio et res ipsa nunc eximie illustratur inscriptionibus nonnullis phoeniciis, in quibus בעלחמן (lege בַּעַל חַמָּן) est numinis nomen, cui lapides votivi inscripti sunt. In his sunt 1) quattuor lapides Humbertiani Lugduni Batavorum asservati, a Cl. Hamackero (in diatribe philol. crit. aliquot monumentorum punicorum nuper in Africa repertorum interpretationem exhibente, Lugd. Bat. 1822. 4.) editae et explicitae: cum quorum interpretatione in Ephemerid. Hal. (1826, no. 111) a nobis data magnam partem consentit Cl. Steph. Quatremère (Nouveau Journal asiatique 1828, p. 15 sq.) contra editorem, qui בעל חמלא legerat, et in causa sua defendenda nuper vix satisfecit (v. Miscellanea Phoenicia, Lugd. 1828 p. 106 sq.); 2) lapis Melitensis (v. Hamackeri Miscell. tab. 3 no. 1), in quo ferme sine controversia, etiam ab editore, legitur לבעל חמן (לְבַעַל חַמָּן), quanquam hic utro-

que verbo seiuncto iungit: לַבַּעַל חַמָּן אֶבֶן *Baali, stelam lapideam.* Accedit 3) inscr. Palmyr. III, lin. 2, ubi aramaeis verbis legitur: ... חמנא דנה ועלתה ד(נה) (ע)בדו וקרבו לשמש *hanc (statuam) Solarem et hanc aram fecerunt et Soli consecrarunt* cet. Vide Kopp Bilder und Schriften der Vorzeit II, p. 133.

Ad interpretationem grammaticam quod attinet, בַּעַל חַמָּן non dubitans explico *Baal s. Dominus Solaris* (a חַמָּה sol, cum terminatione adiectivorum, cf. רַחְמָן, נְחֻשְׁתָּן), et חַמָּן epitheton Baalis esse censeo, quatenus Soli praeest (cf. de aliis eius epithetis pag. 162), quodque sono suo fortasse alludat ad אָמוֹן *Ἀμμῶνα* Aegyptiorum. Pluralis חַמָּנִים in S. S. concise dictum pro בְּעָלִים חַמָּנִים, et eodem contextu legitur, quo alibi בְּעָלִים. Et similem rationem grammaticam sequitur etiam Hamackerus in doctissima de hoc vocabulo disputatione (Miscell. phoen. p. 50 sq.), in eo tamen a nobis dissentit, ut subintellecto סֶמֶל *(statuam) solarem* intelligat, cuius generis statuas forma conica vel etiam pyramidali in templorum adytis stetisse docetur. Cf. etiam Bocharti Geogr. s. II, 17.

חָמַס fut. יַחְמֹס 1) *violenter egit, violenter oppressit, iniuriam intulit* pr. acer, vehemens, hinc violentus fuit i. q. חָמֵץ no. 3, a. (Arab. حَمِسَ in bonam partem, fortis, strenuus, constans fuit, حَمَاسَةٌ virtus bellica, cf. שָׁדַד. Neque absimile est חָמֵץ acer fuit, quae illius quoque significatio primaria esse possit, deinde vehemens, fervidus, cf. חָמֵץ no. 4). Jer. 22, 3. Prov. 8, 36: *qui peccat in me* חֹמֵס נַפְשׁוֹ, *is iniuriam facit* nocet *vitae suae.* Iob. 21, 27: מְזִמּוֹת עָלַי תַּחְמֹסוּ *consilia* vestra, *quibus me opprimere vultis*, die Pläne, wie ihr mi[ch] schlagen wollt. חָמַס תּוֹרָה leg[em] violavit Ez. 22, 26. Zeph. 3, 4. 2) *violenter destruxit*, ... (umbraculum) Thren. 2, 6, ... *avellit* Iob. 15, 33: כַּגֶּפֶן ... בִּסְרוֹ *instar vitis avellit sibi* deiicit *uvas acerbas.*

Niph. violenter tractat[us] Jer. 13, 22, h. l. id quod ... membrum demonstrat, vi... nudatus est.

Inde תַּחְמָס et

חָמָס m. 1) *violentia, iniuria* ... 6, 11. 13. 49, 5. אִישׁ חָמָס ... 49. Prov. 3, 31 et ... 2 Sam. 22, 49. Ps. 140, 2 ... violentus. עֵד חָמָס testis ... i. e. falsus Ex. 23, 1. Ge... et Suffixum tum ad eum refer... iniuriam infert, tum ad eu[m qui] patitur. Prioris generis ... *iniuria eius* i. e. quam int[ulit] 7, 17, חֲמַס יְדֵיהֶם 58, 3 ... 12, 19, posterioris חֲמָסִי ... mihi illata Gen. 16, 5, ... יְהוּדָה Joël. 4, 19, adde ... 24. Obad. 10. Hab. 2, 8. 17 ... 51, 35. (Sic in hoc ipso ... vocabulo lat. v. c. Caes. ... 1, 30: pro veteribus Helv[etiorum] iniuriis populi Romani i. e. ... Romano illatis, ubi vide ... Heinrich ad Cic. part. inedit. ... 2) *quod vi et iniuria part[um]* ... Am. 3, 10.

חָמֵץ fut. יֶחְמַץ inf. ... *fuit.* Refertur 1) ad gustu[m] ... *acidus fuit*, de pane fer[mentato] ... Ex. 12, 39, de aceto (... *salsus fuit* (v. חָמִיץ). (... حَمُضَ, syr. ܚܡܰܥ). Ubi ... ad visum: 2) *acuti colori[s]* ... i. e. *splendidi*, qui fulgore ... los perstringit, max. de ... splendente. Part. pass. ... dens, de pallio imperatoris ... Jes. 63, 1, cf. אָדֹם Comm. ... LXX. Syr. (Eodem modo ...

dicunt χρῶμα ὀξὺ i. e. κόκκινον, πορφύραι ὀξύταται, ὀξυφέγγη ῥόδα v. Bocharti Hieroz. I, pag. 114. Simonis Arc. formarum p. 66 102. 3) translate ad animum a) *vehementer, violenter egit*, ut cognatum חָמַס, unde part. חֹמֵץ violentus Ps. 71, 4 cf. חָמוֹץ et חָמֵץ no. 2. (Aethiop. ሐመፀ: iniustus, violentus fuit, iniuria affecit). b) acerbus fuit, de dolore, v. Hithpa.

Hiph. part. intrans. מַחְמֶצֶת *fermentatum* pr. tamen quod acrorem traxit, cepit Ex. 12, 19. 20.

Hithp. exacerbatus est i. e. ira, dolore percitus Ps. 73, 21. (Chald. Ps. id.).

Inde חָמוֹץ, חָמִיץ cum his, quae sequuntur.

חָמֵץ m. 1) *fermentatum* Ex. 12, 15. 13, 3. 7 all. 2) probab. *quod vi et iniuria partum est* i. q. חָמָס Am. 4, 5, v. rad. no. 3. Ita Chald. — Ferri quidem potest vulgaris fermentati significatio, sed illud praestat.

חֹמֶץ m. *acetum* Num. 6, 3. Ruth 2, 14. Ps. 69, 22. Ὄμφακα reddunt vett. intpp. Ps. l. c. et Prov. 10, 26, idque vindicare studet Michaëlis in Suppl. p. 828; vulgaris tamen significatus nusquam ineptus.

חָמַק 1) *circuivit*, cogn. rad. חָבַק. V. Hithp. 2) *vertit se*, discessit. Cant. 5, 2.

Hithpa. circumvagatus est, v. Kal. Jer. 31, 22.

Deriv. חַמּוּק.

חָמַר 1) *aestuavit, ferbuit.* (Arab. خمر conj. I. II. VIII. ferbuit fermentum, et conj. VIII. ferbuit vinum). De aestu maris Ps. 46, 4, vini Ps. 75, 9 (ubi alii rubendi potestatem adhibent, cf. no. 2). Cf. pass., חֲמַרְמַר vinum, חֹמֶר no. 1.

2) *rubuit*, a fervendo, aestuando, inflammando. (Arab. حَمَرَ conj. IX et XI rubuit, conj. I med. E ira exarsit. Conj. II rubro colore scripsit, أَحْمَرُ ruber, حُمْرَةٌ rubedo, حَمْرَاءُ ardor vehementissimus: خمر erubuit, pudore affectus est). De facie lacrymando inflammata Iob. 16, 16, sec. nonnullos de vino Ps. 75, 9 (cf. no. 1). Inde חֶמֶר, חֲמוֹר, חֹמֶר no. 2.

3) *tumuit*, itidem ab aestuando et effervescendo: quae enim aestuant, ut mare, fermentum, ulcus, ea intumescunt. Inde חֹמֶר, חֲמוֹר, חֲמוֹרָה tumulus, acervus.

4) denom. a חֵמָר *bituminavit, bitumine oblevit* Ex. 2, 3.

Pass. gem. formae *Poalal.* חֲמַרְמַר *aestuavit* (gähren, brausen), de visceribus hominis valde commoti (cf. הָמָה no. 3, רָתַח) Thren. 1, 20. 2, 11, de facie lacrymarum aestu inflammata Iob. 16, 16. (Huius generis formas geminatas in linguis semiticis ibi potissimum adhiberi, ubi motus celer significandus est, multis exemplis ostendit H. Hupfeld in Exercitatt. aethiop. p. 27. 28).

Nomm. derivata v. ad Kal no. 1—3.

חֵמָר m. ἄσφαλτος, *bitumen*, quod prope Babylonem, in vicinia maris mortui et in eiusdem fundo ex fontibus subterraneis olei vel picis fervidi instar ebullit, postea solis calore concrescit et in superficie maris mortui colligitur, id quod inde *lacus asphaltites* vocatur (Tac. hist. 5, 6. Strabo XVI. p. 763. Diod. 2, 48. 19, 98. 99. Curt. 5, 16. et quae ex recentiorum itineratorum commentariis collegit Rosenmüller, altes und neues Morgenland I, no. 24. 31) Gen. 11, 3. 14, 10. Ex. 2, 3. Arab. حُمَرٌ. Dictum est vel ab effervescendo et ebulliendo ex fontibus (v. Gen. 14, 14), a rad. no. 1, vel a rubedine, praestantissimum enim rubet. Diosc. 1, 99: ἄσφαλτος διαφέρει ἡ ἰουδαϊκὴ τῆς

λοιπῆς· ἔστι δὲ καλὴ ἡ πορφυροειδῶς στίλβουσα ..... Γεννᾶται καὶ ἐν Φοινίκῃ καὶ ἐν Σιδόνι καὶ ἐν Βαβυλῶνι καὶ ἐν Ζακύνθῳ.

חֶמֶר m. *vinum*, a fermentando dictum Deut. 32, 14. Jes. 27, 2. Vide rad. חָמַר no. 1. (Arab. خَمْرٌ, syr. ܚܰܡܪܳܐ id.).

חֲמַר chald. emph. חַמְרָא m. id. Esr. 6, 9. 7, 22. Dan. 5, 1. 2. 4. 23.

חֹמֶר m. 1) *aestus* (undarum) Hab. 3, 16, cf. חָמַר no. 1. 2) *argilla* (a rubore dicta, cf. rad. no. 2) a) figuli Jes. 45, 9, b) ad consignandum Iob. 38, 14; *caementum* Gen. 11, 3, *coenum*. Jes. 10, 6. Iob. 10, 9. 30, 19. 3) *tumulus, acervus* (v. rad. no. 3) Ex. 8, 10, hinc *Chomer*, aridorum mensura, decem Bathos continens. Lev. 27, 16. Num. 11, 32. Ez. 45, 11. 13. 14. Apud serioris aetatis scriptores eadem vocatur כֹּר, q. v.

חַמְרָן n. pr. v. חֶמְדָּן.

I. **חָמַשׁ** rad. inusit. *pinguis fuit*, unde חֹמֶשׁ abdomen. Arab. est خَمِيشٌ adeps Kam. p. 826, sed multo usitatius transpositis litteris شَحْمٌ adeps, شَحِمَ pinguis, obesus fuit, it. حشم pinguis evasit post maciem.

II. **חָמַשׁ** rad. finitima radicibus חָמַס et חָמֵץ i. q. arab. حَمِسَ acer, strenuus fuit in proelio. II. IV. ad iram incitavit. XII. iratus fuit. V. durum et contumacem se gessit (in religione et) in bello, حَمِيسٌ, أَحْمَسُ fortis, bellicosus, حَمَاسَةٌ virtus bellica, cf. حَمِشَ iratus fuit, حَمَشَ irâ accendit, quae cuncta ab acri-moniae potestate proficiscuntur.

Inde part. pass. plur. חֲמֻשִׁים (ea-ius vc. etymon diu frustra quae-tum) i. e. *acres, strenui, alacres* pugnandum Ex. 13, 18. Jos. 1, 14. 4, 12. Iud. 7, 11, cf. quod ... contextu legitur חֲלוּצִים Jos. 4, ... (coll. 12). Num. 32, 30. 32. ἐνωπλισμένοι. Symm. καθωπλισμένοι. Vulg. *armati*, neque ... Onk. Syr. Fuerunt, qui refer... ad חָמֵשׁ no. III, coll. خَمِيسٌ agmen instructum pr. quinque-... titum, nimirum acie media, ... primo et extremo et utraque ... constans, Theod. πεμπταῖ... aliique aliter; sed illud et ... contextae et linguae ration... commodatissimum.

III. **חָמֵשׁ** cstr. חֲמֵשׁ f. et ... חֲמִשָּׁה m. numerale *quinque*, ... خَمْسٌ, خَمْسَةٌ, in reliquis li... cognatis חמש. In linguarum ... indogerm. hoc numerale est ... *pantschan*, zend. et pehlev. ... *antche, pandj*, pers. پنج ... πέντε (aeol. πέμπε), quae ... cum semitico in duobus ... bus radicalibus congruunt: ... nam vero pro labiali habe... lat. *quinque* (κένκε), ut ... λύκος *lupus*, ἵππος *equus*, ... *sequor* cet. Ut numerus ... narius saepe sacer est et ... ita nonnunquam et quinque ... Jes. 17, 6. 30, 17, maxime, ut ... servare licet, in rebus aegypt... Gen. 43, 34. 45, 22. 47, 2. ... 19, 18 i. q. repetitum vide... religionibus Aegyptiorum Ind... aliorumque populorum orient... in quibus *quinque* planetae ... res, *quinque* elementa et po... tes elementares sacrae habeb... (cf. πεντάδα sacram Basilidian... Iren. adv. haeres. 1, 23. Epiph... I, p. 68. Colon.).

Pl. חֲמִשִּׁים *quinquaginta*, c. suff. חֲמִשֶּׁיךָ, חֲמִשָּׁיו quinquaginta tui, eius 2 Reg. 1, 9—12. שַׂר חֲמִשִּׁים praefectus quinquaginta (militum), *πεντηκόνταρχος* 2 Reg. 1, 9—14. Jes. 3, 3. Inde

חִמֵּשׁ *Pi.* q. d. *quintavit* aliquem i. e. quintam redituum partem exegit ab aliquo Gen. 41, 34, et

I. חֹמֶשׁ m. *pars quinta* (a חָמֵשׁ quinque, ut רֹבַע quarta pars, a רֶבַע, אַרְבַּע). Spec. quinta redituum pars, quam Aegyptii pro tributo solvebant Gen. 47, 26.

II. חֹמֶשׁ m. *abdomen.* 2 Sam. 2, 23. 3, 27. 4, 6. 20, 10, a rad. חָמֵשׁ no. I (Syr. ܡܥܝܐ 2 Sam. 3, 27. 4, 6 id., aethiop. ሐምስ: uterus, talmud. חִימְצָה, שׁ et צ permutatis, abdomen. E vcc. semiticis ortum videtur lat. *omasum*).

חֲמִשִּׁי v. חֲמִישִׁי.

חָמַת rad. inusit. Arab. حَمِتَ calidus fuit dies, med. E. corruptus est, de aqua, butyro all., unde حَمِيت et تَحَمُّت uter, et res, in eo rancida facta; nisi potius radix illa secundaria est et ab his demum nominibus ducta, radix primaria autem حَمِيَ calidus fuit, unde حَمِيت pro حَمِيَة. Vel a חָמַת vel a חָמַה est

חֵמֶת m. Gen. 21, 15. 19, cstr. חֵמַת Vs. 14 (contra חֵמַת Iob. 21, 20. Hos. 7, 5 est st. constr. a חֵמָה calor) *uter.*

חֲמָת (munimentum, arx, a rad. חָמַת, cogn. חוֹמַת murus) n. pr. *Hamath,* urbs nobilissima Syriae ad Orontem in borealibus terrae sanctae finibus sita (Num. 13, 21. 34, 8) olim magni regis, Davidis amici, sedes, a Graecis Epiphania dicta, ab Arabibus antiquo nomine حَماة, plene Am. 6, 2 חֲמַת רַבָּה Hamath magna, et חֲמַת צוֹבָה 2 Chr. 8, 3. N. gent. est חֲמָתִי Gen. 10, 18. אֶרֶץ חֲמָת 2 Reg. 25, 21 ager Hamathensis. Vide Abulfedae (qui huius urbis, etiamnum nobilis, princeps erat) tab. Syriae p. 108. 109. Relandi Palaestinam p. 119 sq. Burckhardti itiner. I, p. 249. 514. vers. germ.

חֵן c. suff. חִנּוֹ m. (a rad. חָנַן) 1) *gratia, favor, benevolentia.* a) מָצָא חֵן בְּעֵינֵי פְּלֹנִי favorem alic. consecutus est, gratiam iniit ap. aliquem Gen. 6, 8. 19, 19. 32, 6. 18, 3: אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ *modo tu mihi faves* Gen. 30, 27. 47, 29. 50, 4. In eandem sententiam נָשָׂא חֵן וגו׳ Esth. 2, 15. 17. b) נָתַן חֵן פ׳ בְּעֵינֵי favorem conciliavit alicui apud aliquem. Ex. 3, 21: וְנָתַתִּי אֶת־חֵן הָעָם הַזֶּה בְּעֵינֵי מִצְרַיִם *et favorem conciliabo huic populo apud Aegyptios.* 11, 3. 12, 36. Gen. 39, 21. Eccl. 9, 11. 2) *gratia* i. q. *venustas, suavitas.* Prov. 22, 11. 31, 30. 5, 19: יַעֲלַת חֵן *rupicapra venusta.* Ps. 45, 3. Eccl. 10, 12. אֶבֶן חֵן *lapis pulcher* i. e. pretiosus Prov. 17, 8. 3) *obsecratio, preces* Zach. 12, 10. V. verbum in Hithp. 4) n. pr. m. Zach. 6, 14, sed cf. Vs. 10.

חֵנָדָד (pro חֵן הֲדַד gratia Hadadi, v. הֲדַד) n. pr. Esr. 3, 9. Neh. 3, 18.

חָנָה fut. יַחֲנֶה, apoc. וַיִּחַן 1) *inclinavit, flexit se.* (Vicinae radd. sunt חָנַן, עָנָה. Arab. حنا flexit, inclinavit, metaph. propensus, propitius fuit, cf. חָפֵץ). Iud. 19, 9: הִנֵּה חֲנוֹת הַיּוֹם *en inclinationem diei,* diem iam inclinantem. Inde חֲנִית lancea, a flexibilitate dicta. 2) *consedit,* tentorium posuit Gen. 26, 17; *castra posuit, castra metatus est* Ex. 13, 20. 17, 1. 19, 2. Num. 1, 51: בַּחֲנֹת הַמִּשְׁכָּן *ubi tentorium demittitur* i. e. figitur. a) sq. עַל hostiliter castra locavit

adversus aliquem, urbem, hinc *oppugnavit* Ps. 27, 3. 2 Sam. 12, 28. Jes. 29, 3. Sq. acc. id. Ps. 53, 6. b) defendit aliq., sq. לְ Zach. 9, 8, cf. Ps. 34, 8. 3) *habitavit* Jes. 29, 1.

Derivv. חֲנִית, חָנוּת, מַחֲנֶה, תַּחֲנוֹת, n. pr. תַּחַן.

חַנָּה f. (a rad. חָנַן) 1) plur. חַנּוֹת *gratia*, misericordia Ps. 77, 10. 2) *obsecratio, preces*, ut חֵן no. 3. Iob. 19, 17: וְחַנֹּתִי לִבְנֵי בִטְנִי *et preces meae* (fastidio sunt) *filiis uteri mei* i. e. fratribus meis. חַנּוֹתִי (quod pro 1 praet. a חָנַן accipitur, invito accentu) pro חַנּוֹתַי. 3) n. pr. *Hanna*, Samuelis mater. 1 Sam. 1, 2 sq.

חֲנוֹךְ n. pr. (initiatus vel initians) 1) filius Caini primogenitus Gen. 4, 17, cuius nomen etiam urbi a patre conditae inditum. 2) Methusalae pater, propter pietatem in coelum translatus (Gen. 5, 18—24). Ex nominis etymo coniecturam facientes recentiores Iudaei non solum nobilissimum prophetam antediluvianum, sed etiam litterarum et doctrinae inventorem eum finxerunt, propterea que libros ei supposuerunt (vid. epist. Iudae comm. 12): recoxerunt has fabulas Arabes, quibus ادريس vocatur. 3) filius Rubeni primogenitus. Gen. 46, 9. Exod. 6, 14. 4) Midiani filius Gen. 25, 4. Patron. no. 3. חֲנֹכִי Num. 26, 5.

חָנוּן (gratiosus) n. pr. 1) regis Ammonitarum 2 Sam. 10, 1. 1 Chron. 19, 2. 2) Neh. 3, 30. 3) ibid. Vs. 13.

חַנּוּן m. adj. *misericors, benignus* Ps. 111, 4. 112, 4, a rad. חָנַן.

חָנוּת f. *fornix, cella, taberna* (chald. et syr. חָנוּתָא, ܚܢܘܬܐ taberna mercatoris, *Gewölbe*, arab. حَانُوت, حَانَة), ab incurvando dicta (v. rad. no. 1). Hinc Jeremias 37, 16 coniectus esse dicitur אֶל־בֵּית הַבּוֹר וְאֶל־הַחֲנֻיוֹת *in carcerem subterraneum et in fornices* (die Gewölbe), intellige subterraneos. Sic vulgo, nec male. Paululum tamen ad contextum aptior Scheidii expositio in Diss. Lugd. p. 988, qui *cippos* intelligit vosque *curvos* et *obtortos*, in quibus distortus sedebat captivus, מַהְפֶּכֶת, סַד dictos, cf. Jer. 20, 2. 29, 26, gr. κύφων a κύπτω, arab. حنو lignum inflexum ephippii sellaeque.

חָנַט *condivit*, a) cadaver Gen. 50, 2. 3. 26 (حنط I. II.) b) poët. ficus condivit i. e. aromatico implevit, *maturavit* Cant. 2, 13. Inde

חֲנֻטִים m. pl. *conditura* cadaveris, inde tempus conditurae (ad analogiam nominum tempus designantium, ut זְקֻנִים, בְּעֻרִים) Gen. 50,

חִנְטִין m. pl. chald. *triticum* ... 6, 9. 7, 22 i. q. hebr. חִטִּים, ...

חַנִּיאֵל (gratia Dei) n. pr. 1) ... larchae Manassitarum Num. 34, 2) 1 Chr. 7, 39.

חָנִיךְ m. propr. *initiatus*, hinc peritus, *probatae* fidei Gen. 14, Rad. חָנַךְ no. 2, b. Arab. حَنِيك expertus, probatus, حُنْكَة experientia

חֲנִינָה f. *gratia*, misericordia Jer. 16, 13. Rad. חָנַן.

חֲנִית pl. חֲנִיתִים 2 Par. 23, 9, חֲנִיתוֹת Jes. 2, 4. Mich. 5, 4 f. *hasta*, a flexibilitate dicta (v. חָנָה ...) 1 Sam. 18, 11. 19, 10. 20, 33

חָנַךְ 1) *arxit* et intrans. angustus fuit, *enge seyn* i. q. חָנַק, ... q. v. Inde חֵךְ pro חֵנֶךְ ... حَنَك fauces (cf. עֲנָק collum et עֲנָק, et חָנַק suffocavit).

2) denom. a חֵךְ, حَنَكٌ fauces, palatum, pr. ἐμβύειν, *ori indidit aliquid, gustandum dedit*, dein ex metaphora satis trita, qua sapor ad intellectum refertur (v. טַעַם et Iob. 12, 11) a) *imbuit* aliquem aliqua re, *edocuit* (cf. نشغ ori indidit aliquid, it. edocuit). Prov. 22, 6: *edoce puerum secundum viam eius*, pro ratione morum et indolis. Transfertur adeo ad res inaminatas, inde b) *initiavit* aedes Deut. 20, 5, templum 1 Reg. 8, 63. 2 Paral. 7, 5. (Arab. حَنَكَ intellexit. Quod aethiop. ሐነከ: reddiderunt *sensit*, idonea auctoritate non nititur, v. Ludolfi Lex. aeth. p. 40, plane falsum autem, quod addiderunt, *sapuit*, *sensu percepit*).

Derivv. חֵךְ, חֲנֻכָּה, חָנִיךְ, n. pr. חֲנוֹךְ et

חֲנֻכָּה f. *initiatio*, domus, arae Num. 7, 11, *sacrificium initiationis* V. 10. Ps. 30, 1.

חֲנֻכָּה f. chald. id. Dan. 3, 2. 3. Esr. 6, 16. 17.

חִנָּם adv. (a חֵן et syllaba ־ָם, qua adverbia formantur) 1) *gratis, gratuito* (gratiarum causa) Gen. 29, 15. Ex. 21, 2. 2 Sam. 24, 24; sine praemio Iob. 1, 9. 2) *frustra* Prov. 1, 17, plenius אֶל־חִנָּם (nostr. für umsonst) Ez. 6, 10. Cf. δωρεάν N. T. gratis, frustra, et *frustra* ap. Plautum pro *gratis*. 3) *sine causa, temere, immerito* Iob. 2, 3. 9, 17. Ps. 35, 7. 1 Reg. 2, 31: דְּמֵי־חִנָּם *sanguis innocens*. Prov. 26, 2. Cf. Lgb. p. 827.

חֲנַמְאֵל (fortasse i. q. חֲנַנְאֵל) n. pr. m. Jer. 32, 7. 9.

חֲנָמַל quadril. semel obvium Ps. 78, 47, ubi in altero membro est בָּרָד grando, docente contextu, res arboribus noxia. LXX. Vulg. Saad. Abulwalides *pruinam* reddunt, quod tamen etymologicis rationibus vix firmare possis. Malo igitur *formicas*, coll. arab. نَمْلٌ formicae, نَمْلَةٌ formica, praeposita litt. ח, vide חַרְגֹּל, חֲבַצֶּלֶת. Plura dedit Bochartus in Hieroz. III, p. 255 ed. Lips.

חָנַן fut. יָחֹן et more perfectorum יֶחֱנַן Am. 5, 15, prius c. Suff. יְחָנֵּנוּ Ps. 67, 2. 123, 2, יְחֻנְּנוּ Jes. 27, 11, sed c. Suff. 2 pers. יְחָנְךָ pro יָחְנְךָ Gen. 43, 29. Jes. 30, 19; inf. absol. חָנוֹן Jes. l. c., cstr. c. Suff. חֲנַנְכֶם Jes. 30, 18 et חֶנְנָהּ Ps. 102, 14

1) *propensus fuit* (cf. vic. חָנָה), hinc *propitius fuit*, *favit alicui*, *misertus est eius*. (Arab. حَنَّ desiderio, misericordia affectus est erga aliquem, sq. الى, على). Sq. acc. Ex. 33, 19. Thren. 4, 16. Prov. 14, 31. חָנֵּנִי, חָנֵּנוּ (semel חָנְנֵנִי Ps. 9, 14) miserere mei, nostri Ps. 4, 2. 6, 3. 31, 10.

2) *gratificatus est* alicui aliquid, sq. dupl. acc. pers. et rei. Gen. 33, 5. Ps. 119, 29. Iud. 21, 22, acc. pers. Prov. 19, 17, absol. Ps. 37, 21. 26. Ad Iob. 19, 17 v. חָנַת no. 2.

Niph. נֵחַן (ad formam נֵאַר a rad. אָרַר, נֵחַם a rad. חָמַם, v. Lgb. p. 371) *miserandus fuit* Jer. 22, 23, pass. Po. 2.

Pi. gratum fecit (cf. חֵן, חִין). Prov. 26, 25.

Po. 1) i. q. Kal no. 1. Prov. 14, 21. 2) *miseratus est, doluit*. Ps. 102, 15.

Hoph. misericordia affici i. q. מָצָא חֵן *Mitleid, Gnade finden* Prov. 21, 10. Jes. 26, 10.

Hithp. misericordiam imploravit, sq. לְ pers. Esth. 4, 8. Iob. 19, 16, אֶל 1 Reg. 8, 33. 47. Iob. 8, 5. Ps. 30, 9 et לִפְנֵי 1 Reg. 8, 59. 9, 3. 2 Chr. 6, 24.

Derivv. praeter ea quae statim sequuntur: חֵן, חִין, חַנּוּן, תְּחִנָּה, חֲנִינָה,

תַּחֲנוּנִים, תְּחִנָּה, חִנָּם, חֲנִינָה, et nomm. pr. יְהוֹחָנָן, חֲנִיאֵל, חָנוּן.

חֲנַן chald. *misertus est,* sq. acc. Inf. מִחַן Dan. 4, 24.

Ithpa. supplicavit. Dan. 6, 12.

חָנָן (misericors) n. pr. 1) viri ex tribunis Davidis 1 Chr. 11, 43, 2) complurium hominum levioris momenti, Esr. Neh.

חֲנַנְאֵל (quam Deus donavit) n. pr. turris Hierosolymitanae Jer. 31, 38, cf. Zach. 14, 10. Neh. 3, 1. 12, 39.

חֲנָנִי (propitius) n. pr. m. 1) prophetae, patris Jehu 1 Reg. 16, 1. 2 Chr. 16, 7. 2) fratris Nehemiae Neh. 1, 2. 7, 2, aliorum.

חֲנַנְיָה (quem Jehova donavit) gr. Ἀνανίας, n. pr. 1) prophetae mendacis, Jeremiae aequalis Jer. 28, 1 sq. 2) socii Danielis, postea Sadrach nominati Dan. 1, 6. 7, aliorum.

חָנֵס semel Jes. 30, 4, n. pr. urbis in Aegypti mediae insula ab occidente Nili sitae, Graecis Heracleopolis, Ἡρακλέους πόλις, arab. اهناس, aegyptiace ϨΝΕС, ϨΝΗС, ЄϨΝΗС dictae, urbis quondam regiae Aegypti, v. Etienne Quatremère Mémoires sur l'Égypte T. I. p. 500. 501. Champollion l'Égypte sous les Pharaons I, p. 309, et quae observavimus ad Jes. l. c.

חָנֵף fut. יֶחֱנַף 1) *profanatus* (contaminatus) *est* Ps. 106, 38. Jes. 24, 5. 2) *profanus*, impius *fuit.* Jer. 23, 11. 3) Jer. 3, 9 causat. ut Hiph. *profanavit.* (Origo incerta).

Hiph. profanavit terram Num. 35, 33. Jer. 3, 2, homines i. e. ad impietatem, defectionem induxit Dan. 11, 32. (Syr. ܚܢܦܐ immundus, gentilis, ܐܚܢܦ defecit a vera religione). Inde

חָנֵף *profanus, impius* i. q. arab. كافر Iob. 8, 13. 13, 16. 15, 34. 17, 8 cet. LXX. ἀσεβής, ἄνομος, παράνομος, bis ὑποκριτής.

חֹנֶף m. *impietas* Jes. 32, 6.

חֲנֻפָּה f. id. Jer. 23, 15.

חָנַק in Kal inusit. pr. *angustus fuit, enge* seyn, eiusdem stirpis atque עָנַק . חָנַק . אָנַק (עוק), et in linguis occidentt. ἄγχω, ἀνάγκη, *ango, angustus, enge (Zange, Zwang).* Inde

Pi. strangulavit, suffocavit, ἄγχω (würgen), πνίγω, ut leonem Nah. 2, 13. (Arab. خنق, aeth. ሐነቀ፡ syr. ܚܢܩ id.).

Niph. strangulavit se 2 Sam. 17, 23. Inde מַחֲנָק.

חַנָּתוֹן (gratiosum) n. pr. oppidi Sebulonitarum. Jos. 19, 14.

חָסַד rad. in Kal inusit., cui tum benignitatis, tum (per antiphrasin) probri et opprobrii potestatem tribuunt. Primaria potestas, si quid video, est in *acri* et *ardente studio, quo aliquis fertur,* i. q. קָנָא, quod, pariter atque in קָנָא, transfertur 1) ad *amorem, studium* erga aliquem (v. Hithpa. et חֶסֶד no. 1); 2) ad aemulationem, *invidiam* (arab. حَسَدَ invidit, حَسَد invidia, inde *odium* et *opprobrium* (v. חֶסֶד no. 2 et Pi.).

Pi. probro, contumelia affecit Prov. 25, 10. Syr. ܚܣܕ id., in Targg. חַסֵּד hebr. חָרַף convitiatus est, ܡܚܣܕܐ invidia oppressus, it. adamatus, v. Kal.

Hithp. benignum se praestitit Ps. 18, 26. Cf. Kal no. 1.

Derivv. praeter ea quae sequuntur: חֲסִידָה, חָסִיד.

חֶסֶד c. Suff. חַסְדִּי pl. חֲסָדִים, cstr. חַסְדֵי pr. *studium* (v. rad.), inde

1) in bonam partem *studium erga* aliquem, *amor*, spec. a) hominum inter se, *benignitas, benevolentia*, quae mutuis beneficiis cernitur Gen. 21, 23. 2 Sam. 10, 2, ubi refertur ad infelices *misericordia* (LXX plerumque ἔλεος) Iob. 6, 14. Frequens est formula עָשָׂה חֶסֶד עִם benigne egit cum aliquo Gen. l. c. 2 Sam. 3, 8. 9, 1. 7, etiam sq. אֶת Zach. 7, 9, עַל 1 Sam. 20, 8, plenius עָשָׂה חֶסֶד וֶאֱמֶת עִם Gen. 24, 49. 47, 29. Jos. 2, 14. 2 Sam. 9, 3: אֶעֱשֶׂה לוֹ חֶסֶד אֱלֹהִים *Dei instar benigne cum eo agam.* נָטָה חֶסֶד לְ conciliavit (Deus) alicui benevolentiam, gratiam Gen. 39, 21, plenius Esr. 7, 28: עָלַי הִטָּה חֶסֶד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ *mihi conciliavit* (Deus) *benevolentiam coram rege*, et Dan. 1, 9: וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים לְדָנִיֵּאל לְחֶסֶד *et fecit Deus, ut Danieles benevolentiam consequeretur.* b) hominum erga Deum, *pietas.* חֲסִידִים = אַנְשֵׁי חֶסֶד pii Jes. 57, 1. c) Dei erga homines, *favor*, *gratia.* Ps. 5, 8. 36, 6. 48, 10 cet. Saepissime copulatur cum אֱמֶת (v. אֱמֶת no. 2) gratia constans. Occurrunt eaedem formulae, atque sub litt. a., ut עָשָׂה חֶסֶד עִם Gen. 24, 12. 14, sq. לְ Ex. 20, 6. Deut. 5, 10, עָשָׂה חֶסֶד וֶאֱמֶת עִם 2 Sam. 2, 6. 15, 20. Plur. חֲסָדִים beneficia (Dei) Ps. 89, 2. 50. 107, 43. Jes. 55, 3: חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים *beneficia constantia, qualibus Davides ornatus est.* Meton. Deus ipse vocatur חֶסֶד q. d. die Huld, Liebe. Ps. 144, 2. Ion. 2, 9. — Semel aeque ac syn. חֵן videtur *gratiam* notare sensu *decoris*, pulchritudinis Jes. 40, 6. LXX δόξα et sic 1 Petr. 1, 24.

2) in malam partem *studium contra* aliquem, *invidia*, hinc *probrum* (v. rad. no. 2). Prov. 14, 34. Lev. 20, 17. Sunt etiam, qui huc referant Iob. 6, 14.

3) n. pr. m. 1 Reg. 4, 10.

חֲסַדְיָה (quem Deus amat) n. pr. filii Serubabel 1 Par. 3, 20.

חָסָה pr. *fugit* (v. ad rad. חוּשׁ), spec. *confugit* aliquo, sq. בְּ loci, ut בְּצֵל פ׳ in umbram (tutelam) alicuius Iud. 9, 15. Jes. 30, 2, בְּצֵל כְּנָפֵי יי׳ in umbram alarum Dei Ps. 57, 2. 61, 5, inde *fiduciam reposuit in aliquo*, maxime Deo sq. בְּ Ps. 2, 12. 5, 12. 7, 2. 25, 20. 31, 2. 37, 40 cet. Absol. Ps. 17, 7. Prov. 14, 32: חֹסֶה בְמוֹתוֹ צַדִּיק *confidit* (Deo) *iustus in morte sua* i. e. moriens, moribundus.

Derivv. מַחְסֶה, מַחְסוֹת, חָסוּת, et

חֹסָה (confugiens l. refugium) n. pr. m. 1 Par. 16, 38. 26, 10.

חָסוֹן adj. *fortis*, *robustus* Am. 2, 9, *potens*, collect. potentes (civitatis) Jes. 1, 31. Rad. חָסַן.

חָסוּת f. *refugium* Jes. 30, 3, a rad. חָסָה.

חָסִיד adj. (a rad. חָסַד) 1) *benignus* Ps. 12, 2. 18, 26. 43, 1; 2) de Deo: *misericors*, *gratiosus* Jer. 3, 12. Ps. 145, 17; 3) *pius* erga Deum. חֲסִידֵי יְהוָה pii Jehovae cultores Ps. 30, 5. 31, 24. 37, 28; חָסִיד לוֹ Ps. 4, 4.

חֲסִידָה f. *ciconia*, propr. (avis) *pia*, dicta ab amore et pietate in pullos, veteribus celebrata (v. Plin. H. N. X, 28. Aelian. hist. anim. 3, 23. 10, 26), ut contra Arabes struthiocamelum feminam ظَلِيم *avem impiam* nuncupant propter duritiem in pullos (v. Iob. 39, 13 sq.) Lev. 11, 19. Deut. 14, 18. Ps. 104, 17. Jer. 8, 7. Zach. 5, 9. V. Bocharti Hier. II, 327 sq. — Iob. 39, 13 חֲסִידָה non pro ipso *ciconiae* nomine habendum, sed pro adj. fem. *pia*, ita tamen ut ad ciconiam alludatur. Verba sunt: *struthionis ala exultat*, אִם אֶבְרָה

חֲסִידָה וְנֹצָה *at num* etiam *pia* est *penna et pluma* eius? i. e. sed non (ciconiae instar) pia est erga pullos, contra eos impie tractat (vers. 14—16).

חָסִיל m. *locustae* species, pr. depascens (rad. חָסַל). 1 Reg. 8, 37. Ps. 78, 46. Jes. 33, 4. Joël. 1, 4. LXX βροῦχος i. e. locusta nondum alata a βρύχειν devorare dicta.

חָסִין adj. *robustus*, potens Ps. 89, 9. Rad. חָסַן.

חַסִּיר chald. adj. *mancus*, de pondere, *iusto levior* Dan. 5, 27.

חָסַל *depavit* locusta Deut. 28, 38. (Chald. id. Vicinum est radicibus קָצַר, גָּזַר, חָסַר, q. v.) Inde חָסִיל.

חָסַם *obturavit* os Deut. 25, 4, nares Ez. 39, 11: וְחֹסֶמֶת הִיא אֶת־הָעֹבְרִים (haec vallis) *obturabit* (nares) *praetereuntibus* sc. foetore facto; nisi mavis cum Syro: (multitudine cadaverum) *praetereuntibus viam praecludet.* Inde מַחְסוֹם.

חָסַן 1) *fortis fuit*, ut syr. et chald. ܚܣܢ, חֲסַן. Inde חָסִין, חָסוֹן, חֹסֶן. 2) *opibus valuit* (v. חֹסֶן), inde *coacervavit*, *recondidit* in thesauro. (Arab. خزن, unde مَخْزَن horreum).

Niph. reconditus est Jes. 23, 18. Derivv. v. ad Kal no. 1.

חֲסַן chald. Aph. (vel potius Hiph. more hebraeo) *possedit*, Dan. 7, 18. 22.

חֱסֵן chald. emphat. חִסְנָא *robur*, *potentia*, Dan. 2, 37. 4, 27.

חֹסֶן m. *opes*, v. rad. no. 2. Prov. 15, 6. 27, 24. Jer. 20, 5. Ez. 22, 25, *thesaurus*, *abundantia*. Jes. 33, 6: חֹסֶן יְשׁוּעוֹת *abundantia salutis*. In altero membro est אוֹצָר. (Chald. אַחְסֵן possedit).

חָסַף rad. in Kal inusit. i. q. [illegible] *decorticavit, desquamavit,* [illegible] Arab. حسف decorticavit [illegible] et transp. سحف abrasit, inde [illegible] חֶסֶף, arab. خَزَفٌ et حرشف [illegible] testa, syr. ܣܘܦܐ id. In [illegible] occidentalibus eiusdem origin[illegible] σκάπτω, *scabo*, *squama*, [illegible] *schaben*, *schuppen*, *Sch*[illegible] *Scherbe*, *Schiefer*, *schaufe*[illegible] quibus cunctis sibilans prae[illegible] ut in hebr. et arab. קָשַׂף, [illegible] Quadril. חֲסַפְּס part. pass. [illegible] Exod. 16, 14 *desquamat*[illegible] *corticatum*, i. e. squamis [illegible] Inde

חֲסַף m. chald. *testae*, *opus* [illegible] *num* Dan. 2, 33 sq. Rad. [illegible]

חָסֵר fut. יֶחְסַר pl. יֶחְסְרוּ 1) [illegible] aliqua re, sq. acc. (ut verba [illegible] et inopiae) Deut. 2, 7. 8, [illegible] 34, 11. Prov. 31, 11. Gen. 18, [illegible] יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִים חֲמִשָּׁה *fortasse desunt ad quinquag*[illegible] *viros iustos quinque*, prop[illegible] tasse carent quinquaginta [illegible] que hominibus. 2) Absol. [illegible] *laboravit* Ps. 23, 1. Prov. [illegible] 3) *defecit*, *imminutus* est Gen. [illegible] 3. 5. 1 Reg. 17, 14. 4) [illegible] Eccl. 9, 8. Deut. 15, 8. (Arab. [illegible] et خَسِرَ iacturam, damnum [illegible]

Pi. carere iussit, *curavit* [illegible] 8, 6: וַתְּחַסְּרֵהוּ מְּעַט מֵאֱלֹהִים [illegible] *cisti, ut non multum carere*[illegible] *Deo*, ut Deo non multum in[illegible] esset, sq. מִן rei Eccl. 4, 8.

Hiph. 1) causat. *fecit*, *ut* [illegible] *esset* (fehlen, mangeln lassen) [illegible] 32, 6. 2) intrans. *inopia labo*[illegible] Ex. 16, 18.

Derivv. חַסִּיר, מַחְסֹר et [illegible] statim sequuntur.

חָסֵר adj. *carens*, *indigens*, sq. [illegible]

1 Reg. 11, 22, sq. מִן Eccl. 6, 2. חֲסַר לֶחֶם pane carens. 2 Sam. 3, 29. חֲסַר לֵב *vecors* Prov. 6, 32. 7, 7. 9, 4, subst. *vecordia* 10, 21.

חֶסֶר m. *inopia* Prov. 28, 22. Iob. 30, 3.

חֹסֶר m. id. Am. 4, 6.

חַסְרָה n. pr. m. 2 Chr. 34, 22, pro quo in loco parallelo 2 Reg. 22, 14 est תַּרְהַס.

חֶסְרוֹן m. *inopia* Eccl. 1, 15.

חַף adj. m. *purus*, sensu ethico Iob. 33, 9. Rad. חָפַף no. II.

חָפָא probab. i. q. חָפָה et חָפַף no. I. *texit*, unde Pi. *occulto* l. *clam fecit*, *clam locutus est* 2 Reg. 17, 9.

חָפָה 1) *texit*, *velavit*, ut caput 2 Sam. 15, 30. Jer. 14, 4, faciem Esth. 6, 12. 7, 8. (Syr. ܚܦܐ, arab. خفا id.). Cf. חָפַף no. I. 2) *protexit*, v. Pu.

Pi. obduxit argento, auro, ligno, sq. dupl. acc. 2 Chr. 3, 5. 7. 8. 9.

Pu. חֻפָּה *protectus est*, sq. עַל ut plurima verba tegendi, Jes. 4, 5: עַל־כָּל־כָּבוֹד חֻפָּה *omnes res magnificae obteguntur.* LXX σκεπασθήσεται. Aliis חֻפָּה h. l. est nomen, in eandem sententiam: *super splendida quaeque est tegumentum*, quod iusto durius videtur.

Niph. pass. Pi. Ps. 68, 14.

חֻפָּה f. (a rad. חָפַף no. I) 1) pr. *tegumentum* (v. חָפָה Pu.), inde lectus superne obvelatus, *torus nuptialis*, Himmelbett, Brautbett, cf. עֶרֶשׂ. Ps. 19, 6. Joël. 2, 16. 2) n. pr. m. 1 Chr. 24, 13.

חָפַז fut. יַחְפֹּז 1) *trepide fugit.* (Arab. causat. حفز trusit, impulit. Vic. est פָּחַז). 2 Reg. 7, 15 (Chethibh). Iob. 40, 23 (18), *trepidavit* Ps. 31, 23. 116, 11. 2) *festinavit* 2 Sam. 4, 4. Cf. lat. *fugere*, *trepidum esse* de quavis festinatione Virg. Ge. 3, 462. 4, 73, it. hebr. נִבְהַל, syr. ܐܬܦܚܙ trepidare, festinare iussit.

Niph. 1) *fugit* Ps. 48, 6. 104, 7. 2) *festinavit* 1 Sam. 23, 26. Inde

חִפָּזוֹן m. *fuga concitata* Ex. 12, 11. Deut. 16, 3.

חֻפִּים (tegumenta) n. pr. m. 1) Gen. 46, 21, alias חוּפָם. 2) 1 Chr. 7, 12. 15.

חָפַן rad. inusit. Arab. حفن *utraque manu cepit*, *utramque manum explevit.* Inde (nisi verbum potius denom. est)

חֹפֶן, tantum in dual. חָפְנַיִם *pugnus uterque* Exod. 9, 8. Lev. 16, 12. Prov. 30, 4. Ez. 10, 2. 7. Eccl. 4, 6. (Aram. ܚܘܦܢܐ, arab. حفنة. Transpositum est πύγμη, *pugnus*).

חָפְנִי (fort. pugil, pugnator) n. pr. filii Eli 1 Sam. 1, 3. 2, 34. 4, 4.

I. **חָפַף** i. q. חָפָה *texit*, sq. עַל (cf. כָּסָה), hinc *protexit* Deut. 33, 12. (Arab. حفّ operuit veste. Tegendi potestas inest in syllaba חף, ut in cognatis חב, כף, עף, עב, cf. praeter חָפָה et חָפָא radd. חָבָא et חָבַת abscondit; כָּפַר, كفر, غفر et כמש texit, עוף Jes. 31, 5, עָבַב, עָבָה cet. item עָלַף, כָּנַף, in quibus Nun et Lamed syllabae primariae inserta sunt, ut in אֶלֶץ, אוץ cet.).

Derivv. חֻפָּה, חֻפִּים.

II. **חָפַף** rad. inusit. 1) *defricuit*, *abrasit*, *detersit* (arab. حفّ rasit, fricuit), 2) *abluit*, *lavit.*

Derivv. חַף, חוֹף.

חָפֵץ fut. יַחְפֹּץ et יֶחְפַּץ 1) i. q. arab. حفض *flexit*, *inflexit*, v. c.

lignum. Iob. 40, 17: יַחְפֹּץ זְנָבוֹ *flectit caudam suam.*

2) intrans. et metaph. *propensus fuit* a) ad aliquid faciendum, *voluit*, absol. Cant. 2, 7. 3, 5, sq. Gerundio Deut. 25, 8. Ps. 40, 9. Iob. 9, 3. 1 Sam. 2, 25, inf. nudo Jes. 53, 10. Iob. 13, 3. 33, 32: חָפַצְתִּי צַדְּקֶךָּ *volo iustificationem tuam.* b) in aliquem, i. e. *propitius fuit ei, eo delectatus est*, ut Deo, hominibus, *eum amavit*, sq. בְּ Gen. 34, 19. 2 Sam. 20, 11. Num. 14, 8. 2 Sam. 22, 20. 24, 3, sq. acc. Ps. 40, 7. Mich. 7, 18. Refertur etiam ad res 2 Sam. 24, 3.

חָפֵץ m. (Zere impuro) adj. verbale antecedentis, cum pronominibus personalibus saepe pro verbo v. c. 1 Reg. 21, 6: אִם חָפֵץ אַתָּה *si tu vis*, si lubet. Mal. 3, 1: אַתֶּם חֲפֵצִים *vos vultis, cupitis.* נֶפֶשׁ חֲפֵצָה lubens animus. 1 Chron. 28, 9.

חֵפֶץ m. c. suff. חֶפְצִי 1) *oblectatio* 1 Sam. 15, 22. Ps. 1, 2. 16, 3. 1 Reg. 10, 13: כָּל־חֶפְצָהּ *omnia, quibus delectabatur.* דִּבְרֵי חֵפֶץ verba accepta, iucunda. Eccl. 12, 10. 5, 3: אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילִים (Deus) *non oblectatur stultis.* 2) *desiderium, voluntas.* Iob. 31, 16. 3) *res pretiosa* (cf. חָמַד). אַבְנֵי־חֵפֶץ lapides pretiosi. Jes. 54, 12, Plur. חֲפָצִים res pretiosae Prov. 3, 15. 8, 11. 4) *studium*, inde *negotium, res.* LXX. πρᾶγμα. Eccl. 3, 1: וְעֵת לְכָל־חֵפֶץ *et tempus suum est cuivis rei*, i. e. omnia sunt fluxa et caduca, nihil stabile et aeternum. 5, 7: אַל־תִּתְמַהּ עַל הַחֵפֶץ *noli mirari hanc rem.* 8, 6. Origines huius significationis habes his fere in locis Jes. 53, 10: חֵפֶץ יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח *res Jehovae feliciter procedunt in manu eius.* 44, 28. 58, 3. 13. Iob. 21, 21. 22, 3. (Simile est Syrorum ܨܒܘ res, negotium a ܨܒܐ i. q. חָפֵץ voluit).

חֶפְצִי־בָהּ (in qua oblectatio mea, qua delector) n. pr. matris regis Manassis 2 Reg. 21, 1, cf. Zionis nomen symb. Jes. 62, 4.

I. חָפַר fut. יַחְפֹּר, arab. حفر

1) *fodit*, ut puteum, foveam Gen. 21, 30. 26, 15 sq. Eccl. 10, 8; de equo Iob. 39, 21 (24): יַחְפְּרוּ בָעֵמֶק *fodiunt in campo.* Virg. Ge. 3, 87. 88: *cavat tellurem.* (In linguis occidentalibus haec potestas litteris transpositis est in rad. *grf, glf*, ut γράφω, χρίμπτω; γλάφω, γλύφω; sCRiBo, sCaLPo, sCuLPo; *graben*). Metaph. *foveam fodit* pro insidias struxit, Ps. 35, 7. 2) *eruit, exploravit, rimatus est* (cf. בָּקַר no. 3, et Sim. arc. form. p. 62). Iob. 39, 29 (32): *inde praedam speculatur*; sq. acc. *exploravit* (terram) Deut. 1, 22. Jos. 2, 2. 3. — De verbis Jes. 2, 20 v. חֲפַרְפָּרָה.

II. חָפֵר fut. יֶחְפַּר semel in plur. תַּחְפְּרוּ Jes. 1, 29 arab. خفر *erubuit, pudore suffusus est.* (Fortasse vicinum est חָמַר no. 2 rubuit). Plerumque de pudore ex spe irrita Ps. 35, 4. 26. 40, 15. 70, 3. 83, 18, addito פָּנִים Ps. 34, 6. Iob. 11, 18: וְחָפַרְתָּ לָבֶטַח תִּשְׁכָּב (nunc) *pudefactus* (post) *tranquille habitabis*; sq. מִן rei, cuius spe excidit aliquis Jes. 1, 29 (cf. בּוֹשׁ).

Hiph. 1) *pudefecit*, ignominia affecit Prov. 13, 5. 19, 26. 2) intrans. ut Kal (cf. verba colorum) Jes. 54, 4, de monte Libano Jes. 33, 9.

חֲפֹר v. חֲפַרְפָּרָה.

חֵפֶר (fovea, puteus) n. pr. 1) urbis regiae Cananitarum Jos. 12, 17 (cf. 1 Reg. 4, 10). 2) plurium virorum a) filii Gileadis Num. 26, 32. 27, 1. Jos. 17, 2. b) tribuni Davidis 1 Chr. 11, 36. 3) 1 Chr. 4, 6. Patron. no. 1. חֶפְרִי Num. 26, 32.

חֲפָרַיִם (duae foveae) n. pr. oppidi Isacharitarum. Jos. 19, 19.

חָפְרַע n. pr. *Hophra*, rex Aegypti, aequalis Nebucadnezaris Jer. 44, 30. LXX. *Οὐαφρῆ* (fort. sacerdos solis, copt. ⲞⲨⲎⲂ ⲪⲢⲎ), apud Manethonem *Οὔαφρις*, septimus rex secundae dynastiae Saïticae, idem quem Herodotus (2, 161. 162. 169. 4, 159) et Diodorus (1, 68) Apriem (*Ἀπρίην*) nuncupant.

חֲפַרְפֵּרָה f. *animal* reptile domesticum, idque *fodiens*. Hieron. *talpa*, melius fort. *mus maior, rattus*, a fodiendo dictus. Hoc autem nomen restituendum videtur loco Jes. 2, 20, ubi nunc divisim legitur: לַחְפֹּר פֵּרוֹת i. e. *in foramen murium*. Orationi contextae accommodatius leges: לַחֲפַרְפֵּרוֹת *muribus* l. *rattis, talpis*. Cf. פָּרָה.

חָפַשׂ *investigavit*, in Kal ubique metaph. *exploravit*, v. c. sapientiam Prov. 2, 4, cf. 20, 27. Ps. 64, 7: יַחְפְּשׂוּ עוֹלֹת *excogitant scelera*. (In lingua Chald. et Sam. est potestas propria humum effodiendi, in terra scrutandi cf. חָפַר no. I, 2).

Niph. pass. *pervestigatus est* Obad. 6.

Pi. *quaesivit* Gen. 31, 35. 44, 12, sq. acc. 1 Sam. 23, 23, *pervestigavit* 1 Reg. 20, 6. Zeph. 1, 12. Metaph. semel Ps. 77, 7: וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי *mens mea scrutatur*.

Pu. 1) *quaesitus est*, inde quaeri se passus est, *abdidit se* Prov. 28, 12, cf. V. 28 et Hithpa. 2) *excogitatus est* Ps. 64, 7.

Hithpa. pr. quaeri se passus est, *occultavit se* (v. Pu. no. 1), hinc *alium se simulavit, alia veste sumta se occultavit.* 1 Sam. 28, 8. 1 Reg. 20, 38: וַיִּתְחַפֵּשׂ בָּאֲפֵר עַל־עֵינָיו *et faciem suam mutavit fascia oculis obducta.* 22, 30. Iob. 30, 18: בְּרָב־כֹּחַ יִתְחַפֵּשׂ לְבוּשִׁי *ingente vi eius vestis mea* i. e. cutis *mutata est*, cf. Comm. 19.

חֵפֶשׂ m. *excogitatum, consilium* Ps. 64, 7, v. Pu. no. 2.

חָפַשׁ pr. *solutus, liber, expeditus fuit*, opp. ligato, coacto. Hinc 1) *res solutas* l. expeditas humi *stravit, prostravit* (v. חֹפֶשׁ). Arab. خفش II. prostravit. 2) *prostratus*, ideoque *infirmus, debilis fuit*, qs. viribus solutis. (Cf. חָלַשׁ. Arab. خفش med. E.). Inde חָפְשִׁי, חָפְשׁוּת. 3) *manu misit, liberum dimisit* (servum). Arab. حفش libere se effudit.

Pu. *manu missus est* servus Lev. 19, 20. Inde

חֹפֶשׁ m. *stratio*, semel Ez. 27, 20: בִּגְדֵי־חֹפֶשׁ לְרִכְבָּה *tapetes stratae ad equitandum*, v. rad. no. 1.

חֻפְשָׁה f. *libertas* Lev. 19, 20, v. verbum no. 3.

חָפְשִׁי adj. (pr. a subst. חֹפֶשׁ = חֻפְשָׁה, cum terminatione adj. ִי) pl. חָפְשִׁים 1) *prostratus, infirmus* Ps. 88, 6. 2) *liber*, oppos. servo et captivo Iob. 3, 19. שִׁלַּח חָפְשִׁי manu misit servum, libertum fecit Deut. 15, 12. 13. 18, שִׁלַּח לַחָפְשִׁי id. Ex. 21, 26. 27. יָצָא חָפְשִׁי, לַחָפְשִׁי manu missus est (v. יָצָא). 3) *immunis* ab oneribus publicis 1 Sam. 17, 25.

חָפְשׁוּת et חָפְשִׁית f. *infirmitas, morbus*, unde בֵּית הַחָפְשִׁית nosocomium 2 Reg. 15, 5. 2 Chr. 26, 21.

חֵץ m. c. suff. חִצִּי pl. חִצִּים 1) *sagitta*, a rad. חָצַץ. בַּעֲלֵי־חִצִּים sagittarii Gen. 49, 23. *Sagittae Dei* sunt a) fulmina, ut Hab. 3, 11 dein b) poët. mala, calamitates hominibus inflictae Deut. 32, 42. Iob. 6, 4. Ps. 38, 3. 91, 5, max. fames Ez. 5, 16. — Num. 24, 8: חִצָּיו יִמְחָץ *sagittas suas agitat* (in sanguine), cf. Ps. 68, 24. 2) *vulnus* sagitta inflictum Iob. 34, 6. (Contra ap. Euripid. Iphig. Taur. 314 tela vocantur *τραύματα*

ἐπιόντα vulnera advolantia). 3) חֵץ הַחֲנִית 1 Sam. 17, 7 (Chethibh) est *cuspis ferrea hastae*, sed in Keri et locis similibus 2 Sam. 21, 19. 1 Chr. 20, 5 legitur עֵץ lignum, *hastile*: idque contextui unice accommodatum. Errant enim, qui חֵץ eandem vim habere et ligneam hastae partem notare posse censent.

חָצַב et **חָצֵב** fut. יַחְצֹב 1) *cecidit, excidit,* max. lapides (cf. חָטַב) Deut. 6, 11. 8, 9. Jes. 5, 2. 10, 15. 22, 16. Prov. 9, 1. Part. חֹצֵב *lapicida* 2 Reg. 12, 13, it. *lignator* Jes. 10, 15, de utroque 1 Reg. 5, 29. Metaph. Ps. 29, 7: *vox Jehovae findit igneas flammas*, i. e. emittit fissas flammas igneas. 2) translate *delevit, necavit.* Hos. 6, 5: חָצַבְתִּי בַּנְּבִיאִים *interficio* (eos) *per prophetas,* mortem et internecionem iis annuncio. In altero membro הֲרַגְתִּים.

Niph. incisus est (in lapides) Iob. 19, 24.

Pu. excisus i. e. formatus *est* Jes. 51, 1.

Hiph. i. q. Kal no. 2. Jes. 51, 9.

Deriv. מַחְצֵב.

חָצָה i. q. חָצַץ q. v. *divisit*, maxime a) in duas partes Gen. 32, 8. Ps. 55, 24: לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם *ne dividant dies vitae suae*, i. e. ne dimidiam vitae partem attingant. Sq. בֵּין — וּבֵין divisit et distribuit inter et inter Num. 31, 27. 42. Jes. 30, 28: עַד צַוָּאר יֶחֱצֶה *usque ad collum dividit* (flumen hominem), i. e. ad collum usque ascendens eum in duas partes quasi dissecat. b) etiam in plures. Iud. 9, 43. Iob. 40, 30 (25).

Niph. divisus est, divisit se 2 Reg. 2, 8. 14. Dan. 11, 4. Spec. in duas partes Ez. 37, 22.

Nomm. derivv. חֵצִי, חָצוֹת, מֶחֱצָה, מַחֲצִית et nomm. pr. יַחְצְאֵל, יַחְצִיאֵל.

חָצוֹר (pagus, villa) n. pr. 1) opp… Naphtalitarum, a Salomone mun… Jos. 11, 1. 12, 19. 19, 36. Iud. … 2. 1 Reg. 9, 15. 2 Reg. 15, 2… 2) opp. Benjaminitarum Neh. … 33. 3) regionis arabicae Jer. … 28.

חֲצוֹצְרָה v. חֲצֹצְרָה *tuba.*

חָצוֹת tantum in st. cstr. … sing. *medium*, a rad. חָצָה di… dimidiavit. Iob. 34, 20. Ps. 119, … Ex. 11, 4.

חֲצִי et **חֵצִי** st. cstr. חֲצִי, … חֶצְיוֹ m. 1) *dimidium*, … *pars* Ex. 24, 6. Num. 12, 12. … 22, 23. חֶצְיֵנוּ dimidia pars no… 2 Sam. 18, 3. 2) *medium* … 3. 3) i. q. חֵץ *sagitta*, a … secandi significatu. 1 Sam. … 37. 38. 2 Reg. 9, 24.

חֲצִי הַמְּנֻחוֹת (medium l… quietis) n. pr. m. 1 Chr. … unde patron. חֲצִי הַמְּנַחְתִּי V…

I. **חָצִיר** i. q. חָצֵר pr. *septum*, … poët. *habitatio, domicilium* … בַּיִת. Jes. 34, 13: *domi…* *arundinis et cannae.* Rad. … no. I.

II. **חָצִיר** m. 1) *gramen* … 12. 40, 15. Ps. 104, 14. 2) … *rum* Num. 11, 5. Rad. חָצַר …

חֹצֶן Ps. 129, 7 et חֵצֶן Jes. … Neh. 5, 13 m. *sinus* vestium … res gestantur. Arab. حضن, … ሐፀነ: id., unde verbum … حضن in sinu gestavit.

חֲצַף chald. *acer*, hinc *durus* … *verus fuit*, et (maxime in Aph.) trans. *ursit, prope…*

Part. Aph. מְהַחְצְפָה *seve…* *festinus* (de edicto regio) Dan. … 15. 3, 22.

חָצַץ *divisit*, et intrans. *divisus est*. (Arab. حَصَّ conj. III. portionem cum alio partitus est, حِصَّةٌ pars, portio. Talmud. dissecavit, discidit, unde חֲצִיצָה ascia, dein translate distinxit. Radices finitimae sunt חָצָה, חָצַב, chald. חֲצַף. Secandi, caedendi acuendique potestatem syllaba primaria חץ communem habet cum cognatis חז [v. חָזָה], חד [v. חָדַד, חָדַשׁ], item גד, גז, כס, קץ, v. ad radd. גָּדַד, קָצַץ, גָּזַז). Prov. 30, 27: *locustae regem non habent*, וַיֵּצֵא חֹצֵץ כֻּלּוֹ *et procedunt* tamen *omnes divisi*, i. e. partito agmine (cf. Gen. 14, 15). Hieron. *per turmas suas*.

Pi. part. מְחַצְּצִים Iud. 5, 11 (praedam) *dividentes* (cf. Ies. 9, 2. 33, 23. Ps. 68, 13). Alii Targg. et Hebraeos secuti *sagittarios* reddunt, quasi sit denom. a חֵץ.

Pu. abscissus est i. e. absolutus, exactus (de mensibus vitae) Iob. 21, 21. Inde חֵץ et

חָצָץ m. 1) *lapillus, scrupulus* (a concidendo, comminuendo), et collect. *lapilli, glarea* Prov. 20, 17. Thren. 3, 16. (Syr. ܚܨܨܐ, arab. حَصًى). 2) i. q. חֵץ *sagitta*, poët. pro fulmine Ps. 77, 18.

חַצְצוֹן־תָּמָר, חַצֲצֹן־תָּמָר (amputatio palmae) Gen. 14, 7. 2 Chr. 20, 2, n. pr. oppidi in deserto tribus Iudae siti, palmetis suis nobilis, postea עֵין גֶּדִי dicti. De palmis Engaddae v. Plin. H. N. V, 7. Celsii Hierob. II, 491.

חֲצֹצְרָה et **חֲצוֹצְרָה** f. *tuba* Num. 10, 2 sq. 31, 6. Hos. 5, 8. 2 Reg. 12, 14. De etymo varie coniectatum est. Plurimi, quos ipse olim secutus sum, duxerunt a חָצַר, arab. حَضَرَ praesens fuit Conj. X. convocavit, inde formam חֲצֹצֵר ad analogiam Conj. Arabum duodecimae ortam esse censentes: (tubâ) convocavit, unde חֲצֹצְרָה tuba, a convocando dicta. Alii, ut nuper Ewaldus (gr. hebr. p. 242), חֲצֹצְרָה a חָצֵר no. I ducentes, hoc instrumentum ita dictum existimarunt, quia *tenue* sit et *angustum*: quod multo etiam minus placet. Nobis non dubium, hoc vc. onomatopoët. esse et tubae sonum fractum imitari, ut lat. *taratantara* in versu Ennii ap. Serv. ad Virg. Aen. 9, 503, nostr. *trarara*. Huic simile nostrum, maxime si arabico more pronuntiaveris حضاضرة *hadādera*. Ab hoc nomine ductum est verbum

חִצֵּר *tubam inflavit, trompeten*. Legitur in Part. מחצצרים (מְחַצְּצְרִים) 1 Par. 15, 24. 2 Par. 5, 13. 7, 6. 13, 14. 29, 28 Chethibh, ubi in Keri altero צ abiecto est מחצרים (מַחְצְרִים aut מְחַצְּרִים, Part. Pi. aut Hiph.), ex ieiuna formae illius insolentioris correctione. — 2 Par. 5, 12 est מחצררים, quod in mendo cubare videtur.

I. **חָצַר** rad. inusit. arab. حصر, aeth. ሐጸረ፡ *circumdedit, circumvallavit*, unde حِصَارٌ sepimentum, munimentum, castellum. Radd. contiguae sunt עָצַר, et quae dedimus s. vcc. אָזַר et גָּדַר. Inde חָצֵר, חָצִיר no. I. et n. pr. חָצוֹר.

II. **חָצַר** rad. inusit. i. q. خَضِرَ *viruit*, unde חָצִיר gramen, q. v.

חָצֵר cstr. חֲצַר c. suff. חֲצֵרִי, plur. חֲצֵרִים cstr. חַצְרֵי, et חֲצֵרוֹת cstr. חַצְרוֹת comm. *septum*, locus septo circumdatus, spec. 1) *atrium, vestibulum* Neh. 8, 16. Esth. 5, 2, impr. templi et tabernaculi sacri Ex. 27, 9 sq. הֶחָצֵר הַפְּנִימִית vestibulum internum i. e. sacerdotum 1 Reg. 6, 36, חֲצַר הַגְּדֹלָה atrium magnum

1 Reg. 7, 12. 2) *villa, praedium, pagus*, quales alibi vocantur בְּנוֹת הָעִיר Jos. 13, 23. 28. 15, 32 sq. Lev. 25, 31, etiam de *mobilibus* Nomadum *pagis* ex tentoriis constantibus Gen. 25, 16. Jes. 42, 11 (cf. Cant. 1, 5).

Inde sunt haec nomina oppidorum pagorumve:

1) חֲצַר־אַדָּר (pagus Addaris) oppidum in confinio tribus Judae Num. 34, 4, brevius אַדָּר appellatum Jos. 15, 3. 2) חֲצַר סוּסָה Jos. 19, 5, et חֲצַר סוּסִים 1 Chr. 4, 31 (pagus equorum) in tribu Simeonis. 3) חֲצַר עֵינוֹן Ez. 47, 17 et חֲצַר עֵינָן 48, 1. Num. 34, 9. 10 (pagus fontium) in Palaestinae finibus septentrionalibus. 4) חֲצַר שׁוּעָל (pagus vulpis) Jos. 15, 28. 19, 3. 1 Chr. 4, 28. Neh. 11, 27 in tribu Simeonis. 5) חֲצַר הַתִּיכוֹן (pagus medius) Ez. 47, 16 in finibus Auranitidis. 6) plur. חֲצֵרוֹת statio Israëlitarum in Arabia Petraea Num. 11, 35. 12, 16. 33, 17. Deut. 1, 1.

חֶצְרוֹן (inclusus, circumvallatus) n. pr. 1) filii Ruben Gen. 46, 9. Ex. 6, 14. 2) filii Perez Gen. 46, 12. Ruth 4, 18. Graec. Ἑσρώμ Mt. 1, 3. Patron. est חֶצְרֹנִי Num. 26, 6.

חֶצְרַי (id.) n. pr. tribuni militum Davidis 2 Sam. 23, 35 Chethibh. In Keri et 1 Chr. 11, 37 חֶצְרוֹ.

חֲצַרְמָוֶת (atrium mortis) n. pr. regionis in Arabia felice ad mare Indicum sitae, thure, myrrha et aloë feracis, sed ob aëris insalubritatem famosae (unde nomen), etiamnum arab. حَضْرَمَوْت, حَضَرَمُوت dictae, Gen. 10, 26. V. Abulfedae Arabia ed. Gagn. p. 45. Niebuhrii Arabiae descriptio p. 283—94.

חֵק v. חֵיק.

חֹק m. sq. Makk. חָק־, c. suff. חֻקִּי, sed חָקְךָ Lev. 10, 13, חָקְכֶם Ex. 5, 14, pl. חֻקִּים cstr. חֻקֵּי et חוּקֵי Ez. 20, 18 pr. *statutum, definitum* (a rad. חָקַק no. 3) v. c. חֻקִּי quod in me decretum est Iob. 23, 14. Spec. a) *demensum, pensum*, laboris Ex. 5, 14. Prov. 31, 15, cibi Prov. 30, 8. b) *limes definitus, terminus* Iob. 26, 10. Prov. 8, 29. לִבְלִי חֹק sine termino, in infinitum Jes. 5, 14. 24, 5. c) *tempus statutum* Iob. 14, 13. 38, 26. d) *lex statuta* Gen. 47, 26. Ex. 12, 24, de legibus, quas natura sequitur Iob. 28, 26, de legibus, quae hominibus a Deo datae sunt Deut. 4, 5. 8. 14. 6, 24. 11, 32. 22, 1; *decretum* Dei Ps. 2, 7; *mos, consuetudo* instar legis observanda Iud. 11, 39, *ius, privilegium* instar legis observandum Ex. 29, 28.

חָקָה in Kal inusit. i. q. חָקַק pr. *incidit* (hacken, hauen), inde *insculpsit* (Pu. no. 1), *delineavit, pinxit* (Pu. no. 2, v. חָקַק no. 2), it. *rastro effodit* (aufhacken), v. Hithpa.

Pu. part. מְחֻקֶּה 1) *insculptum* 1 Reg. 6, 35. 2) *delineatum, pictum* Ez. 8, 10, cf. 23, 14.

Hithpa. terram rastro *effodit, aufhacken*, einen Graben aufwerfen. Ita ex significatu primario explicuerim Iob. 13, 27: עַל־שָׁרְשֵׁי רַגְלַי תִּתְחַקֶּה *circa radices pedum meorum effodisti* terram, s. fossam fecisti, ut procedere nequeam, i. e. viam mihi obstruxisti cf. 19, 8. Thren. 3, 7. Vulgo: circa rad. p. m. delineasti i. e. designasti pedibus meis, quousque progrediantur.

חֻקָּה f. a חֹק *statutum, definitum*, spec. a) *lex*, v. c. coeli, naturae Iob. 38, 33. Jer. 31, 35. 33, 25, Dei Ex. 27, 21: חֻקַּת עוֹלָם *lex aeterna*. b) *mos, consuetudo* v. c. gentilium i. e. idololatria 2 Reg. 17, 8. Lev. 20, 23, *ius, privilegium* Ex. 29, 9.

חֲקוּפָא (curvatus) n. pr. m. Esr. 2, 51. Neh. 7, 53, a rad. inusit.

חָקַף = حقف curvavit se.

חָקַק pr. *cecidit, incidit (hauen, einhauen*, cf. vicina eaque cuncta onomatopoëtica חָקַח, فقّ et فقفق percussit gladio, *hauen*, dein vehementius calcavit, it. vehementius congressus est; فكّ et فكفك id., *hacken, to hack.* Obiter notamus, maxime in verbis med. gem. multa esse sonum imitantia eamque ob causam multis linguis communia, ut לָקַק *lecken*, דָּבַב, תָּפַף *tappen*, הָלַל *hallen*, צָלַל *tinnio, schallen*, דָּקַק tudit, contudit cet., et in formis geminatis גַּרְגַּר gargarizavit, צִפְצֵף pipivit, צִלְצֵל tintinnum edidit cet.). Spec. 1) *incidit*, ut sepulcrum in petram Jes. 22, 16, *insculpsit* litteras et figuras tabulae Jes. 30, 8. Ez. 4, 1. 2) i. q. γράφειν, *delineavit, pinxit* Jes. 49, 16. Ezech. 23, 14. 3) *decrevit, statuit* (verba enim sculpendi et scribendi, quod legis latoris est, ad decernendi vim referuntur) Jes. 10, 1, *descripsit, definivit* Prov. 8, 27. 29. Part. חֹקֵק poët. pro שֹׁפֵט iudex Ind. 5, 9.

Pu. part. מְחֻקָּק *statutum* Prov. 31, 5.

Hoph. fut. יֻחַקּוּ pro יֻחְקְקוּ (eiecto Dag. f.) *insculptus, inscriptus est.* Iob. 19, 23.

Po. i. q. Kal no. 3 *decrevit* Prov. 8, 15. Part. מְחֹקֵק 1) *legislator* Deut. 33, 21. Jes. 33, 22, *dux* Ind. 5, 14. 2) *sceptrum* Num. 21, 18. Ps. 60, 9. Gen. 49, 10.

Inde חֹק, חֻקָּה et

חֵקֶק m. nonnisi in plur. cstr. חִקְקֵי *decreta* Jes. 10, 1. Iud. 5, 15 (ubi alluditur simili vocabulo חִקְרֵי V. 16.).

חָקַר fut. יַחְקֹר (Iob. 13, 9) *scrutatus est, investigavit.* (Origo fortasse est in perscrutando terram, quod fit fodiendo, ut vicina sint כָּרָה, בָּקַר, v. מֶחְקָר Ps. 95, 4). Constr. absol. Deut. 13, 15. Ez. 39, 14, sq. acc. pers. vel rei *exploravit*, ut terram Iud. 18, 2, cibum potumque (gustavit) Prov. 23, 32, sapientiam Iob. 28, 27, animum alicuius 1 Sam. 20, 12. Ps. 139, 1. Prov. 28, 11: *vir dives sapiens sibi videtur*, וְדַל מֵבִין יַחְקְרֶנּוּ *sed pauper intelligens eum perscrutatur.* LXX. καταγνώσεται. Aqu. Theod. ἐξιχνιάσει.

Pi. i. q. Kal Eccles. 12, 9.

Niph. pass. Kal. Jer. 31, 37. 1 Reg. 7, 47: לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחשֶׁת *pondus aeris investigari non poterat*, cf. אֵין חֵקֶר.

Inde מֶחְקָר et

חֵקֶר 1) *perscrutatio, investigatio*, Iob. 34, 24. אֵין חֵקֶר quod investigari nequit Prov. 25, 3, hinc de re innumerabili Iob. 5, 9. 9, 10. 36, 26, it. *deliberatio* Iud. 5, 16. 2) *quod investigando cognoscitur, absconditum, intimum.* Iob. 38, 16: חֵקֶר תְּהוֹם *intimi maris recessus.* Metaph. חֵקֶר אֱלוֹהַּ Iob. 11, 7 i. q. τὰ βάθεα τοῦ θεοῦ.

חֹר m. tantum in plur. חֹרִים, *nobiles, ingenui* 1 Reg. 21, 8. 11. Neh. 2, 16. 4, 13, semel plene חוֹרִים Eccles. 10, 17. Rad. חָרַר no. 2.

חֹר *foramen*, v. חוֹר.

חֻר vid. חוּר.

חָרָא vel **חָרָה** rad. inusit. Arab. خرى *cacavit, alvum deposuit*, vc. obscoenum magis, quam honestum. Hanc ob causam ubicunque derivatum eius in contextu sacro legitur, in margine vocabulum honestius ab Hebraeorum Criticis posi-

tum est. Vide חֲרֵי יוֹנִים, מַחֲרָאוֹת pro חֲרָאֵי יוֹנִים, et

חֲרָאִים m. plur. *stercora, excrementa.* Jes. 36, 12. In margine honestius vc. צוֹאָה legitur, cuius vocales huic vocabulo substratae sunt.

חָרֵב, unde imp. חֲרֹב, et **חָרֵב** fut. יֶחֱרַב 1) *exsiccatus est*, de aqua, fluviis, terra. Gen. 8, 13. Iob. 14, 11. Jes. 13, 15. Ps. 106, 9. Differt a יָבֵשׁ aridum esse, arescere, vide Gen. 8, 13 coll. 14, adde Jes. 19, 5, ubi surgit oratio: וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ. Cf. Reimarus de differentia vocc. hebr. p. 64. (Eiusdem stirpis est gr. χάρφω exsicco, κράμβος siccus).

2) *desolatus, vastatus est*, de terris, urbibus (desertum enim siccum Jes. 42, 15. 48, 21) Jes. 34, 10. Jer. 26, 9, de sacrariis Am. 7, 9, it. *exstinctus, deletus est* populus Jes. 60, 12, et trans. *exstinxit, delevit* Jer. 50, 21. (Imp. חֲרֹב).

3) *obstupuit* Jer. 2, 12, cf. synn. שָׁמֵם et שָׂעַר. (Arab. خَرِبَ vastatus est, conj. II. vastavit, delevit, cui tamen cogn. est حَرَبَ I. II. IV. bellum gessit).

Niph. 1) pass. Kal no. 2 *vastatus est* Ez. 26, 19. 30, 7. 2) recipr. *delere se studuerunt*, hinc pugnaverunt. 2 Reg. 3, 23.

Pu. pass. no. 1 *exsiccatus est* Iud. 16, 7. 8.

Hiph. 1) *exsiccavit* Jes. 50, 2. 2) *devastavit*, oppida, terras Ez. 19, 7. Iud. 16, 24; *delevit*, populos 2 Reg. 19, 17. *Hoph.* pass. Hi. no. 2. Ez. 26, 2. 29, 12.

Nomm. derivata statim sequuntur omnia.

חֲרַב chald. i. q. hebr. *Ho. excisus, devastatus est* Esr. 4, 15.

חָרֵב adj. fem. חֲרֵבָה 1) *siccus* Lev. 7, 10. Prov. 17, 1. 2) *vastatus, excisus* Jer. 33, 10. 12. Neh. 2, 3. 17. Ez. 36, 36.

חֶרֶב f. 1) *gladius.* (Arab. حَرْبٌ, syr. ܚܪܒܐ, unde graec. ἅρπη, v. Bocharti Hieroz. II, p. 760). הִכָּה לְפִי חֶרֶב percussit acie gladii, ferro interemit Deut. 13, 16. 20, 13. Jos. 6, 21. 8, 24. 10, 28. 2) Transfertur ad *alia instrumenta secantia*, v. c. cultrum, quo circumcidunt Jos. 5, 2. 3, novaculam Ezech. 5, 1, caelum Ex. 20, 22, securim Ez. 26, 9. Poët. de dente falcato hippopotami Iob. 40, 19. 3) *siccitas* Deut. 28, 22.

חֹרֵב et **חוֹרֵב** (siccus, desertus) n. pr. *Horeb*, clivus humilior montis Sinai, ex quo versus meridiem ad montem Sinai proprie sic dictum (جبل موسى) adscenditur. Ex. 3, 1. 17, 6. Deut. 1, 2. 6. 4, 10. 15. 5, 2. 18, 16. 1 Reg. 8, 9. 19, 8. Mal. 4, 4, cf. Burckhardti itin. p. 873 sq. 1077 sq. ed. germ.

חֹרֶב m. 1) *siccitas* Iud. 6, 37. 39, hinc *aestus* Gen. 31, 40. Iob. 30, 30. 2) *devastatio.* עָרֵי חֹרֶב oppida vasta Jes. 61, 4. Ez. 29, 10.

חָרְבָּה plur. חֳרָבוֹת, c. art. הֶחֳרָבוֹת cstr. חָרְבוֹת f. *desolatum, locus vastus, ruinae.* Levit. 26, 31: וְנָתַתִּי אֶת־עָרֵיכֶם חָרְבָּה *oppida vestra desolata faciam.* בָּנָה חֳרָבוֹת ruinas s. loca vastata restituit Ez. 36, 10. 33. 38, 12. Mal. 1, 4. Jes. 58, 12. 61, 4. Iob. 3, 14: *reges et consiliarii terrae* הַבֹּנִים חֳרָבוֹת לָמוֹ *qui ruinas sibi aedificant*, i. e. aedificia splendida mox tamen ruinas futura, q. d. die große Steinhaufen aufbauen. Illi syn. est הֵקִים חֳרָבוֹת Jes. 44, 26. חָרְבוֹת מֵחִים ruinae i. e. domus ruinosae divitum Jes. 5, 17.

חָרָבָה f. (pro חָרָבָה) *siccum, terra sicca* Gen. 7, 22. Exod. 14, 21. 2 Reg. 2, 8.

חָרְבוֹן plur. cstr. חַרְבֹנֵי m. *siccitas, aestus* Ps. 32, 4.

חַרְבוֹנָא (probab. pers. خربان asinarius) n. pr. eunuchi Xerxis Esth. 1, 10, pro quo חַרְבוֹנָה 7, 9.

חָרַג ἅπαξ λεγόμ. Ps. 18, 46 *tremuit, trepidavit.* (Chald. חַרְגָּא timor, trepidatio. Syllaba primaria est רג, quae, aeque atque רע, motus tremulos indicat, v. רָגַז, רָגַע.) L. c. וְיַחְרְגוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם *et trepidabant ex claustris suis* i. e. trepidi exibant ex munimentis eaque mihi tradebant, cf. Mich. 7, 17. Hos. 11, 11. Alii coll. arab. خرج exiit: *exibant ex claustris,* sed hoc dilutius. In loco gemino 2 Sam. 22, 46 est וַיַּחְגְּרוּ.

חַרְגֹּל quadril. inusit. i. q. arab. حَرْجَلَ saliit, saltitavit equus, locusta, *galoppiren.* Est a trilittero חָרַג trepidavit, quod refertur ad saltationem (v. גִּיל). Eiecto ר e nostra radice denuo orta est trilittera חָגַל. Inde

חַרְגֹּל m. *locusta,* a saltando dicta (v. rad., cf. ἀττακός, ἀττέλαβος ab ἅττειν), eaque alata esuque idonea Lev. 11, 22. (Arab. حَرْجَلَة agmen equorum, it. locustarum, حَرْجَوَان, l et n permutatis, locustae genus alis carens).

חָרַד fut. יֶחֱרַד 1) *tremuit, trepidavit, territus est.* (Inusit. חָרַד prob. terrendi potestatem habebat, conf. עָרַץ, ἀράσσω). Ex. 19, 16. 1 Sam. 28, 5. Jes. 10, 29, sq. לְ causae Iob. 37, 1. Praegnanter dictum Gen. 42, 28: וַיֶּחֶרְדוּ אִישׁ אֶל אָחִיו לֵאמֹר *trepidabant* i. e. trepidi se convertebant *ad se invicem, dicentes.* 2) Sq. אֶל pr. *metuit alicui,* i. e. curam eius gessit 2 Reg. 4, 13. 3) *trepide accurrit, festinavit* (cf. חָפַז Niph.), sq. מִן e loco Hos. 11, 10. 11. לִקְרַאת obviam 1 Sam. 16, 4. 21, 2.

Hiph. terruit, perterrefecit Iud. 8, 12. 2 Sam. 17, 2. Levit. 26, 6. Iob. 11, 19. Jes. 17, 2.

Nomm. derivata statim sequuntur excepto n. pr. חֲרוֹד.

חָרֵד adj. 1) *trepidus, timidus* Iud. 7, 3, sq. עַל, cui timemus 1 Sam. 4, 13. 2) Transfertur ad timorem Dei et pietatem. Esr. 10, 3: הַחֲרֵדִים בְּמִצְוַת אֱלֹהֵינוּ *timentes* s. reveriti *mandatum dei nostri,* cf. 9, 4. Jes. 66, 2: חָרֵד עַל דְּבָרִי *qui verba mea reveretur,* sq. אֶל comm. 5.

חֲרָדָה f. cstr. חֶרְדַּת plur. חֲרָדוֹת Ez. 26, 16 1) *terror, timor.* Gen. 27, 33: *et territus est Isaacus* חֲרָדָה גְדֹלָה *terrorem magnum.* Genitivus refertur modo ad eum, qui timetur, ut חֶרְדַּת אָדָם timor hominum Prov. 29, 25; modo ad eum, qui terrorem incutit, חֶרְדַּת אֱלֹהִים terror, pavor a Deo incussus, terrorem panicum dixeris. 1 Sam. 14, 15. — 2) *cura, studium* 2 Reg. 4, 13. — 3) n. pr. stationis Israëlitarum in deserto. Num. 33, 24.

חָרָה fut. יֶחֱרֶה apoc. יִחַר 1) *arsit, exarsit,* cogn. חָרַר. Ubique de ira, de qua hae formulae usitatae sunt: a) חָרָה אַף Ex. 22, 23, sq. בְּ contra aliquem Gen. 30, 2. 44, 18. Iob. 32, 2. 3. 42, 7, rarius sq. אֶל Num. 24, 10, עַל Zach. 10, 3. b) omisso אַף: חָרָה לוֹ *exarsit ei* (ira), *iratus est.* Gen. 31, 36. 34, 7. 1 Sam. 15, 11. 2 Sam. 19, 43. c) חָרָה בְּעֵינָיו *exarsit* (ira) *in oculis eius,* quandoquidem ira in oculis flagrantibus vultuque torvo conspicua est. Gen. 31, 35. 45, 5.

— Aliquoties hac formulae tristitiae potius quam irae affectum designant, eamque ob causam etiam ab intp. Alexandrino redduntur verbo λυπέομαι, ut Gen. 4, 5. Ion. 4, 4. 9. Neh. 5, 6, cf. de harum notionum vicinia זָעַם Ni. et עָצַב Hithpa.

2) *iratus est*, sq. בְּ Hab. 3, 8.

Niph. נִחַר (Cant. 1, 6) part. נֶחָרִים pl. i. q. Kal no. 2 *iratus est* Jes. 41, 22. 45, 25, sq. בְּ contra aliquem Cant. 1, 6.

Hiph הֶחֱרָה fut. וַיִּחַר 1) *exardescere iussit, sivit* iram. Iob. 19, 11, sq. עַל. 2) *studiose fecit, egit*, sq. alio verbo finito. Neh. 3, 20: אַחֲרָיו הֶחֱרָה הֶחֱזִיק בָּרוּךְ *post eum magno studio* (aedificia) *instauravit Baruchus*, vel: eum aemulatus instauravit cet.

Tiph. fut. יְתַחֲרֶה (ad formam תִּקְטֵל) *aemulatus est, studiose contendit* Jer. 22, 15, sq. אֶת c. aliquo Jer. 12, 5.

Hithpa. iratus, indignatus est Ps. 37, 1. 7. 8. Prov. 24, 19.

Nomm. derivata: חָרוֹן, חֳרִי, תַּחֲרָא.

חֲרֹד (timor, terror) n. pr. fontis vel loci huic vicini. עֵין חֲרֹד Iud. 7, 1. Inde gentil. חֲרֹדִי 2 Sam. 23, 25.

חֲרוּזִים m. pl. *series margaritarum* l. gemmarum, coraliorum. Cant. 1, 10, a rad. חָרַז q. v. Syr. ܚܪܘܙܐ et arab. خَرَزٌ monile ex gemmis margaritisve consertum).

חָרוּל m. Iob. 30, 7. Zeph. 2, 9. Pl. חֲרֻלִּים Prov. 24, 31 *urtica*, ab urendo dicta, a rad. חָרַל = חָרַר. Cf. aethiop. ሐረረ: adussit, pro ሐረረ. Vid. Celsii Hierobot. T. II. p. 166.

חָרוֹן m. (a rad. חָרָה) *ardor* et concr. de re ardente Ps. 58, 10. Plerumque dicitur חֲרוֹן אַף *ardor irae* Num. 25, 4. 32, 14. 1 Sam. 28, 18 et simpl. חָרוֹן de *ira* Neh. 13, 18. Ps. 2, 5. Plur. חֲרוֹנִים irae Ps. 88, 17.

חָרוּץ (Kamez puro, v. Amos 1, 3) part. pass. a rad. חָרַץ incidit, acuit 1) *incisus, fossus*, hinc *fossa* urbis munitae Dan. 9, 25. (Chald. חֲרִיץ). Cf. rad. no. 1, b. Verbum נִבְנְתָה l. c. tantum per zeugma ad חָרוּץ referri potest.

2) *acutus* (v. rad. no. 2), inde epith. poët. *tribuli*, instrumenti rustici, quo utuntur ad triturandum, plenius מוֹרַג חָרוּץ tribulum acutum Jes. 41, 15, et inde omisso substantivo eadem sententia Jes. 28, 27. Iob. 41, 22. Plur. חֲרוּצוֹת Am. 1, 3. De huius instrumenti fabrica v. מוֹרַג.

3) *decisum*, inde *iudicium* (v. rad. no. 3). Joël 4, 14: בְּעֵמֶק הֶחָרוּץ *in valle iudicii* i. e. poenae. LXX. ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δίκης.

4) poët. *aurum* designat Ps. 68, 14. Prov. 3, 14. 8, 10. 16, 16. Zach. 9, 3, sive a colore acuto dictum est (v. חָמַץ no. 3), sive, quod avide appetitur ab hominibus (v. חָרַץ no. 4, b, arab. حرص avidus fuit), sive quacunque de causa. Congruere videtur gr. χρυσός.

חָרוּץ (formae dagessandae, pro חָרֻץ) 1) *acer* (v. rad. no. 4, b), inde *sollers, sedulus*. Pl. חָרוּצִים Prov. 10, 4. 12, 24. 13, 4. 21, 5. — 2) n. pr. soceri regis Manassis 2 Reg. 21, 19.

חָרַז rad. inusit., cognata radici חָרַץ, *pupugit*, hinc *perforavit, transfixit*. Arab. خرز perforavit v. c. margaritas gemmasve conserendas. Inde חֲרוּזִים.

חַרְחֻר m. (a rad. חָרַר) 1) *inflammatio, febris ardens* Deut. 28, 22.

LXX. ἐρεθισμός. Vulg. *ardor*. — 2) n. pr. viri Esr. 2, 51. Neh. 7, 53.

חרט rad. inusit. syr. ܚܪܛ *incidit, insculpsit*, ut vicinae חָרַץ, חָרַת, חָרַשׁ, χαράσσω, χαράττω. Plura vide ad rad. גָּרַד. Inde חֶרֶט scalprum, tornus, et arab. خرط tornavit.

חֶרֶט m. 1) *scalprum, tornus* Ex. 32, 4. 2) *stylus*, quo litterae ligno lapidive insculpuntur, inde poët. de scripturae genere Jes. 8, 1: בְּחֶרֶט אֱנוֹשׁ *stylo vulgi* i. e. litterarum figuris vulgaribus, etiam a vulgo sine negotio legendis.

חַרְטֹם m. nonnisi in plur. חַרְטֻמִּים *scribae sacri*, scripturae sacrae (i. e. hieroglyphicae) periti, ἱερογραμματεῖς, sacerdotum aegyptiorum genus (v. Jablonskii Prolegg. in Panth. aegypt. p. 91 sq. Creuzer Mythologie und Symbolik I, p. 245) Gen. 41, 8. 14. Ex. 7, 11. 22. 8, 3. 14. 15. 9, 11, quorum nomen etiam ad magos Babylonios translatum est Dan. 1, 20. 2, 2. Nobis origine hebraeum videtur hoc vc., sive derivabis a חֶרֶט stylus et ־ם formativo (cf. פִּדְיוֹם a פָּדָה, דְּרוֹם a דָּרַר), sive quadrilitterum esse putabis conflatum ex trilitteris חָרַט et חָרַם sacer fuit. Neque tamen improbabilis eorum opinio, qui Hebraeos his litteris simile vc. aegyptiacum imitatos esse suspicantur (cf. בְּהֵמוֹת, מֹשֶׁה, אַבְרֵךְ): nimirum auctore Jablonskio (l. c. et Opuscc. ed. te Water I, p. 401) ⲉⲣⲭⲱⲙ thaumaturgus, vel Ignatio Rossio (in Etymol. aegypt. p. 366) ⲥⲁⲣⲉⲥⲧⲱⲙ i. e. custos secretorum. Contra plane ineptum videtur, huic vocabulo, quod Pentateucho acceptum refertur in libro Danielis, aliud ibi etymon anquirere ex lingua persica, nimirum a خردمند *chyredmand* (non *chardamand*) sapientia praeditus. Praeter Jablonskium et Rossium vid. Michaëlis Supplemm. pag. 920. Rosenmüller ad Bocharti Hieroz. II, pag. 468. Pfeifferi dubia vexata, ad Exod. 7, 11.

חַרְטֻמִּין chald. plur. i. q. hebr. Dan. 2, 10. 27. 4, 4. 6. 5, 11.

חֳרִי m. addito אַף *ardor irae* Exod. 11, 8. Deut. 29, 23. Jes. 7, 4 cet. Rad. חָרָה.

I. חֹרִי m. *panis albus, similagineus*, a rad. חוּר no. I. Semel legitur Gen. 40, 16: סַלֵּי חֹרִי Vulg. *canistra farinae*, LXX. κανᾶ χονδριτῶν. In tractatu Mischnico Edajoth 3 §. 10 חורי est panis l. placentae genus, arab. حُوَّارَى panis albus, farina alba.

II. חֹרִי (troglodyta, a חוֹר no. II. foramen, caverna, et terminatione ־ִי) n. pr. 1) populi, qui antiquissimo tempore montana Seïr habitabat (Gen. 14, 6), ab Edomitis postea pulsus est (Deut. 2, 12, 22). Gen. 36, 20-30. 2) complurium virorum a) Gen. 36, 22. b) Num. 13, 5.

חֲרֵי יוֹנִים pro חַרְאֵי יוֹנִים (a rad. חָרָא) *stercora columbarum* 2 Reg. 6, 25 Chethibh. Potest hoc proprie accipi, haud enim incredibile, homines diuturna fame pressos stercora columbina comedisse (cf. Celsii Hierobot. II, p. 32. Rosenmüller ad Bocharti Hieroz. II, p. 582); non minus autem probabile, improprie cibum quendam e *regno vegetabili* designari, ut apud Arabes *stercus passerum* (خرو العصافر) dicitur de herba Kali, et in officinis nostris *excrementa diaboli* (Teufelsdreck) de asa foetida. Vide Bocharti Hieroz. II, p. 44 sq., collato tamen Celsio l. c., qui recte docuit, Bochartum in eo errasse, quod stercus columbarum passerumque ab Arabibus pro cicere

frixo frequentari affirmaverat. In Keri 2 Reg. l. c. est דִּבְיוֹנִים q. v.

חָרִיט m. pr. *tornatum, tornatile* (a rad. חָרַט), spec. *loculus, marsupium* coniforme 2 Reg. 5, 23. Jes. 3, 22. Arab. خَرِيطَة. Cf. Schroederus de vestitu mulierum hebr. c. 17.

חָרִיף (arab. خَرِيف pluvia auctumnalis, a חֹרֶף auctumnus) n. pr. viri, Neh. 7, 24. 10, 20. Pro eo Esr. 2, 18 itidem legitur יוֹרָה (pluvia auctumnalis).

חָרִיץ (nom. verbale a rad. חָרַץ secuit, acuit) 1) *segmentum, τμῆμα.* 1 Sam. 17, 18: עֲשֶׂרֶת חֲרִיצֵי הֶחָלָב *decem segmenta lactis* spissi s. mollis casei. LXX. τρυφαλίδες i. e. teste Hesychio τμήματα τοῦ ἁπαλοῦ τυροῦ. Vulg. decem formellae casei. Arab. كريص (خ mutato in ك) caseus mollis. — 2) *acutus* i. q. חָרוּץ no. 2. Spec. de tribulo acuto 2 Sam. 12, 31. 1 Par. 20, 3.

חָרִישׁ (a rad. חָרַשׁ) m. *aratio* 1 Sam. 8, 12, *tempus arandi, ἄροτος* Gen. 45, 6. Ex. 34, 21.

חֲרִישִׁי adj. *silens, quietus,* hinc *aestuosus,* de euro. Jon. 4, 8.

חָרַךְ rad. ἅπαξ λεγόμ. Prov. 12, 27 prob. *ussit, adussit* (ut chald. חֲרַךְ et arab. حرق) inde *torruit, assavit* carnem. Prov. l. c. לֹא יַחֲרֹךְ רְמִיָּה צֵידוֹ *non assabit iners ferinam suam* i. e. homo ignavus et desidiosus semper carebit lucro exoptato: nil enim sine labore acquiritur, der Träge brät kein Wildpret. רְמִיָּה pro אִישׁ ר׳. LXX. οὐκ ἐπιτεύξεται θήραν non assequetur praedam. Chald. et Syr. נִסְתְּקַבַּל *capiet, consequetur*, sed hi omnes liberius solum sensum secuti sunt. Capiendi significatio certe dubia, nisi in חֲרַכִּים aliquid praesidii habet. C. B. Michaëlis interpretatur *irretiet*, ita ut sit denom. a חֲרַכִּים clathri, opus reticulatum.

חֲרַךְ chald. *ussit, adussit,* i. q. arab. حرق.

Ithpa. אִתְחֲרַךְ *adustus est.* Dan. 3, 27.

חֲרַכִּים m. *cancelli, clathri* fenestrarum, pr. *rete,* opus reticulatum. Cant. 2, 9. LXX. δίκτυα. (Chald. חֲרַכָּא fenestra).

חָרֻל vid. חָרוּל.

חָרַם in Kal inusit. pr. *clausit* (cf. חֵרֶם rete no. 1) 1) spec. *nasum occlusit, contraxit* (cf. חָסַם). Inde part. חָרֻם Lev. 21, 18 qui *naso contracto* s. *depresso* est, *simus.* Vulg. naso parvo. (Arab. خرم et خزم perforavit isthmum narium et annulum traiecit camelo, pr. nasum contraxit).

2) *prohibuit* a communi usu, deo *sacravit* (opp. חִלֵּל). Arab. حرم *prohibuit*, pec. a communi usu, II. sacrum reddidit. IV. devovit. حرم sacrum, adytum it. gynaeceum. Aeth. ሐረመ: illicitum esse censuit, አሐረመ: vetuit, prohibuit. Vide Hiph.

Hiph. הֶחֱרִים 1) *consecravit, devovit* (aeth. አሐረመ: anathemate notavit) Deo, ita quidem ut redimi non possit Lev. 27, 28. 29. Mich. 4, 13. In bellis internecinis contra Cananaeos hunc in modum devovebantur urbes, quae captae hominibus bestiisque ad unum omnibus occisis funditus delebantur, hinc 2) *internecione delevit, exstirpavit* oppida (Luth. verbannen) Deut. 2, 34. 3, 6. 7, 2. 20, 17. Jos. 8, 26. 10, 28. 37. 11, 21. 1 Sam. 15, 3 sq. Jes. 34, 2. 37, 11. Nonnunquam additur לְפִי חֶרֶב Jos. 11, 12. 1 Sam. 15, 8. Formula

פ' הַחֲרֵם אַחֲרֵי Jer. 50, 21 depingere videtur hostem perdendos persequentem (cf. בִּעֵר אַחֲרֵי 1 Reg. 14, 10. 21, 21.) Poët. ipse Deus dicitur aliquid devovere, i. e. devotum exstirpare. Jes. 11, 15: וְהֶחֱרִים יְהוָֹה אֵת לְשׁוֹן יָם־מִצְרַיִם *et devovebit* i. e. exsiccabit *Jehova sinum maris aegyptiaci.*

Ho. הָחֳרַם *devotus est, consecratus est* Esr. 10, 8, de hominibus i. q. *occisus est* Ex. 22, 19. Lev. 27, 29.

חֳרֵם (devotus, sacer) n. pr. oppidi Naphtalitarum Jos. 19, 38.

חָרִם pro חָרִים (i. q. חָרוּם simus) n. pr. viri Esr. 2, 32. 10, 31. Neh. 3, 11.

חֵרֶם, semel **חֶרֶם** (Zach. 14, 11) c. Suff. חֶרְמִי, חֶרְמוֹ pl. חֲרָמִים 1) *rete*, piscatoris et aucupis, a claudendo dictum, v. rad. no. 1 Hab. 1, 16. 17. Ez. 26, 5. 14. 47, 10. Metaph. *retia* de illecebris mulierum Eccl. 7, 26.

2) *devotio* rei ad internecionem. Malach. 3, 24. Zach. 14, 11. אִישׁ חֶרְמִי vir a me devotus 1 Reg. 20, 42. Jes. 34, 5.

חָרְמָה (devotio, locus desolatus) n. pr. urbis regiae Canaanitarum, postea Simeonitis concessae Num. 14, 45. 21, 3. Deut. 1, 41. Jos. 12, 14. 19, 4, olim צְפַת Iud. 1, 17.

חֶרְמוֹן (i. q. خَرْمٌ, خُرْمٌ prominens montis vertex, pr., ut videtur, nasus montis, cf. أَنْفٌ) *Hermon*, iugum Antilibani Jos. 11, 3. 17. Ps. 89, 13. 133, 3, ad ortum Jordanis, nunc Dschebel el Scheikh (جبل الشيخ) et austrum versus *Dschebel el Heisch* dictum, pluribus montibus constans, propterea in plur. חֶרְמוֹנִים Ps. 42, 7. Teste Deut. 3, 9. 4, 48 haec montana ab Amoraeis שְׂנִיר, a Sidoniis שִׂרְיוֹן appellata sunt, nonnunquam etiam שִׂיאֹן dicta, sed 1 Par. 5, 23 *Senir* et *Sirjon* a se invicem distinguuntur. Videntur enim diversi huius regionis montes nominibus appellati fuisse modo ampliore, modo angustiore sensu acceptis.

חרמשׁ quadril. prob. conflatum ex خَرَمَ resecuit et חָרַשׁ incidit. Inde

חֶרְמֵשׁ m. *falx* messoria. Deut. 16, 9. 23, 26.

חָרָן (i. q. arab. حَرَّانُ locus sole ustus, siccus) n. pr. 1) oppidi Mesopotamiae, gr. et lat. *Κάῤῥαι, Carrae*, arab. et syr. حَرَّانُ, ܚܪܢ dicti, postea clade Crassi nobilitati Gen. 11, 31. 12, 5. 27, 43. 2 Reg. 19, 12 et Ez. 27, 23 (quo loco J. D. Michaëlis, qui de toto hoc commate falsam sequitur hypothesin, aliam intelligit Arabiae felicis urbem). Vid. Gol. ad Alferg. p. 249. Schult. ind. geogr. v. Charrae. J. D. Michaëlis suppl. p. 930. — 2) viri 1 Chr. 2, 46.

חֹרֹנַיִם (duae cavernae, dual. a חוֹר = חֹרֹן) n. pr. oppidi Moabitarum, in clivo siti Jes. 15, 5. Jer. 48, 3. 5. 34. Nom. gent. חֹרֹנִי Neh. 2, 10. 19. Diversum est בֵּית חוֹרוֹן pag. 145.

חַרְנֶפֶר (fort. pro נַחַרְנֶפֶר a נָחַר ronchissavit et نفر anhelavit) n. pr. m. 1 Par. 7, 36.

חָרַס et **חָרַשׁ** rad. inusit. 1) i. q. حَرِشَ et خَرَشَ *scabit, scalpsit*, et intrans. *asper fuit*, حَرْشٌ testa, a scabendo dicta. Inde חֶרֶשׂ testa, et חֶרֶס, חַרְסוּת.

2) fort. *siccus, aridus, calidus fuit.* Asperitatis enim notio ad res *torridas, aridas*, adeoque ad *aestum* refertur, v. ad rad. חָרַר. Inde חֶרֶס sol.

חֶרֶס m. 1) *scabies* Deut. 28, 27, a scabendo dicta (Krätze von krazzen).

2) *sol*, vc. rarius et magis poët. Iob. 9, 7. Iud. 8, 13, c. He parag. חַרְסָה 14, 18 (ut לַיְלָה, אַרְצָה). Proprie *aestum* notare videtur, ut חַמָּה, v. rad. no. 2, nisi mavis cum Hitzigio V. D. (quem edit. 3 sequebar) statuere, חֶרֶס proprie *orbem* (solis) esse, die Sonnen*scheibe*, a scabendo, fabricando dictum, ut germ. *Scheibe* a verbo *schaben* (v. Adelung h. v.). — עִיר הַחֶרֶס, quod Jes. 19, 18 est in 16 codd., nonnullis editt., et expressum a LXX. Compl. (Ἀχερές), Symm. (πόλις ἡλίου), Vulg. (civitas solis), Saadia (قرية حرس), testesque habet Talmudistas in Menachoth fol. 110 A, si certum exploratumque loquendi usum sequimur, *urbem solis* notat, i. e. Heliopolin in Aegypto, alibi בֵּית אֹן, בֵּית שֶׁמֶשׁ dictam, quidcunque statues de authentia verborum: עִיר הַחֶרֶס יֵאָמֵר לְאֶחָת. Ex usu loquendi Arabum coll. حرس *tuitus est*, *servavit* reddi possit: *urbs servata vocabitur una* i. e. una harum quinque urbium servabitur. Quicquid praetuleris, praestat haec scriptura alteri עִיר הַהֶרֶס, de qua vide p. 287.

חַרְסוּת f. *figlina* sc. officina, *Töpferey*, in qua fiunt vasa testacea (a חֶרֶשׂ). Inde שַׁעַר הַחַרְסוּת porta figlinae Jer. 19, 2, porta Hierosolymorum, valli Hinnom vicina. In Keri est הַחַרְסִית.

חָרַע rad. incerta, v. תַּחְרָא.

חָרַף fut. יֶחֱרַף (Iob. 27, 6) 1) *carpsit*, *decerpsit*. (Arab. خرف. Concordat lat. *carpo*, et praemisso sibilo german. *scarp*, *scharf*. Syllaba primaria רף etiam in aliis radd. *rap*iendi significatum habet, ut גָּרַף, זָרַף, טָרַף, v. ad רָפָא). Inde חֹרֶף, خريف *tempus*, quo fructus decerpuntur, *auctumnus*, et ab hoc .

2) denom. *auctumnum* (et hiemem) *transegit*, *hiemavit*, χειμάζω. Jes. 18, 6: וְכָל־בֶּהֱמַת הָאָרֶץ עָלָיו תֶּחֱרָף *et omnes bestiae agri super eo hiemabunt*, ut recte Chald. Hieron. Luth. Opp. קִיץ aestatem transegit (a קַיִץ). Etiam verbum arab. خرف multas habet significationes a خريف ductas et denominativas.

3) translate *carpsit conviciis*, *conviciatus est*, *probris affecit* Ps. 69, 10. 119, 42. Prov. 27, 11. Iob. 27, 6: לֹא יֶחֱרַף לְבָבִי מִיָּמָי *non probris afficit cor meum* conscientia mea *ullum diem*, *quem vixerim*, i. e. poenitet me nullius diei.

Pi. חֵרֵף 1) i. e. Kal no. 3 *probris affecit*, *conviciatus est* 1 Sam. 17, 26. 36. 2 Reg. 19, 22. 23. Ps. 42, 11. 102, 9 cet., sq. לְ 2 Par. 32, 17, בְּ 2 Sam. 23, 9. חֵרֵף חֶרְפָּה Ps. 79, 12. 89, 51. 52. 2) sq. נֶפֶשׁ: *vilem habuit vitam* i. e. vitam proiecit, praesentissimo vitae discrimini se exposuit, maxime in pugna, παραβάλλεσθαι. Iud. 5, 18: זְבֻלוּן עַם חֵרֵף נַפְשׁוֹ לָמוּת *Sebulonis gens vitam proiiciebat in mortem*. Similiter Arabes utuntur verbis اعان, بذل, عرض, v. Comment. nostrum ad Jes. 53, 12..

Niph. pass. Pi. no. 2. *desponsata est* (mulier), pr. *proiecta* i. e. viro *tradita*, *concessa est*. Lev. 19, 20: *ancilla* נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ *quae viro desponsata est*. Ita Talmudicis חֲרוּפָה est i. q. אֲרוּסָה desponsata. Eadem ratio est verborum arabicorum بذل, خس, pr. vilipendit, dein viro commisit mulierem, v. Schultensii Opp. min. p. 145 sq.

Nomm. derivata sequuntur excepto חָרִיף.

חָרֵף (carpens) n. pr. m. 1 Paral. 2, 31.

חֹרֶף m. *auctumnus*, *tempus*, *quo poma carpunt* (v. rad. no. 1), arab. خَرِيفٌ, v. Schult. ad Iob. 29, 4. Plerumque etiam hiemem complectitur, et קַיִץ וָחֹרֶף *aestas et auctumnus* integrum annum constituunt. Gen. 8, 22. Ps. 74, 17. Zach. 14, 8. בֵּית הַחֹרֶף domus hiberna Am. 3, 15. Metaph. de aetate matura, virili cf. gr. ὀπώρα Pind. Isthm. 2, 8. Nem. 5, 11, ὥρα Plato legg. 8, p. 415, auctumnus Ovid. Met. XV, 200. Iob. 29, 4: בִּימֵי חָרְפִּי *diebus maturitatis meae* i. e. aetatis virilis, τῆς ἀκμῆς μου, cum aetate florerem.

חֶרְפָּה f 1) *probrum*, *ignominia*, *contumelia* a) qua aliquem afficiunt. Iob. 16, 10. Ps. 39, 9. 79, 12, pass. Mich. 6, 16: חֶרְפַּת עַמִּי *ignominia*, *qua populus me affecit.* b) quam quis subiit. Jes. 54, 4: *probrum viduitatis* i. e. quo viduae notatae sunt. Jos. 5, 9: *probrum Aegypti* i. e. labes Israëlitis inde ab exitu ex Aegypto adspersa. Jes. 25, 9. Jer. 31, 19. Ez. 36, 30.

2) Meton. *homo*, vel *res*, *quae probro*, *contumelia afficitur*. Neh. 2, 17. Ps. 22, 7. Joel 2, 17. 19. Plur. חֲרָפוֹת Ps. 69, 17. Dan. 12, 2.

3) *pudenda* Jes. 47, 3.

חָרַץ fut. יֶחֱרַץ 1) pr. *secuit*, *incidit*, vic. חָרַת, חָרַשׁ. (LXX. aliquoties reddunt συντέμνειν Prov. 21, 5. Jes. 10, 23. 28, 22). Inde חָרוּץ segmentum. Spec. a) *incidit in cutem*, *leviter vulneravit*. (Arab. حرص fidit cutem, خَارِصَةٌ vulnus quod cutem paulum laedit, خَرْصَةٌ tale vulnus in capite). Part. חָרוּץ nonnihil vulneratus Lev. 22, 22. b) *fodit*, v. חָרוּץ no. 1.

2) *acuit*, *cuspidavit* (cf. arab. خُرِيصٌ cuspis hastae. Schult. ad Prov. 21, 5). Tantum in formula proverbiali Exod. 11, 7: לְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ *ad omnes Israëlitas ne canis quidem cuspidabit linguam suam*, i. e. nemo vel leviter eos offendet vel irritabit. Vulg. *non mutiet* canis. Jos. 10, 21, cf. Judith 11, 13 (19). Inde חָרוּץ no. 2.

Accedunt significatus improprii 3) *decidit*, *definivit*. 1 Reg. 20, 40: *haec est sententia tua* אַתָּה חָרָצְתָּ *tu ipse eam tulisti*. Iob. 14, 5: אִם חֲרוּצִים יָמָיו *ubi definiti sunt dies vitae eius*. Jes. 10, 22: כִּלָּיוֹן חָרוּץ *exitium decretum est*. Cf. Ni. et חָרוּץ no. 3.

4) Ab acuendo est: *acer* (de sapore), *acidus fuit*, unde חַרְצַנִּים uvae acidae, et

5) *acer* i. e. strenuus, sollers *fuit* (nos: sich's sauer werden lassen). Inde adj. חָרוּץ strenuus q. v. et semel in verbo 2 Sam. 5, 24: אָז תֶּחֱרָץ *tunc expeditus esto* i. e. festina. (Arab. حَرَصَ avide cupivit, aviditate et studio impulsus fuit. VIII. concupivit, studuit, sollers fuit, حِرْصٌ studium.)

Niph. part. נֶחֱרָצָה cstr. נֶחֱרֶצֶת *decisum*, *decretum*, maxime in formula כָּלָה וְנֶחֱרָצָה *exitium et decretum*, ἓν διὰ δυοῖν pro exitio (a Deo) decreto. Jes. 10, 23. 28, 22. Dan. 9, 27. 11, 36. — Dan. 9, 26: נֶחֱרֶצֶת שֹׁמֵמוֹת *vastationes decretae*.

Nomm. derivv.: utrumque חָרוּץ, חַרְצַנִּים, חָרִיץ.

חֲרַץ chald. *lumbus*, inferior pars dorsi, cui cingulum circumligatum, i. q. hebr. חֲלָצַיִם, ל et ר permutatis. Chaldaei eo utuntur in sing. (Deut. 33, 11. 2 Reg. 1, 4) et in plur. חַרְצִין (Ex. 28, 42. Iob. 40,

11), neque aliter Syri, qui singularem ܚܨܪܐ (eiecto Resch) frequentant pro *dorso* (Rom. 11, 10, v. Castelli Lex. syr. ed. Michaëlis p. 316). Sic Dan. 5, 6: קִטְרֵי חַרְצֵהּ מִשְׁתָּרַיִן *vincula lumbi eius solvebantur* i. c. articuli dorsi, vertebrae ei concidebant.

חרצב rad. inusit. quadril. i. q. arab. transp. حَصْرَبَ valide constrinxit funem, cf. حَصْرَمَ et حظرب. Inde

חַרְצֹב pl. חַרְצֻבּוֹת 1) *vincula valide adstricta* Jes. 58, 6. 2) *tormenta, dolores* Ps. 73, 4. Cf. חֶבֶל et חול.

חַרְצָן tantum in pl. חַרְצַנִּים *uvae acidae, immaturae*, cf. rad. חָרַץ no. 4. Num. 6, 4. Arab. sam. transp. حِصْرِم, [samaritan] id., حِصْرِمِيَّة cibus ex uvis acidis paratus; *acinos* tamen intelligunt Talmudici, itidem ab acrimonia dictos, v. Mischnae tract. de Nasiraeis VI, §. 2.

חָרַק fut. יַחֲרֹק *striduit, frenduit* dentibus, rad. onomatopoët. (Arab. حرق syr. ܚܪܩ id., ܚܘܪܩܐ stridor dentium. Congruit etiam gr. χρίζω, aor. ἔχριγον, cuius radix ΚΡιΓ.). Dicunt חָרַק בְּשִׁנַּיִם Iob. 16, 9, et ח׳ שִׁנַּיִם Ps. 35, 16. 37, 12. 112, 10. Thren. 2, 16.

חָרַר 1) *arsit*. (Arab. حَرَّ ferbuit, incaluit, aeth. ሐረረ: aestuavit. Ardendi significatus inest in stirpe חר, cf. חָרָה, חָרַךְ, חָרַל, حرق, lat. *areo*, *uro*, et germ. *har*, *hyr* ignis, *Heerd*, *harsten* torrere. Origo est in scabra duritie rerum exsiccatarum vel tostarum, cf. חָרַב, חָרַס). Dicitur de metallo candente Ez. 24, 11, de ossibus, quae aestu exaruerunt Iob. 30, [3]0 (29), de hominibus fervore [aestuan]tis Jes. 24, 6.

2) i. q. arab. حَرَّ pro حَرُرَ nobil[i] stirpe natus, *liber*, *ingenuus* f[uit], unde حُرّ, hebr. חֹר, חוֹר nobili[s], ingenuus, syr. ܚܐܪܐ libertus [f]ui[t], ܚܐܪܘܬܐ liber, ingenuus. Origo [ea] videtur in candore, puritate, [sple]ndore hominis, qui nulla ma[cula] obfuscatur.

Niph. נִחַר, et נָחַר (Ps. 69, 4. 102, 4 ad formam נָחַל a [חָלַל], נָחַת a חָתַת) fut. יֵחַר (Ez. 15, [5]) *adustus est* Jer. 6, 29. Ez. [15, 4]. 24, 10, *arefactus est* Ps. 69, 4.

Pilp. inf. חַרְחַר *accendere* (...) Prov. 26, 21.

Nomm. derivata: חַרְחֻר, [חָרֵר].

חֲרֵרִים m. pl. *loca arida, sole* [ex]*busta*. Jer. 17, 6.

חרש i. q. חָרַס q. v. Inde

חֶרֶשׂ m. *testa* Iob. 2, 8. 41, 22. [Ps.] 22, 16. Ez. 23, 34. כְּלִי חֶרֶשׂ testaceum Deut. 6, 21. 11, 33. [14,] 5. 50. 15, 2, pro quo poet. [sim]pl. חֶרֶשׂ Prov. 26, 23. *Testa* [pro]verb. de re vili Jes. 45, 9. (Arab. [خَرَس] seria vini, خَرَّس vini serias [...] opere figlino fecit, Gol. et [Kamus] ruph.).

חָרַשׁ 1) *incidit, insculpsit* [lite]ras tabulae, gr. χαράσσω, χαρά[ττω] Jer. 17, 1. (Radd. vicinae [sunt] חָרַז, חָרַץ, חָרַם, quas vide. [Syr.] ܚܪܫ est iugulavit).

2) *fabricatus est*, ex [metallo] (1 Reg. 7, 14), ligno, lapidibus [...] חָרָשׁ), c. acc. materiae 1 Reg. [...] Metaph. *machinatus est* mala Prov. 6, 14. 12. 20, 14, 22 (ubi [sem]per zeugma etiam חֹרֵשׁ טוֹב), [...]

עַל contra aliquem 3, 29. Ita lat. *fabricari fraudem* Plaut. Asin. I, 1, 89, *doli fabricator* Virg. Aen. 2, 264, *κακὰ τεύχειν*, *δόλον τεύχειν* Hom. Hesiod., *τεχνάζω* machinor, *τέκτων* machinator, *τεκταίνεσθαι μῆτιν* Il. 10, 19.

3) fut. יַחֲרשׁ *aravit* (arab. حَرَثَ aeth. ሐረሰ: id., حَارِث arator, agricola, مِحْرَاث aratrum), dicitur de bobus arantibus Iob. 1, 14, et de aratore, sq. בְּ iumenti Deut. 22, 10. Iud. 14, 18, c. acc. agri 1 Reg. 19, 19. Ps. 129, 3: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים *in dorso meo ararunt aratores* i. e. dorsum verberibus, quasi solum aratro, prosciderunt. Metaph. *arare, inarare nequitiam* (Unheil einackern), ut alibi *serere malum* est hoc parare futuro tempori, opp. *metere calamitatem* Iob. 4, 8. Hos. 10, 13.

4) fut. יֶחֱרַשׁ *surdus fuit* (cf. חֵרֵשׁ surdus) Mich. 7, 16, it. *mutus fuit* (quod saepe pendet ex surditate et cum ea coniunctum est), *obmutuit, siluit.* (Syr. ܚܪܫ med. E., arab. خَرِسَ id., أَخْرَس mutus. Origo est in caedendo, tundendo, et חָרַשׁ pr. est *obtusus*, *stumpf*, stumpfsinnig, ut *κωφός* mutus et surdus a *κόπτειν*, et germ. *stumm* eiusdem originis atque *stumpf*. Aliis חָרַשׁ dictus esse videtur is, cui lingua auditusque praecisus sit). Plerumque de Deo dicitur, precibus hominum non respondente, i. e. homines non exaudiente (opp. עָנָה). Ps. 35, 22: רָאִיתָה יְיָ אַל־תֶּחֱרַשׁ *cernis* (omnia), *domine, ne sileas.* 39, 13. 83, 2. 109, 1. Sq. מִן praegn. Ps. 28, 1: אַל תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי *ne sileas a me*, ne silens avertas te a me.

5) Significationis chaldaeae *implicatus fuit* vestigium habes in nomine חֹרֶשׁ.

Niph. pass. no. 3. *aratus est* Jer. 26, 8. Mich. 3, 12.

Hiph. 1) i. q. Kal no. 2. *fabricatus, machinatus est*, malum 1 Sam. 13, 9. 2) i. q. Kal no. 4 *surdus fuit* (pr. surdum egit) 1 Sam. 10, 27, *mutus fuit* (pr. mutum egit), *obmutuit, siluit* Gen. 34, 9. Ps. 32, 3. 50, 21. Sq. לְ *tacitum ferre, praeterire* aliquid Num. 30, 5. 8. 12. 15, sq. acc. id. Iob. 11, 3; sq. מִן siluit ab aliquo i. e. silens audivit aliquem Iob. 13, 13, sq. אֶל id. Jes. 41, 1; tacere aliquid (etwas verschweigen) Iob. 41, 4. Pariter atque Kal saepe est *quievit, quietus fuit.* Exod. 14, 14: *Dominus pugnabit pro vobis*, וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן *et vos quieti eritis.* Sq. מִן quietus discessit ab aliquo, dimisit eum Jer. 38, 27. 1 Sam. 7, 8; sq. gerundio: quietus et nil agens praetermisit aliquid facere 2 Sam. 19, 11. De deo: tacitus tulit (peccatum), condonavit, opp. poenae. Zeph. 3, 17.

Hithpa. quietum se continuit. Iud. 16, 2.

Nomm. derivata sequuntur exceptis מַחֲרֵשָׁה, מַחֲרֶשֶׁת, חֲרִישִׁי.

חָרָשׁ (formae dagessandae, pro חָרָּשׁ) cstr. חָרַשׁ (Ex. 28, 11. Jes. 44, 12. 13, cl. פָּרָשׁ cstr. פָּרַשׁ Ez. 26, 10) 1) *sculptor* lapidum Exod. 28, 11. 2) *faber* ferri, aeris, lapidum, lignorum. Exod. 35, 35. Deut. 27, 15, nonnunquam plenius חָרַשׁ בַּרְזֶל faber ferrarius Jes. 44, 12, חָרַשׁ עֵצִים faber lignarius ib. comm. 13. 2 Sam. 5, 11. 1 Par. 14, 1. 22, 15. Metaph. חָרָשֵׁי מַשְׁחִית fabri perniciei Ez. 21, 36.

חֵרֵשׁ (formae קָטֵל) adj. pl. חֵרְשִׁים *surdus* (v. rad. no. 4) Exod. 4, 11. Levit. 19, 14. Ps. 38, 14. Metaph. de hominibus, prophetas audire legique obtemperare nolentibus Jes. 29, 18.

חֶרֶשׁ m. 1) *opus fabrile*, affabre factum. Inde גֵּי חֲרָשִׁים vallis fabrorum, prope Hierosolyma. 1 Par.

4, 14. Neh. 11, 33. — 2) *artificium*, in malam partem de *praestigiis*, ut syr. ܚܪܫܐ, ܚܪܫܘܬܐ, cf. ܚܪܫܐ chald. חָרָשׁ magus, incantator. Jes. 3, 3: חֲכַם חֲרָשִׁים *peritus artificiorum* i. e. praestigiarum, sequitur נְבוֹן לַחַשׁ incantator peritus. Ita Chald., contra LXX. Vulg. Syr. Saad. *fabrum* peritum intelligunt. — 3) *silentium* (rad. no. 4) et adv. *tacite* Jos. 2, 1. — 4) n. pr. viri 1 Par. 9, 15.

חֹרֵשׁ m. pr. part. Kal verbi חָרַשׁ no. 1. 2 *secans*, *fabricans*, dein *instrumentum*, *quo secatur*. Gen. 4, 22: כָּל־חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת *omnis generis instrumenta aenea*.

חֹרֶשׁ m. *silva densa*, a verbo chaldaeo חֲרַשׁ implicatus, perplexus fuit, חוּרְשָׁא silva, חֲרִישׁוּתָא densa arborum, cf. sam. ࠇࠓࠔࠇ silva Jes. 17, 9. Ez. 31, 3. Cum He parag. חֹרְשָׁה 1 Sam. 23, 16, quod adeo cum praepositt. retinetur בַּחֹרְשָׁה comm. 15. 18. Pl. חֳרָשִׁים 2 Par. 27, 4.

חַרְשָׁא (chald. incantator, magus) n. pr. m. 1) Esr. 2, 52. 2) Neh. 7, 54.

חֲרֹשֶׁת f. 1) *fabricatio* lignorum, lapidum Ex. 31, 5. 35, 33. 2) ח׳ הַגּוֹיִם n. pr. oppidi in Palaestina boreali. Iud. 4, 2. 13. 16.

חָרַת i. q. חָרַשׁ no. 1. *insculpsit*, cf. χαρύσσω, χαράττω. Semel legitur Ex. 32, 16. (Chald. חֲרַת id.).

חֶרֶת (prob. i. q. חֹרֶשׁ silva) n. pr. silvae in montanis Judae. 1 Sam. 22, 5.

חֲשׂוּפָא (nudatus) n. pr. m. Esr. 2, 43. Neh. 7, 46.

חָשִׂיף m. pr. *segregatum*, de *parvo grege segregato*. 1 Reg. 20, 27: שְׁנֵי חֲשִׂפֵי עִזִּים LXX. δύο ποίμνια αἰγῶν. Vulg. *duo parvi greges caprarum*. Bene Abulwalides ms. قطيعان, quod vc. arabicum et ety[mo] et significatione congruit.

חָשַׂךְ fut. יַחְשֹׂךְ 1) *cohibuit*, coe[r]cuit. (Syr. et chald. חֲשַׂךְ, ... id. Cognatum est חָזַק). 2 S[am.] 18, 16: *cohibuit Joahas popul[um]* a persequendo. Prov. 10, 19. ... חֹשֵׂךְ שְׂפָתָיו *qui cohibet labia sua*. ... 7, 11. 16, 5. Jes. 58, 1: *cla[ma]* *pleno gutture* אַל תַּחְשֹׂךְ *ne co[hibe]* (guttur, os). Sq. מִן cohibuit ab ... qua re Gen. 20, 6. 1 Sam. 25, ... 2 Sam. 18, 16.

Inde 2) *servavit*, *tutum pr[ae]stitit* ab aliqua re Prov. 24, ... Ps. 78, 50. Iob. 33, 18, et

3) *retinuit* aliquem ab aliqu[a re] i. e. denegavit ei rem, sq. מִן ... sonae et acc. rei Gen. 39, 9. 22, ... sed comm. 16 omisso מִן rei.

4) *pepercit* a) rebus (germ. ... *ren*). Prov. 13, 24: *qui p[arcit]* *virga*, *odit filium suum* 11, ... 21, 26. b) hominibus (germ. ... *nen*). Jes. 14, 6. 2 Reg. 5, ... Sq. לְ reservavit alicui rei (für ... was aufsparen) Iob. 38, 23.

Niph. 1) *cohibitus est*, ... no. 1. Iob. 16, 6. 2) pass. ... *reservatus est* alicui rei Iob. 21, ...

חָשַׂף fut. יֶחֱשֹׂף vicinum rad. ... (q. v.) 1) *decorticavit*, ... rem (arab. حسف et سحف) ... 1, 7.

2) *retexit* velum, sq. acc. ... Jes. 47, 2: חֶשְׂפִּי שֹׁבֶל *retege* ... Jer. 13, 26, c. acc. pers. re... velo *nudavit* Jer. 49, 10. Jes. ... 10: *Dominus nudavit brach[ium]* *suum sanctum*. Ez. 4, 7. Jes. ... 4: חֲשׂוּפַי שֵׁת *nudati natibus*. ... *dare* arborem i. q. foliis pri[vare] Ps. 29, 8.

3) *hausit*, pr. de summo, ... abschöpfen Jes. 30, 4. Hagg. 2, ...

(Habent quidem Arabes ... perennis aquae in terra ...

puteus, sed huius origo aliunde petendus).

Derivv. חֲשִׂיף, מַחְשֹׂף et n. pr. חֲשׂוּפָא.

חָשַׁב fut. יַחְשֹׁב (sed יַחֲשָׁב־ Ps. 40, 18, יַחְשְׁבוּן Ps. 35, 20) 1) *cogitavit, meditatus est.* (Arab. حَسَبَ, syr. ܚܫܒ, aethiop. ሐሰበ: et ሐዘበ: id. Primaria notio videtur esse *putandi, supputandi*, vide Pi. no. 1, inde *rationes subducendi;* nisi forte *miscendi,* ut arab. خشب et أشب, unde חֹשֵׁב polymitarius pr. artificiose miscens fila coloresque). Jes. 10, 7. Gen. 50, 20. Sq. acc. i. q. *excogitavit, meditatus est,* ut carmina Am. 6, 5, opera artificiosa (cf. חִשָּׁבוֹן) Ex. 31, 4, unde חֹשֵׁב *artifex* 2 Par. 26, 15, impr. *polymitarius,* operis Damasceni figuris ornati textor (div a רֹקֵם) Ex. 26, 1. 31. 28, 6. 35, 35. 36, 8. 39, 8. Saepius in malam partem: perniciem meditatus est, *machinatus est,* ut ח׳ מְזִמּוֹת, חָשַׁב אָוֶן Ps. 10, 2. 21, 12. 35, 20. 36, 5. 52, 4, חָשַׁב רָעָה עַל Gen. 50, 20. Mich. 2, 3. Nah. 1, 11, חָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת עַל (contra aliquem) Jer. 11, 19. 18, 11. 18, sq. אֶל Jer. 49, 20. 50, 45, sq. gerundio cogitavit, *molitus est* aliquid facere Ps. 140, 5. 1 Sam. 18, 25. Jer. 18, 8. 26, 3. 36, 3. Iob. 6, 26. Esth. 9, 24 (ubi accedit עַל personae).

2) *putavit, habuit al. pro —,* sq. acc. et dat. (λογίζεσθαί τινα εἰς τι). Gen. 38, 15: וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה *putavit eam meretricem* s. habuit eam pro meretrice. 1 Sam. 1, 13. Iob. 13, 24. 19, 15. 33, 10. 35, 2. 41, 9. 13, sq. acc. et בְּ Iob. 19, 11. Absol. *magni fecit, aestimavit* (*achten* pro *hochachten*). Jes. 13, 17: אֲשֶׁר כֶּסֶף לֹא יַחְשֹׁבוּ *qui nihili aestimant argentum.* 33, 8. 53, 3. Mal. 3, 16.

3) *imputavit* alicui aliquid, sq. לְ pers. et acc. rei, v. c. peccatum Ps. 32, 2. 2 Sam. 19, 20, honeste factum Gen. 15, 6.

Niph. 1) pass. Pi. no. 1. *computatus, supputatus est* 2 Reg. 22, 7, *annumeratus est* sq. לְ Jos. 13, 3, עַל 2 Sam. 4, 2. — 2) pass. Kal no. 2 *habitus est pro* — sq. acc. Prov. 17, 28: *etiam stultus, modo silet,* חָכָם יֵחָשֵׁב *sapiens habetur.* Gen. 31, 15. Jes. 40, 15. Sq. כְּ *aequiparari* alicui Iob. 18, 3. 40, 15. 41, 21. Hos. 8, 12 (inde *similem esse* Jes. 5, 28); sq. לְ id. 1 Reg. 10, 21. Thren. 4, 2, בְּ Jes. 2, 22: בַּמֶּה נֶחְשָׁב הוּא *cuinam rei hic aequiparandus est* i. e. quanti hic aestimandus est?, sq. עִם Ps. 88, 5. — 3) pass. Kal no. 3 *imputari* alicui, sq. לְ Lev. 7, 18. 17, 4. Num. 18, 27. Ps. 106, 31.

Pi. 1) *computavit, supputavit* (de primaria radd. significatione saepius in Piël servata, v. Lgb. p. 242) c. acc. (etwas berechnen, ausrechnen) Lev. 25, 27. 50. 52. 27, 18. 23, אֶת (אֵת) rationes subducere *cum* al. 2 Reg. 12, 16. — 2) *reputavit* (bedenken) Ps. 77, 6. 119, 59. — 3) *cogitavit, meditatus est* i. q. Kal no. 1 absol. Ps. 73, 16, sq. acc. *excogitavit* Prov. 16, 9, in malam partem *machinatus est,* sq. עַל pers. חִשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת עַל Dan. 11, 24. 25, אֶל pers. Nah. 1, 9. Hos. 7, 15. Metaph. de rebus inanimatis: *in eo esse ut* — Ion. 1, 4: *navis in eo erat ut frangeretur.*

Hithp. reflex. i. q. Niph. no. 1 *annumeravit se.* Num. 24, 9.

Derivv. sequuntur exc. חָשׁוּב, מַחֲשָׁבָה.

חֲשַׁב chald. i. q. hebr. no. 2 *aestimavit, reputavit* pro al. re, sq. כְּ Dan. 4, 32.

חֵשֶׁב m. *cingulum* summi sacerdotis, quo humerale (אֵפוֹד) eius colligabatur Ex. 29, 5. Lev. 8, 7, plene חֵשֶׁב הָאֵפוֹד Ex. 28, 27. 28. 39, 20. 21, חֵשֶׁב אֲפֻדָּתוֹ ib. 28, 8. 39,

5. Dictum est ab opere polymito (v. rad. no. 1).

חֲשַׁבְדָּנָה (pro חָשַׁב בַּדָּנָה ratio in iudicando, fort. iudex sapiens) n. pr. viri Neh. 8, 4.

חֲשֻׁבָה (aestimatus, pro חָשׁוּב, cum articulo Aramaeorum) n. pr. viri, filii Serubabelis. 1 Par. 3, 20.

חֶשְׁבּוֹן m. 1) *ratio, intelligentia* Eccl. 7, 25. 27. 9, 10. Vulg. *ratio.* 2) n. pr. urbis, piscinis nobilis (Cant. 7, 5), quae olim Amoritarum regia fuerat (Num. 21, 26 sq.) dein in confiniis Gaditarum et Rubenitarum sita Levitisque assignata (Jos. 13, 17. 2 Par. 6, 30), denique Moabi oppidis annumerata (Jes. 15, 4. Jer. 48, 1). Arabes *Esbonitas* memorat Plinius H. N. 5, 11. Abulfedae (tab. Syriae p. 11) et hodieque appellatur حُسْبَان, teste Seetzenio et Burckhardto (II, p. 623 sq.).

חִשָּׁבוֹן pl. חִשְּׁבֹנוֹת m. (Eccl. l. c.) 1) *machinae bellicae* spec. *tormenta, ballistae* (cf. חָשַׁב no. 1, cf. *ingenium*, quod medii aevi latinitate *ballistam* pr. machinam ingeniose fabrefactam notat, unde gall. *ingenieur*). 2 Paral. 26, 15. 2) *artes, machinationes.* Eccles. 7, 29.

חֲשַׁבְיָהוּ, חֲשַׁבְיָה (quem Jehova magni facit) n. pr. complurium Levitarum 1) 1 Par. 6, 30. 2) 9, 14. Neh. 11, 15. 3) 1 Par. 25, 3. 19. Esr. 8, 19. 4) 1 Par. 26, 30. 27, 17. 5) Esr. 8, 24. Neh. 12, 24. 6) Neh. 3, 17. 10, 11. 11, 22.

חֲשַׁבְנָה (i. q. praecedens, ex quo hoc ortum videtur, י in נ mutato) n. pr. m. Neh. 10, 26.

חֲשַׁבְנְיָה (id.) n. pr. m. 1) Neh. 3, 10. 2) 9, 5.

חָשָׁה fut. יֶחֱשֶׁה 1) *siluit* (rad. onomatop. cf. ad חָסָה). Eccl. 3, 7. Ps. 107, 29. 2) *quievit*, saepe de Deo auxilium exspectatum denegante Jes. 62, 1. 6. 64, 11. 65, 6. Sq. מִן quietus et nihil agens avertit se ab aliquo Ps. 28, 1. Cf. חָרַשׁ no. 4.

Hiph. הֶחֱשָׁה 1) trans. *silere iussit, sedavit* Neh. 8, 11. 2) intrans. *siluit* ut Kal (pr. silentium egit, cf. הֶחֱרִישׁ, הִשְׁקִים) Iudd. 18, 9. 2 Reg. 2, 3. 5. 7, 9. Ps. 39, 3. 3) *quievit* i. q. Kal no. 2. Jes. 57, 11. 1 Reg. 22, 3. — De forma וַתַּחַשׁ Iob. 31, 5 v. ind. analyt.

חַשּׁוּב (intelligens) n. pr. m. 1) 1 Par. 9, 14. Neh. 3, 23. 11, 15. 2) Neh. 3, 11. 10, 24.

חֲשׁוֹךְ chald. *tenebrae* Dan. 2, 22. Rad. חֲשַׁךְ.

חֲשׁוּקִים v. חִשֻּׁקִים.

חֲשַׁח chald. 1) *necesse fuit.* (Syr. ܚܫܚ aptus, utilis fuit). Esr. 6, 9: מָה־חַשְׁחָן *quae necessaria sunt.* 2) *necesse habuit*, sq. gerundio. Dan. 3, 16. Inde

חַשְׁחוּת f. *necessitas*, quod necessarium est Esr. 7, 20.

חֲשֵׁיכָה v. חֲשֵׁכָה.

חֻשִׁים v. חוּשָׁם.

חָשַׁךְ fut. יֶחְשַׁךְ *obscurus, obscuratus, caligine circumfusus est* (syr. ܚܫܟ id.), de luce solis Iob. 18, 6. Jes. 5, 30. 13, 10, de terra Ex. 10, 15, de oculis caligantibus Thren. 5, 17. Ps. 69, 24, de hominibus Eccl. 12, 3.

Hiph. 1) *obscuravit.* Am. 5, 8: יוֹם לַיְלָה הֶחְשִׁיךְ *diem obscurat, ut nox fiat*, sq. לְ 8, 9. Metaph. Iob. 38, 2: מִי זֶה מַחְשִׁיךְ עֵצָה וגו׳ *quis iste, qui consilium* meum *obscurat verbis insipientibus* i. e. ei officere studet. 2) intrans. *obscurus fuit* (pr. caliginem fecit). Ps. 139, 12. Jer. 13, 16.

חָשֹׁךְ plur. חֲשֻׁכִּים adj. *obscurus, ignobilis* Prov. 22, 29. Chald. חֲשִׁיכָא, חֲשׁוּכָא id.

חֹשֶׁךְ m. 1) *tenebrae* Gen. 1, 2 sq. Ex. 10, 21. 22 cet. inde de loco tenebricoso, ut de orco Ps. 88, 13 coll. Iob. 10, 21, de carcere (subterraneo) Jes. 42, 7. 47, 5. 49, 9. אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ thesauri tenebrarum i. e. in tenebris, cellis subterraneis reconditi Jes. 45, 3. 2) metaph. a) *miseria, pernicies* Jes. 9, 1. Iob. 15, 22: לֹא יַאֲמִין שׁוּב מִנִּי חֹשֶׁךְ *non sperat evadere ex pernicie.* 23. 30. 20, 26. 23, 17. Mich. 7, 8. Am. 5, 18. 20. Ps. 18, 29, adeoque de *morte* Eccl. 11, 8, cf. אור de vita comm. 7. b) *ignorantia* Iob. 37, 19 (cf. 12, 25 ibique comm. 24). c) *tristitia* Eccl. 5, 16.

חֲשֵׁכָה f. id. Gen. 15, 12. Jes. 8, 22. Ps. 82, 5, it. חֲשֵׁיכָה Ps. 139, 12. Plur. חֲשֵׁכִים Jes. 50, 10.

חֶשְׁכָה vel חֶשְׁכָה (Zere puro), st. constr. חֶשְׁכַת (sine D. leni) Ps. 18, 12.

חֲשֵׁכָה f. id. Mich. 3, 6: וְחָשְׁכָה לָכֶם מִקְּסֹם *et tenebrae vobis circumfusae erunt ne vaticinemini.* Nonnulli libri חָשְׁכָה, ut sit 3 praet. fem. impers., *obscurum erit vobis:* sed illud commendat nomen לַיְלָה in membro gemino.

חָשַׁל in Kal inusit. i. q. חָלַשׁ *prostravit, debilitavit.*

Niph. part. נֶחֱשָׁלִים *debilitati,* fessi. Deut. 25, 18.

חֲשַׁל chald. *tenuem fecit,* hinc *contudit, comminuit* i. q. הֲדַק. Dan. 2, 40. (Chald. et Talm. Hi. extenuavit, malleo diduxit, חוּשְׁלָא hordeum contusum. Syr. ܚܫܠ malleo diduxit).

חַשְׁמַל m. *aes laeve* i. e. *politum.* Ez. 1, 4. 27. 8, 2. Bocharto (Hieroz. II, p. 877 sq.) compositum videtur ex נְחָשׁ pro נְחֹשֶׁת aes, et chald. מַלְלָא aurum, ut sit *aurichalcum,* sed hoc ipsum מַלְלָא incertae auctoritatis esse videtur. Quum cap. 8, 7 eodem contextu legatur נְחֹשֶׁת קָלָל *aes laeve,* חַשְׁמַל mihi in eandem sententiam explicandum videtur, nimirum a נְחָשׁ (abiecto per aphaeresin Nun) et מל, quam syllabam non solum mollitiei, sed etiam *laevoris* et *glabritiei* significationem habuisse ostendunt radices bene multae ab ea ordientes, ut מָלַם, מָלַץ, ملس, ملق, *μαλάσσω, mulceo, mollis* et praemissa gutturali חָמַל (v. מָלַץ). LXX vertunt *ἤλεκτρον,* Vulg. *electrum,* quibus vocc. non succinum intelligendum, sed metalli genus fulgore suo insigne ex auro argentoque compositum, v. Pausan. 5, 12. Plin. 33, 4 s. 23. Buttmann über das Electron in dessen Mythol. II, 337 sq. Apoc. 1, 15 in simili contextu legitur *χαλκολίβανον*, quod explicuerim *χαλκὸν λιπαρόν* = חַשְׁמַל.

חָשַׁם rad. inusit. Arab. حشم 1) *pinguis fuit,* transp. מָשַׁח; 2) *magnum famulitium habuit* (pr. dives, opulentus fuit). Inde חֶשְׁמוֹן, חַשְׁמֹנָה et

חָשֻׁם (dives, opulentus, arab. حشيم magni famulitii vir) n. pr. viri Esr. 2, 19. 10, 33. Neh. 7, 22. 8, 4. 10, 19.

חֻשָׁם v. חוּשָׁם.

חֶשְׁמוֹן (pinguedo, solum pingue) n. pr. oppidi in tribu Judae, Jos. 15, 27.

חַשְׁמֹנָה (id.) n. pr. stationis Israëlitarum in deserto. Num. 33, 29.

חַשְׁמַנִּים m. pl. *ἅπαξ λεγόμ.* Ps. 68, 32 viri *pingues* i. e. divites, nobiles, coll. arab. حَشِيم vir magnus et magni famulitii. Bene interpretes Hebraei אנשים גדולים ונגידים.

Longius petitum neque probabile, quod suasit Ewaldus (gramm. hebr. pag. 520), hoc vc. repetere ab arabico خشم *nasus*, quod ad *principem* relatum sit, ut انف nasus, princeps. Ignorant adeo lexica arabica nomen خشم *nasum* significans, quanquam خَشَّام est magni nasi homo, naso, خشم fregit cartilagines nasi. Cf. ad חַרְטֹם.

חָשַׁן rad. inusit. i. q. arab. حسن *pulcher fuit*, Conj. II. IV. ornavit. (In linguis occidentalibus fortasse congruunt goth. *sceinan*, nostr. *scheinen*, unde *skon*, *schön*). Inde

חֹשֶׁן m. *ornamentum*, de pectorali summi sacerdotis, extrinsecus duodecim gemmis ornato, intrinsecus cavo, plenius חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט vocato. Ex. 28, 15 sq. 39, 5 sq. Lev. 8, 8. Cf. אוּרִים. LXX. λογεῖον, ap. Philonem λόγιον, λογεῖον κρίσεως Sir. 45, 10.

חָשַׁק 1) pr. *coniunxit* (cf. חָזַק no. 1. 2) et intrans. (pro חָשַׁק) *coniunctus fuit, adhaesit* v. Pi. In Kal ubique metaphorice, nimirum 2) *adhaesit* alicui i. e. summo amore eum amplexus est, qs. *affixus est* ei, ut ap. Cic. ad Q. fratrem 3, 1. Sq. בְּ Gen. 34, 8. Deut. 7, 7. 10, 15. 21, 11. (Congruit عشق adhaesit puellae, amore eius flagravit). Constructio praegnans est in his Jesaiae 38, 17: וְחָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי *et amans vitam meam* extraxisti *ex fovea perditionis*. 3) sq. gerundio: *placuit ei* aliquid facere. 1 Reg. 9, 19. 2 Par. 8, 6.

Pi. trans. Kal no. 1 *coniunxit* Exod. 38, 28.

Pu. pass. Pi. ibid. 27, 17. Inde

חֵשֶׁק c. Suff. חִשְׁקִי m. *desiderium, deliciae* 1 Reg. 9, 1. 19. Jes. 21, 4: נֶשֶׁף חִשְׁקִי *nox deliciarum mearum*.

חֲשׁוּקִים, חֲשֻׁקִים m. pl. *iuncturae* i. e. *perticae*, quae in tabernaculo sacro columnis atrii superne coniungendis inserviebant et ex quibus aulaea suspensa erant. Ex. 27, 10. 11. 38, 10 sq.

חִשֻּׁקִים m. pl. *radii* rotae, quibus modiolus et apsis *coniunguntur*. 1 Reg. 7, 33.

חָשַׁר rad. inusit. Arab. حشر congregavit. Inde

חַשְׁרָה vel **חֲשֵׁרָה** constr. חַשְׁרַת f. *congregatio* aquae, poët. de nubibus. 2 Sam. 22, 12. In loco gemino Ps. 18, 12 est חֶשְׁכַת.

חִשֻּׁרִים m. pl. *modiolus* rotae (Nabe des Rades), in quo radii *congregantur* 1 Reg. 7, 33.

חָשַׁשׁ rad. inusit. Arab. حَشَّ est *foenum dedit* pro pabulo, sed hoc est denominativum a حَشِيش foenum, gramen siccum: primaria significatio est in Conj. IV. *exsiccatus est, siccus fuit*, fortasse pr. *corrugatus* (coll. קָשַׁשׁ, قص). Inde

חֲשַׁשׁ m. *gramen siccum*, *foenum*. Jes. 5, 24: חֲשַׁשׁ לֶהָבָה *foenum flamma correptum*, flagrans. 33, 11.

חַת (a חָתַת) c. Suff. חִתְּכֶם (Gen. 9, 2) 1) adj. *fractus* (de arcu) 1 Sam. 2, 4, consternatus, *pavidus* Jer. 46, 5. 2) Subst. *timor, pavor* Gen. 9, 2. Iob. 41, 25.

חֵת (terror, timor) n. pr. viri Cananaei Gen. 10, 15, auctoris tribus Cananaeae idem nomen gerentis, modo בְּנֵי חֵת Gen. 23, 3 sq. 25, 10 (בְּנוֹת חֵת 27, 46), modo חִתִּי plur. חִתִּים appellatae, in vicinia Hebronis degentis (Gen. 23, 7). Gen. 15,

20. Deut. 7, 1. Jos. 1, 4. מַלְכֵי הַחִתִּים 2 Reg. 7, 6 dr. de omnibus regibus Cananaeis.

חָתָה fut. יַחְתֶּה *cepit, prehendit, corripuit* (fortasse cogn. חָתַף, unde emollita tertia radicali fieri poterat חתב et חָתוּ). Semel refertur ad *hominem* Ps. 52, 7, alibi semper ad *ignem*, prunas. Jes. 30, 14: לַחְתּוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד *ad ignem e foco auferendum*. Prov. 6, 27. 25, 22 constr. praegn.: כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל־רֹאשׁוֹ *nam prunas tu aufers* et coacervas *super capite eius*. Cf. s. v. גַּחַל. — Inde מַחְתָּה batillus.

חִתָּה (a חָתַת) f. *terror* Gen. 35, 5.

חִתּוּל (a חָתַל) m. *fascia* vulneri obligando. Ez. 30, 21.

חַתְחַת plur. חַתְחַתִּים adj. *timidus, pavidus*. Eccl. 12, 5. Rad. חָתַת.

חִתִּי v. חֵת.

חִתִּית (a חָתַת) f. *pavor* Ez. 32, 23. 26. C. Suff חִתִּיתָם pavor eorum i. e. quem incutiunt. 26, 17.

חָתַךְ pr. *cecidit, decidit*, ut ap. Chald. et Rabb. (cogn. radd. ordientibus a קץ, קט, קש), inde *destinavit*.

Niph. pass. Dan. 9, 24: *septuaginta septimanae* נֶחְתַּךְ עַל עַמְּךָ *destinatae sunt* et venturae *super populum tuum*. Theod. et Gr. Venet. συνετμήθησαν, τέτμηνται. LXX. ἐκρίθησαν.

חָתַל *fasciis involvit* infantem recens natum. Arab. ختل pr. texit, hinc occultavit, fefellit.

Pu. et *Hoph*. pass. Ez. 16, 4.

N. derivv. חִתּוּל,

חֲתֻלָּה f. *fascia* Iob. 38, 9, et

חֶתְלוֹן (latibulum, latebrae) n. pr. oppidi in Syria Damascena siti Ez. 47, 15. 48, 1.

חָתַם fut. יַחְתֹּם 1) *sigillo clausit, obsignavit*. (Vicinum est aliis verbis claudendi, ut חָטַם, אָטַם, עָצַם. Arab. ختم id. Conj. IV. obseravit. Generalis claudendi potestas est etiam in nonnullis formis rad. aeth. ኀተመ፡ vide Ludolphum p. 282. Construitur absol. Jer. 23, 44. 32, 10, addito בְּ annuli signatorii 1 Reg. 21, 8. Esth. 8, 8; c. accus. Jes. 8, 17: חֲתוֹם תּוֹרָה *obsigna oraculum*, it. בְּעַד Iob. 9, 7 (cf. בְּעַד no. 3), et בְּ Iob. 37, 7: בְּיַד כָּל־אָדָם יַחְתּוֹם *obsignat manus omnium hominum* i. e. arcet eos a labore, impedit eos quominus manibus utantur. 33, 16: בְּמֹסָרָם יַחְתֹּם pr. *obsignat admonitionem eorum* i. e. clam admonet eos. (Hoc sensu congruit cum arabico حتم sq. ب revelavit alicui, v. Schult. ad h. l.). Part. pass. חָתוּם obsignatus Cant. 4, 12. Iob. 14, 17. Solebant autem veteres multas res, quas nos sera, sigillo claudere (Lips. ad Tac. Annal. 2, 2. Salmas. Exercitatt. cap. 45) Cant. l. c. cf. Dan. 6, 16. Matth. 27, 66. Quoniam volumini vel epistolae ad finem perductae sigillum imprimitur,

2) *complevit* (ut arab. ختم coronide clausit, finivit) Dan. 9, 24: לַחְתֹּם חָזוֹן וְנָבִיא *donec impleantur vaticinia prophetarum*.

Ni. pass. no. 1. *obsignatus est* Esth. 3, 12. 8, 8.

Pi. *clausit*, (v. ad Kal no. 1), sq. לְ q. d. claustrum obiecit, seram obdidit alicui. Iob. 24, 16: יוֹמָם חִתְּמוּ לָמוֹ *interdiu occludunt se* pr. claustrum sibi obdunt.

Hiph. i. q. Pi. semel legitur Lev. 15, 3: אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ *sive obstruxerit carnem suam a fluxu* i. e. obstructa sint pudenda eius, ita ut sponte fluere non possint.

Derivv. חוֹתָם, חֹתֶמֶת.

חֲתַם chald. i. q. hebr. *obsignavit* Dan. 6, 18.

חֹתָם v. חוֹתָם sigillum.

חֹתֶמֶת f. id. Gen. 38, 25.

חָתַן 1) *filiam collocavit, nuptum dedit* (verheyrathen). Inde part. Kal חֹתֵן *socer* isque *pater uxoris* (pater enim mariti vocatur חָם), qui nuptum dedit, in matrimonium commisit filiam. חֹתֵן מֹשֶׁה socer Mosis Exod. 18, 1. Iud. 19, 4 sq. Fem. חֹתֶנֶת *socrus*, mater uxoris. Deut. 27, 25. 2) in matrimonium duxit, *heyrathen*. Inde חָתָן, חֲתֻנָּה.

Hithpa. filias sibi invicem in matrimonium dare, eoque *affinitatem inire*, sq. אֶת, cum aliquo Gen. 34, 9. 1 Reg. 3, 1, בְּ Deut. 7, 3. Jos. 23, 12. 1 Sam. 18, 22. 23. 26. 27. Esr. 9, 14, לְ 2 Paral. 18, 1. (Arab. ختن Conj. III. id., خَتَن gener, affinis).

חָתָן m. qui in matrimonium duxit natam alicuius, graec. γαμβρός, inde respectu sponsae 1) *sponsus* Ps. 19, 6. Jes. 62, 5. Difficile dictu, quo sensu filius recens natus Ex. 4, 25 a matre post circumcisionem vocetur חֲתַן דָּמִים *sponsus sanguinum*. Nobis in hac appellatione metaphorica latere videtur comparatio circumcisionis, qui quidem ritus signum est foederis Deum inter et infantem recens natum iungendi (Gen. 17, 10. 13), cum matrimonio, eamque ipsam ob causam verbum arabicum ختن *affinitatem contraxit* etiam *circumcidendi* potestatem habet, haud dubie secundariam et ab illa repetitam. Aben-Esra: „mos est mulierum, filium, cum circumciditur, sponsum vocare." Procul a vero aberrare videntur, qui non ad puerum, sed ad Mosen, haec verba referunt. Vide quae disputavit Pocockius in not. miscell. ad portam Mosis p. 52. Rosenm. ad Ex. l. c. 2) respectu parentum *gener* Gen. 19, 12. Iud. 15, 6. 3) *affinis*, affinitate cum aliquo iunctus. 2 Reg. 8, 27.

חֲתֻנָּה f. *nuptiae* Cant. 3, 11.

חָתַף i. q. חָטַף *rapuit* more leonis Iob. 9, 12. Inde

חֶתֶף m. *rapina*, idque poët. pro אִישׁ חֶתֶף *praedo* (ut הֵלֶךְ pro אִישׁ הֵלֶךְ 2 Sam. 12, 4). Prov. 23, 18.

חָתַר fut. יַחְתֹּר *perrupit* murum sq. בְּ Ez. 8, 8. 12, 5. 7. 12, c. acc. חָתַר בָּתִּים perrupit domos (fur), irrupit in eas Iob. 24, 16; *irrupit* Amos 9, 2: אִם יַחְתְּרוּ בִשְׁאוֹל *si irrumpunt in orcum*. Metaph. *perrupit* fluctus remigando, *remigavit*. Absol. Ion. 1, 13.

Deriv. מַחְתֶּרֶת.

חָתַת 1) pr. *fregit* (vicinum aliis radd. onomatopoët. כָּתַת, נָתַת; כָּתַשׁ, פָּתַשׁ, فَكَّ) v. Niph. Pi. Hiph. In Kal tantum 2) intrans. *fractus est*, spec. *metu fractus*, *consternatus est*. (Plura verba frangendi ad terrorem referuntur, ut שֶׁבֶר Iob. 41, 16, arab. فرق, كَسَرَ, فَكَّ. Schult. opp. min. p. 93. Qui enim gravi terrore metuve corripiuntur, *fractis* qs. genubus corruunt, *sie brechen zusammen*). Iob. 32, 15. Jes. 20, 5. 37, 27. Jer. 8, 9. 14, 4. 48, 1. 20. 39. 50, 2. 36. Saepe iungitur verbum בּוֹשׁ.

Ni. נִחַת (quod forma sua convenit cum Pi. et Niph. verbi נָחַת) fut. יֵחַת, pl. יֵחַתּוּ 1) pass. Kal no. 1 *fractus*, *confractus est*, de imperio Jes. 7, 8, de institia l. salute dei 51, 6. 2) i. q. Kal no. 2 *metu fractus*, *consternatus est*. Saepe cum syn. יָרֵא, ut Deut. 31, 8: לֹא תִירָא וְלֹא תֵחָת *ne timeas neve consterneris*. 31, 8. Jos. 1, 9. 8, 1. 10, 25. Sq. מִפְּנֵי ante personam Jer. 1, 17. Ez. 2, 6. 3, 9.

מִן ante rem, quam metu fracti fugimus (cf. מִן no. 2, a) Jes. 30, 31. 31, 4. Jer. 10, 2. Ad prius, si sententiam spectas, etiam referendum Mal. 2, 5: מִפְּנֵי שְׁמִי נִחַת הוּא et nomen meum timuit, reveritus est.

Pi. 1) intrans. (ita ut significatio eius intensiva sit) *confractus est* (arcus) Jer. 51, 57. 2) causat. Kal no. 2 *terruit* Iob. 7, 14.

Hiph. הֵחַת fut. יָחֵת, c. Suff. יְחִתַּנִּי semel יְחִיתַן Hab. 2, 17 pro יְחִתַּן (v. Lgb. p. 369), raro more verborum regularium הַחְתֹּתִי Jer. 49, 37 1) *fregit, confregit.* Jer. 9, 3. 2) *terruit, pudefecit* Jer. 1, 17. 49, 37. Iob. 31, 34. (Arab. أُخْتُ territus, pudefactus est).

Derivv. חַת, חִתָּה, חִתִּית, חַתְחַתִּים, מְחִתָּה, n. pr. חַת, et

חֲתַת m. 1) *terror* Iob. 6, 21. 2) n. pr. viri 1 Par. 4, 23.

ט

Tet, nona alphabeti littera, ubi numeri nota est, i. q. *novem,* unde טו 9 + 6 scribitur pro יה 15. Nomen ipsum huius elementi *serpentem* denotat (arab. خَيْطٌ serpens), huiusque figuram haec littera in plurimis Semitarum alphabetis refert (v. Koppii Bilder und Schriften der Vorzeit II §. 366).

Ad *pronuntiationem* quod attinet, ט est t cum quadam gulae rasura prolatum (*ṭ* commode scribas), diversum a ת et aspirato (th, ϑ) et raphato s. tenui (t, τ): pariter atque ק, *k'* in fine palati ad gulam prolatum sono differt a כ et aspirato (ch, χ) et raphato s. tenui (k, κ). Contra novam Ewaldi opinionem, qui ט litteram vere aspiratam esse demonstratum ivit in gramm. hebr. p. 26, bene iam disputavit Hupfeldius in eius libri censura (Hermes T. XXXI, pag. 9. 10). Provocaverat ille 1) ad Graecorum ϑ, quod nomine (טֵית, θῆτα) et loco, quem in alphabeto obtineat, concordet cum ט, et haud dubie aspiratum sit. Sed litterae graecae utcunque tantum semiticis respondent, et tantum abest, ut ab illarum pronuntiatione subtiliora pronuntiationis hebraeae praecepta repetere possimus, ut nonnullae vim et naturam suam plane mutaverint (ה = *E*; ח = *H*; ע = *O*; א = *A*).

2) ad arab. ط, quod itidem sonum habeat semigutturalem. Recte, sed hic non confundendus erat cum aspiratione. — Vulgaris ratio nititur etiam auctoritate LXX interpretum, qui ט exceptis paucissimis exemplis (unicum 2 Sam. 5, 6 laudatum video ab *Hartmanno* ling. Einleitung pag. 63 et Ewaldo l. c.) constanter reddunt per τ, שָׂטָן Σατανᾶς, טוֹבִיָּה Τωβίας, טַרְפְּלָיֵא Ταρφαλαῖοι; et contra consuetudine Syrorum, pro graeco *T* ubique ܛ, pro *Θ* constanter ܬ ponentium, ut Τιμόθεος ܛܝܡܬܐܘܣ, Τίτος ܛܝܛܘܣ.

Ex litteris arabicis hebraeo ט respondent ط et ظ, saepius tamen illud, cum hoc ad sibilum prope accedens hebraeo צ fere respondeat. Cf. radd. טָהֵר, טָלַל, טָעַן.

Permutatur a) cum צ, v. s. h. litt. b) cum ת, ut חָטַף, חָתַף rapuit, קָטַל قتل interfecit, טָעָה, תָּעָה, erravit; c) cum ד, pag. 228.

טְאֵב chald. *laetus fuit,* sq. עַל Dan. 6, 24. Syr. ܛܐܒ id. v. טוֹב no. 3.

טָב chald. *bonus*, i. q. hebr. טוֹב. Dan. 2, 32. Esr. 5, 17: הֵן עַל־מַלְכָּא טָב *si regi bonum videtur* i. e. acceptum est. Cf. טוֹב Esth. 1, 19. 3, 9.

טָבְאֵל in Pausa טָבְאָל (bonitas Dei, s. bonus est Deus, forma syrissans pro טוֹבְאֵל, cf. טַבְרִמּוֹן, טוֹבִיָּה) n. pr. syr. 1) hominis ignobilis, cuius filio Syri et Ephraimitae solium Hierosolymitanum destinaverant Jes. 7, 6, cf. Comment. nostr. ad h. l. 2) praefecti pers. in Samaria Esr. 4, 7.

טָבַב rad. inusit. Syris ܛܒ Aph. est i. q. hebr. דָּבַב no. 2, it. in bonam partem: rumorem sparsit secundum. Inde טַבַּת.

טְבוּלִים m. pl. *mitrae, tiarae, Turbane*, Ez. 23, 15. Vulgo a rad. טָבַל immersit, cui respondet arab. طمل tinxit coloribus, malumus ab aeth. ጠብለለ: involvit, obvolvit fasciis.

טַבּוּר m. *locus editus, fastigium*, a rad. טָבַר i. q. צָבַר. Iud. 9, 37: יֹרְדִים מֵעִם טַבּוּר הָאָרֶץ (V. 36: רָאשֵׁי הֶהָרִים) *descendunt de fastigio terrae*. Ez. 38, 12: יֹשְׁבֵי עַל־טַבּוּר הָאָרֶץ *qui habitant fastigium terrae* i. e. terram sanctam, quam reliquis terris eminentiorem sibi fingebant Hebraei, cf. הָרֵי יִשְׂרָאֵל pro terra Israelitica 6, 2. 33, 28. 35, 12. 38, 8. Congruit sam. ࠈࠁࠓ aeth. ደብር: mons. LXX. Vulg. טַבּוּר reddunt *umbilicum*, qs. fastigium ventris, coll. talmud. טִיבּוּר umbilicus.

טָבַח 1) *mactavit* (pecus) Exod. 21, 37 (22, 1), spec. ad esum 1 Sam. 25, 11. Prov. 9, 2. De mactatione ad sacrificium utuntur verbo cognato זָבַח q. v. (Aeth. ጠብሐ: mactavit, iugulavit, arab. طبخ coxit, assavit, cf. אֲבַטִּיחִים).

2) *occidit, trucidavit* homines Ps. 37, 14. Thren. 2, 21. Ezech. 21, 15.

Deriv. מַטְבֵּחַ et

טַבָּח m. *mactator*, hinc 1) coquus 1 Sam. 9, 23. 24. Arab. طَبَّاخ id. 2) *carnifex*, inde *satelles regius*, cuius erat in Oriente, supplicia sumere. רַב־טַבָּחִים 2 Reg. 25, 8 sq. Jer. 39, 9 sq. et שַׂר־הַטַּבָּחִים Gen. 37, 36. 39, 1. 40, 3. 4. 41, 10. 12 *princeps carnificum* i. e. *satellitum* s. praetorianorum, idem fere, qui hodie in aula Turcica *Kapidschi-Pascha* vocatur.

טַבָּח chald. i. q. hebr. no. 2 *carnifex*, hinc *satelles regius* Dan. 2, 14.

טֶבַח m. c. Suff. טִבְחָהּ 1) *mactatio* pecudis Prov. 7, 22. Jes. 53, 7, it. *caedes* Jes. 34, 2. 6. Jer. 48, 15. 50, 27. 2) *pecudes mactatae, epulae* inde paratae. Prov. 9, 2. Gen. 43, 16, cl. זֶבַח no. 1. 3) *N. pr.* filii Nahoris. Gen. 22, 24.

טַבָּחָה f. *coqua*. 1 Sam. 8, 13.

טִבְחָה f. i. q. masc. טֶבַח 1) *mactatio, laniena* Ps. 44, 23. Jer. 12, 3. 2) *pecudes mactatae* et epulae ex iis paratae 1 Sam. 25, 11.

טִבְחַת n. pr. oppidi Syriae 1 Par. 18, 8, quod in loco gemino 2 Sam. 8, 8 בֶּטַח scribitur. Vide sub h. v.

טָבַל fut. יִטְבֹּל *tinxit, intinxit, immersit* sq. acc. rei et בְּ fluidi Gen. 37, 31. Lev. 9, 9. Deut. 33, 24. Iob. 9, 31. Ruth 2, 14, it. sine acc. Ex. 12, 22. 2 Reg. 8, 15. Intrans. *immersit se* 2 Reg. 5, 14: *descendit* וַיִּטְבֹּל בַּיַּרְדֵּן שֶׁבַע פְּעָמִים *et immersit se in Jordanem septies*. (Chald. טְבַל, arab. طمل id.).

Niph. pass. Jos. 3, 15.

Inde טְבוּלִים et

טְבַלְיָהוּ (quem Jehova immersit i. e. lustravit) n. pr. m. 1 Chr. 26, 11.

טָבַע 1) pr. *immersit, impressit* in materiam mollem, ut lutum, hinc *sigillum impressit, obsignavit* (arab. طبع), unde טַבַּעַת sigillum. (Vicinum est צָבַע, صبغ intinxit, immersit, aeth. ጠመቀ: id., itemque טָבַל. Syllaba enim primaria est טב, quae etiam in linguis germanicis *profunditatis* et *immergendi* potestatem habet, cf. goth. *diup*, nostr. *deep, tief*; it. *doufan, taufen, stippen*, ital. *tuffare*. Graeci habent δύπτω et emollita labiali δεύω, praeterea litteris transpositis βαθύς, βύθος. Cf. Adelung IV, 544). 2) intrans. *immersus, submersus est*, ut in lutum, foveam, sq. ב Ps. 9, 16. 69, 3. 15. Jer. 38, 6. Thren. 2, 9: טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ *demersae in terram sunt eius portae*. Improprie 1 Sam. 17, 49: וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ *et lapis immersus* i. e. infixus *est in frontem eius*.

Pu. i. q. Kal no. 2. Ex. 15, 4.

Hoph. id. Jer. 38, 22, de terrae, montium fundamentis Hiob 38, 6. Prov. 8, 25.

טַבַּעַת plur. טַבָּעוֹת cstr. טַבְּעוֹת f. 1) *sigillum, annulus signatorius*. Gen. 41, 42. Esth. 3, 10, v. rad. טָבַע no. 1. 2) *annulus* quivis, etiam sigillo carens, ut de annulis quibus aulaea tentorii sancti conserta erant Ex. 35, 22 sq. 37, 3 sq.

טַבָּעוֹת (annuli) n. pr. m. Esr. 2, 43.

טָבַר rad. inusit. prob. i. q. צָבַר *coacervavit*, inde טַבּוּר, q. v.

טַבְרִמּוֹן (pro טֹב לְרִמּוֹן, qui Rimmoni placuit, cf. de רִמּוֹן q. e. idolum Syrorum s. h. v.) n. pr. patris Benhadadi, regis Syriae 1 Reg. 15, 18.

טַבַּת (fortasse i. q. ܛܒܝܬܐ celebris) n. pr. oppidi ad Abel-Mecholam in tribu Ephraim siti Jud. 7, 22.

טֵבֵת mensis Hebraeorum decimus, a Ianuarii usque ad Februarii novilunium patens. Esth. 2, 16. „Decimus mensis, qui Hebraeis appellatur Tebeth, et apud Aegyptios Τύβι [apud la Crozium Τωβι, in cod. Vienn. Τῆβι, arab. طوبة] apud Romanos Ianuarius.“ Hieron. ad Ez. 39, 1. Caeterum Aegyptiorum mensis modo memoratus est a d. XX. Decembris usque ad d. XX. Ianuarii.

טָהוֹר adj., cstr. טְהוֹר, aliquoties טְהָר־ Iob. 17, 9. Prov. 22, 11 *purus*, spec. a) *mundus* opp. sordido, de vestimento Zach. 3, 5. b) *non mixtus*, merus e. c. de auro. Exod. 25, 11 sq. 28, 36. c) sensu levitico opp. polluto, contaminato Levit. 13, 17, hinc de animalibus esculentis Gen. 7, 2. 8, 20. d) sensu morali. Ps. 12, 7. 19, 10. 51, 12: לֵב טָהוֹר *cor purum* Iob. 14, 4. Subst. *puritas*. Prov. 22, 11.

טָהֵר fut. יִטְהַר 1) *nituit, splenduit*, ut vicina זָהַר, צָהַר. Inde טֹהַר no. 1, טְהָר.

2) *purus fuit, evasit* a) sensu physico (opp. sordibus leprae) 2 Reg. 5, 12. 13; b) levitico, opp. טָמֵא Lev. 7, 19. 10, 10. 11, 36; c) morali Iob. 4, 17. Prov. 20, 9. (Arab. طهر purus, mundus fuit, spec. a menstruis, cogn. ظهر manifestus, conspicuus fuit. Aethiop. አጥሀረ: purificavit, abluit se aqua).

Pi. טִהַר fut. יְטַהֵר 1) *purgavit*, ut terram a cadaveribus Ez. 39, 12. 18, ab idolorum sordibus 37, 23, templum ab immunditie 2 Par. 29, 15. 18. 34, 8, coelum a nubibus Iob. 37, 21, homines a peccatis, ut metalla a scoriis Mal. 3, 3. 2) *purum declaravit* aliquem l. aliquid a) sensu levitico Lev. 13, 6 sq. 14, 11. 16, 30. b) sensu ethico Ps. 51, 4.

Pu. purgatus est Ez. 22, 24.

Hithp. הִטַּהֵר et הִטֶּהָר *mundavit se* Gen. 35, 2. Lev. 14, 4 sq. Num. 8, 7. Esr. 6, 20. Neh. 12, 30. 13, 22.

Derivv. statim sequuntur exc. מָהוֹר.

טֹהַר m. 1) *nitor*, *puritas*, aetheris. Ex. 24, 10. 2) *purificatio.* Lev. 12, 4. 6.

טְהָר m. *splendor*, maiestas, cf. rad. no. 1. Ps. 89, 45: הִשְׁבַּתָּ מִטְּהָרוֹ *desinere facis splendorem eius* Verbum הִשְׁבִּית sq. מִן constructum habes Ez. 34, 10, ad cuius loci normam h. l. reddendum pr. *desinere facis, ut non amplius sit splendor eius*; vel, quod malim, est constructio praegnans pro: *desinere facis* et detrahis *de splendore eius.* Caeterum quum nomina formae טְהָר incertae auctoritatis sint, videant eruditi, sitne potius traiecto Schwa legendum מִטְּהָרוֹ, a vulgari טֹהַר. Magis nunc placet hoc, quam quod olim (Lgb. p. 87) conieci Aben Esram et Kimchium secutus, Dagesch in hoc vc. euphonicum et מ formativum esse, ita ut מִטְּהָרוֹ l. מְטֻהָרוֹ (quod in nonnullis codd. est) sit pro מִטְהָרוֹ a nomine מִטְהָר.

טָהֳרָה fem. 1) *puritas* cordis. 2 Chr. 30, 19. 2) *purificatio.* Lev. 13, 35. 14, 2. דְּמֵי טָהֳרָה *sanguis purificationis*, = a quo puerpera est purificanda. Lev. 12, 4, 5.

טוּא vel **טָוָא** rad. inusit., prob. *lutosus fuit*, unde arab. طَآءَةٌ lutum. Inde

Pilp. טֵאטֵא *lutum everrit* (cf. דִּשֵּׁן cinerem removit, a דֶּשֶׁן), ut apud Talmud. טַאטֵא et טִיאֵם, quod posterius etiam a טִיט derivari possit. Jes. 14, 23: טֵאטֵאתִיהָ בְּמַטְאֲטֵא הַשְׁמֵד *everram eam* (Babylonem) *everriculo internecionis*, i. e. eam prorsus evertam, non ali[...] ac si verrendo loco sublata esse[...] cf. 2 Reg. 21, 13. Ab hac forma[...] quadrilittera (radicem secundariam[...] dicere possis) ductum est n[...] hoc ipso loco obvium מַטְאֲטֵא.

טוֹב Praet. טֹבוּ (pro futuro [...] tur forma יִיטַב, a יָטַב) 1) [...] *fuit.* (Arab. طَابَ med. Je b[...] suavis, iucundus fuit, p[...] de suavi odore, cf. בָּאַשׁ, [...] Ubique impers., in his f[...] a) טוֹב לִי *bene est mihi*, be[...] cum *actum* est. Deut. 5, 30. [...] 19, 13. Num. 11, 18. Eccl. [...] bene me habeo, bene valeo [...] 16, 16. Sq. אֶל id. 1 Sam. [...] Iob. 13, 9: הֲטוֹב כִּי nu[...] (vobis) *cedet, si* — De lo[...] 10, 3 vide litt. b. b) [...] bonum est in oculis meis i. [...] *cet mihi* Num. 24, 1. In [...] aetatis libris sq. עַל 1 Chr. [...] Esth. 1, 19: עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב *regi placet.* 3, 9. 5, 4. 8. [...] Neh. 2, 5, cf. Esr. 5, 17, [...] sq. לְ Iob. 10, 3: הֲטוֹב לְךָ *tibi placet?* Vulg. Chald.

2) *pulcher*, *suavis fuit* [...] 24, 5. Cant. 4, 10.

3) *hilaris, laetus fuit* ([...] vocis apud Syros viget) [...] de corde. 1 Sam. 25, 36. [...] 13, 28. Esth. 1, 10.

Hiph. הֵטִיב 1) *bene fecit*, [...] *fecit* aliquid, c. acc. 1 Reg. [...] 2 Reg. 10, 30. 2) *benefecit* [...] *beneficia contulit.* Ezech. [...] 3) *pulchrum fecit*, *ornavit* [...] 10, 1. 4) *hilarem fecit.* E[...] 9. Frequentius est הֵיטִיב a[...]

טוֹב f. טוֹבָה adj. 1) *bonus*, [...] modo, a) physice, ut *terra* [...] (i. e. fertilis) Ex. 3, 8, *arbor* [...] 2 Reg. 3, 19, *aurum bonum* [...] purum Gen. 2, 12. b) [...] *bonus, benignus, honestus* [...] 20, et neutr. honestum, bo[...] tas. עָשָׂה טוֹב bene egit, bo[...]

vixit Ps. 34, 15. 37, 3. Eccl. 7, 20. עָשָׂה טוֹב עִם benigne egit c. aliquo Gen. 26, 29. טוֹב לְ benignus erga aliquem Thren. 3, 25. טוֹב עַיִן benigni oculi homo i. e. misericors, opp. רַע עַיִן. Prov. 22, 9, ubi vide LXX. Vulg. לֹא טוֹב per λιτότητα malus, improbus Prov. 18, 5. 20, 23. — Saepe aa) de *sorte bona* s. felice. Cf. no. 4. הָיָה טוֹב לִי *bene mihi est.* Eccles. 8, 12. 13. לְטוֹב לָנוּ, לָהֶם ut nobis, iis bene cedat. Deut. 6, 24. 10, 13. Jer. 32, 39 (propr. pro: לִהְיוֹת טוֹב לְ, sicuti לְרַע לָהֶם, בַּצַּר לִי). טוֹב לִי bene mihi! Ps. 119, 71. Thren. 3, 27. לְטוֹב in bonam partem, in salutem (cf. טוֹבָה), saepe in formulis mediis Ps. 119, 122. Deut. 30, 9. bb) טוֹב בְּעֵינֵי פ׳ bonum in oculis alicuius, *quod alicui placet* Num. 24, 1. Deut. 6, 18. Gen. 16, 6: עֲשִׂי־לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינָיִךְ *fac ei quod bonum tibi videtur* = age cum ea pro arbitrio; 19, 8. Iud. 10, 15. 19, 24, it. sq. לִפְנֵי Eccl. 2, 26, et לְ Iob. 10, 3. Deut. 23, 17. — *Adv. bene, recte* 2 Sam. 3, 13. Ruth 3, 13 et *subst. boni quid, bonum* Iob. 7, 7, in genitivo postpositum ut בִּרְכַּת טוֹב benedictio boni, pro: bona. Prov. 24, 25.

2) *bonus aspectu, pulcher, formosus*, de hominibus Exod. 2, 2. Gen. 6, 2 et rebus Jes. 5, 9; saepius addito מַרְאֶה Gen. 24, 16. Esth. 1, 11. 2, 3. 7.

3) *iucundus, suavis.* Gen. 3, 6. Cant. 1, 2. 4, 10. Speciatim de odore שֶׁמֶן הַטּוֹב unguentum suave olens. Ps. 133, 2. Jes. 39, 2. Cant. 1, 3. קָנֶה הַטּוֹב calamus odoratus Jer. 6, 20.

4) *felix*, bene se habens, cf. no. 1, aa. Jes. 3, 10. Jer. 44, 17. Ps. 112, 5: טוֹב־אִישׁ *o felicem virum.* Eccl. 5, 4. 17. 7, 18, cf. Thren. 3, 26. Am. 6, 2. (Syr. ܛܘܒܝܗܘܢ o felicitates τοῦ — saepe pro hebr. אַשְׁרֵי, v. Mt. 5, 2 Pesch.)

5) *eximius, praestans.* Ps. 69, 17: כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ *nam eximia est gratia tua.* 109, 21 (cf. Ruth 3, 10). Syr. ܛܒ adv. valde.

6) *hilaris.* Esth. 8, 8. 1 Reg. 8, 66. בְּלֵב טוֹב laeto animo. Eccl. 9, 7.

7) n. pr. regionis transjordanensis Iud. 11, 3. 2 Sam. 10, 6, ut videtur, i. q. Τούβιον, Alex. Vat. Τώβιον 1 Macc. 5, 13.

טוֹב אֲדֹנִיָּהוּ n. pr. m. 2 Chr. 17, 8.

טוּב m. 1) *bonitas.* Ps. 119, 66: טוּב טַעַם *bonitas intelligentiae*, bona intelligentia; *benignitas* Dei Ps. 25, 7. 27, 13. 31, 20. 145, 7. Jer. 31, 14. 2) concr. *bonum, optimum* al. rei i. e. optima pars. Gen. 45, 18. 20. טוּב הָאָרֶץ praestantissima dona terrae Gen. 45, 23. Jes. 1, 19. Esr. 9, 12. 3) *bona* i. q. *opes, divitiae* Deut. 6, 11, res pretiosae Gen. 24, 10, cl. V. 22. 30. 4) *formositas.* Hos. 10, 11. Zach. 9, 17. De splendore divino Ex. 33, 19: אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־טוּבִי. 5) *salus, felicitas.* Iob. 20, 21. 21, 16. Prov. 11, 10. 6) addito לֵב *hilaritas.* Deut. 28, 47. Jes. 65, 14.

טוֹבָה f. 1) *bonum.* לְטוֹבָה in bonam partem Neh. 5, 19: *memento, mi Deus*, לְטוֹבָה *in bonam partem* i. e. ita ut mihi quoque bene facias. 13, 31. Similiter et alibi inservit formulis mediis accuratius definiendis. Ps. 86, 17. Jer. 14, 11. 24, 6. Esr. 8, 22. 2) *benignitas* (Dei). Ps. 65, 12. 3) *bona, opes* Eccl. 5, 10. 4) *felicitas, salus.* Ps. 16, 2. 106, 5.

טוֹבִיָּה et **טוֹבִיָּהוּ** (i. q. טוֹב לַיהוָה Jehovae placens) n. pr. *Tobias* 1) Neh. 2, 10. 4, 1. 2) Esr. 2, 60. Neh. 7, 62. 3) Zach. 6, 10. 14.

טָוָה 1) i. q. arab. طوى *convolvit, contorsit*, hinc *nevit.* Ex. 35, 25.

26. 2) *famem passus est, ieiunavit* i. q. arab. طَوِىَ, unde طَوًى fames, طَاوٍ famelicus. Pr. *convolutus est* sc. visceribus. Viscera enim complicata s. convoluta esurientibus tribuunt Arabes, v. c. Haririus Cons. 3 p. 142 ed. Schult.: طوى الاحشا على الطوى complicuit viscera prae inedia. Cf. Schult. libro laud. p. 4. 136.

Derivv. מַטְוֶה, טְוָת.

טוּחַ *obduxit, oblevit,* parietem calce Lev. 14, 42. 1 Chr. 29, 4. sq. dupl. accus. Ez. 13, 10—15. 22, 28, oculos, ne videant Jes. 44, 18. (Arab. طاخ med. Je II. adipe obduxit, v. Kamûs p. 328. Ex linguis occidentalibus cf. *τέγγω, tingo, tünchen*). Jes. l. c. est Praet. טַח pro טָח (tanquam a טָחַח).

Niph. pass. Lev. 14, 43. 48.

Derivv. טִיחַ, טְחוֹת.

טוּט rad. inusit. v. טִיט.

טוֹטָפוֹת pl. f. *ligamenta, fasciae,* spec. ligamenta precatoria Judaeorum (תְּפִלִּין, *φυλακτήρια* Matth. 23, 5) i. e. schedae membranaceae, quibus inscriptae erant variae legis Mosaicae sententiae (Ex. 13, 1—10. 11—16. Deut. 6, 4—9. 11, 13—21), quasque Judaei fronti carpoque sinistro alligatas inter precandum gestare solebant Ex. 13, 16. Deut. 6, 8. 11, 18. (Chald. טוֹטָפָא, טוֹטֶפְתָּא armilla, frontale. Dictum est pro טַפְטֶפֶת, sicut בָּבֶל pro בַּלְבֵּל, כּוֹכָב pro כַּבְכָּב, גֻּלְגֹּלֶת, syr. [illegible] Lgb. p. 869. Rad. טוּף, q. v., neutiquam טפף, cui ligandi significatum temere subiiciunt).

טוּל in Kal inusit. Arab. طال med. Waw longus fuit.

Hiph. הֵטִיל *prostravit, iecit* (der Länge lang hinwerfen, cf. Jes. 22, 17), *proiecit*, ut hastam 1 Sam. 18, 11. 20, 33, *eiecit*, ut terra Jer. 16, 13. 22, 26, e na[vi] Jon. 1, 5. 22, *immisit* ventum Jo[n.] 1, 4.

Hoph. prostratus est Ps. 37, 2[4] Iob. 41, 1, *iacta est* sors Pr. 16, 33, *eiectus est* Jer. 22, 28.

Pilp. טִלְטֵל i. q. Hiph. *prostra[vit]* *proiecit*. Jes. 22, 17.

Deriv. טַלְטֵלָה.

טוּף rad. inusit. arab. طاف [med.] Waw *circumdedit.*

Inde טוֹטָפוֹת ligamenta, qu[ae] ... gula.

טוּר rad. inusit. aeque ac דּוּר, תּוּר *circumdedit* (v. [Hart]manni linguist. Einl. p. 82).

טוּר m. 1) *paries* circum[dans], *septum.* Ez. 46, 23. (طُور, طَوَار septum). 2) *series*, ut gemmarum Ex. 28, 17 ... 10 sq.

טוּר chald. m. *mons, rupes* [Dan.] 2, 35. 45, i. q. hebr. צוּר. ܛܘܪܐ id.

טוּשׂ *cum impetu volavit*, [in prae]dam petiit aquila, pr. tu[ndere] nostr. *stoſsen*, vox propria [de avi]bus rapacibus, unde *Stöſser*, [Stoſs]vogel, angl. *to toſs.* Ioh. [9, 26] כְּנֶשֶׁר יָטוּשׂ עֲלֵי אֹכֶל (C[f.] syr. ܛܣ de volatu aquilae, ... pitris, pro hebr. דָּאָה Jer. 4[8, 40.] 49, 22, Pa. Deut. 32, 11 ... 39, 13, ܛܘܣܐ volatus s... vehemens).

טְוָת chald. f. *ieiunium*, adv. [ieiu]nando, cibo non sumto Da[n. 6, 19.] Rad. טְוָא i. q. hebr. צוּם ieiunavit, a cibo abstinuit, ...

טָחָה in Kal inus. *tetendit*, ... *dit.* Arab. طحا expandit.

Pil. part. כִּמְטַחֲוֵי־קֶשֶׁת ...

tes arcum i. e. *sagittarii*. Gen. 21, 16. Ad formam cf. שָׂחָה, Hithp. הִשְׁתַּחֲוָה.

טֻחוֹת pl. f. ex auctoritate interpretum hebr. *renes*, ita dicti, quod *adipe* obducti sunt, a rad. טוּחַ, طاخ II. adipe obduxit. Cf. חֵלֶב no. 2. Pariter atque לֵב et כְּלָיוֹת est sedes animi et intellectus. Ps. 51, 8: *ecce veritate delectaris in renibus* (hominis). Iob. 38, 36: *quis renibus tuis indidit hanc sapientiam?* sc. qua omnia illa cognita et perspecta habes. In altero membro שֶׂכְוִי animus. Quomodocunque hunc locum capies, eadem vocabuli טֻחוֹת significatio adhibenda erit, atque Ps. l. c.

טְחוֹן m. *mola*, eaque manuaria. Thren. 5, 13. Rad. טָחַן.

טְחוֹרִים m. pl. *tumores ani*, *mariscae* haemorrhoidales ex ano *promicantes* (v. טָחַר) et tenesmo protrusae, ubi alvus deiiciendus est. 1 Sam. 6, 11. 17, et Deut. 28, 27. 1 Sam. 5, 6. 9 in Keri pro Chethibh עֳפָלִים quod vc. minus honestum fuisse videtur. Inde syr. ܛܚܪ tenesmo laboravit, ܛܚܪܐ, ܛܚܘܪܐ tenesmus cum fluxu sanguinis, arab. زحير.

טָחַח v. טוּחַ.

טָחַן *contrivit* c. acc. Ex. 32, 20, spec. *moluit* molâ manuariâ. Iud. 16, 21. Num. 11, 8. (Arab. طحن, aram. ܛܚܢ, טְחַן id.). טָחַן פְּנֵי עֲנִיִּים *faciem pauperis commoluit* i. e. oppressit, divexavit eum Jes. 3, 15. Cf. דָּכָא. Iob. 31, 10: תִּטְחַן לְאַחֵר אִשְׁתִּי *molat alteri mea coniux*, sit eius molitrix i. e. abiectissima serva itemque pellex (cf. Ex. 11, 5. Jes. 47, 2). LXX. Vulg. Chald. coll. Vs. 9 *molat alteri* volunt improprie et sensu obscoeno dictum esse pro permolatur a viro alieno, ut gr. *μύλλειν* Theocr. 4, 58, lat. *molere*, *permolere* dr. pro coire cum femina, v. intpp. ad Petron. sat. 23. Hor. Sat. 1, 2, 35. Bocharti Hieroz. 1, p. 188, sed molendi vc. ubique soli viro tribuitur.

Inde טְחוֹן et

טַחֲנָה f. *mola*, eaque manuaria Eccl. 12, 4.

טֹחֲנוֹת pl. f. *molitrices* i. e. dentes molares, arab. طاحنة. Eccl. 12, 4.

טָחַר rad. inusit., quam idem notasse suspicor, quod טָהַר (ח mutato in litteram fortiorem ח), طهر conspicuus fuit l. factus est, *promicuit*, hervor-, zum Vorschein kommen.

Inde טְחוֹרִים q. v.

טִיחַ m. *tectorium*, *Tünche*. Ez. 13, 12. Rad. טוּחַ.

טִיט m. 1) *lutum*, *argilla*. Jes. 41, 25. Nah. 3, 14. 2) *coenum* Ps. 18, 43. 69, 15. (Aethiop. ጽቃ፡ lutum, arab. ضويطة lutum in ima piscina collectum, a ضوط collegit).

טִין chald. m. *argilla*. Dan. 2, 41. 43: חֲסַף טִינָא *testa argillacea*. (Syr. et arab. طين, ܛܝܢܐ id., unde verbum denom. طان med. Je luto illevit, ex luto formavit).

טִירָה f. 1) *paries*, *murus* circumductus, Ringmauer i. q. טוּר no. 1, a rad. טוּר circumdedit. 2) *locus muro* s. pariete *septus*, inde a) *arx* Cant. 8, 9, *septum*, pagus rusticorum et Nomadum Gen. 25, 16. Num. 31, 10. 1 Chr. 6, 39 (54). Ps. 69, 26. Ez. 25, 4.

טַל in pausa טָל, c. Suff. טַלִּי m. *ros* Gen. 27, 28. 39. Ex. 16, 13. 14. Deut. 32, 2. Jes. 26, 19. Zach. 8, 12.

(Arab. طَلّ pluvia tenuis, aethiop. ጠለ: ros.) Rad. טָלַל no. I.

טַל chald. id. Dan. 4, 12.

טָלָא *sarsit, assuit.* (Chald. טְלָא id.) Jos. 9, 5: נְעָלוֹת מְטֻלָּאוֹת *calcei resarti.* Part. טָלוּא *maculosus,* maculas habens maiores panno assuto similes (cf. germ. *Fleck* quod et maculam notat et panni frustum assutum i. q. Flicke, unde *flicken*). Gen. 30, 32 sq. Ez. 16, 16.

טְלָאִים v. טְלִי et טְלָם.

טָלָה rad. inusit. i. q. ܛܠܐ *recens fuit,* cf. gr. θάλλω.
Inde טְלִי et

טָלֶה m. *agnus tenellus.* 1 Sam. 7, 9. Jes. 65, 25. (Arab. طَلًا foetus cuiuscunque generis, impr. pullus dorcadis recens natus, aeth. ጠሊ: hoedus, syr. ܛܠܝܐ puer, ܛܠܝܬܐ puella.

טַלְטֵלָה f. *proiectio* Jes. 22, 17. Rad. טוּל Pilp.

טְלִי i. q. טָלֶה, tantum in plur. m. טְלָאִים pro טְלָיִים (cf. Lgb. 575) *agnelli*, Jes. 40, 11.

I. טָלַל, arab. طَلَّ, aethiop. ለጠለለ: *leviter humectavit* terram ros, pluvia.
Inde טַל ros.

II. טָלַל i. q. צָלַל no. III, arab. ظَلَّ II. *obumbravit,* inde *texit, obtexit.*

Pi. טִלֵּל *texit* impr. trabibus, *contignavit* (alibi קֵרָה) Neh. 3, 15, cf. Gen. 19, 8: צֵל קֹרָתִי.

Pilp. טִלְטֵל est a טוּל, q. v.

טְלַל chald. i. q. hebr. no. II.

Aph. אַטְלֵל *umbram captavit* Dan. 4, 9.

טָלַם rad. inusit. Aram. טְלַם, arab. ظَلَمَ, aethiop. ጠለመ: oppressit, vim intulit. Inde

טֶלֶם (oppressio) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 24, ex Kimchii aliorumque sententia idem quod 1 Sam. 15, 4 טְלָאִים (agnelli) appellatur.

טַלְמוֹן (oppressus) n. pr. m. Esr. 2, 42. Neh. 7, 45.

טָמֵא, inf. טָמְאָה (Lev. 15, 32) 1) *immundus fuit* vel *factus est, pollutus est.* (Syr. ܛܡܐ, quod analogiam verborum gutturalium sequitur, polluit, ܛܡܐ pollutus, cf. lat. *contamino, attamino, intamino*). Maxime de immunditie levitica, et hominum et animalium (a quorum carnibus abstinendum erat, v. Lev. 11, 1—31), et rerum, ut aedificiorum, vasorum. Opp. טָהֵר. Lev. 11, 24 sq. Sq. בְּ pollutus, contaminatus est aliqua re. Lev. 15, 32. 18, 20. 23.

Niph. נִטְמָא part. plur. נִטְמָאִים Ez. 20, 30. 31 pass. Pi. *polluit se,* ut mulier adulterio Num. 5, 13. 14. 20. 27. 28, populus scortatione s idololatria Hos. 5, 3. 6, 10. Sq. בְּ rei, qua quis polluitur, ut idolis Ez. 20, 7. 23, 30.

Pi. טִמֵּא 1) *polluit* Lev. 15, 31 hinc a) *profanavit* terram sceleribus Lev. 18, 28. 20, 3, templum Ps. 79, 1, excelsa (בָּמוֹת) i. e. diruit, removit ea 2 Reg. 23, 8. 10. 13. b) *vitiavit, stupravit* feminam, virginem Gen. 34, 5. 13. 27. Ez. 18, 6. 15. 2) *immundum declaravit* aliquem sacerdos Lev. 13, 3. 8. 11 sq. 3) *se contaminari passus est.* Ez. 20, 26.

Pu. part. *pollutus* Ez. 4, 14.

Hithp. fut. יִטַּמָּא i. q. Niph. *polluit se,* sq. בְּ (Lev. 11, 43. 18, 30) et לְ (Lev. 21, 11) rei,

qua quis polluitur. *Hothp.* הֻטַּמָּא id. Deut. 24, 4.

טָמֵא f. טְמֵאָה adj. *impurus* a) sensu levit., de hominibus, animalibus et rebus. Levit. 5, 2. Deut. 14, 19. b) ethico Iob. 14, 4. טְמֵאַת הַשֵּׁם quae male audit, infamis Ez. 22, 5.

טֻמְאָה f. Mich. 2, 10 et

טֻמְאָה f. *immundities, pollutio* Lev. 5, 3. 7, 21, it. *res immunda* Iud. 13, 7. 14. 2 Par. 29, 16. Plur. cstr. טֻמְאֹת Lev. 16, 19.

טָמָה i. q. טָמֵא; certe nonnullae formae huius verbi imitantur analogiam verborum ל״ה. Ita

Niph. נִטְמֵתֶם Lev. 11, 43 et Iob. 18, 3: נִטְמִינוּ בְּעֵינֵיכֶם *immundi sumus in oculis vestris* i. e. impii, cf. 14, 4. Nonnulli tamen intpp. Hebraei, parallelismo non abnuente, טָמָה idem esse volunt atque טָמַם, אָטַם obturatum h. l. stolidum esse. Vulg. *sorduimus.*

טָמַן (cogn. צָפַן) *abscondit,* Ios. 2, 6. Iob. 31, 33, spec. sub terra, *defodit,* Gen. 35, 4. Exod. 2, 12. Ios. 7, 21. 22. Jer. 43, 10. טָמַן פַּח לְ Ps. 140, 6. 142, 4; ט׳ רֶשֶׁת לְ Ps. 9, 16. 31, 5 occultavit laqueum, rete alicui i. e. insidias ei struxit, cf. 64, 6. Iob. 18, 10. נֵפֶל טָמוּן abortus clandestinus Iob. 3, 16. Sq. לְ recondidit i. e. *reservavit* alicui. Iob. 20, 26: כָּל־חֹשֶׁךְ טָמוּן לִצְפוּנָיו *omnis generis calamitates reconditae* (reservatae) *sunt thesauris eius.* Observa lusum verborum in vocc. cognatis טָמַן et צָפוּן. Similis est Deut. 33, 19: שְׂפֻנֵי טְמוּנֵי חוֹל *occultissimi thesaurorum arenae* (int. vitrum). Facete dictum Prov. 19, 24: טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת *piger manum suam abscondit in paropsidem.* Egregie pingitur manus hominis pigri tarde alteque in paropsidem se immergens.

Niph. abscondit se sub terra Ies. 2, 10.

Hiph. i. q. Kal 2 Reg. 7, 8. Deriv. מַטְמוֹן.

טָנָא rad. inusit. fort. i. q. arab. وضن texuit, plexuit, ut corbem, unde مِيضَنَة corbis. Inde

טֶנֶא m. *corbis.* Deut. 26, 2. 4. (Chald. טַנְאָא id.)

טָנַף in Kal inusit. Aram. ܛܢܦ inquinatus, pollutus est.

Pi. polluit, inquinavit. Cant. 5, 3.

טָעָה i. q. תָּעָה *erravit,* aram. טְעָה ܛܥܐ et arab. طغا, طغى.

Hiph. ad errorem seduxit. Ez. 13, 10.

טָעַם 1) *gustavit* (ut in omnibus linguis cognatis) a) *saporem exploravit.* Iob. 12, 11. b) *libavit, delibavit* 1 Sam. 14, 24. 29. 43. Jon. 3, 7. c) *gustu, sapore percepit.* 2 Sam. 19, 36. Metaph. 2) *mente percepit, sensit.* Prov. 31, 18. Ps. 34, 9: טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי־טוֹב יְהוָה *sentite et videte, Jehovam esse benignum.*

Inde praeter ea quae statim sequuntur: מַטְעַמִּים.

טְעֵם chald. id.

Pa. gustandum i. e. comedendum *praebuit.* Dan. 4, 22. 5, 21.

טַעַם m. 1) *gustus, sapor* cibi Num. 11, 8. Jer. 48, 11. Iob. 6, 6.

2) metaph. *sapor* pro *iudicio, ratione* (ut lat. *sapere, sapiens, sapientia* et contra *insipidus*) 1 Sam. 25, 33. Ps. 119, 66. Iob. 12, 20. אִשָּׁה סָרַת טַעַם *mulier insipida,* insulsa Prov. 11, 22. שִׁנָּה טַעַם mutavit rationem i. e. dementem se simulavit Ps. 34, 1. מְשִׁיבֵי טַעַם qui prudenter respondent. Prov. 26, 16.

3) *sententia regis*, hinc *decretum regium*, Jon. 3, 7. V. chald.

טַעַם m. chald. i. q. hebr. no. 3 *decretum, mandatum* Esr. 6, 14. Frequentius est

טְעֵם m. chald. 1) *sapor*, spec. suavis. Dan. 5, 2: בִּטְעֵם חַמְרָא *in sapore vini* i. e. inter media pocula. 2) *ratio*. Dan. 2, 14. יְהַב טַעְמָא rationem reddere Dan. 6, 3. שׂוּם טְעֵם עַל rationem habere al. rei Dan. 3, 12. 3) *sententia, edictum regium*. Dan. 3, 10. 12. 29. שׂוּם טְעֵם mandatum dare. Esr. 4, 19. 21. 5, 3. 9. 13. 6, 1. 7, 13. De causa diiudicanda Esr. 5, 5. בְּעֵל טְעֵם penes quem est imperium, praefectus regius Esr. 4, 8. 9. 17.

I. **טָעַן** *transfodit* gladio. (Arab. طَعَنَ id., طَعِينٌ confossus, طَعْنَةٌ ictus. Chald. Pa. id.).

Pu. pass. Jes. 14, 19.

II. **טָעַן** *oneravit* iumenta Gen. 45, 17. (Aram. טְעַן, ܛܥܰܢ onustus fuit. Arab. ظعن VIII in camelo sedere, ظَعُونٌ camelus onustus, ظعينة pilentum camelinum. Cf. צָעַן).

טַף m. c. suff. טַפְּכֶם collect. *parvuli, pueri et puellae* ab incessu agili et trepidante dicti (a rad. טָפַף, cf. עוֹלֵל) Gen. 34, 29. 43, 8. 45, 19. 46, 5, opp. adolescentibus et virginibus Ez. 9, 6, viris ultra viginti annos natis Ex. 12, 37. Nonnunquam patet ad *universam familiam* solique patri familias opponitur. 2 Chr. 20, 13: גַּם־טַפָּם נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם *etiam familia eorum*, (nempe) *feminae et liberi eorum*. 2 Chr. 31, 18. Gen. 47, 12: לְפִי הַטָּף *pro ratione familiae*. Exod. 10, 10. Num. 32, 16. 24. 26.

טָפַח in Kal inusit. Syr. ܛܦܰܚ expandit. Cogn. צָפַח.

Pi. טִפַּח 1) *expandit, extendit*, ut coelum Jes. 48, 13. 2) *in palmis* (lat. dicunt in ulnis) *gestavit* (parvulos), denom. a טֶפַח no. 1. Thren. 2, 22.

Deriv. מִטְפַּחַת, et quae statim sequuntur

טֶפַח m. 1) pr. manus expansa, *palma*, ubique pro mensura quattuor digitorum 1 Reg. 7, 26. 2 Chr. 4, 5, cf. Jer. 52, 21. Ps. 39, 6: הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתָּה יָמַי *en! palmares fecisti dies meos* i. e. perbreves. 2) in architectura *mutuli*, i. e. lapides eminentes, quibus trabium capita sustinentur (Kragsteine). 1 Reg. 7, 9. LXX. *γεῖσσα*.

טֹפַח m. i. q. טֶפַח no. 1 *palma* Ex. 25, 25. 37, 12. Ez. 40, 5. 43.

טִפֻּחִים m. pl. nom. verbale a טִפַּח no. 2 *gestatio* puerorum. Thren. 2, 20.

טָפַל pr. (ut in dial. Talmud.) *sarsit, assuit:* translate *mendacia concinnavit*, cf. *δόλον ῥάπτειν*, suere dolos. Ps. 119, 69. Iob. 13, 4. Elliptice Iob. 14, 17: וַתִּטְפֹּל עַל־עֲוֹנִי *concinnas* fingis (falsa) *super iniquitatem meam* i. e. peccata mea falsis criminationibus auges. Cf. locum simillimum Deut. 1, 1 Jon. מְטַפְּלִין עֲלוֹי מִלֵּי שִׁקְרָא *fingitis eique additis verba mendacia*. (Arab. طفّل orationem artificiose concinnavit, cf. gr. *ῥάπτειν ἔπη*, unde *ῥαψῳδός*).

טִפְסַר m. Jer. 51, 27 pl. טַפְסְרַיִךְ Nah. 3, 17 vc. peregrinum, *satrapa, praefectus* provinciarum et militum apud Assyrios et Medos. Ex hodierna lingua persica si coniectura facienda est, contuleris cum Lorsbachio et Bohlenio (Symb. p. 20) تاوسر dux bellicus, idque magis placet, quam quod Ewaldus (grammat. hebr. pag. 520) vult,

تابسر altitudinis princeps, a تاب et سر. In Targ. Jonath. Deut. 28, 12 est nomen angeli cuiusdam nobilioris.

טָפַף, arab. طَفَّ et دَفَّ *agilis fuit* in eundo, *trepidavit* (trippeln), minutis passibus incessit, de incessu parvulorum (inde טַף) et mulierum elegantularum et ineptientium. Semel legitur Jes. 3, 16: הָלוֹךְ וְטָפוֹף תֵּלַכְנָה ubi Luth. ad sensum satis feliciter: *sie treten einher und schwänzen*, i. e. clunibus agitant, ut Saad. تَتَخَطَّرْنَ, chald. בְּפַתְּהוֹן מְקַפְּקָן. (Arab. دَفَّ et دَفَّ agilis fuit equus, tolutim incessit, v. Schroeder de vest. mulier. p. 127. Vicina sunt דָּבַב *tappen, trappen*, eiusque demin. *trippeln*).

טְפַר chald. pl. טִפְרִין m. i. q. hebr. צִפֹּרֶן 1) *unguis* hominum Dan. 4, 30. 2) *ungula* animalium. 7, 19.

טָפַשׁ *pinguis, obesus fuit*, metaph. *iners, stupidus fuit*, cf. παχύς, lat. *pinguis*. Ps. 119, 70. (Frequentius in Chaldaismo).

טָפַת (gutta = נְטִפָה, rad. נטף) n. pr. filiae Salomonis. 1 Reg. 4, 11.

טָרַד *trusit* (quod quidem verbum latinum easdem radicales habet), hinc *continuo secutus est* alterum. Prov. 19, 13. 27, 15: דֶּלֶף טֹרֵד *stillicidium trudens*, i. e. continuo stillans, in quo gutta guttam trudit. (Arab. طرد trusit, propulit, IV. res consecuta est aliam, v. Schult. ad Prov. l. c. Taur. ad Ham. p. 516. Syr. et chald. טְרַד i. q. conj. I).

Inde n. pr. מַטְרֵד.

טְרַד chald. *protrusit, propulit, eiecit*. Dan. 4, 22. 29. 30.

טָרָה rad. inus. i. q. טָלָה *recens fuit*. Arab. طَرِيَ et طَرُوَ id., aethiop. ጥሬ: crudus, incoctus. Origo fortasse est in decerpendo, ita ut טרה (טָרִי, טרב) sit i. q. טָרַף q. v. no. 1. 2.

Inde טָרִי.

טרום (טְרוֹם) i. q. טֶרֶם *nondum*, Ruth 3, 14 Chethibh.

טָרַח in Kal inusit. arab. طرح Conj. I. IV. VIII. *coniecit, proiecit*.

Hiph. Iob. 37, 11: אַף־בְּרִי יַטְרִיחַ עָב *etiam in pluvia proiicit* (Deus) *nubem*, quibus verbis exhibetur imago ipsarum nubium vi pluviae devolutarum vel devolvi visarum (Wolkenbruch). At arab. طرح sq. على significat etiam: *iniecit, imposuit* alicui rei (cf. טֹרַח onus), ita ut vertere liceat: *imbre onerat nubem*. Symm. ἐπιβρίσει.

טֹרַח m. *onus, molestia*. Deut. 1, 12. Jes. 1, 14. (Chald. טָרְחָא labor, defatigatio, טְרַח fatigatus est, aeth. ሰርሐ: id.).

טָרִי adj. fem. טְרִיָּה *recens*, de vulnere Jes. 1, 6; de asini maxilla Iud. 15, 15. Rad. טָרָה.

טָרַם rad. inusit., prob. i. q. טָרַף decerpsit, cf. صرم *resecuit*. Inde

טֶרֶם pr. resectio, pars resecta (der Abschnitt, die Stelle, wo ein Zweig vom Baume frisch abgeschnitten ist) inde *initium*. Ubique adv. 1) בְּטֶרֶם pr. in initio, ante initium i. e. *antequam, priusquam*, sq. praet. Ps. 90, 2. Prov. 8, 25, neque non sq. futuro, eoque significatione futuri Jes. 66, 7. Iob. 10, 21: בְּטֶרֶם אֵלֵךְ *antequam ibo*, sed saepius praeteriti Jer. 1, 5: *sanctificavi te* בְּטֶרֶם תֵּצֵא *antequam exires*. Ruth 3, 14. 2 Reg. 2, 9, sq.

inf. Zeph. 2, 2: בְּטֶרֶם לֶדֶת. Ibid. bis est pleonast. בְּטֶרֶם לֹא יָבוֹא cf. nostr. *ehe er nicht kommt.* (Eandem rationem sequuntur טֶרֶם et لَمْ nondum, et אָז tunc: futurum enim poni videtur pro praeterito, quod actio post has particulas tanquam futura cogitabatur).

2) מִטֶּרֶם i. q. בְּטֶרֶם pr. ab initio, pro *ante initium* Hagg. 2, 15. Cf. מִן in formula מֵרֵאשִׁית, מִקֶּדֶם Jes. 46, 10.

3) טֶרֶם (in Acc.) a) *nondum* sq. praet. 1 Sam. 3, 7, crebrius tamen sq. fut. de re praeterita Gen. 2, 5. Ex. 10, 7. Jos. 2, 8. 1 Sam. 3, 3. b) i. q. בְּטֶרֶם *priusquam* sq. fut. de re praeterita Jos. 3, 1. Ex. 12, 34, de re futura Jes. 65, 24.

טָרַף fut. יִטְרֹף, semel יִטְרַף Gen. 49, 27 1) *decerpsit* (vic. טָרַח, טָרַם, cf. gr. θρύπτω), inde arab. طَرُفَ *recens fuit* (frisch abgebrochen), hebr. טָרָף, טֶרֶף no. 3.
2) *discerpsit, dilaniavit* fera Gen. 37, 33. 44, 28. Deut. 33, 20. Ps. 22, 14. Nah. 2, 13. Metaph. de ira Iob. 16, 9. 18, 4, adeoque de Deo. Ps. 50, 22: פֶּן־אֶטְרֹף *dilacerem* more ferarum. H[os.] 6, 1.

Niph. pass. no. 2. Ex. 22, [12]. Jer. 5, 6.

Pu. id. Gen. 37, 33. 44, 28.

Hiph. *cibum discerpere* i. [e.] comedere *fecit* (hominem). Ps. 30, 8. Inde

טָרָף adj. *recens*, de folio. Gen. 8, 11, v. rad. no. 1.

טֶרֶף m. 1) *folium viride, frons recens*, a decerpendo dicta (cf. Gen. 8, 11). Ez. 17, 9. (Chald. syr. טַרְפָּא, ܛܪܦܐ id.). 2) *animal dilaniatum, praeda* ferae Iob. 4, 11. 29, 17. 38, 39. הַרְרֵי טָרֶף *montes praedae* h. e. praedatorum, latronum, unde hostes rapinas faciunt Ps. 76, 5. 3) *cibus*, Prov. 31, 15. Mal. 3, 10. Ps. 111, 5, cf. verbum in Hiph.

טְרֵפָה f. coll. *dilaniatum*, pecudes *dilaniatae* (a feris) Gen. 31, 39. Ex. 22, 12. Lev. 7, 24.

טַרְפְּלָיֵא chald. Esr. 4, 9, nomen gentis, ex qua reges Assyrii coloniam in Samariam deduxerunt. LXX Ταρφαλαῖοι.

י

Jod, decima alphabeti littera, ubi numeri nota est, = *decem*. *Nomen* huius elementi יוֹד aeque ac hebr. יָד haud dubie *manum* significat (cf. יוֹם pl. יָמִים ab inusit. יָם), eiusque figuram rudius pictam hoc elementum hodieque repraesentat in scriptura Phoenicum, Samaritanorum et in nummis Maccabaeorum. Accedit auctoritas Aethiopum, quibus haec littera *Jaman* (i. e. manus dextera) vocatur.

Magnam partem radicum primae Jod (פ״י) in linguis arabica et aethiopica esse פ״ו, ex libris grammaticis constat (v. Lgb. §. 105 A), ut יָלַד, ولد, ወለደ: cet. De cognatione verborum פ״י cum aliis radicibus bilitteris, maxime verbis ע״ו et ע״ע, vide Lgb. §. 112, 2.

יָאַב *desideravit*, sq. לְ. Ps. 119, 131. (Syr. ܝܐܒ et quadrilitt. ܐܘܒ id. Cogn. sunt אָבָה, אָוָה.)

יָאָה *pulcher, decorus fuit*, i. q. נָאָה, נָאוָה (Ps. 33, 1, Prov. 17, 7). Impers. sq. לְ *decet* aliquem Jer. 10, 7 כִּי לְךָ יָאָתָה *nam te decet*. LXX ed. Compl. σοὶ γὰρ πρέπει. (Syr

لائق, decorus, sq. ل decens, πρέπον).

יְאֹר v. יְאֹר fluvius.

יַאֲזַנְיָה (quem Jehova exaudit) n. pr. m. 1) Jer. 35, 3. 2) Ez. 11, 1.

יַאֲזַנְיָהוּ (id.) 1) 2 Reg. 25, 23, contr. יְזַנְיָהוּ Jer. 40, 8, יְזַנְיָה 42, 1. 2) Ez. 8, 11.

יָאִיר (quem *illuminat* sc. Deus) n. pr. (gr. Ἰάειρος Mc. 5, 22) 1) filii Manassis. Num. 32, 41. 2) iudicis Israëlitarum Iud. 10, 3. 3) Esth. 2, 5. Patron. יָאִירִי 2 Sam. 20, 26, a no. 2.

יָאַל propr. וָאַל in Kal inusit. *stultus fuit*, i. q. אָוַל q. v.

Niph. נוֹאַל *stultus fuit* Num. 12, 11. Jer. 5, 4, *stultum egit*, Jes. 19, 13. Jer. 50, 36: חֶרֶב אֶל־הַבַּדִּים וְנֹאָלוּ *gladius* (stringitur) *adversus vates mendaces, et stultos agunt* (cf. הוֹלֵל Iob. 12, 17. Jes. 44, 25).

I. **יָאַל** in Kal inusit. cogn. אוּל, איל, arab. أَلَّ *praecessit, primus fuit.*

Hiph. הוֹאִיל *coepit* Deut. 1, 5. Hos. 5, 11. Jos. 17, 12: וַיּוֹאֶל הַכְּנַעֲנִי לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ *et coeperunt Canaanitae considere* pedem figere *in terra* Iud. 1, 27. 35. Interdum maiore cum vi: coepit rem arduam, *aggressus, conatus est* Gen. 18, 27. 31, it. de eo, qui aliorum precibus cedens aliquid facit, *benigne voluit, placuit* ei al. facere. Iud. 17, 11. 19, 6: הוֹאֶל־נָא וְלִין *placeat tibi pernoctare.* Exod. 2, 21. 2 Sam. 7, 29. 2 Reg. 5, 23. Iob. 6, 9. 28. Construitur sq. Gerundio Jos. 17, 12. Iud. 1, 35, vel verbo finito copula modo addita (Iud. 19, 6) modo omissa ἀσυνδέτως (Deut. 1, 5. Hos. 5, 11).

יְאֹר et **יְאוֹר** m. *fluvius*, vox Aegyptiorum, apud quos memphitice ΙΑΡΟ, sahidice ΙΕΡΟ (v. Jablonskii Opusc. ed. te Water T. I. pag. 93. 444. Champollion l'Egypte I, p. 137. 138, II, 238), in titulo Rosettensi lin. 14. 15 *ior* (v. Kosegarten de scriptura vett. Aegyptiorum p. 14) scribitur, proinde de solo fere *Nilo* usurpata Gen. 41, 1 sq. Ex. 1, 22. 2, 3. 7, 15 sq., semel de alio fluvio Dan. 12, 5. 6. 7.

Plur. יְאֹרִים *flumina, canales.* Iob. 28, 10. Jes. 33, 21, spec. Nili brachia et canales Ez. 29, 3 sq. 30, 12. Ps. 78, 44, hinc יְאֹרֵי מִצְרַיִם, יְאֹרֵי מָצוֹר Jes. 7, 18. 19, 6. 37, 25.

יָאַשׁ in Kal inusit. arab. يَأَسَ et transp. أَيِسَ *desperavit, animum despondit.*

Niph. id. Sq. מִן *destitit ab aliquo.* 1 Sam. 27, 1: וְנוֹאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל לְבַקְשֵׁנִי עוֹד *desistet a me Saulus neque amplius quaeret me.* Part. נוֹאָשׁ *desperatus.* Iob. 6, 26. Neutr. *desperatum est*, frustra est. Jes. 57, 10. Jer. 2, 25. 18, 12.

Pi. inf. יַאֵשׁ, sq. לֵב *desperationi se dedit.* Eccl. 2, 20.

יֹאשִׁיָּה (v. voc. sequ.) n. pr. m. Zach. 6, 10.

יֹאשִׁיָּהוּ n. pr. (quem Jehova sanat, a rad. אָשָׁה = أسى sanavit, et יָהוּ) *Josias*, rex Judae, 642—611 a. C., sacrorum mosaicorum instaurator, in proelio ad Megidduntem cum Nechone, Aegypti rege, commisso interfectus 2 Reg. 23, 23. 2 Chr. 34, 33. Gr. Ἰωσίας.

יְאָתְרַי n. pr. m. 1 Chr. 6, 6, pro quo V. 26. אֶתְנִי.

יָבַב in Kal inusit.

Pi. vociferatus est, clamavit. Iud. 5, 28. (Aram. id., spec. de laetis clamoribus, in Targg. pro hebr. רִנֵּן, הֵרִיעַ, syr. etiam tubam

inflavit, ܢܘܦܚܐ clangor tubae. Arab. أَبَّ id. maxime de clamore hostem adorientium. Cf. יוֹבֵל).

Inde יוֹבָב n. pr.

יְבוּל m. *proventus* terrae, a rad. יָבַל, ut תְּבוּאָה proventus, a בּוֹא. Lev. 26, 4. 20. Deut. 11, 17. 32, 22. Ind. 6, 4. Ps. 67, 7. 85, 13. Hab. 3, 16. Iob. 20, 28: יִגֶל יְבוּל בֵּיתוֹ *exsulat proventus domus eius* h. e. opes in domo eius coacervatae.

יְבוּס (locus conculcatus, ut area, a rad. בּוּס) n. pr. *Jebus*, nomen antiquum Hierosolymorum, Cananitarum tempore usitatum. Iud. 19, 10. 11. 1 Chr. 11, 4. 5. Nom. gent. est יְבוּסִי *Jebusaeus* collect. *Jebusaei*, gens Cananaea, quae illam urbem cum montibus vicinis incolebat, a Davide devicta, Esrae tempore adhuc superstes Gen. 10, 16. 15, 21. Num. 13, 30. Jos. 15, 63. 2 Sam. 5, 6. Esr. 9, 1. Idem nom. gent. aliquoties de ipsa urbe ponitur (pro עִיר הַיְבוּסִי Iud. 19, 11). Jos. 15, 8. 18, 16, et poët. de Hierosolymis Zach. 9, 7, ut כַּשְׂדִּים de Chaldaea.

יִבְחָר (quem *eligit* sc. Deus) n. pr. filii Davidis. 2 Sam. 5, 15. 1 Chr. 14, 5.

יָבִין (quem *animadvertit*, sc. Deus) n. pr. duorum regum terrae Hazor 1) Jos. 11, 1. 2) Iud. 4, 2. Ps. 83. 10.

יָבִישׁ v. יָבֵשׁ.

I. יָבַל 1) *fluxit*, maxime copiose et cum quodam impetu. (Arab. وَبَلَ copiose fluxit, pluit, unde وَبْلٌ, وَابِلٌ imber. Congruit nostr. *wallen*, unde *Welle*). Inde יָבָל, יוּבַל, אוּבַל fluvius, בּוּל pro יְבוּל pluvia, מַבּוּל (in quo Jod, pariter atque alibi Nun, proxime litt... insertum est) diluvium.

2) *diffluxit* sanie, unde ... sanie diffluens.

3) poët. *ivit*, *incessit*, ut ... *wallen* poët. pro incessit, metaph... ab aqua petita, cf. gall. *aller*, ... eiusdem stirpis esse atque ... iam Adelungius (IV, p. 1366) ... observavit. Vide Hiph.

Hi. הוֹבִיל (syr. ܐܘܒܠ) ... no. 3 poët. pro הֵבִיא, ... v. c. homines Ps. 60, 11. 108, ... 2) *tulit*, *obtulit*, ut munera ... 68, 30. 76, 12. Zeph. 3, ... 3) *produxit* terra. Inde יְבוּל proventus, תֵּבֵל terra fertilis, ... bitata.

Hoph. הוּבַל 1) *ductus est* ... 45, 15. 16. Jes. 53, 7. 55, 12 ... 11, 19. 2) *allatus est*, ... *est*, Jes. 18, 7. Hos. 10, 6. ... *delatus est*, ut in sepulcrum ... 10, 19. 21, 30. 32.

Derivata v. in Kal no. 1 et ... no. 3.

יְבַל chald. i. q. hebr.

Aph. הֵיבֵל *attulit* Esr. 5, ... 6, 5.

יָבָל m. 1) *flumen*, *rivus*. ... Jes. 30, 25. 44, 4. Rad. יָבַל ... 2) n. pr. *Jabal*, Lamechi ... vitae pastoriciae auctor Gen. 4, ...

יַבֶּל f. יַבֶּלֶת adj. *diffluens* sc. ... ulceribus affectus, de pecore ... 22, 22. Vulg. *papulas habens* ... ita in sermone Talmudico, v. ... na Erubhin 10, §. 13. Arab. ... defluxus pilorum.

יִבְלְעָם (a יָבְלָה et עָם, p... consumens) n. pr. oppidi ... Manassis. Jos. 17, 11. Iud. 1, ... 2 Reg. 9, 27, quod 1 Chr. 6, ... בִּלְעָם scribitur.

יָבָם m. *levir*, mariti frater, ... lege mosaica fratris absque li...

defuncti uxorem ducere tenebatur. Deut. 25, 5—9. Inde denom.

Pi. יִבֵּם pr. *levirum egit*, eius officio functus est, *fratris* mortui *uxorem duxit*. Deut. l. c. Gen. 38, 8.

יְבֵמֶת c. Suff. יְבִמְתּוֹ, יְבִמְתֵּךְ f. *fratria*, fratris uxor Deut. 25, 7. 9; it. leviri uxor Ruth 1, 15.

יַבְנְאֵל (quod *Deus aedificari iussit*) n. pr. 1) oppidi Judaeorum Jos. 15, 11. 2) oppidi Naphtalitarum Jos. 19, 33.

יַבְנֶה (quod Deus *aedificandum curat*) n. pr. oppidi ad mare mediterraneum siti Philistaeis ab Usia erepti 2 Chr. 26, 6, cf. Jos. 15, 46 LXX. Ἰαμνία 1 Macc. 4, 15 et Ἰάμνεια 5, 58. 2 Macc. 12, 8. Strab. XVI, 2, arab. يبنا, quod nomen hodieque viculo in antiqui oppidi ruinis sito inhaeret.

יִבְנְיָה (quem *Jehova aedificabit* i. e. fortunabit) n. pr. m. 1 Chr. 9, 8.

יִבְנִיָּה (id.) ibid.

יָבַץ rad. inusit. arab. وبص splenduit.

Inde n. pr. תֵּבֵץ.

יַבֹּק *Jabbok*, n. pr. torrentis monti Gilead vicini, in Ammonitarum terminis septentrionalibus ab oriente in Jordanem influentis, hodie وادى زرقا i. e. rivus caeruleus Num. 21, 24. Gen. 32, 23. Deut. 2, 37. 3, 16. Jos. 12, 2. Iud. 11, 13. Vide Burckhardti itin. Syriae p. 598 interp. germ. ibique notam nostram, in qua Pocockii aliorumque hunc torrentem cum Hieromiace (arab. يرموك) confundentium errorem refellimus. Quod ad etymon attinet, Io. Simonis in Onomast. p. 315 יַבֹּק non male derivavit a בָּקַק evacuavit, per Chaldaismum pro יַבֹּק, inde *effusio, evacuatio*; Gen. 32, 25 tamen huic nomini ita alluditur, quasi dictum sit pro יֵאָבֵק, a rad. אָבַק.

יְבֶרֶכְיָהוּ (cui *Jehova benedicet*) n. pr. m. Jes. 8, 2.

יִבְשָׂם (iucundus) n. pr. m. 1 Chr. 7, 2.

I. **יָבֵשׁ** fut. יִיבַשׁ pl. יָבְשׁוּ inf. cstr. יְבוֹשׁ, יְבֹשֶׁת Gen. 8, 7 *exaruit, aridus fuit* vel *factus est*, de plantis, arboribus, gramine Jes. 15, 6. 19, 7. 40, 7. 8. Joel 1, 12, de satis arvisque Jer. 23, 10. Zach. 11, 17. Jes. 27, 11, de terra Gen. 8, 14, de ossibus medulla destitutis Ez. 37, 11, de manu torpente 1 Reg. 13, 4 (cf. Marc. 3, 1), hinc de vi vitali Ps. 22, 16: יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי *exarescit testae instar robur meum.* Dr. etiam ipse humor exarescere, inde de fluviis et mari Iob. 14, 11. Gen. 8, 13. Joel 1, 20. (Arab. يبس id.). Quomodo differat a חָרֵב siccus fuit, v. sub h. v.

Pi. יִבֵּשׁ *arefecit.* Iob. 15, 30. Prov. 17, 22. Nah. 1, 4 (ubi וַיַּבְּשֵׁהוּ est pro וַיְיַבְּשֵׁהוּ).

Hiph. הוֹבִישׁ 1) *arefecit.* Ios. 2, 10. 4, 23. 2) intrans. *aridus factus est*, de plantis, fructibus, messe Joël 1, 10. 12. 17, et metaph. V. 12: *exaruit gaudium filiis hominum* i. e. periit.

II. **יָבֵשׁ** *Hiph.* הוֹבִישׁ significatione a בּוֹשׁ petita 1) *pudore affecit* 2 Sam. 19, 6. 2) intrans. i. q. בּוֹשׁ in Kal, *pudefactus est, pudore affectus est* Jer. 2, 26. 6, 15. 8, 12, maxime de homine, qui spe sua excidit Joël 1, 11. Jer. 10, 14. Zach. 9, 5, poët. de urbibus eversis (cf. nostr. zu Schanden werden) Jer. 48, 1. 20. 50, 2. 3, 3) *pudenda fecit*, turpiter se gessit. Hos. 2, 7.

יָבֵשׁ adj. f. יְבֵשָׁה 1) *aridus* Iob. 13, 25. Ez. 17, 24. 21, 3. 2) n. pr. a) oppidi Gileaditarum, quod etiam

יָבִישׁ scribitur 1 Sam. 11, 1. 3. Iud. 21, 8. b) viri 2 Reg. 15, 10. 13. 14.

יַבֶּשֶׁת (forma intensiva) i. q. יָבֵשׁ, tantum in fem. יַבָּשָׁה *aridum*, das Trockene. בַּיַּבָּשָׁה in arido, *sicco pede* Ex. 14, 16. 22. 29. Jos. 4, 22. Dein pro *terra continente* opp. mari Gen. 1, 9. Ex. 4, 9. Jon. 1, 9. 13. 2, 11. Ps. 66, 6. Sic gr. ἡ ξηρά et τὸ ξηρόν Matth. 23, 15 (opp. ἡ θάλασσα) Sir. 37, 3, Vorstius de Hebraismis N. T. ed. Fischer. cap. 2 §. 2.

יַבֶּשֶׁת f. id. Exod. 4, 9. Ps. 95, 5. Chald. st. emphat. יַבֶּשְׁתָּא Dan. 2, 10.

יִגְאָל (quem *vindicabit* Deus) n. pr. m. 1) Num. 13, 7. 2) 1 Chr. 3, 22. 3) 2 Sam. 23, 36.

יָגַב i. q. גּוּב *secuit, aravit.* Part. plur. יוֹגְבִים *aratores*, agricolae. 2 Reg. 25, 12 Keri. Jer. 52, 16. Inde

יָגֵב m. pl. יְגֵבִים *ager.* Jer. 39, 10.

יָגְבְּהָה c. ה parag. יָגְבְּהָה (editum) n. pr. oppidi Gaditarum. Num. 32, 35. Iud. 8, 11.

יִגְדַּלְיָהוּ (quem *magnum faciet Jehova*) n. pr. m. Jer. 35, 4.

I. יָגָה in Kal inusit. *doluit* animo, *moestus fuit.* Vicinum est יָגַע.

Pi. יִגָּה *moerore affecit.* Fut. וַיַּגֶּה pro וַיְיַגֶּה Thren. 3, 33. Cf. יָבֵשׁ Pi.

Hiph. הוֹגָה *moerore affecit, afflixit.* Iob. 19, 2. Thren. 1, 5. 12. 3, 32. Jes. 51, 23.

Niph. נוּגָה (pro נוֹגָה) Part. *afflictus, moestus.* Thren. 1, 4. Zeph. 3, 18: נוּגֵי מִמּוֹעֵד *moesti* ut prohibiti *a conventu sacro.*

Derivv. יָגוֹן, תּוּגָה.

II. יָגָה i. q. הָגָה no. II. *seiunctus est.*

Hiph. הוֹגָה *seiunxit, removit* 2 Sam. 20, 13. (Arab. وجى Conj. IV. id.).

יָגוֹן m. *moeror, moestitia.* Gen. 42, 38. 44, 31. Ps. 13, 3. Rad. יָגָה no. I.

יָגוּר (hospitium, deriv. fut. a גּוּר) n. pr. oppidi tribus Judae. Jos. 15, 21.

יָגִיעַ m. adj. *defatigatus, fessus* Iob. 3, 17. Rad. יָגַע.

יְגִיעַ (a rad. יָגַע) m. 1) *labor*, maxime operosus adeoque *dolor* (Iob. 39, 11.). Gen. 31, 42: יְגִיעַ כַּפַּי *labor manuum mearum.* 2) *res labore parta*, hinc *opus* Iob. 10, 3, saepius *opes, quaestus, divitiae.* Jes. 45, 14. 55, 2. Jer. 3, 24. 20, 5. Ez. 23, 29. Ps. 109, 11. Neh. 5, 13, maxime agro colendo partae Ps. 78, 46. 128, 2. יְגִיעַ כַּפֶּיךָ Hagg. 1, 11 id.

יְגִיעָה f. *labor, defatigatio.* Eccl. 12, 12.

יָגְלִי (in exilium deductus) n. pr. m. Num. 34, 22.

יָגַן rad. inusit. Arab. وجن *tutudit, contudit, pressit.*

Inde גַּת (pro גֶּנֶת, יְגֶנֶת) torcular, ut prelum (qs. premulum) a premendo.

יָגַע fut. יִיגַע 1) *laboravit* maxime cum virium contentione et ad defatigationem usque. (Arab. وجع doluit, cf. יָגָה). Constr. a) absol. Iob. 9, 29: לָמָּה־זֶּה הֶבֶל אִיגָע *cur tandem frustra laborem?* Prov. 23, 4. Jes. 49, 4. 65, 23. b) sq. בְּ rei, in qua laboratur. Jos. 24, 13. Jes. 47, 12. 62, 8, semel sq. acc. in eandem sententiam Vs. 15. 2) *defatigatus, fessus est.* 2 Sam. 23, 10. Jes. 40, 31. Sq. בְּ rei Ps. 6, 7: יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי *fessus sum gemendo*, Jer. 45, 3. Ps. 69, 4, it. בְּ personae Jes. 43, 22: כִּי יָגַעְתָּ

בִּי יִשְׂרָאֵל *nam defatigatus es me*, i. e. taedet te mei, *Israel.*

Pi. defatigavit. Jos. 7, 3. Eccl. 10, 15.

Hiph. הוֹגִיעַ *defatigavit* aliquem, *molestus fuit* alicui, sq. acc. pers. et בְּ rei. Jes. 43, 23: לֹא הוֹגַעְתִּיךָ בִּלְבוֹנָה *non fatigavi te thure* (quod flagitassem). V. 24: הוֹגַעְתַּנִי בַּעֲוֺנוֹתֶיךָ *tu defatigasti me peccatis tuis.* Mal. 2, 17.

Derivv. יְגִיעַ, יְגִיעָה, et quae statim sequuntur:

יָגָע m. *labore partum, quaestus.* Iob. 20, 18.

יָגֵעַ adj. verbale, *qui defatigatur, fatigatus, fessus.* Deut. 25, 18. 2 Sam. 17, 2. Eccl. 1, 8: כָּל־הַדְּבָרִים יְגֵעִים *omnia verba fatigantur*, fessa fiunt (non, ut Winerus transtulit, fatigant, fessos faciunt).

יָגַר rad. inusit. aethiop. ወገረ: iecit, proiecit, lapidavit, ወግር: collis, acervus lapidum, cui cogn. hebr. אָגַר. Inde

יְגַר m. chald. *collis, acervus lapidum.* Gen. 31, 47. (Syr. ܝܓܪܐ id.).

יָגֹר 2 pers. יָגֹרְתָּ i. q. גּוּר no. 2. *metuit*, sq. acc. Iob. 3, 25. 9, 28. Ps. 119, 39, et מִפְּנֵי Deut. 9, 19. 28, 60. (Arab. وجر id.).

יָגוֹר part. vel adj. verbale *metuens*, additis pronominibus pers. verbo finito circumscribendo inservit. Jer. 22, 25. 39, 17.

יָד cstr. יַד c. Suff. יָדִי, sed יֶדְכֶם, יֶדְכֶן (pro יַדְכֶן, יַדְכֶם), dual. יָדַיִם cstr. יְדֵי. Plur. יָדוֹת fem. (v. tamen Ez. 2, 9)

1) *manus* hominis, semel de pedibus stellionis, ut qui manibus humanis similes sunt Prov. 30, 28. (Syr. ܐܝܕܐ, arab. يد id., aethiop. እድ:). Potiores locutiones, in quibus propria manus significatio servata est, hae sunt:

a) יָדִי עִם, אֶת־פ׳ *manus mea est cum aliquo* i. e. ei opem fero, a partibus eius sto. 1 Sam. 22, 17. 2 Sam. 3, 12. 2 Reg. 15, 19.

b) יָדִי הָיְתָה בְּפ׳ *manus mea est in aliquem* i. e. contra eum (Gen. 16, 12), ei vim et iniuriam infero. Gen. 37, 27. 1 Sam. 18, 17. 21. 24, 13. 14. Jos. 2, 19. Sic יַד יְיָ הָיְתָה בְּ de manu Dei puniente et affligente Ex. 9, 3. Deut. 2, 15. Iud. 2, 15. 1 Sam. 7, 13. 12, 15, raro (in bonam partem) opem ferente, favente 2 Par. 30, 12. Esr. 9, 2; ad vitandam huius formulae mediae ambiguitatem additur לְרָעָה Iud. 2, 15. Tantum in malam partem usurpatae sunt formulae: נָתַן יָדוֹ בְּ (de Deo) Exod. 7, 4, et יָצְאָה יַד יְיָ בְּ Ruth 1, 13, in bonam dictum est Jes. 25, 10: תָּנוּחַ יַד יְיָ בְּהַר הַזֶּה *quiescet manus Jovae super hoc monte.*

c) Itidem in utramque partem (sed saepius tamen in bonam) utuntur hac formula: הָיְתָה יַד יְיָ עַל פ׳ *manus Dei est super aliquo*, nimirum opem latura. Esr. 7, 6: כְּיַד יְיָ אֱלֹהָיו עָלָיו *quum manus Jehovae, dei eius, super eo* esset. Comm. 28. 8, 18. 31. Bis diserte dicitur יַד אֱלֹהִים הַטּוֹבָה Esr. 7, 9. Neh. 2, 8, vel additur לְטוֹבָה Esr. 8, 22. In bonam partem porro dictum est Jes. 1, 25: אָשִׁיבָה יָדִי עָלַיִךְ, sed in malam Am. 1, 8: הֲשִׁיבוֹתִי יָדִי עַל עֶקְרוֹן *convertam manum meam contra Accaronem*, et sic sq. אֶל (pro עַל) Ez. 13, 9, et in N. T. Act. 13, 11: χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς κ. τ. λ.

d) Formulâ: *manus Dei est super* (עַל) al. praeterea utuntur in hanc sententiam, *spiritu divino agitari coepit* vates, quandoquidem manu imposita spiritus divinus cum hominibus communicatur. Ez. 1, 3. 3, 14. 22. 37, 1. 2 Reg. 3, 15,

sq. אֶל (pro עַל) 1 Reg. 18, 46. Idem est חֶזְקַת יַד יְיָ עַל Ez. 3, 14 (cf. Jes. 8, 11) et נָפְלַת יַד יְיָ עַל Ez. 8, 1 (coll. 11, 5, ubi pro יַד est רוּחַ). Ex his iam intelligis, quid sit Jer. 15, 17: מִפְּנֵי יָדְךָ *propter manum tuam* i. e. propter spiritum divinum, qui me agitat.

e) נָתַן יָד *manum dedit*, est fidem dantis 2 Reg. 10, 15. Esr. 10, 19, spec. victi victori manus victas dantis Ez. 17, 18. Jer. 50, 15. Thren. 5, 6. 2 Par. 30, 8: תְּנוּ יָד לַיהוָֹה *fidem date Jehovae.* (De simili usu Syrorum v. Act. 27, 13 Pesch. ibique Lud. de Dieu. Eodem pertinet glossa Lexicographorum arabicorum يَدٌ fideiussio in pignore, deditio, subiectio, χείρωσις). Simile est נָתַן יָד תַּחַת פ' subiecit se alicui 1 Par. 29, 24.

f) *Manus* κατ' ἐξοχήν (הַיָּד) nonnunquam dr. α) de *manu Dei* (ut הָרוּחַ pro רוּחַ יְיָ, הַשֵּׁם pro שֵׁם יְהוָֹה). Sic Jes. 8, 11: כְּחֶזְקַת הַיָּד pro כח' יַד יְיָ (conf. litt. d) et Iob. 23, 2: יָדִי כָּבְדָה pro יַד יְהוָֹה אֲשֶׁר בִּי כָּבְדָה *manus Dei,* puniens, *quae contra me, gravis est,* cf. litt. b. — β) de *manu* i. e. ope *hominum, humana.* לֹא בְיָד Iob. 34, 20 et בְּאֶפֶס יָד Dan. 8, 25 sine ulla humana, sola Dei potentia, chald. לָא בִידַיִן Dan. 2, 34. 35. Cf. Thren. 4, 6.

g) יָד לְיָד e *manu in manum* (von Hand zu Hand) i. e. per omnes generationes et aetates, et cum particula negandi: *nunquam.* Prov. 11, 21: יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע *per omnes generationes impunis non erit malus.* 16, 5. (Similiter Persae utuntur formula دست بدست, Schult. animadverss. ad Prov. l. c., et syr. ܐܝܕܐ ܒܐܝܕܐ est *sigillatim*, unus post alium. Eodem pertinet, quod Arabes يد *successionem* interpretantur).

h) יָד לְפֶה *manum ad os* sc. pone

i. e. tace, sile (cf. Iob. 21, 5. 29,
39, 34. Mich. 7, 16). Pers. ت
بر دهان

i) שׂוּם יָד עַל רֹאשׁ 2 Sam.
19 nostr. die Hände über dem
zusammenschlagen, gestus gr
lugentis, cf. Jer. 2, 37.

Alias locutiones v. sub verbis
שָׁלַח, רָפָה, נָשָׂא, נָטָה, מָצָא
תָּקַע cet., et adiectivis רָם,

Cum praepositt. ita, ut nom
quam propria vis nominis per

aa) בְּיָדִי α) *in manu mea,*
pro *mecum*, post verba fer
ducendi, ut *secum ferre.* 1
14, 34: כָּל הָעָם אִישׁ שׁוֹרוֹ
בְּיָדוֹ *et in universo populo q*
taurum suum secum ducebat
38, 10: מִזֶּה שְׁלֹשִׁים אֲנָשִׁים
tecum abducas hinc trigint
Gen. 32, 14. 35, 4. Num.
Deut. 33, 3. 1 Sam. 16, 2.
10, 29. Quae *mecum* duco,
ea possideo: propterea refer
possessionem, ut אֵת, עִם, ...
nes. Eccl. 5, 13: *gignit*
וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה *qui nihil*
(cf. nostr. etwas in der Hand
et hebr. יָדִי מָצְאָה דָבָר s. v.
Chald. Esr. 7, 25: *sapient*
tui, quae in manu tua i.
polles. — β) *in manum*
i. e. in potestatem meam,
verba tradendi Gen. 9, 2.
Exod. 4, 21. 2 Sam. 18, 2.
צֹאן יָדוֹ grex in manum eius
tus Ps. 95, 7, et eodem ref
sunt verba Jes. 20, 2: *dixit*
nus בְּיַד יְשַׁעְיָהוּ LXX
Ἡσαΐαν, videl. revelationem
traditurus. — γ) *per*
meam, saepe pro *per me,*
mediante. Num. 15, 23: *q*
que Deus vos iussit בְּיַד מֹשֶׁה
Mosen. 2 Par. 29, 25. 1 Reg.
15. Jer. 37, 2 cet. Saepe
verba mittendi 1 Reg. 2, 25
misit rex Salomo בְּיַד בְּנָיָהוּ
4, 13. Prov. 26. 6. 1 Sam.
2 Sam. 12, 25, cf. Act. 11,
15, 23. — δ) *ad manus*

i. e. *ante me*, *in conspectu meo* i. q. לְפָנַי. (Hoc sensu Arabes frequentant بين يديه inter manus alicuius v. Cor. 2, 256. 3, 2. 20, 109. Schult. Opp. min. p. 29. 30, ad Iob. p. 391, Graeci ἐν χερσὶν Apollon. Rhod. 1, 1113, cf. πρὸ χειρῶν nostr. *vorhanden*, διὰ χειρῶν ἔχειν, lat. hostes sunt *in manibus* i. e. in conspectu Caes. bell. gall. 2, 19. Sallust. Iug. 94. Virg. Aen. 11, 311: ante oculos *interque manus* sunt omnia vestras, i. e. πρόχειρά ἐστι). 1 Sam. 21, 14: *dementem se simulabat* בְּיָדָם *in conspectu eorum.* Iob. 15, 23: *novit* כִּי נָכוֹן בְּיָדוֹ יוֹם חֹשֶׁךְ *ei instare diem tenebricosum.*

bb) בֵּין יָדַיִם *inter manus*, in pectore, corpore anteriore. Zach. 13, 6. Cf. בֵּין עֵינַיִם in fronte.

cc) כְּיַד *pro manu*, in formula כְּיַד הַמֶּלֶךְ pro manu regis 1 Reg. 10, 13. Esth. 1, 7. 2, 18 i. e. pro liberalitate regia. Significatur manus regis liberalis, aperta. Minus apte alii: *pro potentia regis*, nam non *vis* et *robur* eius in his spectatur, sed *liberalitas.*

dd) מִיַּד פ' *e manu* i. e. potestate *alic.*, frequentatur post verba poscendi Gen. 9, 5. 31, 39. Jes. 1, 12, accipiendi Gen. 33, 19. Num. 5, 25, liberandi Gen. 32, 12. Ex. 18, 9. Num. 35, 25, unde dr. e manu leonis et ursi 1 Sam. 17, 37, canum Ps. 22, 21, gladii Iob. 5, 29, orci Ps. 49, 16. 89, 49, flammae Jes. 47, 14.

ee) עַל יַד פ', עַל יְדֵי פ' *a*) *super manum*, *manus* alic., post verba tradendi, mandandi Gen. 42, 37. 1 Sam. 17, 22. 2 Reg. 10, 24. 12, 12. 22, 5. 9. Esr. 1, 8. Sic: tradere עַל יְדֵי חָרֶב in manus gladii Ps. 63, 11. Jer. 18, 21. Sed in eandem sententiam etiam dr. תַּחַת יַד, יְדֵי פ' sub manus alic. Gen. 16, 9. 41, 35. Jes. 3, 6. — *β*) עַל יַד (Esr. 1, 8), saepius עַל יְדֵי *ad manus alic.* i. e. *manu ducente* aliquo, s. *ductu*, *sub auspiciis* eius (an der Hand jemandes, jemandem zur Hand). 1 Par. 25, 3: עַל יְדֵי אֲבִיהֶם *sub ductu s. auspiciis patris eorum.* Comm. 2. 6. 7, 29. (Latine dr. servus *a manu*, *ad manum* esse). Etiam de absente et mortuo, quem ducem sequuntur posteri. 2 Par. 23, 18: עַל יְדֵי דָוִיד *duce Davide*, i. e. secundum Davidem, ex instituto Davidis. Esr. 3, 10. De rebus 2 Par. 29, 27: *coepit cantus cum tubis* עַל יְדֵי כְּלֵי דָוִיד *ad organa* (musica) *Davidis* i. e. sequebatur cantus modos instrumentorum musicorum Davidis. Cf. de hoc idiomate Lud. de Dieu ad Jer. 5, 31, Criticae sacrae p. 240. (Arab. على يده, على يديه sub auspiciis, curâ eius, quae formula in nummis arabicis de opifice monetario frequentatur). Vide etiam sub no. 5.

ff) לְיַד v. no. 1, litt. g., et no. 5.

Dual. יָדַיִם *utraque manus* corporis humani, etiam pro plurali Iob. 4, 3. Prov. 6, 17. Jes. 13, 7.

2) Plur. יָדוֹת *manus artefactae*, etiam *de rebus*, *quae manuum speciem referunt*, a) *cardines asserum* (Zapfen) Exod. 26, 17. 19. 36, 22. 24. b) *axes* rotae 1 Reg. 7, 32. 33. De discrimine inter dualem et pluralem fem. in substantivis membra designantibus v. Lgb. 540. (Arab. يد manubrium, ut molae, securis, syr. plur. ܐܝܕܝܐ manubria, cardines). Cf. פִּמּוֹת.

3) Quandoquidem manus sedes est roboris, metaph. *potestas*, *robur* (ita quidem ut propria vc. vis plerumque pereat, cf. supra 1, dd). בְּיָד cum vi, robore. Jes. 28, 2. יַד אֵל potentia Dei Iob. 27, 11. Ps. 76, 6: *cunctique viri fortes non inveniebant* יְדֵיהֶם *manus suas* i. e. robore se destitutos videbant. (Vicissim in vita Tim. 1, 44: *in-*

venerunt manum et latus eorum, i. e. promtam habuerunt omnem vim eorum). De uno egregio facinore Ex. 14, 31 (cf. *manus* Virg. Aen. 6, 688). Spec. *praesidium, auxilium* Deut. 32, 36: אָזְלַת יָד *evanuit auxilium.* (Sic arab. يد الصبا vis Euri, لا يد لك ب nihil vales in ea re, syr. ܐܝܕܐ ܕܪܘܡܝܐ potestas Romanorum, pers. دست potentia). De *manu brevi* et *longa* v. sub verbo קָצַר.

4) Manu verberant, hinc *plaga.* Iob. 20, 22: כָּל־יַד עָמֵל תְּבֹאֶנּוּ *omnis plaga aerumnosi invadit eum,* quaecunque aerumnosos invadere solet. (Cf. lat. *manus* pro ictu, in re gladiatoria).

5) *latus,* pr. de utroque latere hominis, ubi sunt manus et brachia (cf. lat. ad dextram, sinistram manum, ad hanc manum Terent. Ad. 4, 2, 31). Hinc Dual. יָדַיִם pr. utrumque latus, maxime in formula רְחַב יָדַיִם *latus (a, um) utrinque* i. e. longus et latus, late patens Gen. 34, 21. Ps. 104, 25. Jes. 33, 21 cet. In Sing. de latere i. e. *ripa* fluvii Ex. 2, 5. Deut. 2, 37 (syr. ܐܝܕܐ ܕܝܡܐ littus). Cum Praepositt. לְיַד 1 Sam. 19, 3. 1 Paral. 18, 17. 23, 28. Prov. 8, 3, בְּעַד יַד 1 Sam. 4, 18, אֶל יַד 2 Sam. 14, 30. 18, 4, עַל יַד Jos. 15, 46. 2 Sam. 15, 2. 2 Paralip. 17, 15. 31, 15. Job. 1, 14. Neh. 3, 2 sq., עַל יְדֵי Num. 34, 3. Iud. 11, 26, *ad latus, iuxta* (syr. ܥܠ ܐܝܕ iuxta). 1 Par. 6, 16: אֲשֶׁר הֶעֱמִיד דָּוִיד עַל יְדֵי שִׁיר בֵּית יְהוָֹה *quos constituit Davides apud cantum templi,* plane ut nostrum: er stellte ihn an bey dem Gesange. Plura de particula עַל יְדֵי vide no. 1, cc. — Plur. יָדוֹת latera a) solii regii, *brachia* dicas, *fulcra lateralia* 1 Reg. 10, 19. b) *prominentiae laterales* basium ibid. 7, 35. 36.

6) *locus* Deut. 23, 13. Num. 2, 17: אִישׁ עַל יָדוֹ *quisque loco.* Jes. 56, 5 (cf. no. 8). 57, יָד חָזִית *locum eligis tibi* Ez. 24. Dual. id. Jos. 8, 20: וְלֹא הָיָה בָהֶם יָדַיִם לָנוּס *non erat iis ... ad fugiendum.*

7) *pars* (fort. pr. manip... pars rei capienda inter divi...dum). Jer. 6, 3. Dan. 12, 7. יָדוֹת 2 Reg. 11, 7: ...הַיָּדוֹת בָּכֶם *et duae partes vestrum,* tertia pars. Gen. 47, 24: הַיָּדוֹת *quattuor partes,* opp. ... quinta pars. Neh. 11, 1. (C... Etiam hoc contextu Dan. 1, וַיִּמְצָאֵם עֶשֶׂר יָדוֹת עַל כָּל־הַחַרְטֻמִּים *et invenit eos decem partibus* i. e. ...cies *sapientiores omnibus* ... Gen. 43, 33. 2 Sam. 19, 44.

8) *monumentum* i. q. ... *manu* monstratur et *indi...* victoriae 1 Sam. 15, 12, ... 2 Sam. 18, 18. Jes. 56, 5: ... *iis in moenibus meis* יָד ... *numentum* (l. portionem) ... *men.* Ab hac monumenti ... tione in lingua hebraea non ... videtur, quod cippis antiqu... *num elatam cum brachio* ... ptam videmus. V. Hamack... tribe de monumentis Punicis ... bertianis, Lugduni asservat... et Reuvensii ad eadem ... verss. p. 5 sq.

De *Duali* vide no. 1. ... De *Plurali* יָדוֹת no. 2. 5. 7...

יד chald. st. emph. יְדָא Dan. ... c. suff. יְדָךְ, יְדֵהּ, יְדְהֹם Esr. ... Dual. יְדַיִן Dan. 2, 34. 45 i. q. ... *manus.* מִן יַד *e manu* i. e. ... post verbum liberandi ... מִיַּד) v. c. e manu leonum D... 28. Ad Esr. 7, 14. 25 ... no. 1, aa.

ידא chald. i. q. hebr. יָדָה. *Aph. laudavit* (Deum). מְהוֹדֵא Dan. 2, 23, contr. ... 6, 11.

יִדְאֲלָה (quod Deus monstravit ...) יִדְלָלָה, flexione Syr. a ...

n. pr. oppidi tribus Sebulon. Jos. 19, 15.

יִדְבָּשׁ (fort. mellitus, cf. דְּבַשׁ) n. pr. m. 1 Chr. 4, 3.

יָדַד i. q. יָדָה *iecit, proiecit,* ut sortem. Praet. plur. יַדּוּ Joël. 4, 3. Nah. 3, 10. Obad. 11.

I. **יָדַד** i. q. דּוּד *dilexit.* Arab. وَدَّ. Inde sunt יָדִיד dilectus, יְדִידוּת deliciae et nomm. propr. יְדִידְיָה, יְדִידָה, יָדוֹן.

יָדָה *iecit,* i. q. יָדַד no. I., vic. est הָדָה. Aeth. ወደየ: id. Imp. יְדוּ Jer. 50, 14.

Pi. i. q. Kal, *proiecit,* ut lapides. Fut. וַיַּדּוּ pro וַיְיַדּוּ Thren. 3, 53. Inf. יַדּוֹת Zach. 2, 4.

Hiph. הוֹדָה fut. יוֹדֶה nonnunquam יְהוֹדֶה Ps. 28, 7. 45, 18. Neh. 11, 17 1) *professus est, confessus est,* nescio an pr. extensa manu *monstravit, indicavit,* a notione manus proiectae i. e. extensae (v. Kal, cf. שָׁלַח יָד et יָרָה Kal et Hiph. iecit, dein manu extensa monstravit). (Arab. ودى Conj. X. Syr. Aph. id.). Constr. sq. acc. Prov. 28, 13, et sq. עַל (de) Ps. 32, 5. 2) *gratias egit, laudavit, celebravit,* quandoquidem agnitionem beneficii facile sequitur gratiarum actio et beneficiorum celebratio, sq. acc. Gen. 29, 35. 49, 8. Ps. 7, 18. 30, 13, et לְ pers. Ps. 75, 2. 1 Par. 29, 13. Esr. 3, 11. הוֹדָה שֵׁם יְ׳ celebravit nomen Jehovae 1 Reg. 8, 33. Ps. 54, 8, לְשֵׁם יְ׳ id. 106, 47. 122, 4.

Hithpa. הִתְוַדָּה (assumto Waw pro Jod) i. q. Hiph. 1) *confessus est* (pr. *de se* confessus est, se ipsum reum indicavit. Aethiop. ኢስተዋደየ: accusavit, crimini dedit, pr., ni fallor, *obiecit,* nostr. vorwerfen, a iaciendi potestate, ወደት: accusatio, Vor*wurf*). Dan. 9, 4, sq. acc. rei Lev. 5, 5. 16, 21. 26, 40, עַל rei Neh. 1, 6. 9, 2. 2) *laudavit, celebravit,* sq. לְ 2 Chr. 30, 2.

Nomm. derivata: הוּיְדוֹת, תּוֹדָה, it. nomm. pr. יְהוּדָה, יְדָיָה, יְדוּתוּן, et quae ab hoc denuo proficiscuntur הִתְיַהֵד, יְהוּדִית, יְהוּדִי, יְהוּד.

יָדוֹ (pro יָדוֹן amans, amori deditus) n. pr. m. 1) 1 Chr. 27, 21. 2) Esr. 10, 42.

יָדוֹן (iudex) n. pr. m. Neh. 3, 7.

יַדּוּעַ (notus) n. pr. m. 1) Neh. 10, 22. 2) 12, 11. 22.

יְדֻתוּן, יְדוּתוּן et **יְדִיתוּן** 1 Par. 16, 38 (laudans, celebrans, a nomine obsoleto ידות laudatio, rad. ידה Hi. laudavit, addita terminatione וּן) n. pr. viri Levitae, qui a Davide choro musico praefectus erat. 1 Chr. 9, 16. 16, 38. 41. 42. 25, 1, it. posterorum eius, qui et ipsi arti musicae operam dabant 2 Chr. 35, 15. Neh. 11, 17. Ps. 39, 1. 62, 1. 77, 1.

יַדַּי n. pr. Esr. 10, 42 Keri.

יָדִיד (a rad. יָדַד no. II) m. 1) *dilectus, amicus.* Jes. 5, 1. יְדִיד יְהוָֹה a Domino dilectus Ps. 127, 2, de Benjamino Deut. 33, 12, in Plur. de Israelitis. Ps. 60, 7. 108, 7. 2) *suavis, iucundus.* Ps. 84, 2. Plur. יְדִידוֹת suavitates. Ps. 45, 2: שִׁיר יְדִידוֹת *carmen suave.* Al. carmen amorum, inde epithalamium. (Syr. ܝܕܝܕܐ dilectus).

יְדִידָה (dilecta) n. pr. matris regis Josiae. 2 Reg. 22, 1.

יְדִידוּת f. *deliciae, id quod amatur* Jer. 12, 7.

יְדִידְיָה (deliciae Jehovae) cognomen Salomoni recens nato a Nathane propheta inditum. 2 Sam. 12, 25.

יְדָיָה (quem *Jehova monstravit*) n. pr. m. 1) 1 Chr. 4, 37. 2) Neh. 3, 10.

יְדִיעֲאֵל (a Deo cognitus) n. pr. filii Benjamini. 1 Chr. 7, 6. 10. 11.

יְדִיתוּן v. יְדוּתוּן.

יִדְלָף (lacrimans) n. pr. filii Nahori. Gen. 22, 22.

יָדַע fut. יֵדַע, semel יִידַע (v. Lgb. 389) inf. absol. יָדוֹעַ, cstr. דַּעַת plane respondet gr. οἶδα, *vidit*, et propterea *animadvertit*, *expertus est*, *novit*, *scivit*. Complectitur enim actionem et inchoatam, das *Kennenlernen*, *Erfahren*, et finitam, das *Kennen*, *Wissen*, *Weiseseyn*. (Latissime patet hoc thema in linguis indo-germanicis tum videndi tum sciendi significatu, ut sanscr. *wid*, *budh*, zend. *weedem*, gr. εἴδω, ἴδω, οἶδα, δαέω, lat. *video*, goth. *vitan*, angl. *weet*, nostr. *weten*, *wissen*, *weise*, adeo n linguis slavicis, ut polon. *widze* video, bohem. *wedeti* videre). Propriam potestatem habes in his fere exemplis Ex. 2, 4: *et soror stabat a longinquo* לָדַעַת מַה יֵּעָשֶׂה לוֹ *ad videndum, quid ei eveniret*. 1 Sam. 22, 3. Adde Jes. 6, 9: רְאוּ רָאוֹ וְלֹא תֵּדָעוּ *videbitis, et nihil animadvertetis* (in altero membro: audietis et non intelligetis). יָדַע igitur significat id, quod visum sequitur, nisi quis aut sensibus et mente caret, aut obfirmato est animo. Ut singula persequamur, est igitur

1) *animadvertit* (*wahrnehmen*, *gewahr werden*), tum oculis (Jes. 6, 9), tum tactu Gen. 19, 33, plerumque mente, hinc *intellexit* Iud. 13, 21, addito עִם לֵבָב Deut. 8, 5. Sq. בְּ rei, ex qua aliquid intelligitur Gen. 15, 8: בַּמָּה אֵדַע *unde intelligam?* 24, 14. Ex. 7, 17.

2) *rescivit*, tum videndo (v. Ex. 2, 4. 1 Sam. 22, 3), tum audiendo Gen. 9, 24. Deut. 11, 2. Neh. 13, 10, tum *re ipsa expertus est* Iob. 5, 25. Eccl. 8, 7. Ita saepe in minis (nostr. *du wirst es schon*
gewahr werden, *erfahren*, f
len, lat. *tu ipse videbis*, *senti*
Hos. 9, 7: יֵדְעוּ יִשְׂרָאֵל *vide*
Israëlitae. Iob. 21, 19: יְשַׁ
וְיֵדָע *ei retribuat* Deus, *ut*
Ex. 6, 7: *et intelligetis*, *me*
Jehovam, deum vestrum. Ez
13. 7, 4. 9. 11, 10. Jes. 5, 19
Ps. 14, 4. (In Corano crebr
formula سوف يعلمون tunc
gent, v. c. 26, 48, v. Schult
min. ad Iob. 21, 19).

3) *cognovit* aliquem (
lernen) Deut. 9, 24, aliqu
ram) Num. 14, 31. Saepe
miliaritate et consuetudine
per euphemismum, a) d
cognovit mulierem i. e. co
cum ea Gen. 4, 17. 25. 1
19 cet., adeo de turpi cu
concubitu Gen. 19, 5. (F
tant hunc euphemismum
cognoscendi etiam aliae
tum orientales, tum occi
v. syr. ܝܕܥ, arab. ر‌أى,
aethiop. ለአመረ: g.
v. Fesselii adv. s. 2, 14,
nius de purit. styli N. T.
lat. *cognosco* Justin 5, 2,
ital. et gall. *conoscere*, c
quamquam haec fortasse
S. S. repetita sunt). —
muliere: יָדְעָה אִישׁ *expe*
virum Gen. 19, 8. Ind.
plenius לְמִשְׁכַּב זָכָר
Num. 31, 17. Cf. Ovid.
6, 133: turpiter illa virum
vit adultera virgo.

4) *novit* aliquem, c. acc.
Gen. 29, 5. Jes. 1, 5, rei G
29. יָדַע בְּשֵׁם novit al. nom
33, 12. 17, פָּנִים אֶל פָּנִים
vit de facie Deut. 34, 10.
act. plur. יֹדְעִים *cognosce*
(meine Bekannten) Iob. 1
Part. pass. יָדוּעַ *notus*, sq.
1, 13: *viri* לְשִׁבְטֵיכֶם
noti sunt tribubus vestris,
dativo comm. 15. Jes. 53, 3:
חֹלִי *notus morbo* (dat.) i. e.

kannt, vertraut mit Krankheit, pro pedestri יְדוּעַ חֹלִי, sec. alios: *notus morbo* (abl.), i e. morbis et calamitatibus perpessis insignitus, insigne exemplum hominis calamitatibus afflicti. (Cf. syr. ܡܝܕܥܐ *notus, illustris*).

5) *scivit* aliquid, c. acc., ut יָדַע בִּינָה (v. בִּינָה), יָדַע דַּעַת scivit scientiam (scientia, prudentia pollait) Prov. 17, 27 cet.: sq. praepos. בְּ (nostr. um etwas wissen) Gen. 19, 33. 35. 1 Sam. 22, 15. Jer. 38, 24, עַל Iob. 37, 16; sq. inf. nudo Jer. 1, 6. 1 Sam. 16, 18; gerundio Eccl. 4, 13. 10, 15; verbo finito Iob. 32, 22: לֹא יָדַעְתִּי אֲכַנֶּה *nescio adulari.* 23, 3. 1 Sam. 16, 16. Nehem. 10, 29; conj. כִּי Gen. 3, 5, etiam integra sententia Gen. 43, 22: *nescimus* מִי שָׂם *quis posuerit* cet. Potest etiam, ut post verba dicendi, accusativus obiecti plane omitti, Cant. 1, 8: אִם לֹא תֵדְעִי לָךְ ut lat. *si nescis*, wenn du *es* nicht weifst; לָךְ in his verbis redundat, ut Iob. 5, 27. Spec. nota formulas: a) מִי יוֹדֵעַ *quis scit* sq. fut. 2 Sam. 12, 22. Joël 2, 14. Jon. 3, 9, plenius מִי יוֹדֵעַ אִם Esth. 4, 14 *quis scit an*, i. q. lat. *nescio an, haud scio an,* pro *fortasse* (cf. אִם B, 2). De Prov. 24, 22 v. no. 6. b) יָדַע טוֹב וָרָע *scire*, quid *bonum et malum* sit Gen. 3, 5. 22. i. e. prudentem esse, sapere, unde עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע ib. 2, 17 arbor sapientiae. Propterea *non scire bonum et malum* dicuntur et pueri tenelli Deut. 1, 39 cf. Jes. 7, 15, et senes decrepiti, qui ad infantiam quasi redierunt 2 Sam. 19, 36. Vide Hom. Od. 18, 223: *οἶδα ἕκαστα, ἐσθλά τε καὶ χέρεια, πάρος δέ τε νήπιος ἦα.*

6) *praevidit, opinatus est* aliquid. Ps. 35, 8: *pernicies eum invadat* לֹא יֵדָע *non opinantem* i. e. inopinato. Iob. 9, 5: deus *transfert montes* לֹא יָדָעוּ pr. non opinatos i. e. inopinato, subito. (Cor. 16, 28: *evertit eos deus* ولا يشعرون *non opinantes.* Locm. fab. 28). Cant. 6, 12: לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי וגו׳ *me non opinantem animus meus transferebat* i. e. inopinato me translatum videbam. Jer. 50, 24. Sic מִי יוֹדֵעַ quis praevidet i. e. nemo praevidet, pro *subito, inopinato* Prov. 24, 22, parall. פִּתְאֹם.

7) Saepe est voluntatis: *animum advertit ad aliquid, providit, curavit*, nostr. nach etwas sehen. Gen. 39, 6: לֹא יָדַע מְאוּמָה *nihil curavit* rerum suarum. Prov. 9, 13. 27, 23. Iob. 9, 21 (opp. מָאַס). Iob. 34, 4: נֵדְעָה בֵינֵינוּ מַה־טּוֹב *videamus inter nos, quid bonum* sit? i. e. animum advertamus, scrutemur. In altero hemistichio נִבְחֲרָה. Sq. בְּ Iob. 35, 15: לֹא יָדַע בַּפַּשׁ *non curat iniquitatem.* Spec. dr. a) de deo animum advertente ad homines, eos (prae caeteris) curante. Ps. 144, 3. Neh. 1, 7, sq. מִן Am. 3, 2: *te solum curo ex omnibus gentibus terrae.* Gen. 18, 19: יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה *eum* (Abrahamum) *curavi*, elegi, eius respectum habui, *ut iubeat* cet. Cf. Ps. 1, 6. — b) de hominibus deum curantibus, colentibus. Hos. 8, 2. 13, 4. Ps. 36, 11. 9, 11: יֹדְעֵי שְׁמֶךָ *curantes* i. e. colentes *nomen tuum.* Iob. 18, 21: (אֲשֶׁר) לֹא יָדַע אֵל *qui deum non curat*, atheus. 1 Sam. 2, 12.

8) absol. *sapuit* Ps. 73, 22. Jes. 32, 4. 44, 9. 18. 45, 20. 56, 10. Part. יֹדְעִים i. q. חֲכָמִים Iob. 34, 2. Eccles. 9, 11. Inde דַּעַת sapientia q. v.

Niph. נוֹדַע 1) *cognitus est, innotuit, notus est*, de personis Ps. 76, 2. Prov. 31, 23, de rebus Ex. 2, 14. Lev. 4, 14. Ps. 9, 17. Sq. לְ personae: alicui notum est. 1 Sam. 6, 3. Ruth 3, 3. Esth. 2, 22. — Gen. 41, 21: וְלֹא נוֹדַע כִּי־בָאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה *neque animadversum est* (apparuit), *eas in viscera*

(ventrem) *earum intrasse* (demissas esse). 2) pass. Hiph. no. 2. *edoctus est experientia* i. e. *poenas dedit*, cf. Kal no. 2. Prov. 10, 9: מְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ *qui perverse vivit, edocebitur*, poenas dabit. Jer. 31, 19: אַחֲרֵי הִוָּדְעִי *postquam experientia edoctus sum.* Bene Luth.: nachdem ich gewitzigt bin.

Pi. causat. *scire fecit, indicavit* alicui aliquid, c. duobus accusatt. Iob. 38, 12. *Pu.* part. מְיֻדָּע *notus*, c. Suff. מְיֻדָּעִי notus meus Ps. 31, 12. 55, 14. 88, 9. 19. Fem. *notum*. Jes. 12, 5 Chethibh.

Po. יוֹדַע i. q. *Pi. indicavit*, c. acc. pers. 1 Sam. 21, 3. Sed vide sitne ibi legendum הוֹעַדְתִּי pro יוֹדַעְתִּי.

Hiph. הוֹדִיעַ (imp. הוֹדַע) 1) aliquem *certiorem fecit* de al. re, *indicavit* alicui aliquid, a) sq. duplici acc. Gen. 41, 39. Ex. 33, 12. 13. Ez. 20, 11. 22, 2. Minando dictum est 1 Sam. 14 12: נוֹדִיעָה אֶתְכֶם דָּבָר *monstrabimus vobis hanc rem.* b) sq. acc. rei, et dat. pers. Ex. 18, 20. Deut. 4, 9. Ps. 145, 12. Neh. 9, 14. c) sq. acc. pers. et integra sententia Jos. 4, 22. 1 Reg. 1, 27. d) sq. acc. rei. Ps. 77, 15. 98, 2. Iob. 26, 3. — 2) *edocuit*, sq. acc. pers. Iob. 38, 3. 40, 7. 42, 4, dat. Prov. 9, 9, spec. experientia, i. poenis edocuit aliquem, punivit eum. Cf. Kal no. 2. Iud. 8, 16: (sumsit) *spinas silvestres deserti et tribulos* וַיֹּדַע בָּהֶם אֵת אַנְשֵׁי סֻכּוֹת *et punivit iis incolas oppidi Succoth*, nimirum spinis impositos tribulis ferreis comminuens (v. דּוּשׁ). LXX. Vulg. ἠλόησεν, *contrivit* ex hebraeo וַיָּדָשׁ, quod ad hunc contextum nobis aptius videtur, quam scriptura vulgaris.

Hoph. הוּדַע *notum factum est, innotuit*. Lev. 4, 23. 28. Part. מוּדַעַת Jes. 12, 5 Keri.

Hithp. הִתְוַדַּע *notum se fecit, se agnoscendum praebuit*, Gen. 45, 1; *revelavit se* Num. 12, 6, sq. אֶל.

Derivv. יִדְּעֹנִי, דֵּעַ, דֵּעָה, דַּעַת, מוֹדַע, מַדּוּעַ, מַדָּע, מוֹדַעַת, et nomm. pr. יָדָע, יְדַעְיָה, יְדוּעַ, יְדִיעֲאֵל.

ידע chald. fut. יִנְדַּע Dan. 2, 9. 30. 4, 14 i. q. hebr. spec. 1) *animadvertit, intellexit* Dan. 2, 8. 5, 23. 2) *rescivit, cognovit* 4, 6. 6, 11. 3) *scivit, novit* 5, 22. Part. pass. יְדִיעַ לֶהֱוֵא לְמַלְכָּא notum sit regi Esr. 4, 12. 13.

Aph. הוֹדַע fut. יְהוֹדַע, part. מְהוֹדַע *notum fecit, indicavit*, sq. dat. pers. Dan. 2, 15. 17. 28; c. suff. Dan. 2, 23. 29. 4, 15. 5, 15. 16. 17. 7, 16.

Derivv. מַנְדַּע.

יָדָע (sapiens) n. pr. m. 1 Chr. 2, 28. 32.

יְדַעְיָה (quem Jehova curavit) n. pr. m. 1 Chr. 9, 10. 24, 7, cf. Zach 6, 10. 14.

יִדְּעֹנִי m. pl. יִדְּעֹנִים 1) pr. sciens, sapiens, inde *vates, hariolus*, ubique in malam partem de prophetis falsis Lev. 19, 31. 20, 6. Deut. 18, 11. 1 Sam. 28, 3. 9 (cf. عَلَّامٌ propr. sciens, magus, ut nostr. weiser Mann, kluge Frau, de hariolis plebeculae verba dantibus). 2) *spiritus fatidicus, python*, quo instructi esse credebantur hi praestigiatores. Lev. 20, 27 cf. אוֹב.

יָהּ vc. decurtatum ex יַהְוֶה, vel potius ex antiquiori pronuntiatione יַהְוֹה vel יַהְוָה, unde per apocopen יָהוּ (ut יִשְׁתַּחוּ pro יִשְׁתַּחֲוֶה) deinde abiecto ו tono carente יָהּ, Lgb. 157. Utraque haec forma promiscue adhibetur in fine multorum nomm. pr., ut אֵלִיָּהוּ et אֵלִיָּה, יְהוּ et יִרְמְיָה, יְשַׁעְיָהוּ et יְשַׁעְיָה, ita quidem, ut littera finalis ubique raphata sit. יָהּ maxime frequentatur in formulis solennibus,

הַלְלוּ־יָהּ *celebrate Jehovam!* Ps. 104, 35. 105, 45. 106, 1. 48. 111, 1. 112, 1. 113, 1 all. Praeterea e. g. Ps. 89, 9. 94, 7. 12. Jes. 38, 11. Ex. 15, 2: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ *gloria mea et carmen* meum *est Jehova*. Ps. 118, 14. Jes. 12, 2. Ps. 68, 5: בְּיָהּ שְׁמוֹ *Jah est nomen eius* (cf. בְּ litt. D). 26, 4. (Retinuerunt hoc vc. etiam Syri in paucis formulis doxologicis, ut ܫܘܒܚܐ ܠܝܗ Jehovae gloria, Assem. bibl. orient. II, 230. III, 579).

יָהַב rad. apud Hebraeos rara et defectiva, Chaldaeis, Syris, Arabibus et Aethiopibus (יְהַב, ܝܗܒ, وهب, ወሀበ፡) usitatissima, i. q. נָתַן *dedit, posuit.* Semel in Praet. Ps. 55, 23: הַשְׁלֵךְ עַל־יְהוָה יְהָבְךָ *committe Deo* id quod *tibi dedit* s. *imposuit* i. e. sortem tuam, pro אֲשֶׁר יָהַב לְךָ. Persona, cui datur, post verba dandi saepe pronomine suffixo exprimitur, v. נְתַתָּנִי Jos. 15, 19, cf. arab. أعطى, ناول, adeoque وهب, c. dupl. acc. pers. et rei, quanquam haec structura Grammaticis minus probatur. (Aliis יְהָב h. l. est subst. onus, molestia). Praeterea in solo imp. הַב (Prov. 30, 15), saepe c. He parag. הָבָה, f. הָבִי (Ruth 3, 15) pl. הָבוּ 1) *da, cedo*, pl. *date*. Gen. 29, 21. Iob. 6, 22. 2 Sam. 16, 20: הָבוּ לָכֶם עֵצָה *date consilium!* 2) *pone*, pl. *ponite*. 2 Sam. 11, 15. Deut. 1, 13: הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים *constituite vobis viros.* Jos. 18, 4. 3) adv. hortandi *age, agedum!* pl. *agite*. Gen. 11, 3. 4. 7. 38, 16. Ex. 1, 9. (Arab. هَبْ da, concede). — De הֵבוּ Hos. 4, 18, v. ind. analyt.

Deriv. הַבְהָבִים.

יְהַב (Dan. 2, 21. 3, 28) imp. הַב Dan. 5, 17, part. act. יָהֵב, pass. יְהִיב, praet. pass. יְהִיבַת, יְהִיבוּ Dan. 7, 11. 12. Esr. 5, 14 (fut. et inf. repetuntur a נְתַן, cf. syr. ܝܗܒ, fut. ܢܬܠ a ܢܬܠ = נְתַן. chald. i. q. hebr. 1) *dedit*. Dan 2, 37. 38. 48; tradidit, obiecit. Dan. 3, 28. 7, 11. — 2) *posuit, iecit* (fundamentum). Esr. 5, 16.

Ithpe. אִתְיְהֵב fut. יִתְיְהֵב, part. מִתְיְהֵב *datus, traditus est.* Dan. 4, 13. 7, 25 cet.

יָהַד verbum secundarium, denom. a יְהוּד.

Hithp. הִתְיַהֵד pr. *Judaeum se fecit*, i. e. religionem Judaicam amplexus est. Esth. 8, 17. Littera Jod, in nomine illo servilis, abiit in radicalem, ut in קֶשֶׁת a קוֹשׁ, ab illo denuo ܩܫܬ; بسمل a بسم الله; vide huius generis plura ap. Reiskium ad Abulf. Ann. II, 510.

יָהְדַּי (pro יְהֹדָיָה quem *dirigit Jova*, a הָדָה) n. pr. m. 1 Chr. 2, 47.

יֵהוּא *Jehu* n. pr. (fort. i. q. יְהוֹהוּא *Jehova est Ille*, ut יֵשׁוּעַ pro יְהוֹשׁוּעַ) 1) regis Israëlitarum, qui exstirpata Ahabi dynastia 884 —56 a Chr. imperium tenebat, viri idololatriae valde infesti, sed crudelissimi. 2 Reg. cap. 9 et 10. 2) prophetae tempore Baësae in Samariae regno degentis 1 Reg. 16, 1. 2 Chr. 19, 2. 20, 34. 3) aliorum virorum parum celebrium.

יְהוֹאָחָז m. (quem *Jehova prehendit*) n. pr. 1) regis Israëlis 856—840 a. Chr., filii Jehu. 2 Reg. 13, 1—9. 2) regis Judae a. 611 a. Chr., filii Josiae. 2 Reg. 23, 31—35. 2 Chr. 36, 1. Scribitur etiam יוֹאָחָז. LXX Ἰωαχάς.

יְהוֹאָשׁ (quem *Jehova donavit*, אָשׁ prob. a rad. inusit. אוּשׁ, آسَ donavit) n. pr. 1) regis Judae 877 —38 a. Chr., filii Ahasjae. 2 Reg. 12, 1. 14, 13, quod etiam יוֹאָשׁ scribunt, ibid. 11, 2. 12, 20.

2) regis Israëlitarum 840—25 a. Chr., filii Joahas. 2 Reg. 13, 10—25, quod itidem contr. יוֹאָשׁ scribitur ibid. V. 9. LXX Ἰωάς.

יְהוּד chald. i. q. יְהוּדָה *terra Judae, Judaea.* (Arab. يَهُود, هُود coll. Judaei). Dan. 2, 25: בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד *captivi Judaeae.* 5, 13. 6, 14. Esr. 5, 1. 8.

יְהוּדָה (verbale fut. Hoph. *celebratus*, cf. Gen. 49, 6) n. pr. *Juda,* quod gessit 1) quartus Jacobi filius Gen. 29, 35. 35, 23, et tribus ab eo orta (בְּנֵי יְהוּדָה) Num. 7, 12. Jos. 11, 21 cet., cuius fines Jos. 15 describuntur. הַר יְהוּדָה montana Judae, vid. הַר pag. 285. Post regnum divisum huius tribus nomen alteri regno inditum, quod Judaeos et Benjaminitas cum aliqua Simeonitarum et Danitarum parte complectens Hierosolymam metropolim habebat; altero vel יִשְׂרָאֵל vocato vel (maxime in prophetarum scriptis) אֶפְרַיִם. אַדְמַת יְהוּדָה terra Judae, regnum Judaicum. Jes. 19, 17. עִיר יְהוּדָה urbs (primaria) Judaeae i. e. Hierosolyma 2 Chr. 25, 28 i. q. עִיר דָּוִד 2 Reg. 14, 20. Post decem tribus deportatas et post exilium babylonicum dr. de tota terra israëlitica Hagg. 1, 1, 14. 2, 2. Ubi terra (Judaea) significatur, יְהוּדָה est fem. Ps. 114, 2, ubi populus (Judaei) m. Jes. 3, 8. Idem gerebant

2) alii homines obscuriores a) Neh. 11, 9. b) Esr. 3, 9. Neh. 12, 8. c) Neh. 12, 34. d) ib. V. 36.

יְהוּדִי plur. יְהוּדִים, passim יְהוּדִיִּים Esth. 4, 7. 8, 1. 7. 13. 9, 15. 18 in Chethibh, 1) n. gent. *Judaeus,* a) civis regni Judaici 2 Reg. 16, 6. 25, 25. b) in recentiore Hebraismo post decem tribuum deportationem quilibet *Israëlita*, Jer. 32, 12. 38, 19. 40, 11. 43, 9, impr. 34, 9 (syn. עִבְרִי). Neh. 1, 2. 3, 33. 4, 6. Esth. 2, 5. 3, 4. 5, 13. Fem. יְהוּדִיָּה 1 Par. 4, 18. 2) n. pr. m. Jer. 36, 14. 21.

יְהוּדַי chald. *Judaeus*, nonnisi plur. יְהוּדָאִין, st. emphat. יְהוּדָאֵי Dan. 3, 8. 12. Esr. 4, 12. 5, 1. 5.

יְהוּדִית f. 1) fem. n. gent. יְהוּדִי adv. *judaice, linguâ judaicâ* 2 Reg. 18, 26. Neh. 13, 24. 2) n. pr. *Judith*, Esavi mulier. Gen. 26, 34.

יְהוָֹה n. propr. summi numinis (הָאֱלֹהִים) apud Hebraeos. Hebraei recentiores, sed nonnullis iam a. Chr. seculis, vel falsa quarundam legum (Exod. 20, 7. Lev. 24, 11) interpretatione seducti vel veterem quandam superstitionem sectantes hoc nomen adeo sacrosanctum habebant, ut vel pronunciationem eius religioni sibi ducerent (v. Philonis vit. Mosis T. III. p. 519. 529). Ubicunque igitur in contextu sacro nomen tetragrammaton (הַשֵּׁם, שֵׁם הַמְפֹרָשׁ) legebatur, pro eo אֲדֹנָי efferre, eamque ob causam vocales nominis אֲדֹנָי more in lectionibus masorethicis recepto quattuor litteris יהוה substernere solebant; ita tamen, ut Jod initiale Schwa simplici, non composito, muniretur (יְהוָֹה, non יֲהוָֹה), praefixa tamen eadem reciperent puncta, ac si sequeretur אֲדֹנָי, nimirum מֵיְהוָֹה, בַּיהוָֹה, לַיהוָֹה. Hanc consuetudinem iam LXX interpretum aetate invaluisse, ex eo constat, quod hi ubique יהוה reddunt ὁ Κύριος (אֲדֹנָי): eandemque Samaritani sequebantur, ita tamen ut pro יהוה efferrent שְׁמָא (i. q. הַשֵּׁם). Ubi in textu est אדני יהוה, ne bis repetatur *Adonai*, Judaei efferunt אֲדֹנָי אֱלֹהִים, et scribunt אֲדֹנָי יֱהוִֹה.

Ex his quum appareat, vc. יְהוָֹה non suis, sed alienis vocalibus munitum esse, quaerendum, quae tandem sint verae et genuinae eius vocales? Ac plerique יַהְוֶה pronuntiandum esse censent (ad ana-

logiam יַעֲקֹב. פַּרְעֹה), recte provocantes ad auctoritatem nonnullorum scriptorum vett., Hebraeorum deum *ΙΑΩ* appellatum esse tradentium (Diod. 1, 94: *ἱστοροῦσι .... τοὺς νόμους διδόναι — παρὰ δὲ τοὺς Ἰουδαίους Μωσῆν τὸν ΙΑΩ ἐπικαλούμενον θεόν.* Macrob. Sat. 1, 18. Hesych. v. *Ὀζείας*, intp. ad Clem. Alex. Strom. V, p. 666. Theod. quaest. 15 ad Exod.: *καλοῦσι δὲ αὐτὸ Σαμαρεῖται ΙΑΒΕ* [יַהְוֶה] *Ἰουδαῖοι δὲ ΙΑΩ*), cui accedit, quod eadem haec forma in Gnosticorum aegyptiorum gemmis tanquam Dei nomen conspicua est (Iren. adv. haeres. 1, 34. II, 26. Bellermann über die Gemmen der Alten mit dem Abraxasbilde I. II.). Non magnopere abludit *ΙΕΥΩ* Philonis Byblii ap. Euseb. praep. evang. 1, 9, et *ΙΑΟΥ* [יָהוּ] ap. Clem. Al. Stromm. V, p. 562. Alii, ut Relandus (decade exercitatt. de vera pronunciatione nominis Jehova, Traj. ad Rh. 1707. 8.), qui Samaritanos secuti יַהְוֶה olim pronuntiatum esse volunt, opinionis suae praesidium habent in formis decurtatis יָהוּ et יָהּ: neque iis, qui יְהוָֹה veram pronuntiationem fuisse putant (Michaelis in Supplemm. p. 524) omnino deest, quo se defendant. Etenim syllaba decurtata יְהוֹ et יוֹ, a qua plurima nomina propria ordiuntur, ex nulla forma facilius explicatur.

Ut dicam, quod sentio, hoc vc. remotissimae antiquitatis esse suspicor, nescio an eiusdem stirpis atque *Jovis*, *Ju*piter, ab Aegyptiis translatum ad Hebraeos (cf. quae de usu eius in gemmis aegyptiacis modo dicta sunt), ab his autem paululum inflexum, ut formam et originem semiticam redoleat (vid. מֹשֶׁה, בְּהֵמוֹת). Huic origini alluditur in verbis Exodi 3, 14: אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה semper *ero* idem *qui sum* hodie, coll. Apoc. 1, 4. 8: *ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος*: nomine enim יהוה a verbo הָוָה fuit ducto significari censebant deum *aeternum, immutabilem*, qui nunquam non idem futurus sit. Idem etymon spectatur Hos. 12, 6: יְהוָֹה זִכְרוֹ *Jehova* i. e. aeternus, immutabilis *est nomen eius.* Conferri potest inscriptio templi Saïtici ap. Plut. de Iside et Osiride c. 9: *ἐγώ εἰμι τὸ γεγονός καὶ ὂν καὶ ἐσόμενον.*

Quod ad loquendi usum attinet, idem Deus summus isque Hebraeorum *θεὸς ἐπιχώριος* in V. T. proprio suo nomine יְהוָֹה, et appellativo הָאֱלֹהִים, אֱלֹהִים (ὁ θεός, اَلّٰه) designatur modo promiscue, modo ita, ut pro natura formularum vel pro scriptorum consuetudine hoc illudve usitatius sit (v. p. 61 A), ut רוּחַ יְהוָֹה, כֹּה אָמַר יְהוָֹה, נְאֻם יְהוָֹה, עֶבֶד יְהוָֹה, עַם יְהוָֹה, cet. Speciatim nota eius usum in hi[s]: a) יְהוָֹה אֱלֹהִים i. e. *Jehova Deus* (per appositionem, minime, ut nonnulli volebant, *Jehova deorum* sc. princeps), solennis Jehovae appellatio in Geneseos capp. 2. 3, alibi rarior, v. tamen Exod. 9, 30. 2 Sam. 7, 22. 1 Par. 28, 20. 29, 1. 2 Par. 1, 9. 6, 41. 42. Ps. 72, 18. 82, 14. Jon. 4, 6, adde יְהוָֹה הָאֱלֹהִים 1 Sam. 6, 20. 1 Par. 22, 1. 19. 2 Par. 26, 18. 32, 16. Longe creberrima contra haec compositio est sq. genit., ut יְהוָֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל Jos. 7, 13. 19. 20. 8, 30. 9, 18. 19 cet. יְהוָֹה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ Deut. 1, 21. 6, 3. 27, 3, יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ, אֱלֹהֵי Deut. 1, 1. 31. 2, 7. 4, 5. 18, 16. 26, 14. et sexcenties. — b) יְהוָֹה צְבָאוֹת *Jehova* (deus) *exercituum* coelestium, v. צָבָא. — c) אֲדֹנָי יְהוִֹה (de punctis יֱהוִֹה v. supra) 2 Sam. 7, 18. 19. Jes. 50, 4. Jer. 32, 17 et sexcenties ap. Ezechielem.

d) De formula לִפְנֵי יְהוָֹה v. לִפְנֵי, s. v. פָּנִים.

יְהוֹזָבָד (quem *Jehova donavit*) n. pr. m. 1) 1 Chr. 26, 4. 2) 2 Reg. 12, 22. 3) 2 Chr. 17, 18.

יְהוֹחָנָן m. (quem *Jehova donavit*) n. pr. praefecti militum Josaphati 2 Chr. 17, 15. 23, 1, aliorum. Inde gr. Ἰωαννᾶς et Ἰωάννης.

יְהוֹיָדָע m. (quem *Jehova curavit*) n. pr. sacerdotis magnae auctoritatis in Samariae regno 2 Reg. 11, 4 al.

יְהוֹיָכִין (quem *Jehova constituit*) *Jojachin*, Jojakimi filius, rex Judaeorum a. 600 a. Chr. 2 Reg. 24, 8—17. Idem nomen scribitur יוֹיָכִין Ez. 1, 2, יְכָנְיָה Esth. 2, 6. Jer. 27, 20. 28, 4, יְכָנְיָהוּ (pro יָכִן יָהוּ) Jer. 24, 1 Chethibh, et כָּנְיָהוּ Jer. 22, 24. 28. 37, 1.

יְהוֹיָקִים m. (quem *Jehova instituit*) n. pr. *Jojakim*, Josiae filius, rex Judaeorum 611—600 a. Chr., prius אֶלְיָקִים dictus (q. v.). 2 Reg. 23, 34. 24, 1. Jer. 1, 3.

יְהוֹיָרִיב et **יוֹיָרִיב** m. (quem *Jehova defendet*) n. pr. nobilis sacerdotis Hierosolymitani 1 Chr. 9, 10. 24, 7. Esr. 8, 16. Neh. 11, 10. 12, 6. 19. Inde gr. Ἰωαρίβ 1 Macc. 2, 1.

יְהוּכַל (verbale fut. Hoph. a יָכֹל, potens) n. pr. m. Jer. 37, 3, pro quo contr. יוּכַל 38, 1.

יְהוֹנָדָב et **יוֹנָדָב** m. (quem *Jehova impulit*) n. pr. filii Rechab, nomadum Rechabitarum proavi, qui genti suae votum abstinentiae a vino imposuerat, 2 Reg. 10, 15. Jer. 35, 6. V. רֵכָב. 2) 2 Sam. 13, 5 sq.

יְהוֹנָתָן et **יוֹנָתָן** m. (quem *Jehova dedit*, gr. Θεόδωρος) *Jonathan* n. pr. 1) filii Sauli, generosa erga Davidem amicitia insignis. 1 Sam. 13—31. 2) filii Abjathar, 2 Sam. 15, 27. 36. 1 Reg. 1, 42. 43, et aliorum.

יְהוֹסֵף i. q. יוֹסֵף (forma chaldaizante, non contracta) n. pr. *Josephus* Ps. 81, 6, sed h. l. poët. de gente israëlitica. V. יוֹסֵף.

יְהוֹעַדָּה (quem *Jehova ornavit*) n. pr. m. 1 Chr. 8, 36, pro quo 9, 42 יַעְרָה.

יְהוֹעַדָּן n. pr. f. 2 Reg. 14, 2 (in Keri יהועדין). 2 Chr. 25, 1.

יְהוֹצָדָק (in quem *Jehova iustus est*) n. pr. patris Josuae summi sacerdotis Hagg. 1, 1. 12. Esr. 3, 2. 8. 5, 2.

יְהוֹרָם (Jehova altus est) *Joram*, n. pr. 1) regis Judaeorum, ab anno 891 ad 884 a. Chr., filii Josaphat. 2 Reg. 8, 16—24. 2) regis Israëlitarum, ab anno 896 ad 884 a. Chr., filii Ahab. 2 Reg. 3. Utriusque nomen etiam contr. יוֹרָם scribitur.

יְהוֹשֶׁבַע (cuius *sacramentum* est *Jehova* i. e. quae per Jehovam iurat, hunc colit, cf. אֱלִישֶׁבַע) n. pr. filiae regis Joram, uxoris Jojadae sacerdotis 2 Reg. 11, 2. quod 2 Par. 22, 11 יְהוֹשַׁבְעַת scribitur.

יְהוֹשׁוּעַ et **יְהוֹשֻׁעַ** m. (cuius *auxilium Jehova* est, cf. אֱלִישׁוּעַ, nostr. *Gotthilf*), *Josua*, n. pr., quod gessit 1) Mosis minister et armiger, deinde successor et dux Israëlitarum, Nuni filius, Ex. 17, 9. 24, 13, alibi etiam הוֹשֵׁעַ appellatus Num. 13, 16 (v. et יֵשׁוּעַ). 2) sacerdos summus, Serubabelis aequalis. Zach. 3, 1. Hagg. 1, 1. 12, v. יֵשׁוּעַ. 3) 1 Sam. 6, 14. 18. 4) 2 Reg. 23, 8. LXX Ἰησοῦς. Vulg. Josua.

יְהוֹשָׁפָט (quem *Jehova iudicat* i. e. cuius causam agit) *Josaphat* 1) rex imperii Judaici, anno 914—889 a. Chr., Asae filius 1 Reg. 22, 41—51, qui valli cognomini Hierosolyma inter et montem olivarum sitae nomen dedit. Joël 4, 2. 12. 2 Chr. 20. 2) cancellarius regis Davidis 2 Sam. 8, 16. 20, 24. 3) 1 Reg. 4, 17. 4) 2 Reg. 9, 2. 14.

יָהִיר adj. *elatus*, *tumidus*, *superbus* (a rad. יָהַר, quae nescio an contigua sit nomini הַר) Prov. 21, 24. Hab. 2, 5. (Chald. et Talmud. id., אִתְיְהַר superbivit; יְהִירוּת, יוּהֲרָא superbia).

יְהַלֶּלְאֵל (qui *Deum celebrat*) n. pr. m. 1) 2 Chr. 29, 12. 2) 1 Chr. 4, 16.

יַהֲלֹם m. *gemmae*, eiusque *durae*, genus, a tundendo dictum (rad. הָלַם). Ex. 28, 18. 39, 11. Ez. 28, 13. Vett. intpp. modo adamantem, modo smaragdum, modo iaspidem reddunt, sed hoc postremam haud dubie falsum, ap. Ez. enim l. c. copulatur cum יָשְׁפֵה, quod iaspidem notare vix dubium est. Vid. Braunium de vestitu sacerdotum II, 13.

יָהַץ rad. inusit. Arab. وهص *calcavit*, *conculcavit*. Inde

יַהַץ et יַהְצָה (i. q. وهصة locus conculcatus, fort. area) n. pr. urbis Moabiticae ad desertum sitae, postea tribui Rubeniticae ibique sacerdotibus assignatae. Num. 21, 23. Deut. 2, 32. Jos. 13, 18. Jes. 15, 4. Jer. 48, 21. 34.

יָהַר v. יָהִיר.

יוֹאָב (cuius *pater Jehova* est) *Joabus*, n. pr. praefecti militum Davidis 2 Sam. 2, 24. 1 Reg. 2, 5. 22, it. aliorum virorum.

יוֹאָח (cuius *frater* i. e. adiutor *Jehova* est) *Joachus*, n. pr. 1) filii Asaph, cancellarii Hiskiae 2 Reg. 18, 18. Jes. 36, 3. 2) cancellarii Josiae regis 2 Chr. 34, 8, aliorum.

יוֹאָחָז v. יְהוֹאָחָז.

יוֹאֵל (cui *Jehova* est *deus* i. e. cultor Jehovae) n. pr. *Joël*, 1) propheta, Pethuelis filius. Joël 1, 1. 2) Samuelis filius natu maximus 1 Sam. 8, 2. 3) filius Usiae regis 1 Chr. 6, 21, pro quo (errore manifesto) V. 9 שָׁאוּל; it. alii

יוֹאָשׁ n. pr. 1) יְהוֹאָשׁ q. v. 2) Gideonis pater Iud. 6, 11, al.

יוֹב n. pr. Issachari filius Gen. 46, 13, fort. vitiose scriptum pro יָשׁוּב Num. 26, 24. 1 Chr. 7, 1 Keri.

יוֹבָב (prob. i. q. يَبَابٌ desertum, pr. ululatus, locus ubi ferae ululant, a rad. يبّ, יָבַב) n. pr. regionis Arabum Joctanidarum Gen. 10, 29. 1 Par. 1, 23. Vestigium eius fortasse est apud Ptolemaeum, qui ad mare Indicum iuxta Sachalitas habet Ἰωβαρῖται s. ex coniectura Salmasii et Bocharti Ἰωβαβῖται (*P* mutato in *B*). Vide Bocharti Phaleg II, 29.

יוֹבֵל *comm.* (cf. no. 2) vc. onomatopoët., si quid video, *iubilum* significans *laetumve clamorem*, dein ad *tubae clangorem*, *classicum* translatum, ut תְּרוּעָה q. v. (Radices et sono et significatione finitimae itidem *clamorem* significantes, modo laetitiae, modo doloris indicem [utrumque enim saepe vix discerni potest et iisdem verbis exprimitur, cf. צָהַל, רָנַן], sunt: in linguis semiticis وَلْوَل, יָלַל, אָלַל et cum alio elemento Beth יָבַב, أَبَّ; gr. ὀλολύζειν, ἀλαλάζειν, ἰάλεμος, lat. *eiulare*, *ululare*, in diall. germanicis suec. *iolen* [unde feriae veterum Scandinavorum *Julfest* dictae], holl. *ioelen*, germ. vulg. *iodeln*. In his omnibus syllabae *jôl*, *jobl*, *jodl* inest potestas *jo clamandi*, ut in germ. *juchen*, *jauchzen*, quod nihil aliud est atque *clamare io*, *juch*). Inde 1) קֶרֶן הַיּוֹבֵל *cornu iubili* i. e. quo classicum canitur Jos. 6, 5, et ellipt. יוֹבֵל Ex. 19, 13, pl. שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים Jos. 6, 6, c. art. שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים 6, 4. 8. 13 *tubae iubili* (de plur. יוֹבְלִים v. not.) i. e. quibus classicum canitur, *Lermtrompeten*, plane

idem quod שׁוֹפַר תְּרוּעָה Lev. 26, 9. Inter קֶרֶן הַיֹּבֵל (Lermhorn) et שׁוֹפַר הַיֹּבֵל nihil discriminis interesse, apparet ex Jos. 6, 4. coll. 5. 6. — בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל Ex. 19, 13 et בִּמְשֹׁךְ בְּקֶרֶן הַיֹּבֵל Jos. 6, 5 *simulac classicum canitur*, quod alibi est תָּקַע בַּשּׁוֹפָרוֹת cf. Jos. 6, 4, coll. 5. — Inane commentum est, quod Chaldaeus et Judaeorum magistri יוֹבֵל arietem et ק׳ הַיֹּבֵל cornu arietinum interpretantur, neque magis audiendae recentiorum coniecturae, de quibus v. Fulleri Miscell. IV, 8. Carpzov. apparat. autiqu. cod. s. p. 44 sq. Bocharti Hieroz. 1, lib. 2, c. 43.

Not. Quod in plurali dicitur שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים tubae clangorum, ubi exspectaveris שׁ׳ הַיֹּבֵל, id factum ex singulari Hebraeorum consuetudine Grammaticis hucusque parum observata. Solent enim illi, pariter atque Syri (Hoffmanni gramm. syr. p. 254) nominum compositorum pluralem triplici modo formare. Vel a), idque sane creberrimum, solum nomen regens in plurali ponunt, ut גִּבּוֹר חַיִל, pl. גִּבּוֹרֵי חַיִל; vel b) etiam Genitivum s. nomen rectum plurale faciunt, ut גִּבֹּרֵי חֲיָלִים 1 Paralip. 7, 5, שָׂרֵי מִסִּים pro שָׂרֵי הַמַּס Exod. 1, 11, בְּנֵי אֵלִים Ps. 29, 2 pro בְּנֵי אֵל; vel adeo c) nomine regente intacto solum Genitivum pluralem faciunt, cuius rei illustre exemplum est בֵּית אָבוֹת domus paternae, pro בָּתֵּי אָב (pag. 144 A.). Altera ratio (litt. b) est in exemplo nostro.

2) שְׁנַת הַיּוֹבֵל Lev. 25, 13. 15. 31. 40 et ellipt. יוֹבֵל ib. comm. 28. 30. 33 (gen. comm., m. Num. 36, 4, saepius fem. propter ellipsin vocis שָׁנָה Lev. 25, 10) *annus iubili.* Vulg. *annus iubileus*, *annus iubilei*, ita dictus a *clangore tubarum*, quo septimo septimi mensis die populo annunciabatur (Lev. 25, 9). Erat is annus *quinquagesimus* (Lev. 25, 10. 11. Joseph. Ant. 3, 12, non ut alii volunt, quadragesimus nonus), quo ex lege mosaica latifundia vendita possessori pristino reddenda, servi manumittendi erant. LXX ἔτος ἀφέσεως, ἄφεσις. Luth. (Vulgatam secutus) *Halljahr.*

יוּבַל m. I) *fluvius*, *regio uvida.* Jerem. 17, 8. Rad. יָבַל no. I, 1. II) n. pr. *Jubal*, filius Lamechi, rei musicae auctor, Gen. 4, 21. Appellative *Jubal* nescio an *iubilum* significabat s. tubae aliorumque instrumentorum *clangorem* et strepitum, *musicam* (vic. יוֹבֵל), posteaque eius inventori tributum est. Quod praeterea coniectavit Buttmannus (in Mythologo I, 163 sq. 169), *Apollinis* nomen ex eodem fonte profectum esse, in medio relinquo.

יוֹזָבָד (quem *Jehova donavit*) n. pr. complurium Levitarum 1) 2 Chr. 31, 13. 2) Esr. 8, 33. 3) 10, 22.

יוֹזָכָר (cuius *Jehova meminit*) n. pr. interfectoris Joasi 2 Reg. 12, 22, quod 2 Chr. 24, 26 זָבָד scribitur (vitio manifesto).

יוֹחָא (fort. contr. ex יוֹחָיָה quem Jehova in vitam revocavit, cf. מִיכָה pro מִיכָיָה) n. pr. 1) 1 Chr. 8, 16. 2) 11, 45.

יוֹחָנָן (quem *Jehova largitus est*) n. pr. *Jochanan*, v. יְהוֹחָנָן. Praeterea hoc nomen contractius gerunt 1) duo tribuni Davidis 1 Chr. 12, 4. 12. 2) Josiae regis filius 1 Chr. 3, 15, all.

יוֹיָדָע (quem *Jehova curat*) n. pr. 1) v. יְהוֹיָדָע. 2) Neh. 3, 6. 12, 10.

יוֹיָכִין v. יְהוֹיָכִין.

יוֹיָקִים (quem *Jehova erigit*) n. pr. m. Neh. 12, 10.

יוֹיָרִיב 1) v. יְהוֹיָרִיב. 2) Neh. 11, 5.

יוֹכֶבֶד (cuius *gloria est Jehova*) n. pr. matris Mosis, cuius maritus erat Amram Ex. 6, 20. Num. 26, 59.

יוּכַל v. יְהוּכַל.

יוֹם c. Suff. יוֹמִי, יוֹמְךָ, dual. יוֹמַיִם, pl. יָמִים (tanquam a sing. יָם) cstr. יְמֵי m. 1) *dies*. (Syr. ܝܘܡܐ, arab. يوم id. Primaria potestas mihi in *calore* diurno esse videtur. Radices enim יוֹם, et יָוַן s. יוֹן emollita gutturali ortae videntur e radd. יָחַם caluit, יחן arab. وحى exarduit ira. Cf. arab. transp. ومد ferbuit dies et gr. ἰαίνω). Opp. nocti Gen. 7, 4. 12. 8, 22. 31, 39. Adv. יוֹם interdiu i. q. יוֹמָם Ps. 88, 2 (v. הַיּוֹם, בַּיּוֹם). יוֹם יוֹם Gen. 39, 10. Ex. 16, 5, יוֹם וָיוֹם Esth. 3, 4 (plenius בְּכָל־יוֹם וָיוֹם ibid. 2, 11), יוֹם בְּיוֹם (pr. Tag an Tag, v. בְּ litt. B, no. 1) Neh. 8, 18, כְּיוֹם בְּיוֹם 1 Sam. 18, 10, לְיוֹם בְּיוֹם 2 Paralip. 24, 11 *quotidie*.

Dies alicuius spec. est a) in bonam partem *dies festus*, *solennis* alicuius. Hos. 7, 5: יוֹם מַלְכֵּנוּ *dies regis nostri* l. natalis, vel quo inauguratus est. 2, 15: יְמֵי הַבְּעָלִים *festa idolorum*. 1, 11: יוֹם יִזְרְעֶאל *dies Isreëlis* i. e. quo populus congregabitur ad Isreëlem. De die natali Iob. 3, 1 (non 1, 4). — b) in malam partem *dies fatalis*, *exitialis* eius. Obad. 12: יוֹם אָחִיךָ *dies exitialis fratris tui*. Iob. 18, 20: *exitium eius* (יוֹמוֹ) *stupent posteri*. 15, 32. Ps. 37, 13. 137, 7. 1 Sam. 26, 10. Ex. 21, 30. (Arab. أيام tempora sc. infelicia). Inde c) dies pugnae et acceptae cladis. Jes. 9, 3: יוֹם מִדְיָן *dies quo Midianitae acceperant*. Cf. dies Alliensis, Cannensis, arab. يوم بدر dies pugnae Bedrensis. d) *dies Jehovae* i. e. dies iudicii a Deo in malos exercendi Joël 1, 15. Ez. 13, 5. Jes. 2, 12. Plur. Iob. 24, 1.

2) *tempus*, ut ἡμέρα, dies. Vide formulas הַיּוֹם, בְּיוֹם, כַּיּוֹם cet., sub litteris a. b. d. e. f. g. Frequentius in Plur. יָמִים no. 2.

Praefixo art. et praeposit.: a) הַיּוֹם *hoc die*, *hodie* Gen. 4, 14. Ex. 22, 14. 24, 12. 30, 32. 31, 48 cet. (arab. أليوم); *interdiu* (opp. הַלַּיְלָה noctu) Neh. 4, 16. Hos. 4, 5 i. q. יוֹמָם; *hoc tempore*, *nunc* Deut. 1, 39. 1 Sam. 12, 17. 14, 33, it. *illo tempore*, *tunc temporis* 1 Sam. 1, 4. 14, 1. 2 Reg. 4, 8. Iob. 1, 6 (ubi vulgo reddunt *die quodam*, *aliquando* i. q. يوما, neglecta articuli potestate).

b) בְּיוֹם sq. inf. *eo die*, *quo*, ut Gen. 2, 17: בְּיוֹם אֲכָלְךָ *eo die*, *quo comedes*. Lev. 7, 36; *eo tempore*, *quo* i. e. *quum* Gen. 2, 4: בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם *quum fecisset Jehova Deus terram coelumque*. 3, 5. Ex. 10, 28. Jes. 11, 16. Thren. 3, 57. Sq. praet. Lev. 7, 35.

c) בַּיּוֹם *interdiu* Jer. 36, 30, *hoc ipso die* i. e. *statim*, *mox* Prov. 12, 16. Neh. 3, 34, *illo die* i. e. *nuper* Iud. 13, 10.

d) כַּיּוֹם *hoc die*, *hoc tempore*, *nunc* Gen. 25, 31. 33. 1 Reg. 1, 31. Jes. 58, 4, ubi refertur ad actionem futuram: *antea*, *prius* 1 Sam. 2, 16. 1 Reg. 22, 5. Saepe etiam כַּיּוֹם הַזֶּה *hoc tempore*, *nunc* 1 Sam. 22, 8. 13, *illo tempore*, *tunc*, de re praeterita Deut. 8, 18, de re futura Deut. 2, 30. 4, 38. 1 Reg. 8, 34.

Non multum differt e) כְּהַיּוֹם i. e. *hodie* 1 Sam. 9, 13. Neh. 5, 11 (statim); כְּהַיּוֹם הַזֶּה *hoc tempore*, *nunc* Esr. 9, 7. 15. Neh. 9, 10, *illo tempore*, *tunc* Gen. 39, 11, it. *sicut hoc tempore* (ubi כְּ comparandi potestatem habet) Deut. 6, 24. Jer. 44, 22.

f) מִיּוֹם *ab eo tempore*, *quo* — Ex. 10, 6. Deut. 9, 24.

g) כָּל־הַיּוֹם α) *omnibus diebus*, *quotidie* Ps. 42, 4. 11. 44, 23. 56, 2. 3. 6. 71, 8. 15. 24. 73, 14

(parall. לַבְּקָרִים quovis mane). 74, 22. 86, 3. 88, 18. 89, 17. (LXX aliquoties καθ' ἑκάστην ἡμέραν). β) *toto die* Jes. 62, 6 (parall. כָּל־הַלַּיְלָה). Ps. 32, 3. 35, 28. 37, 26. 38, 7. 13. LXX ὅλην τὴν ἡμέραν. γ) *omni tempore, perpetuo (allezeit, immerdar), nunquam non.* Ps. 52, 3: חֶסֶד אֵל כָּל־הַיּוֹם *gratia Dei nunquam non* exserit se. Prov. 21, 26: כָּל־הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה *perpetuo cupidine flagrat* impius. 23, 16. Jes. 28, 24: *num perpetuo arat arator?* 65, 5: אֵשׁ יֹקֶדֶת כָּל־הַיּוֹם *ignis perpetuo flagrans.* Saepius additur תָּמִיד Jes. 51, 13. 52, 5. Ps. 72, 15. — In eandem sententiam in oratione pedestri frequentant כָּל־הַיָּמִים q. v., formula nostra sermoni poëtico propria est.

Dual. יוֹמַיִם *biduum* Ex. 16, 29. 21, 22. Num. 9, 22. Hos. 6, 2: מִיֹּמַיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי *post biduum, die tertio* i. e. mox, cf. Joh. 2, 19. 20.

Plur. יָמִים (tanquam a sing. יָם), more chaldaeo יָמִין Dan. 12, 13, cstr. יְמֵי, poët. יְמוֹת Deut. 32, 7. Ps. 90, 15 (coll. aram. יוֹמָת, ܝܘܡܬܐ) 1) *dies*, v. c. שִׁבְעַת יָמִים septem dies Gen. 8, 10. 12. יָמִים אֲחָדִים aliquot dies i. e. *aliquod tempus, aliquamdiu* Gen. 27, 44. Idem valet יָמִים absol. positum, ut arab. أَيَّامًا aliquot dies, aliquamdiu, syr. ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ post aliquod tempus (Barhebr. Chron. pag. 391. 418). Neh. 1, 4. Dan. 8, 27. Gen. 40, 4: וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר *et erant aliquamdiu in custodia.* Quale temporis spatium significetur (nimirum plures saepe menses, nunquam integer annus), ex his potissimum exemplis apparebit. Num. 9, 22: יוֹמַיִם אוֹ חֹדֶשׁ אוֹ יָמִים *per biduum aut mensem aut maius temporis spatium.* 1 Sam. 29, 3: *mecum fuit* זֶה יָמִים אוֹ זֶה שָׁנִים *iam complures s. multos dies vel potius iam annos.* מִיָּמִים aliquamdiu post Iud. 11, 4. 14, 8. 15, 1. מִקֵּץ יָמִים id. Gen. 4, 3. 1 Reg. 17, 7.

2) *tempus*, nullo singulorum dierum respectu habito. Gen. 47, 8: יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ *tempus annorum vitae tuae.* בִּימֵי אַבְרָהָם tempore s. aetate Abrahami Gen. 26, 1, בִּימֵי דָוִד, שְׁלֹמֹה 2 Sam. 21, 1. 1 Reg. 10, 21 aetate Davidis, Salomonis i. e. regnante Davide, Salomone. (Arab. في ايام الملك فلان regnante rege N. N.). Ex. 2, 11: *factum est* בַּיָּמִים הָהֵם *illo tempore.* כָּל־הַיָּמִים omni tempore, perpetuo, in perpetuum. Deut. 4, 40. 5, 29. 6, 24. 11, 1. 12, 1. 14, 23 (et saepe in hoc libro). Jer. 31, 36. 32, 29. 33, 18. 38, 19. 1 Sam. 1, 28. 2, 32. 35. 18, 29. 23, 14. Saepe a) spec. est *tempus vitae.* בָּא בַּיָּמִים aetate provectus Gen. 24, 1. Jos. 13, 1. Iob. 32, 7: יָמִים יְדַבֵּרוּ *dies* vitae *loquantur* (die Jahre mögen reden, das Alter mag reden) i. e. senes loquantur. כָּל־הַיָּמִים per omne tempus vitae Gen. 43, 9. 44, 32. מִיָּמֶיךָ inde a diebus tuis i. e. ex quo vivis 1 Sam. 25, 28. Iob. 38, 12. הֶאֱרִיךְ יָמִים diu vixit, v. אָרַךְ. Metaph. כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ omne tempus terrae, quamdiu terra existet. Gen. 8, 22. b) יָמִים saepe in accus. pleonastice postponitur vocabulis tempus certum designantibus, ut שְׁנָתַיִם יָמִים lat. dixeris biennium temporis, zwey Jahre Zeit Gen. 41, 1. Jer. 28, 3. 11 (nos simili pleonasmo zwey Thaler Geld), חֹדֶשׁ יָמִים ein Monat Zeit, pro einen Monat lang Gen. 29, 14, יֶרַח יָמִים Deut. 21, 13. 2 Reg. 15, 13, שְׁלֹשָׁה שָׁבֻעִים יָמִים Dan. 10, 2. 3. Vide de hoc idiomate Lehrgb. p. 667. (Eodem modo Arabes addunt زمان *tempus*, et Aethiopes መዋዕል: dies, plane ut Hebraei, v. Ascensio Jesaiae ed. Laurence I, 11. XI, 7).

3) Temporis significatus ad *cer-*

tum quoddam temporis spatium restringitur, nimirum *annum*, ut apud Syros et Chaldaeos ܫܢܐ, עִדָּן et *tempus* notat et *annum*, et apud nos quoque plura vcc. tempus, pondus, mensuram cet. designantia ad certa quaedam tempora, pondera, mensuras transferuntur (v. כִּבְרָה). Levit. 25, 29. Iud. 17, 10. זֶבַח הַיָּמִים sacrificium anniversarium. 1 Sam. 2, 19. מִיָּמִים יָמִימָה quotannis. Ex. 3, 10. Iud. 11, 40. 21, 19. 1 Sam. 1, 3, (cf. שָׁנָה בְשָׁנָה V. 7) 2, 19. Pro יָמִים עַל־ שָׁנָה Jes. 32, 10 legitur 29, 1 שָׁנָה עַל־שָׁנָה. Etiam pro plur. *anni*, adiectis numeralibus (ut פָּנִים plur. *Gesichter*). 2 Chron. 21, 19: כְּעֵת צֵאת הַקֵּץ לְיָמִים שְׁנַיִם *sub finem biennii*. Dubiae interpretationis est Am. 4, 4: לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים vel *quovis tertio anno*, vel *quovis tertio die*, posterius acerbe et ironice dictum.

יוֹם m. chald. i. q. hebr. *dies*. יוֹם בְּיוֹם quotidie Esr. 6, 9. Emphat. יוֹמָא Dan. 6, 11.

Plur. sub triplici forma occurrit a) יוֹמִין cstr. יוֹמֵי, emphat. יוֹמַיָּא; b) cstr. יוֹמָת Esr. 4, 19 et c) more Hebraeorum, cstr. יְמֵי Esr. 4, 7. Aeque ac hebr. יָמִים in Plur. *tempus* designat, impr. *tempus vitae*, עַתִּיק יוֹמַיָּא aetate provectus Dan. 7, 22.

יוֹמָם adv. (a יוֹם et terminatione adverbiali ־ָם) 1) *interdiu*. יוֹמָם וָלַיְלָה interdiu et noctu i. e. perpetuo Levit. 8, 35. Num. 9, 21. More substantivorum a) admittit praepositt. בְּיוֹמָם Neh. 9, 19 et b) ponitur in genit. צָרֵי יוֹמָם hostes quotidiani Ez. 30, 16. — 2) *quotidie*, v. Ez. l. c. (Syr. ܝܘܡܐ dies, ܟܠܝܘܡܐ quotidie).

יָוַן rad. inusit., quae *aestuandi, fervendi* potestatem habuisse videtur, unde יָוֵן lutum et יַיִן vinum, ut חֹמֶר lutum et חֶמֶר vinum, a חָמַר aestuavit, ferbuit. Radd. cognatas dedimus ad vc. יוֹם.

יָוָן n. pr. 1) *Ionia*, cuius tamen provinciae utpote Orienti vicinae et Orientalibus prae reliquis cognitae nomen in linguis Orientalibus ad *universam Graeciam* translatum est, ipsis Graecis hoc diserte observantibus (Aeschyl. Acharn. 504 ibique Schol. Pers. 176. 561). Gen. 10, 2. Dan. 8, 21. Jes. 66, 19. Ez. 27, 13. Zach. 9, 13. (Syr. ܝܘܢ, ܝܘܢ, ܝܘܢ Graecia; arab. يُونَانِيّ Graecus). Patron. est יְוָנִי, hinc בְּנֵי הַיְּוָנִים filii Graecorum, υἷες Ἀχαιῶν. Joël 4, 6. 2) Ez. 27, 13 fort. est urbs Arabiae felicis, cf. يَوَن, يَوَان oppidum Jemenis Kam.)

יָוֵן m. cstr. יְוֵן *lutum*. Ps. 69, 3. 40, 3: טִיט הַיָּוֵן *lutum coeni*, cf. Dan. 2, 41. Rad. יָוַן.

יוֹנָדָב v. יְהוֹנָדָב.

יוֹנָה f. pl. יוֹנִים 1) *columba*. Gen. 8, 8 sq. יוֹנָתִי columba mea, blanda puellae compellatio Cant. 2, 14. 5, 2. 6, 9. 1, 15: עֵינַיִךְ יוֹנִים *oculi tui sunt columbae* i. e. ocellis columbinis similes. 4, 1. בְּנֵי יוֹנָה pulli columbini Lev. 5, 7. (De etymo nihil definio. Sunt, qui ducant a ونى torpuit, debilis, mansuetus fuit, itaque propr. avis debilis et mansueta). 2) n. pr. prophetae. Jon. 1, 1. 2 Reg. 14, 25. — Aliud יוֹנָה v. sub יָנָה.

יְוָנִי v. יָוָן no. 1.

יוֹנֵק m. Jes. 53, 2 et **יוֹנֶקֶת** f. pr. sugens, lactens, translate *surculus* arboris, qs. matris succum trahens. Iob. 8, 16. 14, 7. 15, 30. Ez. 17, 22. Hos. 14, 7. Simili translatione a bestiis ad plantas facta surculus graece μόσχος appellatur, et *pullulare* dicuntur plantae.

יוֹנָתָן 1) v. יְהוֹנָתָן. 2) alii hoc tantum contractius nomen gerunt. a) 1 Chr. 2, 32. b) Jer. 40, 8 all.

יוֹסֵף m. *Josephus*, n. pr. 1) filii Jacobi praeter Benjaminum natu minimi, qui a fratribus venditus in Aegypto postea ad summos honores evectus est. Vide Gen. cap. 37 — 50. — Gen. 30, 23. 24. duplici etymo alluditur, quasi sit a) = יאסף *aufert* et b) fut. Hiph. apoc. a יָסַף *addet*, quod posterius firmatur forma chaldaizante יְהוֹסֵף Ps. 81, 6. Josephi duo filii, Ephraimus et Manasses, quum a Jacobo avo adoptati sint et tribuum Israëliticarum auctores facti, יוֹסֵף et בֵּית יוֹסֵף dicitur a) de duabus his tribubus Jos. 17, 17. 18, 5. Iud. 1, 23, 35, idem est בְּנֵי יוֹסֵף Jos. 14, 4. b) poët. de regno Ephraimitico i. q. אֶפְרַיִם no. 2. Ps. 78, 67. Ez. 37, 16 — 19. Zach. 10, 6. c) de tota Israëlitarum gente Ps. 80, 2. 81, 6. Am. 5, 6. 15. 6, 6.

2) plurium aliorum hominum a) 1 Chr. 25, 2. 9. b) Neh. 12, 14. c) Esr. 10, 42.

יוֹסִפְיָה (quem *Jehova augebit*) n. pr. m. Esr. 8, 10.

יוֹעֵאלָה (fort. pro יוֹעֵלָה iuvet) n. pr. m. 1 Chr. 12, 7.

יוֹעֵד (cui *testis* est *Jehova*) n. pr. m. Neh. 11, 7.

יוֹעֶזֶר (cuius *auxilium* est *Jehova*) n. pr. m. 1 Chr. 12, 6.

יוֹעָשׁ (i. q. יוֹאָשׁ) n. pr. m. 1 Chr. 7, 8. 2) 27, 28.

יוֹצָדָק v. יְהוֹצָדָק.

יוֹצֵר 1) *figulus*. V. יָצַר. 2) Zach. 11, 13 יוֹצֵר (fort. יוֹצָר) i. q. אוֹצָר *thesaurus, aerarium* templi, ex litterarum permutatione, quae ex pronunciatione aramaea orta est (ut in יֵשׁ, אִשׁ, אִיתַי). Veram interpretationem dudum viderunt et ex parte scribendo expresserunt librarii, quorum alii dederunt [...] alii adeo [...]. Ex vet. int. [...] Syr. recte: aerarium.

יוֹקִים (contr. ex יוֹיָקִים) [...] 1 Chr. 4, 22.

יוֹרֶה m. 1) part. act. Kal [...] pr. *irrigans, conspergens* [...] 6, 3), inde *pluvia prima* in [...]stina a medio Octobri [...] medium Dec. cadens, [...] ad semen recipiendum pr[...] Deut. 11, 14. Jer. 5, 24. [...] v. חָרִיף.

יוֹרַי (pro יוֹרְיָה quem *Jova* [...] n. pr. m. 1 Chr. 5, 13.

יוֹרָם (*Jehova* est *excelsus*) [...] m. 2 Sam. 8, 10, pro [...] 18, 10 הֲדוֹרָם.

יוּשַׁב חֶסֶד (cuius *amor* [...] n. pr. m. 1 Chr. 3, 20.

יוֹשִׁבְיָה (cui *Jehova dat* [...]lium) n. pr. m. 1 Chr. 4, [...]

יוֹשָׁה n. pr. m. 1 Chr. 4, 35.

יוֹשַׁוְיָה (quem *Jehova erigit*) [...] יָשָׁה) n. pr. m. 1 Chr. 11, [...]

יוֹתָם n. pr. (*Jehova* est [...] 1) Gideonis filius Iud. [...] 2) rex Judae, Usiae filius [...] a. Chr. 2 Reg. 15, 32—38.

יוֹתֵר et **יֹתֵר** 1) pr. part. [...] יָתַר: *reliquum*, hinc [...] *emolumentum*. Eccl. 6, 8. 2) [...] a) *amplius, magis*. (Ch[...] Rabb. יוֹתֵר sq. מִן magis [...] Eccl. 2, 15. 7, 11. 12, 12. [...]mis. Eccl. 7, 16. c) *praeter* [...] יֹתֵר Esth. 6, 6: יוֹתֵר מִמֶּנִּי [...]ter me. יוֹתֵר שֶׁ Conj. *prae*[...] *quod*. Eccl. 12, 9: וְיֹתֵר שֶׁהָיָה קֹהֶלֶת חָכָם *et praeterea quod* [...]heleth sapiens erat.

יוֹתֶרֶת fem. vc. praecedentis: [...] *dundans*, spec. [...]ת עַל־הַכָּבֵד [...] Ex. 29, 13. Lev. 3, 4, [...] הַכָּבֵד [...] Exod. 29, 22 et [...]ת מִן הַכָּבֵד [...] Lev. 3, 19 *maior lobus hepa*[...]

... pars hepatis redundans, augmentum eius. LXX λοβὸς τοῦ ...πατος, Saad. زِيَادَة id. et eiusdem ...iginis atque hebr. a زَادَ i. q. יָתַר. ... Bocharti Hieroz. T. I. p. 498 sq. ... reticulum hepatis, quam se... nonnulli recentiorum intelligunt ...ntum minus hepatico-gastri... sed huius, quippe adipe carentis, in sacrificiis vix locus fuerit.

...d. inusit. Arab. وزى se con...vit. Inde

... (concio Dei) n. pr. m. 1 Chr. ... 3.

... (contr. ex יָזָה et יָהּ, qui ex... de Jehova, v. rad. נָזָה) ... m. Esr. 10, 25.

... (quem motitat Deus, cui mo... vitamque dat Deus) n. pr. m. ...r. 27, 31.

... n. pr. m. 1 Chr. 8, 18 a rad. ... ...

... v. ...

... ut 1 Chr. 27, 8 legitur pro ...

... (quem Jehova in lucem ...dit, v. זָרַח no. 2) n. pr. m. ... Chr. 7, 3, v. זְרַחְיָה; 2) Neh. ... 42.

...d. ficticia, quam nonnulli sta...unt propter formam יְזַמּוּ Gen. ...6, quae est a rad. זָמַם, q. v.

...ad. incerta, v. זרן Ho.

...ad. inusit., arab. وذع manavit, ...xit aqua, amhar. ወዘ: pro ...ሐዘ: sudavit. Inde

...m. sudor, i. q. זֵעָה, ἅπαξ λεγόμ. ...z. 44, 18.

יִזְרְעֶאל et יִזְרְעֶאל (quod Deus plantavit) n. pr. 1) oppidi Issacharitarum (Jos. 19, 18), in quo regia Ahabi et successorum eius 1 Reg. 18, 46. 21, 1. 2 Reg. 9, 15, unde דְּמֵי יִזְרְעֶאל Hos. 1, 4 caedes Jesreëlis, de sanguine ab Ahabi et Jehui dynastiis ibi fuso. Prope urbem erat vallis magna עֵמֶק יִזְרְעֶאל Jos. 17, 16. Iud. 6, 33 (postea Ἐσδρήλωμ dicta, nunc مرج ابن عامر, v. Burckhardti itin. ed. germ. II, p. 579), in qua magnam cladem populi futuram (יוֹם יִזְרְעֶאל Hos. 2, 2) praedicit Hoseas cap. 1, 5. Idem propheta filio suo natu maiori tunc cummaxime nato *Jesreëlis* nomen indidit (1, 4), et hunc ipsum postea una cum fratre *Lo-Ammi* et sorore *Lo-Ruchama* (2, 24. 25) imagines facit populi post poenas et dispersionem in patriam revocandi (2, 2) et novis beneficiis augendi. Sic intelligenda verba ab interpretibus male vexata 2, 24: *terra exorabit frumentum et mustum et oleum, et haec* (terrae dona) *exorabunt Jesreëlem*, i. e. terra coelo fecundata (V. 23) Jesreëli denuo proventum suum offeret. Pergit vates allusione ad Jesreëlem facta V. 25: וּזְרַעְתִּיהָ בָּאָרֶץ *hunc autem plantabo in terra, et denuo amabo Lo-Ruchamam* (non-amatam) *et populum vocabo Lo-Ammi* (non-populum) i. e. universum Israëlis populum, qui tribus prophetae liberis adumbratur, denuo plantabo, amabo, mihique tanquam proprium vindicabo. יִזְרְעֶאל h. l. constr. c. fem. tanquam collect., ut Ephraim Jes. 17, 10. 11 al. — Nom. gent. est יִזְרְעֵאלִי 1 Reg. 21, 1, fem. יִזְרְעֵאלִית, יִזְרְעֵלִית 1 Sam. 27, 3. 30, 5.

2) oppidi in montanis Judae. Jos. 15, 56. 1 Sam. 29, 1.

3) n. pr. m. 1) filii Hoseae, cf. no. 1. Hos. 1, 4. b) 1 Chr. 4, 3.

יָחַד fut. יֵחַד (cogn. אָחַד, אֶחָד) *unitus, coniunctus fuit; se coniunxit*, sq. בְּ Gen. 49, 6, sq. אֶת;

(אַתָּ) Jes. 14, 20. (Arab. وَحُدَ et وَحَدَ).

Pi. univit, coniunxit. Ps. 86, 11. Inde יָחִיד et

יַחַד m. 1) *unitio, coniunctio.* 1 Chr. 12, 17. 2) Alibi adv. a) *unà,* 1 Sam. 11, 11. 17, 10; *simul* 2 Sam. 21, 9. כֹּל יַחַד omnes omnino, ad unum omnes. Iob. 34, 15: כָּל־בָּשָׂר יַחַד *omnes omnino mortales.* Jes. 22, 3, dein etiam omisso כֹּל id. Iob. 3, 18. 24, 4. 38, 7: בְּרָן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר *quum iubilarent omnes stellae matutinae.* Deut. 33, 5. — Absol sine nomine Iob. 16, 10: יַחַד עָלַי יִתְמַלָּאוּן *omnes congregantur contra me.* 17, 16. 19, 12. Cum negandi particula *nemo* Hos. 11, 7. b) *prorsus, omnino.* Iob. 10, 8. Ps. 141, 10. Idem valet, et paulo etiam usitatius est

יַחְדָּו, יַחְדָּיו, pr. *coniuncti illi, simul illi*, ut כֻּלּוֹ) 1) *unà,* Gen. 13, 6. 22, 6. 36, 7. Deut. 25, 5. 2) *uno tempore, simul.* Ps. 4, 9. 3) addito כֹּל *omnes omnino, ad unum omnes.* Ps. 14, 3. 1 Chr. 10, 6, etiam hoc omisso Iob. 24, 27. 4) i. q. *mutuo, invicem,* v. c. נִצּוּ יַחְדָּו inter se rixati sunt. Deut. 25, 11, cf. 1 Sam. 17, 10.

יַחְדּוֹ (pro יַחְדּוֹן unitus) n. pr. m. 1 Chr. 5, 14.

יַחְדִּיאֵל (quem *Deus gaudio afficit* a rad. חָדָה) n. pr. m. 1 Chr. 5, 24.

יֶחְדְּיָהוּ (quem Jehova *gaudio afficit*) n. pr. m. 1) 1 Chr. 24, 20. 2) 27, 30.

יַחֲזִיאֵל (qui *Deum intuetur*) n. pr. complurium hominum. 1 Chr. 12, 4. 16, 6. 23, 19.

יַחְזְיָה (qui Jehovam intuetur) n. pr. m. Esr. 10, 15.

יְחֶזְקֵאל (pro יְחַזְקֵאל, יְחַזֵּק אֵל, quem *Deus corroborat*, Patach in syllaba correpta mutato in Segol, v. Grammat. hebr. ed. 10, §. 25 not. 1, ut אֶבְלָךְ Exod. 33, 3 pro אֲכַלְךָ) n. pr. prophetae nobilissimi, qui in prophetarum canone numero tertius est, filii Busi sacerdotis. Una cum rege Jechonja in exilium abductus in Judaeorum colonia ad Chaboram vixit suaque vaticinia edidit usque annum sextum decimum post Hierosolyma a Nebucadnezare expugnata (v. Ez. 29, 17). Ez. 1, 3. 24, 24. LXX id nomen scribunt Ἰεζεκιήλ, et sic Sir. 49, 8 (10). Vulg. *Ezechiel* (cf. יְחִזְקִיָּה, חִזְקִיָּה 'Εζεχίας, Ezechias), Luth. graeca imitatus *Hesekiel.*

יְחִזְקִיָּה m. i. q. חִזְקִיָּה, q. v.

יְחִזְקִיָּהוּ n. pr. m. 2 Chr. 28, 12.

יַחְזֵרָה (quem *reducat* Deus, fut. Hiph. parag. a chald. חֲזַר rediit) n. pr. m. 1 Chr. 9, 12. Legere malim יַחְזִירָה.

יְחִיאֵל (quem *Deus vivum servat* pro יְחַיֶּה אֵל, a חָיָה no. 2 = חָיָה) n. pr. m. 2 Chr. 29, 14.

יְחִיאֵל (prob. pro יְחִיֶה אֵל quem *Deus vivum servat*) n. pr. complurium virorum, ut filii Josaphat 1 Chr. 21, 2. Patron. יְחִיאֵלִי 1 Chr. 26, 21. 22.

יָחִיד m. יְחִידָה f. (a יָחַד) 1) *unicus,* maxime *unigenitus* Gen. 22, 2. 12. 16. Jer. 6, 26. Zach. 12, 10. Prov. 4, 3 et fem. יְחִידָה unigenita Iud. 11, 34. 2) *solitarius,* inde derelictus, miser. Ps. 25, 16. 68, 7. 3) fem. יְחִידָה *unicum,* inde carissimum qs. *irreparabile,* poët. pro *vita.* Ps. 22, 21. 35, 17, cf. כָּבוֹד.

יָחִיל m. *exspectans.* Thren. 3, 26. Rad. יָחַל.

יָחַל in Kal inusit. i. q. חול no. 7 *mansit, praestolatus est.* Cf. חול n. 7.

Pi. יִחֵל 1) causat. *spem fecit* al. rei, sq. עַל Ps. 119, 49, gerundio Ez. 13, 6. 2) *exspectavit,*

speravit absol. Iob. 6, 11. 13. 15. 14, 14. 29, 21, sq. לְ personae et rei, quam exspectamus, Iob. 29, 23. 30, 26; sq. אֶל Jes. 51, 5. Ps. 130, 7. 131, 3. Saepe dicunt יַחֵל לַיהוָה, לֵאלֹהִים Ps. 31, 25. 33, 22. 69, 4, אֶל יְיָ 130, 7. 131, 4.

Hiph. הוֹחִיל i. q. Pi. *exspectavit.* 1 Sam. 10, 8. 13, 8. 2 Sam. 18, 14; sq. לְ Iob. 32, 11; sq. לַיהוָה Ps. 42, 6.

Niph. נוֹחַל fut. יִיָּחֵל i. q. Pi. et Hiph. sed pr. sperare factus est Gen. 8, 12. Ez. 19, 5.

Nomm. derivata יָחִיל, תּוֹחֶלֶת.

יַחְלְאֵל (pro יַחְלָה אֵל quem *aegrum fecit Deus*) n. pr. filii Sebulonis. Gen. 46, 14. Patron. יַחְלְאֵלִי Num. 26, 26.

יחם in Praet. inusit. (ubi utuntur forma חַם a חָמַם, cf. טוֹב fut. יִיטַב, רַע fut. יֵרַע), fut. יֵחַם 1 Reg. 1, 1 et יֵחַם (v. not.) Deut. 19, 6. Ez. 24, 11, plur. יֵחַמוּ pro יֵחַמּוּ Gen. 30, 39, 3 plur. masc. יֵחַמְנָה (more Chaldaeorum et Arabum pro vulgari תֵּחַמְנָה, v. Lgb. p. 276) i. q. חָמַם *incaluit* (arab. وحم caluit dies. V. incaluit pecus libidine) Ez. 24, 11, spec. irâ Deut. l. c., et libidine, hinc *concepit* (de ovibus) Gen. 30, 38. 39. Impers. יֵחַם לוֹ Eccl. 4, 11 et יָחַם לוֹ 1 Reg. 1, 1 incalescit.

Not. Supra ad חָמַם vulgarem rationem secutus formas יֵחַם, יֵחַם retuli ad rad. יָחַם: videant tamen Grammatici, sintne potius omnes ad rad. חָמַם referendae, collata forma יֵחַמּוּ Hos. 7, 7.

Pi. יִחַם l. יֵחַם *incaluit* libidine pecus, *coivit* Gen. 30, 41. 31, 10. Hinc *concepit*, etiam de muliere. Ps. 51, 7: וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי *et in peccato me mea mater concepit.* יֶחֱמַתְנִי pro יִחֲמַתְנִי, ut אֶחֱרוּ pro אִחֲרוּ vel אֵחֲרוּ Iud. 5, 28.

Inde חֵמָה pro יְחֵמָה.

יַחְמוּר Deut. 14, 5. 1 Reg. 5, 3, arab. يحمور *capreae* species coloris subrufi (v. rad. חָמַר no. 2) cornibus serratis, intus plenis, prob. *cervus dama.* V. Bocharti Hieroz. P. I. p. 913. (T. II. p. 284 novae edit.) Oedmann verm. Sammlungen fasc. 1, p. 30 sq.

יַחְמַי (pro יְחֶמְיָה quem *Jehova custodit*) n. pr. m. 1 Chr. 7, 2.

יחף rad. inusit. *nudis pedibus fuit.* (Arab. حفي id., syr. ܚܦܝܐ discalceatus, ܐܬܚܦܝ discalceavit. Stirps est in syllaba חף, et notio primaria in defricando, qs. decorticando, detergendo, v. rad. חָפַף no. II. Hinc حفي est etiam detritam ungulam habuit iumentum, excoriata cute fuit equus. IV. totondit mystacem, concinnavit barbam).

יָחֵף m. *discalceatus, pedibus nudis.* 2 Sam. 15, 30. Jes. 20, 2. 3. 4. Jer. 2, 25.

יַחְצְאֵל (quem *Deus attribuit*) n. pr. filii Naphtali. Gen. 46, 24, quod 1 Chr. 7, 13 scribitur יַחֲצִיאֵל. N. gent. יַחְצְאֵלִי Num. 26, 46.

יחר i. q. אָחַר *moratus est.* Semel 2 Sam. 20, 5 Chethibh: וייחר (lege וַיִּיחַר). Keri וַיּוֹחֶר est Hiph. per Chaldaismum a rad. אָחַר.

יַחַשׂ m. argenteae aetatis vc. *genus, familia.* Semel legitur Neh. 7, 5: סֵפֶר הַיַּחַשׂ *stemma, genealogia.* (Chald. יְחַס in Targg. est pro hebr. מִשְׁפָּחָה et תּוֹלְדוֹת. Simonis praeterea contulit نَحَاس natura, origo: sed haec vox proprie *aes* denotat i. q. נְחֹשֶׁת et formula كريم النحاس liberalis et generosae indolis, tropica est, et pr. valet *ex aere nobili*). Inde ductum est verbum denom. in

Hithp. הִתְיַחֵשׂ *nomen suum in*

alloquerentur. Iob. 4, 2. Hos. 8, 5 ellipt. עַד־מָתַי לֹא יוּכְלוּ נִקָּיֹן *quousque non poterunt innocentiam* (exercere)? q. d. integritatis praestandae consilium capere non poterunt. c) potuit per legem i. e. *licuit* ei. Gen. 43, 32: *non poterant Aegyptii comedere cum Hebraeis* sc. per legem, non licuit iis. Num. 9, 6. Deut. 12, 17.

2) *valuit, praevaluit* tum in pugna, tum in alio quocunque negotio Hos. 12, 5, *pervicit* Jer. 3, 5. 20, 7. 1 Reg. 22, 22. Sq. לְ pers. *praevaluit alicui* in pugna. Gen. 32, 29. C. suff. verbi (sive hoc in dativo positum putabis, sive in accus.) Jer. 20, 10. Ps. 13, 5. C. dat. rei, metaph. potens factus est rei arduae i. e. mente eam comprehendit. Ps. 139, 6.

Deriv. nomm. pr. יוּכַל, יְכָלְיָה, יְהוּכַל.

יְכִל, יְכֵל chald. fut. יִכֻּל Dan. 3, 29. 5, 16, et forma hebr. יוּכַל 2, 10 1) *potuit, valuit*, sq. gerundio Dan. 2, 47. 3, 17. 4, 34. 2) *praevaluit, superavit*, sq. dat. pers. Dan. 7, 21.

יְכָלְיָה et **יְכָלְיָהוּ** (cui *Jehova potentem se praestitit*) n. pr. matris Usiae regis 2 Reg. 15, 2 et 2 Chr. 26, 3 Keri.

יְכָנְיָה v. יְהוֹיָכִין.

יָלַד (arab. ولد, aeth. ወለደ:) 1 pers. יָלַדְתִּי, sed c. Suff. יְלִדְתִּיךָ Ps. 2, 7, יְלִדְתַּנִי Jerem. 15, 10, יְלִדְתָּנוּ 2, 27 (quod ductum volunt a יָלַד, ولد, sine necessitate), inf. absol. יָלוֹד, constr. לֶדֶת (לְלֶדֶת Jes. 37, 3, מִלֶּדֶת Hos. 9, 11), לֶדֶת, semel לַת 1 Sam. 4, 19, c. suff. לִדְתָּהּ, fut. יֵלֵד, part. יֹלֵד fem. יֹלֶדֶת et יֹלַדְתְּ Gen. 16, 11. Iud. 13, 5. 7 1) *peperit* mater Gen. 4, 1. 22. 16, 1. 15 cet. de hominibus et bestiis Gen. 30, 39, it. *ova peperit* avis Jer. 17, 11. Part. fem. יוֹלֶדֶת *genitrix*, poët. pro *matre*. Prov. 17, 25. 23, 25. Cant. 6, 9. Passim per ellipsin omittitur accus. *liberos*. Gen. 6, 4: וְיָלְדוּ לָהֶם *iisque pariebant* (liberos). 16, 1: וְשָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ *et Sarai, Abrami uxor, ei non peperit* liberos. 30, 2 (cf. Niph. et Pual). Metaph. dr. peperit fraudem, nequitiam (opp. הָרָה concepit, meditatus est) Iob. 15, 35. Ps. 7, 15, cf. Jes. 33, 11. Simili metaphora Prov. 27, 1: *nescis, quid* (hodiernus) *dies pariat.* Zeph. 2, 1.

2) *genuit* pater (ut gr. τίκτειν, γεννᾶν, lat. *parere* de utroque sexu dicitur, unde *οἱ τεκόντες* parentes) Gen. 4, 18. 10, 8. 13. De numine: *creavit.* Deut. 32, 18: *petrae, quae te genuit* creavit, *oblitus es.* Jer. 2, 27: *dicunt ligno* idololatrae: *tu es pater meus, tu genuisti* i. e. creasti *me.* (Cf. אָב no. 3). His praemissis lucebit locus Ps. 2, 7, ubi Deus ad regem (dei filium cf. בֵּן no. 8, b): *tu es filius meus, hodie te genui* i. e. te regem creavi, constitui, nimirum spiritum divinum tibi tribuens. Qui generandi vc. necessario physice accipiendum esse et aeternam Christi generationem h. l. doceri clamitant, praeter Deut. et Jer. l. l. c. c. non perpendisse videntur verba apostoli 1 Cor. 4, 15: *ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.*

Niph. נוֹלַד *natus est.* Gen. 4, 18: וַיִּוָּלֵד לַחֲנוֹךְ אֶת־עִירָד *et Henocho natus est Iradus.* 21, 5. 46, 20. Num. 26, 60. Ellipt. ut in Kal no. 1. Gen. 17, 17: הַלְּבֶן מֵאָה־שָׁנָה יִוָּלֵד *num seni centum annorum* (filius) *nascetur?* — 1 Chr. 3, 5. 20, 8 pro נוֹלְדוּ Lamed geminato est נוּלְּדוּ.

Pi. יִלֵּד *parturientem adiuvit.* Ex. 1, 16. Part. f. מְיַלֶּדֶת *obstetrix.* Ex. 1, 15. Gen. 35, 17.

Pu. יֻלַּד et יוּלַּד Ind. 18, 29. Ruth 4, 17 1) *natus est* i. q. Niph.

Gen. 4, 26. 6, 1. Impers. v. c. 10, 21: וּלְשֵׁם יֻלַּד גַּם־הוּא *et Semo, etiam huic, natum est* i. e. nati sunt filii. 2) *creatus est* Ps. 90, 2.

Hiph. הוֹלִיד 1) *parere fecit* Deus mulierem Jes. 66, 9, *foecundavit* vir feminam 1 Par. 2, 18. 8, 8, *foecundavit* pluvia terram Jes. 55, 10. 2) *genuit* pater i. q. Kal no. 2. Gen. 5, 4. 7. 10. 13 sq. 11, 11 sq. Metaph. *genuit* nequitiam. Jes. 59, 4 (neque enim necesse est, Hi. h. l. pariendi potestate accipere). 3) *creavit.* Iob. 38, 28: מִי־הוֹלִיד אֶגְלֵי־טָל *quis genuit receptacula roris?*

Hoph. pr. nasci factus est, hinc *natus est.* Inf. הֻלֶּדֶת Gen. 40, 20 et הוּלֶּדֶת Ez. 16, 4. 5 *nativitas.* Gen. l. c.: יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת־פַּרְעֹה *dies natalis Pharaonis*, pr. dies, quo in lucem susceperant l. ediderant Pharaonem. De usu accusativi cum passivis v. Gramm. nostr. ed. 9. pag. 233. Olshausen Emendationen zum A. T. p. 24. 25.

Hithpa. natum se professus est, nomen dedit in tabulas genealogicas inscribendum Num. 1, 18. In posterioris aetatis libris pro eo dicunt הִתְיַחֵשׂ.

Nomm. derivv. praeter ea, quae proxime sequuntur: יָלִיד, מוֹלֶדֶת, תּוֹלְדָה, וָלָד, וְלָד, et nomm. pr. אֶלְתּוֹלַד, תּוֹלָד, מוֹלָדָה, מוֹלִיד.

יֶלֶד m. pl. cstr. יַלְדֵי et יִלְדֵי (Jes. 57, 4) 1) *natus, gnatus, filius*, poët. i. q. בֵּן. Inde יַלְדֵי נָכְרִים *peregrinorum filii* poët. pro peregrinis (cf. בֵּן p. 155 A), *filii sceleris* pro scelestis Jes. 57, 4. De *regis filio* κατ᾽ ἐξοχήν Jes. 9, 5. Plur. comm. *liberi* i. q. בָּנִים 1 Sam. 1, 2. Esr. 10, 1, etiam de fetu bestiarum Jes. 11, 7. Iob. 38, 41.

2) *puer*, isque modo recens natus Gen. 2, 8 sq. Ex. 1, 17. 2, 3 sq., modo adultior, *adolescens* Gen. 4, 23 (in altero hemistichio אִישׁ). Eccl. 4, 13. 1 Reg. 12, 8 (opp. זָקֵן).

יַלְדָּה f. *puella.* Gen. 34, 4. Joël 4, 3. Zach. 8, 4.

יַלְדוּת (denom. a יֶלֶד) f. 1) *adolescentia* Eccl. 11, 9. 10. 2) *pubes, iuventus.* Ps. 110, 3.

יִלּוֹד adj. verbale, *natus* i. q. יָלוּד. Ex. 1, 22. Jos. 5, 5. 2 Sam. 5, 14.

יָלוֹן (pernoctans, manens, a לוּן) n. pr. m. 1 Chr. 4, 17.

יָלִיד 1) adj. verbale *natus*, maxime in formula יְלִיד בַּיִת (servus) *in domo* (heri) *natus, verna*, arab. وَلِيدٌ, تَلِيدٌ id. Gen. 14, 14. 17, 12. 13. 23. Levit. 22, 11. 2) subst. *gnatus, filius.* יְלִידֵי הָעֲנָק filii Enaki Num. 13, 22. 28, יְלִידֵי הָרָפָה 2 Sam. 21, 16. 18, filii Raphae i. q. רְפָאִים.

ילך *ivit*, v. הָלַךְ.

ילל radix onomat. in Kal inusit. *eiulavit, ululavit.* Similes vide ad vc. יוֹבֵל pag. 411, adde arm. լալ *lal*, nostr. *lullen*, sax. inf. *lilauen.*

Hiph. הֵילִיל, fut. יְהֵילִיל (Jes. 52, 5), יְיֵלִיל (Lgb. p. 389) 1) *eiulavit, lamentatus est.* Jes. 13, 6. 15, 3. 23, 1. 14. Jer. 25, 34. Am. 8, 3: הֵילִילוּ שִׁירוֹת הֵיכָל *eiulant* (triste sonant, lugubria sunt) *cantica palatiorum.* 2) Semel de *laetis vocibus* victorum superbientium. Jes. 52, 5. Sic ܐܝܠܠ de clamore bellico Barhebr. p. 411. 413, gr. ὀλολύζειν de laeto clamore Aeschyl. septem ante Theb. 831. Agam. 281 et vicissim ἀλαλάζειν de eiulatu Eurip. Phoen. 358. Adde מִרְזַח, הֵרִיעַ, רָנַן de utroque clamore. — Formae הוֹלִיל (coll. وَلْوَلَ et nomine תּוֹלָל) vestigium esse videtur Ps. 78, 63, ubi pro

חוֹלְלוּ parallelismus legi iubet חוֹלִילוּ (lamentantur).
Derivv. חוֹלֵל et

יְלֵל m. *ululatus* (ferarum in deserto) Deut. 32, 10. Cf. arab. يَبَاب ululatus pro خَرَاب يَبَاب desertum, in quo ferae ululant (Willmeti Lex. arab. s. v.) et hebr. אִיִּים.

יְלָלָה st. cstr. יִלְלַת f. *eiulatus*. Jes. 15, 8. Jer. 25, 36. Zach. 11, 3.

יָלַע i. q. לָעָה, arab. لَغَى *temere prolocutus est* aliquid (syn. בָּטָא). Prov. 20, 25. Arabes verbo لَغَى utuntur de iuribus iurandis temerariis. Cor. Sur. 2, 225. De potestate stirpis לע v. ad לוּעַ.

יָלַף rad. inusit. Arab. وَلِفَ Conj. III. firmiter adhaesit. Inde

יַלֶּפֶת f. *porrigo, impetigo* pruriens, ab adhaerendo dicta. Lev. 21, 20. 22, 22. LXX λειχήν. Vulg. *impetigo*.

יָלַק rad. inusit. i. q. לָקַק *lambit*, lambendo *depavit* (cf. לָחַךְ Num. 22, 4). Inde

יֶלֶק m. *locustae* species eaque alata (Nah. 3, 16) et pilosa (Jer. 51, 27). Ps. 105, 34. Joël 1, 4. 2, 25. V. Bocharti Hieroz. P. II, p. 443.

יַלְקוּט m. *saccus, pera*, a colligendo dicta (rad. לָקַט) 1 Sam. 17, 40.

יָם constr. יַם־, rarius יָם־, c. Suff. יַמּוֹ Jer. 51, 56, c. He parag. יָמָּה, pl. יַמִּים m. 1) *mare*. (Arab. يَمّ, syr. ܝܰܡܳܐ et ܝܰܡܡܳܐ sed posterius magis de lacu, aegypt. ϨⲞⲘ id. De origine vix quaesiverim. Coniicere tamen possis, pr. id *aestum* maris notare, cf. יוֹם et יֵמִים). Dicitur tum de oceano eiusque partibus, tum de lacubus mediterraneis (Iob. 14, 11, syr. ܝܰܡܡܳܐ). Sic יָם־כִּנֶּרֶת lacus Tiberiadis Num. 34, 11; יָם־הַמֶּלַח Gen. 14, 3 (mare salsum), יָם הָעֲרָבָה (mare deserti) Deut. 4, 49, יָם הַקַּדְמוֹנִי (mare orientale) Joël 2, 20. Zach. 14, 8 lacus Asphaltites, mare mortuum; יָם־סוּף (mare algosum, v. סוּף) et יָם־מִצְרַיִם Jes. 11, 15, mare erythraeum, rubrum; הַיָּם הַגָּדוֹל mare magnum Num. 34, 6. 7 et הַיָּם הָאַחֲרוֹן mare posterius h. e. occidentale Deut. 11, 24 pro *mari mediterraneo*. הַיָּם c. art. pro contextu dr. de mari mediterraneo Jos. 15, 47, Galilaeo Jes. 8, 23, rubro ib. 10, 26, mortuo ib. 16, 8. — הֲמוֹן יָם divitiae maris sunt divitiae populorum maritimorum et transmarinorum (הָאִיִּים), itineribus maritimis partae. Jes. 60, 5, i. q. שֶׁפַע יַמִּים Deut. 33, 19. — Iob. 7, 9: הֲיָם אָנִי אִם תַּנִּין כִּי וגו׳ *num mare ego, an monstrum marinum, quod* cet. i. e. num maris instar indomitus sum? Thren. 2, 13: גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ *magna instar maris ruina tua*. Plur. יַמִּים *maria* poët. pro sing., v. c. pro pedestri חוֹל הַיָּם Gen. 32, 13. 41, 49 poët. dicitur חוֹל יַמִּים 49, 13. Iob. 6, 3. Ind. 5, 17. Ps. 78, 27. Improprie et hyperbolice יָם הַנְּחֹשֶׁת *mare aheneum* vocatur lavacrum magnum in atrio interiore templi Salomonei 2 Reg. 25, 18. 1 Par. 18, 8. — *Maris* nomen praeterea transfertur ad

2) *flumen magnum*, ut Nilum Jes. 19, 5. Nah. 3, 8, Euphratem Jes. 27, 1. Jer. 51, 36. Plur. de Nili brachiis Ezech. 32, 2. (Sic arab. يَمّ et بَحْر, cf. Diod. 1, 12. 96. Plura dedimus ad Jes. 19, 5).

3) *plaga occidentalis*, quoniam mare mediterraneum situm est ad occidentem Palaestinae. רוּחַ יָם ventus occidentalis Exod. 10, 19. פְּאַת־יָם latus occidentale Ex. 27, 13. 38, 12. יָמָּה occidentem ver-

sus Gen. 28, 14. Ex. 26, 22 (it. ad mare Ex. 10, 19, pro quo frequentius הַיָּמָּה); מִיָּם ab occidente Gen. 12, 8; מִיָּם לְ ob occasu alicuius loci Jos. 8, 9. 12. 13. — Bis (Ps. 107, 3. Jes. 49, 12) יָם copulatur cum septentrione (צָפוֹן), et sunt propterea, qui his certe locis *austrum* intelligant, sed et alibi plagae componuntur non sibi oppositae, sed vicinae, cf. Am. 8, 12. Deut. 33, 23.

יַם emphat. יַמָּא chald. *mare*. Dan. 7, 2. 3.

יָמַם rad. inusit. quae *caloris aestus*que potestatem habuisse videtur, vicina vc. יוֹם, יָמִים, quod ipsum analogiam huius radicis sequitur, יְמֵי = יוֹם, יָמִים, وَمَ ferbuit dies. Vide ad יוֹם.

יְמוּאֵל (dies Dei, יְמוּ = יוֹם cf. קְמוּאֵל i. q. שֵׁם, מְתוּ i. q. מַת vir) n. pr. Simeonis filius Gen. 46, 10, pro quo vitiose נְמוּאֵל Num. 26, 12.

יָמוֹת pl. nominis יוֹם, q. v.

יָמִים id. v. ibid.

יֵמִים m. pl. ἅπαξ λεγόμ. Gen. 36, 24 prob. sec. Vulg. *aquae calidae, thermae*, ut quae in regione l. c. commemorata ab oriente maris mortui revera inveniuntur. Quod Hieronymus scribit in Quaest. ad l. c. „nonnulli putant aquas calidas *iuxta punicae linguae* viciniam, quae hebraeae contermina est, hoc vocabulo significari," non contemnendum, neque etymologicis rationibus destitutum, v. quae dedimus ad יוֹם et יָמַם. In Cod. Sam. legitur הָאֵימִים *Emaei s. gigantes*, quos Onk. quoque et Pseudo-Jonath. intelligunt. Coniectura sat infelici ex contextu facta *mulos* intelligunt nonnulli Hebraei et Lutherus.

יְמִימָה (i. q. يَمَامَة columba) n. pr. filiae Iobi, Iob. 42, 14.

יָמִין subst. 1) m. *latus dextrum*, pars dextra. (Arab. يَمِين). In genitivo aliis nominibus postpositum exprimit adj. *dexter* (יְמָנִי). שׁוֹק הַיָּמִין femur lateris dextri, i. e. dextrum, עֵין יָמִין oculus dexter 1 Sam. 11, 2, יַד יְמִינוֹ Gen. 48, 14, יַד יְמִינִי manus dextra eius, mea Ps. 73, 23. Jer. 22, 24. (Cf. syr. ܐܝܕܐ ܕܝܡܝܢܐ manus dextra). Caeterum a) *a dextra* est עַל יָמִין Iob. 30, 12, מִיָּמִין 1 Reg. 7, 39. 49, יָמִין (acc.) Iob. 23, 9. b) *a dextra alic.* personae vel rei est עַל יְמִין פ׳, דָּבָר Neh. 8, 4. Zach. 4, 10, אֶל יְמִין דָּבָר 1 Sam. 23, 24, לִימִין פ׳ Ps. 109, 31. Jes. 63, 12, מִימִין פ׳ Gen. 48, 13. Ps. 16, 8. Ez. 10, 3. Zach. 4, 3, מִימִין לְפ׳ 2 Reg. 23, 13, יְמִין פ׳ 2 Sam. 24, 5. — c) *ad dextram* (post verba motus) לַיָּמִין Neh. 12, 32, alicuius פ׳ לִימִין Ps. 110, 1: שֵׁב לִימִינִי *conside ad dextram meam*. — d) *dextram versus* est עַל הַיָּמִין 2 Sam. 2, 19. Jes. 9, 19, אֶל הַיָּמִין Ez. 1, 10, הַיָּמִין Gen. 13, 9 et יָמִין 1 Sam. 6, 12. Num. 20, 17. 22, 26, saepe in formulis proverbialibus סוּר יָמִין אוֹ שְׂמֹאל declinare ad dextram aut sinistram Deut. 2, 26. 5, 32. 17, 20. Jos. 1, 7. 23, 6. — *A dextra* alicuius *stare* idem est quod *adiuvare* aliquem Ps. 16, 8. 109, 31. 110, 5. 121, 5; *a dextra regis sedere* dicuntur, quibus honor eximius habetur, ut regina 1 Reg. 2, 19. Ps. 45, 10, amicus regis regnique administer Ps. 110, 1 (ubi vide intpp.) cf. Jos. Arch. VI, 11 §. 9.

2) i. q. יַד יָמִין: *dextra* sc. manus. Gen. 48, 8. Ex. 15, 6. Ps. 21, 9. 44, 4 cet. Hoc significatu, pariter atque יָד, iungitur feminino (Ps. 137, 5), rarius masculino (Prov. 27, 16). — Ps. 80, 18: אִישׁ יְמִינֶךָ *vir dextrae tuae* h. e. quem dextra tua ducit.

3) *plaga australis, auster*, cf. quae notavimus ad אָחוֹר no. 2.

1 Sam. 23, 19: מִימִין הַיְשִׁימוֹן *ab austro deserti.* V. 24. 2 Sam. 24, 5.

4) Dextra manus quum apud Hebraeos, pariter atque Graecos, boni ominis sit, etiam *felicitatem* notat, ut arab. يمن, v. n. pr. בִּנְיָמִין Gen. 35, 18.

5) *n. pr.* filii Simeonis Gen. 46, 10 all.

Inde Patron.

יְמִינִי Num. 46, 12.

יְמִינִי 1) i. q. יְמָנִי *dexter*, tantum 2 Chr. 3, 17. Ez. 4, 6 Chethibh. 2) בֶּן־יְמִינִי et ellipt. יְמִינִי *Benjaminita;* nom. gent. a בִּנְיָמִין v. pag. 159 A.

יִמְלָא et **יִמְלָה** (quem *implebit* sc. deus) n. pr. patris Michae prophetae 1 Reg. 22, 8. 9.

יַמְלֵךְ (quem *regnare iubet* Deus) n. pr. phylarchae Simeonitarum. 1 Chr. 4, 34.

ימם rad. inusit., v. יְמִימָה.

ימן in Kal inusit.

Hiph. הֵימִין et הֵמִין 2 Sam. 14, 19, denom. a יָמִין, 1) *dextram petiit, ad dextram se convertit.* Gen. 13, 9. Ez. 21, 21. Cf. אָמַן no. II. 2) *dextra usus est.* Part. מַיְמִינִים 1 Par. 12, 2.

Nomm. derivata aut cognata: יָמִין, יְמִינִי no. 1, תֵּימָן et

יִמְנָה (felicitas i. q. يمنة) n. pr. filii Ascher. Gen. 46, 17 all.

יְמָנִי m. יְמָנִית f. adj. *dexter, dextra, dextrum.* Ex. 29, 20. Lev. 8, 23.

Deflexum a יָמַן, يمن latus dextrum.

יִמְנָע (quem *retinet* i. e. conservat deus) n. pr. m. 1 Chr. 7, 35.

ימר in Kal inusit. i. q. מוּר. Inde

Hiph. הֵימִיר *commutavit,* ... mutavit. Jer. 2, 11.

Hithp. הִתְיַמֵּר *se* ... cum al. h. e. *in locum* ... *substitutus est, locum al*... (cf. arab. بدل mutavit, ... vit, Conj. V. locum occ... Jes. 61, 6: ... תִּתְיַמָּרוּ *splendorem eorum sub*... Ita Saad. Jarchi. All. ... Chald. Syr.: splendore ... riabimini, qs. idem sit quod ...

יִמְרָה (contumax, a מָרָה) ... 1 Chr. 7, 36.

ימשׁ i. q. מָשַׁשׁ, in Kal inus...

Hiph. Iud. 16, 26 in ... הימישני (הֲמִישֵׁנִי) *fac* ... *pare.*

ינה fut. יוֹנֶה 1) *viol*... *oppressit.* Part. Zeph. 3, ... הַיּוֹנָה *urbs opprimens.* ... epitheton gladii ... הַיּוֹנָה opprimens, violentus Jer. 50, 16, et omisso חֶרֶב ... 25, 38: חֲרוֹן הַיּוֹנָה *ira* ... *tis* i. e. gladii, ut bene S... rus: nisi forte cum LXX et aliquot codd. legend... הַיּוֹנָה. Ps. 74, 8: ... *mamus* i. e. perdamus ...

Hiph. הוֹנָה fut. יוֹנֶה ... quo tamen frequentius ... de civilibus vexationibus i. ... Ex. 22, 20. Levit. 19, 33 ... 7 sq. Jes. 49, 26; de fr... et circumscriptione in e... vendendo Lev. 25, 14. 17; *deiecit* e possessione Ez... 18. (Chald. Aph. אוֹנִי id. ... הוֹנָה.

יָנוֹחַ (quies) n. pr. oppidi in ... Ephraimitarum et Manass... 2 Reg. 15, 29. C. ה local... Jos. 16, 6. 7.

יָנוּם (somnus) Jos. 15, 53 Ch... pro quo in Keri יָנִים (fuga) ... oppidi tribus Judae.

ינח rad. incerta, unde vulgo ducunt Hiph. הִנִּיחַ. Sed vide de hac forma rad. נוּחַ.

יְנִיקָה f. i. q. יוֹנֶקֶת *surculus* Ez. 17, 4. Propr. lactens, a rad. יָנַק, forma pass, sed activae potestatis. Respondent chald. יְנִיק, יָנוּק, syr. ܝܢܘܩܐ lactens.

ינק fut. יִינַק *suxit* Iob. 3, 12, pr. ubera matris, sq. acc. Cant. 8, 1. Joël 2, 16, sed etiam alias res, ut Iob. 20, 16: *virus aspidum suxit.* Translate Jes. 66, 16: *suges lac gentium et ubera regum suges* i. e. opibus gentium regumque ditaberis. Deut. 33, 19: כִּי שֶׁפַע יַמִּים יִינָקוּ *nam abundantiam marium sugent* i. e. populorum transmarinorum Jes. 66, 11. 12. Part. יוֹנֵק a) *lactens* Deut. 32, 25. Ps. 8, 3. b) *surculus*, v. s. v. יוֹנֵק.

Hiph. הֵינִיק *sugendum dedit, lactavit* mater infantem Gen. 21, 7. Ex. 2, 7. 9. 1 Sam. 1, 23; etiam de pecude Gen. 32, 16. Part. מֵינֶקֶת, c. suff. מֵינִקְתּוֹ 2 Reg. 11, 2. Pl. מֵינִיקוֹת Jes. 49, 23 (femina) *lactans*, subst. *nutrix.* Quae dulcia sunt et esu iucunda, ea sugere solent, inde *gustandam, comedendam dedit* rem dulcem. Deut. 32, 13.

Derivv. יוֹנֵק, יוֹנֶקֶת, יְנִיקָה.

יַנְשׁוּף m. et semel יַנְשׁוֹף (Jes. 34, 11) avis impura, probabiliter aquatica vel palustris Lev. 11, 17. Deut. 14, 16, in desertis vel paludibus degens Jes. l. c. LXX et Vulg. *ibin* reddunt i. e. ardeam Aegyptiacam, Chald. Syr. *noctuam, ululam*, probante Bocharto (Hieroz. P. II, p. 281 sq.), qui a crepusculo (נֶשֶׁף) eam dictam esse suspicatur. Nobis *ardeae* vel *gruis* species intelligenda videtur, ac talis quidem, quae vocem edat cornu *inflato* similem, ut *ardea stellaris* (Rohrdommel), *ardea Agami* (der Trompetervogel), *grus vulgaris*; duce ad hanc sententiam etymo, a נָשַׁף *flavit.* In indice avium impurarum Levit. l. c. hanc avem excipit תִּנְשֶׁמֶת, quod ab eodem fere verbo est (נָשַׁף = נָשַׁם).

יסד 1) *fundavit* (aedificium). Esr. 3, 12. Jes. 54, 11. Propria et nativa haec significatio tamen frequentior est in Pi.; in Kal plerumque poët. dr. de Deo terram coelumve fundante Ps. 24, 2. 78, 69. 89, 12. 102, 26. 104, 5. Iob. 38, 4. Am. 9, 6. It. *exstruxit* acervum 2 Par. 31, 17. — 2) Metaph. *statuit, constituit*, ut leges Ps. 119, 152. Hab. 1, 12: לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ *ad castigandum constituisti eum* (populum Chaldaeum) i. e. misisti, arcessivisti eum, in altero hemistichio לְמִשְׁפָּט שַׂמְתּוֹ. Ps. 104, 8: *in locum, quem iis constituisti*, assignasti. Jes. 23, 13: *en terram Chaldaeorum* ..... אַשּׁוּר יְסָדָהּ לְצִיִּים *Assyria eam assignavit deserticolis* i. e. Chaldaeis, cf. Comment. nostrum ad h. l.

Niph. נוֹסַד 1) *fundatum est* regnum Exod. 9, 18. Jes. 44, 28. 2) *fulcivit se, innixus est* cubito, de hominibus in lectulo vel pulvinari recumbentibus, maxime ad deliberandum et consilia capessenda, hinc *consilia ceperunt inter se.* Ps. 2, 2. 31, 14. Inde סוֹד pro יְסוֹד pr. pulvinar, triclinium, inde consilium, et vicissim arab. ديوان pr. deliberatio, concessus, inde lectulus, in quo recumbunt consultantes.

Pi. יִסַּד 1) i. q. Kal *fundavit* (aedificium) c. accus. Jos. 6, 26. 1 Reg. 16, 34. Zach. 4, 9. Jes. 15, 5. 28, 16. Accedit etiam alter acc. materiae 1 Reg. 5, 17 (31): לְיַסֵּד הַבַּיִת אַבְנֵי גָזִית *ad fundandam aedem lapidibus quadratis.* Translate Ps. 8, 3: יִסַּדְתָּ עֹז *fundasti tibi gloriam* (cf. de Arabibus, qui gloriam aedificio firmo et munito

comparant, Muntinghium ad h. l.). — 2) *constituit, decrevit* c. acc. 1 Par. 9, 22, sq. עַל Esth. 1, 8.

Pu. יֻסַּד *fundatus est.* 1 Reg. 6, 37, sq. acc. materiae 1 Reg. 7, 10.

Hoph. i. q. Pu. Inf. הוּסַד subst. *fundatio* Esr. 3, 11. 2 Chr. 3, 3. Part. מוּסָּד (c. dag. forti euphon.) *fundatus.* Jes. 28, 16: מוּסָד מוּסָּד *fundatio fundata* i. e. firma, cf. חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ Ps. 64, 7, בָּשֵׁל מְבֻשָּׁל Ex. 12, 9.

Derivv. praeter haec, quae statim sequuntur: מוּסָד, יְסוֹד, מוֹסָד, סוֹד, מַסַּד, מוּסָדָה.

יְסֻד m. *fundatio*, metaph. *principium.* Esr. 7, 9.

יְסוֹד m. *fundamentum*, ut altaris Ex. 29, 12. Lev. 4, 7 sq., aedificii Hab. 3, 13. Pl. יְסוֹדִים Mich. 1, 6 et יְסֹדוֹת Thren. 4, 11. Metaph. de principibus (cf. שָׁתוֹת). Ez. 30, 2.

יְסוּדָה f. *fundatio* Ps. 87, 1.

יִסּוֹר m. *castigator*, reprehensor, subst. verbale formae גִּבּוֹר a rad. יָסַר. Iob. 40, 2 (39, 32): הֲרֹב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר *num litigando* litigabit *cum Omnipotente castigator* Dei? רֹב est inf. absol. a rad. רִיב pro verbo finito cf. Iud. 11, 25: הֲרוֹב רָב עִם יִשְׂרָאֵל, ubi verbum finitum additum est. In singulis huius commatis verbis dudum verum viderant unus et alter interpres (vide de יִסּוֹר Iunium et Tremell., de forma רֹב Aben Esram et Kimchium): totam sententiam qui recte intellexerit, inveni neminem. Quam supra proposui, interpretationem iam in Lex. maj. tentatam, probatam video ab Umbreitio, Winero, de Wettio, neglectam a Rosenmüllero.

יָסוּר m. *recedens*, verbale fut. a סוּר (ut יָרִיב a רִיב). Jer. 17, 13 Chethibh: יְסוּרַי *recedentes a me*, pro יְסוּרִים מִמֶּנִּי, ut קָמַי pro קָמִים עָלַי. Keri סוּרַי.

יָסַךְ rad. incerta i. q. נָסַךְ *fudit*, sed intrans. *fusus est* (cf. שׂוּם et יָשַׂם). Semel legitur Ex. 30, 32: יִיסָךְ *fundetur.* Sed fort. legendum יוּסָךְ.

יִסְכָּה (quae spectat, speculatur, a סָכָה) n. pr. sororis Loti. Gen. 11, 29.

יִסְמַכְיָהוּ (quem *Jehova fulcit* n. pr. m. 2 Chr. 31, 13.

יָסַף in Kal et Hiph. fut. יוֹסִיף, apoc. יוֹסֵף, conv. וַיֹּסֶף (fut. Kal inusitatum), inf. הוֹסִיף; part. יוֹסִף pro יוֹסֵף (Jes. 29, 14. 38, 5) et מוֹסִיף Neh. 13, 18 (cf. not.) 1) *addidit.* (Syr. et chald. Aph. אוֹסֵף, [illegible].) Sq. accus. rei additae et עַל eius, cui additur. Lev. 5, 16: וְאֶת־חֲמִישִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו *et quintam partem ei addat.* Lev. 22, 14. 27, 13 sq. Deut. 19, 9, sq. אֶל 2 Sam. 24, 3. Saepe autem omittitur accusativus rei addendae Deut. 13, 1: לֹא־תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ *neque addito neque inde detrahito* (quidquam). Prov. 30, 6. Eccles. 3, 14.

Hinc 2) *addidit* (aliquid) *ad* —, i. e. *auxit* aliquid, cf. gall. *ajouter à* et lat. detrahere (aliquid) de laudibus alic. Sq. עַל Ps. 71, 14: וְהוֹסַפְתִּי עַל־כָּל־תְּהִלָּתֶךָ *augebo omnes laudes tuas.* 115, 14. Esr. 10, 10, sq. אֶל Ez. 23, 14, sq. לְ Jes. 26, 15, sq. acc. Lev. 19, 25. Iob. 42, 10: וַיֹּסֶף יְהוָה אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לְמִשְׁנֶה *et Jehova duplo auxit omnia, quae Jobo fuerunt.* Eccl. 1, 18. Prov. 1, 5. 9, 9. 10, 27. 16, 21. 19, 4. Iob. 17, 9. Jes. 29, 19. *Augere alicui* aliquid, passim est i. q. *largius dare.* Ps. 120, 3: מַה־יִּתֵּן לְךָ וּמַה־יֹּסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה *quid dat tibi, quidve tibi auget lingua dolosa?* cf. Levit. 26, 21. Ez. 5, 16. Alibi *augere*

est i. q. *superare.* 2 Chr. 9, 6: יָסַפְתָּ עַל הַשְּׁמוּעָה *auxisti famam* i. e. superasti famam, cf. 1 Reg. 10, 7.

3) *Addidit aliquid facere*, sq. inf. vel nudo vel cum לְ praefixo, rarius verbo finito (copula vel addita vel omissa Prov. 23, 35. Jes. 52, 1. Hos. 1, 6) est a) *iterum fecit*, et latine vulgo exprimitur adverbio *iterum, rursus.* Gen. 4, 2: וַתֹּסֶף לָלֶדֶת *et peperit iterum.* 8, 10. 12. 18, 29: וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר *et iterum locutus est.* 25, 1. Ex. 10, 28. 29. b) *perrexit aliquid facere* i. e. *porro, postea, in posterum, amplius fecit.* Gen. 4, 12: לֹא־תֹסֵף תֵּת־כֹּחָהּ לָךְ *non perget terra tibi praebere vim suam* i. e. non porro tibi praebebit. Num. 32, 15. Jos. 7, 12. 1 Sam. 19, 8. 27, 4. Jes. 47, 1. 5. c) *magis fecit.* Gen. 37, 5: וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ *eumque magis etiam oderant.* Comm. 8. 1 Sam. 18, 29. 2 Sam. 3, 34. — Nonnunquam quae vel iteranda vel continuanda est, actio omissa est et ex superioribus repetenda. Iob. 20, 9: עַיִן שְׁזָפַתּוּ וְלֹא תוֹסִיף *vidit eum oculus, neque tamen perget* sq. לְשׁוּרֶנּוּ i. e. non amplius videbit. 34, 32: *si peccavi, non continuabo* sc. in peccando. 38, 11. 40, 5. 32. Ex. 11, 6: *talis nec unquam antea fuit,* וְכָמֹהוּ לֹא תֹסִף sc. לִהְיוֹת *neque postea est futurus.* Num. 11, 25: *et quum spiritus in eos se demitteret, vaticinati sunt,* וְלֹא יָסָפוּ sc. לְהִתְנַבֵּא *sed* (ex hoc die) *nunquam amplius*, ut bene Alex. Syr.

Not. In futuro pro יוֹסֵף aliquoties scriptum est יֹאסֵף. Ex. 5, 7. 1 Sam. 18, 29; et vicissim יוֹסֵף, יֹסֵף Ps. 104, 29. 2 Sam. 6, 1 pro יֹאסֵף ab אָסַף. Pro imp. bis legitur סְפוּ, quod vero rectius refertur ad rad. סָפָה.

Niph. נוֹסַף 1) *additus est*, sq. עַל Num. 36, 3. 4, reflex. *adiunxit se* Ex. 1, 10. 2) *auctus est, crevit*, sc. opibus. Prov. 11, 24. Part. נוֹסָפוֹת Jes. 15, 9 *accessiones, additamenta*, sc. calamitatum, hinc novae calamitates.

Deriv. nomm. pr. יוֹסֵף, יְהוֹסֵף, יוֹסִפְיָה.

יְסַף chald. in Kal inusit.

Hoph. (more Hebraeorum) הוּסַף *additus est.* Dan. 4, 33.

יָסַר raro in Kal, fut. אֶסֳּרֵם Hos. 10, 10. Jes. 8, 11, part. יֹסֵר Prov. 9, 7. Ps. 94, 10, praeterea

Pi. יִסַּר fut. יְיַסֵּר, inf. etiam יַסְּרָה Lev. 26, 18, יַסּוֹר Ps. 118, 18 1) *castigavit* verberibus, plagis Deut. 22, 18. 1 Reg. 12, 11. 14: *pater meus flagellis vos castigavit*; maxime de pueris, qui a parentibus castigantur Prov. 19, 18. 29, 17, de hominibus, qui a Deo Levit. 26, 18. 28. Ps. 6, 2. 38, 2. 39, 12. 118, 18. Jer. 2, 19. 10, 24. (Aeth. ገሠጸ: castigavit, reprehendit, erudivit; palatina י mutata in duriorem ג).

2) verbis, inde a *monuit, hortatus est* Prov. 9, 7. Iob. 4, 3 (cf. Hos. 7, 15). Ps. 16, 7: אַף־לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי *etiam noctu hortantur me renes mei*, ad deum celebrandum. Sq. מִן *dehortatus est ab* aliqua re. Jes. 8, 11. Saepe de disciplina, quam parentes liberis Deut. 21, 18, quam Deus hominibus adhibet Deut. 4, 36. 8, 5. Ps. 94, 12. — b) *erudivit, instituit.* Jes. 28, 26: יִסְּרוֹ לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהָיו יוֹרֶנּוּ *instituit eum secundum legem, edocuit eum deus eius.* Sq. dupl. acc. Prov. 31, 1. — Saepe copulatur cum synonymo הוֹכִיחַ, quod a verbo nostro ita differt, ut illud proficiscatur a mitiore disciplina, quae in admonitione cernitur et redargutione, et transferatur ad severiorem, quae verberando et puniendo exercetur: hoc vicissim proprie de severiore usurpatum ad mitiorem translatum sit. Prioris generis est gr. παιδεύειν, nostr. *züchtigen* (a Zucht, ziehen, erziehen), posterioris hebr. לִמֵּד.

Niph. נוֹסַר *castigatus, admonitus est, disciplinam admisit.* Ps. 2, 10. Jer. 6, 8. Prov. 29, 19. Ez. 23, 48. — נִוַּסְּרוּ Ez. l. c. est Nithpa. (v. Lehrgeb. p. 249) pro נִתְוַסְּרוּ. Salva tamen esset analogia vulgaris, si aliis vocalibus נוֹסְרוּ scriberes.

Derivv. מֹסֵר, מוּסָר, יִסּוֹר.

יָע m. *pala* cineri removendo, a rad. יָעָה removit. Ex. 27, 3. 28, 3. Num. 4, 14. 1 Reg. 7, 40. 45. Vulg. forceps. (Arab. complura nomina derivata radicis وعى *vas* significant; sed videtur tamen usus Arabum ab hebraeo in hac rad. discrepasse).

יַעְבֵּץ n. pr. 1) viri 1 Chr. 4, 9. 10, ubi ita declaratur, quasi positum sit pro יַעְצֵב (dolores facit). 2) oppidi tribus Judae 1 Chr. 2, 55.

יָעַד fut. יִיעַד 1) *indicavit, definivit, constituit,* maxime locum Jer. 47, 7 et tempus 2 Sam. 20, 5, it. poenam Mich. 6, 9. 2) uxorem, sociam tori destinavit, *desponsavit.* Ex. 21, 8. 9. (Arab. وعد praesignificavit aliquid, pec. boni, sed passim etiam minatus est aliquid mali. III. dixit constituitque tempus aut locum. — Cognatum videtur הוֹדִיעַ scire fecit, indicavit).

Niph. נוֹעַד 1) *loco condicto se stitit alicui, cum eo convenit,* sq. לְ Exod. 25, 22. 29, 42. 43. 30, 6. 36; sq. אֶל Num. 10, 4. 2) recipr. *tempore locoque constitutis convenerunt.* Neh. 6, 2. 10. Iob. 2, 11. Am. 3, 3, et universe *convenerunt.* Jos. 11, 5. 1 Reg. 8, 5; sq. עַל contra al., de coniuratis. Num. 14, 35. 16, 11. 27, 3.

Hiph. הוֹעִיד certo loco et tempore *se convenire iussit* aliq., spec. ad iudicium, *in ius vocavit, diem dixit* alicui. Iob. 9, 19: מִי יוֹעִידֵנִי *quis diem mihi dicet?* Jer. 49, 19. 50, 44. *Hoph.* 1) *constitutus est.* Jer. 24, 1. 2) *conversa est facies* Ez. 21, 21.

Derivv. מוֹעֵד, מוֹעָד, עֵדָה, מוּעָדָה, et n. pr. נוֹעַדְיָה.

יֶעְדּוֹ m. 2 Chr. 9, 29 in Keri (pro quo Chethibh יֶעְדִּי) n. pr. m., alibi עִדּוֹ, q. v.

יָעָה rad. ἅπαξ λεγόμ. Jes. 28, 17 *removit, abstulit.* Arab. وعى = אָסַף collegit, IV. asservavit, fortasse etiam abstulit, abripuit, unde יָע pala, et

יְעוּאֵל et **יְעִיאֵל** (fort. thesaurus Dei) n. pr. complurium virorum 1) phylarchae Rubenitarum 1 Chr. 5, 7. 2) conditoris urbis Gibeon 1 Chr. 9, 35. 3) scribae Usiae regis 2 Chr. 26, 11 all.

יְעוּץ (consiliarius, part. fut. a עוּץ) n. pr. m. 1 Chr. 8, 10.

יְעוּרִים pl. *silvae* i. q. יְעָרִים. Ez. 34, 25 Chethibh.

יְעוּשׁ (verbale a fut. verbi עוּשׁ) n. pr. 1) filii Esavi Gen. 36, 18, pro quo יְעִישׁ V. 5. 14 Chethibh. 2) filii Rehabeami 2 Chr. 11, 19 all.

יָעַז in Kal inusit. prob. i. q. עָזַז robustus, durus, obfirmatus fuit.

Niph. Jes. 33, 19: עַם נוֹעָז *populus obfirmatus* seu, ut bene Hieronymus, *impudens.* Symm. ἀναιδής.

יַעֲזִיאֵל (quem *Deus consolatur,* a rad. عزى solatus est) n. pr. m. 1 Chron. 15, 18, pro quo V. 20 עֲזִיאֵל.

יַעֲזִיָּהוּ (quem *Jehova consolatur*) n. pr. m. 1 Chr. 24, 26. 27.

יַעְזֵר et **יַעְזֵיר** (cui Jehova *auxiliatur*) n. pr. oppidi Gaditarum Ammonitis vicini, diu Moabitarum imperio subiecti, ibi locorum siti, ubi nunc parietinae *Szár* dictae. De *mari Jaëser* (יָם יַעְזֵר Jer. 48,

) admodum incertae auctoritatis, vide quae disputavimus ad Jes. 8. — Num. 21, 32. 32, 1. acc. Ἰαζὴρ 1 Macc. 5, 8. Cf. Eusebius de locis hebr. v. Ἰαζήρ.

rad. ἅπαξ λεγομ. i. q. עָטָה scivit. Jes. 61, 10.

chald. i. q. hebr. יָעַץ consuluit. יָעֵט (pro יָעֵט) consiliarius Esr. 7, 14. 15.

inter se consultare Dan.

Deriv. עֵטָא.

v. יְעוּאֵל.

(quem Deus excitat) n. pr. 1 Chr. 20; 5 Keri, in Chethib est יְעוּר. In loco parallelo Sam. 21, 19 pro eo legitur יַעְרֵי, sed אֹרְגִים adulterinum esse sequenti מְנוֹר אֹרְגִים per errorem repetitum esse videtur.

(afflictus, v. עָכָן) n. pr. m. Chr. 5, 13.

Kal inusit. 1) ascendit in altum, eminuit, vic. עָלָה. (Arab. eminuit. V. ascendit montem, in summo constitit, وعل nobilis, princeps). Inde יָעֵל ibex. praestans, utilis fuit, cf. יָעַל composito בְּלִיַּעַל.

Hiph. הוֹעִיל 1) utilitati fuit, profuit, iuvit, absol. Prov. 10, 2. 11, 4. Jerem. 2, 8: אַחֲרֵי לֹא־יוֹעִלוּ eos, qui nihil prosunt (valent, h. e. deos falsos), sequuntur. Sq. dat. pers. Jes. 30, 5. 23, 32, vel rei Iob. 30, 13: לְהַוָּתִי יֹעִילוּ ruinam meam iuvant. suff. יוֹעִילוּךְ Jes. 57, 12. 2) inprofecit, utilitatem cepit ex re. Iob. 21, 15: מַה־נּוֹעִיל quid proficimus hac re? 15, 3: verba לֹא יוֹעִיל quibus nihil proficit. 35, 3. Jes. 47, 12. 48, 17. de

יָעֵל m. pl. יְעֵלִים cstr. יַעֲלֵי 1) ibex, fort. etiam rupicapra, arab. وَعِل et وَعْل. Ps. 104, 18. Iob. 39, 1. Cf. Bocharti Hieroz. P. I, p. 915 sq. צוּרֵי הַיְּעֵלִים rupes ibicum ad deserta Engaddae sitae, 1 Sam. 24, 3. 2) n. pr. a) iudicis vel herois Israëlitarum ante Deborae aetatem. Iud. 5, 6. b) mulieris strenuae, uxoris Heberi Kenitae. Iud. 4, 17. 18. 5, 24. Hanc eandem alii etiam 5, 6 intelligunt.

יַעֲלָה 1) f. antecedentis, ibex vel rupicapra femina Prov. 5, 19: יַעֲלַת חֵן rupicapra venusta, blande de muliere pulchra. Arabes proverbio dicunt أزق من الوعل ibice pulchrior, Bochart. I, 899. 2) n. pr. m. Esr. 2, 56. Neh. 7, 58.

יַעְלָם (quem abscondit Deus) n. pr. filii Esavi Gen. 36, 5. 14.

יָעַן rad. inusit. Syr. Ethpa. ܐܬܝܥܢ avidus, vorax fuit, ܝܥܢܐ avidus, vorax. Inde probab. יָעֵן et יַעֲנָה struthiocamelus, ab aviditate dictus.

יַעַן (pro יַעֲנָה) pr. subst. consilium, propositum (a rad. עָנָה, عنى dictis intendit, significavit aliquid), ubique abiit in particulam, ac 1) in praep. propter Ez. 5, 9. Hagg. 1, 9, sq. inf. Jes. 37, 29. 2) in conj. quia, eo quod Num. 20, 12. 1 Reg. 20, 42. 2 Reg. 22, 19, plenius יַעַן אֲשֶׁר Gen. 22, 16. 1 Sam. 30, 22. 1 Reg. 3, 11 cet. rarius יַעַן כִּי Num. 11, 20. Jes. 7, 5; utrumque sq. praet. Sq. fut. יַעַן אֲשֶׁר est ut Ez. 12, 12. — Ter emphatice geminatum est יַעַן וּבְיַעַן quia et quia, propterea quod (dieweil) Lev. 26, 43. Ez. 13, 10, et sine copula יַעַן בְּיַעַן ibid. 36, 3. Cf. מַעַן.

יָעֵן struthiocamelus, ab aviditate et gulositate dictus, v. rad. יָעַן. Semel legitur in plur. יְעֵנִים Thren. 4, 3

in Keri, ibique ἐπικοίνως de struthionibus feminis, pro בְּנוֹת־יַעֲנָה. LXX ὡς στρουθίον. Vulg. *sicut struthio*. (Ad rem cf. Iob. 39, 17). Multo frequentius est

יַעֲנָה f. antecedentis (ad formam cf. יָעֵל fem. יַעֲלָה, non יְעֵלָה), ubique copulatum cum בַּת: בַּת הַיַּעֲנָה filia struthionis feminae i. e. struthio femina ipsa sec. Bochartum Hieroz. II, 230 opp. תַּחְמָס struthioni mari. Levit. 11, 16. Deut. 14, 15. In Plurali tamen בְּנוֹת יַעֲנָה haud dubie de utroque sexu ponitur Jes. 13, 21. 34, 13. Mich. 1, 8. Iob. 30, 29 (quibus locis deserta habitare et flebilem vocem edere dicuntur). Certe Arabes struthionem sine ullo discrimine sexus appellant نَعَام (quod vc. hebraeo vicinum censeo), نَعَامَة, بِنْتُ نَعَامَة. — Male alii יַעֲנָה *ululam* interpretati sunt, ab עָנָה clamavit (?), invitis contextu et vett. interpretum auctoritate.

יַעְנַי n. pr. m. 1 Chr. 5, 12.

יָעַף fut. יִיעַף 1) i. q. arab. وغف *celeriter incessit, cucurrit*. Vid. Hoph. et nomm. derivata יְעָף et תּוֹעָפוֹת. 2) *defatigatus, fessus est* (cf. עָיֵף) tum currendo Jer. 2, 24: מְבַקְשֶׁיהָ לֹא־יִיעָפוּ *eam quaerentes non fatigabuntur*. Luth. die sie suchen, dürfen nicht weit laufen. Jes. 40, 30. 31; tum gravi labore Jes. 40, 28. 44, 12. Hab. 2, 13; tum aerumnis Jes. 50, 4.

Hoph. part. *defatigatus*. Dan. 9, 21: מֻעָף בִּיעָף *defatigatus veloci cursu*. LXX τάχει φερόμενος. Alii מְעוֹפֵף praeeunte Theod. Vulg. Syr. ducunt a rad. עוּף, vertuntque *volans*: parum apte ad id, quod sequitur בִּיעָף.

Deriv. תּוֹעָפוֹת et

יָעֵף m. *defatigatus, lassus*. Jes. 40, 29. 50, 4.

יְעָף m. *cursus velox*. Dan. 9, 21.

יָעַץ fut. יִיעַץ, pro imp. ... (a rad. ועץ) Ind. 19, ... 10 1) *consilium dedit* ... 11. 15, plenius יָעַץ עֵצָה ... 17, 17. Sq. dat. pers. Iob. 26, ... suff. Exod. 18, 19. 1 Reg. ... 12, 8. 13. Part. יוֹעֵץ subst. co... *rius, suasor* Prov. 11, 14. ... maxime *qui regi est a con... administer*. 1 Chron. 27, ... Esr. 7, 28. 8, 25 (coll. 7, ... Plur. יוֹעֲצִים *praefecti*, ... terrae et civitatis. Iob. 3, ... 17. Jes. 1, 26.

2) *consilium cepit*, ... sq. gerundio Ps. 62, 5: ... יָעֲצוּ לְהַדִּיחַ *a fastigio e... dere decreverunt*. 2 Chr. ... sq. עַל adversus al. Jes. 7, 5. ... 23, 8, sq. אֶל Jer. 49, 20. ... mala consilia cepit. Jes. 32, ...

3) *consuluit alicui* i. e. ... *xit*. C. suff. Ps. 16, 7. ... אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי praegn. pr... וְאָשִׂימָה עָלֶיךָ עֵינִי con... *et oculum meum in te* ... h. e. tibi favebo. יֹעֵץ ... i. e. curans, curam gerens ...

4) i. q. arab. وعظ, *prae... tura nuntiavit*. Num. 24, ... 41, 28.

Niph. נוֹעַץ 1) reflex. ... *suli passus est, consiliu*... Prov. 13, 10. 2) recipr. ... *consuluerunt*, h. e. con... *deliberarunt*. Ps. 71, 10. ... sq. עִם 1 Chr. 13, 1, vel ... 40, 14. 1 Reg. 12, 6. 8 ... *quo* deliberavit. 3) *secum ... ravit* 1 Reg. 12, 28, it. *fa... liberatione decrevit, iussit*, ... Sq. אֶל 2 Reg. 6, 8: ... עֲבָדָיו ... לֵאמֹר *et iussit servos suos* ... 2 Paral. 20, 21. 1 Reg. ... מָה אַתֶּם נוֹעָצִים *quid vos* ...

Hithp. i. q. Niph. no. 2 ... 83, 4.

Derivv. עֵצָה, מוֹעֵצָה.

יַעֲקֹב (calcem tenens, suppl... insidiator, cf. Gen. 25, 26. 27, ...

Hos. 12, 4) n. pr. *Jacobus*, Isaaci filius e duobus geminis natu minor, qui idem *Israël* (יִשְׂרָאֵל) vocatur, Israëlitarum gentis auctor. Gen. 25—50. אֱלֹהֵי יַעֲקֹב deus Jacobi i. e. Jehova. Jes. 2, 3. Ps. 20, 2. בֵּית יַעֲקֹב et simpl. יַעֲקֹב *domus* s. familia *Jacobi* poët. de populo israëlitico, i. q. יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל cf. עֵשָׂו. De *terrâ Israëlis* legitur Gen. 49, 7, alibi de toto populo, unius personae instar habito, e. g. Jes. 41. 43. 44. 45 all., raro de regno Ephraimitico, Hos. 12, 3. Mich. 1, 5. Jes. 17, 4, vel adeo, ut etiam Israël in serioris aetatis libris usurpatur, de regno Judae. Obad. 18. Nah. 2, 3.

יַעֲקֹבָה (id.) n. pr. 1 Chr. 4, 36.

יַעֲקָן v. עֲקָן.

יָעַר rad. inusitat. i. q. arab. وعر propr. *ferbuit*, *efferbuit*, *redundavit*, quae notio refertur ad quamlibet redundantiam, ubertatem et luxuriem, ut plantarum. Inde

יַעַר m. 1) *redundantia* mellis, mel e favis redundans et sponte defluens, quod *ἄκητον μέλι*, *mel acetum* vocant Graeci et Romani (Plin. H. N. XV, 11) Cant. 5, 1, plenius יַעְרַת הַדְּבַשׁ 1 Sam. 14, 27. Male et negligentius *favum mellis* reddunt, quo vocabulo loculi cerei significantur, quibus mel continetur, et e quibus destillat mel purissimum (v. Ovid. Fast. 4, 152: expressis mella liquata favis). Est potius i. q. נֹפֶת צוּפִים destillatio favorum, nostrum Honigseim Ps. 19, 11. Hoc ipsum, quod memoravi, vc. germanicum in Lutheri bibliis frequentissimum, male a nonnullis explicatur de favis (Honigzelle, Honigscheibe), quum potius mel fluidum, qs. salivam mellis significet (*Seim* i. q. Schleim, saliva).

2) *densa arborum*, a plantarum fruticumque *luxurie* dicta, v. rad. (Syr. ܥܳܒܳܐ vepretum, arab. وعر locus salebrosus, unde verbum وعر salebrosa, transitu difficilis fuit regio) Jes. 21, 13. Ez. 21, 2. 3, inde *silva* quaelibet Deut. 19, 5. Jos. 17, 15. 18. בֵּית הַיַּעַר domus silvae Jes. 22, 8, plene בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן domus silvae Libani 1 Reg. 7, 2. 10, 17 erat Salomonis regis armamentarium, alibi (Neh. 3, 19) נֶשֶׁק dictum, a ligno cedrino, quo exstructum erat, hoc nominis nactum. De *salebris*, *loco salebroso* (v. syr.) Hos. 2, 12. Metaph. de hostium agmine Jes. 32, 19, cf. 10, 18. 19. 34.

3) n. pr. prob. i. q. קִרְיַת יְעָרִים Ps. 132, 6.

יַעְרָה n. pr. m. 1 Chr. 9, 42. prob. depravatum, v. יְהוֹעַדָּה.

יַעְרָה v. יַעַר no. 1.

יַעְרֵי אֹרְגִים v. יָעִיר.

יַעֲרֶשְׁיָה (quem *Jehova alit*, *saginat*, a rad. inusit. עָרַשׁ, syr. ܥܪܫ saginavit) n. pr. m. 1 Chr. 8, 27.

יַעֲשַׂי (decurtatum ex יַעֲשָׂיָה, quem *Jehova fecit*) n. pr. m. Esr. 10, 36 Chethibh. Keri: יַעֲשׂוּ.

יַעֲשִׂיאֵל (quem *Deus fecit*) n. pr. tribuni militum Davidis 1 Chr. 11, 47, coll. 27, 21.

יִפְדְּיָה (quem *Jehova liberat*) n. pr. m. 1 Chr. 8, 25.

יָפָה fut. יִיפֶה, וַיִּיף 1) pr. *splenduit*, cogn. rad. יָפַע, cf. وجع יָגַע et יָגַה. Inde יֳפִי no. 1, et מוֹפֵת factum illustre, miraculum.

2) *pulcher fuit*, de muliere Cant. 4, 10. 7, 2. 7. Ez. 16, 13, de arbore 31, 7.

Pi. *pulchrum fecit*, *ornavit* (auro) Jer. 10, 4.

Pu. geminatis duabus radicalibus prioribus יְפֵיפָה *admodum pulcher*

fuit. Ps. 45, 3. Caeterum haec forma analogiâ prorsus caret, neque ullum exstat exemplum *primarum* radicalium geminatarum: posteriorum autem geminatarum exempla, ut סְחַרְחַר, vix comparari poterunt, quum haec deminuendi, non augendi potestatem habeant. Ut dicam quod sentio, nescio an in mendo cubet hoc verbum et litterae יפ ab initio spuria sint, orta nimirum ex eo librariorum more, de quo, utpote perenni vitiorum fonte, disputavi in Thes. I, p. 64. Anecdd. orient. I, 68.

Hithp. ornavit se (mulier). Jer. 4, 30.

Derivv. praeter ea, quae proxime sequuntur: יֳפִי, יְפִי, et prob. מוֹפֵת.

יָפֶה adj. m. cstr. יְפֵה, f. יָפָה cstr. יְפַת 1) *pulcher, pulchra,* de hominibus, et viris et mulieribus Gen. 12, 14. 2 Sam. 13, 1. 14, 25. Cant. 1, 8. 5, 9, saepius addito מַרְאֶה 1 Sam. 17, 42, vel תֹאַר Gen. 29, 17, etiam de animalibus 41, 2 sq.; de regionibus amoenis Ps. 48, 3, de voce suavi, canora Ez. 33, 32. 2) *bonus, praestans,* καλός. Eccl. 3, 11: *Deus omnia fecit pulchre,* καλῶς. 5, 17.

יְפֵה־פִיָּה adj. f. Jer. 46, 20 *pulcherula;* a masc. יְפֵהפֶה (ad formam קְטַלְטַל Lgb. 497), litterâ ה in media voce quiescente (Lgb. p. 48). Quod quum a vulgari consuetudine nimis abhorrere videretur, plurimi codd. et editt. hanc vocem in duas disiunctam exhibent.

יָפוֹ (pulchritudo) Jon. 1, 3. Jos. 19, 46. 2 Par. 2, 15 et יָפוֹא Esr. 3, 7, n. pr. gr. Ἰόππη, urbs maritima Danitarum cum celebri portu ad mare mediterraneum, hodieque *Jaffa* (يافا, يفّا) appellata et portu suo insignis. Relandi Palaestina p. 864.

יָפַח i. q. פּוּחַ, נָפַח *flavit, spiravit,* in Kal inusit.

Hithp. anhelavit. Jer. 4, 31. Inde

יָפֵחַ adj. *anhelans.* Ps. 27, 12: וִיפֵחַ חָמָס *et anhelans scelus.* Cf. הֵפִיחַ.

יֳפִי Ez. 28, 7 et יְפִי in pausa יֹפִי c. suff. יָפְיוֹ m. 1) *splendor* (v. rad. no. 1), regis Jes. 33, 17, urbis Ps. 50, 2. Ez. 27, 3. 4. 11. 2) *pulchritudo, venustas,* mulieris Ps. 45, 12. Jes. 3, 24. Ez. 16, 25.

יָפִיעַ (splendens) n. pr. 1) oppidi Sebulonitarum Jos. 19, 12. 2) complurium virorum a) regis urbis Lachis Jos. 10, 3. b) filii Davidis 2 Sam. 5, 15.

יַפְלֵט (quem Deus *liberat*) n. pr. m. 1 Chr. 7, 32. 33. Patron. addita syllaba ־ִי Jos. 16, 3.

יְפֻנֶּה (fort. cui via *paratur*) n. pr. m. 1) patris Calebi Num. 13, 6. 14, 6. 2) 1 Chr. 7, 38.

יָפַע in Kal inusit. *splenduit,* cogn. rad. יָפָה.

Hiph. הוֹפִיעַ 1) *splendere iussit* Deus Iob. 37, 15. 2) *luxit, splenduit* (pr. lucem sparsit, praebuit, ut הֵאִיר) Iob. 3, 4. 10, 3, maxime de Jehova in splendidissima luce apparente Deut. 33, 2. Ps. 50, 2. 80, 2. 94, 1.

Derivv. nomm. pr. יָפִיעַ, מֵיפַעַת et

יִפְעָה f. *pulchritudo, splendor,* urbis Ez. 28, 7. 17.

יָפַת rad. spuria, quam nonnulli finxerunt propter nomen מוֹפֵת. Sed hoc est a יָפָה.

יֶפֶת n. pr. *Japheth,* Noachi filius natu secundus (Gen. 5, 32. 7, 13. 9, 18. sq.), cuius posteri Gen. 10, 2—5 occidentales potissimum et

boreales terrae regiones occupasse traduntur, satis apte ad etymon nominis, quod *late patendi* vim habet, a rad. פָּתָה, v. Gen. 9, 27. LXX. Ἰάφεθ.

יִפְתָּח (prob. quem, quod *liberat* Deus, v. rad. פָּתַח Jes. 14, 17) n. pr. 1) oppidi in tribu Judae Jos. 15, 43. 2) iudicis Israëlitarum propter filiam ex voto Deo immolatam famosi. Iud. 11, 12. 1 Sam. 12, 11. Graec. Ἰεφθά, Ἰεφθάε. Vulg. *Jephte*.

יִפְתַּח־אֵל (quam Deus aperit) n. pr. vallis in agro Sebulonitarum et Ascheritarum Jos. 19, 14. 27.

יָצָא praet. semel abiecto א: יָצָתִי Iob. 1, 21, fut. יֵצֵא, imp. צֵא, cum He parag. צְאָה Iud. 9, 29, plur. semel ἀνομαλῶς צְאֶינָה Cant. 3, 11, inf. absol. יָצֹא, constr. צֵאת, part. יוֹצֵא f. יֹצֵאת pro יֹצֵאָה, יֹצֵאת et omisso א: יוֹצֵת Deut. 28, 57. Ps. 144, 14

exiit, prodiit. (Aethiop. ወፅአ: id. Apud Syros et Chaldaeos ad litteram respondet יְצָא, ܢܨܐ germinavit, egressa est planta; de hominibus aliisque rebus exeundi sensu usurpant ܢܦܩ, נְפַק, ut Arabes خرج). Constr. sq. מִן loci, ex quo prodeunt Gen. 8, 19. Iob. 3, 11, it. sq. accus. ut lat. *egredi urbem* Gen. 44, 4: הֵם יָצְאוּ אֶת־הָעִיר *hi egressi erant urbem*. Ex. 9, 29. 33. Iob. 29, 7. Deut. 14, 22: יוֹצֵא הַשָּׂדֶה *quod exit agrum*, proventus eius. Jer. 10, 20: בָּנַי יְצָאֻנִי *liberi mei exeunt a me* i. e. derelinquunt me. Am. 4, 3: פְּרָצִים תֵּצֶאנָה *per ruinas egredimini*. Part. יוֹצְאֵי הָעִיר *urbem egredientes*. Gen. 32, 24, cl. 9, 10, Semel c. accus. eius, quod magna copia egreditur s. effundit se (cf. gramm. hebr. ed. 10 §. 135, 1, not. 2, et verba עָלָה Prov. 24, 31, יָרַד Thren. 4, 38). Am. 5, 3: הָעִיר הַיֹּצֵאת אֶלֶף *urbs, quae millia effundit*. — Portae, per quam egrediuntur, praemittitur מִן Iud. 11, 31, et בְּ Jer. 17, 19. Neh. 2, 15.

Speciatim *exire, egredi* dicuntur: a) milites α) ad bellum 1 Sam. 8, 20. Iob. 39, 21. Jes. 42, 12. Zach. 14, 10 (et similiter pastores contra feras 1 Sam. 17, 35), β) ex urbe, ad deditionem faciendam Jes. 36, 16; b) mercatores et nautae ad mercaturam exercendam. Deut. 33, 18; c) servi, qui a heris manumittuntur Ex. 21, 3. 4. 11. Lev. 25, 41. 54, de quibus plenius יָצָא חָפְשִׁי Exod. 21, 5 et יָצָא לַחָפְשִׁי comm. 2 exire tanquam liberum, manumissum (translate de latifundiis, quae gratis pristino possessori reddenda erant anno iubilaeo Lev. 25, 28. 30). — d) liberi, posteri egredi dicuntur e patre, auctore gentis Gen. 17, 6: מְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ *reges ex te prodibunt*, in posteris tuis erunt. Plenius dr. יָצָא מִבֶּטֶן, מִיֶּרֶךְ פ exire ex utero, e lumbis alic. Iob. 1, 21. Gen. 46, 26. — Denique e) *exire* dicuntur, qui liberantur ex periculo, sq. accus. Eccl. 7, 18: יְרֵא אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת־כֻּלָּם *Deum timens evadit ex his omnibus* (similiter de eo, qui liber evadit in sortilegio, opp. נִלְכַּד 1 Sam. 14, 41).

Transfertur ad res inanimatas, Sic f) *exire* i. e. *oriri* dicuntur sol Gen. 19, 23. Ps. 19, 6, stellae Neh. 4, 15, aurora Hos. 6, 3. g) plantae, quae progerminant 1 Reg. 5, 13. Jes. 11, 1, flores Iob. 14, 2. Cf. syr. ܢܨܐ progerminavit, et nomen צֶאֱצָאִים. h) aqua ex fonte profluens, scaturiens. Gen. 2, 14. Deut. 8, 7. Cf. מוֹצָא מַיִם Jes. 41, 18. Usurpatur etiam i) de limite, termino *procurrente*, excurrente Jos. 15, 3. 4. 9. 11. k) de pecunia, quae *erogatur*, expenditur 2 Reg. 12, 13 (ut synn. apud Syros, Arabes, Aethiopes); l) de rebus, quae in vulgus exeunt, *promulgantur*, de edicto Hab. 1, 4, de sententia iudicis Ps.

17, 2, cf. Gen. 24, 50; m) de *exitu* i. e. *fine* temporis Exod. 23, 16: בְּצֵאת הַשָּׁנָה *exeunte anno*. Ex. 7, 10, hinc de fine, perditione urbis Ez. 26, 18.

Hiph. הוֹצִיא causat. *exire, egredi iussit, curavit*, hinc de rebus animatis: *eduxit*, v. c. populum ex Aegypto Exod. 12, 51. 16, 6, de inanimatis *foras tulit* Gen. 14, 18, *extraxit, protraxit* Ex. 4, 6. 7. Iob. 28, 11, *expromsit* Gen. 24, 53. Spec. est a) causat. Kal litt. g. *protrusit* terra plantas Gen. 1, 12. 24. Jes. 61, 11. b) causat. Kal litt. k, *exegit* pecuniam, sq. עַל: tributum imposuit 2 Reg. 15, 20 (cf. arab. خَرَاج, خَرْج tributum). c) causat. Kal litt. l. *evulgavit* rumorem, sq. עַל pers. de qua rumor spargitur, Num. 14, 37. Deut. 22, 14. 19, sermones, sq. לְ pers. ad quem deferuntur Neh. 6, 19; *promulgavit* doctrinam Jes. 42, 1: מִשְׁפָּט לַגּוֹיִם יוֹצִיא *legem gentibus promulgabit*. Comm. 3. d) *produxit* artifex Jes. 54, 16. e) *eduxit* i. e. secrevit, segregavit Jer. 15, 19.

Hoph. eductus, elatus est. Ez. 38, 8. 47, 8.

Derivv. יְצִיא, מוֹצָא, מוֹצָאָה, צֹאָה, צֵאָה, צֶאֱצָאִים, תּוֹצָאוֹת.

יְצָא chald. in Kal inusit.

Schaph. שֵׁיצֵא et שֵׁיצִי in Targg. est *rem ad exitum perduxit, finivit*.

Inde in sacris שֵׁיצִיא *finitus* Esr. 6, 15.

יָצַב *statuit, posuit, stitit*, i. q. נָצַב, a quo Niph., Hiph. et Hophal multaque nomina derivata repetuntur.

Hithp. stitit se, constitit, adstitit (sich hinstellen, hintreten) Ex. 2, 4. 19, 17. 34, 5. Num. 11, 16. 22, 22. 1 Sam. 17, 16: *seque sistebat* (ad certamen) *quadraginta dies*. Iob. 33, 5, sq. לִפְנֵי Exod. 8, 16 et עַל pers. הִתְיַצֵּב עַל יְהוָה de angelis, utpote apparitoribus, Deo se sistentibus, gr. παραστῆναι Luc. 1, 19. Iob. 1, 6. Zach. 6, 5 cf. Prov. 22, 29. Eadem formula sensu hostili: *surrexit contra* Deum Ps. 2, 2.

2) *stetit* (stehn, dastehn), sq. לִפְנֵי coram aliquo i. e. ministravit ei Prov. 22, 29; *constitit* coram aliquo (bestehn vor jem.), sive victor coram hoste, sq. לִפְנֵי Deut. 9, 2. Iob. 41, 2, בִּפְנֵי Deut. 7, 24. 11, 25. Jos. 1, 5, עִם 2 Par. 20, 6, sive iustus coram iudice, sq. לְנֶגֶד בְּעֵינֵי Ps. 5, 6. Absol. 2 Sam. 21, 5.

3) *adstitit, adfuit* alicui (beistehn), sq. לְ pers. Ps. 94, 16. — Exod. 2, 4 תַּתַּצַּב ἀνωμαλῶς pro תִּתְיַצֵּב, v. Lgb. p. 386.

יְצַב chald. Pe. inusit. firmus, certus fuit.

Pa. verum, certum dixit Dan. 7, 19 cf. 16. Inde adj. יַצִּיב.

יָצַג in Kal inusit., sed cogn. radd. יָצַב, נָצַב, et יָצַק Hi.

Hiph. הִצִּיג (more verborum פָּנ) pr. *stare fecit*, hinc 1) *statuit, stitit* (hinstellen) homines Gen. 43, 9. 47, 2. Iud. 7, 5. Jer. 51, 34. Iob. 17, 6, res Gen. 30, 38. Deut. 28, 56. Trop. *stabilivit* Am. 5, 15: *stabilite ius in porta*. — 2) *collocavit, posuit* Iud. 6, 37. — 3) *reliquit* (stehn lassen) Gen. 33, 15.

Ho. הֻצַּג pass. Hi. no. 3. Ex. 10, 24.

יִצְהָר (a rad. צָהַר splenduit, cf. זָהָב no. 2) m. 1) *oleum*, maxime recens et hornum Num. 18, 12. Deut. 12, 17. 14, 23. 2 Reg. 18, 32. Saepe copulatur cum תִּירוֹשׁ mustum, et differre videtur a שֶׁמֶן, ut תִּירוֹשׁ a יַיִן. בְּנֵי הַיִּצְהָר *filii olei* i. e. uncti Zach. 4, 14. Inde denom. הַצְּהִיר. — 2) n. pr. filii Kehath Exod. 6, 18. Num. 3, 19. Patron. exit in ־ִי Num. 3, 27.

יִצְחָק (illudens, qs. part. fut. a rad. צָחַק, cui etymo alluditur Gen. 17,

17. 19. 18, 12 sq. 21, 6. 26, 8) n. pr. *Isaaci* (LXX. Ἰσαάκ) patriarchae, filii Abrami et Sarae. Gen. 21, 28. In libris poëticis aliquoties scribitur יִשְׂחָק (syr. ܐܝܣܚܩ, arab. اسحق) Ps. 105, 9. Jer. 33, 26. Am. 7, 9. 16, idque Am. l. c. poët. dictum pro gente israëlitica, i. q. יִשְׂרָאֵל.

יִצְהָר v. צֹהַר n. 3.

יָצִיא m. adj. verbale pass. (sed activae potestatis) a rad. יָצָא: *egressus* 2 Chr. 32, 21.

יַצִּיב m. chald. adj. 1) *stabilis, firmus, ratus.* Dan. 6, 13. 2) *verus, fide dignus.* Dan. 2, 45. 3, 24. מִן־יַצִּיב adv. *certo.* 2, 8.

יָצַע *stravit.* (Arab. وضع *posuit, stravit.* Cognata sunt יָצַב, יָצַג, יָצַק). Part. pass. יָצוּעַ subst. 1) *stratum, lectus* Ps. 63, 7. 132, 3. Iob. 17, 13; de toro Gen. 49, 4. 2) *contignatio.* Vulg. *tabulatum.* 1 Reg. 6, 5. 6. 10 (Keri יָצִיעַ). Constr. c. fem. comm. 6 (ter) et cum masc. Comm. 10. In templo Salomonis l. c. ita vocantur tres conclavium lateralium (צְלָעוֹת) contabulationes a tribus templi lateribus quinque ulnarum altitudine una super alteram exstructae; ita quidem ut יָצוּעַ fem. Comm. 6 de singulis contabulationibus, Comm. 5. 10 (ubi masculino iunctum est) collective de universa hac aedis parte dictum sit. Aug. Hirtius (der Tempel Salomo's p. 24. 25), qui tria haec tabulata ad ipsius templi altitudinem surrexisse docet, Josephum quidem auctorem secutus est, sed invitis tamen disertis contextus hebraei verbis Comm. 18: וַיִּבֶן אֶת־הַיָּצוּעַ עַל־כָּל־הַבַּיִת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ.

Hiph. הִצִּיעַ *stravit, substravit.* Ps. 139, 8: וְאַצִּיעָה שְּׁאוֹל *et* (si) *orcum mihi substernerem,* i. e. *stratum meum facerem.* Jes. 58, 5.

Hoph. pass. Jes. 14, 11: תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה *vermes tibi substernuntur,* pro lecto sunt. Esth. 4, 3, cf. Jes. 58, 5.

Deriv. מַצָּע.

יָצַק fut. יִצֹק pl. יִצְקוּ (semel Fut. E. וַיִּצֶק 1 Reg. 22, 35 ibique intransitive) imp. צֹק 2 Reg. 4, 41 et יְצֹק Ez. 24, 3 inf. צֶקֶת)

1) *fudit, effudit,* res liquidas Gen. 28, 18. 35, 14. Exod. 29, 7. 2 Reg. 4, 4, artificia et vasa aenea Exod. 25, 12. 26, 37. 36, 36. Part. pass. יָצוּק *fusus* 1 Reg. 7, 24. 30, inde *durus, firmus,* instar metalli fusi Iob. 41, 15. 16. Metaph. Ps. 41, 9: דְּבַר בְּלִיַּעַל יָצוּק בּוֹ *consilium perniciosum effusum est super eo.* — 2) *effudit se* 1 Reg. 22, 35. Iob. 38, 38: בְּצֶקֶת עָפָר לַמּוּצָק *ubi pulvis fundit se in massam fusilem* i. e. cum aqua pluviali colliquescit massae fusilis instar.

Pi. effudit. Part. מְיַצֶּקֶת 2 Reg. 4, 5 Chethibh.

Hiph. הוֹצִיק id. 2 Reg. l. c. Keri, sed aliâ formâ.

Hi. הִצִּיג est *posuit, collocavit* i. q. הִצִּיק (fundendi enim, iaciendi, ponendi significationes vicinae sunt) Jos. 7, 23. 2 Sam. 15, 24.

Hoph. הוּצַק 1) *effusus est.* Lev. 21, 10. Ps. 45, 3. 2) *e metallo fusus est.* 1 Reg. 7, 23, 33. Iob. 37, 18. Metaph. מֻצָּק *firmus, intrepidus.* Iob. 11, 15.

Derivv. מוּצָק, מוּצֶקֶת et

יְצֻקָה f. *fusio* (metalli) 1 Reg. 7, 24.

I. **יָצַר** fut. וַיִּצֶר, וַיִּיצֶר, it. יִצֹּר Jes. 44, 12 (neque aliter 42, 6. 49, 8, ubi אֶצָּרְךָ in Commentario meo male cum aliis duxi a נָצַר) v. no. 2

1) *finxit, formavit,* ut figulus lutum (v. יוֹצֵר figulus) Gen. 2, 7. 8. 19, artifex statuas Jes. 44, 6. 9. 10. 12, arma 54, 17. Saepe de Deo creatore Ps. 94, 9: יֹצֵר עַיִן *qui oculum formavit.* 33, 15. 74,

17, 2, cf. Gen. 24, 50; m) de *exitu* i. e. *fine* temporis Exod. 23, 16: בְּצֵאת הַשָּׁנָה *exeunte anno*. Ez. 7, 10, hinc de fine, perditione urbis Ez. 26, 18.

Hiph. הוֹצִיא causat. *exire, egredi iussit, curavit*, hinc de rebus animatis: *eduxit*, v. c. populum ex Aegypto Exod. 12, 51. 16, 6, de inanimatis *foras tulit* Gen. 14, 18, *extraxit, protraxit* Ex. 4, 6. 7. Iob. 28, 11, *expromsit* Gen. 24, 53. Spec. est a) causat. Kal litt. g. *protrusit* terra plantas Gen. 1, 12. 24. Jes. 61, 11. b) causat. Kal litt. k, *exegit* pecuniam, sq. עַל: tributum imposuit 2 Reg. 15, 20 (cf. arab. خَرْج, خَرَاج tributum). c) causat. Kal litt. l. *evulgavit* rumorem, sq. עַל pers. de qua rumor spargitur, Num. 14, 37. Deut. 22, 14. 19, sermones, sq. לְ pers. ad quem deferuntur Neh. 6, 19; *promulgavit* doctrinam Jes. 42, 1: מִשְׁפָּט לַגּוֹיִם יוֹצִיא *legem gentibus promulgabit*. Comm. 3. d) *produxit* artifex Jes. 54, 16. e) *eduxit* i. e. secrevit, segregavit Jer. 15, 19.

Hoph. eductus, elatus est. Ez. 38, 8. 47, 8.

Derivv. יְצִיא, מוֹצָא, מוֹצָאָה, צֹאת, צֵאָה, צֶאֱצָאִים, תּוֹצָאוֹת.

יְצָא chald. in Kal inusit.

Schaph. שֵׁיצִא et שֵׁיצֵי in Targg. est *rem ad exitum perduxit, finivit*. Inde in sacris שֵׁיצִיא *finitus* Esr. 6, 15.

יָצַב *statuit, posuit, stitit*, i. q. נָצַב, a quo Niph., Hiph. et Hophal multaque nomina derivata repetuntur.

Hithp. stitit se, constitit, adstitit (sich hinstellen, hintreten) Ex. 2, 4. 19, 17. 34, 5. Num. 11, 16. 22, 22. 1 Sam. 17, 16: *seque sistebat* (ad certamen) *quadraginta dies*. Iob. 33, 5, sq. לְפְנֵי Exod. 8, 16 et עַל pers. הִתְיַצֵּב עַל יְהוָֹה de angelis, utpote apparitoribus, Deo se sistentibus, παραστῆναι Luc. 1, 19. Iob. 1, Zach. 6, 5 cf. Prov. 22, 29. Eade[m] formula sensu hostili: [...] *contra* Deum Ps. 2, 2.

2) *stetit* (stehn, dastehn), לִפְנֵי coram aliquo i. e. ministra[vit] ei Prov. 22, 29; *constitit* co[ram] aliquo (bestehn vor jem.), victor coram hoste, sq. לִפְנֵי D[eut.] 9, 2. Iob. 41, 2, בִּפְנֵי Deut. 1[1], 25. Jos. 1, 5, עִם 2 Par. 20, sive iustus coram iudice, sq. לְ בְּעֵינֵי Ps. 5, 6. Absol. 2 Sam. 2[1]

3) *adstitit, adfuit* alicui (stehn), sq. לְ pers. Ps. 94, 16. Exod. 2, 4 הִתַּצַּב ἀνομαλ[ῶς] הִתְיַצֵּב, v. Lgb. p. 386.

יְצַב chald. Pe. inusit. firmus, [...] fuit.

Pa. verum, certum dixit [...] 7, 19 cf. 16. Inde adj. יַצִּיב.

יָצַג in Kal inusit., sed cogn. [...] יָצַב, נָצַב, et יָצַק Hi.

Hiph. הִצִּיג (more verborum [...]) pr. *stare fecit*, hinc 1 stat[uit], *stitit* (hinstellen) homines Gen. [...] 9. 47, 2. Iud. 7, 5. Jer. 51, [...] Iob. 17, 6, res Gen. 30, 38. [...] 28, 56. Trop. *stabilivit* [...] 15: *stabilite ius in porta*. 2) *collocavit, posuit* Iud. 6, [...] — 3) *reliquit* (stehn lassen) [...] 33, 15.

Ho. הֻצַּג pass. Hi. no. 3. Ex. [...] 24.

יִצְהָר (a rad. צָהַר splenduit, cf. no. 2) m. 1) *oleum*, maxi[me] [re]cens et hornum Num. 18, [...] Deut. 12, 17. 14, 23. 2 R[eg.] 32. Saepe copulatur cum [...] mustum, et differre videtur [...] ut תִּירוֹשׁ a יַיִן. בְּנֵי הַיִּצְהָר *olei* i. e. uncti Zach. 4, 14. denom. יִצְהָרִי. — 2) n. pr. Kehath Exod. 6, 18. Num. 3, Patron. exit in ־ִי Num. 3, 2[7].

יִצְחָק (illudens, qs. part. fut. [...] צָחַק, cui etymo alluditur Gen. [...]

17. 19. 18, 12 sq. 21, 6. 26, 8) n. pr. *Isaaci* (LXX. Ἰσαάκ) patriarchae, filii Abrami et Sarae. Gen. 21, 28. In libris poëticis aliquoties scribitur יִשְׂחָק (syr. ܐܝܣܚܩ, arab. اسحق) Ps. 105, 9. Jer. 33, 26. Am. 7, 9. 16, idque Am. l. c. poët. dictum pro gente Israëlitica, i. q. יִשְׂרָאֵל.

יִצְהָר v. צָהַר n. 3.

יָצִיא adj. verbale pass. (sed activae potestatis) a rad. יָצָא: egressus 2 Chr. 32, 21.

יַצִּיב chald. adj. 1) *stabilis, firmus, ratus.* Dan. 6, 13. 2) *verus, fide dignus.* Dan. 2, 45. 3, 24. מִן־יַצִּיב adv. *certo.* 2, 8.

[יָצַע] *stravit.* (Arab. وضع *posuit, stravit.* Cognata sunt יָצַב, יָצַג, יָצַק). Part. pass. יָצוּעַ subst. 1) *stratum, lectus* Ps. 63, 7. 132, 3. Iob. 17, 13; de toro Gen. 49, 4. 2) *contignatio.* Vulg. *tabulatum.* 1 Reg. 6, 5. 6. 10 (Keri יָצִיעַ). Constr. c. fem. comm. 6 (ter) et cum masc. Comm. 10. In templo Salomonis l. c. ita vocantur tres conclavium lateralium (צְלָעוֹת) contabulationes a tribus templi lateribus quinque ulnarum altitudine una super alteram exstructae; ita quidem ut יָצוּעַ fem. Comm. 6 de singulis contabulationibus, Comm. 10 (ubi masculino iunctum est) collective de universa hac aedis parte dictum sit. Aug. Hirtius (der Tempel Salomo's p. 24. 25), qui ita haec tabulata ad ipsius templi altitudinem surrexisse docet, Josephum quidem auctorem secutus est, sed invitis tamen disertis contextus hebraei verbis Comm. 18: וַיִּבֶן אֶת־הַיָּצוּעַ עַל־כָּל־הַבַּיִת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ.

Hiph. הִצִּיעַ *stravit, substravit.* Ps. 139, 8: וְאַצִּיעָה שְּׁאוֹל *et* (si) *orcum mihi substernerem,* i. e. *stratum meum facerem.* Jes. 58, 5.

Hoph. pass. Jes. 14, 11: תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה *vermes tibi substernuntur,* pro lecto sunt. Esth. 4, 3, cf. Jes. 58, 5.

Deriv. מַצָּע.

יָצַק fut. יִצֹק pl. יִצְקוּ (semel Fut. E. וַיִּצֶק 1 Reg. 22, 35 ibique intransitive) imp. צַק 2 Reg. 4, 41 et יְצֹק Ez. 24, 3 inf. צֶקֶת.

1) *fudit, effudit,* res liquidas Gen. 28, 18. 35, 14. Exod. 29, 7. 2 Reg. 4, 4, artificia et vasa aenea Exod. 25, 12. 26, 37. 36, 36. Part. pass. יָצוּק *fusus* 1 Reg. 7, 24. 30, inde *durus, firmus,* instar metalli fusi Iob. 41, 15. 16. Metaph. Ps. 41, 9: דְּבַר בְּלִיַּעַל יָצוּק בּוֹ *consilium perniciosum effusum est super eo.* — 2) *effudit se* 1 Reg. 22, 35. Iob. 38, 38: בְּצֶקֶת עָפָר לַמּוּצָק *ubi pulvis fundit se in massam fusilem* i. e. cum aqua pluviali colliquescit massae fusilis instar.

Pi. effudit. Part. מְיַצֶּקֶת 2 Reg. 4, 5 Chethibh.

Hiph. הוֹצִיק id. 2 Reg. l. c. Keri, sed aliâ formâ

Hi. הִצִּיג est *posuit, collocavit* i. q. הִצִּיק (fundendi enim, iaciendi, ponendi significationes vicinae sunt) Jos. 7, 23. 2 Sam. 15, 24.

Hoph. הוּצַק 1) *effusus est.* Lev. 21, 10. Ps. 45, 3. 2) *e metallo fusus est.* 1 Reg. 7, 23, 33. Iob. 37, 18. Metaph. מֻצָּק *firmus, intrepidus.* Iob. 11, 15.

Derivv. מוּצָק, מוּצֶקֶת et

יְצֻקָה f. *fusio* (metalli) 1 Reg. 7, 24.

I. יָצַר fut. יִצֹּר, וַיִּיצֶר, it. יִצַּר Jes. 44, 12 (neque aliter 42, 6. 49, 8, ubi אֶצָּרְךָ in Commentario meo male cum aliis duxi a נָצַר) v. no. 2

1) *finxit, formavit,* ut figulus lutum (v. יוֹצֵר figulus) Gen. 2, 7. 8. 19, artifex statuas Jes. 44, 6. 9. 10. 12, arma 54, 17. Saepe de Deo creatore Ps. 94, 9: יוֹצֵר עַיִן *qui oculum formavit.* 33, 15. 74,

17. 99, 5. Jes. 45, 7. 18, quo sensu saepe copulatur cum בָּרָא. Part. יוֹצֵר subst. est a) *figulus* Ps. 94, 9. 20, unde כְּלִי יוֹצֵר vas fictile Ps. 2, 9. 2 Sam. 17, 28; b) *artifex* statuarum Jes. 44, 9, c) *creator* ib. 43, 1. 44, 2. 24. De vc. יוֹצֵר Zach. 11, 13 v. pag. 416.

2) Sq. לְ formavit ad aliquid, *destinavit* alicui rei. Jes. 44, 21: יְצַרְתִּיךָ לְעֶבֶד לִי *formavi te, ut sis servus meus.* 42, 6: אֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם *formavi et feci te auctorem foederis populorum.*. 49, 5. 8. 45, 18 (fin.). Saepe de rebus a Deo praedestinatis, praeformatis (opp. eventui, exitui earum) Jes. 22, 11. 37, 26. 43, 7. 46, 11.

3) *animo formavit, excogitavit, meditatus est*, 2 Reg. 19, 25, sq. עַל contra aliquem Jer. 18, 11. Ps. 94, 20. Jer. 1, 5 (Keri).

Niph. pass. Kal no. 1 *formatus, creatus est* Jes. 43, 10.

Pu. יֻצַּר pass. Kal no. 3 *praedestinatus est* Ps. 139, 16.

Hoph. i. q. Niph. Jes. 54, 17.

Derivv. יֵצֶר, יְצֻרִים.

II. **יָצַר** i. q. צוּר, sed intrans. *coarctatus, angustus fuit.* (Cf. gramm. §. 76. Lgb. §. 112). Tantummodo in fut. יֵצַר pl. יֵצְרוּ Prov. 4, 12. Jes. 49, 19. Iob. 18, 7. Alibi impers. וַיֵּצֶר לוֹ *angustum ei fuit* (in Praet. צַר לוֹ) i. e. a) in rebus angustis versatus est Iud. 2, 15. 10, 9. Iob. 20, 22. b) *in angore fuit* Gen. 32, 8 (et sic in fem. וַתֵּצֶר לוֹ 1 Sam. 30, 6). c) *doluit, moeruit* (er nahm es sich nahe) 2 Sam. 13, 12.

יֵצֶר m. c. suff. יִצְרוֹ 1) *fictio, formatio.* Ps. 103, 14: כִּי־הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ *is enim novit formationem nostram*, h. e. scit, quomodo vel unde formati simus, inde *opus fictile* Jes. 29, 16, spec. *idolum* Hab. 2, 18. 2) metaph. *meditatio, cogitatio*, plenius יֵצֶר לֵב. Gen. 8, 21. 6, 5. Deut. 31, 21. יֵצֶר סָמוּךְ *animus firmus, mens firma* i. e. mentis firmae homo. Jes. 26, 3 (cf. Ps. 112, 8). 3) n. pr. filii Naphtali Gen. 46, 24. Patron. est יִצְרִי Num. 26, 49, quod quidem posterius alius etiam viri n. pr. est 1 Chr. 25, 11 (pro quo V. 3 צְרִי).

יְצֻרִים m. pl. Iob. 17, 7 pr. *formata* poët. pro *membris*, ut bene Vulg. Alii faciei lineamenta intelligunt.

יָצַת in solo fut. obvium יִצַּת pl. in Pausa יִצָּתוּ pro יִצְּתוּ 1) *incendit, accendit*, sq. בְּ Jes. 9, 17. 2) pass. *incensus, combustus est* i. q. Niph. Jes. 33, 12. Jer. 49, 2. 51, 58.

Niph. praet. נִצְּתָה 1) *incensus, igne deletus est.* Neh. 1, 3. 2, 17. Jer. 2, 15. 9, 9. 11. 2) *exarsit* (ira), sq. בְּ in aliquem. 2 Reg. 22, 13. 17.

Hiph. הוֹצִיתָה 2 Sam. 14, 30 Chethibh, alibi הִצִּית i. q. no. 1 *incendit* Jer. 51, 30, addito בָּאֵשׁ Jos. 8, 19. Jer. 32, 29. — הִצִּית אֵשׁ בְּ *ignem intulit* alicui rei Jer. 17, 27. 21, 14, sq. עַל Jer. 11, 16.

יָקַב rad. inusit. *cavavit*, ut قَبَ med. Vav, unde قَوْبٌ cavum in rupe. Cognata sunt נָקַב effodit, נְקַב chald. cavavit et plura, quae vide s. rad. כָּפַף.

יֶקֶב c. Suff. יִקְבְךָ (idque sine dag. leni) Deut. 15, 14. 16, 13 pl. cstr. יִקְבֵי Zach. 14, 10 m. 1) *cupa torcularis, ὑπολήνιον*, lacus, in quem mustum torculari (גַּת) expressum influit Joël. 2, 24. Prov. 3, 10. Plerumque in terram infossa vel ipsi rupi incisa erat. 2) *torcular ipsum.* Iob. 24, 11. Joël 4, 13.

יְקַבְצְאֵל (quod *Deus colligit*) Neh. 11, 25, et **קַבְצְאֵל** Jos. 15, 21. 2 Sam. 23, 20 n. pr. oppidi in australibus Judaeae.

יָקַד fut. יֵקַד Jes. 10, 16 et יִקַד Deut. 32, 22 *arsit, exarsit.* Jes. 65, 5. (Arab. وقد id. syr. ܝܩܕ,

Part. pass. יָקוּד *incensum* i. e. foci materia ardens Jes. 30, 14.

Hoph. הוּקַד *incensus est*, arsit. Lev. 6, 2. 5. 6, trop. de ira Jer. 15, 14. 17, 4.

Derivv. מוֹקֵד, יְקוֹד.

יְקַד chald. id. Part. fem. יָקִדְתָּא et יָקִידְתָּא *ardens*. Dan. 3, 6. 11. 23. 26.

יְקֵדָא f. chald. *incendium*. Dan. 7, 11.

יָקְדְעָם (incendium populi) n. pr. oppidi in montanis Judaee. Jos. 15, 56.

יָקָה rad. inusit. Arab. وقى V. veneratus est. VIII. Deum timuit, pius fuit.

יָקֶה (pius) n. pr. m. Prov. 30, 1, cf. יְקוּתִיאֵל.

יָקַהּ rad. inusit. Arab. وقه *obedivit*. Inde

יְקָהָה f. nonnisi in st. cstr. יִקְּהַת (c. Dag. forti euphon.) *obedientia, obsequium*. Gen. 49, 10. Prov. 30, 17.

יְקוֹד m. *incendium* Jes. 10, 16.

יְקוּם m. *quicquid* (in terra) *vivit*, a rad. קוּם vivendi significatu, qui in Samaritanismo est. Gen. 7, 4. 23. Deut. 11, 6.

יָקוֹשׁ Hos. 9, 8 et **יָקוּשׁ** Ps. 91, 3. Prov. 6, 5. Plur. יְקוּשִׁים Jer. 5, 26 m. *auceps*. Rad. יָקֹשׁ. Formarum illarum prior pr. intransitiva est, altera passiva potestatis tamen intransitivae.

יְקוּתִיאֵל (fort. reverentia Dei, a subst. יְקוּת a rad. יָקַה, ־וּת compaginis et אֵל) n. pr. m. 1 Chr. 4, 18.

יָקְטָן (minutus) n. pr. unius e Semi posteris et filiis Heberi Gen. 10, 25. 26, ad quem auctorem multae Arabiae australis gentes referuntur. In stemmatibus Arabum idem قحطان appellatur. V. Bocharti Phaleg. III, cap. 15. Pocockii spec. hist. Arab. p. 3. 38. A. Schultensii hist. imperii Ioctanidarum in Arabia felice. Harderov. 1786. 4.

יָקִים (quem Deus *erigit*) n. pr. m. 1) 1 Chr. 8, 19. 2) 24, 12.

יַקִּיר adj. *carus*. Jer. 31, 20. Rad. יָקַר.

יַקִּיר adj. chald. 1) *gravis*. Dan. 2, 11. 2) *honoratus, potens*. Esr. 4, 10.

יְקַמְיָה (pro יְקַמֶה יָהּ, quem *Jehova colligit*) n. pr. m. 1) 1 Chr. 2, 41. 2) 3, 18.

יְקַמְעָם (qui populum congregat, pro יָקִים עָם) n. pr. m. 1 Chr. 23, 19. 24, 23.

יָקְמְעָם (a populo collectum, rad. קָמַה) n. pr. oppidi Levitarum in agro Ephraimitarum 1 Reg. 4, 12. 1 Chron. 6, 53. Pro quo Jos. 21, 22 exstat קִבְצַיִם, eiusdem fere significationis.

יָקְנְעָם (a populo possessus, pro יִקְנֶה עָם) n. pr. oppidi Sebulonitarum Jos. 12, 22. 19, 11. 21, 34.

יָקַע tantum in fut. יֵקַע i. q. נָקַע *divulsus, avulsus est*, hinc 1) *luxatum est* membrum. Gen. 32, 26. 2) metaph. *abalienatus est* ab aliquo. Jer. 6, 8. Ez. 23, 17. 18, sq. מִן et מֵעַל.

Hiph. הוֹקִיעַ (in palo) *suspendit, palo affixit*, ἀνασκολοπίζειν, quo supplicio membra luxabantur Num. 25, 4. 2 Sam. 21, 6. 9. *Hoph.* pass. 2 Sam. 21, 13.

יָקַץ in solo fut. usit. יִיקַץ, יִקַץ, semel וַיִּקֶץ Gen. 9, 24 *evigilavit, expergefactus est*. Gen. 28, 16. 41, 4. 7. Pro praet. utuntur forma הֵקִיץ Hiph. a קוּץ. (Arab. يقظ id.).

יָקַר fut. יֵיקַר 2 Reg. 1, 13, יֵיקַר Ps. 72, 14 et יֵקַר Ps. 49, 9 1) *gra-*

vis fuit. (Syr. ܝܩܪ, arab. وقر id.). Metaph. *difficilis fuit* intellectu. Ps. 139, 17 cf. Dan. 2, 11. 2) *pretiosus, carus fuit.* Ps. 49, 9. Sq. לְ et בְּעֵינֵי *pretiosus, carus fuit* alicui 1 Sam. 26, 21: אֲשֶׁר יָקְרָה נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ *quoniam vita mea tibi pretiosa fuit*, quoniam ei pepercisti. 2 Reg. 1, 13. 14. Ps. 72, 14, it. sq. מֵעַל magni aestimatus est ab aliquo (cf. צָדַק מִן, רָשַׁע מִן). Zach. 11, 13: *egregium illud pretium*, אֲשֶׁר יָקַרְתִּי מֵעֲלֵיהֶם *quo ab illis aestimatus sum* i. e. dignus habitus sum. 3) *gravis* i. e. *honoratus fuit.* 1 Sam. 18, 30. Cf. כָּבֵד.

Hiph. הוֹקִיר *rarum fecit* (cf. adj. no. 5). Jes. 13, 12. Prov. 25, 17.

Derivv. praeter ea quae statim sequuntur: יְקָר.

יָקָר m. יְקָרָה f. adj. pr. gravis, vide verbum, hinc 1) *pretiosus.* אֶבֶן יְקָרָה collect. *lapides pretiosi*, de gemmis 1 Reg. 10, 2. 10. 11, nec non de praestantioribus lapidum generibus, quae aedibus exstruendis adhibebant, ut de marmore, lapidibus adeo quadratis 2 Chr. 3, 7, plur. אֲבָנִים יְקָרוֹת 1 Reg. 5, 31. 7, 9 sq. Metaph. Ps. 36, 8: מַה־יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים *quam pretiosa est benignitas tua, o Deus!* 116, 15 cl. 72, 14. 2) *carus.* Ps. 45, 10: *regum filiae* sunt *in caris tuis* i. e. in puellarum tuarum numero. בִּיקְּרוֹתֶיךָ per Syriasmum pro בִּיקָרוֹתֶיךָ, cum Dag. forti euphon. 3) *gravis*, i. e. *honoratus.* Eccl. 10, 1. 4) *magnificus, splendidus.* Iob. 31, 26. Subst. magnificentia, decus. Ps. 37, 20: כִּיקַר כָּרִים *sicut decus pratorum* i. e. gramen. 5) *rarus.* 1 Sam. 3, 1. 6) Prov. 17, 27: יְקַר־רוּחַ in Keri fort. *quieto animo*, coll. arab. وقر quietus, mansuetus fuit. In Chethibh est: וְקַר רוּחַ.

יְקָר m. (Kamez impuro) 1) *pretium, praestantia.* כְּלִי יְקָר *vas pretiosum.* Prov. 20, 15. Concr. כָּל־יְקָר quidquid pretiosum est Iob. 28, 10. Jer. 20, 5. 2) *honor, dignitas.* Ps. 49, 13. 21. Esth. 1, 20. 3) *magnificentia.* Esth. 1, 4. 4) *pretium* (Preis) Zach. 11, 13.

יְקָר m. chald. 1) *res pretiosae.* Dan. 2, 6. coll. Jes. 3, 17. 10, 3. Targ. 2) *honor, dignitas.* Dan. 2, 37. 4, 27. 33.

יָקֹשׁ (jakosch) 1 pers. יָקֹשְׁתִּי i. q. נָקַשׁ et קוּשׁ (q. v.) *laqueos posuit, aucupatus est.* Part. יוֹקֵשׁ auceps Ps. 124, 7. Sq. לְ pers. Jer. 50, 24 et plenius יָקֹשׁ פַּח לְ laqueos posuit i. e. insidias struxit alicui. (Fut. יְקֹשׁוּן Jes. 29, 21 est a קוּשׁ).

Niph. נוֹקַשׁ *illaqueatus, laqueis captus est.* Jes. 8, 15. 28, 13. Prov. 6, 2. Metaph. avaritia illaqueatus, seductus est. Deut. 7, 25.

Pu. part. יוּקָשִׁים pro מְיוּקָּשִׁים Eccl. 9, 12.

Derivv. יָקוֹשׁ, מוֹקֵשׁ, et

יָקְשָׁן (auceps) n. pr. filii Abrahami et Keturae natu secundi, Sabaeorum et Dedanitarum proavi Gen. 25, 2. 3.

יָקְתְאֵל (a Deo subactum, pro יְקָתָה אֵל, a rad. קָתָה = قتا servivit) n. pr. 1) oppidi tribus Judae. Jos. 15, 38. 2) quod Amazias rex Selae, Arabiae petraeae urbi primariae a se expugnatae, dedit. 2 Reg. 14, 7.

יָרֵא praet. pl. יְרֵאתֶם Deut. 5, 5 et יְרֵאתֶם Jos. 4, 14 fut. יִירָא, יִירָא, וַיִּרָא pl. יִירְאוּ et יִרְאוּ 2 Reg. 17, 28, imp. יְרָא, pl. יִרְאוּ ex Syrismo pro יְראוּ Lgb. p. 417. 1 Sam. 12, 24. Ps. 34, 10, inf. יְרֹא Jos. 22, 5, c. praef. לְרֹא pro לִירֹא 1 Sam. 18, 29, alibi fem. יִרְאָה, pr. *tremuit.* Nostra enim radix emollita est ex יָרַע, ورع, ورع tremuit, cf. זְרַע aram. זְרָא sevit, וְנָא et נָפָע

*h*garrivit, خبع et خبأ abscondit. Inde

1) *timuit.* Construitur a) absolute Gen. 3, 10. 18, 15. אַל־תִּירָא, אַל־תִּירְאִי *noli timere.* Gen. 15, 1. 21, 17. 26, 24 et saepe. b) sq. acc. pers. et rei, quam timemus Num. 14, 9. 21, 34. Iob. 9, 35, it. מִן et מִפְּנֵי Deut. 1, 29. 5, 5. Ps. 3, 7. 27, 1. Jos. 11, 6 (pr. timere *ab* aliquo, ab aliqua re in modum verborum fugiendi cf. מִן no. 2, a); c) sq. לְ *timuit alicui* pers. vel rei. Jos. 9, 24: וַנִּירָא מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵינוּ מִפְּנֵיכֶם *timebamus valde vitae nostrae a vobis.* Prov. 31, 22. d) sq. לְ et מִן c. inf. timuit (dubitavit), aliquid facere. Gen. 19, 30: כִּי יָרֵא לָשֶׁבֶת בְּצוֹעַר *timebat enim, habitare in Zoar.* 46, 3. Ex. 3, 6. 34, 30. e) sq. פֶּן timuit, ne quid fiat, ut δείδω μὴ Gen. 31, 31. 32, 12.

2) *veritus, reveritus est*, ut parentes Lev. 19, 3, ducem Jos. 4, 14, sacrarium Lev. 19, 30, iusiurandum 1 Sam. 14, 26.

Spec. יָרֵא אֶת־אֱלֹהִים a) Deum timuit, pr. Ex. 14, 31. 1 Sam. 12, 18. b) reveritus est eum, tanquam iniuriae vindicem, hinc *pius, probus fuit*, v. c. Lev. 19, 14. 32. 25, 17. Exod. 1, 17. Prov. 3, 7: *reverere Deum, et fuge malum.* Iob. 1, 9. Sq. מִלִּפְנֵי Eccl. 8, 12. 13. Semel omisso Dei nomine Jer. 44, 10. (Similiter apud Syros et Arabes verba timendi ad religionem et pietatem referuntur, ut حشي, وقي, رهب, ورع Conj. III).

3) *tremuit* prae gaudio, ut syn. פָּחַד. Jes. 60, 5, ubi libri accuratiores habent תִּרְאִי i. q. תִּירְאִי, non תִּרְאִי.

Niph. נוֹרָא *timeri.* Ps. 130, 4. Part. נוֹרָא δεινός 1) *terribilis, horrendus*, de deserto Deut. 1, 19. 8, 15, de die iudicii Joël 2, 11. 3, 4. 2) *venerabilis, augustus.* Gen. 28, 17. Ps. 99, 3. Iob. 37, 22. Ez. 1, 22. 3) *stupendus, admirandus.* Ps. 66, 3. 5. Exod. 15, 11. Plur. נוֹרָאוֹת *admiranda, praeclara facinora*, hominum Ps. 45, 5, maxime Dei Deut. 10, 21. 2 Sam. 7, 23, adv. *mirum in modum, mirabiliter.* Ps. 65, 6. 139, 14 (ut נִפְלָאוֹת).

Pi. יֵרֵא *terruit, timorem iniecit.* 2 Sam. 14, 15. 2 Par. 32, 18. Nehem. 6, 9. 14.

N. deriv. praeter sequentia מוֹרָא.

יָרֵא m. cstr. יְרֵא, fem. יְרֵאָה cstr. יִרְאַת (Prov. 31, 30) adj. verbale 1) *timens; venerans* Pronomm. personalibus iunctum verbum finitum circumscribit, ut יָרֵא אָנֹכִי timeo Gen. 32, 12, יָרֵא אַתָּה times Iud. 7, 10, אֲנַחְנוּ יְרֵאִים timemus 1 Sam. 23, 3, אֵינֶנּוּ יָרֵא non timet Eccl. 8, 13. Sq. casu verbi יָרֵא אֶת־יְהוָֹה Deum reveritus 2 Reg. 4, 1, alibi sq. genit. יְרֵא אֱלֹהִים *religiosus, pius* (timidus Deorum Ovid.) Gen. 22, 12. Iob. 1, 1. 8. 2, 3. 2) *timidus* Deut. 20, 8.

יִרְאָה f. 1) pr. inf. verbi יָרֵא, *timere, revereri.* Neh. 1, 11: לְיִרְאָה אֶת־שְׁמֶךָ *ad reverendum nomen tuum.* 2 Sam. 3, 11: מִיִּרְאָתוֹ אֹתוֹ *quia eum reverebatur.* Deut. 4, 10. 5, 26. 6, 24. 10, 12. 14, 23. 2) subst. *timor.* Ion. 1, 10: וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה *magnoque timore correpti sunt viri.* Sequitur genitivus subiecti s. eius qui timet Ps. 55, 6. Iob. 4, 6, et obiecti s. eius quod timetur (cf. de duplici sensu formulae *metus hostium* Gell. N. att. 9, 10). Inde יִרְאָתְךָ timor tui. Deut. 2, 25. Jes. 7, 25: יִרְאַת שָׁמִיר וָשַׁיִת *timor sentium et veprium.* Cf. Ezech. 1, 18: יִרְאָה לָהֶם *timor illis* inerat i. e. terrorem iniiciebant. 3) *reverentia, verecundia.* Ps. 2, 11. 5, 8. יִרְאַת יְהוָֹה reverentia erga Deum, *pietas.* Prov. 1, 7: יִרְאַת יְהוָֹה רֵאשִׁית דָּעַת. Iob. 28, 28. Jes. 11, 2. Ps. 34, 12. 111, 10; meton. praecepta religionis, pietatis Ps. 19, 10. Omisso יְהוָֹה Iob. 4, 6. 15, 4.

יִרְאוֹן (timidus, *pius*) n. pr. oppidi Naphtalitarum Jos. 19, 38.

יִרְאִיָּיה (quem *Jehova adspicit*) n. pr. m. Jer. 37, 13. 14.

יָרֵב Hos. 5, 13. 10, 6 vulgo pro substantivo habitum, v. sub rad. רִיב.

יְרֻבַּעַל m. (contr. ex יָרֵב בַּעַל quocum *Baal litigat*, v. Iud. 6, 32) cognomen Gideonis, iudicis Israëlitarum, pro quo יְרֻבֶּשֶׁת (quocum *idolum litigat*) 2 Sam. 11, 21. LXX. Ἰεροβάαλ. Cf. אִישׁ־בֹּשֶׁת et אֶשְׁבַּעַל.

יָרָבְעָם (cuius *populus multus est*) *Jarobeam* (sic enim enuntiandum, non *Jorobeam*) n. pr. duorum regum decem tribuum, quorum alter, filius Nebath, regni Ephraimitici et moscholatriae auctor, regnabat annis 975—54 a. Chr. 1 Reg. 12—14, alter, Jehoasi filius 825—784. 2 Reg. 14, 23—29.

יָרַד fut. יֵרֵד, וַיֵּרֶד, in Pausa וַיֵּרַד, imp. רֵד, רְדָה, semel יְרַד (Iud. 5, 13), inf. absol. יָרוֹד (Gen. 43, 20), cstr. רֶדֶת, c. suff. רִדְתִּי, semel רְדָה Gen. 46, 3

1) *descendit.* (Ad litteram in lingua arab. respondet وَرَدَ potum, aquatum ivit, quia ad fontem descenditur: in vulgari linguae usu نزل). Descendere autem dicuntur non solum qui de monte descendunt (Ex. 34, 29), sed universe qui ex loco vel regione editiore in depressiorem se conferunt, spec. qui ad *fontem, flumen* accedunt Gen. 24, 16. 45. Ex. 2, 5. Jos. 17, 9. 1 Reg. 18, 40, qui ad *mare* Jes. 42, 10. Ps. 107, 23 (terra enim super aquae superficiem eminet), qui e navi escendunt Ez. 27, 29; qui exeunt ex urbe (urbes enim, utpote munitae, plerumque in montibus exstructae erant) Ruth 3, 3. 6. 1 Sam. 9, 27. 2 Reg. 6, 18; qui e regione montana et edita in depressiorem proficiscuntur, ut Hierosolymis in Aegyptum Gen. 12, 10. 26, 2 sq. 46, 3, in Philistaeam et regionem maritimam (שְׁפֵלָה) Gen. 38, 1. 1 Sam. 13, 20. 23, 4. 8. 11, in Samariam 1 Reg. 22, 2. 2 Reg. 8, 29. 10, 13; qui regiones australes petunt (septentrionales enim terrae regiones editiores esse putabant prisci, v. intpp. ad Virg. Georg. 1, 240—43. Herod. 1, 95. 1 Macc. 3, 37. 2 Macc. 9, 23) 1 Sam. 25, 1. 26, 2. 30, 15. Cf. Chr. B. Michaelis diss. de notione superi et inferi, repetita in Commentt. theol. a Velthusenio aliisque editis V, p. 397 sq.

Locus, quorsum descenditur, ponitur praeviis particulis אֶל 2 Sam. 11, 9. 10, לְ Cant. 6, 2, vel in accusativo (ה ָ— paragogico vel addito vel omisso). Ps. 55, 16: יֵרְדוּ שְׁאוֹל חַיִּים *vivi descendant in orcum.* Iob. 7, 9. 17, 16. 33, 24. Part. יוֹרְדֵי־בוֹר qui in sepulcra descendunt. Prov. 1, 12.

Saepe etiam dicitur de rebus inanimatis, ut de flumine deorsum fluente Deut. 9, 21, de pluvia Ps. 72, 6, de via et de finibus, qui deorsum s. ad meridiem tendunt Num. 34, 11. 12. Jos. 18, 13 sq.; de die inclinante Iud. 19, 11.

Ut alia verba fluendi (v. grammat. hebr. §. 135, 1 not. 2, ed. 10.) poët. struitur c. accus. rei, quae magna copia deorsum mittitur, itaque in transitivam demittendi potestatem vertitur. Thren. 3, 48: פַּלְגֵי מַיִם תֵּרַד עֵינִי *aquarum rivos demittit oculus meus.* 1, 16. Jer. 9, 17. 13, 17. 14, 17. Ps. 119, 136. Eandem formulam frequentant Arabes وردت العين البكا oculus meus (magna copia) demittit fletum, v. Schult. Origg. hebr. p. 99. Aliter flexum est Jes. 15, 3: יֹרֵד בַּבֶּכִי (lacrymans) *in lacrymas descendit.*

2) *deiectus est, decidit, concidit* (qs. invitus descendit, cf. נָפַל

אצֵ), de hominibus et bestiis occisis (fallen) Jes. 34, 7, de iis, qui e statu felici et opulento in paupertatem detruduntur Deut. 28, 43; it. de inanimatis, ut de muro, Deut. 28, 52, de silva succisa Jes. 32, 19. Zach. 11, 2, de urbe diruta Deut. 20, 20.

Hiph. הוֹרִיד facere ut aliquis vel aliquid descendat, quocunque modo Gen. 42, 38. 44, 29. 31, inde 1) ubi refertur ad personas: *deduxit* (hinabführen, —bringen) Gen. 44, 21. Iud. 7, 4, *demisit*, ut in fune Jos. 2, 15. 18, *deorsum misit* (in orcum) 1 Sam. 2, 6. Ez. 26, 20; et ubi violentius fit: *detrusit* ut c. Deus populos Ps. 56, 8, *deturbavit* (reges de soliis) Jes. 10, 13 cf. Obad. 3. 4, *subiecit* (populos) 2 Sam. 22, 48. 2) ubi refertur ad res: *deorsum tulit, detulit* Gen. 37, 25. 43, 11. 22, *demisit* (herunter nehmen) Gen. 24, 18. 46. Num. 4, 5, *defluere fecit* 1 Sam. 24, 14. Joël 2, 23, et ubi cum vi coniunctum est: *deiecit*, Hos. 7, 12. Prov. 21, 22.

Hoph. הוּרַד pass. Hiph. Gen. 39, 1. Jes. 14, 11 sq.

Nom. deriv. praeter sequentia מוֹרָד.

יֶרֶד (descensus) n. pr. m. 1) Gen. 5, 15. Graec. Ἰαρέδ Luc. 3, 37. 2) 1 Chr. 4, 18.

יַרְדֵּן, in sermone pedestri ubique c. art. הַיַּרְדֵּן (appellat. fluvius, a descendendo, defluendo dictus, ut germ. *Rhyn, Rhein* a verbo *rinnen*, cf. ܡܢܘܢ lacus, mare) *Jordanes*, gr. ὁ Ἰορδάνης, Palaestinae fluvius nobilissimus, in Antilibani radicibus exortus, in mare mortuum influens et in eo evanescens. Gen. 13, 10. 11. 32, 11. 50, 10. Arab. الأُرْدُنّ et hodie etiam الشريعة vocatur i. e. *vadum* (ab Israëlitis olim traiectum). אֶרֶץ יַרְדֵּן regio Jordani vicina Ps. 42, 7. — Iob. 40, 23 Jordanes pro quovis maiore fluvio ponitur (ut Cicero, *ein Cicero*, pro magno oratore): quod sane scriptorem in Palaestina degentem prodit.

יָרָה inf. יְרֹה, יָרוֹת et יְרוֹא 2 Chr. 26, 15 imp. יְרֵה fut. יִירֶה 1) *iecit* Ex. 15, 4, v. c. sortem Jos. 18, 6, sagittam 1 Sam. 20, 36. 37. Ps. 11, 2. 64, 5. Num. 21, 30. Part. יוֹרֶה sagittarius 1 Chr. 10, 3.

2) *fundamenta iecit* (cf. gr. *βάλλεσθαι ἄστυ* pro fundamenta urbis iacere, syr. ܫܕܐ iecit, et fundamentum posuit), *fundavit*. Iob. 38, 6: *quis iecit* s. fundavit, collocavit *lapidem angularem eius*. Gen. 31, 51: *ecce cippum*, אֲשֶׁר יָרִיתִי *quem fundavi* i. e. collocavi, erexi.

3) *conspersit, rigavit* (pr. aquas, guttas iecit, disiecit, cf. זָרַק) Hos. 6, 3. Hinc part. יוֹרֶה *pluvia prima*, v. supra p. 416.

Niph. pass. no. 1 *sagittis transfixus est*. Fut. יִיָּרֶה Ex. 19, 13.

Hiph. הוֹרָה fut. יוֹרֶה, c. Waw convers. וַיּוֹר 1) i. q. Kal *iecit* Iob. 30, 19, spec. sagittas 1 Sam. 20, 20. 36. Fut. apoc. וַיּוֹר 2 Reg. 13, 17. Part. מוֹרֶה *sagittarius*, 1 Sam. 31, 3. Per Aramaismum in modum verborum לא scriptum est 2 Sam. 11, 24: וַיֹּרְאוּ הַמּוֹרְאִים *et iaculati sunt sagittarii*, cf. 2 Chr. 26, 15.

2) *conspersit, irrigavit*. Part. מוֹרֶה i. q. יוֹרֶה pluvia prima. Joël 2, 23. Ps. 84, 7.

3) *manum emisit* (ut שָׁלַח יָד), maxime *ad monstrandum*. Hinc *monstravit, indicavit*. Gen. 46, 28. Prov. 6, 13: מֹרֶה בְּאֶצְבְּעֹתָיו *monstrans* i. e. signa dans *digitis suis*, sq. gem. acc. pers. et rei Ex. 15, 25.

A monstrando est 4) *docuit, instituit* (cf. gr. δεικνύω, ἀναφαίνω) Ex. 35, 34. Mich. 3, 11, sq. acc. p. *edocuit* al. Iob. 6, 24. 8, 10. 12, 7. 8, sq. acc. rei Jes. 9, 14. Hab. 2, 18. Hinc sq. dupl. acc., pers. et rei Ps. 27, 11. 86, 11. 119, 33,

sq. בְּ rei (pr. instituere in aliqua re) Iob. 27, 11. Ps. 25, 8. 12. 32, 8; rarius sq. אֶל (pr. instituere conformare *ad* aliquid) 2 Chr. 6, 27, vel מִן (instituere *de*) Jes. 2, 3. Mich. 4, 2. Sq. dat. p. et acc. rei Deut. 33, 10. Hos. 10, 12.

Nomm. derivv. יוֹרֶה, מוֹרֶה, תּוֹרָה.

יָרַה ἅπαξ λεγόμ., si quid video, vicinum radd. יָרַע, יָרֵא pr. *tremuit*, hinc *obstupefactus est*, ut arab. وَرِهَ. Inde תִּרְהוּ (2 codd. תִּירְהוּ) Jes. 44, 8 i. q. תִּשְׁתּוּ. LXX μὴ πλανᾶσθε. Reliquae Vers. omnes timendi potestatem exprimunt, qs. idem sit quod תִּירְאוּ.

יְרוּאֵל (populus s. habitatio Dei, v. יְרוּשָׁלַםִ) n. pr. deserti 2 Chr. 20, 16.

יָרוֹחַ (i. q. יָרֵחַ luna) n. pr. m. 1 Chr. 5, 14.

יָרוֹק m. *viride*. Iob. 39, 8. Rad. יָרַק.

יְרוּשָׁא et **יְרוּשָׁה** (possessa sc. a marito) n. pr. matris Jothami regis 2 Reg. 15, 33. 2 Chr. 27, 1.

יְרוּשָׁלַיִם (ut passim, sed raro, in Paralipomenis, 1 Par. 3, 5; praeterea in nonnullis Maccabaeorum nummis, quanquam alii scripturam defectivam habent, v. Eckhel doctr. numm. vett. III, p. 466 sq.), vulgo **יְרוּשָׁלַםִ**, antiquitus (Gen. 14, 18) et poët. (Ps. 76, 3) **שָׁלֵם** n. pr. *Hierosyloma* (gr. Ἱερουσαλήμ et Ἱεροσόλυμα), urbs regia Cananaeorum (Jos. 10, 1. 5. 15, 8), inde a Davide urbs primaria Hebraeorum, gentis Davidicae regia, in confiniis tribuum Judae et Benjamin sita.

De etymo et orthographia dissentiunt interpretes. Quod ad priorem compositi partem attinet, Relandus (Palaestinae p. 832 sq.) et nuper Ewaldus (gr. hebr. p. 332) יְרוּשָׁלַםִ dictum volunt pro יְרוּשׁ שָׁלֵם *possessio pacis*, altero שׁ extruso: non satis apte ad analogiam. Geminarum enim litterarum priorem in simili casu non extrudere, sed Dagesch forti compensare solent Hebraei, ut in יְרֻבַּעַל pro יְרֻב בַּעַל; praeterea forma יְרוּשׁ *possessionis* significatu (= יְרֻשָּׁה) neque separatim, neque in compositis occurrit. Malim יְרוּ esse nomen segolatum (formae רְפוּ, מְתוּ) i. q. arab. وَرًى *homines*, et יְרוּשָׁלַםִ *homines s. populus pacis*, vel fort. *domus s. habitatio pacis*, quemadmodum vicissim أَهْلٌ et بَيْتٌ a domo ad incolas transferuntur. Idem vocabulum habes in n. pr. deserti יְרוּאֵל, quod commodius *domus Dei* redditur, quam *populus Dei*, eandemque nostri nominis interpretationem habes iam apud Saadiam, qui reddit دار السلام et مدينة السلام domus pacis, urbs pacis. Ad alteram compositi partem quod attinet, sunt, qui שְׁלֵם et שְׁלַיִם duale esse a שְׁלָה *quietus*, et duplicem urbem hoc nomine designari coniectent laudato 2 Sam. 5, 9 (Ewald l. c.): sed duplicis urbis l. c. nulla fit mentio, ם autem in hoc vocabulo primitus radicale fuisse, non servile, ex formis שָׁלֵם, arab. شَلَم, شَلْمٌ, chald. יְרוּשְׁלֶם, gr. Σόλυμα, Ἱερόσυλυμα, satis certo colligas. Nobis, ubicunque defective scriptum est יְרוּשָׁלַםִ, efferendum videtur יְרוּשָׁלֵם *habitatio pacis*: seriores demum scriptores ־ַיִם pro antiqua forma Dualis habuisse, et propterea ubique יְרוּשָׁלַיִם extulisse videntur, iis etiam in locis, ubi in contextu defective scriptum erat. Similiter Samaria hebr. et antiquitus vocabatur שֹׁמְרוֹן, chald. שָׁמְרַיִן et inde, quasi dualis sit, שֹׁמְרַיִן, cf. Lgb. p. 538.

יְרוּשְׁלֶם et **יְרוּשָׁלֶם** chald. id. Dan. 5, 2. 6, 11. Esr. 4, 8.

יָרֵחַ m. *luna*, vc. prob. primitivum. Gen. 37, 9. Deut. 4, 19. Jos. 10, 12. 13. Ps. 72, 5: לִפְנֵי יָרֵחַ *in conspectu lunae* h. e. quamdiu luna splendebit.

יֶרַח m. (cf. Lgb. p. 512, no. 11) plur. יְרָחִים cstr. יַרְחֵי 1) *mensis*, isque apud Hebraeos lunaris (cf. nostr. *Mond* et *Monat*, gr. *μήνη* et *μήν*, *mensis*) i. q. חֹדֶשׁ, sed rarius vc., et antiquioribus fere scriptoribus (Ex. 2, 2) poëtisque frequentatum (Deut. 33, 14. Iob. 3, 6. 7, 3. 29, 2. 39, 2. Zach. 11, 8), v. tamen 1 Reg. 6, 37. 38. 8, 2.

2) populus et regio Arabiae, ex gente Joetanidarum Gen. 10, 26. *Bochartus* (Phaleg II, 19) non male hoc nomen hebraeum esse animadvertit, sed ex eiusdem significationis nomine arabico translatum. Quo posito Alilaeos intelligit ad mare rubrum in regione aurifera habitantes (Agatharchides c. 49. Strabo XVI, p. 277), eorumque verum nomen بنى هلال filios lunae fuisse coniicit, a cultu Lunae s. *Alilat* (Herodot. III, 8) ita dictos, v. de stirpe hoc nomen gerente Meccae vicina Niebuhrium, in descr. Arabiae p. 270. Probabiliorem tamen sententiam dixit J. D. Michaëlis in Spicileg. II, p. 60, *litus lunae* (غبّ القمر) *lunaeque montem* (جبل القمر) prope Hadramaut intelligens: יֶרַח enim Gen. l. c. iungitur terrae Hadramaut.

יְרַח chald. *luna*. Esr. 6, 15.

יְרֵחוֹ Num. 22, 1, it. יְרִיחוֹ Jos. 2, 1. 2. 3 et יְרִיחֹה 1 Reg. 16, 34 *Jericho*, nota urbs Palaestinae, in vicinia Jordanis et maris mortui, intra fines Benjaminitarum in fertilissima terrae regione sita. LXX. Ἱεριχώ, Straboni Ἱερικοῦς XVI, 2, §. 41, arab. ريحا, ريحى, *Riha*, v. Relandi Palaestina p. 383 et 829 sq. (Si forma primaria est יְרֵחוֹ, verti possit: *urbs lunae*, a יָרֵחַ et וֹ, ה = וֹן, ut in vv. עַכּוֹ, שְׁלֹמֹה, שִׁילֹה; si יְרִיחוֹ, *locum fragrantem* significat a rad. רִיחַ).

יְרֹחָם (qui amatur) n. pr. m. 1) 1 Sam. 1, 1. 2) 1 Chr. 9, 12. 3) 27, 22. 4) 2 Chr. 23, 1. 5) Neh. 11, 12 all.

יְרַחְמְאֵל (quem Deus amat) n. pr. m. 1) 1 Chr. 2, 9. 25. 26. 42. 2) 24, 29. 3) Jer. 36, 26. A no. 1 exstat patron. in ־ִי 1 Sam. 27, 10.

יַרְחָע n. pr. servi Aegyptii 1 Chr. 2, 34. 35.

יָרַט fut. יִירַט 1) *praecipitem dedit aliquem, praecipitavit, coniecit.* (Arab. ورط II. id. ورطة praecipitium, exitium). Iob. 16, 11: עַל־יְדֵי רְשָׁעִים יִרְטֵנִי *in manus improborum coniecit me.* Bene Vulg. manibus impiorum me tradidit. LXX. ἔῤῥιψε. יִרְטֵנִי (lineola Metheg notandum) pro יִירְטֵנִי. 2) intrans. *exitialis, perniciosus fuit.* Num. 22, 32. In Cod. Sam. est interpretamentum תרע (הֵרַע).

Deriv. מוֹרָט.

יְרִיאֵל (populus Dei = יְרוּאֵל) n. pr. m. 1 Chr. 7, 2.

יָרִיב m. *adversarius*, a rad. רִיב. Ps. 35, 1. Jer. 18, 19. Jes. 49, 25. 2) n. pr. m. a) v. יָכִין no. 1. b) Esr. 8, 16.

יְרִיבַי (a יָרִיב, addita terminatione adj. ־ַי) n. pr. m. 1 Chr. 11, 46.

יְרִיָּה et **יְרִיָּהוּ** (populus Jehovae, v. יְרוּאֵל) n. pr. m. 1 Chr. 23, 19. 24, 23. 26, 31.

יְרִיחוֹ v. יְרֵחוֹ.

יְרִימוֹת v. יְרֵמוֹת.

יְרִימוֹת (excelsa) n. pr. m. 1 Chr. 7, 8.

יְרִיעָה f. *velum, aulaeum*, a *motu tremulo* dictum (v. rad. יָרַע no. 1),

spec. tentorii Jes. 54, 2. Jer. 4, 20. 49, 29; tabernaculi sacri Ex. 26, 1 sq. 36, 8 sq., regiae Salomonis Cant. 1, 5. (Syr. ܝܪܝܥܬܐ velum tentorii, et tentorium ipsum).

יְרִיעוֹת (aulaea) n. pr. f. 1 Chr. 2, 18.

יָרַךְ rad. inusit., fortasse eiusdem vel similis potestatis atque cognatum רָכַךְ *mollis fuit*. Inde

יָרֵךְ cstr. יֶרֶךְ, c. suff. יְרֵכִי f. (Num. 5, 21) dual. יְרֵכַיִם 1) *femur*, fort. a mollitie dictum (v. rad.), gr. μηρός. (Arab. وَرِكٌ *femur, clunes, nates*). Quomodo differat a מָתְנַיִם *lumbi*, ὀσφύς, intelligitur tum ex verbis Ex. 28, 42: *fac illis feminalia lintea pudendis tegendis* מִמָּתְנַיִם וְעַד יְרֵכַיִם *a lumbis ad femora* (nates), tum ex reliquo vocabuli usu. Etenim מָתְנַיִם inferiorem dorsi partem notat, יָרֵךְ dual. יְרֵכַיִם geminum membrum crassum et carnosum ab ima spina dorsi ad crura (שׁוֹקַיִם) pertinens, *duo femina cum natibus*. כַּף הַיָּרֵךְ acetabulum femoris, quo femur cohaeret cum pelvi Gen. 32, 25. 32. *Ad femur* (עַל יָרֵךְ) gladium gestabant milites Ex. 32, 27. Iud. 3, 16. 21. Ps. 45, 4, *femur feriebant* lugentes et indignantes Jer. 31, 19. Ez. 21, 17 (cf. Il. 12, 162. 15, 397. Od. 13, 198. Cic. cl. orat. 80. Quinctil. XI, 3), *femini* manum supponebant iurantes Gen. 24, 2. 9. 47, 29, *ex femore alicuius prodiisse* dicuntur, qui ex eo progeniti sunt Gen. 46, 26. Ex. 1, 5. Iud. 8, 30 (cf. Cor. Sur. 4, 27. 6, 98). *Nates* intelliguntur Num. 5, 21. 27, in bestiis *clunis* (Keule, Schinken) Ez. 24, 4.

2) Translate ad res inanimatas (quo significatu tamen forma feminea יַרְכָה usitatior est) est a) *ea candelabri sacri pars*, *qua scapus* (קָנֶה) *in tres pedes discedit* Ex. 25, 31. 37, 17, b) *latus tentorii* Ex. 40, 22. 24, arae Levit. 1, 11. 2 Reg. 16, 14.

Dual. יְרֵכַיִם *utrumque femur* Ex. 28, 42 (v. supra). Cant. 7, 2.

יַרְכָה f. i. q. יָרֵךְ no. 2, *pars postica* (terrae) Gen. 49, 13. Cf. שְׁכֶם, כָּתֵף.

Dual. יַרְכָתַיִם cstr. יַרְכְּתֵי pr. *utrumque femur, clunes, nates*, sed ubique de inanimatis 1) *pars postica, aversa, latus posticum* Ex. 26, 23, templi 1 Reg. 6, 16. Ez. 46, 23. 2) in interiori spatio *partes postremae, extremae, recessus, penetralia*, ut domus Ps. 128, 3, navis Ion. 1, 5, speluncae 1 Sam. 24, 4, sepulcri Jes. 14, 15. Ez. 32, 23. Hinc יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן recessus Libani i. e. extremae et inaccessae huius silvae partes Jes. 37, 24, et Iud. 19, 1. 18: יַרְכְּתֵי הַר־אֶפְרַיִם *interiores recessus montanorum Ephraim*. Inde 3) *regiones remotissimae*. יַרְכְּתֵי צָפוֹן extremae regiones septentrionis. Jes. 14, 13. יַרְכְּתֵי אָרֶץ extremae terrae regiones. Jer. 6, 22. 25, 32 (cf. כַּנְפוֹת הָאָרֶץ).

יַרְכָה f. chald. *femur, clunes* Dan. 2, 32.

ירם rad. inusit. prob. i. q. ورم, רוּם et אָרַם *altus, excelsus fuit*. Inde

יַרְמוּת (excelsum) n. pr. oppidi in planitie tribus Judae, olim urbis regiae Cananaeorum Jos. 10, 3. 12, 11. 15, 35. Neh. 11, 29.

יְרֵמוֹת (excelsa) n. pr. m. 1) 1 Chr. 8, 14. 2) Esr. 10, 26. 3) V. 27. 4) 1 Chr. 23, 23, pro quo יְרִימוֹת 24, 30. 5) 25, 22, pro quo יְרִימוֹת V. 4. 6) Esr. 10, 29 Chethibh. Keri רָמוֹת.

יְרֵמַי (in excelsis habitans) n. pr. m. Esr. 10, 33.

יִרְמְיָה et יִרְמְיָהוּ (יִרְמַת יָהּ pro רָמַת prob. quem *Jehova constituit*, a רמה ex usu chald.) *Jeremias*, LXX.

Ἱερεμίας, n. pr. 1) prophetae nobilissimi, filii Hilkiae sacerdotis. Jer. 1, 1. 27, 1. Dan. 9, 2 cet. 2) 1 Chr. 12, 13. 3) 2 Reg. 23, 31, cf. Jer. 35, 3. 4) 1 Chr. 5, 24. 5) 12, 4. 6) 12, 10. 7) Neh. 10, 3. 12, 1.

יָרַע 1) pr. *tremuit.* (Inest hic significatus in syllaba primaria רע, cf. radd. רָעַד, רָעַל, רָעַם, רָעַשׁ, et quae disputavimus ad rad. רָעַד). Semel ita in verbo Jes. 15, 4: נַפְשׁוֹ יָרְעָה לוֹ *animus contremiscit ei* (Moabo), prae timore, pavore. (Ipsum timendi, pavendi significatum habet arab. ورع, يرع. Eodem sensu Hebraei frequentant יָרֵא, quod paullulum emollita littera ע ex nostro ortum. Cf. etiam יָרָה).

2) i. q. רָעַע *malus fuit* (pr. fremuit, strepuit, tumultuatus est, v. rad. רָעַע). Legitur in solo fut. יֵרַע (reliquae formae, ut praet. רַע, Hiph. הֵרַע sunt a רָעַע: a quo etiam ipsum fut. יֵרַע duci possit, ut יֵמַר a מָרַר, יֵקַל a קָלַל: sed cf. praet. טוֹב fut. יִיטַב). Hae locutiones prae caeteris notandae: a) יֵרַע לִי male mihi erit, cedet Ps. 106, 32. b) וַיֵּרַע בְּעֵינַי displicebat mihi Gen. 21, 11. 38, 10. 48, 17. 1 Sam. 8, 6, etiam sq. לְ Neh. 13, 8 et addito רָעָה גְדוֹלָה, ad vim sententiae augendam Neh. 2, 10. Ion. 4, 1. Impers. accipiendum 1 Chr. 21, 7: וַיֵּרַע בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים עַל הַדָּבָר הַזֶּה *aegre erat Deo propter hanc rem.* Praeterea *malum esse* est etiam i. q. *noxium, perniciosum* esse 2 Sam. 20, 6 sq. לְ; de oculo i. q. *malignum, invidum* esse Deut. 28, 54, de facie i. q. *morosum, tristem esse* Neh. 2, 3, de corde, id. 1 Sam. 1, 8. Deuter. 15, 10: לֹא־יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ לוֹ *ne male te habeat* (molestum sit tibi) *ei dare.*

יִרְפְּאֵל (quod Jehova sanat) n. pr. oppidi Benjaminitarum. Jos. 18, 27.

I. **יָרַק** 1) *spuit* i. q. רָקַק. (Chald. רוּק, aethiop. ወረቀ: id.). Praet. Num. 12, 14. Deut. 25, 9. Inf. absol. Num. l. c. Fut. repetitur a רָקַק.

II. **יָרַק** rad. inusit. *viruit* herba. Arab. ورق frondnit arbor. IV. germinavit, utrumque a virore. Inde

יָרָק m. adj. *viridis,* neutr. *viride, viror* 2 Reg. 19, 26. Jes. 37, 27. Spec. *olus.* גַּן הַיָּרָק hortus olerum. Deut. 11, 10. 1 Reg. 21, 2. אֲרֻחַת יָרָק portio oleris. Prov. 15, 17. (Syr. ܝܘܪܩܐ, ܝܘܪܩܢܐ olus).

יֶרֶק m. *viror.* כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב omnis viror herbae Gen. 1, 30. 9, 3. יֶרֶק דֶּשֶׁא viror graminis i. e. gramen viride Ps. 37, 2. Alibi concr. *viride* (das Grüne) agrorum et arborum Ex. 10, 15. Num. 22, 4. Jes. 15, 11.

יֵרָקוֹן m. χλωρότης, ὠχρότης 1) hominum, *pallor* faciei, color ille luridus, subviridis in facie hominum ingenti terrore correptorum Jer. 30, 6. 2) segetis, *flavedo, marcor.* Deut. 28, 22. 1 Reg. 8, 37. Am. 4, 9. (Arab. يَرَقَان id.).

יְרַקְרַק pl. f. יְרַקְרַקּוֹת 1) adj. *subviridis, subflavus,* χλωρίζων, de colore leprae in vestibus conspicuae Lev. 13, 49. 14, 37. 2) subst. *flavum, flavedo; fulvum* (auri) Ps. 68, 14. (Aeth. ወርቅ: *aurum* ipsum notat, arab. وَرِق pecuniam, nummos).

יָרַשׁ (Jer. 49, 1) et **יָרֵשׁ** fut. יִירַשׁ imp. רֵשׁ Deut. 1, 21, רַשׁ ib. 2, 24. 31, et plene יְרַשׁ c. He parag. רְשָׁה 33, 23 inf. רֶשֶׁת c. suff. רִשְׁתּוֹ יְרֻשָּׁה

1) *cepit, capessivit, occupavit,* maxime *vi.* 1 Reg. 21, 14. (Hanc, non hereditatis, significatum pri-

marinum esse, ostendunt derivata רֶשֶׁת rete, a capiendo, rapiendo dictum, et תִּירוֹשׁ mustum, ab occupando cerebrum. Vicina est nostra radix aliis *rapiendi* verbis in רס, רץ exeuntibus, ut חָרַס q. v. Secundariam hereditatis notionem habent Arabes et Syri, ورث, ܝܪܬ; at nescio an lat. heres, *heredis* eiusdem originis sit, nisi hoc est ab *αἱρέω*, capio). Cstr. a) sq. acc. rei, et saepissime quidem de occupatione terrae sanctae Lev. 20, 24. Deut. 1, 8. 3, 18. 20. Ps. 44, 4. 83, 13. b) sq. acc. *occupavit aliquem* i. e. bona eius occupavit, *expulit, eiecit* eum e possessione, in locum eius successit. Deut. 2, 12: וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם וַיַּשְׁמִידוּם מִפְּנֵיהֶם *et Edomitae expellebant eos* (Horitas) *eosque exitio dabant ante se.* V. 21. 22. 9, 1. 11, 23. 12, 2. 29. 18, 14. 19, 1. 31, 3. Prov. 30, 23: *ancilla, ubi expulit dominam suam,* in eius locum successit. Jes. 54, 3. Jer. 49, 2. Propriam verbi vim cognosces fere ex his. Deut. 31, 3: *Dominus hos populos ante te perdet* וִירִשְׁתָּם *tuque eorum possessionem occupabis.* Iud. 11, 23: *Jehova Amoraeos expulit ante populum suum,* וְאַתָּה תִּירָשֶׁנּוּ *tuque terram eorum occupabis?*

2) *possedit* Lev. 25, 46. Deut. 19, 14. 21, 1 et saepe. Frequentissima est formula יָרַשׁ אֶרֶץ possedit terram (sanctam), de tranquilla in hac terra sede, Israëlitis antiquitus promissa, et pro summa vitae felicitate habita Ps. 25, 13. 37, 9. 11. 22. 29 (Matth. 5, 5).

3) Spec. *hereditatem accepit,* c. acc. rei Num. 27, 11. 36, 8, it. c. acc. pers. (cf. no. 2) *bona alicuius hereditavit* Gen. 15, 3. 4. Absol. Gen. 21, 10: *filius ancillae non hereditabit cum filio meo Isaaco.* Part. יוֹרֵשׁ *heres* Jer. 49, 1.

Niph. bonis expulsus est (pass. Kal no. 1, b), *ad egestatem redactus est.* Gen. 45, 11. Prov. 20, 13. Vicinum hoe significatu רוּשׁ egenum esse.

Pi. יֵרֵשׁ i. q. Kal no. 1 c. acc. rei Deut. 28, 42, c. acc. pers. i. q. e possessione eiecit, *pauperem reddidit.* Iud. 14, 15, ubi יָרְשֵׁנוּ huc, quam ad Kal, referre malo. Inf. Kal esset לְרִשְׁתֵּנוּ.

Hiph. הוֹרִישׁ 1) *possessionem al. rei dedit alicui,* sq. duobus acc. Iud. 11, 24. 2 Chr. 20, 11. Iob. 13, 26: וְתוֹרִישֵׁנִי עֲוֹנוֹת נְעוּרָי (quod) *peccata iuventutis meae me possidere facis,* h. e. mihi nunc imputas. Sq. לְ pers. Esr. 9, 12.

2) i. q. Kal no. 1 *occupavit* a) sq. acc. rei, v. c. terram Num. 14, 24, urbem Jos. 8, 7. 17, 12, montana Iud. 1, 19, b) sq. acc. pers. bona al. occupavit, i. e. *expulit eum e possessione.* Ex. 34, 24. Num. 32, 21. 33, 52. Deut. 4, 38. Translate adeo de rebus inanimatis Iob. 20, 15: *ex eius ventre Deus ea expellit* (opes devoratas). Hinc *bonis deturbavit,* ad inopiam redegit. 1 Sam. 2, 7. Cf. Niph. 3) *delevit, perdidit.* Num. 14, 12.

Derivv. רֶשֶׁת, יְרֵשָׁה, יְרֻשָּׁה, מוֹרָשׁ, תִּירוֹשׁ, מוֹרָשָׁה et n. pr. יְרוּשָׁא vel יְרוּשָׁה.

יְרֵשָׁה f. Num. 24, 18 et **יְרֻשָּׁה** f. *possessio.* Deut. 2, 5. 9. 19. Jos. 12, 6. 7.

יִשְׂחָק v. יִצְחָק.

יְשִׂימְאֵל (quem *Deus facit* i. e. creat) n. pr. m. 1 Chr. 4, 36.

יָשַׂם 1) i. q. שׂוּם *posuit.* Inde וָאָשִׂימָה Iud. 12, 3 Chethibh. — 2) intrans. *positus est* (cf. יָצַר et צוּר). Fut. וַיִּישָׂם Gen. 50, 26 et 24, 33 Chethibh, ubi in Keri est וַיּוּשַׂם, Hoph. a שׂוּם.

יִשְׂרָאֵל (pugnator, miles Dei, a שָׂרָה pugnavit et אֵל; Gen. 32, 29. 35, 10, cf. 12, 4) *Israël,* nom. propr. Jacobo patriarchae a Deo inditum (Gen. l. l. c. c.), sed de posteris

eius s. de populo Israëlitico usitatius (cf. יַעֲקֹב). — בְּנֵי יִשְׂרָאֵל s. יִשְׂרָאֵל notat igitur 1) *omnes Israëlis posteros, s. Israëlitas.* Gen. 34, 7. 49, 7. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל 1 Sam. 13, 19. 2 Reg. 6, 23. Ez. 27, 17, et יִשְׂרָאֵל f. Jes. 19, 24 terra Israëlitica i. e. Palaestina. Emphatice יִשְׂרָאֵל aliquoties dicitur de veri nominis Israëlitis (*ἀληθῶς Ἰσραηλίταις* Joh. 1, 48), pietate et virtute hoc nomine dignis Jes. 49, 3. Ps. 73, 1 secundum illud Rom. 9, 6: *οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ·* etiam charitative, ut alibi יְשֻׁרוּן (q. v.) Hos. 8, 2: יְדַעֲנוּךָ יִשְׂרָאֵל *novimus te, nos Israël* tuus, cf. Ps. 24, 6.

2) Dissidiis inde a Sauli morte inter decem tribus et Judam ortis decem illae, Ephraimum ducem secutae, hoc totius nationis nomen honorificum sibi arrogabant (2 Sam. 2, 9. 10. 17. 28. 3, 10. 17. 19, 40—43. 1 Reg. 12, 1), idque post Salomonis mortem in *regnum a Jerobeamo conditum* translatum est, ita ut ab eo inde tempore decem tribuum reges מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל, Davidis posteri, qui Judae et Benjamino praeerant, מַלְכֵי יְהוּדָה vocarentur. Alia decem tribuum nomina erant אֶפְרַיִם (q. v.), a tribu potentissima repetitum, et שֹׁמְרוֹן (q. v.), ab urbe capitali. Raro illius temporis prophetae, maxime Judaici, utrumque nomen, Juda et Israël, in parallelismo poëtico de Judae regno usurpant, v. Jes. 1, 3. 4, 2. 5, 7. 10, 20. Mich. 1, 14.

3) Post exilium babylonicum universus populus, quamquam ex Judaeorum et Benjaminitarum maxime reliquiis constans, acceptissimum nationis florentis nomen denuo revocabat (1 Macc. 3, 35. 4, 11. 30. 31, et in nummis Maccabaeorum, quibus שקל ישראל inscriptum): unde factum, ut in Paralipomenis יִשְׂרָאֵל adeo de regno Judae usurpetur. 2 Par. 12, 1. 15, 17. 19, 8. 21, 2. 4. 23, 2. 24, 5.

Nom. gentilicium est יִשְׂרְאֵלִי 2 Sam. 17, 25, fem. יִשְׂרְאֵלִית Lev. 24, 10 *Israëlita.*

יִשָּׂשכָר n. pr. filii Jacobi natu quinti, quem ex Lea pellice suscepit Gen. 30, 18, cuius posteri (בני ישׂשכר) regionem mari Galilaeo vicinam habitabant, Jos. 19, 17—23. — Nomen illud, ut nunc scribitur in editionibus (aeque ac יְהוָה, יְרוּשָׁלַם al. v. Simonis analys. lect. masoreth. in praef.), vocalibus munitum est ad Keri perpetuum יִשָּׂכָר (*mercede s. pretio emtus est,* v. Gen. 30, 16) pertinentibus. Scriptura plenior in Chethibh duplici modo legi potest: vel יֵשׁ שָׂכָר *is est merces,* vel יִשָּׂשכָר (pro יִשָּׂא שָׂכָר) *affert mercedem,* er bringt den Lohn.

יֵשׁ sq. Makk. יֶשׁ 1) pr. subst. *esse, adesse, exstare* (v. יֵשֶׁת), unde *quod adest, praesto est, οὐσία, opes* (cf. עֲתִידוֹת). Ita prob. Prov. 8, 21: לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ *ut opes largiar diligentibus me.* 2) Longe frequentissime ponitur pro *verbo substantivo* nullo vel numeri, vel temporis discrimine. (Aram. ܐܝܬ, אִיתַי q. v. id., arab. أَيْسَ. Opp. אַיִן, אֵין, non est'. Spec. igitur cum Sing. *est, erat, erit, sit.* Gen. 28, 16: יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה *Jehova est hic loci.* 2 Reg. 10, 5: יֵשׁ וָיֵשׁ *revera ita est.* Comm. 21. 22, 29. Jes. 81, 6. Cum Plur. *sunt, erant, erunt.* 2 Reg. 2, 16. Esr. 14, 44. 2 Par. 16, 9. יֵשׁ אֲשֶׁר *sunt qui, erunt qui* (syr. ܐܝܬ ܕ) Neh. 5, 2. 3. 4. יֵשׁ לִי est mihi, *habeo* Gen. 43, 7. 44, 20, hinc כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ quaecunque habebat. Gen. 39, 5.

2) maxime *adest, praesto est, exstat* Ruth 3, 12. Jer. 5, 1. Eccl. 1, 10: יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר *exstant res, de quibus dicatur.* 2, 21. 7, 15. 8, 14. Prov. 13, 7: יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר *sunt, qui se divites simulent.* 11, 24. 18, 24. Cf. Num. 9, 20: יֵשׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה *erat, quo tempore esset.*

i. e. nonnunquam erat, ut chald. אית דהוי.

Si subiectum pronomine personali continetur, suffixo hoc exprimitur, ut יֶשְׁךָ tu es Iud. 6, 36, יֶשְׁכֶם vos estis Gen. 24, 49, יֶשְׁנוֹ is est Deut. 29, 14. Verbum substantivum ita circumscriptum et participio iunctum saepe est pro verbo finito Iud. 6, 36: אִם יֶשְׁךָ מוֹשִׁיעַ *si tu salvum facis.* Gen. 24, 42. 49.

יָשַׁב fut. יֵשֵׁב inf. abs. יָשׁוֹב (1 Sam. 20, 5) cstr. שֶׁבֶת, c. suff. שִׁבְתִּי, imp. שֵׁב, שְׁבָה 1) *consedit*, absol. Gen. 27, 19, sq. לְ loci Ps. 9, 5. Prov. 9, 14. Iob. 2, 13, et c. dat. pleon. Gen. 21, 16: וַתֵּשֶׁב לָהּ *consedit.* It. *sedit*, sq. בְּ (Gen. 19, 1. 2 Sam. 7, 1), עַל (1 Reg. 2, 19) et poët. etiam acc. loci, cui quis insidet. Ps. 80, 2: יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים *qui insidet Cherubis*, i. q. sedet in solio a Cherubis gestato. 99, 1. Jes. 37, 16. Ps. 122, 5: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט *nam ibi sedent* (iudices) *in soliis ad iudicium*, ubi vulgo male: *ibi sedent* i. e. collocata sunt *solia.* (Aram. יְתַב, ܝܬܒ id. Arab. verbum وثب *sedendi* significatum habet in sola Himjaritarum dialecto, v. lepidam narrationem ap. Pocockium in spec. hist. Arab. p. 15 ed. White, sed idem est in substantivis وِثَاب consessus, mansiones, loca, وَثَّاب solium, lectus. In vulgari Arabismo verbum insidiandi, in praedam insiliendi et in universum saliendi significatu frequentatur).

Spec. sedere dicuntur a) iudices, ubi ius dicunt Ps. 9, 5, reges soliis insidentes Ps. 9, 8. 55, 20. Inde Jes. 10, 13: יוֹשְׁבִים (soliis) *insidentes*, i. e. reges. b) qui aliis *insidiantur* Ps. 10, 8. 17, 12. Iob. 38, 40 (39, 2). Sq. לְ Jer. 3, 2. Cf. gr. λόχος insidiae, λοχεύω, λοχίζω insidior a λέγω consideo, sich legen, et ... وثب v. supra). c) exercitus, ... consederunt in loco, eumque tenent (einen Ort besetzt haben) 1 Sa... 13, 16. d) lugentes Jes. 47, 1 ... Iob. 2, 13. e) qui otiosi sedent nihil agunt, desides sunt Jes. 30 ... Jer. 8, 14. f) *Sedit cum aliquo* sq. עִם est consuetudinem habuit cum eo Ps. 26, 4. 5, cf. 1, 1 ... בּוֹא עִם, הָלַךְ עִם. — *A dextris ... gis sedere* quid sit v. supra 425 B.

2) *mansit* Gen. 24, 55. ... Sq. accus. loci 25, 27: ... *manens in tentoriis* i. e. do... reus. C. dat. pleonast. 22, 5: ... לָכֶם פֹּה *manete hic.* Sq. ... *manere aliquem* i. q. ex... eum, Ex. 24, 14. Etiam de ... matis Gen. 49, 24: וַתֵּשֶׁב ... קַשְׁתּוֹ *et firmus manebat arcus* ...

3) *habitavit* Gen. 13, 6. ... 19, 29, sq. בְּ Deut. 17, 14 ... loci terraeve, quam habitat ... 25, 18, it. sq. accus. Gen. 4... Poët. Ps. 22, 4: ... תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל *habitans inter hymnos* Is... in templo, ubi hymni Isr... aures tuas circumsonant. ... Part. יוֹשֵׁב habitator, *in*... 19, 25. Iud. 1, 21. 3, 3. ... sq. accus. est etiam: habi... aliquid, accola fuit (cf. ... יוֹשְׁבֶיהָ accolae eius, ac ... 26, 17. Gen. 4, 20: ... וּמִקְנֶה *qui in tentoriis et* ... *ges habitant.*

4) pass. *habitatus est* ... urbs, regio. Jes. 13, 20. Jer... 25. Ez. 26, 20. Similiter ... gr. *ναίω*, *ναιετάω* et *habi*... tant et *habitari*, *habitat*...

Niph. נוֹשַׁב *habitatus* ... 16, 35 et saepe.

Pi. יִשֵּׁב *collocavit*, ... *fecit*, Ez. 25, 4.

Hiph. הוֹשִׁיב 1) causat. Kal *sedere fecit* 1 Sam. 2, 8. ... 21, 9. 2) causat. Kal no. 3 ... *tare fecit.* Ps. 68, 7. 113, 9 ...

loci Gen. 47, 6. 2 Reg. 17, 26. It. *secum cohabitare fecit* mulierem i. e. in matrimonium duxit (cf. Kal Hos. 3, 3, aeth. ወሰበ: Conj. IV. uxorem duxit) Esr. 10, 2. 10. 14. 17. 18. Neh. 13, 27. — 3) caus. Kal no. 4 *habitari fecit* terram. Ez. 36, 33. Jes. 54, 3.

Ho. 1) *habitare factus est* Jes. 5, 8. 2) *habitatus est.* 44, 26.

Derivv. sunt שִׁיבָה (pro יְשִׁיבָה), מוֹשָׁב, תּוֹשָׁב, et nonnulla nomm. propria, quae mox sequuntur.

יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת (tranquille habitans) n. pr. tribuni Davidis 2 Sam. 23, 8, in locis geminis יָשָׁבְעָם.

יֶשֶׁבְאָב (sedes patris) n. pr. m. 1 Chr. 24, 13.

יִשְׁבָּח (laudans) n. pr. m. 1 Chr. 4, 17.

יָשֻׁבִי לֶחֶם n. pr. m. 1 Chr. 4, 22.

יִשְׁבּוֹ בְנֹב (*sedes eius est Nobae*) n. pr. m. 2 Sam. 21, 16 Chethibh. Keri: יִשְׁבִּי בְנֹב (sedes mea est Nobae).

יָשָׁבְעָם l. *Jaschob'am*, ut יָרָבְעָם (ad quem *populus se convertit*) n. pr. m. 1 Chr. 11, 11. 27, 2.

יִשְׁבָּק (relinquens) n. pr. filii Abrahami et Keturae. Gen. 25, 2.

יָשְׁבְּקָשָׁה (sedes in duro) n. pr. m. 1 Chr. 25, 4. 24.

יֵשׁ rad. Hebraeis inusit. sed late patens in linguis antiquis, unde nomen יֵשׁ *esse* et תּוּשִׁיָּה *erectio* (auxilium), *rectum*, verum. Pr. *stare, exstare, erectum stare*, hinc *esse.* (Concordant sanscr. *as* esse, pers. هستن, lat. *esse*). Significatione vicinum est כּוּן stare, unde كان *esse.* Alia huius radicis vestigia exstant in nomm. pr. יוֹשִׁיָּה, יִשַׁי.

יָשׁוּב (se convertens) n. pr. 1) filii Issachar Num. 26, 24. 2) Esr. 10, 29. A no. 1 est patron. יָשֻׁבִי Num. l. c.

יִשְׁוָה (aequus, planus) n. pr. filii Ascheri Gen. 46, 17.

יִשְׁוִי (id.) n. pr. 1) filii Ascheri Gen. 46, 17. 2) filii Sauli. 1 Sam. 14, 49.

יְשׁוֹחָיָה (quem depressit Jehova) n. pr. m. 1 Chr. 4, 36.

יֵשׁוּעַ forma contr. n. pr. יְהוֹשֻׁעַ in sequiore Hebraismo usitata, gr. Ἰησοῦς, 1) de Josua imperatore Neh. 8, 17; 2) de eiusdem nominis summo sacerdote, v. יְהוֹשֻׁעַ no. 2. Esr. 2, 2. 3, 2. Neh. 7, 7. 3) n. pr. aliorum virorum, in Chronicorum, Esrae et Nehemiae libris.

יְשׁוּעָה f. c. ה parag. poët. יְשׁוּעָתָה Ps. 3, 3. 80, 3 (a rad. יָשַׁע) 1) adj. verbale f. *servatum, salvum* Jes. 26, 1. 18. 2) subst. a) *liberatio, auxilium.* יְשׁוּעַת יְהוָֹה auxilium a Deo praestitum Ex. 14, 13. b) *salus* Iob. 30, 15. c) *victoria* 1 Sam. 14, 45. 2 Chr. 20, 17. Habac. 3, 8.

יָשַׁח rad. inusit. Arab. transp. وحش *vacuus fuit*, de regione deserta et desolata, et de ventre famelico. Conj. IV. fame exinanitus, famelicus fuit, وحشًا ieiune, cibo non sumto. Inde

יֶשַׁח m. semel Mich. 6, 14 obvium, *fames*, pr. inanitas ventris.

יָשַׁט solum Hiph. הוֹשִׁיט *extendit.* Esth. 4, 11. 5, 2. 8, 4. (Syr. et Chald. אוֹשִׁט, ܐܘܫܛ, ܡܘܫܛ id.).

יִשַׁי (fort. opulentus, v. יֵשׁ no. 1) n. pr. *Isaï*, pastor Bethlehemiticus, pater Davidis regis, qui utpote homo novus et ignobili patre ortus propterea ab inimicis contemtius בֶּן־יִשַׁי vocatur 1 Sam. 20, 27.

30. 31. 22, 7. 8. 2 Sam. 20, 1. 1 Reg. 12, 16. (1 Sam. 16, 1 sq.). *Truncus Isaï* Jes. 11, 1, poët. de familia Davidis, et *radix* i. e. surculus *Isaï* ibid. V. 10 de Messia. LXX *Ἰεσσαί.*

יִשִּׁיָּה (quem Jehova mutuum dat) n. pr. 1) 1 Chr. 7, 3. 2) Esr. 10, 31, praeterea plurium Levitarum.

יִשִּׁיָּהוּ (id.) n pr. m. 1 Chr. 12, 6.

יְשִׁימוֹן m. *vastitas, desertum.* Ps. 68, 8. 78, 40. 106, 14. Rad. יָשַׁם.

יְשִׁימוֹת pl. f. *desolationes, exitium.* Ps. 55, 16 Chethibh. Rad. יָשַׁם. Cf. n. pr. oppidi בֵּית־הַיְשִׁימוֹת p. 145 A.

יָשִׁישׁ m. *senex* pr. canus (a rad. יָשַׁשׁ), vc. mere poët. Iob. 12, 12. 15, 10. 29, 8. 32, 6. In linguis cognatis respondet ܩܫܝܫܐ, قسيس, littera י in palatinam durissimam mutata (v. ad litt. כ).

יְשִׁישַׁי (ex sene ortus) n. pr. m. 1 Chr. 5, 14.

יָשַׁם i. q. שָׁמֵם *vastatus est.* Inde fut. תֵּשָׁם Gen. 47, 19. Ez. 12, 19. 19, 7 (quod tamen ab ipso שָׁמֵם ductum esse possit, ut יֵקַל a קָלַל, v. Gramm. hebr. §. 67, not 3) pl. תֶּשְׁמַנָה Ez. 6, 6.

Nomin. deriv. יְשִׁימוֹת, יְשִׁימוֹן et

יִשְׁמָא (vastitas) n. pr. m. 1 Chr. 4, 3.

יִשְׁמָעֵאל (quem Deus exaudit) *Ismaël* n. pr., quod gesserunt 1) filius Abrahami ex Hagare pellice, compluriuin Arabiae gentium auctor. Gen. 25, 12—18. Inde patron. יִשְׁמְעֵאלִי 1 Par. 2, 17. 28, 3 plur. ־ִים Arabes ab Ismaële oriundi, mercaturam cum Aegypto exercentes (Gen. 37, 25. 27. 39, 1), ab oriente Hebraeorum et ab Aegypto usque ad sinum persicum Assyriamque (i. e. Babyloniam) nomadum more oberrantes Gen. [...] 18, qui iidem termini alii (1 Sa[m.] 25, 7) Amalecitis assignantur [...] 8, 24 (cf. V. 22.) Ps. 83, [...] 2) Gedaljae interfector Jer. [...] 41. 3) complures alii 1 C[hr.] 38. 2 Chr. 23, 1. Esr. 10, [...]

יִשְׁמַעְיָה (quem Jehova ex[audit]) pr. m. 1 Chron. 12, 4. [...] יִשְׁמַעְיָהוּ 1 Chr. 27, 19.

יִשְׁמְרַי (pro יִשְׁמְרְיָה, quem [Jehova] custodit) n. pr. m. 1 Chr. 8, [...]

יָשֵׁן et **יָשֵׁן** fut. יִישַׁן, i[...] Eccl. 5, 11 pr. *languidus* [...] *fuit* (*schlaff*, müde se[yn]) 1) de hominibus, do[rmivit] Gen. 2, 21. 41, 5. Ps. 4, [...] *mivit* Jes. 5, 27. 1 Re[g.] [...] (Arab. وسن dormire coep[it,] dormitavit, schlummern; [...] cipium somni. De ipso so[mno fre]quentant verbum نام, qu[od] Hebraei de dormitatione [...] נום). *Dormire* autem poëti[ce dici]tur a) desides, nihil agent[es] ἀνθρωπομόρφως Ps. 44, [24] *dormis, Jehova?* 78, 65; [...] tui. Iob. 3, 13, de quib[us] sq. acc. יָשֵׁן שְׁנַת עוֹלָם Jer. [51,] 57, et יָשֵׁן מָוֶת Ps. 13, 4. 2) de inanimatis, *flacci*[dus,] *siccatus*, inde *vetus* [...] recenti), cf. נָבֵל, יְבֵשָׁה, יָשֵׁן, et

Niph. נוֹשַׁן 1) *exsiccatus* [...] frumento vetere, opp. hor[...] 26, 10. 2) *inveteratus* [...] lepra Lev. 13, 11, de hom[...] diu in aliqua terra habita[...] 4, 25.

Pi. causat. Kal no. 1 [...] *fecit.* Iud. 16, 19.

Derivv. שֵׁנָה, שְׁנָת et [...] tim sequuntur.

יָשָׁן m. יְשָׁנָה f. adj. *vetus,* [...] recenti, horno, de frumen[to] rioris anni Lev. 25, 22. C[...]

Luth. firne), de vetere porta (opp. novae) Neh. 3, 6. 12, 39, de piscina vetere Jes. 22, 11.

יָשֵׁן f. יְשֵׁנָה. Pl. cstr. יְשֵׁנֵי Dan. 12, 2 1) part. et adj. verb. *dormiens* 1 Sam. 26, 7. Ps. 78, 65. More participiorum verbo finito circumscribendo inservit. 1 Reg. 3, 20: אֲמָתְךָ יְשֵׁנָה *ancilla tua dormiebat.* Cant. 5, 2. 2) n. pr. m. 2 Sam. 23, 32, pro quo 1 Chron. 11, 34 הָשֵׁם.

יְשָׁנָה (vetus) n. pr. oppidi Judae 2 Chr. 13, 19.

יָשַׁע in Kal inusit., arab. وسع *spatiosus, amplus, patulus fuit,* translate *opibus polluit,* vic. שׁוּעַ. Vide Dschauhar. ap. A. Schultensium in origg. hebr. T. I. p. 20. *Spatii ampli* significatio apud Hebraeos transfertur ad libertatem, liberationem e periculis et angustiis (cf. רָוַח, רָחַב), ut contra spatium angustum de angustiis et periculis frequentatur (cf צַר, צָרָה). Inde

Hiph. הוֹשִׁיעַ fut. יוֹשִׁיעַ, raro servato He יְהוֹשִׁיעַ Ps. 116, 6, apoc. יוֹשַׁע, וַיּוֹשַׁע 1) *liberavit, servavit,* sq. מִן Ps. 7, 2. 34, 7. 44, 8, מִיַּד Iud. 2, 16. 18. 3, 31. 6, 14. 15. 31. 36.

2) *adiuvit, opem tulit.* Constr. absol. Jes. 45, 20, sq. acc. Exod. 2, 17. 2 Sam. 10, 19, et לְ Jos. 10, 6. Ez. 34, 22, saepissime de Deo hominibus opem ferente, sq. acc. Ps. 3, 8. 6, 5. 31, 17, dativo Ps. 72, 4. 86, 16. 116, 6. Quoniam ex Dei auxilio pendet victoria i. q. *victoriam dedit,* sq. dat. Deut. 20, 4. Jos. 22, 22. 2 Sam. 8, 6. 14. — Solennis est formula: הוֹשִׁיעָה לִּי יָדִי *manus mea mihi opitulata est* vel הוֹשִׁיעָה לִּי זְרֹעִי *brachium meum mihi opem tulit* i. e. *mea ipsius virtute* nemine opitulante *victoriam reportavi* Iud. 7, 2. Iob. 40, 9 (14). Ps. 98, 1. — Ps. 44, 4. Jes. 59, 16. 63, 5. Alio sensu aliaque structura 1 Sam. 25, 26 legitur: הוֹשֵׁעַ יָדְךָ לָךְ *tibi opitulari manu tua* i. e. vindictam privatam sumere, V. 33. יָדְךָ et יָדִי V. 33 est accus. instrumenti cum hoc verbo etiam alibi copulatus (Ps. 17, 13), de quo vide Gramm. hebr. ed. 10 §. 135, 1 not. 3.

Niph. 1) *liberatus, servatus est,* sq. מִן Num. 10, 9. Ps. 33, 16. 2) *adiutus est* Jes. 30, 6. 45, 17, *salvus fuit* Ps. 80, 4. 8, it. *vicit* Deut. 33, 29. Part. נוֹשָׁע *victor* Zach. 9, 9. Ps. 33, 16.

Derivv. praeter haec, quae statim sequuntur: יְשׁוּעָה, מוֹשָׁעוֹת et nomm. pr. הוֹשַׁעְיָה, הוֹשֵׁעַ, אֱלִישׁוּעַ, יֵשׁוּעַ, יְהוֹשֻׁעַ.

יֵשַׁע et **יֶשַׁע**, c. suff. יִשְׁעִי, יִשְׁעֲךָ Ps. 85, 8 1) *liberatio, auxilium.* Ps. 12, 6. 50, 23. More verbalium c. casu verbi finiti Habac. 3, 13: לְיֵשַׁע אֶת־מְשִׁיחֶךָ *ad liberandum Unctum tuum.* אֱלֹהֵי יִשְׁעִי deus auxilii mei i. e. auxiliator meus. Ps. 18, 47. 25, 5. 27, 9. Mich. 7, 7. Jes. 17, 10. 2) *salus.* Iob. 5, 4. 11. Ps. 132, 16. Jes. 61, 10.

יִשְׁעִי (salutaris) n. pr. m. 1) 1 Chr. 2, 31. 2) 5, 24. 3) 4, 20, 32.

יְשַׁעְיָהוּ (salus Jehovae) *Jesaias,* LXX Ἠσαΐας, Vulg. *Isaias,* n. pr. quod gessit 1) propheta nobilissimus, Usia, Jothamo, Ahaso et Hiskia regnantibus florens magnaeque in populo auctoritatis, v. Jes. 1, 1. 6, 1 sq. 7, 1 sq. 20, 1 sq. 22, 15 sq. cap. 36—39. 2) 1 Chr. 25, 3. 15. 3) 26, 25.

יְשַׁעְיָה (id.) n. pr. m. 1) 1 Chron. 3, 21. 2) Esr. 8, 7. 3) V. 19. 4) Neh. 11, 7.

יָשְׁפֵה (l. ja-schphe) Ex. 28, 20. 39, 13 et

יָשְׁפֶה Ex. 28, 13 *iaspis,* gemma varii coloris. (Arab. يَشْمٌ, يَشْفٌ, يَشْبٌ adeo يَصْبٌ, يَصْفٌ id.).

Modo etymon in lingua hebraea quaerendum, potest esse a rad. שָׁפָה laevis fuit. Caeterum forma vocabuli fere peregrina videtur et barbara.

יִשְׁפָּה (fort. calvus a שָׁפָה) n. pr. m. 1 Chr. 8, 16.

יִשְׁפָּן (prob. id.) n. pr. m. 1 Chr. 8, 22.

יָשַׁר fut. יִישַׁר (semel יִשַׁר 1 Sam. 6, 12) 1) i. q. אָשַׁר (vicina sunt כָּשַׁר, עָשַׁר) *rectus fuit*, maxime de via. 1 Sam. 6, 12: וַיִּשַּׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ pr. *et iuvencae rectae erant in via*, h. e. recta via procedebant. (De forma grammat. v. Gramm. §. 47, not. 3). Metaph. in hac una formula: יָשַׁר בְּעֵינַי rectus, rectum est in oculis meis, i. e. *placet, probatur mihi*. Num. 23, 27. Iud. 14, 3. 7. 1 Sam. 18, 20. 26. 2 Sam. 17, 4. 19, 7. 1 Reg. 9, 12. 2) *planus fuit*, metaph. de animo complanato i. e. tranquillo (cf. שִׁוָּה Jes. 38, 13), composito, opp. tumido. Hab. 2, 4: הִנֵּה עֻפְּלָה לֹא־יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ *ecce tumidus, non tranquillus est animus eius*.

Pi. 1) *rectam fecit* viam. Prov. 9, 15: *qui rectas faciunt vias suas* i. e. qui recta via procedunt, probi. יִשַּׁר לָלֶכֶת rectà processit. Prov. 15, 21. *Deus rectas facit vias* alic. i. e. facit, ut res eius bene cedant. Prov. 3, 6. 11, 5. Inde *direxit*, ut aquaeductum 2 Par. 32, 30, poët. tonitru Iob. 37, 3. — 2) *rectum habuit, probavit* Ps. 119, 128. — 3) causat. Kal no. 2 *complanavit*, ut viam Jes. 40, 3. 45, 13, sq. לְ alicui.

Pu. pass. Pi. no. 3. Part. זָהָב מְיֻשָּׁר *aurum complanatum, diductum*. 1 Reg. 6, 35.

Hiph. הַיְשִׁיר et הוֹשִׁיר (Ps. 5, 9. Jes. 45, 2 Chethibh) 1) *rectam fecit* viam. Ellipt. Prov. 4, 25: *palpebrae tuae* יַיְשִׁירוּ נֶגְדֶּךָ *rectam faciant* sc. viam *ante te*, i. e. rectà prospiciant. 2) *complanavit* vi[...] Ps. 5, 9, loca tumida le[...], 2.

Nomm. derivata: מֵישׁוֹר, [...] n. pr. שָׁרוֹן et quae statim [...]tur.

יָשָׁר adj. f. יְשָׁרָה 1) *rectus* [...] 7. 23. Iob. 33, 27: [...] *rectum curvum feci*, perv[...] Translate יָשָׁר בְּעֵינַי quod [...] est in oculis meis, i. e. qu[...] placet, mihi probatur. Iud. [...] *quisque faciebat* [...] בְּעֵינָיו *sibi placebat*. Deut. 12, [...] הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָֹה *quod Deo* [...]*tur*. Sq. לִפְנֵי id. Prov. [...] 16, 25. Saepe de pers[...]bus, *integer*. Iob. 1, 1. [...] 7. Plenius dicitur [...] לֵב 11 et יִשְׁרֵי דֶרֶךְ 37, 14 [...] *κατ' ἐξόχην* dicti, sunt Is[...] 11, 17. סֵפֶר הַיָּשָׁר *liber* [...] collect. *proborum* est anthol[...] terum carminum, quae bis [...] in V. T. Jos. 10, 13. 2 S[...] (Modo probari possit, [...] de virtute bellica usurp[...] non male illius libri in[...] transtuleris: *liber virtutis* [...]bum nobilissima anthol[...] dicta i. e. virtus). N[...] probitas, integritas Ps. 37, [...] 8. b) *iustus, verax*, [...] Deique verbo. Deut. 32, 4 [...] 4. 119, 137.

2) *planus*, de via Jer. 31, [...] דֶּרֶךְ יְשָׁרָה via plana (non i[...] i. e. felix Esr. 8, 21. [...] לֵב [...]lis, promtus ad aliquam re[...]dam, sq. gerundio 2 Par. [...]

Cf. arab. يَسَرَ facilis, ob[...] fuit. Conj. III facilem se [...] alicui).

יֵשֶׁר (probitas) n. pr. m. 1 [...] 2, 18.

יֹשֶׁר m. 1) *rectitudo* viae Pr[...] 13. 4, 11. 2) Translate [...]*ctum, quod fieri debet*, iu[...]*que*. Prov. 11, 24: *qui par*[...] מִיֹּשֶׁר *ultra ius fasque*. C[...]

יֹשֶׁר quae ab eo fieri debent, officium eius. Iob. 33, 23. Prov. 14, 2. 17, 26. It. quae *loqui* debemus, *verum*, *rectum* Iob. 6, 25. b) de personis: *probitas*, *integritas*, saepe addito לֵב, לֵבָב. Deut. 9, 5. Ps. 25, 21. 119, 7. Iob. 33, 3.

יְשַׂרְאֵלָה (rectus coram Deo) n. pr. m. 1 Chr. 25, 14.

יִשְׁרָה vel **יְשָׁרָה** cstr. יִשְׁרַת f. i. q. יֹשֶׁר *integritas*, *probitas*. 1 Reg. 3, 6.

יְשֻׁרוּן m. *Jeschurun*, populi Israëlitici appellatio poëtica eaque, ut videtur, blanda et charitativa, quater obvia Deut. 32, 15. 33, 5. 26. Jes. 44, 2. De origine dubitant interpretes. Nobis probabile est, יְשֻׁרוּן fuisse diminutivum nominis יִשְׂרָאֵל vulgo et in vita communi frequentatum, pro pleniore יִשְׂרָאֵלוּן (de syllaba וּן deminutivis addita v. Lgb. p. 513 et Hoffmanni gr. Syr. p. 251), sed more eiusmodi vocabulorum tritorum liberius inflexum et contractius (cf. syr. *Aristot* de Aristotele, arab. *Bokrat* de Hippocrate, nostrorum praenominum diminutiva, ut *Fritz* pro *Friedrich*), ita tamen ut ad *recti*, *probi*que significatum, qui in radice יָשַׁר inest, simul alludatur, cf. יְשָׁרִים Num. 23, 10. Ita Gr. Venet. Ἰσραελίσκος. Alii statuunt, יְשֻׁרוּן deminutivum esse a יָשָׁר (immo יָשׁוּר) q. d. *rectulus*, *iustulus*, das liebe, fromme Völkchen (Aqu. Symm. Theod. εὐθύς); sed obstare videtur Jes. l. c., ubi pro ipso יִשְׂרָאֵל ponitur, parall. יַעֲקֹב.

יָשַׁשׁ rad. inusit. cogn. שׁוּשׁ *albus*, *canus fuit*, hinc *canis capillis* i. e. *senex fuit*, cf. שֵׂיבָה.

Inde יְשִׁישׁ, n. pr. יְשִׁישַׁי et

יָשֵׁשׁ m. *senex*, pr. *canus*. 2 Chron. 36, 17.

יָת chald. i. q. hebr. אֵת, nota acc. c. Pron. יָתְהוֹן *eos* Dan. 3, 12.

יְתִב chald. i. q. hebr. יָשַׁב 1) *sedit*, *consedit*. Dan. 7, 9. 10. 26. 2) *habitavit*. Esr. 4, 17.

Aph. הוֹתֵב *habitare fecit*. Esr. 4, 10.

יָתַד rad. inusit. Arab. وتد et وطد *firmavit*, *firmiter adegit*. Inde

יָתֵד cstr. יְתַד plur. יְתֵדוֹת m. Ezech. 15, 3 f. Jes. 22, 25. Deut. 23, 14 1) *clavus*, *paxillus*, qui parieti infigitur Ez. 15, 3. Jes. l. c., spec. *paxillus tentorii* Ex. 27, 19. 35, 18. 38, 31. Iud. 4, 21. 22. *Pangere paxillum* Hebraeis (et Arabibus, v. vit. Tim. I, p. 134. 228 ed. Manger.) imago est sedis firmae et stabilis Jes. 22, 23, de qua יָתֵד dicitur Esr. 9, 8, coll. גָּדֵר Vers. 9 et radd. נָטַע, נָתַשׁ. Praeterea *clavus* metaph. dicitur de *principe*, ex quo omnis civitatis cura quasi pendet Zach. 10, 4, ut idem alibi פִּנָּה dictus est s. *lapis angularis*, cui civitas superstructa est. — 2) *pala*, *spatha*. Deut. 23, 14. יְתַד־הָאֶרֶג Iud. 16, 14 *spatha textoris*.

יָתוֹם m. *orphanus*, *pupillus*, a rad. יָתַם. Ex. 22, 12. 23. Deut. 10, 18. 14, 29. De puero, qui patre solo orbatus est Iob. 24, 9.

יְתוּר m. (a rad. תּוּר, formae יְקוּם) *pervestigatio*, meton. id quod pervestigando reperitur. Iob. 39, 8.

יָתַח rad. inusit. Arab. وتخ *fuste percussit*, مِيتَخَة fustis. Inde

תּוֹתָח fustis q. v.

יַתִּיר (eximium) n. pr. oppidi in montanis Judae a sacerdotibus habitati Jos. 15, 48. 21, 14. 1 Sam. 30, 27. 1 Chr. 6, 42.

יַתִּיר chald. 1) adj. *eximius*, *excellens*. Dan. 2, 31. 5, 12. 14. 2) f. יַתִּירָה adv. *abunde*, *valde*. Dan. 3, 22. 7, 7. 19.

יִתְלָה (elatum, altum, rad. תָּלָה) n. pr. oppidi Danitarum Jos. 19, 42.

יתם rad. inusit. Arab. يَتِمَ et يَتُمَ *solitarius, orbatus fuit.* Solitarii significatus a *silendo* proficisci videtur, ut vicinum sit radd. דָּמַם, שָׁמַם. Inde יָתוֹם pupillus. — אֵיתָם Ps. 19, 14 est a תָּמַם, v. ind. analyt.

יִתְמָה (orbitas) n. pr. m. 1 Chron. 11, 46.

יתן rad. inusit. i. q. وَتَنَ *perennis fuit* aqua (cf. תָּנַן), hinc *firmus, stabilis* fuit.

Deriv. אֵיתָן.

יַתְנִיאֵל (quem Deus donat) n. pr. m. 1 Chr. 26, 2.

יִתְנָן (donatus) n. pr. oppidi in tribu Judae. Jos. 15, 23.

יתר 1) pr. *redundavit* (drüber hinaushängen) v. יֶתֶר no. 1 et מֵיתָר, inde 2) *abundavit* (überflüssig seyn, περισσεύειν); 3) *reliquus fuit, superfuit* (übrig seyn); 4) *modum excessit*, inde *eximius, egregius fuit, excelluit.*

In Kal non occurrit nisi part. יוֹתֵר *reliquum* 1 Sam. 15, 15, unde *quaestus* et adv. *amplius* v. p. 416.

Hiph. הוֹתִיר 1) *abundare fecit* aliquem aliqua re, sq. acc. p. et בְּ rei Deut. 28, 11. 30, 9. 2) *reliquum fecit, reliquit.* Ex. 10, 15. 12, 10. Jes. 1, 9. Ps. 79, 11: הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה *fac superstites filios mortis*, capitis damnatos. 3) *lucrifecit* (ut syr. ܝܬܪ Pe. et Aph.). Gen. 49, 4: אַל־תּוֹתַר *non lucrifacies*, nihil lucri vel emolumenti reportabis.

Niph. נוֹתַר 1) *reliquus factus, relictus est.* Ex. 10, 15, it. *remansit* Gen. 32, 25. Part. נוֹתָר f. נוֹתֶרֶת *reliquus, a, um* Gen. 30, 36. Ex. 28, 10. 29, 34. 2) *excelluit*, reliquis *praestitit*, inde *victoriam reportavit.* (Syr. [illegible] praestans, excellens fuit). Dan [illegible] 13: וַאֲנִי נוֹתַרְתִּי שָׁם אֵצֶל מַלְכֵי פָרָס *et ego victoriam ibi* [illegible] *tavi apud reges Persiae.*

Nomm. derivata: יֶתֶר, יִתְרָה [illegible], יָתִיר, מוֹתָר, מֵיתָר et quae [illegible] sequuntur.

יֶתֶר c. suff. יִתְרוֹ m. 1) *restis*, pr. *pendulum, redundans* a [illegible] dando, dependendo dictum, [illegible] no. 1 (arab. وَتَرٌ id. chorda citharae) Iud. 16, 7 sq. a) de funiculis, quibus [illegible] tentorio aulaea paxillis [illegible] Metaph. Iob. 4, 21: [illegible] בָּם *avelluntur funiculi eorum*, [illegible] ria eorum moventur i. e. [illegible] (cf. metaphoram tentorii Co[illegible] Jes. 38, 12); b) de nervo [illegible] Ps. 11, 2; c) de funiculo, [illegible] *freno* utuntur. Iob. 30, 11 thibh: יִתְרוֹ פִּתַּח *frenum* [illegible] *vit* s. coll. *frenum eorum* [illegible] i. e. effrenati, procaces [illegible] יִתְרִי: frenum meum sol[illegible] frenum, quod iis inie[illegible] verentiam mihi debita[illegible]

2) *abundantia* Ps. 17, 1[illegible] 22, 20, adv. *abunde, valde* Jes. [illegible] Dan. 8, 9. כָּל יֶתֶר abunde superque Ps. 31, 24.

3) *reliquum, residuum* [illegible] *quiae.* יֶתֶר הָעָם reliquum Iud. 7, 6. 2 Sam. 10, 10, [illegible] שׁ reliqua historia Salomonis 11, 41, cf. 14, 19. Sed [illegible] 14: יֶתֶר הָאַרְבֶּה *quod reliq*[illegible] *custa.*

4) *quod modum, termin*[illegible] *cedit*, unde adv. *praeter* [illegible] יוֹתֵר 2, c); dein *eminentia* [illegible] *cellentia* Prov. 17, 7. Co[illegible] *cellens, princeps* Gen. 49, [illegible]

5) n. pr. m. a) Iud. [illegible] b) 1 Chr. 2, 32. c) 4, 17. [illegible] 38, pro quo יִתְרָן V. 37. [illegible] sis socer, alibi יִתְרוֹ Ex. [illegible] f) 1 Reg. 2, 5, pro quo [illegible]

2 Sam. 17, 26. Patron. יִתְרִי 2 Sam. 23, 38.

יִתְרָה i. q. יֶתֶר no. 3 f. *reliquum, residuum* Jes. 15, 7. Jer. 48, 36.

יִתְרוֹ (i. q. יִתְרוֹן) n. pr. soceri Mosis. Cf. יֶתֶר et חֹבָב. Ex. 3, 1. 4, 18.

יִתְרוֹן m. 1) *quaestus, lucrum, emolumentum*, quod in aliquem redundat Eccl. 1, 3. 2, 11. 3, 9. 5, 8. 15. 10, 10. 2) *praestantia* sq. מִן. Eccl. 2, 13.

יִתְרְעָם (abundantia populi) n. pr. m. 2 Sam. 3, 3. 1 Chr. 3, 3.

יְתֵת (sec. Simon. pro יְתֵדָה clavus) n. pr. principis Idumaeorum Gen. 36, 40.

כ

Caph, undecima Hebraeorum littera, numerum *vicenarium* indicans. Nomen eius (כַּף) *volam* designat, cuius similitudinem figura eius in alphabeto nostro chaldaeo refert.

Litterarum palatinarum ferme media permutatur a) cum mollioribus ג (v. p. 186) et adeo י, ut יָשַׁר et כָּשֵׁר (cf. adeo יָשִׁישׁ et ܫܡܫܐ senex); b) cum palatina duriore ק, v. דָּכַךְ et דָּקַק; רָכַךְ et רָקַק; חָכַן et חָקַן; בָּקַר et כָּבַר, aliaque paene innumera in linguis cognatis, v. Schult. clav. dialectorum p. 295. Scheid. ad cant. Hiskiae p. 196. Rarius transit in gutturales paulo duriores ח (خ) et ע (غ), ut חֹלֶד, خُلْدٌ, كُلْدٌ talpa; חָבוֹר et כְּבָר Chaboras fluvius; חָרִיץ كَرِيصٌ caseus; כְּפִיר, غَفْرٌ, غِفْرٌ leo iuvenis, כָּתַר et עָתַר circumdedit.

כְּ, ante monosyllaba et barytona saepe כָּ (Lgb. §. 151, 1), c. Suff. כָּכֶם, כָּהֶם, כָּהֵם (reliquis personis praeponitur כְּמוֹ, כָּמוֹ, q. v.).

A) adv. qualitatis, decurtatum ex כֵּן (ut אַךְ pro אָכֵן et similia, v. Gramm. hebr. §. 100, ed. 10) *) 1) pr. demonstr. *ita, sic, hoc modo*, gr. ὥς. Inde bis repetitum: כְּ — כְּ *sicut — ita; quomodo — hoc modo*, ubi duae res inter se comparantur (germ. sup. vet. *so — so*, pro vulg. *wie — so*). Lev. 7, 7: כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם *ut sacrificium pro peccato ita s. pro delicto*. Num. 15, 15. Hos. 4, 9. 1 Reg. 22, 4, et vicissim, quamquam rarius, *ita — sicut; hoc modo — quomodo*, gr. ὥς — ὥς Gen. 44, 18: כָמוֹךָ כְּפַרְעֹה *ita tu, ut Pharao*. 18, 25. Ps. 139, 12. Pro varia ratione comparationis illud saepe reddi potest: *tam — quam*. Lev. 24, 16: *lapidabit eum omnis coetus* כַּגֵּר כָּאֶזְרָח *tam peregrini, quam indigenae*. Deut. 1, 17. Ez. 18, 4; *quantus, tantus; qualis, talis* (ὅσος,* τόσος· οἷος — τοῖος). Jos. 14, 11: כְּכֹחִי אָז כְּכֹחִי עָתָּה *quale robur meum tunc erat, tale idem nunc*. 1 Sam. 30, 24; *simulatque s. quum — statim* (ubi duae res eodem tempore evenisse dicuntur) Ps. 48, 5, cf. gr. ὥς — ὥς Il. 1, 512. Plenius dicunt: כְּ — כֵּן Ps. 127, 4. Joël 2, 4, in seriore Hebraismo etiam כְּ — וּכְ Jos. 14, 11. Dan. 11, 29. Ez. 18, 4.

2) relat. *quomodo*, auf welche Weise, post verbum יָדַע (ut alibi אֵיךְ Iud. 3, 8). Eccl. 11, 8: *quem-*

*) Nisi statuere mavis, כְּ adverbium ortum esse ex כִּי pr. pronomine relativo *qui, quae, quod*, inde *quomodo* (wie beschaffen), ut ὡς a relativo ὅς, item ὅσον, οἷον adv. a relativis ὅσος, οἷος; *ut, uti* a ὅτι, quo etymo adoptato *proprie* relativa esset vocabuli *potestas* et significatio A, 2 primo loco ponenda.

admodum non nosti, quae sit via venti וְכַעֲצָמִים בְּבֶטֶן הַמְּלֵאָה *et quomodo ossa* oriuntur *in utero gravido, ita* cet.

3) indefinite *quodammodo* (einigermaassen), inde, ubi numerus, et mensura vel spatii vel temporis rationibus obiter subductis indicantur: *circiter*, gr. ὡς (ὡς πεντήκοντα), ὡςεὶ, ὅσον; nostr. *ungefähr, etwa*. 1 Reg. 22, 6: כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ *circiter quadringenti viri*. Ex. 12, 37. Ruth 2, 17: כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים *circiter modius hordei*; Num. 11, 31: כְּדֶרֶךְ יוֹם *circiter unius diei iter*. Ruth 1, 4: כְּעֶשֶׂר שָׁנִים *circiter decem anni*. — Etiam de temporis momento minus accurate definito. Exod. 11, 4: כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה *circiter media nocte*. 9, 18: כָּעֵת מָחָר *cras circiter hoc tempore*. Dan. 9, 21: כְּעֵת מִנְחַת עָרֶב *circiter tempore sacrificii vespertini*. (In his etiam exemplis כְּ potest, ut fecimus, adverbialiter accipi, et substantivum in accusativo tempus indicante: sed vide B, no. 3).

B) Praep. 1) *ut, sicut, instar, tanquam*, similitudinem qualemcunque indicans Gen. 3, 5. 9, 3. 29, 20. Ps. 1, 3. Iob. 32, 19. Gen. 25, 25, sive figurae, speciei (Cant. 6, 6: *dentes tui* sunt כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים *instar gregis ovium*, Iud. 8, 18. Iob. 41, 10), sive magnitudinis (Jos. 10, 2: *nam urbs magna erat Gibeon* כְּאַחַת עָרֵי הַמַּמְלָכָה *sicut una urbium* i. e. *tanta, quanta ulla urbs*), sive temporis (Iob. 10, 5. Ps. 89, 37: כִּסְאוֹ כַשֶּׁמֶשׁ *solium eius* stabit *instar solis* i. e. quamdiu sol lucebit, cf. 72, 17), sive sortis (cf. הָיָה כְ idem expertus est atque — p. 274 A, et נָתַן כְּ s. v. נָתַן), saepe ita, ut tertium quod vocant comparationis addatur Iob. 34, 7: *quis sicut Iobus*, qui *bibat iniquitatem tanquam aquam?* Spec. notandum: a) Substantivum praevio כְּ notat *quod huic rei simile est*, rem s. personam ei similem. Dan. 10, 18: כְּמַרְאֵה אָדָם (species) *ceu humana species*, (aliquid) *instar speciei humanae, (etwas)* wie eine Menschengestalt. Deut. 4, 32: *num factum est* כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה aliquid *instar huius rei ingentis?* Gen. 41, 38: הֲנִמְצָא כָזֶה אִישׁ *num exstat vir instar huius viri?* talis vir. Ita כָּזֶה, כָּאֵלֶּה saepe latine reddi potest *talis, tale, talia* Iud. 13, 23. Jes. 66, 8: מִי שָׁמַע כָּזֹאת מִי רָאָה כָּאֵלֶּה *quis audivit tale quid, quis vidit talia?* Iob. 16, 2; it. כָּזֹאת (quod) *sicut hoc* est, *idem, similiter* Iud. 8, 8. 2 Par. 31, 20. כָּזֹה וְכָזֶה *tale et tale, sic et sic* Iud. 18, 4. 1 Reg. 14, 5, כָּזֹאת וְכָזֹאת id. 2 Sam. 17, 15. — b) Verbis similitudinis pleonastice addi potest כְּ: נִמְשַׁל כְּ ut nostr. ähnlich seyn *wie* jem. — c) de articulo post כְּ comparativum frequentissimo v. supra ה art. 2, c. p. 263, A.

2) *secundum* (κατά), convenientiam cum aliqua norma indicans. Gen. 1, 26: כִּדְמוּתֵנוּ *secundum similitudinem eius*. 4, 17: *et vocabat nomen urbis* כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוֹךְ *secundum nomen filii sui Henoch*. Jos. 6, 15: כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה *secundum hanc legem*, hunc in modum. 2 Reg. 1, 17: כִּדְבַר יְהוָה *secundum verbum Dei*. 1 Sam. 13, 14: אִישׁ כִּלְבָבוֹ *vir secundum animum eius*, qualis ei placet. Ps. 7, 18: *celebrabo Jehovam* כְּצִדְקוֹ *secundum iustitiam eius* i. e. prout, quemadmodum iustitia eius postulat. 2 Sam. 3, 39. Jer. 17, 10. Prov. 24, 12. Cf. כְּיַד secundum manum, pro manu, v. יָד litt. cc. Etiam hoc significatu in apodosi sequitur כֵּן. Gen. 6, 22: כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה.

3) ab usu eius adverbiali supra exposito (A, no. 3) proficiscitur is particulae usus, quo in meram *particulam temporis* abiit, ut germ. *um* in formula: *um* drey Uhr, quod non tantum est circa horam tertiam sed etiam ipsa hora tertia. Sic כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם = תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם *heri et*

audius tertius, antea 1 Sam. 14, 21. 21, 6, כַּיּוֹם, כְּהַיּוֹם *hodie*, *hoc tempore*, *nunc* (v. יוֹם, litt. d. e), כְּרֶגַע uno momento Num. 16, 21, כִּמְעַט pauco tempore.

4) Contra ex similitudinis notione pendet singularis idiotismus a nemine, quod sciam, recte perspectus, quanquam Hebraeis cum Graecis et Romanis communis: ubi כְּ praedicatis qualitatem designantibus praemissum indicat, aliquam rem *quam fieri potest maxime*, igitur *maiorem in modum* talem esse (Caph *veritatis* olim vocabant Grammatici, rectius *intensivum* vocari possit). Graeci et Romani hoc sensu utuntur particulis ὡς, ὅσον, *quam* superlativo praemissis, ὡς βέλτιστος, ὡς τάχιστα, ὅσον τάχιστα, *quam excellentissimus*, *quam celerrime*, sed rarius etiam positivo, ὡς ἀληθῶς nostr. *wie* (nur irgend möglich) *wahr*, *so* wahr als möglich, ὡς μνημονικὸς ὁ Κῦρος (mirum quantum memoria valebat Cyrus) Xen. Cyrop. 5, 3, 17, lat. *quam magnus numerus* pro maximus Caes. b. civ. 1, 55, *quam late* pro latissime Cic. Verr. 6, 25 (v. Passow s. v. v. ὡς, ὅσον Fischer. ad Wellerum II, 136. Vigerius Hermanni p. 563); et huic idiomati ad amussin respondet Hebraismus, utpote superlativi forma carens. a) ubi adiectivis vel participiis praemittitur ex verbo substantivo pendentibus. Neh. 7, 2: כִּי הוּא כְּאִישׁ אֱמֶת וְיָרֵא אֶת־הָאֱלֹהִים מֵרַבִּים *is enim erat vir quam maxime fidus* (*so* treu als möglich) *et pius prae multis*. 1 Sam. 11, 27: וַיְהִי כְּמַחֲרִישׁ *quam quietissime se gessit*, er benahm sich ganz ruhig. Num. 11, 1: וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים רַע *et populus se gessit, ut quiritantes de calamitate*, wie Leute nur thun können, die ein grofses Unglück bejammern, i. e. acerbissime luxit. Hos. 11, 4. b) adverbiis praemittitur: כִּמְעַט quam paucissime (ὅσον ὀλίγον) Prov. 10, 20, שָׂרִיד כִּמְעָט residuum quam minimum Jes. 1, 9; similiter כְּרֶגַע Ps. 73, 19, כִּמְעַט רֶגַע Jes. 26, 20 quam velocissime. c) Substantivis Jes. 1, 7: שְׁמָמָה כְּמַהְפֵּכַת זָרִים *vastatio, qualis unquam ab hostibus facta*, wie nur irgend Feinde verheeren können. Semel adeo subiecto praemittitur Thren. 1, 20: מִחוּץ שִׁכְּלָה חֶרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת *foras grassatur gladius, intus pestis* i. e. grassatur pestis, quomodocunque grassari potest. Cf. Ez. 7, 15, ubi similis sententia sine כּ intensivo. — Alia exempla, quae in hunc censum non vocaverim, sunt Iob. 24, 14: וּבַלַּיְלָה יְהִי כַגַּנָּב *et noctu se gerit tanquam fur*, i. e. furem, latronem agit. Ex. 22, 24: לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנֹשֶׁה *non eris ipsi ut foenerator*. Jes. 13, 6: כְּשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא *sicut tempestas venit ab omnipotente*, i. e. subito, ut tempestates irruere solent. Radicale est כ in כִּמְרִירֵי Iob. 3, 5.

5) Infinitivo praefixum כְּ est a) *sicut*, *quemadmodum* (cf. no. 1. 2) Jes. 5, 24, iron. *quasi* (als ob). Jes. 10, 15: כְּהָנִיף שֵׁבֶט אֶת־מְרִימָיו *quasi* forte *baculus tollat* virum, *qui eum gerit*. b) *ut* = *postquam*, *quum*, *ubi*, *simulatque*, ut gr. ὡς pro ἐπεὶ (Passow v. ὡς B, II, 5), temporis particula (cf. no. 3), ubi tempus duarum actionum comparatur (cf. supra Ps. 89, 37. 38). Gen. 39, 18: כַּהֲרִימִי קוֹלִי . . . וַיַּעֲזֹב *ut vocem meam sustuli*, . . . (so wie ich meine Stimme erhob) *ille reliquit* cet. 1 Sam. 5, 10: וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן אֱלֹהִים וַיִּזְעֲקוּ וגו׳ *ut venit arca Dei*, statim *clamabant* cet. 1 Reg. 1, 21. Et de futuro tempore in sententia conditionali Gen. 44, 30: וְהָיָה כְּבֹאִי אֶל אָבִי . . . . וְהָיָה כִּרְאוֹתוֹ . . . וְהוֹרִידוּ *et si patrem meum adirem* . . . . *simulatque videret* pater . . . . *statim descenderet* cet., cf. Deut. 16, 6. Jer. 15, 12. Proprie temporale et condi-

tionale est etiam in his. Jes. 28, 20: קָצַר הַמַּצָּע מֵהִשְׂתָּרֵעַ וְהַמַּסֵּכָה צָרָה כְּהִתְכַּנֵּס *brevior est lectus, quam ut extendi possis*, et (nimis) *angustum* est *tegumentum*, *si ei involvi velis*.

In eandem sententiam praemittitur etiam substantivis verbalibus, 2 Par. 12, 1: כְּחֶזְקָתוֹ *quum vires nactus esset*. Jes. 23, 5: כְּשֵׁמַע צֹר *quum audirent rumorem de Tyro*. 18, 4. 5, raro etiam participio Gen. 38, 29: וַיְהִי כְּמֵשִׁיב יָדוֹ pro כִּהְיוֹתוֹ מֵשִׁיב *et quum retraheret manum*. 40, 10.

C) Raro כְּ etiam est *Conj.* i. q. כַּאֲשֶׁר, ita ut integrae sententiae praemittatur. Jes. 8, 23: כָּעֵת הָרִאשׁוֹן הֵקַל אַרְצָה זְבֻלוּן .... וְהָאַחֲרוֹן הִכְבִּיד וגו׳ *quemadmodum* (quo gradu) *priora tempora vilipenderunt terram Sebulonitarum* .... *ita* (eodem gradu) *sequentia honorabunt* cet., pro כַּאֲשֶׁר הָעֵת. 61, 11. De Praepositionibus additis (sed per ellipsin etiam omittendis) coniunctionibus relativis אֲשֶׁר vel כִּי in Coniunctiones versis v. Lgb. p. 636, hebr. Gramm. §. 102, 1, litt. c. adde de nostro exemplo Ewaldi gramm. hebr. p. 614.

De ellipsi בְּ praefixi post כְּ, quam plurimi interpretes statuebant sine necessitate, vide quae observavimus in gramm. hebr. ed. 10, §. 116, not.

כְּ chald. i. q. hebr. *sicut*, *tanquam* Dan. 6, 1. כִּדְנָה hebr. כְּזֹאת *sicut hoc* i. e. *ita*, *sic* Jer. 10, 11. Esr. 5, 7, *tale* Dan. 2, 10. כְּדִי = כַּאֲשֶׁר *quum*, v. דִּי.

כַּאֲשֶׁר (aram. כְּדִי, כְּ) pr. *sicut* (is) *qui* Iob. 29, 25, pro varia utriusque particulae significatione est: 1) *secundum* (id) *quod*, inde a) (tantum) *quantum* Gen. 34, 12: *et dabo* כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי *quantum postulabitis a me*. 1 Sam. 2, 16; b) *quemadmodum* i. q. כְּ A, 2, non singulis autem verbis, sed integris tantum sententiis praemissum. Gen. 7, 9: כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים *quemadmodum eum iusserat Deus*. 34, 12. Jes. 9, 2. 1 Reg. 8, 57, quamquam imperfectis (Jos. 8, 16: *fugiunt* כַּאֲשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה quemadmodum fugerant *prius*); c) *quia*, *quod* (demgemäfs dafs). Num. 27, 14: כַּאֲשֶׁר מְרִיתֶם פִּי *quia contumaces fuistis contra me*. 1 Sam. 28, 18. 2 Reg. 17, 26. Mich. 3, 4. Respondet usus praeverbii כְּ in formulis, qualis est כְּצִדְקִי. — Saepissime sibi respondent כַּאֲשֶׁר — כֵּן *quemadmodum — ita* Num. 2, 17. Jes. 31, 4, *prout — ita* Iud. 1, 7. *quo gradu — eodem* Exod. 1, 12. Jes. 52, 14. 15. Hos. 4, 7. Ubi duplex est protasis: — כַּאֲשֶׁר כַּאֲשֶׁר — כֵּן Jes. 10, 10. 11.

2) *ut si*, *quam si* (wie wenn, cf. אֲשֶׁר Conj. no. 4). Iob. 10, 19: כַּאֲשֶׁר לֹא הָיִיתִי אֶהְיֶה *quasi nunquam fuissem*, *essem*. Zach. 10, 6.

3) *ut* temporale i. q. כְּ infinitivis praemissum, nostr. *wie*, *sowie*, *als*, sq. praet. i. q. *postquam*, *quum*, *ubi* Exod. 32, 19: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב *et quum accessisset ad castra*. Gen. 32, 10. 1 Sam. 8, 6. Ex. 17, 11. — Esth. 4, 16: כַּאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי *ubi periero*, *perii*, wenn ich zu Grunde gegangen bin, so bin ich es, vox desperantis. Gen. 43, 14. Sq. fut. transit in potestatem conditionalem. Eccl. 4, 17: *quando* (si) *ibis ad domum Dei*. 5, 3: *quando vovebis votum*, si vovebis.

כָּאַב vel **כָּאֵב** (v. syr. et arab.) fut. יִכְאַב *doluit*, *dolore affectus fuit* Gen. 34, 25, transl. de animo moesto Prov. 14, 13. Ps. 69, 30. — Iob. 14, 22 cadaveri dolor tribuitur, sq. עַל causae. (Syr. ܟܐܒ doluit, moeruit. Arab. كَئِبَ moeruit).

Hiph. 1) *dolore affecit* Iob. 5, 18. Ez. 28, 24; sq. acc. pers. Ez.

13, 22. 2) *afflixit* i. e. *perdidit, pessumdedit.* 2 Reg. 3, 19: וְכֹל הַחֶלְקָה הַטּוֹבָה תַּכְאִבוּ בָּאֲבָנִים *et quemvis agrum bonum perdetis lapidibus* in eam iniectis, quibus sterilis reddatur, cf. Jes. 5, 2. Iob. 5, 23. LXX. ἀχρειώσατε. Simili translatione agrum incultum *mortuum* dicunt (Gen. 47, 19), vitesque grandine profligatae poët. *interfici* dicuntur Ps. 78, 47. (Simonis תַּכְאִבוּ per Syriasmum dictum volebat pro תַּכְבִּיבוּ, a rad. כָּבַב syr. ܟܒܒ nocuit; quod tamen minime necessarium).

N. deriv. מַכְאֹב et

כְּאֵב m. (Zere impuro) cstr. כְּאֵב (Jes. 65, 14) *dolor* corporis Iob. 2, 13. 16, 6, et animi (addito לֵב) Jes. l. c. (nostr. Herzleid).

כָּאָה in Kal inusit. pr. *increpavit, obiurgavit*, ut syr. ܟܐܐ, dein intransit. *pavidus, pusillanimis factus est, tristis fuit*, cf. כָּהָה كهى pusillanimis fuit, arab. كأى tristis fuit, كاع pusillanimis, كع terruit, compescuit, intrans. med. E pavidus, pusillanimis fuit.

Hiph. animum fregit, afflixit, addito לֵב Ez. 13, 22.

Niph. increpatus, sq. מִן *expulsus, eiectus est.* Iob. 30, 8: נִכְּאוּ מִן־הָאָרֶץ *ex terra pelluntur.* (Dag. euphon. in Caph). 2) *animo fracto et demisso fuit.* Dan. 11, 30. Ps. 109, 16.

כָּאֶה m. *tristis, infelix.* Pl. כָּאִים Ps. 10, 10 Keri. Sed Chethibh praeferendum, v. חֵלְכָה.

כָּבַב rad. inusit. v. כּוֹכָב, it. כָּאַב Hiph.

כָּבֵד et **כָּבַד** (Iud. 20, 34) fut. יִכְבַּד 1) *gravis fuit.* (Aethiop. ከበደ: id. Apud Arabes ūnum tantum vestigium huius significationis est in كبد Conj. III. obduruit contra rem, rem duram perpessus est). Pr. de pondere Iob. 6, 3. Plerumque translate, nimirum 2) *gravis* i. e. *honoratus* fuit (gr. βαρύς, nostr. gewichtig) Iob. 14, 21. Ez. 27, 25. Jes. 66, 5. Cf. כָּבוֹד. — 3) i. q. *magnus, vehemens, copiosus fuit*, de gravitate sceleris Gen. 18, 20, de pugna ingravescente Iud. 20, 34. 1 Sam. 31, 3, de gravitate i. e. copia arenae Iob. l. c.

Et in malam partem 4) *molestus fuit* sq. עַל Jes. 24, 20. Neh. 5, 18. 2 Sam. 13, 25: וְלֹא נִכְבַּד עָלֶיךָ *neve tibi molesti simus*, cl. 14, 26. כָּבְדָה יַד־יְהוָה עַל *manus Dei graviter incumbit alicui*, h. e. Deus eum graviter affligit (cf. βαρείας χεῖρας Hom.) 1 Sam. 5, 11. Ps. 32, 4. Sq. אֶל 1 Sam. 5, 6. — Iob. 23, 2: יָדִי כָּבְדָה עַל אַנְחָתִי *manus* Dei, *quae mihi incumbit, gravior est suspiriis meis* i. e. calamitates, quibus premor, graviores s. vehementiores sunt querimoniis meis, cf. יָד litt. f. (Apud Arabes etiam verba gravitatis, ut ثقل sq. على, كبر, molestiam designant). Quoniam res graves non facile moventur, refertur denique 5) ad *inertiam* (Schwerfälligkeit), *usumque sensuum impeditiorem*, inde *hebes* fuit, de oculis Gen. 48, 10, de auribus Jes. 59, 1 (schwerhörig), it. de animo non facile movendo, igitur obdurato Ex. 9, 7 (cf. קָשָׁה). Similiter verba pinguedinis ad inertiam referuntur, cf. חָלָב, טָפַשׁ.

Pi. כִּבֵּד 1) causat. Kal no. 2 *honoravit, honore prosecutus est*, homines Iud. 13, 17. 2 Sam. 10, 3, Deum Jes. 29, 13, sq. לְ personae Ps. 86, 9. Dan. 11, 38, et (more verborum copiae) c. dupl. acc. Jes. 43, 23: זְבָחֶיךָ לֹא כִבַּדְתָּנִי *sacrifi-*

ciis tuis me non honorasti. — 2) causat. Kal no. 5 *induravit* animum 1 Sam. 6, 6.

Pu. כֻּבַּד *honoratus est.* Prov. 13, 18. 27, 18. Jes. 58, 13.

Hiph. 1) *grave fecit* v. c. iugum 1 Reg. 12, 10. Jes. 47, 6, vinculum Thren. 3, 7. Ellipt. Neh. 5, 15: *praefecti priores* הִכְבִּידוּ עַל הָעָם sc. עֹל, *grave iugum imposuerant populo*, graviter vexaverant populum. 2) causat. Kal no. 2 *honoravit, honoribus auxit, illustrem reddidit* Jes. 8, 23 (9, 1). Jer. 30, 19. It. *honorem, gloriam* (sibi) *paravit* 2 Paralip. 25, 19. 3) causat. Kal no. 5 *hebetavit* aures Jes. 6, 10. Zach. 7, 11, *obduravit* animum Ex. 9, 34.

Niph. 1) pass. Pi. no. 1 *honoratus fuit, honore affectus est.* Gen. 34, 19. 1 Sam. 9, 6. 2 Sam. 23, 19. 23. שֵׁם נִכְבָּד nomen gloriosum Deut. 28, 58. Plur. נִכְבָּדוֹת gloriose facta. Ps. 87, 3. 2) reflex. *magnum, illustrem se praestitit.* Hagg. 1, 8, sq. בְּ in aliquo. Ex. 14, 4. 17. 18. Lev. 10, 3. Ez. 39, 13. 3) gravis i. e. *copiosus*, dives fuit, v. Kal no. 3. Prov. 8, 24: מַעְיָנוֹת נִכְבַּדֵּי מָיִם *fontes aquae graves.* Jes. 23, 8. 9: נִכְבַּדֵּי אָרֶץ *ditissimi terrae.*

Hithp. 1) honoravit se ipsum, *iactavit se.* Prov. 12, 9. 2) *multiplicavit se,* hinc *numerosus, multus* fuit. Nah. 3, 15.

Nomm. derivata sequuntur, praeter כָּבוֹד.

כָּבֵד cstr. כְּבַד Ex. 4, 10 et כְּבַד Jes. 1, 4 A) adj. 1) *gravis.* 1 Sam. 4, 18. Prov. 27, 3, it. *onustus* (Jes. 1, 4). Plerumque translate, ut 2) *copiosus* (nostr. eine schwere Menge, lat. graves greges Varr.), חַיִל כָּבֵד exercitus numerosus 1 Reg. 10, 2. Jes. 36, 2, it. *dives* (aere gravis) Gen. 13, 2. In malam partem 3) *molestus* (drückend), de fame gravi Gen. 12, 10. 41, 31, de peccato gravi Ps. 38, 5 (cf. Jes. 1, 4: כֶּבֶד עָוֹן populus *peccatis onustus*); 4) *difficilis, arduus*, de negotio Exod. 18, 18. Num. 11, 14, de lingua intellectu difficili Ez. 3, 5. 5) gravitate sua *iners, impeditus*, de linguà Ex. 4, 10.

B) subst. *iecur* (arab. كَبْد, كِبْد, كَبِد), utpote viscerum *gravissimum*, ut pondere, ita necessitate. Ex. 29, 13. 22. Lev. 3, 4. 10. Thren. 2, 11: נִשְׁפַּךְ לָאָרֶץ כְּבֵדִי *ad terram effusum est iecur meum*, hyperb. dictum de gravissimo vulnere iecoris i. e. animi.

כָּבֻד adj. ubique f. כְּבוּדָּה pro כְּבֻדָּה *magnificus, splendidus* Ez. 23, 41. Ps. 45, 14, subst. *res pretiosas* Iud. 18, 21.

כֹּבֶד 1) *gravitas* (ponderis) Prov. 27, 3. 2) *vehementia*, v. c. ignis Jes. 30, 27. 3) *multitudo.* Nah. 3, 3. 4) *gravitas* i. e. molestia belli Jes. 21, 15.

כְּבֵדוּת f. *gravitas, difficultas.* Ex. 14, 25.

כָּבָה *exstinctus est*, pr. de igne Lev. 6, 5. 6, de lucerna 1 Sam. 3, 3; metaph. de ira Dei 2 Reg. 22, 17, de hostibus pereuntibus Jes. 43, 17: *tanquam ellychnium exstincti sunt.* (Arab. كبا cinere texit ignem, non plane extinxit, sed خبا est exstinctus fuit. Primaria notio est tegendi, obtegendi, abscondendi, cf. חָבָא, חָבָה. Respondet gr. σβέω).

Pi. exstinxit, pr. Jes. 1, 31. 42. 3, metaph. Jer. 4, 4. 21, 12. 2 Sam. 21, 17: וְלֹא תְכַבֶּה אֶת־נֵר יִשְׂרָאֵל *ne exstinguas lucem Israëlis*, ne tu, unice populi lux, intereas. Cf. 2 Sam. 14, 7 et supra v. גַּחֶלֶת p. 208 B.

כָּבוֹד m. (semel f. Gen. 49, 6 no. 4) pr. *gravitas*, ubique translate, 1) *honor, gloria*, hominum Ps. 8, 6. Iob. 19, 9. 1 Sam. 4, 21, Dei

Ps. 19, 2. 79, 9. 96, 8. Itaque כְּבוֹד־יִשְׂרָאֵל Mich. 1, 15 nobilissimi Israëlis, cll. Jes. 5, 13. 8, 7. 17, 3. 4. In Acc. adv. *cum honore, honorifice.* Ps. 73, 24. 2) *maiestas, gloria, splendor.* מֶלֶךְ הַכָּבוֹד rex splendoris, maiestatis, de Deo Ps. 24, 7. 8. 9; כִּסֵּא כָבוֹד solium gloriae 1 Sam. 2, 8; כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן gloria Libani i. e. silva eius Jes. 35, 2. 60, 13, cf. 10, 18; כְּבוֹד יְהוָֹה (LXX. δόξα Κυρίου) h. e. splendor, quo circumfusus Jehova apparet, ipsumque numen hac luce vel fulgore igneo circumfusum Ex. 24, 16. 40, 34. 1 Reg. 8, 11. 2 Chr. 7, 1. Jes. 6, 3. Ez. 1, 28. 3, 12. 23. 8, 4. 10, 4. 18. 11, 22, cf. Luc. 2, 9. 3) *abundantia, divitiae,* Ps. 49, 17. Jes. 10, 3. 66, 12. 4) poët. *cor, animus*, utpote nobilior hominis pars, cf. יְחִידָה (nisi est i. q. כָּבֵד pr. *iecur,* et ad animum translatum, ut alibi לֵב) Ps. 16, 9. 57, 9. 108, 2. Constr. c. sexu fem. (plane ut syn. נֶפֶשׁ). Gen. 49, 16: בִּקְהָלָם אַל־תֵּחַד כְּבֹדִי *eorum conventibus non interfuit animus meus.*

כְּבוֹדוֹ v. כָּבֹד.

כָּבוּל n. pr. 1) regionis in Galilaea, viginti oppida complectentis, quam Salomo Hiramo regi dono dedit. 1 Reg. 9, 13. Josephus in Ant. 8, 5, §. 3 probabiliter ex contextu conjecturam faciens: μεθερμηνευόμενον γὰρ τὸ Χαβαλὼν, inquit, κατὰ Φοινίκων γλῶτταν οὐκ ἀρέσκον σημαίνει, sed ex etymo hoc vix probaveris et nescio an כָּבוּל idem sit quod גְּבוּל finis, terminus. Caeterum etiam Arabum Geographi in illius regionis eparchia Safad arcem munitam Cabûl كابول commemorant. V. Rosenmülleri Analecta Arabica III, p. 20. 2) oppidi Asseritarum Ios. 19, 27.

כַּבּוֹן (vinculum, a rad. כָּבַן) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 40, fort. idem quod מַכְבֵּנָא 1 Par. 2, 49.

כַּבִּיר m. adj. 1) *magnus, ingens* (arab. كَبِير). מַיִם כַּבִּירִים aquae magnae Jes. 17, 12. 28, 2, כַּבִּיר יָמִים grandaevus, Iob. 15, 10. (Arab. شيخ كبير senex grandaevus). 2) *multus* Iob. 31, 25. Jes. 16, 14. Rad. כָּבַר no. 2.

כְּבִיר m. *stragulum* textile, a rad. כָּבַר no. 1. 1 Sam. 19, 13. 16: כְּבִיר עִזִּים *stragulum ex pilis caprinis contextum.*

כבל rad. inusit., Chald. Syr. Arab. *ligavit, vinxit, constrinxit,* vicina radici גָּבַל et חָבַל; it. גָּבַר, כָּבַר, חָבַר. Inde quadrilitt. כַּרְבֵּל q. v., it. n. pr. כָּבוּל et

כֶּבֶל m. *compes,* Ps. 105, 18. 149, 8. (Arab. et Syr. id.).

כבן rad. inusit., Talmud. *ligavit, colligavit* i. q. כָּבַל, syr. *cinxit.* Inde nomm. pr. כַּבּוֹן, מַכְבֵּנָא, מַכְבַּנַּי.

כָּבַס pr. *pedibus calcavit* (cogn. כָּבַשׁ; de syllaba כס, quae in hac radice primaria est, s. v. בּוּס p. 133), hinc *vestes* calcando et subigendo *lavit.* Differt רָחַץ (corpus) lavit, ut gr. λούειν a πλύνειν. In Kal non legitur nisi in Part. כּוֹבֵס Jes. 7, 3. 36, 2 *lotor vestium, fullo,* gr. πλυντήρ, κναφεύς, qui vestes sordidas mundat, recentes condensat. V. Schneider ind. ad scriptt. rei rusticae p. 385. Schöttgen triturae et fulloniae antiquitates. Lips. 1763. 8.

Pi. כִּבֵּס et כַּבֵּס 1) i. q. Kal Gen. 49, 11. Ex. 19, 10. Part. מְכַבֵּס i. q. כֹּבֵס Mal. 3, 2. 2) metaph. *purgavit* animum a peccato Ps. 51, 4. 9. Jer. 4, 14, ita tamen ut ad primam lavandi potestatem alludatur Jer. 2, 22. Mal. 3, 2.

Pu. pass. Lev. 13, 58. 15, 17.

Hothp. pass. הֻכַּבֵּס Lev. 13, 55. 56.

כָּבַע rad. inusit., ut cogn. גָּבַע et קָבַע *elatus fuit*, spec. forma rotunda, instar gibbi, calicis, capitis. Inde כּוֹבַע galea.

כָּבַר in Kal inusit. 1) pr. *constrinxit, plexit, texuit* i. q. כָּבַל et quae ibi comparavimus (it. כָּמַר no. II). Inde כָּבִיר stragulum textile, כְּבָרָה cribrum, מִכְבָּר reticulum, מַכְבֵּר opus reticulatum. Ut multa alia torquendi, plectendi, ligandive vocabula (גָּדִל, חוּל, קָשַׁר, קָוָה), transfertur ad *robur* ac magnitudinem, hinc 2) *magnus*, *multus fuit*, it. *longus*, *diuturnus fuit*, v. כְּבָרַת, כְּבָר. (Arab. كَبُرَ magnus, potens fuit, كَبِرَ adolevit, aetate provectus est, syr. ܟܒܰܪ crevit, auctus est, aeth. ከበረ: gloriosus, illustris fuit).

Hiph. multum fecit, multiplicavit. Iob. 35, 16. Part. מַכְבִּיר subst. (formae מַשְׁחִית) *copia*, c. לְ praef. לְמַכְבִּיר i. q. לָרֹב *copiose, multum.* Iob 36, 31.

Nomm. deriv. v. Kal no. 1, praeterea כַּבִּיר et quae statim sequuntur.

כְּבָר pr. subst. *longitudo* spatii, *diuturnitas* temporis (v. rad. no. 2), inde 1) n. pr. fluvii in Mesopotamia, alibi חָבוֹר (q. v.), gr. et lat. *Chaboras* dicti. Ez. 1, 3. 3, 15. 23. 10, 15. 22. Atque haec nominis orthographia ad Syriasmum accedit (syr. ܟܒܪ. ܟܒܘܪ), quum contra חָבוֹר (خابور) Arabismum imitetur. Quamquam utraque forma etymon praebet, quod ferri possit (חָבוֹר coniungens, et כְּבָר longitudo, fluvius longus, magnus), in flumine tamen Mesopotamiae scripturam Aramaeorum genuinam et primigeniam putaverim.

2) adv. *dudum*, *iam pridem* (längst). Eccl. 1, 10. 3, 15. 4, 2 9, 6. 7. (Syr. ܟܒܪ dudum, iam)

כְּבָרָה f. *cribrum*. Am. 9, 9. Rad. כָּבַר no. 1.

כִּבְרָה f. pr. *longitudo* (a כָּבַר no. 2), dein de certa quadam *mensura viae*, ut multa alia vcc. mensuram, pondus, tempus designantia, de certis mensuris, ponderibus, temporisque spatiis usurpantur (cf. hebr. סְאָה. שֶׁקֶל, מָנֶה, יָמִים; chald. עִדָּן tempus longius, spec. annus, שָׁעָה, ܫܥܐ, ὥρα breve tempus, spec. hora; nostr. *Acker* Land, ein *Maafs* Wein, lat. *pondo*, unde *Pfund*). Quae vero quanta fuerit, ex locis Gen. 35, 16. 48, 7. 2 Reg. 5, 19 certo colligi non potest. LXX semel (Gen. 48, 7) interpretandi causa addunt ἱππόδρομος, quod vel est *stadium* (v. Hody de bibl. text. originalibus p. 115), vel mensura Arabibus usitata (شَوْطُ ٱلْفَرَسِ) tantum nempe itineris, quantum equus usque ad defatigationem currere potest, tres fere parasangas (eine Station), v. Koehler ad Abulf. Syriam p. 27.

כָּבַשׂ pr. i. q. כָּבַשׁ et כָּבַס *subegit*, spec. *coivit*, *sobolem procreavit* (v. כָּבַשׁ no. 3). Arab. كبس et transp. بكس subegit puellam. Inde

כֶּבֶשׂ m. *agnus* (pr. *soboles* ovium), spec. a primo anno ad tertium (v. Bocharti Hieroz. I, p. 421 sq.), unde saepe additur בֶּן־שְׁנָתוֹ filius anni sui, unum annum natus. Num. 7, 15. 21. 23. 39. 45. 51. 57. 63. 69. 75 et in plur. בְּנֵי שָׁנָה ibid. 7, 17. 23. 29. 35. 41. Passim latius patet et *oves* generatim notat Gen. 21, 27. (كَبْشٌ agnus anniculus, v. Arabum grammaticos ap. Bochartum l. c.). Femininum eius est:

כִּבְשָׂה 2 Sam. 12, 3 et כַּבְשָׂה

Lev. 14, 10. Num. 6, 14 *agna unius anni et quod excurrit, usque ad tertium.* — Paulo rarius litteris transpositis scribitur כֶּשֶׂב, כִּשְׂבָּה, sed illa forma haud dubie primigenia.

כָּבַשׁ fut. יִכְבּוֹשׁ 1) *pedibus conculcavit, pedibus subiecit,* vic. radici כָּבַס. Zach. 9, 15: וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי־קֶלַע *subiicient pedibus lapides fundae* i. e. facile eos declinabunt, utpote nil nocituros (coll. Iob. 41, 20. 21). Mich. 7, 19: יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ *pedibus calcat delicta nostra* i. e. ea contemnit, non ulciscitur. 2) *subegit, sibi subiecit,* v. c. homo bestias Gen. 1, 28, hostes, servos, terram hostilem Num. 32, 22. 29. 2 Chr. 28, 10. Jer. 34, 11. Neh. 5, 5. Cf. רָדָה. 3) *subegit feminam.* Esth. 7, 8. (Arab. كَبَسَ).

Pi. subiecit, i. q. Kal no. 2. 2 Sam. 8, 11.

Niph. 1) pass. Kal no. 2. Num. 32, 22. 29. Jos. 18, 1. 2) pass. no. 3. Neh. 5, 5 in fine. Inde

כֶּבֶשׁ m. *scabellum* pedum 2 Chr. 9, 18. Syr. ܟܒܫܐ id.

כִּבְשָׁן m. *fornax* eaque auctore Kimchio *calcaria*, vel *metallis liquandis,* ut differat a תַּנּוּר furno. Gen. 19, 28. Ex. 9, 8. 10. 19, 18. Ita dicta videtur ab aere *subigendo* et domando, nisi in subsidium vocare mavis arab. قبس accendit.

כַּד f. (1 Reg. 17, 16) plur. כַּדִּים m. (Iud. 7, 16. 1 Reg. 18, 34) *κάδος, κάδδος, cadus, hydria, urna* aquae et hauriendae (v. rad. כָּדַד no. 2) et gestandae Gen. 24, 14 sq. Eccl. 12, 6, it. farinae asservandae 1 Reg. 17, 12. 14. 16, quam in humero gestare solebant mulieres (Gen. l. c.).

כְּדַב chald. *mentitus est,* i. q. hebr. כָּזַב. Inde

כְּדִב f. כִּדְבָה chald. adj. *mendax.* Dan. 2, 9.

כָּדַד rad. inusit. pr. i. q. כָּתַת *tutudit, contudit,* inde 1) *ignem excussit,* unde כִּידוֹד scintilla, et כַּדְכֹּד gemma scintillans, rubinus; 2) *graviter, operose laboravit* fabrorum instar (cf. *cudo*), spec. *puteum exhausit.* Inde est כַּד. (Arab. كَدَّ contudit, operose laboravit, puteum exhausit, كَيْدٌ excussio ignis).

כַּדַּי v. דַּי.

כְּדִי v. דַּי.

כַּדְכֹּד m. Ex. 27, 16. Jes. 54, 12 gemma quaedam scintillans, prob. *rubinus* a rad. כָּדַד no. 1. Arab. كذكذة rubedo maxima. (Chald. כַּדְכְּדָנָא, כַּדְכּוּדִין Ex. 39, 11 id.).

כָּדַר rad. inusit. Arab. كَدَرَ et كَدِرَ (cogn. קָדַר) 1) *turbidus fuit,* 2) adversa fortuna et calamitatibus *conturbata* est vita (cf. עָכַר). Alio flexu ab Hebraeis refertur ad turbas bellicas, v. כִּידוֹר.

כְּדָרְלָעֹמֶר n. pr. (modo semiticum est: manipulus mergitum, a כדר i. q. كُدْرَةٌ manipulus, et עֹמֶר merges) regis Elamitarum tempore Abrahami Gen. 14, 1. 9.

כֹּה contr. ex כְּהוּ (ut קְטָלֹה ex קְטָלָהוּ v. gramm. hebr. ed. 10, p. 24. 82) pr. *sicut hoc* i. q. כָּזֶה, arab. كَذَا i. e. 1) *ita, sic,* Gen. 32, 5. Ex. 3, 15. Creberrima est formula: כֹּה אָמַר פ׳, ubi verba ipsa sequuntur Iud. 11, 15, maxime ab initio oraculorum כֹּה אָמַר יְהוָה *sic dicit Jehova.* Jer. 2, 2. 7, 20. 9, 16. 22. Raro more substantivorum cum Praefixo: בְּכֹה *hoc modo* (ut בְּכֵן pro כֵּן) et bis positum *hoc modo — illo modo* 1 Reg. 22, 20.

2) Ubi refertur ad locum: *hic, huc*, sed rarius, Gen. 31, 37. 2 Sam. 18, 30, et geminatum: *hic illic, huc illuc* Num. 11, 31. עַד־כֹּה *huc*, dorthin Gen. 22, 5. כֹּה וָכֹה *huc et illuc*. Ex. 2, 12.

3) de tempore: *nunc*. עַד־כֹּה *hucusque*. Ex. 7, 16. Jos. 17, 14. עַד־כֹּה וְעַד־כֹּה *hucusque et illucusque*, bis dann und dann i. e. *interea*. 1 Reg. 18, 45.

כָּה chald. i. q. כֹּה no. 3. Dan. 7, 28: עַד־כָּה *hucusque*.

כָּהָה (cogn. radd. כָּאָה et קָהָה) fut. וַיִּכֶה 1) *debilis fuit, viribus defecit*, animum despondit, remisit. Jes. 42, 4. Spec. 2) de lucerna mox exstinguenda (v. adj. Jes. 42, 3), de oculis hebetatis, vel senio Deut. 34, 7. Zach. 11, 17. Gen. 27, 1, vel moerore Iob. 17, 7.

Pi. כִּהָה et כֵּהָה 1) intrans. *pallida facta est* macula cutis Levit. 13, 6. 21. 26. 28. 56, it. *debilis, timidus fuit*, animum despondit. Ez. 21, 12, cf. Jes. 61, 3. 2) *increpavit, prohibuit* aliquem, sq. ב 1 Sam. 3, 13: וְלֹא כִהָה בָּם *et (quod) eos non increpuit*, i. e. prohibuit. Cf. כָּאָה. Inde

כֵּהֶה adj. non usitatum nisi in fem. כֵּהָה *debilis*, spec. de ellychnio exili luce ardente mox exstinguendo Jes. 42, 3, de oculis *hebetibus* 1 Sam. 3, 2, de colore minus acuto Lev. 13, 39: *maculae* בֵּהוֹת לְבָנוֹת *candoris pallidi*, von matt-weifser Farbe, de animo fracto Jes. 61, 3.

כֵּהָה f. *remissio, mitigatio* Nah. 3, 19.

כְּהַל chald. *potuit, valuit* (vic. יְכִל, יְכַל, cf. de cognatione verborum הי et עי p. 281 s. litt. ה), sq. לְ c. inf. Dan. 2, 26. 4, 15. 5, 8. 16.

כָּהַן in Kal inusit. Arab. كَهَنَ et كَهُنَ Conj. I et V. *praesagivit, praedixit*, كِهَانَة ars hariola[ndi] et كَاهِن *vates, hariolus*, [...] apud Arabes gentiles; dein, [...] *causam alicuius gerit*, [...] *procurator* eius, ut Firu[zabadius] verbis utamur (Kamûs p. [...]) [...] بِأَمْرِ ٱلرَّجُلِ وَيَسْعَى فِي حَاجَتِهِ *qui assurgit in* [...] *alicuius et operam dat in* [...] *eius*. Vicina est *sacerdotis* [signifi]catio in hebr. כֹּהֵן, qu[i] dem et vates et sacerdotes [...] ter et homines intercede[...] bantur. Syr. ܟܗܢ dives [...] tus fuit, ܟܘܗܢܐ dives, [...] ܟܘܗܢܘܬܐ divitiae, abu[ndantia] gloria, quae omnia secu[ndum] a sacerdotum conditione [...] esse videntur. (De mi[...] significatu huic radici p[...] tributo uberius nuper disp[...] in praef. ad Lex. hebr. ge[...] III, p. XXXIII).

Pi. כִּהֵן 1) *sacerdos fuit*, [...] *est*. Deut. 10, 6. (Syr. [...]) 2) *sacerdotem egit*, [...] functus est Ex. 31, 10, [...] לִי Ex. 28, 41. 40, 13. [...] 4, 6. 3) ex usu Syrorum [...] 10: כֶּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר *ut* [...] *magnificam facit cidari*[m] [...] Symm. Vulg. Syr. Inde

כֹּהֵן m. *sacerdos*. (Syr. chald. כָּהֲנָא, aeth. ካህን፡ id. [...] Arabum deque etymo v. ra[d.] [...] 14, 18. 41, 45. 50. Ex. 2, [...] 1. 18, 1 et saepe. [...] 2 Par. 19, 11. 24, 11. [...] הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל Lev. 21, 10 [...] 25. 28. Jos. 20, 6 *summus* [*sacerdos*] qui idem הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ *sa*[*cerdos*] *unctus* appellatur Lev. 4, 3. 5. [...] iique sacerdotes memorantur [...] 14, 18. Ps. 110, 4. — Ad[...]

vetus est sententia Hebraeorum, כֹּהֵן etiam *principem* notare. Non solum Chaldaei interpretes compluribus locis (Gen. 41, 45. Exod. l. c. Ps. 110, 4) transtulerunt רַבָּא princeps, sed iam Paralipomenôn auctor hanc sententiam secutus esse videtur, verba 2 Sam. 8, 18: וּבְנֵי דָוִד כֹּהֲנִים הָיוּ more suo per interpretamentum reddens 1 Par. 18, 17: וּבְנֵי דָוִיד הָרִאשֹׁנִים לְיַד הַמֶּלֶךְ *et filii Davidis primates* erant *a latere regis* i. e. summi regni administri. Nihilominus ex 2 Sam. 8, 17 coll. 1 Sam. 21, 2. 22, 9 satis certo apparet, 2 Sam. 8, 18 re vera *sacerdotes* intelligendos esse, quanquam non leviticae stirpis: et Paralipp. auctor hanc antiquioris contextus interpretationem optasse videtur, quia sacerdotes alius quam leviticae stirpis ei offensioni erant. (V. de Wettii Beyträge zur Einleit. ins A. T. I, p. 81. 82, et nostram linguae Hebraeae hist. pag. 41). Multo etiam minus Onkelosi auctoritas valet, et in omnibus quae supra laudavimus exemplis sacerdotis significatio unice vera.

כָּהֵן st. emphat. כָּהֲנָא plur. כָּהֲנִין chald. i. q. hebr. כֹּהֵן *sacerdos*. Esr. 7, 12. 16. 21.

כְּהֻנָּה f. *sacerdotium*, *munus sacerdotis*. Ex. 29, 9. 40, 15. Num. 16, 10. 25, 13.

plur. כַּוִּין chald. *fenestra*. Dan. 6, 11. (Syr. ܟܘܬܐ, arab. كوّة ... et كوّ foramen in pariete. Rad. כָּוָה no. II.

ἅπαξ λεγόμ. Ez. 30, 5, n. pr. terrae, quae cum Aegypto et Aethiopia copulatur. Sunt qui intelligant *Coben*, Aethiopiae portum, vel *Cobium*, Mareotidis oppidum; quidem nescio an scribendum sit ... *Nubia*, quam scripturam secutus est Arabs (duce procul dubio versione Alexandrina, quanquam in nostris codd. hoc vocabulum deest), reddens اهل النوبة *populus Nubiae*, cuiusque vestigium superest in de Rossii cod. 409, qui pro וְכוּב a prima manu habet וכנוב.

כּוֹבַע (Milra) Ez. 27, 10, in pausa כּוֹבָע 38, 5, cstr. כּוֹבַע (Milêl) 1 Sam. 17, 5. Jes. 59, 17 pl. כּוֹבָעִים Jer. 46, 4. 2 Par. 26, 14 m. *galea*, bis קוֹבַע (Milra) Ez. 23, 24, cstr. קוֹבַע (Milêl) 1 Sam. 17, 38. Rad. כָּבַע. Singularis est in hoc vocabulo confusio formae segolatae ac penacutae קֹדֶשׁ, פֹּעַל cum acuta עוֹלָם, hunc in modum explicanda. Proprie utrumque hoc vocabulum segolatum erat, formae פֹּעַל (ut arab. قُبَعَة calix). Cholem autem, quippe tono corroboratum et citra vulgarem consuetudinem more sequioris Hebraismi et Syrorum plene scriptum (cf. קוֹדֶשׁ Dan. 11, 30, שׁוֹבֶךְ 2 Sam. 18, 9, syr. ܩܘܫܬܐ), tanti roboris erat in hoc vc., ut etiam in plur. servaretur, כּוֹבָעִים (pro כְּבָעִים, vel כֳּבָעִים kŏbaim), quasi a singulari כּוֹבָע, formae עוֹלָם. Inde factum, ut revera tali forma (כּוֹבָע) in statu certe absoluto uterentur, quamquam in statu constructo primigeniam formam segolatam servarent (cf. כָּבֵד cstr. כְּבַד). Productiorem, quae secundaria est, habent etiam Syri ܩܘܒܥܐ. Formae inter utramque intermediae et fluctuantes sunt כּוֹבַע Ezech. 27, 10, קוֹבַע 23, 24.

כָּוָה in Kal inusit. I) *ussit*, gr. *καίω* (*καύω*). Arab. كوى, syr. ܟܘܐ adussit, inussit, cauterio notavit, v. כִּי no. II, כְּוִיָּה, מִכְוָה. — II) Ut cognata קָבַב, נָקַב, יָקַב, etiam כָּרָה, כּוּר, *cavi*, *excavandi* significatum habuisse videtur, cuius vestigium est in chald. כַּו *fenestra*, arab. كوّ foramen, كوّة fenestra. Olim hoc duxi a „כּוּר transfodit,“

id tamen minus certum est. Quod enim lexica arabica habent كوى punxit scorpius, hoc ab inurendo petitum est: quandoquidem scorpius pungens et venenum immittens cutem quasi cauterio notat.

Niph. pass. no. I, *ustus, adustus est* (igne) Prov. 6, 28. Jes. 43, 2.

כֹּחַ *vis* Dan. 11, 6 v. כֹּחַ.

כְּוִיָּה f. *adustio, pars corporis adusta* Exod. 21, 25. Rad. כָּוָה.

כּוֹכָב m. *stella.* Gen. 37, 9. Ps. 8, 4. (Arab. كَوْكَبٌ, syr. ܟܘܟܒܐ, aethiop. ኮከብ: et ኮከብ: id., unde verbum denom. كَوْكَبَ stellae instar radiavit. Rad. est כָּבַב, arab. كَبَّ, aeth. ከበበ: convolvit globum, unde כַּבְכָּב, et ב omollito כּוֹכָב, כַּוְכָב pr. *globulus*, cf. טוֹטָפוֹת). Metaph. de principe illustri Num. 24, 17, ut arab. كوكب saepe ap. Haririum.

כּוּל *mensus est* (ut syr. chald. et arab. كال pro كيل). In Kal semel exstat Jes. 40, 12.

Pilp. כִּלְכֵּל 1) *cepit, continuit* pr. de vase (in sich *halten, messen*). 1 Reg. 8, 27: *ecce coelum et coelum coelorum te non capiunt.* 2 Chr. 6, 18. 2) *sustinuit* a) i. q. *tulit* aliquid (aushalten) Mal. 3, 2. Prov. 18, 14. Jer. 20, 9. b) *tuitus est* aliquem Ps. 112, 5: *tuetur causas suas in foro.* Ps. 55, 23. 3) *sustentavit, aluit,* commeatu instruxit. Gen. 45, 11. 47, 12. 50, 21. 1 Reg. 4, 7. 17, 4. Sq. dupl. acc. Gen. 47, 12. 1 Reg. 18, 4. 13. Pass. כָּלְכַּל *commeatu instructus est.* 1 Reg. 20, 27.

Hiph. הֵכִיל 1) i. q. Pilp. no. 1. 1 Reg. 7, 26. 38. Ezech. 23, 32: מַרְבָּה לְהָכִיל *multum capiens.* 2) i. q. Pilp. no. 2, a. Jer. 6, 11. 10, 10. Joël 2, 11.

כּוּם rad. inusit. Arab. كَمَّ ... II. cumulavit, كُومَة ... hebr. כִּימָה q. v. Pertinet ... dix ad stirpium familiam ... patentem גם, עַם, אִם, de ... infra ad rad. עָמַם.

כּוּמָז (formae זִבְּבָב) *globu... lus aureus* (a rad. כָּמַז, ... globavit) fort. collect. glob... *monile* ex globulis ... solidi in Arabia reperi... Diod. Sic. 3, 44, al. 50. ... XVI pag. 777 Casaub.) ... factum, qualia Israelitae ... et Midianitae gestabant ... Num. 31, 50.

כּוּן in Kal inusit. prop. ... *stetit,* v. Pil. Hi. et nomen ... cundarium est arab. et aeth. ... ኮነ: *exstitit, fuit.* De ... Iob. 31, 15 v. ind. analyt. ...

Pil כּוֹנֵן 1) *statuit* ... tuit erectum, ut solium ... 2 Sam. 7, 13, hinc ... *sustentavit* Ps. 7, 10. 40, ... 68, 10. 90, 17. 99, 4. — ... *davit,* ut urbem Ps. 107, ... 2, 12, terram Ps. 24, 2 ... coelum Prov. 3, 19. — ... *vit, direxit,* ut sagittas ... 11, 2, etiam omisso accus... absol. (zielen), sq. עַל ... 12. Metaph. omisso לֵב (... mulam v. Hiph. no. 4) ... *advertit* ad al., animo ... est Iob. 8, 8. Jes. 51, 13. — ... *vit, formavit* Deus homin... 32, 6. Ps. 119, 73, ... Ps. 8, 4.

Hiph. הֵכִין i. q. Pil. 1) ... *statuit,* v. c. sellam Iob. ... 103, 19, hinc *stabilivit* ... 2 Sam. 7, 12, *firmavit* ... 89, 5. 2) *constituit* aliq... regem, sq. לְ 2 Sam. 5, 12 ... 4. 3) *fundavit,* ut sacrarium ... 6, 19, altare Esr. 3, 3, ... montes Ps. 65, 7. Jer. 10, 12 ...

4) *direxit*, ut telum, sq. לְ (contra aliquem) Ps. 7, 14, m Ez. 4, 3, viam suam 2 Chr. . Spec. a) הֵכִין לֵב לְ *animum* icuit ad aliquid faciundum, i. e. sibi proposuit, operam dedit r. 12, 14. 30, 19. Esr. 7, 10, isso לֵב 1 Par. 28, 2: הֲכִינוֹתִי mihi propoueram exstruere. 12, 6. b) (לֵב) הֵכִין *animum* dit 1 Sam. 23, 22, sq. לְ pers. curavit) 2 Paralip. 29, 36; הָכִין לֵב אֶל־יְיָ animum apit ad Dominum 1 Sam. 7, 3. r. 20, 33, et omisso אֶל־יְהוָה 11, 13. 5) *paravit*, ut cibos 43, 16, fraudem Iob. 15, 35, 17. 39, 5 cet. — De Inf. אָכֵן (pro הָכֵן), ejusque usu biali v. h. v.

ph. pass. Hiph. no. 1. Jes. 16, a. 2. Jes. 30, 34, no. 5. Nah. Prov. 21, 31.

ph. pass. Pil. et Hiph. 1) *ere-*, *surrexit* Jes. 2, 2. Ez. 16, c mammis sororiantibus), *ste-* mus, *constitit* Ps. 93, 2. 101, ob. 21, 8. Inde נְכוֹן הַיּוֹם . 4, 18 *firmum, stabile diei*, a meridies, qua sol in coeli nine immotus stare videtur, αθερὸν ἦμαρ, σταθερὰ μεσημ- arab. قائمة النهار v. Schult. ov. l. c. Ruhnken. ad Tim. 6. Translato a) *rectus, aptus* Ex. 8, 22. Iob. 42, 8. Ps. 5, b) *verus, sincerus fuit*. Ps. 7: לִבָּם לֹא־נָכוֹן עִמּוֹ *animus* n *non sincerus erat erga eum*. fem. נְכוֹנָה *sincerum, since-* Ps. 5, 10. c) *firmus, con-* fuit. רוּחַ נָכוֹן animus con- in virtutis proposito Ps. 51, Gen. 41, 32: נָכוֹן הַדָּבָר מֵעִם הָאֱ *certo decreta est res a* d) *firmus, intrepidus fuit*, imo Ps. 57, 8. 108, 2. 112, 7. rtus *fuit*. אֶל־נָכוֹן certo. m. 26, 4. 23, 23. — 2) *funda-* st Iud. 16, 26. — 3) *paratus* Exod. 19, 11: הֱיוּ נְכוֹנִים *pa-* *rati sitis*. V. 15. 34, 2. Ez. 38, 7. Sq. לְ pers. *paratum esse alicui* i. e. ei instare Prov. 19, 29, cf. Iob. 15, 23, sq. לְ rei: paratum esse ad aliquid, i. e. prope abesse a re. Ps. 38, 18: אֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן *prope ab-* *sum a casu*.

Hithp. הִתְכּוֹנֵן, semel Prov. 24, 3, alibi הִכּוֹנֵן 1) *stabilitus, con-* *firmatus est*. Prov. 24, 3. Num. 21, 27. Jes. 54, 14. 2) *paravit se*. Ps. 59, 5.

Nomm. derivv. כֵּן, אָכֵן, כַּוָּן, כִּיּוּן, מָכוֹן, מְכוֹנָה, תְּכוּנָה et nomm. pr. יְהוֹיָכִין, יָכִין, יְכָנְיָה, כְּנַנְיָה.

כּוּן 1 Par. 18, 8 n. pr. oppidi Phoenicum, quod loco parall. 2 Sam. 8, 8 בֵּרֹתַי appellatur. In itin. Antonini idem *Conna* vocatur, v. Michaelis in Suppl. p. 1233.

כַּוָּן m. *libum, popanum* Jer. 7, 18. 44, 19, gr. καυών, χαυών, χαβών, vocabulo a Semitis adoptato. Est a rad. כּוּן, Pi. כַּוֵּן (chald. כַּוֵּן) *paravit*, non, ut nonnulli voluerunt, a כָּוָה, ut gr. πόπανον, πέμμα a πέπτω coquo: haec enim radix *urendi, adurendi*, non *coquendi* significatum habet.

כּוֹס pl. כֹּסוֹת f. (Jer. 25, 15) 1) *poculum*: Syr. ܟܣܐ, chald. כּוֹסָא, כּוּזָא, כַּסָּא, arab. كَاسٌ, كَأْسٌ, كُوزٌ poculum, idque vino plenum. In etymo definiendo non dubito, quin verum viderit Leberechtius, iuvenis linguarum orientalium peritissimus, qui coram nuper observabat, כּוֹס sibi contractum esse videri ex כֹּנֶס, כֹּנֶס *receptaculum*, *vas*, *poculum*, ut כִּיס *crumena* ex כֶּנֶס, ad analogiam nominum אִישׁ pro אֱנָשׁ, בַּיִת pro בַּנְתְּ, cf. etiam שִׁית). Gen. 40, 11. 13. 21. 2 Sam. 12, 3. Ps. 23, 5. Ps. 116, 13: כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא *poculum salutis accipiam*, h. e. Jehovae libabo poculum gratiarum actionis ob praestitum

auxilium. — Apud prophetas Jehova passim sistitur gentibus propinans poculum vini inebriantis (כּוֹס הַתַּרְעֵלָה), ut titubantes in perniciem ruant Jes. 51, 17. 22. Jer. 25, 15. 49, 12. 51, 7. Thren. 4, 21. Hab. 2, 16. Ez. 23, 31. 32. 33, cf. Apoc. 17, 24, et de eadem imagine apud Arabum poëtas Comment. nostrum ad Jes. 51, 17. — Alibi *poculum* metaph. dicitur de *sorte*, servata tamen imagine calicis Ps. 11, 6. 16, 5, cf. Matth. 26, 39. 20, 22 et quae de hac metaphora ex Arabum scriptoribus observavimus ad Jes. 51, 17 et ad Mt. l. c. in Rosenmülleri Repertorio I p. 130 et in Diario Classico Londinensi no. LIII, p. 159.

2) avis quaedam immunda (Lev. 11, 17. Deut. 14, 16), in ruinis degens (Ps. 102, 7). *Noctuam* reddunt vett. interpretationes, invito etymo. Rectius Bochartus (Hieroz. II, p. 267) *onocrotalum* s. *truonem* intelligit, a *receptaculo* s. *sacculo* ita dictum, qui de ingluvie eius dependet, ut lat. *truo* a *trua*.

I. **כּוּר** rad. in verbo dubiae auctoritatis, quoad ex derivatis colligi potest i. q. *fodit, perfodit*, ut vicinae כָּרָה, בָּקַר, קוּר, אָכַר, בָּרָה. Cf. arab. كَوْر fossio terrae, et ex linguis indogerm. sanscr. *k'hûr fidit, fodit*. Inde מְכֵרָה μάχαιρα *gladius*, a confodiendo dictus, כָּר carnifex, it. מְכוּרָה, מְכֹרָה locus, ubi effodiuntur metalla, inde locus natalis.

Verbum ipsum plurimi interpretes reperisse sibi visi sunt in loco ab interpretibus maxime Messianis vexato Ps. 22, 17, ubi Davides, cui Sauli milites insistunt: *nam cingunt me canes, maleficorum turba me circumdat* כָּאֲרִי יָדַי וְרַגְלָי. Ut dicam quod sentio, simplicissimum nunc arbitror, servata vulgari vocabulorum significatione reddere: *sicut leones* inhiant [...] *manibus pedibusque* [...] omnia membra lacerare [...] Etenim כָּאֲרִי est ὡς ὁ λέω[ν] [...] sicut leones, ut Jes. 38, [...] imminendi, inhiandi vel [...] bum ex notissima figura [...] in hoc membro, ex superiori [...] peti potest. Omnes tam[en] [...] intpp. כָּארִי pro verbo h[...] idque defendi potest, si [...] tic. Kal more Chaldaeorum [...] tum (קוּם part. קָאֵם) [...] esse statuimus, pro קָרִים [...] Ps. 45, 9 pro מִנִּים): [...] duas eximiae raritatis for[...] matices in hoc vocabulo [...] iure miraberis (cf. Lgb. [...] Qua sententia adoptata re[...] *confodientes mihi manu[s]* [...] *que*, nimirum hostes mei [...] nibus intelliguntur) telis [...] in me undique coniectis: [...] tu opus, etiam haec in [...] cui hoc carmen in inscrip[...] buitur, ita quadrare, ut [...] possit, Christum certe cruci[...] intelligere propterea quo[d] [...] *Fodiendi* verbum vulnera[...] (cf. חָלַל et arab. [...] sauciavit) aptissime telis [...] tribuitur: et *manus pedes* [...] de omnibus membris et [...] corpore dicuntur (cf. He[...] LXX. ὤρυξαν (quo [...] utuntur pro כָּרָה, [...] *foderunt*. Syr. [...] Symm. in Hexaplis et Hier[...] scripturam *vinxerunt*) [...] *vinciendi* significatum voc[...] buunt, quod per linguae [...] defendi possit (hoc enim [...] debebat Hengstenbergius, C[...] gie d. A. T. I, p. 180) [...]

I. V. obvolvit cidarim, [...] ra, cidaris; sed contextui [...] minus accommodatum est. [...] denique in ed. prima ἐγο[...] *darunt* i. e. sanguine cru[...]

prob. radici כָּבַר significatum aram. כַּבַּר tribuens. — Caeterum vulgo pro verbo habitum esse כאריּ, probat etiam duorum Mss. scriptura כארו (כָּאֲרוּ) pro כָּרוּ.

II. כוּר vel כִּיר rad. inusit. prob. i. q. צִיר *aestuavit* (gähren), dein *coxit*. Inde כִּירַיִם sartago, כִּיּוֹר pelvis, et

כּוּר m. *fornax*, qua metalla ex mineribus excoquuntur. Ez. 22, 18. 20. 22. Prov. 17, 3. 27, 21. Metaph. Jes. 48, 10: *probavi te in fornace miseriae*. Deut. 4, 20: *et vos eduxit ex fornace ferrea Aegypti*. 1 Reg. 8, 51. (Arab. كُور, syr. ܟܽܘܪܳܐ id.).

כּוּר עָשָׁן (fornax fumans) n. pr. oppidi Simeonitarum 1 Sam. 30, 30, alibi עָשָׁן Jos. 15, 42. 19, 7. 1 Chr. 4, 32. 6, 44.

כּוֹר i. q. כֹּר q. v.

כּוּשׁ n. pr. 1) *Aethiopia* (f. Ps. 68, 32) et *Aethiopes* (LXX. *Aἰθιοπία*, *Aἰθίοπες* cf. Jos. Archaeol. I, 6, §. 2, et Pesch. Act. 8, 27), populus Hamo oriundus Gen. 10, 7. 8, cuius terra Gihone circumfusa (Gen. 2, 13, cl. Jes. 18, 1. Zeph. 3, 10), nigris hominibus habitata (Jer. 13, 23) et opulenta (Jes. 43, 3. 45, 14) saepissime cum Aegypto copulatur (Jes. 20, 3—5. 37, 9, v. comment. ad h. l.). V. praeterea 2 Reg. 19, 9. 2 Chr. 14, 11 sq. Ps. 68, 32. 87, 4. Jer. 46, 9. Ez. 30, 4 sq. Dan. 11, 43. Am. 9, 7. Iob. 28, 19. Parum circumspecte Bochartus (Phaleg IV, 2) *Cuschaeos* Arabiae felicis incolas fuisse volebat, neque audiendus est J. D. Michaëlis, qui Cuschaeos partim in Arabia, partim in Aethiopia degisse statuit (Spicileg. I, p. 143 sq.): nullus enim, ut recte monet Schulthefs (Paradies p. 10 sq.) V. T. locus est, qui כּוּשִׁים extra Africam fuisse suadeat (nihil probant Num. 12, 1. Hab. 3, 10. 2 Paralip. 21, 16. 14, 16), adeoque gentes a כּוּשׁ oriundae et Gen. 10, 7 recensitae in Africa quaerendae sunt omnes.

2) viri Benjaminitae in aula Sauli Ps. 7, 1.

כּוּשִׁי m. 1) n. gent. a כּוּשׁ no. 1 *Aethiops* Jer. 13, 23. 38, 7. 10. 12. 2 Par. 14, 8, pl. כּוּשִׁים 2 Par. 21, 16. Dan. 11, 43 et כֻּשִׁיִּים Am. 9, 7, fem. כּוּשִׁית *Aethiopissa* Num. 12, 1. 2) n. pr. patris Sophoniae prophetae Zeph. 1, 1.

כּוּשָׁן f. Hab. 3, 7 i. q. כּוּשׁ no. 1.

כּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם (Aethiops malitiosissimus?) n. pr. regis Mesopotamiae Iud. 3, 8. 10.

כּוֹשָׁרָה f. *prosperitas*, pl. (cf. אֹשֶׁר, אַשְׁרֵי) Ps. 68, 7. Rad. כָּשֵׁר no. 2.

כּוּת 2 Reg. 17, 30 et כּוּתָה v. 24 n. pr. *Chutha*, regio Chuthaeorum i. e. gentis, quae a rege Assyriae in desolatum Israëlis regnum deducta cum veteribus incolis in Samaritanorum gentem coalescebat, propterea Chaldaeis et Talmudicis כותים appellatam. Nihil certi constat de situ huius regionis, quam Josephus (Archaeol. IX, 14, §. 3) in Persia collocat, alii in Phoenicia quaerunt, propterea quod ipsi Samaritani originem Sidoniam profitebantur (Jos. Antt. XI, 8, §. 6. XII, 5, §. 5). V. Michaëlis Spicileg. P. I, p. 104 sq.

כּוֹתֶרֶת v. כֹּתֶרֶת.

כָּזַב in Kal part. כֹּזֵב Ps. 116, 11, usitatius in

Pi. כִּזֵּב *mentitus est*. Iob. 6, 28. 34, 6. Prov. 14, 5. (Arab. كَذَبَ). Sq. לְ *mentitus est alicui*, *fefellit eum*. Ps. 78, 36. 89, 36: *num Davidi mentiar?* fidem frangam (cf. Num. 23, 19). Ez. 13, 19; sq. ב id. 2 Reg. 4, 16.

Metaph. de aqua mox exarescente et spem viatoris fallente Jes. 58, 11. Cf. אַכְזָב.

Hiph. *mendacii arguit* aliquem. Iob. 24, 25.

Niph. pass. Hiph. *mendax, fallax deprehensus est* Iob. 41, 1.

Derivv. sequuntur, praeter אַכְזָב, אַכְזִיב.

כָּזָב m. 1) *mendacium*. Ps. 4, 3. 5, 7. Prov. 6, 19. 2) *quidquid fallit*, spe falsa ludit, de idolis Ps. 40, 5. Am. 2, 4, de oraculo falso Ez. 13, 6.

כֹּזֵבָא (mendax) n. pr. loci 1 Par. 4, 22, quod idem esse videtur atque כְּזִיב, q. v.

כָּזְבִּי (mendax) n. pr. filiae principis Midianitarum Num. 25, 15. 18.

כְּזִיב n. pr. oppidi tribus Judae Gen. 38, 5, prob. eiusdem quod alibi אַכְזִיב dicitur.

כָּזַר rad. inusit. fere i. q. arab. كسر (radice كزر, quae apud Simonem est, Arabes plane carent) *fregit cum impetu, hostem profligavit*, med. Kesr. *iratus est*, sq. على, cf. syr. ܟܘܙܪܐ *fortis, audax*. (Vicina sunt גָּזַר, נָזַר; קָצַר, גָּזַל). Inde אַכְזָר, אַכְזָרִי, אַכְזְרִיּוּת.

כֹּחַ raro כֹּחַ Dan. 11, 6, c. Suff. כֹּחִי (a rad. כָּחַח q. v.) *vis, vires, robur*, a) hominum, Iud. 16, 6. 30. Iob. 26, 2: לְלֹא כֹחַ *ei, qui viribus caret*. גִּבֹּרֵי כֹחַ Ps. 103, 20 i. q. alibi גִּבֹּרֵי חַיִל; b) animalium Iob. 39, 11; c) de Dei potentia Num. 14, 17. Iob. 23, 6. 30, 18. — Spec. de robore virili. Gen. 49, 3: אַתָּה כֹּחִי *tu robur meum* i. e. filius roboris mei, quem in robore iuvenili genui. *Robur terrae* de proventu eius. Gen. 4, 12. Iob. 31, 39. 2) *facultas* rei faciendae, sq. gerundio Dan. 1, 4. 3) *facultates, opes* (cf. חַיִל no. 3) Iob. 6, 22. 36, 19. Prov. 5, 10, cf. Esr. 2, 69. 4) lacertae maioris genus, prob. a robore dictum. Levit. 11, 30, v. Boch. Hieroz. I, p. 1069.

כָּחַד in Kal inusit., vic. rad. כָּחַשׁ pr. *negavit, abnegavit* i. q. aeth. ክሕደ: et arab. جحد.

Pi. כִּחֵד 1) *negavit, abnegavit*, sq. accus. Jes. 3, 9. Iob. 6, 10. 2) *celavit, occultavit* Iob. 27, 11. Ps. 40, 11. Sq. acc. rei et לְ (Ps. 40, 11) vel מִן pers. *celavit aliquem*. Jos. 7, 19. 1 Sam. 3, 17. 18. Jer. 38, 14. 25.

Hiph. הִכְחִיד 1) *occultavit*. Iob. 20, 12. 2) *exstirpavit, delevit* i. q. ἀφανίζειν, ut populum. Exod. 23, 23. Zach. 11, 8.

Niph. 1) pass. Pi. no. 1. 2 Sam. 18, 13. Ps. 69, 6. 139, 15. Hos. 5, 3. 2) pass. Hiph. no. 2. Iob. 4, 7. 15, 28. 22, 20, additis verbis *ex terra* Ex. 9, 15.

כָּחַח rad. inusit., quam idem nostasse suspicor quod syr. ܟܚܰܚ *anhelavit*, nostr. *keuchen* (cf. similis soni radd. itidem onomatopoëticas נָפַח, אָנַח, כָּהָה) dein *vires intendit*, unde כֹּחַ *vis, vires*. Secundarium et ab hebr. כֹּחַ repetitum censeo arab. كاح praevaluit in pugna.

כָּחַל i. q. arab. كحل *fucavit* oculos stibio Ez. 23, 40, pr. fortasse *denigravit*, quasi carbone, ut vicinum sit גַּחַל carbo. Namque *fucus* mulierum hebraearum (alibi פּוּךְ gr. στίμμι) erat pulvis nigricans, ex plumbi mineribus et zinco vulgo paratus, quem admixta aqua palpebris ita illinebant, ut album oculi nigro margine cinctum magis candere videretur. Cf. Car. Böttigeri Sabina p. 22. 48 et A. Th. Hartmanni: die Hebräerin am Putztische. P. II, p. 149 sq. III, p. 198 sq.

כָּחַשׁ (vic. כָּחַד) 1) pr. *mentitus est* (v. Pi.). 2) *defecit* corpus

(cf. כָּזַב. Jes. 58, 11). Ps. 109, 24: בְּשָׂרִי כָּחַשׁ מִשָּׁמֶן corpus meum deficit a pinguedine, i. e. pinguedine destituitur, contabescit. Cf. כַּחַשׁ.

Pi. כִּחֵשׁ 1) *negavit*, Gen. 18, 15. Jos. 7, 11; sq. בְּ pers. et rei, *abnegavit* aliquid. Lev. 5, 21. 22. Iob. 8, 18, כִּחֵשׁ בַּיהוָֹה Deum abnegavit. Jes. 59, 13. Jer. 5, 12, ellipt. Prov. 30, 9: פֶּן־אֶשְׂבַּע וְכִחַשְׁתִּי *ne satiatus* (Deum) *abnegem*. 2) *mentitus est*. Lev. 19, 11. Hos. 4, 2. Sq. לְ 1 Reg. 13, 18: כִּחֵשׁ לוֹ *ei mentitus est*. 3) *fefellit* (exspectationem), hinc i. q. defecit, de terrae proventibus Hos. 9, 2. Hab. 3, 17, cf. lat. spem mentita seges, fundus mendax. 4) *simulavit*, *adulatus est*, saepius de victis observantiam et amorem erga victorem simulantibus Ps. 18, 45. 66, 3. 81, 16. כִּחֵשׁ לַיהוָֹה Iob. 31, 28.

Niph. Deut. 33, 29 et *Hithp.* 2 Sam. 22, 45 i. q. Pi. no. 4. Inde

כַּחַשׁ 1) *mendacium*, *fraus*, *simulatio*. Nah. 3, 1. Hos. 12, 1. 2) *macies*. Iob. 16, 8, v. verbum in Kal, et

כֶּחָשׁ m. (pro כַּחָשׁ, כֶּחָשׁ, formae קָטָל) *mendax*. Jes. 30, 9.

I. כִּי A) pr. pron. relativum i. q. אֲשֶׁר, quanquam hic eius usus nativus in Hebraeorum monumentis rarior est. (Late patet hoc vc. antiquissimum et vere primitivum in linguis etiam indogermanicis, cf. sanscr. relat. *jas*, *jâ*, *jat* (emolitte pro *qas* cet.), interrog. *kas*, *kâ*, *kim*; lat. *qui*, *quae*, *quod*; pers. كى, كه, adeoque sin. *khi* is et *tchè* qui; quorum correlata sunt demonstr. הִיא, ξ, gr. ἵ, ἵ = ἵς, ἵς, lat. *is*, idem, v. Buttmanni gramm. gr. amplior I, 290, demonstr. et relat. דִּי, ذى [*die*]; interrogativa מִי, *τἰ*. Ex forma pleniore et antiqua *qui* abiecta ab initio palatina ortum etiam pers. et zab. كِه, די, nostr. *wie*: palatina vestigium superest in angloasx. *hwa* et *hwea* Notk.). Certissimum, ni fallor, relativi usus exemplum est Gen. 3, 19: *donec redibis in terram* כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ *de qua sumtus es* (LXX ἐξ ἧς ἐλήφθης, et sic etiam Onk. Syr. Saad.), quod comm. 23 exprimitur אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם. Causale in his verbis vix esse potest, nam causa statim sequitur his verbis: כִּי עָפָר אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב. Non minus probabile Gen. 4, 25: כִּי הֲרָגוֹ קָיִן Vulg. *quem occidit Kain* (LXX ὃν ἀπέκτεινε Κάϊν. Onk. Syr.), nihilque hoc contextu languidius quam: *nam occiderat eum Kain*. Revocatum habes hunc usum antiquiorem Jes. 54, 6: *Dominus vocat coniugem iuventutis te* כִּי תִמָּאֵס *quae reiecta eras* (LXX μεμισημένην. Vulg. abiectam. Chald. quae abiecta eras). 57, 20: *impii sunt instar maris commoti* כִּי הַשְׁקֵט לֹא יוּכָל Vulg. *quod quiescere non potest*. Alia, quae huc retulerunt, exempla vel incerta sunt (Deut. 14, 29. Ps. 90, 4) vel inepta (v. Noldii concord. part. p. 372), de primaria autem vc. potestate pronominali nemo dubitabit, qui reliquarum linguarum analogiam perpenderit, usumque geminum אֲשֶׁר coniunctionis comparaverit. — Plane ut אֲשֶׁר, gr. ὅτι (unde *uti*, *ut*), lat. *quod*, *quia*, gall. *que* plerumque abiit . . . . .

B) in *coniunctionem relativam* 1) *quod* (nostr. *dass*, ortum ex demonstr. *das* in relativum verso), sententiis praemissum ex verbo activo pendentibus et in accusativo cogitandis, ut alibi אֲשֶׁר et plene אֵת אֲשֶׁר (v. אֲשֶׁר B. no. 1). Gen. 1, 10: וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב pr. *et vidit Deus* hoc *quod bonum erat*. Iob. 9, 2: יָדַעְתִּי כִּי כֵן *scio*, *hoc ita esse*. Ita post verba videndi Gen. 1, 4, audiendi 2 Reg. 21, 15. Jes. 37, 8, dicendi Iob. 36, 10, postulandi Jes. 1, 12, sciendi Gen. 22, 12. 24, 14. 42, 33. Iob. 10, 7,

credendi Ex. 4, 5. Iob. 9, 16, reminiscendi Iob. 7, 7. 10, 9, obliviscendi Iob. 39, 15, gaudendi Jes. 14, 29, poenitendi Gen. 6, 6. 7, ubi latine vel accusativo cum infinitivo utimur vel particula *quod*. In aliis formulis sententia ex nostra particula pendens in nominativo cogitanda est, nempe טוֹב כִּי *bonum est, quod* — Iob. 10, 3. 2 Sam. 18, 3. Thren. 3, 28, et וַיְהִי כִּי quod latine redditur *accidit ut*, sed pr. accidit hoc, quod (es trug sich das zu, dafs) Iob. 1, 5. 2 Sam. 7, 1 et saepe. Eodem pertinet a) הֲכִי *num verum est quod?* (gall. *est-ce-que?*) pro: *num?* Iob. 6, 22: הֲכִי אָמַרְתִּי *num dixi?* 2 Sam. 9, 1, et ita ut responsio affirmativa exspectetur (cf. הֲ no. 1, b): *nonne* verum est *quod* (gall. *n'est-ce-pas-que*) i. q. *nonne?* Gen. 27, 36. 29, 15. 2 Sam. 23, 19 (cf. 1 Par. 11, 21); b) כִּי adverbiis et interiectionibus additum, quae integrae sententiae vim habent, v. c. Iob. 12, 2: אָמְנָם כִּי אַתֶּם עָם *certum* est, *vos esse populum*. Sic הִנֵּה כִּי *vide quod* non differt a simplici הִנֵּה Ps. 128, 4, הֲלֹא כִּי id. 1 Sam. 10, 1, אַף כִּי accedit quod (v. אַף), אֶפֶס כִּי tantum quod (v. אֶפֶס). In cunctis his formulis כִּי latine omitti potest, et ubique hoc fit c) ubi כִּי orationi directae praemittitur, ut gr. ὅτι ap. Platonem, et syr. ܕ (vide exemplorum nubem ap. Agrellium, otiolis syr. p. 19) Gen. 29, 33: וַתֹּאמֶר כִּי שָׁמַע יי׳ *dixit illa: audivit Jehova*, pr. dixit illa, Deum audivisse: integra enim oratio in accusativo cogitanda est, qui ex dicendi verbo pendet Ruth 1, 10. 1 Sam. 10, 19. Saepe etiam post iurandi formulas, ut חַי יְהוָֹה כִּי *per Dei vitam* (affirmo) *quod* 1 Sam. 20, 3. 25, 34. 26, 16. 29, 6, חַי הָאֱלֹהִים 2 Sam. 2, 27, חַי אֵל Iob. 27, 2, חַי אָנִי Jes. 49, 18, כֹּה יַעֲשֶׂה לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף 1 Sam. 14, 44. 2 Sam. 3, 9. 19, 2, 1 Reg. 2, 23. unde factum ut per ellipsin talis formulae adeo ab initio oraculi affirmative ponatur Jes. 15, 1.

2) *ita ut, ut*, de consecutione et effectu (cf. arab. كَيْ ut finale significans). Iob. 6, 11: מַה כֹּחִי כִּי אֲיַחֵל *quae sunt vires meae, ut sperem?* Jes. 36, 5: עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ *cuinam confidisti ita ut deficeres?* 29, 16: *num figulus est instar luti* כִּי יֹאמַר מַעֲשֶׂה לְעֹשֵׂהוּ וגו׳ *ita ut opus dicat de opifice: non fecit me*. Ex. 3, 11: מִי אָנֹכִי כִּי אֵלֵךְ אֶל פַּרְעֹה *quis ego ut Pharaonem adirem?* ego non is sum, qui Pharaonem adire possim. Hos. 1, 6: *non amplius miserebor domus Israël* כִּי נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם *ita ut iis ignoscerem*. Exod. 23, 33. Gen. 40, 15. Iud. 9, 28. 2 Reg. 8, 13. 18, 34. Iob. 3, 12. 7, 12. 17. 10, 6. 15, 14. 21, 15. Nonnunquam auget orationem: *adeo ut*, *adeo*, cf. עַד C, 2. Jes. 32, 13: *in agris populi mei crescunt spinae* כִּי עַל בָּתֵּי מָשׂוֹשׂ *adeo in domibus laetitiae* cet. Cf. אֲשֶׁר B, 10. Plenius esset עַד־כִּי.

3) de tempore i. q. ὅτε, pr. eo tempore *quo*, *quo tempore*, *quum*, *quando*. Iob. 7, 13: כִּי אָמַרְתִּי וגו׳ *quando dico* etc. Gen. 4, 12: *quando agrum colis, non amplius dabit tibi robur suum*. Hos. 11, 1: *quum puer esset Israël, amabam eum*. Iob. 22, 2: *num homo prodest deo, quum* (s. ubi) *prudenter sibi consulit?* 4, 5. Lev. 21, 9. Jes. 8, 19. Crebra est formula וַיְהִי כִּי *et factum est, quum* s. quando — Gen. 6, 1. 12, 12. Exod. 1, 10. Nonnunquam proxime accedit ad potestatem conditionalem (cf. אֲשֶׁר no. 4 et nostr. *wann, wenn*), ut Deut. 14, 24: כִּי יִרְבֶּה מִמְּךָ הַדֶּרֶךְ ... וְנָתַתָּ וגו׳ *et quum* (si) *iusto longior tibi est via* — da i. e. vende *illud* cet. Alibi inter nostram particulam et אִם conditio-

male diligenter distinguitur. Exod. 21, 2: *Quando* (כִּי) *emeris servum Hebraeum, sex annos serviet tibi, septimo egredietur liber.* 3. *Si* (אִם) *solus intrabat, solus egrediatur, si* (אִם) *cum uxore, uxor egrediatur simul.* 4. *Si* (אִם) *dominus ei dedit uxorem* .... 5. *et si* (וְאִם) *dicet servus* cet. Et sic ubique singulis legis conditionibus praemissum est אִם, ab initio totius legis autem כִּי. Cf. eiusdem capitis comm. 7 (כִּי) et comm. 8. 9. 10. 11 (אִם). — comm. 14. 18 (כִּי) et comm. 19 (אִם). — comm. 20 (כִּי) et comm. 21 (אִם). — comm. 22 (כִּי) et 23 (אִם), et sic 26. 27. — 28 coll. 29. 30. 32. Adde Gen. 24, 41. (Arabes similiter distinguunt inter إِذَا = כִּי et إِنْ conditionale = אִם, quanquam non subtiliter ubique).

4) Temporale, sed (ut alia relativa) in vim demonstrativam deflexum, est כִּי, ubi *apodosin incipit*, pr. *tum* (ut alibi אֲזַי ab initio apodoseos Ps. 124, 2 sq. et וְ no. 1, e), nostr. *dann, so* (quod posterius relat. fem. est). Protasin incipiunt conditionales, ut אִם Iob. 8, 6: אִם זַךְ וְיָשָׁר אָתָּה כִּי עַתָּה יָעִיר עָלֶיךָ *si purus et probus es, tum mox custodiet te.* 37, 20. Ex. 22, 22, אִם לֹא Jes. 7, 9, לוּ Iob. 6, 2, לוּלֵי Gen. 31, 42. 43, 10, אוּלַי (nisi) Num. 22, 33. Rarius et in oratione productiore post nomina absoluta positum est (ut alibi וְ no. 1, litt. e), Gen. 18, 20: זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי רָבָּה *clamorem de Sodoma et Gomorrha quod attinet*, hic *magnus est.* Jes. 49, 19. Cf. de eodem usu apud Aramaeos Comment. ad Jes. 8, 20. — Ex potestate temporali, eaque relativa (no. 3) porro orta est

5) potestas causalis relativa: *eo quod, quia*, gr. ὅτι, germ. *weil* (quod itidem proprie temporale est, a *Weile* pro *dum, quum*), plenius עַל כִּי ,יַעַן כִּי propterea quod (germ. *dieweil*). Sententia causalis modo antecedit, ut Gen. 3, 14: *quia hoc fecisti, maledictus sis* cet. Comm. 17: *quia aurem praebuisti uxori tuae, ... maledicta sit terra* cet., modo sequitur, Thren. 3, 28: *sedet solus et silens* כִּי נָטַל עָלָיו *quia* Deus hoc *ei imposuit.* Postposita sententia causali plerumque latine utimur causali demonstrativo *nam*, gr. γάρ. Ps. 6, 3: *medere mihi, Jehova*, כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי *nam contremiscunt ossa mea.* 10, 14. 25, 16. 27, 10. Jes. 2, 3. 6. 22. 3, 1. 10. 11. 6, 5. 7, 22. 24. 8, 10. 9, 3. 10, 22. 23. Gen. 5, 24. 30, 13. 41, 49 et sexcenties. Ferme ubique sententiae praemittitur, raro inseritur, ut lat. *enim.* Ps. 118, 10. 128, 2. Si plures unius rei causae sunt, כִּי repetitur (ubi germ. dicimus *weil* — und *weil*, vel *denn* — *und*) Jes. 6, 5: *vae mihi, pereo enim:* כִּי אִישׁ טְמֵא־שְׂפָתַיִם אָנֹכִי .... כִּי ...רָאוּ עֵינָי *quia impuris labiis sum* .... et *quia Jehovam viderunt oculi mei* i. e. quia ego, qui labiis impurus sum, numen divinum conspexi. 1, 29. 30. 3, 1. 6. 9, 3—5. 15, 6 sq. 28, 19. 21. Iob. 3, 24. 25. 8, 9. 11, 15. 16. Eccl. 4, 14, it. כִּי — וְכִי Jes. 65, 16. Iob. 38, 20. Disiunctive positum est כִּי — וְכִי — וְכִי *nam* — *vel* — *vel.* 1 Reg. 18, 27.

Nonnunquam vis causalis particulae non statim in oculos incurrit, sententiarum tamen nexu accuratius perpenso in re vera in ea inest. Iob. 5, 22: *vastationem et famam ridere potes, et a bestiis agri tibi nihil timendum.* 23. *Nam* (כִּי) *cum lapidibus agri tibi foedus erit, et amicitia eum bestiis agri.* Nihil tibi timendum, *quia* ager tuus fertilis erit, nec lapidibus obrutus, nec bestiis infestatus. Jes. 5, 10: *nam* (כִּי) *decem iugera vineae unam vini amphoram da-*

bunt, decem seminis modii unum modium. Praecesserat: *domus vastatae erunt, nec habitatae:* ingente nempe agrorum sterilitate terra desolabitur. Jes. 7, 21: *illo tempore quisque vitulum sustentabit duasque oves.* 22 .... כִּי חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל כָּל־הַנּוֹתָר וגו׳ *nam lacte et butyro vescentur omnes* cet. Homines in terra desolata frugibus et vino carentes in usu lactis et mellis acquiescent, et *propterea* pecuariae operam dabunt omnes. Cf. 17, 3 sq. 30, 9. Alibi כִּי non refertur ad verba proxime praecedentia, sed paulo remotiora. Jes. 7, 14: *propterea ipse Dominus tibi signum dabit: ecce virgo gravida erit* .... 16. *nam* (כִּי) *antequam puer discet* cet. Namque hac demum in re, quae Comm. 16. continetur, cernebatur signum et vaticinium (cf. 8, 4). 10, 25: *noli timere* ...... 26. *nam post breve tempus poena cessabit.* Jos. 5, 5. Cf. de simili usu γὰρ particulae Herm. ad Viger. p 846 ed. 3, deque *enim* Ramshornii gramm. lat. §. 191, 1. Atque cum his particulis כִּי in eo etiam consentit, quod poni solet, ubi ad rem tanquam omnibus notam provocamus, nostr. *denn ja, ja* (sententiae insertum). Iob. 5, 6: כִּי לֹא יֵצֵא מֵעָפָר אָוֶן *nicht aus dem Boden keimt ja das Unheil.* Jes. 32, 6—8. — Ironice dicta sunt haec Prov. 30, 4: *quale nomen eius filiique nomen?* כִּי תֵדָע *tu enim scis*, du weisst es *ja.* Iob. 38, 5. 1 Reg. 18, 27: כִּי אֱלֹהִים הוּא *is enim* (Baal) *numen est.*

Ex potestate causali proficiscitur 6) varius eius usus in sententiis *adversativis.* Saepe enim a) praemissa negatione est i. q. *sed* (sondern). Gen. 24, 3: *ne uxorem des filio meo ex mulieribus Cananaeis* ..... 4. כִּי אֶל אַרְצִי ... תֵּלֵךְ *sed in patriam meam ibis* cet. Pr. *nam* in patriam meam ibis: illud enim fieri non potest, *quia* hoc faciendum est. (Comm. 38 eodem contextu positum est כִּי אִם). 45, 8: *non vos me huc misistis, sed* (כִּי) *Deus*, pr. *nam* Deus me misit. Gen. 19, 2: לֹּא כִּי בָרְחוֹב נָלִין *minime* intrabimus! *sed in platea pernoctabimus.* Gen. 3, 4. 5. 17, 15. 18, 15. 42, 12. Ex. 1, 19. 16, 8. Jos. 17, 18. 1 Reg. 21, 15. 2 Par. 20, 15. Ps. 44, 8. Jes. 7, 8. 10, 7. 28, 27. 30, 16. 38, 5. 65, 6. 18. Dan. 9, 18. Cf. כִּי אִם B, 1. Semel pro כִּי אִם B, 2 1 Sam. 27, 1: *nihil mihi confert* כִּי אִמָּלֵט *nisi ut fugiam* LXX ἐὰν μή. b) Similis ratio est locorum, ubi haud diserta quidem antecedit negatio, sed vis negandi tamen in sententia inest. Latine plenius reddi potest: (minime vero) *sed*, et simpl. *enim*, ut in his Ciceronis (Tusc. 2, 24): num tum ingemuisse Epaminondam putas, quum una cum sanguine vitam effluere sentiret? Imperantem *enim* patriam Lacedaemoniis relinquebat, quam acceperat servientem, pro: Minime vero, nam —, germ. *nein sondern, nein denn; aber nein, denn ja.* Iob. 31, 17: *num solus comedi buccellam meam, num eam denegavi orphano?* 18. *minime sed* (כִּי) *inde a teneris ille me patrem habebat.* Mich. 6, 3: *quid iniuriae tibi intuli?* 4. (nihil) *nam duxi te*, ich führte dich ja cet. Ps. 44, 21—23: *si obliti essemus Deum ... Deus sane puniret.* 24. *sed contra* (כִּי) *tua causa mactamur.* Iob. 14, 16: (utinam in orco me aliquamdiu absconderes, postea tamen in vitam revocares, quanquam hoc fieri non posse video): כִּי עַתָּה צְעָדַי תִּסְפּוֹר *minime vero! sed contra gressus meos numeras.* Tantum abest ut benevole mecum agas, ut mihi paene insidieris. Ps. 49, 11. 130, 2. 2 Sam. 19, 23. Jes. 49, 24. 25. Raro legitur c) nulla praevia negatione, ut ἀλλὰ γὰρ, *enimvero, aber ja, aber freylich.* (Cf. כִּי

אם litt. B, no. 3). Jes. 28, 28: *triticum trituratur*, כִּי לֹא לָנֶצַח אָדוֹשׁ יְדוּשֶׁנּוּ *enimvero non fortiter conculcatur*, aber man drischt ihn *freylich* nicht stark. 8, 23: כִּי לֹא מוּעָף לַאֲשֶׁר מוּצָק לָהּ *enimvero non semper tenebrae erunt, ubi nunc sunt; aber freylich* bleibt's nicht dunkel, vel: *aber* es bleibt *ja* nicht dunkel. d) Ingreditur explicationem, ut lat. *atqui* Jes. 5, 7. Iob. 6, 21. Jes. 51, 3. — Denique e) vis causalis etiam in iis exemplis conspicua est, ubi lat. *quanquam* reddi potest. Exod. 13, 17: Deus *eos non ducebat in via, quae Philistaeam tendebat*, כִּי הוּא קָרוֹב *quanquam haec proxima est* (pr. nam haec est proxima): *nam* (כִּי) *dixit* cet. Ps. 116, 10. Deut. 29, 18. Jos. 17, 18.

7) Praepositiones, quibus additur (pariter atque אֲשֶׁר no. 11), in coniunctiones vertit, ut: יַעַן כִּי et עַל כִּי propterea quod, quia; עַד כִּי usque dum, עֵקֶב כִּי et תַּחַת כִּי pro eo quod, v. Lgb. 637.

In formula כִּי עַל כֵּן coniunctio relativa adverbio praemissa est. Haec enim, ubicunque legitur (Gen. 18, 5. 19, 8. 33, 10. 38, 26. Num. 10, 31. 14, 43. 2 Sam. 18, 20. Jer. 29, 28. 38, 4), est pro עַל־כֵּן־כִּי *propterea quod*, ut אֲשֶׁר עַל־כֵּן Iob. 34, 27 pro עַל־כֵּן אֲשֶׁר. Similis traiectio est in לְמִן pro מִן לְ *inde* (pro *de — in*); לְבַד מִן et מִלְּבַד; כִּי אִם, syr. ܡܛܠ ܕ, בִּמְלִבְרֵי pro אִם כִּי (v. ad כִּי אִם litt. C, no. 2) et in gr. ὅτι τι pro τι ὅτι, nec sententiam suam persuasit Winerus, qui (ad Simon. Lex. p. 474), praeter unum exemplum 2 Sam. 18, 20, reliquis omnibus *nam propterea* reddendum operosius quam felicius demonstrat. Jam Sal. b. Melech ad Gen. 18, 5: כי על כן כמו על אשר וכן כל כי על כן שבמקרא.

Memorabile variarum significationum exemplum est Jos. 17, 18: *non erit tibi una tantum sors sed* (כִּי) *montanum tibi datum sit: quum* (כִּי) *silva sit*, hanc succides tuaque sint spatia eius: *nam* (כִּי) expellendi Cananitae, *quia* (כִּי) currus ferreos habent et *quia* (כִּי) fortes sunt, i. e. adeo graves vobis et perniciosi sunt, cf. 14, 12.

כִּי אִם ponitur A) ita, ut אִם ad sententiam interiectam referatur, et utraque particula vim suam nativam retineat, 1) *quod, si; ut, si*, dafs, wenn. 1 Sam. 20, 9: *absit* כִּי (אִם יָדֹעַ אֵדַע כִּי כָלְתָה הָרָעָה מֵעִם אָבִי לָבוֹא עָלֶיךָ) וְלֹא אֹתָהּ אַגִּיד לָךְ *ut, si certior fierem patrem meum perniciem tibi moliri, tibi non indicarem.* Post sententiam interiectam reliqua verba Waw copulativo annexa sunt. Alibi ipsum כִּי repetitur Jer. 26, 15: *scitote*, כִּי אִם מְמִתִים אַתֶּם אֹתִי כִּי דָם נָקִי וגו׳ *vos, si me occiditis, sanguinem innocentem profusuros*, germ. ihr sollt wissen, dafs, wenn ihr mich tödtet, so werdet ihr u. s. w.

2) *quod, quum* (cf. אִם no. 5). Gen. 47, 18.

3) *nam, si.* Exod. 8, 17. Jos. 23, 12. Eccl. 11, 8.

4) *sed, si* (sondern, wenn) Thren. 3, 32: *sed, si moerore afficit* (Deus), *etiam miseretur.*

B) ita, ut utraque particula arcte iuncta ad eandem sententiam referatur: 1) *sed si* (sondern wenn), praevia negatione. Ps. 1, 1: *beatus vir, qui non ambulat* ... (si non ambulat .....). 2. *sed si in deliciis habet legem;* et simpl. *sed* (sondern) i. q. כִּי no. 6. Gen. 32, 29: *non vocaberis in posterum Jacobus, sed* (כִּי אִם) *Israël.* 1 Sam. 8, 19: *minime vero, sed* (כִּי אִם) *rex nobis imperabit.* Ps. 1, 4. 1 Reg. 18, 18. 2 Reg. 23, 22. Jer. 7, 23. 16, 15. Deut. 12, 14. Nonnunquam negatio implicite tantum in sententia inest (cf. כִּי no. 6, b). 2 Sam. 13, 33: *ne commoveri se patiatur rex, quia dicunt, omnes filios regis mortuos esse:* minime *sed* (כִּי אִם) *solus Amnon mortuus est.*

2) *nisi* (außer wenn), itidem praevia negatione (etiam germ. *sondern* olim erat i. q. *nisi*), a) sq. verbo. Gen. 32, 27: *non dimittam te, nisi* (כִּי אִם) *benedixisti mihi.* Lev. 22, 6. Ruth 2, 16. 2 Sam. 5, 6, b) sq. nomine. Gen. 39, 9: *nihil mihi denegat, nisi* (כִּי אִם) *te, quia uxor eius es.* 28, 17. Esth. 2, 15. Loco negationis praecedit etiam interrogatio vim negativam habens. Jes. 42, 19: *quis caecus est* i. e. nemo caecus vocandus est, כִּי אִם עַבְדִּי *nisi servus meus?*

3) sine praevia negatione: *sed,* nostr. *aber.* Gen. 40, 14: כִּי אִם זְכַרְתַּנִי וגו׳ *sed memor es mei, si bene tibi est.* Num. 24, 22. Fuerunt, qui hanc vim negarent, sed eandem manifesto habet etiam כִּי simplex (v. no. 6, c); neque mirum, quum etiam germ. *sondern* citra negationem olim usurpatum sit, v. Frischii glossar.

C) Alibi duarum particularum altera redundare videtur. Est enim 1) i. q. כִּי B, 1, c, *quod,* post iurandi formulas. 2 Sam. 15, 21. 2 Reg. 5, 20. Jer. 51, 4.

2) i. q. כִּי temporale (no. 3): *quando, si.* Ex. 22, 22: *si* (אִם) *affligis eum* (orphanum), כִּי אִם צָעֹק יִצְעַק אֵלַי שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ et *si clamabit ad me, ego eum exaudiam.* Congruit vet. germ. *wenn daſs* pro *wenn*, pr. wenn (es ist) daſs, et כִּי אִם mihi traiectum videtur pro אִם כִּי *si* (fit) *ut.*

3) i. q. כִּי causale (no. 5): *nam* Iob. 42. 8. Prov. 23, 18.

כִּי־עַל־כֵּן *propterea quod,* dieweil, v. כִּי litt. B, no. 7.

II. כִּי subst. ἅπ. λεγ. Jes. 3, 24 contr. ex כְּוִי a rad. כָּוָה (cf. אִי ab אָוָה, עִי a rad. עָוָה) *stigma inustum.* Arab. كَيّ id., a rad. كوى.

כִּיד rad. inusit. Arab. كَادَ med. Je *dolo usus est,* pr., ni fallor, *irretivit,* ut cognatum sit verbis אָבַד, אָגַר, aliisque, quae s. h. rad. contulimus. Inde كَيْد dolus, insidiae, it. pernicies, ruina, bellum. Ita hebr.

כִּיד m. *pernicies, exitium.* Iob. 21, 20. Vide praeterea כִּידוֹן.

כִּידוֹד m. ἅπαξ λεγόμ. Iob. 41, 11 *scintilla* a rad. כָּדַד q. v. (Arab. كَيْد excussio ignis).

כִּידוֹן m. 1) *iaculum* (diversum a חֲנִית lancea) Iob. 39, 23. 41, 20. 1 Sam. 17, 6. 45. Jos. 8, 18. 26. Jer. 6, 23. 50, 42. Etymon incertum. Non male Bochartus (Hieroz. I, p. 135—40) repetit a כִּיד pernicies, bellum, ut sit telum bellicum (cf. חֶרֶב ensis, et حَرْب bellum), possit etiam a rad. כִּיד vel כּוּד invadendi, irrumpendi sensu duci, coll. גּוּד no. II. 2) n. pr. loci prope Hierosolyma est: גֹּרֶן כִּידוֹן (area iaculi) 1 Chr. 13, 9, pro quo in loco parall. 2 Sam. 6, 6. גֹּרֶן נָכוֹן (area parata).

כִּידוֹר m. *turbae bellicae, tumultus bellicus,* Iob. 15, 24, a rad. כָּדַר q. v. Vulg. proelium. Syr. bellum.

כִּיּוּן ἅπαξ λεγόμ. Am. 5, 26 idoli nomen ab Israëlitis in deserto culti i. q. arab. كَيْوَان i. e. *Saturnus* planeta, a Semitis una cum Marte pro cacodaemone habitus sacrificiisque piacularibus placatus (v. Comment. ad Jes. T. 2 p. 343). Verbis hebraeis l. c. כִּיּוּן צַלְמֵיכֶם כּוֹכַב אֱלֹהֵיכֶם respondent (traiectis quidem membris) graeca: καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν, Ῥαιφὰν τοὺς τύπους αὐτῶν; ita ut manifesto hebr. כִּיּוּן graece expressum sit Ῥαιφάν Compl. Ῥομφά (hoc enim vo. quasi per glossema insertum esse nobis non persuasit Rosenmüllerus): Ῥαιφὰν autem aegyptium Saturni nomen esse satis certum

videtur. (v. Kircheri Ling. aegypt. restit. p. 49. Jablonskii Opusc. T. II. p. 1 sq. et contra J. D. Mich. Supplemm. pag. 1225 sq.). Alii huic vc. *statuae*, *simulacri* significationem subiiciunt. Vulg. imaginem idolorum vestrorum.

כִּיּוֹר et כִּיֹּר pl. ־ִים 2 Par. 4, 6 et ־ֹת 1 Reg. 7, 38. 40. 42, 1) pr. *foculus* (Pfanne, Feuerpfanne) a coquendo et assando dictus (v. כּוּר no. II). כִּיּוֹר אֵשׁ eine Feuerpfanne, ein Feuerbecken Zach. 12, 6. Inde 2) *pelvis*, *lavacrum* Ex. 30, 18. 28. 31, 9. 35, 16. 39, 39. 1 Reg. 7, 38. Adeoque 3) propter similitudinem *suggestus*. 2 Chr. 6, 13. (Quod „*rotundum*" suggestum reddunt Simonis, Winerus al., propter etymon fecerunt a rad. כּוּר, cui rotunditatis vim tribuunt sine causa idonea. Sed manifesto repugnat is ipse locus, quo *quadratus* fuisse suggestus perhibetur: חָמֵשׁ אַמּוֹת אָרְכּוֹ חָמֵשׁ אַמּוֹת רָחְבּוֹ).

כִּילַי Jes. 32, 5 et כֵּלַי V. 7 *fraudulentus*, *dolosus*. Per aphaeresin pro נְכִילַי, a rad. נָכַל. Syr. ܢܟܠܐ id. Formâ כֵּלַי pro כִּילַי propheta usus est, ut alludatur sequenti כֵּלָיו.

כֵּילַפּוֹת pl. f. Ps. 74, 6 *mallei*, vel *secures*, a rad. כָּלַף q. v. (Chald. קוּלְפָא clava, fustis. Syr. ܟܘܠܒܐ malleus, securis, bidens).

כִּימָה f. pr. *cumulus* (a rad. כּוּם q. v.), spec. stellarum, inde *Pleiades*, *Vergiliarum* sidus, septem stellis maioribus aliisque minoribus arcte conglomeratis constans, arab. ثُرَيَّا (copia, multitudo), plenius عقد الثريا colligatio pleiadum, syr. ut hebr. ܟܝܡܐ. Amos 5, 8. Iob. 9, 9. 38, 31, quo postremo loco simili imagine: הַתְקַשֵּׁר מַעֲדַנּוֹת כִּימָה *num tu colligasti vincula pleiadum?* Plura dederunt Th. Hyde ad Ulugh-Beighii tabb. p. 32, Niebuhrii Arabia p. 114, Ideler üb. Ursprung und Bedeutung der Sternnamen p. 146.

כִּיס m. contr. ex כִּיִס a rad. כָּיַס, ut כּוֹס (q. v.) et כִּיס *marsupium*, *crumena* (syr. et arab. id.), in qua tum pecuniam recondebant Prov. 1, 14. Jes. 46, 6, tum pondera mercibus pendendis gestare solebant mercatores (v. Chardin Voyage T. III, p. 420) Deut. 25, 13. Micha 6, 11. Hinc אַבְנֵי כִּיס Prov. 16, 11.

כִּיר tantummodo in dual. כִּירַיִם Lev. 11, 35 *lacus*, *ahenum* coquinarium, a coquendo dictum (v. rad. כּוּר no. II), idque fictile (frangi enim potest) et duplex, prob. simili operculo instructum, cf. אָבְנַיִם. LXX χυτρόποδες.

כִּישׁוֹר ἅπαξ λεγόμ. Prov. 31, 19, secundum Hebraeos *colus*, a rad. כָּשֵׁר rectus fuit.

כָּכָה (Milêl) contr. ex כֹּה כֹּה *sic et sic*, i. q. כֹּה כֹּה (כָּה autem dictum pro כֹּה, ut כֹּה pro כֹּהוּ) Ex. 12, 11. 29, 35. Num. 8, 26. 11, 15. 15, 11 et saepe. Inde אֵיכָכָה quomodo? (Aramaei abiecto in fine ה habent כָּךְ *sic*, et sunt propterea qui כָּכָה ex כָּךְ c. He parag. ortum putent. Quanquam hoc falsissimum, eandem sententiam tamen iam Hebraeorum Grammatici secuti esse videntur, qui tonum in penultima ponebant).

כִּכָּר f. (Gen. 13, 10. Exod. 29, 23. 2 Reg. 5, 5) cstr. כִּכַּר pr. *orbis*, pro כִּרְכָּר, a rad. כָּרַר Pi. כִּרְכֵּר. (In linguis occidentalibus congruit *circus*, *circulus*, et r littera emollita κύκλος. Cf. כָּרַךְ). Spec. 1) *terrae tractus circumiacens*, der Umkreis Neh. 12, 28, כִּכַּר הַיַּרְדֵּן tractus Jordanis i. e. regio, per quam Jordanes defluit in mare mortuum, κατ' ἐξοχήν הַכִּכָּר Gen. 13, 12. 19, 17 sq. 2 Sam. 18, 23, gr. ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου Matth.

3, 5, hodie الغور el Gaur a el Gôr. 2) כִּכַּר לֶחֶם *placenta*, paniculus rotundus Ex. 29, 23. 1 Sam. 2, 36. Prov. 6, 26. Pl. m. כִּכְּרוֹת לֶחֶם Iud. 8, 5. 1 Sam. 10, 3. 3) *talentum* (syr. ܟܟܪܐ), mensura, quemadmodum ex Ex. 38, 25. 26 computari potest, 3000 sacros siclos continens. Zach. 5, 7. כִּכַּר זָהָב talentum auri 1 Reg. 9, 14. 10, 10. 14. Dual. כִּכָּרַיִם duo talenta 2 Reg. 5, 23. כִּכְּרַיִם כֶּסֶף duo talenta argenti, ibid., ubi כִּכְּרַיִם medium quasi tenet inter st. absol. כִּכָּרַיִם et constr. כִּכְּרֵי, quo uti non poterant, nisi pereunte numeri indicio. Pl. כִּכָּרִים cstr. כִּכְּרֵי f. *talenta* 2 Reg. 5, 5. 1 Chr. 22, 14. 29, 7. Esr. 8, 26.

כִּכַּר plur. כַּכְּרִין chald. i. q. hebr. no. 3. Esr. 7, 22.

כֹּל, semel כּוֹל (Jer. 33, 8 Chethibh) sq. Makkeph כָּל־ m. pr. subst. *universitas*, *totum*, das Ganze, die Gesammtheit, a rad. כָּלַל perfecit. (Arab. كُلّ, syr. ܟܠ id. Respondet graec. ὅλος, lat. *ullus*, cf. no. 4, nostr. *all*, *alle* omnes et *heil* totus, angl. *all* et *whole*). In linguis occidentalibus adiectivis redditur,

1) si refertur ad rem unam, continuam, *totus, a, um* (ὅλος, ganz). Sequitur Substantivum (in genitivo cogitandum) vel articulo definitum (ut gr. πᾶσα ἡ γῆ, toute *la* terre, *die* ganze Erde) vel genitivo nominis pronominisve, nisi nominum proprium est, quod determinatione non eget. כָּל־הָאָרֶץ tota terra Gen. 9, 19. 11, 1, כָּל־הָעָם totus populus Gen. 19, 4, כָּל־הַצֹּאן totus grex 31, 8, כָּל־הָאַיִל totus aries Ex. 29, 18, כָּל־הַיּוֹם toto die (v. יוֹם, litt. g, β); כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן totus tractus Jordanis Gen. 13, 10, כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ tota terra Aethiopiae 2, 13, cf. 14, 7. 41, 8. 46, 20; כָּל־עַמִּי totus populus meus Gen. 41, 40, בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ Deut. 4, 29. 2 Sam. 9, 9. Gen. 2, 2; כָּל־יִשְׂרָאֵל totus populus Israëliticus 1 Par. 11, 1. Cum Suff. כֻּלֵּךְ, כֻּלְּךָ tota tu Jes. 14, 29. 31. 22, 1, כֻּלּוֹ totus ille Gen. 25, 25. Raro כֹּל in genitivo postponitur (in modum formulae הַר הַקֹּדֶשׁ et similium) ut חֲזוּת הַכֹּל revelatio tota, universa Jes. 29, 10; saepius adiecto Suffixo, ut יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה pr. *Israël, ea tota* 2 Sam. 2, 9, מִצְרַיִם כֻּלָּהּ pro כָּל־מִצְרַיִם Ex. 29, 2, ... כֻּלָּה Job. 34, 13. (De simili usu vocc. arabicorum كُلّ et جميع v. de Sacy gramm. arabe II, §. 68).

2) ubi refertur ad res multas, individua multa: *omnes*, *omnia*, a) sq. plurali, eoque determinato (cf. tous *les* hommes). כָּל־הַגּוֹיִם omnes populi Jes. 2, 2. 25, 7, כָּל־הַלֵּילוֹת omnes noctes 21, 8. כָּל־הָרְשָׁעִים omnes scelesti Ps. 145, 20, כָּל־הַנֹּפְלִים omnes cadentes 145, 14, כָּל־הַיָּמִים omnes dies (i. e. omni tempore (v. ad יוֹם); כָּל־יְמֵי אָדָם omnes dies (vitae) Adami Gen. 5, 5, כָּל־בְּנֵי לֵוִי omnes Levitae Ex. 32, 25, כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל Jes. 18, 3, כָּל־מַלְכֵי גוֹיִם 14, 9 כָּל־נִפְלְאוֹתֶיךָ omnia miracula tua Ps. 9, 2. Sed poët. tamen sine articulo כָּל־שֻׁלְחָנוֹת כָּל־יָדַיִם Jes. 13, 7, 28, 8, cf. 51, 18. 20. C. Suff. plur. כֻּלָּנוּ omnes nos Gen. 42, 11, כֻּלְּכֶם omnes vos Deut. 1, 22, כֻּלָּם ii omnes Jes. 14, 10. 17. 31, f. כֻּלְּהֶן Gen. 42, 36, כֻּלָּהְנָה 1 Reg. 7, 37. — It. sq. relativo Gen. 6, 2: כֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ *omnes* (virgines) *quas concupiscebant*. 7, 22: כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו *omnes*, in *quorum naso spiritus vitae* erat. 39, 5: כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ *quaecunque habebat*, et ellipt. כָּל־הֲכִינוֹתִי *omnia* (quae) *paravi* 1 Par. 29, 3. Etiam sq. plurali periphr. כָּל־דֹּר וָדֹר in omnibus seculis Ps. 45, 18, בְּכָל־יוֹם וָיוֹם Esth. 2, 11. — b) sq. sing. collectivo, ubique prae-

vio articulo ut כָּל־הָאָדָם Gen. 7, 21. Ind. 16, 17, כָּל־הַחַיָּה omnia animalia Gen. 8, 1, כֻּלּוֹ ii omnes Jes. 1, 23. כָּל־זֹאת hoc omne Jes. 5, 25 (pronomen enim demonstrativum articulo non eget). c) Sq. singulari, qui articulo destituitur, est: *omnis, omne; quivis, quodvis*; nostr. *jeder* (gall. *tout homme*), v. c. בְּכָל־שָׁנָה quovis anno Esth. 9, 21, כָּל־פֶּה quodvis os Jes. 9, 17, כָּל־בַּיִת omnis domus 24, 10, כָּל־פָּנִים quaevis facies 25, 8, cf. 15, 2. 24, 11. 30, 25. 40, 4. 45, 24. כָּל־כָּבוֹד omnis splendor, splendidum quodque Jes. 4, 5, כָּל־גָּאֶה altum quodque 2, 12. Eodem pertinet כָּל־אָדָם omnis homo Iob. 21, 33. 37, 7. Ps. 39, 6, et כָּל־בָּשָׂר omnis caro, omne carneum, *πᾶσα σάρξ* omnes mortales. Gen. 6, 12. 13. Jes. 40, 5. 49, 26. — d) Absol. ponitur α) sine art. כֹּל *omnes*. Jes. 30, 5: כֹּל הֹבְאִישׁ omnes pudefiunt; *omnia* (quae sunt) Jes. 44, 24. β) c. art. הַכֹּל *omnes* (homines) Gen. 16, 12: יָדוֹ בַכֹּל *manus eius contra omnes*. Eccl. 9, 2: הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל *omnibus* erit, *sicut omnibus*, eadem sors manet omnes. Iob. 24, 24: הֻמְּכוּ כַּכֹּל יִקָּפְצוּן *corruunt, sicut omnes* reliqui *auferuntur* (ubi כַּכֹּל est pro pleniore כְּכָל־הָאָדָם Ind. 16, 17); it. *omnia, omnes res* Eccl. 1, 2: הַכֹּל הָבֶל *omnia vana* sunt. 12, 8. Dan. 11, 2.

Sq. nomine non determinato est etiam 3) *ullus, quicunque*; ut כָּל־דָּבָר res quaecunque (irgend eine Sache) Ruth 4, 7. Lev. 4, 2. Num. 35, 22. Ex. 16, 3, inde c. negat. לֹא et אֵין: *non ullus, nullus*. 2 Par. 32, 15: לֹא יוּכַל כָּל־אֱלוֹהַּ כָּל ... עַם ... לְהַצִּיל עַמּוֹ *neque ullus deus ullius populi salvare potest populum suum*. Ex. 12, 16: כָּל־מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה *non fiat ullum opus* i. e. nullum opus fiat. Prov. 12, 21: לֹא יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל־אָוֶן *non accidet probo ulla calamitas*. Eccl. 1, 9: אֵין כָּל־חָדָשׁ *non fit quidquam novi*. Gen. 3, 1. Ex. 10, 15. 20, 4. Lev. 3, 17. Ind. 19, 19. Prov. 30, 30. Alia ratio est loci Ps. 49, 18: כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל (ubi כֹּל articulo munitum) *moriens non auferet haec omnia*, im Tode nimmt er *das Alles* nicht mit sich; et eorum, ubi כֹּל sq. substantivo definito *totum* significat. 1 Sam. 14, 24: לֹא טָעַם כָּל־הָעָם לָחֶם *cibum non gustavit totus populus*. Num. 13, 23: כֻּלּוֹ לֹא תִרְאֶה *totum eum non videbis* (sed partem tantum). Et

4) *omnis generis, varius* (ut gr. *πᾶς* pro *παντοῖος, παντοδαπός* Il. 1, 5, et quemadmodum etiam plurali periphrastico utuntur de pluris generis rebus, *Viel* pro *Vielerley*, Gramm. §. 106, 4). כָּל־עֵץ omnis generis arbores Lev. 19, 23, כָּל־מֶכֶר omnis generis res venales Neh. 13, 16. 1 Par. 29, 2.

5) Adv. ponitur pro: *πάντως, omnino, plane, prorsus*, praemissum a) substantivis Ps. 39, 6: כָּל־הֶבֶל כָּל־אָדָם *omnino vanitas* est *omnis homo*, ganz eitel, lauter Eitelkeit i. q. אַךְ הֶבֶל. b) aliis adverbiis, in sequiore maxime Hebraismo. כָּל־עֻמַּת שֶׁ *eadem prorsus ratione qua* (gerade so wie, ebenso wie) Eccl. 5, 15, כָּל־עוֹד eodem prorsus temporis spatio, eben so lange, ganz so lange. Iob. 27, 3. Cf. Lgb. p. 626.

Not. Si כֹּל cum subst. fem. vel plurali compositum est, praedicatum genere et numero congruere solet cum nomine recto, utpote potiore, v. c. כָּל־הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל Ps. 150, 6, raro cum כֹּל utpote regente Gen. 9, 29. Exod. 12, 16. Nah. 3, 7. — כֹּל a genitivo seiunctum habes Hos. 14, 3: כָּל־תִּשָּׂא עָוֹן.

כֹּל sq. Makk. כָּל־ chald. i. q. hebr. 1) sq. sing. *totus*. כָּל־מַלְכוּתָא totum regnum. Esr. 6, 11. 12. 7, 16. 2) *omnes*, sq. plur. Dan. 3, 2. 5, 7. Cum Suff. כָּלְּהוֹן omnia illa Dan. 2, 38. 7, 19. Absol. in st. emphat. כֹּלָּא (Milél, more Syrorum) i. q.

hebr. הַכֹּל *omnia* (minime adverbialiter: *prorsus, omnino*, ut nescio quo errore est apud Winerum p. 481). Dan. 2, 40: חָשֵׁל כֹּלָּא *contundens omnia*, 4, 9: מָזוֹן לְכֹלָּא בֵהּ *cibus* (erat) *cunctis in ea* (arbore). 25. Esr. 5, 7. 3) *ullus, quicunque*. Dan. 6, 8. 4) adv. ut hebr. no. 5, *prorsus*, ita quidem ut aliis adverbiis praemissum redundet ex more Aramaeorum, qui particulis languide cumulatis delectantur, in formulis כָּל־קֳבֵל־דְּנָה prorsus eam ob causam, כָּל־קֳבֵל־דִּי ea ipsa de causa, quod pro simpl. *quod* (v. קֳבֵל).

כָּלָא 1) *clausit, conclusit*. Jer. 32, 2. 3. Ps. 88, 9. Intrans. *clausus est*. Hagg. 1, 10. 2) *cohibuit, continuit*. Num. 11, 28. Eccl. 8, 8. Ps. 40, 10, sq. מִן ab aliqua re facienda 1 Sam. 25, 33. Ps. 119, 101. Sq. מִן pers. *retinuit* aliquem ab aliqua re, *prohibuit* aliquem al. re Gen. 23, 6. Ps. 40, 12; cf. Hagg. 1, 10. (Chald. Syr. כְּלָא, ܟܠܐ, aeth. ከልአ: prohibuit, arab. كلا custodivit II. prohibuit, coercuit. Latissime autem haec radix patet in linguis occidentalibus, nimirum claudendi significatu: *κλείω*, unde *κλείς*, *κληΐς*, *κλαΐς*, *clavis*, *claudo*; prohibendi significatu *κωλύω*, *κολούω*, *κολάζω*. Cf. etiam *celo*, *occulo*).

Niph. cohibitus, prohibitus est, Gen. 8, 2. Exod. 36, 6. Formas saepe mutuatur a cogn. כָּלָה, q. v., ut כְּלָתְנִי 1 Sam. 25, 33, כָּלוּ 1 Sam. 6, 10, יִכְלֶה Gen. 23, 6 et כָּלָאתִי Ps. 119, 101. Contra כַּלֵּא Dan. 9, 24 inf. Pi. est pro כַּלֵּה vel כַּלּוֹת (Lgb. p. 418).

Derivv. כְּלוּא, כְּלִיא, מִכְלָה, מִכְלָאוֹת, et

כֶּלֶא m. c. suff. כִּלְאוֹ Jer. 52, 33 *carcer*, a concludendo dictus. Jer. l. c. 2 Reg. 25, 29, plenius בֵּית הַכֶּלֶא, בֵּית הַכֶּלֶא 2 Reg. 17, 4. 27 pl. בָּתֵּי כְלָאִים Jes. 42, 22.

כִּלְאָב (fort. pro כָּלָה אָב quem pa… i. e. creator *perfecit*) n. pr. f… Davidis 2 Sam. 3, 3.

כִּלְאַיִם dual. *duae diversi ge… res, heterogenea*, pr. duae sep… tiones, duae res separatae i. … versae. (Arab. كلا ambo, … Sacy gramm. arabe II, p. … Dschauharius ap. eundem … rii Cons. p. 87, aethiop. … duo, duplicis generis). Lev. … Deut. 22, 9.

כָּלַב rad. inusit. I) on… pr. *pulsandi* sonum imit… vicinum כלף q. v.): *klapp… pfen*, translatum ad *latra…* num (quemadmodum nos d… der Hund *schlägt an*): … gall *clapir, clabauder*, … latrare. Inde כֶּלֶב canis.

II) i. q. كلب plexuit, … guis occidentalibus litteris … sitis *πλέκω*, *plico*, *plecto*, … *flechten*. Inde כְּלוּב.

כָּלֵב (i. q. كَلِب rabiosus) n. pr. quod gessit 1) Josuae … filius Jephunnes Num. 13, 6 sq. Jos. 15, 14. Patro… 1 Sam. 25, 3. 2) 1 Chr. … 19, pro quo כְּלוּבַי V. 9. …

כֶּלֶב, pl. כְּלָבִים cstr. כַּלְבֵי m… a latrando dictus, qs. latra… כָּלֵב no. 1. (Arab. كَلْب, … ܟܠܒܐ id. Secundaria s… natura canina repetita … bidus fuit, inimicos perse… it. كَلِبَ rabidus fuit. In … tis oppidis campisque saepe … tur canum domino carentium … melicorum et mordacium …

(1 Reg. 14, 11. 16, 4. 2 Reg. 9, 10), unde *canes* passim appellantur hostes saevi et crudeles. Ps. 22, 17. 21. Quum canis praeterea sit animal immundum et vile, per convicium aliquis dicitur *canis* 2 Reg. 8, 13, *canis mortuus* 1 Sam. 24, 15. 2 Sam. 9, 8. 16, 9, *caput canis* 2 Sam. 3, 8 (cf. gr. *κύνωψ*, nostr. *Eselskopf* et *Hundsfott* i. e. pes caninus), quemadmodum hodieque in Oriente Christiani a plebecula Muhammedica *canes* vocantur. Denique propter impudentiam canum hoc nominis datum *scortis virilibus* (*κύνες* Apoc. 22, 15) Deut. 23, 18, alibi קְדֵשִׁים.

כָּלָה 1) *absolutus, perfectus est* (vic. radd. כָּלַל et כָּלָא q. d. abschliessen) Ex. 39, 32. 1 Reg. 6, 38, hinc *paratus est* alicui ab aliquo, Prov. 22, 8: וְשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה *et baculus irae eius paratus est* ei; sq. מֵעִם, מֵאֵת pers. 1 Sam. 20, 7. 9. 25, 17. Esth. 7, 7, it. *impletum est* vaticinium Esr. 1, 1. Dan. 12, 7.

2) *peractus, finitus est*, de temporis spatio. Gen. 41, 53. Jes. 24, 13: אִם־כָּלָה בָצִיר *ubi finita est vindemia.* 32, 10. 10, 25: וְכָלָה זַעַם *et finitum erit tempus irae.* 16, 4.

3) *consumtus est.* Gen. 21, 15. 1 Reg. 17, 16; *absumtus, confectus est*, periit Jer. 16, 4. Ez. 5, 13. Ps. 39, 11, *contabuit* Thren. 2, 11: *contabescunt lacrimis oculi mei.* Crebra est formula כָּלְתָה נַפְשִׁי Ps. 84, 3, כָּלְתָה רוּחִי Ps. 143, 7, כָּלוּ עֵינַי Ps. 69, 4, כָּלוּ כִלְיֹתַי Iob. 19, 27 anima mea, animus meus, oculi, renes mei tabescunt, pro: ego ipse tabesco, conficior, enecor, maxime spe frustrata. Iob. 11, 20. 17, 5. Jer. 14, 6. Thren. 4, 17 (cf. חוּס); *evanuit*, de nube Iob. 7, 9, fumo Ps. 37, 20, tempore Iob. 7, 5. Ps. 31, 11. — In Fut. semel תִּכְלֶה 1 Reg. 17, 14 in modum verborum לא״.

Pi. כִּלָּה 1) causat. Kal. no. 1 *absolvit, perfecit.* Gen. 2, 2. 6, 16, it. *paravit* alicui malum Prov. 16, 30.

2) *peregit* i. e. *finivit*, sq. gerundio *desiit* aliquid facere. Gen. 24, 15: הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר *is loqui nondum desierat*, orationem nondum absolverat. 43, 1. Num. 7, 1. Deut. 31, 24, sq. מִן Ex. 34, 33. Lev. 16, 20.

3) *absumsit* Jes. 27, 10, *consumsit* (vires) 49, 4; *delevit, perdidit* homines, populos Gen. 41, 30. Jer. 14, 12. 2 Sam. 21, 15, עַד כַּלֵּה 2 Reg. 13, 17. 19, et עַד־לְכַלֵּה 2 Chr. 31, 1 ad internecionem usque; *confecit*, fecit ut contabesceret, Iob. 31, 16. 1 Sam. 2, 33. Lev. 26, 16, evanesceret Ps. 78, 33. 90, 9. — Pro inf. Pi. כַּלֵּה semel est כַּלֵּא, more verborum לא״.

Pu. כֻּלָּה et כֻּלּוּ *absolutus, finitus est.* Gen. 2, 1. Ps. 72, 20.

Derivv. כְּלִי, כָּלֶה, כָּלָה, כִּלָּיוֹן, מִכְלוֹת, תַּכְלִית, תִּכְלָה, כִּלָּיוֹן et nomm. propria כִּלְיוֹן, כְּלוּהִי.

כָּלֶה adj. fem. כָּלָה *tabescens* (de oculo), cf. verbum no. 3. Deut. 28, 32.

כָּלָה f. 1) *perfectio, consummatio*, inde adv. לְכָלָה 2 Par. 12, 12. Ez. 13, 13 et כָּלָה *prorsus, plane* Gen. 18, 21. Ex. 11, 1. 2) *internecio.* עָשָׂה כָלָה internecione delevit, funditus perdidit. Jer. 4, 27. 5, 10. Neh. 9, 31. Nah. 1, 8. 9. Sq. בְּ Jer. 30, 11 et אֵת pers. Jer. 5, 18. 46, 28. Ez. 11, 13. 20, 17.

כַּלָּה fem. 1) *sponsa*, a coronando dicta, v. כָּלַל no. 2. Cant. 4, 8 sq. Jer. 2, 32. 7, 34. 16, 9. 25, 10. 2) *nurus.* Gen. 38, 11. 24. Lev. 18, 15. Ruth. 4, 15. Cf. חָתָן.

כְּלוּא m. *carcer* i. q. כֶּלֶא Jer. 37, 4. 52, 31 Keri. In Chethibh est כליא.

כְּלוּב m. *opus* e viminibus, virgis *contextum*, a rad. כָּלַב no. II, spec. 1) *corbis*, *calathus* pomorum Am. 8, 1. 2) *cavea* avium Jer. 5, 27. (Syr. ܟܠܘܒܐ id., idemque vc. etiam a Graecis receptum est: κλωβός, κλουβός, κλοβός cavea v. Bocharti Hieroz. I, 662. II, p. 90). Est etiam n. pr. m. a) 1 Chr. 4, 11. b) 27, 26.

כְּלוּבַי v. כָּלֵב no. 2.

כְּלוּהַי, Keri כְּלוּהוּ n. pr. m. Esr. 10, 35.

כְּלוּלֹת f. pl. denom. a כַּלָּה: *conditio sponsae* ante nuptias, Brautstand. Jer. 2, 2.

כָּלַח rad. inusitat., de qua varia tentata sunt ab interpretibus. Equidem non dubito, quin idem notet, quod כָּלָה *perfectus, consummatus est* (cf. קָשָׁה et קָשַׁח et exempla, quae infra dedimus ad rad. קלח). Inde

כֶּלַח m. 1) *perfectio, absolutio.* Sic Iob. 30, 2 de vilissimis hominibus: *quid mihi prodesse possit robur manuum eorum* עָלֵימוֹ אָבַד כָּלַח *quibus periit perfectio s. absolutio*, qui nihil perficere possunt. LXX. ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλετο συντέλεια. עָלֵימוֹ pro לָמוֹ (אֲשֶׁר). Dein 2) poët. de *senectute*, ut recte Targ. Saad. ms. Kimchius (secundaria enim sunt arab. كلح austero vultu fuit, et كلح labiis ingestis et contractis fuit, utrumque a senectute petitum). Iob. 5, 26: תָּבוֹא בְכֶלַח אֱלֵי קָבֶר *senex intrabis in sepulcrum*, q. d. בְּשֵׂיבָה טוֹבָה. Quod olim cum aliis contuli, syr. „ܟܠܚܐ integritas, sanitas" id singulari nititur errore Edm. Castelli, qui Barbahluli glossam male transtulerat, v. Lex. min. edit. 3, praef. p. XX.

3) n. pr. urbis et provin... Assyriorum, prob. eiusdem, q... alibi חֲלַח scribitur, q. v. (C... et חָבוֹר). Gen. 10, 11. V... lis supplemm. p. 767.

כְּלִי m. in pausa כֶּלִי pl. כֵּלִים (a deperdito כֶּלֶה) cstr. כְּלֵי pr... quid factum, confectum, ... est, a rad. כָּלָה, vc. late pa... nostr. Zeug a zeugen i. e. co... = τεύχειν, spec. 1) *supellex*... vis, *vas*. Gen. 31, 37. ... כְּלֵי כֶסֶף, כְּלֵי זָהָב vasa ar... gentea (Silber*zeug*). Ex. 3, ... 2. כְּלֵי בֵית יְהוָה Jer. 27, ... כְּלֵי יְהוָה Jes. 52, 11 vasa ... כְּלֵי גוֹלָה supellex migrato... (Wander*zeug*) Jer. 46, 19. ... (*Zeug*), *ornatus*. כְּלִי גֶבֶר ... viriles Deut. 22, 5; de ... sae Jes. 61, 10, adeoque ... taurinis 2 Sam. 24, 22. ... *gium* (Fahr*zeug*). Jes. ... 4) *instrumentum* (Werkz... כְּלֵי שִׁיר instrumenta musica ... 12. Am. 6, 5. כְּלִי־נֶבֶל ... nablii instrumentum Ps. ... Metaph. כְּלֵי זַעַם יְהוָה inst... irae divinae. Jes. 13, 5. Je... Jes. 32, 7: כֵּלָיו רָעִים ... *lenti instrumenta mal*... artes, quibus utitur ad ... exsequenda. Gen. 49, 5. ... (Rüst*zeug*) Gen. 27, 3. ... מִלְחָמָה Iud. 18, 11. 16. ... arma mortifera Ps. 7, 14. ... armiger 1 Sam. 14, 1. 6. ... 4. 5. 6. בֵּית כֵּלִים armam... (*Zeug*haus). Jes. 39, 2.

כְּלִי v. כִּילַי.

כְּלִיא m. *carcer*. Jer. 37, 4. ... Chethibh. Rad. כָּלָא.

כִּלְיָה, in plur. duntaxat ... כְּלָיוֹת f. 1) *renes*. Ex. 29, ... Iob. 16, 13. ... אֵילִים ... adeps renum arietinorum ... 6, cf. Deut. 32, 14. 2) ... *intimo animo*, cupiditatum ... mi passionum sede. Jer. 11, ... בֹּחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב (Deus) ...

renes et animum. Jer. 17, 10. 20, 12. Ps. 7, 10. Iob. 19, 27: כָּלוּ כִלְיֹתַי *tabescunt renes mei* h. e. intimus animus. Ps. 73, 21. Prov. 23, 16. (Chald. כֻּלְיָא, arab. كُلْيَة, raro et minus recte كِلْيَة id. Caeterum Schultensio renes ita dicti videntur, quia *bipartiti* sunt, coll. כִּלְאַיִם, كِلَا [quod minus placet, quum כלאים potius diversi generis res significet, et Arabes hoc vc. in sing. duali et plurali utantur]; Aben Esrae et Bocharto a desiderio et cupidine coll. Iob. 19, 27; equidem nescio an כִּלְיָה simpliciter sit fem. nominis כְּלִי et proprie *instrumentum, vas* (Gefäſs) significet, quemadmodum medici venas et arterias vasa appellant).

כִּלָּיוֹן cstr. כִּלְיוֹן m. 1) *excidium* Jes. 10, 22. 2) *confectio, tabes.* כ׳ עֵינַיִם contabescentia oculorum i. e. tabes ipsa Deut. 28, 65. V. כָּלָה no. 3.

כִּלְיוֹן (confectio) n. pr. m. Ruth. 1, 2. 4, 9.

כָּלִיל m. (a rad. כָּלַל) 1) adj. *perfectus, consummatus,* maxime de pulchritudine perfecta. Ez. 28, 12: כְּלִיל יֹפִי perfectae pulchritudinis. 27, 3. Thren. 2, 15. Ez. 16, 14. 2) subst. *totum, universitas.* Iud. 20, 40: כְּלִיל־הָעִיר tota urbs. Ex. 28, 31: כְּלִיל תְּכֵלֶת totum caeruleum. 39, 22. Num. 4, 6. 3) i. q. עֹלָה *holocaustum,* sacrificium quod *totum* comburitur Deut. 33, 10. Ps. 51, 21. 4) adv. *prorsus.* Jes. 2, 18. Lev. 6, 15 (22).

כַּלְכֹּל (fort. sustentatio a כִּלְכֵּל sustinuit, Pi. verbi כּוּל) n. pr. viri sapientis aevi antesalomonaei. 1 Reg. 5, 11. 1 Chr. 2, 6.

כָּלַל 1) *absolvit, perfecit.* Ez. 27, 4. 11. (Cogn. כָּלָה, q. v.). Inde כֹּל, כָּלִיל, מִכְלָל, מִכְלוֹל, מַכְלֻלִים.

2) *coronam imposuit, coronavit* (arab. كَلَّ Conj. II, aethiop. ከለለ: syr. Pa. id.). Inde כַּלָּה, כְּלוּלוֹת.

כְּלַל chald. unde Schaph. שַׁכְלֵל *perfecit* Esr. 5, 11. 6, 14. Pass. אִשְׁתַּכְלַל Esr. 4, 13. — Cap. 4, 12 in Chethibh est אשכללו, electa littera ת.

כְּלָל (consummatio, universitas) n. pr. m. Esr. 10, 30.

כָּלַם in Kal inusit. pr. *vulneravit,* ut arab. كَلَمَ Conj. I. II., cf. sanscr. *klam* confici, fatigari, ex quo fortasse pendet lat. *calumnia.* Similis certe translatio est in lingua hebraea.

Hiph. הִכְלִים et הֶכְלִים (1 Sam. 25, 7) 1) *conviciatus est,* pr. laesit aliquem 1 Sam. 20, 34. 2) *ignominia, iniuria affecit.* 1 Sam. 25, 7. Iud. 18, 7. 3 *pudore affecit* aliquem, Iob. 11, 3. Prov. 25, 8. Ps. 44, 10. Fortius est hoc verbum quam syn. בּוֹשׁ Hi. הוֹבִישׁ, cf. Jes. 45, 16. 17. Jer. 31, 19 et Reimarus de differentiis vc. hebr. diss. I p. 67 sq.

Hoph. 1) *laesus, iniuria affectus est.* 1 Sam. 25, 15. 2) *pudore affectus est* (spe frustrata). Jer. 14, 3, cf. Niph.

Niph. 1) *contumelia affectus est.* 2 Sam. 10. 5. 1 Chron. 19, 5. 2) *pudore suffusus est,* beschämt dastehn, zu Schanden werden Jer. 31, 19, saepe de eo, qui excidit ausis Ps. 35, 4. 40, 15. 70, 3. 74, 21. it. *pudore affectus est,* puduit eum, i. q. בּוֹשׁ. Num. 12, 14. Sq. מִן causae Ez. 16, 27. 54, sq. בְּ Ps. 69, 7.

Derivv. כְּלִמָּה, כְּלִמּוּת.

כַּלְמַד n. pr. oppidi vel regionis, quae Ez. 27, 23 una cum Assyria memoratur. Et significatio nominis qua-

drilitteri (modo semiticum est) et situs loci ignoratur.

כְּלִמָּה f. *ignominia, contumelia.* Ps. 69, 8. Jer. 51, 51. Ez. 16, 54. 32, 24. 36, 7. 44, 13. לָבַשׁ כְּלִמָּה ignominiam induit i. e. totus qs. contectus est ignominia Ps. 109, 29. Plur. ות— Jes. 50, 6.

כְּלִמּוּת f. id. Jer. 23, 40.

כַּלְנֵה Gen. 10, 10, **כַּלְנֵה** Am. 6, 2 et **כַּלְנוֹ** Jes. 10, 9 n. pr. urbis magnae, Assyriis subiectae, testibus Targg. Euseb. Hieron. all. *Ctesiphon*, ad ripam orientalem Tigridis, e regione Seleuciae sita, quod posterius nomen Pacorus huic urbi imposuisse fertur. V. Bocharti Phaleg IV, 18. Michaëlis Spicileg. I, p. 228. (Origo vc. peregrini latet).

כָּלַף rad. in verbo inusitata, onomatopoët. sonum *pulsandi, percutiendi* imitans, cf. gr. κολάπτω (unde κόλαφος, colaphus, ital. colpo, gall. *coup*), nostr. *klopfen, klappen*, angl. *to clap*. Formae cognatae modo ad pulsationem pedum i. e. saltum translatae sunt (gr. κάλπη, nostr. *Galopp*), modo ad scalpturam (גָּלַף, γλύφω, sculpo, scalpo), modo ad latratum, pulsandi sono similem (כָּלַב latravit, der Hund *schlägt an*). Nom. deriv. est כֵּילַפֹּת gr. πέλεκυς securis.

כָּמַהּ *desiderio* (rei) *confectus est*, semel legitur Ps. 63, 2. Arab. كمه caligine obductus est, de *oculo*, colore, mente. Teste Firuzabadio (v. Kamûs p. 1832 Calcutt.) spec. de homine dicitur, cuius color mutatur, deficit, pr. igitur *palluit*, quod ad desiderium refertur, cf. כָּסַף. Congruit sanscr. *kam* desiderare, pers. کام cupido, cf. etiam gr. κάμω, κάμνω.

Deriv. n. pr. כִּמְהָם.

כַּמָּה v. מָה.

כִּמְהָם (languens, desiderans) n. pr. m. 2 Sam. 19, 38. 39. Jer. 41, 17 (Chethibh כְּמוֹהָם), it. כִּמְהָן 2 Sam. 19, 41.

כְּמוֹ (si sequuntur nomina, et ante suffixa gravia: כְּמוֹכֶם, כְּמוֹהֶם) et **כָּמוֹ** (ante suffixa levia: כָּמוֹנִי sicut ego, כָּמוֹךָ, כָּמוֹהוּ, כָּמֹנוּ) particula separabilis, maxime poët. pro pedestri כְּ, i. q. כְּמָה (v. infra.).

A) Adv. qualitatis demonstr. ut gr. ὥς, *ita, sic.* Ita in loco difficili Ps. 73, 15: *si dicerem* אֲסַפְּרָה כְמוֹ *loquar ita* (ut impii loquuntur). LXX. οὕτως. (Alii in h. l. suffixum esse statuunt, כְּמוֹ pro כָּהֶם, quo posito כְּמוֹ legendum). Ubi repetitur: *sicut — ita: qualis, talis.* Iud. 8, 18: כָּמוֹךָ כְמוֹהֶם *qualis tu, tales illi*, et vicissim: *ita — sicut: talis, qualis.* 1 Reg. 22, 4: כָּמוֹנִי כָמוֹךָ *ita ego, sicut tu.*

B) Praep. similitudinem indicans: *ut, sicut*, gr. ὡς. אִישׁ כָּמוֹנִי vir sicut (qualis) ego Neh. 6, 11. Ex. 15, 5: *ceciderunt in profunda* כְּמוֹ אָבֶן *sicut lapis.* Iob. 6, 15. Ps. 58, 9. Iob. 10, 22: אֶרֶץ עֵיפָתָה כְּמוֹ אֹפֶל *t. in qua tenebrae sunt instar caliginis noctis*, wo es finster ist, wie stockfinstre Nacht. — Hagg. 2, 3: הֲלוֹא כָמֹהוּ כְּאַיִן בְּעֵינֵיכֶם *nonne templum sicut hoc* (i. e. tale templum) *nihili est in oculis vestris?* כְּמוֹ אֵלֶּה (verba) *sicut haec*, i. e. talia verba Iob. 12, 3. כָּמוֹהוּ (talis) qualis ille Ex. 9, 18.

C) Conj. i. q. כַּאֲשֶׁר, integrae sententiae praemissum. 1) *sicut*, Jes. 41, 25: כְּמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס־טִיט *sicut figulus calcat lutum.* 2) ut temporale, = *quum, postquam, simulac.* Sq. Praet. (ut lat.). Gen. 19, 15: כְּמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה *ut* (simulatque) *aurora ascendit.* Jes. 26, 18 כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ *ut peperimus, ventus erat.* (In linguis cognatis

respondet كَمَا, chald. כְּמָא, syr. ܐܟܡܐ: ex quibus formis de significatu syllabae מִי iudicari potest. Haec enim est i. q. indef. מָה *quid, aliquid, quod,* ita ut Ps. 73, 15 (litt. A) pr. sit: *sicut* (tale) *quid;* litt. C. *sicut* (id) *quod.*

כְּמוֹשׁ m. n. pr. numinis Moabitarum et Ammonitarum domestici Iud. 11, 24, Salomone regnante Hierosolymis quoque culti 1 Reg. 11, 7. 2 Reg. 23, 13. Jer. 48, 7, fort. subactor, victor, domitor, a rad. כָּבַשׁ, q. v. Hinc עַם כְּמוֹשׁ Camosi populus i. e. Moabitae. Num. 21, 29. LXX. Χαμώς. Vulg. Chamos.

כָּמַן rad. inusit. Arab. كمر *conglobavit,* unde כּוּמָז q. v.

כָּמַן rad. inusit. Syr. et Arab. 1) *condidit, abscondit.* Unde מַכְמַנִּים thesauri. 2) Syr. etiam *condivit,* maxime sale (pr. sale condidit, texit). Inde

כַּמֹּן m. *cuminum,* quo una cum sale pro condimento utebantur (Plin. H. N. 19, 8), arab. كمّون, gr. *κύμινον.* Jes. 28, 25. 27.

כָּמַס ἅπαξ λεγόμ. Deut. 32, 34 *absconditt,* nescio an idem quod כָּנַס, quod ipsum in cod. Sam. l. c. legitur.

Inde n. pr. מִכְמָס.

I. **כָּמַר** rad. in Kal inusit. vic. radici חָמַר (cf. חָמַם, חוּם), 1) *aestuavit, ferbuit, incaluit,* v. Niph. no. 1. (Talmud. כּוֹמֶר calefactio). 2) *adustus est* (v. Niph. no. 2), inde *niger, obscurus fuit* et ut syr. ܟܡܰܪ *tristis, moestus fuit.* Aph. atratus, lugens incessit. Cf. כֹּמֶר, כִּמְרִירִים.

Niph. 1) *incaluit* amor erga aliquem, sq. עַל 1 Reg. 3, 26, et אֶל Gen. 43, 20, *commota est misericordia* Hos. 11, 8. 2) *adustus est.* Thren. 5, 10: *cutis nostra adusta est tanquam fornace famis ardore.*

II. **כָּמַר** i. q. כָּבַר *plexit,* texuit, unde מִכְמָר, מִכְמוֹר, מִכְמֶרֶת rete.

כֹּמֶר in pl. tantum כְּמָרִים *sacerdotes idolorum* 2 Reg. 23, 5. Hos. 10, 5. Zeph. 1, 4. Syr. ܟܘܡܪܐ de sacerdote quocunque dicitur: vocabula autem syriaca ad deorum cultum spectantia ab Hebraeis ad idolorum cultum restringuntur, v. Hist. linguae Hebr. p. 58. De etymo si quaeris, כֹּמֶר, ܟܘܡܪܐ est pr. nigredo, tristitia, et concr. qui atra veste incedit, lugens, hinc asceta, sacerdos. Cf. أبيل, ܐܒܝܠܐ tristis, lugens, dein asceta, monachus, sacrorum antistes. Vide comment. nostr. ad Jes. 22, 12. 38, 15.

כִּמְרִירִים pl. m. *obscurationes,* a rad. כָּמַר I, 2, formae שַׁפְרִיר, excepto Chireck in priore syllaba, ut in פִּרְחָח. Semel legitur Iob. 3, 5: יְבַעֲתֻהוּ כִּמְרִירֵי יוֹם *terreant eum* (diem natalem) *obscurationes diei* s. luminis diurni, solis defectiones, eclipses, quas mala et calamitates portendere credebant prisci homines. Vett. intpp. כ praefixum esse statuebant substantivo מְרִירִים, qua sententia adoptata interpretandum esset: *amaritudines* i. e. calamitates, quae *diei* accidere possunt, *maximae* (cf. de כ intensivo pag. 459 A): sed illud parallelismo membrorum longe accommodatius est.

כָּמַשׁ rad. inusit. prob. i. q. כָּבַשׁ *subegit* (ב et מ permutatis), unde ܟܡܫܐ incubus, ephialtes, arab. كابوس, ܟܘܡܟܡܫܐ vinaceae, a calcando dictae. Inde hebr. כְּמוֹשׁ et מִכְמָשׂ.

כִּמְהָת rad. inusit. prob. i. q. כָּתַם abscondidit. Inde מַכְמַתּת n. pr.

I. **כֵּן** A) pr. part. act. a כּוּן *rectus*, metaph. *probus*, *integer* (nostr. aufrichtig, rechtlich), plur. כֵּנִים Gen. 42, 11. 19. 31. Jes. 16, 6: לֹא־כֵן *non rectum*, i. e. *vanum*, *stultum*.

B) Adv. 1) *recte*. 2 Reg. 7, 9: לֹא כֵן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים *non recte nos facimus*. Exod. 10, 29: כֵּן דִּבַּרְתָּ *recte locutus es*. Num. 27, 7. 36, 5. Eccl. 8, 10.

2) *sic*, *ita*, gr. ὥς, οὕτως (pr. recte ad aliquam normam, nostr. *recht so*, *gerade so*, *also*; quanquam Gussetius, Danzius aliique כֵּן *ita* aliud vc. esse volunt, contr. ex כֵּהֵן *sicut illa* quemadmodum כֹּה ex כָּהוּ. Sed cf. אָכֵן), sq. Makkeph כֶּן־ Iob. 5, 27. Jos. 2, 21. Prov. 26, 2. 33, 7. Gen. 1, 7: וַיְהִי כֵן *et factum est ita*, ut Deus iusserat. Vers. 9. 11. 29, 26: לֹא יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ *non ita fieri solet apud nos*. Ps. 1, 4: לֹא כֵן הָרְשָׁעִים *non ita scelesti*. 1 Reg. 20, 40: כֵּן מִשְׁפָּטֶךָ אַתָּה חָרָצְתָּ *ita* (hoc) *est iudicium tuum*, *tu ipse tulisti*. 1 Sam. 23, 17: *etiam Saulus pater meus* יֹדֵעַ כֵּן *scit ita* i. e. hoc scit, weifs es so, nicht anders (ubi minime necesse, כֵּן pronomine demonstrativo reddere). Jer. 5, 31: עַמִּי אָהֲבוּ כֵן *populus meus ita amat* liebt es so. Prov. 28, 2: *si homines prudentes sunt et sapiunt* כֵּן יַאֲרִיךְ *ita* (so, dann) *perennis est* civitas (in quo exemplo כֵּן ad signi apodoseos potestatem prope accedit, cf. οὕτω Matthiae gr. Gramm. p. 822). — Saepe sibi respondent כְּ — כֵּן *quemadmodum* — *ita* (v. כְּ A, 1), כַּאֲשֶׁר־כֵּן (v. כַּאֲשֶׁר no. 1): rarius vicissim כֵּן — כַּאֲשֶׁר *ita* — *quemadmodum* Gen. 18, 5. 2 Sam. 2, 25, כֵּן — כְּמוֹ Ex. 10, 14. Alibi כְּ in protasi omittitur Jes. 55, 9 (cf. Vers. 10. 11). Iud. 5, 15.

Vario autem redditur hoc qualitatis adverbium, prout pertinet ad qualitatem, ad copiam, ad tempus. a) Si ad qualitatem, est *talis*, *ita comparatus*. Iob. 9, 35: לֹא כֵן אָנֹכִי עִמָּדִי *non ego sic sum* (ut saepe Terent.) *apud me* i. e. non talis, non ita comparatus in pectore s. in conscientia mea. 1 Reg. 10, 12: לֹא בָא כֵן עֲצֵי אַלְמֻגִּים *nunquam posthac venerunt talia ligna santalina*; it. *adeo* (so sehr) Nah. 1, 12: אִם שְׁלֵמִים וְכֵן רַבִּים *quamquam incolumes sunt et adeo multi* (nostr. *so sehr viele*, *noch so viele*). Latine similiter dicunt negative *non ita multi*, nicht so sehr viele. b) Si ad quantitatem et copiam refertur, est *tot* (*soviel*). Exod. 10, 14: כֵּן אַרְבֶּה כָּמֹהוּ *tot locustae*, *quot illae*. Iud. 21, 14: וְלֹא מָצְאוּ לָהֶם כֵּן *sed sibi non nacti sunt tot* mulieres, quot iis opus erat, *nicht soviel* als nöthig, nicht genug. — c) si ad tempus, est *tamdiu* (*so lange*). Esth. 2, 12: כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן *tamdiu durabant dies purificationis*; it. *toties* (*so oft*). Hos. 11, 2: קָרְאוּ לָהֶם כֵּן הָלְכוּ מִפְּנֵיהֶם (quoties) *vocabant eos*, *toties illi retrocedebant ab iis*, it. *statim* (*sofort*, *sogleich*), praecedente כְּ temporali (*sobald als*) 1 Sam. 9, 13: כְּבֹאֲכֶם כֵּן תִּמְצְאוּן אֹתוֹ *ut intrabitis* .... *statim invenietis eum*, cf. gr. ὡς — ὥς, Eurip. Phoenissae 1437. Il. 1, 512. 14, 294. Poët. fortius etiam omisso כְּ Ps. 48, 6: רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ ut (simulatque) *videbant*, *ita* (statim) *stupebant*. — d) In continuatione sermonis est: *itaque*, *quae cum ita sint*, nostr. *so denn*. Ps. 90, 12: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע *itaque doce me*, *diebus meis* etc. 61, 9. 63, 3.

3) i. q. אָכֵן, אַךְ est asseverantis ab initio sermonis. Jer. 14, 10: כֵּן אָהֲבוּ לָנוּעַ.

Cum praeposit. a) אַחַר כֵּן, אַחֲרֵי־כֵן *postquam res ita evenerunt* i. e. *postea*, v. אַחַר.

b) בְּכֵן pr. *in tali conditione*, *sic*,

tunc. Ecol. 8, 10. Esth. 4, 16. (In Targg. creberrime: *tunc*, *sic*).

c) לָכֵן *α*) adv. causale: *propterea*, *ideo*, *iccirco*. Iud. 10, 13. 1 Sam. 3, 14. Jes. 5, 24. 8, 7. 30, 7. Iob. 32, 10. 34, 10. 37, 24 et saepe. Gen. 4, 15 verte: לָכֵן כָּל־הֹרֵג קַיִן וגו׳ *propterea* (ne fiat, quod metuis) *quicunque interficiet Kainum* cet. Sibi respondent: יַעַן כִּי־וְלָכֵן quia — propterea Jes. 8, 6, 7, לָכֵן — יַעַן 29, 13. 14. Semel est pro לָכֵן אֲשֶׁר *propterea quod*, *quia* Jes. 26, 14, et vim coniunctionis habet (cf. עַל כֵּן pro עַל כֵּן אֲשֶׁר). *β*) Sensim deflexum est in potestatem adversativam, nostr. *darum doch*, *und darum doch*, *aber darum doch*, *hoc non obstante*, *nihilominus*, *attamen* (cf. אָכֵן). Sic praecedente אִם in protasi Jer. 5, 2: *etiamsi* (אִם) *dicunt*: *per Dei vitam*, *nihilominus* (לָכֵן) *periurî sunt*. Adde Jes. 7, 14, ubi sententiae ita connectendae sunt: quamquam signum oblatum inpie recusasti, *nihilominus* Dominus tibi etiam nolenti signum dabit. Apud prophetas saepe, ubi a reprehensionibus et minis transitur ad consolationes et promissiones. Jes. 10, 24: *nihilominus ita dicit Jehova exercituum*: *ne timeas* cet. 27, 9. 30, 18. Jer. 16, 14. 30, 16. Ez. 39, 26. Hos. 2, 11 (14). — Iob. 20, 2 ita infit Zopharus: לָכֵן שְׂעִפַּי יְשִׁיבוּנִי *nihilominus cogitationes meae responsum mihi suggerunt*, non obstantibus verbis tuis magniloquis et minacibus habeo, quod tibi respondeam.

Respondet arab. لَكِنْ, لَكِنَّ *attamen*, *veruntamen*, quod ex hebraeo לָכֵן haud dubie ortum est. Hoc autem לָכֵן adversativum multi (quibus ipse olim adstipulatus sum) plane aliud et diversae originis vc. esse volunt, ortum ex לֹא = לָא et כֵּן; poteratque haec sententia defendi auctoritate LXX intpp., qui his reddunt οὐχ οὕτως Gen. 4, 15. Jes. 16, 7, et orthographia Arabum, qui etiam لَاكِنْ scribunt (v. Ham. Schult. p. 312. 364. 412). Sed usus adversativus, ut supra vidimus, re vera pendet ex potestate causali, et eadem ratio est particulae chald. לָהֵן q. v.

d) עַל־כֵּן *α*) *propterea*, *ideo* Gen. 2, 24. 10, 9. 11, 9. 19, 22. 20, 6. Jes. 5, 25. 13, 7. 16, 9. Iob. 6, 3. 9, 22 et sexcenties. *β*) Apud poëtas etiam coniunctionis vim induit pro עַל כֵּן אֲשֶׁר *propterea quod*, *quia* (cf. לָכֵן Jes. 26, 14, כִּי עַל כֵּן pag. 477 A, et quae de ellipsi coniunctionum relativarum observavimus Lgb. pag. 636). Ps. 45, 3: *pulcherrimus es mortalium* ..... עַל־כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים *propterea quod Deus tibi benedixit*. 1, 5. 42, 7. Jes. 15, 4. Jer. 48, 36. Conferantur, quae nuper disputavit Winerus (ad Sim. Lex. p. 466), his etiam exemplis vulgarem potestatem (*ideo*) vindicaturus: sed vereor ut recte monstraverit sententiarum nexum.

e) עַד־כֵּן *huc usque*. Neh. 2, 16.

II. כֵּן c. suff. כַּנּוֹ, כַּנִּי a rad. כָּנַן no. II. i. q. כּוּן) 1) *locus* (*Stelle*) Gen. 40, 13. 41, 13. Dan. 11, 20. 21. V. 38: עַל כַּנּוֹ loco eius (an dessen Stelle), pro quo V. 7 כַּנּוֹ. 2) *basis* (*Gestelle*, Fuſsgestelle). 1 Reg. 7, 31: מַעֲשֵׂה־כֵן *more baseos*, instar stylobatae. Spec. de basi lavacri in atrio templi Ex. 30, 18. 28. 31, 9. 35, 16. 38, 8. Lev. 8, 11, de receptaculo mali nautici, quod gr. *μεσόδμη*, *ἱστοδόκη* (Il. 1, 434), *ἱστοπέδη* (Od. 12, 51), lat. *modius* vocatur, Jes. 33, 23.

III. כֵּן in sing. semel Jes. 51, 6 (ubi vett. intpp. כְּמוֹ־כֵן languidius interpretantur: *quemadmodum ita* i. e. eodem modo; noster: *instar culicis*) plur. כִּנִּים Ex. 8, 12. Ps. 105, 31. Alex. σκνῖφες.

Vulg. *sciniphes*, species culicum, pungendo molestorum, in Aegypti regionibus paludosis domesticorum (Culex reptans Linn. culex molestus Forsk.). V. Herod. 1, 95. Philonem de vita Mosis P. p. 97 ed. Mangeji, et alia veterum ac recentiorum testimonia apud Oedmannum Verm. Sammll. aus der Naturkunde. Fasc. I, cap. 6. De etymo nil certi constat: possint culices a tegendo dicti esse (rad. כָּנַן no. I), sed malim tamen a vellicando (kneipen), ut hoc vc. cognatum sit graecis *κνάω*, *κνήθω*, *κνίπος*, *κνίψ* et praemisso sibilo ipsi (quo Alex. utitur) *σκνίψ*, *σκνῖφες*, in qua sententia etiam Eichhornium (Einleit. in das A. T. T. III, p. 254.) fuisse video. Hebraei et Josephus (Antt. 2, 14 §. 3) parum probabiliter pediculos interpretantur et Talmudistae adeo singulari כִּנָּה de pediculo utuntur, probante tamen Bocharto (Hieroz. T. II, p. 572 sq.). Cf. כִּנָּם.

כָּנָה in Kal inusit. Arab. كنى I. II. IV. appellavit aliquem vel aliquid nomine vel cognomine translato, maxime honorifico, titulo suo ornavit aliquem (v. Tauriz. ad Hamas. Schult. p. 320. Tebleb. ad Har. Schult. II, 57). Chald. honorifice compellavit. Ita Hebraeis in

Pi. כִּנָּה 1) *blande allocutus est, blande vocavit* al. Jes. 44, 5: וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה *et blande alloquetur Israëlem.* 45, 4: אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי *vocavi te* blande, *neque noveras me.* 2) *blanditus est.* Iob. 32, 21. 22.

Inde subst. כִּנָּת.

כַּנֶּה *ἀπ. λεγόμ.* Ezech. 27, 23 n. pr. oppidi, prob. i. q. כַּלְנֵה (q. v.) *Ctesiphon*, quam lectionem exhibet unus de Rossii codex. Cf. יָקְמְעָם pro יָקְמְעָם.

כַּנָּה Ps. 80, 16, v. כָּנַן.

כְּנָווֹת v. כְּנָת.

כְּנֵוָן chald. v. כְּמָה.

כִּנּוֹר m. plur. כִּנֹּרִים Ezech. 26, 13, כִּנֹּרוֹת 1 Reg. 10, 12 gr. *κινύρα*, *κιννύρα*, *cithara*, instrumentum musicum, idem illud, in quo tractando excellebat Davides, tum in sacris tum in profanis, tum in laetitia (Jes. 5, 12) tum in luctu (Iob. 30, 31) adhibitum, ita maxime ut cantarent ad sonum eius. Gen. 4, 21. Ps. 33, 2. 43, 4. 49, 5. 71, 22. 1 Sam. 16, 16. 23 et saepe. Quod Josephus (Ant. 7, 12 §. 3) cinyram decem chordas habuisse, plectroque pulsatam esse, tradit, huic repugnant verba 1 Sam. 16, 23. 18, 10. 19, 9, ex quibus hoc instrumentum manu pulsatum esse intelligitur. (Respondet arab. كِينَارٌ, كِنَّارَةٌ, كَنَّارَةٌ cithara. Origo mihi esse videtur in sono tremulo, stridulo, cf. rad. כָּנַר).

כָּנְיָהוּ n. pr. v. יְהוֹיָכִין.

כִּנָּם i. q. כִּנִּים *culices.* Ex. 8, 13. 14. More pluralium et collectivorum feminino iungitur, et videndum, sitne legendum defective כִּנִּם, ut cod. Sam. habet כנים. Cf. Lgb. p. 517.

כְּנֵמָא adv. chald. *ita, hoc modo* Esr. 4, 8. 5, 4. 9. 11. 6, 13. Compositum esse videtur ex כְּ et נֵמָא, נֵמָא, quod in Talmude saepe abiecto ר negligenter dictum est pro נֵאמַר, נֵימַר, pr. igitur *ut dictum est*, vel *ut dicemus*, ita ut modo ad antecedentia, modo ad consequentia referatur. Interpres Hebr. 4, 8 reddit: כן אמר (lege כְּנֵאמַר), et 5, 4 כשנאמר (ut dictum est). Similiter syr. ܟܘܡܐ *nempe* contr. est ex ܟܐܡܪ *quasi dicas.*

כָּנַן I) i. q. كَنَّ *texit, protexit, tuitus est* (cf. גָּנַן, جَنَّ). Imp.

c. He pareg. כַּנָּה *protege* Ps. 80, 16, ubi alii, sed minus apte, propaginem, surculum intelligunt (cf. כֵּן Dan. 11, 7).

II) i. q. כּוּן. V. כֵּן no. II. — A no. II est

כְּנָנִי (tutor) n. pr. m. Neh. 9, 4.

כְּנַנְיָהוּ (quem *Jehova tuetur*) n. pr. Levitae 2 Chr. 31, 12. 13. 35, 9.

כְּנַנְיָהוּ (id.) n. pr. m. 1 Chr. 15, 22. 26, 29, pro quo 15, 27 כְּנַנְיָה.

כָּנַס 1) *collegit, coacervavit*, ut lapides Eccl. 3, 5, thesauros Eccl. 2, 8. 26, aquam Ps. 33, 7. 2) *congregavit*, homines Esth. 4, 16. 1 Chr. 22, 2. (Aram. כְּנַס collegit, congregavit. Arab. كنز id., it. abscondidit, alibi كنس. Cognatae sunt radices transpositae נָכַס, unde נֶכֶס thesaurus, et סָכַן, unde מִסְכְּנוֹת receptacula; nec non emollitis litteris גָּנַז).

Pi. i. q. Kal no. 2 *congregavit* homines Ez. 22, 21. 39, 28. Ps. 147, 2.

Hithp. abscondidit se, involvit se. Jes. 28, 20: וְהַמַּסֵּכָה צָרָה כְּהִתְכַּנֵּס *et tegumentum est angustius, quam cui se involvat aliquis.* Cf. כְּ B, 5.

Inde מִכְנָסַיִם.

כָּנַע in Kal inusit. pr. *genu flexit*, in genua procidit (vic. כָּרַע q. v.) rad. late patens, v. *γόνυ*, *γνυ* (in *γνυπετεῖν*), *genu*, *Knie*; *γωνία*, *ἰγνύα* poples; aram. בִּנְנָא, ... incubuit, et tertia radicali fortius prolata *knicken, einknicken*. Apud Hebraeos est 1) *complicuit*, zusammenbiegen, zusammenlegen, hinc *collegit, colligavit* sarcinas (v. כִּנְעָה), cf. arab. كنع contraxit, contractus fuit Conj. I. V. VII; 2) *humilis, depressa fuit* terra (v. כְּנַעַן), *depressus est animus* (כָּנַע Ithpe. et كنع Conj. I. IV. id.).

Hiph. הִכְנִיעַ *depressit, fregit* aliquem. Iob. 40, 12 (7). Ps. 107, 12. Jes. 25, 5, impr. hostes victoria de iis reportata 2 Sam. 8, 1. 1 Chr. 17, 10. 18, 1. Ps. 81, 15.

Niph. נִכְנַע 1) *depressus, fractus est* (hostis devictus) Iud. 3, 30. 8, 28. 11, 33. 1 Sam. 7, 13. 2) *submisit se, submisse se gessit*, impr. coram Deo vel legato divino, sq. לִפְנֵי, מִפְּנֵי et מִלִּפְנֵי. 1 Reg. 21, 29: *vidistine, quantopere Achabus animum demisit coram me?* 2 Reg. 22, 19. 2 Chr. 12, 7. 30, 11. 33, 23. 36, 12.

כִּנְעָה vel כִּנְעָה ἅπ. λεγόμ. Jer. 10, 17 *sarcinae*, Packen, Bündel, a *complicando* (v. rad.) et colligando dictae. Vide rad. no. 1. (LXX intpp. ὑπόστασις. Targ. merces).

כְּנַעַן n. pr. 1) *Canaan*, Hami filius, auctor gentis Canaanitarum. Gen. 9, 18 sq. 10, 6. 2) *Cananaeorum* terra (Ex. 15, 15, plene אֶרֶץ כְּנַעַן Gen. 13, 12. 33, 18) et gens (Iud. 3, 1, c. masc. Hos. 12, 8), pr. *regio depressa*, humilis (a rad. כָּנַע, adiecto ־ָן, ut in אָחְנָן) opp. terrae superiori אֲרָם (v. כְּנַעֲנִי no. 1). Spec. notat a) terram cisjordanensem, opp. Gileaditidi Num. 33, 51. Jos. 22, 9. b) Phoenicen Jes. 23, 11 i. e. Canaanaeae partem septentrionalem ad radices Libani sitam, cuius incolae se ipsos כנען vocant in nummis (v. comment. nostr. ad Jes. l. c. hist. ling. hebr. p. 16. 227), a Graecis Φοίνικες appellantur. Poenos adeo, Phoenicum colonos, hoc antiquum nomen retinuisse testis est Augustinus (expos. ep. ad Romanos) his verbis: „Interrogati rustici nostri i. e. Hipponenses, quid sint? punice respondentes *Chanani*, corrupta scilicet, ut in talibus solet, una littera, quid aliud respondent, quam *Chananaei*?" c) Philistaeam. Zeph. 2, 5: כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. — שְׂפַת כְּנַעַן lingua Cananaeae h. e. hebraea,

qua Cananaei et Hebraei utebantur, Jes. 19, 18. — 3 pro אִישׁ כְּנַעַן *Cananaeus* Hos. 12, 8, dein *mercator* quivis. Jes. 23, 8: כִּנְעָנֶיהָ *eius mercatores*. Cf. Zeph. 1, 11. Ez. 17, 4.

כְּנַעֲנָה (fem. antecedentis) n. pr. m. 1) 1 Chr. 7, 10. 2) 1 Reg. 22, 11. 2 Chr. 18, 10.

כְּנַעֲנִי f. כְּנַעֲנִית 1 Par. 2, 3 plur. כְּנַעֲנִים n. gent. 1) *Cananaeus, Cananaei* Gen. 24, 3. Iud. 1, 1 sq., de quorum singulis tribubus v. Gen. 10, 15—19. Spec. hoc nominis gerebant incolae depressioris regionis (v. כְּנַעַן no. 2) ad mare et Jordanis ripas, opp. regionis montanae incolis (אֱמֹרִי q. v.) (Num. 13, 30. Jos. 11, 3). Gen. 13, 7. 15, 20. Ex. 3, 8. 17. 33, 2. 34, 11 cet. Quia Cananaei erant mercatores celeberrimi 2) Cananaeus de quovis *mercatore* dr., Iob. 40, 30 (25). Prov. 31, 24, ut כַּשְׂדִּי Chaldaeus de astrologo.

כָּנַף i. q. arab. كنف *texit, operuit,* unde כָּנָף tegumentum, ala. (Cf. rad. עוּף).

Niph. operuit i. e. *occultavit se.* Jes. 30, 20: לֹא־יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ *non amplius se occultabunt doctores tui*, i. e. in publicum prodire poterunt non amplius a persecutoribus vexati. Ita Abulvalides et Jarchius, v. comment. nostr. Inde

כָּנָף f. 1) *ala*, a tegendo dicta. בַּעַל כָּנָף Prov. 1, 17 et בַּעַל הַכְּנָפַיִם Eccl. 10, 20 alam habens, poët. de ave. כָּל־כָּנָף allerley *Geflügel*, omnis generis volucres. Gen. 7, 14. Poët. dicunt כַּנְפֵי רוּחַ alae venti Ps. 18, 11. 104, 3, כַנְפֵי שָׁחַר alae aurorae 139, 9, propter summam celeritatem, qua ventus et aurora feruntur. Saepe etiam metaph. dr. de tutela et praesidio. Ps. 17, 8: בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי *sub umbra alarum tuarum absconde me.* 36, 8. 57, 2. 61, 5. 63, 8. 91, 4. Ruth 2, 12. (Cf. arab. جناح, جنح et ܟܢܦܐ Schult. ad Iob. 472, gr. πτέρυξ Grot. ad Mt. 23, 37). Etiam exercitibus *alae* tribuuntur (ut lat.) Jes. 8, 8, cf. אֲגַפִּים. 2) *ora*, a) vestis, *lacinia*, πτέρυξ, πτερύγιον, plene כְּנַף הַמְּעִיל ora pallii 1 Sam. 24, 5. 12. Num. 15, 38. Deut. 22, 12, etiam omisso vestis nomine Zach. 8, 23: כְּנַף אִישׁ יְהוּדִי *ora pallii viri Judaei.* Ez. 5, 3. Hagg. 2, 12. Quoniam palliis etiam noctu se involvere solebant Orientales, ponitur pro *ora lodicis.* Deut. 23, 1: וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו *neque patris sui lodicem retegat*, i. e. ne patris sui stratum conscendat et violet. 27, 20, cf. Ezech. 16, 8. Ruth 3, 9: *expande lodicem tuam super ancillam tuam* i. e. in tori societatem me recipias (cf. Theocr. Idyll. 18, 19 et ἐπισκιάζειν Luc. 1, 35. b) *ora terrae* (quemadmodum terram habitatam saepe cum pallio expanso comparabant). Jes. 24, 16: כְּנַף הָאָרֶץ ora terrae. Maxime in pl. Iob. 37, 3. 38, 13: כַּנְפוֹת הָאָרֶץ *orae terrae, extrema terrarum,* et Jes. 11, 12. Ez. 7, 2: אַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ *quattuor orae s. margines terrae.* c) *extremum fastigium templi* Dan. 9, 27, cf. πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ. Matth. 4, 5.

Dual. כְּנָפַיִם cstr. כַּנְפֵי f. pr. *binae alae*, dein saepe pro plur. שֵׁשׁ כְּנָפַיִם sex alae Jes. 6, 2, אַרְבַּע כְּנָפַיִם quattuor alae. Ez. 1, 6. 10, 21. Plur. cstr. כַּנְפוֹת m. de oris vestis Deut. 22, 12 et terrae (v. no. 2, a. b).

כָּנַר rad. inusitata, quae onomatopoët. *sonum tremulum stridulumque* notans, *quem fides pulsatae edunt*, nostr. *schnarren* (knarren), inde כִּנּוֹר cithara, a sono stridulo dicta. Vicini sunt gr. κινύρος, nostr. Wimmernd, de sono querulo, lugubri, unde gr. κινύρα; it. γίγγρος, γίγγρα, γίγγρας, lat. gin-

grina i. e. tibia stridulum et querulum sonum edens, et *gingritus* (Geschnatter) anserum.

כִּנֶּרֶת Deut. 3, 17, כִּנְּרוֹת 1 Reg. 15, 20, כִּנֲּרוֹת Jos. 11, 2 n. pr. (prob. i. q. כִּנּוֹר cithara) oppidi Naphtalitarum ad mare Galilaeum, quod ab eo nomen יָם כִּנֶּרֶת accepit Num. 34, 11. Circa N. T. tempora hoc mare גִּנֵּסַר, *Γεννησαρέτ* vocabatur.

כְּנַשׁ chald. *congregavit*, i. q. hebr. כָּנַס. Inf. Dan. 3, 2.

Ithp. congregavit se. Dan. 3, 3. 27.

כְּנָת in sing. inusit., plur. כְּנָוֹת Esr. 4, 7 pr. *cognomen* (a rad. כָּנָה q. v.), meton. *qui eodem, quo alius, cognomine utitur*, i. e. *eodem munere fungitur*, eidem regi paret, *σύνδουλος*, *collega, socius* in munere. Forma כְּנָת est pro כְּנָאת, et plur. eodem modo formatus atque מְנָיוֹת, מְנָאוֹת a מְנָת, v. Lgb. p. 607. Respondet syr. ܟܢܬܐ plur. ܟܢܘܬܐ i. e. *σύνδουλος, σύνδουλοι*. De forma feminea nominum muneris v. Lgb. p. 468.

כְּנָת chald. id. plur. כְּנָוָן estr. et c. suff. כְּנָוָתְהוֹן Esr. 4, 9. 17. 23. 5, 3. 6. 6, 6. 13.

כֵּס m. *ἅπ. λεγόμ.* suspectae lectionis Ex. 17, 16. Vulgo idem esse volunt quod כִּסֵּא *solium*, quod ipsum est in cod. Sam. Sed contextus et verba comm. 15 (יְהוָה נִסִּי) paene flagitant, ut legatur נֵס vexillum.

כָּסָא rad. inusit. i. q. כָּסָה *texit*, unde כֶּסֶא.

כֶּסֶא Prov. 7, 20 et כֶּסֶה Ps. 81, 4 *plenilunium*. Syr. ܟܣܐ teste Isa Bar Ali (de quo vide praef. ad Lex. min. hebr. germ. p. XVIII) est primus dies plenilunii, etiam integrum plenilunii tempus, et sic saepe apud Barhebraeum et Ephraemum Syrum. Etymon mihi non liquet: non enim satisfacit, quod lunam in plenilunio totam *luce tegi* observant (a rad. כָּסָא, כָּסָה). Verba enim tegendi saepe ad abscondendi et obscurandi, nunquam quod sciam ad lucendi significatum referuntur.

כִּסֵּא bis כִּסֵּה Iob. 26, 9. 1 Reg. 10, 19 c. Suff. כִּסְאִי (pro כִּסְאִי) plur. כִּסְאוֹת (pro כִּסְּאוֹת) m. *sella* eaque alta et (velo pensili) *cooperta* (a rad. כָּסָא, כָּסָה), inde *solium regium* Iob. 36, 7. 2 Sam. 3, 10 plene כִּ׳ הַמַּמְלָכָה 2 Sam. 7, 13, כִּ׳ הַמַּלְכוּת 1 Par. 22, 10. 2 Par. 7, 18, etiam Dei Jer. 3, 17, *tribunal* iudicum Ps. 122, 5. Neh. 3, 7, *cathedra* pontificis maximi 1 Sam. 1, 9. 4, 13, raro de *vulgari sella* 2 Reg. 4, 10. Prov. 9, 14. (Arab. كُرْسِيّ, aram. ܟܘܪܣܝܐ, כָּרְסֵא id., littera ר ante geminatam inserta, *rs* pro *ss*, v. infra s. litt. ר. In hac ipsa radice Samaritani pro כָּסָה habent כרסה).

כַּסְדִּי chald. *Chaldaeus*, alibi כַּשְׂדִּי. Esr. 5, 12.

כָּסָה *texit, operuit*, vic. כָּסָא et כָּשָׂה. (Syr. id. et *induit*. Arab. كسا induit, chald. operuit, hinc occultus, absconditus fuit). In Kal nihil exstat nisi part. כֹּסֶה Prov. 12, 16. 23 et כְּסוּי Ps. 32, 1. Longe usitatius est

Pi. כִּסָּה 1) *texit*, sq. acc. Ex. 10, 5. Num. 9, 15. 22, 5, vel עַל (ut alia verba tegendi סָכַךְ, כִּפֶּר) q. d. eine Decke machen *über* etwas Num. 16, 33: וַתְּכַס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ *terra eos operuit*, pr. tegumentum erat super eos. Iob. 21, 26: וְרִמָּה תְּכַסֶּה עֲלֵיהֶם *et vermes eos tegunt*. 2 Chr. 5, 8, sq. לְ Jes. 11, 9. — *Texit aliquem* vel *aliquid aliqua re*, estr. a) sq. acc. pers. et בְּ tegumenti Lev. 17, 13: וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר

eumque (sanguinem) *operiat terrâ*. Num. 4, 5. 8. 11. b) sq. dupl. acc. Ez. 18, 7. 16. 16, 10. c) sq. עַל pers. et בְּ tegumenti Ps. 44, 20. d) c. acc. tegumenti et עַל rei tegendae. Ez. 24, 7, cf. Iob. 36, 32. Saepe metaph. dicitur *texit, operuit* peccatum i. e. *condonavit*, sq. acc. Ps. 85, 3, sq. עַל Prov. 10, 12. Neh. 3, 37 (4, 5). Ps. 32, 1: כְּסוּי חֲטָאָה *cuius peccatum opertum est* i. e. condonatum. Cf. כָּפַר. — כִּסָּה אֶל praegn. dicitur pro: *clam credidit* alicui. Ps. 143, 9.

2) intrans. *texit, velavit se*. Gen. 38, 14. Deut. 22, 12. Jon. 3, 6: וַיְכַס שַׂק *sacco* s. cilicio *se involvit*. (Arab. كَسَا induit, sq. acc.).

3) *texit, celavit* (cf. chald.) Prov. 10, 18. 12, 16. 23. Iob. 31, 33. — Iob. 23, 17: וּמִפָּנַי כִּסָּה־אֹפֶל *et* (quia) *a conspectu meo* (non) *texit caliginem*, me non immunem praestitit a calamitatibus.

Pu. כֻּסָּה et כֻּסָּה (Ps. 80, 11. Prov. 24, 31) pass. *tectus est*, sq. בְּ tegumenti 1 Chr. 21, 16. Eccl. 6, 4, it. acc. Ps. 80, 11: כָּסּוּ הָרִים צִלָּהּ *obtecti erant montes umbra eius*. Prov. 24, 31.

Niph. id. Jer. 51, 42. Ez. 24, 8.

Hithp. obvelavit se, sq. בְּ tegumenti Jes. 59, 6. 1 Reg. 11, 29, semel sq. acc. Jon. 3, 8.

Nomm. derivata: כְּסוּת, כָּסוּי, (et סוּת), כֶּסֶת, מִכְסֶה, מְכַסֶּה.

כֶּסֶה i. q. כֶּסֶא q. v.

כַּסּוּחָה Jes. 5, 25, v. סוּחָה.

כָּסוּי m. cstr. כְּסוּי pr. part. pass. a rad. כָּסָה *tegumentum*. Num. 4, 6. 14.

כְּסוּת f. 1) *tegumentum, operimentum*. Ex. 21, 10. 22, 26. Iob. 24, 7. 26, 6. 31, 19. Metaph. כְּסוּת עֵינַיִם *operimentum oculorum* est i. q. munus piaculare alicui datum, ut in aliqua re (reprehensione digna) *oculos claudat* i. e. conniveat (das Auge zudrücken), s. *munus veniae impetrandae causa datum, placamentum, mulcta*. Sic enim expediendus est locus ab interpretibus parum feliciter tractatus Gen. 20, 16: הִנֵּה הוּא לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם לְכֹל אֲשֶׁר אִתָּךְ וְאֵת כֹּל *en hoc* (mille siclorum donum) *sit tibi mulcta pro omnibus, quae tecum* facta sunt, *et coram omnibus*. Verum iam viderat Alex., ab interpretibus vel neglectus vel non intellectus, reddens: τιμὴ, i. e. mulcta, pretium (Il. 1, 159), i. q. alibi τίμημα. — Plerique interpretes *tegumentum oculorum* volebant *velum, velamen* esse, integrumque locum sic vertebant satis arbitrarie: *ecce hoc tibi sit velamen oculorum* i. e. his mille siclis (haud parvo scilicet pretio!) eme tibi velamen, *omnibus qui tecum* sunt *et* omnino *omnibus* i. e. ut his omnibus pateat, te esse marito nuptam. Addunt solas mulieres nuptas vela gestasse, virgines iis abstinuisse: quod moribus Orientis plane contrarium est et probari nequit.

2) *vestis*. Deut. 22, 12.

כָּסַח *amputavit, succidit* (plantam) Jes. 33, 12. Ps. 80, 17. (Syr. et chald. putavit vitem).

כְּסִיל m. 1) *stultus*. Ps. 49, 11. Prov. 1, 32. 10, 1. 18. 13, 19. 20. 14, 8. 24. 33. 15, 2. 7 cet. saepe adiuncta impietatis notione, cf. syn. אֱוִיל, נָבָל et opp. חָכָם.

2) *sidus coeleste* Iob. 9, 9. 38, 31. Am. 5, 8, testibus plerisque intpp. vett. *Orionis* sidus, quod Orientales جَبَّار, ܓܢܒܪܐ, [נְפִילָא] i. e. *gigantem* appellant. Videtur sidus illud sub figura gigantis *impii* coelo *alligati* sibi informasse, unde Iob. 38, 31: *tune Orionis vincula solvere potes?* R. Jonas s. Abulwalides سُهَيْل h. e. *Canopum* intelligunt, stellam lucidam in australi navis gubernaculo. Pl. כְּסִילִים

Jes. 13, 10 q. d. *Oriones* s. *gigantes* (coeli), i. e. maiora coeli sidera, Orioni similia, ut lat. *Cicerones*, *Scipiones* appellantur viri Ciceroni et Scipioni similes.

3) n. pr. oppidi in australibus Judae. Jos. 15, 30.

כְּסִילוּת f. *stultitia*. Prov. 9, 13.

כָּסַל rad. in verbo minus usitata, quam in nomm. derivatis diversae significationis. Primaria potestas videtur 1) *carnosus, pinguis fuit*, unde כֶּסֶל *lumbus*. Hoc vc. medium 2) in bonam partem refertur ad *fortitudinem* (cf. שָׁמֵן), *firmitatem, fiduciam*, unde כֶּסֶל, כִּסְלָה fiducia; et 3) in malam partem ad *languorem* et *inertiam* (arab. كَسِلَ languidus, iners fuit), it. quod ab his prope abest ad *stultitiam* (cf. נָבָל, נְבָלָה, נֶבֶל, et vicissim vcc. fortitudinem significantia ad *virtutem* relata, ut חַיִל). Ita semel in verbo fut. A. Jer. 10, 8 (cf. transpositum סָכַל), praeterea in derivv. כְּסִיל stultus, כְּסִילוּת, כֶּסֶל stultitia.

כֶּסֶל m. 1) *lumbus* Iob. 15, 27. Pl. כְּסָלִים lumborum musculi interni prope renes, quibus adeps adhaeret, ψόαι, ψοῖαι, ut recte Symmachus. Lev. 3, 4. 10. 15. 4, 9. 7, 4. Iob. 15, 27: וַיַּעַשׂ פִּימָה עֲלֵי כָסֶל *et (quia) fecit* i. e. produxit *adipem super lumbis suis*, saginabat sese γαστρίδουλος. Dein *viscera, ilia* Ps. 38, 8. Cf. Bocharti Hieroz. T. I, p. 506 sq.

2) *fiducia, spes*. Ps. 78, 7. Prov. 3, 26.

3) *stultitia*. Eccl. 7, 25.

כִּסְלָה f. 1) *fiducia, spes*. Iob. 4, 6. 2) *stultitia*. Ps. 85, 9.

כִּסְלֵו m. Zach. 7, 1. Neh. 1, 1, gr. Χασελεῦ 1 Macc. 1, 54, mensis nonus Hebraeorum, incipiens a novilunio Decembris. De Etymo nil constat. Dictus tamen esse possit a languore et torpore naturae.

כְּסָלוֹן (fiducia, spes) n. pr. oppidi in finibus tribus Judae, alibi הַר־יְעָרִים. Jos. 15, 10.

כִּסְלוֹן (id.) n. pr. m. Num. 34, 21.

כְּסֻלּוֹת (fiduciae) n. pr. oppidi in tribu Issachar Jos. 19, 18.

כִּסְלֹת־תָּבוֹר (lumbi Taboris, vel fiducia Thaboris, de urbe munita) n. pr. oppidi in radicibus montis Tabor, ad orientales terminos Sebulonitarum Jos. 19, 12, alibi brevius תָּבוֹר dicti Vers. 22. 1 Chr. 6, 62.

כַּסְלֻחִים pl. Gen. 10, 14. 1 Chr. 1, 12 n. pr. populi ab Aegyptiis originem trahentis; ex probabili sententia Bocharti (Phaleg IV, 31) *Colchii*, quos Aegyptiorum colonos esse scriptores Graeci memoriae tradunt (Herod. 2, 104. Diod. I, 28. 55). Litteram s insertam esse, non abhorret a linguarum Semit. indole, cf. ܢܣܡܐ i. q. ܢܩܡܐ lactens.

כָּסַם *totondit, detondit* (caput), semel legitur Ez. 44, 20. Vicina sunt גָּזַם aliaque a גז ordientia, v. גָּזַז. Inde

כֻּסֶּמֶת f. Ex. 9, 32. Jes. 28, 25 pl. כֻּסְּמִים Ez. 4, 9 frumenti species aristam tritici instar *detonsam* habens, *far, adoreum* (triticum spelta Linn.) gr. ζέα, ὀλυρά, nostr. *Spelt, Dinkel*, arab. كِرْسَنَّةٌ, quod idem vc. est atque hebr. (m et n permutatis et r inserto). V. comment. nostr. ad Jes. l. c.

כָּסַס *numeravit, supputavit*, semel legitur Exod. 12, 4. Cf. LXX. Chald. Syr.

Nomm. derivv. מֶכֶס, מִכְסָה, כֵּס.

כָּסַף fut. יִכְסֹף 1) pr. *palluit*, ut Chald. (Longius abest arab. كسف et خسف defecit sol, luna, caligavit oculus, diminutus est). Cf. Niph. no. 1 et כֶּסֶף argentum. Hinc 2) *desideravit* aliquid, sq. לְ pers. Iob. 14, 15, gerundio Ps. 17, 12.

Niph. 1) *palluit* prae pudore (nam non *rubore* tantum, sed etiam *pallore* pudor indicatur, v. חָוַר et talmud. הִלְבִּין pudore affecit, cf. comment. ad Jes. 29, 22), *pudore affectus est.* Zeph. 2, 1: הַגּוֹי לֹא נִכְסָף *gens sine pudore*, impudens, inverecundus.

2) i. q. Kal no. 2. Gen. 31, 30. Ps. 84, 3.

כֶּסֶף c. Suff. כַּסְפִּי m. 1) *argentum*, a pallore dictum (ut gr. ἄργυρος ab ἀργὸς albus, et contra זָהָב aurum a colore flavo, cf. צָהֹב). Gen. 23, 15: אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף *quadringenti sicli argenti*, saepius tamen omisso vc. שֶׁקֶל v. c. אֶלֶף כֶּסֶף mille (sicli) argenti. Gen. 20, 16. עֶשְׂרִים כֶּסֶף viginti sicli argenti. 37, 28. Deut. 22, 19. 29. Hos. 3, 2. — 2) *pecunia*, quia argenti frustis pensis, non signatis, antiquitus pro pecunia utebantur. (Cf. ἀργύριον, argent). Gen. 23, 13. Deut. 23, 20. It. de eo *quod pecunia acquisitum est.* Ex. 21, 21 de servo: כִּי כַסְפּוֹ הוּא *is enim est pecunia eius.* Pl. *argenti frusta, pecuniae* Gen. 42, 25. 35.

כְּסַף chald. id. *argentum*, st. emphat. כַּסְפָּא Dan. 2, 35. 5, 2. 4. 23.

כָּסִפְיָא Esr. 8, 17 n. pr. regionis, fort. *Caspia* s. regio circa mare Caspium, sec. alios urbs *Kaswin.*

כֶּסֶת pl. f. כְּסָתוֹת *pulvini* Ez. 13, 18. 20 LXX. προςκεφάλαια. Vulg. *pulvilli*, sec. Rabbinos *pulvinaria longiora, culcitrae.* Rad. est כָּסָה; ת littera, quanquam non radicalis et fem. generis index, etiam in plurali servata est, ut in דַּלְתֹת, קַשְׁתֹת, cf. Lgb. p. 474.

כְּעַל Jes. 59, 18 v. עַל no. 8.

כְּעַן adv. chald. *iam, nunc.* Dan. 2, 23. 3, 15. 4, 34. 5, 12. Esr. 4, 13. Ex hebraeo כֵּן *ita* et *nunc* (v. עַד־כֵּן Neh. 2, 16) haec forma productior orta est, quemadmodum sam. קעם ex hebr. קוּם. Inde עַד־כְּעַן *hucusque.* Esr. 5, 16.

כְּעֶנֶת fem. antecedentis, adv. chald. *ita* i. q. כֵּן; sed in una formula וּכְעֶנֶת Esr. 4, 10. 11. 7, 12, et contr. וּכְעֶת 4, 17 *et sic* (porro), *et caetera.*

כָּעַס fut. יִכְעַס 1) *stomachosus, morosus fuit, aegre tulit.* Eccl. 5, 16. 7, 9. Neh. 3, 33 (4, 1). 2) *succensuit.* Ez. 16, 42, sq. אֶל pers. 2 Chr. 16, 10.

Pi. כִּעֵס *irritavit* i. q. Hiph. no. 2. Deut. 32, 21. 1 Sam. 1, 6.

Hiph. הִכְעִיס 1) *aegre fecit* alicui, *moerore affecit* 1 Sam. 1, 7. Neh. 4, 5 (3, 37). Ezech. 32, 9. 2) *irritavit*, saepe de hominibus, qui peccatis, impr. idolorum cultu, Jehovam irritant. Deut. 31, 29. 32, 16. 1 Reg. 14, 9. 15. 16, 2. 7. 13 sq. Ps. 78, 58. Jer. 8, 19. Pleno dicunt: הִכְעִיס אֶת־יְיָ כַּעַס 1 Reg. 15, 2. 2 Reg. 23, 26, it. omisso Dei nomine 1 Reg. 21, 22: אֶל־הַכַּעַס אֲשֶׁר הִכְעַסְתָּ *propter iram, ad quam* (me) *irritasti.* 2 Reg. 21, 6. Inde

כַּעַס m. 1) *aegritudo, moeror.* Eccl. 1, 18. 2, 23. 11, 10. Prov. 17, 25. 21, 19: אֵשֶׁת מִדְיָנִים וָכָעַס *mulier contentiosa et morosa.* 2) *ira.* Deut. 32, 19. Ez. 20, 28, pl. כְּעָסִים *irae* 2 Reg. 23, 26.

כַּעַשׂ m. id. in solo Iobi libro, 5, 2. 6, 2. 10, 17. 17, 7.

כַּף f. c. suff. כַּפִּי quod *incurvatum*, *cavum* est, a כָּפַף, 1) *vola manus, palma*, rarius de *tota manu*, ut

Deut. 25, 12: *et abscindas manum eius* (v. קַצּוֹת): de pede animalium (ut ursi) manui simili Lev. 11, 27. Spec. notandae sunt formulae: a) מִכַּף פ׳ *e manu* alicuius, saepe post verba eripiendi, ut מִיַּד 1 Sam. 4, 3. 2 Sam. 14, 16. b) Iud. 12, 3: וָאָשִׂימָה נַפְשִׁי בְכַפִּי *vitam meam posui in manu mea*, i. e. praesentissimo periculo me exposui; quae enim in manibus gestamus, non satis tuta sunt, facile excidere et elabi possunt, vel in eo sunt, ut abiiciantur. 1 Sam. 19, 5. 28, 21. Iob. 13, 14, cf. Ps. 119, 109. Eodem proverbio Xenarchus ap. Athenaeum (Deipnosoph. XIII, p. 569 C): *ἐν τῇ χειρὶ τὴν ψυχὴν ἔχων*, et Dani de homine in vitae discrimine versante: *at gaae mid Livet i Henderne* i. e. vitam in manibus gestare. c) חָמָס בְּכַפִּי *iniuria est in manibus meis*, iniuriam commisi. Iob. 16, 17. 31, 7. Ies. 59, 6. Ion. 3, 8. d) תָּקַע כַּף, הִכָּה כַף, מָחָא כַף manus complodere, v. sub his verbis. — Dual. כַּפַּיִם c. Suff. כַּפַּי, כַּפֶּיךָ cet. *utraque manus*, Iob. 36, 32, et saepe etiam pro plurali. Plur. כַּפּוֹת *volae manus* Dan. 10, 10, de manibus amputatis et emortuis (v. Lgb. p. 539. 540) 1 Sam. 5, 4. 2 Reg. 9, 35, alibi i. q. יָדוֹת *manubria* pessuli Cant. 5, 5.

2) sq. רֶגֶל *planta pedis*. Deut. 2, 5. 11, 24. 28, 65: מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלֶךָ *quies plantae pedis tui*, de habitatione quieta cf. Gen. 8, 9. — Pl. כַּפּוֹת plantae Jos. 3, 13. 4, 18. Ies. 60, 14. Sq. פְּעָמִים 2 Reg. 19, 24.

3) *vas concavum, acerra, phiala*, pl. כַּפּוֹת Ex. 25, 29. Num. 7, 84. 86. Inde כַּף־הַקֶּלַע scutula, patella fundae. 1 Sam. 25, 29. כַּף־הַיָּרֵךְ acetabulum femoris. Gen. 32, 26. 33.

4) כַּפּוֹת תְּמָרִים Levit. 23, 40 *palmae*, a forma curvata dictae (v. כִּפָּה).

כֵּף m. *rupes*, in solo Plur. usitatum Jer. 4, 29. Iob. 30, 6. (Syr. et chald. ܟܺܐܦܳܐ, כֵּיפָא, unde in N. T. *Κηφᾶς* i. q. *Πέτρος*).

כָּפָה *incurvavit, inflexit, depressit*, hinc *domuit*. Chald. et Talmud. כפא depressit, subegit, coëgit, avertit, arab. كفأ avertit, divertit. Prov. 21, 14: מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה אָף *munus clam datum deprimit iram*. LXX. *ἀνατρέπει ὀργάς*. Et sic Syrus. Contra Sym. *σβέσει ὀργήν*, Vulg. *extinguit iras*, coll. כָּבָה extinxit.

כִּפָּה f. 1) *palma, frons palmae* i. q. כַּף no. 4. Forma feminea autem de inanimatis frequentatur (gr. hebr. §. 105, 2). Ies. 9, 13. 19, 15: כִּפָּה וְאַגְמוֹן *palma et iuncus*, proverbio dr. de magnis et parvis s. nobilibus et ignobilibus. 2) gener. *ramus* Iob. 15, 32.

כְּפוֹר m. 1) *poculum* idque prob. operculo tectum, a rad. כָּפַר. 1 Chr. 28, 17. Esr. 1, 10. 8, 27. 2) *pruina*, scc. Simonem ita dicta, quia terram *obtegat*. Ex. 16, 14. Ps. 147, 16. Iob. 38, 29.

כָּפִיס *ἅπ. λεγόμ.* Hab. 2, 11 *tignum transversum, canterius*, a rad. כָּפַס, syr. ܟܦܣ connexuit. LXX *κάνθαρος*, i. q. cantherius apud Vitruv. 4, 2. Hieron. „lignum, quod ad continendos parietes in medio structurae ponitur vulgo *ἱμάντωσις* (cf. Sir. 12, 18)."

כְּפִיר m. *leo iuvenis*, isque a lacte depulsus, qui iam praedari coepit (גּוּר est *catulus* leonis). Vide Ezech. 19, 2. 3: *educavit* (leaena) *catulorum unum* (אֶחָד מִגֻּרֶיהָ), *factus est leo iuvenis* (כְּפִיר), *didicit praedari et voravit homines*. Ps. 17, 12. 104, 21. Iud. 14, 5 et saepe. Translate dr. a) de hostibus atrocibus et sanguinolentis Ps. 34, 11. 35, 17. 58, 7, cf. Jer. 2, 15. Ez. 32, 2: כְּפִיר גּוֹיִם *hostis*

grassans inter gentes. b) de principibus civitatis Ez. 38, 13, cf. Nah. 2, 14. (Respondet غُفْر et غَفْر vitulus, foetus rupicaprae it. leo iuvenis, pr. *villosus*, *villis tectus*, a rad. כָּפַר no. 3, arab. غفر villosus fuit, cf. עֹפֶר).

כְּפִירָה (i. q. כפר pagus) n. pr. oppidi Hevitarum, postea Benjaminitarum. Jos. 9, 17. 18, 26. Esr. 2, 25. Neh. 7, 29.

כָּפַל *complicuit*, *duplicavit* Ex. 26, 6. Part. pass. duplicatus Ex. 28, 16. 39, 9. (Chald. קְפַל duplicavit, circumvolvit, syr. Ethpe. ܐܬܟܦܠ duplicatus, implexus est. In linguis occidentalibus respondet transp. πλέκω, *plico*).

Niph. duplicatus s. iteratus *est* Ez. 21, 19 (14). Inde מַכְפֵּלָה et

כֶּפֶל m. *duplicatio*. Iob. 41, 5: כֶּפֶל רִסְנוֹ *duplicatio rictus eius* i. e. rictus duplici dentium serie munitus.

Dual. 1) pr. *duae plicae*, *complicationes*. Iob. 11, 6: כִּי כִפְלַיִם לְתוּשִׁיָּה *nam complicationes* sunt *sapientiae* Dei i. e. Dei sapientia est complicata, inextricabilis. Al. *duplex* i. e. multiplex, infinita *est sapientia Dei*. — 2) *duplum* Jes. 40, 2.

כָּפַן *languit*, de fame et siti. Semel de vite sitiente, sq. עַל Ez. 17, 7: כָּפְנָה שָׁרָשֶׁיהָ עָלָיו *ecce haec vitis sitiens radices suas ad eum extendit*. (Syr. sitivit, sq. ܠ inhiavit rei, eam concupivit. Arab. eguit, egestatem passus est). Inde

כָּפָן m. *fames*, *penuria*. Iob. 5, 22. 30, 3.

כָּפַס rad. inusit., v. כָּפִיס.

כָּפַף *curvavit*, *incurvavit*. (Late patet haec stirps una cum cognatis in linguis semiticis et occidentalibus tum *curvandi*, tum vicino *cavi* et *concamerati* significatu. Vide radd. כָּפַת; גָּבַב no. 1, גַּב cavum, et קָבַב, قَبَّ cavavit, concameravit, יָקַב excavavit, נָקַב effodit, et cf. gr. κάμπω, κάμπτω, γνάμπτω, it. κύπτω, κύβη, κύμβη, lacon. κύβ6α cupa; pers. كفتن inclinare, كو cavum, caverna; lat. *cubo*, *cumbo* it. *cavus*; germ. ant. *Gaff* = כַּף, *kippen*, *umkippen*, sensu plicandi). Jes. 58, 5. Intrans. *incurvavit se*. Ps. 57, 7. Part. כְּפוּפִים incurvati, depressi. Ps. 145, 14. 146, 8.

Niph. submisit se alicui. Mich. 6, 6 sq. לְ. (Aram. id.).

Nomm. derivv. כַּף, כִּפָּה.

כָּפַר pr. *texit*, *operuit*, unde כְּפוֹר et כַּפֹּרֶת operculum. (Arab. كَفَرَ fut. I. et غَفَرَ texit). Spec. 2) *obduxit*, *oblevit* aliqua re, ut pice, *picavit* Gen. 6, 14. Cf. כֹּפֶר no. 2 et Pu. — 3) villis tectus, *villosus fuit*, v. כְּפִיר. — 4) *texit* peccata i. e. condonavit, cf. כֹּפֶר no. 4 et כִּפֶּר. Arab. كفر II. expiavit crimen, غفر condonavit.

Pi. כִּפֶּר fut. יְכַפֵּר 1) *texit* i. e. *condonavit* peccatum (cf. כָּסָה), sq. acc. Ps. 65, 4. 78, 38; sq. עַל (ut alia verba tegendi) Jer. 18, 23. Ps. 79, 9; sq. לְ Deut. 21, 8; it. sq. לְ Ez. 16, 63 et בְּעַד pers. (cf. מָגֵן בַּעַד Ps. 3, 4). 2 Par. 30, 18.

2) causat. *veniam conciliavit*, a) *expiavit* culpam, sq. acc. Dan. 9, 24. Ez. 45, 20, sq. עַל Lev. 5, 26, sq. בְּעַד (pro) Ex. 32, 30; sq. מִן Levit. 4, 26. Num. 6, 11. b) *expiavit*, *culpa liberavit* reum, sq. עַל pers. Ex. 30, 15. Lev. 4, 20; sq. בְּעַד Lev. 16, 6. 11. 24. Ez. 45, 17; sq. בְּ Lev. 17, 11; refertur etiam ad res inanimatas quae contaminatae putabantur, sq. acc. Lev. 16, 33, sq. עַל Lev. 16, 18. Plenae locutionis exempla sunt Lev.

5, 18: וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שִׁגְגָתוֹ *et sacerdos eum expiabit propter culpam* et 4, 26: וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ *et expiabit eum sacerdos a culpa.* c) *placavit* eum, qui iniuria affectus erat vel irascebatur, c. acc. pers. Gen. 32, 21. Prov. 16, 14, it. calamitatem ingruentem placavit h. e. piaculis amolitus est. Jes. 47, 11. — Sacrificium, quo expiatio fit, ponitur praevio בְּ. 2 Sam. 21, 3. Num. 5, 8.

Pu. 1) *tectus* i. e. *oblitteratus est* pr. de litteris, quae stylo obducto tegebantur et delebantur. Jes. 28, 18: וְכֻפַּר בְּרִיתְכֶם *oblitterabitur* i. e. abolebitur *foedus vestrum*, locutione petita a scripta foederis lege. (Aram. ܟܦܰܪ, כְּפַר abstersit, diluit, abolevit). 2) pass. Pi. 2, a: *expiata est* culpa. Jes. 6, 7. 22, 14. 27, 9. 3) pass. Pi. 2, b *culpa liberatus est* reus, *veniam impetravit* Ex. 29, 33. Num. 35, 33.

Hithpa. fut. יִתְכַּפֵּר 1 Sam. 3, 14, et *Nithpa.* נִכַּפֵּר Deut. 21, 8 *expiata est* culpa.

Nomm. derivata statim sequuntur, praeter כִּפּוּר, כְּפִיר et n. pr. כְּפִירָה.

כָּפָר m. *pagus*, *vicus*, ita dictus, quia *tectum* praebet incolis. Cant. 7, 12. 1 Chron. 27, 25. Neh. 6, 2. Arab. كَفْرٌ id.

כְּפַר הָעַמּוֹנִי (pagus Ammonitarum) n. pr. oppidi Benjaminitarum. Jos. 18, 24. In Keri articulus omissus est.

כֹּפֶר m. 1) i. q. כָּפָר *pagus*, *vicus*. 1 Sam. 6, 18.

2) *pix*, ab obducendo, oblinendo dicta, cf. rad. no. 2. Gen. 6, 14. (Aram. ܟܘܦܪܳܐ et arab. كُفْرٌ id.).

3) *cyprus*, gr. κύπρος, frutex vel arbuscula, floribus odoratis, subalbis, in racemorum modum crescentibus, arab. حِنَّاءٌ, حِنَّآءٌ, Lawsonia inermis Linn., bene monente Io. Simonii ita dicta, quia pulvere ex eius foliis confecto et in aqua subacto mulieres in oriente ungues *oblinunt*, ad inducendum illis ornatus gratia colorem rufum. Cant. 1, 14: אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר racemus cypri. Plur. כְּפָרִים Cant. 4, 13. Cf. O. Celsii Hierobot. T. I, p. 222. Oedmanni verm. Sammlungen aus der Naturkunde, fasc. I, cap. 7.

4) λύτρον, *pretium expiationis vel redemtionis.* Ex. 21, 30. 30, 12: כֹּפֶר נַפְשׁוֹ *pretium pro vita sua redimenda.* Jes. 43, 3: כָּפְרְךָ *pretium, quo tu redimaris.*

כִּפֻּרִים pl. m. *expiationes.* Ex. 29, 36. 30, 10. 16. יוֹם הַכִּפֻּרִים dies expiationis. Lev. 23, 27. 25, 9.

כַּפֹּרֶת f. *operculum*, a rad. כָּפַר no. 1, duntaxat de operculo arcae foederis. Ex. 25, 17 sq. 30, 6. 31, 7. בֵּית הַכַּפֹּרֶת adytum templi, in quo collocata erat arca foederis. 1 Chr. 28, 11. LXX ἱλαστήριον (Vulg. *propitiatorium.* Luther. Gnadenstuhl), qs. esset a *placandi* significatione, v. כָּפַר no. 2, c.

כָּפַשׁ prob. i. q. כָּבַשׁ, كَبَسَ I. IV. *texit*, *obruit* aliqua re. Thren. 3, 16: הִכְפִּישַׁנִי בָּאֵפֶר *obruit me cinere.* Apud Talmudistas de mensura cumulata, it. de ecclesia Judaica in cinerem depressa s. cinere obruta (מיכשפת באפר Ber. rabba, sect. 75). Chald. *humiliavit me in cinere.* LXX. vero et Vulg. ἐψώμισέ με σποδόν, *cibavit me cinere*, e contextu, quia cibandi verba antecedunt.

כְּפַת chald. *ligavit*, *vinxit.* Praet. Peil. Dan. 3, 21. Pa. id. ib. 20. 23. 24.

כַּפְתּוֹר quadrilitt. quod mihi compositum videtur ex trilitteris כפר texit et כָּתַר coronavit, inde 1) *corolla*, *capitulum* a) columnarum, Säulen-Capitäl, Knauf

Amos 9, 1. Zeph. 2, 14. b) ornamentum candelabri aurei. Ex. 25, 31. 33. 34 sq. 37, 17 sq. LXX σφαιρωτῆρες. Vulg. sphaerulae. Josephus (Ant. 3, 6 §. 7) mala granata reddit. Cf. syr. ܟܘܦܠܐ balaustium (mali granati).

2) n. pr. regionis Jer. 47, 4. Am. 9, 7, plur. כַּפְתֹּרִים Gen. 10, 14. Deut. 2, 23 de incolis eius. Et hi quidem Aegyptiorum colonia et Philistaeorum patres fuisse traduntur l. l. c. c., in quibus Gen. l. c. verba אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים coll. reliquis locis post כַּפְתֹּרִים ponenda videntur (v. Vaterum ad h. l.). — Veteres interpretes tantum non omnes *Cappadociam* intelligunt, sed ex Jer. l. c. insulam vel certe oram maritimam (אִי) fuisse apparet. Fuerunt propterea, qui *Cyprum* cogitarent, eique et situs locorum favet et quaedam nominis similitudo: sed obstat quod Cyprios כִּתִּים vocari tantum non certum est. Malo igitur *Cretam* insulam, cui hoc etiam favet, quod Philistaei כְּרֵתִי appellantur (Cretenses), v. sub h. v. et Michaëlis Spicil. T. I. p. 292—308. Supplemm. p. 1338.

כַּר plur. כָּרִים m. 1) *agnus*, maxime pinguis et saginatus (Deut. 32, 14. Jes. 34, 6. Ez. 39, 18), in laetis pascuis pascens, a saltando dictus (rad. כָּרַר). Am. 6, 4. 1 Sam. 15, 9. 2 Reg. 3, 4. Ps. 37, 20. Jer. 51, 40. Vulg. agnus, syr. ܡܦܛܡܐ saginatus, chald. פַּטִּים pinguis. Collect. Jes. 16, 1: שִׁלְחוּ־כַר מֹשֵׁל־אֶרֶץ *mittite agnos domini terrae*, h. e. qui debentur regi, terrae domino. Translate est a) *agnorum pascuum, pratum* Jes. 30, 23. Ps. 65, 14: לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן *pascua gregibus vestiuntur*, ornantur. b) *aries ferreus*, gr. κριός, machina bellica, qua moenia urbium expugnandarum perforabant, arab. etiam كَبْش dicta. Ez. 4, 2. 21, 27. (*Agni et pascui significatu* hoc vc. etiam Iones adoptarunt. Hesych. Κὰρ ... πρόβατον. Κάρα ... Ἴωνες τὰ πρόβατα. Κάρνος ... βόσκημα, πρόβατον. Κάρος ... βόσκημα. Cf. Bocharti Hieroz. 1, 429).

2) כַּר הַגָּמָל Gen. 31, 34 *sella camelina*, ephippium camelorum dorso alligatum et superne obumbratum, cui mulieres inequitare solent, itidem a *saliendo*, *saltando* dictum, vel ut *currus* a *currendo* (cf. אַפִּרְיוֹן). Arab. كُور et مَكْوَر, it. كُوَر id. V. Jahnii bibl. Archaeol. T. I, vol. I, p. 287. Hartmanni Hebraeerin T. 2, p. 397.

כַּר pr. *perfodiens*, *confossor*, inde *carnifex*, satellitum s. militum praetorianorum genus, quorum erat, supplicia capitalia sumere, i. q. כְּרֵתִי. Ter legitur in Plur. כָּרִי (pro כָּרִים Lgb. p. 525) 2 Reg. 11, 4. 19 de satellitibus Athaljae: הַכָּרִי וְהָרָצִים *carnifices et cursores*, et 2 Sam. 20, 23 in Chethibh de custodia Davidis: הַכָּרִי וְהַפְּלֵתִי, Keri הַכְּרֵתִי וגו׳.

כֹּר m. *mensura* rerum aridarum et fluidarum 1 Reg. 4, 22 (5, 2). Ez. 45, 14 decem Ephas Bathosve continens i. q. חֹמֶר. (Aramaei כּוֹר, ܟܘܪܐ ponere solent pro hebr. חֹמֶר. Adoptarunt etiam Hellenistae κόρος). Origo est in forma *rotunda*, et כֹּר pr. vasculum rotundum significare videtur. Vide rad. כָּרַר.

כְּרָא chald. *doluit*, ut syr. ܟܪܐ. Ithp. Dan. 7, 15: אֶתְכְּרִיַּת רוּחִי *doluit animus meus*.

כָּרַב rad. dubia, v. כְּרוּב.

כִּרְבֵּל quadrilitt. i. q. כָּבַל, כִּבֵּל (q. v.) *accinxit*, *induit*, inserta littera ר. V. Lgb. p. 864. Pass. מְכֻרְבָּל *cinctus*, *indutus*. 1 Chr. 15, 27. Inde

כַּרְבְּלָא chald. f. *pallium*. Dan. 3, 21.

I. כָּרָה *fodit.* (Chald. כְּרָא et arab. كرا fodit terram. Vicina sunt כּוּר no. I, אָכַר, it. קוּר et נָקַר). V. c. puteum Gen. 26, 25, foveam 50, 5. Hinc a) transfertur ad insidias. Ps. 7, 16. 57, 7. 119, 85. Prov. 16, 27: אִישׁ בְּלִיַּעַל כֹּרֶה רָעָה *homo nequam perniciem parat.* Sq. עַל pers. et omisso foveae vocabulo Iob. 6, 27: תִּכְרוּ עַל־רֵיעֲכֶם *foditis* (foveas) *amico vestro*, neque aliter in loco vexato 40, 30: יִכְרוּ עָלָיו חַבָּרִים (*si*) *insidias ei* (crocodilo) *struunt socii* i. e. piscatores consociati, *num eum* (captum) *distribuent inter mercatores?* b) Ps. 40, 7: אָזְנַיִם כָּרִיתָ לִּי *aures mihi fodisti* locutio poët. eaque fortior et audacior pro vulgari אֹזֶן גָּלִיתָ לִי *aperuisti mihi aurem* i. e. (hoc) patefecisti mihi. Respondent locutiones nostrae: *jemandem den Staar stechen* i. e. visum acuere alicui, monstrare quae videre debebat sed quasi coecus non viderat: *jem. die Zunge lösen.*

Nomm. derivv. כֵּרָה no. I, מִכְרָה.

II. כָּרָה 1) *emit*, i. q. מָכַר, קָנָה. Deut. 2, 6. Hos. 3, 2. (Arab. كرا I. III. locavit, VI. VIII. X. conduxit).

2) *epulas instituit.* 2 Reg. 6, 23. (Arab. وكر *epulas instituit*, maxime post absolutum aedificium, it. قرى hospitio excepit, قرًا hospitium. Quomodo haec cum emendo cohaereant, non definio. Fortasse epulae intelliguntur lautiores, quibus propria penus non sufficiebat, propterea aliunde *coemtae*, zu denen man einkaufen muſs).

I. כֵּרָה vel **כָּרָה** f. pl. cstr. כְּרֹת *foveae*, *cisternae*, rad. כָּרָה no. I, cf. Gen. 26, 25. Zeph. 2, 6: נְוֹת כְּרֹת רֹעִים וְגִדְרוֹת צֹאן *arva plena cisternis pastoriciis et pecorum septis.* Voce כְּרֹת alluditur ad כְּרֵתִים v. 5.

II. כֵּרָה f. *epulae*, a rad. כָּרָה no. II, 2. 2 Reg. 6, 23.

כְּרוּב pl. כְּרוּבִים m. 1) *Cherub*, in Hebraeorum theologia natura quaedam sublimior et coelestis, cuius formam ex humana, bovina, leonina et aquilina (quae tria animalia cum homine potentiae et sapientiae symbola sunt) compositam sibi fingebant (Ez. 1 et 10). Primum paradiso custodiendo Gen. 3, 24, deinde Dei solio super alis per nubes gestando eos adhibitos legimus, unde 2 Sam. 22, 11: וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעֹף *Cherubis vectus volavit.* Ps. 18, 11: יוֹשֵׁב הַכְּרֻבִים *qui sedet super Cherubis.* 1 Sam. 4, 4. 2 Sam. 6, 2, denique Cheruborum statuae ligneae auro obductae in adyto tabernaculi sacri (Ex. 25, 18 sq.) et templi Salomonei erant (1 Reg. 6, 23), cuius parietibus etiam Cheruborum figurae insculptae erant. Longius petita nec circumspecta est J. D. Michaëlis opinio, qui (Comment. soc. Gotting. 1752 et in Supplemm. pag. 1343) Cherubos equis tonantibus Graecorum comparavit.

De etymo ambigitur. Quod olim conferebam, „syr. ܟܪܘܒܐ potens, fortis, Cast.“ abiiciendum erat, simul atque ex ipsis Bar Bahluli verbis intellexeram, illam significationem errore niti Castelli (Anecdd. Orient. fasc. 1, p. 66). Modo semiticae originis est hoc vc., vel כרב litteris transpositis est pro רכב et כְּרוּב qs. רְכוּב *iumentum divinum* (Ps. 18, 11) coll. arab. ركوب navis vectoria, vel (quae Hydii est sententia non improbabilis, de rel. vett. Persarum p. 263) כְּרוּב est i. q. קָרוֹב (cf. كرب = قرب) qui Deo *propinquus* est, ei *adstat*, interioris admissionis est. Alii, ut Eichhornius (introd. in

respondet كَمَا, chald. כְּמָא, syr. ܐܝܟܡܐ : ex quibus formis de significatu syllabae מוֹ iudicari potest. Haec enim est i. q. indef. מָה *quid, aliquid, quod,* ita ut Ps. 73, 15 (litt. A) pr. sit: *sicut* (tale) *quid;* litt. C. *sicut* (id) *quod.*

כְּמוֹשׁ m. n. pr. numinis Moabitarum et Ammonitarum domestici Iud. 11, 24, Salomone regnante Hierosolymis quoque culti 1 Reg. 11, 7. 2 Reg. 23, 13. Jer. 48, 7, fort. subactor, victor, domitor, a rad. כָּמַשׁ, q. v. Hinc עַם כְּמוֹשׁ Camosi populus i. e. Moabitae. Num. 21, 29. LXX. Χαμώς. Vulg. Chamos.

כָּמַז rad. inusit. Arab. كمز *conglobavit,* unde כּוּמָז q. v.

כָּמַן rad. inusit. Syr. et Arab. 1) *condidit, abscondit.* Unde מַכְמַנִּים thesauri. 2) Syr. etiam *condivit,* maxime sale (pr. sale condidit, texit). Inde

כַּמֹּן m. *cuminum,* quo una cum sale pro condimento utebantur (Plin. H. N. 19, 8), arab. كَمُّون, gr. κύμινον. Jes. 28, 25. 27.

כָּמַס ἅπαξ λεγόμ. Deut. 32, 34 *abscondit,* nescio an idem quod כָּנַס, quod ipsum in cod. Sam. l. c. legitur.

Inde n. pr. מִכְמָס.

I. **כָּמַר** rad. in Kal inusit. vic. radici חָמַר (cf. חָמַם, חוּם), 1) *aestuavit, ferbuit, incaluit,* v. Niph. no. 1. (Talmud. כּוּמַר calefactio). 2) *adustus est* (v. Niph. no. 2), inde *niger, obscurus fuit* et ut syr. ܟܡܰܪ *tristis, moestus fuit.* Aph. atratus, lugens incessit. Cf. כֹּמֶר, כַּמְרִירִים.

Niph. 1) *incaluit* amor erga aliquem, sq. עַל 1 Reg. 3, 26, et אֶל Gen. 43, 20, *commota est misericordia* Hos. 11, 8. 2) *adustus est.* Thren. 5, 10: *cutis nostra adusta est tanquam fornace famis ardore.*

II. **כָּמַר** i. q. כָּבַר *plexit,* texuit, unde מִכְמָר, מִכְמוֹר, מִכְמֶרֶת rete.

כֹּמֶר in pl. tantum כְּמָרִים *sacerdotes idolorum* 2 Reg. 23, 5. Hos. 10, 5. Zeph. 1, 4. Syr. ܟܘܡܪܐ de sacerdote quocunque dicitur: vocabula autem syriaca ad deorum cultum spectantia ab Hebraeis ad idolorum cultum restringuntur, v. Hist. linguae Hebr. p. 58. De etymo si quaeris, כֹּמֶר, ܟܘܡܪܐ est pr. nigredo, tristitia, et concr. qui atra veste incedit, lugens, hinc asceta, sacerdos. Cf. أَبِيلٌ, ܐܒܝܠܐ tristis, lugens, dein asceta, monachus, sacrorum antistes. Vide comment. nostr. ad Jes. 22, 12. 38, 15.

כַּמְרִירִים pl. m. *obscurationes,* a rad. כָּמַר I, 2, formae שַׁפְרִיר, excepto Chirek in priore syllaba, ut in פְּרַחְחַ. Semel legitur Iob. 3, 5: יְבַעֲתֻהוּ כִּמְרִירֵי יוֹם *terreant eum* (diem natalem) *obscurationes diei* s. luminis diurni, solis defectiones, eclipses, quas mala et calamitates portendere credebant prisci homines. Vett. intpp. כ praefixum esse statuebant substantivo מְרִירִים, qua sententia adoptata interpretandum esset: *amaritudines* i. e. calamitates, quae *diei* accidere possunt, *maximae* (cf. de כ intensivo pag. 459 A): sed illud parallelismo membrorum longe accommodatius est.

כָּמַשׁ rad. inusit. prob. i. q. כָּבַשׁ *subegit* (ב et מ permutatis), unde ܟܡܘܫܐ incubus, ephialtes, arab. كابوس, ܟܡܫܘܫܐ vinaceae, a calcando dictae. Inde hebr. כְּמוֹשׁ et מִכְמָשׁ.

כֹּמְת rad. inusit. prob. i. q. כָּתַם abscondidit. Inde מַכְמֻתַּת n. pr.

I **כֵּן** A) pr. part. act. a כּוּן *rectus*, metaph. *probus*, *integer* (nostr. aufrichtig, rechtlich), plur. כֵּנִים Gen. 42, 11. 19. 31. Jes. 16, 6: לֹא־כֵן *non rectum*, i. e. vanum, stultum.

B) Adv. 1) *recte*. 2 Reg. 7, 9: לֹא כֵן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים *non recte nos facimus*. Exod. 10, 29: כֵּן דִּבַּרְתָּ *recte locutus es*. Num. 27, 7. 36, 5. Eccl. 8, 10.

2) *sic*, *ita*, gr. ὥς, οὕτως (pr. recte ad aliquam normam, nostr. *recht so*, *gerade so*, *also*; quanquam Gussetius, Danzius aliique כֵּן *ita* aliud vc. esse volunt, contr. ex כְּהֵן *sicut illa* quemadmodum כֹּה ex כְּהוּ. Sed cf. אָכֵן), sq. Makkeph כֶּן־ Iob. 5, 27. Jos. 2, 21. Prov. 26, 2. 33, 7. Gen. 1, 7: וַיְהִי כֵן *et factum est ita*, ut Deus iusserat. Vers. 9. 11. 29, 26: לֹא יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ *non ita fieri solet apud nos*. Ps. 1, 4: לֹא כֵן הָרְשָׁעִים *non ita scelesti*. 1 Reg. 20, 40: כֵּן מִשְׁפָּטֶךָ אַתָּה חָרָצְתָּ *ita* (hoc) *est iudicium tuum*, *tu ipse tulisti*. 1 Sam. 23, 17: *etiam Saulus pater meus* יֹדֵעַ כֵּן *scit ita* i. e. hoc scit, weiſs es so, nicht anders (ubi minime necesse, כֵּן pronomine demonstrativo reddere). Jer. 5, 31: עַמִּי אָהֲבוּ כֵן *populus meus ita amat* liebt es so. Prov. 28, 2: *si homines prudentes sunt et sapiunt* כֵּן יַאֲרִיךְ: *ita* (so, dann) *perennis est* civitas (in quo exemplo כֵּן ad signi apodoseos potestatem prope accedit, cf. οὕτω Matthiae gr. Gramm. p. 822). — Saepe sibi respondent כְּ — כֵּן *quemadmodum* — *ita* (v. כְּ A, 1), כַּאֲשֶׁר — כֵּן (v. כַּאֲשֶׁר no. 1): rarius vicissim כֵּן — כַּאֲשֶׁר *ita* — *quemadmodum* Gen. 18, 5. 2 Sam. 2, 25, כָּמוֹ — כֵּן Ex. 10, 14. Alibi כְּ in protasi omittitur Jes. 55, 9 (cf. Vers. 10. 11). Iud. 5, 15.

Varie autem redditur hoc qualitatis adverbium, prout pertinet ad qualitatem, ad copiam, ad tempus. a) Si ad qualitatem, est *talis*, *ita comparatus*. Iob. 9, 35: לֹא כֵן אָנֹכִי עִמָּדִי *non ego sic sum* (ut saepe Terent.) *apud me* i. e. non talis, non ita comparatus in pectore s. in conscientia mea. 1 Reg. 10, 12: לֹא בָא כֵן עֲצֵי אַלְמֻגִּים *nunquam posthac venerunt talia ligna santalina*; it. *adeo* (so sehr) Nah. 1, 12: אִם שְׁלֵמִים וְכֵן רַבִּים *quamquam incolumes sunt et adeo multi* (nostr. *so sehr viele*, *noch so viele*), Latine similiter dicunt negative *non ita multi*, nicht so sehr viele. b) Si ad quantitatem et copiam refertur, est *tot* (soviel). Exod. 10, 14: כֵּן אַרְבֶּה כָּמֹהוּ *tot locustae*, *quot illae*. Iud. 21, 14: וְלֹא מָצְאוּ לָהֶם כֵּן *sed sibi non nacti sunt tot* mulieres, quot iis opus erat, *nicht soviel* als nöthig, nicht genug. — c) si ad tempus, est *tamdiu* (so lange). Esth. 2, 12: כִּי כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן *tamdiu durabant dies purificationis*; it. *toties* (so oft). Hos. 11, 2: קָרְאוּ לָהֶם כֵּן הָלְכוּ מִפְּנֵיהֶם (quoties) *vocabant eos*, *toties illi retrocedebant ab iis*, it. *statim* (sofort, sogleich), praecedente כְּ temporali (sobald als) 1 Sam. 9, 13: כְּבֹאֲכֶם כֵּן תִּמְצְאוּן אֹתוֹ *ut intrabitis* .... *statim invenietis eum*, cf. gr. ὡς — ὥς Eurip. Phoeniss. 1437. Il. 1, 512. 14, 294. Poët. fortius etiam omisso כְּ Ps. 48, 6: רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ (simulatque) *videbant*, *ita* (statim) *stupebant*. — d) In continuatione sermonis est: *itaque*, *quae cum ita sint*, nostr. *so denn*. Ps. 90, 12: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע *itaque doce me*, *diebus meis* etc. 61, 9. 63, 3.

3) i. q. אָכֵן, אַךְ est asseverantis ab initio sermonis. Jer. 14, 10: כֵּן אָהֲבוּ לָנוּעַ.

Cum praeposit. a) אַחַר כֵּן, אַחֲרֵי־כֵן *postquam res ita evenerunt* i. e. *postea*, v. אַחַר.

b) בְּכֵן pr. *in tali conditione*, *sic*,

tunc. Eccl. 8, 10. Esth. 4, 16. (In Targg. creberrime: *tunc, sic*).

c) לָכֵן α) adv. causale: *propterea, ideo, iccirco*. Iud. 10, 13. 1 Sam. 3, 14. Jes. 5, 24. 8, 7. 30, 7. Iob. 32, 10. 34, 10. 37, 24 et saepe. Gen. 4, 15 verte: לָכֵן כָּל־הֹרֵג קַיִן וגו׳ *propterea* (ne fiat, quod metuis) *quicunque interficiet Kainum* cet. Sibi respondent: יַעַן כִּי — לָכֵן quia — propterea Jes. 8, 6, 7, לָכֵן — יַעַן 29, 13. 14. Semel est pro לָכֵן אֲשֶׁר *propterea quod, quia* Jes. 26, 14, et vim coniunctionis habet (cf. עַל כֵּן pro עַל כֵּן אֲשֶׁר). β) Sensim deflexum est in potestatem adversativam, nostr. *darum doch, und darum doch, aber darum doch, hoc non obstante, nihilominus, attamen* (cf. אָכֵן). Sic praecedente אִם in protasi Jer. 5, 2: *etiamsi* (אִם) *dicunt: per Dei vitam, nihilominus* (לָכֵן) *periuri sunt*. Adde Jes. 7, 14, ubi sententiae ita connectendae sunt: quamquam signum oblatum impie recusasti, *nihilominus* Dominus tibi etiam nolenti signum dabit. Apud prophetas saepe, ubi a reprehensionibus et minis transitur ad consolationes et promissiones. Jes. 10, 24: *nihilominus ita dicit Jehova exercituum: ne timeas* cet. 27, 9. 30, 18. Jer. 16, 14. 30, 16. Ez. 39, 26. Hos. 2, 11 (14). — Iob. 20, 2 ita infit Zopharus: לָכֵן שְׂעִפַּי יְשִׁיבוּנִי *nihilominus cogitationes meae responsum mihi suggerunt*, non obstantibus verbis tuis magniloquis et minacibus habeo, quod tibi respondeam.

Respondet arab. لكنْ, لَكِنَّ *attamen, veruntamen*, quod ex hebraeo לָכֵן haud dubie ortum est. Hoc autem לָכֵן adversativum multi (quibus ipse olim adstipulatus sum) plane aliud et diversae originis vc. esse volunt, ortum ex לֹא = לָא et כֵּן; poteratque haec sententia defendi auctoritate LXX intpp., qui bis reddunt οὐχ οὕτως Gen. 4, 15. Jes. 16, 7, et orthographia Arabum, qui etiam لاكن scribunt (v. Ham. Schult. p. 312. 364. 412). Sed usus adversativus, ut supra vidimus, re vera pendet ex potestate causali, et eadem ratio est particulae chald. לָהֵן q. v.

d) עַל־כֵּן α) *propterea, ideo* Gen. 2, 24. 10, 9. 11, 9. 19, 22. 20, 6. Jes. 5, 25. 13, 7. 16, 9. Iob. 6, 3. 9, 22 et sexcenties. β) Apud poëtas etiam coniunctionis vim induit pro עַל כֵּן אֲשֶׁר *propterea quod, quia* (cf. לָכֵן Jes. 26, 14, כִּי עַל כֵּן pag. 477 A, et quae de ellipsi coniunctionum relativarum observavimus Lgb. pag. 636). Ps. 45, 3: *pulcherrimus es mortalium* ..... עַל־כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים *propterea* quod *Deus tibi benedixit*. 1, 5. 42, 7. Jes. 15, 4. Jer. 48, 36. Conferantur, quae nuper disputavit Winerus (ad Sim. Lex. p. 466), his etiam exemplis vulgarem potestatem (*ideo*) vindicaturus: sed vereor ut recte monstraverit sententiarum nexum.

e) עַד־כֵּן *huc usque*. Neh. 2, 16.

II. כֵּן c. suff. כַּנּוֹ, כַּנִּי a rad. כָּנַן no. II. i. q. כּוּן) 1) *locus* (*Stelle*) Gen. 40, 13. 41, 13. Dan. 11, 20. 21. V. 38: עַל כַּנּוֹ loco eius (an dessen Stelle), pro quo V. 7 כַּנּוֹ. 2) *basis* (*Gestelle*, Fuſsgestelle). 1 Reg. 7, 31: מַעֲשֵׂה־כֵן *more baseos*, instar stylobatae. Spec. de basi lavacri in atrio templi Ex. 30, 18. 28. 31, 9. 35, 16. 38, 8. Lev. 8, 11, de receptaculo mali nautici, quod gr. μεσόδμη, ἱστοδόκη (Il. 1, 434), ἱστοπέδη (Od. 12, 51), lat. *modius* vocatur, Jes. 33, 23.

III. כֵּן in sing. semel Jes. 51, 6 (ubi vett. intpp. כְּמוֹ־כֵן languidius interpretantur: *quemadmodum ita* i. e. eodem modo; nos: *instar culicis*) plur. כִּנִּים Ex. 8, 12. Ps. 105, 31. Alex. σκνῖφες.

15, 29. Inde כִּרְכָּרוֹת dromades, a cursu saltabundo.

Ex כִּרְכֵּר primo *circumeundi* significatu ortum est trilitterum secundarium כָּרַךְ circumdedit, et nomen כִּכָּר pro כִּרְכָּר circulus, orbis.

כָּרַשׂ rad. inusit. *incurvatus est, inclinavit se* i. q. vicina קָרַס. Inde

כָּרֵשׂ *venter*, ab incurvando dictus, ut germ. *Bauch* a verbo *beugen*, et hebr. גָּחוֹן a rad. גָּחַן. Jer. 51, 34. (Aram. ܟܪܣܐ, ܟܪܣ, כְּרֵיסָא i. q. בֶּטֶן, arab. كَرِش ventriculus ruminantium, كَرْشَاء mulier ventricosa).

כֹּרֶשׁ n. pr. *Cyrus*, rex Persarum. Esr. 1, 1. 7. 8. Jes. 44, 28. 45, 1. 2 Chr. 36, 22. 23. Dan. 1, 21. 6, 29. 10, 1. Graeci hoc nomen Persis *solem* notasse observant (v. Ctesias ap. Plut. Artax. Opp. T. I, p. 1012 Etym. M. Κῦρος, χοῦρος, ἥλιος), et recte quidem: est enim zend. *khoro*, *hur*, *ahurô*, pers. خور, هور (cf. sanscr. *sûra*, *sûri* et, quod usitatissimum est, *sûrja*). ־ֶשׁ est terminatio, ut in דָּרְיָוֶשׁ. — Quod nuper U. Möllerus (de authentia oraculorum Esaiae. Hauniae 1825, p. 209 sq) de nomine כֹּרֶשׁ apud Jesaiam non Cyrum regem, sed populum Israëliticum significante (i. q. כֹּשֶׁר rectitudo) commentus est, id retulisse sufficiat.

כַּרְשְׁנָא n. pr. principis in aula Xerxis Esth. 1, 14. Pers. كارشن belli spoliatio.

כָּרַת fut. יִכְרֹת 1) *secuit*, *cecidit*, *abscidit*, *amputavit*, ut vestis partem 1 Sam. 24, 5. 12, arboris ramum Num. 13, 23. 24, praeputium Ex. 4, 25, caput 1 Sam. 17, 51. 5, 4; *cecidit* arbores, Deut. 19, 5. Jes. 14, 8. 44, 14. Jerem. 10, 3. 22, 7. 46, 23 (unde כֹּרְתֵי וְעֵצִים lignicidae 2 Chron. 2, 9), simulacra deorum Ex. 34, 13. Iud. 6, 25. 26. 30. כָּרוּת Lev. 22, 24, plenius כְּרוּת שָׁפְכָה Deut. 23, 2 *absciso veretro* castratus.

2) *occidit, delevit*, homines Deut. 20, 20. Jer. 11, 19. V. Niph. et Hiph.

3) Spec. כָּרַת בְּרִית, gr. ὅρκια τέμνειν, τέμνειν σπονδάς, *icere, ferire, percutere foedus*; a mactatione et dissectione hostiarum in foederibus pangendis consueta (v. Gen. 15, 10. Jer. 34, 18. 19, cf. Bocharti Hieroz. T. I. lib. 2 cap. 35. Danzii interpres pag. 255, it. gr. σπονδή libatio, foedus, unde *spondere*). Plerumque cstr. sq. עִם et אֵת (אֶת) *cum* aliquo, Gen. 15, 18. Ex. 24, 8. Deut. 4, 23. 5, 3 et saepe; sed sq. לְ a) ubi alter potentior alteri foederis leges scribit vel imponit 2 Reg. 11, 4, poët. Iob. 31, 1: בְּרִית כָּרַתִּי לְעֵינַי *foedus pepigeram oculis meis*, i. e. hanc legem iis scripseram (cf. 2 Sam. 5, 3. 1 Chr. 11, 3), hinc de Jehova foedus cum hominibus sanciento 2 Chron. 21, 7. Jes. 55, 3. 61, 8. Jer. 32, 40. b) ubi victor victo pacis foederisque beneficium concedit. Jos. 9, 6: כִּרְתוּ לָנוּ בְּרִית וְעַתָּה *age, concede nobis foedus*. Vers. 7 sq. 1 Sam. 11, 1. 2. Exod. 23, 32. 34, 12. 15. Deut. 7, 2. c) ubi Deo aliquid *spondetur* Esr. 10, 3: וְעַתָּה נִכְרָת־בְּרִית לֵאלֹהֵינוּ לְהוֹצִיא כָל־נָשִׁים *iam vero Deo nostro spondeamus, nos mulieres omnes esse dimissuros*. Inde כָּרַת דָּבָר spondere aliquam rem Hagg. 2, 5. — In omnibus illis locutionibus בְּרִית etiam omitti potest 1 Sam. 11, 2. 20, 16. 22, 8. 2 Chr. 7, 18. Jes. 57, 8: וַתִּכְרָת־לָךְ מֵהֶם *et foedere iunxisti tibi* (quosdam) *ex iis*. Vulg. foedus pepigisti cum eis. Pro בְּרִית semel legitur syn. אֲמָנָה Neh. 10, 1.

Niph. 1) *caesa est* arbor Iob. 14, 7. Jes. 55, 13. Transl. *excisus est* ex patria i. e. *eiectus in exilium, expulsus est* Zach. 14, 2. 2) *exstirpatus, deletus est*, de hominibus

Gen. 9, 11. Ps. 37, 9. Prov. 2, 22. 10, 31 et saepe. Ita in formula illa solenni legis mosaicae: נִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ *exstirpetur haec anima* i. e. hic homo *e populo suo.* Gen. 17, 14. Lev. 7, 20. 21, מֵעַמֶּיהָ, מִקֶּרֶב עַמּוֹ Lev. 17, 4. 9. 18, 29. 20, 18. Num. 15, 30, מִיִּשְׂרָאֵל Ex. 12, 15. Num. 19, 13, מִתּוֹךְ הַקָּהָל Num. 19, 20, מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל Ex. 12, 19, et simpl. נִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא Lev. 17, 14. 20, 17, qua *supplicii* poena in universum, eius genere non accuratius definito (nunquam *exilii* poena, ut volebat J. D. Michaëlis in iure mosaico V, §. 237), denotatur Exod. 31, 14, cf. 35, 2 et Num. 15, 32. — Inde 3) *periit, interiit,* i. q. אָבַד. 1 Reg. 2, 4: לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל *non peribit tibi ullus de solio Israëlis.* 8, 25. 9, 5. Jes. 48, 19. Jer. 33, 17. 18. 35, 19, de terra (populo) fame pereunte Gen. 41, 36, de nomine Ruth. 4, 10, de spe Prov. 23, 18. 24, 14, de fide Jer. 7, 28. Jos. 9, 23: לֹא־יִכָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד *non interibit* i. e. cessabit *inter vos servus,* i. e. in aeternum eritis servi. 4) *discissus* i. e. divisus *est, divisit se,* de aquis Jordanis. Jos. 3, 13. 4, 7. 2 Sam. 3, 29, cf. כְּרִיתוּת divortium. 5) *absumtus est* cibus Num. 11, 33.

Pu. כֹּרַת et כֹּרַת *abscissus est* Ind. 6, 28. Ez. 16, 4.

Hiph. 1) i. q. Kal no. 2 *occidit, delevit,* homines Lev. 17, 10, populos Jos. 23, 4. Zeph. 3, 6. Ez. 25, 7, idololatriae instrumenta Lev. 26, 30. 2) *separavit, disiunxit, subtraxit.* 1 Sam. 20, 15: וְלֹא־תַכְרִית אֶת־חַסְדְּךָ מֵעִם בֵּיתִי *ne subtrahas benevolentiam tuam domui meae. Hoph.* הָכְרַת *subtractus est* alicui, sq. מִן Joël. 1, 9.

Nomm. derivata statim sequuntur praeter כְּרִיתֻת, כְּרִית.

כְּרֻתוֹת f. pl. *trabes sectae et dolatae* 1 Reg. 6, 36. 7, 12.

כְּרֵתִי m. 1) *carnifex* (v. rad. כָּרַת no. 1 1 Sam. 5, 4), duntaxat in formula הַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי 2 Sam. 8, 18. 15, 18. 20, 7. 23 (collect.) *carnifices et cursores,* quod nomen gerunt satellites s. praetoriani Davidis, quorum erat, tum supplicia sumere, tum mandata regis quam citissime ad eos deferre, qui muneribus regiis praefecti erant (cf. כָּרִי, אִגֶּרֶת, טַבָּח). Vide 1 Reg. 2, 25. 34. 36, coll. Dan. 2, 14. 2) nom. gent. i. q. *Philistaeus,* maxime de Philistaeae australis incolis. 1 Sam. 30, 14. Ezech. 25, 16. Zeph. 2, 5. LXX. et Syrus *Cretes* reddunt, ex quo collatis locis Am. 9, 7. Jer. 47, 4. Deut. 2, 23 non male coniicias, Philistaeos *Creta* oriundos esse, et כַּפְתֹּר *Cretam* insulam significare, v. h. v. Alii כְּרֵתִי dictum opinantur a כָּרַת e patria eiectus est (Zach. 14, 2), ut idem sit quod Ἀλλόφυλος, quo vc. פְּלִשְׁתִּי redditur ab Alex.

כֶּשֶׂב m. et **כִּשְׂבָּה** f. traiectis litteris i. q. כֶּבֶשׂ, כִּבְשָׂה (q. v.) *agnus, agna* Gen. 30, 32. 33. 35. Lev. 3, 7. 5, 6.

כָּשַׂד rad. inusit. Arab. كشد incidit, كَشْدٌ lucrum.

כֶּשֶׂד n. pr. filius Nahoris, fratris Abrahami Gen. 22, 22, qui nescio an commemoratus sit h. l., ut ab eo Chaldaeorum (כַּשְׂדִּים) origo duceretur. Cf. אַרְפַּכְשַׁד.

כַּשְׂדִּים n. gent. pl. 1) *Chaldaei* i. e. Babyloniae incolae, saepe etiam יֹשְׁבֵי בָבֶל appellati Jes. 43, 14. 48, 14. 20. Jer. 21, 9. 32, 4. 24. 25. 28. 29. Ez. 23, 14. 23. Hab. 1, 6—11, poët. בַּת כַּשְׂדִּים Jes. 47, 1. Terra eorum appellatur אֶרֶץ כַּשְׂדִּים *Chaldaea* Jer. 24, 5. 25, 12. Ezech. 12, 13. Jes. 23, 13, et ellipt. כַּשְׂדִּים f. (ut lat. Bruttii, Samnites, pro regione eorum) Jer. 50, 10. 51, 24. 35. בַּשְׂדִּימָה in

Chaldaeam. Ez. 16, 29. 23, 16. Sensu latiori Chaldaeae nomen Mesopotamiam etiam comprehendebat a Chaldaeis passim habitatam Ez. 1, 3. 11, 24, inde אוּר כַּשְׂדִּים Gen. 11, 28 Ur Chaldaeorum, de Mesopotamiae oppido. Quod Chaldaei in Palaestinam irruentes a septentrione (non ab oriente) per Syriam iter fecisse legimus (Jer. 1, 14. 4, 6. 6, 1. — 39, 5. 52, 9. Ez. 26, 7), id neminem morari debet; desertum enim Arabiae (بدية الشام) circumeundum erat, nec alia via patebat. Caeterum de antiquis sedibus Chaldaeorum (in Assyria quaerendis) deque scriptorum sacrorum et profanorum traditionibus inter se conciliandis v. quae uberius disputavimus in comment. ad Jes. 23, 13, et in Erschii ac Gruberi Encycl. T. 16. v. *Chaldaeer*, quae non labefactata putaverim his, quae de eodem argumento tentavit Olshausen, Emendationen zum A. T. p. 41 sq. Quod attinet ad formam *Χαλδαῖος*, *Chaldaeus*, haud scio an haec aeque ac hebr. כַּשְׂדִּי ab antiquiore quadam forma כּרדי repetenda sit, quae etiamnum in Curdorum nomine servata est.

Quoniam astrologiae studiosissimi erant Chaldaei, hoc nomine significantur etiam 2) *astrologi, magi* Dan. 2, 2. 4, ut apud scriptt. profanos Diod. Sic. 2, 24. Iuv. Sat. 6, 553, cf. Comment. ad Jes. II, p. 349 sq.

כַּשְׂדִּי emph. כַּשְׂדָּאָה plur. כַּשְׂדָּאִין emph. כַּשְׂדָּיֵא chald. 1) *Chaldaeus*. Dan. 3, 8. 2) *astrologus, magus*. 2, 10. 4, 4.

כָּשָׂה *ἅπαξ λεγόμ.* Deut. 32, 15 *pinguis, obesus* factus *est*, pr. ni fallor *adipe tectus est*. Cf. Arab. كَشِيَ Conj. I et V cibo repletus est (Kamûs p. 31).

כַּשִּׁיל m. *ascia, securis*, a caedendo (כָּשַׁל) dicta. Ps. 74, 6. (Chald. id. Jer. 46, 22 Targ.).

כָּשַׁל (semel fut. יִכְשׁוֹל Prov. 4, 16 Chethibh, alibi utuntur fut. Ni.) *titubavit, vacillavit, talipedavit*. A synonymis כָּרַע et בָּרַע nostrum ita differt, ut hoc proprie sit *vacillavit talis* (mit den Knöcheln umknicken), quod vocabulo proprio, sed rarissimo (v. Festus h. v. et Doederlein lat. Synon. III, 62), Romani dicebant *talipedare* (vicinum enim est vocabulo فكل vacillavit pr. talis, talipedavit, a quadril. קַרְסֹל talus q. v.); illud *genua fracta et collapsa* [ut מוֹט, נוּט, נוּעַ motitationem et nutationem totius corporis] indicet; utrumque ex virium defectu. — In vulgari tamen linguae usu haec origo saepe negligitur. Est igitur 1) *labavit, corruit, collapsus est*, de casuro. Ps. 27, 2: הֵמָּה כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ *illi corruunt et cadunt*. Jes. 31, 3. 59, 14. Hos. 14, 2. Jer. 50, 32, etiam de inanimatis Jes. 3, 8. Ps. 109, 24: בִּרְכַּי כָּשְׁלוּ מִצּוֹם *genua mea labant prae inedia*, cf. Jes. 35, 3. Neh. 4, 4. Part. כּוֹשֵׁל *defatigatus, fessus*, Ps. 105, 37. Jes. 5, 27. 2) *impegit, offendit* in via. Sq. בְּ rei, cui impingitur, Lev. 26, 37. Nah. 3, 3.

Niph. נִכְשַׁל fut. יִכָּשֵׁל i. q. Kal *labavit, collapsus est*. 1 Sam. 2, 4. Prov. 4, 12. Jer. 31, 9. Dan. 11, 19. 33. Metaph. *miser factus est*. Ez. 33, 12.

Pi. Ez. 36, 14 Chethibh et Hiph. 1) *labefecit* Thren. 1, 14. 2) *offendere et labi fecit* aliquem. Prov. 4, 16. 2 Chr. 25, 8. 28, 23. Sensu ethico *fecit ut laberetur, seduxit*. Mal. 2, 8.

Ho. lapsus est. Jer. 18, 23.

Nomm. deriv. כַּשִּׁיל, מִכְשׁוֹל, מַכְשֵׁלָה et

כִּשָּׁלוֹן m. *lapsus*. Prov. 16, 18.

כָּשַׁף in Kal inusit. Syr. Ethpa.

supplicavit, preces vel sacra peregit, v. c. Act. 4, 32. 13, 1 (pro gr. λειτουργεῖν), Phil. 1, 4 (pro gr. δέησιν ποιεῖν). Ut complura Syrorum vocabula ad res sacras pertinentia (v. כְּמָרִים, בַּעַל, סָגַד, קֶסֶם, q. v.) etiam nostrum in lingua hebraea ad idolorum cultum restringitur, et est

Pi. כִּשֵּׁף *incantavit* (pr. carminibus magicis usus est, mussitavit) 2 Chr. 33, 6. Part. מְכַשֵּׁף *incantator, magus.* Ex. 7, 11. Deut. 18, 10. Dan. 2, 2. Mal. 3, 5. Fem. מְכַשֵּׁפָה Ex. 22, 18. LXX φαρμακός, φαρμακεύεσθαι, Vulg. *maleficus, maleficis artibus inservire.*

Inde n. pr. אַכְשָׁף, et quae protinus sequuntur,

כֶּשֶׁף tantummodo in pl. כְּשָׁפִים *incantationes, praestigiae.* 2 Reg. 9, 22. Mich. 5, 11. Nah. 3, 4. Jes. 47, 12, et

כַּשָּׁף *incantator* Jer. 27, 9.

כָּשֵׁר fut. יִכְשַׁר 1) *rectus fuit,* ut cognatae radices אָשַׁר, יָשַׁר. Sq. לִפְנֵי Esth. 8, 5: וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ *et (si) rectum est coram rege* i. e. regi probatur, placet. (Chald. id.). 2) *bene cessit,* inde *bene provenit, crevit* semen. (Syr. id.). Eccl. 11, 6.

Hiph. prosperavit. Eccl. 10, 10. Inde כִּישׁוֹר, כּוֹשָׁרָה, et

כִּשְׁרוֹן m. syr. ܟܘܫܪܐ 1) *successus prosper, incrementum.* Eccl. 2, 21. 4, 4. V. כּוֹשָׁרָה. 2) *emolumentum, commodum.* Eccl. 5, 10.

כָּתַב fut. יִכְתֹּב *scripsit.* (Arab. syr. chald. id.). Constr. sq. acc. eius, quod scribitur 2 Sam. 11, 14. Deut. 10, 2. 31, 24, sed sq. עַל Deut. 6, 9. 11, 20, אֶל Jerem. 36, 2. Ez. 2, 10, et בְּ Neh. 7, 5. 8, 14. 13, 1 materiae cui inscribitur; rarius sq. acc. Jes. 44, 5: יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה pr. *litteris implet manum suam* (er beschreibt seine Hand) *in honorem Jehovae,* cf. Ex. 32, 15. Ez. 2, 10. כָּתַב סֵפֶר אֶל־פ׳ *epistolam scripsit ad aliquem* 2 Sam. 11, 14, sq. עַל pers. 2 Chr. 30, 1. Sed haec posterior structura notat etiam: *praescripsit* 2 Reg. 22, 13. Ps. 40, 8, it. sq. אֶל Esth. 9, 23, et לְ Prov. 22, 20. Hos. 8, 12. Esr. 4, 7: כָּתוּב אֲרָמִית *litteris aramaeis scriptum.* Spec. est a) *perscripsit, litteris consignavit* (aufschreiben), Num. 23, 2. Iud. 8, 14. b) *descripsit.* Jos. 18, 4. 6. 8. c) *conscripsit,* in indicem retulit homines, cives, milites Ps. 87, 6: יְהוָה יִסְפֹּר בִּכְתוֹב עַמִּים *Jehova lustrat conscribendo populos.* Jes. 4, 3: כָּל־הַכָּתוּב לַחַיִּים *quicunque conscriptus est ad vitam,* cf. Jer. 22, 30. Ps. 69, 29. d) *scripsit sententiam,* i. e. *decrevit.* Jes. 65, 6. Iob. 13, 26. (Arab. كتب sq. على decrevit de aliquo, كتاب sententia iudicis).

Niph. pass. *scriptus, perscriptus est* Esth. 1, 19. 2, 23. Iob. 19, 23. Jer. 17, 13.

Pi. i. q. Kal litt. d. Jes. 10, 1.

Inde מִכְתָּב et quae protinus sequuntur.

כְּתָב m. (Kamez impuro) i. q. syr. ܟܬܳܒܳܐ, arab. كِتَابٌ sequioris Hebraismi vc. pro antiquiore סֵפֶר 1) *scriptum, scriptura.* Esth. 3, 14. 8, 8. 2 Chr. 2, 10: וַיֹּאמֶר בִּכְתָב *et locutus est scripto* i. e. per litteras. De *scripturae genere* s. de figura litterarum Esr. 4, 7, de apographo Esth. 4, 8. 2) *liber* Dan. 10, 21, spec. *index.* Ez. 13, 9. Esr. 2, 62. Neh. 7, 64.

כְּתָב m. chald. id. 1) *scriptum, scriptura* Dan. 5, 8. 15. 16. 24. 2) spec. *praeceptum* Esr. 6, 18. 7, 22: דִּי־לָא כְתָב *sine praecepto,* i. e. pro lubitu, quantum opus est.

כְּתַב fut. יִכְתֻּב chald. *scripsit.* Dan. 5, 5. 6, 26. 7, 1.

כְּתֹבֶת f. *scriptura* Lev. 19, 28. V. קַעֲקַע.

כִּתִּים et **כִּתִּיִּים** n. gent. pl. *Chittaei* i. e. 1) *Citienses* s. *Cyprii*, ita dicti a Phoenicum colonia celeberrima in insula Cypro *Κίτιον*, *Κίττιον* Gen. 10, 4. Jes. 23, 1. 12. Ezech. 27, 6. Singularem in V. T. nusquam obvium habes in inscriptione bilingui Athenis reperta (de qua prolixius disputavimus in Boeckhii Corpore inscriptt. gr. Vol. I p. 523), ubi n. pr. viri Citiensis Athenis sepulti graece scribitur *Νουμήνιος Κιτιεύς*, phoeniciis litteris בן חדש ... אשכתי i. e. בֶּן־חֹדֶשׁ .... אִישׁ כִּתִּי (filius novilunii — vir Citiensis).

2) Ampliore significatu in universum *insulas et oras maris mediterranei, maxime septentrionales, Graeciae* igitur *et maris Aegaei insulas orasque* complectebatur (simili modo atque אִיִּים, quod latius etiam patet) Num. 24, 24. Jer. 2, 10. Dan. 11, 30 (cf. Liv. 14, 29), quo sensu Perseus 1 Macc. 8, 5, *Κιττιέων βασιλεύς* appellatur, et Alex. M. ibid. 1, 1 *ἐκ τῆς γῆς Χεττιειμ* venisse dicitur, cf. Dan. l. c. De utroque significatu verum iam pridem viderunt Josephus (Ant. 1, 6 §. 1: *Χέθιμος δὲ Χεθιμὰ τὴν νῆσον ἔσχεν· Κύπρος αὕτη νῦν καλεῖται. καὶ ἀπ' αὐτῆς νῆσοί τε πᾶσαι, καὶ τὰ πλείω τῶν παρὰ θάλασσαν Χεθὶμ ὑπὸ Ἑβραίων ὀνομάζεται. μάρτυς δέ μου τοῦ λόγου μία τῶν ἐν Κύπρῳ πολέων ἰσχύσασα τὴν προσηγορίαν φυλάξαι. Κίτιος γὰρ ὑπὸ τῶν ἐξελληνισάντων αὐτὴν καλεῖται*) et Epiphanius, Cypri episcopus Palaestina oriundus et litterarum Hebraearum non imperitus (adv. haer. 30 §. 25): *παντὶ δὲ δῆλόν ἐστι, ὅτι Κίτιον ἡ Κυπρίων νῆσος καλεῖται· Κίτιοι γὰρ Κύπριοι καὶ Ῥόδιοι.* Vulg. *Italiam* reddit, ni fallor propter Dan. l. c. Plura dederunt Bochartus, Phaleg pag. 137. Michaëlis Spicileg. T. I, p. 103 sq. Supplemm. p. 1377 sq. et nos disputavimus in Comment. ad Jes. 23, 1.

כָּתִית m. *oleum tusum* Ex. 27, 20. 29, 40. Lev. 24, 2 i. e. tale, teste R. Salomone, quod ex olivis in mortario tusis neque prelo subiectis destillat, ideoque purissimum et generosissimum. Rad. כָּתַת.

כָּתַל rad. inusit. Arab. كتل *in unum coëgit*, unde كُتْلَةٌ luti massa coacta. Inde

כֹּתֶל m. *paries*, fort. e luto coacto factus. Cant. 2, 9.

כְּתַל id. Dan. 5, 5 plur. כֻּתְלַיָּא (ut גְּבַר, גֻּבְרַיָּא). Esr. 5, 8.

כִּתְלִישׁ (prob. contr. ex כֹּתֶל=כְּתַל et אִישׁ) n. pr. oppidi in tribu Judae. Jos. 15, 40.

כָּתַם in Kal inusit. I) i. q. كتم *abscondidit, recondidit.* V. כֶּתֶם. II) *maculatus, inquinatus* est. Syr. Pa. ܟܬܡ inquinavit. Ethp. inquinatus, sordidus, maculatus fuit, v. Niph. III) i. q. כָּתַב, permutatis litteris מ et ב. V. מִכְתָּם.

Niph. pass. no. II *inquinatus est* Jer. 2, 22. A no. I est

כֶּתֶם m. vox poëtica, *aurum*, pr. *quod reconditur* in thesauris, *pretiosum* (cf. סְגוֹר et סָגוּר). Iob. 28, 16. 19. 31, 24. Prov. 25, 12. Dan. 10, 5. Cant. 5, 11. De ornatu aureo Ps. 45, 10. Abulwalides margaritas intelligit.

כָּתַן rad. inusit. fort. i. q. כָּתַם no. I et aeth. ከደነ: *operuit, texit*, ተከደነ: vestivit se, ከደን: tunica. Inde

כֻּתֹּנֶת (ubique in st. absol.) et **כְּתֹנֶת** (raro absol. Ex. 28, 39, plerumque in st. cstr.) c. Suff. כֻּתָּנְתִּי gr. *χιτών*, *tunica*, vestis interior cuti proxima (Levit. 16, 4), etiam a mulieribus gestata (Cant. 5, 3.

2 Sam. 13, 18), ut plurimum manicata, ad genua, raro ad talos usque (v. פַּסִּים) dependens. (De etymo ambigitur. Arab. كَتّان, chald. כִּתָּן, כִּיתָן, כְּתַן, syr. ܟܬܢܐ est *linum*, *linteum*, cf. قُطْن, قُطُن *bombyx, bombycinum*, nostr. *Cotton*, *Cattun*, possitque vestis a materia appellata esse. In eandem sententiam Bohlenius nuper contulit sanscr. *katam* textum, textile, linteum. Nescio tamen an facilius sit, כֻּתֹּנֶת a tegendo et vestiendo ducere, v. rad. כָּתַן). Plur. כֻּתֳּנֹת Ex. 28, 40. 29, 8. 40, 14 et כָּתְנוֹת Ex. 39, 27, cstr. כָּתְנוֹת Gen. 3, 21. Ex. 39, 27, c. suff. כָּתְּנֹתָם Lev. 10, 5.

כָּתֵף cstr. כְּתֵף f. 1) *humerus*; quod quomodo differat a שְׁכֶם, v. s. v. (Arab. كَتِف, كِتْف id., unde ductum verbum denom. كَتَف laesit in humero cet.). *In humero* (עַל כָּתֵף Jes. 46, 7. 49, 22, בַּכָּתֵף Num. 7, 9) onera gestari dicuntur (etiam a iumentis Jes. 30, 6), unde metaph. Neh. 9, 29: וַיִּתְּנוּ כָתֵף סוֹרֶרֶת *humerum rebellem dabant*, i. e. morem gerere nolebant, pr. ferre recusabant, cf. Zach. 7, 11. בֵּין כְּתֵפָיו inter humeros i. e. in tergo eius 1 Sam. 17, 6. 2) Transfertur ad res inanimatas, ut *latus* aedificii 1 Reg. 6. 8. 7, 39, maris Num. 34, 11, oppidi et regionis Jos. 15, 8. 10. 11. 18, 12 sq. Inde poët. dicitur Deut. 33, 12: (Benjamin) *inter eius humeros* (Jehovae) *habitat* h. e. inter montes ei sacros Zionem et Moriam. Jes. 11, 14: *involant* (hostes) *in humerum Philistaeorum*, h. e. irruunt in fines eorum, imagine ab avibus rapacibus petita.

Pl. כְּתֵפוֹת cstr. כִּתְפוֹת, c. suff. כְּתֵפָיו (utrumque fem.) 1) *humeralia* vestis pontificalis (אֵפוֹד), Exod. 28, 7. 12. 39, 4. 7. 18. 20. 2) *latera* portae i. e. spatia ad latus portae Ez. 41, 2. 26. 3) *cardines* axis 1 Reg. 7, 30. 34.

כָּתַר in Kal inusit., pr. *circumdedit* i. q. עָטַר, vide longam radicum affinium seriem s. v. אָזַר.

Pi. 1) *circumdedit, cinxit*, sensu hostili. Iud. 20, 43. Ps. 22, 13. 2) *exspectavit*, ut apud Syros et Chaldaeos, prob. a circumeundo, cf. חוּל no. 7 et יָחַל. Iob. 36, 2.

Hiph. 1) i. q. Pi. no. 1, sensu hostili Hab. 1, 4, sed in bonam partem Ps. 142, 8, sq. בְּ. 2) tanquam *coronam induit*, *coronavit se* aliqua re (v. כֶּתֶר). Prov. 14, 18: עֲרוּמִים יַכְתִּרוּ דָעַת *prudentes coronantur intelligentiâ*.

Inde כֹּתֶרֶת et

כֶּתֶר m. *diadema* regis Persarum Esth. 6, 8, reginae Esth. 1, 11. 2, 17, gr. κίταρις, κίδαρις Curt. 3, 3.

כֹּתֶרֶת pl. כֹּתָרוֹת f. *capitulum*, caput columnae. 1 Reg. 7, 16 sq. 2 Chr. 4, 12.

כָּתַשׁ (in mortario) *contudit, trivit*, cogn. כָּתַת, nostr. *quetschen*. Prov. 27, 22. Syr. percussit, pugnavit.

Deriv. מַכְתֵּשׁ mortarium.

כָּתַת fut. יַכֹּת 1) *cudit*. Joël. 4, 10. (Congruit *quatio*, *percutio*, vic. כָּדַד cudo). 2) *contudit, fregit*; v. c. vas Jes. 30, 14. Part. pass. כָּתוּת *contusus* i. e. contusis testiculis castratus Levit. 22, 24. 3) *percussit* i. e. profligavit hostem Ps. 89, 24.

Pi. כִּתֵּת i. q. Kal no. 1. Jes. 2, 4 no. 2. 2 Reg. 18, 4. 2 Chr. 34, 7 no. 3 *percussit* terram i. e. vastavit Zach. 11, 6.

Pu. pass. *contudit, illisit se*. 2 Chron. 15, 6: *illidunt se gens*

genti, *civitas civitati*, de bello omnium contra omnes.

Hiph. fut. יַכּוּם (hostem) *percussit* i. q. Kal no. 3 Num. 14, 45. Deut. 1, 44.

Hoph. fut. יֻכַּת *contusus est*, de idolorum simulacris Mich. 1, 7, metaph. de hominibus Iob. 4, 20. Jer. 46, 5.

Inde כָּתִית, מְכִתָּה.

ל

Lamed, duodecima Hebraeorum littera, numerum *tricenarium* indicans. Nomen (לָמֶד) idem valet quod מַלְמַד stimulus boum, cuius figuram haec littera refert in monumentis phoeniciis, nimirum hanc: 𐤋, 𐤋.

Permutatur 1) cum reliquis consonantibus liquidis s. semivocalibus, ut a) cum נ, v. c. לָהַט et נָהַט urait, נִדְנָה chald. לְדָנָא, לָבָן vagina, נִשְׁכָּה et לִשְׁכָּה conclave, cella, נָתַן syr. ܢܬܠ dedit, in quibus exemplis n primitivum esse videtur, et vicissim *ψαλτήριον* chald. פְּסַנְתֵּרִין, צֶלֶם arab. صنم cet. ubi n ortum ex l, cf. dor. *ἦνθον*, *βέντιστος* pro *ἦλθον*, *βέλτιστος*, magnamque exemplorum vim ex sinu linguae arabicae ap. Ev. Scheidium in diss. Lugdd. p. 953. — b) cum ר, plerumque ita ut ר, utpote durior littera, emolliatur in ל, maxime in libris et dialectis recentioribus, v. c. שַׁרְשֶׁרֶת catena, chald. et arab. שַׁלְשֶׁלֶת, سلسلة, adeoque سنسلة, אַרְמְנוֹת palatia, ex pronuntiatione molliore אַלְמְנוֹת Jes. 13, 22, אֲרוּ et אֲלוּ chald. *ecce!*, קֶרֶב arab. قلب medium (cf. *λείριον*, *lilium*), alibi tamen contra ita ut ex l indurato ortum sit r, v. c. אַלְמָנָה, أرملة, ܐܪܡܠܬܐ vidua, n. pr. סַלְכָה arab. صرخد; אלחות sam. ארהות divinitas: vide etiam lusum verborum in לָכִישׁ et רֶכֶשׁ Mich. 1, 13. — c) rarius cum מ, ut גֻּלְגֹּלֶת arab. جمجمة cranium.

2) aliquoties cum ד, ut אָזַל chald. אֲזַל et אֲזַד abiit, discessit (q. v.) cf. praeter exempla ibi laudata *Ὀδυσσεύς* *Ulysses*, *odor* et *oleo*, *δαήρ* lat. *levir* cet.

Passim quadrilittera ex trilitteris ita oriuntur a) ut ל post primam radicalem inseratur, ut זָעַף, זַלְעָפָה ferbuit, b) ut ל in fine addatur, qua forma nescio an Semitae, acque ac Graeci, Romani et nostrates (v. Matthiae gramm. gr. §. 102, Ramshornii gramm. lat. p. 236. 257) diminutiva designaverint, v. חַרְגֹּל (huppeln), כַּרְמֶל (Gärtchen), קַרְסֹל (Knöch*el*), גִּבְעֹל Knötchen, capitulum).

לְ ante monosyllaba et bisyllaba barytona לָ, ut לָרֹב, לָנֶצַח (cf. Lgb. 628), c. Suff. לִי; לְךָ, לָכֶת in Pausa לָךְ; לוֹ, לָהּ; לָנוּ; לָכֶם, לָכֶן; לָהֶם poët. לָמוֹ, f. לָהֶן, לָהֵן (arab. لِ, aeth. ለ) praep. praefixa, decurtata ex אֶל, cui magnam partem synonyma est, ita tamen ut אֶל in significatione propria et physica, לְ in significationibus translatis et metaphysicis usitatius sit.

A) pr. motionem vel certe directionem, et conversionem ad aliquid denotat:

1) *ad*, *versus*, *in*, nostr. *nach*, *an* (etwas) hin, *zu*, *gen*, gr. *εἰς*, *πρός* cum acc., inde קָרַב sq. אֶל et לְ prope accessit ad aliquem, מָצָא לְ pertinuit ad aliquid, בּוֹא

sq. אֶל et לְ Jes. 60, 4. 5. 13, חָטָא לְ peccavit *in* aliquem, frequentius etiam de animi mentisve ad aliquid conversione, ut חָפֵץ לְ propensum esse in aliquem, קִוָּה, חִכָּה לְ praestolatus est aliq. (harren *auf* jem.), nec non post verba attendendi (v. הִקְשִׁיב, הֶאֱזִין), desiderandi (v. כָּלָה), benevolentiae (Exod. 20, 6) cet.

2) *usque ad*, plen. עַד לְ, ut לְשָׂבְעָה ad satietatem usque Ex. 39, 19. לְ — בֵּין pr. intervallum — usque ad i. e. inter et inter (p. 141, A). עַד — לְ de duplici termino *usque ad* — et *usque ad* Neh. 3, 15.

Metaph. *adeo*. Deut. 24, 5: לֹא יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל דָּבָר *non imponetur ei adeo ulla res* i. e. vel minima res; neque aliter expediendi sunt hi loci. 2 Par. 7, 21: ... הַבַּיִת הַזֶּה לְכָל־עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם *haec domus ... adeo transeuntium quisque eam stupebit*, homines adeo ex trivio. Eccl. 9, 4: כִּי לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן הָאַרְיֵה הַמֵּת *nam adeo canis vivus praestat leone mortuo*, vilissimum adeo animal, modo vivum est, praestat nobilissimo, si mortuum. Passim etiam de numero, ad quem multitudo aliqua prope accedit, ut gr. εἰς μυρίους, πρὸς μυρίους, nostr. *an* hundert. 2 Par. 5, 12: כֹּהֲנִים לְמֵאָה וְעֶשְׂרִים *sacerdotes paene centum et viginti.* 3, 8 (sed 1 Sam. 29, 2 in hunc censum non venit).

3) *εἰς, in*, de transitu rei *in* aliam conditionem, ut *mutare, transformare in* aliquid Gen. 2, 22. Iob. 17, 12. Thren. 5, 15. Joël 3, 4. 2 Sam. 5, 3: *et ungebant Davidem* לְמֶלֶךְ (in) *regem*, it. הָיָה לְ fieri (mutari) *in* aliquam rem, *zu* etwas werden. Gen. 2, 7: וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה *et homo factus est animans vivum* (cf. הָיָה no. 2, a), et omisso verbo subst. Iob. 13, 12: לְגַבֵּי חֹמֶר גַּבֵּיכֶם *munimenta lutea* facta sunt *munimenta vestra*. Thren. 4, 3: בַּת עַמִּי לְאַכְזָר *filia populi mei* facta est s. est *crudelis*. Inde

4) est *nota dativi*, post verba dandi, tribuendi, tradendi (v. נָתַן, גָּמַל), condonandi (נָשָׂא), consulendi (יָעַץ), mittendi (שָׁלַח) cet. cet.

Spec. notat a) *dativum*, quem vocant, *commodi* (et incommodi), cf. no. 8, qui saepe etiam pleonastice addi solet verbis motus, ut eundi (v. הָלַךְ, אָזַל, שׁוּב), fugiendi (בָּרַח, נוּס), maxime in imp. et futuro, v. Lgb. p. 736, poët. etiam aliis verbis, ut דְּמֵה לְךָ *similis sis* (fac similis sis) Cant. 2, 17. 8, 14. Iob. 12, 11: *palatum sibi explorat cibum.* 15, 28: *domus, quae sibi non habitantur*, Ex. 37, 11: נִגְזַרְנוּ לָנוּ cet.

b) *dativum possessoris*, ut יֶשׁ לִי, הָיָה לִי (v. sub h. h. v. v.) mihi est, habeo, אֵין לִי mihi non est, non habeo (v. אַיִן), בֵּן לְיִשַׁי filius qui *Isaeo* est, i. e. Isaei 1 Sam. 16, 38. הַצֹּפִים לְשָׁאוּל speculatores qui *Saulo* erant i. e. Sauli 1 Sam. 14, 16 (quod quidem exemplum infringit canonem Ewaldi, gr. hebr. §. 308, 2 quem repetens Winerus ad Sim. Lex. p. 509 nescio qua incuria sine articulo scribit צֹפִים לְשׁ׳).

c) *dativum causae* et *auctoris*, Graecis et per Graecismum latinis poëtis familiarem, cuius locutionis causam facili negotio intelliges ex hac formula et similibus: Ps. 18, 45: לְשֵׁמַע אֹזֶן יִשָּׁמְעוּ לִי *mihi se subiiciunt famae s. ad famam nominis mei*, Iob. 37, 1: לְזֹאת יֶחֱרַד לִבִּי *talibus* (dat.) *contremiscit cor meum*, solchem zittert mein Herz, f. durch solches. Jes. 19, 22: נֶעְתַּר לָהֶם movetur iis, cedit precibus eorum. 65, 1. Germ. dicere possis: *dem Winke* geschieht es, pro *auf* den Wink, in Folge und Kraft des Winkes, der Macht des Winkes gleichsam weichend. Ita ponitur aa) post passiva, יֵעָשֶׂה לָכֶם fiet a vobis Ex. 12, 16, נִשְׁמַע לְסַ׳ auditur a Sanballato Neh. 6, 1.

קְרוּאָה לָהּ invitatus ab ea Esth. 5, 12. bb) post verba neutra, quae passivam vim habent, ut הָיָה לְ fieri ab aliquo Jes. 19, 15. הָרָה לְ gravidari ab aliquo; cc) in inscriptionibus carminum (Lamed auctoris quod vocant, Arabibus etiam usitatum), מִזְמוֹר לְדָוִד Psalmus Davidis Ps. 3, 1. 4, 1, et לְדָוִד מִזְמוֹר Ps. 24, 1 et omisso nominativo לְדָוִד *Davidis* s. *a Davide* Ps. 25, 1. 26, 1. 27, 1, cf. eiusmodi dativum auctoris seorsum positum in nummis Phoenicum, ut לצדנם (לְצִידֹנִים) *a Sidoniis* cusus, לצר *a Tyro*, gr. *Σιδονιῶν, Τύρου*. dd) in aliis multis formulis exemplisque, in quorum plurimis participium passivum supplendum est. 2 Sam. 3, 2: בְּכֹרוֹ אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם *primogenitus eius* (Davidis) erat *Amnon ab Ahinoam* i. e. hac matre prognatus. Comm. 3—5 (ubi male supplent בֵּן cf. potius Ps. 128, 6). Iob. 33, 6: אֲנִי כְפִיךָ לָאֵל *ego sicut tu a Deo* creatus cf. Ps. 24, 1. 74, 16. Hos. 6, 10: שָׁם זְנוּת לְאֶפְרַיִם *ibi stupra ab Ephraimitis* facta, commissa. Jes. 2, 12: יוֹם לַיהוָה *dies iudicii a Jehova* habendi. Ps. 81, 5: מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב *lex a deo Jacobi* lata. Ion. 3, 3: *Ninive erat* עִיר גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים *urbs magna* facta *a Deo*, quam Deus favore suo magnam et illustrem fecerat (cf. p. 61, B). 1 Reg. 10, 1: שֵׁמַע שְׁלֹמֹה לְשֵׁם יְיָ *gloria Salomonis a Jehova* ei parata, tributa. — Ps. 3, 9: לַיהוָה הַיְשׁוּעָה *a Jehova* (proficiscitur) *victoria*. Iud. 7, 18: לַיהוָה וּלְגִדְעוֹן *per Jehovam et Gideonem* (vincamus). Etiam de instrumento: הִכָּה לְפִי חָרֶב occidit ore gladii (v. פֶּה), רָאָה לְעַיִן vidit oculis Ez. 12, 12, Ps. 12, 5: לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר *linguâ nostrâ vincemus*.

Latine in multis, quae modo laudavimus, exemplis (vide litt. b. d, cc) *Genitivo* uti solemus, et ita in aliis etiam exemplorum generibus לְ pro *nota genitivi* est (cf. de Graecorum Dativo per *σχῆμα* quod vocant *Κολοφώνιον* pro Genitivo posito, v. c. *ἡ κεφαλὴ τῷ ἀνθρώπῳ* Bernhardii synt. gr. p. 88 et Vasconum idioma *le fils à Mr. A. s'est marié avec la fille à Mr. B.*, pro *de*). Spec. a) ubi plures genitivi ex uno nominativo pendent, ut דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשׂ׳ annales regum Israëliticorum 1 Reg. 15, 31, מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשֶׁבֶת אַבְרָם Gen. 16, 3, cf. Ruth 2, 3; vel ubi nominativus epitheto praeditus est, ut בֵּן אֶחָד לַאֲחִימֶלֶךְ 1 Sam. 22, 20 (in utroque enim exemplorum genere status constructus minus placebat, v. Lgb. p. 673); b) post numeralia. Gen. 7, 11: *anno sexcentesimo* לְחַיֵּי נֹחַ *vitae Noachi*, et sic רִאשׁוֹן לַכֹּל primus omnium 2 Sam. 19, 21, אַחַת לָהֶם una earum Ez. 1, 6; c) de genitivo materiam indicante Levit. 13, 48. Esr. 1, 11, et d) ubi adverbia addito לְ cum substantivis copulantur, et praepositionis vim induunt, ut סָבִיב (adv.), סָבִיב לְ (praep.); מִתַּחַת (adv.), תַּחַת = מִתַּחַת לְ (praep.), מִמַּעַל לְ, מִחוּץ לְ, מִקֶּדֶם לְ al. Lgb. p. 631 no. 3.

Passim denique scriptores Hebraei, maxime recentiores ad Chaldaismum inclinantes, לְ nota dativi etiam abutuntur post verba activa *pro accusativo* (ut Chaldaei, Syri, Aethiopes), v. c. לָקַח לְ Jerem. 40, 2, אָכַל לְ Thren. 4, 5, הָרַג לְ Iob. 5, 2, cf. 1 Par. 16, 37. 25, 1. Ps. 135, 11. Semel adeo לְ integrae sententiae in accusativo cogitandae praemissum exstat. Jes. 8, 1: *et inscribe in eam stylo vulgi* לְמַהֵר שָׁלָל חָשׁ בַּז hoc (haec verba): *festinant ad praedam* cet. Cf. Comm. 3.

Quod olim addidi (Lgb. p. 681), לְ ex singulari quodam soloecismo adeo nominativo praemissum reperiri, nunc secus videtur, quanquam de singulis exemplis aliter statuo atque fecit Winerus (ad Sim. Lex. p. 509. 510). De duobus 2 Par.

7, 21. Eccl. 9, 4 iam vidimus sub no. 1. 1 Par. 7, 1 et 24, 20. 22 reddendum videtur: *filiis Issachar, Levitis* cet. sc. accensendi sunt hi, qui sequuntur: *zu den Söhnen Issachar* (gehörten). In difficillimo loco 1 Par. 3, 2: הַשְּׁלִשִׁי לְאַבְשָׁלוֹם *tertius* (erat) *Absalom*, coll. 2 Sam. 3, 3: הַשְּׁלִשִׁי אַבְשָׁלוֹם Lamed possit suspectum videri, quandoquidem deest in reliquis quinque filiis recensendis (Comm. 1—4) et in 20 libris Kennicottianis: nescio tamen an ita vindicari possit, ut statuamus, לְאַבְשָׁלוֹם esse accusativum praedicati pendentem ex verbo substantivo omisso, fere ut Thren. 4, 3 (v. no. 2): et revera Absalonem, utpote regiae uxoris filium fratribusque famosiorem, a reliquis distinxisse videtur stemmatis auctor, q. d. der dritte, *der war* Absalom cet.

Ex significatione primaria directionis et conversionis porro proficiscuntur hae vario modo translatae:

5) *quod attinet ad*, nostr. in Beziehung, Hinsicht auf, in Ansehung, *an*, quod Graeci praep. εἰς et dativo (Matthiae gr. §. 404), Romani ablativo exprimunt. 1 Reg. 10, 23: *Salomo major erat omnibus terrae regibus* לְעֹשֶׁר וּלְחָכְמָה *divitiis et sapientiâ*. Iob. 32, 4: *num illi maiores erant* לְיָמִים *diebus*, aetate. Ps. 12, 7: *argentum* צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ *purgatum in officina terrâ* i. e. substantia terrea, scoriis. Gen. 19, 21. 42, 9. Lev. 14, 54. Jos. 22, 10. Iob. 9, 19. Ita absolute ab initio sententiarum Jes. 32, 1: וּלְשָׂרִים לְמִשְׁפָּט יָשֹׂרוּ *et* quod *ad principes* attinet, hi *imperant secundum ius*. Ps. 16, 3: לִקְדוֹשִׁים ...... כָּל־חֶפְצִי בָם quod *ad sanctos* attinet, ... *his unice delector*.

6) *propter*, de causa et ratione (cf. arab. لام العلة Lam causale). Sic לָמָּה quare? gr. εἰς τί; πρὸς τί; nostr. wozu? et לָכֵן, יַעַן propter[...] Gen. 4, 23: *virum interfeci* [...] *propter vulnus mihi inflictum*, [...] לְחַבֻּרָתִי *et iuvenem propter* [...]*cem*. Jes. 14, 9. 15, 5. 30, 1. [...] 60, 9 (cf. 55, 5, ubi expl[...] dictum est לְמַעַן). Hos. 10, 10[...]

7) *de*, de persona vel re, [...] quam spectat oratio, post ve[rba di]cendi. Gen. 20, 13: לִי אָחִי [...] הוּא *dic de me: frater m*[...] Ps. 3, 2. 22, 31, iubendi [...] ridendi, deridendi Gen. 21, [...] 25, 2, lugendi Jes. 15, 5. [...] cf. arab. لِ Cor. 3, 162. 4, [...]

8) *in commodum* alicuius, [...] aliquo (cf. no. 3, a). Ps. [...] לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ *nisi* [...] *fuisset pro nobis*, stetisset [...] tibus nostris. 56, 10. 118, [...] 6, 8: מִי יֵלֶךְ לָנוּ *quis ibit p*[ro no]*bis?* Iob. 13, 7: [...] תְדַבְּרוּ עַוְלָה [...]*num pro Deo loqui vultis* [...]*quitatem?* Gen. 9, 5: [...] *sanguinem duntaxat* [...] לְנַפְשֹׁתֵיכֶם *in commodum* [...] *vestrae* i. e. ad securitatem [...] vestrae. Sic נִלְחַם לְ pugnavit [...] aliquo, הֶעְתִּיר לְ precatus est, [in]tercessit pro aliquo. — D[...] est

9) exigentis ad normam: [...]*dum*. Gen. 1, 11: לְמִינוֹ sec[undum] *speciem eius*. 10, 5: [...] *quisque pro lingua sua*. [...] 29: *secundum tribus et fa*[...] *eorum*. Deut. 32, 8. 1 Sam. [...] לְצֶדֶק secundum iustitiam i. e. [...] Jes. 32, 1. It. *tanquam*, [...] Iob. 39, 16 (19): הִקְשִׁיחַ [...] לְלֹא לָהּ *duriter tractat* [...] *quasi non suos*. Vulg. q[uasi non] sint sui. 18, 14: וְתַצְעִדֵהוּ [...] לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת *fugant eum terrores* [...] *regis* s. ducis bellici (cf. 15, [...] 27, 20). Hos. 9, 13: E[...] ... *plantatus est in prato* [...] *no* לְצוֹר *instar Tyri* pr. quasi Ty[...] sit. יָצָא לַחָפְשִׁי *exiit* (ex [ser]vitute) *liber*, quod etiam [...] dicitur יָצָא חָפְשִׁי.

B) Rarius לְ dicitur 1) de *commoratione ad locum* et *in loco* (cf. אֶל litt. B), ut gr. εἰς, ἐς pro ἐν, et nostr. *zu* pro *in*, *an* v. c. *zu* Leipzig, ut לְיַד פ׳ ad latus alicuius, לִימִין פ׳ ad dextram alicuius (p. 425, B), לְפֶתַח אָהֳלוֹ ad portam tentorii sui Num. 11, 10, לְפִי קָרֶת ad introitum urbis Prov. 8, 3, לְחוֹף יַמִּים ad littus maris Gen. 49, 13, לְעֵינֵי פ׳ ad oculos i. e. ante oculos, in conspectu alic., לִפְנֵי id. Latius etiam patet hic usus apud poëtas et scriptores recentiores, qui passim לְ ponunt pro vulg. בְּ, v. c. לַחוּץ Ps. 41, 7, et לַחוּצָה 2 Par. 32, 5 i. q. בַּחוּץ foris; מֶלֶךְ גּוֹיִם לְגִלְגָּל Jos. 12, 23, לְמִצְפָּה Mizpae Hos. 5, 1, לַשַּׁחַת in fovea i. e. carcere Jes. 51, 14. Transfertur

2) ad *tempus*, ibique dicitur a) de *temporis momento, sub quod* et *quo* aliquid fit, maxime apud poëtas, et, qui hos imitantur, recentiores scriptores, ut לַבֹּקֶר mane Ps. 30, 6. 59, 17. Am. 4, 4 pro vulgari בַּבֹּקֶר, לָאוֹר sub lucem Iob. 24, 14, לָעֶרֶב vespere Gen. 49, 27. Ps. 90, 6. Eccl. 11, 6 pro vulgari בָּעֶרֶב; לְעֵת עֶרֶב Gen. 8, 11, לְרוּחַ הַיּוֹם Gen. 3, 8, לְעֵת בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ sub occasum solis Jos. 10, 27, et iunctim לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב 1 Par. 16, 40. 2 Par. 2, 3; b) de *temporis spatio, intra* quod aliquid fit. לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים intra triduum Esr. 10, 8. אַחַת לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים semel intra triennium 1 Reg. 10, 22, adeoque c) de *exacto temporis spatio* (ut gr. εἰς ἐνιαυτόν est *per* anni spatium, et *post* anni spatium). Gen. 7, 4: לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה post septiduum, germ. *in* (nach) noch sieben Tagen. Am. 4, 4: לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים (quovis) triduo exacto. 2 Sam. 13, 23: לִשְׁנָתַיִם יָמִים *post biennium*. 11, 1. — Alia exempla, in quibus לְ temporis nomini praemissum revera est dativi nota, in hunc censum non veniunt, v. c. Exod. 34, 2: נָכוֹן לַבֹּקֶר paratus ad tempus matutinum. Prov. 7, 20: *domum redibit* לְיוֹם כֶּסֶא *ad diem plenilunii* (celebrandum), nostr. zum Feste.

3) de *conditione, in qua* quis versatur, ut לְבַד in separatione i. e. seorsum, לָבֶטַח in securitate i. e. secure, לָחֳלִי in morbo i. e. aeger Jes. 1, 5, לִרְקָמוֹת in (vestibus) polymitis Ps. 45, 15.

Infinitivus cum לְ praefixo (לַעֲשׂוֹת) latine redditur 1) *ad faciendum*, de consilio et fine, v. c. Cant. 5, 5: *surrexi* לִפְתֹּחַ *ad aperiendum.* עֵת לָלֶדֶת *tempus ad pariendum* (pariendi) Eccl. 3, 2, קְרֹבָה לָנוּס propinqua ad (eo) confugiendum Gen. 19, 20, it. *faciendum.* מַה לַּעֲשׂוֹת quid faciendum? 2 Reg. 4, 13. Jes. 5, 4. 10, 32. 2) *faciendo*, הָיָה לַעֲשׂוֹת intentus erat rei faciendae (v. הָיָה no. 1, d), et ellipt. יְהוָֹה לְהוֹשִׁיעֵנִי *Jehova* intentus est *salvando me*, salvabit me, vult salutem meam. Jes. 38, 20. 21, 1. 44, 14. — 3) *faciendi*, Num. 1, 1: *anno secundo* לְצֵאתָם *egressionis eorum* i. e. postquam egressi erant. — 4) *ut, ita ut* (faceret) Num. 11, 11. Jes. 10, 2. — 5) *usque dum* (faceret) cf. supra A, 2) Jes. 7, 15. — 6) *propterea quod, quia* (v. A, 6) Jes. 30, 2. — 7) *quo tempore*, *quum* (faceret), לֵאמֹר quum diceret, לִפְנוֹת עֶרֶב quum inclinaret vespera Gen. 24, 63, cf. Iud. 19, 26, לַעֲשׂוֹת quum daret Iob. 28, 25 (pro quo בַּעֲשׂוֹת comm. 26). — 8) *quasi, tanquam* (A, 9) 1 Sam. 20, 20. — Denique לְ infinitivo praemitti solet, ubi hic complementum est verborum, quae absolute quoque poni possunt v. c. Gen. 11, 8: וַיַּחְדְּלוּ לִבְנוֹת germ. sie hörten auf *zu* bauen. Deut. 3, 24: הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת *coepisti monstrare.* Potest tamen in his לְ omitti, v. c. הוֹסִיף sq. inf. nudo Am. 7, 8. 8, 2, praemisso לְ 7, 13, quemadmodum latine infinitivo nudo utimur, et poët. quidem plerumque omittitur, vide verba אָבָה, מֵאֵן, הֶאֱמִין, בִּקֵּשׁ, חָפֵץ, לָמַד et similia.

Semel לְ *coniunctionis* vices explere et verbo finito praemitti videtur (ut arab. لِ pro لِكَيْ, *et* chald. לְ litt. B) pro: *ut*, nimirum 1 Reg. 6, 19, ubi vulgaris scriptura לְתִתֵּן verti possit: *ut immittas*. Quod vero quum hoc contextu duriusculum sit; vide possitne תִּתֵּן cum Ewaldo (gr. hebr. p. 213) pro inf. duplicato haberi ut 1 Reg. 17, 14.

לְ chald. A) Praep. i. q. hebr. 1) *ad, in, versus* (de loco) Dan. 2, 17. 4, 19. 6, 11. 7, 2. 2) nota *dativi* Dan. 2, 5. 7. 9, et saepe etiam *accusativi* post verba activa Dan. 2, 10. 23. 24. 25. 5, 4, it. *genitivi* Esr. 5, 11. 6, 3. 15. 3) Infinitivo praemittitur, post verba dicendi, iubendi cet. Dan. 2, 9. 10. 12.

B) Conj. *ut*, quae futuro praemissa huic coniunctivi, optativi et imperativi vim tribuit (cf. gall. *que je sois*). Praeformativa futuri abiici solent, v. הֲוָא. Dan. 2, 20: לֶהֱוֵא מְבָרַךְ *benedictus sit*. 4, 22: *apud bestias agri* לֶהֱוֵא מְדֹרָךְ *sit habitatio tua*. 2, 29: מָה דִּי לֶהֱוֵא *quod futurum est* (nisi h. l. לֶהֱוֵא est pro pleniore לְמֶהֱוֵא).

לֹא adverbium negandi: *non*, quod antiquitus etiam לָא, לִי, לַי pronunnuntiatum est (cf. אוּלַי, לוּלֵי, לוּלֵא), aram. et arab. לָא, لَا, لَمْ, cf. de his syllabis primitivis vim negandi habentibus pag. 25. Ut gr. οὐ, οὐκ, sententiam absolute negat, et inde ponitur (secus atque אַל q. v.) cum praeteritis Gen. 2, 5. 4, 5, et futuris, cum his a) ita ut simpliciter neget, לֹא תַעֲזֹב non relinques Ps. 16, 10. b) in sententiis prohibitivis Ex. 20, 13: לֹא תִגְנֹב *ne fureris*. Comm. 5. Gen. 24, 37. Lev. 19, 4. 25, 17. Deut. 25, 4 (ubi differt ab אַל, quod est dehortantis, sed cf. Prov. 22, 24), c) raro etiam in sententiis finalibus (ubi vulgo אַל), quanquam hoc negat Winerus (ad Sim. Lex. p. 514) Ex. 28, 32: לֹא יִקָּרֵעַ *ne laceretur*. 39, 23. Iob. 22, 11. Jes. 41, 7. Praeterea de usu eius haec fere notanda sunt: 1) absolute ponitur, ubi respondetur ad quaestionem: *minime*. Iob. 23, 6: *num mecum contendet omni robore suo? minime!* (לֹא), *duntaxat* cet., vel est recusantis Gen. 19, 2: *minime ita, sed in platea pernoctabimus*. — 2) in interrogationibus ponitur, ubi responsionem affirmativam expectas (secus atque אַל no. 4), pro הֲלֹא *nonne?* ut gr. οὐκ Il. 10, 165. 4, 242, maxime in sententiis, quae cum antecedentibus copulatae sunt. Iob. 14, 16: לֹא תִשְׁמֹר עַל חַטָּאתִי *nonne invigilas peccato meo?* 2, 10. 2 Reg. 5, 26. Jer. 49, 9. Thren. 3, 36. — 3) ponitur pro בְּלֹא *sine*. 1 Par. 2, 30: *et mortuus est Seled* לֹא בָנִים *sine liberis*. Ps. 59, 4. 2 Sam. 23, 4. Iob. 34, 24. לֹא דֶרֶךְ sine via Iob. 12, 24, לֹא אִישׁ sine hominibus, vacuus ab hominibus Iob. 38, 26. — 4) est i. q. טֶרֶם *nondum*. 2 Reg. 20, 4. Ps. 139, 16. — 5) Praemittitur nominibus a) adiectivis, ut negativa fiant, לֹא חָסִיד impius Ps. 43, 1, לֹא עַז infirmus Prov. 30, 25; b) substantivis, ut לֹא אֵל q. d. *non-deus* i. e. idolum, quod nihil minus est quam veri nominis deus, Deut. 32, 21. Jer. 5, 7; לֹא עֵץ *non-lignum*, de homine, ita quidem ut baculo instrumentoque ligneo opponatur Jes. 10, 15, לֹא אִישׁ, לֹא אָדָם de Deo, cum mortalibus non comparando Jes. 31, 8. De formula לֹא כֹּל vide sub כֹּל no. 3. — Sunt qui לֹא etiam substantive *nihil, nihilum* notare velint, sed certa exempla desidero. Iob. 6, 21 scriptura valde incerta est, et Iob. 31, 23: לֹא אוּכָל vertendum: *non potuissem* (tale quid facere). Cf. tamen chald. לָא, לָה Dan. 4, 32.

Cum Praefixis:

A) בְּלֹא 1) Praep. varie significans pro variis significationibus בְּ particu-

lae. a) *non in* (aliquo tempore) cf. בְּ temporale litt. A, no, 1, i. e. *praeter*, *extra* tempus. Lev. 15, 25: בְּלֹא עֶת־נִדָּתָהּ *extra tempus impuritatis eius*; it. *ante* (i. q. בְּטֶרֶם) Iob. 15, 32: בְּלֹא יוֹמוֹ *ante diem ei destinatum*, cf. supra לֹא pro טֶרֶם no. 4. — b) *non pro* (aliquo pretio) cf. בְּ pretii litt. B, 9. Jes. 55, 1. Ps. 44, 13, et ita לֹא בְ Jes. 45, 13. — c) *non cum* (aliqua re) i. e. *sine*. 1 Par. 12, 33: בְּלֹא לֵב וָלֵב *non cum duplici corde* i. e. unanimi corde, animo integro cf. Ps. 17, 1. Iob. 8, 11. Ezech. 22, 29. In eandem sententiam dicitur לֹא בְ, ut לֹא בְיָד sine manu (humana) Iob. 34, 20, לֹא בְכֶסֶף non cum argento i. e. ita ut argentum reportarem. Jes. 48, 10 (syr. ܕܠܐ sine). — d) *non per*, cf. בְּ instrumenti et causae litt. C, no. 2. Iob. 30, 28: *atratus incedo* בְּלֹא חַמָּה *non sole* atratus. — In nonnullis exemplis בְּלֹא etiam concise dictum est pro בַּאֲשֶׁר לֹא. Jes. 55, 2: בְּלֹא לְשָׂבְעָה *pro eo, quod non satiat.* 2 Par. 30, 18: *comederunt Pascha* בְּלֹא כַכָּתוּב *non secundum legem scriptam*, pr. modo quodam, qui non sec. scriptum erat, auf eine Art, die nicht nach der Schrift war. Jer. 2, 11.

2) Conj. sq. fut., nostr. *ohne dafs*, *ita ut non*. Thren. 4, 14: בְּלֹא יוּכְלוּ יִגְּעוּ בִּלְבֻשֵׁיהֶם *ita ut non possint tangere vestes eorum.*

B) הֲלֹא *nonne?* Gen. 4, 7. 20, 5. Iob. 1, 10. Num. 23, 26, *annon?* 1 Reg. 1, 11. Talis quaestio quum poscat responsionem affirmativam, הֲלֹא saepe est simpliciter affirmantis, fere i. q. הֵן, הִנֵּה *ecce!* 1 Sam. 20, 37: הֲלֹא הַחֵצִי מִמְּךָ וָהָלְאָה *ecce! sagitta* est *ultra te.* 2 Sam. 15, 35. Ruth 2, 8. Prov. 8, 1. 14, 22. 22, 20. Iob. 22, 12 (in altero hemistichio רְאֵה). Inde Paralipomenôn auctor pro הֲלֹא in libris Regum saepe posuit הִנֵּה, v. c. 2 Reg. 15, 36: הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר *ecce haec scripta sunt in libro* cet. cf. 2 Par. 27, 7 et ita 2 Reg. 20, 20. 21, 17 coll. 2 Par. 32, 32. 33, 18. 35, 27 et saepe, v. hist. linguae hebraeae p. 39. LXX etiam intpp. הֲלֹא saepius reddunt ἰδού Jos. 1, 9. 2 Reg. 15, 21. (Apud Sam. et Rabbinos הלא tritum est pro הִנֵּה, et eodem sensu Arabes habent أَلَا, فَلَا, v. Lgb. p. 834.

C) לְלֹא 1) *sine, absque*, semel 2 Par. 15, 3, pr. *ita ut non* haberet.

2) *quasi non*, v. לְ A, 9. Alibi est pro לַאֲשֶׁר לֹא Jes. 65, 1. Iob. 26, 2.

Not. 1. Ex orthographiae quodam neglectu לֹא passim scriptum est pro לוֹ *ei*, secundum Masorethas quindecies Ex. 21, 8. Lev. 11, 21. 25, 30. 1 Sam. 2, 3. 2 Sam. 16, 18. Ps. 100, 3. 139, 16. Iob. 13, 15. 41, 4. Esr. 4, 2. Prov. 19, 7. 26, 2. Jes. 9, 2. 63, 9, vicissim ter pro לֹא legitur לוֹ 1 Sam. 2, 16. 20, 2. Iob. 6, 21, sed plura ex his incerta sunt.

2. Sunt qui particulas לָכֵן et לָהֵן ex לָא et כֵּן, הֵן compositas putent; sed לְ in his est praepositio praefixa, v. pag. 489 et infra לָהֵן.

לָא, semel לָה (Dan. 4, 32 Chethibh) i. q. hebr. לֹא 1) *non* Dan. 2, 5. 9. 10. 11. 3, 12. 14. הֲלָא *annon?* ibid. 3, 24. 4, 27. 2) *nihil*, 4, 32.

לָאַב rad. inusit. Arab. لَابَ med. Vav *sitivit*, cogn. لهب arsit, unde nomen תַּלְאוּבוֹת q. v.

לֹא דְבָר (sine pascuo) n. pr. oppidi Gileaditidis 2 Sam. 17, 27, quod 9, 4. 5 לוֹ דְבָר appellatur.

לֹא עַמִּי (non populus meus) nomen symbolicum filii Hoseae. Hos. 1, 9.

לֹא רֻחָמָה (non in gratiam recepta) nomen symb. filiae Hoseae. Hos. 1, 6. 8. 2, 25.

לָאָה (cogn. לָהָה) 1) pr. *laboravit* (v. Niph.), 2) *defatigatus est, viribus defecit.* Iob. 4, 5: *quoniam nunc te tangit* (calamitas), וַתֵּלֶא *defatigaris*, viribus deficis. Sequ. לְ cum inf. *frustra operam dedit,* non potuit. Gen. 19, 11. 3) *taeduit, piguit* eum, *aegre tulit* Iob. 4, 2.

Niph. i. q. Kal, sed eo usitatius 1) *laboravit*, sq. inf. Jer. 9, 4: הַעֲוֵה נִלְאוּ *perverse agere laborant;* maxime *frustra laboravit* Jer. 20, 9. Jes. 16, 12. — 2) *defatigatus est, viribus defecit,* Ps. 68, 10, sq. בְּ Jes. 47, 13. — 3) *piguit, taeduit* eum alicuius rei, sq. inf. Jes. 1, 14. Jer. 6, 11. 15, 6, sq. gerundio Prov. 26, 15: *piget eum* (pigrum), *manum retro ferre ad os.* De fastidio Exod. 7, 18.

Hiph. הֶלְאָה 1) *defatigavit.* Iob. 16, 7. Ez. 24, 12. 2) patientiam alicuius defatigavit s. vicit, ea abusus est, *taedio affecit* eum Jes. 7, 13. Mich. 6, 3.

Derivv. תְּלָאָה et

לֵאָה (defatigata) n. pr. *Lea*, filia Labani maior natu et uxor Jacobi Gen. 29, 16 sq. cap. 30. 31.

לָאַט i. q. לוּט et לָהַט *obvolvit, velavit* 2 Sam. 19, 5. (Congruunt sanscr. *lud*, gr. λάθω, λανθάνω, lat. *lateo*). לָאַט Iob. 15, 11 v. sub אַט.

לְאַט adv. *placide*, v. אַט.

לָאט i. q. לָט part. Kal rad. לוּט q. v.

לָאַךְ rad. inusit. Arab. لَأَكَ Conj. IV, aethiop. ለአከ: legavit, misit nuntium, ተለአከ: (missus est) famulatus est, ministravit, ላእክ: minister, famulus. (Vicina sunt הָלַךְ, יָלַךְ et lat. *legavit*).

Derivv. מַלְאָךְ, מְלָאכָה, מַלְאֲכוּת.

לָאֵל (a Deo sc. creatus cf. Iob. 33, 6) n. pr. m. Num. 3, 24.

לָאַם rad. inusit., fort. idem notans quod אָמַם, עָמַם. (Arab. لَأَمَ convenit, congruit, quoad ex derivatis colligitur, fort. congregavit). Inde

לְאֹם c. suff. לְאֻמִּי, לְאוּמִּי Jes. 51, 4, plur. לְאֻמִּים m. 1) *populus, natio.* Gen. 25, 23. 27, 29. Ps. 7, 8. 9, 9. 2) n. pr. gentis arabicae Gen. 25, 3, quam eandem putant atque Ἀλλουμαιώτας Ptolemaei.

לֵב, sq. Makk. לֶב־, c. suff. לִבִּי, לִבְּךָ pl. לִבּוֹת; et (quod idem est)

לֵבָב constr. לְבַב, c. suff. לְבָבִי, לְבַבְכֶם, pl. לְבָבוֹת (1 Chr. 28, 9), c. suff. semel לִבְבֵהֶן Nah. 2, 8 m. 1) *cor*, fort. a cavitate dictum, v. rad. לָבַב. (Arab. لُبّ, syr. ܠܶܒܳܐ, aethiop. ልብ: id.) 2 Sam. 18, 14. Ps. 45, 6 cet. Quod quum sanguinis officina sit vitaeque sedes, saepe est a) i. q. נֶפֶשׁ (Hom. φρένες) *anima, vita* (das Lebensprinzip des Körpers). Ps. 73, 21. 84, 3. 102, 5. Jerem. 4, 18 (cf. נֶפֶשׁ comm. 10). Inde *cor* dicitur *vivere* (se recreare) Ps. 22, 27, aegrotum esse Jes. 1, 5, adeoque dormire et vigilare (Eccles. 2, 23, cf. 8, 16. Cant. 5, 2); et *cor fulcire* dicuntur, qui cibo potuque se reficiunt (v. סָעַד). *Cor* Hebraeis praeterea est b) sedes *sensuum, affectuum, animique commotionum* varii generis, ut amoris (Iud. 16, 15: *cor tuum non est mecum*, i. e. me non amas; et contra, *toto corde* s. pectore *amavit* Deut. 4, 29. 6, 5), fiduciae (Prov. 31, 11), contemtus (Prov. 5, 12), gaudii (Ps. 104, 15), tristitiae, contritionis (Ps. 109, 16), exacerbationis (Ps. 73, 21), desperationis (Eccl. 2, 20), metus (Ps. 23, 3, cf. Jes. 35, 4. Jer. 4, 9), securitatis (נָכוֹן לֵב Ps. 57, 8. 108, 2),

fortitudinis (Ps. 40, 13. 1 Sam. 17, 32) et poët. moestis tribuitur cor aegrum, vulneratum, dolens (Prov. 13, 12. 14, 13. Jes. 61, 1), timidis cor liquefactum Jes. 13, 7. Deut. 20, 8, *cor durum* (v. קָשֶׁה, שְׁרִירוּת) instar lapidis (Ez. 11, 19. 36, 26), non circumcisum (Lev. 26, 41), homini flecti nescio. Voces adeo, quibus illos sensus profitemur, a poetis cordi tribuuntur, itaque *cor* dicitur clamare (Hos. 7, 14), eiulare (Jes. 15, 10), suspiria ducere (Ps. 38, 9); et *cor effundere* dicuntur, qui in lacrimas se effundunt Thren. 2, 19. — Porro c) refertur ad *agendi sentiendique rationem*, quo sensu alicui tribuitur cor purum (Ps. 51, 12), sincerum (1 Reg. 3, 6), fidele (Neh. 9, 8), integrum (1 Reg. 9, 4), et contra perversum (Ps. 101, 4), contumax (Prov. 7, 10), profundum i. e. non explorandum (Ps. 64, 7), impium Iob. 36, 13), et homines ancipites loqui dicuntur *duplici corde s. animo*, Ps. 12, 3: בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּרוּ, vide contra 1 Chr. 12, 38: בְּלֹא לֵב וָלֵב animo sincero. Corde s. animo amplo (רְחַב Prov. 21, 4), magno (גֹּדֶל Jes. 9, 9), alto (גֹּבַהּ Ez. 28, 5) superbia, sed priore illo etiam laetitia significatur (Jes. 60, 5). — Est d) *voluntatis* et *consilii* sedes. 1 Sam. 14, 7: עֲשֵׂה כָּל־אֲשֶׁר בִּלְבָבֶךָ *fac quodcunque in animo habes*, quod vis, constituisti. Jes. 10, 7: לְהַשְׁמִיד בִּלְבָבוֹ *ad vastandum animus eius inclinat*. Jes. 63, 4: *dies ultionis* בְּלִבִּי *in animo meo est*, i. e. hunc decrevi, hunc mittam. In hanc sententiam cor dicitur lubens (Ex. 35, 22), contumax (Jer. 5, 23). כִּלְבָבִי i. e. ex sententia, ad voluntatem meam 1 Sam. 13, 14. — Denique e) *cordi* etiam *intellectus*, et *sapientia* tribuitur (cf. لُبّ cor, intellectus, lat. *cor* Cic. Tusc. 1, 9. Plaut. Pers. IV, 4, 71 et *cordatus* i. e. prudens), adeoque *cogitandi facultas* (Jes. 10, 7. 1 Chron. 29, 18). 1 Reg. 10, 2: (regina Sabaeorum) *locuta est quaecunque in corde habebat*, i. e. sciebat, Iud. 16, 17: *aperiebat ei cor integrum*, quodcunque sciebat. Eccl. 7, 21. Hinc aliquis dicitur חֲכַם לֵבָב Iob. 9, 4 (cf. 1 Reg. 10, 24), et contra חֲסַר לֵב insipidus, stultus Prov. 7, 7. 9, 4. אַנְשֵׁי לֵב viri cordati i. e. intelligentes Iob. 34, 10. 12, 3: גַּם־לִי לֵבָב כְּמוֹכֶם *mihi quoque intellectus est sicuti vobis*. כֹּחַ לֵב Iob. 36, 5 dicitur de summa Dei sapientia. *Cor pingue* est torpens, sensu carens (v. שָׁמֵן) Jes. 6, 10.

2) metaph. *media pars*, *interiora*, *penetralia* v. c. maris Ex. 15, 8, coeli Deut. 4, 11. 2 Sam. 18, 14: בְּלֵב הָאֵלָה *in media terebintho*.

לֵב chald. id. Dan. 7, 28.

לָבָא et **לָבָה** rad. inusit., unde ducitur לָבִיא, לָבִי, לְבִיָּא leo, leaena. Equidem vix dubito, quin onomatopoët. sit *rugiendi* sonum imitans, ut germ. ant. *luwen*, *lüwen*, *leuen*, angl. *to low*, unde nostr. *Löwe*, *Leu*, gr. λέων.

לְבָאוֹת, לְבָאִים 1) *leones*, a sing. לָבִי q. v. 2) n. pr. oppidi Simeonitarum Jos. 15, 32, plenius בֵּית לְבָאוֹת 19, 6.

לָבַב rad. in Kal inusit. prob. i. q. נָבַב (cf. Iob. 11, 12) *cavus fuit*, inde לֵב, לֵבָב, לִבָּה cor, et לְבִיבָה placentae genus a forma cava dictum.

Niph. denom. a לֵבָב pass. Pi. no. 1 *corde* i. e. mente, intellectu *privatus est*, *caruit*. Iob. 11, 12: וְאִישׁ נָבוּב יִלָּבֵב וְעַיִר פֶּרֶא אָדָם יִוָּלֵד *sed homo cavus* est et *mente caret*, *et* instar *pulli onagri homo nascitur*, significatur imbecillitas et stupor ingenii humani cum divina sapientia comparati. In similis

originis verbis נִבוּב et יִלָּבֵב inest lusus verborum. Quod olim huic interpretationi, quae una sententiae connexae accommodata est, opposuimus, privativae potestatis ex conjugatione Piël in Niphal translatae exempla deesse, id tollitur exemplis arabicis, ut مكبود in hepate laesus. Caeterum videant eruditi, possitne stuporis notio in יִלָּבֵב ab ipso verbo לבב cavitatis significatu duci, ut יִלָּבֵב fere idem sit quod נָבוּב. Alii coll. syr. ܠܒܒ cordatum fecit, animum addidit. Ethpa. cordatus, confortatus est, reddunt: *sed homo stupidus cordatus fit*, quando *onagri pullus homo nascetur* i. e. nunquam; contra sermonis hebraei dignitatem.

Pi. לִבֵּב 1) denom. a לֵבָב, *vulneravit*, *abstulit* alicui *cor* (puella) Cant. 4, 9. Cf. de huius generis denominativis gramm. hebr. §. 51, 2. 2) denom. a לְבִיבָה *tales placentas fecit* 2 Sam. 13, 6. 8. (v. לְבִיבָה).

לֵבָב m. *cor*, v. לֵב.

לְבַב m. chald. id. c. suff. לִבְבָךְ, לִבְבֵהּ Dan. 2, 30. 5, 22.

לְבַד *solus*, v. בַּד.

לַבָּה contr. ex לֶהָבָה *flamma* Exod. 3, 2, ut יְקַטֵּל pro יְהַקְטֵל; aliis a rad. לבב, לבלב, samar. splenduit, luxit.

לִבָּה f. voc. לֵב *cor* Ez. 16, 30, pl. לִבּוֹת (v. לֵב) Ps. 7, 10. Prov. 15, 11.

לְבוֹנָה v. לְבֹנָה.

לְבֻשׁ, לְבוּשׁ m. (semel f. v. no. 2, a rad. לָבַשׁ) 1) *vestis*, *vestimentum* Iob. 24, 7. 10. 31, 19. 38, 14. Esth. 6, 9. 10. 11, spec. *vestis splendida*. Iob. 38, 14: וְיִתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ *(omnia) comparent tanquam veste splendida*, de terra sole matutino collustrata, cf. Esth. 6, 9. 10. 11. Jes. 63, 1. Poët. de lorica crocodili Iob. 41, 5. 2) *coniux*, *uxor*, ex metaphora Arabibus frequenti Mal. 2, 16 (ubi construitur c. fem.), cf. Cor. Sur. 2, 183: *uxores sunt vestimentum vestrum, et vos estis eorum*, et verba لبس, ثاب induit vestem it. concubuit cum muliere. Plura dabit Schultens in animadv. ad Ps. 65, 14.

לְבוּשׁ chald. i. q. hebr. no. 1. Dan. 3, 21.

לָבַט in Kal innuit., arab. لَبَطَ in terram coniecit, prostravit.

Niph. praecipitatus est, *praeceps ruit*, periit, Prov. 10, 8. 10. Hos. 4, 14.

לְבִי plur. m. לְבָאִם *leones* Ps. 57, 5, fem. לְבָאוֹת Nah. 2, 13 *leaenae*, v. לָבִיא.

לָבִיא *leo*, *a rugiendo* dictus, v. לָבָא, vc. mere poët. Gen. 49, 9. Num. 24, 9. Deut. 33, 20. Iob. 4, 11. 38, 39. Jes. 5, 29. 30, 6 cet. (Arab. لَبَاةٌ, لَبِيئَةٌ, لَبُوَةٌ, it. لَبْوَةٌ leaena, copt. λαβοι ursus). Bochartus in Hieroz. I, p. 719 non leonem masculum, sed leaenam hac voce notari vult, nisus maxime loco Ez. 19, 2 et etymo a لبا mulsit colostrum s. primum lac IV. lactavit colostro: sed Ez. l. c. legitur forma לְבִיָּא, et etymon propositum veri specie caret.

לְבִיָּא f. (pro לְבִיָּה) Ezech. 19, 2 *leaena*.

לְבִיבוֹת f. pl. *placentae* in sartagine coctae *genus*, *saganum* dicere possis cum Apicio, prob. a forma cava, more canalis convoluta (eine Art zusammengerollter Eierkuchen, Blinzen) a rad. לָבַב. 2 Sam. 13, 6 — 8. 10. Inde verbum denom. לִבֵּב q. v. LXX. κολλυρίδες. Vulg. *sorbitiuncula*.

לָבַן 1) *albus fuit*, in Kal inusit., v. לָבָן, לְבָנָה. 2) denom. a לְבֵנָה *lateres formavit*. Gen. 11, 3. Ex. 5, 7. 14. (Arab. لَبَنَ id.).

Hiph. 1) trans. album fecit, metaph. *purgavit, mundavit* a sordibus peccatorum Dan. 11, 35. 2) intrans. *albuit* (cf. de verbis colorum in Hiph. gr. hebr. §. 52, 2). Ps. 51, 9. Jes. 1, 18. Joël. 1, 7.

Hithp. purgavit se. Dan. 12, 10.

Derivv. statim sequuntur praeter מַלְבֵּן.

לָבָן 1) adj. f. לְבָנָה *albus*. Ex. 16, 31. Lev. 13, 3 sq. 2) n. pr. *Laban*, Bethuelis filius, Aramaeus, Jacobi socer. Gen. 24, 29. 50; capp. 29—31.

לְבֶן i. q. לָבָן no. 1 st. constr. לְבֶן־ Gen. 49, 12.

לְבָנָה f. 1) *alba* poët. pro *luna*, ut חַמָּה de sole, et arab. قَمَرٌ luna, a قمر albus fuit. Cant. 6, 10. Jes. 24, 23. 30, 26. 2) n. pr. m. Esr. 2, 45. Neh. 7, 48.

לְבֵנָה f. pl. ־ִים *later, later coctus*, Gen. 11, 3. Ezech. 4, 1, dictus ab argilla *alba* et *cretacea*, quam lateribus adhibitam esse monet Vitruv. II, 3. Arab. لَبِنٌ id. Cf. מַלְבֵּן.

לִבְנֶה m. arboris vel fruticis genus, ab *albo* corticis foliorumve colore dictum, Gen. 30, 37. Hos. 4, 13, sec. LXX et Arabem in Genesi *styrax*, arab. لُبْنَى dictus, sec. LXX Hos. et Vulg. Gen. λεύκη, *populus alba*. V. Celsii Hierobot. P. I, p. 292, cf. Michaëlis supplemm. p. 1404.

לִבְנָה f. 1) *albedo, pelluciditas*. Ex. 24, 10. 2) n. pr. a) oppidi in planitie tribus Judae, sedis regiae Cananaeorum, dein oppidi sacerdotum cum asylo. Jos. 10, 29. 12, 15. 15, 42. 21, 13. 2 Reg. 8, 22. 19, 8. 23, 31. b) stationis Israëlitarum in deserto Num. 33, 20.

לְבֹנָה et **לְבוֹנָה** (gr. λίβανος, λιβανωτός) f. 1) *thus* Lev. 2, 1. 15. 5, 11. 24, 7. Num. 5, 15. Jes. 60, 6 cet. a colore albo dictus, qui purissimi thuris est (Plin. H. N. 12, 14). Non solum in Arabia (Jes. 60, 6. Jer. 6, 20), sed in Palaestina quoque (Cant. 4, 6. 14) crescere dicitur, nisi forte in Cantico alia herbae odoratae species intelligenda. 2) n. pr. oppidi ad Siluntem, tantummodo Iud. 21, 19.

לִבְנַת v. שִׁיחוֹר לִבְנַת.

לְבָנוֹן (in pedestri sermone semper c. art. הַלְּבָנוֹן 1 Reg. 5, 6. 9. Esr. 3, 7, poët. sine eo Ps. 29, 6. Jes. 14, 8. 29, 17, cf. Lgb. p. 656) n. pr., mons *Libanus* (gr. Λίβανος) in confiniis Syriae et Palaestinae, duobus constans altissimis montium iugis, quorum alterum occidentale *Libanus* κατ' ἐξοχήν, alterum orientale illo altius et ex parte aeterna nive tectum (Jer. 18, 14, unde nomen hebr. לְבָנוֹן, chald. טוּר תַּלְגָּא, arab. جبال الثلج mons nivis, cf. *Alpes*) *Antilibanus* vocatur, austrum versus hebr. חֶרְמוֹן q. v. Vallis inter Libanum et Antilibanum interiectae hodiernum nomen est بقاع *Bekaa*, a quo autem plane diversum בִּקְעַת הַלְּבָנוֹן vallis Libani Jos. 11, 17. 12, 7, de qua v. pag. 168 B. V. Relandi Palaestina T. I, 311. Oedmanni verm. Sammlungen fasc. 2, no. 9. Burckhardti itiner. Syr. p. 1 sq. p. 214 sq. Rosenm. bibl. Alterthumsk. I, 2, p. 236 sq.

לִבְנִי (albus) n. pr. filii Gersonis Ex. 6, 17. Num. 3, 18. Patron. id. Num. 3, 21. 26, 58.

לָבֵשׁ et **לָבַשׁ** fut. יִלְבַּשׁ 1) *induit* vestem, sq. acc. Lev. 6, 3. 4.

16, 23. 24. 32, semel sq. בְּ, ut lat. induit se veste Esth. 6, 8 (cf. لبس med. Kesr. sq. acc. et ب vestis), absol. Hagg. 1, 6. Part. pass. cr. e. acc. vel gen, v. c. לָבוּשׁ בַּדִּים Ez. 9, 2 et לָבוּשׁ הַבַּדִּים V. 11 sq. cf. חָגוּר. 3) Varie transfertur. Ps. 104, 1: הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ *splendore et maiestate indutus es*. Iob. 7, 5: לָבַשׁ בְּשָׂרִי רִמָּה *corpus meum vermes induit*, vermibus obtectum est. Ps. 65, 14: לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן *arva gregibus vestita sunt*. לְבֻשׁ הֲרֻגִים *occisis vestitus* i. e. in mediis occisis iacens, aliis incumbens, aliis obtectus Jes. 14, 19. Saepe dicunt: *induit ignominiam* i. e. ignominia opertus est Iob. 8, 22. Ps. 35, 26. 109, 29, *iustitiam* Iob. 29, 14, *terrorem* Ez. 26, 16, *salutem* 2 Chr. 6, 41 cet. cf. formulas Homericas δύειν ἀλκήν Il. 19, 36, ἕννυσθαι ἀλκήν 20, 381, ἐπιέννυσθαι ἀλκήν Od. 9, 214. In duplici vocabuli usu luditur Iob. 29, 14: צֶדֶק לָבַשְׁתִּי וַיִּלְבָּשֵׁנִי *iustitiam indui, eaque me induit*, h. e. extrinsecus iustitia tanquam veste ornatus eram, eaque intra me totum implebat. Ad posterius prope accedit si *spiritus dei aliquem induere* i. e. complere dicitur Iud. 6, 34. 1 Chr. 12, 18. 2 Chr. 24. 20, cf. Luc. 24, 49, cf. formulam syram ܠܒܫܟ ܣܛܢܐ Satanas induit i. e. implevit te, Ephraemi Opp. syr. II, 504. 505.

Pu. part. מְלֻבָּשִׁים Esr. 3, 10 et מְלֻבָּשִׁים בְּגָדִים 1 Reg. 22, 10. 2 Chr. 18, 9 *vestibus* (solemnibus) *induti*.

Hiph. *vestivit* aliquem, sq. acc. pers. 2 Chr. 28, 15, saepius sq. dupl. acc. pers. et vestimenti: vestivit aliquem veste (er liefs ihn das Kleid anziehn) Gen. 41, 42. Ex. 28, 41, sq. עַל Gen. 27, 16: *pelles hoedinas* הִלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו *induit manibus eius*. Metaph. salute aliquem amicivit i. e. largiter donavit Ps. 132, 16. Jes. 61, 10.

Nomm. deriv. לְבוּשׁ, מַלְבּוּשׁ, תַּלְבֹּשֶׁת.

לְבַשׁ fut. יִלְבַּשׁ chald. id. sq. acc. Dan. 5, 7. 16. Aph. הַלְבִּישׁ (forma hebraizante) *vestivit*, sq. acc. vestimenti et לְ pers. Dan. 5, 29.

לְבֻשׁ v. לָבוּשׁ.

לֹג m. pr., ut videtur, lacus profundior, pelvis (cf. syr. ܠܓܢܐ pelvis, paropsis, gr. λάκκος, λάκος, lat. *lacus*, *lacuna*, a rad. לָגַג), inde *mensura* liquidorum minima, ex Rabbinorum sententia duodecimam Hinis partem sive sex ova continens. Levit. 14, 10. 12. 15. 21. 24.

לָגַג rad. inusit. Arab. لَجَّ praeter alia est: profundus fuit (de aqua, mari), inde hebr. לֹג.

לֹד (fort. lis, certamen) n. pr. *Lydda*, vicus magnus Benjaminitarum, gr. Λύδδα, Λύδδη Act. 9, 32. 35. 38. 1 Macc. 11, 34, hodie لُدّ, لُدَّا. Neh. 7, 37. 11, 35. 1 Chr. 8, 12. Esr. 2, 33.

לָדַד rad. inusit. Arab. litigatus est, unde nomm. pr. לֹד, et בִּלְדַּד pro בֶּן־לָדָד filius litis.

לָה chald. *nihil* i. q. לָא. Dan. 4, 32 Chethibh.

לֹה Deut. 3, 11 Chethibh pro לֹא *non*.

לָהַב rad. inusit. Arab. لَهَبَ, aeth. ለሀበ: arsit, flammavit. (Origo est in *lingendo*, *lambendo*, quae notio inest in radd. ordientibus a syllabis לה, לח, לע et varie transfertur (v. ad rad. לוּעַ), nominatim ad flammam, quae instar linguae qs. lambere videtur, v לַהַט et cf. γλῶσσα πυρός Act. 2, 3), unde

לַהַב m. **לֶהָבָה** Num. 21, 28 et **לֶהָבֶת** 1 Sam. 17, 7 fem. pl. לְהָבוֹת Ps. 105, 32, cst. לַהֲבוֹת 29, 7

1) *flamma* Joël 2, 5. Iob. 41, 13. 2) *ferrum flammans* i. e. *micans*, splendore flammam referens h. e. *lamina* hastae, gladii 1 Sam. 17, 7. Nah. 3, 3. Iob. 39, 23 (26), etiam absol. de *gladio* nudato Iud. 3, 22. V. praeterea שַׁלְהֶבֶת et לַבַּת.

לְהָבִים m. pl. ἅπαξ λεγόμ. Gen. 10, 13 n. pr. populi ab Aegyptiis oriundi, prob. i. q. לוּבִים *Libyes*, cf. de cognatione formarum עֹז et עֹה p. 261.

לָהַג rad. inusit. Arab. لَهِجَ pr. avidus fuit, inhiavit alicui rei, avide appetiit, plerumque transl. studiosissimus fuit alicuius rei, studiose audivit, didicit (fere nostr. *studiren*). Inde

לַהַג m. *studium litterarum*, ut bene Aben Esra Eccl. 12, 12, in altero membro עֲשׂוֹת סְפָרִים de librorum scribendorum studio. (LXX μελέτη. Vulg. meditatio. Luth. Predigen).

לָהַד rad. inusit. Arab. لهد pressit, oppressit, unde

לַהַד n. pr. m. 1 Chr. 4, 2.

לָהָה i. q. לָאָה (cf. בָּאַשׁ et בָּהַשׁ) *languit*, *viribus defecit*. (Origo mihi esse videtur in *siti fatiscente*, quo *exserta lingua* ardent et potum appetunt, cf. verba ordientia a לה, ut לָהַג, et quae observavimus ad rad. לַג. Cf. lat. *langueo*, et nostr. *lechen*, unde frequ. *lechzen*, *lech*, *leck* seyn). Semel legitur Gen. 47, 13: וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם מִפְּנֵי הָרָעָב *Aegyptus terra fame elanguescebat*. (Chald. לְהָה saepe pro hebr. לָאָה).

לָהָה in Kal inusit., ut equidem suspicor, i. q. לָהַט pr. *gravissimo siti arsit*, idque quum canum rabidorum sit, *rabiosus fuit* canum instar, *insaniit*. Sic intelligo

Hithpalp. part. מִתְלַהְלֵהַּ *rabidus*, *insanus*. Prov. 26, 18. LXX ex ed. Aldina et Symm. πειρώμενοι (daemone) tentati, agitati. Venet. ἐξεστώς. Secundarium est et ab insania ductum, quod Syri habent, ܐܬܠܗܠܗ obstupuit, horruit.

I. **לָהַט** *arsit*, flammavit (it. Syr. Chald. id.). Ps. 104, 4. לֹהֲטִים *flammantes*, qui ignem et flammas spirant Ps. 57, 5.

Pi. לִהֵט *incendit*, *inflammavit* (flamma) c. acc. Joël 1, 19. 2, 3. Ps. 83, 15. 106, 18. Jes. 42, 25, sufflavit (halitus) Iob. 41, 13.

Inde לַהַט.

II. **לָהַט** i. q. לוּט, לָאַט (cf. p. 261) pr. *occultavit*, inde artibus occultis et magicis usus est, unde לְהָטִים q. v.

לַהַט m. pr. *flamma*, inde *ferrum flammans* gladii. Gen. 3, 24. Cf. לַהַב.

לְהָטִים *praestigiae* Ex. 7, 11, i. q. לָטִים. V. לָהַט no. II.

לָהַם in Kal inusit. Arab. لَهِمَ avide deglutiit, unde لُهَمٌ avidus, ligurritor. Cogn. est לָחַם.

Hithp. part. מִתְלַהֲמִים quae avide deglutiuntur, *buccellae dulces*. Prov. 18, 8. 26, 22.

לָהֵן conflatum ex לְ et pron. הֵן (q. v.), *propterea*. Ruth 1, 13 i. q. לָכֵן.

לָהֵן chald. 1) i. q. hebr. *propterea* Dan. 2, 6. 9. 4, 24. Transit 2) in particulam adversativam (plane ut hebr. לָכֵן p. 498 A, quare multi hoc aliud vc. ex לָא et הֵן conflatum putarunt) *nihilominus*, *tamen*, sed Esr. 5, 12, praevia negatione: *sed*, (sondern) Dan. 2, 30, *nisi* Dan. 2, 11. 3, 28. 6, 8.

לַהֲקָה f. tantummodo 1 Sam. 19, 20

prob. litteris traiectis i. q. קְהִלָּה *concio*. Ita LXX. Syr. Chald. Cf. etiam יִקָּהֲלוּ 2 Sam. 20, 14.

לוֹ ter legitur pro לֹא *non*, v. לֹא not. 1.

לוֹ דְבָר v. לֹא דְבָר.

לוּ et לוּא (1 Sam. 14, 30. Jes. 48, 18. 63, 19) 1) Conj. conditionalis: *si*, quae poni solet, ubi simul significatur, id quod sumitur non esse vel fuisse vel futurum esse, id saltem valde incertum neque probabile esse (cf. אִם pag. 69). Prout sententia poscit, sequitur a) praet. Deut. 32, 29: לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת *si saperent* (quod non faciunt), *intelligerent hoc*. Iud. 13, 23: לוּ חָפֵץ יְיָ לַהֲמִיתֵנוּ לֹא לָקַח מִיָּדֵנוּ *si Jehovae placuisset, interficere me, non accepisset* cet. 8, 19. 1 Sam. 14, 30. Num. 22, 29; b) futurum Ez. 14, 15: *si immitterem* (quod futurum esse non dico) *feras bestias in terram* . . . . . . 16: . . . *hi* (tres viri probi) *soli salvarentur*. (Comm. 13 in eadem sententia est כִּי, Comm. 17. 19 particula conditionalis plane omissa est). c) Part. 2 Sam. 18, 12: וְלוּ אָנֹכִי שֹׁקֵל עַל כַּפַּי אֶלֶף כֶּסֶף לֹא אֶשְׁלַח יָדִי וְגוֹ *et si quis mihi appenderet* (quod nemo mihi obtulit) *mille siclos, manum meam non immitterem* cet. Ps. 81, 14. 15. Cf. לוּלֵא. Aposiopesis est in hoc exemplo Gen. 50, 15: לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף *si Josephus nos persequeretur*, quid tunc? *wie? wenn Joseph uns verfolgte?* Bene ad sensum LXX. μή ποτε.

2) Transit in interjectionem *optantis: o si! utinam!* quemadmodum nos sententiam conditionalem: *wenn es geschähe* ita pronuntiare possumus, ut id optemus, quod tanquam incertum et parum probabile posueramus: *wenn es geschähe!* o *wenn es* doch *geschähe!* Memorabile est Iob. 16, 4: לוּ יֵשׁ נַפְשְׁכֶם תַּחַת נַפְשִׁי אַחְבִּירָה עֲלֵיכֶם בְּמִלִּים *si vos essetis meo loco, verbis me associarem contra*

vos, ubi conditio illa inv[...] quodammodo votum, ut [...] per certe calamitatem [...] ci. Struitur sq. fut. Gen. 17, [...] 6, 2, imp. Gen. 23, 13 (cf. [...] 3), praeterito Num. 14, [...] מַתְנוּ *utinam mortui essemus* [...] 3: לוּ גָוַעְנוּ, sed cum signific[...] futuri Jes. 63, 19: קָרַעְתָּ [...] *nam lacerares* coelum. [...] *cedentis* est Gen. 30, 34: [...] כִּדְבָרֶךָ *fiat, ut dixisti.* [...] لَوْ id. cf. de Sacy gr. arabe I, [...] Syri triplicem formam habent [...] hebr. אִלּוּ *si*, ܠܘ non, [...] utinam. Quod ad etymo[...] haec particula vicina vide[...] לָוָה, ut significatio conditi[...] ab annectendo, dependendo).

לוּב rad. inusit. vic. לָהַב [...] *sitivit*.

לוּבִים n. gent. pl. 2 Chron. [...] 16, 8. Nah. 3, 9 et לֻבִים Dan. [...] 43 *Libyes*, ubique coniuncti [...] Aegyptiis et Aethiopibus. Cf. [...] Arab. لُوبِيّ Libys, modo [...] est haec vox pr. incola terrae [...] culosae i. e. aridae, cf. צִיִּים [...]

לוּד n. pr. duorum populorum [...] puli Semo oriundi Gen. 10, 2[...] Josephi (Ant. 1, 6 § 4) [...] non improbabili *Lydi* in A[...] nore. 2) populi africani [...] aethiopici), ab Aegyptiis orti, [...] arcu et sagittis pugnare soliti [...] 27, 10. 30, 5. Jes. 66, 19 et [...] Gen. 10, 13. Jer. 46, 9. V. [...] Michaëlis Spicileg. T. I. p. 2[...] 260. II, 114. 115.

לָוָה 1) *adhaesit* alicui. Eccl. [...] *bonum est homini edere*, [...] *laetari* יִלְוֶנּוּ בַעֲמָלוֹ [...] *adhaerebit ei* i. e. ei manebit [...] *re suo*. Hinc 2) *mutuatus est*, [...] *tuum accepit*, q. d. [...]

28, 12. Ps. 37, 21. Cf. lat. *nexus* de eo quem ob aes alienum sibi servire cogebat creditor, Varro ling. lat. 6, 5. Liv. 2, 27. 8, 28.

Niph. ut Kal no. 1 *adiunxit se* alicui, sq. עַל Num. 18, 2. 4. Dan. 11, 34, עִם Ps. 83, 9, אֶל Gen. 29, 34, אֶל יְיָ Jehovae se addixit Jes. 56, 3. Jer. 50, 5. Zach. 2, 15.

Hiph. causat. Kal no. 2 *mutuum dedit.* Jes. 24, 2: כַּמַּלְוֶה כַּלֹּוֶה *qui mutuum dat, ut qui mutuum accipit.* Prov. 22, 7. Ps. 112, 5. Sq. acc. p. Deut. 28, 12. 44. Prov. 19, 17, sq. dupl. acc. pers. et rei Ex. 22, 24.

Derivv. לִוְיָה, לִוְיָתָן, לֹיָה pro לִוְיָה, לָוֶת, it. לֹא, לוּא, et n. pr. לֵוִי.

לוּז 1) *flectere, deflectere.* (Arab. لاذ Conj. I. III. flexit, inclinavit). 2) *cedere, retrocedere* Prov. 3, 21.

Niph. part. נָלוֹז *perversus,* i. e. *pravus,* sceleratus (cf. עִוָּה, עִקֵּשׁ) Prov. 3, 32. Neutr. נָלוֹז perversum, pravum Jes. 30, 12. Plenius Prov. 14, 2: נְלוֹז דְּרָכָיו *cuius viae sunt perversae,* et 2, 15: נְלוֹזִים בְּמַעְגְּלוֹתָם id.

Hiph. fut. יַלִּיזוּ (more Chaldaeorum inflexum, ut יַלִּינוּ a לוּן) i. q. Kal *cessit.* Prov. 4, 21.

לוּז m. 1) *amygdalus* Gen. 30, 37. (Arab. لَوْز, لَوْزَة, syr. ܠܘܙܐ. Origo in linguis semiticis vix quaerenda. Emollitum videtur e forma primigenia quam servarunt Armeni in *ngus*, lat. in *nux*, quod alio modo inflexum Hebraei habent in אֱגוֹז nux).

2) n. pr. a) oppidi Benjaminitarum a sacrario vicino etiam בֵּית אֵל appellati (v. pag. 144 B) Jos. 18, 13. Iud. 1, 23. b) alius in regione Hethitarum, ab illius prioris incola conditi. Iud. 1, 26.

לוּחַ rad. inusit. Arab. لَاحَ *splenduit, micuit* (cf. λευκός, γλαυκός; λεύσσω, γλαύσσω), inde *politus, laevis* fuit. Ab hoc est

לוּחַ m. pl. לוּחוֹת *tabula* (syr. ܠܘܚܐ arab. لَوْح, aethiop. ሌውሕ፡ id.) a) lapidea, cui aliquid inciditur vel inscribitur, לוּחֹת הַבְּרִית Deut. 9, 9, לֻחֹת הָעֵדוּת Ex. 31, 18 tabulae foederis, legis. b) lignea 1 Reg. 7, 36, de *valva* ianuae Cant. 8, 9. Dual. לֻחֹתַיִם *tabulatum* navium, quod duplex fuisse videtur. Ez. 27, 5. c) trop. Prov. 3, 3: *inscribe in tabulam cordis tui,* cf. Jer. 17, 1. 2 Cor. 3, 3 et δέλτοι φρενῶν Aesch. Unde

לוּחִית (e tabulis facta) n. pr. oppidi Moabitarum Jes. 15, 5. Jer. 48, 5.

לוֹחֵשׁ c. art. הַלּוֹחֵשׁ (incantator) n. pr. m. Neh. 3, 12. 10, 25.

לוּט 1) i. q. לָאַט, לָהַט no. II, *occultare, obvolvere.* Part. act. לוֹט *occultans* Jes. 25, 7, et alia forma לָט intrans. *occultus,* clandestinus, inde בַּלָּט *clam* Ruth 3, 7. 1 Sam. 18, 22. 24, 5 semel בַּלָּאט Iud. 4, 21. Part. pass. f. לוּטָה *obvoluta* 1 Sam. 21, 10. — 2) *occulte agere.* Part. pl. לָטִים *occultae artes, praestigiae* Ex. 7, 22. 8, 3. 14, pro quo לְהָטִים 7, 11, v. לַהַט.

Hiph. i. q. Kal no. 1. 1 Reg. 19, 13.

Inde לָט et

לוֹט m. 1) *obvelatio, velamen.* Jes. 25, 7: הַלּוֹט הַלּוֹט עַל־כָּל־הָעַמִּים *velamen, obvolvens omnes gentes,* quod vultum earum operit, eas tristitia afficit. 2) n. pr. *Lot,* Abrahami fratris filius Gen. 13, 1 sq. 19, 1 sq., Ammonitarum et Moabitarum auctor, qui propterea *filii Lot* appellantur Deut. 2, 9. Ps. 83, 9.

לוֹטָן (obvolutio) n. pr. filii Seïr Gen. 36, 20. 29.

לֵוִי (adhaesio l. sertum, corona, i. q. לִוְיָה a rad. לָוָה) m. 1) n. pr. *Levi,*

Jacobi filius natu tertius ex Lea pellice Gen. 29, 34. 34, 25. 35, 23, auctor tribus leviticae (בְּנֵי לֵוִי), quae cultui divino destinata erat, cuiusque familia Aharonitica (בֵּית אַהֲרֹן) sacerdotii iura habebat. 2) nom. patron. pro לֵוִיִּי *Levita*, Deut. 12, 18. Iud. 17, 9. 11. 18, 3. Plur. לְוִיִּם Jos. 21, 1 sq.

לֵוִי chald. pl. emphat. לֵוָיֵא *Levitae* Esr. 6, 16. 18. 7, 13. 24.

לִוְיָה f. *sertum, corolla* a *nectendo* et *flectendo* dicta (v. rad. לָוָה), cf. arab. لوى flexit, incurvavit, plicuit, contorsit. III. inflexit se serpens, لَوَى spira serpentis. Prov. 1, 9. 4, 9. Inde

לִוְיָתָן (c. terminatione adj. ־ָן, ut נְחֻשְׁתָּן aeneus a נְחֹשֶׁת, עֲקַלָּתוֹן ab עֲקַלָּה) pr. (animal) *flexum, in spiras convolutum,* 1) *serpens,* isque maior Iob. 3, 8 (ad quem locum v. rad. עוּר Pil.) Jes. 27, 1 (ubi Babyloniae regni hostilis symbolum est). 2) spec. *crocodilus* Iob. 40, 25 sq. 3) quaevis *bellua magna aquatilis* Ps. 104, 26, eaque pro hoste atroce Ps. 74, 14, cf. תַּנִּין Jes. 51, 9. Ez. 29, 3. 32, 2. 3. Bocharti Hieroz. P. II, lib. V. cap. 16—18.

לוּל rad. inusit. vic. rad. גָּלַל (q. v.) nostr. *rollen, volvere, convolvere, rotare,* unde

לוּל plur. לוּלִים *scalae cochleatae* 1 Reg. 6, 8. (Chald. id.).

לֻלִי tantum in plur. לֻלָאוֹת, def. לֻלָאוֹת cstr. לֻלְאֹת (ad formam דּוּדָאִים q. v.) *laqueoli,* quibus immittebantur uncini (קְרָסִים) in aulaeis tentorii sacri, *Schleifen, Schlingen,* a convolvendo dicti. Ex. 26, 4 sq. 36, 11 sq. Vulg. *ansulae.*

לוּלֵי Gen. 31, 42. Deut. 32, 27 et **לוּלֵא** Gen. 43, 10. Iud. 14, 18. 2 Sam. 2, 27 (comp. ex לוּ *si* et לֹא, לִי i. q. לֹא *non*) Conj. conditionalis negativa: *nisi* (esset, fuisset), qua simul significamus, aliquid vere fuisse, diversa ab אִם לֹא (cf. quae observavimus s. v. לוּ). Sq. Praet. Gen. 31, 42: לוּלֵי אֱלֹהִים הָיָה לִי *nisi Deus fuisset pro me.* Jes. 1, 9. 1 Sam. 25, 34. 2 Sam. 2, 27, sq. part. 2 Reg. 3, 14: לוּלֵי פְּנֵי יְהוֹשָׁפָט אֲנִי נֹשֵׂא *nisi in Josaphati gratiam facerem* cet.

לוּן et **לִין** praet. לָן Gen. 32, 22. 2 Sam. 12, 16, לָנוּ Ind. 19, 13, gerund. לָלוּן Gen. 24, 25 et saepe, it. לָלִין ib. comm. 23, imp. לִין Iud. 19, 6. 9, לִינִי, לִינוּ Ruth 3, 13. Joël 1, 13, fut. יָלִין, תָּלִין, apoc. תָּלֵן 2 Sam. 17, 16, תָּלֶן Iud. 19, 20. Iob. 17, 2, conv. וַיָּלֶן Gen. 28, 11. 32, 14. Part. לָנִים Neh. 13, 21.

1) *pernoctare, noctem transigere* (prob. denom. a לַיִל, לַיְלָה *nox,* l et n inter se permutatis v. p. 511) Gen. 19, 2 et saepe, v. exempla modo laudata. Etiam de rebus inanimatis, ut cibis, quae in diem posterum servantur. Ex. 23, 18. 34, 25. Deut. 16, 4. Lev. 19, 13: *ne pernoctet apud te merces mercenarii usque ad mane.* Poët. Iob. 29, 19: *ros pernoctat in ramis eius.* It. *devertit pernoctandi causa* Ps. 30, 6: *vesperi devertit fletus, sed mane adest laetitia.*

2) *commorari, habitare, permanere* (cf. بات pernoctavit, permansit in aliqua conditione). Ps. 25, 13: *anima eius permanet in felicitate,* perpetua felicitate fruitur. 49, 13: אָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין *sed talis homo in honore non permanet,* non stabilis est honor eius. Iob. 41, 14: *in collo eius habitat* (qs. sedem habet) *robur.* 17, 2. 19, 4: (si) *re vera erravi* אִתִּי תָּלִין מְשׁוּגָתִי *mecum manet error meus* i. e. *ego* erravi, non vos, et ego solus erroris poenas luam.

Niph. pervivacem, contuma-

rem se gessit (manendi et persistendi significata in malam partem deflexo), hinc *murmuravit, quiritatus est* sq. עַל contra aliquem, de populo contra praefectum suum murmurante Ex. 15, 24. Num. 14, 2. 17, 6, et Jos. 9, 18 Keri.

Hiph. 1) causat. Kal no. 2. Jer. 4, 14: *quousque tecum permanere facies* i. e. fovebis *cogitationes tuas iniquas?* — 2) i. q. Niph. pr. *pervicacem, contumacem egit,* sq. עַל contra aliquem. Praet. הֲלִּנֹתֶם Num. 14, 29, fut. וַיַּלֶּן Ex. 17, 3, alibi semper prima radicali more Rabbinorum geminata (v. Lgb. p. 407), תַּלִּינוּ, יַלִּינוּ Ex. 16, 8. Num. 14, 36. 16, 11, part. מַלִּינִים Num. 14, 27. 17, 20, qui declinatus huic significationi proprius est.

Hithpal. i. q. Kal no. 1. Ps. 91, 1. Iob. 39, 28.

Derivv. תְּלוּנָה, מְלוּנָה, מָלוֹן.

לוּעַ *deglutire, sorbere* Obad. 16. Inde לֹעַ *gula.* — De לָעוּ Iob. 6, 3 v. rad. לָעַה.

Apposite dudum monuit J. D. Michaëlis (Suppll. p. 1552), syllabam לע *avide deglutiendi, ligurriendi, sorbendi* sonum referre, atque haec significatio in plurimis inest radicibus semiticis, quarum syllaba prima aut primaria est לע, ut עֲלַע linxit, sorpsit, ܠܥܐ et ܠܥܠ id., לָעַם (arab. لعم, لعذم) ligurrivit, ܠܚܟ Ethpe. avide voravit, لعو avidus, ligurritor, لعق, لعص, لعف linxit, ligurrivit, syr. ܠܥܣ, ܠܥܣܐ, ܠܘܥܐ, ܠܡܥܣܐ mandibula; similisque est potestas syllabae vicinae לח, לה, ut לָחַךְ (לָקַק) linxit, לָהַם deglutivit, et לָחַם edit, לָהַב et לָהַט linxit [flamma] i. e. flammavit, cf. sanscr. *lih* lingere, gr. λείχω, λιχμάω, λιχνεύω, lat. LinGo, LiGurio, transp. GuLa, *deglutio*, nostr. *lecken*, et praemisso sibilo *schlucken, schlingen.*

His addenda magna radicum semiticarum vis, quae a syllabis לע, לח, לה ordientes varios linguae motus designant, ut *hiare ore aperto et lingua exserta,* ut fit in siti ardente et rabie (v. לָחַח, לָהָה, לָהַג, לָאַח, nostr. *lechen, lechzen*), *vibrare linguam* et *sibilare*, more serpentum et submisse loquentium (v. לָחַשׁ); *balbutire, barbare* (i. e. non intelligenda) *et inepte loqui* (לָעַג ubi vide plura, לָעַז, לָעַט). Graeci et *ligurriendi* et *balbutiendi, blaterandi* potestatem habent syllaba *la, lam, lab*, *lap* expressam, cf. λάω lingo, λάβρος, λάμυρος vorax et loquax, λαμός, λαιμός gula, λαμία vorax (anthropophaga, غولة Ghula, v. ad לִילִית), λάπτω, λαφύσσω, lat. *lambo, labium,* pers. لب labium, nostr. *Lippe,* et vulgg. *labbern,* schl*abbern*, schl*appen*. *Subsannandi* significationem a balbutiendo profectam (לָעַג) iidem habent literis transpositis in γελάω, χλεύη.

לוּץ pr. *balbutire* (cf. לָעַג, et quae observavimus ad לוּעַ), inde 1) *barbare loqui,* quoniam peregrinam linguam loquentes hominibus hanc ignorantibus sine sensu garrire et blaterare videntur, v. Hiph.

2) *illudere, irridere* alicui, pr. vocem eius per ludibrium imitando. (Cf. Jes. 28, 10. 11 et לָעַג. Respondet sanscr. *lad,* lat. *ludere,* gr. λάσθη irrisio). Prov. 9, 12. Part. לֵץ *irrisor* i. e. homo frivolus, protervus, qui sanctissima quaeque religionis, pietatis morumque praecepta ferociter contemnit (cf. זֵד). Ps. 1, 1. Prov. 9, 7. 8. 13, 1. 14, 6. 15, 12. 19, 25. 22, 10. 24, 9. Jes. 29, 20.

Hiph. 1) *interpretem egit, interpretatus est* (a barbare loquendo, cf. Kal no. 1). Part. מֵלִיץ *interpres* Gen. 42, 23 (bene LXX ἑρμηνευτής, Onk. מְתוּרְגְּמָן), inde

intercessor, *internuncius* 2 Chr. 32, 31. Jes. 43, 27. מַלְאָךְ מֵלִיץ Iob. 33, 23 *angelus intercedens* pro hominibus apud Deum, μεσίτης, tutelaris cf. Matth. 18, 10. 2) i. q. Kal no. 2 *illusit*, sq. acc. Ps. 119, 51. Prov. 14, 9, sq. dat. Prov. 3, 34.

Hithpal. הִתְלוֹצֵץ *frivole*, *proterve se gessit* Jes. 28, 22.

Inde מְלִיצָה, לָצוֹן.

לוּשׁ *depsere* (massam farinaceam) Gen. 18, 6. 1 Sam. 28, 24. 2 Sam. 13, 8. (Syr. et chald., aethiop. ለወሰ: id.). Inde

לוּשׁ n. pr. m. 2 Sam. 3, 15 Chethibh. Cf. לַיִשׁ 2, b.

לְוָת chald. (pro לְוָאת, a rad. לְוָה) pr. connexio, *adhaesio*, abit in praep. *apud*, *penes*, ut syr. ܠܘܬ. Esr. 4, 12: מִן לְוָתָךְ i. q. hebr. מֵעִמְּךָ gall. *de chez toi*.

לַז v. הַלָּז.

לָזַז rad. inusit. i. q. לוּז, unde לְזוּת.

לָזֶה v. הַלָּזֶה.

לָזוּ v. הַלָּזוּ.

לְזוּת f. *perversitas* Prov. 4, 24, a rad. לָזַז.

לַח adj. (a rad. לָחַח) pl. לַחִים (c. Dagesch forti implicito, grammat. §. 22, 1) pr. *humidus*, inde *recens*, de ligno Gen. 30, 37, de uva Num. 6, 3, de funibus novis Iud. 16, 7. 8.

לֵחַ m. *vigor* aetatis Deut. 34, 7, a rad. לָחַח.

לָחָה rad. inusit. Aeth. ለሐየ: pulcher, formosus fuit, unde לְחִי gena.

לְחוּם vel **לָחוּם** (a rad. לָחַם) 1) quod comeditur, *cibus*. Iob. 20, 23: וְיַמְטֵר עָלֵימוֹ בִּלְחוּמוֹ *et pluet super eos cibo eorum* i. e. immittet iis Deus, quod iis cibo sit, sc. ignem et sulphur, quae ventrem eorum impleant. *Pluere cibo* (בִּלְחוּם) h. l. poët. dictum pro in pluvia demittere cibum, ut nos dicimus: es regnet *mit* grossen Tropfen, et regnet grosse Tropfen herab. 2) *caro*, *corpus*. Zeph. 1, 17, ubi pro לְחוּמָם al. codd. et editt. לְחֻמָם. (Arab. لَحْم plur. لُحُوم caro).

לָחַח rad. inusit. *humidus fuit*. Aethiop. ለሐለሐ: humectavit (v. Ludolfi Lex. in Syllabo pag. 635, in ipsius enim lexici utraque editione hoc vc. omissum est). Chald. לְחַלַּח id., לִיחוּת, לֵיחוּת, לַחְלוּחִית humor, vigor. Inde לַח.

לְחִי f. in pausa לֶחִי c. suff. לֶחְיוֹ, dual. לְחָיַיִם, cstr. לְחָיֵי Jes. 30, 28 c. suff. לְחָיֶיךָ Ez. 29, 4, sed לְחָיֵהֶם Hos. 11, 4 1) *gena*, *mala*, a pulchritudine dicta, cuius sedes est, v. rad. לָחָה. הִכָּה עַל לְחִי פ׳ et הִכָּה לְחָיֵי פ׳ *percutere alicui genam* castigationis est et ignominiae. Mich. 4, 14. 1 Reg. 22, 24. Iob. 16, 10, cf. Jes. 50, 6. Thren. 3, 30. 2) *maxilla* Iud. 15, 15—17. Iob. 40, 26. Ps. 3, 8: הִכִּיתָ אֶת־כָּל־אֹיְבַי לֶחִי *confregisti omnibus hostibus meis maxillam*, imagine petita ab animalibus rapacibus, quae maxillâ fractâ et dentibus excussis nocere non amplius possunt. Arab. لَحْي id., لِحْيَة barba. 3) n. pr. regionis in Philistaeae confiniis Iud. 15, 9. 14, 19, plene רָמַת לֶחִי *excelsum* s. collis *maxillae* prob. a rupium praeruptarum serie ita dictum (*dentes* nimirum appellantur singulae rupes, v. שֵׁן; *maxillam* de loco montano habes in n. pr. chald. לְחָיַת מוֹאָב pro hebr. עָר מוֹאָב, Mich. Suppl. p. 1453): quanquam ab ipso scriptore l. c. ad *maxillam iaotam* refertur, qs.

scriptum esset רַמַּת לְחִי (a rad. רָמָה iecit).

לָחַךְ i. q. לָקַק *linxit*, nostr. *lecken*. Arab. لَكِكَ, syr. ܠܚܟ Pe. et Pa. id. In Kal semel legitur pro *lambendo depavit* Num. 22, 4.

Pi. לִחֵךְ *linxit, lambit*, lambendo depavit, de bove Num. l. c. (cf. arab. لَسَّ lambit pabulum pecus), de igne 1 Reg. 18, 38. לִחֵךְ עָפָר pulverem lambit, hyperb. de eo, qui supplex in pulverem se prosternit. Ps. 72, 9. Mich. 7, 17. Jes. 49, 23.

לָחַם fut. יִלְחַם 1) *edit, comedit* (vic. לָהַם, v. ad rad. לֹעַ) i. q. אָכַל, sed non nisi poëtis usitatum Prov. 23, 1, sq. acc. cibi Prov. 4, 17. 23, 6, sq. בְּ comedit *de* aliqua (*an, von* etwas essen) 9, 5. Ps. 141, 4. Metaph. Deut. 32, 24: לְחוּמֵי רֶשֶׁף *peste absumti.*

2) *pugnavit, bellavit*, sq. אֶת Ps. 35, 1, et לְ pers. 56, 2. 3, in Niph. usitatius. Milites saevi in pugna per hyperbolen hostes qs. vorare dicuntur, ut Josua de Cananaeis Num. 14, 9: לַחְמֵנוּ הֵם *panis noster illi* erunt, Luth. *denn wir wollen sie wie Brot fressen*, cf. arab. مصع manducavit Conj. II. pugnavit, pers. مردن خوار anthropophagus de milite strenuo, et hom. *πτολέμοιο μέγα στόμα* Il. 10, 8.

Niph. נִלְחַם inf. absol. נִלְחֹם i. q. Kal no. 2 *pugnavit, bellum gessit* (signif. recipr. ut gr. *μάχεσθαι*). 1 Sam. 17, 10: נִלָּחֲמָה יָחַד *concertemus inter nos*, sq. acc. eius quocum pugnatur Jos. 10, 25. Ps. 109, 3. 1 Reg. 20, 25, sq. בְּ Ex. 1, 10, עִם 2 Reg. 13, 12. 14, 15, אֶל Jer. 1, 19. 15, 20, עַל Neh. 4, 8; it. sq. לְ Ex. 14, 14. 25. Deut. 1, 30 et עַל eius pro quo pugnatur Iudd. 9, 17. 2 Reg. 10, 3. — נִלְחַם בְּעִיר Ind. 9,45 et עַל עִיר *oppugnavit* urbem Jes. 7, 1. 2 Reg. 16, 5. Jer. 34, 22. 37, 8.

Derivv. מִלְחָמָה, לָחוּם, לָחֶם, לֶחֶם.

לְחֶם verbale Piëlicum *pugna, oppugnatio*. Iud. 5, 8: אָז לְחֶם שְׁעָרִים *tum oppugnatio portarum* erat i. e. oppugnabantur portae. Segol pro Zere (quod nonnulli codd. servarunt) positum propter statum constructum, quanquam exempla gemina desiderantur.

לֶחֶם utriusque sexus (m. Num. 21, 5. f. Gen. 49, 20) 1) *cibus*, et hominum et brutorum Lev. 3, 11. Ps. 41, 10. 102, 5. Iob. 20, 14. לֶחֶם אֱלֹהִים cibus Dei, de sacrificio Lev. 21, 8. 17. Jer. 11, 19: עֵץ בְּלַחְמוֹ *arbor cum cibo* i. e. fructu *suo* (cf. arab. أُكْل cibus, de fructu). לֶחֶם הַפֶּחָה victus praetoris, sumtus victui eius destinati (Tafelgelder) Neh. 5, 18 coll. V. 15. לַחְמְךָ Obad. 7 ellipt. pro אַנְשֵׁי לַחְמֶךָ commensales i. e. domestici tui. — De *epulis* in formulis אָכַל לֶחֶם epulatus est (v. אָכַל 1, litt. c), et עָשָׂה לֶחֶם epulas instruxit Eccles. 10, 19.

2) spec. *panis* (ut arab. لَحْم spec. *caro*). לֶחֶם הַפָּנִים panis, panes faciei LXX. *ἄρτοι ἐνώπιοι* Vulg. *panes propositionis*, Luth. *Schaubrodte*, duodecim paniculi, qui singulis sabbatis lectisterniorum more Jehovae in tabernaculo sacro proponebantur Exod. 25, 30. 35, 13. 39, 36, in libris recentioribus לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת dicti. — Ubi numeralia praemissa sunt, suppl. כִּכְּרוֹת, 1 Sam. 10, 4: שְׁתֵּי לֶחֶם duae (placentae) panis, cf. Vers. 3. Semel adeo

3) *triticum*, ex cuius farina panem coquunt Hebraei, *Brotkorn* (cf. arab. طَعَام cibus spec. triticum, et vicissim gr. *σῖτος* triticum, dein cibus quicunque). Jes. 28, 28: לֶחֶם יוּדָק וְגוֹ׳ *triticum trituratur*

quidem, *sed non fortiter id conculcant* cet.

לְחֶם chald. *cibus, epulae* Dan. 5, 1.

לַחְמִי, v. בֵּית לַחְמִי Bethlehemita p. 145 B. Tanquam viri nomen לַחְמִי legitur 1 Par. 20, 5, quo loco Paralipomenôn auctor verba 2 Sam. 21, 19: וַיַּךְ אֶלְחָנָן בֶּן־יַעְרֵי אֹרְגִים בֵּית הַלַּחְמִי אֵת גָּלְיָת הַגִּתִּי *occidit Elhanan, filius Jaare-Orgim* (haec posterior vox suspecta est et nescio an ex fine commatis repetita), *Bethlehemita, Goliathum Gathitam* male intellecta cum narratione de Goliatho a Davide occiso conciliaturus ex coniectura scripsit: וַיַּךְ אֶלְחָנָן בֶּן־יָעִיר אֶת־לַחְמִי אֲחִי גָּלְיָת הַגִּתִּי *occidit Elhanan, filius Jairi, Lachmium, fratrem Goliathi Gathitae. Lachmius* igitur Goliathi frater, ficticia persona est.

לַחְמָס n. pr. oppidi in planitie tribus Judae Jos. 15, 40, ubi 32 codd. לַחְמָם.

לְחַן rad. chald. in verbo inusit. pr. *libidinosus fuit*, ut gr. λάγνος, pr. *avidus fuit*, ut vic. radd. לָהַם, לָחַם, sed ad res venereas translata. Inde

לְחֵנָה f. chald. *pellex* Dan. 5, 2. 3. 23. In Targg. usitatius.

לָחַץ fut. יִלְחַץ i. q. נָחַץ (vic. אָלַץ, אָנַס, אוּץ) *pressit, compressit* Num. 22, 25. 2 Reg. 6, 32; *oppressit, afflixit* populum Ex. 23, 9. Iud. 1, 34. 2, 18. (Arab. لحص VIII. adegit, coëgit, لحز institit, importunus fuit).

Niph. pressit se Num. 22, 25. Inde

לַחַץ m. 1) *oppressio, vexatio populi* Exod. 3, 9. 2) *calamitates, angustiae* Iob. 36, 15. 1 Reg. 22, 27: לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ *panis et aqua calamitatis*, qualis tempore calamitoso comeditur. Jes. 30, 20.

לָחַשׁ in Kal inusit. *sibilavit, susurravit*, gr. ψιθυρίζειν, nostr. *zischeln*, angl. *to wisper* (quae omnia, aeque ac hebr., onomatopoëtica sunt), cf. vic. נָחַשׁ. (Arab. لحس linxit, sibilavit serpens, unde لَوَاحِسُ sibilantes i. e. serpentes, aeth. ለሐሰ: id. nec non mussitavit, mutivit pro gr. γρύζω, አለሖሰሰ: susurravit in aurem, ተለኆሰሰ: susurrarunt inter se.

Pi. לִחֵשׁ *sibilavit, susurravit* spec. de susurro praestigiatorum, carmina sua mussitantium. Part. מְלַחֲשִׁים *incantatores* Ps. 58, 6.

Hithp. susurraverunt inter se (unter sich zischeln, flüstern) 2 Sam. 12, 19, sq. עַל contra aliquem.

Inde n. pr. לוֹחֵשׁ et

לַחַשׁ m. 1) pr. *susurrus* i. e. preces submisse voce prolatae Jes. 26, 16. 2) *incantatio, praestigiae* Jes. 3, 3. Jer. 8, 17. Eccl. 10, 11. Cf. אִטִּים. — 3) pl. לְחָשִׁים Jes. 3, 20 *amuleta* s. ornamenta superstitiosa, plerumque gemmae lapidesque pretiosi vel auri argentique laminae, quibus formulae magicae inscriptae erant, quaeque ex collo vel ex auribus suspendere solebant mulieres orientales, sec. Kimchium et Luth. *inaures* (cf. Gen. 35, 4 ibique intpp., et syr. ܨܡܘܡܐ). Pr. *remedia incantationis*, neque mirum videri debet, haec eodem vc. indicari atque ipsa incantatio (cf. رقية, incantatio, it. amuletum), quum eadem re, carmine nimirum magico, et incantabant et incantationis vim amoliebantur. Plura v. in comment. ad h. l.

לָט part. Kal a rad. לוּט (q. v.) *absconditus*.

לֹט (in cod. Sam. et multis codd. hebr. plene לוֹט) m. Gen. 37, 25. 43, 11 *ledum, ladanum*, gr. λῆδον, λή-

δανον, λάδανον, resina quaedam pituitosa suaveolens, quae ex foliis fruticis in insula Creta crescentis (κίστος, Cistus ladanifera) colligitur (Herod. 3, 112), ab *obtegendo*, obvelando dicta (rad. לוּט), cf. כֹּפֶר pix a rad. כָּפַר. — LXX. Vulg. στακτήν reddunt, Syr. et Chald. *pistacia*, Saad. *castaneas*. V. Celsii Hierob. T. I, p. 280—288, cf. J. D. Michaëlis Supplemm. p. 1424.

לָטָא rad. inusit., i. q. arab. لَطَأَ et لَطِئَ *terrae adhaesit*, vel chald. לְטָא = לוּט abscondidit, unde

לְטָאָה f. *lacertae species* Lev. 11, 30. LXX. χαλαβώτης. Vulg. *stellio*. V. Boch. Hieroz. I, p. 1073. Zab. ܠܛܐܐ lacerta.

לְטוּשִׁם (malleati, acuti) n. pr. tribus arabicae a Dedanitis oriundae. Gen. 25, 3.

לָטַשׁ fut. יִלְטוֹשׁ 1) *malleavit*. Gen. 4, 22. 2) malleando *polivit*, *acuit*, v. c. vomerem 1 Sam. 13, 20, ensem Ps. 7, 13. Metaph. Iob. 16, 9: יִלְטוֹשׁ עֵינָיו לִי *acuit oculos contra me*, oculis torvis, minacibus me intuetur.

Pu. part. *acutus* Ps. 52, 4.

Deriv. n. pr. לְטוּשִׁם.

לִיָה pro לִוְיָה, לוֹיָה = לִוְיַת *sertum*, a rad. לָוָה, plur. *serta*, *corollae pensiles* (Guirlanden, Festons), in architectura 1 Reg. 7, 29. 30. 36.

לַיִל Jes. 16, 3 et Thren. 2, 19 Chethibh, cstr. לֵיל Ex. 12, 42. Jes. 15, 1. 30, 29, frequentius c. He parag. לַיְלָה *) (Milêl), in Pausa לָיְלָה pl. לֵילוֹת m. *nox*. (Arab. لَيْل, aeth. ለሊት: syr. ܠܠܝܐ, ܠܠܝܐ id. Vc. procul dubio primitivum, a quo dictum videtur verbum לִין pernoctavit, pro לִיל). Gen. 1, 5. 14. Ps. 19, 3 et sexcenties. אַרְבָּעִים לַיְלָה quadraginta noctes Gen. 7, 4. 12. כָּל־הַלַּיְלָה tota nocte Ps. 6, 7. בְּלַיְלָה אֶחָד una nocte Gen. 40, 4. 41, 11. בַּלַּיְלָה הַהוּא ea nocte Gen. 32, 14. 22. — *Noctu* hebraice dicitur לַיְלָה Gen. 14, 15. Ex. 13, 22 (unde יוֹמָם וָלַיְלָה Ex. 13, 21. Lev. 8, 35. Num. 9, 21 et לַיְלָה וָיוֹם Jes. 27, 3, לַיְלָה וְיוֹמָם 34, 10. Jer. 14, 17), poët. בַּלַּיְלָה Iob. 24, 14. Ps. 42, 9. 77, 7. 88, 2. 119, 55, לֵילוֹת Ps. 16, 7, בַּלֵּילוֹת Cant. 3, 1. הַלַּיְלָה adv. hac nocte (ut הַיּוֹם hoc die, hodie) Gen. 19, 5. 34. כַּלַּיְלָה sicut noctu Iob. 5, 14. Translate de *calamitate, miseria* Iob. 35, 10. Mich. 3, 6. Jes. 21, 11 (cf. חֹשֶׁךְ).

*) Not. לַיְלָה c. He parag. pr. significabat *noctu*; sensim autem factum ut pro *tempore nocturno* (die Zeit, in welcher es *Nachts* ist) *ipsa*que *nocte* usurparetur, plane ut צָפוֹנָה, נֶגְבָּה regio quae *austrum, septentrionem versus* est, pro austro, septentrione (unde בַּצָּפוֹנָה, בַּנֶּגְבָּה), cf. בְּיוֹמָם: eaque terminatio ita coaluit cum hoc substantivo, ut in lingua chald. et syr. tanquam radicalis retineretur et in st. emphat. in י abiret. Inde

לֵילְיָא m. chald. *nox* Dan. 2, 19. 5, 30. 7, 2. 7. 13.

לִילִית f. pr. *nocturna* (a לַיִל, cum term. adj. f. ־ִית), *spectrum nocturnum*, sec. Rabbinos mulieris ornatae speciem prae se ferens, noctu infantibus insidians. Similis est Graecorum et Romanorum superstitio de muliere ἐμπούσᾳ, de ὀνοκενταύροις (v. Arist. ran. 293. Creuzer comment. Herod. p. 267), Lamiis, Strigibus, et Arabum de Ghulis (الغول, الغولة) i. e. monstris muliebribus in desertis habitantibus hominesque dilacerantibus. Cf. alia spectrorum nomina עֲלוּקָה, שְׂעִירִים. Jes. 34, 14. Plura v. apud Bochartum in Hieroz. T. II. p. 831, Buxtorfium in Lexico Chald. et

Talmud. p. 1140 et in Comment. nostr. ad Jes. 13, 22. 34, 14.

ליך v. לּוּן no. I.

ליש rad. inusit., i. q. لاث med. Je III. et V. valuit, fortis fuit, أَلْيَثُ validus, it. لَيْسٌ robur, أَلْيَسُ validus, strenuus. Inde

לַיִשׁ m. 1) *leo*, a fortitudine dictus. Jes. 30, 6. Iob. 4, 11. Prov. 30, 30. (Arab. لَيْثٌ, chald. לֵית gr. λῖς ap. Hom. id.).

2) n. pr. a) loci in finibus Palaestinae borealibus, alibi לֶשֶׁם et דָּן (q. v.) Iud. 18, 7. 29. Addito ה־ locali Jes. 10, 30, ubi alii aliud oppidum prope Hierosolyma intelligunt, v. Comment. ad h. l. b) viri 1 Sam. 25, 44 et 2 Sam. 3, 15 Keri.

לָכַד fut. יִלְכֹּד 1) *cepit* bestias reti laqueisque (pr. percussit reti, coll. arab. لكد percussit) Am. 3, 5. Ps. 35, 8, in fovea Jer. 18, 22, *captivos fecit* milites in bello Num. 21, 32. Jos. 11, 12. Iud. 8, 12, *cepit* i. e. *expugnavit* urbem. Jos. 8, 21. 10, 1. 11, 10. Metaph. Iob. 5, 13: *cepit* illaqueat *prudentes in ipsorum astutia*. Prov. 5, 22. — 2) *intercepit* (auffangen). Iud. 7, 24: וְלִכְדוּ לָהֶם אֶת־הַמַּיִם *intercipite illis aquam*. — 3) *cepit, elegit* aliquem sorte. Cf. אָחַז no. 7. Jos. 7, 14: הַשֵּׁבֶט אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנּוּ יְהוָֹה *ea tribus quam Jehova eliget*, sorte designabit. V. 17.

Niph. pass. Kal no. 1. Ps. 9, 16. Jer. 51, 56. 2 Reg. 16, 18, no. 3. 1 Sam. 10, 20. 21.

Hithp. continuit se, cohaesit. (Arab. لكد Conj. V. iunctis inter se compactisque partibus fuit). Iob. 41, 9 (8): יִתְלַכְּדוּ *cohaerent* (scuta crocodili). 38, 30: פְּנֵי תְהוֹם יִתְלַכָּדוּ *superficies aquarum continetur*, congelata est. Cf. אָחַז no. 4.

Deriv. מַלְכֹּדֶת et

לֶכֶד m. *captura*. Prov. 3, 26.

I. **לְכָה** imp. verbi יָלַךְ, c. He parag. *i! abi, vade* Num. 10, 29. Abit in part. excitandi: *age* Gen. 31, 44, etiam ubi mulieres compellantur Gen. 19, 32 pro לְכִי, in pl. לְכוּ *agite* Gen. 37, 20. 1 Sam. 9, 9. Jes. 2, 3. 5. Pro sing. scribitur etiam לֵךְ Num. 23, 13. Iud. 19, 13. 2 Chr. 25, 17.

II. **לְכָה** pro לְךָ *tibi* Gen. 27, 37.

לֵכָה (itio, iter pro לֶכֶת) n. pr. oppidi tribus Judae 1 Chr. 4, 21.

לָכִישׁ (i. q. لَكِسٌ contumax, i. e. difficilis expugnatu) n. pr. oppidi muniti (Jes. 36, 2. 2 Par. 11, 9) in planitie tribus Judae, quod olim sedes regia Cananaeorum fuerat. Jos. 10, 3. 12, 11. 15, 39. Neh. 11, 30. Jer. 34, 7. Mich. 1, 13.

לָכֵן v. כֵּן p. 489 A.

לכש v. לָכִישׁ.

לֻלָאוֹת v. לוּלֵי.

לָמַד 1) pr. *castigavit* (arab. لمد i. q. لدم percussit, virga cecidit), maxime iumenta (unde מַלְמָד baculus, quo boves coercentur), inde *condocefecit* iumenta (v. Pu. Hos. 10, 11), tirones ad bellum. 1 Par. 15, 18: לְמוּדֵי מִלְחָמָה *condocefacti* i. e. exercitati *ad bellum*. Cf. Pu. no. 2.

2) intrans. condocefactus est, *didicit*, velut bellum Jes. 2, 4, *assuevit se* alicui rei, sq. אֶל Jer. 10, 2, infinitivo Jes. 1, 17, gerundio Deut. 14, 23. 17, 19. 18, 9, sq. acc. Deut. 5, 1. Jes. 26, 10.

Pi. לִמֵּד 1) *condocefecit, assuevit*. Jer. 9, 4: *assueverunt linguam suam, loqui mendacium*. 2) *docuit*. Constr. a) absol. 2 Chr. 17, 7, b) sq. acc. pers. *docuit ali-*

quem aliquid Ps. 71, 17. Cant. 8, 2. c) sq. dupl. acc. pers. et rei Deut. 4, 1. 5. 14. 11, 19. Ps. 25, 4. Jer. 2, 33: אֶת־הָרָעוֹת לִמַּדְתְּ אֶת־דְּרָכָיִךְ *Me scelera docuisti vias tuas.* 13, 21: לִמַּדְתְּ אֹתָם עָלַיִךְ אַלֻּפִים *docuisti eos super te duces* esse, assuevisti eos ad imperium in te exercendum. 9, 4. 13. Eccl. 12, 9. d) sq. acc. p. et dat. rei (pr. instituit aliquem *ad* al. rem) Ps. 18, 35. 144, 1, sq. בְּ (instituit *in* aliqua re) Jes. 40, 14, מִן rei Ps. 94, 12, gerund. Ps. 143, 10. e) sq. dat. pers. Iob. 21, 22.

Pu. assuefactus, condocefactus est, de vitulo Hos. 10, 11, de militibus (v. Kal no. 1). Cant. 2, 8: מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה *instituti ad militiam*, cf. 1 Par. 25, 7: מְלֻמְּדֵי שִׁיר *instituti ad cantum.* De re ad quam quis institutus est. Jes. 29, 13: מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה *praecepta humana* hominibus *inculcata*, quae ediscere debuerunt.

Derivv. תַּלְמִיד, מַלְמָד, לִמּוּד.

לָמָה, לָמָּה, לָמֶה v. מָה.

לְמוֹ poët. pro לְ (ut כְּמוֹ pro כְּ, בְּמוֹ pro בְּ, v. מוֹ), quater occurrit in libro Iobi, 27, 14. 29, 21. 38, 40. 40, 4.

לְמוֹאֵל (*a Deo* sc. creatus, v. לְאֵל) Prov. 31, 4 et

לְמוּאֵל ibid. comm. 1 n. pr. regis aliunde ignoti, prob. non Israelitici (fort. arabici), cui sententiae morales l. c. V. 2—9 destinatae erant.

לָמֻד et **לִמּוּד** adj. 1) *assuefactus* alicui rei. Jer. 2, 24; *exercitatus* in aliqua re 13, 23. Jes. 50, 4: לְשׁוֹן לִמּוּדִים *lingua exercitatorum*, i. e. lingua in loquendo exercitata, eloquens, facunda. 2) *discipulus, alumnus.* לִמּוּדֵי יְהוָה discipuli Jehovae, i. e. prophetae Jes. 54, 13, cf. 50, 4, it. homines pii 8, 16.

לָמֶךְ rad. inusit. Arab. يَلْمَكٌ iuvenem validum significat. Inde

לֶמֶךְ n. pr. *Lamech* 1) Methusaëlis filius, Kaïnitarum ultimus, armorum a filiis inventorum abusu famosus Gen. 4, 18—24. 2) Methusalae filius, Sethitarum ultimus. Gen. 5, 25—31.

לְמַן v. מִן.

לְמַעַן *propter, quia*, v. מַעַן.

לֹעַ m. *gula, guttur* Prov. 23, 2 (chald. לוֹעָא) a rad. לוּעַ.

לָעַב in Kal inusit. لَعِبَ lusit, iocatus est, it. ludibrio habuit (vic. verbis לָעַג, לָעַז, v. ad לוּעַ). Chald. לְעֵיב ludibrium, אִתְלְעַב illusit alicui. Cf. gr. λώβη, λωβάομαι.

Hiph. illusit, sq. בְּ 2 Chr. 36, 16.

לָעַג pr. *balbutivit* (syr. ܠܥܓ, it. ܠܓܠܓ, لَغْلَغَ, لَخْلَخَ, aeth. ለዐለዐ et ለገለገ: balbus, cf. לָעַז), inde 1) *barbare locutus est* (cf. לוּעַ) cf. Niph. et transp. עִלֵּג, عِلْجٌ barbare loquens.

2) *irrisit, subsannavit*, pr. vocem alicuius balbutiendo imitatus est per ludibrium. (Chald. לַגְלֵג irrisit. Cf. transp. gr. γελάω, it. χλεύη, χλευάζω, goth. *hlahjan, lahhan*, pers. لاغيدن iocari, nostr. *lachen*, to laugh). Prov. 1, 26, sq. dat. pers. Prov. 17, 5. Ps. 2, 4: אֲדֹנָי יִלְעַג־לָמוֹ *Dominus irridet iis*, contemnit hostes nil effecturos. 59, 9. Iob. 22, 19.

Niph. barbare locutus est. Jes. 33, 19.

Hiph. i. q. Kal no. 2 *illusit, irrisit* Iob. 21, 3, sq. לְ Ps. 22, 8. Neh. 2, 19, sq. בְּ 2 Chr. 30, 10. Inde

לַעַג m. 1) *subsannatio, irrisio.* Ps. 79, 4. Ez. 23, 32. 36, 4, meton. de causa eius Hos. 7, 16. 2) *sermo impius* (cf. לוּץ) Iob. 34, 7.

לַעַג adj. 1) *barbare loquens*. Jes. 28, 11: לַעֲגֵי שָׂפָה *populi barbari* (int. Assyrios). 2) *sannio, scurra*. Ps. 35, 16: לַעֲגֵי מָעוֹג pr. *sanniones placentae*, i. e. *parasiti*, qui cupediarum causa in ditiorum conviviis scurras agunt, gr. *ψωμοκόλακες*, *κνισσοκόλακες*. Talmud. dicitur לְשׁוֹן עוּגָה sermo placentae pro sermone iocoso, scurrili.

לַעַד rad. inusit. Arab. لَعَدَ redegit in ordinem. Inde

לַעְדָּה (ordo) n. pr. m. 1 Chr. 4, 21.

לַעְדָּן (ordinatus) n. pr. m. 1) 1 Chr. 7, 26. 2) 23, 7. 26, 21.

לָעַה i. q. arab. لغا, لغي *temere locutus est*, inania effutivit (vic. לוּעַ q. v.), لَغْوٌ sermo temerarius. Iob. 6, 3: עַל־כֵּן דְּבָרַי לָעוּ *propterea temeraria erant verba mea*, לָעוּ (Milêl) pro לָעוּ (Milra) propter pausam, ut אַתָּה in pausa אָתָּה.

לָעַז *barbare locutus est*, cf. לָעַג, לוּץ. Ps. 114, 1. (Syr. ܠܥܙ barbare, pcc. Aegyptiace locutus est).

לָעַט *avide edit, voravit*. Cf. not. ad לוּעַ. Arab. quadril. لَعْطَمَ id., لَعْصٌ voracitas. *Hi. comedendum dedit*. Gen. 25, 30: הַלְעִיטֵנִי נָא *da mihi comedendum, vorandum*, de homine esuriente et avido.

לָעַן rad. inusit. Arab. لعن exsecratus est. Inde

לַעֲנָה f. *absinthium* Jer. 9, 14. 23, 15. Thren. 3, 15. 19. Prov. 5, 4, fort. ita dictum tanquam herba *noxia* (v. rad.) et *venenosa* (cf. Deut. 29, 17. Apoc. 8, 10. 11), quales herbae amarae ab Hebraeis vulgo creditae sunt (cf. Hebr. 12, 13).

לָפַד rad. inusit. *flammavit, luxit*, gr. *λάμπω*. Origo est in *lambendo*, quod Semitae et Graeci syllaba *lab*, *lap* exprimunt (לָאַב, לָהַב, *labium*, لب Lippe, v. pag. 527, B) et ad flammam referunt. Communis igitur verbi hebraei et graeci radix est לף, tertia radicalis ד accessit eodem modo, atque in עַם, עָמַד, gr. ὅμος, ὅμαδος; eiusque vestigium habes in graeco *λαμπάς*, gen. λαμπάδος. Ex semitico לָפַד more Aramaeorum declinato לַמְפַּד ortum est gr. *λάμπω*, ex לַפִּיד, syr. ܠܡܦܕܐ, chald. לַמְפַּד, gr. *λαμπάς*, λαμπάδος, non vicissim. — Quod olim contulimus لفد *splenduit* ex Castello desumtum, spurium est, et huius lexicographi errori debetur. Teste Kamûso p. 417 nihil nisi depressionem, humilitatem notat. Inde

לַפִּיד m. 1) *lampas, fax* (v. rad.) Iud. 7, 16. Iob. 12, 5: לַפִּיד בּוּז *fax despecta*, i. e. abiecta, quia lucere desiit, imago hominis olim splendidi, nunc vilis et contemti cf. Jes. 7, 4 ibique notam nostram et 14, 19. Caeterum v. פִּיד. 2) *flamma*. Gen. 15, 17. Dan. 10, 6.

לַפִּידוֹת (faces) n. pr. mariti Deborae prophetissae Iud. 4, 4.

לִפְנֵי praep. *ante*, v. פָּנִים. Inde ortum novum adj. לִפְנַי (ut כִּיכַּי ex סוּסַי—ר) *anterior, anterius*. 1 Reg. 6, 17.

לָפַת fut. יִלְפֹּת i. q. arab. لفت *flexit, inclinavit* Iud. 16, 29.

Niph. flexit se a) deflexit a via. Iob. 6, 18: יִלָּפְתוּ אָרְחוֹת דַּרְכָּם *deflectunt* a via *viatores viae eorum* i. e. qui hanc viam s. hoc iter faciunt, die Wanderer, die des Weges kommen, b) *retroflexit se* ad videndum (arab. Conj. I. V. VIII. id.) Ruth 3, 8.

לָצוֹן m. *irrisio*, frivolus boni et honesti contemtus Prov. 1, 22, hinc אַנְשֵׁי לָצוֹן i. q. לֵצִים Jes. 28, 14. Prov. 29, 8 a rad. לוּץ.

לָצַץ rad. dubia i. q. לוּץ *illusit*. Semel in Part. לֹצְצִים Hos. 7, 5, nisi hoc est pro מְלוֹצְצִים Part. Pil. a לוּץ.

לַקּוּם (viam obstruens, i. e. locus munitus, a rad. لقم viam obstruxit) n. pr. oppidi Naphtalitarum Jos. 19, 33.

לָקַח fut. יִקַּח, imp. לְקַח Ex. 29, 1, frequentius קַח c. He parag. קְחָה Gen. 15, 9, inf. absol. לָקוֹחַ Deut. 31, 26. Jer. 32, 14, cstr. קַחַת c. Praef. לָקַחַת (distinguendum a לָקְחַת 2 fem. praet.) c. Suff. קַחְתִּי 1) *cepit* i. q. λαμβάνω. (Resp. arab. transp. لحق cohaesit, adhaesit, v. Hithpa., gr. λάχω, λαγχάνω). Pr. manu cepit, prehendit Gen. 3, 22. 18, 7. 8. 21, 14. 27. 22, 6. Ps. 18, 17 et sexcenties, c. acc. pers. et בְּ membri Ez. 8, 3: וַיִּקָּחֵנִי בְּצִיצִת רֹאשִׁי *et prehendit me in cincinno sincipitis*, vorn beym Schopf (gr. dixeris τῆς κόμης, cf. hist. Beli c. 36). Dein i. q. *sumsit* c. acc. rei et pers. Gen. 8, 20: *et sumsit* (Noachus) *varias bestias .... easque obtulit in holocaustum.* 2, 15: *et sumsit Deus Adamum, eumque posuit in horto.* 12, 5. 16, 3. Deut. 4, 20. 15, 17. 2 Sam. 2, 8. In his et similibus exemplis לָקַח, aeque ac hom. λαβών (v. Viger. Herm. pag. 352), saepe videtur πλεονάζειν, inservit tamen rei copiosius describendae et quasi ante oculos ponendae. Eodem pertinet 2 Sam. 18, 18: אַבְשָׁלֹם לָקַח וַיַּצֶּב־לוֹ בְחַיָּיו אֶת־הַמַּצֶּבֶת *et Absalomus sumsit cippum, eumque erexit sibi adhuc vivo.* Jer. 23, 31 autem verbis: *qui sumunt linguam suam et oracula efferunt* id significari videtur, prophetas falsos lingua abuti. Passim dativus לוֹ adiectus est: *sumsit sibi* Gen. 7, 2. 15, 10. Lev. 15, 14. 29. Iob. 2, 8. Spec. a) לָקַח אִשָּׁה *cepit* (duxit) *uxorem* Gen. 4, 19. 6, 2. 12, 19. 19, 14. Exod. 6, 25. 1 Sam. 25, 43; לָקַח אִשָּׁה לִבְנוֹ cepit (dedit) uxorem filio suo, de patre iuvenis sponsi Gen. 34, 4. Ex. 21, 10. Iudd. 14, 2. 3. Ellipt. Ex. 34, 16: וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו (נָשִׁים) לְבָנֶיךָ. In recentioribus libris usitatum est נָשָׂא אִשָּׁה q. v. b) *cepit* i. q. *abstulit* (wegnehmen). Gen. 14, 12. Iob. 1, 21. 1 Sam. 19, 14. 20. Gen. 27, 35: *frater tuus abstulit benedictionem tuam.* Iob. 12, 20: *aufert senibus intellectum.* Ps. 31, 14: לָקַחַת נַפְשִׁי *ad auferendam vitam meam.* Jer. 15, 15: *ne auferas me* (o Deus). — Gen. 5, 24: כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים *nam abstulerat eum Deus*, e medio sublatum in coelum receperat. 2 Reg. 2, 3. 5. — c) *cepit* i. q. *occupavit*, ut urbem, terram hostilem Num. 21, 25. Deut. 3, 14. 29, 7. Metaph. Iob. 3, 6: *noctem illam occupet caligo.* 15, 12: *quare te* (ita) *occupat cor tuum?* it. *cepit* aliquem blanditiis, sapientiâ (jem. wodurch einnehmen) Prov. 6, 25. 11, 30. — d) *adduxit, arcessivit* aliquem (holen, holen lassen). Gen. 20, 2: וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה *et arcessivit Saram.* 27, 13: לֵךְ קַח לִי *i, arcesse mihi.* 42, 16. Num. 23, 11. Iud. 11, 5, it. aliquam rem 2 Sam. 4, 6: *venerunt capturi triticum* (um Weizen zu holen); *attulit* rem (bringen, hin- herbringen) Gen. 18, 5. 7. 8. Iob. 38, 20; *obtulit* (darbringen), ut sacrificia Gen. 15, 10. Ex. 25, 2. 35, 5.

2) *accepit, empfangen* (i. q. λαμβάνειν ap. Passov. litt. B). Num. 23, 20: *ecce! benedictionem accepi* a Deo. Spec. a) accepit, *recepit* (aufnehmen) in tutelam et patrocinium Ps. 49, 16. 73, 24. b) cepit auribus i. e. *percepit* (vernehmen) Iob. 4, 12, cf. לָקַח.

c) *cepit* i. q. admisit, v. c. preces, consilium Ps. 6, 10. Prov. 2, 1. 4, 10. 24, 32.

Niph. נִלְקַח pass. Kal 1, litt. b. 1 Sam. 4, 11 sq. 21, 7. 2 Reg. 2, 9, litt. d. Esth. 2, 8. 16. — Frequentius est significatione passiva

Pu. praet. לֻקַּח et fut. *Hoph.* יֻקַּח pass. no. 1. *captus, sumtus est* Gen. 3, 19. 23, litt. b. Jes. 49, 24. 25. 52, 5. Iud. 17, 2, litt. d. Gen. 12, 15. 18, 4.

Hithp. part. אֵשׁ מִתְלַקַּחַת Ex. 9, 24. Ez. 1, 4: *ignis se continens,* qs acervus ignis. V. syn. הִתְלַבֵּד.

Derivv. לֶקַח, מַקָּחוֹת, מַלְקוֹחַ, מַלְקָחַיִם, et

לֶקַח m. 1) *artes,* quibus animus alicuius *capitur* (Kunst jem. einzunehmen) Prov. 7, 21, cf. rad. 1, litt. c. — 2) *doctrina, scientia,* quam quis *accepit* s. percepit, didicit (v. rad. no. 2, b, cf. syr. ܩܒܠ accepit et didicit, gr. παραλαμβάνω et lat. accipio) Prov. 1, 5. 9, 9. Jes. 29, 24, quatenus haec cum aliis communicatur i. q. *institutio,* docentis *oratio* Prov. 4, 2. Deut. 32, 2. Iob. 11, 4.

לִקְחִי (doctus, doctrina imbutus) n. pr. m. 1 Chr. 7, 19.

לָקַט Kal et Pi. *legit, collegit,* pr. res humi iacentes, v. c. spicas Ruth 2, 3. 7. 15, lapides Gen. 31, 46, flores Cant. 6, 2, mannam Ex. 16, 4 sq. Semel de colligenda pecunia Gen. 47, 14.

Pu. Jes. 27, 12 et *Hithp.* Iud. 11, 3 *congregati sunt* (homines). Arab. et aram. id.

Inde יַלְקוּט et

לֶקֶט m. *spicilegium, racematio* Lev. 19, 9. 23, 22.

לקם v. לַקּוּם.

לָקַק fut. יָלֹק onomatopoët. *linxit, lambit,* de canibus lambendo bibentibus 1 Reg. 21, 19. 22, 38. Iud. 7, 5. Contignum est לָחַךְ q. v. it. pag. 525. Etiam armen. լակել *lakiel* est *lambere,* arab. لَقْلَقَ lingua).

Pi. id. Iud. 7, 6. 7.

לָקַשׁ in Kal inusit. Syr. Pa. serotinus fuit (de fructibus), unde מַלְקוֹשׁ pluvia serotina et לֶקֶשׁ foenum serotinum. Inde

Pi. fructus serotinos collegit i. e. racematus est. Iob. 24, 6 (ubi aliquot codd. interpretem agentes לקטו).

לֶקֶשׁ m. *foenum serotinum* Am. 7, 1.

לָשַׁד rad. inusit. Arab. لسد suxit, unde

לָשָׁד m. 1) *succus* (a sugendo), spec. *succus vitalis, vigor.* Ps. 32, 4: נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי *immutatus* i. e. arefactus *est vigor meus.* 2) *placenta dulcis.* Num. 11, 8: לְשַׁד הַשָּׁמֶן *placenta olei, libum oleatum.* LXX. ἐγκρὶς ἐξ ἐλαίου.

לָשׁוֹן utriusque generis, sed saepius f. 1) *lingua* hominum et animalium Ex. 11, 7 et saepe. (Arab. لِسَانٌ, aeth. ልሳን: aram. לִשָּׁן, ܠܫܢܐ, adde ex linguis non semiticis sanscr. *rasana,* armen. լեզու *liezu,* copt. ⲗⲁⲥ, adeoque γλῶσσα, in quo γ additicium cf. λεύσσω, γλαύσσω, γνόφος, νέφος, χλαῖνα, *lana* et multa. Origo est in *lambendo,* quam vim habet syllaba *las,* cf. לָחַשׁ, لحس, لَسَّ, לָשַׁד. Secundarium est Po. לוֹשֵׁן q. v.). תַּחַת לְשׁוֹן פ׳ *sub lingua* alic. dicunt Hebraei, ubi nos *in ore* Ps. 10, 7. 66, 17. Spec. dicitur de *lingua obtrectatrice, maligna* (linguam *tertiam* vocant Chaldaei et Zabii,

cf. Sir. 28, 15, et verbum לָשַׁן). Ps. 140, 12: אִישׁ לָשׁוֹן *vir linguae* i. e. obtrectator (sed בַּעַל לָשׁוֹן est *incantator* Eccl. 10, 11). Jer. 18, 18: *agite! linguâ percutiamus eum* i. e. ut recte Chald. testificemur contra eum falsa testimonia. Iob. 5, 21: שׁוֹט לָשׁוֹן *flagellum linguae* (nos simili imagine *klatschen*). Prov. 10, 31: לְשׁוֹן תַּהְפֻּכוֹת *lingua perversa* i. e. fallax. 17, 20. Meton. a) pro *sermone* Iob. 15, 5: לְשׁוֹן עֲרוּמִים *sermones astuti.* Prov. 16, 1. b) pro *idiomate sermonis* (nostr. *Sprache*). Dan. 1, 4: לְשׁוֹן כַּשְׂדִּים *lingua Chaldaeorum.* Gen. 10, 5: אִישׁ לִלְשֹׁנוֹ *quisque pro lingua sua.* 20. 31, adeoque c) *gens, natio,* quae peculiari lingua utitur. Jes. 66, 18: כָּל־הַגּוֹיִם וְהַלְּשֹׁנוֹת *omnes gentes et linguae* (v. Chald. לִשָּׁן). Transfertur

2) ad res inanimatas linguae similes a) לְשׁוֹן זָהָב ligula auri i. e. vectis aureus. Jos. 7, 21. 24. Vulg. *regula aurea.* b) לְשׁוֹן אֵשׁ flamma ignis, ita dicta, quia speciem linguae prae se fert, et instar eius lambere videtur (v. לָהַב, לָהַט (Aen. II, 684), cf. γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός Act. 2, 3, arab. لسان النار, pers. زبان آتش *suboni atesch.* Jes. 5, 24. c) לְשׁוֹן הַיָּם Jos. 15, 5. 18, 19. Jes. 11, 15 et simpl. לָשׁוֹן Jos. 15, 2 *sinus maris* (cf. nostr. *Erdzunge*), ap. Arabum geographos لسان البحر.

לִשְׁכָּה f. i. q. נִשְׁכָּה (ubi vide de origine) plur. לְשָׁכוֹת, cstr. לִשְׁכוֹת, *conclave, cella,* impr. de cellis templi 1 Chr. 9, 26. Ez. 40, 17. 45. 42, 1 sq. Neh. 10, 38 sq. Semel 1 Sam. 9, 22 de coenaculo, et Jer. 36, 12 de conclavi scribae regii in arce regia.

לָשַׁם rad. dubiae potestatis. Arab. لثم fregit, v. c. lapides pedibus.

לֶשֶׁם m. 1) *gemmae* species Ex. 28, 19. 39, 12. LXX. λιγύριον. Vulg. *ligurius,* nostr. Opal. 2) Jos. 19, 47 oppidum, alias לַיִשׁ et דָּן appellatum.

לָשַׁן in Kal inusit.

Po. לוֹשֵׁן denom. a לָשׁוֹן pr. *linguam fecit* i. e. lingua fortiter usus est (cf. nostr. Beine machen, de celeriter currente, fugiente), *calumniatus est* (v. לָשׁוֹן de lingua obtrectatoris). Part. c. Suff. מְלוֹשְׁנִי, Keri מְלָשְׁנִי pro מְלַשְׁנִי, part. Pi. Ps. 101, 5. (Arab. لَسَنَ calumniatus est).

Hiph. id. Prov. 30, 10.

לִשָּׁן chald. *lingua*, inde de *gente* peculiari lingua utente (v. לָשׁוֹן no. 1, c). Dan. 3, 4: עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָּׁנַיָּא *gentes, nationes et linguae.* Comm. 7. 31. 5, 19. 6, 26. 7, 14.

לָשַׁע rad. inusit. Arab. لسع pupugit, fodit, لَسْعٌ rima, fissura, fort. de terrae hiatibus et fontibus. Inde

לֶשַׁע n. pr. oppidi Gen. 10, 19, ex Hieronymi sententia (in Quaest.) *Callirrhoë* ad orientem maris mortui, *aquis calidis* abundans. Vide Plin. H. N. 5, 6. Joseph. bell. jud. 1, 33.

לָתַח rad. inusit. fort. i. q. מָתַח, sam. נתח *expandit,* unde aethiop. ለብጥሐ: vestis byssina, pr. pretiosior, ampla. Inde מֶלְתָּחָה.

לָתַךְ rad. inusit. prob. i. q. נָתַךְ effusus est, unde

לֶתֶךְ *mensura* frumentaria Hos. 3, 2, ab effundendo dicta. LXX. ἡμίκορος. Vulg. *corus dimidius,* accommodate ad contextum.

לָתַע rad. inusit. i. q. لتغ *momordit,* unde מַלְתָּעוֹת dentes.

מ

Mem decima tertia Hebraeorum littera, ubi numeri nota est, numerum *quadragenarium* indicans. Nomen huius litterae מֵים probabiliter *aquas* designat i. q. מַיִם, *undarumque* figuram utcunque referebant antiquissimae eius formae. Aethiopice vocatur *Mai* i. e. *aqua*.

Permutatur a) saepe cum reliquis labialibus, ut ב et ף, quas vide. b) cum liquidis, maxime *Nun*, cf. אִם, syr. ܐܢ, arab. إِنْ, أَنْ; מְתָן, arab. إِبْهَام pollex, בָּטְנִים pistaciae, cf. ܒܛܡܬܐ pistacia terebinthus L., דָּשֵׁן, arab. دسم pinguis fuit, מוֹרַג, نَوْرَج tribulum, שָׂטַם et שָׂטַן adversatus est, ים— et ין— nota pluralis, cf. radd. מָגַר, מָגַר, מוּט, מוּר. Rarius cum לְ v. pag. 511 B. De Mem in fine verborum abiecto v. Lgb. p. 136. 138, adde de lingua Hetruscorum et Umbrorum O. Müller Hetrusker T. I. p. 56.

מַ· praef. ortum ex מָה *quid*, ubi vide notam.

מִ· praef. i. q. מִן, q. v.

מָא chald. i. q. hebr. מָה *quid?* et citra interrogationem, מָא דִי *id quod* Esr. 6, 8.

מַאֲבוּס m. *stabulum* pabulo asservando, *horreum*. Jer. 50, 26. LXX. ἀποθήκη. Rad. אָבַס.

מְאֹד 1) subst. m. *robur*, *vehementia*, a rad. אוּד no. 3. Deut. 6, 5: *et amabis Jehovam*, *deum tuum*, *toto corde*, *toto animo*, וּבְכָל מְאֹדֶךָ *et omni robore tuo* i. e. maximopere. 2 Reg. 23, 25 (cf. Luc. 10, 27). Jes. 47, 9: בְּעָצְמַת חֲבָרַיִךְ מְאֹד *cum* (i. e. non obstante) *ingenti vi praestigiarum tuarum*, ubi iungendum עָצְמַת מְאֹד. Iob. 35, 15. Inde a) בִּמְאֹד מְאֹד cum vehementia vehementiae i. e. vehementissime. Gen. 17, 2. 6. 20. Ez. 9, 9. b) עַד מְאֹד usque ad vehementiam i. e. maiorem in modum, *valde* Gen. 27, 33. 1 Reg. 1, 4. Dan. 8, 8, *prorsus*, *omnino* Ps. 119, 8, *nimis*, *nimium* Jes. 64, 8. c) עַד לִמְאֹד i. q. עַד מְאֹד sed in sequiore Hebraismo 2 Par. 16, 14.

2) adv. a) *vehementer*, *valde*, *admodum*, adjectivis et adverbiis additum, ut טוֹב מְאֹד Gen. 1, 31, יָפָה מְאֹד 12, 14, הַרְבֵּה מְאֹד 15, 1. Emphatice geminatur מְאֹד מְאֹד 7, 19. Num. 14, 7. — Ps. 46, 2: עֶזְרָה בְצָרוֹת נִמְצָא מְאֹד *auxilium in angustiis repertus est valde* i. e. auxilium validum repertus est. b) *celeriter*, *festine*, quod etiam cum virium contentione coniunctum est (cf. germ. *bald* ex lat. *valde*, et germ. inf. *swieth* anglosax. *swithe* valde, nostr. *geschwind*). 1 Sam. 20, 19: תֵּרֵד מְאֹד *descende celeriter*. Vulg. *festinus*.

מֵאָה cstr. מְאַת f. 1) *centum*, arab. مِائَةٌ sec. Kam., vulgo مِئَةٌ. Substantivis praemitti solet in st. absol. et constr. מֵאָה שָׁנָה Gen. 17, 17 et מְאַת שָׁנָה 25, 7 rarius et non nisi in recentioribus libris postponi, רִמֹּנִים מֵאָה 2 Par. 3, 16. Dual. מָאתַיִם (contr. pro מְאָתַיִם) *ducenti* Gen. 11, 23. Pl. מֵאוֹת a) *centuriae* plures, inde cum numeris שֵׁשׁ מֵאוֹת *sexcenti* Ex. 12, 37, שְׁמֹנֶה מֵאוֹת *octingenti* Gen. 5, 7 cet. semel b) *centum* qs. centena. 2 Chr. 25, 9 Chethibh (cf. V. 6). Forma rarior est מֵאיוֹת (lege מְאָיוֹת) 2 Reg. 11, 4. 9. 10. 15 Chethibh, cf. arab. مِائَةٌ. 2) adv. *centies* Prov. 17, 10, cstr. מְאַת id. Eccles. 8, 12. 3) *centesima* sc. pecuniae vel alia-

rum rerum pars singulis mensibus in usuram data. Neh. 5, 11: מְאַת הַכֶּסֶף וְהַדָּגָן Vulg. *centesima*. De centesima Romanorum v. Ernestii Cl. Cic. h. v., de ingentibus usuris etiamnum in oriente usitatis v. Volney itin. T. II. p. 410. 4) n. pr. turris Hierosolymitanae Neh. 3, 1. 12, 39.

מְאָה chald. id. Dan. 6, 2. Esr. 6, 17. 7, 22. Dual. מָאתַיִן Esr. 6, 17.

מַאֲוַי semel in pl. מַאֲוַיִּים m. *desideria* Ps. 140, 9. Rad. אָוָה no. I.

מאוּם pro מְאוּם, vulgo contr. מוּם (q. v.) *macula, labes*. Dan. 1, 4. Iob. 31, 7.

מְאוּמָה Milêl (ex מַה וּמָה q. d. quidquid) 1) *quidquam* Num. 22, 38. Deut. 24, 10. 2 Reg. 5, 20; cum negandi particula: לֹא מְאוּמָה *nihil* Deut. 13, 18, אֵין מְאוּמָה id. 1 Reg. 18, 43. Eccl. 5, 13. Jer. 39, 10, אֵין כָּל־מְאוּמָה ne ulla quidem res Gen. 39, 23. 2) *ullo modo* (irgend, irgendwie), *unquam*. 1 Sam. 21, 3: אִישׁ אַל יֵדַע מְאוּמָה אֶת־הַדָּבָר *nemo ullo modo hanc rem sciat*.

מָאוֹר pl. מְאוֹרִים Ez. 32, 8 et מְאֹרוֹת m. Gen. 1, 16 (a rad. אוֹר) 1) *lux, lumen* Ps. 90, 8, de sole et luna Gen. 1, 14. 16. Ps. 74, 16. Quomodo differat ab אוֹר v. s. v. מְנֹרַת־הַמָּאוֹר candelabrum sacrum Num. 4, 9. 16. Metaph. מְאוֹר עֵינַיִם lumen oculorum i. e. oculi lucidi, hilares. Prov. 15, 30. 2) *candelabrum* Ex. 25, 6.

מְאוּרָה f. antecedentis, pr. lux, inde *foramen*, per quod lux illabitur in *cavernam viperae* (Lichtloch). Vulg. *caverna*. Jes. 11, 8. Possit etiam esse pro מְעָרָה, מְעוּרָה, مغارة *caverna*, א et ע permutatis.

מֹאזְנַיִם dual. *bilanx, libra*, arab. ميزان Lev. 19, 36. Iob. 31, 6. Ps. 62, 10: *ut ascendant in bilance* (prae levitate). Rad. אָזַן no. II. Differt a פֶּלֶס q. v.

מֹאזְנַיִן chald. id. Dan. 5, 27.

מְאָיוֹת v. מֵאָה no. 1.

מַאֲכָל m. (a rad. אָכַל) *cibus* Gen. 2, 9. 3, 6. 6, 21, maxime *frumentum* 2 Par. 11, 11. עֵץ מַאֲכָל arbor fructifera Lev. 19, 23, צֹאן מַאֲכָל grex mactandus Ps. 44, 12.

מַאֲכֹלֶת f. id. sed translate Jes. 9, 4: מַאֲכֹלֶת אֵשׁ *pabulum ignis*. V. 18.

מַאֲכֶלֶת f. pl. מַאֲכָלוֹת (a rad. אָכַל) *culter*, tanquam comedendi instrumentum. Gen. 22, 6. 10. Iud. 19, 29. Prov. 30, 14. Arab. مِيكَال cochlear.

מָאַם rad. inusit. fort. *deturpavit, maculam adspersit*, unde מְאוּם, מוּם q. v.

מַאֲמַצִּים (a rad. אָמֵץ) m. pl. *vires, facultates*, translate de opibus. Iob. 36, 19: כֹּל מַאֲמַצֵּי־כֹחַ *omnes opum vires*.

מַאֲמָר m. (a rad. אָמַר) *edictum, mandatum*, vox serioris aetatis Esth. 1, 15. 2, 20. 9, 32.

מֵאמַר chald. id. Dan. 4, 14.

מָאן chald. *vas*, i. q. Hebr. כְּלִי Dan. 5, 2. 3. 23. In Targg. etiam defect. מָן, syr. ܡܐܢܐ. Dictum videtur pro מַאֲנָה, a rad. אָנָה no. II. arab. انى Conj. IV retinuit, unde اناء vas, אֳנִי navis, v. pag. 79.

מָאֵן in Kal inusit. *recusavit*, v. adj. verbale (Syr. ܡܐܢ, ubique impers. ܡܐܢܐ ܠܝ taedet me. Aph. cessavit, destitit. Cognatum est מָנַע, v. אִין, אָוֶן p. 25).

Pi. מֵאֵן *recusavit, renuit, noluit* (opp. אָבָה) Gen. 39, 8. Jes. 1, 20. 1 Sam. 28, 23, sq. inf. Num. 22, 14. Ps. 77, 3, gerundio Ex. 7, 14. 22, 16. Jer. 25, 28.

מָאֵן adj. *nolens, renuens*, c. pro-

nomm. personalibus pro verbo finito. Exod. 7, 27: אִם־מָאֵן אַתָּה *si tu renuis*. 9, 2. 10, 4.

מֵאֵן m. verbale Pi. *refractarius, pertinaciter renuens*. Pl. מֵאֲנִים Jer. 13, 10.

I. מָאַס 1) *reiecit, repudiavit* (opp. בָּחַר elegit). Jes. 7, 15. 16. 41, 9. Iob. 34, 33. Constr. c. acc. 1 Sam. 16, 1. Ps. 118, 22, et בְּ Jes. 7, 15, absol. Iob. 42, 6. Maxime frequentatur a) de Deo, populum vel singulos homines repudiante Jer. 6, 30. 7, 29. 14, 19. 1 Sam. 15, 23, b) de hominibus Deum eiusque praecepta respuentibus. 1 Sam. 15, 23. 2 Reg. 17, 15. Am. 2, 4.

2) *sprevit, nihili aestimavit*, sq. acc. Prov. 15, 32. Iob. 9, 21, sq. בְּ Iob. 19, 18, sq. acc. pers. et gerundio verbi Iob. 30, 1, absol. שֵׁבֶט מֹאֶסֶת tribus fastidiosa Ez. 21, 18. Inf. מָאוֹס Thren. 3, 45 subst. *aversatio, contemtus*.

Niph. pass. no. 1. Jes. 54, 6, no. 2. Ps. 15, 4: נִמְאָס *contemtus, contemnendus* l. reprobus (propter impietatem).

II. מָאַס i. q. מָסַס *liquefactus est, diffluxit*, chald. מְאַךְ = מְכַךְ, et מָאַס i. q. מָסַס. In Kal inusit.

Niph. Ps. 58, 8: יִמָּאֲסוּ כְמוֹ־מַיִם *diffluant aquarum instar* i. e. pereant. Iob. 7, 5: עוֹרִי רָגַע וַיִּמָּאֵס *cutis mea coalescit et* (denuo) *sanie diffluit*.

מַאֲפֶה m. (rad. אָפָה) *coctura, quod coctum est* Lev. 2, 4.

מַאֲפֵל m. (rad. אָפַל) *caligo*. Jos. 24, 7.

מַאְפֵּלְיָה f. *caligo Jehovae*, i. e. caligo spissa, ex מַאֲפֵל et יָהּ = יָה (ut שַׁלְהֶבֶתְיָה Cant. 8, 6). Jer. 2, 31: אֶרֶץ מַאְפֵּלְיָה *terra spissae caliginis*, de deserto tanquam invio, in quo oberrant ceu in tenebris, cf. de eodem V. 6: אֶרֶץ צַלְמָוֶת et Iob. 30, 3.

מָאַר in Kal inusit.

Hiph. הַמְאִיר fort. i. q. הִמְרִיר (cf. מָאַס no. II) pr. *acerbum reddidit*, inde *acerbum dolorem excitavit*. Ez. 28, 24: סִלּוֹן מַמְאִיר *spina dolorem excitans*, i. e. pungens. צָרַעַת מַמְאֶרֶת lepra dolens, pestifera Lev. 13, 51. 52. 14, 44. Alii utrique exemplo adhibent arab. مأر recruduit vulnus.

מַאֲרָב m. (a rad. אָרַב) *insidiae*, inde a) locus earum. Jos. 8, 9. Ps. 10, 8. b) ipsi *insidiatores* 2 Chr. 13, 13.

מְאֵרָה f. cstr. מְאֵרַת (a rad. אָרַר) *exsecratio, dirae* Prov. 3, 33. 28, 27. Mal. 2, 2.

מֵאֵת comp. ex מִן et אֵת pr. *ab apud*, v. post מִן.

מִבְדָּלוֹת (rad. בָּדַל) pl. f. *separationes* i. e. loca separata Jos. 16, 9: הֶעָרִים הַמִּבְדָּלוֹת *urbes*, quae *separatim destinatae* sunt.

מָבוֹא m. (rad. בּוֹא) plur. ־ים et ־ות 1) *ingressus* Ezech. 26, 10. 2) *introitus, aditus*. Iud. 1, 24. 25: מְבוֹא הָעִיר *aditus urbis* i. e. porta. Prov. 8, 3: מְבוֹא פְתָחִים *in aditu portarum*. 3) מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ *occasus solis, occidens* Deut. 11, 30. Ps. 50, 1, in acc. *versus occidentem* Jos. 1, 4.

מְבוּכָה f. (a rad. בּוּךְ) *perturbatio, confusio* Jes. 22, 5. Mich. 7, 4.

מַבּוּל m. (a rad. יָבַל no. 1 q. v.) *inundatio aquarum, diluvium*, de diluvio Noachico Gen. 6, 17. 7, 6. 7. 10. 17. 9, 11. 28. 10, 1. 32, de coeli oceano Ps. 29, 10.

מְבוּסָה f. (rad. בּוּס) *conculcatio* hostium a victoribus. Jes. 22, 5. 18, 2. 7: *populus* .... מְבוּסָה *conculcationis* i. e. omnia conculcans.

מְבוֹנִים 2 Chr. 35, 3 Chethibh pro מְבִינִים Keri, modo scriptura recta est, abstr. *prudentiae* pro concr. *doctores prudentes.*

מַבּוּעַ (a rad. נָבַע) m. pl. ־ים *fons.* Jes. 35, 7. 49, 10. Eccles. 12, 6. Arab. مَنْبَعٌ id.

מְבוּקָה f. *vacuitas* Nah. 2, 11, a rad. בּוּק, v. בּוּקָה.

מִבְחָר m. (a rad. בָּחַר) 1) *electio,* inde *lectissimum, praestantissimum, optimum* quodque. Ubique in st. cstr. Jes. 22, 7: מִבְחַר עֲמָקַיִךְ *lectissimae valles tuae.* 37, 24: מִבְחַר בְּרוֹשָׁיו *pulcherrimae abietes eius.* Jer. 22, 7. Gen. 23, 6. Ex. 15, 4. Ez. 23, 7. 24, 4. Inverso ordine עַם מִבְחָרָיו populus eius lectissimus Dan. 11, 15. 2) n. pr. m. 1 Chr. 11, 38.

מִבְחוֹר m. id. 2 Reg. 3, 19. 19, 23.

מַבָּט m. (pro מַנְבָּט, rad. נָבַט) *exspectatio, spes* Zach. 9, 5, meton. pro obiecto eius Jes. 20, 5. 6. C. Suff. מֶבָּטָהּ pro מַבָּטָהּ Zach. l. c., Patach correpto in Segol, ut אֶבְיָתָר pro אֶבְיָתָר, cf. gramm. hebr. §. 27, not. 2, b.

מִבְטָא m. (a rad. בָּטָא) *temere pronuntiatum,* sq. שְׂפָתַיִם Num. 30, 7. 9.

מִבְטָח (rad. בָּטַח) c. Suff. מִבְטַחִי plur. מִבְטַחִים (dag. f. impl.) m. 1) *fiducia,* spes certa et firma. Prov. 22, 19; dein de persona et re, in quibus fiducia collocatur Ps. 40, 5. 65, 6. 71, 5. 2) *securitas.* Iob. 18, 14: *evelletur e tentorio eius securitas eius* i. e. ipse nimium securus. Plur. Jes. 32, 18.

מַבְלִיגִית f. (a rad. בָּלַג) *exhilaratio* Jer. 8, 18. Forma propr. est denom. ab ipso part. מַבְלִיג *exhilarans,* v. Lgb. p. 514, ubi exemplis in ית exeuntibus hoc in ־ִית addi potest.

מִבְנֶה m. (a rad. בָּנָה) *aedificium* Ez. 40, 2.

מְבֻנַּי v. סִבְּכַי.

מִבְצָר m. (a rad. בָּצַר no. 2) 1) *munitio* (urbis), *munimentum* Jes. 25, 12, deinde pro *urbe munita,* i. q. עִיר בְּצוּרָה. Jes. 17, 3. Hab. 1, 10. Idem est עִיר מִבְצָר, v. c. עִיר מִבְצַר צֹר Jos. 19, 29, et מִבְצַר צֹר 2 Sam. 24, 7 Tyrus munita i. e. Palaetyrus (cf. comment. ad Jes. 23, 7). Pl. עָרֵי מִבְצָר Num. 32, 36. Jos. 19, 35, etiam utraque voce pluraliter inflexa עָרֵי מִבְצָרֶיךָ Jer. 5, 17 et priore tantum עִיר מִבְצָרוֹת *urbes munitae* Dan. 11, 15. (Cf. gramm. hebr. §. 106, 3). — Metaph. Jer. 6, 27: *te constitui exploratorem in populo meo* מִבְצָר tanquam *arcem munitam,* quae tuta est a violentia hostium, cf. 1, 18. 2) n. pr. principis Edomitarum Gen. 36, 42.

מִבְרָח m. (a בָּרַח) pr. *fuga,* dein concr. *fugitivus* Ez. 17, 21.

מִבְשָׂם (odor suavis) n. pr. 1) filii Ismaelis Gen. 25, 13. 2) 1 Chr. 4, 25.

מְבֻשִׁים (a rad. בּוֹשׁ) m. pl. *pudenda* Deut. 25, 11.

מְבַשְּׁלוֹת pl. f. (a rad. בָּשַׁל) *foci* l. *culinae* pr. part. Pi. qui l. quae carnem coquunt Ez. 46, 23.

מָג m. *magus,* nomen sacerdotum et sapientum apud Medos, Persas et Babylonios, pr. *magnus, potens.* (Respondent pers. مغ *mugh* magus, a مه *mih* magnus, dux, zend. *meh, maé, mâo;* sansc. *mahat mahâ,* in quibus est radix gr. *μέγας* et lat. *magis, magnus*). רַב־מָג per app. princeps magus, praefectus magorum Jer. 39, 3.

מְגָאַל v. גֹּאַל s. v. גָּאַל no. I, 3 et מִן no. 2, litt. g.

מַגְבִּישׁ (congregans, coll. chald. גְּבַשׁ) n. pr. loci, sec. all. viri. Esr. 2, 30.

מִגְבָּלוֹת (a rad. גָּבַל no. 1) plur. f. *funiculi* Ex. 28, 14, v. גַּבְלֻת.

מִגְבָּעָה (a rad. גָּבַע) f. *mitra sacerdotum* gregariorum, a forma rotunda dicta, diversa a מִצְנֶפֶת, pontificis maximi pileo. Exod. 28, 40. 29, 9. 39, 28. Cf. Jos. Antt. 3, 7, §. 7. (Syr. ܩܘܒܥܐ pileus, apex, aethiop. ቆብዕ: mitra sacerdotum et monachorum.

מָגַד rad. inusit. Arab. مَجُدَ honore, gloria excelluit, مَجْد nobilitas, honor, gloria. Equidem non dubito, quin pr. idem sit quod נָגַד (m et n permutatis) نَجُدَ *princeps, nobilis fuit*, unde نَجِيد נָגִיד princeps. Inde מִגְדָּנוֹת res pretiosae, n. pr. מַגְדִּיאֵל et

מֶגֶד m. *praestantissimum*, *nobilissimum*. Deut. 33, 13: מֶגֶד שָׁמַיִם *praestantissimum coeli* i. e., ut statim sequitur, pluvia, ros. Vers. 14: מֶגֶד תְּבוּאוֹת שָׁמֶשׁ *praestantissimi proventus solis*. Vers. 15. 16. Cant. 4, 13: פְּרִי מְגָדִים *fructus praestantissimi*. V. 16 et adeo omisso פְּרִי 7, 14: כָּל־מְגָדִים *pretiosissima quaeque*, int. fructus, poma praestantissima. Vulg. ubique *poma*. (Syr. ܡܓܕܐ fructus aridus).

מְגִדּוֹ Jos. 12, 21. 17, 11. 1 Reg. 9, 15. 2 Reg. 9, 27 et **מְגִדּוֹן** (fort. locus turmarum, a גְּדוּד, גָּדַד) Zach. 12, 11 n. pr. urbis munitae Manassitarum in finibus tribus Issachar, olim sedis regiae Cananitarum. LXX. *Μαγεδδώ*, Vulg. *Mageddo*. בִּקְעַת־מְגִדּוֹ planities ad Megidduntem 2 Chr. 35, 22, מֵי מְגִדּוֹ aqua ad Megidduntem Iud. 5, 19 i. e. Kischon rivus, cf. V. 21. 4, 13.

מִגְדּוֹל et **מִגְדֹּל** n. pr. oppidi Aegypti inferioris Jer. 44, 1. 46, 14, in totius Aegypti finibus septentrionalibus siti Ex. 29, 10. 30, 6, neque aliud cogitandum est Ex. 14, 2. Num. 33, 7 (v. Thes. p. 268). Aegyptiace hoc nomen scribitur ⲙⲉϣⲧⲱⲗ (copia collium), quod nomen peregrinum Hebraei in מִגְדֹּל (turris) mutasse videntur, v. Champollion l'Egypte sous les Pharaons II, p. 79.

מַגְדִּיאֵל (princeps Dei) n. pr. principis Edomitarum Gen. 36, 43. 1 Chr. 1, 54.

מִגְדָּל plur. ־ִים et ־וֹת (a גָּדַל) m. 1) *turris* ab altitudine dicta Gen. 11, 4, max. de turribus urbium munitarum et castellorum Iud. 8, 9. 9, 46 sq. 2 Chron. 14, 6 et de ipsis *castellis* 1 Par. 27, 25. Prov. 18, 10, alibi de *speculis* 2 Reg. 9, 17. 17, 9, de specula vineae Jes. 5, 2. Metaph. de hominibus potentibus et superbis Jes. 30, 25. 2, 15. 2) *altum suggestum* Neh. 8, 4 (cf. 9, 4). 3) *areola* in horto, eaque in medio *assurgens* et *elatior*. Cant. 5, 13: *genae tuae* sunt ..... similes *areolis balsami*. 4) in nonnullis nomm. pr. est *oppidum turre munitum*:

a) מִגְדַּל־אֵל (turris Dei) urbs munita tribus Naphtali Jos. 19, 28, prob. *Μαγδαλά* Matth. 15, 39, hodie مجدل ad littus occidentale maris galilaei, haud procul a Tiberiade.

b) מִגְדַּל־גָּד (turris Gadi) oppidum tribus Judae. Jos. 15, 37.

c) מִגְדַּל עֵדֶר (turris gregis) vicus in vicinia Bethlehemi Gen. 35, 21, inde pro ipsa urbe Bethlehem et fig. pro stirpe regia Davidis. Mich. 4, 8.

מִגְדָּנוֹת pl. f. (a rad. מָגַד) *res pretiosae* Gen. 24, 53. Esr. 1, 6. 2 Chr. 21, 3.

מָגוֹג n. pr. filii Japhet Gen. 10, 2, it. regionis populique cognominis magni et potentis in extremis boreae recessibus habitantis, terram sanctam

aliquando invasuri (Ex. cap. 38. 39). Easdem fere gentes intelliguntur, quas Graeci sub Scytharum nomine comprehendebant (Joseph. Arch. I, 6 §. 1), Arabes يأجوج ومأجوج nuncupatas variis fabulis ornarunt. Eius rex appellatur גּוֹג, q. v. V. Cor. Sur. 18, 94—99. 21, 96. Assemani biblioth. orient. T. III. P. II. p. 16. 17. 20. D'Herbeloti Biblioth. orient. art. Jagiugh. Eodem modo coniunguntur جين وماجين *Dschin et Madschin* i. e. Sinenses. De syllaba *ma* in his nominibus *locum*, *regionem* denotante docte nuper disputavit *Frähnius*, de musei Sprevitziani nummis cuficis p. 95.

מָגוֹר m. plur. מְגוּרִים Thren. 2, 22 (a rad. גּוּר no. 2) *timor, formido* Ps. 31, 14. Jer. 6, 25. 20, 3. 10.

מָגוּר m. (a rad. גּוּר no. 1) 1) plur. מְגוּרִים *peregrinationes*, commoratio in terris exteris. Gen. 17, 8: אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ *terra, in qua peregrinaris*, hospes es. 28, 4. 36, 7. 37, 1. Passim de vita humana, in qua hospitis instar homo brevius commoratur, quam optet. Gen. 47, 9. Ps. 119, 54 (cf. Ps. 39, 13. 1 Par. 29, 15). 2) *habitaculum* Ps. 55, 16.

מְגוֹרָה f. i. q. מָגוֹר *metus* Prov. 10, 24.

מְגוּרָה f. 1) *timor*, it. *id, quod timetur*, pl. Jes. 66, 4. Ps. 34, 5, a rad. גּוּר no. 2. 2) *granarium, horreum* Hagg. 2, 19, a rad. גּוּר no. 3.

מַגְזֵרָה f. *securis*. 2 Sam. 12, 31 a rad. גָּזַר no. 2.

מַגָּל m. *falx*. Jer. 50, 16. Joël 4, 13 a rad. נָגַל q. v. (Arab. منجل, syr. ܡܓܠܐ id.)

מְגִלָּה f. (a rad. גָּלַל) *volumen, liber* more veterum *convolutus* Jer. 36, 14 sq. Ez. 2, 9. Ps. 40, 8: מְגִלַּת־סֵפֶר *volumen libri*, κατ' ἐξοχὴν de codice legum. Syr. ܡܓܠܐ, ܡܓܠܬܐ, arab. مَجَلَّة sec. Kam. p. 1416 (non مِجَلَّة ut apud Golium est).

מְגַמָּה f. (a rad. גָּמַם) *turba, coetus, copia*, semel legitur Hab. 1, 9 de Chaldaeis invadentibus: מְגַמַּת פְּנֵיהֶם קָדִימָה *turba facierum eorum prona spectat*, ihrer Gesichter Schaar ist vorwärts gerichtet. Arab. جُمَّة, جَمَّة caterva, multitudo. Kimchius ad Ps. 27, 8 h. vc. utitur de *desiderio, anhelitu*, cf. arab. جَمَّ appetiit, prope fuit, instititque res.

מָגַן in Kal inusit. *Pi.* מִגֵּן *dedit, tradidit* Gen. 14, 20, c. dupl. acc. pers. et rei Prov. 4, 9, it. ut נָתַן, שׂוּם *fecit aliquem aliquid* Hos. 11, 8. Cf. مَجَّانًا, مَجَّان gratis, pr. donatum. (Respondere videtur arab. مَكَّنَ potuit, valuit. II in potestatem dedit, כ et ג permutatis).

מָגֵן utrius sexus (f. 1 Reg. 10, 17) c. Suff. מָגִנִּי, pl. מָגִנִּים, cstr. מָגִנֵּי (pr. part. Hiph. a rad. גָּנַן protexit est) *clypeus*. Iud. 5, 8. 2 Sam. 1, 21. 22, 31. 36. 2 Reg. 19, 32 cet. (Arab. مِجَنّ, مِجَنَّة id.). Minoris molis et ambitus est מָגֵן, quam צִנָּה, v. 1 Reg. 10, 16. 17. 2 Chr. 9, 16. אִישׁ מָגֵן vir armatus, de latrone. Prov. 6, 11. 24, 34. Metaph. a) de Deo protectore Gen. 15, 1. Ps. 3, 4. 18, 3. 31. 144, 2. — Ps. 7, 11: מָגִנִּי עַל־אֱלֹהִים *clypeus meus est apud Deum* i. e. Deus qs. tenet clypeum meum, clypeo me protegit, cf. 89, 19. b) מָגִנֵּי־

אֶרֶץ *clypei terrae*, poët. pro principibus, cives armorum vi protegentibus. Ps. 47, 10. Hos. 4, 18.

מְגִנָּה f. *tegumentum* (a rad. גָּנַן) semel Thren. 3, 65: מְגִנַּת־לֵב *tegumentum cordis* i. e. obduratio, pervicacia, cf. κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν 2 Cor. 3, 15, et arab. أكنّة على القلوب tegumenta super corda Cor. 6, 25. 17, 48. Recte iam Kimchius contulit *pinguedinem cordis* Jes. 6, 10. Sed Jos. Kimchius (pater) coll. arab. غاشية القلب (i. e. obvelatio cordis, deliquium animi) deliquium animi, morbum letiferum intelligit.

מְגְעֶרֶת f. (a rad. גָּעַר) *exsecratio* (Dei) hominibus exitialis Deut. 28, 20.

מַגֵּפָה f. (a rad. נָגַף) 1) *clades* in bello accepta 1 Sam. 4, 17. 2) *plaga* a Deo immissa Ex. 9, 14, maxime de morbis pestiferis et letalibus Num. 14, 37. 17, 13. 25, 18. 31, 16. 1 Sam. 6, 4. 2 Sam. 24, 21.

מַגְפִּיעָשׁ (fort. מַגְפִּיעַשׁ tinearum interfector) n. pr. m. Neh. 10, 21.

מָגַר vic. נָגַר, הִגִּיר *proiecit, tradidit.* Semel part. pass. Ez. 21, 17: מְגוּרֵי אֶל־חֶרֶב *proiecti* i. e. *traditi gladio.* Syr. intrans. ܡܓܰܪ cecidit.

Pi. מִגֵּר id. *proiecit, deiecit.* Ps. 89, 45.

Deriv. n. pr. מִגְרוֹן.

מְגַר chald. Pa. מַגַּר id. *proiecit, deiecit* Esr. 6, 12.

מְגֵרָה f. (a rad. גָּרַר no. 2) *serra.* 2 Sam. 12, 31. 1 Reg. 7, 9.

מִגְרוֹן (locus praeceps, a rad. מָגַר) n. pr. oppidi Benjaminitarum prope Gibeam 1 Sam. 14, 2. Jes. 10, 28.

מִגְרָעוֹת pl. f. (a גָּרַע no. 2 detraxit, contraxit) *contractiones, imminutiones* muri (Absätze) 1 R[eg.] 6, 6.

מֶגְרָפָה f. *gleba terrae*, [...] similive instrumento tollitur [...] satur, pr. *ein Spatenstich* ([a] גָּרַף). Joël 1, 17: *exaruerunt* [...] *na sub glebis suis*, quibus [...] maxima siccitas describitur. Aben Esra et Kimchi [...] ܡܓܪܦܬܐ, مغرفة pala ipsa)

מִגְרָשׁ m. 1) inf. chaldaismi [...] גָּרַשׁ no. 2 q. v. Ez. 36, 5. [...] cus, quo pecus propelli[tur] [...] pascendum, *pascuum* (a [...] 4) 1 Par. 5, 16. Ez. 48, 15 [...] de areis circa oppida Le[...] pascendo pecori destinatis N[...] 2 sq. Jos. 21, 11 sq. 1 Chr[...] sq. quare haec oppida [...] 1 Chr. 13, 2: עָרֵי מִגְרְשֵׁיהֶם. [...] quaelibet, urbem vel [...] circumdans. Ez. 27, 28. 45, [...] 17. Plur. ־ִים, semel מִגְרָ[שׁוֹת] a sing. מִגְרָשָׁה) sed masc. [...] 27, 28.

מַד c. Suff. מַדּוֹ Ps. 109, 18 [...] Iob. 11, 9 plur. מַדִּים Iud. 3, [...] מַדִּין Iud. 5, 10 1) *vestis*, [...] pandendo dicta (v. rad. מָדַד [...] Ps. 109, 18. Lev. 6, 3, it. *str[agulum]* quibus nobiliores insident, [...] Iud. 5, 10. 2) *mensura* [...] no. 2) Iob. 11, 9. Jer. 13, 25 [...] מְנָת־מִדַּיִךְ *portio tibi admensa.*

מַדְבַּח chald. *altare* Esr. 7, [17] rad. דְּבַח.

מִדְבָּר m. 1) regio vasta, [...] *gregibus pascendis apta*, [...] serta, *pascuum*, a rad. דָּבַר [...] pastum egit, ut germ. *Trift* [...] ben. (Syr. ܡܕܒܪܐ, ܡܕܒܪܐ [...] Joël 2, 22: דָּשְׁאוּ נְאוֹת מִדְבָּר [...] *pascua campi.* Ps. 65, 13: [...] נְאוֹת מִדְבָּר *stillant* pingue[dine] fertilitatem *pascua campi.* E[...] tra Jer. 23, 10: יָבְשׁוּ נְאוֹת מִדְבָּר *exarescunt pascua campi* [...]

19. — Jes. 42, 11: *exsultet* מִדְבָּר וְעָרָיו *planities cum urbibus suis.* — Saepius etiam est 2) *regio sterilis, arenosa.* Jes. 32, 15. 35, 1. 50, 2. Jer. 4, 11 cet., מִדְבַּר שְׁמָמָה Joël 2, 3. 4, 19. C. art. הַמִּדְבָּר ubique *desertum Arabiae* Gen. 14, 6. 16, 7. Ex. 3, 1. 13, 18. Deut. 11, 24, cuius singulae partes nomm. propriis distinguuntur (v. סִין, סִינַי, פָּארָן, שׁוּר). מִדְבַּר יְהוּדָה planities, desertum Judae. Iud. 1, 16. Ps. 63, 1. Metaph. Hos. 2, 5: שַׂמְתִּיהָ כַמִּדְבָּר *feci eam* (mulierem) *ceu desertam* i. e. nudissimam, omnibus eam privavi. Jer. 2, 31: הֲמִדְבָּר הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל *num desertum fui Israëlitis?* i. e. num frustra me coli iussi, sterilem me praebui? — Etiam de *regione vi vastata* Jes. 14, 17. — 3) poët. *loquendi instrumentum* (a דִּבֶּר locutus est) *os.* Cant. 4, 3: מִדְבָּרֵךְ נָאוֶה *os tuum est suave* (parall. labia tua). LXX λαλιά. Hierôn. *eloquium*, et ita Rabbini. Sed oratio connexa membram tantum non flagitat, ut recte vidit Alb. Schultensius, quanquam *linguam* cum eo intelligere nolim.

מָדַד pl. מָדְדוּ, bis contr. מַדּוֹתִי Jes. 65, 7 et מַדֹּתֶם Num. 35, 5, inf. מֹד Zach. 2, 6, fut. יָמֹד 1) i. q. مدّ *tendit, extendit,* v. Hithp., et nomina מַד, מִדָּה, it. מָדוֹן.

2) *mensus est.* (Sanscr. *mâ, mâd* metiri, zend. *meëtê, matê,* gr. *μέτρον, μέδιμνος,* lat. *metior, meta;* goth. *mitan,* anglosax. *metan,* nostr. *messen*). Pr. longitudinem rei extenso fune mensorio Ezech. 40, 5 sq. 41, 1 sq., dein quoque de mensuris cavis, ut frumenti Ruth 3, 15. Metaph. Jes. 65, 7: *admetiar facinora eorum in sinum eorum* h. e. retribuam iis, quae meruerunt.

Niph. pass. no. 2. Jer. 31, 37. 33, 22.

Pi. fut. יְמַדֵּד i. q. Kal no. 2. 2 Sam. 8, 2. Ps. 60, 8: *vallem Succoth metiar* i. e. admetiar militibus meis victoribus, qui novi coloni futuri sunt.

Po. מוֹדֵד id. Huc referunt Hab. 3, 6: (deus) *metitur terram* oculis, lustrat eam. Sed LXX. Chald. *commovet* concutit *terram*, a מוּד, arab. med. Je motus est.

Hithpo. הִתְמֹדֵד *extendit se.* 1 Reg. 17, 21.

Derivv. מַד, מֵמַד, מִדָּה.

מְדַד m. *fuga*, a rad. נָדַד (cf. fut. יִדַּד Gen. 31, 40). Iob. 7, 4: *ubi decumbo, dico: quando surgam?* וּמִדַּד עָרֶב *et (quando) erit fuga noctis?* poët. pro: quando fugiet, desinet nox? Aliis מִדַּד est praet. Pi. a מָדַד significatu intransitivo et intensivo: *extenditur nox.*

מָדָה i. q. מָדַד *extendit, mensus est*, rad. in verbo inusitata, à qua nomina מַדּוּ et מָדוֹן no. II.

מִדָּה f. (a rad. מָדַד) 1) *extensio, longitudo.* אִישׁ מִדָּה vir staturae procerae 1 Chr. 11, 23, pl. אַנְשֵׁי מִדָּה Jes. 45, 14 et אַנְשֵׁי מִדּוֹת (cf. de duplici plurali compositorum, Gramm. hebr. §. 106, 3). Jer. 22, 14: בֵּית מִדּוֹת *domus magna, ampla.* 2) *mensura.* Exod. 26, 2. 8. חֶבֶל מִדָּה regula mensoria Zach. 2, 5. 3) i. q. מַד no. 2 *vestis*, plur. מִדּוֹת Ps. 133, 2. 4) ex usu Chaldaeorum *tributum.* Neh. 5, 4.

מִדָּה m. chald. *tributum*, q. d. cuivis civi *admensum* Esr. 4, 20. 6, 8, pro quo (soluto Dag. forti) מִנְדָּה Esr. 4, 13. 7, 24. Syr. ܡܕܐܬܐ.

מַדְהֵבָה ἅπ. λεγόμ. Jes. 14, 4, si vera est haec scriptura, denom. ab aram. דְּהַב (q. v.) i. q. זָהָב *aurum*, in modum part. Hiph. f. formatum: pr. *aurum faciens* i. e. *auri exactrix*, non ineptum Babyloniae epitheton (parall. נֹגֵשׂ): vel *acervus, aerarium auri*, ita ut מ formativum locum indicet (cf. דֹּמֶן fimus, מַדְמֵנָה fimetum, Lgb. pag. 512 no. 14),

quanquam illud praefero cum Kimchio, Aben Esra al.

Sed omnes tamen Versiones antiquae (LXX. ἐπισπουδαστής. Syr. Chald. Saad.) expresserunt מַרְהֵבָה *oppressio*, quod ipsum exstat in ed. Thessal., et quod nescio an reponendum sit in contextu, cf. 3, 5, ubi similiter verba רָהַב et נָגַשׂ sibi respondent in membris parallelis.

מַדְ plur. c. Suff. מַדְוֵיהֶם m. *vestis*. 2 Sam. 10, 4. 1 Chr. 19, 4, a rad. מָדַד = מָדָה.

מַדְוֶה m. (a rad. דָּוָה) *morbus*. Deut. 7, 15. 28, 60.

מַדּוּחִים m. pl. *seductiones* Thren. 2, 14, a rad. נָדַח v. Hiph. no. 3.

I. **מָדוֹן** m. pl. מְדָנִים (a rad. דִּין) 1) *contentio, rixa, lis* Prov. 15, 18. 16, 28. 17, 14; *id, de quo contenditur* Ps. 80, 7. 2) n. pr. urbis regiae Cananaeorum. Jos. 11, 1. 12, 19.

II. **מָדוֹן** m. (a rad. מָדַד = מָדָה) *extensio, procèritas* 2 Sam. 21, 20 Keri: אִישׁ מָדוֹן vir procerus i. q. אִישׁ מִדָּה 1 Chr. 20, 6. Chethibh appellandum est מָדִין, quod idem valet.

מַדּוּעַ (contr. ex מַה יָּדוּעַ *quid edoctus*, i. q. qua ratione ductus? gr. τί μαθών;) adv. interrogandi: *cur? quare?* Jos. 17, 14. 2 Sam. 19, 42, in interrogatione obliqua Ex. 3, 3. — Iob. 21, 4 minime arcte iungenda sunt אִם מַדּוּעַ; אִם enim, ut sexcenties (v. אִם B, 1), respondet הֲ interrogativo in membro priore, et integrum comma duplicem quaestionem continens reddendum: *utrum de homine conqueror*, וְאִם מַדּוּעַ לֹא תִקְצַר רוּחִי *an quidni impatiens sim?* oder weshalb soll ich nicht ungeduldig werden?

מְדוֹר chald. (a rad. דּוּר) *habitatio*. Dan. 4, 22. 29. 5, 21.

מְדוּרָה f. *rogus* i. q. דּוּר no. 3. Ez. 24, 9. Jes. 30, 33.

מְדוּשָׁה f. (a דּוּשׁ) pr. *trituratio*, pro concr. *trituratum*, metaph. de populo conculcato, oppresso. Jes. 21, 10.

מִדְחֶה m. *detrusio, ruina* Prov. 26, 28, a rad. דָּחָה.

מַדְחֵפוֹת pl. f. (a rad. דָּחַף) *concitationes* inde *properatio*. Ps. 140, 12: לְמַדְחֵפוֹת *concitate, propere*.

מָדַי f. (Jes. 21, 2) *Media* Gen. 10, 2. Esth. 1, 3. 2 Reg. 17, 6. 18, 11. Jerem. 25, 25. 51, 11. 28, et *Medi* Jes. 13, 17. 21, 2. Dan. 9, 1. (Syr. ܡܕܝ id.). Nom. gent. מָדִי *Medus*. Dan. 11, 1.

מָדַי chald. id. *Media* Esr. 6, 2. Dan. 5, 28. 6, 13. Nom. gent. emphat. מָדָאָה, Chethibh מָדָיָא *Medus* Dan. 6, 1.

מַדַּי (contr. ex מַה־דַּי) *quod sufficit* 2 Chr. 30, 3, cf. notam ad מַה.

מִדֵּי v. דַּי no. 2, b.

מִדְיָן m. 1) *lis, contentio* (a rad. דִּין v. Niph.), plur. מִדְיָנִים Prov. 18, 18. 19, 13, et alibi in Keri, ubi Chethibh habet מְדָנִים. V. מָדוֹן. 2) *Midian* n. pr. gentis Arabicae, ab Abrahamo originem ducentis (Gen. 25, 2), cuius sedes a sinu aelanitici ripa orientali (ubi Arabum Geographi مَدْيَن oppidum habent) usque ad Moabitidem et ad Sinai montis viciniam pertinuisse videntur. Ex. 3, 1. 18, 5. Num. 31. Ind. 6—8. Nonnullis in locis Midianitae Ismaëlitis accenseri videntur Gen. 37, 25, cf. 36. Ind. 7, 12, cf. 8, 22. 24, a quibus tamen alibi distinguuntur Gen. 25, 2. 4. 12—18. — בִּכְרֵי מִדְיָן dromades Midianitarum Jes. 60, 6, יוֹם מִדְיָן dies Midianiticus Jes. 9, 3 i. e. victoria de Midianitis reportata (coll. Ind. cap. 7. 8). — Nom. gent. est מִדְיָנִי *Midianita* Num. 10, 29, pl. ־ים Gen. 37, 28, f. ־ית Num. 25, 15.

מִדִּין (mensurae) n. pr. oppidi in planitie tribus Iudae Jos. 15, 61.

מְדִינָה f. (a rad. דִּין) pr. *iudicium, iurisdictio*, inde 1) *provincia, dioecesis*, quae praefecti s. proregis *iuris dictioni* et imperio paret, ut de Persiae provinciis et satrapiis Esth. 1, 1. 22. 3, 12. 14. בְּנֵי הַמְּדִינָה Esr. 2, 1. Neh. 7, 6 (Israëlitae) provinciarum incolae. 2) *regio, terra*. Dan. 11, 24. Thren. 1, 1. Ez. 19, 8. Eccl. 2, 8 (cf. Esr. 4, 13) 5, 7. V. vocem sequentem.

מְדִינָה f. chald. 1) *provincia* Dan. 3, 2. 3. 2) *terra, regio* Dan. 2, 48. 49. 3, 1. 12. 30. Esr. 5, 8. (Syr. ܡܕܝܢܬܐ id. Sed مَدِينَة *urbem* denotat).

מְדֹכָה f. *mortarium* Num. 11, 8, a rad. דּוּךְ.

מַדְמֵן (fimetum) n. pr. oppidi in finibus Moabitarum Jer. 48, 2.

מַדְמֵנָה f. 1) i. q. דֹּמֶן *fimetum*. Jes. 25, 10. 2) n. pr. oppidi tribus Benjamin, haud procul ab Hierosolymis Jes. 10, 31.

מַדְמַנָּה (fimetum) n. pr. oppidi tribus Judae Jos. 15, 31.

מְדָן (a rad. דִּין) 1) *contentio, lis*, in solo pl. מְדָנִים Prov. 6, 14. 19. 10, 12. 2) n. pr. filii Abrahami et Keturae, fratris Midiani Gen. 25, 2.

מְדָנִי N. gent., tantum in pl. מְדָנִים i. q. מִדְיָנִים *Midianitae* Gen. 37, 36, cf. V. 28.

מַדָּע et **מַדַּע** (a rad. יָדַע) m. recentioris Hebraismi vc. 1) *scientia* 2 Chron. 1, 10. 11. 12. Dan. 1, 4. 17. 2) *mens, animus*. Eccl. 10, 20: *etiam in animo tuo regi ne maledicas*. LXX. συνείδησις. (Chald. מַנְדַּע, syr. ܡܕܥ, ܡܕܥܐ id.).

מֹדָע v. מוֹדַע.

מַדְקְרוֹת pl. f. (a rad. דָּקַר) *confossiones* (gladii) Prov. 12, 18.

מְדָר chald. i. q. מְדוֹר (a rad. דּוּר) *habitatio* Dan. 2, 11.

מַדְרֵגָה f. *mons praeruptus*, ad quem *per gradus* et qs. *scalam* adscenditur (Felsensteige, Felsentreppe, cf. κλίμαξ v. c. κλίμαξ Τυρίων), a rad. דָּרַג. Cant. 2, 14. Ez. 38, 20.

מִדְרָךְ m. (a rad. דָּרַךְ) *locus, qui calcatur* Deut. 2, 5.

מִדְרָשׁ m. (a rad. דָּרַשׁ no. 5) *commentarius*, ut saepe in Rabbinismo. 2 Chr. 24, 27: מִדְרַשׁ סֵפֶר הַמְּלָכִים *commentarius in librum Regum* int. commentarium historicum, supplementa continentem. 13, 22. Alii מִדְרָשׁ ut arab. مَدْرَس librum quemvis notasse volunt, male.

מְדָתָא, addito art. הַמְּדָתָא n. pr. (pers.) patris Hamani. Esth. 3, 1. 8, 5.

מָה, מַה־, מֵה, מַה, מֶה, מַ, מָ

(de quarum formarum discrimine v. notam) A) 1) pron. interrog. de rebus usitatum, quemadmodum מִי de personis: *quid?* gr. τί; (syr. ܡܢܐ, arab. مَا), in interrogatione recta Gen. 4, 10: מֶה עָשִׂיתָ *quid fecisti?* Jes. 38, 15: מָה אֲדַבֵּר *quid dicam?* et sexcenties; et in obliqua, post verba interrogandi, respondendi, dicendi, indicandi. 1 Reg. 14, 3: *ille nuntiabit tibi*, מַה־יִּהְיֶה לַנָּעַר *quid futurum sit puero*. Ex. 2, 4. Caeterum nota: a) postponitur in genitivo Jer. 8, 9: חָכְמַת־מֶה לָהֶם *cuiusnam rei sapientia est illis?* b) praemittitur substantivis in genitivo cogitandis, ut מַה־בֶּצַע *quid lucri?* Ps. 30, 10, מַה־דְּמוּת *quid similitudinis?* Jes. 40, 18, in quibus exemplis lat. reddi potest *quale lucrum, quae similitudo*, etiam sq. plur. 1 Reg. 9, 13:

מָה עָרִים הָאֵלֶּה *quales* sunt *hae urbes?* pr. quid urbium hoc? Eius generis quaestiones autem sunt vel exprobrantis (Jes. 36, 4, cf. litt. C) vel exaggerantis (Jos. 22, 16), vel extenuantis 1 Reg. l. c. Iob. 6, 11. c) מַה־לְּךָ *quid tibi?* i. e. quid tibi vis Iud. 1, 14 et sq. כִּי *quid tibi quod* (hoc agis)? gr. τί παθὼν τοῦτο ποιεῖς; Jes. 22, 1, omisso כִּי Jes. 3, 15 (cf. Cor. Sur. 57, 8. 10). d) מַה־לִּי וָלָךְ *quid mihi tecum* negotii? Iud. 11, 12. 2 Sam. 16, 10. 19, 23. 2 Reg. 9, 18: מַה־לְּךָ וּלְשָׁלוֹם *quid tibi cum pace?* omissa copula Jer. 2, 18: מַה־לָּךְ לְדֶרֶךְ מִצְרַיִם Hos. 14, 9 et sq. אֶת Jer. 23, 28: מַה־לַתֶּבֶן אֶת־הַבָּר *quid paleae cum frumento?* quid similitudinis intercedit inter ea? (Cf. arab. ما لى وما له, et gr. τί μάχαισι κἀμοί Anacr. 17, 4 cf. Mtt. 8, 29. Mc. 5, 7).

2) pron. indefinitum: *aliquid, quidquid, quidquam,* plenius מְאוּמָה pro מָה וּמָה q. v. (Arab. ما quidquid, quidcunque). Prov. 9, 13: בַּל־יָדְעָה מָּה *non curat quidquam.* 2 Sam. 18, 22: וִיהִי מָה אָרוּצָה *quicquid est, accurram.* Iob. 13, 13: וְיַעֲבֹר עָלַי מָה *eveniat mihi quicquid est.* Vers. 14. Sq. שֶׁ *id quod* (syr. ? ܡܳܢ) Eccles. 1, 9. 3, 15. 22. 6, 10. 7, 24. 8, 7. 10, 14. Inde ponitur adeo

3) pro pron. relat. Iud. 9, 24: מָה רְאִיתֶם עָשִׂיתִי *quod me facere vidistis, was ihr sahet,* daſs *ich that.* Num. 23, 3: דְּבַר מַה־יַּרְאֵנִי וְהִגַּדְתִּי לָךְ *quam rem mihi ostenderit, indicabo tibi.* LXX ῥῆμα ὃ ἐάν μοι δείξῃ. Syr. Chald. ?, דְּ.

B) adv. interrogandi 1) *quare? cur?* pro pleniore לָמָּה, ut gr. lat. τί; *quid?* Ex. 14, 15: מַה־תִּצְעַק אֵלָי *quid clamas ad me?* Ps. 42, 12. 2) *quam, quantopere,* in exclamationibus admirandi, ut saepe arab. ما. Gen. 28, 16: מַה־נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה *quam tremendus est hic locus!* Ps. 8, 2: *quam mag*[nificum] *ficum est nomen tuum!* Num. [24,] 5: מַה־טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ *quam pulc*[hra] *sunt tentoria tua!* Cant. 7, 2 ... 119, 97: מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ ... (quantopere) *amo legem tu*[am] ... Iron. Iob. 26, 2: מֶה־עָזַרְתָּ לְלֹא־כֹחַ ... *o quantopere iuvisti debi*[lem] ... Comm. 3. — 3) *quomodo?* ... 44, 16: מַה־נִּצְטַדָּק *quomodo* [iu]*stificabimus nos?*

C Passim exstant exempl[a] quibus מָה extenuantis et e[xpro]brantis (v. supra) ad *neg*[andi] potestatem prope accedit, cf. ... p. 834 et lat. *quid multa?* ... *multa.* Iob. 16, 6: *si loquor* ... *lor non lenitur, et si desi*[no] ... מַה־מִּנִּי יַהֲלֹךְ *quid recedit a me?* ... vel sic *nihil* doloris a me ... Vulg. *non* recedit a me. Pro[v. 20,] 24: אָדָם מַה־יָּבִין דַּרְכּוֹ *et* ... *quomodo novit viam suam?* ... parum novit, non novit ... לֹא. Iob. 31, 1: *foedus pepigi* ... *oculis meis,* וּמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל־בְּתוּלָה ... *quid oculos coniicerem in* [virgi]*nem?* (LXX. οὐ. Vulg. *non* ... ܠܳܐ). — Cant. 8, 4: הִשְׁבַּעְתִּי ... מַה־תָּעִירוּ וּמַה־תְּעֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה ... [ex]*pergefacietis .... dilectam* ... nolite eam expergefacere, cf. ... 3, 5 (ubi eodem contextu ...). Cf. infra בַּמָּה Jes. 2, 22 et ... 21, 17 et לָמָּה litt. b. Eod[em] ... fero Prov. 31, 2. Apud Ch[aldaeos] Syros et Arabes ܡܳܢ, ما p... ipsam *negandi* potestatem ... runt, cuius originem in lin[gua He]braea nunc cummaxime vid...

Cum praepositt.

1) בַּמָּה, בַּמֶּה pr. *in quo?* ... 22, 26, *qua in re?* Gen. ... dein pro vario usu בְּ ... a) *pro quo* (pretio)? v. בְּ ... Jes. 2, 22: כִּי־בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא ... *pretio aestimatur iste?* i. e. ... pretio, nihil valet iste. b) ... *propter? cur?* (v. בְּ B, 10) ...

7, 21. c) *qua ratione? quomodo?* Iud. 16, 5. 1 Sam. 6, 2.

2) כַּמֶּה (cf. de articulo post כְּ similitudinis pag. 263 A) syr. ܟܡܐ arab. كَمْ pr. *ut quid?* (wie was?) i. e. cui rei comparandum? Refertur a) ad spatium: *quantus?* Zach. 2, 6: כַּמָּה רָחְבָּהּ *quanta est latitudo eius?* it. *quousque, quamdiu?* Ps. 35, 17. Iob. 7, 19. b) ad numerum: *quot?* Gen. 47, 8. 1 Reg. 22, 16: עַד כַּמֶּה פְעָמִים *quot vices?* i. e. quoties. Non interrogantis, sed exclamantis est Zach. 7, 3: זֶה כַּמֶּה שָׁנִים *quot iam sunt anni!* pro: iam tot anni sunt. It. *quoties?* Ps. 78, 40. Iob. 21, 17 (ubi *quoties?* est quaestio dubitantis pro: *satis raro*).

3) לָמָּה (Milêl, pro לָמֶה) et לָמָה (Milra), hoc posterius exceptis paucis exemplis (1 Sam. 28, 13. 2 Sam. 2, 22. 14, 31. Ps. 49, 6. Jer. 15, 18), ante litteras א, ה, ע et nomen יְהוָֹה (v. Noldii concord. part. p. 904), ter לָמֶה 1 Sam. 1, 8 a) *quare? cur?* (cf. לְ causale A, 6). Gen. 4, 6. 12, 18. 27, 46 cet., emphat. לָמָּה זֶּה et c. Makk. לָמָּה־זֶּה (v. זֶה no. 1, b) *cur tandem?* (Arab. لِمَ, لِمَا emphat. لِمَاذَا). Gen. 25, 22: לָמָּה זֶּה אָנֹכִי *cur tandem existo?* vox mulieris impatientis. In interrogatione obliqua, post verbum sciendi Dan. 10, 20. b) Passim apud recentiores scriptores, ubi proprie dehortantis et interdicentis est, in vim *negativam* transit, ut syr. ܠܡܐ, ܕܠܡܐ, chald. לְמָא, דִּי לְמָא *ne, ne forte.* Eccl. 5, 5: לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ *quare succenseat Deus propter vocem tuam?* pro: *ne succenseat.* Bene LXX. ἵνα μή. Vulg. *ne forte.* Syr. ܕܠܡܐ, 7, 16. 17. Neh. 6, 3. Formulae syriacae ܕܠܡܐ ad amussin respondet שַׁלָּמָה Cant. 1, 7 LXX μή ποτε Vulg. *ne*, et אֲשֶׁר לָמָּה, quod Dan. 1, 10 adeo post timendi verbum ponitur, plane ut פֶּן: *timeo enim dominum meum regem* אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאֶה וגו׳ *ne forte videat.* Theod. μή ποτε. (Arab. ex לָמָּה لِمَ *cur?* decurtatum est لَمْ *non*, ut كَمْ ex كَمَا, כְּמָא, כַּמָּה).

4) לְמָה *propter* (id) *quod*, propterea quod, ex לְ propter (A, 6) et מָה relat. Ita semel 1 Par. 15, 13 ibique contr. לְמַבָּרִאשׁוֹנָה pro לְמָה בָּרִאשׁוֹנָה *propterea quod ab initio* cet. (Cf. לְמַדַּי ei quod satis 2 Par. 30, 3).

5) עַד־מָה (ἐς τί Il. 5, 465) *quousque, quamdiu* Ps. 74, 9. 79, 5. 89, 47. Num. 24, 22.

6) עַל־מָה pr. *super quo?* Jes. 1, 5. Iob. 38, 6, dein *quare? cur* Num. 22, 32. Jer. 9, 11, in interrogatione obliqua Iob. 10, 2. Esth. 4, 5.

Not. De usu variarum formarum haec observanda sunt: a) forma primitiva מָה reperitur *ubique* in pausa, praeterea ante א et ר, Makkeph vel interiecto vel omisso ut מָה־אֵלֶּה Zach. 1, 9, מָה רְאִיתֶם Iud. 9, 48, rarius ante הָ Jos. 4, 6. 21. Num. 13, 19. 20. Deut. 6, 20, הַ Jos. 22, 16. Iud. 8, 1, חָ Gen. 21, 29, הָ 1 Reg. 9, 13, it. עַ 2 Reg. 8, 13, עָ Gen. 31, 32. — b) frequentissimum est מַה־, ante litteras non gutturales sq. Dag. forti coniunctivo, ut מַה־לָּךְ Iud. 1, 14, מַה־יִּהְיֶה Exod. 3, 13, מַה־שְּׁמוֹ 1 Reg. 14, 3 et sexcenties; ante gutturales duriores, ut ח, c. Dag. occulto, ut מַה־חַטָּאתִי Num. 16, 11, מַה־הִיא Num. 13, 18. Ps. 39, 5 (quanquam sq. ח etiam Kamez ferri potest, v. litt. a). — c) passim מַה־ sq. Dag. cum vc. sequente in unum coaluit, ut מַלָּכֶם pro מַה־לָּכֶם Jes. 3, 15, מַזֶּה Exod. 4, 2, מַתְּלָאָה Mal. 1, 13, מַדּוּעַ (q. v.), et sequente gutturali מֶהֶם pro מַה־הֵם Ezech. 8, 6 (adde nomm. pr.

מִבְּנֵדְבַי, מְכַבְּנַי). — d) מֶה ponitur sqq. litteris ח, ע, ה kamezatis (ex noto canone, Gramm. hebr. §. 27, not. 2, b) מֶה חָדֵל, מֶה עָשִׂיתָ Ps. 39, 5. 89, 48. Iob. 26, 2 (מֶה עֲוֹנִי 1 Sam. 20, 1), praeterea saepissime ante litteras non gutturales, maxime ab initio sententiarum (de Segol correptiore quam Patach v. Gramm. l. c. litt. a), מֶה מִשְׁפַּט הָאִישׁ 2 Reg. 1, 7. Ps. 4, 3. 10, 13. Jes. 1, 5. Jerem. 11, 15, saepius etiam ubi praefixa accesserunt לָמֶה 1 Sam. 1, 8, כַּמֶּה 1 Reg. 22, 16. 2 Par. 18, 15. Zach. 7, 3 et בַּמֶּה Exod. 22, 26. 33, 16. Iud. 16, 5. 1 Sam. 6, 2. 29, 4. Mal. 1, 7 cet. (quod adeo usitatius est quam בַּמָּה), sq. Dag. f. בַּמֶּה־כּ Iud. 16, 5.

מָה, semel מָא (q. v.) chald. 1) *quid?* 2) *quidquid* Dan. 2, 22. 4, 32. מָה דִי *quidquid* est *quod*, *id quod* Dan. 2, 28. — C. praef. כְּמָה *quam! quantopere* Dan. 3, 33, לְמָה *quare?* quod est dehortantis, inde *ne* Esr. 4, 22, דִּי לְמָה id. 7, 23. Cf. hebr. לָמָּה lit. b.

מָהַהּ vel **מָהְמַהּ** in Kal inusit. prob. *negavit, recusavit*, arab. نَهْنَهَ et نَهَا abegit, prohibuit, interdixit (cf. de verbis negandi p. 25). Inde

Hithp. הִתְמַהְמַהּ *retractavit, cunctatus est* (pr. detrectavit, tergiversatus est) Gen. 19, 16. 43, 10. Exod. 12, 39. Iud. 3, 26. 19, 8. 2 Sam. 15, 28. Jes. 29, 9. Hab. 2, 3.

מְהוּמָה f. (a rad. הוּם) *commotio, perturbatio* Jes. 22, 5. Deut. 7, 23. 2 Par. 15, 5. מְהוּמַת־מָוֶת perturbatio letalis 1 Sam. 5, 9. 11. De vita turbulenta et voluptuosa divitis Prov. 15, 16.

מְהוּמָן (i. q. syr. ܡܗܝܡܢܐ fidelis, dein eunuchus, tanquam fidus domini servus, a rad. אָמַן) n. pr. eunuchi in aula Xerxis. Esth. 1, 10.

מְהֵיטַבְאֵל (cui Deus benefacit, forma chald. pro מֵיטִיב אֵל) n. pr. 1) m. Neh. 6, 10. 2) f. Gen. 36, 39.

מָהִיר m. *celer*, ideoque *promtus*, artis *peritus* Prov. 22, 29. Jes. 16, 5. Ps. 45, 2. Syr. ܡܗܝܪܐ id. Rad. מָהַר no. 2.

מָהַל i. q. chald. מְהַל, hebr. מול (cf. p. 261) *putavit, praecidit*, translate *adulteravit*, corrupit, aqua miscuit *vinum* Jes. 1, 22. Similiter Arabes caedendi, frangendi, vulnerandi, interficiendi verba transferunt, et Martialis ep. 1, 18 *iugulare* vetat Falernum. Vide plura in Comment. nostr. ad Jes. l. c.

מַהֲלָךְ m. (a rad. הָלַךְ) 1) *via, iter.* Neh. 2, 6. Jon. 3, 3. 4. 2) *ambulacrum* Ez. 42, 4. — מַהְלְכִים Zach. 3, 7 part. Hi. a rad. הָלַךְ sunt *duces, comites.*

מַהֲלָל m. (a rad. הָלַל) *laus, laudatio.* Prov. 27, 21: *quod catinus liquatorius* (est) *argento* — — *id homo* (sit) *ori ipsum laudanti*, i. e. laudem diligenter examinet.

מַהֲלַלְאֵל (laus Dei) n. pr. m. 1) patriarchae ex posteris Sethi Gen. 5, 12. 2) Neh. 11, 4.

מַהֲלֻמּוֹת pl. f. *percussiones, plagae* Prov. 18, 6. 19, 29 a rad. הָלַם.

מַהֲמֹרוֹת pl. f. ἅπ. λεγόμ. Ps. 140, 11 *flumina, gurgites aquarum*, a rad. חָמַר q. v. Cf. غَمْرٌ multitudo aquarum, gurges. Hebraei, Symm. Hieron. *fossas* intelligunt.

מַהְפֵּכָה f. (a rad. הָפַךְ) *eversio, subversio* Deut. 29, 22, more verbalium c. casu verbi sui, accusativo Jes. 13, 19: כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת־סְדֹם *sicut eversio Sodomae a Deo facta.* Jer. 50, 40. Am. 4, 11.

מַהְפֶּכֶת f. (a rad. הָפַךְ) pr. *torsio, distorsio* i. e. *nervus, cippus*, i. e. lignum, cui manus pedesque captivi

ita inserebantur, ut corpus *distorqueretur* (worin jemand *krumm geschlossen* wurde). Cf. סַד et Scheidius in diss. Lugdd. pag. 968. Jer. 20, 2. 3. 29, 26. 2 Chr. 16, 10: בֵּית הַמַּהְפֶּכֶת *domus cippi*, carcer.

I. **מָהַר** 1) *festinavit*, in Kal semel Ps. 16, 4. 2) *expeditus*, versatus *fuit* in arte vel opere. Arab. مهر sollers, acuti ingenii fuit, v. Pi. no. 2 et מָהִיר.

Pi. מִהֵר 1) *festinavit* a) i. q. *acceleravit* Jes. 5, 19, *festinanter arcessit* Gen. 18, 6: מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח *arcesse cito tria sata farinae*. 1 Reg. 22, 9. b) sq. verbo finito, copula vel additâ vel omissâ *cito fecit* aliquid, ubi in linguis occidentalibus adverbio *cito*, *mox* utimur. 1 Sam. 17, 48. Gen. 19, 22: מַהֵר הִמָּלֵט *festina evade* i q. evade cito, it. sq. infinitivo vel gerundio Exod. 10, 16. Gen. 27, 20: מַה־זֶּה מִהַרְתָּ לִמְצֹא *qui tandem tam cito invenisti?* Exod. 2, 18. מַהֵר adv. *propere*. Iud. 2, 17. 23. Ps. 79, 8. 2) *promtus*, *expeditus fuit* in aliqua re Jes. 32, 4.

Niph. נִמְהַר propr. *praecipitatus est*. Iob. 5, 13: עֲצַת נִפְתָּלִים נִמְהָרָה *consilium versutorum praecipitatur*, i. e. temere peractum irritum cadit. Part. נִמְהָר 1) *praeceps, temerarius* Jes. 32, 4. 2) *impetuosus*, praecipite cursu impetum faciens, nostr. *ungestüm*. Hab. 1, 6. 3) *timidus*, a fuga praecipite Jes. 35, 4.

N. derivv. מְהֵרָה, מַהֵר, מָהִיר.

II. **מָהַר** *emit*, spec. uxorem pretio parentibus soluto (מֹהַר). Verba affinia sunt מוּר q. v., et ה indurato מָכַר, מָחַר. Ex. 22, 15.

מַהֵר adj. *festinus*. Zeph. 1, 14.

מֹהַר m. *pretium* pro sponsa parentibus eius solutum. Gen. 34, 12. Ex. 22, 16. 1 Sam. 18, 25. Diversa est ratio arabici مهر q. e. donum sponsalitium futurae uxori promissum, et latini *dos* q. e. donum parentum filiae in matrimonium collocandae datum.

מְהֵרָה f. *festinatio*, *celeritas* Ps. 147, 15, unde בִּמְהֵרָה Eccl. 4, 12, עַד־מְהֵרָה Ps. 147, 15, et מְהֵרָה adv. *propere*, *celeriter* Num. 17, 11. Deut. 11, 17. Jos. 8, 19 cet.

מַהֲרַי (impetuosus, v. verbum Niph. no. 3) n. pr. tribuni militum Davidis 2 Sam. 23, 28. 1 Chr. 11, 30. 27, 13.

מַהֲתַלּוֹת pl. f. (a rad. הָתַל) *illusiones* Jes. 30, 10.

I. **מוֹ** pr. i. q. מָה *quid*, (id) *quod*, pleon. a poëtis annectitur praepositt. בְּ, כְּ, לְ, ita ut oriantur vocabula separata בְּמוֹ, כְּמוֹ, לְמוֹ, ut بِمَا pro بِ, كَمَا pro كَ, عَمَّا pro عَنْ, v. de Sacy gr. arabe I, §. 824. 826. 839. II, §. 82 et Lgb. p. 629. De כְּמוֹ et לְמוֹ v. suis locis; בְּמוֹ poët. legitur pro *in* c. abl. Ps. 11, 2. Jes. 25, 10. 43, 2. 44, 16, c. acc. Iob. 37, 8; *per*, de instrumento Iob. 16, 4. 5.

II. **מוֹ** i. q. מַי, arab. مَاءٌ *aqua* (v. מַי), a rad. inusitata

מוֹא *fluere*, v. מַי.

מוֹאָב (aqua i. e. *semen*, *progenies patris*, v. Gen. 19, 30—38, cf. מוֹ no. II) *Moab*, *Moabitae* et *Moabitis*, n. pr. populi (m. Jer. 48, 11. 13) et regionis (f. Jer. 48, 4) hodie Karrak dictae ab urbe primaria, quae ab oriente maris mortui usque ad Arnonem patebat. עַרְבוֹת מוֹאָב campestria Moabi Deut. 34, 1. 8. Num. 22, 1, a septentrione Arnonis e regione Hierichuntis sita, quanquam et ipsa אֶרֶץ מוֹאָב appellantur Deut 28, 69 (29, 1). 32, 49, ad genui-

nos fines Moabitarum non pertinebant. De historia et geographia imperii Moabitici v. Comment. in Jes. I, 501 sqq. — Nom. gent. מוֹאָבִי f. מוֹאֲבִיָּה, מוֹאֲבִית Ruth 4, 5. 2 Chr. 24, 26.

מוֹאל i. q. מוּל, מוֹל q. v. *e regione* Neh. 12, 38.

מוֹבָא m. *introitus* Ezech. 43, 11 et 2 Sam. 3, 25 in Keri pro מָבוֹא, vocabulum invitâ grammaticâ formatum, ut voci additae מוֹצָא plane conveniret, cf. Lgb. p. 374 not.

מוּג 1) *fluere, diffluere* (v. Pil. Hi.). Congruit arab. ماع med. Je. Translate *dissolvi* pavore et metu (cf. מָסַס) Ez. 21, 20. Ps. 46, 7. Am. 9, 5. 2) transit. *dissolvere* aliquem, i. e. *facere ut contabescat et pereat*. Jes. 64, 6.

Niph. diffluxit (hominum turba) 1 Sam. 14, 16. Translate *diffluxit* pavore et metu Ex. 15, 15. Jos. 2, 9. 24. Ps. 75, 4.

Pil. מוֹגֵג *diffluere fecit, liquefecit*, v. c. terram aridam imbribus Ps. 65, 11: בִּרְבִיבִים תְּמֹגְגֶנָּה. Metaph. Iob. 30, 22 Keri: תְּמֹגְגֵנִי תֻּשִׁיָּה *dissolvisti salutem meam*, ubi Chethibh: תְּמֹגְגֵנִי תְשֻׁוָה *dissolvisti me* et *terruisti* me.

Hithpal. diffluxit. Am. 9, 13 hyperbolice: *omnes colles diffluent*, in vini et olei humorem toti quasi resolventur. Translate *diffluxit* pavore et metu Nah. 1, 5. Ps. 107, 26.

מוּד rad. inusit., arab. ماد med. Je. *mota, agitata fuit* res, v. c. de terrae motu (cogn. נָדַד, נוּד, מוּט). Ipsum verbum in Pil. מוֹדֵד fort. reperitur Hab. 3, 6: *stat* (Deus) וַיְמֹדֶד אֶרֶץ *et commovet* terram, cf. LXX. Chald. Sed vide ad מָדַד Po. — Praeterea inde derivatur n. תָּמִיד.

מֹדַע, מוֹדַע m. (a rad. יָדַע) Prov. 7, 4 et מוֹדָע Ruth 2, 1 Keri *familiaritas, consuetudo*, et concr. *familiaris, amicus, amica*.

מוֹדַעַת f. id. Ruth 3, 2.

מוּט fut. יָמוּט *nutare, vacillare* (vic. נוּט et נוּד), v. c. de montibus Ps. 46, 3. Jes. 54, 10, de terra vel regno Ps. 46, 7. 60, 4, de singulis hominibus Prov. 10, 30. 12, 3. 25, 26. Ps. 10, 6, in quam sententiam dicunt etiam מָטָה רַגְלִי pes alicuius nutat. Deut. 32, 35. Ps. 38, 17. — Levit. 25, 35: *si frater tuus pauper fit*, וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ *eiusque manus nutat apud te* i. e. si ruinam qs. minatur.

Niph. נָמוֹט fut. יִמּוֹט i. q. Kal *nutavit, vacillavit*, v. c. de fundamentis terrae Ps. 82, 5, ferme ubique cum negandi particula, ut בַּל אֶמּוֹט *non nuto, non nutabo*, de homine intrepido, securo Ps. 10, 6. 16, 8. 30, 7, בַּל יִמּוֹט *non nutat*, firmus, intrepidus est Ps. 21, 8. 46, 6. 112, 6.

Hiph. declinare s. descendere, delabi fecit, demisit Ps. 55, 4. 140, 11 Chethibh.

Hithp. i. q. Kal et Niph. Jes. 24, 19. Inde

מוֹט m. 1) *vacillatio* Ps. 66, 9. 121, 3. 2) *vectis*, a vacillando et nutando dictus Num. 13, 23, it. *feretrum*, in vectibus gestatum Num. 4, 10. 12. 3) *iugum* Nah. 1, 13, v. מוֹטָה no. 3.

מוֹטָה f. 1) i. q. מוֹט no. 2 *vectis* 1 Chr. 15, 15. מֹטוֹת עֹל vectes iugi Levit. 26, 13. Ezech. 34, 27, lignum, circa tauri cervicem incurvatum, extremisque duabus partibus ad iugum ligneum adstrictum. 2) *iugum* ipsum Jer. 27, 2. 28, 10. 12. Ez. 30, 18. Metaph. Jes. 58, 6. 9.

מוּךְ i. q. מָכַךְ *contabescere, collabi*, spec. ad paupertatem redigi Lev. 25, 25. 35. 39. 47. Ridiculi

sunt, qui ad hanc rad. referunt nomm. pr. מִיכָיְהוּ, מִיכָיָה, מִיכָה, quae vide suo loco.

מוּל *praecidere, praeputium circumcidere* (cf. מָהַל, מָלַל no. II, נָמַל no. I) c. acc. pers. Gen. 21, 4. Ex. 12, 45. Jos. 5, 4. 7, et praeputii Gen. 17, 23. Metaph. Deut. 10, 16: וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם *et circumcidite praeputium cordis vestri*, removete impura ab animo vestro. 30, 6, cf. περιτομὴν καρδίας Rom. 2, 29 et arab. طهر circumcidit pr. purgavit, quoniam praeputium impurum et profanum censebant.

Niph. circumcisus est, circumcidit se. Gen. 17, 10. 13. 34, 15. 17. 22. Trop. Jerem. 4, 4: הִמֹּלוּ לַיהוָה *circumcidite vos Jehovae*, i. e. quavis pravitate ex animo vestro deposita Jehovae vos consecrate.

Pil. מוֹלֵל *succidit.* Impers. Ps. 90, 6: לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ *vespere succiditur* (homo instar graminis) *et exarescit.*

Hiph. excidit (populum) Ps. 118, 10. 11. 12.

Hithpal. הִתְמוֹלֵל *praecisus, obtusus fuit* (de sagittis). Ps. 58, 8: יִדְרֹךְ חִצָּו כְּמוֹ יִתְמֹלָלוּ ubi *mittit sagittas*, erunt *quasi praecisae*, i. e. obtusae erunt, nihil valebunt.

Deriv. מוּלָה.

מוּל Deut. 1, 1, **מוֹאל** Neh. 12, 38, alibi **מוֹל** pr. subst. *pars antica, frons*, sed ubique Praep. 1) *coram.* (Etymon in ambiguo est. Jo. Simonis olim conferebat arab. مَلّ, quod teste Castello sq. الى est: *opposuit:* sed haec ipsa significatio gravi errore nititur, ap. Avicennam enim II, 111, ad quem locum provocant, legitur وصل الى. Rectius suspicari possis, in verbo מוּל *praecidit* inesse notionem *partis anticae*, quo posito א in מוֹאל syllabae producendae causa insertum esset, ut in fine נָקִיא pro נָקִי, cf. nostr. *hohl, Huhn.* Malo tamen cum Ewaldo in gramm. hebr. p. 612 hanc ipsam formam propriam habere et primariam, ita quidem ut מוֹאל pro מוֹאָל sit a rad. יָאַל i. q. אוּל, אֵיל praecessit). Ex. 18, 19: מוּל הָאֱלֹהִים *coram Deo.* 2) *e regione*, v. c. urbis Deut. 3, 29. 4, 46. 11, 30. Jos. 19, 46, populi Deut. 2, 19. 1 Reg. 7, 5: מוּל מֶחֱזָה אֶל מֶחֱזָה *fenestra e regione fenestrae*, fenestrae sibi e regione oppositae erant.

Praemissis aliis praepositt. 1) אֶל־מוּל *versus* aliquem, post verba motus 1 Sam. 17, 30. Ex. 34, 3 et quietis Jos. 8, 33: *stabant* אֶל־מוּל הַר גְּרִזִּים *versus montem Garizim.* 9, 1. Spec. אֶל־מוּל פְּנֵי pr. *in faciem* s. *frontem*, ubique post verba motus 2 Sam. 11, 15: *collocate Uriam* אֶל־מוּל פְּנֵי הַמִּלְחָמָה *in frontem aciei.* Ex. 26, 9. 28, 25. 37. Lev. 8, 9. Num. 8, 2.

2) מִמּוּל a) pr. *a fronte* i. q. מִלִּפְנֵי, post verba motus Lev. 5, 8. 2 Sam. 5, 23: מִמּוּל בְּכָאִים *a fronte arborum Baka dictarum.* Mich. 2, 8: *detrahitis pallium viatori* מִמּוּל שַׂלְמָה pr. *a facie togae*, q. d. dicht, hart vom Oberkleide weg. b) de commoratione in loco. 1 Reg. 7, 39: מִמּוּל נֶגֶב *a latere meridionali.* Num. 22, 5: *isque* (populus) *habitat* מִמֻּלִי *a latere meo*, mir zur Seite. Sq. פְּנֵי *a fronte, in fronte* al. rei. Ex. 28, 27. 39, 20.

מוֹלָדָה (nativitas, genus) n. pr. oppidi in regione australi tribus Judae, postea Simeonitis concessi. Jos. 15, 26. 19, 2. 1 Chron. 4, 28. Neh. 11, 26.

מוֹלֶדֶת f. (a rad. יָלַד) 1) *nativitas, origo* Esth. 2, 10. 20, pl. מוֹלְדוֹת *natales, origines* Ez. 16, 3. 4. אֶרֶץ מוֹלֶדֶת Gen. 11, 28. 24, 7, et simpl. מוֹלֶדֶת *patria* Gen. 12, 1. 24, 4. 2) *progenies, proles*, liberi Gen. 48, 6. Lev. 18, 9. 11. 3) *cognati*,

familia Gen. 31, 3, *populares* Esth. 8, 6.

מוּלָה f. *circumcisio* Ex. 4, 26, rad. מוּל.

מוֹלִיד (genitor) n. pr. m. 1 Chr. 2, 29.

מוּם (pro מְאוּם, מאום, a rad. מָאַם) m. *macula*, *labes*, *vitium* (syr. ܡܘܡܐ id., arab. مَيْم et مُوم macula spec. variolarum, gr. μῶμος) a) sensu physico de quocunque vitio vel labe corporis Lev. 21, 17 sqq. 22, 20. 21. 25. Qui pulchri dicendi sunt, a labe quacunque immunes esse debent 2 Sam. 14, 25. Cant. 4, 7. b) sensu morali Deut. 32, 5. Iob. 11, 15. 31, 7.

מוּן v. מִין.

מוּסַב m. (a rad. סָבַב) *circuitus* (domus) Ez. 41, 7.

מוּסָד (a rad. יָסַד) non legitur nisi iu plur. מוּסָדוֹת Jer. 51, 26, cstr. מוּסְדֵי, מוּסְדוֹת 1) *fundatio* Jes. 40, 21. 2) *fundamenta*, e. g. aedificii Jer. 51, 26, terrae Prov. 8, 29, coeli 2 Sam. 22, 8. Hinc aedificia, quorum fundamenta sola remanent, *ruinae* Jes. 58, 12.

מוּסָּד m. i. q. מוּסָד no. 1 Jes. 28, 16: מוּסָד מוּסָּד *fundatio fundata*, i. e. firma, cf. יָסַד Hoph.

מוּסָדָה f. 1) *fundamentum* Ez. 41, 8 Keri, ubi Chethibh מיסדות. 2) *constitutio* (Dei), *decretum*. Jes. 30, 32: מַטֵּה מוּסָדָה *virga a Deo immissa*, cf. rad. יָסַד Kal et Pi. no. 2.

מוּסָךְ m. (a rad. סָכַךְ) *porticus* (tectus) 2 Reg. 16, 18 Keri, ubi in Chethibh est מֵיסַךְ.

מוֹסֵר pro מַאֲסַר (a rad. אָסַר) in plurali tantummodo ־ים et ־וֹת m. *vincula* spec. de vinculis iugi, saepe metaphorice Ps. 2, 3. 107, 14. 116, 16. Jes. 28, 22. 52, 2. Jer. 5, 5. 27, 2. 2) n. pr. מוֹסֵר et ־וֹת n. pr. stationis Israëlitarum in deserto Num. 33, 30. Deut. 10, 6.

מוּסָר m. (a rad. יָסַר) 1) *castigatio* puerorum a parentibus, populorum a regibus, hominum a Deo. Prov. 22, 15: שֵׁבֶט מוּסָר. 23, 13: אַל־תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר *ne cohibe a puero castigationem*. Iob. 12, 18: מוּסַר מְלָכִים פִּתֵּחַ *castigationem s. disciplinam* i. e. auctoritatem *regum solvit*. 5, 17: מוּסַר שַׁדַּי *castigatio Omnipotentis*. — Hos. 5, 2: *ego castigatio* ero *cunctis*. 2) *admonitio*, *disciplina*, maxime quam parentes liberis, quam Deus hominibus adhibet. Ps. 50, 17. Jer. 2, 30. Prov. 1, 8. 4, 1. 5, 12. 8, 33, hincque *exemplum*, quo alii admonentur Ez. 5, 15, cf. verbum 23, 48. 3) *institutio*, *doctrina*, quo sensu copulatur cum דַּעַת, חָכְמָה. Prov. 1, 2. 4, 13. 6, 23. 23, 23.

מוֹעֵד m. (a rad. יָעַד) 1) *tempus constitutum* (v. rad. Kal no. 1) a) de *temporis momento* 1 Sam. 13, 8. 11. 2 Sam. 20, 5. 24, 15. Gen. 17, 21: לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת *circa hoc tempus anno sequenti*. Jerem. 8, 7: *ciconia* יָדְעָה מוֹעֲדֶיהָ *novit tempora sua*, quibus in alias terras ei migrandum est. Hab. 2, 3: חָזוֹן לַמּוֹעֵד *visio pertinet ad tempus* (paulo remotius). Dan. 8, 19. 11, 27. 35. Ps. 75, 3. Spec. *dies festus* Thren. 1, 4. 2, 6, plenius יוֹם מוֹעֵד Hos. 9, 5. 12, 10. מוֹעֲדֵי יְהוָה festa Jehovae Lev. 23, 2. 4. 37. 44, adeoque per meton. de *victima festiva* 2 Chr. 30, 22 (cf. חַג no. 2). — b) de *temporis spatio*, eoque statuto, definito i. q. זְמָן. Gen. 1, 14. Spec. in stylo prophetico de *anno* Dan. 12, 7 cf. chald. עִדָּן 7, 25.

2) *conventus* (cf. מוֹעֵד no. 2). Iob. 30, 23: בֵּית מוֹעֵד לְכָל־חָי *locus, quo omnes homines conveniunt*, de orco. Jes. 33, 20. Num. 16, 2: קְרִאֵי מוֹעֵד *ad conventum vocati*, qui alibi קְרוּאֵי הָעֵדָה. —

Qui Jes. 14, 13 in oratione regis Babyloniae commemoratur, הַר־מוֹעֵד *mons conventus* (Deorum), prob. est mons Persis البرز, البرج, *el Bordsch*, *el Bors*, Indis *Meru* dictus, quem in septentrionalibus terrae regionibus situm instar Olympi Graecorum *sedem Deorum* esse comminiscebantur Orientales, v. quae uberius disputavimus ad Jes. II, p. 316 sqq. — אֹהֶל מוֹעֵד *tentorium conventus* saepe dicitur de tabernaculo sacro Hebraeorum, alibi tabernaculum foederis dicto Ex. 27, 21. 40, 22. 24 et saepe, vel quia Deus ibi cum Mose conveniebat (Exod. 25, 22. Num. 17, 19) vel a conventibus populi ante hoc tentorium habitis. Quod Lutherus dedit: *Stiftshutten* i. e. tabernaculum foederis, in eo secutus est LXX interpretes (*σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου*) et Vulg. (tabernaculum testimonii), qui מוֹעֵד idem valere putabant quod עֵדוּת cf. Num. 9, 15.

3) Meton. *locus in quo conveniunt.* Jos. 8, 14. מוֹעֵד אֵל de templo Thren. 2, 6. Difficile dictu, quid sint Ps. 74, 8: כָּל־מוֹעֲדֵי־אֵל בָּאָרֶץ *omnia loca Deo sacra in terra;* sed vix dubito, quin intelligenda sint *loca sacra* praeter Hierosolyma, nominatim Rama, Bethel, Gilgal al., excelsis (בָּמוֹת) prophetarumque coloniis insignia, de quibus exposuimus in praef. ad Grambergii librum: Religionsideen des A. T. Tom. I.

4) *signum de quo conventum est* Iud. 20, 38.

מוֹעָד m. (a rad. יָעַד) *coetus*, poët. de *agmine* militum Jes. 14, 31, cf. מוֹעֵד Thren. 1, 15.

מוֹעָדָה pl. f. מוֹעֲדוֹת *festa* 2 Chr. 8, 13, cf. מוֹעֵד no. 1, a.

מוּעָדָה f. (a rad. יָעַד) *conventus condictus.* Jos. 20, 9: עָרֵי הַמּוּעָדָה *urbes asyli.* (Syr. ܡܥܘܕܐ refugium, portus; ܡܥܘܕܐ ܕܡܗ asylum).

מוֹעֶדֶת v. מָעַד.

מוּעָף m. verbale part. Hoph. a rad. עוּף, *tenebrae* Jes. 8, 23.

מוֹעֵצָה f. i. q. עֵצָה (a rad. יָעַץ) tantummodo in plur. מוֹעֵצוֹת *consilia* Ps. 5, 11. 81, 13. Jer. 7, 24. Mich. 6, 16. Prov. 1, 31: מִמֹּעֲצֹתֵיהֶם יִשְׂבָּעוּ *consiliis suis* (i. e. fructibus eorum) *satientur.*

מוּעָקָה f. verbale Hoph. a rad. עוּק *grave onus* Ps. 66, 11.

מוֹפֵת plur. מוֹפְתִים *miraculum, prodigium.* (Verum etymon diu latuit. Equidem nunc non dubito, quin ad radicem יָפָה referendum sit, et pr. *splendide, pulchre factum* designet, pro מוֹפְאָת, quanquam origine neglecta Zere syllabae ־ֵת in pl. abiicitur. Aliam derivationem proposui in Thes. p. 143). Saepissime de miraculis a Deo legatisque eius editis Ex. 4, 21. 7, 3. 9. 11, 9. Ps. 78, 43. 105, 5. 27. Saepissime iunguntur אֹתוֹת וּמֹפְתִים signa et miracula Ps. 135, 9. Deut. 4, 34. 7, 19. 26, 8. 29, 2. 34, 11. Jer. 32, 21. נָתַן אֹתוֹת וּמֹפְתִים edidit signa et miracula Deut. 6, 22. Neh. 9, 10, it. c. verbo שׂוּם Jerem. 32, 20. — Quoniam prodigia divinae auctoritatis signa habebantur, מוֹפֵת est etiam 2) *signum*, *documentum*, velut patrocinii divini Ps. 71, 7, divinae in puniendis improbis iustitiae Deut. 28, 46, et saepe dicitur de signo a propheta edito, quod rei praedictae vel promissae fidem faciat, i. q. אוֹת 1 Reg. 13, 3. 5. 2 Par. 32, 24. 31. Deut. 13, 2. 3 (v. Comment. ad Jes. 7, 11). — Inde 3) *signum rei futurae*, *portentum*, i. q. אוֹת no. 3. Jes. 8, 18: *en ego et liberi*, *quos Jehova mihi dedit*, לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים *signa sumus et portenta Israëlitis*, i. e.

ominosis nostris nominibus rerum futurarum imagines referimus. 20, 3. Zach. 3, 8: אַנְשֵׁי מוֹפֵת homines, qui personis suis res futuras adumbrant. Ez. 12, 6. 11. 24, 24. 27.

מוּץ 1) *premere*, unde part. מֵץ *oppressor* Jes. 16, 4, et n. מִיץ. Affine est מָצָה *expressit.* 2) prob. in universum *segregavit, discrevit*, ut arab. مَازَ med. Je. Inde

מוֹץ Zeph. 2, 2, saepius defective

מֹץ m. *palea, gluma*, a granis ventilando seiuncta (chald. מוֹז, מוֹזָא, מוּזָא). Jes. 41, 15. Ps. 35, 5: יִהְיוּ כְּמֹץ לִפְנֵי־רוּחַ *sint ut palea coram vento* (a vento dissipata) cf. 1, 4. Iob. 21, 18. Jes. 17, 13.

מוֹצָא (a rad. יָצָא) pl. cstr. מוֹצָאֵי m. 1) *exitus* Num. 33, 2, solis *ortus* Ps. 19, 7 cf. Hos. 6, 3, *promulgatio* edicti (v. rad. litt. l.) Dan. 9, 25. — 2) *locus, ex quo exitur*, inde *porta* Ez. 42, 11. 43, 11, מוֹצָא מַיִם *fons* aquarum Jes. 41, 18, מוֹצָא כֶּסֶף *fodina* argenti Iob. 28, 1, מוֹצָא דֶשֶׁא locus graminis ferax Iob. 38, 27; absol. etiam *oriens*, quo exit sol Ps. 75, 7. Singulare est et per zeugma dictum 65, 9: מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב תַּרְנִין *temporis matutini et vespertini ortum exsultare facis;* vespera enim proprie non oritur. — 3) *id quod egreditur, prodit*, ut מוֹצָא שְׂפָתַיִם quod ex labiis egreditur, verba, sermo. Num. 30, 13. Deut. 23, 24. — 4) *origo*, stirps. 1 Reg. 10, 28. — 5) n. pr. m. a) 1 Chr. 8, 36. 9, 42. b) 2, 46.

מוֹצָאָה f. antecedentis, 1) *origo, ortus* Mich. 5, 1. 2) pl. מוֹצָאוֹת *latrinae*, in quas stercus *effertur*, v. צוֹאָה, צֵאָה, cf. Marc. 7, 19: εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται. 2 Reg. 10, 27 Keri.

מוּצָק m. (a rad. יָצַק fudit) *fusum* Iob. 38, 38 (h. l. pulvis, qui affusa aqua pluviali confluxit), metallum fusum 1 Reg. 7, 37.

מוּצַק m. in pausa מוּצָק (a rad. צוּק) *angustum* (oppositum רֹחַב). Iob. 37, 10: רֹחַב מַיִם בְּמוּצָק *latitudo aquarum fit angusta*, contrahitur, cf. 36, 16, unde consequitur, מוּצָק h. l. non esse *fusum*.

מוּצָקָה f. (a rad. יָצַק) *infundibulum* Zach. 4, 2.

מוּק in Kal inusit.

Hiph. הֵמִיק *subsannavit, derisit.* Ps. 73, 8 (aram. Pa. מַיֵּק, ܡܰܝܶܩ id., cf. μῶκος, μωκάω, —άομαι, μωκίζω, se moquer).

מוֹקֵד m. (a rad. יָקַד) 1) *ardor* Jes. 33, 14. 2) *lignum aridum*, sarmenta Ps. 102, 4.

מוֹקְדָה f. (a rad. יָקַד) *locus altaris, ubi holocaustum crematur*, fort. *rogus.* Lev. 6, 2 (9).

מוֹקֵשׁ m. (a rad. יָקֹשׁ) 1) *tendicula, laqueus*, quo ferae, avesque illaqueantur Am. 3, 5. מוֹקְשֵׁי־מָוֶת laquei mortis Ps. 18, 6. Semel de annulo ferreo per nares bestiae transmisso (cf. חוֹחַ, חָח) Iob. 40, 24. 2) Metaph. de *causa perniciei.* Ex. 10, 7: עַד־מָתַי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ *quamdiu hic nobis laqueo erit* i. e. in perniciem nos adducet? 23, 33. 34, 12. Deut. 7, 16. Jos. 23, 13. Jes. 8, 14. Plur. ־ִים, semel ־וֹת Ps. 141, 9.

מוֹר v. מֹר.

מוּר in Kal inusit. *commutare, permutare* i. q. יָמַר. Syri in hac radice habent *emendi*, Arabes sub litteris مار med. Je. *vendendi* significatum, utrumque a permutando, cf. hebr. מָהַר no. II.

Hiph. הֵמִיר 1) *permutavit* aliquid Lev. 27, 33. Ez. 48, 14. Mich. 2, 4, sq. בְּ rei, quacum aliquid permutatur Ps. 106, 20. Jer. 2, 11. Hos. 4, 7. 2) absol. *mutavit.* Ps. 15, 4: *iurat* וְלֹא יָמִיר *neque mu-*

tat (sc. sententiam) i. e. iusiurandum non violat. 46, 3: לֹא־נִירָא בְּהָמִיר אָרֶץ *non timemus, etiamsi terra mutaret se,* interiret (cf. 102, 27).

Niph. נָמַר (quasi a rad. מָרַר) *mutatus est* Jer. 48, 11.

Deriv. תְּמוּרָה.

מוֹרָא m. (a rad. יָרֵא) 1) *timor.* Gen. 9, 2: מוֹרַאֲכֶם *timor vestri.* Deut. 11, 25, it. *reverentia* Mal. 1, 6. 2) *id quod timent vel reverentur,* spec. de Deo (cf. פַּחַד) Jes. 8, 12. 13. Ps. 76, 12. 3) *factum stupendum, admirandum* Deut. 26, 8. 34, 12. Jer. 32, 21. Pl. מוֹרָאִים Deut. 4, 34.

מוֹרַג m. Jes. 41, 15, plur. מוֹרַגִּים 2 Sam. 24, 22, et syllaba more recentiorum producta (v. Lgb. p. 145) מוֹרִיגִים 1 Chr. 21, 23 (a rad. מָרַג) *tribulum,* hispan. *trillo,* ital. *trebbio* (arab. نَوْرَج), instrumentum rusticum, quo frumentum in area conteritur. Constat ex tribus quattuorve cylindris ligneis ferro lapidibusve asperatis et in trahae modum coniunctis, trahiturque iumentis iunctis ut discutiat e spicis grana. V. Varro de R. R. 1, 52. Niebuhrii itin. T. I. p. 151.

מוֹרָד m. (a rad. יָרַד) 1) *declivitas, regio declivis* Jos. 7, 5. 10, 11. 2) 1 Reg. 7, 29: מַעֲשֵׂה מוֹרָד *opus deorsum pendens, pensile* (Festons).

מוֹרֶה m. pr. part. Hiph. rad. יָרָה 1) *iaculator.* 2) *pluvia prima,* v. rad. Hiph. no. 1. 2. 3) *docens* Jes. 9, 14. 2 Reg. 17, 28, *doctor,* pl. de prophetis Jes. 30, 20. — Iob. 36, 22: *ecce deus* est *magnus, et non novimus* eum, מִי כָמֹהוּ מוֹרֶה *quis est sicut ille doctor?* i. e. sapiens est et sapientiâ donavit nos? (cf. 35, 11: מַלְּפֵנוּ מִבַּהֲמוֹת אָרֶץ וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם יְחַכְּמֵנוּ). LXX. δυνάστης fortasse ex usu aramaei מָרָא, مَرْءٌ *dominus,* et videant etymologi, possitne hoc ipsum vc. et *domini* significatio ab hebraeo מוֹרֶה *doctor* profectum videri. Aliis מוֹרָה h. l. est i. q. מוֹרָא Ps. 9, 21 et מוֹרָא timor, obiectum timoris et reverentiae. 4) n. pr. a) viri Canaanitae, ut Mamre, unde אֵלוֹן מוֹרֶה Gen. 12, 6 et אֵלוֹנֵי מוֹרֶה Deut. 11, 30 *quercetum More,* haud procul a Sichem (a possessore appellatum). b) גִּבְעַת־הַמּוֹרֶה *collis doctoris,* in valle Jesreel Iud. 7, 1.

I. **מוֹרָה** m. (a rad. מָרָה strinxit) *novacula* Iud. 13, 5. 16, 17. 1 Sam. 1, 11.

II. **מוֹרָה** Ps. 9, 21 Chethibh i. q. מוֹרָא terror, quod in Keri est per interpretamentum.

מוֹרָט (a rad. יָרַט) m. *pernicies, exitium.* Jes. 18, 2: גּוֹי מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט *gens fortis et exitiosa.* Aliis מֹרָט est part. Pu. a rad. מָרַט pro מְמֹרָט acer, promtus.

מוֹרִיָּה v. מֹרִיָּה.

מוֹרָשׁ m. (a rad. יָרַשׁ) Kamez impuro, *possessio* Obad. 17. Jes. 14, 23. Iob. 17, 11: מוֹרָשֵׁי לְבָבִי *possessiones cordis mei* i. e. deliciae meae, dulcissima consilia, quae in intimo pectore quasi fovebam.

מוֹרָשָׁה f. id. Ex. 6, 8. Deut. 33, 4.

מוֹרֶשֶׁת גַּת (possessio Gathitarum) Mich. 1, 14 n. pr. oppidi in vicinia Eleutheropoleos, in quo natus Micha propheta. Nom. gent. est מֹרַשְׁתִּי Mich. 1, 1. Jer. 26, 18.

I. **מוּשׁ** 1) *cedere, recedere.* Num. 14, 44. Jos. 1, 8. Jes. 22, 25. 54, 10. 59, 21. Jer. 31, 36. 2) causat. *removere, auferre* Zach. 3, 9.

Hiph. 1) trans. *accedere fecit* i. e. *dimisit* praedam Nah. 3, 1, *retraxit, subtraxit* alicui sq. מִן pers. Mich. 2, 3: *cui non subtrahetis cervices vestras.* Comm. 4. 2) frequentius i. q. Kal, *recessit*

Ex. 13, 22. 33, 11. Prov. 17, 13. Iob. 23, 12. Ps. 55, 12. Jer. 17, 8: וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי *et non desinit fructus ferre.*

II. **מוּשׁ** i. q. מָשַׁשׁ et יָמַשׁ *palpare* Gen. 27, 21.

Hiph. id. Ps. 115, 7 et Iud. 16, 26 Keri.

Deriv. n. pr. מוּשִׁי.

מוֹשָׁב (a rad. יָשַׁב) pl. cstr. מוֹשְׁבֵי et מוֹשָׁבוֹת m. 1) *sedes, sella* 1 Sam. 20, 18. 25. Iob. 29, 7. 2) *consessus* hominum Ps. 1, 1. 107, 32. 3) *habitatio* Gen. 27, 39. — בֵּית מוֹשָׁב domicilium Lev. 25, 29. עִיר מוֹשָׁב urbs habitationis Ps. 107, 4. 7. Meton. a) tempus habitationis Exod. 12, 40. b) *incolae, habitatores* 2 Sam. 9, 12: כֹּל מוֹשַׁב בֵּית צִיבָא. 4) *situs* (urbis) 2 Reg. 2, 19.

מוּשִׁי (cedens) n. pr. m. Ex. 6, 19. Num. 3, 20, etiam מֻשִׁי 1 Chr. 6, 4. Patron. itid. מוּשִׁי pro מוּשִׁיִּי Num. 3, 33. 26, 58.

מוֹשְׁכוֹת f. pl. pr. part. act. a rad. מָשַׁךְ: *trahentes*, poët. pro *funibus*, quibus aliquis vincitur. Iob. 38, 31.

Cf. arab. مَسَكَة compes, a مسك firmiter tenuit.

מוֹשָׁעוֹת pl. f. (a rad. יָשַׁע) *salutes* Ps. 68, 21.

מוּת praet. מֵת (cf. syr. ܡܝܬ), מֵתִי 1) *mori.* (Ita in omnibus linguis semiticis. Caeterum media radicalis ו emollita videtur ex liquida r, cf. דָּרַשׁ, דּוּשׁ al., ita ut stirps primigenia sit *mrt*, cf. sanscr. *mri* mori, *mrita* mortuus, mors, it. *mâth, muth, mith, mêth, mid, méd* interficere, malaice *mita* interficere et mori, zend. *mreté, mereté*, pehlev. *murdéh, mard* mortalis, homo, pers. مردن mori, gr. μορτός i. q. βροτός, lat. *mors, mortis, Morta* ap. Liv. Andr., nostr. *Mord* germ. ant. non de caede solum, sed etiam de *morte* usitatum). Dicitur de morte tam hominum quam bestiarum (Ex. 11, 5. Eccl. 9, 4), tam naturali (Gen. 5, 8. 11. 14. 17. 20. 27. 31 et sexcenties), quam violenta Exod. 21, 12. 15. Deut. 13, 10. 19, 11. 12. 21, 21. Iob. 1, 19 cet. Causa mortis necisve ponitur praevio בְּ Jos. 10, 11: *plures moriebantur* בְּאַבְנֵי הַבָּרָד *lapidibus grandinis* quam cet. Iud. 15, 18: אָמוּת בַּצָּמָא *siti morior.* Ez. 5, 12, et מִפְּנֵי Jer. 38, 9. Translate *mori* dicitur *cor* alicuius i. e. torpescere, 1 Sam. 25, 37, *truncus arboris* Iob. 14, 8 (cf. הָרַג), *terra*, quae inculta iacet Gen. 47, 19: *quare moriamur, nos et terra nostra*, quod posterius dein explicatur הָאֲדָמָה תֵשָׁם (cf. arab. مات inculta, sterilis, deserta fuit terra Cor. 2, 159. 25, 51. 29, 63). Ironice dictum est Iob. 12, 2: עִמָּכֶם תָּמוּת חָכְמָה *vobiscum moritur* i. e. exstinguitur, interit *sapientia.* — 2) *interiit, periit,* de civitate Am. 2, 2. Hos. 13, 1. v. מָוֶת. — Part. מֵת moriens, moriturus Gen. 20, 3, *mortuus* Num. 19, 11. 13. 16, sine sexus discrimine (ut nos dicimus *ein Todter, ein Kranker*, cf. gramm. hebr. §. 105, 1 not.) Gen. 23, 4. Plur. מֵתִים de *idolis*, opp. deo vivo (אֵל חַי) Ps. 106, 28.

Pil. מוֹתֵת *interfecit, occidit* Ps. 34, 22. Jer. 20, 17, saepe emphat. *penitus interfecit, plaga letali affecit* 1 Sam. 14, 13. Iud. 9, 54. 2 Sam. 1, 16.

Hiph. הֵמִית 2 pers. הֵמַתָּה, 1 pers. cum Suff. הֲמִיתִיו 1 Sam. 17, 35, הֲמִתִּיהָ Hos. 2, 3 id. Iud. 16, 30. 2 Sam. 3, 30. 21, 1, saepe de morte ab ipso Deo per morbos, famem al. immissa (Jes. 65, 15. Hos. 2, 5. Ex. 16, 3. 17, 3. Num. 14, 15. 16, 13), passim opp. verbo הָרַג, quod ubique de morte violenta per hominum manus illata adhibetur cf. Jes. 14, 30. Unde

part. מְמִתִים *occidentes*, prob. angeli mortis. Iob. 33, 22.

Hoph. הוּמַת *occisus est.* Deut. 21, 22. 1 Sam. 19, 11.

Derivv. מָמֹת, תְּמוּתָה et

מָוֶת m. cstr. מוֹת 1) *mors*, quae interdum ut persona inducitur (Ps. 49, 15). כְּלֵי מָוֶת tela mortifera Ps. 7, 14. יָשֵׁן מָוֶת somnum mortis dormivit Ps. 13, 4. בֶּן־מָוֶת 1 Sam. 20, 31. 26, 16 et אִישׁ־מָוֶת mortis reus 1 Reg. 2, 26. 2 Sam. 19, 29. Poët. pro *mortuis* Jes. 38, 18. 2) *locus* s. *domicilium mortuorum* i. e. *orcus* Iob. 28, 22, unde שַׁעֲרֵי־מָוֶת portae orci Ps. 9, 14, חַדְרֵי־מָוֶת penetralia orci Prov. 7, 27. 3) *morbus letalis, pestis* Jer. 15, 2. 18, 21. 43, 11. Iob. 27, 15, cf. *θάνατος* Apoc. 6, 8. 18, 8, chald. מוֹתָא et germ. *schwarzer Tod* de morbo pestifero medii aevi. 4) *pernicies* (opp. חַיִּים felicitas). Prov. 11, 19. 12, 28. Jes. 25, 8. Exod. 10, 17. — Cum ה parag. הַמָּוְתָה Ps. 116, 15, plur. מוֹתִים Ez. 28, 10. Jes. 53, 9.

מוֹת chald. id. Esr. 7, 26.

מוֹתָר m. (a rad. יָתַר) 1) *abundantia* Prov. 14, 13. 21, 5. 2) *excellentia, praestantia* Koh. 3, 19.

מִזְבֵּחַ cstr. מִזְבַּח c. Suff. מִזְבְּחִי, מִזְבַּחֲךָ 1 Reg. 8, 31, plur. מִזְבְּחוֹת m. (a rad. זָבַח) *altare*. Lev. 1, 9. 13. 15. 2 Chr. 29, 22 cet. In sacrario Mosaico et Salomoneo erant a) מִזְבַּח הָעֹלָה altare holocaustorum Ex. 30, 28 s. מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת altare aeneum Exod. 39, 39, in vestibulo positum; b) מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת altare suffitus s. *altare aureum* in navi templi (בַּהֵיכָל) Ex. 30, 27. 1 Reg. 7, 48. De altaribus idolorum Jes. 17, 8. 27, 9.

מָזַג rad. inusit., i. q. מָסַךְ (q. v.) *miscuit*, arab. et syr. id., unde

מֶזֶג m. *vinum mixtum* i. e. aromatibus conditum, *κεκερασμένον ἄκρατον* Apoc. 14, 10, vinum aromatites Plin. XIV, 13 s. 15.

מָזָה rad. inusit. i. q. מָצָה, מָצַץ (q. v.), arab. مز *suxit.* Inde

מָזֶה m. adj. semel Deut. 32, 24: מְזֵי רָעָב *fame emaciati* s. *exhausti.*

מִזָּה (timor, trepidatio a rad. מָזַז) n. pr. m. Gen. 36, 13. 17.

מָזוּ (pro מְזָוֶה, a rad. זָוָה) plur. מְזָוִים *cellae, promtuaria* Ps. 144, 13. LXX. *ταμεῖα.*

מְזוּזָה (a rad. זוּז no. 1) f. *postis*, in quo cardines *moventur*. Ex. 12, 7. 21, 6. Deut. 6, 9.

מָזוֹן m. (a rad. זוּן) *cibus* Gen. 45, 23.

מָזוֹן chald. id. Dan. 4, 9.

I. **מָזוֹר** m. (a rad. זוּר no. I) *compressio, obligatio* vulneris, transl. de medela vulneribus reipublicae adhibita Hos. 5, 13. Jerem. 30, 13.

II. **מָזוֹר** (a rad. זוּר no. II, 1) m. *mendacium*, inde *fraus, insidiae* Obad. 7, ut bene reddunt LXX. Vulg. Chald. Syr. Alii *tendiculam* intelligunt ab aram. מְזַר extendit.

מָזַז rad. inusit. i. q. מָסַס, chald. אִתְמְזְמֵז *diffluxit, pavit.* Inde n. pr. מִזָּה.

מָזַח rad. inus., prob. cinxit, cingulo constrinxit, cui affinia sunt transp. حزم I. IV. cingulo constrinxit iumentum, حزام cingulum iumenti, et مسك tenuit, cohibuit, مَسَكَة compes. Inde

מֵזַח Ps. 109, 19. Jes. 23, 10 et

מֵזִיחַ m. Iob. 12, 21 *cingulum*, idque Jes. l. c. transl. de vinculis s. iugo populo iniectis.

מַזָּלוֹת f. pl. pr. *deversoria, hospi-*

tia (arab. مَنْزِل hospitium) sc. solis. Ita Hebraei vocabant *duodecim signa zodiaci*, apud Arabes فلك البروج *circulum palatiorum* dicta, quae solis per duodecim menses deversoria esse fingebant, et cultu superstitioso prosequebantur 2 Reg. 23, 5. Rabbini singula signa מַזָּל, orbem eorum גַּלְגַּל מַזָּלַיָּא nuncupant, cf. מַזָּרוֹת.

מַזְלֵג m. (a rad. זָלַג, unde arab. زلج hausit, litteris ד et ז permutatis) *fuscina* carni promendae et tenendae 1 Sam. 2, 13. 14.

מִזְלָגָה in *pl.* tantummodo מִזְלָגוֹת id. Ex. 27, 3. 38, 3.

מְזִמָּה f. (a rad. זָמַם) 1) *consilium* Iob. 42, 2, maxime malum, perniciosum Ps. 10, 2. 21, 12. 37, 7. Jer. 23, 20, it. *cogitatio* Ps. 10, 4. 2) i. q. דַּעַת מְזִמּוֹת (Prov. 8, 12) *consilium*, *prudentia*, *versutia* Prov. 1, 4. 3, 21. 5, 2. 8, 12, et in malam partem *insidiarum machinatio*, *malitia*, unde אִישׁ מְזִמּוֹת fraudulentus 12, 2. 14, 17, בַּעַל מְזִמּוֹת id. 24, 8. 3) *scelus* Iob. 21, 27. Ps. 139, 20.

מִזְמוֹר m. (a rad. זמר Pi. cecinit) *carmen*, *canticum*, vc. non nisi in psalmorum inscriptionibus obvium, Ps. 3, 1. 4, 1. 5, 1. 6, 1 cet.

מְזַמֶּרֶת, in pl. tantummodo מְזַמְּרוֹת f. (a rad. זָמַר putavit) *cultellus emunctorius* 1 Reg. 7, 50. 2 Reg. 12, 14. Jer. 52, 18.

מַזְמֵרָה f. (a rad. זָמַר putavit vitem) *falx vinitoria* Jes. 2, 4. 18, 5. Joël 4, 10.

מִזְעָר (a rad. זָעַר) m. *parvitas*, a) de tempore, in hac formula: מְעַט מִזְעָר *paululum temporis*, *paulisper* Jes. 10, 25. 29, 17. b) de numero parvo. Jes. 24, 6: אֱנוֹשׁ מִזְעָר *pauci homines*.

מָזַר rad. inusit. prob. i. q. נָזַר *separatus est*, sed in malam partem de eo qui ex reliquorum consortio qs. exturbatus est. Inde מַמְזֵר *spurius*.

מְזָרִים m. pl. Iob. 37, 9, pr. part. Pi. rad. זָרָה *dispergentes*, poët. de *ventis borealibus*, quippe qui nubibus dispersis frigus afferunt serenum (cf. امسات, et ذاريات dispergentes, de ventis Sur. 51, 1), adeoque de *septentrione*. Vulg. *Arcturus*. LXX. ἀκρωτήρια (fort. leg. ἀρκτῷα, ἀρκτοῦρος). Alii idem esse volunt quod מַזָּרוֹת 38, 32.

מַזָּרוֹת pl. f. ἅπαξ λεγόμ. Iob. 38, 32, prob. i. q. מַזָּלוֹת (v. litteram ל) *signa zodiaci*, pr. hospitia. Chald. מַזָּלַיָּא. (Vulg. *lucifer*. Quod huic interpretationi opposuit Ewaldus (gramm. hebr. p. 36 not.), ר quidem saepe emolliri in ל, sed vix unquam vicissim l indurari in r, expeditur exemplis p. 511 propositis facili negotio augendis.

מִזְרֶה m. (a rad. זָרָה) *ventilabrum* Jes. 30, 24. Jer. 15, 7.

מִזְרָח (a rad. זָרַח) *solis ortus*, sed ubique de *oriente s. plaga coeli orientali*. Ps. 103, 12. מִזְרַח יְרִיחוֹ ab oriente Hierichuntis Jos. 4, 19. *Orientem versus est*: מִזְרָח (acc.) Neh. 12, 37, מִזְרַח שֶׁמֶשׁ Deut. 4, 47, מִזְרָחָה Ex. 27, 13, et מִזְרְחָה שָׁמֶשׁ Deut. 4, 41.

מִזְרָע st. cstr. מִזְרַע m. (a rad. זָרַע) *seges* Jes. 19, 7.

מִזְרָק m. (a rad. זָרַק sparsit) pl. ־ים et ־וֹת propr. *vas, ex quo spargitur*, *patera*, eaque maior Num. 7, 13. 19 sqq., sacrifica Ex. 38, 3. Num. 4, 14, de *vini cratere* Am. 6, 6.

מֵחַ m. adj. (a rad. מָחַח) 1) *pinguis*, spec. de ove pingui. Arab. مُخّيخ ovis pinguis. Ps. 66, 15. 2) *dives, nobilis*, cf. דָּשֵׁן Jes. 5, 17.

מַח (a rad. מָחַח) *medulla* Iob. 21, 24. (Arab. مُخّ et نُخّ, aram. ܡܘܚܐ, מוֹחָא id.).

מָחָא i. q. aram. מְחָא, ܡܚܐ *feriit, percussit*, Hebraeis poët. pro vulgari הִכָּה. Sq. כַּף i. q. הִכָּה כַף (2 Reg. 11, 12) *manus complosit.* Ps. 98, 8: נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ־כָף *flumina manus complodunt*, quod exultantium est. Jes. 55, 12.

Pi. id. Ez. 25, 6, addito יָד. Inf. c. Suff. מַחְאֲךָ.

מְחָא chald. *feriit, percussit* Dan. 2, 34. 35 et saepe in Targg. (Congruit gr. *μάχομαι, μάχη*, in Hebraeis מָחָא, מָחַח, נָכָה). Fuerunt, qui huc referrent מָחֵא l. מַחֵא Dan. 5, 19, sed hoc est part. Aph. a חֲיָא *vivum servans.*

Pa. מַחֵא id. sq. בְּיַד *percussit alicui manum* i. e. *cohibuit, compescuit.* Dan. 4, 32: *non est qui manum eius (Dei) percutiat, et dicat ei: quid agis?* Eadem locutio Targumistis (Eccl. 8, 3 Targ.) et Talmudistis usitatior est pro: inhibuit, compescuit, et in eandem sententiam Arabes utuntur formula ضرب على يديه, ضرب على يده

Ithpe. clavis *affixus est* (nostr. angeschlagen werden). Esr. 6, 11.

מַחֲבֵא m. (a rad. חָבָא) *latibulum* Jes. 32, 2.

מַחֲבֹאִים m. pl. id. 1 Sam. 23, 23.

מַחְבֶּרֶת f. (a rad. חָבַר no. I, 1) *iunctura* (pr. locus, quo res alteri adiungitur) v. c. aulaeorum Exod. 26, 4. 5, partium Ephodi 28, 27. 39, 20.

מְחַבְּרוֹת f. pl. pr. Part. Pi. rad. חָבַר no. I, 1, a) *trabes* ligneae iungendo inservientes 2 Chr. 34, 11. b) *fibulae s. ansae* ferreae 1 Chr. 22, 3.

מַחֲבַת (a rad. חָבַת coxit) pro מַחֲבֶתֶת f. (Ez. 4, 3) *sartago* Lev. 2, 5. 6, 14. 7, 9. 1 Par. 23, 29.

מַחֲגֹרֶת f. (a rad. חָגַר) *cinctura* Jes. 3, 24.

I. מָחָה 1) *abstersit, detersit.* (Arab. محا id. Vicina sunt in graecis *μάσσω, μέμαχα; μύσσω, ἀπο—ἔπι—*; praemisso sibilo *σμάω, σμύω, σμήχω, σμώχω.* Ad thema *μάσσω* propius etiam accedit מָשַׁשׁ, מָשַׁח). V. c. lacrimas Jes. 25, 8, os Prov. 30, 20, scripturam Exod. 32, 32. 33 coll. Num. 5, 23, peccatum i. e. oblivioni tradidit Ps. 51, 3. 11. Jes. 43, 25. 44, 22. 2) *delevit* homines Gen. 6, 7. 7, 4, nomen, memoriam alicuius Ex. 17, 14. Deut. 9, 14, urbem 2 Reg. 21, 13, quo loco vis primaria (no. 1) servata est: *Hierosolyma delebo* (propr. abstergam), *quemadmodum paropsis abstergitur, abstergitur et invertitur.*

Niph. fut. apoc. יִמַּח Ps. 109, 13 (pro יִמָּחֶה) pass. no. 2 *deletus est.* Deut. 25, 6. Ez. 6, 6. Iud. 21, 17. Prov. 6, 33.

Hiph. fut. apoc. תֶּמַח i. q. Kal no. 2 *delevit, perdidit* Neh. 13, 14. Jerem. 18, 23. Prov. 31, 3: וּדְרָכֶיךָ לַמְחוֹת מְלָכִין *et* (ne des) *vias tuas ad perdendos reges.* Ita vertunt, qui nimium rei bellicae studium reprehendi putant. Malim: *regum corruptricibus* i. e. pellicibus, neque est, quod in hanc sententiam legatur לְמֹחוֹת מְלָכִין, dummodo מֹחָה accipiatur pro fem. adiectivi מֹחֶה.

II. מָחָה i. q. מְחָא *feriit*, sq. עַל *pertinuit ad*, sensu geographico Num. 34, 11. Inde מְחִיר.

III. מָחָה i. q. מָחַח, مَخَّ Conj. IV. *medullosus fuit*, unde

Pi. emedullavit, arab. Conj. II, et *Pu.* pass. Jes. 25, 6: שְׁמָנִים מְמֻחָיִם *pinguedines emedullatae*, ex osse medulloso depromtae, no-

bilissimae. מְמֻחִים pro vulgari מְמֻחָיִם, a sing. מְמֻחִי pro מְמֻחָה, cf. מַרְאָה, v. gramm. hebr. §. 90, 9.

מְחוּגָה f. (a rad. חוּג) *circinus* Jes. 44, 13.

מָחוֹז m. *ora maritima*, vel sec. veit. intpp. *portus*, semel Ps. 107, 30 (chald. id. et regio, arab. حوز margo, latus, regio).

מְחוּיָאֵל et מְחִיָּיאֵל (fort. a Deo percussus, pro מְחוּי אֵל) n. pr. patriarchae ex posteris Kaini. Gen. 4, 18.

מַחֲוִים 1 Chr. 11, 46 (ubi exspectes singularem מַחֲוִי) n. gentil. aliunde non cognitum.

מָחוֹל m. (a rad. חוּל no. 1 saltavit) 1) *chorea, tripudium* Ps. 30, 12. 149, 3. 150, 4. 2) n. pr. m. 1 Reg. 5, 11.

מְחוֹלָה seu מְחֹלָה f. i. q. מָחוֹל no. 1. Cant. 7, 1, pl. Ex. 15, 20. 32, 19. Iud. 11, 34. 21, 21 cet.

מַחֲזֶה m. (a rad. חָזָה) *visio* Gen. 15, 1. Num. 24, 4. 16.

מֶחֱזָה f. (a rad. חָזָה) *fenestra* 1 Reg. 7, 4. 5.

מַחֲזִיאוֹת (visiones) n. pr. m. 1 Chr. 25, 4. 30.

מָחַח rad. inus. i. q. מָחָה no. III, arab. مخ IV. *medullosum fuit* os, *pinguis fuit* ovis, unde מַח, מֹחַ medulla. (Origo est in *linendo* materiam pinguem, cf. מָחָה no. I. Congruit germ. ant. *Mack, Machs* medulla, unde inserto r *Mark, Marks*, cf. hebr. מָרַח. Vid. Adel. Lex. T. III. p. 73).

מְחִי m. (a rad. מָחָה no. II) *percussio*. Ez. 26, 9: מְחִי קָבָלּוֹ sec. Targ. *percussio arietum suorum*.

מְחִידָא (fort. coniunctio, a rad. חוּד Pa. חַיֵּד coniunxit) n. pr. m. Esr. 2, 52. Neh. 7, 54.

I. מִחְיָה f. (a rad. חָיָה) 1) *vitae conservatio* Gen. 45, 5. 2 Chr. 14, 12. Esr. 9, 8. 9. 2) *victus, commeatus*. Iud. 6, 4.

II מִחְיָה f. *indicium, signum, nota* (a rad. חָיָה = חָוָה) aut *plaga* (a rad. מָחָה). Levit. 13, 10: וּמִחְיַת בָּשָׂר חַי בַּשְׂאֵת *et* (si reperitur) *signum carnis crudae in tumore*; V. 24: *et si nota ustionis est macula subrubra alba.*

מְחִיר m. (a rad. מָחַר) 1) *pretium*, quo aliquid *venditur* Prov. 17, 16. 27, 26. בִּמְחִיר pretio soluto 2 Sam. 24, 24, לֹא בִמְחִיר nullo pretio, gratis i. q. חִנָּם Jes. 45, 13. 55, 1. 2) *merces, praemium* laboris. Mich. 3, 11. Deut. 23, 19. 3) n. pr. m. 1 Chr. 4, 11.

מַחֲלֶה m. (a rad. חָלָה no. 3) *morbus* Prov. 18, 14. 2 Chr. 21, 15.

מַחְלָה (morbus) n. pr. 1) f. Num. 26, 33. 27, 1. Jos. 17, 3. 2) 1 Chr. 7, 18, ubi sexus incertus.

מַחֲלָה f. i. q. מַחֲלֶה *morbus* Exod. 15, 26.

מְחֹלָה f. v. מְחוֹלָה.

מַחְלוֹן (aegrotus, a voce מַחֲלָה et terminatione וֹן) n. pr. m. Ruth 1, 2. 4. 9.

מַחְלִי (id.) n. pr. m. 1) Ex. 6, 19. Num. 3, 20. 2) 1 Chr. 23, 23. 24, 30.

מְחִלָּה f. (a rad. חָלַל) *caverna* Jes. 2, 19.

מַחֲלוּיִם m. pl. (a rad. חָלָה no. 3) *morbi* 2 Chr. 24, 25.

מַחֲלָף m. *culter mactatorius, secespita*, semel in Plur. מַחֲלָפִים Esr. 1, 9. Syr. ܡܚܠܦܐ rabbin. חִלּוּף culter, a rad. ܚܠܦ *rasit* capillum pr. i. q. הֶעֱבִיר *transire fecit* novaculam.

מַחְלָפוֹת plur. f. (a rad. חָלַף Pi. et

(a rad. מָחַח) *medulla* Iob. 21, . (Arab. مخ et نخ, aram. ܡܘܚܐ, מוֹחָא id.).

מָ i. q. aram. מְחָא, ܡܚܐ *feriit*, *cussit*, Hebraeis poët. pro vul- i הִכָּה. Sq. כַּף i. q. הִכָּה כַּף Reg. 11, 12) *manus complosit*. 98, 8: נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ־כָף *flu- a manus complodunt*, quod ltantium est. Jes. 55, 12.

Pi. id. Ez. 25, 6, addito יָד. c. Suff. מַחֲאֲךָ.

chald. *feriit, percussit* Dan. 2, 35 et saepe in Targg. (Con- it gr. μάχομαι, μάχη, in He- is מְחָא, מָחַח, נָכָה). Fuerunt, huc referrent מְחָא l. מְחָא Dan. 9, sed hoc est part. Aph. a חֲיָא *m servans*.

a. מְחָא id. sq. בִּידֵהּ *percussit i manum* i. e. *cohibuit, com- uit*. Dan. 4, 32: *non est qui um eius (Dei) percutiat, et t ei: quid agis?* Eadem locu- Targumistis (Eccl. 8, 3 Targ.) et udistis usitatior est pro: inhi- , compescuit, et in eandem entiam Arabes utuntur formula ضرب على يديه, ضرب على hpe. clavis *affixus est* (nostr. schlagen werden). Esr. 6, 11.

m. (a rad. חָבָא) *latibulum* 32, 2.

מַ m. pl. id. 1 Sam. 23, 23.

מַ f. (a rad. חָבַר no. I, 1) *tura* (pr. locus, quo res alteri ngitur) v. c. aulaeorum Exod. 4. 5, partium Ephodi 28, 27. 20.

מְ f. pl. pr. Part. Pi. rad. no. I, 1, a) *trabes* ligneae gendo inservientes 2 Chr. 34, 11. *fibulae s. ansae* ferreae 1 Chr. 3.

מַ (a rad. חָבַת coxit) pro

מַחֲבַת f. (Ez. 4, 3) *sartago* Lev. 2, 5. 6, 14. 7, 9. 1 Par. 23, 29.

מַחֲגֹרֶת f. (a rad. חָגַר) *cinctura* Jes. 3, 24.

I. מָחָה 1) *abstersit, detersit*. (Arab. مسا id. Vicina sunt in graecis μάσσω, μέμαχα; μύσσω, ἀπο— ἐπι—; praemisso sibilo σμάω, σμύω, σμήχω, σμώχω. Ad thema μάσσω propius etiam accedit מָשַׁשׁ, מָשָׁה). V. c. lacrimas Jes. 25, 8, os Prov. 30, 20, scripturam Exod. 32, 32. 33 coll. Num. 5, 23, peccatum i. e. oblivioni tradidit Ps. 51, 3. 11. Jes. 43, 25. 44, 22. 2) *delevit* homines Gen. 6, 7. 7, 4, nomen, memoriam alicuius Ex. 17, 14. Deut. 9, 14, urbem 2 Reg. 21, 13, quo loco vis primaria (no. 1) servata est: *Hierosolyma delebo* (propr. abstergam), *quemadmodum paropsis abstergitur, abstergitur et invertitur*.

Niph. fut. apoc. יִמַּח Ps. 109, 13 (pro יִמָּחֶה) pass. no. 2 *deletus est*. Deut. 25, 6. Ez. 6, 6. Iud. 21, 17. Prov. 6, 33.

Hiph. fut. apoc. תֶּמַח i. q. Kal no. 2 *delevit, perdidit* Neh. 13, 14. Jerem. 18, 23. Prov. 31, 3: וּדְרָכֶיךָ לַמְחוֹת מְלָכִין *et* (ne des) *vias tuas ad perdendos reges*. Ita vertunt, qui nimium rei bellicae studium reprehendi putant. Malim: *regum corruptricibus* i. e. pellicibus, neque est, quod in hanc sententiam legatur לַמֹּחוֹת מְלָכִין, dummodo מֹחָה accipiatur pro fem. adiectivi מֹחֶה.

II. מָחָה i. q. מְחָא *feriit*, sq. עַל *pertinuit ad*, sensu geographico Num. 34, 11. Inde מְחִיר.

III. מָחָה i. q. מָחַח, مخ Conj. IV. *medullosus fuit*, unde

Pi. emedullavit, arab. Conj. II, et *Pu.* pass. Jes. 25, 6: שְׁמָנִים מְמֻחָיִם *pinguedines emedullatae*, ex osse medulloso depromtae, nö-

c) מַחֲנַיִם, a sing. מַחֲנֵי (cf. מַמְחִים s. v. מָחָה no. III, et Lgb. p. 537) Cant. 7, 1 ibique de *exercitu coelesti* (צְבָאוֹת) s. angelis (cf. Gen. 32, 3), quibus choreas tribuit poëta, ut alibi cantica (Iob. 38, 7). Cf. n. pr. מַחֲנַיִם, quod alii etiam Cant. l. c. intelligunt, satis frigide.

מַחֲנֵה־דָן (castra Dani) n. pr. loci ad Kiriath-Jearim in tribu Judae Iud. 18, 12.

מַחֲנַיִם (castra, v. מַחֲנֶה pl. litt. c., sec. Gen. 32, 3 castra s. agmina angelorum) n. pr. oppidi trans Jordanem, in confiniis Gaditarum et Manassitarum siti Levitis postea concessi Jos. 13, 26. 30. 21, 38. 2 Sam. 2, 8. 12. 29. 17, 24. 27. 1 Reg. 2, 8. 4, 14.

מַחֲנָק m. (a rad. חָנַק) *suffocatio*, et universe *mors*. Iob. 7, 15.

מַחְסֶה et **מַחֲסֶה** (Ps. 46, 2) cstr. מַחְסֵה Jes. 28, 17 c. Suff. מַחְסִי m. (a rad. חָסָה) *refugium* Jes. 25, 4. Iob. 24, 8. Ps. 104, 18; *is ad quem confugitur*, de Jehova Ps. 46, 2. 61, 4. 62, 9. 71, 7. Joël 4, 16.

מַחְסוֹם m. (a rad. חָסַם) *capistrum*, quo os *obturatur* Ps. 39, 2.

מַחְסוֹר (a rad. חָסֵר) m. *inopia* rei. Prov. 24, 34. כָּל־מַחְסוֹרְךָ omnia, quibus indiges Iud. 19, 20. Absol. *egestas* Prov. 28, 27. 21, 17: אִישׁ מַחְסוֹר *egenus*.

מַחְסֵיָה (cuius *refugium Jehova* est) n. pr. m. Jer. 32, 12. 51, 59.

מָחַץ 1) *agitavit, concussit*, v. c. pedem in sanguine Ps. 68, 24. Num. 24, 8: וְחִצָּיו יִמְחָץ *et sagittas suas agitat*, sc. in sanguine, cf. Ps. l. c. (Arab. مخض agitavit, v. c. aquam in situla, v. Alb. Schult. de defectibus ling. hebr. pag. 75. Origg. hebr. T. I. p. 100). 2) *concussit, percussit*, ut caput alicuius Ps. 68, 22. 110, 6, lumbos Deut. 33, 11. Translate Iob. 26, 12: *sapientiâ suâ percutit superbiam eius* (maris) i. e. compescit fluctus superbos. Inde

מַחַץ m. *contusio, vulnus* Jes. 30, 26.

מַחְצֵב m. (a rad. חָצַב) *caesio* lapidum. אַבְנֵי מַחְצֵב lapides caesi 2 Reg. 12, 13. 22, 6.

מֶחֱצָה f. (a rad. חָצָה) *dimidium* Num. 31, 36. 43.

מַחֲצִית f. (a rad. חָצָה) 1) *dimidium* Ex. 30, 13. 2) *medium* Neh. 8, 3.

מָחַק *percussit, perdidit*, semel legitur Iud. 5, 26. Arab. محق delevit Conj. II. perdidit. Vicina sunt מָחָא, מָחָה.

מֶחְקָר m. (a rad. חָקַר) quod *perscrutando* cognoscitur, *intimum*, i. q. חֵקֶר no. 2. Ps. 95, 4.

מָהַר rad. inus., indurata gutturali i. q. מָהַר no. II et מוּר 1) *permutavit*, unde fort. מָחָר cras, מָחֳרָת dies sequens, nisi forte hoc affine est vc. בֹּקֶר. 2) *emit, vendidit* i. q. מָהַר, מָכַר. Inde מְחִיר pretium.

מָחָר subst. et adv. 1) *dies crastinus, cras*. (Syr. ܡܚܪ). Iud. 20, 28. 1 Sam. 20, 5. Jes. 22, 13. יוֹם מָחָר dies crastinus Jes. 56, 12. Prov. 27, 1. לְמָחָר in crastinum diem Num. 11, 18. Esth. 5, 12, et crastino die Ex. 8, 6. 19 (cf. ἐς αὔριον, auf morgen). כָּעֵת מָחָר cras circa hoc tempus (v. s. v. עֵת), plenius מָחָר כָּעֵת הַזֹּאת Jos. 11, 6. כָּעֵת מָחָר הַשְּׁלִשִׁית circa hoc tempus cras (aut) perendie 1 Sam. 20, 12, ubi bene Vulg. Chald. (Male nonnulli arcte iungunt מָחָר הַשְּׁלִשִׁית, qs. *crastinum tertium* sit i. q. perendie). 2) *posthac, in posterum* Ex. 13, 14. Jos. 4, 6. 21. בְּיוֹם מָחָר id. Gen. 30, 33, cf. מָחֳרָת.

מַחֲרָאָה f. (a rad. חָרָא) *cloaca, latrina* 2 Reg. 10, 27 Chethibh.

מַחֲרֵשָׁה et מַחֲרֶשֶׁת f. 1 Sam. 13, 20, duo agricolarum instrumenta, eaque secantia, quorum nescio an alterum *vomerem* (a rad. חָרַשׁ no. 3), alterum *cultrum* s. *dentem aratri* denotet. Pro plurali utriusque dicitur מַחֲרֵשׁוֹת V. 21. De aratrorum apud Orientales forma v. Paulsen Ackerbau d. Morgenländer p. 52, Niebuhrii descr. Arabiae p. 155, de Aegyptiorum aratro Description de l'Egypte I tab. 70. 71.

מָחָר cstr. מָחֳרַת f. 1) *tempus crastinum*, יוֹם הַמָּחֳרָת dies crastinus Num. 11, 32, dein 2) omisso יוֹם id. *dies crastinus*, *posterus* (le lendemain). לַמָּחֳרָת (cf. לְמָחָר) Jon. 4, 7, מִמָּחֳרָת postero die, postridie Gen. 19, 34. Ex. 9, 6. עַד־מִמָּחֳרָת usque ad diem posterum (cf. מִן no. 3). Lev. 23, 16. Sq. gen. מָחֳרַת הַיּוֹם postridie diei 1 Par. 29, 21. Lev. 23, 11. 15. 16. מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת postridie sabbati. Num. 33, 3. 1 Sam. 20, 27. — מָחֳרָתָם 1 Sam. 30, 17 fortasse adv., ut יוֹמָם.

מַחְשֹׂף m. (a rad. חָשַׂף) *decorticatio*, adv. decorticando Gen. 30, 37.

מַחֲשָׁבָה et מַחֲשֶׁבֶת f. cstr. מַחְשֶׁבֶת pl. מַחֲשָׁבוֹת, cstr. מַחְשְׁבוֹת (a rad. חָשַׁב) 1) quod aliquis *meditatur*, *molitur*, *machinatur*, i. e. *consilium*, *institutum* 2 Sam. 14, 14. Iob. 5, 12. Prov. 12, 5. 15, 22. 19, 21. 20, 18, saepe spec. de consiliis pravis Gen. 6, 5, passim addito adiectivo רָעָה Esth. 8, 3. 5. 9, 25. Ex. 38, 10. 2) *opus artificiosum* Ex. 31, 4. 35, 33. 35.

מַחְשָׁךְ m. (a rad. חָשַׁךְ) *tenebrae*. Jes. 29, 15. Ps. 88, 19: מְיֻדָּעַי מַחְשָׁךְ *noti mei* sunt *in tenebris* h. e. recesserunt ex adspectu meo.

Pl. מַחֲשַׁכִּים *loca obscura*, *tenebricosa* Ps. 88, 7. 74, 20: מַחֲשַׁכֵּי אֶרֶץ *latibula terrae*. Spec. de orco Ps. 143, 3. Threu. 3, 6.

מַחַת (decurtatum ex מַחְתָּה prehendens, corripiens) n. pr. m. 1 Chr. 6, 20. 2 Chr. 29, 12. 31, 13.

מַחְתָּה f. (a rad. חָתָה) 1) *instrumentum* vel *vas*, quo *prunae auferuntur* et portantur, *batillus* Ex. 27, 3. 38, 3, cf. Num. 16, 6 sqq. 2) Ex. 25, 38. 37, 23 prob. *forcipes* candelis emungendis. — LXX. *ὑποθέματα*. Vulg. *vasa*, *ubi quae emuncta sunt*, *exstinguantur*.

מְחִתָּה f. (a rad. חָתַת) pr. *fractio*, inde 1) *excidium*, *interitus*, *ruina* Prov. 10, 14. 29. 13, 3. 18, 7. Jer. 17, 17. Ps. 89, 41. 2) *consternatio*, *pavor* Prov. 10, 15 (v. rad. no. 2); *terror* Prov. 21, 15. Jes. 54, 14.

מַחְתֶּרֶת f. (a rad. חָתַר) *irruptio* nocturna furis Ex. 22, 1. Jer. 2, 34.

מַט v. מָטָה.

מְטָא, מְטָה chald. (hebr. מָצָא, a quo tamen differt usus loquendi) 1) *pervenit* aliquo Dan. 6, 24. 25. 7, 13. 2) *pertigit* Dan. 4, 8. 17. 19. 3) *venit*, *advenit* v. c. tempus Dan. 7, 22, sq. עַל *venit super* aliquem, ei *accidit* Dan. 4, 21. 25.

מַטְאֲטֵא m. *scopae*, v. טֵאטֵא, s. rad. טוּא, טוֹא p. 386.

מַטְבֵּחַ m. (a rad. טָבַח) *mactatio*, *caedes* Jes. 14, 21.

מַטֶּה m. (semel f. Mich. 6, 9) pl. מַטּוֹת Num. 1, 16. Jos. 14, 1. 2, semel c. Suff. מַטָּיו Hab. 3, 14. 1) *ramus*, *virga*, ab extendendo dicta (a rad. נָטָה, cf. נְטִישָׁה a נָטַשׁ) Ez. 19, 11 sqq. 2) *baculus* Ex. 4, 2. 4. 17. Num. 20, 9. Formula שָׁבַר מַטֵּה־לֶחֶם fregit baculum panis, est i. q. panis inopiam s. famem effecit: panis enim Hebraeis cordis sustentaculum appellatur (cf. סָעַד). Lev. 26, 26. Ps. 105, 16. Ez. 4, 16. 5, 16. 14, 13. Spec. de baculo regis s. *sceptro* Ps. 110, 2, de *hasta* militis Hab. 3, 9. 14. 1 Sam. 14, 27, de baculo, quo

castigatur Jes. 9, 3: מַטֵּה שִׁכְמוֹ *baculus, qui tergum eius percutit.* 10, 5. 24. Nah. 1, 13. Ez. 7, 10: *surgit violentia* לְמַטֵּה־רֶשַׁע *ad castigandam impietatem:* unde de ipsa *poena* Mich. 6, 9. 3) i. q. שֵׁבֶט *tribus* (pr. *ramus*) populi, nonnisi de tribubus Israëlitarum, ut מַטֵּה לֵוִי Num. 1, 49, מַטֵּה בְנֵי מְנַשֶּׁה tribus filiorum Manassis Jos. 13, 29. רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת 1 Reg. 8, 1 praefecti tribuum.

מַטָּה (Milel) adv. *deorsum* Deut. 28, 43. Prov. 15, 24. Opp. מַעְלָה sursum. (Ortum est non ex ipso מַטֶּה, sed, ut apparet ex penultima acuta, ex detruncato מַט inclinatio, locus depressus, adiecto ה locali). Cum Praefixis:

1) לְמַטָּה a) *deorsum* Deut. 28, 13. Ez. 1, 27. 2 Reg. 19, 30. Jer. 31, 37. Koh. 3, 21. b) *infra,* 2 Reg. 19, 30. 1 Chr. 27, 23: *viginti annos natus* וּלְמַטָּה *et infra.* Sq. מִן Esr. 9, 13: לְמַטָּה מֵעֲוֹנֵנוּ *infra peccatum nostrum,* minus, quam peccatum nostrum merebatur.

2) מִלְּמַטָּה *ab inferiore parte, inferne* (opp. מִלְמַעְלָה desuper, superne) Ex. 26, 24. 27, 5. 28, 27. 36, 29. 38, 4. 39, 20.

מִטָּה f. (a rad. נָטָה, ut graec. κλίνη a κλίνω) 1) *lectus* a) dormientium et aegrotantium Gen. 47, 31. 48, 2. 49, 33. Exod. 7, 28, b) in quo ad mensam accumbebant Esth. 1, 6. Ez. 23, 41, c) in quo quieti se dabant (Sopha) Am. 3, 12. 6, 4. 2) *lectica,* sella gestatoria Cant. 3, 7. 3 *feretrum,* lectica in qua mortui efferuntur 2 Sam. 3, 31.

מֻטָּה vel **מֻטֶּה**, pl. וֹת (pr. part. Ho. a rad. נָטָה) 1) *extensio, expansio* Jes. 8, 8. 2) *inclinatio* s. *flexio iuris* Ez. 9, 9.

מַטְוֶה m. (a rad. טָוָה) *netum* Ex. 35, 25.

מְטִיל m. *vectis* (ferreus) *cusus,* semel legitur Iob. 40, 18, a rad.

מָטַל arab. مطل *cudit,* maxime ferrum. — Vide sitne gr. μέταλλον potius ab hac radice, quam a μεταλλάω, μετ' ἄλλα repetendum.

מַטְמוֹן (a rad. טָמַן) plur. מַטְמֻנִים 1) locus, ubi aliquid absconditum, defossum est, impr. *promtuarium subterraneum* frumento asservando Jerem. 41, 8. 2) *thesaurus reconditus, subterraneus* Prov. 2, 4. Iob. 3, 21. Jes. 45, 3, et universe *thesaurus* Gen. 43, 23.

מַטָּע (a rad. נָטַע) plur. cstr. מַטָּעֵי Mich. 1, 6 m. *plantatio, plantarium* Ez. 17, 7. 34, 29. Jes. 61, 3. 60, 21 Keri: נֵצֶר מַטָּעַי *surculus a me plantatus.*

מַטְעַמִּים m. pl. (a rad. טָעַם) Gen. 27, 4, et **מַטְעַמּוֹת** pl. f. Prov. 23, 3. 6 *cupediae, cibi sapidi.* Alb. Schultens. ad Prov. 23, 3 et ad Menk. I. p. 78 notavit, arab. مَطْعَم spec. de ferculis usurpari ex carne ferina paratis, quae in deliciis habebant Nomades; vides quam accommodate ad Gen. l. c.

מִטְפַּחַת f. (a rad. טָפַח) Ruth 3, 15, pl. מִטְפָּחוֹת Jes. 3, 22 *vestis ampla* mulierum, *palla.* Vide N. W. Schroeder de vestitu mulier. hebr. c. 16.

מָטַר in Kal inusit. *pluit,* ut chald. syr. arab.

Hiph. pluit i. e. *pluviam demisit* Deus Gen. 2, 5. 7, 4. Am. 4, 7, nubes Jes. 5, 6 (h. l. plenius הִמְטִיר מָטָר), sq. עַל in aliquam rem Am. Jes. l. c. Transfertur ad alias res, quas Deus magna copiâ pluviae instar de coelo demittit, ut grandinem Ex. 9, 18. 23, fulgura Ps. 11, 6, ignem cum sulphure Gen. 19, 24. Ez. 38, 22, mannam s. panem coelestem Exod. 16, 4. Ps. 78, 24. Constr. c. acc. rei, quae depluitur, et עַל *in* quam pluviae instar descendit (v. l. l. c. c.), semel cum בְּ

rei depluentis Iob. 20, 23 (v. ad לְחוּם).

Niph. pluvia rigatus est Am. 4, 7. Inde

מָטָר m. pl. cstr. מִטְרוֹת Iob. 37, 6 *pluvia* Ex. 9, 33. Deut. 11, 17 et saepe. מְטַר אַרְצְךָ pluvia terrae tuae i. e. ad rigandam terram necessaria, Deut. 28, 12. 24, et sic מְטַר זַרְעֲךָ Jes. 30, 23. Differt a גֶּשֶׁם imber.

מַטְרֵד (propellens) n. pr. f. Gen. 36, 39.

מַטָּרָה f. (a rad. נָטַר) 1) *custodia, carcer* Neh. 3, 25. 12, 39. Jerem. 32, 2. 8. 33, 1. 2) *scopus* (ab arab. نظر vidit, speculatus est, ut gr. σκόπος a σκέπτομαι) 1 Sam. 20, 20. Iob. 16, 12. Thren. 3, 12 (ubi more Aramaeorum scriptum est מַטָּרָא).

מַטְרִי (pluviosus, aut patron. nominis מָטָר) n. pr. m. 1 Sam. 10, 21.

מַי sing. inusit. *aqua*, cuius unicum vestigium est in n. pr. אֲחוּמַי frater aquae q. v. Arab. مَاءٌ, مَاهٌ, dimin. in lingua vulg. frequentissimum مُوَيْه, aethiop. ማይ: Rad. est مَاهَ, hebr. מוּא, unde מַי pro pleniore מַיָא, ut גַּי pro גַּיְא, et alia forma מוֹ [pro מוּא] in n. pr. מוֹאָב, coll. chald. מוֹי, מוֹהִי aqua. Eandem aquae significationem habes in radicibus paulo durioribus مَاهَ aquam habuit puteus II. aquam effudit, مِيهَ aqua perfudit, med. O. aquosum fuit lac, IV. aqua diluit vinum, ሞዐ: liquefactus, dissolutus est, ماع fluxit, liquatus est, et hebr. מוּג, מוּק, מָאַק, מָכַךְ, מָקַק. In occidentalibus eiusdem originis est *mejo*, *mingo*. Aspiratà in sibilum versà nova oritur radd. series: מָסַס, מָסָה, מָאַס no. II, q. v.

Plur. מַיִם, cstr. מֵי et paulo rarius מֵימֵי (cf. de eiusmodi formis geminatis Ewald. gr. p. 508 not.), c. Suff. מֵימֶיךָ, מֵימָיו, מֵימֵיהֶם, c. He locali מַיְמָה Ex. 7, 15. 8, 16 *aquae*, *aqua* (cf. chald. מַיָּא, syr. ܡܝܐ, ܡܰܝܳܐ). Iungitur adiectivis pluralibus: מַיִם חַיִּים aqua viva i. e. scaturiens Gen. 26, 19. Lev. 14, 5. 50, מַיִם קְדשִׁים aqua sancta Num. 5, 17, מַיִם רַבִּים Ps. 18, 17; verbis et pluralibus Gen. 7, 19. 8, 5. 2 Reg. 2, 19. Ez. 47, 1, et singg., neque solum, ubi verbum praepositum est Gen. 9, 15. Num. 20, 2. 24, 7. 33, 14. 2 Reg. 3, 9, sed etiam aliquoties, ubi postpositum Num. 19, 13. 20. — Ubi iungitur cum nomine oppidi, aquam ei vicinam, sive fontem sive rivum torrentemve, sive paludem denotat. Sic מֵי מְגִדּוֹ Iud. 5, 19 de torrente Kischon, מֵי נִמְרִים Jer. 48, 34, מֵי מְרִיבַת, מֵי־נֶפְתּוֹחַ, מֵי עֵין שֶׁמֶשׁ Jos. 15, 7 q. v. de fontibus, מֵי יְרִחוֹ Jos. 16, 1, מֵי דִימוֹן Jes. 15, 9 de rivulo, מֵי מֵרוֹם (q. v.) de palude; cf. מֵימֵי מִצְרַיִם de aquis Aegypti Exod. 7, 19. 8, 2, כָּל־מֵימֵי יִשְׂרָאֵל 2 Reg. 5, 12, מֵי נֹחַ de diluvio Jes. 54, 9. — Improprie dicta sunt מֵי רֹאשׁ *aqua* i. e. *succus cicutae* l. *opii* Jer. 8, 14, מֵי רַגְלַיִם *aqua pedum* Jes. 36, 12 Keri honeste dictum pro *lotio*, ut syr. ܡܝܐ ܕܪ̈ܓܠܝܢ et simpl. ܡܝܐ, talmud. מימי רגלים, et pers. آب سلس vesicam exonerare (sed מֵי מָתְנַיִם Ez. 47, 4 est *aqua ad lumbos* pertingens); denique *aqua viri* pro semine genitali (arab. ماء id. Cor. 86, 5, pers. آب پشت aqua dorsi) Jes. 48, 1: *qui prodierunt ex aqua Judae*, ex eo prognati sunt, cf. Num. 24, 7. Ps. 68, 27. — Poët. *aqua* imaginem praebet a) abundantiae Ps. 79, 3. 88, 18. Jes. 11, 9. Hab. 2, 14, b) magnorum periculorum. Ps. 18, 17: *ex-*

traxit me ex aquis multis, cf. 32, 6. 69, 2. 3. 16. Iob. 27, 20 et poëtarum arabicorum graecorumque exempla plurima in dissertatt. Lugd. p. 960 sq.; c) pavoris. Jos. 7, 5: *liquefactum est cor populi* וַיְהִי לְמָיִם *et factum est instar aquae* (cf. arab. مَاهُ aquei cordis, pavidus, pusillanimis). Opp. est cor durum instar lapidis (Iob. 41, 16); aquae fervidae ebullienti d) comparatur lascivia Gen. 49, 4.

Inde nomina propria: a) מֵי זָהָב (aqua i. e. splendor auri, cf. arab. ماء) n. pr. viri Gen. 36, 39.

b) מֵי הַיַּרְקוֹן (aquae flavedinis) oppidum Danitarum, prob. a fonte rivove vicino dictum Jos. 19, 46.

c) מֵי־נֶפְתּוֹחַ (aquae apertionis) fons in tribu Judae, in vicinia vallis Hierosolymitanae Ben-hinnom. Jos. 15, 9. 18, 15. — In aliis מֵי c. genit. in unum vocabulum coaluit, ut מֵידְבָא, fort. מֵיפַעַת.

מִי pron. pers. 1) *interrogativum*: τίς; *quis, quae?* pr. interrogantis de persona, ut מָה de re. (De correlatis כִּי, דִּי, הִיא, הִי v. pag. 473 A. In linguis cognatis soli Aethiopes habent ሚ፡ *mi*, sed pro *quid?* ubi de rebus interrogatur: Aramaei et Arabes ܡܰܢ, مَنْ et أَىّ). Gen. 24, 65: מִי הָאִישׁ הַלָּזֶה *quis est vir ille?* Ruth 3, 9: מִי אָתְּ *quae es tu?*, etiam ubi de pluribus interrogatur (arab. مَنُونْ) Gen. 33, 5: מִי אֵלֶּה *quinam illi?* Jes. 60, 8, in quam sententiam explicatius dicitur מִי וָמִי, Ex. 10, 6: מִי וָמִי הַהֹלְכִים *quinam sunt euntes?* (cf. aethiop. መኑ፡ ወመኑ፡ አንትሙ፡ *quinam vos?*, Lud. Lex. pag. 80). Raro refertur ad res, ita tamen ut his personae vel personarum notio insit. Gen. 33, 8: מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה *quae (ad quid?) tibi sunt tota illa castra?* Iud. 9, 28: מִי שְׁכֶם כִּי נַעַבְדֶנּוּ *qui sunt Sichemitae, quibus serviamus?* 13, 17: מִי שְׁמֶךָ 1 Sam. 18, 18: מִי אָנֹכִי וּמִי חַיַּי. Mich. 1, 5: מִי פֶשַׁע יַעֲקֹב .... מִי בָּמוֹת יְהוּדָה int. *quis est auctor sceleris Jacobitarum .... qui sunt auctores excelsorum Judae?* Cant. 3, 6. — Ponitur in genitivo, ut בַּת מִי cuius filia? Gen. 24, 23. 47. 1 Sam. 12, 3. 17, 55. Jer. 44, 28, et cum Praefixis reliquos casus indicantibus: לְמִי *cui?* Gen. 32, 18. 38, 25, *quibus?* Ex. 32, 24, *propter quem?* Jon. 1, 8; אֶת־מִי *quem?* 1 Sam. 12, 3. 28, 11, מִמִּי Ezech. 32, 19, בְּמִי 1 Reg. 20, 14, עַל־מִי cet. Pro latino *quis eorum?* dicitur מִי בָהֶם Jes. 48, 14, sq. מִן Iud. 21, 8: מִי אֶחָד מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל *quis unus ex tribubus Israëlis?* — Spec. nota: a) Ponitur etiam in quaestione obliqua, post verbum sciendi Gen. 43, 22. Ps. 39, 7, videndi 1 Sam. 14, 17, indicandi 1 Reg. 1, 20. — b) Intenditur interrogatio formulis מִי זֶה, מִי הוּא, הוּא זֶה, v. מִי הוּא זֶה. — c) Saepe ita interrogatur, ut negativam responsionem exspectes, et sententia interrogativa negativam fere potestatem adoptet. Num. 23, 10: מִי מָנָה עֲפַר הָאָרֶץ *quis numeravit pulverem terrae?* i. e. nemo numeravit. Jes. 53, 1: מִי הֶאֱמִין *quis credidit?* i. e. nemo credidit, pauci crediderunt. 51, 19. Etiam sq. fut. Iob. 9, 12: מִי יֹאמַר *quis dicet*, s. *quis dicat*, wer möchte, dürfte sagen? (cf. τίς ἄν sq. opt.) pro: *nemo dicet*. Prov. 20, 9. Eccl. 8, 4. 2 Sam. 16, 10. Sq. part. in formula מִי יוֹדֵעַ *quis scit?* pro *nemo scit, novit* Ps. 90, 11. Eccl. 2, 19 (opp. מִי לֹא יָדַע Iob. 12, 9), idque pro lat. *nescio an, fortasse* (cf. יָדַע no. 5, litt. a), it. *inopinato* (v. ibid. no. 6). Etiam sq. nomine est extenuantis et contemtim ponitur, Iud. 9, 28: מִי אֲבִימֶלֶךְ *quis est*

Abimelech, ut si serviamus? Ex. 3, 11: מִי אָנֹכִי כִּי אֵלֵךְ אֶל־פַּרְעֹה *quis ego, ut Pharaonem adeam?* pro: ego non is sum, qui Ph. adire possim. — d) sq. fut. saepe etiam *optantis* est. 2 Sam. 15, 4: מִי יְשִׂמֵנִי שֹׁפֵט *quis me constituet iudicem?* i. e. utinam me iudicem constituant! Jes. 27, 4: מִי יִתְּנֵנִי *quis dabit mihi?* i. e. utinam haberem! Iud. 9, 29. Ps. 55, 7. Iob. 29, 2. Inde מִי יִתֵּן est formula solennis in votis, v. נָתַן.

2) indefinitum: *quicunque, quisquis.* Exod. 24, 14: מִי בַעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם *quicunque litem habet, accedat ad eos.* Iud. 7, 3: מִי יָרֵא וְחָרֵד יָשֹׁב *quicunque timidus et pavidus est, redeat.* Prov. 9, 4. Eccl. 5, 9. Jes. 54, 15. Gr. et lat. commode vertas εἴ τις, *si quis.* 2 Sam. 18, 12: שִׁמְרוּ מִי בַּנַּעַר *custodite puerum quisquis vestrum est.* Sq. אֲשֶׁר Ex. 32, 33: מִי אֲשֶׁר חָטָא *quicunque peccat.* 2 Sam. 20, 11. Cf. syr. ܡܰܢ ܕ.

Plerumque addunt, מִי adv. poni pro: *qui, quomodo?* ut מָה B, 3. Sed in omnibus exemplis vulgaris significatio retinenda. Am. 7, 2. 5: מִי יָקוּם יַעֲקֹב pr. *quis s. qualis consistet Jacobus?* concise dictum pro: quis Jacobus, qui consistere possit? Cf. formulas no. 1, litt. d. Jes. 51, 19: מִי אֲנַחֲמֵךְ pro pleniore מִי אָנֹכִי כִּי אֲנַחֲמֵךְ. Ruth 3, 16.

Nomm. pr. a מִי ordientia, ut מִיכָאֵל, מִיכָה, מִיכָיָה cet., vide infra suis locis.

מֵידָד (amor, a rad. יָדַד) n. pr. m. Num. 11, 26. 27.

מֵידְבָא (aqua quietis, v. rad. דָּבָא) n. pr. oppidi Rubenitarum, in planitie cognomine siti Num. 21, 30. Jos. 13, 9. 16. 1 Chron. 19, 7, Moabitidi postea accensiti (Jes. 15, 2), gr. Μηδαβά, Μηδάβη, Μήδαυα, v. 1 Macc. 9, 36, Jos. Archaeol. 13, 1. §. 4. 9. §. 1. Euseb. h. v. Relandi Palaestina p. 893. Etiamnunc ruinae Mádaba dictae a Seetzenio et Burckhardto (itin. Syr. p. 625) ibi locorum repertae sunt.

מֵיטָב m. (a rad. יָטַב) *bona, optima pars* rei. 1 Sam. 15, 9. 15: מֵיטַב הַצֹּאן *optima pars gregis.* Exod. 22, 4: מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ *optima pars agri sui et vineae suae.* Gen. 47, 6: בְּמֵיטַב הָאָרֶץ *in optima parte terrae.* V. 11. LXX. ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ. Vulg. *in optimo loco*, neque audiendus J. D. Michaëlis (Suppll. p. 1072), qui Gen. l. c. coll., arab. مَوْطِب, pascuum transferre malebat.

מִיכָא v. מִיכָיָה.

מִיכָאֵל (*quis* est *instar Dei?*) *Michaël*, n. pr. 1) unius ex septem archangelis, qui pro populo Israëlitico apud Deum intercedebat Dan. 10, 13. 21. 12, 1. 2) viri 1 Chr. 27, 18. 3) 2 Chr. 21, 2. 4) et aliorum Num. 13, 13. 1 Chron. 5, 13. 14. 6, 25. 7, 3. 8, 16. 12, 20. Esr. 8, 8.

מִיכָה (pro מִיכָיָהוּ *quis* est *instar Jehovae?* LXX. Μιχαίας) *Michas*, n. pr. 1) prophetae, inter duodecim prophetas minores sextum locum occupantis, cogn. הַמֹּרַשְׁתִּי (q. v.) Mich. 1, 1, et Jer. 26, 18 Keri, ubi Chethibh habet מִיכָיָה. 2) 2 Chr. 34, 20, pro quo 2 Reg. 22, 12 מִיכָיָה. 3) et 4) v. מִיכָיְהוּ no. 1 et 2. 5) et 6) v. מִיכָיְהוּ no. 1 et 2.

מִיכָיָה (*quis est instar Jehovae?*) *Michaeas*, n. pr. m. 1) v. מִיכָה no. 1. 2. 2) Neh. 12, 35, qui מִיכָא 11, 17. 22. 3) Neh. 12, 41.

מִיכָיְהוּ (id.) n. pr. 1) tribuni regis Josaphat 2 Chron. 17, 7. 2) uxoris Rehabeami, filiae Urielis 2 Chr. 13, 2, cf. tamen 2 Chr. 11, 21. 22. 1 Reg. 15, 2, quibus locis haec Rehabeami uxor, Abiae mater,

Maacha (מַעֲכָה) vocatur, Absalomi filia.

מִיכָיְהוּ (id.) n. pr. 1) viri, qui sacra gentilicia apud Danitas instituerat Iud. 17, 1. 4, saepe brevius מִיכָה appellati, V. 5. 8. 9. 10 al. 2) prophetae aetate Josaphati et Ahabi regum, filii Jemlae 1 Reg. 22, 8. 2 Chr. 18, 7, qui idem מִיכָה V. 24, et מִיכְהוּ V. 8 Chethibh nominatur. 3) Jer. 36, 11. 13.

מִיכַל m. 1) 2 Sam. 17, 20: מִיכַל הַמָּיִם *parvus rivus aquae* (a rad. מָכַל, arab. مَكَلَ parum aquae continuit [puteus]).

2) n. pr. filiae Sauli, uxoris Davidis 1 Sam. 14, 49. 19, 11 sqq. 2 Sam. 6, 16 sqq. Hoc posterius contractum videtur ex מִיכָאֵל q. v.

מַיִם *aquae*, v. מַי.

מִיָּמִין et **מִנְיָמִין** (a dextra, nisi potius est pro בִּנְיָמִין) n. pr. m. 1) 1 Chr. 24, 9. 2) Esr. 10, 25. Neh. 10, 8. 12, 5, pro quo מִנְיָמִין 12, 17. 41.

מִין rad. inus., arab. مَانَ mentitus est, aethiop. ተመየነ፡ subdolus, callidus fuit, hebr. prob. *speciem praetendit, prae se tulit*, unde תְּמוּנָה species, forma, et

מִין m. *forma*, dein *species* (Art), cf. gr. *ἰδέα* quod itidem formam, dein genus denotat. Ubique in formula לְמִינֵהוּ, לְמִינוֹ, *secundum speciem suam* Gen. 1, 11. 12. 21. 25. Lev. 11, 15. 16, לְמִינָהּ Gen. 1, 24. 25, pl. לְמִינֵהֶם 1, 21. (Syr. ܡܝܢܐ familia, progenies).

מֵינֶקֶת *nutrix*, Part. Hi. a rad. יָנַק q. v.

מיסך 2 Reg. 16, 18 Chethibh, scriptura valde dubia pro מוּסַךְ, q. v.

מֵיפַעַת Jos. 21, 37. Jer. 48, 21 et מֵפַעַת Jos. 13, 18 (pulchritudo) n. pr. oppidi Levitarum in tri[bu] Rubenitarum, quod posta M[oa]bitis parebat Jer. l. c., ubi Chethibh מוֹפַעַת.

מִיץ m. *pressio, compressio* (a [rad.] מוּץ) Prov. 30, 33.

מִישָׁא (recessus, a rad. מוּשׁ) ... m. 1 Chr. 8, 9. Cf. מֵשָׁא.

מִישָׁאֵל (*quis est quod Deus* ... ex מִי, ·שֶׁ et אֵל, cf. מִיכָאֵל) ... m. 1) Exod. 6, 22. Levit. ... 2) unius ex sociis Danielis D[an.] ... 6. 2, 17, postea מֵישַׁךְ ... 3) Neh. 8, 14.

מִישׁוֹר m. (a rad. יָשַׁר) 1) rec[titudo] ... *iustitia* Ps. 45, 7, adv. ... 5. 2) *planities, regio pla[na]* ... 40, 4. 42, 16. Ps. 143, 10, ... הַמִּישׁוֹר *κατ᾽ ἐξοχὴν* pla[nities] ... tribu Rubenitarum in viciniis ... מֵידְבָא Deut. 3, 10. 4, 43. ... 9. 16. 17. 21. 20, 8. Jer. 48 ...

מֵישַׁךְ n. pr. chald. v. מִישָׁאֵל ... Dan. 2, 49. 3, 12. Pers. ... ovicula.

מֵישַׁע (salus) n. pr. regis M[oabita]rum 2 Reg. 3, 4.

מֵישָׁע (id.) n. pr. filii Calebi ... 2, 42.

מֵישָׁר, tantum in pl. מֵישָׁרִים, ... מֵשָׁרִים Prov. 1, 3 (a rad. ... 1) *rectitudo* viae, inde *f*... (cf. Prov. 3, 6. 11, 6) ... 7; בְּמֵישָׁרִים Prov. 23, ... כְּמֵישָׁרִים Cant. 7, 10 *recte* ... Inde a) *sinceritas, probitas* ... adv. *sincere* Cant. 1, 4. b) ... *tia* (iudicis) Ps. 99, 4, *qu*... *stum est* Prov. 1, 3. 8, 6. Ps. ... בְּמֵישָׁרִים Ps. 9, 9 et מֵישָׁרִים ... adv. *iuste*. — 2) *pax*, ... a planitiei et facilitatis notione ... מֵישָׁרִים pacem fecit Dan. 11, ... V. 17 et Mal. 2, 6.

מֵיתָר tantummodo in pl. ... no. 1 *nervus* arcus Ps. 21, ... *funiculus* tabernaculi Num. 3, ... 4, 32. Jer. 10, 20.

מַכְאוֹב et **מַכְאֹב** m. (a rad. כָּאַב) pl. ־ים Ps. 32, 10 et ־ות Jes. 53, 3 m. *dolor* Iob. 33, 19. Metaph. dolor animi, *moeror* Exod. 3, 7. Thren. 1, 12. 18.

מַכְבִּיר *copia*, v. כָּבַר Hiph.

מַכְבֵּנָה (vinculum) n. pr. loci, v. כָּבוֹן.

מַכְבַּנַּי (fort. *quid sicut liberi mei?* pro מַה כְּבָנַי) n. pr. m. 1 Chron. 12, 13.

מִכְבָּר (a rad. כָּבַר no. 1) cstr. מִכְבַּר m. *opus* (aeneum) *reticulatum* Ex. 27, 4. 38, 4. 5. 30. 39, 39.

מַכְבֵּר m. (a rad. כָּבַר no. 1) *stragulum, cilicium* 2 Reg. 8, 15. *Κωνωπεῖον* s. velum culicare, quod praeeunte J. D. Michaëli intelligunt, huic contextui vix aptum videtur.

מַכָּה f. (a rad. נָכָה) pl. מַכּוֹת, rarius מַכִּים 2 Reg. 8, 29. 9, 15. 1) *percussio* Deut. 25, 3. 2 Chr. 2, 9: חִטִּים מַכּוֹת vulgo pro חִטֵּי מַכּוֹת *triticum excussum, trituratum*, sed nescio an corruptum sit ex חִטִּים מַכֹּלֶת 1 Reg. 5, 25. Impr. de *plagis* i. e. calamitatibus a Deo inflictis Lev. 26, 21. Deut. 28, 59. 61. 29, 21. 2) *vulnus* 1 Reg. 22, 35. Jes. 1, 6. 3) *caedes* in bello Jos. 10, 10. 20. Iud. 11, 33. 15, 8, aut a Deo facta 1 Sam. 6, 19.

מִכְוָה f. (a rad. כָּוָה) *locus* corporis *adustus* Lev. 13, 24. 25. 28.

מָכוֹן m. (a rad. כּוּן stetit) 1) *locus* (arab. مَكَان) Esr. 2, 68, maxime de *loco* i. e. habitatione, domicilio *Dei* (aeth. ሎኅስ: habitatio Dei, aedes) Exod. 15, 17. 1 Reg. 8, 13. 39. 43. Ps. 33, 14. 2 Par. 6, 33. 39. 2) *fundamentum, basis* Ps. 89, 15. 97, 2. Plur. Ps. 104, 5.

מְכוֹנָה et **מְכֹנָה** f. c. Suff. מְכֻנָתָהּ Zach. 5, 11 (o in u correpto, gramm. §. 27, not. 1) plur. מְכֹנוֹת 1) *locus* Esr. 3, 3, cf. 2, 68. 2) *basis* 1 Reg. 7, 27—36. 3) n. pr. oppidi in tribu Judae Neh. 11, 28.

מְכוּרָה, מְכֹרָה c. Suff. מְכוּרֹתָם Ez. 29, 14, pl. מְכֹרֹתַיִךְ ibid. 16, 3, מְכֻרֹתַיִךְ 21, 35 f. *origines, natales* alicuius, pr. effossio, fodina, locus, ubi metalla effodiuntur, a rad. כּוּר no. I, translatione a metallis factâ (cf. Jes. 51, 1) ut nostr. *Abstammung* simili translatione a plantis. Arab. كَوْر fossio, it. natura, indoles alicuius.

מָכִיר (venditus) n. pr. m. 1) filii Manassis, patris Gileadi Gen. 50, 23; hinc poët. de tribu Manassitarum Iud. 5, 14. 2) 2 Sam. 9, 4. 5. 17, 27. Inde patron. מָכִירִי Num. 26, 29.

מָכַךְ pr. *liquefactus est, contabuit*, inde *corruit*, in Kal semel Ps. 106, 43. (Cognata sunt מָאַךְ, מוּךְ, מוּג, מָקַק, v. ad מַי pag. 567. Syr. ܡܟ deiectus, stratus est).

Niph. fut. יִמַּךְ id. *corruit* (contignatio) Eccl. 10, 18.

Hoph. pl. הֻמְּכוּ pro הֻמַּכּוּ *corruunt* i. e. pereunt Iob. 24, 24.

מֵכָל v. מִיכָל.

I. **מִכְלָה** (a rad. כָּלָה) f. *perfectio, consummatio*, semel legitur in pl. 2 Par. 4, 21: מִכְלוֹת זָהָב *perfectiones auri*, i. e. aurum perfectissimum, purissimum.

II. **מִכְלָה, מִכְלָא** (ut מוֹרָה Ps. 9, 21 pro מוֹרָא, a rad. כָּלָא inclusit) *caula, ovile* Hab. 3, 18, plur. מִכְלָאוֹת Ps. 50, 9. 78, 70.

מִכְלוֹל m. (a rad. כָּלַל) *perfectio*, maxime de *pulchritudine perfecta* Ez. 23, 12. 38, 4: לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל *vestiti perfecte*.

מִכְלָל m. (a rad. כָּלַל) *perfectio, perfectum* Ps. 50, 2.

מַכְלֻלִים pl. formae מִכְלָל pr. pul-

chritudines (Schönheiten), inde *merces pulchrae, ornatae*, maxime *vestes splendidae* Ez. 27, 24.

מַכֹּלֶת f. *cibus*, semel 1 Reg. 5, 25 (11), contr. ex מַאֲכֹלֶת.

מִכְמַנִּים m. plur. *thesauri*, semel Dan. 11, 43, a rad. כָּמַן abscondit.

מִכְמָס Esr. 2, 27, מִכְמָשׂ 1 Sam. 13, 2. 5, מִכְמָשׁ Neh. 11, 31 (absconditum, thesaurus, a rad. כָּמַס) n. pr. oppidi Benjaminitarum, ab oriente Bethaven siti 1 Sam. 13, 5, gr. *Μαχμάς* 1 Macc. 9, 73, Josepho *Μαχμά* Ant. 13, 1, §. 6.

מִכְמָר Jes. 51, 20, et **מַכְמֹר**, in solo plur. מַכְמֹרִים Ps. 141, 10 m. *rete* venatoris, a rad. כָּמַר no. II.

מִכְמֶרֶת Jes. 19, 8 c. Suff. מִכְמַרְתּוֹ (qs. a. מִכְמָרָה) Hab. 1, 15. 16 *rete piscatorium*, a rad. כָּמַר no. II.

מִכְמָשׂ v. מִכְמָס.

מִכְמְתָת (fort. latibulum, v. כָּמַת) n. pr. oppidi in confiniis Ephraimitarum et Manassitarum Jos. 16, 6. 17, 7.

מַכְנַדְבַי (quid sicut liberalis? pro מַה כְּנַדְבִי) n. pr. m. Esr. 10, 40.

מִכְנָס (a rad. כָּנַס) tantum in pl. vel duali cstr. מִכְנְסֵי *feminalia* sacerdotum Hebraeorum, a pudendis abscondendis et velandis dicta (rad. כָּנַס). Josephus (Arch. 3, 7 §. 1) his verbis ea describit: *διάζωμα περὶ τὰ αἰδοῖα ῥαπτὸν ἐκ βύσσου κλωστῆς εἰργνύμενον, ἐμβαινόντων εἰς αὐτὸ τῶν ποδῶν ὥςπερεὶ ἀναξυρίδας· ἀποτέμνεται δὲ ὑπὲρ ἥμισυ καὶ τελευτῆσαν ἄχρι τῆς λαγόνος περὶ αὐτὴν ἀποσφίγγεται.* Ex. 28, 42. 39, 28. Levit. 6, 3. 16, 4. Ez. 44, 18.

מֶכֶס m. (a rad. כָּסַס, ut מֵמַר a מָרַר) pr. *numerus, pretium* (v. fem.), dein *tributum* Num. 31, 28. 37. 38. 39. 40. 41. Aram. ܡܟܣܐ, arab. مَكْس *census, vectigal*, unde novum verbum مَكَسَ tributum collegit, nec non nomen denom. ܡܟܣܐ, ماكِس publicanus. Adoptarunt nomen etiam Armeni, idque scribunt մաքս. Contr. est מַס, fem.

מִכְסָה f. 1) *numerus* Exod. 12, 4. 2) *pretium* emtionis Lev. 27, 23.

מִכְסֶה m. (a rad. כָּסָה) *tegumentum*, tentorii Ex. 26, 14. 36, 19, navis Gen. 8, 13.

מְכַסֶּה (pr. part. Pi. verbi כָּסָה) 1) *tegumentum* Jes. 14, 11, v. c. navis Ez. 27, 7, inde *vestimentum* Jes. 23, 18. 2) *omentum* intestina tegens Lev. 9, 19, plene הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב Ex. 29, 13. 22.

מַכְפֵּלָה f. (duplicatio) n. pr. campi in vicinia Hebronis, ubi sepulcrum Sarae. Gen. 23, 9. 17. 19. 25, 9. 49, 30. 50, 13.

מָכַר fut. יִמְכֹּר *vendidit* (vic. מָחַר, מוּר, מָהַר) Gen. 37, 27. 28. Lev. 25, 25. 27, 20. Joël 4, 3 cet., sq. בְּ pretii Am. 2, 6. Ps. 44, 13, spec. a) *vendidit* filiam, h. e. *desponsavit* (syr. ܡܟܰܪ desponsavit, cf. מָהַר no. II) Gen. 31, 15. Exod. 21, 7. b) *populum vendidit* Jehova, h. e. in hostium potestatem tradidit Deut. 32, 30. Iud. 2, 14: וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם *tradidit eos in potestatem hostium*. 3, 8. 4, 2. 9. 10, 7. Cf. Nah. 3, 4.

Niph. נִמְכַּר 1) pass. Kal *venditus est* Levit. 25, 34, pass. litt. b. Jes. 50, 1. 52, 3. 2) *vendidit se* servum Lev. 25, 39. 42. 47.

Hithpa. 1) *venditus est* Deut. 28, 68. 2) *vendidit* i. e. *tradidit, emancipavit se* nimirum sceleri patrando 1 Reg. 21, 20. 25. 2 Reg. 17, 17.

Derivv. מִמְכָּר, מִמְכֶּרֶת, מְכִיר et

מֶכֶר m. c. Suff. מִכְרִי 1) *res venalis*

Neh. 13, 16. 2) *pretium* venditionis Num. 20, 19. 3) *possessio, peculium* Deut. 18, 8.

מַכָּר m. (a rad. נָכַר) *notus, amicus*, pr. abstr. amicitia, familiaritas (Bekanntschaft) 2 Reg. 12, 6. 8.

מִכְרֶה m. (a rad. כָּרָה) *fovea* Zeph. 2, 9.

מְכֵרָה (Zere impuro) f. semel pl. מְכֵרוֹת *gladii*, a confodiendo dicti (gr. *μάχαιρα*) v. rad. כּוּר no. I, inde Gen. 49, 5: כְּלֵי חָמָס מְכֵרֹתֵיהֶם *instrumenta violentiae* (sunt) *gladii eorum*. Hieron. *arma eorum*. Ex Judaeis hanc interpretationem iam praeivit R. Elieser in Pirke Aboth c. 38: יעקב קלל את חרבם בלשון יונית *Jacobus maledixit gladio eorum* (Levis et Simeonis) *linguâ graecâ*. Haud spernenda praeterea sententia L. de Dieu in Critica sacra ad h. l. et Ludolfi in Lex. aeth. p. 87, qui coll. arab. مكر machinatus est, et መከረ፡ consultavit, ምክር፡ consilium *consilia prava, machinationes* reddunt; neque obstat Zere purum, cf. Lgb. p. 595.

מְכִרִי (pretio dignus aut emtus) n. pr. m. 1 Chr. 9, 8.

מְכֵרָתִי n. gent. a מְכֵרָה, loco aliunde ignoto 1 Chr. 11, 36.

מִכְשׁוֹל (a rad. כָּשַׁל) m. *offendiculum, in quo impingitur*. Lev. 19, 14. Jes. 8, 14: צוּר מִכְשׁוֹל *lapis offendiculi*. 57, 14. Ezech. 3, 20: וְנָתַתִּי מִכְשׁוֹל לְפָנָיו וגו׳ *obiicio ei offendiculum et morietur*. Jer. 6, 21. Translate a) *causa* labendi, causa ruinae alic. Ex. 18, 30. 44, 12. Ps. 119, 165. b) *illecebrae, offensio* (cf. verbum Mal. 2, 8). Ez. 7, 19. 14, 3: מִכְשׁוֹל עֲוֹנָם *illecebrae eorum ad peccatum* h. e. simulacra deorum. c) *offensio animi*, scrupulus conscientiae 1 Sam. 25, 31.

מַכְשֵׁלָה f. 1) *ruina*, de civitate ad ruinam redacta Jes. 3, 6. 2) *incitamentum* ad peccandum, *offensio*, pl. de idolis Zeph. 1, 3.

מִכְתָּב m. (a rad. כָּתַב) 1) *scriptura* Ex. 32, 16. Deut. 10, 4. 2) *scriptum*, inde a) *epistola*, nostr. ein Schreiben (arab. كتاب et مكتوب de epistola) 2 Chr. 21, 12. b) *carmen* Jes. 38, 9. Cf. מִכְתָּם.

מְכִתָּה f. (a rad. כָּתַת) *fractio, contritio* Jes. 30, 14.

מִכְתָּם m. i. q. מִכְתָּב no. 2, b (b in ore vulgi sensim in m mutato, cf. pag. 118), *scriptum*, spec. *carmen*, legitur non nisi in inscriptt. Psalmorum 16. 56—60, cf. Jes. 38, 9. Satis inepte alii מִכְתָּם (a כֶּתֶם aurum) carmen aureum s. pretiosum reddunt.

מַכְתֵּשׁ m. (a rad. כָּתַשׁ) 1) *mortarium* Prov. 27, 22. 2) Ind. 15, 19 prob. *mortariolum* dentium, graec. ὁλμίσκος, v. Bocharti Hieroz. T. I, p. 202. 3) Zeph. 1, 11 n. pr. vallis prope Hierosolyma, prob. a similitudine mortarii dictae.

מָלֵא (v. no. 1 Esth. 7, 5) et **מָלֵא** in praet. raro abiecto Aleph מָלֵתִי Iob. 32, 18, מָלוּ Ezech. 28, 16, inf. מַלֹּאת Lev. 8, 33, מְלֹאות Iob. 20, 22, fut. יִמְלָא 1) transit. (praet. semel med. A. Esth. 7, 5) *implevit, replevit*. (Arab. مَلَأ, syr. ܡܠܐ id. Praeterea haec radix late regnat in linguis indogerm., ubi tamen pro m est p, ut sanscr. *plê* implere, gr. πλέω [πληρής, πίμπλημι], πλέος, it. βλύω, βρύω, lat. *plere*, unde im*plere*, com*plere*, *plenus*, goth. *fulljan*, nostr. *füllen, voll*, angl. *full, to fill*. Adde polon. *pilny*, bohem. *plny*. Originem esse in abundando, Ueber*fließen*, intelligis ex cognatis πλέω, πλείω navigo, it. φλέω, φλύω, *fleo, fluo, pluo*). Spec. a) *implevit* res locum vacuum sua ipsius mole vel copia, c. acc. loci Gen. 1, 22: מִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם

בַּיַּמִּים *implete aquas in maribus.* Comm. 28. 9, 1. Ex. 40, 34: כְּבוֹד יְיָ מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן *splendor Jehovae implebat tabernaculum.* 1 Reg. 8, 10. 11. Jer. 51, 11: מִלְאוּ הַשְּׁלָטִים *implete scuta* sc. vestris corporibus, scutis circumdate vos. b) *implevit locum alia re*, c. dupl. acc. loci et rei eum implentis. Ez. 8, 17: מָלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ חָמָס *implent terram violentiâ.* 28, 16. 30, 11. Jer. 16, 18. 19, 4, rarius sq. מִן rei implentis Ex. 16, 32. Saepe etiam c) omisso accusativo rei implentis Ex. 32, 29: מִלְאוּ יֶדְכֶם לַיהוָה *implete manum vestram Jehovae* sc. muneribus ei offerendis. Esth. 7, 5: *quis iste* אֲשֶׁר מְלָאוֹ לִבּוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן *qui implevit animum suum* (sc. audacia, spiritu), *ut hoc faceret*, i. e. quis hoc facere ausus est? Iob. 36, 17: וְדִין רָשָׁע מָלֵאתָ *et si causam impii imples* i. e. imples mensuram peccatorum impii, wenn du das Sündenmaafs des Frevels füllest (cf. Gen. 15, 16).

2) intrans. *impletus, plenus fuit* Jos. 3, 15, sq. acc. rei, qua quid plenum est. Gen. 6, 13: מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס *terra plena est violentiâ.* Iud. 16, 27: *domus plena erat* הָאֲנָשִׁים *viris.* Iob. 32, 18: *plenus sum* מִלִּים *verbis.* Ps. 10, 7. 26, 10. 33, 5. 48, 11. 65, 10. Jes. 11, 9 cet., sq. מִן Jes. 2, 6. Spec. Hebraei dicunt a) מָלְאָה נַפְשִׁי animus meus expletus est, de vindicta explenda Ex. 15, 9. b) *impletum, s. completum est* temporis spatium. Gen. 25, 24: וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת *et completum est tempus ad pariendum*, aderat tempus pariendi. 50, 3: כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים *ita completur tempus conditurae* i. e. tot diebus peragitur t. c. (cf. Esth. 2, 12). 29, 21. Lev. 8, 33. 12, 4. 6. Thren. 4, 18. Jer. 25, 34.

Niph. (maxime in fut. usitatum) i. q. Kal no. 2 *impletus, plenus fuit*, c. acc. rei. Gen. 6, 11: וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס *et plena erat terra violentiâ.* Ex. 1, 7: וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם *et terra iis repleta est.* 1 Reg. 7, 14. 2 Reg. 3, 17, it. sq. מִן Ez. 32, 6, et לְ Hab. 2, 14. De animo s. desiderio expleto Eccl. 6, 7, de tempore completo Ex. 7, 25. Iob. 15, 32. *Impleri ferro* (c. acc.), *armis* dr. pro *armari, instrui* 2 Sam. 23, 7.

Pi. מִלֵּא, rarius מִלָּא Jer. 51, 34, inf. מַלֵּא et מַלֹּאות fut. יְמַלֵּא, semel יְמַלֶּה Iob. 8, 21 *implevit, complevit, explevit.* 1) Constr. c. acc. rei, quae impletur, i. q. Kal no. 1, c. Nota formulas: a) *implevit manum* alic. i. e. sacerdotium ei in manus tradidit Exod. 28, 41. 29, 9. Lev. 21, 10. — b) *implevit manum suam Jehovae* sc. muneribus i. e. larga munera obtulit 1 Par. 29, 5. 2 Par. 13, 9. 29, 31, cf. in Kal Ex. 32, 29. Translate c) *complevit* tempus, ad finem peregit (cf. Kal no. 2, b). Gen. 29, 27: *comple hanc septimanam* i. e. eam totam perage. Comm. 28. Iob. 39, 2 (5). Dan. 9, 2 cf. 2 Par. 36, 21. — d) *implevit s. complevit numerum.* Ex. 23, 26: *complebo numerum dierum tuorum*, cf. Jes. 65, 20. 1 Sam. 18, 27: *Davides* וַיְמַלְאוּם לַמֶּלֶךְ *afferebat praeputia eaque complebant regi* i. e. pleno numero offerebant. 1 Reg. 1, 14: מִלֵּאתִי אֶת־דְּבָרָיִךְ *complebo s. supplebo verba tua.* — e) *explevit* animam i. e. desiderium, famem Iob. 38, 39. Prov. 6, 30 (cf. ad חַיָּה). Opp. anima vacua i. e. famelica Jes. 29, 8. Cf. Kal no. 2, a — f) *implevit* promissum 1 Reg. 8, 15, votum Ps. 20, 6, vaticinium 1 Reg. 2, 27. — g) cum alio verbo *plene* i. e. fortiter, valde *fecit* aliquid. Jer. 4, 5: קִרְאוּ מַלְאוּ *clamate plene* i. e. *fortiter*, ut bene Vulg. Cf. arab. تملا النظر الى intense intuitus est aliquem, جعل وملا fecit et implevit i. e. accurate fecit. Etiam omisso verbo per ellipsin מִלֵּא הַקֶּשֶׁת fortiter tetendit arcum, pro מִלֵּא לִדְרֹךְ הַקֶּשֶׁת Zach. 9, 13, cf.

arab. أَمْلَأَ فِي ٱلْقَوْسِ et plene أملا ٱلنَّزْعَ فِي القوس Schult. Opp. min. p. 176. 355, et syr. ܡܠܐ ܩܘܫܬܐ, it. מִלֵּא לָלֶכֶת pro מִלֵּא אַחֲרֵי יְיָ אַחֲרֵי יְיָ Deum sequi plene i. e. plenam obedientiam ei praestare. Num. 14, 24. 32, 11. 12. Deut. 1, 36. Jos. 14, 8. 9. 14. 1 Reg. 11, 6 et saepe.

2) c. acc. rei, *qua* aliquid implemus (etwas *ein*füllen), pro *infudit*, *inseruit*. Jes. 65, 11: הַמְמַלְאִים לַמְנִי מִמְסָךְ *infundunt libamen Fortunae*, s. implent craterem libamine in honorem Fortunae. Sic מִלֵּא אֲבָנִים *gemmas implere* pro *inserere* in fundas. Exod. 28, 17. 31, 5. 35, 33. Semel absol. 1 Par. 12, 15: וְהוּא מְמַלֵּא עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו *isque* (Jordanes) *implebat* (alveum aquis) *super omnes ripas suas*.

3) c. dupl. acc. rei implendae et implentis, v. Kal no. 1, b. Exod. 35, 35: מִלֵּא אֹתָם חָכְמַת־לֵב *implevit eos animo perito*. Iob. 3, 15. 22, 18. Jes. 33, 5. Rarius sq. מִן rei implentis Ps. 127, 5. Jer. 51, 34. Levit. 9, 17, it. בְּ in hac formula: מִלֵּא יָדוֹ בַּקֶּשֶׁת manum suam arcu implevit, h. e. arcum prehendit. 2 Reg. 9, 24.

Pu. Part. מְמֻלָּאִים *impleti* gemmis insertis, sq. בְּ Cant. 5, 14. Cf. Pi. no. 2.

Hithp. pr. *compleverunt se vicissim* i. e. mutuum sibi auxilium praestiterunt altero alterius lacunas qs. explente, sq. עַל *coniunctis viribus impetum fecerunt in* aliquem Iob. 16, 10.

Nomm. deriv. sunt: מְלֹא, מְלֵאת, nomm. pr. יִמְלָא, יִמְלָה, et quae statim sequuntur.

מְלָא chald. *implevit* Dan. 2, 35.

Ithp. pass. Dan. 3, 19.

מָלֵא m. מְלֵאָה f. adj. verbale 1) *implens*, c. acc. loci Jes. 6, 1: שׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת־הַהֵיכָל *syrmata eius implebant templum*. Jer. 23, 24. Cf. rad. Kal no. 1, a. 2) intrans. *repletus*, *plenus*, ut כֶּסֶף מָלֵא *pecunia plena* i. e. iusta Gen. 23, 9; sq. accus. Deut. 6, 11: בָּתִּים מְלֵאִים כָּל־טוּב *domus omnis generis bonis repletae*. 34, 9. Jes. 51, 20. Am. 2, 13; et genit. Jer. 6, 11: מְלֵא יָמִים *plenus dierum*, *aetate provectus*. Jes. 1, 21. Semel c. dat. pleonastico לָהּ מְלֵאָה Am. 2, 13. — Ventus *plenus* est *fortis*, *vehemens*. Jerem. 4, 12: רוּחַ מָלֵא מֵאֵלֶּה *ventus*, *fortior quam* quo ad *illa* (ad ventilandum, purgandum) opus est (cf. 4, 5. 12, 6). Neutr. מָלֵא a) subst. *plenitudo*. Ps. 73, 10: מֵי מָלֵא aquae plenitudinis i. e. plenae, abundantes; b) adv. *plene* i. e. *plena voce* Jer. 12, 6, *pleno numero* Nah. 1, 10.

מְלֹא, **מְלוֹא**, semel **מְלוֹ** Ez. 41, 8 m. 1) *plenitudo* (Fülle), inde *id quod plenum est*, sq. genit. 1 Reg. 17, 12: מְלֹא כַף *plenitudo manus* i. e. manus plena, eine Hand voll. Ex. 9, 8: מְלֹא חָפְנֵיכֶם *plenitudo pugillorum vestrorum* i. e. pugilli vestri pleni, eure Hände voll. Addita etiam re, qua quid plenum est. Num. 22, 18. Iud. 6, 38: מְלוֹא הַסֵּפֶל מָיִם *patina plena aquae*. — Am. 6, 8: עִיר וּמְלֹאָהּ *urbs et qui eam implent* i. e. incolae eius. Jes. 42, 10: הַיָּם וּמְלֹאוֹ אִיִּים וְיֹשְׁבֵיהֶם *mare et qui hoc implent* (int. nautas, maris qs. incolas), *insulae et incolae earum*. Ps. 96, 11. Inde 2) *multitudo*, *turba*, arab. مَلَأٌ, syr. ܡܠܘܐ ap. Barhebr. saepe. Gen. 48, 19: מְלֹא הַגּוֹיִם. Jes. 31, 4.

מְלֵאָה f. *plenitudo*, *abundantia*, spec. dicitur de ea frumenti vinique parte, quae Jehovae tanquam decima vel primitiae offerri debebat. Significare volebat legis lator, a civibus Israëliticis non nisi ea postulari, quibus ipsi *abundarent*. De frumento Exod. 22, 28: מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ LXX. ἀπαρχὰς ἅλωνος καὶ ληνοῦ. Deut. 22, 9: מְלֵאַת הַזֶּרַע

וּתְבוּאַת הַכָּרֶם. De vino Num. 18, 27: כַּמְלֵאָה מִן הַיָּקֶב *sicut abundantia torcularis.* LXX. ἀφαίρεμα ἀπὸ ληνοῦ.

מִלֻּאָה f. *impletio s. insitio* gemmarum Exod. 28, 17. Plur. מִלֻּאוֹת. Comm. 20. 39, 13. Vide מִלֵּא no. 2.

מִלֻּאִים m. plur. 1) *inauguratio* ad munus sacerdotale, pr. traditio muneris (v. מִלֵּא no. 1, a). Lev. 8, 33. Exod. 29, 22. 26. 27. 31. Meton. *sacrificium inaugurationis* (cf. חַטָּאת peccatum et sacrificium pro peccato) Lev. 7, 37. 8, 28. 31. — 2) i. q. מִלֻּאת Ex. 25, 7. 35, 9.

מַלְאָךְ m. (a rad. לאך legavit, q. v.) 1) *legatus*, *nuntius*, tum privati hominis Iob. 1, 14, tum regis 1 Sam. 16, 19. 19, 11. 14. 20. 1 Reg. 19, 2 cet. (Syr. ܡܠܐܟܐ, arab. ملاك id.). 2) *nuntius Dei*, i. e. a) *angelus* Exod. 23, 20. 33, 2. 2 Sam. 24, 16. Iob. 33, 23 (v. לוּץ). Zach. 1, 9 sq. 2, 2. 7. 4, 1 sq., plenius מַלְאַךְ יְיָ Gen. 16, 7. 21, 17. 22, 11. 15. Num. 22, 22 sqq. Iud. 6, 11 sqq. Cf. de angelologia V. T. de Wettii bibl. Dogm. §. 171 sqq. edit. 2. b) *propheta* Hagg. 1, 13. Mal. 3, 1. c) *sacerdos* Eccl. 5, 5. Mal. 2, 7. Semel d) de Israële, tanquam Dei legato et gentium doctore Jes. 42, 19.

מְלָאכָה f. (per Syriasmum pro מַלְאָכָה) constr. מְלֶאכֶת, c. Suff. מְלַאכְתְּךָ, pl. מְלָאכוֹת, cstr. מַלְאֲכוֹת 1) pr. *ministerium* (v. ad rad. לָאַךְ), inde *opus* alicui *mandatum* (cf. germ. *schicken* ap. Luth. pro *beschicken, besorgen*). Gen. 39, 11. Ex. 20, 9. 10: לֹא תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה *ne facias ullum opus.* 31, 14. 15. 35, 2. Lev. 23, 7. Spec. de *opere artificis*, *opificis* Exod. 31, 3. 35, 35: מְלֶאכֶת חָרָשׁ *opus fabri.* מְלֶאכֶת עוֹר Lederarbeit, res ex corio fabricata Levit. 13, 48. מְלֶאכֶת בֵּית יְהוָה opera in aede Jehovae locata 1 Chron. 23, 4. Esr. 3, 8. עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה opifices, operae 2 Reg. 12, 12. אֲשֶׁר עַל־הַמְּלָאכָה praefecti operarum 1 Reg. 5, 30 (16). De *negotiis* publicis Esth. 3, 9. 9, 3. Plur. de Dei operibus Ps. 73, 28. 2) *res* alicuius, *opes* Ex. 22, 7. 10, impr. *pecus* Gen. 33, 14. 1 Sam. 15, 9 (cf. מִקְנֶה).

מַלְאֲכוּת cstr. מַלְאֲכוּת f. *legatio* Hagg. 1, 13 (a מַלְאָךְ).

מַלְאָכִי (decurtatum ex מַלְאָכְיָה legatus Jehovae, unde LXX Μαλαχίας, Vulg. *Malachias*, cf. אוּרִי pro אוּרִיָּה) n. pr. prophetae novissimi V. T. Mal. 1, 1.

מִלֵּאת (a rad. מָלֵא) f. Cant. 5, 12 *plenitudo*, locus omnibus bonis abundans. Aliis non male i. q. מִלֻּאָה annuli pala, ita ut oculi comparentur cum gemma, annuli cavitatem implente.

מַלְבּוּשׁ m. (a rad. לָבַשׁ) *vestis*, i. q. לְבוּשׁ 2 Reg. 10, 22.

מַלְבֵּן m. (denom. a לְבֵנָה later) *fornax lateraria* Jerem. 43, 9. Nah. 3, 14.

מִלָּה f. pl. ־ים et ־ין (a rad. מָלַל) 1) *verbum*, *sermo*, i. q. דָּבָר, vc. Aramaeis frequentissimum (syr. ܡܠܬܐ), in V. T. solis poëtis usitatum, praeter Prov. 23, 9. Ps. 19, 5. 139, 4. 2 Sam. 23, 2 in solo Iobi libro 6, 26. 8, 10. 13, 17. 23, 5. 32, 15. 36, 2. Meton. obiectum sermonis, spec. irrisorii, *dicterium.* Iob. 30, 9: וָאֱהִי לָהֶם לְמִלָּה. 2) *res*, ut דָּבָר Iob. 32, 11.

מִלָּה f. chald. st. emphat. מִלְּתָא, pl. מִלִּין 1) *verbum*, *sermo* Dan. 4, 28. 30. 5, 15. 2) *res* Dan. 2, 8. 15. 17.

מְלוֹא, מְלוֹ, v. מְלֹא.

מִלּוּאִים v. מִלֻּאִים.

מִלּוֹא m. pr. *vallum, agger*, a lapi-

dibus et terra aggestis et oppletis (chald. מְלִיתָא). Spec. a) pars arcis Hierosolymitanae 2 Sam. 5, 9. 1 Reg. 9, 15. 24. 11, 27. 1 Chr. 11, 8. 2 Chr. 32, 5, de qua v. Hamelsveld geogr. bibl. T. 2, p. 35 sqq. Idem esse videtur בֵּית מִלּוֹא 2 Reg. 12, 21. Sed b) מִלּוֹא Iud. 9, 6. 20 est castellum Sichemiticum, et בֵּית מִלּוֹא incolae eius, ibid.

מַלּוּחַ m. (denom. a מֶלַח sal) *halimus*, gr. ἅλιμος (atriplex halimus Linn.) planta salsuginosa (*salatam* dixeris cum Italis, Gallis, Germanis), cuius folia et cruda et cocta, a pauperibus hominibus comedebantur (Athen. Deipnos. IV, 16) Iob. 30, 4. V. Abenbitar ap. Boch. in Hieroz. T. I. p. 873 sqq.

מַלּוּךְ (regnans, vel i. q. syr. ܡܰܠܽܘܟ consiliarius) n. pr. m. 1) 1 Chr. 6, 29. 2) Neh. 10, 5. 12, 2, it. מַלּוּכִי 12, 14 Chethibh, ubi Keri מְלִיכוּ. 3) Esr. 10, 29. 4) Neh. 10, 28.

מְלוּכָה f. et מְלֻכָה 1 Sam. 10, 25 (a rad. מָלַךְ) *regnum, imperium*. עִיר הַמְּלוּכָה urbs regia 2 Sam. 12, 26, כִּסֵּא הַמְּלוּכָה solium regium 1 Reg. 1, 46, זֶרַע הַמְּלוּכָה stirps regia Jer. 41, 1. Dan. 1, 3. עָשָׂה מְלוּכָה imperium exercuit, regnavit 1 Reg. 21, 7.

מַלּוּכִי v. מַלּוּךְ no. 2.

מָלוֹן m. (a rad. לוּן) *locus, in quo pernoctant* viatores, sive sub dio, sive sub tecto, *hospitium* Gen. 42, 27. 43, 21. Ex. 4, 24, de hospitio nocturno militum Jes. 10, 29.

מְלוּנָה f. antecedentis, *tugurium* in quo pernoctant horti custodes Jes. 1, 8, it. *lectus pensilis*, ex altis arboribus suspensus, in quo et peregrinantes et hortorum vinearumque custodes metu bestiarum rapacium pernoctant, arab. et aram. عِرْزَالٌ, עַרְזָלָא dictus, v. Buxtorfii Lex. chald. h. v. et Niebuhrii descript. Arabiae p. 158. Jes. 24, 20.

I. מָלַח rad. ἅπαξ λεγομ. Jes. 51, 6. Significationem eius primariam fuisse suspicor in *glabritie*, *laevitate* et *mollitie* (cf. transp. חָמַל, it. ملق laevigavit, demulsit, gr. μαλακός, μειλίχιος [μέλι], ἀμέλγω, lat. *mulceo*, *mulgeo*, et magnam radicum cognatarum vim, quarum tertia radicalis est dentalis vel sibilans, מָלַט, מָלַץ et quas ibi laudavimus). Inde ملح Conj. III. blanditus est i. q. ملق, مَلِيح debilis, imbecillis (a mollitie), مُلَّاح fugitivus (ab elabendo, cf. מָלַט), et hebr.

Niph. elapsus est, aufugit, evanuit. Jes. 51, 6: כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ *nam coeli fumi instar evanescunt*. Praeterea in radice ملح inest significatio activa *tractionis, extractionis* (ziehen, zerren), sive manibus hoc fit, sive dentibus, cf. መለሐ: traxit, extraxit, rapuit, et inde hebr. מְלָחִים panni dilacerati.

II. מָלַח (arab. مَلَحَ) *salivit*, denom. a מֶלַח. Lev. 2, 13.

Pu. pass. Ex. 30, 35.

Hoph. הֻמְלַח, inf. absol. הָמְלֵחַ *aqua salsa lotus est* infans recens natus. Ez. 16, 4.

I. מֶלַח (arab. مِلْحٌ) m. *sal*. יָם הַמֶּלַח mare salsum i. e. mortuum s. lacus asphaltites, cuius aqua sale impraegnata et tantum non satiata est Gen. 14, 3. Num. 34, 12. Deut. 3, 17. גֵּי מֶלַח vallis salis, v. גַּיְא. בְּרִית מֶלַח Num. 18, 19. 2 Chr. 13, 5 (cf. Lev. 2, 13) foedus salis i. e. sanctissimum, firmissimum, quoniam in tali foedere pangendo sale sacro vesci solebant. נְצִיב מֶלַח statua salis, lapis salis

fossilis cippi figuram referens, quales prope mare mortuum reperiuntur. Gen. 19, 26.

Derivata: מֶלַח no. II, מְלָח, מַלָּח, מְלֵחָה, מְלוּחַ.

II. מָלַח tantum in plur. מְלָחִים *panni, vestes dilaceratae* Jer. 38, 11. 12, a rad. מָלַח no. I.

מְלַח chald. (a nomine מְלַח) *salem comedit* Esr. 4, 14. *Sal* alic. *comedere* dicuntur servi, quibus dominus victum praebet, v. Rosenmüller Morgenland T. I p. 688.

מְלַח chald. *sal.* Esr. 4, 14.

מַלָּח m. Kamez impuro Ezech. 27, 9 (denom. a מֶלַח significatione *maris*, cf. gr. ἡ ἅλς) *nauta.* Ez. 27, 9. 27. 29. Jon. 1, 5. (Arab. مَلَّاحٌ, syr. ܡܰܠܳܚܳܐ id.

מְלֵחָה f. *terra salsa* et propterea *sterilis* Iob. 39, 6. Ps. 107, 34, plene אֶרֶץ מְלֵחָה Jerem. 17, 16. Virg. Georg. 2, 238: Salsa tellus — frugibus infelix. Plin. H. N. 31, 7. Cf. Boch. Hieroz. T. I. p. 872.

מִלְחָמָה f. semel מִלְחֶמֶת 1 Sam. 13, 22, c. Suff. מִלְחַמְתּוֹ, plur. מִלְחָמוֹת (a rad. לָחַם no. 2) 1) pr. inf. seu nomen verbale abstr. *pugnare.* Jes. 7, 1: לַמִּלְחָמָה עָלֶיהָ *ad pugnandum contra eam* (urbem), ad eam oppugnandam. Inde *pugna, proelium* Ex. 13, 17. Iob. 39, 25. — 2) *bellum.* עָשָׂה מִלְחָמָה, sq. אֵת (אֶת) et עִם bellum gessit cum aliquo Gen. 14, 2. Deut. 20, 12. 20. הָיְתָה מִלְחָמָה בְּ erat bellum cum al. 2 Sam. 21, 15. 20. אִישׁ מִלְחָמָה bellator, miles Num. 31, 28, אִישׁ מִלְחָמוֹת id. Jes. 42, 13, it. adversarius in bello 1 Chr. 18, 10. עַם מִלְחָמָה das Kriegsvolk, exercitus Jos. 8, 1. 11, 7. Meton. i. q. כְּלֵי מִלְחָמָה *arma* Ps. 76, 4, cf. Hos. 1, 7. 2, 20. — 3) *victoria, belli fortuna* (pr. voratio hostium) Eccl. 9, 11: לֹא לַגִּבּוֹרִים הַמִּלְחָמָה *non fortibus semper evenit victoria.*

מָלַט in Kal inusit. pr. *laevis, glaber fuit*, hinc *evasit, elapsus est* i. q. vic. פָּלַט. (Eiusdem familiae sunt radd. ad מָלַח no. I laudatae. Tertiam radicalem dentalem vel sibilantem habent מָלַץ, arab. ملد II emollivit, ملث demulsit, blanditus est, ملس mollis, glaber fuit, ملز evasit, elapsus est, gr. μέλδω emollio, μαλάσσω, μειλίσσω, quanquam in his radix habet γ, germ. *mild* cet. Indurata littera l ortum est מָרַט q. v.).

Pi. מִלֵּט et מִלַּט 1) *elabi fecit, liberavit* e periculo. Iob. 6, 23. 29, 12. מִלֵּט נַפְשׁוֹ vitam suam servavit 1 Reg. 1, 12, מִלֵּט נֶפֶשׁ פ׳ servavit vitam al. 2 Sam. 19, 6. Ps. 116, 4. 2) *ova peperit*, pr. elabi fecit. Jes. 34, 15, v. Hiph. no. 2. (Arab. مَلِيطٌ foetus).

Hiph. 1) *liberavit, eripuit* Jes. 31, 5. 2) *peperit* 66, 7.

Niph. 1) *liberatus est* Ps. 22, 6, saepius tamen reflex. *eripuit se, evasit* Gen. 19, 19. 1 Sam. 30, 17. Prov. 11, 21. 19, 5. 28, 26. 2) *festinanter discessit*, sine fugae notione. 1 Sam. 20, 29.

Hithp. i. q. Niph. Iob. 19, 20: וָאֶתְמַלְּטָה בְּעוֹר שִׁנָּי (vix) *evasi cum cute dentium meorum*, proverb. pro: vix sani quidquam superest in corpore meo. (Arab. simili proverbio نَجَا بِرَأْسِهِ evasit cum capite suo i. e. vitam servavit). Poët. de scintillis sparsis Iob. 41, 11. — Inde

מֶלֶט m. *caementum* ab *oblinendo* dictum (syr. ܡܠܰܛ levit, oblevit, quod ipsum est a glabritiei notione, v. מָלַט). Arab. مِلَاطٌ, syr.

ܡܠܛܐ id., adde gr. μάλθη, lat. *maltha*, ital. *malta*. Jer. 43, 9.

מְלַטְיָה (quem Jehova liberavit) n. pr. m. Neh. 3, 7.

מְלִיכ v. מַלּוּךְ no. 2.

מְלִילָה f. *spica*, pr. de spica abscissa (a rad. מָלַל no. II), semel Deut. 23, 26.

מְלִיצָה f. (a rad. לִיץ) 1) *carmen irrisorium* Hab. 2, 6, v. rad. Kal no. 2. 2) pr. *interpretatio*, hinc *quod eget interpretatione*, *aenigma*, *dictum obscurum*. Prov. 1, 6.

מָלַךְ f. יִמְלֹךְ 1) *regnavit, rex fuit.*

(Aeth. መለከ፡ id. Arab. مَلَكَ possedit, regnavit. Syr. et chald. consuluit, cf. lat. *consulere* pro *iudicare, statuere* [unde *consul*] et germ. antiqu. *rathen* pro regere, imperare, cf. Niph.) 1 Reg. 6, 1. 2 Reg. 24, 12. 25, 27, sq. עַל 1 Sam. 8, 7. 12, 14. Ps. 47, 9 et בְּ Jos. 13, 12. 21 (imperare *in*, herrschen über) quanquam בְּ etiam non raro est loci Iud. 4, 2, herrschen *zu*. 2) *rex factus est* 2 Sam. 15, 10. 16, 8. 1 Reg. 14, 21.

Hiph. regem constituit, sq. acc. 1 Sam. 15, 35. 1 Reg. 1, 43, dat. 1 Chr. 29, 22 (q. d. regnum dedit alicui). Hoph. הָמְלַךְ rex constitutus est Dan. 9, 1.

Niph. consilium iniit Neh. 5, 7, v. usum Syrorum supra illustratum.

Derivv. statim sequuntur praeter מַמְלָכוּת, מַמְלָכָה, מְלוּכָה.

מֶלֶךְ, c. Suff. מַלְכִּי, pl. מְלָכִים, semel מַלְכִין Prov. 31, 3, et inserta matre lectionis א: מַלְאָכִים 2 Sam. 11, 1 m. 1) *rex*. (Arab. مَلِكٌ, مَالِكٌ, raro مَلْكٌ, syr. ܡܰܠܟܳܐ).

Sq. genit. populi vel terrae, ut מֶלֶךְ סְדֹם Gen. 14, 2, מֶלֶךְ יְהוּדָה, מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל; sed *rex Jehovae* Ps. 2, 6. 18, 51 est rex Israëlis a Jehova institutus. — *Regis* nomen saepe tribuitur a) Jehovae, tamquam regi Israëlis et singulorum Israëlitarum Ps. 5, 3. 10, 16. 44, 5. 48, 3 (quo loco *rex magnus* appellatur) 68, 25. 74, 12. 84, 4. Deut. 33, 5, vel totius terrae Ps. 47, 3. 8, cf. מֶלֶךְ יַעֲקֹב Jes. 41, 21, מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל 44, 6 de Jehova. b) idolis, ubi loquuntur cultores eorum Jes. 8, 21. Am. 5, 26. Zeph. 1, 5, cf. βασιλεύς Il. γ', 351. π', 233. מֶלֶךְ מְלָכִים *rex regum* est titulus regis Babyloniae Ez. 26, 7 (v. chald.), הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל *rex magnus* regis Assyriae Jes. 36, 4 (cf. βασιλεὺς ὁ μέγας, μέγας βασιλεύς passim apud Aristophanem et Platonem de rege Persiae, et syr. ܡܠܟܐ ܪܒܐ ap. Barhebr. de imperatore Romano). Passim denique *reges* tanquam *imperatores s. exercituum duces* inducuntur Iob. 15, 24. 18, 14. 30, 15.

2) n. pr. m. 1 Chr. 8, 35. 9, 41. Etiam addito art. הַמֶּלֶךְ Jer. 36, 26. 38, 6.

מֶלֶךְ, emphat. מַלְכָּא, מַלְכָּה, plur. מַלְכִין, et (more Hebraeo) מְלָכִים Esr. 4, 13 chald. *rex*. מֶלֶךְ מַלְכַיָּא *rex regum*, de rege Babyloniae Dan. 2, 37 (cf. Ez. 26, 7), Persiae Esr. 7, 12, qui quidem posterior hodieque شاهنشاه *Schahinschah* i. e. rex regum vocatur. Eodem titulo honorifico ornabantur reges aegyptiaci, mogoli, parthici (v. comment. nostrum ad Jes. 10, 8), aethiopici (v. inscr. Axum. in Buttmanni Museum f. Alterthumswiss. T. I). — Dan. 7, 17 in oratione prophetica מַלְכִין *reges* dr. pro *regnis*.

מְלַךְ m. c. Suff. מִלְכִּי chald. *consilium* Dan. 4, 24.

מֹלֶךְ, ubique cum art. הַמֹּלֶךְ (rex) *Molochus*, idolum Ammonitarum,

cui Hebraei quoque in valle Hinnom variis temporibus hostiis humanis litabant Levit. 18, 21. 20, 2 sqq. 1 Reg. 11, 7. 2 Reg. 23, 10, etiam מִלְכֹּם et מַלְכָּם dictum, q. v. Aqu. Symm. Theod. Vulg. *Μολόχ*, *Moloch*. Eius statua aenea, auctoribus Rabbinis, membris humanis, capite bovino, intus concava ab imo candefiebat, inque brachia eius liberi immolandi coniiciebantur; et similiter *Saturni* statuam apud Carthaginenses describit Diodorus XX, 14, cf. Münter Religion der Karthager p. 19 et nostr. de rel. Poenorum comment. in Gruberi Encyclop. T. XXI pag. 99. Repraesentabat autem tam Molochus Ammonitarum quam Saturnus Carthaginensium *Saturnum planetam*, quem tanquam *κακοδαίμονα* hostiis humanis placabant Semitae, cf. Comment. ad Jes. II, 343, cf. 327 sqq.

מַלְכֹּדֶת f. (a rad. לָכַד) *laqueus, decipula* Iob. 18, 10.

מַלְכָּה f. *regina* Esth. 1, 9 sqq. 7, 1 sqq. Pl. מְלָכוֹת de uxoribus Salomonis regio genere ortis, opp. pellicibus (פִּילַגְשִׁים) Cant. 6, 8. 9.

מַלְכָּה chald. id. Dan. 5, 12.

מִלְכָּה (id., vel ex usu Chald. consilium) n. pr. Harani filia, Nahori uxor Gen. 11, 29. 22, 20.

מִלְכָּה v. מְלוּכָה.

מַלְכוּ cstr. מַלְכוּת, emphat. מַלְכוּתָא f. chald. *regnum*, et dignitas regia Dan. 4, 28. Esr. 4, 24. 6, 15, et imperium regis Dan. 2, 39. 41. 44, pl. מַלְכְוָתָא Dan. 2, 44. 7, 23.

מַלְכוּת f. (denom. a מָלַךְ) 1) *regnum, imperium regium*, vox serioris Hebraismi, pro antiquiore מַמְלָכָה. 1 Chr. 12, 23: מַלְכוּת שָׁאוּל *imperium Sauli*. Dan. 1, 1: *tertio anno* לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים *imperii Jojakimi*. 2, 1. 8, 1. 1 Chron. 26, 31. בֵּית הַמַּלְכוּת *palatium regium*. Esth. 1, 9. 2, 16. 5, 1, alibi בֵּית הַמֶּלֶךְ Meton. de *ornatu regio*. Esth. 5, 1: וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת *et induit Esthera vestes regias*. 2) *regnum* i. e. terra populusque regi parens. מַלְכוּת יְהוּדָה regnum Judae 2 Chr. 11, 17, מַלְכוּת כַּשְׂדִּים regnum Chaldaeorum Dan. 9, 1, plur. מַלְכֻיוֹת Dan. 8, 22.

מַלְכִּיאֵל (rex Dei h. e. a Deo constitutus) n. pr. m. Gen. 46, 17. Patron. in ־ִי Num. 16, 45.

מַלְכִּיָּה et **מַלְכִּיָּהוּ** (rex Jehovae h. e. a Jehova constitutus) n. pr. m. 1) Esr. 10, 31. Neh. 3, 11. 2) Neh. 8, 4. 10, 3. 3) plurium aliorum. 2 Chr. 10, 12. 25, 9. Esr. 10, 25 al.

מַלְכִּי־צֶדֶק (rex iustitiae) n. pr. *Melchisedeci*, regis Salem (Hierosolymae) et sacerdotis Jehovae Gen. 14, 18. Ps. 110, 4.

מַלְכִּירָם (rex altitudinis) n. pr. m. 1 Chr. 3, 8.

מַלְכִּישׁוּעַ (rex auxilii) n. pr. filii Sauli 1 Sam. 14, 49. 31, 2, etiam seiunctis vocibus מַלְכִּי־שׁוּעַ 1 Chr. 8, 33. 9, 39.

מַלְכָּם n. pr. 1) idoli Moabitarum et Ammonitarum i. q. מִלְכֹּם et מֹלֶךְ Jer. 49, 1. 3 (sed Zeph. 1, 5. Am. 1, 15 מַלְכָּם est appellativum). 2) m. 1 Chr. 8, 9.

מִלְכֹּם *Milcom* i. q. *Molech*, idolum Ammonitarum. 1 Reg. 11, 5. 33. 2 Reg. 23, 13.

מְלֶכֶת f. formae chald. מַלְכָּה (ut contra מַלְכָּה a מֶלֶךְ) *regina*. Non legitur nisi Jer. 7, 18. 44, 17. 18. 19. 25, quibus locis מְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם *regina coeli*, quam mulieres Israëlitarum divino cultu prosequebantur, aut *luna* est aut *Astarte* (עַשְׁתֹּרֶת) h. e. Venus planeta. Ita LXX. interpretantur cap. 44, et Vulg. ubique. Caeterum non pauci codd. plene scribunt מְלֶאכֶת *cultus* h. e.

abstr. pro concr. *numen, dea* (coeli), quemadmodum Syrus interpres reddit ܦܘܠܚܢܐ ܕܡܠܟܬܐ *cultus coeli.*

מַלְכַּת c. art. (regina) n. pr. f. 1 Chr. 7, 18.

I. **מָלַל** *locutus est*, vc. fere poët. pro vulg. דִּבֶּר. (Chald. et syr. מַלֵּל, ܡܠܠ id. Sonum quodammodo imitatur, ut gr. λαλέω, lallen). In Kal semel part. מוֹלֵל Prov. 6, 13.

Pi. מִלֵּל id. Cstr. c. acc. *elocutus est* aliquid. Iob. 8, 2: *quousque talia elocuturus es?* 33, 2. Ps. 106, 2. Cum dat. pers. et sq. oratione recta Gen. 21, 7: מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם וגו׳ *quis dixerit Abrahamo: Sara infantes lactabit.* Cf. דִּבֵּר no. 1, c.

Deriv. מִלָּה verbum.

II. **מָלַל** i. q. נָמַל, מוּל, מָהַל, *abscidit*, vel *abscissus est*, maxime de gramine, herba, aristis. Fut. (more Chaldaeo formatum) יִמַּל Iob. 14, 2. 18, 16, plur. in pausa יִמָּלוּ 24, 24. Ps. 37, 2 (v. Bleeckii de his formis disputationem, in Rosenm. Repert. T. I. p. 80) *abscinditur.* Iob. 14, 2: כְּצִיץ יָצָא וַיִּמָּל *instar floris prodit et abscinditur.* 18, 16: *infra radices eius arescunt,* מִמַּעַל יִמַּל קְצִירוֹ *superne abscinditur ramus eius.* In prioribus huius libri editt. has formas duximus a נָמַל i. q. נָבַל *marcuit*, quod commendari videtur verbis Ps. 37, 2 (ubi in altero membro est יִבּוֹלוּן), sed abscindendi significatum tuetur forma יְמוֹלֵל Ps. 90, 6 et n. deriv. מְלִילָה.

Po. מוֹלֵל fut. יְמוֹלֵל *abscidit* Ps. 90, 6, v. מוּל Pil.

Deriv. מְלִילָה.

Not. Sunt, qui *secandi* notionem primariam eamque ad *loquelam* traductam putent (v. H. A. Schultens ad Elnawabig p. 132), quod in medio relinquimus.

מַלֵּל chald. Pa. *locutus est.* Dan. 7, 8. 11. 20. 25.

מִלְלַי (facundus) n. pr. m. Neh. 12, 36.

מַלְמַד vel **מַלְמָד** m. semel st. cstr. Iud. 3, 31: מַלְמַד הַבָּקָר *stimulus boum*, gr. βουπλήξ Il. 6, 135, βούκεντρον, v. Schöttgen de stimulo boum, Francof. 1774 et Roseum. Morgenland ad Iud. l. c. Rad. לָמַד no. 1 castigavit.

מָלַץ in Kal inusit. *laevis fuit* (cf. verba cognata מָלַח no. I, מָלַט et quae ibi notavimus).

Niph. de verbis blandis Ps. 119, 103.

מֶלְצַר c. art. הַמֶּלְצַר Dan. 1, 11. 16, nomen muneris in aula babylonica, prob. pers. ملسر praefectus vini, sec. alios مالسر praefectus thesauri.

מָלַק *infregit (einknicken)* Levit. 1, 15. 5, 8. (Cognata est rad. פָּרַק, ex qua haec orta est, littera r emollita in l, p et m permutatis. Syr. et chald. מְלַג vellicavit). LXX ἀποκνίζω, ungue secuit (abkneipen), contra diserta textus hebraei verba: וְלֹא יַבְדִּיל 5, 8.

מַלְקוֹחַ m. (a rad. לָקַח) 1) *praeda*, sed spec. pecoris et iumentorum. Num. 31, 12: אֶת־הַשְּׁבִי וְאֶת־הַמַּלְקוֹחַ וְאֶת־הַשָּׁלָל *captivos et praedam et exuvias*, sed V. 11. 27. 32 etiam *captivi* sub h. v. comprehenduntur. Jes. 49, 24. 25. 2) Dual. מַלְקוֹחַיִם *utraque mandibula*, qua cibus capitur. Ps. 22, 16.

מַלְקוֹשׁ m. (a rad. לָקַשׁ) *pluvia serotina* i. e. verna, quae in Palaestina Martio et Aprili mensibus ante messem cadit Deut. 11, 14. Jer. 3, 3. 5, 24, opp. pluviae primae s. autumnali (מוֹרֶה, יוֹרֶה). Poët. tali pluviae assimilatur oratio facunda et bonae frugis plena. Iob. 29, 23.

מַלְקָחַיִם m. dual. (a rad. לָקַח) 1) *forceps* Jes. 6, 6. 2) *emunctorium* 1 Reg. 7, 49. 2 Chr. 4, 21.

מַלְקָחַיִם m. dual. i. q. antecedens no. 2. Ex. 25, 38. 37, 23.

מֶלְתָּחָה f. *vestiarium* regium 2 Reg. 10, 22. Ita nexu orationis flagitante Vulg., Chald., Arabs, Kimchi. Vide supra ad rad. לָתַח.

מַלּוֹתִי (prob. pro מַלְאֹתִי plenitudo mea) n. pr. m. 1 Chr. 25, 4. 26.

מַלְתָּעוֹת pl. f. Ps. 58, 7, et litteris transpositis מְתַלְּעוֹת Iob. 29, 17. Prov. 30, 14. Joël 1, 6 pr. *mordentes*, *mordices*, poët. pro *dentibus*, a rad. לָתַע momordit, cf. aethiop. መልታሕት፡ maxilla, pr. id, quo mordetur. Neque est, quod certum dentium genus, maxillares, caninos, vel incisores denotari statuamus.

מַמְּגֻרָה f. (c. Dag. euphon.) Joël 1, 17 *loca* vel *aedificia*, in quibus sunt *granaria* s. *cellae granariae* (מְגוּרוֹת), denom. a מְגוּרָה Hagg. 2, 19, praemisso מ locali, cf. מְרַאֲשׁוֹת, מַרְגְּלוֹת, et Lgb. §. 122, 1 no. 14.

מְמַדִּים pl. (a rad. מָדַד) *mensurae* Iob. 38, 5.

מְמוּכָן n. pr. pers. principis in aula Xerxis Esth. 1, 14. 16. 21, it. מומכן V. 16 Chethibh.

מָמוֹת nonnisi in pl. מְמוֹתִים (a rad. מוּת) 1) *mortes* Jerem. 16, 4. Ez. 28, 8. 2) 2 Reg. 11, 2 Chethibh concr. *interfecti*, ubi Keri מוּמָתִים.

מַמְזֵר m. 1) *spurius*, *nothus* Deut. 23, 3. LXX. ἐκ πορνῆς. Vulg. *de scorto natus*, et sic etiam intpp. orientales, neque non Rabbini, qui hoc vc. de spurio utuntur. 2) metaph. *extraneus* Zach. 9, 6. LXX. ἀλλογενής. Nimirum populi externi scortis comparantur ab Hebraeorum poëtis v. Jes. 23, 17. 18. (Rad. Hebraeis inusitata מָזַר prob. idem valebat quod נָזַר separ[illegible] sed in malam partem, despexit [illegible] pendit, unde نزر med. Damm[illegible] vilis fuit, cf. مزر ignominia [illegible] et syr. ܡܣܡܝ Aph. contemsit [illegible] est a rad. זוּר, unde nomen [illegible] regio extera, hincque מַמְזֵר)

מִמְכָּר m. (a rad. מָכַר) 1) [illegible] Levit. 25, 27. 29. 50. 2) res [illegible] dita. Lev. 25, 25: מִמְכַּר אָחִיו a fratre ipsius vendita. V. [illegible] Ez. 7, 13. 3) *res venalis* [illegible] 25, 24. Neh. 13, 20.

מִמְכֶּרֶת Lev. 25, 42 f. i. q. [illegible] no. 1.

מַמְלָכָה cstr. מַמְלֶכֶת, c. Suff. [illegible] pl. מַמְלָכוֹת (a rad. מָלַךְ) f. [illegible] *imperium*, tum de dignitate [illegible] 1 Reg. 11, 11. 14, 8. 1 Sam. [illegible] 17, tum de terra quae regi[illegible] עִיר הַמַּמְלָכָה urbs regia Jos. [illegible] 1 Sam. 27, 5. בֵּית מַמְלָכָה [illegible] regia. Am. 7, 13. [illegible] הָאָרֶץ [illegible] regna terrae Deut. 28, 25.

מַמְלָכוּת f. st. cstr. מַמְלְכוּת [illegible] מָלַךְ) id. Jos. 13, 12 sqq. [illegible] 15, 28. 2 Sam. 16, 3. Jer. [illegible]

מִמְסָךְ (a rad. מָסַךְ) m. *vinum* [illegible] matibus *mixtum* i. q. מֶזֶג, [illegible] Prov. 23, 30. Jes. 65, 11.

מִמֶּן v. מִן.

מֶמֶר m. *moeror* Prov. 17, 25 [illegible] מָרַר, ut מֶכֶס a כָּסַס, cf. [illegible] מָסַס, תֶּבֶל a בָּלַל).

מַמְרֵא (pinguedo, *robur*) [illegible] viri Amoritae, qui foedus [illegible] Abrahamo iunxerat Gen. [illegible] 24. Hinc אֵלוֹנֵי מַמְרֵא [illegible] Mamreii 13, 18. 18, 1, et [illegible] מַמְרֵא 23, 17. 19. 35, 27 [illegible] querceti in vicinia Hebronis [illegible]

מַמְרוֹרִים Iob. 9, 18 forma [illegible] quae orta videtur ex [illegible] codd. exhibent [illegible] a מָרוֹר *acerbitates* [illegible] Structura [illegible]

quidem verbum שָׂבַע et acc. admittit et מִן particulam.

מִמְשַׁח m. *expansio* Ezech. 28, 14. כְּרוּב מִמְשַׁח Vulg. *Cherub extentus*, h. e. alis extensis, cf. Ex. 25, 20. Rad. מָשַׁח no. 2.

מִמְשָׁל m. (a rad. מָשַׁל no. 1) *dominium, principatus* Dan. 11, 3. 5. Plur. מִמְשָׁלִים 1 Chron. 26, 6 concr. *domini, principes.*

מֶמְשָׁלָה f. (a rad. מָשַׁל) Mich. 4, 8, cstr. מֶמְשֶׁלֶת (Gen. 1, 16. Ps. 136, 8) c. Suff. מֶמְשַׁלְתְּךָ Jes. 22, 21 plur. cstr. מֶמְשְׁלוֹת, מַמְשְׁלוֹת 1) *dominium, principatus* Gen. 1, 16. Ps. 136, 8. 2) *imperium, ditio* 2 Reg. 20, 13. 3) concr. *principes, duces supremi* 2 Chr. 32, 9, v. מִמְשָׁל no. 2.

מִמְשַׁק (a rad. מָשַׁק possedit) semel Zeph. 2, 9: מִמְשַׁק חָרוּל *possessio urticae*, locus urticis occupatus.

מַמְתַקִּים m. pl. (a rad. מָתַק) *dulcedines* Cant. 5, 16.

מָן c. Suff. מַנְךָ (alii codd. sine Dag.) Neh. 9, 20 m. *manna arabica*, resina dulcis melli similis, quae in Arabia aliisque regionibus orientalibus Iulio maxime et Augusto ante solis ortum ex foliis complurium arborum fruticumque, maxime ex tamariscorum genere, exsudat. Iam ante decennium et quod excurrit nonnulli naturae scrutatores Britannici probaverunt, insecta quaedam cimicibus similia in manna producenda cooperari (v. Hardwicke in Asiatic Researches XIV, p. 182 sq. Bombay-Transactions I, 251); idque nuper accuratius definivit Ehrenbergius noster, qui mannam post insectorum ictum ex foliis promanare me docuit. Cf. Niebuhrii descr. Arabiae p. 145, J. E. Fabri historia Mannae in Fabri et Reiskii opuscc. med. arab. p. 121. Ex. 16, 31 sqq. Num. 11, 6. (Arab. مَنّ id. pr. *pars, donum* sc. coeli, plene مَنّ السماء, a rad. מָנַן. Alii etymo alluditur Ex. 16, 15. 31 cf. chald. מַן).

מַן, sq. Makk. מַן chald. 1) *quis? quid?* Esr. 5, 3. 9. Dan. 3, 15, etiam in interrogatione obliqua Esr. 5, 4. 2) מַן־דִּי *quicunque* Dan. 3, 6. 11. 4, 14.

מֵן m. 1) *pars, portio* (a rad. מָנַן). Propria haec vocabuli vis nominalis in vulgari V. T. usu quidem non occurrit (non enim placet Io. Simonis, qui מִנֵּהוּ Ps. 68, 24 *portionem eius* s. *eorum* sc. canum interpretatur), sed manifesta tamen est in formis מִמֶּנִּי pr. *a parte mea, de ma part* (cf. Ex. 3, 17: *hortare eos* מִמֶּנִּי germ. von meinetwegen), מִמֶּנּוּ *a parte eius*, et praeverbium מִן pr. est st. cstr. eius. Hoc autem revera substantivum esse, Plur. cstr. מִנֵּי (Jes. 30, 11) ita probat, ut dubitantibus scrupulus facile eximatur.

2) pl. מִנִּים *fides* pr. *fila tenuia*, a dividendo dicta. Ps. 150, 4. Syr. ܡܶܢܝܳܐ id. Prob. etiam huc referendum Ps. 45, 9: *ex palatiis eburneis* מִנִּי שִׂמְּחוּךָ *fides* (i. e. concentus musici) *te exhilarant.* De terminatione plur. ־ִי pro ־ִים (quam e grammaticis eliminare nimis cupide nuper conati sunt) v. Lgb. p. 525. 526.

מִן et ·מִ, sq. gutturali מֵ, raro מִ (מחוּם Gen. 14, 23, מִרְדֹף 2 Sam. 18, 16, et constanter in formis מִחוּץ, מִחְיוֹת), poët. מִנִּי et מִנֵּי q. v. (syr. ܡܶܢ, arab. مِنْ, raro مِ), c. Suff. מִמֶּנִּי (v. מֵן) poët. מִנִּי et מִנֵּי (more Syrorum); מִמְּךָ in Pausa מִמֶּךָּ, מִמֵּךְ; מִמֶּנּוּ pro מִמֶּנְהוּ ab eo, f. מִמֶּנָּה, poët. מִנְהוּ, מִנְּהוּ; מִמֶּנּוּ pro מִמֶּנְנוּ a nobis; מִכֶּם, מִכֶּן; מֵהֶם ·poët. מִנְהֶם f. מֵהֶן

1) pr. st. cstr. nominis מֵן *pars alic.* rei. Inde praep. *partitiva* (מֵם קְצָתִית Mem partitivum vocant Hebraei), *partem* designans *e toto exemtam*, quae gr. et lat. modo *ἐξ*, *ἐκ*, *ex*, *e*, modo *ἀπό*, *ab*, *a* praeverbiis (rarius *de*) indicatur. Ita post numeralia. Ruth 4, 2: *decem viri* מִזִּקְנֵי הָעִיר *ex senioribus urbis.* 2 Reg. 2, 7: *quinquaginta* מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים *ex filiis prophetarum.* Neh. 1, 2: אֶחָד מֵאַחַי *unus ex fratribus meis.* Iob. 5, 1: מִי מִקְּדֹשִׁים *quis ex numero sanctorum* (i. e. angelorum)? Ex. 18, 25 cet. It. post verba dandi, et quae ad hanc notionem prope accedunt, verba narrandi (Ps. 59, 13), docendi (Jes. 2, 3) *), implendi (מִלֵּא מִן, מָלֵא מִן i. e. implevit aliqua parte rei), et *contra* verba accipiendi (Deut. 33, 3 cf. *λαμβάνειν τινός*), hisque similia, ut edendi (אָכַל מִן, gr. *ἐσθίειν, πίνειν τινός*), satiandi se (שָׂבַע מִן) cet. 1 Reg. 12, 9: הָקֵל מִן הָעֹל *leva* partem *de iugo.* In his omnibus מִן *aliquam partem* rei indicat, quae eadem a Graecis (v. locutiones supra laudatas), Francogallis et Germanis antiquioribus (du sang; nimm *des Blutes* sc. etwas) genitivo exprimitur. Spec. a) ubi refertur ad multitudinem, notat: (*aliquot*) *ex* toto numero. (Cf. arab. بَعْضٌ pars, it. nonnulli, aliquot). Ex. 17, 5: מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל (aliquot) *ex senioribus Israëlis.* Gen. 30, 14: *da mihi* (aliquot) *de mandragoris filii tui.* Cant. 1, 2: יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ *osculetur me oscula* (osculis) *oris sui.* Ex. 16, 27. Jes. 57, 8. Rarius *unum* ex numero designat, ut arab. بَعْضٌ. Ex. 6, 25: *Eleasar duxit* (unam) *ex filiabus Puthiel.* Ps. 137, 3. Gen. 28, 11 cf. 18. Dan. 11, 5: *rex Austri* וּמִן שָׂרָיו *et unus ex tribunis eius.* Addita negandi particula: *nullus.* Iob. 27, 6: לֹא יֶחֱרַף לְבָבִי מִיָּמָי *haud me poenitet ullius diei.* 1 Sam. 14, 45. 2 Reg. 10, 23. — b) ubi refertur ad totum: *aliquid.* Levit. 5, 9: מִדָּם *aliquid sanguinis.* Iob. 11, 6: *deus tibi remittit* מֵעֲוֹנֶךָ *de peccato tuo*, partem peccati tui. Ex his c) manifestum est, quid proprie valeat מִן, من in his formulis, ما من اله الا الله *non est deus* (pr. a deo), *nisi Deus* Sur. 3, 55. 5, 77. 38, 65 (cf. eadem verba sine من Sur. 3, 1. 11, 27. 20, 7), ما من احد *ne unus quidem* (pr. non ab uno) Sur. 2, 96. 19, 98, ما لكم من علم *non est iis scientia* Sur. 18, 4 (cf. sine من 22, 70. 24, 14) v. magnam exemplorum vim ap. Agrellium de variet. generis et numeri in L. L. O. O. Lundae 1815 pag. 142 sqq. Est enim in his omnibus מִן non pleonasticum, sed partitivum: *ne minima quidem pars dei* i. q. ne ullus quidem deus; *ne particula quidem unius*, *ne minimum quidem scientiae.* In syriacis respondet ܠܐ ܡܢ ܡܕܡ non a quoquam et contr. ܠܐ ܡܕܡ nequaquam Gal. 5, 16. Hebraice dr. α) מֵאֶחָד i. e. *aliqua pars unius*, [illegible] *vel unicus.* Levit. 4, 2: *et si facit* מֵאַחַת מֵהֵנָּה *vel unicum ex his*, cf. Ez. 18, 10 (ubi אָח spurium videtur). Deut. 15, 7: *si pauper est inter vos* מֵאַחַד אַחֶיךָ *ullus fratrum vestrorum.* β) מִכֹּל *vel ullus*, in loco impedito Gen. 7, 22: מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ, quem ita declarabis: *mortua sunt* i. e. *viva non manserunt ulla, quae erant in sicco.* γ) מֵאַיִן, מֵאֶפֶס i. q. לֹא מִכֹּל *ne ullum quidem*, *ne minimum*

*) Omisso *dicendi docendive* verbo quaeritur ex vate Jes. 21, 11: מַה־מִּלַּיְלָה *quid de nocte* sc. docendum habes. Alia ellipsi Saadias: *quid de nocte* sc. superest.

quidem Jes. 40, 17. 41, 24, cf. 41, 12. 29 (ubi contorte nonnulli: *minus quam nihil*, quod mathematicorum, non poëtarum, formulam sapit). In Graecis vide an similis ratio sit formulae *οὐδέν τι, πᾶς τις*. Caeterum veram huius idiomatis indolem parum perspectam habent, qui in talibus exemplis מִן traiectum putant, vel in singulis exemplis alia omnia tentarunt, v. Winerus in Lex. p. 566.

A significatione partitiva proficiscitur

2) notio *egrediendi ex* aliqua re, ubi significatur, aliquid fuisse *in* alic. re, et quasi partem eius fecisse: gr. et lat. *ex*, ἐξ. Ita sexcenties proprio significatu post יָצָא, הוֹצִיא, v. c. egredi *ex* utero Iob. 1, 21, *ex* ore Iud. 11, 36, *ex* terra Exod. 12, 42; extrahere *ex* aqua, fovea Ps. 18, 17. 40, 3; eripere *ex* manibus alic. (v. מִיַּד, מִכַּף, מִידֵי et verba הִצִּיל, מִלֵּט), טָבַל מִן praegn. *intinxit* digitum et extraxit *ex* oleo Lev. 14, 16. Spec. frequentatur

a) de *materia*, *ex* qua aliquid fit, et qs. prodit. Cant. 3, 9: מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן *ex lignis Libani*. Ps. 16, 4. 45, 14. Gen. 2, 19. Ex. 39, 1. Hos. 13, 2.

b) de *ortu* ex patre vel loco natali. Iob. 14, 4: מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא *ubi est purus* qui *ex impuro ortus sit?* Jes. 58, 12: מִמְּךָ *ex te orti* i. e. nepotes tui (al. *nonnulli* ex civibus tuis, cf. no. 1, a). Iud. 13, 2: אִישׁ מִצָּרְעָה *vir Zorha oriundus*. 17, 7.

c) de *auctore* et *causa efficiente*, unde aliquid proficiscitur. Gen. 49, 12: חַכְלִילִי מִיָּיִן *caligans a vino*, לְבֶן — מֵחָלָב *albus* — *a lacte*. Iob. 14, 9: *ab odore aquae revirescit*. Hos. 7, 4: *fornax* בֹּעֵרָה מֵאֹפֶה *accensa a pistore*. Jer. 44, 28. Ez. 19, 10. הָרְתָה מִן concepit *ex* aliquo Gen. 19, 36; saepe post passiva (quod negare non debebat Winerus in Lex. p. 565, qui ex uno exemplo Cant. 3, 10 indicare videtur). Jes. 22, 3: אֻסְּרוּ מִקֶּשֶׁת *capti sunt a sagittariis*. 28, 7: נִבְלְעוּ מִן הַיַּיִן *devicti a vino*, cf. Ps. 78, 65. Gen. 16, 2: אוּלַי אִבָּנֶה מִמֶּנָּה *fortasse aedificabor* i. e. prolem habebo *ex ea* (v. בָּנָה Niph.). Ps. 37, 23. Ez. 27, 34. Saepe etiam de auctore indicii, vel sententiae: צָדַק מִן Iob. 4, 17, רָשַׁע מִן Ps. 18, 22 iustus, iniustus fuit ex sententia alic., cf. נָקִי מִן Num. 32, 22, אָשֵׁם מִן Jer. 51, 5, יָקָר מֵעַל Zach. 11, 13. חָלִילָה מֵיהוָה maledictum a Domino (v. חָלִילָה p. 341). Deut. 32, 47: דָּבָר רֵק מִכֶּם *verbum vobis inane visum*, i. q. בְּעֵינֵיכֶם. Ita intelligo etiam Gen. 3, 14: אָרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה i. q. בְּעֵינֵי כ׳ חַב׳. 4, 11, et Deut. 33, 24: בָּרוּךְ מִבָּנִים אָשֵׁר i. q. בְּעֵינֵי הַבָּנִים *fortunatus habitus a* reliquis *filiis* i. q. fratribus.

d) de instrumento. Iob. 7, 14: מֵחֶזְיֹנוֹת תְּבַעֲתַנִּי *somniis terres me*. 4, 9. Gen. 9, 11: *non amplius delebitur omne vivum* מִמֵּי מַבּוּל *aquis diluvii*. Ps. 28, 7. 76, 7. Ez. 28, 18.

e) de *ratione*, *propter* quam (unde) aliquid fit. Jes. 53, 5: מִפְּשָׁעֵינוּ *propter peccata nostra*. Cant. 3, 8. Deut. 7, 7. Ps. 68, 30. Esth. 5, 9. Iud. 5, 11. Inde מִבְּלִי, מִבִּלְתִּי propter defectum i. q. *quia non* est, v. בִּלְתִּי, בְּלִי. Ubi ratio significatur, propter quam aliquid *non* fit, lat. utuntur praeverbio *prae*. Gen. 16, 10: לֹא יִסָּפֵר מֵרֹב *non numerabitur prae multitudine*. Ex. 15, 23: *non poterant potare aquam prae amaritudine*. 6, 9. Prov. 20, 4. — Eodem pertinet gaudere *de* al. re Prov. 5, 18, moerere *de* al. Ruth 1, 13, נִחַם מִן poenitet eum rei.

f) de *lege*, *praecepto*, *ex* quo aliquid fit (cf. lat. *ex* more, *ex* lege, *ex* foedere). מִפִּי יְהוָה ex iussu Jehovae 2 Par. 36, 12. Inde *secundum*. Ez. 7, 27: מִדַּרְכָּם אֶעֱשֶׂה אֹתָם *secundum vias eorum faciam cum iis*. מִדֵּי secundum copiam, nach der Anzahl (v. דַּי).

Frequentior etiam (neque tamen, ut vulgo visum est, primaria) est

3) notio *recedendi, abeundi, amovendi ab* aliquo loco, nostr. *von* (etwas) *her*, *von* (etwas) *weg*, *von* (etwas) *aus*, *von* (etwas) *an*, quocunque te dirigas, sive sursum, sive deorsum, v. c. מִשָּׁמַיִם de coelo Jes. 14, 12. Ps. 14, 2. 33, 14, יָרַד מִן descendit de (monte), et vicissim עָלָה מִן ascendit inde a, cf. Ex. 25, 19.

Sibi opposita sunt: *α*) מִן — אֶל *inde ab* — *usque ad* (v. אֶל litt. A, 1), passim pro: *tam*, *quam*. Ps. 144, 13: מִזַּן אֶל־זַן *tam genus*, *quam genus* i. e. omnis generis res. *β*) מִן — עַד et מִן — וְעַד Lev. 13, 12: מֵרֹאשׁוֹ וְעַד רַגְלָיו *a capite eius usque ad pedes*. Jes. 1, 6. 1 Reg. 6, 24. Hac autem formula saepe utuntur, ubi omnes sine discrimine res, qs. ab initio usque ad finem, a capite ad calcem, comprehendere volunt. Jon. 3, 5: מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטַנָּם *a summis ad imos* i. e. omnes, hinc passim est: *tam*, *quam* Ex. 22, 3. Deut. 29, 10. 1 Sam. 30, 19, et c. negandi particula: *neque*, *neque* Gen. 14, 23: אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ־נַעַל *neque filum*, *neque corrigia calcei*. 31, 24. *γ*) מִן — ־ה Ez. 25, 13: מִתֵּימָן — וּדְדָנֶה *a Themane* — *usque ad Dedanam*. Magis etiam hac significatione (*inde a* — usque ad) frequentatur לְמִן, de quo infra. — מִמְּךָ וָהֵנָּה *inde a te horsum*, vide הָלְאָה et הֵנָּה. — Spec. nota:

a) מִן (ἀπο) frequentatur non solum post verba abeundi, fugiendi (נוּס, בָּרַח), recedendi (נָזַר), sed etiam post timendi (פָּחַד, יָרֵא), occultandi, se occultandi (עָלַם, סָתַר, כָּחַד), claudendi (Prov. 21, 23), cavendi, custodiendi (נִשְׁמַר, Iob. 17, 4), defendendi (Ps. 43, 1. 107, 41) verba, quae omnia ad *recedendi* notionem redeunt, cf. gr. κρύπτω, καλύπτω ἀπό Mt. 11, 25. Luc. 9, 45. 19, 42, et lat. custodire, defendere *ab* aliqua re, *tutus a* periculo. Hu similia sunt: חָפְשִׁי מִפְּ׳ liber ab aliquo, צֵל מֵחֹרֶב *umbra* quae defendit *a sole* Jes. 4, 6. 25, 4, שָׁבַת, נוּחַ מִן quievit, quietem habuit *ab* aliqua re. *Desistendi* notio est in כָּלָה מִן absolvit (et destitit) ab al. re Jos. 19, 51, 1 Reg. 12, 18: רַב לָכֶם מֵעֲלוֹת *satis vobis!* desistite nunc *ab ascendendo*; *deficiendi* in בָּגַד מִן.

b) Absol. positum significat, aliquid *distare ab alia re*, *procul abesse ab ea*, cf. gr. ἀπ᾽ Ἄργεος procul ab Argo, φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης procul a patria cara Il. 2, 162. Prov. 20, 3: שֶׁבֶת מֵרִיב *sedere procul a lite*. Num. 15, 24: מֵעֵינֵי הָעֵדָה *procul ab oculis concionis*, inde transl. *absque*, *sine* Iob. 11, 15. 21, 9. Gen. 27, 39. Jes. 14, 19. Jer. 48, 45, idque pro *praeter*, *excepto* 2 Sam. 13, 16. 1 Par. 29, 3, cf. sq. inf. no. 5, c.

c) et contra *prope abesse a re* (arab. قرب من فلان), unde מִגֹּאֵל qui alter est *a Goële* s. proximo consanguineo, qui hunc proxime excipit (cf. syr. ܡܢܐܬܡܠ nudius tertius pr. dies proximus ab hesterno), it. *pendere ex aliqua re* (cf. ἅπτεσθαι ἀπὸ τινός, ἔκ τινος). Jes. 40, 15: מַר מִדְּלִי *gutta de amphora* dependens. Cant. 4, 1: שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד *discumbunt* (greges) pendentes quasi *e monte Gilead* i. e. in latere eius (cf. Soph. Antig. 411: καθήμεθ᾽ ἄκρων ἐκ πάγων, Od. 21, 420: ἐκ δίφροιο καθήμενος). Inde saepissime ponitur, plane ut lat. *a latere*, *a dextra et sinistra*, *a fronte*, *a tergo*, *ab occasu* al. (cf. gall. *dessous*, *dessus*, *dedans*, *dehors*, *derrière* pro d'arrière cet.) de commoratione *in* loco, qui *ab* alio quasi pendeat i. e. vel *a* quacunque *parte* eius sit. V. c. מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל a dextra et sinistra parte (v. sub his vcc.), מִצַּד a latere, מִקֶּדֶם a fronte, ab oriente Gen. 2, 8. 13, 11, מִיָּם ab occidente, מִמִּזְרָח

שֶׁמֶשׁ ab occasu solis Jes. 59, 19, מֵאַחֲרֵי a posteriore parte, post, מִסָּבִיב circum circa, מֵרָחוֹק procul 2 Reg. 2, 7. Jes. 22, 3. 23, 6, מִמֶּרְחָק id. Jes. 17, 13, מִזֶּה — מִזֶּה ab hoc — ab illo latere 1 Sam. 17, 3. 1 Reg. 10, 19. 20, adde מִתַּחַת, מִמַּעַל, מִבַּיִת, מִחוּץ et gramm. hebr. §. 147, 1. — Addito לְ illa adverbia loci praepositionis vim induere supra iam observatum est, v. לְ pag. 513 B.

d) Translate ad tempus, notat *α*) terminum a quo: *inde ab*, *ex*. מִנְּעוּרִים a iuventute 1 Sam. 12, 2. 1 Reg. 18, 12, מִבֶּטֶן אִמִּי ab utero matris meae Iud. 16, 17. Si temporis spatio praemittitur, ubique ab initio, non a fine, eius computandum est, ut gr. ἀφ' ἡμέρας, ἀπὸ νυκτός, lat. *de die*, *de nocte*. Lev. 27, 17: מִשְּׁנַת הַיֹּבֵל bene Vulg. *statim ab initio incipientis iubilei*, opp. אַחַר הַיֹּבֵל Comm. 18. Jes. 38, 12: מִיּוֹם עַד לַיְלָה *ab initio diei* i. e. a mane *ad noctem*, unius diei spatio. מִיָּמֶיךָ inde ab initio vitae tuae Iob. 38, 12. 1 Sam. 25, 28. מִיּוֹם inde ab initio temporis s. mundi (LXX. ἀπ' ἀρχῆς) Jes. 43, 13, quomodo etiam expedienda sunt haec exempla: מִמָּחֳרָת statim ab initio diei sequentis Gen. 19, 34. Exod. 9, 6, מֵעוֹלָם inde a longo tempore, i. e. ante longum tempus Jes. 42, 14. Prov. 8, 23, מִקֶּדֶם, מֵרֵאשִׁית, Jes. 46, 10. *β*) tempus, quod proxime excipit aliud: *statim post* (coll. litt. c) ut gr. ἐξ ἀρίστου, lat. *ab itinere*, *ex consulatu*. Ps. 73, 20: כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ *ut somnium postquam expergefacti sumus*. Prov. 8, 23: מִקַּדְמֵי אָרֶץ *statim post primordia terrae*, מִיֹּמָיִם post biduum Hos. 6, 2, מִקֵּץ post finem (v. קֵץ), dein simpl. *post*. מִיָּמִים post aliquod tempus Iud. 11, 4. 14, 8, מִיָּמִים רַבִּים Jos. 23, 1, מֵרֹב יָמִים Jes. 24, 22, מִשְּׁלֹשׁ חֳדָשִׁים post tres menses Gen. 38, 24. Eodem referri potest מִן הַמּוֹעֵד *ultra* tempus statutum 2 Sam. 20, 5, nisi hoc a comparativa particulae nostrae vi derivare mavis: (magis) quam i. e. ultra.

Ab *eximendo* et *eminendo* est

4) usus *comparativus*. Usurpatur enim de re, quae reliquis aliqua ratione praestans *ex* earum *grege* qs. *eximitur* (cf. lat. *egregius*, *eximius*, gr. ἐκ πάντων μάλιστα Il. 4, 96, et ἐκ πάντων 18, 431, hebr. בָּחַר מִן Ps. 84, 11). Deut. 14, 2: *populus* מִכֹּל־הָעַמִּים *ex omnibus populis* qs. exemtus, iis praestantior. 1 Sam. 10, 23: גָּבֹהַּ מִכָּל־הָעָם *maior omni populo*, pr. et hac ratione ex reliquo populo qs. *exstans*, *eminens*. עָקֹב מִכֹּל fraudulentior omnibus i. e. fraudulentissimus omnium. Jer. 17, 9, cf. 1 Sam. 18, 30. 2 Reg. 10, 3. 2 Par. 9, 22. Ez. 31, 5 al. In aliis exemplis aliqua res (aliqua ratione) *eminere* dicitur *super* aliam, hinc eam superare, v. c. טוֹב מִבָּלָק *melior Balako* i. e. bonitate eminens super Balacum, Iud. 11, 25, מָתוֹק מִדְּבַשׁ dulcius melle 14, 18, חָכָם מִדָּנִיֵּאל sapientior Daniele Ezech. 28, 3, et cum verbo virtutem vel vitium notante Iud. 2, 19: הִשְׁחִיתוּ מֵאֲבוֹתָם *pravius agebant quam patres eorum*. Gen. 19, 9. 29, 30. 38, 26. Jerem. 5, 3. Non multum differt eorum sententia, qui ad *recedendi* potestatem revocant huius particulae usum in comparando, ut Ewaldus in gramm. cr. pag. 599, et Winerus in Lex. p. 565, et exempla illa declarant: „tam *dulce*, ut hac ratione seiungi debeat a *melle*“ (malim: distet magno spatio a melle); namque qui *eminent super* alios, etiam *distant ab* iis; sed ad praestantiam et excellentiam alicuius rei depingendam et quasi ante oculos ponendam specialem *eminendi*, *exstandi*, hinc *superandi* imaginem aptiorem etiam esse, quam generaliorem *distandi*, nemo non intelligit: *es ist an die Entfernung mit der Richtung nach oben zu denken* (cf. usum parti-

culae עַל in comparando Iob. 23, 2. Ps. 137, 6). Quanta intercedat necessitudo inter hunc particulae usum in comparando, et vim negativam (no. 5, litt. c), quod utrumque est a distando et superando, docent huiusmodi exempla, Gen. 4, 13: גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשֹׂא *maius est crimen meum, quam* ut *condonetur*, vel tam *magnum est crimen, ut condonari non possit.* 1 Reg. 8, 64, it. Hos. 6, 6: חֶסֶד חָפַצְתִּי וְלֹא זָבַח דַּעַת אֱלֹהִים מֵעֹלוֹת *pietate delector, non victimis, cognitione Dei magis quam holocaustis.* — Tertium (quod vocant) comparationis facile suppletur in his: Jes. 10, 10: פְּסִילֵיהֶם מִירוּשָׁלִַם *idola eorum superant idola Hierosolymorum* (multitudine et potentia). Mich. 7, 4. Ps. 62, 10. Iob. 11, 17. — Alibi aliquid aliquem superare dicitur, quod *vires* eius excedit. Deut. 14, 24: יִרְבֶּה מִמְּךָ הַדֶּרֶךְ *iter maius est te* i. e. excedit vires tuas, maius est, quam ut facere possis. Gen. 18, 14. Iob. 15, 11. Plura dabunt libri grammatici, Lgb. p. 690. Ewaldi gr. l. c.

5) Infinitivo praemissum מִן est a) *propterea quod, quia* (cf. *propter* no. 2, e). Deut. 7, 8: מֵאַהֲבַת יְיָ אֶתְכֶם *quia Jehova vos amat.* — b) *ex quo*, de tempore (no. 3, d). 1 Par. 8, 8. 2 Par. 31, 10. — c) longe frequentissime *ita ut non, ne, quo minus* a recedendi significatione, post verba quae ad impediendi notionem redeunt, v. c. retinere (הֵנִיא) Num. 32, 7, custodire, cavere, sibi cavere Ps. 39, 2. Gen. 31, 29, dehortari Jes. 8, 11, reiicere 1 Sam. 8, 7, claudere, obturare Jes. 24, 10. Zach 7, 12 (cf. Gen. 27, 1. Ps. 69, 24), dimittere Exod. 14, 5, oblivisci Ps. 102, 5. Jes. 49, 15. Num. l. c. *quare avertitis animum Israëlitarum* מֵעֲבֹר אֶל הָאָרֶץ. Gen. 27, 1: *oculi eius caligabant* מֵרְאֹת *ita ut non videret.* Jes. 49, 15: *an obliviscitur mulier infantis sui* מֵרַחֵם בֶּן־בִּטְנָהּ *ita ut non misereatur* cet. Eodem redit Jes. 54, 9: *iuravi* מִקְּצֹף עָלַיִךְ *me non irasci velle*, pr. *iuravi* et hoc obstat, *quominus irascar.* — Passim loco verbi est nomen, et מִן est pro pleniore מִהְיוֹת. 1 Sam. 25, 23: *reiicit te* מִמֶּלֶךְ *ita ut non* amplius *rex sis.* Jerem. 48, 2: *delebimus eam* מִגּוֹי *ita ut non* amplius *gens sit.* Jes. 52, 14: מִשְׁחַת מֵאִישׁ *deformis ut non homo sit*, ut vix humanam speciem prae se ferat. Adde Jes. 17, 1. 23, 1. 24, 10. 25, 2. Jer. 2, 25. 1 Reg. 15, 13.

6) Semel est Conj. futuro praemissa i. q. syr. ܡܢ ܕ, arab. مِنْ أَنْ: *ne*, cf. no. 5, c. Deut. 33, 11: מִן־יְקוּמוּן LXX. μὴ ἀναστήσονται. Vulg. *non consurgant.* Cf. Lgb. p. 636.

Aliis particulis loci praemissum מִן plerumque *recedendi* significatum habet (v. supra no. 3), et altera particula locum designat, unde aliqua res recedit, ut in gall. *de chez quelqu'un, d'auprès*, v. c. מֵאַחַר a post, *hinter* (etwas) *weg*, מִבֵּין ab inter, *zwischen* (etwas) *weg*, מֵעַל, מִלִּפְנֵי, מִבַּעַד, מִיַּד, מִבֵּין, מֵאַחַר v. מִתַּחַת, מֵעִם, מִלִּפְנֵי, מֵעַל, מֵעִם. (De מֵאֵת supra p. 115 praetermisso infra agetur). Alibi nil nisi *partem s. latus* rei designat, ut מֵאַחֲרֵי post, pone (a tergo) v. no. 3, c. Alias compositiones tetigimus ad no. 2, e.

In nonnullis formulis מִן traiectum est, et quanquam alteri praepositioni praepositum tamen ita struendum, quasi postpositum sit, ut מִבַּלְעֲדֵי pro בַּלְעֲדֵי מִן, ut syr. ܡܢ ܒܠܥܕ, מִלְּבַד praeter i. q. לְבַד מִן (quod utrumque in usu est); vicissim in

לְמִן pro מִן לְ ut lat. *inde*, cui plerumque respondet, pro *de in*. Ponitur pro simpl. מִן signif. no. 3, a, de termino a quo: *inde ab.* לְמֵרָחוֹק inde a longinquo Iob. 36, 3. 39, 29, de tempore 2 Sam. 7, 19. 2 Reg.

19, 25. 2 Par. 27, 23: לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמָטָּה *a viginti annos nato et infra.* 1 Par. 17, 10. Mal. 3, 7. Maxime sq. עַד, וְעַד, *inde ab — usque ad* Zach. 14, 10. Mich. 7, 12, de tempore Iud. 19, 30, it. *tam, quam* 2 Par. 15, 13: לְמֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה *tam vir, quam femina.* Esth. 1, 20, et c. negandi particula: *neque, neque* Ex. 11, 7. 2 Sam. 13, 22. — Huc non pertinent לְמִבַּיִת Num. 18, 7 et לְמִתַּחַת לְ 1 Reg. 7, 32, quae sunt pro מִבַּיִת, מִתַּחַת לְ adiuncta notione *motus* ad locum, cf. אֶל־מִחוּץ.

מֵאַת i. q. מֵעִם pr. *e vicinia, a parte* alic., syr. ܡܢ ܠܘܬ, arab. من عند, *inde ab* (1 Reg. 6, 33) post verba et nomina proficiscendi Gen. 26, 31, mittendi ab aliquo loco Gen. 8, 8, it. accipiendi Iob. 2, 10, emendi Gen. 17, 27. 23, 20, petendi *ab* aliquo 1 Sam. 1, 17, praestando Ex. 29, 28 cet. — Alia exempla sunt: Jos. 11, 20: מֵאֵת יְיָ הָיְתָה *a Jehova hoc institutum est.* Exod. 29, 28: *erit hoc Aharoni .... statutum perpetuum* מֵאֵת בְּנֵי יִשׂ׳ *ab Israëlitis praestandum.* Ps. 22, 26: מֵאִתְּךָ תְהִלָּתִי *a te hymnus meus* i. e. tibi debeo salutem, hymni causam. — מֵאִתִּי Jes. 44, 24 Keri est i. q. gr. ἀπ' ἐμαυτοῦ Joh. 5, 30, a me ipso s. propria auctoritate, arab. من عندى, syr. ܡܢ ܕܝܠܝ, et hebr. מִמֶּנִּי Hos. 8, 4. Cf. de hoc idiomate Anecdota Orientt. I p. 66.

מִן chald. c. Suff. מִנִּי, מִנָּךְ, מִנֵּהּ, מִנַּהּ, מִנְּהוֹן i. q. hebr. 1) *pars* rei, st. cstr. nominis מִן. Vis nominalis manifesta est in huiusmodi exemplis Dan. 2, 33: *quod ad pedes eius attinet,* מִנְּהוֹן דִּי פַרְזֶל וּמִנְּהוֹן דִּי חֲסַף *pars eorum* erat *ferrea, pars eorum figlina,* cf. syr. ܡܢܗܘܢ — ܡܢܗܘܢ 2 Tim. 2, 20. Barhebr. p. 171. 200.

2) *ex*, pr. de egrediendo. Dein a) de auctore, a quo ceu fonte aliquid prodit, proficiscitur, post pass. Esr. 4, 21; b) de causa, qua quis movetur: *propter* Dan. 5, 19; c) de norma, *ex* qua aliquid fit Esr. 6, 14, unde מִן קְשֹׁט ex veritate s. secundum veritatem, *vere* Dan. 2, 47, מִן יַצִּיב certo 2, 8 cf. gr. ἐκ adverbiis circumscribendis adhibitum v. c. ἐξ ἐμφανοῦς i. q. ἐμφανῶς.

3) *ab, a,* recedendi significatu, inde etiam post verbum timendi Dan. 5, 19. De tempore: *inde a* Dan. 3, 22. Saepe sqq. aliis praepositt. מִן לְוָת = hebr. מֵאֵת, מֵעִם, v. לְוָת. מִן קֳדָם i. q. hebr. מִפְּנֵי, מִלִּפְנֵי. מִן אֱדַיִן i. q. מֵאָז inde ab eo tempore, v. אֱדַיִן. — Eodem pertinet significatio privativa (de qua v. hebr. no. 5, c) Dan. 4, 13: לִבְבֵהּ מִן אֲנָשָׁא יְשַׁנּוֹן *cor eius mutabitur, ut non amplius humanum* (cor *hominis*) *sit.*

4) comparative: *prae, magis quam* Dan. 2, 30.

מְנֵא chald. v. מְנָה.

מְנָאוֹת pl. a מְנָת, partes.

מַנְגִּינָה f. i. q. נְגִינָה *canticum,* spec. irrisorium, *dicterium.* Thren. 3, 63.

מִנְדָּה f. chald. i. q. מִדָּה q. v.

מַנְדַּע chald. i. q. hebr. מַדָּע, *dd* more Chaldaeorum in *nd* mutato (a rad. יְדַע fut. יִנְדַּע) 1) *cognitio, scientia* Dan. 2, 21. 5, 12. 2) *intellectus* ibid. 4, 31. 33.

מָנָה pr. *partitus, dispertitus est, impertivit* v. Pi. no. 1. (Affinia sunt מָנַן, et מָנַת. In linguis indogermanicis respondent transp. νέμω, zend. *neeman,* pehlev. *nim,* et fort. μέρος, μείρομαι). In Kal 1) *attribuit, assignavit,* sq. לְ Jes. 65, 12. 2) *paravit, constituit* (pr. in partes divisit, dispescuit) v. c. exercitum 1 Reg. 20, 25. 3) *numeravit,* de censu populi 1 Par. 21, 1. 17. 27, 24. (Chald. et syr. ܡܢܐ, מְנָא numeravit. Fort. Sanscr. *man* putare, cogitare).

Pi. 1) *impertivit* (v. Kal), *attribuit, assignavit* alicui, sq. לְ pers. Dan. 1, 5. Iob. 7, 3. 2) *instituit, constituit* (Deus aliquid). Ion. 2, 1. 4, 6. 8. Sq. verbo finito Ps. 61, 8: מַן יִנְצְרֻהוּ *constitue, iube, fac, ut eum tueantur.* Sq. עַל praefecit. Dan. 1, 11. — *Pu.* pass. *constitutus, praefectus est* 1 Par. 9, 29.

Niph. pass. Kal no. 3 *numeratus est* Gen. 13, 16. Eccl. 1, 15, *annumeratus est* sq. אֶת Jes. 53, 12.

Nomm. deriv. praeter sequentia sunt: מְנִי, מְנָת, et nomm. propria תִּמְנָתָה , תִּמְנָה.

מְנָה et **מְנָא** chald. *numeravit, lustravit* Dan. 5, 26. Part. pass. מְנֵא V. 25. 26.

Pa. מַנִּי et מַנִּי *constituit, praefecit* muneri Dan. 2, 24. 49. 3, 12. Esr. 7, 25.

Deriv. מִנְיָן.

מָנֶה m. pr. pars, portio, numerus (v. rad.), spec. *mina*, gr. *μνᾶ* (syr. ܡܢܝܐ, arab. مَنّ), pondus centum siclorum, quantum colligitur ex 1 Reg. 10, 17 coll. 2 Par. 9, 16. — Non satis expeditus est locus Ez. 45, 12: *viginti sicli, viginti quinque sicli, quindecim sicli erit vobis mina,* vel de triplici mina, 20, 25 et 15 siclorum, intelligendus, vel de una sexaginta (15 + 20 + 25) siclorum. Sed prius praestat.

מָנָה pl. מָנוֹת (Kamez impuro Esth. 2, 9) f. 1) *pars, portio* Ex. 29, 26. Lev. 7, 33, maxime cibi 1 Sam. 1, 4. שָׁלַח מָנוֹת misit cibi portiones (de convivio) Neh. 8, 10. 12. 2) i. q. חֵלֶק *sors* Jer. 13, 25.

מֹנֶה in pl. tantum מֹנִים *partes* i. e. *vices* Gen. 31, 7. 41. Cf. יָד no. 7.

מִנְהָג m. *vectura* (das Fahren) currus. 2 Reg. 9, 20. Rad. נָהַג.

מִנְהָרָה f. (a rad. נָהַר no. 1 fluxit) *vallis* profundior, aquâ *affluens* Iud. 6, 2, arab. مَنْهَر et مَنْهَرَة fossa aquae, v. Schult. ad Iob. p. 49.

מָנוֹד m. (a rad. נוּד). Ps. 44, 15: מְנוֹד רֹאשׁ *agitatio capitis,* meton. obiectum eius i. e. obiectum irrisionis.

מָנוֹחַ (a rad. נוּחַ) c. Suff. pl. מְנוּחָיְכִי (Ps. 116, 7) 1) *quies.* Thren. 1, 3. *Quietem quaerere* mulieri i. e. conditionem (Liv. III, 45), matrimonium quaerere Ruth 3, 1. Plur. Ps. 116, 7. 2) *locus quietis* Gen. 8, 9. Deut. 28, 65. 3) n. pr. patris Simsonis Iud. 13, 2 sqq.

מְנוּחָה f. antecedentis 1) *quies, requies, conditio quieta* Ruth 1, 9 (cf. 3, 2). Jer. 45, 3. Jes. 28, 12: זֹאת הַמְּנוּחָה *haec est requies,* haec est ratio, tranquilla felicitate fruendi. מֵי מְנֻחוֹת aquae placidae Ps. 23, 2. Spec. terrae Cananiticae possessio quieta Ps. 95, 11. Deut. 12, 9. 2) *locus quietis* Num. 10, 33. Mich. 2, 10, hinc *domicilium* Jes. 11, 10.

מָנוֹן m. sec. Hebraeos *soboles* (v. נוּן et נִין). Semel legitur Prov. 29, 21: *si quis servum mollius habet a pueritia* וְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מָנוֹן *postea erit* (esse volet, ut) *filius.* Luth. *so will er darnach ein Junker seyn.* Alii *animum ingratum* interpretantur, a rad. מָנַן arab. مَنَّ benefacta exprobravit.

מָנוֹס c. Suff. מְנוּסִי (a rad. נוּס) 1) *fuga* Jer. 46, 5. 2) *refugium* Ps. 142, 5. Iob. 11, 20.

מְנוּסָה f. antecedentis, *fuga* Lev. 26, 36. Jes. 52, 12.

מָנוֹר m. *iugum*, pr. aratorium, a rad. נִיר arare, novellare (syr. et arab. ܢܝܪܐ, نِير); dein מְנוֹר אֹרְגִים *iugum textorium* 1 Sam. 17, 7. 2 Sam. 21, 19, qua significa-

tione Syri et Arabes habent ܡܢܘܬܐ, منوال, r emollito.

מְנוֹרָה f. (a rad. נור) *candelabrum*, ubique de magno candelabro in tabernaculo foederis Ex. 25, 31 sqq. 30, 27. 31, 8. 37, 17. 39, 37.

מִנְּזָרִים m. plur. (c. Dag. euphon.) *principes*, i. q. נְזִירִים Nah. 3, 17.

מָנַח rad. inus., arab. منح *donavit* pr. distribuit, dispertitus est (vic. מָנָה, מָנַן, cf. de necessitudine verborum לח et לה ad rad. קָלָה). Inde

מִנְחָה f. 1) *donum* Gen. 32, 14. 19. 21. 43, 11. 15. 25. 26 cet. 2) *tributum*, quod mitiore *doni* nomine a populis stipendiariis exigebatur (Diod. 1, 58). 2 Sam. 8, 2. 6. 1 Reg. 5, 1 (4, 21). 2 Reg. 17, 4. Ps. 72, 10. 3) *donum numini oblatum, sacrificium* Gen. 4, 3. 4. 5, spec. sacrificium incruentum opp. זֶבַח sacrificio cruento Lev. 2, 1. 4. 5. 6. 6, 7 sq. 7, 9. Hinc זֶבַח וּמִנְחָה Ps. 40, 7. Jer. 17, 26. Dan. 9, 27.

מִנְחָה chald. id. Dan. 2, 46. Esr. 7, 17.

מְנַחֵם (consolator) n. pr. regis Israëlitarum (772—761 a. C.) 2 Reg. 15, 17—22. LXX *Μαναήμ*. Vulg. Manahem.

מָנַחַת (quies) n. pr. 1) viri Gen. 36, 23. 2) loci aliunde ignoti 1 Chr. 8, 6.

מְנִי (a rad. מָנָה, cui origini alluditur Jes. 65, 12) *fatum, fortuna* (arab. منية, منا) c. art. nomen idoli, quod Judaei in Babylonia una cum Gado (v. גַּד, בַּל) lectisterniis oblatis colebant. Jes. 65, 11. Probabiliter intelligenda *Veneris* stella, quam tanquam fortunae datricem (سعد الاصغر bona fortuna minor) cum Gado copulatam suspiciebant veteres Semitae. Nescio an eadem sit مناة dea Arabum gentilium in Corano (53, 19, 20) commemorata. Vide de his religionibus comment. nostr. ad Jes. l. c. Aliud vestigium huius numinis est in nomine pr., quod in inscriptt. phoeniciis inveni, עַבְדְּמְנִ(י) i. e. cultor Veneris (v. inscr. Cit. ap. Pocock. no. IV. XII).

I. **מִנִּי** Jer. 51, 27 (et sec. quosdam Ps. 45, 9, quod minus placet, v. מֵן) n. pr. provinciae Armenicae, quae l. c. cum אֲרָרָט copulatur, auctore Bocharto (Phaleg l. l. cap. 3, p. 19. 20) *Μιννύς*, Armeniae tractus, Nicol. Damasc. ap. Jos. antt. 1, 3, §. 6. Sunt, qui ipsum Armeniae nomen ex הַר־מִנִּי ortum putent.

II. **מִנִּי** poët. pro מִן adiecto Jod paragogico Iud. 5, 14. Jes. 46, 3; de forma מִנֵּי Jes. 30, 11, v. מִן no. 1.

מְנָיוֹת v. מְנָת.

מִנִּים v. מֵן.

מְנִימִין v. מִיָּמִין.

מִנְיָן m. chald. *numerus* Esr. 6, 17, a rad. מְנָא, מְנָה.

מִנִּית (fort. dono data a rad. מָנַן) n. pr. oppidi in finibus Ammonitarum Iud. 11, 33, unde triticum ad Tyri mercatum deferebatur. Ez. 27, 17.

מִנְלָה. Ad tale nomen vulgo refertur forma מִנְלָם in verbis Iob. 15, 29: לֹא יִטֶּה לָאָרֶץ מִנְלָם, quae reddunt: *non extendunt se in terra opes eorum*. מִנְלָה ducunt a rad. נָלָה, cuius aliud vestigium in scriptura vulgari כַּנְּלֹתְךָ Jes. 33, 1, quam idem notare volunt quod arab. نال med. Je assecutus est, acquisivit, unde نال, نيل opes, possessio, منال opes, divitiae. Sed vix mihi persuadeo, sanam esse lectionem,

et haud scio an (cum uno libro ms.) reponendum sit מִכְלָם a מִכְלָה i. q. מִכְלָא *caula eorum* poët. *greges eorum*. Non magis sana videntur verba Jes. l. c. Vide ad נָלָה.

מָנַן rad. inusit., arab. مَنَّ *divisit, attribuit* (affine est מָנָה) unde מָן donum (Manna), מֵן pars, cstr. מֵן pl. מִנִּים et n. pr. מִנִּית.

מָנַע *retinuit, cohibuit.* (Cogn. sunt מָאֵן, et aethiop. ምለለ: reiecit, reprobavit). Ezech. 31, 15: וָאֶמְנַע נַהֲרוֹתֶיהָ *eiusque flumina cohibebo* 1) sq. מִן, *arcuit, retinuit ab* aliqua re. 1 Sam. 25, 26. 34: אֲשֶׁר מְנָעַנִי מֵהָרַע אֹתָךְ *qui me retinuit, quominus tibi male facerem*. Jer. 2, 25: מִנְעִי רַגְלֵךְ מִיָּחֵף *cohibe pedem tuum, ne discalceatus fias*, noli ita festinare, ut calceos amittas. 31, 16. 2) sq. acc. rei et מִן pers. *denegavit* alicui aliquid. Gen. 30, 2: אֲשֶׁר מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי־בָטֶן *qui fructum ventris tibi denegavit*. 2 Sam. 13, 13. 1 Reg. 20, 7. Iob. 22, 7, sq. לְ pers. Ps. 84, 12 cet. In eandem sententiam dicitur: מָנַע פ׳ מִן Num. 24, 11. Eccl. 2, 10.

Niph. 1) *retentus, cohibitus est* Jer. 3, 3, reflex. retineri, cohiberi se passus est. Num. 22, 16, sq. מִן c. inf. 2) *ablatus, ereptus est*, sq. מִן Iob. 38, 15.

Inde nomm. pr. יִמְנָע, תִּמְנָע.

מַנְעוּל m. (a rad. נָעַל) *pessulus*. Cant. 5, 5. Neh. 3, 3.

מִנְעָל m. id. Deut. 33, 25.

מַנְעַמִּים m. pl. *cibi delicati, cupediae*, a rad. נָעַם, quam Arabes etiam de epulis lautioribus usurpant. Ps. 141, 4.

מְנַעַנְעִים m. pl. 2 Sam. 6, 5 Vulg. *sistra*, instrumentum musicum, ab agitando dictum (rad. נוּעַ Pil. נִעְנַע), ut σεῖστρον a σείω. Syr. et Arabs: *tympana quadrata*.

מְנַקִּית f. tantum in pl. מְנַקִּיּוֹת *poterae libatoriae* Exod. 25, 29. 37, 16. Num. 4, 7. (Syr. ܡܢܩܝܬܐ id., a rad. ܢܩܐ Pa. libavit).

מֵנֶקֶת i. q. מֵינֶקֶת f. *nutrix*, v. Hiph. rad. יָנַק.

מְנַשֶּׁה (qui oblivioni tradit, v. Gen. 41, 51) n. pr. gr. Μανασσῆς, *Manasses* 1) filius Josephi, a Jacobo avo adoptatus Gen. 48, 1 sqq. De finibus Manassitarum, partim trans Jordanem, partim in citeriore regione sitis v. Jos. 13, 29—32. 17, 8 sqq. Patron. מְנַשִּׁי Deut. 4, 43. 2) rex Judae (699—644 a. Chr.), Ezechiae filius, idolorum cultu, superstitione et erga pios crudelitate famosus 2 Reg. 21, 1—18. 2 Chr. 33, 1—20. 3) Iud. 18, 30 Cheth. 4) Esr. 10, 30. 5) V. 33.

מְנָת pro מְנָאת (a rad. מָנָה) pl. מְנָאוֹת Neh. 12, 44, et מְנָיוֹת 12, 47. 13, 10 (Kamez impuro) f. *pars, portio*. Ps. 63, 11: מְנָת שֻׁעָלִים יִהְיוּ *pars* i. e. praeda *vulpium erunt*. Ps. 11, 6: *ventus aestuosus* (est) מְנָת כּוֹסָם *portio calicis eorum*, i. e. iis propinabitur. 16, 5. De cibi portionibus Neh. l. c.

מָס m. *tabescens*, qui calamitatibus *confectus* est, rad. מָסַס q. v. Iob. 6, 14.

מַס m. *tributum*. (Vulgo a מָסַס quia tributum sit „virium dissolutio et confectio," quod vix cuiquam placebit. Mihi persuasum est, מַס contr. esse ex מֶכֶס tributum, vectigal a rad. כָּסַס numeravit, ut fem. מִכְסָה מִסָּה mensura, numerus, pro מִכְסָה. Litterarum *ks* s. ξ in fine abiecto *k* emollitarum exempla multa offert Graecia et Latium, ut *Aiax*, Αἴας; *pistrix, pistris* πίστριξ; ὄρνις dor. ὄρνιξ; mixtus, mistus; sestertius pro sextertius; it. *x* et *ss* inter duas vocales instar hebr. *micsa*, *missa*: Ulixes, Ulysses; μαλάσσω,

malaxo, adde *maximus* et ital. *massimo; Alexander* et *Alessandro*). Paene ubique de *tributo manibus praestando s. operâ servâ, angariâ*, plene מַס עֹבֵד (tributum serviens) 1 Reg. 9, 21. 2 Chr. 8, 8. Crebrae sunt formulae: הָיָה לָמַס Deut. 20, 11. Iud. 1, 30. 33. 35. Jes. 31, 8 et הָיָה לְמַס עֹבֵד Gen. 49, 15. Jos. 16, 10 operae servae praestandae obnoxius fuit. Omisso עֹבֵד id., inde נָתַן לָמַס Jos. 17, 13, שׂוּם לָמַס Iud. 1, 28 et שׂוּם מַס עַל Esth. 10, 1 servam operam imposuit alicui. אֲשֶׁר עַל הַמַּס praefectus operarum s. angariae 2 Sam. 20, 24. 1 Reg. 4, 6. 12, 18, pl. שָׂרֵי מִסִּים praefecti operarum Ex. 1, 11.

מֵסַב m. (a rad. סָבַב) 1) subst. *consessus, triclinium, pulvinaria* more Orientalium *in orbem posita* Cant. 1, 12, cf. rad. סָבַב 1 Sam. 16, 11. 2) adv. *circumcirca* 1 Reg. 6, 29. Pl. מְסִבּוֹת id. Iob. 37, 12. 3) pl. cstr. praep. *circa* 2 Reg. 23, 5: מְסִבֵּי יְרוּשָׁלִָם circa Hierosolymam.

מַסְגֵּר m. (a rad. סָגַר) pr. part. Hiph. *claudens*, inde 1) *qui claudit, claustrarius* (opifex) 2 Reg. 24, 14. 16. Jerem. 24, 1. 29, 2. 2) *quod claudit, claustrum, carcer* Ps. 142, 8. Jes. 24, 22.

מִסְגֶּרֶת f. tantum in pl. מִסְגְּרוֹת (a rad. סָגַר) 1) *claustra*, poet. de urbibus munitis Ps. 18, 46. Mich. 7, 17. 2) *taeniae, margines* (Randleisten), ab *includendo* dictae Ex. 25, 25 sq. 37, 14. 3) 1 Reg. 7, 28. 29. 31. 32. 35. 36. 2 Reg. 16, 17 ornamenta in basibus aeneis pelvium, quae *scuta* quadrata a quattuor basium lateribus fuisse ex V. 28. 29. 31 apparet.

מַסַּד m. *fundamentum* aedificii 1 Reg. 7, 9, a rad. יָסַד more verborum פ״ן declinata.

מִסְדְּרוֹן m. *porticus*, a columnarum *ordinibus* dictus, cf. סֵדֶר, שְׂדֵרָה ordo. Semel legitur Iud. 3, 23.

מָסָה i. q. מָסַס et מָאַס no. II. *liquefactus est, diffluxit*. (Chald. מְסָא, syr. ܡܣܐ dissolutus est, computruit, aeth. መሰወ: liquefecit).

Hiph. liquefecit, dissolvit. Ps. 6, 7: בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה *stratum meum lacrimis* qs. *dissolvo*. 147, 18. Fut. apoc. וַתֶּמֶס 39, 12. Trop. *liquefecit cor* i. e. ei pavorem iniecit. Pl. הִמְסִיו more chald. pro הֵמַסּוּ Jos. 14, 8.

מַסָּה f. (a rad. נָסָה) pl. מַסּוֹת *tentatio, tentationes;* ita vocantur 1) magna Dei facinora, quibus fidem populi et explorare et excitare volebat Deut. 4, 34. 7, 19. 29, 2. Contra 2) *tentatio Jehovae* est i. q. quiritatio contra eum Ps. 95, 8, unde n. pr. loci in deserto מַסָּה Ex. 17, 7. Deut. 6, 16. 9, 22. 33, 8. 3) *calamitas*, qua Deus tentat aliquem, πειρασμός N. T. Iob. 9, 23.

מִסָּה pr. *numerus* (contr. ex מִכְסָה, ut מַס q. v. pro מֶכֶס, rad. כָּסַס) cstr. מִסַּת praep. secundum numerum h. e. *pro ratione, prout*. (Syr. ܡܣܬ, chald. בְּמִסַּת pro hebr. כְּדֵי, דֵּי) Deut. 16, 10: מִסַּת נִדְבַת יָדְךָ *prout manus tua dare potest*. LXX. καθὼς ἡ χείρ σου ἰσχύει.

מַסְוֶה m. *tegumentum, velum* (faciei) Exod. 34, 33. 34. 35. Ita omnes verss. flagitante paene contextu. Sed philologice hoc explanari nequit. Observat quidem Jarchius, hoc vc. in Gemara de velamine faciei dici, quod tamen ex hoc demum loco petitum. Arab. سُوِيَّةٌ, quod olim contuli, calcitrum magis quam velum denotat. Vide igitur sitne legendum מסוכה (מְסֻכָּה, מְסוּכָה) tegumentum, velum.

מְסוּכָה f. i. q. מְשׂוּכָה *sepes, spinetum* Mich. 7, 4, a rad. שׂוּךְ sepire, obsepire.

מַסָּח m. (a rad. נָסַח) *amotio, depulsio* 2 Reg. 11, 6.

מִסְחָר m. (a rad. סָחַר) *mercatus* 1 Reg. 10, 15.

מָסַךְ *miscuit* i. q. מָזַג. (Latissime patet haec radix praeter linguas semiticas in linguis indogerm., nec non slavicis. Vide arab. مشج, مزج, ماش med. Je miscuit, مَشْمَشَ, مَشْمَشَة permixtio, nostr. Mischmasch; aram. ܡܙܰܓ, מְזַג, מְזַךְ; sanscr. *maksch* et *misr*, pers. آميزيدن et آميختن, gr. *μίσγω*, lat. *misceo*, polon. *mieszam*, bohem. *smisseti*, angl. *to mash*, *to mix*, nostr. *mischen*). Ps. 102, 10. Jes. 19, 14: יְהוָה מָסַךְ בְּקִרְבָּהּ רוּחַ עִוְעִים *Jehova miscuit in medio eius spiritum perversitatum* h. e. Jehova immisit in eos indolem perversam. Spec. miscuit vinum i. e. condivit aromate. Prov. 9, 2. 5. Jes. 5, 22.
Inde מִמְסָךְ et

מֶסֶךְ m. *vinum* aromatibus *mixtum* Ps. 75, 9, i. q. מֶזֶג q. v.

מָסָךְ m. cstr. מְסַךְ (a rad. סָכַךְ) *tegumentum* 2 Sam. 17, 19, spec. de velo ante portam tentorii sacri Ex. 26, 36 sq. 39, 38. 40, 5, et atrii 35, 17. 39, 40, de quo plenius: פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ 35, 12. 39, 34. 40, 21. — Jes. 22, 8: וַיְגַל אֵת מְסַךְ יְהוּדָה *retegitur* (impers.) *velum Judae* h. e. ignominiae exponitur Juda, imagine petita a virgine, cui velum removent homines protervi et violenti. Eadem utuntur Arabes, v. Schult. Origg. hebr. §. 258.

מְסֻכָּה f. (a rad. סָכַךְ) *tegumentum* Ez. 28, 13.

I. מַסֵּכָה f. (a rad. נָסַךְ no. I) 1) *fusio* metalli. עֵגֶל מַסֵּכָה vitulus (e metallo) fusus Exod. 32, 4. אֱלֹהֵי מַסֵּכָה idola deorum fu[...] 34, 17. Spec. *simulacrum* f[...] Deut. 9, 12. Iud. 17, 3. 4. [...] *δή*, *foedus* Jes. 30, 1.

II. מַסֵּכָה f. (a rad. נָסַךְ [...]) *tegumentum* Jes. 25, 7.

מִסְכֵּן m. (a rad. סָכַן no. 4 [...] fuit) *pauper*, *miser*. Eccl [...] 9, 15. 16. Arab. مِسْكِين, [...] aeth. መስኪን፡, unde nov[...]bum መስከነ፡ pauper fuit, ܡܣܟܶܢ pauperem fecit. A[...]runt hoc vc. (prob. ex lin[...]bica) complures linguae r[...]res, ut ital. *meschino*, [...] lusit. *mesquinho*, subst. *me*[...] gall. *mesquin*, subst. *mesq*[...]
Inde

מִסְכֵּנוּת f. *paupertas*, [...] Deut. 8, 9, v. vocem praec[...]

מִסְכְּנוֹת pl. f. *horrea*, *pro*[...] litteris transpositis pro נִכְ[...] rad. כָּנַס q. v. Ex. 1, 11. 1[...] 19. 2 Chr. 8, 4.

מַסֶּכֶת f. (a rad. נָסַךְ no. [...] نسج texuit) *fila*, *stamen* [...] Iud. 16, 13. 14.

מְסִלָּה f. (a rad. סָלַל) 1) *via* [...]*sta s. aggere munita* (*hig*[...] inde *via publica* Iud. 20, [...] 1 Sam. 6, 12. Jes. 40, 3. [...]fertur ad vitae rationem Pr[...] 17. Ps. 84, 6. 2) *scala* i. [...] 2 Chr. 9, 11.

מַסְלוּל m. (a rad. סָלַל) *via* [...] i. e. publica, magna. Jes. 3[...]

מַסְמֵר, in pl. tantum מַסְמְרִים [...] 41, 7, מַסְמְרִים 1 Chr. 22[...] מַסְמְרוֹת 2 Chr. 3, 9. Jes. [...] *clavi*, cf. arab. مِسْمَار clavus [...] סָמַר.

מָסַס *liquefactus est*, [...] *contabuit*. In Kal semel [...]

de aegroto contabescente Jes. 10, 18. (Vicinae radd. sunt מָסָה, מָאַס no. II, v. etiam ماث dissolvit, maceravit in aqua, et quae dedimus s. v. מַי).

Niph. נָמַס, in pausa נָמָס, fut. יִמַּס, inf. הִמֵּס 1) *liquefactus est*, de manna Ex. 16, 21, de cera Ps. 68, 3, per hyperb. de montibus sanguine liquefactis Jes. 34, 3. — Iud. 15, 14: *vincula de manibus eius liquefacta sunt* h. e. qs. soluta deciderunt de manibus. De pecude tabe affecta 1 Sam. 15, 9. 2) *confectus est*, a) *pavore, timore* 2 Sam. 17, 10, plerumque de corde Deut. 20, 8. Jos. 2, 11. 5, 1. Primigenia formulae vis servata est in his Jos. 7, 5: *cor populi liquefactum est*, וַיְהִי לְמָיִם *et aqua factum est*. b) moerore, dolore Ps. 22, 15. 112, 10, cf. Ovid. ex Ponto 1, 2, 57: sic mea perpetuis liquescunt pectora curis, Ignibus admotis ut nova cera solet.

Hiph. causat. Niph. no. 2, a. *pavidum reddidit* Deut. 1, 28.

Derivv. מַס, תֶּמֶס, cf. etiam מַס, מַסָּה, quibus tamen aliam originem vindicavimus.

מַסָּע m. *telum, sagitta* Iob. 41, 18. Arab. مِنْزَع id., a rad. نزع attraxit sagittam in arcu Cor. 79, 1, litteris ס et ז permutatis.

מַסָּע m. (a rad. נָסַע) 1) *lapicidina*, v. rad. Hiph. no. 1. 1 Reg. 6, 7: אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע *lapides integri* (non caesi) *lapicidinae*. LXX. λίθοις ἀκροτόμοις ἀργοῖς. Male Vulg. *lapides dolati*.

2) *castrorum motio, profectio* pr. exercitûs nomadum (v. נָסַע no. 2), dein etiam singulorum hominum Deut. 10, 11: לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם *ad proficiscendum coram populo*. Num. 10, 2: לְמַסַּע אֶת־הַמַּחֲנוֹת *ad castra movenda*. Subst. *iter* Exod. 40, 38. Num. 10, 6, *statio itineris* Ex. 17, 1: לְמַסְעֵיהֶם *secundum stationes suas*. Num. 10, 6. 12.

מִסְעָד m. (a rad. סָעַד) *fulcrum, lorica*. 1 Reg. 10, 12.

מִסְפֵּד m. cstr. מִסְפַּד c. Suff. מִסְפְּדִי (a rad. סָפַד) *planctus, lamentatio*. Gen. 50, 10. Am. 5, 16. 17.

מִסְפּוֹא m. (a rad. chald. סְפָא Pe. et Aph. cibavit) *pabulum* (pecudis) Gen. 24, 25. 32. 42, 27. 43, 24.

מִסְפַּחַת f. i. q. סַפַּחַת (q. v.) *impetigo*, *locus corporis scabie affectus* Lev. 13, 6. 7. 8.

מִסְפָּחוֹת pl. f. *pulvilli, culcitrae*, ab expandendo et sternendo dictae, v. rad. סָפַח no. 3. Ez. 13, 18. 21. Symm. ὑπαυχένια. Vulg. cervicalia.

מִסְפָּר m. (a rad. סָפַר) 1) *narratio* (cf. verbum Pi.) Iud. 7, 15.

2) *numerus* Num. 1, 2. 9, 20 et saepe. Passim in acc. adverbialiter ponitur pro: *secundum numerum, pro numero*. Exod. 16, 16: מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם *pro numero animarum vestrarum*. Iob. 1, 5. Alibi (ut gr. ἀριθμῷ, ἀριθμόν) pleon. additur numeralibus. 2 Sam. 21, 20: עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִסְפָּר *quattuor et viginti numero* (24 an der Zahl). — אֵין מִסְפָּר Gen. 41, 49, לְאֵין מִסְפָּר 1 Chr. 22, 4 et עַד־אֵין מִסְפָּר Iob. 5, 9. 9, 10 *sine numero* i. e. *innumerabilis(e)*. Contra מְתֵי מִסְפָּר, אַנְשֵׁי מִסְפָּר *viri numeri* sunt *pauci*, qui facile numerari possunt Gen. 34, 30. Deut. 4, 27. Ps. 105, 12. Jer. 44, 28. 1 Par. 16, 19, et per apposit. יָמִים מִסְפָּר *dies*, qui *numerus* sunt i. e. numerari possunt, *pauci* Num. 9, 20. (Similiter أيام معدودات dies numerati i. e. pauci Cor. 2, 180, sed vide interpp.) Deut. 33, 6 in verbis: וִיהִי מְתָיו מִסְפָּר ex superioribus repetenda est negandi particula et vertendum: *et viri eius* (non) *sint numerus* i. e. multi, innumerabiles sint.

3) n. pr. m. Esr. 2, 2, pro quo מִסְפֶּרֶת Neh. 7, 7.

מִסְפֶּרֶת v. מִסְפָּר no. 3.

מָסַר rad. bis obvia, eaque dubia et obscura, quam tamen idem valuisse suspicor quod מָזַר et נָזַר *separavit, separavit se.* Inde in Kal Num. 31, 16: לִמְסָר מַעַל בַּיהוָה *ad deficiendum perfide a Jehova* i. q. לִמְעֹל מַעַל, quod est in locis parallelis Num. 5, 6. 2 Par. 36, 14. Ez. 14, 13, nisi forte etiam l. c. ita rescribendum est. Alii: *ut auderent defectionem a Jehova*, coll. syr. ܡܣܰܪ ausus est, opus aggressus est. Longe alio contextu legitur in

Niph. Num. 31, 5: וַיִּמָּסְרוּ מֵאַלְפֵי יִשׂ׳ אֶלֶף לְמַטֶּה *et segregati sunt ex tribubus Israëlitarum mille ex quavis tribu,* ut bene Saadias. Liberius Onk. et Syr. *delecti sunt.* LXX. ἐξηρίθμησαν, fort. legentes וַיִּסָּפְרוּ, vel ex usu Samaritanorum, quibus מסר est i. q. hebr. פָּקַד.

Talm. מסר est *tradidit, prodidit,* syr. Ethp. *accusatus est,* quod utrumque ab illis locis alienum est.

מָסֹרֶת f. contr. pro מַאֲסֹרֶת (a rad. אָסַר) *vinculum* Ez. 20, 37.

מֹסֵר i. q. מוּסָר *admonitio, disciplina* Iob. 33, 16, a rad. יָסַר.

מִסְתּוֹר m. (a rad. סָתַר) *latibulum, refugium* Jes. 4, 6.

מִסְתָּר m. *latibulum,* spec. de loco insidiarum Ps. 10, 9. 17, 12. Thren. 3, 10.

מַעְבָד m. chald. *opus* i. q. hebr. מַעֲשֶׂה, פֹּעַל Dan. 4, 34, a rad. chald. עֲבַד fecit, egit. Semel per Chaldaismum in contextu hebraeo Iob. 34, 25.

מַעֲבֶה m. (a rad. עָבָה) *densitas* 1 Reg. 7, 46: בְּמַעֲבֵה הָאֲדָמָה *in humo denso.*

מַעֲבָר m. (a rad. עָבַר) 1) *tra*
incessus Jes. 30, 32: עֹבֵר מַטֵּה
מוּסָדָה וְגו׳ pr. *omnis* tr
flagelli decreti .... est c
panis, h. e. ubicunque t
caedit) flagellum, ibi tymp
nant. 2) *locus transeundi,*
dum fluminis Gen. 32, 23,
lis angusta, *fauces* s. port
tium 1 Sam. 13, 23. — F

מַעְבָּרָה f. pl. מַעְבָּרוֹת, et
(hoc posterius absol. Jos.
מַעְבֶּרֶת, et cstr. Iud. 3,
מַעֲבָר no. 2. a) *vadum* Je
2) *fauces* montium Jes. 10,

מַעְגָּל m. pl. ־ים — et ־וֹת (
volvit) 1) *orbita,* in q
volvuntur Ps. 65, 12. 2)
140, 6. Prov. 2, 18. S
taph. (ut נְתִיבָה, דֶּרֶךְ) de
ratione Ps. 23, 3. Prov.
4, 26.

מַעְגָּל m. 1 Sam. 26, 5. 7 et
f. (denom. a עֲגָלָה plaustr
rago. munimentum ex
aliisque impedimentis exc
ctum 1 Sam. 17, 20.

מָעַד *vacillavit* Ps. 18, 3
37, 31. Iob. 12, 5: רֶגֶל
rum pes vacillat. Prov.
רֶגֶל מוּעָדֶת *pes vacillan*
מוּעֶדֶת, ו correpto in ו,
pag. 309. Aliis עֲמָדַת e
abstr. *vacillatio,* formae
עוּגָב. in fem.

Hiph. vacillare fecit P

מַעַדַי (pro מַעֲדָה ornamen
pr. m. Esr. 10, 34.

מַעַדְיָה (pro מַעֲדְיָה ornam
hovae) n. pr. m. Neh. 1
quo מוֹעַדְיָה (dies festus
V. 17. Uterque locus
constabit, modo in prior
מַעַדְיָה.

I. **מַעֲדָן**, tantum in plur.
מַעֲדַנִּים Jerem. 51, 34 et
1 Sam. 15, 32 (a rad. עָדַן

liciae, *gaudium*. Prov. 29, 17. Adv. *cum gaudio*, lubenti, hilari animo 1 Sam. 15, 32. 2) *cibi delicati*, *cupediae* Gen. 49, 20. Thren. 4, 5.

מַעֲדַנּוֹת m. *vincula*, litteris transpositis pro מַעֲנַדּוֹת, a rad. עָנַד vinxit, ligavit. Iob. 38, 31: מַעֲדַנּוֹת כִּימָה *vincula Pleiadum*, v. כִּימָה.

מַעְדֵּר m. (a rad. עָדַר) *sarculum* Jes. 7, 25.

מָעָה rad. inusit., quae *diffluendi*, *mollitiei* vim habuisse videtur, ut cogn. מוּא, ماء, ماع, موغ v. ad מַי p. 567. Inde

מֵעַ (arab. sing. مِعًى), in pl. tantum A) מֵעִים cstr. מְעֵי, c. Suff. מֵעֶיךָ, adeoque מֵעֵיהֶם (pro מְעֵיהֶם) Ez. 7, 19 1) *intestina*. יָצָא מִמְּעֵי פ׳ prodiit e visceribus alicuius, ab aliquo ortus est. Gen. 15, 4. (25, 23). 2 Sam. 7, 12. 16, 11. 2) *venter* Jon. 2, 1, spec. de *utero* Gen. 25, 23. Ruth. 1, 11: הַעוֹד־לִי בָנִים בְּמֵעַי *num filios adhuc in utero gestabo?* מִמְּעֵי אִמִּי ab utero matris Jes. 49, 1. Ps. 71, 6. Semel de ventre externo Cant. 5, 14 (cf. Dan. 2, 32). 3) *pectus*, *cor*, translate de *intimo animo* Iob. 30, 27. Thren. 1, 20. Cant. 5, 4. Jes. 16, 11. Ps. 40, 9: תּוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מֵעָי *lex tua* est *in mediis visceribus meis* i. e. in alto pectore infixum. Cf. רַחֲמִים.

B) מְעוֹת *viscera*. Ita in loco vexato Jes. 48, 19, quem ita expedio: *erit instar arenae semen tuum*, וְצֶאֱצָאֵי מֵעֶיךָ כִּמְעוֹתָיו *et propagines viscerum tuorum ut propagines viscerum eius* sc. maris (V. 18), pro pleniore כְּצֶאֱצָאֵי מְעוֹתָיו, i. e. ut pisces maris in visceribus eius orti. מְעוֹת est i. q. מֵעִים, sed forma feminea usum translatum indicat. — Male Vett. verss. כִּמְעֹתָיו reddunt *ut lapilli eius* sc. arenae, quod vindicare solent coll. chald. מְעָא nummulus, obolus (fort. lapillus), et arab. مَاغِيَة, quod *conscientia scrupulum*, non *lapillum* denotat.

מְעָה vel **מְעָא** chald. tantum in pl. i. q. hebr. מֵעִים A, 2. *venter*, isque *externus* Dan. 2, 32.

מָעוֹג m. i. q. עֻגָה *placenta* 1 Reg. 17, 12, cf. V. 13. Ps. 35, 16: לַעֲגֵי מָעוֹג *sanniones placentae*, *parasiti*, v. לָעַג.

מָעוֹז, rarius מָעֹז (Kamez impuro) c. Suff. מָעוּזִּי, מָעֻזִּי, pl. מָעֻזִּים (a rad. עָזַז firmus fuit) m. *locus firmus* s. *munitus*, *munimentum* Iud. 6, 26. Dan. 11, 7. 10 cet. עָרֵי מָעוֹז urbes munitae Jes. 17, 9. 23, 4: מָעוֹז הַיָּם *munimentum maris*, h. e. Tyrus. Ezech. 30, 15: אֱלֹהֵי מָעֻזִּים Deus munimentorum Dan. 11, 38, de Syrorum quodam numine ab Antiocho Epiphane Judaeis obtruso, fort. *Marte*. Translate Ps. 60, 9: *Ephraim* est מָעוֹז רֹאשִׁי *munimentum capitis mei* i. e. galea mea. Prov. 10, 29: *integris munimentum* est *via Dei* i. e. religio, pietas. De *asylo*, *refugio* Jes. 25, 4, translate de Jehova Ps. 37, 39. 43, 2. — De forma מָעוּזְנֶיהָ v. ind. etym.

מָעוֹךְ (fort. oppressio, a rad. מָעַךְ) n. pr. m. 1 Sam. 27, 2, cf. מַעֲכָה no. 2, a.

מָעוֹן m. (a rad. עוּן) plur. מְעוֹנִים 1 Chr. 4, 41 1) *domicilium* a) Dei, de templo Ps. 26, 8, de coelo Ps. 68, 6. Deut. 26, 15. b) ferarum, *lustrum* Nah. 2, 12. Jer. 9, 10. 10, 22. 51, 37. — Acc. in domicilio, ut בַּיִת domi 1 Sam. 2, 29. 32. De *refugio* Ps. 90, 1.

2) n. pr. a) oppidi in tribu Judae Jos. 15, 55. 1 Sam. 25, 2; in cuius vicinia מִדְבַּר־מָעוֹן 1 Sam. 23, 24. 25. b) gentis arabicae, quae Iud. 10, 12 cum Amalecitis, Sidoniis, Philistaeis, 2 Chr. 26, 7 cum Arabibus proprie dictis copulatur, pl. מְעוּנִים 2 Chr. l. c. et

1 Chr. 4, 41 Keri. Hodieque superstes est *Maân* (معان), oppidum cum arce in Arabia Petraea ad austrum maris mortui, v. Seetzen in v. Zach monatl. Corresp. XVIII, p. 382, et Burckhardti itiner. Syr. p. 724 vers. germ. et quae ibi notavimus p. 1069. Minaeos Arabiae ab his plane diversos esse, dudum monstravit Bochartus Phaleg II, 23. c) m. 1 Chr. 2, 45.

מָעוֹן v. בֵּית בַּעַל מְעוֹן p. 144 B.

מְעוֹנָה et **מְעֹנָה** f. praecedentis, *habitatio* Jer. 21, 13 a) Jehovae, de templo Ps. 76, 3. b) ferarum, *lustrum* Ps. 104, 22. Am. 3, 4. c) *asylum* Deut. 33, 27.

מְעוּנִים n. pr. 1) v. מָעוֹן no. 2, b. 2) Esr. 2, 50. Neh. 7, 52.

מְעוֹנֹתַי (pro מְעֹנֹתְיָה habitationes Jehovae) n. pr. m. 1 Chr. 4, 14.

מָעוּף m. *tenebrae* Jes. 8, 22, a rad. עוּף.

מָעוֹר m. pl. מְעוֹרִים *pudenda* Hab. 2, 15, a rad. עוּר no. II arab. عَارَ i. q. עָרָה, عرى nudus fuit.

מָעֹז v. מָעוֹז.

מַעַזְיָה et **מַעַזְיָהוּ** (solatium Jehovae, a rad. עָזָה) n. pr. m. 1 Chr. 24, 18. Neh. 10, 9.

מָעַט 1) arab. مَعِطَ glaber, nudus fuit, dein *politus, acutus fuit*, v. מלט, trans. مَعَطَ prob. rasit, derasit (cf. معس fricuit, it. מָרַט, quandoquidem ע et ר litterae sunt sibi vicinae), unde מְעַט pr. ramentum (ein Span, Spänchen), hinc paulum. Ab hoc ductum est denom.

2) *paucus fuit*. Levit. 25, 16: לְפִי מְעֹט הַשָּׁנִים pro annorum paucitate. Exod. 12, 4. Neh. 9, 32, it. *paucior factus, minutus est*. Ps. 107, 39. Jes. 21, 17. Prov. 13, 11.

Pi. מִעֵט intrans. i. q. Kal Eccl. 12, 3.

Hiph. הִמְעִיט 1) *pauca f*[...]
minuit. Lev. 25, 16. Num. [...]
33, 54. Jer. 10, 24: [...]
ne me (populum) *pauc*[...]
s. *deminuas*. Ez. 29, 15. [...]
vel *instituit* aliquid *paul*[...]
rum (etwas in geringer M[...]
geringem Maafse thun). N[...]
32: הַמַּמְעִיט אָסַף עֲשָׂרָה חֳמָרִים [...]
qui paulum (collegerat), [...]
Chomeros collegerat. Ex. [...]
18. 2 Reg. 4, 3: *pete vas*[...]
אַל־תַּמְעִיטִי sc. לִשְׁאֹל *ne* [...]
(pete). Spec. *pauca dedit*. [...]
35, 8. Exod. 30, 15.

מְעַט, semel מְעָט 2 Chr. 12, [...]
ramentum (v. rad. no. 1), [...]
paulum. Constr. a) *sub*[...]
sq. genit. nominis: מְעַט־מַיִם [...]
aquae Gen. 18, 4. 24, [...]
מְעַט אֹכֶל paulum cibi 43, 2, [...]
genitivo postpositum, ut [...]
pauci homines Deut. 26, 5. [...]
מְעַט exiguum auxilium Dan. [...]
Iungitur etiam nominibus p[...]
sitionem, Jes. 10, 7: מְעַט [...]
populi non parum i. e. *non* [...]
h. l. per litot. multi. — b) [...]
bialiter: *parumper* Ps. 8, [...]
tempore: *paulisper, aliq*[...]
Ruth 2, 7. Ps. 37, 10, *brevi* [...]
Hos. 8, 10. Hagg. 2, 6, *alq*[...]
lum de loco: 2 Sam. 16, 1. — [...]
מְעַט peu à peu, *paulatim* [...]
30. Deut. 7, 22. — מְעַט [...]
num parum vobis est? Num. [...]
9. Ez. 16, 20: מְעַט מִתַּזְנוּתָיִךְ [...]
parum erat scortationis [...]
Raro c) ponitur adjective: [...]
Num. 13, 18. 26, 54, pl. [...]
pauci Ps. 109, 8. Eccl. 5, [...]

Cum Caph praefixo: כִּמְעַט [...]
prope l. *haud multum* [...]
quin Gen. 26, 10. Ps. 73, 2. [...]
87. — 2) *brevi*. Ps. 81, [...]
94, 17, *cito, repente* Ps. [...]
Iob. 32, 22. כִּמְעַט שֶׁ *brevi* [...]
pro: *vix* Cant. 3, 4. Cf. [...]
no. 3. — 3) i. q. מְעַט *sed* [...]
sive: *quam paucissimi* ([...]
B, no. 4), ὅσον ὀλίγον Prov. [...]

20. 1 Par. 6, 19: *viri pauci* adeo בִּמְעַט *paucissimi*. Ps. 105, 12; *paullulum* 2 Sam. 19, 37.

מָעֹט f. מְעֻטָּה adj. Ez. 21, 20 *glaber*, hincque *politus*, *acutus* (de gladio) i. q. מֹרָט V. 15. 16, v. rad. מָעַט no. 1.

מַעֲטֶה m. (a rad. עָטָה) *velamen, vestimentum* Jes. 61, 3.

מַעֲטָפָה f. (a rad. עָטַף no. I) *palla*, l. potius *tunica amplior* vulgari superinducta, talaris et manicata, cf. מְעִיל, arab. عطاف et معطف id. Jes. 3, 22. Vide Schroeder de vest. mul. hebr. p. 235.

מְעִי m. *acervus ruderum*, *ruinae*, i. q. עִי, pro מְעִיר, a rad. עָוָה, Jes. 17, 1. Formam minus usitatam arcessivit propheta, ut alludatur praecedenti מֵעִיר.

מָעַי (fort. σπλαγχνιζόμενος, cf. מֵעָה) n. pr. m. Neh. 12, 36.

מְעִיל m. *vestis superior*, spec. tunica exterior, eaque amplior, longior et talaris, quanquam non manicata, v. 2 Sam. 13, 18 coll. Braun. de vest. sacerd. II, 5. Schroeder de vest. mulierum hebr. pag. 267. Hartmanni Hebräerin T. III p. 512. Gestabatur a mulieribus (2 Sam. l. c.), viris nobili loco natis Iob. 1, 20. 2, 12, regibus 1 Sam. 15, 27. 18, 4. 24, 5. 12, sacerdotibus 28, 14, spec. a pontifice maximo, ita quidem ut humerale s. Ephod ei superinduceretur, unde מְעִיל הָאֵפוֹד Ex. 28, 31. 39, 22. — (De origine non liquet. Non improbabile tamen, radicem מָעַל primariam *tegendi*, deinde *tecte*, astute, perfide *agendi* vim habuisse; cf. בָּגַד no. 1 et quae ibi notavimus).

מֵעִים et chald. **מְעִין** *viscera*, v. מֵעָה.

מַעְיָן cstr. מַעְיַן et poët. c. Waw parag. מַעְיְנוֹ Ps. 114, 8, c. Suff. מַעְיָנוֹ Hos. 13, 15, pl. מַעְיָנִים, cstr. מַעְיְנֵי, et מַעְיָנוֹת, cstr. מַעְיְנוֹת m. denom. ab עַיִן c. Mem formativo 1) *locus fontibus irriguus* Ps. 84, 7 (cf. de hoc loco s. v. בָּכָא). 2) *fons* ipse, i. q. עַיִן. (Syr. ܡܥܝܢܐ id.) Gen. 7, 11. 8, 2. Metaph. summam laetitiam, voluptatem et delicias indicare videtur Ps. 87, 7.

מְעִינִים 1 Par. 4, 41 Chethibh i. q. מְעוּנִים, v. מָעוֹן 2, b.

מָעַךְ *pressit*, *compressit*, *impressit*. Part. pass. מָעוּךְ animal *compressis s. comminutis testiculis* castratum. Lev. 22, 24. 1 Sam. 26, 7: חֲנִיתוֹ מְעוּכָה־בָאָרֶץ *hasta eius impressa* i. e. infixa *erat in terram*.

Pu. contrectatus est, de mammis impudice contrectatis Ezech. 23, 3. Inde n. pr. מָעוֹךְ et

מַעֲכָה et **מַעֲכָת** Jos. 13, 13 (oppressio) n. pr. 1) oppidi regionisque ad radices Hermonis, prope Gesuram Syriae tractum (v. גְּשׁוּר et גְּשׁוּרִי no. 1) 2 Sam. 10, 6. 8. Deut. 3, 13. Inde Syriae tractus propinquus אֲרַם מַעֲכָה appellabatur. 1 Chr. 19, 6. N. gent. מַעֲכָתִי Deut. 3, 14. Jos. 12, 5. 13, 11. 2 Reg. 25, 23. Cf. בֵּית מַעֲכָה et אָבֵל בֵּית מַעֲכָה.

2) complurium virorum a) 1 Reg. 2, 39. 1 Chr. 11, 43. 27, 16, qui et מָעוֹךְ, q. v. b) Gen. 22, 24, ubi tamen de sexu dubitatur; et feminarum, ut c) uxoris Rehabeami 1 Reg. 15, 2. 10. 13. 2 Chr. 11, 20, quae 13, 2 מִיכָיָהוּ. d) 2 Sam. 3, 3. e) 1 Chr. 2, 48. f) 7, 15. 16.

מָעַל fut. יִמְעַל Prov. 16, 10 et יִמְעֹל Levit. 5, 15 1) *perfide egit*, *praevaricatus est* Prov. 16, 10. 2 Chron. 26, 18. 29, 6. 19. Neh. 1, 8. מָעַל בַּיהוָה peccavit in Jehovam, defecit ab eo Deut. 32, 51, saepe in hac formulà מָעַל מַעַל בַּיהוָה 1 Chr. 5, 25. 10, 13. 2 Chr. 12, 2. 2) sq. בְּ rei *surripuit* ali-

quid. Jos. 7, 1. 22, 20. 1 Chr. 2, 7.
(Simonis confert مَغَلَ susurravit, obtrectavit, cuius notio a nostro verbo alienior, et مَغَالَةٌ perfidia, fraus, quod est a rad. غال. Ad significationem no. 2 propius accedit مَغَلَ rapuit, surripuit. Primaria radicis significatio videtur esse in *tegendo*, unde מְעִיל, dein *tecte agendo;* nisi fortasse statuendum, מָעַל esse radicem secundariam, quae pendeat ex nomine מַעַל *superius* [cf. ad נַחַת, שַׁחַת], pr. igitur *imperio potitus est, occupavit, sub potestatem redegit,* den Oberherrn machen, sich bemächtigen, cf. aeth. eodem modo ortum ሞዐለ፡ tyrannus, rebellis fuit, adeoque hebr. בָּעַל).

Inde מְעִיל et

I. מַעַל m. *perfidia* (in Deum), *peccatum* Iob. 21, 34, alibi tantum in hac formula מָעַל מַעַל בְּ, v. exempla supra laudata.

II. מַעַל m. (ortum ex מַעְלָה a rad. עָלָה) propr. *superius, pars superior,* deinde adv. *supra.* (Hoc vc. fortasse idem esse atque מַעַל no. I supra suspicati sumus, v. not. etymologicam ad rad. מָעַל).

Nonnisi c. Praeff. et Aff.

1) מִמַּעַל *desuper* Jes. 45, 8, et *superne* (cf. מִן no. 3, c) Deut. 5, 8. Am. 2, 9. Iob. 18, 16. Sq. לְ: מִמַּעַל לְ a) *super, supra* (oberhalb von etwas), ut Gen. 22, 9: מִמַּעַל לָעֵצִים *super ligna,* Dan. 12, 6: מִמַּעַל לְמֵימֵי הַיְאֹר *super aquas fluvii;* b) *iuxta, prope* Jes. 6, 2: *Seraphi stabant* מִמַּעַל לוֹ LXX. κύκλῳ αὐτοῦ. Cf. עַל de populo imperatorem stipante Exod. 18, 13. 14. Iud. 3, 19, max. Iob. 1, 6.

2) cum ה locali: מַעְלָה a) *sursum,* 1 Reg. 7, 31. מַעְלָה מַעְלָה magis magisque sursum Deut. 28, 43. b) *ulterius, plus* 1 Sam. 9, 2, maxime de tempore Num. 1, 20, it. *deinceps* 1 Sam. 16, 13.

3) לְמַעְלָה a) *sursum* Jes. 7, 11. Eccl. 3, 21. Ez. 1, 27. לְמַעְלָה לְמַעְלָה 41, 7. Sq. nomine Esr. 9, 6: לְמַעְלָה רֹאשׁ *supra caput.* b) *ulterius.* 1 Chr. 23, 27. 2 Chr. 31, 17. Opp. לְמַטָּה. — לְמַעְלָה מִן supra aliquid, h. e. *praeter* id quod 1 Chr. 29, 3. — עַד־לְמַעְלָה usque ad maiorem gradum, h. e. *maiorem in modum, admodum.* 2 Chr. 16, 12 17, 12. 26, 8.

4) מִלְמַעְלָה *desuper* Gen. 6, 16. 7, 20. Ex. 25, 21. 26, 14. 36, 19. Jos. 3, 13. 16.

מֵעַל chald. pl. מַעֲלִין *occasus* (solis) Dan. 6, 15, a rad. עֲלַל ingressus est.

מֵעַל v. עַל.

מֹעַל m. Neh. 8, 6 *elevatio,* ortum ex מַעְלָה, מָעֳלֶה a rad. עָלָה.

מַעֲלֶה m. (a rad. עָלָה) 1) *ascensus,* locus, per quem ascenditur Neh. 12, 37. C. Suff. מַעֲלָיו ascensus eius (sing. cf. Gramm. hebr. §. 90, 9) Ez. 40, 31.

2) *locus editus,* a) *suggestus* Neh. 9, 4. b) *locus acclivis, clivus.* מַעֲלֵה הָעִיר 1 Sam. 9, 11; מַעֲלֵה הַזֵּיתִים clivus s. mons olivarum 2 Sam. 15, 30; מַעֲלֵה אֲדֻמִּים Jos. 15, 7. 18, 17 in confiniis tribuum Judae et Benjamin; מַעֲלֵה עַקְרַבִּים (clivus scorpionum) Num. 34, 4. Jos. 15, 3 in australibus Palaestinae finibus.

מַעֲלָה f. 1) *ascensus, ascensio,* profectio in regionem superiorem. Esr. 7, 9. Metaph. מַעֲלוֹת רוּחֲכֶם quae ascendunt in animo vestro, i. e. cogitationes, quae subeunt animum vestrum Ez. 11, 5, cf. formulam עָלָה אֶל־לֵב 38, 10.

2) *gradus,* per quem ascenditur. שֵׁשׁ מַעֲלוֹת sex gradus 1 Reg. 10, 19. Ez. 40, 26. 31. 34. Translate a) *gradus gnomonis,* unde הַמַּעֲלוֹת de ipso *gnomone* in gradus distributo 2 Reg. 20, 9. 10. 11. Jes. 38,

8 ex sententia Targ. Symm. Hieron. et Rabbinorum; ubi alii praeeuntibus LXX, Syr. et Jos. Antt. X, 11, §. 1 scalae gradus intelligunt. b) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת *carmen graduum*, in inscriptione XV carminum Ps. 120—134, quae, si quid video, ita appellata sunt propter numerum rythmumque in plurimis conspicuum, qui in eo cernitur, quod gradatim quasi progreditur oratio, siquidem vel postrema vel prima antecedentis sententiae verba ab initio subsequentis repeti solent, v. c. Ps. 121, 1: אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי׃ 2 עֶזְרִי מֵעִם יְיָ .... 3 אַל יִתֵּן לָנוּם שֹׁמְרֶךָ יְהוָֹה. 4 הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שֹׁמֵר יִשְׂרָאֵל. 5 יְהוָֹה שֹׁמְרֶךָ .... 7 יְהוָֹה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע וְגו׳. — 124, 1: לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל 2 לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ .... 3 אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ .... 4 אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ. — 5 אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים. Cf. 122, 2. 3. 4. 123, 3. 4. 126, 2. 3. 129, 1. 2. Eiusdem generis carminibus annumeraverim carmen Deborae, v. Iud. 5, 3. 5. 6. 9. 12. 19. 20. 21. 23. 24. 27. 30. Plura de hoc rhythmi genere disputavimus in Ephemerid. Hal. 1812, no. 205, quae calculo suo probarunt de Wette Einl. in das A. T. p. 289, Winerus in Lex. al. Carmina *trochaica* intelligebat Bellermannus (Metrik der Hebräer 1813, p. 199 sqq.), contra quem disputavimus Ephem. Hal. 1815, no. 11, prosodiam metricam Hebraeis abiudicantes. Longius etiam a vero absunt, qui nomen שִׁיר הַמַּעֲלוֹת ad argumentum carminum illorum referentes *carmina ascensionum* reddunt (v. no. 1), eaque ab Israëlitis ex exilio redeuntibus (cf. Esr. 7, 9) vel Hierosolymam proficiscentibus decantatas esse censent: hoc enim argumentum in duobus tantum tractatur (Ps. 122 et 126), in reliquis alia omnia.

3) *locus editus* 1 Par. 17, 17, spec. *conclave superius* i. q. עֲלִיָּה Am. 9, 6.

מַעֲלִיל i. q. מַעֲלָל Zach. 1, 4 Cheth.

מַעֲלָל (a rad. עָלַל) tantum in plur. מַעֲלָלִים m. *opera*, a) egregia facinora Dei Ps. 77, 12. 78, 7. b) opera hominum Zach. 1, 6. Jer. 7, 5. 11, 18. 21, 14. הֵיטִיב, הֵרַע מַעֲלָלִים male, bene egit Jer. 35, 15. Mich. 3, 4.

מַעֲמָד m. (a rad. עָמַד) *statio* 1 Reg. 10, 5. Jes. 22, 19. 1 Par. 23, 28. 2 Par. 9, 4.

מָעֳמָד pr. part. Hoph. (a rad. עָמַד) *firmum*, *stabile* quid Ps. 69, 3.

מַעֲמָסָה f. (a rad. עָמַס) *onus*. Zach. 12, 3: *faciam Hierosolyma* אֶבֶן מַעֲמָסָה וְגו׳ *lapidem oneris omnibus populis*. Quid hoc sibi velit, egregie monstravit Hieronymus ad h. l. „Mos est in urbibus Palaestinae, et usque hodie per omnem Judaeam vetus consuetudo servatur, ut in viculis, oppidis et castellis rotundi ponantur lapides gravissimi ponderis, ad quos iuvenes exercere se soleant, et eos pro varietate virium sublevare, alii ad genua, alii usque ad umbilicum, alii ad humeros et caput, nonnulli super verticem, rectis iunctisque manibus, magnitudinem virium demonstrantes pondus extollant.“

מַעֲמַקִּים m. pl. *profunditates*, *profunda* Jes. 51, 10. Ps. 69, 3, a rad. עָמֹק.

מַעַן (pro מַעֲנֶה, a rad. עָנָה عنى intendit dictis suis, cf. יַעַן) pr. subst. consilium, propositum, c. praef. לְ: לְמַעַן c. Suff. לְמַעֲנִי, לְמַעַנְךָ, לְמַעַנְכֶם ubique abit in particulam

A) praep. *propter* 1) de causa, qua aliquis movetur. Ps. 48, 12: *gaudet mons Zion* .... לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ *propter iudicia tua*. 97, 8. 122, 8. Saepe Deus aliquid fecisse dicitur לְמַעַן דָּוִד עַבְדּוֹ propter Davidem

servum suum, i. e. propter memoriam huius viri et promissiones ei datas Jes. 37, 35. Ps. 132, 10. 2 Reg. 8, 19. 19, 34, לְמַעַן חַסְדּוֹ propter benignitatem suam i. e. pro ea, qua est, benignitate Ps. 6, 5. 25, 7. 44, 27 (in eandem sententiam dicitur כְּחַסְדְּךָ Ps. 25, 7. 51, 3. 109, 26), לְמַעַן שְׁמוֹ pro nomine suo, prout exspectare iubet nomen s. existimatio eius (existimatur autem Deus benignus esse, ut bene Winerus) Ps. 23, 3. 25, 11. 31, 4. Haec huius formulae sententia luculenter apparet ex his Ps. 109, 21: עֲשֵׂה אִתִּי לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי טוֹב חַסְדְּךָ *age mecum, prout iubet nomen tuum, nam eximia est benignitas tua.* 143, 11: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ וְגוֹ׳ *pro nomine tuo, Jehova, serva me vivum, secundum iustitiam* s. benignitatem *tuam* cet. Sed aliam tamen eiusdem formulae usum vide litt. b. — לְמַעַן צִדְקוֹ (Deus) pro iustitia sua Jes. 42, 21. — 2) de consilio et fine, quem quis spectat. לְמַעַנְכֶם propter vos i. e. propter salutem vestram, in vestrum commodum Jes. 43, 14, cf. 45, 4. 63, 7. לְמַעֲנִי propter me, meà causà i. e. ad nomen meum tuendum Jes. 43, 25. 48, 11, in quam sententiam explicatius dicitur: לְמַעַן שְׁמִי — וּ(לְמַעַן) תְּהִלָּתִי propter nomen meum — et gloriam meam Jes. 48, 9, cf. לְמַעַן שְׁמֶךָ Ps. 79, 9, quod statim declaratur: עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ *propter gloriam nominis tui*, et 106, 8: לְמַעַן שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת־גְּבוּרָתוֹ *propter nomen tuum, ad monstrandam potentiam tuam.* Alia ratio est huius formulae 1 Reg. 8, 41: *peregrinus, qui veni*[illegible]*x terra longinqua* לְמַעַן שְׁמֶךָ *nominis tui causa* i. e. ad gloriam tuam videndam. — Passim in Psalmis Deus aliquid facere dicitur vel rogatur *propter inimicos suos* Ps. 8, 3, vel *propter inimicos poëtae* Ps. 5, 9. 27, 11. 69, 19 i. e. ut hi pudefiant q. d. לְמַעַן יֵבֹשׁוּ. — Sq. inf. *eo consilio ut* Am. 2, 7. Jer. 7, 10. 44, 8. Deut. 29, 18. In nonnullis exemplis interpretes לְמַעַן de eventu, quam de consilio, intelligere maluerunt, vertentes: *ita* (i. e. eo eventu) *ut*, quo admisso sententiae nervus temere infringitur. Ubique enim consilii propositi actio subest, Am. l. c. *pater et filius eandem adeunt puellam (meretricem)*, לְמַעַן חַלֵּל אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי *ut profanent nomen meum sanctum*, hac nimirum peccandi atrocitate et procacitate poenam divinam consulto quasi provocant s. ut proverbio hebraeo utamur, funibus peccati attrahunt poenam (Jes. 5, 18). Cf. litt. B et quae disputavit Fritzschius de part. ἵνα, ad Matth. p. 837.

B) לְמַעַן אֲשֶׁר Gen. 18, 19. Lev. 17, 5. Num. 17, 5. Deut. 20, 18. 27, 3. Jos. 3, 4. 2 Sam. 13, 5 cet. et omisso אֲשֶׁר: לְמַעַן Conj. *eo consilio ut*, sq. fut. Gen. 27, 25. Ex. 4, 5. Jes. 41, 20 et sic in omnibus exemplis. Apponimus nonnulla, in quibus haesitatum est ab interpretibus. Gen. 18, 19: כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה *nam eum* (Abrahamum) *elegi, ut iubeat* cet., v. יָדַע no. 7, b. Jes. 66, 11: *laetamini cum Hierosolymis* לְמַעַן תִּינְקוּ וּשְׂבַעְתֶּם *ut sugetis ad satietatem* cet. Sententia est: declarate vos laetari cum Hierosolymis, ut in laetitiae et abundantiae ipsius societatem admittamini. Hos. 8, 4: *faciant sibi idola*, לְמַעַן יִכָּרֵת *ut deleantur*, in perniciem suam proni qs. ruunt. Ps. 30, 12: *in choream vertisti querelam meam* .... 13. *ut te extollat cor meum*, hoc enim egisse dicitur numen. Jes. 28, 13. 36, 12. 44, 9. Jer. 27, 15, ubi male nonnulli לְמַעַן de eventu intelligunt, v. paulo superius litt. A. in fine. *Τελικῶς* etiam accipienda verba Ps. 51, 6: *in te solum peccavi* לְמַעַן ..... תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ *ut iustus sis in decreto tuo*, eum in finem peccavi, ut illustraretur iustitia tua.

מַעֲנֶה m. (a rad. עָנָה) 1) *responsio, responsum* Job. 32, 3. 5. Prov. 15, 1. 23, inde a) *exauditio, admissio precum* Prov. 16, 1, b) *contradictio, refutatio* Iob. 32, 3. 5. 2) *consilium propositum*, unde decurtatum מַעַן. Prov. 16, 4. Cf. arab. عنى intendit.

מַעֲנָה f. (a rad. עָנָה no. II graviter laboravit) *sulcus* Ps. 129, 3 Cheth. 1 Sam. 14, 14.

מַעֲנִית f. id. Ps. 129, 3 Keri.

מְעֹנָה f. *domicilium*, v. מְעוֹנָה.

מָעַץ rad. inusit., rad. معض *iratus est*, unde

מַעַץ (ira) n. pr. m. 1 Chr. 2, 27, cf. אֲחִימַעַץ.

מַעֲצֵבָה f. (a rad. עָצַב) *dolor, afflictio* Jes. 50, 11.

מַעֲצָד m. *securis* Jes. 44, 12. Jer. 10, 3. (Arab. معضد id.). Rad. עָצַד.

מַעְצוֹר m. (a rad. עָצַר) *cohibitio, impedimentum* 1 Sam. 14, 6.

מַעְצָר m. (a rad. עָצַר) *cohibitio* Prov. 25, 28.

מַעֲקֶה m. (a rad. עָקָה, arab. عقا retinuit, detinuit) *lorica* tecto (plano) cingendo, ne quis delabatur Deut. 22, 8.

מַעֲקַשִּׁים m. pl. (a rad. עָקַשׁ) *tortuosa, viae tortuosae* Jes. 42, 16.

מַעַר m. pro מַעֲרֶה (a rad. עָרָה) 1) *nuditas, pudenda*, i. q. עֶרְוָה Nah. 3, 5. 2) *spatium nudum* i. e. *vacuum*. 1 Reg. 7, 36: כְּמַעַר אִישׁ *pro spatio cuiusque* (taeniae).

I. **מַעֲרָב** m. (a rad. עָרַב no. I, 2) *merces*, quae permutantur. Ez. 27, 9. 27: עֹרְבֵי מַעֲרָבֵךְ *qui merces tuas permutant.* ibid. V. 13. 17. 19. 27 (init.). 33. 34.

II. **מַעֲרָב** m. (a rad. עָרַב no. II) *occidens*, locus, ubi sol occidit Ps. 75, 7. 103, 12. 107, 3. Jes. 43, 5.

מַעֲרָבָה f. i. q. מַעֲרָב no. II *occidens* Jes. 45, 6.

מַעֲרֶה m. (a rad. עָרָה) *locus nudus*, i. e. campus, planities arboribus carens. Iud. 20, 33. Cf. arab. عَرْوَةٌ quod circumiacet urbem, pr. tractus nudus circa eam.

מַעֲרוֹת plur. f. 1 Sam. 17, 23 Cheth., prob. scriptura mendosa pro מערכות, quod est in Keri, nisi forte conferre velis arab. عَرْوَةٌ caterva hominum.

מְעָרָה f. cstr. מְעָרַת pl. מְעָרוֹת *spelunca*, arab. مَغَارَةٌ Gen. 19, 30. 1 Sam 24, 4. 8 et saepe, a rad. עוּר no. III. — Jos. 13, 4 nonnullis est n. pr. Vulg. *Maara.*

מַעֲרִיץ m. (a rad. עָרַץ part. Hiph.) *qui timorem* reverentiam *incutit.* Jes. 8, 13.

מַעֲרָךְ m. (a rad. עָרַךְ) *dispositio, consilium.* Prov. 16, 1: מַעַרְכֵי־לֵב consilia animi.

מַעֲרָכָה pl. מַעֲרָכוֹת f. 1) *dispositio, instructio.* נֵרוֹת הַמַּעֲרָכָה lucernae instructae (candelabri sacri) Exod. 39, 37; spec. 2) *strues* lignorum in altari Iud. 6, 26 (cf. verbum Gen. 22, 9), panum faciei Levit. 24, 6; 3) *acies instructa* 1 Sam. 4, 16. 17, 22. 48.

מַעֲרֶכֶת f. 1) *strues*, ut panum faciei s. liborum Jehovae in templo appositorum Lev. 24, 6, unde לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת in libris recentioribus i. q. in antiquioribus לֶחֶם הַפָּנִים Neh. 10, 34, etiam omisso לֶחֶם 2 Chr. 2, 3; it. מַעֲרֶכֶת לֶחֶם 13, 11. שֻׁלְחַן הַמַּעֲרֶכֶת mensa, in qua panes appositi erant. 29, 18. 2) *acies instructa*, exercitus 1 Sam. 17, 8.

מַעֲרֻמִּים m. plur. *nuditates*, pro concr. *nudi* 2 Chr. 28, 15, a rad. עָרַם no. I.

מַעֲרָצָה f. *terror subitaneus*, inde *impetus* Jes. 10, 33, a rad. עָרַץ *terruit*.

מַעֲרָת (i. q. מְעָרָה, מַעַר locus arboribus nudus) n. pr. loci in montanis Judae Jos. 15, 59.

מַעֲשֶׂה m. cstr. מַעֲשֵׂה c. Suff. מַעֲשֵׂהוּ, pl. מַעֲשִׂים Gen. 20, 9 cet. cum Suff. מַעֲשַׂי Eccl. 2, 4. 11, quae eadem forma etiam vim singularem habet (cf. ad מַרְאֶה et gramm. hebr. §. 90, 9 not.) Ps. 45, 2, מַעֲשֶׂיךָ pl. Ps. 66, 3. 92, 6 sing. Exod. 23, 12, מַעֲשָׂיו pl. Ps. 103, 22, sing. 1 Sam. 19, 4, מַעֲשֵׂיכֶם pl., et sing. Gen. 47, 3.

1) nom. act. verbi עָשָׂה: *quae quis facit, agit*, das Thun, Geschäft. Gen. 47, 3: מַה־מַּעֲשֵׂיכֶם *quale est negotium vestrum?* 1 Chr. 23, 28: מַעֲשֵׂה עֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים (Verrichtung des Tempeldienstes). Exod. 5, 4: *cur avocatis populum* מִמַּעֲשָׂיו *a negotio suo*. Ez. 46, 1: יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה (sex) dies negotii, laboris, opp. sabbato. — Inde de *universa agendi ratione*, fere i. q. דֶּרֶךְ. Exod. 23, 24: לֹא תַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם *ne facias, sicut illi* (gentiles). 18, 20. Levit. 18, 3. Mich. 6, 16. Eccl. 4, 3: *qui non vidit* אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ *malam agendi rationem sub sole*. Absol. de mala agendi ratione Iob. 33, 17.

2) *factum, facinus* (That), a) Dei Iud. 2, 10. Ps. 86, 8. b) hominum (Handlung, That), maxime in malam partem Gen. 44, 15: מָה הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם *quale hoc facinus, quod fecistis?* Plur. Gen. 20, 9. 1 Sam. 8, 8. 2 Reg. 23, 19. Eccl. 1, 14. Absol. de *malefacto* 1 Sam. 20, 19: בְּיוֹם הַמַּעֲשֶׂה *die facinoris* illius, nimirum quo Saulus in eo fuerat, ut Davidem interficeret. (Al. die laboris, opp. die festo).

3) *opus*, quod quis produxit, a) Dei. מַעֲשֵׂי יְדֵי יְיָ quae manibus (digitis Ps. 8, 7) ... opera eius (de coelo, terra, ... mantibus) Ps. 8, 7. 19, 2. 102 ... In Sing. מַעֲשֵׂה יְהוָֹה Jes. 5, 19. 12. 28, 21. Ps. 64, 10, et ... יְדֵי יְיָ Jes. 5, 12. 29, 23. Ps. ... *opus Dei*, spec. de iudicio D... impios exercendo, cf. ... b) hominum. מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם ... nuum humanarum opus, p... de idolis Deut. 4, 28. Ps 11... 135, 15. Spec. de *opere* ar... *cioso*, ut מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב opus p... tarii s. Damascenum Ex. 26, ... מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת opus reticulatum ... Contra 2 Chron. 16, 14: ... מַעֲשֶׂה artificiosa aromatum c... ctione. Semel de *opere* p... (ποίημα) Ps. 45, 2. — M... denique de *fructu* rei. Jes. 32, ... מַעֲשֵׂה צְדָקָה שָׁלוֹם *opus* i. e. fr... *iustitiae* est *pax*.

4) quod labore partum est, ... *bona* i. q. מְלָאכָה no. 2. Jes... 12: כָּל־מַעֲשֵׂינוּ *omnia bona* ... Spec. de frugibus Ex. 23, 16, ... pecude 1 Sam. 25, 2.

מַעֲשַׂי (contr. pro מַעֲשֵׂיָה opus ...) n. pr. m. 1 Chr. 9, 12.

מַעֲשֵׂיָה et **מַעֲשֵׂיָהוּ** (opus Dei) ... pr. complurium virorum Je... 21, 1 (cf. 37, 3). 29, 21. ... 1 Chr. 15, 18. 20. 2 Chr. 23, 1...

מַעֲשֵׂר m. st. cstr. מַעְשַׂר c. ... מַעַשְׂרוֹ, plur. מַעַשְׂרוֹת (a no... עָשַׂר, עֶשֶׂר) *decima* Gen. 14, ... Deut. 14, 23. 28. 26, 12. ... הַמַּעֲשֵׂר decima decimae Neh... 39. שְׁנַת־הַמַּעֲשֵׂר annus dec... tertius quisque annus, quo de... domi agapis irroganda erat. D... 26, 12.

מַעֲשַׁקּוֹת f. pl. (a rad. עָשַׁק oppres... sit) *oppressiones*, *exactiones* ... *lentae* Prov. 28, 16.

מֹף n. pr. *Memphis*, urbs Aegypti, Hos. 9, 6, alibi נֹף Jes. 19, 13. Jer. 2, 16, cuius ruinae, quanquam exiguae, ad Nili ripam occidentalem ab austro Kahirae veteris reperiuntur. Coptis dr. ⲘⲈⲚϤⲒ, sahidice ⲘⲈⲚϤⲈ, it. ⲘⲈϨⲚⲞⲨϤⲒ, [in inscriptt. rosett. p. 5, ut vulgo legitur: *panoë*] ex quibus formis tam utrumque nomen hebraeum, quam gr. *Μέμφις* et Arabum منف facile explicatur. De etymo nominis aegyptiaci ita Plutarchus (de Iside et Osiride p. 369): *τὴν μὲν πόλιν Μέμφιν οἱ μὲν ὅρμον ἀγαθῶν* (cf. ⲘⲈϨ plenus, et ⲚⲞⲨϤⲒ bonus) *ἑρμηνεύουσιν, οἱ δ' ὡς τάφον Ὀσίριδος* (cf. ⲘϨⲀⲨ sepulcrum, et ⲞⲚⲪⲒ = *εὐεργέτης*, epith. Osiridis), id quod utrumque in Memphin cadit, sepulcrum Osiridis, eandemque Aegyptiorum Necropolin, ideoque portum beatorum, quandoquidem solis piis sepultura concedebatur. V. Jablonskii Opuscc. ed. te Water T. I, p. 137. 150. 179. T. II, p. 131. Creuzeri Commentatt. Herodot. §. 11. p. 105 sq. Champollion l'Egypte sous les Pharaons I, p. 363. Comment. nostr. ad Jes. l. c.

מִפְגָּע m. (a rad. פָּגַע) *impetus*, dein is in quem impetus fit. Iob. 7, 20.

מַפָּח m. (a rad. נָפַח) Iob. 11, 20: מַפַּח נֶפֶשׁ *exspiratio animae* (cf. נָפַּח נֶפֶשׁ Jer. 15, 9). Iob. 31, 39.

מַפֻּחַ m. (a rad. נָפַח) *follis* fabri ferrarii Jer. 6, 29.

מְפִיבֹשֶׁת et **מְפִבֹשֶׁת** (contr. ex מְפָאֵר בֹּשֶׁת sec. Simon. exterminans idolum) n. pr. m. 1) 2 Sam. 21, 8. 2) 2 Sam. 4, 4. 9, 6.

מֻפִּים v. שְׁפוּפָם.

מֵפִיץ m. (propr. part. Hiph. rad. פּוּץ contudit) *malleus* (bellicus) Prov. 25, 18. Cf. מַפֵּץ.

מַפָּל m. (a rad. נָפַל cecidit) 1) *deciduum* Am. 8, 6: מַפַּל בַּר *deciduum frumenti, palea.* Inde 2) *pendulum, laxum* (etiam Romanorum poëtis *cadere* dicuntur, quae laxa pendent, v. Gronov. ad Stat. Sylv. 38). Iob. 41, 15: מַפְּלֵי בְשָׂרוֹ *partes pendulae carnis* in ventre crocodili, *palearia* (die Wammen).

מִפְלָאָה f. (a rad. פָּלָא), in pl. tantum מִפְלְאוֹת *miracula* Iob. 37, 16 i. q. נִפְלָאוֹת. Rariore hac forma usus est poëta propter consonum מִפְלְשֵׂי in altero hemistichio.

מִפְלַגָּה f. (a rad. פָּלַג) *classis* 2 Chr. 35, 12.

מַפָּלָה f. Jes. 17, 1 et **מַפֵּלָה** 23, 13. 25, 2 (a rad. נָפַל) *aedificia collapsa, rudera, parietinae.*

מִפְלָט m. (a rad. פָּלַט) *evasio* Ps. 55, 9.

מִפְלֶצֶת f. (a rad. פָּלַץ) *idolum*, a terrendo dictum 1 Reg. 15, 13, cf. ܕܚܠܬܐ idolum a rad. ܕܚܠ timuit.

מִפְלָשׂ m. (a rad. פָּלַשׂ = פָּלַס Pi. libravit) *libratio* (nubium) Iob. 37, 16.

מַפֶּלֶת f. (a rad. נָפַל) 1) *casus, ruina*, hominis Prov. 29, 16, regni Ezech. 26, 15. 18. 27, 27. 31, 16. 2) *id quod corruit* Ez. 31, 13 (de trunco collapso). 3) *cadaver*, a cadendo dictum, ut *πτῶμα* a *πίπτω* Iud. 14, 8.

מִפְעָל m. Prov. 8, 22 et **מִפְעָלָה** f. (a rad. פָּעַל) Ps. 46, 9. 66, 5 *opus* (Dei).

מֻפַּעַת v. מֵיפַעַת.

מַפָּץ m. (a rad. נָפַץ) *contusio* Ez. 9, 2.

מַפֵּץ m. (pr. part. Hiph. a rad. נָפַץ contudit) *malleus* Jer. 51, 20. Cf. מֵפִיץ.

מִפְקָד m. (a rad. פָּקַד) 1) *recensio* (populi) 2 Sam. 24, 9. 2) *mandatum* 2 Chr. 31, 13. 3) *locus constitutus* Ez. 43, 21. שַׁעַר הַמִּפְקָד est n. pr. portae Hierosolymorum Neh. 3, 31.

מִפְרָץ m. (a rad. פָּרַץ) *portus*, pr. ruptura, incisura littoris Ind. 5, 17. (Arab. فُرْضَة sinus fluvii, ubi aqua hauritur, it. statio navium).

מַפְרֶקֶת f. (a rad. פָּרַק) *cervix*, *vertebrae cervicis* 1 Sam. 4, 18. Chald. פִּרְקָא ,פְּרַק id. Syr. ܦܰܩܪܳܐ vertebra.

מִפְרָשׂ m. (a rad. פָּרַשׂ) 1) *expansio* Iob. 36, 29. 2) *velum* (navis) Ez. 27, 7.

מִפְשָׂעָה f. (a rad. פָּשַׂע) *gressus*, inde *pars corporis*, *a qua pedes oriuntur* 1 Chr. 19, 4, vc. honestius pro שְׁתוֹת in loco parallelo 2 Sam. 10, 4.

מַפְתֵּחַ m. (a rad. פָּתַח) *clavis* Iud. 3, 25. Jes. 22, 22.

מִפְתָּח m. (a rad. פָּתַח aperuit) *apertio*. Prov. 8, 6: *apertio labiorum meorum*, quod labia mea efferunt.

מִפְתָּן m. (a rad. פָּתַן) *limen inferius* 1 Sam. 5, 4. 5. Ez. 9, 3. 10, 4. 18.

מֵץ v. מוּץ.

מָצָא 1 pers. מָצָאתִי, et מָצָתִי Num. 11, 11, fut. יִמְצָא, imp. מְצָא, inf. מְצֹא c. Suff. מָצְאִי, מֹצַאֲכֶם (pro מְצֹאֲכֶם) Gen. 32, 20, part. מֹצֵא, semel מוֹצֵא (more verborum לה) Eccles. 7, 26, fem. מֹצֵאת, מֹצֵאת 2 Sam. 18, 22. Cant. 8, 10

1) *pertigit, pervenit* ad aliquid, sq. עַד Iob. 11, 7 (chald. et syr. מְטָא, ܡܛܳܐ id., aeth. መጽአ: venit), inde *assecutus est*, *consecutus est*, *impetravit*, c. acc. rei. Gen. 26, 12: *Isaacus hoc anno obtinebat centum mensuras* i. e. messem fecit centuplicem. 2 Sam. 20, 6: פֶּן מָצָא לוֹ עָרִים בְּצֻרוֹת *ne assequatur* (expugnet) *urbes munitas*. Ez. 3, 1. Sic *assequi* sapientiam Prov. 3, 13. 8, 9, bonum, felicitatem 8, 35. 18, 22, favorem (v. חֵן), divitias Hos. 12, 9, quietem Ruth 1, 9, visionem a Deo (מֵיהוָה) Thren. 2, 9, sepulcrum i. e. mortem exoptatam Iob. 3, 22, it. in malam partem: *assecutus est* calamitatem i. e. incidit in eam Ps. 116, 3. Prov. 6, 33. Hos. 12, 9. — *Manus mea assecuta est* aliquid i. q. comparavi, acquisivi mihi Levit. 25, 28. Iob. 31, 25. Absol. 2 Sam. 18, 22: אֵין בְּשׂוֹרָה מֹצֵאת *non est nuntius* aliquid *acquisiturus*, h. e. non gratus est hic nuntius, nullo praemio ornabitur, qui eum perfert.

2) *invenit, reperit* aliquem, aliquid (pr. venit in, incidit in) c. acc. pers. et rei Gen. 2, 20. 8, 9. 11, 2. 18, 26. 19, 11. 31, 35. 1 Reg. 13, 14. 1 Sam. 31, 8 et saepe. LXX εὑρίσκω, etiam in plurimis exemplis et formulis no. 1 et 3. — 1 Sam. 29, 3: לֹא מָצָאתִי בוֹ מְאוּמָה *non inveni in eo quicquam* sc. criminis, cf. Ps. 17, 3. Spec. nota formulam: 1 Sam. 10, 7: עֲשֵׂה לְךָ אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ *fac, quod invenit manus tua* (was dir vor die Hand kommt) i. e. quod tibi videbitur, age pro lubitu tuo (nach deinem Befinden). 25, 8. Iud. 9, 33: paulo aliter Eccl. 9, 10: כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה *quodcunque tibi faciundum occurrit, id fac omni virium contentione*. — Translate: (aliquid) *cogitando invenit*, *assecutus est* Eccles. 3, 11. 7, 27. 8, 17, v. c. recte solvit aenigma Iud. 14, 12. 18. Raro i. q. *invenire studuit, quaesivit* 1 Sam. 20, 21: לֵךְ מְצָא אֶת־הַחִצִּים *i, ut invenias sagittas*, cf. V. 36. Iob. 33, 10.

3) *attigit* aliquem, i. e. *obvenit, accidit* alicui, c. acc. pers. (cf. בּוֹא

c. acc. no. 2, litt. d). Exod. 18, 8: *omnis aerumna* אֲשֶׁר מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ *quae iis acciderat in via.* Gen. 44, 34. Num. 20, 14. 32, 23. Jos. 2, 23. Iud. 6, 13. Ps. 116, 3. 119, 143, cf. *εὑρίσκω τινά* Tob. 12, 7. Spec. nota formulam: יָדִי מָצְאָה פ׳ manus mea (victrix, vindicatrix) attigit aliquem 1 Sam. 23, 17, sq. לְ pers. Jes. 10, 10. Ps. 21, 9.

4) *sufficit* alicui rei, sq. dat. Num. 11, 22. Iud. 21, 14 (cf. nostr. hinreichen, hinlangen, hinlänglich seyn, et gr. *ἱκνούμενος, ἱκανός* sufficiens, ab *ἱκνέομαι*).

Niph. נִמְצָא 1) pass. Kal no. 1. *acquisitus est* ab aliquo, sq. לְ Deut. 21, 17: כֹּל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא לוֹ *omnia, quae possidet.* Jos. 17, 16. Jer. 15, 16: נִמְצְאוּ דְבָרֶיךָ *accepta sunt verba tua* sc. a me, i. e. ad me sunt perlata. Iob. 28, 12: *sapientia,* מֵאַיִן תִּמָּצֵא *unde* haec *acquiritur?*

2) pass. Kal no. 2 *inventus est.* Gen. 44, 16. 17. Ex. 22, 3. 1 Reg. 14, 13. Inde a) *fuit, adfuit, exstitit* in aliquo loco (sich befinden, befindlich seyn). 1 Chr. 29, 17: עַמְּךָ הַנִּמְצְאוּ פֹה *populus tuus, qui hic adest.* 2 Chr. 34, 32: כָּל־הַנִּמְצָא בִירוּשָׁלַםִ. Jer. 41, 3. 52, 25. De rebus Gen. 47, 14: כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְאֶרֶץ־מִצְרַיִם *omnis pecunia quae erat in Aegypto.* It. *praesens fuit* (opp. absenti) Gen. 19, 15: שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ הַנִּמְצָאֹת *duae filiae tuae praesentes,* cf. V. 14. Esr. 8, 25. b) Deus *inveniri* dicitur ab hominibus, ubi faciles aures iis praebet, eos exaudit, iis praesto est (cf. נִדְרַשׁ). 1 Chr. 28, 9: אִם־תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ *si eum quaeris, tibi praesto est.*

Hiph. הִמְצִיא 1) causat. Kal no. 1 *pervenire fecit,* sq. בְּיַד *tradidit.* 2 Sam. 3, 8. 2) *assequi fecit* aliquem i. e. tribuit ei. Iob. 34, 11. 37, 13. Zach. 11, 6. 3) *attulit,* obtulit, sq. אֶל Lev. 9, 12. 13. 18.

מַצָּב cstr. מַצַּב m. (a rad. נָצַב) *statio* a) locus, ubi stat aliquid Jos. 4, 3. 9. b) i. q. *munus* alicui *demandatum* (Posten) Jes. 22, 19. c) *praesidium, statio militaris* 1 Sam. 13, 23. 14, 1. 4. 2 Sam. 23, 14.

מֻצָּב m. (part. Hoph. rad. נָצַב) *statio* (militum), *praesidium* Jes. 29, 3.

מַצָּבָה 1 Sam. 14, 12, et

מִצָּבָה i. q. masc. מַצָּב litt. c, et מֻצָּב Zach. 9, 8.

מַצֵּבָה f. cstr. מַצֶּבֶת (a rad. נָצַב) erectum quid, spec. a) *cippus* Gen. 28, 18. 22. Ex. 24, 4, b) *statua,* simulacrum idoli, v. c. מַצֵּבַת הַבַּעַל statua Baalis 2 Reg. 3, 2. 10, 26. 18, 4. 23, 14. Mich. 5, 12. Hos. 10, 1.

מְצֹבָיָה n. pr. loci aliunde ignoti 1 Chr. 11, 47.

מַצֶּבֶת f. 1) i. q. מַצֵּבָה *statua* Gen. 35, 14. 20; *monumentum, cippus* 2 Sam. 18, 18 (quo sensu etiam in inscriptt. phoeniciis legitur). 2) *truncus* (a נָצַב plantavit) Jes. 6, 13.

מָצָד pl. מְצָדוֹת Kamez impuro (a rad. צוּד venatus, insidiatus est, ut מְעָרָה a rad. עוּר) pr. locus, unde praedam agunt venatores, et quo ut in asylum tuto confugere possunt, inde 1) *vertex, cacumen* montis accessu difficile, (arab. مَصَادٌ, quod falso ad rad. مصد referunt) 1 Sam. 23, 14. 19. 1 Chr. 12, 8. 16, cf. Iud. 6, 2. Ez. 33, 27, v. praeterea מָצוֹר, מְצוּדָה, מְצוּדָה. 2) *arx, castellum montanum.* 1 Chr. 11, 7: וַיֵּשֶׁב דָּוִיד בַּמְּצָד *habitabat Davides in arce* (Zionis). Jer. 48, 41. 51, 30.

מָצָה 1) pr. i. q. מָצַץ, מָזָה *suxit,* inde *exsuxit, exsorbuit.* Jes. 51, 17: *calicem inebriantem hausisti, exsuxisti,* h. e. avide usque ad faeces

exhausisti Ps. 75, 9. Ez. 23, 34. (Syr. id. ܡܨܘܬܐ epotatio). 2) *humorem expressit*, sq. מִן ex aliqua re Iud. 6, 38. Syr. Pa. id. *Niph.* 1) pass. Kal no. 1. Ps. 73, 10. 2) pass. Kal no. 2. Lev. 1, 15. 5, 9.

I. מַצָּה f. pr. *dulce* (a rad. מָצַץ no. 2), spec. *panis dulcis* i. e. *non fermentatus*, qualis in Paschatis festo comedebatur, opp. fermentato (חָמֵץ). חַלַּת מַצָּה placenta non fermentata Lev. 8, 26, pl. חַלּוֹת מַצּוֹת Num. 6, 15 (cf. de duplici plurali s. v. יוֹבֵל no. 1, not. et Gramm. hebr. ed. 10, §. 106, 3) et simpl. מַצּוֹת azyma. Ex. 12, 15. 18. חַג הַמַּצּוֹת festum azymorum, Pascha. Exod. 23, 15. 34, 18.

II. מַצָּה f. (a rad. נָצָה) *rixa* Prov. 13, 10. 17, 19.

מֹצָה (fort. pro מוֹצָא fons) n. pr. oppidi in tribu Benjamin. Jos. 18, 26.

מִצְהָלָה f. (a rad. צָהַל) *hinnitus* Jer. 8, 16. 13, 27.

מָצוֹד (a rad. צוּד) m. 1) *captura* Prov. 12, 12. 2) *rete*, quo capit venator Eccl. 7, 26. 3) i. q. מְצַד *arx, munitio* Eccl. 9, 14, ubi duo codd. exhibent מצורים, quod accommodatius etiam ad h. l.

מָצוֹד (a rad. צוּד) m. *rete* venatoris Iob. 19, 6.

מְצוֹדָה (a rad. צוּד) i. q. masc. מָצוֹד 1) *rete* Eccl. 9, 12. 2) *arx, munimentum* Jes. 29, 7. Ez. 19, 9.

מְצוּדָה f. id. 1) *captura, praeda* Ez. 13, 21. 2) *rete* Ez. 12, 13. 3) i. q. מְצַד, מְצוּדַת *vertex, cacumen montis* Iob. 39, 28. 1 Sam. 22, 4, et *castellum montanum, arx* 2 Sam. 5, 7. Translate de Deo Ps. 18, 3. 31, 4. 71, 3. 91, 2.

מִצְוָה f. (a rad. צָוָה) pl. מִצְוֹת *mandatum, praeceptum* 2 Reg. 18, 36, max. de praeceptis Dei Deut. 6, 1. 26. 7, 11, doctoris humani Prov. 7, 1. 2. *Interdicti* notionem descriptam habes Lev. 4, 13: אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָֹה אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה *unum ex praeceptis Jehovae, quae fieri non debent.* מְנָת הַלְוִיִּם quod Levitis ex praecepto debetur. Neh. 13, 5, cf. מִשְׁפָּט.

מְצוֹלָה Ex. 15, 5. Neh. 9, 11 et

מְצוּלָה f. i. q. צוּלָה, *profundum*, ut maris Jon. 2, 4. Mich. 7, 19, fluvii Zach. 10, 11, luti Ps. 69, 3 (a rad. צוּל, q. v.).

מָצוֹק m. (a rad. צוּק) *angustiae* Ps. 119, 143. Jer. 19, 9.

מָצוּק m. *columna*, a rad. צוּק i. q. יָצַק in Hiph. הֵצִיק statuit. Bene Kimchius: עַמּוּד, מַעֲמָד. 1 Sam. 2, 8: מְצֻקֵי אֶרֶץ *columnae terrae* i. q. עַמּוּדֵי אֶרֶץ. Transl. de rupe praerupta, eminente, columnae simili. 1 Sam. 14, 5: *alter scopulus* בַּצּוּק מִצָּפוֹן מוּל מ׳ (est) *columna s. rupes praerupta a septentrione e regione Michmasae.* (Apud Talmudistas צוק est mons altus et proclivis. Quod conferunt, طاق mons altus, semiticae originis non est, et huc referri nequit).

מְצוּקָה f. (a rad. צוּק) *angustiae* Iob. 15, 24, pl. Ps. 25, 17.

I. מָצוֹר m. c. Suff. מְצוֹרֵךְ Ez. 4, 8 (a rad. צוּר) a) *angustiae* Deut. 28, 53 sqq. b) *obsidio* Ez. 4, 2. 7. בּוֹא בַמָּצוֹר obsideri (de urbe). 2 Reg. 24, 10. 25, 2. c) *agger* obsidentium Deut. 20, 20. Mich. 4, 14. d) *munimentum, arx.* 2 Chr. 32, 10. Hab. 2, 1. Saepius עִיר מָצוֹר urbs munita Ps. 31, 22. 60, 11. 2 Chr. 8, 5.

II. מָצוֹר n. pr. *Aegypti*, eiusque, ut videtur, *inferioris.* יְאֹרֵי מָצוֹר flumina s. canales Aegypti (Nili brachia) Jes. 19, 6. 37, 25. 2 Reg. 19, 24. Quicquid de origine aegyptiaca statues, Hebraei hoc vc. prob. accipiebant significatione *finium* s.

termini i. q. مصر, ut qs. Sing. esset nominis מִצְרַיִם duplex Aegyptus, q. v. Alii, ut Bochartus in Phaleg IV, 24, Aegyptum ita dictam censent utpote firmam et munitam (v. Diod. I, 31).

מְצוּרָה f. (a rad. צוּר) 1) *agger* obsidentium Jes. 29, 3. 2) *munimentum, urbs munita* 2 Chr. 11, 11; saepius עָרֵי מְצוּרָה 14, 5, עָרֵי מְצוּרוֹת 2 Chr. 11, 10.

מַצּוּת f. i. q. מַצָּה no. II (a rad. נָצָה) *lis, rixa* Jes. 41, 12: אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ *inimici tui.*

מצח rad. inus. fort. *splenduit,* i. q. لوس et فصح cf. صوس hilaris fuit et transp. وضس splenduit. Inde

מֵצַח m. (etiam fem. esse, ex Jes. 48, 4 minime efficitur) c. Suff. מִצְחִי *frons.* 1 Sam. 17, 49. מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה frons (impudens) meretricis Jer. 3, 3. Ez. 3, 7: חִזְקֵי מֵצַח *fronte perfricta.* V. 8. 9. Jes. 48, 4: מִצְחֲךָ נְחוּשָׁה *frons tua* est *aes* i. e. (frons) *aeris*, aenea.

מִצְחָה f. *ocrea*, qs. frons tibiae, cruris 1 Sam. 17, 6.

מְצִלָּה pl. מְצִלּוֹת f. (a rad. צָלַל no. I) *tintinnabula* equis et camelis pro ornatu appensa Zach. 14, 20, v. מְצִלְתַּיִם.

מְצֻלָּה f. (a rad. צָלַל no. II) *locus umbrosus* Zach. 1, 8.

מְצֶלֶת, tantum in dual. מְצִלְתַּיִם a rad. צָלַל no. I, bina *cymbala* (gr. itidem in duali *κυμβάλω*), instrumentum musicum 1 Chron. 13, 8. Esr. 3, 10. Neh. 12, 27, v. צֶלְצְלִים.

מִצְנֶפֶת f. (a rad. צָנַף obvolvit) *tiara* summi sacerdotis Ex. 28, 4. 39, regis Ez. 21, 31. De forma eius v. Rabbinos ap. Braunium de vestitu sacerd. hebr. p. 625 sq.

מַצָּע m. (a rad. יָצַע) *lectus, cubile* a *sternendo* dictum. Jes. 28, 20.

מִצְעָד m. (a rad. צָעַד) *gressus, incessus* Ps. 37, 23. Prov. 20, 24. בְּמִצְעָדָיו in vestigiis i. e. in comitatu eius Dan. 11, 43, cf. בְּרַגְלָיו Iud. 4, 10.

מִצְעִירָה f. *subparvum, parvulum,* pr. quod prope abest a parvo, comp. ex צְעִירָה et מִן, cf. מִן no. 3, litt. c. Dan. 8, 9, v. Lgb. §. 123.

מִצְעָר m. (a rad. צָעַר) 1) pr. *parvitas,* inde *parvum, exiguum* quid Gen. 19, 20. Iob. 8, 7. De parvo numero 2 Chr. 24, 24: מִצְעַר אֲנָשִׁים *homines pauci;* de brevi tempore, Jes. 63, 18: לַמִּצְעָר *ad breve tempus.* 2) n. pr. montis in orientali iugo Libani. Ps. 42, 7.

מִצְפֶּה m. (a rad. צָפָה) 1) *specula* Jes. 21, 8, it. *locus editus*, unde longe lateque circumspici potest, sive specula instructus, sive minus 2 Chr. 20, 24.

2) n. pr. complurium oppidorum, in loco edito sitorum, a) in campestribus Judae Jos. 15, 38. b) in Moabitide 1 Sam. 22, 3. c) Gaditarum Iud. 11, 29, v. מִצְפָּה no. 1. d) Benjaminitarum Jos. 18, 26, v. מִצְפָּה no. 2. It. e) vallis in montanis Libani Jos. 11, 8 cf. 11, 3.

מִצְפָּה (specula, locus editus) n. pr. 1) oppidi Gileaditidis, Iud. 10, 17. 11, 11. 34. Hos. 5, 1, plenius Iud. 11, 29 מִצְפֵּה־גִלְעָד. De originibus huius loci v. Gen. 31, 49. 2) oppidi Benjaminitarum, ad quod populus convenire solebat Iud. 21, 1. 1 Sam. 7, 5. Postmodo ad fines contra regnum Israëlitarum tuendos ab Asa munitum est (1 Reg. 15, 22. 2 Chr. 16, 6), et denique Chaldaeorum praefecti sedes facta Jer. 40, 6, cf. Neh. 3, 7. 19. Idem semel מִצְפֶּה scribitur (Jos. 18, 26).

מַצְפֻּנִים m. pl. (a rad. צָפַן) *loca abscondita* Obad. 6.

מָצַץ 1) *suxit, exsuxit*, i. q. מָצָה et מָזָה. Arab. مصّ et chald. מְצַץ id., quae omnia sonum imitantur, ut gr. μύζω, μυζάω, μάζος. Inde *cum voluptate hausit, gustavit* Jes. 66, 11, cf. יָנַק Comm. 12. Quae dulcia sunt et esu iucunda, ea sugere solent, inde

2) *dulcis fuit*, unde מַצָּה panis dulcis h. e. non fermentatus, cf. מָתֹק quod et ipsum utrumque significat.

מָצַר rad. inusit., quae idem valuisse videtur quod vicc. אָצַר, נָצַר, *coercuit, inclusit*, inde arab. مصر fines, terminus, et hebr. מָצוֹר no. II, מִצְרַיִם.

מֵצַר m. (a rad. צָרַר, ut מֵסַב a rad. סָבַב) *angustiae* Ps. 118, 5; plur. מְצָרִים, מְצָרֵי Thren. 1, 3. Ps. 116, 3.

מִצְרַיִם n. pr. dual. *Aegyptus* Gen. 46, 34. 50, 11, saepe plenius אֶרֶץ מִצְרַיִם terra Aegypti, fem. Gen. 45, 20. 47, 6. 13, it. *Aegyptii* ap. prosae orationis scriptores plerumque c. plur. (Gen. 45, 2. 47, 15. 20. 50, 3. Ex. 1, 14), raro sing. masc. 14, 25. 31, poët. c. sing. masc. Jes. 19, 16. 25. Jer. 46, 8, et fem. Hos. 9, 6. Sing. מָצוֹר (q. v.) Aegyptum *inferiorem*, dual. מִצְרַיִם hanc et superiorem (proprio suo nomine פַּתְרוֹס dictam) denotasse videtur per zeugma, sicut *utraque Sicilia* pro Sicilia et Neapoli dicitur: quanquam hac origine posthac neglecta etiam dual. מִצְרַיִם ita reperitur, ut non complectatur Patrosam (Jes. 11, 11. Jer. 44, 15). Alii dualem numerum ad terram Nilo bipartitam referunt. (Arabes habent sing. مصر Aegyptus, pr. terminus, Syri tamen dualem, et in hac lingua rarissimum مصرين.) Nom. gent. est מִצְרִי Gen. 39, 1 f. ־ִית 16, 1, pl. m. מִצְרִים Gen. 12, 12. 14, f. ־ִיּוֹת Ex. 1, 19.

מַצְרֵף m. (a rad. צָרַף) *catinus liquatorius* aurificis Prov. 17, 3. 27, 21.

מַק m. (a rad. מָקַק, cf. Ps. 38, 6) *putredo*. Jes. 3, 24: תַּחַת בֹּשֶׂם מַק יִהְיֶה *loco suavis odoris erit putredo* i. e. foetor ulcerum putidorum. 5, 24: *radix eorum ut putredo erit* i. e. lignum putridum.

מַקָּבָה f. (a rad. נָקַב, v. Hab. 3, 14) *malleus* 1 Reg. 6, 7. Jes. 44, 12. Jer. 10, 4. (Inde nomen Μακκαβαῖος, מַקָּבִי pr. malleator i. e. bellator strenuus, cognomen honorificum Judae Hasmonaeo tributum, ut *Martelli* nomen Carolo, Francorum duci illustri).

מַקֶּבֶת f. 1) i. q. מַקָּבָה Iud. 4, 21. 2) *fovea petrae, lapicidina*. Jes. 51, 1.

מַקֵּדָה (prob. locus pastorum נֹקְדִים dictorum) n. pr. oppidi in campestribus Judae, olim urbis regiae Cananitarum. Jos. 10, 10. 12, 16. 15, 41.

מִקְדָּשׁ m. (a rad. קָדַשׁ), c. dag. euph. מִקְּדָשׁ Ex. 15, 17, c. Suff. מִקְדָּשׁוֹ, semel (praeter morem) מִקְּדָשׁוֹ Num. 18, 29 1) *res sacra, sacrata* Num. l. c. 2) *sacrarium, locus sacer*, spec. de tabernaculo sacro Israëlitarum Ex. 25, 8. Lev. 12, 4. 21, 12. Num. 10, 21. 18, 1, de templo 1 Par. 22, 19. 2 Par. 29, 21. Saepe plenius dr. מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ, מְכוֹן מִקְדַּשׁ יְיָ Jes. 60, 13, מִקְדַּשׁ יְיָ Dan. 8, 11. מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ locus qui regi sacer est i. e. ab eo consecratus est Am. 7, 13. Plur. מִקְדְּשֵׁי בֵית יְיָ Jer. 51, 51 sacraria, loci sacri templi, מִקְדְּשֵׁי אֵל Ps. 73, 17 id., sed מִקְדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל sunt sacraria Israëlitica (gentilia et illicita) Amos 7, 9. 3) *asylum*, quandoquidem apud

Hebraeos, ut apud Graecos, templa asyli iure gaudebant Jes. 8, 14. Ezech. 11, 16 (cf. 1 Reg. 1, 50. 2, 28).

מַקְהֵלִים pl. m. Ps. 26, 12 et

מַקְהֵלוֹת pl. f. (a rad. קָהַל) Ps. 68, 27 *conciones, coetus*, max. Deum laudantium, *chori*. Posterius est etiam n. pr. stationis Israëlitarum in deserto Num. 33, 25.

מִקְוֶה (a rad. קָוָה) 1) pr. *exspectatio, spes, fiducia* 1 Chr. 29, 15. Esr. 10, 2; it. is, in quo fiducia ponitur, de Deo Jer. 14, 8. 17, 13. 50, 7.

2) *congregatio* (a rad. קָוָה Niph. congregatus est) a) aquae Gen. 1, 10. Exod. 7, 19. Levit. 11, 36. b) *agmen, caterva, grex* hominum et animalium, ut equorum. Ita intelligo verba 1 Reg. 10, 28, in quibus interpretandis in alia omnia abierunt longe plerique intpp. (v. Bocharti Hieroz. T. I. pag. 171. 172. Michaëlis in Supplemm. p. 2171 et in Iure mosaico T. III. p. 332), probante nuper de Wettio (Vers. germ. ed. 2): וּמִקְוֵה סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ יִקְחוּ מִקְוֵה בִּמְחִיר *et caterva mercatorum regiorum* (ex Aegypto) *petebat gregem* (equorum) *pretio soluto*. Lusus verborum inest in duplici usu vocabuli מִקְוֵה de mercatorum agmine deque equorum grege. Similiter olim transtulisse nunc video Pisc. et Vatablum.

מִקְוָה f. (a rad. קָוָה Niph. congregatus est) *locus, quo confluit* aqua. Jes. 22, 11.

מָקוֹם pl. מְקוֹמוֹת m. (sed f. tamen Iob. 20, 9. Gen. 18, 24), a rad. קוּם signif. no. 2 stetit, 1) *locus* (pr. statio, a stando, existendo) Gen. 1, 9. 24, 23. 25. 28, 11. 17, et saepe. Sq. genit. *locus alicuius* est *domicilium, habitatio* eius. Gen. 29, 26. 30, 25. Num. 24, 11. Iud. 11, 19. 2 Sam. 15, 19 cet. Poët. Iob. 16, 18: אַל־יְהִי מָקוֹם לְזַעֲקָתִי *ne sit locus* s. mansio *clamori meo*, nusquam commoretur, sed sine mora ad Deum perferatur clamor meus. Sq. relat. אֲשֶׁר saepe ponitur st. cstr. מְקוֹם אֲשֶׁר (locus qui) Lev. 4, 33. 14, 13. Jer. 22, 12 (contra מָקוֹם אֲשֶׁר Jos. 1, 3. Jer. 13, 7. 1 Sam. 20, 19); it. ante זֶה relativum Ps. 104, 8, et relativo omisso Iob. 18, 21: מְקוֹם (אֲשֶׁר) לֹא יָדַע אֵל *habitatio* (hominis qui) *non curat Deum*. — Passim מְקוֹם אֲשֶׁר *loco quo* quadam dicendi ubertate dictum pro *ubi* (alibi בַּאֲשֶׁר, אֲשֶׁר) Esth. 4, 3. 8, 17. Eccl. 11, 3. Ez. 6, 13, ut syr. ܐܬܪ. Adv. pro *loco* Jes. 33, 21 et fort. Hos. 2, 1 (cf. arab. مكان, syr. ܕܘܟܐ locus et adv. loco).

2) *oppidum, vicus* (nostr. Ortschaft). מְקוֹם שְׁכֶם Sichem, oppidum Gen. 12, 6. 18, 24.

מָקוֹר m. (a rad. קוּר) *fons*. מְקוֹר חַיִּים fons vitae, salutis Ps. 36, 10. מְקוֹר דָּמִים fons sanguinis per euphem. de pudendis mulieris Lev. 12, 7. 20, 18, etiam omisso דָּמִים 20, 18. Translate Ps. 68, 27: מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל (vos) *ex fonte Israëlis*, h. e. posteri Israëlis cf. מַיִם Jes. 48, 1.

מִקַּח m. (a rad. לָקַח) *acceptio* 2 Chr. 19, 7.

מַקָּחוֹת pl. f. *venalia, merces*. Neh. 10, 32 (a rad. לָקַח cepit, emit V. 31, cf. Talmud. מקח emtio).

מִקְטָר m. (a rad. קָטַר) *suffitus* Ex. 30, 1.

מִקְטֶרֶת f. (a rad. קָטַר) *thuribulum* 2 Chr. 26, 19. Ez. 8, 11.

מקל rad. inusitat., quam idem notasse suspicor quod aethiop. በቈለ፡ *baquala*, et በቈለ፡ *baquĕla* germinavit, pullulavit (ב et מ litteris permutatis), unde

በቀል: planta, stirps, vimen, a quo verbum secundarium est ተበቀለ: *tabakkala* punivit, pr. si quid video, virga percussit, quanquam has radices plane discrevit Ludolfus in Lex. p. 238. Caeterum cave conferas lat. *baculus,* quod est a stirpe *βάω*, pr. Gehstock, cf. *βακτήριον*. Inde

מַקֵּל st. cstr. מַקַּל Jer. 1, 11 et מַקֵּל Gen. 30, 37, pl. מַקְלוֹת *baculus* pr. virga, surculus (cf. חֹטֶר) Gen. l. c. sqq. 1 Sam. 17, 43 cet. מַקֵּל יָד de hasta Ez. 39, 9. (Chald. מקל יד spiculum. Castell.). Ῥαβδομαντείας mentio fit Hos. 4, 12.

מִקְלוֹת (fort. pro מַקְלוֹת baculi, sortes) n. pr. m. 1) 1 Chron. 27, 4. 2) 8, 32. 9, 37. 38.

מִקְלָט m. *asylum*, a rad. קָלַט no. 2. עִיר מִקְלָט Jos. 21, 13 sq. pl. עָרֵי מִקְלָט oppida asyli, quo confugiebant homicidae Num. 35, 6—15. Jos. 20, 2.

מִקְלַעַת f. (a rad. קָלַע no. 2) *sculptura* 1 Reg. 6, 18; pl. מִקְלָעוֹת, cstr. מִקְלְעוֹת ibid. 6, 29. 32. 7, 31. (Aethiop. transp. ቀመጸ: sculptura, figura).

מִקְנֶה m. (a rad. קָנָה possedit, emit) cstr. מִקְנֵה, c. Suff. מִקְנִי, מִקְנְךָ, מִקְנֵנוּ, מִקְנֵהוּ, it. c. Suff. quae pluralia videntur (sed vide ad מַעֲשֶׂה, מַרְאֶה), מִקְנַי Num. 20, 19, מִקְנֶיךָ Jes. 30, 23, et ubique מִקְנֵיכֶם Gen. 47, 16. Jos. 1, 14, מִקְנֵכֶם Deut. 3, 19, et מִקְנֵיהֶם Gen. 34, 23. 36, 7. 46, 6 (nunquam מִקְנֵם, מִקְנְכֶם)

1) pr. *possessio, opes,* ubique de *pecore,* in quo solo cernuntur opes Nomadum (cf. gr. *κτῆνος* pecus pr. i. q. *κτῆμα* possessio, *ὄϊς* i. q. *ovis* et lat. *ops,* unde opilio plur. *opes,* arab. مَال, syr. ܢܶܟ݂ܣܶܐ opes et oves, adde germ. *das Gut* in Holsatia de gregibus usurpatum, v. Voss ad Virg. Ecl. 10, 19), et proprie quidem de ovillo tantum et bubulo (צֹאן וּבָקָר), exceptis ... montis Gen. 26, 14: מִקְנֵה צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר. 47, 17: *et Joseph ... iis cibum dabat* ... וּבְמִקְנֵה הַצֹּאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר וּבַחֲמֹרִים. Ra... rius etiam asini et cameli hoc v... comprehenduntur Iob. 1, 3. ... מִקְנֶה viri pecuarii Gen. 46, 32. 3... אֶרֶץ מִקְנֶה terra pascendo pec... apta Num. 32, 1. 4.

2) *emtio, emtum* Gen. 49, 32.

מִקְנָה f. praecedentis 1) *acquisiti... possessio* Gen. 23, 18. 2) *emti...* סֵפֶר הַמִּקְנָה tabula pactae emtion... Jerem. 32, 11 sq., it. *res emt...* מִקְנַת כֶּסֶף de servo pecunia emt... Gen. 17, 12. 13. 23. 3) *pretium* emtionis Lev. 25, 16. 51.

מִקְנֵיָהוּ (possessio Jehovae) n. p... m. 1 Chr. 15, 18. 21.

מִקְסָם m. (a rad. קָסַם) *divinati...* Ez. 12, 24. 13, 7.

מָקַץ (finis, a rad. קָצַץ, ad forman... מַסָּה) n. pr. oppidi, semel 1 Re... 4, 9.

מִקְצוֹעַ pl. ־ִים et ־וֹת m. *angul...* Ex. 26, 24. 36, 29. Neh. 3, 19. 20 24. 25. Rad. קָצַע abscidit.

מַקְצוּעָה f. *scalprum, scalpellum* quo imagines ligneae scalpendo fin... guntur Jes. 44, 13. Targ. ... culter. Rad. קָצַע.

מִקְצָת nomen dubium, quod nesci... an plane eliminandum sit e Lexi... cis. מִקְצָת enim, ubicunque occurri... esse videtur pro מִקְצַת a קָצָה q. v.

מָקַק in Kal inusit. *liquefactus est* ... *contabuit*, v. cogn. ... מָגַג q. v. In stirpibus occidentalibu... respondere videtur *maceo, mace...*

Niph. נָמַק 1) *liquefactus est.* Jes. 34, 4: וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם *lique... fiunt* i. e. liquefacta decidunt *omni... coeli sidera*, quae candelis cere... a poëta comparantur, ut bene han... imaginem explicuit Vitringa. Inde ... *diffluxit*. Ps. 38, 6: ... חַבּוּרֹתָי

sanie diffluunt tumores mei. 2) *tabuit, contabuit,* de oculis et lingua Zach. 14, 12, de hominibus Lev. 26, 39. Ez. 24, 23. 33, 10.

Hiph. הֵמַק causat. *tabescere fecit* Zach. 14, 12.

N. deriv. מַק.

מִקְרָא m. (a rad. קָרָא) 1) *convocatio,* pr. inf. aram. rad. קְרָא. Num. 10, 2: לְמִקְרָא הָעֵדָה *ad concionem convocandam.* Inde a) *concio* convocata, *coetus* populi ad sacra obeunda *convocatus,* πανήγυρις Jes. 1, 13, saepe מִקְרָא קֹדֶשׁ Lev. 23, 2 sq. Num. 28, 18. 25; b) *locus conventus* sacri, pl. sacraria Jes. 4, 5.

2) *recitatio.* Neh. 8, 8: *attendebant ad recitationem.*

מִקְרֶה m. (a rad. קָרָה) 1) *casus fortuitus* 1 Sam. 6, 9. 20, 26. Ruth 2, 3. 2) *sors,* quae alicui evenit. Eccl. 2, 14: מִקְרֶה אֶחָד יִקְרֶה אֶת־כֻּלָּם *eadem sors omnibus evenit.* V. 15. 3, 19. 9, 2. 3.

מְקָרֶה m. pr. part. Pi. a rad. קָרָה *contignatio, tabulatum* Eccles. 10, 18.

מְקֵרָה f. (a rad. קָרַר) *refrigerium* Iud. 3, 20. 24.

מִקְשֶׁה m. propr. *opus tornatum* s. tornatile a rad. קָשָׁה no. II i. q. fem. מִקְשָׁה. Jes. 3, 24: מַעֲשֶׂה מִקְשֶׁה *opus tornatile,* per irrisionem de cincinnis artificiose crispatis. Alias intpp. sententias recensuimus in Comment. ad h. l.

I. מִקְשָׁה f. praec. *opus tornatum,* de candelabro aureo Ex. 25, 31. 36. 37, 17. 22. Num. 8, 4, de tubis argenteis Num. 10, 2, de columna Jer. 10, 5, de Cherubis Exod. 25, 18: מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה אֹתָם *opere tornatili facias eos* sc. Cherubos. Hos oleaginos fuisse auroque obductos, apparet ex loco 1 Reg. 6, 23, cf. V. 28, ut falsi sint, qui מִקְשָׁה de auro *solido* intelligant, a rad. קָשָׁה gravis, durus fuit.

II. מִקְשָׁה pro מִקְשְׁאָה, arab. مقثاة f. denom. a קִשֻּׁא cucumer: *ager cucumeribus consitus.* Jes. 1, 8.

מַר m. (a rad. מָרַר) 1) subst. *gutta,* a defluendo dicta (v. מָרַר no. 1) Jes. 40, 15.

2) adj. f. מָרָה *amarus* Jes. 5, 20. Prov. 27, 7, *acerbus* (scharf), de aqua salsa Exod. 15, 23. Neutr. substantive: *amaritudo* (mortis) 1 Sam. 15, 32. Metaph. a) *tristis, moestus* Ez. 3, 14, saepe de animo 1 Sam. 30, 6. Iob. 21, 25. מַר נֶפֶשׁ adj. tristis animi 1 Sam. 1, 10. 22, 2 et subst. *tristitia* Iob. 7, 11. 10, 1.— b) *acerbus,* de clamore, luctu, nostr. *bitterlich.* צְעָקָה גְדֹלָה וּמָרָה clamor magnus et acerbus Gen. 27, 34. Esth. 4, 1. Ez. 27, 31: מִסְפֵּד מַר *lamentatio acerba* vehemens. It. de fato acerbo Prov. 5, 4. Am. 8, 10. Adv. מַר Jes. 33, 7 et מָרָה Ezech. 27, 30 acerbe. c) *acer* i. e. vehemens, fortis, ferox i. q. arab. مرير (unde simul manifestum est, quomodo עַז fortis Iud. 14, 14 opponi possit dulci) Hab. 1, 6, מַר נֶפֶשׁ id. Iud. 18, 25. 2 Sam. 17, 8. d) exitialis, perniciosus Ps. 64, 4. Jer. 2, 19. מֵי הַמָּרִים aquae acerbae i. e. uxori periurae exitiales futurae Num. 5, 18. 19.

מֹר, plene מוֹר Cant. 4, 6. 5, 5, sq. Makk. מָר־ (Ex. 30, 23) m. *myrrha* (a defluendo, destillando dicta, v. rad. מָרַר no. 1), arab. مُرّ, gr. μύῤῥα (qs. a forma fem. מֹרָה), σμύρνα, lacrima arboris in Arabia nascentis, teste Dioscoride (I, 77) spinae aegyptiacae similis, quae deinde concrescens abit in gummi amarum, odoratum et pretiosum, quo in suffitu utebantur. Ps. 45, 9. Prov. 7, 17. Cant. 3, 6. 4, 14. מֹר עֹבֵר Cant. 5, 5 et מָר דְּרוֹר Exod. 30, 23 est myrrha sponte ex arbore destillans, et propterea praestantissima, σμύρνα στακτή. צְרוֹר הַמּוֹר

sacculus myrrha repletus, suavis odoris causa (tanquam בָּתֵּי נֶפֶשׁ Jes. 3, 20) e collo mulieris suspensus Cant 1, 13 (alii fasciculum florum s. foliorum myrrhae intelligunt, contra usum horum vcc.). Caeterum de arbore myrrhifera vel hodie accuratius non constat. Vide Diosc. l. c. cum Sprengelii commentariis. Celsii Hierobot. T. I. p. 520.

I. **מָרָא** i. q. מָרַא, مرى 1) *strinxit* equum flagello, ad velocem cursum impulit (streichen, anpeitschen), v. Hiph. — 2) *contumax, rebellis fuit*. Part. fem. מוֹרְאָה i. q. מוֹרָה rebellis Zeph. 3, 1.

Hiph. semel de struthione in nido cubante et alarum plausu qs. flagello ad cursum se impellente. Iob. 39, 18 (21): כָּעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא *mox excitat se in altum.* Cf. שׁוּט et שׁוֹט. Vett. intpp. *tollit se, surgit*, qs. מָרָא sit traiectis litteris i. q. רָאַם = רוּם.

II. **מָרָא** vel **מָרָא** rad. in verbo non usitata: *cibo repletus, bene nutritus, pinguis fuit*. Arab. مرأ et مرى bene profecit s. bene cessit cibus, مرو fortis (pr. pinguis), virilis fuit, unde مرء chald. מָרֵא vir. Inde מְרִיא pinguis, מֻרְאָה ingluvies, et n. pr. מַמְרֵא. Admodum vicinum est בָּרָא Hiph. saginavit, בָּרִיא pinguis, quod supra p. 172 ad secandi, inde comedendi notionem revocavimus. Sed nescio tamen, sitne potius ab implendo, ut מָרָא, בָּרָא prope accedat ad מָלֵא q. v. Congruunt sanscritica *pri, pri* implere, nutrire, sustentare).

מָרָא n. pr. f. (i. q. מָרָה moesta) Ruth 1, 20.

מָרֵא chald. *dominus* Dan. 2, 47. 4, 16. 21. 5, 23. Syr. ܡܪܐ, arab. مرء id. pr. vir, a rad. מרא no. II.

מְרֹאדַךְ Jes. 46, 1 et מְרֹדָךְ Jerem. 50, 2 n. pr. idoli Babyloniorum prob. *Martis planetae*, quem pariter atque Saturnum, tanquam sanguinolentum caedisque auctorem hostiis humanis placabant veteres Semitae (cf. de cultu eius apud veteres Arabes Comment. nostr. ad Jes. T. II. p. 344 sqq.). Nomen quod hoc numen gerit apud Arabes et Nasoraeos, مريخ, ܡܪܝܟ, e nostro ortum videtur (*Mirrikh* et *Mirdich*), atque huius ipsius origo (*Merodach* a stirpe *Mord*, *Mort*, quae et *mortem* et *caedem* significat v. p. 558 A, et syllaba formativa *ach*, *och* in assyriacis et chaldaicis crebriore, cf. אַרְיוֹךְ, נִנְזָךְ, נִסְרֹךְ) bene quadrat ad deum caedis bellique. Quid? quod *Mars*, *Mavors* et *mors* eiusdem originis esse videntur. — Caeterum huius numinis ab Assyriis et Babyloniis studiose culti praeter Jes. et Jer. l. l. c. c. testes habemus nomina propria regum assyriorum et babyloniorum cum hoc nomine composita (v. quae disputavimus ad Jes. T. I. p. 281), ut *Mesessimordachus*, *Susimordachus*, אֱוִיל מְרֹדַךְ (q. v.) et

מְרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן (*Merodach* i. e. Mars est *deus dominus*; sec. Bohlenium i. q. pers. مردك بلادان vir laudatus, quod minus placet) rex Babyloniae Jes. 39, 1, teste Beroso (ap. Eusebium in Chronico, Vers. arm. ed. Aucher. T. I. p. 42. 43) prorex Assyriae regis, a quo defecerat Babyloniae imperium ipse capessens, v. Comment. nostrum ad Jes. l. c. Idem appellatur בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן q. v. *m* in *b* mutato.

מַרְאָה cstr. מַרְאַת c. Suff. מַרְאֵךְ Cant. 2, 5, מַרְאֵהוּ Levit. 13, 34, מַרְאֶהָ ib. comm. 55, saepius autem cum formis Suffixi, quae plurales esse videntur, quorum Jod tamen

radicale est (v. מִקְנֶה, מַעֲשֶׂה et Gramm. §. 90, 9), ut מַרְאַיִךְ Cant. 2, 14, מַרְאָיו Iob. 41, 1, et מַרְאֵיהֶן, מַרְאֵיהֶם (quae cum sing. constructa habes Gen. 41, 21. Lev. 14, 37. Dan. 1, 15) pl. cstr. מַרְאֵי Eccl. 11, 9 Chethibh (Keri מַרְאֵה) m. (a rad. רָאָה) 1) *intuitus, adspectus*. Gen. 41, 21. Cant. 2, 14 et saepe. Lev. 13, 12: לְכָל־מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן *secundum omnem aspectum sacerdotis* i. e. quoad eum videt sacerdos. Deut. 28, 34: מַרְאֵה עֵינֶיךָ *quod oculi tui adspiciunt*. V. 67. Jes. 11, 3. Ez. 23, 16. — 2) *visio, visum* Ex. 3, 3. Ez. 8, 4. 11, 24. 43, 3. Dan. 8, 16. — 3) *forma, species* Ex. 24, 17. Ez. 1, 16. 28. Saepe postponitur in genitivo יְפַת מַרְאֶה Gen. 12, 11, טוֹבַת מַרְאֶה 24, 16. 26, 7 pulchrae formae, et praevio לְ: נֶחְמָד לְמַרְאֶה formae iucundae Gen. 2, 9. In stylo prophetico *species alic. rei est quod tali rei simile est*, cf. דְּמוּת no 3. Dan. 10, 18: וַיִּגַּע־בִּי כְּמַרְאֵה אָדָם *tetigit me quiddam speciei humanae instar*. Ez. 8, 2, adeo 1, 26: דְּמוּת כְּמַרְאֵה.

מַרְאָה f. praecedentis 1) *visio*, i. q. חָזוֹן Dan. 10, 7. 8. 16. מַרְאֹת הַלַּיְלָה visiones nocturnae Gen. 46, 2. מַרְאוֹת אֱלֹהִים visiones a Deo concessae Ez. 8, 3. 40, 2. 2) *speculum* Ex. 38, 8. (Arab. مِرْآةٌ id.) Cf. רְאִי.

מֻרְאָה f. (a rad. מָרָא no. II) *ingluvies* avium Lev. 1, 16. (Arab. مَرِيءٌ id.).

מָרֵאשָׁה Jos. 15, 44, et **מָרֵשָׁה** 2 Chr. 11, 8. 14, 8. 9. Mich. 1, 15 (i. q. מַרְאָשָׁה quod *a capite* est) n. pr. oppidi muniti in campestribus Judae, gr. *Μαρισά* 2 Macc. 12, 35, *Μαρησά* Jos. antt. 8, 10, §. 1, *Μάρισσα* 12, 6 §. 6.

מְרַאֲשׁוֹת pl. f. (denom. a ראשׁ) pr. quod *ad caput* alic. est, opp. מַרְגְּלוֹת quod ad pedes est. Abit in praep. *ad caput* alic., c. Suff. מְרַאֲשֹׁתָיו ad caput eius 1 Sam. 19, 13. 26, 7. 11. 16. 1 Reg. 19, 6, sub caput eius Gen. 28, 11. 18. Sq. gen. nominis legitur 1 Sam. 26, 12: מְרַאֲשֹׁתֵי שָׁאוּל *a capite Sauli*, fort. pro מִמְּרַאֲשֹׁתֵי Mem eiecto (nisi mavis reponere מְרַאֲשֹׁתָיו), cum dupl. terminatione plur. v. Gramm. hebr. §. 86, 4 not.

מַרְאֲשׁוֹת id. C. Suff. מַרְאֲשֹׁתֵיכֶם Jer. 13, 18: יָרַד מַרְאֲשֹׁתֵיכֶם עֲטֶרֶת תִּפְאַרְתְּכֶם *descendit capita vestra* i. e. de capitibus vestris *corona decoris vestri*. יָרַד h. l. sq. acc. rei, de qua descenditur, ut יָצָא, עָלָה. Caeterum nil impedit, quominus legas מְרַאֲשֹׁתֵיכֶם, ut 1 Sam. 26, 12.

מֵרַב (multiplicatio a rad. רָבַב, ad formam מֵסַב) n. pr. filiae Sauli 1 Sam. 14, 49. 18, 17. 19.

מַרְבַדִּים plur. *tegumenta, strata*. Prov. 7, 16. 31, 22, a rad. רָבַד.

מֶרְחָב f. (a rad. רָחַב) *amplitudo* pro concr. *ampla* Ez. 23, 32.

מַרְבֶּה m. (a rad. רָבָה) 1) *multiplicatio, amplificatio* Jes. 9, 6. 2) *copia*. Jes. 33, 23: *tunc dividitur praeda* מַרְבֶּה *magnâ copiâ*.

מַרְבִּית f. (a rad. רָבָה) 1) *multitudo, magnitudo* 2 Chr. 9, 6. 30, 18. 2) *maxima pars* 1 Chr. 12, 29. 3) *soboles*, incrementum familiae 1 Sam. 2, 33. 4) *fenus*, qs summae capitalis incrementum Lev. 25, 37 (cf. gr. *τόκος* a *τίκτω*, lat. *fenus* a feo i. e. fero, pario, unde fetus, fecundus, v. Gellius 16, 13). Arab. رِبًا fenus, IV. feneravit.

מַרְבֵּץ st. cstr. מִרְבַּץ Ez. 25, 5 (v. Lgb. pag. 578) m. (a rad. רָבַץ) *cubile* (pecoris) Zeph. 2, 15.

מַרְבֵּק m. *stabulum*, in quo pecus *alligatur*, a rad. רָבַק q. v. Am. 6, 4. 1 Sam. 28, 24. Jer. 46, 21. Mal. 3, 20.

מָרַג rad. inusit., quae idem significasse videtur quod נָרַג, arab. quadril. نَيْرَجَ, quoad ex derivatis colligitur: 1) *cito volvit se,* unde מוֹרַג tribulum (nisi forte מרג in hoc nomine est i. q. מָרַח, מָרַק trivit, contrivit); 2) *celeriter locutus est*, de garrulis, susurronibus, unde نَيْرَجَ, נִרְגָּן susurro.

מַרְגּוֹעַ m. (a rad. רָגַע) *quies, locus quietis* Jer. 6, 16.

מַרְגְּלוֹת pl. f. (denom. a רֶגֶל) quod *ad pedes* alicuius est, opp. מְרַאֲשׁוֹת q. v. Ruth 3, 5 sq. Dan. 10, 6. In Acc. adv. *ad pedes* alic. Ruth 3, 8.

מַרְגֵּמָה f. *acervus lapidum*, a rad. רָגַם, arab. رجم, lapides coacervavit. Prov. 26, 8: כִּצְרוֹר אֶבֶן בְּמַרְגֵּמָה *ut sacculus gemmarum in acervo lapidum*, proverbialis locutio similis verbis Matth. 7, 6. Non male Luth. als ob man Edelsteine auf den Rabenstein würfe. — LXX. מ' *fundam* (a rad. רגם lapides iecit) interpretantur: ὃς ἀποδεσμεύει λίθον ἐν σφενδόνῃ.

מַרְגֵּעָה f. (a rad. רָגַע) *quies*, habitatio tranquilla Jes. 28, 12.

מָרַד fut. יִמְרֹד *contumax, rebellis fuit, seditionem movit* Gen. 14, 4, sq. בְּ 2 Reg. 18, 7. 20. 24, 1. 20, et עַל eius *contra* quem insurgunt Neh. 2, 19. 2 Chr. 13, 6, rarius c. acc. (cf. מָרָה) Jos. 22, 16. Iob. 24, 13 (v. infra). מָרַד בַּיהוָה a Jehova defecit (idola colendo) Jos. 22, 16 sqq. Ez. 2, 3. Dan. 9, 9. Poët. מֹרְדֵי־אוֹר qui adversantur luci, inimici lucis Iob. 24, 13. (Syr. ܡܪܕ id. Arab. pervicax, contumax fuit. Vicinum est מָרָה).

Derivv. statim sequuntur, praeter n. pr. נִמְרֹד.

מְרַד chald. i. q. hebr. Esr. 4, 19.

מֶרֶד m. 1) *rebellio, defectio* Jos. 22, 22. 2) n. pr. m. 1 Chr. 4, 17. 18.

מְרָד chald. adj. *rebellis*, f. מָרָדָא st. emphat. מָרָדְתָּא Esr. 4, 12. 15.

מַרְדּוּת *contumacia* 1 Sam. 20, 30.

מְרֹדַךְ v. מְרֹאדַךְ.

מָרְדֳּכַי (pers. مردكى homuncio, vel Martis cultor, a מְרֹדַךְ) n. pr., vir Benjaminita in Persiae metropoli degens, Estherae nutritius, dein supremus regis amicus Esth. 2, 5 sqq. LXX. Μαρδοχαῖος.

מֻרְדָּף m. Jes. 14, 6, si recta est scriptura, part. Hoph. a rad. רָדַף, subst. *persecutio.* Sed nullus dubito cum Doederlinio pro מֻרְדָּף reponere מִרְדַּת (dominium) a rad. רָדָה. Vide comment. nostr. ad h. l.

מָרָה 1) pr. i. q. arab. مرى *strinxit* (nostr. *streichen, streifen*), spec. flagello (cf. vic. מְרָא), cutem novaculâ, unde מוֹרָה novacula. V. Schultensium ad Haririi Cons. I, p. 24, de defect. ling. hebr. p. 117. (Vicina sunt מָרַח, מָרַק fricavit, bestreichen, reiben, einreiben). Hinc

2) *contumax, rebellis fuit* Deut. 21, 18. 20. Ps. 78, 8, pr. restitit, repugnavit, ambabus manibus stringendo et contendendo. (Arab. مرى denegavit, quod deberet, Conj. III contendit disputando). Constr. c. בְּ eius cui resistitur Ps. 5, 11. Hos. 14, 1, et c. acc. (pr. *propulsavit* aliquem) Jer. 4, 17. Ps. 105, 28, max. in formula מָרָה אֶת־פִּי יְהוָה repugnavit mandato divino Num. 20, 24. 27, 14. 1 Sam. 12, 15 (quod fortasse olim sensu proprio acceptum valebat: strinxit s. percussit os alic. i. e. verba eius audire noluit, vilipendit, cf. Dan. 4, 32).

Hiph. הִמְרָה fut. apoc. יַמֵּר (Ez. 5, 6) i. q. Kal no. 2 *restitit, repugnavit.* Iob. 17, 2: בְּהַמְּרוֹתָם תָּלַן עֵינִי pr. *in resistentia eorum com-*

moratur oculus meus, i. e. nil nisi reclamationem video s. experior, it. *refractarius*, *contumax fuit* Ps. 106, 7. Constr. a) sq. accus. (ut in Kal) Ps. 78, 17. 40. 56, saepe in form. הִמְרָה אֶת־פִּי יְהוָה de qua vide Kal Deut. 1, 26. 43. Jos. 1, 18, et in eandem sententiam הִמְרָה אֶת רוּחַ יְיָ Ps. 106, 33, et עֵינֵי יְיָ (q. d. offendit oculos Jehovae) Jes. 3, 8. b) sq. בְּ (contra) Ps. 106, 43. Ez. 20, 8. c) sq. עִם Deut. 9, 7. 24, pr. contendit *cum* al.

Nomm. deriv. מוֹרָה, מְרִי, et nomm. pr. מָרָה no. I, יִמְרָה, מְרָיָה, מְרָיוֹת, מְרָיִם.

Not. In duobus exemplis rad. מָרָה significationem mutuata esse videtur a vicina מָרַר amarus fuit. Unum est 2 Reg. 14, 26: עֳנִי יִשְׂרָאֵל מֹרֶה מְאֹד *afflictio Israëlis valde acerba* (ut omnes Verss. vett.), ubi vix placebit *afflictio refractaria* i. e. pertinax, neque video, quomodo ex notione rad. מָרָה cum Schultensio *acris* afflictionis notio elici possit. Alterum exemplum est מְרִי Iob. 23, 2 q. v. Contra מָרַר adoptavit significationem verbi מָרָה Ex. 23, 21.

I. מָרָה f. dual. מְרָתַיִם (a rad. מָרָה) *defectio iterata*, nomen symbolicum Babylonis Jer. 50, 21.

II. מָרָה (amaritudo, a rad. מָרַר) n. pr. fontis amari s. salsi in paeninsula Sinaitica Ex. 15, 23. Num. 33, 8, ex probabili sententia Burckhardti (vid. itin. Syriae pag. 777 sqq.) eiusdem qui hodie بير هوارة *Bir Howara* appellatur, non *fontes Mosis* (عيون موسى), quae Pocockii et Niebuhrii sententia erat.

מֹרָה (l. *morra*) f. (a rad. מָרַר) *moeror* Prov. 14, 10.

מֹרָה f. id. Gen. 26, 35: מֹרַת רוּחַ *moeror animi*.

מָרוּד m. (a rad. רוּד no. 2) Thren. 3, 19, pl. מְרוּדִים 1, 7 *persecutio* alicuius. Concr. *persecutionibus vexatus* Jes. 58, 7.

מֵרוֹז (prob. pro מְאֵרוֹז, مأرز refugium, a rad. אָרַז, أرز contraxit, recepit se) n. pr. oppidi in Palaestina septentrionali Iud. 5, 23.

מְרוֹחַ m. *contritus*, a rad. מָרַח. Lev. 21, 20: מְרוֹחַ אָשֶׁךְ *contritis testiculis castratus*. Sed LXX *μονόρχις*. Vulg. *herniosus*.

מָרוֹם m. (a rad. רוּם) 1) *altitudo; altum, excelsum, sublime*. In genit. postpositum הַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל mons altus Israëlis, de Zione Ez. 17, 23. 20, 40. 34, 14. בַּמָּרוֹם *in altum* Iob. 39, 18, et מָרוֹם in acc. id. Jes. 37, 23: וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ *et tollis in altum oculos tuos*. Concr. *excelsus* (de Deo) Ps. 92, 9, et coll. *supremi, principes* Jes. 24, 4. Poët. *sublime* etiam dicitur de *re longe remota*. Ps. 10, 5: מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנֶּגְדּוֹ *remota sunt iudicia tua ab eo*, cf. רוּם Jes. 30, 18.

2) *locus altus*, *editus* Hab. 2, 9, spec. de coelo Ps. 18, 17. Jes. 24, 18. 21. 40, 26. 57, 15. 58, 4. Jer. 25, 30, pl. מְרוֹמִים id. Iob. 16, 19; de alta sede Jehovae in Zione Ps. 7, 8, de arce inaccessa Jes. 26, 5. Plur. translate de magnis honoribus Eccl. 10, 6.

3) *elatio animi*, *superbia*, adv. Ps. 56, 3.

מֵרוֹם (altum, locus altus) מֵי־מֵרוֹם Jos. 11, 5. 7 n. pr. lacus ad radices montis Libani in regione *alta* siti, gr. *Σαμοχωνῖτις* Jos. Antiqu. V, 6, arab. بحرة الحولة dicti, quem Jordanes perfluit.

מֵרוֹץ m. (a rad. רוּץ) *cursus* Eccl. 9, 11.

מְרוּצָה f. I) i. q. מֵרוֹץ 2 Sam. 18, 27. Jerem. 23, 10. II) *oppressio* pauperum, significatione petita a rad. רָצַץ. Jer. 22, 17.

מְרוּקִים m. pl. (a rad. מָרַק) *mundatio* Esth. 2, 12.

מָרוֹת (amaritudines, fontes amari) n. pr. oppidi in tribu Judae, emel Mich. 1, 12.

מַרְזֵחַ Jer. 16, 5 cstr. מַרְזַח Am. 6, 7 (cf. Lgb. pag 578) i. q. arab. مرزح *clamor*, elatio vocis sive ad laetitiam Am. l. c., sive ad fletum Jer. l. c. Cf. مرزيح vehementi voce praeditus. Eiusdem generis vcc. media sunt יָלַל et רָנַן.

מָרַח 1) *fricuit, trivit, contrivit*, v. מְרוֹחַ. (Cognata sunt מָרַק, מָרָה, et ר in sibilum verso מָשַׁח. Arab. مرخ arbor, ex qua trita ignis elicitur). 2) i. q. arab. مرخ *innuxit*, v. c. corpus oleo. IV. emollivit. In V. T. semel de cataplasmate imposito Jes. 38, 21: *Jesaia iubente caricas sumebant* וְיִמְרְחוּ עַל־הַשְּׁחִין praegn. *easque emollitas ulceri imponebant.* LXX. καὶ τρῖψον καὶ κατάπλασαι. Inde מְרוֹחַ.

מֶרְחָב m. (a rad. רָחַב) *amplum spatium.* Hab. 1, 6. Saepe metaph. de libertate et salute (opp. angustiis, צַר, cf. יֵשַׁע). Ps. 18, 20: וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב *eduxit me in amplum spatium*, h. e. liberavit me ex angustiis. 31, 9. 118, 5. Semel in malam partem Hos. 4, 16: כְּכֶבֶשׂ בַּמֶּרְחָב *ut ovis in amplo spatio*, ubi facile a grege aberrare potest.

מֶרְחָק (a rad. רָחַק) pl. מֶרְחַקִּים et מַרְחַקִּים Jes. 33, 17. Jer. 8, 19 m. *longinquitas, longinquum, locus longinquus.* מִמֶּרְחָק e longinquo, post verba veniendi Jes. 10, 3. 30, 27, sed 17, 13: נָס מִמֶּרְחָק *fugit e longinquo* i. e. aufugit longe et iam e longinquo prospicit. אֶרֶץ מֶרְחָק terra remota. Jes. 13, 5, pl. מַרְחַקִּים Zach. 10, 9, אֶרֶץ מֶרְחַקִּים Jes. 33, 17. Jer. 8, 19, מֶרְחַקֵּי־אֶרֶץ Jes. 8, 9 terrae remotae.

מַרְחֶשֶׁת f. (a rad. רָחַשׁ) *olla, ahenum* pr. vas, in quo res ebulliunt Lev. 2, 7. 7, 9.

מָרַט (vic. verbo מָלַט, q. v.) pr. laevigavit, inde 1) *polivit, acuit* gladium Ez. 21, 14. 33. 2) laeve fecit caput alic. i. e. depilavit aliquem, *evulsit* l. *vellicavit* crines, in altercando, castigando Neh. 13, 25, ludibrii causa Jes. 50, 6 (ubi מֹרְטִים sunt vellicantes barbam), in luctu Esr. 9, 3. — Ez. 29, 18: כָּל־כָּתֵף מְרוּטָה *quivis humerus est depilis factus*, nimirum oneribus portandis.

Niph. depilis, calvus factus est Lev. 13, 40. 41.

Pu. 1) *politus est* (de metallo) 1 Reg. 7, 45. 2) *acutus est* (gladius). Part. מוֹרָטָה pro מְמֹרָטָה (cum dag. f. euphon.) Ez. 21, 15. 16. Huc multi etiam referunt גּוֹי מוֹרָט Jes. 18, 2. 7 pro מְמֹרָט *populus acer* h. e. *celer*, vehemens (cf. חַדַּד no. 2). Sed vide supra s. v. מוֹרָט.

מְרַט chald. i. q. hebr. no. 2 *evulsit* (alas). Praet. pass. *evulsus est* Dan. 7, 4.

מְרִי m. in pausa מֶרִי, c. Suff. מֶרְיְךָ Deut. 31, 27, מְרָיִם Neh. 9, 17 (a rad. מָרָה) I) *contumacia.* Ez. 2, 5: כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה *sunt enim isti domus* i. e. populus *contumax.* בְּנֵי מְרִי contumaces. Num. 17, 25. Ellipt. pro אַנְשֵׁי מְרִי, אִישׁ. Ez. 2, 7: כִּי מְרִי הֵמָּה *nam contumaces sunt.* V. 8. 44, 6. Prov. 17, 11. — II) *amaritudo*, significatione petita a rad. מָרַר (cf. not. ad מָרָה). Iob. 23, 2: גַּם הַיּוֹם מְרִי שִׂחִי *etiamnunc amaritudo* i. e. amara est *querela mea.* Qui vulgarem significatum vc. מְרִי retinent, haec verba interpretantur: num *etiamnunc rebellio* vobis videtur *querela mea?* quod mihi iusto durius videtur.

מְרִי בַעַל n. pr. filii Jonathani 1 Chr. 9, 40, qui idem paulo superius מְרִיב בַּעַל (Baalem impugnans) vocatur, quae scriptura verior videtur.

מְרִיא (a rad. מָרָא) adj. *pinguis, saginatus* Ez. 39, 18, dein subst. *pecus saginata*, spec. *vitulus saginatus*, μόσχος σιτευτός. Plerumque copulatur cum verbis שׁוֹר et בָּקָר. 2 Sam. 6, 13. 1 Reg. 1, 9. 19, 25. Jes. 11, 6. Plur. מְרִיאִים Jes. 1, 11. Am. 5, 22.

מְרִיבָה f. (a rad. רִיב) 1) *rixa, lis* Gen. 13, 8. Ex. 17, 7. Num. 27, 14. 2) n. pr. a) fontis e rupe profluentis in deserto Sin ad sinum Heroopolitanum. Exod. 17, 1—7. b) מֵי מְרִיבָה (aquae contentionis) alius eiusmodi fons in deserto Zin ad Kadesam Num. 20, 13. 24. Deut. 33, 8. Ps. 81, 8. 106, 32, plene מֵי מְרִיבוֹת קָדֵשׁ Ez. 47, 19.

מְרָיָה (contumacia) n. pr. m. Neh. 12, 12.

מֹרִיָּה et **מוֹרִיָּה** *Moria*, n. pr. collis Hierosolymitani, in quo Salomo templum exstruebat 2 Chr. 3, 1. Gen. 22, 2: אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה *terra Moriae* i. e. regio illum montem circumiacens, ei vicina, q. d. ager Moriae, cf. אֶרֶץ הָעַי Jos. 8, 1. — Ad originem quod attinet, ipsi sacri scriptores (Gen. 22, 8. 14. 2 Chr. l. c.) alludunt etymo a rad. רָאָה, quod optime ita vindicatur, ut מֹרִיָּה contr. statuamus ex מָרְאִי־יָהּ pro מָרְאֶה יָהּ (Part. Ho.) c. Jod compaginis i. e. *electus a Jehova*, quale nomen sacrario egregie convenit.

מְרָיוֹת (contumaciae) n. pr. m. 1) 1 Chr. 5, 32. 6, 37. Esr. 7, 3. 2) 1 Chron. 9, 11. Neh. 11, 11. 3) Neh. 12, 15, alibi מְרֵמוֹת (in veteri enim scriptura י et מ litterae sibi similes sunt).

מִרְיָם (pr. contumacia eorum) n. pr. f. *Mirjam*, gr. *Μαριάμ*, *Μαρία* 1) soror Mosis, prophetissa Exod. 15, 20. Num. 12, 1. Mich. 6, 4. 2) 1 Chr. 4, 17.

מְרִירוּת f. (a rad. מָרַר) *moeror* Ez. 21, 11.

מְרִירִים v. בִּמְרִיר.

מְרִירִי m. adj. (a rad. מָרַר) *amarus*, inde *venenosus* Deut. 32, 24. Cf. מְרֹרָה.

מֹרֶךְ m. pr. mollities, transl. *pavor, timor* Lev. 26, 36. (LXX. δειλία) a rad. רָכַךְ, unde forma segolata מֹרֶךְ = מֹרֶךְ eodem modo quo תֶּבֶל, מֶכֶס a radd. בָּלַל, כָּסַס; אֶרֶץ, תֹּרֶן a רָנַן; f. תְּהִלָּה ab הָלַל. Secundarium est et a nostro nomine petitum, quod Rabbini habent נתמרך mollescere.

מֶרְכָּב m. (a rad. רָכַב) 1) *currus* 1 Reg. 5, 6. 2) *sedile* currûs Cant. 3, 10. Lev. 15, 9.

מֶרְכָּבָה f. 2 Sam. 15, 1. 1 Reg. 7, 33, cstr. מִרְכֶּבֶת Gen. 41, 43, c. Suff. מֶרְכַּבְתּוֹ Gen. 46, 29. 1 Sam. 8, 11, pl. מַרְכָּבוֹת Zach. 6, 1. Joël 2, 5, cstr. מַרְכְּבוֹת Ex. 15, 4 c. Suff. מַרְכְּבֹתֶיךָ Mich. 5, 9 f. *currus* Gen. 46, 29, maxime bellicus, v. exempla supra laudata.

מַרְכֹּלֶת f. (a rad. רָכַל) *mercatus* Ez. 27, 24.

מִרְמָה f. (a rad. רָמָה Pi. decepit) 1) *fraus* Gen. 27, 35. 34, 13. אִישׁ מִרְמָה vir fraudulentus Ps. 5, 7. אַבְנֵי מִרְמָה pondera fraudulenta i. e. adulterina Mich. 6, 11, מֹאזְנֵי מִרְמָה lances adulterinae Prov. 11, 1. Meton. *opes fraude partae* Jer. 5, 27. Pl. מִרְמוֹת Ps. 10, 7. 35, 20. 2) n. pr. m. 1 Chr. 8, 10.

מְרֵמוֹת (elationes) n. pr. m. 1) Esr. 8, 33. Neh. 3, 4. 21. 10, 6. 12, 3, pro quo מְרָיוֹת V. 15. 2) Esr. 10, 36.

מִרְמָס m. (a rad. רָמַס) *conculcatio, res* pedibus *conculcanda*. Jes. 5, 5. 7, 25. 10, 6. Esr. 34, 19.

מֶרֶס n. pr. principis Persici Esth. 1, 14 (sec. Bohlenium مرز excelsus).

מַרְסְנָא n. pr. principis pers. ibid. (fort. i. q. praec.)

מֵרֵעַ m. (utroque Zere impuro) i. q. רֵעַ *amicus, socius;* c. Suff. מֵרֵעֵהוּ Gen. 26, 26, plur. מֵרֵעִים Iud. 14, 20. 15, 6, c. Suff. מֵרֵעֵהוּ pro מֵרֵעֵיהוּ Prov. 19, 7. Formam habet qs. Hiph. verbi רָעַע, significationem a verbo רָעָה no. 2 mutuatam, nisi forte statui potest, מֵרֵעַ comp. esse ex רֵעַ et מִן (ut מִגֹּאַל, מִצְּעִיר v. מִן no. 3, litt. c) et *socium* notare *tantum non familiarem* i. q. מְיֻדָּע. Hac sola certe ratione explicatur Zere prioris syllabae immutatum.

מִרְעֶה m. (a rad. רָעָה) c. Suff. מִרְעֵהוּ Iob. 39, 8, מִרְעֵיכֶם Ez. 34, 18 *pascuum, pabulum* pecoris Gen. 47, 4. Joël 1, 18. Iob. 39, 8.

מֵרֹנֹתִי n. gent. aliunde noncognitum 1 Chr. 27, 30. Neh. 3, 7.

מַרְעִית f. (a rad. רָעָה) 1) *pastus, pastio.* צֹאן מַרְעִיתִי oves, quas pascor Jer. 23, 1. Ps. 74, 1. 79, 13. 100, 3. עַם מַרְעִיתוֹ populus, quem pascitur (Deus) Ps. 95, 7. 2) *grex* Jer. 10, 21.

מַרְעֲלָה (tremor, fort. terrae motus) n. pr. oppidi Sebulonitarum Jos. 19, 11.

I. **מַרְפֵּא** m. et **מַרְפֵּה** Jer. 8, 15 (a rad. רָפָא sanavit) 1) *sanatio* (morbi) 2 Chron. 21, 18. 36, 16. Jerem. 14, 19. Inde 2) *recreatio* tum corporis Prov. 4, 22. 16, 24, tum animi 12, 18. 13, 17. 3) *liberatio* (e calamitate) Prov. 6, 15. 29, 1. Mal. 3, 20. 4) *remedium* Jer. 33, 6.

II. **מַרְפֵּא** (a rad. רָפָא = רָפָה remisit) pr. animus remissus, inde *tranquillitas* animi, *mansuetudo.* Prov. 14, 30: לֵב מַרְפֵּא *animus mansuetus.* 15, 4: מַרְפֵּא לָשׁוֹן *tranquillitas linguae*, i. e. sermo lenis, modestus. Eccl. 10, 4: *mansuetudo prohibet magna delicta.*

מִרְפָּשׂ m. (a rad. רָפַשׂ) *aqua conculcando turbata* Ez. 34, 19.

מָרַץ rad. in Kal inusit., de cuius primaria potestate saepe disputatum est. Equidem nullus dubito, quin verum viderit Kimchius, cui potestas primaria videtur: *validus, vehemens fuit.* Namque haec non solum omnibus locis egregie convenit, sed commendatur etiam finitimo פָּרַץ (m et p permutatis) violentus fuit (Hos. 4, 2), unde פָּרִיץ violentus. Secundarium videtur et a *gravi labore* ductum, quod habent Arabes مَرِضَ languit, aegrotus (pr. labore confectus) fuit.

Niph. Iob. 6, 25: מַה־נִּמְרְצוּ אִמְרֵי־יֹשֶׁר *quam valida sunt verba iusta.* 1 Reg. 2, 8: קְלָלָה נִמְרֶצֶת *exsecratio valida* s. *vehemens.* Mich. 2, 10: חֶבֶל נִמְרָץ *corruptio vehementissima*, summa pernicies.

Hiph. vehementem fecit, *irritavit.* Iob. 16, 3: מַה־יַּמְרִיצְךָ *quid te adeo irritat?*

מַרְצֵעַ m. *subula,* a perforando dicta (rad. רָצַע) Ex. 21, 6. Deut. 15, 17.

מַרְצֶפֶת f. (a rad. רָצַף) *pavimentum,* locus lapidibus stratus. 2 Reg. 16, 17.

מָרַק pr. *fricuit* (cf. vic. פָּרַח, et ex graecis ἀμέργω, ὀμοργνύω), inde 1) *polivit* (metallum). 2 Chr. 4, 16: נְחֹשֶׁת מָרוּק *aes politum.* Jer. 46, 4: מִרְקוּ הָרְמָחִים *polite hastas;* 2) *mundavit* lavando, ungendo, cf. תַּמְרוּקִים. (Syr. ܡܪܩ abstersit).

Pu. מֹרַק pass. no. 1 *tersus est* Lev. 6, 21.

Derivv. מְרוּקִים, תַּמְרוּקִים.

מָרָק m. *ius, iusculum* Ind. 6, 19. 20 et Jes. 65, 4 Keri. Arab. مَرَق et مَرَقَة id. Propria vocabuli forma est פָּרָק (q. v.) a rad. פָּרַק.

מֶרְקָח m. (a rad. רָקַח) pl. *herba aromatica* Cant. 5, 13.

מִרְקָחָה f. (a rad. רָקַח) *unguentum* Ex. 24, 10, *vas unguentarium* Iob. 41, 23.

מִרְקַחַת f. (a rad. רָקַח) 1) *conditura unguentorum* Exod. 30, 25. 2 Chron. 16, 14. 2) *unguentum* 1 Chr. 9, 30.

מָרַר 1) *fluxit, stillavit*, unde מַר gutta, מֹר myrrha, a destillando dicta, et prob. מְרֵרָה fel. (Arab. مرمر fluere fecit, مرمرة pluvia frequens, et ممر canalis. Trilitt. مر eundi, transeundi potestate frequentatur, quae cum *fluendi* vi in multis radd. coniuncta est, v. הָלַךְ no. 4, جرى cucurrit, fluxit, aram. רְהַט cucurrit, unde רְהָטִים canales).

2) *amarus fuit.* (Arab. مر fut. A. id. et sic in omnibus linguis cognatis, adde lat. *amarus*, it. *moereo.* Quae notio quomodo cum priori cohaereat, non satis constat. Fortasse denom. est a מֹר myrrha et מְרֵרָה bile, ut rebus amarissimis). Impers. מַר לִי amarum est mihi i. e. tristis sum Thren. 1, 4, sq. מִן (*de al.*) Ruth 1, 13. Fut. A. יֵמַר Jes. 24, 9, cf. Gramm. hebr. §. 67 not. 3.

3) *exacerbatus est* 1 Sam. 30, 6.

Pi. fut. יְמָרֵר 1) *amarum, acerbum reddidit* aliquid Exod. 1, 14. Jes. 22, 4: אֲמָרֵר בַּבֶּכִי *acerbe fleo.* 2) *exacerbavit, irritavit, lacessivit* al., cf. Hithp. Gen. 49, 23.

Hiph. הֵמַר, inf. הָמֵר 1) *acerbam fecit* vitam Iob. 27, 2. 2) sq. לְ *moerore affecit* aliquem. Ruth 1, 20: הֵמַר לִי שַׁדַּי *moerore me affecit omnipotens.* Cf. הֵרַע לְ V. 21. 3) *acerbe flevit*, pro pleniore הָמֵר בְּבְכִי Zach. 12, 10.

Not. תַּמֵּר Ex. 23, 21 est fut. Hi. more chaldaeo pro תָּמֵר, sed significatione petita a verbo מָרָה, sq. בְּ rebellavit. Cf. not. ad מָרָה.

Hithpalp. הִתְמַרְמַר *exacerbatus est* Dan. 8, 7. (Syr. ܐܬܡܪܡܪ exacerbavit, lacessivit, arab. مرمر iratus fuit).

Derivv. מַר, מָרָה, מְרִירִי, מְרִירוּת, מָמֹר, מַמְּרֹרִים, תַּמְרוּרִים, n. pr. מַרְאָ, et quae statim sequuntur.

מְרֵרָה f. *bilis*, a fluendo (v. מָרַר no. 1) dicta, cf. germ. *Galle* quod pr. scaturiginem notat, ut cogn. Quelle. Iob. 16, 13, arab. مرة, مرارة.

מְרֹרָה f. 1) *amaritudo, acerbitas.* Deut. 32, 32: אַשְׁכְּלֹת מְרֹרֹת *uvae amaritudinum* i. e. amarae. Metaph. *acerba* (supplicia) Iob. 13, 26: כִּי תִכְתֹּב עָלַי מְרֹרוֹת *quod tam acerba mihi imponis*, tam acerbo supplicio me afficis. 2) *bilis, fel* Iob. 20, 25. מְרֹרַת פְּתָנִים *fel viperarum* ib. 14 de veneno viperarum, quod in felle inesse falso credebant veteres (Plin. H. N. 11, 37 s. 62), quanquam in aliis etiam huius radicis formis *amari* notio ad *venenum* relata est (v. מְרִירִי, syr. ܡܪܪܬܐ, zab. מררא venenum).

מְרֹרִים m. *herbae amarae* Ex. 12, 8. Num. 9, 11 (LXX. πικρίδες. Vulg. *lactucae agrestes*) Thren. 3, 15 (ubi in altero membro est לַעֲנָה absinthium).

מְרָרִי (amarus, infelix) n. pr. filii Levi Gen. 46, 11. Ex. 6, 16. Consonat patron. Num. 26, 57.

מָרֵשָׁה v. מָרֵאשָׁה.

מִרְשַׁעַת f. (a rad. רָשַׁע) *scelus*, idque concr. pro scelesta 2 Chron. 24, 7.

מַשָּׂא m. 1) verbale inf. a rad. נָשָׂא: *portatio.* Num. 4, 24: לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא *ad laborandum et ad portandum.* 2 Chr. 20, 25: לְאֵין מַשָּׂא *ut portari non posset*, cf. 35, 3. Subst. Num. 4, 19. 27. 31. 32. 47. — 2) *onus*, quod portatur 2 Reg. 5, 17. Jer. 17, 21 sq. Num. 11, 11. הָיָה

לְמַשָּׂא oneri fuit 2 Sam. 15, 33. 19, 36, sq. עַל Iob. 7, 20. — 3) מַשָּׂא נֶפֶשׁ ad quod animus se attollit i. e. quod desiderat Ez. 24, 25, cf. rad. no. 1, c. — 4) *effatum* (v. rad. no. 1, litt. f), *sententia* Prov. 30, 1. Collect. 31, 1: מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ *sententiae, quas eum docuerat mater*. Spec. effatum Dei 2 Reg. 9, 25, vel prophetae, sq. genit. obiecti Jes. 13, 1: מַשָּׂא בָּבֶל *oraculum* (pronuntiatum) *in Babylonem* 15, 1. 17, 1. 19, 1. 21, 1. 11. 13. 22, 1. 23, 1. Nah. 1, 1. Hab. 1, 1, it. sq. בְּ Zach. 9, 1, עַל 12, 1, אֶל Mal. 1, 1. Plenius dr. מַשָּׂא דְבַר יְהוָה effatum verbi Dei Zach. 9, 1. 12, 1. Quum מַשָּׂא saepe reperiatur in inscriptt. oraculorum minacium, Hieronymus, Luth. aliique etiam in his exemplis *onus* reddiderunt et oraculum molestum s. minax notari voluerunt, v. Hieron. prol. ad Habac., et ad Jes. 13, 1, sed reperitur etiam in bonam partem Zach. 12, 1. Mal. 1, 1. Caeterum in utroque, oneris et oraculi, significatu luditur Jerem. 23, 33 sq. Ez. 12, 10. — 5) *cantus* (v. rad. no. 1, litt. e) 1 Chr. 15, 27: שַׂר הַמַּשָּׂא *concentus musici moderator*. Ita LXX ἄρχων τῶν ᾠδῶν, et Kimchius. Al. praefectus portationis sc. arcae sanctae. — 6) *donum* (cf. נִשָּׂא Pi. no. 2. 3), inde *tributum*, i. q. מִנְחָה no. 2. 2 Chr. 17, 11. — 7) n. pr. filii Ismaëlis Gen. 25, 14. 1 Chr. 1, 30.

מַשֹּׂא (l. *masso*) m. 2 Chr. 19, 7: מַשֹּׂא פָנִים *partium studium*, v. נָשָׂא no. 3, litt. *α*. *β*.

מַשָּׂאָה f. *incendium*, ab elatione fumi dictum Jes. 30, 27, cf. מַשְׂאֵת no. 1.

מַשְׂאֵת (pro מַשְׂאֶאֶת) f. cstr. מַשְׂאַת (pro מַשְׂאַאַת) Gen. 43, 34, pl. מַשְׂאֹת 1) *elatio* v. c. manuum Ps. 141, 2, fumi in incendio. Iud. 20, 38. 40 (cf. מַשָּׂאָה). 2) *signum*, quod erigitur i. q. נֵס Jer. 6, 1, fort. spec. signum igne datum, cf. no. 1, et talmud. משואות de signis flammeis in novilunio datis, v. Mischn. Rosch haschana 2 §. 2. 3) *onus* Zeph. 3, 18. 4) i. q. מַשָּׂא no. 4 *effatum* Thren. 2, 14. 5) i. q. מַשָּׂא no. 6 *donum* Esth. 2, 18. Jer. 40, 5. Am. 5, 11, impr. cibi portio convivae oblata (γέρας) Gen. 43, 34. 2 Sam. 11, 8, it. *tributum* 2 Chr. 24, 6. 9.

Not. מַשְּׂאוֹת Ez. 17, 9 est inf. aram. Kal, praeter morem in וֹת cadens, ut inf. Pi. מַלְּאוֹת pro מַלֵּא.

מַשָּׁאוֹת pl. f. Ps. 74, 3 in nonnullis libris editis, v. מַשּׁוּאוֹת.

מִשְׂגָּב c. Suff. מִשְׂגַּבִּי (a rad. שָׂגַב) m. 1) *altitudo* Jes. 25, 12. 2) *locus editus, rupes*, refugium et securitatem praebens, inde de ipso *refugio* Ps. 9, 10. 18. 3. 46, 8. 12. 48, 4. 59, 10. 18. 94, 22. 3) C. art. n. pr. oppidi (in loco edito siti) in Moabitide Jer. 48, 1.

מְשֻׂכָה Prov. 15, 19 et

מְשׂוּכָּה Jes. 5, 5 f. *sepes* e vepribus et spinis contexta, alibi מְסוּכָה, rad. שׂוּךְ et סָכַךְ.

מַשּׂוֹר m. *serra* Jes. 10, 15, a rad. נָשַׂר serravit.

מְשׂוּרָה f. *mensura*, rerum liquidarum Lev. 19, 35. Ez. 4, 11. 16, a rad. מָשַׂר, arab. مشر II divisit.

מָשׂוֹשׂ m. (a rad. שׂוּשׂ) *gaudium* Jes. 24, 8. Thren. 5, 15, et meton. obiectum et materia gaudii Ps. 48, 3. Jes. 24, 11. 32, 14. 65, 18 et saepe. — Jes. 8, 6 subst. poët. ponitur pro verbo finito.

מִשְׂחָק m. (a rad. שָׂחַק) *irrisio*, hinc de obiecto eius Hab. 1, 10.

מַשְׂטֵמָה f. 1) *laqueus, compes*, i. q. פַּח Hos. 9, 8, a rad. שָׂטַם, syr. ܣܛܡ vinxit, compedivit. Hinc 2) *pernicies* ibid. V. 7, cf. מוֹקֵשׁ. All. *odium, persecutionem* reddunt, a שָׂטַם insectatus est.

מַשְׂכִּיל v. שָׂכַל Hiph.

מַשְׂכִּית f. 1) *imago, figura,* a rad. שָׂכָה chald. שְׂכָא adspexit, contemplatus est. Ez. 8, 12: חַדְרֵי מַשְׂכִּית *conclavia imaginum* i. e. quorum parietes figuris idolorum depictis ornata erant, cf. V. 10. 11. אֶבֶן מַשְׂכִּית Lev. 26, 1, et מַשְׂכִּיוֹת Num. 33, 52 lapides figuris superstitiosis vel magicis ornati. Prov. 25, 11: תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כָּסֶף *poma aurea figuris argenteis ornata.* All. in calathis argenteis, ut מַשְׂכִּית significatum repetat a שָׂכַךְ plexuit.

2) *imaginatio, opinio.* Ps. 73, 7. Prov. 18, 11.

מַשְׂכֹּרֶת f. (a rad. שָׂכַר) *merces* Gen. 29, 15. 31, 7. 41.

מַשְׂמְרוֹת f. pl. *clavi* Eccl. 12, 11, v. מַסְמְרִים.

מִשְׂפָּח m. *profusio sanguinis, caedes.* Jes. 5, 7, a rad. שָׂפַח i. q. סָפַח fudit, arab. سفح sanguinem profudit, سَفَّاحٌ effusor sanguinis, tyrannus.

מָשַׂר rad. inusit., v. מְשׂוּרָה.

מִשְׂרָה f. *imperium* Jes. 9, 5. 6, a rad. שָׂרָה = שָׂרַר et שׂוּר imperavit.

מִשְׂרְפוֹת pl. f. (a rad. שָׂרַף) 1) *ustio,* calcis Jes. 33, 12 (cf. Gen. 11, 3). 2) *combustio* mortuorum Jer. 34, 5 (cf. 2 Chr. 16, 14). 3) מִשְׂרְפוֹת מַיִם [...]xio aquarum, a rad. שָׂרַף Ithpe. stillavit) n. pr. oppidi vel regionis prope Sidonem Jos. 11, 8. 13, 6.

מַשְׂרֵקָה (vinea, plantatio vitium generosiorum, v. שָׂרַק) n. pr. oppidi eiusque, ut videtur, Idumaei Gen. 36, 36. 1 Chr. 1, 47.

מַשְׂרֵת *sartago* 2 Sam. 13, 9. Chald. מַסְרֵיתָא, מַסְרִיתָא, מַסְרֵת id. Origo incerta est, adeoque dubium, utrum ת radicale sit an servile. Mihi potius servile esse videtur, ut rad. sit שָׂרָה i. q. شَرِى micuit, coruscavit, unde שִׁרְיוֹן, et מַשְׂרֵת sartago aenea a poliendo dicta. Rad. סָרַת frigendi notionem habuisse, gratis commenti sunt.

מַשׁ populus (et regio) Aramo oriundus, itaque in Syria vel Mesopotamia quaerendus Gen. 10, 23. Praeeunte Bocharto (Phaleg II, 11) plurimi intelligunt *montis Masii* (arab. جودى), qui Nesibi a septentrione imminet et pars est Gordiaeorum montium, incolas.

מַשָּׁא m. (a rad. נָשָׁא) 1) *fenus, feneratio.* Neh. 5, 7. 2) *debitum,* i. q. מַשָּׁאָה. Neh. 10, 32: מַשָּׁא כָּל־יָד *debita omnis manus* i. e. omnia debita, fort. ita dicta quia debitor dextra data se aes alienum redditurum promiserat. Al. codd. et editt. exhibent מַשָּׂא *onus omnis manus,* quod minus placet.

מֵשָׁא (fort. i. q. מֵישָׁא recessus) n. pr. loci, cuius mentio est in describendis terminis Arabiae Joctaniticae Gen. 10, 30: *eorumque habitatio erat* מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה סְפָרָה הַר הַקֶּדֶם *a Mescha usque ad Sepharam* (et ultra usque ad) *montana Arabiae.* In his verbis *Mescha* mihi videtur *Μοῦσα* s. *Μοῦζα* urbs nobilis cum portu in Arabiae littore occidentali ibi fere sita, ubi nunc *Mauschid* (sec. Ptolem. VI, 7: 14° lat. 74° long.), occidentalem igitur Joctanitarum terminum constituens; *Sepharam* intelligo urbem ظفار metropolin regionis Schehr inter provincias Hadramaut et Oman; *montes Arabiae* haud dubie sunt montium iuga in media fere Arabia ex vicinia Meccae et Medinae usque ad sinum Persicum excurrentia, نَجْد hodie dicta, Wehabitarum sedes. Vide (*Jomard*) Notice sur le pays de Nedjd ou l'Arabie cen-

trale. Paris 1823. 8. et quae disputavimus in Ephemerid. Hal. 1825, no. 56.

מַשְׁאָב m. (a rad. שָׁאַב) *canalis*, in quem aqua *hauritur* pecori potando Iud. 5, 11.

מַשָּׁאָה f. (a rad. נָשָׁא no. 2) *debitum* Deut. 24, 10. Prov. 22, 26, i. q. מַשָּׁא no. 2.

מַשָּׁאוֹן m. *fraus*, *simulatio* Prov. 26, 26, a rad. נָשָׁא no. 2.

מַשָּׁאוֹת Ps. 74, 3 v. מַשּׁוּאוֹת.

מִשְׁאָל (preces) n. pr. oppidi Levitarum in finibus Aseritarum Jos. 19, 26. 21, 30, contr. מָשָׁל ex מִשְׁאָל 1 Chr. 6, 59 (74).

מִשְׁאָלָה (a rad. שָׁאַל) *preces* Ps. 20, 6. 37, 4.

מִשְׁאֶרֶת f. *mactra* s. vas in quo farina subigitur et *fermentatur* Ex. 7, 28. 12, 34. Deut. 28, 5. 17, a שְׂאֹר fermentum, שׂ et שׁ permutatis.

מִשְׁבְּצוֹת pl. f. 1) *texturae artificiosae*, addito זָהָב: *panni, cui fila aurea intertexta sunt.* Ps. 45, 14. V. rad. שָׁבַץ no. 1. 2) *fundae* s. *palae* gemmarum Ex. 28, 11. 13. 14. 25. 39, 13. 16, v. rad. no. 2.

מַשְׁבֵּר m. Jes. 37, 3. 2 Reg. 19, 3, cstr. מִשְׁבַּר Hos. 13, 13 *matrix*, *os uteri*, quod fetus nascens *frangit*. Rad. שָׁבַר.

מִשְׁבָּר, tantum in pl. *fluctus* in littore *fracti* (cf. gr. κύματος ἀγή ab ἀγνύω, ἄγνυμι frango) Ps. 42, 8. 88, 8. Jon. 2, 4. מִשְׁבְּרֵי־יָם fluctus maris. Ps. 93, 4.

מִשְׁבָּת, tantum in plur. *deletiones*, *casus adversi* Thren. 1, 7, cf. rad. שָׁבַת Hiph. no. 3.

מִשְׁגֶּה m. (a rad. שָׁגָה) *error* Gen. 43, 12.

I. מָשָׁה 1) *traxit*, *extraxit* Ex. 2, 10. (Syr. ܡܫܐ id.). 2) *salvavit*, *sospitavit* i. q. הִצִּיל. Jes. 63, 11: מֹשֶׁה עַמּוֹ *salvator populi sui* (Deus).

Hiph. i. q. Kal no. 1 2 Sam. 22, 17. Ps. 18, 17.

Derivv. מָשׁוּי, nomm. pr. מֹשֶׁה, נִמְשִׁי.

II. מָשָׁה rad. inusit. arab. مسا vesperi fecit, unde nomen [illegible] vespera et nox hesterna (q. v.) pro אֶמֶשׁ.

מֹשֶׁה n. pr. *Moses*, magnus dux, legislator et propheta Israëlitarum, filius Amrami (1 Par. 6, 3), e tribu Levi oriundus, cuius res gestas quattuor posteriores Pentateuchi libri enarrant. תּוֹרַת מֹשֶׁה lex mosaica Esr. 3, 2. 7, 6. 2 Par. 23, 18, סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה liber legis mosaicae Jos. 23, 6. 2 Reg. 14, 6. Neh. 8, 1, et de eodem simpl. סֵפֶר מֹשֶׁה 2 Par. 25, 4. Neh. 13, 1 (chald. סְפַר מֹשֶׁה Esr. 6, 18). לֻחוֹת מֹשֶׁה tabulae (legis) Mosaicae 1 Reg. 8, 9.

Quod ad etymon attinet, מְשִׁיתִהוּ Ex. 2, 10 diserte ab *extrahendo* ducitur, sed passive, qs. idem sit quod מָשׁוּי extractus. Ab huius loci auctoritate qui discedunt, vel *servatorem* populi reddere possunt (coll. Jes. 63, 11), vel cum Josepho (Ant. 2, 9 §. 6) aegyptiacam statuere originem a ⲘⲰⲞⲨ aqua et ⲞⲨϪⲀⲒ servare, ut significet *ex aqua servatum* (v. Jablonskii opusc. ed. te Water T. I, p. 152—157). Huic congruit forma gr. Μωυσῆς, Hebraei autem videntur more [illegible] hoc re suae linguae rationib[illegible] accommodasse.

מַשֶּׁה m. (a rad. נָשָׁה) *debitum* Deut. 15, 2.

מְשׁוֹאָה f. i. q. שׁוֹאָה (quocum ubique copulatum est) *vastatio* Zeph. 1, 15, *loca vastata* Iob. 30, 3. 38, 27. Rad. שׁוֹא.

מַשּׁוּאוֹת pl. f. *ruinae* Ps. 73, 18. 74, 3. De etymo ambigitur, adeo-

quae scriptura in his locis fluctuat, siquidem Ps. 74, 3 in nonnullis editt., ut Athiae, exstat מַשּׁוּאוֹת. Nobis מַשּׁוּאוֹת idem esse videtur quod מְשׁוּאוֹת, מַשּׁוּאוֹת (a rad. שׁוֹא), Dagesch in primam radicalem immisso more rabbinico in formis יַלִּין, מַלִּיזִים (a לוּן, לִין), יַלִּיזוּ Prov. 4, 21 a לוּז. Eodem fere rediret, si מַשּׁוּאוֹת ductum statueres a נָשָׁא, significatu petito a שׁוֹא: sed illud praestat. Cf. מַשּׁוֹט.

מְשׁוֹבָב (reductus) n. pr. m. 1 Chr. 4, 34.

מְשׁוּבָה f. (a rad. שׁוּב) *aversio, defectio*. Prov. 1, 32: מְשׁוּבַת פְּתָיִם *defectio stultorum* (a sapientia), spec. *defectio a Jehova* Jer. 8, 5. Hos. 11, 7: מְשׁוּבָתִי *defectio a me*, pl. מְשׁוּבוֹת Jer. 2, 19. Concr. de Israële, qui a deo defecit Jer. 3, 6. 8. 11. 12.

מְשׁוּגָה f. *error* Iob. 19, 4, a rad. שׁוּג i. q. שָׁגָה et שָׁגַג.

מָשׁוֹט Ez. 27, 29, et **מִשּׁוֹט** ibid. V. 6 *remus*, a rad. שׁוּט. De Dagesch in מִשּׁוֹט vide ad מַשּׁוּאוֹת.

מְשׁוֹסָה Jes. 42, 24 Chethibh pro מְשִׁסָּה *spoliatio*.

מָשַׁח fut. יִמְשַׁח inf. מְשֹׁחַ, semel מָשְׁחָה Ex. 29, 29, pr. *strinxit, manum duxit super* aliqua re, mit der Hand streichen. (Arab. مسح id. Vicina sunt מָשַׁשׁ et מָחָה no. I, q. v.). Hinc 1) *illevit* alicui aliquid, spec. colores induxit in aliquid (sq. בְּ coloris) Jer. 22, 14, impr. *unxit oleo* (arab. مسح id.) v. c. placentas Ex. 29, 2. Lev. 2, 4. 7, 12, clypeum (quo corium fiat tenacius, ita ut tela penetrare non possint) Jes. 21, 5. 2 Sam. 1, 21 cet. Max. *unxit* aliquem sacro ritu ad eum *inaugurandum* et *consecrandum* ad munus, ut sacerdotem Exod. 28, 41. 40, 15, prophetam 1 Reg. 19, 16. Jes. 61, 1, regem 1 Sam. 10, 1. 15, 1. 2 Sam. 2, 4. 1 Reg. 1, 34, it. lapidem s. cippum sacrarium aliquando futurum Gen. 31, 13, neque non vasa Deo consecranda Ex. 40, 9. 11. Lev. 8, 11. Num. 7, 1. Plene dicitur מָשַׁח פ׳ לְמֶלֶךְ unxit i. e. consecravit aliquem regem 1 Reg. 19, 15. 2 Reg. 9, 3, et concise 2 Sam. 19, 11: *Absalom* אֲשֶׁר מָשַׁחְנוּ עָלֵינוּ *quem unximus* i. e. regem constituimus *super nos*. Jes. 61, 1: *quoniam unxit me Jehova* i. e. consecravit, instituit לְבַשֵּׂר *ad nuntiandum*. — Res (oleum, unguentum) qua ungitur, ponitur praevio בְּ Ex. 29, 2. Ps. 89, 21, et in accus. Ps. 45, 8. Am. 6, 6.

2) *mensus est, mensuravit*, syr. ܡܫܰܚ, arab. مسح. Inde מִשְׁחָה, מָשְׁחָה et מִמְשַׁח.

Niph. pass. Kal no. 1 *unctus* i. e. *ungendo consecratus est* Lev. 6, 13. Num. 7, 10. 84. 88. 1 Paralip. 14, 8.

Derivv. מָשִׁיחַ, מִמְשַׁח, et quae statim sequuntur.

מְשַׁח chald. *oleum* Esr. 6, 9. 7, 22.

מִשְׁחָה f. (a rad. מָשַׁח) 1) *unctio*, שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה oleum unctorium Ex. 25, 6. 29, 7. 21. שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ unguentum sacrum Ex. 30, 25. 31.
2) *pars, portio* Lev. 7, 35, v. rad. no. 2.

מָשְׁחָה f. 1) inf. rad. מָשַׁח unxit, v. supra. 2) *pars, portio* Num. 18, 8 i. q. מִשְׁחָה no. 2.

מַשְׁחִית pr. part. Hiph. (a rad. שָׁחַת) *perdens, id quod perdit*, inde 1) *perditio, pernicies* Ex. 12, 13. Ez. 5, 16. 21, 36: חָרָשֵׁי מַשְׁחִית *fabri perniciei*, 25, 15. 2) *laqueus, decipula* Jerem. 5, 26, cf. מוֹקֵשׁ; inde *milites in insidiis positi* 1 Sam. 14, 15. הַר הַמַּשְׁחִית (mons perniciei s. laquei) dr. a) mons oliveti, propter idola ibi culta populo perniciosa futura et

b) eandem ob causam Babylon Jer. 51, 25.

מִשְׁחָר i. q. שַׁחַר m. *aurora*, *mane* Ps. 110, 3.

מַשְׁחִת i. q. מַשְׁחִית no. 1 *pernicies* Ez. 9, 1.

מִשְׁחַת (a rad. שָׁחַת) m. *perditio*, *corruptio*, pro concr. *corruptum*, *deforme* Jes. 52, 14.

מָשְׁחָת m. (a rad. שָׁחַת) *corruptum*, *corruptio* Lev. 22, 25.

מִשְׁטוֹחַ (a rad. שָׁטַח) m. Ez. 47, 10, cstr. מִשְׁטַח 26, 5. 14 *expansio*, locus ubi expanditur.

מִשְׁטָר m. *imperium*. Iob. 38, 33: אִם תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָאָרֶץ *an tu definis imperium eius* (coeli) *in terram?* Rad. שָׁטַר.

מֶשִׁי Ez. 16, 10. 13 sec. Hebraeos *sericum*, *vestis serica*, LXX. τρίχαπτον i. e. teste Hesych. τὸ βομβύκινον ὕφασμα. Hieron. vestimentum tantae subtilitatis, ut pilorum et capillorum tenuitatem habere credatur. Ex etymo (a מָשָׁה traxit) nihil aliud colligi potest, quam *fila subtilissima* intelligenda.

מֻשִׁי v. מוּשִׁי.

מְשֵׁיזַבְאֵל (quem Deus liberat) n. pr. m. Neh. 3, 4. 10, 22. 11, 24.

מָשִׁיחַ m. 1) adj. verbale pass. (a rad. מָשַׁח) χριστός, *unctus* (de clypeo) 2 Sam. 1, 21. מָשִׁיחַ נָגִיד princeps unctus Dan. 9, 25. הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ sacerdos unctus, i. e. maximus Lev. 4, 3. 5. 16.

2) subst. Χριστός, *Unctus* i. e. *princeps* (ungendo consecratus) Dan. 9, 26, plenius מְשִׁיחַ יי Unctus Jehovae (LXX. ὁ Χριστὸς Κυρίου), epith. honorificum regum Israëliticorum, utpote ungendo Deo consecratorum et propterea sacrosanctorum 1 Sam. 2, 10. 35. 12, 3. 5. 16, 6. 24, 7. 11. 26, 9. 11. 23. 2 Sam. 1, 14. 16. 19, 22. 23, 1. Ps. 2, 2. 18, 51. 20, 7. 28, 8. Semel de Cyro, Persarum rege Jes. 45, 1, de *Messia venturo* nunquam (quanquam sunt, qui huc referant Ps. 2, 2). Plur. Uncti Jehovae, de patriarchis Ps. 105, 15. 1 Par. 16, 22.

מָשַׁךְ fut. יִמְשֹׁךְ 1) *traxit*. (Arab. مَسَكَ id. vide Lettium ad Cant. Deb. pag. 96, e Golio enim haec significatio exulat. Vicinum est מָשָׁה). Constr. absol. Deut. 21, 3: *quae non traxit* (plaustrum) in *iugo*, c. acc. pers. *traxit aliquem aliquo* sq. בְּ, אֶל loci Iud. 4, 7. Ps. 10, 9 cf. Cant. 1, 4, *extraxit* e fovea, ex aqua, sq. מִן Gen. 37, 28. Iob. 40, 25. Jer. 38, 13, *attraxit* Jes. 5, 18. A trahendo sunt hae formulae: a) מָשַׁךְ הַקֶּשֶׁת arcum tetendit 1 Reg. 22, 34. Jes. 66, 19. (Aeth. ሞሰከ: id.). — b) מֹשֵׁךְ הַזָּרַע *semen traxit* h. e. tractim sparsit per sulcos Am. 9, 13, cf. Ps. 126, 6. — c) מָשַׁךְ הַיּוֹבֵל Ex. 19, 13 et מָשַׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל Jos. 6, 5 *classicum cecinit* i. q. תָּקַע בַּשּׁוֹפָרוֹת v. Jos. 6, 4. 8. 9. 13. 16. 20 coll. Vers. 5. Pr. est magna vi inflavit in cornu iubili (contuleris nostrum: heftig losziehn) et in utroque loco dicitur de signo, quod cornu iubili datur (vom Lermblasen mit dem Lermhorn, v. p. 411. 412). Congruit arab. جلب traxit, it. Conj. I. II. IV clamorem extulit, inclamavit, increpavit. — d) Hos. 7, 5: מָשַׁךְ יָדוֹ אֶת־לֹצְצִים *trahit manum suam cum irrisoribus*, contemtim de commercio cum hominibus impiis (cf. vulg. sich mit jem. herumziehn). — e) *protraxit* i. e. *diuturnum fecit*, *continuavit*. Neh. 9, 30. Ps. 36, 11: מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ *protrahas* i. e. diuturnam facias *benignitatem tuam erga cultores tuos*. 85, 6. 109, 12. Jerem. 31, 3: מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד *benignitatem tibi servavi*. (Cf. syr. ܡܫܟ

traxit, unde subst. נִמְשָׁךְ diuturnitas). — f) *durabile* i. e. *robustum, firmum fecit, firmavit.* Eccl. 2, 3: לִמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־בְּשָׂרִי *ad firmandum* (roborandum) *corpus meum vino.* (Syr. ܡܫܟ indurnit). Cf. Pu. no. 2. — g) *distraxit, diduxit, diffudit se.* Iud. 4, 6: מְשֹׁכְתָּ בְּהַר תָּבוֹר *diffunde te in monte Tabor.* 20, 37: וַיִּמְשֹׁךְ הָאֹרֵב *diffundebant* i. e. explicabant *se milites in insidiis positi* (v. Targ. utroque loco).

2) *prehendit, cepit* (arab. مسك id.) c. acc. Ex. 12, 21, *tenuit*, sq. בְּ Iud. 5, 14, *rapuit, abripuit* Iob. 24, 22. Ps. 28, 3. Ez. 32, 20.

Niph. protractus, dilatus est Jes. 13, 22. Ez. 12, 25. 28.

Pu. 1) i. q. Niph. (de spe) Prov. 13, 12. 2) pass. Kal no. 1 litt. f. Part. *duraturus, robustus.* Jes. 18, 2. 7: גּוֹי מְמֻשָּׁךְ *populus robustus.* Arab. مسك Conj. X. firmus, robustus fuit, v. vit. Tim. T. I. pag. 432 (ap. Golium enim haec significatio omissa).

Inde מוֹשְׁכוֹת et

מֶשֶׁךְ 1) *tractio.* Ps. 126, 6: מֶשֶׁךְ הַזָּרַע *tractio seminis* i. e. sparsio eius per sulcos (cf. Am. 9, 13). — 2) *possessio*, a tenendi significatu Iob. 28, 18. — 3) n. pr. *Moschi*, populus barbarus montes Moschicos inter Iberiam, Armeniam et Colchidem habitans Ps. 120, 5, paene ubique copulatus cum vicinis Tibarenis (תּוּבַל, תֻּבַל) Gen. 10, 2. Ez. 27, 13. 32, 26. 38, 2. 3. 39, 1, quemadmodum apud Herodotum (3, 94. 7, 78) *Μόσχοι καὶ Τιβαρηνοί.* Pronuntiationem ad formam graecam propius accedentem exhibent cod. sam. (מושך, מוֹשׁוּךְ), LXX. *Μοσόχ*, Vulg. *Mosoch.*

מַשְׁכוֹת v. מוֹשְׁכוֹת.

מִשְׁכָּב m. (a rad. שָׁכַב) pl. ־ִים cstr. ־ֵי Levit. 18, 22, et וֹת Ps. 149, 5 1) *cubatio* et dormientis (2 Sam. 4, 5: מִשְׁכַּב הַצָּהֳרָיִם *somnus meridianus*) et aegroti Ps. 41, 4. Spec. *concubitus.* Lev. 18, 22: *cum maribus ne concumbas* מִשְׁכְּבֵי־אִשָּׁה *concubitu feminae* i. e. sicut cum femina. Lev. 20, 13. Num. 31, 17. 18. 35.

2) *cubile, lectus* 2 Sam. 17, 28, *lectus feralis, feretrum* 2 Chr. 16, 14. Jes. 57, 2.

מִשְׁכַּב m. chald. *cubile, lectus* i. q. hebr. no. 2. Dan. 2, 28. 29. 4, 2. 7. 10. 7, 1.

מִשְׁכָּן m. (a rad. שָׁכַן) pl. ־ִים Ps. 46, 5, saepius in ־וֹת 1) *habitatio, habitaculum*, ut hominum Iob. 18, 21. Ps. 87, 2 (semel de domo aeterna, sepulcro Jes. 22, 16 cf. 14, 18 ibique not. nostr.), animalium i. e. *lustrum* Iob. 39, 6, Dei i. e. *templum* Ps. 46, 5. 84, 2. 132, 5. 2) spec. *tabernaculum* Cant. 1, 8, max. tabernaculum sacrum Israëlitarum Ex. 25, 9. 26, 1 sqq. 40, 9 sqq., plene מִשְׁכַּן הָעֵדוּת tabernaculum legis Ex. 38, 21. Num. 1, 50. 53. 10, 11. In hoc tentorio describendo quomodo מִשְׁכָּן differat ab אֹהֶל v. supra h. v. pag. 20, inde מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד de tabulatione tentorii sacri, cui cortinae superstratae erant. Ex. 39, 32. 40, 2. 6. 29.

מָשַׁל fut. יִמְשֹׁל 1) *similem fecit, assimilavit* (arab. مثل, aram. ܡܬܠ id.), v. Niph. Hiph. et nomen מָשָׁל similitudo, parabola cet., inde a) parabolam proposuit Ezech. 24, 3; b) proverbio usus est Ez. 12, 23. 17, 2. 18, 2. 3. c) carmen irrisorium cecinit Joël 2, 17. Part. מֹשְׁלִים *poëtae* Num. 21, 27.

2) *imperavit, imperium exercuit* Jos. 12, 2. Prov. 12, 24, sq. בְּ rei, *cui* imperatur Gen. 3, 16. 4, 7, rarius sq. עַל Prov. 28, 15, sq. gerundio: potestatem habuit aliquid faciundi Ex. 21, 8. C. dat. commodi Jes. 40, 10: זְרֹעוֹ מֹשְׁלָה לוֹ

brachium eius dominatur pro eo. Passim i. q. *praefuit al.* rei Gen. 24, 2. Part. מֹשֵׁל *dominus* Gen. 45, 8, plur. *domini*, *principes* et in malam partem *tyranni* Jes. 14, 5. 28, 14. 49, 7. 52, 5, cf. נְדִיבִים Jes. 13, 2.

Ad conciliandas *assimilandi* et *imperandi* significationes varia tentarunt viri docti, v. Schultens. ad Prov. 1, 1, Michaëlis ad Lowth. de sacra poësi p. 41, Simonis in Lex. al. Equidem nullus dubito, quin ab *assimilando* ducta sit *iudicandi*, *sentiendi*, *censendi* significatus (cf. דָּמָה, et aethiop. ሐሰበ: putavit, visum est alicui), a quo prope abest *sententiam dicendi*, *iubendi*, *imperandi* notio (cf. טַעַם). Aliam rationem, cui calculum adiecit Winerus in Lex. pag. 585, inieram in Lex. min. editt. 2 et 3: sed haec facile praestabit. Caeterum imperandi notio, qua carent reliquae linguae semiticae, ad Graecos transiisse videtur, apud quos βασιλεύς, βασιλεύω radice domestica carent.

Niph. pr. *assimilandus*, hinc *similis fuit* alicui rei, sq. אֶל Jes. 14, 10, עִם Ps. 28, 1. 143, 7, בְּ Ps. 49, 13. 21.

Pi. i. q. Kal no. 1, a, *parabolis usus est.* Ez. 21, 5. (20, 49).

Hiph. 1) *comparavit* Jes. 46, 5. 2) *imperare fecit*, *imperium dedit* Ps. 8, 7. Dan. 11, 39. Inf. subst. הַמְשֵׁל dominatio. Iob. 25, 2.

Hithp. i. q. Niph. *similis factus est*, sq. כְּ Iob. 30, 19.

Nomm. derivata: מִמְשָׁל, מֶמְשָׁלָה, et quae statim sequuntur.

מָשָׁל m. arab. مَثَل, syr. ܡܰܬ݂ܠܳܐ 1) *similitudo*, *parabola* Ez. 17, 2. 24, 3. 2) *sententia*, γνώμη, *sententiose dictum* (qualia in duabus rebus sententiisve ingeniose comparandis plerumque cernuntur, cf. Prov. 26, 1. 2. 3. 6. 7. 8. 9. 11. 14. 17, cap. 25 sqq.) Prov. 1, 1. 6. 10, 1. 25, 1. 26, 7. 9. Eccl. 12, 9. Iob. 13, 12. 1 Reg. 5, 12. Einsmodi sententiae quum saepe in proverbium cedant (1 Sam. 24, 13), מָשָׁל est 3) *proverbium*, παροιμία, v. c. 1 Sam. 10, 12. Ez. 18, 2. 3. 12, 22. 23 (cf. παραβολή Luc. 4, 13). 4) univ. *carmen*, cuius singula commata (ex legibus parallelismi, quem vocant) ex duobus similis argumenti formaeque hemistichiis constare solent, spec. de vaticinio Num. 23, 7. 18, oratione vel carmine didactico Iob. 27, 1. 29, 1. Ps. 49, 5. 78, 2, saepe de carmine irrisorio s. dicterio Jes. 14, 4. Mich. 2, 4. Hab. 2, 6. הָיָה לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה fabula factus est Deut. 28, 37. 1 Reg. 9, 7. (Arab. مَثَل parabola, fabula, sententia, pl. أَمْثَال versus).

מָשָׁל n. pr. v. מִשְׁאָל.

מֹשֶׁל m. 1) *similitudo*, concr. *simile* Iob. 41, 25. 2) *imperium* Zach. 9, 10.

מְשֹׁל inf. nom. i. q. מָשָׁל no. 4 carmen irrisorium Iob. 17, 6.

מִשְׁלָח m. (a rad. שָׁלַח) ubique in st. cstr. מִשְׁלַח 1) *missio*, inde *locus, quo quis mittitur.* Jes. 7, 25: מִשְׁלַח שׁוֹר *locus, quo boves aguntur.* 2) addito voc. יָד vel יָדַיִם *res, in quam manus immittitur*, *negotium* Deut. 15, 10. 23, 21. 28, 8. 20. 12, 7. 18.

מִשְׁלֹחַ, מִשְׁלוֹחַ m. (a rad. שָׁלַח) 1) *missio* Esth. 9, 19. 22. 2) addito יָד res, in quam manus immittitur, *praeda*. Jes. 11, 14.

מִשְׁלַחַת f. nominum antecedentium 1) *missio* i. e. *agmen*, *turma* (angelorum). Ps. 78, 49. 2) *dimissio* (ex captivitate vel militia) Eccl. 8, 8.

מִשְׁלֹשׁ pro מִשְׁלֹשׁ, v. שָׁלֹשׁ.

מְשֻׁלָּם (amicus sc. Dei, cf. Jes. 42, 19) n. pr. complurium virorum

Esr. 8, 16. 10, 15. 29. Neh. 3, 4. 6. 30 al.

מְשֻׁלָּמְיָה (pro מְשֶׁלֶמְיָה cui *Jehova retribuit*, l. quem *Jehova amice tractat*) n. pr. m. 1 Par. 9, 21. 26, 1. 29, pro quo שֶׁלֶמְיָה.

מְשִׁלֵּמוֹת (pro מְשַׁלְּמוֹת retribuentes) n. pr. m. 1) 2 Par. 28, 12. 2) Neh. 11, 13, pro quo מְשִׁלֵּמִית 1 Par. 9, 12 (quae quidem scriptura probabilior).

מְשֻׁלֶּמֶת (amica sc. Dei) n. pr. uxoris Manassis regis 2 Reg. 21, 19.

מְשַׁמָּה f. (a rad. שָׁמֵם) 1) *stupor* Ez. 5, 15. 2) *vastatio* Ez. 6, 14. 33, 28. 35, 3. Plur. Jes. 15, 6. Jer. 48, 34.

מִשְׁמָן (a rad. שָׁמֵן) *pinguedo*. Jes. 17, 4: מִשְׁמַן בְּשָׂרוֹ *caro eius pinguis*. Plur. מִשְׁמַנִּים 1) *arva pinguia* i. e. fertilia Dan. 11, 24. 2) concr. *milites pingues* i. e. nitidi, robusti, λιπαροί. Ps. 78, 31. Jes. 10, 16.

מִשְׁמַנָּה (pinguedo) n. pr. m. 1 Par. 12, 10.

מַשְׁמַנִּים m. pl. *pinguedines* (carnis), cupediae Neh. 8, 10.

מִשְׁמָע m. (a rad. שָׁמַע) 1) *auditio, quod auditur* Jes. 11, 3. 2) n. pr. m. a) Gen. 25, 14. b) 1 Paral. 4, 25.

מִשְׁמַעַת f. 1) *admissio, aditus ad principem*, nostr. *Audienz*, ital. *udienza*. 1 Sam. 22, 14: סָר אֶל־מִשְׁמַעְתֶּךָ *interioris apud te admissionis est*. 2 Sam. 23, 23. 1 Par. 11, 25. — 2) *obedientia*, pro concr. *obedientes* Jes. 11, 14.

מִשְׁמָר m. (a rad. שָׁמַר) 1) *custodia*, a) i. q. carcer Gen. 40, 3 sqq. 42, 17. b) statio excubiarum Neh. 7, 3. Jer. 51, 12, inde de ipsis excubitoribus Neh. 4, 3. 16. Iob. 7, 12. c) *quod custoditur*. Prov. 4, 23: *mentem tuam custodi* מִכָּל־מִשְׁמָר *prae omnibus rebus custodiendis*. — 2) *observantia, quod observatur, ritus* observandus Neh. 13, 14. Concr. *qui observatur*, cui reverentia praestatur, de imperatore Ez. 38, 7.

מִשְׁמֶרֶת, pl. מִשְׁמָרוֹת, f. praecedentis 1) *custodia*, a) custodiendi actus 2 Reg. 11, 5. 6, b) locus, quo excubias agunt, *statio* Jes. 21, 8. Hab. 2, 1, etiam de ipsis excubitoribus Neh. 7, 3. 12, 9. 13, 30. c) quod custoditur 1 Sam. 22, 23. — 2) *conservatio* Ex. 12, 6. 16, 32. 33. 34. — 3) *observatio* s. administratio officii, muneris. Num. 4, 27. 31: זֹאת מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם *haec est administratio portationis eorum*, haec iis portanda sunt. 3, 31: מִשְׁמַרְתָּם הָאָרוֹן *munus eorum* erat *arca*. Hinc שָׁמַר מִשְׁמֶרֶת הַמִּשְׁכָּן Num. 1, 53. 31, 30. 47 vel הַקֹּדֶשׁ 3, 28. 32. 38, vel יְהוָה Lev. 8, 35 ministerium fecit in tabernaculo sacro. — 4) *quod observatur, lex, ritus* Gen. 26, 5. Lev. 18, 30. 22, 9. Deut. 11, 1. Jos. 22, 3. 1 Reg. 2, 3. 2 Par. 13, 11. 23, 6. Zach. 3, 7. Mal. 3, 14. — Denique 5) שָׁמַר מִשְׁמֶרֶת פ׳ partes alic. servavit i. e. constanter secutus est. 1 Chr. 12, 29: מַרְבִּיתָם שֹׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת בֵּית שָׁאוּל Vulg. magna pars eorum adhuc sequebatur domum Saul.

מִשְׁנֶה m. (a rad. שָׁנָה) 1) *ordo secundus, locus secundus*, sive ordinem spectas sive dignitatem et honorem. Plerumque in genit. postponitur ut כֹּהֵן הַמִּשְׁנֶה sacerdos secundarius, qui proxime excipit summum sacerdotem (כֹּהֵן הָרֹאשׁ) 2 Reg. 25, 18. Jer. 52, 24, plur. כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה sacerdotes secundarii 2 Reg. 23, 4; מִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה currus (ordine) secundus Gen. 41, 43; אָחִיהוּ מִשְׁנֶה frater eius (natu) secundus 2 Chron. 31, 12; הָעִיר מִשְׁנֶה pars urbis secunda Neh. 11, 9, et simpl. מִשְׁנֶה id. 2 Reg. 22, 14. Zeph. 1, 10. 2) concr. *secundus, qui secundum locum occupat*. Sq. genit. eius, quem hic

proxime excipit: מִשְׁנֵה הַמֶּלֶךְ secundus a rege 2 Chr. 28, 7, cf. 1 Sam. 23, 17. Esth. 10, 3. Tob. 1, 22, max. *frater* (natu) *secundus* 1 Chr. 5, 12. 1 Sam. 8, 2. — Pl. אֲחֵיהֶם הַמִּשְׁנִים fratres eorum iuniores, opp. primogenito 1 Chron. 15, 18. כְּפוֹרֵי כֶסֶף מִשְׁנִים pocula argentea secundi ordinis. Esr. 1, 10. 1 Sam. 15, 9: הַמִּשְׁנִים (pecus) secundi ordinis (opp. מֵיטָב), fort. agni partu secundo i. e. autumnali editi, iique debiliores et viliores. 3) *duplum* Ex. 16, 22. Jes. 61, 7. Iob. 42, 10. Zach. 9, 12. 4) *apographum* libri, *exemplar* Deut. 17, 18. Jos. 8, 32.

מְשִׁסָּה f. (a rad. שָׁסַס) *praeda*. הָיָה לִמְשִׁסָּה Jerem. 30, 16. 2 Reg. 21, 14, נָתַן לִמְשִׁסָּה Jes. 42, 24.

מִשְׁעוֹל m. (a rad. שָׁעַל) *via angusta* (Hohlweg). Num. 22, 24: מִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים *via angusta inter* (duas) *vineas*.

מָשַׁע rad. inusit. i. q. مشع (vic. מָשַׁשׁ, arab. مَشّ abstersit) pr. *purgavit*, v. c. lanam bombycinam, inde prorsus effudit, ut purgetur vas (rein ausgiessen), plane emulsit lac (rein ausmelken), evacuavit patinam (rein abessen), it. praedando evacuavit (cf. נִקָּה Jes. 3, 26). Inde

מִשְׁעִי ἅπ. λεγόμ. *purgatio*, prob. pro מִשְׁעִית more Chaldaeorum, ut רֵאשִׁי pro אֲמִתְנִית (q. v.), אֲמִתְנִי i. q. רֵאשִׁית. Ez. 16, 4 de infante recens nato: לֹא רֻחַצְתְּ לְמִשְׁעִי *non abluta eras ad purgationem* h. e. non pure abluta.

מִשְׁעָם (purgatio eorum) n. pr. m. 1 Chr. 8, 12.

מִשְׁעָן m. (a rad. שָׁעַן) cstr. מִשְׁעַן Jes. 3, 1 *fulcrum*, *adminiculum* Jes. l. c. Trop. Ps. 18, 19.

מַשְׁעֵן m. id. Jes. 3, 1: מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֵנָה *omnis generis adminicula*, nimirum, ut paulo post declaratur, cibus potusque (cf. כֶּעֶר) V. 1, et populi proceres, quibus hic tuto inniti possit V. 2. 3 (cf. פִּנָּה). De usu formae masculinae et femineae sibi iunctarum vide Comment. nostr. ad Jes. l. c.

מַשְׁעֵנָה f. v. praecedens.

מִשְׁעֶנֶת f. absol. 2 Reg. 4, 31, cstr. ibid. 18, 21. C. Suff. מִשְׁעַנְתִּי *scipio*, *baculus*, cui quis innititur. Ind. 6, 21. Ex. 29. 6.

מִשְׁפָּחָה constr. מִשְׁפַּחַת, cum Suff. מִשְׁפַּחְתִּי, pl. מִשְׁפָּחוֹת Ps. 107, 41, cstr. et c. Suff. מִשְׁפְּחוֹת f. (a rad. שָׁפַח, q. v.) 1) *genus* (animalium) Gen. 8, 19, it. rerum inanimatarum Jerem. 15, 3. 2) *gens* Gen. 10, 18. 20. 31. 32. 12, 3, etiam de universis populis Ezech. 20, 32. Jer. 8, 3. 25, 9. Mich. 2, 3. In populo Israëlitico digerendo 3) angustiore sensu spec. *familiam* notat, quarum plures *una tribus* (שֵׁבֶט) comprehendebat, sicut contra una familia plures domos paternas (בֵּית אָבוֹת v. pag. 144 A). Ex. 6, 14 sq. Num. 1, 2. 20 sq. 26, 5 sq. Deut. 29, 17. Jos. 7, 14 sq. 21, 5 sq. 1 Sam. 20, 29: זֶבַח מִשְׁפָּחָה לָנוּ *sacrificium familiae* (gentile) *est nobis*. Passim minus accurate ponitur pro שֵׁבֶט, ut Jos. 7, 17: מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה pro praec. שֵׁבֶט יְהוּדָה.

מִשְׁפָּט (a rad. שָׁפַט) 1) *iudicium* a) de actu iudicandi. Lev. 19, 15: *ne iniuriam facietis* בַּמִּשְׁפָּט *in iudicando*. V. 35. Deut. 1, 17: כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא *nam Deo debetur iudicium*. Jes. 28, 6: יוֹשֵׁב עַל הַמִּשְׁפָּט *qui assidet iudicio*. Ez. 21, 32: עַד־בֹּא אֲשֶׁר לוֹ הַמִּשְׁפָּט *donec veniat is, cui iudicium* sc. debetur. — b) de loco iudicii (מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט Eccl. 3, 16). בּוֹא בַמִּשְׁפָּט עִם in iudicium deducere, vocare aliquem Iob. 9, 32. 22, 4. Ps. 143, 2, cf. Iob. 14, 3. Eccles. 11, 9. — c) *causa forensis* Num.

27, 5. עָרַךְ מִשְׁפָּט exposuit, instruxit causam Iob. 13, 18. 23, 4. שָׁפַט מִשְׁפַּט, עָשָׂה מִשְׁפַּט פ׳ causam alicuius egit, eius patronus fuit Deut. 10, 18. Ps. 9, 5 (cf. דִּין et רִיב). דִּבֶּר מִשְׁפָּטִים אֶת litigavit cum al. Jer. 12, 1. בַּעַל מִשְׁפָּטִי adversarius meus, pr. qui causam habet mecum Jes. 50, 8. — d) *sententia iudicis* 1 Reg. 3, 28. 20, 40. Ps. 17, 2, pl. מִשְׁפְּטֵי יְהוָֹה iudicia Dei Ps. 19, 10. 119, 75. 137. Max. de sententia, qua poena alicui constituitur, מִשְׁפַּט מָוֶת sententia mortifera Deut. 21, 22. Jer. 26, 11. דִּבֶּר מִשְׁפָּטִים אֶת־פ׳ sententias severas dixit de al., poenas alicui constituit Jer. 1, 16. 4, 12. 39, 5. 52, 9. 2 Reg. 25, 6 (v. eandem locutionem litt. c). Adeoque de *poena* Jes. 53, 8. — e) *culpa, crimen*, de quo iudicatur. Jer. 51, 9. מִשְׁפַּט דָּמִים culpa capitalis Ez. 7, 23.

2) *ius, quod iustum, legitimum, legibus consentaneum est.* הִטָּה מִשְׁפָּט ius flexit Deut. 16, 19. 27, 19. 1 Sam. 8, 3. עָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה exercuit ius et iustitiam Jer. 22, 15. 23, 5. 33, 15. Deut. 32, 4: כָּל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט *omnes eius viae sunt ius* i. e. iustae. מֹאזְנֵי מִשְׁפָּט bilances iustae Prov. 16, 11. לַמִּשְׁפָּט secundum ius Jer. 46, 28, et contra בְּלֹא מִשְׁפָּט sine iure Prov. 16, 11. Jer. 22, 13. Spec. a) *lex, statutum* (tanquam norma iudicandi) Ex. 21, 1. 24, 3, saepe מִשְׁפְּטֵי יְיָ de legibus divinis Lev. 18, 4. 5. 26. 19, 37. 20, 11 sqq. Deut. 4, 1. 7, 11. 12, et collect. de *summa legum* (ut nos: ius Mosaicum, ius Iustinianeum), v. c. מִשְׁפַּט יְיָ Jes. 51, 4 et simpl. מִשְׁפָּט 42, 1. 3. 4 ius divinum (i. q. תּוֹרָה), religio divina. — b) de eo, quod alicui ex lege debetur (privilegium); מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה ius redemtionis Jer. 32, 7, מ׳ הַבְּכֹרָה ius primogeniturae Deut. 21, 17, et collect. מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ ius regium s. iura et privilegia regia 1 Sam. 8, 9. 11. 10, 25, מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם quae sacerdotibus debentur a populo Deut. 18, 3, מִשְׁפַּט הַבָּנוֹת privilegia filiarum Exod. 21, 9. — Quoniam leges non solum ex voluntate legislatoris, sed saepe etiam ex more et consuetudine populorum profectae sunt, מ׳ est etiam c) *mos, consuetudo*. 2 Reg. 11, 14: *et ecce stabat rex in statione* כַּמִּשְׁפָּט *ex more*. 17, 33. 34. 40. Gen. 40, 17: כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן *more priore*. Ex. 26, 30. Jer. 30, 18. (Cf. arab. دِين et gr. δίκη). Inde d) *modus et ratio*. 2 Reg. 1, 7: מֶה מִשְׁפַּט הָאִישׁ *quae erat ratio illius viri?* qualis erat vir ille? Iud. 13, 12: מַה־יִּהְיֶה מִשְׁפַּט הַנַּעַר וּמַעֲשֵׂהוּ *quis erit pueri modus, quae vivendi ratio?*

מִשְׁפְּתַיִם dual. Gen. 49, 14. Iud. 5, 16 i. q. שְׁפַתַּיִם Ps. 68, 14 *caulae, septa* (superne aperta), in quibus greges per aestatem etiam noctu commorantur, a rad. שָׁפַת posuit, sicut *stabula* (cf. Virg. Georg. 3, 228 c. not. Vossii) a *stando*, i. q. גְּדֵרוֹת, מִכְלָאוֹת. Duali usi esse videntur Hebraei, quoniam eiusmodi caulae pro diversis pecoris generibus in duas partes erant divisae (cf. גְּדֵרֹתַיִם Jos. 15, 36). *Recumbere inter caulas* l. l. c. c. proverbio fere dicitur de pastoribus et agricolis quieti et otio indulgentibus. — Quod multi olim suadente J. D. Michaëli interpretati sunt *canales potatorii*, a rad. سقت bibit, id bene iam refutatum a N. G. Schroedero (ap. Muntingh. ad Ps. l. c.), qui illam radicem minime de quovis potu, sed insalubri tantum usurpari docet, quae sitim non minuat, sed augeat. Veram de hoc vc. sententiam dudum dixerat Iob. Ludolf. in Lex. aeth. p. 76.

מָשַׁק rad. inusit., prob. i. q. מָשַׁךְ *tenuit*, inde *possedit* (cf. מֶשֶׁךְ), כ et ק permutatis; unde n. מִמְשָׁק possessio, et ἅπ. λεγόμ.

מֶשֶׁק Gen. 15, 2 i. q. מֶשֶׁךְ *possessio*.

Etenim ita huius loci multum vexati interpretationem instituendam duco: בֶּן־מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר *filius possessionis* i. e. possessor *domus meae* i. e. rei familiaris meae *erit Damascenus Elieser.* Nimirum ante דַּמֶּשֶׂק repetendum ex superioribus בֶּן: filius Damasci est Damascenus. Vocabulum autem rarius מֶשֶׁק, si quid video, arcessivit scriptor sacer, ut alluderet voci דַּמֶּשֶׂק; a cuius generis lusibus verborum etiam pedestres V. T. scriptores non alieni sunt, v. ad מִקְוֶה no. 2. — Aliis מֶשֶׁק est a rad. שָׁקַק cucurrit (ut מֶמֶר a מָרַר), et *filius discursitationis* i. q. procurator domus; sed quid, quaeso, illo contextu sibi volunt haec verba: *orbus sum et procurator domus meae* (s. servorum meorum praefectus) *est Eliëser Damascenus?*

מַשָּׁק m. *discursitatio*, a rad. שָׁקַק, more chald. inflexum, Jes. 33, 4.

מַשְׁקֶה m. (a rad. שָׁקָה) 1) part. Hiph. *pincerna*, v. rad. 2) *potus* Lev. 11, 34. 1 Reg. 10, 21: כְּלֵי מַשְׁקֵה *vasa potatoria.* 3) *regio irrigua* Gen. 13, 10. Ez. 45, 15.

מִשְׁקוֹל m. (a rad. שָׁקַל) *pondus* Ez. 4, 10.

מַשְׁקוֹף m. (a rad. שָׁקַף) *superliminare, limen* ostii *superius* Ex. 12, 7. 22. 23.

מִשְׁקָל m. (a rad. שָׁקַל) 1) *ponderatio* (das Wägen) 2 Reg. 25, 16: לֹא הָיָה מִשְׁקָל לִנְחֹשֶׁת *aes ponderari non poterat*, prae copia. 1 Chr. 22, 3: אֵין מִשְׁקָל *ut ponderari non posset.* V. 14. 2) *pondus* Lev. 19, 35. 26, 26.

מִשְׁקֶלֶת Jes. 28, 17 et **מִשְׁקֹלֶת** 2 Reg. 21, 13 f. *perpendiculum,* quo utuntur in rebus complanandis et aequandis.

מִשְׁקָע m. (a rad. שָׁקַע) *locus, ubi* aqua *desedit* Ez. 34, 18.

מִשְׁרָה f. (a rad. שָׁרָה solvit, maceravit) *maceratio.* Num. 6, 3: מִשְׁרַת־עֲנָבִים *potus ex uvis solutis s. maceratis.*

מַשְׁרוֹקִיתָא m. (a rad. שְׁרַק) chald. *syrinx.* Dan. 3, 5. 7. 10. 15.

מִשְׁרָעִי n. gent. a מִשְׁרָע (locus lubricus, coll. chald. מַשְׁרוֹעַ) oppido aliunde ignoto 1 Chr. 2, 53.

מָשַׁשׁ i. q. מוּשׁ no. II, *palpavit, contrectavit* c. acc. (Arab. مس gr. *μάσσω*, aethiop. inserto ר: ገሠሠ: id.) Gen. 27, 12, cf. מוּשׁ V. 21.

Pi. id. *palpavit* (in tenebris) Deut. 28, 29. Iob. 5, 14, c. acc. *contrectavit*, manibus exploravit Gen. 31, 34. 37. Iob. 12, 25: יְמַשְׁשׁוּ חֹשֶׁךְ *palpant tenebras.*

Hi. id. c. acc. Ex. 10, 21.

מִשְׁתֶּה m. (a rad. שָׁתָה) c. Suff. מִשְׁתָּיו Dan. 1, 5. 8, מִשְׁתֵּיהֶם Comm. 16 (utrumque sing.), מִשְׁתֵּיכֶם V. 10 1) *potio, potus* (das Trinken) Esth. 5, 4. 7, 2. בֵּית מִשְׁתֵּה הַיַּיִן coenaculum 7, 8. יֵין מִשְׁתָּיו vinum potus sui i. e. quod rex bibebat Dan. 1, 5. 2) *potio* (Trank) Dan. 1, 10. Esr. 3, 7. 3) *convivium, συμπόσιον.* Esth. 1, 3. 2, 18. 8, 17.

מִשְׁתֵּה st. emphat. מִשְׁתְּיָא, chald. id. Dan. 5, 10.

מֵת *mortuus*, part. rad. מוּת q. v.

מַת sive **מְתָ** in sing. inusit. *vir.* (Aeth. ምት: vir pec. maritus). In ipsa tamen lingua hebraea vestigia singularis numeri sunt in nomm. pr. מְתוּשָׁאֵל, מְתוּשֶׁלַח (מְתוּ est forma constructa ut אֲבוּ chald. cstr. אַב; שְׁמוּאֵל, unde שְׁמוּ, שֵׁם; פְּנִים in sing. cstr. פְּנוּ, unde פְּנוּאֵל), et praeterea in punicis, ut *Metuastartus* (מְתוּ עַשְׁתֹּרֶת) i. e. vir s. cultor Astartes, *Muthumballes* i. e. מְתוּבַעַל vir Baalis.

Pl. מְתִים, defect. מְתִם m. *viri*

(non comm. homines). Deut. 2, 34: מְתִים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף *viri et mulieres et liberi*. 3, 6. Iob. 11, 3. Jes. 3, 25. מְתֵי מִסְפָּר viri pauci Gen. 34, 30, מְתֵי שָׁוְא viri mendaces Ps. 26, 4, מְתֵי אָהֳלִי contubernales mei Iob. 31, 31. — Jes. 41, 14 verba מְתֵי יִשְׂרָאֵל bene reddidit Luth. *du armer Haufe Israël*, LXX. ὀλιγοστὸς Ἰσραήλ, sed haec miseriae et parvitatis notio non in vocabulo מְתֵי inest, sed ex praecedente תּוֹלַעַת repetenda.

מַתְבֵּן m. (a nomine תֶּבֶן) coll. *stramen, acervus straminis* Jes. 25, 10.

מָתַג rad. inusit., quae *extendendi* vim habuisse videtur (cf. rad. cogn. מָתָה, מָתַח). Unde

מֶתֶג c. Suff. מִתְגִּי *frenum* Ps. 32, 9. Prov. 26, 3. De loco 2 Sam. 8, 1 v. אַמָּה no. 3.

מָתָה rad. inusit. prob. i. q. مَتَى et مَتَّ *extendit*, v. c. funem (cogn. מָדַד), unde מְתֵי.

מָתוֹק adj., f. מְתוּקָה, plur. מְתוּקִים (a rad. מָתַק) *dulcis* Iud. 14, 14. 18. Eccles. 5, 11. Ps. 19, 11, neutr. *dulce, dulcedo*. Ez. 3, 3. Metaph. *suavis* Eccl. 11, 7.

מְתוּשָׁאֵל (vir Dei, comp. ex מְתוּ cstr. pro מַת vir q. v., שַׁ = אֲשֶׁר nota genit. et אֵל) n. pr. patriarchae ex posteris Kaini Gen. 4, 18.

מְתוּשֶׁלַח (vir teli) n. pr. patriarchae ante diluvium, Henochi filii, Noachi avi, qui anno aetatis 969 mortuus est Gen. 5, 21.

מָתַח *extendit* Jes. 40, 22. (Syr. et chald. id. aeth. ሞጥሐ: pro መጥሐ: induit, velavit, unde derivata pallium significantia. Radd. vicinae sunt לָתַח, sam. נָתַח expandit, it. מָתַח adeoque נָטָה).

Deriv. אַמְתַּחַת saccus.

מָתַי pr. *extensio, temporis spatium*, abit in adv. de tempore interrogandi: *quando?* (Arab. مَتَى, syr. ܐܡܬܝ, chald. אֵימָתַי). Gen. 30, 30. Ps. 42, 3. 94, 7. 119, 82. Sine interrogatione (syr. ܐܡܬܝ ܕ), Prov. 23, 35: מָתַי אָקִיץ *quando expergefio*. Ps. 101, 2. — לְמָתַי Exod. 8, 5 et עַד מָתַי *quousque, quamdiu?* 1 Sam. 16, 1. אַחֲרֵי מָתַי post quantum temporis? Jer. 13, 27.

מַתְכֹּנֶת f. (a rad. תָּכַן) *mensura* Ez. 45, 11, de penso quotidiano Ex. 5, 8, cf. תֹּכֶן V. 18. Ex. 30, 32: בְּמַתְכֻּנְתּוֹ *secundum mensuram eius* h. e. proportionem partium, quibus componitur. 2 Chr. 24, 13: *et exstruxerunt aedem dei* עַל מַתְכֻּנְתּוֹ *secundum mensuram eius* (pristinam).

מַתְּלָאָה Mal. 1, 13 pro מַה־תְּלָאָה, v. מָה not. litt. c.

מְתַלְּעוֹת plur. f. i. q. מַלְתָּעוֹת q. v. *mordices, dentes* Iob. 29, 17. Joël 1, 6 (utrobique in st. cstr.).

מְתֹם m. (a rad. תָּמַם) *integritas, integrum, pars integra s. sana* (corporis) Ps. 38, 4. 8. Jes. 1, 6. — Iud. 20, 48 pro מְתֹם reponendum מְתִם *viri*, ut complures libri scripti exhibent.

מָתַן rad. inusit., arab. مَتُنَ *validus, firmus fuit* (cf. cogn. פָּתַן), unde nomm. אַמְתַּי et מָתְנַיִם.

מַתָּן m. (a rad. נָתַן) 1) *donum* Gen. 34, 12. אִישׁ מַתָּן largus, liberalis. Prov. 19, 6. 2) n. pr. a) sacerdotis Baalis 2 Reg. 11, 18. 2 Chr. 23, 17. b) Jer. 38, 1.

מַתְּנָא chald. f. i. q. hebr. מַתָּנָה *donum* pl. מַתְּנָן Dan. 2, 6. 48. 5, 17.

מַתָּנָה f. 1) *donum, munus* Gen. 25, 6, spec. largitio i. q. שֹׁחַד Eccl. 7, 7; donum Deo oblatum i. q. מִנְחָה

Ex. 28, 38. 2) n. pr. loci desertum inter et fines Moabitarum Num. 21, 18. 19.

מַתְּנַי (decurtatum ex מַתַּנְיָה) n. pr. m. 1) Neh. 12, 19. 2) Esr. 10, 33. 3) V. 37.

מִתְנִי n. gent. aliunde ignotum 1 Chr. 11, 43.

מַתַּנְיָה et מַתַּנְיָהוּ (donum Jehovae) n. pr. complurium virorum 2 Reg. 24, 17. 1 Chr. 9, 15. 25, 4. 16. 2 Chr. 20, 14. 29, 13. Esr. 10, 26. 27. 30. 37. Neh. 11, 17. 12, 8. 25. 13, 13.

מָתְנַיִם dual. *lumbus*, inferior pars dorsi (a robore dicta, v. rad. מָתַן) gr. ὀσφύς, cui cingulus circumligatur 2 Reg. 4, 29. 9, 1. Jes. 20, 2. Jer. 1, 17. Gen. 37, 34, cui nituntur onera gestanda Ps. 66, 11, in quibus est sedes doloris parturientium Jes. 21, 3. Nah. 2, 11, it. sedes roboris (v. orig. cf. lat. elumbis, delumbare pro debilitare), inde מְחַץ מָתְנֵי פ׳ *conquassavit lumbos alic.* i. e. eum totum confregit Deut. 33, 11 cf. Ez. 21, 11, *lumbi vacillantes* de homine ad casum vergente Ps. 69, 24. Quomodo differat a voce יָרֵךְ femur, vide s. h. v. — (Arab. مَتْنَانِ et syr. ܡܰܬܢܳܐ id. rarius utuntur etiam sing. مَتْن unum latus lumbi s. dorsi inferioris cum carne nervisque protuberans).

מָתַק fut. יִמְתַּק 1) i. q. syr. *suxit*, cum voluptate comedit (cf. מָצַץ). Iob. 24, 20: מְתָקוֹ רִמָּה (si) *eo delectatur vermis*.

2) *dulcis fuit, factus est*, dulcia enim suguntur. Prov. 9, 17. Ex. 15, 25. Metaph. Iob. 21, 33: מָתְקוּ לוֹ רִגְבֵי־נָחַל *dulces ei sunt glebae vallis*, est ei terra levis.

Hiph. 1) *dulcem s. suavem reddidit*. Metaph. Ps. 55, 15: אֲשֶׁר יַחְדָּו נַמְתִּיק סוֹד (nos) *qui una dulce reddebamus colloquium familiare* i. e. qui, ut inter familiares solet, dulcia colloquia habebamus. 2) intrans. *dulcis fuit* (pr. dulcedinem produxit, v. Gramm. §. 52, 2) Iob. 20, 12.

Derivv. מַמְתַּקִּים.

מֶתֶק m. *dulcedo*, metaph. *suavitas* Prov. 16, 21. 27, 9, et

מֹתֶק m. *dulcedo* Iud. 9, 11.

מִתְקָה (dulcedo, prob. fons dulcis opp. מָרָה) n. pr. stationis Israelitarum in Arabia petraea Num. 33, 28.

מִתְרְדָת n. pr. pers. *Mithridates* (i. e. *a Mithra*, Solis genio, *datus*), quod gerebat 1) praefectus aerarii Cyro rege Esr. 1, 8. 2) praefectus Samariae rege Artaxerxe, ibid. 4, 7.

מַתַּת f. (contr. ex מַתֶּנֶת) *donum* Prov. 25, 14. Eccl. 3, 13. Ez. 46, 5. 11 (ubique in st. constr.).

מַתַּתָּה (ortum ex מַתִּתְיָה) n. pr. m. Esr. 10, 33.

מַתִּתְיָה et מַתִּתְיָהוּ (donum Jehovae) n. pr. *Mattathias* 1) Esr. 10, 43. 2) 8, 4. 3) 1 Chr. 9, 31. 15, 18. 21. 16, 5.

נ (ן)

Nun, quarta decima Hebraeorum littera, ubi numeri nota est, *quinquagenarium* numerum indicans. Nomen huius elementi נוּן Syris, Chaldaeis, Arabibus *piscem* designat, cuius formam primigenia eius figura repraesentasse videtur. In alphabeto Phoenicio vulgaris eius forma haec est 𐤍.

Permutatur a) cum reliquis liqui-

dis ut *Lamed* p. 511, Mem p. 538, rarius Resch, ut זָרַח, chald. דְּנַח ortus est sol, שְׁנַיִם aram. תְּרֵין duo, arab. فِرْفِير et فِرْفِين purpura.

b) cum Iod, maxime in prima radicis sede, ut יָאָה et נָאָה pulcher fuit, יָצַב et נָצַב stitit, יָקשׁ et נָקשׁ aucupatus est, cf. Lgb. §. 112, et de cognatione radd. פן cum aliis bilitteris, ut עֹז, פֹּע, לַח ibid. no. 2. 3. Primigenia enim stirps radd. פן (pariter atque פִּי) saepe est in postrema syllaba, inde נָהַם i. q. הָמָה fremuit, נָדַח i. q. דּוּחַ, דָּחָה; נָבַע i. q. בּוּעַ, בָּעָה; נָאַר i. q. אָרַר cet.

Denique observatu dignum, Chaldaeos, Arabes et Aethiopes pro litteris geminatis non raro litteram simplicem ponere praevio Nun, v. c. אִנְבָּה pro אִבָּה (v. אֵב), מַנְדַּע pro מַדַּע; it. arab. سُنْبُلَة שִׁבֹּלֶת arista, قُنْفُذ קִפּוֹד herinaceus, שַׁבָּת aeth. ሰንበት፡ cet.

I. נָא particula submisse et modeste petentis, quae lat. in multis formulis reddi potest: *quaeso (amabo)*, in aliis: *age*, germ. plerumque: *doch*. (Syr. ܢܳܐ id., quanquam raro usurpatum et ab ipsis Syris passim non intellectum, v. praef. ad Lex. man. hebr. germ. ed. 3, p. XXII. Aeth. respondet ነዐ፡ age, veni, quod imperativi instar declinare solent [cf. הֲלֹם, هَلُمَّ], f. ነዒ፡ plur. ነዑ፡ ነዓ፡; cf. ናሁ፡ ነዋ፡ ነየ፡ ecce; amhar. ናለ፡ veni, age). Additur

1) imperativis, si non iubetur, sed rogatur, admonetur: *quaeso, amabo, dum*, gr. δή, nostr. doch, doch einmal. Gen. 12, 13: אִמְרִי נָא *dicas quaeso*. 24, 2: שִׂים נָא יָדְךָ *pone quaeso manum tuam* (leg doch einmal). 24, 45: הַשְׁקִינִי נָא *des mihi quaeso bibendum* (laſs mich doch einmal trinken). Iud. 12, 6. Num. 20, 10: שִׁמְעוּ נָא הַמֹּרִים *audite dum rebelles!* Cf. אָנָּא, אָנָּה p. 78.

2) futuris, a) 1 pers., maxime cum He parag. v. Lgb. p. 871 sqq., si venia rogatur Ex. 4, 18: אֵלְכָה־נָּא *ibo pace tua*, nostr. laſs mich hinziehn. Jes. 5, 1: אָשִׁירָה נָּא *cantabo pace vestra* (auditores!), laſst mich singen. 1 Reg. 1, 12: אִיעָצֵךְ נָא עֵצָה *dabo tibi* (si licet) *consilium*. Cant. 3, 2. Num. 20, 17: נַעְבְּרָה־נָּא *transeamus pace vestra*, transire nos sinite. Ruth 2, 2. Jes. 5, 1. 5. 1 Sam. 20, 29. Eadem formulâ utuntur, qui soli secum deliberant et quasi suam ipsorum veniam petunt („ich möchte doch wohl einmal hingehn", „ich will doch einmal hingehn"). Ex. 3, 3: אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה *utique ibo et videbo*. 2 Sam. 14, 15: *et mecum cogitabam* אֲדַבְּרָה־נָּא אֶל הַמֶּלֶךְ *colloquar cum rege*. Gen. 18, 21. 1 Par. 22, 5. Optantis sunt haec verba Iob. 32, 21: אַל־נָא אֶשָּׂא פְנֵי אִישׁ *utinam nullius partis studiosus sim* (möge ich für niemanden parteyisch seyn!); excitantis Jer. 5, 24: נִירָא נָא אֶת יְהוָה *agite! colamus Deum*. — b) secundae personae, c. negandi particula, ubi deprecantis est. Gen. 18, 3: אַל־נָא תַעֲבֹר *ne quaeso transeas*, inde ellipt. אַל־נָא ne quaeso (hoc facias), nostr. nicht doch! cf. אַל no. 2, a. Gen. 33, 10. 19, 18. — c) tertiae personae, ubi est α) optantis et rogantis Ps. 124, 1: יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל (ita) *dicat Israël*. 129, 1. Cant. 7, 9. β) provocantis Jer. 17, 15: *ubi est verbum Dei?* יָבוֹא־נָא *veniat tandem*. γ) veniam petentis Gen. 18, 4: יֻקַּח־נָא *afferetur pace vestra*, afferre me sinite. 44, 18. δ) c. negatione: deprecantis. Gen. 18, 32: אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי *ne irascatur Dominus*.

3) coniunctionibus et interiectio-

nibus: a) אַל־נָא, no. 2, litt. b. — b) אִם־נָא *si quidem, si modo* (*εἴ ποτε, ἐάν ποτε*), quo utuntur, qui verecunde et paene timide conditionem quandam sumunt. Gen. 18, 3: אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ *modo gratiam apud te inveni* (quod opto magis, quam sumere audeo). 24, 42. 30, 27. 33, 10. 47, 29. 50, 4. Ex. 33, 13. 34, 9. — c) הִנֵּה־נָא *vide quaeso!* (siehe einmal!) Gen. 12, 11. 16, 2. 18, 27. 31. 19, 8. 19. 20. — d) אוֹי־נָא Jer. 4, 31. 45, 3. Thren. 5, 16. — Ellipt. dicta sunt haec Ps. 116, 14. 18: נֶגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ *utinam* (fiat) *coram universo populo suo.* — Qui urbane loquuntur cum nobilioribus vel submisse petunt, cumulare solent נָא particulam, v. Gen. 18, 3. 19, 7. 8. 18. 19.

II. נָא adj. *crudus, semicoctus*, de carne Ex. 12, 9, a rad. נָיא arab. نَاءَ med. Je crudus, semicoctus est.

נֹא Ez. 30, 14. 15. 16. Jer. 46, 25, plene נֹא־אָמוֹן Nah. 3, 8 n. pr., *Thebae* aegyptiacae s. *Diospolis*, vetustissima et nobilissima superioris Aegypti metropolis, iam Homero ἑκατόμπυλος dicta (Il. IX, 383), 140 stadiorum circuitu in utroque Nili litore sita, templorum, obeliscorum, statuarum multitudine et splendore insignis (v. Diod. Sic. XVII, 1), Nahumi prophetae tempore paulo ante Niniven (prob. ab Assyriis) vastata (v. Nah. l. c.), postea a Ptolemaeis adeoque Romanis ex parte instaurata. Splendidissima eius rudera, a vicis recentioribus *Medinat Abu*, *Lucsor*, *Kurna* dicta, depicta exstant in *Descr. de l'Egypte* T. II. III. — LXX ap. Ez. reddunt *Διόςπολις*, ap. Nah. *μερὶς Ἀμμών*; quod quidem posterius esse videtur interpretatio nominis aegypt. ad verbum facta ab נֹא aegypt. ⲚⲞϨ i. e. *σχοῖνος* funis mensorius, dein pars, portio demensa, et אָמוֹן, ⲀⲘⲞⲨⲚ (Iupiter) Ammon v. אָמוֹן no. III, inde נֹא אָמוֹן *portio*, possessio *Amonis* dei, qui ibi magna cum religione colebatur. V. Iablonskii opuscula ed. te Water, T. I, p. 163 — 168, cf. Champollion l'Egypte sous les Pharaons T. I, p. 199 sq.

נָאַד rad. inusit. Arab. نَأَدَ aquam emisit terra, unde نَأْد terra aquam fundens. Inde

נֹאד m. (pro נְאֹד) pl. נֹאדוֹת (semel נאוד Iud. 4, 19 Chethibh) *uter*, ut lactis Iud. 4, 19, vini 1 Sam. 16, 20. Jos. 9, 4. 13. Utres vino servando in fumo suspensos esse docet Ps. 119, 83.

נָאָה in Kal inusit. i. q. נָוָה *sedit, habitavit* (Vic. gr. *ναίω*, *ναός*. Notio primigenia mihi esse videtur in *quiescendo*, v. Hab. 2, 5, cf. aeth. ነፍሰ: respiravit, requievit, adeoque accedit ad נוּחַ). Inde נָאָה pl. cstr. נְאוֹת habitationes.

Pil. נַאֲוָה (cf. שָׁחָה Hithpa. הִשְׁתַּחֲוָה) Ps. 93, 5, plur. contr. נָאווּ (pro נַאֲווּ) 1) sq. לְ *convenit alicui, decuit aliquem.* (Pr. *bene sedit* alicui cf. Plin. Paneg. 10: *quam bene humeris tuis sederet imperium*, metaphora a vestibus repetita. Sic germ. *jemandem gut sitzen* olim ampliore *conveniendi, decendi* significatu usurpatum est, ex quo usu pendet nomen *Sitte*. Hodieque dicimus: es kleidet jemanden, steht ihm wohl an. Caeterum fuerunt, qui נַאֲוָה Niph. verbi אָוָה esse censerent: desideratus, hinc gratus, decorus fuit). Ps. 93, 5: לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ *domui tuae convenit* (debetur) *sanctitas.* Cf. adj. נָאוֶה. 2) absol. *decorus* i. e. pulcher, gratus *fuit.* Cant. 1, 10. 2, 14. 4, 3. Jes. 52, 7.

נָאָה i. q. נָוֶה, נָוָה tantum in pl. cstr. נְאוֹת 1) vc. mere poët. *sedes,*

domicilia a) hominum, Dei, ut נְאוֹת יַעֲקֹב Thren. 2, 2, נְאוֹת חָמָס Vulg. domus iniquitatis Ps. 74, 20, נְאוֹת אֱלֹהִים 83, 13. b) gregum, *pascua*, in quibus greges consident, recumbunt, requiescunt (v. rad.). Jerem. 25, 37. Am. 1, 2. נְאוֹת מִדְבָּר pascua deserti Ps. 65, 13. Jer. 9, 9. נְאוֹת דֶּשֶׁא pascua virentia Ps. 23, 2.

נָאוֶה (pro נַאֲוֶה, a rad. נָאָה) adj., tantum in f. נָאוָה 1) *decens, decorus* sq. לְ. Ps. 33, 1: לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה *probos decet laudatio* Dei, Deum celebrare. Prov. 17, 7. 19, 10. 26, 1.

2) *pulcher* Cant. 1, 5. 6, 4. Cf. נָוֶה, נָוָה.

נָאַם i. q. arab. نَأَمَ mussitavit, fremuit, submisse locutus est (cf. נָהַם, הָמָה, gr. μύω), spec. de *voce divina*, qua oracula vatibus revelantur. Longe frequentissimum est Part. pass. cstr. in hac formula: נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת, נְאֻם יְהוָה *vox Jehovae* (est) s. (ita) revelavit Jehova, quae orationi prophetarum vel inseri solet, ut lat. *ait, inquit Dominus*, Am. 6, 8. 14. 9, 12. 13, vel in fine sententiae adiici Am. 2, 11. 16. 3, 10. 13. 15. 4, 3. 5. 8 — 11 et sexcenties apud Ezechielem (5, 11. 12, 25. 13, 8. 16. 14, 11. 14. 16. 18. 20. 15, 8. 16, 8. 14. 19), Jeremiam, paulo rarius ap. Jesaiam (3, 15. 14, 22. 17, 3. 6. 19, 4. 22, 25. 31, 9. 37, 34), v. de hac formula et similibus Kleinert üb. die Echtheit der Jes. Weissagungen T. I. p. 246. Raro dr. de vatibus mortalibus Num. 24, 3: נְאֻם בִּלְעָם *effatum Bileami*, V. 15, adeoque de poëtis 2 Sam. 23, 1. Prov. 30, 1. Ps. 36, 2: נְאֻם פֶּשַׁע *effatum* (carmen) *de improbitate*.

נָאַף fut. יִנְאַף, et Pi. נִאֵף, part. מְנָאֵף *moechatus est*, de mare et muliere Exod. 20, 13, sq. acc. adulterium commisit cum muliere Prov. 6, 32. Lev. 20, 10. Jer. 29, 23. Pariter atque זָנָה scortatus est, transfertur ad defectionem Israëlitarum a vero deo ad idolorum cultum. Jerem. 3, 8: אֲשֶׁר נִאֲפָה מְשֻׁבָה יִשְׂרָאֵל *quia moechatur Israël rebellis*. 5, 7. 9, 1. 23, 14. Sq. acc. Jer. 3, 9: וַתִּנְאַף אֶת־הָאֶבֶן וְאֶת־הָעֵץ *moechatur cum lapide et ligno*. Ez. 23, 37. Inde

נִאֻפִים m. pl. *adulteria* Jer. 13, 27. Ez. 23, 43, et

נַאֲפוּפִים m. plur. id. Hos. 2, 4: תָּסֵר־נַאֲפוּפֶיהָ מִבֵּין שָׁדֶיהָ *auferat adulteria e medio mammarum suarum:* mammae enim impudice denudatae scriptori sacro sunt libidinis, impudicitiae et artis meretriciae sedes, ut alibi collum resupinum sedes est superbiae Ps. 73, 6, cervices roboris Iob. 41, 14.

נָאַץ fut. יִנְאַץ *irrisit, sprevit, cum irrisione et contemtu reiecit* (vic. videtur לִיץ), ut doctrinam, admonitionem c. acc. Jer. 33, 24. Prov. 1, 30. 5, 12. 15, 5; decretum divinum Ps. 107, 11. Saepe de Deo homines reprobante Deut. 32, 19. Thren. 2, 6, absol. Jer. 14, 21: *ne reiice propter nomen tuum!* Cf. syn. מָאַס.

Pi. נִאֵץ, fut. יְנָאֵץ 1) i. q. Kal *sprevit, contemsit* Jes. 60, 14, maxime Deum Ps. 10, 3. 13. 74, 18. Jes. 1, 4. 5, 24. Num. 14, 23. 16, 30. 2) causat. *calumniare fecit*, calumniandi occasionem dedit 2 Sam. 12, 14.

Hiph. fut. יָנֵאץ (more Syrorum pro יַנְאִץ) intrans *spernitur, fastiditur* Eccl. 12, 5. — LXX. Vulg. Syr. *florebit* (qs. a נוּץ), repugnante contextu.

Hithpo. part. מִנֹּאָץ pro מִתְנָאֵץ Jes. 52, 5 *spretus, contemtus*, pr. contemtui expositus (der sich verachten lassen muſs). Inde

נֶאָצָה f. *contumelia* Jes 37, 3, et

נְאָצָה f. pl. נְאָצוֹת id. Neh. 9, 18. 26 et נְאָצוֹתֶיךָ Ez. 35, 12.

נָאַק onomatopoët. i. q. cogn. אָנַק (q. v.) *gemuit, clamorem extulit* angore doloribusve extortum Ez. 30, 24. Iob. 24, 12. Inde

נְאָקָה f. st. cstr. נַאֲקַת *clamor, gemitus* misere oppressorum Ex. 2, 24. 6, 5. Ind. 2, 18, pl. cstr. נַאֲקוֹת Ez. 30, 24.

נָאַר in Kal inusit. cogn. rad. אָרַר exsecratus est.

Pi. נֵאֵר *abominatus est, reiecit* Thren. 2, 7. Ps. 89, 40. (Arab. نَارَ med. Vav, abhorruit ab aliqua re, refugit, نفر adversatus est, restitit, noluit.

נֹב (fort. pro גִּבָה, locus editus, a rad. נָבַה) n. pr. oppidi sacerdotalis in tribu Benjamin, in vicinia Hierosolymorum 1 Sam. 22, 11. 19. Neh. 11, 32. Jes. 10, 32. Cum He parag. נֹבֶה pro נֹבָה Nobam versus 1 Sam. 21, 2. 22, 9.

נָבָא in Kal inusit. pr., ut mihi quidem videtur, i. q. נָבַע (ע emollito in א) *ebullivit* (act.), inde *copiose effudit* sermones, ut faciunt qui cum animi ardore vel divina mentis permotione loquuntur. Arab. نَبَّأَ I. II. indicavit, nunciavit i. q. اخبر, Conj. II spec. de propheta, qui hominibus Dei verba nuntiat, revelat. (Vic. aeth. ነበበ: locutus est). Falsi sunt, qui originem in extollendo, proferendo ponunt.

Niph. נִבָּא 1) *vi divina locutus est* vates, *vaticinatus est*, gr. προφητεύω. Formis passivis, Niph. et Hithp., in hoc verbo utuntur Hebraei, quoniam alienis magis quam suis viribus moveri et affici credebantur vates divini, cuius generis notiones etiam Romani deponentibus exprimere solent (v. Ramshorn de verbis deponentibus Latinorum p. 24) cf. etiam loquendi verba passive expressa, ut *loqui, fari, vociferari,* concionari, vaticinari (Ramshorn l. c. p. 26). — Solenne est verbum de oratione prophetarum, sive castigantur impii, sive futura praedicuntur. Constr. a) absol. Jerem. 23, 21: לֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם נִבָּאוּ *non me loquente* i. e. iubente vel inspirante *vaticinati sunt*. Am. 3, 8: (si) *leo rugit, quis non timeat?* (si) *Dominus loquitur* מִי לֹא יִנָּבֵא *quis non vaticinetur?* Joël 3, 1. Ez. 11, 13. 37, 7. 1 Reg. 22, 12. Jer. 19, 14. b) addito nomine populi terraeve, ad quos spectat vaticinium, sq. לְ Jer. 14, 16. 20, 6. 23, 16. 27, 16. 37, 19, sq. עַל plerumque in malam partem (de minis) Jer. 25, 13. 26, 20. Ez. 4, 7. 11, 4. 13, 16. 25, 2. 29, 2. 34, 2. 35, 2. 39, 1, in bonam (ubi solatia et spem melioris aevi continet vaticinium) Ez. 37, 4, it. sq. אֶל in malam partem Jer. 26, 11. 12. 28, 8. Ez. 6, 2. 13, 2. 17. 21, 2. in bonam Ezech. 36, 1. 37, 9. — c) c. acc. eius, quod vaticinatur propheta Jer. 20, 1. 25, 13. 28, 6, v. c. נִבָּא שֶׁקֶר vaticinatus est mendacia Jer. 14, 14. 23, 25. 26. 27, 10. 14, נ׳ חֲלֹמוֹת שֶׁקֶר Jerem. 23, 32, et sq. בְּ, בַּשֶּׁקֶר pr. vaticinatus est cum mendacio, tamquam propheta mendax Jer. 20, 4. 29, 9. Ipsa verba vatis sequi solent praevio לֵאמֹר Jer. 32, 3, vel וְאָמַר Ez. 21, 33. 30, 2. — d) sq. בְּ eius, quo inspirante vaticinatur vates, inde prophetae Dei vaticinari dicuntur בְּשֵׁם יי׳ Jer. 11, 21. 14, 15. 23, 25. 26, 9. 20. 27, 14. 29, 21, prophetae Baalis בַּבַּעַל Jer. 2, 8. — e) sq. לְ quod refertur ad obiectum vaticinii (ut litt. c) Jer. 28, 9, et ad tempus, quo spectat vaticinium Ez. 12, 27.

2) divino spiritu actus *cecinit carmina sacra, deum laudavit* 1 Sam. 10, 11. 19, 20. 1 Paralip. 25, 2. 3. — Praet. 2 pers. נִבֵּאתָ

et semel נִבֵּיתָ (more verborum לה) Jer. 26, 9, part. נִבָּא plur. נִבְּאִים et נִבָּאִים Jer. 14, 14. 16 qs. a sing. נִבָּא ad analogiam verborum לה, quam etiam sequitur inf. c. aff. הִנָּבְאוֹתוֹ Zach. 13, 4.

Hithpa. 1) i. q. Niph. no. 1. *vaticinatus est*, absol. Num. 11, 25—27. 1 Reg. 22, 10. Ez. 37, 10, sq. לְ 1 Reg. 22, 8. 18 et עַל 2 Par. 20, 37 eius, ad quem spectat vaticinium. הִתְנַבֵּא בַבַּעַל ex auctoritate Baalis vaticinatus est Jer. 23, 13. 2) impetu divino abreptus *cecinit*, *Deum laudavit*, de filiis prophetarum et Saulo 1 Sam. 10, 6. 10, cf. 2 Sam. 19, 20—24, de furore sacro prophetarum Baalis 1 Reg. 18, 29. Inde 3) *insanivit*, *μαίνεσθαι* s. potius *insanum egit* 1 Sam. 18, 10. Etenim vates divino spiritu acti non aliter atque delirantes membra corporis vehementer agitare, distorquere spasmisque iactari solebant, quam ob causam etiam Graeci et Latini furendi vocabula (*μάντις* a *μαίνομαι*; *furor*, *furere*) ad divinum vatum poëtarum impetum referre solent. Apud Jer. 29, 26 coniuncta habes מְשֻׁגָּע וּמִתְנַבֵּא *insaniens et vaticinans*, et propheta verus 2 Reg. 9, 11 in ludibrium *insanus* vocatur.

Inde נְבוּאָה, נָבִיא, נְבִיאָה, it. נְבוֹ et composita eius.

נְבָא chald. Ithpa. הִתְנַבִּי *vaticinatus est* Esr. 5, 1.

נָבַב *perforavit*, *excavavit*, i. q. חָלַל. Part. pass. נָבוּב *cavus* Ex. 27, 8. 38, 7. Jer. 52, 21, metaph. *stultus*, *baro* Iob. 11, 12, cf. de h. l. s. v. לָבַב Ni.

Inde בָּבָה pro נְבָבָה porta, pupilla. Aliis utriusque vc. radix est נבב.

נָבַה rad. inusit. prob. i. q. arab. نبا eminuit, elatus fuit, inde n. pr. נֹב (pro נֹבָה), נְבָיוֹת.

נֹבָה v. נֹב.

נְבוֹ 1) n. pr. *Mercurius* planeta (syr. et zab. ܢܒܘ), quem tanquam scribam coelestem Chaldaei (Jes. 46, 1) et veteres Arabes divino cultu prosequebantur. V. comment. ad Jes. II, p. 344. 366. Cum Mercurii munere non male congruit etymon nominis, nimirum נְבוֹ pro נְבוֹא i. q. נָבִיא interpres deorum, a rad. נָבָא. Caeterum divini honoris Mercurio a Chaldaeis et Assyriis concessi testes habemus nomina propria ab hoc nomine ordientia, ut *Nebucadnezar*, *Nebuschasban* (v. statim) et, quorum mentio est apud classicos scriptores, *Nabonedus*, *Nabonassar*, *Naburianus*, *Nabonabus* al.

2) montis in Moabitarum finibus (Deut. 32, 49. 34, 1) oppidique ei vicini (Num. 32, 3. 38. Jes. 15, 2).

3) oppidi in tribu Judae (Esr. 2, 29. 10, 43), plenius (ut ab illo distinguatur) נְבוֹ אַחֵר (Neh. 7, 33). Uterque locus a cultu Mercurii ita dictus videtur.

נְבוּאָה f. (a rad. נָבָא) *vaticinium* Neh. 6, 12. 2 Chr. 15, 8, it. de quovis libro a propheta scripto 2 Chr. 9, 29.

נְבוּאָה chald. id. Esr. 6, 14.

נְבוּזַרְאֲדָן n. pr. chald. (Mercurii dux dominus i. e. dux, cui Mercurius favet, q. d. Hermianax; comp. ex נְבוֹ, *sar* princeps, et אֲדָן i. q. אָדוֹן dominus, cf. *Sardanapalus* i. e. princeps dominus magnus) praefecti bellici in exercitu Nebucadnezaris. 2 Reg. 25, 8. Jer. 39, 3. 52, 12.

נְבוּכַדְנֶאצַּר 2 Reg. 24, 1. 25, 1. Esr. 2, 1. 5, 12, rarius נְבוּכַדְרֶאצַּר Jer. 39. 1. 11. 43, 10. Ez. 29, 18 n. pr. *Nebucadnezar*, Babyloniae rex, qui Hierosolymis eversis Judaeos in exilium duxit. LXX id nomen scribunt *Ναβουχοδονόσορ*, *Ναβου-*

χοδονόσορος Beros. ap. Jos. c. Ap. 1, 20. 21, Strabon. XV, 1 §. 6 (cf. נְבוּכַדְרֶאצַּר), Arabes contr. بخْتَنصّر. Significatio nominis mihi esse videtur: *Mercurii Dei princeps*, comp. ex נְבוֹ, quod in regimine positum in his vcc. primum locum occupat, *chodna* l. *chodan* Deus pr. Dii in plur. majest. ut pers. خداوند, et *zar* princeps. Cf. reliqua nomina a *Nebu* ordientia. Lorsbachius hoc nomen interpretabatur: نبو خدان سر *Nebo* est *deorum princeps* (Archiv für morgenländ. Litteratur II, p. 247), Bohlenius نبو خدا اذر *Nebo* est *deus ignis*.

נְבוּשַׁזְבָּן n. pr. pers. (نبو چشبان Mercurii cultor q. d. Hermodulus), quod gerebat princeps spadonum Nebucadnezaris Jer. 39, 13.

נָבוֹת (fructus, proventus, a rad. נוּב) n. pr. viri Jesreëlitae, qui Ahabi artibus supplicium passus est 1 Reg. 21, 1 sq.

נְבִזְבָּה Dan. 2, 6 pl. נְבִזְבְּיָן 5, 17 f. chald. *donum* cf. Jer. 40, 5. Deut. 33, 24 Targ. Jonath. Si chaldaicae originis esset hoc vc., duci posset a rad. בַּזְבֵּז erogavit, pro נְבִזְבָּזָה uno ז remoto, cf. גֻּלְגֹּלֶת Γολγοθᾶ: sed tale vc. non posset nisi ex Conj. Niphal repeti, qua Chaldaei carent. Malumus igitur persicam originem ei vindicare, coll. نوازان *nuwazan* et نوازا *nuwaza* donatio, a verbo نواختن *nuwachten* benefacere, laudibus donisque cumulare aliquem, ut rex legatum. Fuerunt, qui vc. nostrum ex gr. νόμισμα repetitum censerent (m in b mutato); sed *monetae* notio ab illo loco aliena est.

נָבַח *latravit*, rad. onomatopoët. semel obvia Jes. 56, 10. (Arab. نبح id.). Inde

נֹבַח (latratus) n. pr. viri Num. 32, 42, a quo Kenath quoque oppidum (v. קְנָת) nomen accepit Iud. 8, 11.

נִבְחַז n. pr. idoli Avvaeorum 2 Reg. 17, 31, quod figurà caninà fuisse volunt interpretes Hebraei, prob. ex etymo a rad. נבח coniecturam facientes, quanquam caninae figurae idoli in Syria olim culti nonnulla vestigia supersunt, v. Ikenii dissert. de idolo Nibchas in eius dissertt. Bremae 1749 editis, p. 143 sqq. In Sabaeorum libris נבאז: (qui tamen num idem sit atque נבחז, dubitari potest) est dominus caliginis, cacodaemon, v. Norbergi Onomast. cod. Nasar. p. 100.

נָבַט in Kal inusit.

Pi. נִבֵּט semel (Jes. 5, 30) et *Hiph.* הִבִּיט 1) *spectavit, intuitus est.* Constr. absol. Jes. 42, 18: הַבִּיטוּ לִרְאוֹת *spectate ut videatis* cet. 63, 5: אַבִּיט וְאֵין עֹזֵר *spectabam* (circumspiciebam), *sed non erat auxiliator*. Jes. 18, 4; sc. acc. eoque passim He locali munito *aspexit* Iob. 35, 5: הַבֵּט שָׁמַיִם וּרְאֵה *aspice coelum et vide!* Ps. 142, 5. Gen. 15, 5: הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה *specta quaeso coelum versus*, it. sq. אֶל Ex. 3, 6. Num. 21, 9. Jes. 51, 2. 6, לְ Ps. 104, 32. Jes. 5, 30, עַל Hab. 2, 15 de loco, quo spectant, מִן de loco, unde prospectatur Ps. 33, 13. 80, 15. 102, 20. Sq. בְּ est: cum voluptate intuitus est Ps. 92, 12 (cf. בְּ no. 4, a), sq. אַחֲרֵי abeuntem prospectavit, oculis prosecutus est Exod. 33, 8, sed אַחֲרָיו post se i. e. retro spectavit, respexit 1 Sam. 24, 9. Gen. 19, 17. — Sq. מֵאַחֲרֵי Gen. 19, 26: וַתַּבֵּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו *eiusque* (Loti) *uxor a tergo eius* (mariti) *respexit*. In eandem sententiam dici potuisset אַחֲרֶיהָ *post se* ut Vulg. vertit. Mulier enim maritum sequi nec retro spectare iussa, rectà prospicere tergaque mariti oculis prosequi debebat. Translate a) *respexit* ali-

quid, *rationem habuit* rei, c. acc. Am. 5, 22. Ps. 84, 10. 119, 15. Thren. 4, 16; sq. אֶל 1 Sam. 16, 7. Jes. 22, 11. 66, 2. Ps. 119, 6, sq. לְ Ps. 74, 20. b) *adspexit* aliquid nihil agens, v. c. deus impios, i. e. *patienter tulit* (ruhig mit ansehn) Hab. 1, 3. 13 (sed cf. Ps. 10, 14). c) *spem posuit* in aliquo, sq. אֶל Ps. 34, 6.

2) *conspexit, vidit*, ut רָאָה. Num. 12, 8. 1 Sam. 2, 32. Jes. 38, 11.

Nomm. deriv. מַבָּט, et

נְבָט (adspectus) n. pr. patris Jerobeami 1 Reg. 11, 26.

נָבִיא m. arab. نَبِىٌّ pro نَبِيءٌ syr. ܢܒܝܐ *vates, propheta*, qui afflatu divino s. spiritu divino actus tum regum populorumque mores castigabat, tum futura praedicebat (v. rad. נבא) Deut. 13, 2. Iud. 6, 8. 1 Sam. 9, 9. 1 Reg. 22, 7. 2 Reg. 3, 11. 2 Par. 28, 9. Cum prophetae notione id necessario coniunctum fuisse, ut non sua, sed divinitus accepta eloqueretur (v. Philo T. IV, p. 116 ed. Pfeifferi: *προφήτης γὰρ ἴδιον μὲν οὐδὲν ἀποφθέγγεται, ἀλλότρια δὲ πάντα ὑπηχοῦντος ἑτέρου*, 2 Petr. 1, 20. 21) deique legatus esset et interpres, apparet ex loco in hac re classico Exod. 7, 1, ubi Deus Mosi: נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפַרְעֹה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֶךָ *ego constituo te deum Pharaoni et Aharon, frater tuus, erit propheta tuus* i. e. in colloquio cum Pharaone instituendo tu, utpote sapientior, Dei quasi partes agens verba suggeres fratri tuo, frater autem, quippe expeditioris linguae, prophetae instar a te accepta pronuntiabit. In eandem sententiam dicitur 4, 16: הוּא יִהְיֶה לְּךָ לְפֶה *ille erit os tuum*, cf. Jer. 15, 19. Sing. collect. de *prophetis* usurpari videtur Deut. 18, 15. 18 (cf. עֶבֶד יְיָ) cf. tamen Act. 3, 22. 7, 37, ubi verba illa ad Christum referuntur. Qui ad munus propheticum informabantur, appellantur בְּנֵי הַנְּבִאִים prophetarum filii h. e. discipuli 1 Reg. 20, 35. 2 Reg. 2, 3. 5. 7. 15. 4, 1. 38. 5, 22. 6, 1. 9, 1, cf. pers. filii i. e. discipuli Magorum. — Caeterum non deerant in populo israëlitico *pseudoprophetae*, qui afflatu divino simulato populi aures blandis verbis mulcebant, graviter propterea a veris prophetis castigati (v. Jes. 28, 7—13. Jer. 14, 13 sq. 27, 9 sq. 28, 10 sq.), neque non harioli, qui Baalis et Astartes auctoritate vaticinabantur, נְבִיאֵי הַבַּעַל 1 Reg. 18, 19. 40. 2 Reg. 10, 19, et נְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה 1 Reg. 18, 19: etiam de his נָבִיא simpl. dicitur Hos. 4, 5. 9, 7. 8, cf. Jes. 3, 2. Passim prophetae notio latius patet, et dicitur de quovis familiari Dei, cui Deus voluntatem suam patefaciebat, ut de Abrahamo Gen. 20, 7, de patriarchis Ps. 105, 15.

נְבִיא chald. id. Esr. 5, 1. 6, 14.

נְבִיאָה f. 1) *prophetissa, mulier fatidica*. 2 Reg. 22, 14. 2 Chr. 34, 22. Neh. 6, 14. Iud. 4, 4. 2) *uxor prophetae* Jes. 8, 3, ut lat. episcopa, presbytera de uxore episcopi, presbyteri. 3) *vates, poëtria* Ex. 15, 20.

נְבָיוֹת (loca excelsa v. נָבַת) n. pr. *Nabathaea, Nabathaei*, gens Arabiae septentrionalis, ex Ismaëlis genere orta (Gen. 25, 13. 28, 9), gregibus abundans (Jes. 60, 7), praeterea mercatu et rapinis victum parans (Diod. 2, 48. 3, 42). (Arab. نَبَطٌ et نَبِيطٌ, cuius ט ex ת servili Hebraeorum ortum est). Relandi Palaestina p. 90 sq.

נָבַךְ rad. inusit., i. q. נָבַע et نبع, chald. נְבַג *scaturivit*, unde

נֶבֶךְ tantummodo in pl. Iob. 38, 16:

נִבְכֵי־יָם *fontes maris.* LXX πηγὴ θαλάσσης.

נָבֵל (Jes. 40, 7) fut. יִבֹּל 1) *flaccidus fuit et factus est*, de foliis et floribus prae flacciditate decidentibus Ps. 1, 3. 37, 2. Jes. 1, 30. 28, 1. 40, 7. 8. Ez. 47, 12. — Jes. 34, 4: *exercitus eorum* (coelorum) i. e. stellae *decidunt, ut vitis folia decidunt.* Ps. 37, 2. (Vicina sunt אָבַל, בָּלָה it. נָפַל). 2) Translate de hominibus: *concidit, viribus defecit et iacuit* Ps. 18, 46 Ex. 18, 18. Jes. 24, 4, de monte Iob. 14, 18: הַר־נוֹפֵל יִבּוֹל *mons, qui cecidit, iacet*, neque resurgere potest, mortuo similis. Cf. nomen deriv. נְבֵלָה cadaver. 3) *stultus fuit, stulte, impie egit* (marcor enim et torpor ad stultitiam et impietatem transferuntur, quemadmodum vicissim robur ad virtutem et pietatem, cf. arab. لَغَبَ, هَرِجَ, نَاجِدٌ, quae omnia flacciditatis et imbecillitatis vim habent, dein ad stuporem translatam) Prov. 30, 32. V. nomen נָבָל.

Pi. נִבֵּל *vilipendit, despexit* Deut. 32, 15. Mich. 7, 6. (cf. arab. حمق stultus fuit, VII. vilis, abiectus fuit). 2) *deturpavit, contumelia affecit* Nah. 3, 6. Jer. 14, 21: אַל־תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ *ne deturpes solium maiestatis tuae* (cf. נַבְלוּת). Inde

נָבָל f. נְבָלָה adj. 1) *stupidus, stultus* Prov. 17, 7. 21. Jer. 17, 11. Saepius 2) *impius, abiectus, nequam* (cf. אֱוִיל) 1 Sam. 25, 25. 2 Sam. 3, 33, spec. *impius* Iob. 2, 10. Ps. 14, 1. 53, 2: אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים *dicit impius in animo suo: non est deus.* Arabes eodem significationum ambitu utuntur vc. كافر.
3) n. pr. m. 1 Sam. 25, 3 sqq.

נֵבֶל et **נֶבֶל**, pl. נִבְלֵי, נְבָלִים m. 1) *uter*, a flacciditate dictus (v. rad. נָבֵל). LXX bis ἀσκός. Poët. Iob. 38, 37: *utres coeli*, de nubibus ex metaphora Arabibus trita.

Quoniam aquae, lacti, vino portandis et condendis utplurimum utres adhibere solebant prisci homines, hoc nomen dein 2) translatum ad alius quoque materiae *vasa aquaria*, ut *urceum, lagenam.* Jes. 30, 14: נֵבֶל יוֹצְרִים *lagena fictilis.* Thren. 4, 2: נִבְלֵי חֶרֶשׂ *lagenae testaceae*, cf. Jer. 13, 12. 48, 12. Plenius dicitur pl. כְּלֵי נְבָלִים vasa e genere lagenarum Jes. 22, 24, opp. הָאַגָּנוֹת pelves.

3) *instrumentum musicum*, gr. νάβλα, ναῦλα (נִבְלָא), lat. *nablium*, v. Strabo X p. 471 Casaub. Athen. IV, p. 175 Casaub., Ovid. A. A. 3, 327, saepe copulatum cum cithara (כִּנּוֹר) Ps. 57, 9. 81, 3. 92, 4. 108, 3. Jes. 5, 12. Am. 5, 23. 6, 5, pleon. כְּלִי נֶבֶל Ps. 71, 22, pl. נְבָלִים 1 Par. 16, 5. Josephus (Antiqu. 7, 12 §. 3) hoc instrumentum tanquam sambucae s. harpae genus describit *duodecim* chordis munitum et digitis (non plectro) carptum, sed verbis hebraeis נֵבֶל עָשׂוֹר Ps. 33, 2. 144, 9 nablium *decachordum* indicari videtur. Figuram eius triangulam fuisse et Δ litterae inversae similem (quae eadem etiam sambucae forma erat Vitruv. 6, 1), tradit Hieronymus; et nescio an inde etiam nomen invenerit: urcei enim s. cadi (v. כַּד) pyramidis s. metae figuram habebant.

נְבָלָה f. 1) *stultitia* Jes. 32, 6, eiusque *poena* Iob. 42, 8: לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבָלָה *ne stultitiae poenam a vobis repetam*, cf. עָשָׂה חֶסֶד עִם Gen. 24, 49. 47, 29. 2) *nequitia*, 1 Sam. 25, 25. 3) *scelus nefarium*, ut stuprum violentum, incestus Iud. 19, 23. 24. 2 Sam. 13, 12. Solennis formula est: עָשָׂה, עֲשׂוֹת נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל Gen. 34, 7. Deut. 22, 21. Iud. 20, 10. Jer. 29, 23, cf. ע׳ זִמָּה וּנְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל Iud. 20, 6.

נְבֵלָה f. cstr. נִבְלַת (Ps. 79, 2) c. Suff. נִבְלָתִי Jes. 26, 19, alibi נִבְלָתְךָ,

נְבֵלָה, *cadaver* (v. rad. no. 2, cf. מַפֶּלֶת a rad. נָפַל) hominum Deut. 21, 23; animalium Levit. 5, 2. 7, 24; translate idolorum Jer. 16, 18, cf. פֶּגֶר Lev. 26, 30. Collect. cadavera Levit. 11, 11. Jes. 26, 19. (Arab. نَبِيلَةٌ id.)

נַבְלוּת f. *ignominia*, inde *pars obscoena* Hos. 2, 12. V. rad. Pi. no 2 et chald. נִבּוּל foeditas, obscoenitas.

נְבַלָּט (fort. pro נְבַל לָט stultum s. stultitia, scelus in occulto) *n. pr.* oppidi Benjaminitarum Neh. 11, 34.

נָבַע *ebullivit*, *scaturivit*. (Chald. syr. arab. نبع et نبغ id. Syllaba primaria est בע, بغ aeque ac בק bulliendi sonum s. bombum imitans, cf. בָּעָה, בַּעְבֻּעַ, בּוּעַ). Prov. 18, 4: נַחַל נֹבֵעַ *rivus scaturiens*.

Hiph. הִבִּיעַ 1) *ebullivit* (act.), *copiose effudit*. Prov. 1, 23: אַבִּיעָה לָכֶם רוּחִי *effundam in vos spiritum meum;* impr. verba 15, 2. 28: פִּי רְשָׁעִים יַבִּיעַ רָעוֹת *os improborum ebullit mala;* unde absol. *impie dicta eructavit* Ps. 59, 8. 94, 4. 2) *evulgavit, nunciavit* (cf. נָבָא, quod ex hac rad. ortum emollita littera א, it. נָטַף) Ps. 19, 3. 78, 2. 145, 7. (Syr. ܢܒܥ Aph. vulgavit). 3) *ebullire* i. e. *fermentescere* et *putrescere fecit*. Eccl. 10, 1: *muscae mortuae* יַבְאִישׁ יַבִּיעַ *foetere et putrescere faciunt unguentum*.

Deriv. מַבּוּעַ.

נִבְרַשׁ quadril. inusit. syr. et chald. Ithp. *luxit*, ex נבר = נוּר et אֵשׁ ignis, unde

נֶבְרַשְׁתָּא f. chald. *lychnuchus* Dan. 5, 5 (arab. نِبْرَاس, syr. ܢܶܒܪܰܫܬܳܐ id.).

נִבְשָׁן (solum molle, a rad. בָּשַׁן) n. pr. oppidi in planitie tribus Judae Jos. 15, 62.

נָגַב rad. inusit, syr., chald. et sam. *siccus, exsiccatus fuit*, unde

נֶגֶב m. *auster, meridies, plaga meridionalis* Ex. 27, 9. Jes. 21, 1 cet. גְּבוּל נֶגֶב finis australis Jos. 15, 4. In acc. adv. נֶגֶב כִּנֲרוֹת ab austro lacus Kinneroth. Jos. 11, 2. Hinc אֶרֶץ הַנֶּגֶב Jos. 15, 19 et simpl. נֶגֶב Ps. 126, 4 terra meridionalis, spec. a) tractus australis Palaestinae, Gen. 13, 3. 20, 1. 24, 62. Deut. 34, 3. Jos. 10, 40. b) Aegyptus Jes. 30, 6. Dan. 11, 5 sqq. — Cum ־ָה parag. נֶגְבָּה austrum versus Ex. 40, 24. Sq. לְ Jos. 17, 9. 10: נֶגְבָּה לְאֶפְרַיִם *ab austro Eprhaimi*, et מִן ibid. 18, 14: נֶגְבָּה מִן הָהָר *ab austro montis*. Etiam cum praef. בַּנֶּגְבָּה Jos. 15, 21 *in* regione *meridiem versus* sita, et לַנֶּגְבָּה 1 Chr. 26, 17. Cf. צָפוֹן.

נָגַד in Kal. inusit., proprie esse videtur *in fronte* (v. נָגִיד), *in conspectu fuit*, inde *manifestus fuit*, arab. نَجَدَ clara et manifesta fuit res. Cf. מֶגֶד.

Hiph. הִגִּיד 1) pr. protulit in lucem, inde *indicavit, nunciavit*, sq. dat. pers. Gen. 3, 11. 9, 22. 29, 12. 37, 5, rarius sq. acc. Ez. 43, 10. Iob. 26, 4, absol. 2 Sam. 15, 31: וְדָוִד הִגִּיד לֵאמֹר *et Davides nunciabat hunc in modum*. Iob. 42, 3. Accusativus pronominis *id*, ut post alia verba dicendi (v. אָמַר Gen. 4, 8) omitti solet; ut הַגִּידָה לִּי indicate (id) mihi Gen. 24, 49. 9, 22. 2 Reg. 7, 11. — Spec. a) *prodidit*. Iob. 17, 5: לְחֵלֶק יַגִּיד רֵעִים qui *praedatoribus prodit amicos*. b) *indicavit* i. e. *solvit, explicuit* aenigma Iud. 14, 19, somnium Gen. 41, 24. c) *confessus est* Ps. 38, 19. Jes. 48, 6, *palam professus est* Jes. 3, 9.

2) emphat. *praedicavit, cum laude celebravit*, c. acc. Ps. 9, 12. 71, 17. 92, 3, absol. 75, 10. — 2 Reg. 9, 15 לַגִּיד Cheth. pro לְהַגִּיד.

Hoph. הֻגַּד, fut. יֻגַּד, inf. pleon. הֻגֵּד Jos. 9, 24. Ruth 2, 11 *indicatus, nunciatus est.*

Derivv. נֶגֶד, נָגִיד.

נְגַד chald. *fluxit* Dan. 7, 10.

נֶגֶד pr. subst. *pars antica*, frons, facies rei spectantibus obiecta. In acc. abit in Praep. c. Suff. נֶגְדִּי, נֶגְדּוֹ, נֶגְדְּךָ 1) *coram, in conspectu, ante* i. q. לִפְנֵי, ut נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ coram omni populo tuo Ex. 34, 10, נֶגֶד יְהוָה coram Jehova 1 Sam. 12, 3, נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ coram sole i. e. dum sol in coelo est Num. 25, 4 (cf. לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ Ps. 72, 17.) Am. 4, 3: *exibunt* אִשָּׁה נֶגְדָּהּ *quaeque ante se* i. e. qua via patebit (vor sich hin, ihres Weges) cf. Jos. 6, 5. 20 et אִישׁ לְפָנָיו Jer. 49, 5. Quae in oculis habemus quorumque conspectu gaudemus, ea nobis grata, curae cordique sunt, inde Jes. 49, 16: *muri tui* נֶגְדִּי *in conspectu meo* sunt, curae cordique sunt (cf. לִפְנֵי יי Ps. 19, 15. Gen. 10, 9). — 2) *e regione*. Ex. 19, 2: נֶגֶד הָהָר *e regione montis*. Jos. 3, 16. 6, 5. 20, *versus* Dan. 6, 11. Quoniam res comparandae e regione ponuntur Jes. 40, 17: *omnes gentes* sunt *sicut nihil* נֶגְדּוֹ *e regione eius* (cf. כְּנֶגֶד).

Cum Praepositt. 1) כְּנֶגֶד pr. *sicut e regione*. E regione autem ponuntur res comparandae (Jes. 40, 17), sibi respondentes, similes (die Gegenstücke), inde Gen. 2, 18: *faciam ei* (homini) *auxilium* כְּנֶגְדּוֹ *quod ipsi respondeat*. Vers. 20. Bene LXX comm. 18: κατ' αὐτόν, 20: ὅμοιος αὐτῷ. Cf. לְנֶגֶד Neh. 12, 9. Apud Rabbinos כנגד saepe usurpatur de rebus sibi similibus (v. Lud. de Dieu ad h. l.), cf. pers. برابر e regione, similis, conveniens.

2) לְנֶגֶד, c. Suff. לְנֶגְדִּי, לְנֶגְדְּךָ cet. a) *coram, in conspectu* i. q. נֶגֶד no. 1. 2 Reg. 1, 13. Hab. ... לְנֶגֶד עֵינֵי פ׳ 2 Sam. 22, 25. ... 16. b) *e regione* Jos. 5, 13. ... 5, 11, inde *ex adverso*, ... (sensu hostili) Dan. 10, 13. ... praegnans est Neh. 3, 37: ... *ritarunt* (Deum) ... הַבּוֹנִים ... *ponentes se aedificantibus*. ... *star* (cf. כְּנֶגֶד) Neh. 12, 9: ... לְנֶגְדָּם *fratres eorum instar* ... *rum*. d) *pro* (cf. nostr. *vor* ... Neh. 11, 22: *praefectus* L... *rum pro* (לְנֶגֶד) *ministerio* ... *Dei*.

3) מִנֶּגֶד a) pr. *e conspectu* ... etwas *weg*), post verbum ... vendi Jes. 1, 16: *removete* ... *vestra mala* מִנֶּגֶד עֵינַי *e con*... *oculorum meorum*. Jon. 2, ... nomen remotionis Ps. 10, 5), ... tendi Cant. 6, 5, abiiciendi ... 17, abscondendi Jer. 16, 17 ... 9, 3, abeundi Prov. 14, ... מִנֶּגֶד לְ), it. procul abesse ... 12: *amici mei consistunt* ... נִגְעִי *procul a plaga mea* (... no. 3, litt. b). — Sing. ... l. c.: *abiecit vitam suam* ... pro pleniore מִנֶּגְדּוֹ *a se*, ... nostr. er warf es *davon* ... *sich*, cf. infra 2 Sam. 18, ... b) *in conspectu, coram* 1 S... 20; *e regione, ex adverso* ... מִן no. 3, litt. c) Gen. 21, ... *considebat* מִנֶּגֶד *e regione* ... 2, 2. 2 Reg. 2, 7. 15. Pro ... e regione alic. legitur לְ pr... Deut. 28, 66: *et vita tua* ... לְךָ מִנֶּגֶד *tibi e regione* ... gegenüber) pro: e regione ... coram te, i. e. in praesenti ... vitae periculo versaberis. — ... *tra* absol. et adv. (*dagegen*) ... מִנֶּגֶד opposuit se contra (... gegen setzen) 2 Sam. 18, 13. ... לְ: מִנֶּגֶד לְ *contra* aliquid ... 20, 34.

נָגַהּ *splenduit, fulsit* Iob. 18. ... 22, 28 (Syr. id.).

Hiph. 1) *splendere fecit* (lucem suam) Jes. 13, 10. 2) *collustravit.* Ps. 18, 29. 2 Sam. 22, 29. Inde

נֹגַהּ f. (Hab. 3, 4) 1) *splendor, fulgor*, ut ignis Jes. 4, 5, solis 2 Sam. 23, 4, eiusque orientis Prov. 4, 18, lunae Jes. 60, 19, ensis Hab. 3, 11; quo circumfusum est numen (כְּבוֹד יְהוָֹה) Ez. 10, 4. Hab. 3, 4. Ps. 18, 13. 2) n. pr. filii Davidis 1 Chr. 3, 7. 14, 6.

נְגַהּ emphat. נָגְהָה chald. *lux.* Dan. 6, 20: בִּנְגְהָא *ad lucernam.*

נְגֹהוֹת *splendor* tantum pl. Jes. 59, 9.

נָגַח fut. יִגַּח *feriit* cornu, de bestiis cornutis Ex. 21, 28. 31. 32. (Est haec radix ex onomatopoëticis. Feriendi autem pulsandique notio inest tum in syllaba נג, נכ, cf. נָגַע, נָגַף, נָגַן, נָגַל, tum in altera, quae desinit in ח, cf. נָבַח latravit pr. pulsavit, ut כָּלַב, נָדַח et نطح cornu petiit).

Pi. id. Ez. 34, 21. Dan. 8, 4, translate de victore, gentes coram se prosternente Deut. 33, 17. 1 Reg. 22, 11. Ps. 44, 6. Inde

Hithpa. bellum gessit cum al. Dan. 11, 40. Cf. chald. אַגִּיחַ קְרָבָא sq. עִם bellum gessit c. aliquo, in Ithpa. id.

נַגָּח m. *petulcus* Ex. 21, 29. 36.

נָגִיד m. *princeps, praefectus*, a praeeundo dictus (v. rad., adde syr. ܢܓܕ praeivit Ephr. I, 114, cf. germ. *Fürst* i. q. angl. *first* pr. primus). Usurpatur 1) de quovis *praefecto*, ut thesauri 1 Par. 26, 24. 2 Par. 31, 12, templi 1 Chr. 9, 11. 2 Chr. 31, 13, palatii 28, 7, rei militaris 1 Chr. 13, 1. 2 Chr. 32, 21. 2) absol. est *princeps* populi (Fürst), vc. generale, etiam regiam dignitatem comprehendens 1 Sam. 9, 16. 10, 1. 13, 14. 2 Sam. 6, 21. 7, 8. 1 Reg. 1, 35. 14, 7. In Appos. מָשִׁיחַ נָגִיד princeps unctus Dan. 9, 25. Plur. *principes* Iob. 29, 10. Ps. 76, 13. Inde 3) *nobilis, generosus, honestus.* Plur. neutr. *nobilia*, honesta. Prov. 8, 6. (Arab. نَجُدَ strenuus, magnanimus fuit, نَجِيدٌ princeps, nobilis).

נְגִינָה f. (a rad. נָגַן) 1) *fidium cantus* Thren. 5, 14. Jes. 38, 20. 2) *instrumentum pulsatile*, in titulis Pss. 4. 6. 54. 55. 67. 76. 3) *canticum*, ad chordarum sonum decantatum, *psalmus* Ps. 77, 7, spec. carmen irrisorium, *dicterium* Thren. 3, 14. Iob. 30, 9.

נָגַל rad. inusit., arab. نجل pr. *cecidit* (cf. vicc. נָגַף, נָגַן), *vulneravit, confodit.* Inde מַגָּל falx.

נָגַן semel part. plur. נֹגְנִים Ps. 68, 26. Praeterea

Pi. נִגֵּן *fides pulsavit* (cogn. יָגַן tutudit) 1 Sam. 16, 16. 17. 18. 23. 2 Reg. 3, 15. Ps. 33, 3. Jes. 23, 16 (chald. id.).

Nomm. deriv. נְגִינָה, מַנְגִּינָה.

נָגַע fut. יִגַּע, inf. נְגֹעַ c. Suff. נָגְעוֹ, it. גַּעַת 1) *tetigit, attigit.* Cstr. plerumque sq. בְּ Gen. 3, 3. Levit. 5, 3. 6, 11. 11, 24 sq. Dan. 8, 5, sq. עַל Jes. 6, 7, et אֶל Num. 4, 15. Hagg. 2, 12. Spec. dicunt a) *tangere* aliquem, pro violare, vim inferre. Gen. 26, 11: הַנֹּגֵעַ בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ *qui violat hunc virum eiusque uxorem.* V. 29. Jos. 9, 19. b) *tangere* mulierem, de concubitu sq. בְּ Prov. 6, 29, sq. אֶל Gen. 20, 6 (cf. ἅπτεσθαι 1 Cor. 7, 1). c) *tangere cor* i. e. movere animum alic. 1 Sam. 10, 26.

2) sensu locali: *attigit* aliquid i. q. *pertigit* usque ad aliquid, sq. בְּ 1 Reg. 6, 27. Hos. 4, 2, עַד Mich. 1, 9. Jes. 16, 8. Jer. 4, 10, אֶל

51, 9, עַל Iud. 20, 34. 41, cf. Iob. 4, 5. 5, 19. Inde

3) *pervenit* ad aliquem vel ad aliquid, sq. בְּ 2 Sam. 5, 8, אֶל Jon. 3, 6. Dan. 9, 21. Absol. *advenit* (tempus) Esr. 3, 1. Neh. 7, 73 (8, 1), cf. הִגִּיעַ.

4) intensive i. q. Pi. graviter tetigit, *percussit, feriit* Gen. 32, 26. 33, max. *plagâ affecit* (deus), sq. בְּ 1 Sam. 6, 9. Iob. 19, 21. Part. נָגוּעַ percussus, plagâ divinâ affectus Ps. 73, 14. Jes. 53, 4. It. *laesit* aliquem ventus (arab. ضرب) Ez. 17, 10.

Niph. pass. Pi. *percussus, caesus est* (exercitus), vel potius *caesum se simulavit* Jos. 8, 15, ut הִתְחַלָּה, הִתְכַּשֵּׁר, cf. Maureri not. ad h. l.

Pi. i. q. Kal no. 4 *percussit*, max. de poenis divinis (cf. נָגַף, נָכָה). Gen. 12, 17. 2 Reg. 15, 5. *Pu.* pass. Ps. 73, 5.

Hiph. 1) causat. *tangere, attingere fecit*, max. in hac formula: הִגִּיעַ לָאָרֶץ, הִ׳ עַד עָפָר terram, pulverem tangere fecit, h. e. funditus destruxit (aedificia). Jes. 25, 12. 26, 5. Thren. 2, 2; sensu locali Jes. 5, 8: *vae iis, qui domum domui iungunt* i. e. longas domuum series coëmunt vel exstruunt. 2) i. q. Kal no. 1 *tetigit*, sq. לְ Ex. 4, 25, אֶל 12, 22, עַל Jes. 6, 7. 3) i. q. Kal no. 2 *pertigit* ad al., sq. לְ Gen. 28, 12, עַד Jes. 8, 8, de calamitatibus Eccl. 8, 14. Esth. 9, 26 (sq. אֶל). 4) i. q. Kal no. 3, *pervenit* sq. עַד Ps. 107, 18, אֶל 1 Sam. 14, 9; inde *assecutus est*, sq. לְ Esth. 4, 14. Absol. *advenit*, de hominibus ibid. 6, 14, de tempore Ez. 7, 12. Eccl. 12, 1. Inde

נֶגַע m. c. Suff. נִגְעוֹ, נִגְעִי, pl. נְגָעִים, נִגְעֵי 1) *percussio, plaga* Deut. 17, 8. 21, 5, in sing. coll. Prov. 6, 33. Spec. de plagis s. calamitatibus, quas Deus hominibus immittit Gen. 12, 17. Exod. 11, 1. Ps. 38, 12. 39, 11. 91, 10. 2) *macu*[...] *cula* in cute, sive impetigo et p[...] rigo est, sive lepra Levit. 13, (cf. V. 2). 5. 6. 29. 30. 42, [...] נֶגַע הַנֶּתֶק macula porriginis [...] נֶגַע הַצָּרַעַת macula leprae, [...] 9. 20. 25, et omisso צָרַעַת [...] id., etiam de lepra vestium [...] et parietum 14, 34 sq. Meton. [...] homine naevis affecto V. 4. [...] 17. 31, adeoque de veste [...] V. 50.

נָגַף fut. יִגֹּף 1) *percussit*, [...] Jehova plaga quadam hom[...] ficiente Exod. 7, 27 (8, 2), [...] plaga lethali, morbo, morte [...] 25, 38. Ps. 89, 24. 2 Chr. [...] Alio sensu Deus *populum per*[...] dr. coram hostibus i. e. h[...] caedendum permittere 1 Sa[...] *cur Jehova hodie nos perc*[...] *ram Philistaeis?* Iud. 20[...] 2 Chr. 13, 15. 21. 14, [...] — 2) *feriit*, v. c. bestia [...] Exod. 21, 35, homo hom[...] 22. — 3) *offendit* (pede [...] 3, 23. Ps. 91, 12.

Niph. נִגַּף *caesus est* (ex[...] Iud. 20, 36. 1 Sam. 4, 10[...] rumque sq. לִפְנֵי caesus est [...] git) coram hoste Levit. [...] Deut. 28, 7. Iud. 20, 36. [...] 2. 2 Sam. 18, 7 cet.

Hithp. i. q. Kal no. 3 [...] pes Jer. 13, 16.

Inde מַגֵּפָה, et

נֶגֶף m. 1) *plaga* divina, [...] morbo lethali a Deo immi[...] 12, 13. 30, 12. Num. 8, [...] 11. 12. 2) *offensio* (pedis [...] 8, 14.

נָגַר in Kal inusit. pr. *flu*[...] chald. נְגַר traxit et fluxit, [...] מַגֵּר, et גָּרַר no. 1.

Niph. 1) *effusus est, flu*[...] aqua 2 Sam. 14, 14, [...] Thren. 3, 49. 2) *expansa* [...] (de manu) Ps. 77, 3. De [...] Iob. 20, 28 v. נגר Niph.

Hiph. הִגִּיר 1) *effudit* Ps. 75, 9. 2) *detrusit* (lapides de monte) Mich. 1, 6. 3) transl. *tradidit* (cf. הֶעֱרָה effudit, tradidit), in hac locutione: הִגִּיר פ׳ עַל־יְדֵי חֶרֶב tradidit aliquem in manus i. e. in potestatem gladii (cf. עַל יְדֵי post verba tradendi p. 401 A) Ez. 35, 5. Jer. 18, 21. Ps. 63, 11, male vulgo: fudit per manus gladii. *Hoph.* הֻגַּר *effusa*, *deorsum lapsa est* aqua. Mich. 1, 4.

נָגַשׂ fut. יִגֹּשׂ (semel יִנְגּוֹשׂ Jes. 58, 3) *impulit*, *ursit*, *adegit* 1) operarium ad laborem Jes. 58, 3. Unde part. נֹגֵשׂ exactor operarum, ἐργοδιώκτης Exod. 3, 7. Iob. 3, 18, etiam sq. בְּ, hinc נֹגֵשׂ בּוֹ Jes. 9, 3; de exactore asini, agasone Iob. 39, 7. 2) *debitorem ursit*, *exegit* debitum c. acc. pers. Deut. 15, 2. 3, *tributum exegit*, sq. duplici acc. civium et tributi 2 Reg. 23, 35, part. נוֹגֵשׂ *exactor* tributi. Dan. 11, 20. 3) *regnavit*, *imperavit*, part. נוֹגֵשׂ *rex*, *tyrannus* Jes. 3, 12. 14, 2. 60, 17. Zach. 10, 4. Aethiop. ነግሠ: id., unde ንጉሥ: et ነጋሢ: rex, ንጉሠ: ነገሥት: rex regum, de rege Aethiopiae.

Niph. נִגַּשׂ *pressus*, *vexatus est* 1 Sam. 13, 6. Jes. 53, 7; *alter alterum pressit*, *exagitavit* Jes. 3, 5; laboribus exagitatus, *defatigatus est* (de exercitu) 1 Sam. 14, 24.

נָגַשׁ Praet. Kal. inusit., cuius vicem tenet praet. Niph. נִגַּשׁ, fut. Kal יִגַּשׁ, imp. גַּשׁ, גְּשָׁה, it. גֶּשׁ (Gen. 19, 9), inf. גֶּשֶׁת 1) *accessit*, *appropinquavit*, absol. Gen. 27, 21. 26. 29, 10, sq. אֶל *ad* aliquem vel aliquid Gen. 27, 22. 44, 18. Num. 8, 19, בְּ Jes. 65, 5 (cf. infra litt. c), לְ Iud. 20, 23, עַד Gen. 33, 3, עַל Ez. 44, 13, sq. acc. Num. 4, 19: בְּגִשְׁתָּם אֶת־קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים *si accedunt ad sanctum sanctorum.* 1 Sam. 9, 18. Spec. a) *accessit*, ad uxorem, honeste dictum de coitu (cf. קָרַב), sq. אֶל Ex. 19, 15. b) *accessit* ad Jehovam, de sacerdotibus qui altari appropinquant Ex. 30, 20. Ez. 44, 13, de piis ad deum se convertentibus Jes. 29, 13. Jer. 30, 21. c) accessit ad aliquid passim est i. q. *attigit* rem, *adiunxit se* rei, sq. בְּ Iob. 41, 8 de scutis crocodili: אֶחָד בְּאֶחָד יִגַּשׁוּ *iuncta sunt alterum alteri.*

2) *retrocessit*, *recessit*. Gen. 19, 9: גֶּשׁ־הָלְאָה, quod bene LXX. ἀπόστα ἐκεῖ. Vulg. *recede illuc.* Jes. 49, 20: גְּשָׁה־לִּי *recede mihi*, ut LXX. ποίησόν μοι τόπον, Hieron. *fac mihi spatium.* Notandum autem, tam veteres quam nostrates in accedendi et abeundi vocabulis recte adhibendis minus accuratos esse, iisque passim de motu contrario abuti, v. c. קָרַב de recedendo, סוּר arab. مضى de accedendo, cf. nostr. *herab*, *herum* vel apud probatissimos scriptores pro *hinab*, *hinum* (quod posterius plerique vix admittunt).

Hiph. הִגִּישׁ 1) causat. *adduxit* Gen. 48, 10. 13. Exod. 21, 6. Jes. 45, 21; *attulit* (res) Gen. 27, 25. 2 Sam. 13, 11. 17, 29. Jes. 41, 21: הַגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם *afferte* (proferte in medium) *argumenta vestra* (neque aliter accipiendum יַגִּישׁוּ Comm. 22 et 45, 21, omisso tamen obiecto); *obtulit* Iob. 40, 19, max. Deo sacrificia Am. 5, 25. Mal. 2, 12. 2) i. q. Kal, *appropinquavit.* Am. 9, 10.

Hoph. הֻגַּשׁ pass. *adductus est* 2 Sam. 3, 34, *oblatus est* Mal. 1, 11.

Hithpa. prope accessit Jes. 45, 20.

נֵד m. *acervus*, *agger* (arab. نَدّ, a rad. נדד نَدَّ, cuius significationes tamen ab hac nostra paulo alieniores sunt), poët. de fluctibus marinis aggeris instar aggestis Ps. 33, 7: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם *coacervat*, *ut aggerem*, *aquas maris*, similiter Jos. 3, 13. 16: *stabant aquae*, deor-

sum *defluentes* נֵד אֶחָד instar *unius acervi*, cf. Ex. 15, 8. Ps. 78, 13, eodem nexu est חוֹמָה murus Exod. 14, 22. Cf. Virg. Ge. 4, 316.

נָדָא, rad. incerta, unde ducunt וידא (וַיַּדָּא) 2 Reg. 17, 21 Chethibh, sed vide נָדָה.

נָדַב 1) i. q. arab. نَدَبَ *impulit, adegit, incitavit* ad al. (vic. נָדַף). Non legitur, nisi in hac formula Ex. 25, 2: כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ *quemcunque impellit animus suus* h. e. qui lubens, sua sponte facit. 35, 21. 29. — 2) intrans. ut arab. نَدُبَ se ipsum impulit, inde spontaneus, liberalis, generosus fuit, v. נָדִיב et Hithpa.

Hithpa. 1) *se ipsum incitavit, lubentem se praestitit, sponte se obtulit* sq. gerundio Neh. 11, 2, spec. de militibus spontaneis (cf. de eodem usu apud Arabes Alb. Schult. ad Ham. p. 310, epist. ad Menken. p. 40) Iud. 5, 2. 9, cf. Ps. 110, 3, de his qui ad militiam sacram sponte se offerebant 2 Par. 17, 16. 2) *sponte s. lubens dedit, obtulit* v. c. donum Jehovae c. acc. 1 Chr. 29, 9. 14. 17. Esr. 1, 6. 2, 68. 3, 5.

Derivv. נְדָבָה, נָדִיב, et nomm. pr. נָדָב, נוֹדָב.

נְדַב chald. Ithp. i. q. hebr. 1) *promtus fuit ad al.*, sq. לְ Esr. 7, 13. 2) *sponte dedit*, ibid. V. 15. Inf. (more syro) הִתְנַדָּבוּת subst. *sponte oblatum*. V. 16.

נָדָב (spontaneus, liberalis) n. pr. 1) filii Jerobeami (I), regis decem tribuum 954—952 a. C. 1 Reg. 15, 25. 32. 2) filii Aharonis Ex. 6, 13. 24, 1. 3) 1 Chr. 2, 28. 4) ibid. 8, 30. 9, 36.

נְדָבָה f. 1) *promta voluntas, sponteitas* (sit venia verbo), unde בִּנְדָבָה Num. 15, 3. Ps. 54, 8, et acc. נְדָבָה Deut. 23, 24. Hos. 14, 5 *sponte, lubenti animo.* — Plur. Ps. 110, 3: עַמְּךָ נְדָבוֹת *populus tuus est promtitudines*, i. e. promtissimus ad militiam, abstr. pro concr. 2) *donum spontaneum* Esr. 1, 4 (cf. V. 7), max. *sacrificium spontaneum* opp. sacrificio voto (נֶדֶר). Ex. 35, 29. Lev. 22, 23: נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ tanquam *sacrificium spontaneum offerre potes.* Qui sponte dat et lubenti animo, non parcus est, sed *larga* manu dat, inde 3) *largitas.* Ps. 68, 10: גֶּשֶׁם נְדָבוֹת *pluvia larga*, copiosa.

נְדַבְיָה (quem Jehova impulit) n. pr. m. 1 Chr. 3, 8.

נִדְבָּךְ ἅπαξ λεγόμ. Esr. 6, 4 chald. *series lapidum*, vel *paries*, quam utramque significationem habet in Targg. (Ez. 46, 33. Zach. 4, 10) et in Mischna (T. I, p. 7. 8. V, p. 361. VI, p. 107 Sureuh.). Ortum videtur ex hebr. נִדְבָּק part. Ni. pr. *coniunctum, cohaerens.*

נָדַד plur. נָדְדוּ, inf. נְדוֹד, fut. יִדּוֹד Nah. 3, 7 et יִדַּד Gen. 31, 40 1) trans. *movit*, v. c. volucris alas Jes. 10, 14. (Cogn. נוּד, נוּם cf. etiam sanscr. *naṭ* movere, moveri). 2) intrans. *movit se*, inde *oberravit, vagatus est*, de ave Prov. 27, 8. Jes. 16, 2, de hominibus Iob. 15, 23. Part. נוֹדֵד (homo) *profugus* Jes. 16, 3. 21, 14. Jer. 49, 5. 3) *fugit*, *aufugit* Ps. 31, 12. 55, 8. 68, 13, *avolavit* (avis) Jer. 4, 25. 9, 9. (Arab. نَدَّ vagatus est, aufugit). — A *fugando* (causat. v. Hiph.) est 4) *removit, abiecit*, inde (ex usu Syrorum) *abominatus est*, v. נִדָּה.

Poal. נוֹדַד *aufugit*, *avolavit* Nah. 3, 17.

Hiph. הֵנֵד *fugavit*, *eiecit* Iob. 18, 18. *Hoph.* הֻנַּד (more chald. pro הוּנַד) *abiectus est*, part. מֻנָּד 2 Sam. 23, 6; fut. יֻנַּד *aufugit* Iob. 20, 8.

Hithpo. fugit Ps. 64, 9.
Nomm. deriv. נְדֻדִים, נֹדְה et נִידָה, מִדָּד, cf. etiam נַד.

נְדַד chald. *fugit.* Dan. 6, 19.

נְדֻדִים m. pl. *motus inquieti, iactationes* hominis somno destituti in strato. Iob. 7, 4.

נָדָה in Kal inusit. i. q. נָדַד *fugit, recessit* (syr. et sam. id.). *Pi.* נִדָּה *removit,* sq. לְ Am. 6, 3, *repudiavit, exclusit* Jes. 66, 5, cf. נָדַד no. 4. (Apud Rabbinos נִדּוּי est excommunicatio, separatio ex coetu ecclesiae).

I. **נָדָה** rad. inusit. i. q. נָדַב no. 2. *sponte dedit, liberalis fuit* (arab. ندا uvidus, liberalis fuit), inde נֵדֶן et

נֵדֶה m. *donum largum,* de dono meretricio Ez. 16, 33.

נִדָּה f. pr. *abominatio* (v. rad. no. 4), *impuritas* Zach. 13, 1. מֵי־הַנִּדָּה Num. 19, 9. 13. 20. 21 aqua impuritatis, h. e. aqua, qua impuri purgantur, aqua lustratoria. Spec. 1) *foeditas, impuritas menstruorum* muliebrium Levit. 12, 2. 15, 19. 20, inde de ipsis *menstruis* Lev. 15, 24. 25. 33. 2) *res foeda, impura,* i. q. תּוֹעֵבָה, de idolis 2 Chr. 29, 5. Esr. 9, 11. Thren. 1, 17, de incestu Lev. 20, 21.

נָדַח fut. יִדַּח pr. *trusit* (stofsen), *impulit* (v. cogn. דָּחָה et quae ibi observavimus), inde 1) *extrusit, impulit* 2 Sam. 14, 14, v. Hiph. 2) *immisit* (securim) in arborem, sq. עַל Deut. 20, 19.

Niph. נִדַּח 1) pass. Kal no. 2 *immissus,* impulsus *est.* Deut. 19, 5: *qui cum socio suo silvam ingreditur, lignum caesurus,* וְנִדְּחָה יָדוֹ בַגַּרְזֶן לִכְרֹת הָעֵץ וגו׳ *eiusque manus cum securi impellitur,* h. e. securim tollit *ad caedendam arborem.* 2) pass. Hiph. no. 2, *expulsus est* Jer. 40, 12, unde Part. נִדָּח *expulsus, profugus* Jes. 16, 3. 4. 27, 13. Collect. Deut. 30, 4. Neh. 1, 9, et fem. נִדָּחָה Mich. 4, 6. Zeph. 3, 19 profugi. C. Suff. נִדָּחוֹ ab eo expulsus 2 Sam. 14, 13. — Translate Iob. 6, 13: תּוּשִׁיָּה נִדְּחָה מִמֶּנִּי *salus a me aufugit.* De pecore disperso et oberrante Deut. 22, 1. Ez. 34, 4. 16. 3) pass. Hiph. no. 3, *seductus est,* seduci se passus est Deut. 4, 19. 30, 17.

Pu. propulsus est. Jes. 8, 22: אֲפֵלָה מְנֻדָּח *in tenebras propulsus,* cf. Jer. 23, 12.

Hiph. הִדִּיחַ 1) *detrusit* Ps. 5, 11, sq. מִן 62, 5. — 2) *extrusit, expulit, dispulit* 2 Chr. 13, 9 v. c. Israëlitas in alias terras Deut. 30, 1. Jer. 8, 3. 23, 3. 8. 29, 14. 18. 32, 37. 46, 28, *dispersit* gregem Jer. 23, 2. 50, 17. — 3) *seduxit* aliquem Deut. 13, 14. Prov. 7, 21, sq. מִן abduxit ab aliqua re Deut. 13, 6, מֵעַל יְהוָה comm. 11. — 4) *immisit* (malum) alicui, sq. עַל 2 Sam. 15, 14, cf. Kal no. 2.

Hoph. part. מֻדָּח *dispulsus* Jes. 13, 14.

N. deriv. מַדּוּחִים.

נָדִיב m. (a rad. נָדַב) 1) *voluntarius, spontaneus, promtus* 1 Par. 28, 21, plenius: נְדִיב לִבּוֹ animi promti Ex. 35, 5. 22. 2 Chr. 29, 31 (v. נָדַב Kal et Hithp.). Ps. 51, 14: רוּחַ נְדִיבָה *animus promtus.* 2) *sponte dans* i. e. *liberalis* Prov. 19, 6, inde 3) *nobilis, ingenuus* (quod quidem utrumque arcte coniunctum apud Orientales est), de moribus Jes. 32, 5. 8. Prov. 17, 7. 26. Transfertur 4) ad generis nobilitatem, et est subst. *princeps* Iob. 34, 18. Ps. 107, 40. 113, 8. 118, 9. Prov. 25, 7. 1 Sam. 2, 8, adeoque in malam partem, *tyrannus* Iob. 21, 28. Jes. 13, 2, cf. מֹשְׁלִים. — In plurimis significationibus hoc vc. congruit cum synonymo נָגִיד; sed ordo earum plane contrarius est. Hoc nostrum a notione animi promti et

liberalis profectum et ad generis nobilitatem translatum est: illud a ducis et praefecti notione proficiscens ad eas, quae principem decent, virtutes pertinere coepit.

נְדִיבָה f. *nobilitas, conditio nobilis* atque felix Iob. 30, 15.

נָדָן rad. inusit., fort. i. q. لدن mollis, flexibilis fuit. Inde

I. **נָדָן** *vagina* gladii, 1 Chr. 21, 27, v. נִדְנֶה. Alius originis est

II. **נָדָן** i. q. נֵדֶה *donum largum, meretricium* Ezech. 16, 33, a rad. נָדָה, additâ syllabâ ן‑ָ. Cod. Rossian. 409 habet נְדָנַיִךְ pro נְדָנַיִךְ.

נִדְנֶה m. chald. *vagina* gladii (a flexibilitate dicta v. rad., alibi נְדָן et נִדְנַת, et נְדַן, נִדְנָא c. He parag. ad formam לִבְנֶה, אַרְיֵה). Translate de corpore, tanquam animi vagina et involucro. Dan. 7, 15: *animus mihi afflictus est* בְּגוֹ נִדְנֶה *in vagina* i. e. *corpore.* Eadem metaphora utitur Plin. H. N. 7, 52 s. 53: „donec cremato eo inimici remeanti animae velut vaginam ademerint,“ et utebatur philosophus quidam, qui ab Alexandro M. ob vultus deformitatem contemtus, huic respondisse fertur: „corpus hominis nil est nisi vagina gladii, in qua anima tanquam in vagina reconditur“, v. d'Herbelot biblioth. orientale p. 642. Eodem modo vc. σκεῦος utitur Aelian. hist. anim. XVII, 11.

נָדַף fut. יִנְדֹּף Ps. 68, 3, et יִדֹּף Ps. 1, 4 *dispulit, dissipavit*, ut ventus paleam, stipulas, fumum Ps. 1, 4. 68, 3, *fugavit* hostem i. e. vicit, metaph. Iob. 32, 13.

Niph. נִדַּף pass. *dispulsus est* Jes. 41, 2. Ps. 68, 3. עָלֶה נִדָּף folium vento dispulsum. Levit. 26, 36. Iob. 13, 25, inf. cstr. הִנָּדֵף Ps. 68, 3.

נָדַר 1) i. q. arab. نذر *excidit* granum ex mergite in arcam, inde arab. أنذر, chald. אַדַּר ... Cognata est haec radix serendi, sparg... vcc., ut זָרָה (q. v.), זָרַע, ...

2) *vovit*, aliquid agendum ... dandum sponte promisit. (... نذر, syr. ܢܕܪ. Quanquam ... has duas radices scribendo di... guunt [v. gramm. hebr. pag. ...] possunt tamen ab una origine ... fectae esse, nimirum vovendi ... tio ab animo lubenti, libera... hic a spargendi potestate). ... 27. 8. Mal. 1, 14. Fut. יִדֹּר ... 6, 21 et יִדַּר Gen. 28, 20. C... c. dat. pers. Gen. 31, 13. ... 23, 24. Plenius נָדַר נֶדֶר ... votum, Iud. 11, 39. 2 Sam. ... — Opp. אָסַר se aliquid in... surum vovit q. v.

נֶדֶר et **נֵדֶר**, cum Suff. נִדְרִי ... נְדָרִים, נִדְרֵי m. 1) *votum* ... 28, 20 cet. (etiam in dial. ... v. Inscr. Melit. 1). נְדָרִים ... vit vota, v. rad. נְדָרִים ... 22, 26 et עָשָׂה נְדָרִים persolv... Iud. 11, 39. 2) *res voto pr... sacrificium votum* Lev. 7, 1... 18. 21. Deut. 12, 6. Opp. donum voluntarium.

נֹהַּ m. ἅπ. λεγόμ. Ez. 7, 11 ... Hebraeos: *lamentatio*, pr... (formae קֹדֶשׁ), a rad. נָהָה, ... apte ad contextum, cui be... spondet interpretatio Alex. ... Alex.) ὡραϊσμός ornamentum ... cus, vindicanda illa quidem ...

נהה, arab. نَهَا eminuit, ma... fuit.

נָהַג fut. יִנְהַג 1) pr. ... max. de iis, qui currendo ... mati sunt, ut syr. ܢܗܓ, ... نهج (vic. radd. הָגָה, נָהַג ... cf. aeth. ነሀከ: anxius, ... fuit). Vide Pi. no. 1.

2) causat. *ad cursum* ... *agitavit* (iumenta) 2 Reg. 9, ...

כִּי בְשִׁגָּעוֹן יִנְהָג *agitat enim* (equos) *instar insani*, cursu citatissimo vehitur. 4, 24, inde נָהַג עֲגָלָה plaustrum agitavit (auriga). 2 Sam. 6, 3, sq. בְּ 1 Chr. 13, 7; *egit* gregem (pastor) Gen. 31, 18. Ex. 3, 1, sq. בּ Jes. 11, 6, *abegit* (iumenta) Iob. 24, 3; *duxit* aliquem Cant. 8, 2, *abduxit* captivos 1 Sam. 30, 2. Jes. 20, 4, cf. 60, 11. (Huic significatui congruunt gr. lat. ἄγω, *ago*, ἡγέομαι, pers. اختن ducere, adducere).

3) intransit. *egit* (etwas thun, *treiben*, handeln). Eccles. 2, 3: וְלִבִּי נֹהֵג בַּחָכְמָה *et cor meum agebat cum sapientia.* Olim ex usu chaldaeo interpretabar: et cor meum assuefactum erat sapientiae, ei adhaerescebat: sed illud simplicius.

Pi. נִהַג, fut. יְנַהֵג 1) *anhelavit, suspiravit*, v. Kal no. 1. Nah. 2, 8. — 2) causat. Kal no. 2. Exod. 14, 25: וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדֻת *et fecit, ut aegre veheret.* — 3) i. q. Kal no. 2 *duxit* Deut. 4, 27. 28, 37, *adduxit* Ex. 10, 13. Ps. 78, 26, *abduxit* Gen. 31, 26.

Deriv. מִנְהָג.

נָהַד rad. inusit. v. s. v. חוד.

נָהָה *eiulavit, lamentatus est* (pr. clamavit הָהּ, אֲהָהּ) Ez. 32, 18. Mich. 2, 4: נָהָה נְהִי נִהְיָה *lamentantur lamentationem lamentationis*, h. e. misere lamentantur. 2) clamavit, vociferatus est, inde

Niph. *se congregavit*, ut chald. אִתְּנְהִי, pr. convocatus est, cf. זָעַק Ni. congregari. 1 Sam. 7, 2: *omnis domus Israëlis congregata est post Jehovam*, constr. praegnans pro: omnes coniuncti et uno animo Jehovam sequebantur, cf. הָלַךְ אַחֲרֵי יְיָ, מְלֵּא אַחֲרֵי יְיָ. Ita Targ. h. l. cf. eandem formulam Jer. 30, 21. Hos. 2, 16. 3, 3. 5 Targ. All. *lamentati sunt post Jehovam*, h. e. lamentantes eum sequebantur.

Derivv. נְהִי, נִהְיָה, נִי, נְהִי.

נְהוֹר chald. *lux* Dan. 2, 22 Keri atque haec forma Chaldaeis usitata. In Chethibh est נְהִירָא, ut syr. ܢܘܗܪܐ lux, luminare. V. נְהַר no. 2.

נְהִי, in pausa נֶהִי m. (a rad. נָהָה) *lamentatio, carmen lugubre* Jer. 9, 17 sqq. 31, 15. Am. 5, 16. Mich. 2, 4.

נִהְיָה f. i. q. antec. Mich. 2, 4. Prov. 13, 19. Sed נִהְיָה est part. Niph. rad. הָיָה v. pag. 274.

נְהִיר v. נְהוֹר.

נַהִירוּ chald. (a rad. נְהַר no. II) *illuminatio, sapientia* Dan. 5, 11. 14. Syr. ܢܗܝܪܘܬܐ id.

נָהַל rad. in Kal inusit., quae fluendi et eundi significatum habuisse videtur, ut cogn. נָהַר no. 1, cf. נַחַל rivus. Inde

Pi. נִהֵל, fut. יְנַהֵל 1) *duxit*, Ex. 15, 13. 2 Chr. 28, 15: וַיְנַהֲלוּם בַּחֲמֹרִים *eosque ducebant asinis vectos.* Spec. *aquatum duxit* Ps. 23, 2: עַל־מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי *ad aquas tranquillas me ducit.* 31, 4. Jes. 49, 10. Inde cum notione curae et tutelae (Jes. 51, 18). 2) *tuitus est* 2 Chr. 32, 22 (cf. הֵנִיחַ 1 Chr. 22, 18), *prospexit, sustentavit* Gen. 47, 17, cf. כִּלְכֵּל comm. 12.

Hithp. *incessit* Gen. 33, 14. Inde

נַהֲלֹל m. 1) prob. *pascuum*, quo pecus *agitur* (ut מִדְבָּר a דָּבַר) Jes. 7, 19. 2) n. pr. oppidi Sebulonitarum Iud. 1, 30, quod Jos. 19, 15 נַהֲלָל vocatur.

נָהַם fut. יִנְהֹם 1) *fremuit* (knurren, brummen), vox propria de voce leonis iuvenis (כְּפִיר) (Prov. 19, 12. 20, 2), distinguenda a rugitu (שָׁאַג), quanquam leoni adultiori quoque tribuitur Prov. 28, 15. (Rad. onomatop. Arab. et syr. id., v.

ad חָמָה, adde נָאַם). Transfertur ad fremitum maris Jes. 5, 30, ad gementium voces (cf. הָמַת) Ez. 24, 23. Prov. 5, 11. Inde

נַהַם m. *fremitus* leonis iuvenis Prov. 19, 12. 20, 2 et

נְהָמָה f. st. cstr. נַהֲמַת *fremitus* maris Jes. 5, 30, gemitus afflictorum Ps. 38, 9.

נָהַק fut. יִנְהַק *rudit*, de asino esuriente Iob. 6. 5, de hominibus miseris et famelicis 30, 7. (Chald. et arab. id. Radd. cognatae sunt נָאַק, אָנַח, אָנַק).

I. **נָהַר** *fluxit, confluxit* (arab. نهر id.), unde נָהָר flumen, sed in verbo nonnisi de confluxu populorum. Jes. 2, 2: וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל־הַגּוֹיִם *et confluunt ad eum omnes populi*. Jer. 31, 12. 51, 44, sq. עַל Mich. 4, 1. Inde מִנְהָרָה, נָהָר.

II. **נָהַר** ex usu Aramaeorum *luxit*, i. q. נוּר (v. litteram ה), unde *exhilaratus, gavisus est*, a luce s. nitore vultus sereni (v. אוֹר litt. g). Ps. 34, 6. Jes. 60, 5.

Derivv. נְהָרָה, נְהוֹר, נְהִירוּ.

נָהָר m. cstr. נְהַר pl. נְהָרִים, נַהֲרֵי et נְהָרוֹת (m. Ps. 93, 3) cstr. נַהֲרוֹת, dual. נַהֲרַיִם (v. infra) *flumen* 1) das Strömen, die Strömung. Jon. 2, 4: וְנָהָר יְסֹבְבֵנִי *et* (maris) *flumen me circumdat* (cf. ὠκεανοῦ ῥέεθρα Il. ξ, 245). Iob. 20, 17: נַהֲרֵי נַחֲלֵי דְּבַשׁ וְחֶמְאָה *flumina rivorum lactis et mellis*. Jes. 44, 27.

2) *fluvius, amnis*. Gen. 2, 10. 14. Iob. 14, 11. 22, 16. 40, 23 cet. Sq. genit. regionis, ut נְהַר מִצְרַיִם fluvius Aegypti i. e. Nilus Gen. 15, 18, נְהַר גּוֹזָן fluvius Gauzanitidis i. e. Chaboras 2 Reg. 17, 6, נַהֲרֵי כוּשׁ amnes Aethiopiae (Nilus, Astaboras) Jes. 18, 1. Zeph. 3, 10, נַהֲרוֹת בָּבֶל (Euphrates cum canalibus eius) Ps. 137, 1, נַהֲרוֹת דַּמֶּשֶׂק 2 Reg. 5, 12; it. sq. nomine proprio fluvii pro apposit., ut נְהַר פְּרָת fluvius Euphratis Gen. 15, 18. נְהַר כְּבָר Chaboras fluvius Ez. 1, 1. 3. Cum art. הַנָּהָר fluvius κατ' ἐξοχὴν dictus est *Euphrates* Gen. 31, 21. Ex. 23, 31, plenius הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר פְּרָת Gen. 15, 18. Deut. 1, 7. 11, 24. Jos. 1, 4, poët. etiam sine art. Jes. 7, 20. Jer. 2, 18. Mich. 7. 12. Zach. 9, 10. Ps. 72, 8. Semel tamen contextu iubente נָהָר est Nilus Jes. 19, 5, et Ps. 46, 5 multi intpp. Siloam intelligunt: non inepte, quandoquidem נָהָר etiam de minoris moduli fluviis usurpatur, ut de aquis Damascenis 2 Reg. 5, 12. Abundantiae imaginem praebet fluvius Jes. 48, 18. 66, 12.

Dual. נַהֲרַיִם (pr. a forma נַהַר) uterque fluvius, Tigris et Euphrates, unde אֲרַם נַהֲרַיִם Syria interamnis, h. e. Mesopotamia, v. אֲרָם.

נְהַר emph. נַהֲרָא, נַהֲרַת chald. m. *fluvius* Dan. 7, 10, emphat. κατ' ἐξοχὴν de Euphrate Esr. 4, 1. 16. 17. 20.

נְהָרָה f. *lux, lumen diurnum* i. q. arab. نهار Iob. 3, 4, v. נָהַר no. II.

נוּא in Kal incertae auctoritatis Num. 32, 7 Cheth. (v. Hiph. no. 2)

Hiph. הֵנִיא pr. *verneinen, vernichten* 1) *recusavit, renuit* (pr. negavit, cf. de potestate negativa syllabarum لا, نَا, νη, *ne*, s. v. אוֹן p. 25, adde نَاءَ et نَهْنَهَ prohibuit, impedivit). Fut. abiecto Aleph יָנִי Ps. 141, 5, ubi 36 codd. plenius legunt יָנִיא. 2) *cohibuit*. Num. 30, 6: אִם־הֵנִיא אָבִיהָ אֹתָהּ *si cohibet eam pater*. V. 9. 12. Sq. מִן *avertit, abalienavit* ab aliquo, Num. 32, 7. 9. 3) *ad nihilum redegit* (vernichten), irritum fecit. Ps. 33, 10.

Deriv. תְּנוּאָה. Alia rad. est נִיא, unde נָא crudus.

נוּב 1) *pullulare, germinare*. (Origo

est in scaturiendo, ebulliendo, quam vim habet syllaba נב habentque radd. ab ea ordientes, ut נָבַע, نبع, نبغ, نبط, نبج, eaque modo ad pullulandi potestatem translata est, ut نبا, نبت, modo ad proloquendi, ut נָבָא, aeth. נבב, arab. نبس, نبص, et eminendi vim, ut נָבָה, نبك Conj. VIII eminuit, نبر extulit, accrevit). Translate ad os verba qs. propullulans, Prov. 10, 31. 2) *accrescere, incrementa capere* Ps. 62, 11, cf. מַרְבִּית.

Pi. נוֹבֵב *germinare fecit, produxit* Zach. 9, 17.

Derivv. נִיב, תְּנוּבָה, et nomm. pr. נֵיבַי, נְבוֹת.

נוֹב vel **נוֹב** Jes. 57, 19 Cheth. i. q. נִיב, q. v.

נוּד (cf. cogn. נָדַד) 1) *moveri, agitari* (arab. ناد med. Waw id.), de arundine vento agitata 1 Reg. 14, 15, inde *vagari, profugum esse* Jer. 4, 1. Gen. 4, 12. 14. Ps. 56, 9, *fugere* Ps. 11, 1. Jer. 49, 30. Transl. Jes. 17, 11: נֵד קָצִיר *fugit messis.*

2) sq. dat. *miserari, commiserari* (quod agitatione capitis significatur, cf. Iob. 16, 4. 5), inde a) *consolari* afflictum, sq. לְ pers. Iob. 2, 11. 42, 11. Jes. 51, 19. Jerem. 16, 5. b) dolere, *lugere, deplorare* mortuum. Jer. 22, 10.

Hiph. הֵנִיד 1) causat. *vagari fecit, expulit.* 2 Reg. 21, 8. Ps. 36, 12. 2) i. q. Kal *agitavit, nutavit* capite (בְּרֹאשׁ) Jer. 18, 16. *Hoph.* part. מֻנָּד 2 Sam. 23, 6 *exagitatus, expulsus*, sed R. b. Ascher habet מֻנָּד, a rad. נָדַד.

Hithp. הִתְנוֹדֵד 1) *huc illuc agitatus est, nutavit* Jes. 24, 20; *caput agitavit* Jer. 48, 27. 2) *ploravit* Jer. 31, 18.

Nomm. derivv. נִיד, מָנוֹד, נוֹד.

נוּד chald. *fugit.* Dan. 4, 11.

נוֹד m. *fuga, exsilium* (Ps. 56, 9), inde n. pr. regionis, in quam Kainus fugiebat. Gen. 4, 16.

נוֹדָב (nobilitas) n. pr. filii Ismaëlis 1 Chr. 5, 19.

נוֹהִי v. נְאָה.

נָוָה i. q. נָאָה 1) *sedit, quievit* Hab. 2, 5: גֶּבֶר יָהִיר וְלֹא יִנְוֶה *vir superbus, is non quiescit*, sed turbas et bella quaerit; it. *habitavit*, v. נָוֶה, נָוָה. — 2) *decorus fuit* (quod quomodo pendeat ex sedendo, supra monstravimus, rad. נָאָה Pil.).

Hiph. *ornavit* (laudibus), *celebravit.* Ex. 15, 2: אַנְוֵהוּ LXX. δοξάσω αὐτόν. Vulg. *glorificabo eum.* Inde

נָוֶה cstr. נְוֵה, cum Suff. נָוְךָ, נָוֵהוּ, נְוֵהֶם m. A) adj. 1) *habitans.* Fem. cstr. נְוַת. Ps. 68, 14: נְוַת בַּיִת *habitatrix domus* i. e. matrona, utpote domiseda, οἰκουρός. 2) *decorus*, f. נָוָה decora. Jer. 6, 2.

B) subst. *sedes*, poët. 1) *domicilium* hominum Jes. 32, 18. Jer. 50, 44, Dei Ex. 15, 13, animalium Jes. 35, 7. 2) *pascuum*, in quo greges *consident, requiescunt*, Hos. 9, 13. Jer. 23, 3. 49, 20. 50, 19. Iob. 5, 24, sq. genit. נְוֵה צֹאן Jes. 65, 10, נְוֵה גְמַלִּים Ez. 25, 5, נְוֵה רֹעִים Jer. 33, 12. Pro plur. cstr. utuntur forma נְאוֹת q. v.

נָוָה f. A) adj. f. *habitans, decora*, v. נָוֶה litt. A.

B) subst. i. q. נָוֶה litt. B. *sedes, domicilium* a) hominum Iob. 8, 6. b) gregum, *pascuum* Zeph. 2, 6.

נוּחַ fut. יָנוּחַ 1) *requiescere, considere, demittere se* ad quietem in aliquo loco captandam. (Origo est in respirando, spiritum ducendo, הֵשִׁיב רוּחַ, cf. arab. cogn. راح I. II. IV. X requievit, quievit, pr. spiritum duxit, ex quo pendet etiam germ. *ruhen* [ruchen], eiusdem stirpis atque *riechen* [germ. inf. *ruken, rüken*, cf. *ruahen* desiderare]. Arab.

ناخ spec. est: in genua procubuit camela, Conj. IV causat. مُناخ locus, ubi cameli procumbunt. Syr. et chald. i. q. hebr. Aeth. ኖኀ: respiravit, requievit, cf. ad נָוַח) V. c. de exercitu Jes. 7, 2. 2 Sam. 21, 10, cf. Jos. 3, 13 (arab. ناخ IV. castra posuit) de agmine locustarum, muscarum Ex. 10, 14. Jes. 7, 19, it. de inanimatis ut de arca noachica Gen. 8, 4, de arca foederis Num. 10, 36. Constr. absol. Num. l. c. et sq. בְּ Ex. l. c. et עַל loci Gen. 8, 4. Jes. 7, 2. 19. Metaph. de spiritu divino in aliquem se demittente, sq. עַל Num. 11, 25. 26, cf. Jes. 11, 2.

2) *quiescere, quietem habere*, spec. a) a labore i. q. שָׁבַת Ex. 20, 11. 23, 12. Deut. 5, 14. b) a vexationibus et calamitatibus, sq. מִן Iob. 3, 26. Esth. 9, 22. Impers. Iob. 3, 12: אָז יָנוּחַ לִי *tum quietem haberem*. Jes. 23, 12. Neh. 9, 28. c) i. q. *residere, commorari*. Eccl. 7, 9: *aegritudo residet in sinu stulti*. Prov. 14, 33. Ps. 125, 3: *non residebit improbi sceptrum in sorte probi*, cf. Jes. 30, 32. d) i. q. siluit. 1 Sam. 25, 9.

Hiph. duplicis et formae est et significationis A) הֵנִיחַ 1) *demisit, deposuit* aliquem in aliquo loco Ez. 37, 1. 40, 2; *remisit* manum Ex. 17, 11, *immisit* flagellum in aliq. Jes. 30, 32. Metaph. הֵנִיחַ חֲמָתוֹ בְּ iram suam sedavit i. e. satiavit, explevit in aliquo Ez. 5, 13. 16, 42. 21, 22. 24, 13. Zach. 6, 8. 2) *quiescere fecit*. Ez. 44, 30. Jes. 30, 32, plerumque sq. dat. *quietem concessit* alicui Jes. 28, 12. 14, 3, saepe de Jehova, qui post Cananaeos devictos populo terrae promissae possessionem quietam concedebat Ex. 33, 14. Jos. 1, 13. 15. Deut. 3, 20. 12, 10: וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב *concedet vobis quietem ab omnibus hostibus vestris circum-circa*. 25, 19. Jos. 21, 44 (cf. in N. T. *καταπαύω, κατάπαυσις*).

Hoph. הוּנַח *quies concessa est*, sq. dat. Thren. 5, 5.

B) הִנִּיחַ (ut הִסִּית a סוּת, הֵלִין a לִין; et nomen מְשׂוֹם i. q. מְשׂוּם a שׂוּם) fut. יַנִּיחַ part. מַנִּיחַ 1) *demisit, deposuit* (niedersetzen, niederlegen) in aliquo loco sq. אֶל, בְּ loci 1 Reg. 13, 29—31; spec. conservandum deposuit Ez. 42, 14. 44, 19, coram Jehova Ex. 16, 33. 34. Num. 17, 22. Deut. 26, 4. 10. 1 Reg. 8, 9; it. *posuit, collocavit*, ut statuam 2 Reg. 17, 29, populum, milites in aliqua terra (versetzen) Jes. 14, 1. Ez. 37, 14. 2 Par. 1, 14. הִנִּיחַ בַּמִּשְׁמָר *in custodiam dedit* aliquem Lev. 24, 12. Num. 15, 34; et fortius: *deiecit* Num. 19, 9. Jes. 28, 2: הִנִּיחַ לָאָרֶץ בְּיָד *humum deiicit eam cum robore*. Am. 5, 7.

2) *quiescere fecit, tranquillavit*. Eccles. 10, 4: *mansuetudo* יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדֹלִים *tranquillat* i. e. cohibet *magna delicta*. Inde a) *quietem concessit* alicui, c. acc. Esth. 3, 8, inde *missum fecit* aliquem, non turbavit, interpellavit (in Ruhe lassen, to let alone), c. acc. הַנִּיחָה אֹתִי *mitte me* Iud. 16, 26, saepius c. dat. הַנִּיחָה לִּי Ex. 32, 10. 2 Reg 23, 18. Hos. 4, 17, et sq. וְ c. fut. 2 Sam. 16, 11: הַנִּחוּ לוֹ וִיקַלֵּל *missum facite eum, ut exsecretur*, sinite eum exsecrari. Inde b) c. acc. pers. et ger. rei: concessit alicui, aliquid facere (pr. eum missum fecit, ut faceret) Ps. 105, 14, c. dat. pers. Eccl. 5, 11: אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לִישׁוֹן *eum dormire non sinit* (pr. ei quietem non concedit ad dormiendum). 1 Par. 16, 21. Cf. verba נָטַשׁ et נָתַן concedendi et permittendi significatu eodem modo constructa. c) *reliquit* i. q. *remanere iussit* (zurücklassen) aliquem alicubi, Gen. 42, 33. Deut. 14, 28, v. c. populum in terra Iud. 3, 1. 2 Sam. 16, 21. 20, 3. Jer. 27, 11, *reliquum fecit* (übrig lassen) Ex. 16, 23. 24. Lev. 7, 15, *deseruit* Jer. 14, 9.

C. acc. rei et dat. pers. *reliquit* alicui aliquid, de moriente Ps. 17, 14. Eccl. 2, 18. d) הִנִּיחַ יָד מִן manum *remisit* ab aliqua re Eccl. 7, 18. 11, 6. *Hoph.* הֻנַּח depositus, collocatus est Zach. 5, 11 (cf. formam chald. הֳקִים Zach. 5, 11). Part. מֻנָּח quod *vacuum relictum* est, locus vacuus Ez. 41, 9. 11.

Nomm. deriv. מָנוֹחַ, הֲנָחָה, מְנוּחָה, נַחַת, נִיחֹחַ, et nomm. pr. מָנַחַת, מָנוֹחַ, יָנוֹחַ, et

נוֹחַ, נֹחַ 1) *quies* Esth. 9, 16. 17. 18, c. Suff. נוּחֶךָ 2 Chron. 6, 41. 2) n. pr. *Noachus*, in diluvio servatus Gen. 5, 10. Ez. 14, 14. 20. מֵי נֹחַ aquae Noachi, de diluvio Jes. 54, 9.

נוֹחָה (quies) n. pr. filii Benjamin 1 Chr. 8, 2.

נוּט *moveri, nutare*, i. q. מוֹט, semel Ps. 99, 1. LXX. σαλευθήτω ἡ γῆ. Vulg. moveatur terra.

נְוַל chald. Pa. נַוֵּל i. q. נִבֵּל inquinavit, foedavit, unde

נְוָלוּ chald. f. Esr. 6, 11 et

נְוָלִי Dan. 2, 5: *sterquilinium*. Dan. l. c. *eorumque domus sterquilinia fient*, h. e. solo aequabuntur.

נוּם *dormitare*, max. prae ignavia, pigritia. Nah. 3, 18. Jes. 56, 10. Ps. 121, 3. Jes. 5, 27. Differt a יָשֵׁן dormivit. Apud Arabes contra نام habet dormiendi, وسن dormitandi potestatem.

Derivv. תְּנוּמָה, n. pr. יָנוּם et

נוּמָה f. *dormitatio, levis somnus* Prov. 23, 21.

נוּן *Niph.* (sec. Kéri) vel *Hiph.* (sec. Chethibh) *sobolescere*. Ps. 72, 17: לִפְנֵי־שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ *quamdiu sol manet, sobolescet nomen eius*. Inde נִין soboles, et probab. מָנוֹן, adde נוּנָא syr. et chald. piscis, ab abundantia prolis dictus (cf. דָּגָה).

נוּן (piscis, v. praec.) n. pr. patris Josuae imperatoris Exod. 33, 11. Num. 11, 28 et in Josuae libro persaepe. LXX. hoc nomen scribunt Ναυή, manifesto antiquissimorum librariorum vitio (ΝΑΥΗ pro ΝΑΥΝ): ex nonnullorum codd. scriptura Ναβή et Ναβὶ (v. Holmes.) colligi potest, recentiores illud Ναυή ex itacismo pronunciatum pro hebraeo נביא habuisse. Semel נוֹן 1 Chr. 7, 27.

נוּס 1) *fugere* aliquem vel aliquid, sq. מִן Jes. 24, 18, מִפְּנֵי 2 Sam. 23, 11, sq. לִפְנֵי Deut. 28, 25. Jos. 7, 4. — Levit. 26, 36: וְנָסוּ מְנֻסַת־חֶרֶב Vulg. *fugient* quasi *gladium*. — De rebus inanimatis, v. c. undis Ps. 104, 7, de moerore Jes. 35, 10. 51, 11, vigore Deut. 34, 7. Cant. 2, 17 et 4, 6 in vespera describenda: נָסוּ הַצְּלָלִים *umbrae fugiunt*, i. e. maiores factae protenduntur et quasi fugiunt a nobis. Semel נָס לוֹ gall. il s'enfuit Jes. 31, 8, cf. לְ no. 4, a. 2) *festinare, celeriter ferri* (cf. נִבְהַל, נֶחְפַּז, lat. fugio Virg. Ge. 3, 462) Jes. 30, 16.

Pil. נוֹסֵס *propulit*. Jes. 59, 19: *fluvius coarctatus* רוּחַ יְהוָה נֹסְסָה בוֹ *quem ventus Jehovae propellit*.

Hiph. הֵנִיס 1) *fugavit, in fugam coniecit* Deut. 32, 30. 2) *celeri fuga abstulit et in tuto collocavit* aliquid (etwas *flüchten*) Ex. 9, 20. Iud. 6, 11.

Hithpal. הִתְנוֹסֵס *in fugam se coniecit* Ps. 60, 6. Cf. נָסַס no. II.

Derivv. מָנוֹס, מְנוּסָה, נִיס.

נוּעַ 1) *nutare, vacillare*, vc. proprium de huius generis motu (gr. lat. νεύω, *nuo*, nostr. *nicken*, wanken, schwanken. Vic. est נוּם quod spec. dormitantium est, ut νυστάζω, pers. نويدن). Inde a) de ebriis titubantibus Jes. 24, 20. 29, 9. Ps. 107, 27, coecis Thren. 4, 14 (transl. de viis Prov. 5, 6); b) de

motu tremulo, tremore, ut foliorum a vento agitatorum Jes. 7, 2, dein hominum rerumque terrore correptorum Jes. 6, 4. 7, 2. 19, 1. Ex. 20, 15; c) de motu tremulo rerum, quae in aëre haerent et *librantur*, ut metallicorum in puteos dependentium Iob. 28, 4: דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ נָעוּ *dependent ab hominum* domicilio et *librantur*. *Librari* super arbores, metaph. dicitur pro arboribus imperare Iud. 9, 9. 11. 13. d) de motu labiorum hominis submisse loquentis 1 Sam. 1, 13.

2) *vagari* Am. 4, 8. 8, 12. Thren. 4, 14. 15. Jer. 14, 10, cf. verba similis notionis נָדַד et נוּד.

Niph. pass. Hiph. *agitatus est*, de arbore, ut poma decidant Nah. 3, 12; de cribro Am. 9, 9.

Hiph. 1) act. *nutavit*, v. c. caput, quod irridentium est et ἐπιχαιρεκάκων (cf. κινεῖν τὴν κεφαλήν Sir. 13, 7. Mt. 27, 39, et de hac formula Lakemacheri obss. phil. T. IX, obs. 4) Ps. 22, 8. 109, 25. Thren. 2, 15. 2 Reg. 19, 21, sq. בְּ q. d. nutavit capite id. Iob. 16, 4, cf. Jer. 18, 16; it. agitavit manum Zeph. 2, 15, quod itidem irridentis est. 2) *agitavit*, v. c. cribrum Am. 9, 9, inde *sollicitavit* 2 Reg. 23, 18. 3) causat. Kal no. 1, a *vacillare fecit*. Dan. 10, 10: *ecce! manus tangebat me* וַתְּנִיעֵנִי עַל־בִּרְכַּי וְכַפּוֹת יָדָי *et tollebat me ut vacillarem* (i. e. ut, quanquam vacillans et tremebundus, insisterem) *in genubus et manibus meis*. 4) causat. Kal no. 2 *vagari fecit*, *in exilium egit*, πλάζω Num. 32, 13. Ps. 59, 12. 2 Sam. 15, 20.

Deriv. מְנַעַנְעִים et n. pr. נֵעָה.

נוֹעַדְיָה (quocum vel quacum Jehova convenit) n. pr. 1) m. Esr. 8, 33. 2) f. Neh. 6, 14.

נוּף 1) pr. sursum deorsum, huc illuc *agitare* v. c. manum (v. Hiph.), inde 2) *conspergere* (quod fit agitata manu) aliquid aliqua re, c. dupl. acc. Prov. 7, 17.

Hiph. הֵנִיף 1) *agitavit* a) manum, ad signum dandum et aliquem nutu arcessendum Jes. 13, 2, ad minandum, sq. עַל Jes. 11, 15. 19, 16. Zach. 2, 13. Iob. 31, 21, manum super membro ad illud sanandum, sq. עַל 2 Reg. 5, 11. b) cribrum Jes. 30, 28; c) baculum, serram Jes. 10, 15: אִם־יִתְגַּדֵּל הַמַּשּׂוֹר עַל־מְנִיפוֹ *num gloriari potest serra contra hunc, qui eam agitat?* כְּהָנִיף שֵׁבֶט אֶת־מְרִימָיו *quasi agitaret baculum hunc qui eum vibrat*, falcem Deut. 23, 26. Sq. עַל Ex. 20, 22. Jos. 8, 31. d) spec. de certo quodam sacrificandi ritu, quo carnis frusta Deo offerenda, antequam altari imponerentur, huc illuc agitari solebant (cf. similem porriciendi ritum apud Romanos) Lev. 7, 30. 8, 27. 29. 9, 21. 10, 15. 14, 12. 24. 23, 11. 12. 20. Num. 5, 25. 6, 20, victimae vivae contra et Levitae munere initiandi huc illuc circumduci Ex. 35, 22. Num. 8, 11—21. In prioris generis exemplis Saad. reddit حرّك agitavit, in posterioris generis زفّ duxit, circumduxit. Sacrificium hoc ritu oblatum dicitur תְּנוּפָה Luth. *Webeopfer*. Judaeorum de eo sententias vide ap. Carpzov. in apparatu antiqu. s. cod. p. 709 sq.

2) *sparsit* (deus pluviam) Ps. 68, 10.

Hoph. הוּנַף pass. no. 1, d. Ex. 29, 27.

Pi. נוֹפֵף i. q. Hiph. no. 1 *manum agitavit* contra aliquid, gestus minantis. Jes. 10, 32.

Derivv. נָפָה, נֹפֶת, תְּנוּפָה et

נוֹף m. *elevatio*, *eminentia*, ex usu arab. نَوْف, a rad. ناف eminuit, prominuit. Ps. 48, 3: pulcher *eminentiâ* est *Zion mons*, h. e.

chre eminet, assurgit. — Aegy-
cae originis est נֹף Memphis, q. v.

1) pr. *micare, splendere*, ut
). ناص med. Waw, cf. נָצַץ et
נִיצוֹץ scintilla. Transfertur 2) ad
endi (cf. זָהָה, זר v. Hiph.)
3) ad *fugiendi* significatum
en. 4, 15, arab. ناص, cf. דָּרַר
1. 2 et lat. *micare*.
iph. הֵנֵץ *floruit* Cant. 6, 11.
3. (In Targg. אַנִיץ id.). A
o cognato נָצַץ (q. v.) ducta
nomina נֵץ, נִצָּה, נִצָּן.

f. *penna* Ez. 17, 3. 7. Iob. 39,
a rad. נָצָה q. v. De forma
Lev. 1, 16 v. infra.

q. יָנַק *sugere*, unde fut. Hiph.
וַתְּנִ *et lactavit eum* Ex. 2, 9,
quam levi vocalium mutatione
וַתְּ efferri possit.

ad. inusit. i. q. arab. نار *lucere*,
verbo נָהַר no. II.
de sunt nomina מָנוֹר, נֵר, נִיר,
נָ, n. pr. נֵרִיָּה.

chald. *ignis* Dan. 3, 6. 11.
17. 7, 9.

syr. نفس (cf. gr. *νόσος*, *νοῦ*-
i. q. אָנַשׁ *aegrum esse*, semel
l. de animo Ps. 69, 21.

fut. ap. וַיַּז et יַז, i. q. arab.
aliit 1) *exsultavit* prae gau-
v. Hiph. 2) de rebus fluidis:
ulatus, sparsus est, prosiliit,
itzen), sq. עַל, אֶל in, ad ali-
Levit. 6, 20 (27). 2 Reg. 9,
Jes. 63, 3.

iph. הִזָּה, fut. ap. יַז 1) *ex-*
are fecit i. e. *gaudio replevit*
uem, sq. עַל de aliquo (cf. שָׂמַח
Jes. 52, 15: כֵּן יַזֶּה גּוֹיִם רַבִּים
ita multos populos gaudio
se replebit Cf. גִּיל בִּיהוָֹה.
x. οὕτω θαυμάσονται ἔθνη πολ-
λὰ αὐτῷ, prob. יזה accipiens
ישא = יִשָּׂא in formula נָשָׂא

פָּנִים, quae plerumque gr. *θαυμάζω*
redditur. — Syr. Vulg. Luth. *con-*
sperget gentes multas (v. no. 2)
i. e. expiabit eas sanguine suo (ser-
vus meus i. e. Messias), repugnante
verbo opposito שָׁמֵם.

2) *sparsit*, aquam, sanguinem,
sq. עַל Exod. 29, 21. Lev. 5, 9. 14,
7, לִפְנֵי 4, 17.

N. deriv. יִזִּיָּה (n. pr.).

נָזִיד m. *pulmentum, ferculum*, pr.
coctum, pr. part. Niph. rad. זִיד,
servato Jod radicali, quanquam haec
verba alibi in Ni. adoptant formam
ע״ו. Radicis נָזַד nulla vestigia ex-
stant. Gen. 25, 29. 2 Reg. 4, 38—
40. Hagg. 2, 12.

נָזִיר m. (a rad. נָזַר) *sacratus, con-*
secratus, spec. 1) *Nasiraeus*, asce-
tarum genus apud Hebraeos, qui ex
voto certis quibusdam rebus absti-
nebant (v. legem Num. 6, 13 sqq.)
Am. 2, 11. 12, plenius נְזִיר אֱלֹהִים
Deo consecratus Iud. 13, 5. 7. 16,
17. A Nasiraeo, qui capillos non
tondebat, transfertur ad *vitem* anno
quovis septimo itemque quinquage-
simo *non putatam* Lev. 25, 5. 11, cf.
lat. *herba virgo*, et talmud. בתולת
שקמה virginitas sycomori, de sy-
comoro nondum putata. 2) *prin-*
ceps, utpote deo consecratus Gen.
49, 26. Deut. 33, 16. Thren. 4, 7.
cf. מָשִׁיחַ.

נָזַל fut. יִזַּל 1) *fluxit, manavit*
Num. 24, 7. Ps. 147, 18. Part. pl.
נוֹזְלִים *fluenta*, poët. de rivis Ex.
15, 8. Jes. 44, 3. Jer. 18, 14. Ps.
78, 16. Prov. 5, 15. Translate de
sermone Deut. 32, 2: *fluat roris*
instar sermo meus, de suavi odo-
re aërem permeante. Cant. 4, 16.
— Pariter atque alia verba fluendi
(v. הָלַךְ n. 4. Gramm. hebr. §. 135,
1 not.). 2) struitur cum acc. rei,
quae magna copia defluit. Jerem. 9,
17: וְעַפְעַפֵּינוּ יִזְּלוּ־מָיִם *et palpe-*
brae nostrae demittunt aquam. Jes.
45, 8. Iob. 36, 28.

2) ex usu Arabum (نزل) *descendit*, it. devertit, habitavit, unde מַזָּלוֹת. — Not. נָזְלוּ Iud. 5, 5 est pro נָזֹלּוּ Ni. a זָלַל q. v.

Hiph. הִזִּיל causat. no. 1 *fluere fecit* Jes. 48, 21. Eandemque formam habes s. v. זָלַל.

נָזַם rad. inusit. i. q. arab. نظم perforavit, seruit margaritas in filum, unde نَظْم funiculus margaritarum, vel, quod praefero, i. q. chald. זמם capistravit, unde syr. ܙܡܡܐ annulus nasi, et aethiop. ሐዘም: annulus bestiarum domandarum nares perforans i. q. חָח. Inde

נֶזֶם c. Suff. נִזְמִי, plur. נְזָמִים, נִזְמֵי m. *annulus* a) in naso gestatus ornatus causa (cf. Hieron. ad Ez. 16, 12, et itineratorum commentarios ap. Jahnium, Archaeol. 1 §. 153 et A. Th. Hartmannum, Hebräerin II, 166. III, 205 sqq.) Gen. 24, 47. Jes. 3, 21. Prov. 11, 22. Hos. 2, 13. b) in auribus, *inauris* Gen. 35, 4. Aliis locis qualis fuerit non definitur Iud. 8, 24. 25. Iob. 42, 11. Prov. 25, 12.

נְזַק chald. *damnum, iacturam fecit* (intrans.). Part. נָזִק Dan. 6, 3. *Aph.* הַנְזִק *damno affecit* aliquem Esr. 4, 13. 15. 22. Inde

נֵזֶק m. *damnum, detrimentum* Esth. 7, 4.

נָזַר in Kal inusit.

Niph. 1) *separavit se* ab al., sq. מֵאַחֲרֵי יְהוָה a cultu Jehovae defecit Ez. 14, 7. 2) *abstinuit* aliqua re, sq. מִן Lev. 22, 2; absol. de abstinentia a cibo potuque Zach. 7, 3, cf. V. 5. (Syr. Ethpe. id.). 3) *consecravit se* alicui rei, sq. לְ Hos. 9, 10 (cogn. נָדַר vovit, et arab. نذر vovit, consecravit).

Hiph. הִזִּיר 1) causat. *fecit ut separaret se aliquis.* Lev. 15, 31 [...] אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם *curate, ut se separent* [...] *ab immunditie*, ubi vett. [...] *admonete*, cf. arab. نذر [...] monuit. 2) transit. [...] sq. לְ Num. 6, 12. 3) [...] q. Niph. no. 2 *abstinuit*, [...] Num. 6, 3, et Niph. no. 3 [...] *secravit*, sq. לַיהוָה Num. [...] 5. 6.

Nomm. deriv. נָזִיר, [...]

נֵזֶר m. 1) *diadema* (pr. [...] quo quis separatur a plebe), [...] regis 2 Sam. 1, 10. 2 Reg. [...] Ps. 89, 40. 132, 18, summi [...] dotis Ex. 29, 6. 39, 30. Le[...] אַבְנֵי נֵזֶר lapides s. gemmae [...] matis, de re admodum [...] Zach. 9, 16. 2) *consecra*[...] cerdotis Lev. 21, 12, [...] raei (v. נָזִיר) Num. 6, 4. [...] רֹאשׁ נִזְרוֹ *caput eius sacr*[...] 12. Inde meton. *caput* [...] (Nasiraei) Num. 6, 19, [...] primaria notione neglecta [...] *promissa* (mulieris) Jere[...] (cf. נָזִיר no. 3).

נֹחַ v. נוֹחַ.

נַחְבִּי (occultus, part. Ni.) n[...] Num. 13, 14.

נָחָה praet. et imp. Kal, [...] inf. Hiph. *duxit* Ex. 32, 34 [...] 23, 7. Iob. 38, 32. 1 Sa[...] saepe de Deo, homines gu[...] Ps. 5, 9. 27, 11. 31, 4. 61[...] 24. 143, 10. 2) *deduxit* [...] 1 Reg. 10, 26. 2 Reg. [...] 3) *reduxit* Iob. 12, 23: [...] לַגּוֹיִם וַיַּנְחֵם *diffundit gentes* [...] *que reducit*, in fines [...] quos migraverant.

נְחוּם v. רְחוּם.

נַחוּם (solatium) *Nahum*, n. p[...] phetae Nah. 1, 1.

נִחוּמִים m. pl. (a rad. נָחַם) [...] *solationes* Jes. 57, 18. Zach[...]

(ubi complures codd. scripti et impressi נְחָמִים). 2) *misericordia* Hos. 11, 8.

נָחוֹר (anhelans, ronchissans) n. pr. 1) patriarchae postdiluviani Gen. 11, 22. 2) fratris Abrahami ibid. 26. 27.

נָחוּ m. adj. (denom. a נְחֹשֶׁת) *aeneus* Iob. 6, 12.

נְחוּשָׁה pr. f. antecedentis, neutr. *aeneum*, dein i. q. נְחֹשֶׁת *aes* Lev. 26, 19. Iob. 41, 19. Jes. 45, 2: דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה *ianuae aeneae*. Iob. 40, 18: אֲפִיקֵי נְחוּשָׁה *canales aenei*. 28, 2: אֶבֶן יָצוּק נְחוּשָׁה *lapis liquatur in aes*.

נְחִילָה f. Ps. 5, 1 instrumentum musicum, prob. *tibia*, pr. perforata, i. q. חָלִיל, pro נְחִלָּה (v. Lgb. pag. 145) a rad. חָלַל perforavit.

נְחִירַיִם dual. *nares*, a ronchissando dictae (rad. נָחַר) Iob. 41, 12. Syr. sing. ܢܚܝܪܐ nasus, arab. نُخْرَة foramen nasi.

. **נָחַל** 1) *accepit aliquid possidendum, possedit*, ut opes, gloriam Prov. 3, 35. 11, 29. 28, 10, saepissime de Israëlitis terrae cananaeae possessionem nanciscentibus eamque possidentibus Ex. 23, 30. 32, 13, etiam sq. בְּ (sedem nancisci *in* terra, *in* medio fratrum) Num. 18, 20. 23. 24, et אֵת (*apud* aliquem) ibid. 32, 19, absol. Jos. 16, 4. Alibi Jehova Israëlem tanquam sibi proprium accipere dicitur et propterea tueri et defendere Ex. 34, 9. Zach. 2, 16. 2) spec. *hereditate accepit* Iud. 11, 2, cf. Num. 18, 20. Metaph. Ps. 119, 111. 3) causat. i. q. Pi. aliquid *possidendum dedit, distribuit*, sq. acc. rei et לְ pers. Num. 34, 17: אֲשֶׁר־יִנְחֲלוּ לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ *qui terram vobis distribuant*, V. 18. Jos. 19, 49; c. acc. pers. (ut videtur) Ex. 34, 9: וּנְחַלְתָּנוּ *trade nobis possidendum*.

Pi. נִחֵל *possidendum dedit, distribuit* Jos. 13, 32; sq. gemino acc. p. et rei Jos. 14, 1. Num. 34, 29, לְ pers. Jos. 19, 51.

Hiph. הִנְחִיל 1) *possidendum dedit*, plerumque sq. dupl. acc. p. et rei, Prov. 8, 21. 13, 22. Zach. 8, 12, omisso acc. rei Deut. 32, 8: בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם *quum Altissimus sedes assignaret gentibus*, et omisso acc. pers. Jes. 49, 8, ubique de distribuenda terra Cananaea Deut. 1, 38. 3, 28. 12, 10. 19, 3. 31, 7. Jer. 3, 18. 12, 14. Jos. 1, 6. 2) *hereditare fecit* i. e. a) hereditandum reliquit, sq. dat. pers. 1 Par. 28, 8. b) hereditatem *distribuit*, sq. dupl. acc. Deut. 21, 16.

Hoph. *possidere factus est* i. e. *nactus est*, quanquam coactus et *invitus*, inde c. acc. Iob. 7, 3: הָנְחַלְתִּי לִי יַרְחֵי־שָׁוְא *nactus sum menses miseriae*, tales sorte mihi assignati sunt.

Hithp. i. q. Kal, *a se possidendum accepit, possedit*, sq. acc. Num. 32, 18. Jes. 14, 2. Sq. dat. pers. possedit aliquid heredi relinquendum Lev. 25, 46: וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם *eosque* (servos) *possidebitis* relinquendos *filiis vestris post vos*, ut recte omnes vett. intpp. Eodem modo expediendi loci Num. 33, 54. 34, 13. Ezech. 47, 13. Cf. Ewaldi gramm. hebr. p. 204.

II. **נָחַל** rad. inusit. i. q. נָהַר, נָהַל fluxit, unde

נַחַל cum He parag. locali (Num. 34, 5) et poët. (Ps. 124, 4) נַחְלָה, dual. נַחֲלַיִם Ezech. 47, 9, plur. נְחָלִים, נַחֲלֵי m. 1) *rivus*, tum perenni ex fonte profluens, ut נַחַל קִדְרוֹן, נ׳ אַרְנוֹן, tum ex aqua pluviali nivalique montium ortus et per aestatem evanescens (v.

אַכְזָב, אֵיתָן), *torrens.* Talis intelligitur Iob. 6, 15: *fratres mei sunt perfidi, torrentis instar,* qui, praeter exspectationem exsiccatus, viatoris spem fallit. נַחַל מִצְרַיִם *torrens Aegypti* in confiniis Palaestinae et Aegypti, ubi postea Ῥινοκόρουρα, hodie العريش Num. 34, 5. Jos. 15, 4. 47. 1 Reg. 8, 65. 2 Reg. 24, 7. Jes. 27, 12 (sed de *fluvio* Aegypti Gen. 15, 18 v. נָהָר). Trop. נַחַל גָּפְרִית torrens sulphuris Jes. 30, 33, נַחֲלֵי בְלִיַּעַל *torrentes exitii* Ps. 18, 5. 2) *vallis* cum rivo vel torrente, locus depressus aqua irriguus i. q. arab. وَادٍ, syr. ܢܚܠܐ Gen. 26, 19. Cant. 6, 11, ut נַחַל אֶשְׁכֹּל, נַחַל גְּרָר q. v. 3) prob. *puteus metallicus* Iob. 28, 4: פָּרַץ נַחַל *excidunt* i. e. fodiunt *puteum.*

נַחְלָה Ps. 124, 4 v. praec.

נַחֲלָה f. 1) *occupatio* rei possidendae Jes. 17, 11: בְּיוֹם נַחֲלָה *die occupationis* i. e. occupandae messis; it. *possessio, dominium* Num. 18, 21. Saepe de agro singulis tribubus in terra sancta assignato, v. c. Jos. 13, 23: נַחֲלַת בְּנֵי רְאוּבֵן *possessio Rubenitarum.* Num. 18, 23. 26, 62. 27, 7, neque non de tota terra sancta Israëlitis tradita Deut. 4, 21. נַחֲלַת יְהוָה est a) peculium Jehovae, i. e. Israëlitis, quos Jehova tanquam sibi proprios curat et tuetur Deut. 4, 20. 9, 26. 29. Ps. 28, 9; b) possessio a Jehova concessa, donum Jehovae Ps. 127, 3. De formula יֵשׁ לִי חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּ v. חֵלֶק no. 2, d. 2) *hereditas* 1 Reg. 21, 3. 4. Prov. 19, 14: נַחֲלַת אָבוֹת *hereditas a patribus accepta.* 3) *sors* a Deo assignata, i. q. חֵלֶק no. 2. Iob. 20, 29. 27, 13. 31, 2.

נַחֲלִיאֵל (vallis Dei) n. pr. stationis Israëlitarum in deserto Num. 21, 19.

נֶחֱלָמִי patron. nominis ... Jer. 29, 24. 31. 32.

נַחֲלַת f. i. q. נַחֲלָה, cum ... feminini terminatione ...

נָחַם in Kal inusit. pr. onom... vehementer spiritum duxit, ... *lavit, gemuit,* ut arab. ... radd. נָהַם (cf. נָאַם et ... הָמָה q. v.

Niph. נִחַם 1) *ingemuit,* (de usu formae passivae ... in verbis affectuum cf. נֶאֱנַח, ... μαι, contristari al.) a) de ... aliena, unde *misertus est* ... absol. Jer. 15, 6: ... הִנָּחֵם *det me misericordiae,* sq. ... 90, 13, אֶל Iud. 21, 6, ... מִן Iud. 2, 18. b) de pro... facinoribus, unde *poeniteo* ... (cf. germ. *reuen,* quod ol... dieque apud Helvetios ... dolere, angl. *to rue*) Ex. ... Gen. 6, 6. 7, cstr. sq. כִּי ... 12. 14. Jer. 8, 6. 18, 8 ... 2 Sam. 24, 16. Jer. 26, 3. ... Pi. *se ipsum consolatus* ... 38, 12, sq. עַל de aliqua re ... 13, 39, et אַחֲרֵי h. e. de ... alicuius Gen. 24, 67. A co... proficiscitur 3) *ultus est,* ... *ultionem,* quandoquidem ... stotelis verbis utamur (Rhet. ... τῇ ὀργῇ ἕπεται ἡδονή τις ... ἐλπίδος τοῦ τιμωρήσασθαι. Jes. 1, 24 (cf. Ez. 5, 13. 32, 31) v. Hithp. no. 3.

Pi. נִחַם *consolatus est* (... lorem, misericordiam sig... declaravit) sq. acc. p. Gen. ... Iob. 2, 11, it. מִן rei, de ... solatur aliquis Gen. 5, 29, ... Jes. 22, 4. 1 Par. 19, 2. ... auxilii praestiti notionem ... max. ubi Deo tribuitur Jes. ... 1. 49, 13. 51, 3. 12. 52, 9. ... 4. 71, 21. 86, 17.

Pu. נֻחַם *solatio erectus est* ...

11. Part. נִחָמָה pro מְנַחֵמָה
54, 11.
ithp. הִתְנַחֵם, semel הִנֶּחָם Ez.
5, i. q. Niph., sed paulo ra-
1) *doluit,* a) de aliquo, *mi-*
s est, sq. עַל Deut. 32, 36. Ps.
14. b) *poenituit* eum Num.
9. 2) *se consolatus est* Gen.
5. Ps. 119, 52. 3) *ultionem*
it. Gen. 27, 42: הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ
מִתְנַחֵם לְךָ *en Esavus, fra-*
tus, ultionem sumet interfi-
o te.
mm. derivata נִחוּמִים, תַּנְחוּם,
a. pr. נַחוּם, מְנַחֵם, תַּנְחֻמֶת,
te protinus sequuntur.

olatium) n. pr. m. 1 Chron.

. *poenitentia* Hos. 13, 14.

f. (Kamez impuro) *solatium*
, 10. Ps. 119, 50.

(quem *Jehova consolatur*
ui auxilium praebet) *Nehe-*
n. pr. 1) filius Hacaliae, prae-
Judaeae, regnante Artaxerxe
mano Neh. 1, 1. 8, 9. 10, 2,
תִּרְשָׁתָא. Diversi sunt 2) Neh.
3) Esr. 2, 2. Neh. 7, 7.

(poenitens) n. pr. m. Neh.

q. אֲנַחְנוּ *nos,* legitur tantum-
Gen. 42, 11. Exod. 16, 7. 8.
32, 32. 2 Sam. 17, 12. Thren.

rad. inusit. v. פִּינְחָס.

i. q. לָחַץ *ursit, institit* (v.
am ל). Part. pass. concitatus,
ous. 1 Sam. 21, 9. (Arab.
id.).

rad. onomatopoët. arab. نَخَرَ,
نخر *ronchissavit, anhelavit,*
aeth. ነሐረ: stertuit (schnar-
n), gr. ῥέγχω, ῥόγχος. Inde
נַחְרַי, n. pr. נָחוֹר, et

נַחַר m. Iob. 39, 20 et **נַחֲרָה** f. Jer. 8, 16 *ronchus, fremitus* (equi).

נַחְרַי 2 Sam. 23, 27 et **נַחְרַי** 1 Par. 11, 37 (ronchissans) n. pr. m.

נָחַשׁ in Kal inusit. vc. onomatop. i. q. לָחַשׁ *sibilavit, susurravit* (zischen, zischeln), spec. de susurro praestigiatorum (v. לחשׁ Pi. Ps. 58, 6) cf. nasor. ܢܚܫ susurravit (v. Cod. Nas. III, p. 88, lin. 16. 18. II, p. 138, lin. 9).

Pi. 1) *incantavit, praestigiis usus est* i. q. arab. تَنَحَّشَ. Levit. 19, 26. Deut. 18, 10. 2 Reg. 17, 17. 21, 6. Sunt qui ὀφιμαντεῖαν intelligant, qs. denom. sit a נָחָשׁ, v. Bocharti Hieroz. T. I. p. 21. Dein

2) *auguratus, ominatus est, praesagivit* gr. οἰωνίζομαι, cf. syr. ܢܚܫ Pe. et Pa. id. Gen. 30, 27: נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יְהוָה בִּגְלָלֶךָ *auguror Dominum mihi benedicere tua causa.* 44, 15: *nonne novistis* כִּי נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי *virum, qualis ego sum, talia auguraturum?* V. 5.

3) 1 Reg. 20, 33: וְהָאֲנָשִׁים יְנַחֲשׁוּ Vulg. *et acceperunt viri pro omine,* sc. Ahabi verba (V. 32).

נַחַשׁ m. 1) *incantatio* Num. 23, 23. 2) *omen, augurium,* quod aliquis captat Num. 24, 1, cf. 23, 3. 15.

נָחָשׁ m. 1) *serpens,* a sibilando dictus (v. rad.) Gen. 3, 1 sq. Ex. 4, 3. 7, 15. 2 Reg. 18, 4. De sidere serpentis s. draconis in boreali coeli regione, arab. حَيَّة Iob. 26, 13. 2) n. pr. a) oppidi alias ignoti 1 Chr. 4, 12, b) regis Ammonitarum 1 Sam. 11, 1. 2 Sam. 10, 2, et complurium virorum c) 2 Sam. 17, 27. d) ibid. V. 25.

נְחָשׁ m. chald. *cuprum, aes* Dan.

2, 32. 45. 4, 20 cet., syr. ܢܚܫܐ, hebr. נְחֹשֶׁת.

נַחְשׁוֹן (incantator) n. pr. m. filii Amminadab Ex. 6, 24. Num. 1, 7. Ruth. 4, 20.

נְחֹשֶׁת comm. (m. Ez. 1, 7. Dan. 10, 6, f. 1 Chr. 18, 8) cum Suff. נְחֻשְׁתְּךָ 1) *aes*, χαλκός, i. e. cuprum, max. induratum et rigidum factum instar chalybis, armis aliisque instrumentis secantibus adhibitum. Gen. 4, 22. Ex. 26, 11. 37 et saepe. Metaph. Jer. 6, 28: *aes et ferrum* sunt *omnes illi*, i. e. ignobiles, impuri, qs. ignobile metallum. 2) *ex aere factum*, a) *pecunia*. Ezech. 16, 36: יַעַן הִשָּׁפֵךְ נְחֻשְׁתֵּךְ Vulg. *quia effusum est aes tuum*. b) *vinculum* aeneum Thren. 3, 7, impr. dual. נְחֻשְׁתַּיִם Iud. 16, 21. 2 Sam. 3, 34 gemina vincula.

נְחֻשְׁתָּא (aes) n. pr. f. matris Jojachini regis 2 Reg. 24, 8.

נְחֻשְׁתָּן m. (a נְחֹשֶׁת et syllaba formativa ־ָן) adj. serpens *aeneus*, a Mose erectus, ab Ezechia fractus, quem Israëlitae divino cultu prosecuti erant 2 Reg. 18, 4.

נָחַת fut. יִנְחַת Ps. 38, 3 et יֵחַת Prov. 17, 10 *descendit*, rad. Aramaeis usitata i. q. hebr. יָרַד, in V. T. nonnisi poët. (fort. secundaria ex nomine נַחַת orta) Jerem. 21, 13: מִי־יֵחַת עָלֵינוּ *quis descendet contra nos* sc. nos oppugnaturus? Ps. 38, 3: וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ *et descendit manus tua super me*, castigando me. Plur. יֵחַתּוּ Iob. 21, 13, pro יֵחַתוּ c. Dag. euphon. cf. Lgb. p. 85. Trop. Prov. 17, 10: תֵּחַת גְּעָרָה בְּמֵבִין *castigatio descendit in animum prudentis* (cf. 18, 8. 26, 22). תֵּחַת est penacutum, cf. Lgb. §. 51, 1 not. 1.

Niph. נִחַת i. q. Kal Ps. 38, 3: כִּי־חִצֶּיךָ נִחֲתוּ בִי *nam sagittae tuae in me descenderunt*, pe[...]derunt me.

Pi. נִחַת *depressit* a) arcum, [...] e. tetendit Ps. 18, 35, b) [...] h. e. complanavit (de pluvia) [...] 65, 11.

Hiph. prostravit. Imp. [...] Joël. 4, 11.

נְחַת chald. *descendit*, part. [...] 4, 10. 20.

Aph. fut. יַחֵת, imp. אַחֵת, [...] מְהַחֵת 1) *detulit* Esr. 5, 15. [...] *posuit* asservandum Esr. 6, [...]

Hoph. (more Hebraeo) הָנְחַת [...] *iectus est*. Dan. 5, 20.

נַחַת (Milel) a rad. נוּחַ, f. [...] *missio*. Iob. 36, 16: [...] *cibi in mensam tuam dem*[...] 30, 30: נַחַת זְרוֹעוֹ *demiss*[...] *chii sui* i. e. castigatio bra[...] (cf. Ps. 38, 3). 2) *quies* [...] 15. Eccl. 6, 5. Acc. Eccl [...] מְלֹא כַף נַחַת *manipulus* in [...] 3) n. pr. v. תּוֹחַ.

נָחֵת adj. *descendens*, pl. tan[...] Dag. euphon.) נְחִתִּים 2 Re[...] descendentes.

נָטָה fut. יִטֶּה, apoc. יֵט [...] ־וַיֵּט 1) *tetendit*, *pandi*[...] نطا extendit fila; cogna[...] נַחַת, מַטֶּה, מִטָּה q. v.), a[...] *dit*, *extendit* (ausstrecken, [...] manum Ex. 8, 2. 13. 10, [...] saepe de manu Dei minace [...] 25. Ez. 6, 14. 14, 9. 13. Jes[...] vel hominis Deum impugna[...] 15, 25, it. hastam Jos. 8, 18, [...] culum s. decempedam ad [...] randum (sq. עַל, die Me[...] an etwas legen) Iob. 38, [...] 44, 13. Thren. 2, 8, [...] metaphora a retibus petita [...] 12, it. *extendit*, *protens*[...] dehnen), tendendo didu[...] 3, 16: נְטוּיוֹת גָּרוֹן *extra*[...] erecto *collo*. Ps. 102, 12: [...] נָטוּי *umbra protensa*, i. e. [...] vesperam longior facta, [...] 23. b) *expandit*, *explica*[...]

breiten, ausspannen) v. c. tentorium Gen. 12, 8. 26, 25, coelum Jes. 40, 22: הַנּוֹטֶה כַדֹּק שָׁמַיִם *expandens coelum ut pannum.* — 1 Chr. 21, 10: שָׁלוֹשׁ אֲנִי נֹטֶה עָלֶיךָ *tria ego expando coram te* h. e. propono tibi, elige unum, cf. 2 Sam. 24, 12 (ubi pro נוֹטֶה est נוֹטֵל). c) intrans. *expandit* i. e. diffudit *se* (grex alicuius in terra) Iob. 15, 29.

2) *inclinavit* v. c. humerum Gen. 49, 15, animum Ps. 119, 112, deus coelum Ps. 18, 10, *deiecit* hostes Ps. 17, 11. Part. pass. Ps. 62, 4: קִיר נָטוּי *paries inclinans* ad ruinam; intrans. de pedibus inclinantibus ad lapsum Ps. 73, 2, de die inclinante Iud. 19, 8, de umbra (gnomonis) deorsum vergente 2 Reg. 20, 10.

3) *flexit, deflexit, declinavit* (ad latus) Jes. 66, 12: *ecce deflectam* i. e. derivabo *ad eam, ceu flumen, pacem.* Gen. 39, 21: וַיֵּט אֵלָיו חָסֶד *flectebat in eum gratiam*, i. e. ei conciliabat gratiam, saepius intrans. Num. 20, 17. 22, 23. 26. 33, sq. אֶל (ad aliquem) Gen. 38, 16, sq. מִן et מֵעִם ab aliquo (a via) Ps. 44, 19. 119, 51. 157. Iob. 31, 7. 1 Reg. 11, 9, sq. אַחֲרֵי deflexit ad partes alic. Exod. 23, 2. Iud. 9, 3. 1 Reg. 2, 28, cf. 1 Sam. 8, 3. Inde

4) *abiit* 1 Sam. 14, 7.

Niph. pass. Kal no. 1 *extensus est* (funis mensorius) Zach. 1, 16; *extendit se* (rivus) Num. 24, 6; *se protendit* (umbra vespertina) Jer. 6, 4, cf. Virg. Ecl. 1, 84.

Hiph. הִטָּה fut. יַטֶּה, apoc. יַט, וַיַּט, וַיֵּט 2 Sam. 19, 15, imp. apoc. הַט Ps. 17, 6 1) i. q. Kal no. 1 (quanquam illud usitatius) a) *tetendit, extendit* v. c. manum Jes. 31, 3. Jer. 6, 12. 15, 6; membra in lectulo Am. 2, 8. b) *expandit*, ut aulaeum Jes. 54, 2. 2 Sam. 21, 10, tentorium 2 Sam. 16, 22.

2) *inclinavit* (deorsum) Gen. 24, 14. Ps. 144, 5 (deus coelum), spec. aurem Jer. 7, 24. 26. 11, 8, sq. לְ ad aliquem Ps. 17, 6. 31, 3. 71, 2. 78, 1. 116, 2. Prov. 4, 20. 5, 1.

3) *flexit, deflexit, declinavit* (ad latus) i. q. Kal no. 3 Num. 22, 23. 2 Sam. 3, 27, ut a) cor alic. 2 Sam. 19, 15, sq. אֶל, לְ ad aliquem, ad sapientiam 1 Reg. 8, 58. Prov. 2, 2. 21, 1. Ps. 119, 37. 141, 4, sq. אַחֲרֵי 1 Reg. 11, 2, in malam partem *seduxit* Prov. 7, 21. Jes. 44, 20. b) הִטָּה חֶסֶד עַל פ׳ deflexit favorem ad al. i. e. conciliavit ei f. Esr. 7, 28. 9, 9, cf. Kal Gen. 39, 21. c) declinavit i. e. *avertit* malum Jer. 5, 25. d) intens. *detrusit* de via. Iob. 24, 4, cf. Am. 2, 7. e) *repulit* (repulsam dedit petenti) Ps. 27, 9. f) intrans. *deflexit, declinavit* Iob. 23, 11. Jes. 30, 11. Ps. 125, 5. g) הִטָּה מִשְׁפָּט 1 Sam. 8, 3 et sq. gen. Ex. 23, 6. Deut. 27, 19. Thren. 3, 35 *flexit ius alic.* in iudicio, omisso nomine Ex. 23, 2: לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת *ut multos sequutus* (ius) *flectas*; etiam sq. acc. pers. flexit aliquem, h. e. ius eius flexit. Prov. 18, 5. Jes. 10, 2. 29, 21. Am. 5, 12.

Derivv. מַטֶּה, מִטָּה, מֻטָּה, מַטָּה et n. pr. יֻטָּה.

נְטִיל (a rad. נָטַל) m. *onustus* Zeph. 1, 11.

נְטִיפוֹת f. plur. *inaures*, max. ex margaritis, pr. guttae (a rad. נָטַף), a guttarum similitudine dictae Iud. 8, 26. Jes. 3, 19. (Arab. نُطْفَةٌ id., cf. gr. σταλάγμιον genus inaurium a σταλάζω stillo).

נְטִישׁוֹת f. pl. *palmites* Jes. 18, 5. Jer. 5, 10. 48, 32, a rad. נָטַשׁ v. Niph. Jes. 16, 8.

נָטַל fut. יִטֹּל 1) *sustulit.* (Syr. ܢܛܠ gravis fuit, quod a tollendo ductum. Radd. cognatae sunt תָּלַל, תָּלָה, τλάω, τλῆμι, *tollo* et quae inde pendent, ut *tolero*) Jes. 40, 15: כַּדַּק יִטּוֹל *ut pulvisculus*, quem

(aliquis) *tollit.* 2) Sq. עַל *imposuit* alicui 2 Sam. 24, 12: שָׁלֹשׁ אָנֹכִי נוֹטֵל עָלֶיךָ *tria tibi impono* (loco gemino 1 Chr. 21, 10 legitur נוֹטֶה. In eandem sententiam dicunt נָתַן לִפְנֵי Jer. 21, 8). Thren. 3, 28: כִּי נָטַל עָלָיו *quia* (Deus) *ei imposuit* onus calamitatis.

Pi. i. q. Kal no. 1. Jes. 63, 9.

Derivv. נְטִיל, נֵטֶל.

נְטַל chald. *sustulit* Dan. 4, 31. Praet. pass. 7, 4.

נֵטֶל m. *gravitas, onus* Prov. 27, 3.

נָטַע fut. יִטַּע, inf. נְטוֹעַ et טַעַת *plantavit* pr. arborem, hortum, vineam Gen. 2, 8. 9, 20. Lev. 19, 23. Num. 24, 6, sq. dupl. acc. *consevit* hortum aliqua re Jes. 5, 2, it. c. acc. loci, qui plantis impletur (bepflanzen) Ez. 36, 36. Translate dicunt: *plantare populum*, h. e. sedes stabiles ei assignare (cf. nostr. ein Volk *verpflanzen*, die Pflanzstadt). Am. 9, 15. Jer. 24, 6: *eos plantabo, neque evellam.* 32, 41. 42, 10. 45, 4. Ps. 44, 3. 80, 9. Ex. 15, 17. 2 Sam. 7, 10, cf. opp. נָתַשׁ it. מַטָּע et יָתֵד Esr. 9, 8.

2) *fixit, infixit,* ut clavum Eccl. 12, 11.

3) *fixit tentorium* Dan. 11, 45, inde coeli tentorium Jes. 51, 16; *statuit* simulacrum Deut. 16, 21.

Niph. plantatus est, metaph. Jes. 40, 24.

Inde מַטָּע et duo nomina sequentia.

נֶטַע m. cstr. נְטַע Jes. 5, 7 cum Suff. נִטְעֵךְ, pl. נְטָעִים, נִטְעֵי 1) *planta,* eaque recens plantata Iob. 14, 9. Bene Alex. *νεόφυτον.* 2) *plantatio* Jes. 17, 11. 3) *plantarium, locus consitus* Jes. 5, 7. 17, 10. 1 Chr. 4, 23.

נְטִעִים m. pl. *plantae* Ps. 144, 12.

נָטַף fut. יִטֹּף *stillavit* (aram. et arab. id., aeth. ንጠበ፡ stillavit, ipsum ነጠፈ፡ est percolavit, qu[od] fit stillando. Syllaba primaria טף [e]ex onomatopoëticis, ut germ. angl. inserto r, *to drop, tropfe[n]*. Metaph. de sermone Iob. 29, 22: *sermo meus stillabat super eos,* [i. e.] gratus erat instar pluviae. Pleru[m]que c. acc. rei: *guttatim demi[sit]* aliquid (cf. נָזַל no. 1, הָלַךְ no. 4) Joël 4, 18: יִטְּפוּ הֶהָרִים עָסִיס *mo[n]tes stillant mustum.* Cant. 5, 5. 1[3]. Iud. 5, 4. Translate Cant. 4, 11: נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ *mel still[ant] labia tua.* Prov. 5, 3. Similit[er] Arabes rigandi notionem transfe[r]runt ad orationem fecundam, dulcem, v. روى et alia verba synonyma.

Hiph. destillare fecit, stillavit (act.) c. acc. Am. 9, 13, spec. orationem, unde omisso acc. *locutus, vaticinatus est.* Mich. 2, 6. 11. Ez. 21, 2. 7. Am. 7, 16. Cf. נָבָא, נָבַע.

Deriv. נְטִיפוֹת et

נָטָף m. 1) *gutta* Iob. 36, 27. 2) *resina* quaedam suaveolens a *stillando* dicta Exod. 30, 34. LXX. *σταχτή* i. e. myrrha sponte destillans, a *στάζω* stillo.

נְטֹפָה (stillatio) n. pr. oppidi in vicinia Bethlehemi in Judaea Esr. 2, 22. Neh. 7, 26; unde n. gent. נְטוֹפָתִי 2 Sam. 23, 28. 29. 2 Reg. 25, 23.

נָטַר fut. יִטֹּר et יִנְטוֹר Jer. 3, 5, *custodivit* i. q. שָׁמַר, sed fere poët. (Syr. chald. et arab. نظر id. Vicinum est נָצַר). V. c. vineam Cant. 1, 6. 8, 11. 12.

2) Spec. *servavit* sc. iram, quod vc. subaudiendum. Ps. 103, 9: לֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר *non perpetuo servat* (iram). Jer. 3, 5. 12; sq. לְ pers. Nah. 1, 2, אֶת Lev. 19, 18, cf. שָׁמַר Jerem. 3, 5. Iob. 10, 14.

3) i. q. arab. نظر speculatus est

(quod a custodiendo ductum), inde מַטָּרָה.

נְ chald. *servavit*, בְּלִבָּא in animo Dan. 7, 28, cf. Luc. 2, 19.

נָטַשׁ fut. יִטּוֹשׁ *misit, missum fecit* lassen) 1) *dimisit* i. e. dereliquit, *deseruit* (verlassen) i. q. עָזַב, v. Deus populum Iud. 6, 13. 1 Sam. 12, 22. 1 Reg. 8, 57. 2 Reg. 21, 14; et vicissim populus Deum Deut. 32, 15, it. dimisit rem i. e. *missam fecit* (fahren lassen, aufgeben) 1 Sam. 10, 2. 2) *dimisit* i. q. *diffudit, dispersit*, cf. נִשְׁמַט 1 Sam. 30, 16: נְטֻשִׁים *dispersi*. Intrans. *diffudit se*. 1 Sam. 4, 2: וַתִּטֹּשׁ הַמִּלְחָמָה *et acies se diffudit*, cf. Niph. no. 1. 3) *commisit* tutelae alic., sq. עַל 1 Sam. 17, 20. 22. 28. 4) *omisit* (liegen lassen), v. c. agrum anno sabbati Ex. 23, 11, litem Prov. 17, 14. 5) *remisit* debitum Neh. 10, 32. 6) sq. acc. p. et לְ rei, *admisit* aliquem ad aliquid, ei *permisit* Gen. 31, 28. 7) *demisit*, et fortius: *proiecit*. Ez. 29, 5: וּנְטַשְׁתִּיךָ הַמִּדְבָּרָה *proiiciam te in regionem desertam*. 32, 4. 8) *emisit* i. e. eduxit (gladium) Jes. 21, 15, cf. שָׁמַט.

Niph. 1) *diffudit se*, de palmitibus vitis Jes. 16, 8; de exercitu Iud. 15, 9. 2 Sam. 5, 18. 22, cf. Kal no. 2. 2) *remissus* i. e. relaxatus *est* (funis) Jes. 33, 23. 3) *deiectus est* Am. 5, 2 cf. Kal no. 7.

Pu. derelictus est Jes. 32, 14.

Deriv. נְטִישׁוֹת.

נִי incertae auctoritatis vc. Ez. 27, 32 sec. Mas. בְּנִיהֶם *in lamento eorum*. Sed undecim libri scripti, complures editi veteres, LXX. (cum Arabe) Theod. et Syr. exhibent בְּנִיהֶם, quod magis placet (cf. 32, 16. 2 Sam. 1, 18).

ניא rad. innuit, v. נָא no. II.

נִיב m. (a rad. נוּב) *proventus* Mal. 1, 12. Metaph. נִיב שְׂפָתַיִם *proventus labiorum* i. e. oblationes Deo labiis oblata, gratiarum actiones, cf. καρπὸς χειλέων Hebr. 13, 15. Jes. 57, 19: *creo proventum labiorum*, efficio, ut deo gratias agant. In Chethibh est נוב, cf. chald. נוֹב fructus.

נֵיבַי (fort. fructifer) n. pr. m. Neh. 10, 20.

נִיד m. (a rad. נוּד) *solatium*, semel Iob. 16, 5: נִיד שְׂפָתַי *solatium labiorum meorum* i. e. s. inane, v. שָׂפָה.

נִידָה f. Thren. 1, 8 i. q. נִדָּה V. 17 *immundities, abominatio*, v. Lgb. p. 145. All. (a rad. נוּד) fugitivus, profugus.

נָיוֹת Chethibh נְוָיוֹת (habitationes) n. pr. loci prope Ramam 1 Sam. 19, 18. 19. 22. 23. 20, 1.

נִיחֹחַ m. pr. *acquiescentia* (sit venia verbo, a rad. נוּחַ, ut arab. دَيْمُومَةٌ a rad. دَامَ, بَيْنُونَةٌ a rad. بَانَ de Sacy gramm. arab. I. p. 561), h. e. *suavitas* (ut lat. acquiescere in aliqua re pro delectari, syr. ܐܬܬܢܝܚ ܒ delectatus est aliqua re Barhebr. p. 221, ܢܝܚܐ deliciae ibid. p. 38, Talmud. ניחא לך placetne tibi?) Ubique in hac formula: רֵיחַ נִיחֹחַ odor suavitatis i. e. suavis, Gen. 8, 21: וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ הַנִּיחֹחַ *et odoratus est Dominus suavem odorem* q. d. τὴν κνίσσην. Levit. 2, 12. 26, 31. Num. 15, 3. Ez. 6, 13. 20, 28. 41. Praeceptis mosaicis de sacrificiis sexcenties additur רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה odor suavis Jehovae. Lev. 1, 9. 13. 17. 2, 2. 9. 3, 5. 6, 14. Num. 15, 7 sq. 28, 8, et לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה Num. 28, 6. 13. 29, 6 cet. Inde ortum, quod apud Chaldaeos

נִיחֹחִין plur. etiam omisso רֵיחַ sunt

odores suaves, suffimenta Dan. 2, 46. Esr. 6, 10.

נִין m. (a rad. נוּן) *proles, soboles,* ubique copulatum cum נֶכֶד Gen. 21, 23. Iob. 18, 19. Jes. 14, 22.

נִינְוֵה n. pr. *Ninive*, vetus Assyriae metropolis, in ripa orientali Tigridis ibi locorum sita, ubi nunc in ripa occidentali Mosul Gen. 10, 11. 12. Jes. 37, 37. Nah. 2, 9. Jon. 1, 2. 3, 3. Graecis et Romanis vulgo *Ninus* appellatur a conditoris nomine (Herod. I, 193. II, 101. Diod. 2, 3.), ap. Ammianum (XVIII, 16) tamen *Nineve.* De eius situ v. quae disputat Bochart. Phaleg lib. 4, cap. 20, adde itiner. Niebuhrii T. II, p. 353 (qui eo loco *Nuniam* vicum reperit) et d'Anvillii l'Euphrate pag. 80. Cf. Rosenm. bibl. Alterthumsk. I, 2, p. 94. 114.

נִיס Jer. 48, 44 Chethibh i. q. נָס fugiens, pr. pass. fugatus, fugitivus.

נִיסָן m. *Nisan, mensis primus* Hebraeorum, in Pentateucho חֹדֶשׁ הָאָבִיב dictus q. v. Neh. 2, 1. Esth. 3, 7. Syr. chald. et arab. id. Videtur autem נִיסָן dictus esse pro נִיצָן s. נִצָּן et *mensem florum* notare, a נִצָּן, נֵץ flos.

נִיצוֹץ m. *scintilla*, semel Jes. 1, 31. Talmud. id. Radicem habet vel נוּץ (ad formam נִיחֹחַ), vel נָצַץ (ad formam קִיטוֹר).

נִיר i. q. נֵר m. (a rad. נוּר) *lucerna* 2 Sam. 22, 29.

נִיר *novellare* agrum Hos. 10, 12. Jer. 4, 3. Caeterum hanc radicem ortam statuo ex Hiph. verbi נוּר (cf. Ewaldi gramm. §. 235), ut pr. sit: *nitere fecit* agrum. Inde מָנוֹר iugum aratorium.

נִיר m. (a rad. נוּר) 1) i. q. נֵר *lucerna*, ubique translate de prole 1 Reg. 11, 36: לְמַעַן הֱיוֹת־נִיר לְדָוִיד־עַבְדִּי כָּל־הַיָּמִים *ut sit lucerna Davidi servo meo omni tempore*, h. e. ut genus eius maneat in aeternum, cf. 15, 4. 2 Reg. 8, 19. 2 Chr. 21, 7.

2) *novale*, ager recens cultus. Prov. 13, 23. Jer. 4, 3. Hos. 10, 12, v. rad. נִיר.

נָכָא rad. in verbo incertae auctoritatis (de loco Iob. 30, 8 v. נָכָה Niph.) i. q. נָכָה percussit, inde

נָכָא pl. נְכָאִים percussi, trop. *afflicti* Jes. 16, 7, et

נָכֵא adj. id., *afflictus*; fem. רוּחַ נְכֵאָה animus afflictus, aeger. Prov. 15, 13. 17, 22. 18, 14, cf. נָכֶה.

נְכֹאת f. Gen. 37, 25. 43, 11 (pro נְכֹאֹת) pr. inf. formae מְלֹאת, קְרֹאת, שְׂנֹאת (neque vero cum Ewaldi gr. p. 327 plur. pro נְכָאוֹת) contusio, confractio, inde *pulvis aromaticus*, quod generale nomen deinde ad *certum* quoddam *aromatis genus* translatum videtur. LXX θυμίαμα, Saad. siliqua, Aqu. στύραξ. (Arab. نَكَاةٌ est i. q. نكعة gummi, gummi tragacanthae).

Eodem pertinere videtur בֵּית נְכֹתֹה 2 Reg. 20, 13. Jes. 39, 2, quod nescio an proprie sit *domus aromatum eius* (ut Aqu. Symm. Vulg.), quanquam ad sensum recte Chald. Syr. Saad. et Arabs Polygl. (etiam Jes. l. c. pro gr. νεχωθᾶ): *gazophylacium.* Etenim in hac domo videntur recondita fuisse, quae statim sequuntur „argentum et aurum et aromata et unguenta pretiosa", ita tamen ut ab his, non ab illis, nomen haberet. Paulo remotius certe mihi nunc videtur, quod Lorsbachius observabat (Ephem. lit. Jen. 1815, no. 59), נְכֹת esse vc. persicum a نكاهيدن deponere, نكاه custodia.

נָכַד rad. inusit., unde

נֶכֶד m. *progenies*, ut bene Vulg., ubique copulatum cum syn. נִין q. v.

Congruit aethiop. ንገድ: genus, cognatio, tribus (כ et ג permutatis, cf. נגד pro נכד Gen. 21, 23 cod. Sam.). — Quod Iob. 31, 3 in nonnullis codd. et editt. est נֶכֶד (pro vulgari נֵכָר), possit esse i. q. arab. نَكَدٌ vita misera, sed praestat scriptura vulgaris.

נָכָה rad. in Kal inusit. *percussit.* (Arab. et aeth. نكى, نكأ, ነከየ: id. sed raro usurpatum, max. laedendi significatu. Cognata sunt נָכָא, נָגַע, נָגַח et in linguis indogerm. *ico — ĕre*).

Niph. pass. Hiph. *percussus*, occisus *est*, semel legitur 2 Sam. 11, 5.

Pi. non usit., nam quod nonnulli huc retulerunt et inf Pi. esse voluerunt, נַכֶּה Num. 22, 6 est (ut alibi, Jos. 10, 4) 1 pl. fut. Hiph., totusque locus ita expediendus: אוּלַי אוּכַל נַכֶּה־בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ *fortasse efficere potero, ut* eum (Israëlem) *percutiamus et expellam eos.* Verbum יָכֹל, ut arab. قدر, استطاع h. l. cum verbo finito constructum est, ut Esth. 8, 6. Pluralem נַכֶּה bene dudum explicuit Sal. b. Melech: *ego et populus meus, vel: ego* (Balak) *bello, tu* (Bileame) *diris.* — *Pu.* pass. percussus est Exod. 9, 31. 32; longe usitatius est Hoph. q. v.

Hiph. הִכָּה, הַכֵּה, imp. הַכֵּה et הַךְ, fut. יַכֶּה, וַיַּכֶּה et וַיַּךְ 1) *feriit, percussit* (gr. πλήσσω) v. c. aliquem baculo Ex. 2, 11. 13. Deut. 25, 3, castigandi causa Jer. 2, 30. Neh. 13, 25, aquam Exod. 8, 13, rupem Ps. 78, 20, genam alic. (colaphum inflixit) Iob. 16, 10; it. lapide (mit dem Steine treffen) 1 Sam. 17, 49. 50, sagitta 1 Reg. 22, 34. 2 Reg. 9, 24, cornu Dan. 8, 7 (stofsen). Singulare est: הִכָּה שָׁרָשִׁים radices egit, nostr. Wurzeln schlagen, schiefsen, pr. incutere, immittere in terram. Sq. מִן pers. *excussit* alicui aliquid Ez. 39, 3, oculum Ex. 21, 26. Spec. a) הִכָּה כַף percussit manum 2 Reg. 11, 12. Ez. 22, 13, et הִכָּה בְּכַף percussit manu Ez. 6, 11, plene הַכֵּה כַף אֶל כַּף 21, 19. 22 complosit manus, quod modo exsultantium est 2 Reg. l. c. modo indignantium Ez. 22, 13 et plangentium Ez. 6, 11. 21, 19. b) 1 Sam. 24, 6: וַיַּךְ לֵב־דָּוִד אֹתוֹ *et cor Davidis percussit eum* h. e. vehementer palpitando praecordia eius percussit, cf. Aesch. Prom. 887: χραδία φόβῳ φρένα λακτίζει. c) Saepe Deus vel legatus divinus dicitur *percutere* hominem vel populum terramve morbo vel plaga i. e. plagam ei infligere (cf. נָגַע, נֶגַף), v. c. הִכָּה בַסַּנְוֵרִים caecitatem inflixit Gen. 19, 11, pestem Num. 14, 12, mariscas 1 Sam. 5, 6, cf. 2 Reg. 6, 18. Zach. 12, 4; et similiter: percussit terram internecione Mal. 3, 24, etiam absol. Ex. 7, 25: *postquam Jehova flumen percusserat,* h. e. in sanguinem verterat, cf. V. 20. Zach. 10, 11. Jes. 11, 15. d) *percussit* hostes i. e. vicit, fugavit Gen. 14, 15. Deut. 4, 46. Jos. 12, 7. 1 Sam. 13, 4. 17, 9. e) *percussit* urbem obsessam i. e. occupavit 1 Chron. 20, 1. 2 Reg. 3, 19.

2) gravius: a) *contudit, confregit* (zerschlagen) v. c. domum Am. 3, 15. 6, 11. Ps. 3, 8: *omnibus enim hostibus meis maxillam confregisti*, imagine ab animalibus rapacibus petitâ. b) *transfodit, perfodit,* v. c. hasta 1 Sam. 18, 11. 19, 10. 26, 8. 2 Sam. 2, 23. 3, 27. 4, 6. 20, 10, fuscina 1 Sam. 2, 14, gladio (הִכָּה לְפִי חֶרֶב v. חֶרֶב), inde c) *trucidavit, occidit* Gen. 4, 15. Exod. 2, 12, addito interdum acc. נֶפֶשׁ quoad vitam. Gen. 37, 21: לֹא נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ pr. *non percutiemus eum quod attinet ad vitam,* ita ut vitam amittat, i. e. *non trucidabimus eum.* Deut. 19, 6. 11. Lev. 24, 18. Sq. בְּ parti-

tivo: *cecidit*, *trucidavit* ex eis. 2 Sam. 23, 10: וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים *cecidit* (viros) *ex Philistaeis*, 2 Sam. 24, 17. Ez. 9, 7. 2 Chr. 28, 5. 17, impr. 1 Sam. 6, 19. Alia ratio est loci 1 Sam. 18, 7: הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו *Saulus millia sua cecidit.* 21, 12. 29, 5. Adeoque de feris dicitur dilaniantibus. 1 Reg. 20, 36. Jer. 5, 6.

3) levius: *tetigit*, *punxit* (cf. arab. ضرب) v. c. vermis plantam Jon. 4, 7, sol et luna homines ibid. V. 8. Ps. 121, 6 (quo loco frigus nocturnum lunae tribui videtur, ut ardor diurnus soli, cf. Gen. 31, 40. Hos. 9, 16).

Hoph. הֻכָּה, semel הוּכָּה Ps. 102, 5. 1) pass. Hiph. no. 1 *percussus est*, a) *verberatus est* Num 25, 14. Ex. 5, 16. b) a Deo percussus, *plaga affectus est* 1 Sam. 5, 12. Jes. 1, 5. 53, 4. c) *expugnata est* urbs Ez. 33, 21. 40, 1. — 2) *occisus*, *trucidatus est* Jerem. 18, 21. — 3) *tactus*, *laesus est* sole, vento Ps. 102, 5. Hos. 9, 16.

Inde מַכָּה, et duo nomina sequentia.

נָכֶה adj. *percussus*, ubique cstr. נְכֵה רַגְלַיִם percussus pedibus, claudus. 2 Sam. 4, 4. 9, 3. נְכֵה רוּחַ percussus animo, afflictus Jes. 66, 2. Cf. נָכָא.

נֵכֶה in pl. tantummodo נֵכִים Ps. 35, 15 *percutiens* (linguâ) h. e. convicians, calumnians, cf. Jer. 18, 18.

נְכוֹ et **נְכֹה** n. pr. *Necho*, Aegypti rex, Psammetichi filius. Apud Manethonem in libro dynastiarum is quintus est ex ordine secundo regum Saïticorum et, ut ab avo cognomini distinguatur, Necho secundus appellatur. V. Iul. Afric. apud Routhum in Reliquiis sacris II, p. 147. 2 Reg. 23, 29. 33. 2 Chr. 35, 20. 36, 4. Jer. 46, 2, cf. Herod. 2, 158. 159. 4, 42 (cui Νεκώς appellatur). LXX. Νεχαώ.

נָכוֹן (paratus) n. pr. areae 2 Sam. 6, 6, quae loco gemino 1 Chr. 13, 9 כִּידוֹן appellatur.

נָכַח rad. inusit., pr. i. q. יָכַח *coram*, *ante oculos*, *e regione fuit* (v. נֹכַח), *rectâ ivit.* Inde

נָכֹחַ adj. *rectus*, pr. de via recti procedente (nostr. *gerade aus*). Jes. 57, 2: הֹלֵךְ נְכֹחוֹ *qui ambulat rectâ via* (der gerade aus geht) i. e. vir probus, inde metaph. *probus*, *integer* Prov. 8, 9. Fem. נְכֹחָה *ius fasque*, *rectum*. Am. 3, 10. Jes. 59, 14, pl. נְכֹחוֹת id. Jes. 26, 10. 30, 10.

נֹכַח pr. subst. *quod oculis oppositum est*, abit in praep. 1) *e regione* Ex. 26, 35. 40, 24. Jos. 15, 7. 18, 17. 1 Reg. 20, 29. 2) *coram*, *ante*. נֹכַח יְהוָֹה i. q. לִפְנֵי יְהוָֹה ante Jehovam, h. e. ei gratum Iud. 18, 8. נֹכַח פְּנֵי יְהוָֹה coram Jehova Thren. 2, 19, metaph. ei cognitum Jer. 17, 16, cf. Prov. 5, 21. שׂוּם נֹכַח פָּנִים ponere (aliquid) ante faciem suam, h. e. prae se ferre aliquid, eo delectari. Ez. 14, 7 (V. 3 pro שׂוּם est נָתַן).

C. Praeff. 1) אֶל נֹכַח pr. versus faciem l. frontem rei, *versus* Num. 19, 4. 2) לְנֹכַח a) adv. versus oppositum i. e. *rectâ ante se* (gerade vor sich, Luth. stracks) Prov. 4, 25. b) *ante* Gen. 30, 38, inde c) *pro* (cf. germ. *vor* et *für*, quorum posterius etiam pr. locale est), post verbum intercedendi Gen. 25, 21. — 3) עַד נֹכַח *usque ad* (locum qui) *e regione* (est). Iud. 19, 20. Ez. 47, 20.

נֶכַח cum Suff. נִכְחוֹ id. *e regione* Ex. 14, 2. Ez. 46, 9.

נָכַל *fraudulenter egit* Mal. 1, 14. (Syr. chald. et sam. id.).

Pi. id. sq. לְ pers. Num. 25, 18.

Hithp. id. sq. בְּ Ps. 105, 25, adeoque c. acc. (fraudulenter tractavit, habuit aliquem) Gen. 37, 18.

Nomm. derivv. כִּילַי et כֵּלַי (pro נְכֵלַי, נְכִילַי) et

נֵכֶל m. pl. נְכָלִים, נִכְלֵי *machinatio, astutia* Num. 25, 18.

נכס rad. inusit. i. q. כָּנַס (q. v.) *collegit, coacervavit,* unde

נֶכֶס m. plur. נְכָסִים *opes, divitiae,* serioris Hebraismi vc. Syr. ܢܟܣܐ id. 2 Chr. 1, 11. 12. Eccl. 5, 18. 6, 2. Jos. 22, 8.

נְכַס chald. plur. נִכְסִין id. Esr. 6, 8. 7, 26: עֲנָשׁ־נִכְסִין mulcta.

נָכַר in Kal inusit., pr. *alienus, peregrinus fuit* (נֵכָר, נָכְרִי).

Pi. נִכַּר 1) *alienum reddidit, alienavit.* Jer. 19, 4: *et alienarunt hunc locum* i. e. diis alienis consecrarunt. Chald. et Syr. contaminarunt. (Arab. نكر IV. repudiavit, contemsit). 1 Sam. 23, 7, sec. scripturam vulgarem: נִכַּר אֹתוֹ אֱלֹהִים בְּיָדִי *Deus eum repudiavit* (et tradidit) *in manum meam,* sed vix dubito, quin legendum sit מכר (LXX. πέπρακεν). 2) *haud cognitum habuit, ignoravit* Deut. 32, 27. Iob. 21, 29: *agite! interrogate transeuntes in platea, et signa eorum non ignorabitis,* facile coniicietis, quem digitis quasi monstrent. 3) i. q. Hiph. *contemplatus est,* adspexit rem tanquam peregrinam, minus cognitam (angl. to strange at some thing) Iob. 34, 19.

Hiph. הִכִּיר i. q. Pi. no. 3 *contemplatus est, adspexit* Gen. 31, 32. Neh. 6, 12. הִכִּיר פָּנִים i. q. נָשָׂא פָּנִים personae rationem habuit (iudex), partium studiosus fuit Deut. 1, 17. 16, 19. Prov. 24, 23. 28, 21, cf. Jes. 3, 9. Inde 2) *agnovit* Gen. 27, 23. 37, 33. 38, 25. 26. Deut. 21, 17. Jes. 61, 9. 3) *cognovit* (poët.) Iob. 24, 13. 34, 25. Jes. 63, 16. 4) *novit, scivit,* i. q. יָדַע, in recentiore Hebraismo. Neh. 13, 24: אֵינָם מַכִּירִים לְדַבֵּר יְהוּדִית *nesciunt iudaice loqui.* הִכִּיר בֵּין i. q. יָדַע בֵּין *novit discrimen inter* Esr. 3, 13. 5) *curavit* Ps. 142, 5. Ruth. 2, 10. 19.

Niph. נִכַּר 1) peregrinum se gessit, se ignorari fecit, h. e. *dissimulavit,* ut Hithp. no. 2. Prov. 26, 24. 2) pass. Hiph. no. 3 *cognitus est.* Thren. 4, 8.

Hithp. 1) pass. Hiph. no. 2 *agnitus est* Prov. 20, 11. 2) i. q. Niph. no. 1 *dissimulavit* Gen. 42, 7. 1 Reg. 14, 5. 6.

Inde הַכָּרָה, מַכָּר, et tria nomina sequentia.

נֵכָר cstr. נֵכַר Deut. 31, 16 *peregrinum* a) *regio peregrina* s. *extera.* Inde בֶּן־נֵכָר, pl. בְּנֵי נֵכָר *peregrinus, peregrini* Gen. 17, 12. 27. Ex. 12, 43, passim adiuncta hostilitatis notione Ps. 18, 45. 46. אֱלֹהֵי הַנֵּכָר dii peregrini Gen. 35, 2. Jer. 5, 19. b) *res peregrina, ignota,* spec. de numine peregrino Neh. 13, 30. 2 Chr. 14, 2.

נֶכֶר m. Iob. 31, 3 et נֹכֶר Obad. 12 *fortuna aliena* i. e. infesta, *infortunium* (arab. نُكْرٌ id.).

נָכְרִי f. נָכְרִיָּה, pl. נָכְרִים, adj. (a נֵכָר = נֶכֶר addita terminatione ־ִי 1) *alienus,* a) alius terrae et populi, *peregrinus,* v. c. עַם נָכְרִי Ex. 21, 8, אִישׁ נָכְרִי vir alienigena Deut. 17, 15, אֶרֶץ נָכְרִיָּה Ex. 2, 22. b) alius familiae, אִישׁ נָכְרִי vir alienus, opp. filio et heredi legitimo Eccl. 6, 2, fem. נָכְרִיָּה mulier aliena, opp propriae coniugi, max. ratione consuetudinis illegitimae, inde *adultera,* cf. זָרָה Prov. 5, 20. 6, 24. 7, 5. 23, 27. — 2) metaph. *novus, inauditus* Jes. 28, 21.

נכת v. נְכֹאת.

נָלָה rad. incertae auctoritatis, quam idem significare volunt quod arab. نال med. Je *perfecit,* comparavit,

(v. Schult. Opp. min. p. 276. 277), ut inde ducatur

Hiph. Jes. 33, 1: כַּנְּלֹתְךָ (Dag. f. euphon.) pro כַּהֲנְלֹתְךָ (quod Cod. Kenn. 4 exhibet per interpretamentum) *ubi perfeceris* h. e. desiveris. Aliud eius radicis vestigium reperisse sibi videntur in forma מִנְלָם Iob. 15, 29, quod tamen non minus incertum est (v. מִנְלָה): praesertim cum nulla exstet in linguis semiticis radix, quae a litteris נל (quae apud Arabes incompatibiles sunt) ordiatur. Ut dicam quod sentio, cum Lud. Capello legendum videtur ככלתך = כְּכַלּוֹתְךָ *ubi perfeceris*, cf. synonyma הָתֵם et כַּלֵּה iuxta se posita Dan. 9, 24.

נִמְבְזָה 1 Sam. 15, 9 *contemtum, vile* (de pecore), LXX. *ἠτιμωμένον*. Vulg. *vile*, i. q. נִבְזָה. Hoc monstrum vocabuli simili exemplo caret, et ex duabus lectionibus מְבֻזָּה (abstr. pro concr.) et, quod interpretamentum sapit, נִבְזָה conflatum videtur, v. Lgb. 462. 63.

נְמוּאֵל (fort. pro יְמוּאֵל dies Dei) n. pr. m. 1) v. יְמוּאֵל. 2) Num. 26, 9. Patron. ־ִי ibid. V. 12.

נָמַךְ radix spuria, unde vulgo derivant formas יָמֵךְ, הֻמְכוּ, quae pertinent ad rad. מָכַךְ.

נָמַל radix in verbo dubiae auctoritatis, cuius formae, quotquot exstant, ad radd. מָלַל et מוּל revocari possunt, ne dicam debent. A rad. מָלַל no. II abscidit, abscissus est, est fut. יִמַּל, יְמוֹלוּ, v. hac rad. p. 581, et ad Niph. eiusdem nescio an referendum sit נְמַלְתֶּם (pro נְמַלּוֹתֶם) *abscindemini* i. e. circumcidemini Gen. 17, 11 (quod vulgo accipitur pro Praet. Kal rad. נָמַל circumcisus est). — Ad rad. מוּל haud dubie pertinet praet. Niph. נִמּוֹל i. q. נָמוֹל circumcisus est Gen. 17, 26. 27, part. נִמֹּלִים 34, 22. Cf. מְשׁוֹם et מָשׁוּם, מְשֻׁאוֹת pro מַשָּׁאוֹת et quae observavimus ad h. v. — [illegible] tamen ab hac radice nomen

נְמָלָה f. Prov. 6, 6, pl. נְמָלִים 30, 25 *formica*, arab. نَمْلَة, fort. [illegible] abscindendo s. absumendo dict[a] (נָמַל i. q. מָלַל).

נָמַר rad. inusit. I) i. q. arab. [illegible] maculosus, punctis respersus fuit, cf. نمر VIII. punctata est cuti[s]. Inde נָמֵר pardus.

II) i. q. arab. نمر IV. aquam limpidam et salubrem invenit (v. נִמְרָה).

נָמֵר m. *pardus*, a maculis dictus, Jer. 5, 6. Hab. 1, 8. Syr. ܢܡܪܐ, arab. نِمْر, نَمِر, aeth. ነምር: amhar. ነብር: (v. rad.) id.

נְמַר chald. id. Dan. 7, 6.

נִמְרֹד (rebellis) n. pr. *Nimrod*, Cuschi filius, conditor regni babylonici Gen. 10, 8. 9. אֶרֶץ נִמְרֹד i. e. Babylonia. Mich. 5, 5.

נִמְרָה et **נִמְרִים** n. pr. v. בֵּית נִמְרָה p. 145 B.

נִמְשִׁי (extractus = מָשׁוּי) n. pr. proavi Jehu 2 Reg. 9, 2, cf. 1 Reg. 19, 16.

נֵס cum Suff. נִסִּי (a rad. נָסַס no. II) *res elata, signum late conspiciendum*, spec. 1) *vexillum*, quod in altis montibus erectum max. hostibus ingruentibus populo conveniendi locum indicabat. Jes. 5, 26. 11, 12. 18, 3. 62, 10. Jer. 4, 6. 21. Ps. 60, 6. Cf. מַשְׂאֵת no. 2. 2) *vexillum* s. *velum* navis Ez. 27, 7. Jes. 33, 23. 3) *columna* s. *pertica alta* Num. 21, 8. 9. 4) metaph. *signum, quo quis admonetur* Num. 26, 10. (Syr. ܢܺܣܳܐ signum, vexillum).

נְסִבָּה pr. part. Ni. f. (a rad. סָבַב) *conversio, directio* Dei 2 Chr. 10, 15.

נָסַג i. q. סוּג *recessit*, in Kal non nisi inf. absol. נָסוֹג Jes. 59, 13, et fut. יַסֵּג Mich. 2, 6.

Hiph. הִסִּיג 1) *removit, amovit* Mich. 6, 14: *amovebis* (tua), *sed non salvabis.* 2) *dimovit* (terminos) Deut. 19, 14. 27, 17. Hos. 5, 10, semel יַשִּׂיגוּ Iob. 24, 2. *Hoph.* הֻסַּג remotus est, recessit Jes. 59, 14.

נָסָה in Kal inusit., pr. i. q. arab. نشا odoratus est, odore exploravit, tentavit. Origine igitur differt a בָּחַן q. e. tactu exploravit l. ad lapidem Lydium examinavit.

Pi. נִסָּה 1) *exploravit* aliquem 1 Reg. 10, 1: *veniebat regina Sabae* לְנַסֹּתוֹ בְּחִידוֹת *eum exploratura aenigmatis,* ingenium Salomonis exploratura. 2 Par. 9, 1. Dan. 1, 12. 14. Spec. a) *Deus explorare* dr. *homines* rebus adversis i. e. fidem eorum explorare Gen. 22, 1. Ex. 16, 4. Deut. 8, 2. 16. 13, 4. Iud. 2, 22, cf. πειράζειν in N. T. b) *homines* contra dicuntur *explorare* s. *tentare Deum,* si de viribus et auxilio eius dubitant. Ex. 17, 2. 7. Deut. 6, 16. Ps. 78, 18. 41. 56. Jes. 7, 12: *nolo poscere neque tentare Jehovam.*

2) *tentavit, periculum fecit,* a) absol. 1 Sam. 17, 39: כִּי־לֹא נִסִּיתִי *nondum enim periculum feci.* Iud. 6, 39. b) Sq. inf. Deut. 4, 34. 28, 56. c) Sq. acc. rei Iob. 4, 2: הֲנִסָּה דָבָר אֵלֶיךָ תִּלְאֶה *num tentare* (aliquis) *potest verbum ad te,* num *aegre feres?*

Deriv. מַסָּה.

נָסַח fut. יִסַּח *evellit,* a) aliquem e domo sua Ps. 52, 7, e terra h. e. in exilium egit Prov. 2, 22. b) domum i. e. destruxit Prov. 15, 25. Plantarum instar homines domusque plantari dicuntur et evelli, cf. נָטַע et נָתַשׁ.

Niph. *evulsus* h. e. expulsus *est* (*e terra*) Deut. 28, 63.

Deriv. מַסָּח.

נְסַח chald. i. q. hebr. *Ithpe.* pass. Esr. 6, 11.

נָסִיךְ m. (a rad. נָסַךְ) 1) *libatio* Deut. 32, 38. 2) *simulacrum fusum* i. q. מַסֵּכָה Dan. 11, 8. 3) *Unctus* i. e. *princeps* ungendo consecratus i. q. מָשִׁיחַ, sed poët. usitatius Jos. 13, 21. Ps. 83, 12. Ez. 32, 30. Mich. 5, 4.

I. נָסַךְ i. q. סוּךְ (cf. no. 3) *fudit, effudit* Jes. 29, 10, spec. 1) in numinis honorem, *libavit,* σπένδειν Ex. 30, 9. Hos. 9, 4. Unde Jes. 30, 1: נָסַךְ מַסֵּכָה σπένδεσθαι σπονδήν, foedus inire, quoniam in foederibus pangendis libare solebant veteres (cf. lat. *spondere,* a σπονδή). 2) *fudit* ex metallo Jes. 40, 19. 44, 10. 3) *unxit* regem Ps. 2, 6. Cf. נָסִיךְ no. 3.

Niph. pass. no. 3 *unctus est* Prov. 8, 23.

Pi. i. q. Kal no. 1 *libavit* 1 Chr. 11, 18. Syr. Pa. id. In loco gemino 2 Sam. 23, 16 est Hiph. in antiquo Hebraismo usitatius.

Hiph. id. (libamina) *effudit, libavit* Gen. 35, 14. Num. 28, 7. Jer. 7, 18. Ps. 16, 4. *Hoph.* pass. Ex. 25, 29. 37, 16.

Nomm. deriv. מַסֵּכָה no. I. נָסִיךְ, נֶסֶךְ.

II. נָסַךְ i. q. cogn. סָכַךְ, 1) *plexuit, texuit, sepsit,* i. q. arab. نسج, inde מַסֵּכָה stamen texturae. A sepiendo proficiscitur 2) *texit, protexit.* Jes. 25, 7, cf. מַסֵּכָה no. II.

נְסַךְ chald. *fudit, libavit,* max. in Pa. Dan. 2, 46, ubi per zeugma refertur etiam ad מִנְחָה, cf. arab. نسك sacrificavit Deo.

נֶסֶךְ et **נֵסֶךְ** m. c. Suff. נִסְכִּי, pl. נְסָכִים, נִסְכֵּי 1) *libatio* Gen. 35, 14. Jer. 7, 18. מִנְחָה וָנֶסֶךְ sacrificium (incruentum) et libatio Joël

1, 9. 2) *simulacrum fusum*, i. q. מַסֵּכָה Jes. 41, 29. 48, 5.

נְסַךְ st. emphat. נִסְכָּא chald. *libatio* Esr. 7, 17.

נְסָמָן v. כָּמַן.

I. נָסַס i. q. מָסַס *contabuit, aegrotavit.* (Syr. ܢܣ Ethpa. id. ܢܣܝܣܐ aeger. Cf. hebr. נוּשׁ, אָנַשׁ). Jes. 10, 18: כִּמְסֹס נֹסֵס *sicut contabescit aeger.*

II. נָסַס in Kal inusit. i. q. נָשָׂא prob. *elevavit, extulit*, unde נֵס.

Hithpo. Zach. 9, 16: *erunt* (ut) אַבְנֵי נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת עַל־אַדְמָתוֹ *lapides diadematis se elevantes in terra eius.* Sed הִתְנוֹסֵס Ps. 60, 6 est a rad. נוּס.

נָסַע 1) pr. i. q. arab. نزع *vellit, evellit*, cf. נָסַח) v. c. postes Iud. 16, 3. 14; max. tentorii paxillos ad castra movenda Jes. 33, 20. Inde 2) *castra movit*, v. c. agmen nomadum Gen. 35, 16. 37, 17. Num. 10, 18. 33, 3 sqq., exercitus militum Ex. 14, 10. 2 Reg. 19, 8 adeoque 3) *profectus est, discessit* (aufbrechen), v. c. angelus Dei Ex. 14, 19, etiam de arca foederis Num. 10, 33, de vento exoriente Num. 11, 31; *migravit, iter fecit*, saepe de nomadibus Gen. 12, 9. 33, 17. 4) *tetendit arcum*, arab. نزع, v. מַסָּע.

Niph. evulsus est, de funiculis tentorii Iob. 4, 21 (v. s. v. יֶתֶר), de ipso tentorio Jes. 38, 12.

Hiph. הִסִּיעַ 1) causat. Kal no. 2 *castra moveri iussit* Ex. 15, 22. Ps. 78, 26. 2) causat. Kal no. 3 *proficisci fecit, duxit* Ps. 78, 52, it. *abstulit* 2 Reg. 4, 4. 3) *evellit*, ut arborem Iob. 19, 10, vitem Ps. 80, 9, *excidit* lapides Eccl. 10, 9. 1 Reg. 5, 31.

Derivv. מַסָּע, מַסַּע.

נָסַק fut. יִסַּק, semel Ps. 139, 8 *ascendit.* Haec radix, modo [...] statui potest, apud Syros et Ch[...] daeos usitatissima est, sed m[...] fut. imp. inf. Kal (ܢܣܩ, [...] ܠܡܣܩ) et in conj. Aph. [...] in reliquis formis, praet. et [...] Pe. et Conj. Ethp. utuntur [...] ܣܠܩ, ita ut prima rad. Nun [...] quam compareat. Atque [...] rad. סָלַק nunquam exstitisse vi[...] sed nescio an recte dudum [...] vaverit Castellus (male pr[...] notatus a J. D. Michaële ad [...] syr. p. 600), יִסַּק, ܢܣܩ, et [...] ܐܣܩ contracta esse ex יִסְלַק, [...] Alia exempla vocabulorum [...] tractorum, ut duarum con[...] tium prior geminetur, sunt [...] מַתָּה; قدر vulg. قد v. [...] p. 12 al. Proprie igitur haec [...] נָסַק ex Lexx. eliminanda.

נְסַק chald. id. (v. hebr.) Aph. inf. הַנְסָקָה *ascendere fecit* [...] 3, 22. 6, 24.

Hoph. (more hebraeo) Dan. 6, 24.

נִסְרֹךְ n. pr. idoli Niniviturum [...] 19, 37. Jes. 37, 38, fort. [...] l. *aquila magna*, a semit. نسر, et syllaba اَكْ, quae in [...] cis intensiva est, ut [...] didissimus, [...] (Φαρνάκης) [...] ficentissimus. De radd. [...] more Persarum inflexis, v. Bo[...] symb. §. 4. De aquilae c[...] Dschauh. ap. Gol. v. نسر.

נָסַת rad. spuria; formas [...] מַסּוֹת, quae videri possint hic [...] tinere, v. ad נסה.

נֵעָה (motus, fort. terrae) n. pr. [...] pidi Sebulonitarum Jos. 19. [...]

נֹעָה (motus) n. pr. f. Num. 26, [...]

נְעוּרִים m. plur. (a nomine נַעַר) 1) *pueritia* Gen. 46, 34. 2) *adolescentia, iuventus* Ps. 71, 5. 17. אֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ uxor iuventutis tuae, quam iuvenis duxisti Prov. 5, 18. בְּנֵי הַנְּעוּרִים liberi iuventutis, quos quis iuvenis genuit Ps. 127, 4. Metaph. de iuventute populi Israëlitici Jer. 2, 2. 3, 4. Ez. 16, 22. 60. Cf. זְקֻנִים.

נְעוּרוֹת pl. f. id. Jer. 32, 30.

נְעִיאֵל (fort. i. q. יְעִיאֵל, יְעוּאֵל) n. pr. oppidi Naphtalitarum Jos. 19, 27.

נָעִים m. adj. (a rad. נָעֵם) 1) *suavis, iucundus* Ps. 133, 1, de cantu 147, 1, cithara Ps. 81, 3, iuvene amato Cant. 1, 16. Pl. נְעִימִים *iucunda* i. e. *gaudia* Iob. 36, 11, et נְעִימוֹת Ps. 16, 11. 2) *amoenus*, plur. נְעִימִים regiones amoenae Ps. 16, 6. 3) *benignus, benevolus* alicui Ps. 135, 3, cf. נֹעַם 90, 17.

נָעַל 1) *repagulavit, pessulo clausit* portam, c. acc. 2 Sam. 13, 17. 18. Iud. 3, 23. 24. 2) *calceavit*, arab. نعل (quod fit pedem funiculis constringendo et qs. repagulando). Sq. dupl. acc. Ez. 16, 10: וָאֶנְעֲלֵךְ תָּחַשׁ *calceos tibi dedi ex pelle phocarum.*

Hiph. id. 2 Chr. 28, 15.

Deriv. מִנְעָל, מִנְעוֹל, et

נַעַל f. (Deut. 29, 4) *calceus, solea*, arab. نَعْلٌ Gen. 14, 23. Jos. 5, 15 cet. In translatione dominii symbolice *calceus tradi* solebat (quemadmodum medio aevo chirotheca), inde proiectio calcei in aliam regionem symbolum erat occupationis. Ps. 60, 10: *in Edomitarum terram proiicio calceum meum*, h. e. eam occupo, mihi tanquam propriam vindico (v. Rosenm. altes und neues Morgenland no. 483). Ps. 108, 10. Alibi *corrigia calcei*, et *par calceorum* (Am. 2, 6. 8, 6) dr. de re vilissima.

Dual. נַעֲלַיִם Am. l. c. et plur. נְעָלִים, semel נְעָלוֹת Jos. 9, 5.

נָעֵם fut. יִנְעַם *suavis fuit*, de amica Cant. 7, 7, amico 2 Sam. 1, 26; *amoenus fuit*, de regione Gen. 49, 15. Impers. Prov. 24, 25: לַמּוֹכִיחִים יִנְעָם *punientibus* (iudicibus) *suave* i. e. bene *erit*, cf. טוֹב לִי, יִיטַב לִי bene mihi est. (Arab. نَعِمَ et نَعُمَ i. q. hebr., نَعِمَ delectatus est aliqua re).

Derivv. praeter septem nomina sequentia, נְעִים, מַנְעַמִּים.

נַעַם (suavitas) n. pr. m. 1 Chron. 4, 15.

נֹעַם m. 1) *suavitas* Prov. 3, 17; אִמְרֵי נֹעַם verba suavia h. e. decentia 15, 26. 16, 24. 2) *pulchritudo, splendor*. נֹעַם יְהוָה de sacrorum splendore Ps. 27, 4, cf. טוּב יְהוָה V. 13. Exod. 33, 19. 3) *gratia, favor* Ps. 90, 17. Zach. 11, 7 (cf. χάρις, gratia, nostr. *Huld* a voce *hold*).

נַעֲמָה (suavis) n. pr. 1) duarum mulierum a) filiae Lamechi Gen. 4, 22. b) matris Rehabeami 1 Reg. 14, 21. 31. 2 Chr. 12, 13. 2) oppidi tribus Judae Jos. 15, 41, cf. נַעֲמָתִי.

נַעֲמִי patron. n. pr. נַעֲמָן no. 2 pro נַעֲמָנִי (quod est in cod. Sam.) Num. 26, 40.

נָעֳמִי (suavitas mea) n. pr. socrûs Ruthae. Ruth. 1, 2 sqq.

נַעֲמָן 1) *amoenitas*. Jes. 17, 10: נִטְעֵי נַעֲמָנִים *plantationes amoenae.* 2) n. pr. a) filii Benjamin Gen. 46, 21. b) Num. 26, 40. c) praefecti bellici Syrorum 2 Reg. 5, 1.

נַעֲמָתִי n. gent. a נַעֲמָה, oppido aliunde haud cognito, ab illo, quod

supra commemoravimus (נַעֲמָה no. 2) diverso. Iob. 2, 11. 11, 1.

נָעַץ rad. inusit., chald. נְעַץ pupugit, fixit, infixit, unde نعص (נַעֲץ) spinae genus, fort. lotus spinosa (v. Celsii Hierob. II, p. 191 et quae notavimus ad Jes. 7, 19). Hinc denom.

נַעֲצוּץ m. *vepretum, senticetum* Jes. 7, 19. 55, 13.

I. **נָעַר** *rugiit* (leo iuvenis) Jer. 51, 38. Syr. ܢܥܪ id. Vc., ut videtur, onomatop. ut vic. נָחַר, rugiendi sonum raucum exprimens ex gutture prolatum.

II. **נָעַר** *quassit*, spec. 1) *excussit* Neh. 5, 13. Jes. 33, 15. 2) *decussit* Jes. 33, 9: נֹעֵר בָּשָׁן וְכַרְמֶל *decutiunt Basan et Carmel* folia i. e. ea deiiciunt.

Niph. 1) pass. *excussus* i. e. eiectus *est* e terra Iob. 38, 13. Ps. 109, 23. (Cf. arab. نفض quassit, excussit, VIII. expulsus est, نَفْض expulsio). 2) *se excussit* (vinculis), abiecit ea, Iud. 16, 20.

Pi. excussit Neh. 5, 13. Praegn. Ex. 14, 27: וַיְנַעֵר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם *et excussit Jehova Aegyptios in medium mare* i. e. ex terra excussos deiecit in mare. Ps. 136, 15.

Hithp. se excussit aliqua re, sq. מִן. Jes. 52, 2.

Inde נַעַר no. II, נְעֹרֶת.

I. **נַעַר** 1) m. *puer* (vc. primit. sanscr. *nara* homo, vir, fem. *narí, nârí* mulier, zend. *naere*, pers. نر, نار, gr. ἀνήρ). Usurpatur tum de puero recens nato Ex. 2, 6. Iud. 13, 5. 7. 1 Sam. 4, 21, tum de adolescentulo ad annum fere vigesimum Gen. 34, 19. 41, 12 (cf. 37, 2. 41, 2). 1 Reg. 3, 7. Jer. 1, 6. 7. Passim emphat. adhibetur aetati tenerae exprimendae (ut admodum puer), varia 1 Sam. 1, 24: וְהַנַּעַר נָעַר *puer erat adhuc infantulus* 17: אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ־נַעַר qua *genti viri adolescentes*. A est potius nomen muneris *vum* notat (ut gr. παῖς, Bursche, Junge, Knappe) 2: וְהוּא נַעַר *is servus* cum *filios Bilha* cet. (er war knabe, Hirtenknecht). 2 20. 8, 4. Ex. 33, 11. 2 Reg. etiam de militibus gregariis die Burschen, cf. אִישׁ no. 1, 1 Reg. 20, 15. 17. 19. 2 Reg. De iuvenili aetate populi Hos 11, 1. Cf. נְעוּרִים.

2) Ex singulari nonnullorum brorum idiotismo vel potius chaismo, ut gr. ἡ παῖς, usurpatur pro נַעֲרָה *puella* verbo fem. constr. Gen. 24, 28. 55. 34, 3. 12. Deut. 22, (male enim genus epicoenum buunt Simonis, Winerus), in ut in margine ubique legitur (cf. הוּא p. 270 A). In Pe cho ita bis et vicies, praet refero pl. נְעָרִים de *puellis* tum Ruth 2, 21 cf. 8. (LXX. κοράσια) et de puellisque Iob. 1, 19. Arabes in sermone elegantiori minibus masculinis etiam de sexu utuntur, et abstinent minatione feminina, quae gari sermone usitata est, sponsus et sponsa, quae vulg. عروسة, عجوز anus, عجوزة, cf. بعل pro domina, زوج pro زوجة germ. Gemahl pro Gemahlin.

Derivv. נֹעַר, נְעוּרִים, נַעֲרָן.

II. **נַעַר** (a rad. נָעַר) m. concr. *dispulsum* (pecus) Zach.

נֹעַר m. (a rad. נָעַר) *pueritia*

... i. q. נְעוּרִים. Iob. 33, 25.
...4. Ps. 88, 16. Prov. 29, 21.
...b. 36, 14 et Ps. l. c. fuerunt,
...pulsionis significatum statue-
(a rad. נָעַר), citra necessi-

... 1) *puella* Iud. 19, 4 sqq.
2, 9. 13, etiam de *νεογάμῳ*
2, 6 (cf. בְּתוּלָה). 2) *serva,*
...a Prov. 9, 3. 31, 15. Ruth
...2. 3, 2. 3) n. pr. a) oppidi
...bus tribus Ephraim (Jos. 16,
...uod 1 Chr. 7, 28 נַעֲרָן appel-
b) f. 1 Chr. 4, 5.

... נַעֲרַי.

(puer h. e. servus Jehovae,
...נְעַרְ) 1) 1 Chr. 3, 22. 23.
...2.

...uvenilis, puerilis) n. pr. v.
...no. 3, a.

...*stupa*, quae ex lino *excu-*
(a rad. נָעַר) Iud. 16, 9. Jes.

...d. inusit. arab. نعش sustulit,

... no. II pro נֶפֶשׁ.

... *Memphis*, v. מֹף.

...l. inusit., arab. نفج prodiit,
...m verbis נָפַק exiit et נָבַג
...uvit, unde

...r. m. (germen) 1) Exod. 6,
2) 2 Sam. 5, 15. 1 Chr. 3, 7.

(a rad. נוּף) 1) *locus editus*
...ם), inde נָפוֹת דּוֹר, נָפַת דּוֹר
...11, 2. 12, 23. 1 Reg. 4, 11
...ipt. נָפַת דּאֹר Jos. 17, 11 n. pr.
...i maritimi in vicinia montis
...el.

...*cribrum, ventilabrum* Jes. 30,
...cf. הֵנִיף.

... (expansiones, a rad. נָפַס
...t chald. expandit) n. pr. m.
...1, 50 Keri, pro quo Chethibh
..., et Neh. 7, 52 נְפִישְׁסִים

(quae posterior scriptura haud dubie falsa ex נפישים et נפיסים conflata est).

נָפַח i. q. פּוּחַ *flavit, spiravit.* (Rad. onomatop. Cf. nostr. fachen, anfachen. Arab. نفخ et نفح flavit; فخ et فخّ rauciorem ronchissandi sonum exprimunt). Spec. 1) *afflavit* aliquem, sq. בְּ Ez. 37, 9. 2) נָפַח בָּאֵשׁ ignem *sufflavit* Ez. 22, 21, omisso בְּ ibid. V. 20 et Jes. 54, 16. דּוּד נָפוּחַ olla sufflata, h. e. super igne sufflato aestuans Iob. 41, 12. Jer. 1, 13. 3) *flando dispersit, disiecit,* sq. בְּ Hagg. 1, 9. 4) *efflavit* (animam, vitam) Jer. 15, 9.

Pu. *sufflatus est* ignis Iob. 20, 26.

Hiph. 1) addito נֶפֶשׁ *animam exspirare facit* Iob. 31, 39, locutio hyperbolica pro enecavit, suspiria extorsit, misere excruciavit. 2) *flando disiecit,* metaph. i. q. *vilipendit, contemsit* Mal. 1, 13.

Nomm. deriv. מַפָּח, מַפּוּחַ, תַּפּוּחַ, et

נֹפַח (spiritus, fort. locus, quem ventus perflat) n. pr. oppidi Moabitarum Num. 21, 30, quod idem esse volunt atque נֹבַח q. v.

נְפִיל tantum in pl. נְפִילִים m. *gigantes* Gen. 6, 4. Num. 13, 33. Ita omnes Vers. veteres. (Chald. נְפִלָא gigas in coelo i. e. Orionis sidus, pl. maiora coeli sidera). De etymo haud certo constat. Fuerunt, qui conferrent نبيل, نبيلة, quod Gigg. et Cast. reddunt: magnus, corpore magno, sed male; est enim: excellens, generosus, sollers. Malo cum Hebraeis et Aqu. (*ἐπιπίπτοντες*) *irruentes, grassantes,* ut נְפִיל sit signif. intransitivae. Qui Gen. locum de defectione angelorum interpretabantur, נפילים vertere solebant *cadentes, defectores, apostatas.*

נְפִיסִים v. נְפוּסִים.

נָפִישׁ (ex Syrorum usu, recreatio) n. pr. filii Ismaelis Gen. 25, 15, et posterorum eius 1 Chr. 5, 19.

נְפִישְׁסִים v. נְפוּסִים.

נָפַךְ rad. inusit., incerti significatus, unde

נֹפֶךְ m. *gemmae* species incerta (cf. vic. פּוּךְ) Ex. 28, 18. 39, 11. Ez. 27, 16. 28, 13. LXX ter reddunt *ἄνθραξ* i. e. carbunculus. Nihil definio.

נָפַל fut. יִפֹּל, inf. נְפֹל c. Suff. נָפְלוֹ 2 Sam. 1, 10 et נִפְלוֹ 1 Sam. 29, 3 1) *cecĭdit, lapsus est.* (Syr. chald. ܢܦܠ, נְפַל id. Syllabam primariam *fal* hoc sensu habes in germ. *fallen*, angl. *to fall;* gr. et lat. *fallo, σφάλλω* pr. est: cadere, labi fecit, supplantavit; transp. est *labi*). Dr. de homine in terram cadente Ps. 37, 24, de equo, de sella decidente Gen. 49, 17. 1 Sam. 4, 18, in foveam (בַּשַּׁחַת) Ps. 7, 16, in laqueum incidente Am. 3, 5 cet., in bello cadente s. occidente 2 Sam. 1, 4. Jes. 10, 4. Ps. 82, 7 (plene נָפַל בַּחֶרֶב gladio occidit Ps. 78, 64. Ez. 11, 10 et saepe), in morbum delapso (נָפַל לְמִשְׁכָּב cf. gall. *tomber malade*) Exod. 21, 18; it. de domibus, aedificiis collabentibus Iud. 7, 13. Ez. 13, 12. Am. 9, 11. Part. נֹפֵל cadens; praet. qui cecidit, iacet Iud. 3, 25. 1 Sam. 5, 3. 31, 8. Deut. 21, 1; fut. casurus, ruinam parans Jes. 30, 13. De propheta, qui in somno visiones videt divinitus sibi oblatas, intelligenda sunt verba Num. 24, 4: *qui visiones Dei videt* נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם in somno *iacens et reclusis oculis* (sc. mentis): neque enim audiendus vir doctus, qui nuper (Ephemerid. lit. Jen. 1830, IV p. 381) נֹפֵל h. l. de morbo caduco interpretari volebat. Spec. *cadere* dicuntur: a) fetus, qui nascitur Jes. 26, 19, cf. Il. 19, 11 ὅς κεν ἐπ' ἤματι τῷδε ... ποσσὶ γυναικός, ubi Schol. ... γεννηθῇ, it. καταπίπτω ... cadere de matre Stat. T... 60, arab. سقط (non ...) ... daeis נְפַל spec. de aborti... unde hebr. נֵפֶל q. v. b) ... corporis, quae prae ... buntur, concidunt (einfallen ... 5, 22. 27. c) facies prae ... demissa Gen. 4, 5. 6. ... no. 1, e. d) homines, qui ... mitates incidunt 2 Sam. 1, ... 24, 16. e) regna, civitat... evertuntur Jes. 21, 9. Je... Am. 5, 2; f) sortes, qu... tur Ez. 24, 6. Jon. 1, 7, ... res quae sorte alicui obting... לְ Num. 34, 2. Iud. 18, 1. — ... terea variis transfertur ... latine verbis compositis ex... tur: g) *decidit* (de coel... tur de oraculis divinitus ... Jes. 9, 7, cf. chald. ... et arab. نزل descendit (de ... revelatus est. Inde *spiri...* vel *manus Dei* dr. *decid...* aliquem Ez. 8, 1. 11, 5. — ... *cidit* in aliq. sopor (cum ... sq. עַל Gen. 15, 12, terr... 15, 16. Jos. 2, 9. Esth. 8, ... Ps. 55, 5. 105, 38. Da... Iob. 13, 11, calamitas Je... — i) *excidit* consilio, ... 5, 11: יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם *excid...* *siliis suis*, cf. Ovid. Me... — k) *irritum cecidit* Nu... max. de promissis vanis Jos. 23, 14. Plenius dicitur ... gr. *πίπτειν εἰς γῆν*, ... 10, 10 (cf. *χαμαιπετής* ... Pyth. 6, 37. Nem. 4, 65. ... Platonis Eutyphr. 17). — ... *dit, evenit.* Ruth 3, 18: ... דָּבָר *quomodo res cada...* Brut. 40), i. e. evenit, cf. ... Esr. 7, 20. — m) sq. ... rativo: cecidit prae aliquo i... inferior fuit, ei *cessit* Iob ... 13, 2, it. sq. לִפְנֵי Esth. 6, 13

dicitur etiam de his, qui con-
in aliquem locum se *conii-
t*, *demittunt*, *ruunt* (cf. syr.
, quod in N. T. ponitur pro
ειν et βάλλεσθαι), spec. a) *pro-
:, prostravit se*. 2 Sam. 1, 2:
וַיִּפֹּל אַ *prostravit se in ter-*
Iob. 1, 20, saepe addito עַל
Gen. 17, 3. 17. Num. 16, 4.
7, 6, עַל אַפָּיו 2 Sam. 14, 4,
לְאַפָּיו 1 Sam. 20, 41, etiam
לִ Gen. 44, 14, לִפְנֵי רַגְלֵי פ׳
8, 3. — b) נָפַל עַל צַוְּארֵי פ׳
n amplexus alic. Gen. 33, 4.
46, 29, cf. 50, 1. — c) נָפַל
עַל ruit in gladium suum,
incubuit 1 Sam. 31, 4. 5.
10, 4. — d) *irruit* hostis, *in-*
Iob. 1, 15, sq. בְּ Jos. 11, 7.
iliit de iumento, curru, sq.
Gen. 24, 64. 2 Reg. 5, 21. —
misit se i. e. *consedit*, *castra*
exercitus Iud. 7, 12, popu-
n. 25, 18 (cf. 16, 12). LXX.
ησε. — g) נָפְלָה תְחִנָּתִי לִפְנֵי
meae (litterae supplices) co-
iquo deponuntur, quae formu-
riam significat α) suppliciter
t Jer. 36, 7, β) exoratus est
. 42, 2 (pr. litteras coram
oni passus est, accepit eas,
qui faciunt, ad exorandum
ves sunt). — h) *defecit* (ab-
), gr. πίπτειν, διαπίπτειν
. 29, 3, sq. עַל 1 Par. 12,
. 2 Par. 15, 9. Jer. 21, 9.
. 39, 9. Jes. 54, 15, אֶל Jer.
. 38, 19. 52, 15 *ad* aliq.

h. 1) causat. Kal no. 1 *ca-
fecit*, i. e. a) *iecit*, *proiecit*
en) v. c. ligna in ignem Jer.
, *prostravit* aliquem (nie-
rfen) Deut. 25, 2, *deiecit*
m 2 Sam. 20, 15. b) *cecidit*
m gladio Jer. 19, 7. Dan. 11,
cecidit arbores 2 Reg. 3, 19.
, 5. c) *partu emisit*, *peperit*
werfen (v. Kal no. 1, a).
6, 19: *terra pariet manes*
e se proiiciet. d) collabi s. *con-
cere fecit* (femur) Num. 5,
21, v. Kal no. 1, b. e) *demi-
sit* faciem suam prae tristitia vel
ira Jer. 3, 12, sq. בְּ pers. (irasci in
aliquem); it. הִפִּיל פְּנֵי פ׳ demisit
vultum alic. i. e. tristem fecit Iob.
29, 24, v. Kal no. 1, c. f) sortem
iecit Ps. 22, 19. Prov. 1, 14, etiam
omisso גּוֹרָל 1 Sam. 14, 42, inde
sorte distribuit, attribuit alicui, sq.
acc. rei et לְ pers. Jos. 13, 6. 23, 4.
Ez. 45, 1. 47, 22, omisso dat. Ps.
78, 55. V. Kal no. 1, f. g) *de-
posuit preces* (litteras supplices)
coram aliquo i. e. supplex rogavit
Jer. 38, 26. 42, 9. Dan. 9, 18. 20,
v. Kal 2, g.

2) *cadere sivit*, *passus est* v. c.
lapidem Num. 35, 23, inde a) הִפִּיל
אַרְצָה in terram cadere sivit (pro-
missum), non implevit 1 Sam. 3,
19, omisso אַרְצָה Esth. 6, 10, v.
Kal 1, k. b) *remisit*, *destitit* ab
aliqua re (nostr. eine Sache fallen
lassen), sq. מִן Iud. 2, 19.

Hithp. 1) *proiecit se* Deut. 9,
18. 25. Esr. 10, 1. 2) sq. עַל *ir-
ruit* in al. Gen. 43, 18.

Pil. נִפְלֵל semel ap. Ezechielem
(qui formis minus usitatis abundat)
28, 23 i. q. נָפַל, quod eodem con-
textu legitur 30, 4. 32, 20.

Nomm. deriv. נֵפֶל, נָפִיל, מַפָּל,
מַפֶּלֶת, מַפָּלָה.

נְפַל chald. fut. יִפֵּל (cf. syr. ܢܦܠ,
in Targg. frequentatur יְפַל) i. q.
hebr. 1) *cecidit* a) *decidit*, *de-
lapsus est* Dan. 7, 20. 4, 28: קָל
מִן־שְׁמַיָּא נְפַל *vox coelitus delapsa
est* (cf. [illegible]s. 9, 7). b) *accidit* Esr.
7, 20.

2) *deiectus est* Dan. 3, 23 (syr.
ܢܦܠ in carcerem coniectus est);
proiecit, *prostravit se* Dan. 3, 6.
7. 10. 11, עַל אַנְפּוֹהִי Dan. 2, 46.

נֵפֶל m. *partus praematurus*, qui ex
utero excidit, *abortus*, Iob. 3, 16.
Ps. 58, 9. Eccl. 6, 3. Cf. rad. de
partu usurpatam Kal no. 1, a. Hiph.
no. 1, c, de partu praematuro נפל
usurpatur in Talmude, et arab.

سقط cecidit IV. abortum edidit, arab. سقط abortus.

נְפַלַל v. נָפַל Pil.

נָפַס rad. inusit. v. נְפוּסִים.

נָפַץ i. q. פוּץ 1) *diffregit, discussit*, v. c. vas figlinum Iud. 7, 19. Jer. 22, 28. Inde 2) *dispersit* gregem, populum Jes. 11, 12. 3) reflex. *dispersit se, dispersus est* (populus) 1 Sam. 13, 11. Jes. 33, 3. Gen. 9, 19: מֵאֵלֶּה נָפְצָה כָל־הָאָרֶץ *ab his dispersa est universa terra*, h. e. disperserunt se gentes universae terrae (cf. 10, 5). — Praeter praet. occurrit in solo inf. absol. נָפוֹץ Iud. 7, 19 et part. pass. נָפוּץ Jer. 22, 28. In imp. et fut. utuntur verbo פוּץ (v. Gramm. hebr. §. 77).

Pi. 1) i. q. Kal no. 1 *diffregit* vas fictile Ps. 2, 9, infantes petrae illisos 137, 9. 2 *dissipavit, dispersit* populum Jer. 13, 14. 51, 23. Inf. נַפֵּץ subst. dispersio populi israelitici in terras gentilium, διασπορά Dan. 12, 17. *Pu.* part. disiectus Jes. 27, 9.

Derivv. מַפֵּץ, מַפָּץ, et

נֶפֶץ m. *inundatio, imber* Jes. 30, 30, a rad. נָפַץ aram. effudit, cui vicinum est فاض med. Je redundavit, cf. praeter alias vocem זָרַק sparsit, fudit.

נְפַק chald. *exiit* Dan. 2, 14. 3, 26. 5, 5; *promulgatum est* edictum. Dan. 2, 13: וְדָתָא נֶפְקַת cf. Luc. 2, 1: ἐξῆλθε δόγμα. Imp. pl. פֻּקוּ Dan. 3, 26.

Aph. הַנְפֵּק, הַנְפִּיק *eduxit, expromsit* Dan. 5, 2. 3. Esr. 5, 14. 6, 8. Inde

נִפְקָא f. st. emphat. נִפְקְתָא chald. *sumtus*, qui erogantur, impenduntur, cf. יְצָא litt. k. Esr. 6, 4. 8. Syr. ܢܦܩܬܐ id. Arab. نفق pecuniam erogavit, نفقة sumtus.

נָפַשׁ in Kal inusit., arab. conj. V. anhelavit, aegre ritum.

Niph. respiravit (Ex. 23, 12. 31, 17. 2 Sam. (Arab. conj. II recreavit Inde n. pr. נָפִישׁ et

נֶפֶשׁ cum Suff. נַפְשִׁי, plur. (נְפָשִׁים semel Ez. 13, 20) saepius f. (Arab. نفس, syr.

1) *anima, halitus*, Iob נֶפֶשׁ חַיָּה halitus vitae Gen. it. *odor* (suavis), qui Prov. 27, 9. בָּתֵּי נֶפֶשׁ olf Jes. 3, 20.

2) *anima, ψυχή*, corpus vivit, quae certi ritu ducendo (cf. רוּחַ, coll. gr. ἄνεμος), cuius in sanguine esse putaba 17, 11. Deut. 12, 23. Ge cf. Ovid. Fast. V, 469), *vis vitalis*. Gen. 35, 18: בְּצֵאת נַפְשָׁהּ *quum exiret ani* quum animam efflaret. 1 21: תָּשָׁב־נָא נֶפֶשׁ־הַיֶּלֶד הַזֶּה עַל־קִרְבּוֹ *utinam vita huius eum redeat*. Ex. 21, 23: נֶפֶשׁ *vita pro vita*. *Ani* et vivere dicitur Gen. 12, 119, 175, et mori Iud interfici Num. 31, 19, 3, 11, effundi (quatenus guine effuso efflatur) Thr Jes. 53, 12. יָרֵא לְנַפְשׁוֹ timuit Jos. 9, 24. Ez. 32, formula הִכָּה פ' נֶפֶשׁ v. quentatur igitur in formul ad vitam vel amitten servandam pertinent, a) propter vitam, ad vitam dam 2 Reg. 7, 7, cf. χειν περὶ ψυχῆς Od. 9, ad Herod. 7, 56. 9, 36, (de lepore) περὶ κρεῶν

44, 7 est *contra* vitam, in detrimentum vitae. b) בְּנֶפֶשׁ *cum vitae periculo.* 2 Sam. 23, 17. 18, 13 (Keri). 1 Reg. 2, 23: בְנַפְשׁוֹ דִּבֶּר אֲדֹנִיָּהוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה *cum vitae suae periculo Adonias hoc dixit,* Thren. 5, 9. Prov. 7, 23, cf. בְּרָאשֵׁינוּ 1 Chr. 12, 19. Alibi: *pro vita* (ademta) i. e. propter caedem alicuius Jon. 1, 14. 2 Sam. 14, 7. c) לְנֶפֶשׁ פ׳ in commodum vitae alic. Gen. 9, 5. Deut. 4, 15. 16. Jos. 23, 11. Adde multas locutiones, quae ad vitam cibo potuque sustentandam pertinent, vel his oppositae sunt. Dicunt enim: *anima mea* cibo potuque *satiatur* Prov. 27, 7. Jes. 55, 2, *explevit animam* i. e. satiavit Prov. 6, 30, adeoque נֶפֶשׁ de alimentis dicitur Jes. 58, 10, et contra: *anima mea esurit* (Prov. 10, 3. 27, 7), *sitit* (Prov. 25, 25), *ieiunat* (Ps. 69, 11), *abstinet* a cibis quibusdam (Lev. 30, 3), iis *inquinatur* Ez. 4, 14; neque non *anima vacua* h. e. esuriens Jes. 29, 7, *anima arida* h. e. sitiens Num. 11, 6, *animam* (h. e. fauces) *magno hiatu diduxit.* Jes. 5, 14. Hab. 2, 5. — Anima a corpore separata intelligitur Iob. 14, 21.

3) *animus,* utpote sedes sensuum, affectuum, et commotionum varii generis (v. לֵב 1, litt. b), cui tribuitur amor (Jes. 42, 1. Cant. 1, 7. 3, 1—4. Gen. 34, 3), gaudium (Ps. 86, 4), timor (Jes. 15, 4. Ps. 6, 4), pietas in Deum (Ps. 86, 4. 104, 1. 143, 8), fiducia (Ps. 57, 2), desiderium (Ps. 42, 3. 63, 2), concupiscentia tum cibi Prov. 6, 30. 10, 3. Mich. 7, 1. Deut. 12, 20. 21 (unde בַּעַל נֶפֶשׁ homo avidus Prov. 23, 2) tum rei venereae Jer. 2, 24. Ez. 23, 18, tum denique caedis et vindictae Ps. 27, 12. 41, 3. 105, 22. Exod. 15, 9, cf. Prov. 21, 10, et contra odium Jes. 1, 14. Ps. 17, 9, contemtus Ez. 36, 5. Jes. 49, 7, ultio Jer. 5, 9, tristitia Iob. 19, 2. 27, 2. 30, 25. Virtutis bellicae sedes est in his, quibus poëta animum suum alloquitur Iud. 5, 21: תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עֹז *conculca, anima mea, robustos.* Jerem. 4, 19: כִּי קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַעַתְּ נַפְשִׁי *quia vocem tubae audis, o anima mea.* De sensibus in universum dr. Ex. 23, 9: יְדַעְתֶּם אֶת־נֶפֶשׁ הַגֵּר *vos novistis sensus peregrini,* quid animi sit hominibus peregrinis. 1 Sam. 1, 15: *animum meum effudi coram Jehova,* h. e. intimos animi sensus Jehovae aperui. Prov. 12, 10.

Voces etiam, quibus animi sensus significantur, animo tribui solent, itaque animus plorare dicitur Ps. 119, 28, in lacrimas effundi Iob. 30, 16, vindictam clamare 24, 12, et contra fausta adprecari Gen. 27, 4. 25. Paulo rarius *animo* tribuuntur, quae pertinent a) ad *sentiendi et agendi rationem,* ut fastus (רְחַב נֶפֶשׁ Prov. 28, 25), patientia et impatientia (הֶאֱרִיךְ נֶפֶשׁ Iob. 6, 11); b) ad *voluntatem et consilium* Gen. 23, 8: אִם־יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם *si est apud animum vestrum* h. e. si constituistis apud animum vestrum, 2 Reg. 9, 15. 1 Par. 28, 9: בְּנֶפֶשׁ חֲפֵצָה *lubenti animo.* c) ad *intellectum* et *cogitandi facultatem* Ps. 139, 14: *bene novit animus meus.* Prov. 19, 2. 1 Sam. 20, 4: *quid cogitat animus tuus.* Deut. 4, 9: *custodi animum tuum, ne obliviscaris.* Thren. 3, 20; quae omnia de *corde* magis frequentantur (v. לֵב no. 1, litt. c—e).

4) concr. *animans,* cui anima (נֶפֶשׁ) inest. Jos. 10, 28: כָּל־הַנֶּפֶשׁ *omne animans* V. 30. 32. 35. 37. Passim plenius dr. נֶפֶשׁ חַיָּה Gen. 1, 24. 2, 7. 19, additoque articulo נֶפֶשׁ הַחַיָּה 1, 21. 9, 10 pr. *animans vitae* i. e. vita praeditum (lebendige Seele = lebendiges Wesen), *animans vivum* 2, 7, plerumque collect. *animantia viva* Gen. 1, 21. 24. 9, 10. 12. 15. Lev. 11, 10, in qua formula bene observan-

dum, חַיָּה esse genit. substantivi חַיָּה (*vitae*), non fem. adiectivi חַי (*viva, vivum*), ita ut נֶפֶשׁ חַיָּה, aeque ac נֶפֶשׁ, utriusque sexus sit, et cum masculino construi queat. His illustrantur verba Gen. 2, 19, in quibus haeserunt interpretes: וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ *et quomodocunque Adamus appellaret ea, animalia, hoc nomen eorum:* namque לוֹ et שְׁמוֹ referuntur ad נֶפֶשׁ חַיָּה, quod post לֹו πλεονάζει. — Spec. est *homo* max. in certis quibusdam formulis, in quibus etiam nos *animae* vc. utimur, ut גָּנַב נֶפֶשׁ furari hominem (cf. nostr. Seelenverkäufer) Deut. 24, 7, אָכַל נֶפֶשׁ Ez. 22, 25, praeterea a) in legibus. Lev. 4, 2: נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא *si quae anima* (i. e. si quis) *peccaverit* Lev. 5, 1. 2. 4. 15. 27, cf. formula נִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמֶּיהָ s. v. כָּרַת Niph. no. 2. b) in censu populi, ut שִׁבְעִים נֶפֶשׁ septuaginta capita Ex. 1, 5. 16, 16. Gen. 46, 18, 27. Deut. 10, 22 (gr. ita ψυχαί Eurip. 1 Petr. 3, 20): plenius נֶפֶשׁ אָדָם Num. 31, 46, cf. Gen. 14, 21. c) de mancipiis, Gen. 12, 5: הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְחָרָן *mancipia Charane acquisita.* Ez. 27, 13, cf. ψυχαὶ ἀνθρώπων Apoc. 18, 13. 1 Macc. 10, 33. d) נֶפֶשׁ מֵת (ubi מֵת est genit., cf. supra formulam נֶפֶשׁ חַיָּה) *aliquis mortuus, cadaver.* Num. 6, 6: עַל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא *ad mortuum ne veniat.* Lev. 21, 11; adeoque omisso מֵת id., in formulis טָמֵא לָנֶפֶשׁ Num. 5, 2. 9, 6. 7. 10 et טְמֵא נֶפֶשׁ Lev. 22, 4. Hagg. 2, 13 qui cadaveris tactu se contaminavit, cf. Num. 19, 13.

5) Cum Suff. נַפְשִׁי, נַפְשְׁךָ cet. passim est: ego *ipse*, tu *ipse* (cf. arab. نَفْس et germ. *selb*, *selber*, suec. *sjel* eiusdem stirpis atque *Seele* v. Adel. IV, p. 47). Hos. 9, 4: לַחְמָם לְנַפְשָׁם *cibus eorum ab iis ipsis* consumitur. Jes. 46, 2, etiam reflex. נַפְשִׁי me ipsum Iob. 9, 21. Praeterea annotant interpretes, נַפְשִׁי, נַפְשְׁךָ saepe dici pro pronomine pers. אֲנִי, אַתָּה, sed cuncta, quae laudant, exempla expedienda sunt ex iis, quae observavimus no. 2. 3. Creberrime ponitur in eiusmodi sententiis, quae ad vitam in discrimen vocatam pertinent. Ps. 3, 3: *multi dicunt de me* (לְנַפְשִׁי), *auxilium ei non superest.* 11, 1: *cur mihi* (לְנַפְשִׁי) *dicitur: aufuge in montes.* Jes. 3, 9: אוֹי לְנַפְשָׁם *vae iis* (pr. vitae eorum) Ps. 7, 3. 35, 3. 7. 120, 6, quo etiam pertinet Jes. 51, 23: *qui dicunt tibi* (לְנַפְשֵׁךְ): *prosterne te, ut transeamus*, et similia: alibi, ubi refertur ad animi sensus v. c. Iob. 16, 4: לוּ יֵשׁ נַפְשְׁכֶם תַּחַת נַפְשִׁי quod non reddendum: *utinam vos essetis meo loco*, sed: *utinam sentiretis quod ego sentio*, wäre euch nur zu Muthe wie mir (cf. Ex. 23, 9). Semel tamen נַפְשִׁי et יְחִידָתִי ad pronominis naturam tam prope accedunt, ut adeo cum primae personae verbo construantur Jes. 26, 9, cf. עַבְדְּךָ sq. 1 pers. Gen. 44, 32.

נֶפֶת f. probab. i. q. נוֹף et נָפָה *locus editus* (a rad. נוּף), tantummodo Jos. 17, 11: שְׁלֹשֶׁת הַנָּפֶת. Targ. *tres regiones.*

נֹפֶת f. (rad. נוּף v. Hiph. no. 2) *sparsio, destillatio,* inde נֹפֶת צוּפִים *destillatio favorum* i. e. *mel e favis destillans* i. q. יַעַר (q. v.) Ps. 19, 11. Dein omisso gen. צוּפִים id. Cant. 4, 11. Prov. 5, 3. 24, 13: נֹפֶת מָתוֹק עַל־חִכֶּךָ *mel dulce* (quiddam) est *palato tuo* (ubi praedicatum מָתוֹק non movetur, cf. Gen. 49, 15).

נַפְתּוּלִים plur. m. *pugnae*, semel Gen. 30, 8, verbale a rad. פָּתַל Niph. luctatus est, pugnavit.

נַפְתֹּחַ (apertio), v. מֵי נֶפְתּוֹחַ s. v. מַי p. 568.

נַפְתֻּחִים n. pr. gentis aegyptiacae Gen. 10, 13. 1 Chr. 1, 11. Bochar-

sequitur עַל יְדוּתוּן Ps. 62, 1, 1, semel לִידוּתוּן 39, 1, ubi sunt: *praefecto Jeduthunaeo*; nisi ידותון in hac formula m pro instrumenti vel modi sici nomine habendum): neque ligendum, hanc inscriptionem a rioris aetatis carminibus post intum templi et cultus sacri comitis prorsus fere abesse. Plane cienda videtur ea sententia, qua מְ non part., sed infinitivus e Syrorum formatus esse star (cf. chald. Dan. 5, 12): obenim articulus in forma לַמְנַצֵּחַ לְהַמְנַצֵּחַ) latens.

Niph. perfectus, absolutus fuit. 8, 5: מְשֻׁבָה נִצַּחַת *absoluta* *ectio*, v. נֵצַח no. 5.

נָצַח rad. inusit., arab. نضح *sparsit, adspersit*, aeth. ፀ: id. unde נֵצַח no. II.

chald. Ithpa. *vicit*, sq. עַל Dan. (Syr. id.).

נֵצַח et **נֶצַח** cum Suff. נִצְחִי *splendor* 1 Chr. 29, 11. 1 Sam. 29: נֵצַח יִשְׂרָאֵל *splendor Israel*, de Deo. 2) *sinceritas, verus*. Hab. 1, 4: לֹא יֵצֵא לָנֶצַח *non secundum veritatem ius itur*, fort. Prov. 21, 28. 3) *fiducia*. Thren. 3, 18: אָבַד *periit fiducia mea.* 4) *perpetuitas, perennitas* (quae enim tant, perennia sunt, his confidere sumus, cf. נֶאֱמָן no. 3. 4), *aeternitas*. עַד נֵצַח Ps. 49, 20. Iob. 36, לָנֶצַח, נֶצַח adv. perpe. Jes. 34, 10: לְנֵצַח נְצָחִים id. *perfectio, absolutio*, acc. נֶצַח, לָנֶצַח adv. *prorsus, omnino* (cf. str. lauter). Ps. 13, 12: עַד אָנָה יְהוָה תִּשְׁכָּחֵנִי נֶצַח *quousque Domine prorsus immemor eris*. Ps. 5. Iob. 23, 7. In genit. Ps. 74, מַשֻּׁאוֹת נֶצַח *desolationes perpetuae* i. e. loca penitus, funditus stata.

II. **נֵצַח** m. *succus, liquor*, quem *spargunt* uvae calcatae Jes. 63, 3. 6, a rad. נָצַח no. II.

נְצִיב m. (a rad. נָצַב) 1) *positus*, inde *praepositus, praefectus* i. q. נִצָּב 1 Reg. 4, 7. 19. 2) *positum* quid, inde a) *statua*, i. q. מַצֵּבָה, arab. نُصْبٌ, نَصْبٌ statua, idolum. Gen. 19, 26: נְצִיב מֶלַח *statua salis* sc. fossilis, cuius frusta varie formata in vicinia maris mortui reperiuntur (v. Legh in Macmichaël Journey p. 205). b) *statio militaris*, i. q. מַצָּב, מַצָּב 1 Sam. 10, 5. 13, 3. 4, *praesidium* 2 Sam. 8, 6. 14. 3) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 45.

נְצִיחַ (purus, sincerus) n. pr. m. Esr. 2, 54. Neh. 7, 56.

נְצִיר Jes. 49, 6 Chethibh, *servatus, ereptus*, a rad. נָצַר, Keri נְצוּר part. pass.

נָצַל in Kal inusit., pr. *extraxit, evellit*, نصل et نصل, aeth. ነጸለ: avellit. Vicina sunt נָשַׁל, שָׁלַל.

Pi. 1) *eripuit* alicui aliquid 2 Chr. 20, 25. 2) sq. acc. pers. *spoliavit* aliquem Ex. 3, 22. 12, 36. 3) *ex periculo eripuit, servavit* Ex. 14, 14 v. Hiph.

Hiph. הִצִּיל 1) *avellit*, sq. בֵּין divellit. 2 Sam. 14, 6: *altercabantur* (pueri) *in agro* וְאֵין מַצִּיל בֵּינֵיהֶם *neque aderat, qui eos divelleret*, niemand riſs sie aus einander. — 2) i. q. Pi. no. 1 *eripuit, abstulit* Gen. 31, 9, sq. מִן Comm. 16. Ps. 119, 43. 2 Sam. 20, 6: וְהִצִּיל עֵינֵנוּ *et (ne) oculum nostrum eripiat*, h. e. se subducat oculis nostris. 3) *eripuit, liberavit* aliquem e periculo, c. acc. pers. (semel c. dat. Jon. 4, 6), sq. מִן Ps. 18, 49. 34, 5. 18. Mich. 5, 5; מִיַּד ex manu, potestate alic. Gen. 32, 12. 37, 21. 22. Ex. 3, 8. 18, 10; מִכַּף id. Jes. 38, 6. הִצִּיל נַפְשׁוֹ vitam suam servavit Ex. 3, 19. 21.

I. **נָצָה** in Kal inusit., 1) pr. *volavit* i. q. נָצָא et נָצַץ no. 3. Inde נוֹצָה penna avium, et arab. نَاصِيَةٌ pluma avium, dein antiae s. capronae, coma frontis propendula et qs. volans. Ab hoc nomine ductum est

2) arab. نَصَا et نَصَّا antiis aliquem prehendit, et Conj. III antiis prehensis altercavit. Inde apud Hebr. *rixatus est*, cf. syr. et chald. نَصِي, נְצָא i. q. hebr. רִיב, et arab. نَاصَى Conj. VI. id.

Hiph. הִצָּה *rixatus est, disceptavit.* Num. 26, 9: בְּהַצֹּתָם עַל־יי *quum disceptarent cum Jehova;* inde *bellum gessit.* Ps. 60, 2: בְּהַצּוֹתוֹ אֶת־אֲרַם נַהֲרַיִם *quum bellum gereret cum Mesopotamia.*

Niph. נִצָּה *altercatus est* alter cum altero. Deut. 25, 11: כִּי יִנָּצוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו *si viri invicem rixantur.* Ex. 2, 13. 21, 22. Lev. 24, 10. 2 Sam. 14, 6.

Derivv. מַצּוּת, מַצָּה, נוֹצָה.

II. **נָצָה** pr. i. q. arab. نَصَا *detraxit* alicui vestem, *eduxit* ensem ex vagina (vic. יָצָא). Inde *evacuavit* terram i. e. spoliavit, incolis nudavit (cf. בָּקַק no. 1, a, נָקָה Niph.), et intrans. *desolatus est.* Jer. 4, 7: עָרַיִךְ תִּצֶּינָה *oppida tua desolabuntur.* LXX. αἱ πόλεις σου καθαιρεθήσονται.

Niph. id. Jes. 37, 26: גַּלִּים נִצִּים *rudera desolata.* 2 Reg. 19, 25.

Caeterum haec significatio cum priore illa (no. I) ita conciliari possit, ut a *bellando* proficiscatur: *bello vastatus, desolatus est*, cf. حَرَبَ bellum gessit, unde حَرِيبٌ et مَحْرُوبٌ bello exutus et spoliatus.

נִצָּה f. (a rad. נָצַץ no. 2) *flos* Iob. 15, 33. Jes. 18, 5.

נֹצָה I) i. q. צֹאָה (part. Niph. a נָצָא) quod excernitur, *excrementum* in ingluvie avis Lev. 1, 16. Cf. צֹאָה et צוֹאָה. II) i. q. נוֹצָה (q. v.) *penna*, a נָצָה no. I, 1.

I. **נָצַח** in Kal inusit., pr. i. q. نَصَحَ *splenduit* (vic. rad. נָצַץ), metaph. inclaruit, it. vicit, نَصُوحٌ vox *canora* (pr. clara). Aethiop. ንጹሕ: purus, mundus fuit, ንጹሕ: purus, castus, arab. نَصَحَ sincerus, fidelis fuit.

Pi. נִצַּח (pr. eminuit) 1) *praefuit*, ut ministerio templi, operariis, sq. עַל et לְ 1 Chr. 23, 4. Esr. 3, 8. 9. Part. מְנַצֵּחַ praefectus 2 Chron. 2, 1. 17. 34, 12. 2) spec. *cantum praeivit.* 1 Chr. 15, 21: *et Mattathias .... canebant citharis in octava* (i. e. tono gravi, ima voce, *nel basso*), לְנַצֵּחַ ita *ut praecinerent* i. e. cantum regerent. (Opposita sunt V. 19 לְהַשְׁמִיעַ Luth. helle zu singen, et V. 20: עַל עֲלָמוֹת *voce virginea, nel soprano*). Hinc לַמְנַצֵּחַ, quod est in titulis 53 psalmorum et Hab. 3, 19 praeeuntibus Kimchio, Raschio, Aben Esra plerique reddunt: *praecentori* sc. tradendum est hoc carmen, ut eo duce canatur; quo etiam collineat Targ. לְשַׁבָּחָא *ad canendum.* Atque haec sententia reliquis praestat. Modo enim absolute ponitur addito tantummodo auctore carminis ut לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד Ps. 11. 13. 14. 18—21. 31. 36. 40. 41. 42. 44. 47. 49. 51. 52. 64—66. 68. 70. 85. 109. 139. 140, modo addi solet instrumentum (בִּנְגִינוֹת Ps. 4. 6. 54. 55. 67. 76, עַל הַגִּתִּית 8. 81. 84, עַל שׁוֹשַׁנִּים Ps. 45. 69. 80, עַל נְחִילוֹת Ps. 5, עַל מָחֲלַת Ps. 53), vel initium carminis ad cuius modos psalmus canendus est (v. Ps. 22. 56—59. 75), vel denique vox tonusque gravior acutiorve, עַל עֲלָמוֹת Ps. 46, עַל הַשְּׁמִינִית Ps. 12,

(bis sequitur עַל יְדוּתוּן Ps. 62, 1, 77, 1, semel לִידוּתוּן 39, 1, ubi iungunt: *praefecto Iedutunaeorum;* nisi ידותון in hac formula etiam pro instrumenti vel modi musici nomine habendum): neque negligendum, hanc inscriptionem a sequioris aetatis carminibus post interitum templi et cultus sacri compositis prorsus fere abesse. Plane abiicienda videtur ea sententia, qua מְנַצֵּחַ non part., sed infinitivus more Syrorum formatus esse statuitur (cf. chald. Dan. 5, 12): obstat enim articulus in forma לַמְנַצֵּחַ (pro לְהַמְנַצֵּחַ) latens.

Niph. perfectus, absolutus fuit. Jer. 8, 5: מְשֻׁבָה נִצַּחַת *absoluta defectio*, v. נֵצַח no. 5.

II. **נָצַח** rad. inusit., arab. نصح et نضح *sparsit, adspersit*, aeth. ንዝሐ: id. unde נֵצַח no. II.

נְצַח chald. Ithpa. *vicit*, sq. עַל Dan. 6, 4. (Syr. id.).

I. **נֵצַח** et **נֶצַח** cum Suff. נִצְחִי 1) *splendor* 1 Chr. 29, 11. 1 Sam. 15, 29: נֵצַח יִשְׂרָאֵל *splendor Israëlis*, de Deo. 2) *sinceritas, veritas.* Hab. 1, 4: לֹא יֵצֵא לָנֶצַח מִשְׁפָּט *non secundum veritatem ius dicitur*, fort. Prov. 21, 28. 3) *fides, fiducia.* Thren. 3, 18: אָבַד נִצְחִי *periit fiducia mea.* 4) *perpetuitas, perennitas* (quae enim durant, perennia sunt, his confidere possumus, cf. נֶאֱמָן no. 3. 4), *aeternitas.* עַד נֶצַח Ps. 49, 20. Iob. 34, 36, לָנֶצַח, נֶצַח, adv. perpetuo. Jes. 34, 10: לְנֵצַח נְצָחִים id. 5) *perfectio, absolutio*, acc. נֶצַח, et לָנֶצַח adv. *prorsus, omnino* (cf. nostr. lauter). Ps. 13, 12: עַד אָנָה יְהוָה תִּשְׁכָּחֵנִי נֶצַח *quousque Domine mei prorsus immemor eris.* Ps. 79, 5. Iob. 23, 7. In genit. Ps. 74, 3: מַשֻּׁאוֹת נֶצַח *desolationes perfectae* i. e. loca penitus, funditus vastata.

II. **נֵצַח** m. *succus, liquor*, quem *spargunt* uvae calcatae Jes. 63, 3. 6, a rad. נָצַח no. II.

נְצִיב m. (a rad. נָצַב) 1) *positus*, inde *praepositus, praefectus* i. q. נִצָּב 1 Reg. 4, 7. 19. 2) *positum* quid, inde a) *statua*, i. q. מַצֵּבָה, arab. نَصَب, نُصْب statua, idolum. Gen. 19, 26: נְצִיב מֶלַח *statua salis* sc. fossilis, cuius frusta varie formata in vicinia maris mortui reperiuntur (v. Legh in Macmichaël Journey p. 205). b) *statio militaris*, i. q. מַצָּב, מֻצָּב 1 Sam. 10, 5. 13, 3. 4, *praesidium* 2 Sam. 8, 6. 14. 3) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 45.

נְצִיחַ (purus, sincerus) n. pr. m. Esr. 2, 54. Neh. 7, 56.

נָצִיר Jes. 49, 6 Chethibh, *servatus, ereptus*, a rad. נָצַר, Keri נְצוּרֵי part. pass.

נָצַל in Kal inusit., pr. *extraxit, evellit*, نصل et نصل, aeth. ነጸለ: avellit. Vicina sunt נָשַׁל, שָׁלַל.

Pi. 1) *eripuit* alicui aliquid 2 Chr. 20, 25. 2) sq. acc. pers. *spoliavit* aliquem Ex. 3, 22. 12, 36. 3) *ex periculo eripuit, servavit* Ez. 14, 14 v. Hiph.

Hiph. הִצִּיל 1) *avellit*, sq. בֵּין divellit. 2 Sam. 14, 6: *altercabantur* (pueri) *in agro* וְאֵין מַצִּיל בֵּינֵיהֶם *neque aderat, qui eos divelleret*, niemand riss sie aus einander. — 2) i. q. Pi. no. 1 *eripuit, abstulit* Gen. 31, 9, sq. מִן Comm. 16. Ps. 119, 43. 2 Sam. 20, 6: וְהִצִּיל עֵינֵנוּ *et (ne) oculum nostrum eripiat*, h. e. se subducat oculis nostris. 3) *eripuit, liberavit* aliquem e periculo, c. acc. pers. (semel c. dat. Jon. 4, 6), sq. מִן Ps. 18, 49. 34, 5. 18. Mich. 5, 5; מִיַּד ex manu, potestate alic. Gen. 32, 12. 37, 21. 22. Ex. 3, 8. 18, 10; מִכַּף id. Jes. 38, 6. הִצִּיל נַפְשׁוֹ vitam suam servavit Ez. 3, 19. 21.

אֵין מַצִּיל nemine auxilium ferente Ps. 7, 3. 50, 22. Jes. 5, 29.

Hoph. הֻצַּל *extractus, ereptus est* Am. 4, 11. Zach. 3, 2.

Niph. 1) pass. Hiph. no. 3 *ereptus est, liberatus est* Jes. 20, 6. Jer. 7, 10. Am. 3, 12. 2) *servavit se, evasit* Prov. 6, 3. 5. Sq. אֶל *confugit* ad aliquem. Deut. 23, 16.

Hithp. sibi detraxit, exuit aliquid, c. acc. Ex. 33, 6, cf. gramm. hebr. §. 53, 3, litt. d.

Deriv. הַצָּלָה.

נְצַל chald. Aph. הַצֵּל i. q. hebr. הִצִּיל no. 3 Dan. 3, 29. 6, 15. 28.

נִצָּן m. *flos* Cant. 2, 12, a rad. נָצַץ no. 2.

נָצַע rad. nihili: quae huc retulerunt, v. sub rad. יָצַע.

נָצַץ i. q. נוּץ 1) *splenduit, micuit,* tantummodo Ez. 1, 7, unde נִיצוֹץ scintilla. — 2) *floruit* (ut chald.), unde נֵץ, נִצָּה, נִצָּן *flos.* (Splendendi verba ad virendi et florendi significationem transferri, multis exemplis docet Simonis Arcanum formarum p. 352, cf. זָהָה, זִיז). Efflorescendi autem notio porro transfertur ad *plumas* et *pennas* avium propullulantes (cf. פָּרַח), unde 3) *volavit* (cf. פָּרַח germinavit, syr. volavit), unde נֵץ accipiter, cf. vic. נָצָא, נָצָה volavit.

נָצַק v. יָצַק.

I. נָצַר fut. יִצֹּר, rarius יִנְצֹר, 1) i. q. נָטַר *custodivit* (arab. نَظَرَ custodivit v. c. vineam, cf. cogn. نَظَرَ adspexit, intuitus est, ut lat. *tueri* et *intueri*, et نصر tuitus est, defendit, liberavit). Vc. vineam Iob. 27, 18. מִגְדַּל נֹצְרִים turris excubitoria 2 Reg. 17, 9. Sq. עַל Ps. 141, 3: נִצְּרָה עַל דַּל שְׂפָתָי q. d. *invigila portae labiorum meorum* i. e. ori meo, ne verba temeraria exeant (נִצְּרָה cum Dag. euphon. pro נִצְרָה). Spec. 1) i. q. *tuitus est, defendit* a periculis (Deus homines) Deut. 32, 10. Ps. 31, 24. Prov. 22, 12; sq. מִן Ps. 32, 7: מִצַּר תִּצְּרֵנִי *ab angustiis me defendis.* 12, 8. 64, 2. 140, 2. Jes. 49, 6 Chethibh: נְצוּרֵי יִשְׂרָאֵל *servati* (ex exilio) *Israëlis.* 2) *observavit, firmiter tenuit* foedus Deut. 33, 9. Ps. 25, 10, praecepta Dei Ps. 105, 45, contra Deus gratiam Ex. 34, 7: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים *servans gratiam ad millesimam aetatem.* 3) custodivit i. q. *occultavit.* Jes. 48, 6: נְצֻרוֹת וְלֹא יְדַעְתָּם *occulta, quae ignoras.* 65, 4: בַּנְּצוּרִים יָלִינוּ *in locis occultis pernoctant* (int. adyta, delubra deorum, vel cum Alex. speluncas sepulcrales, parall. sepulcra). Prov. 7, 10: *mulier* נְצֻרַת לֵב *animi tecti.* — 4) in malam partem: *observavit* aliquem (deus), culpam in eo quaesiturus. Iob. 7, 20: נֹצֵר הָאָדָם *observator hominum!* 5) *observavit urbem* i. e. obsedit. 2 Sam. 11, 16: בִּשְׁמוֹר יוֹאָב אֶל־הָעִיר *quum Joabus obsideret urbem.* Part. pl. נֹצְרִים oppugnatores Jer. 4, 16. Jes. 1, 8: *ut casa in agro cucumerum,* כְּעִיר נְצוּרָה *ita urbs obsessa* (כְּ, כְּ ut — ita, cf. כְּ A, 1) int. Hierosolyma (Arnoldius in hanc sententiam scribi iubet בָּעִיר נְצוּרָה, ut substantivum certe articulo munitum sit, cf. הַדּוֹר זוּ Ps. 12, 6, et הָעֲגָלָה חֲדָשָׁה 2 Sam. 6, 3, et verti posuit: *die* belagerte Stadt: sed nescio an in oratione poëtica articulus a talibus plane abesse possit).

II. נָצַר rad. inusit. arab. نضر *virtuit, egregie viruit,* unde נֵצֶר.

Custodiendi et *virendi* significatus, quos eosdem in radice נָצַר coniunctos habes, seorsum posui, quanquam nescio an utriusque sit communis origo, nimirum a *splendendo* (نضر), quod refertur ad

intuendi notionem (نظر, cf. נָצַץ, gr. φάος δέδορκε, nostr. *Blick* de splendore et obtutu), a qua proficiscitur *observandi*, *custodiendi* significatus.

נֵצֶר m. 1) *surculus*, a virendo dictus, v. rad. no. II. Jes. 60, 21. Metaph. de sobole Jes. 11, 1. Dan. 11, 7. 2) *ramus* Jes. 14, 19.

נָצַת v. יָצַת.

נְקֵא chald. *purus* Dan. 7, 9, a rad. נְקָא i. q. hebr. נָקָה q. v.

נָקַב fut. יִקֹּב et יִנְקֹב pr. *cavavit*, *excavavit* (ut cogn. קָבַב, יָקַב, it. כּוּר s. כָּרָה, כָּסַף, ubi vide plura), inde 1) *foravit*, *terebravit* (foramen) 2 Reg. 12, 10, sq. acc. *perforavit* (arab. aeth. syr. chald. id.) Iob. 40, 24. 26 (al. 19, 22). 2 Reg. 18, 21. Hagg. 1, 6: צְרוֹר נָקוּב *sacculus perforatus*. It. *confodit* (hastà) Hab. 3, 14: נָקַבְתָּ רֹאשׁ פְּרָזָו *confodis caput ducum eorum*. Vide nomm. deriv.

2) *discrevit*, *distinxit*, indeque *distincte dixit*, *nominatim appellavit* (cf. פָּרַשׁ no. 1. 2). Gen. 30, 28: נָקְבָה שְׂכָרְךָ עָלַי *definias mihi mercedem tuam*. Jes. 62, 2. Part. pass. נְקֻבִים *nominatim appellati* h. e. proceres, nobiles populi q. d. אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת Am. 6, 1, opp. plebi ignobili, בְּלִי שֵׁם Iob. 30, 8 (cf. 1 Chr. 12, 31). Arab. نقيب dux, tribunus, princeps.

3) *maledixit* (pr. *proscidit*, ut سب secuit, perforavit, metaph. maledixit) v. c. nomini Dei Lev. 24, 11. 16: נֹקֵב שֵׁם יְיָ מוֹת יוּמָת *maledicens nomini Jehovae morietur* (ex quo loco ducta est Judaeorum superstitio, qua Jehovae nomen *pronuntiare* [no. 2] vetantur, v. יְהוָֹה) Num. 23, 8. 25. Iob. 3, 8. 5, 3. Prov. 11, 26.

Niph. pass. no. 2 *nominatim appellatus est* (cf. arab. لقب nominavit, n et l permutatis) Num. 1, 17: *hi viri*, אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת *qui nominatim appellati sunt*. 1 Chr. 12, 31. 16, 41. 2 Chr. 28, 15. 31, 19.

A primaria *excavandi* significatione est נָקַב pala, מַקֶּבֶת fovea petrae, lapicidina, a *perforando* sunt נְקֵבָה, קֶבֶת, a *confodiendo* מַקָּבָה malleus.

נֶקֶב m. 1) *pala gemmarum* (ut recte Hieron.), a *cavitate* dicta. Ez. 28, 13. Cf. תֹּף. All. fistulam interpretantur, a rad. נָקַב perforavit, ut חָלִיל a rad. חָלַל, invito verborum contextu. 2) *caverna*, unde c. art. הַנֶּקֶב n. pr. oppidi Naphtalitarum. Jos. 19, 33.

נְקֵבָה f. *femina*, *femella* (a genitalium figura dicta), de hominibus Gen. 1, 27. 5, 2, et brutis Gen. 6, 19. Lev. 3, 1. 6. 4, 28. 32. 5, 6. 12, 5. Opp. זָכָר mas.

נָקַד rad. inusit. 1) *pupugit*, *punctis signavit*, chald. id., unde נַקְדָן qui (librum manu scriptum) punctis signat, arab. نَقَفَ pupugit serpens, sed نقط punctis notavit.

2) *selegit*, *discrevit* quae melioris notae essent a sequioribus (quod fit punctis notando), arab. نَقَدَ. Inde نَقَدٌ (non نَقْدٌ, نَقِدٌ, نُقَدٌ v. Kamûs p. 424) genus ovium caprarumque deforme et brevipes, sed pilis lanaque insigne, نَقَّادٌ talis pecoris pastor. Vide infra נֹקֵד.

Inde (praeter nomm. pr. נְקוֹדָא, מַקֵּדָה):

נָקֹד m. pl. נְקֻדִּים *punctis* s. maculis minoribus *distinctus*, de ovibus et capris. Gen. 30, 32 sqq. 31, 8 sqq.

נֹקֵד pr. i. q. arab. نَقَّادٌ pastor ovium praestantioris lanae نَقَدٌ dictarum, dein ampliore significatu *pecoris*

pastor Am. 1, 1, *pecuarius, gregum possessor* 2 Reg. 3, 4 (de rege Moabitarum, ut כָּרִים a כַּר, בָּקָר a בָּקָר). V. Bocharti Hieroz. T. I, p. 441.

נְקֻדָּה f. *punctum*, de *micis, sphaerulis*ve argenteis ornatus causa consertis Cant. 1, 11.

נִקֻּדִים m. 1) *micae* panis Jos. 9, 5. 12. 2) *species placentarum* 1 Reg. 14, 3. LXX. κολλυρίς. Vulg. *crustula*.

נָקָה *purus fuit*, arab. نقى id., syr. sparsit aquam lustratoriam (pr. *purgavit*), libavit, sacrificavit, unde מְנַקִּית patera sacrifica. In Kal tantummodo Jer. 49, 12, ubi נָקֹה inf. pleon. coniugationi Niph. adiectus est.

Niph. נִקָּה 1) *purus*, metaph. *insons fuit*, sq. מִן vacuus fuit ab aliqua culpa Ps. 19, 14. Num. 5, 31, sq. מִן personae Iud. 15, 3: נִקֵּיתִי מִפְּלִשְׁתִּים *vacuus sum a culpa in Philistaeos* h. e. non mea, sed ipsorum culpa est, si Philistaeis vim infero. 2) *poenâ vacavit, impunis mansit* Ex. 21, 19. Num. 5, 19. Prov. 6, 29: לֹא יִנָּקֶה כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהּ *non impunis erit, quisquis eam attinget.* 11, 21. 3) *immunis fuit*, a iurciurando, officio Gen. 24, 8. 41. 4) *vacuum, evacuatum est* (oppidum) i. e. vastatum (ut arab. conj. X). Jes. 3, 26. Etiam de hominibus, qui delentur, exstirpantur Zach. 5, 3.

Pi. נִקָּה 1) *insontem declaravit, absolvit* Iob. 9, 28, sq. מִן Ps. 19, 13. Iob. 10, 14. 2) *impunem, inultum sivit, condonavit*, c. acc. pers. Ex. 20, 7. 1 Reg. 2, 9. Jer. 30, 11. 46, 28, c. acc. criminis Joël 4, 21: וְנִקֵּיתִי (malim וְנִקַּמְתִּי LXX. ἐκζητήσω) דָּמָם לֹא נִקֵּיתִי *ulciscor sanguinem eorum, neque inultum sino.* Absol. Ex. 34, 7: *qui remittit culpam et delictum et peccatum*, וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה *sed non semper condonat.* Num. 14, 18. Nah. 1, 3.

Derivv. נָקִי, נִקָּיוֹן, נָקִיא, נְקִיָּא.

נְקוֹדָא (insignis, cf. rad. no. 2) n. pr. m. Esr. 2, 48. 60. Neh. 7, 50. 62.

נָקַח v. לָקַח.

נָקֹט i. q. קוּט et קוּץ *fastidivit* aliquid, sq. בְּ. Semel in praet. Iob. 10, 1. Futurum et reliquae formae a rad. קוּט ducuntur.

נָקִי pl. נְקִיִּים adj. 1) *purus*, metaph. *insons, culpâ vacuus*, sq. מִן 2 Sam. 3, 28. נְקִי כַפַּיִם puris manibus i. q. innocens. Ps. 24, 4. Ex. 23, 7. Iob. 4, 7. 9, 23. דָּם נָקִי et דַּם נָקִי sanguis innocens, v. דָּם. 2) *immunis* a culpa praestanda, ab officio, sq. מִן Gen. 24, 41. Num. 32, 22, a militia Deut. 24, 5. 1 Reg. 15, 22.

נָקִיא i. q. antecedens (adiecto Aleph) Joël 4, 19 et Jon. 1, 4 Chethibh.

נִקָּיוֹן (a rad. נָקָה) cstr. נִקְיוֹן m. *puritas*, ut dentium i. e. fames Am. 4, 6, manuum i. e. innocentia Gen. 20, 5, et omisso gen. כַּפַּיִם id. Ps. 26, 6. 73, 13.

נָקִיק vel **נָקִק**, ubique cstr. Jer. 13, 4: נְקִיק הַסָּלַע *fissura petrae*, plur. נְקִיקֵי הַסְּלָעִים Jes. 7, 19. Jer. 16, 16, a rad. נָקַק, q. v.

נָקַם inf. נְקוֹם, נָקוֹם, fut. יִקֹּם *ultus est, vindictam sumsit.* (Arab. نقم iratus est, obiurgavit, punivit; conj. VIII. poenam, vindictam sumsit. Origo est in anhelando, cf. vic. נָחַם). Ponitur a) absol. Lev. 19, 18. b) c. acc. eius quem (quod) quis ulciscitur Deut. 32, 43; it. sq. עַל Ps. 99, 8. In eandem sententiam dr. Lev. 26, 25: חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית *gladius, qui foedus ulciscitur.* Jer. 51, 36: *ulciscar ultionem tuam* i. e. te. c) sq. מִן eius, a quo ultio alicuius rei petitur, 1 Sam. 24, 13; sq. מֵאֵת Num. 31, 2, מִיַּד 2 Reg. 9, 7.

לְ Nah. 1, 2. Ez. 25, 12, acc. Jos. 10, 13. Utramque structuram litt. a. b. copulatam habes in his exemplis 1 Sam. l. c.: נְקָמַנִי יְהוָה מִמֶּךָּ *Jehova vindictam pro me sumet a te.* Num. 31, 2: נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים.

Niph. ultus est se. Ez. 25, 15: יִנָּקְמוּ נָקָם, sq. בְּ eius, a quo ultio exigitur Iud. 15, 7. 1 Sam. 18, 25, sq. dupl. מִן rei, quam quis ulciscitur et pers. a qua ultio repetitur. מִן Jes. 1, 24. Jerem. 15, 15. Iud. 16, 28.

Pi. i. q. Kal 2 Reg. 9, 7: נִקַּמְתִּי דְּמֵי עֲבָדַי הַנְּבִיאִים ...... מִיַּד אִיזָבֶל *ulciscar caedem prophetarum, servorum meorum, ... ab Isabel.* Jer. 51, 36, sq. בְּ Ez. 25, 12 (in fine).

Hoph. fut. יֻקַּם *vindicatus est.* Gen. 4, 24. 15: *si quis Cainum interfecerit, septuplo vindicabitur.* Ex. 21, 20.

Hithp. 1) *ultus est se*, ut Niph. Jer. 5, 9. 29. 9, 8. 2) part. מִתְנַקֵּם *vindictae cupidus* Ps. 8, 3. 44, 17. Inde

נָקָם m. et **נְקָמָה**, c. Suff. נִקְמָתִי, plur. נְקָמוֹת f. 1) *ultio, vindicta.* Deut. 32, 35. Sq. genit. נִקְמַת יי vindicta quam Jehova sumit Jer. 50, 15, alibi obiective, ut נִקְמַת דַּם vindicta pro caede Ps. 79, 10. Jer. 50, 28: נִקְמַת הֵיכָלוֹ *vindicta pro templo suo*, cf. 51, 36. Vindictam sumere ab aliquo est הֵשִׁיב נָקָם לְ Deut. 32, 41. 43, לָקַח נ' Jes. 47, 3, sq. מִן Jer. 20, 10, עָשָׂה נְקָמוֹת בְּ Ps. 149, 7. Ez. 25, 17, sq. אֶת Mich. 5, 14; נָתַן נִקְמָתוֹ בְּ Ez. 25, 14. Num. 31, 3. Contra: נָתַן נְקָמָה לְ Ps. 18, 48 et עָשָׂה נְקָמוֹת לְפ' מִן Iud. 11, 36, ultionem concessit alicui, effecit, ut ei satisfieret. 2) *vindictae cupido* Thren. 3, 60. עָשָׂה בִנְקָמָה cum vindictae cupidine egit Ezech. 25, 15.

נָקַע i. q. יָקַע (unde ducitur futurum) *avulsus*, metaph. *abalienatus est* Ez. 23, 18. 22. 28. In solo praet. occurrit. (Aeth. ነቀዐ: scissus, ruptus est).

נָקַף 1) i. q. chald. נְקַף et arab. نقف *cecīdit, percussit* (vic. verbo נגף, aeth. ለከፈ: tetigit). Vide Pi.

2) *clavis fixis conseruit, coniunxit, compegit*, nostr. zusammenschlagen (Syr. Aph. adiunxit, Pe. adhaesit, cohaesit), spec. de nexu qui in se rediens orbem efficit (cf. وَقْف limbus, armilla); inde

3) *in orbem ivit.* Jes. 29, 1: חַגִּים יִנְקֹפוּ *festa in orbem eant,* h. e. festorum annuorum orbe absoluto, post anni spatium.

Pi. נִקֵּף 1) *cecīdit*, v. c. silvam Jes. 10, 34. 2) i. q. פָּרַח *delevit.* Iob. 19, 26: *postquam deleverint cutem meam* (i. e. deleta erit cutis mea, cf. Lgb. p. 798), *hoc* sc. erit, eveniet, id nimirum quod praecesserat V. 25, Dei adventus.

Hiph. 1) i. q. Kal no. 3 *in orbem ivit.* Iob. 1, 5: כִּי הִקִּיפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה *postquam in orbem iverant dies conviviorum*, absoluto mutuorum conviviorum orbe. Elliptice dicta sunt haec Lev. 19, 27: לֹא תַקִּפוּ פְּאַת רֹאשְׁכֶם *ne in orbem eatis* tondendo *extremitatem capitis vestri* h. e. extremos capillos vestros. Symm. οὐ περιξυρήσετε κύκλῳ τὴν πρόσοψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. Respici videntur Arabes, qui capillos circumcirca detondere, in medio autem capite salvos relinquere solebant (Herod. 3, 8. 4, 175). Inf. absol. הַקֵּיף Jos. 6, 3 et הַקֵּף Comm. 22 circumeundo adv. *circumcirca.* — 2) *circumdedit*, sq. acc. 1 Reg. 7, 24. Ps. 22, 17, עַל 2 Reg. 6, 14. Ps. 17, 9. 88, 18, sq. acc. rei et עַל pers. Iob. 19, 6: מְצוּדוֹ עָלַי הִקִּיף praep. *rete suum mihi iniecit meque eo circumdedit.* Metaph. Thren. 3, 5. — Inde

נֹ֫קֶף m. *decussio olivarum* Jes. 17, 6. 24, 13. (chald. נִיקוּף id.) et

נִקְפָּה f. *funiculus* mulieri servae vel captivae pro *zona* circumligatus. LXX. σχοινίον. Vulg. funiculus. Luther: *loses* d. i. schlechtes *Band*. Jes. 3, 24.

נָקַק rad. inusit. (vestigium eius in ling. sam. v. Anecdott. or. p. 88) i. q. נָקַב et נָקַר, unde נָקִיק fissura petrae.

נָקַר fut. יִקֹּר *fodit, effodit*, max. alicui oculum 1 Sam. 11, 2. Prov. 30, 17: *effodient eum* (oculum) *corvi torrentis*. Num. 16, 14. Iud. 16, 21. — (Arab. id., aethiop. ነቀረ: effosso uno oculo luscus fuit, ነቀለ: evulsit).

Pi. id. Iob. 30, 17: לַיְלָה עֲצָמַי נִקַּר *nox ossa mea perfodit*, h. e. noctu ossa dolore qs. perfodiuntur, cf. 3, 3. *Pu. effossus est* Jes. 51, 1: *lapicidina* (ex qua) נֻקַּרְתֶּם *effossi estis*, metaph. de auctoribus gentis. Hinc

נִקְרָה vel נְקָרָה, ubique cstr. נִקְרַת הַצּוּר Exod. 33, 22 *fissura petrae*. Plur. נִקְרוֹת הַצֻּרִים Jes. 2, 21.

נָקַשׁ i. q. יָקֹשׁ (*jakosch*) et קוֹשׁ *laqueos posuit*. Ps. 9, 17: בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע *opere manuum suarum laqueos ponit impius* sc. sibi ipsi.

Niph. illaqueatus, irretitus est. Deut. 12, 30.

Pi. i. q. Kal, absol. Ps. 38, 13, sq. לְ *laqueos iniecit* alicui. 109, 11: יְנַקֵּשׁ נוֹשֶׁה לְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ *fenerator laqueos iniiciat omnibus opibus suis* i. e. auferat omnia sua.

Hithp. laqueum iniecit alicui, sq. בְּ 1 Sam. 28, 9.

נְקַשׁ chald. *pulsavit, collisit*. Dan. 5, 6: *eiusque genua* דָּא לְדָא נָקְשָׁן *collidebant*. (Syr. id., etiam de dentibus prae metu collidentibus; arab. نقس percussit, ut campanam).

נֵר pl. נֵרוֹת (a rad. נוּר luxit) 1) *lucerna* Zeph. 1, 12; saepe de lucernis candelabri sacri (הַמְּנֹרָה) Ex. 25, 37. 35, 14. 37, 23. 39, 37, semel de ipso candelabro 1 Sam. 3, 3. Variis modis transfertur, a) ad felicitatem (cf. אוֹר litt. e), ita tamen ut lucis imago retineatur, v. c. Prov. 13, 9: נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ *lucerna improborum exstinguitur* i. e. in tenebris palpant. 20, 20. 31, 18. Ps. 18, 29: *lucere iubes lucernam meam* i. e. res meas prosperari iubes. Iob. 29, 3. b) ad gloriam. Sic 2 Sam. 21, 17, ubi Davides vocatur *lucerna Israëlis*. (Eadem imagine utuntur Syri et Arabes, v. c. de Barhebraeo Assemani II, p. 266). — Propria significatio retinetur Prov. 20, 27: *lucerna Dei* (a Deo accensa) *est animus hominis, qui explorat penetralia pectoris*. — 2) n. pr. proavi Sauli 1 Sam. 14, 50. 51. 26, 5. 1 Chr. 8, 33.

נִר Prov. 21, 4 i. q. נֵר lucerna;

נָרַג 1) i. q. מָרַג q. v. cito volvit se; 2) *celeriter locutus est*, unde נִרְגָּן.

נֵרְגַל 2 Reg. 17, 30, n. pr. idoli Chuthaeorum. De etymo si coniectura facienda est, נֵרְגַל ortum putaverim ex nomine انرجس, مريخ Anerges s. Mars (planeta), et ל diminutivi indice (v. p. 511, cf. quae de usu diminutivorum in nominibus dei egregie observavit Jac. Grimm, deutsche Grammatik III, p. 664. 65). Apud Babylonios idem מְרֹאדַךְ dictus est. Inde

נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר (Martis princeps i. e. princeps, cui Mars favet) n. pr. 1) praefecti militaris Nebucadnezare imperante Jer. 39, 3. 2) archimagi eiusdem regis, ibid. Comm. 13. Idem nomen est *Neriglissar*.

נִרְגָּן m. *garrulus*, inde *susurro, calumniator* Prov. 16, 28. 18, 8. 26, 20. 22, a rad. נָרַג.

נֵרְדְּ m., c. Suff. נִרְדִּי, pl. נְרָדִים, *nardus*, spica indica, sanscr. *narda* Cant. 1, 12. 4, 13. 14. V. Celsii Hierobot. T. II, p. 1 sqq. Jones on the spikenard of the ancients in Asiatic Researches Vol. V.

נֵרִיָּהוּ (lucerna Jehovae) n. pr. m. Jer. 32, 12. 36, 4. 51, 59.

נָשָׂא fut. יִשָּׂא, inf. absol. נָשׂוֹא Jer. 10, 5. Hos. 1, 6, constr. נְשׂוֹא Jes. 1, 14, שׂוֹא Ps. 89, 10, c. Suff. נָשְׂאִי Ps. 28, 2, sed longe frequentius שְׂאֵת c. praef. בִּשְׂאֵת Ex. 27, 7, et לָשֵׂאת (persaepe), c. Suff. שְׂאֵתוֹ, שְׂאֵתִי; imp. נְשָׂא (semel נְסָה Ps. 4, 7) et שָׂא Gen. 27, 3. Num. 3, 40; part. pass. נָשׂוּא (semel נְשׂוּי more quiescentium ל״ה Ps. 32, 1)

1) *sustulit, extulit.* (Congruunt aeth. ነሥአ: sumsit, accepit, v. no. 3, et arab. نشا elatus est, crevit, accrevit: sed tollendi, ferendi, sumendi significatu aliis radicibus utuntur, ut رفع, حمل.) Gen. 7, 17: *crescebant aquae et tollebant arcam.* 29, 1: *et pedes sustulit Jacobus et abiit* cet. נָשָׂא נֵס sustulit i. e. erexit vexillum Jer. 4, 6. 50, 2. 51, 12. 27. Sq. עַל imposuit alicui Gen. 31, 17, נָשָׂא עָלָיו חֵטְא imposuit sibi (i. e. contraxit) culpam Lev. 22, 9; sq. בְּ 2 Par. 6, 22. Intrans. sustulit se Ps. 89, 10. Nah. 1, 5. — Spec. hae notandae sunt loquendi formulae: a) נָשָׂא יָד (et נָשָׂא כַף) *sustulit manum*, quod est iurantis Deut. 32, 40 (cf. הֵרִים יָד Gen. 14, 22. Dan. 12, 7 et Virg. Aen. 12, 195), inde *iuravit*, sq. dat. pers. et gerundio verbi Ez. 20, 6: נָשָׂאתִי יָדִי לָהֶם לְהוֹצִיאָם. 47, 14. Ex. 6, 8. Num. 14, 30. Ps. 106, 26. Neh. 9, 15. Alibi est vim illaturi 2 Sam. 20, 21 (sq. בְּ), poenas sumturi Ps. 10, 12, precantis et adorantis Ps. 28, 2. 63, 5. 134, 2 (cf. Thren. 3, 41), nutu advocantis Jes. 13, 2. 49, 22. — b) נָשָׂא רֹאשׁוֹ *extulit caput suum*, *α*) de eo qui hilaris est et laeti animi Iob. 10, 15. Zach. 2, 4; *β*) de eo qui opibus crescit, invalescit (cf. lat. caput extollere in civitate) Iud. 8, 28. Ps. 83, 3: sed *γ*) נָשָׂא רֹאשׁ פ׳ מִבֵּית כֶּלֶא *sustulit caput alic. ex carcere* est i. q. ascendere fecit ex carcere (qui sub terra esse solet), eduxit ex eo 2 Reg. 25, 27, et omissis verbis מִבֵּ׳ כ׳ Gen. 40, 13. 20. Aliam eius locutionis potestatem v. no. 2 litt. d. — c) נָשָׂא פָנָיו *sustulit vultum suum*, de eo qui bene sibi conscius hilari animo est et fiducia plenus Iob. 11, 15. Ellipt. Gen. 4, 7: *si bene egisti* שְׂאֵת *elatio* erit sc. vultûs, i. e. vultu hilari incedere potes. Opp. הִפִּיל פָּנָיו Comm. 5. 6. Sq. אֶל *intuitus est* in aliquid 2 Reg. 9, 32, metaph. fiduciam in aliquo posuit Iob. 22, 26. 2 Sam. 2, 22, etiam de Deo benigne homines respiciente Num. 6, 26. — d) נָשָׂא עֵינַיִם *sustulit oculos*, saepe, quae est Hebraeorum in talibus verbositas (cf. sustulit pedes Gen. 29, 1, sustulit vocem litt. e., et s. v. לָקַח), ante verba conspiciendi, videndi, ut Gen. 13, 10: *sustulit oculos suos et vidit.* 14. 18, 2. 31, 10. 33, 1. 5. 43, 29; sq אֶל et לְ *oculos coniecit* in aliquem, aliquid i. e. amore, desiderio eius captus est Gen. 39, 7. Ps. 121, 1; translate de desiderio Dei et fiducia in eum Ps. 123, 1, in idola Ez. 28, 12. 23, 27. Deut. 4, 19. Cf. litt. g. — e) נָשָׂא קוֹל *sustulit vocem*, pleonast. (cf. litt. d) ante verba plorandi Gen. 27, 38. 29, 11. Iud. 2, 4. 1 Sam. 24, 17. 30, 4, clamandi Iud. 9, 7, iubilandi Jes. 24, 14, etiam omisso קוֹל (nostr. anheben). Num. 14, 1: וַתִּשָּׂא כָּל־ הָעֵדָה ... וַיִּבְכּוּ *totus coetus sustulit vocem ... et flevit.* Jes. 3, 7, adeoque absol. *clamandi* et *iubilandi* sensu. Iob. 21, 12: *tollunt*

vocem (i. e. iubilant, canunt) *ad sonum tympani et citharae.* Jes. 42, 11. Ibid. V. 2: לֹא יִשָּׂא *non tollit* vocem i. e. non alta voce clamat, i. q. לֹא יִצְעַק. Cf. מַשָּׂא no. 5. — Inde f) *voce protulit, extulit* aliquid, ut carmen Num. 23, 7. Iob. 27, 1, preces Jes. 37, 4, convicia Ps. 15, 3, nomen Dei Exod. 20, 7, rumorem falsum 23, 1. — g) נָשָׂא נֶפֶשׁ אֶל *sustulit animum ad* aliquid h. e. optavit, desideravit aliquid (arab. ellipt. حمل الى شى) Deut. 24, 15. Hos. 4, 8. Prov. 19, 18, sq. לְ Ps. 24, 4, max. אֶל יְהוָה i. e. anxie desideravit auxilium Dei Ps. 25, 1. 86, 4. 143, 8. — h) לִבִּי נְשָׂאַתְנִי *animus meus effert me* α) i. e. incitat me ad aliquid i. e. promtus et paratus sum ad aliquid agendum Exod. 35, 21. 26. 36, 2. Eadem locutione utuntur β) de superbia. 2 Reg. 14, 10: נְשָׂאֲךָ לִבֶּךָ *tollit te animus tuus* i. e. effers te, superbis. — i) *tollere* in bilance i. e. ponderare Iob. 6, 2. Cf. lat. *pendo* et hebr. סָלָא.

2) *tulit, portavit, gestavit* (persaepe), ut infantem in ulnis Jes. 46, 3, vestes 1 Sam. 2, 28. 14, 3, arbor fructus Ez. 17, 8. Joël 2, 22. Iob. 40, 20, ager fruges Ps. 72, 3 cet. Gen. 13, 6: לֹא נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו *et non ferebat* i. e. capiebat *eos terra, ut unâ habitarent* (sed cf Iob. 21, 3). Spec. a) i. q. *toleravit* Jes. 1, 14. Mich. 7, 9. Prov. 30, 21. Ps. 55, 13. Inde *sivit, admisit* Iob. 21, 3: שָׂאוּנִי וְאָנֹכִי אֲדַבֵּר *sinite iam me loqui.* Sq. בְּ partitivo: tulit partem rei Iob. 7, 13: יִשָּׂא בְשִׂיחִי מִשְׁכָּבִי *portabit partem moeroris lectus meus* (mein Bette wird mir meinen Kummer ertragen helfen, wird mit daran tragen). — b) נָשָׂא עֲוֹן פ׳ *peccatum* alic. *tulit* i. e. poenam peccati in se suscepit Jes. 53, 12, בַּעֲוֹן פ׳ id. Ez. 18, 19. 20; נָשָׂא עֲוֹנוֹ, חֶטְאוֹ, proprii peccati poenas luit Lev. 5, 1. 17. 17, 16. 20, 19. 24, 15. Num. 5, 31. 9, 14, 34. 30, 16, et ita זְנוּת[...] scortationis suae poenas luit [...] 14, 33. Ez. 23, 35. Absol. po[...] *dedit.* Iob. 34, 31: נָשָׂאתִי לֹא אֶחְבֹּל *poenas dedi, non* amplius p[...] De alio eius formulae usu v. [...] — c) *attulit, apportavit* ([...]gen) Exod. 10, 13. 1 Reg. [...] 18, 12. 2 Reg. 2, 16. 4, [...] d) *abstulit* (wegnehmen) D[...] 16. Ez. 29, 19. Mich. 2, 2. 2 S[...] 21; i. q. *sustulit* aliquem e [...] *perdidit* Iob. 32, 22. [...] ראשׁ מֵעַל פ׳ abstulit alicui caput, [...] capite multavit Gen. 40, 19 [...] alluditur ad similem formul[...] qua v. supra no. 1, b, γ. e) [...] עָוֹן פ׳ abstulit peccatum alic. [...] α) *expiavit* peccatum ([...] Lev. 10, 17, β) *condonavit* [...] catum Ps. 32, 5. 85, 3. Iob. [...] Gen. 50, 17. Sq. dat. pers. [...] 18, 24. 26. Num. 14, 19 [...] 2, 9. Hos. 1, 6. Part. pass. [...] cuius peccatum remissum e[...] 33, 24, et נְשׂוּי פֶּשַׁע id. Ps. [...] — Ab auferendo proficiscitur [...]

3) *cepit, accepit, sumsit.* [...] 27, 3: *sume quaeso arma tu[a] et egredere.* 45, 19: *sumi[te] [...] trem vestrum et venite* [...] λαβών et quae observari[...] לָקַח). Spec. a) נָשָׂא אִשָּׁה [...] i. e. duxit uxorem, apud [...] scriptores pro לָקַח אִשָּׁה 2 Ch[...] 21. 13, 21. Esr. 10, 44: [...] ellipt. Esr. 9, 2: *duxerunt* ([...] res) *e filiabus eorum sibi et* [...] *suis.* V. 12. Neh. 13, 25. 2[...] 24, 3. — b) נָשָׂא פְנֵי פ׳ *per[sonam]* *alic. excepit*, locutio prop[...] rege et iudice, qui admittit [...] tum venientes et dona [...] et causae eorum favet. v. [...] Iob. 13, 10). Opp. [...] non admisit salutationem alic. [...] de α) in bonam partem [...] alic. *admisit, iis indulsit,* [...] *nem habuit* petentis. Gen. 19 [...] 32, 21. Iob. 42, 8. Thren. 4 [...] Mal. 1, 8. 9. Prov. 6, 35: [...]

יִשָּׂא פְנֵי כָל־כֹּפֶר *nullius pretii rationem habet.* Part. pass. נְשׂוּא פָנִים vir spectatus, qui valet auctoritate (pr. quem nemo non excipit et petentem vel intercedentem admittit) 2 Reg. 5, 1. Iob. 22, 8. Jes. 3, 3. 9, 14. β) in malam partem *partium studio ductus est* (iudex) Lev. 19, 15. Deut. 10, 17. Ps. 82, 2. Iob. 13, 8. 10. 32, 21. 34, 19. Prov. 18, 5. Mal. 2, 9: נֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה *qui in lege* (exercenda) *partium studio regi se patiuntur*, cf. הִכִּיר פָּנִים, in N. T. πρόσωπον λαμβάνειν. — c) נָשָׂא רֹאשׁ *cepit summam* (die Summe aufnehmen) alic. rei, rationem subduxit, numerum inivit i. e. numeravit Ex. 30, 12. Num. 1, 2. 49, נָשָׂא מִסְפָּר id. 3, 40.

Niph. נִשָּׂא 1) *extulit se, elatus est* Ez. 1, 19—21. Ps. 94, 2. Jes. 40, 4. 52, 13. Part. נִשָּׂא *elatus, altus* Jes. 2, 2. 12. 6, 1. 30, 25. 57, 7. 2) *portatus est* Ex. 25, 28. Jes. 49, 22; *abductus est* 2 Reg. 20, 17.

Pi. נִשֵּׂא et נַשֵּׂא 1) *extulit* 2 Sam. 5, 12; נִשֵּׂא נֶפֶשׁ לְ i. q. Kal no. 1, litt. g. valde desideravit aliquid Jer. 22, 27. 44, 14. 2) *sublevavit, adiuvit* Esth. 9, 3. Ps. 28, 9; impr. donis 1 Reg. 9, 11. Esr. 1, 4. 8, 36, inde 3) *dona obtulit*, sq. לְ 2 Sam. 19, 43. 4) *abstulit* Am. 4, 2.

Hiph. הִשִּׂיא 1) causat. Kal no. 2, b *ferre fecit* aliquem culpam, i. e. peccatum suum luere iussit Lev. 22, 16. 2) sq. אֶל *imposuit, iniecit* alicui aliquid, v. c. funem 2 Sam. 17, 13.

Hithp. הִתְנַשֵּׂא et הִנַּשֵּׂא 1) *elatus, exaltatus est*, sq. לְ super aliquid 1 Par. 29, 11, *extulit se* i. e. a) potenter surrexit Num. 16, 3. 23, 24. 24, 7. 1 Reg. 1, 5; b) superbiit Ez. 17, 14. Prov. 30, 32; sq. עַל extulit se super al. Num. 16, 3. Ez. 29, 15.

Derivv. מַשְׂאֵת, נְשׂוּאָה, נָשִׂיא, נְשִׂאֵת, שִׂיא, מַשָּׂא, מַשָּׂאָה, שְׂאֵת.

נְשָׂא chald. 1) *abstulit* (ventus) Dan. 2, 35. 2) *cepit, sumsit* Esr. 5, 15.

Ithpa. extulit se, surrexit contra al., sq. עַל Esr. 4, 19.

נִשֵּׂאת pr. part. Ni. f. *donum* (cf. נָשָׂא Pi. no. 3) 2 Sam. 19, 43.

נָשַׂג in Kal inusit. prob. i. q. נָסַג, סוּג, שׂוּג cessit. Inde

Hiph. הִשִּׂיג 1) pr. de loco cedere fecit, inde *removit* terminos i. q. הִסִּיג Iob. 24, 2. 2) *admovit,* ut manum ori 1 Sam. 14, 26, gladium Iob. 41, 18, dein 3) admovit se i. e. *attigit, assecutus est* aliquem Gen. 31, 25. 2 Sam. 15, 14, tempus Gen. 47, 9. *Manus mea assecuta est aliquid*, saepe i. q. acquisivi, possideo aliquid (cf. מָצָא no. 1) Lev. 14, 31 sq. 25, 26. Ez. 46, 7; sq. לְ Lev. 5, 11; sine acc. absol. *acquisivit opes*, ditescere coepit Lev. 25, 47. Alibi *aliquem attingere* dicuntur gaudium Jes. 35, 11. 51, 11, benedictio Deut. 28, 2, vel contra terrores Iob. 27, 20, culpa Ps. 40, 13, ira Dei Ps. 69, 25.

נְשׂוּאָה f. (a rad. נָשָׂא) id quod portatur, *onus* Jes. 46, 1.

נָשִׂיא m. adj. verbale pass. rad. נָשָׂא, *elatus*, 1) *princeps*, nomen generale, tam de regibus usurpatum (cf. נָגִיד) 1 Reg. 11, 34 Ez. 12, 10. 45, 7 sq. 46, 2 sq., quam de singularum tribuum praefectis, nominatim de phylarchis Israëlitarum Num. 7, 11 sqq., 34, 18 sqq. (plene נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל Num. 1, 44, נְשִׂיאֵי הָעֵדָה 4, 34. 31, 13. 32, 2), Ismaëlitarum Gen. 17, 20, adeoque de principibus familiarum Num. 3, 24. 30. 35, quare totius tribus leviticae princeps appellatur נְשִׂיא נְשִׂיאֵי הַלֵּוִי Num. 3, 32, cf. 1 Chr. 7, 40. נְשִׂיא אֱלֹהִים princeps s. phylarcha a Deo constitutus, de Abrahamo Gen. 23, 6. 2) pl. נְשִׂיאִים

vapores e terra *adscendentes*, ex quibus nubes oriuntur Jer. 10, 13. 51, 16, unde de *nubibus* ipsis Ps. 135, 7. Prov. 25, 14. (Arab. نَشْأٌ et نَشْءٌ nubes recens orta).

נָשַׁק in Kal inusit.

Hiph. הִשִּׂיק *accendit* Jes. 44, 15. Ez. 39, 9.

Niph. *accensus est* Ps. 78, 21. (Chald. אַסֵּיק id.).

נָשַׁר rad. inusit. i. q. chald. נְסַר *serravit*, *serram duxit*, vc. onomatop., arab. نشر, وشر, أشر, aeth. ወሰረ: Inde מַשּׂוֹר serra.

I. נָשָׁא in Kal inusit., fort. *erravit*, vic. verbo נָשָׁה oblitus est, a quo inf. absol. נָשֹׁא Jer. 23, 39, unde syr. ܢܫܘܐ error.

Hiph. הִשִּׁיא *in errorem induxit*, unde 1) *decepit*, *imposuit* alicui sq. dat. 2 Reg. 18, 29. Jer. 4, 10. 29, 8; acc. 2 Chr. 32, 15. 2 Reg. 19, 10. Jerem. 37, 9: אַל־תַּשִּׁאוּ נַפְשֹׁתֵיכֶם *ne vosmet ipsos decipiatis*. Sq. עַל praegn. Ps. 55, 16 Keri: יַשִּׁי מָוֶת עָלֵימוֹ *mors decipiat* (et obruat) *eos*, h. e. subito eos opprimat praeter opinionem. 2) *seduxit*, *corrupit* Gen. 3, 13. Jer. 49, 16.

Niph. *deceptus est* Jes. 19, 13.

II. נָשָׁא i. q. נָשָׁה no. II, 2 *mutuum dedit*, sq. בְּ Neh. 5, 7, unde נֹשֵׁא בוֹ Jes. 2⁴, 2 et נֹשֶׁא 1 Sam. 22, 2 *creditor*.

Hiph. *exegit*, quod mutuum dederat (creditor), sq. בְּ pers. Ps. 89, 23.

Nomm. deriv. מַשָּׁא, מַשָּׁאָה.

נָשַׁב *flavit*, sq. בְּ *adflavit* (ventus) Jes. 40, 7. (Verbum onomatop. ut cogn. נָשַׁף, נָשַׁם et שָׁאַף, ubi vide).

Hiph. 1) *flare fecit* (ventum) Ps. 147, 18. 2) *flatu abegit* Gen. 15, 11.

I. נָשָׁה *oblitus est* rei Thren. 3, 17, hominis i. e. *deseruit*, *neglexit* eum Jerem. 23, 39. (Arab. نَسِيَ aeth. quadril. ናሕሰየ: inserto ח id.).

Niph. *oblivioni traditus est* Jes. 44, 21: לֹא תִנָּשֵׁנִי *oblivioni non traderis a me*, pro תִּנָּשֶׁה לִּי. Kimchi: תִּנָּשֶׁה מִמֶּנִּי. Sed Targ. et Jarchi Niphal idem essc volunt quod Kal, ut vertendum sit: *ne obliviscaris me*: in quam sententiam nescio an scribendum fuisset אַל ת׳, non לֹא.

Pi. *oblivisci fecit*, sq. dupl. acc. Gen. 41, 51.

Hiph. הִשָּׁה i. q. Pi. Iob. 39, 17: *Deus eum* (struthionem) *oblivisci fecit sapientiae*. 11, 6: *scias* כִּי־יַשֶּׁה לְךָ אֱלוֹהַּ מֵעֲוֺנֶךָ *Deum tibi oblivioni tradere de culpa tua*, h. e. tibi remittere partem culpae.

Deriv. נְשִׁיָּה, et nomm. pr. יִשִּׁיָּה, מְנַשֶּׁה.

II. נָשָׁה 1) *mutuum accepit* (scribitur etiam נָשָׁא, vide h. rad. no. II. Eiusdem originis esse videtur atque נָשָׂא, ut pr. sit *accepit*). Constr. absol. Jer. 15, 10. Jes. 24, 2. 2) *mutuum dedit* alicui, *an jemanden leihen*, a) sq. בְּ pers. (v. בְּ A, no. 4) Jer. 15, 10: לֹא נָשִׁיתִי וְלֹא נָשׁוּ בִי *nihil mutuum accepi, mihique nihil mutuum dederunt*. Jes. 24, 2: כַּנֹּשֶׁה כַּאֲשֶׁר נֹשֶׁה בוֹ *ut debitor, ita creditor*. Deut. 24, 11. Neh. 5, 10. Part. נֹשֶׁה *creditor* 2 Reg. 4, 1. Ps. 109, 11. b) sq. בְּ pretii i. e. fenoris. Neh. 5, 11: *centesimas pecuniae*, אֲשֶׁר אַתֶּם נֹשִׁים בָּהֶם *quibus* (wofür) *vos fenerati estis* pecunias i. e. quas a debitoribus exegistis. Part. נֹשֶׁה *fenerator*. Ex. 22, 24.

Hiph. i. q. Kal no. 2, sq. בְּ pers. *mutuum dedit alicui* Deut. 15, 2. 24, 10.

Deriv. מַשֶּׁה et

נְשִׁי m. *debitum* 2 Reg. 4, 7.

נְשִׁיָּה f. *oblivio* Ps. 88, 13, a rad. נָשָׁה no. I.

נָשֶׁה m. Gen. 32, 33 i. q. arab. نَسًا *nervus* s. tendo, qui per femur et crus ad talos fertur, nervus ischiaticus. Origo latet.

נָשִׁים pl. f. mulieres, v. sing. אִשָּׁה.

נְשִׁיקָה f. (a rad. נָשַׁק) *osculum* Cant. 1, 2. Prov. 27, 6.

נָשַׁךְ fut. יִשֹּׁךְ Eccl. 10, 11, et יִשַּׁךְ Prov. 23, 32 *momordit*, velut serpens Gen. 49, 17. Num. 21, 6 sq., homo Mich. 3, 5 (aethiop. ነከሰ: id., syr. transp. ܢܟܬ), metaph. a) *vexavit*, oppressit Hab. 2, 7. b) *feneratus est* Deut. 23, 20, quandoquidem non solum fenerari sed adeo usuram capere hominis sordidi et inopes vexantis putabatur (cf. aram. נְכַת, ܢܟܬ momordit, unde נוֹכְתָא fenus; arab. قرض rosit, conj. III feneratus est, gr. δάκνεσθαι ὑπὸ τῶν χρεῶν Arist. Nub. 1, 12, lat. usura vorax Lucan. 1, 171).

Pi. i. q. Kal *momordit* Num. 21, 6. Jer. 8, 17.

Hiph. הִשִּׁיךְ *usuras imposuit alicui*, sq. dat. pers. Deut. 23, 21. Hinc

נֶשֶׁךְ m. *usura*, *fenus* Ps. 15, 5. Ez. 18, 8. 13. שׂוּם נֶשֶׁךְ עַל usuram imposuit alicui Ex. 22, 24.

נִשְׁכָּה, alibi לִשְׁכָּה q. v.; *cella*, *conclave* in atriis templi Neh. 3, 30. 12, 44. 13, 7. De origine non liquet. Sunt, qui transp. censeant pro שְׁכִנָה domicilium: malim esse pers. نشاه sedes, domicilium, a نشستن sedere. Quum huiusmodi cella graece λέσχη appelletur, in eam sententiam facile delabi possis, ut ab hoc vc. repetitum dicas לִשְׁכָּה: sed graecae tamen originis vox in libro Samuelis (1, 9, 22) vix admittenda fuerit.

נָשַׁל, fut. יִשַּׁל (intrans. no. 3) 1) trans. *extraxit*, *exuit* (arab. نشل, نثل, cf. vicina שָׁלַל, שָׁלָה, נָצַל), ut calceum Ex. 3, 5. Jos. 5, 15; *eiecit* (populum e terra) Deut. 7, 1. 22. 2) *elapsus est*. Deut. 19, 5: וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל מִן־הָעֵץ *et si ferrum e manubrio elapsum fuerit*. 3) *delapsus est*, *decidit*, de olivae baccis. Deut. 28, 40 (fut. A).

נָשַׁם fut. אֶשֹּׁם *anhelavit*, de muliere parturiente. Jes. 42, 14. Vicinae radices sunt נָשַׁב, נָשַׁף, transp. נָפַשׁ, cf. arab. نفس anhelavit, it. parturivit, peperit. (Alibi fut. יִשֹּׁם pertinet ad rad. שָׁמֵם).

Inde תִּנְשֶׁמֶת et

נְשָׁמָה f. 1) *halitus*, *spiritus*, a) spiritus Dei vitam et sapientiam praebens i. q. רוּחַ אֱלֹהִים. Iob. 32, 8. 33, 4, cf. 26, 4. b) spiritus hominis, *anima*, ψυχή (cf. נֶפֶשׁ no. 2) Gen. 2, 7. Iob 27, 3. Meton. (quod anima praeditum est) *animans* i. q. נֶפֶשׁ no. 3. Deut. 20, 16. Jos. 10, 40. Semel de *animo* s. *mente* Prov. 20, 27. — 2) *anhelitus* irascentium, de ira Dei Jes. 30, 33. Ps. 18, 16.

נִשְׁמָא chald. *anima*, *vita* Dan. 5, 23.

נָשַׁף *flavit* (cf. נָשַׁם) Ex. 25, 10, sq. בְּ *adflavit* Jes. 40, 24. Hinc יַנְשׁוּף et

נֶשֶׁף m. c. Suff. נִשְׁפִּי 1) *crepusculum vespertinum*, ubi aura frigidior spirat (רוּחַ הַיּוֹם Gen. 3, 8) Iob. 24, 15. Prov. 7, 9. 2 Reg. 7, 5. 7. Jer. 13, 16, unde *tenebrae*, *nox* Jes. 5, 11. 21, 4. 59, 10. (LXX. σκότος Iob. 24, 15. Prov. 7, 9). 2) *crepusculum matutinum* Iob. 7, 4. 1 Sam. 30, 17.

נָשַׁק fut. יִשַּׁק 1 Reg. 19, 20 et intrans. יִשַּׁק Gen. 41, 40 (v. no. 1) 1) pr. i. q. arab. نسق *iunxit* (v.

Hiph.), *ordinavit, disposuit*, hebr. fut. A intrans. *disposuit, composuit se.* Gen. 41, 40: עַל־פִּיךָ יִשַּׁק כָּל־עַמִּי *ad mandata tua componat se totus populus meus*, ut bene LXX. Onk. Vulg. Saad. Vulgo ex signif. no. 3: *super os tuum osculetur totus populus meus* h. e. osculo tibi fidem et obsequium declaret: sed vix statui poterit, tali ceremonia regis administro in muneris sui auspiciis obsequium praestitum esse. 2) *armavit se* (unde נֶשֶׁק) 2 Chr. 17, 17: נֹשְׁקֵי קֶשֶׁת *arcu armati.* Ps. 78, 9: נוֹשְׁקֵי רוֹמֵי־קֶשֶׁת pr. *armati ex sagittariis*, h. e. sagittarii armati. 3) *osculatus est* (os adiunxit ori), sq. dat. Gen. 27, 29. 2 Sam. 15, 5, acc. Cant. 1, 2. 1 Sam. 20, 41. Poët. dicitur Ps. 85, 11: צֶדֶק וְשָׁלוֹם נָשָׁקוּ *iustitia et felicitas se osculantur* (in altero membro: *sibi obviam veniunt*) i. e. se contingunt, excipiunt, iustitiam vestigiis sequitur felicitas. Caeterum *osculari idola* dicuntur, qui ea *adorant* (quod osculis manu iactis fiebat, v. Iob. 31, 27 et Plin. 28, 2) 1 Reg. 19, 18. Hos. 13, 2.

Pi. i. q. Kal no. 3 *osculatus est* Gen. 31, 28, de osculo, quo victi victori fidem et obsequium promittunt Ps. 2, 12.

Hiph. id. Ez. 3, 13: *alae animalium* מַשִּׁיקוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ *quae se osculabantur invicem* i. e. quarum altera pertingebat ad alteram, i. q. חֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ 1, 9. Cf. Ps. 85, 11.

Deriv. נְשִׁיקָה et

נֶשֶׁק et **נֵשֶׁק** m. 1) *arma* 1 Reg. 10, 25. Ez. 39, 9. 10. Ps. 140, 8: בְּיוֹם נָשֶׁק *die armorum* h. e. pugnae. 2) *armamentarium* Neh. 3, 19 (cf. 1 Reg. 10, 17 et quae observavimus s. v. יַעַר no. 2).

נָשַׁר rad. inusit., arab. نسر *rostro vellit, discerpsit* (avis rapax), منسر, منسر rostrum avis rapacis Inde

נֶשֶׁר pl. נְשָׁרִים, cstr. נִשְׁרֵי m. *aquila* (arab. نسر, syr. ܢܫܪܐ, aeth. ንስር: id.) Deut. 32, 11. Ez. 17, 3. Latius tamen patet hoc nomen, et passim etiam (ut gr. ἀετός et arab. نسر v. Bocharti Hieroz. II, p. 312 sqq.) *vulturum* species comprehendit, spec. iis locis, quibus נֶשֶׁר calvus esse (Mich. 1, 16) et cadaveribus vesci dicitur Iob. 39, 27. Prov. 30, 17. (Matth. 24, 28). Prius illud in *vulturem barbatum* cadit. Ad aquilam ipsam, quae pennas saepe mutat, ut serpens cutem, referenda sunt verba Ps. 103, 5: *ut innovetur, instar aquilae, tua iuventus.* V. Bocharti Hieroz. l. c. et quae ibi adnotavit Rosenm. T. II, pag. 743 sq. ed. Lips. Oedmann verm. Samml. aus der Naturkunde I, 5 (qui omnibus locis vulturem, nusquam aquilam, intelligi vult, errore manifesto).

נְשַׁר pl. נִשְׁרִין chald. id. Dan. 4, 30. 7, 4.

נָשַׁת *exaruit*, de lingua siti exarescente Jes. 41, 17, de robore exarescente Jer. 51, 30.

Niph. id. *exaruit* aqua Jes. 19, 5, cf. נָחַשׁ Jer. 18, 14. (Aethiop. ነሠተ: vastavit, delevit).

נִשְׁתְּוָן m. hebr. et chald. *epistola* Esr. 4, 7. 18. 23. 5, 5. 7, 11. Origo ducenda videtur a pers. نوشتن نبشتن *nobischten*, نوشتن, h. e. scribere, littera sibilante transposita.

נָתַב rad. inusit., quam *calcandi, proculcandi* vim habuisse suspicor, ut gr. στείβω, inde נָתִיב via trita. De syllabis primariis *tab*, *tap* et *pat* calcandi sonum imitantibus,

v. supra v. נצב p. 133, et דָּבַב, סָפַף. Arab. نتب est: eminuit, intumuit, unde alias נָתִיב ductum putabam, utpote viam aggestam et munitam, sicut מְסִלָּה a סָלַל; at נ' nunquam denotat viam publicam regiamque, quae aggesta et arte munita esse solet, sed ubique semitam pedibus tritam.

נתוניב i. q. נְתִינִים Esr. 8, 17 Cheth.

נָתַח tantummodo in Pi. נִתַּח *in frusta dissecuit* (animal mactatum) Ex. 29, 17. Lev. 1, 6. 12. 8, 20, cadaver hominis Iud. 20, 6. Hinc

נֵתַח pl. נְתָחִים *frustum* carnis Lev. 1, 8 sq. Ez. 24, 4.

נָתִיב m. et **נְתִיבָה** f. ־ים et ־ות — 1) pr. adj. *pedibus tritus* (v. ad rad. נָתַב). דֶּרֶךְ נְתִיבָה via trita Prov. 12, 28; et omisso דֶּרֶךְ id. Iud. 5, 6, ac deinde 2) *semita, trames*, vc. poët. Iob. 18, 10. 28, 7. 41, 24. Plur. נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ viae ad domum eius Iob. 38, 20.

נְתִינִים m. plur. pr. *dati, donati*, quod nomen gerunt ἱερόδουλοι Hebraeorum s. *mancipia templi*, quae Levitis in ministerio sacro ad manus erant Esr. 8, 17. 20. Neh. 3, 31. 7, 46. 60. 73. 11, 3. 21 cet. Ad originem vocis cf. Num. 8, 19. Chald. Esr. 7, 24.

נָתַךְ fut. יִתַּךְ (vic. נָסַךְ) *se effudit*, ubique metaph., de rugitu Iob. 3, 24, de ira 2 Chr. 12, 7. 34, 25. Jer. 42, 18. 44, 6, diris Dan. 9, 11.

Niph. 1) i. q. Kal *se effudit* aqua, pluvia Ex. 9, 33, metaph. ira 2 Chr. 34, 21. Jerem. 7, 20. 2) *diffluxit, liquefactus est* Ez. 22, 21. 24, 11.

Hiph. הִתִּיךְ, semel inf. הַנְתִּיךְ Ez. 22, 20 1) *effudit, profudit* Iob. 10, 10, pecuniam 2 Reg. 22, 9. 2) *liquefecit* Ez. 22, 20. *Hoph.* pass. ibid. V. 22.

Deriv. הִתּוּךְ.

נָתַן fut. יִתֵּן, ־יִתֶּן, etiam נָתַן 1 pers. (Iud. 16, 5), imp. תֵּן, c. He parag. תְּנָה, inf. absol. נָתוֹן, cstr. תֵּת (pro תֶּנֶת) c. Suff. תִּתִּי, raro נְתֹן (syr. ܢܬܠ)

1) *dedit*, sq. acc. rei et לְ pers. Gen. 25, 6. Jes. 8, 18 cet., אֶל pers. 29, 11. Jer. 36, 32, cum Suff. Jos. 15, 19: נְתַתָּנִי *dedisti mihi.* Jes. 27, 4 (cf. alia exempla suffixi in dativo cogitandi, ut Zach. 7, 5, quanquam in illis etiam pro acc. haberi potest, modo pro *dedit* cogitando substituis *accipere fecit* aliquem, coll. verbis arab. عطا conj. IV et نال, نول dedit, c. Suff. eius, cui datur). Sq. acc. rei et בְּ pretii, dedit aliquid *pro* Joël 4, 3. Ez. 18, 13; sq. אֶל addidit aliquid *ad* Ez. 21, 34. Impers. Prov. 13, 10: בְּזָדוֹן יִתֵּן מַצָּה *ex superbiâ oritur rixa*, bey Uebermuth *gibt es* Streit. Iob. 37, 10. — Spec. hae notandae sunt formulae: a) נָתַן יָד manus victas dedit, v. יָד no. 1, litt. e, sed יִתֵּן יָדוֹ בְּ v. ibid. litt. b. — b) נָתַן בְּיַד tradidit in potestatem alicuius, v. יָד litt. aa, β, it. נָתַן לִפְנֵי (preifs geben), vide לִפְנֵי s. v. פָּנִים; it. sq. dat. Jes. 50, 6: גֵּוִי נָתַתִּי לְמַכִּים *dorsum meum tradidi percutientibus*; נָתַן עַל יְדֵי mandavit alicui, v. יָד no. 1, litt. ee. — c) נָתַן עֹרֶף terga dedit, v. עֹרֶף. d) נָתַן פְּרִי fructum dedit (arbor) i. q. עָשָׂה פְּרִי Lev. 25, 19. Ps. 1, 3. Ezech. 34, 27. e) נָתַן רַחֲמִים לְ misericordiam alicui praestitit, v. רַחֲמִים. f) נָתַן כָּבוֹד, עֹז לְ honorem, laudem alicui tribuit, declaravit Ps. 68, 35. Jer. 13, 16. g) נָתַן בְּמִשְׁמָר *in custodiam dedit* aliquem, v. מִשְׁמָר, cf. Gen. 39, 20. h) מִי יִתֵּן *quis dabit?* formula optantis i. q. utinam det aliquis! utinam haberem, v. מִי no. 1, d. Construitur sq. acc. Deut. 28, 67: מִי־יִתֵּן עֶרֶב *utinam esset vespera!* sq. inf. Exod. 16, 3: מִי־יִתֵּן מוּתֵנוּ

utinam mortui essemus! Iob. 11, 5, sq. verbo fin. addita vel omissa part. וְ Deut. 5, 26. Iob. 19, 23. 23, 3.

Praeterea *dare* dicitur α) pro *docere*. Prov. 9, 9: *da sapienti* (doctrinam), *et magis etiam sapiet*. Cf. לֶקַח no. 2. — β) *concedere, permittere* (ut gr. δίδωμι, lat. *dare, largiri*, syr. et arab. ܝܗܒ, وهب), sq. acc. pers. et gerundio verbi (pr. dedit i. e. admisit aliquem ad aliquid faciundum, cf. eandem consecutionem in verbis synn. הִנִּיחַ rad. נוּחַ, et נָטַשׁ). Gen. 20, 6: לֹא נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ *tibi non permisi eam tangere*. 31, 7. Exod. 3, 19. Iud. 1, 34. 15, 1. 1 Sam. 18, 2. Iob. 31, 30. Ps. 16, 10. 55, 23. 66, 9. Eccles. 5, 5. Omisso לְ Iob. 9, 18. Num. 20, 21: semel c. dat. pers. 2 Par. 20, 10. — γ) *edere*, ut vocem (v. קוֹל), verba impia Iob. 1, 22, odorem Cant. 1, 12. 2, 13. 7, 13, edere i. e. operari miraculum Exod. 7, 9 (alibi שׂוּם מוֹפֵת), cf. διδόναι σημεῖα Mt. 24, 24. Audacius dictum est נָתַן תֹּף tympano pulsato sonum edidit i. e. tympanum pulsavit Ps. 81, 3.

2) i. q. שׂוּם *posuit, constituit, collocavit* (setzen, stellen, legen). Gen. 1, 17. 9, 13. 15, 10. 1 Reg. 7, 39. Ez. 3, 20, v. c. posuit laqueos Ps. 119, 110, munimenta (sq. עַל) Ez. 26, 8, composuit foedus Gen. 9, 12. 17, 2. Spec. a) נָתַן לִפְנֵי *proposuit* alicui 1 Reg. 9, 6. b) sq. acc. pers. et עַל pers. vel rei: *praefecit* aliquem alicui Gen. 41, 41. 43. Deut. 17, 15, sed c. acc. rei et עַל pers. *imposuit* alicui aliquid, velut iugum 2 Par. 10, 9, mulctam 2 Reg. 23, 33, it. peccatum i. e. *imputavit* peccatum, poenas eius repetiit ab aliquo Jon. 1, 14. Ez. 7, 3, cf. Deut. 21, 8. c) נָתַן לֵב לְ *applicuit animum ad* aliquid, totum se dedit studio rei Eccl. 1, 13. 17. 8, 9. 16. 2 Par.

22, 19. Dan. 10, 12, quae for... maiorem vim habet quam לְבָּ... animum advertere ad al... etiam: נָתַן דָּבָר אֶל לֵב פ׳ ... (Deus) aliquid in cor alic. ... 12. 7, 5, et נָתַן אֶל לִבּוֹ b... θεῖναι Eccl. 7, 2. 9, 1.

3) *fecit*, ut שׂוּם, שִׁית, جعل. Lev. 19, 28: לֹא תִתְּנוּ ... בִּבְשַׂרְכֶם *ne faciatis* ... *in carne vestra*. Similiter ... בְּ noxa aliquem affecit Lev. ... Max. a) *fecit* s. *constituit* ... quem aliquid c. dupl. acc. Ge... 4: אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ ... *multorum populorum te f*... Exod. 7, 1. Thren. 1, 13. ... 12. 89, 28; c. acc. et לְ ... cati Gen. 17, 20. 48, 4. ... 1, 5. b) נָתַן דָּבָר כְּ *fecit* ... *instar* alic. rei, alicui rei ... Jes. 41, 2: יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ ... *gladium eius pulveri* ... inde *habuit aliquid instar* ... rei, *eodem loco habuit* aliq... handeln als). 1 Reg. 10, 27: ... אֶת־הַכֶּסֶף כָּאֲבָנִים *et arg*... *habebat instar lapidum*. Ge... 30: וַיִּתֵּן אֹתָנוּ כִּמְרַגְּלִים *et h*... *nos pro exploratoribus*, ... handelte uns wie Kundschafter ... habere pro hoste Liv. 2, 20 ... 28, 2. 6. Sq. לִפְנֵי de mero ... *habuit aliquem pro tali* i. e. ... cavit eum talem. 1 Sam. 1... *noli me pro ebria habere*. ... τίθεσθαι pro νομίζειν, ... Passow h. v. A, no. 5.

Niph. pass. Kal 1) *datus* ... 5, 18. Lev. 19, 20, *tradit*... Lev. 26, 25, *data est* lex ... 14. 2) *factus est* Levit. 24... v. Kal no. 3.

Hoph. in solo fut. יֻתַּן ... Niph. Lev. 11, 38. Num. 26, ...

Not. In praet. Kal tertia ... Nun cum afformativis coale... נָתַתִּי, נָתַתָּ; semel defective ... נָתַתָּה 2 Sam. 22, 41 pro ... רֵד Iud. 19, 11 pro יָרַד. ...

tus est locus Ps. 8, 2: *Jehova,*
ine noster, quam magnificum
nomen tuum in universa terra
אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַ, ubi תְּנָה
o pro inf. absol. habent, modo
punctis תְּנָה legi iubent. Sed
תְּנָה alibi ter et vicies sit imp.,
i. l. aliter accipiendum erit, et
ntia prodit elegantissima, modo
is: *quam gloriam tuam pone*
n super coelos i. e. utinam dei
a, quae in his terris fundari
it (V. 3), per universam re-
naturam agnoscatur et cele-
r.

omm. deriv. נְתִינִים, מַתָּן,
מַתָּת, adde nomm. pr. מַתְּנַי,
מַתַּתְיָה, et quattuor se-
tia.

ald., cuius fut. solum legitur
sq. makk. יִנְתֶּן, inf. מִתַּן,
hebr. *dedit* Dan. 2, 16. 4, 14.
4, 13. 7, 20. Reliqua tem-
a verbo יְהַב repetuntur. Hinc
.

quem Deus *dedit*) n. pr.
ani 1) prophetae tempore
dis 2 Sam. 7, 2. 12, 1. 1 Reg.
Ps. 51, 2. 2) filii Davidis
m. 5, 14. 3) 23, 36. 4) et
Reg. 4, 5. 6) 1 Chr. 2, 36.
r. 8, 16. 8) 10, 39.

נָתָן (quem rex posuit h. e.
ituit) n. pr. aulici Josiae 2 Reg.
1.

n. pr. (quem Deus dedit) gr.
αναηλ 1) Num. 1, 8. 2, 5.
omplurium aliorum, quorum
l fit mentio his locis 1 Chr. 2,
15, 24. 24, 6. 26, 4. 2 Chr.
7. 35, 9. Esr. 10, 22. Neh. 12,
36.

et נְתַנְיָהוּ (quem Jehova de-
n. pr. m. 1) filii Asaphi 1 Chr.
12. 2) 2 Reg. 25, 23. 25. Jer.
8. 14. 3) Jer. 36, 14. 4) 2 Chr.
8.

proscidit terram, vicinum
is נָתַץ et נָתַשׁ. Iob. 30, 13:

נָתְסוּ נְתִיבָתִי *proscindunt tramitem*
meum (4 libri mscr. per interpre-
tamentum legunt נָתְצוּ).

נָתַע i. q. נָתַץ no. 2 (dentes) *ex-*
cussit, ץ (more Aramaeorum) in
ע mutato.

Niph. pass. Iob. 4, 10.

נָתַץ fut. יִתֹּץ 1) *destruxit, diruit,*
ut domos, statuas, altaria cet. Lev.
14, 45. Iud. 6, 30 sq. 8, 17, me-
taph. *exscidit* homines Iob. 19, 10.
Ps. 52, 7. 2) *excussit* dentes Ps.
58, 7, cf. נָתַע.

Pi. i. q. Kal no. 1 2 Chr. 31, 1.
33, 3.

Niph., *Pu.* et *Hoph.* pass. no. 1.
Jer. 4, 26. Iud. 6, 28, *diruta est*
rupes Nah. 1, 6.

נָתַק *avellit* Jer. 22, 24. Translate
ad rem militarem *interclusit* ali-
quem (a loco) Iud. 20, 32. V.
Niph. et Hiph. Part. pass. נָתוּק
avulsis testiculis *castratus* Levit.
22, 24.

Pi. *revellit* radices Ez. 17, 9;
rupit vincula Ps. 2, 3. 107, 14,
iugum Jes. 58, 6, *divellendo vul-*
neravit Ez. 23, 34.

Hiph. metaph. *seiunxit* Jer. 12,
3, *interclusit* Jos. 8, 6.

Niph. 1) *divulsus, ruptus est,*
v. c. de filo, funiculo Jes. 5, 27.
Jer. 10, 20. Iud. 16, 9. Eccl. 4, 12,
fune Jes. 33, 20. Metaph. Iob. 17,
11: *animi mei consilia rupta sunt*
i. e. irrita facta. 2) *evulsus est,*
e tentorio Iob. 18, 14. Praegn. Jos.
4, 18: *et quum sacerdotes plan-*
tas pedum ex alveo fluvii limoso
evulsas posuissent *in arido.* 3) *se-*
iunctus est Jer. 6, 29, sq. מִן *in-*
terclusus est Jos. 8, 16.

Hoph. הָנְתַּק i. q. Niph. no. 3.
Iud. 20, 31. Inde

נֶתֶק m. 1) *porrigo, impetigo* in ca-
pite et barba Lev. 13, 30 sq. 2) *por-*
rigine affectus Lev. 13, 33, v.
נֶגַע no. 2. Rad. נָתַק evellit (ca-

pillos), ex locis enim impetigine tectis capilli excidere solent.

נָתַר fut. יִתַּר 1) *tremuit, trepidavit* (cor) Iob. 37, 1. (Vc. onomatop. ut τρέω, τρέμω, *tremo*). 2) i. q. arab. نَتَرَ „decidit, excidit, praesertim sonum edendo, volitando". Intellige foliorum, quae sicca decidunt, strepitum, inde chald. et syr. נְתַר, ܢܬܰܪ decidit folium, fructus. V. chald. et Hiph. no. 2.

Pi. trepidavit i. e. *saliit* (locusta) Levit. 11, 21. Trepidandi enim verba ad saltationem transferuntur, cf. חָרַג, הִרְגִּל.

Hiph. 1) causat. Kal no. 1 *trepidare fecit* Hab. 3, 6. 2) i. q. aram. Aph. pr. *decussit* folia arboris, inde *decussit* iugum Jes. 58, 6, et adeo הִתִּיר אֲסוּרִים decussit iugum captivorum, *solvit* captivos Ps. 105, 20. 146, 7. Poët. Iob. 6, 9: יַתֵּר יָדוֹ וִיבַצְּעֵנִי *utinam solvat* (Deus) *manum suam meque abscindat* i. e. occidat. Manus enim Dei, quamdiu otiosa iacet, qs. vincta, ubi extenditur, vinculis soluta fingitur. — וַיַּתֵּר 2 Sam. 22, 33, v. rad. תּוּר.

נְתַר chald. et syr. *decidit*, foli[a] fructus arboris, v. hebr. no. 2.

Aph. decussit (folia) Dan. 4[, 11.]

נֶתֶר m. *nitrum* (gr. νίτρον, ...) pr. *natron* recentiorum, *alcali* [fos]*sile*, *Potasche* (diversum a[b] alcali vegetabili), quo c[um] ... mixto hodieque pro sapo[ne] ...tur Prov. 25, 20. Jerem. 2[, 22.] Dictum videtur, quod aqua ... *exsilit* et *fermentat*. V. Beck[mann] Beyträge zur Geschichte der [Erfin]dungen T. IV, p. 15 sq. ... comment. ad Aristot. de ... auscultat. c. 54. J. D. Micha[elis de] nitro §. 10.

נָתַשׁ fut. יִתּשׁ pr. *evellit* pla[ntam] ... Hoph.), inde a) *evertit* opp[ida] ... 9, 7, idola Mich. 5, 13. b) ... los *expulsit* ex terra (opp. ...) Deut. 29, 27. 1 Reg. 14, 15 ... 24, 6: וּנְטַעְתִּים וְלֹא אֶתּוֹשׁ ... *plantabo, neque evellam* i. e. ... des fixas iis dabo, neque ex... eos. 12, 14. 15. 42, 10. 45, ...

Niph. pass. *expulsus est* ... lus Jer. 18, 14. 31, 40. Am. 9, ... *eversum est* regnum Dan. 11, ... 2) i. q. נָשַׁת (Jes. 19, 5) ... aqua Jer. 18, 14.

Hoph. evulsus est Ez. 19, ...

ס

Samech, quinta decima Hebraeorum littera, ubi numeri nota est i. q. *sexaginta*. Nomen huius elementi, סָמֶךְ, *fulcrum* denotat, cuius figuram refert haec littera apud Phoenicios 𐤎.

Ad *sonum* eius quod attinet, leniore illud sibilo antiquitus pronuntiatum esse suspicor, quam שׂ, quod posterius ante punctorum diacriticorum usum scribendo non distinguebant a שׁ, v. Lgb. p. 17. 18. Inde fit, ut plurimae radices constanter uno modo scribantur, aut littera ס, ut סָבַב, ... littera שׂ, ut שָׂמַח, ... plures littera ס scriptae ... differant ab radd. littera שׂ ... ut סָכַל stultus fuit, שָׂכַל ... intellexit; סָכַר clausit et שָׂכַר ... cede conduxit. Sensim ... pronuntiandi discrimen ... est, adeo ut Syri utantur ... tera Samech (ܣ), Arabes ... Sin (س), Chaldaei Syros ... tes pro hebraeo שׂ plerumque ... stituant ס, ut שְׂאוֹר chald. ...

fermentum, סְאֹר שְׂאֹר chald. סְבַר exspectavit. Atque haec scriptionis fluctuatio etiam in sequiore Hebraismo compareret, ubi סָכַר ponitur pro שָׂכַר Esr. 4, 5, שִׂכְלוּת pro סִכְלוּת stultitia Eccl. 1, 17.

Pro hebraeo שׂ Arabes plerumque ponere solent ش: pro ס vero س, velut סָגַד سجد adoravit, אָסַר اسر ligavit, בֹּסֶר بسر omphax, כָּסָה كسا texit; rarius ش, ut סְתָו شتوة hiems.

In ipsa lingua hebraea et in aramaea ס haud raro permutatur a) cum densiore שׂ, ut סִרְיוֹן et שִׁרְיוֹן lorica, כָּנַס aram. כְּנַשׁ collegit, סָכַן et שָׁכַן pr. habitavit, סָפַח et שָׁפַח fudit cet., cf. סָלַל, כָּפַר al., et Ephraimitas שׁ pronuntiasse instar litterae Samech, memoriae proditur Iud. 12, 6; b) cum ז et צ, vide sub his litteris.

סאה rad. inusit., arab. سأى extendit, expandit, it. expansum abscidit, ut pannum, hinc fort. mensus est (v. מָדַד), unde

סְאָה pl. סְאִים f. 1) *mensura.* Hinc auctoribus Aqu. Symm. Theod. Chald. Syr. explico vc. vexatum בְּסַאסְּאָה Jes. 27, 8 contr. ex בִּסְאָה־סְאָה (c. Dag. fort. coniunctivo, ut בַּמֶּה־לָּכֶם pro בַּמֶּה־לָכֶם) *ad mensuram* (et) *mensuram* (je nach dem Maasse) i. e. modice, cf. בְּמִשְׁפָּט Jer. 10, 24, et לְמִשְׁפָּט Jes. 30, 11. 46, 28. Minus placet, quod nuper propositum est, בְּסַאסְּאָה dictum esse pro בְּזַעְזְעָה (rad. זוּעַ) *commovendo, terrendo eam.* 2) spec. certa quaedam mensura frumenti, ex Rabbinorum sententia *tertia pars Ephae* (אֵיפָה), auctore Hieronymo ad Matth. 13, 33 *sesquimodius* Gen. 18, 6. 1 Sam. 25, 18. Dual. סָאתַיִם pro סְאָתַיִם 2 Reg. 7, 1. 16, more syro contr., ut מָאתַיִם, מְאָתַיִם. Ex forma aram. ܣܐܬܐ ortum est gr. *σάτον*, quo LXX, N. T. scriptores et Josephus utuntur.

סְאוֹן m. *calceus*, spec. militum, *caliga*, discernenda illa ab ocrea (מִצְחָה). (Chald. סֵין, syr. ܣܐܘܢܐ). Jes. 9, 4: כָּל־סְאוֹן סֹאֵן *omnis caliga caligati* h. e. militis. A rad.

סָאַן 1) pr., ut videtur, *lutosus fuit*, cf. chald. סְאָן, סֵין, hebr. טִין lutum, vic. nomini טִיט lutum. Hinc סְאוֹן calceus, quo lutum arcemus a pedibus. Inde 2) *calceavit*, ut syr. ܣܐܢ. Part. סֹאֵן, v. סְאוֹן.

סַאסְּאָה Jes. 27, 8, v. סְאָה.

סָבָא *potavit*, idque intemperantius, *ingurgitavit.* (Origo videtur in *sorbendo*, quod onomatopoëticis vcc. exprimunt, ut شرب, *sorbere*, inserto l *schlürfen*, abiecto ר anglosax. *supan* [nostr. *saufen*], et gr. abiecto sibilo *ῥοφέω*. Eiusdem originis videtur שָׂבַע). Jes. 56, 12. Part. סֹבֵא *potator* Deut. 21, 20. Prov. 23, 20. 21. Part. pass. סָבוּא *potus, inebriatus* Nah. 1, 10. Inde

סָבָא Ez. 23, 42 Chethibh i. q. סוֹבָא Keri, et

סֹבֶא m. c. Suff. סָבְאֵךְ 1) *vinum* Jes. 1, 22. Nah. 1, 10. 2) *compotatio* Hos. 4, 18.

סְבָא (fort. i. q. aethiop. ሰብእ: homo, cf. סַבְתָּה, סַבְתְּכָא) n. pr. terrae gentisque a Cuscho oriundae (Gen. 10, 7), quae teste Josepho (Antt. 2, 10, §. 2) *Meroë* fuisse videtur, Aethiopiae provincia mercaturâ opibusque florens Nili brachiis cincta cum eiusdem nominis metropoli, cuius ruinae hodieque haud procul a Dschendi oppido reperiuntur (v. Ed. Rüppell Reisen in Nubien und dem peträischen Arabien 1829. tab. 5) Jes. 43, 3.

Ps. 72, 10. Nom. gent. pl. סְבָאִים Jes. 45, 14 (ad quem locum cf. Herod. 3, 20 de proceritate gentis) V. Michaëlis Spicilegium geogr. Hebr. ext. T. I, p. 177 sq. eiusque Supplemm. p. 1707.

סָבַב praet. plene et defect. סָבְבוּ, סַבּוּ, סַבּוֹתֶם, inf. סְבֹב et סֹב, fut. יָסֹב et יִסֹּב.

1) *vertit se* v. c. Prov. 26, 14: *ianua vertit se* עַל צִירָהּ *super cardine suo.* 1 Sam. 15, 27: וַיִּסֹּב שְׁמוּאֵל לָלֶכֶת *et vertit se Samuel ad eundum.* Sq. אֶל Eccl. 1, 6, לְ 1 Reg. 2, 15. Ps. 114, 3. 5, עַל Hab. 2, 16. 2 Par. 18, 31 hominis locique *ad* quem nos convertimus, et מִן, מֵעַל, מִפְּנֵי eius *a* quo nos avertimus. 1 Sam. 17, 30: וַיִּסֹּב מֵאֶצְלוֹ אֶל מוּל אַחֵר *et convertit se ab hoc ad alium.* 18, 11. Gen. 42, 24; sq. אֶל אַחֲרֵי *retro se vertit* ut alium sequatur 2 Reg. 9, 18. 19, et absol. *reversus est* Cant. 2, 17. Ps. 71, 21. Alibi *convertere se* absol. dicitur pro *accedere* 1 Sam. 22, 17. 18. 2 Sam. 18, 15. 30. Ubi de *rebus* dicitur, est i. q. *ferri, deferri ad* al. 1 Reg. l. c. Num. 36, 7. Hab. l. c.

2) *circumivit* (quod fit continuo se vertendo) in aliquo loco, *obivit* locum, v. c. urbem, urbes, sq. בְּ Cant. 3, 3. 5, 7. 2 Par. 17, 9. 23, 2, it. acc. Jes. 23, 16: סֹבִּי עִיר *obi urbem.* 1 Sam. 7, 16: *et obibat* urbes *Bethel et Gilgal et Mizpa.* 2 Reg. 3, 9: *et obibat* דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים *viam septem dierum* (in quibus verbis ד׳ שׁ׳ י׳ revera accusativus est ex verbo pendens, cf. arab. نسرى ليلا eamus noctem, Plin. H. 23, 1: si statim bina stadia ambulentur), it. *ivit circum* locum (umgéhen), sq. acc. Deut. 2, 3. Jos. 6, 3. 4, 7, ad eum vitandum Num. 21, 4. Iud. 11, 18.

3) *circumdedit*, *cinxit*, sq. acc. Gen. 2, 11. 13. 1 Reg. 7, 24. 2 Reg. 6, 15. Ps. 18, 6. 22, 17, sensu hostili Eccl. 9, 14, cum sq. … 2 Reg. 8, 21, et עַל … Iud. 20, 5. Gen. 37, 7: … אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ … *ce cingebant manipuli* … *venerabantur* i. e. manipu… meum circumstantes cu… bantur. Absol. circumda… sam) est i. q. *accumber*… 1 Sam. 16, 11: נָסֹב … *cumbemus*, cf. מֵסַב … duae significationes transl…

4) *conversus* i. e. *mutat*… sq. כְּ *factus est instar* al. rei … 14, 10.

5) *causa fuit* alicuius … arab. سَبَب causa, سَبَّبَ … effecit, Talmud. סִבָּה causa, … s. momentum ex quo alia r… det, nostr. *Umstand, circu*… a circumdandi significatu, cf. … 1 Sam. 22, 22: … בְּכָל־ נֶפֶשׁ בֵּית אָבִיךָ *ego causa* … mortis *omnium hominum* … *tuae.* Vulg. *ego sum reus* … *animarum.*

Niph. נָסַב et נָסֵב Ez. 26, 2, נָסַבָּה pro נָסֵבָּה (v. Lgb. … Gramm. ed. 10. §. 66, not. … fut. יִסֹּב, יִסַּבּוּ 1) i. q. Kal … *vertit se* Ez. 1, 9. 12. 17. … 16, saepe de termino Num. … 5; i. q. *transferri* ad aliqu… Jos. 15, 3. Jer. 6, 12: בָּתֵּיהֶם … לַאֲחֵרִים *transferentur dom*… *rum ad alios*, cf. in Kal Num. … 7. 2) i. q. Kal no. 2 *circ*… Iud. 19, 22, sq. עַל sensu … Gen. 19, 4. Jos. 7, 9.

Pi. סִבֵּב i. q. Kal no. 4 … *tit* i. e. *mutavit* 2 Sam. 14, …

Po. סוֹבֵב 1) i. q. Kal no. 2 *cir*… *cumivit, ambivit,* sq. בְּ Cant. … sq. acc. *obivit locum* (im Ort… hergehn) Ps. 59, 7. 15, *circ*… locum (einen Ort umgehn Ps. … 6, sq. עַל sensu hostili Ps. … 11. 2) i. q. Kal no. 3 *circ*… Jon. 2, 4. 6. Ps. 7, 8, sq. … acc. (aliquem aliqua re) 32, …

ax. tuendi et defendendi gratia
32, 10 (cf. Hom. Il. 1, 37).
1, 22: נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גָּבֶר *mu-*
utur virum.
ph. הֵסֵב, fut. יָסֵב 1) causat.
o. 1 *se convertere iussit* Ex.
3, trans. *vertit* 1 Reg. 8, 14:
וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת *et convertit*
iciem suam cet. 21, 4. 2 Reg.
הָסֵב עֵינַיִו מִן avertit oculos
Cant. 6, 4. Transl. הֵסֵב לֵב
convertit s. direxit animum
aliquem vel aliquo Esr. 6, 22
Reg. 18, 37 et omisso לֵב
1. 3, 12: לְהָסֵב אֵלֶיךָ אֶת־כָּל־
ad omnes Israëlitas tibi
iandos. A convertendo est
tulit, sq. לְ pers. *ad* aliquem
. 10, 14: וַיַּסֵּב אֶת־הַמְּלוּכָה
et transtulit imperium ad
lem, sq. אֶל loci (in al. locum)
1 5, 8. 9. 10, acc. loci 2 Sam.
3. 2) causat. Kal no. 2 cir-
e s. ambire fecit i. e. *circum-*
, v. c. hominem Ez. 47, 2,
tum Ex. 13, 18, muros 2 Chr.
3) causat. Kal no. 4 *conver-*
mutavit 2 Reg. 23, 34: וַיַּסֵּב
אֶת־שְׁמוֹ יְ *et mutavit nomen*
Jojakimum. 24, 17. 4) in-
a) i. q. Kal no. 1 *vertit se*
.5, 23. b) i. q. Kal no. 2 *cir-*
it locum, c. acc. Jos. 6, 11.
. Kal no. 3 *cinxit* Ps. 140, 10.
ph. הוּסַב fut. יוּסַב 1) *vertit*
ersavit se, valva ianuae Ez.
4, rota plostelli Jes. 28, 27.
ictus est Ex. 28, 11. 39, 6.
3) *conversus, mutatus est.*
32, 38.
nm. deriv. סָבִיב, נְסִבָּה, סִבָּה,
מֵסַב.

(a rad. סָבַב) *conversio, di-*
rerum (eine Schickung) a
roficiscens 1 Reg. 12, 15, i. q.
2 Chr. 10, 15.

m. (a rad. סָבַב) subst. *cir-*
s 1 Chr. 11, 8. Hinc מִסָּבִיב
cuitu, ab omni parte, undi-
(πάντοθεν, rings von allen
) Deut. 12, 10. Iob. 1, 10.
Ez. 37, 21. מִסָּבִיב לְ e circuitu alic.
rei, *rings von* (einer Sache) *weg*
Num. 16, 24. 27. In Acc. סָבִיב
adv. *circum* Gen. 23, 17. Exod.
16, 13, et gemin. סָבִיב סָבִיב *cir-*
cumcirca Ez. 40, 5 sq. סָבִיב לְ
praep. *circum* (aliquid) v. c. סָבִיב
לַמִּשְׁכָּן circum tentorium Ex. 40, 33.
Num. 1, 53.

Pl. m. סְבִיבִים 1) (homines) *qui*
sunt circa al., i. e. *vicini* Jer. 48,
17. 39. 2) *loca circumiacentia*
(les environs), *vicina.* Jer. 33,
13: בִּסְבִיבֵי יְרוּשָׁלַםִ *in vicinia*
Hierosolymae. Ps. 76, 12. 89, 8.
97, 2. 3) c. Suff. praep. *circum*
(aliquem) Ps. 50, 3: סְבִיבָיו נִשְׂעֲרָה
מְאֹד *circa eum tempestas saevit.*
Jer. 46, 14.

Pl. f. סְבִיבוֹת 1) *circuitus* (die
Umläufe), *circuli, orbes,* quos
aliquis percurrit. Eccl. 1, 6: וְעַל
סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ *et ad circulos*
suos redit ventus, denuo orditur
orbes suos, denuo in orbem ire in-
cipit. 2) i. q. סְבִיבִים no. 2 *loca*
circumiacentia (Umkreis), Jerem.
17, 26. Num. 22, 4. Dan. 9, 16.
3) in st. cstr. in praep. abit, *cir-*
cum, circa. Num. 11, 24: סְבִיבוֹת
הָאֹהֶל *circum tentorium.* Ez. 6, 5.
Ps. 79, 3, cum Suff. סְבִיבוֹתַי cir-
cum me cet.

סָבַךְ: *plexuit, perplexuit, impli-*
cuit, max. ramos. (Vide שָׂבַךְ.
Arab. شبك II. id. Conj. I miscuit.
Emollita littera ב ex hac rad. orta
est עו״ quiesc. שׂוּךְ). Part. pass. Nah.
1, 10.

Pu. pass. Iob. 8, 17. Hinc

סְבָךְ: m. (Kamez impuro) *rami per-*
plexi, dumetum Gen. 22, 13. Eo-
dem mihi pertinere videtur בִּסְבָךְ־
עֵץ Ps. 74, 5, ut (ָ) sit Kamez
longum, quanquam Metheg in editt.
desideratur. Simile exemplum est
מְנָת־חֶלְקִי Ps. 16, 5, quod omnia
exempla sine Metheg scribunt, quan-
quam *m^enât* legendum esse certis-
simum est cf. 11, 6. 16, 5. Pauci

codd. מְסֻבַּךְ, a סְבַךְ (formae קְטַל), cuius aliud vestigium est in pl. סִבְכֵי הַיַּעַר Jes. 9, 17. 10, 34.

סְבֹךְ cum Suff. סֻבְּכוֹ (Dag. forti euphon.) Jer. 4, 7 id. Cf. שׂוֹבֶךְ.

סַבְּכָא chald. f. Dan. 3, 5, et שַׂבְּכָא V. 7. 10. 15 *sambuca*, gr. *σαμβύκη*, instrumentum musicum pulsatile nablio simile (cf. נֶבֶל). V. Athen. IV, 23 p. 175. XVI, 8 p. 633 et 9 p. 637 Casaub. Strabo X p. 471 Casaub. Vitruv. 6, 1. 10, 22. Et Strabo quidem l. c. barbarae (i. e. orientalis) originis esse vult vocabulum graecum, quo posito dictum esse possit a fidibus plexis (rad. סָבַךְ): ap. Dan. l. c. copulatur tamen cum סוּמְפֹּנְיָה, quod manifesto graecae originis est.

סִבְּכַי (pro סְבַךְ יָה silva Jehovae i. e. turba populi Dei, cf. סֹךְ) n. pr. tribuni militum Davidis 2 Sam. 21, 18. 1 Chr. 11, 29 (pro quo 2 Sam. 23, 27 corrupte מְבֻנַּי) 20, 4. 27, 11.

סָבַל fut. יִסְבֹּל *baiulavit, portavit* grave onus. (Syr. chald. id.) Jes. 46, 4. 7. Gen. 49, 15. Translate *tulit dolores, peccata* alic. i. e. poenas dedit, quas alius commeruit Jes. 53, 4. 11. Threu. 5, 7.

Pu. part. *onustus* sc. fetu, inde *gravidus*, de pecore Ps. 144, 14. Cf. arab. حامل portans, in utero gestans, ثقل gravis fuit, in utero gestavit. Syr. ܚܡܠܐ onustus, gravidus.

Hithp. הִסְתַּבֵּל *molestus factus est* Eccles. 12, 5. Inde quattuor nomina quae sequuntur.

סְבַל chald. i. q. hebr. it. *sustulit* (cf. נְשָׂא), *erexit*.

Poal pass. *erectus est*. Esr. 6, 3. (Samarit. id.).

סַבָּל m. *baiulus* 2 Chr. 2, 1. 17. 34, 13. — 1 Reg. 5, 29 (15) appositionem dictum est ...

סֵבֶל m. *onus* 1 Reg. 11, ... 18, 7.

סֹבֶל m. c. Suff. סֻבֳּלוֹ (c. Dag. euphon., ut סֻבְּכוֹ, cf. ... Michl. p. 212, neque ... ducenda est haec forma, ... סֹבֶל) *onus* Jes. 10, 27. ... עֹל סֻבֳּלוֹ iugum, quod ... portat, Jes. 9, 3.

סִבְלָה vel סְבָלָה f. tantum ... cstr. סִבְלוֹת *baiulationes*, ... molesti et operosi Ex. 1, 11. ... 5, 4. 5. 6, 6. 7.

סִבֹּלֶת ex Ephraimitarum diale... שִׁבֹּלֶת *spica* Ind. 12, 6.

סְבַר chald. i. q. hebr. שָׂבַר ... *vit*. (In Targg. saepe pr... בְּטַח, קְוָה. Syr. ... Dan. 7, 25: יִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה (confidit) *se mutaturum* ... putabit quod possit muta... sententiam non male Theod... *νοήσει τοῦ ἀλλοιῶσαι*.

סִבְרַיִם (spes gemina) n. pr. ... Syriae Damascum inter et ... tham. Ez. 47, 16.

סַבְתָּה Gen. 10, 7 (21 codd. ... et סַבְתָּא 1 Chr. 1, 9 n. pr. ... tis et regionis Cuschaeorum ... dubitans confero urbem Ae... *Σαβάτ*, *Σαβά*, *Σαβαὶ* (r. ... XVI, p. 770 Casaub. Ptole... 10) ad oram sinus arabici ... sitam, ubi nunc Arkiko, ... vicinia elephantos venaban... lemaei. Ex vett. intpp. ... dit Pseudoj. reddens ... enim סמראי h. e. Sembritas ... Strabo (l. c. p. 786) in ea... gione collocat. Josephus (A... §. 2) Astaborae accolas int...

סַבְתְּכָא ibid. n. pr. regionis ... picae. Targ. זנגאי Zingita... orientalibus Aethiopiae ...

ג pl. סִגִּים, v. סִיגִים.

סָגַד fut. יִסְגֹּד *procubuit* adorandi causa, sq. לְ Jes. 44, 15. 17. 19. 46, 6, ubique de idolorum cultu, cf. vc. sequ.

סְגִד fut. יִסְגֻּד chald. i. q. hebr. *procubuit ad* adorandum idolum Dan. 3, 6, hominem 2, 46, sq. לְ. (Syr. ܣܓܶܕ adoravit, cf. quae notavimus s. v. כָּשַׁף. Arab. سَجَدَ id., unde مَسْجِد *Mosquée*).

סְגוֹר m. (a rad. סָגַר) 1) *clausura.* Hos. 13, 8: סְגוֹר לִבָּם *clausura cordis eorum,* h. e. praecordium. 2) Iob. 28, 15 i. q. זָהָב סָגוּר, v. סָגַר. 3) De verbis Ps. 35, 3 v. rad. סָגַר.

סָגַל rad. inusit., chald. סְגַל, סִיגֵּל acquisivit, סְגוּלָה peculium, inde

סְגֻלָּה f. *peculium, opes.* 1 Chr. 29, 3. Eccl. 2, 8. סְגֻלַּת יְהוָה saepe de populo Israëlitico (cf. נַחֲלָה) Ex. 19, 5. Deut. 7, 6. 14, 2. 26, 18.

סָגָן vel **סֶגֶן** in plur. tantum סְגָנִים pr. *vicarius* (principis), inde *praefectus, praetor* (i. q. arab. pers. شحنه, litteris ח et נ permutatis),

1) Babyloniorum magistratus Jer. 51, 23. 28. 57. Ez. 23, 6. 12. 23, cf. Jes. 41, 25. V. chald. no. 1. 2) de proceribus et antistitibus populi Hierosolymitani tempore Esrae et Nehemiae Esr. 9, 2. Neh. 2, 16. 4, 8. 13. 5, 7. 7, 5. 12, 40.

סְגַן m. chald. *praefectus provinciae, praetor* Dan. 3, 2. 27. 6, 8. 2, 48: רַב סִגְנִין *summus praefectus* (Magorum).

סָגַר fut. יִסְגֹּר (vicinum verbo סָכַר) *clausit,* sq. acc. (ianuam, portam) 1 Sam. 1, 5. Iob. 3, 10. Gen. 19, 6. 10. 1 Reg. 11, 27, sq. בְּעַד (pr. circumclusit, v. בְּעַד no. 3, a) 1 Sam. 1, 6: כִּי־סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ *nam Jehova eius uterum clauserat,* sq. עַל Ex. 14, 3: סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר *concludit s. circumcludit eos desertum* (v. עַל Iob. 26, 9. 36, 30). Iob. 12, 14: יִסְגֹּר עַל־אִישׁ *claudit super viro* (sc. carcerem subterraneum); sq. לִקְרַאת praegn. Ps. 35, 3: *nuda lanceam* וּסְגֹר לִקְרַאת רֹדְפָי *et intercludе viam persecutoribus meis* (quo loco non pauci intpp. סְגֹר vel סְגוֹר subst. esse et *sagarin* significare volunt coll. σάγαρις Herod. 7, 64, et arab. شجار hasta lignea: sed praeter necessitatem). Absol. Gen. 7, 16: *et Jehova clausit ianuam post eum.* Jes. 22, 22. Jos. 6, 1: וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת *et Jericho clauserat* (portas) *et obserata erat,* ubi Kal refertur ad portas clausas (opp. apertis), Pu. utpote intensivum eas pessulis vectibusque obseratas fuisse significat. Vulg. *Jericho autem clausa erat atque munita.* Chald. *et Jericho erat clausa foribus ferreis et roborata vectibus aeneis.* Part. pass. סָגוּר *clausus* Ez. 44, 1. 2. 46, 1, dein *pretiosus,* inde זָהָב סָגוּר aurum pretiosum, i. e. purum, sincerum, opp. vulgari, adulterato 1 Reg. 6, 20. 21. 7, 49. 50. 10, 21. 2 Chr. 4, 20. 22. 9, 20. Vulg. aurum purum. Chald. aurum bonum. All. volebant aurum dendroides a شجر arbor: sed illud praestat.

Niph. pass. Kal *clausus est,* de ianuis vel portis Jes. 45, 1; *conclusus, inclusus est,* de hominibus Num. 12, 14. 15. 1 Sam. 23, 7, et reflex. *conclusit se* Ezech. 3, 24.

Pi. סִגֵּר i. q. Hiph. no. 2 1) *tradidit,* sq. בְּיַד פ׳ in potestatem alic. (pr. concludendum tradidit, cf. συγκλείω Rom. 11, 32. Gal. 3, 22. Diod. et Dionys. Halic.) 1 Sam. 17, 46. 24, 19. 26, 8, absol. 2 Sam. 18, 28. *Pu. clausus*

est. Jos. 6, 1 (v. ad Kal). Jes. 24, 10. Jer. 13, 19.

Hiph. 1) *clausit*, v. c. domum Levit. 14, 38, *conclusit* aliquem Lev. 13, 4. 5. 11. 2) i. q. Pi. *tradidit* Obad. 14, sq. אֶל Deut. 23, 16, et בְּיַד 1 Sam. 23, 11. Ps. 31, 9. Thren. 2, 7; absol. tradidit in potestatem aliorum (Preis geben) Deut. 32, 30. Am. 6, 8, sq. לְ pers. Ps. 78, 48.

Derivv. מִסְגֶּרֶת, מַסְגֵּר, סוּגַר, סְגוֹר.

II. סָגַר rad. inusit. arab. سجر aquâ implevit, pass. aquâ intumuit. Inde סַגְרִיר.

סְגַר chald. *clausit*. Dan. 6, 23.

סַגְרִיר m. *imber* Prov. 27, 15, a rad. סָגַר no. II. (Chald. סַגְרִירָא, syr. ܣܓܪܝܪܐ, sam. אסגר [l. אָסְגָר] id.).

סַד m. *nervus*, *cippus* i. q. מַהְפֶּכֶת, lignum, quo pedes captivi concludebantur Iob. 13, 27. 33, 11. (Syr. ܣܕܐ, chald. סַדְיָא id.), a rad.

סָדַד, سدّ *obstruxit*, *occlusit* obice, vecte.

סָדַם rad. inusit., fort. i. q. שָׂרַם, שָׂרַף conflagravit. Inde

סְדֹם gr. Σόδομα, *Sodoma* (ustio, conflagratio, utpote in solo bituminoso exstructa, et propterea fort. crebris soli incendiis obnoxia, cf. Phrygiae partem, quam vocant κατακεκαυμένην) n. pr. oppidi in valle Siddim, quod Abrahami tempore cum tribus aliis in mare mortuum submersum periit Gen. 10, 19. 13, 10. 18, 20. Jes. 1, 9. *Uvae Sodomae* (quae degeneres fuisse videntur, cf. de pomis Sodomae Jos. bell. jud. IV, 8 §. 4) Deut. 32, 32 imaginem praebent conditionis degeneris, cf. opp. Jer. 2, 21; *iudices Sodomae* sunt iudices iniusti moribusque corruptis Jes. 1, 10.

סָדִין m. *indusium*, vestis ampla lintea, nudo in corpore ... vestibus gestata Iud. 14, 12 ... 3, 23. Prov. 31, 24. LXX ... (Syr. ܣܘܕܪܐ in syr. N. T. ... sione ponitur pro gr. ... Luc. 19, 20, λέντιον Jo. ... A rad.

סָדַן arab. سَدَن i. q. سدل ... *vit, dimisit vestem* (v. ... unde سَدْن, سَدَان, سَدِين ... vestis ampla.

סָדַר rad. inusit., chald. ... hebr. עָרַךְ *struxit*, sec. ... *disposuit*, unde סְדֵרָה, ...

סֵדֶר m. *ordo*, pl. Iob. 10, 22 ... ܣܕܪܐ id.).

סָהַר rad. inusit., in lingua ... i. q. סָחַר *circumdedit*, ... *rotundus fuit*. Talmud. ... rus, sepes. Inde

סַהַר m. *rotunditas*, semel ... Cant. 7, 3: אַגַּן הַסַּהַר *pelvis* ... *ditatis* h. e. rotunda. (Syr. ... luna, cf. שַׂהֲרוֹן). Et

סֹהַר m. *turris*, dicta a for... tunda, *castellum* (syr. ... arx, palatium). בֵּית הַסֹּהַר ... mus castelli, de carcere ... Gen. 39, 20—23. 40, 3. 5 ... sam. סחר, quod ad Aram... deflectit.

סוֹא n. pr. regis Aegyptiorum ... aequalis erat Hoseae Isra... regis (2 Reg. 17, 4), S... Manethonis, rex secundus ... stia Aethiopum in Aegypto ... riore, Sabaconis successor, et ... hakae (תִּרְהָקָה) antecessor, ... 14 (Euseb. 12) annos im... tenens. Sevechi nomen est ab ... gypt. *Sebch*, *Sevch* i. e. ...

deus (*Champollion* Panthéon de l'Égypte no. 21. 22). De consensu historiae sacrae et aegyptiacae illius temporis v. Comm. nostr. ad Jes. I, p. 596.

סוּג vel **סִיג** (semel שׂוּג 2 Sam. 1, 22) i. q. נָסַג *recedere*, max. a Deo, sq. מִן Ps. 80, 19. 53, 4. Part. pass. Prov. 14, 14: סוּג לֵב cuius animus recessit (a Deo) cf. Ps. 44, 19.

Niph. נָסוֹג, fut. יִסּוֹג *recessit* (pr. recedere factus est) a) de hoste recedente, addito plerumque אָחוֹר. Ps. 35, 4: יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיַחְפְּרוּ *cedant retro et pudefiant.* 40, 15. 70, 3. 129, 5. Jes. 42, 17. 50, 5. Jer. 46, 5. b) sq. מֵאַחֲרֵי יְהוָה *defecit a Deo* i. q. Kal, Zeph. 1, 6, his verbis omissis id. Ps. 44, 19. 78, 57.

Nomm. deriv. סוּג, סִיג, שִׂיג.

I. סוּג *sepire* i. q. hebr. שׂוּךְ, סָכַךְ, syr. ܣܝܓ, chald. סְיַג. Part. pass. Cant. 7, 3.

סו semel Ez. 22, 18 Cheth. i. q. סִיג *scoria.*

סוּגַר m. *claustrum, cavea* leonis Ez. 19, 9. LXX. κημός. Vulg. *cavea.* Rad. סָגַר.

סוֹד m. pr. *lectulus, pulvinar, triclinium* in quo recumbunt (pro יְסוֹד, arab. وِسَادٌ pulvinar, cervical, a יָסַד Ni. no. 2. q. v.). Inde 1) *consessus* vel amicorum familiariter colloquentium Jer. 6, 11. 15, 17, vel iudicum consultantium (inde de Deo cum Superis consultante Ps. 89, 8. Iob. 15, 8. Jer. 23, 18), vel scelestorum prava consilia agitantium Ps. 64, 3. 111, 1. 2) *deliberatio* Prov. 15, 22: בְּאֵין סוֹד *sine deliberatione*, opp. בְּרֹב יוֹעֲצִים Ps. 83, 4. 3) *colloquium familiare, familiaritas.* Ps. 55, 15. Iob. 19, 19: מְתֵי סוֹדִי *familiares mei;* סוֹד יְהוָה familiaritas cum Jehova i. e. favor eius. Ps. 25, 14. Prov. 3, 32. Iob. 29, 4. 4) *arcanum*, unde גִּלָּה סוֹד, גָּלָה rem secretam divulgavit Prov. 11, 13. 20, 19. 25, 9. Am. 3, 7.

סוֹדִי (pro סוֹדְיָה familiaris Dei) n. pr. m. Num. 21, 10.

סוּה rad. valde incerta, v. מְכֹנָה.

סוּחַ i. q. סָחָה *abstergere, everrere.* Inde n. pr. סִיחוֹן,

סוּחַ n. pr. m. 1 Chron. 7, 36, et

סוּחָה f. i. q. סְחִי *purgamentum, stercus.* Jes. 5, 25: כַּסּוּחָה, LXX. ὡς κοπρία. Vulg. *quasi stercus*, Targ. כִּסְחִיתָא. Kimchius כ litteram in hoc vc. radicalem esse volebat, ut כְּסוּחָה esset a rad. كسح everrit, unde كُسَاحَةٌ purgamentum: sed כְּ similitudinis in tali oratione vix omitti poterat.

סוּט rad. inusit., quae idem esse videtur quod שׂוּט et שָׂטָה recessit. Inde

סוֹטַי n. pr. m. Esr. 2, 54. Neh. 7, 57.

סוּךְ i. q. נָסַךְ I, 3 *ungere*, ubique de corporis unctione, quae post lotionem fiebat in balneo, ut differat a מָשַׁח, quod de solenni unctione usurpant. C. acc. pers. 2 Chr. 28, 15, et בְּ olei Ez. 16, 9; intrans. *unxit se* Ruth 3, 3. Dan. 10, 3. 2 Sam. 12, 20, sq. acc. unguenti (cf. מָשַׁח Am. 6, 6). Deut. 28, 40: וְשֶׁמֶן לֹא תָסוּךְ *sed oleo te non unges.* Mich. 6, 15. 2 Sam. 14, 2.

Hiph. unxit se 2 Sam. 12, 20. Sed Part. מֵסִיךְ Iud. 3, 24 est i. q. מֵסַךְ tegens, a סָכַךְ.

Deriv. אָסוּךְ.

סוּמְפֹּנְיָה f. chald. Dan. 3, 5. 10. 15, et Mem eiecto סִיפֹּנְיָה V. 10 Chethibh, syr. ܣܘܦܘܢܝܐ *tibia duplex et utricularis*, Sackpfeife, vc. graecum συμφωνία (Serv. ad Aen. XI, 27. Isidor. Orig. III, 21 extr.)

in linguam chaldaeam receptum, quemadmodum hodieque hoc instrumentum (de quo vide tractatum hebr. de instrumentis musicis Schilte haggibborim inscriptum, in Ugolini thes. Vol. XXXII) in Italia et in Asia minore *Zambonja* appellatur. Bene intp. hebr. עֻגָּב.

סְוֵנֵה n. pr. *Syene*, urbs in extremis Aegypti finibus australibus ad tropicum cancri sita, copt. ⲤⲞⲨⲀⲚ, quod Champollion (l'Égypte sous les Phar. I, 164) interpretatur *aperiens, clavis* sc. Aegypti ab ⲞⲨⲰⲚ aperire et ⲤⲀ, quod participia format, arab. أُسْوَان Ez. 29, 10. 30, 6, utrobique in acc. *ad Syenen*. V. Jablonskii opuscc. ed. te Water T. I, p. 328. Michaëlis Spicileg. T. II, p. 40.

סוּס rad. inusit., i. q. שׂוּשׂ *gaudere* pr. *exsultare*, in ling. zab. de equis exsultantibus. Inde

סוּס m. 1) *equus*, ab exsultando dictus Gen. 47, 17. Ex. 14, 9. Deut. 17, 16 cet. (Aram. סוּסְיָא, ܣܘܣܝܐ id.).

2) *hirundo*, dicta a volatu hilari et veloci, ἀπὸ τοῦ ἀγάλλεσθαι πτερύγεσσιν. Jes. 38, 14 et Jer. 8, 7 Chethibh, ubi Keri habet סִיס. *Hirundinem* reddunt LXX. Theod. Hieron., Hebraei *gruem*. V. Bocharti Hieroz. T. II, p. 60.

סוּסָה f. *equa* Cant. 1, 9. LXX. ἡ ἵππος, quod collective accipiens Vulg. reddit *equitatum*. Sed parum eleganter una amica *equitatui* comparatur.

סוּסִי (eques) n. pr. m. Num. 13, 11.

סוּעַ v. סֵיעָה.

סוּף 1) pr. *rapere, auferre* i. q. אָסַף q. v. Inde סוּפָה. 2) finem facere (v. Hiph.), sed in Kal intrans. *cessare, desinere* Jes. 66, 17. Esth. 9, 28. Hnc referenda etiam סָפוּ Ps. 73, 19 (Milel) וְסָפוּ Am. 3, 15 (Milra propter W conversivum). (Syr. et chald. Arab. ساف VIII perire fecit, terminavit).

Hiph. sustulit e medio, finem fecit. Zeph. 1, 2. 3: אָסֹף אָסֵף *tollendo tollam*, et Jer. 8, 13 אָסֹף אֲסִיפֵם *tollendo tollam eos*, pleon. est a verbo vicin. 5 (cf. Jes. 28, 28). Inde סוּפָה.

סוּף chald. id. *finem habuit, completum est* vaticinium Dan. (cf. כָּלָה no. 1 fin.).

Aph. finem fecit rei. Dan.

סוּף m. 1) *iuncus, scirpus*. (Etymon latet, neque duc a verbo סוּף. Vide autem eiusdem originis atque lat. *sirpus*, germ. vet. sup. nostr. *Schilf*, dan. *sif*, r sensim in l, adeoque in emollita, v. rad. מוּת, Spec. a) *alga marina* Jon. unde יַם־סוּף mare algosum sinus arabicus alga maris dans Ps. 106, 7. 9. 22. etiam aegypt. ⲫⲓⲟⲙ i. e. mare algae, dictus. V. lis Suppl. ad lexx. hebr. Jablonskii opuscc. ed. te Water I, p. 266. Bocharti opp. T. 1191. b) *iuncus in Nilo* Ex. 2, 3. 5. Jes. 19, 6. 13, 23, sect. 45. — 2 oppidi Deut. 1, 1.

סוֹף m. *finis*, vox sequioris ismi ad Aramaismum inclin. קֵץ, Eccl. 3, 11. 7, 2. 2 Chr. 20, 16; de agmine Joël 2, 20. Rad. סוּף.

סוֹף, emphat. סוֹפָא chald. 4, 8. 19. 6, 27. 7, 28.

סוּפָה f. *turbo* cuncta secum piens Iob. 21, 18. 27, 20. Prov. 10, 25. Jes. 17, 13, parag. סוּפָתָה Hos. 8, 7.

סוּר fut. יָסוּר, cum ו convers. וַיָּסַר 1) *recedere* v. c. a via, sq. מִן Ex. 32, 8. Deut. 9, 12. 1 Reg. 22, 43, מֵעַל Num. 12, 10. 14, 9. Spec. hae notandae sunt formulae: a) *recedere a Deo* i. e. deficere a cultu eius, sq. מֵאַחֲרֵי 1 Sam. 12, 20. 2 Reg. 10, 29. 18, 6. 2 Par. 25, 27, מֵעַל Ez. 6, 9, מִן Jer. 17, 5, sq. בְּ praegn. recedere (a Deo) et convertere se *contra* eum (quasi plenius dicas: סוּר וּמָרֹה בְּ) Hos. 7, 14. Contra b) Deus dicitur *recedere ab aliquo* i. e. eum relinquere, destituere, sq. מִן 1 Sam. 28, 15. 16. Iud. 16, 20; similiter ab aliq. recedere dicuntur spiritus Dei (1 Sam. 16, 14), robur (Iud. 16, 17), imperium (Gen. 49, 10), i. e. eum deserere, destituere, sq. מִן Gen. Iud. l. l. c. c., מֵעִם 1 Sam. l. c. Poët. Prov. 11, 22: *mulier pulchra* סָרַת טָעַם *a qua ratio recessit*, ratione destituta. c) *recedere a lege*, sq. מִן Deut. 17, 20. 28, 14. Jos. 23, 6. Dan. 9, 5. 11. Ps. 119, 102, sq. acc. (migrare legem) 2 Par. 8, 15; a via recti Jes. 30, 11, a peccatis, sq. מֵעַל 2 Reg. 10, 31, a pravo (i. e. devitare pravum) Iob. 1, 1. d) *recedere a calamitate* i. q. eam *effugere* (entweichen, entkommen) Iob. 15, 30: *non recedit e tenebris*, non effugere poterit ex calamitate. LXX. οὐδὲ μὴ ἐκφύγῃ σκότος. — Absol. *recessisse* passim dicuntur α) qui a Deo defecerunt, degeneres facti sunt (cf. supra litt. c) Deut. 11, 16. Ps. 14, 3. Jer. 5, 23. Dan. 9, 11. β) quae transierunt. 1 Sam. 15, 32: *recessit* i. e. transiit *amaritudo mortis*. Hos. 4, 18. γ) quae auferuntur, ablata sunt. 1 Reg. 15, 14: *et excelsa non recedebant*, non auferebantur. 22, 44. 2 Reg. 12, 4. 14, 4. 15, 4. Iob. 15, 30.

2) *accedere* ad aliquem, aliquid (a via deflectens), constr. absol. Ex. 3, 3: אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה *accedam et videbo*, Comm. 4. Ruth 4, 1, sq. עַל pers. 1 Reg. 22, 32; sq. אֶל est: devertere (einkehren) apud, ad aliquem Iud. 4, 18. Gen. 19, 3, אֶל בֵּית in domum alic. ibid. Comm. 2, it. sq. ־ָה locali, ut סוּר שָׁמָּה eo devertere 2 Reg. 4, 8. 10. Iud. 18, 3. 15, סוּר הֵנָּה huc devertere Prov. 9, 4. 16. Absol. *aditum habere* ad aliquem 1 Sam. 22, 14.

Hiph. הֵסִיר, fut. יָסִיר, cum ו convers. וַיָּסַר (quae forma a fut. Kal sola oratione contexta discernitur) 1) *recedere fecit* i. e. a) *removit*, v. c. hariolos 1 Sam. 28, 3, aliquem ab imperio 2 Par. 15, 16, ab oculis suis 2 Reg. 23, 27, saepius de rebus v. c. removit excelsa 2 Reg. 18, 4. Jes. 36, 7, tectum navis Gen. 8, 13, caput ab aliquo (abscidit, detruncavit) 1 Sam. 17, 46. 2 Sam. 5, 6. 16, 9, vestes (i. e. deposuit) Gen. 38, 14, dedecus 1 Sam. 17, 26, ius alic. (i. e. abstulit ei) Iob. 27, 2. 34, 5 cet. b) sq. מֵאַחֲרֵי *avocavit* a cultu Dei Deut. 7, 4. c) *revocavit* verba Jes. 31, 2. — 2) sq. אֵלָיו ad se devertere fecit, *apud se recepit* 2 Sam. 6, 10.

Hoph. הוּסַר *remotus est* Levit. 4, 31. Dan. 12, 11. Jes. 17, 1: דַּמֶּשֶׂק מוּסָר מֵעִיר *Damascus remota* i. e. sublata *erit e numero urbium*, cf. מִן no. 5.

Pil. סוֹרֵר causat. Kal 1, litt. c. *recedere fecit* viam i. e. *avertit* eam a recto et vero. Thren. 3, 11 (cf. comm. 9).

Inde סָרָה, יָסוּר, n. pr. סִרָה et

סוּר 1) part. pass. i. q. מוּסָר *remotus, expulsus* (cf. 1 Sam. 28, 3). Jes. 49, 21: גֹּלָה וְסוּרָה *exsul et expulsa*. Jer. 17, 13 Keri: סוּרַי *qui a me remoti sunt* i. e. recesserunt. 2) *ramus* s. palmes *degener*, cf. rad. no. 1, α. Jer. 2, 21: סוּרֵי הַגֶּפֶן נָכְרִיָּה *palmites vitis peregrinae*. 3) n. pr. portae templi,

tantummodo 2 Reg. 11, 6, pro quo loco simili 2 Chr. 23, 5 שַׁעַר הַיְסוֹד porta fundamenti.

סוּת in Kal inusit. *instigare, stimulare.* (Carent hac radice reliquae linguae cognatae, et nescio an secundaria sit, ducta a שַׂיִת spina, stimulus).

Hiph. הֵסִית, et הִסִּית Jer. 38, 22, fut. יְסִית, et יַסִּית Jes. 36, 18, part. מֵסִית 2 Par. 32, 11 1) *stimulavit, instigavit, incitavit* a) sq. gerundio: aliquem ad aliquid Jos. 15, 18. Iud. 1, 14. 2 Chr. 18, 2, max. ad male faciendum Deut. 13, 7. 1 Reg. 21, 25. Iob. 36, 18. b) sq. בְּ pers., *irritavit* contra aliquem 1 Sam. 26, 19. Iob. 2, 3. Jer. 43, 3. 2) *propulit, expulit.* Iob. 36, 18: פֶּן־יְסִיתְךָ בְשָׂפֶק *ne te propellat castigando,* sq. מִן 2 Chr. 18, 31; in bonam partem i. q. *eduxit, liberavit* Iob. 36, 16.

סוּת m. ἅπαξ λεγόμ. Gen. 49, 11 *vestis*, per aphaeresin pro כְּסוּת (quod integrum dedit cod. Sam.) v. Comment. nostr. de Pent. Sam. p. 33 et Lgb. 136. Quanquam כ ab initio abiecti alia exempla non suppetant (in medio abiecti exemplum est מַס pro מֶכֶס q. v.), certum tamen, praeter quiescibiles et liquidas etiam mutas molliores passim abiectas esse, ut chald. דְּבָבָא et בָבָא inimicitia, متاع, بتاع et تاع possessio it. nota genitivi in lingua vulgari.

סָחַב 1) i. q. arab. سحب traxit per humum, ut terram verreret (an der Erde herumschleppen) v. c. cadaver 2 Sam. 17, 13. Jer. 15, 3: אֶת־הַכְּלָבִים לִסְחֹב (immittam) *canes, qui* (eos) *distrahant.* 22, 19. 49, 20. 2) distraxit, *dilaceravit*, inde

סְחָבָה f. *dilaceratio.* Jer. 38, 11. 12: בְּלוֹיֵ הַסְּחָבוֹת *panni dilacerati.*

סָחָה *averrit, abstersit,* in Pi. tantum Ez. 26, 4. (Arab. سحا id., syr. ܣܚܘܬܐ scopae, chald. סְחָא lavit. Vicinae radd. sunt סָחַב, ex qua סְחִי, סָחָה, et סָחַף). Inde

סְחִי m. *purgamenta, quisquiliae,* Threu. 3, 45 de re vili. (Chald. סְחִיתָא stercus).

סָחִישׁ ἅπ. λεγόμ. 2 Reg. 19, 29, pro quo Jes. 37, 30 scribitur שָׁחִיס *id quod anno a sementi tertio sponte provenit* (qua de re cf. Strabo XI, 4 §. 3 p. 502 Casaub.), cf. סָפִיחַ. LXX 2 Reg. αὐτόματα. Aqu. et Theod. apud Jes. αὐτοφυῆ. De etymo v. s. v. שָׁחִיס.

סָחַף arab. سحف 1) pr. i. q. סָחַב, סָחָה *verrit, rasit,* et fortius *verrendo, radendo asportavit,* inde de imbre omnia secum abripiente Prov. 28, 3. (Arab. سَحِيفَةٌ imber vehemens, auferens, سُحَافٌ torrens). 2) *prostravit* humum (syr. ܣܚܦ id.), unde

Niph. prostratus est Jer. 46, 15.

סָחַר *circumivit, peragravit* terram, sq. acc. terrae Gen. 34, 10. 21. (Vic. est סָחַר q. v. Chald. סְחַר saepissime in Targg. pro hebr. סָבַב, Syris spec. terram peragravit mendicans, mendicavit. In arab. سكر et سكع ambeundi notio valde incerta est, et linguae usu plane destituta). Spec. *circumivit,* terras *peragravit negotiandi causa,* inde *mercaturam exercuit,* ἐμπορεύομαι. Gen. 42, 34: וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ *et terram peragretis* sc. ad frumentum emendum. Part. סֹחֵר *institor, mercator,* ἔμπορος Gen. 23, 16. 37, 28. סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ mercatores regis, qui coëmendi causa pro rege itinera faciebant 1 Reg. 10, 28. 2 Chr. 1, 16; it. *nauta* Prov. 31, 14. Jes. 23, 2. Fem. סֹחֶרֶת *negotiatrix* Ez. 27, 12. 16. 18. Metaph.

commercium habuit c. aliq. Jes. 47, 15. (Aramaei et Arabes *negotiandi* significatum exprimunt verbo cogn. חֲגַר, تَجَرَ).

Pilp. סְחַרְחַר *cito circuivit* cor, i. e. vehementer palpitavit Ps. 38, 11.

Derivv. sunt מִסְחָר et quattuor nom. sequentia.

סַחַר m. 1) *emporium* Jes. 23, 3. 2) *opes mercaturâ partae* 45, 14.

סַחַר m. *quaestus, lucrum*, quod ex *mercaturâ* redundat Jes. 23, 18, inde de *quovis quaestu* Prov. 3, 14: כִּי טוֹב סַחְרָהּ מִסְּחַר־כָּסֶף *nam praestat eam* (sapientiam) *lucrari, quam argentum.* 31, 18.

סֹחֵרָה f. *negotiatio, mercatura*, pro concr. *mercatores.* Ezech. 27, 15: סְחֹרַת יָדֵךְ i. q. סֹחֲרֵי יָדֵךְ V. 21 mercatores, qui tibi ad manum sunt (die du an der Hand hast).

סֹחֵרָה f. *clypeus* a circumdando i. e. tuendo dictus (a rad. סָחַר circumdedit, cf. ܣܚܪܬܐ turris, arx) Ps. 91, 4.

סֹחָרֶת f. lapis quidam pretiosior, quem pavimento tesselando adhibebant Esth. 1, 6. Vel est *marmoris nigri* species, cf. syr. ܣܘܚܪܬܐ lapis niger tinctorius (ס et שׂ permutatis), vel, quod praefero, marmor maculis rotundis insignitum qs. clypeatum, v. סֹחֵרָה. *Testudinis testam* esse ס׳, volebat Hartmannus (Hebräerin III, p. 353), clypeis qs. constantem (cf. סֹחֵרָה), sed vix probabile, hanc marmoris generibus in pavimentis faciendis interiectam esse.

סָחִישׁ v. סָחִישׁ.

סֵטִים plur. i. q. שֵׂטִים *delicta* Ps. 101, 3, a rad. שׂוּט i. q. שָׂטָה deliquit, peccavit.

סִיג m. (a rad. סוּג) Ez. 22, 18 Keri (ubi Chethibh סוּג), et pl. סִיגִים *recedanea* metalli a) *scoriae.* Prov. 25, 4: הָגוֹ סִיגִים מִכָּסֶף *secerne scorias ab argento.* 26, 23: כֶּסֶף סִיגִים *argentum scoriarum* h. e. nondum purgatum; b) ignobilius metallum, quod nobiliori admixtum liquefaciendo ab eo secernitur (v. בְּדִיל). Ez. 22, 18. 19. Jes. 1, 22. 25.

Not. Pro סִיגִים in pluribus libris mss. et editis legitur סְגִים Jes. 1, 22. 25. Ez. 22, 18. 19 (cf. Lgb. p. 145), sed illud praestat.

סִיוָן m. Esth. 8, 9 tertius anni hebraei mensis, a novilunio Junii usque ad Julii novilunium, fort. a rad. chald. סְוָה laetatus est, qs. mensis laetitiae.

סִיחוֹן (*everrens, radens* i. e. dux bellicus omnia prosternens, rad. סוּחַ) n. pr. regis Amoritarum Hesbone regnantis Num. 21, 21. 23. Ps. 135, 11, unde *urbs Sihonis* i. e. Hesbon. Num. 21, 28.

סִין rad. inusit., prob. *lutosum esse*, vicina rad. סָאַן, unde chald. סֵין, syr. ܣܝܢܐ lutum, i. q. chald. טִין, syr. ܛܝܢܐ, arab. طِين.

סִין (lutum) n. pr. 1) *Pelusium*, urbs in paludibus ad terminum Aegypti orientalem sita, hodie cum tota regione mari submersa Ez. 30, 15. 16, cf. Strabo XVII p. 802. Arab. طينة vocatur i. e. palus, et فرما *Farame*, quod quidem posterius ex aegyptiaco ⲪⲈⲢⲞⲘⲒ i. e. locus lutosus (a ⲫ art. masc., ⲉⲣ esse et ⲟⲙⲓ lutum) ortum esse observat Champollion, l'Égypte II, 82 sq.

2) desertum *Sin*, in vicinia montis Sinai, ad oram sinus heroopolitani Ex. 16, 1. 17, 1. Num. 33, 12.

סִינַי n. pr. *Sinai, Sina* (gr. Σινά, cf.

gramm. hebr. ed. X, p. 56 not.), mons vel potius regio montana in Arabiae peninsula inter utrumque maris Erythraei sinum (Heroopolitanum et Aelaniten) interiecta, legislatione mosaica nobilis, plenius הַר סִינַי Ex. 16, 1. 19, 11 sq. 24, 16. 34, 4. 29. 32. Lev. 25, 1. 26, 46. 27, 34 cet. Tria maxime in hoc montano cacumina eminent, quorum unum humilius septentriones inter et orientem situm *Horeb* appellatur (חֹרֵב siccus), ex quo meridiem versus ascendunt ad alterum *Sinai κατ' ἐξοχὴν* dictum (סִינַי fort. lutosus, lutulentus, cf. desertum vicinum סִין): tertium ad Africam situm mons St. Catharinae vocatur. V. Burckhardti itiner. Syriae, ed. germ. p. 1078. Paulo aliter de trium montium nominibus statuisse videtur Ed. Rüppell, Reisen in Nubien und dem peträischen Arabien (1829) tab. 11. Desertum monti vicinum vocatur מִדְבַּר סִינַי Ex. 19, 1. 2. Lev. 7, 38. Num. 1, 1. 19. 9, 1.

סִינִי n. pr. 1) gentis ad Libanum montem Gen. 10, 17. 1 Chr. 1, 15, ubi Strabo (XVI, 2, §. 18, p. 756 Casaub.) *Sinnae* oppidum commemorat, Hieronymus (Quaest. hebr. in Genesin) *Sinen*, Breidenbachius (in itinerario fol. 1486, p. 47) vicum *Syn*. V. Michaëlis Spicileg. geogr. ext. T. II, p. 27. — Obscurior est

2) אֶרֶץ סִינִים Jes. 49, 12 iubente contextu terra remotissima vel in orientalibus vel meridionalibus mundi terminis quaerenda. *Terram Serum s. Sinensium* intelligo, qui quidem populus antiquissimus et nobilissimus Arabibus et Syris nomine صين, جين, ܨܝܢܝ notus erat, et scriptori Hebraeo Babylone, Asiae fere metropoli, degente notus esse poterat. Quo tempore Sinensibus a reliquis Asiae populis hoc nomen tributum sit (ipsi enim Sinenses illud ignorant adeoque populi sui nomine antiquo domestico plane carent, vel dynastiarum regnanti[um] nomina adoptantes, vel titulis honorificis superbientes, ut *Dschung-kue-dschin* cives regni quod i[n] media terra est) et unde hoc repetitum sit, haud satis quidem consta[t]; et si certa esset eorum opinio, q[ui] Sinenses a dynastiâ *Thsin* inde a[b] anno 246 a. Chr. regnante dic[tos] esse voluerunt (v. du Halde des[cr.] de la Chine T. I. §. 1, Abel-Remusat Melanges Asiatiques II, p. 3[..] sqq.), scriptor Hebraeus Cyri a[e]qualis eius nominis mentionem i[n]ijcere non potuisset: sed (quicq[uid] statues de populo *Tschinas* in legibus Menu commemoratis) ipsi h[uius] sententiae auctores concedunt, illius dynastiae nomen ad exteros pervenire potuisse, antequam ea totum Sinae imperium capesseret: neque desunt aliae illius nominis explicandi rationes. In lingua sinica *dschin* denotat *homines*: quid? si ab exteris, nominatim Indis (apud quos in Buddhistarum etiam libris *Dschina* commemoratur, v. Klaproth Asia polyglotta p. 358) Sinenses eo nomine appellatos esse statuamus, quo ipsi se omnesque homines designabant. Simile exemplum habemus in n. pr. aethiopico סְבָא et שְׁבָא i. q. ሰብእ: homo. — Quibus *Sinenses* displicent, hi vel *Pelusiotas* intelligunt (cf. סִין) et per synecd. *Aegyptios*, ut Bochartus Phaleg 4, 27, vel *Syenitas* (cf. סְוֵנֵה). LXX. γῆ[ς] *Περσῶν*.

סִיס *hirundo* Jer. 8, 7 Keri pro סוּס.

סִיסְרָא (acies, cf. syr. ܣܝܣܪܐ, fort. pro כרסרתא, a rad. סור = سار adsiliit, impetum fecit) n. pr. m. 1) praefecti militum Jabini, regis Cananaeorum. Iud. 4, 2 sq. Ps. 83, 10. 2) Esr. 2, 53. Neh. 7, 55.

סִיעָא n. pr. m. (concilium, ut syr. et chald.) Neh. 7, 47, pro quo סִיעֲהָא (quae prava scriptura ex

duabus formis סִיעָא et סִיעֲהָ conflata esse videtur, cf. נְפִישְׁסִים) Esr. 2, 44.

סִיפֹּנְיָה Dan. 3, 10 Chethib pro סוּמְפֹּנְיָה q. v.

סִיר med. Jod, *aestuare, effervescere*, cf. arab. سَارَ assilivit, efferbuit vinum, ira, febris; hebr. שְׂאֹר et שְׁאָר fermentavit, זִיר aestuare, *gähren*. Inde

סִיר comm. (Jer. 1, 13. Ez. 24, 6) 1) *olla*, ab aestuando et ebulliendo dicta Jer. 1, 13. Ez. 11, 3, 7. 24, 3. 6. סִיר הַבָּשָׂר Ex. 16, 3. Ps. 60, 10: מוֹאָב סִיר רַחְצִי *Moab* erit olla s. pelvis *lotionis meae*, lavacrum meum, contemtim pro: eo utar ceu vilissimo vasculo. Plur. סִירוֹת Ex. 38, 3. 1 Reg. 7, 45.

2) pl. סִירִים *spinae, vepres*, ab aestuando et effervescendo dictae, quae notio refertur ad redundantiam et luxuriam plantarum (das Aufwuchern), max. silvestrium, v. rad. יַעַר et יַעַר no. 2. Jes. 34, 13. Hos. 2, 8. Lusus verborum est in his Eccl. 7, 6: כְּקוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר *sicut strepitus spinarum* (accensarum) *sub olla*. Poëtice *dumetum* impietatis imaginem praebet Nah. 1, 10: עַד סִירִים סְבֻכִים *instar spinarum perplexi sunt* (v. עַד B, 2, c). Cf. Mich. 7, 4. Ez. 2, 6. A spinae similitudine etiam *uncinum, hamum* notat (cf. חוֹחַ). Plur. סִירוֹת Am. 4, 2. (Olim סִירִים *spinae* revocabam ad rad. סוּר, ut pr. notaret recedanea, degeneres fruticis partes coll. סוּרֵי הַגֶּפֶן Jer. 2, 21, sed praestat, utrique vc. סִיר significationi eandem originem vindicare).

סָךְ m. ἅπ. λεγόμ. *turba* hominum Ps. 42, 5. Ita omnes intpp. flagitante contextu, quanquam in etymo definiendo in alia omnia abeunt: Equidem nullus dubito, quin pr. sit *densa arborum, silva densa* h. l. poët. de densa hominum turba, cf. יַעַר de hostium turba Jes. 10, 18. 19. 34.

סֹךְ (a rad. סָכַךְ) cum Suff. סֻכּוֹ, semel סוּכּוֹ Ps. 76, 3 m. 1) *casa, tugurium* Ps. 27, 5, poët. de tentorio, domo Ps. 76, 3. 2) *densa* arborum, *lustrum* ferarum Ps. 10, 9. Jer. 25, 38.

סָכָה rad. inusit. i. q. שָׂכָה *adspexit*, unde n. pr. יִסְכָּה.

סֻכָּה f. nominis סֹךְ 1) *tugurium, casa* frondibus ramisque conserta, Jon. 4, 5. Iob. 27, 18. Jes. 4, 6. חַג הַסֻּכּוֹת scenopegia, festum casarum frondearum Levit. 23, 34. Deut. 16, 13. — Semel contemtim dr. de domo parva et collapsa Am. 9, 11, alibi de tentoriis, quae ex cortinis facta sunt Lev. 23, 43. 2 Sam. 11, 11. 22, 12, et poët. de habitaculo Dei Ps. 18, 12. Iob. 36, 29. — 2) *septum* pecoris Gen. 33, 17. — 3) *lustrum* leonis Iob. 38, 40.

סֻכּוֹת (casae) n. pr. 1) oppidi Gaditarum Jos. 13, 27. Iud. 8, 5. 1 Reg. 7, 46, de cuius originibus vide Gen. 33, 17. עֵמֶק סֻכּוֹת Ps. 60, 8. 108, 8 ager (urbis) Succoth. 2) stationis Israëlitarum in deserto, in vicinia Aegypti Ex. 12, 37. 13, 20. Num. 33, 5. Difficile dictu, quid sint 3) סֻכּוֹת בְּנוֹת 2 Reg. 17, 30 *casae filiarum*, quas coloni Babylonii in Samariam deducti idolis suis fecisse feruntur. Intelligunt tabernacula, in quibus *puellae* se prostituerint (cf. קְדֵשָׁה): equidem reponendum suspicor סֻכּוֹת בָּמוֹת *tabernacula* (idolis sacra) *in excelsis*. Cf. בָּמָה.

סִכּוּת f. i. q. סֹךְ, סֻכָּה Am. 5, 26 *tugurium s. tentorium*, quod Israëlitae ad idololatriam inclinantes in deserto in idoli cuiusdam honorem exstruxerunt, sicut tabernaculum foederis in honorem Jehovae. Cf. σκηνὴν ἱερὰν Carthaginensium Diod. XX, 65 (non 25).

סֻכִּיִּים (in tuguriis habitantes) n. pr. gentis africanae, quae 2 Chr. 12, 3 una cum Libybus et Aethiopibus commemoratur. LXX et Vulg. *Troglodytae*, qui Africae oram orientalem habitabant.

סָכַךְ (semel שָׂכַךְ Exod. 33, 22) 1) *texuit*, max. frondes ad sepiendum, ad tugurium exstruendum, inde *sepsit*. (Vicinae radd. sunt נָסַךְ no. II, סוּג no. II, שׂוּךְ, et sibilo in dentalem verso דָּגַת *tego* q. v., adde σηκός septum). In Kal poët. Ps. 139, 11: תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי *texuisti me in utero matris meae*, cf. Iob. 10, 11. Quoniam et tuguria et sepes fiunt ad homines hortosque protegendos et tutandos, סָכַךְ est 2) *protexit* et proprie quidem de frondibus et arboribus, sq. dupl. acc. Iob. 40, 22 (17): יְסֻכֻּהוּ צֶאֱלִים צִלְלוֹ *tegunt eum loti umbrâ suâ*, sq. לְ Ps. 140, 8. Part. סוֹכֵךְ pr. tegens, inde *vinea*, qua utuntur in urbibus oppugnandis (Schutzdach) Nah. 2, 6. 3) *texit* Ex. 40, 3, plerumque sq. עַל (cf. syn. כָּסָה). 1 Reg. 8, 7: וַיָּסֹכּוּ הַכְּרֻבִים עַל־הָאָרוֹן *et Cherubi tegebant arcam.* Ex. 25, 20. 37, 9, cf. Ez. 28, 14. 16; intransit. *texit, occultavit se.* Thren. 3, 44: סַכּוֹתָה בֶעָנָן *occultas te in nube* V. 43.

Hiph. הֵסֵךְ i. q. Kal 1) *sepsit, obsepsit*, sq. בְּעַד Iob. 3, 23. 38, 8. 2) *texit, protexit*, sq. עַל Ps. 5, 12, et לְ Ps. 91, 4. הֵסֵךְ רַגְלָיו 1 Sam. 24, 4. Iud. 3, 24 *pedes texit*, locutio honesta pro *alvum deposuit*, ut recte Josephus Archaeol. 6, 13 §. 4, Talmudici (Buxt. Lex. talmud. pag. 1472), adeoque LXX, apud quos παρασκευάσασθαι dictum suspicor pro vulgari ἀποσκευάσασθαι, ἀνασκευάσασθαι; vel certe, quae Kimchii sententia, *vesicam exoneravit*, quod apud Asiae populos etiam viri sedentes et sub vestium talarium latebris facere solent. Fuerunt, qui *dormitionem* illa locutione significari censerent, ut Syr. 1 Sam. l. c. et Josephus *ipse* (sibi non constans) Arch. V, 4 §. 2, sed in tali re verborum ambitu opus non erat. V. J. D. Michaëlis Supplemm. p. 1743. Glassii Philol. sacra ed. Dathe, p. 891.

Pilp. סִכְסֵךְ *armis texit, armavit* (cf. شَكَّ id., شِكَّة arma, et سَكَّ portas ferro munivit). Jes. 9, 10: וְאֶת־אֹיְבָיו יְסַכְסֵךְ *et hostes eius* (Israëlis) *armat* (Deus). 19, 2. וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם *armabo Aegyptios contra Aegyptios.*

Nomm. deriv. סַךְ, סֹךְ, סֻכָּה, מוּסָךְ, מָסָךְ, סְכוּת, סֻכִּיִּים et

סְכָכָה (sepimentum) n. pr. oppidi in deserto Judae, Jos. 15, 61.

סָכַל in Kal inusit., i. q. כָּסַל no. 3, syr. et zab. ܣܟܠ *stultus fuit*, probe discernendum a verbo fere consono שָׂכַל.

Pi. *stultum* i. e. vanum, inanem, *irritum fecit*, v. c. consilium 2 Sam. 15, 31. Jes. 44, 25. Cf. הוֹלֵל.

Hiph. *stulte egit*, addito עֲשׂוֹ Gen. 31, 28, eo omisso 1 Sam. 26, 21. (Aram. Aph. id.).

Niph. 1) *stulte egit* (pr. stultum se praebuit) 1 Sam. 13, 13. 2 Chr. 16, 9. 2) *impie egit* 2 Sam. 24, 10. 1 Chr. 21, 8, cf. כְּסִיל, נָבָל cet. Inde

סָכָל m. *stultus* Jer. 4, 22. 5, 21. Eccl. 2, 19. 7, 17. Syr. ܣܟܠܐ id.

סֶכֶל m. *stultitia*, concr. *stulti* Ecc. 10, 6.

סִכְלוּת f. *stultitia*, vc. in solo Eccles. obvium 2, 3. 12. 13. 7, 25. 10, 1. 13, semel שִׂכְלוּת 1, 17. (Syr. id.).

סָכַן fut. יִסְכֹּן 1) pr. i. q. שָׁכַן, سَكَنَ *habitavit*, c. acc. pers. apud aliquem.

2) Qui cum aliquo habitant eiusque contubernio utuntur, familiaritatem cum eo contrahunt, ei *assuefiunt*, inde Part. סֹכֵן *familiaris*, *amicus* (regis) Jes. 22, 15; fem. סֹכֶנֶת *amica* 1 Reg. 1, 2. 4. Cf. Hiph. Inde

3) sq. לְ et עַל pers. *profuit*, *officia praestitit* alicui Iob. 22, 2. 35, 3, absol. 15, 3. Intrans. *profecit*. 34, 9.

4) i. q. arab. سَكَنَ Conj. I et V. *pauper*, *egenus fuit*, v. Pu. et מִסְכֵּן, מִסְכֵּנוּת. (De hac significatione cum reliquis concilianda plurimi desperarunt: quae passim tentata sunt, parum satisfaciunt. Ut ipse sententiam dicam, suspicor eam a *sedendo* proficisci, quod habitandi notioni finitimum est. Sedendi enim vcc. referri solent ad *considendi* (a consido), *corruendi* notionem prae languore et debilitate, cf. قعد sedit, Conj. IV. pass. sedere coactus fuit, claudus fuit, قُعَاد languor in pede cameli, قُعْدِىّ vir impotens; *sedēre* et *sidĕre*. Arab. سَكَنَ et hebr. סָכַן est igitur pr. collapsus, rebus collapsis fuit, *heruntergekommen seyn*, cf. מָכַךְ, מוּךְ.

Niph. i. q. chald. Ithpa. *periclitatus est*. Eccl. 10, 9: *qui lignum caedit*, *periclitatur*. Ita vulgo, neque male, quanquam haec significatio a reliquis verbi notionibus alienior est. Equidem denominativum esse putem a שַׂכִּין culter, securis q. v., inde: *secari*, *caedi*, h. l. caedendo vulnerari.

Pu. part. מְסֻכָּן pr. *ad egestatem redactus*, inde *pauper*, *egenus* (v. Kal no. 4). Jes. 40, 20: הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה qui *pauper* est quod attinet ad *munera*, qui non multum habet, quod offerat.

Hiph. הִסְכִּין 1) *familiaritatem contraxit* cum al. sq. עִם Iob. 22, 21, it. c. aliqua re, inde *cognitam habuit* rem, c. acc. Ps. 139, 3: כָּל־דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה *omnes vias meas cognitas habes*. 2) *consuevit* aliquid facere, sq. gerundio Num. 22, 30.

Nom. deriv. מִסְכְּנוֹת promtuaria, significationem repetiit a verbo כָּנַס.

I. סָכַר in Kal inusit., i. q. סָגַר *clausit*. (Syr. et arab. ܣܟܰܪ, سكر id.).

Niph. *clausus est* Gen. 8, 2. Ps. 63, 12.

Pi. i. q. סִגֵּר et הִסְגִּיר *tradidit* Jes. 19, 4.

II. סָכַר i. q. שָׂכַר *mercede conduxit*. Esr. 4, 5.

סָכַת in Kal inusit. *siluit* (vic. שָׁקַט quievit).

Hiph. *siluit* (pr. silentium servavit, Stillschweigen beobachten), semel legitur Deut. 27, 9. (Arab. سكت Conj. I. IV. id., sam. attendit). LXX. σιώπα. Vulg. *attende*.

סַל pr. *virga lenta* (rad. סָלַל no. II), ex qua corbes texuntur, inde *corbis* ex virgis contexta (cf. κάνεον, κανίας, κάναστρον, *canistrum* pr. corbis ex canna contexta, a κάνη canna), *canistrum*, pl. סַלִּים Gen. 40, 17. Exod. 29, 3. 31. Arab. سَلَّة id., سَلَّال corbium textor. Zab. ܣܰܠܳܐ corbis.

סִלָּא (i. q. מְסִלָּה via) n. pr. oppidi in vicinia Hierosolymorum 2 Reg. 12, 21.

סָלָא 1) pr. i. q. סָלָה, סָלַל no. I *sustulit*, 2) spec. *suspendit* libram (cf. נָשָׂא Iob. 6, 2), inde *pependit* (cf. lat. *pendeo* et *pendo*). Semel legitur in

Pu. pass. Thren. 4, 2: הַמְסֻלָּאִים בַּפָּז *qui ponderantur cum auro*

puro i. e. auro puro aequiparantur.

סָלַד ἅπαξ λεγόμ. in Pi. סִלֵּד *saliit, exsiliit, exsultavit*, arab. صلد (ס et צ permutatis) exsiliit equus, ut lapides scintillas ederent. Iob. 6, 10: *id mihi solatio est* וַאֲסַלְּדָה בְחִילָה לֹא יַחְמוֹל *et exsulto in dolore*, qui *non parcit, quod non abnegavi effata Sanctissimi*. LXX. אֲסַלְּדָה reddunt ἡλλόμην, Vulg. *saliebam*, quanquam in reliquis verbis transferendis in alia omnia abeunt. Alii, ut Saadias, Abulwalides, Kimchius, coll. chald. סְלַד adustus est, alterum hemistichium sententiam concessivam esse volunt et ita reddunt: *licet urar* (h. e. angar, cf. דָּלַק) *dolore*, qui *non parcit*. Hinc

סֶלֶד (exsultatio; aut: aestus) n. pr. m. 1 Chr. 2, 30.

I. סָלָה i. q. סָלָא et סָלַל *sustulit*, unde 1) suspendit stateram, *pependit*, v. Pu. 2) ut lat. *elevavit* i. e. *contemsit* (levia enim parvi, gravia magni sunt momenti et pretii) Ps. 119, 118. (Chald. et syr. id.).

Pi. i. q. Kal no. 2. Thren. 1, 15.
Pu. pass. Kal no. 1. Iob. 28, 16 de sapientia: לֹא תְסֻלֶּה בְּכֶתֶם אוֹפִיר *non appenditur pro auro ophiritico*, auro emi non potest.

II. סָלָה fort. i. q. שָׁלָה (ס et שׁ permutatis) *quievit, siluit*, inde

סֶלָה m. *quies, silentium*, c. He parag. סֶלָה (Milêl) *ad silentium*, vel *silentium!* Ita nimirum probabiliter statuendum videtur de nota illa musica in Psalmis frequentissima (praeterea tantummodo Hab. 3, 3. 9. 13 obvia) tot interpretum coniecturis et hallucinationibus vexata, ut eá in verbis Psalmi decantandis paululum subsistere et *silere* fidiumque cantum interponere iubeatur cantor. Commendatur haec interpretatio a) auctoritate LXX interpretum, qui ubique reddunt δι-ψαλμα q. d. interludium, Zwischenspiel (quanquam Hesych. ... μουσικοῦ μέλους ἢ ῥυθμοῦ ... λαγή); b) loco, quem ... solet סֶלָה in Psalmis. Ponitur ... in mediis carminibus sectio... dam vel stropha carminis ... ita quidem, ut in aliis Psalmis (Ps. 7, 6. 20, 4. 21, 3) bisve ... 5. 9, 17. 21), in aliis ter (... 3. 5. 9. 32, 4. 5. 7. 66, 4. ... 68, 8. 20. 33) adeoque qua... petatur (89, 5. 38. 46. 49), ... sim etiam in fine ponatur (... 9. 24 fin.) et carmen in ... strophas dispescat. Raro in ... commate reperitur (Ps. 55, 20 ... 4. Hab. 3, 3. 9). Accedit c) ... 17, ubi pro simplici סֶלָה p... הִגָּיוֹן סֶלָה, quod per apposi... reddendum videtur: *fidium ... tus, silentium* i. e. fidibus c... sileat (cantor). — In simile... tentiam alii סֶלָה ducunt a סָלָה sustulit, et *elevationem* ... fidibus canendo intelligunt (... Iob. 21, 12); sed illud prae...

Parum placet eorum se... qui סֶלָה compendium scr... esse putant, ex trium vocabu... litteris initialibus conflatum, ... modi scribendi compendia ... Arabes et Judaeos recentiores ... tata esse constat (רשׁי pro ... שׁלמה ירחי), veteribus autem ... bracis cognita fuisse dem... non potest. Alii autem ali... compendium explicarunt, ... לְמַעְלָה הַשָּׁר redi sursum, ... (da capo); vel ... הַקּוֹל ... signum mutandae vocis cet. ... omnia cum ipsa illa hypoth... cessant. Plura dederunt ... lis Supplemm. p. 1760. R... leri Comment. in Psalm. T. I ... LIX (LXVII ed. 2), Nold... cord. particul. hebr. pag. ... Tymp. Eichhornii Bibl. der ... Litteratur T. V, p. 542 sq. F... lii Gesch. der Musik T. I, p. ...

סַלַּי (pro סְלוּחָה elevatio) n. pr. m. Neh. 12, 7, pro quo V. 20 סַלָּי.

סַלּוּ (id.) n. pr. m. 1 Chr. 9, 7, pro quo Neh. 11, 7 סַלֻּא.

סָלוּ (elevatus) n. pr. m. Num. 25, 14.

סַלָּי (elatus) n. pr. m. 1) Neh. 11, 8. 2) 12, 20, v. סַלּוּ.

סִלּוֹן Ez. 2, 6 et

סַלּוֹן Ez. 28, 24 *spina*, pr. qualis in virgis s. spathis palmarum est, a סַל virga et וֹן, v. rad. סָלַל no. 2. Metaph. de hominibus impiis Ez. 2, 6. LXX. σκόλοψ. (Chald. סִלְוָא, סִילְוָא, arab. سُلَّاء spinae palmarum).

סָלַח fut. יִסְלַח *condonavit*, sq. dat. Ex. 34, 9. 1 Reg. 8, 31. 34. 36. 39. (Chald. zab. id. aeth. litteris transpositis ተሣህለ: clemens, propitius fuit, condonavit, coll. arab. سَهُلَ facilem se praebuit. Origo esse videtur in *levitate, elevando*, coll. סַלָּא, סָלַח).

Niph. *condonatum est* (peccatum) Lev. 4, 20. 26. 31. 5, 10. 13. Hinc

סַלָּח m. *condonans*. Ps. 86, 5, et

סְלִיחָה f. *condonatio* Ps. 130, 4, pl. Neh. 9, 17.

סָלַךְ rad. inusit. Arab. سلك incessit, ivit, unde مَسْلَك via, tractus. Hinc

סַלְכָה (Caph raphato, igitur pro סַלְכָּה) n. pr. oppidi in terminis orientalibus Batanaeae, quod hodieque صلخد et corrupte Sarkhad صرخد appellatur, vineisque abundat. V. Burckhardti itin. Syriae ed. germ. p. 180 et quae ibi adnotavimus p. 507. Deut. 3, 10. Jos. 12, 5. 13, 11. 1 Chr. 5, 11.

סָלַל 1) *sustulit*, *elevavit*, *exaltavit*, *aggessit* in acervum. Jer. 50, 26, ut radd. vic. סָלָא, סָלַח (cf. etiam סָלַח, סָלַע et סָלַק it. תָּלַל, תָּלָה, נָטַל *tollo*). V. Pilp. Spec. *aggesto aggere complanavit viam*, *aggeravit* (cf. רוּם Jes. 49, 11). Jes. 57, 14. 62, 10. Prov. 15, 19. Jer. 18, 15. Iob. 19, 12: וַיָּסֹלּוּ עָלַי דַּרְכָּם *munierunt* sibi *viam ad me*. 30, 12, omisso דֶּרֶךְ Ps. 68, 5: סֹלּוּ *complanate* sc. viam.

Ab *elati*, *alti* notione proficiscitur 2) *nutavit*, *vacillavit*, de rebus altis, proceris, teretibus quae vacillant et librantur (von dem Schlanken und Schwanken). Spec. de frondibus et virgulis lentis, pendulis, ut salicum, palmarum, quales corbibus texendis scopisque adhibebant, cf. דָּלַל, זָלַל, زَلَّ unde זַלְזַלִּים palmites, et תָּלַל no. 1. 2, unde תַּלְתַּלִּים. Inde סַלִּים et סַלְסִלּוֹת (arab. sing. سَلَّة) corbes, utpote ex virgulis lentis contextae, cf. formas durius prolatas סַנְסִנִּים (l et n permutatis) virgae pendulae palmarum, e quibus scopae fiunt (unde verbum syr. et chald. סנן scopis verrit), צִנְצֶנֶת corbis (cum cognatis טַנָּא chald. צַנָּא corbis, ضَنَّ corbes plexuit). Quandoquidem palmarum rami, antequam frondescunt, spinis tecti sunt, eiusdem radicis nomina de spinis palmarum usurpantur, ut سُلَّاء et سُلَّاءَة spinae palmarum ramis adnascentes, et hebr. סִלּוֹן, סַלּוֹן spina, quae virgae adnata est, a סַל (pr. virga) et syllaba formativa וֹן. Vox arab. مِسَلَّة acus maior a similitudine aculei dicta est.

Pilp. i. q. Kal no. 1 metaph. Prov. 4, 8: סַלְסְלֶהָ *effer eam* (sapientiam) sc. laudibus.

Hithpo. הִסְתּוֹלֵל (denom. a סֹלְלָה) *aggeris instar opposuit se* (sich dämmen), *restitit* sq. בְּ Ex. 9, 17: עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי *adhuc resistis populo meo*.

A prima potestate no. 1 ducta sunt nomina deriv. סֹלְלָה, מְסִלָּה, מַסְלוּל, סֻלָּם, סַלּוּ, סַלָּא, סִלַּי, ab altera סַל, סִלּוֹן et סַלּוֹן, סַלְסִלּוֹת.

סֹלְלָה f. *agger* Jer. 33, 4, max. is quo oppugnatores urbem cingere solent 2 Reg. 19, 32. Ez. 4, 2. 2 Sam. 20, 15.

סֻלָּם m. *scala* Gen. 28, 12 i. q. arab. سُلَّم, a rad. סָלַל no. 1.

סַלְסִלּוֹת f. plur. i. q. סַלִּים *corbes*, ita dictae a *virgis lentis*, ex quibus contextae sunt Jerem. 6, 9. LXX. Vulg. *κάρταλλος*, *cartallus*. V. rad. סָלַל no. 2.

סָלַע rad. inusit. pr. *elati*, *alti* potestatem habens ut סָלַל, סָלָא, סָלַת et tertia radicali durius prolata סָלַק. Inde

סֶלַע m. 1) *rupes, petra* Iud. 15, 8. 11. 1 Sam. 23, 25 cet. Metaph. Deus dr. *petra* alic., i. e. refugium, quo tutus est ab hostibus Ps. 18, 3. 31, 4. 42, 10. 2) n. pr. *Petrae*, urbis primariae Idumaeorum, quae mare mortuum inter et sinum Aelaniticum in valle altis rupibus cincta sita erat, ita quidem ut maxima domiciliorum pars in rupem incisa esset. Scribitur c. art. הַסֶּלַע Iud. 1, 36. 2 Reg. 14, 7, poët. sine eo Jes. 16, 1. V. Relandi Palaestina p. 926—951. Hodie rudera urbis antiquae supersunt وادى موسى (vallis Mosis) dicta, v. Comm. nostr. ad Jes. l. c. et Burckhardti itin. Syriae cact. p. 703 sq. ed. germ.

סָלְעָם rad. inus. quadril. *consumsit*, ut chald., unde

סָלְעָם m. *locustae* species alata et esculenta Lev. 11, 22.

סָלַף in Kal inusit.

Pi. 1) *pervertit*. Exod. 23, 8: וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים *et* (donum) *pervertit causas proborum*. Deut. 16, 19. Prov. 19, 3: אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ *stultitia hominis pervertit viam eius*. 2) *evertit*, *praecipitem dedit* aliq. Iob. 12, 19. Prov. 21, 12. 13, 6. 22, 12. Hinc

סֶלֶף m. 1) *eversio*, metaph. de sermone evertente i. e. instigante, turbulento Prov. 15, 4, opp. tranquillo, placido (מַרְפֵּא לָשׁוֹן). 2) *perversitas*, Prov. 11, 3, opp. תֻּמָּה.

סְלִק chald. *ascendit*, Dan. 7, 3. 8. 20. Praet. pass. id. Dan. 2, 29. Esr. 4, 12. Syr. Zab. Sam. id. Cf. supra ad rad. נְסַק.

סֹלֶת f. (sed masc. Ex. 29, 40) *farina* purissima Ezech. 16, 13. 19. 1 Chr. 9, 29. Gen. 18, 6. סֹלֶת חִטִּים farina triticea Exod. 29, 2. (Chald. סוּלְתָא id., arab. سُلْت hordeum decorticatum, ἄλφιτα, cf. verbum סַלַּת farinam cribro purgavit). De etymo ambigi potest. Verbum enim סַלַּת secundarium videtur et a nomine סֹלֶת ductum. Primariam rad. esse suspicor סָלַל concutiendi spec. cribrandi potestate i. q. זָלַל, unde סַל fem. סֹלֶת (de qua motione cf. דַּל f. דַּלָּה a rad. דָּלַל, קַשְׂקַשִּׂים et קַשְׂקֶשֶׂת Lgb. p. 590). Ipsi veteres in origine definienda fluctuasse videntur: eamque ob causam modo masculinum modo femininum genus ei tribuebant.

סַם tantum in pl. סַמִּים *aromata*. Ex. 30, 34. קְטֹרֶת סַמִּים suffimentum odoratum Ex. 30, 7. 40, 27. (Syr. ܣܡܐ aroma, *φάρμακον*). Rad. סָמַם i. q. arab. شَمّ olfecit.

סַמְגַּר נְבוֹ (fort. gladius Nebonis i. e. Mercurii, a pers. شمشیر gladius) n. pr. praefecti militum Babyloniorum, Jer. 39, 3.

סְמָדַר m. quadrilitt. (conflatum ex verbo סָמַם olfecit, et הָדַר ornavit,

coll. arab. سمر erupit flos palmarum) *flos vitis, οἰνάνθη*. Cant. 7, 13: פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר *germinat vitis, aperit se flos eius*. 2, 13: הַגְּפָנִים סְמָדַר *vites* sunt *flores*. V. 15: כְּרָמֵינוּ סְמָדַר *vineae nostrae* sunt *flores* i. e. florent (cf. Ex. 9, 31: הַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל). Symm. οἰνάνθη. LXX. κυπρίζω, κυπρισμός. (Syr. ܣܡܕܪܐ id. v. Jes. 17, 11 Pesch., zab. etiam de aliis floribus, velut cannabis, v. Norbergii Lexid. p. 159). Nonnulli Judaeorum magistri non *florem* vitis, sed *uvas parvulas* intelligunt *ante labruscam* (v. Surenhusii Mischna T. I. p. 309), quod etiam significat Vulgatus cap. 7, 13: accedunt Kimchius et Leonh. Hug (Schutzschrift für s. Erklärung des Hohenliedes p. 5): sed illud praefero propter 2, 13 et 7, 13. — Singularem profecto de hoc vc. coniecturam nuper nonnemo proposuit (Ephem. Jen. 1830, IV p. 333), סְמָדַר esse *vitis nobilis* speciem ita dictam ab oppido vini feraci سمندر, quod in Chazaria (hodie Astrachan) ad mare caspium haud procul ab ostio Wolgae situm Judaeis et Christianis habitatum et a Russis a. Chr. 969 expugnatum memorat Ibn Alvardi (Frähn ad Ibn Fozlan pag. 65), quodque a St. Andreae, illius regionis apostoli, monasterio nomen habere (cf. Serviae urbem سمندرية s. Sendrovia a Slav. Sandrew i. e. St. Andreas) vel hodiernum nomen *San Andrewa* clamat.

סָמַךְ fut. יִסְמֹךְ 1) *imposuit* aliquid alicui rei, ita quidem ut ei incumberet, et inniteretur. סָמַךְ יָד עַל manum imposuit rei (die Hand worauf stützen), ita quidem ut manui innitatur Ex. 29, 10. 15. 19. Lev. 1, 4. 3, 2. 8, 14 cet. Am. 5, 19: וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־הַקִּיר *et innititur manui parieti admotae*. Intr. *incubuit* alicui rei. Ps. 88, 8: עָלַי סָמְכָה חֲמָתֶךָ *mihi incumbit ira tua*. — 2) *fulsit, sustentavit, adiuvit* (aeth. ሰመከ:) sq. acc. Ps. 37, 17. 24. 54, 6. Ez. 30, 6: סֹמְכֵי מִצְרַיִם *qui Aegyptum adiuvant*, Aegypti socii, sq. לְ Ps. 145, 14. Part. pass. סָמוּךְ suffultus, h. e. *immotus, firmus* Ps. 112, 8. Jes. 26, 3. Sq. dupl. acc. *sustentavit aliquem aliqua re*, i. e. *largitus est* ei. Gen. 27, 37: דָּגָן וְתִירֹשׁ סְמַכְתִּיו *frumentum et mustum ei largitus sum*. Ps. 51, 14. — 3) *appropinquavit*, sq. אֶל Ez. 24, 2. (Syr. id. Propinqui autem significatio ab innitendo, pertingendo ducta est, cf. rabb. סמך cohaesit, coniunctus, propinquus fuit, סמיך propinquus).

Niph. suffultus est Jud. 16, 29, *innixus est*. Ps. 71, 6. Jes. 48, 2. Metaph. 2 Chr. 32, 8.

Pi. fulsit i. e. *recreavit* Cant. 2, 5 (cf. סָעַד). Inde n. pr. יִסְמַכְיָהוּ et

סְמַכְיָהוּ (quem Jehova sustentat) n. pr. m. 1 Chr. 26, 7.

סָמַל rad. inusit., probab. *similis fuit*, cf. vic. מָשַׁל similis fuit et vide an eiusdem originis sit, lat. *similis* (ὁμαλός). Inde

סֶמֶל et **סֵמֶל** m. i. q. צֶלֶם *simulacrum* Ezech. 8, 3. 5. Deut. 4, 16. 2 Chr. 33, 7: פֶּסֶל הַסֶּמֶל *statua simulacri* s. *imaginem* referens.

סָמַם v. סַם.

סָמַן in Kal inusit. (vic. rad. זָמַן) *designavit, definivit*, talmud. סַמֵּן, unde סִימָן signum. Male confertur gr. σημαίνω, cuius n ad radicem non pertinet.

Niph. נִסְמָן *designatum, locus designatus*. Jes. 28, 25: שְׂעֹרָה נִסְמָן *et hordeum* (plantat) *in loco designato* h. e. in agro circumscripto. Ita Targ. Saad. Kimchius, eaque interpretatio reliquis praestat.

Quod alii interpretantur, *hordeum pingue*, a rad. سمن = שָׁמֵן pinguis fuit, id et syntaxeos legibus repugnat et orationi contextae, cf. Comment. nostrum. Plane coniecturale, quod LXX. Theod. Aqu. Vulg. exhibent, *milium*.

סָמַר *horruit*, φρίσσειν a) de coma (v. Pi. et סָמָר), inde de homine terrore correpto Ps. 119, 120: סָמַר בְּשָׂרִי Symm. ὀρθοτριχεῖ. b) de aculeis horrentibus, inde מַסְמֵר aculeus, *clavus*, et سمر chald. סַמֵּר clavis affixit.

Pi. id. *horruit* coma Iob. 4, 15. Hinc

סָמָר m. *horripilans, horridus*, ὀρθόθριξ, Jer. 51, 27 epitheton insecti יֶלֶק.

סָנָא rad. inusit. fortasse i. q. שָׂנֵא, unde סְנוּאָה et

סְנָאָה n. pr. oppidi Judae Esr. 2, 35. Neh. 7, 38, addito art. Neh. 3, 3.

סַנְבַלַּט n. pr. *Sanballat*, regis Persiae in Samaria satrapa, Neh. 2, 10. 4, 1. 6, 1. 2. 12. 14. 13, 28.

סָנָה rad. inusit., vel i. q. arab. سنا IV. extulit, elevavit, vel i. q. سنّ שָׁנַן acuit, acutus fuit. Inde

סְנֶה m. *rubus*, *sentis* Ex. 3, 2 sq. Deut. 33, 16. (Syr. ܣܢܝܐ id., arab. سَنًا et سَنَا senna, folia sennae).

סֶנֶה (fort. i. q. שֵׁן dens, scopulus) n. pr. scopuli e regione Michmasi 1 Sam. 14, 4.

סְנוּאָה, addito art. הַסְּנוּאָה (exosa) n. pr. Neh. 11, 9.

סַנְוֵר quadril. inusit. chald. *excaecavit*, auctore Chr. B. Michaëli ex trilitt. نار luxit praeposita ס littera (v. Lgb. p. 862), auctore J. Simoni comp. ex سنا splenduit et עִוֵּר excaecavit. Hinc

סַנְוֵרִים m. pl. *caecitas* Gen. 19, 11. 2 Reg. 6, 18.

סַנְחֵרִיב n. pr. *Sanherib* (Herod. Σαναχάριβος), Assyriae rex ab anno 714 ad a. 696 a. C., quo tempore in templo Nisrochi a duobus filiis interfectus est 2 Reg. 18, 13. 19, 16—36. Jes. 36, 1. Praeterea vide de eo Herod. 2, 141, et Berosi fragmentum ap. Euseb. Chron. armen. ed. Aucher. T. I, p. 42. 43.

סָנַן rad. inusit. chald. et syr. *scopu verrit* (sed hoc secundarium est, v. rad. סָלַל no. 2).

סַנְסַנָּה (ramus palmae) n. pr. oppidi in australibus Judae Jos. 15, 31.

סַנְסִנִּים m. pl. i. q. זַלְזַלִּים, תַּלְתַּלִּים (l et n permutatis) *rami palmarum* penduli Cant. 7, 9. Cf. זַלְזַל no. 2.

סְנַפִּיר quadrilitt. *pinna* piscium Lev. 11, 9. Deut. 14, 9. Origo incerta. Proficisci tamen videtur a rad. trilittera נָפַר, نفر fugit, festinavit, Pi. propulit, praemisso sibilo, cf. Lgb. p. 862.

סָס m. *tinea*, fort. ab exsiliendo dicta (rad. סוּס). Jes. 51, 8. (Syr. ܣܣܐ id., arab. سُوس tinea, curculio, pediculus, gr. σής).

סַסְמַי (fort. pro שַׁמְסַי شمسى a شمس sol) n. pr. m. 1 Chr. 2, 40.

סָעַד fut. יִסְעַד *fulsit*, *suffulsit* Ps. 18, 36. Prov. 20, 28, inde *sustentavit*, *adiuvit* Ps. 20, 3. 41, 4. 94, 18. Spec. סָעַד לֵב *fulsit cor* i. e. refecit animum sumto cibo (v. לֵב no. 1, litt. a). Gen. 18, 5: סַעֲדוּ לִבְּכֶם *reficite animum vestrum*, recreate vos cibo. Ps. 104, 15. Iud. 19, 8. Intrans. 1 Reg. 13, 7 סְעָדָה recrea te (cf. מִשְׁעָה).

N. deriv. מִסְעָד.

סְעַד chald. *adiuvit*, sq. לְ Esr. 5, 2.

סָעָה rad. ἅπαξ λεγόμ. i. q. arab. سعى *cucurrit*, *ruit se*, etiam de procellis dictum. Ps. 55, 9: רוּחַ סֹעָה *ventus currens* i. e. rapidus.

סְעִיף m. 1) *fissura*, *rima*. סְעִיף הַסֶּלַע fissura petrae Iud. 15, 8. 11, pl. סְעִיפֵי הַסְּלָעִים Jes. 2, 21. 57, 5. 2) *ramus* Jes. 17, 6. 27, 10, v. סְעַפּוֹת. (Utrumque complectitur arab. شعبة).

סָעַף *divisit* i. q. arab شعب, ף et ב litteris permutatis. Hinc סְעִיף, סְעַפָּה, סְעֻפָּה.

Pi. סֵעֵף (denom. a סְעִיף) *ramos amputavit* Jes. 10, 33.

סֵעֵף adj. verbale (formae קִטֵּל) *divisus*, i. e. *divisi animi* homo, qui certa fide et de rebus divinis persuasione carens huc illuc agitatur, *dubitator*, σκεπτικός. Pl. סֵעֲפִים Ps. 119, 113, Luth. *Flattergeister*.

סְעַפָּה f. i. q. סְעִיף et סַרְעַפָּה, tantum in pl. סְעַפּוֹת *rami*. Ezech. 31, 6. 8.

סְעִפָּה f. pl. סְעִפִּים *partes divisae*, *opiniones divisae*. 1 Reg. 18, 21: עַד מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים Vulg. *usquequo claudicatis in duas partes*, h. e. inter Baalis et Jehovae cultum fluctuatis?

סָעַר (vic. radd. שָׂעַר et שָׁעַר q. v.) 1) *vehementer commotus est*, spec. mare procellis agitatum Jon. 1, 11. 13, *iactatus est* rebus adversis Jes. 54, 11, cf. Pi. 2) act. *instar procellae irruit* hostis Hab. 3, 14.

Niph. *agitatum* i. e. conturbatum *est* cor 2 Reg. 6, 11.

Pi. סֵעֵר *agitavit*, *iactavit* (populum) Zach. 7, 14.

Po. intrans. *exagitata*, *dispersa est* (palea) Hos. 13, 3. Hinc

סַעַר m. *procella* Jon. 1, 4. 12. Jer. 23, 19. 25, 32, et

סְעָרָה f. id. Jes. 29, 6, it. רוּחַ סְעָרָה Ps. 107, 25, et רוּחַ סְעָרוֹת Ez. 13, 11. 13 (v. שַׂעַר et שְׂעָרָה).

סַף m. cum Suff. סִפִּי pr. expansio (a rad. סָפַף), inde 1) *pelvis* Ex. 12, 22. Zach. 12, 2, pl. ־ִים Jer. 52, 19, et ־וֹת 1 Reg. 7, 50. 2) *solum* (syr. ܣܦܐ atrium), *limen* Iud. 19, 27. 2 Reg. 12, 10. (Chald. et sam. id.). 3) n. pr. m. 2 Sam. 21, 18, pro quo 1 Chr. 20, 4 סִפַּי.

סָפָא v. מִסְפּוֹא.

סָפַד fut. יִסְפֹּד *percussit* pectus, quod lugentium est, *planxit*, max. mortuum. Cstr. absol. Eccl. 3, 4. 12, 5. Zach. 7, 5. 12, 12, sq. לְ eius, quem mortuum lugent 1 Reg. 14, 13. Gen. 23, 2, עַל 2 Sam. 11, 26. Jer. 4, 8. Zach. 12, 10, לִפְנֵי 2 Sam. 3, 31. Ita passim usurpatur, ut ad vocem lugentium referatur Mich. 1, 8: *instituam planctum* (מִסְפֵּד) *instar canum ferorum*. Jer. 22, 18: *eum non lugebunt* (dicentes): *vae! mi frater!* 34, 5: sed propriam tamen *tundendi* potestatem statuo, ut in gr. σφαδάζω, quam etiam LXX plerisque locis exprimunt (κόπτεσθαι). Jes. 32, 12: עַל־שָׁדַיִם סֹפְדִים *super ubera plangunt* (cf. lat. pectora, ubera plangere) sc. mulieres, cf. Nah. 2, 8. In verbo enim סֹפְדִים ad mulieres referendo nulla difficultas inest, quoniam mulierum mentio diserta ab his verbis longius abest (cf. adeo Comm. 11: חִרְדוּ שַׁאֲנַנּוֹת, vid. Gramm. hebr. §. 144, not. 1).

Niph. *plangi*, *lugeri* Jer. 16, 4. 25, 33.

N. deriv. מִסְפֵּד.

סָפָה 1) i. q. אָסַף *rasit*, *corrasit* (v. Hiph. no. 1), *abrasit* Jes. 7, 20, *abstulit* vitam Ps. 40, 15, *sustulit* aliquem e medio, Gen. 18, 21. 24, et intrans. *sublatus est*, *periit*. Jer. 12, 4.

2) i. q. יָסַף (sed אָסַף et יָסַף eiusdem stirpis sunt, vide pag. 82) *addidit*, tantummodo in imp. סְפוּ Jes. 29, 1. Jer. 7, 21, et inf. סְפוֹת Jes. 30, 1. It. *addidit ad* aliq., *auxit* (v. יָסַף no. 2) Num. 32, 14.

Niph. 1) i. q. נֶאֱסַף no. 2 *recepit se* (in domum). Jes. 13, 15: כָּל־הַנִּסְפֶּה *quicunque se recepit*, i. e. in domibus delitescit, abdidit se. Opp. כָּל־הַנִּמְצָא. — 2) *sublatus est*, *periit* Gen. 19, 15, max. in bello 1 Sam. 12, 25. 26, 10. 27, 1.

Hiph. corrasit, *accumulavit*. sq. עַל super al. Deut. 32, 23. LXX. συνάξω.

סִפּוּן m. (a rad. סָפַן) *tabulatum* (templi) 1 Reg. 6, 15.

סְפֹרָה f. *numerus* Ps. 71, 15. Rad. סָפַר.

I. סָפַח in Kal inusit., prob. i. q. סָפַח, יָסַף (cf. קָשַׁח, קָשָׁה, et quae observavimus s. v. קָלַח) *addidit*.

Niph. additus est, *adiunxit se*, sq. עַל Jes. 14, 1.

Pu. congregavit se Iob. 30, 7.

Hithp. i. q. Niph., sq. בְּ 1 Sam. 26, 19.

II. סָפַח i. q. שָׁפַח, arab. سفح 1) *fudit*, *effudit* (v. Pi. et nom. סָפִיחַ), 2) *unxit* (cf. נָסַךְ, syr. ܢܣܟ fudit, Aph. unxit aliquem episcopum). 1 Sam. 2, 36: סְפָחֵנִי נָא אֶל־אַחַת הַכְּהֻנּוֹת *unge* i. e. *constitue me quaeso ad munus aliquod sacerdotale.* 3) *expandit*, i. q. aeth. ሰፍሐ:, unde מִסְפָּחָה pulvillus.

Pi. infudit Hab. 2, 15.

Derivv. סָפִיחַ, מִסְפַּחַת, et

סַפַּחַת f. *porrigo*, ab effluvie capillorum dicta Lev. 13, 2. 14, 56. Cf. שִׁפְחָה.

סַפִּי v. סַף no. 3.

סָפִיחַ n. pr. *effusum*, *effusio* (a rad. ספח no. II), inde 1) *frumentum* ex superioris anni granis sine novo semente sponte proveniens Lev. 25, 5. 11. 2 Reg. 19, 29. Jes. 37, 30, cf. שָׁחִיס. 2) *inundatio* Iob. 14, 19.

סְפִינָה f. *navis*, semel Jon. 1, 5. (Syr. et arab. id.). Rad. סָפַן tabulavit.

סַפִּיר m. pl. ־ִים, *sapphirus*, gemmae species a pulchritudine et splendore dicta (v. rad. סָפַר no. 1. 2). Ex. 28, 18. 39, 11. Iob. 28, 6. 16. (Syr. ܣܦܝܠܐ, chald. סַמְפִּיר).

סָפַל rad. inusit., prob. i. q. سفل; שָׁפֵל *humilis fuit*, unde

סֵפֶל m. *labrum*, non reperitur nisi Iud. 5, 25. 6, 38. (Chald. talmud. et arab. سفل id. V. Bocharti Hieroz. I, 549).

סָפַן fut. יִסְפֹּן pr. *texit* (cf. vicinas radd. שָׂפַן, צָפַן), inde 1) *contignavit*, sq. dupl. acc. 1 Reg. 6, 9. 7, 3. 2) *tabulavit*, *contabulavit* 1 Reg. 7, 7. Jer. 22, 14. Hagg. 1, 4. 3) *abscondit*, *asservavit*. Deut. 33, 21: וַיַּרְא כִּי־שָׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן *videbat portionem a legislatore assignatam ibi asservatam esse* (ספון sexu convenit non cum חֶלְקָה, ad quod refertur, sed cum propiore מְחֹקֵק, cf. 1 Sam. 2, 4. Lgb. p. 721).

Nomm. deriv. סִפּוּן, סְפִינָה.

סָפַף in Kal inusit. Aeth. ሰፈፈ: *expandit*, unde סַף pelvis, limen. Ab hoc nomine ductum est

Hithpo. הִסְתּוֹפֵף *in limine stetit* Ps. 84, 11.

I. סָפַק fut. יִסְפֹּק i. q. arab. سفق, صفق 1) *percussit*, spec. a) כַּף עַל יָרֵךְ *femur percussit*, quod indignantium et lugentium est Jerem.

31, 19, אַל יֵרַךְ Ez. 21, 17, cf. Il. 12, 162. 15, 397. Od. 13, 198. b) סָפַק אֶת־כַּפַּיִם *manus complosit*, quod et indignantis est Num. 24, 10, et irridentis (quasi *explosit* aliquem), sq. עַל Thren. 2, 15. Iob. 27, 23 (ubi 31 codd. exhibent שׂ pro ס), etiam omisso vc. כַּפַּיִם Iob. 34, 37. 2) *castigavit* (Deus, ibid. V. 26. — Aliquoties scribitur שָׂפַק, q. v.

II. סָפַק *vomuit, evomuit* (spucken, speyen) Jer. 48, 26. Syr. ܣܦܩ redundavit. Inde

סֵפֶק *redundantia, abundantia* Iob. 20, 22.

סָפַר fut. יִסְפֹּר 1) pr. i. q. arab. شفر *scalpsit, rasit* (vic. צָפַר no. II, ظفر), inde *polivit* (cf. סַפִּיר, et verbum cogn. שָׁפַר);

2) spec. *insculpsit* litteras in lapidem, inde *scripsit*. Part. סֹפֵר *scriba* Ps. 45, 2. Ez. 9, 2. 3, spec. a) scriba regius i. e. amicus regis, qui ei *ab epistolis* est 2 Sam. 8, 17. 20, 25. 2 Reg. 12, 11. 19, 2. 22, 3 sq. b) *tribunus militum*, qui exercitui *conscribendo* praefectus est Jer. 37, 15. 52, 25. 2 Reg. 25, 19, cf. 2 Chr. 26, 11. Jes. 33, 18, gener. de duce militum Iud. 5, 14. c) in libris recentioribus: librorum sacrorum peritus, γραμματεύς 1 Chr. 27, 32. Esr. 7, 6, quo nomine Esras appellatur Neh. 8, 1 sq. 12, 26. 36. Esr. 7, 11.

3) *numeravit* Gen. 15, 5. Lev. 15, 13. 28.

Niph. pass. Kal no. 3 *numeratus est* Gen. 16, 10. 32, 13.

Pi. 1) i. q. Kal no. 3 *numeravit*, Iob. 38, 37. Ps. 40, 6. — 2) *narravit, enarravit* (pr. enumeravit, cf. germ. zählen, erzählen) Gen. 24, 66. 40, 9. Iob. 28, 27, sq. אֶל *de* al. re Ps. 2, 7. 69, 27, max. *cum laude narravit, celebravit* Ps. 19, 2. 40, 6. 78, 4. 3) simpl. *locutus est, sermones fecit* Ps. 46, 6. 73, 15.

Pu. סֻפַּר pass. Pi. no. 2 *narrari* Ps. 22, 31. Iob. 37, 20.

Deriv. סְפֹרָה, סַפִּיר, et quattuor nomina sequentia.

סָפַר m. chald. 1) *scriba* isque regius, qui satrapae ad manum erat Esr. 4, 8. 9. 17. 23. 2) γραμματεύς, *librorum sacrorum peritus* Esr. 7, 12. 21.

סֵפֶר m. cum Suff. סִפְרִי, pl. סְפָרִים, cstr. סִפְרֵי 1) *scriptura*, arab. سِفْر, syr. ܣܶܦܪܳܐ, a) ars scribendi et legendi. Jes. 29, 11. 12: יוֹדֵעַ הַסֵּפֶר *scripturae peritus*; b) scripturae genus Dan. 1, 4: סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים *scriptura* (litterae) *et lingua Chaldaeorum*. V. 17.

2) *scriptum*, quidquid scriptum est, de libello factae emtionis Jer. 32, 12 sq., de libello accusatorio Iob. 31, 35, de libello repudii Deut. 24, 1. 3; de *epistola* 2 Sam. 11, 14. 2 Reg. 10, 1.

3) *liber* Ex. 17, 14. סֵפֶר הַתּוֹרָה liber legis Jos. 1, 8. 8, 34, סֵפֶר הַבְּרִית liber foederis Exod. 24, 7. 2 Reg. 23, 2, de eodem poët. dicitur מְגִלַּת סֵפֶר volumen libri Ps. 40, 8, et κατ' ἐξοχὴν סֵפֶר Jes. 29, 18, ut arab. الكتاب liber, spec. Coranus. סֵפֶר חַיִּים liber vitae, index viventium qui penes Deum est Ps. 69, 29, cf. Dan. 12, 1. Apoc. 20, 12. 15. הַסְּפָרִים Dan. 9, 2 libri (sacri), τὰ γράμματα. עֲשׂוֹת סְפָרִים libros facere, contemtim de librorum fabris. Eccl. 12, 12.

סְפַר chald. i. q. hebr. סֵפֶר *liber*, pl. סִפְרִין Esr. 4, 15. Dan. 7, 10.

סְפָר m. 1) *numeratio* 2 Chr. 2, 16. 2) n. pr. oppidi in Arabia Gen. 10, 30, v. s. v. מֵשָׁא.

סְפָרַד Obad. 20, n. pr. regionis aliunde ignotae, in quam exules

Israëlitarum deportati sunt, auctore Vulg. *Bosphorus*, auctoribus Syr. Chald. et Hebraeis *Hispania*, quod manifesto falsum. Alii *Sippharam* esse volunt, sed haec potius esse videtur סְפַרְוַיִם.

סִפְרָה f. *liber*, i. q. סֵפֶר Ps. 56, 9.

סְפַרְוַיִם 2 Reg. 17, 24. 18, 34. 19, 13. Jes. 36, 19. 37, 13 n. pr. oppidi Assyriorum imperio subiecti, unde coloni in agrum Samariae deducti sunt, prob. *Sipphara* Mesopotamiae ad Euphratem sita. Nom. gent. plur. סְפַרְוִים 1 Reg. 17, 31.

סֹפֶרֶת (scriba, de forma feminina in nominibus muneris cf. Lgb. 468) n. pr. m. Esr. 2, 55, addito art. Neh. 7, 57.

סָקַל *lapidavit*, *lapidibus obruit* aliquem, quae poena capitalis erat apud Hebraeos, de qua vide Rabbinorum sententias diiudicatas ap. Chr. B. Michaëlem in dissert. de iudiciis poenisque capitalibus §. 5, in Pottii syll. IV, p. 185. (*Lapidandi* autem significatum vix primarium putem, praesertim quum in Pi. etiam *elapidandi* potestas sit. Origo esse videtur in rad. שָׁקַל, ثَقُلَ ponderosus, gravis fuit, unde nomen inusit. סֶקֶל lapis, a gravitate dictus, et inde ductum denom. סָקַל lapidavit, Pi. id. et elapidavit). Cstr. sq. acc. pers. Ex. 19, 13. 21, 28; saepe addita voce בָּאֲבָנִים Deut. 13, 11. 17, 5. 22, 24, cf. syn. רָגַם.

Niph. pass. *lapidatus est* Ex. 19, 13. 21, 28 sqq.

Pi. 1) i. q. Kal *lapidibus petiit* aliquem 2 Sam. 16, 6. 13. 2) *lapidibus purgavit, elapidavit* agrum (cf. Gramm. hebr. §. 51, 2, c) Jes. 5, 2, addito מֵאֶבֶן 62, 10.

Pu. pass. *lapidatus est* 1 Reg. 21, 14. 15.

סַר adj. (rad. סָרַר no. 2) f. סָרָה pr. *malus*, inde *tetricus*, *tristis*, *stomachosus*, de vultu dic. (m[...] böse aussehend). 1 Reg. 20, [...] 21, 4. 5.

סָרַב rad. inusit., chald. [...]rius, *rebellis fuit*, unde

סָרָב (pro סַרָּב, formae [...] *bellis* Ez. 2, 6. Nonnulli [...] braeis סַרְבִים *spinas* i[...] sunt, et Castellus in Hept[...] *cas* (coll. סִרְפָּד usit): sed [...] rem sententiam recte tuetur [...] in Hierob. II, p. 222 ([...] sententia perperam refert S[...]

סַרְבַּל quadril. chald. *te*[...] *ruit* (v. Buxtorf. p. 1548), [...] carne, adipe; ortum ex [...] pr. portare fecit, arab. [...] duit indusium, tunicam. [...]

סַרְבָּלִין m. chald. *saraba*[...] braccae laxae et talares, q[...] dieque in Oriente gestant[...] 3, 21. 27. (Arab. سِرْوال pl. [...] syr. et chald. [...], [...] pers. transpon. شلوار id, [...] σαράβαρα, σαράβαλλα, [...] ρα, gr. recent. σαρβαρ[...] *sarabara*, *saraballa* Isid. O[...] 23, hispan. *ceroulas*, [...] slavon. *schalwary*, polon. [...] *vari*, v. Frähn ad Ibn Fo[...] 112 sqq.).

סַרְגּוֹן (fort. pers. سرجونه [...] solis) n. pr. regis Assyri[...] Sanheribo antecessit anno [...] 714 a. Chr. Jes. 20, 1.

סָרַד rad. inusit., aram. [...] tremuit, unde

סֶרֶד (timor) n. pr. m. Gen [...] unde patron. סַרְדִּי Num. 26[...]

סָרָה f. (a rad. סוּר) pr. [...] *recessio*, inde 1) *migratio*[...] *delictum* Deut. 19, 16. 2 [...] *a Jehova* Deut. 13, 6. Jes. [...]

32. Jes. 1, 5. 31, 6. 59, 13. *essatio* Jes. 14, 6. Alii pri- et alteram significationem du- a rad. סָרַר refractarius fuit: tamen non opus.

recessio) n. pr. cisternae 2 Sam.).

1) *effudit* i. q. arab. سرح diss. Lugdd. pag. 700 sqq.). pass. סָרוּחַ *effusus* i. e. pro- s in lectulo. Am. 6, 4. 7. m. Ez. 17, 6: גֶּפֶן סֹרַחַת *vitis fusa.* 2) *redundavit*, de au- Ex. 26, 12; part. pass. סְרוּחַ *dans* V. 13. Ezech. 23, 15: סְרוּחֵי טְ *redundantes* s. luxu- s *mitris*, tiaras gestantes lon- e capite dependentes.

ph. effusus est, metaph. Jer. : נִסְרְחָה חָכְמָתָם num *sapien- rum effusa est?* Cf. rad. בָּקַק ,b. Hinc

n. *redundantia*, concr. *re- ns* Ex. 26, 12.

i. q. שִׁרְיוֹן *lorica* Jer. 46, 4.

t. cstr. סְרִיס, plur. סָרִיסִים, סָרִיסֵי et סְרִיסֵי, syr. ܣܪܝܣܐ *stratus*, *eunuchus* (v. rad. Jes. 56, 3. 4, quales ori- reges gynaeceo (Esth. 2, 3. 15. 4, 5) aliisque officiis praeficere solebant (Esth. 1, 2. 15). רַב הַסָּרִיסִים Dan. 1, שַׂר הַסָּרִיסִ׳ V. 7 sq. *princeps horum*, qui pueris regiis prae- ut hodieque in Turcia *Kislar* princeps eunuchorum pueris Sultani *Itschoghlan* dictis st. — Inde 2) quivis *mini- aulicus* etiam non castratus 37, 6. 39, 1), quanquam ile est ad definiendum, quibus primaria verbi potestas ser- sit, quibus ea perierit 1 Sam. . 1 Reg. 22, 9. 2 Reg. 9, 32. 18. 24, 12. 15. 25, 19 (ubi militibus praefectus est). Jer. 34, 19. 41, 16. Targ. passim red- dit: רַבָּא princeps, Arabs خادم minister: Syrus tamen ubique ܡܗܝܡܢܐ eunuchus (pr. fidelis; putabantur enim castrati singularem fidem dominis suis praestare), et sic LXX. Vulg.

סָרַךְ vel סְרַךְ tantum in pl. סָרְכִין chald. *minister regius* Persarum Dan. 6, 3 sqq. In Targg. סָרְכָא, סָרְכָן, plur. סָרְכִין, legitur pro hebr. שׁוֹטֵר praefectus, magistra- tus. De etymo nihil definio. Sim- plicissima tamen videtur ea ratio, qua סָרַךְ compositum statuitur ex שַׂר سر princeps et terminatione Persarum servili ךְ—, ut in voce גִּזְבָּר.

סֶרֶן tantum in plur. סְרָנִים, סַרְנֵי 1) *axes currûs* 1 Reg. 7, 30. (Syr. ܣܪܢܐ id. Origo ambigua). — 2) *prin- cipes* (cf. قطب axis, polus, me- taph. princeps, quasi cardo populi), vc. proprium de Philistaeorum quinque principibus Jos. 13, 3. Jud. 3, 3. 16, 5 sq. 1 Sam. 6, 4 sq. 5, 8 sq. 29, 6.

סָרַס rad. inusit., quam idem no- tasse suspicor quod affine שֵׁרֵשׁ (de- nom. a שֹׁרֶשׁ) *eradicavit*, dein *exstirpavit* spec. testiculos, *castra- vit*. Syr. et chald. ܣܪܣ, סָרַס castravit. Inde סָרִיס سريس castra- tus (pr. exstirpatus), unde verbum secundarium سرس impotens ad Ve- nerem fuit.

סַרְעַפָּה f. *ramus*, i. q. סְעַפָּה littera ר inserta Ez. 31, 5. Syr. ܣܪܥܦ germinavit.

סָרַף in Kal inusit. i. q. שָׂרַף *com- bussit.*

Pi. part. מְסָרֵף *combustor* (mor-

tuorum), qui rogum incendit Am. 6, 10, quod a proximo consanguineo fieri solebat. 23 codd. Kennic. et complures de Rossii exhibent מְשָׂרֵף.

סַרְפָּד m. Jes. 55, 13, plantae species in deserto crescens. LXX. Theod. Aqu. *κόνυζα*, Vulg. *urtica*. Io. Simonis (iam in prima editione) conferebat syr. ܣܢܦܐ sinapi album, idque nuper denuo commendavit Ewaldus gr. hebr., sed hoc est a pers. سپید, اسپید albus, neque potest ex nostro vc. contractum videri.

סָרַר 1) *refractarius, contumax fuit*, pr. de iumentis refractariis (affine rad. סוּר). In solo part. סֹרֵר f. סֹרֵרָה *refractarius, contumax*, de vacca indomita Hos. 4, 16, de filio parentibus obsequium denegante Deut. 21, 18. 20. Ps. 78, 8. Jer. 5, 23, de muliere excusso iugo libidinibus indulgente Prov. 7, 11, de populo Israëlitico Jes. 1, 23. 30, 1. 65, 2. Ps. 68, 19. Hos. 9, 15. — A iumentis refractariis iugum de humero decutientibus petita est locutio נָתַן כָּתֵף סֹרֶרֶת humerum dedit refractarium i. e. contumax fuit Neh. 9, 29. Zach. 7, 11. Paronomasia inest in his Jeremiae 6, 28: סָרֵי סוֹרְרִים *qui defecerunt ad contumaces*. —

2) *malus fuit* i. q. arab. شَرَّ. Inde סַר.

סָתָה rad. inusit. Arab. شتا, syr. ܐܣܬܝ (quanquam haec fortasse denominativa sunt) *hiemavit*. Inde

סְתָו Keri סְתָיו m. *hiems* Cant. 2, 11. (Aram. et arab. شَتْوَةٌ, ܣܬܘܐ id.).

סְתוּר (absconditus) n. pr. phylarchae Aseritarum Num. 13, 13.

סָתַם i. q. שָׂתַם 1) *obstruxit*, ut fontes 2 Reg. 3, 19. 25. 2 Chr. 32, 3. 4. (Affines sunt rad. ... ordientes חָתַם, חָסַם, ...) — 2) *conclusit, occultavit* Dan. ... 12, 4. 9. Part. pass. סָתוּם ... ditum, occultum. Ez. 28, 3.

Niph. obstructus est (... muri) Neh. 4, 1.

Pi. i. q. Kal signif. 1, Gen. ... 15. 18.

סָתַר *occultavit* in Kal ... 22, 3 Chethibh, ubi Keri ... Niph. cf. 27, 12.

Niph. 1) *occultus fuit*, ... Iob. 3, 23: *viro* ... נִסְתָּרָה ... *cui via sua occulta est*, ... quomodo e calamitatibus ... diat, exeat. Sq. מִן ... *ἀπό τινος* (cf. מִן no. 3, a), ... *aliquem* Ps. 38, 10. Jes. ... Gen. 31, 49: *ubi occulti* ... *alter ab altero*, ubi longe ... erimus alter ab altero; ... Hos. 13, 14: *poenitentia* ... *est ab oculis meis*, h. e. ... eam quasi ignoro; sq. ... occultari a conspectu ali... Deut. 7, 20, מִפָּנֶיךָ Jer. ... מִנֶּגֶד Am. 9, 3. Part. ... *culta, arcana* Deut. 29, ... peccata occulta, ab inscio ... Ps. 19, 13. — 2) *se* ... 1 Sam. 20, 5. 19, sq. מִן ... et מִפְּנֵי Gen. 4, 14.

Pi. occultavit Jes. 16, ... *occultus fuit* Prov. 27, 5 ...

Hiph. הִסְתִּיר *occultavit* ... 10: וַיַּסְתֵּר עָמָל מֵעֵינָי *et* ... *occultavit calamitatem ab* ... *meis*, eam a me avertit, ... 1) *obvelavit*, max. faciem ... sq. מִן *ab* aliquo Jes. 53, 3 ... pro מ׳ פ׳ כ׳ ... פָּנִים מִמֶּנּוּ ... *talis a quo faciem occul...* a quo oculos avertunt, ... re foeda et abominanda ... l. est part. more Chaldaeorum ... matum, pro מַסְתִּיר, quod ... exhibent, h. l. impers. ... אֲשֶׁר מִפָּנָיו יַסְתִּירוּ פָּנִים ... hova dicitur *occultare* ... *faciem*, a) ubi non curat ...

manas Ps. 11, 11, sq. מִן Ps. 10, 11. 51, 11: הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאָי *obveles faciem tuam a peccatis meis*, noli ea curare, condona ea. b) ubi animum significat offensum et iratum (opp. הֵאִיר פָּנִים) Ps. 30, 8. 104, 29, sq. מִן pers. velavit faciem (et avertit) ab aliquo Ps. 22, 25. 27, 9. 88, 15. 102, 3. 119, 19. Jes. 54, 8. 64, 6 et saepe; omisso פָּנִים Jes. 57, 17: אַכֵּהוּ הַסְתֵּר וְאֶקְצֹף *percussi eum* (populum) *faciem obvelans et irascens.* — 2) *celavit* aliquem aliquid, sq. מִן pers. 1 Sam. 20, 22, sq. מִפְּנֵי 2 Reg. 11, 2. — 3) *tuitus est, defendit* Ps. 31, 21. 27, 5, sq. מִן ab aliquo [illegible]3.

Hithp. הִסְתַּתֵּר *occultavit se* 1 Sam. 23, 19. 26, 1. Jes. 29, 14. 45, 15.

Nomm. deriv. מִסְתָּר, מִסְתּוֹר, סֵתֶר, סִתְרָה, et nomm. pr. סְתוּר, סִתְרִי.

סְתַר chald. Pa. 1) *occultavit.* Part. pass. pl. f. *occulta, arcana* Dan. 2, 22. — 2) *destruxit* (pr. occultavit, removit e conspectu hominum, cf. כִּחֵד et הִכְחִיד) Esr. 5, 12. In Targg. saepe, syr. Pe. id.

סֵתֶר c. Suff. סִתְרִי 1) *occultatio*, inde *occultum, clandestinum, arcanum.* Iud. 3, 19: דְּבַר־סֵתֶר *arcani quid.* 1 Sam. 25, 20: סֵתֶר הָהָר *occulta regio montani.* לֶחֶם סְתָרִים panis qui clam comedi debet Prov. 9, 17. C. praef. בַּסֵּתֶר *occulte, clam* 1 Sam. 19, 2. 2 Sam. 12, 12. Iob. 13, 10. 31, 27. Prov. 21, 14 et saepe. — 2) spec. *velamen.* (Arab. سِتْرٌ, syr. ܣܶܬܳܪܳܐ velum, cortina) Iob. 22, 14. 24, 15. Ps. 81, 8: בְּסֵתֶר רַעַם *in velamine tonitru*, in nubibus fulminibus gravidis. Ps. 18, 12. — 3) *praesidium, tutela* Ps. 27, 5. 32, 7. 61, 5. 91, 1. 119, 114. Jes. 32, 2.

סִתְרָה f. i. q. סֵתֶר no. 3 *tutela* Deut. 32, 38.

סִתְרִי (pro סִתְרִיָּה tutela Jehovae) n. pr. m. Ex. 6, 22.

ע

Ajin עַיִן oculus (cf. figuram eius O in monumentis phoeniciis), sexta decima alphabeti littera, ubi numeri nota est, i. q. *septuaginta.*

Vigente lingua hebraea hoc elementum linguis Semiticis proprium et peculiare nostrisque organis pronuntiatu difficillimum, pariter atque ח, duplicis pronuntiationis fuisse videtur, quam Arabes puncto diacritico distinguunt (ع Ain, غ Ghain). Ac lenius quidem leni gutturis halitu eloquebantur, instar litterae א, paulo tamen fortius et ita ut sonus *a* vel *e* furtim prolato similis accederet: ab interpretibus graecis propterea modo spiritibus leni et aspero, modo vocalibus furtivis expressum est, ut עֲמָלֵק Ἀμαλήκ, עִבְרִי Ἑβραῖος, הוֹשֵׁעַ Ὠσηέ, גִּלְבֹּעַ γελβουέ, עִיר εἰρ (v. Orig. ad Gen. 28, 19. Montf. Hexapl. T. II p. 397). Contra Ain durius, quod Arabes Ghain vocant, sonus erat raucus in imo gutture prolatus cum stridore coniunctus, ita ut ad r litteram fere accederet: idque LXX interpretes littera Γ exprimere solent, ut עַזָּה Γάζα, עֲמֹרָה Γόμοῤῥα. Inde autem factum, ut complures radices hebraeae duas proprie radices diversae significationis complectantur, quarum altera arabice littera ع, altera غ scribitur, ut עָלַל عَلَّ iterum bibit, racematus est, et עָלַל غَلَّ inseruit, intravit; adde עָרַב, עָצַם, עָמַם, עָלַם, עוּר: in aliis variae unius eiusdemque radicis potestates ab Arabibus duplici

pronuntiandi ratione distinguuntur, v. עִיר, עָמַר.

Caeterum lenior illa pronuntiatio apud Hebraeos frequentior fuisse videtur, quemadmodum etiam apud Arabes ع littera longe crebrior est litterâ غ; eamque ob causam ע persaepe *permutatur* cum א, vel, ut accuratius dicamus, ע saepe emollitur in litteram א (p. 1): solet etiam in mediis vocabulis praevio Schwa, pariter atque ה et א, *abiici*, ut בַּעַל contr. בַּל, בְּעִי contr. בִּי. Contra ע durius prolatum sono affine erat a) litteris palatinis, ut ג, כ, ק, v. pag. 186. 457, adde עָטַר et כָּתַר circumdedit; נָבַע (נָבָא) et נָבַג, נָבַק ebullivit, chald. אַרְעָא et אַרְקָא terra, שָׁמַע, שָׁמַק; adeoque b) litterae ר (qua non pauci exprimunt arabicum *Ghain*), ut מָעַט et מָרַט polivit. Praeterea notanda creberrima permutatio litterarum צ et ע, eaque ita comparata, ut pro hebraeo צ Aramaei abiecto et sibilo et sono t nihil nisi spiritum gutturalem retineant, velut צֹאן, ܥܢܐ pecus; אֶרֶץ, ܐܪܥܐ terra; צֶמֶר, ܥܡܪܐ lana; חָלַץ خلص et خلع exuit: vide de causa et natura huius permutationis Ewaldi gramm. hebr. p. 33.

I. עָב m. architecturae vc., *limina, gradus*, quibus ad porticum ascenditur. 1 Reg. 7, 6. Ez. 41, 25. Plur. עֻבִּים (a sing. עֹב) Comm. 26. Targ. in utroque loco bene: סְקוֹפְתָּא limina. Vulg. *epistylium*, invito locorum contextu, quanquam (quae est linguae hebraeae in eiusmodi terminis egestas) vc. hebraeum fortasse etiam hoc comprehendebat. Favet enim etymon a *tegendo* (v. rad. עָבַב).

II. עָב comm. (m. Jes. 19, 1. Eccl. 11, 3. f. 1 Reg. 18, 44) cstr. עַב, pl. עָבִים cstr. עָבֵי 2 Sam. 22, 12 et עָבוֹת ibid. 23, 4 (a rad. עוּב) 1) *caligo*, maxime nubis. Ex. 19, 9: בְּעַב הֶעָנָן *in caligine* Ps. 18, 12: עָבֵי שְׁחָקִים *calig*… *nubium*. — Hinc 2) … Iob. 36, 29. 37, 11. 16. — 3) … silvae caliginosa, pl. עָבִים …

עֹב v. עָב no. I.

עָבַב rad. inusit. prob. … *tavit*, cf. غبى i. q. … خبى latuit II. occultavit, … Je latuit. Inde עָב no. I.

עָבַד fut. יַעֲבֹד 1) *laboravit* … ten), *opus fecit*. (Aram. עֲבַד fecit i. q. hebr. עָשָׂה; عبد deum coluit, … II. ad servitutem redegit, … Constr. absol. Exod. 20, … יָמִים תַּעֲבֹד *sex dies opus* … (opp. שַׁבָּת). Deut. 5, 13. … 11. Sq. acc. rei, *laboravit* in aliqua re (etwas *bearbeiten*) … *coluit* agrum Gen. 2, 5. 3, … vineam Deut. 28, 39, hort… 2, 15, de opificibus Jes. … עֹבְדֵי פִשְׁתִּים *qui linum* … Ez. 48, 18: עֹבְדֵי הָעִיר *qui* … (aedificanda) *operam* … Omisso acc. Deut. 15, … (agrum) *colas* i. e. ne … bito *primogenito bovis tui*.

2) *serviit, operam pr*… Gen. 29, 20, plerumque … pers. serviit alicui (nostr. … *bedienen*) Gen. 27, 40. … 30, 26, sq. לְ 1 Sam. 4, … apud al. Gen. 29, 25. 30. … 40, et לִפְנֵי 2 Sam. 16, … ministro regis, cf. עֶבֶד לִפְנֵי … dupl. acc. Gen. 30, 29: … אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ *scis, quid* … *stiterim*. Spec. *servire* … a) populus populo Gen. 14, … 14. 25, 23. Jes. 19, 23. … pertinet Gen. 15, 13: … אֹתָם *et servient iis* (Israelitae … gyptiis) *hique* (Aegyptii) … *bunt*. b) Deo vel idolis … deum vel idola *colere*, sq. …

3, 12. 9, 1. 13. Deut. 4, 19. 8, 19. 30, 17, sq. לְ Jer. 44, 3. Iud. 2, 13. Absol. de cultu Jehovae Iob. 36, 11: *si obediunt et* Jehovam *colunt.* Jes. 19, 23: *et* Jehovam *colent Aegyptii cum Assyriis* (v. supra linguae arabicae usum). — Dicitur etiam c) c. dupl. acc. *colere Jovam aliqua re* i. e. offerre sacrificium Ex. 10, 26, et omisso nomine Dei עָבַד זֶבַח וּמִנְחָה offerre sacrificia cruenta et incruenta Jes. 19, 21 pr. (Deum) colere oblatis sacrificiis cet.

3) עָבַד בְּ causat. i. q. הֶעֱבִיד (cf. בְּ litt. B, 4) *laborem, servitutem imposuit* alicui. Lev. 25, 39: לֹא־תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדַת עָבֶד *ne opus servile ei imponas.* V. 46. Ex. 1, 14. Jer. 22, 13. 25, 14. 30, 8.

Niph. coli a) de agro Deut. 21, 4. Ez. 36, 9. 34, b) de rege, qui a civibus colitur Eccl. 5, 8.

Pu. 1) i. q. Niph. Deut. 21, 3, cf. 15, 19. — 2) pass. Kal no 3 Jes. 14, 3: *servitus gravis* אֲשֶׁר עֻבַּד בָּךְ *quae tibi imposita est.* Pro עֻבַּד exspectes עֻבְּדָה, sed vide gramm. hebr. §. 138, 1, b.

Hiph. 1) causat. Kal no. 1 *laborare fecit, ad opus faciendum coëgit,* sq. acc. Ex. 1, 13. 6, 5; inde *gravi labore molestiam creavit, fatigavit.* Jes. 43, 23: *te non fatigavi* offerendis *sacrificiis* .... 24: אַךְ הֶעֱבַדְתַּנִי בְּחַטֹּאותֶיךָ *tu autem me fatigasti peccatis tuis.* — 2) causat. no. 2 *servire fecit* Ez. 29, 18; *ad servitutem redegit* (populum) Jer. 17, 4. — 3) causat. no. 2, b. 2 Chr. 34, 33.

Hoph. הָעֳבַד *ad serviendum* s. colendum *adactus est.* Ex. 20, 5: לֹא תָעָבְדֵם *ne ad eos* (deos falsos) *colendos adigaris.* 23, 24. Deut. 5, 9, inde *serviit* (aliis persuadentibus, urgentibus) 13, 3.

Inde nomm. derivv., quae protinus sequuntur ab עָבַד — עֲבֻדַּת, praeterea מַעֲבָד.

עֲבַד chald. *fecit,* i. q. hebr. עָשָׂה Dan. 3, 1. 15. עֲבַד קְרָב bellum gessit Dan. 7, 21. עֲבַד בְּ cum aliquo egit (pro arbitrio) 4, 32, עֲבַד עִם id. Esr. 6, 8.

Ithpe. factus est Esr. 4, 19. 5, 8. 7, 26. Dan. 3, 29.

Nomm. deriv. עֲבַד, עֲבִידָא, מַעְבָד.

עֶבֶד m. 1) *servus* (Knecht), qui apud Hebraeos *mancipium* (Sklav, Leibeigener) esse solebat Gen. 12, 16. 17, 23. 39, 17. Ex. 12, 30. 44 et persaepe. Gen. 9, 25: עֶבֶד עֲבָדִים *servus servorum,* servus vilissimus. — *Servi* autem nomen usurpatur a) de universis populis, qui aliis parent, stipendiarii sunt Gen. 9, 26. 27. 27, 37; b) de *servis regis* i. e. ministris et aulicis v. c. עַבְדֵי פַרְעֹה Gen. 40, 20. 41, 10. 37. 38. 50, 7. Exod. 5, 21. 7, 10. 10, 7, עַבְדֵי שָׁאוּל 1 Sam. 16, 17. 18, 22. 28, 7; legatis 2 Sam. 10, 2—4, praefectis militum Jes. 36, 9, ipsisque militibus gregariis 2 Sam. 2, 12. 13. 15. 30. 31. 3, 22. 8, 7 et saepe. c) semel transl. (per zeugma) de rebus inanimatis Gen. 47, 19, cf. Judith 3, 4. — In colloquendo cum nobilioribus Hebraei, quae est eorum vel modestia vel adulandi humilitas, se ipsos *servos,* quos alloquuntur *dominos* appellare solent (v. אָדוֹן). Gen. 18, 3: *ne praetereas servum tuum* i. e. me. 19, 19. 42, 11. 44, 16. 21. 23. 46, 34. Jes. 36, 11. Dan. 1, 12. 13. 2, 4; neque aliter in precibus ad Deum fusis Ps. 19, 12. 14. 27, 9. 31, 17. 69, 18. 86, 2. 4. 119, 17. Neh. 1, 6. 8. Dan. 10, 17: *quomodo possit servus domini mei loqui cum domino meo?* h. e. quomodo ego tecum loqui possim? עַבְדְּךָ *servus tuus* hunc in modum ponitur pro אָנֹכִי, ut primae personae Suffixum eo referri possit, v. Gen. 44, 32: *nam servus tuus spopondit* (i. e. ego spopondi) *pro puero apud patrem meum.* Absentibus adeo, quos patronorum favori commendare volunt, *servi* nomen apponere solent, ut Gen. 44, 27:

pater meus, servus tuus, nobis dixit. 30, 31. 32, 20.

2) עֶבֶד יְהוָֹה non uno modo transfertur. Est enim a) *cultor* Dei. Neh. 1, 10: הֵם עֲבָדֶיךָ וְעַמֶּךָ *illi* sunt (Israëlitae) *servi tui populusque tuus*, cf. chald. Esr. 5, 11: *nos servi sumus dei coelorum*, colimus deum coelorum. Dan. 6, 21: *Daniel serve dei vivi* i. e. qui deum vivum colis. Hoc sensu est epitheton ornans, quod tribuitur piis Dei cultoribus, nominatim Abrahamo Ps. 105, 6. 42, Josuae Jos. 24, 29. Iud. 2, 8, Iobo Iob. 1, 8. 2, 3. 42, 8, Davidi Ps. 18, 1. 36, 1. 78, 70. 89, 4. 21. Jer. 33, 21 sqq. Ez. 34, 23, Eljakimo Jes. 22, 20, Serubabeli Hagg. 2, 24, et in plur. עַבְדֵי יְהוָֹה saepe dicitur de piis hominibus Ps. 34, 23. 69, 37. 113, 1. 134, 1. 135, 1. 9. 136, 22. Jes. 54, 17. 63, 17. 65, 8. 9. 13—15. Jerem. 30, 10. 46, 27. Alibi est b) *minister* s. *legatus* Dei, a Deo vocatus et missus ad negotium quoddam perficiendum. Jes. 49, 6: נָקֵל מִהְיוֹתְךָ לִי עֶבֶד לְהָקִים אֶת שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וגו׳ *non sufficit ut sis mihi servus* (i. e. legatus et qs. instrumentum) *ad erigendas tribus Israëlis .... faciam te lucem populorum* cet. Comm. 5. In hanc sententiam tribuitur Messiae Zach. 3, 8, Nebucadnezari, Babyloniae regi, quo Deus in castigando populo tanquam instrumento utebatur Jer. 25, 9. 27, 6. 43, 10; plerumque tamen adiunctam habet notionem *servi familiaris*, propter pietatem et fidem probatam a Deo ad res suas perficiendas *electi* et *dilecti*, quo sensu tribuitur angelis (in altero hemistichio מַלְאָכִים) Iob. 4, 18, et prophetis Am. 3, 7. Jer. 7, 25. 25, 4. 26, 5. 29, 19. 35, 15. 44, 4. Dan. 9, 6. Esr. 9, 11, spec. Mosi Deut. 34, 5. Jos. 1, 1. 13. 15. Ps. 105, 26, Jesaiae Jes. 20, 3. Nonnunquam utraque notio hominis Deum pie colentis et legati divini coaluisse videtur idque (praeter ea loca, quibus Abrahamo, Mosi tribuitur) ibi maxime evenisse putem, ubi *Israël* s. *Jacobus* i. e. populus Israëliticus hoc nomine honorifico et charitativo compellatur Jes. 41, 8. 9. 42, 19. 44, 1. 2. 21. 45, 4. 48, 20, ita tamen, ut *pii* maxime intelligantur i. e. veri nominis Israëlitae, ἀληθινοὶ Ἰσρ. Jes. 43, 10. 49, 3 (ad quem locum cf. quae observavimus in animadvers. ad Vers. germ. ed. 2), et in iis prophetae v. 42, 1. 44, 26. 49, 3. 5. 52, 13. 53, 11. Idem ille Jacobus, qui *servus Dei* vocatur, in altero hemistichio modo *electus Dei* appellatur Jes. 41, 8. 42, 1. 45, 4, modo *legatus* et *amicus* 42, 19, adeoque in plur. *legati* 44, 26: in cunctis autem de *servo Dei* capitibus in altera Jesaiae parte (42, 1—7. 49, 1—9. 50, 4—10. 52, 13—53, 12) is sistitur tanquam Dei familiaris et legatus, spiritu divino adiutus, tribus Israëliticas restituturus populisque exteris doctor futurus.

3) n. pr. m. (servus sc. Dei) a) Iud. 9, 26. 28. b) Esr. 8, 6.

עֶבֶד מֶלֶךְ (servus regis, arab. عبد المالك Abdulmalich) n. pr. Aethiopis in aula Zedekiae Jer. 38, 7. 39, 16.

עֲבֵד נְגוֹ (fort. = עֲבֵד נְבוֹ cultor Mercurii, v. נְבוֹ) Dan. 1, 7. 2, 49. 3, 12, et עֲבֵד נְגוֹא V. 29, n. pr. chald. Asarjae, Danielis socio, in Babylonia impositum.

עֲבֵד chald. i. q. hebr. עֶבֶד *servus*. עֲבֵד אֱלָהָא *servus* i. e. cultor *Dei*. Dan. 3, 26. 6, 21. Esr. 5, 11.

עֲבָד m. (Kamez impuro) *opus, factum*, semel legitur Eccl. 9, 1.

עַבְדָּא (servus sc. Dei, chaldaeae formae vc.) n. pr. m. 1) 1 Reg. 4, 6. — 2) Neh. 11, 17, pro quo 1 Chr. 9, 16: עֹבַדְיָה.

עַבְדְּאֵל (servus Dei) n. pr. m. Jer. 36, 26.

עֲבֹדָה f. 1) *labor* Ex. 1, 14. Lev. 25, 39: עֲבֹדַת עָבֶד *labor servi.* 23, 7: כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה *omne opus cum labore coniunctum.* — 2) *opus, negotium, officium.* Num. 4, 47: לַעֲבֹד עֲבֹדַת עֲבֹדָה וַעֲבֹדַת מַשָּׂא *ad faciendum officium ministerii sacri et officium portandi* (pro quo 1 Chr. 9, 19: מְלֶאכֶת הָעֲבֹדָה). Jes. 28, 21. 32, 17: וַעֲבֹדַת הַצְּדָקָה הַשְׁקֵט *et opus* i. e. effectus, fructus *iustitiae erit tranquillitas* (cf. chald. עוֹבָדָא, עֲבִידָא i. q. מַעֲשֶׂה opus, merces). — 3) spec. *opus* rusticum, *agricultura* 1 Chr. 27, 26. Neh. 10, 38. — 4) *ministerium* Gen. 30, 26. Neh. 3, 5. 1 Chr. 26, 30: עֲבֹדַת הַמֶּלֶךְ *ministerium regis.* Ps. 104, 14: עֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם *herba in ministerium* i. e. usum *hominis; max. ministerium sacrum,* plenius עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד Num. 4, 23. 35, עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד Ex. 30, 16, עֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים 1 Chr. 9, 13, et simpl. 1 Chr. 28, 14. Ex. 35, 24, etiam de singulis ritibus sacris Ex. 12, 25. 26. 13, 5. — עָבַד עֲבֹדָה ministerium praestitit Gen. 30, 26. — 5) *suppellex* Num. 3, 26. 31. 36.

עֲבֻדָּה f. *famulitium, familia, servi* Gen. 26, 14. Iob. 1, 3.

עַבְדּוֹן (servilis) n. pr. oppidi a Levitis habitati in agro Aseritarum Jos. 21, 30. 1 Chr. 6, 59. Idem nomen ex viginti codd. reponendum Jos. 19, 28 pro scriptura vulgari עֶבְרֹן.

עַבְדוּת f. (denom. a עֶבֶד) *servitus* Esr. 9, 8. 9.

עַבְדִּי (pro עֲבַדְיָה servus Jehovae) n. pr. m. 1) 1 Chr. 6, 29. 2) 2 Chr. 29, 12. 3) Esr. 10, 26.

עַבְדִּיאֵל (servus Dei) n. pr. m. 1 Chr. 5, 15.

עֹבֵד (*colens* sc. Deum, cf. עָבַד no. 5) n. pr. m. 1) Ruth 4, 17. 21. 2) 1 Chr. 11, 47. 3) 1 Chr. 2, 37. 4) 1 Chr. 26, 7. 5) 2 Chr. 23, 1.

עֹבֵד אֱדֹם (qui Edomitis serviit) n. pr. Levitae 2 Sam. 6, 10. 1 Par. 16, 38.

עֹבַדְיָה et עֹבַדְיָהוּ m. (cultor Jehovae, cf. arab. عبد الله) n. pr. complurium virorum, quorum nobilissimus est huius nominis propheta Jeremiae aequalis (Obad. 1). 1 Reg. 18, 3. 1 Chr. 3, 21. 7, 3. 8, 38. 9, 16. 44. 12, 9. 27, 19. 2 Chr. 17, 7. 34, 12. Esr. 8, 9. Neh. 10, 16. LXX. Ἀβδίας (quod proprie ortum ex עֹבַדְיָה).

עָבָה 1) *crassus, pinguis fuit* Deut. 32, 15. 1 Reg. 12, 10. Cf. nomen עֳבִי. — 2) *densus fuit,* unde עֳבִי, מַעֲבֶה densitas. (Syr. ܥܒܳܐ crassus, densus fuit, aeth. ዐበየ: magnus fuit, crevit, arab. غبى magnus, crassus fuit).

עֲבוֹט m. *pignus* Deut. 24, 10. 11. 12, a rad. עָבַט.

עָבוּר cstr. עֲבוּר הָאָרֶץ *frumentum* pr. *proventus* s. *oblatio* terrae Jos. 5, 11. 12. Vim passivam habet coniugationis Hiph. הֶעֱבִיר obtulit, cf. יְבוּל a הוֹבִיל tulit, et תְּבוּאָה proventus a הֵבִיא. (Syr. ܥܒܘܪܐ, chald. עֲבוּר id.).

עֲבוּר pr. subst. *transitio, transitus,* quae notio transfertur ad *causam* (pr. transitum causae ad effectum), *pretium* (pro quo aliqua res ab uno domino transit ad alterum), *consilium* (pr. transitum ad rem quam assequi studemus). Praevio בְּ: בַּעֲבוּר abit

A) in Praep. et valet 1) *propter* (cf. talmud. בִּשְׁבִיל per viam i. e. propter, nostr. *von wegen, wegen*) Ex. 13, 8. 1 Sam. 12, 22. Cum Suff. בַּעֲבוּרִי, בַּעֲבוּרֶךָ propter me, te cet. 1 Sam. 23, 10. Gen. 12, 13. 16. 18, 26. — 2) *pro,* de pretio,

quo quid ad alium transit. Am. 2, 6. 8, 6.

B) Conj. 1) *quia* (cf. A, 1) sq. praet. Mich. 2, 10. — 2) *ut* (de consilio et fine), sq. fut. Gen. 27, 4. Exod. 9, 14, et inf. 2 Sam. 10, 3, plene בַּעֲבוּר אֲשֶׁר Gen. 27, 10, it. לְבַעֲבוּר sq. inf. 2 Sam. 14, 20. 17, 14. cf. לְ conj. *ut*. — 3) *dum* (pr. in transitu sc. temporis) 2 Sam. 12, 21.

עָבַט fut. יַעֲבֹט 1) *mutavit*, *permutavit* (v. Pi.), affine est עָבַת plexit. — 2) *pignus dedit pro mutuo* (quod cernitur in permutando). Deut. 24, 10: לַעֲבֹט עֲבֹטוֹ *ut pignus suum det*. Dein: pignore dato *mutuum accepit* Deut. 15, 6: וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט *et tu nihil mutuum accipies*.

Pi. *mutavit*, *permutavit*. Joël 2, 7: *non mutant vias suas*, h. e. in eadem via rectâ progrediuntur.

Hiph. *mutuum dedit*, sq. acc. pers. (alicui) Deut. 15, 6, sq. dupl. acc. pers. et rei mutuo datae V. 8. Hinc עֲבוֹט et

עַבְטִיט m. (a rad. עָבַט) pr. *pigneratio* bonorum, inde *copia aeris alieni*, quod quis contraxit Hab. 2, 6.

עֳבִי m. (a rad. עָבָה) *densitas* Iob. 15, 26. 2 Chr. 4, 17: בַּעֲבִי הָאֲדָמָה *in humo denso* (glutinoso). Vulg. *in terra argillosa*.

עֳבִי c. Suff. עָבְיוֹ m. *crassities* 1 Reg. 7, 26. Jer. 52, 21. Rad. עָבָה.

עֲבִידָא f. chald. 1) *opera*, *opus* Esr. 4, 24. 5, 8. 6, 7. 18. — 2) *negotium* Dan. 2, 49. 3, 12, cf. מְלָאכָה Neh. 2, 16.

עבל rad. inusit., arab. عَبَلَ foliis nudavit arborem, med. E et O, crassus, robustus fuit. IV. foliis nudatus fuit. Hinc nomm. pr. עוֹבָל, עֵיבָל.

עבץ rad. inusit., v. יַעְבֵּץ.

עָבַר fut. יַעֲבֹר 1) *transiit*. (Arab. عبر transiit, trajecit flumen, it. abiit, recessit, mortuus est, عِبْر, عبر ora, ripa fluminis, *Ufer*, غبر abiit, recessit. Eadem stirps late patet in linguis indogermanicis, v. sanscr. *upari*, pers. ابر, بر et زبر super, supra, gr. ὑπέρ, πέρα, πέραν, περάω, lat. *super*, goth. *ufar*, *afar*, nostr. *über*). Pr. transiit flumen, mare sq. acc. Gen. 31, 21. Jos. 4, 22. 24, 11. Deut. 3, 27. 4, 21, sq. בְּ Jos. 3, 11. 2 Sam. 15, 23. Zach. 10, 11, בְּתוֹךְ Num. 33, 8. Absol. *traiecit* sc. flumen (er setzte über) Jos. 2, 23, et sq. acc. eius *ad* quem trajicimus Jer. 2, 10: עִבְרוּ אִיֵּי כִתִּיִּים *traiicite* (mare) *ad oras Chittaeorum*. Am. 6, 2, sq. אֶל Num. 32, 7. 1 Sam. 14, 1. 6 (ubi transitur in locum e regione positum).

Spec. dr. a) de vento transeunte super aliqua re, sq. בְּ *Ps.* 103, 16. b) de *aquis*, quae redundantes ripas *transeunt* Jes. 8, 8. 54, 9. Neh. 1, 8. Hab. 3, 10, sq. acc. ripae Jer. 5, 22, translate de agmine inundante Dan. 11, 10. 40, de animi sensis, quae redundant et in verba se effundunt Ps. 73, 7. Cf. Hithpa. — c) de *lacrimis* redundantibus (cf. arab. عَبِرَ lacrimavit oculus sc. primo obortu, nostr. *die Augen gehen über*, عَبْرَةٌ lacrima). Part. מֹר עֹבֵר myrrha lacrimans, sponte destillans Cant. 5, 5. 13. — Est d) *transiit* in partes alic. sq. עַל Jes. 45, 14. — e) *migravit* legem 2 Reg. 18, 12. Esth. 3, 3. Jer. 34, 18. Dan. 9, 11.

2) *pertransiit*, *pervasit* regionem, urbem cet., sq. acc. Iud. 11, 29: וַיַּעֲבֹר אֶת־הַגִּלְעָד וְאֶת מְנַשֶּׁה *pertransiit Gileaditidem et agrum Manassitarum*. Jes. 23, 10: עִבְרִי

אַרְצֵךְ כַּיְאֹר *pertransi terram tuam, instar Nili* (cf. no. 1, b). Ps. 8, 9, saepius etiam sq. בְּ Gen. 12, 6. 30, 32. Num. 20, 18. 33, 8. Jes. 8, 21. 10, 29. 34, 10. Jer. 2, 6, sq. בֵּין (inter duas res) Gen. 15, 17. Jer. 34, 19, בְּתוֹךְ Iob. 15, 19. Absol. Thren. 3, 44: *latebas in nubibus* מֵעֲבֹר תְּפִלָּה *ita ut non pertransirent preces.* — כֶּסֶף עֹבֵר 2 Reg. 12, 5 plenius כ׳ עֹבֵר לַסֹּחֵר Gen. 23, 16: *pecunia transiens mercatoribus* (gangbare Münze, gall. argent, qui passe) est pecunia usu mercatorum recepta (quae utrum Patriarcharum tempore signata fuerit, nec ne, h. l. disquirere non vacat). Vulg. *moneta probata.*

3) *praeteriit* (*vorübergehn*). Gen. 37, 28: *praeterierunt autem viri Ismaelitae.* Ruth 4, 1. Part. עֹבְרֵי דֶרֶךְ Ps. 129, 8, לְעֹבְרִים Ps. 80, 13. 89, 42. Iob. 21, 29 praetereuntes. Sq. acc. pers. vel loci, quem praetergrediuntur Gen. 32, 32. Iud 3, 26. 2 Sam. 18, 23, sq. עַל 1 Reg. 9, 8. 2 Reg. 4, 9. Prov. 24, 30. Jer. 18, 16. 19, 8. 49, 17. Ez. 16, 6. 8, מֵעַל Gen. 18, 3, עַל פְּנֵי Ex. 34, 6, לִפְנֵי 2 Reg. 4, 31. Spec. a) de tempore praetereunte Gen. 50, 4, de aestate, hieme Jer. 8, 20. Cant. 2, 11. — b) *cito praeteriit, evanuit*, de nube Iob. 30, 15, de umbra Ps. 144, 4, de palea Jer. 13, 24. — c) *periit, interiit* Ps. 37, 36. Iob. 34, 20. Jes. 29, 5. Esth. 9, 28. עָבַר בַּשֶּׁלַח periit telo (mortis) Iob. 33, 18. 36, 12. עָבַר בַּשַּׁחַת periit in sepulcro ib. 33, 28. — d) metaph. dr. עָבַר עַל פֶּשַׁע *praeteriit peccatum* i. e. *condonavit* Mich. 7, 18. Prov. 19, 11, et omisso פֶּשַׁע sq. dat. pers. condonavit alicui Am. 7, 8. 8, 2. — e) Jes. 40, 27: מֵאֱלֹהַי מִשְׁפָּטִי יַעֲבוֹר *deum meum praeterit ius meum* i. e. non curat causam meam, eam missam facit et negligit (er läſst es ruhig an sich vorübergehn). Cf. arab. عدا praeteriit, missum fecit, supersedit.

4) *processit, progressus est, perrexit* (weiter gehn). Gen. 18, 5: אַחַר תַּעֲבֹרוּ *dein procedatis*, pergatis. 2 Sam. 18, 9. Hab. 1, 11. Esth. 4, 17, inde a) *incessit* Jos. 6, 7. 8. Ps. 42, 5. — b) *discessit, abiit* Cant. 5, 6, sq. מִן Ps. 81, 7: כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה *manus eius a corbe* (baiulatoria) *discedebant* i. e. eam relinquebant, ab eius portandae officio liberabantur. 1 Reg. 22, 24: אֵי־זֶה עָבַר רוּחַ יְיָ מֵאִתִּי *quanam via spiritus Jehovae discessit a me?* — c) *ivit* aliquo, *petiit locum*, sq. עַל 2 Reg. 6, 30, sq. acc. Am. 5, 5. עָבַר מֵעִיר לְעִיר ivit ex urbe in urbem, singulas urbes peragravit 2 Par. 30, 10. עָבַר וָשָׁב ivit s. profectus est et rediit, ultro citroque ivit Ex. 32, 27. Ez. 35, 7. Zach. 7, 14. 9, 8. — d) *ingressus est*, sq. acc. in portam Mich. 2, 13 (opp. יָצָא), metaph. עָבַר בִּבְרִית iniit foedus Deut. 29, 11, cf. בּוֹא no. 1, e. — e) sq. לִפְנֵי *praeivit* Gen. 33, 3. Exod. 17, 5. 2 Reg. 4, 31. Mich. 2, 13. — f) sq. אַחֲרֵי *secutus est* aliquem 2 Sam. 20, 13.

5) Sq. עַל transiit super aliquem, aliquid Num. 6, 5; a) *obruit* aliquem, de aquis inundantibus (cf. no. 1, b) Ps. 124, 4, de vino, sq. acc. Jer. 23, 9: *sicut vir* עֲבָרוֹ יַיִן quem *vinum obruit*, oppressit (cf. similes locutiones s. vcc. בָּלַע, הָלַם); de peccatorum copia (sq. acc.) Ps. 38, 5, de ira Dei Ps. 88, 17, cf. Thren. 4, 21. — b) *irruit* in aliquem, *invasit* eum, sq. עַל Nah. 3, 19: *quem non invasit malitia tua?* Iob. 13, 13: *irruat in me quidquid est* calamitatis. Mich. 5, 7. De Deo ipso Iob. 9, 11, de spiritu zelotypiae Num. 5, 14. — c) *imponi* alicui Deut. 24, 5. Sed Jes. 45, 14 עָבַר עַל est *transire ad* alium dominum (de opibus), cf. Ez. 48, 14.

Niph. traiectum est flumen Ez. 47, 5.

Pi. transire fecit, transmisit a) pessulum, inde pessulo clausit,

repagulavit, sq. לִפְנֵי 1 Reg. 6, 21: וַיְעַבֵּר בְּרַתּוּקוֹת זָהָב לִפְנֵי הַדְּבִיר et *claudebat catenulis aureis* (tanquam pessulo) *sacrosanctum*. — b) *transmisit* femella sc. membrum et semen virile, inde *gravida facta est*. Iob. 21, 10: שׁוֹרוֹ עִבַּר *bos* (i. e. vacca) *eius gravida fit*. Chald. עַבַּר Pe. Pa. Ethpa. id. vide Boch. Hieroz. I, p. 291 et Buxtorf Lex. chald. p. 1568, cf. syn. עָבַר transiit Pa. Aph. gravidus factus est in Targg. pro הָרָה pr. transmisit.

Hiph. הֶעֱבִיר 1) causat. Kal no. 1 transire fecit i. e. *transmisit, traduxit, traiecit* (trans.) aliquem, v. c. populum, gregem trans fluvium; c. acc. obj. 2 Sam. 19, 16, saepius c. dupl. acc. pers. et fluminis Gen. 32, 24. Num. 32, 5. Jos. 7, 7. 2 Sam. 19, 16, c. acc. obj. et בְּ fluminis Ps. 78, 13. 136, 14. Utuntur autem hoc verbo sive ope ratis aliquem traiiciunt (*drüber*führen) 2 Sam. l. c., sive nando (ut gregem) sive per vadum (*durch*führen) Gen. Jos. l. l. c. c. Est etiam a) *transire fecit* novaculam super al., sq. עַל Num. 8, 7. Ez. 5, 1; b) *traduxit* ex uno loco in alium. Gen. 47, 21: *et populum traduxit* לֶעָרִים ex urbibus *in urbes*, ex aliis urbibus in alias, i. e. sedes inter se commutare iussit. — c) *transire fecit* hereditatem *ad* aliquem, sq. לְ Num. 27, 7. 8. — d) transire i. e. *migrare fecit* legem (cf. Kal no. 1 litt. e) 1 Sam. 2, 24.

2) causat. Kal no. 2 *pertransire fecit, sivit* v. c. terram Deut. 2, 30, *pervadere fecit* (terram bestias) Ez. 14, 15, spec. הֶעֱבִיר קוֹל בְּ proclamari iussit in (terra, castris) Ex. 36, 6. Esr. 1, 1. 10, 7, הֶעֱבִיר שׁוֹפָר fecit, ut tuba (sonitu suo) personaret, i. e. tuba cecinit Lev. 25, 9.

3) causat. Kal no. 3 *praeterire fecit* 1 Sam. 16, 9. 10. 20, 36: *sagittam iaculatus est* לְהַעֲבִירוֹ *ita ut eum praeteriret* i. e. ultra eum. Metaph. הֶעֱבִיר חַטָּאת peccatum praetermisit, *remisit* (cf. Kal no. 3, litt. d) 2 Sam. 12, 13. 24, 10. Iob. 7, 21.

4) causat. Kal no. 4 i. q. הֵבִיא *attulit*, spec. *obtulit* tanquam sacrificium, *consecravit*, sq. לַיהוָה Ex. 13, 12. Ez. 23, 37, saepius etiam in hac formula הֶעֱבִיר לַמֹּלֶךְ obtulit Molocho (liberos) Levit. 18, 21. Jer. 32, 35 coll. Ez. 16, 21, adiecto verbo בָּאֵשׁ 2 Reg. 23, 10. Ez. 20, 31. Liberos Molocho hunc in modum oblatos revera crematos esse, vix dubitare sinunt loci Jer. 7, 31. 19, 5. Ps. 106, 37. 2 Par. 28, 3, cf. Diod. 20, 14. Euseb. praep. 4, 16: quanquam Rabbini, ut patres suos ab atrocissimae superstitionis opprobrio liberarent, eos lustrandi causa per ignem traductos esse comminiscuntur (v. Carpzov apparatus antiqu. cod. s. p. 487), quam eandem sententiam expressit iam Alex. 2 Reg. 16, 3. Neglecta offerendi notione cremandi significatum habere videtur in formula הֶעֱבִיר בַּמַּלְבֵּן immisit in fornacem laterarium 2 Sam. 12, 31.

5) causat. Kal no. 4, b *abduxit* 2 Chr. 35, 23, *abstulit, removit*, v. c. vestem Jon. 3, 6, annulum Esth. 8, 2, idola, prophetas mendaces 2 Chr. 15, 8. Zach. 13, 2: *avertit* malum, ignominiam Esth. 8, 3. Ps. 119, 37. 39. Eccl. 11, 10.

Hithp. 1) *effudit se* in iram, i. e. effudit, erupit iram (cf. Kal no. 1, b) Ps. 78, 21. 59, sq. בְּ ibid. 62, עִם ibid. 89, 39, עַל Prov. 26, 17, c. Suff. 20, 2: מִתְעַבְּרוֹ pro מ׳ לוֹ *qui iram effundit in eum* (regem). (Cf. arab. عبر transgressus est, superbivit, ira exarsit). — 2) *superbivit*, ὑβρίζει Prov. 14, 16 (cf. עֶבְרָה no. 2).

Nomm. deriv. sunt: עֵבֶר, עָבוּר, מַעֲבָר, מַעְבָּרָה, et quae statim sequuntur usque ad עַבְרֹנָה.

עֵבֶר m. c. Suff. עֶבְרוֹ 1) *regio ulterior, trans flumen vel mare sita.* עֵבֶר אַרְנוֹן regio trans Arnonem sita Iud. 11, 18, בְּעֵבֶר הַיָּם in regione transmarina Jer. 25, 22, max. עֵבֶר הַיַּרְדֵּן τὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου Palaestinae regio transjordanensis i. e. ab oriente Jordanis sita Gen. 50, 10. 11. Deut. 1, 1. 5. 3, 8. 20. 25. 4, 41. 46. 47. Jos. 1, 14. 15. 2, 10. 9, 10. 12, 1. 13, 8. 32. 14, 3. 17, 5. 20, 8. 22, 4. Iud. 5, 17. Jes. 8, 23, quanquam idem quinquies Jos. 5, 1. 9, 1. 12, 7. 1 Chr. 26, 30 de regione *cisjordanensi* ponitur, ex certo quodam linguae usu, qui in exilio babylonico ortus esse videtur. Similis ratio est formulae עֵבֶר הַנָּהָר regio transeuphratensis Jos. 24, 2. 3. 2 Sam. 10, 16. 1 Par. 19, 16, quae de provinciis ciseuphratensibus seu ab occidente Euphratis sitis usurpatur 1 Reg. 5, 4 (4, 24). Esr. 8, 36. Neh. 2, 7. (cf. chald. Esr. 4, 10. 16), quae omnia ab hominibus ab oriente Euphratis habitantibus scripta sunt. Plur. עֶבְרֵי נָהָר regiones transeuphratenses Jes. 7, 20.

2) *regio opposita, e regione posita, latus oppositum*, sive vallis interiecta est sive quodcunque spatium. 1 Sam. 26, 13: וַיַּעֲבֹר דָּוִד הָעֵבֶר *et transiit Davides in regionem oppositam*, int. montem e regione situm. Inde sibi opponuntur מֵהָעֵבֶר מִזֶּה et מֵהָעֵבֶר מִזֶּה 1 Sam. 14, 4, et לְעֵבֶר אֶחָד, לְעֵבֶר אֶחָד ibid. Comm. 40. Ex. 28, 26. Plur. מִכָּל־עֲבָרָיו ab omnibus lateribus, undique Jer. 49, 32, מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם ab utroque latere Exod. 32, 15.

3) Cum Praefixis saepe abit in Praep. a) אֶל־עֵבֶר *α*) in regionem ulteriorem Deut. 30, 13; *β*) in regionem e regione sitam Jos. 22, 11; *γ*) versus regionem, *versus* Ex. 28, 26. Plenius *δ*) אֶל־עֵבֶר פָּנָיו versus regionem faciei oppositam i. e. rectà ante se (vorwärts, gerade vor sich hin) Ez. 1, 9. 12. 10, 22; עַל עֵבֶר פּ׳ id. Ex. 25, 37. — b) לְעֶבְרוֹ i. q. אֶל עֶבְרוֹ rectà ante se Jes. 47, 15. — c) מֵעֵבֶר sq. genit. et suff. et מֵעֵבֶר לְ *α*) *ex regione ulteriore*, post verba motùs Jos. 24, 3. Zeph. 3, 10. *β*) *trans, ultra*, v. c. מֵעֵבֶר לַיָּם trans mare Deut. 30, 13, מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי כוּשׁ trans flumina Aethiopiae Jes. 18, 1.

4) n. pr. *Eber, Heber* a) auctor gentis Hebraeorum Gen. 10, 24. 25. 11, 14. 15 (qua de re vide quae disputavimus Gesch. d. hebr. Sprache u. Schrift p. 11), hinc בְּנֵי עֵבֶר Gen. 10, 21, et poët. עֵבֶר Num. 24, 24 i. q. עִבְרִים *Hebraei*, qui quomodo differant ab Israëlitis v. s. עִבְרִי. b) Neh. 12, 20. c) 1 Chr. 8, 12. d) 8, 22. e) 5, 13.

עֲבַר chald. i. q. hebr. עֵבֶר no. 1 *regio ulterior*, inde עֲבַר נַהֲרָא *regio transeuphratensis* ex Persarum loquendi ratione, i. e. regio ab occidente Euphratis Esr. 4, 10. 11. 16. 20. 5, 3. 6, 6. 8. 13. 7, 21. 25.

עֲבָרָה f. 1) *ratis* flumini traiiciendo 2 Sam. 19, 19. — 2) 2 Sam. 15, 28 Chethibh, ubi Keri ערבות, loca inculta.

עֶבְרָה f. 1) *effusio* irae (cf. rad. in Hithpa.) Iob. 40, 11: עֶבְרוֹת אַפֶּךָ *effusiones irae tuae.* Inde de ipsa *ira effusa* Jes. 14, 6. 10, 6; saepe de ira Dei, poenisque a Deo immissis. יוֹם עֶבְרָה dies irae divinae Prov. 11, 4. Zeph. 1, 15. 18, cf. Prov. 11, 23.

2) ὕβρις, *superbia, Uebermuth* (v. rad. Hith. no. 2) Jes. 16, 6. Jer. 48, 30. Ps. 7, 7.

עִבְרִי, pl. עִבְרִים, עִבְרִיִּים, f. עִבְרִיָּה, pl. עִבְרִיּוֹת, n. gent. *Hebraeus, Hebraea.* Quod ad originem huius nominis attinet, in V. T. stemmatis hoc ducitur quidem a nomine עֵבֶר (q. v.), videtur tamen primitus appellativum esse, ab עֵבֶר

terra transeuphratensis, unde עִבְרִי advena transeuphratensis Gen. 14, 13, ubi bene LXX ὁ περάτης. Ab *Israëlitarum* (בְּנֵי יִשְׂרָאֵל) nomine hoc nostrum ita differt, ut illud patronymicum ab auctore populi ductum in ipsius tantum populi sinu usitatum fuerit, hoc utpote appellativum et Hebraeis traiecto Euphrate in Cananaeam immigrantibus a Cananaeis inditum, exteris populis fuerit frequentatum (cf. כְּנַעֲנִים et *Φοίνικες; Chemi,* מִצְרַיִם et *Αἴγυπτος*). Scriptores itaque graeci et romani (v. Pausan. 1, 6. 6, 24. 10, 12, Tac. hist. V, 1, Josephus passim) solo *Hebraeorum* (et Judaeorum) nomine utuntur; ipsique V. T. scriptores Israëlitas *Hebraeos* nuncupant vel ubi alienigenae loquentes inducuntur Gen. 39, 14. 17. 41, 12. Ex. 1, 16. 2, 6. 1 Sam. 4, 6. 9. 13, 19. 14, 11. 29, 3, vel ubi ipsi Israëlitae de se ad alienigenas dicentes sistuntur Gen. 40, 15. Ex. 1, 19. 2, 7. 3, 18. 5, 3. 7, 16. 9, 1. 13. Jon. 1, 9, vel ubi aliis gentibus opponuntur Gen. 43, 32. Ex. 1, 15. 2, 11. 13. 21, 2. Deut. 15, 12 (coll. Jer. 34, 9. 14). 1 Sam. 13, 3. 7 (ubi lusus verborum est in עִבְרִים עָבְרוּ). 14, 21. Quod alii excogitarunt, Israëlitarum nomen sacrum, Hebraeorum vulgare et profanum fuisse, commenticium est et V. T. usui repugnat. Plura de hoc nomine disputavimus Gesch. d. hebr. Sprache u. Schr. p. 9—12.

עֲבָרִים (regiones ulteriores) n. pr. Jer. 22, 20, plene הַר־הָעֲבָרִים Num. 27, 12. Deut. 32, 49, et הָרֵי הָעֲבָרִים Num. 33, 47. 48 n. pr. regionis montanae trans Jordanem e regione Hierichuntis sitae, in qua Nebo mons (v. נְבוֹ) eminebat.

עַבְרוֹן v. עַבְדּוֹן.

עַבְרֹנָה (transitus sc. maris) n. pr. stationis Israëlitarum ad oram sinus Aelanitici. Num. 33, 34.

עָבַשׁ ἅπ. λεγόμ. Joël 1, 17 dr. de semine, quod sub terra [illegible] *vanescit*, ut Plinii vocabulo [illegible] re proprio utamur (H. N. [illegible] 24), nostr. *verdummen*. [illegible] chald. עֲפַשׁ pr. computruit, [illegible] granis in terra pereuntibus [illegible] torf. Lex. chald. p. 1642. [illegible] Hieroz. II, 471): compa[illegible] vocabulum autem latius p[illegible] semen *aestu* vanescens, [illegible] gr. πύθομαι Hesiod. scut. Herc. [illegible]

Abulwalides confert arab. [illegible] i. e. يبس exaruit.

עָבַת in Kal inusit. *plexu*[illegible] *plexus fuit*, affine radd. עב[illegible]

Pi. contorsit, pervertit [illegible] 3. Hinc

עָבֹת f. עֲבֻתָּה adj. *implexus*, [illegible] sae frondis arboribus Ez. [illegible] 20, 28. Lev. 23, 40. (Sy[illegible] tera Tet [illegible] id.).

עֲבֹת pl. עֲבֹתִים et עֲבֹתוֹת subst. [illegible] que sexus (f. Ind. 15, 14) [illegible] *xum, perplexum*, inde [illegible] Ind. 15, 13. 14, pl. *vinc*[illegible] 2, 3. Ez. 3, 25. 4, 8. — [illegible] *tes*, opus e viminibus co[illegible] Ex. 28, 24. מַעֲשֵׂה עֲבֹת op[illegible] tile. Ex. 28, 14. — [illegible] *densae frondis* Ez. 19, 11. [illegible] 10. 14.

עָגַב fut. יַעְגַּב *amavit*, [illegible] amore impudico et voluptuo[illegible] acc. et עַל Ez. 23, 5 sq. Part. [illegible] amatores Jer. 4, 30. (Cogn. [illegible] *πάω*. Arab. عجب IV. pl[illegible] cui res, Conj. I. gavisus, [illegible] est, it. suavis, iucundus fu[illegible] Hinc עגב, et duo nomina [illegible] sequuntur.

עֲגָבִים m. pl. *suavitas, delicia*[illegible] 33, 32: שִׁיר עֲגָבִים *carmen* [illegible] Spec. *quae Deo placent*. [illegible] عجب gratia, beneplacitum [illegible]

33, 31: כִּי־עֲגָבִים בְּפִיהֶם הֵמָּה
, *nam ore faciunt, quae Deo*
ent, opp. *sed animus eorum*
stum sectatur.

sive עֲגָבָה f. *amor impudi-*
Ez. 23, 11.

et עֻגָה (1 Reg. 19, 6. Ez.
) f. *placenta* sub cinere fer-
cocta, quales hodieque Orien-
, maxime in itinere vel urgente
ore, parare solent, v. Rosenm.
genland I, p. 69. עֻגַת רְצָפִים
nta super lapidibus fervidis
1 Reg. 19, 6. עֻגוֹת מַצּוֹת
ntae non fermentatae Ex. 12,
(Arab. عجّة laganum ex ovis
rtagine coctis). Rad. עוג q. v.

n. adj. *gyrans, in orbem vo-*
, a rad. עָגַר, q. v. Est
pith. hirundinis Jes. 38, 14:
כַּסּוּס *sicut hirundo in orbem*
ns; LXX omittunt עָגוּר. Syr.
ndo garriens). b) poët. pro
hirundine Jer. 8, 7. Cf. דְּרוֹר,
etymon simillimum. Bochar-
Hieroz. II, 68 sq.) voce עָגוּר
m significari docebat, sed argu-
tis usus parum validis. Obstant
ime verba Jes. l. c., quae
artus reddit: *sicut hirundo* et
grus, in quam sententiam scri-
ium fuisset כְּסוּס וְכְעָגוּר. Quod
mque vc. articulo destitutum
luculenter arguit, prius sub-
ivum, alterum eius epitheton
, cf. בְּקַן מְשֻׁלָּח Jes. 16, 2,
כְּמֹץ 29, 5, כְּנַחַל שׁוֹטֵף 30,
Cf. pag. 263, A.

m. *annulus*, max. *inauris*
16, 12. Num. 31, 50. A rad.

i. q. גָּלַל *volvit, rotavit*, syr.
id. Cf. arab. عجل festinavit,
peravit. Inde עֵגֶל, מַעְגָּל et
que nomm. sequentia.

f. עֲגֻלָּה adj. *rotundus* 1 Reg.
13 sqq.

עֵגֶל m. c. Suff. עֶגְלִי, Plur. cstr. עֶגְלֵי et

עֶגְלָה f. 1) *vitulus, vitula*, et pr. quidem de vitulis anniculis Levit. 9, 3. Mich. 6, 6 (cf. Maimonid. de sacrif. 1 §. 14), sed saepius etiam 2) *iuvencus, iuvenca*, de iuvenca iam condocefacta Hos. 10, 11, lactifera Jes. 7, 21, aratro iuncta Iud. 14, 18, trienni Gen. 15, 9. Atque talem (pr. *iuvencam tertii anni*), eamque indomitam, iugo non assuetam (cf. Hos. 10, 11. Jer. 31, 18. Plin. VIII, 4. 5) LXX. Vulg. Targ. recte intelligunt etiam verbis עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה Jes. 15, 5. Jer. 48, 34. Metaph. עֶגְלֵי עַמִּים iuvenci populorum drr. duces populorum Ps. 68, 31, cf. עַתּוּד. (Arab. عِجْل, syr. ܥܶܓܠܳܐ, ܥܶܓܠܬܳܐ id. Aethiop. ዕጕል: vitulus, catulus, pullus, adeoque infans, v. Bocharti Hieroz. I, p. 273 sqq.

2) עֶגְלָה n. pr. unius ex uxoribus Davidis, 2 Sam. 3, 5. 1 Chron. 3, 3.

עֲגָלָה c. Suff. עֶגְלָתוֹ f. *currus* (a volvendo, rotando dictus) Gen. 45, 19 sqq., spec. *plaustrum* 1 Sam. 6, 7 sqq., *plostellum punicum* Jes. 28, 27. 28, *currus bellicus* Ps. 46, 10. (Syr. ܥܶܓܠܬܳܐ, arab. عَجَلَة id.).

עֶגְלוֹן (q. d. vitulinus, um) n. pr. 1) regis Moabitarum Iud. 3, 12. — 2) oppidi in regione depressiore tribus Judae, olim urbis regiae Cananaeorum. Jos. 10, 3. 12, 12. 15, 39.

עָגַם *tristis fuit, doluit*, sq. לְ propter aliquem. Iob. 30, 25. V. אָגַם no. 3.

עָגַן tantum in Niph. ex usu chald. *detineri, occludi*. Ruth 1, 13:

חֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה *an propterea vos occludetis?* pro תֵּעָגֵנָּה, cf. Jes. 60, 4. LXX κατεσχεθήσεσθε. Teste Kimchio עגונה est mulier, quae domi sedet et habitat sine marito.

עָגַר rad. inusit., idem fere significans atque vicinum עָגַל volvit, volvit se, rotavit. Inde עָגוּר (epith. hirundinis) *volvens se*, in orbem volans. Arab. عَجَرَ complicuit et inflexit v. c. camelus collum. V. in se convolutus fuit. VIII. obvolvit cidari. Ab complicando est etiam signif. conj. I. rediit, aufugit ad suos, quibus assuevit (camelus), unde Bochartus (Hieroz. II, p. 80) hebr. עָגוּר (avem) *migratoriam* notare suspicabatur: sed illud praestat.

עַד m. (a rad. עָדָה transiit, processit) A) subst. 1) pr. transitus, progressus (in spatio), dein perpetuitas (temporis). Inde *tempus perpetuum, aeternum* i. q. עוֹלָם. אֲבִי־עַד pater (patriae) perpetuus Jes. 9, 5. הַרְרֵי־עַד Hab. 3, 6 et הוֹרֵי עַד Gen. 49, 26 montes aeterni, duraturi in perpetuum. לָעַד Ps. 9, 19. 19, 10, plenius לְעוֹלָם וָעֶד Ps. 9, 6, עוֹלָם וָעֶד Ps. 10, 16. 21, 5. 45, 7, עֲדֵי־עַד Ps. 83, 18, עַד־עוֹלְמֵי עַד Jes. 45, 17 in perpetuum.

2) *praeda* (vid. rad. no. 2. Chald. עֲדָא, עֲדִי, עֲדָאָה praeda). Gen. 49, 27. Zeph. 3, 8. Jes. 33, 23.

B) Praep. poët. עֲדֵי (pariter atque עֲלֵי, אֱלֵי), c. Suff. עָדֶיךָ, עָדַי, עָדָיו, etiam עֲדֵיכֶם (manente Kamez praeter morem) Iob. 32, 12, semel עַד־הֵם pro עֲדֵיהֶם 2 Reg. 9, 18

1) *dum* (inter), ἕως (während) 2 Reg. 9, 22: עַד זְנוּנֵי אִיזֶבֶל *dum durant scortationes Isabelis.* 1 Reg. 18, 45: עַד כֹּה וְעַד כֹּה *dum ita et dum ita* fiebat i. e. interea, sensim paulatimque. Iob. 20, 5: עֲדֵי רָגַע *durante temporis momento.* Sq. inf. Iud. 3, 26: עַד־הִתְמַהְמְהָם *dum cunctabantur.*

2) *usque ad* certum [...] terminum. Dicitur a) [...] tio (a procedendi signif[...] עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל usque ad [...] magnum Deut. 1, 7, [...] oppidum Dan Gen. 14, 14. [...] ponuntur: מִן—עַד, [...] מִן no. 3 litt. β), ubi plura[...] sunt, et ab uno ad alium [...] tur וְעַד — עַד — [...] 23. Num. 8, 4. Jer. 31, 40 [...] 17, 32. 52. In recentiore [...] mo frequentatur עַד לְ usque [...] 9, 4. Esth. 4, 2, inde [...] in longinquum Esr. 3, 13. [...] 26, 13 (cf. עַד מֵרָחוֹק Jes. [...] semel עַד אֱלֹהִים usque ad ca[...] 9, 20. — A particula אֶל [...] proprie quidem ita differt, [...] nihil nisi motionem et dire[...] *versus* aliquem terminum, [...] cet, haec contra, *usque* [...] terminum perventum esse, [...] בּוֹא עַד (v. בּוֹא no. 2, c), [...] attingere Iob. 4, 5, [...] נָגַשׁ עַד Iud. 9, 52; sed non [...] servatur hoc discrimen, [...] festo docent formulae עַ[...] animum advertere ad Iob. 38, 18 (alibi sq. עַל, אֶל, [...] עַד Num. 23, 18. — [...] Esr. 10, 14 est: (quod a[...] *hanc rem.* — Sq. inf. us[...] (aliquid evenit) Num. 32, [...] recentiore Hebraismo עַד לְ [...] 14. 1 Par. 5, 3.

b) de *tempore.* [...] הַיּוֹם הַזֶּה [...] que ad diem hodiernum i. e. [...] terminus includitur, cf. de[...] mine particularum حتى = [...] quarum illa terminum inclu[...] excludit, de Sacy gramm. [...] §. 830 no. 3), *hodieque,* [...] *num* Gen. 26, 33. 32, 23. [...] usque ad lucem Iud. 6, 31. [...] usque ad vesperam Levit. [...] poët. עֲדֵי עֶרֶב Ps. 104, 23. [...] seqq. adverbiis temporis, [...] עַד מָתַי, עַד־מָה, אָנָה, [...] i. e. quamdiu? (v. אָנָה, [...] עַד הֵנָּה (contr. עַתָּה), [...]

עַד עַתָּה hucusque (v. כֹּה, הֵנָּה, עַתָּה); עַד בִּלְתִּי, עַד בְּלִי usque dum non (est), v. בְּלִי, בִּלְתִּי.

c) de *gradu*, max. maiore, adeoque summo. עַד לִמְאֹד, עַד מְאֹד usque ad (summam) vehementiam i. e. vehementissime; עַד־מְהֵרָה usque ad (summam) festinationem i. e. celerrime; עַד לְמַעְלָה usque ad summum gradum i. e. maiorem in modum (v. מַעַל no. II); עַד אֵין מִסְפָּר usque dum numerari non potest Ps. 40, 13 (cf. עַד לְאֵין מ׳ 2 Par. 36, 16); עַד אֶפֶס מָקוֹם usque dum deest spatium Jes. 5, 8. Inde *adeo* Num. 8, 4, et sq. negandi particula: *ne quidem*. לֹא.... עַד אֶחָד ne unus quidem Iud. 4, 16. 2 Sam. 17, 22. Hagg. 2, 19: עַד הַגֶּפֶן וְהַתְּאֵנָה ...... לֹא נָשָׂא *adeo vitis et ficus ...... fructum non ferunt*. Iob. 25, 5. Singularis eius usus praeterea in comparationibus, ubi pr. est: *adeo ut* alium, qui ea in re eminet, attingat (bis zu dem Grade wie). 1 Par. 4, 27: *et familia eorum non aucta est* עַד בְּנֵי יְהוּדָה *adeo ut assequeretur filios Judae* i. e. instar filiorum Judae. Nah. 1, 10: עַד סִירִים סְבֻכִים *perplexi sunt adeo ut spinas specie referant* i. e. instar spinarum. Cf. צֹאנ no. 2, c.

C) Conj. 1) *dum* (cf. B, 1), sq. praet. 1 Sam. 14, 19, sq. fut. Iob. 8, 21, part. ib. 1, 18, coll. 16. 17. עַד שֶׁ id. Cant. 1, 12; עַד לֹא Prov. 8, 26 et עַד אֲשֶׁר לֹא Eccles. 12, 1. 2. 6 *dum non* (erat) i. q. בְּטֶרֶם *antequam*, syr. ܥܕ ܠܐ Mt. 1, 18 pro gr. πρὶν ἤ.

2) *usque dum, donec*, de termino temporis (cf. litt. B, 2, b), sq. praet. Jos. 2, 22: עַד שָׁבוּ הָרֹדְפִים *donec redibant persecutores*. Ex. 39, 15, sq. fut. Gen. 38, 11. Hos. 10, 12. Plenius עַד אֲשֶׁר usque dum, sq. praet. Deut. 2, 14. Iud. 4, 24, sq. fut. Num. 11, 20. Hos. 5, 15, עַד שֶׁ Cant. 3, 4. Iud. 5, 7, עַד כִּי id. Gen. 26, 13. עַד אִם Gen. 24, 19. Jes. 30, 17, עַד אֲשֶׁר אִם Gen. 28, 15. Num. 32, 17. Jes. 6, 11. Ipse temporis terminus (non temporis spatium usque ad terminum) significatur in his verbis 1 Sam. 1, 22: עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִיאֹתִיו *usque dum ablactatus erit puer, adducam eum* pro: ubi ablactatus erit, cf. chald. עַד אַחֲרִין et Germaniae australis et occidentalis idiotismum: *bis* Sonntag reise ich i. e. ipso die solis proximo. Proprie in his ellipsis inest, hunc in modum explicanda: *usque dum ablactatus erit puer* (mecum manebit), dein *eum adducam*. — Caeterum quod saepius observatum est (v. Noldii concord. part. p. 534. Glassii philol. s. p. 382 ed. Dathii, intpp. ad Ps. 110, 1 et contra Fritzschium ad Mt. pag. 853 sqq. Wineri Lex. p. 695), particulam עַד passim illud etiam tempus includere, quod ultra terminum excurrat: id manifesto falsum, quatenus hoc in huius particulae potestate ex singulari quodam usu loquendi Hebraeorum inesse volunt. Contra autem non minus certum est, scriptores sacros in huius generis locis non extremum, sed alium quendum terminum memorasse, et tempus, quod excurrit, minime exclusum voluisse. Qui ad iter faciendum proficiscens amicum *interim et donec redeat* valere iubet (lebewohl bis auf Wiedersehn!), is *nunc* quidem in propiore hoc termino acquiescit, quanquam amicum etiam post reditum valere optat. Eadem ratione iudicandi sunt loci Ps. 110, 1. 112, 8. Dan. 1, 21. Gen. 28, 15. 1 Tim. 4, 13, cf. Hengstenberg de authentia libri Danielis p. 66. 67.

3) *usque ad* (maiorem) gradum, i. e. *adeo ut, ita ut* (cf. arab. حتى et Horst ad Motenabbii carmen, Bonnae 1823 Vers. 1). Jes. 47, 1: *dicis: in perpetuum dominabor*, עַד לֹא שַׂמְתְּ אֵלֶּה עַל לִבֵּךְ *adeo ut* (eo procedis impotentiae et superbiae ut) *ista parum cures*. Iob.

14, 6. 1 Sam. 2, 45. 20, 41; plenius עַד אֲשֶׁר Jos. 17, 14 (nisi legendum עַל אֲשֶׁר).

עַד chald. i. q. hebr. A) Praep. 1) *inter*, *intra* (während). עַד יוֹמִין תְּלָתִין intra triginta dies Dan. 6, 8. 13. — 2) *usque ad*, de tempore, v. c. עַד כְּעַן hucusque Esr. 5, 16, sed עַד אָחֳרֵין usque ad postremum, est i. q. postremo Dan. 4, 5. — 3) *ad*, de consilio et fine. עַד־דִּבְרַת דִּי eum in finem ut Dan. 4, 14 i. q. עַל דִּבְרַת דִּי 2, 30.

B) עַד דִּי Conj. 1) *dum*, *interea dum*. Dan. 6, 25: *nondum attigerant* (viri in foveam deiecti) *pavimentum foveae, quum* (עַד דִּי) *leones eos prehendissent*. — 2) *usque dum* Dan. 4, 30. 7, 22.

עֵד m. pr. part. rad. עוּד 1) *testis* Prov. 19, 5. 9, etiam de rebus inanimatis Gen. 31, 44. 48. Jes. 19, 20. — 2) *testimonium*, pr. *quod testatur*. עָנָה עֵד בְּ testimonium exhibuit contra aliquem Ex. 20, 13. Deut. 5, 17. 31, 21. — 3) *princeps*, pr. iussor, legislator. Jes. 55, 4.

עֹד v. עוֹד *adhuc*.

עָדַד rad. inusit. arab. عَدَّ numeravit, computavit, max. dies, tempus; conj. IV. destinavit, max. tempus. Videtur hoc verbum secundarium esse, et ductum a nomine עַד tempus, pariter atque יָעַד, cui affine est. Inde syr. ... dies festus i. q. מוֹעֵד, arab. عِدَّان, عِدَّان tempus, عِدَّة tempus menstruorum muliebrium, et hebr. עִדָּה, nec non nomm. pr. עִדּוֹ, עֲדַעְדָה, chald. עִדָּן.

עֹדֵד v. sub rad. עוּד Pil.

עָדָה arab. عَدَا pro عدو i. q. עָבַר 1) *transiit* Iob. 28, 8, unde עַד A, 1 et B. C., עֲדִי no. 1.

2) *hostiliter invasit*, ... عدو hostis, cf. synn. ... הָלַךְ, חָלַף. Hinc עַד A, 1 ... 3) causat. transire fecit ... *duit* ornatum (nostr. ... anziehen), *ornavit se* ... acc., ut לָבַשׁ. (Chald. ...) 40, 10 (5): עֲדֵה־נָא גָאוֹן ... *splendorem*. עָדָה עֲדִי ... tum Ez. 23, 40. Jer. 4, ... 2, 15. Jer. 31, 4: ... תֻּפַּיִךְ ... *bis te tympanis tuis*, quippe ... manibus superinducta, ... mulierem ornabant.

Hiph. 1) causat. Kal no. 1 ... *vit* (vestem) i. q. הֶעֱבִיר ... 6) Prov. 25, 20. — 2) ... no. 3, sq. dupl. acc. *ornavit* ... *quem aliqua re* Ez. 16, 11 ...

Nomina derivata sunt ... עַת pro עֶדֶת (עֵת, עֵדָה), ... pr. עֲדָה, עֲדִיאֵל, עֲדָיָה, ... מַעֲדִיָה, מַעֲדַי, יַעְדּוֹ.

עֲדָה, עֲדָא fut. יֶעְדֵּה ... i. q. hebr. 1) *transiit*, ... regnum Dan. 7, 14, *abrog*... lex Dan. 6, 9. 13. — 2) ... *nit*, sq. בְּ ad aliquid Dan. ... sq. מִן *abiit*, discessit Dan. ...

Aph. causat. Pe. no. 2 ... Dan. 5, 20. 7, 26, *abrog*... ges) 2, 21.

עָדָה (ornatus, pulchritudo) ... 1) uxoris Lamechi Gen. 4, ... 2) uxoris Esavi Gen. 36, ... 26, 34.

I. עֵדָה f. cstr. עֲדַת (a rad. ...) pro יְעָדָה (per aphaeresin) ... *ventus*, *coetus*, spec. 1) ... *coetus* Israëlitarum, ple... עֲדַת יִשְׂרָאֵל Ex. 12, 3, ... 16, 1. 2. 9, עֲדַת יְהוָה ... hovae Num. 27, 17, et ... הָעֵדָה Lev. 4, 15. LXX. ... — 2) *coetus domesticus*, ... Iob. 16, 7. 15, 34, et in mal... tem *turba* (improborum) ... 16, 5. Ps. 22, 17. — 3) ... (apum) Iud. 14, 8.

עֵדָה f. (a rad. עוּד) Zere im-ro, pl. עֵדוֹת 1) *res, quae testa-* · Gen. 31, 52. — 2) *testimo-*m Gen. 21, 30. — 3) *prae-tum* (Dei). Ps. 119, 22. 24. 59. 138. 146. 168.

f. tantummodo pl. עִדִּים i. q. ı. عِدَّة tempus statutum, spec. *strua* mulierum. (V. rad. עָדַד). 64, 5: בֶּגֶד עִדִּים *vestis men-is polluta*. Arab. عَدَّ conj. VIII. struata est mulier.

et עִדּוֹא (tempestivus) n. pr. rophetae et scriptoris 2 Chr. 15. 13, 22. — 2) avi Zacha-prophetae. Zach. 1, 1. 7. Esr. . 6, 14. Neh. 12, 4. 16.

f. 1) i. q. עֵדָה no. 3 *praece-n* (Dei), saepissime in pl. עֵדְוֹת *vot*) more aram. flexo (ut מַלְכֻיּ, מַלְכְיָ). Ps. 119, 14. 36. 99. . 9, 34. — 2) *lex*, i. q. תּוֹרָה, . de decalogo Ex. 25, 21. 16, 2 Reg. 11, 12. אֲרוֹן הָעֵדוּת legis Ex. 25, 22. אֹהֶל הָעֵדוּת rium legis Num. 9, 15. 17, 23. Etiam de *ritu* sacro Ps. 122, — 3) *revelatio*, inde *carmen latum* Ps. 60, 1. 80, 1, quan-idem etiam Psalmorum aucto-revelationes sibi tribuunt (Ps. 60, 8. 62, 12. 81, 7). Al. *un lyricum*, ad lyrum canen-, ut ductum sit ab עַד i. q. arab. lyra.

a rad. עָדָה) in pausa עֶדִי, c. · עֶדְיִי m. 1) *aetas* Ps. 103, 5 rg. senectus) opp. נְעוּרִים. V. no. 1, cf. עַד A, 1.

) *ornatus* (vide rad. no. 3) Ex. 4. 6. Jer. 4, 30. עֲדִי עֲדָיִים itus splendidissimus Ez. 16, 7. ornatu equi, *phaleris* Ps. 32, 9.

(ornatus Dei) n. pr. m. Chr. 4, 36. 2) 9, 12. 3) 27,

עֲדָיָה (quem *Jehova ornavit*) n. pr. m. 1) avus Josiae regis 2 Reg. 22, 1. 2) 1 Chr. 9, 12. Neh. 11, 12. 3) 1 Chr. 8, 21. 4) Esr. 10, 29. 5) 10, 39. Neh. 11, 5, pro quo עֲדָיָהוּ 2 Chr. 23, 1.

עָדִין adj. *mollis, delicatus* Jes. 47, 8. Paene desperata et nescio an depravata sunt verba 2 Sam. 23, 8: הוּא עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי (Chethibh) pro quibus auctor Paralipomenôn 1 Chr. 11, 11 dedit: הוּא עוֹרֵר אֶת חֲנִיתוֹ *is tollebat hastam suam*. Vulg. illa reddit: *ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus*. Io. Simonis: *percussio eius hastâ suâ* (fuit) *in octingentos* cet. coll. عدن Conj. instrumento mucronato percussit. V. infra עֵצֶן. — Malim עֲדִין *vibrationem* reddere (das Schwingen, Schwenken der Lanze), a rad. עָדַן mollis, tener (schwank) fuit. — 2) n. pr. m. Esr. 2, 15. Neh. 7, 20.

עֲדִינָא (teres, nostr. *schwank*) n. pr. praefecti militum Davidis 1 Chr. 11, 42.

עֲדִיתַיִם (duplex ornatus) n. pr. oppidi tribus Judae, Jos. 15, 36.

עָדַל rad. inusit., arab. *iustus, generosus fuit*, unde

עַדְלַי (pro עַדְלִיָּה) iustitia Dei) n. pr. m. 1 Chr. 27, 29 et

עֲדֻלָּם (iustitia populi, pro עֲדַל עָם, sec. Io. Simon. comp. ex עַד עֻלָּם, cf. عَدْوٌ latibulum, et עָלַם abscondidit) n. pr. oppidi in campestribus Judae, olim regii Canaanitarum, a Rehabeamo muniti Jos. 12, 15. 15, 35. Mich. 1, 15. Neh. 11, 30. Alex. Ὀδολλάμ. In vicinia eius erat מְעָרַת עֲדֻלָּם spelunca Adullamitica 1 Sam. 22, 1. 2 Sam. 23, 13. N. gent. עֲדֻלָּמִי Gen. 38, 1. 12.

עָדַן rad. in Kal inusit., quae mollitiei, laxitatis potestatem habuisse

videtur. Arab. غدن V. flexibilis fuit, vacillavit, غَدَن mollities, laxitas, languor, غُدَان canna, pertica (pr. vacillans, in aëre vibrata), cf. supra עֲדִין. Gr. ἀδινός, quod Io. Simonis confert, ab hac stirpe plane alienum est.

Hithp. pr. *mollem se gessit* i. e. laute, delicate vixit. Neh. 9, 25.

Nomm. deriv. עֵדֶן, עֶדֶן, עֶדְנָה, עֲדִין, מַעֲדַנִּים et nomm. pr. עַדְנָה, עֲדִינָא.

עֵדֶן m. 1) *deliciae, voluptas*, gr. ἡδονή, syr. ܥܕܢܐ, tantum in plur. Ps. 36, 9. 2 Sam. 1, 24.

2) n. pr. regionis amoenae in Asia (cuius situs Gen. 2, 10 — 14 describitur), in qua hortus primorum hominum fuisse perhibetur Gen. 2, 8. 10. 4, 16, hinc גַּן־עֵדֶן hortus Edeniticus 2, 15. 3, 23. 24. Joël 2, 3. Jes. 51, 3. Ez. 31, 9. 16. Varias de situ paradisi terrestris opiniones exposuerunt et diiudicarunt Rosenmüller bibl. Alterthumskunde T. I. p. 172 sqq. Schulthefs das Paradies. Turici 1816. octon.

עֶדֶן (amoenitas) n. pr. regionis Mesopotamiae vel Assyriae, 2 Reg. 19, 12. Jes. 37, 12. Ez. 27, 23. Diversum est בֵּית עֶדֶן v. p. 145 B.

עֲדֶן, עֲדֶנָּה contr. pro עַד־הֵנָּה *hucusque* Eccl. 4, 2. 3.

עַדְנָא (voluptas) n. pr. m. Esr. 10, 30.

עַדְנָה (id.) n. pr. m. 1) 1 Chr. 12, 20. 2) 2 Chr. 17, 14.

עֶדְנָה f. *voluptas* Gen. 18, 12.

עִדָּן m. chald. 1) *tempus*, syr. ܥܕܢ, arab. عَدَان id., a rad. עֲדַד Dan. 2, 8 sq. 3, 5. 15. 7, 12. — 2) spec. *annus* Dan. 4, 13. 20. 22. 29. 7, 25: עַד־עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִדָּן *per annum*, (duos) *annos* et *dimidium annum* h. e. per tres annos et dimidium, cf. Josephi bellum iud. 1, 1. V. מוֹעֵד no. 2 et יָמִים no. 4.

עֲדְעָדָה (syr. festum) n. pr. oppidi in regione tribus Judae australi, Jos. 15, 22.

עָדַף *redundavit, abundavit*, pr. de vestibus et stragulis amplis et dependentibus Ex. 26, 12. 13, deinde *superfluus fuit*, de cibo Ex. 16, 23, de pecunia Lev. 25, 27, hominibus Num. 3, 46. 48. 49.

Hiph. *superfluum collegit, habuit* Exod. 16, 18. (Arab. غدف superfluum, nimium dedit, conj. IV laxavit velum).

I. עָדַר in Kal inusit., arab. غدر perfide deseruit, III. deseruit.

Niph. נֶעְדַּר 1) *relictus est, remansit* 2 Sam. 17, 22. — 2) *desideratus est, defuit* 1 Sam. 30, 19. Jes. 40, 26. 59, 15.

Pi. עִדֵּר *deesse passus est* aliquid 1 Reg. 4, 27 (5, 7).

II. עָדַר 1) *seruit, ordinavit, disposuit*, ut aciem 1 Chr. 12, 38. Omissa aciei vocabulo Vers. 33. Inde עֵדֶר.

2) ex usu Chaldaeorum *sarrivit*, Jes. 5, 6. 7, 25 (syr. ܥܕܪܐ aratrum), unde מַעְדֵּר sarculum. Hinc

עֵדֶר m. 1) c. Suff. עֶדְרוֹ *grex* Gen. 29, 2. 3. 8 et saepe. עֵדֶר יְהוָה grex Jehovae, de populo Israelitico Jer. 13, 17. — 2) n. pr. a) oppidi australis tribus Judae, Jos. 15, 21. b) m. 1 Chr. 23, 23. 24, 30. Cf. מִגְדַּל עֵדֶר p. 542.

עֵדֶר (grex) n. pr. m. 1 Chr. 8, 15.

עַדְרִיאֵל (grex Dei) n. pr. generi Sauli regis 1 Sam. 18, 19. 2 Sam. 21, 8.

עָדַשׁ rad. inusit., arab. عدس pavit gregem. Inde ducunt

עָדָשׁ vel **עֲדָשׁ** tantum plur. עֲדָשִׁים *lentes*, quibus pauperes maxime vescebantur Gen. 25, 34. 2 Sam. 17, 28. 23, 11. Ez. 4, 9. (Arab. عَدَس id.). V. Celsii Hierob. II, p. 104 sqq.

עַוָּא 2 Reg. 17, 24, v. עַוָּה.

עוּב in Kal inusit. i. q. עוף no. 3 *obvolvere*, *caligine tegere*.

Hiph. *caligine texit*, metaph. ignobilem reddidit, contumelia affecit. Thren. 2, 1: *itane Dominus in ira sua caligine obtexit filiam Sionis*. LXX. ἐγνόφωσεν. (Syr. Aph. obscuravit, sed Pa. ܥܰܝܶܒ metaph. contemsit, contumelia affecit, عاب med. Je opprobrio affecit).

Deriv. עָב no. II nubes (chald. et zab. ܥܝܒܐ id.).

עוֹבָל (foliis nudatus) n. pr. gentis et regionis Arabum Joctanitarum, quod in Cod. sam. et 1 Chr. 1, 22 עֵיבָל scribitur. De situ eius nihil definio. Bochartus (Phaleg 2, 23) Avalitas intelligit in ora aethiopica; sed Joctanitae in ipsa Arabia quaerendi esse videntur. Minus etiam huc referenda est Gobolitis in Idumaea, quae est גְּבָל.

עוּג 1) pr. *in orbem ire*, ut radd. affines חוג, חָגַג; arab. عاج med. Kesr. curvus fuit, II. curvavit, flexit. Inde עֻגָה, מָעוֹג orbis placentae, ut כִּכָּר a כָּרַר.

2) denom. ab עֻגָה: *panem* s. *placentam coxit*. Ez. 4, 12.

עוֹג (fort. contr. pro עֲנָג, עֲנָק i. e. statura longicollis, gigantis cf. עֲנָק) *Og*, n. pr. regis Batanaeae ob vastam magnitudinem famosi Num. 21, 33. 32, 33. Deut. 3, 1.

עוּגָב m. Gen. 4, 21. Iob. 21, 12. 30, 31, et עֻגָב Ps. 150, 4 (ubi complures libri mss. et editi habent עֻגָּב) *tibia*, *fistula*, *syrinx*, ut recte intpp. Hebraei. Targ. אַבּוּבָא tibia (syr. ܐܒܘܒܐ, zab. ܐܒܘܒܐ, unde *ambubaja* i. e. tibicina Hor.), Hieron. *organon* i. e. tibia duplex vel multiplex, instrumentum ex pluribus fistulis compositum. Apud Dan. 3, 5. 10. 15 interpres hebr. eo utitur pro chald. סוּמְפֹּנְיָה, q. v. Rad. est עָגַב, eaque, ut suspicor, primario *spirandi*, *flandi* significatu.

עוּד 1) i. q. arab. عاد med. Waw *revertere*, *reverti* (affinia sunt verba אוד no. 1 et חזר, vide Pi.), dein *iterare* (cf. שׁוּב), unde inf. absol. עוֹד adv. iterum, adhuc (q. v.). — 2) *iterum iterumque dixit*, *testatus est*, *contestatus est*, in Kal semel Thren. 2, 13 Chethibh, v. Hiph.

Pi. עִוֵּד *circumdedit* Ps. 119, 61. (Aeth. ዐቀየ: circumire, አዐየ: circumire fecit i. e. circumdedit).

Hiph. הֵעִיד 1) causat. *testem adhibuit*, *advocavit* aliquem Jes. 8, 2. Jer. 32, 10. 25. 44, inde *contestatus est*, sq. בְּ contra aliquem Deut. 4, 26. 30, 19. 31, 28. — 2) i. q. Kal, inde *testatus est*, *testificatus est*, absol. Am. 3, 13. Mal. 2, 14, sq. acc. *contra* al. 1 Reg. 21, 10. 13, et in bonam partem: *pro* aliquo i. e. eum laudavit Iob. 29, 11 (cf. μαρτυρέω Luc. 4, 22). Inde a) *obtestatus est* i. e. diis testibus invocatis *affirmavit*, *sancte affirmavit*, sq. בְּ pers. Gen. 43, 3: הָעֵד הֵעִד בָּנוּ הָאִישׁ לֵאמֹר *vir nobis sancte affirmavit*. Deut. 8, 19. 32, 46. 1 Reg. 2, 42. Zach. 3, 6; b) *graviter hortatus est*, max. Jehova populum, sq. acc. pers. Thren. 2, 13, בְּ Ps. 50, 7. 81, 9. 2 Reg. 17, 13, עַל Jerem. 6, 10; impr. *castigavit*, *corripuit* (cf. יִסֵּר) Neh. 13, 15. 21; c) *sancte iniunxit* alicui praeceptum, legem, inde de legislatione sacra (v. עֵדָה no. 3 et עֵדוּת). 2 Reg. 17, 15: אֵת עֵדְוֹתָיו אֲשֶׁר הֵעִיד בָּם *praecepta sua*, *quae iis dederat*. Neh. 9, 34. 1 Sam. 8, 9.

Hoph. הוּעַד *declaratum*, *indicatum est* Ex. 21, 29.

Pil. עוֹדֵד (quod male derivant a rad. עָדַד) pr. *restituit, confirmavit* Ps. 146, 9. 147, 6.

Hithpal. statuit se, erectus stetit Ps. 20, 9. LXX. ἀνορθώθημεν.

Nomm. deriv. עַד, עֵדָה, עֵדוּת, תְּעוּדָה, et

עוֹד, passim (teste Masora duodecies, v. c. Gen. 8, 22. Jer. 13, 27 cet.)

עֹד pr. inf. absol. verbi עוּד *redeundo, iterando.* Ubique adv. 1) *iterum, denuo* Gen. 4, 25. 8, 21. 24, 20. Iud. 13, 8. Hos. 1, 6. — 2) *iterum et saepius, identidem* (zu wiederholten Malen, immer von Neuem, ita ut actio vix intermissa mox et saepius redintegretur; male reddunt: continuo, sine intermissione) Gen. 46, 29: וַיֵּבְךְּ עַל־צַוָּארָיו עוֹד *et flevit in amplexu eius identidem* i. e. ita ut identidem lacrimae erumperent. Ruth 1, 14. Ps. 84, 5: *beati habitantes domum tuam,* עוֹד יְהַלְלוּךָ *identidem* (quotidie, bene Kimchius כָּל־הַיָּמִים) *laudant te.* Jer. 2, 9. Hos. 12, 1. — 3) *praeterea, amplius, insuper* Jes. 5, 4. Eccl. 3, 16. Iud. 20, 25. Gen. 7, 4. 8, 10. 29, 7. — 4) *adhuc.* Gen. 29, 7: *est adhuc dies multus.* Num. 11, 33 et sexcenties, it. *etiam, magis etiam.* Prov. 9, 9: *da sapienti* וְיֶחְכַּם עוֹד *et sapientior etiam fiet.* C. Suff. עוֹדֶנִּי (עוֹדִי) (vide infra) adhuc ego (sum, eram) Jos. 14, 11. 1 Sam. 20, 14, עוֹדְךָ adhuc tu Gen. 46, 30, עוֹדֶנּוּ Gen. 18, 22. 43, 27. 28, עוֹדֶנָּה 1 Reg. 1, 14. 22, עוֹדָם Ex. 4, 18, semel עוֹד הֵם Jes. 65, 24. C. Suff. plur. semel Thren. 4, 17 Keri: עוֹדֵינוּ תִּכְלֶינָה עֵינֵינוּ *adhuc languescunt oculi nostri.* Suffixum redundat, et arcessitum videtur propter rhythmum: in Chethibh scriptum est עֵינֵינָה (forma aram. pro עֵינֵינוּ) propter homoteleuton in voce תִּכְלֶינָה.

Cum Praeff. 1) בְּעֹד, בְּעוֹד a) *dum adhuc* (est, erat), *quo tempore adhuc* est (opp. בְּטֶרֶם). 2 Sam. 12, 22: בְּעוֹד הַיֶּלֶד חַי *dum vivebat puer.* Jer. 15, 9: בְּעֹד יוֹמָם *dum interdiu est.* Ps. 104, 33: בְּעוֹדִי *dum superstes ero.* 146, 2. b) *intra adhuc* —. Gen. 40, 13: בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים *intra tres adhuc dies.* Jes. 7, 8. Cf. בְּ A, no. 3.

2) מֵעוֹד *ex quo.* מֵעוֹדִי ex quo sum Gen. 48, 15. Num. 22, 30: מֵעוֹדְךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה *ex quo tu es usque ad hodiernum diem.*

עוֹדֵד (pro מְעוֹדֵד restituens, erigens) n. pr. 1) patris Asariae prophetae 2 Chr. 15, 1. 8. — 2) alius prophetae ibid. 28, 9.

עַוָּא v. עִוָּה.

עָוָה 1) i. q. arab. عوى *flexit, inflexit; torsit, distorsit* (cogn. rad. אָוָה), v. Niph. Pi. Hiph. — 2) *perverse egit, peccavit* (cf. חָבַל no. II, 2) Dan. 9, 5, sq. עַל pers. Esth. 1, 16. (Arab. غوى erravit, seductus est).

Niph. 1) *distorqueri,* doloribus et spasmis, mulieris instar parturientis. Jes. 21, 3: נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ *distorqueor, ita ut non audiam,* it. *incurvari, deprimi* calamitatibus Ps. 38, 7. — 2) *perversum esse.* Prov. 12, 8: נַעֲוֵה לֵב *animi perversi* homo. 1 Sam. 20, 30: בֶּן־נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת *fili* mulieris *perversae contumaciae,* h. e. matris perversae et contumacis.

Pi. pervertit, subvertit, evertit. Jes. 24, 1: עִוָּה פָנֶיהָ *subvertit faciem eius* (terrae). Thren. 3, 9: נְתִיבֹתַי עִוָּה *vias meas subvertit.* Cf. הָפַךְ.

Hiph. curvum, pravum fecit, pervertit, depravavit, ut pervertit ius Iob. 33, 27, depravavit viam s. agendi rationem, h. e. prave egit Jer. 3, 21, dein omisso דֶּרֶךְ *prave egit* 2 Sam. 7, 14. 19, 20. 24, 17.

Nomm. deriv. עַוָּה, עָוֹן, עִוְעִים, עִי, מְעִי, chald. עֲוָיָא, et nomm. pr. עַוִּי, עִוָּה, עַוִּית, עַי, עִיִּים, עִיּוֹן.

עִוָּה (i. q. עַוָּה eversio, nisi forte ita legendum) 2 Reg. 18, 34. 19, 13. Jes. 37, 13, et עַוָּא 2 Reg. 17, 24, n. pr. oppidi Assyriorum imperio parentis, ex quo coloni in Samariam deducti sunt. N. gentil. pl. עַוִּים 2 Reg. 17, 31, sed de aliis eiusdem nominis gentibus v. infra v. עַוִּי. Conferunt *Avatham*, Phoeniciae oppidum (v. Relandi Palaestina p. 232. 233).

עַוָּה f. *eversio* Ez. 21, 32, v. עָוָה Pi.

עָווֹן v. עָוֹן.

עוֹ v. עֹז *robur*.

עוּז, arab. عاذ med. Waw *confugere* (vicina sunt עוש, חוש), sq. בְּ *ad* aliquem Jes. 30, 2.

Hiph. causat. *fugere fecit* i. e. *in tuto collocavit* aliquid (nostr. seine Habe flüchten) Ex. 9, 19, et omisso acc. in tuto collocavit *res suas* Jes. 10, 31. Jer. 4, 6. 6, 1.

עוּט rad. inusit. (cogn. עוץ, אוץ) pr. imprimere, immergere, insculpere. Inde עֵט stylus. Arab. غاط impressit, immersit, ut pedes in arenam it. fodit. II. altius demisit buccellas. VI. demerserunt se invicem in aquam. غَوْطَة terra mollior arenosa, aquis irrigua, arboribus consita, cf. غاص demersit se sub aquam, urinatus est.

עַוִּי, plur. עַוִּים 1) N. gent. (pr. ab עַוָּה, qui loca deserta habitant) *Avvaei* a) aborigines terrae Philistaeorum Deut. 2, 23. Jos. 13, 3. *b*) incolae urbis Avva, v. עַוָּה. — Sed 2) הָעַוִּים (oppidum) Avvaeorum, est oppidum in tribu Benjamin prob. ab Avvaeis (no. 1, a) nomen habens Jos. 18, 23.

עֲוָיָא sive עֲוָיָא f. chald. *perversitas*, *peccatum*. Saepe in Targg. In V. T. tantum in plur. עֲוָיָן vel (ut in aliis libris est, et in Targg. semper) עֲוָיָן Dan. 4, 24.

עֲוִיל m. I) *impius* Iob. 16, 11, a rad. עָוַל.

II) *infans* pr. *lactatus* i. q. עוּל Iob. 21, 11, fort. 19, 18, a rad. עוּל.

עֲוִית (ruinae) n. pr. oppidi in finibus Edomitarum Gen. 36, 35.

עָוַל in Kal inusit. pr. *avertit*, *distorsit* (cf. אָוַל, חָבַל), inde *pravus fuit*. Arab. عال med. Waw quiesc. *declinavit*, max. a iusto.

Pi. עִוֵּל *prave egit* Ps. 71, 4. Jes. 26, 10. (Syr. Aph. id.).

Nomm. derivata: עַוָּל, עָוֶל, עַוְלָה, עוֹלָה no. I, et עֲוִיל no. I.

עַוָּל m. *pravus*, *improbus* Iob. 18, 21. 27, 7. 29, 17.

עָוֶל c. Suff. עַוְלוֹ, et עָוֶל m. *pravitas*, *improbitas*, velut iudicis Lev. 19, 15, mercatoris Ez. 28, 18. עָשָׂה עָוֶל prave egit Ex. 3, 20. LXX. ἀδικία, ἀνομία.

עוּל sive עִיל *lactare*, *lac praebere*, de animalibus 1 Sam. 6, 7. 10. Gen. 33, 13. Part. עָלוֹת *lactantes*, poët. de ovibus Ps. 78, 71. Jes. 40, 11. (Arab. غال med. Je, gravida fuit et lactavit).

Derivv. עֲוִיל no. II, et

עוּל m. *infans* pr. *lactatus* Jes. 49, 15. 65, 20. (Apud Arabes عايل puer, syr. ܥܘܠܐ id.).

עַוְלָה f. i. q. עָוֶל Iob. 6, 29. 30. 11, 14. 13, 7. בְּנֵי־עַוְלָה improbi 2 Sam. 3, 34, et omisso בְּנֵי abstr. pro concr. עַוְלָה de improbis Iob. 24, 20. Ps. 107, 42. Cum ה parag. עַוְלָתָה Ps. 92, 16 et contr. עֹלָתָה Iob. 5, 16, transp. עַלְוָה (q. v.), pl. עוֹלוֹת Ps. 58, 3. 64, 7.

עוֹלָה I) contr. pro עַוְלָה *improbitas* Jes. 61, 8. — II) *holocaustum*, v. עֹלָה (a rad. עָלָה).

עוֹלֵל pl. עוֹלְלִים, et עוֹלָל (verbale Po. formae חוֹתָם) pl. עוֹלָלִים, c.

Suff. עֹלָלֵיכֶם, עֹלָלֶיהָ m. *puer, puerulus* (ut suspicor, a petulantia dictus, v. עָלַל no. 2), vc. poët., diversum a יוֹנֵק, quocum copulatur Jer. 44, 7. Thren. 2, 7. Dicitur de puero in platea ludente Jer. 6, 11. 9, 20, panem poscente Thren. 4, 4, in captivitatem abducto 1, 5, in sinu gestato 2, 20, semel de partu nondum edito Iob. 3, 16. Idem est מְעוֹלֵל Jes. 3, 12. (De origine et propria significatione quid statuamus, supra dictum. Alii aliter. In his Alb. Schultens Origg. hebr. I, 6 conferebat arab. عل conj. II. puerum a lacte depulsum (crustulis) demulsit, ut עוֹלֵל pr. sit: puer a lacte depulsus; sed ne cum forma quidem, quae activa est, hoc conciliari potest).

עוֹלֵלוֹת *racemationes*, v. עֹלֵלוֹת.

עוֹלָם, passim עֹלָם m. A) pr. occultum, spec. *tempus occultum, absconditum, diuturnum*, cuius vel initium vel finis vel incertum est vel non definitum, *aeternitas, perpetuitas*. Ponitur 1) de *tempore diu praeterito*, antiquo, in his fere locutionibus et exemplis: יְמֵי עוֹלָם Am. 9, 11. Mich. 6, 14. Jes. 63, 9 et יְמוֹת עוֹלָם Deut. 32, 7 tempora antiqua. מֵעוֹלָם *a temporibus inde antiquis, antiquissimis* Gen. 6, 4. 1 Sam. 27, 8. Jes. 63, 16. Jer. 2, 20. 5, 15. Ps. 25, 6, adeoque de tempore ante mundum conditum Prov. 8, 23, adiecta negatione: *non — ab ullo tempore, nunquam* Jes. 63, 19. 64, 3; alibi: *a longo inde tempore, diu* Jes. 42, 14 (ubi refertur ad exilii tempus). 46, 9. 57, 11. גְּבוּל עוֹלָם terminus a maioribus positus Prov. 22, 28. 23, 10, פִּתְחֵי עוֹלָם portae antiquae Ps. 24, 7, מֵתֵי עוֹלָם tempore prisco defuncti Ps. 143, 3. Thren. 3, 6, עַם עוֹלָם homines prisci, diu defuncti Ez. 26, 20. Quandoquidem autem priscis hominibus vera pietas moresque intemerati tribuuntur, דֶּרֶךְ

עוֹלָם Ps. 139, 24, אֹרַח עוֹלָם Iob. [...] 15, נְתִיבוֹת עוֹלָם Jer. 6, 16, [...] עוֹלָם ib. 18, 15, est (vera) [...] tas patrum, cf. עַתִּק יָמִים [...] s. innocentia prisca Dan. [...] Non semper autem rem[...] antiquitatem designari, [...] docet חָרְבוֹת עוֹלָם, quod [...] 12. 61, 4 in fine exilii [...] de ruinis Hierosolymorum [...] (Jer. 25, 9. 49, 13 eo n[...] net, ubi ע׳ ad futurum [...] refertur).

2) Saepius etiam ad *temp[...] turum* refertur, ita quidem [...] minus ad quem, quem voca[...] que ex ipsa rei natura def[...] Ubi enim de rebus humanis [...] et speciatim quidem a) de [...] hominibus, plerumque om[...] *vitae* significat, velut ע[...] servus perpetuus (dum vi[...] dimittendus) Deut. 15, 17. [...] 6. 1 Sam. 27, 12 (poet. de [...] Iob. 40, 28); עַד עוֹלָם in [...] tuum i. e. ad dies vitae [...] 22. 20, 15. 2 Sam. 3, 28[...] עוֹלָם perpetuo (dum vivunt) [...] Ps. 73, 12. 30, 13: *Jeho[...] deus*, לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ *perpetuo* [...] *vivam*) *laudabo te*. 5, 12 [...] 37, 27. 28. 49, 9. 52, 11 [...] 86, 12; passim etiam *vit[...] gissimam*. Ps. 21, 5: *vit[...] petebat* (rex), *tu* (o Deus) [...] אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד *eam [...] gam, longissimam*. — Ma[...] norem etiam ambitum hab[...] עוֹלָם in his verbis Jes. 35[...] שִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם [...] *perpetuum* erit *circa capit[...]* i. e. gaudium nunquam non [...] tibus eorum conspicuum eri[...] tinuo hilares erunt et laeti [...] 126, 2). Jes. 51, 11. 61, [...] Jes. 32, 15 ipsum termin[...] temporis indicatum habes: [...] *specula erunt in cavernas* [...] *diu* ..... 15. עַד יֵעָרֶה *d[...] fundetur* cet. Alibi b) per[...] universam gentem (dynastiam [...] pulumve et *omne tempus* [...]

itum eius complectitur. 1 Sam.
): *familia tua mihi serviet*
עַד *dum erit.* 13, 13. 2 Sam.
5. 1 Chr. 17, 12. 24, 10. Ps.
51: *favorem exercebit in Da-*
m et posteros eius עַד עוֹלָם. Ita
is Dei cum Israëlitis vocatur
בְּרִית Gen. 17, 7. Lev. 24,
leges iis datae חֻקַּת עוֹלָם, חק
Ex. 12, 14. 17. 27, 21. 28,
30, 21. Lev. 3, 17. 6, 21,
ssio terrae sanctae אֲחֻזַּת עוֹלָם
17, 8. 48, 4. — c) Ad *me-*
ysicam aeternitatis notionem,
certe, quae fine caret, pro-
accedunt ea exempla, quibus
terrae et universae rerum na-
: tribuitur. Eccles. 1, 4: *sed*
i stat s. manet לְעוֹלָם *in per-*
um. Ps. 104, 5: *in aeternum*
vacillat (terra). 78, 69; גִּבְעוֹת
i aeterni ante multa secula
i, et in perpetuum duraturi
49, 26. Deut. 33, 15, בָּמוֹת ע׳
ia aeterna Ex. 36, 2; nec non
ad res humanas post mortem
is refertur, v. c. שְׁנַת עוֹלָם
us aeternus, de morte Jer. 51,
7, בֵּית עוֹלָמוֹ domus aeterna
i. e. sepulcrum Eccles. 12, 5,
חַיֵּי vita aeterna post resur-
nem Dan. 12, 1. — d) Vera
nitatis notio in vc. nostro iis
cis inest, qui ad immortalem
am summi numinis spectant,
vocatur אֵל עוֹלָם deus aeter-
Gen. 21, 33. Jes. 40, 28, חַי
הָ in aeternum vivens Dan. 12,
f. חָיָה לְעוֹלָם vivere in aeter-
, immortalem esse instar deo-
Gen. 3, 22. Iob. 7, 16), cui tri-
itur זְרֹעֹת עוֹלָם brachia aeter-
eut. 33, 27, et de quo dicitur
10, 2: מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה זֶה
aeternitate ad aeternitatem tu
es. 103, 17, cf. Ps. 9, 8. 10,
29, 10. 93, 2. — Peculiare
que genus constituunt e) ii
quibus Hebraei aeternitatis
ne metaphysica per hyperbo-
isi sunt de rebus humanis, ma-
: in bonis votis. Eo pertinet

formula solennis in salutandis re-
gibus: יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָם *vivat*
rex, dominus meus, in aeternum
1 Reg. 1, 1, 31. Neh. 2, 3 (cf. Dan.
2, 4. 3, 9. Judith 12, 4. Aelian.
var. hist. 1, 32); tum poëtarum
bona vota in reges regiasque gentes
pronuntiata, velut Ps. 61, 8: *in*
aeternum solio suo insideat (rex)
coram deo (cf. Comm. 7 *anni eius*
sint כְּמוֹ דֹר וָדֹר *instar multarum*
generationum). 45, 7: *solium tuum*
a Deo constitutum לְעוֹלָם וָעֶד stabit
in aeternum. 89, 37: *semen eius*
(Davidis) *durabit in aeternum.*
Quae quam vim habeant, intelligis
ex verbis, quae statim sequun-
tur: *solium eius instar solis coram*
me stabit. 38: *instar lunae fir-*
mum erit in aeternum, et Ps. 72,
5: *te* (o rex) *reverebuntur cum*
sole i. e. dum sol erit, *et dum luna*
erit per omnes generationes. ibid.
17: *erit nomen eius* לְעוֹלָם *in ae-*
ternum, dum sol erit, sobolescet
nomen eius. Nimirum per figuram
superlationis regi, et nominatim
quidem Davidi posterisque regiis
imperium optatur non minus diu-
turnum, quam ipsum universum.
Adde Ps. 48, 9: *Deus ea* (Hie-
rosolyma) *tuetur in aeternum.*
Jer. 7, 7: *terra quam dedi patri-*
bus vestris לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם.
25, 5.

B) *mundus*, ex usu Chaldaeorum
et Rabbinorum, ut gr. *αἰών*, in-
de *rerum mundanarum studium*
(Weltsinn), quasi plenius dicas
ἀγαπὴ τοῦ κόσμου 1 Ioh. 2, 15,
αἰὼν τοῦ κόσμου τούτου Eph. 2, 2
et arab. دُنْيَا mundus, res munda-
nae, earumque amor rerum divi-
narum scientiae exitiosus. Eccl. 3,
11: *omnia pulchre fecit* (Deus)
tempore suo גַּם אֶת־הָעֹלָם נָתַן
בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם
וגו׳ *quanquam* idem Deus *cordi*
eorum indidit s. insevit *terrestrium*
rerum studium, ita ut non intelli-
gat homo opera Dei cet. גַּם pro

Suff. עֹלָלֶיהָ, עֹלָלֵיכֶם m. *puer, puerulus* (ut suspicor, a petulantia dictus, v. עָלַל no. 2), vc. poët., diversum a יוֹנֵק, quocum copulatur Jer. 44, 7. Thren. 2, 7. Dicitur de puero in platea ludente Jer. 6, 11. 9, 20, panem poscente Thren. 4, 4, in captivitatem abducto 1, 5, in sinu gestato 2, 20, semel de partu nondum edito Iob. 3, 16. Idem est מְעוֹלֵל Jes. 3, 12. (De origine et propria significatione quid statuamus, supra dictum. Alii aliter. In his Alb. Schultens Origg. hebr. I, 6 conferebat arab. عَلَّ conj. II. puerum a lacte depulsum (crustulis) demulsit, ut עוֹלֵל pr. sit: puer a lacte depulsus, sed ne cum forma quidem, quae activa est, hoc conciliari potest).

עוֹלֵלוֹת *racemationes*, v. עֹלֵלוֹת.

עוֹלָם, passim עֹלָם m. A) pr. occultum, spec. *tempus occultum*, *absconditum*, *diuturnum*, cuius vel initium vel finis vel incertum est vel non definitum, *aeternitas, perpetuitas.* Ponitur 1) de *tempore diu praeterito*, antiquo, in his fere locutionibus et exemplis: יְמֵי עוֹלָם Am. 9, 11. Mich. 6, 14. Jes. 63, 9 et יְמוֹת עוֹלָם Deut. 32, 7 tempora antiqua. מֵעוֹלָם *a temporibus inde antiquis, antiquissimis* Gen. 6, 4. 1 Sam. 27, 8. Jes. 63, 16. Jer. 2, 20. 5, 15. Ps. 25, 6, adeoque de tempore ante mundum conditum Prov. 8, 23, adiecta negatione: *non — ab ullo tempore, nunquam* Jes. 63, 19. 64, 3; alibi: *a longo inde tempore, diu* Jes. 42, 14 (ubi refertur ad exilii tempus). 46, 9. 57, 11. גְּבוּל עוֹלָם terminus a maioribus positus Prov. 22, 28. 23, 10, פִּתְחֵי עוֹלָם portae antiquae Ps. 24, 7, מֵתֵי עוֹלָם tempore prisco defuncti Ps. 143, 3. Thren. 3, 6, עַם עוֹלָם homines prisci, diu defuncti Ez. 26, 20. Quandoquidem autem priscis hominibus vera pietas moresque intemerati tribuuntur, דֶּרֶךְ עוֹלָם Ps. 13, 24, אֹרַח עוֹלָם Iob. 22, 15, נְתִיבוֹת עוֹלָם Jer. 6, 16, שְׁבִילֵי עוֹלָם ib. 18, 15, est (vera) pietas patrum, cf. צֶדֶק עֹלָמִים iustitia s. innocentia prisca Dan. 9, 24. Non semper autem remotissimam antiquitatem designari, manifesto docet חָרְבוֹת עוֹלָם, quod Jes. 58, 12. 61, 4 in fine exilii babylonici de ruinis Hierosolymorum dicitur (Jer. 25, 9. 49, 13 eo non pertinet, ubi 'ע ad futurum tempus refertur).

2) Saepius etiam ad *tempus futurum* refertur, ita quidem ut terminus ad quem, quem vocant, ubique ex ipsa rei natura definiatur. Ubi enim de rebus humanis agitur, et speciatim quidem a) de singulis hominibus, pleruınque *omnes dies vitae* significat, velut עֶבֶד עוֹלָם servus perpetuus (dum vivit, non dimittendus) Deut. 15, 17. Ex. 21, 6. 1 Sam. 27, 12 (poët. de bestia Iob. 40, 28); עַד עוֹלָם in perpetuum i. e. ad dies vitae 1 Sam. 1, 22. 20, 15. 2 Sam. 3, 25. שַׁלְוֵי עוֹלָם perpetuo (dum vivunt) securi Ps. 73, 12. 30, 13: *Jehova, mi deus*, לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ *perpetuo* (dum vivam) *laudabo te.* 5, 12. 31, 2. 37, 27. 28. 49, 9. 52, 11. 71, 1. 86, 12; passim etiam *vitam longissimam.* Ps. 21, 5: *vitam a te petebat* (rex), *tu* (o Deus) *dabas* אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד *eamque longam, longissimam.* — Multo minorem etiam ambitum habet vox עוֹלָם in his verbis Jes. 35, 10: שִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם *gaudium perpetuum* erit *circa capita eorum* i. e. gaudium nunquam non in vultibus eorum conspicuum erit, continuo hilares erunt et laeti (cf. Ps. 126, 2). Jes. 51, 11. 61, 17 et Jes. 32, 15 ipsum terminum eius temporis indicatum habes: *collis et specula erunt in cavernas* עַד עוֹלָם *diu* ..... 15. עַד יֵעָרֶה *donec effundetur* cet. Alibi b) pertinet ad universam gentem (dynastiam) populumve et *omne tempus usque ad*

interitum eius complectitur. 1 Sam. 2, 30: *familia tua mihi serviet* עַד עוֹלָם *dum erit*. 13, 13. 2 Sam. 7, 16. 1 Chr. 17, 12. 22, 10. Ps. 18, 51: *favorem exercebit in Davidem et posteros eius* עַד עוֹלָם. Ita foedus Dei cum Israëlitis vocatur בְּרִית עוֹלָם Gen. 17, 7. Lev. 24, 18, leges iis datae חֻקַּת עוֹלָם, חק עוֹלָם Ex. 12, 14. 17. 27, 21. 28, 43. 30, 21. Lev. 3, 17. 6, 21, possessio terrae sanctae אֲחֻזַּת עוֹלָם Gen. 17, 8. 48, 4. — c) Ad *metaphysicam aeternitatis notionem*, eam certe, quae fine caret, propius accedunt ea exempla, quibus עוֹלָם terrae et universae rerum naturae tribuitur. Eccles. 1, 4: *sed terra stat s. manet* לְעוֹלָם *in perpetuum*. Ps. 104, 5: *in aeternum non vacillat* (terra). 78, 69; גִּבְעוֹת *colles aeterni* ante multa secula creati, et in perpetuum duraturi Gen. 49, 26. Deut. 33, 15, בָּמוֹת ע׳ excelsa aeterna Ez. 36, 2; nec non ubi ad res humanas post mortem futuras refertur, v. c. שְׁנַת עוֹלָם somnus aeternus, de morte Jer. 51, 39. 57, בֵּית עוֹלָמוֹ domus aeterna eius i. e. sepulcrum Eccles. 12, 5, חַיֵּי עוֹלָם vita aeterna post resurrectionem Dan. 12, 1. — d) Vera *aeternitatis* notio in vc. nostro iis in locis inest, qui ad immortalem naturam summi numinis spectant, quod vocatur אֵל עוֹלָם deus aeternus Gen. 21, 33. Jes. 40, 28, חַי הָעוֹלָם in aeternum vivens Dan. 12, 7 (cf. חָיָה לְעוֹלָם vivere in aeternum, immortalem esse instar deorum Gen. 3, 22. Iob. 7, 16), cui tribuuntur זְרֹעוֹת עוֹלָם brachia aeterna Deut. 33, 27, et de quo dicitur Ps. 90, 2: מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל *ab aeternitate ad aeternitatem tu idem es*. 103, 17, cf. Ps. 9, 8. 10, 16. 29, 10. 93, 2. — Peculiare denique genus constituunt e) ii loci, quibus Hebraei aeternitatis notione metaphysica per hyperbolen usi sunt de rebus humanis, maxime in bonis votis. Eo pertinet formula solennis in salutandis regibus: יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְעֹלָם *vivat rex, dominus meus, in aeternum* 1 Reg. 1, 1, 31. Neh. 2, 3 (cf. Dan. 2, 4. 3, 9. Judith 12, 4. Aelian. var. hist. 1, 32); tum poëtarum bona vota in reges regiasque gentes pronuntiata, velut Ps. 61, 8: *in aeternum solio suo insideat* (rex) *coram deo* (cf. Comm. 7 *anni eius* sint כְּמוֹ דֹר וָדֹר *instar multarum generationum*). 45, 7: *solium tuum a Deo constitutum* לְעוֹלָם וָעֶד stabit *in aeternum*. 89, 37: *semen eius* (Davidis) *durabit in aeternum*. Quae quam vim habeant, intelligis ex verbis, quae statim sequuntur: *solium eius instar solis coram me* stabit. 38: *instar lunae firmum erit in aeternum*, et Ps. 72, 5: *te* (o rex) *verebuntur cum sole* i. e. dum sol erit, *et dum luna erit per omnes generationes*. ibid. 17: *erit nomen eius* לְעוֹלָם *in aeternum, dum sol erit, sobolescet nomen eius*. Nimirum per figuram superlationis regi, et nominatim quidem Davidi posterisque regiis imperium optatur non minus diuturnum, quam ipsum universum. Adde Ps. 48, 9: *Deus ea* (Hierosolyma) *tuetur in aeternum*. Jer. 7, 7: *terra quam dedi patribus vestris* לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם. 25, 5.

B) *mundus*, ex usu Chaldaeorum et Rabbinorum, ut gr. *αἰών*, inde *rerum mundanarum studium* (Weltsinn), quasi plenius dicas *ἀγαπὴ τοῦ κόσμου* 1 Ioh. 2, 15, *αἰὼν τοῦ κόσμου τούτου* Eph. 2, 2 et arab. دُنْيَا mundus, res mundanae, earumque amor rerum divinarum scientiae exitiosus. Eccl. 3, 11: *omnia pulchre fecit* (Deus) *tempore suo* גַּם אֶת־הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם וגו׳ *quanquam idem* Deus *cordi eorum indidit s.* insevit *terrestrium rerum studium, ita ut non intelligat homo opera Dei* cet. גַּם pro

praet. ὄρωρα) 1) *expergefecit, excitavit* e somno Cant. 2, 7. 3, 5. 8, 4 (5?), e latebris *excitavit* et evocavit serpentem Iob. 3, 8, translate *incitavit* rixam Prov. 10, 12, *suscitavit* potentiam suam (seine Macht aufbieten) Ps. 80, 3. — 2) *sustulit* (et vibravit) hastam 2 Sam. 23, 18, flagellum Jes. 10, 26. — Sed Jes. 23, 13 v. sub rad. עָרַר Pil.

Hiph. הֵעִיר (ἐγείρω) i. q. Pi. 1) *expergefecit*, e somno Zach. 4, 1. Cant. 2, 7. 3, 5. 8, 4, *excitavit* aliquem ad aliquid Jes. 45, 13. Jer. 50, 9, et in eandem sententiam: excitavit spiritum alic. 1 Chr. 5, 26. 2 Chr. 21, 16, aurem alic. Jes. 50, 4; *provocavit* v. c. crocodilum Iob. 41, 2, pullos ad volandum Deut. 32, 11: כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף *quemadmodum aquila, ubi nidum* (i. e. pullos) *provocat* ad volandum (ut recte Vulg.), *super pullis libratur* in aëre cet. Pingitur aquila femella, quae pullos ad volandum condocefactura excitat et provocat, postea vero summa cura cavet, ne debilior forte noxam capiat. — 2) *vigilavit* (pr. Wache halten) Ps. 35, 23, sq. עַל invigilavit alicui Iob. 8, 6.

Hithpal. 1) *excitavit se, surrexit* Jes. 51, 17. 64, 6, sq. עַל adversus aliquem Iob. 17, 8. — 2) *laetatus est* (nostr. *aufgeweckt seyn* de hilari, laeto) Iob. 31, 29.

Nomm. deriv.: chald. עִיר vigil, et nomm. pr. יָעִיר, עֵר, עֵרִי, עֵרָן.

II. עוּר i. q. עָרָה et עָרַר *nudus, nudatus fuit*, unde arab. عار, عورة nuditas, verenda, hebr. מְעוּרִים.

Niph. Hab. 3, 3: עֶרְיָה תֵעוֹר קַשְׁתֶּךָ *nudando* (pr. nudatione) *nudatus est arcus tuus.*

Pil. עוֹרֵר v. rad. עָרַר.

III. עוּר rad. inusit. cogn. חוּר, *fodere, forare*, unde غار he[...] מְעָרָה caverna.

עוּר chald. *palea* Dan. 2, 35 [...] ܥܘܪܐ id., arab. عوار, عُوَّر [...] vel simile quid oculo noxi[...] ctum volunt ab obcaecand[...] עָוַר), sed vide sitne p[...] idem quod עָפָר pulvis, p[...] lus, unde עִוֵּר i. q. עִפֵּר p[...] iniecit in oculum (Sand in d[...] gen streuen, stäuben).

עוֹר m. 1) *cutis* hominis ([...] nuditate dicta, v. rad. no. I[...] 34, 30. 35. Lev. 13, 2. Iob. [...] saepe. עוֹר שִׁנַּיִם cutis dent[...] gingiva Iob. 19, 20 (de q[...] v. sub rad. מָלַט). De ver[...] 19, 26 v. s. rad. נָקַף. P[...] *corpore, vita* Iob. 2, 4: [...] עוֹר *cutis pro cute* i. e. [...] vita. 18, 13: *partes cutis* [...] membra corporis eius. — [...] animalium Gen. 3, 21, p[...] Gen. 27, 16, etiam de pell[...] subactis et paratis, *corio* [...] 11. 13, 48.

עורים (lege עֲוָרִים) Jes. 30, [...] thibh, pro עֲיָרִים *asini.*

עִוָּרוֹן m. *caecitas* Deut. [...] Zach. 12, 4. Vide rad. [...]

עַוֶּרֶת f. id. Lev. 22, 22.

עוּשׁ ἅπ. λεγόμ. Joël 4, 11[...] LXX. Targ. Syr. reddunt [...] *gregari.* Malo: *festinare,* [...] *perare* i. q. rad. affines [...] et غشّ III properavit, ac[...] opus. Adde etiam עוּת.

Deriv. nomm. pr. יְעוּשׁ, [...]

עָוַת in Kal inusit. curvus, [...] fuit i. q. verba vicina עָוָה, [...]

Pi. עִוֵּת *flexit, incurva*[...] *vertit* Eccles. 7, 13. Me[...] flexit Iob. 8, 3. 34, 12, cf. [...] 5; etiam c. acc. pers. *flexi*[...] *vertit causam* alic. Thren. [...]

19, 6. Ps. 119, 78. עִוֵּת דַּרְכּוֹ
iam alicuius pervertit i. e. eum
ıxit. Ps. 146, 9. — *Pu.* part.
'atum Eccl. 1, 15.
lithp. incurvavit se Eccl. 12, 3.
Deriv. עַוָּתָה.

rad. ἅπ. λεγομ. eiusdem origi-
et significationis atque עוּשׁ, pr.
roperare, max. ad iuvandum,
succurrere (nostr. beisprin-
), *iuvare*. Arab. غاث conj.
iuvit, *succurrit*, *subvenit*.
. c. dupl. acc. (ut כִּלְכֵּל Gen.
12. 1 Reg. 18, 4. 13). Jes. 50,
לָעוּת אֶת־יָעֵף דָּבָר *ut subve-*
m (populo) *fesso sermone*, ut
is eum erigerem, confirmarem.
. ὑποστηρίσαι. Vulg. *susten-*
. Inde

(pro עוּתְיָה, עוּתָיָה cui Jehova
urrit) n. pr. 1) 1 Chr. 9, 4.
Esr. 8, 14.

pr. inf. aram. Pi. a rad. עָוַת
mez impuro) f. *flexio* alic. i. e.
essio eius Thren. 3, 59, cf.
um Comm. 36.

עַז, pl. עַזִּים A) adj. 1) *for-*
vehemens, de populo Num.
28, vento Exod. 14, 21, de
ibus Neh. 9, 11. Jes. 43, 16,
a Gen. 49, 7. Prov. 21, 14. —
irmus, *munitus* Num. 21, 24.
3) *durus*, *saevus*, de rege Jes.
4. עַז־פָּנִים *durae faciei*, i. e.
rictae frontis, impudens Deut.
50. Dan. 8, 23.
) subst. *robur*, *fortitudo* Gen.
3. Rad. עָזַז.

ur. עִזִּים f. 1) *capra*. (Syr.
, arab. عَنْز, phoenic. ἄζα Steph.
. Idem vc. habent linguae in-
ermanicae, ut sanscr. *adscha*
er, *adschâ* capra, goth. *gáitsa*,
losax. *gât*, nostr. *Geis*, forma
iore *Gems* [rupicapra], gr. αἴξ,
ός, adde turc. *gieik*, *ghieizi*,
Grimm deutsche Gr. III, 328).
גְּדִי עִזִּים haedus caprarum Gen. 27,
9. שֵׂה עִזִּים pecus caprina (ein
Stück Ziegenvieh, non: pecus ca-
prinum) Deut. 14, 4. — 2) pl.
עִזִּים *pili caprini* Ex. 26, 7. 36, 14.
1 Sam. 19, 13.

עֵז chald. i. q. hebr. no. 1 Esr. 6, 17.

עֹז, passim עוֹז (Prov. 31, 17. 25),
sq. Makk. ־עָז, c. Suff. עֻזִּי et עָזִּי,
עֻזְּךָ et עָזְּךָ, עֻזּוֹ, עֻזֵּנוּ (a rad. עָזַז)
1) *robur*, *fortitudo*, *potentia*, de
Deo Iob. 12, 16. 26, 2, hominibus
Ps. 29, 11. Iob. 26, 12, de brutis
Iob. 41, 14; de voce valida Ps. 68,
34, de vehementia irae Ps. 90, 11.
בְּכָל־עֹז omni robore 2 Sam. 6, 14.
Concr. *fortes*, *heroes* Iud. 5, 21.
— 2) *firmitas*. מִגְדַּל עֹז turris
firma, munita Iud. 9, 51 cf. Ps. 30,
8. Hinc trop. *tutela*, *refugium*,
praesidium. Ps. 28, 8: יְהוָה עֹז
לָמוֹ *Jehova iis* est *praesidio*. 46, 2.
62, 8. In malam partem עֹז פָּנִים
facies obfirmata i. e. impudens Eccl.
8, 1. — Cum potentia coniunctae
sunt *maiestas*, *splendor*, *gloria*,
inde est 3) *splendor*, *maiestas* i. q.
כָּבוֹד quocum saepe copulatur Hab.
3, 4. Ps. 96, 6: עֹז וְתִפְאֶרֶת *splen-*
dor et maiestas. Ps. 132, 8: אֲרוֹן
עֻזֶּךָ *arca* (sedes) *maiestatis tuae*,
h. e. arca foederis (alibi אֲרוֹן כְּבוֹד
יְהוָה 2 Chr. 6, 41), de qua poët.
ipsum עֹז Ps. 78, 61, cf. 1 Sam. 4,
21. 22. — 4) *gloria*, *laus* Ps. 8,
3. 29, 1. 68, 35. 99, 4. Ex. 15, 2.
2 Chr. 30, 21: כְּלֵי־עֹז *instrumenta*
laudis, laudationi Dei adhibita.
(Arab. عِزّ potentia, victoria, glo-
ria).

עֻזָּא (robur) n. pr. m. 1) 2 Sam. 6,
3, pro quo V. 6. 7 עֻזָּה. 2) 1 Chr.
8, 7. 3) Esr. 2, 49. Neh. 7, 51.

עֲזָאזֵל vc. tantum in lege de festo
piaculari obvium (Lev. 16, 8. 10.
26), multis interpretum coniectu-
ris vexatum. Non dubitans reddo:
averruncus, ἀλεξίκακος (עֲזָאזֵל pro
עֲזַלְזֵל, a rad. עָזַל, عزل removit,
separavit, cf. Lgb. p. 869), eoque

חָלַז לֶחָכָם וגו׳ *sapientia sapientem fortiorem reddit decem ducibus*, i. e. magis tuetur, quam decem duces possint. (Cf. עֹז no. 2 et מָעֹז). Significationem activam vide etiam in nomine עֲזַזְיָהוּ. — 2) *invaluit, robustus, validus factus est.* Iud. 3, 10: וַתָּעָז יָדוֹ עַל־כּוּשַׁן *manus eius validior facta est Cuschano*, h. e. eum vicit. 6, 2. Dan. 11, 12: וְלֹא יָעוֹז *neque vincet.* Ps. 9, 20. Prov. 8, 28: בַּעֲזוֹז עִינוֹת תְּהוֹם *quum fontes maris invalescerent*, h. e. vehementer aestuarent, cf. מַיִם עַזִּים Neh. 9, 11. Jes. 43, 16. (Syr. ܥܙ Ethpa. infremuit, efferbuit). — 3) *valuit, robustus, potens fuit* Ps. 89, 14, talem se praestitit 68, 29. 52, 9.

Hiph. הֵעֵז sq. פָּנִים *obfirmavit faciem* i. e. fronte perfricta incessit. Prov. 7, 13, sq. בְּ 21, 29. Cf. עַז no. 2, עֹז no. 2.

Nomm. derivata sunt: עַז, עֹז, עֶזָּה, עֱזָא, מָעֹז, עֱזוּז, עִזּוּז, et quae statim sequuntur עָזָּז — עַזְמָוֶת.

עָזָז (validus) n. pr. m. 1 Chr. 5, 8.

עֲזַזְיָהוּ (quem Jehova corroboravit) n. pr. m. 1) 1 Chr. 27, 20. 2) 15, 21. 3) 2 Chr. 31, 13.

עֻזִּי (decurtatum ex עֻזִּיָּה) n. pr. m. 1) 1 Chr. 5, 31. 6, 36. Esr. 7, 4. 2) 1 Chr. 7, 2. 3) 9, 8. 4) 7, 7. 5) Neh. 11, 22. 6) 12, 19. 42.

עֻזִּיאֵל v. יַעֲזִיאֵל.

עֻזִּיאֵל (potentia Dei) n. pr. m. 1) Exod. 6, 18. Num. 3, 19. 2) 1 Chr. 4, 42. 3) 7, 7. 4) 25, 4. 5) 2 Chr. 29, 14. 6) Neh. 3, 8. Patron. no. 1 est

עָזִּיאֵלִי Num. 3, 27.

עֻזִּיָּה et **עֻזִּיָּהוּ** n. pr. (potentia Jehovae) *Usias*, rex Judae a. 811 — 759 a. C. 2 Reg. 15, 13. 30. 32. 34. Jes. 1, 1. 6, 1. 7, 1. Hos. 1, 1. Am. 1, 1, qui 2 Reg. 14, 21. 15, 1. 6. 8. 23. 27 etiam עֲזַרְיָה et עֲזַרְיָהוּ appellatur: id quod non duplici eiusdem regis nomini, sed librariorum errori (nam עזיה et עזריה similia sunt) vel utriusque nominis commutationi in ore vulgi (זא pro זר ponentis) ortae tribuerim. Cf. no. 3. 2) 1 Chr. 27, 25. 3) 1 Chr. 6, 9, pro quo V. 21 עֲזַרְיָה. 4) Esr. 10, 21. 5) Neh. 11, 4. LXX. Ὀζίας.

עֲזִיזָא (robustus) n. pr. m. Esr. 10, 27.

עַזְמָוֶת (fortis ad mortem usque) n. pr. 1) unius ex heroibus Davidis 2 Sam. 23, 31. 2) 1 Chr. 27, 25. V. בֵּית עַזְמָוֶת p. 145.

עָזַל rad. inusit. arab. عزل removit, dimovit, vide cogn. אָזַל no. 1. Inde עֲזָאזֵל.

עָזַן rad. inusit., fort. i. q. אָזַן acutus fuit, unde

עָזְנִיָּה f. Lev. 11, 13. Deut. 14, 12, *aquilae* species, ab acie oculorum dicta (v. Iob. 39, 29. Il. ρ', 674), nisi forte עָזְנִיָּה dictum est pro עֻזִּיָּה (fem. ab עָזִּי fortis, validus) ex illa linguae consuetudine, quam supra p. 248 exposuimus, cf. maxime in hac eadem rad. מָעֻזְנֶיהָ Jes. 23, 11 pro מָעֻזֶּיהָ. LXX. ἁλιαίετος, Vulg. *aquila marina.* Olim conferebam arab. الغرنق sec. Gigg. et Castellum: aquila aut avis aquilae similis, sed in Kamûso impresso (p. 1786) legitur: الغرن (per Re) avis, vel aquila, vel alia ei similis, eiusque auctoritati cedendum videtur.

עָזַק tantummodo in Pi. עִזֵּק *rastro pastinavit* (agrum), *fodit* Jes. 5, 2 (Arab. عزق id., unde معزق ligo, rastrum). A vicino scalpendi significatu est

עִזְקָא f. chald. *annulus signatorius* Dan. 6, 18. (Syr. ܥܙܩܬܐ id.).

עֲזֵקָה (ager rastro fossus, novellatus) n. pr. oppidi in regione campestri tribus Judae Jos. 10, 10. 15, 35. 1 Sam. 17, 1. Neh. 11, 30. Jer. 34, 7, v. Relandi Palaestina p. 603.

עָזַר fut. יַעֲזֹר pl. יַעְזְרוּ *iuvit, adiuvit.* (Arab. عزر, syr. ܥܕܪ [non ܥܙܪ, ut habent Simonis et Winerus] id. Origo est in cingendo, circumvallando, inde tuendo, cf. cogn. radd. עָצַר, חָצַר no. I et עֲזָרָה i. q. חָצֵר). Cstr. absol. Jes. 30, 7, sq. acc. pers. Ps. 37, 40. 79, 9. 109, 26. 118, 13 cet., sq. לְ 2 Sam. 8, 5. 21, 17, max. in recentioribus libris 1 Chron. 18, 5. 21, 17. 2 Chr. 19, 2. 26, 13. 28, 16. Iob. 26, 2, sq. עִם (nostr. *bey*stehen) 1 Chr. 12, 21, sq. אַחֲרֵי 1 Reg. 1, 7: וַיַּעְזְרוּ אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה *adiuverunt secuti partes Adoniae.* — Part. עֹזֵר *adiutor* Iob. 9, 13, de socio in bello 1 Reg. 20, 16.

Niph. adiutus est Ps. 28, 7, max. a Deo, 2 Chr. 26, 15. 1 Chr. 5, 20: וַיֵּעָזְרוּ עֲלֵיהֶם *et adiuti sunt contra eos*, h. e. Deus iis victoriam dedit. Dan. 11, 34. Arabes similiter dicunt: انتصر adiutus est (a Deo) h. e. vicit.

Hiph. i. q. Kal. Part. (formae aramaeae) pl. מַעְזְרִים 2 Chr. 28, 23, inf. לַעְזִיר 2 Sam. 18, 3 Chethibh.

Nomm. derivata et compp. עֵזֶר — עַזְרִיקָם, praeterea יַעְזֵר.

עֵזֶר m. c. Suff. עֶזְרִי 1) *auxilium,* saepe concr. *auxiliator, adiutor* Ps. 33, 20. 70, 6. 115, 9. *adiutrix* Gen. 2, 18. 20. — 2) n. pr. m. a) 1 Chr. 4, 4, pro quo עֶזְרָה V. 17. b) 12, 9. c) Neh. 3, 19.

עֶזֶר (auxilium) n. pr. m. 1) Neh. 12, 42. 2) 1 Chr. 7, 21.

עַזֻּר et עַזּוּר (adiutor) n. pr. m. 1) Jer. 28, 1. 2) Ez. 11, 1. 3) Neh. 10, 18.

עֶזְרָא (auxilium) n. pr. *Esdras,* 1) sacerdos et γραμματεύς, qui anno septimo Artaxerxis Longimani (458 a. C.) Judaeorum coloniam ex Babylonia Hierosolymam duxit Esr. c. 7—10, Neh. c. 8, de stemmate eius v. Esr. 7, 1—5. — 2) primae coloniae civis, Serubabelis aequalis Neh. 12, 1. 2.

עֲזַרְאֵל (quem *Deus adiuvit*, nostr. *Gotthelf*) n. pr. m. 1) 1 Chr. 12, 6. 2) 25, 18. 3) 27, 22. 4) Neh. 11, 13. 12, 36. 5) Esr. 10, 41.

עֶזְרָה f. 1) *auxilium* Ps. 22, 20, it. עֶזְרָת (ut זִמְרָת) Ps. 60, 13. 108, 13, c. He parag. עֶזְרָתָה Ps. 44, 27. — 2) n. pr. v. עֵזֶר 2, a.

עֲזָרָה f. 1) sequioris Hebraismi vc. pro antiquiore חָצֵר *atrium* (templi) 2 Chr. 4, 9. 6, 13 ab עָזַר cingendi significatu i. q. עָצַר, חָצַר. (Saepe in Targg., arab. عرصة id.). — 2) *crepido* (altaris), *Absatz, Terrasse* Ez. 43, 14. 17. 20.

עֶזְרִי (promtus ad iuvandum) n. pr. m. 1 Chr. 27, 26.

עַזְרִיאֵל (auxilium Dei, cf. n. pr. punicum *Hasdrubal,* i. e. עזרו בעל auxilium Baalis) n. pr. m. 1) 1 Chr. 5, 24. 2) 27, 19. 3) Jer. 36, 26.

עֲזַרְיָה (quem *Jehova adiuvit*) et עֲזַרְיָהוּ n. pr. 1) regis Judae, alias עֻזִּיָּה dicti, q. v. 2) v. עֻזִּיָּה no. 3, praeterea aliorum virorum, de quibus v. Simonis Onomast. pag. 541.

עַזְרִיקָם (auxilium contra hostem) n. pr. m. 1) 1 Chr. 3, 23. 2) 8, 38. 9, 44. 3) 9, 14. 4) 2 Chr. 28, 7.

עַזָּתִי v. עַזָּה.

עֵט m. (a rad. עוּט, q. v.) 1) *stylus* isque ferreus, quo litteras lapidibus insculpebant Iob. 19, 24. Jer.

17, 1. — 2) *calamus* scriptorius Jer. 8, 8. Ps. 45, 2.

עֵטָא chald. (a rad. יְעַט) i. q. hebr. עֵצָה *consilium, prudentia.* Dan. 2, 14: הֲתִיב עֵטָא וּטְעֵם לְאַרְיוֹךְ *respondit Ariocho prudentiam et rationem*, h. e. ei prudenter et sapienter regessit. Cf. Prov. 26, 16.

עָטָה 1) *texit, velavit.* (Arab. غطا. Cognatae radd sunt עָטַף, ex qua nostra emollitâ ultima labiali orta videtur, et כָּסָה cum sibilo pronuntiata). Constr. sq. עַל (ut כָּסָה aliaque verba tegendi) Lev. 13, 45. Ezech. 24, 17. 22. Mich. 3, 7. — 2) *texit, vestivit se* aliqua re, *induit* aliquam rem, sq. acc. Part. עֹטֶה מְעִיל pallio indutus 1 Sam. 28, 14, metaph. Ps. 104, 2: עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה *vestit se luce tanquam veste.* 109, 19. 29. 71, 13. — 3) *convolvit.* Jes. 22, 17: עֹטְךָ עָטֹה *convolvendo convolvit te*, it. *involvit se*, Jer. 43, 12: *et involvet se* (Nebucadnezar) *in terram Aegypti, sicut pastor in pallium suum*, i. e. totam Aegypti faciem evertet, cf. metaphoram de coelis convolutis Jes. 34, 4. Habemus in illo Jeremiae loco origines significatus *delendi*, quem praeter tegendi notionem habet syr. ܥܛܐ, v. Castelli Lex. ed. Mich. p. 646. — 4) *languit*, *viribus defecit*, *deliquium animi est passus* (ab animo oculisque caligine obvolutis, ut synn. עוּף no. 3. 4, עָטַף no. 3, עָלַף no. 2). Ita interpretor cum Alb. Schultensio (in Opp. min. p. 241) Cant. 1, 7: *ne sim* כְּעֹטְיָה *quasi deliquium animi patiens apud greges sociorum tuorum*, ne aestu meridionali ad deliquium usque languescens te quaesitura a grege ad gregem discurram. Caph in כְּעֹטְיָה explicari potest: languida *ut* quae deliquium animi passura est, wie ohnmächtig, vel ex eo praepositionis כְּ usu, quem supra p. 459 declaravimus: quam languidissima. Alii עֹטְיָה h. l. *velatam* i. e. meretricem ... (cf. Gen. 38, 14); alii ... alii *ignotam*, quae omnia ... contextu alieniora sunt.

Hiph. הֶעֱטָה *texit*, sq. ... Ps. 84, 7: ... יַעְטֶה מוֹרֶה *benedictione tegit* eam ... *tumnalis*, et sq. עַל ... Ps. 89, 46. — De forma ... וַתַּעַט 1 Sam. 14, 32. 15, 19 ... rad. עִיט.

Deriv. מַעֲטֶה.

עֲטִין m. (a rad. עָטַן) locus ... *pecus procumbit.* Iob. 21, ... עֲטִינָיו מָלְאוּ חָלָב *statio... ris eius lacte abundant.* ... Abulvalides, Aben Esra ... ex recentioribus. Sed mal... accipere pro chald. ... ܥܛܡܐ *femur, latus* (m et ... mutatis, v. pag. 538), chald. אטמא, in hanc sententiam: ... *eius plena sunt adipe* ... חָלָב). Ita LXX. ἔγκατα, *viscera*, Syr. *latera.*

עֲטִישָׁה m. *sternutatio* Iob ... a rad. עָטַשׁ.

עֲטַלֵּף m. *vespertilio* Levit. ... Jes. 2, 20, comp. ex ... غطل caliginosus fuit, et ... ע eliso.

עָטַן rad. inusit., arab. عطن ... *aquam procubuit* pecus. معطن et عطن locus ad aqu... pecus procumbit, v. עָטִין.

עָטַף fut. יַעֲטֹף 1) *texit* ... i. q. עָטָה, pro quo nostr... bum saepe ponitur in Targ... عطف IV induit, syr. ... tus est. Radd. cognatae sunt עָלַף, עוּף, עָטָה) ... 73, 6: ... חָמָס לָמוֹ ... *eos vestis iniquitatis*, ... ceu veste, toti cooperti ... לְבוּשׁ.

2) *tectus, vestitus est.* Sq. acc. Ps. 65, 14: עֲמָקִים יַעַטְפוּ בָר *valles frugibus vestitae sunt.* Absol. *obvelavit se.* Iob. 23, 9: יַעְטֹף יָמִין (si) *se obvelat* (i. e. latet) *in austro.* Inde מַעֲטָפוֹת vestes.

3) *caligine obvolutus est, elanguit*, viribus defecit (cf. synn. עוּף no. 3.4, עָלַף, עָטָה). De animo Ps. 61, 3. 102, 1. Jes. 57, 16. Part. pass. עָטוּף languidus Thren. 2, 19, *debilis* (de agnis) Gen. 30, 42.

Niph. i. q. Kal no. 3. Thren. 2, 11.

Hiph. id. intrans. *languit, debilis fuit* Gen. 30, 42.

Hithp. languit, elanguit, de animo Ps. 77, 4. 107, 5. 142, 4. 143, 4. Jon. 2, 8.

N. deriv. מַעֲטָפָה.

עָטַר (cogn. verbo כָּתַר q. v.) *circumdedit*, sive hostili modo (sq. אֶל) 1 Sam. 23, 26, sive ad tuendum, sq. dupl. acc. Ps. 5, 13.

Pi. עִטֵּר *cinxit coronâ, coronavit*, sq. dupl. acc. Ps. 8, 6. 65, 12. 103, 4 (metaph.), sq. dat. pers. Cant. 3, 11.

Hiph. i. q. Piël. Jes. 23, 8: צֹר הַמַּעֲטִירָה *Tyrus coronans*, h. e. coronas s. diademata distribuens, quandoquidem regia dignitas in coloniis phoeniciis ex auctoritate senatus Tyrii pendebat. Inde

עֲטָרָה cstr. עֲטֶרֶת, plur. עֲטָרוֹת f. 1) *corona*, a) convivalis Jes. 28, 1, b) regia, *diadema* 2 Sam. 12, 30. Ps. 21, 4. Cant. 3, 11. Ez. 21, 26. Coronae autem imagine figurate designatur, quidquid alicui ornamento est et dignitati. Iob. 19, 9: *coronam detraxit de capite meo.* Prov. 12, 4: *mulier proba est mariti corona.* 14, 24. 16, 31. 17, 6. — 2) n. pr. f. 1 Chr. 2, 26.

עֲטָרוֹת (coronae) n. pr. 1) oppidi Gaditarum Num. 32, 3. 34. — 2) alius in tribu Ephraim Jos. 16, 7, quod etiam עַטְרוֹת־אַדָּר (coronae Addaris) appellatur 16, 5. 18, 13. — 3) עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב (coronae familiae Joabi) oppidum in tribu Judae 1 Chr. 2, 54. — 4) עַטְרוֹת שׁוֹפָן oppidum Gaditarum Num. 32, 35.

עָטַשׁ rad. inusit., arab. عطس *sternutavit*, v. עֲטִישָׁה.

עַי (pro עִוִּי i. q. עִי acervus ruderum), addito art. הָעַי n. pr. urbis Cananaeorum regiae, ab oriente Bethelis in boreali Benjaminitarum agro sitae Gen. 12, 8. 13, 3. Jos. 7, 2 sqq. 8, 1 sq. Esr. 2, 28. LXX. Ἀγγαί. Vulg. *Hai.* Aliae eiusdem nominis formae eaeque feminei sexus, sunt: עַיָּא Neh. 11, 31, עַיָּת 1 Chr. 7, 28, et עַיַּת Jes. 10, 28.

עִי (pro עִוִּי a rad. עָוָה evertit, destruxit) pl. עִיִּים m. 1) *rudera, ruinae* Mich. 1, 6. Jer. 26, 18. Mich. 3, 12. Ps. 79, 1, cf. מְעִי. — 2) עִיִּים Num. 33, 45 et plenius עִיֵּי הָעֲבָרִים V. 44. 21, 11 (*rudera montani Abarim*) pars montis Abarim. — 3) עִיִּים oppidum tribus Judae Jos. 15, 29.

עַיָּא v. עַי.

עִיב v. עוּב.

עֵיבָל (foliis destitutus, v. עָבַל) n. pr. 1) montis rupisve in borealibus montani Ephraim, e regione montis Garizim (גְּרִזִּים) Deut. 11, 29. Jos. 8, 30. LXX. Γαιβάλ. Vulg. *Hebal.*

עַיָּה v. עַי.

עִיּוֹן (ruina) n. pr. urbis munitae in agro Naphtalitarum 1 Reg. 15, 20. 2 Chr. 16, 4.

עַיּוֹת f. 1 Chr. 1, 46 Chethibh pro עֲוִית q. v.

עִיט (vel עוּט Hiph.) *invexit, vehementius irruit* in aliquem l. aliquid. (Vicinum est radd. עוּשׁ, עוּת. Syr. ܐܬܚܡܛ indignari, cum impetu ferri in al., ܚܡܛܐ indigna-

tio, ira. Arab. غاظ indignatus est, غيظ excandescentia, ira). Cstr. sq. בְּ 1 Sam. 25, 14: וַיַּעַט בְּהֶם *invexit in eos* i. e. increpavit eos, sq. אֶל 1 Sam. 15, 19: וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל (quare) *irruisti in praedam,* et 14, 32 in Keri (quod unice verum est): וַיַּעַט הָעָם אֶל הַשָּׁלָל *irruit populus in praedam.* Quod ad formam in utroque hoc loco attinet, nullus dubito, quin וַיַּעַט idem sit quod וַיַּעַט 25, 14, plane ut וַתַּחַשׁ Iob. 31, 5 pro וַתָּחַשׁ properat, et יַחַד Prov. 27, 17 pro יָחֵד, יַחַד, in quibus formis nescio an Dag. forte occultum (more chaldaeo positum) statuendum sit. Olim (v. ad Jes. 22, 17) probante Winero in Lex. has formas ad rad. עָטָה referebam *prehendendi* dein *corripiendi* significatu, coll. arab. عطا, in quo tamen nil nisi *accipiendi* notio inest. Hinc

עַיִט m. 1) *bestia rapax* (ab irruendo) Jer. 12, 9, max. 2) *avis rapax* (ἀετός) Jes. 46, 11. Iob. 28, 7, cui comparatur rex bellicosus Jes. 46, 11. Collect. aves rapaces Gen. 15, 11. Jes. 18, 6. Ez. 39, 4.

עֵיטָם (locus bestiarum rapacium) n. pr. oppidi in tribu Judae 1 Chr. 4, 3. 32. 2 Chr. 11, 6, et rupis vicinae Iud. 15, 8. 11.

עִיִּים, עִיֵּי הָעֲבָרִים v. עִי no. 2. 3.

עֵילוֹם m. i. q. עוֹלָם *aeternitas* 2 Chr. 33, 7.

עִילַי (i. q. chald. עִלַּי supremus) n. pr. tribuni militum Davidis 1 Chr. 11, 29, qui 2 Sam. 23, 28 צַלְמוֹן vocatur.

עֵילָם *Elymaïs*, n. pr. provinciae Persiae, in qua urbs capitalis Susa (Esr. 4, 9. Dan. 8, 2), apud scriptores antiquiores fortasse universam Persiam complectens, quae recentioribus פָּרַס appellatur. Gen. 10, 22 (ubi origo Elamitarum a Semo ducitur) 14, 1. Jes. 11, 11. 21, 2. 22, 6. Jer. 25, 25. 49, 34 ... 32, 24. Ubi regio intelligitur, ... str. c. fem. Jes. 21, 2, ... cum masc. 22, 6. V. Cellarii ... orbis antiqui II, pag. 6... muelIer bibl. Alterthumsk... p. 300 sqq.

עִים rad. inusit. fort. i. q. ... chald. Pa. terruit. Inde ... monente Abulvalide) ...

עַיָם Jes. 11, 15: בַּעְיָם רוּחוֹ ... *rore irae suae*, i. e. terr... irâ, vel, quod praefero, ... *suo terribili* i. e. vehem... Recte igitur LXX. ἐν ... βιαίῳ, Vulg. *in fortitudin*... *tus sui.*

עִין 1) i. q. arab. عان med. ... *manavit* aqua, lacrima, unde ... lus, fons (nisi potius hoc ... verbum autem secundarium ... 2) denom. ab עַיִן Part. ... oculis adspiciens, *invidus* ... 18, 9 Chethibh, arab. ...

עַיִן f. (semel m. Cant. 4, 9 ... cstr. עֵין c. Suff. עֵינִי, עֵינוֹ ... עֵינַיִם (quo etiam pro plurali ... Zach. 3, 9), cstr. עֵינֵי, ... fective עֵנֵי Jes. 3, 8 pl. ... עֵינוֹת (tantum signif. 3 ... (Arab. syr. aeth. id.). ... oculis (suis) vidit Ezech. ... יְפֵה עֵינַיִם pulcher oculis, ... oculos habens Gen. 29, 17 ... 16, 12. — Zach. 9, 1: ... אָדָם *Jehovae est oculus* ... i. e. oculum habet in hom... fixum, ut LXX. Chald. ... 4, 10. Jer. 32, 19). — ... notandae sunt loquendi ... a) לְעֵינֵי פ׳ *ante oculos* al. ... al. Gen. 23, 11. 18. Ex. ... 20. 9, 8. 19, 11 et saepe ... plane diversum est b) ... *oculis meis* i. e. me iud... mihi videtur, mea sententia ...

Hebraei verbum *videri* circumloquendo exprimunt. Gen. 19, 14: וַיְהִי כִמְצַחֵק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו *et erat instar iocantis in oculis generorum* i. e. iocari videbatur generis suis. 29, 20. 2 Sam. 10, 3: הַמְכַבֵּד דָּוִד אֶת אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ *num putas Davidem honorare voluisse patrem tuum?* Hinc טוֹב בְּעֵינַי mihi bonum videtur i. e. placet mihi (v. יָטַב, טוֹב), רַע בְּעֵינַי, יֵרַע displicet mihi (v. רַע, יָרַע), cf. s. rad. יָשַׁר. — חָכָם בְּעֵינָיו qui sibi sapiens videtur Prov. 3, 7. 26, 12. Iob. 32, 1. — c) מֵעֵינֵי פ׳ (procul) ab oculis al., i. e. eo inscio Num. 15, 24. — d) בֵּין עֵינַיִם *inter oculos* i. e. *in fronte* Ex. 13, 9. 16. Deut. 6, 8. 11, 18, *in sincipite* Deut. 14, 1. — e) שִׂים עַיִן עַל *oculum convertit in al.*, plerumque in bonam partem: benigne adspexit al., *prospexit* alicui, ut arab. وضع عينا على فلان (contra שִׂים פָּנִים עַל ubique in malam partem accipitur) v. c. Gen. 44, 12: אָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו *ei prospiciam* Alex. ἐπιμελοῦμαι αὐτοῦ. Jer. 39, 12. 40, 4. Iob. 24, 23. Esr. 5, 5, sq. אֶל Ps. 33, 18. 34, 16, sq. בְּ Deut. 11, 12 (cf. praeterea Zach. 12, 4. 1 Reg. 8, 29. 52), raro in malam partem de irato Jehovae vultu (alibi פָּנִים) Am. 9, 4. 8, et Comm. quidem 4 adiecta voce לְרָעָה. Cf. in N. T. 1 Petr. 3, 12. — f) הָיָה לְעֵינַיִם לְ oculorum vices praestitit alicui i. e. viam ei monstravit, sive coecus est Iob. 29, 15, sive viae non peritus Num. 10, 31. — g) נָשָׂא עֵינַיִם sustulit oculos, v. נָשָׂא no. 1, litt. d. — h) פָּקַח עֵינַיִם v. פָּקַח. — Quum multi affectus animi, ut invidia, fastus, misericordia, desiderium, in oculis conspicui sint, saepe oculis tribuitur, quod in homines ipsos cadit, v. c. רָעָה עֵינִי בְּ malus est oculus meus in aliquem, i. e. ei invideo Deut. 15, 9 cf. Tob. 4, 7: μὴ φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμός. Adde quae observavimus s. radd. חוּס, כָּלָה. עֵינַיִם רָמוֹת *oculi superbi* i. e. superbia, fastus. Prov. 6, 17. Ps. 18, 28. — Poët. *oculus vini* dicitur de bullula vini ferventis (nostr. Perle) Prov. 23, 31. Per meton. de oculorum *obtutu* ponitur Cant. 4, 9 Chethibh: לִבַּבְתִּינִי בְּאַחַד מֵעֵינַיִךְ *cor meum vulnerasti uno oculo tuo*, i. e. uno oculorum tuorum obtutu (in quo uno exemplo עַיִן masculino iunctum est, sed Keri habet בְּאַחַת).

2) *facies* i. q. פָּנִים, ab oculis, ut praecipua eius parte, dicta (cf. nostr. *Gesicht*, gall. *visage*, et lat. *os* de tota facie). Proprii quidem significatus exempla, quae laudant, omnia vel incerta sunt (Num. 14, 14. Jes. 52, 18: plus tribuerim Ps. 6, 8, quanquam ne hoc quidem certum est), vel adeo male intellecta (1 Sam. 16, 12. Gen. 29, 17, v. רַךְ): eum autem vigente lingua vere locum habuisse, testantur significationes translatae ab eo profectae: a) *superficies*. Ex. 10, 5: עֵין הָאָרֶץ *superficies terrae*. V. 15. Num. 22, 5. 11, b) *facies* i. e. *species, forma*. Num. 11, 7. Lev. 13, 5. 55. Ez. 1, 4 sq. 10, 9. Dan. 10, 6. — Cum vi primaria cohaeret

3) *fons*, ab oculi similitudine dictus (cf. pers. چشم oculus, چشمه fons, sin. *iàn* oculus et fons, et vicissim gr. πηγή fons, oculi angulus) Gen. 16, 7. 24, 29. 30. 42, pl. f. עֲיָנוֹת, cstr. עֵינוֹת Deut. 8, 7. Ex. 15, 27. Prov. 8, 28, cf. de usu plur. fem. de rebus inanimatis Lgb. p. 539. 540.

Caeterum multa Palaestinae oppida a fontibus vicinis nomen traxerunt, nominatim:

a) עֵין גֶּדִי (fons hoedi) opp. in deserto Judae in vicinia maris mortui, palmarum ferax, Engadda Plinii (H. N. 5, 17). Jos. 15, 62. 1 Sam. 24, 1. Ez. 47, 10. Cant. 1, 14, antiquitus חַצְצוֹן־תָּמָר (q. v.). — b) עֵין־גַּנִּים (fons hortorum) opp. *α*) in campestribus Judae Jos. 15, 34; *β*) Levitarum in agro

Issachar Jos. 19, 21. 21, 29. — c) עֵין דֹּאר Ps. 83, 11 et עֵין דּוֹר (fons habitationis) Jos. 17, 11. 1 Sam. 28, 7, in agro Manassitarum. — d) עֵין חַדָּה (fons acris i. e. velox) opp. Issacharitarum Jos. 19, 21. — e) עֵין חָצוֹר opp. Naphtalitarum Jos. 19, 37. — f) עֵין חֲרוֹד v. חֲרוֹד. — g) עֵין מִשְׁפָּט (fons indicii) i. q. קָדֵשׁ q. v. Gen. 14, 7. — h) עֵין עֶגְלַיִם (fons duorum vitulorum, nisi forte 'ע scriptum est pro אֶגְלַיִם duo stagna) opp. in boreali littore maris mortui Ez. 47, 10. — i) עֵין שֶׁמֶשׁ (fons solis) opp. cum rivo in confiniis tribuum Judae et Benjamin Jos. 15, 7. — k) עַיִן simpl. *α*) oppidum Levitarum in agro Simeonitarum Jos. 15, 32. 19, 7. 21, 16. 1 Chr. 4, 32. *β*) oppidum in Palaestina septentrionali Num. 34, 11.

Alibi *ipsi fontes* nominibus propriis designantur, ut aa) עֵין רֹגֵל (fons exploratoris, vel sec. Targ. fons fullonis) fons ab australi parte Hierosolymorum, in confiniis agri Judaei et Benjaminitici Jos. 15, 7. 18, 16. 2 Sam. 17, 17. 1 Reg. 1, 9, teste Josepho (Arch. 7, 14 §. 4) in hortis regiis. bb) עֵין הַתַּנִּים (fons canum aureorum, vulgo: fons draconum) fons prope Hierosolyma Neh. 2, 13. cc) עֵין־תַּפּוּחַ fons oppidi תַּפּוּחַ Jos. 17, 7, cf. V. 8.

Denom. est מַעְיָן q. v.

עַיִן v. עַיִן no. 2.

עֵינַיִם (duo fontes) Gen. 38, 21 et

עֵינָם (cf. de hac dualis numeri forma Gesch. der hebr. Sprache p. 49. 51. Lgb. p. 536) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 34.

עֵינָן (oculatus) n. pr. m. Num. 1, 15. 2, 29, cf. חֲצַר עֵינָן s. v. חָצֵר.

עִיף *languit, viribus defecit*, cf. radd. cogn. עוּף [עָטַף, עָלַף], יָעֵף. In verbo semel Jer. 4, 31. Inde

עָיֵף f. עֲיֵפָה adj. *languescens*, max. de eo, qui itinere vel laboribus confectus est, viribus deficit, simulque siti laborat, v. max. Gen. 25, 29. 30. Iob. 22, 7 (in altero hemist. רָעֵב) Ps. 63, 2. Prov. 25, 25: *aquae frigidae animae languescenti* i. e. sitienti. Jer. 31, 25: *potum dabo sitientibus*. Dicitur etiam de iumentis fessis Jes. 46, 1 (ubi עֲיֵפָה est neutr. *fessum* i. e. iumenta fessa, i. q. הָיָה עֲיֵפָה), de terra sitiente Ps. 143, 6. Jes. 32, 2.

עֵיפָה f. (a rad. עוּף no. 3) 1) *tenebrae*. Am. 4, 13: עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה *tenebras mutat in auroram*. Cum He parag. עֵפָתָה Iob. 10, 22. — 2) n. pr. a) regionis gentisque Midianitarum, arab. غَيْفَةُ Gen. 25, 4. Jes. 60, 6. 1 Chr. 1, 33. b) m. 2, 47. c) f. 2, 46.

עֵיפַי (defatigatus, languens) n. pr. m. Jer. 40, 8 Keri, ubi Chethibh habet עוֹפַי.

עַיִר m., cum Suff. עִירֹה Gen. 49, 11, plur. עֲיָרִים, *asellus*, pullus asini, Zach. 9, 9. Iob. 11, 12: עַיִר פֶּרֶא *asellus silvestris s. lalisio*. Passim etiam de *asino adultiore*, quo ad vehendum (Iud. 10, 4. 12, 14), ad onera portanda (Jes. 30, 6), ad arandum utuntur (Jes. 30, 24). Cf. Gen. 32, 16. (Arab. عَيْرٌ quemvis asinum, et silvestrem et domesticum, denotat. Proprie autem asinum silvestrem et asellum significare videtur, a cursu fervido dictum, v. rad. עִיר no. 1, ut פֶּרֶא asinus silvestris, a פָּרָא cucurrit).

עִיר pr. i. q. עוּר *fervere, aestuare* (heifs, hitzig seyn), arab. عار med. Waw ferbuit aestu (dies), et caus. sat. (pro הֶעִיר) *fervere fecit* (heissen), *calefecit*. Hos. 7, 4 de pistore: יִשְׁבּוֹת מֵעִיר וְגו' *cessat a calefaciendo* (fornacem), *inde a depsendo usque ad fermentationem*. Aestu-

andi autem notio variis modis transfertur: 1) ad *cursum fervidum*, velocem (arab. غار IV. acceleravit cursum equus, عار med. Je *effugit* ruptis frenis equus, cf. דָּלַק no. 2), unde עַיִר onager, a cursu fervido, effrenato dictus. — 2) ad *fervorem irae*, impetum fervidum in hostes (cf. غار Conj. I. III. IV. excurrit in hostes et غار med. Je zelotypia incensus fuit). V. עִיר no. 2 et עָר hostis. — 3) ad *animi aestum, pavorem* (cf. דָּלַק no. 3). V. subst. עִיר no. 3. — 4) fort. etiam ad magnam hominum turbam, quandoquidem fervere dicuntur loca, quae magna hominum frequentiâ celebrantur (Schroeder Or. hebr. p. 26), cf. غار hominum turba, غارة exercitus. Inde plures, ut Schroederus l. c., ducunt

עִיר f. (Jos. 10, 2) pl. semel עֲיָרִים Iud. 10, 4 (propter lusum verborum, v. עַיִר), alibi עָרִים (a sing. עָר), 1) *urbs, oppidum*, ut volunt, a populi frequentia dictum (v. rad. no. 4): malim fere עִיר esse i. q. קִיר no. 2 et gr. τεῖχος locum muro munitum. Complectitur enim hoc vc. etiam *castra*, adeoque *parva munimenta*, ut *turres, speculas*. Qualis sit eius ambitus, ex his potissimum locis intelliges. Num. 13, 19: *et quales sint urbes, in quibus habitat* (populus), הַבְּמַחֲנִים אִם בְּמִבְצָרִים *utrum in castris* (habitet), *an in urbibus munitis?* 2 Reg. 17, 9: *et exstruebant sibi excelsa in omnibus urbibus* מִמִּגְדַּל נוֹצְרִים עַד עִיר מִבְצָר *inde a turri custodum usque ad urbem munitam.* — *Hierosolyma* dicuntur עִיר אֱלֹהִים urbs Dei Ps. 46, 5. 87, 3. Jes. 60, 14, עִיר הַקֹּדֶשׁ urbs sacra Neh. 11, 1. Jes. 52, 1. Dan. 9, 24 (πόλις ἁγία Matth. 27, 53), עִיר יְהוּדָה urbs (capitalis) Judae 2 Chr. 25, 28, it. κατ' ἐξοχὴν הָעִיר Ez. 7, 23 et עִיר Jes. 66, 6 (hoc posterius alio contextu etiam de Ninive, hostium metropoli Jes. 31, 19). — Sq. genit. pers. *urbs alicuius* est *urbs patria eius*, vel *in qua habitat.* Gen. 24, 10: עִיר נָחוֹר *urbs Nahoris* h. e. Haran, in qua Nahor habitabat. 1 Sam. 20, 6, cf. in N. T. πόλις Δαβίδ i. e. Bethlehem Luc. 2, 4, et πόλις αὐτῶν [parentum Jesu] Ναζαρέτ Luc. 2, 39 et similem idiotismum s. vv. אֶרֶץ, עַם; sq. genit. alius urbis dr. de *oppidis vicisve circumiacentibus* (alibi בְּנוֹת הָעִיר), velut עָרֵי חֶשְׁבּוֹן oppida vicique in vicinia Hesbonis Jos. 13, 17, עָרֵי עֲרֹעֵר Jes. 17, 2. — Passim etiam urbium partes *urbes* appellantur (cf. nostr. Altstadt, Neustadt, et πόλις ap. Passov.). Ita עִיר הַמַּיִם 2 Sam. 12, 27 urbs aquae, pars urbis Rabbae, 2 Reg. 10, 25: עִיר בֵּית הַבַּעַל pars Samariae a templo Baalis dicta, probabiliter peculiari muro munita (v. supra de etymo). — Proverbialiter dicta videntur haec Eccles. 10, 15: *labor stulti eum fatigat, quia nescit* לָלֶכֶת אֶל־עִיר *ire ad urbem* i. e. viam ad urbem invenire non potest; locutio desumta a viatore rustico et inepto, qui vel a tritissima via aberrát, cf. nostr. er weifs sich nicht zu finden, de homine tardi et hebetis ingenii.

Nomina propria oppidorum sunt: a) עִיר הַמֶּלַח (urbs salis) in deserto Judae, prope mare salsum, Jos. 15, 62. — b) עִיר נָחָשׁ (urbs serpentum), de cuius situ non liquet 1 Chr. 4, 12. — c) עִיר שֶׁמֶשׁ (urbs solis) in agro Danitarum Jos. 19, 41. — d) עִיר הַתְּמָרִים (urbs palmarum) i. q. יְרִיחוֹ Hiericho a palmarum ibi crescentium multitudine dicta (v. Plin. H. N. 5, 14. Tacit. hist. 5, 6). Deut. 34, 3. Iud. 1, 16. 2 Chr. 28, 15. De עִיר הַהֶרֶס, v. s. v. הֶרֶס. — N. pr. viri est עִיר 1 Chr. 7, 12, pro quo V. 7 עִירִי.

2) *fervor irae, ira*, v. rad. no. 2. Hos. 11, 9: לֹא אָבוֹא בְּעִיר *non venio cum ira*, fort. etiam Ps. 73, 20.

3) *pavor* (v. rad. no. 3). Jer. 15, 18: הִפַּלְתִּי עָלֶיהָ פִּתְאֹם עִיר וּבֶהָלוֹת, Alex. ἐπέῤῥιψα ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρόμον καὶ σπουδήν.

עִיר chald. m. (a rad. עוּר) *custos, vigil*, nomen angelorum in recentiore Hebraismo, quippe qui hominum animas custodiant, Dan. 4, 10. 14. 20. (In liturgiis Syrorum etiam de archangelis dicitur, ut de Gabriele; alibi ܥܝܪܐ et gr. Ἐγρήγοροι de angelis malis. Vide librum Henochi 1, 6. Suiceri thes. eccl. v. ἐγρήγορος. Castelli Lex. syr. ed. Mich. p. 649.)

עִירָא (oppidum) n. pr. m. 1) sacerdotis Davidis 2 Sam. 20, 26. — 2) duorum tribunorum Davidis 2 Sam. 23, 26. 28.

עִירָד n. pr. patriarchae antediluviani, filii Henochi, nepotis Kaini, Gen. 4, 18.

עִירוּ n. pr. m. 1 Chr. 4, 15.

עִירִי (urbanus) v. עִיר no. 1 extr.

עִירָם (urbanus) n. pr. phylarchae Edomitarum, Gen. 36, 43.

עֵירֹם, עֵרֹם, pl. עֵירֻמִּים i. q. עָרֹם 1) adj. *nudus*, Gen. 3, 7. 10. 11. — 2) subst. *nuditas*. Ez. 16, 7: וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה *tu autem* eras *nuditas et egestas*, h. e. nudissima et auxilio destituta (abstr. pro concr., ut שָׁלוֹם, קֹדֶשׁ). V. 22. 39. 23, 29. Rad. עָרַם no. I.

עַיִשׁ *sidus ursi*, v. עָשׁ.

עַיָּת n. pr., v. עַי.

עַכְבּוֹר (i. q. עַכְבָּר, mus) n. pr. m. 1) Gen. 36, 38. — 2) aulici Iosiae, 2 Reg. 22, 12. 14. Jer. 26, 22. 36, 12.

עַכָּבִישׁ *aranea* Iob. 8, 14. Jes. 59, 5 (arab. عَنْكَبُوت, chald. עַכּוּבִיתָא). Comp. esse videtur ex verbo עכשׁ, arab. عكش texuit (aranea) et عكب agilis, celer, q. d. textor agilis, cf. germ. *Spinne* a nendo et gr. ἀράχνη a semit. אָרַג texuit.

עַכְבָּר m. *mus*, max. agrestis 1 Sam. 6, 4. 5. 11. 18. Lev. 11, 29. sed gliris species esculenta intelligenda videtur Jes. 66, 17. Certe arab. عكبر est i. q. يربوع χοιρογρύλλιος, animal esculentum cuniculo simile, mus iaculus Linn. V. Bochartum in Hieroz. T. I, p. 1017, qui hanc vc. comp. statuit ex chald. עכל consumsit et בַּר ager (l eliso): malim ab עֲכַל consumsit, concoxit cibum, et בַּר *frumenti* significatu.

עַכּוֹ (arena solis aestu fervens, arab. عكّة, a rad. עָכַךְ) n. pr. *Acco*, urbs maritima in agro Aseritarum Iud. 1, 31 [et fort. Mich. 1, 10, ubi בכו dictum videtur pro בעכו. in nummis phoenico-graecis עכ, lege עַכ (v. Mionnet descr. des medailles tab. 21. Eckhel doctr. numm. III, 423), gr. Ἄκη (Strabo XVI, 2, §. 25), frequentius *Ptolemais* dicta, tempore expeditionum cruciatarum عَكّة, hodie *St. Jean d'Acre*. V. Relandi Palaestina p. 534—42.

עָכוֹר (moerore afficiens, cf. Jos. 7, 26) n. pr. vallis prope Hierichuntem Jos. 15, 7. Jes. 65, 10. Hos. 2, 17.

עָכַךְ rad. inusit., arab. عكّ pr. percussit, feriit; fut. I fervidus fuit (dies), pr. sole percussus s. tactus est (cf. נָכָה no. 3 et ضرب), unde n. pr. עַכּוֹ.

עָכַן rad. inusit., prob. i. q. עָכַר (cf. Jos. 7, 1 sqq.), unde n. pr. עָכָן et

עָכָן n. pr. (affligens i. q. עָכָר, quomodo hoc nomen vere scribitur 1 Par. 2, 7) viri Israëlitae, qui sacrilegio cladem populo contraxit Jos. 7, 1. 22, 20.

עָכַס in Kal inusit., arab. عكس revinxit, unde عِكَاس funis, qui ab ore cameli religatur ad anteriorem pedem. Inde עֶכֶס compes, periscelis, a quo

Pi. denom. *periscelidibus se ornavit*, vel iis strepitum, tinnitum fecit, quod mulierum est spectari cupientium Jes. 3, 16.

עֶכֶס m. *compes* (v. rad.) a) malefici Prov. 7, 22: *sequitur eam* (iuvenis adulteram) *derepente sicuti taurus it ad lanienam*, וּכְעֶכֶס אֶל־מוּסַר אֱוִיל *et siculi in compedibus ad supplicium* (it s. trahitur) *improbus* i. e. maleficus [negare enim non debebant nonnulli e recentioribus, כְּעֶכֶס reddi posse: *sicut in compedibus*, quanquam ellipsin כְּ particulae statuere haud necesse est; v. Gramm. hebr. §. 116, not. et haec maxime exempla, in quibus nomen post כְּ in accusativo cogitandum conditionem designat, in qua versamur: כַּחֲלוֹם sicut in somnio Jes. 29, 7, כְּמוֹ לְבוּשׁ sicut in veste splendida Iob. 38, 14]: vel (עֶכֶס pro אִישׁ עֶכֶס) *sicut compedibus vinctus* (trahitur) *ad castigationem stulti* i. e. stultitiae s. criminis, germ. dixeris: wie ein armer Sünder zur Strafe der Thorheit. — b) mulierum elegantularum, *periscelis*, *περισφύριον*. Pl. עֲכָסִים Jes. 3, 18. Cf. עכס.

עַכְסָה (periscelis) n. pr. filiae Calebi, Jos. 15, 16. 17. Iud. 1, 12.

עָכַר 1) pr. i. q. arab. عَكِرَ *conturbavit* aquam, translate 2) *afflixit* aliquem Iud. 11, 35; plerumque gravius i. q. *malum intulit*, *contraxit*. Gen. 34, 30. Jos. 6, 18. 7, 25. 1 Sam. 14, 29: עָכַר אָבִי אֶת־הָאָרֶץ *affligit pater meus terram*. 1 Reg. 18, 17. 18. Prov. 11, 17: עֹכֵר שְׁאֵרוֹ אַכְזָרִי *affligit propriam carnem crudelis*. Comm. 29:

Niph. commotus est (dolor) Ps. 39, 3. Part. fem. *conturbatum* i. e. conturbatio, perturbatio (Zerrüttung): Prov. 15, 6. Hinc עָכוֹר.

עָכָר v. עָכָן.

עָכְרָן (afflictus) n. pr. m. Num. 1, 13. 2, 27.

עַכְשׁוּב m. quadril. *aspis* Ps. 140, 4. Ortum videtur ex rad. عكس retrorsum flexit, in fine adscita ב littera, v. Lgb. p. 865.

עַל et **עָל** (formae עַד, a rad. עָלָה), 1) pr. subst. summitas, inde pro concr. *summus*, *altissimus*. De Deo Hos. 11, 7: אֶל־עַל יִקְרָאֻהוּ *ad Summum vocant eum* (prophetae populum), *sed nemo eum extollit*. Cum negandi part. לֹא עַל vel לֹא עַל *non-summus* i. q. לֹא אֱלֹהִים *non-deus*, collect. *non-dii* i. e. idola, vel i. q. בְּלִיַּעַל ignobile, nequitia. Hos. 7, 16: יָשׁוּבוּ לֹא עָל *convertunt se ad idola* vel: *ad nequitiam*.

2) Adv. a) *in altum*, *sursum*. 2 Sam. 23, 1: הֻקַם עָל (qui) *in altum elatus est*. b) *in alto*, *supra*. מֵעָל desuper Gen. 27, 39. 49, 25, et simpl. supra Ps. 50, 4. Unde st. constr.

עַל pl. cstr. עֲלֵי (forma poëtis propria, ut עֲדֵי, אֱלֵי) c. Suff. עָלַי, עָלֶיךָ, עָלָיו, עָלֶיהָ, עָלֵינוּ, עֲלֵיכֶם, עֲלֵיהֶם poët. עָלֵימוֹ (Ps. 5, 12. Iob. 20, 23)

A) Praep. frequentissima et late patens, quae respondet gr. ἐπὶ (ἀνὰ) et ὑπὲρ, nostr. *auf*, *über*, lat. *super* et *in*, cuiusque varii significatus ad quattuor genera revocari possunt. Est

1) i. q. ἐπὶ, *super*, *auf*, ubi aliqua res posita est in superiore parte alterius, ita ut ei insistat, incumbat, eam substratam habeat, a) de statu quietis, v. c. iacere עַל עַל הַמִּטָּה super lecto 2 Sam. 4, 7, עֲלֵי נָתִיב in via Iob. 18, 10, עַל אֲדָמָה in aliqua terra Am. 7, 17 (cf. Jes.

14, 1. 2) et sic עַל אֶפְרַיִם in agro Ephraïmitico Jes. 7, 2 (nos dicimus: *auf dem Felde, auf ephraïmitischem Gebiete*). Recte dicitur Ps. 15, 3: *non calumniatur* עַל לְשֹׁנוֹ *super lingua sua* (ibi enim re vera oritur sermo), et similiter עַל פִּיךָ super ore tuo, ubi nos: super labiis tuis. Exod. 23, 13: לֹא יִשָּׁמַע עַל פִּיךָ *ne audiatur* (nomen idolorum) *super labiis tuis*. Eccl. 5, 1. Ps. 50, 16, cf. gr. *ἀνὰ στόμα ἔχειν*. Eodem pertinet formula עַל בַּיִת *in* domo, cuius exempla tamen seorsum iudicanda sunt. Jes. 32, 13: *sentes et vepres crescunt* עַל כָּל־בָּתֵּי מָשׂוֹשׂ *in omnibus domibus luxuriae* cet. nimirum: *super* ruinis eorum, ex quibus tanquam ex solo surgunt. 38, 20: *fidibus canimus* ...... עַל בֵּית יְיָ *in templo Jehovae*, quoniam hoc in loco edito est, germ. dicimus: *auf* der Stube, *auf* dem Saale, pro *oben in* der Stube, polon. *po izbie* super diaeta, quoniam haec solo terrae editior est. Exemplis litt. b et infra no. 4 propositis annumerandum videtur Hos. 11, 11: *facio ut habitent* עַל בָּתֵּיהֶם *in domibus suis*, et Jes. 24, 22: *congregantur captivi in carcerem et includuntur in claustrum*. Simile est: עַל עָפָר *super pulvere*, non solum in superficie terrae, sed etiam *in sepulcro*, in quo mortui pulveri et incumbunt et succumbunt Iob. 20, 11. 21, 26, v. עָפָר.

Spec. α) eius usus est in designandis vestibus, quas aliquis *gestat*. Gen. 37, 23: *tunicam* אֲשֶׁר עָלָיו *quam gerebat s. qua indutus erat*. Ez. 28, 35. Deut. 7, 25. 1 Reg. 11, 30. Ita expediendus est locus Iob. 24, 9: (אֲשֶׁר) עַל עָנִי יַחְבֹּלוּ *quae super paupere sunt* i. e. vestes, pannos pauperis *pignerant*. Cf. גָּלָה עַל pro גָּלָה אֶת־ אֲשֶׁר עַל Thren. 2, 14. 4, 22 sub v. גָּלָה no. 2. (Eodem modo Arabes utuntur suo على, v. Schult. ad Iob. 24, 21. Hariri cons. ed. Sch. IV p. 46, addo gr. *χειρῖδες ἐπὶ χερσί* Od. 24, 229). — Dicunt β) gravem esse *super* aliquo i. e. ei molestum esse, v. כָּבֵד et Lgb. 818. Sic Jes. 1, 14: הָיוּ עָלַי לָטֹרַח *oneri sunt super me* i. e. mihi molesta sunt. Opp. הֵקַל מֵעַל. Inde γ) designat *officium s. debitum* praestandum, quod alicui *oneris* instar *incumbit* (v. quae observavimus ad Jes. 9, 5). 2 Sam. 18, 11: עָלַי לָתֵת *meum erat, dare*. Prov. 7, 14: זִבְחֵי שְׁלָמִים עָלָי *sacrificia eucharistica debebam* (voveram). Gen. 34, 12: הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן *imponite mihi quidquid vultis donorum* cet. 1 Reg. 4, 7. Ps. 56, 13. Esr. 10, 4. Neh. 13, 13. (Ita arab. عَلَيَّ الف دينار debeo mille denarios, et عليك الف دينار tu mihi debes mille denarios, de Sacy gramm. arabe ed. 2. I, §. 1062. — δ) חָיָה עַל gr. *ζῆν ἐπὶ τινός*, v. c. עַל לֶחֶם pane Deut. 8, 23, עַל חַרְבּוֹ gladio suo Gen. 27, 40. Tali enim rei tanquam fundamento vita superstruitur et *sustentatur*. Cf. Jes. 38, 16. Translate dicitur ε) de *tempore*, quo aliquid fit, (quandoquidem *τὰ πραχθέντα* tempori ceu fundamento innituntur, vel in tempore, tanquam in via progrediuntur), sed raro tamen. Prov. 25, 11: עַל אָפְנָיו *tempore suo* (v. אֹפֶן), zu seiner Zeit. (Ita arab. على عَهْدِهِ tempore suo, gr. *ἐπ' ἤματι* Od. 2, 284, *ἐπὶ νυκτί, ἐπὶ πολεμοῦ*, angl. *upon the day*, nostr. *auf* den Tag). — ζ) de *norma*, quam sequimur, s. exemplo, quod imitamur (quoniam res metiendae vel ad normam alius faciendae *regulae s. normae imponuntur*, man legt sie *auf* das Muster, cf. gr. *ἐπὶ θηρὸς* bestiarum more, hunc *in* modum, nostr. *auf* die Art, *auf* englisch, more anglico). Ps. 110, 4: עַל דִּבְרָתִי מ׳ *in modum Melchisedeci*. עַל כָּכָה hunc in modum Esth. 9, 26. עַל קְרָ

עַל καλεῖσθαι ἐπί τινος vocari ad nomen alic. (v. קָרָא). Saepe de instrumento, ad cuius modos carmen decantandum est, Ps. 8, 1. 45, 1. 53, 1. 60, 1. 69, 1, it. de carmine, cuius modos alia carmina sequuntur Ps. 56, 1 (cf. de simili usu syr. ܥܠ Eichhornii praef. ad Jones de poësi Asiat. p. XXXIII, adde ruth. *po tact* nach dem Tacte).

b) de motu in superiorem partem loci: *super* aliquid; vel deorsum *in* aliquid ex loco editiore, *hinab, herab auf* (etwas), vel sursum ex loco inferiore: *hinan auf* (etwas). Prioris generis sunt: הִשְׁלִיךְ עַל iacĕre *super* al. Ps. 60, 10, pluere *in* terram Iob. 38, 26, provolvi *in* genua Gen. 41, 40, כָּתַב עַל inscribere in librum Ex. 34, 1, נָתַן עַל יָדֵי, נָתַן עַל יַד (v. יָד litt. ee), simpl. נָתַן עַל tradere in manus Jes. 29, 12, et, quod inde translatum est, צִוָּה עַל, פָּקַד עַל et alia verba mandandi, mandatum dandi, it. בּוֹא עַל contingere alicui (v. בּוֹא): adde Gen. 16, 5: חֲמָסִי עָלֶיךָ *iniuria mihi illata veniat super te*, הוֹי עַל Ez. 13, 3, דִּבֶּר טוֹב עַל fausta pronuntiavit in al. cet. Eodem referenda est locutio varie tentata: *anima mea effundit se* עָלַי *super me* i. e. in lacrimas effusa his me totum quasi perfundit (*über*schüttet, *über*giefst mich mit Thränen) Iob. 30, 16. Ps. 42, 5, quam formulam imitantur aliae huic similes, ut הִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי Ps. 142, 4. 143, 4. Jon. 2, 8, חֲמַתָּה עָלַי רוּחִי Ps. 42, 6. 7. 12. 43, 5. (Contra constructio praegnans est in: נֶהֶפְכוּ עָלַי צִירִים *convertunt se* ad me i. e. me adoriuntur *tormina* 1 Sam. 4, 20. Dan. 10, 16). — Ad posterius genus pertinent: עָלָה עַל הַר ascendit in montem Jes. 40, 9. 14, 8. 14; הֶעֱלָה עַל הַמֶּרְכָּבָה sustulit (aliq.) in currum 1 Reg. 20, 33, תָּלָה עַל עֵץ suspendit in ligno Gen. 40, 19. 2 Sam. 4, 12, denique formula עָלָה עַל לֵב *ascendere super cor* idque *occupare*, de cogitationibus Jerem. 3, 16. 7, 31. 19, 5. 32, 35. Inde α) est *superaddentis* (cf. gr. μῆλος ἐπὶ μήλῳ Od. 7, 120, ἐπὶ τοῖσι, nostr. *über* diefs, lat. vulnus *super* vulnus), ut יָסַף עַל addere ad al. (v. יָסַף), נֶחְשַׁב עַל annumerari al. rei 2 Sam. 4, 2, שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר ruina super ruinam Jer. 4, 20 cf. Ez. 7, 26. Iob. 6, 16. Jes. 32, 10: יָמִים עַל שָׁנָה (addite) *dies ad annum* i. e. post anni spatium et quod excurrit. Gen. 28, 9: *duxit Mahalatham* ..... עַל נָשָׁיו *ad uxores suas*, praeter reliquas uxores. 31, 50. Ubi *accessit* res, quae impedimento esse potuisset, est β) *non obstante*, et sq. inf. *quanquam*. Iob. 10, 7: עַל דַּעְתְּךָ *quanquam scis*. Vide infra B, no. 1.

2) Alterum *genus* constituunt eae significationes et formulae, in quibus inest notio *imminendi, eminendi, suspensum esse super* alia re, ita tamen, ut eam non contingat: gr. ὑπέρ, germ. *über*. Usurpatur de quiete in loco v. c. Iob. 29, 3: *ubi splendebat lucerna eius* עֲלֵי רֹאשִׁי *super capite meo*. Ps. 29, 3: *vox Domini* auditur *super aquis;* et post verba motus Gen. 19, 23: *sol ortus erat* עַל הָאָרֶץ *super terram*. 1, 20. Iob. 31, 21. Spec. a) dicitur de imperio *in* homines, ut מָלַךְ עַל, מָשַׁל עַל, הִפְקִיד עַל *praeficere*, אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת praefectus palatii (v. בַּיִת no. 2). — b) ponitur post verba *tegendi, protegendi* (pr. tegere super al.), v. גָּנַן, סָכַךְ, כָּסָה, עָמַם et Lgb. 818, etiamsi tegumentum velumve non est *super* re, sed *circa* vel *ante* eam. Exod. 27, 21: *aulaeum quod super lege erat*, pr. ante legem. 1 Sam. 25, 16: חוֹמָה הָיוּ עָלֵינוּ *murus erant super nos* i. e. ante nos, nos protegebant. Ezech. 13, 5. Post verba, quae protegendi, neque non defendendi et intercedendi notionem includunt, lat. red-

ditur *pro* (cf. gr. ἀμύνειν ὑπέρ, θύειν ὑπέρ), ut נִלְחַם עַל pugnare *pro* aliquo Iud. 9, 17, עָמַד עַל id. Dan. 12, 1, כִּפֶּר עַל expiavit *pro* aliq., הִתְפַּלֵּל עַל intercessit *pro* aliquo, ad avertendam poenam. — Saepe c) *superandi* potestatem habet (cf. lat. *super* omnes, *supra* modum). Ps. 89, 8: *terribilis super omnes eum circumdantes.* Iob. 23, 2: יָדִי כָּבְדָה עַל אַנְחָתִי *manus mea* (i. e. manus Dei me puniens) *gravior est suspirio meo.* Eccl. 1, 16. Ps. 137, 6. Gen. 49, 26. In his עַל particula finitima est מִן comparativo (adde Gen. 48, 22: *do tibi terrae tractum* עַל אַחֶיךָ *supra fratres tuos* i. e. maiorem quam fratribus tuis), adeoque d) saepe est: *praeter.* Ps. 16, 2: טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ, et de tempore: *ultra.* Lev. 15, 25: *si fluxu* (menstruo) *laborat* עַל נִדָּתָהּ *ultra tempus menstruum.* Iob. 21, 32. — Translate e) dr. de *causa, ob* quam (gr. ὑπὲρ οὗ) aliquid fit. Ps. 44, 23: *tua causa* (עָלֶיךָ) *mactamur.* Iob. 34, 36. Ruth 1, 19. Inde עַל זֹאת Thren. 5, 17, עַל זֹאת Jer. 4, 28 et עַל כֵּן (v. כֵּן) propterea; עַל דְּבַר (propter rem), עַל אוֹדוֹת (propter caussas) propter; עַל מָה propter quid? i. e. quare? Sq. inf. עַל אָמְרֵךְ propterea quod dicis Jer. 2, 35. Iob. 32, 2. Saepe igitur de causa (qs. fundamento) et gaudii et luctus (v. שָׂמַח, הִתְעַנֵּג, סָפַד), et ridendi et flendi (v. שָׂחַק, בָּכָה), irae (Iob. 19, 11), misericordiae (Ps. 103, 13) cet., it. f) de obiecto sermonis (v. סִפֵּר, דִּבֵּר, adde Num. 8, 22), iurisiurandi (Levit. 5, 22), confessionis (Ps. 32, 5), vaticinii (1 Reg. 22, 8. Jes. 1, 1), iurgii (Gen. 26, 21) cet., et g) de pretio, *pro* quo aliquid fit (cf. lat. *ob* decem minas, = pro decem minis). Iob. 13, 14: עַל־מָה *quovis pretio*, pr. *ob quidquid* est.

3) Tertium genus est eorum locorum, in quibus עַל (post verba quietis) *viciniae* et *contiguitatis* notionem habet, lat. *ad, apud*, nostr. *an, bey*, ita tamen ut haec a primario eminendi significatu proficiscatur et ad hunc revocari queat (cf. germ. *an* ab ἀνὰ, et lat. *apud*, ant. *apur, apor* i. e. ὑπέρ, sanscr. upari). Ita maxime a) ubi aliqua res revera alteri imminet, v. c. ubi stamus *ad fontem* (עַל עַיִן), cui revera imminemus Gen. 16, 7, עַל מַיִם ad aquam (ut quae depressior est quam terrae superficies) Num. 24, 6, עַל הַיָּם ad mare Ex. 14, 2. 9, עַל פִּי יְאֹר ad ripam Nili Jes. 19. 7 (cf. gr. ἐπὶ ποταμοῦ, lat. *super* fluvium Liv. i. e. ad fluvium, angl. *upon* the river, belg. Keulen *op* den Rhyn, ruthen. *pomorski* maritimus pr. supermarinus), עַל הַגְּמַלִּים apud camelos (eosque recubantes, quibus igitur imminet homo stans) Gen. 24, 30, עַל הַיַּיִן Prov. 23, 30, עַל הַמִּשְׁפָּט in iudicio, pr. ad mensem iudicialem (cf. *super* coenam, ἐπ' ἔργῳ) Jes. 28, 6, עַל אֵבוּס ad praesepe Iob. 39, 9; — b) vel certe se applicat et acclinat ad eam. Jes. 60, 14: *procidunt* עַל כַּפּוֹת רַגְלַיִךְ *super plantas pedum tuorum.* עַל פֶּתַח ad portam (i. e. huic se applicans) Iob. 31, 10. Inde c) ut lat. *ad* latus, *ad* dexteram, nostr. *auf* der Seite, *auf* der rechten Seite (cf. ἐπὶ δεξιά, ἐπ' ἀριστερά Il. 7, 238. 12, 240), v. c. עַל צַד ad latus (v. צַד), עַל יַד ad manum (v. יָד), עַל יְמִינוֹ ad dextram eius Zach. 3, 1, עַל פְּנֵי ad frontem i. e. ante (v. פָּנִים), עֲלֵי שִׂיחַ ad sepem (nostrates dicunt: *unter* dem Zaune) Iob. 30, 4, עֲלֵי קֶרֶת prope urbem ibid. 29, 7, adeoque sq. alia praepositione עַל אַחֲרֵי ad posteriora i. q. אַחֲרֵי pone Ex. 41, 15, עַל לִפְנֵי 40, 15. Saepe de multitudine populi vel militum imperatorem regemve stipante Ex. 18, 13. 14. Iud. 3, 19. Iob. 1, 16. 2, 1 (cf. gr. παραστῆναι et מִמַּעַל לְ Jes. 6, 2) adde סָגַר עַל Ex. 14, 3, עַל רֹאשָׁם Jes. 35, 10, et Iob.

26, 9: פַּרְשֵׁז עָלָיו עֲנָנוֹ *pandit circa se nubes suas.* 13, 27. 36, 30. — Vicinus est d) comitandi significatus: *cum.* Exod. 35, 22: *viri cum* (עַל) *mulieribus.* Iob. 38, 32. Am. 3, 15, etiam de rebus (von begleitenden Umständen), v. c. עֲלֵי זֶבַח cum sacrificiis Ps. 50, 5, עֲלֵי נָבֶל ad citharae cantum Ps. 92, 4, עֲלֵי אוֹר ad lumen (solis) Jes. 18, 4, cf. אָכַל עַל הַדָּם comedit (carnem) *cum* sanguine. — Ut aliae comitandi particulae (עִם, אֵת), refertur e) ad tenendi, possidendi potestatem. Ps. 7, 11: מָגִנִּי עַל אֱלֹהִים *clypeus meus* est *apud Deum* i. e. Deus eum tenet. Denique f) substantivis abstractis praemissum adverbiis circumscribendis inservit, ut עַל שֶׁקֶר cum mendacio i. e. falso, mendaci modo Lev. 5, 22, עַל יֶתֶר large Ps. 31, 24, עַל נְקַלָּה leviter Jer. 6, 14. 8, 11, עַל רָצוֹן cum approbatione (Dei) Jes. 60, 7 i. q. לְרָצוֹן 56, 7. Jer. 6, 20, cf. ἐπ' ἴσα i. q. ἴσως, ἐπὶ μέγα, ἐπὶ πολύ, arab. على بيان evidenter.

4) Quartum denique genus eos complectitur significatus eaque exempla, in quibus עַל *motum* (max. celerem) *in* aliquem locum designat, et prope accedit ad vim particulae אֶל, pro qua ubique ܥܠ ponere solent Syri et Chaldaei. Proficiscitur hoc a significatu *deorsum ruendi in* aliquid, v. no. 1, litt. b (deorsum enim citius et rapidius ruitur) et graece vel ἐπὶ particula exprimitur vel κατὰ (*deorsum in* aliquid), maxime in compositis (καθίημι), lat. *in, ad,* nostr. *auf* (etwas) *hin, auf* (etwas) *los.* Ita dicitur עַל פָּנָיו in faciem eius (alibi אֶל פָּנָיו, v. פָּנִים) Iob. 21, 31, עַל מְקֹמוֹ in locum suum Ex. 18, 23, עַל יָמִין dextrorsum Gen. 24, 49, עַל קִרְבּוֹ pro אֶל קִרְבּוֹ in interiora eius 1 Reg. 17, 21. Inde שָׁלַח יָד עַל, הֵרִיחַ manum extendit *in,* ad aliquid (Jes. 11, 8, v. שָׁלַח), נָפַל עַל (et נָפַל אֶל) defecit *ad* aliquem, כָּתַב עַל (et כָּתַב אֶל) scripsit *ad* aliquem 2 Par. 30, 1, שִׂים לֵב עַל animum advertit *ad* aliquid (v. שִׂים); הִשְׁתַּחֲוָה עַל inclinavit se coram al. Lev. 26, 1, et ita post verbum eundi (2 Sam. 15, 20), veniendi (ibid. Comm. 4), fugiendi (Jes. 10, 3), appropinquandi Ez. 44, 20, mittendi Neh. 6, 3, prehendendi Iob. 18, 8, nuntiandi Iob. 36, 33. Jes. 53, 1, amoris (v. עָגַב) et desiderii Cant. 7, 11, adde 2 Sam. 14, 1: לֵב הַמֶּלֶךְ עַל אַבְשָׁלוֹם *cor regis* inclinabat *in Absalonem* i. e. eum amabat. Spec. est a) sensu hostili: *adversus, contra, auf* (etwas) *los, über* (etwas) *her.* Iud. 16, 12: פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ *Philistaei contra te* i. e. te adoriuntur. Ez. 5, 8: הִנְנִי עָלַיִךְ *ecce me contra te* i. e. te invadam, adoriar (alibi ה׳ אֵלַיִךְ). Iob. 16, 4. 9. 10. 19, 12. 21, 27. 30, 12. 33, 10. Jes. 9, 20. 29, 3, adde קוּם עַל surgere *contra* aliq., חָנָה עַל עִיר oppugnavit urbem, סָבַב עַל cinxit aliquem (hostiliter), חָשַׁב עַל consilia cepit *contra* al. cet. Rarius b) in bonam partem: *erga,* v. c. עָשָׂה חֶסֶד עַל 1 Sam. 20, 8. c) Argenteae aetatis scriptoribus (v. chald.) non raro ita ponitur pro אֶל et לְ, ut lat. dativo reddendum sit. Esth. 3, 9: אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב *si regi bonum videtur* i. e. placet (cf. Esr. 5, 17), et ita non raro in libro Iobi, ut 33, 23: אִם יֵשׁ עָלָיו i. q. אִם יֵשׁ לוֹ *si ei est* i. e. si particeps fit (rei). 22, 2: כִּי יִסְכּוֹן עָלֵימוֹ *si prodest sibi ipsi.* 6, 27. 19, 5. 30, 2. 33, 27. 38, 10, cf. Ez. 27, 5. Prov. 29, 5. — Minus recte ad hoc genus referunt עַל הַשָּׁמַיִם coelum versus Ex. 9, 22, עַל יְהוָה Jes. 17, 7, נָהַר עַל (הַר) Mich. 4, 1 et huius generis plura, quae pertinent ad no. 1, b, ibique alterum genus.

B) Conj. pro עַל אֲשֶׁר 1) *quanquam* (cf. litt. A, 1, b, β). Iob. 16, 17: עַל לֹא חָמָס בְּכַפַּי *quanquam non* est *iniuria in manibus meis.*

הֶעֱלָה אֶת־הַנֵּרוֹת lucernas *imposuit* candelabro Ex. 25, 37. Constr. sq. acc., semel sq. לְ Ez. 26, 3. Spec. altari *imposuit* sacrificium, *obtulit* Jes. 57, 6, הֶעֱלָה עֹלוֹת holocausta obtulit Lev. 14, 20. Iob. 1, 5. — 2) *sustulit* Ps. 102, 25. — 3) in tabulas *retulit* 1 Reg. 9, 21. — 4) *obduxit, induxit* 1 Reg. 10, 17: שְׁלֹשֶׁת מָנִים זָהָב יַעֲלֶה עַל־הַמָּגֵן הָאֶחָד *et tres minas auri induxit uni clypeo*, h. e. uni clypeo deaurando adhibuit.

Hoph. הֹעֲלָה (pro הָעֳלָה) *sursum ductus est* Nah. 2, 8; *oblatum est* (sacrificium) Iud. 6, 28; *relatus est* in tabulas 2 Chr. 20, 34.

Hithp. extulit se Jer. 51, 3.

Nomm. deriv. עַל, עָל, עֹלָה, מַעַל, מַעֲלֶה, עֶלְיוֹן, עִלִּי, עֲלִי, עֲלִיָּה, תְּעָלָה, מַעֲלָה, תְּעָלָה et nomm. pr. עֵלִי, אֶלְעָלֵה, chald. עֲלָת.

עָלֶה cstr. עֲלֵה, c. Suff. עָלֵהוּ (Ps. 1, 3), plur. cstr. עֲלֵי Neh. 8, 15 m. *folium* Gen. 3, 7. 8, 11, collect. folia Ps. 1, 3. Jes. 1, 30, a rad. עָלָה crescendi et progerminandi significatu.

עִלָּה chald. *praetextus, causa.* Dan. 6, 5. 6. (Aram. et arab. ܥܶܠܬܳܐ, علّة id. Atque Arabes quidem eo utuntur de *altero negotio*, quod alteri negligendo praetexitur, v. rad. עָלַל no. I Kal).

עֹלָה, rarius עוֹלָה f. 1) pr. *quod altari imponitur, in altari offertur* (v. rad. Hiph. no. 1), spec. i. q. כָּלִיל *holocaustum*, sacrificium, quod totum concremabatur Gen. 22, 3. 6. Lev. 1, 4 sq. — 2) *ascensus, gradus.* Ez. 40, 26. — Passim עֹלָה contr. est ex עַוְלָה *iniustitia*, q. v.

עֲלָה emphat. עֲלָתָא chald. *holocaustum*, pl. עֲלָוָן Esr. 6, 9.

עַלְוָה f. 1) litteris transpositis i. q. עַוְלָה (quod Hos. l. c. complures codd. habent) 1) *iniustitia* Hos. 10, 9. (Cf. aethiop. ዐለወ: i. q. עָוַל). — 2) n. pr. gentis edomiticae Gen. 36, 40. 1 Chr. 1, 51 Keri, ubi Chethibh habet עַלְיָה.

עֲלוּמִים (denom. ab עֶלֶם, עַלְמָה, ad formam בְּתוּלִים, זְקֻנִים) m. pl. *iuventus, aetas iuvenilis* Ps. 89, 46. Iob. 33, 25, poët. de robore iuvenili. Iob. 20, 11: עַצְמוֹתָיו מָלְאוּ עֲלוּמָיו (quanquam) *ossa eius plena sunt robore iuvenili*, ut bene LXX. Chald. Syr. (al. peccata occulta). De aetate iuvenili populi Jes. 54, 4.

עַלְוָן (iniustus) n. pr. viri Idumaei Gen. 36, 23, quod scribitur עַלְיָן 1 Chr. 1, 40.

עֲלוּקָה f. ἅπ. λεγόμ. Prov. 30, 15 pr. *hirudo*, ut recte LXX. Vulg. Gr. Venet. (arab. عَلَقَة, syr. ܥܠܩܐ id. a rad. علق et غلق adhaesit), dein monstrum spectrumve muliebre, sanguisugum et insatiabile, quale الغول, الغولة in superstitionibus Arabum, max. in mille noctibus et una, et Vampyrus in fabulis nostratium. Ita العَلُوق in Camuso redditur ipso vocabulo الغُول, quod Bochartus (Hieroz. II, 801) et Alb. Schult. ad Prov. l. c. male *fatum* interpretati sunt. Caeterum vide quae superstitionibus Hebraeorum aliorumque orientalium circa spectra disputavimus in comment. ad Jes. 34, 14.

עָלַז i. q. עָלַס et עָלַץ *exsultavit, iubilavit* (et primitus quidem, ni fallor, de laeto clamore, ut ἀλαλάζω, רָנַן, non de exsiliendo, saltando, ut syn. גִּיל) 2 Sam. 1, 20. Ps. 68, 5, sq. בְּ de aliqua re, Ps. 149, 5. Hab. 3, 18. Etiam rebus inanimatis tribuitur Ps. 96, 12. Passim in malam partem de hominibus insolentibus, superbientibus Ps. 94, 3. Jes. 23, 12, cf. 5, 14.

Nom. deriv. עַלִּיז et

m. *exsultans* Jes. 5, 14.

rad. inusit., arab. غَلَطَ crassus, spissus fuit, litteris transposiغَطَلَ caliginosus fuit, unde

f. *caligo spissa* Gen. 15, 17. 12, 6. 7. 12.

ascensio, fort. summitas, a rad.) n. pr. *Eli*, summus sacerdos, uelis antecessor, 1 Sam. 1, 3 LXX. Vulg. Ἡλί, *Heli*.

pistillum mortarii Prov. 27, a rad. עָלָה sublatus est (cf.). Suspicari etiam possis, signiionem petitam esse a rad. עָלַל, . عَلَّ conj. II iteratis ictibus ussit, quam tamen arcessere non est.

dj. tantum in fem. עִלִּית *supe-* Jos. 15, 19. Jud. 1, 15, a rad. , ad formam קָטֵל.

ald. *supremus, summus*. אֱלָהָא Dan. 3, 26. 32. 5, 18. 21, mpl. עִלָּאָה 4, 14. 21. 7, 25, eo summo et unico. In Chebubique עִלָּיא, ad formam syr.

et עָלִין v. עֲלָוָה et עֶלְיוֹן.

f. 1) *cubiculum superius, con-* super tectum domus *emi-*, ὑπερῷον, Söller, Erker. ab. عِلِّيَّةٌ, عُلِّيَّةٌ). Jud. 3, 23. 25. g. 17, 19. 23. 2 Reg. 4, 10. de coelo Ps. 104, 3. 13. — *cala* vel *via strata* qua (in plum) *ascendebatur* 2 Chron.

m. עֶלְיוֹנָה f. adj. 1) *superior* (תַּחְתּוֹן) Gen. 40, 17. הַבְּרֵכָה piscina superior (i. e. in editiore sita) 2 Reg. 18, 17. 42, 5. Semel de re, quae in edito collocata et hominibus in poenae exemplum proposita est, quod Graeci dicunt παραδειγματίζεσθαι. 1 Reg. 9, 8: וְהַבַּיִת הַזֶּה יִהְיֶה עֶלְיוֹן Vulg. *et domus haec erit in exemplum*. — 2) *supremus, summus*, de Deo, ut אֵל עֶלְיוֹן Gen. 14, 18, יְהוָה עֶלְיוֹן Ps. 7, 18, אֱלֹהִים עֶלְיוֹן 57, 3, et simpl. עֶלְיוֹן 9, 3. 21, 8. (Eodem vc. de diis utebantur Phoenices et Poeni, nimirum Ἐλιοῦν i. q. ὕψιστος Philo Bybl. apud Euseb. praep. evang. 1, 10, et *Alonim valonuth* [עלינים ועלינות] dii deaeque pr. superi superaeque Plaut. Poen. V, 1, 1, adde n. pr. *Abdalonimus* i. e. עבד עלינים servus h. e. cultor deorum).

עֶלְיוֹן chald. id., tantum in plur. (majest.) עֶלְיוֹנִין de Deo summo Dan. 7, 22. 25.

עַלִּיז m. *exsultans, laetus* Jes. 24, 8; passim (pariter atque verbum, q. v.) in malam partem, *insolenter exsultans* Jes. 22, 2. Zeph. 2, 15. Jes. 13, 3: עַלִּיזֵי גַּאֲוָתִי *milites tui insolenter exsultantes*. Zeph. 3, 11.

עֲלִיל m. ἅπ. λεγόμ. Ps. 12, 7 *officina*, a rad. עָלַל no. I, 3.

עֲלִילָה (a rad. עָלַל I, 3) Ps. 14, 1. 66, 5, plur. עֲלִילוֹת f. *facinus*, 1) de egregiis Dei facinoribus Ps. 9, 12. 77, 13, 2) de facinoribus hominum, max. in malam partem Deut. 22, 14. 17 (cf. עָלַל I, 2). Zeph. 3, 7: הִשְׁחִיתוּ כֹּל עֲלִילוֹתָם *pervertunt omnia facinora sua*, perverse, male agunt. Ps. 14, 1. 141, 4. Ez. 14, 22.

עֲלִילִיָּה f. i. q. praecedens no. 1 *facinus* (Dei) Jer. 32, 19.

עֲלִיצוּת f. (a rad. עָלַץ) *exsultatio, iubilum* Hab. 3, 14.

עִלִּית f. chald. *pars aedium superior* i. q. hebr. עֲלִיָּה. Dan. 6, 11.

עָלַל i. q. arab. عَلَّ pr. *iterum bibit* post priorem haustum (de quo

utuntur verbo نهل), ad sitim prorsus explendam. Conj. II. iterum iterumque bibit, et potavit. Sed primaria haec notio varie transfertur, velut ad plagam secundam, qua iam ictus caeditur et necatur, ad alterum mulctum, quo lac plane exprimitur, ad spicilegium et racemationem, quibus in priore messe praetermissa colliguntur cet. v. Dschauharium et Firuzabadium apud Alb. Schult. Origg. hebr. I, c. 6, qui hanc radicem copiose tractavit. Hebraeis est 1) *racematus est, spicilegium fecit,* ut عَلّ Conj. II. V. Po. no. 1 et עֹלֵלוֹת. — 2) *sitim explevit,* translate de libidine explenda (v. Hithpa. Iud. 19, 25), saepius etiam *animum explevit* (den Muth kühlen) aliquem *vexando,* in eum cum petulantia illudendo, inde *petulans fuit* (muthwillig seyn), עוֹלֵל, מְעוֹלֵל, עוֹלָל (puer) petulans, abstr. תַּעֲלוּלִים. — 3) (opus) *perfecit* (etwas *vollbringen, vollführen*), v. עֲלִילָה; inde *perpetravit facinus,* v. Po. no. 3, et nomm. עֲלִילָה, מַעֲלָל.

Po. 1) *racematus est* Lev. 19, 10, sq. acc. agri Deut. 24, 21. Transfertur ad populum, qui ad internecionem caeditur Jer. 6, 9. — 2) *petulans fuit.* Part. מְעוֹלֵל (puer) petulans. Jes. 3, 12 i. q. עוֹלֵל, עוֹלָל q. v. — 3) *vexavit, male habuit* aliquem, sq. לְ pers. Thren. 1, 22. 2, 20: לְמִי עוֹלַלְתָּ כֹּה *quem ita vexasti?* 3, 51: עֵינִי עוֹלְלָה לְנַפְשִׁי *oculus meus male me habet* i. e. dolet (prae lacrimis). Pass. Thren. 1, 12: *ut dolor meus,* אֲשֶׁר עוֹלַל לִי *qui mihi illatus est.* Iob. 16, 15: עוֹלַלְתִּי בֶעָפָר קַרְנִי *male habui caput meum pulvere* i. e. foedavi, totum conspersi pulvere.

Hithpa. הִתְעַלֵּל 1) pr. *sitim explevit,* de explenda libidine, sq. בְּ in al. Iud. 19, 25, *animum explevit* aliquem vexando, ei illudendo (bene LXX. ἐμπαίζω, Vulg. *illudo*) 1 Sam. 31, 4. 1 Chr. 10, 4. Num. 22, 29. Jer. 38, 19. — 2) *omnem potentiam suam exseruit, consumsit* in aliquo perdendo, sq. בְּ Ex. 10, 2. 1 Sam. 6, 6.

Hithpo. perfecit, perpetravit facinus Ps. 141, 4.

Nomm. deriv. עוֹלֵל, עוֹלָל, עֹלֵלוֹת, תַּעֲלוּלִים, מַעֲלָל, עֲלִילָה, עֲלִילִיָּה, עֲלִיל. chald. עִלָּה.

II. עָלַל rad. inusit., arab. غَلَّ 1) *inseruit, immisit,* et intrans. *ingressus est,* ut chald עֲלַל. — 2) *religavit, revinxit,* unde עֹל, غُلّ iugum (ut lat. iugum a iungendo, gr. ζυγόν a ζευγνύω).

עֲלַל chald. i. q. hebr. no. II. 1) *intravit.* (Syr. id.). Spec. de eo, qui in conclave regis intrat et admittitur Dan. 2, 16. 24. Praet. עַל Dan. l. c., fem. עַלַּת, Chethibh עָלַּת 5, 10. Part. plur. עָלִּין 4, 4. 5, 8, Chethibh עָלְלִין. — 2) *occidit* sol. Dan. 6, 15. Cf. hebr. בּוֹא.

Aph. *introduxit* aliquem, sq. לְ pers. Praet. הַנְעֵל (inserta littera נ) Dan. 2, 25. 6, 19. Imp. הַעֵל 2, 24, inf. הַעָלָה 5, 7, et הַנְעָלָה 4, 3. *Hoph.* הֻנְעַל *introductus est* 5, 13. 15.

N. deriv. מַעַל.

עֹלֵלוֹת cstr. עֹלְלוֹת pl. f. *racemationes* Jer. 49, 9. Obad. 1. 5. Jes. 17, 6. Iud. 8, 2, a rad. עָלַל I, 1.

I. עָלַם *absconditus, occultavit.* In Kal non legitur nisi part. pass. עֲלֻמִים occulta (peccata) Ps. 90, 8.

Niph. נֶעְלַם *absconditus fuit, latuit* Nah. 3, 11, sq. מִן eius, quem quid latet Lev. 5, 2, et 3. 4, 13. Num. 5, 13. Part. נַעֲלָמִים homines tecti, astuti, Ps. 26, 4.

Hiph. הֶעְלִים 1) *abscondit,* sq. מִן alicui, 2 Reg. 4, 27. Spec. a) הֶעְלִים עֵינַיִם sq. מִן oculos abscondit i. e. avertit ab aliquo, quod modo negligentis est Ez. 22, 26 et auxilium denegantis Jes. 1, 15, et

28, 27, modo conniventis
20, 4. 1 Sam. 12, 3 (sq. בְּ).
ו עֵינַיִם Ps. 10, 1. b) הֶעְלִים
ırem obvelavit, audire noluit,
ı 3, 56. — 2) *obscuravit*
l verbis, sermone i. e. vitu-
it, reprehendit (opp. illustrare
ındare) Iob. 42, 3.
hp. se abscondit. Iob. 6, 16
ıviis: עָלֵימוֹ יִתְעַלֶּם־שָׁלֶג *in*
sese abscondit nix s. aqua
ı verno tempore (עַל h. l. ac-
di potestatem habet, v. no. 1;
Sq. מִן *avertit se* ab aliqua re,
ıubtraxit. Deut. 22, 1. 3. 4.
ı, 2: אַל־תִּתְעַלַּם מִתַּחֲנוּנַי *noli*
rtere a fletu meo. Jes. 58, 7.
mm. deriv. עוֹלָם, עֵילוֹם,

ע sive עָלַם rad. inusit.,

غلم pubes fuit et coëundi cu-
, de iuvene, puella et ani-
s, syr. ܐܬܥܠܡ id. Hinc
ı עַלְמָה, עֲלוּמִים.

nph. עָלְמָא chald. m. i. q.
עוֹלָם *tempus remotum* (ae-
n), de tempore futuro Dan.
4, 31. 7, 27, et praeterito
, 15, unde Dan. 2, 20: מִן־
עָלְמָא וְעַד־ *ab aeterno usque*
ternum.

iuvenis, isque pubes 1 Sam.
6. 20, 22 (pro quo V. 21
arab. غُلَامٌ, غَلِيمٌ, a rad.
. II.

. antecedentis, *puella nubi-*
viro matura, ut arab. غُلَامَةٌ,
syr. ܥܠܝܡܬܐ, chald.
i. q. נַעֲרָה, et gr. *νεᾶνις*
hebraeum עַלְמָה reddiderunt
. Ps. 68, 26, et Aqu., Symm.,
l. Jes. 7, 14). Gen. 24, 43.
, 8. Prov. 30, 19. Plur. עֲלָמוֹת
8, 26. Cant. 1, 3. 6, 8. De
ge iuvenili, recens nupta Jes.

7, 14 (cf. בְּתוּלָה Joël 1, 8). Ne-
que enim illibatae virginitatis notio
in hoc vc. inest, quam propria voce
בְּתוּלָה exprimunt (v. Cant. 6, 8 et
Prov. l. c., ut Jes. l. c. LXX.
male reddant *παρθένος*), neque
conditionis innuptae (ut nuper con-
tendit Hengstenbergius, Christol.
des A. T. II, 69), sed aetatis nubi-
lis et pubertatis. V. Comment. ad
Jes. l. c. — עַל עֲלָמוֹת more virgi-
num, nach Jungfrauen Weise (v.
עַל no. 1, a, ζ) i. e. voce virginea
acuta, nostr. *soprano*, opp. voci
virili et gravi 1 Par. 15, 20 (de
quo loco vide s. rad. נָצַח no. I Pi.).
Ps. 46, 1. Forkelius (Gesch. der
Musik I, p. 142) intelligebat *modos*
virginum (coll. germ. Jungfrau-
weis), invito contextu loci 1 Par.
l. c.

עַלְמוֹן (occultum) n. pr. 1) oppidi
Benjaminitarum Jos. 21, 18, quod
1 Chr. 6, 45 עָלֶמֶת appellatur. —
Sed 2) עַלְמֹן־דִּבְלָתָיְמָה Num. 33,
46 est Israelitarum statio in deserto
Sinaitico.

עַלְמוּת vc. *δὶς λεγόμ.*, sed incertae
auctoritatis 1) Ps. 9, 1 idem esse
videtur quod עַל עֲלָמוֹת Ps. 46, 1
(vide s. v. עַלְמָה) voce virginea
(nisi ita legendum). 2) Ps. 48, 15
flagitante contextu est i. q. עוֹלָם *ae-*
ternitas, h. l. *in perpetuum*, LXX.
εἰς τοὺς αἰῶνας Vulg. *in secula*
(quasi pronuntiassent עֲלָמוֹת). Multi
libri mss. et impressi: עַל־מוּת
(malim עַל־מָוֶת) *usque ad mor-*
tem, quod equidem praetulerim,
cf. de hoc עַל particulae usu Jes. 10,
25. Ps. 19, 7.

עֵלְמִי chald. n. gentil. ab עֵילָם (q. v.)
Elamita, Plur. עֵלְמָיֵא *Elamitae*,
Esr. 4, 9.

עָלֶמֶת (tegumentum) n. pr. m. 1)
1 Chr. 7, 8. 2) 8, 36. 9, 42.

עַלֶּמֶת v. עַלְמוֹן.

עָלַס i. q. עָלַז et עָלַץ *iubilavit*,
laetatus est Iob. 20, 18.

Niph. Iob. 39, 13: כְּנַף־רְנָנִים נֶעֱלָסָה *ala struthionum exsultat* i. e. alacriter se agitat, cf. Il. II, 462: ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι.

Hithp. *laetatus est* Prov. 7, 18.

עָלַע rad. admodum dubiae auctoritatis, quam idem esse volunt atque לוּעַ deglutire, sorbere, et unde ducunt fut. Pi. יְעַלְעוּ *sorbent.* Iob. 39, 30 (33). Equidem suspicor reponendum esse לעלעו (י in ל mutato, eiusdem formae litteram, sed maiorem) i. e. לְעַלְעוּ (vel לְעַלְעוּ) *sorbillant* praet. Pilel (quae forma de motu celeri frequentatur).

עֲלַע chald. f. i. q. hebr. צֵלָע *costa*, pl. עִלְעִין Dan. 7, 5. Male dentes caninos vel aprinos intelligebat Bertholdtus.

עָלַף in Kal inusit. pr. *texit, obvolvit.* (Arab. غلف, gr. καλύπτω. Cf. עוּף no. 1).

Pu. 1) *tectus est* Cant. 5, 14. 2) *defecit viribus, deliquium passus est* (pr. caligine tectus est, v. synn. עָטַף, עָטָה). Jes. 51, 20.

Hithp. 1) *velavit se* Gen. 38, 14. 2) i. q. Pu. no. 2 *viribus defecit*, prae aestu Jon. 4, 8, prae siti Am. 8, 13.

עֻלְפֶּה m. (verbale Pu. cum ה parag.) *languens, moerens* Ez. 31, 15.

עָלַץ fut. יַעֲלֹץ, i. q. עָלַז et עָלַס *iubilavit, laetatus est.* Prov. 11, 10. 28, 12. עָלַץ בַּיהוָֹה de Jehova laetatus est Ps. 5, 12. 9, 3. 1 Sam. 2, 1. Sq. לְ *insultavit* alicui Ps. 25, 2. Translate de rebus inanimatis 1 Chr. 16, 32.

Deriv. עֲלִיצוּת.

עָלַק rad. in verbo inusit. arab. علق, غلق adhaesit, inde עֲלוּקָה hirudo, q. v.

עַם (cum accentibus coniunctivis) et

עָם (cum distinctivis et post art.
c. Suff. עַמִּי, utriusque sexus (...
raro f. Ex. 5, 16. Iud. 18, 7) *po-*
pulus, a congregando dicta, ...
rad. עָמַם no. 1 (arab. ...
plebs). Creberrime dicitur de ...
ële, tanquam *populo Dei*, ...
Ex. 15, 13. Deut. 32, 36, ...
populo sancto Deut. 7, 6, ...
populo, qui Dei peculium ...
20 cet. et opponuntur ...
sed plur. עַמִּים Jes. 8, 9. Ps. ...
et עַמֵּי הָאָרֶץ Deut. 28, 10 ...
de omnibus populis frequ...
Spec. dicitur 1) de *singulis*...
bus tribubusque, v. c. ...
Iud. 5, 18, plur. saepe de tr...
Israëliticis (cf. δῆμος; Att...
sium) Gen. 49, 10. Deut. ...
33, 3. 19. Jes. 3, 13. Hos. 10 ...
Ps. 47, 2. 10; adeoque de ...
sive *familia* alic., max. in ...
עַמֵּי פ׳ *cognati* et *necessarii* ...
cuius i. q. אֲבֹתֵי פ׳ (v. ...
Lev. 21, 1. 4. 19, 16. ...
עַמָּיו congregari *ad suos* i. ...
dr. congregari *ad patres* ...
Niph.). [Inde natus est ...
eius in singulari de sing...
cessariis, unde arab. عم ...
et nomm. pr. עַמִּיאֵל nec...
Dei, אֱלִיעָם cui Deus ...
rius est]. Poët. de pecu...
dam, genere hominum, ut ...
homines miseri Ps. 18, 28 ...
צַדִּיק homines iusti Gen. 20, ...
2) Opp. ducibus regive ...
vulgum (cf. λαός opp. ...
2, 365. 13, 108. 24; 28) ...
12, 16. 2 Reg. 11, 17. 23 ...
7, 27, milites Iud. 5, 2. ...
genit. ducis dominive *com...*
vos eius i. q. אֲנָשָׁיו (v. ...
h), *seine Leute.* Cant. 6, ...
מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב *currus* ...
principis, die Wagen des ...
lichen Gefolges (ي enim ...
suffixum, sed paragogicam ...
constr. notam esse statuo), ...

etiam de privati domini servis
;g. 19, 21. 2 Reg. 4, 41. —
3) ubi homo privatus loqui-
populus meus est *populus*,
ı *civis sum* Jes. 53, 8. Ruth
;, unde בְּנֵי עַמִּי filii populi mei,
populares mei, Gen. 23, 11,
. בַּת עַמִּי id. (v. בַּת no. 5)
n. 2, 11. 3, 14. 4, 3. 6. —
t. dicitur 4) etiam de *universo*
re humano i. q. הָאָדָם Jes. 40,
, 5. 44, 7, quo etiam referri
ant verba per acerbam *εἰρω-*
'dicta Iob. 12, 2: אָמְנָם כִּי אַתֶּם
ane vos estis *omne genus hu-*
um, et vobiscum emoritur
ntia (ihr seyd alle Welt, und
aller Welt Weisheit). —
Poët. de animalium *agmine*
. 30, 25. 26. Ps. 74, 14, cf.
o. 2, adde gr. *δῆμος*.
. עַמִּים cstr. עַמֵּי (rarius more
aeo עֲמָמִים cstr. עַמְמֵי Neh. 9,
4. Iud. 5, 14) *populi*, it *tri-*
Israëlitarum v. supra no. 1
ati, necessarii alic., v. supra
2.

ald. id. Plur. עַמְמַיָּא emph.
: Dan. 3, 4. 7. 31. 5, 19. 6,
, 14. Syr. ܥܡܐ, pl. ܥܡܡܐ.

coniunctio, communio, a rad.
, ubique in particulam abit, et

) adv. *simul*, *praeterea*, gr.
, *μετά*, arab. مَعًا. 1 Sam. 17,
erat rufus עִם יְפֵה עֵינַיִם *si-*
que (und dabey) *pulcher aspe-*
16, 12. Longe frequentius
) Praep. c. Suff. עִמִּי (pro quo
n עִמָּדִי dicitur, v. עִמָּד), עִמְּךָ
'ausa et fem. עִמָּךְ, עִמּוֹ, עִמָּנוּ,
, עִמָּם et עִמָּהֶם (syr. ܥܡ,
. transp. مَعَ, مَعْ)
) *cum* (quod eiusdem originis
v. ad rad. עָמַם), pr. de socie-
et comitatu, Gen. 13, 1: וְלוֹט
et Lot cum eo. 18, 16. 1 Sam.
24. Inde a) de auxilio Gen.

21, 22: אֱלֹהִים עִמְּךָ *Deus tecum*
est i. e. te adiuvat. 26, 3. 28.
1 Sam. 14, 45, inde post verba
adiuvandi, ut עָזַר (nostr. bey-
stehn) 1 Par. 12, 21, הִתְחַזֵּק (q.
v.), al.; b) de agendi communione
et societate, ut חָלַק עִם partiri *cum*
aliquo Prov. 29, 24, hereditare
cum al. Gen. 21, 10, foedus iun-
gere *cum* al. (v. כָּרַת), דִּבֶּר עִם
(v. דִּבֶּר) colloqui *cum* al., inde
דָּבָר עִם verbum, quod loquor *cum*
al. Iob. 15, 11. 2 Par. 1, 9, שָׁכַב
עִם concumbere *cum* al. Gen. 19,
32 sq. 30, 15. Si hostiliter invi-
cem agunt, est c) *cum* pro *contra*,
ut נִלְחַם עִם pugnare, bellum gerere
cum al., נֶאֱבַק עִם luctari cum,
רִיב עִם queri cum al., adde Ps.
55, 19: כִּי בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי *nam*
cum multis veniunt (multos socios
habent in pugna) *contra me*. 94,
16: *quis auxiliabitur mihi* עִם
מְרֵעִים pugnanti *cum scelestis*. Iob.
9, 14. 10, 17. 16, 21. 17, 3. d) Cum
verbis agendi: agere *cum* aliquo
(bene vel male), eum (bene vel
male) habere, tractare, ut עָשָׂה טוֹב
עִם, עָשָׂה חֶסֶד עִם Jos. 2, 12. Ps.
119, 65, הֵיטִיב עִם benefecit alicui
Gen. 32, 10, רָצָה עִם amice egit
cum al. Ps. 50, 18, adde תָּמִים עִם
18, 24, שָׁלֵם עִם (vide h. v.), נָכוֹן
עִם Ps. 78, 37. — A societatis
notione proficiscitur e) communio
sortis. Gen. 18, 23: *num perdis*
iustum cum impio i. e. sicut im-
pium. Comm. 25. Iob. 3, 14. 15.
21, 8. Ps. 73, 5. Eccl. 2, 16: *mo-*
ritur sapiens cum stulto, pariter
atque stultus, utriusque eadem sors
est, eadem ratio. Inde f) refertur
ad quamvis aequalitatem, similitu-
dinem. Iob. 40, 15: *ecce hippopo-*
tamum, *quem creavi* עִמָּךְ *pariter*
atque te. 9, 26. Ps. 120, 4:
(lingua mendax est) . . . עִם גַּחֲלֵי
רְתָמִים *sicut carbones genistae*,
i. e. pungit, et urit instar carbo-
num. Copulatur cum verbis simi-
litudinis: נִמְשַׁל עִם comparandus est
cum al., i. e. similis rei Ps. 143, 7.

g) De aequalitate temporis ponitur Ps. 72, 5: יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ *te reverebuntur cum sole* i. e. quamdiu sol erit. Cf. Dan. 3, 33 et illud Ovidii, Amor. 1, 15, 16: cum sole et luna semper Aratus erit.

2) *apud, prope*, de propinquitate et vicinia. עִם בְּאֵר apud s. ad fontem Gen. 25, 11, עִם שְׁכֶם prope Sichem (urbem) 35, 4, עִם יְהוָה apud Jehovam (i. e. apud sacrarium eius) 1 Sam. 2, 21, עִם פְּנֵי ad faciem al. Iob. 1, 12. Inde dicunt: habitare *apud* aliquem i. e. in domo s. familia eius Gen. 27, 44, in eodem populo 23, 4; servire *apud* aliquem i. e. servum eius esse Gen. 29, 25. 30. *Apud aliquem* spec. dicitur a) pro: *in domo* alic., *chez* quelqu'un, vide exempla iam laudata, adde Gen. 24, 25: *stramen et pabulum abunde* est עִמָּנוּ *apud nos*, i. e. in domo nostra. In recentiore Hebraismo plenius dr. עִם בֵּית פ׳ 1 Par. 13, 14. b) *in corpore* alic. Iob. 6, 4: *tela Omnipotentis* sunt עִמָּדִי LXX. ἐν τῷ σώματί μου. Saepius c) *in animo* alic. Iob. 27, 11: אֲשֶׁר עִם שַׁדַּי לֹא אֲכַחֵד *quae apud Omnipotentem* sunt, *non tacebo* i. e. quid sentiat, quomodo animatus sit deus. 9, 35: לֹא כֵן אָנֹכִי עִמָּדִי *non ita ego sum apud me*, i. e. non ita animatus sum in pectore meo sc. ut timeam. Num. 14, 24; inde de consilio, quod quis cepit Iob. 10, 13: יָדַעְתִּי כִּי זֹאת עִמָּךְ *scio, talia* fuisse *in animo tuo*, te talia molitum esse. 23, 14; de eo, quod scimus, novimus Ps. 50, 11: *bestiae campi* sunt *apud me* s. in animo meo i. e. ego omnes novi (in altero hemistichio יָדַעְתִּי). Iob. 15, 9; de sententia alicuius (cf. *apud me* multum valet haec opinio, arab. عندى apud me i. e. de mea sententia), v. c. צָדַק עִם אֵל iustus fuit de sententia Dei Iob. 9, 2. 25, 4. Plenius Hebraei (sed recentiores tantum) hoc enuntiant עִם לְבָבִי, עִם לִבִּי, ut gr. μετὰ φρεσίν, lat. *apud animum* (statuere, proponere). Eccles. 1, 16: דִּבַּרְתִּי עִם לִבִּי *apud animum meum loquebar.* Deut. 8, 5. Ps. 77, 7. 2 Par. 1, 11, de consilio 1 Par. 22, 7. 28, 2. 2 Par. 6, 7. 8. 24, 4. 29, 10, de eo quod scimus Jos. 14, 7. 1 Reg. 10, 2. 2 Par. 9, 2. — d) *Apud* viros saepe dicitur pro *inter* eos, *in medio* eorum, ut gr. μεθ' ἑταίρων, μετ' ἀνδράσι, lat. apud exercitum, pro in exercitu (cf. germ. *mit*, quod eiusdem stirpis est atque *Mitte* et gr. μετά). Jes. 38, 11: עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל *apud incolas mundi.* 2 Sam. 13, 23: עִם אֶפְרָיִם *apud Ephraimitas.* — e) Metaph. est *non obstante* (cf. בְּ litt. C, no. 3 arab. مَعَ de Sacy gramm. arab. I, §. 1094 ed. 2). עִם זֶה hoc non obstante, nihilominus Neh. 5, 18.

In multis significationibus עִם congruit cum אֵת (no. II), quod propterea a nostro derivare volebat Ewaldus, gramm. hebr. pag. 608 (עִמַּת, contr. עַת, quod mutatum sit in אֵת): diversam tamen originem et primariam potestatem iam supra (h. v.) ostendimus.

Cum praef. מִן: מֵעִם (arab. مِن عند) dicitur de iis, qui (quae) recedunt *ab* eo, *apud* quem (quod) fuerant. Spec. igitur: a) *ex vicinia* alic., post verbum abeundi, discedendi Gen. 13, 14. 26, 16. dimittendi Deut. 15, 12 cet. מֵעִם הַמִּזְבֵּחַ ab altari Ex. 21, 14. Deut. 23, 16. Iud. 9, 37. Iob. 28, 4. b) *e domo* alic., *de chez* quelqu'un (cf. עִם no. 2, litt. b). מֵעִם פַּרְעֹה e domo Pharaonis Ex. 8, 8. 25. 26. 9, 33. 10, 6. 18. c) *e potestate* alic. (*ab* aliquo) post verba accipiendi 2 Sam. 2, 15, poscendi Ex. 22, 13, emendi 2 Sam. 24, 31, saepe de Deo, a quo tanquam auctore et causa aliquid proficiscitur. Ps. 121, 2: *auxilium mihi venit* מֵעִם יְהוָה *a Deo.* Jes. 8, 18: *sumus signa et portenta Israëlitis* מֵעִם יְהוָה *a Deo* data et ad hoc de-

stinata. 7, 11. 29, 6. 1 Reg. 2, 33. 2 Par. 10, 13. (Arab. من عند ex iussu, voluntate alic.). d) *ex animo* alic. 1 Sam. 16, 14: *spiritus recessit* מֵעִם שָׁאוּל *ex animo Sauli*. Inde de iudicio, quod proficiscitur ab aliquo, Iob. 34, 33: *num retribuit* (Deus) מֵעִמְּךָ *de sententia tua?* 2 Sam. 3, 28; de consilio capto Gen. 41, 32. 1 Sam. 20, 33. e) e medio (cf. עַם no. 2, litt. d). מֵעִם אֶחָיו Ruth. 4, 10. — Simile est מֵאֵת p. 589.

עִם chald. i. q. hebr. *cum, apud*, de societate Dan. 2, 18. 43. 6, 22. 7, 13. 21: (figura) *instar filii hominis venit* עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא *cum nubibus coeli*, cf. μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο Od. 2, 148. De tempore, quo durante aliquid fit (cf. hebr. no. 1, litt. g): עִם לֵילְיָא nostr. bey Nacht Dan. 7, 2. עִם דָּר וְדָר cum omnibus generationibus i. e. quamdiu hominum generationes erunt Dan. 3, 33. 4, 31.

I. עָמַד fut. יַעֲמֹד 1) *stetit*. (Arab. عَمَدَ Conj. I. II. IV. transit. stabilivit, sustinuit, fulsit). Dr. de hominibus Gen. 24, 30. 31. 41, 17, et de rebus inanimatis Deut. 31, 15. Jos. 3, 16. 11, 13. Sqq. praepositt. a) sq. לִפְנֵי *stetit coram* rege i. e. *serviit, ministravit* ei Gen. 41, 46. Deut. 1, 38. 1 Reg. 1, 28. 10, 8. Dan. 1, 5 (cf. עָמַד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ Dan. 1, 4); ע׳ לִפְנֵי יְיָ ministravit Jehovae, de prophetis 1 Reg. 17, 1. 18, 15. Jer. 15, 19, sacerdotibus Deut. 10, 8. Iud. 20, 28, cf. Ps. 134, 1. Sed Lev. 18, 23 עָמַד לִפְנֵי de *coitu* dictum est. b) sq. עַל α) *praefuit* alicui Num. 7, 2; β) *confisus est* in aliqua re (syr. ܩܘܡ ܠ) Ezech. 33, 26. γ) *adfuit* alicui, *defendit* eum (cf. עַל no. 2, b) Dan. 12, 1. Esth. 8, 11. 9, 16 (cf. קוּם לְ).

2) *stetit* pro *perstitit*, *constitit* (opp. cecidit, interiit) stehen bleiben, bestehn. Ps. 33, 11: *decretum Jehovae stat* in aeternum. 102, 27: *coeli intereunt, tu persistis*. Ex. 18, 23. Am. 2, 15. Hos. 10, 9. Esth. 3, 4. עָמַד בַּמִּלְחָמָה in proelio perstitit Ez. 13, 5. Sq. לִפְנֵי perstitit *coram* aliquo, *restitit ei* Ps. 76, 8. 130, 3. 147, 17. Nah. 1, 6, rarius sq. בִּפְנֵי Jos. 21, 44. 23, 9, נֶגֶד Eccles. 4, 12, מִן Dan. 11, 8, simpl. Dan. 11, 15. 25, sq. בְּ *perstitit, perseveravit in* aliqua re, Jes. 47, 12. Eccl. 8, 3. 2 Reg. 23, 3, semel sq. acc. Ez. 17, 14: *ut servet foedus, eique stet* (לְעָמְדָהּ). Inde *mansit* in eodem loco Ex. 9, 28, vel statu, de personis et rebus Lev. 13, 5. 37. Jer. 32, 14. 48, 11. Dan. 10, 17. 11, 6, spec. *in vivis mansit* Ex. 21, 21.

3) *substitit* (stillstehn), cui opp. pergere iter, continuare. 1 Sam. 20, 38: *festina* אַל תַּעֲמֹד *ne subsiste*. De sole cursum inhibente Jos. 10, 13, de mari pacato Jon. 1, 15, cf. 2 Reg. 4, 6. Sq. מִן *destitit* ab aliqua re, *desiit*. Gen. 29, 35: וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת *parere desiit*. 30, 9.

4) *exstitit, surrexit* (aufstehn) i. q. קוּם, sed in recentioribus tantum libris Dan. 12, 1. 13, saepe de principe novo Dan. 8, 23. 11, 2. 3. 20. Eccl. 4, 15, de bello exorto 1 Chr. 20, 4; sq. עַל *insurrexit* adversus aliquem, Dan. 8, 25. 11, 14. 1 Chr. 21, 1, cf. Lev. 19, 16.

5) pass. *constitutus est*. Esr. 10, 14: יַעַמְדוּ־נָא שָׂרֵינוּ *constituantur praefecti nostri*, constituamus praefectos nostros. Dan. 11, 31.

Hiph. הֶעֱמִיד 1) causat. Kal no. 1 *stare fecit, statuit* Ps. 31, 9. Lev. 14, 11, translate *constituit, decrevit* 2 Par. 30, 5, sq. לְ *destinavit* (promisit) alicui 33, 8, sq. עַל *imposuit* alicui (legem) Neh. 10, 33; it. *constituit*, muneri praefecit 1 Reg. 12, 32. 1 Par. 15, 16. — 2) causat. Kal no. 2 fecit,

ut aliquid perstaret, consisteret i. e. *stabilivit*, conservavit, 1 Reg. 15, 4. 2 Chr. 9, 8. Prov. 29, 4; *confirmavit* i. q. קִיֵּם 1 Chr. 35, 2. Dan. 11, 14: *ad visionem confirmandam*, h. e. eventu comprobandam. — 3) i. q. Kal no. 3 intrans. *substitit* 2 Par. 18, 34. — 4) *erexit, statuit*, ut statuas 2 Chr. 33, 19, domum Esr. 2, 68. 9, 9, it. *excitavit* Neh. 6, 7. Dan. 11, 11. 13.

Hoph. statutus est Lev. 16, 10, *mansit* 1 Reg. 22, 35.

Nomm. derivata: עֹמֶד, עֶמְדָּה, מַעֲמָד, מָעֳמָד, עַמּוּד.

II. עָמַד ἅπ. λεγόμ. incertae auctoritatis Ez. 29, 7: וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־מָתְנָיִם, quod manifesto dictum est pro וְהִמְעַדְתָּ וגו׳ *et vacillare fecisti omnes lumbos eorum*, cf. Ps. 69, 24. Sed utrum litterae ex certo quodam linguae usu, an hoc solo loco ex sermonis vitio quodam sint transpositae, non definio. Videtur tamen haec etiam forma innumeris Ezechielis prophetae sive licentiis sive barbarismis annumeranda esse.

עִמָּד praep. i. q. עִם, cum solo 1 pers. suffixo obvia: עִמָּדִי i. q. עִמִּי *mecum* Gen. 21, 23. 31, 5, *apud me* 29, 19. 27. Alia exempla vide sub עִם. Nihil rei est huic vc. cum rad. עָמַד stetit, sed pertinet illud potius ad rad. inusit. עמד = ענד ligavit, coniunxit, et respondet arabico عِنْدَ. Cf. עָמַם.

עֹמֶד m. 1) *statio, suggestus*, 2 Chr. 34, 31. — 2) *locus* Dan. 8, 17. 18.

עֶמְדָּה f. *locus*, in quo quis *subsistit*, *hospitium*, Mich. 1, 11.

עָמָה rad. inusit. societatis et communionis potestatem habens, i. q. עָמַם no. 1. Deriv. עָמִית.

עֻמָּה f. 1) pr. subst. *coniunctio, communio* (a rad. עָמַם no. 1). Non reperitur nisi in st. constr. עֻמַּת (semel Eccl. 5, 15) alibi לְעֻמַּת, c. Suff. לְעֻמָּתִי, semel לְעֻמּוֹת Ez 45, 7. Praep. i. q. עִם a) *apud*, *prope* Ex. 25, 27. 28, 27. b) *contra* Ez 3, 8. c) *e regione* 1 Chr. 26, 16. d) *pariter ac* (i. q. עם no. 1, e) 1 Chr. 24, 31. 26, 12. Eccl. 7, 14, unde 5, 15: כָּל־עֻמַּת *eadem prorsus ratione, qua* (cf. כָּל־עוֹד Iob 27, 3). Cum duobus praefl. לְעֻמַּת *prope* 1 Reg. 7, 20.

2) n. pr. oppidi Ascritarum, tantummodo Jos. 19, 30.

עַמּוּד m. 1) *columna* (arab. عَمُود, عِمَاد) Iud. 16, 25. 26. 1 Reg. 7, 2 sq. עַמּוּד הֶעָנָן columna nubis Ex. 33, 9. 10, et עַמּוּד הָאֵשׁ columna ignis 13, 22. De columnis coeli (montibus altissimis) Iob. 26, 11, terrae ibid. 9, 6. — 2) *suggestus* 2 Reg. 11, 14. 23, 3.

עַמּוֹן (i. q. בֶּן־עַמִּי, ut Gen. 19, 38 declaratur, nimirum *filius cognati* s. *consanguinei mei* i. e. ex incesto ortus, a nomine עַם ubi vide no. 1, addita syllaba וֹן, ut קַדְמוֹן a קֶדֶם, רִאשׁוֹן a רֹאשׁ) *Ammon*, n. pr. viri, quem Lotus cum filia natu minore per incestum genuerat Gen. 19, 30 sqq., dein gentis *Ammonitarum* ab eo oriundae, quae terrae transjordanensis tractum inter Jabbocum et Arnonem fluvios tenebat 1 Sam. 11, 11, frequentius בְּנֵי עַמּוֹן Num. 21, 24. Deut. 2, 37. 3, 16. — Ez. 25, 2—5 בְּנֵי־עַמּוֹן dicitur pro אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן, ut lat. *in Bruttios, Samnites* profectus est i. e. in fines eorum. V. Relandi Palaestina p. 103, et quae nos ipsi dedimus in Ersch et Gruber Encycl. v. Ammon T. III, 371. — N. gent. est עַמּוֹנִי, f. עַמּוֹנִית 1 Reg. 11, 1. Neh. 13, 23, pl. עַמּוֹנִיּוֹת 1 Reg. 11, 1.

עָמוֹס (onus) *Amos*, n. pr. prophetae Am. 1, 1. 7, 8 sqq. 8, 2.

j. *profundus*, tantum in pl.
. עִמְקֵי שָׂפָה profundi labii
nes) i. e. barbara lingua uten-
quae intelligi non potest. Jes.
9. Ez. 3, 5. 6.

עֲמֻקָּה adj. 1) *profundus*, Lev.
sqq. — 2) metaph. *quod*
tigari non potest. Ps. 64, 7.
7, 24.

. Suff. עִמְקִי *vallis*, regio de-
sa et longe lateque patens (*βα-
τόπος*, v. ad rad. Hiph.), et
ibus consita (Iob. 39, 10. Ps.
14. Cant. 2, 1), et pugnis ido-
(Iob. 39, 21). In plur. עֲמָקִים
el dici videtur de *incolis* val-
l, 1 Par. 12, 15: *in fugam*
iecerunt כָּל־הָעֲמָקִים *omnes val-*
s incolas, sed vide sitne legen-
a כָּל־הָעֲנָקִים *omnes Enacitas*,
madmodum Jer. 47, 5 pro שְׁאֵרִית
עִנָּ cum Alex. interprete haud
ictanter repono שְׁאֵרִית עֲנָקִם
scalon) *reliquiae Enacitarum*,
4 et ad rem illustrandam Jos.
, 21. — Usu discrepat a similis
testatis vocabulis נַחַל, גַּיְא, בִּקְעָה,
orum quodque certis quibusdam
llibus campisve tribuitur. Et
stro quidem vc. hae valles appel-
ntur: a) עֵמֶק הָאֵלָה (vallis tere-
nthorum) in vicinia Bethlehemi
Sam. 17, 2. 19. 21, 10. b) עֵמֶק
בְּרָכָה (vallis benedictionis) prope
ngaddam 2 Chr. 20, 26. c) עֵמֶק
הַמֶּלֶךְ (vallis regis) haud procul a
nari mortuo, Gen. 14, 17. 2 Sam.
18, 18. d) עֵמֶק רְפָאִים (vallis Re-
phaeorum) ad africum Hierosoly-
morum Philistaeam versus Jos. 15,
8. 18, 16. 2 Sam. 5, 18. 22. Jes.
17, 5. e) עֵמֶק שִׂדִּים, v. שִׂדִּים.
Sed עֵמֶק קְצִיץ Jos. 18, 21 est no-
men oppidi Benjaminitarum. Aliae
valles ab oppidis vicinis (v. יִזְרְעֶאל)
vel ab hominibus (v. יְהוֹשָׁפָט) sunt
appellatae.

עֹמֶק m. *profunditas*, Prov. 25, 3.

עָמַר in Kal inusit. 1) pr. *arctius*
colligavit (v. Pi., עֹמֶר no. 1 et
עָמִיר). Arab. غمر pressit, com-
pressit, arcte colligavit (Castell.),
unde غُمْر manipuli. — A vin-
ciendi notione proficiscitur 2) *sub-*
iecit (ut sam.), *servum fecit*, v.
Hithpa. et 3) *serviit, coluit* (arab.
عمر coluit, med. *Damm.* cultus
fuit).

Pi. colligavit mergites Ps. 129,
7, v. Kal no. 1.

Hithp. pr. *dominum se gessit*,
sq. בְּ servi s. mancipii loco habuit
aliq. Deut. 21, 14. 24, 7.

Nomm. deriv. עֹמֶר, עֲמֹרָה, עָמְרִי,
עָמִיר et

עֹמֶר pl. עֳמָרִים 1) i. q. עָמִיר *merges*
Lev. 23, 10 sq. Iob. 24, 10. (Arab.
غُمْر manipulus). — 2) *mensura*
aridorum, decimam Ephae partem
continens Exod. 16, 22. 32, max.
36, non confundenda cum mensura
חֹמֶר, decem Ephas continente.

עֲמַר chald. *lana*, i. q. hebr. צֶמֶר
Dan. 7, 9.

עֲמֹרָה *Gomorrha* (LXX Γομόῤῥα),
n. pr. (forte i. q. عِمَارَة cultura,
habitatio) unius ex quattuor oppi-
dis vallis Siddim in mare mortuum
demersis, quod plerumque una cum
Sodoma commemoratur, Gen. 10,
19. 13, 10.

עָמְרִי (i. q. עָמְרִיָּה prob. servus Je-
hovae, cf. rad. no. 3) n. pr. 1) re-
gis Israëlitarum (929 — 18 a. C.),
conditoris Samariae 1 Reg. 16, 16
sq. 2 Reg. 8, 26. Mich. 6, 16.
LXX. Ἀμβρί. 2) 1 Chron. 7, 8.
3) 9, 4. 4) 27, 18.

עַמְרָם (cognatus Excelsi h. e. Dei)
n. pr. m. 1) patris Mosis Ex. 6,
18. 20. Num. 3, 19, unde patron.
עַמְרָמִי Num. 3, 27. 1 Chr. 26, 23.
2) Esr. 10, 34.

עָמַשׂ i. q. עָמַס *portavit* Neh. 4, 11.

et auctor tribus arabicae Gen. 36, 16 cf. V. 12 et Vaterus l. c.

עָמַם 1) pr. *congregavit*, *collegit*, *coniunxit*, unde עַם populus, עִם cum, apud, עֻמָּה coniunctio. (Arab. عم est: communis fuit, sed latissime patet haec radix in linguis et semiticis et indogermanicis. In illis cf. גָּמַם collegit, unde גַּם, מְגַמָּה, כּוּם cumulavit, et servata gutturali חָם, עָמָה, אָמַם affinis, socer: in his lat. *cum*, *con*, *cumulus*, *cunctus* [a cungo = iungo], gr. *κοινός* [*ξυνός*], *γάμος*, et littera palatina vel in aspirationem emollita vel in sibilum versa sanscr. *sam*, pers. هم, gr. *ἅμα*, *ὁμός*, *ὁμοῦ* [adscita tertia radicali d et l *ὅμιλος*, *ὅμαδος* cf. hebr. צָמַד, lat. *simul*], *σύν*, *ξυνός*, moesogoth. *sama*, *saman*, anglos. *samo* cum, gall. *ensemble*, dan. *sam*, nostr. *sammt*, *zusammen*, *sammeln*, adde de linguis slavicis *Dorn* üb. die Verwandtschaft des persischen und gr. lat. Sprachstammes p. 183).

2) *clausit*, inde *abscondit*, *obscuravit*. Transl. pro *superavit* Ez. 31, 8, et intrans. *absconditus fuit*, Ez. 28, 3: כָּל־סָתוּם לֹא עֲמָמוּךָ *nihil occulti te latet*. (Arab. غم absconditum, nubibus velatum est coelum, syr. ܥܡ Ethpe. absconditum est coelum).

Hoph. הוּעַם *obscuratus est* (splendor auri) Thren. 4, 1.

עַמְמִים, et chald. **עַמְמִין** *populi*, v. עַם.

עִמָּנוּאֵל (Deus nobiscum) nomen symbolicum ac propheticum filii Jesaiae prophetae Jes. 7, 15. 8, 8.

עָמַס (semel עָמַשׂ Neh. 4, 11), fut. יַעֲמֹס, *sustulit*, v. c. lapidem Zach. 12, 3, *portavit*, *gestavit* Jes. 46, 3, spec. *sustulit* onus et iumento *imposuit*. Constr. absol. Jes. 46, 1, sq. עַל iumenti (sed omis[...] accusativo oneris) Gen. 44, 13 וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל־חֲמֹרוֹ *suo quisque asino* (onus) *imposuit*. Neh. 13, 15. Translate Ps. 68, 20: יַעֲמָס־לָנוּ *si* (onus) *nobis imponunt*.

Hiph. הֶעֱמִיס *alicui imposuit* (onus), sq. עַל 1 Reg. 12, 11. 2 Chr. 10, 11.

N. deriv. מַעֲמָסָה, n. pr. [...]

עֲמַסְיָה (quem Jehova in sinu gestat, cf. Jes. 46, 3) n. pr. m. 2 Chr. 17, 16.

עַמְעָד (populus aeternum duraturus) n. pr. oppidi Aseritarum Jos. 19, 26.

עָמַק *profundus*, metaph. *inexploratus fuit*, Ps. 92, 6, cf. gr. *βαθύφρων*, *βάθος* — σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ Rom. 11, 33. (Arab. عمق, rarius litteris transpositis معق, aram. ܥܡܩ, aeth. ዐመቀ: id).

Hiph. *profundum fecit*, saepe [...] verbo finito. Jes. 7, 11: הַעְמֵק שְׁאָלָה *profundum fac*, *pete*, h. e. pete ut ex profundo eveniat miraculum; et gerundio, ita ut fere in adverbium abeat Jer. 49, 8. 30: הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת *profunda facite domicilia vestra*, habitate in profundis terrae. Hos. 9, 9. Jes. 29, 15: הַמַּעֲמִיקִים לַסְתִּיר *qui profunde occultant*. Sed *profunda* etiam dicuntur, quae inde ab oculo contemplantis in magnam longitudinem porriguntur, ut gr. βαθὺς τόπος regio in longum porrecta, βαθεῖα αὐλή Il. 5, 142, quemadmodum nos spatium a parte antica ad posticam domus *profunditatem* (die Tiefe des Hauses) appellamus, cf. עֵמֶק. Jes. 30, 33: הֶעְמִיק הִרְחִב מְדֻרָתָהּ *longum latumque faciunt rogum eius*, et metaph. הֶעְמִיקוּ סָרָה *longe s. procul recedunt*, sie entfernen sich weit Jes. 31, 6. Hos. 5, 2.

Nomm. deriv. עָמֹק — עֹמֶק, praeterea עָמִיק, מַעֲמַקִּים, n. pr. [...]

...j. *profundus*, tantum in pl. ...r. עִמְקֵי שָׂפָה profundi labii ...ines) i. e. barbara lingua uten... quae intelligi non potest. Jes. ...9. Ez. 3, 5. 6.

עָמֹק adj. 1) *profundus*, Lev. ... sqq. — 2) metaph. *quod* ...*tigari* non potest. Ps. 64, 7. ... 7, 24.

... Suff. עִמְקִי *vallis*, regio de...a et longe lateque patens (*βα-θύπος*, v. ad rad. Hiph.), et ...ibus consita (Iob. 39, 10. Ps. ...4. Cant. 2, 1), et pugnis ido... (Iob. 39, 21). In plur. עֲמָקִים ... dici videtur de *incolis* val..., 1 Par. 12, 15: *in fugam* ...*cerunt* כָּל־הָעֲמָקִים *omnes val-incolas*, sed vide sitne legen... כָּל־הָעֲנָקִים *omnes Enacitas*, ...admodum Jer. 47, 5 pro שְׁאֵרִית ... cum Alex. interprete haud ...anter repono שְׁאֵרִית עֲנָקִים ...alon) *reliquiae Enacitarum*, ... et ad rem illustrandam Jos. ...1. — Usu discrepat a similis ...tatis vocabulis נַחַל, גַּיְא, בִּקְעָה, ...m quodque certis quibusdam ...us campisve tribuitur. Et ...o quidem vc. hae valles appel...r: a) עֵמֶק הָאֵלָה (vallis tere...orum) in vicinia Bethlehemi ...n. 17, 2. 19. 21, 10. b) עֵמֶק ... (vallis benedictionis) prope ...ldam 2 Chr. 20, 26. c) עֵמֶק ... (vallis regis) haud procul a ...mortuo, Gen. 14, 17. 2 Sam. ...8. d) עֵמֶק רְפָאִים (vallis Re...rum) ad africum Hierosoly...m Philistaeam versus Jos. 15, ..., 16. 2 Sam. 5, 18. 22. Jes. ... e) עֵמֶק שֹׁדִּים, v. שִׂדִּים. ... עֵמֶק קְצִיץ Jos. 18, 21 est no... oppidi Benjaminitarum. Aliae ... ab oppidis vicinis (v. יִזְרְעֶאל) ... hominibus (v. יְהוֹשָׁפָט) sunt ...latae.

... *profunditas*, Prov. 25, 3.

...n Kal inusit. 1) pr. *arctius* *colligavit* (v. Pi., עָמִיר no. 1 et עָמִיר). Arab. غمر pressit, compressit, arcte colligavit (Castell.), unde غُمْرٌ manipuli. — A vinciendi notione proficiscitur 2) *subiecit* (ut sam.), *servum fecit*, v. Hithpa. et 3) *serviit, coluit* (arab. عمر coluit, med. *Damm.* cultus fuit).

Pi. colligavit mergites Ps. 129, 7, v. Kal no. 1.

Hithp. pr. *dominum se gessit*, sq. בְּ servi s. mancipii loco habuit aliq. Deut. 21, 14. 24, 7.

Nomm. deriv. עֹמֶר, עֲמֹרָה, עָמְרִי, עָמִיר et

עֹמֶר pl. עֳמָרִים 1) i. q. עָמִיר *merges* Lev. 23, 10 sq. Iob. 24, 10. (Arab. غُمْرٌ manipulus). — 2) *mensura* aridorum, decimam Ephae partem continens Exod. 16, 22. 32, max. 36, non confundenda cum mensura חֹמֶר, decem Ephas continente.

עֲמַר chald. *lana*, i. q. hebr. צֶמֶר Dan. 7, 9.

עֲמֹרָה *Gomorrha* (LXX *Γομόῤῥα*), n. pr. (forte i. q. عِمَارَةٌ cultura, habitatio) unius ex quattuor oppidis vallis Siddim in mare mortuum demersis, quod plerumque una cum Sodoma commemoratur, Gen. 10, 19. 13, 10.

עָמְרִי (i. q. עָמְרִיָּה prob. servus Jehovae, cf. rad. no. 3) n. pr. 1) regis Israëlitarum (929 — 18 a. C.), conditoris Samariae 1 Reg. 16, 16 sq. 2 Reg. 8, 26. Mich. 6, 16. LXX. *Ἀμβρί.* 2) 1 Chron. 7, 8. 3) 9, 4. 4) 27, 18.

עַמְרָם (cognatus Excelsi h. e. Dei) n. pr. m. 1) patris Mosis Ex. 6, 18. 20. Num. 3, 19, unde patron. עַמְרָמִי Num. 3, 27. 1 Chr. 26, 23. 2) Esr. 10, 34.

עָמַשׂ i. q. עָמַס *portavit* Neh. 4, 11.

עֲמָשָׂא (onus) n. pr. m. 1) 2 Sam. 17, 25. 19, 14. 1 Chron. 2, 17. 2) 2 Chr. 28, 12.

עֲמָשַׂי (molestus) n. pr. m. 1) 1 Chr. 6, 10. 20. 2) 15, 24. 3) 2 Chr. 29, 12.

עֲמַשְׁסַי n. pr. m. Neh. 11, 13, sed suspicor, hanc scripturam falsam esse et ortam ex duabus formis עמשי et עמסי. Vide נְפִישְׁסִים et סִיעֲהָא.

ענב rad. inusit., chald. *coniunxit, connexuit*, unde duci possit עֵנָב uva, quasi acinorum manipulus, et n. pr. עֲנוּב.

עֲנָב (fort. locus uvarum ferax) Jos. 11, 21, et עֲנָב 15, 50 n. pr. oppidi in montanis Judae.

עֵנָב pl. עֲנָבִים cstr. עִנְּבֵי (Dag. forti euphon.) Lev. 25, 5 m. *uva*. Gen. 40, 10. 11. Deut. 32, 32 cet. (Syr. ܥܢܒܬܐ id. arab. عِنَبٌ collect. uvae. Praeterea vide an eiusdem stirpis sit ἄμπελος, adeoque ὄμφαξ).

ענג *molliter et delicate vixit*, in Kal inusit. (Arab. غَنِجَ deliciari, de mulieribus gestu amatorio, limis oculis cet. incedentibus).

Pu. part. fem. *molliter* et *delicate habita*, Jer. 6, 2.

Hithp. 1) i. q. Pu. Deut. 28, 56, cf. Jes. 55, 2. — 2) *oblectavit se, gavisus est* aliqua re, sq. עַל Iob. 22, 26. 27, 10. Ps. 37, 11, sq. מִן Jes. 66, 11. — 3) Inde in malam partem *irrisit* alicui, sq. עַל Jes. 57, 4.

Nomm. deriv. תַּעֲנוּג et

עָנֹג f. עֲנֻגָּה adj. *delicatulus, mollis* Deut. 28, 54. 56. Jes. 47, 1.

עֹנֶג m. *deliciae, vita delicata* Jes. 13, 22. 58, 13.

ענד *alligavit*, in verbo bis legitur Iob. 31, 36. Prov. 6, 21, praeterea inde subst. מַעֲדַנּוֹת. Affinia sunt عَنْدَ apud, et hebr. עַד.

I. **עָנָה** 1) pr. *cecinit* i. q. ... غنى Conj. II. IV (haec ... ficatio, quanquam rarior, ... maria esse videtur, v. Pi. ... pers. خواندن canere, voca... sanscr. *gai*) Ex. 15, 21, ... mine celebravit 1 Sam. 21, 1... 5. Ps. 147, 7; inde *clam*... lat. actor canit, cantat i. q. de... schreit laut), de clamore ... in pugna Ex. 32, 18. Jer. ... thoum in desertis Jes. 13. 2... cantus galli, gallicinium. ... fertur ad eum, qui aliquid ... *voce et solenniter pronunti*... lat. *cantare, cantor* de eo ... quid saepe dicit, inculcat, ... Ter. Plaut., Cic. Orat. I, 55. ... a) de Deo oraculum edente ... 9, 17: וַיהוָה עָנָהוּ *Jehova* ... mueli) *nuntiabat*. Gen. 41, ... *Deus Pharaoni salutem* ... cf. Deut. 20, 11. Sensu ... b) de iudice sententiam dice... 23, 2, et c) de teste, testi... dicente, aliquid sancte aff... inde *testatus est* c. acc. ... 19, 16, sq. בְּ eius *pro* quo ... 30, 33. 1 Sam. 12, 3) vel ... quem (Num. 35, 30. Deut. ... 2 Sam. 1, 16) testimonium ... Plenius עָנָה עֵד בְּ Ex. 20, 1...

2) *extulit vocem, loqui* ... (syr. ܥܢܐ) max. in ... Hebraismo. Iob. 3, 2: ... וַיֹּאמַר *Jobus exorsus est et* ... Cant. 2, 10. Jes. 14, 10. ... 10. 3, 4. 4, 11. 12. Sq. ac... *allocutus est* aliquem Zach. ... Longe creberrime

3) *respondit*. Constr. ... pers. Iob. 1, 7. Gen. 23, 14 ... 5, 6, ut gr. ἀμείβομαι τινι ... acc. rei, quae et ad quam ... detur Prov. 18, 23. Iob. ... Similiter Iob. 33, 13: ... לֹא יַעֲנֶה *de nulla rerum* ...

gestarum respondet, h. e. nullius rationem reddit. Itaque c) c. dupl. acc. pers. et rei 1 Sam. 20, 10. Micha 6, 5. Jer. 23, 37. Iob. 9, 3. *Respondere* alicui dicuntur aa) in malam partem, qui domino mandanti vel reprehendenti *contradicunt*, se excusant, cum eo contendunt (sich verantworten) Iob. 9, 14. 15. 32. 16, 3 (cf. arab. جواب responsum, it. excusatio), vel aliquem refellunt Iob. 32, 12; bb) in bonam partem, qui precibus alic. respondent, rogantem *exaudiunt*, itaque saepe de Deo homines exaudiente. 1 Sam. 14, 39. Ps. 3, 5. 4, 2. Praegn. dictum est 22, 22: מִקַּרְנֵי רֵמִים עֲנִיתָנִי *exaudi* (et eripe me) *ex cornibus taurorum*; inde cc) c. acc. pers. et בְּ rei: *exaudivit aliquem aliqua re* i. e. *ei largitus est, praebuit* rem Ps. 65, 6, et c. acc. rei. Eccl. 10, 19: הַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת־הַכֹּל *argentum exhibet omnia* (respondet omnibus), gewährt alles, cf. Hos. 2, 23. 24.

4) *significavit, spectavit* aliquid dictis suis (etwas *sagen wollen*, beabsichtigen) i. q. arab. عنى. Inde יַעַן, מַעַן, מַעֲנֶה propositum, consilium, quod quis spectat, dein praep.

In prioribus huius libri editionibus cum plurimis etymologis varias huius radicis significationes ad *respondendi* significatum revocare studebam, quam rationem sequitur etiam Winerus (p. 732. 733), *canendi* quoque notionem a respondendo, et alternis canendo ducens: suamque sententiam in talibus quisque sequatur. Ego hanc novam rationem eam maxime ob causam ingressus sum, quod primaria significatio plerumque fortior graviorque esse solet propterea saepe in Piël servata (Lgb. p. 242), et arabice littera duriore expressa (غنى *canere*).

Niph. 1) *responsum ferre* i. e. *refelli* Iob. 11, 2, *exaudiri* 19, 7. Prov. 21, 13. — 2) i. q. Kal *respondit*, sq. לְ Ez. 14, 4. 7.

Pi. i. q. Kal no. 1 *cecinit* Ex. 32, 18 (quo loco Pi. canendi significatu distinguitur a Kal). Ps. 88, 1. Jes. 27, 2.

Hiph. exaudivit i. q. Kal no. 3, bb, sq. acc. et בְּ rei: exaudivit aliquem aliqua re, *ei largitus est rem*. Eccl. 5, 19.

Nomm. deriv. v. Kal no. 4.

II. עָנָה (pro עָנַו, verbum לֹו, cf. quae inde proficiscuntur: עָנָו, עֲנָוָה) 1) *laborem impendit alicui rei, exercuit se aliqua re*, sq. בְּ Eccl. 1, 13. 3, 10. (Syr. ܥܢܳܐ ܒ, arab. عنى sq. ب id.), spec., ut videtur, *agrum coluit, subegit terram*, unde מַעֲנָה, מַעֲנִית sulcus. 2) *afflictus, depressus, oppressus est*. Ps. 116, 10. 119, 67. Zach. 10, 2. Jes. 31, 4: וּמֵהֲמוֹנָם לֹא יַעֲנֶה *et* (qui) *eorum multitudine non deprimitur*, animum non abiicit. 25, 5: זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה *cantus tyrannorum opprimitur*. (Arab. عنا depressus, humilis fuit).

Niph. 1) *afflictus est*. Ps. 119, 107. Jes. 53, 7: וְהוּא נַעֲנֶה *isque afflictus erat*. — 2) reflex. *se submisit alicui*, sq. מִפְּנֵי Ex. 10, 3 (ubi pro לֵעָנֹת est לְהֵעָנוֹת).

Pi. 1) *oppressit, depressit, afflixit* Gen. 16, 6. 15, 13. 31, 50. Ex. 22, 22. Ps. 102, 24: עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחִי *depressit* consumsit (Jehova) *in via vim meam*. 88, 8: בְּכָל־מִשְׁבָּרֶיךָ עִנִּיתָ *omnibus fluctibus tuis opprimis* i. e. inundas (me). — 2) עִנָּה אִשָּׁה *compressit feminam*, maxime vi. Gen. 34, 2. Deut. 22, 24. 29. Ind. 19, 24. 20, 5. — 3) עִנָּה נֶפֶשׁ animam afflixit i. e. *ieiunavit*, Lev. 16, 31. 23, 27. 32. Num. 29, 7.

Pu. oppressus, afflictus est Ps. 119, 71. Jes. 53, 4. Inf. עֻנּוֹתוֹ oppressio s. aerumna eius Ps. 132, 1.

Hiph. i. q. Pi. no. 1. 1 Reg. 8, 35. 2 Chr. 6, 26. Sed Eccl. 5, 19 pertinet ad עָנָה no. I, ubi vide.

Hithp. 1) *se submisit* Gen. 16, 9, max. Deo, Dan. 10, 12. — 2) i. q. Kal *afflictus est.* 1 Reg. 2, 26.

Nomm. deriv. עָנָו, עֲנָוָה, עַנְוָה, מַעֲנִית, מַעֲנֶה, עִנְיָן, עֳנִי, עָנִי, עֱנוּת, et nomm. pr. עֲנָה, עֻנִּי, עֲנָיָה, עֲנָת, עֲנָתוֹת, עַנְתֹתִיָּה.

I. עֲנָה, עֲנָא chald. 1) *loqui coepit*, ut hebr. no. 2 Dan. 2, 20. 3, 9. 19. 24. 26. 28. 4, 16. 27, sq. לְ pers. 2, 47. — 2) *respondit* Dan. 2, 7. 10. 3, 14. 16. 5, 7. 6, 14.

II. עֲנָה chald. *afflictus est.* Part. עָנֵה, pl. עֲנַיִן afflicti. Dan. 4, 24.

עֲנָה (exauditio) n. pr. m. 1) filii Seir, et gentis edomiticae ab eo oriundae, Gen. 36, 20. 29. — 2) filii Zibeonis, et nepotis Seïr Gen. 36, 2. 14. 24. [V. 2. 14 quidem *Ana* filia Zibeonis appellatur in contextu vulgari, sed *filium* (בֵּן) legendum esse cum Sam. et LXX. patet ex V. 24.]

עָנָו pl. עֲנָוִים (pro quo saepe in Keri est עֲנִיִּים, ab עָנִי), cstr. עַנְוֵי (a rad. עָנָה no. II, 2) 1) *afflictus, miser* Ps. 9, 13. 10, 12. 17. 22, 27. 34, 3. 147, 6. 149. 4, plerumque adiuncta notione animi demissi, pii et modesti, qui iniuriam ferre mavult, quam inferre, cf. prae ceteris Ps. 25, 9. 37, 11. 69, 33. — 2) *mansuetus, mitis,* Num. 12, 3.

עַנּוּב (coniunctus, a rad. עָנַב) n. pr. m. 1 Chr. 4, 8.

עֲנָוָה propr. f. vocis עָנָו (neutr. et abstr.) 1) *animus demissus, modestia,* Prov. 15, 33. 18, 12. 22, 4. Zeph. 2, 3. — 2) ubi Deo tribuitur, *mansuetudo, clementia,* Prov. 18, 36.

עַנְוָה f. i. q. antecedens no. 2. Ps. 45, 5 (de rege).

עֲנוֹק i. q. עֲנָק no. 2. Jos. 21, 11.

עֱנוּת f. *afflictio.* Ps. 22, 25: עֱנוּת עָנִי *afflictio afflicti.* Alii LXX. Vulg. Chald. secuti *clamorem afflicti* reddunt (coll. שַׁוְעוֹ in altero membro), sed עָנָה nunquam de *clamore* et eiulatu miseri usurpatur, v. rad. no. 1.

עָנַז v. עֵז.

עָנִי f. עֲנִיָּה, plur. עֲנִיִּים, עֲנִיֵּי cstr. 1) *afflictus, miser, pauper,* saepe adiuncta pietatis notione Exod. 22, 24. Deut. 24, 12. Ps. 10, 2. 9. 14, 6. 18, 28. — 2) *mansuetus,* mitis, cf. עָנָו no. 2, Zach. 9, 9. — Pl. עֲנָוִים saepe legitur in Keri, ubi Chethibh habet עֲנִיִּים Ps. 9, 19. Jes. 32, 7.

עֳנִי in pausa עֹנִי, cum Suff. עָנְיִי afflictio, *miseria* Gen. 16, 11. 31, 42. 41, 52. בְּנֵי עֹנִי miseri Prov. 31, 5. לֶחֶם עֹנִי panis miseriae Deut. 16, 3.

עֻנִּי (pro מְעֻנֶּה depressus) n. pr. m. 1 Chr. 15, 18. 20. Neh. 12, 9.

עֲנָיָה (quem Jehova exaudivit) n. pr. Neh. 8, 4. 10, 23.

עָנָיו Num. 12, 3 Keri, pro עָנָו.

עָנִים (contr. pro עֲיָנִים fontes) n. pr. oppidi in tribu Judae, Jos. 15, 50.

עִנְיָן m. *negotium* (cf. עָנָה no. II, 1) Eccl. 2, 26. 1, 13: עִנְיַן רָע *negotium malum,* tale nimirum, in quo non multum proficitur. — 2) *res* (ut chald.). Eccl. 4, 8: עִנְיַן רָע *res mala.* 5, 2: רֹב עִנְיָן *multum rei,* nostr. viel Wesens (in altero membro: רֹב דְּבָרִים viel Redens). 5, 13: בְּעִנְיַן רָע *re* (quadam) *adversa,* malo casu. 2, 23: כַּעַס עִנְיָנוֹ *aegritudo* est *res eius*, pars eius. 8, 16.

עָנַךְ rad. inusit., arab. alta et transitu difficilis fuit arena, v. תַּחְנֵךְ.

עָנֵם (duo fontes, cf. עָנִים, et de duali in ־ֵם exeunte Lgb. p. 536)

n. pr. oppidi Issacharitarum, 1 Chr. 6, 58, pro quo locis parallelis Jos. 19, 21. 21, 29 עֵין־גַּנִּים (fons horti).

עֲנָמִים Gen. 10, 13 n. pr. gentis aegyptiacae, quae accuratius definiri non potest, v. Bocharti Phaleg IV, 30. Mich. spicil. I, p. 160.

עֲנַמֶּלֶךְ n. pr. idoli Sipparenorum, semel legitur 2 Reg. 17, 31. Vox conflata esse videtur ex ענם = صنم imago, statua, et מֶלֶךְ rex; vel, ut volebat Hydius (de rel. vett. Persarum p. 131), ex غنم pecus, et מֶלֶךְ, inde grex stellarum i. e. Cephei sidus, quod Orientalibus كواكب الفرق stellae gregis, et الراعى والغنم pastor et grex appellatur. Priorem partem huius vc. habes etiam in nomine Ἐνεμεσσάρ (Tob. 1, 2. 13. 15. 16).

ענן in Kal inusit. pr. *texit*, ut affinia verba כָּנַן, גָּנַן, unde עָנָן nubes.

Pi. (denom. a עָנָן) *nubes collegit* Gen. 9, 14.

Po. עוֹנֵן, fut. יְעוֹנֵן (Levit. 19, 26), part. מְעוֹנֵן, semel f. עֹנְנָה (pro מְעוֹנְנָה, quanquam etiam Kal esse possit) *tecte egit*, inde *artibus tectis* i. e. arcanis et *magicis usus est*, *praestigias fecit* (cf. radd. לוּט, לָהַט et syr. ܐܪ̈ܙܐ mysteria, inde artes magicae). Deut. 18, 10. 14. 2 Reg. 21, 6. Jes. 2, 6. 57, 3. Mich. 5, 11. Speciale quoddam divinationis genus intelligunt plurimi de veteribus, Alex. χληδονίζομαι. Vulg. *observans somnia*, alibi *augurans*, *divinans*. Syr. *fascinans oculis* (qs. עונן ductum sit ab עַיִן): sed videtur potius generale nomen esse.

עָנָן st. constr. עֲנַן m. 1) *nubes* (quippe quae coelum tegit et obvelat), cf. عَمَاءٌ nubes, a rad. عمى texit, obvelavit, et غَفَارَةٌ nubes, a rad. غفر texit. (Arab. عنانة, pl. عنان). *Nubi* comparatur exercitus copiosissimus Ez. 30, 18. 38, 9: *nubes matutina* imaginem praebet rei cito praetereuntis Hos. 6, 4 (cf. Iob. 7, 9). — 2) n. pr. m. Neh. 10, 27.

עֲנָן chald. *nubes*, pl. st. constr. עֲנָנֵי Dan. 7, 13.

עֲנָנָה f. collect. *nubes* (Gewölk) Iob. 3, 5. Bene Theod. συννεφία. De usu formae fem. in collectivis v. Gramm. hebr. §. 105, 2.

עֲנָנִי (apoc. pro עֲנָנְיָה) n. pr. m. 1 Chr. 3, 23.

עֲנַנְיָה (*quem* vel *quod Jehova tegit* i. e. tuetur) n. pr. 1) m. Neh. 3, 23, gr. Ἀνανίας. — 2) oppidi Benjaminitarum Neh. 11, 32.

ענף rad. inusit., quae fortasse ad *tegendi* potestatem pertinebat, ut cognatae עוף (עָיֵף), עָלַף. Inde

עָנָף *ramus* Ez. 17, 8. 23, c. Suff. עַנְפְּכֶם 36, 8 tanquam a forma עֶנֶף.

עֲנַף chald. id. Dan. 4, 18.

עָנֵף m. *ramosus* Ez. 36, 8.

ענק *torque s. collari ornavit.* (Proficiscitur a potestate angendi, strangulandi, quam habent radd. vicinae אָנַק, חָנַק, ubi vide. Arab. عنق IV. torque ornavit canem. عُنُقٌ cervix, nostr. *Nacken*, germ. sup. die *Anke*). Semel translate Ps. 73, 6: עֲנָקַתְמוֹ גַאֲוָה *superbia cingit eos torquis instar* i. e. collum eorum vestit; collum enim resupinum poëtae sedes est superbiae.

Hiph. הֶעֱנִיק prob. *cervici* (portandum) *imposuit*. Deut. 15, 14 de servo manumittendo: הַעֲנֵיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ וגו׳ *imponas ei de grege tuo* cet. LXX. Vulg. *dabis viaticum*. Alii *donandi* significatum ita declarant, ut pr. sit *collari* inde *donis* ornavit. Quod olim Castello

et Giggeio auctoribus contuli „عنق sq. على facilem se praebuit," errore debetur Giggei Kamusi verba (II, p. 1318 ed. Calcutt.) male transferentis.

עֲנָק m. 1) *collare, torques, monile* Cant. 4, 9, pl. ־ִים et ־וֹת Prov. 1, 9. Jud. 8, 26.

2) i. q. arab. عَنَقٌ *longitudo colli* et staturae (cf. أَعْنَقُ longicollis), inde בְּנֵי הָעֲנָק, בְּנֵי עֲנָק Num. 13, 33, יְלִידֵי הָעֲנָק ibid. V. 22. 28, it. עֲנָקִים Deut. 1, 28. 2, 10. 11. 21, et בְּנֵי עֲנָקִים 9, 2 *Enacitae* (pr. longicolles, procerae staturae homines) n. pr. gentis Cananaeae ob staturae proceritatem famosae, quae ante Hebraeorum invasionem in vicinia Hebronis habitaverat (Jos. 11, 21), ab his vero tantum non exstirpata est, ita ut pauci posteri in Philistaeae urbibus superessent (cf. intpp. et Criticos ad Jer. 47, 5).

עָנֵר (i. q. נַעַר *ἀνήρ?*) n. pr. 1) viri Canaanitae, Gen. 14, 13. 24. — 2) oppidi Levitarum in agro Manassis, alibi תַּעְנָךְ (nisi ita aut ענך legendum sit) 1 Chr. 6, 70.

עָנַשׁ fut. יַעֲנֹשׁ *mulctavit, mulctam imposuit.* (Praeterea in sola dial. rabbinica. Origo videtur in *imponendo* esse, cf. cogn. עָמַס, עָמַשׂ). Constr. sq. לְ Prov. 17, 26, sq. dupl. acc. mulctavit aliquem pecunià Deut. 22, 19. 2 Chr. 36, 3 (de pecuniis in bello exactis), vino Am. 2, 8. Impers. Prov. 21, 11: בַּעֲנָשׁ־לֵץ *ubi mulctant irrisorem* (iudices).

Niph. mulctatus est Ex. 21, 22, gener. *poenas dedit* Prov. 22, 3. 27, 12.

עֹנֶשׁ m. 1) *mulcta, pecuniae* ab aliquo *exactae* 2 Reg. 23, 33. Prov. 19, 19.

עֲנָשׁ m. chald. *mulcta* Esr. 7, 26.

עֲנָת (auditio, preces ratae, … ad formam … n. pr. m. Jud. 3, 31. 5, 6.

עֲנָת, בֵּית עֲנָת v. בַּיִת.

עֲנָתוֹת (preces ratae, … vili servata, v. Lgb. p. … pr. 1) oppidi Levitarum … Benjamini, in quo Jere… pheta natus est. Jos. 21, 18 … 10, 30. Jer. 1, 1. N. gent. … 2 Sam. 23, 27. — 2) m. a) … 7, 8. b) Neh. 10, 20.

עַנְתֹתִיָּה (preces ratae a … n. pr. m. 1 Chr. 8, 24.

עָסִיס m. *mustum* Joël 1, 5 … Am. 9, 13, a rad.

עָסַס *conculcavit* Mal. 3, 21. … עֲפִי id.).

עער rad. ficta, unde deduxit … Jes. 15, 5, vide ind. analyt.

עָפָה rad. inusit., syr. [illegible] … [illegible] luxuriavit herba, … hebr. et chald.

עֳפָה v. עֵיפָה.

עֳפִי m. pl. עֳפָאִים (cf. Lgb. … *frondes* arborum Ps. 104, … rad. עָפָה.

עֳפִי chald. id. Dan. 4, 9. 11. 18. … [illegible] ramus, cacumen … [illegible] frons).

עָפַל in Kal inusit., pr. … unde עֹפֶל tumulus. Arab. … tumore s. hernia laboravit.

Pu. *tumidus*, metaph. … *superbus fuit*, Hab. 2, 4.

Hiph. *tumide* i. e. superbe … ganter *egit*. Num. 14, 44: … לַעֲלוֹת וגו' *arroganter egerunt* … dei monita negligentes … *runt*. Idem Deut. 1, 43 … tur: וַתָּזִדוּ וַתַּעֲלוּ הָהָרָה.

עֹפֶל m. 1) *tumulus*, *clivus* Jes. 32, 14. Mich. 4, 8, cum art. הָעֹפֶל n. pr. clivi in parte orientali montis Sion, qui peculiari muro cinctus erat et munitus, 2 Reg. 5, 24. 2 Chr. 27, 3. 33, 14. Neh. 3, 27. 11, 21, cf. Jos. bell. iud. 6, 6, §. 3. — 2) *tumor*, pl. עפלים (lege עֳפָלִים) Deut. 28, 27. 1 Sam. 5, 6 sqq. Chethibh de tumoribus ani. (Arab. عفل tumor in ano virorum, vel in pudendis mulierum, v. Schroederi Origg. hebr. cap. 4. p. 54. 55. H. Alb. Schultens ad Meidanii Prov. p. 23). In Keri pro eo est טְחוֹרִים, q. v.

עָפַן rad. inusit., arab. et syr. *mucuit*, *putruit*, unde

עָפְנִי N. gent., semel legitur Jos. 18, 24, ubi הָעָפְנִי (כְּפַר) est oppidum Benjaminitarum.

עַפְעַפַּיִם vel potius dual. **עַפְעַפִּים** tantum cstr. עַפְעַפֵּי *palpebrae*, a volitando dictae (die Flatternden), a rad. עוּף Pilp. עִפְעֵף (cf. Gramm. hebr. §. 54, no. 4). Iob. 16, 16. Ps. 132, 4. Poët. עַפְעַפֵּי שָׁחַר *palpebrae aurorae*, de radiis solis orientis. Iob. 3, 9. 41, 10. Cf. Ἀμέρας βλέφαρον Soph. Antig. 103. 104. Arabum poëtae solem oculo comparant (in Kamûso العين inter alia declaratur: الشمس او سعاعها sol vel iubar eius), cui palpebras tribuunt, حواجب الشمس v. Schult. ad Iob. p. 61.

עָפַר in Kal inusit., arab. I) عفر subalbus, subrubicundus fuit, instar arenae, dorcadis, عفر pulvis, terra. II) غفر (cogn. כָּפַר texit) villosus fuit.

Pi. (denom. ab עָפָר) *pulvere* (vel terrae glebis) *conspersit* (bestäuben) 2 Sam. 16, 13.

עָפָר m. 1) *pulvis*, *humus siccus* (trockene Erde) Gen. 2, 7. 26, 15. Jos. 7, 6. Iob. 2, 12 it. de *luto* s. *argilla*, unde parietes fiunt Lev. 14, 42. 45, de *aggere* (Schutt) Hab. 1, 10, rarissime de *pulvere tenui*, quem ventus abripit i. q. אָבָק Ps. 18, 43. עַל עָפָר a) in terra, in orbe terrarum Iob. 19, 25. 39, 14. 41, 25, et in terram 22, 24. Jes. 47, 1; b) in sepulcro Iob. 20, 11. 21, 26, pro quo etiam dicitur לֶעָפָר 7, 21. יֹרְדֵי עָפָר descendit in pulverem i. e. in sepulcrum Ps. 22, 30. 30, 10. שׁוּב אֶל־עָפָר in pulverem reverti Gen. 3, 19. Ps. 104, 29. עָפָר וָאֵפֶר pulvis et cinis, formula proverbialis de humilitate et fragilitate naturae humanae Gen. 18, 27. Ps. 103, 14. De multitudine dictum est Num. 23, 10: עֲפַר יַעֲקֹב *pulvis Jacobi* i. e. Jacobus, qui numerosus est instar pulveris terrae, cf. חוֹל. אָכַל עָפָר pulverem comedit, de serpente Gen. 3, 14, cf. Jes. 65, 25, sed translate dictum est Thren. 3, 29: *immittit os in pulverem* h. e. silens dei auxilium exspectat. — Plur. עֲפָרוֹת glebae terrae. Prov. 8, 26: רֹאשׁ עַפְרוֹת תֵּבֵל *prima gleba orbis terrarum*. Iob. 28, 6: עַפְרֹת זָהָב *auri glebae* in fodinis.

עֵפֶר (i. q. غفر vitulus, hinnulus) n. pr. m. 1) filii Midiani Gen. 25, 4. 2) 1 Chr. 4, 17. 3) 5, 24.

עֹפֶר m. *hinnuleus* cervae, capreae, dorcadis Cant. 2, 9. 17. 4, 5. 7, 4. 8, 14. (Arab. غفر et غفر fetus rupicaprae).

עָפְרָה (hinnula) n. pr. 1) oppidi Benjaminitarum Jos. 18, 23. 1 Sam. 13, 17, plene Mich. 1, 10 בֵּית לְעַפְרָה (domus hinnulae). — 2) oppidi Manassitarum Iud. 6, 11. 8, 27. 9, 5. — 3) n. pr. m. 1 Chr. 4, 14.

עֶפְרוֹן (vitulinus) n. pr. 1) oppidi in termino agri Benjaminitici 2 Chr. 13, 19, ubi Keri עֶפְרַיִן. — 2) mon-

tis in confiniis tribuum Judae et Benjamin. Jos. 15, 9. — 3) viri Hethithae Gen. 23, 8. 25, 9.

עֶפְרַיִן (vituli duo) v. עֶפְרוֹן no. 1.

עֹפֶרֶת f. *plumbum*, a colore subalbo dictum (cf. זָהָב, כֶּסֶף) Ex. 15, 10. אֶבֶן הָעֹפֶרֶת pondus plumbeum Zach. 5, 8.

עֵץ pl. עֵצִים, cstr. עֲצֵי m. 1) *arbor* (Arab. عَضًا baculus, os, cf. gr. ὄζος ramus et ὀστέον [sanscr. *asthi*], lat. *hasta*. Pro *ligno* Arabes frequentant formam cognatam عُودٌ. Hebr. עֵץ sequitur analogiam verbi עָצָה durus, firmus fuit. Chald. emollitis litteris habent אָע lignum). עֵץ הַחַיִּים arbor vitae (v. חַי) Gen. 2, 9. Saepe collect. *arbores*. עֵץ פְּרִי arbores frugiferae Gen. 1, 11. — 2) *lignum*, spec. de palo ligneo, patibulo Gen. 40, 19. Deut. 21, 22. Jos. 10, 26, de idolo ligneo Jer. 2, 27. Pl. עֵצִים *ligna*, quo utuntur de ligno ad comburendum parato et in frusta caeso Gen. 22, 3. 9. Lev. 1, 7. 4, 12, de materia ad aedificandum Ex. 25, 10. 1 Reg. 6, 23. 31. 32. Cf. עֵצָה no. I.

עָצַב 1) *laboravit*, *formavit*, *finxit*, v. Pi. no. 1. (Origo fortasse est in *caedendo* et lignum et lapides, coll. חָצַב, חָטַב. In linguis cognatis sunt secundariae significationes, ut arab. غضب iratus est). Inde עָצָב et עֹצֶב simulacrum fictile, עֶצֶב vas fictile. — 2) *molestiis*, *doloribus laboravit*, *doluit* (v. עֶצֶב, עֹצֶב, עַצֶּבֶת, עִצָּבוֹן), etiam animo, et in Kal quidem trans. *dolore affecit*, *afflixit* 1 Reg. 1, 6. 1 Chr. 4, 10. Jes. 54, 6.

Niph. dolore affectus est a) corporis, sq. בְּ (in aliqua re) Eccl. 10, 9, b) animi, *doluit*, *moeruit* Gen. 45, 5. 1 Sam. 20, 3, sq. אֶל (1 Sam. 20, 34) et עַל (2 Sam. 19, 3).

Pi. 1) *formavit* (cf. Kal no. 1) Iob. 10, 8. — 2) *dolore affecit*, *afflixit* (cf. Kal no. 2). Jes. 63, 10. Ps. 56, 6.

Hiph. 1) i. q. Kal no. 1 *laboravit*, inde prob. *servivit* (idolo), *coluit* (ut syn. עָבַד) Jer. 44, 19: לְהַעֲצִבָהּ *ad eam* (reginam coeli) *colendam*. Vulg. *ad colendam eam*. Al. *ad eam* i. e. imaginem eius *effingendam* (cf. Kal no. 1). — 2) i. q. Pi. no. 2 *dolore affecit* i. e. ad iram provocavit (numen) Ps. 78, 40.

Hithp. 1) *doluit*, *moeruit* Gen. 6, 6. — 2) *iram concepit* 34, 7. V. Hiph. no. 2.

Nomm. deriv. עָצָב — עַצֶּבֶת et מַעֲצֵבָה.

עֲצַב chald. part. pass. עֲצִיב *moerore affectus*, Dan. 6, 21.

עָצָב in pl. tantum עֲצַבִּים cstr. עֲצַבֵּי *simulacra idolorum* 1 Sam. 31, 9. 2 Sam. 5, 21. Hos. 4, 17 (v. rad. no. 1).

עָצֵב m. *operarius*, *servus*. Pl. c. Suff. עַצְּבֵיכֶם (Dag. f. euphon.) Jes. 58, 3.

עֶצֶב et **עֶצֶב** m. 1) *vas fictile* Jer. 22, 28, v. Kal no. 1. — 2) *labor gravis* et *molestus* Prov. 10, 22. Pl. עֲצָבִים labores i. e. cum labore parta. Prov. 5, 10: לֶחֶם הָעֲצָבִים *panis gravi labore partus*. Ps. 127, 2. — 3) *dolor*, ut parturientium Gen. 3, 16, it. *dolor animi*, *ira* Prov. 15, 1: דְּבַר עֶצֶב *verbum cum ira pronuntiatum*, acerbum, asperum.

עֹצֶב m. 1) *simulacrum idoli*, i. q. עָצָב Jes. 48, 5. Ps. 139, 24: דֶּרֶךְ עֹצֶב *idolorum cultus*. — 2) *dolor*. 1 Chr. 4, 9. Jes. 14, 3.

עִצָּבוֹן cstr. עִצְּבוֹן m. 1) *labor gravis* et molestus Gen. 3, 17. 5, 29. — 2) *molestia*. Gen. 3, 16: עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרֹנֵךְ *molestias tuas et*

graviditas tua, Hendiadys pro: molestiae graviditatis tuae.

עָצָב f. constr. עַצֶּבֶת (quasi ab עַצֶּבָה), Plur. cstr. עַצְּבוֹת c. Suff. עַצְּבוֹתַי, עַצְּבוֹתָם 1) *idolum* Ps. 16, 4. — 2) *dolor* a) corporis Iob. 9, 28, b) animi Ps. 147, 3: מְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם. *obligat dolores eorum*, vulnera animi eorum Prov. 10, 10, adiecto לֵב 15, 13.

עצד rad. inusit. Arab. عضد securi cecidit. Inde מַעֲצָד.

עָצַד 1) *firmavit*, inde *clausit* spec. oculos. Prov. 16, 30. Arab. غضّ IV. id. Aethiop. ዐጸወ: clausit ianuam. — 2) i. q. arab. عصّ *durus, firmus* (durae cervicis, contumax) *fuit*, Conj. VIII. induruit, cf. عصا baculus, hebr. עֵץ lignum, et עֵצָה os, עָצֶה spina dorsi.

עָצֶה m. Lev. 3, 9 *spina dorsi* (auctoribus Onk., Arabe Erp.), vel, quod mavult Bochartus in Hieroz. I p. 497 os coccygis, arab. عصعص, utrumque a duritie et firmitate, v. rad. Arab. عصا est: os cruris, pl. ossa alae avium.

I. **עֵצָה** f. nominis עֵץ collect. *ligna* i. q. עֵצִים, de materia Jer. 6, 6, de lignis odoratis (עֲצֵי נֶפֶשׁ) Prov. 27, 9.

II. **עֵצָה** cstr. עֲצַת (a rad. יָעַץ consuluit, pro יְעֵצָה) f. 1) *consilium* a) quod quis dat vel acceptum refert. 2 Sam. 16, 20. 1 Reg. 1, 12. Ps. 119, 24: אַנְשֵׁי עֲצָתִי *consiliarii mei*. De vaticiniis Jes. 44, 26 cf. 41, 28 (rad no. 4). — 2) *consilium*, quod quis capit. Jes. 19, 3. Hos. 10, 6. עָשָׂה עֵצָה consilium exsecutus est. Jes. 30, 1. Impr. de consilio s. decreto Dei Iob. 38, 2. Jes. 14, 26. 46, 11: אִישׁ עֲצָתִי *vir consilii mei*, quo instrumento utor ad consilium meum exsequendum. — 3) *consilium* pro consiliorum capiendorum facultate i. e. *prudentia, sapientia*, max. Dei Jes. 11, 2. Prov. 8, 14. 21, 30. Jer. 32, 19: גְּדֹל הָעֵצָה *magnae sapientiae*. 1 Chr. 12, 19: בְּעֵצָה *deliberato consilio*. Pl. עֵצוֹת semel c. Suff. עֲצָתַיִךְ Jes. 47, 13, *consilia* Deut. 32, 28. Ps. 13, 3, *curas* Ps. 13, 3.

עָצוּם m. (a rad. עָצַם) 1) *fortis, robustus, potens*, de populo Gen. 18, 18. Num. 14, 12. Deut. 4, 38, de regibus Ps. 135, 10. Pl. עֲצוּמִים *fortes, validi* i. e. heroes Prov. 18, 18. Jes. 53, 12, semel *valida membra* (leonis), int. ungulas, dentes. Ps. 10, 10: נָפַל בַּעֲצוּמָיו חֵלְכָּאִים *incidunt in ungulas eius miseri*; sed alii *catulos* leonis intelligunt. — 2) *numerosus, copiosus*. Joël 1, 6. Ps. 33, 18.

עֶצְיוֹן גֶּבֶר (spina dorsi viri) n. pr. urbis maritimae in Idumaea ad maris rubri sinum Aelaniticum haud procul ab Elatha (v. אֵילַת) sitae, unde Ophiram petebat classis Salomonis, Graecis *Berenice*, v. Jos. Antt. VIII, 6, §. 4, Arabum aetate عصيون. Num. 33, 35. Deut. 2, 8. 1 Reg. 9, 26. 22, 49. Burckhardti itin. Syriae ed. germ. p. 831.

עצל rad. in Kal inusit. Arab. عطل otiosus fuit Conj. II. dereliquit, neglexit. Origo esse videtur in laxitate et languore, cf. דָּלַל, חָדַל, خطل).

Niph. piger fuit, Iud. 18, 9.

עָצֵל adj. verbale *piger* Prov. 6, 6. 9. 13, 4. 15, 19.

עַצְלָה f. Prov. 19, 15 et **עַצְלוּת** 31, 27 *pigritia*. Dual. עֲצַלְתַּיִם *pigritia duplex* h. e. maxima. Eccl. 10, 18.

עָצַם 1) pr. *ligavit, colligavit, obligavit*, ut oculos Jes. 33, 15, v.

Pi. (Arab. عصم IV. constrinxit utrem, et usitatius عصب ligavit. Affine est verbis צָמַם, צָם [צָמַד], it. אָטַם, חָתַם, טָמַם). A ligando (v. קָשַׁר, גָּבַר) est

2) intrans. (semel med. E. עָצְמוּ Ps. 38, 20) *fortis, potens fuit* Gen. 26, 16, *potens factus est* Ex. 1, 7. 20. Dan. 8, 8. 24. 11, 23. (Arab. عَظُمَ magnus, magni momenti fuit, عِظَم magnitudo, عَظِيم magnus).

3) *valuit numero, numerosus fuit* Ps. 38, 20. 40, 6. 13 (v. עָצוּם).

Pi. עִצֵּם 1) i. q. Kal no. 1. Jes. 29, 10. — 2) denom. ab עֶצֶם: *ossa confregit,* vel *arrosit* Jer. 50, 17. Cf. גֵּרֵם.

Hiph. fortem reddidit Ps. 105, 24.

Derivv. עֶצֶם — עֲצֻמוֹת et תַּעֲצֻמוֹת.

עֶצֶם f. 1) *os,* a firmitate et robore dictum, v. rad. no. 2. Arab. عَظْم. Gen. 2, 23. Ex. 12, 46. Num. 9, 12 cet. Pl. עֲצָמִים cstr. עַצְמֵי Ps. 6, 3. 31, 11. 32, 3, crebrius etiam עֲצָמוֹת Ps. 51, 10. Prov. 14, 30, idque saepe de ossibus defuncti (cf. כַּפּוֹת, יָדוֹת). Ex. 13, 19. Jes. 24, 32. 2 Sam. 21, 12—14. 2 Reg. 23, 14. 18. 20. — 2) *corpus,* corporis species. Thren. 4, 7. — 3) Sq. genit. eo utuntur loco pronominis *ipse* (cf. syn. גֶּרֶם no. 3, et arab. عين oculus, ipse), sed de rebus tantummodo v. c. בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה hoc ipso die, Gen. 7, 13. 17, 23. 26. Ex. 24, 10: כְּעֶצֶם הַשָּׁמַיִם *ut coelum ipsum.* Iob. 21, 23: בְּעֶצֶם תֻּמּוֹ *in ipsa integritate sua.* — 4) n. pr. oppidi Simeonitarum Jos. 15, 29. 19, 3. 1 Chr. 4, 29.

עֹצֶם m. 1) *robur,* Deut. 8, 17. Iob. 30, 21. — 2) *corpus* i. q. עֶצֶם no. 2. Ps. 139, 15.

עָצְמָה f. 1) *robur* Jes. 40, 29. 47, 9. — 2) *multitudo,* Nah. 3, 9.

עַצְמוֹן (robustus) n. pr. oppidi terminum australem Palaesti Num. 34, 4. 5. Jos. 15, 4.

עֲצֻמוֹת f. *robora, munimenta,* late de argumentis, quibus tantes se defendunt, im petita Jes. 41, 21 (cf. Iob Talmud. אתעצם disputavit, pugnavit, arab. عصمة defensio, sidium.

עצן rad. inusit. prob. similis tis atque עצם, עצה duru fuit. Inde

עֲצֶן ἅπ. λεγόμ. 2 Sam. 23, 8. *hasta,* cf. arab. غصن ra de hoc loco s. v. עֲדִין.

עָצַר fut. יַעְצֹר et יַעֲצֹר 1. (Origo est in circumdando cumvallando, v. radd. co אָזַר, אָצַר, חָצֵר, et quas tulimus. Arab. عصر est: pr recusavit, غصر cohibuit, ut hebr. no. 2). V. c. coel pluere non posset) Deut. 11 2 Chr. 7, 13, mulierem (ut non posset) Gen. 16, 2. 20, cum בְּעַד construitur, v. Jes. 66, 9, it. *inclusit* in 2 Reg. 17, 4. Jes. 33, 1. 39, 15. Sq. מִפְּנֵי 1 Chr. עָצוּר מִפְּנֵי שָׁאוּל *exclusus* *Sauli,* ita ut ei non liceret faciem videre, vel: *domi* *metu Sauli* (coll. عصر IV. se continuit).

2) *cohibuit, detinuit* alicubi. 1 Reg. 18, 44. Iud. sq. לְ 2 Reg. 14, 26, sq. 15: יַעְצֹר בַּמַּיִם *aquas* 2: עָצַר בְּמַלְכוּת *cohibere* 9. Peculiaris formula tantum Hebraismo usitata כֹּחַ *vires retinuit, valuit* 8. 16. 11, 6. 2 Chr. 13, לְ *facultatem habuit* ad rem, *potuit.* 1 Chr. 29, 14. 2

1, 5. 22, 9; adeoque omisso כֹּחַ 1 Chr. 20, 37. 14, 10.

3) *coërcuit imperio*, *imperavit*, q. בְּ 1 Sam. 9, 17. V. עֶצֶר.

Niph. 1) *clausus fuit* (de coelo) 1 Reg. 8, 35. 2 Chron. 6, 26. — 2) *cohibitus est* Num. 17, 13. 15. 16, 48. 50). 2 Sam. 24, 21. 25. Ps. 106, 30. — 3) *congregatus est* (a coagendo, cogendo, v. עֲצָרָה), max. ad festum (עֲצָרָה). 1 Sam. 21, 8: נֶעְצָר לִפְנֵי יְהוָֹה *congregatus coram Jehova.*

Inde derivata sunt tria nomina sequentia, it. מַעְצוֹר, מַעְצָר.

עֶצֶר m. *imperium.* Iud. 18, 7: יוֹרֵשׁ עֶצֶר (nemo) *cui imperium erat,* nemo ex magnatibus, proceribus populi.

עֹצֶר m. 1) *conclusio*, *cohibitio.* Prov. 30, 16: עֹצֶר רָחַם *conclusio uteri* pro muliere sterili. — 2) *oppressio*, *vexatio* Ps. 107, 39. Jes. 53, 8.

עֲצָרָה et saepius **עֲצֶרֶת** f. *concio*, *coetus* (v. rad. Niph. no. 3) Jer. 9, 1, max. *concio populi* ad dies festos agendos, *πανήγυρις* Joël 1, 14. 2 Reg. 10, 20. Am. 5, 21. Jes. 1, 13, spec. quae septimo paschatis et octavo festi tabernaculorum die cogi solebat i. q. מִקְרָא קֹדֶשׁ Levit. 23, 36. Cf. Num. 29, 35. Deut. 16, 8. 2 Chr. 7, 9. Neh. 8, 18 et arab. جمعة concio, plenius يوم الجمعة dies concionis de die Veneris utpote die festo Muhammedanorum. — Ac *concionis* s. *congregationis* significatum (iam a Simoni, arc. formarum p. 180, adoptatum) huic vc. uberius vindicavimus in Lex. maj. p. 885, contra Ikenium (dissert. philol. theol. p. 49—54) et J. D. Michaëlem in supplemm. h. v. qui primariam notionem in *cohibitione operis* posuerant. Assensum praebuerunt Rosenm. (qui ed. 1. 2 Ikenium secutus erat) ad Lev. 23, 36 ed. 3, Winerus al.

עָקַב fut. יַעְקֹב 1) i. q. عقب *pone fuit*, *a tergo venit*, inde עָקֵב calx. (Ita vulgo: sed videant rei etymologicae scrutatores, sitne potius origo quaerenda in *elatione* in modum gibbi, fornicis, tumuli, ita ut contiguum sit radd. גָּבַב, קָבַב. Inde עָקֹב عَقَبَة clivus, et עָקֵב calx, a figura dictus; a calce autem reliquae notiones *postici*, *postremi* rel.). — 2) denom. ab עָקֵב: *calcem* alicuius *tenuit.* Hos. 12, 4: בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת־אָחִיו *in utero tenebat calcem fratris sui*, cf. אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב Gen. 25, 26. Max. ad aliquem prosternendum, *supplantavit*, inde 3) *circumvenit*, *defraudavit*, Gen. 27, 36. Jer. 9, 3.

Pi. *retardavit* Iob. 37, 4.

Derivv. עָקֵב — עָקְבָה, et nomm. pr. עַקּוּב, יַעֲקֹבָה, יַעֲקֹב.

עָקֵב cstr. עֲקֵב, pl. constr. עִקְּבֵי (in aliquot libris editis עִקְּבֵי c. Dag. euphon.) m. 1) *calx* a) hominum Gen. 3, 15. 56, 7. Iob. 18, 9. Jer. 13, 22. Cant. 1, 8, b) equorum, *ungula*, Gen. 49, 17. Iud. 5, 22. — 2) metaph. *agmen extremum* exercitus. Jos. 8, 13. Gen. 49, [illegible] — 3) Pl. עֲקֵבוֹת *vestigia* (calcis s. pedis) Ps. 77, 20. 89, 52 (cf. Cant. 1, 8). — 4) adj. verbale rad. no. 3 *insidiator* Ps. 49, 6.

עָקֹב m. 1) *clivus*, *locus acclivis* i. q. arab. عَقَبَة, aethiop. ዐቀብ: Jes. 40, 4. (Clivum ita dictum volunt, quoniam retardantur et retromanent ascendentes, sed vide quae notavimus ad rad. no. 1). — 2) adj. *fraudulentus*, *fallax* Jer. 17, 9. — 3) adj. denom. ab עָקֵב no. 3. Hos. 6, 8: עֲקֻבָּה מִדָּם *calcata* s. *conculcata sanguine* i. e. plena vestigiis sanguinis.

עֵקֶב m. 1) *finis*, *postremum rei* (arab. عُقْب), deinde adv. *usque ad finem*, *perpetuo* Ps. 119, 33.

112. — 2) *merces, praemium*, qs. finis, eventus laboris, cf. λοισθήϊα praemium, a λοῖσθος postremus. Ps. 19, 12. Prov. 22, 4. Itaque עַל־עֵקֶב Ps. 40, 16, 70, 4, et עֵקֶב Jes. 5, 23 in praemium i. e. *propter*, et Conj. *propterea quod, quia*, Num. 14, 24. Deut. 7, 12, plene עֵקֶב אֲשֶׁר Gen. 26, 5, et עֵקֶב כִּי Am. 4, 12.

עָקְבָה (ב raphato, pro עָקְבָּה, cf. סַלְבָה) f. *insidiae, fraus.* 2 Reg. 10, 19.

עָקַד fut. יַעֲקֹד, arab. عقد *ligavit* Gen. 22, 9. (Finitimae radd. sunt אָגַד, אָבַד q. v.). Inde

עָקֹד pl. עֲקֻדִּים, adj. *striatus, virgulatus* pr. fasciis notatus (gestreift) cf. חָבַר no. 3. Gen. 30, 35 sq. 31, 8 sqq.

עָקָה verbum inusit., v. מַעֲקֶה.

עָקָה f. *oppressio* Ps. 55, 4, a rad. עוּק.

עַקּוּב (insidiosus i. q. יַעֲקֹב) n. pr. m. 1) 1 Chron. 3, 24. 2) 9, 17. Esr. 2, 42. Neh. 7, 45. 8, 7. 11, 19. 12, 25. 3) Esr. 2, 45.

עָקַל in Kal inusit. *torsit, intorsit; vertit, pervertit* (cf. de stirpe primaria *kl, gl* p. 214).

Pu. part. *perversus* Hab. 1, 4. (Syr. ܥܩܠ pervertit, arab. عقل colligavit). Inde

עֲקַלְקַל adj. *tortuosus, curvus.* Iud. 5, 6: אֳרָחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת *viae curvae* i. e. deviae et inviae, et omisso subst. עֲקַלְקַלּוֹת Ps. 125, 5 id.

עֲקַלָּתוֹן adj. (a subst. deperdito עֲקַלָּה et terminatione adj. וֹן) *tortuosus*, epith. serpentis Jes. 27, 1.

עָקַן rad. inusit. fort. i. q. עָקַל et aram. עֲקַם *torsit, intorsit*, unde

עֲקָן n. pr. m. Gen. 36, 27, pro quo יַעֲקָן Num. 33, 31. Deut. 10, 6 1 Chr. 1, 42.

עָקַר 1) *eradicavit, effodit* (plantam) Eccl. 3, 2. (Syr. et chald. id. Syllaba primaria est קר, cf. radd. finitimas קוּר, נָקַר; it. כר, כָּרָה, אָכַר). Inde 2) i. q. arab. عقر *sterilis fuit* pr. exstirpatis testiculis fuit, cf. quae notavimus ad כָּרַס.

Niph. *eversum est* oppidum Zeph. 2, 4.

Pi. *nervos pedum succidit* equo, quo corrueret et operi impar evaderet Jos. 11, 6. 9. 2 Sam. 8, 4. 1 Chr. 18, 4, tauro Gen. 49, 6. LXX. νευροκοπεῖν. In proeliis ita fieri solebat (et hodieque fieri solet) a victoribus, ubi equos captos secum ducere non possunt, germ. dem Pferde die Hessen abhauen.

(Arab. عقر id.).

עֲקַר chald. *evellit.* Ithpe. pass. Dan. 7, 8.

עָקָר m. עֲקָרָה, עֲקֶרֶת f. *sterilis*, de mare et femina (de origine v. rad. no. 2). Gen. 11, 30. 25, 21. 29, 31. Deut. 7, 14. (Syr. et arab. id.).

עֵקֶר m. 1) pr. *radix* (arab. عقر, chald. עִקַּר), inde *surculus* (v. שֹׁרֶשׁ), metaph. de homine ex familia peregrina oriundo, qui in terra sancta consedit. Lev. 25, 47. — 2) n. pr. m. 1 Chr. 2, 27.

עִקַּר cstr. עִקַּר m. chald. *stirps, truncus* Dan. 4, 12. 20.

עַקְרָב pl. עַקְרַבִּים m. 1) *scorpio* Ez. 2, 6. (Arab. عقرب id. Congruit gr. σκόρπιος, spiritu in sibilum verso, cf. עָקַל σκόλιος). Conflatum esse videtur ex עָקַר, عقر vulneravit, et עָקֵב calx. V. etiam מַעֲלֵה־עַקְרַבִּים. — 2) *flagelli genus aculeis munitum* 1 Reg. 12, 11. 14. 2 Chr. 10, 11. 14. Ita lat.

scorpio teste Isidoro (Origg. 5, 27) est: virga nodosa et aculeata.

עֶקְרוֹן (eradicatio, cf. Zeph. 2, 4) n. pr., una ex quinque urbibus Philistaeorum primariis, in boreali Philistaeae parte sita, primum Judaeis (Jos. 15, 45), dein Danitis (19, 43) assignata Jos. 13, 3. 15, 21. 19, 43. Iud. 1, 18. 1 Sam. 5, 10. 2 Reg. 1, 2. Alex. Ἀκκαρών, Ἀκαρών. Nom. gent. עֶקְרֹנִי Jos. 13, 3. 1 Sam. 5, 10.

עָקַשׁ *contorsit, pervertit.* Arab. عقش et عقص id. Metaph. *pervertere* aliquem, sensu forensi est i. q. causam eius pervertere. Iob. 9, 20: etsi *integer essem* וַיַּעְקְשֵׁנִי *causam meam perverteret* Deus (in altero hemistichio יַרְשִׁיעֵנִי reum me declararet).

Pi. id. *pervertit.* Mich. 3, 9. *Vias suas pervertere* est i. q. perverse agere. Jes. 59, 8. Prov. 10, 9.

Niph. pass. *perversus fuit.* Part. נֶעְקַשׁ דְּרָכַיִם cuius viae sunt perversae. Prov. 28, 18.

Derivv. עִקֵּשׁ, עִקְּשׁוּת, מַעֲקַשִּׁים.

עִקֵּשׁ adj. m. 1) *perversus.* לֵבָב עִקֵּשׁ animus perversus, Ps. 101, 4, et vicissim עִקֶּשׁ־לֵבָב perversi animi homo, Prov. 11, 20. 17, 20. עִקֵּשׁ שְׂפָתָיו perversus labiis i. e. fraudulenti sermonis homo Prov. 19, 1. Absol. *fallax, dolosus,* Deut. 32, 5. Ps. 18, 27. Prov. 8, 8. — 2) n. pr. m. 2 Sam. 23, 26. Inde

עִקְּשׁוּת f. adiecto פֶּה, *perversitas* oris i. e. sermo fraudulentus, dolosus, Prov. 4, 24. 6, 12, cf. 19, 1.

עָר m. 1) i. q. עִיר *urbs,* q. v. [unde pl. עָרִים]. In Sing. עָר Num. 21, 15. Deut. 2, 9, et plene עָר־מוֹאָב (urbs Moabi) Num. 21, 28. Jes. 15, 1 n. pr. metropoleos Moabitarum ad littus australe Arnonis sitae, gr. Ἀρεόπολις (quod *Martis urbem* interpretabantur veri etymi ignari), Abulfedae ماب et الربة, hodie *Rabba* dictae. V. Relandi Palaestina p. 577. Burckhardti Reise nach Syrien p. 640.

2) *hostis,* v. rad. עִיר no. 2 1 Sam. 28, 16. Plur. Ps. 9, 7. 139, 20.

עָר chald. i. q. hebr. no. 2, Dan. 4, 16.

עֵר (vigil) n. pr. 1) filii Judae, Gen. 38, 3. 46, 12. 2) 1 Chr. 4, 21.

I. **עָרַב** 1) pr. *miscuit,* ut chald. et syr. (affine est אָרַג plexit), v. Hithp., it. *texuit,* unde עֵרֶב no. I subtemen.

2) *permutavit* merces, inde *mercaturam fecit* merces permutando Ex. 27, 9. 27, unde מַעֲרָב.

3) *spopondit, fideiussit* pro aliquo, sq. acc. pers. (pr. *permutavit* eum, in locum eius ipse successit), idque a) ita ut vitam alicuius praestaret, *vadem se dedit* pro aliquo *ad mortem.* Gen. 43, 9. 44, 32. Iob. 17, 3: עָרְבֵנִי עִמָּךְ *sponde pro me apud te* i. e. in causa, quae mihi tecum est. Jes. 38, 14: עָרְבֵנִי *sponde pro me* (domine), h. e. in fidem tuam me recipe. Ps. 119, 122. b) promittendo, se alterius loco aliquid praestiturum esse. Prov. 11, 15. 20, 16. 27, 13, sq. לְ 6, 1, et לִפְנֵי 17, 18. (Syr. ܥܪܒ id., arab. عَرَاب vas). Derivv. עֲרֻבָּה, תַּעֲרֻבָה.

4) *pigneravit, pignore dedit,* sq. acc. rei. (Arab. عرب Conj. II. IV. arrham dedit). Neh. 5, 3. Metaph. עָרַב אֶת לִבּוֹ pigneravit vitam suam i. e. praesentissimo periculo exposuit Jer. 30, 21. Sed potest etiam reddi: spopondit pro vita sua, coll. no. 3. Deriv. עֵרָבוֹן.

5) med. E et fut. A, intrans. *dulcis, suavis fuit* (fort. bene temperatus, cf. no. 1), sq. לְ pers., v. c. somnus Prov. 3, 24, sacrificia,

dulcia Jer. 16, 20, sq. לְ Ps. 104, 34. Ez. 16, 37: אֲשֶׁר עָרַבְתְּ עֲלֵיהֶם quibus placebas. Cf. adj. עָרֵב dulcis.

6) A dulcedinis notione fortasse ductus est sugendi significatus (cf. מָצָה מָצַץ), unde עָרֹב musca canina, ut quae sanguinem hominum bestiarumque sugit, coll. arab. عرب quod in Kamûso (pag. 125 lin. 11) explicatur اكل comedit.

Hithp. 1) *immiscuit se*, sq. בְּ alicui rei, Prov. 14, 10. — 2) *contulit se* cum aliquo *in societatem* (sich mit jemandem einlassen), spec. in consuetudinem se dedit, sq. בְּ Ps. 106, 35, sq. לְ Prov. 20, 19, sq. עִם 24, 21, connubia iniit, sq. בְּ Esr. 9, 2, in certamen descendit sq. אֶת *cum* aliquo Jes. 36, 8. 2 Reg. 18, 23.

Nomm. deriv. vide sub singulis signiff.

II. עָרַב *occidit* sol. (Syr. et aeth. ዐረበ: id. Arab. غرب longius recessit, peregrinatus est). Deinde *vesperavit* Iud. 19, 9. Metaph. Jes. 24, 11: עָרְבָה כָּל־שִׂמְחָה *occidit omne gaudium*.

Hiph. vespere fecit. Inf. הַעֲרֵב vespere faciendo, adv. *vespere* (cf. הַשְׁכֵּם mane) 1 Sam. 17, 16.

Deriv. עֶרֶב no. II, עָרֹב no. I, מַעֲרָב no. II.

III. עָרַב i. q. חָרֵב, aeth. (transp.) ዐብረ: *aridus, sterilis fuit.* Inde עֲרָבָה, et n. pr. עֲרָב Arabia.

IV. עָרַב i. q. arab. غرب subalbus, albicans fuit, unde مُغْرِب candicans, albis palpebris homo, غَرَب albedo palpebrarum, argentum, it. salix. Inde hebr. עֲרָב salix, a foliis subalbis dicta.

עֲרַב chald. *miscuit.* *Pa.* Dan. 2, 43. *Ithpa.* pass. ibid.

עָרֵב *dulcis, suavis* Prov. 20, 17. Cant. 2, 14. V. verbum no. I, 5.

עָרֹב m. muscae vel tabani genus homines vexans, dictum a sugendo (sanguinem) v. rad. no. I, 6. Ex. 8, 16 (al. 21) sqq. Ps. 78, 45. 105, 31. LXX κυνόμυια, musca canina, quam describit et ... dentia nomen habere ... de vita Mosis T. II. pag. ... Mangeji. — Hebraei interpretes tantum non omnes colluviem bestiarum noxiarum, qu. miscellam turbam interpretantur (ab ... miscendi significatu), et ita ... πάμμυια, Hieron. omne genus muscarum, Luth. allerley Ungeziefer, sed עָרֹב certum quoddam animal denotare, tantum manifestum est ex loco Ex. 8, ... Oedmannus (verm. Sammlungen ... p. 150) blattam orientalem, et Germanis Kakerlacke, ... statuebat, quae tamen bestia ... esculentis magis, quam ho... inhaeret, contra diserta verba ... 8, 17.

עֲרָב f. 2 Chr. 9, 14, et עֲרָב ... 21, 13. Jer. 25, 24. Ez. ...

n. pr. *Arabia* (عَرَب) ab ... et sterilitate dicta (v. rad. no. ... Nom. gent. est עַרְבִי *Arabs* ... 20. Jer. 3, 2, it. עַרְבִי Neh. ... pl. עַרְבִים *Arabes* 2 Chr. 21, ... 22, 1, et עַרְבִיאִים 2 Chr. 17, ... univ. de nomadibus Jes. ... c. c. Caeterum *Arabiae* ... non ingens illa peninsula de... tur, quae apud Geographos ... nomen gerit, sed haud magna ... rae tractus ab oriente et ... Palaestinae usque ad mare ... Ita Eusebius de Midianitis: ἐπέκεινα τῆς Ἀραβίας πρὸς ... ἐν ἐρήμῳ τῶν Σαρακηνῶν ... θρᾶς θαλάσσας ἐπ' ἀνατολὰς ... latius patet Arabia N. T. Ga... 17. 4, 25). Vide quae disputa... mus ad Jes. 21, 13.

I) *subtemen* Lev. 13, 48—59. Vide rad. no. I, 1.

II) coll. *homines peregrini, alienigenae*, a rad. עָרַב no. II. cf. غرب peregrinatus est, غريب peregrinus. Ex. 12, 38. Neh. 13, 3. Cum art. scribitur הָעֵרֶב, v. עָרַב no. I, 2.

I) 1) *vespera* (m. et fem. 1 Sam. 20, 5) a rad. עָרַב no. II. בָּעֶרֶב Gen. 19, 1. 29, 23, לְעֵת עֶרֶב 8, 11. 24, 11, עֶרֶב (acc.) Ex. 16, 6, poët. לָעֶרֶב Ps. 59, 7. 15. 90, 6. Gen. 49, 27 *vespere*. Pl. עַרְבוֹת Jer. 5, 6. Dual. עַרְבַּיִם duae vesperae, tantum in formula בֵּין הָעַרְבַּיִם inter duas vesperas Ex. 16, 12. 30, 8, quomodo dr. temporis spatium, quo agnus paschalis mactabatur Ex. 12, 6. Lev. 23, 5. Num. 9, 3, et sacrificium vespertinum offerebatur Ex. 29, 39. 41. Num. 28, 4, h. e. ex sententia Karaitarum et Samaritanorum (cui favent verba Deut. 16, 6) tempus, quod inter occasum solis et crepusculum interiectum est: Pharisaei tamen (v. Joseph. bellum iud. 6, 9, §. 3) et Rabbanitae primam vesperam vocari censebant tempus, quo sol declinare incipit (arab. مسى vesperula, مسيا ubi vesperascere coepit, gr. δείλη πρωΐα), alteram vesperam verum occasum (gr. δείλη ὀψία). V. Bocharti Hieroz. T. I, p. 559. Cf. de duplici aurora Pococke ad carm. Tograi pag. 71 et n. pr. hebr. בַּחֲרַיִם.

2) i. q. עֵרֶב no. II *peregrini*, inde מַלְכֵי הָעֶרֶב *reges peregrini*, qui *societatem* inierant cum Israëlitis 1 Reg. 10, 15, et sic etiam alibi de *copiis auxiliaribus* Jer. 25, 20. 50, 37. Ez. 30, 5.

II) tantum in pl. עֲרָבִים cstr. עַרְבֵי m. *salix* (arab. غرب), a foliis subalbis dicta, v. rad. no. IV. Jes. 44, 4. Iob. 40, 22 (17). Ps. 137, 2 (ubi salix babylonica Linn. intelligenda est, frondibus pendulis, symbolum tristitiae et luctus, nostr. *Trauerweide*). Jes. 15, 7: נַחַל הָעֲרָבִים *torrens salicum* (cf. Iob. 40, 22) in Moabitide, i. e. vel وادى الاحسا in confiniis provinciarum Karrak (i. e. Moabitidis vett.) et Dschebâl (i. e. Idumaeae) v. Burckhardti itiner. p. 674, vel rivulus זֶרֶד (q. v.) prope oppidum Karrak, ubi Burckhardtus l. c. p. 643 memorat fontem salicum, عين صفصاف.

עֹרֵב pl. עֹרְבִים m. 1) *corvus*. (Arab. غراب corvus, cornix cf. lat. *corvus*. Radix in linguis semiticis non quaerenda, sed congruit sanscr. *kârawa*. B et w litteras ad radicem minus pertinere monstrant gr. κόραξ et lat. *cornix*). Gen. 8, 7. Jes. 34, 11. Ps. 147, 9. Nonnunquam latius patuisse et avium species cognatas, spec. *cornicem*, comprehendisse videtur, v. Levit. 11, 25. Deut. 14, 14. — 2) n. pr. principis Midianitarum Iud. 7, 25. 8, 3. Ps. 83, 12; a quo rupes quaedam trans Jordanem nomen traxit Iud. 7, 25. Jes. 10, 26.

עֲרָבָה f. *regio arida, sterilis, desertum* (v. rad. no. IV) Iob. 24, 5. Jes. 33, 9. 35, 1. 51, 3. Jer. 50, 12. 51, 43. C. art. הָעֲרָבָה est regio illa depressior, in quam vallis Jordanis (الغور) circa Hierichuntem excurrit, ad sinum Aelaniticum usque porrecta Deut. 1, 1. 2, 8. Jos. 12, 1. 2 Sam. 4, 7. 2 Reg. 25, 4, in qua mare mortuum (propterea יָם הָעֲרָבָה *mare deserti* dictum Deut. 4, 49. Jos. 3, 16. 12, 3. 2 Reg. 14, 25) et Kedron torrens s. נַחַל הָעֲרָבָה rivus deserti Am. 6, 14, coll. 2 Reg. 14, 25, praeterea עַרְבוֹת יְרֵחוֹ campestria Hierichuntis Jos. 5, 10. 2 Reg. 25, 5, et עַרְבוֹת מוֹאָב, v. מוֹאָב. — 2) n. pr. oppidi Benja-

ministrum, plene בֵּית הָעֲרָבָה, v. בַּיִת litt. kk.

עֲרֻבָּה f. 1) *sponsio, vadimonium*, Prov. 17, 18 (v. עָרַב I, 3). — 2) *pignus* (v. עָרַב no. I, 4). 1 Sam. 17, 18: וְאֶת־עֲרֻבָּתָם תִּקָּח *et pignus ab iis acceptum affer.*

עֵרָבוֹן m. *pignus*, Gen. 38, 17. 18. 20 (v. עָרַב no. I, 4). Arab. عربان, عربون id. Inde ἀῤῥαβών, *arrhabo*, vc. mercatoribus proprium, quod ab institoribus phoeniciis mutuum accepisse videntur Graeci et Romani.

עֲרָבִי, עַרְבִי *Arabs*, v. עֲרָב.

עַרְבָתִי N. gent. vocis עֲרָבָה no. 3, q. v. 2 Sam. 23, 31.

עָרַג fut. יַעֲרֹג 1) *ascendit* i. q. arab. عرج, aethiop. ዐረገ: V. עֲרוּגָה. — 2) sq. עַל et אֶל *desideravit* aliquid, q. d. נָשָׂא נֶפֶשׁ עַל. (Arab. Conj. II. institit, intentus fuit rei). Ps. 42, 2. Joël 1, 20. Quod Hebraei interpretes statuunt, ערג vc. proprium esse de clamore cervi ad animalia domestica translatum Joël l. c. (etiam Syrus utroque loco reddit ܓܥܐ), linguarum cognatarum usu non firmatur, quanquam conferre possis gr. onomatop. ὠρύω, ὠρυγή. Sed vide derivatum עֲרוּגָה. Plura dabit Bocharti Hieroz. P. 1, pag. 883.

עָרַד rad. inusit., arab. عرد Conj. II *fugit* (cf. affine חָרַד), syr. Ethp. *indomitus fuit.* Inde עָרוֹד chald. עֲרָד onager.

עֲרָד n. pr. 1) (pro בֵּית עֲרָד) oppidum Canaanitarum in australi parte Palaestinae, Num. 21, 1. 33, 40. Jos. 12, 14. 2) m. 1 Chr. 8, 15.

עֲרָד m. chald. i. q. עָרוֹד *onager* Dan. 5, 21.

עָרָה *nudus fuit*, in Kal inusi[t.] Arab. عرى id. Origo est vi[...] in *evellendo* [cf. אָרָה] pl[...] nes, inde depilis, calvus, [...] arboribusque nudus fuit, d[...] תַּעַר. Affinia sunt עָרַם [...] עָרַף no. II).

Pi. עֵרָה, fut. conv. וַיְעַר [...] *davit*, v. c. pudenda Jes. [...] clypeum (cui tegumentum [...] ctum erat). 22, 6. Zeph. [...] אַרְזָה עֵרָה *tabulata cedrina* [...] *darunt*, pro: tabulatis cedri[...] ruptis parietes nudarunt. 2) [...] damentum domus) denudavit, [...] *evertit* domum Ps. 137, 7. Inf. [...] Hab. 3, 13. (Cf. גִּלָּה, גִּלָּה [...] 14. Mich. 1, 6). Inde 3) eva[...] vas, *effudit* (quo facto fun[...] nudatur) Gen. 24, 20. 2 Ch[...] 11. Ps. 141, 8: אַל־תְּעַר נַפְשִׁי *ne effundas vitam meam*, h. [...] fundas sanguinem meum. Cf. [...] no. 2.

Hiph. 1) *nudavit*, ut p[...] Lev. 20, 18. 19. — 2) [...] Jes. 53, 12: הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ [...] *dit in mortem vitam suam*, [...] se tradidit. (Arab. [...] animam suam effudit, h. e. [...] dit, syr. ܐܪܡܝ ܢܦܫܗ, gr. [...] βάλλεσθαι, unde *parabola*[...]

Niph. pass. Hiph. no. 2 [...] *est* Jes. 32, 15.

Hithp. 1) *se nudavit* Th[...] 21. — 2) *effudit, diffudit* [...] arbore patula) Ps. 37, 35.

Nomm. deriv. עָרָה, עֶרְיָה, [...] מַעַר, מַעֲרָה, תַּעַר et n. pr. [...]

עָרָה pl. עָרוֹת f. Jes. 19, 7 [...] *da*, i. e. arboribus desti[tuta ...] מַעַר, מַעֲרָה), h. l. de g[...] ad Nili oras.

עֲרוּגָה f. Cant. 5, 13. 6, 2. Ez. [...] 7. 10, *areola* horti vinea[...] medio ascendens (erhöhtes Ge[...] beet, Blumenberg, a rad. [...]

vett. interpretes. Alii *scalam* loricam plantis alligandis intelligunt, coll. arab. معرج *scala*, sed illud praestat.

ערד m. *onager* Iob. 39, 5. Chald. ערד id., in Targg. pro hebr. פֶּרֶא. Rad. עָרַד.

עֶרְוָה f. (a rad. עָרָה) 1) *nuditas* Hos. 2, 11; metaph. עֶרְוַת הָאָרֶץ *nuditas terrae* i. e. terrae pars minus munita aditu facilis, arab. عورة (τεῖχος ἐγυμνώθη Hom. Il. 12, 399) Gen. 42, 9. 12. — 2) *pudenda*, max. *nuda*. Gen. 9, 22. 23. 1 Sam. 20, 30. עֶרְוַת אָבִיו pudenda patris sui, h. e. pudenda uxoris patris sui. Lev. 20, 11, cf. 18, 8. 16. — 3) *turpitudo*, *foeditas*. עֶרְוַת דָּבָר foedi aliquid (excrementum) Deut. 23, 15, (macula aliqua in muliere reperta) 24, 1, it. *ignominia*, *dedecus*. Jes. 20, 4: עֶרְוַת מִצְרָיִם *dedecus Aegypti*.

עַרְוָה chald. *evacuatio*, inde *damnum* (regis) Esr. 4, 14. Vide rad. hebr. Pi. no. 3.

עָרוֹם, **עָרֹם** pl. עֲרוּמִּים, f. עֲרֻמָּה, adj. *nudus* Iob. 1, 21. Sed nudus dicitur etiam a) *pannosus*, *male vestitus* Iob. 22, 6. 24, 7. 10. Jes. 58, 7, cf. gr. γυμνός Jacob. 2, 15, et de lat. *nudus* Seneca de benef. 5, 13, arab. مسلوخ exutus, male vestitus, b) qui pallio deposito sola tunica (כֻּתֹּנֶת) vestitus incedit 1 Sam. 19, 24. Jes. 20, 2. Cf. Joh. 21, 7. Virg. Ge. I, 229 ibique J. H. Vossium. Aurel. Vict. cap. 17. Rad. עָרַם no. I, 1.

עָרוּם m. 1) *callidus* Gen. 3, 1. Iob. 5, 12. 15, 5. — 2) in bonam partem, *prudens*, *cautus* Prov. 12, 16. 23. 13, 16, a rad. עָרַם no. I, 2.

עֵרוֹם v. עֵירֹם.

עֲרוֹעֵר et **עֲרֹעֵר** (a rad. עָרַר, sicut קַלְקֵל a rad. קָלַל, تلاتل a rad. تل) 1) probab. i. q. עַרְעָר pr. *nudus*, deinde *egenus*, propulsus. Jer. 48, 6 (cf. 17, 6). LXX. ὄνος ἄγριος (עָרוֹד). Vulg. *myrica* (cf. arab. عرعر iuniperus, Wachholder). — 2) n. pr. a) oppidi ad Arnonis fluvii littus septentrionale, Deut. 2, 36. 3, 12. 4, 48. Jos. 12, 2. 13, 16. 20, quod Moabitis parebat Jer. 48, 19, alia forma עַרְעוֹר Iud. 11, 26. Hodieque rudera eius nomen antiquum [عرعاير] gerunt, v. Burckhardti itin. Syriae p. 633. Ab eo diversum est b) aliud magis boreale, e regione Rabbat-Ammon (Jos. 13, 25) ad rivum Gad h. e. Jabboki brachium situm 2 Sam. 24, 5, a Gaditis conditum Num. 32, 34. Jes. 17, 2 (et quae ibi notavimus). c) oppidum tribus Judae 1 Sam. 30, 28. N. gent. עֲרֹעֵרִי 1 Chr. 11, 44.

עָרוּץ, in aliis libris עָרִיץ *horridum* quid, *horror* (a rad. עָרַץ no. I). Iob. 30, 6: בַּעֲרוּץ נְחָלִים *in horrore vallium* i. e. in vallibus horridis.

עֶרְיָה i. q. עֶרְוָה f. *nuditas*, *egestas*. Ez. 16, 7: וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה *et tu* (eras) *nuda et egestas*, h. e. egena. Hab. 3, 9: עֶרְיָה תֵעוֹר *nuditate nudatur*.

עֵרִי (pro עֵרִיָּה custodiens i. e. colens Jehovam) n. pr. filii Gadi Gen. 46, 16.

עֲרִיסָה tantum in pl. ־וֹת— Num. 15, 20. 21. Neh. 10, 38. Ez. 44, 30 *polenta* (*Gries*, *Grütze*) cf. talmud. ערסן polenta ex hordeo parata, hordeum decorticatum, syr. ܥܪܣܢ id., it. potio inde parata. Rad. עָרַס q. v. LXX. Vulg. Num. φύραμα, *pulmentum*. Neh. Ez. σῖτος, *cibus*.

עֲרִיפִים m. pl. *nubes*, *coelum* (a rad. עָרַף stillavit) Jes. 5, 30. Syr.

et Vulg. *caligo*. Cf. quadrilitt. עֲרָפֶל.

עָרִיץ (Kamez impuro pro עָרִיץ) adj. et subst. pr. *terrens*, *terrorem incutiens*, inde 1) *praepotens*, de Deo Jer. 20, 11, de populis potentibus Jes. 25, 3; 2) in malam partem *violentus*, *atrox*, Ps. 37, 35. Jes. 13, 11. 25, 3. Iob. 15, 20. 27, 13. — Ez. 28, 7: עָרִיצֵי גוֹיִם *gentes violentae*. 30, 11. 31, 12. 32, 12.

עֲרִירִי pl. עֲרִירִים adj. *solitarius*, *derelictus*, inde *prole carens*, Gen. 15, 3. Lev. 20, 20. 21. Jer. 22, 30, a rad. עָרַר no. 2.

עָרַךְ fut. יַעֲרֹךְ *ordine s. ad lineam disposuit*, *struxit*, nostr. *reihen*, *richten*, gr. *τάσσω*, *τάττω* (vic. אָרַךְ recta protendit, extendit, et in linguis indogerm. *Reihe* [Reige, Riege], *reihen*, inteus. *recken*; *rego* [non pro *reago*, ut nonnulli volunt], *reg*ula, *rec*tus, it. *rig*eo starr seyn, *rig*or gerade Linie). V. c. ligna in altari Gen. 22, 9. Lev. 1, 6, panes in mensa sacra 24, 8 (cf. מַעֲרֶכֶת no. 2), it. *instruxit* (zurichten) mensam ad convivium Prov. 9, 2. Jes. 21, 5. 65, 11, aram Num. 23, 4, candelabrum sacrum Ex. 27, 21. Lev. 24, 3. 4, arma ad pugnam Jer. 46, 3. Spec. dicunt a) עָרַךְ מִלְחָמָה instruxit aciem Iud. 20, 20. 22, sq. אֵת et לִקְרָאת contra aliquem 1 Sam. 17, 2. Gen. 14, 8. Part. עֹרְכֵי מִלְחָמָה 1 Chr. 12, 33. 35, et עָרוּךְ מִלְחָמָה Joël 2, 5 ad pugnam instructus. Omisso vc. מִלְחָמָה id. Iud. 20, 30. 33. 1 Sam. 4, 2. 17, 21, sq. עַל, לְ, לִקְרָאת in aliquem, 2 Sam. 10, 9. 10. 10, 17. Jer. 50, 9. 14. Part. עָרוּךְ instructus (ad pugnam) Jerem. 6, 23. 50, 42. — Iob. 6, 4: יַעַרְכוּנִי pro יַעַרְכוּ לִי *aciem instruunt adversus me*. Iob. 33, 5. b) עָרַךְ מִלִּים verba struxit i. e. fecit, protulit, sq. אֶל contra aliq. Iob. 32, 14, it. omisso מִלִּים, Iob. 37, 19: נַעֲרֹךְ מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ *nihil proferremus prae tenebris* i. e. ignorantia. Sq. לְ verba direxit ad al. Jes. 44, 7, et ellipt. Ps. 5, 4: בֹּקֶר אֶעֱרָךְ־לְךָ *mane ad te dirigo* (verba mea). c) עָרַךְ מִשְׁפָּט instruxit litem s. causam forensem Iob. 13, 18. 23, 4, cf. Ps. 50, 21.

2) sq. לְ *composuit* (zusammenstellen mit etwas), *contulit*, *comparavit* (vergleichen). Jes. 40, 18: מַה־דְּמוּת תַּעַרְכוּ־לוֹ *quam similitudinem ei comparabitis?* Ps. 89, 7. 40, 6: אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ *nihil est tibi comparandum*. Iob. 28, 17. 19 (quo utroque loco ־ֶנָּה est dativus pro לָהּ).

3) *aestimavit* (quod fit, pretium rei cum pecunia contendendo), max. *magni fecit* (cf. חָשַׁב). Iob. 36, 19: הֲיַעֲרֹךְ שׁוּעֲךָ *num divitias tuas magni faciet*, i. e. respiciet?

Hiph. i. q. Kal no. 3 *aestimavit* Lev. 27, 8 sq. 2 Reg. 23, 35.

Derivv. מַעֲרָךְ, מַעֲרָכָה, מַעֲרֶכֶת etc.

עֵרֶךְ m. cum Suff. עֶרְכִּי 1) *ordo*, *strues*, panum appositiciorum Ex. 40, 23. — 2) *instructio*, *apparatus*, spec. vestium, armorum. Iud. 17, 10: עֵרֶךְ בְּגָדִים *apparatus vestium* (Ausrüstung mit Kleidern) i. e. quaecunque ad vestitum pertinent. Egregie LXX Vatic. *στολὴ ἱματίων*, *στολή* enim vox est in hac re propria (cf. lat. *stola*); Alex. *ζεῦγος ἱματίων*, unde Vulg. *vestem duplicem* (quod vindicare studet Lud. de Dieu ad h. l. De *armaturâ* (qs. stolà) crocodili Iob. 41, 4. — 3) *aestimatio*, *taxatio*. בְּעֶרְכְּךָ secundum aestimationem tuam Levit. 5, 15. 18. 25. 27, 12: כְּעֶרְכְּךָ הַכֹּהֵן *secundum aestimationem tuam*, *sacerdotis* inquam; neque aliter eadem formula accipienda erit Comm. 2. בְּעֶרְכְּךָ נְפָשֹׁת לַיהוָה *secundum aestimationem tuam* (sacerdotis) *Deo offerantur homines*. (Cf. de h. l. de Wette et Dettinger, in

theol. Studien und Kritiken 1831 p. 303. 1832 p. 395. 396). Inde de *pretio*, quo aestimanda est res. Iob. 28, 13. Ps. 55, 14: אַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי *tu vir, quem mihi ipsi aequiparo.*

עָרֵל 1) *praeputiatus fuit*, v. adj. עָרֵל. Arab. غرل id. — 2) denom. ab עָרְלָה) *praeputiatum* h. e. *profanum, impurum habuit* Lev. 19, 23.

Niph. praeputiatum sisti, cerni Hab. 2, 16 (de homine ebrio, qui praeputium impurum turpiter retegit).

עָרֵל m. cstr. עֲרֵל Ez. 44, 9, et עֲרַל Ex. 6, 12 adj. *praeputiatus* Gen. 17, 14. Ex. 12, 48, saepe in opprobrium de gentilibus, ut Philistaeis, 1 Sam. 17, 26. 36. 14, 6. 31, 4. Metaph. dicitur: עֲרַל שְׂפָתַיִם praeputiatus labiis, i. e. gravis loquelae (יַקִּיר מַמְלַל Onk.), balbus, cuius labia praeputio quasi clausa sunt et propterea iusto longiora et graviora, quam ut sermonem facile proferre possint. Exod. 6, 12. 30. Similiter Jer. 6, 10: עֲרֵלָה אָזְנָם *auris eorum est praeputio clausa*, et לְבָבָם הֶעָרֵל cor eorum non circumcisum, ad quod pietatis praecepta penetrare non possunt Lev. 26, 41. Ez. 44, 9.

עָרְלָה f. 1) *praeputium*, ἀκροβυστία. (Arab. غُرْلَة). 1 Sam. 18, 25. 2 Sam. 3, 14: בְּשַׂר הָעָרְלָה membrum praeputiatum Gen. 17, 11. 24 Lev. 12, 3. Metaph. עָרְלַת־לֵב praeputium cordis, v. supra Deut. 10, 16. Jer. 4, 4 (cf. Cor. sur. 2, 82. 4, 154). — 2) *praeputium arboris* i. e. fructus primi triennii, ex lege pro impuris habendi Lev. 19, 23. Cf. rad. no. 2. — Pl. עֲרָלוֹת n. pr. (collis) praeputiorum, in vicinia Gilgal Jos. 5, 3.

I. עָרַם 1) i. q. عرم *nudavit*, unde עֵרֹם, עָרוֹם nudus, q. v. Intrans. عَرِمَ impudens, malignus fuit (animum malevolum prae se ferens). — 2) *callidus fuit.* (Syr. Ethpe. id. ܥܪܝܡܐ, עֲרִימָא callidus, malignus). In Kal semel legitur 1 Sam. 23, 22.

Hiph. 1) *callidum fecit.* Ps. 83, 4: יַעֲרִימוּ סוֹד *callidum faciunt consilium*, callida consilia capiunt. — 2) *callide egit* 1 Sam. 23, 22, et in bonam partem *prudenter egit* Prov. 15, 5. 19, 25.

Derivv. עָרוּם, עֹרֶם, עָרְמָה.

II. עָרַם in Kal inusit., cognatum verbis רָמַם, רוּם, רָאַם, הָרַם, אָרַם *altus fuit.* (Syr. Pa. coacervavit. Arab. عرم coacervatus est Saad. Ex. 15, 8; عَرَمَة acervus granorum in area).

Niph. coacervatus est. Ex. 15, 8.

Derivv. עֲרֵמָה, עַרְמוֹן.

עָרֹם *nudus*, v. עָרוֹם.

עֹרֶם m. *calliditas* Job. 5, 13, a rad. עָרַם no. I.

עָרְמָה f. id. 1) *calliditas, dolus* Ex. 21, 14. — 2) *prudentia* Prov. 1, 4. 8, 5.

עֲרֵמָה f. (cum Zere impuro), plur. ־וֹת, semel ־ים Jer. 50, 26 *acervus*, v. c. ruderum Neh. 3, 34, frumenti Cant. 7, 3, mergitum Ruth 3, 7, a rad. עָרַם no. II.

עַרְמוֹן m. *platanus* (ab altitudine dicta, v. עָרַם no. II) Gen. 30, 37. Ez. 31, 8. V. Celsii Hierobot. T. I, p. 513.

עֵרָן (q. d. Vigilantius i. q. עֵר, addita terminatione adj.) n. pr. m. Num. 26, 36. Patron. עֵרָנִי ibid.

עָרַס rad. inusit. i. q. גָּרַס *comminuit*, max. in partes grossiores, unde talmud. גָּרִיס, גְּרִיסוֹת fabae

contritae, polenta ex fabis (Gries, Grütze). Vide nom. deriv. עֲרִיסָה.

עַרְעוֹר Iud. 11, 26, v. עֲרוֹעֵר no. 2, a.

עַרְעָר adj. pr. *nudus*, deinde *pauper*, *inops*, a rad. עָרַר, q. v. cf. עֲרוֹעֵר no. 1. Ps. 102, 18. Jer. 17, 6.

עַרְעֵר et **עַרְעָרִי** v. עֲרוֹעֵר.

I. עָרַף i. q. רָעַף *stillavit*, (tropfen, to drop, cf. דָּלַף, זָלַף quorum posterior syllaba congruit), Deut. 33, 28; metaph. de sermone ibid. 32, 2.

Deriv. עֲרִיפִים.

II. עָרַף 1) primitus, ut suspicor, *rapuit*, *carpsit*, *vellit*, nostr. *raufen*, quae potestas inest in syllaba primaria רף, רב, cf. רָפָא, רִיב et addita ab initio littera palatina vel gutturali גָּרַף, חָרַף, עָרַף. Inde عُرْف iuba equi (a vellendo dicta), غَرَفَ evellit antias equi, et hebr. עֹרֶף cervix, prob. a iuba dicta. (In linguis indogermanicis congruunt *rapio*, *carpo*, *raffen*, *raufen*. Iubae et verticis significatum habes in gr. λόφος iuba, inde cervix, dorsum, κορυφή, κόρυμβος, κορύμβη vertex).

2) denom. ab עֹרֶף *cervices fregit* animali Exod. 13, 13. 34, 20. Deut. 21, 4. 6. Jes. 66, 3. Translate *evertit*, *destruxit* aras Hos. 10, 2.

עֹרֶף m. *cervix* bestiae Levit. 5, 8 (arab. عُرْف iuba), hominis Iob. 16, 12 et saepe. Nota formulas: a) נָתַן עֹרֶף terga dedit 2 Chr. 29, 6, et פָּנָה עֹרֶף־אֶל terga obvertit alicui h. e. avertit se ab aliquo, Jer. 2, 27. 32, 33. b) פָּנָה עֹרֶף Jos. 7, 12 et הָפַךְ עֹרֶף Jos. 7, 8 *terga vertit* i. e. fugit, syr. ܐܗܦܟ ܚܨܐ, et pers. پشت دادن. Eodem pertinet Ex. 23, 27: וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־אֹיְבֶיךָ אֵלֶיךָ עֹרֶף *feci tibi omnes hostes tuos tergum*, feci ut terga verterent, eos fugavi. Ps. 18, 41. c) קְשֵׁה עֹרֶף durae cervicis i. e. pertinax, v. קָשֶׁה cf. lat. tantis cervicibus est Cic. Verr. III, 95.

עָרְפָּה (iuba, antiae, vel sec. Sim. i. q. עָפְרָה cerva) n. pr. f. Ruth 1, 4. 14.

עֲרָפֶל m. quadrilitt. *caligo nubium*, *nubes densae*, Ex. 20, 18. Deut. 4, 11. 1 Reg. 8, 12. Ps. 18, 10. Syr. ܥܪܦܠܐ id., ܐܬܥܪܦܠ caligavit. Conflatum esse videtur ex trilitteris עָרִיף nubes et אָפֵל caliginosus fuit. Congruit gr. ὀρφνός obscurus, caliginosus, ὄρφνη caligo max. noctis.

עָרַץ fut. יַעֲרֹץ 1) *terruit*, *terrorem s. tremorem iniecit*. (Arab. عرص Conj. VIII. contremuit cutis. عَرَّاص hasta tremula. Gr. fort. ἀράσσω). Jes. 2, 19. 21. Ps. 10, 18. Iob. 13, 25. Jes. 47, 12: אוּלַי תַּעֲרֹצִי *fortasse terrebis* sc. hostes tuos, terrorem iis incuties. Arab. عرض est: restitit, quod ab illa notione proficiscitur. (Vet. intpp. expresserunt: fortior fies, roboraberis te). — 2) intrans. *contremuit*, *timuit*, Deut. 1, 29, sq. מִפְּנֵי aliquem, Deut. 7, 21. 20, 3. 31, 6, sq. acc. Iob. 31, 34.

Niph. part. נַעֲרָץ *terribilis*, *timendus* i. q. נוֹרָא Ps. 89, 8.

Hiph. 1) causat. *terrorem iniecit*, Jes. 8, 13. — 2) *timuit*, sq. acc. Jes. 8, 12. 29, 24.

Derivv. מַעֲרָצָה, עָרִיץ, עָרוּץ.

עָרַק *fugit*. (Syr. et arab. عرق et عَرَقَ id. Affine est חָרַג). Iob. 30, 3: הָעֹרְקִים צִיָּה *fugiunt in desertum*. Sed Vulg. *rodebant in solitudine*, coll. arab. عرق, syr. ܥܪܩ rosit. Atque hic rodendi significa-

tus magis convenit verbis V. 17: עֹרְקַי לֹא יִשְׁכָּבוּן *rodentes me* (h. e. dolores) *non quiescunt*, ubi alii interpretantur: *arteriae meae arteriarum pulsus non quiescunt*, coll. عِرْقٌ vena, arteria.

עַרְקִי N. gent. *Arcita*, civis Arcae s. Arces (gr. Ἄρκη, arab. عِرْقَة, عِرْقَا), oppidi Phoeniciae, plenius Arca Caesarea dicti, cuius ruinae hodieque ad boream Tripoleos supersunt *Tel Arka* appellatae. Gen. 10, 1. Vide Burckhardt Reisen in Syrien p. 272 vers. germ. et quae de historia urbis disputavimus in notis p. 520.

עָרַר i. q. עוּר no. II et עָרָה 1) *nudavit se, nudus fuit.* In Kal semel legitur imp. c. He parag. עֹרָה *nuda te* Jes. 32, 11. — 2) *inops, auxilio destitutus fuit*, unde עַרְעָר, עֲרִירִי, עֲרוֹעֵר.

Po. עוֹרֵר *nudavit* sc. fundamenta aedium i. e. *funditus evertit*, Jes. 23, 13.

Pil. עַרְעֵר et *Hithpal.* הִתְעַרְעֵר Jer. 51, 58 *nudatus* h. e. *funditus eversus est.* Cf. עָרָה Ps. 137, 7. Hab. 3, 13.

Derivv. v. ad Kal no. 2.

עָרַשׂ rad. inusit., arab. عَرَشَ struxit domum tentoriumve II. tecto instruxit, cameravit, unde عَرْشٌ tectum, fornix, solium superne tectum (cf. כִּסֵּא). Inde

עֶרֶשׂ f. (Cant. 1, 16) plur. עֲרָשׂוֹת *sponda, lectus* (pr. velo pensili coopertus, Himmelbett, cf. Cant. l. c.) Deut. 3, 11. Ps. 6, 7. 41, 4. 132, 3. (Syr. et chald. id. Secundarium et a consortio tori ductum est arab. عِرْسٌ coniux, v. אָרַשׂ).

עָרַשׁ rad. inusit. V. n. pr. יַעֲרֶשְׁיָה.

עָשַׂב rad. in verbo inusit. Arab. عَشِبَ II. IV. herbam pabulumque virens produxit terra.

עֵשֶׂב c. Suff. עֶשְׂבָּם pl. cstr. עִשְּׂבוֹת (cum Dag. euphon.) Prov. 27, 25 *herba viridis*, eaque adultior, quae semen concipit (quo differt a דֶּשֶׁא), et hominibus cibo est, *olera.* Gen. 1, 11. 12. 2, 5. 3, 18. Exod. 10, 12. 15. Ps. 104, 14. (Arab. عُشْبٌ id. Vide num eiusdem stirpis sit *herba*, φορβή, r et s permutatis).

עֲשַׂב emphat. עִשְׂבָּא chald. id. Dan. 4, 22. 29. 30.

I. עָשָׂה fut. יַעֲשֶׂה apoc. יַעַשׂ, וַיַּעַשׂ

1) pr. *laboravit, operam impendit rei*, sq. בְּ Ex. 5, 9. Neh. 4, 15, *tractavit* aliquid Ex. 31, 4: עֲשׂוֹת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף *tractare aurum et argentum*, nostr. in Gold und Silber arbeiten. Comm. 5. 2 Par. 2, 13. Inde

2) *fecit, labore produxit* (cf. germ. *machen* cum graecis μόγος, μόχθος et μῆχος, μηχανή, *machina*). Spec. a) i. q. *confecit, fabricatus est* (verfertigen) v. c. navem Gen. 8, 6, altare 13, 4, lateres Exod. 5, 16, vestes Gen. 3, 21, idola Deut. 4, 16, arma 1 Sam. 8, 12, (exstruxit) casam Gen. 33, 17. עֹשֵׂי מְלָאכָה facientes opus i. e. operae, operarii 2 Reg. 12, 12. 22, 5. 9. Neh. 11, 12 et saepe. — b) de Deo i. q. *produxit, creavit*, ut coelum, terram, homines Gen. 1, 7. 16. 2, 2. 3, 1. 5, 1. 6, 6. Ps. 96, 5. 104, 19. Inde עֹשֶׂה subst. *creator*, c. Suff. עֹשִׂי creator meus Iob. 35, 10, עֹשֵׂהוּ creator eius 4, 17. Jes. 17, 7. 27, 11. Hos. 8, 14. עָשָׂה נִפְלָאוֹת produxit i. e. operatus est miracula. Ps. 78, 4. 12. 98, 1. — c) Ali-

quid *facere* i. e. *ex se producere* s. *gignere* etiam dicuntur animantia, v. c. *lac facere* i. e. praebere (de vacca) Jes. 7, 22, *adipem facere* in lumbis, de homine pinguescente Iob. 15, 27 (cf. corpus facere Iustin. ital. *far corpo*, gr. μεγάλην ἐπιγουνίδα θέσθαι Od. 17, 225, τρίχας γεννᾶν, sobolem facere i. e. procreare Plin.); et similiter arbores dicuntur *facere fructum* (cf. gr. ποιεῖν καρπόν, lat. caulem facere, einen Stengel treiben Colum.) Gen. 1, 11. 12, ramos Iob. 14, 9. Ez. 17, 8, fruges farinam Hos. 8, 7, ager fruges Gen. 41, 47. Hab. 3, 17. Jes. 5, 2. 10. Eandem notionem Hebraei saepe coniugatione Hiphil exprimunt, v. Gramm. hebr. ed. X. p. 113. — Aliquid *facere* d) dicuntur, qui labore id sibi comparant, ut lat. *pecuniam facere*, gr. ποιεῖν βίον victum parare, v. c. opes Gen. 31, 1. Deut. 8, 17. 18. Jer. 17, 11, mancipia Gen. 12, 5. Jes. 19, 10: עֹשֵׂי שֶׂכֶר *facientes mercedem* i. e. mercenarii. — Est e) i. q. *paravit, apparavit*, ut cibos (nostr. Essen machen) Gen. 18, 7. 8. Iud. 13, 15. 2 Sam. 12, 4, convivium Gen. 21, 8, it. secuit comsitque (non: rasit) barbam (lat. facere barbam Lamprid., gall. faire la barbe) 2 Sam. 19, 25, secuit ornavitque ungues Deut. 21, 12. De Deo res futuras praeparante Jes. 37, 26. — f) *fecit* s. *paravit* victimam vel hostiam Deo offerendam, inde *obtulit*. Ex. 29, 36: פַּר הַחַטָּאת תַּעֲשֶׂה *iuvencum pro peccato offeres*. Comm. 38. 39. 41. Lev. 9, 7. 15, 15. 16, 9. Iud. 6, 19. 1 Reg. 18, 23. Hos. 2, 10: זָהָב עָשׂוּ לַבַּעַל *aurum*, quod *Baali offerebant*. 2 Paral. 24, 7. Omisso accusativo sacri עָשָׂה לַיהוָה est *sacra facere Jehovae* Ex. 10, 25, cf. 2 Reg. 17, 32: וַיִּהְיוּ עֹשִׂים לָהֶם *sacra faciebant pro iis*. (Cf. gr. ἱερὰ ἔρδειν, ἱερὰ ῥέζειν, et omisso acc. ῥέζειν θεῷ Il. 2, 400. 8, 250. Od. 14, 151). — g) *egit* diem festum, ut sabbatum, pasc[…] tis festum Ex. 12, 48. Num. 9, […] 14. Deut. 5, 15, it. *transegit* […] pus (ποιεῖν χρόνον Act. 15, 3[…] Eccl. 6, 12. Inde omisso […] vocabulo: tempus transegit […] pro *commoratus est*. Ruth 2, […] אָנָה עָשִׂית *ubi egisti?* 1 […] 40. Iob. 23, 9, et addito […] עָשָׂה טוֹב bene transegit vi[…] πράττειν (nostr. gut machen. […] 3, 12. — h) *praefecit* […] muneri, constituit aliquem […] 12, 31. 1 Sam. 12, 6: *Jehova* […] עָשָׂה אֶת־מֹשֶׁה *qui Mosen* […] *tuit*. Sq. לְ rei, cui pr[…] Jer. 37, 15. — i) מִלְחָמָה […] *bellum gessit cum* (gr. […] ποιεῖσθαί τινι, gall. faire la g[…] Gen. 14, 2. Deut. 20, 12. […] 18, et עָשָׂה שָׁלוֹם לְ pacem […] concessit alicui (εἰρήνην […] τινι) Jes. 27, 5 (ubi Sch[…] ratio praeferenda videtur, v. […] ment. nostrum). — Dicunt[…] *cere* Dei *leges*, mandata, […] tem Lev. 20, 22. Deut. 15, […] 103, 20. 21, it. *facere* (ex[…] ius, iustitiam Gen. 18, 19. […] 9, 16. Jes. 58, 2, virtutem […] 24, 18, benignitatem (sq. […] אֵת) Gen. 24, 12. 40, 14, […] tra iniuriam Jes. 53, 9, im[…] tem, nequitiam Gen. 34, 7. […] 42, 4). Ps. 37, 1. — […] l) est emphat. *effecit*, p[…] *exsecutus est* rem proposit[…] עָשָׂה עֵצָה consilium exsec[…] Jes. 30, 1 (cf. Eccl. 8, 11, […] נְדָרִים vota exsequi i. e. […] Iud. 11, 39). Dan. 8, 24: […] וְעָשָׂה *et prosperabit et effic*[…] positum. 11, 7. 17. 28. 30, […] de Deo Ps. 22, 32. 37, 5. […] — Eccles. 2, 2: et *gaudi*[…] מַה זֹּה עֹשָׂה *quid hoc ef*[…] prodest? — Non raro […] m) *facere*, *agere* ita pon[…] puram verbi activi notionem […] tineat ex contextu vel ex […] ribus definiendam. Gen. 6, 22: […] כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן […]

Noachus quaecunque eum iusserat Deus. 21, 26: *nescio quis hoc fecerit?* Ps. 115, 3: *facit quaecunque vult.* — Jes. 46, 4: אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא *feci* (i. e. tuli) *et porro feram* (cf. usum gr. ποιεῖν ap. Atticos, v. Passov. h. v. no. 2, f). — Passim alteri verbo pleonastice praemittitur, quo gravior fiat oratio. Gen. 31, 26: *cur* (hoc) *fecisti et fefellisti me?* (Marc. 11, 5: τί ποιεῖτε λύοντες;) 41, 34: יַעֲשֶׂה פַרְעֹה וְיַפְקֵד *faciat* hoc *Pharao* (sequatur consilium meum) *et praeficiat* cet. 1 Reg. 8, 32. — De usu eius in re obscoena v. Pi.

Ubi materia indicatur, *ex qua* aliquid fit, plerumque gemino utuntur accusativo (cf. נָתַן no. 3, et שׂוּם). Ex. 30, 25: וְעָשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ *et facies ista* (sc. aromata ex illis aromatibus) *oleum sacrae unctionis.* Jes. 46, 6. Hos. 2, 10. 8, 4, et, quod impeditius videri possit, postposito accusativo materiae (cf. בָּנָה, יָצַר Lehrgeb. 813) Exod. 38, 3: כָּל־כֵּלָיו עָשָׂה נְחֹשֶׁת *omnia vasa fecit ex aere.* ibid. 25, 39. 30, 25. 36, 14. 37, 24. Alibi quod ex materia fit, ponitur praevio לְ. Jes. 44, 17: שְׁאֵרִיתוֹ לְאֵל עָשָׂה *ex reliquo facit idolum.* Gen. 12, 2: אֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל *faciam te magnum populum.* Ex. 32, 10, neque aliter struendum Ex. 27, 3: לְכָל כֵּלָיו תַּעֲשֶׂה נְחֹשֶׁת *omnia vasa facies ex cupro.* Vers. 19.

Sq. לְ pers. est *facere alicui aliquid* sive bonum Ex. 13, 8. Deut. 11, 5, sive malum Gen. 27, 45. Ex. 14, 11, sed absol. in malam partem accipitur (jem. etwas thun) pro: iniuriam inferre Gen. 22, 12. 19, 8. Ps. 56, 5. Eodem pertinet formula: כֹּה יַעֲשֶׂה לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף *ita faciat mihi Deus et ita pergat, si* cet. 1 Sam. 3, 17. 2 Sam. 3, 35. Rarius c. gem. acc. Jer. 33, 9. Jes. 42, 16 (gr. κακὰ ποιεῖν τινα et τινι) et sq. בְּ pers. Iob. 35, 6 (cf. Jes. 5, 4).

Niph נַעֲשָׂה pass. *factus est* Lev. 7, 24. Impers. לֹא יֵעָשֶׂה non fit, fieri non solet (non moris est) Gen. 29, 26, fieri non debet 34, 7, cf. 20, 9. Cum acc. obiecti Jes. 26, 18: יְשׁוּעוֹת בַּל־נַעֲשֶׂה אֶרֶץ *salutes non facta est terra*, salva non facta est. Sq. לְ pers. Ex. 2, 4: *ut sciret* מַה־יֵּעָשֶׂה לוֹ *quid ei fieret* i. e. eveniret. Spec. pass. no. 2, litt. e) Neh. 5, 18, g) 2 Reg. 23, 23, i) Lev. 18, 30. Esth. 9, 1.

Pi. tractavit s. impudice *contrectavit* mammas mulieris i. q. מָעַךְ Ez. 23, 3. 8, et in Kal Comm. 21. Chald. עֲשָׂה id. Ita gr. ποιεῖν et lat. *facere, perficere, conficere* mulierem honestà periphrasi dr. de rebus Venereis, v. Fesselii advers. sacra lib. 2, cap. 23.

Pu. factus (creatus) *est* Ps. 139, 15.

Derivv. מַעֲשֶׂה et nomm. pr. מַעֲשַׂי, יַעֲשִׂיאֵל, יַעֲשַׂי, בַּעֲשֵׂיָה, עֲשָׂיָה, עֲשִׂיאֵל, עֲשָׂהאֵל, מַעֲשֵׂיָה.

II. עָשָׂה rad. inusit., *pilis tectus, hirsutus fuit*, arab. أَعْشَى pilosus, عَشًا pilositas. Inde n. pr. עֵשָׂו.

עֲשָׂהאֵל (quem *Deus creavit* l. constituit) n. pr. m. 1) 2 Sam. 2, 18. 23, 24. 1 Chr. 27, 7, et vocabulis separatis 1 Chr. 2, 16. 2) 2 Chr. 17, 8. 31, 13. 3) Esr. 10, 15. De littera ה in media voce quiescente v. Lgb. p. 48.

עֵשָׂו n. pr. (i. e. pilosus, hirsutus Gen. 25, 25) *Esavus*, Isaaci filius, cum fratre Jacobo uno partu editus, alio nomine אֱדוֹם dictus, quod tamen de posteris usitatius est, quam de ipso viro. Contra בְּנֵי עֵשָׂו Deut. 2, 4 sqq., בֵּית עֵשָׂו Obad. 18, et עֵשָׂו Jer. 49, 8. 10. Obad. 6 de *Esavitis* i. e. Idumaeis fere poët. dicitur. הַר עֵשָׂו montanum Esavitarum i. e. Idumaeorum Obad. 8. 9. 19.

עָשׂוֹר m. *decas* a) *dierum* (ut שָׁבוּעַ

hebdomas) Gen. 24, 55, etiam de die ultimo decadis i. e. die decimo (mensis) Ex. 12, 5. Lev. 16, 29 (cf. gr. *δεκάς, ἐννεάς, τετράς* de die decimo, nono, quarto mensis, et aethiop. ዐሥር, ኀምስ: de die decimo, quinto cet. v. Lud. gramm. p. 100). b) chordarum, inde *decachordum* Ps. 92, 4, plene (per apposit.) נֵבֶל עָשׂוֹר nablium decachordum 33, 2. 144, 9.

עֲשִׂיאֵל (a Deo creatus) n. pr. m. 1 Chr. 4, 35.

עֲשָׂיָה (quem *Jehova creavit* l. constituit) n. pr. m. 1) 2 Reg. 22, 12. 14. 2 Chr. 34, 20. 2) 1 Chr. 4, 36. 3) 6, 15. 15, 6. 11. 4) 9, 5.

עֲשִׂירִי adj. ordinale (ab עֶשֶׂר) *decimus* Gen. 8, 5. Num. 7, 66 et saepe. Fem. עֲשִׂירִיָּה Jes. 6, 13 et עֲשִׂירִית *decima* sc. pars. Ex. 16, 36. Lev. 5, 11.

עָשַׂק in Kal inusit., chald. et talmud. עֲסַק *occupatum esse* in aliqua re, *conflictari* cum ea (mit jem. od. etwas zu thun haben).

Hithp. altercatus est Gen. 26, 20, unde

עֵשֶׂק (rixa) n. pr. putei prope Geraram, ibid.

עֶשֶׂר f. et עֲשָׂרָה, עֲשֶׂרֶת m. *decem*, ubique c. nomine plurali Ex. 27, 12. Jos. 22, 14. 2 Sam. 19, 44 (in עֲשָׂרָה לֶחֶם 1 Sam. 17, 17 omissum est כִּכְּרוֹת). Pro numero rotundo Gen. 31, 7. Iob. 19, 3. Plur. עֲשָׂרוֹת decades Ex. 18, 21. Deut. 1, 15.

Nomina derivata sunt: עָשׂוֹר, מַעֲשֵׂר, עִשָּׂרוֹן, עֲשִׂירִי, verbum denom. עָשַׂר; aliae ipsius cardinalis numeri formae sunt:

עָשָׂר m. et עֶשְׂרֵה f. id., quibus non utuntur nisi in numeris cum denario compositis, ut אַחַד עָשָׂר m. undecim, אַרְבָּעָה עָשָׂר m. quattuordecim, שִׁשָּׁה עָשָׂר sedecim m., it. undecimus, quartus decimus, ... tus decimus; fem. ... decim, שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה sedecim, ... decima, sexta decima.

Pl. עֶשְׂרִים (a sing. ...) *viginti*, utriusque sexus, ... pl. nominis Gen. 31, 38. ... 5. — 2) *vicesimus*, ... 11. 1 Reg. 15, 9. 16, 10. ...

עֲשַׂר chald. f. et עַשְׂרָה m. ... Dan. 7, 7. 20. 24. Pl. ... *ginti* Dan. 6, 2.

עָשַׂר fut. יַעְשֹׂר (denom. ab ...) sq. acc. *decimavit* (zehnten) *decimam partem* proventus ... 1 Sam. 8, 15. 17.

Pi. decimam partem dedit (zehnten). Neh. 10, 38: *et* ... *agri nostri* (dabimus) ... וְהֵם הַלְוִיִּם הַמְעַשְּׂרִים *nam* ... *tae* (vicissim) *decimas* ... *bent*. Sq. acc. rei, cuius ... solvitur Deut. 14, 22, et ... cui solvitur Gen. 28, 22.

Hiph. ut *Pi. decimas* ... Deut. 26, 12. Neh. 10, 39.

עֶשְׂרֵה v. עָשָׂר.

עֲשָׂרָה v. עֶשֶׂר.

עִשָּׂרוֹן pl. עֶשְׂרֹנִים m. *decima* ... mensura rerum aridarum, ... frumenti et farinae Levit. ... 23, 13. 17, teste Alex. ... Num. 15, 4 decima pars ... q. עֹמֶר. Thom. de Novo... Nomencl. Syr.) ܥܣܪܘܢܐ ... cimam partem sati (...

I. עָשׁ m. *tinea* Iob. 4, 19. ... 27, 18. Arab. عث. Rad. ...

II. עָשׁ coeli sidus septentr... splendidissimum, quod ... *iorem, arcton, currum* ... cum Graecis et Romanis. ... cf. Niebuhrii descr. Arab. ... Idem esse videtur עַיִשׁ ... 32, ubi *liberi eius* (בָּנֶיהָ) ... stellae in cauda ursae ... autem ursam notat עָשׁ, ...

aphaeresin dictum est pro נַעַשׁ, arab. نَعْش h. e. feretrum (a rad. نعش sustulit), quod huius sideris nomen est apud Arabes. Iidem tres stellas in cauda نعش بنات i. e. filias feretri appellant. V. Bochart. in Hieroz. II, p. 114. — Alb. Schultens ad Iob. l. c. hebr. עָשׁ idem esse volebat atque arab. عَاسٌ vigil nocturnus, a rad. عَاسَ et عَسَّ noctu circuivit, idque sidus ita appellari, quia nunquam occidat: sed illud praestat. Cf. Michaëlis Suppl. p. 1907. Lach in Eichhornii Bibl. der bibl. Litteratur VII, p. 397.

עָשׁוֹק m. *oppressor* Jer. 22, 3 i. q. עֹשֵׁק 21, 12.

עֲשׁוּקִים m. pl. *oppressiones*, *iniuriae* Eccl. 4, 1. Am. 3, 9. Iob. 35, 9, a rad. עָשַׁק.

עָשׁוֹת m. adj. *fabricatus* Ez. 27, 19, a rad. עָשָׂה.

עַשְׁוָת n. pr. m. 1 Chr. 7, 33.

עָשִׁיר m. (a rad. עָשַׁר) *dives* Prov. 10, 15. 14, 20. 18, 11 et saepe, a) in bonam partem, *ingenuus*, *nobilis* Eccl. 10, 6, sed b) in malam partem *impius*, quandoquidem divitiae superbiae fons sunt, superbia autem Hebraeis pro improbitate est Jes. 53, 9, cl. Iob. 27, 19 et V. 13. Vide etiam הוֹלְלִים (s. v. הָלַל no. 3), עָנָו et עָנִי et intpp. ad Jes. 2, 7. 53, 9. Matth. 19, 23.

עָשַׁן fut. יֶעְשַׁן *fumavit*. (Arab. عَثَنَ id. In linguis indogerm. congruere videtur sanscr. *âtman* animus (pr. halitus, spiritus), gr. *ἀτμός* vapor, fumus, *ἀτμή*, *ἀτμίς*, goth. *athma* spiritus, nostr. *Athem*; pro vapore dicimus *Brodem*) Exod. 19, 18. Metaph. de ira divina Deut. 29, 19. Ps. 74, 1. 80, 5.

עָשֵׁן m. adj. *fumans* Ex. 20, 15.

עָשָׁן m. cstr. עֲשַׁן (tanquam ab עָשֵׁן) 1) *fumus* Gen. 15, 17. Iob. 41, 12. Poët. de ira Dei Ps. 18, 9: עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ *ascendit fumus in naribus eius*, imagine petita ab equis leonibusve, qui furore concitati spiritum ex naribus fortiter propellere solent. Jes. 65, 5. De nube pulveris excitati Jes. 14, 31, cf. fumantes pulvere campos Virg. Aen. XI, 909. — 2) n. pr. oppidi, v. כּוּר עָשָׁן.

עָשַׁק fut. יַעֲשֹׁק, arab. عسق 1) *oppressit*, *iniuste* et *violenter egit*, *tractavit aliquem*, v. c. egenos, inopes Prov. 14, 31. 22, 16. 28, 3. Eccl. 4, 1, rex cives 1 Sam. 12, 3. 4, victor victos Jes. 52, 4. Jer. 50, 33. Ps. 105, 14. Hos. 5, 11, deus hominem Iob. 10, 3. Metaph. Prov. 28, 17: אָדָם עָשֻׁק בְּדַם־נָפֶשׁ *homo caede humana* (quam commisit) *oppressus* i. e. huic culpae tanquam oneri succumbens. — 2) *defraudavit* aliquem, *subtraxit* ei fraude et iniuria, c. acc. pers. Lev. 19, 13. Deut. 24, 14, et rei Malach. 3, 5: עֹשְׁקֵי שְׂכַר שָׂכִיר *qui mercedem subtrahunt mercenario*. — Utramque structuram (no. 1 et 2) iunctam habes in his Mich. 2, 2: עָשְׁקוּ גֶּבֶר וּבֵיתוֹ *opprimunt virum et domum eius ei subtrahunt* i. e. tum dolo tum vi illata sibi vindicant, cf. גָּזַל. — 3) *superbus*, *insolens fuit*, *exorbitavit*, metaph. de fluvio ripas migrante. Iob. 40, 18 al. 23 (cf. syn. بغا, ظلم, فجر).

Pu. part. מְעֻשָּׁקָה (virgo) *vi compressa*, metaph. de urbe vi expugnata Jes. 23, 12.

Derivv. עֲשׁוּקִים, עָשׁוֹק, מַעֲשַׁקּוֹת, עֹשֶׁק, עָשְׁקָה, n. pr. עֵשֶׁק.

עֵשֶׁק n. pr. m. semel tantum 1 Chr. 8, 39.

עֹשֶׁק m. 1) *violentia*, *iniuria* Jes. 59, 13, max. *oppressio* pauperum, quae in defraudando, exigendo, spoliando cernitur Eccl. 5, 7. Ez.

22, 7. 12. — 2) *vi vel fraude* ablatum Lev. 5, 23. Ps. 62, 11, *iniuste partum* Eccles. 7, 7. — 3) *angor* i. q. עָשְׁקָה Jes. 54, 14.

עָשְׁקָה f. *oppressio*, quam quis patitur, inde *angor*, *angustiae*. Jes. 38, 14: עָשְׁקָה־לִּי (loge *oschkal-li*, non obstante Metheg, ut in שָׁמְרָה, בָּתֵּיהֶם, v. Lgb. pag. 43) *angustiae mihi* sunt.

עָשַׁר fut. יַעְשֹׁר pr. rectus fuit (affine verbis יָשַׁר, בָּשַׁר, אָשַׁר) deis prosperavit, *beatus fuit*, spec. *dives fuit* Iob. 15, 29. Hos. 12, 9. Aram. עֲתַר, ܥܬܪ id.

Pi. exstruxit, pr. *erexit*, a primaria potestate radicis. Ita semel 1 Reg. 22, 49 Chethibh: יְהוֹשָׁפָט עִשַּׂר אֳנִיּוֹת *Josaphat exstruxit naves*, Keri עָשָׂה, et sic 2 Par. 20, 36. 37. Vir doctus, qui hunc locum tractavit in Ephem. Jen. 1830, IV p. 380 in eandem sententiam confert „arab. عشر concinnavit, contignavit, vel, quod praestet, comparavit, coëgit,“ cuius potestatis auctoritatem desidero.

Hiph. 1) *ditavit*, Gen. 14, 23. 1 Sam. 2, 7. 17, 25 cet. Metaph. Ps. 65, 10: רַבַּת תַּעְשְׁרֶנָּה *abunde ditas eam* (terram) i. e. largissimis donis eam auges et ornas. — 2) intrans. *dives factus est* (pr. divitias fecit, v. Gramm. §. 52, 2 not.) Ps. 49, 17. Prov. 10, 4. Sq. acc. rei, quà quis ditatur Dan. 11, 2.

Hithp. divitem se simulavit. Prov. 13, 7.

Deriv. עָשִׁיר et

עֹשֶׁר m. *divitiae* 1 Sam. 17, 25. 1 Reg. 3, 11. 13 et saepe.

עָשֵׁשׁ i. q. בָּלָה *concidit*, *collapsus est*, a) de vestibus usu et tinearum morsu collabentibus (v. עָשׁ, عُثّ tinea, unde عَثَّ rosit tinea); b) de vultu vel morbo vel curis marcescente (einfallen, verfallen) … 6, 8. 31, 10. 11. Arab. … cidit, marcuit.

עָשַׁת 1) *nituit*. Jer. 5, 28: … עָשְׁתוּ *pingues sunt* (… Cutis enim pinguedine … 2) nitidum reddidit, *f*… *est*. Cf. חָלַק. V. deriv. … עֶשֶׁת. — A fingendo 3) tr… ad animum, qui rem cogit… git et refingit.

Hithp. recogitavit (ut … Vulg.), sq. לְ Jon. 1, 6. V. … et nomm. deriv. עֶשְׁתּוֹן, …

עֲשִׁית, עֲשֹׁת chald. *cogitav*… *tendit*, seq. gerundio Dan. … Vide hebr. עָשַׁת no. 3.

עֶשֶׁת f. 1) *fabricatum*, … *factum* Cant. 5, 14, a rad. … no. 2. Genus f. ex littera … accepta (Lgb. 474) ortum … videtur.

2) *cogitatio*, *sententia*. … 12, 5: לְעַשְׁתּוּת שַׁאֲנָן *de* … *felicis*, i. q. בְּעֵינֵי. Pleri… videtur, codd. et nonnulli … exhibent לְעַשְׁתּוֹת (singul. … מַלְכוּת), sed desidero … formae vestigium, etiam in … aram.

3) Eiusdem vocis plur. … videtur (si formam spectas) … quod cum numero denario … iunctum (עַשְׁתֵּי עָשָׂר m. et … עֶשְׂרֵה f.) denotat *undecim*, … *decimus*, *a* Deut. 1, 3. Jer. … Ex. 26, 1. Io. Simonis … cat: „*cogitationes ultra* … h. e. numerus *cogitatione* … *mente* concipiendus, cum … dentes numeri ad digitos … rentur“ parum hercle … quanquam meliora non …

עֶשְׁתֹּנוֹת f. pl. *cogitationes*, … silia Ps. 146, 4.

עַשְׁתֹּרֶת f. gr. Ἀστάρτη, … n. pr. idoli muliebris, a Phoeni…

2 Reg. 23, 13), passim etiam He-raeis (1 Reg. 11, 5. 33. 1 Sam. 7, 3) t Philistaeis (1 Sam. 31, 10) magna um religione una cum Baale (Iud. , 13. 10, 6. 1 Sam. 7, 4. 12, 10) ulti (cf. nomina propria homi-um phoeniciorum, ut *Abdastar-us* = עֶבֶד עַשְׁתֹּרֶת, it. אמת עשתרת uscr. Cit. 2, *Astarimus* al.).

Nomen ipsum, de cuius origine iu frustra anquisiverunt, non ubito quin idem sit quod syr. ܟܣܬܪܘ:, ܐܣܬܪܐ (ex pers. ستاره) t n. pr. אֶסְתֵּר *stella*, spec. stella Veneris, *dea amoris* et fortunae, oc altero respectu etiam אֲשֵׁרָה et גַּד dicta, q. v. Plura de hoc nu-mine disputavimus in Comment. ad es. III, p. 237 et uberius in Gru-beri Encycl. univ. T. XXI p. 98. 99. Adde locum Sanchoniatho-nis mythum de Astarte conti-nentem (ap. Eusebium de praep. evang. I, 10), in quo causa cornu-arum Astartes statuarum (v. plur. no. 3) aperitur: „*Ἀστάρτη δὲ ἡ μεγίστη, καὶ Ζεὺς Δημαροῦς, καὶ Ἄδωδος* (הדד) *βασιλεὺς θεῶν ἐβασίλευον τῆς χώρας, Κρόνου γνώμη. Η δὲ Ἀστάρτη ἐπέθηκε τῇ ἰδίᾳ κεφαλῇ βασιλείας παράσημον κεφαλὴν ταύρου· περινοστοῦσα δὲ τὴν οἰκουμένην, εὗρεν ἀεροπετῆ ἀστέρα, ὃν καὶ ἀνελομένη ἐν Τύρῳ τῇ ἁγίᾳ νήσῳ ἀφιέρωσε.*“ „*Τὴν δὲ Ἀστάρτην Φοίνικες τὴν Ἀφροδίτην εἶναι λέγουσι.*“

Pl. עַשְׁתָּרוֹת 1) *Astartae* h. e. statuae Astartes (cf. בְּעָלִים, אֲשֵׁרוֹת, *Ἑρμαὶ*) Iud. 2, 13. 10, 6. 1 Sam. 7, 3. 4. 12, 10. 31, 10. — 2) עַשְׁתְּרוֹת צֹאן Deut. 7, 13. 28, 4. 18, 51 q. d. Veneres, amores gregis i. e. quae Venere (concubitu) gregis pro-creata sunt, *soboles, proles gregis*. — 3) n. pr. urbis Batanaeae Deut. 1, 4. Jos. 13, 12, plenius עַשְׁתְּרוֹת קַרְנַיִם (Astartae cornutae) Gen. 14, 5 et בְּעֶשְׁתְּרָה q. v., haud dubie a templo et statuis Astartes dictae. N. gent. עַשְׁתְּרָתִי 1 Chr. 11, 44.

עֵת sq. Makk. עֶת cum Suff. עִתִּי, pl. עִתִּים et עִתּוֹת (contr. ex עֶדֶת, a masc. עַד, rad. עָדָה, cf. לֵת pro לֶדֶת) fem. (Jos. 11, 6. Jer. 51, 33, sed masc. Cant. 2, 12, quandoquidem vera vocis origo saepe ipsos veteres latebat, Lehrgeb. 474) *tempus*. Spec. a) *tempus opportunum, iustum*, ut *καιρός*. Eccles. 10, 17: *o felicem terram, cuius principes* בָּעֵת יֹאכֵלוּ *iusto tempore cibum capiunt*. לֹא עֵת ante (iustum) tempus, praemature Iob. 22, 16. Cum Suff. בְּעִתּוֹ tempore suo Prov. 15, 23. Eccl. 3, 11, בְּעִתָּהּ Jes. 60, 22. — b) *tempus certum*, idque finem habiturum, opp. aeternitati. Eccl. 3, 1. 17: עֵת לְכָל חֵפֶץ. *cuivis rei est tempus*, durat per aliquod tempus, nil perpetui est, cf. 8, 6. — c) *tempus longius*, acc. עֵת diu, Hos. 13, 13, arab. زَمَانًا id. — d) *tempus felix*, felicitas Ps. 81, 16. Saepius in malam partem e) *tempus infelix*, calamitas, ut lat. tempora, cf. יוֹם no. 1, litt. b, arab. زَمَان, syr. ܙܒܢܐ tempus, et felix et fatale. Jes. 13, 22. Jer. 27, 7. Ez. 30, 3. Eccl. 9, 11. 12.

Cum praeff. a) בָּעֵת (pro בְּהָעֵת) i. e. *hoc tempore, nunc* Iud. 13, 23. 21, 22. Iob. 39, 18 (v. בְּ litt. B, 3). בְּעֵת מִנְחַת עֶרֶב tempore sacrificii vespertini Dan. 9, 21, כָּעֵת חַיָּה tempore redivivo, v. חַי no. 3. כָּעֵת מָחָר cras hoc (diei) tempore (v. מָחָר) Ex. 9, 18. 1 Sam. 9, 16. 1 Reg. 19, 2. 20, 6. 2 Reg. 7, 1. 19. 10, 6 (male all. circa crastinum tempus i. e. cras, quasi esset כְּעֵת מָחָר). — b) בְּכָל־עֵת quovis tempore, Ps. 10, 5. 34, 2. 62, 9, בָּעֵת הַהוּא hoc tempore, Deut. 1, 9. — c) לְעֵת עֶרֶב tempore vespertino Gen. 8, 11; etiam in acc. עֵת (*hoc*) *tempore*, zur Zeit h. e. *nunc* i. q. עַתָּה, Ez. 27, 34. LXX. *νῦν*. Vulg. *nunc*.

Plur. עִתִּים et עִתּוֹת a) *tempora*. Esth. 1, 13: יֹדְעֵי עִתִּים et 1 Chr. 12, 32: יֹדְעֵי בִינָה לָעִתִּים temporum gnari, astrologi. — b) *rerum vicissitudines, fata*. Ps. 31, 16. 1 Chron. 29, 30. Iob. 24, 1. — c) Neh. 9, 28: עִתִּים רַבּוֹת multis vicibus, identidem, cf. aram. וֹקֵב tempus, pl. vices, angl. *times*.

Denom. עַתָּה, עִתִּי.

עֵת קָצִין (tempus iudicis) cum ה locali, עִתָּה ק׳ n. pr. oppidi Sebulonitarum Jos. 19, 13.

עַתְּ v. עַתָּה.

עָתַד arab. *paratus, promtus fuit*, in Kal inusit., arab. عَتُدَ.

Pi. paravit Prov. 24, 27.

Hithp. paratus, destinatus fuit ad aliquid, sq. לְ Iob. 15, 28.

Derivv. עָתִיד, עַתּוּד.

עָתָה rad. inusit., unde

עֲתָיָה (fort. i. q. עֲשָׂיָה) n. pr. m. Neh. 11, 4.

עַתָּה adv. (ab עֵת tempus, cum He paragog.), in pausa עָתָּה (Milêl) Gen. 32, 5 (sicut אַתָּה, אָתָּה) pr. *tempore* (zur Zeit), inde 1) *hoc tempore, nunc, iam*, opp. et priori tempori et futuro Jos. 14, 11. Hos. 2, 10. Jes. 48, 7. מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם ab hoc tempore usque in aeternum Jes. 9, 6. עַד־עַתָּה hucusque, usque ad hodiernum diem Gen. 32, 5. 46, 34. עַתָּה זֶה nunc ipsum (v. זֶה no. 3). Passim temporis notio interiit, et (ut gr. νῦν, νύν) a) est excitantis: *age*, max. sq. imperativo Gen. 31, 13. Jes. 30, 8. Mich. 4, 14 (עַתָּה הִנֵּה 1 Reg. 1, 18. 2 Reg. 18, 21) et sententia interrogativa Jes. 36, 5: *age, cui confidis?* V. 10: *iam vero* (וְעַתָּה), *num ego forte invito Jehovâ adscendi?* b) praesentem conditionem describit: *ita, quae quum ita sint*. Gen. 26, 29. 1 Sam. 27, 1, unde וְעַתָּה *itaque*, Gen. 11, 6. 20, 27, 8. 45, 8. Ps. 2, 10; in sententia adversativa: *nunc autem* Neh. 5, 5.

2) *brevi tempore, mox*. Iob 6, 3. 7, 21. 8, 6. Jes. 43, 19. Mich. 6, 10. 1 Reg. 12, 26.

עַתּוּד m. *hircus* (fort. ad pugnam paratus et promtus, cf. عَتُدَ ad cursum paratus equus) Gen. 31, 10. 12 et saepe. Arab. عَتُود id. De duce gregis Jer. 51, 40, metaph. de duce populi Jes. 14, 9. Zach. 10, 3 (cf. κτίλος Il. 3, 196).

עָתוּד i. q. עָתִיד Jes. 10, 13. Esth. 8, 13 Chethibh.

עַתַּי (fort. i. q. עִתִּי opportunus) n. pr. m. 1) 1 Chr. 2, 35. 36. 2) 12, 11. 3) 2 Chr. 11, 20.

עִתִּי (ab עֵת) *opportune obvius* Lev. 16, 21.

עָתִיד m. adj. 1) *promtus, paratus* (syr. et arab. id.) sq. לְ Esth. 3, 14. 8, 13. Iob. 15, 24. — 2) *exercitatus, peritus* (nostr. fertig), sq. infin. Iob. 3, 8. Cf. عتد Conj. V artis peritissimus fuit, v. Schult. ad l. c.

Pl. עֲתִידוֹת a) *quae* alicui *parata* sunt i. e. instant, imminent, Deut. 32, 35. — b) *quae* sibi *comparavit* i. e. *opes*, τὰ ὑπάρχοντα Jes. 10, 13.

עֲתִיד chald. *paratus*, Dan. 3, 15.

עָתִיק m. adj. *nitidus* (pr. ingenuus, ingenuo et nobili homine dignus), de vestibus. Jes. 23, 18. Vide rad. עָתַק no. 4.

עַתִּיק adj. 1) *remotus* ab ubere matris, qs. *manumissus* Jes. 28, 9. V. עָתַק no. 1. 3. — 2) *antiquus* 1 Chr. 4, 22, v. rad. no. 2.

עַתִּיק chald. *senex* Dan. 7, 9. 13. 22.

עָתַךְ rad. inusit., arab. عتك devertit, unde

עֵתֶר (deversorium) n. pr. oppidi in tribu Juda, 1 Sam. 30, 30.

עָתַד rad. inusit., arab. عتل violenter tractavit, unde

עַתַי (pro עֲתַלְיָה) n. pr. m. Esr. 10, 28.

עֲתַלְיָה (quem l. quam Jehova afflixit) n. pr. 1) m. a) 1 Chr. 8, 26. b) Esr. 8, 7. — 2) f., reginae Judaeorum, 880—77 a. C. 2 Reg. 11, 1, alibi עֲתַלְיָהוּ 8, 26. 11, 2.

עָתַם rad. ἅπ. λεγομ., quam eiusdem vel similis potestatis fuisse suspicor atque חָמַם (cogn. שָׁמַם). Inde

Niph. Jes. 9, 18: נֶעְתַּם אֶרֶץ *consumitur* s. *vastatur terra.* Kimchi et Aben Esra, obscuratur terra, coll. arab. عتم obscuratus est. LXX. *συγκέκαυται*, chald. חֲרוּכַת *adusta est*, cf. arab. غتم aestus ingens et paene suffocans.

עָתַן (vicinum verbo עָתַל) rad. inusit., arab. غتو violenter tractavit, غتون leo. Inde

עָתְנִי (pro עָתְנִיָה leo Jehovae) n. pr. m. 1 Chr. 26, 7.

עָתְנִיאֵל (leo Dei) n. pr. iudicis Israëlitarum Jos. 15, 17. Iud. 1, 13. 3, 9. 1 Chr. 4, 13. Gr. *Γοθονιήλ* Judith 6, 15.

עָתַק fut. יֶעְתַּק 1) *dimotus, translatus est* (arab. عتق festinavit IV. cito propulit). Iob. 14, 18. 18, 4. V. עַתִּיק no. 1. — 2) *aetate provectus est, consenuit.* Iob. 21, 7. Ps. 6, 8: *vultus meus senescit.* (Arab. عتق antiquus, vetus fuit). Cf. עַתִּיק no. 2. — A dimovendo s. removendo proficiscitur 3) *manumissus, liber factus est* (cf. Jes. 28, 9, arab. عتق fut. I. عاتق manumissus, liber, عتق libertas), unde Hebraei in malam partem עָתָק ad licentiam et proterviam transferunt. — Contra 4) in bonam partem libertatis potestas refertur ad cultum externum homine ingenuo et nobili dignum. Arab. عتق liberalis vultus forma, pulchritudo, nitor, عتيق nobilis, generosus, it. cutem nitidam et teneram habens [more nobiliorum], عتق bene habuit, nitidae teneraeque cutis fuit). Hebr. עָתֵק, עָתִיק nitidus, pulcher.

Hiph. 1) causat. Kal no. 1 *dimovit, transtulit,* Iob. 9, 5, spec. tentorium, *castra movit,* Gen. 12, 8. 26, 22. — 2) *transtulit, transcripsit* ex uno libro in alium, inde i. q. *congessit.* Prov. 25, 1. LXX. *ἐξεγράψαντο.* Vulg. *transtulerunt.* (Talmud. descripsit, transtulit). — 3) *abstulit.* Iob. 32, 15: הֶעְתִּיקוּ מֵהֶם מִלִּים *abstulerunt iis verba,* impers. pro: verba iis ablata sunt, nihil proferre possunt.

Nomm. deriv. עָתָק, עָתֵק, עָתִיק, עַתִּיק.

עָתָק m. adj. *protervus, procax* (v. rad. no. 3). דִּבֶּר עָתָק licenter i. e. proterve, impie locutus est Ps. 31, 19. 75, 6. 94, 4. 1 Sam. 2, 3.

עָתֵק m. adj. *nitidus, pulcher* (pr. ingenuus, nobilis, v. rad. no. 4). Prov. 8, 18: הוֹן עָתֵק Vulg. *opes superbae.*

I. עָתַר fut. יֶעְתַּר 1) i. q. קָטַר *suffivit,* suffimentum *adolevit* et *obtulit* numini (syr. ܥܛܪ fumavit odore suavi, ܥܛܪܐ suffitus, arab. عطر aromata spiravit). Inde עָתָר no. 1.

2) *supplex oravit, precatus est* numen (preces enim piorum suffimento comparantur, cf. *μνημόσυνον τῆς προσευχῆς* Tob. 12,12. Act. 10,4),

supplex oravit, sq. לְ et אֶל Gen. 25, 21. Exod. 8, 26. 10, 18. Iob. 33, 26.

Niph. *exorari se passus est* ab aliquo (sq. dat.), *exaudivit*. Gen. 25, 21: וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָֹה *et Jehova exaudivit eum*. 2 Sam. 21, 14. Jes. 19, 22. Inf. absol. נַעְתּוֹר 1 Chr. 5, 20.

Hiph. i. q. Ex. 8, 25. 10, 17. Sq. לְ et בְּעַד *deprecatus est pro* aliquo. Ex. 8, 5. 24.

Deriv. עָתָר.

II. עָתַר i. q. chald. עֲתַר (hebr. עָשַׁר) *largus fuit*, in Kal inusit.

Niph. id. Prov. 27, 6: *larga* (i. e. multa, crebra) *sunt oscula inimici*. Opp. fidelia sunt vulnera amici.

Hiph. *multiplicavit*, *cumulavit*. Ez. 35, 13: וְהַעְתַּרְתֶּם עָלַי דִּבְרֵיכֶם *multiplicatis in me verba* st. proterva, impia. Cf. הִגְדִּיל no. 2.

Deriv. עֲתֶרֶת et n. pr. עֶתֶר.

עָתָר m. 1) *suffitus, vapor odoratus*. Ez. 8, 11, ubi recte LXX. Vulg. Chald. Syr. All. multitudinem reddunt, coll. rad. no. II. — 2) *cultor* Dei. Zeph. 3, 10.

עֶתֶר (largitas, abundantia) n. pr. oppidi in tribu Simeonis, Jos. 15, 42. 19, 7.

עֲתֶרֶת f. *divitiae, abundantia*, Jer. 33, 6. V. rad. no. II.

פ

פֵּא septima decima Hebraeorum littera, ubi numeri nota est i. q. *octoginta*. Nomen huius elementi probabiliter *os* notabat i. q. פֶּה. De pronuntiatione eius vide Lgb. p. 20. 21, ubi eorum sententiam refutavimus, qui פ dagessati appellationem *p* Hebraeis abiudicarunt. Permutatur maxime cum reliquis labialibus ב et מ, ubi vide.

פֹּא i. q. פֹּה (q. v.) adv. *hic* Iob. 38, 11.

פָּאָה rad. in Kal inusit., cui non dubitans *flandi* significatum tribuo, ut vicinis פָּחָה, פָּרָה, it. פּוּא, פּוּחַ, פּוּחַ, quae cuncta onomatopoëtica sunt et flandi sonum imitantur. Inde lucet ἅπ. λεγόμ.

Hiph. Deut. 32, 26: אַפְאֵיהֶם *difflabo eos* i. e. ceu vento dispergam eos. Alex. διασπερῶ αὐτούς.

Olim comparabam arab. فَأَى quod findendi exscindendique significatum habet i. q. قطع et شقّ, sed internae radicum indoli et inter se cognationi plus tribuerim, quam usui Arabum utcunque accommodando.

פֵּאָה cstr. פְּאַת f. 1) *plaga coeli* (pr. ventus, a flando dictus, cf. in Targg. אַרְבַּע רוּחִין quattuor venti pro hebr. אַרְבַּעַת כַּנְפוֹת הָאָרֶץ Ezech. 7, 2, cf. 37, 9. 42, 20. — פְּאַת יָם plaga occidentalis Jos. 18, 14; פְּאַת צָפוֹן plaga septentrionalis Ex. 26, 18. 20. — Inde 2) *latus, regio*. Jer. 48, 45: פְּאַת מוֹאָב *regio Moabi*. Dual. st. cstr. פַּאֲתֵי מוֹאָב *utrumque latus Moabi* Num. 24, 17, cf. יָדַיִם, יַרְכָתַיִם. — 3) *angulus*, ut agri Lev. 19, 9, lecti Am. 3, 12. פְּאַת הַזָּקָן angulus s. extremitas barbae sunt *crines in malis et ante aures*, *Backenbart*, ut recte interpretantur Judaeorum magistri Lev. 19, 27. 21, 5. Hos tondere vetitum erat, et Arabum gentes eos tondentes (tondebant eosdem Aegyptii) per ignominiam vocantur קְצוּצֵי פֵאָה (homines) abscissâ barbigenarum Jer. 9, 25. 25, 23. 49, 32.

פָּאַם rad. inusit. 1) os cibo repletum habuit, *deglutivit*. (Arab.

فَمْ os cibo repletum habuit, aeth. ተፈለመ: buccae instar in ore habuit, ፈለመ: offa, περιστόμιον? Est ex radd. in m exeuntibus sonos ore clauso prolatos exprimentibus. Cognatum est فَهِمَ intellexit, pr. imbutus est). Inde פּוּם (pro פְּאוּם) os.

2) arab. فَيَّمَ *pinguis fuit.* (Eiusdem stirpis esse videtur sanscr. *pîna* pinguis, πιμελής, πιμελή, *opimus, pinguis*). Inde n. פִּימָה.

פָּאַר in Kal inusit. *pulcher, ornatus fuit,* pr., ut videtur, de rubore et calore faciei (v. פָּארוּר, פָּרוּר, cf. arab. فَارَ med. Waw efferbuit, aestuavit, فَوْرَةٌ fervor caloris); dein *superbivit* (quod Arabes gutturali indurata exprimunt فَخَرَ gloria eminuit, gloriatus est).

Pi. פֵּאֵר 1) *ornavit*, v. c. sacrarium, Jes. 60, 7. 13; populum Dei Jes. 55, 5; pauperes auxilio Ps. 149, 4 (cf. ornare beneficiis). — 2) denom. a פֹּארָה *ramos scrutatus est* ad racemandum, Deut. 24, 20.

Hithp. 1) *ornatus, honoratus est* populus a Jehova, Jes. 60, 21. 61, 3; *illustravit se* Deus in populo beneficiis ornando, sq. בְּ Jes. 44, 23. 49, 3. — 2) *gloriatus est,* sq. עַל *in* al. Iud. 7, 2. Jes. 10, 15.

Derivv. פְּאֵר, פֹּארָה, פָּארוּר, תִּפְאֶרֶת.

II. פָּאַר (vic. בָּאַר) *fodit, foravit*, max. in terra. Arab. فَأَرَ defodit abdiditque sub terra. Inde פָּרָה pro פְּאָרָה (arab. فَأْرَةٌ) mus, פָּארָן n. pr. regionis cavernis abundantis. Ad hanc radicem refero

Hithpa. הִתְפָּאֵר *explicuit, declaravit se* (cf. significationes eodem modo translatas s. v. בָּאַר no. 2, et נָקַב no. 2). Ex. 8, 9 (5): הִתְפָּאֵר עָלַי לְמָתַי וְגוֹ׳ *declara mihi, quando* cet., in quibus verbis particula עַל (qua exquisite usus est scriptor sacer) est mandatum dantis. Bene LXX. τάξαι πρός με. Vulg. *constitue mihi, quando* cet. Sed Hebraei et plerique recentiores: *gloriare super me* (dicendo), *quando deprecabor pro te*, idque explicant: hoc honoris tibi tribuo, ut diem mihi definias, quando cet., quod quam durum et arbitrarium sit, nemo non intelligit.

פְּאֵר m. *ornamentum capitis, tiara* Ez. 24, 17. 23, sacerdotum Exod. 39, 28, sponsi Jes. 61, 10. Ez. 24, 17, mulierum Jes. 3, 20.

פֹּארָה (more Syrorum pro פֻּארָה) Ez. 17, 6. 31, 5 sqq. et **פֻּארָה** (pro פֻּאֲרָה) Jes. 10, 33, f. *frons* (pr. decus) arboris. Plur. c. Suff. פֹּרֹאתָיו pro פֹּארֹתָיו Ez. 31, 8. Cf. פְּאֵר no. 2.

פָּארוּר (pro פַּאֲרוּר, a rad. פָּאַר) m. *calor*, inde *rubor, nitor vultus* (i. q. זִיו) cf. פָּאַר no. I, Kal. Joël 2, 6: כָּל־פָּנִים קִבְּצוּ פָארוּר *omnes vultus retrahunt nitorem*, i. e. pallescunt prae terrore. Nah. 2, 11. (Cf. Joël 2, 10. 4, 15).

פָּארָן (prob. regio cavernis abundans, v. rad. no. II) n. pr. regionis incultae et montanae, quae inter Arabiam Petraeam, Palaestinam et Idumaeam interiecta est Gen. 21, 21. Num. 10, 12, 13, 3. 26. Deut. 1, 1. 1 Sam. 25, 1. 1 Reg. 11, 18, et plenius הַר־פָּארָן Hab. 3, 3, הַרְרֵי פָארָן Deut. 33, 2 vocatur, neque diversum videtur אֵיל פָּארָן אֲשֶׁר־עַל־הַמִּדְבָּר i. e. *arboretum Paran super deserto*, i. e. ad boream deserti. Ibidem Josephus commemorat vallem Pharan cavernis abundantem, bell. iud. IV, 9, §. 4. — Plane aliam esse hanc regionem, atque vallem *Feiran* (فيران, فعران) in vicinis montis

Sinai (utrumque confudit etiam Niebuhrius, descr. Arabiae p. 402, dudum observaverat Makrizius, quem vide apud Burckhardtum in itin. Syriae p. 974. 1080 ed. germ. (Laudavit hunc etiam Winerus p. 763, sed errorem ibi castigatum intactum repetiit).

פַּג pl. פַּגִּים *ficus immaturae*, quae per hiemem succrescunt, *grossi, grossuli* Cant. 2, 13. LXX. ὄλυνθοι. A rad.

פָּגַג arab. Conj. VII. *crudus, immaturus fuit*, syr. ܦܓܐ immaturus, acidus. Origo videtur in *frigore*, cf. rad. vicinam פּוּג.

פָּגַל rad. inusit., talmud. Pi. foetidum reddidit, Hithp. foetidus redditus est. Arab. et aeth. (ג et ח permutatis) فحل foetidus fuit cibus, ፈሐለ: impurus fuit. Hinc

פִּגּוּל m. *foetidum, foedum, abominandum* quid i. q. שֶׁקֶץ, de cibis Lev. 7, 18. 19, 7. בְּשַׂר פִּגּוּל caro foeda Ez. 4, 14, pl. פִּגֻּלִים cibi impuri Jes. 65, 4.

פָּגַע 1) *pepigit*, stoſsen, schlagen. (Consulto hoc vocabulo latino usi sumus, quod eiusdem stirpis est: adde vicina *pax* pro *pacs*, *paciscor*, gr. *πηγνύω*, nostr. *pochen* et, quae huic affinia sunt, *boken*, *Bock* a feriendo cet. Contermina est radix נָגַע cf. פָּגַשׁ et נָגַשׁ). Sq. בְּ *impegit* in aliquem, aliquid (auf, an etwas stoſsen), sive consulto fit sive casu fortuito, sive cum vi et impetu sive leviter tangendo, inde a) hostili impetu *irruit* in aliquem 1 Sam. 22, 17. 18. Ruth 2, 22, max. ad occidendum, inde *occidit*, *trucidavit* Iud. 8, 21. 15, 12. 2 Sam. 1, 15. Semel sq. acc. pers. et בְּ rei Ex. 5, 3: פֶּן יִפְגָּעֵנוּ בַּדֶּבֶר *ne peste nos invadat.* — b) in bonam partem: *adiit* aliquem precibus, *institit* ei, sq. בְּ Ruth 1, 16. Jer. 7, 16. 27, 18. Iob. 21, 15, et לְ eius, pro quo rogatur vel interceditur Gen. 23, 8. — c) *incidit* in aliquem, *obviam venit* ei, sq. בְּ Gen. 28, 11. 32, 1 (2). Num. 35, 19. 21 (etiam cum acc. Exod. 23, 4. 1 Sam. 10, 5. Am. 5, 19). — d) *pertinuit* ad aliq., sq. בְּ Jos. 16, 7. 17, 10. 19, 11. 22. 26. 27. 34 (sq. אֶל 19, 11).

2) *pepigit* foedus cum aliquo, *pactus est* (a paciscor) cum eo, sq. אֵת. Ita nunc expediendos censeo duos Jesaiae locos, varie ab interpretibus tentatos. 64, 4: פָּגַעְתָּ אֶת־שָׂשׂ וְעֹשֵׂה צֶדֶק *pacisceris cum eo qui lubens iustitiam exercet*, i. e. cum homine iustitiae amante foedus tuum iungis, ei bene cupis, talis est אִישׁ בְּרִיתֶךָ, אִישׁ שְׁלוֹמֶךָ. Omisso אֵת 47, 3: *vindictam sumam* וְלֹא אֶפְגַּע אָדָם *et paciscar cum nemine*, nemini pacem concedam ante omnium cladem. *Pangendi* et *percutiendi* significatum ad *paciscendum* referri, praeter haec ipsa eiusdem stirpis vcc. latina ostendunt hebr. et arab. סָפַק (Jes. 2, 6), سفق, صفق, et lat. *ferire*, *percutere foedus*.

Hiph. 1) causat. Kal no. 1, a. *irruere fecit aliquid in aliquem*. Jes. 53, 6: יְהוָה הִפְגִּיעַ בּוֹ אֵת עֲוֹן כֻּלָּנוּ *irruere fecit in eum culpam nostrum omnium.* — 2) causat. Kal no. 1, b. *supplicare fecit* sq. aliquem. Jer. 15, 11: .... הִפְגַּעְתִּי בְךָ אֶת הָאֹיֵב *faciam ut supplex te adeat hostis.* Ita praeeunte Chaldaeo Lud. de Dieu, Rosenm. — 3) intrans. a) i. q. Kal no. 1, a. *invasit*. Part. מַפְגִּיעַ *invadens*, *hostis*, Iob. 36, 32. b) i. q. Kal no. 1, b. *precibus adiit* al., sq. בְּ Jer. 36, 25; praeterea sq. לְ eius, pro quo interceditur Jes. 53, 12, absol. 59, 16.

Deriv. מִפְגָּע et

פֶּגַע m. quod alicui evenit, *casus*, *fors*, Eccles. 9, 11, isque infelix (addito רַע) 1 Reg. 5, 18.

פַּגְעִיאֵל (fortuna Dei) n. pr. phylarchae Aseritarum Num. 1, 13. 2, 27.

פָּגַר in Kal inusit. *Pi. lassus, viribus destitutus fuit* 1 Sam. 30, 10. 21. (Talmud. piger, otiosus fuit. Syr. ܦܓܪ [ב et פ litteris permutatis] attenuatus est; ܦܓܝܪܐ debilis, lassus. Adde lat. *piger*. Utriusque autem vc., פגר et *piger*, stirps primaria est פג, cf. פוּג, *piget*). Hinc

פֶּגֶר pl. cstr. פִּגְרֵי m. *cadaver*, hominum et bestiarum Gen. 15, 11. Jes. 14, 19. 1 Sam. 17, 46 et saepe, semel addito מֵת Jes. 37, 36 (cf. syr. ܦܓܪܐ de corpore etiam vivo). Metaph. פִּגְרֵי גִּלּוּלֵיכֶם *cadavera* i. e. *rudera idolorum vestrorum* Lev. 26, 29.

פָּגַע fut. יִפְגַּע (vic. radd. פָּגַע, נָגַע) 1) *irruit* in aliquem, *invasit*, c. acc. Ex. 4, 24. Hos. 13, 8. — 2) *obviam venit* alicui, sq. acc. Gen. 32, 18. 33, 8. Ex. 4, 27. Jes. 34, 14, sq. בְּ Prov. 17, 12.

Niph. recipr. alter alteri *occurrit* Ps. 85, 11. Prov. 22, 2.

Pi. offendit in al. Iob. 5, 14.

פָּדַד rad. inusit. 1) pr. *secuit, dissecuit, separavit*, cogn. בָּדַד no. I, q. v., arab. فذ V. X. solus, singularis fuit, in linguis indog. sanscr. *pat*, findere, lat. *pando*, *findo*); 2) spec. *aravit*, unde فَدَّان taurus arator, et فَدَان iugum boum, aratrum, syr. et chald. ܦܕܢܐ, פַּדָּן id., ܦܕܢܐ ager, campus.

Deriv. פַּדָּן.

פָּדָה *solvit* (pr. secando, losschneiden, cogn. verbo פָּדַד), deinde 1) *redemit* soluto pretio (arab. فدى) Exod. 13, 13, sq. בְּ pretii, ut Ex. 34, 20: פֶּטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה *primogenitum asini redimas ove.* — 2) solutum *dimisit* (sacerdos) Num. 18, 15. 16. 17. — 3) *liberavit*, v. c. ex servitute Deut. 7, 8. 13, 6. Jer. 15, 21. 31, 11, *servavit, eripuit* vitam e periculo Ps. 34, 23, sq. מִן 2 Sam. 4, 9. 1 Reg. 1, 29. Iob. 6, 23, בְּ (*in* periculo) Iob. 5, 20.

Niph. pass. no. 1. Lev. 19, 20, no. 3. Jes. 1, 27.

Hiph. הֶפְדָּה, causat. Kal no. 1. Exod. 21, 8. — *Hoph.* pass. inf. absol. הָפְדֵּה Lev. 19, 20.

Derivv. פְּדַהְאֵל — פִּדְיוֹם.

פְּדַהְאֵל (quem Deus servavit) n. pr. m. Num. 34, 28.

פְּדָהצוּר (quem rupes [i. e. Deus] servavit) n. pr. m. Num. 1, 10. 2, 20.

פְּדוּי tantum in plur. פְּדוּיִם *pretium redemtionis* Num. 3, 46 sqq. 18, 16. Alibi פְּדוּיִם part. pass. plur. sunt *servati* Jes. 35, 10. 51, 11.

פָּדוֹן (liberatio) n. pr. m. Esr. 2, 44. Neh. 7, 47.

פְּדוּת f. 1) *divisio, discrimen* (a primaria secandi potestate). Ex. 8, 19. LXX. διαστολή. Vulg. *divisio*. Aben Esra: הפרש. Cf. Muntinghe in diss. Lugdd. p. 1154. — 2) *liberatio* Ps. 111, 9. 130, 7. Jes. 50, 2.

פְּדָיָה (quem Jehova servavit) n. pr. m. 1) socer Josiae regis 2 Reg. 23, 36. 2) 1 Chr. 3, 18. 3) Neh. 3, 25. 4) 11, 7. 5) 8, 4. 13, 13.

פְּדָיָהוּ (id.) n. pr. m. 1 Chr. 27, 20.

פִּדְיוֹם m. Num. 3, 49 et **פִּדְיֹן** Ex. 21, 30. Ps. 49, 10 *pretium redemtionis*, λύτρον.

פַּדָּן m. *ager, campus* (cf. Hos. 12, 13 ubi declaratur voce שָׂדֶה) a rad. פָּדַד no. 2. Inde פַּדַּן־אֲרָם campus

s. regio campestris Syriae, h. e. Mesopotamia cum deserto ad occidentem Euphratis, opp. regioni montanae ad mare mediterraneum Gen. 31, 18. 28, 2 sqq., simpl. פַּדָּן 48, 7. Cum He locali פַּדֶּנָה אֲרָם 28, 2. 5. 6.

פָּדַע i. q. פָּדָה liberavit, ἅπ. λεγόμ. Iob. 33, 24: פְּדָעֵהוּ *libera eum.* Caeterum quinque Codd. (2 Kenn. 3 Ross.) exhibent פרעהו in eandem sententiam, et radix illa certa auctoritate caret.

פָּדַר rad. inusit., quae *nutriendi, saginandi* vim habuisse videtur, cf. arab. (r et n permutatis) فَدَنَ saginavit pecus, et frequentius بَدُنَ pinguis, crassus evasit, بَدْنٌ pinguedo. (In linguis indogerm. cf. *Futter*, angl. *food, fodder*, lat. med. *fodrum* et *fett*, angl. *fat*, isl. *feitr*, a stirpe *foeden* nutrire. Primaria rad. est *fad*, cui in multis formis accessit r, cf. *pita, pater; pigeo, piger*, פגר). Inde

פֶּדֶר m. c. Suff. פִּדְרוֹ *adeps*, Levit. 1, 8. 12. 8, 20.

פֶּה cstr. פִּי, c. Suff. פִּי (os meum), פִּיךָ; פִּיו, פִּיהוּ; פִּיהֶם, poët. פִּימוֹ pl. פִּים 1 Sam. 13, 21 et פִּיוֹת Prov. 5, 4 (utrumque signif. 3)

1) *os.* (Arab. فُوهٌ, فِيهٌ, فَاهٌ, فُوهَةٌ, cstr. فُو, فِي, فَا, aeth. አፍ, id. Forma hebraea פֶּה dicta est pro פֶּיֶה, ut שֶׂה pro שֶׂיֶה, unde fem. פֵּיָה; cstr. פִּי pro פְּיִי. Radix פָּיָה, aeque ac פָּאָה, פָּהָה, et med. quiesc. פּוּא, פּוּהַּ, פּוּחַ, فَاهَ flandi spirandique vim habebat, et os a *spirando* dictum est). Dicitur de ore animalium (adeoque de rostro avis Gen. 8, 11. Jes. 10, 14), hominum Ex. 4, 11; max. tanquam loquendi instrumento. *Loqui* פֶּה אֶל־פֶּה *ore ad os*, absque mediatore Num. 12, 8; פֶּה אֶחָד uno ore, una voce. Jos. 9, 2. Iob. 19, 16: בְּמוֹ־פִי (toto) *meo ore* h. e. altissima qua possum voce. Meton. pro *oratore*, *legato* Ex. 4, 16 (cf. נָבִיא); *mandato* Eccl. 8, 2: פִּי מֶלֶךְ שְׁמֹר *mandatum regis observa.* Inde עַל פִּי ex iussu, v. infra. Rarius quatenus ore gustamus, inde Gen. 25, 28: *caro ferina erat* בְּפִיו *in ore eius*, i. e. delectabatur sapore eius. Cf. בְּפִי, [illegible]. Oris autem significatio ad res inanimatas varie transfertur. Est

2) *os, ostium* sacci Gen. 42, 2[illegible], putei 29, 2, urbis Prov. 8, 3, orc Ps. 141, 7.

3) *acies* (translatione a dentibus et mordendo petita), max. in formula: הִכָּה לְפִי חֶרֶב acie gladii percussit (v. נָכָה). Plur. (v. supra) acies (instrumentorum ferreorum) 1 Sam. 13, 21. Prov. 5, 4. V. פִּיפִיּוֹת.

4) *ora* (a labii similitudine), ut vestis Ps. 133, 2. Iob. 30, 18, maris Prov. 8, 29. פֶּה לָפֶה 2 Reg. 10, 21. 21, 16, et פֶּה אֶל־פֶּה Esr. 9, 11 ab una ora ad alteram.

5) *pars, portio* (pr. tantum cibi, quantum quis ore capere potest, cf. יָד no. 7 pars, quae manu capi potest, manipulus). Deut. 21, 1[illegible]: פִּי שְׁנַיִם *duae partes* i. e. duplum 2 Reg. 2, 9, it. *duae* (tertiae) *partes* Zach. 13, 8.

Cum praepositt. fere in particulam abit 1) כְּפִי a) *secundum mandatum* 1 Chr. 12, 23. b) *secundum rationem* (nach Aussage), *pro ratione, secundum* Levit. 25, 52: כְּפִי שָׁנָיו *pro ratione annorum.* Num. 6, 21. 7, 5. 8. 35, 8. c) i. q. כְּ, כְּמוֹ *sicut*, *instar.* Iob. 33, 6: אֲנִי כְפִיךָ לָאֵל *ego, sicut tu, a Deo* (creatus sum). d) כְּפִי אֲשֶׁר Conj. *pro ratione quod, prout* Mal. 2, 9, et omisso אֲשֶׁר *ita ut* Zach. 2, 4.

2) לְפִי i. q. כְּפִי (v. לְ A, 9) a) *pro ratione, secundum.* Ex. 12, 4. Gen. 47, 12: לְפִי הַטָּף *pro nu-*

mero familiae. Hos. 10, 12: *serite secundum iustitiam,* קִצְרוּ לְפִי חֶסֶד *et metetis secundum pietatem.* b) sq. inf. *quum* (i. q. לְ sq. inf. no. 7) Num. 9, 17. Jes. 29, 10.

3) עַל פִּי secundum mandatum, iussum alic. Gen. 45, 21. Num. 3, 16. 39, 51. Iob. 39, 27, ex auctoritate alic. Deut. 17, 6, inde i. q. לְפִי, כְּפִי *pro ratione, secundum,* Am. 6, 5. Prov. 22, 6. עַל־פִּי הַדְּבָרִים pro ratione rei ipsius h. e. ut res erat, ad rei veritatem. Gen. 43, 7.

פֹּה (prob. contr. ex פֹּהוּ, בְּהוּ *in hoc s. eo* sc. loco, ut כֹּה pro בְּהוּ; ad *p* pro *b* cf. arab. ﻓِﻰ ortum ex בִּי) adv. loci 1) *hic, hoc loco.* Gen. 19, 12. 22, 5. 40, 15. Num. 22, 8 et saepe. Rarius 2) *huc* 1 Sam. 16, 11. Esr. 4, 2. מִפֹּה et מִפּוֹ hinc Ex. 40, 21. 26. 34, 37. מִפֹּה - מִפֹּה *hinc - inde* Ex. 40, 10. 12. 21. 41, 2. De אֵיפֹה v. h. v. — Semel פֹּא (q. v.).

פֻּוָּא (fort. arab. ﻓُﻮَّﺓ os) n. pr. m. 1) filii Issachari 1 Chr. 7, 1, pro quo Gen. 46, 13. Num. 26, 23 פֻּוָּה. 2) Iud. 10, 1.

פּוּג 1) *frigere,* calore vegeto et vitali carere. Syr. et arab. id. Origo est in rigore: frigida enim rigida. Graeci habent πηγνύω rigeo, et ῥιγόω, Romani *pigeo, rigeo, frigeo*). Gen. 45, 26: וַיָּפָג לִבּוֹ *sed animus eius frigebat,* laetitia non incalescebat, non commovebatur. Transfertur ad ignaviam et torporem. Ps. 77, 3. Hab. 1, 4: *friget lex.*

Niph. torpuit Ps. 48, 9.

Deriv. הֲפוּגָה et

פּוּגָה f. *cessatio, remissio,* Thren. 2, 18.

פּוּז v. פִּיד.

פּוּחַ i. q. נָפַח (q. v.) *spirare, flare.* (Arab. ﻓَﺎﺡَ et ﻓَﺎﻍَ odorem exhalavit, fragravit). Cant. 2, 17: עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם *usquedum dies spiraverit,* h. e. aestus remiserit, usque ad vesperam. 4, 6. Cf. רוּחַ.

Hiph. 1) sq. acc. *perflavit* Cant. 4, 16. — 2) sq. בְּ *sufflavit* (ignem) Ez. 21, 36, sq. acc. Prov. 29, 8: *sufflant urbem,* h. e. seditionem excitant. — 3) translate *efflavit,* ut mendacia Prov. 6, 19. 14, 5. 19, 5. 9, in bonam partem: *prolocutus est* (verum) 12, 18. — 4) *anhelavit, festinavit,* Hab. 2, 3. Cf. שָׁאַף Eccl. 1, 5. — 5) *aspere invectus est in* aliq., sq. בְּ Ps. 10, 5, et לְ 12, 6: אֲשֶׁר יָפִיחַ לוֹ *quem increpant,* h. e. oppressum.

Deriv. פִּיחַ.

פּוּט rad. inusit., syr. Aph. *contemnere,* affligere. V. פּוּטִיאֵל.

פּוּט n. pr. gentis africanae, auctore Josepho (Antt. 1, 6, §. 2) *Mauritaniae,* in qua *Phut* fluvius commemoratur a Plinio (H. N. 5, 1). LXX. et Vulg. plerumque *Libyas* reddunt. Gen. 10, 6. Jer. 46, 9. Ez. 27, 10. 38, 5. Nah. 3, 9.

פּוּטִיאֵל (afflictus a Deo) n. pr. Ex. 6, 25.

פּוֹטִי פֶרַע n. pr. aegypt., *Potiphera,* socer Josephi, sacerdos Heliopolitanus. Gen. 41, 45. 46, 20. LXX. Πετεφρῆ, Πεντεφρῆ, h. e. ΠΙΤΔΠ-ΡΗ i. e. qui Solis est, Soli proprius. Vide Champollion précis du système hieroglyphique, tableau général p. 23.

פּוֹטִיפַר (forma decurtata pro פּוֹטִי פֶרַע) n. pr. praefecti satellitum Pharaonis Gen. 39, 1.

פּוּק rad. inusit., quae fort. *vacillandi, titubandi* potestatem habebat i. q. פּוּק. Inde ducere possis (cuius origo latuit)

פּוּךְ i. q. gr. φῦκος, pr. alga marina, (a vacillando, hinc illuc agitando dicta), ex qua fucus parabatur, dein *fucus* ipse, etiam is, quo mu-

lieres hebraeae oculorum palpebras illinebant, ex stibio vel plumbi mineribus paratus (LXX. *στιμμί*. Vulg. *stibium*). 2 Reg. 9, 30. Jer. 4, 30 (cf. n. pr. קֶרֶן הַפּוּךְ). Jes. 54, 11: *in stibio ponam lapides tuos*, h. e. stibio ceu calce utar in muris tuis condendis. Haesitatum est, quid sint אַבְנֵי־פוּךְ *lapides fuci* 1 Chr. 29, 2 in templo condendo adhibiti. Intellexerim lapides pretiosiores, ut marmoris species, parietibus vestiendis et quasi *fucandis* adhibendos.

פּוֹל m. *faba* 2 Sam. 17, 28. Ez. 4, 9. (Originem posuerim in volvendo et forma rotunda, cf. lat. *bulla*, belg. *bol* faba, *peul*, *poeul* cicer, *bolle* cepa, et eius generis multa v. Fulda radd. germ. p. 217. Nec desunt eiusdem significatus vestigia in semiticis, ut aethiop. ፈለፈለ: i. q. בָּלַל ebullivit aqua, wallen, quellen; ܐܬܦܠܦܠ volutavit se; adde פָּלַל, פָּלַג, פָּלַס, פָּלַשׁ).

פּוּל n. pr. 1) gentis et regionis africanae Jes. 66, 19, (ubi copulatur cum לוּד). Vulg. *Africa*. Bochartus (Phaleg IV. cap. 26) *Philas* intelligit, Nili insulam Aegyptum inter et Aethiopiam sitam, Aegyptiis ⲠⲒⲖⲀⲔ vel ⲠⲈⲖⲀⲔ (h. e. finis, regio remota, v. Champollion l'Egypte I, p. 158) appellatam. Ex hoc nomine aegyptiaco et graeca et hebraica nominis forma orta esse potest: quam quidem alteram Hebraei Semitarum usum secuti fortasse *elephantum* (Chald. syr. arab. פִּיל, فيل, pers. پيل) interpretabantur.

2) n. pr. regis Assyriae, qui Tiglathpilesari antecessit circa annos 774—759 a Chr. 2 Reg. 15, 19. (Vel elephantum significat hoc nomen i. q. pers. پيل, vel dominum, regem i. q. sanscr. *pâla*, pers. پال excelsus, summus).

פּוּם et **פֻּם** st. emphat. פֻּמָּא, chald. m. i. q. hebr. פֶּה 1) *os* Dan. 7, 5. — 2) *ostium*, foramen 6, 18. (Syr. ܦܘܡܐ id. Arab. فَمٌ, فُمٌ, فِمٌ. Contractum videtur ex פַּאַם a rad. פָּאַם, ut מוּם ex מְאוּם).

פּוּן fort. i. q. arab. افن = افل (cf. אָפַל) 1) *occidere* (de sole), obscurari; 2) ingenii et *consilii inopem esse*. Semel legitur Ps. 88, 16 אָפוּנָה, Alex. *ἐξηπορήθην*. Vulg. *conturbatus sum*.

פּוֹנֶה (se convertens) n. pr. portae Hierosolymitanae 2 Chr. 25, 23, quae 2 Reg. 14, 13 שַׁעַר הַפִּנָּה (porta anguli) appellatur.

פּוּנִי n. patron. hominis (ignoti pr. Num. 26, 23.

פּוּנֹן (fort. tenebrae, caligo, a rad. פּוּן) n. pr. oppidi in Idumaea inter Petram et Zoarum siti, fodinis metallicis celebris. Num. 33, 42. V. Relandi Palaestina p. 952. Cf. פִּינֹן.

פּוּעָה (i. q. arab. فُوعَةٌ os, ex Simonis sententia pro יְפוּעָה splendida, n. pr. f. Ex. 1, 15.

פּוּץ non nisi in fut., imp. et semel in part. pass. Zeph. 3, 10, i. q. נָפַץ (q. v.) 1) *diffringere*, *discutere*. V. Po. Hithp. — 2) *dispergere*. Part. pass. פּוּץ dispersus. Zeph. l. c.: בַּת פּוּצַי *filia* i. e. congregatio *dispersorum meorum*. Alibi intrans. *se dispergere*, de grege Ez. 34, 5. Zach 12, 7; de populo Gen. 11, 4. Num. 10, 35. 1 Sam. 11, 11. 14, 34. Ps. 68, 2. Ez. 46, 18. — 3) *redundare*, de fontibus Prov. 5, 16, metaph. מְטּוֹב abundare bonis Zach. 1, 17.

Niph. *dispersus est*, de grege Jer. 10, 21. Ez. 34, 6, populis Gen. 10, 18. Ez. 11, 17. 28, 25. 34, 12, exercitu 2 Reg. 25, 5.

Pil. פּוֹצֵץ *diffregit* (rupem malleo) Jer. 23, 9. Pilp. פִּצְפֵּץ id. (hominem terrae vel rupi allisum) Iob. 16, 12.

Hiph. 1) trans. *sparsit*, ut semen Jes. 28, 25, *dispersit*, ut fulmina, sagittas Ps. 18, 15. 144, 6, populos Deut. 4, 27. 28, 64. 30, 3. Jes. 24, 1. Part. מֵפִיץ dispergens, populator Nah. 2, 2. Passim i. q. *exagitavit* aliquem Iob. 18, 11. Ez. 34, 21. — 2) *effudit*, metaph. iram Iob. 40, 11. — 3) intrans. *se dispersit*, v. c. eurus super terram Iob. 38, 24, populus Ex. 5, 12. 1 Sam. 13, 8.

Hithpal. הִתְפּוֹצֵץ *diffractus est, dissiluit* (de montibus) Hab. 3, 5 (6).

Exemplum formae *Tiphel* (v. gramm. hebr. §. 54, 5) habes in scriptura vulgari Jer. 25, 34: תְּפוֹצוֹתִיכֶם *dispergam vos*, ubi tamen alii libri mss. et editi תְּפוֹצוֹתֵיכֶם (dispersiones vestrae), quod ipsum expresserunt Aqu. Symm. Vulg. Orationi contextae illud accommodatius videtur.

Deriv. מֵפִיץ malleus.

פּוּק *vacillare*, Jes. 28, 7. (In linguis cognatis non reperitur, sed eiusdem stirpis est atque *wanken* praemisso sibilo *schwanken*, [ant. *wagen*], cum diminut. *vacillo*, *wackeln*. Cf. פּוּג).

Hiph. id. Jer. 10, 4: וְלֹא יָפִיק *et non vacillat*. Ita vulgo. Sed nescio an potius causative accipiendum sit: *facit ut non vacillet*.

Derivv. פּוּקָה, פֶּק.

I. **פּוּק** *exire*, i. q. chald. נְפַק.

Hiph. 1) *expromsit*, *suppeditavit* Ps. 144, 13. Jes. 58, 10. — 2) fecit, ut prodiret ab aliquo i. e. ab eo erogaretur, praeberetur, inde *impetravit ab* aliquo, Prov. 3, 13. 12, 2. 8, 35. 18, 22. LXX. λαμβάνω. — 3) *ad exitum perduxit*, *exitum habere* (bene cedere) *sivit* Ps. 140, 9.

פּוּקָה f. *offendiculum* in via, quo quis ad vacillandum impellitur, i. q. מִכְשׁוֹל 1 Sam. 25, 31.

פּוּר i. q. פָּרַר *fregit*. Inde

Hiph. הֵפִיר bis (Ps. 33, 10. Ez. 17, 19) i. q. הֵפֵר, et nom. deriv. פּוּרָה torcular.

II. **פּוּר** i. q. arab. فَارَ aestuavit, efferbuit bulliendo (cf. פָּאַר), unde פָּרוּר (pro פָּארוּר) olla.

פּוּר m. *sors*, voc. persicum, quod Esth. 3, 7 explicatur גּוֹרָל. (Respondet persicis پاره *pâre* i. e. pars, portio unde پاره کردن partiri et بهره *behre* pars, sors. Eiusdem stirpis est atque lat. *pars*, cf. etiam hebr. פּוּר et פָּרַר). Pl. פּוּרִים sortes Esth. 9, 24, יְמֵי הַפּוּרִים V. 31, et nude פּוּרִים ibid. 29. 32 *festum Purim* s. sortium, quod Judaei in memoriam rerum in libro Estherae narratarum d. XIV et XV mensis Adar celebrant.

פּוּרָה f. *torcular* Jes. 63, 3. Hagg. 2, 16, a rad. פּוּר frangere.

פּוֹרָתָא n. pr. pers. unius ex filiis Hamani, Esth. 9, 8, fort. pers. پوره *pure* ornamentum.

I. **פּוּשׁ** et **פִּישׁ** arab. فاش med. Je, *superbire*, deinde de equite ferociente, gestiente Hab. 1, 8, de vitulis ferocientibus et lascivientibus Mal. 3, 20 (4, 2). (LXX. σκιρτάω). Jer. 50, 11.

Deriv. n. pr. פִּישׁוֹן.

II. **פּוּשׁ** in Kal inusit. cogn. verbo פּוּץ. Chald. פּוּשׁ dispersit se, multiplicatus est.

Niph. *dispersus*, *diffusus est* Nah. 3, 18. V. פּשׁ.

פּוּתִי n. patron., semel 1 Chr. 2, 53.

פָּז (a rad. פָּזַז no. I) pr. adj. *purgatus*, *purus*, epitheton auri Cant. 5, 11, dein *aurum purgatum*, *purum* Ps. 21, 4. Thren. 4, 2. Jes. 13, 12. Ab auro vulgari discernitur Ps. 19, 11. 119, 127. Prov. 8, 19. Rosenmüllerus (bibl. Alterthumsk. IV. p. 49) mavult *aurum*

solidum reddere, coll. ܦܘܙܐ durus, gravis, sed in re incerta Paralipomenôn auctoritatem (v. ad rad. פָּזָז) deserere nolui.

I. פָּזַז in Kal inusit. i. q. arab. فصّ separavit, discrevit (cf. radd. a litteris פס, בז ordientes sub vv. בָּזָא, פָּצָה), spec., ut videtur, metalla vi ignis a scoriis separavit et purgavit, unde فضّ argentum, cf. בְּדִיל stannum a בָּדַל, et aethiop. ብሩር፡ argentum, ብርት፡ aes, a rad. ברר purgavit. — Inde פָּז aurum purum, et

Part. Hoph. זָהָב מוּפָז 1 Reg. 10, 18, quod 2 Chr. 9, 17 declaratur זָהָב טָהוֹר *aurum purum.*

II. פָּזַז *subsiliit, saltavit* (v. Pi.); *levis, agilis fuit.* Arab. فزّ exsiliit et aufugit dorcas (v. plura de hac rad. ap. Schult. ad Prov. p. 75 et Opp. min. p. 132 sqq.): magis usitata sunt افز [ابز], وفز, نفز exsiliit, saltavit. Talmud. אָפַז exsiliit, exsultavit prae gaudio. Gen. 49, 24: וַיָּפֹזּוּ זְרֹעֵי יָדָיו *agilia sunt brachia manuum eius*, vel *agiles sunt vires manuum eius.* Alii coll. syr. ܦܘܙܐ durus, difficilis: *fortia sunt*, quod minus certum putaverim.

Pi. 2 Sam. 6, 16: מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר (agiliter) *subsiliens* et *saltans*, quod 1 Chron. 15, 29 declaratur: מְרַקֵּד וּמְשַׂחֵק.

Videtur haec radix apud Hebraeos mox in desuetudinem et apud multos in oblivionem abiisse, ita ut Paralipomenôn scriptor duobus locis eam aliis verbis magis tritis interpretari necessarium duceret.

פָּזַר *dispersit*, i. q. בָּדַר, בָּזַר, in Kal non nisi part. pass. Jer. 50, 17.

Pi. i. q. Kal *dispersit* v. c. populum Ps. 89, 11, ossa alicuius 53, 6. Jer. 3, 13: תְּפַזְּרִי אֶת־דְּרָכַיִךְ *dispersisti vias tuas* i. e. circumvagata es. — 2) *largiter distribuit*, *liberalis fuit*, Ps. 112, 9. Prov. 11, 24.

Niph. Ps. 141, 7, et *Pu.* Esth. 3, 8 pass. *dispersus est.*

I. פַּח m. pl. פַּחִים constr. פַּחֵי Prov. 22, 5. Ex. 39, 3 c. Dag. forti implicito ut אַחִים (a rad. פָּחַח) 1) *rete, laqueus*, Iob. 18, 9, impr. aucupis Am. 3, 5. Prov. 7, 23. Eccl. 9, 12, ab expandendo dictus. (Arab. فخّ et فخت, syr. ܦܚܐ id. Congruit etiam gr. παγίς, πάγη, quod tamen a rad. domestica πήγνυμι ducendum). *Laqueos tendere* i. e. insidias struere est: נָתַן פַּח Ps. 119, 110, טָמַן פ׳ 140, 6. 141, 9. Jer. 18, 22, יָקַשׁ פ׳ 141, 9. Metaph. *id, quo quis cadit* i. e. *in exitium adducitur*, cf. מוֹקֵשׁ no. 2 et Schult. ad Iob. p. 137. 138. Jos. 23, 13. Ps. 69, 23. Jes. 8, 15, hinc *exitium, pernicies* Jes. 24, 17. Jer. 48, 43. V. פַּחַת. — 2) פַּחִים *laminas* Ex. 39, 3. Num. 17, 3. — 3) Ps. 11, 6 פַּחִים *laqueos* (Schlingen) fulmina interpretantur laquei vel serpentis more se sinuantia (*sich schlingende, schlängelnde* Blitze). Conferunt سلسلة tractus fulminis per nubes diffusus, et Διὸς μάστιξ de fulmine (cuius translationis tamen alia causa est) Il. 13, 812, v. J. D. Michaelis ad Lowthum de sacra poësi p. 34 ed. Lips. et contra Olshausen Emendationen zum A. T. p. 9, qui coniicit פַּחֲמֵי carbones i. e. fulmina.

II. פַּח c. Suff. פַּחָם Neh. 5, 14 i. q. פֶּחָה (q. v.) praefectus provinciae.

פָּחַד fut. יִפְחַד 1) *trepidavit*, a) prae metu, *pavit*, Deut. 28, 66. Jes. 12, 2, sq. מִן Ps. 27, 1. 119, 161. Iob. 23, 15 et מִפְּנֵי Jes. 19, 16 pers. vel rei, quam timemus. פָּחַד פַּחַד

pavit pavorem Iob. 3, 25. Praegnanter dr. פָּחַד אֶל־רֵעֵהוּ pavens se convertit ad alterum Jer. 36, 16, cf. Gen. 42, 28. b) prae gaudio Jes. 60, 5. Jer. 33, 9. — Timendi notio ad pudorem refertur in nomine פַּחַד no. 2.

2) *trepidavit* i. q. *festinavit* Hos. 3, 5. Cf. חָרַד, נֶחְפַּז, נִבְהַל.

Pi. i. q. Kal, sed intensive, *perpetuo timuit, timidus fuit*, sq. מִפְּנֵי Jes. 51, 13; *cavit sibi, cautus fuit* Prov. 28, 14. (Opp. הִקְשָׁה לֵב).

Hiph. pavorem iniecit, terruit c. acc. Iob. 4, 14. Inde פַּחְדָּה et

פַּחַד m. cum Suff. פַּחְדִּי 1) *pavor, terror* Exod. 15, 16. Iob. 13, 11. Sequitur genitivus eius, qui terrorem incutit (cf. יִרְאָה), v. c. פַּחַד הַיְּהוּדִים pavor quem iniiciunt Judaei (non, ut nonnulli voluerunt, qui iniectus est Judaeis) Esth. 8, 17. 9, 3. פַּחַד יְהוָֹה terror, quem Jehova iniicit Jes. 2, 10. 19. 2 Chr. 14, 13. פַּחַד אֱלֹהִים timor dei Ps. 36, 2. Meton. de obiecto timoris et reverentiae, ut פַּחַד יִצְחָק Gen. 31, 42. 53 de Jehova. Pl. פְּחָדִים Iob. 15, 21. — 2) *verenda, pudenda*, Iob. 40, 17 (12). Vide supra ad rad. no. 2. V. Bocharti Hieroz. II, p. 758. Schultens ad h. l. (Arab. فَخِذٌ femur).

פַּחְדָּה f. *terror*, Jer. 2, 19.

פֶּחָה (pro פֶּחָה c. Dag. forti implicito) m. cstr. פַּחַת, c. Suff. פֶּחָתְךָ, semel פֶּחָם Neh. 5, 14 (a forma masculina פַּח), pl. פַּחוֹת 1 Reg. 10, 15. 20, 24. Jer. 51, 23. Ez. 23, 6. 23, st. cstr. פַּחֲוֹת (ab absol: פַּחֲוֹת) Neh. 2, 7. 9. Esr. 8, 36 m. *praefectus provinciae* (eiusque minoris, quam satrapia, v. אֲחַשְׁדַּרְפָּן) in imperio assyriaco 2 Reg. 18, 24. Jes. 36, 9, chaldaeo Ez. 23, 6. 23. Jer. 51, 23, persico Esth. 8, 9. 9, 3, spec. de praefecto persico Judaeae Hagg. 1, 1. 14. 2, 2. 21. Neh. 5, 14. 18. 12, 26. Mal. 1, 8; de praefecto Judaeae tempore Salomonis 1 Reg. 10, 15, et de praefectis Syriae ibid. 20, 24. (Peregrinae originis esse videtur, et Bohlenius confert pers. بکیت, بکیتا magnates, proceres, Ewaldus in gramm. p. 490 verbum پختن *pukhten*, curare, agere [pr. coquere, nostr. *backen*]. Omnibus praestaret بکی, بیکی, بکا princeps, praefectus militum, nisi hoc mere turcicum videretur: sed persicum est پیک *paik* satelles, pedissequus).

פֶּחָה cstr. פַּחַת, pl. emphat. פַּחֲוָתָא chald. id. Esr. 5, 3. 14. 6, 7. Dan. 3, 2. 3. 27. 6, 8.

פָּחַז *exsiliit, subsiliit* (ut chald.), pr. de aqua fervida (cf. פַּחַז Gen. 49, 4), inde 1) *lascivus, protervus fuit* (ut syr. ܦܚܙ, cf. gr. ζέω). 2) *superbivit, falso gloriatus est* (ut arab. فخر, cf. זִיד). Part. פֹּחֲזִים de falsis prophetis Zeph. 3, 4.

פַּחַז m. pr. *lascivia, salacitas*. Gen. 49, 4: פַּחַז כַּמַּיִם *lascivia* tibi erat *ceu aquae* sc. fervidae, quae verba pertinent ad incestum Rubenis. Symm. ὑπερέζεσας. Vulg. *effusus es*. Plura de h. l. vide in Comment. de Pent. sam. p. 33.

פַּחֲזוּת f. *superbia, iactantia* Jer. 23, 32.

פָּחַח prob. *expandit* (cogn. verbis טָפַח, צָפַח), unde פַּח rete, it. *attenuatus est* (ut syr. Ethpa.), inde פַּח lamina.

Hiph. הָפֵחַ (denom. a פַּח) *irretivit, illaqueavit*. Jes. 42, 22; הָפֵחַ בַּחוּרִים כֻּלָּם *illaqueant* (i. e. vinciunt) *omnes in foraminibus* i. e. carceribus.

פָּחַם rad. inusit., chald. פְּחָם et arab. فحم *ater fuit*, unde

et Hebraeis propior erat. Alii, ut Relandus (de situ paradisi terrestris §. 3), Rosenmüllerus (bibl. Alterthumskunde I, p. 194) *Phasin* intelligunt, et חֲוִילָה Colchidem esse statuunt; sed Colchiorum nomen hebraeum erat כַּסְלֻחִים. Samaritani intpp. Pischonem *Nilum* esse censebant, et vc. hebraeo in hanc sententiam utebantur (v. Castelli Annot. Sam. ad Ex. 2, 3). Plura dabunt J. D. Michaëlis in Supplemm. p. 2008. Rosenmüllerus l. c.

פִּיתוֹן n. pr. m. 1 Par. 8, 35. 9, 41. De etymo non liquet.

פַּךְ m. *lecythus*, *lagena* 1 Sam. 10, 1. 2 Reg. 9, 1. 3, a rad.

פָּכָה in Kal inusit. *stillandi* potestatem habente, cogn. בָּכָה.

Pi. stillavit, *destillavit* Ezech. 47, 2.

פָּכַר rad. inusit. Syr. ligavit, vinxit Pa. implicuit, innexuit, retardavit. Inde

פֹּכֶרֶת הַצְּבָיִים (irretiens, reti capiens dorcades, vel, ut vult Simonis, retardans i. e. cursu antevertens dorcades) n. pr. viri Esr. 2, 57. Neh. 7, 59.

פָּלָא in Kal inusit. 1) pr. *separavit*, *distinxit* i. q. פָּלָה, v. Pi. et Niph. no. 1. (Stirps primaria et bilittera est *pal*, quae pariter atque *par* separandi potestatem habet. Chald. פְּלַח fidit, dissecuit. Pa. discrevit, expurgavit, removit. Syr. ܦܠܐ exquisivit. Arab. فلا de lacte depulit. Cf. vicinas radd. פָּלַח, פָּלַג, פָּלַד, sanscr. *phal* separare). — 2) *singularem*, *insignem fecit*, v. Niph. Hiph. no. 2, et n. pr. פְּלָאיָה.

Niph. 1) *singularis*, inde *insignis*, *ingens fuit*; de amore singulari 2 Sam. 1, 26. Dan. 11, 36: יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת *ingentia loquetur* i. e. verba impia, atrocissima in deum convicia (cf. גָּדוֹל no. 2). — 2) *arduus*, factu *difficilis fuit*, sq. בְּעֵינֵי (in oculis alic.) 2 Sam. 13, 2. Zach. 8, 6, sq. מִן *nimis* arduus fuit Gen. 18, 14. Deut. 30, 11. It. arduus fuit intellectu Prov. 30, 18. Iob. 42, 3, diiudicatu Deut. 17, 8. — Inde 3) *mirabilis fuit* Ps. 118, 23. 139, 14. Plur. fem. substantive נִפְלָאוֹת *mirabiliter facta*, *miracula* Dei, tum in mundo creando et sustentando Ps. 9, 2. 26, 7. 40, 6, tum in populo suo iuvando patrata Ex. 34, 10. Jos. 3, 5. Adsciscit etiam adiectiva, ut נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת Ps. 136, 4. Adv. נִפְלָאוֹת *mirabilibus modis* Iob. 37, 5. Dan. 8, 24.

Pi. separavit (ἀφορίζειν), *consecravit*, tantum in formula פִּלֵּא נֶדֶר לַיהוָה votum persolvere Jehovae Levit. 22, 21. Num. 15, 3. 8.

Hiph. הִפְלִיא, bis הִפְלָא more verborum לה Deut. 28, 59. Jes. 28, 29 1) i. q. Pi. *consecravit* votum Lev. 27, 2, paulo aliter Num. 6, 2: כִּי יַפְלִיא לִנְדֹּר נֶדֶר *si consecrat* aliquid *ad vovendum votum*. — 2) *singulare*, *eximium* fecit; v. c. gratiam Ps. 31, 22. Deut. 28, 59. Inf. הַפְלֵא adv. *eximio modo* 2 Par. 2, 8. — 3) *mirabile fecit* v. c. consilium Jes. 28, 29, sq. עִם *mirabiliter egit cum* aliquo, in malam partem Jes. 29, 14. הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת mirabiliter fecit Iud. 13, 19. Inf. לְהַפְלִיא adv. mirabiliter Joel 2, 26.

Hithpa. eximium (fortem) *se praebuit*, *vires suas exseruit*, sq. בְּ in aliquo (opprimendo) Iob. 10, 16.

Nomm. deriv. פֶּלֶא, פִּלְאִי, פְּלִאי, מִפְלָאָה, et nomm. pr. פַּלּוּא, פְּלָאיָה, פְּלָיָה, פְּלָאיָה.

פֶּלֶא c. Suff. פִּלְאִי m. 1) *mirabile*, *admirabile*, *miraculum* Dei Ex. 15, 11. Ps. 77, 12. 15. 78, 12. 88, 11. Plur. פְּלָאִים adv. mirabi-

lum verso *patschen*, suec. *batsch* ictus, nostr. *petsch*aft cf. *bos* in Am*bos* et multa alia, v. Fulda germ. Wurzelwörter p. 210). Inde

2) *expandit*, pro quo magis frequentatur פָּשַׁט. (Arab. فطس nasum expansum habuit, simus fuit). Inde chald. פַּשִּׁיט.

פִּי st. constr. nominis פֶּה *os*, q. v.

פִּי־בֶסֶת Ez. 30, 17 (in nonnullis codd. uno verbo, quod praestat) n. pr. oppidi in Aegypti inferioris latere arabico ad brachium Pelusiacum, gr. Βούβαστός et Βούβαστις (Herod. 2, 59. Strabo X, p. 553), quod ita dictum est e Bubastide, Aegyptiorum dea, quam Dianae comparat Herodotus (2, 137. 156). Aegyptiace id scribebatur ⲠⲞⲨⲂⲀⲤⲦ, quod felem notare tradit Steph. Byz. Rectius autem pro nomine proprio numinis id habebimus, quod sub felis imagine colebatur. Rudera antiquae urbis a se detecta describit *Malus* in Descr. de l'Egypte, État moderne livr. III, p. 307, cf. Jablonski Opuscc. T. I. p. 53. Panth. II, 56 sqq. Quatremère Memoires sur l'Égypte I, p. 98. Champollion l'Egypte sous les Pharaons II, p. 63.

פִּיד rad. in verbo inusit. Arab. فاد med. Waw et Je mortuus est i. q. فات (vic. מוּת, مات) IV. perdidit. (Sanscr. *píd* contristare, vexare, affligere). Inde

פִּיד m. *calamitas* Iob. 30, 24. 31, 29. Prov. 24, 22. Sunt etiam, qui huc referant Iob. 12, 5: לְפִיד בּוּז *calamitati* i. e. homini calamitoso (convenit) *contemtus*, sed v. לַפִּיד.

פִּיה rad. inusit. i. q. פָּהָה, פָּאָה pr. *efflavit*, inde *locutus est* i. q. arab. فاه, unde فُوهٌ, فِيهٌ os. Inde hebr. פֶּה os, pro פִּיֶה et

פִּיָה f. *os* i. e. acies gladii Iud. 3, 16. Cf. פֶּה no. 3.

פִּי־הַחִירֹת n. pr. (si hebraeae linguae usum spectas i. q. *os cavernarum*, sed haud dubie pro aegyptiaco habendum, nimirum ⲠⲒ-ⲀϪⲒ-ⲢⲰⲞⲨϮ locus viridi gramine ornatus) oppidi ad finem borealem sinus Heroopolitani, ab oriente urbis Baal-Zephon siti Ex. 14, 2. 9. Num. 33, 7, omisso פִּי ibid. Comm. 8.

פִּיחַ m. *pulvis*, vel *cinis*, *favilla* (a difflando dicta, rad. פּוּחַ) Ex. 9, 8. 10.

פִּיכֹל (os omnium i. e. cunctis imperans) n. pr. praefecti militum Abimelechi Gen. 21, 22. 26, 26.

פִּילֶגֶשׁ i. q. פִּלֶגֶשׁ (q. v.) pellex.

פִּימָה f. *adeps* Iob. 15, 27, a rad. פָּאַם q. v.

פִּינְחָס (os aeneum, comp. ex פִּי et נְחָס i. q. نُحَاس, נְחֹשֶׁת aes) n. pr. 1) filii Eleazari Ex. 6, 25. Num. 25, 7. 2) filii Eli, summi sacerdotis 1 Sam. 1, 3. 2, 34. 3) Esr. 8, 53.

פִּינֹן (prob. i. q. פּוּנֹן) n. pr. phylarchae Idumaeorum Gen. 36, 41.

פִּיפִיּוֹת pl. fem. *duae acies*. חֶרֶב פִּיפִיּוֹת gladius δίστομος Ps. 149, 6. Jes. 41, 15 de plostello: בַּעַל פִּיפִיּוֹת *duas* (vel multas) *acies habens*.

פִּיק m. *vacillatio*, a rad. פּוּק Nah. 2, 11.

פִּישׁוֹן (aqua effusa, redundans) n. pr. fluvii, qui ex horto Edenitico egressus *terram Chavilae* (i. e. Indiam, v. חֲוִילָה no. 3) ambiebat Gen. 2, 11, coll. Sir. 24, 25. Josephus (Arch. 1, 1 §. 3) *Gangem* intelligit, equidem (cum Schulthessio al.) malim *Indum*, qui Indiam revera ab occidentali latere ambit

Gen. 46, 9. Exod. 6, 14. Patron. פַּלֻּאִי Num. 26, 5.

פָּלַח *fidit*, spec. *sulcavit* terram Ps. 141, 7. (Arab. فلح id., inde agrum coluit, فَلَّاح agricola. Cf. chald. et de origine sub rad. פָּלָא).

Pi. 1) *fidit* v. c. sagitta iecur Prov. 7, 23. Iob. 16, 13, *dissecuit* v. c. colocynthides 2 Reg. 4, 39. — 2) *fecit ut* uterum *finderent et prorumperent* (pulli) i. e. *peperit* Iob. 39, 3. Cf. פָּטַר.

פְּלַח chald. *laboravit*, inde *serviit* (ita saepe in Targg.), spec. *coluit* Deum (cf. עֲבַד), sq. acc. et לְ Dan. 3, 12 sqq. 7, 14. 27.

Deriv. פָּלְחָן.

פֶּלַח f. (Iob. 41, 16) 1) *pars resecta, segmentum* v. c. pomi, fici Cant. 4, 3. 1 Sam. 30, 12. — 2) *lapis molaris*, ita dictus a parte plana et abscissa, quae in superiore molari inferior, in inferiore superior est. Arab. فَلِيجٌ. Ac superior plene appellatur פֶּלַח רֶכֶב (lapis vector) Iud. 9, 53. 2 Sam. 11, 21, et simpl. רֶכֶב, inferior פֶּלַח תַּחְתִּית Iob. 41, 16.

פִּלְחָא (segmentum) n. pr. m. Neh. 10, 25.

פָּלְחָן chald. m. *cultus* Dei Esr. 7, 19. V. rad.

פָּלַט pr. *laevis, glaber fuit* i. q. מָלַט q. v. Inde *evasit, elapsus est* Ez. 7, 16 (syr. ܦܠܛ, arab. فلت id.) it. *elabi fecit* (cf. n. pr. פְּלַטְיָה).

Pi. 1) i. q. Kal, sed intens. *prorsus evasit* Iob. 23, 7. — 2) *elabi fecit* a) ex periculo i. e. *liberavit* Ps. 18, 3. 40, 18, sq. מִן 18, 49. 17, 13 et מִיַּד 71, 4. b) fetum ex utero i. e. *peperit* Iob. 21, 10. Cf. מִלֵּט no. 2.

Hiph. liberavit ex periculo Mich. 6, 14, *in tuto collocavit* Jes. 5, 29.

Nomm. deriv. פֶּלֶט — פְּלֵטָה, מִפְלָט, פְּלֵיטָה — פָּלִיט.

פָּלֵט adj. *fugâ elapsus* i. q. פָּלִיט, tantum in plur. פְּלֵטִים Jer. 44, 14. 50, 28.

פַּלֵּט inf. Pi. nominascens, *liberatio* Ps. 32, 7.

פֶּלֶט (liberatio) n. pr. m. 1) 1 Par. 2, 47. 2) 12, 3.

פְּלֵטָה v. פְּלֵיטָה.

פַּלְטִי (pro pleniore פְּלַטְיָה liberatio Jehovae) n. pr. m. 1) Num. 13, 9. — 2) 1 Sam. 25, 44, plenius פַּלְטִיאֵל 2 Sam. 3, 15.

פִּלְטַי (decurtatum ex פְּלַטְיָה) n. pr. m. Neh. 12, 17.

פְּלַטְיָה (quem Jehova liberavit) n. pr. m. 1) 1 Par. 3, 21. 2) 4, 42.

פְּלַטְיָהוּ (id.) n. pr. m. Ez. 11, 1. 3.

פִּלְי mirabilis, v. פִּלְאִי.

פִּלְיא id. ibid.

פְּלָיָה (i. q. פְּלָאיָה, quem Jehova insignem fecit) n. pr. m. 1 Paral. 3, 24.

פָּלִיט adj. verbale, *fugâ elapsus*, max. ex pugnâ, clade, i. q. פָּלֵט Gen. 14, 13. Jos. 8, 22, etiam in plur. cstr. et c. Suff. פְּלִיטַי, פְּלִיטֵי, Jer. 44, 28. Ez. 6, 8. In statu absol. utuntur formâ

פָּלֵיט, tantum in plur. פְּלֵיטִים Num. 21, 29. Jes. 66, 19.

פְּלֵיטָה f. et defective פְּלֵטָה *evasio, liberatio* Joël 3, 5. Obad. 17, inde *id quod evasit* Exod. 10, 5, spec. qui evaserunt ex clade bellica 2 Sam. 15, 14. 2 Reg. 19, 30. 31. Esr. 9, 8.

פְּלִיל (a rad. פָּלַל) m. *iudex*, tantum in plur. פְּלִילִים Exod. 21, 22. Deut. 32, 31. Iob. 31, 11: (עָוֹן) פְּלִילִים *crimen* quod crimen est *iudicum* i. e. iudicibus puniendum.

פְּלִיל f. *ius*, h. l. pro iustitia Jes. 16, 3.

פְּלִילִי adj. (a פָּלִיל) pr. *iudicialis* Iob. 31, 28 (cf. Comm. 11). Fem. פְּלִילִיָּה sella s. concessus *iudicialis*, *iudicium* Jes. 28, 7.

פָּלַךְ rad. inusit. quae *rotundi*, *globosi* potestatem habuisse videtur, ductam a *volvendo* (v. ad פּוּל et פֶּלֶג rivus). Arab. فلك sororiantes mammas (einen *gewölbten* Busen) habuit virgo. II. sororiatae sunt mammae. V. rotundus fuit; فَلَكٌ rotundior pars cuiusvis rei, tumulus, unda maris, orbis coelestis. Inde

פֶּלֶךְ m. c. Suff. פִּלְכּוֹ m. 1) *circulus*, *terrae tractus circumiacens* (Kreis, Bezirk) i. e. כִּכָּר. (Arab. فَلْكَةٌ, chald. פִּלְכָּא id.) Neh. 3, 9 sqq. פֶּלֶךְ יְרוּשָׁלַיִם *regio circa Hierosolyma* Neh. 3, 12. 14. 15.

2) *orbiculus* fusi muliebris, inde ipse *fusus*. Prov. 31, 19. (Arab. فَلْكَةٌ id., talmud. פלך, פלכה, פילכה, unde פָּלַךְ nevit).

3) *baculus rotundus*, *scipio* 2 Sam. 3, 29. LXX. σκυτάλη.

פָּלַל in Kal inusit. In Pi. et nominibus derivatis est *iudicandi* potestas, quam a secando, dirimendo ductam esse volunt coll. פָּלָא, פָּלָה, chald. פְּלִי Aph. diremit: ipsum فَلَّ est i. q. פָּרַר rupit. Malim fere primariam radicis vim esse in volvendo, volutando (wallen, rollen) (cf. פּוּל, פֶּלֶג, פֶּלֶךְ, פָּלַשׁ, syr. ܦܠܫ volutavit in aliqua re, inde tinxit, inquinavit), dein volvendo aequavit, cylindro *complanavit* (cf. פָּלַס walzen), unde aequavit, arbitrum egit, ut nostra iudicandi vcc. *richten*, *schlichten* propriam aequandi potestatem habent.

Pi. 1) *iudicavit* 1 Sam. 2, 25, it. *iudicium exercuit* castigando Ps. 106, 33 al. 30 cf. Num. 25, 7 (Alex. Vulg. tamen: *placavit*, vide ad Kal). Sq. לְ *adiudicavit* alicui Ez. 16, 52. — 2) *censuit*, *existimavit* Gen. 48, 11.

Hithpa. 1) *intercessit pro* aliquo (pr. arbitrum se interposuit), sq. בְּעַד Deut. 9, 20. 1 Sam. 7, 5, עַל Iob. 42, 8, לְ 1 Sam. 2, 25 id. sq. אֶל eius apud quem intercedîtur et supplicatur Gen. 20, 17. Num. 11, 2. — 2) generatim *supplicavit*, *precatus est*, max. Deum, sq. אֶל Ps. 5, 3, לְ Dan. 9, 4, לִפְנֵי pers. Neh. 1, 4, simpl. 1 Sam. 2, 1. 2 Chr. 7, 14, semel *supplicavit* Jes. 45, 14, sq. אֶל. Id quod a Deo exoratur, ponitur praevio אֶל 1 Sam. 1, 27.

Nomm. deriv. a iudicandi potestate sunt: פָּלִיל, פְּלִילָה, פְּלִילִי, a supplicandi vi: תְּפִלָּה, adde nomm. pr. פָּלָל, פְּלַלְיָה, אֱלִפְלֵל.

פָּלָל (iudex) n. pr. m. Neh. 3, 28.

פְּלַלְיָה (cui Jehova ius dixit i. e. cuius ius tuitus est) n. pr. m. Neh. 11, 12.

פַּלְמֹנִי v. vc. sequens.

פְּלֹנִי 1) *quidam*, ὁ δεῖνα (pr. arab. فُلَانٌ, syr. ܦܠܢ distinctus, definitus, quem digitis qs. monstro, non nomino, a nomine inusitato פְּלוֹן, rad. פָּלָה distinxit), ubique copulatur cum אַלְמֹנִי (pr. qui reticetur). De personis Ruth 4, 1 vocandi casu: שְׁבָה־פֹּה פְּלֹנִי אַלְמֹנִי *conside hic*, *o bone*, gr. ὦ οὗτος, arab. يَا فُلَانُ, يَا فُلُ, يَا هَنَاهْ. De rebus 1 Sam. 21, 3: אֶל־מְקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי *ad certum quendam locum*. 2 Reg. 6, 8. Ex duobus his vocabulis conflatum est פַּלְמוֹנִי Dan. 8, 13. — 2) n. gent. a loco aliunde non cognito פְּלוֹן, 1 Par. 11, 27. 36.

פָּלַס in Kal inusit.

Pi. 1) *complanavit, aequavit* i. e. *munivit* viam. Jes. 26, 7. Prov. 4, 26. 5, 6. Ps. 78, 50: *complanavit viam irae suae* i. e. liberam dimisit iram suam. (Origo quaerenda videtur in *volvendo*, quae vis inest in syllaba פל, cf. פּוּל, פֶּלֶג, פֶּלֶךְ, inde cylindro huc illuc volutato aequavit, gerade*walzen*. Affine est radici פָּלַל, ut germ. *walzen* pendet ex *wallen*, *wellen*). — 2) *libravit*, *pependit* (quod fit aequilibrio iugi et lancium), *appendit*, metaph. Ps. 58, 3; it. *expendit* i. e. accurate consideravit. Prov. 5, 21.

פֶּלֶס m. *libra* (ab aequilibrio dicta) Prov. 16, 11. Jes. 40, 12. Utroque loco copulatur cum מֹאזְנַיִם et videtur pr. vectem ferreum numeris distinctum notare, quo ad librandum utuntur (arab. قَفَّان nostr. Schnellwage).

פָּלַץ in Kal inusit. prob. similis potestatis atque פָּרַץ rupit.

Hithpa. contremuit (pr. ruptus est, Spalten bekommen, cf. נִבְקַע 1 Reg. 1, 40), de columnis terrae Iob. 9, 6.

Derivv. מִפְלֶצֶת, מִפְלָצָה et

פַּלָּצוּת f. *horror, tremor* Iob. 21, 6. Ps. 55, 6. Jes. 21, 4 cet.

פָּלַשׁ i. q. פָּלַס, unde מִפְלָשׂ.

I. פָּלַשׁ rad. inusit. pr. (ut recte Simonis in editt. 1—3 et Kimchi: התגלגל) *volvit, volutavit* (wälzen), sicut vicinae radd. פָּלַס, פָּלַל [פּוּל]. Inde

Hithpa. volutavit i. e. *inquinavit se*, cinere (בָּאֵפֶר) Jer. 6, 26. Ez. 27, 30, pulvere (בֶּעָפָר) Mich. 1, 10. Absol. id. Jer. 25, 34. — In prioribus editt. huic radici praeeuntibus LXX. et Vulg. *conspergendi* significatum tribuebam, cui assensum praebuerunt Rosenm. et Winerus (in Lex. p. 776): sed illud praefero, utpote ex interna stirpis indole profectum.

II. פָּלַשׁ (prob. vic. verbis פָּלַט, פָּלַח), aethiop. ፈለሰ: migravit, emigravit, ተፈለሰ: incertis sedibus vagatus est, ፈላሲ: peregrinator, advena. Inde

פְּלֶשֶׁת n. pr. f. *Philistaea* (pr. terra peregrinorum, advenarum, v. rad., cf. Gen. 10, 14. Am. 9, 7. LXX. Ἀλλόφυλοι, γῆ Ἀλλοφύλων) regio in australi Syriae littore ad austrum et occasum Canaanaeae Ex. 15, 14. Jes. 14, 29. 31. Ps. 60, 10 al., Josepho Παλαιστίνη dicta (Arch. 1, 6 §. 2), quo nomine tamen alibi de universa Israëlitarum terra utitur (Arch. 8, 4). Vide Relandi Palaestina p. 38 sqq. Inde

פְּלִשְׁתִּי n. gent. *Philistaeus* 1 Sam. 17, 16. 40, pl. פְּלִשְׁתִּים Gen. 26, 1. Iud. 10, 6. 1 Sam. 4, 1. 5, 1, et פְּלִשְׁתִּיִּים Am. 9, 7. De origine gentis v. sub vc. כַּפְתּוֹר no. 2.

פָּלַת rad. inusit. Arab. فلت evasit, fugit i. q. hebr. פָּלַט, فَلْتٌ celer, فَلَتَانٌ cursor, equus celer. Inde

פֶּלֶת (celeritas) n. pr. m. 1) Num. 16, 1. 2) 1 Chr. 2, 33, et

פְּלֵתִי m. *cursor publicus*, c. art. collect. *cursores publici*, ubique copulatur cum כְּרֵתִי q. v. 2 Sam. 8, 18. 15, 18. 20, 7. 23. Ewaldus (gramm. hebr. p. 297) et כְּרֵתִי (v. hac vc. no. 2) et פְּלֵתִי *Philistaeos* esse putat, hoc posterius paronomasiae causa pro פְּלִשְׁתִּי.

I. פֵּן m. i. q. fem. (quod usitatius est) פִּנָּה *angulus* Prov. 7, 8. Plur. פִּנִּים Zach. 14, 10.

II. פֶּן pr. subst. *amotio, remotio* (a rad. פָּנָה Pi. no. 1), ubique in statu constr. ־פֶּן (sq. Makkeph) abit in Conj. amovendi, prohibendi, impe-

diendi i. q. μή, *ne*. Ponitur 1) ubi praecessit actio, qua prohibetur id quod timemus et amotum volumus. Gen. 11, 4: *exstruamus nobis urbem* .... פֶּן־נָפוּץ *ne dispergamur*. 19, 15: *surge* .... פֶּן־תִּסָּפֶה *ne intereas*. 3, 3: *nolite comedere* ..... פֶּן־תְּמֻתוּן *ne moriamini*. Inde post verba timendi (ut gr. δείδω μή, lat. *vereor ne*) Gen. 31, 31 (cf. 26, 9), cavendi (cf. gr. ἰδεῖν μή) Gen. 24, 6. 31, 24. Deut. 4, 23, adeoque iurandi (cf. ὀμνύω μή Il. 23, 585) Iud. 15, 12. In huius generis exemplis nunquam ponitur אַל.

2) ab initio sententiae, ubi a) *vetantis* est et *dehortantis* (ut אַל). Iob. 32, 13: פֶּן תֹּאמְרוּ *ne dicatis*, nolite dicere. Jes. 36, 18: פֶּן יַסִּית אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ (cavete, videte) *ne vos seducat Ezechias*. b) timentis, metuentis. Gen. 3, 22: וְעַתָּה פֶּן־יִשְׁלַח יָדוֹ וגו׳ *iam vero* (timendum est) *ne forte manum extendat*. 44, 34: פֶּן־אֶרְאֶה בָרָע וגו׳ (timendum esset) *ne testis fierem mali* cet. 31, 31. 38, 11. 42, 4. Ex. 13, 17. Num. 16, 34. 1 Sam. 13, 19. Sq. praet. ubi timetur, ne aliquid factum sit. 2 Sam. 20, 6: פֶּן־מָצָא *ne invenerit*. 2 Reg. 2, 16: פֶּן־נְשָׂאוֹ רוּחַ יְהוָה (vereor) *ne ventus Jehovae eum sustulerit*. — Semel prope accedit ad vim adverbii negantis i. q. אַל Prov. 5, 6: אֹרַח חַיִּים פֶּן תְּפַלֵּס *viam vitae sibi non munit* (adultera), i. e. in via vitae non incedit. Sed integra sententia est: (cavet) ne in via vitae incedat, nostr. daſs sie doch ja den Weg des Lebens nicht beträte.

פַּן rad. incertae significationis, cui *coquendi* vim tribuerim, ut finitima sit pers. پختن، پختن *backen* (n in mediam radicem bilitteram inserto, cf. פָּנַק), cuius stirpis etiam in semiticis nonnulla vestigia habemus, v. p. 230. Inde

פַּנַּג ἅπ. λεγόμ. Ez. 27, 17 *dulciarii* vel *placentae* genus. Targ. reddit קוֹלְיָא i. e. gr. κολία dulciarii genus. In libro Sohar לחם פנג est opus dulciarium. Aliorum sententias dat Celsius in Hierobot. II, p. 73.

פָּנָה fut. יִפְנֶה, apoc. et conv. יִפֶן, וַיִּפֶן, in reliquis personis תֵּפֶן, אֵפֶן, פָּנָה עֹרֶף נִפֶּן *vertit*, in una formula פָּנָה עֹרֶף tergum vertit, v. עֹרֶף litt. a. b. Alibi semper intrans. *vertit se*,

1) eundi causa Ex. 7, 23: וַיִּפֶן פַּרְעֹה וַיָּבֹא. 10, 6. 32, 15. Gen. 18, 22. Deut. 9, 15. 10, 5. 16, 7, passim adiecto dat. pleon. Deut. 1, 40. 2, 3. Jos. 22, 4, inde a) *convertit, contulit se* aliquo, sq. אֶל 1 Sam. 13, 17, sq. לְ Jes. 53, 6. 56, 11, acc. 1 Sam. 13, 18. 14, 47: בְּכֹל אֲשֶׁר יִפְנֶה *quocunque se convertebat*, c. He parag. 1 Reg. 17, 3. Deut. 2, 3. Cant. 6, 1, it. sq. אֶל pers. convertit se ad aliquem, adiit eum, max. Deum Jes. 45, 22, angelos Iob. 5, 1, idola Lev. 19, 4. Deut. 31, 18. 20, hariolos Levit. 20, 6 oraculum vel auxilium petendi causa. פָּנָה אַחֲרֵי פ׳ convertit se, ut sequatur partes alic., in partes eius inclinavit Ez. 29, 16. — b) *avertit se* ab aliquo, sq. מֵעִם Deut. 29, 17 (de animo), absol. 30, 17: *si vertit se cor tuum* (i. e. avertit se a Deo), *neque morem geris*. — c) Translate ad tempus α) *vertit se* ad discedendum. Jer. 6, 4: פָּנָה הַיּוֹם *dies inclinat*, et poët. Ps. 90, 9: *omnes dies nostri inclinant*. β) ad veniendum, accedendum, in formulis לִפְנוֹת הַבֹּקֶר appropinquante mane, sub tempus matutinum Ex. 14, 27. Iud. 19, 26. Ps. 46, 6, לִפְנוֹת עֶרֶב appropinquante vespera, sub vesperam Gen. 24, 63. Deut. 23, 12.

2) spectandi causa. Eccl. 2, 12: פָּנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת חָכְמָה *convertebam me, ut viderem sapientiam*. Ex. 2, 12: וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא *et convertit se* (oculis) *huc illuc et vidit*; inde *spectavit*, *oculos conie-*

cit in aliquid, sq. אֶל Ex. 16, 10. Num. 17, 7. Iob. 21, 5, בְּ 6, 28. Eccl. 2, 11, sq. אַחֲרָיו (post se) Iud. 20, 40. 2 Sam. 1, 7. 2, 20, לְמַעְלָה (sursum) Jes. 8, 21 (22). Metaph. פָּנָה אֶל *rationem habuit* personae vel rei Deut. 9, 27, max. de Deo homines exaudiente Ps. 25, 16: פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי. 69, 17. 86, 16, it. פָּנָה אֶל תְּפִלָּה Ps. 102, 18. 1 Reg. 8, 28, אֶל הַמִּנְחָה Num. 16, 15. Malach. 2, 13. De rege 2 Sam. 9, 8. — De rebus inanimatis: *spectavit* aliquam regionem. Ez. 8, 3: הַשַּׁעַר פֹּנֶה צָפוֹנָה *porta spectans orientem versus.* 11, 1. 44, 1. 46, 12. 47, 2. De termino Jos. 15, 2. 7.

Pi. pr. discedere fecit (v. Kal no. 1, c), inde 1) *removit*, *e medio sustulit* Zeph. 3, 15. — 2) remotis, quae temere disiecta et impedimento sunt, *purgavit* domum (aufräumen) Gen. 24, 31. Lev. 14, 36, viam i. e. paravit, munivit eam Jes. 40, 3. 57, 14. 62, 10. Mal. 3, 1. Absol. Ps. 80, 10: פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ (viam, solum) *parabas ante eam.*

Hiph. fut. convers. וַיֶּפֶן 1) *transvertit* Iud. 15, 4, max. cervicem, tergum, de discedente, fugiente 1 Sam. 10, 9. Jer. 48, 39. Inde 2) omisso עֹרֶף intrans. *terga vertit*, *fugit* Jer. 46, 21. 49, 24, it. *retro se vertit*, in fuga substitit Jer. 46, 5. Nah. 2, 9. Sq. אֶל convertit se ad aliquem Jer. 47, 3.

Hoph. *terga vertit* Jer. 49, 8, *spectavit* regionem (v. Kal no. 2 fin.) Ez. 9, 2.

Derivv. פֵּן (פַּן), פִּנָּה plur. פָּנִים (unde novum adj. לִפְנַי), et nomm. pr. פְּנִיאֵל, פְּנוּאֵל, יְפֻנֶּה.

פָּנֶה in sing. inusit. (alia eius forma פָּנַי, פְּנֵה comparet in nomm. pr. פְּנִיאֵל, פְּנוּאֵל), pl. **פָּנִים** cstr. פְּנֵי m. (sed fem. Ez. 21, 21)

1) *facies* (pr. pars alicui *obversa* v. Ez. 21, 3, a rad. פָּנָה, cf. arab. وجه facies, a وجه V. convertit se aliquo, et ad usum plur. gr. τὰ πρόσωπα ap. Homerum). Gen. [illegible] 15. 50, 1. Exod. 3, 6 et saepe. Constr. c. verbo et adj. plur. Iob. 38, 30. Dan. 1, 10, coque in Ez. 21, 21, rarius sing. Thren. 4, 16. Prov. 15, 14. Etiam pro plur. [illegible] אַרְבָּעָה פָנִים Ez. 1, 6. 10. 11. [illegible] 18. לֶחֶם הַפָּנִים panis [illegible] לֶחֶם), et שֻׁלְחַן הַפָּנִים [illegible] qua hi paniculi offerebantur [illegible] 4, 7.

Spec. hae notandae sunt [illegible] lae: a) פָּנִים אֶל פָּנִים Gen. [illegible] Deut. 34, 10, et פָּנִים בְּפָנִים [illegible] de facie. — b) Dicere et [illegible] aliquid עַל פְּנֵי פ׳ *in faciem* alic. i. e. libere, ingenue, [illegible] saepe impudenter et insolenter [illegible] contemtum eius, ihm ins [illegible] und Hohn (cf. gall. dire [illegible] barbe, latine certe dicitur: [illegible] in os Ter.). Iob. 1, 11: [illegible] יְבָרְכֶךָּ *in faciem maledicet* [illegible] 21, 31. Jes. 65, 3: *qui me in* [illegible] עַל פָּנַי *in faciem* i. e. in [illegible] temtum et ludibrium. In [illegible] sententiam dr. אֶל פָּנִים [illegible] 13, 15. Deut. 7, 10: [illegible] לוֹ *in faciem retribuit* [illegible] hosti) i. e. fortiter, haud [illegible] ter. (Vulg. statim. In altero [illegible] bro לֹא יְאַחֵר). Eodem [illegible] עָנָה בְּפָנָיו respondit ei [illegible] i. e. refellit eum fortiter, [illegible] aperte. Iob. 16, 8: [illegible] *macies mea me refellit* [illegible] i. e. testatur contra me [illegible] Hos. 5, 5. 7, 10. — c) [illegible] אֶל faciem s. obtutum dir[illegible] aliq. Ez. 6, 2, sq. עַל 1 Reg. [illegible] Sed d) שׂוּם פָּנָיו sq. accus. [illegible] *suam convertit* aliquo, i. e. [illegible] *dit*, profectus est Gen. 31, [illegible] gerundio: *intendit*, *prop*[illegible] aliquid facere, sed spec. [illegible] proficiscendi proposito Jer. [illegible] 17. 44, 12. 2 Reg. 12, [illegible] 11, 17. Idem est [illegible] 20, 3. Dan. 9, 3. 2 Par. [illegible] וַיָּשִׂמוּ פָנָיו לַמִּלְחָמָה *et moliebatur* [illegible]

In N. T. vide Luc. 9, 53. (Syr. in eandem sententiam dr. ܣܡ ܐܦܘܗܝ posuit faciem suam, ܣܡ ܚܙܘܗ posuit visum suum, pers. روی آوردن *rui awerden*, vide quae disputavimus ad Luc. l. c. in Rosenmüller Repert. I, p. 135). — In duabus aliis formulis פָּנִים de *vultu irato* usurpatur (cf. Ps. 21, 10. 34, 17. 80, 17, de vultu tristi 1 Sam. 1, 18. Iob. 9, 27) e) שׂוּם פָּנִים בְּ vultu irato intueri aliquem Levit. 20, 5, additis verbis לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה Jer. 21, 10, cf. 44, 11 (opp. שׂוּם עַיִן עַל, s. v. עַיִן no. 1, litt. e). — f) נָתַן פָּנִים בְּ iram suam effudit in aliquem Lev. 20, 3. 6. 26, 17. Ez. 14, 8. — Alias formulas, ut חִלָּה פָּנִים, הֵשִׁיב פָּנִים v. sub his verbis.

2) *persona*, gr. πρόσωπον. Ex. 33, 14: פָּנַי יֵלֵכוּ *persona mea ibit* i. e. ego ipse, ego praesens (ich in Person) ibo. 2 Sam. 17, 11. Thren. 4, 16. De formula נָשָׂא פָּנִים et הִכִּיר פָּנִים v. sub his vc. — Passim sine emphasi פָּנַי *persona mea* est *ego*. Ps. 42, 12. 43, 5, cf. טָחַן פְּנֵי עֲנִיִּים oppressit personas afflictorum i. e. afflictos Jes. 3, 15. — Translate ad res inanimatas est

3) *facies*, *superficies* rei, v. c. terrae Gen. 2, 6. Jes. 14, 21, agri Jes. 28, 25, aquae Iob. 38, 30 cet. Paulo impeditior visus est locus Iob. 41, 5: מִי גִלָּה פְּנֵי לְבוּשׁוֹ *quis retegat superficiem vestis eius* (crocodili) i. e. ipsam eius vestem, quae superficies vel superior pars eius est, reliqua tegens (cf. עַל no. 1, a). Ita etiam פְּנֵי לוֹט de velo *ipso*, utpote tegumento Jes. 25, 7. — Cf. אֶל פְּנֵי no. 2, עַל פְּנֵי no. 1. 2. Unde est a) *externa species*, habitus, conditio rei. Prov. 27, 23: *cura faciem gregis tui*, bekümmere dich darum, wie deine Heerde aussieht. 2) *modus* et *ratio*, ut ap. Rabbinos. Cf. وجه facies, modus. Vide infra לִפְנֵי no. 3.

4) *pars anterior*, *frons* rei (arab. وجه id.). Jer. 1, 13: וּפָנָיו מִפְּנֵי צָפוֹנָה *et pars anterior eius* (ollae) prospiciebat *a septentrione*; de *primo agmine* exercitus (gr. πρόςωπον) Joël 2, 20. Adv. פָּנִים in fronte (opp. אָחוֹר) Ez. 2, 10, לְפָנִים *prorsus* (vorwärts) Jer. 7, 24, de tempore: *antea*, *olim* Deut. 2, 10. 12. Jos. 11, 10. 14, 15, מִלְּפָנִים antiquitus Jes. 41, 26. מִפָּנִים a fronte 2 Sam. 10, 9. Cf. לִפְנֵי no. 2. — *Anterior pars* gladii est *acies* eius. Ez. 21, 21: אָנָה פָּנַיִךְ מֻעָדוֹת *quorsum facies tua* (gladii) *directa est?* Eccl. 10, 10. — Praeterea פָּנִים appellati sunt parietes domus e regione ianuae, hom. τὰ ἐνώπια, unde c. He parag. פְּנִימָה q. v.

Cum praepositt. saepenumero naturam particulae induit:

A) אֶל פְּנֵי 1) a) *in conspectum* alic. 2 Par. 19, 2, *ante*, *coram* Lev. 9, 5. Num. 17, 8 post verba motus; b) *in conspectu* Exod. 23, 17. — 2) *in superficiem* rei, v. c. אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה Lev. 14, 53. Ez. 16, 5. — Aliud v. supra no. 1, litt. b.

B) אֶת פְּנֵי pr. apud faciem i. e. *in conspectu* alicuius, *coram* aliquo, v. c. אֶת־פְּנֵי הַמֶּלֶךְ Esth. 1, 10. אֶת פְּנֵי יְיָ coram Deo Gen. 19, 13, passim pro: apud tabernaculum sacrum, in formula: נִרְאָה אֶת־פְּנֵי יְיָ comparuit apud sacrarium Ex. 34, 23. 24. Deut. 31, 11. 1 Sam. 1, 22 (qua de re dr. etiam נ׳ אֶל פְּנֵי יְיָ Ex. 23, 17, et poët. נ׳ פְּנֵי יְיָ Jes. 1, 12. Ps. 42, 3, in qua posteriore formula equidem פְּנֵי habuerim pro acc. loci); *ante*, v. c. אֶת פְּנֵי אֶת־הָעִיר ante urbem Gen. 33, 18, פְּנֵי הַפָּרֹכֶת ante aulaeum Lev. 4, 6. Post verbum motus: *in conspectum*

aliq. 1 Sam. 22, 4. — מֵאֵת פְּנֵי *a coram* aliq. Gen. 27, 30, *ab ante*, ab anteriore parte 2 Reg. 16, 14.

C) בִּפְנֵי i. q. לִפְנֵי *ante*, *coram*, sed max. apud serioris aetatis scriptores Ez. 42, 12, plerumque in formulâ עָמַד בִּפְנֵי perstitit coram aliquo, restitit ei Deut. 7, 24. 11, 25. Jos. 10, 8. 21, 44. 23, 9. Esth. 9, 2. — Propria substantivi vis retinenda est in verbis Ez. 6, 9: נָקֹטּוּ בִּפְנֵיהֶם nauseam prodebant in vultibus eorum, cf. 20, 43. 36, 31.

D) לִפְנֵי, c. Suff. לְפָנֶיךָ, לְפָנַי, לְפָנָיו, לִפְנֵיכֶם, לִפְנֵיהֶם 1) *in conspectu* alic., sub oculis eius, eo praesente et inspectante, *coram* aliquo. Num. 8, 22: *Levitae intrabant ad ministrandum* ...... לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו *sub oculis Aharonis et filiorum eius* i. e. his inspectantibus. 2 Reg. 4, 38. Zach. 3, 8. לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ *coram sole* i. e. quamdiu sol (quem oculo comparant poëtae, v. עַפְעַפַּיִם, שָׁזַף) terram lustrabit et illustrabit Ps. 72, 17, cf. לִפְנֵי יָרֵחַ Vers. 5 (sed Iob. 8, 16 לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ est: splendente sole). Saepe translate i. q. בְּעֵינֵי in oculis alic. i. q. eo iudice, v. c. חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי gratia et favor *apud* aliq. Dan. 1, 9. 1 Reg. 8, 50. Ps. 106, 46; יָטַב לִפְנֵי i. q. יָטַב בְּעֵינֵי v. יָטַב. גָּדוֹל לִפְנֵי אֲדֹנָיו multum valens apud dominum suum 2 Reg. 5, 1, cf. Prov. 4, 3. 14, 12. Spec. notanda est formula לִפְנֵי יְהוָֹה a) pr. *coram Jehova*, sub oculis eius Gen. 27, 7, ante tabernaculum sacrum Exod. 34, 34. Levit. 9, 5. 23, 40. Iud. 21, 2, in templo eiusque porticibus Jes. 23, 18. b) translate: *iudice Jehova* (cf. עִם no. 2, c), v. c. אָרוּר לִפְנֵי יְיָ Jos. 6, 26, sed plerumque in bonam partem: *probante Jehova* (quoniam ea tantum, quae placent, ante oculos ponimus, cf. רָאָה בְּ), inde רָצוֹן לִפְנֵי יְיָ favor apud Jehovam, Exod. 28, 38, הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ vitam gerere Deo probatam (v. הִתְהַלֵּךְ). Gen. 10, 9: *venator strenuus* לִפְנֵי יְהוָֹה *qualis Deo placebat*. Ps. 19, 15: *meditatio cordis mei* לְפָנֶיךָ *tibi probetur*. Quae autem Jehovae *placent*, ab eo decernuntur. Inde Gen. 6, 13: *finis totius terrae* בָּא לְפָנַי *a me decretus est*. — Praeterea eius usus est in his locutionibus aa) עָמַד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ stetit coram rege, mandata eius exspectans, i. e. ministravit ei (v. עָמַד), cf. עָבַד לִפְנֵי 2 Sam. 16, 19; bb) adorare *coram* numine (v. הִשְׁתַּחֲוָה). 1 Reg. 12, 30: *ibat populus* לִפְנֵי הָאֶחָד *ad adorandum* (vitulorum) *unum*. 1 Par. 21, 30. cc) fugari *coram* hoste (v. נגף Niph.), inde post verba dispergendi, perturbandi Iud. 4, 15. 1 Sam. 14, 13. 20, 1. 2 Sam. 5, 20. Jer. 1, 17. 49, 37 (cf. infra מִפְּנֵי). dd) נָתַן לִפְנֵי פ׳ posuit coram aliquo v. c. cibum 2 Reg. 4, 43, dein *proposuit* alicui ad eligendum Deut. 11, 26, (imposuit) legem ad eam observandam Deut. 4, 8. 1 Reg. 9, 6. Jer. 26, 4. 44, 10. Ez. 23, 24, it. dedit in potestatem alic. (i. q. בְּיַד פ׳) Jos. 10, 12. Deut. 2, 33. 36. Iud. 11, 9. 1 Reg. 8, 46. Jes. 41, 2. Ita sine dandi verbo Gen. 24, 51: *ecce! Rebecca* לְפָנֶיךָ *tibi tradita esto*. 34, 10: *terra est coram vobis*, vobis et gregibus vestris pateat. 2 Par. 14, 6.

2) *ante* (cf. פָּנִים no. 4) a) de loco, לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד ante tabernaculum conventus 1 Par. 6, 17, inde *ab oriente* Gen. 23, 17. 25, 18. Deut. 32, 49; it. *prae*, max. de duce et praetore, qui exercitum praecedit (v. יָצָא וּבָא לִפְנֵי הָעָם v. בּוֹא no. 1, litt. c), de rege, qui populo *praeest* (Eccl. 4, 16: *non erat finis omni populo* לְכֹל אֲשֶׁר לִפְנֵיהֶם *omnibus, quibus praeerat*), it. de captivis deque praeda, quam victor, ut gregem pastor (Gen. 32, 18), *ante* se agit (Jes. 8, 4. Am. 9, 4. Thren. 1, 5. 6). — b) de tempore, v. c. לִפְנֵי הָרַעַשׁ ante ter-

rae motum Am. 1, 1. Gen. 13, 10. 29, 26. Prov. 8, 25. Zach. 8, 10. — Gen. 30, 30: לְפָנַי *ante me*, i. e. priusquam ego ad te veneram. Jer. 28, 8. לְפָנַי מִזֶּה antehac Neh. 13, 4. Sq. inf. *antequam* Gen. 13, 10. Deut. 33, 1. 1 Sam. 9, 15. — c) de praestantia (ut lat. ante, prae). Iob. 34, 19: *non curat divitem* לִפְנֵי דָל *prae paupere*. Post verba motûs d) *obviam*, ut קָרָה לִפְנֵי פ' obviam fieri alicui Gen. 24, 12, et frequentius hostili modo: *contra, adversus* (ἀντί), pr. in faciem, anteriorem partem, velut קוּם לִפְנֵי surgere contra aliq. Num. 16, 2, יָצָא לִפְנֵי egredi contra 1 Par. 14, 8. 2 Par. 14, 9, it. עָמַד לִפְנֵי (v. עָמַד), הִתְיַצֵּב לִפְנֵי Jos. 7, 12. 13, קוּם לִפְנֵי persistere contra al., resistere.

3) *in modum*, *ad instar* (cf. פָּנִים no. 3, litt. b). Iob. 4, 19: *concidunt* לִפְנֵי עָשׁ Vulg. *sicut a tinea*. LXX. σητὸς τρόπον. Cf. lat. ad faciem Plaut. Cist. 1, 1, 73. Ita נָתַן לִפְנֵי habuit pro aliquo (cf. נָתַן כְּ) 1 Sam. 1, 16. — A לִפְנֵי ortum est adj. לִפְנַי anterior, q. v.

Not. Dubiae auctoritatis sunt significationes α) *pro* (cf. נֶגֶד, et germ. *vor* et *für*), in formula עָרַב לִפְנֵי spondere *pro* al. Prov. 17, 18 (sponsor enim *coram* amico spondere solebat); β) *propter* (ut מִלִּפְנֵי, מִפְּנֵי), in סָפַד לִפְנֵי plangere propter al. 2 Sam. 3, 31 (plangentes enim in funeris deductione loculum praecedebant, v. Geierum de luctu Hebraeorum cap. 5. §. 15—19).

E) מִלִּפְנֵי (*ab ante*) 1) *e conspectu*, dicitur de his, quae *ante* aliquid fuerant, et ex hoc loco recedunt, v. c. egredi מִלִּפְנֵי יְיָ Lev. 9, 24, מִלִּפְנֵי פַרְעֹה Gen. 41, 46. Inde post verba fugiendi (cf. מִן no. 3, litt. a) et fugandi 1 Par. 19, 18. 2 Par. 20, 7, timendi et terrendi 1 Sam. 18, 12. Ps. 97, 5. 114, 7. Eccl. 8, 13. Esth. 7, 6, adeoque auxilium implorandi (quod cum fuga coniunctum esse solet) 1 Sam. 8, 18, humiliandi se 1 Reg. 21, 29. 2 Par. 33, 12. 36, 12. — 2) Translate de causa: *propter* i. q. מִן, מִפְּנֵי, v. c. iubilare *propter* 1 Par. 16, 33.

F) מִפְּנֵי 1) *a facie*, *e conspectu*, *ab anteriore parte* pers. vel rei, *vor* (etwas) *weg*. Exod. 14, 19: *et columna recessit* מִפְּנֵיהֶם *e conspectu eorum* (vor ihnen weg), *et stabat a tergo eorum*. Inde frequentatur post verba abeundi Hos. 11, 2, fugiendi (cf. מִן no. 3, litt. a, a quo ita differt, ut מִפְּנֵי plerumque ante personas ponatur, מִן ante res, v. חָתַת Ni). Gen. 7, 7. 16, 8. Jes. 20, 6 cf. Ps. 61, 4, opem implorandi Jes. 19, 20. 26, 17, timendi (v. יָרֵא, חָתַת Ni.), reverendi, humiliandi se 2 Reg. 22, 19. Lev. 19, 32, se abscondendi Iob. 23, 17 et quae ad has notiones prope accedunt. Ita fugiendi et metuendi vis latet in his Iud. 9, 21: *ibi habitabat* מִפְּנֵי אֲבִימֶלֶךְ אָחִיו postquam fugerat *e conspectu Ab. fratris*. Bene Vulg. *ob metum A. fratris sui*. 1 Par. 12, 1 (de quo loco v. עָצַר Ni.). Jes. 17, 9: *domus desertae* (v. עֲזוּבָה) ..... אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *quas deseruerunt*, qui fugiebant *Israëlitas*, int. aborigines Palaestinae (v. not. ad h. l. in Vers. germ. ed. 2).

2) De auctore et causa efficiente, a quibus aliquid proficiscitur i. q. מִן no. 2, litt. c. Gen. 6, 13: *terra plena est violentiae* מִפְּנֵיהֶם quae *ab iis* proficiscitur. (LXX. bene ἀπ' αὐτῶν). Ex. 8, 20. Iud. 6, 6. Jer. 15, 17. Ez. 14, 15. De causa remotiore: *propter*. Jes. 10, 27: *frangetur iugum* מִפְּנֵי שָׁמֶן *propter pinguedinem* (tauri). Deut. 28, 20. Hos. 10, 15. Jer. 9, 6. Ubi ratio significatur, propter quam aliquid *non* fit, lat. utuntur praeverbio *prae*. Iob. 37, 19. 1 Reg. 8, 11. Sq. אֲשֶׁר in Conj. abit: *propterea quod, quia* Ex. 19, 18. Jer. 44, 23.

Miror, Winerum (p. 779) etiam has significationes addidisse: *coram*, laudato Levit. 19, 32 (ubi

קוּם מִפְּנֵי assurgere alicui, modesti et senectutem reverentis est (v. supra no. 1), adeoque: *versus* (qs. esset אֶל פְּנֵי) Jer. 1, 13 (de quo loco v. s. v. פָּנִים no. 4).

G) עַל פְּנֵי varie significat pro varia potestate et nominis et particulae.

1) A *faciei* et *frontis* (no. 1. 4) significatu est: a) *ad faciem, coram facie* alic., *coram* i. q. לִפְנֵי no. 1 (v. עַל no. 3, c) Gen. 32, 22. Lev. 10, 3. Ps. 9, 20. 2 Reg. 13, 14, praesente et inspectante aliquo Num. 3, 4. — Iob. 6, 28: עַל פְּנֵיכֶם אִם אֲכַזֵּב *ante oculos vestros* erit (i. e. manifestum erit), *num mentitus sim?* מִלִּפְנֵי = מֵעַל פְּנֵי Gen. 23, 3. — b) *in fronte* rei, *ante*. 2 Par. 3, 17. Ps. 18, 43: *ut pulvis ante ventum*, vento pulsus. In hunc censum veniunt etiam 1 Reg. 6, 3: *longitudo eius* (vestibuli) עַל פְּנֵי רֹחַב הַבַּיִת *ante latitudinem templi* (vor der Breite des Tempels hin). 2 Chr. 3, 8, et Gen. 1, 20: *et aves volent* .... עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם *in fronte* s. *ante firmamentum coeli.* It. *ab oriente* Gen. 16, 12. 23, 19. 25, 18. Jos. 18, 14. 1 Reg. 17, 3. 5. Zach. 14, 4; *ante*, de tempore Gen. 11, 28, de praestantia (*prae*) Deut. 21, 16. — c) *in faciem* vel *frontem* rei (cf. עַל no. 4), inde *versus* Gen. 18, 16. 19, 28, et *adversus* Ps. 21, 13. Nah. 2, 2.

2) A *superficiei* potestate עַל פְּנֵי est a) *in superficie* v. c. terrae Gen. 1, 29. 6, 1, aquarum Gen. 1, 2, vallis Ez. 37, 2, unde מֵעַל פְּנֵי de iis, quae a superficie removentur 1 Sam. 20, 15. Am. 9, 8. — b) *in superficiem* v. c. terrae Am. 5, 8, agri Lev. 14, 7. Ex. 32, 4. — c) *per* superficiem (*über* die Oberfläche *hin*) Gen. 11, 8. Lev. 16, 14. 15. Jes. 18, 2. — Translate d) est superaddentis, ut עַל (no. 1, litt. b, *a*), *super*, ἐπί. Ex. 20, 3: *ne sint tibi dii alieni* עַל פָּנָי *super me* i. e. praeter me. Bene

LXX. πλὴν ἐμοῦ. [illegible] Iob. 16, 14.

פִּנָּה f. (a masc. פֵּן q. v.) [illegible] *lus*. Prov. 7, 8. 12. 21, [illegible] רֹאשׁ פִּנָּה Ps. 118, 22 [illegible] Iob. 38, 6 lapis [illegible] 2) *turris muralis*, [illegible] lis murorum exstrueba[illegible] 26, 15. Zeph. 1, 16. — 3) [illegible] de *principe populi*, [illegible] pugnaculo est Jes. 19, 13. [illegible] 4. 1 Sam. 14, 38. Iud. 20, [illegible] מָגֵן, בַּדִּים.

פְּנוּאֵל (facies Dei, a [illegible] soleto פְּנוּ pro פְּנֵי, cf. [illegible] מְתִים) n. pr. 1) oppidi t[illegible] nensis Gen. 32, 32 (ubi [illegible] eius narrantur). Iud. 8, [illegible] פְּנִיאֵל (id.) Gen. 32, 31. — [illegible] a) 1 Chron. 8, 25, Ke[illegible] b) 1 Chr. 4, 4.

פְּנִיאֵל v. anteced. no. 1 et 2[illegible]

פָּנִים *facies* v. פָּנֶה.

פְּנִימָה Milêl (a פְּנִים signif[illegible] locali, cf. ad terminationes [illegible] tam יְמִימָה, et אֵלָיְמָה Ex. 15, [illegible] 33, 9) pr. *ad parietem* [illegible] conclavis et atrii, *qui e reg*[illegible] *nuae est* et oculis intrant[illegible] ἐν τοῖς ἐνωπίοις, ubi sol[illegible] in aedibus regiis. Ps. 45, 14: [illegible] *splendida filia regis* (reg[illegible] פְּנִימָה *ad parietem* i. e. [illegible] det. Inde *in pariete inter*[illegible] etiam gr. ἐνώπια) 1 Reg. [illegible] *intus, in domo* 2 Reg. [illegible] *trorsum* 2 Par. 29, 18. Cu[illegible] 1) לִפְנִימָה *intus, intrinsecus* [illegible] 6, 30, *introrsum* Ez. 41, 3. [illegible] לְ *intra* aliquid Ez. 40, 1[illegible] *intus* (von innen) 1 Reg. [illegible] 2) מִפְּנִימָה *intrinsecus* (v. [illegible] 1 Reg. 6, 19. 21. 2 Chr[illegible] Inde

פְּנִימִי (מ in hoc vocabulo [illegible] ram radicalem fere abiit [illegible] pterea servata est) fem. [illegible] פְּנִימִים 1 Chron. 28, 11. [illegible] 2 Chr. 4, 22 adj. *interior* [illegible]

חִיצוֹן exterior) 1 Reg. 6, 27. 36. 7, 12. Ez. 40, 15 sqq.

פְּנִינִים m. tantum in plur. Prov. 3, 15. 8, 11. 20, 15. 31, 10. Thren. 4, 7. Job. 28, 18, semel פְּנִיִּים Prov. 3, 15 Chethibh (singularem habes in n. pr. פְּנִנָּה) ex sententia plurimorum Rabbinorum, quam defendunt Bochartus Hieroz. II, l. V c. 6. 7, Hartmannus, Hebräerin III, p. 84 sqq., et nuper Bohlenius al. *margaritae* (gr. πίννα). Assensum praeberem, nisi obstarent verba Thren. l. c. אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים, quae ut cum Bocharto reddam: *splendent* (candent) *corpore prae margaritis*, a me impetrare non possum, v. אדם. Magis igitur inclino in sententiam J. D. Michaëlis (Supplemm. p. 2022) al., qui *coralia rubra* intelligunt, quibus etiam etymon favet (pr. rami, frondes, coll. arab. أَفْنُونٌ ramus, a rad. פָּנַן): nec obstat aliud vc. רָאמוֹת, cui itidem coraliorum significatum tribuunt. Idem enim cadit in margaritas (v. בְּדֹלַח). Sunt etiam, qui *gemmas rubras*, ut sardios, pyropos, intelligant, sed inter gemmas (Ex. 39, 10 sqq.) hoc vc. non recensetur.

פָּנַן rad. inusit. Arab. فَنَّ Conj. II. divisit, dispescuit, inde פֵּן, פִּנָּה angulus (exterior et interior), et פְּנִינִים prob. coralia (pr. rami, cf. בַּד a rad. בָּדַד).

פְּנִנָּה (i. q. פְּנִינָה, quod ipsum nonnulli codd. exhibent, coralium, al. margarita) n. pr. uxoris Elkanae 1 Sam. 1, 2. 4.

פָּנַק in Kal inusit. Originem quaesiverim in *vacillando* (cf. פוּק), unde *debilitatis* et *mollitiei* potestas proficiscitur. Arab. فنق molliter habuit et educavit. IV. molliter vixit. Syr. Ethpe. oblectavit se.

Pi. molliter habuit Prov. 29, 21.

פַּס pr. *extremitas* (a rad. פָּסַס no. I) i. q. chald. et syr. ܦܣܐ, addito יְדָא, ܐܝܕܐ manus, et ܪܓܠܐ planta pedis. Inde כְּתֹנֶת פַּסִּים Gen. 37, 3. 23. 2 Sam. 13, 18. 19 tunica ad manus et talos porrecta s. manicata et talaris, a pueris puellisque nobilioribus gestata. Joseph. Arch. 7, 8 §. 1: ἐφόρουν γὰρ αἱ τῶν ἀρχαίων παρθένοι χειροδέτους ἄχρι τῶν σφυρῶν πρὸς τὸ μηδὲ βλέπεσθαι χιτῶνας, quae bene explicuit et defendit A. Th. Hartmannus, Hebräerin III, 280. Etiam LXX et Aqu. Sam. καρπωτός. Symm. χειριδωτός. Aqu. Gen. ἀστραγάλειος (talaris). — De tunicae a mulieribus virisque nobilioribus gestatae formis v. Braunium de vestitu sacerd. p. 473 sqq. Schroederum de vest. mulierum p. 237 sqq. Böttigeri Sabinam II, 94 sqq. 115 sqq.

פַּס chald. addito יְדָא: *manus* (pr. extremitas manus i. e. manus, quae extremitas est). Dan. 5, 5. 24. V. hebr. et conf. אֶפֶס no. 2.

פַּס דַּמִּים v. אֶפֶס דַּמִּים.

פָּסַג in Kal inusit. Chald. dissecuit, i. q. פָּסַק, quod usitatius est.

Pi. semel Ps. 48, 14: פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ *dissecate palatia eius* i. e. perambulate ea, nisi mavis: *accurate contemplamini;* solent enim verba dividendi ita transferri (cf. בִּין). Inde

פִּסְגָּה (chald. pars, frustum) n. pr. iugi in agro Moabitico, ad terminum australem regni Sihonis Num. 21, 20. 23, 14. Deut. 3, 27. 34, 1. Jos. 12, 3.

פִּסָּה pr. *diffusio* (v. rad. פָּסַס no. II), translate *abundantia*, semel legitur Ps. 72, 16: יְהִי פִסַּת בַּר בָּאָרֶץ *sit abundantia frumenti in terra.* Aliis est fem. formae פַּס, inde *manipulus*, Kimchio: מְלֹא כַף, quod ferri possit, modo collective accipiatur.

I. **פָּסַח** 1) *transiit, praeteriit,* inde n. pr. תִּפְסַח Thapsacus, ubi Euphratem transire solebant. — Inde 2) *pepercit, indulsit* Jes. 31, 5, sq. עַל Ex. 12, 13. 23. 27 i. q. עָבַר עַל. (Arab. فسح locum ampliorem fecit alicui).

II. **פָּסַח** pr. *luxatus est* (arab. فسخ), inde *claudicavit.* Translate 1 Reg. 18, 21: *quamdiu in duas partes claudicabitis* i. e. fluctuabitis inter utramque causam. Eodem modo Arabes utuntur verbo حنف claudicare, Syri verbo ܡܛܠ (Barhebr. p. 531), et Chrysostomus formula *χωλεύειν περὶ τὰ δόγματα.*

Pi. id. 1 Reg. 18, 26 (per ludibrium de saltatione incondita sacerdotum Baalis).

Niph. claudus factus est 2 Sam. 4, 4.

Derivv. פֶּסַח — פִּסֵּחַ.

פָּסֵחַ (claudus) n. pr. m. 1) 1 Par. 4, 12. 2) Neh. 3, 6. 3) Esr. 2, 49. Neh. 7, 31.

פֶּסַח m. pr. *indulgentia, immunitas* a poena et calamitate, inde 1) sacrificium ob immunitatem populi oblatum, *agnus paschalis,* de quo Ex. 12, 27: זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיהוָֹה אֲשֶׁר פָּסַח עַל בָּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם *sacrificium indulgentiae* (pr. transitionis) *hoc est Jehovae, qui praeteriit domos Israëlitarum in Aegypto, quum plagâ afficeret Aegyptios* cet. Inde שָׁחַט הַפֶּסַח mactare agnum paschalem Ex. 12, 21. 2 Chr. 30, 15. 17. 35, 1. 6, זָבַח הַפֶּסַח Deut. 16, 2 sqq., אָכַל הַפֶּסַח comedere pascha 2 Chr. 30, 18 עָשָׂה פֶּסַח parare paschatis sacrificium (v. עָשָׂה no. 2, f) Ex. 12, 48. Num. 9, 4 sqq. Jos. 5, 11. Plur. פְּסָחִים 2 Par. 30, 17.

2) *dies paschatis* i. e. dies quartus decimus mensis Nisan (Levit. 23, 5), quem excipiebant septem dies *festum azymorum* dicti (ibid. Comm. 6). Inde מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח postridie paschatis i. e. die quinto decimo mensis Nisan, Jos. 5, 11.

פִּסֵּחַ adj. m. *claudus* Lev. 21, 18, pl. פִּסְחִים (sine dag.) 2 Sam. 5, 6. 8. Jes. 33, 23.

פָּסִיל vel **פְּסִיל**, tantum in plur. פְּסִילִים 1) *imagines sculptiles* idolorum Deut. 7, 25. Jes. 21, 9. Jer. 8, 19. 51, 52, eaeque ligneae Deut. 7, 5. 25. — 2) fort. *lapicidinae,* ut syr. ܦܣܝܠܐ (v. 2 Reg. 12, 12 Pesch.) Iud. 3, 19. 26. Rad. פָּסַל.

פָּסַךְ rad. inusit. Chald. Pa. secuit i. q. פָּסַג et פָּסַק. Inde

פָּסַךְ n. pr. m. 1 Chr. 7, 33.

פָּסַל fut. יִפְסֹל *cecidit, concidit, caedendo finxit* a) lapides Ex. 34, 1. 4. Deut. 10, 3. 1 Reg. 5, 32 (18), (syr. id.); b) idolum, prob. ligneum Hab. 2, 18.

Deriv. פָּסִיל et

פֶּסֶל c. Suff. פִּסְלִי m. *simulacrum* idoli *sculptile* Ex. 20, 4. Iud. 17, 3 sqq. idque ligneum Jes. 44, 15. 17. 45, 20; adeoque de *simulacro fusili* (quod proprie מַסֵּכָה vocatur) Jes. 40, 19. 44, 10. Jer. 10, 14. 51, 17. Pro Plurali semper dic. פְּסִילִים.

פְּסַנְטֵרִין Dan. 3, 7 et פְּסַנְתֵּרִין 3, 5. 10. 15 vc. gr. ψαλτήριον (apud Alex. intpp. saepe pro נֵבֶל, כִּנּוֹר) l et n permutatis in linguam chaldaeam receptum, idque singularis numeri, siquidem a) copulatur cum aliis instrumentorum nominibus in singulari positis, et b) non respondet graeco ψαλτήρ, quod citharoedum notat, sed ψαλτήριον. Graecum autem ιον apud Orientales vel transit in *in*, cf. κοινόβιον syr. *Kanobin*, vel plane

abiicitur, cuius rei testimonium habemus in hoc ipso vocabulo, quod in Aegypto hodieque سنطير appellatur (pro psantir), v. Villoteau in Descr. de l'Égypte VI, p. 426. Vide nunc, quid valeat Hengstenbergii nupera de hoc vc. disputatio, de authentia Danielis p. 15.

פָּסַס (cogn. verbo אָפֵס) *cessavit, desiit* Ps. 12, 2. Deriv. פַּס.

. **פָּסָה** i. q. פָּשָׂה et chald. פְּסָה *diffudit se*, unde פִּסָּה.

פִּסְפָּה n. pr. m. 1 Chr. 7, 38. (Origo latet).

פָּעָה vc. onomatopoët. 1) *clamavit, vociferatus est*, semel de muliere parturiente Jes. 42, 14. (Syr. et chald. ܦܥܐ, פְּעָא *balavit*, cf. gr. *βοάω*, unde *βοῦς, bos*. Simile est צָוַח *γοάω* q. v.).

2) *flavit, sibilavit* serpens, vipera, arab. فعى, unde אֶפְעֶה vipera. A no. 1 est

פָּעִי (balatus) n. pr. oppidi in Idumaea, etiam פָּעִי dicti. Gen. 36, 39.

פְּעוֹר (hiatus) n. pr. montis in Moabitide Num. 23, 28. Inde בַּעַל פְּעוֹר Num. 25, 3. 5 et simpl. פְּעוֹר 23, 28. 31, 16. Jos. 22, 17 idolum Moabitarum, in cuius cultu puellae pudicitiam prostituebant. Cf. בֵּית פְּעוֹר.

פָּעַל fut. יִפְעַל, semel יִפְעוֹל sq. Makk. -יִפְעָל (Iob. 35, 6) i. q. עָשָׂה *fecit*, verbum in linguis cognatis (ܦܥܠ, فعل) usitatissimum, apud Hebraeos in sermone tantum poëtico. Iob. 11, 8: מַה־תִּפְעָל *quid facies?* Ps. 11, 3: צַדִּיק מַה־פָּעָל *quid faciat probus?* Deut. 32, 27: לֹא יְהוָה פָּעַל כָּל־אֵלֶּה *non Jehova fecit haec omnia.* Iob. 33, 29. Jes. 43, 13. Spec. est a) *confecit, fabricatus est* v. c. idolum Jes. 44, 15, fecit (fodit) foveam Ps. 7, 16. Absol. Jes. 44, 12: פָּעַל בַּפֶּחָם *laborat in prunarum igne.* — b) produxit, *creavit* Ps. 74, 12, unde פֹּעֲלִי creator meus Iob. 36, 3. — c) *paravit.* Ex. 15, 17: *locum*, quem *ad habitandum parasti.* Inde *molitus est* aliquid (opp. עָשָׂה effecit). Jes. 41, 4: מִי פָעַל וְעָשָׂה *quis molitus et effecit?* (cf. 43, 7: יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו). Mich. 2, 1. Ps. 85, 3: *in animo scelera molimini.* (Eodem modo usurpatur עָשָׂה Jes. 32, 6. 37, 26). — d) fecit (i. e. exercuit) iustitiam Ps. 15, 2, nequitiam, scelus Iob. 32, 32. 36, 23. פֹּעֲלֵי אָוֶן malefici, homines nequam Ps. 5, 6. 6, 9. 14, 4 et saepe. — e) Sq. acc. et לְ rei Ps. 7, 14: חִצָּיו לְדֹלְקִים יִפְעָל *sagittas suas facit ardentes.* — f) Sq. לְ pers. fecit alicui aliquid, sive bonum Iob. 22, 17. Ps. 31, 20, sive malum Iob. 7, 20, sq. בְּ id. 35, 6.

Nomm. deriv. מִפְעָל, פְּעֻלָּה, פֹּעַל.

פֹּעַל c. Suff. פָּעֳלוֹ, פָּעָלְךָ (poolcha) rarius פָּעֳלוֹ Jes. 1, 31. Jer. 22, 13, pl. פְּעָלִים 1 Chr. 11, 22 i. q. מַעֲשֶׂה, sed (paucis exemplis exceptis) nonnisi poët. 1) *factum, facinus* (That), ut hominum Ps. 28, 4. Prov. 24, 12. 29, Dei Ps. 64, 10, spec. *praeclare factum* 2 Sam. 23, 20, *malefactum* Iob. 36, 9 (arab. فَعْلَةٌ id.). — 2) *opus* (Werk), quod quis produxit. פֹּעַל יָדַי opus manuum mearum (i. e. Israël). Jes. 45, 11. Spec. de poenis divinis Jes. 5, 12. Hab. 1, 5. 3, 2 (cf. מַעֲשֶׂה no. 3, a), de auxilio divino Ps. 90, 16. — 3) quod labore partum est Prov. 21, 6, *merces* Iob. 7, 2. Jer. 22, 13. Cf. פְּעֻלָּה no. 2.

פְּעֻלָּה f. 1) i. q. מַעֲשֶׂה no. 1. nom. act. *quae quis facit, agit* (das Thun), *agendi ratio*, Prov. 10, 16. 11, 18. Jer. 15, 16. Plur. פְּעֻלּוֹת studia hominum Ps. 17, 4. — 2) *merces* Lev. 19, 13. Ps. 109, 20.

פְּעֻלְּתַי (pro פְּעֻלְּתְיָה merces Jehovae) n. pr. m. 1 Par. 26, 5.

פָּעַם 1) *percussit, pulsavit*, unde פַּעַם incus, et פַּעֲמוֹן tintinnabulum, it. pede feriit, calcavit, unde פַּעַם gressus, pes. — 2) Metaph. *impulit, agitavit* aliquem (spiritus Dei) Iud. 13, 25.

Niph. agitatus, commotus, perturbatus est Gen. 41, 8. Dan. 2, 3. Ps. 77, 5.

Hithpa. id. Dan. 2, 1.

Duo nomm. deriv. statim sequuntur.

פַּעַם f. (semel masc., signif. 3 Iud. 16, 28) 1) *incus* (v. rad. no. 1). Jes. 41, 7. — 2) ictus pedis (Tritt), inde *gressus, passus*. Ps. 17, 5: *ne vacillent gressus mei*. 57, 7. 119, 133. 140, 5. Trop. Iud. 5, 28: *passus curruum eorum*. Adeoque *pes*, quo gradimur. Plur. פַּעֲמוֹת pedes artefacti Ex. 25, 12. — Ictu manus pedisque numerare solemus, inde 3) פַּעַם אַחַת pr. *uno ictu* est *semel* Jos. 6, 3. 11. 14 et *simul* Jes. 66, 8 (cf. vcc. arabica كَفْقَة, خَطْوَة, مَرَّة). Dual. פַּעֲמַיִם bis Gen. 27, 36. Plur. שָׁלֹשׁ פְּעָמִים ter Ex. 23, 17 cet. כַּמֶּה פְעָמִים quoties? 1 Reg. 22, 16. פַּעַם וּשְׁתַּיִם semel et iterum Neh. 13, 20. הַפַּעַם (hac vice) *nunc* Gen. 29, 35. 46, 30. Ex. 9, 27. 10, 17. כְּפַעַם — בְּפַעַם nunc ut antea (einmal wie das andere) Num. 24, 1. Iud. 16, 20. 1 Sam. 20, 25. פַּעַם — פַּעַם modo — modo Prov. 7, 12.

פַּעֲמוֹן m. *tintinnabulum*, a pulsando dictum. Ex. 28, 33. 39, 25. 26.

פַּעְנֵחַ v. צָפְנַת־פַּעְנֵחַ.

פָּעַר addito פֶּה et בְּפֶה (Iob. 16, 10) *distendit os* magno hiatu, quod est bestiarum sanguinolentarum Iob. 16, 10, avide appetentium 29, 23. Ps. 119, 131, poët. de orco Jes. 5, 14. (Syr. ܦܥܪ, arab. ... id. Inde n. pr. פְּעוֹר et

פַּעֲרַי 2 Sam. 23, 35 n. pr. ... militum Davidis, qui 1 Chr. ... נַעֲרַי (rectius) scribitur.

פָּצָה 1) pr. *disrupit* (... reissen), cf. verba affinia פָּצַל, פָּצַם, פָּצַע, quae com... mariam potestatem dirum... diffringendi habent, partim ... radd. a litteris בק, בז or... Inde *distendit, aperuit* ... Jes. 10, 14, quod est m... (instar bestiarum rapacium) Ps. 22, 14, irridentium, sq. ... 2, 16. 3, 46, temere lo... Iob. 35, 16. Ps. 66, 14. ... 35. 36. — 2) *eripuit*, ... Ps. 144, 7. 10. 11. (Ita syr. ... et arab. فصى Conj. II. IV.) ...

פָּצַח 1) *rupit, fregit*, arab. ... aeth. ፈጸሐ: diffisus est. ... Pi. — 2) פָּצַח רִנָּה ... *iubila* (Terent. cf. erump... machum Cic., rumpere que... ῥῆξαι φωνήν Demosth.) ... effundi in iubila Jes. 14, ... 49, 13. 54, 1. 55, 12. ... וְרַנֵּן 52, 9. Ps. 98, 4. ... ተፈሥሐ: gavisus est).

Pi. fregit (ossa) Mich. ...

פְּצִירָה m. *fissura* (das Sch... seyn) instrumentorum ... 1 Sam. 13, 21. Arab. ... dius fissuras (dentes) ... obtusus. Rad. פָּצַר.

פָּצַל tantum in Pi. *de...* ... Gen. 30, 37. 38. Cf. ... Inde

פְּצָלוֹת f. pl. *loca decortica...* ... garum) ibid.

פָּצַם in Kal inusit.

Pi. disrupit (dehiscere ...) terram Ps. 60, 4. Arab. ...

git, rupit, aeth. ፈለጠ: abrupit, inde finivit.

פָּצַע *vulneravit* (pr. fidit, fissuram fecit, cf. בָּצַע) Cant. 5, 7. 1 Reg. 20, 37. Deut. 23, 2. Inde

פֶּצַע c. Suff. פִּצְעִי plur. פְּצָעִים cstr. פִּצְעֵי m. *vulnus* Gen. 4, 24. Ex. 21, 25. Jes. 1, 6.

פָּצַץ rad. inusit. i. q. פוץ dispersit, inde

פִּצֵּץ n. pr. m. (dispersio) c. art. 1 Chr. 24, 15.

פָּצַר fut. יִפְצַר pr. (v. Schult. opp. min. p. 168) *obtudit*, *obtusum fecit* i. q. arab. فطر (unde פְּצִירָה q. v.), inde *ursit*, *institit* sq. בְּ pers. a) precibus (cf. obtundere precibus) Gen. 19, 3. 33, 11, b) hostili animo Gen. 19, 9. Cf. cognatum פָּרַץ בְּ.

Hiph. *obtudit* animum, inde *obtusus fuit, pertinaciter egit* 1 Sam. 15, 23. Inf. nominasc. הַפְצַר *pertinacia* ibid., copulatur cum מְרִי.

Deriv. פְּצִירָה.

פָּקַד fut. יִפְקֹד pr. (ut suspicor) *pepigit*, *impegit* in aliquem, aliquid (auf jem., etwas stofsen), cogn. radd. פָּגַע, פָּגַשׁ. Inde

1) in bonam partem: *adiit* aliquem, aliquid a) visendi causa, *visitavit* (besuchen) 1 Sam. 17, 18: *et adi fratres tuos* לְשָׁלוֹם *de salute* eorum quaesiturus. Sq. בְּ rei, quam visitans hospiti offert (cf. בְּ) Iud. 15, 1. — b) inspiciendi et explorandi causa, inde *exploravit* Ps. 17, 3. Iob. 7, 18. — c) lustrandi causa, inde *lustravit*, *censuit* populum, exercitum Num. 1, 44 sq. 3, 39 sqq. 1 Reg. 20, 15. Part. pass. פְּקוּדִים qui in censum veniebant Num. 1, 21 sqq. 2, 4 sqq. Ex. 30, 14 (cf. Hothpa. et nomen מִפְקָד); it. *lustrando desideravit* 1 Sam. 20, 6. 25, 15. Jes. 34, 16. (Aethiop. ፈቀደ recensuit, numeravit). — d) ut curam eius gereret, *prospexit* alicui, ut pastor gregi Jer. 23, 2, Deus hominibus Gen. 21, 2. 50, 24. Exod. 3, 16. 4, 31. 1 Sam. 2, 21. Iob. 7, 18. Passim *denuo* (post intervallum) *prospexit* alicui Jes. 23, 18, it. *respexit* aliquem auxilium exspectans Jes. 26, 16. (Arab. فقد animadvertit, consideravit, desideravit. VIII. visitavit, exploravit). Inde

2) causat. (i. q. Hiphil) fecit ut aliquis prospiceret aliis (hominibus vel rebus), eos (eas) curaret i. e. a) *praefecit* aliquem alicui, sq. acc. pers. et עַל Num. 4, 27. 27, 16. Jer. 51, 27. Metaph. Jer. 15, 3: *praeficiam iis quattuor familias* i. e. quattuor calamitatum genera iis immittam. Absol. Num. 3, 10. Deut. 20, 9. Part. pass. פְּקוּדִים praefecti Num. 31, 48. 2 Reg. 11, 15. Cf. Niph. Hiph. et n. פָּקִיד. Sq. אֶת (אֵת) constituit s. adiunxit alicui comitem, ministrum (jem. beygeben, beyordnen) Gen. 40, 4. — b) *curae* alic. *commisit*, *mandavit* (aram. Pe. et Pa. mandavit, iussit), sq. עַל pers. 2 Par. 36, 23. Esr. 1, 2. Iob. 36, 23: מִי פָקַד עָלָיו דַּרְכּוֹ *quis ei mandavit viam suam?* 34, 13: מִי פָקַד עָלָיו אַרְצָה *quis ei mandavit terram?* i. e. terram curae eius commisit. Cf. פִּקּוּד mandatum. — c) *deposuit* alicubi (alterius curae commisit) 2 Reg. 5, 24. Cf. פִּקָּדוֹן depositum.

3) hostili modo *adortus est*, *invasit* (cf. פָּגַע no. 1, a), absol. Iob. 31, 14. 35, 15. Jes. 26, 14, sq. עַל pers. 27, 3, max. de Deo impios castigaturo Jer. 9, 24. 25. 44, 13, sq. אֶל 46, 25, בְּ 9, 8, acc. Ps. 59, 6. In aliis locis accedit causa poenae, ut Hos. 12, 3: לִפְקֹד עַל יַעֲקֹב כִּדְרָכָיו *ut puniat Jacobum secundum vias suas;* saepius autem peccatum puniendum in acc. ponitur, Ex. 20, 5: פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים *puniens peccatum patrum in filiis.*

32, 34. 34, 7. Num. 14, 18. Jes. 13, 11. Hos. 1, 4. 2, 15. 4, 9, cf. 1 Sam. 15, 2. Ps. 89, 33, ubi personae mentio omissa est.

Niph. 1) pass. Kal no. 1, c. *desideratus est* Num. 31, 49. 1 Sam. 20, 18. 25. 25, 7. 21. — 2) pass. Kal no. 2, a. *praefectus est* Neh. 7, 1. 12, 44. — 3) pass. Kal no. 3 *punitus est, poenas dedit* Jes. 24, 22. 29, 6. Num. 16, 29. Prov. 19, 23.

Pi. i. q. Kal no. 1, c. *lustravit* Jes. 13, 4. — *Pu.* 1) *lustratus est* Exod. 38, 21. 2) *desideratus est* Jes. 38, 10: *desiderabor reliquos annos meos*, frustra me inter vivos quaerent amici.

Hiph. i. q. Kal no. 2 1) *praefecit* aliquem alicui rei, sq. acc. pers. et עַל rei Gen. 39, 5. 41, 34. Num. 1, 50. Jer. 1, 10. 40, 11, לְ 1 Reg. 11, 28, בְּ Jer. 40, 5. 41, 18, absol. 2 Reg. 25, 23. Metaph. Lev. 26, 16 (cf. in Kal Jer. 15, 3). — 2) *commisit, mandavit* curae alicuius, sq. עַל יְדֵי 2 Par. 12, 10, בְּיַד Ps. 31, 6, sq. אֵת pr. commisit apud aliquem (q. d. deposuit *apud* eum), Jer. 40, 7. 41, 10. Absol. 37, 21. — 3) *deposuit* alicubi Jes. 10, 28. Jer. 36, 20. — *Hoph.* הָפְקַד part. מֻפְקָדִים 1) *praefectus est* 2 Reg. 12, 12. 2 Chr. 34, 10. 12. — 2) *depositus est* apud aliquem, sq. אֵת Levit. 5, 23. — 3) *punitus est*, poenas dedit Jer. 6, 6.

Hithpa. pass. Kal no. 1, c. *lustratus, recensitus est* Iudd. 20, 15. 17. 21, 9. — *Hothpa.* pl. הָתְפָּקְדוּ (pro הִתְפַּקְדוּ) id. Num. 1, 47. 2, 33. 26, 62. 1 Reg. 20, 27.

Nomm. deriv. פְּקֻדָּה — פִּקּוּד, מִפְקָד, פָּקִיד.

פְּקֻדָּה f. 1) *lustratio, recensio* (v. rad. 1, c). 1 Par. 23, 11. — 2) *observatio, cura* (v. rad. 1, d), Iob. 10, 12, spec. *custodia* i. q. מִשְׁמָר, מִשְׁמֶרֶת 2 Reg. 11, 18. 2 Par. 23, 18. בֵּית הַפְּקֻדּוֹת domus custodiae, carcer Jer. 52, 11. — 3) *praefectura, munus* (rad. 2, a. Num. 4, 16. 2 Chr. 23, 18. Ps. 109, 8. Concr. *praefecti* 2 Par. 24, 11. Jes. 60, 17. — 4) *opes*, quae quis apud se) deposuit et custodit Jes. 15, 7. — 5) *poena* (v. rad. no. 3) Jes. 10, 3. Plur. Ez. 9, 1.

פִּקָּדוֹן m. *depositum* (v. rad. no. 3 c) Gen. 41, 36. Lev. 5, 21. 23.

פְּקִדֻת f. *praefectura, munus praefecti* Jer. 37, 13.

פְּקִיד m. 1) *praefectura* (v. rad. 2 a) et concr. *praefectus* Ez. 23, 23. — 2) *poena* (v. rad. no. 3), nomen allegoricum Babylonis Jerem. 50, 21.

פִּקּוּדִים m. pl. *mandata, praecepta* (Dei) Ps. 103, 18. 111, 7.

פָּקַח *aperuit*, spec. addito עֵינַיִם oculos, 2 Reg. 4, 35. 19, 16. Jes. 27, 19 cet., semel de auribus (Jes. 42, 20). *Oculos* (suos) *aperuit super* al. (sq. עַל) dr. pro: diligenter observavit eum Iob. 14, 3, prospexit ei Zach. 12, 4. Absol. oculos aperire s. apertos habere est i. q. vigilem, sedulum esse opp. pigro, somnolento Prov. 20, 13. Alibi Deus dicitur *oculos* alic. *aperire*, duplici sensu, a) *visum restituit* coeco 2 Reg. 6, 17. 20. Ps. 146, 8. Jes. 42, 7. b) spectanda dedit, quae alias oculos mortalium latent Gen. 21, 19, cf. Niph.

Niph. aperti sunt oculi Jes. 35, 5. Metaph. Gen. 3, 5. 7.

Nomm. deriv. פֶּקַח — פְּקַח־קוֹחַ.

פֶּקַח (apertis oculis, vel ellipt. pro פְּקַחְיָה) n. pr. regis Samariae tempore Jesaiae, a. Chr. 759—3. 2 Reg. 15, 25 sqq. 2 Chr. 28, 6. Jes. 7, 1.

פִּקֵּחַ m. *oculis apertis, videns* (opp. coeco) Ex. 4, 11. Pl. trop. 23, 8.

פְּקַחְיָה (cui Jehova oculos aperuit) n. pr. regis Samariae, a. Chr. 761—59. 2. Reg. 15, 22 sqq.

פְּקַח־קוֹחַ (rectius cum codd. non paucis coniunctim פְּקַחְקוֹחַ) *apertio* sc. carceris, *liberatio* Jes. 61, 1, cf. פָּקַח 14, 17. Usus rad. פָּקַח (cogn. פתח) etiam apud Arabes latius patet, quam ad oculos auresque.

פָּקִיד m. *praefectus* a) muneri civili Gen. 41, 34. Neh. 11, 22; b) militari 2 Reg. 25, 19.

פָּקַע syr. ܦܩܥ, i. q. בָּקַע *fissus, ruptus est* (platzen). Inde

פַּקֻּעָה pl. f. *cucumeres agrestes* l. asinini, qui vel leviter tacti *rumpuntur* semen eiaculantes. 2 Reg. 4, 39. Vide Celsii Hierob. I, p. 393 sqq. Et

פְּקָעִים m. pl. id., tanquam architecturae ornamentum 1 Reg. 6, 18. 7, 24.

פַּר et **פָּר** (posterius in Pausa et cum acc. coniunct.) c. art. הַפָּר, בַּפָּר, לַפָּר Plur. פָּרִים m. *taurus* impr. aetate florens, *iuvencus*. (Congruunt germ. *Farr*, Notk. *Pharr, Pharre*, anglosax. *fear*, fem. *πόρτις*, *Färse*, et cognata videntur פֶּרֶא; פֶּרֶד *veredus, Pferd*, פָּרָשׁ, فَرَس equus, quibus multa addi possunt ex linguis germ. v. Adel. II, p. 727. Grimm gramm. III, p. 328. Sequitur analogiam verbi פָּרַר, atque possit a *fer*ocia dictus videri iuvencus: sed videntur omnia illa nomina significatu suo propius accedere ad potestatem radd. פָּרָה, פָּרָה *ferre, cito ferri, vehi*, et iuvencus ita dictus videtur a vehiculo trahendo, cf. עֵגֶל et עֲגָלָה). Saepe de iuvenco anniculo Ex. 29, 1. Levit. 4, 3. 14. 8, 2. 14 cet.; semel de septenni Iud. 6, 25. Appositio est in his Ps. 69, 32: שׁוֹר פָּר *taurus iuvencus;* ab aliis tauris distinguitur Jes. 34, 7: פָּרִים עִם אַבִּירִים *iuvenci cum tauris*. Metaph. de *sacrificio* etiam labiis oblato Hos. 14, 3. — Fem. est פָּרָה q. v.

פָּרָא i. q. פָּרָה (ubi vide plura) 1) *ferre;* 2) *cito ferri, cito currere*, unde פֶּרֶא.

Hiph. fructum *tulit* Hos. 13, 15.

פֶּרֶא (semel פֶּרֶה Jer. 2, 24) comm. (m. Ps. 104, 11. f. Jer. 2, 24) *onager*, a *currendo* dictus (est enim animal velocissimum) Gen. 16, 12. Iob. 6, 5. 11, 12. 24, 5. 39, 5. Syn. est עָרוֹד. Plura dederunt Bochartus Hieroz. I, 3, c. 16. Rosenm. bibl. Alterth. IV, 2, p. 158. Imaginem huius ferae (nunc in Asia occidentali rarissimae) nuper dedit Ker Porter, Travels I, 459.

פִּרְאָם (i. q. פִּרְאָן onagro similis, fort. cursu) n. pr. regis cananaei Jos. 10, 3.

פֹּארֹת f. pl. *rami*, v. פֹּארָה.

פַּרְבָּר m. 1 Chr. 26, 18 et **פַּרְוָר** 2 Reg. 23, 11 *suburbium*. In Targg. saepius, in quibus etiam inveniuntur formae פַּרְוִיל, פַּרְוָל. Etymon in linguis semiticis frustra quaesiveris. Mihi persicum esse videtur, باروار vel بروبر murum habens, a بارو murus, moenia [cf. supra בִּירָה] et term. بار, وار, ور habens, possidens.

פָּרַד 1) *disrupit, diffregit, rumpendo separavit*. Haec enim est primigenia potestas bilitteri פר, cf. פָּרַם, פָּרַק, פָּרַץ, פָּרַשׁ, פָּרַס, פָּרַר, quae varie transfertur ad dispergendi (פָּרַט, פָּרַץ), dissolvendi (פָּרַע), erumpendi (פָּרַח), pandendi (פָּרַד, פָּרַשׂ, פַּרְשֵׁז), denique iudicandi (פָּרַז) significatus. Cf. de simili syllabae בר potestate s. v. בָּרָא.

2) *expandit*, v. c. alas. Ez. 1, 11. Unde syr. ܦܪܕ volavit, et cito aufugit. Cf. פֶּרֶד.

3 *sparsit* i. q. פָּרַם, unde פְּרֻדוֹת.

Niph. 1) *separavit se* 2 Sam. 1, 23, sq. מִן Iud. 4, 11, et מֵעַל *ab* aliquo Gen. 13, 9 sqq. Part. נִפְרָד *separans se* ab aliis, aliorum contemtor fastidiosus, sibi soli vivens (Sonderling). Prov. 18, 1. — 2) *dispersit se* Gen. 10, 5. 32 (cf. 25, 23 et נָפַץ 9, 19) Neh. 4, 13.

Pi. intrans. *secessit* (scortationis ergo). Hos. 4, 14. (Arab. فَرَّقَ secessit devotionis causa). — *Pu.* part. *separatus*, *singularis* (v. Ni. Prov. 18, 1) Esth. 3, 8.

Hiph. 1) *separavit* Gen. 30, 40. Prov. 16, 28. 17, 9, sq. בֵּין (cf. הִבְדִּיל בֵּין) Ruth 1, 17. 2 Reg. 2, 11. — 2) *dispersit* Deut. 32, 8.

Hithpa. 1) *se separare*, *se seiungere* Iob. 41, 9. Ps. 22, 15. — 2) *dispergi* Iob. 4, 11.

Nomm. deriv. פֶּרֶד — פְּרֻדָה, et n. pr. פְּרוּדָא.

פֶּרֶד c. Suff. פִּרְדּוֹ m. *mulus*, dictus a celeritate incessùs, vel a vehendo (v. rad. no. 2 et supra ad פַּר). 2 Sam. 18, 9. 1 Reg. 1, 33.

פִּרְדָּה f. *mula* 1 Reg. 1, 33. 38. 44.

פְּרֻדוֹת f. pl. *grana* frumenti in terram pro semine *sparsa* Joël 1, 17. Syr. ܦܪܕܐ granum.

פַּרְדֵּס m. *hortus*, *arboretum* Cant. 4, 13. Neh. 2, 8, pl. Eccles. 2, 5. Respondet gr. παράδεισος, vc. proprium de arboreto et vivario, quod arcem regiam Persarum cingere solebat (Xenoph. Oecon. 4, 13. Cyropaed. 1, 3, 12. Polluc. Onomast. 9, 3 §. 3). Origo tamen vocis neque apud Graecos, neque Hebraeos quaerenda est, sed in orientalis Asiae linguis, cf. sanscr. *paradêscha* et *paradîscha* terra elatior, bene culta, armen. պարտէզ hortus domui proximus, ad usum et ornatum consitus (v. Schroederi dissert. thes. praemissa pag. 56); unde orta sunt syr. ܦܪܕܝܣܐ arab. فِرْدَوْس (v. Kamûs [illegible])

פָּרָה (rarius פָּרָא q. v.; [illegible]) (Praeter veterum Sem[illegible] guam haec radix late reg[illegible] guis indogerm., v. sanscr. [illegible] pers. بار onus, armen. [illegible] *bier*-il ferre, gr. φέρω, [illegible] βαρύς; lat. *fero*, *porto*, [illegible] *bair*-an, angl. to bear, [illegible] burden, germ. ant. bâran [illegible] formas v. litt. b.). Inde [illegible] *ctum tulit* arbor, planta. Pt. [illegible] Deut. 29, 17. Jes. 11, 1. [illegible] fem. פֹּרִיָּה Jes. 17, 6 et [illegible] פֹּרָת) *fructuosa* sc. arbor G[illegible] 22. Metaph. Jes. 45, 8. [illegible] *tum protulit*, de homi[illegible] bestiis, *fecundus fuit*. G[illegible] 22. Ex. 1, 7. 23, 30. (C[illegible] بار fructus, goth. *bairan* [illegible] *barn* fetus. Sed ex pa[illegible] significatum in linguis i[illegible] peculiaribus formis exprim[illegible] *pario* fetum et fruges, *fe*-[illegible] fetus, femina, fecundus, [illegible] *fruges*, *fructus*, germ. *Br*[illegible] fertilis. In semiticis est [illegible] fructum tulit, ܦܐܪ: fruct[illegible]

2) *ferri*, *cito ferri*, curr[illegible] curru (nostr. *fahren*, chal[illegible] cucurrit), unde אַפִּרְיוֹן fe[illegible] currus. Cf. בָּרָא, [illegible]

Hiph. apoc. וַיֶּפֶר *fecun*[illegible] *didit* Gen. 41, 52, *prc*[illegible] 17, 6. 20. 48, 4. Lev. 26, 9 [illegible]

Deriv. פְּרִי.

פָּרָה fem. nominis פַּר 1) [illegible] (Färse) Gen. 41, 2 sqq. [illegible] 2 sqq., etiam de vacca [illegible] Iob. 21, 10. 1 Sam. 6, 7 [illegible] gum ferente Hos. 4, 16. [illegible] *iuvencae Basaniticae* [illegible] mulieres luxuriosae in [illegible] Am. 4, 1. — 2) c. art. [illegible] iuvencarum) n. pr. oppidi [illegible] minitarum Jos. 18, 23.

פְּ v. פְּרָא.

פֻּ (i. q. פֻּארָה ramus) n. pr. m. Iud. 7, 10. 11.

פְּרוּדָא (granum) n. pr. m. Esr. 2, 54, pro quo פְּרִידָא Neh. 7, 57.

פְּרָזִים pl. פְּרוֹזִים Esth. 9, 19 Chethibh i. q. Keri פְּרָזִים.

פָּרוּחַ (florens) n. pr. m. 1 Reg. 4, 17.

פַּרְוַיִם n. pr. regionis auriferae 2 Chr. 3, 6. Bochartus idem esse vult, atque *Ophir*. Equidem *regiones orientales* designari putem, a sanscr. *pûrva* prior, anterior, orientalis.

פַּרְוָר v. פַּרְבָּר.

פָּרוּר m. *olla* a fervendo dicta, v. rad. פּוּר no. II, cf. פָּארוּר no. I. Num. 11, 8. Iud. 6, 19.

פָּר (pro פֻּארָה) mus, a fodiendo dictus, arab. فَارَةٌ. Inde פֵּרוֹת mures Jes. 2, 20, si (ut vulgo fit) verba divisim leguntur. Sed vide חֲפַרְפֵּרָה p. 361 A.

פָּרַז rad. inusit. Arab. فرز segregavit, diremit, cogn. פָּרַד, ubi vide. Inde

פְּרָז m. *praefectus* militum, *dux* (pr. dirimens, iudex) Hab. 3, 14.

פְּרָזוֹן id. Iud. 5, 7, c. Suff. פִּרְזוֹנוֹ Comm. 11.

פְּרָזוֹת pl. f. regiones planae et apertae, *rura*, *pagi* opp. urbibus munitis et in montibus sitis i. q. בִּקְעָה. (Arab. فَرْزٌ planities). Ez. 38, 11. Esth. 9, 19: *urbes planitiei*, opp. metropoli Comm. 18. Zach. 2, 8: *absque muro habitabitur Hierosolyma.*

פְּרָזִי m. *paganus*, in rure habitans. Deut. 3, 5. 1 Sam. 6, 18. Esth. 9, 19.

פְּרִזִּי (paganus i. q. פְּרָזִי) n. pr. *Pheresaeus* (LXX. Φερεζαῖος), collect. *Pheresaei*, gens cananaea ab Israëlitis pulsa, in montanis Judae habitans Jos. 11, 3. 17, 15 (quod tamen non obstat etymo supra proposito: possunt enim antiquae eorum sedes in planitie fuisse). Gen. 13, 7. 15, 20. Ex. 3, 8. 17.

פַּרְזֶל chald. m. i. q. hebr. בַּרְזֶל *ferrum*. Dan. 2, 33 sqq. 4, 20. 7, 7.

פָּרַח 1) *erupit, prorupit* a) de pullis ex utero prorumpentibus (arab. فرخ, cf. ad rad. פָּרַר), unde אֶפְרוֹחַ, פִּרְחָח; b) *pullulavit, germinavit, effloruit* planta Jes. 17, 11. Iob. 14, 9, gemmas, folia, flores emisit arbor (ausschlagen) Cant. 6, 11. Hab. 3, 17. Metaph. α) de statu hominis gentisve vegeto et florente Ps. 92, 8. 13. 14. Jes. 27, 6. β) Hos. 10, 4: *efflorescet, instar papaveris, poena.* — c) *prorupit, erupit* lepra, ulcus (nostr. ausschlagen). Levit. 13, 12 sqq. 14, 43. Ex. 9, 9. 10.

2) *volavit*, ut chald. Ez. 13, 20. (Quomodo hoc cum germinandi significatu conciliandum sit, v. sub syn. נָצַץ).

Hiph. 1) *efflorescere, florere fecit* (Deus) Jes. 17, 11. Ez. 17, 24. — 2) *gemmas, floresque* emisit (fecit) arbor Ps. 92, 13. Iob. 14, 9. Metaph. Prov. 14, 11.

Derivv. פֶּרַח, פִּרְחָח, אֶפְרֹחַ, et n. pr. פָּרוּחַ.

פֶּרַח c. Suff. פִּרְחוֹ m. *germen* arborum Nah. 1, 4, *flos* Num. 17, 23. Jes. 5, 24, etiam arte factus Exod. 25, 33.

פִּרְחָח m. *proles* bestiarum, contemtim de hominibus vilibus et pravis (Brut) Iob. 30, 12.

פָּרַט pr. *sparsit* (vic. rad. פָּרַשׂ, פָּרַר), inde *verba* sparsit s. *iactavit, effutivit* (arab. فرط, cui Abulwalides opportune confert syn. نثر sparsit, unde نَثِرٌ homo garru-

lus; verba spargens). Am. 6, 5: הַפֹּרְטִים עַל פִּי הַנָּבֶל garriunt (inepta cantant) *ad modos nablii.* Inde

פֶּרֶט m. *sparsum.* Inde Levit. 19, 10: פֶּרֶט כַּרְמְךָ *acini sparsi* (i. e. decidui) *vineae tuae,* ut recte Syr. Chald. Vulg. In Talmude dicitur de granis deciduis malogranati.

פְּרִי, in pausa פֶּרִי, c. Suff. פִּרְיוֹ, פִּרְיִי, sed פֶּרְיְךָ, פֶּרְיְכֶם Hos. 14, 9. Ez. 36, 8 et פִּרְיָהֶם, פִּרְיָהֶן Am. 9, 11. Jer. 29, 28 m. (a rad. פָּרָה) 1) *fructus* tum terrae et agri (*fruges*) Gen. 4, 3. Jes. 4, 2. Ps. 72, 16. 107, 34, tum arboris Gen. 1, 12. 29, unde עֵץ פְּרִי arbor fructifera Gen. 1, 11. Metaph. de *effectu* laborum studiorumque, saepe servata imagine. Jes. 3, 10: *fructum operum vestrorum comedetis* i. q. effectus experiemini. Prov. 1, 31. Jer. 6, 19. 17, 10. Ps. 104, 13: *fructu operum tuorum* (Dei) *satiatur terra* i. e. rigatur pluviâ, quae fructus est coeli nubiumve. Prov. 31, 16: פְּרִי כַפֶּיהָ *fructus manuum* i. e. lucrum. Jes. 10, 12: פְּרִי גֹדֶל לְבַב *fructus superbiae,* de iactatione.

2) *fetus* Thren. 2, 20, addito בֶּטֶן Gen. 30, 2. Deut. 7, 13. 28, 4.

פְּרִידָא v. פְּרוּדָא.

פָּרִיץ cstr. פְּרִיץ Jes. 35, 9, sed pl. פָּרִיצִים, פְּרִיצֵי (formae dagessandae, pro פְּרִיץ) m. pr. *rumpens, dilacerans,* de feris Jes. 35, 9, inde (homo) *violentus* Ps. 17, 4. Ez. 7, 22. 18. 10. Jer. 7, 11. Dan. 11, 14. Cf. rad. no. 3, a.

פָּרַךְ verbum inusit. 1) *fregit* (ut chald.), *comminuit* (arab. فرك). Inde פֶּרֶךְ. — 2) *separavit* (v. ad rad. פָּרַד), unde פָּרֹכֶת.

פֶּרֶךְ m. *oppressio, tyrannis,* a comminuendi potestate (cf. בָּחַן) Ex. 1, 13. 14. Lev. 25, 43. 46.

פָּרֹכֶת f. *velum,* quod in tabernaculo sacro Sanctum ... Sancto Sanctorum. Ex. ... Lev. 16, 2 sqq. Num. ...

פָּרַם *disrupit* vestes Levit. ... 13, 45. 21, 10. In Tal... quentius, syr. ܦܪܡ fidit. ... פָּרַד.

פַּרְמַשְׁתָּא (pers. فرمشتا fortis ...) n. pr. filii Hamani Esth. 9, ...

פַּרְנָךְ (fort. pro פַּנָּךְ delicatus ...) m. Num. 34, 25.

פָּרַס *fregit,* in Kal tantum ... mula פָּרַס לֶחֶם לְ fregit pane... alicui i. e. partem eius prae... 58, 7, et omisso לֶחֶם Jer. ... Cf. פָּרַשׂ no. 1.

Hiph. 1) *fidit.* Levit. ... וּפַרְסָה אֵינֶנּוּ מַפְרִיס sed ... *non findit* i. e. non penitus ... habet. Alibi 2) מַפְרִיס פַּרְסָה ... 11, 3. 6. 7. 26. Deut. 14, ... omisso פַּרְסָה nihil aliud ... *ungulam habuit* (pr. fi... duxit).

Derivv. פֶּרֶס, פְּרָסָה.

פְּרַס in pausa פָּרָס n. pr. chald. *Persia, Persae* 2 ... 20. 22. Esr. 1, 1. 4, 5 sq. Dan. 5, 28. 6, 9. 13. Pers. پارس, فرس. Inde n. gent. *Persa* Neh. 12, 22, et ch... plur. פַּרְסָיָא Dan. 6, 29.

פְּרַס chald. *divisit* Dan. 5, ... Part. pass. פְּרִיס Comm. 28.

פֶּרֶס m. *aquilae* species, Bocharto (Hieroz. II, 185) marina s. *ossifraga,* ... frangens. Lev. 11, 13.

פַּרְסָה f. *ungula,* pr. *fissa* ... Exod. 10, 26. Zach. 11, ... etiam equi ungula Jes. 5, ... 47, 3. Plur. ־ִים Zach. ... ־וֹת Jes. l. c.

פַּרְסִי Persa, v. פָּרַס.

פָּרַע 1) *solvit, dimisit.* (Syr. ܦܪܰܥ d. Cf. radd. a פר ordientes s. v. פָּרַז). Inde a) *remisit* poenam Ez. 24, 14. b) *praetermisit, reiecit* consilium, admonitionem Prov. 1, 25. 4, 15. 8, 33. 13, 18. 15, 32. c) *habenas dedit* alicui, *solutis habenis dimisit.* Part. pass. פָּרוּעַ effrenus Ex. 32, 25.

2) *nudavit* (quod a solvendis vestibus proficiscitur), v. c. caput Num. 5, 18, spec. tondendo Levit. 10, 6. 21, 10. Part. פָּרוּעַ nudatus, nudus Levit. 13, 45. (Chald. et Talm. id.).

3) *incepit,* ἄρχομαι (a solvendo et aperiendo, cf. הֵחֵל), inde *praeivit.* (Arab. فرع in summo fuit, summam tenuit, superavit alios; sed origo est in praecedendo, praeeundo, non in altitudine). Iud. 5, 2: בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל bene LXX cod. Alex. et Theod. ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς cet. *quod* (bellum) *inceperunt principes Israëlis,* pr. *praeiverunt,* in fronte aciei se collocarunt (dafs sich an die Spitze gestellt die Fürsten). Opp. הִתְנַדֵּב עָם sponte secutus est populus.

Niph. pass. Kal no. 1, c. *dissolutus factus est* Prov. 29, 18.

Hiph. 1) i. q. Kal no. 1 *solvit,* i. e. dimisit a labore, *cessare fecit,* sq. מִן Ex. 5, 4. (Arab. فرغ I. IV. vacuus fuit a labore). — 2) causat. Kal no. 1, c. *dissolutum fecit* 2 Chr. 28, 19.

פֶּרַע m. 1) *coma* (a tondendo dicta, v. rad. no. 2) Num. 6, 5. Ez. 44, 20. — 2) *princeps, dux* exercitus, a praeeundo dictus, v. rad. no. 3. Plur. פְּרָעוֹת (cf. de sexu nominum muneris Lgb. 468. 878) Deut. 32, 42. Iud. 5, 2. Arab. فَرْع princeps, caput familiae.

פַּרְעֹה gr. Φαραώ, *Pharao,* communis titulus veterum Aegypti regum usque ad invasionem Persarum. Plerumque nude ponitur in modum proprii nominis (Gen. 12, 15. 37, 36. 40, 2 sqq. 41, 1 sqq., et ubique in Pentateucho), rarius adiectis verbis מֶלֶךְ מִצְרַיִם 1 Reg. 2, 1. 2 Reg. 17, 7. 18, 21, passim adiecto specialiore nomine, ut פַּרְעֹה נְכוֹ מֶלֶךְ מִצְרַיִם 2 Reg. 23, 29. פַּרְעֹה חָפְרַע מ׳ מ׳ Jer. 44, 30. רִכְבֵי פַרְעֹה currus Pharaonis Cant. 1, 9, a Pharaone accepti, vel more Pharaonis fabricati et iuncti. Proprie *regem* significare hoc vocabulum in lingua aegyptiaca, dudum observavit Josephus (Antiqu. 8, 6 §. 2), idque coptice scribitur *pouro* ab *ouro* imperans, rex, praemisso signo masc. gen., unde *touro* regina, *metouro* imperium (v. Jablonskii Opuscc. ed. te Water 1, 374. Scholz gramm. aegypt. p. 12. 14, et quae de scriptura eius nominis in inscriptt. enchoriis disputat Kosegarten de prisca Aegyptiorum litteratura p. 17); ab Hebraeis tamen ita inflexum est, ut semiticum videri posset, i. q. פֶּרַע princeps (a rad. פָּרַע) addita terminatione ה = וֹן.

פרעשׁ rad. quadril. inusit. Aeth. አንፈርዐጸ፡ saliit, tripudiavit. Inde haud dubie est

פַּרְעֹשׁ m. 1) *pulex* a saliendo dictus. Arab. بُرْغُوث, syr. transp. ܦܪܥܘܫܐ. — 2) n. pr. m. Esr. 2, 3. 10, 25. Neh. 3, 25.

פִּרְעָתוֹן (fort. princeps, a פֶּרַע, פִּרְעָה) n. pr. oppidi Ephraimitarum Iud. 12, 15, gr. Φαραθών 1 Macc. 9, 50. Gentil. est פִּרְעָתֹנִי Iud. 12, 13. 15.

פַּרְפַּר (prob. celer, a فَرَّ fugit, فرفر movit, agitavit) n. pr. fluvii parvi, qui in monte Libano ortus prope Damascum cum Amana confluit, ap. Geogr. Nub. et hodieque الفيجة. 2 Reg. 5, 12.

פָּרַץ fut. יִפְרֹץ *rupit.* (Haec autem primaria potestas non solum in litteris פר inest, v. ad פָּרַד, sed etiam in syllaba רץ, ῥήσσω *reifsen*, v. ad הָרַס. Nostrae radici contigua sunt praemisso sibilo, goth. *spreitan*, nostr. *spreitzen, to spread.* Emollita media radicali semivocali inde orta est rad. פּוּץ [cf. דּוּשׁ, דָּרַשׁ, מוּת pro מרת cet.] easdem significationes habens paene omnes). Gen. 38, 29. Spec. 1) *diruit, destruxit* (niederreifsen), ut murum, maceriam Jes. 5, 5. Ps. 80, 13. Mich. 2, 13. Eccl. 3, 3. 10, 8. Neh. 1, 3. 2 Reg. 14, 13: .... וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה *et diruit in muro Hieros. quadringentas ulnas.* עִיר פְּרוּצָה urbs muris dirutis Prov. 25, 28 (cf. de primaria potestate vc. עִיר s. h. v.).

2) *disrupit* i. e. *disiecit, dispersit* copias hostiles 2 Sam. 5, 20. Ps. 60, 3. Intrans. *dispersit, diffudit se* populus, grex Gen. 28, 14. Exod. 1, 12, inde *crevit* numero, *auctus est.* Hos. 4, 12: *scortantur* (coeunt), וְלֹא יִפְרֹצוּ *sed non augentur* (numero). Gen. 30, 30. Iob. 1, 10. Etiam de viro, cuius opes crescunt Gen. 30, 43, de rumore se diffundente 2 Par. 31, 5. Metaph. *redundavit*, c. acc. rei (ut alia verba abundantiae) Prov. 3, 10: תִּירוֹשׁ יְקָבֶיךָ יִפְרֹצוּ *musto redundabunt lacus tui*, male alii: torcularia musto diffringuntur, nam neque lacus torcularis, neque torcular ipsum copia musti disrumpi potest, quod possit sane dolium uterve. Cf. פֶּרֶץ 2 Sam. 5, 20 et syn. פּוּץ no. 3.

3) *irrupit* (irruit), sq. בְּ einbrechen auf jem. Ex. 19, 22. 24. 2 Sam. 6, 8. 1 Par. 15, 13, sq. acc. Iob. 16, 14. It. *irrumpendo produxit*, fecit. Iob. 28, 4: פָּרַץ נַחַל *irrumpit puteum metallicum* i. e. in terram irrumpendo fodit puteum. Inde a) in malam partem: *violenter egit* (unde פָּרִיץ) Hos. 4, 2. b) in bonam partem: *institit, ursit* precibus, sq. בְּ 1 Sam. 28, 23. 2 Sam. 13, 25. 27.

Niph. pass. no. 2 part. נִפְרָץ *diffusus* i. e. frequens. 1 Sam. 3, 1.

Pu. pass. no. 1 *dirutus est* Neh. 1, 3.

Hithpa. abrupit i. e. seiunxit se ab aliquo 1 Sam. 25, 10.

Derivv. פָּרִיץ, מִפְרָץ et

פֶּרֶץ m. pl. ־ִים Am. 4, 3 et ־ִ— Ez. 13, 5 1) *ruptura, hiatus* muri 1 Reg. 11, 27. Jes. 30, 13. Am. 4, 3. Iob. 30, 14: כְּפֶרֶץ רָחָב יֶאֱתָיוּן quod recte Vulg. *quasi rupto muro irruerunt*, metaphora ab oppugnatoribus petita, qui tandem per muri rupturas magna copia magnoque impetu in urbem irrumpunt. Ab iisdem petita est locutio עָמַד בַּפֶּרֶץ *stare in ruptura muri* ad hostem arcendum, quod fortissimorum militum est vitamque praesentissimo periculo exponentium Ez. 22, 30 (cf. 13, 5). Ps. 106, 23. — 2) *dispersio* a) hostium, *clades* Iud. 21, 15. Ps. 144, 14. Inde פֶּרֶץ עֻזָּא n. pr. loci 2 Sam. 6, 8. 1 Chr. 13, 11. b) aquae, *diffusio* 2 Sam. 5, 20. — 3) *irruptio, invasio, impetus.* Iob. 16, 14: *irruit in me* פֶּרֶץ עַל פְּנֵי פָרֶץ *impetu super impetu.* — 4) n. pr. m. Gen. 38, 29. 46, 12. Patron. פַּרְצִי Num. 26, 20.

פָּרַק *rupit, fregit.* (Rad. onomatop. eodem significatu late patens in linguis quoque indogerm., ut sanscr. *prah*, lat. *frango*, goth. *brikan*, ap. Keron. *prichan*, nostr. *brechen, brocken*, to break. Mitiore forma dicitur בָּרַךְ fregit genua i. e. flexit, et abiecta labiali ῥήγνυμι). Spec. 1) *abrupit*, sq. מֵעַל Gen. 27, 40. — 2) *diffregit* ossa membraque (fera) Ps. 7, 3. — 3) *eripuit, liberavit* Ps. 136, 24. Thren. 5, 8. (Syr. ܦܪܩ id.).

Pi. 1) *abrupit, avellit* Ex. 32,

2. Zach. 11, 16. — 2) *diffregit, dilaniavit* 1 Reg. 19, 11.

Hithp. 1) *diffractus est* Ez. 19, 12. — 2) *avellit sibi* aliquid, c. acc. Ex. 32, 3. 24. Cf. gramm. hebr. ed. X §. 53, 3, d.

Derivv. פֶּרֶק, פָּרָק, מַפְרֶקֶת.

פְּרַק pr. *abrupit*, ut hebr., inde *redemit* Dan. 4, 24.

פָּרָק cstr. פְּרַק *iusculum* Jes. 65, 4 Chethibh, dictum a panis fragminibus (Brocken), quibus iusculum infunditur, cf. arab. مفروقة cibus e frustulis panis calidi effuso oleo paratus. Idem est מָרָק q. v.

פֶּרֶק m. 1) *violentia, rapina* (ab irrumpendo dicta) Nah. 3, 1. — 2) *bivium*, a separando dictum, cf. arab. فرق disparavit. Obad. 14.

פָּרַר *fregit, diffregit* (cf. פּוּר no. I). In Kal semel inf. absol. פּוֹר Jes. 24, 19 (quanquam forma eius rectius ad פּוּר no. I refertur).

Hiph. הֵפֵר (in Pausa הֵפַר Gen. 17, 14) inf. הָפֵר, c. aff. הֲפִרְכֶם Lev. 26, 15 1) *fregit, rupit*, ubique translate, ut foedus Lev. 26, 44. Jes. 33, 8. Ez. 17, 16, legem Ps. 119, 126. — 2) *irritum fecit*, ut consilium 2 Sam. 15, 34. Ps. 33, 10, cf. Iob. 5, 14. Prov. 15, 22. Jes. 44, 25; *irritum declaravit* v. c. votum Num. 30, 9. 13. Intrans. irritus fuit Eccl. 12, 5. — Inde 3) *ad nihilum redegit* (vernichten), *sustulit*, ut pietatem Iob. 15, 4, ius alic. 40, 8. Ps. 85, 5: הָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ *tolle* (averte) *iram*, quae *nobiscum* (erga nos) *est*. — *Hoph.* הֻפַר *irritus factus est* Jes. 8, 10. Jer. 33, 21.

Po. פּוֹרֵר *fidit* (mare) Ps. 74, 13. — *Hithpo.* הִתְפּוֹרֵר *rupta, fissa* i. e. concussa est (terra) Jes. 24, 19.

Pilp. concussit (cf. Jes. 24, 19). Iob. 16, 12.

I. פָּרַר i. q. פָּרָא, פָּרָה cito ferri, currere. Inde פַּרְפַּר, q. v.

פָּרַשׂ fut. יִפְרֹשׂ 1) i. q. פָּרַס *fregit, diffregit* Mich. 3, 3, פָּרַשׂ לֶחֶם לְ׳ fregit (dedit) alicui panem Thren. 4, 4. — 2) *expandit* (quod a disrumpendo et disponendo proficiscitur, cf. פָּרַץ ausspreizen), v. c. vestem Num. 4, 6. 8, velum Jes. 33, 28, alas Ex. 25, 20. 1 Reg. 8, 7, manus, vel ad precandum (sq. אֶל ad aliquem, aliquid, Ex. 9, 29. 33. 1 Reg. 8, 38, לְ Ps. 44, 21), vel ad largiendum, sq. לְ pers. Prov. 31, 20, vel ad diripiendum, sq. עַל rei Thren. 1, 10. Metaph. Prov. 13, 16: *stultus expandit* i. e. prae se fert *stultitiam*. — 3) *dispersit*, unde

Niph. dispersus est Ez. 17, 21.

Pi. פֵּרַשׂ Jes. 25, 11 fut. יְפָרֵשׂ *expandit*, ut manus, ad Deum precandum Jes. 1, 15. 25, 11. 65, 2. Ps. 143, 6. Singulare est פֵּרְשָׂה בְיָדֶיהָ expandit (expansionem facit) manibus Thren. 1, 17 (cf. חֵרַק הִקְטִיר בְּשָׂפָה, בְּשִׁנַּיִם et שִׁנַּיִם). — 2) *dispersit* Ps. 68, 15. Zach. 2, 10.

Deriv. מִפְרָשׂ.

פָּרַשׁ pr. fidit (v. Hiph.), inde 1) *separavit, distinxit* (i. q. chald. et syr., unde פָּרוּשׁ, ܦܪܝܫܐ Pharisaeus i. e. separatus, singularis). — 2) *distincte dixit, definivit*, cf. נָקַב no. 2. Lev. 24, 12. — 3) *expandit, distendit*, spec. pedes in equitando (v. פָּרָשׁ), cf. quadrilitt. פַּרְשֵׁז et פַּרְשֵׁד.

Niph. dispersus est Ez. 34, 12, ubi tamen complures libri mss. et editi scribunt נפרשׂות, ad usum loquendi accommodatius, v. פָּרַשׂ.

Pu. pass. no. 2 *distincte dictum est* Num. 15, 34. Neh. 8, 8: *et recitabant ex lege Dei* מְפֹרָשׁ Vulg. *distincte* (int. ad verbum, Syr. fideliter), *et dabant intellectum et explicabant, quae legerant*, cf. Esr. 4, 18. Alii (quorum sententiam nuper defendit Hengstenberg, de authentia Dan. p. 199) inter-

pretabantur; *addita translatione* sc. chaldaea, sed v. Gesch. d. hebr. Spr. pag. 45. 46, ibique not. 51. Adde usum nominis פָּרָשָׁה.

Hiph. pupugit, vulneravit Prov. 23, 32. (Syr. ܐܦܪܫ, arab. فرث id., ܦܪܫܐ stimulus).

Derivv. פָּרָשׁ, פֶּרֶשׁ, פָּרָשָׁה.

פְּרַשׁ chald. id. *Pa.* part. pass. מְפָרַשׁ *distincte, accurate*, ad verbum. Esr. 4, 18. Vulg. manifeste. Syr. fideliter. Vide hebr. פָּרַשׁ Pu.

פָּרָשׁ (formae קָטָל) cstr. פָּרַשׁ Ez. 26, 10 (ante cop.), plur. פָּרָשִׁים (manente Kamez) 1) *eques* (syr. ܦܪܫܐ, arab. فَارِسٌ), isque proprie dictus, equo insidens non asino (arab. حَمَّارٌ) camelove (رَاكِبٌ) Jer. 4, 29. Nah. 3, 3, pl. פָּרָשִׁים Gen. 50, 9. Ex. 14, 9 sqq. 1 Sam. 8, 11 et saepissime. Jes. 21, 7: צֶמֶד פָּרָשִׁים *paria equitum* (Paare von Reitern auf Rossen). Opp. רֶכֶב גָּמָל, רֶכֶב חֲמוֹר qui asinis, camelis inequitant. Comm. 9.

2) *equus*, cui homo insidet (Reitpferd), quem etiam Romani *equitem* appellabant, teste Gell. 18, 5. Macrob. Sat. 6, 9 (cf. *equitare* de equo cum viro currente, Lucil. ap. Gell. ibid.). Manifesto distinguitur a סוּסִים equis vulgaribus vehendis curribus. 1 Reg. 5, 6: *Salomoni erant quadraginta millia iuga equorum* (סוּסִים), *qui curribus iungerentur et duodecim millia equitum* i. e. equorum ad equitandum. Ez. 27, 14: *ex Armenia mercatum veniunt* סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים *equi* (vulgares) *et equi equestres et muli.* (Olim *equites* h. l. interpretabar: mancipia equis domandis, Bereiter zu den Pferden). בַּעֲלֵי פָּרָשִׁים 2 Sam. 1, 6 *equites.* Semel (Jes. 28, 28) dicitur de equis triturantibus, sed etiam his insidet eques. (Arab. فَرَسٌ, aeth. ፈረስ: equ… rum videri possit, nos qui… bulum ab *equite* ductum… ita statuendum esse, nobis… a) auctoritas punctorum,… quidem etiam *equorum*… legitur פָּרָשִׁים (non…) logia usus loquendi latini… mon, quod hac sola ratione… babiliter dari potest. E… *eques* facile ducitur a… divaricavit, quod arabice… effertur فرشد et فرشط.

פֶּרֶשׁ c. Suff. פִּרְשׁוֹ m. 1) *excre… fimus, faeces* in ventriculo… 14. Lev. 4, 11. 8, 17. Mal… Arab. فَرْثٌ. — 2) n. pr.… 7, 16.

פָּרָשָׁה (pro פְּרָשָׁה verbale…) *positio distincta s. accurate*… 4, 7. 10, 2. Vide rad. no.…

פַּרְשֶׁגֶן hebr. et chald. *apogr… exemplum* (epistolae) Esr.… 23. 5, 6. 7, 11. (In T… Syr. ܦܪܫܓܢ. De origine… definio). Alia eiusdem… forma est פַּתְשֶׁגֶן Esth. 3, 14…

פַּרְשֵׁז quadril. in verbo… فرشد et فرشط distendit,… cavit pedes, conflatum ex פרשׂ… idem notat (v. no. 3 et פרשׂ…) פָּרַד expandit. Inde

פַּרְשְׁדֹן ἅπ. λεγόμ. Iud. 3, 22… Targ. Vulg. Luth. *fimus*… וַיֵּצֵא הַפַּרְשְׁדֹנָה (פרש… *et exii…* nere *fimus;* sed He… potius flagitat locum, quo… aliquid. Malo igitur: *et ex…* dius) *per interstitium pedum*… rad. et פָּרַשׂ. In sexu ver… nihil difficultatis inest, qu… dem verbum a nomine… gius abest (cf. Gramm. hebr.… not. 1, max. exemplum Zach.… — LXX. Vatic. καὶ ἐξῆλθεν… τὴν προστάδα, quasi…

it quod הַמִּסְדְּרוֹנָה Comm. 23, sed nil frigidius tali repetitione cogitari potest, et manifesto Comm. 23 in aliam sententiam transitur. Similiter Ewaldus (gr. hebr. p. 519) interpretatur: *exiit* (Ehud) *in apertum* (er ging ins Freie) coll. فرشة (v. supra, quod huc non multum facit) et פְּרָזוֹת rura.

פַּרְשֵׁז quadril. *expandit*, conflatum ex פָּרַשׂ no. 3 et פָּרַז expandit (cf. פַּרְזוֹר). Iob. 26, 9. Vide פַּרְשֵׁז.

פַּרְשַׁנְדָּתָא n. pr. pers. unius ex filiis Hamani Esth. 9, 7. (Forma Chaldaismum sapit, et notat interpretem legis, sed probabilius erat persicae originis nomen in chaldaeam formam declinatum, fort. پروشن داته in luce datus).

פָּרַת rad. inusit. Syr. et Chald. rupit, i. q. פָּרַשׂ. Arab. فَرُتَ dulcis fuit aqua, inde

פְּרָת n. pr. *Euphrates*, Syriae fluvius, qui in Armeniae montibus ortus ab austro Babylonis cum Tigride confluit atque in sinum persicum effunditur Gen. 2, 14. 15, 18. Deut. 1, 7. Jer. 2, 18. 13, 4—7 (ubi Ephratam male nonnulli intelligunt). 46, 2 et saepe, cf. נָהָר no. 2, gr. *Εὐφράτης* (ex אֶפְרָת), arab. فُرَات, quod etiam *aquam dulcem* notat (dulcis autem et grati saporis est aqua Euphratis, cf. Jer. 2, 18) v. rad.

פֹּרָת f. *fructifera* arbor, v. פָּרָה.

פַּרְתְּמִים pl. *primores* civitatis, apud Persas Esth. 1, 3. 6, 9, Judaeos Dan. 1, 3. Originis persicae vc., quod in lingua pehlevica effertur *pardom* primus (v. Anquetil du Perron Zend-Avesta II, p. 468), cf. sanscr. *prathama* primus. In lingua zendica pro eo dicebant *peoerim* (cf. sanscr. *pura* prius, antea, *purâna* antiquus). Ex illo ortum est gr. *πρῶτος*, ex hoc lat. *primus*.

פָּשָׂה *diffudit se* (lepra) Lev. 13, 7 sqq. (Arab. فشا V. propagatus est (morbus). Aram. פְּסָא id. Origo est in *digrediendo* et *pandendo*, quae communis est notio verborum a syllaba פס, פשׂ, פשׁ [פת] ordientium, lat. plerumque praeverbio *dis*, *di* expressa).

פָּשַׂע *gressus est*, sq. בְּ *aggressus est* Jes. 27, 4. (Chald. פְּסַע id.). Origo est in divaricandis et pandendis cruribus (v. ad פָּשָׂה), unde מִפְשָׂעָה et

פֶּשַׂע m. *passus* (a pandendo) 1 Sam. 20, 3.

פָּשַׂק *divaricavit, distendit* (labia) Prov. 13, 3.

Pi. divaricavit (crura) Ez. 16, 25.

פַּשׁ *ἅπ. λεγόμ.* Iob. 35, 15, quod flagitante paene contextu *παράπτωμα*, *scelus* reddunt Alex. Vulg., quasi idem sit quod פֶּשַׁע: et videant Grammatici, possitne פַּשׁ dictum esse pro פֶּשַׁע, פֶּשַׁע, abiecto in fine ע, ut שׁוּ Iob. 15, 31 Chethibh pro שָׁוְא. In prioribus editt. *superbiam*, *ferociam* reddebam, coll. rad. פּוּשׁ no. I. Alii cum Hebraeorum magistris: multitudo sc. peccatorum. Sed haec duriora: et facilius a me impetrarem, ut reponerem פֶּשַׁע.

פָּשַׁח tantum in *Pi. discerpsit, dilaniavit* Thren. 3, 11 (Aram. id.).

פַּשְׁחוּר n. pr. 1) sacerdotis Jeremiae aequalis Jer. 20, 3. 38, 1, cuius significationi alluditur l. c., nimirum: *salus ubique* (conflatum ex פשח arab. فسح amplus fuit et סְחוֹר circumcirca). Opp. מָגוֹר מִסָּבִיב. 2) Jer. 21, 1. 3) Esr. 2, 38. 10, 22. Neh. 7, 41. 10, 4.

פָּשַׁט fut. יִפְשֹׁט 1) pr. *expandit*,

extendit (syr. ܦܫܛ, arab. بسط, cogn. פָּשַׂע no. 1. 2), ubique intrans. *diffudit se, late grassatus est*, de copiis hostilibus 1 Par. 14, 9. 13, de locustarum agmine Nah. 3, 16, sq. עַל terrae vel populi: *irruit, invasit* (ad praedam agendam) Iob. 1, 17. Iud. 9, 33. 44, it. sq. אֶל 1 Sam. 27, 8, בְּ 2 Chr. 25, 13. 28, 18, accus. 1 Sam. 30, 14.

2) *exuit* vestem (quod fit eam explicando et expandendo, ut contra induendo vestis complicatur, cf. פָּרַשׂ), sq. acc. Lev. 6, 4. 16, 23. Cant. 5, 3 cet. Absol. פְּשֹׁטָה *exue* (vestes)! Jes. 32, 11.

Pi. exuere fecit i. e. *spoliavit* confossos 1 Sam. 31, 8. 2 Sam. 23, 10. 1 Par. 10, 8.

Hiph. vestes exuere fecit, a) sq. acc. pers. *exuit* aliquem (jem. ausziehn, entkleiden) Hos. 2, 3. 5; b) sq. acc. vestis 1 Sam. 31, 9. Iob. 22, 6; c) sq. dupl. acc. exuit aliquem aliqua re Gen. 37, 23. Num. 20, 26. 28, vel acc. rei et מֵעַל pers. Mich. 3, 3 (cf. מִגְּזָל 2, 8). Iob. 19, 9. — 2) *excoriavit* victimas Levit. 1, 6. 2 Chr. 29, 34. 35, 11 (cf. Mich. 3, 3).

Hithp. exuit sibi vestem. 1 Sam. 18, 4.

פָּשַׁע 1) *defecit* ab aliquo, sq. בְּ 2 Reg. 1, 1. 3, 5. 7 (pr. *fregit, rupit* foedus *cum* illo iunctum, plane nostrum: *mit* jem. *brechen*, cf. arab. فسق defecit coll. aram. ܦܣܩ, פְּסַק rupit), מִתַּחַת 2 Reg. 8, 20. 22. Spec. *defecit* a Deo, sq. בַּיהוָה Jes. 1, 2. Jer. 2, 29. 3, 13. Hos. 7, 13. Inde 2) *peccavit* Prov. 28, 21, sq. עַל (contra) Hos. 8, 1. Part. פֹּשְׁעִים peccatores (qui a Deo defecerunt) Jes. 1, 28. 46, 8 et saepe.

Niph. recipr. no. 1. Prov. 18, 19: אָח נִפְשָׁע *fratres inter se discordantes* (die mit einander brechen). Inde

פֶּשַׁע c. Suff. פִּשְׁעִי m. 1) *defectio, rebellio* Prov. 28, 2. — 2) *delictum* Gen. 31, 36. 50, 17, max. *peccatum* adv. Deum Iob. 33, 9. 34, 6. 37. Ps. 32, 1. Gravius esse videtur quam חַטָּאת Iob. 34, 37. Plur. Prov. 10, 12. Am. 1, 3. 6. Meton. a) de poena peccati Dan. 9, 24, b) de sacrificio pro peccato Mich. 6, 7.

פְּשַׁר chald. i. q. hebr. פָּתַר *explicuit, interpretatus est*, ut visa, somnia Dan. 5, 16. (Arab. فسر id.).

Pa. id. Dan. 5, 12. Inde

פְּשַׁר, emphat. פִּשְׁרָא chald. m. *explicatio*, *interpretatio* Dan. 2, 4 sqq. 4, 4 sqq.

פֵּשֶׁר hebr. id. Eccl. 8, 1.

פָּשַׁת rad. inusit. fort. i. q. arab. فشّ discussit, spec. carminavit gossypium (v. Avic. ap. Castell.), syr. ܦܫܬܐ carminatio. Inde

פִּשְׁתָּה c. Suff. פִּשְׁתִּי Hos. 2, 7. 11, et **פִּשְׁתָּה** pl. פִּשְׁתִּים fem. (Jes. 19, 9) 1) *linum*, sing. Ex. 9, 31, pl. Lev. 13, 47 sqq. Deut. 22, 11. Jes. 19, 9. Jer. 13, 1. פִּשְׁתֵּי הָעֵץ Jos. 2, 6 *lina arboris*, gossypia (v. rad. (utrumque, linum et gossypium, etiam Syri et Arabes, eodem vc. exprimunt ܟܬܢܐ, كتّن): sed LXX. Vulg. Syr. *stipulas lini* reddunt, pr. lina ligni s. lina ligneá, quae nescio an potius עֲצֵי הַפִּשְׁתִּים dicenda erant. — 2) ellychnium ex lino vel gossypio factum Jes. 42, 3. 43. 17. (Forsterus de bysso antiqu. p. 63 פִּשְׁתָּה aegyptiacae originis esse statuit, ortum ex ϢⲈⲀⲦⲤⲒ pr. planta staminis, addito art. pi.)

פַּת f. (Prov. 17, 1. 23, 8) c. Suff. פִּתִּי, pl. פִּתִּים (a rad. פָּתַת) *frustum*,

frustulum panis, *buccella* Gen. 18, 5. Iud. 19, 5 cet. Ps. 147, 17: *deiicit glaciem suam* כְּפִתִּים *instar frustulorum* (panis), cf. nostr. Flocken, de pane et nive.

פֹּת c. Suff. פָּתְהֵן Jes. 3, 17, pl. פֹּתוֹת *interstitium*, arab. فَوْت, a فات VI. a se invicem distare. (Sequitur modo analogiam verborum ע״ע, modo ע״ו ut apud Arabes). Spec. de interstitio pedum i. e. pudendo muliebri Jes. l. c. Translate פֹּתוֹת *cardines feminae* 1 Reg. 7, 50.

פְּתָאיִם v. פֶּתִי.

פִּתְאֹם adv. (pro פִּתְעֹם a פֶּתַע momentum, addita terminatione ם— et ע in א mutato) *repente, subito* Jos. 10, 9. Postponitur etiam in genit., ut פַּחַד פִּתְאֹם terror repentinus Prov. 3, 25, saepe post פֶּתַע (ad augendam vim) בְּפֶתַע פִּתְאֹם Num. 6, 9, לְפֶתַע פִּתְאֹם Jes. 29, 5, etiam transp. פִּתְאֹם לְפֶתַע 30, 13. C. praef. בְּפִתְאֹם 2 Par. 29, 36.

פַּתְבַּג m. *cibus delicatior, cupediae* (regis) Dan. 1, 5. 8. 13. 15. 11, 26. Syr. ܦܬܒܓܐ ap. Barhebr. et Ephr. id. De origine persica dubitari non potest: quanquam bifariam explicatur. Lorsbachius (Archiv f. morgenl. Litt. II, 313) id conflatum censet ex بت idolum et باه, باج cibus, q. d. cibus numinibus (in lectisterniis) appositus; Bohlenius contra (in symb. p. 23) persice scribit پاد باه cibus patris i. e. regis; quod equidem praetulerim. De vc. باه בַּג cibus v. supra h. v.

פִּתְגָּם m. sequioris Hebraismi vc. (v. chald.) *sententia, edictum* Esth. 1, 20. Eccl. 8, 11.

פִּתְגָם chald. st. emphat. פִּתְגָמָא m. 1) *verbum* i. q. דָּבָר, λόγος, Dan. 3, 16, inde *sententia, edictum* Esr. 4, 17. Dan. 4, 14, *epistola* (λόγος) 5, 7. — 2) *res, aliquid* Esr. 6, 11. (Syr. ܦܬܓܡܐ id. Origo in lingua persica quaerenda, in qua پيام, پيغم, پيغام, pehlev. *pedam* est: verbum, edictum, mandatum).

פָּתָה 1) pr. *pandit, aperuit.* (Vicinae sunt פָּתַח, פָּתַע, it. radd. a litteris פט ordientes, v. פָּשָׂה. In linguis indogerm. cf. sanscr. *pad* pandere, gr. πετάω, πετάννυμι, lat. *pateo*). Prov. 20, 19: פֹּתֶה שְׂפָתָיו *labia pandens*, de homine garrulo, cuius labia semper patent. — 2) intrans. *apertus fuit*, translate *animi aperti et ingenui fuit*, more puerorum et adolescentulorum (arab. فتا ingenuus, iuvenili aetate fuit), inde *persuaderi sibi passus est.* Deut. 11, 16: פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם *ne pelliciatur cor vestrum.* Iob. 31, 27. Part. פֹּתֶה *simplex, stolidus* Iob. 5, 2, fem. פוֹתָה Hos. 7, 11.

Niph. sibi persuaderi passus est Jer. 20, 7; *seduci, pellici se passus est*, sq. עַל ad aliquid Iob. 31, 9.

Pi. פִּתָּה 1) *persuasit* alicui (πείθω) Jer. 20, 7, max. in malam partem 1 Reg. 22, 20 sqq. Iud. 14, 15. 16, 5. 2 Sam. 3, 25, inde *pellexit, seduxit* Ex. 22, 15. Prov. 1, 10. 16, 29. — 2) *decepit* aliquem, verbis *lactavit* (gr. ἀπατάω, quod male vulgo derivant etymologi graeci) Ps. 78, 36. Prov. 24, 28: הֲפִתִּיתָ בִּשְׂפָתֶיךָ *num decipies labiis tuis?* i. e. ne decipias, v. הֲ no. 1, a.

Pu. i. q. Niph. sibi persuaderi passus est Prov. 25, 15, decipi se passus est Ez. 14, 9. Jer. 20, 10.

Hiph. patere fecit. Gen. 9, 27: יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת *Deus amplum spatium concedat Japheto*, in quibus verbis notandus verborum lusus.

Nomm. deriv. פֶּתִי, פְּתַיּוּת, chald. פְּתָי, n. pr. יֶפֶת, et

פְּתוּאֵל (ingenuitas Dei = sancta

simplicitas?; nisi potius est pro מְחוּאֵל vir Dei) n. pr. m. Joël 1, 1.

פִּתּוּחַ m. 2 Chr. 2, 13. Zach. 3, 9, plur. פִּתּוּחִים *sculptura* Ex. 28, 11. 21. 36. 39, 6. 1 Reg. 6, 29. Vide rad. Pi. no. 4.

פְּתוֹר (interpretatio somniorum, fort. i. q. בֵּית פְּתוֹר domus s. habitatio ὀνειροπόλων) n. pr. oppidi ad Euphratem, ubi habitabat Bileamus Num. 22, 5 (coll. 23, 7). Deut. 23, 5.

פְּתוֹת i. q. פַּת *frustum* Ez. 13, 19.

פָּתַח 1) *aperuit* (syr., arab. فتح aeth. ፈትሐ: id. cf. radd. contiguas פָּתָה et פָּקַח), ut oculos 1 Reg. 8, 29 (cf. פָּקַח), ianuam Ind. 3, 25, librum Neh. 8, 4 cet. Spec. nota has locutiones: a) פָּתַח אֶת־פִּיו *aperuit os*, vel ad edendum Ezech. 3, 2, vel ad cantandum Ps. 78, 2, vel ad loquendum, max. post silentium Iob. 3, 1. 33, 2, inde *locutus est*, *verba fecit* Prov. 31, 8. Ps. 109, 2, et contra: *os non aperuit* i. e. tacuit. Ps. 39, 10. Jes. 53, 7. Aliud est b) *aperuit os alic.* (Deus) i. e. loquentem fecit, qui mutus fuerat Num. 22, 28, vel parum eloquens Ex. 3, 27. 33, 22. c) *aperuit aurem* alic. i. e. revelavit ei (Deus) Jes. 50, 5 cf. 48, 8. d) *manum suam aperuit* alicui (sq. לְ) i. e. liberalis fuit erga eum Deut. 15, 8. 11. e) Urbes, quae se dedunt, dicuntur *aperire* (sc. portas) oppugnatoribus Deut. 20, 11. 2 Reg. 15, 16. f) *aperire frumentum* paulo audacius dictum est pro apertis granariis vendere Am. 8, 5. — 2) *solvit*, ut gladium i. e. strinxit Ps. 37, 14. Ez. 21, 33, captivum (liberavit e carcere) Jes. 14, 17. — 3) *incepit*, *exorsus est* (eröffnen), v. c. carmen Ps. 49, 5.

Niph. 1) *apertus est* Gen. 7, 11. Jes. 35, 5. Ez. 1, 1. — 2) *solutus est*, de cingulo Jes. 5, 27, *liberatus est*, de captivo Iob. 12, 14.

Pi. 1) *aperuit* i. q. Kal Iob. [illegible]
6, et intrans. *aperuit se* Cant. [illegible]
13 (de flore), *apertus est* (d[illegible]
aure) Jes. 48, 8. — 2) [illegible]
vincula Iob. 30, 11. 38, 31. [illegible]
Ps. 116, 16, cingulum [illegible]
Jes. 20, 2 cet. Part. [illegible]
vit sc. cingulum, de eo, [illegible]
lio peracto arma deponit [illegible]
sq. acc. pers., cuius vinc[illegible]
vuntur Jer. 40, 4, vel cui [illegible]
gulum solvitur 45, 1. — 3) [illegible]
aperuit aratro, *aravit* [illegible]
24 et (quod huic simile [illegible]
4) *sculpsit*, *insculpsit* tum [illegible]
1 Reg. 7, 36, tum gemmis [illegible]
36, etiam de ornandis lapid[illegible]
aedificandum Zach. 3, 9. — [illegible]
pass. Pi. no. 4. Ex. 39, 6.

Hithpa. *solvit sibi* ([illegible]
Jes. 52, 2.

Nomm. derivv. [illegible] — [illegible]
פִּתּוּחַ, פְּתִיחָה, מַפְתֵּחַ, [illegible]
nomm. pr. יִפְתָּח, [illegible]

פְּתַח chald. *aperuit* Dan. 6, [illegible]
Praet. pass. 7, 10.

פֶּתַח c. Suff. פִּתְחִי plur. [illegible]
פִּתְחֵי m. *ostium*, inde [illegible]
הָעִיר in ostio portae urbis [illegible]
4. Ind. 9, 35 cf. Prov. [illegible]
בְּפֶתַח עֵינַיִם in ostio (oppidi [illegible]
Enaim Gen. 38, 14. Inde [illegible]
nua, tentorii Gen. 18, 1. [illegible]
19, 11. 19, templi 1 Reg. [illegible]
Acc. פֶּתְחָה ad ianuam Gen. [illegible]
et post verba motus Iob. [illegible]
ubi etiam פֶּתְחָה Gen. 19. [illegible]
2) *porta* urbis Jes. 3, 26. [illegible]
portae s. ostia oris Prov. [illegible]
porta spei (de valle Achor) [illegible]
2, 17.

פֵּתַח m. *declaratio*, *institutio* [illegible]
et perspicua Ps. 119, 130 [illegible]
ܦܬܚ Aph. declaravit, [illegible]
Arab. conj. X. id.).

פִּתָּחוֹן cstr. פִּתְחוֹן m. *apertio* [illegible]
Ez. 16, 63. 19, 21.

פְּתַחְיָה (quem Jehova solvit [illegible]
liberavit n. pr. m. 1 Chr. 24 [illegible]

2) Esr. 10, 23. Neh. 9, 5. 3) Neh. 11, 24.

פְּתִי, in Pausa פֶּתִי pl. פְּתָיִים Prov. 1, 22. 32 et פְּתָאִים 1, 4. Ps. 116, 6 m. 1) *simplicitas, fatuitas* (v. rad. no. 2) Prov. 1, 22. — 2) concr. *simplex, persuasu et pellectu facilis* Prov. 7, 7. 22, 3. 27, 12. Ps. 116, 6, spec. credulus Prov. 14, 15, imperitus Ps. 19, 8.

פְּתִי m. chald. c. Suff. פְּתָיֵהּ *latitudo*, Dan. 3, 1. Esr. 6, 3.

פְּתִיגִיל ἅπ. λεγόμ. Jes. 3, 24 prob. *pallium amplum*, quod formae rotundae esse solebat, comp. ex פְּתִי i. q. chald. פְּתַי amplitudo, et גִּיל orbis, vel i. q. chald. גּוּלְּא pallium. — LXX χιτὼν μεσοπόρφυρος. Vulg. *fascia pectoralis*. Qui posterius adoptant, vc. conflatum putant ex chald. פְּתַג linum, et פְּתִיל filum, funiculus, quod minus placet.

פְּתַיּוּת f. *fatuitas, stoliditas*, concr. de muliere stolida Prov. 9, 13.

פְּתִיחָה pl. פְּתִיחוֹת *gladii stricti* Ps. 55, 22. Cf. rad. no. 2.

פָּתִיל m. (a rad. פָּתַל) *filum, funiculus* Num. 19, 15. Iud. 16, 9, de funiculo, ex quo annulus signatorius suspensus erat Gen. 38, 18. 25.

פָּתַל in Kal inusit. Arab. et aeth. torsit, contorsit, nevit. Vide פָּתִיל.

Niph. 1) *contortus*, metaph. *versutus, dolosus fuit* Prov. 8, 8. Iob. 5, 13. — 2) *luctatus est* (quod fit se invicem torquendo, versando) Gen. 30, 8. Vide נַפְתּוּלִים.

Hithpa. perversum, dolosum se gessit Ps. 18, 27. De forma תִּתַּפָּל 2 Sam. 22, 27 v. ind. analyt.

Derivv. פָּתִיל, נַפְתּוּלִים, n. pr. נַפְתָּלִי et

פְּתַלְתֹּל m. *perversus, dolosus* Deut. 32, 5.

פִּתֹם n. pr. urbis Aegypti inferioris ab orientali Nili latere sitae Ex. 1, 11, gr. Πάτουμος Herod. 2, 158. Steph. Byz., et omissa syllaba *pa* (quae articulum Aegyptiorum exprimit) Θοῦμ Itin. Anton. p. 163 Wessel. Aegypt. ⲐⲞⲘ et c. art ⲠⲒ-ⲐⲞⲘ *locum angustum* notat, montibus inclusum, v. Champollion l'Égypte sous les Pharaons II, p. 58 sqq.

פָּתַן rad. inusit. I) i. q. מָתַן, متن *validus, firmus fuit*, unde מִפְתָּן limen. — II) prob. i. q. פָּתַל torsit, inde

פֶּתֶן pl. פְּתָנִים m. *vipera, aspis*, arab. بثن Jes. 11, 8. Ps. 58, 5. 91, 13.

פָּתַע rad. inusit. Sam. i. q. פָּתַח aperuit. Inde

פֶּתַע pr. *apertio oculorum*, inde *momentum* (nostr. *Augenblick*). Inde adv. *momento* i. e. *subito, repente* Prov. 6, 25. 29, 1. Reliqua exempla v. s. פִּתְאֹם, quod ex nostro vc. ortum. בְּפֶתַע Num. 35, 22 est *improviso* i. e. *fortuito*.

פָּתַר fut. יִפְתֹּר *interpretatus est* somnium Gen. 40, 8 sqq. (Chaldaei, alias a litteris sibilantibus alieniores, hoc significatu habent פְּשַׁר q. v., Aethiopes ፈከረ:). Inde n. pr. פְּתוֹר et

פִּתְרוֹן m. *interpretatio* Gen. 40, 5. 12, pl. 41, 8.

פַּתְרוֹס n. pr. domesticum *Aegypti superioris*, quod passim discernitur a מִצְרַיִם, מָצוֹר, quae (v. sub his vcc.) angustiore sensu Aegyptum inferiorem designant Jes. 11, 11. Jerem. 44, 15. Ezech. 29, 14 (ubi Pathros terra natalis Aegyptiorum vocatur). 30, 14. Alex. bene Παθούρης i. e. aegypt. ⲠⲀⲐⲞⲨⲢⲎⲤ regio meridiei. Recentioribus

Coptis eadem appellatur ⲘⲀⲢⲎⲤ regio australis. N. gent. pl. פַּתְרֻסִים Gen. 10, 14. Vide Jablonskii Opuscc. ed. te Water I, p. 198. J. D. Michaëlis Spicileg. Geogr. I, p. 271—74.

פַּתְשֶׁגֶן v. פַּרְשֶׁגֶן.

פָּתַת *fregit.* (Arab. ... id. Lev. 2, 6. Inde nomm. ... cf. etiam פַּת.

צ

Zade, duodevicesima Hebraeorum littera, ubi numeri nota est, i. q. *nonaginta.*

In alphabeto arabico pro hebraeo צ sunt duae litterae, ص *Zad* vel *Sad*, littera sibilans, et ض i. e. d vel t cum leni sibilo pronuntiatum, ad quod prope accedit ظ t ad imum palatum prope guttur prolatum, quod (cum Grammaticis sanscritis) cerebrale vocaveris. Differunt propterea nonnullarum radicum hebraearum significationes, prout arabice vel ص vel ض litterâ scribuntur (v. צָלַל); sed plerumque tamen eiusmodi radices eiusdem originis et arcto cognationis vinculo inter se coniunctae sunt, cf. צָרַר ضرّ et صرّ, בָּצַע بصع et بضع. Litterae cognatae sunt a) ט, quod Aramaei plerumque ponunt pro hebraeo צ, cf. in ipsa lingua hebraea radd. נָצַר et נָטַר, צָהַר et טָהַר, צָבַע et טָבַע. b) rarius ד, cf. צָבַב et דָּבַב; צָפַן arab. دفن. c) sibilantes ז, שׂ, ס, cf. עָלַץ, עָלַז; נָתַץ, נָתַס. d) ע, de qua permutatione v. p. 726 et e) ג, qua de re vide append.

צֹאָה f. (Zere impuro) *excrementa, sordes, stercus* Ez. 4, 12. Deut. 23, 14, pro יְצֹאָה, a rad. יָצָא *exire* pro *efferri* (ἐκπορεύομαι Marc. 7, 19) cf. מוֹצָאָה no. 2, צוֹא et צוֹאָה.

צָאַל rad. inusit. arab. ضال tenuis, exilis fuit; med. Je ضال, ضالة, ضيال notat lotum silvestrem et aculeatam, quae feris in deserto saepe cubili est, arab. السدر, v. Schult... Iob. p. 1159. Inde

צֶאֱלִים m. Iob. 40, 21. 22 ... ab Abulvalide, Schultensio ... ditur: *loti silvestres.* Sed ... צֶאֱלִים dictum videtur ... maeo pro צְלָלִים *umbrae* ... arbores umbrosae, ut ... מְאַךְ, מְכַס aram. מָאס, ... מְאֹס no. II. Ita Vulg. Syr. ... Esra.

צֹאן rad. inusit. et incerta ... ضان est: *ovibus et capris* ... *davit*, sed hoc denom. est ...

צֹאן pro צאון, ut Ps. 144, 13 ... thibh, comm. (v. not.), ... lect. *pecus* (oris), h. e. ... *caprae.* (Ita arab. ضان, ... lanigerum pecus, opp. capr... الضان الجبلى tamen rupica... notat. Pro ovibus et capris ... frequentant غنم. Syr. ... Gen. 4, 2. 26, 14. 29, 2 et ... ties. Opp. בָּקָר armenta ... 9. Lev. 1, 10. 22, 21 (co... raro de *ovibus* tantum 1 Sam. ... Collectivo nostro (quod et ... numeralibus copulatur) re... nomen unitatis שֶׂה *pecus* ... sive ovis est, sive capra ... 21, 37: *si quis furatus* ... *pecudem* (שֶׂה), *quattuor* ... (אַרְבַּע צֹאן) *restituat.* Ex...

Not. Quod ad sexum ... copulatur c. masc., ubi ... hirci intelliguntur. Gen. 30 ... וַיֶּחֱמוּ הַצֹּאן *incalescebant* ...

et hirci), cum fem., ubi oves et caprae, ibid.: וַתֵּלַדְןָ הַצֹּאן *et pepererunt oves;* sed Gen. 31, 10 more epicoenorum iungitur cum masc., quanquam oves intelliguntur.

צֹאנָ (locus pecoris) n. pr. oppidi in tribu Judae Mich. 1, 11, fort. i. q. צְנָן Jos. 15, 37.

צֶאֱצָא m. pl. cstr. צֶאֱצָאֵי Jes. 48, 19, c. Suff. צֶאֱצָאֵיהֶם 61, 9 (a rad. יָצָא) 1) *propagines* e terra provenientes Jes. 42, 5. Iob. 31, 8. — 2) metaph. *posteri, liberi.* Jes. 22, 24. 61, 9. 65, 23. Iob. 5, 25. 21, 8. 27, 14. Plene צֶאֱצָאֵי מֵעֶיךָ *propagines viscerum tuorum* Jes. 48, 19.

צָב m. 1) *lectica*, sella gestatoria, quippe qua *leniter* et *commode* gestantur, ut nostr. *Sänfte* ab adj. *sanft* (v. rad. צָבַב). Pl. צַבִּים Jes. 66, 20. LXX. λαμπήνη. Num. 7, 3: עֶגְלֹת-צָב *currus lecticae* i. e. lecticis similes, commodiores lecticarum instar. Alex. ἅμαξαι λαμπηνικαί.

2) *lacertae* species (arab. ضَبّ), a lento incessu dicta, v. rad. Lev. 11, 29. Bocharti Hieroz. I, pag. 1044—63.

צָבָא *prodiit, processit* miles in bellum, sq. עַל contra aliquem Num. 31, 7. Jes. 29, 7. 8. 31, 4. Zach. 14, 12, absol. Num. 31, 42. (Latius patet arab. صبأ prodiit stella, dens, miles adversus hostem. Cf. צָבָה). Transfertur ad militiam sacram i. e. ministerium sacerdotum in templo Num. 4, 23. 8, 24. 1 Sam. 2, 22.

Hiph. procedere iussit i. e. *conscripsit* milites 2 Reg. 25, 19. Jer. 52, 25. Inde

צָבָא cstr. צְבָא pl. צְבָאוֹת m. (sed bis tamen cum verbo fem. Jes. 40, 2. Dan. 8, 12) 1) *exercitus*, στρατός (pr. in bellum procedens) 2 Sam. 8, 16. 10, 7 et saepe. שַׂר הַצָּבָא dux exercitûs Gen. 21, 22. אַנְשֵׁי הַצָּבָא milites Num. 31, 53. יָצָא בַצָּבָא Deut. 24, 5, יָצָא לַצָּבָא Num. 31, 27. 28, et, quod longe frequentissimum est, יָצָא צָבָא Num. 1, 3 sqq. egredi ad exercitum i. e. ad bellum gerendum. Saepe etiam de exercitu (sacro) Levitarum Num. 4, 23. 35. 39. 43.

Spec. a) צְבָא הַשָּׁמַיִם *exercitus coeli* dicitur α) de angelorum agminibus Dei solium circumstantibus (στρατιὰ οὐράνιος Luc. 2, 13) 1 Reg. 22, 19. 2 Par. 18, 18. Ps. 148, 2, cf. צְבָאָיו יי Ps. 103, 21, et שַׂר צְבָא יי Jos. 5, 14. 15 de ipso Jehova. β) de sole, luna et stellis (δυνάμεις τῶν οὐρανῶν Matth. 24, 29) Jes. 34, 4. 40, 26. 45, 12. Jer. 33, 22. Dan. 8, 10, saepe ubi de cultu stellarum agitur Deut. 4, 19. 17, 3. 2 Reg. 17, 16. 21, 3. 5. Zeph. 1, 5, passim ita ut praeterea solis et lunae (Deut. 17, 3. Jer. 8, 2), adeoque stellarum (Deut. 4, 19. Dan. 8, 10) mentio facta sit, et hoc vc. tanquam generalius adiectum, quo omnes coeli incolas, cuncta qs. numina coeli (Dan. 4, 32) complectebantur, cf. Iob. 38, 7 (ubi angeli et stellae componuntur) et Jes. 24, 21 (ubi exercitus coeli, צְבָא הַמָּרוֹם, opponuntur regibus terrae). — Semel paulo audacius צָבָא (per Zeugma) refertur etiam ad *incolas terrae*, vel potius *quicquid terram implet* (alibi מְלֹא הָאָרֶץ), inclusis etiam plantis. Gen. 2, 1: וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם, quae soluto zeugmate ita exprimit Neh. 9, 6: הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל-אֲשֶׁר עָלֶיהָ, cf. Exod. 20, 11: הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ .... וְכָל אֲשֶׁר בָּם. Inde Jehova sexcenties appellatur

b) יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת Ps. 80, 15, אֱלֹהֵי צְבָאוֹת Jer. 5, 14. 15, 16. 38, 17. 44, 7, יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת Ps. 59, 6. 80, 5, et יְהוָה צְבָאוֹת *Jehova* (deus) *agminum coele-*

stium (de qua structura disputavimus ad Jes. 1, 9), quae summi numinis appellatio in prophetarum libris, max. apud Jesaiam, Jeremiam, Zachariam, Malachiam longe frequentissima, in Pentateucho et in libro Iudicum nunquam obvia est. Ad sententiam formulae cf. Jos. 5, 14. 15: quanquam passim scriptores Hebraei etiam Deum tanquam exercitûs Israëlitici ducem et patronum intellexisse videntur, v. 1 Sam. 17, 45, cf. 2 Sam. 5, 24. In recentioribus V. T. libris Deus in eandem sententiam appellatur אֱלָהּ שְׁמַיָּא, אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, v. שָׁמַיִם. LXX. plerumque παντοκράτωρ.

2) *militia*, idque fere ubique translate de conditione misera et molesta. Iob. 7, 1. 10, 17. 14, 14. Jes. 40, 2. Dan. 10, 1: *et verum est edictum* וְצָבָא גָדוֹל *et* pertinet ad *militiam longam*, ad multas calamitates ferendas.

צְבָאִים et **צְבָאוֹת** pl. a צְבִי dorcas.

צְבָא chald. fut. יִצְבֵּא *voluit*, cupivit, pr. inclinatus, propensus fuit, v. צָבָה no. 3, Dan. 4, 14. 22. 29. 5, 19. 21. (Syr. id.).
Deriv. צְבוּ.

צְבֹאִים (dorcades = צְבָאִים; vel hyaenae = צְבֹעִים) Hos. 11, 8, et צְבֹיִים, צְבֹיִם Gen. 10, 19. 14, 2. Deut. 29, 22 n. pr. oppidi in valle Siddim cum Sodoma et Gomorrha a mari mortuo hausti.

צָבַב in Kal inusit., cogn. דָּבַב 1) lente incessit, 2) fluxit, arab. ضَبَّ fluxit, stillavit aqua, صَبَّ fudit, effudit, infudit. Ad hanc radicem refero

Hoph. הֻצַּב (more chaldaeo formatum) in loco frustra ab interpretibus vexato Nah. 2, 8, ubi verba ita iungo: הַהֵיכָל נָמוֹג וְהֻצַּב *palatium dissolvetur et diffluet.*

Derivv. צָב, et

צֹבֵבָה, cum art. הַצֹּבֵבָה (lente incedens) n. pr. f. 1 Chr. 4, 8.

צָבָה 1) i. q. hebr. צָבָא *processit in aciem*, bellum gessit. Jes. 29, 7: צֹבֶיהָ i. q. צֹבְאִים עָלֶיהָ *cum ea bellum gerentes.* — 2) prodiit stella i. q. arab. صبأ *prodiit, exiit*, inde *splenduit, micuit*, unde צְבִי splendor. — 3) *prominuit* (arab. ضب Conj. I et ضبا Conj. II imminuit in rem), inde *intumuit* (venter) Num. 5, 27, et translate 4) *propensus fuit*, voluit, cf. חָפֵץ et בָּעָה. (Arab. صبا id. Chald. et syr. צְבָא, ܨܒܐ q. v.).

Hiph. causat. no. 3 *tumefecit*, Num. 5, 22. Hinc

צָבֶה f. צָבָה adj. *tumens* Num. 5, 21.

צְבוּ chald. 1) pr. *voluntas, studium* (a rad. צְבָא), deinde 2) *res, causa*, syr. ܨܒܘ Dan. 6, 18, cf. חֵפֶץ no. 4.

צָבוּעַ m. ἅπ. λεγόμ. Jerem. 12, 9 *hyaena* i. q. arab. ضَبُع. LXX ὕαινα. Aliis gener. *animal rapax*, cf. talmud. צְבוֹעִים, arab. سبع animalia rapacia. V. Bocharti Hieroz. P. I, p. 829. Rad. צָבַע no. II.

צָבַט fut. יִצְבֹּט *porrexit*, semel tantum Ruth 2, 14. Arab. ضبط comprehendit, arripuit.

צְבִי m., in pausa צֶבִי (a rad. צָבָה no. I, 2) 1) *splendor*, *decus*, Jes. 4, 2. 24, 16. 28, 1. 4. 5. צְבִי מַמְלָכוֹת decus regnorum, de Babylonia Jes. 13, 19. אֶרֶץ הַצְּבִי terra decora s. pulchra Dan. 11, 16. 41 et simpl. צְבִי 8, 9 (et saepius ap. Rabbinos) de terra Israëlitarum, cf. Ezech. 20, 6. 15. 26, 12. Jer. 3, 19, et Dan. 11, 45: הַר צְבִי קֹדֶשׁ *mons decoris sancti*, de monte Sion.

2) *dorcas*, a formae pulchritu-

dine dicta (arab. ظَبْى, aram. טַבְיָא). 1 Reg. 5, 3. Jes. 13, 14. Prov. 6, 5. V. Bocharti Hieroz. T. I, p. 924 sq. 895 sq., ibique Rosenm. T. II, p. 304 ed. Lips. Hebraei pariter atque Arabes tanti faciebant dorcadis pulchritudinem, ut ei compararent quidquid pulchrum est et venustum (Cant. 2, 9. 4, 5. *7, 4 cf. Prov. 5, 19), adeoque per illam iurarent, velut Cant. 2, 7. 3, 5: *obtestor vos, puellae Hierosolymitanae, per dorcades, per capreas agri*, cf. arab. لا بظبى *ne* (hoc facias) *per dorcadem*, ut nostr. bey Leibe nicht. Pl. צְבָיִים, צְבָיִם 2 Sam. 2, 18, צְבָאִים 1 Chr. 12, 8 et צְבָאוֹת Cant. 2, 7. 3, 5.

צִבְיָא (dorcas femina) n. pr. m. 1 Chr. 8, 9.

צְבִיָּה f. nominis צְבִי, *dorcas femina* Cant. 4, 5. 7, 4.

צִבְיָה (dorcas femina) n. pr. matris Joasi regis 2 Reg. 12, 2. 2 Chr. 24, 1.

צְבֹיִים v. צְבֹאִים.

I. **צָבַע** i. q. صَبَغ *tinxit, intinxit*, deinde *colore imbuit* (cogn. טָבַע, ubi vide), unde צֶבַע tinctum, et אֶצְבַּע digitus, max. index ab intingendo dictus, quanquam arab. أصبع per ع scribitur.

II. **צָבַע** i. q. سبع *rapuit* fera, unde צָבוּעַ fera rapax, hyaena, arab. سَبْع et سَبُع leo, سِبَاع animalia rapacia.

צְבַע chald. *tinxit. Pa.* id. Dan. 4, 22. *Ithpa.* אִצְטַבַּע *tinctus est*, 4, 12. 20. 30. 5, 21. In Targg. saepe pro: intinxit, colore imbuit, ut syr. et arab. صبغ.

צֶבַע m. *tinctum, vestis* varie *colorata* vel *versicolor*. Iud. 5, 30.

צִבְעוֹן (chald. versicolor) n. pr. filii Seïr, phylarchae Choritarum Gen. 36, 2. 20. 24. 29.

צְבֹעִים (hyaenae) n. pr. vallis cum oppido cognomine in agro Benjaminitarum 1 Sam. 13, 18. Neh. 11, 34.

צָבַר fut. יִצְבֹּר *congessit, coacervavit*, ut frumentum Gen. 41, 35, thesauros Iob. 27, 16, aggerem Hab. 1, 10. (Chald. צְבַר et arab. صبر id. Vicinum est טָבַר, unde טַבּוּר q. v.). Hinc

צִבֻּרִים m. pl. *acervi* 2 Reg. 10, 8.

צָבַת rad. inusit., chald. colligavit, unde

צֶבֶת vel **צֶבֶת** tantum in pl. צְבָתִים *manipulus*, semel legitur Ruth 2, 16.

צַד m. cum Suff. צִדּוֹ, pl. ־ִים (a rad. צָדַד q. v.) 1) *latus* Deut. 31, 26. 2 Sam. 2, 16 et saepe; spec., ut videtur, de latere sinistro 1 Sam. 20, 25. Ps. 91, 7 (opp. יָמִין). מִצַּד ad latus rei Deut. 31, 26. Jos. 12, 9, עַל צַד ad latus i. e. in ulnis, ubi pueri gestantur Jes. 60, 4. 66, 12. Cum He parag. צִדָּה ad latus, 1 Sam. 20, 20.

2) *adversarius*, Iud. 2, 3.

צַד chald. i. q. hebr. no. 1 *latus*. מִצַּד a latere, a parte Dan. 6, 5. לְצַד in latus, Vulg. *contra*. 7, 25.

צְדָא chald. *consilium, industria*. Dan. 3, 14: הַצְדָא *num de industria* factum est? Cf. hebr. צְדִיָּה, צְדִיָּה.

צָדַד arab. صدّ et صدد *avertit se* ab aliquo, *latus*, non faciem, *ei obvertit*, inde Conj. III. *opposuit se* alicui, *repugnavit* ei. Inde צַד latus, it. adversarius, et

צְדָד sive **צְדָדָה** (mons, pr. latus montis, arab. صُدّ) n. pr. oppidi in Palaestinae termino boreali Num. 34, 8. Ez. 47, 15.

צָדָה (vic. verbo צוּד) *insidiatus est* alicui, sq. acc. Ex. 21, 13; sq. נֶפֶשׁ vitae insidiatus est, 1 Sam. 24, 12.

Derivv. צְדִיָּה, chald. צְדָא.

Niph. ex usu Chaldaeorum et Syrorum *desolatus est* (fort. pr. insidiis captus est) Zeph. 3, 6.

צֵדָה v. צֵידָה.

צָדוֹק (iustus) n. pr. m. 1) socer Usiae regis 2 Reg. 15, 33. 2 Chr. 27, 1. 2) 2 Sam. 8, 17. 15, 24. 3) 1 Chr. 5, 38. 4) Neh. 3, 4. 10, 22. 5) Neh. 3, 29. 13, 13. 6) 11, 11.

צְדִיָּה f. *insidiae, consilium deliberatum* Num. 35, 20. 22, a rad. צָדָה.

צִדִּים, cum art. הַצִּדִּים (latera) n. pr. oppidi in tribu Naphtali Jos. 19, 35.

צַדִּיק adj. 1) *iustus* (gerecht), de iudice vel rege, qui ius tuetur et exercet 2 Sam. 23, 3, inde sexcenties de Deo ut iudice iusto Deut. 32, 4. Iob. 34, 17. Jer. 12, 1. Ps. 11, 7. 119, 137, tum in puniendo 2 Chr. 12, 6. Esr. 9, 15. Thren. 1, 18. Dan. 9, 14, tum in remunerando Ps. 112, 6. 129, 4. 145, 17. Jes. 24, 16 (ubi Deus vocatur הַצַּדִּיק κατ' ἐξοχήν), tum quatenus promissis stat Neh. 9, 8: וַתָּקֶם אֶת־דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה *et implesti verba tua, quia iustus est.* Comm. 33. Jes. 45, 21.

2) *qui iustam causam habet* (der Recht hat) a) in causa forensi (opp. רָשָׁע). Ex. 9, 27: יְיָ הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים *Jehovae causa iusta est, mea meique populi causa iniusta.* 23, 8. Prov. 18, 17. b) in assertione, qui rectum verumque dixit, unde adv. *recte, vere* Jes. 41, 26 (cf. 43, 9, ubi eodem contextu est אֱמֶת). Inde

3) de homine privato: *iustitiam exercens* in alios homines (Prov. 29, 7), legibus divinis obediens, inde *probus (rechtlich), honestus, pius, integer* (quae omnia etiam Cicero iustitiae nomine comprehendit, Offic. 2, 10: iustitia, ex qua una virtute boni viri appellantur; de fin. 5, 23: iustitia ... cui adiuncta sunt pietas, bonitas, liberalitas, benignitas, comitas, quaeque sunt generis eiusdem. Partit. 22 extr. iustitia erga deos religio, erga parentes pietas, vulgo autem bonitas, creditis in rebus fides, in moderatione animadvertendi lenitas, amicitia in benevolentia nominatur). Gen. 6, 9. 7, 1. Ps. 5, 13. 11, 3. 31, 19. 34, 20. 37, 25. 72, 7. Iob. 12, 4. 17, 9. Saepissime copulatur cum תָּמִים, יָשָׁר, נָקִי, sexcenties opponitur רָשָׁע Prov. 10, 3. 6. 7. 11. 16. 30. Gen. 18, 25 cet. Simili modo atque Cicero l. l. c. c. Hebraei homini iusto tribuunt benignitatem et liberalitatem Ps. 37, 21. Prov. 12, 10. 21, 26, temperantiam et sobrietatem in edendo Prov. 13, 25 et in loquendo 15, 28, veritatis amorem 13, 5, sapientiam 9, 9. Emphat. de immunitate a peccatis usurpatur Eccl. 7, 20: *non exstat homo iustus in terra, qui faciat bonum et nunquam peccet.* Paulo ante Comm. 16 verba: *ne sis nimium iustus ..... ne perdaris,* intelligenda videntur de propriae virtutis admiratore (צַדִּיק בְּעֵינָיו Iob. 32, 1). — Jes. 49, 24 Alb. Schultensius צַדִּיק *strenuum bellatorem* reddit, qs. idem sit quod עָרִיץ Comm. 25, sed [illegible] est: praeda iustis ablata, v. de h. l. quae notavimus ad Vers. germ. ed. 2.

צָדַק fut. יִצְדַּק pr. *rectus* fuit i. q. יָשַׁר, velut de via recta (v. [illegible] Ps. 23, 3). (Arab. صدق pr. rigidus fuit, v. c. de lancea, v. Schultens de defect. hodiernis ling. hebraeae §. 214—224, dein verus, sincerus fuit. Syr. ܙܕܩ rectus, conveniens fuit). Inde 1) *iustus*

fuit (gerecht seyn), de Deo Ps. 51, 6, de legibus Ps. 19, 10.

2) *iustam causam habuit* (Recht haben) a) sensu forensi. Gen. 38, 26: צָדְקָה מִמֶּנִּי *eius* (Thamari) *causa iustior est quam mea.* Iob. 9, 15. 20. 10, 15. 13, 18. 34, 5. Opp. רָשַׁע iniustam causam habuit. b) *veram sententiam dixit* inter disputantes. Iob. 33, 12. Inde c) *causam obtinuit* Jes. 45, 25.

3) *rectus, probus, integer fuit* (v. צַדִּיק no. 3) Iob. 15, 14. 22, 3. 35, 7, sq. לִפְנֵי יְיָ Ps. 143, 2, עִם אֵל Iob. 9, 2. 25, 4, מֵאֱלוֹהַּ 4, 17 i. e. iudice Deo. It. *probus declaratus est* Ez. 16, 52.

Niph. pr. iustus declaratus est, inde *ab iniuriis vindicatus est.* Dan. 8, 14: נִצְדַּק קֹדֶשׁ Vulg. non male: *mundabitur sanctuarium.*

Pi. 1) *iustum s. probum, insontem reddidit* (lat. eccl. *iustificavit*). Ez. 16, 51: *iustificasti sorores tuas sceleribus tuis* i. e. effecisti, ut illae paene insontes viderentur. Similiter Jer. 3, 11: צִדְּקָה נַפְשָׁהּ ... יִשְׂרָאֵל מִן וגו׳ *iustam se praestitit Israël prae Juda*, iusta apparet, si cum illa comparatur. — 2) *iustum s.* insontem *declaravit* aliquem Iob. 33, 32, sq. נַפְשׁוֹ se ipsum 32, 2.

Hiph. 1) *iustum s. probum, pium reddidit* aliquem, exemplo et doctrina, sq. acc. Dan. 12, 3, sq. לְ Jes. 53, 11. — 2) i. q. Pi. no. 2. *iustum declaravit* aliquem a) sensu forensi, *absolvit* eum iudex Ex. 23, 7. Deut. 25, 1. 2 Sam. 15, 4. Jes. 5, 23, *fecit, ut vinceret causa* alicuius Jes. 50, 8. b) declaravit, aliquem rectam sententiam dixisse (jem. Recht geben), probavit sententiam alic. v. Kal no. 2, b. Iob. 27, 5.

Hithpa. purgavit se (a suspicione) Gen. 44, 16.

Nomm. deriv. צֶדֶק — צִדְקִיָּהוּ, צָדוֹק, צַדִּיק.

צֶדֶק c. Suff. צִדְקִי m. 1) sensu physico, *rectitudo* i. q. יֹשֶׁר. Ps. 23, 3: מַעְגְּלֵי צֶדֶק *orbitae rectae.* — Dein sensu ethico 2) *rectum, ius fasque* (das Recht), *quod ita esse vel fieri debet* cf. יֹשֶׁר no. 2, a. Ps. 15, 2: פֹּעֵל צֶדֶק *faciens rectum*, recte agens, cf. עֹשֵׂה צֶדֶק Jes. 64, 4. Ps. 45, 8. Iob. 8, 3. 36, 3: לְפֹעֲלִי אֶתֵּן צֶדֶק *creatori meo tribuam ius* i. e. ius suum vindicabo. Inde שָׁפַט צֶדֶק iudicare ius i. e. iuste Deut. 1, 16. 16, 18. Jer. 11, 20, מִשְׁפַּט צֶדֶק iudicium iustum Jes. 58, 2. מֹאזְנֵי צֶדֶק, אַבְנֵי צֶדֶק trutina iusta, pondus iustum Lev. 19, 36. Iob. 31, 6. Ez. 45, 10. זִבְחֵי צֶדֶק sacrificia iusta i. e. debita, rite oblata Deut. 33, 19. Ps. 4, 6. 51, 21. C. Suff. *ius, iusta causa* alicuius. Ps. 7, 9: *iudica me* כְּצִדְקִי *secundum ius meum.* 18, 21. 25. Iob. 6, 29, cf. Ps. 17, 1. Saepe iungitur צֶדֶק וּמִשְׁפָּט rectum et iustum, Ps. 89, 15. 97, 2. It. *rectum, quod loquimur* i. e. *verum* Ps. 52, 5. Jes. 45, 19. 48, 1. — 3) *iustitia* i. q. צְדָקָה, velut iudicis Lev. 19, 15, regis Jes. 11, 4. 5. 16, 5. 32, 1, Dei Ps. 9, 9. 35, 24. 28. 50, 6. 72, 2. 96, 13, inde *probitas, integritas* (v. צַדִּיק no. 3) Jes. 1, 21. 51, 1. 7. 59, 4. Ps. 17, 15. Hos. 2, 21. — 4) *liberatio, salus, felicitas* (utpote virtutis praemium, v. Jes. 32, 17). Ita saepe ubi in altero membro est יֶשַׁע, יְשׁוּעָה Jes. 41, 2. 45, 8. 51, 5. Dan. 9, 24. Ps. 132, 9 (cf. V. 16). De servo Dei Jes. 42, 6: קְרָאתִיךָ בְצֶדֶק *vocavi te cum salute* i. e. ut cum salute venias, salutem afferas (cf. Jer. 26, 15), et in eandem sententiam de Cyro 45, 13: אָנֹכִי הַעִירֹתִהוּ בְצֶדֶק *ego excitavi eum*, ut *cum salute* veniat, it. i. q. בְּרָכָה 61, 3: אֵילֵי הַצֶּדֶק *terebinthi benedictionis* (auf denen Gottes Seegen ruht, geseegnete Terebinthen, ut nos: geseegnetes Land). Frequentius etiam ita utuntur vc. צְדָקָה (q. v.), et frustra nuper haec significatio vc. nostro abiudicata est a Moellero (de authentia Esaiae p. 186) et Klei-

nerto (die Echtheit der Jes. Weissagungen I, p. 255 sqq.). Cf. צְדָקָה no. 4.

צְדָקָה f. 1) *rectum, ius.* (Originis vestigium habes in formula הֹלֵךְ צְדָקוֹת Jes. 33, 15). 2 Sam. 19, 29: *quid iuris mihi amplius est?* Neh. 2, 20. Joël 3, 23: הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה *pluvia secundum normam* i. e. pluvia iusta, quae agro ex naturae quasi lege competit.

2) *iustitia*, ut regis Jes. 9, 6. 32, 16. 17. 60, 17, Dei Jes. 59, 16. 17, quae tum in puniendis improbis cernitur Jes. 5, 16. 10, 22, tum in piis liberandis, vindicandis et remunerandis Ps. 24, 5. 36, 11. Plur. *iuste* (benigne) *facta* Ps. 11, 7. 103, 6. Iud. 5, 11: צִדְקוֹת פִּרְזֹנוֹ *iustitia qua usus est in principes eius* i. e. auxilium, quod iis praestitit, victoria, quam iis largitus est.

3) In privatis hominibus: *probitas, pietas, virtus.* Jes. 5, 7. 28, 17. 46, 12. 54, 14. 59, 14. עָשָׂה צְדָקָה 56, 1. 58, 2. Gen. 15, 6: *probitati ei duxit* (Deus), pro documento probitatis vel pietatis habuit. Deut. 6, 25. Plur. צְדָקוֹת recte facta Jes. 64, 5. צִדְקַת יְהוָה pietas, qualis Deo placet Ps. 5, 9. Passim spec. est benignitas et misericordia Ps. 11, 4. 24, 5, liberalitas Prov. 10, 2. Mich. 6, 5. LXX saepius ἐλεημοσύνη Deut. 6, 25. 24, 13.

4) *salus* i. q. צֶדֶק no. 4 ubi vide (parall. תְּשׁוּעָה, יְשׁוּעָה) Jes. 45, 8. 46, 13. 48, 18. 51, 6. 8. 54, 17. 56, 1. 57, 12. 59, 9. 17. 61, 10. 11.

צִדְקָה chald. *liberalitas, beneficentia* Dan. 4, 24. Ita saepe apud Talmud. et Rabbinos. Cf. sam. צדקה de eleemosynis, arab. صَدَقَةٌ, syr. ܙܕܩܬܐ, cf. צְדָקָה no. 3 fin.

צִדְקִיָּהוּ (iustitia Jehovae) n. pr. 1) regis Judae, 600—588 a. C., cui hoc nomen a Nebucadnezare pro priore מַתַּנְיָה tributum est, 2 Reg. 24, 17. 1 Chr. 3, 15. Jer. 1, 3. — 2) falsi prophetae sub Ahabo 1 Reg. 22, 24. 2 Chr. 18, 10. 23, it. צִדְקִיָּה 1 Reg. 22, 11. 3) Jer. 29, 21. 22. 4) 1 Chr. 3, 16. 5) Jer. 36, 12.

צָהַב *splenduit* vic. rad. זָהַב, v. plura ad rad. צָחַח. Part. Hoph. מֻצְהָב *politus, splendens* (instar auri) Esr. 8, 27. Hinc

צָהֹב m. *flavus* auri instar, de capillo Lev. 13, 30 sqq.

צָהָה rad. inusit. i. q. צָחָה, זָהָה (q. v.) pr. *canduit, nituit*, inde *apricus, sole collustratus et exsiccatus fuit* (syr. et chald. צְהָא sitivit). Inde צִי, צִיָּה, צִי, זִיו. Arabes media radicali ה emollita habent صوى, صوا exaruit, et Hebraei צִיָּה, in nomine צִיּוֹן.

צָהַל 1) i. q. זָהַר, צָהַר (v. ad rad. צָחַח) *splenduit*, v. Hiph. Transfertur 2) ad vocem acutam et claram, unde *hinnivit* equus (arab. صهل, cf. הָלַל et צָלַל) Jer. 5, 8. *iubilavit, clamorem sustulit* (prae laetitia) homo Jes. 12, 6. 54, 1, sq. בְּ de aliqua re 24, 14.

Pi. causat. Kal no. 2, sed in malam partem, de clamore timore vel terrore extorto. Jes. 10, 30: צַהֲלִי קוֹלֵךְ *acutam fac vocem tuam* i. e. alta voce clama.

Hiph. causat. Kal no. 1 *splendere fecit* Ps. 104, 15.

Deriv. מִצְהָלָה.

צָהַר (ut affinia זָהַר, טָהַר, זָהַב, v. ad צָחַח) *splenduit.* Arab. ظهر apparuit, prodiit, se revelavit, et طهر purus fuit, utrumque a splendendo. Inde צֹהַר lux, splendor, et יִצְהָר oleum, a splendendo dictum.

Hiph. (denom. a יִצְהָר) oleum (torculari) *expressit* Iob. 24, 11.

men. Gen. 6, 16: צֹהַר תַּעֲשֶׂה *lumen facias arcae* h. e. tras, gr. φῶτες (cf. 8, 6). collectivorum cum fem. conunde אֶל־אַמָּה תְּכַלֶּנָּה *usque lnae longitudinem facias eas* stras).

al. צָהֳרַיִם *meridies*, pr. luduplex i. e. splendidissimum, 43, 16. 25. Deut. 28, 29. ظُهْر meridies, ظَهَرَ meridie . Jer. 6, 4: נַעֲלֶה בַצָּהֳרַיִם *damus* (contra hostes) *meri-* i. e. statim, repente et inopiquoniam hoc diei tempore mpetum faciebant. 20, 16, cf. 9, 82. Metaph. de summa ate Iob. 11, 17. Ps. 37, 6.

צַו m. *praeceptum* (a rad. ut קַו, תָּו a radd. תָּוָה, קָוָה). 5, 11: הָלַךְ אַחֲרֵי צָו *sequitur* :eptum (hominum), nisi forte dum שָׁו pro שָׁוְא. Inde Jes. 0. 13: צַו לָצָו צַו לָצָו *praem super praeceptum, praem super praeceptum* (Lehr' ehr', Lehr' auf Lehr') i. e. eptum praecepto, lex legi ada sacerdotibus et prophetis, lie novis legibus fatigamur. tur paronomasiam Hieron. *'a, remanda, manda, re-'a.*

ad. inusit. Syr. Pa. ܙܘܐ foe-, ܙܘܐ sordidus, foedus. Sed tur tamen haec secundaria et a sordium humanarum crementorum (צוֹאָה, צֵאָה) ate ducta, ut radix primaria :. Inde

. *sordidus*, de vestibus Zach. 4.

צֵ *excrementa* i. q. צֵאָה (rad. Jes. 36, 12. 2 Reg. 18, 27 inde *sordes* Jes. 28, 8: קִיא *vomitus sordidus*. De ous peccati Prov. 30, 12. Jes.

צַוָּאר cstr. צַוַּאר Jer. 28, 10. 12, c. Suff. צַוָּארִי, semel צַוְּרָם Neh. 3, 5 pl. צַוָּארִים cstr. צַוְּארֵי (tanquam a sing. צַוָּארֶת), semel צַוְּארוֹתֵיכֶם Mich. 2, 3 m. *collum* cum *cervicibus*, gr. τράχηλος, ita dictum tanquam tenuis et *angusta* pars trunci (a rad. צוּר), syr. ܨܘܪܐ. *Collum* significatur Gen. 41, 42. Cant. 1, 10. 4, 4. 7, 5. Jes. 8, 8. 30, 28. בְּצַוָּאר collo sc. fastuose erecto Iob. 15, 26. Ps. 75, 6 (cf. gr. τραχηλιάω superbio, pr. erecto collo incedo, τραχαλᾶς epith. Const. M.). Alibi *cervices* potius intelligendae, ut Thren. 5, 5: *cervicibus nostris insistunt*. Iob. 39, 19. 41, 14, et ubi iugum vel imponi dr. cervici Deut. 28, 48, vel inde demi et decuti Gen. 27, 40. Jes. 10, 27. Jer. 30, 8. — Plur. *colla, cervices* a) significatione plurali Jos. 10, 24. Iud. 8, 21. 26. b) saepius singulariter (ut gr. τὰ τράχηλα, lat. cervices) Gen. 27, 16. 45, 14. 46, 29. נָפַל עַל־צַוְּארֵי פ' ruit in amplexus alic. Gen. 33, 4. 45, 14. *Colla* etiam dicuntur trunci capite absciso Ez. 21, 34.

צוֹבָא, צוֹבָה (fort. pro נְצוֹבָה statio) n. pr. civitatis in Syria (plene אֲרַם צוֹבָה Ps. 60, 2. 2 Sam. 10, 6. 8), cuius rex cum Saulo (1 Sam. 14, 47) et Davide (2 Sam. 8, 3. 10, 6) bellum gerebat. Damasco vicina fuisse, Hamatham (vide חֲמָת, unde חֲמַת צוֹבָה vocatur 2 Chron. 8, 8) comprehendisse et ad Euphratem usque pertinuisse videtur 2 Sam. 8, 3. 1 Reg. 11, 23. Syrorum interpretes Zobam *Nisibin* in Mesopotamia (نصيبين) esse volunt, eosque sequebatur J. D. Michaëlis (Supplemm. p. 2073): sed illam sententiam recte tuiti sunt Hyde ad Peritsol itin. pag. 60, et Rosenm., bibl. Alterthumskunde I, 2. p. 144. 249.

צוּד (cf. צָדָה) *insidiari* c. acc., spec.

1) *venari* feras Gen. 27, 3. 5. 33. Iob. 38, 39. 2) *aucupari* Levit. 17, 13, metaph. de insidiis, quae hominibus tenduntur Thren. 3, 52. 4, 18. Mich. 7, 2. Ps. 140, 12. Prov. 6, 26. Syr. ܨܳܕ est etiam *piscari*, v. צִידוֹן.

Pil. i. q. Kal *insidiari* Ez. 13, 18. 20.

Hithp. הִצְטַיֵּד denom. a צַיִד no. 3 *commeatu se instruxit* Jos. 9, 12. Aram. אִזְדְּוַד id.

Derivv. מָצוֹד, מְצָד, צַיָּד, צַיִד, מְצוּדָה, מְצוֹדָה, מָצוּד.

צָוָה in Kal inus. pr. *statuit* (stellen), ut syr. ܨܘܳ (v. Ez. 30, 15 Pesch.), unde ܨܶܘܝܳܐ, arab. صُوَّةٌ cippus, hebr. צִיּוּן.

Pi. צִוָּה fut. apoc. וַיְצַו, imp. apoc. צַו, arab. وَصَّى 1) *constituit* (*bestellen*) a) aliquem super aliqua re, i. e. praefecit rei, sq. acc. pers. et עַל rei. 1 Sam. 13, 14. 25, 30. 2 Sam. 6, 21. Neh. 5, 14. 7, 2. b) c. acc. rei: *constituit, decrevit, imperavit* aliquid, i. e. existere iussit Jes. 45, 12: *omnem exercitum eius* (coeli) *constitui*, existere iussi. 48, 5. Deut. 28, 8. Ps. 68, 29. 111, 9. 133, 3.

2) *iussit, praecepit, mandavit*, sq. acc. pers. (ut lat. iussit aliquem) Gen. 26, 11, rarius sq. עַל 2, 16. 28, 6. Esth. 2, 10. 20; sq. אֶל Gen. 50, 16; sq. לְ Exod. 1, 22. Diserta mandati verba adiiciuntur praemisso לֵאמֹר v. c. Gen. 26, 11: וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר *et mandavit Abimelech populo suo hunc in modum* cet. 32, 5. Ex. 5, 6. Alibi, quod quis facere iubetur, ponitur in inf. praemisso לְ Gen. 50, 2. 2 Sam. 7, 7. Jer. 35, 8, rarius in verbo finito praevio אֲשֶׁר (ut) Esth. 2, 10, et וְ (pr. iussit et fecit) Am. 9, 4. *Iubere aliquem aliquid* c. gem. acc. pers. et rei Gen. 6, 22. Exod. 25, 22. Ponitur etiam sine adiecta manda[ti] mentione c. acc. pers. *mandat[a] dedit* alicui (jem. etwas bestellen) *delegavit* aliquem *cum mandat[is]* Jer. 14, 14. 23, 32, sq. [אֶל] eius cui mandata mittuntur Esth. 4, 5 Esr. 8, 17. 1 Chr. 22, 12, vel r[ei] de qua praecipitur Gen. 12, 2[0]. 2 Sam. 14, 8, cui etiam אֶל pr[ae]ponunt Ex. 6, 13, et לְ Ps. 91, 11. De rebus inanimatis Am. 9, 4. [...] 42, 9. Spec. dicunt צַוֵּה בֵיתוֹ [vel] צַוֵּה לְבֵיתוֹ (ultima) mandata de[dit] familiae suae i. e. testamentum co[n]didit (sein Haus *bestellen*) 2 Sa[m.] 17, 23. 2 Reg. 20, 1. Jes. 38. [1] (cf. rabbin. צַוָּאָה testamentum).

Pu. iussus est. Lev. 8, 35: [כִּי־כֵן] צֻוֵּיתִי *ita iussus sum*, hoc mihi e[st] mandatum. Ez. 12, 6: [כַּאֲשֶׁר] צֻוֵּיתִי *quemadmodum iussus eram.* Sq. [...] eius qui mandatum dedit Num. 36, 2.

Derivv. צַו, צִיּוּן, [מִ]צְוָה.

צָוַח *clamavit, vociferatus est* pr[ae] laetitia Jes. 42, 11. (Chald. id. Arabes contractius dicunt med. q[ui]escente صَاحَ pro صيح. Utrumque emollitum putem e duriore [צָרַח], صرخ, cf. Jes. 42, 11 et 13). Ind[e]

צְוָחָה f. *clamor* tum laetus Jes. 24, 11, tum lugubris Jer. 14, 2.

צוּל rad. inusit., prob. i. q. צָלַל no. II *demergi*, unde מְצוּלָה, צוּלָה et

צוּלָה f. *profundum maris*, vorag[o] Jes. 44, 27.

צוּם *ieiunare.* (Arab. صَامَ et aram. id. Origo est in ore clauso, [...] de radd. in *m* exeuntibus supra [...] דָּמַם pag. 249. 250) Iud. 20, 26. Zach. 7, 5: הֲצוֹם צַמְתֻּנִי *num mihi ieiunatis?* ubi suff. in dativo cogitandum. Inde

צוֹם m. *ieiunium*, 2 Sam. 12, 16. Pl. צוֹמוֹת Esth. 9, 31.

צוּעַ rad. inusit. i. q. صاغ finxit, artem aurifabri exercuit. Inde [...]

צוּף (parvitas) n. pr. m. Num. 1,
I. 2, 5.

צוּף *redundare, exundare*, sq. עַל
obruere aliquem Thren. 3, 54.

Hiph. 1) *redundare fecit* Deut.
11, 4. — 2) *natare fecit* 2 Reg.
6, 6.

Derivv. צָפָה, צַפְצָפָה et

צוּף m. 1) *favus* mellis, a redundando dictus, Prov. 16, 24. Plur. צוּפִים Ps. 19, 11. — 2) n. pr. filii Elkanae 1 Sam. 1, 1. 1 Chr. 6, 20 ubi in Keri est צִיף), et צוֹפַי 1 Chr. 6, 11.

צוֹפַר (fort. i. q. syr. ܨܦܪ impudens, procax) n. pr. unius ex Iobi amicis et in disputando adversariis, Iob. 2, 11. 11, 1.

צוּץ i. q. נָצַץ et נוּץ (cf. זוּד) 1) *micuit*, v. Hiph. — 2) *floruit*. Praet. צָץ Ez. 7, 10 (metaph.).

Hiph. fut. יָצִיץ part. מֵצִיץ (Cant. 2, 9) 1) *micuit, splenduit* (pr. splendorem edidit, cf. הֵאִיר) Ps. 132, 18, inde *promicuit* i. e. furtim prospexit (pr. oculos micare fecit) Cant. 2, 9: מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים *promicans ex clathris*. Arab. وصوص et صوص furtim prospexit (mulier) per foramina veli, cf. nostr. blinzen, blinzen. — 2) *floruit* (pr. flores produxit) Num. 17, 23. Ps. 72, 16. 90, 6. 103, 15, metaph. 92, 8.

Derivv. צִיץ, צִיצָה, צִיצִת.

I. צוּק *angustum, arctum, coarctatum esse*. (Arab. ضاق med. Je. Aeth. ጸቀቀ: coarctavit, compressit. Vicina sunt עוּק, adeoque צָנַק, חָנַק et quae his finitima sunt).

Hiph. הֵצִיק 1) *arctavit, coarctavit, pressit* aliquem, sq. dat. et acc. Deut. 28, 53 sqq. Jer. 19, 9. Iob. 32, 18, spec. urbem *obsidione pressit* Jes. 29, 7. Part. מֵצִיק *oppressor* Jes 51, 13. — 2) *institit* alicui precibus, c. acc. Iud. 14, 17, c. dat. 16, 16.

Derivv. צוֹק, צוּקָה, מוּצָק, מָצוֹק, מְצוּקָה.

II. צוּק 1) i. q. יָצַק *fudit*. Iob. 29, 6. 28, 2: אֶבֶן יָצוּק נְחוּשָׁה *et lapis funditur ut fiat aes* i. e. lapidem aerosum liquefaciunt, ut vertatur in aes fusum. Metaph. Jes. 26, 16: צָקוּן לַחַשׁ *preces fundunt* (צָקוּן Milra est praet. Kal cum Nun paragogico, pro צָקוּ). — 2) i. q. הֵצִיק *statuit*, unde מָצוּק columna.

צוֹק m. *angustiae* Dan. 9, 25 et

צוּקָה f. id. Prov. 1, 27. Jes. 30, 6.

צוֹר, צֹר (rupes, i. q. צוּר) n. pr. *Tyrus* (gr. Τύρος, a forma aramaea טֻרָא, ܛܘܪ), urbs Phoenicum mercatura celebris et opulentissima, cuius antiquior pars valde munita, postea Palaetyrus (מִבְצַר צֹר 2 Sam. 24, 7, עִיר מִבְצַר צֹר Jos. 1, 29), in continente sita erat, recentior in insula e regione illius v. Jes. 23, 4. Ez. 26, 17. 27, 4. 25, cf. Menand. Ephes. apud Josephum Archaeol. IX, 14, §. 2, VIII, 2, §. 7, et de historia urbis comment. nostr. ad Jes. I, p. 707 sqq. Nomen domesticum צר reperitur praeter V. T. 2 Sam. 5, 11. 1 Reg. 5, 15. 7, 13. Ps. 45, 13. Ez. 26, 2 in inscriptionibus nummorum tempore Seleucidarum Tyri cusis, vel brevius: לצר (לְצֹר Τύρου), vel plenius: לצר אם צדנם (לְצֹר אֵם צִדֹנִם Tyri, metropolis Sidoniorum sc. nummus) v. Mionnet descr. des medailles T. V. pl. 23. 24. Kopp Bilder u. Schriften der Vorzeit II, p. 212. Hodie antiquae urbis rudera صور dicta in paeninsula sita sunt, quandoquidem Alexander M. insulam aggere aggesto cum continente iunxerat. Gent. צֹרִי, q. v.

צוּר fut. יָצוּר, apoc. וַיָּצַר (ut vic. rad. צָרַר) *coarctare, premere,*

comprimere, inde 1) *colligare* (in sarcinam, volumen) i. q. צָרַר no. 1. Praet. צַרְתָּ Deut. 14, 25, וַיָּצַרוּ 2 Reg. 12, 11, וַיָּצַר 5, 23.

2) obsidione *premere*, *obsidere* urbem, sq. acc. urbis 1 Chr. 20, 1, saepius sq. עַל Deut. 20, 12. Ez. 4, 3. Dan. 1, 1, אֶל Deut. 20, 19; absol. Jes. 21, 2, etiam sq. עַל 2 Sam. 20, 15 et אֶל 1 Sam. 23, 8 eius, qui in urbe obsidetur. Semel c. acc. et עַל urbis Jes. 29, 3: צַרְתִּי עָלַיִךְ מֻצָּב i e. *propello contra te stationes militum* (ich schiebe vor gegen dich). Metaph. Ps. 139, 5: אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי *undique obsides me*, ut te effugere nequeam.

3) *urgere*, *insistere* alicui in persequendo, i. q. צָרַר no. 4. Deut. 2, 9. Ex. 23, 22. Part. צָרִים Esth. 8, 11, it. *concitavit* aliquem i. e. instituit ei, ut surgeret Iud. 9, 31.

4) *secare* (pr. cultro premere, insistere, cf. גָּדַד ursit, secuit), *dividere*. Arab. صار med. Waw id. Inde צוּר acies.

5) *fingere* i. q. יָצַר (a secando ductum), arab. صَوَّرَ id., fut. וַיָּצַר Ex. 32, 4. 1 Reg. 7, 15, et אֲצוּרְךָ Jer. 1, 5 Cheth. (Aram. id.).

Derivv. צוּר — צוּרִישַׁדַּי, צַר, צָר, צַוָּאר, מְצוּרָה, מָצוֹר, צֹר, צִיר.

צוּר m. 1) *lapis*, *silex* (ita dictus, utpote massa coacta, compacta: aliis pr. rupes praerupta, vide no. 2) Jes. 8, 14. Iob. 22, 24: צוּר נְחָלִים *silices rivorum* (cf. Gramm. §. 106, 3, c). — 2) *rupes* Iob. 18, 4. 24, 8, metaph. de Deo, qui Israëli refugio et praesidio est Jes. 30, 29. Deut. 23, 37: *rupes, ad quem confugiunt*. Ps. 18, 3. 32. 47. Alia translatione (a lapicidinis ducta) dicitur de conditore gentis Jes. 51, 1. Pl. צוּרוֹת Iob. 28, 10. — 3) *acies*, a rad. no. 4. Ps. 89, 44: צוּר חֶרֶב *acies ensis*, qua analogia duce Jos. 5, 2. 3: חַרְבוֹת צֻרִים sunt *cultri acuti*, cf. צֹר Ex. 4, 25, atque ita Chald. Sed LXX. Vulg. Syr. Arab. *cultra lapidea* (cf. צוּר no. 1) intelligunt, quibus in castrando et circumcidendo uti solebant veteres Orientis [...] ror, huius sententiae [...] Maurerum ad Jos. l. c.) [...] verba ab Alex. interprete [...] 30 inserta: *ἐκεῖ ἔθηκαν εἰς [...] μα εἰς ὃ ἔθαψαν αὐτὸν [...] ἐκεῖ τὰς μαχαίρας τὰς πετρίνας [...] αἷς περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ [...] καὶ ἐκεῖ εἰσιν ἕως τῆς σήμερον [...] ρας*, satis profecto memorabilia [...] quandoquidem hoc certe [...] in Palaestinae ut in nostrae re[...] sepulcris cultellos saxeos re[...] esse. — Inde 4) *forma* [...] 15 Keri, gall. *taille* a *tailler*, [...] no. 4. 5. — 5) n. pr. m. a) [...] larchae Midianitarum Num. [...] 31, 8. Jos. 13, 21. b) 1 Chr. [...] 30. 9, 36.

צַוָּר v. צַוָּאר collum.

צוּרָה f. *forma* Ez. 43, 11, v. [...] no. 5.

צַוְּרֹן tantum in pl. *colla* Cant. [...] וֹן est terminatio deminutiva [...] ritativa. Lgb. p. 513. Alii [...] intelligunt.

צוּרִיאֵל (cuius *rupes* est *Deus*) [...] pr. m. Num. 3, 35.

צוּרִישַׁדַּי (cuius *rupes* est *Omnipotens*) n. pr. m. Num. 1, 6. 2, [...]

צוּת *Hiph.* הֵצִית *incendit* [...] הֲצִיתָהּ Jes. 27, 4, v. יָצַת.

צַח m. adj. (a rad. צָחַח) 1) [...] *dus*, *candidus* Cant. 5, 10. [...] 2) *sole collustratus*, *serenus* [...] 18, 4: חֹם צַח *calor serenus* [...] 4, 11: רוּחַ צַח *ventus serenus* [...] calidus. Arab. et syr. id. [...] *clarus*, *perspicuus*, de voce [...] 32, 4.

צִחָא (ariditas) n. pr. m. Ez[...] Neh. 7, 46. 11, 21, [...]

צָחָה rad. inusit. i. q. [...]

apricus fuit, inde aridus fuit (aram. צְחָא sitivit). Inde

צָח adj. *aridus* (siti) Jes. 5, 13.

צָחַח 1) *nitidus fuit, candidus fuit*, Thren. 4, 7. — 2) *sole collustratus, apricus fuit*, unde צַח, צְחִיחַ, צְחִיחָה, צַחְצָחוֹת. (Arab. ضَحَّ apricus, aridus, syr. ܨܚܐ calidus, serenus fuit, ܨܚܘܐ calidus, chald. צַחְצַח splendere fecit, polivit. Caeterum nitendi splendendique significatus late patet in radd. a stirpe bilittera צח, neque non litteris emollitis צה, זה et sibilo abiecto טה, טה ordientibus, cf. צָחָה, צָחַר; צָהָה, צָהַב, צָהַר, טָהַר, זָהַר, זָהַב, זָהָה; צָהַב). Derivv. צַח, צַחְצָחוֹת, et tria nomina sequentia.

צְחִיחַ m. *sole collustratus* et *adustus, exsiccatus*. Ez. 24, 7. 8. 26, 4. 14.

צְחִיחָה f. *regio arida* Ps. 68, 7.

צְחִיחִי, pl. ־ִים Neh. 4, 7 Cheth. id.

צָחַן rad. inusit. *sorduit, foetuit, putidus fuit*, cogn. זָנַח, et arab. سنخ foetuit, صُنَاخَة spurcitia, sordes.

צַחֲנָה f. *foetor, putor* Joël 2, 20.

צַחְצָחוֹת f. pl. *loca arida* Jes. 58, 11, a rad. צָחַח no. 2.

צָחַק *risit*. (Arab. ضَحِكَ, syr. et nasor. ܓܚܟ, chald. etiam חוּךְ id., quae omnia onomatopoëtica sunt et congruunt cum gr. *καχάζω, καγχάζω*, lat. *cachinnor*, nostr. *kichern*. Caeterum haec rad. exceptis locis Iud. 16, 25. Ez. 23, 32 in solo Pentateucho obvia est, atque scriptores recentiores et poëtae pro ea utuntur molliore forma שָׂחַק. Cf. צָחַק). Gen. 18, 12 sq., sq. לְ aliquem 21, 6.

Pi. 1) *lusit, iocatus est* (pr. iterativum: identidem risit) Exod. 32, 6. Gen. 19, 14, spec. a) canendo, saltando 21, 9. Iud. 16, 25. b) cum mulieribus (ut *παίζειν, ludere*) Gen. 26, 8. — 2) *ludibrio habuit* aliquem, sq. בְּ, et gravius *eum contumelia affecit*. Gen. 39, 14. 17. Hinc

צְחֹק m. *risus, ludibrium*, Gen. 21, 6.

צָחַר rad. inusit., arab. صحر Conj. XI. intense canduit. Affine est צָהַר (vide ad rad. צָחַח). Hinc

צַחַר m. *candor* (lanae) Ez. 27, 18.

צָחֹר adj. *candidus*. Iud. 5, 10: *asinae candidae* i. e. subrubrae maculis candidis (prorsus candidae enim non reperiuntur, quanquam hunc colorem in asinis, camelis, elephantis in deliciis habent Orientales). Vulg. nitens. Syr. albus. (Arab. صُحْر pr. albus, sed usurpatur de asino maculis rubris et albis distincto).

צֹחַר (candor) n. pr. m. 1) filii Simeonis Gen. 46, 10. Ex. 6, 15, qui etiam זֶרַח Num. 26, 13. 2) Gen. 23, 8. 25, 9. 3) 1 Chr. 4, 7.

צִי m. (pro צְוִי a rad. צָוָה) 1) *ariditas, regio arida*, desertum, unde צִיִּי deserticola. — 2) *navis* (q. d. siccum, locus siccus in mediis aquis, nisi mavis צִי ducere a צָוָה erigendi, struendi significatione, cf. צִיּוּן cippus) Jes. 33, 21. Pl. צִים Num. 24, 24, et צִיִּים Dan. 11, 30. Ex lingua arabica Castellus affert صُوَايَة navigiolum, sed in Kamûso haec vox non reperitur.

צִיבָא (pro נְצִיבָה planta) n. pr. servi Sauli 2 Sam. 9, 2. 16, 1.

צַיִד m. (a rad. צוּד venari) 1) *venatio* Gen. 10, 9. — 2) *fera ve-*

nando capta, Gen. 25, 28. — 3) *cibus*, pr. venatu partus Iob. 38, 41 (corvorum), dein quivis alius Neh. 13, 15. Ps. 132, 15, max. *commeatus* Jos. 9, 5. 14, cf. צֵידָה.

צַיָּד (a rad. צוּד) m. *venator* Jer. 16, 16.

צֵידָה sive **צֵדָה** f. praecedentis, *cibus* Ps. 78, 25, max. *commeatus* Gen. 42, 25. 45, 21. (Aram. זְוָדִין id.) unde denom. הִצְטַיֵּד, vide צוּד Hithpa.

צִידוֹן (piscatus) n. pr. f. *Sidon*, urbs Phoenicum et opulentissima et antiquissima (Gen. 10, 15), plene צִידוֹן רַבָּה (Sidon magna, vel Sidon metropolis) Jos. 11, 8. 19, 28, cf. Iud. 1, 31. 3, 3. 18, 7, cuius nomen ad omnes Cananaeos boreales in radicibus Libani habitantes, quos Graeci Phoenices appellabant, translatum est et Tyrios etiam complectebatur. Gen. 10, 15. Iud. 1, 31. 3, 3. 1 Reg. 11, 1. 5. 33. 2 Reg. 23, 13. Deut. 3, 9, cf. Σιδονίους Homeri Il. 6, 290. 23, 743. Od. 4, 84. 17, 424, quod nomen eundem ambitum habet. Intelligis iam quid sit, quod Ethbaal, rex Tyri (v. Menand. ap. Jos. Arch. VIII, 3 §. 2) Sidoniorum (i. e. Phoeniciae) rex appellatur 1 Reg. 16, 31, et quod in nummis Tyriis legitur (v. צֹר): לצר אם צדנם *Tyri metropoleos Sidoniorum* (nummus). Plura vide in comment. nost. ad Jes. 23, 2. In ipsis Sidoniorum nummis legitur לצדן, לצדנם (לְצִדֹן, לְצִדֹנִם *Sidonis, Sidoniorum*). Hodie in antiquae urbis parietinis superest vicus صيدا dictus. Hinc gent.

צִידֹנִי *Sidonius* Deut. 3, 9, f. צִידֹנִית *Sidonia* 1 Reg. 11, 1.

צָיָה rad. inusit. i. q. צָחָה q. v. *apricus*, *aridus fuit*, inde צִיּוֹן.

צִיָּה f. *ariditas* Iob. 24, 19, unde אֶרֶץ צִיָּה terra arida, deserta, Ps. 63, 2. 107, 35. Omisso אֶרֶץ id. Ps. 78, 17. Rad. צָוָה.

צָיוֹן m. *terra arida* Jes. 25, 5. 32, 2, a rad. צִיָּה.

צִיּוֹן (locus apricus, mons apricus, a rad. צָוָה, cf. arab. صهوة arx: h radicale retinuerunt Syri et Arabes, qui صهيون, ܨܗܝܘܢ scribunt) n. pr. f. *Sion*, collis altior et australis (minime septentrionalis, ut volebat Lightfootus, v. imprimis Barhebr. Chron. p. 282, lin. 5), in quo Hierosolymae urbs condita erat, et nominatim antiquior eius pars cum arce et templo (collis enim Moriae, cui templum superstructum erat, Zioni accensetur), etiam *Davidis urbs* appellata 2 Chr. 5, 2. Poëtis et prophetis sexcenties pro ipsa Hierosolyma ponitur Jes. 2, 3. 8, 18. 10, 24. 33, 14 cet. eiusque civibus (fem.) Jes. 1, 27. 49, 14. 52, 1. Ps. 97, 8. Zeph. 3, 16. Iidem poët. drr. *filia Sionis* (v. בַּת no. 5) בַּת צִיּוֹן Jes. 1, 8. 10, 32. 62, 11 (etiam in exilio degentes Jes. 40, 9. Zach. 2, 11. 14) et יוֹשֶׁבֶת צ׳ 12, 6, sed בְּנוֹת צִיּוֹן sunt *mulieres Hierosolymitanae* Jes. 3, 16. 17. 4, 3. Semel sq. genit. Jes. 60, 14: צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל *Sion numinis sancti Israëlitarum*, h. e. huic sacra.

צִיּוּן m. *cippus*, a statuendo, erigendo dictus (v. rad. צָוָה Kal) 2 Reg. 23, 17, sive sepulcralis Ez. 39, 15, sive viae monstrandae Jer. 31, 21.

צִיִּי (a צִי, צִיָּה desertum, addita terminatione ִי—), tantum in plur. צִיִּים *deserticolae*, a) homines i. e. nomades, pastores Ps. 72, 9. 74, 14. b) bestiae i. e. thoes, struthiones, ferae Jes. 13, 21. 23, 13. 34, 14. Jer. 50, 39.

צִין v. צִן.

צִינֹק m. *carcer* Jer. 29, 26, a rad. צָנַק.

צִיעֹר (parvitas) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 54.

צִיף v. צוּף no. 2.

צִיץ v. צוּץ.

צִיץ (a rad. צוּץ) 1) *lamina splendens* in fronte summi pontificis, Ex. 28, 36—38. Cf. Ps. 132, 18. — 2) *flos* Iob. 14, 2. Pl. צִצִּים pro צִיצִים (cf. זִקִּים, זִיקוֹת) 1 Reg. 6, 18. — 3) *ala* (cf. ad rad. נָצַץ) Jer. 48, 9. — 4) n. pr. oppidi, semel tantum 2 Chr. 20, 16.

צִיצָה f. *flos*. Jes. 28, 4: צִיצַת הַנֹּבֵל *flos marcoris* h. e. flos marcens, cf. V. 1.

צִיצִת (pro צִיצִית) f. pr. *flori vel pennae simile* (a צִיץ cum terminatione adj. fem. ־ִית), inde 1) *antiae* (cf. rad. נָצָה) Ez. 8, 3. — 2) *peniculamenta, fimbria comata* (Quaste, Troddel), quam Israëlitae in angulis vestis gestabant Num. 15, 38. 39.

צִיקְלַג, צִקְלַג, צִיקְלָג n. pr. oppidi in agro Simeonitarum, sed aliquamdiu Philistaeis subiecti Jos. 15, 31. 19, 5. 1 Sam. 30, 1. 2 Sam. 1, 1. (Etymon obscurum. Simonis ortum censet ex יְצִיק גַּל effusio fontis).

צִיר rad. in verbo dubiae auctoritatis; sicut ex derivatis colligitur 1) *in orbem ivit* (vic. סוּר, תּוּר, דּוּר, שׁוּר), unde צִיר cardo, tormentum; 2) *ivit* (arab. صار med. Je ivit, pervenit, cf. סוּר, זוּר), unde צִיר nuntius. Inde

Hithpa. הִצְטַיֵּר Jos. 9, 4 esse possit: *in viam se dedit*. Sed aliud vestigium huius formae et significationis neque in Hebraismo neque in Aramaismo exstat, et vett. interpretes ad unum omnes expresserunt הִצְטַיָּדוּ *commeatu se instruxerunt*, ut Vers. 12, quod mihi praeferendum videtur.

I. **צִיר** m. 1) *cardo* ianuae Prov. 26, 14, a rad. צִיר no. 1. Ab eadem 2) צִירִים i. q. חֲבָלִים *dolores* (q. d. tormenta) *parturientis* Jes. 13, 8. 21, 3. 1 Sam. 4, 19. Metaph. de terrore Dan. 10, 16, qui saepe cum dolore et pavore parturientis comparatur, cf. ضار V. contorsit se dolore. — 3) *nuntius*. Prov. 13, 17. 25, 13.

II. **צִיר** m. (a rad. צוּר no. 5) 1) *idolum* Jes. 45, 16. — 2) *forma* Ps. 49, 15 Cheth.

צֵל m. (f. Jes. 37, 8, cf. formam צִלָּה) c. Suff. צִלִּי (a rad. צָלַל no. III) *umbra* (arab. ظِلّ) Ind. 9, 36. Ps. 80, 11 cet. Metaph. Iob. 17, 7: *cuncta membra mea* sunt *instar umbrae*, i. e. vix umbra corporis mei superest. Praeterea a) de re fluxa et fugaci Iob. 8, 6. Ps. 102, 12. Eccles. 8, 13. — b) de *tecto*, quod umbram et tutelam praebet (cf. lat. umbra), dein pro *tutela* et *praesidio*; modo servata umbrae imagine Ps. 17, 8. 36, 8. Jes. 16, 3: *fac umbram tuam meridie, ut noctu*, h. e. tutum refugium praebe aestu ardente. Jes. 23, 4: *tu* (Jehova) *umbra es in calore*; modo neglecta Num. 14, 9. Eccl. 7, 12. In plur. utuntur forma צְלָלִים.

צְלָא *Pa. oravit, precatus est* Dan. 6, 11. Esr. 6, 10. (Syr. arab. صلا et aethiop. id.).

צָלָה *assavit* 1 Sam. 2, 15. Jes. 44, 16. (Arab. صَلَا id. Assandi et orandi significationem [v. chald.] ad communem caloris notionem revocat Schult. ad Har. I, p. 25, ad emolliendi potestatem Io. Simonis in Lex.). Inde צָלִי.

צִלָּה (umbra) n. pr. uxoris Lamechi, Gen. 4, 19. 22.

צְלוֹל, in Keri צְלִיל, *ἅπ. λεγόμ.*, *κόλλυρα* s. placenta rotunda. Iud. 7, 13: צְלִיל לֶחֶם שְׂעֹרִים, ubi bene LXX. Chald. *placenta panis hordeacei*. Significationis causam aperuimus sub rad. צָלַל no. II. ubi vide.

צָלַח fut. יִצְלַח 1) *transiit, pervasit* (fluvium) sq. acc. 2 Sam. 19, 18. (Cf. ad צַלַּחַת). — 2) *invasit, irruit*, de spiritu Jehovae hominem invadente, sq. עַל Iud. 14, 19. 15, 14. 1 Sam. 10, 10. 11, 6, sq. אֶל 16, 13. 18, 10, de ipso Deo in homines irruente, poët. sq. acc. Am. 5, 6. (Cf. בּוֹא no. 2, d). — 3) *bene processit, successum habuit* negotium (cf. nostr. durchgehn, Fortgang haben, lat. lex perfertur, hebr. כָּשֵׁר, אָשֵׁר) Jes. 53, 10, cf. 54, 17, homo in negotio Ps. 45, 5. Jer. 22, 30, *bene crevit* planta (fortkommen) Ez. 17, 9. 10. Sq. לְ profecit ad aliquid, *aptus fuit* ad al. Jer. 13, 7. 10. (Arab. صَلَحَ aptus fuit).

Hiph. 1) trans. *successum dedit, prosperavit*, a) negotium alicuius Gen. 24, 21. 56. 39, 3. 23. b) aliquem, sq. acc. pers. 2 Chr. 26, 5, sq. לְ Neh. 1, 11. 2, 20. — 2) *peregit, prospere perfecit* 2 Chr. 7, 11. Dan. 8, 25; impr. additis nominibus דְּרָכָיו, דַּרְכּוֹ consilium prospere perfecit, *prospero successu usus est* Deut. 28, 29. Ps. 37, 7: מַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ *cui omnia bene succedunt*. Inde omisso accusativo: *successum habuit* conatus Iud. 18, 5, aliquis in re gerenda 1 Reg. 22, 12. 15. 1 Chr. 22, 13. 29, 23. 2 Chr. 18, 14. Prov. 28, 13. Jer. 2, 37.

צְלַח chald. i. q. hebr. צָלַח, Aph. הַצְלַח (forma hebr.) 1) trans. fecit, ut aliquis bene procederet i. e. ad munera publica et honores cito promovit (schnell avanciren, sein Glück machen lassen) Dan. 3, 30; *prospere peregit* aliquid Esr. 6, 14. — 2) *prosperatus est* i. e. a[d] magnos honores evectus est Dan. 6, 29, *prosperata est* res Esr. 5, [8]

צְלָחָה f. tantum pl. צְלָחוֹת 2 Chr. 35, 13 *paropsides*, catinae [...] latae, non profundae. Orig[o] [...] aqua vadosa, quae facile p[...] potest (v. צָלַח no. 1), unde [...] زَلَحْلَح alveus fluvii parum p[rofun]dus, it. زَلَح patinae magnae, [...] litteris transpositis ጸሕለ: [...]

צְלֹחִית f. id. 2 Reg. 2, 20.

צַלַּחַת id. Prov. 19, 24. 26, 15[...]

צָלִי m. *assatum* Ex. 12, 8. 9 [...] צָלָה.

צְלִיל v. צְלוֹל.

I. צָלַל *tinnivit* auris 1 Sa[m. 3,] 11. 2 Reg. 21, 12. (Arab. [...] syr. ܨܠ id. Cf. germ. [...] *Schelle* et sine sibilo [...] *gellen*, arab. جلجل [...] L in n mutato respondet [...] tinnivit). Transfertur ad lab[ia] tremore collidentia Hab. 3, 1[6]

Derivv. צְלָצַל, מְצִלְתַּיִם [...]

II. צָלַל arab. ضَلَّ pr. [...] *volutus est, volvit se* (hinab[...] finitimum rad. גָּלַל (de qua [...] p. 213. 214), quandoquidem [...] rae צ, ض ad gutturalem [...] nam potestatem prope acced[...] p. 726 et Ewaldi gramm. [...] Inde צְלוֹל l. צְלִיל Iud. 7, [13] גְּלוֹל l. גְּלִיל = *κόλλυρα* [...] panis rotunda. Verbum [...] 15, 10: צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת *voluti sunt* vel *ruerunt*, [...] *plumbi*. (Arab. ضَلَّ et [...] latuit, disparuit. IV. pass. [...] tus est, omnia a deorsum [...]

Nomina derivata formam repetunt vic. צוּל, videlicet מְצוּלָה, צוּלָה.

צָלַל (arab. ظَلَّ) *obumbratus est* Neh. 13, 19. *Hiph.* part. מֵצַל obumbrans. Ez. 31, 3.

Derivv. צֵל, צָלָל, צַלְמָוֶת, מְצִלָּה, et nomm. pr. צִלָּה, צְלֶלְפּוֹנִי, בְּצַלְאֵל.

צֵל c. Suff. צִלּוֹ, pl. צְלָלִים cstr. צִלְלֵי *umbra* Cant. 2, 17. 4, 6. Jer. 6, 4. Iob. 40, 22. Cf. צֶאֱלִים.

צְלֶלְפּוֹנִי (umbra respiciens me) n. pr. m., cum art. 1 Chr. 4, 3.

צָלַם rad. inusit., aethiop. ጸለመ: *umbrosus fuit*, arab. ظَلِمَ obscurus fuit, ظُلْمَةٌ tenebrae. Inde

צֶלֶם m. cum Suff. צַלְמוֹ 1) *umbra* Ps. 39, 7, metaph. de re inani Ps. 73, 20. Inde 2) *imago* (ab adumbrando dicta, cf. σκιά, σκίασμα, σκιαγραφέω) Gen. 1, 27. 5, 3. 9, 6, *simulacrum* 2 Reg. 11, 18. Am. 5, 26. (Syr. et chald. ܨܠܡܐ, צַלְמָא id., arab. صَنَمٌ imago, litteris נ et ל permutatis).

צְלֵם, צֶלֶם chald. st. emphat. צַלְמָא *imago*, *idolum* Dan. 2, 31 sqq. 3, 1 sqq.

צַלְמוֹן (umbrosus) n. pr. 1) montis in Samaria prope Sichem Iud. 9, 48, eiusque, ut videtur, nive tecti Ps. 68, 15. — 2) tribuni militum Davidis. 2 Sam. 23, 28.

צַלְמֹנָה (umbrosa) n. pr. stationis Israëlitarum in deserto Num. 33, 41.

צַלְמָוֶת f. pr. *umbra mortis* (comp. e צֵל umbra, et מָוֶת mors), poët. de *tenebris densissimis* Iob. 3, 5. 10, 21. 28, 3. 34, 22. 38, 17: שַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת *portae tenebrarum*.

צַלְמֻנָּע (fort. pro צֵל מֻמְנָע cui umbra *negata est*) n. pr. principis Midianitarum Iud. 8, 5. Ps. 83, 12.

צָלַע *claudicavit*, pr. *inclinavit se in unum latus*, arab. ضلع et ظلع id. (fort. denom. a צֵלָע) Gen. 32, 32. Part. f. הַצֹּלֵעָה coll. pecus *claudicans*, i. e. pecudes aestu et itinere lassae, translate de Israëlitis Mich. 4, 6. 7. Zeph. 3, 19.

צֵלָע cstr. צֵלַע et צְלַע (formae segolatae), c. Suff. צַלְעִי f. (sed plur. צְלָעִים m. 1 Reg. 6, 34) 1) *costa*, Gen. 2, 21. 22. Pl. צְלָעוֹת *asseres*, *trabes* (qs. costae aedificii, Geríppe, Rippenwerk) 1 Reg. 6, 15. 16. 7, 3 (cf. Comm. 2 ubi כְּרֻתוֹת eodem significatu). — 2) *latus* a) hominis Iob. 18, 12. Jer. 20, 10: שֹׁמְרֵי צַלְעִי *custodientes latus meum*, amici a latere meo non recedentes; b) rerum inanimatarum, ut tabernaculi Ex. 26, 26. 27, altaris 25, 14. 27, 7, de plaga coeli 26, 35. Pl. צְלָעִים (m.) *latera* sive *valvae* ianuae 1 Reg. 6, 34. Alibi semper צְלָעוֹת, cstr. צַלְעוֹת *latera* altaris Ex. 38, 7, arcae foederis 25, 14. — 3) *conclave laterale* templi (de quibus vide v. יָצוּעַ) 1 Reg. 6, 5. Ez. 41, 6 sq., it. collect. *contabulatio s. series conclavium lateralium* 1 Reg. 6, 8 et i. q. יָצוּעַ de universa hac aedis parte tres contabulationes continente Ez. 41, 5. 9. 11. בֵּית צְלָעוֹת Ez. 41, 9 est: spatium inter utrumque templi murum his conclavibus destinatum. Cf. Jos. Archaeol. VIII, 3, §. 2. — 4) n. pr. oppidi Benjaminitarum in quo Saulus sepultus est. Jos. 18, 28. 2 Sam. 21, 14.

צֶלַע m. *claudicatio*, hinc *casus* Ps. 35, 15. 38, 18.

צָלַף rad. inusit., syr. *fregit*, *vulneravit*, unde

צָלָף (fractura, vulnus) n. pr. m. Neh. 3, 30.

צְלָפְחָד (fractura s. ruptura prima fort. primogenitus, cf. פֶּטֶר) n. pr.

m. Num. 26, 33. 27, 1. 36, 2. Jos. 17, 3.

צֶלְצַח (umbra in aestu solis, a צֵל umbra et ضح sol) n. pr. oppidi Benjaminitarum 1 Sam. 10, 2.

צִלְצַל (Deut. 28, 42) cstr. צִלְצַל (Iob. 40, 31 et Jes. 18, 1), plur. צֶלְצְלִים, v. no. 2 (a rad. צָלַל no. I) 1) *tinnitus, tintinnus* (cf. de his formis geminatis Hupfeld exercitt. aeth. p. 28, gramm. nostr. hebr. p. 119, arab. صلصل tinnivit frenum, tintinnabulum), ut aeris collisi, armorum, *stridor* alarum (v. no. 3). Hinc Jes. 18, 1: אֶרֶץ צִלְצַל כְּנָפַיִם *terra tinnitus exercituum* i. e. repleta copiis arma cum tinnitu concutientibus, Land voll (waffen-) klirrender (Heeres-) flügel, int. Aethiopiam. Exercitus h. l. alae vocantur (v. כָּנָף no. 1), et in duplici huius vocabuli usu ingeniosus inest verborum lusus, siquidem צלצל etiam de alarum stridore (vom Schwirren) usurpatur. Alias aliorum sententias diiudicavimus in Comment. ad h. l. — 2) *instrumentum tinniens*, spec. harpago piscatorius, Iob. 40, 31. Pl. צֶלְצְלִים, st. constr. צִלְצְלֵי *cymbala* (die Becken), haud dissimilia his, quibus hodie musici castrenses utuntur 2 Sam. 6, 5. Ps. 150, 5. — 3) bestiola stridens, *gryllus*, Deut. 28, 42.

צָלַק rad. inusit., chald. *fidit*, unde

צֶלֶק (fissura) n. pr. tribuni militum Davidis 2 Sam. 23, 37. 1 Chron. 11, 39.

צִלְּתַי (contr. ex צִלַּת יָהּ umbra i. e. praesidium Jehovae) n. pr. m. 1) 1 Chr. 8, 20. 2) 12, 20.

צַם v. צָמִים.

צָמֵא fut. יִצְמָא *sitivit* Ex. 17, 3, metaph. *avide desideravit* (cf. διψάω, sitio) aliquem, aliquid, ... לְ Ps. 42, 3. 63, 2. (Arab. ظمي ... id. Eiusdem stirpis est ... Inde quattuor nomina, ... quuntur:

צָמָא m. *sitis* Ex. 19, 13.

צָמֵא m. adj. *sitiens* Jes. 5, 13 ... 14, spec. *terra sitiens* i. e. ... deserta 44, 3.

צִמְאָה f. *sitis*, translate de ... coeundi Jer. 2, 25, cf. ...

צִמָּאוֹן m. *regio sitiens* i. e. ... Deut. 8, 15. Jes. 35, 7.

צָמַד in Kal inusit., arab. ضمد ... ligavit, alligavit, ... צמם (cf. צָמַר et כָּמַם).
Niph. alligatus est i. e. ... sit, in hac formula ... בַּעַל פְּעוֹר *adhaesit Baal-Peoro*, ... eius se addixit. Num. 25, 3 ... 106, 28.
Pu. alligatus est, 2 Sa. ...
Hiph. addito מִרְמָה: nectit ... dem Ps. 50, 19.
Deriv. צָמִיד et

צֶמֶד m. c. Suff. צִמְדּוֹ 1) par ... 1 Sam. 11, 7, asinorum ... 10. 2 Reg. 9, 25: ... *equitantes per paria* i. ... Collect. Jes. 21, 7: ... *paria equitum* (cf. ...) 2) *iugum* s. *iugerum* ... quantum uno iugo boum ... arari potest, 1 Sam. 14, 14 ... 5, 10.

צַמָּה f. *velum muliebre* Cant. ... 6, 7. Jes. 47, 2, a rad. ...

צִמּוּק m. *uvae passae* et ... *inde factae*, ital. *simmach* ... 25, 18. 2 Sam. 16, 1, 1 ...

צָמַח *progerminavit*, ... Gen. 2, 5. 41, 6, de p... 13, 37. Trans. Eccles. 2, ... צוֹמֵחַ עֵצִים *silva germinans* ... producens *arbores*. Metaph. ...

rimis rerum in mundo gerendarum initiis Jes. 42, 9. 43, 19. 58, 8. Origo esse videtur in promicando, cf. syr. ܨܡܚ splenduit, arab. طمح id.).

Pi. i. q. Kal (de capillis et de barba) Ez. 16, 7. Iud. 16, 22.

Hiph. germinare fecit (plantas e terra) Gen. 2, 9, sq. gem. acc. *germinare fecit* terra gramen Ps. 147, 8. Metaph. הִצְמִיחַ צְדָקָה existere, oriri iussit salutem Jes. 45, 8. 61, 11, unde

צֶמַח c. Suff. צִמְחוֹ *germen*, ubique collect. *quae progerminant* ex terra, *proventus* terrae, *fruges* Gen. 19, 25. Hos. 8, 7. Ez. 16, 7. Ps. 65, 11. Inde צֶמַח יְהוָה Jes. 4, 2 proventus Dei i. e. proventus agri terrae sanctae Deo beneficio concessae i. q. פְּרִי הָאָרֶץ in altero hemistichio (v. Gen. 4, 3. 13, 26. Deut. 1, 25. 26, 2. 10. 28, 30 cet.). Integrum locum ita interpretor: *erit proventus Dei decori et ornamento, eruntque fructus terrae ornatui et splendori Israëlitis superstitibus* i. e. universa terra sancta pulchrius efflorescet et frugum fructuumque copia ornabitur eorum in gratiam, qui ex illis cladibus superstites erunt. Reliquae huius loci interpretationes et contextui et parallelismo verborum minus accommodatae sunt: in his sententia eorum qui צֶמַח יְיָ germen s. sobolem Dei Messiam intelligunt, cui obstat פְּרִי הָאָרֶץ in altero hemistichio. Sed Messias haud dubie intelligendus est Jer. 23, 5. 33, 15, ubi Davidi promittitur צֶמַח צַדִּיק, צֶמַח צְדָקָה, germen iustum, soboles iusta, et Zach. 3, 8. 6, 12, ubi Messias ellipt. צֶמַח soboles sc. Dei appellatur.

צָמִיד m. 1) *armilla*, Gen. 24, 22. 30. — 2) *operculum* vasis, ab alligando dictum, Num. 19, 15, a rad. צָמַד.

צַמִּים m. sing. (formae צַדִּיק, a rad. צָמַם) *laqueus* Iob. 18, 9. Metaph. *exitium.* Iob. 5, 5: וְשָׁאַף צַמִּים חֵילָם *et inhiat exitium opibus eorum*, ubi aptissime exitium laqueo hianti et insidianti comparatur. Vett. intpp. צמים h. l. reddiderunt *sitientes*, quasi idem esset quod צְמֵאִים, invitis linguae legibus.

צְמִיתֻת f. pr. *exstinctio* (a rad. צָמַת) unde *vendi* לִצְמִיתֻת i. e. *in sempiternum, perpetuum* i. q. לְעוֹלָם Levit. 25, 23. 30.

צָמַם rad. inusit. 1) *plexuit, nexuit*, ut arab. طَمّ, cogn. verbo صَمّ ligavit (unde צַמִּים laqueus) et hebr. זָמַם q. v. — 2) *adstrinxit* velum, *veluvit*, i. q. chald. צַמֵּם, צַמְצֵם, inde צַמָּה.

צָמַק *exaruit*, de mammis Hos. 9, 14. Inde צִמּוּק.

צָמַר rad. inusit., fort. i. q. זָמַר et arab. transp. صرم abscidit. Inde

צֶמֶר cum Suff. צַמְרִי m. *lana* (fort. ab abscindendo dicta, cf. גֵּז vellus, a גָּזַז); chald. עֲמַר (q. v.) Levit. 13, 47. Deut. 22, 11.

צְמָרִי Gen. 10, 18 n. pr. gentis Cananaeae. Intelligendi videntur cives *Simyrae* urbis (Strabo XVI, p. 518. Cellarii not. orbis ant. II, 445), cuius ruinas *Sumra* dictas ad Libani radices occidentales memorat *Shavius* (Travels p. 269).

צְמָרַיִם n. pr. oppidi in tribu Benjamin Jos. 18, 22, a quo nomen traxisse videtur הַר צְמָרַיִם in montanis Ephraim (quae ad agrum Benjaminitarum pertinebant) 2 Chr. 13, 4.

צַמֶּרֶת f. *frondes arboris*, q. d. *lana s. coma arborum* (gr. λάχνη), translatione ab animalibus ad plantas facta (cf. s v. זָמַל, יָצָא, נָצָה, פֶּרַח, יוֹנֶקֶת, gr. οἶος ἄωτον Hom. Od. I, 443). Ez. 17, 3. 22. 31, 3. 10. 14.

צָמַת pr. *tacuit*, *siluit*, ut arab. صمت (eiusdem familiae, atque צוּם, דוּם, דָּמַם et multa alia in ם exeuntia, v. pag. 252); trans. *exscidit*, *perdidit*, pr. ad silentium redegit. Thren. 3, 53.

Niph. *exstinctus est* Iob. 6, 17. 23, 17.

Pi. Ps. 119, 139 et

Hiph. i. q. Kal Ps. 54, 7. 69, 5. 101, 5.

Pilp. צִמְתֵּת id. Ps. 88, 17, ubi צִמְּתֻתוּנִי legitur pro צִמְתְּתוּנִי, quod a nemine declaratum video. Equidem non dubitaverim, Kibbuz pro Schwa mobili positum esse propter sequens *u* ex lege, quam exposui Lgb. p. 68. 69, adde sam. לוּכוּן pro לְכוּן, et ex lingua gr. et lat. *homo*, *socors* pro *hemo* (semo), *secors*; *genu*, *γόνυ*; *νέος*, *novus*; *σκόπελος*, *scopulus*. Cf. קָבַל, קָטֹן.

Deriv. צְמִיתוּת.

צֵן v. צִנָּה no. I.

צִן n. pr. (Talmud. צִין palma humilior) deserti ab austro Palaestinae, Idumaeae ab occidente siti, in quo oppidum קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ Num. 13, 21. 20, 1. 27, 14, cum He parag. צִנָה 34, 4. Jos. 15, 3.

צָנָא rad. inusit., i. q. צָאן, arab. ضنأ IV. multum pecoris habuit.

צֹנֶא comm. Num. 32, 24 et צֹנֶה Ps. 8, 8 i. q. צאן *pecus*, impr. oves.

צִנָּה I) *spina* (a rad. צָנַן no. I), pl. צִנִּים Prov. 22, 5, de sepibus ex spinis contextis Iob. 5, 5, sed צִנּוֹת translate sunt *hami*, cf. חוֹח Am. 4, 2.

II) *scutum* (a rad. צָנַן no. II), idque maius totum militis corpus tegens, *θυρεός* (v. 1 Reg. 10, 16. 17). Ps. 35, 2, 91, 4. Ez. 23, 24.

III) *refrigerium* Prov. 25, 13, a rad. צָנַן no. III.

צֹנֶה v. צֹנֶא.

צָנוֹף vel **צָנוּף** i. q. צָנִיף Jes. 62, 3 Chethibh, a rad. צָנַף.

צִנּוֹר m. *catarracta* (a sonitu dicta, v. ad צָנַר) Ps. 42, 8, aquae*ductus* 2 Sam. 5, 8.

צָנַח *descendit*, *demisit se*, v. c. de asino Iud. 1, 14. Jos. 15, 18; de rebus inanimatis Iud. 4, 21: [...] cussit clavo tempora eius, [...] בָּאָרֶץ, *et descendit* (clavus in) *ram.* (Cogn. est جنح inc[...] vide append. s. litt. צ).

צְנִינִים m. pl. *spinae*, *acule*[...] 33, 55. Jos. 23, 13, a rad. [...] no. I.

צָנִיף m. *tiara*, *fascia* capit[...] *cumvoluta*, virorum Iob. 29, [...] mulierum Jes. 3, 23, summ[i pon]tificis Zach. 3, 5, a rad. צָנַף volvit, v. מִצְנֶפֶת.

צָנַם pr. *durus fuit*, ut in [...] Sam., cf. ܨܘܢܡܐ rupes. Part. צָנוּם *sterilis* (de aristis) Gen. [41,] 23. Cf. צַלְמוּד.

צָנַן I) i. q. שָׁנַן *acutus fuit*, [...] git, inde צִנָּה, צְנִינִים spinae, [...]

II) i. q. גָּנַן *protexit* (de [...] situdine litterarum ג et צ [...] append. s. litt. צ), unde צִ[נָּה no.] II clypeus.

III) ex usu Chaldaeorum [...] צָלַל no. 3 (l et n permutatis) [...] *guit*, unde צִנָּה no. III.

צֶנֶן v. צַאֲנָן.

צָנַע *humilis*, *submissus*, [...] *fuit*. Part. pass. (vim act[ivam ha]bens) Prov. 11, 2. Chald. [...] Cogn. est כָּנַע.

Hiph. *submisse*, *mode*[ste ...] Mich. 6, 8.

צָנַף fut. יִצְנֹף *convolvit*, [...] *volvit*, spec. tiaram Lev. 16, [4 ...] Jes. 22, 18: צָנוֹף יִצְנָפְךָ צְנֵפָה [...]

'olvendo convolvet te tanquam 'lomum.

Derivv. צָנִיף, מִצְנֶפֶת et

צְנֵ f. *glomus* Jes. 22, 18.

צִנְצֶ f. *corbis* (v. formas cogna-as sub v. כָּלַל no. 2, p. 715). Ex. 6, 33.

צ rad. inusit., sam. *clausit*, unde צִינֹ.

צ rad. inusit., quam onomato-oëticam censeo et vicinam verbo כָּנַן (de necessitudine litterae צ um palatinis v. append. s. צ), r. *striduit*, nostr. *schnarren, chnurren* (ut illud *knarren*), pec. de sono stridulo aquae cum trepitu deorsum latae, ut in ca-arractis, aquaeductibus (*rauschen*). nde צִנּוֹר. Eandem autem po-estatem habuisse videntur כָּנַר et uadrilittera צַנְתַּר, גִּנֵּסַר, unde יָם־גִּנֵּיסַר et יָם־כִּנֶּרֶו mare Gali-aeum, fort. mare catarractae (a ordane magno strepitu in hunc la-um illabente), et צַנְתָּר *cantha-us* i. e. canalis.

צַנְ f. plur. וֹת *canthari, canales*, er quos oleum lecythi (גֻּלָּה) in ucernas influit, Zach. 4, 12. Vide d rad. צָנַר.

צ 1) *gressus est, lente* et um gravitate *incessit* (schreiten, inherschreiten), ut fit in pompa olenni 2 Sam. 6, 13, cf. Jer. 10, , inde de Jehova Iud. 5, 4. Ps. 8, 8, de incessu molli et compo-ito iuvenis delicatuli Prov. 7, 8. iq. acc. transgressus est (terram) Iab. 3, 12. — 2) *ascendit* (quod ui faciunt, lente incedunt, arab. صعد ascendit), poët. transit. *ascen-lere fecit* (ut gall. *monter* pro *aire monter*). Ita nimirum mihi xpedienda videntur verba multum exata Gen. 49, 22: בָּנוֹת צָעֲדָה עֲלֵי שׁוּר *filias* i. e. ramos *ascendere facit* propellit *super murum* (arbor fructifera). Vulgo: *filiae* (i. e. rami) *ascendunt super murum*, vel vocalibus paullulum mutatis: בְּנוֹת צְעָדָה עֲלֵי שׁוּר *filiae ascensionis* (i. e. ferae in montibus habitantes, arab. بنات صعدة) cubant *in insidiis*.

Hiph. fecit, ut gradum acceleraret aliquis, *persecutus est*. Iob. 18, 14: תַּצְעִדֵהוּ לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת *persequuntur eum regis instar* (hostilis) *terrores*.

Derivv. מִצְעָד, אֶצְעָדָה,

צַעַד m. *gressus* 2 Sam. 6, 13. Ps. 18, 37, et

צְעָדָה f. 1) *incessus* (Dei) 2 Sam. 5, 24. — 2) pl. *catenulae gressibus formandis*, arab. مصعاد, quas mulieres orientales utriusque cruris periscelidi (עֶכֶס) annexas gestabant, ut minutis passibus eleganter incedere (טָפַף) cogerentur Jes. 3, 20. Cf. אֶצְעָדָה.

צָעָה 1) *inclinavit*, v. c. vas effundendum Jer. 48, 12. (Arab. صغى id. Aeth. ከዐወ: effudit, כ et צ permutatis, v. append. litt. צ). — 2) *inclinatus, curvatus fuit*, de homine vinculis constricto Jes. 51, 14, it. *inclinavit se* (ad concubitum), κατακλίνεσθαι Jer. 2, 20. — 3) *reclinavit caput* i. e. superbivit Jes. 63, 1.

Pi. i. q. Kal no. 1 ibid.

צְעוֹר pro **צָעִיר** Jer. 14, 3. 48, 4 Chethibh.

צָעִיף m. (a rad. צָעַף) *velum muliebre* Gen. 24, 65. 38, 14.

צָעִיר m. 1) adj. *parvus, exiguus* (arab. صغير), a) numero Mich. 5, 1. Jes. 60, 22, b) aetate, *minor natu* Gen. 19, 31, addito לְיָמִים Iob. 30, 1. c) dignitate, *vilis* Iud. 6,

15; *contemtus* Ps. 119, 141. — 2) n. pr. oppidi, semel 2 Reg. 8, 21.

צְעִירָה f. subst. *parvitas* (aetatis) Gen. 43, 33.

צָעַן *tentoria movit, profectus est* nomas, pr. oneravit iumenta i. q. טָעַן no. II (arab. ظعن) Jes. 33, 20.

צֹעַן n. pr. *Tanis*, urbs antiqua Aegypti inferioris, ab oriente brachii Tanitici sita, aegypt. ϪⲀⲚΗ et ϪⲀⲚⲒ (i. e. regio depressa) dicta, unde et hebraea et graeca nominis forma orta est, adde arabicam صان. Vide Comment. nostr. ad Jes. 19, 11. Num. 13, 22. Jes. 19, 11. 13. 30, 4. Ez. 30, 14.

צַעֲנַנִּים (profectiones) n. pr. oppidi Kenitarum in agro Naphtalitarum Jos. 19, 33. Iud. 4, 11.

צָעַף rad. inusit., prob. i. q. עָטַף obvelavit, texit, unde צָעִיף velum.

צַעֲצֻעִים m. plur. Vulg. *opus statuarium* 2 Chr. 3, 10. Rad. צוּעַ q. v.

צָעַק (ubi vide, cf. צָחַק et שָׂחַק) *clamavit*, impr. ad auxilium impetrandum Deut. 22, 24. 27, sq. אֶל pers. Gen. 41, 55. Iud. 4, 3, sq. לְ 2 Chr. 13, 14; it. acc. rei Iob. 19, 7: אֶצְעַק חָמָס *clamo iniuriam* sc. mihi inferri.

Pi. *clamitavit* 2 Reg. 2, 12.

Hiph. *convocavit*, ut הִזְעִיק 1 Sam. 10, 17.

Niph. pass. Hiph. *convocatus est, concurrit* Iud. 7, 23. 24. 10, 17. Hinc

צְעָקָה f. *clamor*, max. auxilii impetrandi causa, Ex. 3, 9. Iob. 34, 28. Gen. 19, 13: צַעֲקָתָם *clamor propter eos* (Sodomitas), quem Sodomitae aliis extorserunt.

צָעַר *parvus fuit*, arab. صغر, syr. ܙܥܰܪ (cf. זָעַר, זְעֵיר, מִזְעָר), metaph. *vilis et contemtus fuit*, factus est Jer. 30, 19. Iob. 14, 21 oppos. כָּבֵד). Zach. 13, 7.

Derivv. צָעִיר, צְעִירָה, מִצְעָר, nomm. pr. צוֹעַר, צֹעַר et

צֹעַר et **צוֹעַר** (parvitas, cf. Gen. 19, 20) n. pr. oppidi ad mare mortui oram australem Gen. 13, 10. 19, 22. 30. Jes. 15, 5. Jer. 48, antiquitus בֶּלַע appellatum.

צָפַד (cogn. verbo צָמַד) *firmiter adhaesit* Thren. 4, 8. (Arab. conjunxit).

צָפָה 1) *nituit, splenduit* (arab. صفى), inde Pi. no. 1.

2) *speculatus est, prospexit* (Pr oculis collustravit cf. ... mavis originem quaerere ... nando, protendendo, quod ... ctantium est, cf. ... gruunt σκέπω, σκοπός, ... adeoque lat. transp. *specio*, ... *specula* cet.). Jes. 21, 5, ... De turri late prospectante ... 5. Part. צוֹפֶה *speculator* ... constitutus 1 Sam. 14, 16. ... 13, 34. 18, 24. Metaph. de ... *phetis*, qui speculatorum instar ... futuras divinitus sibi per ... oblatas nunciant Jer. 6, 17. ... 17, cf. Hab. 2, 1. Inde a) ... *ctavit* Hos. 9, 8: צֹפֶה אֶפְרַיִם ... *spectat Ephraim* (auxilium ...

b) *accurate observavit*, ... Prov. 15, 3. 31, 27, sq. ... 7, sq. בֵּין (vidit et diiudicavit ... ter) Gen. 31, 49. — c) *insidiatus est*, sq. לְ Ps. 37, 32. — d) ... (ausersehen) i. q. רָאָה Iob. 15, ... צָפוּי הוּא אֱלֵי חָרֶב *electus* ... natus *est gladio.* (... צָפוּי ...

Pi. 1) *auro argentove* ... (pr. splendidum fecit, v. Kal ... sq. dupl. acc. Ex. 25, 24. ... 20 sqq. — 2) i. q. Kal no. 1 ... 4, 13, part. מְצַפֶּה *speculator* ... 21, 6, metaph. prophetis ...

b. Sq. אֶל rei, quam quis circumspicit et exspectat (ut auxilium) Thren. 4, 17, בְּ Mich. 7, 7. Absol. Ps. 5, 4: אֲצַפֶּה exspecto sc. auxilium divinum, intueor in Deum.

Pu. pass. Pi. no. 1 *obductus est* Ex. 26, 32. Prov. 26, 23.

Derivv. צִפּוּי, צְפִיָּה, צָפִית, מִצְפֶּה et nomm. pr. צְפַת, צְפָתָה, צְפוֹ, צְפִי, צִפְיוֹן, מִצְפָּה.

צָפָה f. (a rad. צוּף) *natatio* Ez. 32, 6.

צְפוֹ (specula) n. pr. filii Eliphasi Gen. 36, 11. 15, qui צְפִי appellatur 1 Chr. 1, 36.

צִפּוּי m. (a rad. צָפָה Pi. no. 2) *obductio*, *metallum* statuis *inductum* Num. 17, 3. 4. Jes. 30, 22.

צָפוֹן comm. (f. Jes. 43, 6. Cant. 4, 16) 1) *septentrio*, *plaga septentrionalis* (pr. abscondita, obscura, quandoquidem septentrionalem plagam obscuram et caliginosam cogitabant veteres, πρὸς ζόφον Hom. Od. 9, 25 sqq. 10, 190 sqq., australem contra claram et sole collustratam, v. דָּרוֹם) Num. 34, 7. אֶרֶץ צָפוֹן terra septentrionalis (Babylonia) Zach. 2, 10 (6). Jer. 16, 15, cf. 6, 22. Poët. etiam pro *vento boreali* (רוּחַ צָפוֹן) Cant. 4, 16, et pro *coelo septentrionali*, quod fere idem est atque coelum universum, siquidem hemisphaerium australe maximam partem absconditum est Iob. 26, 7. מִצָּפוֹן לְ *a septentrione* al. loci Jos. 8, 11. 13, et omisso לְ 11, 2. Cum ־ָה parag. צָפוֹנָה *septentrionem versus* Gen. 13, 14, etiam regio *septentrionem versus* sita, ut מַמְלְכוֹת צָפוֹנָה regna septentrionis Jer. 1, 15, et cum praepp. אֶל־הַצָּפוֹנָה Ez. 8. 14, לַצָּפוֹנָה 1 Chr. 26, 17 septentrionem versus; מִצְּפוֹנָה a plaga septentrionali Jos. 15, 10, מִצְּפוֹנָה לְ a septentrione al. loci Iud. 21, 19, מִפְּנֵי צָפוֹנָה a septentrione Jerem. 1, 23. Cf. נֶגְבָּה.

2) n. pr. oppidi Gaditarum, Jos. 13, 27.

צָפוֹן v. צִפְיוֹן.

צְפוֹנִי m. 1) adj. *septentrionalis* Joël 2, 20 (de agmine locustarum e septentrionali plaga irruente). — 2) patron. vocis צָפוֹן, צִפְיוֹן (q. v.) Num. 26, 15.

צְפוּעַ Ez. 4, 15 Cheth. i. q. צָפִיעַ.

צִפּוֹר, plur. צִפֳּרִים (quasi a צִפֹּרֶת) comm. (f. Prov. 27, 8. Jes. 31, 5) 1) *avicula*, a fistulando dicta (v. צָפַר no. 3) Ps. 11, 1. 104, 17. 124, 7. Iob. 40, 29. Prov. 6, 5. 7, 23, spec. *passer* (arab. عُصْفُور praemissa gutturali) Ps. 84, 4. Prov. 26, 2. — 2) *avis* omnino omnis Deut. 4, 17. 14, 11. Levit. 14, 4. Collect. *aves* Gen. 7, 14. 15, 10. — 3) n. pr. patris Balaki, regis Moabi, Num. 4, 10. Jos. 24, 9.

צָפַח *latus*, *amplus fuit*; cf. arab. صفح Conj. II. expandit, cogn. טָפַח, aethiop. ጸፍሐ: expandit, extendit, dilatavit, unde צַפִּיחִית.

צֹפַח, **צוֹפַח** (ampulla) n. pr. m. 1 Chr. 7, 35. 36, et

צַפַּחַת f. *ampulla*, condendae aquae 1 Sam. 26, 11 sq., oleo condendo 1 Reg. 17, 12. Chald. טְפִיחַ id. Arab. litteris transpositis صَحْفَة patina, scutella, syr. ܨܦܚܬܐ id.

צְפִי v. צְפוֹ.

צְפִיָּה f. (a rad. צָפָה) *specula*, i. q. מִצְפֶּה Thren. 4, 17.

צִפְיוֹן (exspectatio, desiderium) n. pr. m. Gen. 46, 16, pro quo צָפוֹן Num. 26, 15.

צַפִּיחִית f. *placenta*, a latitudine dicta (cf. πλάξ, πλακόεις) Ex. 16, 31. Rad. צָפַח.

צְפִין Ps. 17, 14 Cheth. pro צָפוּן v. צָפַן no. 2.

צְפִיעַ tantum pl. צְפִיעִים *excrementa* animalium, *stercora*, Ez. 4, 15, arab. ضُفْعٌ, a rad. צָפַע q. v.

צְפִיעָה f. plur. tantummodo צְפִיעוֹת *propagines* arboris, eaeque *ignobiliores* (q. d. excrementa), translate de *prole viliore* opp. צֶאֱצָאִים. Jes. 22, 24. Rad. צָפַע.

צָפִיר m. *hircus* Dan. 8, 5. 21, a saltando dictus, v. rad. no. 2. V. chald.

צְפִיר chald. pl. צְפִירִין id. Esr. 6, 17. Syr. ܨܦܝܪܐ.

צְפִירָה f. (a rad. צָפַר no. 1 1) pr. *corona* Jes. 28, 5. — 2) *circulus*, *orbis*, inde de rerum fatique vicissitudine quasi in orbem eunte (cf. סְבִיבוֹת Eccl. 1, 6). Ez. 6, 7: בָּאָה הַצְּפִירָה אֵלֶיךָ *ordo te tangit*, quae apposite reddit Abulwalides انتهى الدور اليك.

צָפִית f. (a rad. צָפָה) *speculatio*, *excubiae*. Jes. 21, 5: צָפֹה הַצָּפִית *speculantur speculationem* i. e. *excubias agunt* in speculis. Aliorum interpretationes diiudicavimus in comment. ad h. l.

צָפַן fut. יִצְפֹּן (cogn. טָמַן) 1) *abscondidit, occultavit* Ex. 2, 2. Jos. 2, 4. Part. pass. צָפוּן *absconditum* i. e. arcanum, inaccessum Ez. 7, 22. Max. ad aliquem tuendum et defendendum Ps. 27, 5. 83, 4: צְפוּנֶיךָ יְהוָֹה clientes Jehovae. Intrans. *abscondidit se* (vel ellipt. abscondidit retia, laqueos) ad insidiandum, sq. לְ Prov. 1, 11. 18. Ps. 10, 8, absol. 56, 7 Keri. — 2) *recondidit, asservavit*. Part. צְפוּנִים opes, thesauri Iob. 20, 26. Ps. 17, 4 Keri. Sq. לְ *asservavit* alicui, Iob. 21, 19. Ps. 31, 20. Iob. 20, 26: כָּל־חֹשֶׁךְ טָמוּן לִצְפוּנָיו *quodvis infortunium asservatum est opibus eius*. צָפַן בְּלֵב secum recondidit (alta mente repostum) Iob. 10, 13, צ׳ אִתּוֹ id. Prov. 2, 1. 7, 1. — 3) *cohibuit* Prov. 27, 16, sq. מִן *denegavit* alicui Iob. 17, 4.

Niph. absconditus est alicui, h. e. *latuit* eum, sq. מִן Iob. 24, 1. Jer. 16, 17. — 2) *reconditus* est h. e. *destinatus est* alicui, sq. לְ Iob. 15, 20.

Hiph. i. q. Kal no. 1 *abscondidit* Ex. 2, 3. Iob. 14, 13, *insidiatus est* Ps. 56, 7 Cheth.

Derivv. צָפוֹן (צְפוֹנִי), צְפוּנִים et nomm. pr. צְפוֹן et

צְפַנְיָה (quem *Jehova abscondidit* h. e. tuitus est) n. pr. LXX Σο-[illegible]ίας, Vulg. *Sophonias* (pr. צְפַנְיָ[illegible]) 1) prophetae, qui in δωδεκαπροφήτῳ nonum locum occupat Zeph. 1, 1. 2) sacerdotis Jer. 21, 1. 29, 25. 29, qui צְפַנְיָהוּ vocatur 37, 3. 52, 24. 3) Zach. 6, 10. 14. 4) 1 Chr. 6, 21, pro quo אוּרִיאֵל 6, 9. 15, 5. 21.

צָפְנַת פַּעְנֵחַ n. pr. aegypt. Josepho in muneris publici auspiciis a Pharaone tributum Gen. 41, 45. Genuinam vocis aegyptiacae formam accuratius referre videtur interpres Alex. scribens Ψονθομφανήχ, in quo litterarum aegyptiarum periti (v. Bernardus ad Joseph. Ant. 2, 6 §. 1. Jablonskii Opuscc. I, p. 207 — 216) recte agnoverunt aegypt. ПСШТЄМФЄНЄϨ *salus* vel *salvator saeculi*, a П articulo, СШТ σώζειν, σωτήρ, σωτηρία, et ФЄНЄϨ αἰών. Ita Schol. cod. Oxon. Ψονθομφανήχ, ὅ ἐστιν σωτὴρ κόσμου, et Hieron. *servator mundi*. Hebraeam vocabuli formam Hebraei interpretabantur: *revelator occulti*, vide Targ. Syr. Kimchi.

צָפַע rad. inusit. *protrusit* (affine est دفع trusit, pepulit, impulit), spec. vilia, ignobilia, ut excrementa (arab. ضفع egessit stercus, pepedit, und צְפִיעִים excrementa); *produxit* viles propagines arbor (v. צְפִיעָה),

:fandam prolem suam vipera (cf. :צֶ, צִפְעֹנִי). Plura de hac rad. in ommment. nostro ad Jes. I, p. 705. äsius (neue Jahrb. für Phil. I, 171) *viperam* mavult a *sibi*-:*ndo* dictam esse, eamque potesta-m onomatopoëticam trudendi po-stati addit, coll. צָפַף, et פָּעָה ınde אֶפְעֶה vipera). Non male, ıanquam *proles* viperina et non-ıllis locis (Jes. 14, 29) egregie :commodata est et vett. auctori-te nititur.

צ m. *proles viperina* Jes. 14, 29. XX. *ἔκγονα ἀσπίδων*. Hinc

צִפְ (ut יִדְּעֹנִי) pr. qui ex prole perina est, inde ipsa *vipera* :s. 11, 8. 59, 5. Prov. 23, 32. lur. צִפְעֹנִים Jer. 8, 17. LXX Jes. 11, 8. 14, 29): *ἔκγονα ἀσπί*-:*ων*. Aliud etymon vide s. rad. צפ. — Aqu. *βασιλίσκος*. Vulg. egulus, unde J. D. Michaëlis ser-entem cornutum sive cerasten in-:lligebat.

צָ tantum in Pil. צִפְצֵף vc. ono-ıatop. *pipivit* avicula Jes. 10, 14. 8, 14, gr. *πιπίζω*, *τιτίζω*, nostr. *irpen*. Pariter atque gr. *τρίζω*, *τρυθίζω* transfertur ad manium vocem exiguam" (Virg. Aen. VI, 92), quam modo sibilo, modo emitui comparabant veteres Jes. , 19.

צַפְצָ f. auctoribus Hebraeis *salix*, :z. 16, 5 (ubi suppl. בְּ). Arab. صفصاف id. Radix mihi videtur צוּף atavit, Pilp. inundavit, inde inun-ata, quod salici egregie convenit.

צָפַר 1) *in orbem ivit*, *gyravit* v. צְפִירָה), inde *vertit*, *conver*-*t se*. Jud. 7, 3: *qui timidus est* *t meticulosus*, יָשֹׁב וְיִצְפֹּר *is se* *ertat et revertatur*. — 2) *in* *rbem saltavit*, et in universum *aliit*, *saltavit*. Arab. ضفر fut. I., cf. גּוּל, חוּל et מָחוֹל, unde צָפִיר hircus. — 3) *sibilavit*, *fistulavit*, *fritinnivit* avis (trillern), arab. صفر. Inde צִפּוֹר, chald. צְפַר. Vide etiam n. pr. צוֹפַר.

II. צָפַר i. q. ظفر unguibus vulneravit. V. צִפֹּרֶן.

צְפַר chald. (f. Dan. 4, 18, et 4, 9 Keri, sed Cheth. m.) *avis* i. q. syr. ܨܶܦܪܳܐ, sing. Gen. 7, 14. Deut. 4, 17 Targ. Plur. צִפְּרִין, cstr. צִפְּרֵי Dan. 4, 9. 11. 18. 30.

צְפַרְדֵּעַ m. *rana* Ex. 7, 27. 28. 8, 1 sq. Collect. ranae 8, 2, ubi (more collectivorum) c. fem. copulatur. Conflatum est hoc quinquelitterum ex verbo צָפַר no. 2 saltavit, saliit, et رَدْغ palus q. d. saliens in palude, neque, ut nuper nonnullis placuit, a rad. צָפַר no. 3, siquidem avicularum fritinnitum minus apte ranis tribueris. Ex pleniore hac forma in lingua arab. et syr. orta sunt quadrilittera contractiora ضفدع et ܐܽܘܦܕܥܳܐ rana).

צִפֹּרָה (avicula) n. pr. f. uxoris Mosis Ex. 2, 21. 4, 25. 18, 2.

צִפֹּרֶן m. 1) *unguis* digiti Deut. 21, 12, a rad. צָפַר no. II. (Arab. ظُفْر, chald. טְפַר id. Ad hebr. צִפֹּרֶן prope accedit gr. *περονή*, nostr. *Sporn*). — 2) *cuspis* (qs. unguis) styli (adamantina) Jer. 17, 1. Cf. Plin. H. N. XXXVII, cap. 4.

צָפַת rad. inusit., fortasse i. q. syr. ܨܰܦܶܬ ornavit (Barhebr. pag. 180), cf. ܨܶܦܬܳܐ ornamentum Sir. 21, 24), chald. צְבַת, gr. *κόσμειν*. Hinc

צֶפֶת f. *capitulum columnae* i. q. כַּפְתֹּר 2 Chr. 3, 15.

צְפַת (specula, a rad. צָפָה) n. pr. oppidi cananaei, postea חָרְמָה appellati Iud. 1, 17.

צְפָתָה (id.) n. pr. vallis ad Maresam in tribu Judae, 2 Chr. 14, 9.

צִצִּים v. צִיץ.

צָקַל rad. inusit., fort. i. q. עָקַל, عقل colligavit, constrinxit. Inde צִקְלוֹן.

צִקְלַג v. צִיקְלַג.

צִקְלוֹן ἅπ. λεγόμ. 2 Reg. 4, 42 *saccus*, *pera*, a constringendo dicta. Talmud. עֶקֶל saccus colatorius, congruit etiam gr. θύλακος saccus.

צַר cum accentu distinct. et art. הַצָּר, c. Suff. צָרִי, pl. צָרִים, צָרֵי (a rad. צָרַר) 1) *adversarius*, *hostis* (v. rad. no. 4) i. q. אוֹיֵב, sed praeter Num. 10, 9 tantum poët. (Iob. 16, 9. Deut. 32, 27. Ps. 81, 15. Thren. 1, 7. Jes. 9, 10) et in recentioribus libris Esth. 7, 4. 6. Neh. 9, 27. — 2) *angustiae*, *vexatio* (v. rad. no. 5). Ps. 4, 2. 44, 11. 78, 42. בַּצַּר לִי quando in angustiis versor, Ps. 18, 7. 66, 14. 106, 44. 102, 3: בְּיוֹם צַר לִי id. Fem. צָרָה id. q. v. — 3) *lapis* (ita dictus, utpote compactus et durus, i. q. צוּר no. 1) Jes. 5, 28.

צַר (a צָרַר no. 5, formae חַם a חָמַם) adj. *angustus* Num. 22, 26. Iob. 41, 7, fem. צָרָה Prov. 23, 27.

צֵר (angustum) n. pr. oppidi Naphtalitarum Jos. 19, 35.

צֹר m. 1) *rupes*, i. q. צוּר no. 2. Ez. 3, 9. — 2) *culter* Ex. 4, 25. Cf. צוּר no. 3. — 3) i. q. צוֹר Tyrus, q. v.

צָרַב in Kal inusit. pr. (ut suspicor) i. q. גָּרַב (de permutatione litterarum ג et צ vide append. s. צ) *scabit*; *scaber*, *asper fuit*, unde צָרֶבֶת no. 1. — 2) *aridus*, *adustus fuit* (de his significationibus inter se conciliandis v. ad חָרַר).

Niph. *adustus est*, Ez. 21, 3. (20, 49). Affinia sunt חָרַךְ, [illegible]. Chald. צָרְבָה adustio.

צָרֶבֶת 1) pr. *locus scaber* in cute ab ulcere sanato Lev. 13, 23, vel ab ustione Vers. 28, *cicatrix*, ut recte LXX. Vulg. Chald. Vide rad. no. 1. Alii hoc ductum volunt ab arab. ضرب percussit. — 2) [illegible] fem. *adurens* (de igne) Prov. 16, 27.

צָרַד rad. inusit. et dubia, [illegible] صرد refrixit, unde

צְרֵדָה (refrigeratio) n. pr. oppidi Manassitarum prope Scythopolin 1 Reg. 11, 26. 2 Chr. 4, 17. Pr[illegible] eo scribitur צְרֵרָה Ind. 7, 22 (ubi צְרֵדָה reponendum), neque diversum est צָרְתָן Jos. 3, 16. 1 Reg. 4, 12. 7, 46.

צָרָה rad. inusit. 1) ut syr. et chald. *fidit*, *fissuras fecit*, deinde 2) i. q. arab. ضرى fluxit, manavit [illegible]nus, unde צֳרִי et n. pr. צְרוּיָה.

צָרָה (Kamez impuro) f. vocis צַר (a rad. צָרַר) 1) *adversaria*, *inimica*, impr. *aemula* 1 Sam. 1, 6 (a rad. צָרַר no. 4). — 2) *angustiae*, cum He parag. Ps. 120, 1 בַּצָּרָתָה לִּי *quando in angustiis versor*, cf. Jon. 2, 3, a rad. צָרַר no. 5.

צְרוּיָה et **צְרֻיָה** n. pr. (fissa) filiae Isai, matris Joabi 1 Sam. 26, 6. 2 Sam. 2, 13. 1 Chr. 2, 16.

צְרוּעָה (leprosa) n. pr. matris Jerobeami, 1 Reg. 11, 26.

צְרוֹר v. צְרֹר.

צָרַח rad. inusit. 1) i. q. arab. صرح II. *clarus*, manifestus, apertus *fuit*, unde صَرْحَة terra elatior; صَرْح aedificium altum, turris, hebr. צְרִיחַ. Vicina sunt צָחַר, זָהַר.

2) Transfertur ad vocem (cf. צָהַל), inde *clamavit alta et clara voce*, arab. صَرَخَ, aeth. ጮኸ: Zeph. 1, 14. Affine est רָוַח.

Hiph. clamorem sustulit, de clamore bellico. Jes. 42, 13.

צֹרִי *Tyrius*, N. gent. a צֹר Tyrus, 1 Reg. 7, 14. Esr. 3, 7.

צֳרִי Gen. 43, 11. Jer. 8, 22. 46, 11. 51, 8, in pausa צֹרִי Ez. 27, 17, semel c. Waw copul. וּצְרִי Gen. 37, 25 m. *opobalsamum*, lacrima arboris fruticisve in Gileaditide crescentis, vulneribus sanandis adhibita, a rad. צָרָה, q. v. Quaenam fuerit arbor illa, non plane exploratum est, v. Bocharti Hieroz. T. I, p. 628. Celsii Hierobot. II, 180 — 185, et contra J. D. Michaëlis Supplemm. p. 2142), Warnekros Repertorium für morgenl. Litt. T. XV, p. 227) et Jahn (Archaeol. T. I, p. 83).

צְרִי n. pr. v. יִצְרִי no. 3.

צְרִי v. צְרוּיָה.

צְרִיחַ m. *aedificium elatum*, quod longe lateque cernitur, *turris* Iud. 9, 46. 49, *specula* 1 Sam. 13, 6, a rad. צָרַח no. 1.

צָרַךְ rad. inusit., talmud. Ithpe. *indiguit*, syr. et arab. *egenus fuit*, unde

צֹרֶךְ m. *indigentia*, *usus* 2 Chr. 2, 15. (Chald. et rabb. id.).

צָרַע, arab. صَرَعَ *prostravit*, unde صَرِيع flagellum, dein transfertur ad morbos, ut صَرْع epilepsia pr. prostratio. Inde ducunt part. pass. צָרוּעַ Lev. 13, 44. 22, 4, et part. Pu. מְצֹרָע 2 Reg. 5, 1. 27. 15, 5 *lepra affectus*, pr. (a Deo) percussus, verberatus, quandoquidem lepram plagam divinitus immissam censebant, coll. verbis נָגַע, נֶגַע, נָכָה, arab. ضرب. In tanta autem litterarum צ et ג affinitate (v. append. litt. צ) malim *lepram* dictam esse a scabendo et scabritie, ut צָרַע idem sit quod גָּרַע q. v.

Inde צָרַעַת et

צִרְעָה f. Ex. 23, 28. Deut. 7, 20. Jos. 24, 12, auctoribus Verss. antt. et Hebraeis *crabro* c. art. collect. *crabrones*, *vespae*, fort. a pungendo, quod a percutiendi potestate (صَرِيع flagellum) non multum abest, cf. נָכָה, ضرب. Caeterum *crabrones*, quibus Cananitae l. l. c. c. sedibus suis pulsi esse dicuntur, vix proprie intelligendi esse videntur (quod volunt Bochartus in Hieroz. T. III, p. 407 ed. Lips.), Rosenm. (bibl. Alterthumsk. IV, 2 p. 430), sed (cum Clerico et Rosenm. ad Ex. l. c.) metaph. de *varii generis malis et calamitatibus*, cf. Jos. 24, 12. et Jos. cap. 10.

צָרְעָה (locus *crabronum*) n. pr. oppidi in campestribus Judae, sed ab Danitis habitati Jos. 15, 33. 19, 41. Iud. 13, 2. N. gent. est צָרְעִי 1 Chr. 2, 54, et צָרְעָתִי V. 53. 4, 2.

צָרַעַת f. *lepra* (de etymo v. ad rad. צָרַע), et hominum (eaque alba Ex. 4, 6. Num. 12, 10, lepra enim nigra est elephantiasis, v. שְׁחִין) Lev. 13, 2 sq., et domorum (prob. scabies nitrosa) vestiumque (mucor, maculae situ contractae) Levit. 13, 47—59. 14, 34—37.

צָרַף fut. יִצְרֹף 1) *liquavit* metallum (affinia sunt שָׂרַף, סָרַף), spec. aurum argentumve *igne purgavit* et a scoriis separavit Ps. 12, 7. Jes. 1, 25. Part. צֹרֵף *aurifex* Iud. 17, 4. Jes. 40, 19. Prov. 25, 4. — 2) metaph. *probavit*, *exploravit* aliquem (δοκιμάζειν) Ps. 17, 3. 26, 2. 105, 19, it. *purgavit* Dan. 11, 35. Part. pass. צָרוּף sincerus, Ps. 18, 31. 119, 140.

Niph. purgatus est Dan. 12, 10.

Pi. part. מְצָרֵף *aurifex* Mal. 3, 2. 3.

צָרְפִי (aurifex) n. pr. m. (cum art.) Neh. 3, 31.

צָרְפַת (fort. officina metallis liquandis et purgandis, Schmelzhütte) cum ה parag. צָרְפַתָה, n. pr. oppidi Phoenicum inter Tyrum et Sidonem interiecti 1 Reg. 17, 9. 10. Obad. 20, gr. Σάρεπτα Luc. 4, 26, hodie صرفند.

צָרַר *pressit, compressit* (vic. radici צוּר), inde 1) *constrinxit, colligavit* (arab. صَرَّ), sq. בְּ involvit in panniculum, fasciculum Ex. 12, 34. Iob. 26, 8. Jes. 8, 16. Prov. 30, 4. Metaph. 1 Sam. 25, 29: *vita domini mei involuta erit in fasciculum viventium apud Deum* i. e. sub Dei praesidio erit. Sed in aliam sententiam Hos. 13, 12: *involuta est culpa Ephraimi,* h. e. ei servata usque ad diem vindictae, cf. Iob. 14, 17, unde צְרוֹר. — 2) *corripuit* Hos. 4, 19. — 3) *inclusit* 2 Sam. 20, 3. — 4) *pressit, persecutus est, hostiliter tractavit* (arab. ضَرَّ), sq. acc. Num. 33, 55. Jes. 11, 13, sq. dat. Num. 25, 18. Part. צֹרֵר i. q. צַר *adversarius* Ps. 6, 8. 7, 5. 23, 5. Jes. 11, 13. It. *aemulatus est, zelotypus fuit* (arab. ضَرَّ Conj. III). Levit. 18, 18. — 5) intrans. *pressus, coarctatus, angustus fuit.* In hanc sententiam utuntur praet. monosyllabo צַר (alias צָרַר) f. צָרָה Jes. 49, 20. Impers. צַר לִי *angustum est mihi,* h. e. a) *in angustiis versor,* Ps. 31, 10. 69, 18. Iud. 11, 7. b) *angor, sollicitus sum,* 1 Sam. 28, 15. 2 Sam. 24, 14. c) sq. עַל *doleo* aliqua re 2 Sam. 1, 26. Eodem nexu ponitur fut. וַיֵּצֶר לוֹ, v. יָצַר no. II.

Pu. part. מְצֹרָר *colligatus* Jos. 9, 4.

Hiph. הֵצֵר, inf. הָצֵר, fut. יָצֵר 1 Reg. 8, 37 *coarctavit* Jer. 10, 18, *obsidione pressit* Deut. 28, 52. 1 Reg. 8, 37, *in angustias redegit, anxit, vexavit* Neh. 9, 27. Ad significationem activam recte etiam revocantur a) 2 Chron. 28, 22: בְּעֵת הָצֵר לוֹ *quo tempore eum premebant.* 33, 12, et b) צָרָה מַצֵרָה mulier parturiens (pr. premendo propellens fetum) Jerem. 48, 41. 49, 22.

Derivv. צַר, צָרָה, צְרוֹר, צֵר.

צְרֹר et צְרוֹר m. pl. צְרֹרוֹת (Gen. 42, 35) 1) *fasciculus* 1 Sam. 25, 29. Cant. 1, 13, spec. fasciculus pecuniae, *crumena* Gen. 42, 35. Prov. 7, 20. De loco Prov. 26, 8, v. מַרְגֵּמָה. — 2) i. q. צוּר no. 1 *lapis, lapillus* 2 Sam. 17, 13. Am. 9, 9 (ubi al. *granum* intelligunt). — 3) n. pr. m. 1 Sam. 9, 1.

צְרֵרָה v. צְרֵדָה.

צֶרֶת (fort. pro צֹהֶרֶת splendor) n. pr. m. 1 Chr. 4, 7.

צֶרֶת הַשַּׁחַר (splendor aurorae, v. vocem praecedentem) n. pr. oppidi Rubenitarum Jos. 13, 19.

ק

Koph, undevicesima Hebraeorum littera, ubi numeri nota est i. q. *centum.* Nomen קוֹף, arab. قَفٌ *foramen securis* notat, et bene congruit cum figura huius elementi in alphabeto phoenicio et hebraeo. Pronuntiatio eius a כ et raphato et tenui ita differt, ut ק in fine palati ad gulam maiore quodam nisu proferatur, pariter atque ט. v. p. 383.

Koph permutari cum reliquis palatinis ג, כ, supra (p. 186. 457) monstratum est, nec quemquam morabitur eius in gutturales transitus, ut vicinae sint radd. קָטַר, עָטַר no. 1 suffivit. Praeterea autem, in primis certe linguae originibus, k etiam in t transiisse videtur (ut puelli balbutientes pro k saepe substituunt t pronuntiatu facilius): et hunc in modum sibi vicina sunt פָּקַח et פָּתַח aperuit, שָׁקָה et שָׁתָה bibit, פָּתַר aeth. ፈከረ interpretatus est, אָתָה et deperditum אָכָה (unde suff. ךָ) tu; cf. *κόπτω* et *τύπτω*; *quattuor* et *τέτταρες*.

קִא m. (a rad. קוֹא) *vomitus*, Prov. 26, 11.

קָאַת cum art. הַקָּאַת Lev. 11, 18. Deut. 14, 17, st. constr. קְאַת f. avis palustris (Lev. et Deut. l. l. c. c.) et deserticola Jes. 34, 11. Zeph. 2, 14. Ps. 102, 7, auctoribus plerisque vett. interpretibus *pelecanus*, aram. et arab. קָקָא, ܩܩܐ, قيق, قوق, prob. ab evomendo dictus, quandoquidem haec avis voracissima conchas marinas aliasque res absorptas evomere solet.

קַב m. pr. vasculum *concavum* (v. rad. קָבַב no. 1, cf. *cupa*, angl. *a cup*), dein mensura aridorum 2 Reg. 6, 25, sec. Rabbinos sexta pars sati (סְאָה), cf. gr. *κάβος* i. e. *χοῖνιξ*.

קָבַב vicina radicibus גָּבַב, כָּפָה no. II *gibbosum et cavum fecit* 1) i. q. נָקַב *cavavit*, inde etiam *cameravit* (cf. גָּבַב, כּוּר = כָּפָה) i. q. arab. قَبَّ Conj. II, chald. קַבֵּב. Inde קַב, קֻבָּה.

2) metaph. i. q. נָקַב no. 3 (q. v.) *maledixit, exsecratus est* (pr. proscidit, perforavit). Inde praet. inf. imp. Num. 23, 8 sqq. Imp. c. Suff. et Nun epenth. קָבְנוֹ 23, 13.

קֵבָה f. *ventriculus* ruminantium asper, *echinus*, pro נְקֵבָה, a cavitate dictus, v. rad. נָקַב. Deut. 18, 3. (Arab. قِبَة et قَبَة id.).

קֹבָה, cum Suff. קֳבָתָהּ Num. 25, 8 (pro נָקְבָה) vel *anus* i. q. chald. נְקוּבָה (a rad. נָקַב perforavit) vel *vulva* (cf. נְקֵבָה) sec. LXX. Vulg.

קֻבָּה f. *tentorium, cubiculum*, a forma camerata dictum, semel legitur Num. 25, 8. (Arab. قُبَّة id. etiam fornix, unde hispan. *alcova*, nostr. *Alcoven*). Rad. קָבַב no. 1.

קִבּוּץ m. *collectio, caterva* Jes. 57, 13: קִבּוּצַיִךְ *catervae tuae* sc. idolorum tuorum. Cf. V. 9. Rad. קָבַץ.

קְבוּרָה f. 1) *sepultura* Jer. 22, 19. — 2) *sepulcrum* Gen. 35, 20. 47, 30. Rad. קָבַר.

קָבַל in Kal inusit., pr. *ante*, *e regione fuit* (arab. قَبْل pars anterior, قِبَلَ ante), inde ex anteriore parte venit, *obviam venit*, arab. قَبِلَ.

Pi. קִבֵּל 1) pr. *accepit, recepit* (ad se venientem admisit) aliquem (arab. قَبِلَ) 1 Par. 12, 18, aliquid i. q. לָקַח, sed in sequiore tantum Hebraismo 2 Chr. 29, 16. 22. Esr. 8, 30 (opp. repudiare). Iob. 2, 10. Esth. 4, 4. 9, 23. 27, *admisit* doctrinam Prov. 19, 20.

Hiph. intrans. alter alteri *oppositus est* Ex. 26, 5. 36, 12. Arab. Conj. III. id.

Derivv. קֳבָל, קָבָל.

קַבֵּל tantum in Pa. *accepit* Dan. 2, 6. 6, 1. 7, 18. Inde

קֳבֵל et **קְבָל** chald. pr. *pars anterior*. Inde לָקֳבֵל Praep. c. Suff. לָקָבְלָךְ 1) *e regione* Dan. 5, 5. — 2) *ante* Dan. 2, 31. 3, 3. 5,

1. — 3) *propter* i. q. מִפְּנֵי 5, 10. Esr. 4, 16. Sq. דִּי abit in Conj. *propterea quod*, *quia* Esr. 6, 13. Crebrius vero, quae est Chaldaeorum in particulis exprimendis verbositas, pro eo plenius et pleonastice dicunt כָּל־קֳבֵל דִּי pr. eam ipsam ob causam quod (plane nostr. *alldieweil* in sermone Iurisconsultorum), pro simpl. *quia* Dan. 2, 40. 6, 5. 11. 23, et relat. *quam ob causam* 2, 10. (Vett. interpretes et recentiorum nonnulli, ut nuper Rosenm., nonnullis in locis, ut Dan. 2, 40. 41. 45 reddunt: *eodem modo quo*, *ut;* sed neque probari potest haec significatio, neque contextui aptior est quam illa). כָּל־קֳבֵל דְּנָה eam ipsam ob causam Dan. 2, 12. 24. Cf. chald. כֹּל no. 4.

קֳבֵל (formae קֶדֶם) vel sec. alios libros קֹבֶל (lege kŏbal) i. q. praec. chald. *ante*. 2 Reg. 15, 10: קָבָל עָם *ante populum*.

קֹבֶל *res opposita*, arab. قُبْلٌ, unde Ezech. 26, 9: מְחִי קָבָלּוֹ *percussio rei oppositae* i. e. aries, arietes muris perforandis. Alii libri exhibent קָבָלּוֹ *kobollo*, quod etiam ferri potest (v. קָטֹן); sed grammaticis legibus contrarium est קָבְלּוֹ, quod habent J. H. Michaëlis et v. d. Hooght.

קָבַע 1) i. q. כָּבַע, גָּבַע altus fuit et superne rotundus in modum gibbi, capitis, arab. قبع gibbosus fuit, unde קוֹבַע i. q. כּוֹבַע *galea*, קֻבַּעַת calix, מִגְבָּעָה tiara. Cf. gr. *κυβή*. Ab his nominibus, quae cuncta res designant *tegendo* inservientes, proficiscitur

2) *abscondendi* potestas (arab. قبع abscondit, ut caput veste, florem in calyce), et inde translate est *decepit*, *defraudavit* aliquem (cf. בָּגַד) Mal. 3, 8, 9, sq. dupl. acc. *spoliavit* aliquem aliqua re Prov. 22, 23.

Derivv. v. ad no. 1.

קֻבַּעַת f. *calix*, *calyx*, tum floris, *κάλυξ* (arab. قُبْعَةٌ cf. כּוֹבַע et קוֹבַע), tum potatorius, *κύλιξ*, inde Jes. 51, 17. 22: קֻבַּעַת כּוֹס *calix poculi*. Abulwalides spumam et faeces calicis intelligit (a tegendo), sed illud praestat.

קָבַץ fut. יִקְבֹּץ pr. *cepit*, manu *comprehendit* (arab. قبص extremis digitis cepit, قبض manu prehendit, قبط id., cf. aram. קְבַץ, ܩܒܨ compressit, et hebr. קָמַץ, קָפַץ), inde *collegit* Gen. 41, 48. a) res Deut. 13, 17. Prov. 13, 11. b) homines, *congregavit* 2 Sam. 3, 21. 1 Reg. 18, 19. 20, 1. Metaph. Ps. 41, 7: *animus eius* (inimici me visentis) יִקְבָּץ־אָוֶן לוֹ *colligit sibi nequitiam* i. e. calumniandi materiam.

Niph. *collectus est* Ex. 29, 5. *congregatus est*, *congregavit* se Jes. 34, 15. 43, 9. 49, 18. 60, 4 et saepe.

Pi. 1) *manu cepit*, *prehendit*, *recepit* (opp. עָזַב) Jes. 54, 7. — 2) *collegit* a) res, ut uvas Jes. 62, 9, aquam 22, 9, b) homines, *congregavit*, Deut. 30, 3. 4. Jer. 31, 10, saepe de Jehova exules revocante Jer. 23, 3. Jes. 40, 11. — 3) i. q. אָסַף no. 3, *collegit* ad se, *contraxit*, *retraxit* Joël 2, 6. Nah. 2, 11. V. פָּארוּר. — *Pu.* part. i. *congregata* Ez. 38, 8.

Hiph. *congregavit se* Jos. 9, 2. Iud. 9, 47.

Inde קִבּוּץ, קְבֻצָה, et tria nomina, quae sequuntur.

קַבְצְאֵל v. יְקַבְצְאֵל.

קְבֻצָה f. *collectio*, *acervus*. Ez. 22, 20.

קִבְצַיִם (duo acervi) n. pr. oppidi Ephraimitarum, Jos. 21, 22.

קָבַר fut. יִקְבֹּר *sepelivit* unum Gen. 23, 4. 19. 25, 9, plures Ez. 39, 11

i. q. Pi. (Arab., aram., aeth. id. Origo est in tumulo coacervando, v. nasor. קבר coacervavit, cf. צָבַר. Stirps bilittera est קב, cf. קָבַב, קָבַע, cf. גַּב, גָּבַב).

Niph. pass. Ruth 1, 17. Iud. 8, 32.

Pi. *sepelivit* plures (cf. קָטַל et קִטֵּל, Lgb. 241) Num. 33, 4. 1 Reg. 11, 15. Jer. 14, 16. Ez. 39, 14. Hos. 9, 6. — *Pu.* pass. Gen. 25, 10. Inde קְבוּרָה et

קֶבֶר m. c. Suff. קִבְרִי, pl. קְבָרִים cstr. קִבְרֵי, et קְבָרוֹת cstr. קִבְרוֹת m. *sepulcrum* Gen. 23, 9. 20. Ex. 14, 11. Num. 11, 34. 35. Iob. 21, 32. Jer. 26, 23 cet. — Iob. 17, 1: קְבָרִים לִי *sepulcra mihi* instant, sepulcretum me manet et praestolatur.

קִבְרוֹת־הַתַּאֲוָה (sepulcra concupiscentiae) n. pr. loci in deserto Sinaitico, cuius causa Num. 11, 34 traditur. Adde 33, 16. Deut. 9, 22.

קָדַד 1) i. q. arab. قَدَّ, قَدَّ *scidit* (vic. radd. גָּדַד, גָּזַז et similibus, v. גָּדַד. Congruit gr. κεδάω, κεδάζω, σκεδάζω). Inde קִדָּה casia, et קָדְקֹד vertex.

2) denom. a קָדְקֹד: *inclinavit*, inde *inclinavit se* honoris et reverentiae causa. Ubique in fut. chaldaizante יִקֹּד, וַיִּקֹּד pl. וַיִּקְּדוּ. Plerumque sequitur הִשְׁתַּחֲוָה, quod gravius est, Gen. 24, 26: וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה *et inclinavit se vir et prostravit se coram Jehova*. Exod. 12, 27. 34, 8. Num. 22, 31. 1 Reg. 1, 16. Alibi קָדַד ampliore significatu utrumque includit. 1 Sam. 24, 9: וַיִּקֹּד דָּוִד אַפַּיִם אַרְצָה. 28, 14. 1 Reg. 1, 31.

קִדָּה f. Ex. 30, 24. Ez. 27, 19, sec. Syr. Chald. Vulg. *casia* sive *cassia*, aromatis genus cinnamomo simile, sed minus grave et odoratum, dictum a fistulis scissis, v. Dioscor. 1, 12. Theophr. hist. plant. 9, 5. Celsii Hierob. II, 186. Cf. קְצִיעָה.

קְדוּמִים m. plur. non reperitur nisi Iud. 5, 21: נַחַל קְדוּמִים vel *torrens vetustatis* (antiquitus nobilis), ut LXX. Vatic. χειμάῤῥους ἀρχαίων. Targ. rivus in quo facta sunt Israëli signa et fortia facta ab antiquis; vel *torrens pugnarum*, h. e. fortis, audax, Israëlitarum in pugnando socius. Cf. קָדַם no. 3 et arab. قَدُمَ audax, fortis fuit.

קָדוֹשׁ et **קָדֹשׁ** adj. *sanctus*, ἅγιος, ἁγνός pr. *purus*, *mundus*, immunis a vitiorum, idololatriae, aliarumque rerum immundarum et profanarum sordibus. In constituenda propria huius vc. notione loci classici sunt Lev. 11, 43, ubi post legem de cibis immundis vitandis pergitur: *ne talibus polluamini, ne immundi fiatis.* 44: ..... וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי *et sancti* (mundi) *estote, nam ego sanctus.* Comm. 45. 19, 2 et 20, 26 ubi eadem formula: *sancti estote, nam ego sanctus,* ponitur ab initio et fine sectiunculae (cap. 19. 20) leges varias contra stupra, adulteria, incestum, idololatriam aliaque vitia graviora continentis. Deut. 23, 15 legi de castris a sordibus humanis purgandis additur: *nam Jehova ambulat in castris tuis* ..... וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ *et sancta* (munda) *sint castra tua, ne videat* (Deus) *turpe quiddam et recedat a te.* Tribuitur, sed notione paululum diversa, a) Deo, ab omnis generis impuritate (et physica et ethica) abhorrenti v. Lev. l. l. c. c., recti verique vindici Ps. 22, 4 (cf. Comm. 2. 3). Jes. 6, 3 (cf. Comm. 5 sqq.), quem homines timent et reverentur Ps. 99, 3. 9. 111, 9 (ubi copulatur cum נוֹרָא). Passim hic קָדוֹשׁ κατ᾽ ἐξοχὴν appellatur Iob. 6, 10. Jes. 40, 25. Hab. 3, 3, et saepius etiam קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל numen sanctum Israëlitarum, max. apud Jesaiam 1, 4. 5, 19. 24. 10, 17. 21. 12, 6. 17, 7. 29, 19. 23.

30, 11. 12. 15. 41, 14. 16. 20. 43, 3. 14. 45, 11. 47, 4. 48, 17 cet. rarius alibi Ps. 78, 41. 89, 19. b) sacerdotibus, sq. dat. numinis, ut Lev. 21, 6: קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם *sancti* (i. e. mundi, puri) *sint coram deo suo, neque polluant* cet. Comm. 7. Ps. 106, 16: *Aharon* קְדוֹשׁ יְהוָה *Jehovae sacer.* It. sq. dat. reliquorum hominum, quibus sacer esse debet sacerdos Comm. 8. De Nasiraeo Num. 6, 5. — Dicitur c) de hominibus piis, qui a scelerum sordibus (quantum fieri potest ab homine peccatore) puri sunt Jes. 4, 3, inde de populo Israëlitico, qui a quavis impuritate abstinere debet Lev. 11, 43—45. 19, 2 (v. supra). Deut. 7, 6 (cf. Comm. 5), sq. dat. (Jehovae sacer) 14, 2. 21. 26, 19. — d) de locis *sacris* Ex. 29, 31. Lev. 6, 9. 19 cet. de diebus Deo sacris (addito לֵאלֹהִים) Neh. 8, 10. 11. Inde קָדוֹשׁ sanctum, sacrarium Jes. 57, 15. Ps. 46, 5: קְדוֹשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן *sanctissima habitationum Supremi.*

Pl. קְדוֹשִׁים 1) singulariter (pl. maiest.) *Sanctissimus*, de Jehova Hos. 12, 1. Jos. 24, 19. Prov. 9, 10. 30, 3. — 2) pluraliter *sancti*, h. e. a) *angeli*, max. apud recentiores scriptores (v. קַדִּישׁ). Dan. 8, 13. Iob. 5, 1. 15, 15. Zach. 14, 5. Ps. 89, 6. 8, fort. Deut. 33, 3. b) *pii* Dei cultores Ps. 16, 3. 34, 10. Deut. 33, 3, spec. Judaei (v. קַדִּישׁ) Dan. 8, 24.

קָדַח 1) *accendit* ignem. (Arab. قدح ignem excussit. Eiusdem stirpis esse videtur atque בָּדַר). Jer. 17, 4. Jes. 50, 11. 64, 1. — 2) *accensus est, exarsit* Deut. 32, 22. Jer. 15, 14.

Derivv. אֶקְדָּח et

קַדַּחַת f. *febris ardens*, Lev. 26, 16. Deut. 28, 22.

קָדִים m. 1) *pars antica, adversa.* Hab. 1, 9: קָדִימָה *in adversum, prorsus* (vorwärts). — 2) *oriens, plaga coeli orientalis* i. q. קֵדְמָה, Ez. 47, 18. 48, 1. (Cf. גֶּדֶר no. 2). Inde poët. pro pleniore רוּחַ קָדִים *ventus orientalis*, in Asia occidentali maribusque vicinis longe vehementissimus Ps. 48, 8. Iob 27, 21 Jes. 27, 8. Jerem. 18, 17, Ezech. 27, 26, segetes plantasque adurens Gen. 41, 6. 23. Jon. 4, 8. Metaph. i. q. רוּחַ de re inani simulque perniciosa Hos. 12, 2. Iob. 15, 2.

קַדִּישׁ chald. adj. i. q. hebr. קָדוֹשׁ *sanctus* a) de Deo diisque. קַדִּישִׁין *dii sancti*, Dan. 4, 5. 6. 15. 11. b) de angelis. Dan. 4, 10. עִיר וְקַדִּישׁ *vigil* (angelus) isque sanctus. Plur. קַדִּישִׁין sancti i. e. angeli 14 (17). (V. קְדוֹשִׁים no. 2, a). c) de Judaeis Dan. 7, 21, plene קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין qui Supremo sacri sunt Dan. 7, 18. 22. 25, cf. 3 Esr. 8, 70: σπέρμα τὸ ἅγιον.

קָדַם in Kal inusit. Arab. [illegible] praeivit, prior fuit, med. Damm. praecessit tempore, antiquus fuit.

Pi. קִדֵּם 1) *praecessit, praeivit* Ps. 68, 26. Sq. acc. pers. [illegible] (Arab. قَدَمَ id.). — 2) *anteverti*t alicui, *occupavit* (φθάνω) sq. acc. Ps. 17, 13. 119, 148: קִדְּמוּ עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת *antevertunt oculi* vigiliis noctis i. e. expergiscor priusquam decedunt vigiliae nocturnae. Absol. Jon. 4, 2: ideo קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ *praeveni* (periculum imminens) *fugiendo* Tarsum. Inde: *prius fecit* (arab. [illegible]) et *mature, mane fecit* [illegible] קִדֵּם, ܩܰܕܶܡ pro hebr. הִשְׁכִּים 119, 147: קִדַּמְתִּי בַנֶּשֶׁף *mane surgo in diluculo.* Al. antevertí diluculo sc. ipsum diluculo diluculo riuscule. Inde 3) subito et inexspectato *irruit* Ps. 18, 6. 19. 4) *obviam venit, occurrit* [illegible] sq. acc. pers., impr. auxilians [illegible] rus i. q. *succurrit* Ps. 59, 11. [illegible]

ob. 3, 12, aliter Jes. 37, 33: לֹא יְקַדְּמֶנָּה מָגֵ *non occurret ei* (urbi) *cutum*, non obvertetur. Iob. 30, 17. Sq. בְּ rei, *obviam tulit* aliquid 's. 95, 2, inde *succurrit alicui* aliua re (v. בְּ C, 1, a) Deut. 23, 5. lich. 6, 6. Neh. 13, 2, sq. dupl. cc. Ps. 21, 4.

Hiph. 1) *antevertit* alicui officiis raestandis, beneficio prius praetito alium debitorem fecit (cf. قدّ de tali beneficio, v. Schult. d Iob. pag. 1183) Iob. 41, 3. —) i. q. Pi. no. 3 *irruit* (calamitas) m. 9, 10, sq. בְּעַד.

Derivv. קֶדֶם — קַדְמִיאֵל, קְדוּמִים, קַדְרִין.

קֶ֫ m. 1) pr. *id quod ante est*, dv. *ante* Ps. 139, 5. Hinc) *oriens*, *plaga orientalis* (cf. אָחוֹר) Iob. 23, 8. מִקֶּדֶם ab oriente Gen. 2, 8. 12, 8. מִקֶּדֶם לְ praep. b oriente alic. loci 3, 24. Num. 34, 11. Jos. 7, 2. Iud. 8, 11. בְּנֵי קֶדֶם *filii Orientis* sunt incolae Araiae desertae, quae ab oriente Paaestinae ad Euphraten protenditur, odie بادية الشام desertum Syriae icta Iob. 1, 3. Jes. 11, 14. Jer. 9, 28. Ez. 25, 4. 1 Reg. 5, 10. ud. 6, 3 sqq., inde אֶרֶץ קֶדֶם Gen. 5, 6 et אֶרֶץ בְּנֵי קֶדֶם 29, 1 de rabia deserta, הַר־הַקֶּדֶם montes rabiae Gen. 10, 29 (v. s. v. מֵשָׁא). assim קֶדֶם etiam *Mesopotamiam* et *abyloniam* comprehendit Num. 3, 7 et Jes. 2, 6: מָלְאוּ מִקֶּדֶם *pleti sunt oriente* i. e. superstitiobus et praestigiis ex Oriente s. ex abylonia advectis. — 3) de temore, *priscum tempus*, poët. i. q. עוֹלָ no. 1. (Arab. قِدَمٌ priscum empus, قِدْمًا olim, antiquitus). 's. 44, 2. Jes. 23, 7. מִקֶּדֶם a prisco nde tempore, antiquitus Ps. 74, 2. 77, 6. 12. מַלְכֵי קֶדֶם reges risci Jes. 19, 11, יְמֵי קֶדֶם tempora prisca Ps. 44, 2. Adeoque de aeternitate, ea certe, quae initio caret, v. c. אֱלֹהֵי קֶדֶם Deut. 33, 27, יֹשֵׁב קֶדֶם qui solio insidet ab aeterno Ps. 55, 20. Usurpatur etiam a) adverbialiter pro: *olim* Jerem. 30, 20. Thren. 5, 21, i. q. לְפָנִים, מִלְּפָנִים, b) abit in praep. *ante* Prov. 8, 22. — Pl. cstr. קַדְמֵי *primordia* Prov. 8, 23.

קֵ֫דֶם id., unde קֵדְמָה orientem versus Gen. 25, 6. Ex. 27, 13.

קֳדָם, קְדָם chald. pr. pars anterior (arab. قُدَّام), inde abit in Praep. 1) *ante*, *coram* i. q. hebr. לִפְנֵי Dan. 2, 9. 10. 11. 3, 13 et saepe, de tempore 7, 7. Adduntur Suffixa formae plur., ut קֳדָמַיךְ 5, 23, קֳדָמוֹהִי 4, 5, קֳדָמֵיהוֹן 4, 4 (cf. syr. ܩܕܡܘܗܝ). מִן־קֳדָם respondet hebr. מִלִּפְנֵי, מִפְּנֵי, et ponitur post verba accipiendi, iubendi Dan. 2, 6. 15. 6, 27. 5, 24: *extensa est manus* מִן קֳדָמַי *ex adverso mei*, von gegen mir über her.

קַדְמָה f. *origo*. Jes. 23, 7: מִימֵי קֶדֶם קַדְמָתָהּ *ex diebus priscis* repetenda *origo eius* (Tyri urbis); *status prior*, *pristinus* Ez. 16, 55. St. constr. abit in praepos. et omisso אֲשֶׁר in Conj. *antequam* Ps. 129, 6.

קַדְמָה chald. *tempus prius*, inde מִן־קַדְמַת דְּנָה Dan. 6, 11, מִקַּדְמַת־דְּנָא Esr. 5, 11 *antehac*.

קֵדְמָה (orientem versus) n. pr. filii Ismaëlis Gen. 25, 15.

קִדְמָה i. q. קֶדֶם no. 1. 2, tantum in st. cstr. *ab oriente* loci Gen. 2, 14 (cf. אַשּׁוּר). 4, 16. 1 Sam. 13, 5. Ez. 39, 11.

קַדְמוֹן f. ־נָה adj. (a קֶדֶם) *orientalis* Ez. 47, 8.

קְדֵמוֹת (origines) n. pr. oppidi Rubenitarum Jos. 13, 18. 21, 37. 1 Chr. 6, 64, cum deserto vicino cognomini Deut. 2, 26.

קַדְמֹנִי m. ־ִית f. adj. 1) *anterior* Ez. 10, 19. 11, 1, inde 2) *orientalis.* הַיָּם הַקַּדְמֹנִי mare orientale, h. e. mare mortuum, opp. occidentali i. e. mediterraneo. Ez. 47, 18. Joël. 2, 20. — 3) *priscus, antiquus.* Ez. 38, 17. Plur. קַדְמֹנִים *maiores* natu (inter aequales) Iob. 18, 20. Sing. collect. 1 Sam. 24, 14: מְשַׁל הַקַּדְמֹנִי *proverbium maiorum.* Plur. f. קַדְמֹנִיּוֹת *antiqua, priora,* praeterita. Jes. 43, 18. — 4) n. pr. gentis Cananaeae Gen. 15, 19.

קַדְמַי chald. *primus.* Pl. Dan. 7, 4. Fem. st. emphat. קַדְמָיְתָא 7, 4. Pl. קַדְמָיָתָא 7, 8.

קַדְמִיאֵל (qui *coram Deo* est i. e. minister Dei) n. pr. m. Esr. 2, 40. 3, 9. Neh. 7, 43. 9, 4. 10, 10. 12, 8.

קָדְקֹד m. c. Suff. קָדְקֳדוֹ Iob. 2, 7. et קָדְקֳדוֹ Ps. 7, 17 (ubi tamen alii libri קָדְקֳדוֹ) *vertex capitis* (dictus a capillo ibi diviso et discriminato, cf. germ. Scheitel, die Haare scheiteln, rad. קָדַד no. 1) Gen. 49, 26. Deut. 33, 16; plene קָדְקֹד שֵׂעָר vertex capilli Ps. 68, 22. Arab. مَقَذّ pars capitis a vertice ad cervicem usque.

קָדַר 1) *sordidus, turbidus fuit,* de torrentibus Iob. 6, 16; hinc *sordidis vestibus incessit* more lugentium Iob. 5, 11. Jerem. 14, 2. Part. קֹדֵר Ps. 35, 14. 38, 7. 42, 10. (Arab. قَذِرَ, قَذُرَ squalidus fuit, et كَدِرَ turbidus, turbulentus fuit. Cf. כָּדַר). — 2) *pullo, subnigro colore fuit,* ut de cute sole adusta Iob. 30, 28; *obscuratus est* dies, sol, luna Jer. 4, 28. Joël 2, 10. 4, 15. Mich. 3, 6.

Hiph. 1) *lugere fecit.* Ez. 31, 15. 2) *obscuravit* (solem, stellas). Ez. 32, 7. 8.

Hithp. obscuratum est (coelum) 1 Reg. 18, 45.

Derivv. קֵדָר — ־ִית

קֵדָר (cutis nigra, nigrae cutis ... h. homines) n. pr. filii Ismaelis ... 25, 13, tribus arabicae ab e... dae Cant. 1, 5. Jes. 42, 11 (... copulatur c. fem.) 60, 7. Jer. ... 28. Ez. 27, 21, quae ... קֵדָר Jes. 21, 17, Plinio (H. N. ... *Cedrei* appellatur. Rabbini ... omnino Arabes hoc nomine ... lant, unde לְשׁוֹן קֵדָר ... lingua arabica.

קִדְרוֹן (turbidus, cf. Iob. 6, 1... pr. torrentis cum valle ... inter Hierosolyma et montem ... rum fluentis, qui in mare ... effunditur 2 Sam. 15, 23. 1 ... 2, 37. 15, 13. 2 Reg. 23, ... 31, 40.

קַדְרוּת f. *obscuritas* (coeli ... *brae* Jes. 50, 3.

קְדֹרַנִּית adv. *habitu lugubri* ... 3, 14.

קָדֹשׁ et **קָדַשׁ** (Num. 17, 2 ... יִקְדַּשׁ 1) *purus, mundus fuit* ... de puritate et munditie phy... Hithpa. no. 1 et adj. ... 2) *sanctus, sacer fuit* ... bus linguis cognatis, arab. ... id.), a) de homine, qui ... cuidam se addixit et propter ... fano vulgo se sanctiorem hab... 65, 5: קְדַשְׁתִּיךָ *sanctus* ... pro קָדַשְׁתִּי לָךְ; de his q... sacrarum contactu consecrat... Exod. 29, 37. 30, 29. Le... 11. 20. b) de rebus, quae ... cultui destinatae Num. 17, 2 ... 29, 21, vel quae sacrorum ... tactu consecratae 1 Sam. 21, ... Hagg. 2, 12, vel fisco ... dictae erant Deut. 22, 9.

Niph. 1) *sanctus habitus* ... sancte cultus est (Deus), ... 10, 3. 22, 32, it. *sanctum* ... *praestitit* in aliquo vel ... oruando Ez. 20, 41. 28, 22 ...

8, 16. 39, 27, vel poenis profli-
ando Ez. 28, 22. Num. 20, 13, cf.
es. 5, 16. — 2) *consecratus est*
de tentorio sacro) Ex. 29, 43.

Pi. קִדֵּשׁ 1) *sanctum habuit* ali-
uem, ut Deum Deut. 32, 51, sa-
erdotem Lev. 21, 8, sabbatum Ex.
o, 8. — 2) *sanctum declaravit*
Deus) v. c. sabbatum Gen. 2, 3,
opulum Levit. 20, 8. 21, 8. it.
em sacram instituit, ut ieiunium
oël 1, 14. 2, 15 (cui respondet
קָרָ), panegyrin 2 Reg. 10, 20. —
) *consecravit*, sacerdotem Ex. 28,
1. 29, 1. 1 Sam. 7, 1, altare, tem-
lum Exod. 29, 36. 1 Reg. 8, 64.
opulum Israëliticum Ex. 19, 10. 14,
os. 7, 13, aedificium perfectum
Veh. 3, 1, montem (a profanis eum
eparando) Ex. 19, 23. Inde *ritibus*
acris inauguravit, ut sacrificium
Ex. 13, 2, milites ad pugnam Jer.
1, 27. Cf. Hiph. קַדֵּשׁ מִלְחָמָה
ellum consecravit, inauguravit
ritibus sacris), cf. Ps. 110, 3.
Sam. 7, 9. 10. Joël 4, 9. Jer. 6,
. Mich. 3, 5.

Pu. part. *consecratus*, de sacer-
lotibus rebusque sacris Ez. 48, 11.
Par. 26, 18. 31, 6. — Jes. 13, 3:
מְקֻדָּשַׁי *sacrati mei*, i. e. milites,
uos ipse ad bellum inauguravi, cf.
er. 51, 27.

Hiph. 1) i. q. *Pi.* no. 1. Jes. 8,
3. 29, 23. Num. 20, 12. 2) i. q.
'i. no. 2 *sanctum declaravit* ali-
uem Jer. 1, 5. 1 Reg. 9, 3. 3) i. q.
'i. no. 3 *Deo consecravit* Lev. 27,
4 sqq. Iud. 17, 3. 2 Sam. 8, 11.

Hithp. 1) *purgavit*, *mundavit*
e (lotionibus sacris et lustrationi-
us). 2 Sam. 11, 4: וְהִיא מִתְקַדֶּשֶׁת
מִטֻּמְאָתָהּ *illa autem purgavit se*
ab immunditie sua. Exod. 19, 22.
Chr. 5, 11. 29, 15, cf. Kal no. 1.
— 2) *sanctum se praestitit* Ex.
38, 23. — 3) *celebratum est* festum
es. 30, 29.

Derivv. קָדֵשׁ, קָדֵשׁ, קֹדֶשׁ, קָדוֹשׁ,
קָרוֹשׁ, מִקְדָּשׁ.

קָדֵשׁ m. 1) *puer mollis*, *cinaedus*,
pr. *consecratus* sc. Astartae s. Ve-
neri, et in eius honorem pudicitiam
prostituens. Deut. 23, 18. 1 Reg.
14, 24. 15, 12. 22, 47. Iob.
36, 14. Fem. קְדֵשָׁה (Veneri) con-
secrata, inde *meretrix* Gen. 38,
21. 22. Deut. 23, 18. Hos. 4, 14.
De cultu libidinoso Veneris apud
Syros et Babylonios v. Lucian. de
dea Syra, cf. Num. 25, 1 sqq.

2) קָדֵשׁ Gen. 14, 7. 16, 14, et
plene קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ Num. 34, 4. Deut.
1, 2. 19. 2, 14 n. pr. oppidi in de-
serto ab austro Palaestinae, v. Re-
landi Palaestina p. 114. Hinc מִדְבַּר
קָדֵשׁ Ps. 29, 8.

קֶדֶשׁ (sacrarium) n. pr. 1) oppidi
in regione australi tribus Judae Jos.
15, 23. — 2) alius in agro Naph-
talitarum Jos. 12, 22. 19, 37. 21,
32. Iud. 4, 6. 1 Chr. 6, 61, c. He
parag. קֶדְשָׁה Iud. 4, 9 et קֶדְשָׁה 4,
10. — 3) oppidi Issacharitarum
1 Chr. 6, 57, quod etiam קִשְׁיוֹן
vocatur Jos. 19, 20. 21, 28.

קֹדֶשׁ semel קוֹדֶשׁ Dan. 11, 30, c.
Suff. קָדְשִׁי, plur. קֳדָשִׁים (lege *kŏ-*
daschim), c. art. et praeff. הַקֳּדָשִׁים,
בַּקֳּדָשִׁים Lev. 22, 4, לַקֳּדָשִׁים Neh.
10, 34, sed c. Suff. קָדָשַׁי Ez. 22, 8,
קֳדָשָׁיו 2 Chr. 15, 18 (cf. Ewald.
gramm. crit. pag. 335), et קֳדָשָׁיו
Num. 5, 10 m. 1) *sanctitas*,
Ps. 60, 8. 89, 36. Am. 4, 2. Saepe
alii nomini in genit. additum est
adiectivi loco, ut שֵׁם קָדְשִׁי nomen
meum sanctum Lev. 20, 3. 22, 2,
הַר קָדְשִׁי Ps. 2, 6. Jes. 11, 9, שֶׁמֶן
קָדְשִׁי Ps. 89, 21, בִּגְדֵי קֹדֶשׁ vestes
sacrae Ex. 28, 2. 4, רוּחַ קָדְשְׁךָ *spi-*
ritus tuus sanctus Ps. 51, 13.
אַבְנֵי קֹדֶשׁ Thren. 4, 1 gemmae
sanctae, imago nobiliorum populi,
cum allusione ad pectorale summi
sacerdotis. — 2) concr. *sacrum*,
res sacra. Levit. 12, 4. 21, 6:
וְהָיוּ קֹדֶשׁ *et* (sacerdotes) *sint*
sacri Jer. 2, 3; *res Deo conse-*
crata, max. in pl. הַקֳּדָשִׁים Levit.
21, 22. 22, 2. 3. 15. כֶּסֶף הַקֳּדָשִׁים

argentum templo consecratum 1 Chr. 26, 20.

3) *sacrarium*, de tabernaculo sacro Exod. 28, 43. 29, 30. 35, 19. 39, 1, et templo Ps. 20, 3. Dan. 8, 14, spec. de nave templi alibi הֵיכָל dicta 1 Reg. 8, 8. 2 Chr. 29, 7, semel de adyto pro קֹדֶשׁ קָדָשִׁים Ez. 41, 23.

קֹדֶשׁ קָדָשִׁים a) *res sanctissima*, ut ara, vasa sacra, oblationes sacrae al. Ex. 29, 37. Plur. קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים id. Lev. 21, 22. 2 Par. 31, 14. Ez. 42, 13. 44, 13. b) *adytum templi* i. q. דְּבִיר Ex. 26, 33, 34, plene בֵּית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים 2 Chr. 3, 8. 10.

קָהָה (cogn. verbo כָּהָה) *hebes factus est* (de dentibus) Jer. 31, 29. 30. Ez. 18, 2.

Pi. קֵהָה id. intrans. (de ferro) Eccl. 10, 10.

Deriv. n. pr. קְהָת.

קָהַל in Kal inusit. prob. *vocavit, convocavit* (vic. radici קוֹל).

Hiph. convocavit, congregavit, populum Num. 8, 9. 10, 7. 20, 8, iudicium Iob. 11, 10.

Niph. congregatus est, congregavit se (populus) Num. 16, 3 cet.

Derivv. מַקְהֵלִים, מַקְהֵלוֹת et quattuor nomina sequentia.

קָהָל m. *congregatio, coetus*, ut קְהַל עַמִּים Gen. 35, 11 et קְהַל גּוֹיִם 28, 3. 48, 4 coetus, turba gentium. Impr. *concio* populi Israëlitici, quae plene vocatur קְהַל יִשְׂרָאֵל Deut. 31, 30, קְהַל יְהוָֹה Num. 16, 3. 20, 4, קְהַל הָאֱלֹהִים Neh. 13, 1, et κατ᾽ ἐξοχὴν הַקָּהָל Exod. 16, 3. Lev. 4, 13.

קְהֵלָתָה (concio) n. pr. stationis Israëlitarum in deserto Num. 33, 12.

קְהִלָּה f. *concio* Deut. 33, 4. Neh. 5, 7.

קֹהֶלֶת *Koheleth*, n. pr. quo Salomo significatur in libro, cui hoc nomen inscriptum est, ut plurimum gen. masc. et sine articulo (Eccl. 1, 1. 2. 12, 9. 10), c. art. 12, 8 (v. Lgb. pag. 656. 657), semel fem. 7, 27, propter terminationem fem. quae in nominibus munera [...] tibus (v. פֶּחָה, כַּהֲנָה, خليفة, [...] p. 468. 469. 878. 879), et [...] minibus propriis virorum [...] centiore Hebraismo (vide [...] פֹּכֶרֶת) haud rara est. Quod [...] significationem attinet, mihi [...] vera videtur antiquissima interpretatio Alex. et Vulg. interp[...] ἐκκλησιαστής, ecclesiastes i. e. [con]cionator, pro concione verba [fa]ciens et de rebus humanis [dis]putans i. q. בַּעַל אֲסֻפָּה [...] pr. congregans; nisi mavis [con]cionatoris vel oratoris sig[nifica]tum a primaria vocandi et [lo]quendi potestate ducere (קָהַל, قال, קוֹל). Symm. παροιμ[...] reddit i. e. proverbiorum col[lecto]rem, sed קָהַל nunquam de [...] colligendis usurpatur. Alias [sen]tentias parum probabiles [...] et diiudicarunt Bochartus, [...] T. I, p. 88. Jahn, Einleit [...] A. T. T. 2, p. 828. Ros[enmüller] Scholiis P. IX Vol. II §. 1.

קָהַת rad. dubiae auctoritatis [...] mel legitur in cod. Samarit. [Gen.] 49, 10: [...] יִקְהֲתוּ עַמִּים [...] Sam. *et ad eum congregantes*. Videtur igitur idem [...] atque קָהָא congregavit [...]

קְהָת (concio) n. pr. filii Levi [Gen.] 46, 11. Ex. 6, 16, unde [...] קְהָתִי Num. 3, 27. Jos. 21, 4 [...]

קַו et **קָו** c. Suff. קַוָּם (pro [...] קָוָה q. v.) 1) *funis*, [...] (arab. قوة) 1 Reg. 7, 23 [...] a) *funis mensorius* Ez. 47, 3 [...] קַו עַל extendit funem mensorium ad aliquid metiendum Iob. 38, [5] [...]

Jes. 44, 13, max. rem aedificandam Iob. l. c. Zach. 1, 16, destruendam Thren. 2, 8. 2 Reg. 21, 13, cf. Jes. 34, 11. Inde metaph. norma, *lex* Jes. 28, 10. קַו לָקָו קַו לָקָו *legem legi, legem legi* adiunt, cf. s. v. צַו. b) *chorda* citharae, deinde *sonus*. Ps. 19, 5. LXX. φθόγγος. Symm. ἦχος.

2) *robur, vis*, arab. قوة, v. rad. no. 2. Jes. 18, 2: גּוֹי קַו־קָו *gens robustissima*. Iteratio vim auget.

קִא *evomere*. (Arab. med. Je id. Litteris sensim magis magisque extenuatis ortum videtur ex onomatopoët. קוּץ, קוּם, cui olim fortasse accedebat קוּעַ, cf. ad litt. ע pag. 626). Metaph. Lev. 18, 28: *terra vos evomet*, eiiciet.

Hiph. id. Prov. 23, 8. Translate Lev. 18, 28. Iob. 20, 15 (ad quem l. cf. Cic. in Pis. 37: devoratam pecuniam evomere).

Derivv. קֵא, קָאת, קִיא.

קֹבַע in Pausa Ez. 23, 24 (Milra), constr. קוֹבַע (Milël) 1 Sam. 17, 38 i. q. כּוֹבַע *galea*, ubi vide, quae de forma et tono etiam huius vc. disputavimus. Rad. קָבַע no. 1.

קָוָה 1) pr., ut arab. قوى *torsit, ligavit*, unde قوة funiculus, hebr. קַו et תִּקְוָה. Inde 2) *robore valuit, robustus fuit* (notio enim adstringendi, ligandi refertur ad robur. V. חוּל, חָזַק no. 3, adde nostr. *Stränge* i. e. funes, *strenge*, et *anstrengen*, quae omnia ab adstringendo ducta sunt). Inde קַו no. 2. — 3) *exspectavit, praestolatus est* (fort. a durando, manendo, quod prope abest a notione roboris, cf. חוּל no. 7) c. acc. Part. Kal קֹוֵה Ps. 25, 3. 37, 9. 69, 7, v. Pi.

Pi. קִוָּה i. q. Kal no. 3 *exspectavit* aliquid, sq. acc. Iob. 30, 26, אֶל Ps. 27, 14. 37, 34, לְ Jer. 8, 15. 14, 19. Spec. a) קִוָּה אֶת־יְהוָֹה Ps. 25, 5. 39, 8. 40, 2, קִ׳ לַיהוָֹה Prov. 20, 22, אֶל־יְיָ Ps. 27, 14. 37, 34 exspectavit Jehovam i. e. auxilium eius, spem in eo collocavit. b) *insidiatus est* alicui, sq. dat. Ps. 119, 95, accus. (נֶפֶשׁ) 56, 7.

Niph. *congregari* (pr. se invicem exspectare, v. Pi., vel, ut alii volunt, conglomerari v. Kal no. I) de gentibus Jer. 3, 17, aquis Gen. 1, 9.

Derivv. קַו, מִקְוֶה, מִקְוָה, תִּקְוָה et

קָוֶה 1 Reg. 7, 23 Cheth. pro קַו.

קוֹחַ Jes. 61, 1 v. פְּקַחְקוֹחַ.

I. **קוּט** i. q. קוּץ et נָקַט *fastidire* sq. בְּ rei. Praet. Ez. 16, 47. Fut. יָקוּט Ps. 95, 10.

Niph. id., sq. בִּפְנֵי Ez. 20, 43. 36, 31. Semel נָקֹטּוּ, pro נָקֹטוּ 6, 9.

Hithpal. הִתְקוֹטֵט id. Ps. 119, 158, sq. בְּ 139, 21.

II. **קוּט** sive **קוּט** i. q. arab. قط *praecidi, abscindi*. Iob. 8, 14: אֲשֶׁר יָקוֹט כִּסְלוֹ *cuius spes abscinditur*.

קוּל rad. inusit., quae haud dubie *vocandi* potestatem habebat. (Arab. قال dixit. Congruunt sanscr. *kal* sonare, gr. καλέω cf. κέλομαι, κελεύω, lat. *calo, calare* unde *calendae*, angl. *to call*. Vicinum videtur קָהַל q. v.). Inde

קוֹל m. plur. קוֹלוֹת et קֹלוֹת 1) *vox*, tum animalium Iob. 4, 10, tum hominum, et loquentium Gen. 27, 22, et clamantium, iubilantium et plorantium (v. נָשָׂא קוֹל p. 689 B), tum denique Dei vel loquentis Gen. 3, 8. 10, vel tonantis, unde קוֹל יְהוָֹה saepe de tonitru Ps. 29, 3 sqq. — בְּקוֹל גָּדוֹל Gen. 39, 14 et in acc. קוֹל גָּדוֹל Ex. 11, 13. Esr. 10, 12 *alta voce*. קוֹל אֶחָד Ex. 24, 3 una voce. קוֹלִי (plena) mea voce.

Ps. 3, 5. 142, 2. Spec. nota formulas: a) נָתַן קוֹל edidit vocem Gen. 45, 2. Ps. 104, 12, de Jehova: *tonuit* Ps. 77, 18. Sq. לְ *vocavit* Prov. 2, 3, נָתַן קוֹל בְּ *proclamavit in* aliqua terra 2 Chr. 24, 9. b) נָתַן בְּקוֹל pr. edidit (aliquid) voce i. q. antecedens (cf. פֵּרַשׂ בְּיָדַיִם pag. 843 B et quae ibi contulimus) Jer. 12, 8, de tonitru Ps. 46, 7. 68, 34. c) שָׁמַע בְּקוֹל v. שָׁמַע. — Passim קוֹל ellipt. ponitur pro: *vox* sc. auditur Jes. 13, 4. 52, 8. 66, 6. Jer. 50, 28. Iob. 39, 24. — 2) *rumor* Gen. 45, 16. Jerem. 3, 9. — 3) de rebus inanimatis, *sonus*, *strepitus*, ut aquae, pluviae, turbae gentium 2 Sam. 15, 10. Ez. 1, 24. Jes. 13, 4. 33, 3. בְּקוֹל גָּדוֹל 29, 6 magno strepitu.

קוֹלָיָה (prob. i. q. קוֹלְיָה vox Jehovae) n. pr. m. 1) Jerem. 29, 21. 2) Neh. 11, 7.

קוּם fut. יָקוּם, apoc. יָקֹם, וַיָּקָם, praet. semel more arab. קָאם Hos. 10, 14 1) *surgere* (arab. قَامَ, syr. ܩܳܡ id.), de sella, de lecto Gen. 19, 1. 23, 3. Levit. 19, 32 cet. Passim, quae orientalium in talibus est verbositas, pleon. praemittitur verbis eundi, progrediendi, et aliquid cum impetu aggrediendi. Gen. 22, 3: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ *surrexit et ivit.* Iob. 1, 20: *surrexit et laceravit vestes.* 2 Sam. 13, 31. 1 Sam. 24, 5 (v. Schult. ad Iob. l. c.). Imp. קוּמָה *surge!* saepe excitantis est, maxime Jehovam ut auxilium ferat Num. 10, 35. Ps. 3, 8. 7, 7. 9, 20. 17, 13 cf. 68, 2, c. dativo pleon. קוּמִי לָךְ Cant. 2, 10. Spec. est a) *surgere adversus* aliquem, sq. עַל Ps. 3, 2. 54, 5. 86, 14. Jes. 31, 2, אֶל Gen. 4, 8, it. testem surgere contra aliquem sq. בְּ Ps. 27, 12. Iob. 16, 8 (cf. עָנָה בְּ). In participio c. suffixis, ut קָמַי surgentes adversus me Ps. 18, 40, קָמָיו Deut. 33, 11. Cf. קִים. b) *existere, prodire*, de luce Iob. 25, 3, de stella Num. 24, 17, de vita cum meridie comparata Iob. 11, 17, de rege, propheta (auftreten) Ex. 1, 8. Deut. 34, 10, de tempore oriente (ankommen) Gen. 41, 30. c) *crescere, adolescere*, de iuventute Ps. 78, 6, inde *crescere, efflorescere* Prov. 24, 22.

2) *stare* i. q. עָמַד no. 1. 2 ... לִפְנֵי *consistere* coram al., ... *sistere* Jos. 7, 13. b) ... (bestehn), *manere, durare* ... 29. Am. 7, 2. 5. 1 Sam. 24, 21. 13, 14 (cf. הַקְּוָמָה); sq. לְ ... alicui Lev. 25, 30, sq. עַל in ... re *perseverare* (auf etwas bestehn) Jes. 32, 8. c) *ratum fieri*, ... emtione Gen. 23, 17. 20, ... silio capto Jes. 8, 10. 14, 24 ... 19, 21 (semel sq. לְ bene pr... alicui Iob. 22, 28), de prae... i. q. בּוֹא no. 2, litt. e. Jer. 44, 29, oppos. נָפַל no. 1, litt. ... *tum esse, valere*, v. c. de test... Deut. 19, 15, voto Num. 30, ... d) auxilio *adesse* alicui sq. ... 94, 16. (Arab. قام sq. ...) e) קָמוּ עֵינָיו 1 Reg. 14, 4. 1 Sam. 4, 15 *oculi stant*, ... coeco dicitur, qui amauro... rat, cuius pupilla stat et ... non contrahitur.

3) ut sam. קעם *vivere* ... no. 2 et nomen יְקוּם.

Pi. קִיֵּם (in serioribus ... libris, ut aram. קַיֵּם, ܩܰܝܶܡ ... sat. Kal no. 2, vario nexu, ... *fecit, confirmavit* Ruth 4, ... 9, 29. 31 init., *eventu com...vit* vaticinium Ez. 13, 6. ... *iniunxit* alicui aliquid, pr. ... aliquid alteri *imponendum* ... chald. קַיֵּם עַל iureiurando ... aliquem ... Esth. 9, 21. ... Inde קִיֵּם עָלָיו in se susc... sibimet ipsi iniunxit Esth. 9, ... fin. c) (iusiurandum) ... Ps. 119, 106. — 2) ... no. 3 *vivum servavit* Ps. ... (Saepius in Targg.)

Pil. קוֹמֵם 1) causat. Kal no. 1 *exstruxit*, *instauravit* v. c. ruinas Jes. 44, 26. 58, 12. 61, 4. — 2) intrans. *surrexit*. Mich. 2, 8: *dudum populus meus* לְאוֹיֵב יְקוֹמֵם *tanquam hostis insurrexit*. Vulg. *consurrexit*. Al. *dudum populus meus in hostem* sibi *erexit* sc. me, Deum.

Hiph. הֵקִים 1) causat. Kal no. 1 *surgere fecit*, a) *erexit*, *levavit* lapsum Deut. 22, 4, afflictum Iob. 4, 4. Ps. 41, 11. b) *statuit*, v. c. tentorium Exod. 26, 30, statuam Deut. 16, 22, altare 1 Reg. 16, 32, turres Jes. 23, 13; it. *restituit* tentorium collapsum Am. 9, 11, inde הָקִים אֶרֶץ, הָקִים שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל restituere terram, tribus Israëlis i. e. has instaurare Jes. 49, 6. 8. הֵקִים בְּרִית foedus iunxit (einen Bund errichten) Gen. 6, 18. 9, 11. 17, 7. c) *prodire*, *existere fecit*, *excitavit* aliquem, ut indices Iud. 2, 18, prophetam Jer. 29, 15, sacerdotem 1 Sam. 2, 35, hostem Mich. 5, 4. Spec. הֵקִים שֵׁם לְ Deut. 25, 7. Ruth 4, 5. 10, et הֵקִים זֶרַע לְ Gen. 38, 8 *excitavit* alicui nomen, semen s. posteros, h. e. leviratu ei prolem [illegible]avit, quae nomen eius gereret.

2) *stare fecit* Ps. 40, 3 a) *constituit* aliquem regem Deut. 28, 36. b) *subsistere fecit*, cohibuit Ps. 107, 29. c) *ratum fecit* aliquid Num. 30, 14. 15, *praestitit* promissum 1 Sam. 1, 23, iusiurandum Gen. 26, 3.

Hoph. הוּקַם 1) *statutus, erectus est* Exod. 40, 17. 2) *constitutus est* 2 Sam. 23, 1. 3) *ratum factum est* Jer. 35, 14.

Hithp. הִתְקוֹמֵם *surrexit* hostili animo Ps. 17, 7, sq. לְ in aliquem Iob. 20, 27. Part. c. Suff. מִתְקוֹמְמַי adversarius meus Ps. 59, 2. Iob. 27, 7.

Derivv. קוֹמָה, קוֹמְמִיּוּת, יְקוּם, תְּקוּמָה, קָמָה, קִימָה, קִים, מָקוֹם, תְּקוֹמֵם, et nomm. pr. יָקִים, קָמוֹן.

קוּם chald. 1) *surgere* Dan. 3, 24, *prodire*, *exsistere* 2, 39. 7, 17. — 2) *stare* Dan. 3, 3. 7, 17, it. *durare*, *manere* 2, 44.

Pa. קַיֵּם *statuit*. קַיָּם קְיָם statuit statutum, mandatum dedit Dan. 6, 8.

Aph. הֲקִים, semel אֲקִים Dan. 3, 1. Plur. הֲקִימוּ, part. מְהָקֵים, fut. יְהָקֵים et יְקִים 1) *erexit*, *statuit*, v. c. statuam Dan. 3, 1 sq. — 2) *constituit* (regem) Esr. 6, 18, sq. עַל *praefecit* Dan. 4, 14. 6, 2. — *Hoph.* הֳקִים (more hebr.) *stetit* Dan. 7, 4.

Derivv. קְיָם, קַיָּם.

קוֹמָה f. 1) *statura* hominis, *proceritas*. 1 Sam. 16, 7. 28, 20: מְלֹא קוֹמָתוֹ *totus quantus erat*, tota corporis mole. Ez. 13, 18: כָּל־קוֹמָה *omnis statura*, h. e. homines cuiusvis staturae. — 2) *altitudo* cedrorum Jes. 37, 24, navis Gen. 6, 15.

קוֹמְמִיּוּת adv. *erecto corpore*. Lev. 26, 13.

קוּן vel **קִין** in Kal inusit. prob. *cecinit*, arab. قَيْنَةٌ fidicina, cantrix, et quaevis ancilla (quod tamen a possidendi potestate esse possit, cf. قَيْنٌ servus, mancipium).

Pi. קוֹנֵן *cantum lugubrem cecinit* 2 Sam. 1, 17, sq. עַל et אֶל propter aliquem, aliquid 2 Sam. 3, 33. Ez. 27, 32.

Deriv. קִינָה.

קוֹס v. קָסַם.

קוע rad. inusit., arab. قاع med. Waw, Conj. I. VIII. *ascendit femellam* camelus admissarius. Hinc

קוֹעַ Ez. 23, 23 pr., ut videtur, *admissarius*, dein translate *princeps* (ut recte Vulg. et Hebraei intpp.), metaphora Hebraeis et Arabibus trita, cf. עַתּוּד, et arabb. فَحْلٌ, قَرِيعٌ, قَرْمٌ, quae camelum admissarium, eumque nobilioris indolis,

itemque principem notant. Paronomastice additum est שׁוֹעַ beatus, dives. Aliis שׁוֹעַ וְקוֹעַ sunt opposita, *proceres et humiles*, hoc a rad. وكع, cuius nonnulla derivata *humilem*, *ignobilem* significant.

קוף rad. inusit., i. q. נָקַף no. 3 *circuire*, unde תְּקוּפָה circuitus.

קוֹף m. *simia* 1 Reg. 10, 22, sanscr. et malabar. *kapi* simia (pr. celer), indicae originis vc., unde gr. κῆπος, κῆβος, κεῖβος, quae vocc. de simiis max. cauda instructis frequentant.

קוץ rad. inusit. i. q. קָצַץ *abscidit*, unde קְוֻצּוֹת.

I. **קוּץ** i. q. קוּט 1) *taedio habere* aliquid, *fastidire*. (Primariam censeo *vomendi* potestatem, ita ut onomatopoët. sit, sicut verbum german. consonum, cf. קוֹא). Sq. בְּ pers. Lev. 20, 23. Num. 21, 5. — 2) *timere*, sq. מִפְּנֵי Exod. 1, 12. Num. 22, 3. Jes. 7, 16, quae utraque significatio etiam coniuncta est in verbis ضَجِرَ, مَلَّ, קְנַט, et germ. *Grauen haben* vor etwas.

Hiph. הֵקִיץ *timore affecit* urbem h. e. oppugnavit eam Jes. 7, 6, cf. arab. ضجر Conj. III. timorem iniecit, oppugnavit.

II. **קוּץ** tantummodo in

Hiph. הֵקִיץ intrans. *expergefactus est* i. q. יָקַץ, e somno Ps. 3, 6. 73, 20, e sopore mortis Iob. 14, 12. Dan. 12, 2. Imp. הָקִיצָה i. q. עוּרָה expergiscere, surge (domine) Ps. 35, 23.

III. **קוּץ** 1) i. q. קָצַץ *secare*, *resecare*, inde קוֹץ spina, a secando, vulnerando dicta, et קַיִץ messis pr. resectio pomorum, aestas. Ab hoc nomine ductum est

2) *aestatem agere* (arab. قاظ med. Je id.). Jes. 18, 6. V. הֵקִיץ no. 2.

קוֹץ m. 1) *spina* (a rad. קוּץ n. III), collect. *spinae*, *vepres* Gen. 3, 18. Jes. 32, 13. Pl. קוֹצִים Jer. 4, 3. — 2) n. pr. m. a) 1 Chron. 4, 8. b) addito art. הַקּוֹץ Esr. 2, 61. Neh. 3, 4. 21. 7, 63. 1 Chr. 24, 10.

קְוֻצּוֹת f. pl. *cincinni*, a praecidendo dicti Cant. 5, 2. 11. (Syr. ܩܘܨܬܐ id. Arab. قُصَّةٌ antiae, capillus frontis. Cf. Schultens opp. min. p. 246). Rad. קָוַץ.

קוּר *fodere*, impr. puteum Jes. 37, 25. (Arab. قار med. Waw, excidit e medio. Vicina sunt כּוּר q. v., נָקַר). Deriv. מָקוֹר.

Hiph. promanare fecit (aquam) Jer. 6, 7.

Pil. קַרְקַר *suffodit*, *evertit* murum (ut chald.). Jes. 22, 5 per lusum verborum: מְקַרְקַר קִר *suffodiunt murum* (Talmud. קִירְקוּר דְקִיר destructio parietis). Inde *delevit* Num. 24, 17: וְקַרְקַר כָּל־בְּנֵי־שֵׁת *et delebit omnes filios superbiae*. LXX. προνομεύσει. Vulg. *vastabit*.

קוֹרֵא v. קָרָא.

קוּרִים m. pl. *fila tenuia*, telae aranearum Jes. 59, 5. 6. (Arab. قور filum e gossypio factum. Congruit gr. καῖρος licium, fila transversa telae, die Kreuzfäden, unde καιρόω, καίρωσις. Etymon obscuriusculum. Equidem putem, קוּר vicinum esse vc. קוֹרָה trabs transversa).

קוֹרָה m. *tignum*, *trabs*, pr. transversa (v. קָרָה Pi.) 2 Reg. 6, 2. 5. Cant. 1, 17. Per synecd. *domus*, ut graec. μέλαθρον. Gen. 19, 8.

קוּשׁ 1) i. q. arab. قوس incurvum esse, more arcûs, orbis, dorsi

I. incurvavit arcus more, cf. gr. *καῦσος* incurvus. Inde קֶשֶׁת, قوس arcus et n. pr. קִישׁוֹן.

2) i. q. יָקֹשׁ *tendiculam posuit, aucupatus est.* Semel in fut. Jes. 29, 21: יְקֹשׁוּן sive, ut alii codd. habent, יְקוֹשׁוּן.

Derivv. v. no. 1, adde nomm. pr. אֶלְקוֹשִׁי, קִישׁ, et

קוּשָׁיָהוּ (arcus Jehovae i. e. iris) n. pr. m. 1 Chr. 15, 17, qui 6, 29 קִישִׁי appellatur.

קָט Ez. 16, 47 v. קוּט.

קטב rad. inusit., chald. et arab. قطب *secuit*, inde *excidit.* (Vicinae radd. sunt חָטַב, חָצַב, קָצַב. Stirps autem bilittera קט secandi caedendique potestatem habet pariter atque cognatae קץ, חץ, v. radd. קָטַל, קָטַן, קָטַף, arab. قطّ, قطع et cf. ad קָצַץ, חָצַץ, גָּזַז, גָּדַד. Adde quae observavit Iul. Klaproth apud Merian de l'étude comparative des langues pag. 216). Inde

קֶטֶב m. 1) *excidium, exitium* Jes. 28, 2: שַׂעַר קָטֶב *procella exitium afferens.* Impr. 2) *lues* Deut. 32, 24. Ps. 91, 6. Et

קֹטֶב c. Suff. קָטָבְךָ m. id. spec. *lues, pestis.* Hos. 13, 14.

קְטוֹרָה f. *suffimentum* Deut. 33, 10, a rad. קָטַר.

קְטוּרָה (suffimentum) n. pr. mulieris, quam Abrahamus duxit post mortem Sarae Gen. 25, 1. 1 Chr. 1, 32.

קָטַל fut. יִקְטֹל *occidit, interfecit,* vc. poët. Ps. 139, 19. Iob. 13, 15. 24, 14. (Syr. et chald. id., arab. قتل, aethiop. ቀተለ: Origo est in caedendo, v. ad קָטַב. Congr. fortasse gr. *ΚΤεıΝω*).

Deriv. קֶטֶל.

קְטַל chald. id., part. act. קָטֵל Dan. 5, 19. Part. pass. קְטִיל Dan. 5, 30. 7, 11.

Pa. קַטֵּל intens. *occidit plures,* ut syr. Pa. et arab. قتّل Dan. 2, 14. 3, 22.

Ithpe. et *Ithpa.* Dan. 2, 13 pass.

קֶטֶל m. *caedes* Obad. 9.

קָטֹן fut. יִקְטַן *parvus, exiguus fuit* (pr. *curtus*, decurtatus fuit, a stirpe bilittera קט, cf. קָטַל, קָטַב). 2 Sam. 7, 19. Translate *vilis fuit* Gen. 32, 11.

Hiph. parvum fecit Am. 8, 5.

Derivv. קָטָן, קֹטֶן, קָטֹן et n. pr. יָקְטָן.

קָטָן c. Suff. קְטַנּוֹ f. קְטַנָּה, pl. קְטַנִּים cstr. קְטַנֵּי et

קָטֹן cstr. קְטֹן 1) adj. *parvus, exiguus* (opp. גָּדוֹל) Gen. 1, 16. Ps. 104, 25 et sexcenties. Neutr. abstr. *parvitas*, unde כְּלֵי הַקָּטָן vasa parvitatis i. e. minora Jes. 22, 24. Spec. a) aetate parvus, *minor natu* Gen. 9, 24. 27, 15. 1 Reg. 3, 7. Salomo, cum regnum auspicaretur: אָנֹכִי נַעַר קָטֹן *puer ego natu parvus.* b) parvae auctoritatis Jes. 36, 9, de re minus gravi Ex. 18, 22. 26.

2) קָטָן n. pr. m. (c. art.) Esr. 8, 12.

קֹטֶן m. *parvitas*, dein *digitus minimus*, unde קָטְנִי *kotʼni* digitus meus minimus 1 Reg. 12, 10. 2 Par. 10, 10. Alii codd. 2 Par. l. c. קָטָנִּי *kʼtonni* (a forma קֹטֶן ultima dagessanda, Schwa mobili in Kamez chatuph mutato), v. J. H. Michaëlis ad h. l. Sed non ferendum videtur, quod habet v. d. Hooght 1 Reg. l. c. קָטָנִּי. Cf. קָבַל.

קָטַף fut. יִקְטֹף *decerpsit, avellit,* ut spicas, ramos Deut. 23, 26. Iob. 30, 4.

Niph. pass. Iob. 8, 12.

I. קָטַר in Kal inusit., arab. قتر redoluit, fragravit. Vic. עָטַר.

Pi. קִטֵּר *suffivit*, suffimenta *incendit* in numinis honorem, sq. לְ numinis, omisso autem acc. suffimenti Jer. 1, 16. 7, 9. 11, 13. 19, 4, ubique de cultu idolorum. Part. f. מְקַטְּרוֹת arae, in quibus suffimentum adoletur, pr. odorem spargentes 2 Chr. 30, 14. *Pu.* part. מְקֻטֶּרֶת suffimentum. Cant. 3, 6.

Hiph. *suffivit*, de sacrificiis et legitimis 1 Par. 6, 34, et illegitimis 1 Reg. 3, 3, sq. לְ numinis 11, 8, saepe etiam sq. acc. suffimenti incensi s. victimae Ex. 29, 18. Lev. 1, 9. 17. 2, 2. 16. *Hoph.* הָקְטַר pass. Levit. 6, 15. Part. Hoph. מֻקְטָר suffimentum. Mal. 1, 11.

Derivv. קִיטֹר, קְטֹרֶת, קְטוֹרָה, מִקְטָר, מְקַטֶּרֶת, et n. pr. קְטוּרָה.

II. קָטַר i. q. chald. קְטַר hebr. קָשַׁר. Part. pass. Ezech. 46, 22: חֲצֵרוֹת קְטֻרוֹת *atria ligata* i. e. prob. camerata, tecta.

קְטַר tantummodo in pl. קִטְרִין chald. *nodi*, impr. a) ligamenta ossium Dan. 5, 6. b) metaph. quaestiones difficiles Dan. 5, 12. 16.

קִטְרוֹן (vinculum, v. קָטַר no. II) n. pr. oppidi in agro Sebulonis Iud. 1, 30, quod Jos. 19, 15 קַטָּת (pro קְטַנָּת parva) vocatur.

קְטֹרֶת f. c. Suff. קְטָרְתִּי 1) *suffimentum* Ex. 30, 1 sqq. Lev. 4, 7. 10, 1. — 2) ea victimae pars, quae adoleri solet, *adeps*. Ps. 66, 15: קְטֹרֶת אֵילִים *adeps arietum*.

קַטָּת v. קִטְרוֹן.

קִיא m. *vomitus* Jes. 28, 8, a rad. קוֹא vomere.

קָיָה rad. incerta i. q. קוֹא *vomuit*. Imp. קִיוּ Jer. 25, 27, nisi potius efferendum erat קִיוּ pro קִיאוּ.

קַיִט chald. i. q. hebr. קַיִץ *aestas* Dan. 2, 35.

קִיטוֹר m. 1) *fumus* Gen. 19, 28. Ps. 119, 83. — 2) *vapor, nebula* 148, 8, a rad. קָטַר.

קִים (a rad. קוּם) *insurrectio* (hostilis) adversus aliquem (v. part. קָם Ps. 18, 40. 49. Jer. 51, 1), inde collect. pro קָמִים Iob. 22, 20: קִימָנוּ *adversarii nostri*. Aliis est verbale pass. pro intrans., cf. קָם pro כָּם.

קְיָם m. chald. *statutum*, edictum Dan. 6, 8, syr. ܩܝܳܡܳܐ.

קַיָּם chald. *manens*, *durans* Dan. 4, 23.

קִימָה f. n. act. *surgere*, surrectio Thren. 3, 63, a rad. קוּם.

קִימוֹשׁ v. קִמּוֹשׁ.

קִין rad. inusit. i. q. arab. قان med. Je formare, concinnare (cf. קָנָה no. 1), spec. *cudere* ferrum. Hinc

קַיִן m. 1) *lancea* 2 Sam. 21, 16. — 2) n. pr. a) filii Adami fratricidae. Etymo Gen. 4, 1 ita alluditur, ut קַיִן idem esse videatur quod קָנִיתִי: *peperit Kainum* (creaturam), et *dixit*: *marem creavi Deo adiuvante*. b) gentis Kenitarum Num. 24, 22. Iud. 4, 11, v. קֵינִי. c) oppidi tribus Judae, cum art. Jos. 15, 37.

קִינָה f. (a rad. קוּן) pl. ־ִים et ־וֹת 1) *cantus lugubris*, *lamentatio* Jer. 7, 29. 9, 9. 19. Jos. 15, 22. — 2) n. pr. oppidi in tribu Judae. Jos. 15, 37.

קֵינִי Gen. 15, 19. Iud. 4, 11. 17. קֵנִי 2 Sam. 27, 10, קִינִי 1 Chr. 2, 55, n. gent. *Kenita*, collect. *Kenitae*, gens cananaea inter Amalecitas habitans 1 Sam. 15, 6 coll. Num. 24, 20. 21, a Chobabo, Mosis socero, originem repetens Iud. 1, 16. 4, 11. V. קַיִן no. 2, b.

קֵינָן (fort. i. q. קִנְיָן possessio) n. pr. patriarchae antediluviani Gen. 5, 9. 1 Chr. 1, 2.

קַיִץ m. 1) *messis* (pr. resectio) *pomorum*, a rad. קוּץ no. III i. q. קָצַץ Jes. 16, 9. 28, 4, it. *poma, fructus aridi*, max. (ut videtur) *ficus* Jer. 40, 10. 12. Am. 8, 1. 2. 2 Sam. 16, 1. Cf. Faber ad Harmari Beobachtungen T. I, p. 387 sq. — Inde 2) *aestas*, tanquam anni tempus, quo fructus resecantur (cf. חֹרֶף), arab. قَيْظ. Gen. 8, 22. Ps. 74, 17. Secundarium est arab. قاظ ferbuit dies, ut media aestate.

קִיצוֹן f. קִיצוֹנָה (pro קָצוֹן a קֵץ finis, cf. נִידָה pro נִדָּה, מוֹרִיגִים pro מוֹרִגִּים Lgb. 145) *ultimus, a*. Ex. 26, 4. 10. 36, 11. 17.

קִיקָיוֹן m. Jon. 4, 6—10, Hieron. Syr. et auctoribus *ricinus*, arab. الخروع aegypt. κίκι, κοῦκι (Diod. Sic. I, 34) *planta* s. arbuscula biennis, hodie in nostris quoque hortis culta, pulchra et celeriter crescens, sed culmum habens mollem et succulentum, quo vel leviter laeso planta moritur. LXX. *cucurbita*. Sed vide Bocharti Hieroz. T. II, p. 293. 623. Celsii Hierob. P. II, p. 273—82. Faber ad Harmari Beobacht. T. I, p. 140—151.

קִיקָלוֹן m. (pro קְלַקְלוֹן, ut טוֹטָפוֹת pro טַטְטָפוֹת, v. pag. 388, A) m. *ignominia* Hab. 2, 16. Vulg. *vomitus ignominiae*, quasi compositum sit ex קִי pro קִיא vomitus, et קָלוֹן ignominia, in quam sententiam etiam novem codd. separatim scribunt קִי קָלוֹן.

קִיר, semel קִר Jes. 22, 5, pl. קִירוֹת m. (non comm., nam 2 Reg. 4, 10 קְטַנָּה refertur ad עֲלִיַּת, non ad קִיר) 1) *paries* Lev. 14, 37. 39. 1 Reg. 6, 15, *murus* v. c. urbis Num. 35, 4. Jos. 2, 15. (De origine ambigitur. Possit paries dictus esse a calce, quo obductus est, coll. גִּיר calx; possit etiam a trabibus transversis, coll. קוּר, קוֹרָה: sed neutrum satisfacit. Probabilius est, ex nostro קִיר signif. 2 ortum esse עִיר urbs). Jes. 25, 4: זֶרֶם קִיר *imber parietes evertens*. De lateribus arae Lev. 1, 15. 5, 9, parietibus cordis Jer. 4, 19.

2) *locus muro munitus* (ut gr. τεῖχος Herod. Xen.), *arx*, unde קִיר מוֹאָב Jes. 15, 1 (arx Moabi, chald. כְּרַכָּא דְמוֹאָב) n. pr. urbis munitae in finibus Moabitarum, hodie *Kerrek* dictae, quod nomen latiore sensu de toto terrae tractu dicitur. Eadem appellatur Jer. 48, 31. 36 קִיר חֶרֶשׂ (murus lateritius, vel arx lateritia) et Jes. 16, 7. 11. 2 Reg. 3, 25 קִיר חֲרֶשֶׂת (id.).

3) n. pr. gentis et regionis Assyriorum imperio subiectae Jes. 22, 6. 2 Reg. 16, 9. Am. 1, 5. 9, 7, prob. regio ad Cyrum fluvium inter pontum euxinum et mare caspium interiecta, hodieque armen. *Kur* appellata.

קֵירֹס (ex usu chald. pecten textorius) n. pr. m. Neh. 7, 47, pro quo קֵרֹס Esr. 2, 44.

קִישׁ (aucupium, a rad. קוּשׁ) n. pr. m. 1) patris Sauli 1 Sam. 9, 1. 14. 51. 1 Chr. 8, 33. 2) 1 Chr. 8, 30. 9, 36. 3) 1 Chr. 23, 21. 22. 24, 29. 4) 2 Chr. 29, 12. 5) Esth. 2, 5.

קִישׁוֹן (inflexus, tortuosus) n. pr. fluvii, qui in Tabor monte ortus in sinum Ptolemaidis effunditur Iud. 4, 7. 5, 21. 1 Reg. 18, 40. Ps. 83, 10.

קִישִׁי v. קוּשָׁיָהוּ.

קִיתָרֹס chald. gr. κίθαρις, *cithara* Dan. 3, 5. 7. 10 Cheth. Syri quoque terminationem graecam ις in ος mutare solent.

קַל f. קַלָּה, pl. קַלִּים (a rad. קָלַל) adj. *levis*, *celer* Jes. 19, 1. Am. 2, 14. 15, plene קַל בְּרַגְלָיו 2 Sam. 2, 18. Poët. spec. *equus velox* Jes. 30, 16. Adv. *celeriter*, *cito* Joël 4, 4. Jes. 5, 26.

קַל m. chald. i. q. hebr. קוֹל *vox*. Dan. 3, 5.

קַל v. קוֹל.

קָלָה rad. incertae auctoritatis pro קָהַל, לָהַק congregavit. Inde fut. Niph. וַיִּקָּלֲהוּ 2 Sam. 20, 14 Chethibh, sed Keri habet וַיִּקָּהֲלוּ.

I. **קָלָה** *torruit frigendo, frixit* (am Feuer rösten), ut fruges, grana Lev. 2, 14. Jos. 5, 11, hominem supplicio afficiendum Jer. 29, 22. (Arab. قلى, aeth. ቀለወ: id. Cf. צָלָה et append. s. litt. צ). Part. pass. קָלוּי Lev. 2, 14. Jos. 5, 11.

Niph. part. *adustum*, inde *adustio*, *inflammatio* Ps. 38, 8.

Deriv. קָלִי et n. pr. מִקְלוֹת.

II. **קָלָה** i. q. קָלַל in Kal inusit.

Niph. vilis factus est Jes. 16, 14, *vilis s. contemtim habitus est* Deut. 25, 3, part. נִקְלֶה *vilis, ignobilis* 1 Sam. 18, 13. Jes. 3, 5. Prov. 12, 9.

Hiph. vilipendit Deut. 27, 16. Hinc

קָלוֹן m. 1) *contemtus, ignominia* Prov. 3, 35. 6, 33. 13, 18. 22, 10. Jes. 22, 18. — 2) *turpiter factum* Prov. 18, 3. — 3) *pudenda* Nah. 3, 5. Jer. 13, 26.

קָלַח rad. inusit., prob. i. q. קָלָה *torruit, frixit*. Verba enim לה saepissime cum verbis לח congruunt, ut קָשָׁה et קָשַׁח, פָּתָה et פָּתַח, פָּצָה et פָּצַח, כָּלַח et כָּלָה, סָפָה et סָפַח, פָּלַח et פָּלָה, de cuius permutationis ratione v. gramm. hebr. §. 74, 4 not. Inde

קַלַּחַת f. *olla, lebes* 1 Sam. 2, 14. Mich. 3, 3.

קָלַט 1) *contraxit*, idem fere quod קָפַץ, קָפָא, arab. قلص (litteris ט et צ permutatis). Part. pass. קָלוּט *pumilio*, contractioris staturae homo Levit. 22, 23. (Arab. قَلْطِيّ, قُلَاطٌ pumilio v. Kamûs p. 965, قَلْطٌ parva statura, قَلِيطٌ [Sued. l. c.] hernia laborans). — 2) apud se *recepit* fugitivum i. q. chald. קְלַט.

Derivv. מִקְלָט et n. pr. קְלִיטָה.

קָלִי m. (a rad. קָלָה no. I) et **קָלִיא** (c. א otioso, ut נָקִי, נָקִיא) 1 Sam. 17, 17 m. *frixum*, *tosta* i. e. *tritici hordeique grana* cum aristis tosta (v. Macmichaël Journey p. 235), quibus vescebantur veteres et hodie vescuntur Arabes Lev. 23, 14. 1 Sam. 25, 18. 2 Sam. 17, 28. Ruth 2, 14.

קַלַּי (fort. pro קְלָיָה velox Jehovae sc. servus) n. pr. m. Neh. 12, 20.

קֵלָיָה n. pr. Levitae, qui etiam **קְלִיטָא** (chald. concio, v. קָלַט no. 2) vocatur Esr. 10, 23. Neh. 8, 7. 10, 11.

קָלַל fut. יֵקַל, יֵקַלּוּ 1) *levis fuit* (aeth. ቀለለ: id., قَلِيلٌ, ቀሊል: levis) v. Hiph. Translate 2) *imminutus est* (arab. قَلَّ). Gen. 8, 11: קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ *imminutae sunt* i. e. defluxerunt *aquae de terra*. V. 8. — 3) *vilis*, *contemtus fuit* Iob. 40, 4. Nah. 1, 12. Cf. קָלָה no. II. Inf. nominascens קַל ignominia, dedecus. Jer. 3, 9 (ubi קַל aliis idem est quod קוֹל). — 4) *celer*, *velox fuit* (nisi haec significatio primaria est, coll. גָּלַל cito volvi) 2 Sam. 1, 23. Hab. 1, 8. Iob. 7, 6. 9, 25.

Niph. נָקַל et נָקֵל, fut. יִקַּלּוּ Jes. 30, 16 1) *levis fuit*. נְקַלָּה leviter (leichthin) Jerem. 6, 14. 8, 11. Sq. dat. pers. *facilem esse*

alicui Prov. 14, 6. 2 Reg. 20, 10. — 2) *vilis, exiguus fuit*, sq. בְּעֵינֵי 1 Sam. 18, 23. Impers. נָקֵל מִן parum est, quod. Jes. 49, 6. Ez. 8, 17. — 3) *vilis habitus, contemtus fuit* 2 Sam. 6, 22. Gen. 16, 4. 5. — 4) *celer fuit* Jes. 30, 16.

Pi. קִלֵּל *exsecratus est, maledixit* 2 Sam. 16, 7, sq. acc. Gen. 8, 21. 12, 3. Ex. 21, 17. Lev. 19, 14. 20, 9, semel sq. בְּ Jes. 8, 21. קִלֵּל לוֹ reflex. maledixit sibi ipsi i. e. maledictionem sibi contraxit. 1 Sam. 3, 13: *quia sciebat*, כִּי מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו *filios suos maledictionem sibi contrahere.*

Pu. maledictum est alicui Jes. 65, 20. Iob. 24, 18. Part. *cui maledictum est, exsecratus* (pass.) Ps. 37, 22.

Hiph. הֵקַל, inf. הָקֵל, fut. יָקֵל 1) *levem fecit, levavit* a) sq. acc. rei et מֵעַל pers. *levavit* et abstulit *aliquid ab* al. 1 Reg. 12, 10. 1 Sam. 6, 5. b) omisso accusativo Exod. 18, 22: הָקֵל מֵעָלֶיךָ *leva a te* sc. onus, negotium, leve tibi fac negotium Jon. 1, 5. c) Sq. מֵעַל rei 1 Reg. 12, 4: הָקֵל מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ *leva* (aliquid) *de servitio patris tui* i. e. remitte aliquid de servitio, quod pater tuus nobis imposuit. V. 9. — 2) *vilipendit, contemsit* 2 Sam. 19, 44. Ez. 22, 7, *ignominia affecit* Jes. 8, 23.

Pilp. קִלְקֵל 1) *motitavit, concussit* Ez. 21, 26. Arab. قَلْقَلَ, aethiop. ለንቀለቀለ፡ commotus est. — 2) *laeve fecit, polivit*, dein *acuit* Eccl. 10, 10. Laevitatis notionem (quae origine non differre videtur a levitate) habet etiam adj. קָלָל.

Hithpalp. commotus, concussus est Jer. 4, 24.

Derivv. קַל, קָלָל, קְלָלָה, קִלְקֵל, קִיקָלוֹן, n. pr. קַלָּי, et

קָלָל m. adj. *laevis, politus* (de aere) Dan. 10, 6. Ez. 1, 7, v. קלל Pilp. no. 2. Cf. chald. גְּלַל politura. Vulg. *aes candens.*

קְלָלָה f. cstr. קִלְלַת 1) *maledictio* 2 Sam. 16, 22. — 2) *exsecratio, imprecatio, dirae.* 1 Reg. 2, 8. Gen. 27, 12: קִלְלָתְךָ *exsecratio tua* (pass.). Concr. *exsecratus* (pass.) Deut. 21, 23. Plur. קְלָלוֹת Deut. 28, 15. 45.

קָלַס in Kal inusit.

Pi. irrisit, sprevit. Ez. 16, 31: *non es meretrici similis*, לְקַלֵּס אֶתְנָן *quae mercedem spernit* sc. ut maior detur. Bene Vulg. nec facta es sicut meretrix fastidio augens pretium.

Hithp. id. sq. בְּ 2 Reg. 2, 23. Ez. 22, 5. Hab. 1, 10. Hinc

קֶלֶס m. *irrisio* Ps. 44, 14. Jer. 20, 8 et

קַלָּסָה f. id. Ez. 22, 4.

קָלַע 1) *fundâ proiecit* s. *excussit lapides, funditavit.* Part. קֹלֵעַ funditor. Iud. 20, 16. Trop. ex terra *eiecit* (populum) Jer. 10, 18. — 2) *sculpsit, insculpsit, caelavit* 1 Reg. 6, 29. 32. 35, pr. *fundas fecit* i. e. caelaturas fundae similes.

Pi. i. q. Kal no. 1. 1 Sam. 17, 49. 25, 29.

Deriv. מִקְלַעַת et

קֶלַע m. 1) *funda*, arab. مِقْلَاع 1 Sam. 17, 40. — 2) *velum* Ex. 27, 9 sqq. 35, 17. Num. 3, 26. (Chald. id., arab. قِلْع velum navis. IV. velificavit, navigavit. Aeth. ቀለዐ፡ detractum est velum. Sed quomodo haec significatio cum illa [no. 1] concilianda sit, non definio). — 1 Reg. 6, 34 pro קְלָעִים reponendum videtur צְלָעִים *valvae ianuae*, quod est in primo hemistichio et cod. Kennic. no. 150.

קַלָּע m. *funditor* 2 Reg. 3, 25.

קַלְקֵל (a rad. קָלַל, ut עַרְעָר ab עָרַר, cf. conj. XII Arabum) m. *vilis,* de cibo Num. 21, 5, Luth. *lose Speise.*

קלשׁ rad. inusit., fort. i. q. transp. לָקַשׁ collegit. Hinc

קִלְּשׁוֹן m. 1 Sam. 13, 21 per appositionem שְׁלֹשׁ קִלְּשׁוֹן *tridens furca,* qua foenum, stramen aliasque huiusmodi res colligunt. (De instrumento acuto legitur Eccl. 12, 11 Targ.).

קמה rad. inusit., fort. i. q. arab. قمأ congessit, collegit (vic. radd. קָמַם, עָמַם), unde nomm. pr. קְמוּאֵל, יָקְמְעָם, יְקַמְיָה.

קָמָה f. (a rad. קוּם) *culmus* segetis, coll. *culmi, seges in culmis stans* Exod. 22, 5. Deut. 16, 9. 23, 26. Pl. Iud. 15, 5.

קְמוּאֵל (congregatio Dei) n. pr. m. 1) filii Nahoris Gen. 22, 21. 2) Num. 34, 24. 3) 1 Chr. 27, 17.

קָמוֹן (fort. a קָמָה: culmis abundans) n. pr. oppidi Gileaditidis Iud. 10, 8.

קִמּוֹשׁ m. Jes. 34, 13, קִימוֹשׁ Hos. 9, 6, et pl. קִמְּשֹׂנִים Prov. 24, 31 *herba inutilis et spinosa,* ut urtica, carduus. Celsii Hierob. T. II. p. 206. Rad. arab. قمش est congessit, impr. res parvas humi collegit, sed hoc nomen fortasse aliam originem habet.

קמח rad. inusit. (i. q. צָמַח germinavit, crevit herba?, vel tal[illegible]d. קמח moluit). Inde

קֶמַח m. *farina* Gen. 18, 6. Num. 5, 15. (Arab. قمح frumentum, triticum. Aethiop. ቀምሕ: fructus auctumnales, legumina, ቀመሐ: talia comedit pecus).

קָמַט *constrinxit* manibus, *firmiter comprehendit* Iob. 16, 8. (Chald. id. Arab. قمط vinxit. Vicina sunt קָפַץ, קָבַץ, קָמַץ).
Pu. pass. Iob. 22, 16.

קָמַל *emarcuit* et emortuus est … bor, planta) Jes. 19, 6. … Arab. قمل pr. est pediculis … ቀመለ:] obsita est et pr… laboravit planta, syr. … minibus dr. aegrotantibus.

קָמַץ pr. *contraxit,* compressit … קָפַץ), inde *cepit pugillo* Le… 2, 2. 5, 12. Num. 5, 26. …

קֹמֶץ m. c. Suff. קֻמְצוֹ 1) … arab. … Lev. 2, 2. 5, 12. … — 2) *manipulus,* arab. … Gen. 41, 47: לִקְמָצִים *plenis manipulis* h. e. abundanter.

קִמֹּשׂ v. קִמּוֹשׁ.

קִמָּשׂוֹן v. ibid.

קֵן m., cstr. sq. Makkeph קַן־ … 22, 6 c. Suff. קִנּוֹ (a rad. … 1) *nidus* Jes. 10, 14, meton. … in nido Deut. 32, 11. … 2. — 2) metaph. *domicilium* … in alta rupe exstructum … aquilini Num. 24, 21. Jer. 49, … Obad. 4. Hab. 2, 9, vel … et commodum (gr. … 29, 18. Plur. קִנִּים cellae, … (arcae) Gen. 6, 14.

קנא in Kal inusit., arab. … rubuit. Inde
Pi. קִנֵּא 1) *zelotypus fuit* … bore, quo facies suffunditur … acc. uxoris Num. 5, 14, … lieris aemulae Gen. 30, 1. … i. q. Hiph. *zelotypiam* et … cuius *concitavit,* sq. ב … Deut. 32, 21. 1 Reg. 14, 22 … 2) *invidit* alicui, sq. ב pers … 37, 11. Ps. 37, 1. 73, 3 …

13, 17. 24, 1. 19, sq. acc. Gen. 26, 14. Jes. 11, 13, sq. לְ Ps. 106, 16. — 3) *ardenti studio* alicuius hominis vel rei *flagravit* (ζηλόω) 1) sq. לְ causam alic. studiose defendit (eifern für jem.) Num. 25, 11. 13. 2 Sam. 21, 2. 1 Reg. 19, 10. b) *aemulatus est* aliquem, alicui, sq. בְּ Prov. 3, 31.

Hiph. causat. *zelotypiam concitavit* (v. Pi. no. 1) Deut. 32, 16. 21. Ps. 78, 58.

Derivv. קַנָּא, קַנּוֹא, קִנְאָה.

קְנָה chald. *emit* Esr. 7, 17 i. q. hebr. קָנָה.

קַנָּא m. *zelotypus*, de Deo socii impatiente, perfidiae ultore strenuo Ex. 20, 5. 34, 14. Deut. 4, 24. 5, 9. 6, 15.

קִנְאָה f. 1) *zelotypia*, amantium Prov. 6, 34. 27, 4, Dei Ez. 8, 3, populorum aemulorum Jes. 11, 13. Plur. קְנָאוֹת Num. 5, 15. — 2) *invidia* secundis aliorum rebus provocata Iob. 5, 2. Meton. de obiecto invidiae Eccl. 4, 4. — 3) *studium ardens* erga aliquem (ζῆλος) 2 Reg. 10, 16. Jes. 9, 6: קִנְאַת יְהוָֹה צְבָאוֹת *studium Jehovae Zebaoth* (quo populum prosequitur). קִנְאַת־עָם studium (Dei) erga populum Jes. 26, 11. In universum *amor ardens* Cant. 8, 6. — 4) *studium* i. q. *ira*, *indignatio*. Deut. 29, 19. Ps. 79, 5.

קָנָה fut. יִקְנֶה, apoc. יִקֶן pr. *erexit*, erectum statuit i. q. הֵכִין (cogn. כּוּן, קֵן, unde קָנֶה, קָנֶה *canna*) inde 1) *fundavit*, *creavit*, coelum terramque Gen. 14, 19. 22, homines Deut. 32, 6. Ps. 139, 13. Prov. 8, 22. (Arab. قنا i. q. خلق creavit Deus, v. Kamûs p. 1937). — 2) *comparavit* sibi Prov. 4, 7. 15, 32. 16, 16. 19, 8. Ruth 4. 9. 10, *nactus est* Gen. 4, 1. (Aethiop. ቀነየ: possedit, dominus fuit). Spec. 3) *emit* (cf. lat. *conciliare* pro *emere* Ter. Eun. IV, 4, 2) Gen. 25, 10. 47, 22 rel., it. *redemit* (populum ex captivitate) Jes. 11, 11. Neh. 5, 18.

Niph. *comparatus*, *emtus est* Jer. 32, 15. 43.

Hiph. Zach. 13, 5 prob. i. q. Kal no. 3 *emit*. Sed מַקְנֶה Ez. 8, 3 est pro מַקְנִיא zelotypiam s. iram (Dei) excitans. Inde

קָנֶה m. pr. 1) *canna, arundo, calamus* (v. rad., congruit gr. et lat. κάννα, κάννη, κάνη, canna), spec. arundo fluvialis et palustris Jes. 42, 3. 36, 6. Ps. 68, 31 (ubi bestia arundinis est crocodilus); *calamus aromaticus et odoratus* Jes. 43, 24, plene קְנֵה בֹשֶׂם Exod. 30, 23, et קָנֶה הַטּוֹב Jerem. 6, 20. — 2) *culmus* frugum Gen. 41, 5. 22. — 3) *κανών, pertica mensoria*, plene קְנֵה הַמִּדָּה Ez. 40, 3. 5 it. *sex ulnarum mensura* Ez. 41, 8. — 4) *iugum staterae* (gr. κανών) Jes. 46, 6. — 5) os superioris brachii (pr. canalis, cf. germ. *Rohr*, et *Röhre*, Armröhre), inde *scapus* candelabri Ex. 25, 31. Iob. 31, 22. Pl. קָנִים canales, brachia eius lucernas gestantes Ex. 25, 31 sqq. et קָנוֹת 25, 36. 37, 22.

קָנָה (locus *arundinis*) n. pr. 1) rivi in confiniis Ephraimitarum et Manassitarum Jos. 16, 8. 17, 9. — 2) oppidi Aseritarum Jos. 18, 28.

קַנּוֹא m. i. q. קַנָּא *zelotypus*, de Deo Jos. 24, 19. Nah. 1, 2.

קָנַז rad. inusit., fort. i. q. قنص venatus est, unde

קְנַז (venatus) n. pr. 1) viri Idumaei Esavitae et tractus Arabiae ab eo appellati Gen. 36, 11. 15. 42. — 2) patris (vel potius avi) Othnielis, fratris Calebi Jos. 15, 13. Iud. 1, 13. 1 Chr. 4, 13. V. קְנִזִּי. — 3) nepotis Calebi. ibid. V. 15.

קְנִזִּי (venator) n. pr. 1) gentis Cananaeae, de cuius sedibus non con-

stat Gen. 15, 19. — 2) patron. voc. קֵנִי no. 2. Num. 32, 33. Jos. 14, 6.

קִנְיָן m. 1) *creatura*, a rad. קָנָה no. 1. Ps. 104, 24. LXX. *κτίσις*. — 2) *acquisitio*, *emtio* Prov. 4, 7. Lev. 22, 11. — 3) *possessio*, *opes* Gen. 34, 23. 36, 6. Ps. 105, 21.

קִנָּמוֹן cstr. ־קִנְּמָן Ex. 30, 23 *cinnamomum*, gr. *κίνναμον*, *κιννάμωμον*, teste Herodoto 3, 111 phoeniciae originis vc. Prov. 7, 17. Cant. 4, 14. (Origo dubia. Simplicissimum tamen videtur, rad. statuere קָנָה, unde קָנָם = קָנָה calamus, קִנָּמוֹן cannae simile. Alii aliter).

קָנַן pr. i. q. قان med. Je et קָנָה finxit, paravit, unde קֵן nidus. Inde

Pi. קִנֵּן denom. *nidificavit* avis Ps. 104, 17, vipera Jes. 34, 15.

Pu. nido instructa est, *nidulavit*. Jer. 22, 23.

קִנְצֵי Iob. 18, 2 v. קֵץ.

קְנָת (possessio) n. pr. oppidi in Auranitide prope Bostram siti Num. 32, 42. 1 Chr. 2, 23, gr. *Κανάϑα*, *Κανόϑα*, hodie قنوات dicti. V. Relandi Palaestina p. 681. Burckhardti itin. Syriae, ed. Vinar. I, 157. 504.

קָסַם fut. יִקְסֹם *divinavit*, *hariolatus est*, in verbo ubique de pseudoprophetis Hebraeorum Deut. 18, 10. 14. 2 Reg. 17, 17. Mich. 3, 6. 7. 11. Jes. 3, 2, manium evocatoribus 1 Sam. 28, 8, vatibusque peregrinis, ut Philistaeorum 1 Sam. 6, 2, de Bileamo Jos. 13, 22. (Respondet syr. ܩܣܡ divinavit. Origo videtur in secando, coll. قسم, גָּזַם, quae notio transfertur ad divinationem, cf. גָּזַר no. 2).

Derivv. מִקְסָם et

קֶסֶם m. 1) *divinatio*, *hariolatio* Ez. 13, 6. 23. 21, 26. 1 Sam. 15, 23, meton. *harioli praemium* Num. 22, 7. (Cf. פְּלִילָה. — [illegible] partem *oraculum*. Prov. 16, 10.

קָסַס in Kal inusit.

Po. קוֹסֵס i. q. קוֹצֵץ abscidit Ez. 17, 9.

קֶסֶת f. *vasculum*, *phiala* i. q. v. קֶסֶת הַסֹּפֵר vasculum scr. *atramentarium* Ez. 9, 2. 3. Aethiop. ቀሰት: hydria, aquarius.

קְעִילָה (i. q. قلعة arx) n. pr. in tribu Judae Jos. 15, 44. 1 Sam. 23, 1. 1 Chr. 4, 19. V. Rel. Palaestina, p. 698.

קָעַל v. קְעִילָה.

קָעַע vel **קוּעַ**, **קִיעַ** rad. *ussit*, *inussit* (cogn. [illegible] talmud. קעקע et [illegible] notavit, cauterizavit. Inde

קַעֲקַע m. *stigma*, *nota* [illegible] Lev. 19, 28.

קָעַר rad. inusit., arab. قعر pr. *dus fuit*, unde

קְעָרָה pl. cstr. קְעָרוֹת, suf. קְעָרֹתָיו f. *scutella*, *patera*, Num. 7, 13 sqq. (Arab. scutella profunda).

קָפָא *contraxit se*, *collegit* (א, syn. גָּבַן, גָּבָא) spec. 1) *pedibus contraxit*, pedibus contractis Zeph. 1, 12 (cf. Jer. 48. 11) 2) *concrevit*, *coagulavit* Hiph.), poët. de aquis man. 15, 8.

Hiph. causat. no. 2. Iob.

(Talmud. id. Arab. et [illegible] ܩܦܐ id.). Inde

קִפָּאוֹן m. *concretio*, *gelu* Zach.

קָפַד *contraxit*, *convolvit*. قفد id.) Inde קִפֹּד herinaceus

. *detraxit*, inde *abscidit*, ut
. Jes. 38, 12: קִפַּדְתִּי כָאֹרֵג חַיַּי
:*ido*, *textoris instar*, *vitam*
ı. Vulg. praecisa est, velut
ente, vita mea. Inde

.ve קְפָד, cum He paragog.
excidium, *interitus* Ez. 7, 25.

ı. *erinaceus* a contrahendo
ı Jes. 14, 23. 34, 11. Zeph.
. (Arab. littera geminata re-
ı قنفذ et قنفد, syr. ܩܘܦܕܐ
ıeth. ቀንፈዝ: histrix).

ı. arab. قفازة *serpens iaculus*,

a, quo se proripit, dictus Jes.
5. V. Bochart. Hieroz. II, p.
ı rad. inusit.

r. i. q. קָפַד, קָפַץ (cf. קָבַץ,
se contraxit, max. ad sub-
lum (ut felis, leo, dorcas),
rab. قفز et chald. קְפַץ subsiliit,
t. Cf. syr. ܩܡܨܐ locusta, ci-
a rad. קָמַץ.

fut. יִקְפֹּץ (i. q. קָמַץ, קָפַז)
axit, *clausit*, ut os Iob. 5,
s. 107, 42, manum (i. e. illi-
s fuit) Deut. 15, 7; trop.
icordiam Ps. 77, 10.
ph. congregatus est sc. ad
es i. q. נֶאֱסַף i. e. mortuus est
4, 24. Cf. قفز et قفس mor-
est. Schultensius autem ad
c. primarium horum verbo-
significatum in saliendo, sub-
lo ponit (v. Pi.), quod ad
m repentinam transferri ob-
:.

saliit, *subsiliit* cf. קָפַז Cant.
(Chald. id.).

Suff. קִצִּי (a rad. קָצַץ) m.
. *extremitas*; sive spatii Jes.
i. Jer. 50, 26; sive temporis,
מִקֵּץ in fine, post (v. מִן no. 3,
c. מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם post qua-
draginta dies Gen. 8, 6. 16, 3. 41,
1 it. apud seriores scriptores לְקֵץ
2 Chr. 18, 2. Dan. 11, 6. 13; sive
denique actionum Iob. 16, 3 vel
rerum conditionis Jes. 9, 6. אֵין קֵץ
adv. absque fine Eccl. 12, 12. Spec.
est a) *finis* i. e. *interitus* populi
Gen. 6, 13. Ez. 7, 12. Am. 8, 2.
עֲוֹן קֵץ flagitium interitum afferens
Ez. 21, 30. 34. 35, 5. b) *eventus*
vaticinii Hab. 2, 3. c) עֵת קֵץ Dan.
8, 17, מוֹעֵד קֵץ V. 19 tempus
finis, it. קֵץ הַיָּמִים Dan. 12, 13
finis dierum, sunt tempora calami-
tosa, Messiae adventum proxime
antecedentia, v. Bertholdtii Chri-
stologia Iudaeorum (Erlangae 1811)
p. 38.

Pl. semel legitur st. cstr. Iob.
18, 2, ubi קִנְצֵי pro קִצֵּי (resoluto
Dag. forti more Chaldaeorum, v.
Lgb. p. 134). Verba sunt: עַד־
אָנָה תְּשִׂימוּן קִנְצֵי לְמִלִּין *quando*
finem imponetis sermonibus? Alibi
pro plur. absol. utuntur formâ
קְצָוֹת (v. קָצָה), pro constr. et c.
Suff. formis קַצְוֵי, קְצֵיהֶם, קְצוֹתָיו
(a קָצֶה, קָצָה, קָצוּ). Denom. est
קִיצוֹן, pro קַצּוֹן.

קָצַב fut. יִקְצֹב 1) *abscidit* v. c.
lignum 2 Reg. 6, 6. — 2) *toton-
dit* oves Cant. 4, 2. (Vicinae ra-
dices sunt חָצַב, חָטַב. Caeterum
omnes radices a litteris קץ ordien-
tes secandi, abscindendi, praeci-
dendi notionem habent huic stirpi
propriam, v. קָצָה, קָצַר, קָצַץ,
קָצַע, quae ad abradendi [v. קצע]
et diiudicandi notiones facile trans-
fertur v. קָצִין. Eadem potestas
est syllabarum חץ, גז, קט, גד,
v. קָטַב, חָצַץ, גָּזַז, גָּדַד). Inde

קֶצֶב m. 1) *forma* (pr. praecisio, cf.
gall. *taille*, nostr. Zuschnitt) 1 Reg.
6, 25. 7, 37. — 2) Plur. cstr.
קִצְבֵי הָרִים Jon. 2, 7 prob. *fines*
h. e. radices *montium* (in pro-
fundo maris). Vulg. extrema mon-
tium.

stat Gen. 15, 19. — 2) patron. voc. קְנַז no. 2. Num. 32, 33. Jos. 14, 6.

קִנְיָן m. 1) *creatura*, a rad. קָנָה no. 1. Ps. 104, 24. LXX. *κτίσις*. — 2) *acquisitio*, *emtio* Prov. 4, 7. Lev. 22, 11. — 3) *possessio*, *opes* Gen. 34, 23. 36, 6. Ps. 105, 21.

קִנָּמוֹן cstr. -קִנְּמָן Ex. 30, 23 *cinnamomum*, gr. *κίνναμον*, *κιννάμωμον*, teste Herodoto 3, 111 phoeniciae originis vc. Prov. 7, 17. Cant. 4, 14. (Origo dubia. Simplicissimum tamen videtur, rad. statuere קָנָה, unde קָנָם = קָנָה calamus, קִנָּמוֹן cannae simile. Alii aliter).

קָנַן pr. i. q. قان med. Je et קָנָה finxit, paravit, unde קֵן nidus. Inde
Pi. קִנֵּן denom. *nidificavit* avis Ps. 104, 17, vipera Jes. 34, 15.
Pu. nido instructa est, *nidulavit*. Jer. 22, 23.

קִנְצֵי Iob. 18, 2 v. קֵץ.

קְנָת (possessio) n. pr. oppidi in Auranitide prope Bostram siti Num. 32, 42. 1 Chr. 2, 23, gr. *Κανάθα*, *Κανόθα*, hodie قنوات dicti. V. Relandi Palaestina p. 681. Burckhardti itin. Syriae, ed. Vinar. I, 157. 504.

קָסַם fut. יִקְסֹם *divinavit*, *hariolatus est*, in verbo ubique de pseudoprophetis Hebraeorum Deut. 18, 10. 14. 2 Reg. 17, 17. Mich. 3, 6. 7. 11. Jes. 3, 2, manium evocatoribus 1 Sam. 28, 8, vatibusque peregrinis, ut Philistaeorum 1 Sam. 6, 2, de Bileamo Jos. 13, 22. (Respondet syr. ܩܣܡ divinavit. Origo videtur in secando, coll. قسم, גָּזַם, quae notio transfertur ad divinationem, cf. גָּזַר no. 2).
Derivv. מִקְסָם et

קֶסֶם m. 1) *divinatio*, *hariolatio* Ez. 13, 6. 23. 21, 26. 1 Sam. 15, 23, meton. *harioli praemium* Num. 22, 7. (Cf. פְּעֻלָּה. — 2) in bonam partem *oraculum*. Prov. 16, 10.

קָסַס in Kal inusit.
Po. קוֹסֵס i. q. קוֹצֵץ *abscidit* Ez. 17, 9.

קֶסֶת f. *vasculum*, *phiala* i. q. קָשָׂה q. v. קֶסֶת הַסֹּפֵר vasculum scribae, *atramentarium* Ez. 9, 2. 3. 11. Aethiop. ቀሰት: hydria, urceus aquarius.

קְעִילָה (i. q. قلعة arx) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 44. 1 Sam. 23, 1. 1 Chr. 4, 19. V. Relandi Palaestina, p. 698.

קָעַל v. קְעִילָה.

קָעַע, vel **קוּעַ**, **קִיעַ** rad. inusit. *ussit*, *inussit* (cogn. כָּוָה *καίω*), talmud. קַעְקַע et קִיעְקַע stigmate notavit, cauterizavit. Inde

קַעֲקַע m. *stigma*, *nota cuti inusta* Lev. 19, 28.

קָעַר rad. inusit., arab. قعر *profundus fuit*, unde

קְעָרָה pl. cstr. קַעֲרוֹת, sed. c. Suff. קְעָרֹתָיו f. *scutella*, *patera*, *lanx* Num. 7, 13 sqq. (Arab. قعرى scutella profunda).

קָפָא *contraxit se*, *collegit* (cogn. גָּבָא, syn. גָּבַן) spec. 1) *pedes contraxit*, pedibus contractis sedit Zeph. 1, 12 (cf. Jer. 48, 11). — 2) *concrevit*, *coagulavit* lac (s. Hiph.), poët. de aquis marinis Ex. 15, 8.
Hiph. causat. no. 2. Iob. 10, 10 (Talmud. id. Arab. et syr. قفى ܩܦܐ id.). Inde

קִפָּאוֹן m. *concretio*, *gelu* Zach. 14, 6.

קָפַד *contraxit*, *convolvit*. (Arab. قفد id.) Inde קִפֹּד herinaceus.

Pi. detraxit, inde *abscidit*, ut chald. Jes. 38, 12: קִפַּדְתִּי כָאֹרֵג חַיַּי *praecido, textoris instar, vitam meam.* Vulg. praecisa est, velut a texente, vita mea. Inde

קְפָד sive **קִפֹּד**, cum He paragog. קְפָדָה *excidium, interitus* Ez. 7, 25.

קִפֹּד m. *erinaceus* a contrahendo dictus Jes. 14, 23. 34, 11. Zeph. 2, 14. (Arab. littera geminata resoluta قُنْفُذ et قُنْفَذ, syr. ܩܘܦܕܐ id., aeth. ቀንፈዝ፡ histrix).

קִפּוֹז m. arab. قَفَّازَة *serpens iaculus*, a saltu, quo se proripit, dictus Jes. 34, 15. V. Bochart. Hieroz. II, p. 408 A rad. inusit.

קָפַז pr. i. q. קָפַד, קָפַץ (cf. קָבַץ, קָמַץ) *se contraxit*, max. ad subsiliendum (ut felis, leo, dorcas), inde arab. قَفَزَ et chald. קְפַץ subsiliit, insiliit. Cf. syr. ܩܡܨܐ locusta, cicada, a rad. קָמַץ.

קָפַץ fut. יִקְפֹּץ (i. q. קָמַץ, קָפַז) *contraxit, clausit*, ut os Iob. 5, 16. Ps. 107, 42, manum (i. e. illiberalis fuit) Deut. 15, 7; trop. misericordiam Ps. 77, 10.

Niph. congregatus est sc. ad maiores i. q. נֶאֱסַף i. e. mortuus est Iob. 24, 24. Cf. قَفَزَ et قَفَسَ mortuus est. Schultensius autem ad Iob. l. c. primarium horum verborum significatum in saliendo, subsiliendo ponit (v. Pi.), quod ad mortem repentinam transferri observat.

Pi. saliit, subsiliit cf. קָפַז Cant. 2, 8. (Chald. id.).

קֵץ c. Suff. קִצִּי (a rad. קָצַץ) m. *finis, extremitas*; sive spatii Jes. 37, 24. Jer. 50, 26; sive temporis, unde מִקֵּץ in fine, post (v. מִן no. 3, c) v. c. מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם post quadraginta dies Gen. 8, 6. 16, 3. 41, 1 it. apud seriores scriptores לְקֵץ 2 Chr. 18, 2. Dan. 11, 6. 13; sive denique actionum Iob. 16, 3 vel rerum conditionis Jes. 9, 6. אֵין קֵץ adv. absque fine Eccl. 12, 12. Spec. est a) *finis* i. e. *interitus* populi Gen. 6, 13. Ez. 7, 12. Am. 8, 2. עֲוֹן קֵץ flagitium interitum afferens Ez. 21, 30. 34. 35, 5. b) *eventus* vaticinii Hab. 2, 3. c) עֵת קֵץ Dan. 8, 17, מוֹעֵד קֵץ V. 19 tempus finis, it. קֵץ הַיָּמִים Dan. 12, 13 finis dierum, sunt tempora calamitosa, Messiae adventum proxime antecedentia, v. Bertholdtii Christologia Iudaeorum (Erlangae 1811) p. 38.

Pl. semel legitur st. cstr. Iob. 18, 2, ubi קִנְצֵי pro קִצֵּי (resoluto Dag. forti more Chaldaeorum, v. Lgb. p. 134). Verba sunt: עַד־אָנָה תְּשִׂימוּן קִנְצֵי לְמִלִּין *quando finem imponetis sermonibus?* Alibi pro plur. absol. utuntur formâ קְצוֹת (v. קָצָה), pro constr. et c. Suff. formis קַצְוֵי, קְצוֹתָיו, קְצֵיהֶם (a קָצָה, קָצֶה, קָצוּ). Denom. est קִיצוֹן, pro קִצוֹן.

קָצַב fut. יִקְצֹב 1) *abscidit* v. c. lignum 2 Reg. 6, 6. — 2) *totondit* oves Cant. 4, 2. (Vicinae radices sunt חָצַב, חָטַב. Caeterum omnes radices a litteris קצ ordientes secandi, abscindendi, praecidendi notionem habent huic stirpi propriam, v. קָצָה, קָצַר, קָצַץ, קָצַע, quae ad abradendi [v. קצע] et diiudicandi notiones facile transfertur v. קָצִין. Eadem potestas est syllabarum חץ, גז, קם, גד, v. גָּדַד, גָּזַז, חָצַץ, קָטַב). Inde

קֶצֶב m. 1) *forma* (pr. praecisio, cf. gall. *taille*, nostr. Zuschnitt) 1 Reg. 6, 25. 7, 37. — 2) Plur. cstr. קִצְבֵי הָרִים Jon. 2, 7 prob. *fines* h. e. radices *montium* (in profundo maris). Vulg. extrema montium.

קָצָה 1) i. q. קָצַץ *praecidit, abscidit* (v. ad קָצַב), hinc *perdidit* (populos) Hab. 2, 10. (Arab. قضى Conj. II id.). — 2) *diiudicavit*, arab. قضى, unde קָצִין iudex. — 3) *finivit*, unde קֵצָת finis.

Pi. i. q. Kal no. 1. Prov. 26, 6: מְקַצֶּה רַגְלַיִם *qui abscidit pedes* i. e. cui pedes abscissi sunt. (Integrum comma ita reddo: *cui pedes abscissi sunt, is bibit* patitur *iniuriam*, sic *qui verba mittit per manus stulti* i. e. qui stulto nuntio utitur). 2 Reg. 10, 32: *Jehova coepit* לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל *abscindere in Israële*, h. e. aliam partem post aliam avellere.

Hiph. abrasit i. q. קָצַע Lev. 14, 41. 43.

Derivv. קָצֶה — קָצָה, קָצִין, קְצָת.

קָצָה Ex. 26, 4. 36, 11, praeterea tantum in plur. cstr. קְצוֹת c. Suff. קְצוֹתָם f. 1) *finis, extremitas* a) spatii Exod. 25, 19. 28, 23. 24. 26. קְצוֹת הָאָרֶץ fines terrae i. e. populi remotissimi Jes. 40, 28. 41, 5. אַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם quattuor extremitates coeli (mundi plagae) Jer. 49, 36. מִקָּצָה ab extrema parte Ex. 26, 4. 36, 11. — Metaph. Iob. 26, 14: קְצוֹת דְּרָכָיו *extremitates facinorum eius* i. e. exigua pars, extremae quasi lineae operum divinorum. — 2) *summa*, acervus 1 Reg. 12, 31. 13, 33.

קָצֶה m. cstr. קְצֵה, c. Suff. קָצֵהוּ, semel pl. c. Suff. קְצֵיהֶם Ez. 33, 2 1) i. q. קֵץ *finis, extremum* a) spatii, v. c. deserti Ex. 13, 20, castrorum Num. 11, 1, regionis 33, 37, terrae Jes. 5, 26, coeli 13, 5. Ps. 19, 7. Jes. 7, 18: בִּקְצֵה יְאֹרֵי מִצְרַיִם *in extremo* i. e. in ripa, margine *fluviorum Aegypti.* — Gen. 19, 4: *omnis populus* מִקָּצֶה *inde ab extremis* h. e. ad unum omnes. Gen. 19, 4. Jer. 51, 31 (cf. arab. عن أقصا, v. Schult. Opp. min. p. 121) cf. no. 2. b) temporis. saepe hoc nexu: מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים a fine trium dierum, post tres dies Jos. 3, 2. 9, 16. Gen. 8, 3. 1 Reg. 10. 2 Reg. 8, 3. 18, 10 Ez. 14. Idem est מִקֵּץ, v. קֵץ.
2) *universitas*, summa Gen. 47, 2: מִקְצֵה אֶחָיו ex universo *numero fratrum suorum.* Ez. Cf. Num. 22, 41. Jes. 5 … Origines huius significationis … 1, litt. a. fin.

קֵצֶה m. i. q. קָצֶה no. 1. *finis* … 2, 7. Nah. 2, 10.

קְצֵו vel **קְצוֹ** m. tantum in pl. … קַצְוֵי אֶרֶץ fines terrae Ps. 48 … 65, 6.

קְצָוָה vel **קְצָוָה**, tantum in … קְצָווֹת *fines, extremitates* Ex. … 5, de finibus terrae … Ps. 65, 9, cf. V. 6. Cum … קְצוֹוֹתָו Ex. 37, 8. 39, 4 Cet. … In Keri est קְצוֹתָיו.

קָצַח rad. inusit. prob. i. q. … amputavit, unde

קֶצַח m. Jes. 28, 25. 27 … LXX. Vulg. et Rabbini … *melanthium.* V. Celsii Hierob. P. II, p. 70.

קָצִין m. 1) *iudex, magistratus* … 1, 10. 3, 6. 7. Mich. 3, 9 … קָצָה no. 2, arab. قضى iudex …
2) *dux* belli, *imperator* Jos. … 24. Iud. 11, 6. 11. Dan. 11 … Cf. שֹׁפֵט. — 3) *princeps* Prov. … 7. 25, 15.

קְצִיעָה f. 1) *cassia*, gr. … rus Cassia Linn.), cortex … momo similis, sed minus … tica, dicta a decorticando (v. קָצַע), pl. קְצִיעוֹת Ps. 45, … Celsii Hierobot. T. II, p. … قصيعة id. Cast. — 2) n. pr. … Iobi Iob. 42, 14.

קָצִיר m. (a rad. קָצַר) 1) *messis* Gen. 8, 22. 30, 14. 45, 6, deinde a) *frumentum demessum* Lev. 19, 9. 23, 22. b) poët. pro אַנְשֵׁי קָצִיר *messores* Jes. 17, 5. — 2) *ramus, frons*, a praecidendo (nisi forte dictum est pro חָצִיר, a potestate viroris) Ps. 80, 12. Iob. 14, 9. 18, 16. 29, 19.

קָצַע in Kal inusit. 1) i. q. arab. قطع *secuit, excidit, praecidit*, inde מַקְצוּעָה scalpellum, מִקְצוֹעַ angulus. — 2) *abrasit, decorticavit*, inde קְצִיעָה.

Hiph. abrasit i. q. קָצָה Hi. Lev. 14, 41.

Pu. part. מְהֻקְצָעוֹת i. q. מִקְצוֹעִים anguli Ez. 46, 22, pr. loca praecisa, abscissa.

Derivv. מִקְצֹעַ, מַקְצוּעָה, קְצִיעָה.

קָצַף fut. יִקְצֹף 1) i. q. arab. قصف *fregit* (cf. ad קָצַב). Inde קֶצֶף no. 1 et קְצָפָה.

2) *prorupit, erupit* in iram (gr. ῥήγνυμι), inde *iratus, indignatus est* Jes. 57, 16. 64, 8, sq. עַל pers. Gen. 40, 2. 41, 10. Ex. 16, 20, sq. אֶל Jos. 22, 18.

Hiph. ad iram concitavit (Jehovam) Deut. 9, 7. 8. 22.

Hithp. i. q. Kal no. 2 Jes. 8, 21.

קְצַף chald. i. q. hebr. no. 2 Dan. 2, 12.

קֶצֶף m. c. Suff. קִצְפִּי 1) *sarmenta, vimen*, a frangendo dictum (v. rad. no. 1). Hos. 10, 7. LXX. φρύγανον. — 2) *ira* Eccl. 5, 16, impr. ira Jehovae, a rad. no. 2. Jos. 9, 20. 22, 20. Jes. 34, 2. 54, 8. 60, 10. Zach. 1, 2. 2 Chr. 19, 10; *altercatio, lis* Esth. 1, 18.

קְצָפָה f. *fractum, fractura* Joël 1, 7. LXX. συγκλασμός, v. rad. no. 1.

קָצַץ *praecidit, amputavit* v. c. manum Deut. 25, 12, barbam Jer. 9, 25. 25, 23. (Arab. قصّ ungues et crines praecidit). V. ad קָצַב.

Pi. קִצֵּץ et קִצֵּץ 1) *praecidit, abscidit* v. c. funem Ps. 129, 4, manus, pollices Iud. 1, 6. 2 Sam. 4, 12, hastam Ps. 46, 10. — 2) *dissecuit* (in fila) Ex. 39, 3. — 3) *abscidit, desecuit* 2 Reg. 18, 16. 24, 13. *Pu.* part. מְקֻצָּצִים pass. Pi. no. 1. Iud. 1, 7.

Nom. deriv. קֵץ (unde denom. קִיצוֹן pro קִצּוֹן).

קְצַץ chald. *Pa. abscidit, amputavit* Dan. 4, 11.

קָצַר et **קָצֵר** 1) med. A et fut. יִקְצֹר *abscidit*, spec. fruges, inde *messuit, demessuit* Jer. 12, 13. Levit. 19, 9. 25, 5. Part. קוֹצֵר *messor* Ruth 2, 3 sqq. Metaph. Iob. 4, 8: *qui calamitatem serunt, eandem metent.* Prov. 22, 8. Cf. זָרַע.

2) med. E (cf. adj. קָצֵר) fut. יִקְצַר (sed semel יִקְצוֹר Prov. 10, 27), intrans. *decurtatus*, inde *curtus, brevis fuit* Jes. 28, 20. Spec. a) קָצְרָה יָדִי *manus mea (nimis) brevis est*, parum potens sum, nihil valeo Num. 11, 23. Jes. 50, 2. 59, 1. Cf. arab. قاصر اليد brevis manu, et قصير الذراع brevis brachio, de homine impotente, et contra اليد الطولى manus longa, de potentia, v. plura in comment. ad Jes. 50, 2. b) קָצְרָה רוּחִי, נַפְשִׁי *animus meus brevis est* i. e. impatiens sum, patientia mea defatigatur Num. 21, 4. 5. Iud. 16, 16, sq. בְּ propter aliquam rem 10, 16. Cf. אֶרֶךְ אַפַּיִם s. v. אָרֵךְ.

Pi. decurtavit, abbreviavit Ps. 102, 24.

Hiph. 1) *messuit* Iob. 24, 6 Cheth. — 2) i. q. Pi. Ps. 89, 46.

Deriv. קָצִיר.

קָצֵר m. *brevis* Ezech. 42, 5, impr. a) קְצַר יָד impotens, debilis Jes. 37, 27. b) קְצַר רוּחַ Prov. 14, 29

et קְצַר אַפַּיִם V. 17 impatiens, proclivis ad iram. c) קְצַר יָמִים per breve tempus vivens. Iob. 14, 1.

קֹצֶר m. tantummodo קֹצֶר רוּחַ *impatientia* Ex. 6, 9.

קְצָת (pro קְצָאת, a קְצָה, formae מְנָת a מָנָה) vc. chaldaizans 1) *finis*. Ubique c. praef. מִן: מִקְצָת pro *in fine*. Dan. 1, 15: מִקְצָת יָמִים עֲשָׂרָה *in fine decem dierum*. Comm. 5, et Comm. 18: לְמִקְצָת הַיָּמִים *in fine dierum* (לְמִן v. pag. 588). Cf. hebr. מִקֵּץ, מִקְצֵה pro מִקְצֵה Jos. 3, 2.

2) *summa*, *totus numerus* i. q. קָצֶה, קְצֵה no. 2. Dan. 1, 2: מִקְצָת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים partem *de numero vasum sacrorum*. מִקְצָת h. l. partitive ponitur, ut מִן no. 1. Neh. 7, 70: מִקְצָת רָאשֵׁי הָאָבוֹת pars *de numero phylarcharum* i. e. pars phylarcharum. Cf. מִקְצֵה אֶחָיו Gen. 47, 2. — Partem horum exemplorum Dan. 1, 2. 18. Neh. l. c. interpretes referunt ad nomen formae מִקְצָת, cui *partis* significatum tribuunt: tali autem forma Chaldaismus, qui in his exemplis magnae auctoritatis est, plane caret (loci Gen. 47, 2 Targ. eadem ratio est, atque locorum sub no. 2 tractatorum), neque dubium est, formulam מִקְצָת, ubicunque occurrit, eodem modo explicandam esse.

קְצָת cstr. קְצָת chald. 1) *finis*. Dan. 4, 31: לִקְצָת יוֹמַיָּא *in fine dierum*. — 2) *summa*, *totum*. 2, 42: מִן קְצָת מַלְכוּתָא pars *de summa regni* i. e. pars regni. Respondet: מִנַּהּ *pars eius*.

קַר, plur. קָרִים (a rad. קָרַר) adj. 1) *frigidus* Prov. 25, 25. Jer. 16, 14. — 2) *quietus* Prov. 17, 27, sec. Cheth. קַר רוּחַ quietus animo. V. יָקָר no. 6.

קִר v. קִיר.

קֹר m. *frigus* Gen. 8, 22. Rad. קָרַר.

I. קָרָא fut. יִקְרָא 1) *clamavit*, [illegible] κράζειν. (Verbum pr. onomatopoeti[illegible] cum, de bestiis etiam [illegible] [v. קֹרֵא], cf. gr. κράζω [illegible] κηρύσσω [κηρυγ], in lingu[illegible] *charen* clamare, *chara* [illegible] fletus, saepius de clamore [illegible] rum, ut *krähen*, *krächzen* [illegible] *crier*, angl. *to cry*, praemisso [illegible] *skreian*, suec. *skria*, [illegible] addito in fine sibilo *kreischen* [illegible] q. v. Vide Fuldae radd. germ. [illegible] 115. 227). Dicitur absol. de [illegible] vis clamore adeoque non articulato, ut צָעַק Gen. 39, 14: [illegible] גָּדוֹל *clamabam alta voce*. LXX ἐβόησα φωνῇ μεγάλῃ. Cum [illegible] הֲרִימֹתִי קוֹלִי וָאֶקְרָא. Se[illegible] quuntur verba alta voce d[illegible] vel immediate Gen. 45, 1 [illegible] הוֹצִיאוּ וגו׳ *et clamavit* [illegible] *egredi iubete* cet. 41, 43 [illegible] לְפָנָיו אַבְרֵךְ. Lev. 13, 45. [illegible] 20. 2 Sam. 20, 16. 2 Reg. [illegible] Esth. 6, 9. 11, vel interposito [illegible] Ez. 9, 1, וַיֹּאמֶר 2 Sam. 18, [illegible] cf. 2 Reg. 18, 28: [illegible] גָּדוֹל יְהוּדִית וַיְדַבֵּר וַיֹּאמֶר *et cl*[illegible] *alta voce iudaica dialecto* [illegible] *cutus est et dixit*. Spec. [illegible] אֶל pers. *inclamavit*, [illegible] alicui (jemandem zurufen) [illegible] 23, additis verbis diserte [illegible] misso לֵאמֹר 1 Sam. 26, 14 [illegible] Iud. 9, 54. 1 Sam. 17, [illegible] 17, 11; it. sq. עַל pers. Jes. [illegible] („daemones sibi succlamant" [illegible] אַחֲרֵי pers. clamavit post [illegible] abeuntem inclamavit 1 Sam. [illegible] 38. 24, 9. — Saepe [illegible] *opem imploravit*, max. Dei [illegible] Ps. 4, 2: בְּקָרְאִי עֲנֵנִי *ut*[illegible] *exaudi me*. 22, 3. 34, [illegible] sq. אֶל יְהוָה Ps. 4, 4. 28, [illegible] 55, 17. 61, 3. Iud. 15, 18 [illegible] 2 Reg. 20, 11. Hos. 7, [illegible] Ps. 57, 3, c. Suff. 17, 6. [illegible] 15. Addito עַל pers., propter [illegible] Dei auxilium imploratur [illegible] 9. — c) i. q. κηρύσσειν (qu[illegible]

utuntur LXX interpretes), more praeconis vel prophetae. Absol. Prov. 1, 21: *sapientia clamat* (declamat) *in plateis*. 8, 1, c. acc. 20, 6. Jes. 40, 6: *vox dixit: declama*, sed *ille: quid declamem?* 58, 1. Zach. 1, 14. 17, sq. עַל obiecti Jon. 1, 2. Sequuntur etiam ipsa verba renuntiata Exod. 32, 5. Jer. 2, 2. 7, 2. 19, 2. 51, 61, vel copulatur c. acc. Zach. 7, 7. Jes. 44, 7. Joël 4, 9: קִרְאוּ זֹאת בַגּוֹיִם *renuntiate hoc inter gentes*, vel sq. כִּי Jes. 40, 2. קָרָא דְרוֹר לְ libertatem indixit, annuntiavit (servis, captivis) Jer. 34, 8. 15. 17. Jes. 61, 1. קָרָא צוֹם indixit ieiunium (populo) Jer. 36, 9. Jon. 3, 5. Esr. 8, 12. A proclamando proficiscitur etiam recitandi et legendi potestas, de qua vide no. 4.

2) *vocavit* (*καλεῖν*, *rufen*), spec. a) vocando arcessivit aliquem, sq. acc. Gen. 27, 1. Ex. 2, 8. 1 Sam. 3, 16. Hos. 7, 11, sq. לְ Gen. 20, 9. Lev. 9, 1. Hos. 11, 1. Jes. 46, 11, sq. אֶל Gen. 3, 9. Ex. 3, 4. 1 Sam. 3, 4. קָרָא אֵלָיו ad se vocavit 2 Sam. 15, 2. Metaph. Prov. 18, 6: *os eius verbera vocat* i. e. arcessit. Ruth 4, 11: קְרָא שֵׁם בְּבֵית־לָחֶם i. e. *arcesse* compara tibi *nomen in Bethlehem*. — b) ubi refertur ad plures: *convocavit*, sq. acc. Gen. 41, 8, sq. dat. Gen. 20, 8. 39, 14, אֶל 49, 1. Inde קָרָא עֲצָרָה convocavit concionem sacram Joël 1, 14, cf. Jes. 1, 13, festum Lev. 23, 2. 4. קְרֻאֵי הָעֵדָה convocati ad concionem Num. 1, 16. — c) *vocavit* i. e. *invitavit* aliquem ad coenam (cf. *καλεῖν ἐπὶ δεῖπνον*) 1 Sam. 9, 13. 22. 1 Reg. 1, 9. 10. 41. 49, translate קָרָא לְשָׁלוֹם לְ ad pacem iungendam invitavit Deut. 20, 10. Iud. 21, 13. — d) *in ius vocavit* (*καλεῖν*, *καλεῖν εἰς δίκην*) Iob. 5, 1. 13, 22. (14, 15). Jes. 59, 4 (parall. נִשְׁפַּט). — e) *evocavit* milites Jes. 13, 3. — f) *vocavit* aliquem ad munus obeundum, i. q. בָּחַר elegit, sq. acc. Jes. 42. 6. 48, 12. 49, 1. 51, 2, sq. לְ 22, 20. Eodem sensu, sed gravius, dicitur קָרָא בְשֵׁם פ׳ nominatim vocavit al. Jes. 43, 1. 45, 3. 4, cf. Ex. 31, 2. — g) קָרָא בְשֵׁם יי invocavit nomen Dei i. e. Deum celebravit, laudavit, opem eius imploravit Gen. 4, 26. 12, 8. Ex. 33, 19. Ps. 79, 6. 105, 1. Jes. 64, 6. Jer. 10, 25. Zeph. 3, 9 (cf. הִזְכִּיר בְּשֵׁם יי) it. ק׳ בְּשֵׁם הַבַּעַל 1 Reg. 18, 26. In eandem sententiam omisso בְּ dicitur: קָרָא שֵׁם יי (quod differt a formula no. 1, b) Deut. 32, 3. Ps. 99, 6. Thren. 3, 55. (Alia ratio est loci Ex. 33, 10 [19], ubi Deus ipse: קָרָאתִי בְשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ *et nominatim clamabo* pronuntiabo *ante te: Jehova* adest, sc. ut scias summum numen praesens adesse, ipse praeconem agam, qui Dei adventum nuntiet. Cf. Gen. 41, 49). — Rarius est h) *celebravit* homines. Ps. 49, 12: קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם *celebrant nomina eorum* (divitum). Prov. 20, 6: יִקְרָא אִישׁ חַסְדּוֹ *celebrat quisque benignitatem eius*. Paulo aliter inflexa est sententia in his Jes. 44, 5: זֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב *hic celebrat nomen Jacobi* i. e. Jacobi partes sequitur et laudat.

3) *vocavit* i. q. *appellavit*, *nominavit*, *nuncupavit*, plene קָרָא שֵׁם לְ nomen imponere alicui, gr. *καλεῖν τινά τι* (Il. 5, 306. Od. 8, 550) Gen. 26, 18. Ruth 4, 17. Ps. 147, 4. Varie construitur a) sq. acc. nominis et dat. rei, cui nomen imponitur. Gen. 1, 5: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. Comm. 8. 10. 31, 47. 1 Sam. 4, 21. Ruth 1, 20. 21. Jes. 47, 1 et saepe. — b) sq. dupl. acc. Num. 32, 41. Jes. 60, 18, sed plerumque c) hunc in modum Gen. 4, 25: וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת *et appellavit nomen eius Seth*. 4, 26. 5, 2. 3. 29. 11, 9. 19, 22. 27, 36. 29, 34.

4) *recitavit*, *alta voce legit* (a

clamandi significatu, v. no. 1 fin.) aliquid, c. acc. Ex. 24, 7. Jos. 8, 34. 35. 2 Reg. 23, 2, it. קָרָא בְּסֵפֶר *legere* quae *in libro* scripta sunt (cf. שָׁתָה בְּ *bibere* quae *in* vasculo insunt) Neh. 8, 8 18. 9, 3. Jes. 36, 14 sqq., saepe additur בְּאָזְנֵי פ׳ Ex. Jos. l. l. c. c. נֶגֶד פ׳ Deut. 31, 11. Deinde gener. *legit* Deut. 17, 19. 2 Reg. 5, 7. 19, 14. 22, 8. Jes. 29, 11. (Arab. قرأ, syr. ܩܪܐ legit).

Niph. נִקְרָא 1) *vocatus est* i. e. vocando arcessitus est, *convocatus est* Jer. 44, 26. Esth. 3, 12. 6, 1. 8, 9. נִקְרָא שֵׁם פ׳ celebratur nomen alic. Ruth 4, 14.

2) *appellatus, nuncupatus est.* Constr. a) sq. dat. pers. et rei, cui nomen imponitur. Gen. 2, 23: לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה *haec appellabitur vira.* 1 Sam. 9, 9. Jes. 1, 26. 32, 5. 62, 4. 12. b) c. dupl. nominat. Zach. 8, 3: נִקְרְאָה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הָאֱמֶת *Hierosolyma appellabitur urbs proba.* Jes. 48, 2. 54, 5. 56, 7, et c) addito nomine שֵׁם Gen. 17, 5: לֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם *non appellabitur amplius nomen tuum Abram.* 35, 10. Deut. 25, 10. Dan. 10, 1. Cf. de triplici hac structura in Kal no. 3.

Adde has formulas: α) נִקְרָא בְּשֵׁם פ׳ nominari de nomine alic. i. e. eius genti accenseri Jes. 43, 7. 48, 1, sq. בְּ Gen. 21, 12, et similiter עַל שֵׁם 48, 6: עַל שֵׁם אַחֵיהֶם יִקָּרְאוּ *fratribus suis annumerabuntur* (idem nomen gerent quod fratres, Josephi non Jacobi filii vocabuntur); it. מִן Jes. 48, 2: מֵעִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאוּ i. e. urbis sanctae incolae appellari volunt. — β) נִקְרָא שְׁמִי עַל nomen meum appellatur super al. rei i. e. huic rei additur, haec res mea vocatur (*domus* enim *patris* est domus quam pater possidet) Jes. 4, 1. 2 Sam. 12, 28. Ita de populo Israëlitico, cui Dei nomen additur (qui populus Dei vocatur) Deut. 28, 10. Jes. 63, 19. Jer. 14, 9. Am. 9, 12. 2 Par. 7, 14, de templo 1 Reg. 8, 43. Jer. 7, 10. 11. 14. 30. 34, 15, Hierosolymis Dan. 9, 18. 19, prophetis Jer. 15, 16. — Caeterum *appellari* passim dicitur pro *esse* (appellamur enim ab hominibus et cognomina nanciscimur ab eo quod vel sumus vel certe esse videmur), ut Jes. 1, 26: *postea appellaberis urbs probitatis* i. e. tali epitheto ornaberis, quia re vera iusta eris. 9, 5. 30, 7. 35, 8. 47, 1. 5. 48, 8. 56, 7 (cf. 4, 3. 19, 18 et Comment. nostr. ad Jes. III, p. 29). Ita gr. κεκλῆσθαι Il. 4, 61. Od. 7, 313. Monk ad Eurip. Hippolyt. 2. Porson ad Phoeniss. 576.

3) *praelectum, recitatum est* Esth. 6, 1, sq. בְּ in libro Neh. 13, 1.

Pu. 1) pass. Kal no. 2, litt. f. *vocatus* i. e. *electus est* Jes. 48, 12. — 2) *appellatus est* Jes. 65, 1, plerumque קֹרָא לְ 48, 8. 58, 8. 12. 61, 3. 62, 2. Ez. 10, 13. Caeterum vide ad Niph. fin.

Derivv. קְרָא, קָרִיא, קְרִיאָה, מִקְרָא.

II. קָרָא

i. q. קָרָה *occurrit*, inde *evenit, accidit* alicui (sive bonum, sive malum), sq. acc. pers. Gen. 42, 4. 38. 49, 1. Lev. 10, 19. Inf. קְרָאָה (formae יִרְאָה) *occursus*, inde לִקְרַאת, quod ubique (more Syrorum) contrahitur in לִקְרַאת c. Suff. לִקְרָאתִי, לִקְרַאתְכֶם praep. 1) *in occursum, obviam* Gen. 46, 29. Ex. 4, 27. 18, 7; hostili sensu Iud. 7, 24, praegn. Jos. 11, 20: ut *contumax fieret cor eorum* לִקְרַאת הַמִּלְחָמָה *et bello obviam iret.* — 2) *e regione* Gen. 15, 10. 1 Sam. 4, 2.

Niph. 1) *obviam factus est* alicui, sq. עַל Ex. 5, 3, לִפְנֵי 2 Sam. 18, 9, de rebus Deut. 22, 6. — 2) *forte, casu fuit* 2 Sam. 1, 6. 20, 1.

Hiph. accidere fecit (alicui mala), c. dupl. acc. Jer. 32, 23.

קְרָה chald. fut. יִקְרֵה, יִקְרָא 1) *clamavit* (praeco) Dan. 3, 4. 4, 11. 5, 7. — 2) *recitavit* Esr. 4, 18. 23, *legit* Dan. 5, 8. 16. 17. Part. pass. קְרִי Esr. l. c.

קֹרֵא m. 1) *perdix,* pr. a voce dictus pr. clamans, vocans (ut nostri venatores perdicem *vocare* dicunt, „das Rebhuhn ruft"), cf. Krähe a krähen, et arab. قطا i. e. avis perdici simillima itidem a clamore dicta (v. Burckhardti itin. p. 503. 1067). 1 Sam. 26, 20. Jer. 17, 11 (quo posteriore loco veterum physicorum fabula tangitur, perdicem ova aliena surrepta fovere). — 2) n. pr. m. 1 Chr. 9, 19. 2 Chr. 31, 14.

קָרֵב et **קָרַב** 1 Sam. 17, 41. 2 Sam. 18, 25 Zeph. 3, 2 fut. יִקְרַב, inf. קְרֹב et קִרְבָה Ex. 36, 2 *appropinquavit, prope accessit* (arab. قَرُبَ, syr. ܩܪܶܒ), de hominibus Jos. 10, 24, et poët. de rebus Ez. 37, 7, max. de tempore Deut. 15, 9. Gen. 47, 29: וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת *et appropinquabant dies Israëlis morti.* 1 Reg. 2, 1. Sq. אֶל pers. vel rei Gen. 37, 18. Ex. 14, 20, rarius לְ Iob. 33, 22, sq. בְּ Ps. 91, 10. Spec. a) Deus dr. appropinquare, ubi opem fert afflictis Ps 69, 19. Thren. 3, 57, it. de hominibus sq. אֶל 1 Reg. 2, 7. — Contra b) *accedere* ad Deum dicuntur, qui pie eum colunt Zeph. 3, 2, nec non qui ministerio templo funguntur Lev. 16, 1 (ubi est part. קָרֵב), Ez. 40, 46 (sq. לִפְנֵי). — c) קָרַב אֶל־אִשָּׁה honeste dicitur de officio coniugali Gen. 20, 4. Jes. 8, 3, ut gr. πλησιάζειν, v. Gatackeri Opp. crit. p. 78, arab. قَرُبَ. — d) hostili sensu: *accessit, processit,* sq. לַמִּלְחָמָה, אֶל־הַמִּלְחָמָה in bellum Deut. 20, 2. 3, אֶל עִיר contra urbem Deut. 20, 10. Jos. 8, 5, עַל p. contra aliquem Ps. 27, 2. Cf. קְרָב. — e) Jes. 65, 5: קְרַב אֵלֶיךָ *accede ad te ipsum* i. e. recede huc, noli propius accedere.

Niph. i. q. Kal *accessit* Ex. 22, 7. Jos. 7, 14.

Pi. קֵרַב 1) causat. *appropinquare fecit* Hos. 7, 6. Jes. 41, 21. 46, 13, *admisit, excepit* Ps. 65, 5, *admovit* sibi invicem (duas res) Ez. 37, 17 (ubi קָרַב est imp. pro קָרֵב). — 2) intrans. (et intensive) *valde appropinquavit* Ez. 36, 8, sq. Gerundio.

Hiph. 1) *appropinquare fecit* vel *iussit* i. e. a) *adduxit* homines, sq. אֶל ad aliquem Ex. 28, 1. 29, 4, tempora Ez. 22, 4, ad se *admisit* Num. 8, 9. 10. Jerem. 30, 21. b) *attulit, obtulit* donum Iud. 3, 18. 5, 25, sacrificium Lev. 3, 1. 7, 8. Num. 9, 13 (cf. קָרְבָּן), *detulit* (causam ad iudicem) Deut. 1, 17. c) *sibi admovit* duas res Jes. 5, 8. — 2) sq. מִן: *recedere iussit, removit.* 2 Reg. 16, 14: וַיַּקְרֵב מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת *altare aeneum removit a fronte templi.* Cf. נָגַשׁ no. 2, ubi adde sanscr. *âgam* accedere et recedere. Argutatus enim est Fäsius (neue philol. Jahrb. I, p. 221) recedendi potestatem his verbis abiudicaturus. — 3) intrans. *appropinquavit* Ex. 14, 10, sq. gerundio: prope abfuit (in eo fuit) ut faceret Gen. 12, 11. Jes. 26, 17.

Nomm. deriv. קֶרֶב — קָרְבָּן, קָרוֹב.

קָרֵב m. adj. verbale *appropinquans, accedens* Deut. 20, 3. 1 Reg. 5, 7.

קְרֵב chald. pl. קְרִבוּ *appropinquavit,* accessit Dan. 3, 26. 6, 13.

Pa. obtulit Esr. 7, 17.

Aph. 1) *adduxit* Dan. 7, 13. 2) *obtulit* Esr. 6, 10. 17.

קְרָב m. (Kamez impuro) *proelium, bellum* (a rad. קָרַב litt. d) ve. (praeter 2 Sam. 17, 11) tantum

in poëtico sermone obvium (syr. ܩܘܼܒܵܐ id.) Ps. 27, 2. 55, 19. 22. Iob. 38, 23. Pl. קְרָבוֹת Ps. 68, 31.

קְרָב chald. id. Dan. 7, 21.

קֶרֶב c. Suff. קִרְבִּי (arab. قَلْب, littera ר emollita in ל) pl. c. Suff. קְרָבַי, semel Ps. 103, 1 m. 1) *intimum*, *medium* rei. בְּקֶרֶב *in medio* abit fere in Praep. (ut בְּתוֹךְ) בְּקֶרֶב הָאָרֶץ in (media) terra Gen. 45, 6. Ex. 8, 18. Jes. 7, 22. 10, 23. בְּקֶרֶב חֻצוֹת in (mediis) plateis Jes. 5, 25. בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי inter Canaanitas Iud. 1, 32; post verbum motus בְּקֶרֶב הַמִּלְחָמָה in (mediam) pugnam 1 Reg. 20, 39, transire בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה per media castra Jos. 1, 11. De tempore: בְּקֶרֶב שָׁנִים intra annos Hab. 3, 2.

2) spec. interiora corporis, a) *viscera* Gen. 41, 21. Ex. 29, 13. 22. b) *cor*, *animus*, utpote cogitandi et desiderandi sedes Ps. 5, 10. 49, 12. 64, 7.

קִרְבָה f. st. cstr. קִרְבַת *appropinquatio* Ps. 73, 28. Jes. 58, 2.

קָרְבָּן cstr. קָרְבַּן, pl. קָרְבְּנֵיהֶם Lev. 7, 38 (in aliis libris קָרְבָּנֵיהֶם) m. *oblatio*, *sacrificium*, sive cruentum sive incruentum Levit. 2, 1. 4. 12. 13. 7, 13. 9, 7. 15. V. הִקְרִיב no. 1, b. Non audiendi sunt, si qui (ut Kimchius, Ewaldus) Ezech. 40, 43 הַקָּרְבָּן aliud vc. esse statuunt *kārᵉban* appellandum et a Piël derivandum, quae coniugatio *offerendi* significatu plane caret. Non obstante Metheg c. Abulwalide efferendum *korban*, v. Lehrgeb. pag. 43, cf. arab. قُرْبَان, et quod statim sequitur:

קֻרְבָּן m. *oblatio* Neh. 10, 35. 13, 31.

קַרְדֹּם m. *securis*, c. Suff. קַרְדֻּמּוֹ 1 Sam. 13, 20. Pl. קַרְדֻּמִּים V. 21, קַרְדֻּמּוֹת Ps. 74, 5. Jer. 46, 22, it. קַרְדֻּמּוֹת (sine Dag.) Iud. 9, 48. (Arab. قَدُوم, talmud. קדום id. Hebraeum autem קרדם [illegible] tem ex verbali Pi. [illegible] inserta littera r [v. ר], a [illegible] maria acuendi significatione [illegible] גָּזַם, קָסַם. Alia eaque mollior [illegible] eiusdem vc. forma videtur [illegible] ubi cf. formas arabicas.

קָרָה f. (a rad. קָרַר) *frigus* [illegible] 25, 20.

קָרָה fut. יִקְרֶה, apoc. יִקֶר [illegible] no. II 1) *occurrit*, *obvius* [illegible] alicui, sensu hostili, sq. acc. [illegible] 25, 18 v. Niph. — 2) [illegible] *accidit* Jes. 41, 22, sq. acc. [illegible] Gen. 44, 29. 1 Sam. 28, 10. [illegible] 4, 7. 6, 13. Eccl. 2, 14, 9, 11 [illegible] לְ Dan. 10, 14. Ruth 2, 3 [illegible] וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז *casus eius* (ein ihr günstiger [illegible] wollte), *ut ager Boasi* [illegible]

Niph. 1) *occurrit*, *obviam* [illegible] *ctus est* Num. 23, 15, sq. [illegible] nostr. *auf* jem. stoſsen) Ex. [illegible] (coll. 5, 3), sq. אֶל Num. [illegible] 16, sq. לִקְרַאת V. 3. — 2) [illegible] *fuit*, *casu adfuit* 2 Sam. [illegible] Cf. קָרָא Niph.

Pi. קֵרָה *contignavit* pr. [illegible] ut trabes sibi invicem occurr[illegible] (cf. קוֹרָה trabs) 2 Chr. [illegible] Neh. 2, 8. 3, 3. 6, inde [illegible] *aedificavit* Ps. 104, 3.

Hiph. 1) *fecit*, *ut occurr*[illegible] sq. לִפְנֵי Gen. 27, 20. 24 [illegible] הַקְרֵה־נָא לְפָנַי הַיּוֹם *fac ut* [illegible] *mihi occurrat* (quam quaero [illegible] 2) *obvium fecit*, h. e. [illegible] rem obviam, opportunam [illegible] 35, 11.

Derivv. קוֹרָה, קָרֶה, [illegible] מִקְרֶה, מְקָרֶה, קֶרֶת, et [illegible] קִרְיוֹת, קַרְתָּן, קַרְתָּה.

קָרֶה m. *casus*. Deut. 23, 11 [illegible] לָיְלָה *propter casum noctu*[illegible] h. e. pollutionem nocturnam [illegible] mudici ita utuntur nomine [illegible]

קָרֹב m. adj. 1) *propinquus* a) de loco Gen. 19, 20, sq. אֶל 45, 10. Deut. 22, 2. Esth. 1, 14 (ubi locus etiam dignitatem includit). קְרֹבֵי יְיָ appellantur Levitae, quibus licet prope ad Deum accedere Lev. 10, 3. Ez. 42, 13. מִקָּרוֹב e propinquo, ex vicinia Deut. 32, 17. b) de tempore V. 35. Jes. 13, 6. Ez. 7, 7, sq. מִפְּנֵי (cf. prope abesse ab, arab. قَرُبَ sq. مِن). Iob. 17, 12: אוֹר קָרוֹב מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ *lux prope abest a tenebris*, mox in tenebras mutabitur. c) de cognatione et affinitate, sq. אֶל Num. 27, 11, et לְ Ruth 2, 20. Propinquus appellatur etiam d) familiaris. קְרֹבַי familiares mei Ps. 38, 12. Iob. 19, 14. Ps. 75, 2: קָרוֹב שְׁמֶךָ *propinquum* i. e. nobis familiare *est nomen tuum*, id quotidie in ore gerimus (cf. arab. قَرُبَ notus fuit). Jer. 12, 2. e) qui alteri succurrit, opem fert. Ps. 34, 19: קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב. 119, 151. 148, 14.

2) *brevis* (arab. قَرِيبٌ) et concr. *breve*, *brevitas*. Iob. 20, 5: *iubilum impiorum* מִקָּרוֹב *breve est* (von kurzer Dauer). מִקָּרוֹב praeterea est: intra breve spatium, *brevi*, *mox*, arab. عن قريب, من قريب Ez. 7, 8.

קָרַח pr. *glabrum fecit* (v. קֶרַח glacies), spec. *calvum fecit*. קָרַח קָרְחָה calvitium fecit Levit. 21, 5. Mich. 1, 16. (Litteris emollitis inde orta est rad. גָּלַח q. v.).

Niph. calvitium factum est, sq. לְ propter aliquem (mortuum) Jer. 16, 6.

Hiph. i. q. Kal Ezech. 27, 31.

Hoph. pass. מֻקְרָח calvatus Ez. 29, 18.

Derivv. קֵרֵחַ — קָרַחַת statim sequuntur.

קָרֵחַ (calvus) n. pr. m. 2 Reg. 25, 23. Jer. 40, 8.

קֵרֵחַ m. *calvus in occipite* (differt a גִּבֵּחַ q. v.) Lev. 13, 40. 2 Reg. 2, 23. Chald. קְרִיחַ id.

קֶרַח m. 1) *glacies* a glabritie dicta Iob. 6, 16. 37, 10. 38, 29, inde *frigus* Gen. 31, 40. Jer. 36, 30. — 2) *crystallus*, ut gr. κρύσταλλος, a similitudine glaciei Ez. 1, 22.

קֹרַח m. 1) i. q. antecedens no. 1, *glacies*, poët. de *grandine* Ps. 147, 17. — 2) n. pr. a) filii Esavi Gen. 36, 5. 14. b) filii Eliphasi et tribus Idumaeae ab eo ortae, ibid. V. 16. c) viri Levitae contra Mosen coniurati Ex. 6, 21. Num. 16, 1 sqq. Eiusdem gentis sunt בְּנֵי קֹרַח *Korachitae*, Levitae et cantores, Davidi aequales (v. קָרְחִי), quibus decem Psalmi tribuuntur Ps. 42 (43) — 49. 84. 85. 87. 88. d) 1 Chr. 2, 43.

קָרְחָה, semel קָרְחָא Ez. 27, 31 f. *calvitium* a) in occipite Lev. 21, 1, quale sibi tondere solebant lugentes Jer. 47, 5. 48, 37. Ez. 7, 18. b) in sincipite i. q. גַּבַּחַת Deut. 14, 1.

קָרְחִי patron. a קֹרַח no. 2, c. Num. 26, 58. 1 Chr. 12, 6. 9, 19. 26, 1.

קָרַחַת f. i. q. קָרְחָה *calvitium* in occipite Levit. 13, 42. 43, inde transl. locus depilis in aversa parte panni Lev. 13, 55.

קְרִי, in pausa קֶרִי m. (a rad. קָרָה) *occursus hostilis* Lev. 26, 28, in hac locutione: הָלַךְ קְרִי עִם *ivit in occursum* (ut pugnaret) *cum* al. i. e. *opposuit se*, *restitit* alicui Lev. 26, 21. 23, בְּקֶרִי V. 24. 27. 40. 41.

קָרִיא m. (a קָרָא no. I) *vocatus*, *electus* Num. 16, 2, et 1, 16 Cheth.

קְרִיאָה f. *proclamatio*, *praeconium* Jon. 3, 2.

קִרְיָה f. *urbs*, *oppidum*, i. q. עִיר, sed poëtis fere solis usitatum Jes. 1, 21. 26. 22, 2. 25, 2. 26, 5. 32, 13. Ps. 48, 3. Prov. 10, 15. Iob. 39, 7, vide tamen Deut. 2, 36. 1 Reg. 1, 41. 45. (Syr. ܩܪܝܐ id.,

arab. قَرْيَة, قِرْيَة urbs it. vicus). Rad. קָרָה Pi. contignavit, exstruxit. Cf. קֶרֶת.

Nomina propria oppidorum sunt: a) קִרְיַת אַרְבַּע Gen. 23, 2. Jos. 15, 54. 20, 7, c. art. קִרְיַת הָאַרְבַּע Neh. 11, 25 (i. e. urbs Arbae, viri Enacitae, v. אַרְבַּע; minime Quadricomium) antiquum nomen Hebronis, sed Nehemiae tempore adhuc usitatum (Neh. l c.). — b) קִרְיַת בַּעַל idem oppidum quod frequentius קִרְיַת יְעָרִים appellatur (v. litt. d) Jos. 15, 60. 18, 14, et בַּעֲלָה no. 2, a. — c) קִרְיַת־חֻצוֹת (oppidum vicorum) opp. Moabitarum Num. 22, 39. — d) קִרְיַת־יְעָרִים (urbs silvarum) in confiniis tribuum Judae et Benjamini Jos. 9, 17. 18, 15. Iud. 18, 12. 1 Sam. 6, 21, c. art. קִרְיַת הַיְּעָרִים Jer. 26, 20, contractius קִרְיַת־עָרִים Esr. 2, 25, adeoque קִרְיַת Jos. 18, 28, alibi etiam קִרְיַת־בַּעַל, v. litt. b. — e) קִרְיַת־סַנָּה Jos. 15, 49 (urbs palmae, cf. סַנְסִנִּים) et קִרְיַת־סֵפֶר (urbs libri) in tribu Judae, alibi דְּבִיר Jos. 15, 15. 16. Iud. 1, 11. 12. — f) קִרְיַת עָרִים v. litt. d. — g) קִרְיָתַיִם (urbs gemina) α) in agro Rubenitarum Num. 32, 37. Jos. 13, 19, postea Moabitis parens Jer. 48, 1. 2. 3. Ez. 25, 9. β) in agro Naphtalitarum 1 Chron. 6, 5, alibi קַרְתָּן.

קִרְיָה et **קִרְיָא** chald. id. Esr. 4, 10 sqq.

קְרִיּוֹת (urbes) n. pr. duorum oppidorum, alterius in tribu Judae Jos. 15, 25, alterius Moabitarum Jer. 48, 24. 41. Am. 2, 2.

קִרְיַת n. pr. v. supra קִרְיָה litt. d.

קָרַם *obduxit* (syr. et chald. metallo induxit), sq. עַל, ut alia tegendi verba. Ez. 37, 6: קָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר *cutem vobis inducam*. Intrans. *obductus est* fut. יִקְרַם V. 8.

קֶרֶן f. 1) *cornu*, ut bovis, hirci, arietis. (In omnibus linguis cognatis. Adde gr. κέρας, lat. cornu, gall. *corne*, goth. haurn, unde nostr. *Horn*). Meton. … *lum corneum* vel cornu, quo … vasculo utebantur 1 Sam. 16, … 1 Reg. 1, 39. b) buccina … *cornu* Jos. 6, 5. Metaph. … lum est *roboris* et potentiae, … gine a tauris aliisque … cornutis petita. Jer. 48, 25: … *ctum est Moabi cornu* h. e. … eius fractum est, cf. Thren. … Ps. 75, 11. הֵרִים קֶרֶן פ׳ … s. evexit cornu alic. (Deo …) potentiam et dignitatem … Ps 89, 18. 92, 11. 148, 14. 1 … 2, 10. Thren. 2, 17 (cf. … p. 516. Haririi Cons. 43, … 99 ed. de Sacy ibique notae. Alexandri Magni epith. … bicornis, quod nil dubitans … *tem* interpretor). Inde … altum est cornu meum i. e. … robur meum, altiores … sumo Ps. 89, 25. 112, 9. 1 … 2, 1. In eandem sententiam … 6, 13: לָקַחְנוּ לָנוּ קַרְנַיִם *cornua* … *bis sumsimus*. Contra in … partem accipitur … cornu suum i. e. superbiunt … 5. 6. (Cf. lat. *cornua sumere* … iis qui nimia in viribus suis … posita ferociores sunt, adde … Od. 3, 21, 18: addis cornua … peri). Similis metaphora … lis Iob. 16, 25: *immisi in* … *rem cornu meum*, ex nostrae … guae genio dixeris caput meum … quo summum decus summaque … ria inest. Ps. 18, 3 Davides … appellat: קֶרֶן יִשְׁעִי *cornu* … *mei* s. *liberationis meae* i. e. … strumentum liberationis, … a bestiis cornutis petita, … nibus adversarios arcent. … *ibi* (Sione) *germinare faciam* … *vidi cornu* faciam ut floreat … tia regni Davidici, vel pot… mni Davidicae sobolem … largiar. — Ubi vera cornua …

guntur, pro plur. utuntur duali קַרְנַיִם et קְרָנַיִם (tanquam a קֶרֶן) Dan. 8, 3, 6. 20, rarius pl. קְרָנוֹת Zach. 2, 1. 4. Ps. 75, 11. Ez. 27, 15 (ubi *cornua eboris* dicuntur pro dentibus elephantinis, errore apud veteres vulgari, cf. Plin. H. N. XVIII, §. 1). A similitudine *cornu* dicitur

2) *vertex* montis, quem Helvetii quoque cornu appellant, ut *Schreckhorn, Wetterhorn, Aarhorn* Jes. 5, 1. (Arab. id.).

3) קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ *cornua altaris* sunt eminentiae in quattuor altaris angulis cornubus similes, quales in Aegyptiorum aris adhuc superstitibus, nominatim in his, quas Belonius effodit, ipse oculis usurpavi. Levit. 4, 7. 18. 25. 30. 34. 8, 15. 9. 16, 18. Ipsi arae anguli intelligi non possunt v. Ex. 27, 2. Poët. denique

4) dual. קַרְנַיִם dicitur de *radiis* fulguris Hab. 3, 4, quemadmodum Arabum poëtae primos solis orientis radios cum cornubus comparant, solemque inde dorcada appellant, v. אַיָּלָה. Inde

ק verb. denom. *radiavit, radios sparsit, splenduit* (de facie Mosis) Ex. 34, 29. 30. 35. Ridicule Aqu. et Vulg. *cornuta erat*, unde pictores Mosen cornutum fingunt.

Hiph. cornua gessit (pr. emisit, produxit) Ps. 69, 32.

ק emphat. קַרְנָא chald. *cornu* Dan. 7, 5 sqq. 7, 8. Dual. קַרְנַיִן etiam e numero plurali ib. V. 8. 20. 24.

קֶרֶן הַ (cornu fuci) n. pr. f. Job. 42, 14.

ק *curvavit se*, inde *corruit*, *collapsus est*, i. q. כָּרַע in altero membro Jes. 46, 1. (Vett. versiones: fractus est, collato verbo كسر fregit). Hinc

ק pl. קְרָסִים cstr. קַרְסֵי pr. curvatura, *articulus* (Gelenk, cf. קַרְסֹל), inde *ansula, uncinus*, cui laqueolus immittitur Ex. 26, 6. 11. 33. 35, 11. 39, 33.

קֶרֶס v. קַיִס.

קַרְסֹל pr. diminut. a קֶרֶס (v. ad ל p. 511) *articulus, nodiculus*, Gelenkchen, spec. *talus* (quem etiam germ. diminutivo exprimimus *Knöchel*). Dual. קַרְסֻלַּיִם. Ps. 18, 37: לֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי *non vacillant tali mei*. 2 Sam. 22, 37. Vulg. tali. (Cf. Targ. Ez. 47, 3). Non dubitans a nostro vocabulo (quadrilittero in trilitterum contracto) duco arab. قزل talipedavit, talis vacillantibus incessit, vulgo: claudicavit, أقزل homo ita incedens, talis cruribusque infirmis. Cf. כָּסַל.

קָרַע 1) *disrupit, discidit*, ut vestes in luctu Gen. 37, 29. 34. 44, 13. 2 Sam. 13, 31. 2 Reg. 18, 37, fera pectus alicuius Hos. 13, 8, Deus coelum Jes. 63, 19. קָרַע עֵינַיִם בַּפּוּךְ Jer. 4, 30 oculos stibio disrupit, quod fit nimio stibio oculis illito (v. כָּחַל, פּוּךְ). — 2) *avellit* Lev. 13, 56. 1 Sam. 15, 28: *Jehova Israëlis regnum a te avellit* 28, 17. 1 Reg. 11, 11. 3) *dissecuit* (cultro) Jer. 36, 23. 4) *excidit* (fenestras in muro) Jer. 22, 14. 5) verbis *proscidit, maledixit* Ps. 45, 15. (Arab. قرع II. increpuit, corripuit. Cf. נָקַב no. 1. 2. 3).

Niph. pass. *discissus est*, de vestibus Ex. 28, 32. 39, 23, de altari scisso 1 Reg. 13, 3. 5.

קְרָעִים m. pl. *panni laceri* 1 Reg. 11, 30. 31. Prov. 23, 21.

קָרַץ 1) fere i. q. cogn. קָרַע *scidit*, inde *excidit, perdidit*, arab. قرص, unde קֶרֶץ excidium, et chald. קְרַץ frustum.

2) spec. dentibus scidit, *momordit* (arab. قرص), max. in formulis a) קָרַץ שְׂפָתַיִם labia momordit,

quod est hominis maligni insidias parantis Prov. 16, 30. b) קֹ׳ עַיִן 10, 10. Ps. 35, 19, et בְּעֵינָיו Prov. 6, 13 oculos compressit (labiorum instar), oculis nictavit post tergum alterius, quod itidem maligni et dolosi est.

Pu. avulsus est, decerptus est. Iob. 33, 6: מֵחֹמֶר קֹרַצְתִּי גַם־אָנִי *de luto decerptus sum et ego*, imagine a figulo repetita, qui vasculum formaturus luti partem de massa decerpit.

קֶרֶץ m. *excidium* Jer. 46, 20. V. rad. no. 1.

קְרַץ m. chald. *frustum*, syr. ܩܶܪܨܳܐ, v. rad. no. 1, in hac locutione: אֲכַל קַרְצֵי דִי comedit frusta alicuius, metaph. pro: *calumniatus est*, obtrectavit, sycophantam egit, eadem metaphora, qua lat. mordere, dente carpere, dente rodere dicuntur sycophantae. Dan. 3, 8. 6, 25. (Syr. ܐܶܟܰܠ ܩܰܪܨܳܐ id. Arab. أَكَلَ لَحْمَهُ carnem alicuius comedit, calumniatus est, et simpl. اكل IV. calumniatus est, أُكْلَة calumnia. Caeterum aliam huius formulae explicandae rationem ingressus est Storrius, Observatt. ad analog. et synt. ling. hebr. p. 4, eam reddens: calumniâ pasci i. e. huic operam dare ad explenda animi invidi desideria).

קַרְקַע m. quadril. 1) *fundus, solum* (cf. arab. قَرْقَر et قَرْق solum aequabile) a) in tabernaculo sacro et templo Num. 5, 17. 1 Reg. 6, 15. 16. 30. 7, 7: מִן הַקַּרְקַע וְעַד הַקַּרְקַע *a fundo ad lacunar s. tegumentum* (quod conclavium superiorum fundus est), von einem Boden zum andern, i. e. in omnibus parietibus ab imo ad summum (non, ut de Wettius: über den ganzen Fufsboden). b) de fundo maris Am. 9, 3. — 2) n. pr. oppidi in regione australi tribu Judae Jos. 15, 3.

קַרְקֹר (fort. i. q. قَرْقَر solum planum et molle) n. pr. oppidi trans-Jordanensis Iud. 8, 10.

קָרַר rad. inusit. *friguit.* Chald. syr. id. Arab. قَرَّ friguit, ... Nomm. deriv. קַר, קֹר, מְקֵרָה.

קָרַשׁ rad. inusit. (cogn. verb. ... *secuit, resecuit*, arab. ... Kamûso p. 823 i. q. ...

קֶרֶשׁ c. Suff. קַרְשְׁךָ Ez. 27, 6 קְרָשִׁים m. *asser, tabula* Ex. ... 15 sqq. 36, 20 sqq. Collect. ... *lata* (navis) Ez. l. c.

קֶרֶת (a rad. קָרָה, formae ... כִּפָּה) f. vc. poët. i. q. ... sed rarius Iob. 29, 7. Prov. 9, 3. 11, 11. Chald. ... Idem superest in nominibus ... punicarum et syriacarum, ... *Tigranocertae*, neque non ... mis phoenico-siculis Panor... quorum fronti inscriptum ... (מַחֲנֹת castra, prob. ... urbis nomen), tergo ... (קֶרֶת חֲדָשֶׁת urbs nova. ... *Carthago*, cui parebat Pa... v. Bayer. ad Sallust. p. ... net descr. des medailles pl. ...

קַרְתָּה (urbs) n. pr. oppidi Sebulonitarum Jos. 21, 34.

קַרְתָּן (duo oppida, dualis ... קֶרֶת) n. pr. oppidi in tribu ... tali, alias קִרְיָתַיִם q. v. Jos. ...

קָשָׂה rad. inusit., sec. ... i. q. קָצָה no. II, *decortic*... de *tornavit*, et universe ... *dam formam finxit*, ... קַשְׂקֶשֶׂת et

קַשְׂוָה et **קְשׂוָה**, tantum plur. ... Exod. 25, 29. 37, 16. ... Num. 4, 7 *phialae*. (Chald. ... קְסוּת id.).

קָסַם rad. inusit. i. q. קָשַׁם, arab. قسط aequaliter distribuit, unde قسط mensura, portio demensa, tatera, et hebr.

קְשִׂיטָה f. Gen. 33, 19. Jos. 24, 32. Iob. 42, 11 pr. appensum, dein de certo quodam pondere (cf. כִּכָּר, שֶׁקֶל, מָנֶה) auri argentique, quo, ut siclo, aetate patriarcharum tanquam pecunia utebantur. Siclo gravius fuisse et quattuor fere siclos habuisse coniicere possis locis Gen. 33, 19. 23, 16 inter se collectis. Autore Rabbi Akiba (ap. Bochartum in Hieroz. T. I, 3, c. 43) seriore quoque tempore moneta quaedam in Africa *Kesita* appellabatur. Vett. interpretes fere omnes *agnum* intelligunt: quae significatio autem neque ullum vel in etymo vel in linguis cognatis praesidium habet, neque moribus patriarcharum consentanea est, quorum aevo iam desierant merces permutari et verae emtiones in usu erant nummis vel appensis vel numeratis (Gen. 23, 16. 47, 16), v. quae contra Frid. Spanhem. in hist. Iobi (Opp. III, p. 84) felicissime disputavit Bochartus l. c. Nummus agni figuram gerens, in quo nuper *Kesitam* sibi reperisse videbatur *Frid. Münterus* (in progr. dan. de Kesita, Koppenh. 1824) me iudice nummus est Cypro cusus, cuius generis plures exstant.

קַשְׂקֶשֶׂת pl. קַשְׂקְשִׂים 1 Sam. 17, 5 et קַשְׂקְשׂוֹת Ez. 29, 4 f. *squama*, a decorticando dicta, v. rad. קָשָׂה. Lev. 11, 9 sqq. שִׁרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים lorica squamata i. e. lamellis ferreis constans squamas referentibus 1 Sam. 17, 5.

קַשׁ m. *stipula* (a colligendo dicta, v. קָשַׁשׁ). Ex. 15, 7. Jes. 5, 24. 47, 14, *palea* vento dispersa Iob. 13, 25. Jes. 40, 24. 41, 2.

קִשֻּׁא, tantum in pl. קִשֻּׁאִים *cucumis*, cuius variae species in Aegypto et Palaestina crescunt. Num. 11, 5. Arab. قثّاء, syr. ܩܛܘܬ, ܩܛܘܐ, unde Cucumis Chate Linn., gr. litteris transpositis σικυός, σικύα. Originem recte iam Talmudici quaesiverunt in difficultate concoctionis (a קָשָׁא = קָשָׁה no. I), cf. Plin. 19, 5.

Deriv. מִקְשָׁה no. II.

קָשַׁב fut. יִקְשַׁב *attendit* ad al., semel in Kal Jes. 32, 3, ubi auri tribuitur. (Originem pono in *acuendo*, ut קָשַׁב idem fere sit quod קָצַב, nostr. *die Ohren spitzen*, arrexit aures, locutione ab animalibus petita, cf. quae observavimus s. v. אֹזֶן p. 31).

Hiph. addito הִקְשִׁיב אָזְנוֹ aurem arrexit (pr. acuit) i. e. attendit ad al. Ps. 10, 17. Prov. 2, 2, omisso אָזְנוֹ id., sq. אֶל Ps. 142, 7. Neh. 9, 34, לְ Ps. 5, 3. Jes. 48, 18, עַל Prov. 17, 4. 29, 12, בְּ Ps. 66, 19 acc. Iob. 13, 6. Inde

קַשָּׁב f. קַשֻּׁבָת adj. *attentus* Neh. 1, 6. 11.

קַשֻּׁב adj. id. Ps. 130, 2.

קֶשֶׁב m. *attentio* Jes. 21, 7: הִקְשִׁיב קֶשֶׁב רַב קָשֶׁב *attendit quam potuit maxima attentione*.

I. **קָשָׁה** 1) i. q. arab. قسا *durus fuit*, v. c. de verbis 2 Sam. 19, 44. — 2) *gravis fuit*, de manu Dei puniente 1 Sam. 5, 7, de ira Gen. 49, 7. — 3) *difficilis*, *arduus fuit* Deut. 1, 17. 15, 18.

Niph. part. נִקְשֶׁה *gravatus*, *dura sorte afflictus fuit* Jes. 8, 21.

Pi. Gen. 35, 16: וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ *difficilem partum habuit* (sie hatte es schwer beym Gebären). Comm. 17 in eadem formula est Hiph. (sed a me non impetro, ut, quod nuper propositum est, וַתְּקַשׁ pro fut. Hiph. habeam, pro וַתְּקַשׁ).

Hiph. הִקְשָׁה, fut. apoc. וַיַּקֶשׁ

1) *durum fecit, obduravit*, v. c. a) cervices i. e. *obstinatus, contumax fuit* Deut. 10, 16. 2 Reg. 17, 14, omisso עֹרֶף Iob. 9, 4. b) sq. לֵב animum alic. obfirmavit, *pervicacem reddidit* Ex. 7, 3. Deut. 2, 30; ה׳ לִבּוֹ animum suum obfirmavit Ps. 95, 8. Prov. 28, 14. — 2) *grave fecit* (iugum) 2 Reg. 12, 4. — 3) *difficilem fecit*. 2 Reg. 2, 10: הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל *difficile quid petiisti*. Exod. 13, 15: כִּי הִקְשָׁה פַרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ *quum Pharao difficilem faceret dimissionem nostram*, nollet nos dimittere.

Derivv. קָשֶׁה, קְשִׁי et n. pr. קִשְׁיוֹן, adde קִשֻּׁאִים.

II. קָשָׁה i. q. קָצָה, arab. قشا *decorticavit*, impr. tornando, inde *tornavit*, forma rotunda elaboravit.

Derivv. מִקְשָׁה, מִקְשָׁה.

קָשֶׁה m. adj. קָשָׁה f. 1) *durus*, de dura servitute Exod. 1, 14. 6, 9. 1 Reg. 12, 4, verbis duris i. e. asperis Gen. 42, 7. 30. Iob. 30, 25: קְשֵׁה־יוֹם *cuius dies durus* (sors dura) *est*, infelix. — 2) *firmus*, σκληρός Cant. 8, 6, et in malam partem *obfirmatus*. קְשֵׁה עֹרֶף *pertinax* Exod. 32, 9. 34, 9, קְשֵׁה פָנִים perfricti oris, *impudens* Ez. 2, 4, קְשֵׁה לֵב pervicacis animi 3, 7, omisso לֵב id. Jes. 48, 4. — 3) *gravis*, a) i. q. vehemens, de vento Jes. 27, 8, de proelio 2 Sam. 2, 17; b) i. q. potens, multum valens 2 Sam. 3, 39; c) קְשַׁת רוּחַ depressi animi, animi aeger 1 Sam. 1, 15. — 4) *difficilis, arduus* Ex. 18, 26.

קְשׁוֹט chald. *veritas* i. q. hebr. קֹשֶׁט Dan. 4, 34. מִן קְשֹׁט ex vero i. e. *vere* Dan. 2, 47.

קָשַׁח arab. قسح i. q. קָשָׁה *durus fuit*, cf. s. v. קָלַח. In Kal inusit.

Hiph. 1) *obduravit* animum Jes. 63, 17. — 2) *dure habuit* sive *tractavit* Iob. 39, 16.

קָשַׁט rad. inusit. i. q. קָסַט, قسط ex aequo divisit, conj. IV. aequus fuit. (Willmet. in Lex. arab. h. v. originem ponit in duritie, inde in probitate flecti nescia, ut vicinum sit radd. קָשָׁה, קָשַׁח). Inde

קֹשֶׁט m. Ps. 60, 6 et קֹשְׁטְ Prov. 22, 21 *veritas*. (Chald. קוּשְׁטָא, syr. ܩܘܫܬܐ litteris ת et ט permutatis id.).

קְשִׁי m. (a rad. קָשָׁה) *durities animi, pertinacia* Deut. 9, 27.

קִשְׁיוֹן (durities) n. pr. oppidi tribus Issacharitarum Jos. 19, 20. 21, 28, quod 1 Chr. 6, 57 קֶדֶשׁ nominatur.

קָשַׁר fut. יִקְשֹׁר 1) *ligavit*, c. acc. et עַל alligavit aliquid alicui rei Gen. 38, 28. Prov. 3, 3. 6, 21. 7, 3, c. acc. et בְּ Iob. 39, 10 (?). Jos. 2, 18 (sed Iob. 40, 29 huc ad verbi structuram non pertinet: *num alligas eum puellis tuis?* i. e. ut eo delectentur filiolae tuae). Metaph. Gen. 44, 30: נַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְנַפְשׁוֹ *animus eius* (patris) *affixus est animo eius* (pueri), intimo amore eum complectitur (cf. 1 Sam. 18, 1). Prov. 22, 15.

2) *conspiravit, coniuravit* (pr. coniunxit, confoederavit se cum aliis), sq. עַל contra aliquem 1 Sam. 22, 8. 2 Sam. 15, 31. 1 Reg. 15, 27. 16, 9. 16. 2 Reg. 10, 9 cet., plene קָשַׁר קֶשֶׁר, v. קֶשֶׁר.

3) Part. pass. קָשׁוּר *ligatus*, inde constrictus, compacto et constricto corpore, i. e. *robustus* Gen. 30, 42. De verbis ligandi, quae ad robur referuntur v. חָזַק no. 3. חוּל no. 6.

Niph. 1) pass. Kal no. 1, metaph. 1 Sam. 18, 1 (cf. Gen. 44, 30). — 2) *colligatus, compactus est* (murus), ideoque *absolutus est* Neh. 3, 38.

Pi. 1) i. q. Kal no. 1 *colligavit*

Iob. 38, 31. — 2) *alligavit sibi* (cinguli instar), sq. acc. Jes. 49, 18: תְּקַשְּׁרִים כַּכַּלָּה *eos tibi alligatis, ut sponsa* sc. alligat cingulum. In altero hemistichio: *eos indues ceu ornamentum*. *Pu.* part. מְקֻשָּׁרוֹת *robustae* (agnae) Gen. 30, 41, v. Kal no. 3.

Hithpa. i. q. Kal no. 2. 2 Reg. 9, 14. 2 Chr. 24, 25. 26. Inde

קֶשֶׁר m. c. Suff. קִשְׁרוֹ *coniuratio*, v. rad. no. 2. 2 Reg. 11, 14. קָשַׁר קֶשֶׁר coniurationem fecit 12, 21. 14, 19. 15, 30. Jes. 8, 12. Et

קִשֻּׁרִים m. *cingula, fasciae* mulierum, impr. sponsae (cf. Jes. 49, 18). Jes. 3, 20. Cf. קָשַׁר no. 2.

קָשַׁשׁ in Kal non legitur nisi Zeph. 2, 1, v. Hithpa.

Po. קֹשֵׁשׁ *collegit, conquisivit* (arab. قَشَّ), v. c. stipulam Ex. 5, 7. 12, ligna Num. 15, 32.

Hithpo. metaph. *collegit se* i. e. in semet ipsum descendit, se recepit (sich sammeln). Zeph. 2, 1.

Deriv. קַשׁ.

קֶשֶׁת, pl. קְשָׁתוֹת cstr. קַשְּׁתוֹת comm. (m. 1 Sam. 2, 22, f. Prov. 18, 35) 1) *arcus* (a rad. קוּשׁ, formae שַׁחַת, נַחַת, סֹלֶת, quanquam ת servile postea in litteram radicalem abiit, cf. aram. ܐܶܬܩܰܫܬ iaculatus est, v. Lgb. 439. 474. Arab. قَوْسٌ arcus). a) ad sagittas mittendas Gen. 21, 16. Jes. 13, 18. Iob. 20, 24 et saepe. דָּרַךְ קֶשֶׁת arcum tetendit, v. דָּרַךְ. בֶּן־קֶשֶׁת filius arcus h. e. sagitta Iob. 41, 20. Meton. *arcus* dr. α) pro sagittariis, אַנְשֵׁי קֶשֶׁת Jes. 21, 17. 22, 3. Ps. 78, 57, ubi קֶשֶׁת רְמִיָּה sunt *sagittarii dolosi* (qui simulata fuga fallunt). Cf. קָצִיר de messoribus. β) carmen de arcu 2 Sam. 1, 18 i. e. Davidis carmen elegiacum in Saulum et Jonathanem compositum, in quo arcus fit mentio V. 22, de qua carminibus librisque inscribendi ratione Orientalibus usitata v. Jones de poësi asiatica p. 269. Comment. nostr. ad Jes. 22, 1. Alibi arcus metaph. est pro robore et potentia, inde *arcum alic. frangere* i. e. vires eius frangere, potentiam evertere. Hos. 1, 5. Jer. 49, 35. Iob. 29, 20: *arcus meus corroboratur in manu mea*, h. e. vires meae crescunt. Gen. 49, 24. — b) *arcus coelestis, iris*, gr. τόξον Gen. 9, 13 sq. Ez. 1, 28. Inde denom.

קַשָּׁת m. *sagittarius* Gen. 21, 20.

קָתַה rad. inusit. v. יְקֻתִיאֵל.

קַתְרוֹס chald., ubique Keri pro קִיתָרוֹס *cithara* q. v. Est haec forma in Targg. usitatior, sed eam ipsam ob causam in contextu Danielis minus probanda, quam illa.

ר

Resch, vicesima Hebraeorum littera, ubi numeri nota est, i. q. 200. Nomen רֵישׁ i. q. chald. רֵאשׁ et hebr. רֹאשׁ *caput* notat, et refertur ad figuram huius elementi in alphabeto phoenicio (𐤓), ex qua capite eius retrorsum flexo orta est figura graeci Ῥῶ.

Cognata est haec littera 1) tanquam liquidarum durissima reliquis liquidis, et passim permutatur cum ל et נ, v. pag. 511. 635. 2) quatenus gutture proferebatur, gutturali ע, p. 726. 3) permutatur passim cum sibilantibus, max. ז, cf. זָרַם et בָּזַק et בָּרַק radios sparsit, חָרַם, חָסַם arab. خرم et خزم it. رم et زم capistravit, فخر et فخز superbivit,

et quae sunt reliqua. Adde lusum in verbis חָרוֹן et חָזוֹן Ez. 7, 13.

Praeterea notandum, pro littera geminata passim litteram simplicem poni ante eam inserto ר, maxime in Aramaismo et sequiore Hebraismo, ut כִּסֵּא chald. כָּרְסֵא solium, דַּמֶּשֶׂק in Paralipp. דַּרְמֶשֶׂק Damascus, כַּרְבֵּל quadrilitt. ortum ex Pi. כִּבֵּל ligavit, adde סַרְבַּל, כַּרְסֵם, קַרְדֹּם, neque aliter explicanda sunt שַׁרְבִיט sceptrum i. q. שֵׁבֶט, chald. גַּרְמִידָא ulna i. q. גֹּמֶד, orta ex שַׁבִּיט, גַּמִּיד, etsi hae formae non amplius reperiuntur.

רָאָה inf. absol. רָאֹה, רָאוֹ, cstr. רְאוֹת, רְאֹה, fut. יִרְאֶה, apoc. יֵרֶא, c. Vav convers. וַיַּרְא, raro וַיִּרְאֶה 1 Sam. 17, 42. 2 Reg. 5, 21, in reliquis formis וַתֵּרֶא, תֵּרֶא; וָאֵרֶא

1) *vidit.* (Arab. رَأَى id. Congruit gr. ὁράω, ut יָדַע gr. εἴδω, lat. video). Constr. sq. acc. (sexcenties), raro sq. dat. Ps. 64, 6, et c. dupl. acc. Gen. 7, 1: רָאִיתִי אֹתְךָ צַדִּיק *te vidi iustum;* sq. integra sententia praemisso כִּי v. c. Gen. 6, 5: וַיַּרְא יְהוָה כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם. 28, 6. 29, 31. 38, 14, etiam per antiphonesin 1, 4: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי טוֹב. 6, 2. Ex. 2, 2, sq. הֲ interrogativo (ob) Exod. 4, 18. Omisso accusativo Ps. 40, 13: *peccatorum poenae* לֹא יָכֹלְתִּי לִרְאוֹת *non possum videre eas* i. e. earum copiam oculis complecti. 40, 4: רַבִּים יִרְאוּ וְיִירָאוּ *multi viderunt* (testes fuerunt liberationis meae) *et reveriti sunt*, cf. eundem verborum lusum 52, 8. Iob. 6, 21. — Spec. a) *videre faciem regis* dicuntur ministri eius familiares, qui interioris admissionis sunt 2 Reg. 25, 19. Jer. 52, 25. Esth. 1, 14. — b) *Videre faciem Dei* i. e. ad Dei adspectum admitti, teste V. T. paucissimis mortalibus concessum est, ut Senioribus Israëlis in legis latione Ex. 24, 10 (cf. Ps. 11, 7. 17, 15), Mosi 33, 20, vulgo enim id citra vitae periculum fieri non posse persuasum habebant Gen. 16, 11. 32, 30. Iud. 13, 22. Jes. 6, 5, cf. Ex. 33, 20, adeoque Iud. 6, 22. — Absol. c) *videre* dicitur pro luminibus *uti, vivere* gr. βλέπειν, plenius *solem videre* Eccl. 7, 11 (cf. gr. ζώειν καὶ ὁρᾶν φάος Homer. Hom. apud recentiores simpl. ὁρᾶν) it. Jehovam videre in terra viventium Jes. 38, 11. Ita intelligendus locus difficilis Gen. 16, 13: הֲגַם הֲלֹם רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי *num hic vidi* i. e. vivo *etiam post visionem* Dei, adeo numine conspecto? cf. litt. b. — d) *videre* i. e. visionibus divinitus oblatis edoceri dicuntur prophetae Jes. 30, 10 (cf. 29, 10). Inde part. רֹאֶה propheta (q. v.), מַרְאָה visio. Cf. חָזָה no. 2.

2) *vidit* i. q. *spectavit, adspexit, intuitus est* (besehn, ansehn), quod fit consilio, sq. acc. Gen. 11, 5: *et descendit Jehova* לִרְאֹת אֶת־הָעִיר. Lev. 13, 3. 5. 17. 1 Reg. 3, 12. Sq. בְּ Gen. 34, 1: לִרְאוֹת בִּבְנוֹת הָאָרֶץ *ad spectandas puellas eius regionis.* Ez. 21, 26: רָאָה בַּכָּבֵד *inspicit iecur.* Eccl. 11, 4: רֹאֶה בֶעָבִים *intuens nubes.* Cant. 5, 11. Sed Eccl. 12, 3: הָרֹאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת est: *spectantes per fenestras.* — Jer. 18, 17: *cervice, non facie, eos intuebor* i. e. tergum iis obvertam. Spec. a) *aspectu delectari*, quae enim placent, his oculis immorari, iisque oculos pascere solemus. Prov. 23, 31: *noli intueri vinum, si rutilat.* Jes. 53, 2. Mal. sq. בְּ (cf. p. 120 A) Iob. 3, 9. 20, 17. Jes. 66, 5. Ps. 106, 5, saepissime de gaudio quod ex interitu adversariorum percipitur. Ps. 54, 9: בְאֹיְבַי רָאֲתָה עֵינִי *inimicis meis* (i. e. interitu eorum) *delectatur oculus meus.* 22, 18. 37, 34. 112, 8. 118, 7. Obad. 12. — Contra b) cum dolore aspexit, rei acerbae, miserae testis fuit. Gen. 21, 16: אַל אֶרְאֶה בְּמוֹת הַיָּלֶד *a me non*

) m. *speculum* i. q. מַרְאָה no. 2.
›b. 37, 18.

) in pausa רֹאִי m. 1) *visio* Gen.
6, 13 (de quo loco v. rad. no. 1,
). — 2) i. q. מַרְאָה *adspectus*
Sam. 16, 12. Iob. 33, 21: *eius*
ıro *evanescit* מֵרֹאִי *ex aspectu.* —
) *spectaculum, exemplum, παρά-
ειγμα.* Nah. 3, 6.

רְ (cui Jehova prospexit) n. pr.
ı. 1) 1 Chr. 4, 2, pro quo 2, 52
הָרֹאֶה. 2) 1 Chr. 5, 5. 3) Esr. 2,
7. Neh. 7, 50.

רְאָ v. רְאֵם.

רְאִים v. רִאשׁוֹן.

רְאִ f. *visus* Eccl. 5, 10 Cheth.

רָ rad. inusit., v. תַּרְאֲלָה.

רָ Zach. 14, 10, i. q. רוּם, אָרַם,
הָרַ *altus fuit.* Cf. sub litt. א.
nde n. pr. רְאוּמָה et

רְ m. Num. 23, 22. Deut. 33, 17,
רְאֵ Ps. 92, 11, רֵים Iob. 39,
). 10. Plur. רְאֵמִים Ps. 29, 6, it.
רֵמִי Ps. 22, 22 m. animal silvestre,
erum et indomitum, bovi simile,
ıt onager asino (Iob. l. c. Deut. l.
. Jes. 34, 7. Ps. 29, 6 ubi עֵגֶל
ritulus componitur cum בֶּן־רְאֵמִים),
cornutum et cornubus suis, quibus
omnia prosternit (Deut.), hominibus
perniciosum (Ps. 22, 22). Quod-
ıam fuerit, ambigitur: ego non
lubitans cum Alb. Schultensio ad
ob. l. c. et de Wettio ad Ps. 22,
22 *bovem bubalum* intelligo. Voca-
ulum quidem arabicum nostro
espondens رِئْم *orygem* notat, an-
iloparum speciem maiorem et in-
lomitam (Oppian. Cyneget. II, 445),
uem significatum propterea etiam
ıebraeo vc. tribuunt Bochartus
Hieroz. I, p. 948 sqq.), Rosen-
nüllerus al., sed, quidquid dicunt,
multo aptius *bubalum*, quam *anti-
lopam* (eximia harum bestiarum
collectio est in museo zoologico
Berolinensi) bovi comparari, nemo
infitias ibit. Linguae arabicae usus
igitur in hoc vc., ut saepe, hebraeo
similis, non plane idem est; et
apud Arabes *antilopae maiores*
bubalorum nomen nactae esse vi-
dentur, sicuti eaedem gr. *βούβα-
λος, βουβαλίς* vocantur, et sicut
Arabes animalia generis cervini البقر
الوحشي *boves feros* nuncupant. —
LXX. *μονοκέρωτα* reddunt, Vulg.
unicornem, bestiam a Plinio (H. N.
8, 21) descriptam, quam diu (max.
post Buffonium) fictam et fabulosam
habuerunt naturae scrutatores, no-
stra autem memoria Angli in deser-
tis Tibetanis superstitem repererunt
(v. Rosenmülleri Morgenland II,
p. 269 sq. Quarterly Review no.
47). Neque tamen illa interpreta-
tio admitti potest. Unicornis enim
equo, quam bovi, similior est et
animal rarissimum, *Rêm* autem, ut
ex l. l. c. c. apparet, in Palaestina et
finitimis regionibus satis frequens.

רָאמוֹת m. pl. i. q. רָמוֹת 1) *excelsa*,
translate *sublimia, ardua* Prov.
24, 7; inde n. pr. a) oppidi Gi-
leaditidis, alias רָמוֹת, רָמַת מִצְפֶּה
Deut. 4, 43. Jos. 20, 8. 1 Chr. 6,
65. b) in tribu Issachar 1 Chr. 6,
58, fort. רֶמֶת Jos. 19, 21, et יַרְמוּת
21, 29. — 2) res quaedam pretiosa,
sec. interpretes hebr. *coralia rubra*
Iob. 28, 18. Ez. 17, 16.

רָאמַת נֶגֶב (excelsum in austro) n.
pr. oppidi Simeonitarum Jos. 29,
8, quo pro רָמוֹת נֶגֶב 1 Sam. 30, 27.

רָאשׁ *pauper*, v. רוּשׁ.

רֵאשׁ i. q. רִישׁ m. *paupertas* Prov.
30, 8, a rad. רוּשׁ.

רֵאשׁ chald. i. q. hebr. רֹאשׁ 1) *caput*
Dan. 2, 38. חֶזְוֵי רֵאשָׁךְ visiones
capitis tui, quae phantasiae tuae
obversantur Dan. 4, 2. 7. 10. 7,

15. — 2) *summa, caput* rei Dan. 7, 1. Plur. רֵאשִׁין V. 6, et more hebr. רָאשִׁין Esr. 5, 10.

I. רֹאשׁ (pro רְאשׁ) plur. רָאשִׁים (pro רְאָשִׁים), semel c. Suff. רָאשַׁיו Jes. 15, 2 subst. primit. m. 1) *caput* (arab. رَأْسٌ, syr. ܪܺܫܳܐ, aethiop. ርእስ፡, unde denom. رَأَسَ caput, princeps fuit, praefuit) pr. hominum et animalium Gen. 3, 15. 28, 18. 40, 16 et sexcenties. נָתַן בְּרֹאשׁ פ׳ in caput alicuius dedit i. e. rependit ei (male facta) Ez. 9, 10. 11, 21. 16, 43. 17, 19. 22, 31, cf. Ps. 7, 17. De formula נָשָׂא רֹאשׁ, v. נָשָׂא no. 1, litt. b. בְּרָאשֵׁינוּ *cum capitis nostri* i. e. vitae nostrae *periculo* 1 Chr. 12, 19 (cf. בְּנֶפֶשׁ s. v. נֶפֶשׁ no. 2, b). Pariter atque גֻּלְגֹּלֶת (q. v.) in numerandis hominibus, max. militibus, dr. de *uno* homine (individuo). 1 Par. 12, 23. Iud. 5, 30: לְרֹאשׁ גֶּבֶר pro capite viri i. e. pro uno viro. (Arabes vocabulum رَأْسٌ similiter frequentant max. in numerandis pecudibus, v. Schult. Opp. min. p. 206). — Translate *caput* vocatur

2) quod *summum* est *et supremum*, a) *princeps* populi 1 Sam. 15, 17. Jes. 7, 8. רֹאשׁ בֵּית אָבוֹת et simpl. ר׳ אָבוֹת caput s. princeps familiae Ex. 6, 14. 25. Num. 7, 2. 32, 28. 36, 1. כֹּהֵן הָרֹאשׁ summus sacerdos 2 Chr. 19, 11, qui 24, 6 simpl. הָרֹאשׁ vocatur. b) civitas primaria Jos. 11, 10. Jes. 7, 8. c) summus locus. Iob. 29, 25: אֵשֵׁב רֹאשׁ *sedebam summus*, primo loco. Thren. 1, 5: *hostes eorum* sunt לְרֹאשׁ i. e. *primas tenent*, triumphant, cf. Deut. 28, 44. d) *caput* s. *cacumen* montis Gen. 8, 5, turris 11, 4; columnae 1 Reg. 7, 19, spicae Iob. 24, 24. רֹאשׁ פִּנָּה lapis supremus anguli Ps. 118, 22. Metaph. רֹאשׁ שִׂמְחָה summa laetitia 137, 6. רָאשֵׁי בְשָׂמִים praestantissima aromata Cant. 4, 14. Ez. 27, 22. Inde

3) *summa* (pr. numerus universus, qui etiam summus est) Lev. 5, 24. Inde נָשָׂא רֹאשׁ summam fecit, numeravit. V. נָשָׂא no. 3, litt. c. Metaph. summa verborum Ps. 119, 160, it. *multitudo* s. *agmen*, *caterva*, impr. militum Iud. 7, 16. 20. 9, 34. 37. 43. 1 Sam. 11, 11.

4) quod *prius* et *anterius* est, *initium, principium*. אַרְבָּעָה רָאשִׁים quattuor initia fluminum i. e. quattuor flumina minora in quae maius quoddam se diffundit, brachia Gen. 2, 10. רֹאשׁ דֶּרֶךְ initium viae, compitum Ez. 16, 25. ר׳ חוּצוֹת initium platearum, compitum Thren. 2, 19. בְּרֹאשׁ גֹּלִים in fronte captivorum Am. 6, 7. Saepe de tempore, ut רֹאשׁ חֳדָשִׁים primus mensium Ex. 12, 2. מֵרֹאשׁ inde ab initio Jes. 40, 21. 41, 4. 26. 48, 16. רֹאשׁ עַפְרוֹת תֵּבֵל prima gleba orbis terrarum (i. e. quae prima creata est) Prov. 8, 26.

5) רֹאשׁ et semel discriminis causa רוֹשׁ Deut. 32, 32 est etiam *planta* quaedam *venenifera* Deut. 29, 17, cito crescens et pulchre florens Hos. 10, 4, saporis amari Ps. 69, 22. Thren. 3, 5, propterea saepius copulata cum absinthio Deut. 29, 17. Thren. 3, 19, si quid video, neque *cicuta* auctore Celsio in Hierob. II, 46 sqq., neque *colocynthis* auctore Oedmanno (IV, p. 65), neque *lolium* (Mich. supplemm. p. 2220), sed *papaver*, a *capitulo* dictum (Liv. 1, 54). מֵי רֹאשׁ succus papaveris, opium Jer. 8, 14. 9, 14. 23, 15. Inde *venenum quodvis* Deut. 32, 32. 33. Iob. 20, 16.

Derivv. רֵאשָׁה — רֵאשִׁית, רִאשׁוֹן, מְרַאֲשׁוֹת, et n. pr. קְרֵאשָׁה.

II. רֹאשׁ Ez. 38, 2. 3. 39, 1 n. pr. gentis septentrionalis, cuius una cum Tubal et Meschech fit mentio, procul dubio *Russorum*, qui a scriptoribus

byzantinis seculi decimi sub nomine *οἱ Ῥῶς* a parte boreali Tauri habitantes memorantur, et (arab. روس dicti) ab Ibn Fosslan, eiusdem temporis scriptore arabico, tanquam fluvii *Rha* (Wolgae) accolae describuntur. (V. Ibn Fosslan Bericht von den Russen älterer Zeit, übersetzt und erklärt von Frähn. Petropoli. 1823, max. p. 28 sqq. Cf. Jos. de Hammer Origines Russes, Petersbourg 1827, qui quidem posterior gentem رس in Corano Cor. 15, 31. 50, 12 comparat.

רָאשׁ (per Syriasmum pro רָאשָׁה) f. pl. רָאשׁוֹת *principium* i. q. רֹאשׁ no. 3. Forma vicina est syr. ܪܫܐ. Ez. 36, 11.

רֹאשָׁה f. i. q. רֹאשׁ no. 2, inde הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה lapis summus, isque angularis Zach. 4, 7.

רִאשׁוֹן (more syro pro רִאישׁוֹן Jos. 21, 10. Iob. 15, 7 Cheth. et in Cod. Sam. ubique), semel רִישׁוֹן Iob. 8, 8 f. רִאשֹׁנָה adj. denom. a רֹאשׁ (inserta littera ־ִ, ut in תִּיכוֹן a תָּוֶךְ) *primus, a, um*, sive tempore (v. infra plur.), sive ordine et loco Gen. 32, 18, sive dignitate 1 Par. 18, 17. Pl. m. רִאשֹׁנִים *maiores* Deut. 19, 14. יָמִים רִאשֹׁנִים dies priores, tempora priora Deut. 10, 10. נְבִיאִים רִאשֹׁנִים prophetae priores Zach. 1, 4. 7, 8. 12, pl. fem. הָרִאשֹׁנוֹת *priora* h. e. res antehac gestae Jes. 43, 18. 46, 9, it. prius praedicta 42, 9. 43, 9. 48, 3. — Fem. רִאשֹׁנָה adv. *primum* Gen. 33, 2. 38, 28, *prius* Dan. 11, 29, כָּרִאשֹׁנָה sicut prius Deut. 9, 18. Dan. 11, 29, it. בָּרִאשֹׁנָה a) de loco et ordine: in fronte, in prima acie (LXX. ἐν πρώτοις) Jes. 60, 9. b) de tempore: primum Num. 10, 13. 14, prius Gen. 13, 4, *antehac* Jes. 52, 4, כְּבָרִאשֹׁנָה sicut antehac 1, 26, לָרִאשֹׁנָה prius Iud. 18, 29.

רִאשֹׁנִי f. ־ִית id. Jer. 25, 1.

רַאֲשׁוֹת v. מְרַאֲשׁוֹת.

רֵאשִׁית f. semel רֵשִׁית Deut. 11, 12 (denom. a רֹאשׁ chald. רֵאשׁ caput, princeps, addita syllaba ־ִית, v. Gr. §. 76, no. 4) 1) *principium* Gen. 1, 1. 10, 10. Jer. 28, 1. — 2) *status prior* Iob. 42, 12, *tempus priscum* Jes. 46, 10. — 3) *primum*, in suo genere a) ratione temporis, *primitiae*. Gen. 49, 3: רֵאשִׁית אוֹנִי *primitiae roboris mei* i. e. primogenitus. רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ primitiae rerum ab eo creatarum Prov. 8, 22, cf. Iob. 40, 19. Deut. 33, 21: וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ *sibi elegit primum*, qs. primitias terrae sanctae. Saepissime de primitiis in templo oblatis Lev. 2, 12. 23, 10. Deut. 18, 4. 26, 10. b) ratione dignitatis, *praestantissimum* Am. 6, 1. 6.

רַב in Pausa רָב f. רַבָּה pl. רַבִּים adj. (rad. רָבַב) 1) *multus*, sive de una re continua (ubi respondet gall. *beaucoup de*, angl. *much*), ut זָהָב רַב aurum multum 1 Reg. 10, 2. Ps. 19, 11, sive de collectivis, quae multas partes (multa individua) continent (ubi respondet lat. et gall. *numerosus, nombreux*, angl. *many*), ut עַם רַב populus multus i. e. numerosus Jos. 17, 14, אָדָם רַב multi homines Iob. 36, 28 (h. l. *οἱ πολλοί*), עֲבֻדָּה רַבָּה familia numerosa Gen. 26, 14, מִקְנֶה רַב pecus numerosum Num. 32, 1. Inde c. pl. יָמִים רַבִּים dies multi, longum tempus Gen. 21, 34, עַמִּים רַבִּים multi populi Ps. 89, 51. Sq. genit. רַב תְּבוּנָה multae (magnae) prudentiae homo Prov. 14, 29, רַבַּת בָּנִים multos liberos habens 1 Sam. 2, 5, c. Jod parag. רַבָּתִי עָם frequens populo (civitas) Thren. 1, 1. Saepe neutraliter ponitur pro *multum*. Exod. 19, 21: נָפַל מִמֶּנּוּ רָב quod latine quidem redditur: *cadunt ex iis multi*, sed proprie est: *es fällt von ihnen viel* (Mannschaft). 1 Sam. 14, 6. Gen. 33, 9, inde adv.,

adeoque c. subst. plur. Ps. 18, 15: בְּרָקִים רָב *fulmina multa* (der Blitze viel, Blitze in Menge). Eccl. 6, 3: וְרַב שֶׁיִּהְיוּ יְמֵי שָׁנָיו *etsi multi fuerint dies annorum eius.* Saepe i. q. *sat*, *satis* (est), *sufficit*. Gen. 45, 28, max. in formula (cf. מְעַט) רַב עַתָּה *ohe! iam satis!* i. e. desiste! 2 Sam. 24, 16. 1 Reg. 19, 4, plenius רַב לָךְ Deut. 3, 26, רַב לָכֶם Ez. 45, 9. Num. 16, 3 desiste, desistite. Sq. inf. Deut. 1, 6: רַב לָכֶם שֶׁבֶת *satis diu commorati estis.* 2, 3, sq. מִן Ez. 44, 6: רַב לָכֶם מִכָּל־תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם *desistite ab omnibus sceleribus vestris.* 1 Reg. 12, 28. Ex. 9, 28. — Etiam fem. רַבָּה saepe utuntur neutraliter Ps. 123, 4, et adverbialiter pro *multum*, *satis* Ps. 62, 3, et saepius st. constr. רַבַּת 65, 10. 120, 6. 123, 4.

2) *magnus*, *amplus*, *vastus* (cf. πολύς ap. Passov. no. 1, b), de vasto spatio Gen. 7, 11. Esth. 1, 20, de longa via (πολλὴ ὁδός) 1 Reg. 19, 7; de pugna et clade gravi 2 Par. 13, 17. Num. 11, 33, de peccato gravi Ps. 19, 14, de Dei benignitate multiplici Ps. 31, 20, de attentione diuturna (cf. πολλὴ σιγή) Jes 21, 7. Spec. a) i. q. *potens* Ps. 48, 3. Jes. 63, 1. Plur. רַבִּים potentes Iob. 35, 9. Jes. 53, 12. b) *maior* natu Gen. 25, 23. Pl. רַבִּים aetate provecti Iob. 32, 9. c) subst. *summus*, *praefectus* i. q. שַׂר, max. in sequiore Hebraismo, v. c. רַב טַבָּחִים praefectus satellitum 2 Reg. 25, 8, רַב סָרִיסִים praefectus eunuchorum Dan. 1, 3. Esth. 1, 8. d) *magister*, qui multum valet in aliqua arte, *artis peritus* Prov. 26, 10. Cf. talmud. רַב doctor, doctrina praestans. — Neutr. et subst. *magnitudo* Ps. 145, 7. Jes. 63, 7.

3) Iob. 16, 13 רַבָּיו omnes vett. intpp. reddunt *tela*, *sagittae eius* (Dei), a רָבַב no. 2. Al. sagittarii eius. Possit quidem retineri: *multi eius* i. e. militum agmina, quod tamen durum esset.

רַב chald. 1) *magnus* Dan. 2, 10 [...] 31. 35. 45. מְמַלִּל רַבְרְבָן [...] *loqui* h. e. superbe, [...] Dan. 7, 8. 20. Cf. [...] פָּלָא Niph. — 2) subst. [...] *praefectus*, *princeps* Dan. 2, [...] 5, 11. Pl. רַבְרְבִין (a sing. [...]) Dan. 3, 33. 2, 48. 7, 3. 7. 1[...]

רִב v. רִיב.

רֹב (pr. inf. verbi רָבַב) in [...]tioribus libris etiam plene [...] 35, 9. Esth. 10, 3, sq. Makk. [...] c. Suff. רֻבָּם 1) *multitudo*, [...] Lev. 25, 16. Jes. 1, 11. [...] *multum* Gen. 30, 30. 48, 16. [...] 1, 10. Pl. cstr. Hos. 8, 12 [...] Poët. *multitudo* dr. fere [...] Iob. 4, 14 (v. Schultens ad [...]) 33, 12, cf. 66, 28. — 2) [...]*tudo* v. c. potentiae Ps. 3[...] misericordiae 51, 3, *longitudo* [...] Jos. 9, 13.

רָבַב 1) *multus factus est*, [...] *est* Gen. 6, 1, *multus fuit* [...] 2. 69, 5. 104, 24. Jes. 53 [...] saepe. Exstat in solo praet. [...] רַב; reliqua tempora form[...] verbo cognato רָבָה.

2) med. O. praet. רֹבּוּ Gen. [...] 23 auctore Kimchio et Ve[...] prob. *iaculati sunt* (vel s[...]rum multitudine, vel ita [...] significationem repetat a [...] רָבָה). Inde רַב no. 3 [...] Sunt etiam qui huc referant [...] 15: בְּרָקִים רָב *fulmina iacu[...]tur*, sed vide רַב no. 1.

Pu. (denom. a רְבָבָה [...]) *myriades multiplicatae* Ps. [...]

Derivv. רַב, רַבָּה, רֹב, [...] רְבִיבִים, רִבּוֹ, et nomm. p[...] רַבְשָׁקֵה, יָרָבְעָם.

רְבָבָה f. *myrias*, *decem millia* [...] 20, 10, saepe pro numero [...] Gen. 24, 60. Cant. 5, 10 [...] רְבָבוֹת *myriades* 1 Sam. 18, 7 [...]

rumque de numero quodam maximo Ps. 3, 7. Deut. 33, 17.

רָבַד 1) *stravit lectum* i. q. רָפַד Prov. 7, 16, unde מַרְבַדִּים (Beth raphato, quod reponendum p. 615). — 2) i. q. arab. ربط, ligavit, unde רָבִיד collare.

רָבָה fut. יִרְבֶּה apoc. יֶרֶב et יִרֶב imp. רְבֵה, plur. רְבוּ, part. רֹבֶה (praet. et inf. formantur a verbo cognato רָבַב) 1) *multiplicatus, auctus est* Gen. 1, 22. 28. 9, 1. 7. Ex. 1, 20 et saepe; *multus, numerosus fuit* Ps. 139, 18.

2) a) *magnus factus est* 1 Sam. 14, 30, *maior factus est* Deut. 30, 16, inde *adolevit* Gen. 21, 20: וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת *et factus est, quum adolevisset, sagittarius.* Vulg. factusque est iuvenis sagittarius; b) *magnus fuit* Gen. 43, 34, it. *potens fuit* Iob. 33, 12. Prov. 29, 2.

Pi. רִבָּה 1) *multiplicavit, auxit* c. acc. Iud. 9, 29. Absol. multum fecit, i. e. multa comparavit, acquisivit sibi (cf. הִרְבָּה no. 1, d. עָשָׂה no. 2, d). Ps. 44, 13: לֹא רִבִּיתָ בִּמְחִירֵיהֶם *non multum acquisivisti venditione eorum*, h. e. parvo pretio eos vendidisti, vel: *non auxisti* sc. opes tuas (cf. Prov. 22, 16) cet. — 2) *educavit* Ez. 19, 2. Thren. 2, 22. (Syr. ܪܰܒܺܝ, arab. ربّى id.).

Hiph. הִרְבָּה, fut. יַרְבֶּה, apoc. יֶרֶב, imp. apoc. הֶרֶב, inf. abs. הַרְבֵּה et הַרְבָּה (sed haec forma ubique adverbialiter) cstr. הַרְבּוֹת 1) *multum fecit* Gen. 3, 16. Jes. 23, 16. a) sq. inf. et gerundio saepe pro adv. *multum.* 1 Sam. 1, 12: הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל *multum precata est.* Ex. 36, 5. Ps. 78, 38. Am. 4, 4. 2 Reg. 21, 6: הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע *multum mali fecit*, it. sq. verbo finito 1 Sam. 2, 3. Inde inf. absol. הַרְבֵּה saepe utuntur pro adv. *multum faciendo* (rarius הַרְבּוֹת Am. 4, 9. Prov. 25, 27). Eccl. 5, 11. 2 Sam. 1, 4, הַרְבֵּה מְאֹד permultum Neh. 2, 2. 3, 33, etiam cum substantivis 2 Sam. 8, 8: נְחֹשֶׁת הַרְבֵּה מְאֹד *permultum aeris.* 12, 2. 1 Reg. 5, 9. Gen. 15, 1: שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד *merces tua permulta* (permagna) *erit*, c. plur. 1 Reg. 10, 11. לְהַרְבֵּה id. Neh. 5, 18. — It. *multiplicavit, auxit.* Prov. 22, 16: הַרְבּוֹת לוֹ *ei augere* (opes), sq. לְ Hos. 10, 1. b) *multum dedit*, pro pleniore הִרְבָּה לָתֵת Ex. 30, 15. Oppos. הַמְעִיט et contra c) sq. עַל *multum imposuit* alicui, pro pleniore הִרְבָּה לָשׂוּם עַל. Gen. 34, 12. d) *multum habuit*, pr. multum fecit, produxit. Cf. gramm. hebr. §. 52, 2. Lev. 11, 42: מַרְבֵּה רַגְלַיִם multos pedes habens. 1 Chr. 7, 4: הִרְבּוּ נָשִׁים וּבָנִים *multos mulieres habuerunt et liberos.* 4, 27. 8, 40. 23, 11.

2) *magnum fecit* Ps. 18, 36. 1 Chr. 4, 10. Iob. 34, 37: *grandia facit verba sua in Deum*, h. e. impie loquitur (v. רַב chald.).

Derivv. אַרְבֶּה, מַרְבֶּה, מִרְבָּה, תַּרְבִּית, תַּרְבּוּת, מַרְבִּית.

רְבָה chald. *magnus factus est, crevit* Dan. 4, 8. 19.

Pa. magnum fecit, magnificavit Dan. 2, 48.

Deriv. רְבוּ.

רַבָּה pr. urbs capitalis, syr. ܪܰܒܰܬ, deinde n. pr. 1) urbis capitalis Ammonitarum 2 Sam. 11, 1. 12, 27. Jos. 13, 25. 1 Chr. 20, 1. Jer. 49, 3 (non Ps. 110, 6), plene רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן Deut. 3, 11, gr. *Philadelphia*, apud Abulfedam et hodieque عمّان (tab. Syriae p. 91), cf. de ruinis eius Seetzen in v. Zach monatl. Correspond. XVIII, p. 429 et Burckhardt, itin. Syriae p. 612—618, cf. 1062 ed. germ. — 2) oppidi in tribu Judae Jos. 15, 60.

רִבּוֹ f. (pro רִבּוֹת, littera ת abiecta, syr. ܪܶܒܘ) Jon. 4, 11. 1 Chr. 29,

7 et רִבּוֹא (addito א, gramm. hebr. §. 23, 2 not. 3) Esr. 2, 64. Neh. 7, 66 *myrias* i. q. רְבָבָה, sed apud recentiores tantum scriptores. Dual. רִבּוֹתַיִם duae myriades Ps. 68, 18. Pl. רִבֹּאוֹת Dan. 11, 12, contr. רִבְּאוֹת Esr. 2, 69, et רִבּוֹת Neh. 7, 71.

רִבּוֹ chald. id. Pl. רִבְּוָן (syr. ܪܶܒܘܳܢ) Keri רִבְבָן *myriades* Dan. 7, 10.

רְבוּ chald. st. emphat. רְבוּתָא *magnitudo* Dan. 4, 19. 33. 5, 18.

רִבּוֹת v. רִבּוֹ myrias.

רְבִיבִים pl. (a rad. רָבַב) *pluviae*, a guttarum multitudine Deut. 32, 2. Arab. رَبَبٌ aqua copiosa.

רָבִיד m. *torques*, *collare*, a rad. רָבַד no. 2 Ez. 16, 11. Gen. 41, 42.

רְבִיעִי f. ־ִית adj. ordinale, *quartus*, *a* (a רֶבַע, אַרְבַּע quattuor). בְּנֵי רְבִיעִים filii quartorum s. quartae aetatis hominum i. e. abnepotum. 2 Reg. 10, 30. 15, 12. Fem. רְבִיעִית etiam subst. *pars quarta* Ex. 29, 40.

רְבִיעַי f. רְבִיעָיָא chald. id. Dan. 2, 40. 7, 23.

רַבִּית (multitudo) n. pr. oppidi Issacharitarum Jos. 19, 20.

רָבַךְ *commiscuit*, *versavit* (panem in oleo), tantum in Part. Hoph. Lev. 6, 14. 7, 12. 1 Chr. 23, 29. (Arab. رَبَكَ id.).

רָבַל rad. inusit., arab. ربل multus, fertilis fuit, abundavit. Inde

רִבְלָה (fertilitas) n. pr. oppidi ad terminum Palaestinae septentrionalem in agro Hamathensi, quod Babylonii et irruentes et abeuntes transire solebant. Vestigia eius prius incognita mihi reperisse videor in oppido *Rebla* octo milliaria ab austro Hamathae ad Orontem sito, cuius mentionem facit Buckingham (Travels among the Arab. tribes. London 1825. 4. p. 481). Num. 34, 11. 2 Reg. 23, 33. 25, 6. Jer. 39, 5. 52, 10.

I. רָבַע 1) i. q. רָבַץ *cubuit*, ע et צ permutatis, v. רֶבַע no. 1. — 2) *concubuit* cum al., sq. acc., de concubitu animalium Lev. 18, 23. 20, 16.

Hi. coire fecit vel *sivit* Levit. 19, 19.

II. רָבַע denom. a רֶבַע (c. Aleph prosthet. אַרְבַּע) *quattuor*. Part. pass. רָבוּעַ *quadratus* Exod. 27, 1. 28, 16. Part. Pu. מְרֻבָּע id. 1 Reg. 7, 31.

I. רֶבַע m. c. Suff. רִבְעִי *cubatio* Ps. 139, 3, a rad. רָבַע no. I.

II. רֶבַע (ab אַרְבַּע quattuor) 1) *quarta pars* Ex. 29, 40, inde 2) *latus* (unum ex quattuor lateribus) Ez. 1, 8. 16. 43, 17. 3) n. pr. regis Midianitarum Num. 31, 8. Jos. 13, 21.

רֹבַע m. *pars quarta*. Arab. رُبْع id. 2 Reg. 6, 25. Num. 23, 10: *quis numerabit vel quartam partem Israëlis?* cf. τὸ τέταρτον Apoc. 6, 8. Hebraei interpretes concubitum reddunt (v. רָבַע no. I, 2), inde sobolem.

רִבֵּעַ, tantum in pl. רִבֵּעִים *abnepotes*, *quarta progenies* Ex. 20, 5. 34, 7. cf. שִׁלֵּשִׁים.

רָבַץ fut. יִרְבַּץ, arab. ربض (cf. רָבַע) *cubuit*, *recubuit*, pr. (ut bene Simonis) de quadrupedibus, quae complicatis pedibus pectori incubant Gen. 29, 2. 49, 9. Num. 22, 17. Jes. 11, 6. 13, 21. 27, 10. Zeph. 2, 14. Ez. 29, 3, semel de ave pullis incubante Deut. 22, 6. Spec. a) de bestia in insidiis cu-

bante (arab. رَبَضَ id., رَابِضٌ, رُبَّاضٌ insidiator, poët. de leone). Gen. 4, 7: *si non bene feceris* (et odio occulto indulseris) לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ *ad ianuam peccatum insidiator erit* h. e. peccatum instar ferae ad ianuam tuam recubantis tibi nunquam non insidiabitur. רֹבֵץ h. l. substantive et ἐπικοίνως positum sexu non congruit cum חַטָּאת, cf. gramm. hebr. §. 144, not. 2. Ad sententiam cf. Ps. 37, 8. b) transfertur ad homines placide quiescentes, secure viventes Iob. 11, 19. 17, 2. Jes. 14, 30, ad aquas in terrae gremio quiescentes. Gen. 49, 25, ad exsecrationem quae alicui incumbit Deut. 29, 19.

Hiph. 1) *recubare fecit* gregem Cant. 1, 7, homines Ez. 34, 15. Jes. 13, 20. — 2) *posuit* lapides in stibio tanquam caemento Jes. 54, 11.

Derivv. מַרְבֵּץ, et

רֵבֶץ m. 1) *cubile bestiarum, gregum* Jes. 35, 7. 65, 10. Jer. 50, 6. — 2) *domicilium quietum* (hominum) Prov. 24, 15.

רבק rad. inusit. arab. رَبَقَ firmiter alligavit, max. iumentum, pecudem. Inde מַרְבֵּק et

רִבְקָה (arab. رِبْقَة funis cum laqueo, non male de puella viros pulchritudine irretiente) *Rebecca*, Isaaci uxor Gen. 22, 23. 24, 15 sqq.

רַבְרַב v. רַב chald.

רַבְרְבָן m. chald., tantum in plur. רַבְרְבָנִין *magnates, principes* Dan. 4, 33. 5, 1 sqq. 6, 18.

רַבְשָׁקֵה (aram. ܪܒ ܫܩܐ princeps pincernarum) n. pr. ducis militum Sanheribi 2 Reg. 18, 17. Jes. 36, 2.

רגב rad. inusit., cogn. רָגַם, coacervavit lapides, glebas, unde n. pr. אַרְגֹּב et

רֶגֶב pl. cstr. רִגְבֵי *gleba*. Iob. 21, 33: *suaves ei sunt glebae vallis* i. e. est ei terra levis. 38, 38: וּרְגָבִים יְדֻבָּקוּ *et* (si) *glebae inter se cohaerent*, conglutinatae sunt.

רָגַז fut. יִרְגַּז *commotus, perturbatus est* 2 Sam. 7, 10. Jes. 14, 9. (Inest haec significatio varie translata in stirpe primaria רג, רע, adeoque רה, cf. רָגַע, רָגַן, רָגַשׁ; רָהַב, רָהַם et infra ad rad. רָעַע. Congruit sanscr. *rag* se movere, et translate *rāga* gr. ὀργή ira, dolor, ῥήσσω [ῥήγω], nostr. *regen*, et addita ab initio alia littera *frango* [fregi, fragor], *krachen*, al. Ad nostram rad., quae tertiam sibilantem habet, proxime accedunt רָגַשׁ, רָעַשׁ, ubi vide). Spec. 1) irâ *commotus est, iratus est* Prov. 29, 9. Jes. 28, 21, sq. לְ in al. Ez. 16, 43. Cf. Hithp. (Syr. ܪܓܙ id.). — 2) dolore 2 Sam. 18, 33 (19, 1). — 3) timore, *contremuit, trepidavit*, arab. رجز Ps. 4, 5. Jes. 32, 10. 11, sq. מִפְּנֵי propter al. Deut. 2, 25. Jes. 64, 2. Etiam de rebus inanimatis Joël 2, 10. Jes. 5, 25. Ps. 18, 8. Mich. 7, 17: יִרְגְּזוּ מִמִּסְגְּרֹתֵיהֶם *trepidant ex claustris suis*, h. e. trepidi exeunt ex claustris suis victoribus ea tradituri. — 4) prae laetitia Jer. 33, 9.

Hiph. 1) *commovit, perturbavit*, sq. acc. 1 Sam. 28, 15, sq. לְ Jer. 50, 34. — 2) *ad iram provocavit, irritavit.* Iob. 12, 6.

Hithp. cum ira egit, tumultuatus est, sq. אֶל in al. Jes. 37, 28. 29.

Derivv. אַרְגָּז, רֹגֶז, רַגָּז, רָגְזָה.

רְגַז chald. *iratus est.* *Aph. irritavit* Esr. 5, 12.

רְגַז chald. *ira* Dan. 3, 13.

רַגָּז m. *trepidans* Deut. 28, 65, v. rad. no. 3.

רֹגֶז m. 1) *commotio, perturbatio* Iob. 3, 17. 26. 14, 1. Jes. 14, 3. — 2) *fremitus* v. c. equi 39, 24 (27), tonitru 37, 2. — 3) *ira* Hab. 3, 2.

רָגְזָה f. *trepidatio, tremor* Ez. 12, 18.

רָגַל pr. *pedes movit, ivit, calcavit* (denom. a רֶגֶל, cogn. רָכַל), spec. 1) *circumivit* calumniandi et obtrectandi causa, inde *calumniatus est* Ps. 15, 3. — 2) *calcavit* vestes lavandas et a sordibus purgandas, inde רֹגֵל lotor, fullo. V. nomm. pr. עֵין רֹגֵל et רֹגְלִים.

Pi. i. q. Kal *circumivit* a) calumniandi causa 2 Sam. 19, 28, sq. בְּ pers. b) explorandi causa, *exploravit*, sq. acc. Jos. 14, 7. Iud. 18, 2. 14. 17. 2 Sam. 10, 3 al. Part. מְרַגֵּל *explorator* Gen. 42, 9 sq. Jos. 6, 22.

Tiph. תִּרְגַּל i. q. syr. ܪܓܠ *ire docuit*, manuduxit (puerum) Hos. 11, 3.

רֶגֶל f. c. Suff. רַגְלִי, dual. (etiam de numero plur. Lev. 11, 23. 24) רַגְלַיִם cstr. רַגְלֵי gen. comm. (m. Prov. 1, 16. 7, 11. Jer. 13, 16) pl. רְגָלִים signif. 2. 1) *pes* (nomen primitivum, sed a stirpe primaria et bisyllaba *rag* movere, v. ad רָגַז) et spec. quidem infima pars pedis crure et sura inferior, v. Dan. 2, 33. Caeterum has nota loquendi formulas: a) *esse* בְּרַגְלֵי פ' *in pedibus* (vestigiis) *alicuius*, i. e. post, pone eum, eum sequi Exod. 11, 8. Iud. 4, 10. 5, 15. 8, 5. 1 Sam. 15, 17. 25, 27. (Arab. في اثر in vestigio i. q. بعد pone). b) לְרַגְלִי Gen. 30, 30 et לְרַגְלֵי פ' *a tergo* alic., *post* aliquem Hab. 3, 5 (opp. לְפָנָיו) 1 Sam. 25, 42. Iob. 18, 11. (Syr. ܠܪܓܠ id.). c) הִשְׁקָה בְרֶגֶל Deut. 11, 10 *pede potavit* h. e. irrigavit agrum machinâ pedibus calcandâ, quam hodieque in Aegypto hortis rigandis adhibent, v. Philo de confusione linguar. T. III, p. 330 ed. Pfeiffer, et Niebuhrii itin. P. I, p. 149. d) מֵימֵי רַגְלַיִם aqua pedum Jes. 36, 12 Keri, honeste dr. de *lotio* (cf. Ez. 7, 17. 21, 12), ut syr. ܡܝܐ ܕܪܓܠܐ et simpl. ܡܝܐ, et similiter e) *crines pedum* de crinibus pudendorum Jes. 7, 20. Non tamen audiendi sunt, qui רַגְלַיִם etiam absolute de pudendis interpretantur, ut Jes. 6, 2. Ez. 4, 25.

2) metaph. *gressus, incessus* Gen. 33, 14: לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה *pro ratione incessus pecoris*, h. e. prouti grex progredi potest. Inde pl. רְגָלִים *ictus pedis*, *vices*, ut פְּעָמִים no. 3. Exod. 23, 14. Num. 22, 28. 32, 33.

Derivv. רַגְלִי, רֶגֶל, מַרְגְּלוֹת.

רְגַל et רֶגֶל chald. f. (v. tamen Dan. 2, 41 Chethibh) *pes*. Dual. רַגְלִין, emphat. רַגְלַיָּא Dan. 2, 41. 7, 7.

רַגְלִי m. (denom. a רֶגֶל) *pedes*, atque sensu militari Ex. 12, 37. Num. 11, 21. Pl. ־ִים Jer. 12, 5. (Arab. رَجُلٌ, رَاجِلٌ id., cogn. رَجُلٌ vir, syr. ܪܓܠܝܐ).

רֹגְלִים (locus *fullonum*) n. pr. oppidi in Gileaditide 2 Sam. 17, 27. 19, 32.

רָגַם 1) *congessit, coacervavit* pr. *cumulavit* i. q. arab. رَكَمَ, et رجم VIII. accumulata, congesta fuit res (vicinum radd. גם, כם, ... de quibus vide s. v. גמם, ... unde רִגְמָה, it. *coniunxit* (cf. ... רֶגֶם amicus). Spec.

2) *cumulavit lapides* (v. רִגְמָה) *lapides iecit, lapidavit*. (Chald. רְגַם iecit, proiecit lapides, sagittas). a) sq. עַל pers. lapidibus obrutum necavit. Ezech. 23, 47: ... עֲלֵיהֶם אֶבֶן *lapides super eos congerent*

ciant. b) sq. בְּ pers. Lev. 14, 16, et addito אֶבֶן 1 Reg. 12, 18, c) sq. acc. pers. Lev. 20, 2. 27, plerumque addito בָּאֶבֶן ibid., בָּאֲבָנִים Num. 14, 10, vel אֶבֶן Lev. 24, 23.

3) *colores induxit, illevit* rei, *coloravit, pinxit* i. q. רָקַם, quod a iaciendo proficiscitur, ut nos aliquid in chartam *coniicere* dicimus, et prima pictoris adumbratio vocatur *Entwurf.* Inde אַרְגָּמָן color pretiosus, purpura. Simili translatione a רגם iaciendi significatione ducitur תִּרְגֵּם pr. *traiecit* (*übersetzen*) flumen, inde *transtulit* ex una lingua in aliam, interpretatus est.

Derivata signif. 1. רֶגֶם, רִגְמָה, signif. 3. אַרְגָּמָן, תַּרְגֵּם.

רֶגֶם (i. q. رَجْم amicus sc. Dei, cf. rad. no. 1) n. pr. m. 1 Chr. 2, 47.

רֶגֶם מֶלֶךְ (amicus regis) n. pr. m. Zach. 7, 2.

רִגְמָה f. *caterva, agmen* Ps. 68, 28.

רָגַן *murmuravit, fremuit,* inde *contumax fuit* Jes. 29, 24. (Linguae cognatae hac radice carent. Cognata sunt verba רָעַם, רָדַם, v. ad רָגַז.)

Niph. id. sq. בְּ pers. Deut. 1, 27. Ps. 106, 25.

רָגַע 1) *terruit*, max. *increpatione et minis compescuit.* Jes. 51, 15: רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ גַּלָּיו *compescens mare, ubi tumultuantur fluctus eius.* (LXX. bene ταράσσων. Targ. increpans). Jer. 31, 35. Iob. 26, 12: בְּכֹחוֹ רָגַע הַיָּם *vi sua compescit mare* (in altero hemistichio: *sapientia sua percutit superbiam eius*). Cf. גָּעַר Ps. 106, 9. Nah. 1, 4.

2) intrans. *territus est, terrore percussus contraxit se, quievit* (cf. رجع, rediit, aethiop. ረግዐ: contraxit se, coagulatum est lac, et ad sententiam גָּבַן, קָפָא, כָּאָה). Iob. 7, 5: עוֹרִי רָגַע וַיִּמָּאֵס *cutis mea contrahit se* (passim coit et sanatur) *et recrudescit.* Syr. cutis contracta est.

3) i. q. arab. رجع, *tremuit* (pr. territus est), it. de motu tremulo oculi, *nutavit*, v. Hiph. et n. רֶגַע.

Niph. i. q. Kal no. 2 *quievit* (ensis) Jer. 47, 6.

Hiph. 1) causat. Kal no. 2 *quietum reddidit*, quietem dedit (populo) Jer. 31, 2. 50, 34, it. pro *collocavit, fundavit.* Jes. 51, 4: מִשְׁפָּטִי לְאוֹר עַמִּים אַרְגִּיעַ *legem meam in lucem populorum fundabo.* — 2) intrans. *quietem egit, quiete habitavit* Deut. 28, 65. Jes. 34, 14. — 3) *nutum dedit* oculis, v. Kal no. 3 Jer. 49, 19: כִּי אַרְגִּיעָה אֲרִיצֶנּוּ *innuam, currere faciam eum*, h. e. nutu meo curret. 50, 44. Prov. 12, 19: עַד־אַרְגִּיעָה *dum innuo* h. e. unum temporis momentum. Oppos. לָעַד in perpetuum.

רָגֵעַ adj. *quietus*, v. Kal no. 2. Ps. 35, 20.

רֶגַע m. pr. *nutus*, inde temporis *momentum* v. Kal no. 3 (ut momentum pro movimentum) Ex. 33, 5. Jes. 54, 7. בְּרֶגַע Iob. 21, 13, כְּרֶגַע Ps. 73, 19. Thren. 4, 6 et רֶגַע Iob. 34, 20 *momento, repente, illico.* כִּמְעַט רֶגַע quam minimo momento Jes. 26, 20. Esr. 9, 8. לִרְגָעִים a) singulis momentis, quam saepissime Iob. 7, 18. Jes. 27, 3. — b) repente Ex. 26, 16.

רָגַשׁ (vic. rad. רָעַשׁ) *strepuit, tumultuatus est*, de gentibus Ps. 2, 1. (In Targg. pro hebr. הָמָה). Inde רֶגֶשׁ, רִגְשָׁה.

רְגַשׁ chald. i. q. hebr.

Aph. cum strepitu concurrit Dan. 6, 7. 12. 16.

רֶגֶשׁ m. Ps. 55, 15 et **רִגְשָׁה** f. 64, 3 *turba* (populi).

רָדַד humum *prostravit*, inde *subiecit* v. c. populos Ps. 144, 2. Jes.

45, 1, ubi inf. est רַד, pro רֹד. Cf. cogn. רָדָה.

Hiph. *extendit, diduxit*, inde *diducto auro obduxit* 1 Reg. 6, 32.

Deriv. רְדִיד, et n. pr. רַדַּי.

רָדָה fut. apoc. יֵרְדְּ 1) (pedibus) *calcavit*, v. c. torcular Joël 4, 13, sq. בְּ aliquem. Ps. 49, 15.

2) *subegit, dominatus est* sq. בְּ Gen. 1, 28. Lev. 26, 17, et acc. Ez. 34, 4. Ps. 68, 28. Jes. 14, 6, absol. Num. 24, 19. 1 Reg. 4, 24. Poët. de igne grassante Thren. 1, 13: *e sublimi immittit ignem in ossa mea,* וַיִּרְדֶּנָּה *et in iis grassatur* (cf. ܪܕܐ de igne grassante Barhebr. p. 216). — Jer. 5, 31: *prophetae falsa vaticinantur* וְהַכֹּהֲנִים יִרְדּוּ עַל־יְדֵיהֶם *et sacerdotes dominantur ductu eorum.* Possis רָדָה h. l. ex usu Syrorum de *docendo* accipere, quae notio proficiscitur a castigando (cf. לָמַד, παιδεύειν), quanquam sacerdotes doctoris officio raro fungebantur.

3) translate *potitus est, occupavit* (mel ex alveari). Iud. 14, 9. LXX. ἐξεῖλε. Vulg. sumpsit. Chald. נְסַח avulsit. Talmudistae hoc verbo utuntur de pane ex furno extrahendo.

Hiph. causat. no. 2. Jes. 41, 2.

רַדַּי (subigens) n. pr. m. 1 Chr. 2, 14.

רְדִיד m. (a rad. רָדַד) *vestis muliebris laxa* et tenuis, *palliolum* Jes. 3, 23. Cant. 5, 7. (Chald. et syr. id.).

רָדַם in Kal inusit. pr. *stertuit, graviter dormivit*, vc. onomatop. Cf. gr. δαρθάνω, δέρθω (sterto), et lat. *dormio.*

Niph. נִרְדַּם 1) *dormivit graviter* Prov. 10, 5. Jon. 1, 5. 6. — 2) *attonitus concidit* Dan. 8, 18. 10, 9. Ps. 76, 7. Cf. Iud. 4, 21.

Deriv. תַּרְדֵּמָה.

רֹדָנִים 1 Chron. 1, 7 (et Gen. 10, 4 Sam. Alex., in textu hebr. enim est דֹּדָנִים) n. pr. populi graeci (Javane oriundi), qui cum Cypriis (כִּתִּים) copulatur. Mihi non dubium, *Rhodios* intelligi, quos eiusdem atque Cyprios originis esse et Chittaeorum nomine passim comprehendi tradit Epiphanius, ipse Cyprius (adv. haeret. 30 §. 25).

רָדַף fut. יִרְדֹּף 1) *insecutus est, persecutus est*, i. q. acriter, assidue secutus est, sq. acc. Ps. 23, 6. et אַחֲרֵי Iud. 3, 28: רִדְפוּ אַחֲרַי *sequimini me festinanter.* Translate *sectatus est*, ut iustitiam Prov. 21. 21, pacem Ps. 34, 15 (it. scelus Ps. 119, 150), ventum Hos 12, 2. — 2) *persecutus est* hostili sensu absol. Gen. 14, 14, sq. acc. V. 15. sq. אַחֲרֵי Gen. 35, 5. Exod. 14, 4, אֶל Iud. 7, 25, לְ Iob. 19, 28. — 3) *fugavit* Lev. 26, 36.

Niph. pass. Kal Thren. 5, 5. — Part. נִרְדָּף Eccl. 3, 15 *praeteritum* pr. propulsum, elapsum.

Pi. i. q. Kal, sed poëtis tantum usitatum 1) *sectatus est* aliquem Prov. 12, 11. 28, 19, iustitiam 15, 9. 19, 7: *verba sectatur* h. e. verba amicorum fugientium captat (miser), iis delectatur et confidit. — 2) *persecutus est* hostili modo Nah. 1, 8. Prov. 13, 21.

Pu. *propulsus, dispulsus est* Jes. 17, 13.

Hiph. *persecutus est* Iud. 20, 43.

Deriv. מִרְדָּף.

רָהַב 1) *tumultuatus est, saeviit*, sq. בְּ *ferociter egit* contra aliquem. Jes. 3, 5. (Syr. ܪܗܒ tumultuatus est, vic. radicibus רָהַם, רָגַשׁ, aliisque a רה, רע, רג ordientibus, v. ad רָגַז. Inde *fortiter institit* alicui, sq. acc. Prov. 6, 3: רְהַב רֵעֶיךָ *insiste amico tuo.* — 2) *tremuit, timuit*, i. q. arab. رهب Jes.

o, 5 (sec. complures codd.), ubi opulatur cum פָּחַד. Vulgo legitur רָהָה.

Hiph. 1) *ferocem, animosum reddidit* Ps. 138, 3. — 2) *gravi-er instituit* Cant. 6, 5.

Derivv. רַהַב, רֹהַב et

רָהָב m. *superbus, ferox* Ps. 40, 5.

רַהַב m. 1) *ferocia, insolentia, superbia.* Iob. 9, 13: עֹזְרֵי רָהַב *adiutores superbi.* Translate de mari Iob. 26, 12.

2) nomen poëticum *Aegypti* (aegyptiacae prob. originis, sed hebraeae linguae accommodatum, quanquam probabile etymon in lingua coptica nemo adhuc indagavit, vide Jablonskii opuscc. ed. te Water I, 228) Jes. 51, 9. Ps. 87, 4. 89, 11. — Jes. 30, 7 etymo hebraeo alluditur his verbis רַהַב הֵם שָׁבֶת *insolentia* i. e. insolentes *hi sedent* i. e. iactabundi et magniloqui ignavissimi esse solent, locutio haud dubie proverbialis.

רֹהַב m. *superbia*, et meton. id, quo quis superbit Ps. 90, 10.

רָהַג rad. inusit., arab. رهج clamavit, unde

רֹהְגָּה (clamor) n. pr. m. 1 Chr. 7, 34 Keri, pro quo Cheth. רוּהְגָּה.

רָהָה rad. spuria Jes. 44, 8, v. יָרָה.

רָהַט rad. inusit., i. q. aram. רְהַט, ܪܗܛ = רוּץ *cucurrit, fluxit* (aqua), cf. litt. ה. Inde

רַהַט m. pl. רְהָטִים 1) *canales* potatorii Gen. 30, 38. 41. Ex. 2, 16. — 2) *cincinni*, ut videtur, a defluendo dicti Cant. 7, 6.

רָהִיט m. *laqueare, lacunar,* dictum a lacunis, quae canalibus similes sunt (cf., quod LXX habent, φάτνωμα a φάτνη praesepe). Cant. 1, 17: Keri: רָהִיטֵנוּ, pauci codd. plur. רְהִיטֵינוּ Vulg. *laquearia.* In Keri est רָהִיטִים q. v.

רָהַם rad. inusitata, quae *strependi, tumultuandi* significatum habuisse videtur, pariter atque cognatae רָהַב, רָעַם, neque non הָמָה, הָמַם. Inde רָהָם, arab. رُهَامٌ, multitudo in n. pr. אַבְרָהָם. Ex forma illa deperdita emollitis litteris mihi ortum videtur et לְאֹם et arab. لُؤْمٌ multitudo.

רֵו chald. (pro רְאֵו) *adspectus* Dan. 3, 25 a rad. hebr. רָאָה.

רוּב i. q. רִיב *litigare, contendere.* Rad. med. Waw vestigia habes in nomm. pr. יְרֻבַּעַל, יְרֻבֶּשֶׁת.

רוּד 1) i. q. arab. راد *libere vagari, discurrere*, spec. de iumentis, quae iugo fracto et excusso libere vagantur, it. (discurrendo) *quaerere, petere*, Conj. III. IV. cupivit, voluit. Inde de populo, qui Dei iugo qs. excusso effrenate agit. Jer. 2, 31. Hos. 12, 1: יְהוּדָה עֹד רָד עִם־אֵל *Juda effrenate agit erga Deum.*

2) persequi, ut aethiop. ሮደ፡ V. מְרוּדִים.

Hiph. i. q. Kal no. 1. Gen. 27, 40: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ *et fiet, ubi libere vagaberis, ut iugum eius frangas et decutias de cervicibus tuis.* De eo, qui curis et sollicitudinibus huc illuc agitatur Ps. 55, 3.

Deriv. מְרוּדִים et n. pr. אַרְוָד.

רָוָה *largius bibit, satiatus est potu* (ut שָׂבַע satiatus est cibo), semel adipe (quod bibitur et hauritur magis, quam comeditur) Ps. 36, 9. (Aram. ܪܘܝ inebriatus est). Sq. acc. Ps. 36, 9 et מִן rei Jer. 46, 10, v. Hiph. Poët. tribuitur gladio sanguinem haurienti ibid., amantibus, qui deliciis venereis satiantur Prov. 7, 18.

Pi. 1) i. q. Kal, sed intens. *largius satiata* s. rigata *est* (terra)

Jes. 34, 7, sq. מִן; it. *inebriatus est* gladius (v. syr.) ibid. comm. 6. 2) causat. *potavit, irrigavit*, v. c. agros Ps. 65, 11. Sq. dupl. acc. Jes. 16, 9: אֲרַיָּוֶךְ דִּמְעָתִי *irrigabo te lacrimis meis.* אֲרַיָּוֶךְ litteris transpositis pro אֲרַוֶּיךְ (v. Lgb. p. 143), it. *satiavit* aliquem adipe (sq. dupl. acc.) Jer. 31, 14, re venerea Prov. 5, 19.

Hiph. potavit, irrigavit Jer. 31, 25. Thren. 3, 15, agrum Jer. 55, 10, *satiavit* (adipe) Jes. 43, 24 (cf. Ps. 36, 9. Jer. 31, 14).

Derivv. רְוָיָה, רִי, et

רָוֶה m. adj. *satiatus* potu Deut. 29, 28, *irriguus*, de horto Jes. 58, 11. Jer. 31, 12.

רוּז v. רָז.

רָוַח cogn. רוּחַ pr. *aëri pervius* (luftig), inde *spatiosus, amplus, laxus fuit.* Impers. רְוַח־לִי relaxatio facta est mihi i. e. respiro, recreor. Iob. 32, 20. 1 Sam. 16, 23. Oppos. צַר לִי.

Pu. מְרֻוָּח *aëri pervius, spatiosus* Jer. 22, 14. Inde רְוָחָה et

רֶוַח m. 1) *spatium* Gen. 32, 17. — 2) *relaxatio*, liberatio ex angustiis Esth. 4, 14.

רוּחַ in Kal inusit. *spiravit, flavit*, max. naribus (rad. onomatopoët. ut cogn. פּוּחַ flavit, max. ore, et נוּחַ pr. respiravit. Arab. رَاحَ quievit, pr. respiravit, sich verschnauben. In linguis germ. eodem sensu est vetus rad. *huch, hugh*, unde allem. *hugi*, suec. *hugh* = רוּחַ mens, nostr. *hauchen*).

Hiph. הֵרִיחַ (*riechen*) *odoratus est, olfecit* (quod fit, ubi aërem naribus modo attrahimus, modo efflamus, durch Ein- und Ausziehn der Luft), sq. acc. Gen. 8, 21. 27, 27. Metaph. pro *sensit* (ignem admotum) Iud. 16, 9, *praesagivit* (equus pugnam, quod tamen re vera naribus fit) Iob. 39, 25. — Sq. בְּ *cum voluptate odoratus est, odore* rei *delectatus est* Ex. 30, 38. Levit. 26, 31, inde generatim *delectatus est* Am. 5, 21. Jes. 11, 3: הֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְיָ *timore Dei delectatur.* Significatio *suavis odoris* saepe refertur ad id quod placet, quo delectamur, v. בָּשָׂם, נִיחֹחַ.

Derivv. רֵיחַ, et n. pr. [illegible], maxime autem

רוּחַ f. (rarius masc. 1 Reg. 19, 11 pl. רוּחוֹת, רֻחוֹת Jer. 49, 36 1) *spiritus, flatus*, a) *spiritus oris*, *Hauch* des Mundes, plene רוּחַ פֶּה Ps. 33, 6 (h. l. de verbo Dei creatoris), רוּחַ שְׂפָתַיִם Jes. 11, 4. Inde de re cito pereunte, ut syn. הֶבֶל Iob. 7, 7. Ps. 78, 39. Saepe de *spiritu vitali* (Athem) Iob. 17, 1. 19, 17. Ps. 135, 17, plenius רוּחַ חַיִּים Gen. 6, 17. 7, 15. 22. הֵשִׁיב רוּחַ spiritum reduxit, respiravit Iob. 9, 18. Cf. no. 2. — b) *spiritus narium*, *anhelitus* Iob. 4, 9. Ps. 18, 16, inde *ira* (cf. אַף ab אָנַף spiravit) Iud. 8, 3. Jes. 25, 4. 30, 28. Zach. 6, 8. Prov. 16, 32. 29, 11. — c) *spiritus aëris*, *aër commotus* i. e. *aura* Iob. 41, 8. שָׁאַף רוּחַ aërem captavit Jer. 2, 24. 10, 14. 14, 6, רוּחַ הַיּוֹם aura diei i. e. vespera, ubi aura frigidior spirat Gen. 3, 8 cf. Cant. 2, 17. 4, 6 (arab. رَوَاحٌ, vespera, رَاحَ, vespere fecit). Saepius est: *ventus* Gen. 8, 1. Jes. 7, 2. 41, 16, *procella* Iob. 1, 19. 30, 15. Jes. 27, 8. 32, 2. Aërem autem oris divini flatu commoveri censebant (v. Exod. 15, 8. Iob. 15, 30) eamque ob caussam *ventus* רוּחַ אֱלֹהִים spiritus Dei vocatur 1 Reg. 18, 12. 2 Reg. 2, 16. Jes. 40, 7. 59, 19. Ex. 3, 13. 11, 24 (non Gen. 1, 2, v. no. 4). Poët. vento alae tribuuntur Ps. 18, 11. 104, 3. Hos. 4, 19 cf. Ovid. Met. 1, 264.

Ventus autem dicitur etiam aa) de coeli plaga. Cf. רוּחַ הַקָּדִים plaga

orientalis Ez. 42, 16. 17 cf. 18. 19. אַרְבַּע רוּחוֹת quattuor coeli plagae 37, 9. 1 Chr. 9, 24. — bb) de re inani Jes. 26, 18. 41, 29. Mich. 2, 11. דִּבְרֵי רוּחַ verba inania Iob. 16, 3. דַּעַת רוּחַ inanis scientia 15, 2. רַעְיוֹן, רְעוּת רוּחַ studium inane (cf. gr. ἀέρα τύπτειν Il. 20, 446, εἰς ἀέρα λαλεῖν 1 Cor. 14, 9) v. רְעוּת, רַעְיוֹן.

2) i. q. נֶפֶשׁ no. 2, ψυχή, *anima*, qua vivitur, quaeque in oris nariumque spiritu cernitur (v. no. 1, a. b), tum hominum, tum bestiarum Eccl 3, 21. 8, 8. 12, 7. Inde dr. חַיֵּי רוּחִי vita animae meae (vita mea) Jes. 38, 16; חָיְתָה רוּחִי Gen. 45, 27 et שָׁבָה רוּחִי redit anima mea Iud. 15, 19. 1 Sam. 30. 12 i. e. reficior. אֵין רוּחַ בּוֹ *non est* (erat) *anima in eo*, pr. de mortuis et inanimatis Ez. 37, 8. Hab. 2, 19, et metaph. de eo qui stupore et admiratione exanimatus est 1 Reg. 10, 5. Passim *anima humana* etiam רוּחַ אֱלוֹהַּ Iob. 27, 3 appellatur, utpote a Deo homini inspirata et ad eum rediens Gen. 2, 7. Eccles. 12, 7. Ps. 104, 29, cf. Num. 16, 22. — Bis in visionibus propheticis *anima* dicitur de *vi quadam divina et miraculosa*, qua res alias inanimatae moventur Ez. 10, 17. Zach. 5, 9.

3) *animus* i. q. נֶפֶשׁ no. 3, a) utpote sedes sensuum, affectuum, et commotionum varii generis. Prov. 25, 28: *vir non domans* רוּחוֹ *affectus suos*. Gen. 41, 8: huc illuc *agitatus est animus eius*. Dan. 2, 1; cui tribuitur et patientia (אֶרֶךְ רוּחַ Eccl. 7, 8) et impatientia (קְצַר רוּחַ q. v.); et timor (Jes. 61, 3) et animi fortitudo (Jos. 2, 11. 5, 1 cf. Hab. 1, 11. Jes. 19, 13); et superbia (גָּבַהּ, גֹּבַהּ רוּחַ) et animus demissus, quietus (v. קַר et שְׁפַל), afflictus Gen. 26, 25. Jes. 65, 14. Ps. 34, 19. b) de *sentiendi agendique* ratione, quo sensu alicui tribuitur animus firmus (Ps. 51, 12), virilis (Prov. 18, 14), fidus (Prov. 11, 13. Ps. 32, 2), novus isque emendatior Ez. 11, 19. 18, 31 cet. Passim etiam de *communi* multorum *ingenio* et *indole*, ut רוּחַ זְנוּנִים (propensio ad scortationes, Geist der Hurerey) Hos. 4, 12, רוּחַ עִוְעִים Jes. 19, 14, רוּחַ תַּרְדֵּמָה 29, 10, talisque indoles (talis spiritus) hominibus divinitus tribui, coelitus in eos effundi dicitur, cf. Ez. 36, 26. 27. Simile est Jes. 28, 6: *Jehova erit* לְרוּחַ מִשְׁפָּט לַיּוֹשֵׁב עַל־הַמִּשְׁפָּט i. e. spiritu iustitiae totos quasi replebit iudices. c) de *voluntate* et *consilio*, inde הֵעִיר אֶת־רוּחַ פ׳ excitavit animum alic. ad aliquid 1 Par. 5, 26. 2 Par. 21, 16. 36, 22. Esr. 1, 1. Hagg. 1, 1. Esth. 1, 5, et sententia haud multum diversa נָתַן רוּחַ בְּפ׳ indidit alicui animum 2 Reg. 19, 7. נָדְבָה רוּחַ פ׳ impellit aliquem animus Ex. 35, 21, unde רוּחַ נְדִיבָה Ps. 51, 14: denique עָלָה עַל רוּחַ i. q. עָלָה עַל לֵב ascendit in animo animumque occupavit (consilium aliquod) Ez. 20, 32. — 1 Par. 28, 12: *exemplar omnium* אֲשֶׁר הָיָה בָרוּחַ עִמּוֹ *quae animo secum ferebat*. Rarius d) refertur ad *intellectum* Ex. 28, 3. Iob. 20, 3. 32, 8. 18. Jes. 29, 24. 40, 13. Ps. 139, 7.

4) רוּחַ הָאֱלֹהִים, רוּחַ יְהוָֹה *spiritus Dei*, raro רוּחַ קֹדֶשׁ יְיָ *spiritus sanctus Dei* (ubique c. Suff. רוּחַ קָדְשְׁךָ Ps. 51, 13. Jes. 63, 11. 12), rarius κατ' ἐξοχὴν הָרוּחַ Num. 27, 18. Hos. 9, 7 vis divina, quae venti halitusque instar cerni nequit, qua animantia vivunt Iob. 27, 3. 33, 4. Ps. 104, 29 cf. Gen. 6, 3, omnisque rerum universitas animatur, vita repletur et gubernatur (ζωοποιεῖται) Gen. 1, 2. Ps. 33, 6. Iob. 26, 13. Jes. 34, 16, qua homines ad sapienter (Iob. 32, 8) et honeste vivendum incitantur Ps. 51, 13. 143, 10. Imprimis autem a spiritu divino repetit V. T. singulares ingenii dotes, ut arti-

ficis Ex. 31, 3. 35, 31, prophetae Num. 24, 2. 1 Sam. 10, 6. 10. 19, 20. 23. Jes. 42, 1. 59, 21 (unde אִישׁ רוּחַ de vate Hos. 9, 7, et הָרוּחַ per prosopopoeiam de Spiritu prophetico 1 Reg. 22, 21. 2 Par. 18, 20), somniorum interpretis Gen. 41, 38, neque non fortitudinem ducis bellici Iud. 3, 10. 6, 34. 11, 29. 13, 25, regiasque virtutes Jes. 11, 2 sqq.; eumque spiritum aliis concedi, aliis adimi (1 Sam. 16, 13. 14), ab uno ad alterum transferri (Num. 11, 17. 2 Reg. 2, 15), aurea vero aetate omnibus hominibus concessum iri docet Joël 3, 1. Jes. 44, 3. 59, 21. Passim opponitur בָּשָׂר Jes. 31, 3. Zach. 4, 6, v. בָּשָׂר no. 2.

רוּחַ chald. i. q. hebr. 1) *ventus*. Pl. cstr. Dan. 7, 2. — 2) *animus* 5, 20. — 3) *spiritus* (Dei) 4, 5. 5, 12.

רְוָחָה f. *relaxatio* Ex. 8, 11. Thren. 3, 56.

רְוָיָה f. *potatio larga*, *abundantia* Ps. 23, 5. 66, 12. Rad. רָוָה.

רוּם f. יָרוּם, apoc. יָרֹם, conv. וַיָּרָם 1) *efferre*, *elevare se* (cf. radd. vic. רָמַם, אָרַם, הָרַם, עָרַם. Potestatis transitivae vestigium esse videtur in n. pr. יְהוֹרָם quem *Jehova sustulit*) Gen. 7, 17, inde *surgere* Ps. 21, 14, *crescere* (de vermibus) Ex. 16, 20. Metaph. a) רָם לֵב animus effert se (superbius) Deut. 8, 14. 17, 20, רָמוּ עֵינַיִם *oculi* se efferunt (fastuose) Prov. 30, 13. b) *potentem se gerere* Ps. 57, 6, sq. עַל triumphare super al. 13, 3. — 2) *exaltari*, *altum fieri;* de via, quae munitur Jes. 49, 11, metaph. *potentem fieri* Ps. 140, 9. Num. 24, 7 (max. de manu Deut. 32, 27, v. part.), *laudibus extolli* Ps. 18, 47. — 3) *altum*, *exaltatum esse* Iob. 22, 12, max. de his, qui potentia et gloria eminent Ps. 46, 11. Mich. 5, 8, it. *remotum esse*, procul ... sed de solo Deo usurpatur ..., procul abest neque ... auxilium ferendum re vera ... celsis est. Jes. 30, 18, cf. ... 10, 5.

Part. רָם f. רָמָה 1) *sublatus*, ... *tus* v. c. de manu dei ... 26, 11. בְּיָד רָמָה manu ... lata, h. e. palam, proterve et ... citer Ex. 14, 8. Num. 33, 3. 15, 30 et זְרוֹעַ רָמָה Iob. 38, ... 2) *altus*, *excelsus*, de ... 1, monte Ez. 20, 28 cet., ... mine staturae longae et ... Deut. 1, 28. 2, 10. 21 cf. ... 33. Pl. רָמִים excelsa coeli ... 60. Metaph. a) de alta voce ... 27, 14. b) *potens*, unde ... manus potens Deut. 32, 27. ... animi, *superbus* Iob. 21, 2... רָמוֹת oculi superbi Ps. ... d) *arduus* intellectu Prov. ... (ubi more arabico scriptum ... רָאמוֹת. Cf. קָבַב).

Niph. v. s. v. רָמַם.

Pil. רוֹמֵם *elevavit*, ... *cit*, inde *exstruxit* domus ... 9, 9, *crescere fecit* (aqua ... Ez. 31, 4, *educavit* liberos ... 2. 23, 4. — Metaph. a) ... alto et tuto collocavit aliquem ... *tum praestitit* (v. הִשְׂגִּיב. Ps. ... 5. 18, 49, cf. 9, 14. b) ... *vit*, *extulit*, honoribus auxit ... milem 1 Sam. 2, 7. c) ... *fecit* Iob. 17, 4. d) *laudibus extulit*, celebravit Ps. 30, 2. 34, ... Pass. רוֹמַם *exaltatus est* Ps. ... Part. excelsus Neh. 9, 5.

Hiph. 1) a) *extulit*, *elevavit*, ... *altavit* v. c. caput Ps. 3, 4. ... 89, 43, cornu alic. i. e. ... eius auxit Ps. 75, 5. 6. ... b) *erexit* v. c. vexillum ... mentum Gen. 31, 45. Jes. ... c) *sustulit*, velut pedem ... et manum, quod minantis est ... no. 1, a) et vim illaturi, sq. ... 1 Reg. 11, 27, baculum Ex. ...

ɔs. 10, 15 (sq. בְּ baculi Ex. 7, 20, ... פַּרְשׁ בְּיָדִים), vocem Gen. 39, 8. 2 Reg. 19, 22, sq. עַל contra iquem Jes. 37, 23, sq. לְ pers. acamavit alicui Jes. 13, 2. Accedit tiam בְּ instrumenti. 2 Chr. 5, 13: כְּהָרִים קוֹל בַּחֲצֹצְרוֹ quum vocem clangorem tollerent tubis i. e. langerent tubis, quod concisius ffertur הֵרִים קֶרֶן sustulit tubam e. clangorem tubae 1 Par. 25, 5. Dicitur etiam הֵרִים בְּקוֹל i. q. הֵרִים קוֹ 1 Par. 15, 16, cf. supra הֵרִים בְּ... et נָתַן בְּקוֹל p. 886 A, pr. sustulit (clamorem s. clangorem) oce. — d) tributum exegit (eine bgabe erheben) Num. 31, 28.

2) *sustulit, abstulit*. Ez. 21, 31. es. 57, 14.

3) *obtulit* sacrificia Levit. 2, 9. , 8, munera templo et sacerdotius (cf. תְּרוּמָה) Num. 15, 19. 20. 1, 52. Etiam de largitionibus pulicis (viscerationibus) 2 Chr. 30, 4. 35, 7—9.

Hoph. pass. no. 2 Dan. 8, 11, 10. 3 Ex. 29, 27.

Hithp. extulit se (fastuose) Dan. 1, 36. Huc pertinet etiam אֲרוֹמָם es. 33, 10 pro אֶתְרוֹמָם.

Derivv. רוּם — רוֹמֵמוֹת, רָמָה, תְּרוּמִיָּה, תְּרוּמָה, מָרוֹם, רָמוּ... et omm. pr. רָם, רָמָה, רָמוֹת, רָאמוֹת, יְרִימוֹת, רָמַת, רֹמַמְתִּי עֶזֶר, נְבַ..., מֵרוֹם, מְרֵמוֹת, יְרֵב...

ו chald. id. Praet. pass. רִם *extu-*... *se* (cor) Dan. 5, 20.

Pal. רוֹמֵם *laudibus extulit, ce-*... *bravit* Dan. 4, 34. Pass. *surexit*, sq. עַל contra al. Dan. 5, 3.

Aph. extulit, exaltavit Dan. , 19.

ו m. *elatio, altitudo* Prov. 25, 3. רוּם עֵינַ... Prov. 21, 4. Jes. 10, 12, ר׳ לֵ... Jer. 48, 29, et simpl. רוּם es. 2, 11. 17 elatio animi, fastus.

ו chald. id. Dan. 3, 1. 4, 17. Esr. , 3.

רוֹם i. q. רוּם *altum*, inde *in altum* Hab. 3, 10.

רוּמָה (excelsum) n. pr. oppidi 2 Reg. 23, 36, cf. אֲרוּמָה.

רוֹמָה f. *elatio*, adv. collo elato, erecto. Mich. 2, 3.

רוֹמֵם m. *elatio, celebratio* Ps. 66, 17. Pl. cstr. רוֹמְמוֹת Ps. 149, 6.

רוֹמֵמוּת f. pr. inf. Pal. (more Syrorum) *elatio* Jes. 33, 3.

רוּן arab. رَان med. Je *vicit, superior evasit*, sq. على (fort. vicinum rad. רוּם). In Kal inusit., nam יָרוּן Prov. 29, 6 referendum est ad רָנַן.

Hithpal. Ps. 78, 65: כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּיִן *ut heros victus a vino* i. e. ut Vulg. crapulatus a vino, cf. formulam arab. ap. Firuzabadium: رانت عليه الخمر vicit eum vinum i. e. ebrius factus est, et quae notavimus ad verba hebraea בָּלַע Niph., עָבַר, הָלַם no. 5, a.

רוּעַ i. q. רָעַע 1) pr. *tumultuari*, v. Hiph. — 2) *malum esse*, v. Niph. — Formae coniugationum Kal (רַע, רֹעַ) et Hiph. (הֵרַע, הָרֵעַ), quae vulgo huc referebantur, pertinent ad verbum רָעַע, v. Ewaldi gramm. p. 472.

Niph. fut. יֵרוֹעַ 1) *malus factus, depravatus est* (oppos. sapiens factus est). Prov. 13, 20. — 2) *male habitus est, damno affectus est* Prov. 11, 15. (רַע nomen h. l. ad augendam vim additum est, more infinitivi absoluti).

Hiph. הֵרִיעַ plur. etiam הֵרֵעוּ 1 Sam. 17, 20 pr. *tumultuatus est* (lermen, Lerm machen), inde 1) *alta voce clamavit, vociferatus est* Iob. 30, 5, spec. a) de clamore bellico (תְּרוּעָה) Jos. 6, 16. 1 Sam. 17, 20. b) *iubilavit* Iud. 15, 14. 1 Sam. 10, 24, sq. עַל *de* hoste devicto Ps. 41, 12, sq. dat. in honorem alic. 47, 2. 95, 2. c) rarius

de clamore lugubri Mich. 4, 9. Jes. 15, 4. — 2) *tuba clanxit.* Num. 10, 9: הֲרֵעֹתֶם בַּחֲצֹצְרוֹת *tubis clangite.* Joël 2, 1, spec. *classicum cecinit*, magno strepitu et tumultu tubis clanxit (*Lerm blasen*) ad castra movenda Num. 10, 1—7 i. q. תָּקַע תְּרוּעָה 10, 5. 6, diversum a תָּקַע, quod est tubam (semel) inflavit ad panegyrin convocandam. Cf. יוֹבֵל no. 1.

Pal. fut. יְרֹעַע *iubilabitur* Jes. 16, 10.

Hithpal. הִתְרוֹעֵעַ *iubilavit* Ps. 60, 10. 65, 14. 108, 10. — Eadem forma reperitur a verbo רָעַע q. v.

Deriv. תְּרוּעָה.

רוּף *contudit, comminuit* (*reiben, zerreiben*), inde רִיפוֹת, et תְּרוּפָה q. v.

Pul. רוֹפַף *concussus est* Iob. 26, 11.

רוּץ *currere.* (Aethiop. ሮጸ:, aram. רְהַט, ܪܗܛ id., cf. ad litt. ה) Gen. 18, 7. 24, 20. 29, 12 et persaepe. Trop. Jer. 23, 21: *non misi prophetas* istos, tamen *illi currunt*, munere prophetico male seduli operam dant. Ps. 119, 32: *viam praeceptorum tuorum curram*, in ea studiose incedam. Hab. 2, 2: *ut lector currat*, sine negotio legat. De rebus inanimatis Ps. 147, 15. Spec. a) *hostiliter irruit in* aliquem, sq. אֶל et עַל Iob. 15, 26. 16, 14, sq. acc. Ps. 18, 30, b) sq. בְּ confugit ad al. Prov. 18, 10.

Part. pl. רָצִים et רָצִין 2 Reg. 11, 13 *cursores* appellantur a) equites regii Persarum, quorum erat, mandata regia in provincias deferre Esth. 3, 13. 15. 8, 14. b) satellites et nuntii regii Hebraeorum tempore Sauli 1 Sam. 22, 17, et regum post Davidem 2 Reg. 10, 25. 11, 6 sq., prob. iidem, qui Davide rege פְּלֵתִי nominabantur (q. v.). Cf. 1 Reg. 1, 5. 14, 27. 2 Sam. 15, 1.

Pil. רוֹצֵץ i. q. Kal *cucurrit* (currus) Nah. 2, 5.

Hiph. *accurrere fecit* Jer. 49, 19. 50, 44, inde *celeriter adduxit, attulit* Gen. 41, 14. 1 Sam. 17, ... *festinare fecit.* Ps. 68, 32: ... תָּרִיץ יָדָיו לֵאלֹהִים *Aethiopia* ... *nare facit manus suas* ad ... vel ad eum adorandum, vel ... dona offerenda.

Derivv. מֵרוֹץ, מְרוּצָה.

Not. Complures formae ... רוּץ, ut fut. יָרוּץ Niph. ... men מְרוּצָה no. II, significationem ... habent a verbo רָצַץ, q. v.

רוּק in Kal inusit. pr. *effundi*, ... *effundi*, inde *evacuari*, ... et רֵיק vacuus q. v. (C... videtur verbis רָקַק, ... *γομαι*, quo poëtae utuntur ... viis se exonerantibus, lat. *eructo*).

Hiph. הֵרִיק 1) *effudit* ... 43. Eccles. 11, 3. Zach. ... Translate a) effudit i. e. ... gladium Ex. 15, 19. Lev. ... Ez. 5, 2. 12. 12, 14, ... 35, 3. b) *emisit*, *eduxit* ... ad bellum. Gen. 14, 14. Pro ... וַיָּרֶק Cod. Sam. habet ... *lustravit*, a rad. aram. ... idem exprimunt LXX. ...

2) *evacuavit*, ut vasa ... Gen. 42, 35. Jer. 48, 12. ... 17, it. *vacuum reliquit* Jes. ... (cf. נֶפֶשׁ no. 2 fin.).

Hoph. pass. no. 1. Jer. ... Cant. 1, 3: ... תּוּרַק שְׁמֶךָ ... *tum*, quod *effusum est*, ... *tuum*, vel: instar *unguenti* ... *sum est nomen tuum*, ... eadem sententia: nomen ... num odorem spargit (cf. ... omnibus gratum est et ... Priore structura admissa ... missa posteriore שֵׁם h. l. ... copulatum est: sed hoc ... praefero.

Derivv. רִיק, רֵיק, ...

רוּר *fluxit*, c. acc. *mucorem* ... *vam emisit* (caro pudenda ...

Lev. 15, 3. (Arab. رَّ ...

Congruit germ. *rühren* fluendi significatu, unde *Ruhr* dysenteria).

Deriv. רִיר.

רו i. q. ראשׁ no. 5 *papaver*.

רי *egenum esse* Ps. 34, 11. Cf. יָרַשׁ in *Niph.* — Part. רָשׁ *pauper, egenus.* Prov. 14, 20. 18, 23, passim רָאשׁ Prov. 10, 4, pl. רָאשִׁים 13, 23 et רָשִׁים 22, 7.

Hithpal. pauperem se simulavit Prov. 13, 7. Aliud v. sub rad. רָשַׁשׁ.

Derivv. רִישׁ, רֵישׁ.

רו (contr. ex רְאוּת species, venustas, vel pro רְעוּת amica, unde Pesch. ܪܥܘܬ) *Ruth*, n. pr. mulieris ex maioribus domus Davidicae, de qua narratur in libro sic inscripto.

m. chald. *secretum, arcanum* Dan. 2, 18. 19. 4, 6, pl. רָזִין 2, 29. 47. (Syr. ܐܪܙ et ܪܙ celavit, ܐܪܙܐ secretum).

רָזָ pr. *extenuavit, tenuem et macrum fecit*, inde *consumsit, perdidit* (cf. arab. رزأ malo, calamitate affecit). Zeph. 2, 11. (Origo mihi esse videtur in radendo, abradendo, ut vicinae sint radd. גָּרַד, חָרַשׁ, ubi vide, et lat. *rado*. Arab. intrans. رَزِيَ extenuatus, enervatus fuit).

Niph. emaciatus est, contabuit Jes. 17, 4.

Derivv. רָזִי, רָזוֹן no. I, et

רָ m. *macer*, de homine Ez. 34, 20, de solo Num. 13, 20.

רָזוֹן m. (a rad. רָזָה) *macies*, inde *tabes, phtisis* Jes. 10, 16. Ps. 106, 15. Mich. 6, 10: אֵיפַת־רָזוֹן *modius macer et extenuatus*, i. e. iusto minor.

רָזוֹן (a rad. רָזַן) i. q. רֹזֵן (ad formam עָשׁוֹק = עֹשֵׁק) *princeps* Prov. 14, 28.

רְזוֹן (princeps i. q. רֹזֵן) n. pr. conditoris regni Damasceni 1 Reg. 11, 23.

רָזַח rad. inusit. *clara* (acuta) *voce clamavit* (cogn. צָרַח), unde מִרְזֵחַ q. v.

רָזִי m. (a rad. רָזָה) *interitus, pernicies.* Jes. 24, 16: רָזִי לִי i. q. אוֹי לִי (quod statim sequitur) *vae mihi!*

רָזַם i. q. arab. et aram. رمز, רְמַז (sibilantes enim saepe transponuntur) *oculis nictavit, innuit*, quod est insolentis et fastuosi Iob. 15, 12, ubi nonnulli codd. ירמזון.

רָזַן i. q. arab. رَزُنَ *gravis fuit*, et pondere, et moribus, inde Part. רֹזֵן pr. *gravis* (augustus), poët. pro *principe, rege* Iud. 5, 3. Ps. 2, 2. Prov. 8, 15. 31, 4. Jes. 40, 23.

Deriv. רָזוֹן no. II, et n. pr. רְזוֹן.

רָחַב *amplus, spatiosus fuit* et *factus est.* (Arab. رَحُبَ, رَحِبَ, aeth. ረሐበ: Orta est haec radix ex transp. רבח, quod Samaritani habent pro רָוַח spatiosus, amplus fuit, pr. groſs und luftig seyn). Pr. de conclavibus, quae dilatantur Ez. 41, 7, de ore late aperto 1 Sam. 2, 1, metaph. de corde, quod laetitiâ dilatatur Jes. 60, 5.

Niph. part. *spatiosus, amplus*, de pratis Jes. 30, 23.

Hiph. 1) *latum fecit*, v. c. lectum Jes. 57, 8, rogum (opp. profundum i. e. longum fecit) Jes. 30, 33; it. *spatiosum, longum latumque fecit* v. c. calvitium Mich. 1, 16, fines s. ambitum regni Ex. 34, 24. Am. 1, 13, adeoque c. acc. pers. Deut. 33, 20: מַרְחִיב גָּד *spatiosos facit fines Gaditarum.* Spec. a) sq. לְ pers. amplum spatium fecit alicui h. e.

aditum patefecit Prov. 18, 16, et ex angustiis liberavit Ps. 4, 2. Cf. יָשַׁע et oppos. יָצַר. b) הִרְחִיב פֶּה *late aperuit os* Ps. 81, 11, sq. עַל in al., quod est deridentis et illudentis Ps. 35, 21. Jes. 57, 4. Non multum differt c) ה׳ נֶפֶשׁ animam (i. e. fauces) late aperuit (cf. נֶפֶשׁ no. 2 fin.) Jes. 5, 14. Hab. 2, 5. d) addito לֵב animum alicuius aperuit (institutioni) Ps. 119, 32, cf. רֹחַב לֵב. — 2) intrans. *dilatatus est.* Ps. 25, 17. Praestat tamen, pro vulgari scriptura הַרְחִיבוּ reponere: הִרְחִיב וּ *dilatata et* ......

Derivv. רָחָב — רְחַבְעָם, מֶרְחָב.

רָחָב fem. רְחָבָה adj. 1) *latus, a, um* Iob. 30, 14, de mari 11, 9 (opp. longus), de muro (ubi refertur ad crassitiem) Jer. 51, 58. Neh. 3, 8; it. *longus latusque, spatiosus,* de terra Ex. 3, 8. Neh. 9, 35, de calice magni ambitus (opp. profundo Ez. 23, 32); quod posterius sua et propria formula exprimitur: רַחֲבַת יָדַיִם, רְחַב יָדַיִם *latus utrinque* i. e. in utramque partem late patens, longus et latus, de terra Gen. 34, 21. Jes. 33, 21, de mari Ps. 104, 25. Passim latius etiam patet et altitudinem s. profunditatem etiam comprehendit, ut lat. *amplus*, certe in locutionibus metaphoricis, ut Ps. 119, 96: *praeceptum tuum amplum est* i. e. lex copiosa est et infinita, it. רְחַב לֵב Ps. 101, 5, רְחַב נֶפֶשׁ Prov. 28, 25 tumidus, inflatus i. e. superbus, et prius subst. superbia 21, 4.

2) רָחָב n. pr. meretricis Hierichuntinae Jos. 2, 1. 6, 17.

רַחַב m. *spatium amplum* Iob. 36, 16. 38, 18.

רֹחַב m. *latitudo* Gen. 6, 15. Ez. 40, 6 sq. Metaph. רֹחַב לֵב amplitudo animi, ingenium capax 1 Reg. 5, 9.

רְחֹב et **רְחוֹב** f. (Dan. 9, 25) pl. רְחֹבוֹת (m. Zach. 8, 5) 1) *platea*, a latitudine dicta, ut gr. πλατεῖα Gen. 19, 2. Iud. 19, 20. — 2) *forum* i. e. spatium amplum ad portam urbium orientalium, ubi iudicia habebantur et res venales expositae erant 2 Chr. 32, 6, cf. Neh. 8, 1. 3. 16. — Esr. 10, 9: רְחוֹב בֵּית הָאֱלֹהִים *area ante aedem Dei.* — 3) v. בֵּית רְחוֹב.

רְחֹבוֹת (plateae, vel sec. Gen. 26, 22 spatia ampla) n. pr. 1) putei ibid. — 2) רְחֹבוֹת עִיר (plateae urbis, cf. *Platearum* urbem in Boeotia) urbs Assyriae Gen. 10, 11, de qua nihil certi constat. V. I. D. Michaëlis Spicileg. T. I, p. 240—44. — 3) רְחֹבוֹת הַנָּהָר (latitudines fluvii i. e. Euphratis?) urbs, ut videtur, ad Euphratem sita, fort. رحبة, inter Cercusium et Anam interjecta. Gen. 36, 37.

רְחַבְיָהוּ (cui *amplum spatium praebuit* i. e. quem felicem praestitit et liberavit *Jehova*) n. pr. m. 1 Chr. 23, 17. 24, 21. 26, 25.

רְחַבְעָם (qui *dilatat populum*, cf. Ex. 34, 24, q. d. Εὐρύδημος) n. pr. filii et successoris Salomonis, qui Judae regno imperabat 975—958 a. Chr. 1 Reg. 11, 43. 12, 1 sqq. 14, 21. LXX. Ῥοβοάμ.

רָחָה rad. inusit., quae *terendi*, *conterendi* potestatem habuisse videtur (coll. arab. رَخَّ trivit, calcavit, adde syllabam רח in cognatis אָרַח calcavit viam, מָרַח, ...; Arab. رحا, molam struxit, molam versavit, secundarium est et ductum a nomine رَحًى. Inde

רֵחֶה m. *lapis molaris*, a terendo et comminuendo dictus, tantum in dual. רֵחַיִם *mola manuaria*, pr. bini lapides Ex. 11, 5. Num. 11, 8. Jes. 47, 2. Arab. رحا, dual. رحوان id.

רַחוּם m. *misericors*, de solo Deo,

plerumque copulatur cum חַנּוּן Deut. 4, 31. Ps. 86, 15 cet., a rad. רָחַם.

רְחוּם (amatus) n. pr. m. 1) praefecti persici in Samaria Esr. 4, 8. 2) Neh. 3, 17. 3) Esr. 2, 2. Neh. 10, 26, pro quo Neh. 7, 7 (prob. librarii errore) נְחוּם. 4) Neh. 12, 3, alias חָרִם V. 15. 7, 42.

רָחוֹק m. adj. (a rad. רָחַק) *longinquus, remotus* a) de loco Gen. 37, 18. Ex. 2, 4 et saepe. Subst. *longinquum, longinquitas* Jos. 3, 4, et c. Praepp. בְּרָחוֹק in longinquo, *procul* Ps. 10, 1. מֵרָחוֹק Gen. 22, 4. Jes. 49, 1, et לְמֵרָחוֹק Iob. 36, 3. 39, 29 *e longinquo*, sed מֵרָחוֹק etiam *procul* (v. מִן no. 3, c). עַד מֵרָחוֹק usque in loca remota. Jes. 57, 9. Neh. 12, 43. — b) de tempore, unde מֵרָחוֹק inde a longinquo tempore Jes. 22, 11. 25, 1, לְמֵרָחוֹק id. 37, 26. — c) ratione auxilii Ps. 10, 1. 22, 3. Metaph. *remotum* vocatur, quod non facile assequi possumus, inde *α*) *arduum, difficile*, de lege, cui difficulter mos geritur Deut. 30, 11, *β*) *pretiosum* Prov. 31, 10, cf. arab. قريب القدر propinquus pretio i. e. vilis, et بعيد القدر longinquus pretio i. e. pretiosus, adde nostr. etwas näher geben, i. q. viliore pretio vendere.

רָחִיט Cant. 1, 17 Cheth., i. q. רָהִיט Keri *laqueare*, sive librarii error est, sive ה in hoc vocabulo passim durius (instar ח) prolatum est, ut apud Samaritanos, qui in Pentateucho pro רהטים habent רחטים. Ewaldus ad Cant. l. c. רָחִיט litteris transpositis dictum esse putat pro חָרִיט, مخروط opus tornatum, sed illud praefero.

רֵחַיִם dual. *mola manuaria*, v. רֵחֶה.

רַחִיק chald. *longinquus, remotus* Esr. 6, 6.

רָחַל rad. inusit. fort. eiusdem vel similis potestatis, atque רָחַם fovit. Secundarium et denom. est arab. رخل, Conj. V. agnos possedit.

רָחֵל f. 1) *ovis mater* Gen. 31, 38. 32, 15, deinde quaevis *ovis* Jes. 53, 7. Cant. 6, 6. (Arab. رِخْل, رَخِل agna). — 2) n. pr. uxoris Jacobi Gen. 29, 6. Jer. 31, 15.

רָחַם fut. יִרְחַם *amavit* Ps. 18, 2. (Syr. ܪܚܡ, arab. رَحِمَ et رَخِمَ id. Origo esse videtur in fovendo, mulcendo et intima animi commotione, cf. רָחַף).

Pi. רִחַם inf. רַחֵם fut. יְרַחֵם *tenerrimo amore complexus est* aliquem, *misertus est*, sq. acc. Ex. 33, 19. Deut. 13, 18. 30, 3, sq. עַל Ps. 103, 13, dicitur de parentum erga liberos pietate Ps. l. c. Jes. 49, 15, deque dei erga homines misericordia Ps. 116, 5. — *Pu.* רֻחַם *misericordiam consecutus est* Prov. 28, 13. Hos. 14, 4, cf. 1, 6.

Derivv. רַחוּם — רַחֲמָנִי, רַחוּם et nomm. pr. רְחוּם, יְרֹחָם, יְרַחְמְאֵל, לֹא רֻחָמָה.

רָחָם m. Levit. 11, 18, et **רָחָמָה** (Milêl) Deut. 14, 17 vulturis species minor, alba alis nigris, cadaveribus vescens, *vultur percnopterus* Linn., dicta a pietate in pullos, ut חֲסִידָה ciconia, arab. رخم et رخمة. V. Bocharti Hieroz. T. II, p. 297—322.

רַחַם 1) i. q. רֶחֶם *uterus* Gen. 49, 25. Jes. 46, 3. — 2) poët. *puella, mulier* (ab illo membro sexui muliebri proprio) Iud. 5, 30, cf. רַחֲמָה. — 3) n. pr. m. 1 Chr. 2, 44.

רֶחֶם m. (semel f. Jer. 20, 17) c. Suff. רַחְמִי pr. *interiora*, in sing. spec. *uterus* (gr. τὰ σπλάγχνα) hominum Iob. 24, 20. 31, 15 et bestiarum Exod. 13, 2. 12. 15. מֵרֶחֶם ab utero Ps. 22, 11.

רַחֲמָה i. q. רַחַם no. 2 *puella*. Dual. רַחֲמָתַיִם Iud. 5, 30.

רַחֲמִים pl. (cf. Lgb. p. 576) 1) *viscera*, *τὰ σπλάγχνα*, tanquam animi commotionum sedes (v. rad.) Prov. 12, 10, inde *tenerrimus affectus*, spec. a) *amor*, *pietas* erga suos Gen. 43, 30. Am. 1, 11. 1 Reg. 3, 26 (*τὰ σπλάγχνα* 2 Cor. 6, 12. 7, 18). b) *misericordia*, *gratia*, *favor* Jes. 47, 6, max. Dei Ps. 25, 6. 40, 12. נָתַן רַחֲמִים לְ Deut. 13, 18, et שׂוּם רַחֲמִים לְ Jes. 47, 6, gratiam, misericordiam alicui exhibuit. נָתַן פ׳ לְרַחֲמִים לִפְנֵי gratiam alicuius conciliavit alicui 1 Reg. 8, 50. Ps. 106, 46.

רַחֲמִין chald. *misericordia* Dan. 2, 18.

רַחֲמָנִי m. adj. *misericors* Thren. 4, 10.

רָחַן rad. inusit. incertae significationis, arab. *flexit*, unde n. pr. תִּרְחֲנָה.

רָחַף *commotus est* (cogn. רָחַם), spec. a) teneri amoris affectu, inde *fovit*, v. Pi. b) terrore, tremore, inde *contremuit* (de ossibus perterriti) Jer. 23, 9.

Pi. *incubuit* pullis, *fovit* pullos (aquila) Deut. 32, 11, translate de *spiritu divino*, qui rudi terrae moli incubabat fovens et vivificans. (Longe usitatius est syr. ܪܚܦ, quod usurpatur de avibus, quae pullis incubant Ephr. II, p. 552, de parentibus, qui liberos fovent ibid. p. 419, de Elisa pueri mortui corpus fovente Ephr. I, p. 529, it. de voce coelitus delabente cet. Arabes in eandem sententiam utuntur verbo رخم, I. IV. incubavit ovis gallina, demulsit infantem mater). Gen. 1, 2.

רָחַץ fut. יִרְחַץ inf. רָחְצָה 1) *lavit*, *abluit*, corpus humanum Gen. 18, 4. 43, 31. Lev. 14, 9. Deut. 21, 9, carnes Exod. 29, 17. Levit. 1, 9, metaph. sordes peccati hominibus inhaerentes Jes. 4, 4. *Lavit manus in puritate* i. e. insontem se declaravit Ps. 26, 6. 73, 13. Differt a כָּבַס lavit vestes. — 2) *lavit se*, *lotus est* Ex. 2, 5. Ruth 3, 3. (Arab. رحض, lavit corpus, vestes).

Pu. רֻחַץ *lotus est* Prov. 30, 12.

Hithp. i. q. Kal no. 2 Iob. 9, 30.

רַחַץ m. *lotio* Ps. 60, 10.

רַחְצָה f. *lotio* (pecoris), lavacrum Cant. 4, 2. 6, 6.

רְחַץ chald. *confisus est* alicui rei Dan. 3, 28.

רָחַק fut. יִרְחַק inf. רָחְקָה 1) *longe discessit*, *recessit* ab aliquo, sq. מִן Eccl. 3, 5. Iob. 30, 10. (Chald. syr. aeth. id. Caeterum primaria potestas transitiva fuisse videtur, *repulit*, *retro trusit* i. q. דָּחַק). — 2) *longe s. procul abfuit*, *longinquus*, *remotus fuit* Ps. 103, 12, sq. מִן et מֵעַל Jer. 2, 5. Ex. 8, 6. 11, 15. 44, 10. Saepe de Deo, qui procul abest ab auxilio ferendo i. e. auxilium denegat Ps. 22, 12. 20. 35, 22, de hominibus, qui abhorrent a fraude Ex. 23, 7. Jes. 54, 14, et contra a lege Dei Ps. 119, 150, procul absunt a salute Iob. 5, 4.

Niph. *amotus est* Eccles. 12, 6 Chethibh.

Pi. רִחַק *procul amovit*, *removit* Jes. 6, 12, metaph. 29, 13.

Hiph. 1) trans. i. q. Pi. Iob. 13, 21. 19, 13. Ps. 103, 12: *amovit* (Deus) *a nobis delicta nostra* i. e. ea nobis condonat. Sq. inf. (Ps. 55, 8) et gerundio adv. הִרְחִיק לָלֶכֶת procul ivit Ex. 8, 28. Inf. הַרְחֵק adv. procul. Gen. 12, 16. — Inde 2) intrans. *procul discessit* Gen. 44, 4. Jos. 8, 4.

Derivv. מֶרְחָק, רָחוֹק, et

רָחֵק m. adj. verb. *longe recedens*.

Ps. 73, 27: רְחֵקֶיךָ *qui a te recedunt.*

רָחַשׁ *ebullivit* fons (ut syr.), et aqua aestuans (v. מַרְחֶשֶׁת). (Arab. رخش V. VIII. commotus fuit. Origo esse videtur in strepitu aquae ebullientis cf. רָעַשׁ et רָחַץ. Metaph. sq. acc. Ps. 45, 2: רָחַשׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב *ebullit animus meus verba grata.*

Deriv. מַרְחֶשֶׁת.

רַחַת f. *vannus, ventilabrum,* a rad. רוּחַ, formae נַחַת.

רָטַב fut. יִרְטַב *maduit* pluviâ Iob. 24, 8. Arab. رطب max. de humore plantarum recentium et viridium. Inde

רָטֹב m. *succosus, viridis* et *recens.* Iob. 8, 16.

רָטָה rad. spuria, v. יָרַט.

רָטַט rad. inusit. i. q. רָתַת, chald. tremuit, perterritus est, unde

רֶטֶט *terror* Jer. 49, 24.

רֻטֲפַשׁ quadril. pass. Iob. 33, 25 *reviruit*, prob. conflatum ex רָטַב succosus, viridis fuit, et טָפַשׁ crassus, pinguis fuit. Arab. transp. طرفش teste Kamûso est *convalescere, reviviscere* post sterilitatem.

רָטַשׁ tantummodo in *Pi. discussit, diffregit*, spec. *allisit*, rupi allidendo *necavit* (pueros), i. q. נִפֵּץ. Ps. 137, 9. 2 Reg. 8, 12 (v. Pu.), it. sagittis *dilaniavit, prostravit* Jes. 13, 18. — *Pu.* pass. rupi *allisus* et ita *necatus est* Jes. 13, 16. Hos. 10, 14. 14, 1. Nah. 3, 10.

רִי m. Iob. 37, 11 i. q. arab. رِيّ *irrigatio* pro רְוִי, a rad. רָוָה, ut עִי pro עֲוִי, אִי pro אֱוִי. De loco Iobi v. rad. טָרַח.

רִיב et **רוּב** (q. v.), praet. רָב, רַבְתָּ, etiam רִיבוֹתָ, inf. absol. רֹב Iud. 11, 25. Iob. 40, 2, fut. יָרִיב, apoc. יָרֵב (Hos. 5, 13. 10, 6)

1) *litigare, altercari.* (Arab. رَابَ med. Je est dubitavit, notio secundaria a litigando et contendendo ducta. Pr. est capillo prehenso et vellicato altercari, ut syn. נָצָה, et eiusdem stirpis est haec radix atque *rapio*, goth. *raupjan* vellere, nostr. *raufen, rupfen*, v. plura ad rad. רָפָא. Similis originis est germ. *hadern*, pr. vestes sibi dilacerare). Dicitur a) proprio significatu de iis, qui manu et verberibus contendunt. Deut. 33, 7: יָדָיו רָב לוֹ *manus eius contendunt pro eo* cf. derivv. יָרִיב, יָרֵב, sed raro tamen; plerumque b) de iis, qui verbis expostulant Ps. 103, 9, sq. עִם Gen. 26, 20. Iob. 9, 3. 40, 2, אֵת (cum) Jes. 45, 9. Iud. 8, 1, אֶל Iud. 21, 22. Iob. 33, 13, בְּ Gen. 31, 36, it. acc. eius quocum contenditur Iob. 10, 2. Jes. 27, 8 (nostr. jem. auszanken, cf. supra de origine). Sq. לְ eius, *pro* quo contenditur Iud. 6, 31. Iob. 13, 8; עַל rei, *de* qua contenditur Gen. 26, 21. — 2) Spec. *contendere in iudicio, causam agere*, sq. acc. eius, cuius causam agimus Jes. 1, 17. 51, 22, plene רִיב אֶת רִיב פ׳ 1 Sam. 24, 16. — Praegn. 25, 39: *celebretur Jehova,* אֲשֶׁר רָב אֶת־רִיב חֶרְפָּתִי מִיַּד נָבָל *qui causam egit ignominiae meae. a Nabale*, i. e. qui mei loco vindictam sumsit a Nabale. Ps. 43, 1: רִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא חָסִיד *causam meam age* (et libera me) *a gente immani.* Part. רָב defensor. Jes. 19, 20. — Ad fut. huius verbi referendum etiam מֶלֶךְ יָרֵב Hos. 5, 13. 10, 6 i. e. *rex*, qui *causam agat*, i. e. rex hostilis, adversarius. Potest etiam pro subst. haberi i. q. יָרִיב q. v.

Hiph. i. q. Kal, non reperitur nisi part. מֵרִיב 1 Sam. 2, 10. Hos. 4, 4.

Derivv. יָרִיב ,מְרִיבָה, nomm. pr. רִיבַי ,יְרִיבַי et

רִיב raro רִב m. pl. ־ִים et ־וֹת 1) *lis, rixa* Gen. 13, 7. Deut. 25, 1. אִישׁ רִיבִי adversarius meus. Iob. 31, 35, cf. Jes. 41, 11. — 2) *causa forensis*. Ex. 23, 2. אִישׁ רִיב qui causam (forensem) habet Iud. 12, 2. V. verbum no. 2.

רִיבַי (i. q. יְרִיבַי ,יְרִיבְיָה cuius *causam agit Jehova*) n. pr. m. 2 Sam. 23, 29. 1 Chr. 11, 31.

רִיחַ v. רוּחַ.

רֵיחַ (rad. רוּחַ) m. *odor*, quem res exhalat, emittit Cant. 2, 13. 7, 14. Gen. 27, 27. Translate Iob. 14, 9, cf. Iud. 16, 9. Saepissime hoc nexu רֵיחַ נִיחֹחַ, v. נִיחֹחַ.

רֵיחַ chald. id. Dan. 3, 27.

רֵים v. רְאֵם *bubalus*.

רִיעַ v. רוּעַ.

רֵיעַ i. q. רֵעַ (more recentiorum plene scriptum) *socius*, *amicus* Iob. 6, 27.

רִיפוֹת f. pl. frumenti *grana contusa, polenta* 2 Sam. 17, 19. Prov. 27, 22. A rad. רוּף conterendi, comminuendi significatu.

רִיפַת n. pr. gentis et regionis a Gomer (i. e. Cimmeriis) oriundae Gen. 10, 3. Montes *Rhipaeos* contulerunt.

רִיק *evacuare*, *effundere*, v. רוּק.

רִיק (a rad. רוּק) m. adj. *vacuus, inanis* Jer. 51, 54. Neutr. *inane, vanum* Ps. 4, 3. Adv. רִיק 73, 13, לָרִיק Lev. 26, 16, לְרִיק Iob. 39, 16, בְּדֵי רִיק Jer. 51, 58 *in vanum*, *frustra*.

רֵיק, saepius רֵק f. רֵקָה adj. *vacuus*, *inanis*, de vasis Iud. 7, 16. 2 Reg. 4, 3, de aristis (*vanas aristas* dicit Virg.) Gen. 37, 24, de anima vacua i. e. esuriente Jes. 29, 8. V. נֶפֶשׁ no. 2. Cf. 32, 6. Metaph. a) *inanis, vanus* Deut. 32, 47. b) *inops* Neh. 5, 13. c) *levis*, *nequam* Iud. 9, 4. 11, 3. 2 Sam. 6, 20.

רֵיקָם adv. *vacue* Jer. 14, 3 a) *vacuis manibus*, de hominibus inopibus Ruth 3, 17, inde שִׁלַּח רֵיקָם aliquem inopem, sine munere dimittere Gen. 31, 42. Deut. 15, 13. Iob. 22, 9. Deut. 16, 16: לֹא יֵרָאֶה אֶת־פְּנֵי יְיָ רֵיקָם *non sine munere* (oblato) *se sistat coram Jehova*. b) *frustra* 2 Sam. 1, 22. c) *sine causa*, *temere* Ps. 25, 3. 7, 5.

רִיר m. (a rad. רוּר) *saliva* 1 Sam. 21, 14. רִיר חַלָּמוּת v. חַלָּמוּת.

רֵישׁ (a rad. רוּשׁ) Prov. 13, 18 et

רִישׁ 28, 19 m. *paupertas*.

רִישׁוֹן i. q. רִאשׁוֹן primus Iob. 8, 8.

רַךְ f. רַכָּה, adj. (a rad. רָכַךְ) 1) *tener*, de parvulis Gen. 33, 13, de tenerae aetatis et carnis pecude Gen. 18, 7. — 2) *infirmus* 2 Sam. 3, 39. עֵינַיִם רַכּוֹת oculi infirmi, hebetes (qui turpes habebantur, cf. 1 Sam. 16, 12). Vulg. lippi Gen. 29, 17. LXX. ἀσθενεῖς. — Inde 3) *delicatus* Deut. 28, 54. 56. — 4) *blandus* Prov. 15, 1. רַכּוֹת blanda verba Iob. 40, 27. — 5) רַךְ לֵבָב *timidus* Deut. 20, 8. 2 Chr. 13, 7.

רֹךְ *mollities* Deut. 28, 56.

רָכַב fut. יִרְכַּב (arab. رَكِبَ) *vectus est* 1) iumento, *equitavit*, sq. עַל iumenti Gen. 24, 61. Num. 22, 30. sq. בְּ Neh. 2, 12, sq. acc. 2 Reg. 9, 18. 19. Part. רֹכֵב Ex. 15, 2 et רֹכֵב הַסּוּס Am. 2, 15 *eques*. — 2) curru (cf. germ. ant. *riton*, angl. *to ride*, batav. *ryden*, helvet. *reiten*, pro curru vehi, unde *reita* [*rheda* Caes.] currus). Jer. 17, 25. 22, 4. Impr. de Jehova, qui vehitur super nubibus (Jes. 19, 1), super

Cherubornm alis (Ps. 18, 11), in coelis Deut. 33, 26. Ps. 68, 34.

Hiph. 1) *equitare fecit* vel *iussit* Esth. 6, 9. 1 Reg. 1, 33. Ps. 66, 12. — 2) *curru vehi fecit*, sq. acc. pers. Gen. 41, 43. 2 Chr. 35, 24, metaph. *vehi fecit* super alis venti Iob. 30, 22. Huc referenda est locutio הִרְכִּיב עַל־ בָּמוֹתֵי־אָרֶץ, v. בָּמָה no. 2. De rebus inanimatis: *currui imposuit* 2 Sam. 6, 3. 2 Reg. 23, 30, et simpl. *imposuit* v. c. manum 2 Reg. 13, 16. — 3) *currui iunxit* iumentum Hos. 10, 11.

Derivv. רֶכֶב — רִכְבָּה, רְכוּב, מֶרְכָּבָה, מֶרְכָּב.

[רֶ]כֶב m. (f. Nah. 2, 5) 1) *equitatus* [J]es. 21, 7, ipsaque iumenta, unde V. 9 רֶכֶב אִישׁ equi cum viris (equitibus).

2) *currus* i. q. מֶרְכָּבָה Ind. 5, [2]8, pl. Cant. 1, 9, sed plerumque [c]ollect. Gen. 50, 9. Impr. *currus [b]ellici* Ex. 14, 9. 17. 15, 19. 1 Reg. [1], 5. 10, 26. 20, 21 et saepe. רֶכֶב [ה]בַּרְזֶל currus falcati Jos. 17, 18. [ו]עָרֵי הָרֶכֶב oppida, in quibus currus [b]ellici collocati erant 2 Chr. 1, 14. [8], 6. 9, 25. — Saepe רֶכֶב (ut ἅρμα [a]p. Hom.) ad equos potissimum [c]urribus iunctos et ad milites curribus insidentes refertur, velut [2] Sam. 8, 4: et *Davides succidit [n]ervos omnium curruum* h. e. [e]quorum curribus iunctorum. 10, 18: *et trucidavit Davides Aramaeis septingentos currus* h. e. tot [c]urruum equos et homines. Ez. 39, [2]0. 2 Reg. 7, 14: שְׁנֵי רֶכֶב סוּסִים [d]*uo iuga equorum*. — 3) *meta, [l]apis molaris superior*, germ. der [L]aufer. Deut. 24, 6. 2 Sam. 11, 21.

[רַכָּ]ב m. 1) *eques* 2 Reg. 9, 17. — [2]) *auriga* currus bellici 1 Reg. [2]2, 34.

[רֵכָ]ב (eques) n. pr., quod gessit [...]) auctor gentis Rechabitarum, qui [v]itae nomadicae perpetuo servatu[r]ae votum nuncupaverant 2 Reg. 10, 15. 23. Jer. 35, 2 sqq. 1 Chr. 2, 55, cf. Diod. Sic. XIX, 94. Patron. רֵכָבִי Jer. l. c. 2) 2 Sam. 4, 2. 3) Neh. 3, 14.

רִכְבָּה nom. act. *vectura, equitatio* Ez. 27, 20.

רֵכָה n. pr. loci aliunde ignoti 1 Chr. 4, 12.

רְכוּב m. *vehiculum, currus* Ps. 104, 3. Rad. רָכַב.

רְכוּשׁ, defective רְכֻשׁ Gen. 14, 11. 16. 21. 15, 14, c. Suff. רְכוּשׁוֹ 2 Chr. 31, 3, רְכֻשׁוֹ Gen. 31, 18 m. pr. comparatum, acquisitum, inde *facultates, opes* Gen. 14, 16. רְכוּשׁ הַמֶּלֶךְ bona regis (privata) 2 Chr. 35, 7. שָׂרֵי הָרְכוּשׁ bonis (regiis) praefecti 1 Chr. 27, 31. 28, 1. Rad. רָכַשׁ.

רָכִיל m. *obtrectatio*, v. רָכַל no. 2, unde אַנְשֵׁי רָכִיל obtrectatores Ez. 22, 9. הָלַךְ רָכִיל obtrectandi causa circumivit Levit. 19, 16. Prov. 11, 13. 20, 19.

רָכַךְ *tenuis, tener fuit* (arab. رَكَّ, vic. rad. רָקַק no. I), translate a) *delicatus fuit* Deut. 28, 56. b) *debilitatus, fractus* est animus 2 Reg. 22, 19, v. Niph.; de verbis blandis Ps. 55, 22.

Niph. fut. יֵרַךְ *debilitatus* (fractus) *est* animus (לֵב) alic., *timidus factus est* Deut. 20, 3. Jes. 7, 4. Jer. 51, 46. V. רַךְ no. 5.

Pu. emollitum est (vulnus unguento) Jes. 1, 6.

Hiph. addito לֵב *fregit animum* alic. Iob. 23, 16.

Derivv. רַךְ, רֹךְ, מֹרֶךְ.

רָכַל i. q. רָגַל *circumivit* 1) negotiandi causa i. q. סָחַר, inde *negotiatus est.* Part. רֹכֵל *mercator* Ez. 27, 13. 15. 17 sqq., fem. רֹכֶלֶת mercatrix ibid. 3. 20. 23. Inde substantiva: רְכֻלָּה, מַרְכֹּלֶת. — 2) obtrectandi causa, unde רָכִיל obtrectatio.

רָכָל (mercatura) n. pr. oppidi in tribu Judae 1 Sam. 30, 29.

רְכֻלָּה f. *mercatura* Ez. 28, 5. 16. 18.

רָכַס *ligavit, alligavit* Ex. 28, 28. 39, 21. Arab. رَكَسَ id., v. c. pecus in stabulo. — Inde

רֶכֶס, tantum in pl. רְכָסִים loca ligata i. e. impedita, salebrosa et transitu difficilia. Jes. 40, 4. Abulwalides in Lex. ms. Oxon. radici רָכַס easdem significationes tribuit, quas habet syn. شكل ligavit, it. durus, calamitosus fuit, et רְכָסִים reddit المواضع الشديدة loca dura i. e. transitu difficilia, et רִכְסֵי אִישׁ (Ps. 31, 21) شدايد i. e. calamitates, res adversae.

רֹכֶס m. *foedus, coniuratio*, a ligando dicta Ps. 31, 21 (ut קֶשֶׁר a קָשַׁר). Possis etiam *laqueos* s. insidias interpretari. Plur. cstr. רִכְסֵי Ps. l. c.

I. **רָכַשׁ** *acquisivit, comparavit sibi* Gen. 12, 5. 31, 18.
Deriv. רְכוּשׁ.

II. **רָכַשׁ** rad. inusit., i. q. arab. كمص, (שׁ et צ permutatis) *cito cucurrit* (equus), *gallopiren*, cogn. רָעַשׁ (de equo subsiliente Iob. 39, 20. 24). Inde

רֶכֶשׁ m. equorum generosior quaedam species, velocitate sua nobilis (Renner) Mich. 1, 13. 1 Reg. 5, 8. Syr. ܪܰܟܫܳܐ equus, impr. admissarius, quem nobilioris indolis esse oportet. V. Bocharti Hieroz. T. I, p. 95.

רָם 1) part. rad. רוּם *altus*, v. רוּם. — 2) n. pr. a) viri Busitae Iob. 32, 2, nonnullis eiusdem atque אֲרָם Gen. 22, 21. b) Ruth 4, 19. 1 Chr. 2, 9, pro quo Ἀράμ Mt. 1, 3. Luc. 3, 33. c) 1 Chr. 2, 25. 27.

רֵם *bos bubalus*, v. רְאֵם.

רָמָה 1) *iecit, deiecit* Ex. 15, 1. 21. — 2) *iaculatus est* [illegible] Jer. 4, 29. Ps. 78, 9. (Arab. [illegible] aeth. ረመየ: syr. et chald. [illegible] id. Congr. gr. ῥίπτω).

Pi. רִמָּה *fefellit, decepit* [illegible] supplantavit, proiecit, ut gr. [illegible] λω, unde lat. *fallo*) Prov. [illegible] Gen. 29, 25. Praegn. 1 Chr. [illegible] 17: לְרַמּוֹתַנִי לְצָרַי *ad me decipien-dum* (et prodendum) *hostibus* [illegible]
Derivv. רְמִיָּה, [illegible] תַּרְמִית, et n. pr. [illegible]

רָמָה f. (Kamez impuro, a rad. [illegible] altum esse) 1) *locus editus* [illegible] 22, 6, max. idolorum [illegible] secratus Ez. 16, 24. 25. [illegible] בָּמָה. — 2) n. pr. a) [illegible] agro Benjaminitarum Iud. [illegible] c. art. Jes. 10, 19, a sept. [illegible] Hierosolymorum Jos. 18, 25 [illegible] 4, 5. Jer. 31, 15. Hos. 5, 8. [illegible] 15, 17. b) oppidi in monte Ephraim, ubi natus est et [illegible] Samuel 1 Sam. 1, 19. 2, 11 [illegible] 15, 34. 16, 13, plene [illegible] 1 Sam. 1, 1, gr. Ῥαμαθὰ [illegible] 11, 34. c) oppidi Naphtali Jos. 19, 36. d) [illegible] הַמִּצְפֶּה [illegible] celsum speculae) Jos. 13, [illegible] pidum in Gileaditide, alias [illegible] רָמוֹת V. 9. e) [illegible] no. 3. Nom. gent. [illegible] 27, 27.

רְמָה, **רְמָא** chald. 1) *iecit* Dan. [illegible] 21. 24. 6, 17. — 2) *posuit* [illegible] *locavit*, v. c. sellas Dan. 7, 9 [illegible] Apoc. 4, 2: ϑρόνος ἔκειτο. [illegible] no. 2. — 3) (tributum) [illegible] Esr. 7, 24.
Ithpe. proiectus est Dan. [illegible]

רִמָּה f. *vermis* Iob. 25, 6. [illegible] que collect. *vermes* ex [illegible] orti Exod. 16, 24. Jes. [illegible] 21, 26, a rad. רָמַם no. II. [illegible] رِمَّة, putredo, *vermes* inde [illegible]

רִמּוֹן m. 1) *malum granatum* s. *punicum* Cant. 4, 3, etiam arte factum Ex. 28, 33. 34. 2 Reg. 25, 17, *malus punica* Joël 1, 12. (Arab. رُمَّان id. Origo ambigua. Vix enim probabile, quod nonnulli coniecerunt, mala granata a vermibus [רִמָּה] dicta esse, quibus infestentur. Malim רִמּוֹן *medullosum* interpretari, a رِمٌّ medulla ossis, رَمَّ IV. medullosum fuit os). A malorum punicorum copia haec dicta sunt nomina propria locorum: a) opp. Simeonitarum in australibus Palaestinae finibus Jos. 15, 32. 19, 7. Zach. 14, 10. b) opp. Sebulonitarum Jos. 19, 13 (ubi הַמְּתֹאָר ad n. pr. non pertinet, v. s. v. תָּאַר Pu.), fortasse i. q. רִמּוֹנוֹ 1 Chr. 6, 62. c) rupis prope Gibeam Iud. 20, 45. 47, quo nonnulli etiam 1 Sam. 14, 2 referunt. d) רִמֹּן פֶּרֶץ statio Israëlitarum Num. 33, 19.

2) n. pr. idoli Syrorum 2 Reg. 5, 18 (cf. n. pr. טַבְרִמּוֹן), fort. *excelsus*, a rad. רָמַם no. I. Hesych. Ῥαμάς, ὕψιστος θεός. Inde n. pr. viri 2 Sam. 4, 2.

רָמוֹת (excelsa) n. pr. 1) oppidi Gileaditidis, alibi רָאמוֹת dicti Jos. 21, 38. 1 Reg. 4, 13. — 2) רָמוֹת נֶגֶב v. רָאמַת־נֶגֶב 1 Sam. 30, 27.

רָמוּת f. *acervus, strues* (cadaverum) Ez. 32, 5. Sed malim c. J. D. Michaële scribere רִמּוֹתֶיךָ vermes tui, quanquam hic pl. alibi non legitur.

רָמַח rad. inusit., fort. i. q. רָמָה *iecit* (cf. s. v. קָלַח), unde

רֹמַח m. pl. רְמָחִים *lancea, hasta* (gravis armaturae militum) Num. 25, 7. Iud. 5, 8. Jer. 46, 4. (Aram. et arab. رُمْح id.).

רַמִּי, pl. הָרַמִּים 2 Chr. 22, 5, i. q. הָאֲרַמִּים Syri, coll. 2 Reg. 8, 28. De syncope א litterae v. pag. 1, A.

רַמְיָה (quem *Jehova collocavit*, cf. רָמָה no. 2) n. pr. m. Esr. 10, 25.

רְמִיָּה f. (a rad. רָמָה Pi.) 1) *deiectio* s. *remissio* manuum, *ignavia*. (Notio radicis prope accedit ad cogn. רָפָה. Arab. رمى VIII. laxum, remissum fuit negotium) Prov. 12, 24. כַּף רְמִיָּה manus remissa, segnis 10, 4. Adv. negligenter Jer. 48, 10. — 2) *deceptio, fraus* Iob. 13, 7. לְשׁוֹן רְמִיָּה lingua fraudulenta Ps. 120, 2. 3. קֶשֶׁת רְמִיָּה arcus fallax, qui perperam iaculatur Hos. 7, 16, poët. sagittarii dolosi, qui simulatâ fugâ fallunt Ps. 78, 57.

רָמַךְ rad. inusit., arab. رمك Conj. IX tenuis, gracilis fuit medio corpore. Inde

רַמָּךְ f. *equa*, semel legitur Esth. 8, 10. (Arab. رَمَكَة id.).

רָמַל rad. inusit., arab. رمل ornavit gemmis, infecit sanguine, unde

רְמַלְיָהוּ (quem Jehova ornavit) n. pr. patris Pekachi, regis Israëlitarum, hominis privati et ignobilis, quamobrem filius eius contemtim בֶּן־רְמַלְיָה appellatur (Jes. 7, 4. 5. 8, 6). 2 Reg. 15, 25.

I. רָמַם i. q. רוּם *altus fuit, excelsus fuit*. Praet. רֹמּוּ (ubi tamen multi libri mss. et editi רֹמוּ) Iob. 22, 12 et רֹמּוּ (ubi alii libri רוֹמּוּ) 24, 24. Part. רוֹמֵמָה alta Ps. 118, 16.

Niph. imp. pl. הֵרֹמּוּ Num. 17, 10, et fut. יֵרֹמּוּ Ez. 10, 15. 17. 19 (in quibus exemplis pauci codd. Dagesch omittunt) *extulit se, surrexit*.

II. רָמַם arab. رَمَّ computruit, unde רִמָּה, et ex nonnullorum sententia רִמּוֹן.

רוֹמַמְתִּי־עֶזֶר (cuius *auxilium exaltavi*) n. pr. m. 1 Chr. 25, 4. 31.

רָמַס fut. יִרְמֹס (cogn. רָפַס) 1) pedibus *calcavit* v. c. argillam figulus, sq. acc. Jes. 41, 25, sq. בְּ Nah. 3, 14, *ingressus est* super al. re Ps. 91, 13. — 2) *conculcavit* 2 Reg. 7, 17. 20. Dan. 8, 7. 10. Jes. 63, 3. 1, 12: רְמֹס חֲצֵרָי *atria mea conculcare* i. e. profanare cf. Apoc. 11, 2. 1 Macc. 3, 45. Part. רֹמֵס *conculcator*, *vexator* Jes. 16, 4.

Niph. pass. no. 2. Jes. 28, 3.

Deriv. מִרְמָס.

רָמַשׂ fut. יִרְמֹשׂ 1) *repsit*, *reptavit*, vc. proprium de animalibus minoribus in solo reptantibus, tum iis qui quattuor pedes et plures habent, ut muribus, lacertis, cancris (atque haec est propria significatio, cf. רָמַס), tum iis qui pedibus carent corpusque in humo trahunt, ut serpentibus, vermibus. Gen. 1, 26 post mentionem quadrupedum tum domesticorum tum agrestium, avium, piscium: כָּל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ *omnia reptilia, quae repant super terra.* Comm. 28. 30. 7, 8. 14. 8, 17. 19. Lev. 11, 44. Passim *terra* dicitur *reptare reptilibus*, c. accus. (cf. הָלַךְ no. 4). Gen. 9, 2: בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה *in omnia quibus reptat terra* i. e. quae magna copia in terra reptant. — 2) Ampliore significatu dicitur de reptilibus aquatilibus (amphibiis) Gen. 1, 21: הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם *bestiae reptiles, quibus scatent aquae.* Lev. 11, 46. Ps. 69, 35, omnibusque omnino bestiis terrestribus Gen. 7, 21 init. Ps. 104, 20: (noctu) *prorepunt* (ex lustris) *bestiae silvestres.* Inde

רֶמֶשׂ m. *reptile* collect. *reptilia.* Gen. 1, 26. 27. 6, 7. 7, 14. 23, saepe רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה quicquid in humo reptat 1, 25. 6, 20. Hos. 2, 18 cf. Deut. 4, 18. Semel de bestiis aquatilibus Ps. 104, 25. De omnibus omnino animalibus terrestribus Gen. 9, 2.

רֶמֶת (locus editus, i. q. רָמָה) n. pr. oppidi in tribu Issachar Jos. 19, 21.

רֹן (pr. inf. rad. רָנַן) *iubilum.* Ps. רָנֵּי־פַלֵּט iubila liberationis Ps. 32, 7.

רָנָה i. q. רָנַן *sonum tremulum et tinnulum edidit*, *striduit*, semel Iob. 39, 23 vel de sagittis pharetra concussa tinnientibus, vel de stridore sagittae iaculatae (arab. [illegible]), ut אַשְׁפָּה dicta sit pro sagittis. V. Bocharti Hieroz. I, p. 134, et Alb. Schultens. ad Haririi Cons. I, p. 11.

רִנָּה f. (a rad. רָנַן) 1) *iubilum* Ps. 30, 6. 42, 5. 47, 2. 1 Reg. 22, 36 וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה בַּמַּחֲנֶה ... לֵאמֹר et *transiit per castra laetus clamor*: *in patriam.* — 2) *clamor lugubris*, *vagitus* (Wimmern) Ps. 17, 1. 61, 2 et saepe. — 3) n. pr. m. 1 Chr. 4, 20.

רָנַן fut. רֹן (semel יָרוֹן tanquam a rad. רוּן Prov. 29, 6) pr. *sonum tremulum et stridulum edidit.* Spec. usurpatur 1) de sono tremulo mali s. perticae excelsae in aëre vibratae, inde אֹרֶן, תֹּרֶן; it. de stridore torrentis (v. אַרְנוֹן).

2) in verbo est: *vocem vibravit* (trillern), inde a) *iubilavit*, laetos clamores sustulit (sed voces quam dicunt, non articulata) Lev. 9, 24. Iob. 38, 7. Jes. 12, 6. 35, 2. 54, 1. Tribuitur etiam rebus inanimatis Jes. 44, 23. 49, 13. b) de clamore lugubri, *vagivit* (wimmern) Thren. 2, 19.

Pi. רִנֵּן i. q. Kal no. 2 *iubilavit* Ps. 98, 4. 132, 16, sq. בְּ *de* aliquo, aliqua re Ps. 33, 1. 89, 13. 92, 5, sq. עַל (de interitu alic.) Jer. 51, 48. Sed sq. acc. pers. vel rei, *iubilando celebravit* Ps. 51, 16. 59,

7, sq. אֶל Ps. 84, 3, לְ 95, 1. — 'u. pass. Jes. 16, 10.

Hiph. הִרְנִין 1) trans. *iubilare* ecit Ps. 65, 9. Iob. 29, 13. —) *iubilavit, iubila sustulit* Deut. 2, 43, sq. לְ Ps. 81, 2.

Derivv. v. Kal no. 1, adde רֹן, רְנָ et

רְ f. 1) *iubilum* Iob. 3, 7. 20, 5. l. —וֹת Ps. 63, 6.

2) pl. רְנָנִים Iob. 39, 13 (16) sqq. *truthiones* poët. pro vulgari בְּנוֹת יַעֲנָ, vel a stridore alarum (v. ob. l. c. comm. 12 coll. רָנָה), vel vagitu (v. רָנַן Thren. 2, 19) icti, cf. arab. زمار struthio femina, a cantu dicta. Vulg. struthio. : Bocharti Hieroz. II, p. 24.

רִ (ros, roratio) n. pr. stationis sraëlitarum in deserto Num. 33, 1. 22.

רְסִיס m. plur. I) *guttae roris* ant. 5, 2, a rad. רָסַס no. I.

II) *ruinae* Am. 6, 11, a rad. רָסַ no. II.

ר rad. inusit., arab. رسن *ligavit*, une, capistro. Inde

רֶ m. 1) *capistrum*, quod naso ncumbit Jes. 30, 28, gener. *frenum* Ps. 32, 9. Iob. 30, 11: רֶסֶן מִפָּנַי שִׁלֵּחוּ *frenum coram me abiiciunt*, h. e. effrenata licentiâ utuntur, cf. locutionem arab. طلق رسنه olvit capistrum suum, de homine ffrenato. Inde 2) *os interius*, cui renum (das Gebifs) immittitur, ut r. χαλινοί, *dentes*. Iob. 41, 5: בְּכֶפֶל רִסְנוֹ de duplici serie dentium (crocodili). — 3) n. pr. urbis antiquissimae in Assyria Gen. 10, 12.

רָסַ I) *conspersit* Ezech. 46, 14. nde רְסִיסִים guttae roris, et n. pr. רִסָּה. (Chald. רְסַס, arab. رشّ id. Congruit sanscr. *rasah* ros, gr. ἔρση, ἕρση et δρόσος, lat. *ros*).

II) i. q. רָצַץ *confregit* unde רְסִיסִים no. II.

רַע, cum accent. distinct. רָע, pl. רָעִים (a rad. רָעַע) A) fem. רָעָה adj. *malus, a, um*, a) physice, ut *pecus mala* Levit. 27, 10. Deut. 17, 1, *aquae malae* 2 Reg. 2, 19 cet. b) ἠθικῶς, *malus*, *pravus*, de sentiendi agendique ratione Gen. 6, 5. 8, 21. 1 Sam. 25, 3. לֵב רַע animus pravus Jer. 3, 17. 7, 24. רַע בְּעֵינֵי פ i. e. quod alicui displicet Gen. 38, 7, saepe hoc nexu הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה quod Jehovae displicebat 1 Reg. 11, 6. 14, 22, rarius sq. עַל Eccl. 2, 17, sq. לִפְנֵי Neh. 2, 1. Spec. aa) *noxius*, *perniciosus*. חַיָּה רָעָה bestia mala Gen. 37, 33. דָּבָר רָע res mala h. e. noxia 2 Reg. 4, 41. bb) רַע עַיִן invidus, malignus Prov. 23, 6. 28, 22. — 2) *malus aspectu, deformis,* impr. sq. מַרְאֶה Gen. 41, 3. — 3) *miser*, *infelix*, de homine Jes. 3, 11, cf. V. 10. Jer. 7, 6: לְרַע לָכֶם *ut vobis male cedat,* pro לִהְיוֹת רַע לָכֶם (cf. טוֹב no. 1) cap. 25, 7. — 4) *tristis*, de animo Prov. 25, 20, de vultu Gen. 40, 7. Neh. 2, 2.

B) subst. *malum, pravum,* max. ethicum, τὸ κακόν Gen. 2, 9. Deut. 22, 22, עֲצַת רָע consilium malum Ez. 11, 2, אַנְשֵׁי רָע homines mali Prov. 28, 5; it. *pravitas*, *malitia* Gen. 6, 5. Usitatius hoc sensu est fem. רָעָה q. v.

I. רֵעַ (a rad. רוּעַ) *tumultus* (Lerm) Ex. 23, 17. Mich. 4, 9. *Dei tumultus* est tonitru Iob. 36, 33: יַגִּיד עָלָיו רֵעוֹ *nuntiat ei* (homini, vel hosti) *tonitru suum.*

II. רֵעַ (a rad. רָעָה no. 3) pro pleniore רֵעֶה, c. Suff. רֵעִי, רֵעֲךָ, רֵעוֹ Jerem. 6, 21, sed longe usitatius רֵעֵהוּ, plur. רֵעִים, c. Suff. רֵעֶיךָ, רֵעֵהוּ (pro רֵעָיו Iob. 42, 10. 1 Sam. 30, 26), רֵעֵיהֶם m. *socius, amicus,* is quo utimur Iob. 2, 11. 19, 21. Prov. 25, 17, minus dicit quam אֹהֵב 18, 24. Sq. dat. (ut gr. ὁ ἐμοὶ φίλος) Iob. 30, 29: רֵעַ לִבְנוֹת יַעֲנָה *socius* h. e. similis *est stru-*

thionibus. Prov. 19, 6. Amicus s. socius etiam appellatur a) *amatus*, *amasius* mulieris Cant. 5, 16. Jer. 3, 1. 20. Hos. 3, 1. Cf. רַעְיָה. b) *quivis alius*, sola humani generis societate nobiscum coniunctus, ὁ πλησίον (Nächster, Mitmensch) Ex. 20, 17 sqq. 22, 25. Inde praecedente אִישׁ: *alter, alter*. Iud. 6, 29: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ *dixerunt alter alteri*. Gen. 11, 3. 1 Sam. 10, 11. 20, 41. Etiam de rebus inanimatis Gen. 15, 10. Cf. אָח no. 6. Rarius sine praecedente אִישׁ Jes. 34, 14: שָׂעִיר אֶל־רֵעֵהוּ יִקְרָא *satyrus satyro acclamat*.

2) *cogitatio*, *voluntas*, i. q. chald. רְעוּת, רַעְיוֹן Ps. 139, 2. 17. Rad. רְעָה chald. voluit, et رَعَى Ethpa. cogitavit.

רַע m. raro רוֹעַ (a rad. רָעַע) 1) *mala conditio* Jer. 24, 2. 3. 8, max. ethice *malitia* 4, 4. 21, 12. 23, 2. 26, 3. — 2) *deformitas* Gen. 41, 19. — 3) *tristitia* cordis, vultus Neh. 2, 2. Eccl. 7, 3.

רָעֵב fut. יִרְעַב *esurivit*. (Arab. رَغِبَ id. Origo esse videtur in ventre amplo i. e. vacuo, coll. vic. רָחַב et aethiop. ርኅበ፡ esurivit). Dicitur de singulis hominibus Ps. 34, 11. 50, 12, de universa regione Gen. 41, 55. Sq. לְ esurivit aliquid Jer. 42, 14.

Hiph. *esurire fecit* Deut. 8, 3, *esurire sivit* Prov. 10, 3.

Tria nomina *derivv*. statim sequuntur.

רָעָב m. *fames*, tum singulorum hominum Thren. 5, 10, tum integrarum provinciarum, *annonae caritas* Gen. 12, 10. 41, 30 sq.

רָעֵב f. רְעֵבָה adj. verbale *esuriens* 2 Sam. 17, 29. Iob. 5, 5, *fame confectus* Iob. 18, 12.

רְעָבוֹן m. *fames* Ps. 37, 19. Gen. 42, 19.

רָעַד *concussa est*, *contremuit* (terra) Ps. 104, 32. (Arab. [illegible] Conj. IV. VIII. id. De radd. a [illegible] ordientibus v. ad רָעַע).

Hiph. intrans. *contremuit*, de hominibus Dan. 10, 11. Esr. 10, 9. Inde

רַעַד m. Ex. 15, 15 et רְעָדָה Ps. 2, 11. 48, 7 *tremor*.

רָעָה fut. apoc. יֵרַע (Iob. 20, 26) 1) *pavit gregem*. (Arab. [illegible] id., et translate custodivit. [illegible] vit, rexit. Ad originem quod [illegible] net, suspicor eiusdem stirpis [illegible] verba רָאָה, רָעָה, רָצָה et [illegible] spiciendi vim habere, unde [illegible] רָעָה no. 3 adspexit cum vol[illegible] gern sehen, רָעָה no. 1 [illegible] gem pr. inspexit, רָאָה [illegible] vidit). Constr. absol. Gen. [illegible] Num. 14, 33. Cant. 1, 7, [illegible] Gen. 30, 31, sq. בְּ (p[illegible] spexit in) 37, 2. 1 Sam. [illegible] 17, 34. Part. רֹעֶה subst. [illegible] Gen. 13, 7. 26, 20, fem. [illegible] 9. Trop. *pascere* dicitur [illegible] *gubernare*, *moderari*, de [illegible] (cf. Hom. ποιμὴν λαῶν) 2 [illegible] 2. 7, 7. Jer. 23, 2 sqq., [illegible] 78, 71; de Deo Ps. 23, 1: [illegible] *est pastor meus*, *mihi nihil* [illegible] 28, 9. 80, 2; de virtutis [illegible] Prov. 10, 21: צַדִּיק יִרְעוּ רַבִּים *labia iusti multos* [illegible] i. e. ad virtutem ducunt. [illegible] רֹעֶה pastor, metaph. de Deo [illegible] 1, de regibus et principibus [illegible] 8. 3, 15. Zach. 10, 2, de [illegible] virtutis et sapientiae Eccles. [illegible] b) *nutrire*, *alere* Hos. 9, [illegible] *et torcular non pascet eos*.

2) *pastus est* (grex). Jes. [illegible] 11, 7. 65, 25. Sq. acc. [illegible] pascitur grex Jer. 50, 19 [illegible] 34, 14. 18. 19. Mich. 7, 14 [illegible] *depavit*, consumsit. Mich. [illegible] *depascunt Assyriae terram* [illegible] Iob. 20, 26: יֵרַע שָׂרִיד בְּאָהֳלוֹ [illegible]

pascit (ignis) *quod superest in tentorio eius.* Jer. 22, 22. 2, 16: יִרְעוּךְ קָדְקֹד *verticem tibi depascunt.* Iob. 24, 21: רֹעֶה עֲקָרָה *qui mulierem sterilem opprimit.* (Chald. confringens).

3) *delectatus est* aliquo sive aliqua re (cf. lat. pasci aliqua re i. e. delectari). Chald. רְעָה id., cf. hebr. רָצָה, arab. رضى. Constr. a) sq. acc. pers. delectatus est aliquo, familiariter eo usus est. Prov. 13, 20. 28, 7. 29, 3. b) sq. acc. rei Prov. 15, 14: *os stultorum* יִרְעֶה אִוֶּלֶת *delectatur stultitia,* sectatur stultitiam. Ps. 37, 3: רְעֵה אֱמוּנָה *sectare veritatem.* רֹעֶה רוּחַ ventum h. e. inania sectatus est Hos. 12, 2, cf. Jes. 44, 20. Cf. רְעוּת et רַעְיוֹן רוּחַ.

Pi. רֵעָה i. q. Kal no. 3 (vel potius denom. a רֵעֶה) socium sibi adiunxit aliquem Iud. 14, 20.

Hiph. i. q. Kal no. 1 Ps. 78, 72.

Hithp. *familiaritatem contraxit*, sq. אֶת cum aliquo Prov. 22, 24.

Derivv. רֵעֶה, רֵעַ no. II, רְעִי, מִרְעֶה, רַעְיָה, רַעְיוֹן, רְעוּת, רֵעַ, מַרְעִית, מֵרֵעַ, et nomm. pr. רְעוּ, רְעוּאֵל, רֵעִי.

רָעָה 1) fem. adj. רַע *mala* (v. רַע). — 2) subst. a) *malum,* quod quis agit Iob. 20, 12. Ps. 97, 10, vel quod alicui accidit, *calamitas* Gen. 19, 19. 44, 4. עָשָׂה רָעָה עִם malum intulit alic. Gen. 26, 29. 1 Reg. 2, 44, דָּרַשׁ רָעַת פ׳ s. v. דָּרַשׁ. b) *malitia, pravitas.* Hos. 10, 15: רָעַת רָעַתְכֶם *pravissima pravitas vestra.*

רֵעֶה cstr. רֵעֵה, c. Suff. רֵעֲךָ Prov. 27, 3 (ut מִקְנֶה, מִקְנְךָ) m. *socius, amicus* i. q. רֵעַ, quod usitatius est. 2 Sam. 15, 37. 16, 16. 1 Reg. 4, 5. Rad. רָעָה no. 3. Femininum est

רֵעָה plur. רֵעוֹת *sociae* Ps. 45, 15. Iud. 11, 38.

רֹעָה inf. f. a rad. רָעַע *fractio* Prov. 25, 19. Jes. 24, 19.

רְעוּ (amicus sc. Dei) n. pr. m. Gen. 11, 18, gr. Ῥαγαῦ Luc. 3, 35.

רְעוּאֵל (amicus Dei) n. pr. m. 1) filii Esavi Gen. 36, 4. 10. — 2) patris Jethronis Ex. 2, 18. Num. 10, 29. 3) 1 Chr. 9, 8. Sed 4) Num. 2, 14 pro eo reponendum est דְּעוּאֵל cf. 1, 14. 7, 42. 10, 20.

רְעוּת (f. vocis רְעוּ i. q. רֵעַ, רֵעֶה, ad formam כְּלִי = כָּלֶה, מְתוּ = מָת vir, a rad. רָעָה no. 3) 1) *socia, amica* Esth. 1, 19. Ex. 11, 2, sq. אִשָּׁה *altera, altera* Jes. 34, 15. 16. Jer. 9, 19.

2) *studium* alicuius rei. רְעוּת רוּחַ studium inane, res vana Eccl. 1, 14. 2, 11. 17. 26. 4, 4. 6. 6, 9, cf. רָעָה רוּחַ Hos. 12, 2 et chald. רְעוּת.

רְעוּת chald. *voluntas* Esr. 5, 17. 7, 18, a rad. רְעָה no. 3.

רְעִי m. *pascuum* 1 Reg. 5, 3, a rad. רָעָה no. I.

רֵעִי (socialis, denom. a רֵעַ) n. pr. m. 1 Reg. 1, 8.

רֹעִי adj. denom. a רֹעֶה, *pastoricius* Jes. 38, 12, subst. *pastor* pr. pastoricius sc. homo Zach. 11, 17.

רַעְיָה f. *amica* Iud. 11, 37 (ubi Chethibh habet רֵעִיֹתַי); *amata* Cant. 1, 9. 15. 2, 2. 10. 13. 4, 7. Cf. רֵעַ no. 1, a.

רַעְיוֹן m. i. q. רְעוּת no. 2 *studium.* Eccles. 2, 22: רַעְיוֹן לִבּוֹ *studium animi sui.* רַעְיוֹן רוּחַ vanum studium Eccles. 1, 17. 4, 16. Rad. רָעָה no. 3.

רַעְיוֹן m. chald. *cogitatio* Dan. 4, 16. 5, 6. 10. 7, 28, de visionibus nocturnis 2, 29. 30. Rad. רְעָה cogitavit.

רָעַל *concussus est, titubavit, tremuit*, vic. rad. רָעַד. (Chald. et syr. id.). Non legitur nisi in

Hoph. id. Nah. 2, 4.

Derivv. רַעַל, תַּרְעֵלָה, et nomm. pr. רְעֵלָיָה, מַרְעֲלָה.

רַעַל m. 1) *titubatio* (ex ebrietate) Zach. 12, 2. — 2) pl. רְעָלוֹת vela muliebria, a motu tremulo dicta, arab. رَعَلٌ. Jes. 3, 19.

רְעֵלָיָה (quem Jehova concutit, terret i. e. qui Jehovam timet) n. pr. m. Esr. 2, 2, pro quo Neh. 7, 7 רַעַמְיָה.

רָעַם 1) *fremuit* a) mare Ps. 96, 11. 98, 7. 1 Chr. 16, 32, b) tonitru (syr. ܢܗܡ tonavit) cf. Hiph. et רַעַם, c) aliquis irâ, *iratus fuit*, v. Hiph. (Syr. Ethp. id. Arab. رغم III. V. iratus fuit). — 2) *tremuit* Ez. 27, 35.

Hiph. 1) *tonavit* (Jehova) Ps. 29, 3. Iob. 40, 9. 1 Sam. 2, 10. — 2) *ad iram provocavit* 1 Sam. 1, 6. Inde

רַעַם m. 1) *fremitus*, *tumultus* Iob. 39, 25 (28). — 2) *tonitru* Ps. 77, 19. 81, 8. Metaph. Iob. 26, 14: רַעַם גְּבוּרָתוֹ מִי יִתְבּוֹנָן *tonitru potentiae eius*, *quis hoc percepit?* i. e. omnem potentiae divinae ambitum, cuncta quae praedicari possint Dei facinora.

רַעְמָה f. 1) *tremor* poët. pro iuba equi, quae in equis nobilioribus contremiscere videtur propter cervicis obesitatem. Iob. 39, 19 (22): הֲתַלְבִּישׁ צַוָּארוֹ רַעְמָה *tune vestivisti collum eius tremore* i. e. iuba contremiscente, cf. gr. φόβη iuba, a φόβος. Aliorum interpretationes recensuerunt et diiudicarunt Bochartus, Hieroz. I p. 118 sqq. et Alb. Schult. ad h. l.

2) Gen. 10, 7. Ez. 27, 22 n. pr. urbis Kuschitarum i. e. originis aethiopicae. Alex. in Gen. reddit Ῥέγμα h. e. oppidum ad sinum persicum a Ptolemaeo et Steph. Byzant. commemoratum. Vide Bocharti Phaleg IV, 5. Michaëlis Spicleg. I, 193.

רַעְמְסֵס Gen. 47, 11 et [illegible] Ex. 1, 11. 12, 37. Num. [illegible] n. pr. urbis aegyptiacae [illegible] mariae in terra Gosen, Israëlitarum ministerio exstructae vel [illegible] cuius nomen passim universae provinciae datum esse videtur [illegible] l. c.). Congruit n. pr. complurium Aegypti regum *Ramses*, *Ra*[illegible] (h. e. filius solis), quorum [illegible] hanc urbem condidisse [illegible] ei nomen imposuisse videtur [illegible] Jablonskii Opusce. ed. te Water T. I, p. 136.

רָעַן in Kal inusit. Syr. [illegible] *malvam* notat.

Pil. רַעֲנַן *frondsit*, *virui*[illegible] 15, 32. Cant. 1, 16 (qu[illegible] utrumque exemplum etiam a[illegible] referri potest). Inde

רַעֲנָן m. adj. *viridis*, de fo[illegible] 17, 8, de arboribus laete cre[illegible] tibus Deut. 12, 2. 2 Reg. 1[illegible] *Arbor virens* metaph. de fel[illegible] Ps. 37, 35. 52, 10. 92, 15. [illegible] *viride* i. e. recens ibid. V. 11.

רַעֲנַן chald. id., metaph. de h[illegible] secundis rebus florente Dan. 4, [illegible]

רָעַע 1) imp. רֹעוּ Jes. 8, 9 [illegible] *tumultuatus est*, *strepuit* [illegible] men). Varie temperata haec [illegible] ficatio primaria inest in o[illegible] radd., quae a litteris רע or[illegible] max. רָעַם cf. fremo, [illegible] cf. ῥοῖζος, ῥόθος, ῥάθαγος, [illegible] *rauschen*, *rasen*, *rasseln*, [illegible] *to rush*, neque non in syllaba [illegible] רה, v. ad rad. רָנַן. Specialis [illegible] *goris* et *frangendi* potestas [illegible] radd. רָעַע, רָעַץ cf. רָצַץ; [illegible] *di* vis, quae a concutien[illegible] ficiscitur, in רָעַד, [illegible]

2) *malus fuit* (a strep[illegible] multuando, quod ad malum [illegible] refertur, v. רֶשַׁע, et contra [illegible] suetudo, animus placidus et [illegible]

us ad ingenii animique bonitatem, ·(עָנָר), in solo praet. רַע, fem. רָעָה, fut. יֵרַע (cuius exempla re-ulimus ad rad. יָרַע p. 447). רַע בְּעֵינֵי displicet alicui Num. 11, o. Praeterea *malum esse* est i. . *noxium, perniciosum esse* sq. 2 Sam. 19, 8, de oculo: *invidum sse* sq. בְּ Deut. 15, 9, de facie: *ristem esse* Eccl. 7, 3.

Hiph. הֵרַע et הֵרַע inf. הָרַע) *malum fecit* v. c. הֵרֵעוּ מַעַלְלֵיהֶם ıala faciunt facinora sua Mich. 3, , it. *male fecit* (quae fecit) Gen. 4, 5: הֲרֵעֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם *male ecistis, quae fecistis*, das habt hr übel gemacht. Sq. לַעֲשׂוֹת *male git, prave egit, prave vixit* Reg. 14, 9, et hoc omisso id. es. 1, 16. 11, 9. Ps. 37, 8. Prov. , 16. Part. מֵרַע 17, 4, pl. מְרֵעִים *ıaleficus* Jes. 1, 4. Ps. 22, 17. 7, 9.

2) *male fecit* alicui, sq. dat. Ex. , 23. Num. 11, 11, acc. Num. 16, 5. Ps. 74, 3 (cf. eandem structu-am in opp. הֵיטִיב), עַל 1 Reg. 7, 20, עִם Gen. 31, 7, בְּ 1 Par. 6, 22. Passim de Deo calamitates mmittente, sq. dat. Jer. 25, 6. luth 1, 21, sq. acc. Ps. 44, 3.

Hithp. הִתְרוֹעַע *concussus, fra-tus est* Jes. 24, 19, inde *periit* rov. 18, 24.

ר chald. *fregit, comminuit*, fut. יֵרֹעַ (ad formam יֵדֹק) Dan. 2, 40.

Pa. id. ibid.

ר fut. יִרְעֲפוּ i. q. עָרַף no. I *stil-avit*, sq. acc. Prov. 3, 20: *nubes tillant rorem*. Ps. 65, 12. 13. Arab. رعف id.).

Hiph. stillare fecit, destillavit coelum) sq. acc. Jes. 45, 8.

ר i. q. רָעַע et רָצַץ *confregit* Ex. 15, 6, metaph. *vexavit* populum ud. 10, 8.

רָעַשׁ *concussus, commotus est*, inde *contremuit* terra Iud. 5, 4. Jes. 13, 13: *terra loco suo movebitur*, tre-met (cf. Iob. 9, 6), coelum Joël 2, 10. 4, 16, montes Jer. 4, 24. Nah. 1, 5, terrae maritimae Ez. 26, 15. (Arab. رعس et رعش, con-tremuit: sed vc. hebraei origo et notio primaria est in *strepitu et fragore*, qui fit concutiendo, v. subst. רַעַשׁ, et ad rad. רָעַע). De strepitu (*Rauschen*) segetis a vento commotae Ps. 72, 10.

Niph. i. q. Kal *commota est* (terra) Jer. 50, 46.

Hiph. 1) *concussit, commovit*, coelum et terram Ps. 60, 4. Hagg. 2, 6. 7, regna Jes. 14, 16. inde *terruit* gentes Ez. 31, 16. Spec. 2) *salire fecit* equum (verba enim trepidandi ad saltationem referun-tur, cf. נָתַר Pi., חָרַג, חָרְגֹּל, et verbum nostro vicinum רָכַשׁ no. II). Iob. 39, 20: הֲתַרְעִישֶׁנּוּ כָּאַרְבֶּה *an facis* h. e. doces *eum salire, locustae instar?* lehrst du es hü-pfen (galoppiren), wie die Heu-schrecke? Inde

רַעַשׁ m. 1) *strepitus* (Rauschen, Rasseln), v. c. curruum (Gerassel) Nah. 3, 2. Jer. 47, 3, equorum currentium Iob. 39, 24, pugnae (Geräusch) Jes. 9, 4. Jer. 10, 22, sed max. *fragor* in terrae motu, inde *terrae motus* 1 Reg. 19, 11. Am. 1, 1. Zach. 14, 5.

2) *tremor* Ez. 12, 18, velut ha-stae Iob. 41, 21.

רָפָא 1) pr. *consuit, sarsit*. (Arab. رفا, aeth. ረፈአ: id. Congruit gr. ῥάπτω. Proficiscuntur autem hae radd. a stirpe primaria et onoma-topoët. רף, quae *rapiendi* et *carpen-di* potestatem habet, nostr. *raffen, rupfen* [vic. רוּב *raufen*], *rauben*, cf. טָרַף, חָרַף, גָּרַף. Nostra autem radix sartoris raptim suentis sonum imitatur). V. Niph. et Pi. no. 1. Inde

2) *sanavit*, pr. vulnus, hominem vulneratum (quod fit vulnus consuendo) Jes. 19, 22. 30, 26. Iob. 5, 18. Eccles. 3, 3, cf. Ps. 60, 4, dein aegrotum (cf. gr. ἀκεῖσθαι i. e. sarcire et sanare, et Lutheri iocum, qui medicos vocat: unseres Herrn Gottes Flicker), cum acc. pers. Gen. 20, 4. Ps. 60, 4, c. dat. pers. Num. 12, 13. 2 Reg. 20, 5. Part. רֹפֵא medicus Gen. 50, 2. 2 Chr. 16, 12. Impers. Jes. 6, 10: וְרָפָא לוֹ *et* (ne) *curatio fiat illi*, ne convalescat.

Metaph. a) Deus dicitur *sanare* hominem, populum, terram i. e. pristinae felicitati restituere 2 Chr. 7, 13. 14. Hos. 7, 1. 11, 3. Ps. 30, 3, quemadmodum idem contra calamitates *infligere* dicitur v. Deut. 32, 39. Jer. 17, 14. 30, 17. Quandoquidem pristinae felicitatis restitutio ex remissione peccatorum pendet (v. Mt. 9, 2 sqq. Marc. 4, 12, cf. Jes. 6, 10. 53, 5), sanare b) est i. q. *condonare* 2 Chr. 30, 20. Jer. 3, 22. Hos. 14, 5. Cf. Ps. 41, 5. 103, 3. Denique mederi dicitur c) pro *consolari*. Iob. 13, 4: רֹפְאֵי אֱלִל *consolatores vani*, cf. Ps. 147, 3. Jer. 6, 14. 8, 11. (Etiam verbum *solor*, *consolor* pr. sanandi, restituendi vim habet, ganz machen a solus, ὅλος, adde arab. أَسَا medicatus est, solatus est).

Niph. 1) pass. no. 1. Jer. 19, 11. — 2) *sanatus est*, sive morbus Levit. 13, 37, sive aegrotus Deut. 28, 27. Sq. dat. Jes. 53, 5: נִרְפָּא לָנוּ *medicatum est nobis* i. e. condonavit nobis Deus. Aqua (amara et noxia) *sanari* dicitur, ubi salubris redditur 2 Reg. 2, 22. Ez. 47, 8. 9.

Pi. 1) *resarsit*, *reparavit* (altare fractum) 1 Reg. 18, 30. — 2) *sanavit*, ut vulnus Jer. 6, 14, aegrotos Ezech. 34, 4; *salubrem reddidit* (aquam noxiam) 2 Reg. 2, 21, metaph. *consolatus est* Jer. 8, 11. — 3) trans. *sanandum curavit* Exod. 21, 19. Inf. plen. רַפּוֹא Ex. l. c.

Hithp. *sanandum se curavit* 2 Reg. 8, 29.

Derivv. רְפָאֻה, ... et nomm. pr. רְפָאֵל, ... יִרְפְּאֵל.

Not. Passim רָפָא ... nem mutuatur a cogn. ... (et vicissim), part. Pi. ... mittens Jer. 38, 4 et deriv. ... מַרְפֵּא no. II.

רָפָא 1) i. q. רָפָה *flaccidus* ... tantum in plur. רְפָאִים i. e. ... umbrae in orco degentes, ... sanguine et vi vitali ... tutos, propterea aegroti ... biles (Jes. 14, 10), neque ... animi viribus, ut memor... carentes (Jes. 14, 9 sqq. ... gebant veteres Hebraei ... Prov. 2, 18. 9, 18. 21, 16. ... 14. 19.

2) n. pr. quod gessit a) ... tis Cananaeae Rephaitarum ... q. v.) 1 Chr. 20, 4 sq. ... רָפָה. b) 1 Chr. 8, 2 ...

רְפֻאָה f. tantum plur. *medic...* Jer. 30, 13. 46, 11. Ez. ...

רִפְאוּת f. *sanatio* Prov. 3, 8. ... רָפָא.

רְפָאִי, tantum pl. רְפָאִים ... *Rephaitae*, i. q. הָרָפָה ... 21, 16. 18 (al. 20, 22) ... qua Cananaea transjordan... pter giganteam *staturam* ... Gen. 14, 5. 15, 20. Jes. ... Deut. 3, 11, cuius reliquiae ... dis adhuc aetate superst... 2 Sam. l. c. Ampliore ... hoc nomen omnes ... Cananitarum giganteas ... (עֲנָקִים, זַמְזֻמִּים) comprehe... detur Deut. 2, 11. 20.

רְפָאֵל (quem Deus sanavit) ... 1 Chr. 26, 7 cf. Ῥαφαὴλ ...

רָפַד fut. יִרְפַּד *stravit* Iob. 41, ... (cogn. רָבַד).

Pi. 1) *stravit* lectum Iob. 17, 3. — 2) *fulsit* i. e. *recreavit* de-atigatum Cant. 2, 5. Cf. סָעַד no. 2. Deriv. רְפִידָה et nomm. geogr. אַרְפָּד, רְפִידִים.

רָפָה fut. apoc. יִרֶף 1) pr. *iecit* q. רָמָה, ῥίπτω, unde n. pr. רָפָה proiiciens, prosternens), spec. 2) *deiecit, remisit* max. manum, lie Hand fallen lassen, v. Pi. Hiph. n Kal intr. *remisit* dies i. e. defe-it Iud. 19, 9, foenum in igne i. e. oncidit, corruit Jes. 5, 24, sq. מִן *'estitit* ab aliquo vel aliqua re Ex. , 26. Iud. 8, 3. Neh. 6, 9. 3) *remissus fuit* max. de manu. Chr. 15, 7: אַל־יִרְפּוּ יְדֵיכֶם *ne emissae sint manus vestrae* i. e. e segnes sitis in opere. Frequen-ius autem *manus remissae* iis tri-uuntur, qui *animum abiiciunt.* Sam. 4, 1: וַיִּרְפּוּ יָדָיו *manus ei emissae sunt*, animum abiecit. Jes. 3, 7. Jer. 6, 24. 50, 43. Ez. 7, 7. 21, 12. Zeph. 3, 16. Etiam e ipso homine Jer. 49, 24: רָפְתָה דַּמֶּשֶׂק *Damascus* (i. e. Damasceni) *nimum abiicit.*

Niph. remissus, piger fuit Ex. , 8. 17.

Pi. remisit, v. c. alas Ez. 1, 24. 5, balteum (i. e. laxavit) Iob. 2, 21. Spec. *manus* alic. *remisit* q. animum eius fregit (cf. Kal o. 2) Jer. 38, 4. Esr. 4, 4.

Hiph. הִרְפָּה, imp. et fut. apoc. הֶרֶף et יֶרֶף 1) *remisit* manum. Sam. 24, 16: הֶרֶף יָדֶךָ *remitte anum tuam* i. e. desiste a plagis ifligendis. Sq. מִן pro: deseruit, estituit aliquem Jos. 10, 6. Omis-o יָד: remisit (manum) i. e. *de-titit*, sq. מִן ab aliquo vel al. re ud. 11, 37. Deut. 9, 14. — 2) *mis-um fecit* aliquid v. c. opus in-eptum Neh. 6, 3, disciplinam rov. 4, 13, aliquem i. e. *deseruit* um i. q. עָזַב Neh. 6, 3. Deut. 4, 31. 1, 6. 8. Jos. 1, 5. Ps. 138, 8. Absol. 's. 46, 11: *missa facite* (vestra conamina) *et agnoscite.* 1 Sam. 15, 16. — 3) *dimisit* aliquem (opp. prehendit, tenuit), sq. acc. Cant. 3, 4. Iob. 7, 19. 27, 6.

Hithp. remissum se praebuit a) segnis fuit Iob. 18, 3. Prov. 18, 9, b) animum abiecit 24, 10. Derivv. רָפֶה, רִפְיוֹן.

II. רָפָה haud raro ponitur pro רָפָא sanavit (cf. קָרָא no. II = קָרָה). Hoc sensu legitur imp. רְפָה (pro רְפָא) Ps. 60, 4, fut. תִּרְפֶּינָה Iob. 5, 18.

Niph. נִרְפְּתָה Jer. 51, 9, inf. הֵרָפֵה 19, 11, fut. יֵרָפוּ 2 Reg. 2, 22.

Pi. יְרַפּוּ Jer. 6, 14.

רָפָה (proiiciens, prosternens i. e. heros, fortis, gigas) n. pr. 1) gigantis antiquissimi, cuius posteri, itidem gigantes, יְלִידֵי הָרָפָה et רְפָאִים appellantur, v. h. v. — 2) 1 Chr. 8, 37, pro quo 9, 43 רְפָיָה (quem sanavit Jehova).

רָפֶה m. 1) *remissus*, max. addito יָדַיִם 2 Sam. 17, 2. יָדַיִם רָפוֹת manus remissae Iob. 4, 3. Jes. 35, 3, utpote animi demissi, abiecti indices. — 2) *infirmus, debilis* Num. 13, 18.

רָפוּא (sanatus) n. pr. m. Num. 13, 9.

רָפַח rad. inusit., arab. رَفَحَ dives fuit, unde

רֶפַח n. pr. m. (divitiae) 1 Chron. 7, 25.

רְפִידָה f. *fulcrum* lecticae. LXX. ἀνάκλιτον. Vulg. reclinatorium. Cant. 3, 10. Rad. רָפַד Pi. no. 2.

רְפִידִים (fulcra) n. pr. stationis Israëlitarum in Arabia deserta Ex. 17, 1. 19, 2.

רְפָיָה (quem Jehova sanavit) n. pr. m. 1) 1 Chron. 3, 21. 2) 4, 42. 3) 7, 2. 4) 9, 43, cf. רָפָה no. 2. 5) Neh. 3, 9.

רִפְיוֹן m. *remissio*, addito יָדַיִם de animo abiecto Jer. 47, 3. Vide rad. רָפָה no. 2.

רָפַס et **רָפַשׂ** (quae sine discrimine usurpantur) fut. יִרְפֹּשׂ Ez. 34, 18. 32, 2 *pedibus calcavit*, max. aquam calcando turbavit, cogn. רָמַס.

Niph. Prov. 25, 26: מַעְיָן נִרְפָּשׂ *fons turbatus*.

Hithp. הִתְרַפֵּס pr. se pedibus calcandum praebuit h. e. *se prostravit*. Prov. 6, 3. Ps. 68, 31: מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי כָסֶף *se prosternens cum fragminibus argenti*, h. e. argenti frusta (pro tributo) submisse offerens.

Deriv. מִרְפָּשׂ.

רְפַס chald. *conculcavit* Dan. 7, 7.

רַפְסֹדוֹת f. pl. *rates* 2 Chr. 2, 15, ut videtur, vc. recentioris Hebraismi pro דֹּבְרוֹת 1 Reg. 5, 23, quod conflatum videtur ex רֶמֶשׁ (arab. رَمَثٌ, aethiop. ርምስ:) ratis, et רָפַד stravit, sec. alios ex רמש et talmud. אַסְדָּא ratis.

רָפַף rad. inusit., quam *carpendi* significatum primarium habuisse suspicor (v. רָפָא), quo redeunt plurimae glossae a Lexicographis arabicis s. v. رَفَّ satis confuse exhibitae, ut suxit ubera, edit olera, assuit (cf. רָפָא), corripuit aliquem febris. Inde ductum est رَفٌّ ovile, agmen ovium, cui haud dubie respondet mischnicum רפת (רֶפֶת, formae דֶּלֶת a דָּלַל, כֶּלֶת a כָּלַל) bovile, Baba bathra 2 §. 3. 6 §. 4 (pr. *praesepe*, ex quo stramen carpunt, nostr. *Raufe*, cf. אֻרְיָה et אֵבוּס) et biblicum רְפָתִים bovilia q. v. — רוֹפֵף Iob. 26, 11 v. s. rad. רוּף.

רָפַק *Hithp. reclinavit se*, *innixus est* sq. עַל Cant. 8, 5. (Arab. رفق VIII. id.).

רָפַשׂ v. רָפַס.

רָפַשׁ rad. inusit. (cogn. [illegible] et רָפַת) pedibus calcavit, velut [illegible] conterendam, aquam turbavit, unde

רֶפֶשׁ m. *coenum, lutum* Jes. 57, [illegible] (Apud Talmudistas id., cf. [illegible] פֶּרֶשׁ excrementum).

רֶפֶת tantum in pl. רְפָתִים Hab. 3, [illegible] *bovilia*, ut recte Hebraei interpretes. Vide de etymo et usu talmud. sub rad. רָפַף. ת in [illegible] vocabulo servile in plur. tamen servatum est, cf. קֶשֶׁת, [illegible]. Praeter ea, quae adnotavimus [illegible] rad., conferenda sunt arab. [illegible] رَفَّةٌ, رَفْتٌ, adeoque رَفَتٌ stramen, pabulum pecoris, itidem a carpendo dictum. LXX. Vulg. *praesepia*.

רַץ m. (a rad. רָצַץ) *fragmentum* (argenti) Ps. 68, 31.

רָץ m. *cursor*, v. רוּץ.

רָצָא I) i. q. רוּץ *cucurrit*. Inf. absol. רָצוֹא. Ezech. 1, 14.

II) i. q. רָצָה, unde certe [illegible] pro רְצִיתִי Ez. 43, 27.

רָצַד in Kal inusit. Arab. رصد observavit, max. insidiandi [illegible] insidiatus est.

Pi. observavit insidiose. Ps. 68, 17.

רָצָה (arab. رضا, رَضِيَ) 1) [illegible] *lectatus est* aliquo vel aliqua [illegible] (pr. ni fallor, adspectu eius [illegible]ctatus est, nostr. gern sehen, [illegible] ad רָצָה no. 1. 3), sq. בְּ Ps. 44, [illegible] 147, 10. 149, 4. Jes. 42, 1 [illegible] antecedentibus supplendum [illegible] acc. pers. et rei Ps. 102, 15. [illegible] 14, 6. Jer. 14, 10. Spec. *benevole excepit* dona ferentem Gen.

5, 10. Mal. 1, 8, Deus sacri-
:ia et preces hominum Ps. 51, 18.
ıb. 33, 26. Ez. 20, 40, cf. Ps. 77,
Am. 5, 22 (ubi accus. supplen-
ıs est). Sq. עִם pers., praegn. *de-
ctatus est consuetudine* alicuius
s. 50, 18. Iob. 34, 9 (cf. רָצָה no. 3).
q. inf. Ps. 40, 14: רְצֵה לְהַצִּילֵנִי
laceat tibi, me liberare. Part.
ıss. רָצוּי acceptus, gratus alicui.
eut. 33, 24. Esth. 10, 3. — 2) i.
Hiph. *solvit, persolvit* Lev. 26,
4. 41. 2 Chr. 36, 21.

Niph. 1) *benevole exceptum*
t sacrificium (v. Kal no. 1) Lev.
, 18. 19, 7. 22, 23. 27, adde 1,
. 22, 25, quibus locis additus est
ıt. commodi לוֹ, לָכֶם. Idem
alet הָיָה לְרָצוֹן 22, 20. — 2) pass.
al no. 2 et Hiph. *persolutus fuit*
:s. 40, 2.

Pi. benevolum fecit aliquem i. e.
ratiam eius imploravit, ambivit.
ıb. 20, 10: *filii eius gratiam*
auperum ambibunt, vel, quod
re eodem redit, *sibi conciliabunt*
auperes bona iis erepta restituen-
o, cf. arab. رضا II conciliavit.

Hiph. solvit, persolvit i. q.
ılmud. הִרְצָה (pr. placavit debi-
ırem, cf. nostr. befriedigen et
bsoletum *vergnügen* pro solvere).
ev. 26, 34: *tunc terra feriabitur,*
sabbata sua (debita) *exsolvet.*
f. Kal no. 2 et Niph.

Hithp. facilem se praebuit,
ıptavit gratiam alicuius, sq. אֶל
Sam. 29, 4.

Derivv. n. pr. תִּרְצָה, et

ר m. 1) *delectatio, approbatio*
Wohlgefallen) Prov. 14, 35. הָיָה
לְרָצ Jes. 56, 7. Jer. 6, 20, et
עַל־רָצ Jes. 60, 7 gratum, acce-
tum esse (Deo), probari. — Ex.
8, 38: לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְהוָה *ad*
pprobationem iis (conciliandam)
oram Jehova, h. e. ut Jehovae
ccepti sint, cf. Levit. 22, 20. 21.
9, 5: לִרְצֹנְכֶם *ut accepti sitis* s.
cceptum sit sacrificium vestrum.
22, 19. 29. 23, 11. — 2) *deliciae*,
id quo quis delectatur Prov. 11, 1.
20. 12, 22. 15, 8. 16, 13, spec.
quod Deo acceptum est Prov. 10,
32. Mal. 2, 13. — 3) *arbitrium*
i. q. chald. רְעוּת pr. quod placet
alicui, secundum illud: *tel est mon*
plaisir Ps. 40, 9. 103, 21. עָשָׂה
כִּרְצוֹנוֹ pro arbitrio egit Esth. 1, 8.
Dan. 8, 4. 11, 3. 16, sq. בְּ pers.
tractavit aliquem pro arbitrio. Neh.
9, 24. 37. Esth. 9, 5. De *lascivia*
adeo et *libidine* Gen. 49, 6. —
4) *benevolentia, gratia*, velut re-
gis Prov. 16, 15. 19, 12, max.
Dei Ps. 5, 13. 30, 8. Jes. 49, 8:
בְּעֵת רָצוֹן tempore, quo in gratiam
recipiuntur. Meton. *beneficia* Ps.
145, 16. Deut. 33, 23.

רָצַח 1) *contudit, confregit.* (Arab.
رضح et رضخ). V. Pi. no. 1, et
nomen רֶצַח. — 2) *occidit*, c. acc.
Num. 35, 6 sqq., plenius רָצַח פ׳
נֶפֶשׁ Deut. 22, 26 cf. הִכָּה פ׳ נֶפֶשׁ,
s. v. הִכָּה no. 2, c.

Niph. pass. Kal no. 2 Iud. 20, 4.

Pi. 1) *confregit* Ps. 62, 4. —
2) i. q. Kal no. 2, sed iterative (ut
קִטֵּל): *occidit multos, homicidam*
egit 2 Reg. 6, 32. Jes. 1, 21. Hos.
6, 9.

רֶצַח m. 1) *contritio* Ps. 42, 11:
cum contritione in ossibus meis,
h. e. cum gravissimo meo dolore.
— 2) *clamor*, in quem quis *erum-*
pit (cf. פָּצַח) Ez. 21, 27, ubi copu-
latur cum תְּרוּעָה.

רִצְיָא (delectatio) n. pr. m. 1 Chr.
7, 39.

רְצִין (arab. رصين firmus, stabilis,
vel i. q. רָזוֹן princeps) *Rezin* n.
pr. 1) regis Damasci Jes. 7, 1.
2) Esr. 2, 48. Neh. 7, 50.

רָצַע *perforavit, transfixit* Exod.
21, 6. (Arab. رصع Conj. IV. id.).
Deriv. מַרְצֵעַ.

רָצַף *conseruit lapides* ad pavimentum, *tessellavit* Cant. 3, 10. (Arab. رَصَفَ id.).

Derivv. רֶצֶף, רִצְפָּה, מַרְצֶפֶת.

רֶצֶף m. 1) *lapis* in foco, super quo candefacto carnes assare, panem coquere solebant. 1 Reg. 19, 6: עֻגַת רְצָפִים *placenta super lapidibus cocta.* Rabbini carbonem intelligunt, coll. רֶשֶׁף. — 2) n. pr. urbis ab Assyriis subactae Jes. 37, 12, fort. Ῥησάφα Ptolemaei (p. 350. ed. Basil.) in Palmyrene sita, arab. رُصَافَة.

רִצְפָּה comm. 1) i. q. רֶצֶף *lapis candens* Jes. 6, 6. Vulg. calculus. LXX. et Rabbini *carbonem* reddunt. — 2) *pavimentum lapidibus stratum.* Esth. 1, 6. 2 Chr. 7, 3. Ez. 40, 17. 18. — 3) n. pr. pellicis Sauli 2 Sam. 3, 7. 21, 8.

רָצַץ fut. יָרוּץ, תָּרֹץ (pro יָרֹץ) Jes. 42, 3. Eccles. 12, 6 cf. אֲרוּצֵם Jer. 50, 44 Chethibh (arab. رَضَّ) cogn. רָעַע et רָעַץ 1) *fregit, infregit.* Jes. 42, 3: קָנֶה רָצוּץ *arundo infracta,* das eingeknickte Rohr (Vulg. quassata). 36, 6. 2 Reg. 18, 21. Differt a שָׁבַר perfregit, v. Jes. 42, 3. — Intrans. *fractus est* Eccl. l. c. — 2) trop. *vexavit, violenter tractavit,* saepe cum עָשַׁק coniunctum. 1 Sam. 12, 3. 4. Am. 4, 1. Jes. 58, 6. Deut. 28, 33.

Niph. נָרוֹץ pass. Kal no. 1. Eccl. 12, 6. Ez. 29, 7.

Pi. רִצֵּץ 1) i. q. Kal no. 1, sed gravius: *contudit, confregit* Ps. 74, 14. — 2) i. q. Kal no. 2 Iob. 20, 19. 2 Chr. 16, 10.

Po. רוֹצֵץ i. q. Kal et Pi. no. 2 Iud. 10, 8. Sed רוֹצֵץ Nah. 2, 5 pertinet ad rad. רוּץ currere.

Hiph. fut. conv. וַתָּרֶץ (ut differat a וַתָּרֶץ currere fecit) Iud. 9, 53 *confregit.*

Hithpo. se contuderunt invicem, conflictarunt Gen. 25, 22.

Deriv. רַץ, cf. [illegible]

רַק (a רָקַק no. I) 1) adj. [illegible] *macer* (de vaccis) Gen. 41, [illegible] 20. 27.

2) abit in adv. extenuandi [illegible] stringendi: *tantum,* [illegible] *duntaxat.* Iob. 1, 15: [illegible] *tantum ego solus.* Gen. [illegible] *tantummodo sacerdotum* [illegible] *non acquisivit.* 1 Sam. 1, 13 [illegible] 14, 16. Am. 3, 2. 2 Par. [illegible] 33, 17 et saepe, it. [illegible] *modo* Jes. 4, 1: *pane nostro* [illegible] *mur, ... modo nomen* [illegible] *geramus.* Spec. a) ubi [illegible] praecessit est: *praeter,* [illegible] *praeterquam.* 2 Par. 5, 10 [illegible] *erat in arca* [illegible] הַלֻּחוֹת [illegible] *ter duas tabulas.* 2 Reg. [illegible] Jos. 11, 22: *non relicta est* [illegible] *tarum gens* רַק בְּעַזָּה *praeter* [illegible] *in Gaza.* 1 Reg. 15, 5. [illegible] vis praemittitur (pariter [illegible] no. 2, a — c) velut: [illegible] *malum,* nur böse, eitel böse. [illegible] 14, 8: רַק הַיָּשָׁר *nil nisi* [illegible] weiter nichts als was [illegible] Deut. 4, 6. Inde c) [illegible] fere potestatem habet. Gen. [illegible] [illegible] אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה *profecto non est timor Dei* [illegible] *loco,* pr. non aliter res [illegible] quam —, i. e. haud dubie [illegible] fecto.

Not. Passim haec part. [illegible] initio sententiae posita non [illegible] ximum, sed ad remotius [illegible] vocabulum referenda est. [illegible] 19: [illegible] וְהָיָה הָבִין שְׁמוּעָה *tantum* (vel rumorem) [illegible] *terrorem incutit.* Ps. 32, [illegible] [illegible] מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ *ad inundationem aquarum* [illegible] *gnarum* attinet, *ad eum* [illegible] *unum non pertingent.* [illegible] tio est partt. גַּם Gen. 16, [illegible] Jes. 34, 14.

רֵק *vacuus,* v. רֵיק.

m., c. Suff. רַקּוֹ (a רָקַק no. II) *utum* Iob. 7, 19. 30, 10. Jes.), 6.

ר fut. יִרְקַב *carie affectum est* gnum) Jes. 40, 20. Metaph. ov. 10, 7; cf. locutionem rabbin. scendit putredo in nomen alicu- i." Inde

m. *caries* ossium Prov. 12, 4. , 30 (metaph. de timore omnia ia pervadente Hab. 3, 16), ligni, *num cariosum* Iob. 13, 18. Hos. 12.

ר m. id. Iob. 41, 19.

ר *saliit, exsultavit* Eccl. 3, 4. anslate *salire* dicuntur prae metu f. Hi. נָתַר Pi.). Ps. 114, 4. 6. yr. *Pa.* id. Origo esse videtur calcando terram, v. ad רָקַק).

Pi. subsiliit, saltavit 1 Chr. , 29. Jes. 13, 21. Iob. 21, 11, inslate de curru in asperis viis ptim protracto Nah. 3, 2. Joël 5.

Hiph. pr. *subsilire* i. e. contre- iscere *fecit* (montes). Ps. 29, 6. Kal, it. רָעַשׁ et נָתַר.

f. (a rad. רָקַק no. I) pr. *tenue,* de 1) *tempus* (Schlaf), pars ca- tis Iud. 4, 21. 22. 5, 26. — poët. pro *gena* Cant. 4, 3. 6, 7, tempora Prop. 2, 24, 3.

(tenuitas) n. pr. oppidi mari- ni Danitarum Jos. 19, 46.

ר *condivit* oleum ad unguenta nficienda Exod. 30, 33. (Origo detur in *comminuendis* aromatis, iae oleo admiscentur, cf. ad רָקַק, אַבְקַת רֹכֵל Cant. 3, 6). Part. רֹקֵחַ *unguentarius* 30, 35. Eccl.), 1.

Pu. pass. 2 Chr. 16, 14.

Hiph. condivit (carnem) Ez. 1, 10.

Derivv. רֶקַח — רִקֻּחִים, מֶרְקָח, מִרְקַחַת, מִרְקָחָה.

רֶקַח m. *condimentum.* יֵין הָרֶקַח vinum conditum, aromatites i. q. מֶסֶךְ Cant. 8, 2.

רֹקַח m. *unguentum* Ex. 30, 25.

רַקָּח m. *unguentarius, pigmentarius* 1 Sam. 8, 13. Neh. 3, 8. Fem. רַקָּחָה 1 Sam. 8, 13.

רִקֻּחִים m. pl. *unguenta* Jes. 57, 9.

רָקִיעַ m. Gen. 1, 4. 6. 7. 8. Ps. 19, 2, plene רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם Gen. 1, 14. 15. 17. 20 cet. *firmamentum coeli* hemisphaerii instar super terrarum orbe *expansum* (a rad. רָקַע), sapphiri instar splendidum et pellucidum (Ex. 24, 10 cf. Dan. 12, 3), cui sidera putabant affixa, et super quo oceanum coelestem sibi fingebant Hebraei (Gen. 1, 7. 7, 11. Ps. 104, 3. 148, 4, cf. tamen Gen. 2, 6). LXX. στερέωμα. Vulg. firmamentum. Luth. Veste.

רָקִיק m. (a rad. רָקַק no. I) *placenta tenuis* Ex. 29, 2. 23. Lev. 8, 26.

רָקַם pr. i. q. רָגַם no. 3 *coloribus ornavit, versicolorem fecit* (arab. punctis notavit, Conj. II. lineas duxit, scripsit). Inde רִקְמָה. Spec. *variegavit* vestem, ex diversi coloris filis texuit. Part. רֹקֵם eiusmodi textor Exod. 26, 36. 27, 16. 28, 39. 38, 18 (differt a חֹשֵׁב polymitario). In lingua hispan. et ital. verbum *recamare, ricamar* (ex lingua arabica petitum) ad acu pingendi artem translatum est, quam significationem olim etiam vc. hebraeo tribuebant, sed vide contra Ps. 139, 15 coll. Iob. 10, 11, et A. Theod. Hartmannum, Hebräerin T. III, pag. 138 sqq.

Pu. pass. *contextus est,* de embryonis in utero formatione Ps. 139, 15. Inde

רֶקֶם (i. q. رَقْمَة hortus floridus, pr. versicolor) n. pr. 1) oppidi Benjaminitarum Jos. 18, 27. — 2) m. a) regis Midianitarum Num. 31, 8.

Jos. 13, 21. b) 1 Chron. 2, 43. c) 7, 16. — Et

רִקְמָה f. 1) *versicolor, variegatum* (das Bunte), de pennis aquilae Ez. 17, 3, de lapidibus varii coloris 1 Chr. 29, 2, cf. פּוּךְ. — Spec. 2) *vestis versicolor* Ez. 16, 13. 18. 27, 16. Plur. Ps. 45, 15. Dual. רִקְמָתַיִם Iud. 5, 30.

רָקַע (cogn. רָקַק) 1) *pulsavit, percussit* terram pedibus, quod est indignabundi Ez. 6, 11, exsultantis 25, 6. — 2) tundendo expandit (v. Pi.), et simpl. *expandit*, v. c. Deus terram Ps. 136, 6. Jes. 42, 5. 44, 24. (Syr. firmavit, fundavit). — 3) *conculcavit* 2 Sam. 22, 43.

Pi. tundendo *diduxit*, ut laminam Ex. 39, 3. Num. 17, 4, inde laminà *obduxit* Jes. 40, 19. — *Pu.* part. (malleo) *diductum* Jer. 10, 9.

Hiph. i. q. Kal no. 2 *expandit* (coelum) Iob. 37, 18.

Deriv. רָקִיעַ et

רִקֻּעִים m. pl. *laminae* Num. 17, 3.

I. **רָקַק** pr. *tutudit*, spec. *tundendo expandit, tenue fecit*, arab. intrans. رقّ, tenuis fuit. (Cognatae radd. sunt רָקַע, רָקַד, quae pulsandi, contundendi, et רָקַב, רָקַח, quae comminuendi potestatem primariam habent).

Derivv. רַק, רַקָּה, רָקִיק, et nomm. pr. רַקּוֹן, רַקַּת.

II. **רָקַק** i. q. יָרַק *spuit, exspuit*. (Rad. onomatop. ut cogn. רוּק, cf. lat. *screo*). Sq. בְּ *conspuit* aliquem Lev. 15, 8 (ubi fut. יָרֹק).

Deriv. רֹק.

רַקַּת (i. q. chald. רַקְּתָא, arab. رَقّة littus) n. pr. oppidi in agro Naphtalitarum, testibus Rabbinis ibi siti, ubi posthac Tiberias Jos. 19, 35.

רָשׁ pauper, v. רוּשׁ.

רָשָׁה rad. inusit., chald. רְשָׁא potestatem habuit, licuit ei, רְשׁוּ facultas, potestas, unde

רִשְׁיוֹן m. *facultas, potestas* aliquid faciendi Esr. 3, 7.

רֵשִׁית v. רֵאשִׁית principium.

רָשַׁם *scripsit, consignavit* Dan. 10, 21. (Arab. رشم, id.).

רְשַׁם chald. id. Fut. יִרְשֻׁם Dan. 6, 9. *Peil.* רְשִׁים pass. 5, 24. 25.

רָשַׁע fut. יִרְשַׁע 1) pr. *tumultuatus est*, v. adj. רָשָׁע Iob. 3, 17. Jes. 57, 20, et Hiph. Iob. 34, 29. (Syr. ܪܫܥ Aph. exagitavit, ܪܘܫܥܐ commotio, perturbatio, it. ܐܬܪܫܥ perturbatus est. Vicinae radd. sunt רָעַשׁ, רָעַע aliaeque, de quibus egimus ad רָעַע). Inde 2) *iniustus, impius fuit* (cf. eandem transitionem in rad. רָעַע) 1 Reg. 8, 47. Dan. 9, 15. Eccl. 7, 17, opp. צָדַק. Praegn. sq. מִן *impie defecit a* (Deo) Ps. 18, 22. — 3) *iniustam causam habuit, reus fuit* (opp. צָדַק). Iob. 9, 29. 10, 7. 15.

Hiph. 1) *reum* s. *iniustum declaravit*, i. e. *condemnavit* aliquem, de iudice (opp. הִצְדִּיק) Ex. 22, 8. Deut. 25, 1. Iob. 32, 3. Jes. 50, 9, de eo, cuius causa vincit Jes. 54, 17. Inde simpl. *vicit*. 1 Sam. 14, 47 de Saulo: *et quocunque se vertebat*, יַרְשִׁיעַ *causa eius vincebat* i. e. superior discedebat, quandoquidem victoria iustae causae praemium, clades impietatis poena habebatur cf. צֶדֶק, צְדָקָה no. 4, זָכָה insons fuit, syr. ܙܟܐ vicit. LXX ἐσώζετο. Vulg. *superabat*. Sed possit etiam assumta primaria significatione reddi: *perturbationem, terrorem iniecit*. — 2) intrans. *iniuste, impie egit*. 2 Chr. 20, 35 (addito לַעֲשׂוֹת). 22, 3. Iob. 34, 12. Dan. 12, 10. Praegn. 11, 32.

מַרְשִׁיעֵי בְרִית *impie deserentes foedus.*

Derivv. רֶשַׁע, רָשָׁע, רִשְׁעָה, מִרְשַׁעַת.

רָשָׁע adj. 1) *iniustus, impius* Gen. 18, 23. Iob. 9, 24. 15, 20. 20, 29. Ps. 1, 1. 4. 5. 6. 3, 8. 7, 10. 9, 18. 11, 6 et sexcenties. Opp. צַדִּיק. Passim (sed raro tamen), de gentilibus (גּוֹיִם) Israëlitas (עֲנָוִים) vexantibus Jes. 14, 5. Ps. 9, 6, cf. רֶשַׁע Ps. 84, 11. 125, 3, et gr. ἄνομοι de gentilibus 1 Macc. 2, 44. 3, 5. Act. 2, 23. — 2) *iniustam causam habens* (sensu forensi) Ex. 23, 7. Deut. 25, 1. — 3) *reus* Gen. 18, 23. 25. רָשָׁע לָמוּת mortis reus. Num. 35, 31.

רֶשַׁע c. Suff. רִשְׁעִי m. *improbitas, impietas* Ps. 5, 5. 45, 8 et saepe. Opp. צֶדֶק. אֹצְרוֹת רֶשַׁע opes iniuste partae Mich. 6, 10. מֹאזְנֵי רֶשַׁע lances improbae i. e. dolosae, adulterinae Mich. 6, 11. Spec. pro *fraude, mendacio* Prov. 8, 7 (opp. אֱמֶת). Pl. רְשָׁעִים improbe facta Iob. 34, 26.

רִשְׁעָה f. 1) *improbitas, impietas* Jes. 9, 17. Mal. 3, 15, spec. fraus, mendacium (cf. צְדָקָה no. 2) Prov. 13, 6. — 2) *improbe factum* Deut. 25, 2.

רִשְׁעָתַיִם v. כּוּשַׁן.

רָשַׁף rad. inusit. *inflammavit, incendit*, cogn. שָׂרַף, שָׁרַב. Sam. id.

רֶשֶׁף m. 1) *flamma* Cant. 8, 6 cf. chald. Ps. 78, 48. Targ. — 2) *fulmen* Ps. 78, 48. Inde poët. 76, 4: רִשְׁפֵי קָשֶׁת *fulmina arcus* i. e. sagittae, et Iob. 5, 7: בְּנֵי רֶשֶׁף *filii fulminis* i. e. aves rapaces fulminis celeritate volantes Iob. 5, 7. — 3) *febris ardens, pestis*, qua corpus *inflammatur* (cf. חֵמָה ardor et venenum). Deut. 32, 24: לְחֻמֵי רֶשֶׁף *pesti consumti*. Hab. 3, 5 (ubi in altero hemistichio דֶּבֶר pestis). — 4) n. pr. 1 Chr. 7, 25.

רָשַׁשׁ (cogn. רָצַץ) *fregit, confregit*, in Kal inusit.

Po. id. Jer. 5, 17. *Pu.* pass. Mal. 1, 4.

Deriv. n. pr. תַּרְשִׁישׁ.

רֶשֶׁת, c. Suff. רִשְׁתִּי pr. inf. verbi יָרַשׁ capiendi et rapiendi significatu, f. *rete* Ps. 57, 7. 9, 16. 31, 5. Thren. 1, 13. פָּרַשׂ רֶשֶׁת עַל rete extendit, iecit super aliquid. Ez. 12, 13. 17, 20. 32, 3. מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת *opus reticulatum* Ex. 27, 4.

רַתּוֹק m. *catena* Ex. 7, 23. Plur. רַתּוּקוֹת 1 Reg. 6, 21, a rad. רָתַק.

רָתַח *ferbuit, ebullivit*, in Kal inusit. (Syr. et chald. id.).

Pi. fervefecit, ebullire fecit Ez. 24, 5. — *Pu. aestuavit*, de visceribus, metaph. de animi commotione Iob. 30, 27.

Hiph. ut Pi. Iob. 41, 23. Inde

רֶתַח m. *ebullitio*, tantum pl. Ez. 24, 5.

רָתַם *alligavit*, equos currui Mich. 1, 13. (Cf. אָסַר no. 4). Arab. رتم IV. circumligavit filum digito. Inde

רֹתֶם m. (1 Reg. 19, 4 Cheth. f.) pl. רְתָמִים 1 Reg. 19, 4. 5. Iob. 30, 4. Ps. 120, 4, sec. Hebraeos et Hieron. *iuniperus*, rectius i. q. arab. رَتَمٌ, *genista* (spartium iunceum Linn.), frutex in Arabiae desertis crescens, subflavis floribus, radice amara, qua pauperes vesci solebant (Iob. l. c.). Dicta est a ligando, ut *iuncus* a iungendo, *Binsen* a verbo *binden*. V. Cels. Hierobot. T. I, p. 246. Oedmanni vermischte Sammlungen aus der Naturkunde, fasc. 2, cap. 8.

רִתְמָה (genista) n. pr. stationis Israëlitarum in deserto Num. 33, 18. 19.

רָתַק in Kal inusit. *ligavit, vinxit.* Arab. رتق, clausit, consuit.

Niph. Eccl. 12, 6 Keri (significatione contraria) *revinctus, solutus est.* Chethibh habet יֵרָחֵק remotus est.

Pu. vinctus est Nah. 3, 10, unde רַתּוּק et

רְתֻקוֹת f. pl. *catenae* Jes. 40, 19.

רָתַת rad. inusit., i. q. רָטַט et aram. רְתַת. ℒℑ territus est, unde

רֶתֶת m. *terror* Hos. 13, 1. Aram. רְתִיתָא id.

שׁ

Littera שׁ antiquitus et ante inventa signa diacritica, pariter atque s in lingua hibernica (v. *solâ* solatium, sed *se* [lege *sche*] is, *si* [lege *schi*] ea), tum simplex *s* tum sonum densiorem, quem nos litteris *sch*, Angli litteris *sh* exprimunt, nullo discrimine designabat: postmodo autem a Grammaticis ita distinctum est, ut lenior sonus puncto in sinistro cornu, densior eodem in dextro cornu posito indicaretur.

Pro hebraeo שׂ Chaldaei plerumque, Syri (utpote littera Sin carentes) semper substituunt ס, veluti שָׂבַר, סְבַר, ܣܒܪ: Arabes autem ex peculiari huius linguae proprietate in his radicibus tantum non omnibus habent ش, velut שָׂנֵא شنأ, שָׂכַר شكر, שָׂכַל شكل cet. (fere ut Wirtembergenses s germanicum fortiore sibilo pronuntiant, *ist* quasi *ischt*), raro retinent س, ut שָׂלָה, سلى. In ipsa lingua hebraea litterae vicinae sunt a) reliquae sibilantes, ut שׁ, ס, צ, ז v. pag. 698. 699, adde שָׂפַן, צָפַן, סָפַן; שָׂחַק, צָחַק; שָׂקַק, זָקַק colavit, שָׂאַר et שָׁאַר ferbuit, fermentavit. b) passim spiritus, fere ut gr. ὗς, *sus*, ὕλη *silva*, cf. שָׂדָה i. q. הָדָה extendit; סָלַךְ سلك i. q. הָלַךְ ivit, שָׂרַג = אָרַג plexuit, texuit, et saepius etiam in radicibus formandis sibilus stirpi bilitterae praemittitur, ut שָׂבַב i. e. גָּבַב elatus fuit, שָׂגָא i. q. גָּאָה cet. cf. γράφω *scribo*, γλύφω *sculpo*, τρίζω *strideo*, *tego* στέγω, fallo σφάλλω et sexcenta.

שְׂאֹר rad. inusit., cogn. verbis ... (q. v.), שְׂאֹר *ferbuit, efferbuit, fermentavit* cf. ثار efferbuit, eru... pit (ulcus). (In linguis occidentalibus eiusdem stirpis est germ. *suar* ap. Ottfr., anglosax. *sur*, nostr. *sauer*). Inde

שְׂאֹר m. *fermentum* Ex. 12, 15. 19. (Chald. סְאוֹר id.).

שְׂאֵת pr. inf. fem. verbi נָשָׂא (pro שְׂאֵת) c. Suff. שְׂאֵתוֹ, semel contr. שֵׂתוֹ Iob. 41, 17 (ubi alii cod. שאתו) 1) *elevatio* Iob. 41, 17. *elatio* sc. vultus Gen. 4, 7. V. rad. נָשָׂא no. 1, litt. c. — 2) *eminentia, locus eminens* in cute, inde *macula* quaevis Exod. 13, 2. 10. 19, adeoque quae cute est profundior. Cf. V. 2 et 3. 4. — 3) *excellentia, maiestas* Gen. 49, 3. Iob. 13, 11. — 4) *dictum, decretum* iudicis (cf. מַשָּׂא no. 4, et נָשָׂא no. 1, litt. f.) Hab. 1, 7. ... superbia.

שָׂבַךְ *plexit* i. q. סָבַךְ, unde

שְׂבָךְ m. pl. שְׂבָכִים *cancelli* 1 Reg. 7, 17.

שְׂבָכָה f. 1) *rete* Iob. 18, 8. — 2) *clathri*, quibus capitula columnarum

rum obducta erant 2 Reg. 1, 2. 1 Reg. 7, 18. 20. 51.

שַׂבְּ sambuca, v. סַבְּכָה.

שׂבב rad. inusit. et dubiae potestatis. Arab. شبم est frigidus fuit. Io. Simonis ei tribuit sententiam verbi בָּשַׂם suaveolens fuit. Inde

שְׂבָם (refrigeratio, vel suavis odor) Num. 32, 3, et שִׂבְמָה ibid. V. 38. Jos. 13, 19. Jes. 16, 8. 9, n. pr. oppidi Rubenitarum, quod vitibus abundabat.

שָׂבַב et שָׂבַע 1) *satiatus est, satur fuit* et *factus est.* (Arab. شبع id. Originem posuerim in abundantia potus cf. סָבָא, quanquam in vulgari linguae usu hoc verbum de cibo magis, quam de potu, frequentatur). Plerumque de eo qui cibo satiatur Deut. 31, 20. Ruth 2, 14. Jes. 44, 16 cet., rarius de eo qui potu i. q. רָוָה Am. 4, 8, inde de terra irrigata Prov. 30, 16. Ps. 104, 16. Tribuitur animae (v. נֶפֶשׁ no. 2) Eccl. 6, 3, et metaph. oculo, quod videndo satiatur Eccl. 1, 8 cf. Jes. 53, 11. Ps. 17, 15. Constr. absol. Hos. 4, 10. Ps. 37, 19, sq. acc. rei, velut שָׂבַע לֶחֶם pane satiatus est Ex. 16, 12. Iob. 27, 14. Eccl. 5, 9; sq. מִן Prov. 14, 14. 17, 20. Iob. 31, 31; sq. בְּ Ps. 65, 5. 88, 4, sq. לְ ante inf. Eccl. 1, 8. Metaph. dicunt: satiari pecuniâ Eccl. 5, 9, ignominiâ Thren. 3, 30. Hab. 2, 16, contemtu Ps. 123, 8, calamitate Ps. 88, 4. — 2) Passim accedit notio *taedii* et *fastidii* Jes. 1, 11. Iob. 7, 4. Prov. 25, 17. שָׂבַע יָמִים vitae satur fuit 1 Chr. 23, 1. 2 Chr. 24, 15.

Pi. satiavit Ez. 7, 19, sq. dupl. acc. pers. et rei Ps. 90, 14.

Hiph. satiavit sq. acc. pers. Ps. 107, 9, sq. dupl. acc. pers. et rei, 132, 15, sq. מִן rei Ez. 32, 4. Ps. 81, 17, sq. בְּ rei 103, 5. Semel sq. לְ pers. et acc. rei Ps. 145, 16. Metaph. Ps. 91, 16.

Quinque nomm. derivv. statim sequuntur.

שָׂבָע m. *satietas, abundantia* cibi Gen. 41, 29 sqq. Prov. 3, 10.

שָׂבֵעַ m. adj. *satur, satiatus* Prov. 27, 7. 1 Sam. 2, 5. Metaph. a) in bonam partem: abundans aliqua re v. c. שְׂבַע רָצוֹן abundans gratia (divina) Deut. 33, 23. b) in malam partem: *satur aerumnis* i. e. iis abundans Iob. 14, 1. 10, 15. Inde accedente fastidii notione שְׂבַע יָמִים satur vitae Gen. 35, 29. Iob. 42, 17, et simpl. שָׂבֵעַ Gen. 25, 8.

שֹׂבַע m. 1) *satietas.* לְשֹׂבַע usque ad satietatem Ex. 16, 3. — 2) *abundantia* Ps. 16, 11.

שִׂבְעָה f. Ez. 16, 49 et

שָׂבְעָה f. *satietas* Ruth 2, 18. לְשָׂבְעָה usque ad satietatem Jes. 23, 18. Ez. 39, 19.

שָׂבַר *contemplatus est, intuitus est* sq. בְּ Neh. 2, 13. 15. (Chald. סְבַר, q. v. Arab. سبر scrutatus est v. c. vulnus. Origo esse videtur in fodiendo et perscrutando, quod stirpi בר, פר proprium est, cf. בָּאַר, בור, פָּאַר, it. חָפַר et הָבַר).

Pi. 1) *exspectavit* (pr. intuitus est, cf. צָפָה Pi. no. 2) Ruth 1, 13. — 2) *speravit* Esth. 9, 1. Sq. אֶל et לְ pers. Ps. 104, 27. 119, 166. Jes. 38, 18 (ubi alii coll. syr. ܣܒܰܪ celebravit. Aram. *Pe.* et *Pa.* id. cf. lat. *spero*). Inde

שֵׂבֶר, ubique c. Suff. שִׂבְרִי m. *spes* Ps. 119, 116. 146, 5.

שָׂגָא in Kal inusit., i. q. aram. סְגָא, *magnus fuit* vel *factus est, crevit.* (Cognatum est גָּאָה, praemisso sibilo, v. ad. שׂ pag. 954) Non reperitur nisi

Hiph. 1) *magnum fecit*, sq. לְ Iob. 12, 23. — 2) *magnificavit, laudibus extulit* ib. 36, 24.

Deriv. שַׂגִּיא.

שְׂגָא chald. id. Fut. Dan. 3, 31: שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא *salus vestra sit magna*, formula salutandi 6, 26. Esr. 4, 22.

שָׂגַב i. q. רוּם, sed (praeter Deut. 2, 3) apud solos poëtas 1) *extulit se* (cogn. radici גָּבַב, cf. שָׂגָא i. q. גָּאָה) Iob. 5, 11. — 2) *altus fuit*, de urbe inaccessa Deut. 2, 36.

Niph. *altus fuit* Prov. 18, 11. Transl. a) *excelsus, sublimis fuit*, de Deo Ps. 148, 13. Jes. 2, 11. b) in alto loco constitutus est, inde *tutus praestitus est* Prov. 18, 10, cf. מִשְׂגָּב. c) *arduus* intellectu *fuit* Ps. 139, 6.

Pi. *altum*, *excelsum fecit* aliquem, ubique metaph. a) potentem reddidit Jes. 9, 10. b) *tutum praestitit* Ps. 20, 2. 69, 30. 91, 14, sq. מִן *ab* hoste (cf. מִן no. 3, a) Ps. 59, 2. 107, 41. — *Pu.* pass. Pi. litt. b. Prov. 29, 25.

Hiph. *excelsum egit* s. *se praestitit* Iob. 36, 22.

Deriv. מִשְׂגָּב et n. pr. שְׂגוּב.

שָׂגַג rad. incertae auctoritatis, v. שׂוּג no. II.

שָׂגָה i. q. שָׂגָא *magnus factus est, crevit* Iob. 8, 7. 11. Ps. 93, 13.

Hiph. *crescere fecit, auxit* Ps. 72, 12.

שְׂגוּב (elatus) n. pr. m. 1) 1 Chr. 2, 21. 22. 2) 1 Reg. 16, 34 Cheth., pro quo Keri שְׂגִיב.

שַׂגִּיא m. *magnus* Iob. 36, 26. 37, 23, a rad. שָׂגָא.

שַׂגִּיא chald. 1) *magnus* Dan. 2, 31. — 2) *multus* ibid. 2, 48. 4, 9. — 3) adv. *valde* ibid. 2, 12. 5, 9, a rad. שְׂגָא.

שַׂד sive **שָׂדֶה** v. שָׂדִים.

שָׂדַד in Kal inusit., prob. metus. *planus fuit*, cf. affine שָׂדָה. Arab. سدّ Conj. I. IV. rectà ad scopum tetendit res, II. rectà duxit. Conj. X. rectus fuit, سديد qui recta vià in scopum contendit.

Pi. *occavit* h. e. agrum *complanavit* Jes. 28, 24. Iob. 39, 10. Hos. 10, 11.

Deriv. n. pr. שִׂדִּים.

שָׂדָה rad. inus., prob. i. q. שָׂדַד *complanavit*, intrans. planus fuit. Arab. سدا extendit (cf. שָׁטַח). Inde

שָׂדֶה cstr. שְׂדֵה c. suff. שָׂדֵהוּ, plur. absol. שָׂדוֹת Ex. 8, 9 cstr. שְׂדֵי Jes. 32, 12 et שְׂדוֹת Neh. 12, 29, c. suff. שְׂדֹתָם, שְׂדוֹתֵיהֶם m. 1) *campus* (pr. planities, aequor), inde שְׂדֵה אֲרָם *campus* s. *campestria Syriae* i. e. Mesopotamia i. q. פַּדַּן אֲרָם Hos. 12, 13. Etiam de terra continent. opp. mari Ez. 26, 6. 8.

2) *ager* a) *arvum*, quod aratur, et frugibus conseritur (Stück Saatfeld) Gen. 23, 17. 47, 20. 24. opp. vineis hortisque Exod. 9, 25. 22, 4. Num. 20, 17. Ruth 2, 2. b) collect. *agri*, *rus* (Feld, Land) opp. urbi, vicis, castris, inde אִישׁ שָׂדֶה vir agrestis, rusticus (in agris non in tentoriis vivens), de Esavo venatore Gen. 25, 27, חַיַּת הַשָּׂדֶה bestiae agrestes, ferae Gen. 2, 19. 3, 14, בַּהֲמוֹת הַשָּׂדֶה 1 Sam. 17, 44 id. — c) *ager urbis* Neh. 12, 29. it. *fines* populi, שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי s. fines Amalecitarum Gen. 14, 7. 32, 4, שְׂדֵה מוֹאָב fines Moabitarum 36, 35. Semel de *terris*, imperio regis et meton. de civibus eius Eccl. 5, 8: *rex* לְשָׂדֶה נֶעֱבָד *colitur a civibus*.

שָׂדַי i. q. שָׂדֶה *campus, ager*, sed poët. tantum Ps. 8, 8. 50, 11. 80, 14.

Deut. 32, 13 cet. ־ַי formam propriam et primitivam esse apud Arabes vulgo receptam pro ־ָה, docuimus Gramm. hebr. p. 56. 147. 81, Lgb. p. 158. Io. Simonis שָׂדַי nale pro plur. habebat i. q. שָׂדִים, ed vide Ps. 96, 12.

שִׂדִּים pl. (a sing. שַׂד, שָׂדֶה planities, campus, a rad. שָׂדַד), inde n. pr. עֵמֶק הַשִּׂדִּים (vallis camporum) planities urbium Sodomae et Gomorrhae, qua demersa mare mortuum ortum est Gen. 14, 3. 8. 10.

שָׂדַר i. q. סָדַר seruit, disposuit. Inde

שְׂדֵרָה f. ordo, series, militum 2 Reg. 11, 8. 15, tabulatorum 1 Reg. 6, 9.

שֶׂה (pro שֶׂיֶה vel שֶׂהֶה) cstr. שֵׂה, c. Suff. שֵׂיוֹ Deut. 22, 1 et שֵׂיהוּ 1 Sam. 14, 34 (utrumque a שֶׂיֶה) arab. شاة et شاءة comm. pecus ovilla vel caprina, nomen unitatis, cui respondet collect. צאן (q. v.) pecus ovillum et caprinum Gen. 22, 7. 8. 30, 32. Ex. 12, 3 sq. Ubi singulae species accuratius definiendae sunt, dicitur Deut. 14, 4: שֵׂה כְשָׂבִים וְשֵׂה עִזִּים pecus ovilla et pecus caprina i. e. ovis et capra. Cf. שׁוֹר et בָּקָר.

שָׂהַד rad. inusit., i. q. aram. ܣܗܕ, סָהֵד, arab. شهد testatus est, pr. testis oculatus fuit, cf. شاهد praesens adfuit Conj. III. coram spectavit. Inde

שָׂהֵד (Kamez impuro more participiorum Peal in diall. aramaeis) m. testis, semel legitur Iob. 16, 19, unde

שָׂהֲדוּתָא f. vc. chald. (et syr.) (quo utitur Laban Aramaeus) in statu emphat. testimonium Gen. 31, 47.

שָׂהַר rad. inusit., i. q. סָהַר, ܣܗܪ rotundus fuit (eiusdem familiae atque דּוּר, דָּהַר), unde ܣܗܪܐ luna. Huius nominis diminutivum est

שַׂהֲרֹנִים m. pl. lunulae, ornamenta, quae viri, feminae et cameli in collo gestabant Iud. 8, 21. 26. Jes. 3, 18. LXX. μηνίσκοι. Vulg. lunulae.

שׂוּב canum esse, v. שִׂיב.

שׂוֹבֶךְ i. q. סְבַךְ rami complexi 2 Sam. 18, 9, v. סְבַךְ.

I. שׂוּג i. q. סוּג no. I recedere 2 Sam. 1, 22, ubi tamen complures codd. et editt. ס exhibent.

II. שׂוּג i. q. סוּג no. II sepire. In Kal inusit.

Pilp. שִׂגְשֵׂג sepsit (vineam). Jes. 17, 11: בְּיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׂגְשֵׂגִי simulac plantaveras (eam), sepiebas eam. Kimchi et Aben Esra reddunt: תְּגַדְּלִי magnam facis, crescere facis, qs. שׂוּג idem sit quod שָׂגָא, שָׂגָה; sed illud praestat.

שׂוּד v. שִׂיד calce obducere.

שׂוּחַ semel legitur Gen. 24, 63: egressus fuerat Isaacus לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה Vulg. ad meditandum in agro, ut שׂוּחַ idem sit quod שִׂיחַ no. 4. Sed LXX. Aqu. Symm. exprimunt: ad colloquendum sc. cum amicis, servis in rure pascentibus, coll. שִׂיחַ no. 1, idque praeferendum videtur. Aben Esra et Syr. ad deambulandum, coll. arab. ساح med. Je peregrinatus fuit, pec. religionis causa, sed haec significatio secundaria videtur, ducta a cantando et pia meditatione.

שׂוּט i. q. שָׂטָה recedere, declinare ad aliquid Ps. 40, 5.

Derivv. שֵׂטִים, סֵטִים.

שׂוּךְ sepire, obsepire. (Arab. شاك med. Vav, spinis sepsit, شَوْك, شَوْكَة spina. Vide verba affinia

שׂוּג, סוּג no. 2, סָכַךְ et שָׂכַךְ, neque non שָׂבַךְ et סָבַךְ, quae orta videntur ex שׂוּךְ, סוּךְ media radicali indurata. Congruunt etiam sanscr. *sâkhâ*, pers. شاخ frons, ramus). Metaph. Iob. 1, 10: שַׂכְתָּ בַעֲדוֹ *sepis circa eum* h. e. eum tueris. Sed eadem locutio etiam in malam partem usurpatur pro: *viam praeclusit* alicui Hos. 2, 8 (cf. Iob. 3, 23).

Pil. שׂוֹכֵךְ *plexit, texuit.* Iob. 10, 11: בַּעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשֹׂכְכֵנִי *ossibus et nervis me contexuisti*, cf. Ps. 139, 13.

Derivv. מְסוּכָה et מְשׂוּכָה, it.

שׂוֹךְ m. Iud. 9, 49, et **שׂוֹכָה** f. V. 48 *ramus.* (Chald. סוֹךְ et שׂוֹךְ, syr. ܣܘܟܐ id.).

שׂוֹכֹה (septum ה = ו, וֹךְ) n. pr. oppidi in campestribus Judae Jos. 15, 35.

שׂוּכָתִי N. gent. oppidi ignoti שׂוּכָה 1 Chr. 2, 55.

שׂוּם et **שִׂים** fut. יָשִׂים apoc. יָשֵׂם, וַיָּשֶׂם, semel יָשׂוּם Ex. 4, 11; imp. שִׂים, inf. absol. שׂוֹם cstr. שׂוּם, rarius שִׂים Iob. 20, 4, gener. *ponere, statuere, collocare, τιθέναι.* (Syr. ܣܳܡ, aethiop. ሠየመ: ሠመ: id., rarius est سام med. Je statuit, constituit v. c. pretium). Spec.

1) *ponere* i. q. *statuere, collocare (setzen, stellen)*, ubi refertur ad homines et res, quae erectae stant vel stantes potius cogitantur, quam recumbentes. Gen. 2, 8: וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת־הָאָדָם *et eo* (in hoc horto) *collocavit hominem.* שׂוּם פ׳ בֵּית כֶּלֶא in carcere posuit aliquem 2 Par. 18, 26. Inde a) ponere plantam pro *plantare*, ut lat. ponere arborem, et arab. نصب. Jes. 28, 25. — b) שׂוּם בָּנִים ponere i. e. *procreare liberos* (nostr. Kinder in die Welt setzen) Esr. 10, 44, cf. θέσθαι παῖδα ὑπὸ ζώνῃ hymn. Ven. 256. 283. — c) שׂוּם קֵן exstruere nidum s. habitationem (in rupe) Num. 24, 21. — d) *disponere, struere* aciem (מַחֲנֶה) Jos. 8, 2. 13, militum turmas (רָאשִׁים) Iob. 1, 17, et omisso accus. id. 1 Reg. 20, 12. Ez. 23, 24 (cf. Hi. 21, 21.). Similiter intrans. 1 Sam. 15, 2: שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ *opposuit se ei in via.* Eadem ellipsis est in verbis שִׁית no. 1, a et שִׁית. — e) *constituere* (τιθέναι Act. 20, 18), v. c. regem Deut. 17, 15, principem Hos. 2, 2, iudices 1 Sam. 8, 1, sq. dupl. acc. 1 Sam. l. c., sq. acc. et לְ Gen. 45, 9. Ex. 2, 14, sq. acc. et עַל praeposuit, praefecit aliquem alicui rei Ex. 1, 11. 5, 14. 1 Sam. 18, 5. — f) *fundare, condere* (qs. fundamenta ponere), velut orbem terrarum Iob. 34, 13, populum Jes. 44, 7, ius divinum 42, 4. Eo pertinet formula, qua Deus dicitur שׂוּם שְׁמוֹ *collocare* (alicubi) *nomen suum* i. e. sedem in aliquo loco ponere (templum s. locum sacrum occupare) Deut. 12, 5. 21. 14, 24. 1 Reg. 9, 3. 11, 36. 2 Reg. 21, 4. i. q. שַׁכֵּן שְׁמוֹ Deut. 12, 11. 26, 2. — g) *ponere* (constituere) statutum Gen. 47, 26, locum (destinare) Exod. 21, 13.

2) *ponere, collocare, iacere* res inanimatas, ita ut iaceant, recumbant, nostr. *legen* sq. בְּ in aliquo loco (hineinlegen) Gen. 31, 34. 44, 1. 50, 26. Deut. 10, 2. Iob. 13, 27: תָּשֵׂם בַּסַּד רַגְלַי *posuisti in cippo pedes meos;* sq. עַל super aliquo loco, *imponere* (darauf legen) Gen. 9, 23. 22, 6, שׂוּם יָד עַל פֶּה manum imponere ori, quod hominis est silentium sibi imponentis Iob. 21, 5. 29, 9, sq. אֶל id. 1 Sam. 19, 13. שִׂים אֵשׁ ignem apponere, admovere 1 Reg. 18, 23. 25. Spec. a) שׂוּם שְׂמָלוֹת עָלָיו induere sibi vestes (die Kleider anlegen) Ruth 3, 3, cf. עַל no. 1, a. — b) absol. *ponere* sc. pignus (ein Pfand *einlegen*, setzen) Iob. 17, 3.

Cf. arab. وضع Conj. III i. q. وضع رهان, gr. τίθεσθαι Passov. litt. A, 8. — c) *imponere* alicui aliquid praestandum, sq. עַל pers. Ex. 5, 8. 14. 22, 24, vel perpetiendum, sq. בְּ Deut. 7, 15; it. *tribuere* alicui (culpam, eine Schuld zur Last legen), sq. עַל Iud. 9, 24, לְ Deut. 22, 14. 17, בְּ 1 Sam. 22, 15. Iob. 4, 18. — d) שׂוּם שֵׁם לְ *ponere s. imponere* alicui nomen (ὄνομα θεῖναί τινι Od. 19, 403, ὄνομα θέσθαι 19, 406) Dan. 1, 7, et paululum diversa structura Iud. 8, 31: וַיָּשֶׂם אֶת־שְׁמוֹ אֲבִימֶלֶךְ *et imposuit ei nomen Abimelechi*. Neh. 9, 7 et chald. Dan. 5, 12. — e) שׂוּם לְנֶגְדּוֹ sibi aliquid ante oculos ponere, de rebus quae nobis curae cordique sunt Ps. 54, 5. 86, 14. — f) sq. אֶל *proponere, exponere* alicui aliquid Iob. 5, 8, similiter sq. בְּאָזְנֵי פ׳ indicare, significare Ex. 17, 14. — g) *reponere* tanquam in thesauro. Iob. 36, 13: *impii* יָשִׂימוּ אַף *reponunt* (in corde) *iram* i. e. apud se custodiunt, servant iram, irae et invidiae indulgent, non pie ad Deum se convertunt. Ita recte Umbreitius. Vulgo: *accumulant* quasi *iram* (divinam), θησαυρίζουσι ἑαυτοῖς θυμόν (Rom. 2, 5). Similis ratio est formulae h) שׂוּם עַל לֵב *reponere* al. *in corde*, nostr. etwas zu Herzen nehmen, animo mentique aliquid mandare Jes. 57, 1. 11 (gr. θέσθαι ἐνὶ φρεσί), it. שׂוּם אֶל לֵב 2 Sam. 13, 13, ש׳ בְּלֵב 1 Sam. 21, 13 commoveri, sollicitum esse. Sq. gerundio Mal. 2, 2 et אֲשֶׁר לֹא (ne) Dan. 1, 8 curare, ut (ne) aliquid fiat. Ellipt. Ps. 50, 23: שָׂם דֶּרֶךְ *qui curat viam* i. e. vitam suam.

3) *ponere* i. e. *dirigere*, *convertere* aliquo, velut a) שׂוּם עַיִן עַל oculum convertere in aliq., v. עַיִן no. 1, e. — b) שׂוּם פָּנִים vultum convertit in aliq., vario sensu, v. פָּנִים no. 1, litt. c—e. — c) שׂוּם לֵב animum advertere, attendere Jes. 41, 22. Hagg. 2, 15. 18, et omisso לֵב Jes. 41, 20. Iob. 34, 23. 37, 15. Iud. 19, 30. Cf. הֵכִין לֵב et הֵכִין id. Sq. עַל rei (*ad* aliquid) Iob. 1, 8, אֶל Ex. 9, 21, לְ Deut. 32, 46. Ez. 40, 4, sq. בְּ (omisso לֵב) Iob. 23, 6, sed 1 Sam. 9, 20 שׂוּם לֵב לְ est curae cordique habere i. q. שׂוּם עַל לֵב. — A *constituendi* significatu (v. supra no. 1, litt. c) proficiscitur

4) *facere s. reddere* aliquem talem, τιθέναι i. q. ποιεῖσθαι (v. Passov. h. v. litt. B) Ex. 4, 11: מִי יָשׂוּם אִלֵּם, *quis facit mutum?* Sq. dupl. acc. Ps. 39, 9: *ne facias me opprobrium* (obiectum opprobrii) *impii*. 40, 5. 91, 9. 105, 21. Iob. 31, 24, sq. acc. et לְ Gen. 21, 13. 18. Iob. 24, 25. Jes. 5, 20. 23, 13, sq. acc. et כְּ (facere aliquem instar talis) Gen. 32, 12 (13): *faciam semen tuum instar arenae maris*. 84, 20. 1 Reg. 19, 2. Jes. 14, 17. Duarum structurarum confusio esse videtur in his Jes. 25, 2: שַׂמְתָּ מֵעִיר לַגָּל *fecisti ex urbe ruinas*, pro עִיר לַגָּל vel מֵעִיר גַּל nisi mavis ita supplere: (עִיר) שַׂמְתָּ מֵעִיר לַגָּל. — Rarius absol. *facere* aliquid i. q. עָשָׂה (cf. exempla no. 1, litt. f). Gen. 6, 16: *et ianuam arcae fac in latere eius*. שׂוּם אֹתוֹת signa i. e. miracula facere Ex. 10, 2. Ps. 78, 43. Inde

5) sq. dat. *facere, parare* alicui, saepe est i. q. *dare*, ut שׂוּם שָׁלוֹם לְ dare (concedere) alicui pacem Num. 6, 26, שׂוּם כָּבוֹד לְ tribuere al. honorem Jos. 7, 19. Jes. 42, 12 cf. Ps. 66, 2, ש׳ רַחֲמִים לְ dare misericordiam alicui Jes. 47, 6. Cf. gr. θεῖναί τινι ἄλγεα, πένθος, φόως, v. exempla ap. Passov. B, no. 2.

Hiph. i. q. Kal. Imp. הָשִׂימִי vel *attende* v. Kal no. 3, c, vel *strue* sc. aciem, v. Kal no. 1, d. Ez. 21, 21, et part. מֵשִׂים (attendens) Iob. 4, 20. — *Hoph.* semel Gen. 24, 33 Keri. (V. יָשַׂם).

Derivv. תְּשׂוּמֶת, אָשָׂם et n. pr. יְשִׂימִאֵל.

שׂוּם chald. *ponere*, spec. a) *constituere* aliquem, praeponere (muneri) Esr. 5, 14. b) *ponere* i. e. dare, promulgare edictum Dan. 3, 10. 29. 4, 3. Esr. 4, 19 sq. Cf. gr. νομοθέτης, lat. ponere legem, syr. ܣܡ ܢܡܘܣܐ. c) שׂוּם שְׁם דִּי פ׳ nomen alicui imponere, tribuere Dan. 5, 12. d) שׂוּם בָּל לְ operam dare alicui rei (pr. dirigere cor s. animum ad) Dan. 6, 15. e) שׂוּם טְעֵם עַל rationem habere alicuius rei (ponere animum ad) Dan. 3, 12.

I. **שׂוּר** fut. וַיָּשַׂר i. q. שָׂרָה, שָׂרַר (q. v.) 1) *contendere* Hos. 12, 5. — 2) *principatum tenere* Iud. 9, 22.

Hiph. הֵשִׂיר *principes constituit* Hos. 8, 4.

II. **שׂוּר** rad. onomatop., i. q. נָשַׂר *serrare*. Fut. וַיָּשַׂר 1 Chr. 20, 3.

III. **שׂוּר** i. q. סוּר *recedere* Hos. 9, 12.

שׂוֹרָה f. *series*, *ordo*, a rad. שָׂרָה no. 1. Arab. سُورَةٌ series, ordo lapidum. Jes. 28, 25: וְשָׂם חִטָּה שׂוֹרָה *et ponit* (plantat) *triticum per ordines*, שׂוֹרָה in acc. adverbialiter posito: reihenweise. Hieron. per ordinem.

שׂוֹרֵק v. שֹׂרֵק.

שׂוּשׂ et **שִׂישׂ** fut. יָשִׂישׂ, semel יְשׂוּשׂ Jes. 35, 1, imp. שִׂישׂ, inf. absol. שׂוֹשׂ, constr. שׂוּשׂ *gaudere*, *laetari* (pr. exsilire, exsultare, v. סוּס) Iob. 3, 22, sq. עַל Deut. 28, 63. 30, 9, sq. בְּ aliqua re Jes. 65, 19. Ps. 119, 14, spec. שׂוּשׂ בַּיהוָה Ps. 40, 17. 70, 5. Sq. suff. Jes. 35, 1: יְשֻׂשׂוּם *his* (quae superiore capite praedicta erant) *laetabuntur*.

Derivv. מָשׂוֹשׂ, שָׂשׂוֹן.

שֵׂחַ m. *cogitatio* Am. 4, 13. Rad. שִׂיחַ meditari.

שָׂחָה *natavit* Jes. 25, 11.

Hiph. *inundavit* Ps. 6, [illegible]

שָׂחוּ f. (Milël, forma [illegible] שָׂחוֹ) *natatio* Ez. 47, 5.

שְׂחוֹק v. שְׂחֹק.

שָׂחַט *expressit* uvas Gen. 40, [illegible] (Chald. כְּחַט id.).

שָׂחַק i. q. צָחַק (q. v.), [illegible] sequiore Hebraismo usitatius [illegible] *sit* Eccl. 3, 4. Sq. אֶל *arrisit* [illegible] 29, 24, sq. עַל *derisit* aliqu[illegible] 52, 8. Iob. 30, 1, sq. לְ id. [illegible] spec. prae contemtu, *ridens* [illegible] *temsit* rem, max. multa [illegible] sed nil valituram Iob. 5, 22. [illegible] 18. 22. 41, 21. Prov. 31, 25 [illegible] 2) i. q. Pi. no. 3. Iud. 16, 2[illegible]

Pi. שִׂחֵק, fut. יְשַׂחֵק 1) [illegible] *est* (pr. identidem risit) [illegible] 17. — 2) *lusit*, v. c. de [illegible] bus Zach. 8, 5, de bestiis [illegible] Ps. 104, 26, cf. Iob. 40, 20 [illegible] it. de armorum lusu [illegible] proeliis (Scharmützel) 2 Sam. [illegible] 14. — 3) *saltavit* voce [illegible] fidibus canendo (ita ut nos [illegible] *dere* dicimus, qui fidibus [illegible] Iud. 16, 25. 1 Sam. 18, 7. 2 [illegible] 6, 5. 21. 1 Chr. 13, 8. 15, [illegible] 30, 19: קוֹל מְשַׂחֲקִים *vox* [illegible] *tium* (et canentium). 31, 4: [illegible] מְשַׂחֲקִים *in choro saltantium* [illegible] 8, 30. 31.

Hiph. *illusit*, *irrisit*, [illegible] 2 Chr. 30, 10.

Derivv. מִשְׂחָק, n. pr. [illegible] יִצְחָק, et

שְׂחֹק et **שְׂחוֹק** m. 1) *risus* [illegible] 2. 7, 3. 6. 7. Iob. 8, 21. — [illegible] *risio*, *ludibrium*, metou. de [illegible] eius Iob. 12, 4. Jer. 20, [illegible] 3) *iocus* Prov. 10, 23.

שֵׂט, pl. שֵׂטִים *declinationes* [illegible] *peccata* Hos. 5, 2 i. q. [illegible] 101, 3, a rad.

שָׂטָה fut. apoc. יֵשְׂטְ *declinavit, deflexit.* (Aram. סְטָא, ܣܛܐ id.). Sq. מֵעַל דֶּרֶךְ a via Prov. 4, 15, אֶל דְּרָכֶיהָ 7, 25. Spec. de uxoribus adulteris Num. 5, 12, addito תַּחַת הָאִישׁ 5, 19. 20. 29. Cf. זָנָה no. 1.

שָׂטַם fut. יִשְׂטֹם (cogn. שָׂטַן) *insidias posuit* alicui, *hostiliter persecutus est* eum Gen. 27, 41. 50, 15. Iob. 16, 9. 30, 21. Spec. laqueos, decipulam posuit, unde deriv. מַשְׂטֵמָה.

שָׂטַן i. q. שָׂטַם, syr. ܣܛܢ, arab. شطن id. Ps. 38, 21. 109, 4. Part. שֹׂטֵן *insidiator, adversarius* 71, 13. 109, 20. 29. Inde

שָׂטָן 1) *adversarius* (arab. شَيْطَان), velut in bello, *hostis* 1 Reg. 5, 18. 11, 14. 23. 25. 1 Sam. 29, 4; in foro Ps. 109, 6 (cf. Zach. 3, 1. 2); adeoque quicunque alteri se opponit 2 Sam. 19, 23. Num. 22, 22: *angelus Jehovae in via constitit* לְשָׂטָן לוֹ *ut ei resisteret.* V. 32. — 2) Addito art. הַשָּׂטָן (*adversarius κατ' ἐξοχὴν*) nominis proprii naturam induit (v. Gramm. hebr. §. 107, 2) et est *Satanas, diabolus*, genius malus in recentiorum Judaeorum theologia, qui homines a se seductos (1 Chr. 12, 1, quo solo loco articulus deest cf. 2 Sam. 24, 1) apud Deum accusat et calumniatur Zach. 3, 1. 2. Iob. 1, 7. 2, 2 sq. Cf. Apoc. 12, 10: ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. Caeterum vanam Alb. Schultensii, Herderi, Eichhornii opinionem, qui Satanam in libro Iobi a reliquorum librorum Satana diversum, et angelum bonum explorandis hominum moribus destinatum esse putabant, propterea in eius libri prologo ubique הַשָּׂטָן i. e. περιοδεύτης (a rad. שׁוּט) reponere volebant, nunc ad unum omnes abiecerunt interpretes. — Et

שִׂטְנָה f. 1) *accusatio, libellus accusatorius* Esr. 4, 6. — 2) n. pr. putei ab Isaaci cum Philistaeis *contentione* ita dicti. Gen. 26, 21.

שִׂיא m. (pro נְשִׂיא) *elatio, magnitudo* Iob. 20, 6, i. q. שְׂאֵת, a rad. נָשָׂא.

שִׂיאֹן (pro נְשִׂיאוֹן elatus) n. pr. montis, qui Hermonis nomen frequentius gerit Deut. 4, 48.

שִׂיב *canum* (canis capillis) *esse* 1 Sam. 12, 2. (Syr. ܣܳܒ et arab. شاب med. Je id.). Part. שָׂב *canus, senex* Iob. 15, 10. Inde

שֵׂיב m. 1 Reg. 14, 4, et **שֵׂיבָה** f. 1) *canus capillus* (senis) Gen. 42, 38. 44, 29. 31. אִישׁ שֵׂיבָה homo cani capilli Deut. 32, 35. — 2) *senectus* Gen. 15, 15. 25, 8. Meton. *senex.* Ruth 4, 15.

שִׂיג m. *secessio* 1 Reg. 18, 27, a radd. שׂוּג, סוּג recedere.

שִׂיד *calce obducere* (arab. شاد id.) Deut. 17, 2. 4. Inde

שִׂיד m. *calx* Deut. 27, 2. 4. Jes. 33, 12. Am. 2, 1 (ad quem locum cf. Jes. 33, 12).

שֶׂיָה i. q. שֶׂה (q. v.) ovis vel capra.

שִׂיחַ 1) pr. *producere, protrudere, proferre* (cf. syr. ܫܘܚ germinavit, floruit, *Aph.* ܐܫܘܚ germina, gemmas egit, et med. quiesc. ܐܫܝܚ ausus est, pr. extulit se, ܫܘܚܐ virgulta, et hebr. שִׂיחַ no. 1). In lingua hebr.

2) *loqui* pr. ore proferre, cf. אָמַר no. 1. Sq. לְ alloqui al. Iob. 12, 8, c. Suff. Prov. 6, 22: תְשִׂיחֶךָ

te alloquetur. Sq. בְּ loqui *de* aliquo Ps. 69, 13.

3) *canere* Iud. 5, 10. Ps. 145, 5. Sq. בְּ *carmine celebrare* aliquid Ps. 105, 2 et in malam partem: *querelas fundere*, *queri* Ps. 55, 18. Iob. 7, 11.

4) *secum loqui* i. e. *meditari*, impr. de rebus divinis Ps. 77, 4. 7, sq. בְּ rei Ps. 119, 15. 25. 27. 48. 78. 148. 77, 13. Cf. syn. הָגָה.

Pil. שׂוֹחֵחַ *meditatus est* Ps. 143, 5, *cogitavit* aliquid Jes. 53, 8.

Inde שַׂחַ, שִׂיחָה et

שִׂיחַ m. 1) *frutex*, *virgultum*, v. rad. no. 1. Gen. 2, 5. Plur. 21, 13. Iob. 30, 4. 7. — 2) *sermo* 2 Reg. 9, 11. — 3) *querela* Iob. 7, 13. 9, 27. 21, 4. 23, 2. Ps. 142, 3. 1 Sam. 1, 16. — 4) *meditatio*. 1 Reg. 18, 27 per ludibrium de Baale dicitur ad sacerdotum supplicationes non respondente: שִׂיחַ לוֹ *meditatio ei est* i. e. totus est in meditando, ita ut non audiat, vel ex signif. no. 2. *sermo* (confabulatio) *ei est* cum aliquo. LXX. *ἀδολεσχία αὐτῷ ἐστί*, quod vc. graecum utrumque notat, meditationem et confabulationem.

שִׂיחָה f. *meditatio*, max. pia, quae ad res divinas spectat Ps. 119, 97. 99. Iob. 15, 4: שִׂיחָה לִפְנֵי אֵל *meditatio coram Deo*, nostr. *Andacht*.

שִׂים ponere, v. שׂוּם.

שֵׂךְ pl. שִׂכִּים m. (a rad. שָׂכַךְ no. 1) *spinae* Num. 33, 55. (Arab. شَوْكٌ spina). Eiusdem radicis est

שֹׂךְ (lege *soch*) m. *sepes* Thren. 2, 6.

שֻׂכָּה f. *telum acutum*, pr. aculeus, spina, a similitudine dictum Iob. 40, 31. (Arab. شَوْكَةٌ aculeus, telum acutum).

I. **שָׂכָה** rad. inusit., i. q. chald. סְכָא adspexit, contemplatus est, syr. et sam. ܣܟܐ, סכה expectavit, desideravit, sam. סכוי oculus ... hebraeis finitimae sunt ... שָׁאָה no. II et transp. ... ex linguis indogerm. gr. ... scio, it. *sagio* [praesagio], ... *sagax*, goth. *saihan*, ... *schauen*, *sehen*).

Derivv. שֶׂכְוִי — מַשְׂכִּית, ...

II. **שָׂכָה** etiam *secandi* ... buisse videtur, unde שַׂכִּין ... q. v.

שֵׂכוּ (collis, specula, ut sam. ... n. pr. regionis ad Ramam 1 S... 19, 22.

שֶׂכְוִי m. i. q. מַשְׂכִּית *intellectu*... que sedes, *cor*, *animus* Iob 38, ... Cf. de h. l. v. בְּהֵמוֹת p. 389 A. ... *phaenomenon* esse volunt, ... contextu.

שְׂכִיָּה f. *imago*, *species*. Jes. 2, ... כָּל־שְׂכִיּוֹת הַחֶמְדָּה bene Vulg. ... *quod visu pulchrum est*, qu... tione omnia quae V. 13—16 ... ratim recensita erant, deni... prehenduntur.

שַׂכִּין m. *culter* Prov. 23, 2. ... bale Pi. a rad. שָׂכָה. Chald. ... et arab. سِكِّين id. Eiusdem ... liae esse videtur ζάγκλη, ... *σάγκλον* falx, *Sichel*).

שָׂכִיר m. *mercenarius* Ex. 12, ... Lev. 19, 13. Jes. 16, 14: ... *annis* כִּשְׁנֵי שָׂכִיר *secundum* ... *mercenarii*, h. e. hoc ipso ... hoc eveniet, non diutius ... eventus, quemadmodum ... rius opus diurnum ultra ... tutam non protrahit. Rad. ...

שְׂכִירָה f. *conductio*. Jes. 7, ... תַּעַר הַשְּׂכִירָה *novacula con*... *nis* i. e. conducta.

שָׂכַךְ i. q. סָכַךְ 1) *texuit* ... — 2) *texit* Ex. 33, 22. — ... שֹׂךְ, שֹׂךְ, שֻׂכָּה, et מְשׂוּכָה ...

שָׂכַל 1) pr. *adspexit, intuitus est* q. chald. סְכַל Pe. et Ithpa., cf. ab. شَكْل figura, effigies, v. Hiph.). 1. Saepius translate 2) *pru-ens fuit*, prudenter egit 1 Sam. 8, 30 cf. germ. *klug*, olim *glau*, verbo *lugen* angl. *to look* spe-are, pr. providus, circumspectus.

Pi. causat. Kal no. 2. Gen. 48, 4: שִׂכֵּל אֶת־יָדָיו *prudenter* i. e. nsulto (sic) *posuit manus suas.* ed vett. intpp. omnes reddunt: *ansversas fecit* s. transversim suit *manus suas.* LXX. ἐναλλὰξ ς χεῖρας. Vulg. *commutans ma-us*, quod vindicari potest coll. ab. شَكَّلَ ligavit, Conj. II plexuit mam, شَكْل et شِكْل intricata it res.

Hiph. 1) *adspexit* Gen. 3, 6: וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּי *et arbor dele-tabilis erat adspectu.* Vulg. aspe-u delectabile. — 2) *attendit, nimum advertit*, sq. acc. Deut. 32, 9. Ps. 64, 10, sq. עַל Prov. 16, 0, אֶל Neh. 8, 13. Ps. 41, 2; מַשְׂכִּיל אֶל־דָּ *qui ad pauperem at-ndit* i. e. eum curat, sq. בְּ Dan. 9, 3. — 3) *intelligens, prudens* *uit* et *factus est* Ps. 2, 10. 49, 8, [. בְּ Dan. 1, 4, cf. 17; *pruden-r egit* Jer. 20, 11. 23, 5. Part. מַשְׂכִּי prudens, intelligens Iob. 22, Prov. 10, 5, it. *probus, pius* s. 14, 2. Dan. 11, 33. 35. 12, 3.). (Cf. חָכְמָה, חָכָם). Inf. הַשְׂכִּיל r. 3, 15 et הַשְׂכֵּל Prov. 1, 3. 21, 6 subst. *intelligentia, pruden-a.* — 4) i. q. הִצְלִיחַ *successum abuit* (in re gerenda), *prospere* m *gessit* Ios. 1, 7. 8. 2 Reg. 18, Jes. 52, 13. Jer. 10, 21. Prov. 7, 8. — Etiam causat. 5) *pru-entem fecit*, *docuit* Ps. 32, 8, sq. pl. acc. Dan. 9, 22, sq. לְ pers. rov. 21, 11. — 6) *successum edit* 1 Reg. 2, 3.

Part. מַשְׂכִּיל subst. *carmen* Ps. 47, 8, et in titulis psalmorum 32. 42. 44. 45. 52. 53. 54. 55. 74. 78. 88. 89. 142. De origine significationis ambigitur. Facillima videtur eorum ratio, qui מַשְׂכִּיל pr. *carmen didacticum* reddunt, ita quidem ut hoc speciale vc. deinde ad alia carminum genera translatum sit: etenim psalmorum etiam non didacticorum auctores passim doctorum partes agunt (v. Ps. 45, 11) et arab. شِعْر *doctrina* de quavis *poësi* dicitur. Aliis est *oratio ligata*, a شَكْل, v. Pi.

Derivv. שֶׂכֶל, שֵׂכֶל.

שְׂכַל chald. *Ithpa.* sq. בְּ *attendit* ad aliquid Dan. 7, 8.

שֶׂכֶל et שֵׂכֶל, cum Suff. שִׂכְלוֹ m. 1) *intellectus, intelligentia, prudentia.* 1 Chr. 22, 12. 26, 14. שֵׂכֶל טוֹב intellectus bonus Prov. 13, 15. Ps. 111, 10. 2 Chr. 30, 22. שׂוּם שֶׂכֶל dare intelligentiam (alicuius rei), das Verständniſs geben (eröffnen) Neh. 8, 8. — 2) in malam partem *astutia* Dan. 8, 25. — 3) *felicitas* Prov. 3, 4.

שִׂכְלוּת f. Eccles. 1, 17 i. q. סִכְלוּת (quod complures libri mss. et editi exhibent) *stultitia.*

שָׂכְלְתָנוּ chald. f. *intelligentia* Dan. 5, 11. 12.

שָׂכַר fut. יִשְׂכֹּר (arab. شكر) *mercede conduxit* Gen. 30, 16 v. c. milites 2 Sam. 10, 6. 2 Reg. 7, 6. Impr. mercede *corrupit* Neh. 6, 12. 13. 13, 2.

Niph. *mercede conductus est* 1 Sam. 2, 5.

Hithp. id. Hagg. 1, 6.

Derivv. שָׂכָר, שֶׂכֶר, שָׂכִיר, שְׂכִירָה, מַשְׂכֹּרֶת, n. pr. יִשָּׂשכָר, et

שָׂכָר m. 1) *merces* (mercenarii) Gen. 30, 28. 32. Deut. 15, 18, pretium, quo aliquid locatur Ex. 22, 14 gener. quodvis *praemium*.

Gen. 15, 1. — 2) n. pr. m. a) 1 Chr. 26, 4. b) 1 Chr. 11, 35, pro quo loco simili 2 Sam. 23, 33 שָׁרָר.

שֶׂכֶר m. id. Prov. 11, 18. Jes. 19, 10: עֹשֵׂי שֶׂכֶר *mercenarii* cf. עָשָׂה no. 2, d.

שָׁלָה rad. inusit. pr. *quietus fuit*, i. q. שָׁלָה, סָלָה, inde *pinguis fuit* i. q. arab. سلى, unde

שְׂלָו in pausa שְׂלָו (in Keri שְׂלָיו) *coturnix*, a pinguedine dicta (cf. arab. سمانى), ubique collect. *coturnices* Exod. 16, 13 (ibique c. fem. more collectivorum) Num. 11, 32. Ps. 105, 40. Plur. שַׂלְוִים Num. 11, 32 a sing. שַׂלְוָה, cf. arab. سَلْوَى, et sam. שלוי, quod etiam Cod. hebraeo-sam. habet. LXX. ὀρτυγομήτρα. Vulg. *coturnix*. V. Bocharti Hieroz. II, p. 92. J. E. Faber ad Harmari Beobachtungen üb. d. Orient T. 2, p. 441. Niebuhrii Beschr. von Arabien p. 176.

שְׂלָיו v. שְׂלָו.

שַׂלְמָה litteris transpositis pro שִׂמְלָה f. 1) *vestis* Ex. 22, 8. Mich. 2, 8. — 2) n. pr. m. quod gerebat a) pater Boasi Ruth 4, 20. 1 Chr. 2, 11, pro quo שַׂלְמוֹן Ruth 4, 21. b) 1 Chr. 2, 51. 54.

שַׂלְמוֹן (vestitus) n. pr. m., v. antecedens 2, a.

שַׂלְמַי n. pr. m. Neh. 7, 48, pro quo Esr. 2, 46 שַׁלְמַי.

שָׂמַאל in Kal inusit.

Hiph. הִשְׂמְאִיל, הִשְׂמְאִיל (1 Chr. 12, 2) et הִשְׂמִיל 2 Sam. 14, 19, denom. a שְׂמֹאל 1) *sinistrorsum se vertit* Gen. 13, 9. Jes. 30, 21. — 2) *sinistrâ usus est* 1 Chr. 12, 2.

שְׂמֹאל et **שְׂמֹאול** quadrilitt. 1) *latus sinistrum*. (Arab. شِمال, شَمال septentrio, cf. no. 3. Io. Simonis sinistrum latus manumque sinistram ab *operiendo* dictam fuisse ... tur, quia exteriore veste ... rum sinistrum reiecta circum ... sit: manum dextram ... dictam esse, a יָמַן i. q. ... niam hac oblata fidem fecerint ... missis: quo etymo adoptato ... no. 2. primaria foret). ... sinistra 1 Reg. 7, 49, sq. ... dat. a sinistra alic. Gen. ... 2 Sam. 16, 6. 1 Reg. 22, 19 ... 4, 8. שְׂמֹאל (accus.) Gen. ... Num. 20, 17 et ... Gen. ... 49. 2 Sam. 2, 19 sinistrorsum ... יַד־שְׂמֹאל manus sinistra, ... nus lateris sinistri Iud. 3, 21 ... 39, 3. — 2) omisso יָד: ... *sinistra* Gen. 48, 14. Cant. ... 8, 3. — 3) *septentrio*, ... *septentrionalis* Iob. 23, 9 ... 14, 15: מִשְּׂמֹאל לְדַמָּשֶׂק a ... *trione Damasci*. De arab. ... v. supra.

שְׂמָאלִי et **שְׂמָלִי** fem. ... *sinister, qui* (quae) est ad ... *sinistrum* 1 Reg. 7, 21. 2 ... 11, 11.

שָׂמַח et **שָׂמֵחַ** fut. ... *tus est*. (Origo esse videtur ... vultu *laeto et hilari* Prov. ... arab. سمح clemens, liberalis ... fuit, v. Schult. ad Har. ... p. 100. III, p. 146, sed ... latius patet, atque de ... etiam laetitia usurpatur, ... qui inter pocula genio ... 1 Reg. 4, 20. Eccl. 8, 15. ... que clamores edunt, v. ... 3. Similis est origo verb. ... II. Reliqua verba gaudendi ... *laetas voces* designant, ... עָלַס, עָלַץ ἀλαλάζω, vel ... *di* vim habent, ut ... posterius gravius est, ... v. Iob. 3, 22.) Eccl. 3, 12 ... tribuitur cordi Ps. 16, 9 ... Prov. 23, 15, semel locum ... supra de orig.) Prov. 15, ...

erna iustorum יִשְׂמָח i. e. laeto uasi splendore splendet. Constr. ı. בְּ 1 Sam. 2, 1. Ps. 122, 1, עַל es. 9, 16. 39, 2. Jon. 4, 6, מִן rov. 5, 18 (ubi complures codd. abent בְּ) aliqua re, sq. כִּי Neh. 12, 3, sed sq. לְ spec. gavisus est alieis malis, interitu alicuius Ps. 35, 9. 24. 38, 17. Jes. 14, 8. Mich. 8. Saepe dicitur: שָׂמַח בַּיהוָֹה etatus est de Jehova i. e. de auilio ab eo exspectando, deque itela eius Ps. 9, 3. 32, 11. 97, 2. 104, 34, שָׂמַח לִפְנֵי יְהוָֹה laetus est coram Jehova, de iis, qui icras epulas in atriis sacrarii instiıebant Lev. 23, 40. Deut. 12, 7. 2. 18. 14, 26 (cf. Jes. 9, 2).

Pi. שִׂמַּח *laetitiâ affecit, laetiam attulit* Deut. 24, 5. Prov. 27, 1, de laetitia ex alienis malis ercepta sq. לְ Ps. 30, 2, sq. עַל 'hren. 2, 17, מִן 2 Chr. 20, 27.

Hiph. i. q. Pi. Ps. 89, 43.

שָׂ fem. שְׂמֵחָה adj. verbale *laetns, laetus* (a, um) Deut. 16, 5, sq. מִן de al. re Eccl. 2, 10, ı. gerundio Prov. 2, 14: שְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רָ *qui laetantur facere ıalum.* Pl. st. constr. semel שִׂמְחֵי s. 35, 26, alibi שִׂמְחֵי Jes. 24, cet.

שִׂמְ f. *laetitia* Ps. 4, 8. 45, 16 et. שָׂמַח שִׂמְחָה גְדוֹלָה valde laeıtus est 1 Reg. 1, 40. Jon. 4, 6. pec. a) laetae voces, laeti clamoes Gen. 31, 27. Neh. 12, 43. Chr. 23, 18. 29, 30. b) *epulae aetae, voluptates* (Vergnügunen, Lustbarkeiten) Prov. 21, 17: אֹהֵב שִׂמְחָה *voluptates amans.* עֲשׂוֹת שִׂמְחָה Neh. 8, 12. 12, 27. 2 Chr. o, 23.

שְׂמִי f. *stragulum* Ind. 4, 18 ubi nonnulli codd. סְמִיכָה) a rad. סָמַ, cf. ܡܣܡܟܐ stratum, cubile.

שָׂמַ rad. inusit, arab. شمل cinxit, circumdedit, Conj. IV. vesti se involvit, unde شَمْلَة vestis.

Hi. הִשְׂמִיל v. שְׂמֹאל.

שִׂמְלָה f. *vestis*, et virorum et mulierum (Deut. 22, 5), max. *exterior* et ampla Gen. 9, 23. Deut. 10, 18. 1 Sam. 21, 10. Jes. 3, 6. 7, cui noctu se involvebant Deut. 22, 17. Ex primitiva hac forma per transpositionem ortum est שַׂלְמָה q. v.

שַׂמְלָה (vestis) n. pr. regis Idumaeorum Gen. 36, 36. 1 Chr. 1, 47.

שְׂמְלִי v. שְׂמָאלִי.

שָׂמַם rad. inusit., arab. سَمَّ veneno infecit, سموم *Samum* i. e. ventus venenatus. Inde

שְׂמָמִית (complures codd. שְׂמָמִית) *lacertae venenatae* species Prov. 30, 28. LXX. *καλαβώτης.* Vulg. *stellio.* Arab. سَامّ est lacerta venenata maculis leprae similibus. V. Bocharti Hieroz. T. II, p. 1084.

שָׂנֵא fut. יִשְׂנָא, inf. abs. שָׂנוֹא, cstr. שְׂנֹא et שִׂנְאַת (syr. ܣܢܐ, arab. شَنَأَ) *odit*, sive homines Ps. 5, 6. 31, 7. Deut. 22, 13. 2 Sam. 13, 15. 22, sive res Jes. 1, 14. Ps. 11, 5. Prov. 1, 22. Part. שׂוֹנֵא subst. *osor, inimicus* Ps. 35, 19. 38, 20, c. Suff. שֹׂנְאוֹ osor eius Deut. 7, 10, it. שֹׂנֵא לוֹ Deut. 4, 42. 19, 4. 6. 11. Jos. 20, 5. Fem. pl. שֹׂנְאוֹת inimicae Ez. 16, 27.

Niph. pass. Prov. 14, 17.

Pi. part. מְשַׂנֵּא *osor, inimicus* Ps. 18, 41. 55, 13. 68, 2 cet.

Derivv. שִׂנְאָה, שָׂנִיא.

שְׂנֵא chald. i. q. hebr. Part. שָׂנֵא *inimicus* Dan. 4, 16.

שִׂנְאָה f. 1) pr. inf. rad. שָׂנֵא Deut. 1, 27. — 2) *odium.* שָׂנֵא שִׂנְאָה

גדוֹלָה magno odio habuit 2 Sam. 13, 15, cf. Ps. 25, 19. 139, 22.

שְׂנִיא f. שְׂנִיאָה adj. verbale: *exosa* Deut. 21, 15.

שְׂנִיר (lorica i. q. שִׁרְיוֹן quod nomen idem mons apud Sidonios gerebat v. rad. שָׂנַר; nisi mavis שְׂנִיר catarrhactam reddere i. q. צִנּוֹר, de aquarum strepitu) n. pr. Hermonis montis apud Amoraeos Deut. 3, 9, sensu angustiori pars Hermonis Cant. 4, 8. 1 Chr. 5, 23 cf. Ez. 27, 5, arab. سنير teste Abulfeda (v. Syriam ed. Köhler pag. 164) montium iuga a septentrione Damasci sita.

שָׂנַר rad. inusit. prob. i. q. צָנַר *striduit, strepuit* (de strepitu armorum), unde سَنَوْرٌ armatura, lorica, v. n. pr. שְׂנִיר.

שָׂעִיר m. 1) *pilosus, hirsutus* Gen. 27, 11. 23. — 2) *hircus* (quod vo. lat. idem est quod *hirtus, hirsutus*) Lev. 4, 24. 16, 9, plenius שְׂעִיר עִזִּים (Ziegenbock) Gen. 37, 31. Lev. 4, 24. 16, 5 (quandoquidem capri nomen ampliore significatu ad alias etiam bestias pertinuisse videtur). De cultu hircorum apud Hebraeos (ad exemplum Aegyptiorum) v. Lev. 17, 7. 2 Chr. 11, 15. Fem. שְׂעִירָה capra q. v. — 3) pl. *daemones silvestres*, satyri, hircis similes, in desertis degentes Jes. 13, 21. 34, 14, v. de his superstitionibus Bocharti Hieroz. II, 844, et Comment. nostr. ad Jes. l. l. c. c. LXX. δαιμόνια. — 4) pl. *imbres* (Regenschauer), angl. *showers*. Deut. 32, 2, cf. שָׂעַר horruit.

שֵׂעִיר (hirsutus) n. pr. 1) phylarchae Horitarum Gen. 36, 20. 30. — 2) regionis montanae Edomitarum, quae inde a mari mortuo usque ad sinum Aelanitem porrigitur, cuiusque pars borealis hodie *Dschebâl* (v. גְּבָל), australis *el-Schera* (الشراة) appellatur, v. Burckhardt itin. Syriae ed. Vinar. p. [illegible] 1067. Primitus Horitae [illegible] hanc regionem incolebant Ge. [illegible] 6. Deut. 2, 12, dein Esau Ge. 32, 4. 33, 14. 16, cum posteris Deut. 2, 4 sqq. 2 Chr. 20, [illegible] sit hoc montanum a viro illo [illegible] (no. 1) nomen traxisse; sed [illegible] שֵׂעִיר appellative *montem hirsutum* reddere i. e. arboribus [illegible] densis vestitum et qs. horrentem cf. gr. λάσιος. — 3) [illegible] tribu Judae Jos. 15, 10.

שְׂעִירָה f. 1) *capra* (pr. [illegible] Lev. 4, 23. 5, 6. — 2) [illegible] gionis in montanis Ephraim [illegible] Iud. 3, 26.

שְׂעִפִּים pl. fere i. q. סְעִפִּים *cogitationes*, quae animum dividunt [illegible] hunt, et quasi exagitant. Iob 4, 13: *in cogitationibus* [illegible] *nocturnarum* h. e. in ipsis [illegible] nocturnis, cf. Dan. 2, 29. [illegible]

שָׂעַר i. q. סָעַר, סָעַר 1) *hor*[illegible] gr. φρίσσω, φρίττω, *horr*[illegible] *ern, schaudern* (angl. *to* [illegible] *to shiver*) pr. de comm[illegible] concussione cutis in homine [illegible] correpto Ez. 27, 35. Jer. 2, [illegible] עַל causae Ez. 32, 10. Sq. [illegible] gr. φρίσσω τινά, *horruit* i. e. [illegible] horrore reveritus est Deut. 32, [illegible] It. de coma horrente (v. [illegible] שְׂעָרָה, שֵׂעָר, שַׂעֲרָה). — [illegible] commotione procellae, tem[illegible] v. Pi. Sq. acc. *turbine* [illegible] (wegstürmen) Ps. 58, 10.

Niph. impers. *tempestas* [illegible] (es stürmt) Ps. 50, 3.

Pi. turbine abripuit Iob 27, [illegible]

Hithp. procellae instar [illegible] Dan. 11, 40 cf. סָעַר Hab. 3, [illegible]

Derivv. v. in Kal no. 1.

שַׂעַר m. 1) *horror* Iob 18, 2[illegible] 27, 35. — 2) i. q. שֵׂעָר [illegible] Jes. 28, 2. — Semel est [illegible] שַׂעַר. q. v.

שֵׂעָר cstr. שְׂעַר, semel שְׂעַר Jes. 7, 20, c. Suff. שְׂעָרוֹ m. *pilus* collect. *pili*, arab. شَعْر Levit. 13, 3 sqq. ab horrendo dicti. (V. rad. no. 1. cuius variae significationes etiam in lingg. indogermanicis reperiuntur. Cf. χήρ, *her*, *heres* i. e. herinaceus, *hir*tus, *hir*sutus, *horr*eo, *hor*deum [שְׂעֹרָה], germ. *Haar*). אִישׁ בַּעַל שֵׂעָר vir hirsutus i. e. pallium hirsutum gestans. 2 Reg. 1, 8. V. שַׂעֲרָה.

שְׂעַר chald. id. Dan. 3, 27. 7, 9.

שְׂעָרָה f. i. q. סְעָרָה *procella* Iob. 9, 17. Nah. 1, 3.

שַׂעֲרָה f. i. q. שֵׂעָר *capillus*, *pilus* (arab. شَعْرَة unus pilus). Iud. 20, 16: אֶל־הַשַּׂעֲרָה *ad pilum*, proverb. q. d. ad unguem, de funditoribus ne pilum quidem a scopo aberrantibus. 1 Sam. 14, 45. Collect. Iob. 4, 15. Pl. *capilli* Ps. 40, 13. 69, 5.

שְׂעֹרָה f. *hordeum*, a spicis hirsutis dictum, ut lat. hordeum a horrendo et contra כֻּסֶּמֶת spelta (q. v.) a spicis detonsis. In sing. dr. de hordei segete Iob. 31, 40. Joël 1, 11, sed plur. שְׂעֹרִים de granis (v. חִטָּה). חֹמֶר שְׂעֹרִים Chomer hordei Levit. 27, 16. אֵיפַת שְׂעֹרִים Epha hordei Ruth 2, 17, neque non קְצִיר שְׂעֹרִים messis hordei Ruth 1, 22, nam propter grana fit messis.

שְׂעֹרִים (hordeum) n. pr. m. 1 Chr. 24, 8.

שָׂפָה rad. inusit., quae vorandi, ligurriendi, sorbendi potestatem habuisse videtur, ut cogn. סָבָא, q. v., quam in aliis linguarum familiis r vel l insertis rad. *slab*, *srab* exprimunt, cf. שָׂרַף شرب bibit, lat. *sorbere*, germ. vulg. *schlappen*. Abiecto l oritur *sapio* gusto, contra abiecto sibilo pers. لب, lat. *labium*.

שָׂפָה dual. שְׂפָתַיִם cstr. שִׂפְתֵי, c. Suff. שְׂפָתָיו pl. cstr. שִׂפְתוֹת (a שֶׂפֶת) f.

1) *labium*. (Arab. شَفَة, de origine v. verbum) Ps. 22, 8. 1 Sam. 1, 13. *Aperire labia* i. e. loqui incipere Iob. 11, 5. 32, 20, *aperire labia* alic. Ps. 51, 17 facere ut loqui possit, *labia cohibere* Prov. 10, 19. אִישׁ שְׂפָתַיִם homo labiorum, in malam partem dicitur de loquace, garrulo Iob. 11, 2. דְּבַר שְׂפָתַיִם verba futilia, stolida 2 Reg. 18, 20. Prov. 14, 23, cf. Prov. 10, 8. Lev. 5, 4. Ps. 106, 33. Meton. a) *sermo*, verba, veluti שִׂפְתֵי־שָׁקֶר labia fraudulenta, adeoque de homine fraudulento Prov. 10, 18. Ps. 120, 2. שְׂפָתַיִם דֹּלְקִים labia flagrantia h. e. verba amorem ardentissimum simulantia. Prov. 26, 23. Ps. 81, 6: שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע *verba* (naturae) *ignotae audivi*. Ez. 36, 3. b) *lingua*, *dialectus* Gen. 11, 1 sqq. Jes. 19, 18. 33, 19: עִמְקֵי שָׂפָה *homines linguae profundae* i. e. intellectu difficilis, barbarae.

2) *ora*, *extremitas*, ut vasis 1 Reg. 7, 26, vestis Ex. 28, 32, fluvii marisque Gen. 22, 17. 41, 3. Ex. 14, 30. 1 Reg. 4, 19, terrae i. q. *terminus* Iud. 7, 22.

שָׂפַח propr. i. q. סָפַח no. II, *fudit*.

Pi. שִׂפַּח *defluere fecit* capillos morbis et porrigine, inde *decalvavit* Jes. 3, 17. Cf. סַפַּחַת.

שָׂפַם rad. inusit., fort. i. q. שָׂפַן, סָפַן texit.

שָׂפָם m. *barba* (fort. ita dicta, quia mentum tegit et quasi vestit: aliis a שָׂפָה labium et ־ָם i. q. ־ָן). 2 Sam. 19, 25: לֹא־עָשָׂה שְׂפָמוֹ *barbam suam non composuerat*. עָטָה עַל־הַשָּׂפָם, אֶת־הַשָּׂפָם barbam obvelavit, quod lugentium est Lev. 13, 45. Ez. 24, 17. 22. Mich. 3, 7.

שָׂפַן *texit*, *abscondit* i. q. סָפַן et צָפַן. Deut. 33, 19: שְׂפֻנֵי טְמוּנֵי bene Vulg. *thesauri absconditi.*

I. **שָׂפַק** i. q. סָפַק no. I *percussit* (v. שֶׂפֶק), spec. *complosit manus* Iob. 27, 23 sec. complures mss. (al. ספק).

Hiph. pepigit foedus, *pactum iniit*, vel quia manus complodere et iungere solent in foederibus faciendis, vel a primario *percutiendi* significatu (cf. פָּגַע no. 2). Jes. 2, 6: וּבְיַלְדֵי נָכְרִים יַשְׂפִּיקוּ *foedera pangunt cum filiis peregrinorum.*

Deriv. שֶׂפֶק.

II. **שָׂפַק** i. q. סָפַק no. II (q. v.) *redundavit, abundavit.* Syr. ܣܦܩ 1 Reg. 20, 10. V. סֶפֶק.

שֶׂפֶק m. *castigatio* (Dei) Iob. 36, 18, v. rad. no. I. Cf. סָפַק 34, 26.

שַׂק m. c. Suff. שַׂקּוֹ, pl. שַׂקִּים 1) *cilicium*, *pannus crassus* impr. e pilis textus, qualem cribris colisque (v. rad. שָׂקַק), neque non saccis frumentariis et vestibus lugubribus adhibebant. (Cf. aeth. ሠቅ: cilicium, inde vestis monachorum et peregrinatorum sacrorum, ሠቅሠቅ: cancelli, gr. σάκος, σάκκος cilicium, lat. *saccus*, quo Hieron. etiam de veste peregrinatoris utitur, adde σάγος, *sagum* i. e. pallium crassius militum). Jes. 3, 24: מַחֲגֹרֶת שָׂק *cingulum cilicinum.* — Inde 2) *saccus* frumentarius Gen. 42, 25. 27. 35. Levit. 11, 32. — 3) *vestis lugentium* Gen. 37, 34. 2 Sam. 3, 31. Esth. 4, 1. Joël 1, 8. Jon. 3, 6, ascetarum et prophetarum Jes. 20, 2.

שָׂקַד, semel legitur Thren. 1, 14 in Niph. sec. interpretes Hebraeos *ligatum*, *alligatum est* (iugum). Cognata esse videntur verba עָקַד, אָכַד, spiritus enim sibilantibus affines sunt, v. ש pag. 954. Tar. *aggravatum est*. Complures cod. [illegible], quod ipsum exprimunt LXX. Vulg. Syr., renitente sententia.

שָׂקַק rad. inusit. prob. i. q. [illegible] v. σακκίζω, *saccavit*, percolavit, inde שַׂק.

שָׂקַר in Kal inusit., i. q. chald. [illegible] intuitus est.

Pi. pr. (oculos) *circumspectare fecit*, quod est mulierum lasciv[…]rum et impudentium. Jes. 3, [illegible] LXX. ἐν νεύμασιν ὀφθαλμῶν. [illegible] *fucantes oculos*, cf. כָּקַר [illegible] invito contextu.

שַׂר pl. שָׂרִים (a rad. שָׂרַר) m. 1) *praefectus*, max. militum Gen. [illegible] 22. Iob. 39, 25, satellitum [illegible]rum Gen. 37, 36, pincernarum [illegible] 9, urbis 1 Reg. 22, 26, [illegible] Gen. 39, 21. 22, sed [illegible] praefecti pecoris (gregum [illegible] 47, 6. — 2) *princeps* Ex. 2, [illegible] Jes. 23, 8, plur. proceres, [illegible] Gen. 12, 15. Poët. [illegible] sacerdotibus Jes. 43, 27, [illegible] de Deo Dan. 8, 25. In lib. [Da]nielis (10, 13. 20) ita voca[ntur] *principes angelorum* i. e. [an]geli pro singulis populis apud [Deum] intercedentes, οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι [οἳ] ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασι. [illegible] 8, 2. — Fem. est שָׂרָה, [illegible]

שָׂרַג *plexit* (flechten), [illegible] (Chald. et syr. סְרַג, [illegible] Finitimae sunt radd. [illegible], [illegible] si quid iudico, אָרַג texuit, [illegible] litt. ש. Accedunt media [illegible] vocalem emollitâ סוּךְ, [illegible]

Pu. perplexus est Iob. [illegible]

Hithp. implicuit se Thren. [illegible]

Derivv. שָׂרִיגִים et n. pr. [illegible]

I. **שָׂרַד** rad. inusit. 1) pr[…] [illegible] indico, *incisionem, fissuram* [illegible] *ritzen* (cogn. radd. [illegible] [illegible] undo سِرَاد subula, hebr. [illegible]

lus; 2) i. q. arab. سرد *consuit*, impr. res duriores, ut corium filo ferreo et subulâ, inde *contexuit*, ut loricam, unde سرد lorica e filis ferreis texta, v. שֶׂרֶד.

שָׂרַד *fugit*, *aufugit*. Jos. 10, 20. (Arab. شَرَدَ, syr. ܫܪܕ id.). Deriv. שָׂרִיד.

שְׂרָד m. *lorica*, dein *panni telaeve genus* instar loricae *ex filis acuum ope contextum* (nostr. *Filet*). Inde facta erant aulaea tabernaculi sacri (cf. שָׁבַץ), unde בִּגְדֵי שְׂרָד Exod. 31, 10. 35, 19. 39, 1. 41. Cf. chald. סְרָדִין *aulaea*, ita dicta a panni genere ex quo facta erant, סְרָדָא cribrum, sam. שרדה Castello auctore i. q. وشى vestis versicolor. Male LXX. στολαὶ λειτουργικαί, quasi scriptum esset בגדי שרת: sed non vestes intelliguntur, sed aulaea, tapetes.

שֶׂרֶד m. Jes. 44, 13, sec. Kimchium *rubrica*, sed rectius i. q. arab. سِرَاد *subula*, vel potius *stylus*, quo artifex imaginem exsculpendam describit et adumbrat.

שָׂרָה 1) *seruit*, *ordinavit*, i. q. arab. سار med. Waw, *reihen*, *ordnen*. Inde שׂוּרָה series, ordo q. v. — 2) *dux*, *praefectus*, *princeps fuit* i. q. שׂוּר no. I, 2 et שָׂרַר, a militibus ordinandis et disponendis. Arab. سَرُوَ nobilis, liberalis fuit, سَرِىّ princeps, nobilis. — 3) *pugnavit* (pr. bellum gessit) cum al., sq. עִם Gen. 32, 29, sq. אֶת Hos. 12, 4. (Arab. شرا Conj. III. id.). Fut. ducitur a שׂוּר no. I.

Derivv. שׂוֹרָה, מִשְׂרָה et nomm. pr. יִשְׂרָאֵל, שְׂרָיָה, שָׂרַי.

שָׂרָה f. nominis שַׂר 1) *mulier princeps*, *nobilis* Iud. 5, 29. Esth. 1, 18. Jes. 49, 23, spec. de uxoribus regiis nobili loco ortis 1 Reg. 11, 3, quae diversae erant a pellicibus cf. Cant. 6, 8. Metaph. Thren. 1, 1: שָׂרָתִי בַּמְּדִינוֹת *princeps provinciarum*. — 2) n. pr. *Sara*, v. שָׂרַי.

שְׂרוּג (palmes) n. pr. m. Gen. 11, 20.

שְׂרוֹךְ m. *corrigia* calcei a constringendo et texendo dicta Jes. 5, 27. Proverb. de re vili Gen. 14, 23, a rad. שָׂרַךְ.

שְׂרוּקִים m. pl. *palmites* (vitis) Jes. 16, 8. V. שֹׂרֵק.

שֶׂרַח (abundantia, i. q. סֶרַח) n. pr. m. Gen. 46, 17. 1 Chr. 7, 30.

שָׂרַט i. q. سرط et شرط *incidit* corpus, *incisiones fecit* in corpore, quod lugentes facere solebant Lev. 21, 5.

Niph. *se laceravit* h. e. *laesit se* onere nimis gravi sublato Zach. 12, 3. Inde

שֶׂרֶט m. Lev. 19, 28, et

שָׂרֶטֶת f. 21, 5 *incisura*.

שָׂרַי (principes mei? nobilitas i. q. שָׂרָה?) n. pr. uxoris Abrahami, cui tamen mox (Gen. 17, 15) aliud, שָׂרָה (mulier princeps), substituitur. LXX. prius nomen scribunt Σάρα (more Arabum ־ַי pronuntiantes *a*, cf. סִינַי Σινᾶ), posterius Σάῤῥα, quoniam שָׂרָה re vera dictum est pro שָׂרָּה. Caeterum vide quae de duplici hoc nomine (quorum prius obscurius est) disputarunt Conr. Ikenius in dissertt. philol. theol. p. 17 sqq. J. D. Michaëlis, Orient. Bibl. IX p. 188. Stange, theol. Symmikta I, p. 48 sqq.

שָׂרִיגִים m. plur. (Kamez impuro) *palmites* vitis Gen. 40, 10. 12. Joël 1, 7, a rad. שָׂרַג perplexit.

שָׂרִיד m. *superstes*, magna ex clade *elapsus* i. q. פָּלִיט Num. 21, 35.

24, 19. Deut. 3, 3. Jos. 8, 22. Collect. Iud. 5, 13. De rebus Iob. 20, 21. Rad. שָׂרַד.

שְׂרָיָה et **שְׂרָיָהוּ** (miles Jehovae) n. pr. 1) scribae Davidis 2 Sam. 8, 17, quod reliquis locis corruptum est in שְׁיָא 2 Sam. 20, 25, שִׁישָׁא 1 Reg. 4, 2, שַׁוְשָׁא 1 Chr. 18, 16. — 2) patris Esrae sacerdotis Esr. 7, 1. — 3) aliorum virorum, v. 2 Reg. 25, 18. 23. Jer. 36, 26. 40, 8. 51, 59. 61. 1 Chr. 4, 13. 14. 35. 5, 40. Esr. 2, 2. Neh. 10, 3. 11, 11. 12, 1. 12.

שָׂרַךְ i. q. שָׂרַג in Kal inusit. *implexuit.*

Pi. Jer. 2, 23: *camela* מְשָׂרֶכֶת דְּרָכֶיהָ *implicans vias suas* h. e. huc illuc circumvagans libidine agitata.

Deriv. שְׂרוֹךְ.

שַׂר־סְכִים n. pr. praefecti eunuchorum in exercitu Nebucadnezaris Jer. 39, 3.

שָׂרַע *extendit, protendit,* arab. شرع. Part. pass. שָׂרוּעַ *protensus* i. e. qui membrum habet iusto longius, max. aurem, cf. syr. ܣܪܝܥ (אֻזְנָא) auritus Lev. 21, 18. 22, 23.

Hithp. se extendit Jes. 28, 20.

שַׂרְעַפִּים m. plur. *cogitationes* Ps. 94, 19. 139, 23 i. q. שְׂעִפִּים littera ר inserta, v. pag. 912 A.

I. שָׂרַף fut. יִשְׂרֹף 1) pr. *sorpsit, absorpsit* (schlürfen), *deglutivit* i. q. chald. שְׂרַף, et syr. ܣܪܦ v. Middeldorpf curae hexapl. in Iob. p. 15, cf. ad rad. שָׂפָה. Inde

2) igne absorpsit i. e. *combussit, cremavit,* velut oppida, domus, aras Lev. 4, 21. 8, 17. 9, 11, saepe addito בָּאֵשׁ Jos. 11, 9. 11. Iud. 18, 27. 2 Reg. 23, 11. 25, 9. De crematione cadaveris in funere Jer. 34, 5, it. *ussit* et *urendo coxit* (lateres) Gen. 11, 3.

Niph. Lev. 4, 12 et

Pu. pass. no. 2 Lev. 10, 16.

Derivv. שְׂרֵפָה, מִשְׂרָפָה, et fort. שָׂרָף.

II. שָׂרַף i. q. arab. شرف et شرُف nobilis fuit, nobili genere natus est, unde شريف nobilis, princeps. Inde שָׂרָף no. II.

שָׂרָף m. I) serpentum venenatorum species Num. 21, 6. נָחָשׁ שָׂרָף: שָׂרָף מְעוֹפֵף draco volans Jes. 14, 29 (15, 1. 30, 6. Plerisque est gr. πρηστὴρ s. καύσων, dictus a morsu inflammante. Modo origo in linguis semiticis quaerenda est, malim serpentem dictam esse a deglutiendo, v. שָׂרַף no. 1, sed congruit etiam sanscr. *sarpa* serpens, *sarpin* repens, a rad. *srip* ἕρπειν *serpere.* Cf. Bocharti Hieroz. T. III, p. 221. ed. Lips.

II) pl. שְׂרָפִים Jes. 6, 2. 6 genus angelorum Deique comitum et apparitorum, sex alis ornatorum. Hebraei, ut Abulwalides et Kimchius, *angelos ardentes* s. *fulgentes* reddunt (coll. Ez. 1, 13. 2 Reg. 2, 11. 6, 17. Matth. 28, 3); sed verbum שָׂרַף comburendi, non fulgendi potestatem habet: et praestat coll. شريف intelligere *principes, nobiles* coeli, qui etiam alibi שָׂרִים appellabantur, v. שַׂר no. 2. Si quis in usu loquendi Hebraeorum (quibus שָׂרָף est serpens) acquiescere velit, is *serpentes alatos* reddere possit, quandoquidem serpens apud veteres Hebraeos (Num. 21, 8. 2 Reg. 18, 4) et apud Aegyptios (Herod. 2, 74. Aelian. var. hist. XI, 17. 22) et sapientiae et vis medicatricis symbolum erat (vide plura in Comment. nostro ad Jes. l. c.): sed illud tamen praefero, quandoquidem hebr. שָׂרָף alibi de serpente *venenato* usurpatur.

I) n. pr. m. 1 Chr. 4, 22.

} f. (Zere impuro) *ustio* . 11, 3, *combustio*, *incendium* it. 10, 6. Am. 4, 11, max. mnis cadaverum concrematio hr. 16, 14. 21, 19. דהר שְׂרֵפָה is exustus Jer. 51, 25. הָיָה לִשׂ combustioni tradi i. e. com- Jes. 9, 4. 64, 10 (11).

שָׂרַךְ 1) i. q. שָׂרַג, שָׂרַךְ *impli-* , *plexuit*, unde שֹׂרֵק, שֹׂרֵקָה, שֹׂרִ palmites, n. pr. מַשְׂרֵקָה. — i. q. syr. ܣܪܩ, סָרַק *pectina-* , *pectine purgavit* linum. Jes. 9. Possit haec significatio cum re illa ita conciliari, ut pr. sit: *licuit* rem implexam s. perple- a, cf. de hac nonnullorum ver- um potestate gramm. §. 51, 2.

Derivv. שֹׂרֵק, שְׂרוּקִים et n. pr. מַשְׂ.

שָׂרֹק *rufus*, *fuscus fuit*, unde

m. pl. שְׂרֻקִּים *rufus*, *fuscus*, equis Zach. 1, 8. (Arab. litteris spositis أَشْقَر equus fuscus, etiam dâ et iubâ fuscâ, nostr. *Fuchs*).

m. Jes. 5, 2. Jerem. 2, 21, שֹׂרֵקָה f. Gen. 49, 11 1) *palmes* rad. שָׂרַק no. I, cf. שְׂרוּקִים), c. *vitis generosioris* species, teste ulwalide in Syria crescens, arab. سرا et سوريق, hodieque apud roccanos *Serki* appellata, pers. كشمش Kischmisch, uvis parvis, subrotundis, nigricantibus, acinis admodum mollibus et vix animadvertendis. V. Niebuhrii Reisebeschr. T. 2, p. 169, eiusd. descr. Arabiae p. 147, et plura ap. Oedmannum, verm. Sammlungen aus der Naturkunde VI p. 98 sqq. — 2) n. pr. vallis Ascalonem inter et Gazam interiectae, prob. a vitibus illis dictae Iud. 16, 4.

שָׂרַר i. q. [illegible] no. 2, et שׂוּר no. I *princeps fuit*, *principatum tenuit*. Part. שֹׂרֵר Esth. 1, 22. Fut. יָשֹׂרוּ Jes. 32, 1. Prov. 8, 16.

Hithp. *principem se fecit* sq. עַל Num. 16, 13.

Derivv. שַׂר, שָׂרָה.

שָׂשׂוֹן m. cstr. שְׂשׂוֹן (Kamez praeter morem abiecto, nam rad. est שׂוּשׂ) *gaudium*, plerumque copulatum cum שִׂמְחָה Jes. 22, 13. 35, 10. 51, 3. 11. שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן oleum gaudii, de unguentis, quibus in conviviis utebantur Ps. 45, 8. Jes. 61, 3.

שֵׂת v. שְׂאֵת.

שָׂתַם i. q. סָתַם *obturavit*. Thren. 3, 9: שָׂתַם תְּפִלָּתִי *obstruit preces meas*, ne perveniant ad Deum. Cf. V. 44.

שָׂתַר *fidit* arab. شتر.

Niph. *fissus est*, *erupit* (de tumoribus ani) 1 Sam. 5, 9. Cf. פָּטַר.

שׁ

, una cum Sin prima et vicea Hebraeorum littera, ubi nuri nota est i. q. *trecenti*. Nomen us elementi שִׁין i. q. שֵׁן *dentem* iotat, et spectat ad figuram eius, e paene in omnibus Semitarum habetis eadem est. Pronuntiahaec littera instar germ. *sch*, angl. *sh*, quo sono Graeci carebant (nisi forte doricum Σάν Herod. 1, 139 similiter pronuntiatum est), unde factum, ut LXX interpretes utcunque germanam eius potestatem redditurі pro רֵישׁ, שִׁין scriberent Ῥῆχς, Χσέν, v. Threu. cap. 2. 3. 4.

In lingua arabica hebraeo שׁ (quod longe frequentius est quam שׂ) tres litterae respondent: 1) in exemplis longe plurimis س, ut שָׁלֵם سلم, שָׁאַל سأل cet. 2) paulo rarius ش, ut שֶׁמֶשׁ شمس sol, רָשַׁם رشم, delineavit; atque in utriusque generis radicibus Aramaei servant ש. In iis autem vocabulis, ubi Arabes pro hebraeo ש substituunt ث, Aramaei habent ת, ut שְׁמֹנֶה ثمان, ܬܡܢܐ octo, שֶׁלֶג ثلج, ܬܠܓܐ nix. Rarius in talibus Arabes habent ت, ut שָׁבַר تبر fregit, שׁוּב تاب rediit, convertit se, vel ת pro ש iam in ipso linguae hebraeae sinu comparet, ut חָרַשׁ, חָרַת, χαράσσω, χαράττω, בְּרוֹשׁ et בְּרוֹת cupressus. Passim etiam 4) lingua arabica plures eiusdem vocabuli scribendi modos admittit, unamque radicem hebraeam in duas arabicas dispescit, velut רָעַשׁ رعس et رعش, קָשָׁה قسا et قشا, שָׁקַל شقل et ثقل, גֶּשֶׁם جسم, جسمان et جثمان corpus. Caeterum ש permutatur etiam cum aliis sibilantibus, ut ז, ץ שׁוּל ذيل syrma, רֶכֶשׁ ركض equus nobilis, חֹמֶשׁ rabbin. חוּמְצָא inguen cet.

In radicibus semiticis in linguas occidentales, max. in graecam, translatis ש expressum est modo simplici σ, s, ut שֵׂרָה σειρά, σκηνή a שָׁכַן, שָׁלַל συλάω, modo σκ et σχ, ut שָׁלַל etiam σκυλάω, שָׁרִיל σκυτάλη, שֵׁבֶט σκῆπτον, שָׁסַע σχίζω, σχολή a שָׁלָה.

·שֶׁ, rarius ·שַׁ Iud. 5, 7. Cant. 1, 7. Iob. 19, 29 et שְׁ Eccl. 2, 22. 3, 18 Schin praefixum i. q. אֲשֶׁר, אֲ per aphaeresin abiecto, ר vel proximae litterae inserto vel [in forma שְׁ] etiam abiecto, ut הַל, הָ; sed praeter Iudicum librum (5, 7. 6, 17. 7, 12. 8, 26) in recentiore tantum Hebraismo usitatum.

A) pron. relat. *qui, quae, quod,* pl. *qui, quae, quae.* Eccl. 1, 11. Cant. 1, 7. 3, 1. 2. 3. Saepe a) est mera relationis nota, velut שֶׁ—בּוֹ *quo* Eccl. 1, 7. Ps. 122, 4, adde Ps. 146, 5. Cant. 8, 8. b) sq. לְ: שֶׁלְּ (apud Rabbinos valde usitatum), pariter atque אֲשֶׁר לְ Genitivum designat. Cant. 3, 7: מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה *lectica eius, Salomonis*, pr. quae Salomoni erat, sed 1, 6 cum emphasi dictum est: כַּרְמִי שֶׁלִּי *vinea mea, mea* inquam. De suffixo pleonastice posito v. Gramm. §. 119, 2 not.

B) Conj. relat. 1) *quod* i. q. אֲשֶׁר B, 1 post verbum videndi Eccl. 2, 13. 3, 18, sciendi 3, 18. Iob. 19, 29, cf. Iud. 6, 17. Eccl. 2, 24. — 2) *ut.* Eccl. 3, 14: עָשָׂה שֶׁ effecit ut. — 3) *eo quod, quia* Cant. 1, 6. 6, 2; *nam,* unde שַׁלָּמָה nam quare? Cant. 1, 7. — 4) עַד שֶׁ usque dum, donec (sq. praet.) Iud. 5, 7. כִּמְעַט שֶׁ brevi quod (*kaum dass*) Cant. 3, 4.

Cum praeff. 1) בְּשֶׁ· i. q. בַּאֲשֶׁר no. 2 *eo quod* Eccles. 2, 16. — 2) כְּשֶׁ· i. q. כַּאֲשֶׁר no. 1 secundum id quod i. e. *quemadmodum* Eccl. 5, 14. 12, 7, i. q. כַּאֲשֶׁר no. 3 *quum* ibid. 9, 12. 10, 3.

שָׁאַב fut. אֶשְׁאַב *hausit* aquam (Chald. id. Arab. سَئِبَ sitim explevit, quod fit hauriendo aquam. Origo esse videtur in *demendo e summo*, v. verba cognata s. שָׁאַף. Congruit goth. *skephan*, nostr. *schöpfen*). Cstr. vel sq. acc. מַיִם Gen. 24, 13. 1 Sam. 7, 6. 9, 11, vel absol. Gen. 24, 11. 19. 20.

Deriv. מַשְׁאַבִּים.

שָׁאַג fut. יִשְׁאַג *rugiit*, pr. de leone Iud. 14, 5. Ps. 104, 21, de tonitru Iob. 37, 4, cf. Am. 1, 2. Joël 4, 16, de militibus saevis Ps. 74, 4,

le hominibus, quibus doloris
ementia clamores extorquet Ps.
9. Inde

) cstr. שַׁאֲגַת f. *rugitus* leonis
5, 29, it. *clamor* miseri dolore
rtus Iob. 3, 24. Ps. 22, 2.
3.

שָׁאָה i. q. שׁוֹא 1) *strepuit*,
oitum edidit, de fluctibus, po-
tumultuante, v. שָׁאוֹן, שֵׁת. —
ragorem edidit, ut domus di-
, inde *vastatus est* Jes. 6, 11

iph. 1) *strepuit*, de fluctibus
ilitum copiis Jes. 17, 12. 13. —
astatus est, de terra Jes. 6, 11.
liph. vastavit, inf. לְהַשְׁאוֹת Jes.
26, unde omisso א לַהְשׁוֹת
eg. 19, 25.
lerivv. שַׁאֲוָה, שָׁאוֹן, שְׁאִיָּה,
;.

שָׁאָה i. q. שָׁעָה *intuitus est*,
templatus est, in Kal inusit.
lithp. הִשְׁתָּאָה id. Gen. 24, 21
. LXX. καταμανθάνω. Vulg.
emplor.

v. שׁוֹאָה.

Prov. 1, 27 Cheth. i. q. שׁוֹאָה
pestas devastans.

, שְׁאֹל, utriusque sexus (m.
26, 6. f. Jes. 5, 14. 14, 9)
s, locus subterraneus, densa
gine plenus (Iob. 10, 21. 22),
uo mortuorum umbrae s. manes
gregantur (רְפָאִים q. v.), cui-
et valles (Prov. 9, 18) et por-
(Jes. 38, 10) tribuuntur. Gen.
35. Num. 16, 30 sqq. Ps. 6, 6.
14, 9 sqq. 38, 18. Ezech.
16 sqq. 32, 21 sqq. (Syr. ܫܝܘܠ
t aeth. ሲኦል: infernum, ignis
gatorius, limbus Patrum. Verum
etymon tandem indagasse mihi
eor. Namque pro certo habeo,
שְׁ dictum esse pro שְׁעוֹל *cavi-*
, *locus cavus et subterraneus*,
plane ut germ. *Hölle* eiusdem ori-
ginis est atque *Höhle*, et lat. *coe-*
lum est a gr. κοῖλος, *hohl*, cavus.
Vulgo derivabant a poscendo, quia
orcus omnes sine discrimine poscat,
propterea *orcus rapax* dictus Ca-
tull. 2, 28. 29).

שָׁאוּל (postulatus, cf. 1 Sam. 8, 4
sq.) *Saulus*, n. pr. 1) primi Israë-
litarum regis, ex Benjaminitarum
tribu 1 Sam. 9, 2 sqq. — 2) regis
Idumaeorum Gen. 36, 37. — 3) filii
Simeonis 46, 10. — 4) 1 Chr. 6,
9. A no. 3 est patron. שָׁאוּלִי Num.
26, 13.

שָׁאוֹן m. (a rad. שָׁאָה) 1) *strepi-*
tus, ut aquarum Ps. 65, 8, magnae
hominum turbae Jes. 5, 14. 13, 4.
24, 8, belli Am. 2, 2. Hos. 10, 14.
clamoris Ps. 74, 23. Jer. 25, 31.
Jer. 48, 45: בְּנֵי שָׁאוֹן *filii strepitus*
i. e. milites tumultuantes. — 2) *va-*
statio, *interitus*, *pernicies*. Ps.
40, 3: בּוֹר שָׁאוֹן *fovea perniciei*.
Jes. 46, 17.

שְׁאָט m. (Kamez impuro) c. Suff.
שְׁאָטְךָ Ez. 25, 6 *contemtus*, dein
fastidium, *fastus* 36, 5, cf. 25,
15. Rad. שׁוּט.

שְׁאִיָּה f. *ruinae* Jes. 24, 12, a rad.
שָׁאָה.

I. **שָׁאַל** et **שָׁאֵל** fut. יִשְׁאַל (syr.
ܫܐܠ, arab. سَأَلَ) 1) *postulavit*,
poposcit, sq. acc. rei 1 Sam. 12,
13, et מִן Ps. 2, 8, מֵאֵת 1 Sam. 8,
10 eius a quo poscitur, etiam sq.
dupl. acc. (αἰτεῖν τινά τι, poscere
aliquem aliquid) Ps. 137, 3. Deut.
14, 26. Jes. 45, 11. — Iob. 31, 31:
לִשְׁאֹל בְּאָלָה נַפְשׁוֹ *poscendo cum*
diris vitam eius (inimici) i. e.
mortem ei adprecando, cf. Jon. 4,
8: וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת *et ex-*
optavit sibi mortem. 1 Reg. 19, 4.

2) *rogavit*, *petiit* aliquid ab ali-
quo Jes. 7, 11 (v. עָמַק Hi), שָׁאַל
שְׁאֵלָה v. שְׁאֵלָה. Sq. acc. rei Iud.
5, 25. 1 Reg. 5, 10, et מִן eius a

quo petimus Ps. 21, 5, it. מֵאֵת 1 Reg. 2, 20, מֵעִם Deut. 18, 16. שָׁאַל דָּבָר לְ petiit aliquid alicui s. pro aliquo 1 Reg. 2, 22. Spec. a) *mutuum petiit* ab aliquo Ex. 3, 22. 11, 2. 12, 35. Part. שָׁאוּל mutuum datus 1 Sam. 1, 28. 2 Reg. 6, 5. Sq. לְ prob. *mutuum dedit* i. q. Hiph. 1 Sam. 2, 20. b) stipem petiit, *mendicavit* i. q. Pi. no. 1. Prov. 20, 4. (Arab. Conj. id., سَائِل mendicus).

3) *interrogavit* Iud. 4, 20, sq. acc. pers. Gen. 24, 47. Iob. 40, 7. Jos. 9, 14: *sed os Jehovae non interrogarunt* (quod facere debebant) cf. Jes. 30, 2. Gen. 24, 57, sq. לְ pers. Iob. 8, 8. Is (id), *de* quo interrogatur, ponitur praemisso לְ Iud. 13, 18. Gen. 32, 30, עַל Neh. 1, 2, acc. Hagg. 2, 11. Jes. 45, 11. Spec. est a) *consuluit*, sq. בְּ (sich befragen bey), velut שָׁאַל בַּיהוָה Jehovae oraculum consuluit Iud. 1, 1. 18, 5. 20, 18, שָׁאַל בַּתְּרָפִים consuluit Teraphos Ez. 21, 26. Sq. לְ pro aliquo, in alicuius commodum 1 Sam. 22, 10. 13. 15. Num. 27, 21. b) שָׁאַל לְפ' לְשָׁלוֹם quaesivit de alicuius salute, inde *salutavit* Gen. 43, 27. 1 Sam. 10, 4. 17, 22. 30, 21. Ex. 18, 7.

Niph. sibi petiit (ut gr. *αἰτοῦμαί σε τοῦτο*, nostr. sich etwas ausbitten), sq. מִן pers. et gerundio rei, cuius faciendae veniam aliquis petit 1 Sam. 20, 6. 28 (ubi verbum omissum est), sq. verbo finito Neh. 13, 6. Cf. gramm. §. 50, 2. Alii volunt: precibus libertatem s. veniam impetravit a domino, nostr. sich frey-losbitten.

Pi. שִׁאֵל 1) *mendicavit* i. q. Kal no. 2, b. Ps. 109, 10. — 2) *interrogavit* 2 Sam. 20, 18.

Hiph. mutuum dedit Ex. 12, 36. 1 Sam. 1, 28, cf. Kal no. 2, a.

Derivv. שְׁאֵלָה, מִשְׁאָלָה, et nomm. pr. שְׁאָל, שָׁאוּל, [illegible], אֶשְׁתָּאוֹל.

II. שָׁאַל i. q. שָׁעַל *cavus fuit*, [illegible] שְׁאוֹל orcus qs. caverna subterranea.

שְׁאָל (preces) n. pr. m. Esr. [illegible]

שְׁאֵל chald. 1) *postulavit* Dan. [illegible] 10. 11, sq. dupl. acc. Esr. [illegible] — 2) *interrogavit*, sq. לְ pers. Esr. 5, 9, et acc. rei, de qua [illegible] rogatur V. 10.

שְׁאֵלָה f. c. Suff. שְׁאֵלָתִי, [illegible] Ps. 106, 15, et contr. [illegible] 1, 17 1) *rogatio, petitio, pr*[illegible] Dicunt: שָׁאַל שְׁאֵלָה petiit pe[illegible]nem i. e. petiit aliquid ab al. [illegible] preces fudit Iud. 8, 24. 1 Reg. [illegible] 16, נָתַן שׁ' concessit petitum [illegible] 5, 6. 8, בָּאָה שְׁאֵלָה concessum [illegible] petitum Iob. 6, 8. — 2) [illegible] *datum, mutuo datum* 1 Sam. [illegible] 20. Cf. rad. no. 2, a.

שְׁאֵלָא chald. st. emphat. [illegible] *quaestio, petitio*, inde *res* [illegible] *quaeritur, negotium, causa.* [illegible] חֵפֶץ no. 4, arab. [illegible] que[illegible] res, negotium, v. A. Schult. [illegible] verss. philol. ad h. l. Dan. [illegible] מֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֶלְתָא *et* [illegible] *ptum sanctorum est haec res* [illegible] hoc.

שְׁאַלְתִּיאֵל (quem a Deo pet[illegible]) pr. m. 1 Chron. 3, 17. Esr. [illegible] Neh. 12, 1, qui [illegible] Hag. [illegible] 12. 14. 2, 2.

שָׁאַן *quievit*, in Kal inusit., [illegible] verbo שָׁעַן innixus est ad [illegible] captandam. Non legitur nisi

Pil. שַׁאֲנַן *tranquillus fuit*, [illegible] *quille vixit* Jer. 30, 10. Iob. [illegible] Inde

שַׁאֲנָן, pl. שַׁאֲנַנִּים adj. 1) *tran*[illegible]*lus*, de habitatione Jes. 33, 20. [illegible] *quille, secure vivens* Iob. 12, 5 [illegible] שַׁלְאֲנָן 21, 23). — 2) in [illegible] partem *socors, fastuosus* ([illegible]

rebus ferox, Sallust. Iug. 94). Ps. 123, 4. Am. 6, 1. Jes. 32, 9. 11. 18. Cf. בָּטַח no. 2, b, שָׁלֵו, שַׁלְוָה, et Schultens Animadvv. ad Iob. 26, 5 Subst. *fastus* Jes. 37, 29. 2 Reg. 19, 28.

שֵׂאֵ v. שָׂסַס.

שָׁאַף 1) *anhelavit* (schnauben), de iracundo Jes. 42, 14, de festinante, inde *festinavit* Eccl. 1, 5. Cf. הֵפִיחַ no. 4. (Eiusdem stirpis radd. sunt שָׁבַב, נָשַׁב, נָשַׁף, שׁוּף no. I, iisque vicina est syllaba הַב, אַף, quae et flandi et cupiendi potestatem habet. In linguis indogerm. cum sibilo habes *schnauben*, *schnappen*, *to snap*, cum spiritu *happen* [jappen] cet.) — 2) *inhiavit* (schnappen), *hiante ore captavit*, velut aërem Jerem. 2, 24. 14, 6, umbram Iob. 7, 2, noctem (i. e. mortem) 36, 20. Poët. tribuitur laqueo s. pedicae alicui insidianti Iob. 5, 5 (v. צַמִּים). Sq. עַל Am. 2, 7: *qui inhiant pulveri terrae in capite tenuium*, id strenue agunt, ut sit pulvis in capite pauperum, ut eos vel dolore afficiant vel in luctum detrudant. Alibi *inhiare alicui* est i. q. sanguinem eius sitire, metaphora a bestiis feris petita Ps. 56, 2. 3. 57, 4. Am. 8, 4. Ez. 36, 3.

שָׁאַר *reliquus fuit*, *superfuit* 1 Sam. 16, 11. Arab. سَئِرَ.

Niph. pass. Hiph. 1) *reliquus factus est*, *superfuit* Gen. 7, 23. 42, 38. 47, 18. Sq. dat. superfuit alicui Zach. 9, 7. Part. *superstes* Ez. 6, 12. — 2) *remansit* alicubi Ex. 8, 5. 7. Num. 11, 26; *mansit* Iob. 21, 34: תְּשׁוּבֹתֵיכֶם נִשְׁאַר מָעַל *responsa vestra manent perfidia* i. e. perfida.

Hiph. 1) *reliquum fecit* Ex. 10, 12, *reliquit* Joël 2, 14, sq. dat. alicui Deut. 28, 51. — 2) *reliquum habuit*, *retinuit* Num. 21, 35. Deut. 3, 3.

Derivv. שְׁאָר, שְׁאֵרִית.

II. **שָׁאַר** i. q. שָׂאַר fermentavit, unde מִשְׁאֶרֶת mactra (q. v.).

שְׁאָר (Kamez impuro) m. *reliquiae*, *reliquum* Jes. 10, 20. 21. 22. 11, 11. Zeph. 1, 4.

שְׁאָר m. chald. id. Dan. 7, 7. 19, cstr. שְׁאָר Esr. 4, 7. 9. 10, 17, et שְׁאָר 7, 18.

שְׁאָר יָשׁוּב (residuum redibit i. e. convertetur) n. pr. filii Jesaiae Jes. 7, 3 cf. 10, 21.

שְׁאֵר m. 1) *caro* i. q. בָּשָׂר, sed fere poët. (De origine nihil definio). Ps. 73, 26. 78, 20. 27. Jer. 51, 35: חֲמָסִי וּשְׁאֵרִי עַל־בָּבֶל *iniuria mea et caro mea* (sc. a Chaldaeis devorata, q. d. sanguis meus a Chaldaeis profusus) veniat *super Babylonem* (cf. אָכַל no. 1, litt. g). — Meton. 2) *consanguineus*, *consanguinei*, i. q. בָּשָׂר no. 3 Levit. 18, 6. 12. 13. 17, plene שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ 25, 49. — 3) *quivis cibus*, *alimentum* Ex. 21, 10.

שַׁאֲרָה f. *consanguinitas*, concr. consanguineae Lev. 18, 17.

שֶׁאֱרָה (consanguinitas, h. e. consanguinea) n. pr. f. 1 Chr. 7, 24.

שְׁאֵרִית f. semel contr. שֵׁרִית 1 Chr. 12, 38 *pars residua*, *superstites*, max. ex clade populi Jer. 11, 23. 44, 14. Mich. 7, 18. Zeph. 2, 7. Cf. פְּלֵיטָה, שָׂרִיד. Ps. 76, 11: שְׁאֵרִית חֵמֹת reliquiae irae, h. e. ira extrema, rebus extremis servata.

שֵׁאת f. (pro שְׁאֵת, a rad. שָׁאָה) *interitus* Thren. 3, 47. Inde contr. שֵׁת no. II.

שְׁבָא (cf. aethiop. ሰብእ፡ homo) 1) *Sabaei*, *Sabaea*, gens et regio Arabiae felicis, thure, aromatibus, auro gemmisque dives 1 Reg. 10,

s sq. Jes. 60, 6. Jer. 6, 20. Ez. 27, 22. Ps. 72, 15, celebrem mercaturam faciens Ez. l. c. Ps. 72, 10. Joël 4, 8. Iob. 6, 19, sed Iob. 1, 16 in vicinia Ausitidis praedas agens. Geneseos autem stemmata tres huius nominis viros recensent a) Kuschi nepotem, Rhegmae filium 10, 7; b) Joktani filium 10, 28 (quod congruit cum traditionibus Arabum); c) Keturae nepotem 25, 3: ac in duobus quidem locis (a. c) *Saba* copulatum cum Dedane fratre: quae ita conciliaverim, ut duas certe eius nominis gentes arabicas statuam, alteram joctaniticam in Arabia meridionali (litt. b), alteram ad septentrionale Arabiae desertum in vicinia maris persici et ostiorum Euphratis habitantem (litt. a. c. et Iob. l. c.).

שָׁבַב rad. inusit. 1) i. q. شَبَّ *accendit* (pr., ni fallor, sufflavit, flando excitavit ignem, cf. נָשַׁב, שָׁאַף, נָשַׁף), unde שְׁבִיב flamma.
2) i. q. chald. שְׁבַב fregit, unde שְׁבָבָא fragmentum. Inde

שְׁבָבִים m. pl. *fragmenta* Hos. 8, 6.

שָׁבָה fut. apoc. יִשְׁבְּ *captivum egit, abduxit* (arab. سبا, syr. ܫܒܐ id.), sive homines Gen. 34, 29. 1 Reg. 8, 48. Ps. 137, 3, sive greges 1 Chron. 5, 21, sive denique opes 2 Chron. 21, 17. — Gen. 31, 26: שְׁבֻיוֹת חָרֶב *captivae gladii* (gr. dixeris αἰχμάλωται, δορυάλωται) i. e. in bello captae cf. 2 Reg. 6, 22.
Niph. pass. Kal Gen. 14, 14. Ex. 22, 9.
Derivv. שְׁבִית, שִׁבְיָה, שְׁבִי, שְׁבוּת, et nomm. pr. שׁוֹבִי, שְׁבִי, שְׁבוּאֵל, תְּשָׁבָה.

שְׁבוֹ m. lapis quidam pretiosus. LXX. Vulg. ἀχάτης. Ex. 28, 19. 39, 12.

שְׁבוּאֵל (captivus Dei) n. pr. m. 1) 1 Chr. 23, 16. 26, 24, qui 24, 20 שׁוּבָאֵל appellatur. — 2) 1 Chr. 25, 4, qui id. V. 20 שׁוּבָאֵל.

שְׁבוֹל Jer. 18, 15 Cheth. pro שְׁבִיל q. v.

שָׁבוּעַ m. (Dan. 9, 27, זֹאת שְׁבֻעַ Gen. 29, 27 reddendum: *hebdomas hu*ius mulieris) cstr. שְׁבוּעַ Gen. 29, 27. 28, dual. שְׁבֻעַיִם Lev. 12, 5, pl. שָׁבֻעִים m. (Dan. 9, 25. 10, 2) et שָׁבֻעוֹת, cstr. שְׁבֻעוֹת, [illegible] שָׁבֻעֹתֵיכֶם Num. 28, 26 *hebdomas*, ἑβδομάς, *septenarius numerus*, nom. a שֶׁבַע septem cf. [illegible]
1) dierum s. *hebdomas*, *sept*[illegible] Gen. 29, 27. 28. Dan. 10, 2: שְׁלשָׁה שָׁבֻעִים יָמִים *per tres hebdomades* (ubi יָמִים non est genit., v. [illegible] no. 2, b, pag. 414 B). [illegible] *festum* (septem) *hebdomadum*, *pentecoste*, a septem hebdomadibus dictum, quae a pascha ad hoc festum numerantur Deut. 16, 9. Plene Tob. 2, 1: [illegible] ἑβδομάδων. Sed Ez. 45, 21 שָׁבֻעוֹת יָמִים festum hebdomadis dierum, est pascha per septem integros dies celebrari solitum.
2) *hebdomas annorum* Dan. 9, 24 sqq. Cf. hebdomas annorum [illegible] N. A. 3. 10.

שְׁבוּעָה et **שְׁבֻעָה** f. (a verb. [illegible]) *iusiurandum* Gen. 26, 3. [illegible] שְׁבֻעַת יְהוָֹה iusiurandum per [illegible]vam Ex. 22, 10. Eccl. 8, 2. [illegible] genit. iurantis Ps. 105, 9. [illegible] cui iuratur, שְׁבֻעָתִי iusiurandum mihi praestitum Gen. 24, 8. [illegible] שְׁבֻעָה iuravit iusiurandum Gen. [illegible] 3. Jos. 9, 20. Spec. a) de iurando in pangendo foedere [illegible] nuntiato, foedus iureiurando [illegible]tum 2 Sam. 21, 7. [illegible] foedere cum aliquo iuncti [illegible] ἔνορκοι Neh. 6, 18. b) [illegible]dum exsecrationis, exsecra[illegible] quis diris devovetur, plene [illegible] הָאָלָה Num. 5, 21. Dan. 9, [illegible] 65, 15.

שְׁבוּת et **שְׁבִית** f. altera forma [illegible] pius est in Keri, altera in Cheth. [illegible]

vicissim) f. *captivitas* (a rad. שָׁבָה) Num. 21, 29, et *captivi*. שׁוּב שְׁבוּת captivos (populi) reducere Deut. 30, 3. Jer. 29, 14. 30, 3. Ez. 29, 14. 39, 25. Am. 9, 14. Zeph. 3, 20. Ps. 14, 7. 53, 7. 126, 4, et trop. *restituere* aliquem *pristinae saluti et felicitati*. Iob. 42, 10: וַיהוָה שָׁב אֶת־שְׁבוּת אִיּוֹב *et Jehova in integrum restituit Iobum*. Ez. 16, 53, cf. V. 55. Hos. 6, 11.

שָׁבַח in Kal inusit. pr. *mulsit, permulsit*, arab. سبح natavit, quod it aquam stringendo et mulcendo, nde

Pi. 1) *compescuit* fluctus Ps. 89, 10 (mulcere fluctus Virg. Aen. 1, 0), iram Prov. 29, 11. Cf. חָלַק. — 2) *laudavit*, pr. mulsit audibus Pacuv. (arab. سَبَّحَ, aeth. ሰብሐ: id.) Eccl. 8, 15, max. Deum Ps. 63, 4. 117, 1. 147, 12. — 3) *felicem praedicavit* Eccl. 4, 2 (ubi שַׁבֵּחַ dicitur pro מְשַׁבֵּחַ). Cf. chald.

Hiph. i. q. Pi. no. 1 (fluctus) *compescuit* Ps. 65, 8.

Hithp. sq. בְּ *gloriatus est* aliqua e Ps. 106, 47. 1 Chr. 16, 35.

שְׁ chald. *Pa.* שַׁבַּח *laudavit* Dan. , 23. 4, 31. 34.

שָׁבַט rad. inusit., quam *fulciendi* otestatem habuisse suspicor, ut gr. σκήπτω, unde

שֵׁ et **שֵׁבֶט** c. Suff. שִׁבְטִי, plur. שְׁבָטִים, cstr. שִׁבְטֵי m. (semel f. z. 21, 15) *baculus*, a fulciendo ictus (congruit σκήπτων, σκῆπτρον, κηπίων, *scipio*, *scapus*, nostr. *chaft*), spec. 1) quo verberatur es. 10, 15. 14, 5, et castigatur (*vira*) Prov. 10, 13. 24. 22, 8, inde שֵׁבֶט אֱלֹהַּ virga, qua Deus castigat (de caamitatibus divinitus immissis) Iob. , 34. 21, 9. 37, 13. Jes. 10, 5. — 1, 4: שֵׁבֶט פִּיו *virga oris eius*, e sententiis severis. — 2) virga astoris, *pedum* Levit. 27, 32. Ps. 23, 4. — 3) *sceptrum* regis Gen. 49, 10. Num. 24, 17. Ps. 45, 7. Jes. 14, 5. Am. 1, 5. 8, et ducis Iud. 5, 14, unde 4) *tribus* Israëlitarum (ita dicta a sceptro ducis s. phylarchae, v. מַטֶּה no. 3) Exod. 28, 21. Iud. 20, 2, passim etiam i. q. מִשְׁפָּחָה *familia* Num. 4, 18. Iud. 20, 12. 1 Sam. 9, 21. — 5) *virga mensoria, decempeda* et meton. *portio demensa*. Ps. 74, 2. Jer. 10, 16. 51, 19. — 6) *hasta* (quae sceptro vel baculo constat superne cuspide munito) 2 Sam. 18, 14. Cf. מַטֶּה no. 2.

שְׁבַט chald. *tribus* Esr. 6, 17.

שְׁבָט undecimus anni hebr. mensis, a novilunio Februarii usque ad Martii novilunium. Zach. 1, 7. Syr. ܫܒܛ, arab. سُبَاط et شُبَاط id.

שְׁבִי, in pausa שֶׁבִי, c. Suff. שִׁבְיוֹ, שִׁבְיֵךְ, שִׁבְיְכֶם (a rad. שָׁבָה) m. *captivitas* Deut. 21, 13. הָלַךְ בַּשְּׁבִי, ה׳ שְׁבִי abiit, abductus est in captivitatem Jer. 22, 22. 30, 16. Thren. 1, 5, de animalibus Am. 4, 10. Concr. 1) *captivi*. שָׁבָה שְׁבִי abduxit captivos Num. 21, 1. Ps. 68, 19. 2) sing. *captivus* (cf. פְּתִי) Ex. 12, 29. Fem. שִׁבְיָה Jes. 52, 2.

שֹׁבַי (= שֹׁבֶה qui captivum abducit) n. pr. Esr. 2, 42. Neh. 7, 45.

שֹׁבִי (id.) n. pr. m. 2 Sam. 17, 27.

שָׁבִיב m. *flamma* Iob. 18, 5, a rad. שָׁבַב no. 1.

שְׁבִיב chald. id. Dan. 3, 22. Pl. 7, 9.

שִׁבְיָה (a שָׁבָה) *captivitas* Neh. 3, 36, meton. *captivi* Deut. 21, 11. 32, 42.

שְׁבִיל m. *via* Ps. 77, 20. Jer. 18, 15, sed Chethibh utrobique habet שְׁבוּל. Arab. سَبِيل via. Rad. שָׁבַל no. 1.

שְׁבִיסִים m. *reticula* (Varro de ling. lat. IV, 19), de ornamento capitis mulierum Hebraearum Jes. 3, 18. LXX. τὰ ἐμπλόκια. Rad. שָׁבַס q. v. N. Guil. Schroederus (de vest. mul. hebr. cap. 2) coll. arab. شبيسة (diminut. a شمس sol, permutatis litteris م et ب) *soles parvos* intelligit s. bullas soli similes in collo gestatas, idque eo commendari videtur, quod statim sequitur שַׂהֲרֹנִים lunulae: sed illud praefero.

שְׁבִיעִי m. ־ִית f. adj. ordin. (a שֶׁבַע) *septimus, a, um* Gen. 2, 2. Ex. 21, 2.

שְׁבִית f. i. q. שְׁבוּת (q. v.) captivitas.

שָׁבַךְ rad. inusit., arab. سبك fudit i. q. hebr. שָׁפַךְ. Inde n. pr. שׁוֹבָךְ.

שָׁבַל arab. سبل idem fere q. hebr. יָבַל, rad. in verbo inusit. 1) *ivit*, unde שְׁבִיל via.

2) *ascendit, crevit.* (Arab. Conj. IV. et quadril. سنبل spicas produxit). V. שִׁבֹּלֶת, שִׁבֹּלֶת no. 2.

3) *fluxit*, max. largius. Arab. Conj. IV. Inde سَبَل pluvia. Cf. שֹׁבֶל, שִׁבֹּלֶת. Similis est significationum nexus in verbis יָרַד, הָלַךְ, עָלָה.

Derivv. v. no. 1. 2. 3.

שׁוֹבֶל m. *syrma* vestis Jes. 47, 2. (Arab. سَبَلة id., a rad. שָׁבַל no. 3).

שַׁבְּלוּל *limax*, max. nudus, ab humiditate et humectando dictus, ut gr. λείμαξ a λείβω, a conj. Schaph. verbi בָּלַל no. I. Ps. 58, 9 de impiis dicitur: *contabescant illi* .... כְּמוֹ שַׁבְּלוּל תֶּמֶס יַהֲלֹךְ *ut limax, qui liquescendo procedit* h. e. qui saliva emissa viam humectans, quo longius procedit, eo magis dissolvitur, ac tandem contabescit et moritur.

שִׁבֹּלֶת f. *ramus*, a rad. no. 2 (cf. עָלֶה folium, a rad. עָלָה). Plur. cstr. Zach. 4, 12: שְׁתֵּי שִׁבֲּלֵי הַזֵּיתִים *duo rami olivarum.* Sunt, qui scribant שִׁבֳּלֵי, sed repugnante Masora.

שִׁבֹּלֶת pl. שִׁבֳּלִים f. 1) *spica* (a rad. שָׁבַל no. 2) Iob. 24, 24. Gen. 41, 5 sq. Jes. 17, 5. (Arab. سنبلة Dagesch in Nun resoluto). — 2) *flumen* (v. rad. no. 3) Ps. 69, 3. 16. Jes. 27, 12.

שָׁבַן rad. inusit. Arab. شبن tener, mollis fuit (adolescens).

שֶׁבְנָא et **שֶׁבְנָה** (tener adolescens) n. pr. praefecti palatii Jes. 22, 15 sqq., dein (hoc munere Eliakimo tradito Jes. 22, 15) scribae regis regnante Ezechia 36, 3. 2 Reg. 18, 18. 26. 37. 19, 2.

שְׁבַנְיָה (quem mollem s. tenerum fecit Jehova?) n. pr. m. 1) 1 Chr. 15. 24. 2) Neh. 9, 4. 5. 3) ... 11. 13. 4) Neh. 10, 5. 12, 14, pro quo 12, 3 שְׁכַנְיָה, et 1 Chr. 24, 11 שְׁכַנְיָהוּ, qui idem esse videtur.

שָׁבַס verbum inusit. i. q. שָׁבַץ miscuit, texuit. Inde שְׁבִיסִים

שָׁבַע *iuravit.* (Denom. a שֶׁבַע septem, quandoquidem numerus septenarius sacer erat, et iuramenta vel septem sacrificiis Gen. 21, 28 sqq., vel septem testibus et pignoribus firmari solebant, v. Herod. 3, 8. Il. 19, 243. In lingua aethiop. መሐለ: sunt incantatores Hen. ms. cap. 8, quandoquidem etiam ritibus magicis numerus septenarius adhibebatur). In Kal non legitur nisi part. pass. Ez. 21, 28: שְׁבֻעֵי שְׁבֻעוֹת *qui iuramenta iurarunt.*

Niph. נִשְׁבַּע *iuravit*, constr. a) absol. Gen. 21, 24. Ps. 24, 4. b) ... ב eius, *per* quem iuratur. Gen. 21,

23. 22, 16. *Per Deum, per idola iurare* passim idem est q. Deum, idola colere Deut. 6, 13. 10, 20. Jes. 19, 18. Am. 8, 14; sed *per miserum* qui *iurat*, is hoc dicit: accidat mihi, quod illi, si fidem fallo Ps. 102, 9, cf. Jes. 65, 15. c) sq. לְ pers. *iuravit alicui* Gen. 24, 7. 21. 23, et addito etiam acc. rei: *iurando promisit* alicui aliquid (einem etwas zuschwören) Gen. 50, 24. Ex. 13, 5. 33, 1. נִשְׁבַּע לֵאלֹהִים est: *fidem dare, nomen dare Deo* 2 Chr. 15, 14, cf. Jes. 19, 18. Zeph. 1, 5 (ubi semel constr. sq. בְּ).

Hiph. 1) *iurare fecit, iureiurando obstrinxit* Num. 5, 19. Gen. 50, 5. — 2) *obtestatus est, obsecravit* Cant. 2, 7. 3, 5. 5, 9. 1 Reg. 22, 16.

Deriv. שְׁבוּעָה.

שֶׁבַע f. et **שִׁבְעָה** m. cstr. שְׁבַע f. שִׁבְעַת m. numerale cardinale, *septem*. (Syr. ܫܒܥ, arab. سبع, adde sanscr. *sapta*, zend. *hapta*, pers. هفت, aegypt. ϢϪϢϤ, gr. lat. ἑπτά, *septem*, in quibus omnibus comparet t in linguis semiticis pariter atque in germanicis abiectum, v. goth. *sibun*, angl. *seven*, nostr. *sieben*). Forma absoluta plerumque praecedit nomen, ut שֶׁבַע שָׁנִים Gen. 5, 7, שִׁבְעָה פָּרִים שֶׁבַע פָּרוֹת 41, 18, Num. 23, 1. 29; rarius sequitur, max. in recentiore Hebraismo, אֵילִים שִׁבְעָה מַעֲלוֹת שֶׁבַע Ezech. 40, 22, שִׁבְעָה 2 Chr. 13, 9. 29, 21. (Num. 29, 32). Si nomen praecedit in statu constructo, exprimitur Ordinale, ut שְׁנַת שֶׁבַע annus septimus 2 Reg. 12, 1. Forma constructa ubique praeponitur, sed in certis tantum formulis, ut שִׁבְעַת יָמִים (ein Tagsiebend) Gen. 8, 10. 12. 31, 23 et sexcenties, et שְׁבַע מֵאוֹת septingenti Gen. 5, 26. שִׁבְעָה שִׁבְעָה septeni (a) 7, 2. C. suff. שִׁבְעָתָם septem illi 2 Sam. 21, 9. *Septendecim* est שִׁבְעָה עָשָׂר m. et שְׁבַע עֶשְׂרֵה f. Gen. 37, 2. 1 Chr. 7, 11. Caeterum numerus septenarius Hebraeis 1) est numerus rotundus, isque minor (nostratibus decem) Gen. 29, 18. 41, 2 sqq. 1 Sam. 2, 5. Jes. 4, 1. Ruth 4, 15. Prov. 26, 25. Iob. 1, 2. 3. 2, 13. 2) numerus sanctus, ut apud Aegyptios, Arabes, Persas, v. Gen. 21, 28. Ex. 37, 23. Lev. 4, 6. 17 cet. Cf. quae ea de re disputarunt Fr. Gedicke, verm. Schriften pag. 32—60, v. Hammer, encyclopaedische Uebersicht d. Wissenschaften des Orients p. 322. — Forma שֶׁבַע etiam est a) adv. *septies* Ps. 119, 164. Prov. 24, 16. Lev. 26, 18. 21. b) n. pr. oppidi Simeonitarum Jos. 19, 2. c) n. pr. m. *α*) 1 Sam. 20, 1. *β*) 1 Chr. 5, 13. Contra שִׁבְעָה n. pr. putei Gen. 26, 33.

Dual. שִׁבְעָתַיִם *septuplum* Gen. 4, 15. 24. Ps. 12, 7. 2 Sam. 21, 9 Cheth.

Pl. שִׁבְעִים *septuaginta* (plerumque pro numero rotundo) Gen. 50, 3. Jes. 23, 15. Jer. 25. 11 cf. Cor, 9, 8. שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה septies et septuagies Gen. 4, 24.

Derivv. שֶׁבַע (שְׁבוּעָה), שָׁבוּעַ, שְׁבִיעִי, cf. nomm. pr. אֱלִישֶׁבַע, בַּת־שֶׁבַע.

שִׁבְעָנָה m. i. q. שִׁבְעָה *septem*, ἅπ. λεγόμ. Iob. 42, 13. De terminatione ־נָה v. Lgb. p. 612.

שָׁבַץ in Kal inusit., syr. *miscuit, plexit*, arab. شبص Conj. V. perplexa fuit (arbor). Cogn. שָׁבַם, שָׁבַשׁ.

Pi. contexuit Ex. 28, 39, spec. *fecit opus tessellatum* s. *reticulatum, scutulatum*, de quo texturae genere v. Braun. de vest. sacerd. p. 294 (ibique Maimonidem). Salmas. ad scriptt. hist. Aug. p. 507. 512.

Pu. inclusa (qs. intexta) *est* gemma auro. Ex. 28, 20.

Derivv. מִשְׁבְּצוֹת, תַּשְׁבֵּץ.

62 *

שָׁבָץ m. semel legitur 2 Sam. 1, 9 (cum art.) *vertigo*, *der Schwindel* (pr. confusio sensuum).

שְׁבַק chald. *reliquit* Dan. 4, 12. 20. 23. (Syr. id.). *Ithpe. relictus est* Dan. 2, 44.

Inde nomm. pr. hebr. יִשְׁבָּק, שׁוֹבֵק.

שָׁבַר fut. יִשְׁבֹּר 1) *fregit*, *confregit* (aram. et arab. תְּבַר, تبر id., cf. פָּרַר) Gen. 19, 9. Jer. 2, 20. 19, 10. Jes. 42, 3. Am. 1, 5, de navibus vento fractis Ez. 27, 26. Part. שָׁבוּר fractus i. e. cui membrum fractum est Levit. 22, 22. Complures loquendi formulas v. s. vv. קֶשֶׁת, מַטֶּה, זְרוֹעַ. — Praegn. Hos. 2, 20: וְקֶשֶׁת וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֶשְׁבּוֹר מִן־הָאָרֶץ *et arcum*, *gladium et arma bellica frangam* (et eiiciam) *ex terra*. Metaph. a) fregit sitim Ps. 104, 11, b) fregit animum alic. i. e. moerore affecit. Ps. 69, 21. 147, 3.

2) *dilaceravit* aliquem fera 1 Reg. 13, 26. 28. — 3) *pessumdedit*, *perdidit* Dan. 11, 26. Ez. 30, 21. V. Niph. no. 3 et שֶׁבֶר. — 4) *dimensus est*, *definivit* (a scindendo, cf. גָּזַר). Iob. 38, 10: וָאֶשְׁבֹּר עָלָיו חֻקִּי *quum ei* (mari) *terminum constituerem*.

5) denom. a שֶׁבֶר no 5. a) *annonam emit*, addito שֶׁבֶר Gen. 47, 14, בַּר 42, 3, et absol. 42, 5. Jes. 55, 1 (ubi ad vinum quoque et lac refertur). b) *annonam vendidit* Gen. 41, 56, cf. Hiph. no. 2.

Niph. pass. 1) *fractus est* Jes. 14, 29, de navibus, quae naufragium faciunt Ez. 27, 34. Jon. 1, 4; it. *fregit sibi* membra Jes. 8, 15. 28, 13. Metaph. de animo fracto i. e. afflicto, tristi Ps. 34, 19. Jes. 61, 1, poenitentià contrito Ps. 51, 19. Semel transitive poni videtur pro Kal: *fregit animum* alic. Ez. 6, 9. — 2) *dilaceratus est* Ps. 124, 7. De pecore laeso, vulnerato Ex. 22, 9. 13. Ez. 34, 4. 16. Zach. 11, 16: הַנִּשְׁבֶּרֶת *pecus vulneratum*. — 3) *confectus est* (exercitus ... 11, 22. 2 Chr. 14, 12, perdi... *est*, *interiit* (regnum, urbs ... lus) Jes. 8, 15. 24, 10. 28, ... 48, 4. Dan. 8, 25. 11, 4. 12 ...

Pi. שִׁבֵּר i. q. Kal, sed ... *penitus fregit*, *perfregit*, ... *git*, velut dentes alic. Ps. 3, ... tuas, aras 2 Reg. 18, 4. ... naves Ps. 48, 8.

Hiph. 1) *fecit*, *ut* ... *frangeret* i. e. aperiret (pu... scens). Jes. 66, 9: הַאֲנִי אַשְׁבִּיר וְלֹא אוֹלִיד *num* os uteri *aperiam* ... *parere faciam?* Cf. Hos. 13 ... Jes. 37, 3, et n. מַשְׁבֵּר. — ... nom. a שֶׁבֶר: *annonam* ... Gen. 42, 6. Am. 8, 5. 6. — ... *fractus est* (animus) Jer. ...

Derivv. שֶׁבֶר, שִׁבָּרוֹן, ... מַשְׁבֵּר.

שֶׁבֶר saepius שֵׁבֶר c. Ser. ... m. 1) *fractio*, *fractura*. ... Jes. 30, 13. 14, membri ... 19. 24, 20, metaph. de ... et vulneribus civitatis Ps. ... animi (i. e. aegritudine) ... 14. — 2) *fractio* i. e. ... tio (q. d. enucleatio) ... 7, 15. — 3) *interitus*, ... Thren. 2, 11. 3, 47, ... hominum Prov. 16, 18. Jes. ... עַד הַשְּׁבָרִים usque ad interitum ... 7, 5. — 4) *terror* ... fracto, v. חָתַת) pl. שְׁבָרִים ... Iob. 41, 17. — 5) *fr*... (quod in molà frangitur). ... Gen 42, 1 sq. Ex. 8, 5. ... nom. שֶׁבֶר no. 5, et Hiph. ...

שִׁבָּרוֹן m. 1) *fractio*. Ez. ... שִׁבְּרוֹן מָתְנַיִם *lumbi fracti* ... bissimo dolore, cf. Jes. 21, 3 ... 2, 11. — 2) *interitus* Jer. ...

שְׁבַשׁ chald. verbum in la... cogn. שָׁבַץ, שָׁבַס.

Pa. perplexuit, ...

Ithpa. pass. Dan. 5, 9.

שָׁבַת fut. יִשְׁבֹּת et יִשְׁבַּת Lev. 26, 4 1) *quievit, feriatus est.* (Arab. سبت IV. quietem cepit. Origo esse idetur in *sedendo*, *considendo*, et ognata sunt partim יָשַׁב, inf. שֶׁבֶת, artim שׁוּת et שָׁפַת). Dicitur de ominibus (opp. labori) Ex. 23, 2. 34, 21, de terra, quae non olitur Lev. 26, 34. 35, cf. 25, 2. q. בִּין quievit a labore Gen. 2, 2. 3. x. 31, 17. — Jes. 33, 8: שָׁבַת עֹבֵר אֹרַח *viator feriatur*, abstinet b itinere faciendo. 14, 4. Thren. , 14: *senes feriantur a porta* i. e. orum non adeunt. — 2) *cessait, desiit*, sq. מִן c. inf. (pr. detitit ab aliqua re facienda) Iob. 32, . Jer. 31, 36. Hos. 7, 4, absol. *sse desiit, finem habuit* Gen. 8, 2. Jes. 2[illegible]8. Thren. 5, 15. —) *sabbatum celebravit*, sq. שַׁבָּת ev. 23, 32.

Niph. i. q. Kal no. 2. pr. pass. liph. *finem habuit* Jes. 17, 3. Ez. , 6. 30, 18. 33, 28.

Hiph. 1) *quiescere fecit* sq. מִן *ab* opere Ex. 5, 5, vel *quiescere ecit* opus i. e. *intermisit* 2 Chr. 6, 5, quiescere fecit hostem i. e. *ompescuit*, pacavit Ps. 8, 3. — . *cessare fecit* a aliquem sq. מִן nte inf. Ez. 34, 10, sq. לְבִלְתִּי os. 22, 25; b) aliquid, i. e. *finem mposuit* v. c. bello Ps. 46, 10, ontentioni Prov. 18, 18, exsultaioni Jes. 16, 10. Sq. לְ Jer. 48, 5. Am. 8, 4 Ruth 4, 14: אֲשֶׁר הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל *qui non deesse tibi indicem passus est.* Levit. 2, 13. — 3) *amovit, abstulit*, sq. מִן b, ex aliq., i. q. הֵסִיר. Ex. 12, 15. ev. 26, 6. Ez. 34, 25. 23, 27. 48. 0, 13. Jes. 30, 11. Jer. 7, 35. s. 119, 119.

Derivv. שֶׁבֶת no. I, שַׁבָּת, שַׁבָּתוֹן, מִשְׁבָּת, שַׁבֶּתֶת.

שֶׁבֶת c. Suff. שִׁבְתּוֹ (a rad. שָׁבַת) *cessatio* Prov. 20, 3 (cf. 18, 18. 22, 10), inde *ignavia*, *desidia* Jes. 30, 7. — 2) *interpellatio operis* Ex. 21, 19.

II. **שֶׁבֶת** f. inf. a rad. יָשַׁב habitavit, q. v.

שַׁבָּת st. cstr. שַׁבַּת, cum Suff. שַׁבַּתּוֹ, pl. שַׁבָּתוֹת, st. constr. שַׁבְּתוֹת, utriusque sexus (Ex. 31, 14 coll. Levit. 25, 4) 1) *sabbatum*, septimus hebdomadis dies. Ex. 16, 25: שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה *hodie sabbatum est Jehovae.* שַׁבַּת שַׁבָּת quovis sabbato 1 Chr. 9, 32. שַׁבַּת שָׁנִים annus sabbati, septimus quivis annus, quo agri non colebantur Lev. 25, 4 sqq. — 2) fort. *hebdomas*, ut syr. et graec. [Matth. 28, 1] Lev. 23, 15, cf. Deut. 16, 9.

שַׁבָּתוֹן m. id., sed intensive *sabbatum magnum, solenne* Ex. 16, 23. Lev. 23, 24, max. hoc nexu: שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן Ex. 31, 15. 35, 2. Levit. 16, 31.

שַׁבְּתַי (sabbato natus, cf. Paschalis i. e. paschate natus, Numenius) n. pr. m. Esr. 10, 15. Neh. 8, 7. 11, 16.

שָׁגָא i. q. שָׂגָה, unde שְׂגִיאָה, et

שָׁגֵא (errans) n. pr. m. 1 Chron. 11, 34.

שָׁגַג i. q. שָׁגָה et שׁוּג 1) *erravit*, deinde 2) *deliquit* per errorem et imprudentiam, *culpam commisit* Ps. 119, 67. Num. 15, 28. שָׁגַג שְׁגָגָה Levit. 5, 18. Eo pertinet etiam Gen. 6, 3: בְּשַׁגָּם *propter delictum* s. delicta *eorum*, ubi שַׁג est inf. formae שַׁךְ Jer. 5, 26. — שֹׁגֵג וּמַשְׁגֶּה Iob. 12, 16 *errans* (seductus) *et seducens*, locutio proverbialis omnis generis homines designans, cf. similes locutiones Mal. 2, 13. Deut. 32, 36. Inde

שְׁגָגָה f. *erratum, delictum* imprudenter commissum Eccles. 5, 5. חָטָא בִשְׁגָגָה Lev. 4, 2. 27. Num. 15, 27.

I. שָׁגָה (cf. שָׁגַג) 1) *erravit, oberravit* Ez. 34, 6. (Syr. ܫܓܐ id.). Sq. מִן *aberravit* a via et metaph. a praeceptis divinis Prov. 19, 27. Ps. 119, 21. 118. — 2) *titubavit*, ex vino (cf. תָּעָה) Jes. 28, 7. Prov. 20, 1, de homine amore inebriato Prov. 5, 20: *cur titubas, mi fili in alienigena*, i. e. inebriatus amore eius. V. 14. — 3) *deliquit, peccavit*, idque per imprudentiam 1 Sam. 26, 21.

Hiph. errare fecit (coecum in via) Deut. 27, 18. Metaph. *aberrare fecit* (a praeceptis divinis), sq. מִן Ps. 119, 10, *seduxit* Iob. 12, 16.

Deriv. מִשְׁגֶּה, cf. etiam מְשׁוּגָה, שְׁגִיאָה.

II. שָׂגָה, fort. i. q. שָׂגָא, שָׂגָה *magnus fuit*, litteris שׂ et שׁ permutatis, cf. שָׂאַר et שָׁאַר. Inde *Pi.* (inusit.) magnificavit, extulit laudibus, i. q. syr. ܫܒܚ praedicavit, laudavit, ܬܫܒܘܚܬܐ hymnus, et n. Pielicum שִׁגָּיוֹן hymnus, q. v.

שָׁגַח in Kal inusit. *vidit, spectavit* i. q. שָׂכָה, שָׁעָה; de cognatione verborum לה (q. v.) et לח v. ad קָלַח pag. 892.

Hiph. spectavit sq. אֶל aliquid Jes. 14, 16, sq. מִן ex aliquo loco Ps. 33, 14, sed Cant. 2, 9 מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת est: introspicit per fenestras (a fenestris). (Chald. metaph. providit, הַשְׁגָּחָה providentia).

שְׁגִיאָה f. *peccatum per imprudentiam* et errorem *commissum* Ps. 19, 13, a rad. שָׂגָא i. q. שָׁגָה.

שִׁגָּיוֹן m. Ps. 7, 1, et pl. שִׁגְיֹנוֹת Hab. 3, 1 *hymnus* i. q. תְּהִלָּה. De etymo v. שָׂגָה no. II.

שָׁגַל *concubuit* cum muliere, *compressit* eam, sq. acc. Deut. 28, 30. (Arab. سجل pr. est aquam effudit, hausit aquam per situlas, [illegible] rem veneream translatum est, v. [illegible] diss. Lugdd. p. 168).

Niph. compressa est [illegible] Jes. 13, 16. Zach. 14, 2.

Pu. id. Jer. 3, 2. Masoretae pro hoc verbo, utpote obscoeno, ubique substituunt Keri שָׁכַב [illegible]

שֵׁגָל f. *uxor regia, regina* Ps. [illegible] 10. Neh. 2, 6.

שֵׁגָל chald. f. id. plur. de [illegible] regis Dan. 5, 2. 3. 23, [illegible] distinguuntur לְחֵנָן pellices.

שָׁגַע in Kal inusit., arab. [illegible] strenuus, fortis fuit, [illegible] nuus, fortis, it. furibundus [illegible] camelis) Kam. O[illegible] esse [illegible] in quovis impetu concitatior.

Pu. part. מְשֻׁגָּע 1) *furore* [illegible] *actus* (Begeisterter), in malam [illegible] tem *fanaticus* (Schwärmer [illegible] falsis prophetis Jer. 29, 26. [illegible] 9, 7, contemtim etiam de [illegible] 2 Reg. 9, 11. — 2) *vesanus* 1 S[illegible] 21, 16. Deut. 28, 34.

Hithp. insanivit 1 Sam. 21, [illegible] 16. Inde

שִׁגָּעוֹן m. *insania, furor* Deut. [illegible] 28. 2 Reg. 9, 20.

שָׁגַר rad. inusit. Chald. *Pa.* [illegible] *proiecit.* Hinc

שֶׁגֶר m. Ex. 13, 12 cstr. [illegible] 7, 13. 28, 4 *fetus*, qui partu [illegible] (qs. proiicitur, v. נֵפֶל no. 1. [illegible]

שַׁד Thren. 4, 3, dual. [illegible] שָׁדַיִם m. (Hos. 9, 14. Cant. [illegible] *mamma*, et hominum Cant. [illegible] 8, 1, et animalium Gen. 49, 25 [illegible] שׁוּד. (Aram. תַּד ܬܕܝܐ, arab. [illegible] gr. τίτθη, τιτθή id. [illegible] שָׂדֶה).

שַׁד tantum in plur. [illegible] pr. domini (cf. [illegible]) [illegible]

17. Ps. 106, 27, a rad. שוד dominari, unde سَادَ, سَيِّدٌ dominus, syr. ܫܐܕܐ daemon. LXX. Vulg. δαιμόνια, daemonia, quandoquidem Iudaei idola daemones esse putabant, qui ab hominibus se coli paterentur.

שַׁד i. q. שַׁד m. *mamma* Iob. 24, 9. Jes. 60, 16, fort. a rad. שָׂדָה q. v.

שֹׁד, semel plene שׁוֹד Iob. 5, 21 (a rad. שָׁדַד) 1) *violentia, oppressio* tenuium, act. Prov. 21, 7. 24, 2, pass. Ps. 12, 6: שֹׁד עֲנִיִּים *oppressio miserorum.* Meton. *opes per vim partae* Am. 3, 10. — 2) *vastatio, exitium.* Iob. 5, 22. Jes. 51, 19. 59, 7. Jer. 48, 3. Hab. 2, 17: שֹׁד בְּהֵמוֹת *vastatio ferarum.* Spec. *tempestas devastans.* Jes. 13, 6: כְּשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא *instar tempestatis* (subito) *venit ab Omnipotente.* Imprecantis est Hos. 7, 13: שֹׁד לָהֶם *exitium* ingruat *illis!*

שָׁדַד (cogn. שׁוּד) 1) *validus fuit, vi polluit*, gewaltig seyn (arab. شديد validus, vehemens, durus), unde hebr. שָׂדָה, שַׁדַּי; sed in verbo tantum in malam partem: 2) *violenter egit* (gewaltthätig seyn, handeln) c. aliquo, *confecit, perdidit* eum Ps. 17, 9. Prov. 11, 3. Jes. 33, 1, v. c. populum Jer. 5, 6. 47, 4. 48, 1. 49, 28, max. invasione hostili Jes. 15, 1. 33, 1. Part. שֹׁדְדֵי לַיְלָה praedones nocturni Obad. 5. Part. pass. שָׁדוּד *confectus, trucidatus* Iud. 5, 27. (Arab. شدّ ligavit, firmavit, corroboravit, it. incurrit in hostem. V. corroboratus fuit, invaluit). — 3) *vastavit*, velut terram, urbes Ps. 137, 8. Jer. 25, 36. 48, 8. 18. 51, 55. 56. — Flectitur formis modo integris, modo contractis, ut praet. שָׁדְדוּ, c. Suff. שַׁדּוּנִי, fut. יְשָׁדְדֵם Jes. 1, 6 et יְשָׁדֵּם Prov. 11, 3.

Niph. vastatus est Mich. 2, 4.

Pi. i. q. Kal no. 2. Prov. 19, 26. 24, 15. — *Pu.* שֻׁדַּד et שֻׁדַּד (Nah. 3, 7) *vastatus fuit* Jes. 15, 1. 23, 1. Jer. 4, 13.

Po. i. q. Pi. Hos. 10, 2.

Hoph. הוּשַׁד pass. Kal no. 2 Jes. 33, 1. Hos. 10, 14.

Derivv. שֹׁד no. II, שִׁדָּה, שַׁדַּי, et n. pr. אַשְׁדּוֹד.

שָׁדָה rad. inusit. Chald. שְׁדָא eiaculatus est, effudit, arab. شدا et ثدا irrigavit, unde ducunt שַׁד et שֹׁד no. I *mamma.* Adde שְׁדֵיאוּר.

שִׁדָּה f. pr. *domina*, inde *uxor*, fem. nominis שַׁד dominus, sed more verborum ע״ע inflexum, quandoquidem etiam in verbo שָׁדַד inest notio *roboris* et *dominationis*, v. h. v. no. 1 et subst. שַׁדַּי. Congruit arab. سَيِّدَةٌ domina, coll. rad. سَادَ Conj. V. nupsit; neque audiendi sunt, qui ad coniugium Orientalium dominae appellationem minus aptam esse putaverunt, namque etiam Arabes uxorem بَعْلَةٌ appellant i. e. dominam. Semel legitur Eccl. 2, 8: *comparavi mihi ...... et delicias* (תַּעֲנוּגֹת) *hominum* שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת *uxorem et uxores.* Singularis h. l. ad reginam, pluralis ad uxores regias et pellices referendus est. Talmudicis שִׁדָּה, שִׁידָּה notat sellam mulieris (camelo impositam), *pilentum*, ut vicissim apud nos *Frauenzimmer* (pr. gynaeceum) de muliere usurpatur, et apud poëtas arab. *pilenta* sunt mulieres (Hamâsa ed. Schultens. pag. 332). Reliquae interpretum coniecturae et hallucinationes (LXX. Syr. pocillatores et pocillatrices. Targ. thermae et balnea. Vulg. scyphi et urcei) nullum, aut in etymo, aut in oratione contexta, habent praesidium. Reliquis fere praestat Aben Esrae sententia, qui *mulierem*

a mamma (שַׁד) dictam suspicatur, cf. רַחַם.

שַׁדַּי m. *potentissimus*, *Omnipotens*, epith. Jehovae, modo praemisso אֵל Gen. 17, 1. 28, 3. Ex 6, 3, modo simpl. Iob. 5, 17. 6, 4. 8, 3. 13 et saepe in hoc libro, Gen. 49, 25. Ruth 1, 20. 21 cet. Est autem pl. excellentiae a sing. שַׁד potens (cf. arab. شديد potens, validus, rad. שָׁדַד no. 1) cum terminatione pl. (Lgb. p. 523), quam in dubium quidem vocarunt Verbruggius (de nominum hebraeorum pl. numero ed. 2. Erlang. 1752) et Ewaldus (gr. hebr. p. 298. 423), sed vereor ut recte. LXX. saepe *παντοκράτωρ*. Vulg. in Pentat. *Omnipotens*.

שְׁדֵיאוּר (eiaculatio ignis) n. pr. m. Num. 1, 5. 2, 10.

שַׁדִּין Iob. 19, 29 non pro vocabulo simplici habendum est, sed pro comp. ex שׁ praefixo et דִּין: *quod iudicium* (est). Keri שַׁדּוּן id.

שָׁדַם rad. inusit. dubiae significationis, unde

שְׁדֵמָה f. I) Jes. 37, 27 i. q. שְׁדֵפָה 2 Reg. 19, 26, litteris מ et פ permutatis, v. sub litt. ב.

II) pl. שְׁדֵמוֹת cstr. שַׁדְמוֹת *arva* Jer. 31, 40. 2 Reg. 23, 4 eaque vel frugibus consita Hab. 3, 17, vel vitibus, *vineae* Deut. 32, 32. Bis Jes. 16, 8. Hab. 3, 17 copulatur c. verbo sing. Caeterum haec significatio, quanquam in linguis cognatis nullum eius vestigium exstat, et locorum contextu et vett. Versionum auctoritate satis firmata est. Male passim *vites* reddunt.

שָׁדַף *adussit* (eurus segetes) Gen. 41, 23. 27. (Chald. שְׁדַף combussit. Arab. أسدف niger, سدف Conj. IV. caligavit. Inde

שְׁדֵפָה f. 2 Reg. 19, 26, et

שִׁדָּפוֹן m. *uredo* frumenti, quae euro efficitur (Gen. 41, 6 sq.) 1 Reg. 8, 37. Am. 4, 9. Deut. 28, 22.

שְׁדַר chald. *Ithpa.* *molitus est*, *studuit* aliquid facere, sq. לְ Dan. 6, 15. Alibi in lingua chald. et rabbin. scribitur שְׁדַל (r litterà emollità).

שַׁדְרַךְ n. pr. chald. Chananiae, Danielis socio, in aula Babylonica datum (sec. Lorsbachium شذرك regis parvus amicus, sec. Bohlenium شادراه laetus in via; atque hoc praestat) Dan. 1, 7. 2, 49. 3, 12.

שָׁהַם rad. inusit., arab. سهم palluit, سَهْمٌ sagitta.

שֹׁהַם m. 1) gemmae species, sec. plerosque *Sardonyx* vel *onyx*, dictus a similitudine unguis humani. Gen. 2, 12. Ex. 28, 9. 20. 35, 9. 27. Iob. 28, 16. Ez. 28, 13. Vide Braunium de vestitu sacerd. hebr. 2, 18. J. D. Michaëli (Supplemm. p. 2289) est onyx lineis subalbis coll. arab. مُسَهَّمٌ striata vestis. — 2) n. pr. m. 1 Chr. 24, 27.

שַׁו Iob. 15, 31 Cheth. i. q. שָׁוְא.

שׁוֹא 1) i. q. שָׁאָה *strepere*, *fragorem edere*, it. *vastari*, *perdi*, unde שׁוֹא, שׁוֹאָה, מְשׁוֹאָה, מַשֻּׁאוֹת.

2) i. q. arab. ساء med. Vav. *malum esse*. (Utrumque hunc significatum copulatum habes etiam in verbis רָעַע, רָשַׁע q. v.) Inde שָׁוְא.

שׁוֹא m. pl. *interitus*, *pernicies* Ps. 35, 17. Rad. שׁוֹא no. 1. V. fem. שׁוֹאָה.

שָׁוְא m. (*sohav'*, subst. formae pr. segolatae, sed neglecto tamen Segol furtivo, ut in קָשְׁם, a rad. שׁוֹא

no. 2, arab. سَوْءٌ, سُوءٌ) 1) *malum* a) quod patratur, *scelus, nequitia*. מְתֵי שָׁוְא scelerati Iob. 11, 11. Jes. 5, 18: חַבְלֵי הַשָּׁוְא *funes nequitiae*. b) quod aliquis patitur, *calamitas, pernicies* Iob. 7, 3. Jes. 30, 28: נָפַת שָׁוְא *vannus perniciosi*. Utramque significationem (a. b) habes in his Iob. 15, 31: *ne confidat malo* (sceleri), *fallitur, nam malum* (calamitas) *eius praemium erit*.

2) spec. *falsum, mendacium* (ut contra צֶדֶק etiam *verum* notat) Ps. 12, 3. 41, 7. Iob. 31, 5. שֵׁמַע שָׁוְא rumor falsus Ex. 23, 1. עֵד שָׁוְא falsum testimonium Deut. 5, 17. Ex. 20, 7: לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם יְהוָה לַשָּׁוְא *ne eloquere nomen Jehovae ad mendacium*, ne peiera, cf. Ps. 24, 4. Jes. 1, 13: מִנְחַת שָׁוְא *sacrificium mendax* h. e. ab homine hypocrita sine pio animi sensu oblatum. Inde

3) *inutile, vanum, inane* (de re quae spem in ea positam fallit) Iob. 15, 31. הַבְלֵי שָׁוְא idola vana, Ps. 31, 7. Mal. 3, 14: שָׁוְא עֲבֹד אֱלֹהִים *vanum s. inutile est, Deum colere*. Hinc לַשָּׁוְא *frustra* Jer. 2, 30. 4, 30. 6, 29.

שָׁוְא n. pr. v. שְׁוָיָה.

שׁוֹאָה f. (a rad. שׁוֹא no. 1) 1) *procella, tempestas*, a strepitu et fragore dicta. Prov. 1, 27. (Cheth. שַׁאֲוָה). Ez. 38, 9. — 2) *vastatio*, plerumque per paronom. copulatum cum syn. מְשׁוֹאָה Zeph. 1, 15. Hinc *regiones vastatae, rudera* Iob. 30, 3. 14. 38, 27. — 3) *interitus*, max. subitaneus, *pernicies*. Ps. 63, 10: לְשׁוֹאָה יְבַקְשׁוּ נַפְשִׁי *vitae meae insidiantur, ut eam perdant*. Jes. 10, 3. 47, 11. Ps. 35, 8.

שׁוּב inf. absol. שׁוֹב fut. יָשׁוּב, apoc. et convers. יָשֹׁב, וַיָּשָׁב.

1) *redire, reverti*. (Syr. et chald. ܬܳܒ, תּוּב id. Arab. تاب metaph. convertit se peccator). Constr. absol. Iud. 14, 8. 19, 7. 2 Sam. 6, 20, sq. מִן ex (ab) aliquo loco Ruth 1, 22, sq. מֵאַחֲרֵי ab aliquo (quem sequebar vel persequebar Ruth 1, 16. 2 Sam. 2, 26. 30); sq. אֶל ad aliquem Gen. 8, 12. 22, 19. 37, 30 vel ad locum 37, 29, quanquam de loco crebrius est לְ Gen. 18, 33. 32, 1. 33, 16. Num. 24, 25, it. sq. acc. loci, vel addito ה־ Gen. 50, 14. Ex. 4, 20, vel nudo Jes. 52, 8: בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן *ubi Jehova Zionem redit* (al. ubi Jehova reducit Zionem). עֹבֵר וָשָׁב progrediens et rediens i. e. ultro citroque commeans Ez. 35, 7. Zach. 7, 14. 9, 8.

Sq. alio verbo *rediit et fecit* vel *rediit ad* (aliquid) *faciendum* idem est quod *iterum fecit*. Ponitur tale verbum a) sq. tempore finito praemisso ו. 2 Reg. 1, 11. 13: וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח *et iterum misit*. 20, 5. Gen. 26, 18. Diversa ratio est loci Hos. 2, 11: אָשׁוּב וְלָקַחְתִּי *redibo et adimam* (quae dederam, denuo adimam). b) omissa copula Gen. 30, 31: אָשׁוּבָה אֶרְעֶה *denuo pascam*. c) sq. gerundio Iob. 7, 7.

Translate dicitur a) *se convertere* ad aliquem vel aliquid, v. c. ad Jehovam sq. אֶל et לְ 1 Reg. 8, 33. Ps. 22, 28, sq. עַל 2 Chron. 30, 9, עַד Jes. 19, 22. Joël 2, 12. Am. 4, 6 sq., בְּ Hos. 12, 7. Absol. *se convertere* Jerem. 3, 12. 14. 22. 2 Chron. 6, 24. Jes. 1, 27: שָׁבֶיהָ *cives eius* (Sionis) *conversi*. שְׁאָר יָשׁוּב pars residua se convertet. Jes. 10, 21. b) sq. מִן *desistere, recedere* ab aliqua re, velut a via mala 1 Reg. 13, 23. Zach. 1, 4, a peccato, malo Ez. 3, 19. 14, 6. 33, 14. Iob. 36, 10, ab ira Ex. 32, 12, a iustitia Ez. 18, 24. c) sq. מֵעַל et מֵאַחֲרֵי *se avertere* ab aliquo, max. a Jehova Jos. 22, 16. 23. 29. 1 Sam. 15, 11 (simpl. Jos. 23, 12), מֵעַל הַגִּלּוּלִים ab idolorum cultu Ez. 14, 6. d) *redire* in possessionem rei i. e. recuperari eam, sq. אֶל Ez. 7, 13. Lev. 25, 10, לְ Jes. 23, 17. e) in

universum, se convertere aliquo, ubi antea non fueris Ps. 78, 10.

2) Saepe tribuitur rebus inanimatis et latine redditur: a) *reddi* (pristino domino), sq. לְ Lev. 27, 24. Deut. 28, 31. 1 Sam. 7, 14. 1 Reg. 12, 26. b) *restitui, instaurari* Hos. 14, 8, de urbibus Ez. 35, 9 Keri, 1 Sam. 7, 14, cf. Ez. 16, 55, de membro aegro 1 Reg. 13, 6. 2 Reg. 5, 10. 14. Ex. 4, 7 et c) in malam partem: שׁוּב אֶל עָפָר denuo mutari in terram Gen. 3, 29. Eccl. 3, 10 coll. Jes. 29, 17. d) *irritum fieri* (de mandato, vaticinio, oppos. בּוֹא). Jes. 45, 23. 55, 11. Ez. 7, 13. e) *Ira redire* dicitur, ubi sedatur Gen. 27, 44. Jes. 5, 25, sq. מִן ubi desistit ab aliquo Gen. 27, 45. 2 Par. 12, 12.

3) causat. i. q. Hiph. a) *reducere, restituere* Num. 10, 36. Ps. 85, 5, impr. in locutione: שׁוּב שְׁבוּת reducere captivos, v. שְׁבוּת. b) *instaurare* Nah. 2, 3. Passim in Chethibh est שׁוּב causative accipiendum, ubi Masorethae (sine necessitate) substituerunt Hiphil, Iob. 39, 12. Ps. 54, 7. Prov. 12, 14. Jer. 33, 26. 49, 39. Joël 4, 1.

Pil. שׁוֹבֵב causat. Kal, vario modo 1) *reduxit* Jer. 50, 19, metaph. ad Deum *convertit* Jes. 49, 5. V. Kal no. 1, a. — 2) *restituit* Jes. 58, 12, sq. לְ Ps. 60, 3, addito נַפְשׁ *recreavit* Ps. 23, 3, cf. הֵשִׁיב. — 3) *avertit* Mich. 2, 4, metaph. aliquem (a Jehova) Jes. 47, 10. — *Pul.* שׁוֹבַב part. מְשׁוֹבֶבֶת *reducta* i. e. elapsa, erepta (e potestate hostium) Ez. 38, 8.

Hiph. הֵשִׁיב fut. יָשִׁיב, apoc. יָשֵׁב, convers. וַיָּשֶׁב 1) *redire fecit*, inde *reduxit*, velut captivos Jerem. 32, 44. 33, 11. 49, 6. 39, *retraxit* (manum) Ps. 74, 11. Thren. 2, 3, it. *repulit* Jes. 28, 6: מְשִׁיבֵי מִלְחָמָה *qui repellunt bellum* i. e. hostes. 36, 9. 14, 27: מִי יְשִׁיבֶנּוּ *quis repellet* i. e. impediet *eum?* Iob. 9, 12. 11, 10. 23, 13. Jes. 43, 13. Spec. a) הֵשִׁיב פְּנֵי פ' *repulit faciem* alic. h. e. ianua prohibuit, a foribus repulit, repulsam dedit petenti (opp. נָשָׂא פָנִים) 1 Reg. 2, 16. 17. 20. 2 Chr. 6, 42. b) הֵשִׁיב נֶפֶשׁ *vitam* alic. *reduxit* h. e. eum recreavit, refecit Ruth 4, 15. Thren. 1, 11. 16. 19, quandoquidem fatigati vita quasi evanuit, recreati restituitur. 1 Sam. 30, 12. Iud. 15, 19. Trop. Ps. 19, 8. Sed הֵשִׁיב רוּחוֹ est: spiritum duxit Iob. 9, 18. c) הֵשִׁיב חֵמָה, אַף reduxit i. e. sedavit iram Iob. 9, 13. Ps. 78, 38. 106, 23 (sq. מִן ab al., Prov. 24, 18). הֵשִׁיב חֲמַת יְהוָֹה מִן iram Jehovae repulit i. e. avertit ab al. Num. 25, 11. Esr. 10, 14. Sed Jes. 66, 15 dicitur de ira, quae sedatur, quia tota effusa est.

2) *reddidit* alicui aliquid (v. Kal no. 2, a), sq. acc. rei et dat. pers. Ex. 22, 25. Deut. 22, 2, velut surreptum Levit. 5, 23. Num. 5, 7. Inde a) *retribuit, remuneratus est* Prov. 17, 13, sq. dat. pers. Ps. 18, 21. 116, 12, עַל pers. Ps. 94, 23, sq. acc. rei et dat. pers. Gen. 50, 15. b) הֵשִׁיב דָּבָר verbum reddidit, *respondit*, sq. acc. pers. (ut עָנָה) 1 Reg. 12, 6. 9. 16; it. *responsum retulit* nuntius (Antwort zurückbringen) Num. 22, 8. 13, 26. 2 Sam. 24, 13. Respondendi sensu dicitur etiam הֵ' אֲמָרִים Prov. 22, 21, הֵ' מִלִּין Iob. 35, 4, simpl. הֵשִׁיב 2 Chron. 10, 16. Iob. 33, 5. 20, 2: שְׂעִפַּי יְשִׁיבוּנִי *cogitationes meae mihi respondent* i. e. suggerunt, quod respondeam.

3) *restituit, restauravit* Ps. 80, 4. 8. 20. Jes. 1, 26. Dan. 9, 25. Cf. Kal no. 2, b.

4) *revocavit, irritum fecit*, ut edictum Esth. 8, 5. 8, decretum Am. 1, 3: *propter multa Damasci scelera* לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ *non revocabo ea quae decrevi* (cf. V. 4. 5 et Num. 23, 20), benedictionem Num. 23, 20.

5) *retulit* passim idem valet quod

iterum iterumque attulit, obtulit, velut tributum 2 Reg. 3, 4. 17, 3. 2 Chr. 27, 5. Ps. 72, 10, sacrificium Num. 18, 9. Ita lat. sacra referre Virg. Georg. I, 339. Aen. 5, 598. 603.

6) sq. מִן et מֵעַל redire fecit est i. q. *avertit* ab aliqua re, v. c. הֵ׳ פָּנָיו מֵעַל גִּלּוּלִים avertit faciem ab idolis Ez. 14, 6; et omisso פָּנִים ibid. et 18, 30. 32.

7) sq. אֶל, עַל *convertit* aliquo, ut a) הֵשִׁיב יָדוֹ עַל convertit manum suam contra al. Jes. 1, 25. Am. 1, 8. Ps. 81, 15, sq. בְּ id. 2 Sam. 8, 3. b) הֵשִׁיב פָּנָיו לְ convertit faciem ad al. Dan. 11, 18. 19. c) הֵשִׁיב אֶל־לֵב retulit (al.) ad animum Deut. 4, 39. 30, 1, עַל לֵב Jes. 46, 8, inde *resipuit* 1 Reg. 8, 47.

Hoph. הוּשַׁב 1) *reductus est* Ex. 10, 8. — 2) *redditus est* Gen. 42, 28. 43, 12. Num. 5, 8.

Derivv. שׁוּבָה, שׁוֹבֵב, שׁוֹבָב, תְּשׁוּבָה, מְשׁוּבָה, שִׁיבָה, et nomm. pr. יוֹשַׁב חֶסֶד, יָשָׁבְעָם, יָשׁוּב, מְשׁוֹבָב.

שׁוּבָאֵל v. שְׁבוּאֵל.

שׁוֹבָב m. 1) adj. *qui defecit, rebellis* Jer. 3, 14. 22. Jes. 57, 17. — 2) n. pr. m. a) filii Davidis 2 Sam. 5, 14. 1 Chr. 3, 5. 14, 4. b) 1 Chr. 2, 18.

שׁוֹבֵב m. *defector, rebellis* Jer. 31, 22. 49, 4.

שׁוּבָה f. *reditus,* metaph. *conversio* Jes. 30, 15.

שׁוֹבָךְ (a rad. שָׁבַךְ) n. pr. ducis Hadadeseri, regis Zobae 2 Sam. 10, 16. 18, pro quo 1 Chr. 19, 16. 18 שׁוֹפַךְ.

שׁוֹבָל (fort. fluxus, vel: propago, v. שָׁבַל) n. pr. 1) filii Seïri Gen. 36, 20. 23. 29. — 2) m. 1 Chr. 2, 50. 4, 1.

שׁוֹבֵק (relinquens) n. pr. m. Neh. 10, 25.

שׁוּג i. q. שׂוּג et שָׁגָה, unde מְשׁוּגָה.

שׁוֹד v. שֹׁד vastatio.

שׁוּד pr. i. q. שָׁדַד validus fuit, vi polluit, inde 1) *violenter egit, vastavit.* Fut. יָשׁוּד Ps. 91, 6.

2) i. q. arab. ساد *dominatus est.* Inde שֵׁד dominus.

I. שָׁוָה 1) pr. *aequus, planus fuit.* V. Pi. — Inde 2) *par fuit* (pretio), *aequavit* aliquid sq. בְּ Prov. 3, 15. 8, 11, it. *par fuit* alicui rei. Esth. 7, 4: אֵין הַצָּר שֹׁוֶה בְּנֵזֶק הַמֶּלֶךְ *hostis non par est damno regis* sc. compensando. Esth. 5, 13: כָּל־זֶה אֵינֶנּוּ שֹׁוֶה לִי *haec omnia mihi non sufficiunt.* Impers. שָׁוָה לִי aequatum i. e. satisfactum est mihi Iob. 33, 27. — 3) *aptus, conveniens fuit* alicui, sq. לְ Esth. 3, 8. — 4) *similis fuit* sq. לְ Prov. 26, 4. Jes. 40, 25.

Pi. 1) *complanavit,* v. c. agrum Jes. 28, 25, metaph. animum i. e. animum composuit, sedavit Ps. 131, 2, et ellipt. Jes. 38, 13: שִׁוִּיתִי עַד בֹּקֶר *compescebam* (animum meum) *usque ad mane.* Vulg. et Hieron. *sperabam usque ad mane.* (Hac ratione posita כָּאֲרִי ad sequens membrum refertur. Sed alii ex signif. no. 2: *assimilavi* (me) *leoni* sc. rugienti. Targ. rugiebam, ut leo).

2) *posuit, fecit* i. q. שׂוּם, שִׁית, ut saepe in Targg. Ps. 16, 8. 119, 30. שִׁוָּה פְּרִי fructum protrusit (Frucht ansetzen) Hos. 10, 1. Sq. עַל (honorem, auxilium) praestitit alicui Ps. 21, 6. 89, 20. Sq. acc. et כְּ reddidit aliquem similem alic. rei Ps. 18, 34.

Hiph. *composuit, comparavit* Thren. 2, 13.

Derivv. יָשׁוּ, יִשְׁוָה, שָׁוֶה.

II. שְׁוָה chald. *Ithp.* *timuit.* Ad

hanc rad. duo pertinere videntur in V. T. exempla; alterum in

Pi. Iob. 30, 22 Cheth.: תְּמוֹגְגֵנִי חשוה (lege תְּשֻׁוָּה) *me pavescere facis* et *terres me* (Keri תּוּשִׁיָּה); alterum in

Nithp. (quam coniugationem Rabbini frequentant, v. Lgb. pag. 249). Prov. 27, 15: *stillicidium tempore pluviae* וְאֵשֶׁת מִדְוָנִים נִשְׁתָּוָה *et mulier rixosa metuenda sunt.* Alii coll. שָׁוָה no. I, 4 נִשְׁתָּוָה reddunt: *sibi similia sunt*, Vulg. *comparantur.* Gr. Venet. ἰσοῦται, sed nunquam in Proverbiis res comparandae tam frigido comparandi vocabulo inter se iunguntur. — Targ. uxor litigiosa, *quae rixatur,* quod defendi possit coll. סְתָו hiems, et gr. χειμασθῆναι ἀπειλαῖς, κεχειμᾶνται φρένες, pr. igitur: hiemalis, procellosa. Sed illud praefero.

שְׁוָה sive **שְׁוָא** chald. i. q. hebr.

Pa. i. q. hebr. no. 2. *posuit, fecit*, sq. עִם par s. simile fecit alicui rei (v. עִם no. 1, f) Dan. 5, 21.

Ithpa. factus, redditus est Dan. 3, 29.

שָׁוֵה (planities) n. pr. vallis, ad septentrionem Hierosolymorum, quae etiam *vallis regia* appellabatur Gen. 14, 17. 2 Sam. 18, 18. Sed שָׁוֵה קִרְיָתַיִם Gen. 14, 5 est planities prope urbem Kirjathaim (in agro Rubenitarum), v. קִרְיָה litt. g.

שׁוּחַ 1) *desidere, subsidere* (arab. ساخ med. Vav immersus est in lutum cf. שָׁחַח, שָׁחָה). Prov. 2, 18: שָׁחָה אֶל־מָוֶת בֵּיתָהּ *subsidit in orcum domus eius* (mulieris libidinosae). Ita Vulg. Quum vero בַּיִת alibi constanter masc. sit, Aben Esra שָׁחָה ad ipsam mulierem refert: *subsidit ad mortem* (i. e. orcum), *domum eius* futuram.

2) Metaph. *deprimi*, de animo. Ps. 44, 26: שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ *depressus ad pulverem est animus noster.* Thren. 3, 20 Keri.

Hiph. i. q. Kal no. 2. Thren. 3, 20 Cheth.

Derivv. שׁוּחָה, שִׁיחָה, שׁחָה no. II, et nomm. pr. שׁוּחַ, שׁוּחָה, יְשׁוֹחָיָה.

שׁוּחַ (fovea) n. pr. filii Abrahami et Keturae; gentisque arabicae ab eo oriundae Gen. 25, 2, unde patron. et gent. שׁוּחִי Suchita Iob. 2, 11. 8, 1. 25, 1. *Suchitarum* autem provinciam eandem fuisse suspicor, atque Σακκαίαν Ptolemaei V, 15 ab oriente Batanaeae.

שׁוּחָה f. 1) *fovea* Jer. 2, 6. 18, 20. Prov. 22, 14. — 2) n. pr. m. 1 Chr. 4, 11, pro quo V. 4 חוּשָׁה.

שׁוּחָם (fort. fossor) n. pr. filii Dan Num. 26, 42, qui Gen. 46, 23 חֻשִׁים vocatur.

I. שׁוּט 1) pr. *flagellare, scutica percutere* i. q. arab. ساط. (Cogn. est rad. שֵׁבֶט). Inde שׁוֹט, שׁוֹטֵט, שַׁיִט flagellum.

2) *remigare* (q. d. remis percutere mare). Part. שָׁטִים *remiges* Ez. 27, 8. 26. Derivv. שַׁיִט no. 2, מָשׁוֹט.

3) *cito currere, discurrere, cursitare* (quod a plerisque hominibus ita fit, ut aërem brachiis seu remis percutiant, cf. lat. *remi* de brachiis pedibusque humanis Ovid. Heroid. 18 fin., et saepius etiam de alis avium) Num. 11, 8. שׁוּט בָּאָרֶץ *obire terram*, max. lustrandi causa Iob. 1, 7. 2, 2. 2 Sam. 24, 2. 8.

Pil. שׁוֹטֵט i. q. Kal no. 3. Jer. 5, 1. Am. 8, 12. Zach. 4, 10: *oculi Dei* מְשׁוֹטְטִים בְּכָל־הָאָרֶץ *in universa terra discurrentes.* 2 Chr. 16, 9. Metaph. *percurrere librum* i. e. perscrutari Dan. 12, 4.

Hithpal. i. q. Pil. Jer. 49, 3.

II. שׁוּט, aram. ܫܳܛ i. q. שָׁאַט *contemnere.* Part. שָׁאטִים Ez. 16, 57. 28, 24. 26. V. שָׁאַט.

arab. سوط m. *flagellum* Prov.
, 3. 1 Reg. 12, 11. שׁוֹט לָשׁוֹן
;ellum linguae (calumniatricis)
). 5, 21. Impr. de flagello Dei
. de calamitatibus plagisque, quas
us hominibus immittit.. Jes. 10,
. Iob. 9, 23. שׁוֹט שׁוֹטֵף flagel-
n inundans Jes. 28, 15. 18, de
amitate (spec. exercitu hostili)
uente, cf. Cor. Sur. 88, 12.
33.

| rad. inusit., arab. شال med.
v laxus, pendulus fuit (spec.
iter), cf. ذال laciniam vestis
xit (mulier). Inde

m. 1) *lacinia vestis, syrma*
|. שׁוּבָל Jes. 6, 1. גִּלָּה שׁוּלַיִם
nias retexit, i. e. summae igno-
iiae exposuit. Jer. 13, 22. 26.
h. 3, 5. — 2) *ora* vestis Ex.
33. 34.

| m. (a rad. שָׁלַל) *exutus* vel
tibus i. e. *nudus*, vel calceis,
calceatus (sec. LXX. Syr.)
ch. 1, 8 Keri. Cf. נָשַׁל no. 1
nit calceum. — 2) *captus, ca-*
vus Iob. 12, 17—19.

שׁוּ *Sulamith*, n. pr. puellae,
ie in Cantico Canticorum celebra-
Cant. 7, 1. (Vulg. pacifica).
l possit הַשּׁוּלַמִּית etiam pro nom.
til. haberi i. q. שׁוּנַמִּית *Sunamita*
ppidum enim *Sunem* Eusebio
lem vocatur), idque propter ar-
dum praestare videtur.

m. *allium* Num. 11, 5. Cf.
sii Hierobot. T. II, p. 53. (Arab.
, syr. ܬܘܡܐ id.). Dictum vi-
ur a gravi odore, quem exhalat,
l. شم olfecit, شموم res odorata.

rad. inusit., fort. i. q. שָׁאַן quie-
, unde

(quietus) n. pr. m. filii Gadi
n. 46, 16. It. patron. eius (pro
ש) Num. 26, 15.

| (fort. duo habitacula s. loca
quietis, pro שׁוּנַיִם, cf. עֵנָם pro
עֵינַיִם) n. pr. oppidi in agro Issa-
chiaritarum Jos. 19, 18. 1 Sam. 28,
4. 2 Reg. 4, 8, probab. *Sulem* Eu-
sebii (v. σουβήμ) quinto a Tabore
lapide meridiem versus. N. gent.
שׁוּנַמִּי f. —ית 1 Reg. 1, 3. 2, 17.
2 Reg. 4, 12.

שָׁוַע et **שׁוּעַ** in Kal inusit. i. q. יָשַׁע
1) *amplus fuit*, inde 2) *dives*
fuit, opibus polluit (v. שׁוֹעַ, שׁוּעַ
no. 1). — 3) *liberatus est* ex pe-
riculis et angustiis (cf. יָשַׁע).

Pi. שִׁוַּע *auxilium imploravit* Ps.
18, 42. Iob. 35, 9. 36, 13, sq. אֶל
Ps. 30, 3. 88, 14. 72, 12.

Derivv. שֶׁוַע — שַׁוְעָה.

שֶׁוַע m. *clamor, auxilii imploratio*
Ps. 3, 3.

שׁוֹעַ 1) *dives, opulentus* Iob. 34,
19. Ez. 23, 23. — 2) *liberalis,*
nobilis (cf. arab. وسع Conj. VIII.
X. liberalis, nobilis fuit). Jes. 32,
5. — 3) i. q. שֶׁוַע *imploratio au-*
xilii Jes. 22, 5.

שׁוּעַ 1) *opes, divitiae* Iob. 36, 19.
— 2) *imploratio auxilii* 30, 24.
— 3) n. pr. viri Gen. 38, 2. 12.

שׁוּעָא (opes) n. pr. m. 1 Chron.
7, 32.

שַׁוְעָה f. i. q. שֶׁוַע Ps. 18, 7. 39, 13.
102, 2.

שׁוּעָל m. 1) *vulpes* Cant. 2, 15.
Thren. 5, 18. Ez. 13, 4. Neh. 3,
35. (Arab. ثعالة, sed frequentius
addita littera ب, ثعلب cf. n. pr.
שַׁעַלְבִּים, it. שַׁעֲלִים. Ad originem
quod attinet, Bochartus l. c. vul-
pem dictam putabat a tussi, quam
gannitu suo referat, coll. سعل tus-
sivit; equidem vix dubito, vulpem
hoc nomen nactum esse a fovea et
cubili subterraneo, quod habitat, a
rad. שָׁעַל, et שׁוּעָל pr. notare *exca-*
vatorem, fossorem, cf. שָׁאַל no.
II). Vulpium autem nomine in

vita communi etiam *thoës* (pers. شغل Schagal) complexi esse videntur Hebraei et reliqui Orientales (cf. Niebuhrii Beschreib. von Arabien, pag. 166), talesque intelligi videntur et Iud. 15, 4 (vulpes enim non sine difficultate vivi capiuntur), et Ps. 63, 11 (siquidem vulpes a cadaveribus abstinent, quibus delectantur thoes). V. Bocharti Hieroz. T. II, p. 190 sq. ed. Lips. Faber ad Harmari Beobachtungen, T. 2, p. 270. Eiusdem Archaeol. T. I, p. 140. Rosenm. Alterthumsk. IV, 2, 154. — 2) n. pr. a) אֶרֶץ שׁוּעָל regio in agro Benjaminitarum 1 Sam. 13, 17. b) m. 1 Chron. 7, 36.

שׁוֹעֵר m. (denom. a שַׁעַר) *ianitor* 2 Reg. 7, 10. 11. 2 Chr. 31, 14.

שׁוּף 1) pr. (ut primus vidit Umbreitius ad Iob. 9, 17) i. q. שָׁאַף *inhiare*, inde *insidiari* rei. Gen. 3, 15: הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב *hic* (mulieris semen, homo) *tuo* (serpentis) *capiti insidiabitur, et tu eius calci insidiaberis*, ille caput tibi conterere molietur, tu calci eius inhiabis. Dein 2) *petere, invadere, adoriri* aliquem. Iob. 9, 17: *qui in procella me adoritur.* Metaph. Ps. 139, 11: חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי *tenebrae me invadunt*, occupant.

שׁוֹפָךְ v. שׁוֹבָךְ.

שׁוּפָמִי patron. a שְׁפוּפָם q. v. Num. 26, 39.

שׁוֹפָר m. pl. שׁוֹפָרוֹת *tuba, lituus*, arab. سبور (differt a חֲצוֹצְרָה) a sono claro et acuto dictus (v. שָׁפַר no. 2), vel e cornu factus vel cornu simile i. q. קֶרֶן (Jos. 6, 5 coll. 4. 6. 8. 13) Ex. 19, 16. Lev. 25, 9. Iob. 39, 25. Hieron. ad Hos. 5, 8: „buccina pastoralis est et cornu recurvo efficitur, unde et proprie hebraice Sophar, graece κερατίνη appellatur." LXX. σάλπιγξ, κερατίνη. Tubam inflare est תָּקַע בַּשּׁוֹפָר q. v.

שׁוּק in Kal inusit. 1) *currere*, ut vic. שָׁקַק, unde שׁוֹק crus et שׁוּק platea. — 2) *sectari, desiderare, concupiscere* aliquid, unde תְּשׁוּקָה desiderium. Arab. شاق desiderio affecit, V. desiderium prae se tulit. شوق desiderium.

Hiph. redundavit (überlaufen) sq. acc. rei. (aliqua re) Joël 2, 24: הֵשִׁיקוּ הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ *cupae redundant musto.*

Pil. שׁוֹקֵק causat. *redundare, abundare fecit* (terram) Ps. 65, 10.

Derivv. v. s. Kal no. 1. 2.

שׁוֹק f. 1) *crus*, pars corporis a genu ad pedem, qua itur, curritur, v. rad. no. 1 (arab. ساق, chald. שָׁק id.) et hominum Jes. 47, 2. Cant. 5, 15, et animalium (ubi nescio an femur comprehendat, Ex. 29, 22. 27. Lev. 7, 32. 33. Num. 6, 20. 1 Sam. 9, 24. — Poët. de peditibus Ps. 147, 10: לֹא־בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה *non cruribus hominum delectatur*, h. e. peditibus, opp. equitibus. Proverbialis locutio est Iud. 15, 8: וַיַּךְ אוֹתָם שׁוֹק עַל־יָרֵךְ *et percussit eos* (Simson) *crura super femora*, i. e. frusta eos concidit, ita ut membra eorum, crura et femora, alia super aliis, disiecta iacerent, i. e. ad internecionem eos cecidit. Simili hyperbole nos dicimus: *er hieb den Feind in die Pfanne* i. e. in frusta carnis eum concidit, quae coquenda in ollam coniicimus, et *er hieb ihn in Kochstücken.*

Dual. שׁוֹקַיִם Prov. 26, 7.

שׁוּק m. *platea* Prov. 7, 8. Eccles. 12, 4. 5. Pl. שְׁוָקִים (cf. דְּוָדִים a דּוּד) Cant. 3, 2.

שׁוּר rad. inusit., chald. et syr. Pe. et Pa. *saliit, prosiliit, insiliit* in al., it. *robustus fuit*, arab. ثار assilivit, impetum fecit.

שׁוֹר m. epic. pl. שְׁוָרִים Hos. 12, 12 *bos*, a robore et audacia dictus, cf. פַּר. (Arab. ثَوْرٌ taurus, chald. תּוֹרָא syr. ܬܘܪܐ id., unde gr. lat. *ταῦρος*, *taurus*, nostr. *Stier*, v. Grimm gramm. III, p. 325). Generale est vocabulum et *unum e genere bovino caput* (ein Stück Rindvieh) designat, nullo vel sexus vel aetatis discrimine (cf. Lev. 22, 27 ubi vitulus intelligendus est, et Iob. 21, 10, ubi vacca, quanquam copulatur *ἐπίκοινως* c. verbo masc.) Ex. 21, 37. Levit. 22, 23. 28. 27, 26. Num. 18, 17. Deut. 14, 4. Collectivum eius est בָּקָר *boves*, *boum grex* q. v. Semel (Gen. 32, 6) etiam שׁוֹר collective ponitur, pariter atque reliqua nomina unitatis חֲמוֹר, שִׁפְחָה, עֶבֶד in hoc comm., excepto צֹאן.

שׁוּר fut. יָשׁוּר 1) i. q. תּוּר *circuire, obire, iter facere*, max. negotiandi causa Ezech. 27, 25 cf. chald. Semel sq. בְּ proficisci *cum* aliqua re i. e. offerre rem Jes. 57, 9. (Arab. سار med. Je profectus est, chald. שְׁיָרָא agmen iter facientium, mercatorum, etiam in monumm. palmyr., v. Tychsen Element. syr. p. 76).

2) *circumspicere* (aliquo spectandi et eundi potestas saepe uno vc. exprimitur, v. הִשְׁקִיף, הִפְנָה) a) de prospectante ex alto, sq. מִן Cant. 4, 8; b) de insidiante, *insidiari* Jer. 5, 26. Hos. 13, 7; c. acc. Num. 23, 9 c) de eo, qui rem respicit et curat, sq. acc., ut *circumspicere* aliquid (sich nach etwas umsehn) Iob. 24, 15: לֹא תְשׁוּרֵנִי עָיִן *nemo me nunc curat*, niemand sieht sich jetzt nach mir um. 35, 5: שׁוּר שְׁחָקִים *circumspice nubes*. 25, 13: שַׁדַּי לֹא יְשׁוּרֶנָּה *Omnipotens id non respicit*. 35, 13. Simpl. d) *spectavit* Iob. 7, 8.

Pi. שׁוֹרֵר v. שִׁיר.

Derivv. שׁוּר no. I, תְּשׁוּרָה.

II. **שׁוּר** i. q. שִׁיר canere, q. v.

III. **שׁוּר** i. q. שָׂרַר, שָׂרָה *serere, struere* (lapides), inde שׁוּר murus; cf. שׁוּרָה.

I. **שׁוֹר** *insidiator, hostis* Ps. 92, 12, cf. שֹׁרֵר et rad. I, 2, b.

II. **שׁוּר** 1) i. q. arab. سُورٌ *murus*. Gen. 49, 22. Ps. 18, 30. Pl. שׁוּרוֹת, Iob. 24, 11: בֵּין שׁוּרֹתָם *intra muros eorum* (opulentorum) i. e. in domibus eorum.

2) n. pr. urbis in confiniis Aegypti (et) Palaestinae Gen. 16, 7. 20, 1. 25, 18. 1 Sam. 15, 7. 27, 8. Auctore Josepho (Archaeol. 6, 7, §. 3, cf. 1 Sam. 15, 7) est *Pelusium*, sed hoc hebraice סִין appellatur. Rectius שׁוּר ibi posueris, ubi nunc Suez. Desertum, quod a Palaestinae finibus a Schûr protenditur Ex. 15, 22 מִדְבַּר שׁוּר nominatur, Num. 33, 8 מִדְבַּר אֵיתָם, hodie *Dschofar*.

שׁוּר chald. *murus* Esr. 4, 13. 16.

שׁוּשׁ rad. inusit., quae *albedinis* potestatem habuisse videtur, inde שֵׁשׁ byssus et marmor album, שַׁיִשׁ id., et שׁוּשַׁן lilium. Vicinum est יָשַׁשׁ canus fuit.

שַׁוְשָׁא v. שְׂרָיָה.

שׁוּשַׁן m. 1) *lilium*, pr. album, a rad. שׁוּשׁ. מַעֲשֵׂה שׁוּשַׁן opus s. ornamentum lilia imitans. 1 Reg. 7, 19. (Arab. et syr. سُوسَنٌ, سَوْسَنٌ, ܫܘܫܢܐ id., cf. Diosc. 3, 106 al. 116. Athen. 12, 1. Cf. Celsii Hierobot. I, p. 383 sq.).

2) שׁוּשַׁן עֵדוּת Ps. 60, 1 instrumentum musicum, prob. a similitudine lilii dictum. Lilio autem vulgari similia sunt tubarum tibiarumque varia genera, lilio martago cymbalum, quod posterius nomen passim huic flori tribuitur. Cf. שׁוּשַׁן no. 2. שׁוּשַׁן עֵדוּת reddi-

derim: *tibia carminum* qs. lyrica, v. עֲדוּת no. 3.

3) n. pr. *Susa*, urbs primaria Susianae (et totius Persiae), in qua Persarum reges hiemem agere solebant. Dan. 8, 2. Neh. 1, 1. Esth. 1, 2. Ad Eulaeum s. Choaspem sita erat, ubi nunc pagus *Schusch* (v. Kinneir Memoir p. 99. Ker Porter Travels T. II, p. 411, cf. Hoeck vet. Mediae et Persiae monumm. p. 93), sec. alios ad pagum *Suster* (v. Jos. de Hammer in Opp. soc. geogr. Paris. Vol. II. p. 320—28. 333—41).

שׁוֹשַׁן id. 1) *lilium*. Plur. שׁוֹשַׁנִּים Cant. 2, 16. 4, 5. 5, 13. 6, 2. 3. 7, 3. De liliis artefactis 1 Reg. 7, 22. 26. — 2) instrumentum musicum lilio simile, v. שׁוּשַׁן no. 2. Plur. שׁוֹשַׁנִּים Ps. 45, 1. 69, 1. 80, 1.

שׁוֹשַׁנָּה f. *lilium* 2 Chr. 4, 5. Hos. 14, 6. Cant. 2, 1. 2.

שׁוּשַׁנְכָיֵא N. gent. chald. pl. *Susaei*, cives urbis Susorum. V. שׁוּשַׁן no. 3. Esr. 4, 9.

שׁוּשַׁק 1 Reg. 14, 25 Cheth., ubi Keri שִׁישַׁק q. v.

שׁוּת ponere, v. שִׁית.

שׁוּתֶלַח (pro שְׁאוּתֶלַח fragor discerptionis) n. pr. m. 1) filii Ephraimi Num. 26, 35. — 2) 1 Chr. 7, 21. A priori est patron. שׁוּתַלְחִי ibid.

שֵׁזַב chald., non legitur nisi in

Pēēl s. *Peil* שֵׁיזִב, שֵׁיזִיב *liberavit*. Fut. יְשֵׁיזִיב, inf. שֵׁיזָבָה Dan. 3, 16. 17. 28. 6, 17. 28. In Targg. frequentius. Syr. ܫܘܙܒ id.

Deriv. n. pr. מְשֵׁיזַבְאֵל.

שָׁזַף pr. i. q. שָׁדַף, chald. שְׁדַף *ussit, adussit*, impr. sol. Cant. 1, 6: שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ *sol enim me adussit*. Poët. transfertur ad oculum (qui saepe soli comparatur et vicissim, v. עַפְעַפַּיִם), qui luce sua aliquid collustrat h. e. intuetur Iob. 20, 9. 28, 7.

שָׁזַר i. q. arab. شزر filum a dextra ad sinistram vel ab externa in internam *torsit*, *retorsit* (...) plura fila contorsit.

Hoph. שֵׁשׁ מָשְׁזָר byssus (e ... ribus filis) contorta Ex. 26, 1. ... 36. 27, 9. 18. 28, 6. 8. 15 sq.

שַׁח m. (a rad. שָׁחַח) *depressus* ... 22, 29: שַׁח עֵינַיִם *depressus* ... demissus.

שָׁחַד *donavit*, *munus dedit*, ... quo poenam redimeret Iob. 6, ... Sq. acc. pers. Ez. 16, 33. ... ܫܚܕ donavit semel. Pa. ... in bonam et in malam ... Inde

שֹׁחַד m. *munus*, *donum* 1 Reg. ... 19, impr. quo poena red... 2 Reg. 16, 8. Prov. 6, 35 (cf. ... 6, 22), vel index corrumpitur ... 23, 8. Deut. 10, 17. ... pretium accepit Ps. 15, 5. ... 1 Sam. 8, 3. — Prov. 17, 8. ... חֵן הַשֹּׁחַד בְּעֵינֵי בְעָלָיו *lapis pr...* *sus est donum domino suo* ... qui accipit (cf. בַּעַל no. 4).

שָׁחָה (cf. שׁוּחַ et שָׁחַח) 1) ... *navit se* Jes. 51, 23. (Chald. ... et frequentius). — 2) ... *depressus est*. Cf. derivv. ... שׁוּחָה.

Hiph. הִשְׁחָה *depressit* ... animum Prov. 12, 25.

Hithpal. הִשְׁתַּחֲוָה (tertia rad... geminata, ut נָאוָה, נַאֲוָה, ... נָאָה) fut. apoc. יִשְׁתַּחוּ, ... יִשְׁתַּחוּ 1) *se prostravit* coram ... quo honoris testificandi causa ... κυνεῖν, sq. לְ pers. Gen. 23, ... 7. 9. 10, rarius לִפְנֵי 23, ... Lev. 26, 1. Solebant, qui ... hoc modo salutabant, in genua procumbere et fronte humum tangere (unde saepe additur אַרְצָה ...

Gen. 19, 1. 42, 6. 48, 12), eoque honore non solum homines fficiebant dignitate superiores, ut eges et principes 2 Sam. 9, 8, ed etiam aequales Gen. 23, 7. 7, 7. 9. 10, max. autem 2) nunen colendum, inde *precibus veneratus est* Deum Gen. 22, 5. 1 Sam. , 3, etiam sine corporis prostraione Gen. 47, 31. 1 Reg. 1, 47. —) *obsequium praestitit, se subnisit.* Ps. 45, 12: (rex) *est dominus tuus* הִשְׁתַּחֲוִי לוֹ *obsequium i praesta.* Inf. chald. הִשְׁתַּחֲוָיָה Reg. 5, 18. De מִשְׁתַּחֲוִיתֶם v. ind. nalyt.

Derivv. v. ad Kal no. 2.

שֹׁד v. שִׁיחוֹר.

שֹׁד m. *nigredo* Thren. 4, 8. Rad. שָׁחַר.

שֻׁד f. fovea Prov. 28, 10, a rad. שָׂחָה no. 2. Cf. שׁוּחָה.

שָׁד i. q. שׁוּחַ et שָׁחָה (cf. שָׁכַךְ) raet. שַׁחוֹתִי, plur. שַׁחוּ et שָׁחֲחוּ, ut. יָשֹׁחַ 1) *subsidit* Hab. 3, 6, e animalibus rapacibus in lustro subsidentibus et insidiantibus Iob. 8, 40 (39, 2). — 2) *depressus est* Ps. 10, 10. 107, 39. Jes. 2, 11. 7, spec. aegritudine Ps. 35, 14. 8, 7. Thren. 3, 20; it. *submisit e* Jes. 60, 14: וְהָלְכוּ אֵלַיִךְ שְׁחוֹחַ *ubmissi te adibunt.* Iob. 9, 13. Prov. 14, 19.

Niph. depressus est Jes. 2, 9. 5, 5. De voce depressa et attenuata Eccl. 12, 4. Praegn. Jes. 29, 4: וּמֵעָפָר תִּשַּׁח אִמְרָתֵךְ *et ex pulvere audietur vox tua depressa*, exilis.

Hiph. depressit, humiliavit Jes. 25, 12. 26, 5.

Hithpo. depressus est (animus) Ps. 42, 7. 12. 43, 5.

Deriv. שַׁח.

שָׁחַט arab. سحط 1) *mactavit* pecudem Gen. 37, 31. Jes. 22, 13, spr. victimam Levit. 1, 5. 11, adeoque humanam Gen. 22, 10. Jes. 57, 5. Hos. 5, 2: שַׁחֲטָה שֵׂטִים הֶעְמִיקוּ *mactando* (victimas) *graviter delinquunt.* — 2) *trucidavit* (homines) 2 Reg. 25, 7. Jerem. 39, 6. חֵץ שׁוֹחֵט Jerem. 9, 7 sagitta mortifera. In Keri est שָׁחוּט, sententia non diversa, pr. iugulare facta. — 3) זָהָב שָׁחוּט 1 Reg. 10, 16. 17. 2 Chr. 9, 15. 16 prob. *aurum mixtum*, alio metallo temperatum, cf. arab. سخط aqua diluit vinum et vide plura in Comment. ad Jes. 1, 22. LXX. intelligunt aurum *diductum*, coll. שָׁטַח expandit, litteris transpositis.

Niph. pass. no. 1. Levit. 6, 25. Num. 11, 22. Inde

שְׁחִיטָה f. *mactatio* victimarum 2 Chr. 30, 17.

שְׁחִין m. *ulcus inflammatum* (v. rad. שָׁחַן) Ex. 9, 9. 11. Lev. 13, 18—20. שְׁחִין מִצְרַיִם ulcus Aegypti Deut. 28, 27. 35 et שְׁחִין רָע Iob. 2, 7 de leprae nigrae genere in Aegypto serpente, quod *elephantiasin* appellant medici a cute squamis nigricantibus obducta et pedibus tumescentibus. Cf. Plin. H. N. 26, §. 5. Schilling de lepra p. 184.

שָׁחִיס m. Jes. 37, 30 i. q. סָחִישׁ q. v. Caeterum haec forma primitiva esse et pr. *germen*, *prolem* notare videtur, coll. rad. שָׁחַץ, arab. شخص sustulit se, sustulit oculos, fort. hebr. *crevit, germinavit.* Conferri etiam possit יַחְשׂ pr. proles, soboles.

שְׂחִיף vel **שְׂחִיף** m. *tabula lignea* eaque tenuis, ab abradendo et decorticando dicta (dünngehobeltes Bret), a rad. שָׁחַף. Ez. 41, 16.

שְׁחִית f. *fovea*, pl. שְׁחִיתוֹת (cf. Lgb. p. 527) Ps. 107, 20. Thren. 4, 20, a rad. שָׁחָה subsedit.

שְׁחִיתָה f. chald. male factum, v. שְׁחַת.

I. שָׁחַל rad. inusit., arab. سحل decorticavit, dolavit, unde שְׁחֵלֶת. Congruit in linguis indogerm. σκύλον, nostr. Schale, schälen, angl. *to scale*.

II. שָׁחַל fort. *rugiit* leo, cf. arab. سحل rudit asinus, سُحَال vox in pectore reciprocata, ruditus asini Dsch. et Kam., cogn. radd. הָלַל, צָלַל nostr. *hallen, gellen, schallen* (Notk. *skellen*). Inde

שַׁחַל m. *leo*, vc. poët. Iob. 4, 10. 10, 16. 28, 8. Ps. 91, 13. Prov. 26, 13. Hos. 5, 14. 13, 7. Bochartus (Hieroz. I, 717) leonem nigricantem Syriae (Plin. H. N. 8, 17) intelligit cf. שָׁחֹר, ל et ר litteris permutatis.

שְׁחֵלֶת f. Ex. 30, 34 sec. Hebraeos *unguis odoratus*, pr. operculum s. *testa conchylii* in Indiae lacubus nardiferis reperti, quae si comburitur odorem castoreo similem spargit, hodie *blatta byzantina*, *Teufelsklaue*. V. Dioscorid. 2, 10 et Arabes apud Bochartum (Hieroz. II, p. 803 sq.). Rad. שָׁחַל decorticavit cf. שׁחלא cortex dactylorum.

שָׁחַן rad. inusit., arab. سخن caluit, inflammatus est, syr. ܫܚܢ Pa. ulceravit, unde שְׁחִין ulcus q. v.

שָׁחַס rad. inusit., v. שָׁחִיס.

שָׁחַף 1) i. q. סָחַף, et transp. חָסַף, חָשַׂף (quae vide) *decorticavit, abrasit, dolavit*, v. שְׁחִיף.

2) *attenuatus*, inde *macer factus est* i. q. arab. سخف. Inde שַׁחֶפֶת et

שַׁחַף m. Lev. 11, 16. Deut. 14, 15 auctoribus LXX. et Vulg. *larus* (Seemeve), avis aquatica a macie ita dicta. Vide Bocharti Hieroz. II, lib. 2, cap. 18.

שַׁחֶפֶת f. *tabes* Lev. 26, 16. Deut. 28, 22.

שָׁחַץ rad. inusit., arab. شخص sustulit se, cf. שָׁחַס. Inde

שַׁחַץ m. *elatio*, *superbia* (ex. شَخْص, talmud. שַׁחַץ id.) Iob. 28, 8. 41, 26: בְּנֵי שַׁחַץ Vulg. *filii superbiae*, i. e. bestiae rapaces majores, ut leo, a superbia incessu dictae. *Leones* reddit Chaldaeus intp. cap. 28, sed alter locus ampliorem illum significatum flagitat. Cf. Bocharti Hieroz. I, p. 718.

שַׁחֲצִים (loci editi) n. pr. oppidi in tribu Issachar Jos. 19, 22 Keri. Cheth. שַׁחֲצוּם.

שָׁחַק 1) *contrivit, comminuit* i. q. arab. سحق, Ex. 30, 36. Translate *comminuit* hostes Ps. 18, 43. — 2) *attrivit, detrivit.* Iob. 14, 19 אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם *aquae atterunt* (excavant) *lapides*. Inde

שַׁחַק m. 1) *pulvis*, a conterendo dictus. Jes. 40, 15. — 2) *nubes* (Arab. سَحْق nubes tenuis, pr. ut videtur, nubes pulveris vel tali similis). Plur. *nubes* Iob. 38, 37, quibus pluvia Iob. 36, 28. Ps. 78, 23. Prov. 3, 20, tonitru tribuitur (Ps. 77, 18). Meton. de coelo *firmamento* i. q. שָׁמַיִם et רָקִיעַ. Iob. 37, 18: *tunc expandis sicut tu* (Deus) *coelum* (שְׁחָקִים), *quod firmum est, instar speculi fusi*. Prov. 8, 28. Iob. 37, 21. Deut. 33, 26. Iob. 35, 5. Ps. 68, 35 (ubi in altero hemistichio est שָׁמַיִם). Ita etiam sing. Ps. 89, 7. 38. (Sam. רקיע pro שָׁמַיִם Gen. 7, 19).

I. שָׁחַר *niger fuit et factus est* (aram. ܫܚܡ, שְׁחַר id.). Praet. Iob. 30, 30: עוֹרִי שָׁחַר מֵעָלַי *cutis mea nigrescit* (et recedit) *a me*.

Derivv. שְׁחוֹר, שָׁחוֹר, שְׁחַרְחֹר, et n. pr. שִׁיחוֹר.

I. **שָׁחַר** 1) pr., ut videtur, *prorupit, erupit*, ut lux, aurora, unde שַׁחַר aurora. — 2) irrupit, rimatus est, inde *quaesivit*, cf. בָּקַר no. 3. In Kal semel legitur Prov. 11, 27, v. Pi.

Pi. שִׁחֵר *quaesivit*, vc. mere poët. Sq. acc. Iob. 7, 21. Prov. 7, 15. 8, 17, et לְ c. inf. Iob. 24, 5. Prov. 13, 24: אֹהֲבוֹ שִׁחֲרוֹ מוּסָר *qui eum* (filium suum) *amat, quaerit* (i. e. studiose quasi parat) *ei castigationem*. Suff. in dativo cogitandum est. *Deum quaerere* est a) eum desiderare Ps. 63, 2. Jes. 26, 9. b) ad eum se convertere. Hos. 5, 15. Ps. 78, 34. Sq. אֶל Iob. 8, 5.

Derivv. מִשְׁחָר, n. pr. שְׁחַרְיָה et

שַׁחַר m. *aurora* (arab. سَحَرٌ id.) Gen. 19, 15. Jos. 6, 15. Poët. ei tribuuntur palpebrae (v. עַפְעַפַּיִם), alae Ps. 139, 9. בֶּן־שָׁחַר *filius aurorae*, de lucifero (v. הֵילֵל) Jes. 14, 12. Hos. 6, 3: כְּשַׁחַר נָכוֹן מֹצָאוֹ *instar aurorae certus est ortus eius* i. e. Jehovae adventus, sed 10, 15: *instar aurorae* (cito) *occidit*. Adv. *mane, tempore matutino*. Ps. 57, 9, 108, 3. Metaph. dicitur de *felicitate* post miseriam denuo affulgente Jes. 8, 20 (v. אֲשֶׁר B, no. 8). 47, 11. 58, 8. Eadem translatio est in usu vcc. בֹּקֶר Iob. 11, 17, נֶשֶׁף Jerem. 13, 16, et arab. صبح. Enwari Soheil: *in calamitate est spes, nam finis noctis opacae est aurora.*

שָׁחֹר et **שָׁחוֹר** m. adj. *niger*, de capillo Lev. 13, 31. 37, equo Zach. 6, 2. 6, colore faciei nigricante Cant. 1, 5.

שְׁחֹר v. שִׁיחוֹר.

שַׁחֲרוּת f. *tempus aurorae*, metaph. de *iuventute* Eccl. 11, 10.

שְׁחַרְחֹר f. שְׁחַרְחֹרֶת *subnigra*, de colore cutis Cant. 1, 6. De adiectivis diminutivis formae אֲדַמְדָּם, יְרַקְרַק v. Lgb. p. 497 et Gramm. hebr. §. 54, 3. §. 83, no. 23.

שְׁחַרְיָה (quem Jehova quaerit) n. pr. m. 1 Chr. 8, 26.

שַׁחֲרַיִם (duae aurorae, cf. עַרְבַּיִם, צָהֳרַיִם) n. pr. m. 1 Chr. 8, 8.

שָׁחַת in Kal inusit. Arab. سحت perdidit.

Pi. שִׁחֵת 1) trans. *perdidit, pessumdedit* vel vastando, ut terram, regionem, agrum Gen. 9, 11. 19, 13. Jos. 22, 33. 2 Sam. 24, 16. Jer. 12, 10, vel destruendo et diruendo, ut muros, urbem Gen. 13, 10. Ez. 26, 4, vel vulnerando Ex. 21, 26, vel denique occidendo, et singulos homines 2 Sam. 1, 14, et universos populos Gen. 6, 17. 9, 15. Num. 32, 15. Jes. 14, 20. Metaph. Am. 1, 11: שִׁחֵת רַחֲמָיו *perdidit* i. e. oppressit *misericordiam suam*. Ezech. 28, 17: שִׁחַתָּ חָכְמָתְךָ עַל־יִפְעָתֶךָ *perdis sapientiam tuam propter pulchritudinem tuam*, hac ita captus es, ut illam negligas. — 2) *perdite egit*, pro pleniore שִׁחֵת דְּרָכָיו Exod. 32, 7. Deut. 9, 12. 32, 5. Cf. Hi. no. 2.

Hiph. 1) i. q. Pi. no. 1 *perdidit* vel vastando et destruendo, ut terram, regnum Jer. 36, 29. 51, 20, urbem Gen. 19, 14. 2 Reg. 18, 25, vel occidendo, ut hominem 1 Sam. 26, 15, hostes 2 Sam. 11, 1, vel quocunque modo nocendo Prov. 11, 9. הַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית angelus perditor 2 Sam. 24, 16, et simpl. הַמַּשְׁחִית Exod. 12, 23 est: angelus Dei, qui calamitates et mortem hominibus infligit. — אַל־תַּשְׁחֵת (ne perdas) in titulis Ps. 57. 58. 59. 75 esse videtur initium carminis, ad cuius modos illi Psalmi canendi erant. — 2) הִשְׁחִית דַּרְכּוֹ Gen. 6, 12, עֲלִילוֹת Zeph. 3, 7 *perdite egit*, et omisso acc. id. Deut. 4, 16. 31, 29. Iud. 2, 19.

Jes. 1, 4. Cf. הִרְשִׁיעַ. — Caeterum in verbis אִישׁ מַשְׁחִית Prov. 28, 24 et בַּעַל מַשְׁחִית 18, 9 מ׳ subst. esse videtur (v. מַשְׁחִית no. 1): *vir perniciei*; idque cap. 28 act. *perditor*, *vastator*, c. 18 pass. qui perniciem sibi contrahit, qui sua perdit, *prodigus*.

Hoph. הָשְׁחָת *corruptus est* Prov. 25, 26. Mal. 1, 14.

Niph. 1) *corruptus est*, v. c. putredine Jer. 13, 7; ethice Gen. 6, 11. 12. — 2) *vastatus est* Ex. 8, 20.

Derivv. מַשְׁחִית, מִשְׁחָת, מַשְׁחֵת, מָשְׁחָת.

שְׁחַת chald. *perdidit*. Part. pass. Dan. 2, 9: מִלָּה כִדְבָה וּשְׁחִיתָה *verbum mendax et corruptum*. Neutr. שְׁחִיתָה *perdite factum*, *delictum* Dan. 6, 5.

שַׁחַת f. c. Suff. שַׁחְתָּם Ez. 19, 4. 8 (a rad. שׁוּחַ, sicut נַחַת a rad. נוּחַ) *fovea* a) qua insidiae struuntur feris, et metaph. de insidiis Ps. 7, 16. 9, 16. 35, 7. 94, 13. Prov. 26, 27. Ez. l. c. b) cisterna, eaque lutosa Iob. 9, 31. c) carcer subterraneus Jes. 51, 14. d) max. *sepulcrum* Ps. 30, 10. Iob. 17, 14. 33, 18. 30. יָרַד שַׁחַת descendit in sepulcrum ib. 33, 24. Ps. 55, 24, עָבַר בַּשַּׁחַת periit in sepulcro Iob. 33, 28. רָאָה שַׁחַת vidit (i. e. expertus est) sepulcrum Ps. 16, 10. 49, 10. — LXX interpretes שַׁחַת saepe διαφθοράν reddunt (quasi sit a שָׁחַת διαφθείρω), at non *putredinis* sed *perditionis* significatu (vide exempla ap. Kircherum et Trommium). *Putredinis* significatu graecum vc. accepit quidem Lucas Act. 2, 27. 13, 35 sqq., sed hebraeum שַׁחַת vel unico loco *putredinis* significatu a שָׁחַת derivando legi, nemo facile probabit. Provocaverit aliquis ad Iob. 17, 14, ubi in altero hemistichio est רִמָּה, et שַׁחַת *pater* appellatur, quod videri possit solo masculino nomini convenire; sed etymon sexumque vocabulorum sacri scriptores in talibus respicere non solent, cf. אִישׁוֹן בַּת עַיִן Ps. 17, 8.

שִׁטָּה f. (pro שִׁנְטָה, arab. سنط) *acacia*, spina aegyptiaca veterum (Mimosa nilotica Linn. Schotendorn), arbor magna in Aegypto et Arabia crescens, cortice spinis nigris tecto (ex quo gummi arabicum destillat), siliquis subnigris (unde germ. Schotendorn), ligno durissimo, et, ubi veterascit, ebeno simili Jes. 41, 19. Celsii Hierobot. T. I, p. 499. Jablonskii opusc. ed. te Water T. I, p. 260.

Pl. שִׁטִּים 1) *acaciae*, unde עֲצֵי שִׁטִּים ligna acaciae Ex. 25, 5. 10. 13. 26, 26. 27, 1. 6. — 2) n. pr. vallis in agro Moabitarum ad terminos Palaestinae Num. 25, 1. Jos. 2, 1. 3, 1. Mich. 6, 5, plene נַחַל הַשִּׁטִּים (vallis acaciarum) Joël. 4, 18 (3, 23).

שָׁטַח *expandit*. (Syr. ܫܛܚ, arab. سطح, aethiop. ሰጠሐ: id.). Iob. 12, 23: שֹׁטֵחַ לַגּוֹיִם *expandit populos* i. e. amplas sedes concedit, max. *aliquid humi expandit*, v. c. ossa Jer. 8, 2, coturnices Num. 11, 32, polentam 2 Sam. 17, 19.

Pi. *expandit* (brachia) Ps. 88, 10.

Derivv. מִשְׁטוֹחַ, מִשְׁטָח.

שֹׁטֵט m. (a Pil. ductum) *flagellum* Jos. 23, 13, i. q. שׁוֹט.

שָׁטַף fut. יִשְׁטֹף 1) *se effudit*, *largiter fluxit* Ps. 78, 20. גֶּשֶׁם שֹׁטֵף imber largiter fluens. Ez. 13, 11. 38, 22. — 2) *inundavit*, *redundavit*, de fluvio Jes. 30, 28. 66, 12, metaph. de exercitu Dan. 11, 10. 26. 40. Sq. acc. a) *inundavit* aliquid Jer. 47, 2, et fortius aqua

obruit et *hausit*. Ps. 69, 3: שִׁבֹּלֶת שְׁטָפָתְנִי *fluctus me obruit*. V. 16. 124, 4. Jes. 43, 2. Cant. 8, 7. b) *alluendo abstulit*. Jes. 28, 17. Iob. 14, 19: *fluctus pulverem terrae auferunt*. Ez. 16, 9, et contra c) *inundando attulit*. Jes. 10, 22: כִּלָּיוֹן חָרוּץ שׁוֹטֵף צְדָקָה *interitus decretus est, affert inundando* i. e. fluminis inundantis instar *iustitiam* i. e. poenam ab impiis promeritam. צְדָקָה est accus. pendens ex verbo שׁוֹטֵף. d) *abluit* aliquid Levit. 15, 11. 1 Reg. 22, 38. — 3) metaph. *concitato cursu ruit* (equus) Jer. 8, 6. Cf. no. 1.

Niph. 1) *inundatus est* (agmine hostili) Dan. 11, 22. — 2) *ablutus est* Lev. 15, 12.

Pu. i. q. Niph. no. 2. Lev. 6, 21. Inde

שֶׁטֶף et שֵׁטֶף m. 1) *effusio*, v. c. pluviae Iob. 38, 25, torrentis, unde metaph. Prov. 27, 4: שֶׁטֶף אָף *effusio* i. e. torrens (torrenti rapido similis) est *ira*.

2) *inundatio* Ps. 32, 6. Nah. 1, 8. Dan. 9, 26: קִצּוֹ בַשֶּׁטֶף *finis eius* ingruit *ceu inundatio* i. e. subito (cf. בַּשַּׁחַר Hos. 10, 15). Metaph. de exercitu inundante Dan. 11, 22.

שָׁטַר arab. سطر *scripsit*, unde Part. שֹׁטֵר pr. *scriba* (LXX. γραμματεύς, γραμματοεισαγωγεύς. Syr. ܣܳܦܪܳܐ), dein, quoniam ars scribendi antiquissimo tempore maxime rei forensi adhibebatur (cf. כָּתַב litt. d, كاتب scriba et iudex, gr. γράφειν, γράφεσθαι), *magistratus*, *praefectus populi* (cf. arab. سَيْطَرَ rei praefuit, sq. على, مُسَيْطِر praefectus). Targ. סַרְכָן, סָרֵךְ, Vulg. magister, dux, exactor. — Spec. שֹׁטְרִים appellantur a) praefecti populi isr. in Aegypto Ex. 5, 6—19 et in deserto Num. 11, 16 (de septuaginta senioribus). Deut. 20, 9. 29, 9. 31, 28. Jos. 1, 10. 3, 2. 8, 33. 23, 2. 24, 1. b) magistratus in oppidis Palaestinae. Deut. 16, 18. 1 Chr. 23, 4. 26, 29. 2 Chr. 19, 11. 34, 13. De maioribus magistratibus Prov. 6, 7, et 2 Chr. 26, 11 (ubi non opus est magistratum militarem intelligere, quandoquidem census militum a civili quoque magistratu haberi poterat).

שְׁטַר (vel potius שְׂטַר, ut 26 codd. mss. et impressi exhibent, quibus suppetias ferunt 11 alii, qui scribunt סְטַר) chald. Dan. 7, 5 *latus*. (In Targg. סְטַר, סִטְרָא, syr. ܣܛܪܐ id., arab. شَطْر latus, tractus rei).

שִׁטְרַי (γραμματικός) n. pr. m. 1 Chr. 27, 29 Cheth., Keri שִׁרְטַי.

שַׁי m. (pro שַׁיא, ut גַּי vallis pro גַּיְא, שַׁו pro שָׁוְא) *donum*, *munus*, ab afferendo dictum (v. rad. שָׁיָא), in hac locutione: הוֹבִיל שַׁי dona obtulit Ps. 68, 30. 76, 12. Jes. 18, 7.

שָׁיָא sive שָׁיָא rad. inusit., arab. شَيَى voluit. Conj. II. *adduxit*, *impulit*. Inde esse videtur שַׁי pro שַׁיא.

שִׁיאוֹן (eversio, a rad. שׁוֹא) n. pr. oppidi Issacharitarum Jos. 19, 19.

I. שִׁיבָה f. (a rad. שׁוּב) *reditus* et concr. *redeuntes* Ps. 126, 1.

II. שִׁיבָה (pro יְשִׁיבָה, a rad. יָשַׁב) f. *domicilium* 2 Sam. 19, 33.

שִׁיָה rad. incerta, ad quam referendum videtur fut. apoc. תֶּשִׁי (formae וַיְּהִי) Deut. 32, 18. LXX. ἐγκατέλιπες. Vulg. *dereliquisti*, in altero hemistichio וַתִּשְׁכַּח (oblitus es). Videtur autem שִׁיָה idem notasse quod שָׁכַח, سها oblitus est,

neglexit, unde سَهْو incuria, ה inter duas vocales interiecto mutato in י, quod saepe fit, cf. צָדָה et צָיָה, פָּדָה et פָּיָה, זָהָה et زَهِيَ ornavit, نَهَأَ et نَيِئَ cruda fuit (caro), adde יֵיטִיב pro יְהֵיטִיב, et eandem litterae א mutationem in דָּאָה, דַּיָּה (vultur), ܕܝܐ, ܕܝܬܐ: nisi תֶּשִׁי ab ipso verbo שָׁיָה repetere malis, ut contractum sit ex תֶּשִׁיִי (pro תֶּשִׁיָה, cf. תֶּמְחִי Jer. 18, 23 pro תֶּמְחָה) coll. זֵר pro זֵדִיר. Minus probandum, quod alii conferunt arab. سوى IV. missum fecit (pr. seposuit, bey Seite legen), nam rad. سوى respondet hebr. שָׁוָה, שָׁוָה.

שִׁין rad. inusit., arab. amavit impatienter, unde duci possit

שִׁיזָא n. pr. m. 1 Chr. 11, 42.

שֵׁיזַב liberavit, v. שֵׁזַב.

שִׁיחָה (a rad. שׂוּחַ) i. q. שׁוּחָה *fovea* Ps. 119, 85. 57, 7 Cheth.

שִׁיחוֹר, שִׁחוֹר, שִׁחֹר pr. niger, turbidus (rad. שָׁחַר), inde n. pr. (idque hebraeum, ut יְאֹר aegyptiacum) *Nili* fluvii, ab aquis limosis et turbidis ita dicti (unde lat. *Melo* i. q. *μέλας* teste Festo et Serv. ad Georg. 4, 291. Aen. 1, 745. 4, 246). Jes. 23, 3: זֶרַע שִׁחֹר קְצִיר יְאוֹר *seges Schihoris*, *messis Nili*. (Vulg. Nili). Jer. 2, 18. Duobus quidem locis (Jos. 13, 3. 1 Chr. 13, 5) *Schihor* in finibus Palaestinae australibus ponitur, ubi *rivum Aegypti* (נַחַל מִצְרַיִם v. נַחַל) potius exspectaveris, sed in simili sententia Nilus etiam Gen. 15, 18 memoratur.

שִׁיחוֹר לִבְנָת Jos. 19, 26 n. pr. rivi s. parvi fluvii, qui in agro Aseritarum in mare effunditur, ex sententia J. D. Michaëlis *fluvius vitri* (cf. לִבְנָה no. 1) h. e. Belus, ex cuius arena a Phoenicibus primum vitrum est confectum.

שַׁיִט m. 1) i. q. שׁוֹט *flagellum* Jes. 28, 15 Cheth. — 2) *remus* i. q. מָשׁוֹט Jes. 33, 21.

שִׁילֹה 1) *tranquillitas, quies*, a rad. שָׁלָה ad formam קִטּוֹר, כִּישׁוֹר, cf. si derivatum verbi כָּלָה desiderat, כִּלָּה a rad. כָּלָה. Haec autem vocabuli potestas adhibenda videtur loco admodum vexato Gen. 49, 10: non *recedet sceptrum a Juda*...... עַד כִּי־יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים donec *veniet tranquillitas*, *eique* (Judae) *obedient populi*. Tum *alligat* cet. h. e. Juda sceptrum ducis non prius e manu deponet, quam hostibus subactis imperium in multos populos consecutus erit (quod quidem pertinet ad exspectationes de regno Messiano a Judaicae stirpis rege fundando). Alii, quos edit. 1. sequebar, שִׁילֹה h. l. concretum esse statuunt, et *pacificum*, *pacificatorem* reddunt, aut *Messiam* intelligentes (coll. שַׂר שָׁלוֹם Jes. 9, 5), aut *Salomonem* (cf. שְׁלֹמֹה 1 Par. 22, 9), ut Samaritani (v. Repert. f. bibl. und morgenländ. Litt. XVI, 168). Veteres interpretes שִׁלֹה (שֶׁלֹּה) compositum esse statuebant ex שֶׁ. i. q. אֲשֶׁר et לֹה i. q. לוֹ ei, in hanc sententiam: *usque dum veniat is cui* sc. debetur sceptrum, imperium, i. e. Messias (cf. Ezech. 21, 32: עַד־בֹּא אֲשֶׁר־לוֹ הַמִּשְׁפָּט LXX. *ᾧ καθήκει*). LXX in plerisque codd. *τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ quae ei reservata sunt*, all. (c. Symm.) *ᾧ ἀπόκειται is cui reservatum est*. Syr. Saad. *is cuius est*. Targ. Onk. *Messias*, *cuius est regnum*. — Caeterum scripturae varietas (שִׁילֹה in plerisque codd. et editt., שִׁלֹה in 28 codd. judd. et sam. omnibus, שִׁילוֹ, שִׁלוֹ in paucis codd.) in h. l. nullius momenti est, siquidem triplex haec scriptura etiam in n. pr. (no. 2) reperitur. Hoc unum inde consequitur, Criticos et librarios hebraeos שִׁלֹה scri-

bentes pro simplici, non, ut vett. Verss., pro composito habuisse hoc vocabulum. Theologorum de h. l. sententias compilavit Hengstenbergius, Christologie d. A. T. I pag. 59 sqq.

2) n. pr. (locus quietis) oppidi Ephraimitarum, ad septentrionem Bethelis in monte siti, ubi tabernaculum sacrum per aliquod tempus statutum erat Jos. 18, 1. 1 Sam. 4, 3. Varie scribitur: שִׁלוֹ Iud. 21, 21. Jer. 7, 12, שִׁלוֹ Iud. 21, 19. 1 Sam. 1, 24. 3, 21, שִׁלֹה Jos. 18, 1. 8. 1 Sam. 1, 3. 9. 1 Reg. 2, 27.

שֵׁילָל Mich. 1, 8 Cheth. i. e. שׁוֹלָל, q. v.

שִׁילֹנִי nom. gent. 1) a שִׁילֹה no. 2. 1 Reg. 11, 29. 12, 15. Neh. 11, 5, cf. גִּלֹה et גִּלֹנִי. — 2) 1 Chr. 9, 5, pro שִׁלֹנִי a שֵׁלָה.

שִׁימוֹן (fort. pro יְשִׁימוֹן desertum) n. pr. m. 1 Chr. 4, 20.

שִׁין rad. inusit. i. q. aeth. ሸንሀ: et syr. ܫܝܢ mingere, cf. שָׁתַן. Inde

שַׁיִן vel **שִׁין** m. pl. שִׁינִים urina Jes. 36, 12.

שִׁיצָא chald. *finivit*, v. יְצָא.

שִׁיר raro **שׁוּר** (1 Sam. 18, 6 Chethibh) fut. יָשִׁיר, apoc. וַיָּשַׁר Iud. 5, 1, semel יָשֹׁר Iob. 33, 27 *canere* (in reliquis linguis semiticis non usitatum, sed in sanscr. est *schûr* canere) Iud. 5, 1. Ps. 65, 14. Constr. a) sq. acc. cantici Ps. 7, 1. 137, 4, it. eius, qui (quod) carmine celebratur Ps. 21, 14. 59, 17. 89, 2. b) sq. לְ est: *canere in honorem alicuius, cantu celebrare* Ps. 13, 6. 27, 6. 33, 3, it. *canere de* al. Jes. 5, 1. c) sq. בְּ *canere de* al. Ps. 138, 5 (cf. דִּבֶּר בְּ). d) sq. עַל eius quem quis canendo quasi alloquitur, coram quo cantat. Iob. 33, 27: יָשֹׁר עַל אֲנָשִׁים *cantat coram hominibus*, clamat inter homines. Prov. 25, 20: שָׁר בַּשִּׁרִים עַל לֶב־רָע *cantans carminibus ad cor afflictum* i. e. laeta carmina decantando se convertens ad hominem afflictum. — Caeterum *canere* passim etiam dicitur, qui aliquid *alta voce declamat* (cf. עָנָה no. 1), v. exempla iam laudata Jes. 5, 1. Iob. 33, 27.

Pil. שׁוֹרֵר *cecinit* Zeph. 2, 14. Iob. 36, 24: אֲשֶׁר שֹׁרְרוּ אֲנָשִׁים *quod homines celebrant*. Part. מְשׁוֹרֵר *cantor* 1 Chr. 9, 33. 15, 16. Neh. 12, 28 sq. 13, 5.

Hoph. pass. Jes. 26, 1. — Inde

שִׁיר m. 1) *cantus, cantatio*. 2 Par. 29, 28: הַשִּׁיר מְשׁוֹרֵר וְהַחֲצֹצְרוֹת מַחְצְצְרִים *cantus canebat et tubae clangebant* i. e. cantus coepit et tubae inflari coeperunt, quod Comm. 27 est: הֵחֵל שִׁיר יְהוָה *coepit cantus Jehovae*. Male Kimchius שִׁיר h. l. exponit בַּעַל שִׁיר *cantor* (magis placeret בַּעֲלֵי שִׁיר chorus cantantium): et minus etiam ferri possit Wineri (Lex. p. 973) coniectura, qui „levi mutatione“ reponi posse censet: מְשֹׁרֵר מְשֹׁרֵר (?). Etiam de *cantu* instrumentorum. כְּלֵי שִׁיר instrumenta musica 1 Chr. 16, 42. 2 Chr. 7, 6. 34, 12. Am. 6, 5. Neh. 12, 27: בְּשִׁיר וּמְצִלְתַּיִם *cymbalis accinentibus*. — 2) *carmen*, tam sacrum Ps. 33, 3. 40, 4 (et sexcenties), quam profanum Jes. 23, 16. 24, 9. Eccl. 7, 5. Ez. 33, 32; max. laetum Amos 8, 3. 10 (opp. קִינָה). שִׁיר הַשִּׁירִים Cant. 1, 1, Vulg. *canticum canticorum* i. e. carmen praestantissimum, collatis formulis עֲדִי עֲדָיִים (ornamentum pulcherrimum) Ezech. 16, 7, שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם (coelum altissimum) 1 Reg. 8, 27, qui libri titulus (ab ipso auctore vix profectus) similem laudem continet, quam שִׁיר יְדִידֹת Ps. 45, 1.

שִׁירָה f. i. q. שִׁיר *carmen* Deut. 31, 19 sqq. Ps. 18, 1. Jes. 23, 15, etiam de parabola (rhythmice scripta) Jes. 5, 1. Plur. שִׁירוֹת Am. 8, 3.

שַׁיִשׁ syr. ܫܝܫܐ *marmor candidum* 1 Chr. 29, 2, a rad. שׁוּשׁ candidum esse, cf. שֵׁשׁ no. 1.

שִׁישָׁא v. שְׂרָיָה.

שִׁישַׁק n. pr. regis Aegypti tempore Jerobeami 1 Reg. 11, 40. 14, 25. 2 Chr. 12, 5. Esse videtur Sesocchis, qui primus est in altera et vicesima Manethonis dynastiâ.

שִׁית fut. יָשִׁית, apoc. יָשֵׁת, וַיָּשֶׁת inf. absol. שֹׁת Jes. 22, 7 *ponere, statuere, collocare* i. q. שׂוּם τιθέναι, sed minus frequens. (Ex radd. hebrr. finitimae sunt שָׁפַת et שָׁתַת q. v. Linguae cognatae eâ plane carent, sed latius ea patet in linguis indogerm. tum ponendi tum sedendi significatu, v. sanscr. *sad* sedere, gr. ἕζομαι fut. ἑδοῦμαι [rad. *hed*], lat. *sedere*, goth. *satjan* ponere, constituere, anglosax. *sattan*, angl. to *set*, nostr. *setzen*, cf. gr. Vocali transpositâ inde ortam putem radicem cognatam *stâ* in στά-ω, ἵστημι, *sta*-re).

1) *ponere* i. q. *statuere, collocare*, ubi refertur ad personas et res, quae erectae stant (certe sedent Ps. 132, 11) vel stare potius quam cubare videntur, v. c. collocare custodiam (custodes) Ps. 141, 3, aliquem in solio (לְכִסֵּא) Ps. 132, 11, capiti imponere coronam (שִׁית עֲטֶרֶת לְרֹאשׁ) Ps. 21, 4, et metaph. Gen. 3, 15: *ponam inimicitiam inter te et mulierem.* Ps. 73, 28: שַׁתִּי בַּאדֹנָי מַחְסִי *in Domino collocavi fiduciam meam.* Spec. a) *disponere, struere* aciem, sed ubique omisso acc. מַחֲנֶה (cf. Jos. 8, 2. 13), *sich stellen* Jes. 22, 7. Ps. 3, 7: אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי *qui undique aciem struunt contra me.* — b) *constituere* aliquem principem, sq. dupl. acc. 1 Reg. 11, 34, sq. acc. et לְ Ps. 45, 17, sq. עַל rei: *praefecit* aliquem alicui rei Gen. 41, 33. — c) i. q. *fundare* 1 Sam. 2, 8: *et posuit super illis* (columnis terrae) *orbem.* — d) שִׁית מוֹקְשִׁים laqueos ponere (Schlingen, Sprenkel aufstellen) i. e. insidias struere Ps. 140, 6. — e) *ponere* s. *constituere* terminum Exod. 23, 31, de termino temporis (חֹק) Iob. 14, 13. Ellipt. et impers. Iob. 38, 11: פֹּה יָשִׁית בִּגְאוֹן גַּלֶּיךָ *hic ponat* i. e. *ponatur* (sc. terminus) *superbiae fluctuum tuorum.* — f) sq. acc. pers. et בְּ loci: *ponere* aliquem in aliquo loco (wohin versetzen) Ps. 88, 7: שַׁתַּנִי בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת *posuisti* (coniecisti) *me in foveam profundissimam.* Semel sq. לְ pers. et בְּ loci Ps. 73, 18: בַּחֲלָקוֹת תָּשִׁית לָמוֹ *in locis lubricis posuisti eos*, cf. Ps. 12, 6: אָשִׁית בְּיֵשַׁע יָפִיחַ לוֹ *ponam in salute* (ich versetze in Sicherheit) i. e. securum praeda oppressum. Paulo aliter שִׁית בְּ est: *ponere aliquem* in aliquo numero i. e. *annumerare* aliquem alicui numero. 2 Sam. 19, 29: *posuisti me in convictoribus tuis*, et Jer. 3, 19: אֵיךְ אֲשִׁיתֵךְ בַּבָּנִים *quomodo* (i. e quam honorifico loco) *ponam te inter filios meos!* — g) sq. עַל *aggregare, addere* Gen. 30, 40. — h) שִׁית פ׳ עִם *componere* aliquem cum al., *ei aequiperare* Iob. 30, 1.

2) *ponere* aliquem, aliquid (res, membra corporis), ut iaceat, recumbat, nostr. *legen.* Ps. 8, 7: כֹּל שַׁתָּה תַחַת רַגְלָיו *omnia posuisti sub pedibus eius*, ei subiecisti. Ruth 4, 16: *et cepit Noomi puerum*, וַתְּשִׁתֵהוּ בְחֵיקָהּ *et posuit eum in sinu suo.* Ps. 84, 4: *nidum ubi ponat* (passer) *pullos suos* (ubi vix licebit שִׁית cum Winero p. 961 de partu interpretari). Spec. a) שִׁית יָד עַל manum imponere alicui Gen. 48, 17, quod protegentis est Ps. 139, 5, et arbitri, qui disceptantibus manum imponit Iob. 9, 33; oculis mortui (quod pietatis est erga parentes) Gen. 46, 4. Contra: שִׁית יָד עִם *manum admovere cum* al., i. e. alicui se adiungere in re

agenda. Ex. 23, 1. — Ellipt. Iob. 10, 20: יָדְךָ sc. שִׁית מִמֶּנִּי *amoue a me* sc. manum. — b) sq. בְּ *ponere in aliquo loco.* Iob. 38, 36: *quis posuit sapientiam in renibus* tuis? Ps. 13, 3: *quamdiu ponam* (posi-tas habeam) *curas in corde?* Prov. 26, 24: בְּקִרְבּוֹ יָשִׁית מִרְמָה *in pectore suo ponit* (habet, fovet) *fraudem.* — c) שִׁית עָלָיו עֲדִי ornamenta sibi induere (den Schmuck anlegen). Ex. 33, 4. Cf. nomen שִׁיר. — d) sq. acc. rei et עַל pers. *imponere* alicui aliquid, vel perpetiendum Jes. 15, 9 (sq. לְ pers. Ps. 9, 21) vel praestandum Exod. 21, 22; it. *tribuere, imputare* alicui culpam Num. 12, 11. — e) שִׁית לְנֶגֶד sibi ante oculos ponere aliquid, quod sc. curae cordique est Ps. 90, 8. 101, 3. — Passim pro ratione rei f) est *effundere* (frumentum in sinum) Ruth 3, 15, *proiicere* Iob. 22, 24: שִׁית עַל עָפָר בָּצֶר *proiice in terram aera* (thesauros aeneos).

3) *ponere* i. q. *dirigere, convertere* aliquo, ut a) שִׁית פָּנִים אֶל vultum convertere aliquo Num. 24, 1, b) שׁ׳ עֵינַיִם sq. gerundio: oculos convertere ad aliquid agendum, moliri aliquid. Ps. 17, 11. c) שִׁית לֵב animum advertere 1 Sam. 4, 20. Ps 62, 11. Prov. 24, 32, sq. אֶל ad aliquid, rationem habere rei Iob. 7, 17. 27, 23, לְ Ex. 7, 23. 2 Sam. 13, 20. Ps. 48, 14. Prov. 22, 17. Ier. 31, 21. — A *constituendi* significatu (no. 1, b) proficiscitur

4) *facere s. reddere* aliquem talem vel talem (in einen Zusatz versetzen = wozu machen), sq. dupl. acc. Jes. 5, 6. 26, 1. Jer. 22, 6. Ps. 21, 7. 84, 7. 88, 9. 110, 1, sq. acc. et לְ Jer. 2, 15. 13, 16, sq. acc. et כְּ (facere aliquem instar alic.) Jes. 16, 3. Hos. 2, 5. Ps. 21, 10. 83, 12. 14. Rarius absol. *facere* i. q. עָשָׂה, ut שִׁית אֹתוֹת miracula facere, edere Ex. 10, 1. Inde

5) sq. dat. *dare* Gen. 4, 25. Impers. Hos. 6, 11: גַּם יְהוּדָה שָׁת קָצִיר לָךְ *etiam tibi, Juda, messis malorum parata est.*

Hoph. pass. sq. עַל *imponi* Ex. 21, 30.

Derivv. שַׁת, שִׁית, n. pr. שֵׁת.

שַׁיִת m. c. Suff. שִׁיתוֹ *spina*, coll. *spinae.* Jes. 5, 6. 7, 23—25. 9, 17. 10, 17. 27, 4. De etymo ambigitur. Mihi probabile est, שַׁיִת dictum esse pro שַׁנְת media Nun emollita, ut בַּיִת pro בַּנְת, εἷς pro ἕνς, εἰς pro ἐνς, a rad. שָׁנַן, unde שֵׁן fem. שִׁנָּה, coll. דֶּלֶת a דָּלַל, רֶפֶת a רָפַף. Alii volunt, *veprem* ita dictum esse, quod circa hortos et vineas *poni* soleat (a שִׁית); at non *sepem e spinis factam* notat hoc vc., sed *spinas* in agris et ruderibus sponte provenientes.

שִׁית m. *ornatus, habitus* Prov. 7, 10. Ps. 73, 6. Cf. rad. no. 2, c.

שַׂךְ v. שֹׂכֵךְ.

שָׁכַב fut. יִשְׁכַּב, inf. שְׁכַב c. Suff. שָׁכְבָהּ Gen. 19, 33 et שָׁכְבְּךָ (a שֹׁכֶב) Deut. 6, 7, imp. שְׁכַב, c. He parag. שִׁכְבָה *cubuit, recubuit.* (Syr., chald. et aethiop. ሰከበ: id., sed arab. سكب effudit, quod fit situlam inclinando. Stirps primaria est כב, כף, quae curvandi, inclinandi se potestatem habet, cf. ad כָּפַף, gr. lat. κύπτω, *cubo, cumbo.* De sibilo stirpi bilitterae ad formanda trilittera praemisso v. pag. 954). Ps. 68, 14: *utinam recumbant inter stabula* (pastores ad quietem captandam). Jes. 50, 11: *in dolore cubabunt.* 1 Reg. 3, 19: *cubuerat* (mulier) *super illo* (puero) eumque suffocaverat, it. *procubuit, decubuit* (sich legen) Ezech. 4, 6: *procumbe in latere dextro*, lege dich auf die rechte Seite. Spec. dicitur a) de dormituris: *discubuit, cubitum ivit* Gen. 19, 4. 28, 11. 1 Sam. 3, 5. 6. 9. Ps. 3, 6. 4, 9. 1 Reg. 19, 5. Iob.

7, 4. Prov. 3, 24, et dormientibus 1 Sam. 3, 2. 2 Sam. 11, 9. 26, 7. 1 Reg. 21, 27; etiam de quietem captantibus Ps. 68, 14, inde: *quievit* Eccl. 2, 23: *etiam noctu non quiescit cor eius.* Iob. 30, 17: *rodentes me* (dolores) *non quiescunt;* b) de aegrotantibus 2 Sam. 13, 6. 2 Reg. 9, 16; c) de lugentibus 2 Sam. 12, 16; d) morientibus (*occubuit*), saepissime de morte regum in formula: וַיִּשְׁכַּב עִם אֲבוֹתָיו 1 Reg. 2, 10. 11, 43. 14, 20. 31. 15, 8. 24. 16, 6. 28, et de mortuis Jes. 14, 8: מֵאָז שָׁכַבְתָּ *ex quo tu occubuisti*, mortuus iaces. Comm. 18. 43, 17. Iob. 3, 13. 20, 11. 21, 26. שֹׁכְבֵי קֶבֶר qui in sepulcro cubant Ps. 88, 6. e) de *concumbentibus* cum muliere, sq. עִם Gen. 26, 10. 30, 15. 16. 34, 2. 39, 7. 12. Exod. 22, 18. Deut. 22, 23 sq. 2 Sam. 12, 11, et אֵת Gen. 35, 22. 1 Sam. 2, 22, c. Suff. אֹתִי, אֹתָהּ Gen. 34, 2. Levit. 15, 18. 24 (semel de muliere Gen. 19, 32), it. c. acc. Deut. 28, 30 in Keri (ubi in textu est שָׁגַל). Inde

Niph. *compressa est* (mulier) Jes. 13, 16. Zach. 14, 2, et

Pu. id. Jer. 3, 2 Keri.

Hiph. 1) *fecit, ut decumberet* aliquis, *prostravit* 2 Sam. 8, 2, *reposuit, collocavit* 1 Reg. 17, 19, *quiescere fecit*, *compescuit* Hos. 2, 20. — 2) *effudit* vas (i. q. arab. سكب effudit, vide supra de origine) Iob. 38, 37.

Hoph. הָשְׁכַּב, part. מֻשְׁכָּב *prostratus est, cubuit* 2 Reg. 4, 32. Ez. 32, 19. 32.

Derivv. מִשְׁכָּב, שְׁכָבָה, שְׁכֹבֶת.

שְׁכָבָה f. *effusio* (v. rad. Hiph. no. 2, cf. observ. etym. sub Kal) a) roris Ex. 16, 13. 14, b) seminis in concubitu. Lev. 15, 16. 17. 18. 32. 19, 20. 22, 4. Num. 5, 13.

שְׁכֹבֶת f. i. q. antecedens litt. b, unde נָתַן אֶת־שְׁכָבְתּוֹ בְּאִשָּׁה concubuit cum muliere Lev. 18, 23. 20, 15. Num. 5, 20, it. נָתַן שְׁכָבְתּוֹ לְזֶרַע אֶל Lev. 18, 20.

שָׁכָה rad. dubia, auctore [illegible] idem quod שָׁגָה aethiop. [illegible] *erravit, oberravit.* Inde

Hiph. part. Jer. 5, 8: [illegible] *bene pasti* (libidinosi) [illegible] *oberrant* (cf. Jer. 2, 23. Prov. [illegible] 11 et שָׁגָה no. 1). Sed [illegible] praestet cum intpp. Hebraeis [illegible] h. l. pro part. Hiph. verbi [illegible] cipere, in singulari adverbi[illegible] posito pro מַשְׁכִּימִים, in [illegible] tentiam: iam multo mane [illegible] bidine inflammatis similes [illegible] Jes. 5, 11).

Deriv. n. pr. שְׂכִיָּה.

שְׁכוֹל (rad. שָׁכֹל) m. 1) [illegible] metaph. Jes. 47, 8. 9. — [illegible] *ditio hominis ab omnibus* [illegible] Ps. 35, 12.

שַׁכּוּל m. 1) *orbatus sive liber*[illegible] 13, 21, sive pullis, ut [illegible] 2 Sam. 17, 8. Hos. 13, [illegible] 2) *pullis carens* Cant. 4, 2 [illegible]

שִׁכֹּר, שִׁכּוֹר m. *ebrius*, [illegible] *tus* 1 Sam. 25, 36. 1 Reg. [illegible] 20, 16. Fem. שִׁכֹּרָה 1 Sa[illegible]

שָׁכַח et **שָׁכֵחַ** (Jes. [illegible] Prov. 2, 17), fut. [illegible] *est* (fort. cogn. verbo [illegible] 27, 45, sq. acc. Gen. 40, [illegible] 9, 13; sq. מִן cum inf. Ps. [illegible] *reliquit* alicubi rem obli[illegible] 24, 19. Saepe homines [illegible] oblivisci Deum Deut. 6, 12. [illegible] Iud. 3, 7 vel legem divinam [illegible] 6, et contra Deus dicitur [illegible] (non curare) aliquem Ps. [illegible] Jes. 49, 14, gratiam [illegible] immemorem esse) Ps. [illegible]

Niph. *oblivioni trad*[illegible] Gen. 41, 30. Ps. 31, 13 [illegible] 4: נִשְׁכָּחִים מִנִּי רָגֶל *oblivi*[illegible] *ti a pede* i. e. pedum [illegible] Praegn. Deut. 31, 21: [illegible] מִפִּי זַרְעוֹ (carmen) *obli*[illegible]

tur (neque exstinguetur) *ex* *posterorum eius.*
. Thren. 2, 6 et
ph. Jer. 23, 27 *in oblivio-* *adduxit.*
thp. i. q. Niph. Eccles. 8, 10.

1. *obliviscens* Jes. 65, 11. Pl. r. שְׁכֵחֵי Ps. 9, 18.

hald. *invenit.*
pe. הִשְׁתְּכַח *inventus est* Dan. . Esr. 6, 2.
h. הַשְׁכַּח 1) *invenit* Dan. 2, 5, 6. 12. — 2) *nactus est* Esr. 5.

(fort. vagatio) n. pr. m. 1 Chr. 0.

(vic. radici שָׁחַח) inf. שֹׁךְ *misit, incurvavit se* (anceps). 5, 26. — 2) *desedit* aqua 8, 1, *sedata est* ira Esth. 2, 10.
iph. sedavit (seditionem) Num. 10.

fut. יִשְׁכַּל *orbatus est* liberis, *fuit* (arab. ثَكِلَ, aram. תְּכַל,) sq. acc. Gen. 27, 45: לָמָּה אֶשְׁכַּל גַּם cur utriusque *um orba fiam?* 43, 14: וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי *ubi orbus fu-* *orbus ero*, vox hominis qui animo fert, quod vix averti videtur (cf. Esth. 4, 16). n. 15, 33. Part. pass. שְׁכוּלָה s orbata Jes. 49, 21.
. שִׁכֵּל 1) *orbavit* Gen. 42, 36. m. 15, 33, a) tribuitur feris s devorantibus. Lev. 26, 22: *ttam vobis feras, quae vos reddant.* Ez. 5, 17. 14, 15, os. 9, 12; b) gladio iuvenes nente Deut. 32, 25: מִחוּץ תְּשַׁכֶּל־ *foris* (in proelio) *or-* *ladius* (i. e. iuvenes absumit). Thren. 1, 20. Jer. 15, 7. Ez. 36, 13—15. — 2) *abortum fecit* i. e. intulit, *abortare fecit* (mulieres, greges), de terra male sana 2 Reg. 2, 19, intrans. *abortum fecit* i. e. *passa est* (Plin. ep. 8, 10) mulier Exod. 23, 26, ovis et capra Gen. 31, 38, inde *sterilis fuit* vitis Mal. 3, 11. Part. מְשַׁכֶּלֶת subst. *abortatio* 2 Reg. 2, 21.

Hiph. 1) ut Pi. no. 1, b iuvenes trucidavit Jer. 50, 9 (ubi מַשְׁכִּיל legendum est, non מַשְׂכִּיל). — 2) abortavit Hos. 9, 14. V. Pi. no. 2.

שִׁכֻּלִים m. pl. *orbitas* Jes. 49, 20.

שִׁכְלֵל v. כָּלַל.

שָׁכַם in Kal inusit.

Hiph. הִשְׁכִּים 1) *mane surrexit*, sive addito בַּבֹּקֶר Gen. 19, 27. 20, 8. 28, 18. 32, 1, sive omisso Gen. 19, 2. Ex. 32, 6. Jos. 8, 14. (Pr. fort. *onus imposuit* camelis aliisque iumentis, quod multo mane fit a nomadibus, denom. a שְׁכֶם, aeth. ጸዐነ: onus in humeros imposuit Matth. 23, 4 cf. chald. שְׁרָא, καταλύω). Sq. לְ *mane se contulit* aliquo Cant. 7, 13. Cum alio verbo copulatum est pro adv. *mane*. Hos. 6, 4: טַל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ *ros mane discedens*, disparens. 13, 3. Inde inf. absol. הַשְׁכֵּם adv. mane. Prov. 27, 14. — 2) translate *summo studio aliquid fecit*. Jerem. 7, 13: אֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם הַשְׁכֵּם וְדַבֵּר *summo studio vobiscum locutus sum*. Cap. 11, 7: כִּי הָעֵד הַעִידֹתִי הַשְׁכֵּם — וְהָעֵד *quam studiosissime inculcavi.* 7, 25. 25, 3. 26, 5. 32, 33. 35, 14. 15. 44, 4. 2 Chr. 36, 15. Zeph. 3, 7: הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ עֲלִילוֹתָם *summo studio perverse agebant.* — Semel inf. more chald. אַשְׁכֵּם pro הַשְׁכֵּם Jer. 25, 3. — De loco Jer. 5, 8 v. s. שָׁכָה.

שְׁכֶם m. in pausa שֶׁכֶם Ps. 21, 13, c. Suff. שִׁכְמוֹ 1) *humerus*, vel po-

tius (ut bene Jo. Simonis) *utriusque humeri posterior compages*, s. *dorsi pars superior, quae sub cervicibus est*, vc. propterea in solo singulari usitatum, diversum a כָּתֵף v. Iob. 31, 22: כְּתֵפִי מִשִּׁכְמָה תִפּוֹל *humerus meus de dorso eius* i. e. de dorso cui nexus est *decidat*. ־ה enim h. l., quamquam sine Mappik scribitur, c. Masora impressa pro suffixo habendum est coll. Num. 15, 28, nec nova forma fem. שִׁכְמָה = שְׁכֶם statuenda. (Primitivum esse videtur hoc vc., ut plura membrorum nomina, verbum autem הִשְׁכִּים inde derivatum). Est autem a) membrum, cui onus gestandum imponitur. Iob. 31, 36. Jes. 9, 5: *principatus erit in dorso eius*, instar oneris ei impositum erit, ab eo gestabitur. Item 22, 22: *clavem domus Davidis eius dorso imponam*, h. e. ei portandam dabo, committam, cf. formulam עַל יְדֵי, s. v. יָד. Zeph. 3, 9: *Deum colebant* שְׁכֶם אֶחָד *uno dorso*, h. e. uno animo, ὁμοθυμαδόν, metaphora ab iis petita qui onus vel iugum ferunt, cf. syr. ܥܡ ܟܬܦܐ iunctim. b) membrum, cui verbera infliguntur. Jes. 9, 3: מַטֵּה שִׁכְמוֹ *baculus, qui dorso imminet*. Eo utuntur etiam c) in formula: הִפְנָה שְׁכֶם *tergum vertit*, de abeunte 1 Sam. 10, 9 (cf. פָּנָה עֹרֶף Jos. 7, 12. Jer. 48, 39) unde illustratur locus Ps. 21, 13: כִּי תְּשִׁיתֵמוֹ שֶׁכֶם Vulg. *quoniam pones eos dorsum* h. e. facies, ut terga dent (cf. נָתַן עֹרֶף Ps. 18, 41). LXX. ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον.

2) metaph. *tractus terrae* (pr. elatior, quasi dorsum) ut arab. مَنْكِب humerus et tractus terrae Gen. 48, 22.

3) n. pr. a) urbis in montanis Ephraimi inter montes Ebal et Garizim sitae, ubi postea Flavia Neapolis, unde hodieque نابلس *Nablus* Gen. 12, 6. 33, 18. 35, 4. Jos. 20, 7. 21, 20. 21. Ps. 60, 8. 1 Reg. 12, 25. LXX. Συχὲμ (cf. Act. 7, 16). Vulg. *Sichem*. Cum He parag. שְׁכֶמָה Sichemum Hos. 6, 9. V. Relandi Palaestina p. 1004 — 10. b) viri Cananitae Gen. 34, 19. 34, 2 sqq.

שֶׁכֶם (dorsum) n. pr. 1) filii Gilead Num. 26, 31. Jos. 17, 2. — 2) 1 Chr. 7, 19. Patron. no. 1 est שִׁכְמִי Num. l. c.

שִׁכְמָה sec. nonnullos i. q. שְׁכֶם Iob. 31, 22, sed vide supra v. שְׁכֶם.

שָׁכֵן, שָׁכַן fut. יִשְׁכֹּן 1) *subsedit*, v. c. columna ignea et nube Num. 9, 17. 2. 10, 12. Exod. 24, 16.

2) *cubuit*, max. ad quietem captandam, de leone Deut. 33, 20, de gente, quae castris positis consedit Num. 24, 2, de nubibus diei alicui incubantibus sq. עַל Iob. 3, 5. Inde *quievit*. Iud. 5, 17. Prov. 7, 11: בְּבֵיתָהּ לֹא יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ *in domo eius non quiescunt pedes eius*.

3) *habitavit* (arab. سكن id.) sq. בְּ loci Gen. 9, 27. 14, 13. 26, 2. Iud. 8, 11, sq. acc. loci Deut. 22, 5. Jes. 33, 16. Ps. 68, 7. Frequens est formula שָׁכַן אֶרֶץ *terram incoluit, secure possedit* Prov. 2, 21. 10, 30. Ps. 37, 29, et omisso אֶרֶץ Ps. 102, 29 (cf. similem ellipsin Jes. 57, 15: *Deus* שֹׁכֵן עַד *habitans coelos in aeternum*). 2 Sam. 7, 10: וְשָׁכַן תַּחְתָּיו *et habitat* (populus) *loco suo*. Deut. 33, 16: שֹׁכְנִי סְנֶה *habitator rubi* i. e. Jehova, coll. Ex. 3, 2. Addito dativo pleon. Ps. 120, 6: שָׁכְנָה לָּהּ *habitavit sibi*. — Part. pass. שָׁכוּן act. *habitans*, ut gall. logé Iud. 8, 11. — Semel metaph. *habitare* rem s. *habitare in aliqua re* dicitur pro *familiarem esse cum ea* (v. שָׁכֵן no. 2 et arab. سكن familiaris fuit). Prov. 8, 12: *ego sapientia* שָׁכַנְתִּי

בְּ עָרְמָה *habito in prudentia*, totus
ea versor.

4) pass. *habitatus est* locus, i. q.
יָ no. 4. Jer. 50, 39. 33, 16. 46,
6. Jes. 13, 20, de tentorio, quod
ollocatum est Jos. 22, 19.

Pi. habitare fecit Jer. 7, 7.
um. 14, 30. Passim de Jehova
icitur שִׁכֵּן שְׁמוֹ h. e. sedem suam
xit alicubi Deut. 12, 11. 14, 23.
6, 6. 11. 26, 2 i. q. שׂוּם שְׁמוֹ
v. שׂוּם no. 1, f. Inde ex-
licari potest Ps. 78, 60: אֹהֶל
שִׁכֵּן בָּאָדָם *tentorium*, in quo *ha-
itare fecit* (nomen suum) *inter
omines*, nisi mavis: *tentorium
uod collocavit inter homines*, coll.
os. 18, 1. 22, 19. Caeterum ab
la locutione repetendum est tal-
iud. שְׁכִינָה praesentia Dei.

Hiph. habitare fecit aliquem
en. 3, 24. Iob. 11, 14, *collocavit
entorium* Jos. 18, 1 (cf. Kal Jos.
2, 19). Ps. 7, 6: כְּבוֹדִי לֶעָפָר יַשְׁכֵּן
n pulvere me habitare faciat, in
ulverem me prosternat.

Derivv. מִשְׁכָּן, שְׁכַנְיָהוּ — שָׁכֵן.

ן chald. id. Dan. 4, 18.

Pa. שַׁכֵּן *habitare fecit* Esr.
, 12.

ן cstr. שְׁכַן Hos. 10, 5, fem. c.
uff. שְׁכֶנְתָּהּ Ex. 4, 22, pl. שְׁכֵנוֹת
uth 4, 17 1) *incola* Jes. 33, 24.
Ios. l. c. — 2) *accola*, de populis
s. 44, 14. 79, 12. Jer. 49, 18,
icinus Prov. 27, 10. Fem. *vicina*,
. supra.

ן c. Suff. שִׁכְנוֹ m. *habitaculum*,
emel legitur Deut. 12, 5.

שְׁכַנְיָה (Jehovae familiaris et qs.
ontubernalis, cf. rad. no. 3 fin.)
. pr. m. 1 Chr. 3, 21. 2) Neh.
, 29. 3) 6, 18. 4) Esr. 10, 2.
) 8, 3. 6) 8, 5. 7) Neh. 12, 3,
. שְׁבַנְיָה.

שְׁכַנְיָהוּ (id.) n. pr. m. 2 Chron.
1, 15.

שָׁכַר fut. יִשְׁכַּר, arab. سَكِرَ
1) *bibit ad satietatem* (i. q. רָוָה)
Hagg. 1, 6, *ad hilaritatem usque*
Cant. 5, 1. Gen. 43, 34. Saepius
est 2) *inebriavit se* Gen. 9, 21,
sq. acc. potus Jes. 29, 9. 49, 26, sq.
מִן 51, 21. Metaph. apud prophe-
tas *inebriati esse* dicuntur impii,
qui insania quadam abrepti in suam
ipsius perniciem ruunt Jes. 29, 9.
51, 21. Thren. 4, 21. Nah. 3, 11.
Cf. כּוֹס, תַּרְעֵלָה. Part. pass. שְׁכֻרַת
ebria Jes. 51, 21.

Pi. inebriavit 2 Sam. 11, 13,
metaph. (v. Kal) Jer. 51, 7. Jes.
63, 6.

Hiph. id. *inebriavit* a) sagittas
sanguine Deut. 32, 42. b) populos
(v. Kal et Pi.) Jer. 51, 57.

Hithp. ebrium se gessit 1 Sam.
1, 14.

Derivv. שֵׁכָר — שִׁכָּרוֹן, שִׁכּוֹר.

II. שָׂכַר (vic. שָׂכָר) mercede, prae-
mio affecit, v. יִשָּׂשכָר.

שֵׁכָר m. *temetum, potus inebrians*,
sive vinum Num. 28, 7, sive potus
vini instar inebrians ex hordeo
(Herod. 2, 77. Diod. 1, 20. 34),
melle dactylisve coctus destilla-
tusve (v. Hieron. Opp. ed. Martian.
T. IV. p. 364). Arab. سَكَرٌ vinum
ex uvis passis dactylisve paratum.
Plerumque discernitur a vino Lev.
10, 9. Num. 6, 3. Iud. 13, 4. 7,
apud poëtas saepe in altero membro
est שֵׁכָר, in altero יַיִן Jes. 5, 11. 24,
9. 28, 7. 29, 9. 56, 12. Prov. 20,
1. 31, 6. Mich. 2, 11. — Jes. 5, 22
vinum aromatibus conditum signifi-
care videtur i. q. מֶסֶךְ, מֶזֶג.

שִׁכָּרוֹן m. *ebrietas* Ezech. 23, 33.
39, 19.

שִׁכְּרוֹן (ebrietas) n. pr. oppidi in
fine boreali Judae Jos. 15, 11.

שַׁל m. delictum 2 Sam. 6, 7, a rad.
שָׁלָה no. II.

שֶׁל recentioris Hebraismi particula
conflata ex שֶׁ praefixo i. q. אֲשֶׁר

et לְ. In Rabbinismo ea perfrequens est et genitivo praemittitur (cf. אֲשֶׁר לְ s. v. אֲשֶׁר A, no. 3), in V. T. non occurrit nisi c. praef. 1) בְּשֶׁל *propter* i. q. בַּאֲשֶׁר לְ (p. 111) Jon. 1, 7: בְּשֶׁלְּמִי *propter quem*, pro quo comm. 8: בַּאֲשֶׁר לְמִי. Vers. 12: בְּשֶׁלִּי *propter me*. Respondet aram. בְּדִיל comp. ex בְּ, דִּי = אֲשֶׁר et לְ. — 2) בְּשֶׁל אֲשֶׁר pr. *in* (omni) *eo quod*. Eccl. 8, 17: בְּשֶׁל אֲשֶׁר יַעֲמֹל הָאָדָם וְלֹא יִמְצָא *in* (omni) *eo quod laborat* (i. e. quantumvis laborat) *homo, tamen non invenit*. Respondet particulae aramaeae ? ܒܕܝܠ, quae tamen est *propterea quod, quia*. Ut dicam, quod sentio, contextus vix sanus esse videtur et dubito an legendum sit בְּכָל אֲשֶׁר, quod sententiae egregie accommodatum esset.

שַׁלְאֲנָן m. adj. *tranquillus* Iob. 21, 23, conflatum ex duobus synonymis שָׁלֵו et שַׁאֲנָן, vel ortum ex solo posteriore, inserta ל littera, coll. זַעַף et זַלְעָף ferbuit.

שָׁלַב in Kal inusit. — Arab. ثلب est i. q. ثلم fregit (vas, gladium) in ora et margine, ut dentes oriréntur et incisurae (Scharten); chald. שַׁלֵּב Pa. coniunxit, connexuit, unde שְׁלִיבִין, שַׁלְבִּין gradus s. ligna transversa scalae, a coniungendo dicta (die Spalen). Apud Hebraeos hoc verbum valuisse videtur: *cardinibus iunxit* asseres (ineinanderzapfen), cardines enim dentibus similes sunt (cf. term. architect. *Verzahnung*).

Pu. part. Ex. 26, 17: *bini cardines* (Zapfen) *asseri uno* sint מְשֻׁלָּבוֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ *inter se coniuncti* (fort. lignis transversis infra basin insertis). Sed LXX. ἀντιπίπτοντας ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, *oppositi alter alteri*. Hinc

שְׁלַבִּים m. plur. pr. *commissurae* in *angulis* (suggestus), dein *limbi* s. *taeniae* commissuras tegentes 1 Reg. 7, 28. 29.

שֶׁלֶג m. *nix*. Iob. 24, 19. Ps. 147, 16. (Arab. ثلج, aram. תַּלְגָּא). Inde est denom. in

Hiph. הִשְׁלִיג *canduit instar nivis*, nivei coloris fuit (cf. de usu conj. Hiph. in coloribus designandis s. v. אָדַם, לָבֵן). Ps. 68, 15: *quum dispergeret Omnipotens reges in ea* (terra), תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן *nivea erat* (corporibus trucidatorum cf. Aen. 5, 865. 12, 36: campi ossibus albent) ceu nix *in Zalmone monte*. Alii aliter, ut Kimchius: *nivis instar lucet in tenebris*, Schnurrerus: *recreabitur in umbra*, coll. ثلج IV. laetitia affecit (pr. refrigeravit).

I. שָׁלָה et **שָׁלֵו** *salvus, securus fuit*, max. de eo qui prospera fortuna secure utitur Iob. 3, 26. 12, 6. Ps. 122, 6. Praet. שָׁלַוְתִּי Iob. l. c. fut. יִשְׁלָיוּ. (Arab. سلا tranquilli et securi animi fuit. Vicinae radd. sunt כָּלָה et שָׁלָה, eiusdem autem stirpis propagines exstant in linguis indogerm., tum quietis, et silentii, tum salutis notione, ut σχόλη quies, otium, lat. *sileo* = שָׁלָה et *salv-us, salu-s*).

Derivv. שַׁלְוָה, שָׁלֵו, שְׁלֵו, שָׁלוּ.

II. שָׁלָה i. q. chald. *erravit*, peccavit imprudens.

Niph. id. 2 Chr. 29, 11.

Hiph. seduxit, fefellit 2 Reg. 4, 28.

Derivv. שַׁל, שָׁלוּ, et שְׁלוּ.

III. שָׁלָה i. q. שָׁלַל, נָשַׁל *extraxit*. Inde ducunt fut. apoc. יֵשֶׁל (pro יִשְׁלֶה) Iob. 27, 8: כִּי יֵשֶׁל אֱלוֹהַּ נַפְשׁוֹ *quando extraxerit Deus animam eius*, sc. ex corpore quasi ex animae vagina (cf. נִדְנֶה). Ita Chald. Syr. et potest in hac sententia acquiesci. Non spernenda tamen

chnurreri coniectura, qui יִשַׁל contractum censet pro יִשְׁאַל *poscit*, oll. arab. يسل pro يسأل quanquam ea adoptata legendum videtur יֵשַׁל.

Deriv. שַׁלְוָה.

שְׁ chald. *salvus, securus fuit* Dan. 4, 1.

שָׁ chald. *error.* Dan. 3, 29 Cheth. q. שָׁלוּ, שָׁלוּת.

שֵׁ (i. q. שְׁאֵלָה preces cf. 1 Sam. , 17) n. pr. filii Judae Gen. 38, 5. 6, 12. Patron. שֵׁלָנִי Num. 26, 20.

שִׁ n. pr. oppidi v. שִׁילֹה no. 2.

שַׁלְהֶ f. *flamma*, a rad. לָהַב, inde chald. et syr. Schaph. שַׁלְהֵב ob. 15, 30. Ez. 21, 3. Cant. 8, 6: שַׁלְהֶבֶת־יָהּ (al. coniunctim שַׁלְהֶבְתְיָה, et omisso Mappik שַׁלְהֶבְתְיָה, sensu non mutato) *flamma Jehovae* i. e. fulgur.

שָׁ semel שָׁלֵיו Iob. 21, 23, et שְׁלֵו Jerem. 49, 31 m. שְׁלֵוָה f. l. constr. שַׁלְוֵי (a rad. שָׁלָה no.) 1) *salvus, securus* 1 Chron. 4, 40, impr. tranquille, secure vivens Iob. 16, 12. Ps. 73, 12. Neutr. securitas Iob. 20, 20. — 2) in malam partem, *securus, socors, impius*, cf. שַׁאֲנָן no. 2. Ez. 23, 42.

שֶׁ m. *tranquillitas, securitas* Ps. 30, 7.

שָׁ v. שָׁלוּת.

שִׁ v. שִׁילֹה.

שַׁל f. id. Prov. 17, 1. Ps. 122, 7. Ez. 16, 49. Pl. בְּשַׁלְוֹתַיִךְ dum secure vivebas Jer. 22, 21. בְּשַׁלְוָה in (media) securitate Dan. 8, 25. 11, 21 cf. Iob. 15, 21) i. e. inopinato, repente, ut chald. et syr. בְּשַׁלְיָה, מִן שַׁלְיָ, ܡܢ ܫܠܝܐ. Cf. Dan. 11, 24. — 2) in malam partem *socordia, impietas* Prov. 1, 32. V. שָׁלוּ.

שְׁלֵוָה f. chald. *securitas* Dan. 4, 24.

שִׁלּוּחִים m. pl. *dimissio* a) uxoris, *repudium* Ex. 18, 2, deinde *libellus repudii*, metaph. Mich. 1, 14. b) filiae, *dotatio* 1 Reg. 9, 16. Cf. שִׁלַּח Ind. 12, 9.

שָׁלוֹם m. (a rad. שָׁלֵם) A) adj. *integer*, h. e. 1) corpore, *sanus, bene valens* Gen. 43, 27: הֲשָׁלוֹם אֲבִיכֶם *num bene valet pater vester?* 1 Sam. 25, 6. 2 Sam. 17, 3. 20, 9. Iob. 5, 24. Ps. 38, 4: אֵין שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי *nihil integri* i. e. sani *est in ossibus meis*. Jes. 26, 3. — 2) numero, *pleno numero* Jer. 13, 19. — 3) *securus, tranquillus* Iob. 21, 9. Pl. *pacem colentes* Ps. 69, 23. — Inde 4) *amicus* Ps. 55, 21.

B) subst. 1) *integritas, incolumitas, salus* (arab. سَلَام) Deut. 29, 18. 1 Sam. 6, 13: הֲשָׁלוֹם בּוֹאֶךָ *num salutem affers?* (respondetur: שָׁלוֹם) 1 Reg. 2, 13. 2 Reg. 5, 21. 9, 11. 17. 22. Nota has potissimum formulas: a) הֲשָׁלוֹם לְ (semel omisso He שָׁלוֹם לְ 2 Sam. 18, 29) *num bene valet* (hic vel ille)? qua formula de salute absentis interrogare solent Gen. 29, 6. 2 Reg. 4, 26. Respondetur שָׁלוֹם Gen. l. c. cf. 43, 28. Inde b) שָׁאַל לְפ' לְשָׁלוֹם *interrogavit aliquem de* salute et valetudine i. e. *salutavit* aliquem (v. s. v. שָׁאַל no. 3, b cf. 2 Sam. 11, 7: וַיִּשְׁאַל דָּוִד לִשְׁלוֹם הַמִּלְחָמָה *interrogavit, quomodo res in bello gererentur*), it. רָאָה אֶת שְׁלוֹם פ' videre, quomodo aliquis valeat Gen. 37, 14, Esth. 2, 11, יָדַע וגו' פָּקַד וגו' 1 Sam. 17, 18. Ellipt. 2 Reg. 10, 13: *descendimus* (visum) *salutem filiorum regis* h. e. ad regis filios salutandos et visendos. c) לְכִי, לֵךְ, לֵךְ לְשָׁלוֹם 1 Sam. 1, 17. 20, 42, et לֵךְ בְּשָׁלוֹם 2 Sam. 15, 9 est formula, qua abeuntem prosequuntur, gr. ὕπαγε εἰς εἰρήνην Mc. 5, 34, et

πορεύου εἰς εἰρήνην Luc. 7, 50. Contra d) verbis שָׁלוֹם לְךָ, לָכֶם, *salus est tibi* Iud. 6, 23. 19, 20. Dan. 10, 19. Gen. 43, 23 timidum erigere eique salutem nunciare solent, in hanc sententiam: nihil metuendum est tibi (vobis), integrae sunt res tuae (vestrae), quare ter additur אַל תִּירָא, אַל תִּירָאוּ, cf. 1 Sam. 20, 21: כִּי שָׁלוֹם לְךָ *nam bene se habent res tuae*. Comm. 7, cf. 2 Sam. 18, 28, ubi laetum nuncium afferens exclamat: שָׁלוֹם, cf. 1 Chron. 12, 18. (Apud Arabes السلام عليك, et apud Syros ܫܠܡܐ ܠܟ sunt formulae, quibus advenientes et praetereuntes salutare solent: sed in hanc sententiam illa formula in V. T. nunquam legitur).

2) *pax* (quandoquidem pacis tempore res integrae sunt et incolumes) opp. bello. Levit. 26, 6. 1 Reg. 2, 5. Iud. 4, 17. קָרָא לְשָׁלוֹם לְ ad pacem invitavit aliquem i. e. pacem obtulit Deut. 20, 10. Iud. 21, 13. עָנָה שָׁלוֹם אֶת pacem oblatam accepit. Deut. 20, 11. עָשָׂה שָׁלוֹם לְ pacem alicui concessit Jos. 9, 15. Jes. 27, 5. אִישׁ שָׁלוֹם vir pacificus. Ps. 37, 37. דִּבְרֵי שָׁלוֹם verba pacifica Deut. 2, 26.

3) *concordia, amicitia.* אִישׁ שְׁלוֹמִי amicus meus Ps. 41, 10. Jer. 20, 10. 38, 22. Obad. 7. דֹּבְרֵי שָׁלוֹם amice loquentes Ps. 28, 3, cf. Esth. 9, 30.

שָׁלוֹם v. שָׁלֵם.

שִׁלּוּם retributio, v. שָׁלֵם.

שַׁלּוּן (fort. corruptum pro שַׁלֻּם) n. pr. m. Neh. 3, 15.

שָׁלוֹשׁ tres, v. שָׁלֹשׁ.

שָׁלוּת sive שָׁלוּ chald. f. *error, delictum* Dan. 6, 5. Esr. 4, 22, a rad. שָׁלָה no. II.

שָׁלַח fut. יִשְׁלַח, inf. absol. שָׁלֹחַ, cstr. שְׁלֹחַ, semel שְׁלֹחַ Jes. 58, 9

1) *misit* (LXX. ἀποστέλλω, ἐξαποστέλλω). Constr. a) absol. Gen. 38, 17, b) sq. acc. pers. ib. 8. 45, 5. Jes. 6, 8 (addito dat. pers. שְׁלַח לְךָ mitte Num. 13, 2), sed in recentiore Hebraismo sq. לְ pers. 2 Chr. 17, 7, c) sq. אֶל eius, ad quem mittitur Gen. 37, 13. Ezr. 8. 10. 7, 16, raro more chald. עַל Neh. 6, 3. Jer. 29, 31, it. sq. לְ c. inf. misit (aliquem) ad aliquid peragendum Num. 14, 36. Jes. 61, 1. d) sq. acc. rei et אֶל pers. misit id cui aliquid, veluti litteras Jer. 29, 25. Esth. 9, 20. 30, sq. לְ pers. Gen. 32, 19. 45, 23. e) Saepe omittitur accus. eius qui mittitur Gen. 31, 4: *misit et vocavit Rahelam* i. e. misit (aliquem), qui arcesseret Rahelam. 41, 8. 14, Ubi is qui missus est ponitur praem. בְּיַד 1 Reg. 2, 25: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ בְּיַד בְּנָיָהוּ *et rex misit per Benajam*, h. e. Benajam ablegavit Ex. 4, 13: שְׁלַח־נָא בְּיַד־תִּשְׁלָח *mitte, per quem mittere vis.* — f) Singulare est 2 Sam. 15, 12: וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶת־אֲחִיתֹפֶל מֵעִירוֹ מִגִּלֹה *et misit Absalom* (et arcessivit) *Ahitophelum ex Gilunte, urbe eius patria.*

Spec. aa) dicitur aliquis alteri *verba mittere* i. e. *per nuncium indicare, nunciare* (sagen lassen, entbieten). Prov. 26, 6: שֹׁלֵחַ דְּבָרִים בְּיַד כְּסִיל *qui verba mittit per stultum*, qui stulto nuncio ad mandatum perferendum utitur. Gen. 38, 25: שָׁלְחָה אֶל־חָמִיהָ לֵאמֹר *misit socero suo haec verba* (sie liess ihm sagen). 1 Reg. 20, 5. 2 Reg. 5, 8: omisso לֵאמֹר 1 Sam. 20, 21. Sq. acc. rei per nuncios indicatae 1 Reg. 5, 23: עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח אֵלַי *usque ad locum, quem mihi indicabis.* 20, 9. 21, 11. Jer. 42, 5. 21. 43, 1, sq. dupl. acc. *mandavit alicui aliquid.* 2 Sam. 11, 22: *et nunciavit Davidi* אֵת כָּל־אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יוֹאָב *omnia, quae ei Joabus mandaverat.* 1 Reg.

4, 6. Jes. 55, 11. — bb) Deus icitur mittere vel calamitates et lagas Jos. 24, 12, vel auxilium Ps. 0, 3, vel oracula Jes. 9, 7. Ps. 07, 20, sed vide Pi.

2) *dimisit*, *missum fecit* i. q. l. no. 2. Ps. 50, 19: פִּיךָ שָׁלַחְתָּ בְרָעָה *os tuum dimittis* (frenis uasi solutis) *ad malum*. Praegn. שָׁלַח יָד בְּ manum missam fecit (et straxit) ab aliqua re 1 Reg. 13, 4. ant. 5, 4.

3) *emisit* i. e. *extendit*, *protendit*, ut digitum (quod est irridens) Jes. 58, 9, scipionem Ps. 110, , 1 Sam. 14, 27, falcem (segeti nmittendam) Joël 4, 13, cf. Apoc. 4, 15. 18; max. manum (hom. εῖρας ἰάλλω Od. 9, 388. 10, 376) en. 3, 22. 8, 9. 19, 10. 48, 14. ob. 1, 11. a) sq. עַל ad aliquid Reg. 13, 4 (hostili sensu). 1 Par. 3, 10. b) sq. בְּ manum admovit rei ob. 28, 9, it. *manum* s. *vim intulit* alicui (sich an jem. vergreifen) en. 37, 22. 1 Sam. 26, 9. Esth. , 7, et *manus intulit* alicui rei e. surripuit eam (sich an etwas ergreifen) Ex. 22, 7. Esth. 9, 10. s. 125, 3. Dan. 11, 42. c) שָׁלַח יָד אֶ manum s. vim intulit alicui en. 22, 12. Ex. 24, 11. — Passim יָד omittitur. Ps. 18, 17: יִשְׁלַח מִמָּרוֹם *extendit* (manum) *ex alto*, l. אֶל 2 Sam. 6, 6, sq. בְּ Obad. 3. — Part. pass. שָׁלוּחַ *extensus* e. gracilis (de cerva) Gen. 49, 1, cf. Pi. no. 4.

Niph. *missus est*, inf. absol. נִשְׁלוֹחַ Esth. 3, 13.

Pi. שִׁלַּח 1) i. q. Kal no. 1 *misit*, *ablegavit* Jes. 43, 14, sq. accus. ers. Gen. 19, 13. 28, 6. Jes. 10, 6, t rei, quae mittitur 1 Sam. 6, 3; q. עַל eius ad quem ablegatur 2 Par. 2, 31. Sed hoc significatu longe rebrius est Kal, in Pi. contra saepius st: *immisit alicui* (Deus) plagam t calamitatem (v. Kal no. 1, bb), q. בְּ Deut. 7, 20. 32, 24. 2 Reg. 7, 25. Ps. 78, 45, sq. אֶל Ez. 14, 19, עַל 5, 17. שִׁלַּח מָדוֹן est: litem misit i. e. excitavit. Prov. 6, 14. 19. 16, 28.

2) i. q. Kal no. 2 *dimisit*, *missum fecit* abiturum (opp. retinuit) Gen. 32, 27. Ex. 8, 28. Lev. 14, 7, captivum Zach. 9, 11. 1 Reg. 20, 42 cf. 1 Sam. 20, 22; *manumisit* servum (v. חָפְשִׁי); *locavit filiam*, plenius שִׁלַּח חוּצָה Iud. 12, 9, it. abeuntem *deduxit*, *prosecutus est* (προπέμπειν) Gen. 18, 16. 31, 27; sq. בְּ et בְּיַד *potestati* alicuius *reliquit* Iob. 8, 4. Ps. 81, 13. — Adde: *demisit* aliquem in carcerem subterraneum Jer. 38, 6. 11, *promisit* (capillum) Ez. 44, 20.

3) gravius: *iecit* a) res, ut sagittas 1 Sam. 20, 20, ignem (in urbem) Am. 1, 4 sqq. Hos. 8, 14 (quod etiam exprimunt: שִׁלַּח ד' בָּאֵשׁ iecit aliquid in ignem, gall. *mettre à feu* Iud. 1, 8. 20, 48. 2 Reg. 8, 12. Ps. 74, 7); b) *abiecit*, *deiecit*. Eccl. 11, 1. Iob. 30, 11: *frenum ante me deiiciunt*, effrenate agunt. 39, 3: *deiiciunt dolores suos* i. e. fetus cum dolore edunt. c) *expulit*, *eiecit* aliquem Gen. 3, 23. 1 Reg. 9, 7. Jes. 50, 1, spec. *repudiavit* uxorem Deut. 21, 14. 22, 19. 29. Jer. 3, 8, cf. שִׁלּוּחִים. Iob. 30, 12: רַגְלַי שִׁלֵּחוּ *pedes meos propellunt*.

4) i. q. Kal no. 3 *extendit*, aliquis manum Prov. 31, 19. 20, arbor ramos Jer. 17, 8. Ez. 17, 6. 7. 31, 5. Ps. 80, 12, Deus populum Ps. 44, 3.

Pu. 1) *missus*, *ablegatus est* Iud. 5, 15. Prov. 17, 11. — 2) *dimissus est* Gen. 44, 3. Jes. 50, 1; *relictus est* Jes. 27, 10. Prov. 29, 15: נַעַר מְשֻׁלָּח *puer sibi relictus* s. missus factus i. e. suo arbitrio commissus. — 3) *eiectus*, *expulsus est*. Jes. 16, 2: קֵן מְשֻׁלָּח *aves nido eiectae*; *propulsus* i. e. *prolapsus est* aliquo (sq. בְּ) Iob. 18, 8.

Hiph. i. q. Pi. no. 1 *immisit* plagam, calamitatem, sq. בְּ Lev. 26, 22. Am. 8, 11.

64

Derivv. שָׁלַח — שָׁלְחָן, שִׁלּוּחִים, מִשְׁלָח, מִשְׁלוֹחַ, מִשְׁלַחַת.

שְׁלַח fut. יִשְׁלַח chald. 1) *misit* Dan. 3, 2, sq. acc. rei Esr. 4, 17, sq. עַל eius ad quem mittitur Esr. 4, 11. 18. 5, 7. 17. — 2) sq. יַד *extendit manum* Dan. 5, 24, sq. לְ *aggressus est* aliquid Esr. 6, 12.

שֶׁלַח m. c. Suff. שִׁלְחוֹ 1) *telum, missile*, quod in hostem emittitur, arab. سَلَحٌ et سِلَاحٌ coll. arma, pec. gladius, سَالِحٌ armatus, تَسَلَّحَ Conj. V. armavit se. 2 Chr. 32, 5. 23, 10. Joël 2, 8. עָבַר בַּשֶּׁלַח periit telo (mortis) Iob. 33, 18. 36, 12. — 2) *surculus* Cant. 4, 13, cf. rad. Pi. no. 4. — 3) n. pr. a) filii Arpachsadi Gen. 10, 24. 11, 12. b) aquaeductus et piscinae prope Hierosolyma, quae eadem esse videtur atque שִׁלֹחַ (q. v.) Neh. 3, 15. Vulg. *Siloe*.

שִׁלֹחַ (pro שִׁילוֹחַ, ut hoc nomen chaldaice scribitur, ad formam כִּישׁוֹר, קִיטוֹר: *missio* aquae i. e. aquaeductus cf. rad. Ps. 104, 10 et gr. ἱέναι ῥόον Il. 12, 25) c. art. הַשִּׁלֹחַ n. pr. aquaeductus ad radices Zionis ab occidentali parte Hierosolymorum (v. Joseph. bell. jud. 5, 12 §. 2. 6, 7, §. 2. 8, §. 5) Jes. 8, 6, eiusdem qui שֶׁלַח vocatur Neh. 3, 15 et גִּיחוֹן (q. v.), quod posterius Chald. et Syr. 1 Reg. 1, 33. 38 reddunt שִׁילוֹחָא, quanquam utrumque hoc nomen ita discernendum videtur, ut *Gihon* (eruptio) pr. fontem, *Siloah* (missio) proprie aquaeductum significet. Caeterum male nonnulli ex verbis 2 Par. 32, 30 efficere studuerunt, fontem ab oriente urbis fuisse; verba enim vertenda sunt: *et dirigebat eas* (Ezechias aquas Gihonis) *deorsum in occidentali latere urbis* (fons enim erat inter austrum et occidentem): nec quicquam valet contra Josephum l. c. hodiernae traditionis (quam mappae geographicae sequuntur) auctoritas. LXX et Josephus l. l. c. c. scribunt Σιλωάμ, et ita Joh. 9, 7 (ubi hoc nomen redditur ὁ ἀπεσταλμένος, abstr. pro concr.). V. Relandi Palaestina p. 858. Comment. nostr. ad Jes. 8, 3, adde Tholuck Beytr. z. Erkl. des N. T. p. 123 sqq.

שְׁלֻחוֹת f. pl. *propagines* Jes. 16, 8, v. rad. no. 3.

שִׁלְחִי (fort. armatus) n. pr. m. 1 Reg. 22, 42. 2 Par. 20, 31.

שִׁלְחִים (armati) n. pr. urbis in tribu Judae sitae Jos. 15, 32.

שֻׁלְחָן pl. שֻׁלְחָנוֹת m. *mensa*, ab extendendo, expandendo dicta (v. rad. no. 3 et gr. τανύειν τράπεζαν Od. 10, 370). Exod. 25, 23 sqq. עָרַךְ שֻׁלְחָן struxit mensam Ps. 23, 5. Prov. 9, 2. שֻׁלְחַן הַפָּנִים Num. 4, 7, et in recentiore Hebraismo שֻׁלְחַן הַמַּעֲרֶכֶת 1 Par. 28, 16. 2 Par. 29, 18 mensis panum faciei, v. ... no. 2. שֻׁלְחַן יְהוָה mensa Jehovae i. e. ara Mal. 1, 7. אֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ convictores tui 2 Sam. 19, 29. 1 Reg. 2, 7 pro אֹכְלִים עַל שֻׁלְחָנֶךָ 2 Sam. 9, 11.

שָׁלַט fut. יִשְׁלַט verbum serioris Hebraismi 1) *dominatus est* in aliq., sq. בְּ Eccl. 2, 19. 8, 9, et ... Neh. 5, 15. — 2) *dominus et superior factus est*, sq. בְּ Esth. 9, 1. (Arab. سَلُطَ durus, vehemens fuit, unde שָׁלִיט no. 1, שֶׁלֶט; dominandi potestas nonnisi in nominibus derivatis comparet, ut سُلْطَانٌ potestas, inde concr. Sultanus. Congruere videtur nostr. *schalten*.)

Hiph. 1) *dominari fecit* Ps. 119, 133. — 2) *potestatem dedit* alicuius rei Eccl. 5, 18. 6, 2. Cf. ... Ex. 21, 8.

Derivv. שֶׁלֶט — שִׁלְטוֹן, שַׁלִּיט.

שְׁלֵט fut. יִשְׁלַט chald. 1) *dominatus*

est, sq. בְּ in al. Dan. 2, 39. 5, 7. 16, *potestatem habuit* in al. Dan. 3, 27. — 2) sq. בְּ *irruit* in aliquid ibid. 6, 25.

Aph. dominari fecit, dominum constituit, sq. בְּ in al. Dan. 2, 38. 48.

שֶׁלֶט, nonnisi pl. שְׁלָטִים cstr. שִׁלְטֵי m. *scutum*, ut videtur, a *duritie* dictum (v. signif. radicis arabicam et n. שַׁלִּיט) 2 Sam. 8, 7: שִׁלְטֵי הַזָּהָב *scuta aurea*. 2 Reg. 11, 10. 2 Par. 23, 9. Cant. 4, 4. Ez. 27, 11 (quibus locis scuta in muris ornatus causa suspensa memorantur). Jer. 51, 11: *acuite tela* מִלְאוּ הַשְּׁלָטִים *implete scuta*, i. e. corpus obtegite scuto. — De significatu huius vc. diu haesitarunt interpretes, nec defuerunt, qui *pharetras* redderent (veluti praeeunte Jarchio Jo. Jahn, Archaeol. II, 2 p. 428) vel *spicula*, coll. سَلْطٌ sagitta. Hic, quem dedimus, significatus inde a Kimchio plurimis probatus, et probabili etymo, et locorum citatorum contextu, et vett. interpretum auctoritate firmatur. Etenim Targ. et Syrus hoc vc. utpote in lingua etiam aramaea usitatum plerumque retinuerunt: Paralipomenôn autem interpres chald. duobus locis (1 Paral. 18, 7. 2 Par. 23, 9) dedit *scuta*, et Jeremiae interpres (13, 23) verbis שִׁלְטֵי רִקְמָתֵיהּ utitur de pardi maculis scuti figuram referentibus. Apud recentiores Syros hoc vc. in desuetudinem abiisse videtur; nam Bar Bahlûl in Lex. Oxon. ms. s. v. ܫܠܛܐ ipse inter varias interpretum syr. (quorum plurimi *pharetram* reddunt) sententias fluctuat.

שַׁלִּט m. *potens* Eccl. 8, 4, sq. בְּ *potestatem habens* in al. Comm. 8.

שִׁלְטוֹן chald. *dominus, magistratus* Dan. 3, 2.

שָׁלְטָן cstr. שָׁלְטָן chald. *dominatio, imperium* Dan. 3, 33. 4, 19. 7, 6. 14. 6, 27: בְּכָל־שָׁלְטָן מַלְכוּתִי *in universo imperio meo*. Pl. *regna* 7, 27. Arab. سُلْطَانٌ fem. dominatio et concr. dominus, rex, Sultanus.

שַׁלֶּטֶת f. v. שַׁלִּיט no. 1.

שְׁלִי in pausa שֶׁלִי m. (a שָׁלָה no. I) *tranquillitas, silentium*. 2 Sam. 3, 27: בַּשֶּׁלִי *tranquille* i. e. clam.

שִׁלְיָה f. *secundinae*, ex utero post partum extractae, a rad. שָׁלָה no. III. Arab. سَلًا membrana, cui foetus involutus est, سَلَّى Conj. II extraxit hanc membranam. Deut. 28, 57. Talmud. סִלְיָתָא, שִׁלְיָא secundinae.

שַׁלְיו et שָׁלֵיו i. q. שָׁלֵו q. v.

שַׁלִּיט m. שַׁלֶּטֶת f. (pro שַׁלֶּטֶת, nam ـــَ perit in motione) 1) *durus, vehemens* i. q. arab. سَلِيطٌ, et fem. שַׁלֶּטֶת arab. سَلِيطَةٌ mulier procax et impudens. Ezech. 16, 30. — 2) *potestatem rei habens* Eccl. 8, 8 et subst. *potens, dominator* Eccl. 7, 19. 10, 5. Gen. 42, 6.

שַׁלִּיט chald. 1) *potens* Dan. 2, 10. 4, 23, *potestatem habens in* al. sq. בְּ rei 4, 14. 22. 29. 5, 21, subst. *princeps* Dan. 2, 15. 5, 29. Esr. 4, 20. — 2) sq. לְ c. inf. *potestas* (est, datur), *licet* aliquid facere Esr. 7, 24.

שָׁלִישׁ et שָׁלִשׁ (Kamez impuro) m. 1) *triens, triental*, mensura frumenti, prob. *tertia pars* Ephae (v. אֵיפָה) i. q. סְאָה, μέτρον, quamobrem LXX plerumque אֵיפָה vertunt: τρία μέτρα (cf. gr. ἡ τετάρτη, nostr. *ein Quart*) Jes. 40, 12. Gener. de *mensura* Ps. 80, 6: וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ *madefacis eos lacrimis* q. d. *modiatim* i. e.

largissime. LXX *ἐν μέτρῳ*, Vulg. *in mensura*.

2) *trigonum*, *triangulum*, instrumentum musicum, quod una cum tympanis pulsabant, ut apud nos musici castrenses. Plur. 1 Sam. 18, 6.

3) *tristata* (gr. *τριστάτης*), militum nobiliorum genus, qui ex essedis pugnabant, *ἀναβάται*, *παραβάται* (Ex. 14, 7: *cepit omnes currus Aegypti* וְשָׁלִשִׁם עַל־כֻּלּוֹ *et bellatores in uno quoque eorum*. 15, 4. 1 Reg. 9, 22, cf. 2 Reg. 9, 25), regibusque pro satellitibus erant 1 Reg. 9, 22. 2 Reg. 10, 25. 1 Chr. 11, 11. 12, 18. LXX. *τριστάται*, i. e. teste Origene in Catenis (quanquam aliter Glossographi graeci, v. Schleusneri thes. V, p. 338) milites pugnantes de curribus, quorum singuli ternos milites capiebant, unum qui equos moderaretur, duos qui pugnarent, cf. *τριτοστάτης* unus ex tribus hominibus, qui unum in choro tragico iugum constituebant. — Praefectus eorum appellatur רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁי 2 Sam. 23, 8, et 1 Chr. 12, 18 pleniore forma רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים, idem vero esse videtur הַשָּׁלִישׁ *κατ' ἐξοχήν*, qui in nobilissimis regis comitibus erat. 2 Reg. 7, 2. 17. 19. 9, 25. 15, 25. Inde pl. שָׁלִישִׁים Prov. 22, 20 Keri fort. *principalia* i. e. nobilia, cf. 8, 6.

שְׁלִישִׁי m. שְׁלִישִׁיָּה, שְׁלִישִׁית f. plur. שְׁלִשִׁים (a שָׁלֹשׁ, שָׁלוֹשׁ) *tertius*, *tertia*. Gen. 2, 14. Num. 2, 24. Jes. 19, 24. Iob. 42, 14 et saepe. Plur. שְׁלִשִׁים subst. *conclavia* tertiae contignationis Gen. 6, 16. — Fem. spec. est a) *tertia pars* Num. 15, 6. 7. 2 Sam. 18, 2. b) c. He parag. שְׁלִשִׁיתָה adv. *tertium* Ez. 21, 19. c) *dies tertius*, *die tertio*, *perendie*. 1 Sam. 20, 12: כָּעֵת מָחָר הַשְּׁלִישִׁית *hoc tempore cras* (aut) *perendie*. d) *annus tertius* Jes. 15, 5. Jer. 48, 34, v. עֶגְלָה p. 735.

שָׁלַךְ in Kal inusit. (cogn. שָׁלַח).

Hiph. 1) *iecit*, *coniecit*, *proiecit* Gen. 21, 15. Num. 35, 20, 22, *abiecit* 2 Reg. 7, 15. Ez. 20, 8. Eccl. 3, 6 (opp. שָׁמַר retinuit). *disiecit*, veluti lapides Eccl. 3, 5 (opp. כָּנַס collegit). Constr. sq. אֶל loci, quo aliquid coniicitur (in foveam, in aquam, in ignem) Gen. 37, 22. Num. 19, 6. Deut. 9, 21. Jer. 36, 23, it. sq. בְּ Gen. 37, 20. Ex. 32, 24. Mich. 7, 19; sq. עַל eius, qui iactu petitur (auf jem. werfen) Iud. 9, 53. Iob. 27, 22 יַשְׁלֵךְ עָלָיו *coniicit in eum* sc. sagittas, iaculatur in eum; sq. לְ *proiecit* aliquid (cani) Ex. 22, 30, sq. מִן loci: *eiecit* (aliquem, aliquid) e loco Neh. 13, 8. Deut. 29, 27; *excussit* Iob. 29, 17: [illegible] אַשְׁלִיךְ טָרֶף *e dentibus eius excussi praedam*; sq. מֵעָלָיו, מִמְּךָ, *abiecit*, *deposuit* (von sich werfen) Ps. 2, 3. Ez. 18, 31. — Translate dicuntur hae formulae: a) הִשְׁלִיךְ נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד i. e. vitam summo periculo exposuit, gr. *παραβάλλεσθαι τὴν ψυχήν* Il. 9, 322 (unde lat. parabolanus). — b) הִשְׁלִיךְ אַחֲרָיו Ps. 50, 17 et אַחֲרֵי גַוּוֹ coniecit (aliquid) post se, post tergum i. e. neglexit, contemsit 1 Reg. 14, 9. Neh. 9, 26. Jes. 38, 17. Ez. 23, 35. (De eadem locutione apud Arabes vide comment. ad Jes. l. c.). — c) הִשְׁלִיךְ עַל יְיָ coniecit aliquid in Deum, i. e. curae eius commisit Ps. 55, 23 (cf. 37, 5). — d) הִשְׁלִיךְ פ' מֵעַל פָּנָיו Deus reiecit s. expulit aliquem e conspectu suo i. e. eum reprobavit, repudiavit 2 Reg. 13, 23. 17, 20. 24, 20. 2 Chr. 7, 20. Jer. 7, 15.

2) *deiecit*, *evertit*, ut domum Jer. 9, 18. Metaph. Iob. 18, 7: וְתַשְׁלִיכֵהוּ עֲצָתוֹ *et deiicit eum proprium consilium*.

Hoph. הָשְׁלַךְ et הֻשְׁלַךְ 1) *iactus*, *coniectus*, *proiectus est*. Jes. 14, 19 (ubi noli iungere: *eiectus es e sepulcro tuo*, sed: proiectus es sine sepulcro tuo i. e. tibi debito), sq.

ב et אַל loci 2 Sam. 20, 21. Jer. 14, 16. Ez. 16, 5, sq. לְ *obiectus* (traditus) *est* alicui Jer. 36, 30. Metaph. Ps. 22, 11: עָלֶיךָ הָשְׁלַכְתִּי מֵרֶחֶם *in te me proieci* inde *ab utero* i. e. tibi res meas commisi. — 2) pass. Hiph. no. 2. Dan. 8, 11. Hinc

שָׁלָךְ m. Lev. 11, 17. Deut. 14, 17 avis aquatica LXX καταράκτης al. καταῤῥάκτης i. e. pelecani species de summis scopulis in aquam se deiiciens (Pelecanus Bassanus Linn.). Vulg. mergulus. Syr. et Chald. trahens pisces. Cf. Bocharti Hieroz. P. II. lib. 2, cap. 21. Oedmanni verm. Sammlungen aus der Naturkunde III, p. 68, et

שַׁלֶּכֶת f. 1) *caesio* (pr. eversio, deiectio) arboris Jes. 6, 13. — 2) n. pr. portae templi 1 Par. 26, 16.

שָׁלַל 1) i. q. arab. سَلَّ *traxit, extraxit* Ruth 2, 16, cf. נָשַׁל et שָׁלַח no. III.

2) *spoliavit, diripuit.* (Congruunt σῦλον, σκῦλον, σκύλον *spolium*, et συλάω, συλεύω, σκυλεύω, *spolior*, it. σκύλλω cutem detraho, σίλλον ap. Hesych. funis). Constr. sq. acc. rei Ez. 26, 12, et hominis spoliati 39, 10. Hab. 2, 8. Zach. 2, 12. שָׁלַל שָׁלָל praedam egit Jes. 10, 6. Ez. 29, 19. Sequitur modo analogiam verbi regularis, modo verborum עע, ut שָׁלַל, שָׁלְלוּ, שַׁלּוֹתִי; inf. שְׁלֹל et שֹׁל, fut. יָשֹׁל.

Hithpo. אֶשְׁתּוֹלְלוּ (forma aram.) pro הִשְׁתּוֹלְלוּ *spoliatus est* Ps. 76, 6. Jes. 59, 15. Inde שׁוֹלָל et

שָׁלָל m. 1) *spolium, exuviae*, et gener. *praeda* Gen. 49, 27. Exod. 15, 9 et saepe, etiam de pecore abacto 1 Sam. 15, 19 שְׁלַל דָּוִד praeda Davidis i. e. a Davide acta. ib. 30, 20. חִלֵּק שָׁלָל praedam distribuit Gen. 49, 27. Ps. 68, 13. Jer. 21, 9: הָיְתָה לוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל *vitam tanquam praedam reportabit*, i. e. vivus servabitur. Jer. 38, 2. 39, 18. Semel pro אִישׁ שָׁלָל praedator, miles Jud. 5, 30. — 2) *lucrum* (Ausbeute) Prov. 31, 11.

שָׁלֵם fut. יִשְׁלַם 1) *integer, incolumis, salvus fuit.* (Arab. سَلِمَ id. Finitima est rad. שָׁלָה, שָׁלַו). Iob. 9, 4: *quis ei se opposuit* וַיִּשְׁלָם *et incolumis mansit?* 22, 21. — 2) *completus, absolutus est*, de aedificio 1 Reg. 7, 51. Neh. 6, 15, de tempore Jes. 60, 20. — 3) denom. a שָׁלוֹם: *pacem, amicitiam habuit* c. aliquo. Part. שֹׁלְמִי amicus meus i. q. אִישׁ שְׁלֹמִי Ps. 41, 10. Part. pass. שָׁלוּם pacificus. 2 Sam. 20, 19, v. Pu. no. 3.

Pi. שִׁלֵּם et שִׁלַּם 1) *integrum servavit* Iob. 8, 6. — 2) *absolvit, perfecit* (aedificium) 1 Reg. 9, 25. — 3) *restituit*, ut surreptum Ex. 21, 36, debitum Ps. 37, 21. 2 Reg. 4, 7, *persolvit*, ut vota Ps. 50, 14, sacrificia Hos. 14, 3 et translate *praebuit* solatium Jes. 57, 18. — 4) *rependit, remuneratus est*, sq. dat. pers. Jud. 1, 7. 2 Reg. 9, 26. Ps. 62, 13, sq. acc. rei Jer. 16, 18. 32, 18, sq. utroque casu, velut שִׁלֵּם גְּמוּלוֹ לְ (v. גְּמוּל no. 1), it. שִׁלֵּם לְפִי כְּמַעֲשָׂיו rependit alicui secundum opera sua Ps. 62, 13. Jer. 50, 29. Sequitur etiam (quamquam rarius) acc. eius, cui rependitur (nostr. jemanden bezahlen). Ps. 31, 24. Prov. 13, 21: וְאֶת־צַדִּיקִים יְשַׁלֶּם־טוֹב *sed probos remuneratur* (pr. bezahlt) *felicitas*, proborum praemium est felicitas. Ps. 35, 12.

Pu. 1) pass. Pi. no. 3 *persolvi* (de voto). Ps. 65, 2. — 2) *rependi* Jer. 18, 20, etiam *praemio* (factorum) *affici.* Prov. 11, 31: הֵן צַדִּיק בָּאָרֶץ יְשֻׁלָּם *ecce iusto in terra rependitur, nedum improbo et peccatori.* 13, 13. — 3) *amice vivere*, i. q. Kal no. 3. Part. מְשֻׁלָּם amicus (Dei) i. e. Israël Jes. 42,

19., parall. עֶבֶד יְהוָֹה cf. Hiph. no. 2.

Hiph. 1) *perfecit, exsecutus est* Iob. 23, 14. Jes. 44, 26, 28, *finem fecit* rei Jes. 38, 12. 13. — 2) *pacem fecit* et *coluit cum* aliquo (arab. سَالَمَ id.), sq. אֶת Jos. 10, 1. 4, sq. עִם Deut. 20, 12. 1 Reg. 22, 45, sed sq. אֶל pace facta *in fidem se tradidit* Jos. 11, 19 (Cf. arab. سلم Conj. IV. submisit se imperio alicuius, spec. res suas Deo commisit, sq. إِلَى, unde إِسْلَامٌ obedientia Deo et Muhammedi praestita, submissio, inde religio vera i. e. Muhammedica). — 3) causat. *amicum aliquem fecit* Prov. 16, 7. — *Hoph. amicum esse* alicui, sq. לְ Iob. 5, 23.

Derivv. שֶׁלֶם — שַׁלְמֹנִים, שִׁלֻּמִית, שִׁלּוּם, שִׁלֻּם et nomm. pr. שְׁלֹמִית, מְשֻׁלֶּמֶת, מְשֶׁלֶמְיָה, שְׁלֵמוֹת, שְׁלֹמֹה, מְשֻׁלָּם.

שְׁלֵם chald. *absolvit, perfecit* (opus). Part. pass. שְׁלִים perfectus Esr. 5, 16.

Aph. 1) *finem fecit* Dan. 5, 26. 2) *reddidit, retribuit* Esr. 7, 19.

שְׁלָם m. chald. i. q. hebr. שָׁלוֹם *salus, pax* Esr. 5, 7. Dan. 3, 31. 6, 26.

שָׁלֵם m. שְׁלֵמָה f. adj. 1) *integer* a) i. e. pleni iustique numeri et moduli, velut אֶבֶן שְׁלֵמָה pondus iustum Deut. 25, 15 cf. Gen. 15, 16 (ubi dicitur de plena et iusta mensura peccatorum), גָּלוּת שְׁלֵמָה captivorum plenus numerus Am. 1, 6. 9. b) *integer, incolumis* Gen. 33, 18, de exercitu Nah. 1, 12. אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת sunt lapides ferro intacti, inviolati, i. e. rudes, non dolati. Deut. 27, 6. 1 Reg. 6, 7. — 2) *absolutus, perfectus* 2 Chr. 8, 16. — 3) *pacem et amicitiam colens* (v. rad. in Pu. Hiph. Hoph.) Gen. 34, 21: שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ *amice nobiscum vivunt*, spec. שׁ׳ עִם יְהוָֹה Deo deditus 1 Reg. 8, 61. 11, 4. 15, 3. 14 et omissis his verbis 2 Reg. 20, 3. 1 Par. 28, 9. 2 Par. 15, 17. (Cf. Hiph. no. 2, adde مُسْلِمٌ Deo et Muhammedi deditus, muhammedicae religionis asseclа). — 4) [illegible] pr. i. q. יְרוּשָׁלַםִ *Hierosolyma*, cuius etymo v. p. 444. Gen. 14, 18. Ps. 76, 3. Josephus (Antiqu. I, [illegible] § 2): τὴν μέντοι Σόλυμα [illegible] ἐκάλεσαν Ἱεροσόλυμα. V. Reland. Palaestinam p. 976. (Arab. [illegible] شَلِم id.).

שֶׁלֶם m. 1) pr. *retributio, remuneratio* (v. rad. Pi. no. 4), [illegible] *gratiarum actio.* זֶבַח שְׁלָמִים sacrificium eucharisticum, ad gratias agendas oblatum Levit. 3, 1 sq. 7, 11 sqq. Num. 7, 17 sqq. זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו Lev. 7, 13. 15 sacrificium Deo laudando et gratiis [illegible] dis oblatum. Inde 2) tale sacrificium Am. 5, 22, pl. שְׁלָמִים Lev. 7, 20. 9, 4, etiam ampliore significatu de sacrificiis in re adversa oblatis Iud. 20, 26. 21, 4.

שִׁלֵּם m. 1) *retributio* Deut. 32, 35. 2) n. pr. filii Naphtali Gen. 46, 24, pro quo 1 Par. 7, 13 [illegible] Patron. שִׁלֵּמִי Num. 26, 49.

שִׁלֻּם et שִׁלּוּם m. id. Hos. 9, 7. Mich. 7, 3, plur. Jes. 34, 8.

שַׁלֻּם (retributio) n. pr. [illegible] quod gesserunt 1) rex regni Israel[illegible] (773. 772 a. Chr.) 2 Reg. 15, [illegible] 15. — 2) rex Judaeorum, [illegible] Josiae et frater natu minor [illegible] et Zedekiae regum, prob. idem [illegible] יְהוֹאָחָז no. 2. Jer. 22, 11 v. R[illegible] ad h. l. — 3) maritus Huldae prophetissae 2 Reg. 22, 14. — 4) [illegible] viri Esr. 2, 42. 7, 2. 10, [illegible] Neh. 3, 12. 7, 45. 1 Par. 2, [illegible]

שִׁלֻּמָה f. i. q. שִׁלֻּם *retributio* [illegible] Ps. 91, 8.

שְׁלֹמֹה (pacificus, a [illegible] syllaba ה i. q. וֹ, ן cf. [illegible]

n. pr., *Salomo*, Davidis filius ı decimus (1 Chron. 3, 5 coll. am. 3, 5) ex Bathseba susceptus, ris successor et tertius Israëlita- ı rex (1005—975 a Chr.), itiarum, splendoris et sapientiae de late per orbem florens, v. leg. 2—11. 1 Par. 23. 2 Par. -9. Prov. 1, 1. Cant. 1, 1. :X Σαλωμών, apud Josephum n N. T. Σολομών.

ּ (pacificus) n. pr. m. Num. 27.

שְׁלֻ (amicus dei) n. pr. m. m. 1, 6. 2, 12.

שֶׁלֶ (i. q. מְשֻׁלֶּמְיָה) n. pr. m. 'ar. 26, 14.

שְׁ (pacifica, et neutr. pacifi- n, pacis studium) n. pr. 1) f. Lev. 24, 11. b) 1 Par. 3, 19. 2) m. a) filii Rehabeami 2 Par. , 20. b) Esr. 8, 10. c) d) e) 'ar. 23, 9. 18. 26, 25.

ּ Hos. 10, 14, plene שַׁלְמַנְאֶסֶר Reg. 17, 3. 18, 8 (cf. pers. شرمان verecundus erga ignem) pr. regis Assyriae potentissimi 34—16 a. Chr.), qui anno a. r. 722 decem tribus in exilium luxit. Vulg. *Salmanassar*.

שַׁלְ m. pl. *munera*, quibus ali- s corrumpitur Jes. 1, 23, v. rad. no. 4.

שָׁ fut. יִשְׁלֹף 1) *extraxit* (chald. , vic. שְׁלַל, שָׁלָה no. II, נָשַׁל), ut telum ex vulnere Iob. 20, 25, dium e vagina, *strinxit* gladium im. 22, 23. 31. Jos. 5, 13: אֶלֶף ח שֹׁלֵף *mille stringentes gla- m* i. e. armati Iud. 8, 10. 20, 2. . 17. 46. 2 Sam. 24, 9. — *exuit* calceum Ruth 4, 7. 8. — *evellit* gramen Ps. 129, 6.

ן n. pr. gentis Arabiae felicis Gen. , 26. 1 Par. 1, 20, fort. Σαλαπη- ί, quos Ptolemaeus (VI, 7) inter regionis mediterraneae populos recenset.

שָׁלֹשׁ et **שָׁלוֹשׁ** cstr. שְׁלֹשׁ, ante Makk. -שְׁלָשׁ (Ex. 21, 11) f. et **שְׁלֹשָׁה** cstr. שְׁלֹשֶׁת m. 1) *tres.* (Arab. ثلث f. ثلثة m. aram. תְּלָת, תְּלָתָא. In linguis indogerm. primariam formam servasse videtur zendicum *teschro*, unde litteris transpositis et aram. *telât* et gr. lat. τρεῖς, *tres*. Lingua sanscr. habet decurtatum *tri*). Ex. gr. שָׁלוֹשׁ שָׁנִים tres anni Gen. 11, 13, עָרִים שָׁלוֹשׁ tres urbes Jos. 21, 32, שְׁלֹשָׁה בָנִים tres filii Gen. 6, 10, שְׁלֹשֶׁת חֳדָשִׁים tres menses, unde כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים circiter post tres menses Gen. 38, 24 (ubi מִן praefixum est, pro מִשְּׁלֹשׁ, non formativum, v. מִן pag. 587 A). בִּשְׁנַת־שָׁלוֹשׁ tertio anno (pr. im Jahre drey) 2 Reg. 18, 1. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה *tredecim* f. Jos. 19, 6. 21, 4, שְׁלֹשָׁה עָשָׂר m. Num. 29, 13. Cum Suff. שְׁלָשְׁתְּכֶם vos tres, שְׁלָשְׁתָּם tres illi Num. 12, 4. — 2) *ter* Iob. 33, 29.

Plur. שְׁלֹשִׁים comm. *triginta* Gen. 5, 16, it. *tricesimus* 1 Reg. 16, 23. 29.

Derivv. שָׁלֵשׁ — שִׁלְשׁוֹם, שָׁלִישׁ, שְׁלִישִׁי.

שֵׁלֶשׁ (trias) n. pr. m. 1 Par. 7, 35.

שָׁלֵשׁ v. שָׁלִישׁ.

שִׁלֵּשׁ *Pi.* (denom. a שָׁלֹשׁ) 1) *in tres partes divisit* Deut. 19, 3. — 2) aliquid *tertium fecit* 1 Reg. 18, 34. — 3) *tertio die fecit.* 1 Sam. 20, 19: וְשִׁלַּשְׁתָּ תֵּרֵד *et tertio die descende.*

Pu. part. מְשֻׁלָּשׁ 1) *triplex* Eccl. 4, 12. Ez. 42, 6. — 2) *triennis* Gen. 15, 9.

שִׁלֵּשִׁים m. plur. *tertiae generationis nepotes, pronepotes* Ex. 20, 5. 34, 7. בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים Gen. 50, 23 filii pronepotum i. q. רִבֵּעִים abnepotes.

19., parall. עֶבֶד יְהוָֹה cf. Hiph. no. 2.

Hiph. 1) *perfecit, exsecutus est* Iob. 23, 14. Jes. 44, 26, 28, *finem fecit* rei Jes. 38, 12. 13. — 2) *pacem fecit* et *coluit cum* aliquo (arab. سَالَمَ id.), sq. אֶת Jos. 10, 1. 4, sq. עִם Deut. 20, 12. 1 Reg. 22, 45, sed sq. אֶל pace facta *in fidem se tradidit* Jos. 11, 19 (Cf. arab. سلم Conj. IV. submisit se imperio alicuius, spec. res suas Deo commisit, sq. إلى, unde إِسْلَام obedientia Deo et Muhammedi praestita, submissio, inde religio vera i. e. Muhammedica). — 3) causat. *amicum aliquem fecit* Prov. 16, 7. — *Hoph.* *amicum esse* alicui, sq. לְ Iob. 5, 23.

Derivv. שָׁלֵם — שְׁלֹמִית, שַׁלְמֹנִים, שִׁלּוּם, שָׁלוֹם et nomm. pr. שׁוּלַמִּית, מְשֻׁלֶּמְיָה, מְשִׁלֵּמוֹת, שְׁלֹמִית, מְשֻׁלָּם.

שְׁלַם chald. *absolvit, perfecit* (opus). Part. pass. שְׁלִים perfectus Esr. 5, 16.

Aph. 1) *finem fecit* Dan. 5, 26. 2) *reddidit, retribuit* Esr. 7, 19.

שְׁלָם m. chald. i. q. hebr. שָׁלוֹם *salus, pax* Esr. 5, 7. Dan. 3, 31. 6, 26.

שָׁלֵם m. שְׁלֵמָה f. adj. 1) *integer* a) i. e. pleni iustique numeri et moduli, velut אֶבֶן שְׁלֵמָה pondus iustum Deut. 25, 15 cf. Gen. 15, 16 (ubi dicitur de plena et iusta mensura peccatorum), גָּלוּת שְׁלֵמָה captivorum plenus numerus Am. 1, 6. 9. b) *integer, incolumis* Gen. 33, 18, de exercitu Nah. 1, 12. אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת sunt lapides ferro intacti, inviolati, i. e. rudes, non dolati. Deut. 27, 6. 1 Reg. 6, 7. — 2) *absolutus, perfectus* 2 Chr. 8, 16. — 3) *pacem* et *amicitiam colens* (v. rad. in Pu. Hiph. Hoph.) Gen. 34, 21: שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ *amice nobiscum vivunt*, spec. שׁ׳ עִם יְהוָֹה Deo deditus 1 Reg. 8, 61. 11, 4. 15, 3. 14 et omissis his verbis 2 Reg. 20, 3. 1 Par. 28, 9. 2 Par. 15, 17. (Cf. Hiph. no. 2, adde مُسْلِم Deo et Muhammedi deditus, muhammedicae religionis assecla). — 4) n. pr. i. q. יְרוּשָׁלַיִם *Hierosolyma*, de cuius etymo v. p. 444. Gen. 14, 18. Ps. 76, 3. Josephus (Antiqu. I, 10. §. 2): τὴν μέντοι Σόλυμα ὕστερον ἐκάλεσαν Ἱεροσόλυμα. V. Relandi Palaestinam p. 976. (Arab. [illegible], شَلَّم id.).

שֶׁלֶם m. 1) pr. *retributio, remuneratio* (v. rad. Pi. no. 4), inde *gratiarum actio.* זֶבַח שְׁלָמִים sacrificium eucharisticum, ad grates agendas oblatum Levit. 3, 1 sqq. 7, 11 sqq. Num. 7, 17 sqq. זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו Lev. 7, 13. 15 sacrificium Deo laudando et gratiis agendis oblatum. Inde 2) tale sacrificium Am. 5, 22, pl. שְׁלָמִים Lev. 7, 20. 9, 4, etiam ampliore significatu de sacrificiis in re adversa oblatis Iud. 20, 26. 21, 4.

שִׁלֵּם m. 1) *retributio* Deut. 32, 35. — 2) n. pr. filii Naphtali Gen. 46, 24, pro quo 1 Par. 7, 13 שַׁלּוּם. Patron. שִׁלֵּמִי Num. 26, 49.

שִׁלֻּם et **שִׁלּוּם** m. id. Hos. 9, 7. Mich. 7, 3, plur. Jes. 34, 8.

שַׁלֻּם (retributio) n. pr. *Schallum*, quod gesserunt 1) rex regni Israelitici (773. 772 a. Chr.) 2 Reg. 15, 10-15. — 2) rex Judaeorum, filius Josiae et frater natu minor Jojakimi et Zedekiae regum, prob. idem qui יְהוֹאָחָז no. 2. Jer. 22, 11 v. Rosenm. ad h. l. — 3) maritus Huldae prophetissae 2 Reg. 22, 14. — 4) alii viri Esr. 2, 42. 7, 2. 10, 24. 42. Neh. 3, 12. 7, 45. 1 Par. 2, 40 etc.

שִׁלֻּמָה f. i. q. שִׁלֵּם *retributio, poena* Ps. 91, 8.

שְׁלֹמֹה (pacificus, a שָׁלוֹם addita syllaba ־ֹה i. q. וֹ, וֹן cf. 1 Par. 22,

) n. pr., *Salomo*, Davidis filius natu decimus (1 Chron. 3, 5 coll. 2 Sam. 3, 5) ex Bathseba susceptus, patris successor et tertius Israëlitarum rex (1005—975 a Chr.), divitiarum, splendoris et sapientiae laude late per orbem florens, v. 1 Reg. 2—11. 1 Par. 23. 2 Par. 1—9. Prov. 1, 1. Cant. 1, 1. LXX Σαλωμών, apud Josephum et in N. T. Σολομών.

שְׁלֹמִי (pacificus) n. pr. m. Num. 34, 27.

שְׁלֻמִיאֵל (amicus dei) n. pr. m. Num. 1, 6. 2, 12.

שְׁלֶמְיָהוּ (i. q. מְשֶׁלֶמְיָה) n. pr. m. 1 Par. 26, 14.

שְׁלֹמִית (pacifica, et neutr. pacificum, pacis studium) n. pr. 1) f. a) Lev. 24, 11. b) 1 Par. 3, 19. — 2) m. a) filii Rehabeami 2 Par. 11, 20. b) Esr. 8, 10. c) d) e) 1 Par. 23, 9. 18. 26, 25.

שַׁלְמַנְאֶסֶר Hos. 10, 14, plene שַׁלְמַנְאֶסֶר 2 Reg. 17, 3. 18, 8 (cf. pers. شرمان آذر verecundus erga ignem) n. pr. regis Assyriae potentissimi (734—16 a. Chr.), qui anno a. Chr. 722 decem tribus in exilium abduxit. Vulg. *Salmanassar*.

שַׁלְמֹנִים m. pl. *munera*, quibus aliquis corrumpitur Jes. 1, 23, v. rad. Pi. no. 4.

שָׁלַף fut. יִשְׁלֹף 1) *extraxit* (chald. id., vic. שָׁלַל, שָׁלָה no. II, נָשַׁל), velut telum ex vulnere Iob. 20, 25, gladium e vagina, *strinxit* gladium Num. 22, 23. 31. Jos. 5, 13: אֶלֶף שֹׁלֵף חֶרֶב *mille stringentes gladium* i. e. armati Iud. 8, 10. 20, 2. 15. 17. 46. 2 Sam. 24, 9. — 2) *exuit* calceum Ruth 4, 7. 8. — 3) *evellit* gramen Ps. 129, 6.

שֶׁלֶף n. pr. gentis Arabiae felicis Gen. 10, 26. 1 Par. 1, 20, fort. Σαλαπηνοί, quos Ptolemaeus (VI, 7) inter regionis mediterraneae populos recenset.

שָׁלֹשׁ et **שָׁלוֹשׁ** cstr. שְׁלֹשׁ, ante Makk. שְׁלָשׁ־ (Ex. 21, 11) f. et **שְׁלֹשָׁה** cstr. שְׁלֹשֶׁת m. 1) *tres*. (Arab. ثلث f. ثلاثة m. aram. תְּלָת, תְּלָתָא. In linguis indogerm. primariam formam servasse videtur zendicum *teschro*, unde litteris transpositis et aram. *telât* et gr. lat. τρεῖς, *tres*. Lingua sanscr. habet decurtatum *tri*). Ex. gr. שָׁלוֹשׁ שָׁנִים tres anni Gen. 11, 13, עָרִים שָׁלוֹשׁ tres urbes Jos. 21, 32, שְׁלֹשָׁה בָנִים tres filii Gen. 6, 10, שְׁלֹשֶׁת חֳדָשִׁים tres menses, unde כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים circiter post tres menses Gen. 38, 24 (ubi מִן praefixum est, pro מִשְּׁלֹשׁ, non formativum, v. מִן pag. 587 A). בִּשְׁנַת־שָׁלוֹשׁ tertio anno (pr. im Jahre drey) 2 Reg. 18, 1. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה *tredecim* f. Jos. 19, 6. 21, 4, שְׁלֹשָׁה עָשָׂר m. Num. 29, 13. Cum Suff. שְׁלָשְׁתְּכֶם vos tres, שְׁלָשְׁתָּם tres illi Num. 12, 4. — 2) *ter* Iob. 33, 29.

Plur. שְׁלֹשִׁים comm. *triginta* Gen. 5, 16, it. *tricesimus* 1 Reg. 16, 23. 29.

Derivv. שָׁלֹשׁ — שִׁלְשׁוֹם, שָׁלִישׁ, שְׁלִישִׁי.

שֶׁלֶשׁ (trias) n. pr. m. 1 Par. 7, 35.

שָׁלִשׁ v. שָׁלִישׁ.

שִׁלֵּשׁ *Pi.* (denom. a שָׁלֹשׁ) 1) *in tres partes divisit* Deut. 19, 3. — 2) aliquid *tertium fecit* 1 Reg. 18, 34. — 3) *tertio die fecit*. 1 Sam. 20, 19: וְשִׁלַּשְׁתָּ תֵּרֵד *et tertio die descende*.

Pu. part. מְשֻׁלָּשׁ 1) *triplex* Eccl. 4, 12. Ez. 42, 6. — 2) *triennis* Gen. 15, 9.

שִׁלֵּשִׁים m. plur. *tertiae* generationis *nepotes*, *pronepotes* Ex. 20, 5. 34, 7. בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים Gen. 50, 23 filii pronepotum i. q. רִבֵּעִים abnepotes.

Falso quidam שִׁלֵּשִׁים nepotes ipsos esse voluerunt, quum eorum nomen sit בְּנֵי בָנִים iique Ex. 34, 7 diserte ab his distinguantur. (Ex. 20, 5 nepotes i. e. בְּנֵי בָנִים omissi esse videntur).

שָׁלִשָׁה n. pr. regionis in vicinia montani Ephraimitici 1 Sam. 9, 4, in qua situm fuisse videtur oppidum בַּעַל־שָׁלִשָׁה 2 Reg. 4, 42. Hoc Eusebius vocat Beth-Schalischa et a Diospoli distare dicit 15 milliaribus Rom. septentrionem versus.

שִׁלְשָׁה (trias) n. pr. m. 1 Par. 7, 37.

שִׁלְשׁוֹם et **שִׁלְשֹׁם** adv. (comp. ex שְׁלֹשׁ = שָׁלֹשׁ et יוֹם) *nudius tertius* Prov. 22, 20, alibi semper copulatur cum תְּמוֹל, ut תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם heri (et) nudius tertius Ex. 5, 8, et גַּם אֶתְמוֹל גַּם שִׁלְשׁוֹם 2 Sam. 5, 2 pridem, dudum. כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם ut antehac Gen. 31, 2. 2 Reg. 13, 5. מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם iam pridem Deut. 19, 6. Jos. 20, 5.

שַׁלְתִּיאֵל v. שְׁאַלְתִּיאֵל.

שָׁם adv. *ibi*. (Arab. ثَمَّ et de tempore ثُمَّ, chald. תַּמָּן, syr. ܬܡܢ. Alterius formae שׁוֹם = ثُمَّ vestigium est in n. pr. גֵּרְשֹׁם Ex. 2, 22 de quo vide p. 226. In linguis indogerm. congruit gr. τῆμος tunc, lat. *tum* [*tunc*, cf. *num, nunc*], anglosax. *thaenne*, unde angl. *then*, nostr. *dann*, quae omnia ad tempus translata sunt, v. no. 2). Dicitur 1) pr. de loco a) i. q. *eo loco*, ἐκεῖ. Gen. 2, 8. 12. 11, 2. 31. 12, 7. 8. 10. 13, 4. 18 et sexcenties. Praemissa notâ relationis: אֲשֶׁר שָׁם *ubi* Exod. 20, 18, plerumque una pluribusve vocibus interpositis אֲשֶׁר — שָׁם Gen. 13, 3. 2 Sam. 15, 21. שָׁם — שָׁם hic, illic Jes. 28, 10. b) post verba motus i. q. שָׁמָּה *eo* (ut ἐκεῖ pro ἐκεῖσε) 1 Sam. 2, 14. 2 Reg. 19, 32, unde אֲשֶׁר — שָׁם *quo* 1 Reg. 18, 10. Jer. 19, 14.

2) de tempore: *eo tempore, tum, tunc* (ut gr. ἐκεῖ, lat. ibi, illico, cf. quae supra de consensu linguarum diximus). Ps. 14, 5. 132, 17. Iud. 5, 11.

3) i. q. *ea in re*. Hos. 6, 7: *migrarunt foedus*, שָׁם בָּגְדוּ בִי *ea in re* (darin, in diesem Stücke) *defecerunt a me*.

Cum He parag. שָׁמָּה (lege schamma) a) *eo* Gen. 19, 20. 23, 13. Jes. 34, 15, (ubi redde: eo nidum ponet., cf. Ps. 122, 5. Ex. 29, 42 b) i. q. שָׁם *ibi* (ita ut ה vim mere demonstrativam habeat) Jer. 18, 2. Praemisso relativo: אֲשֶׁר שָׁמָּה *quo* Gen. 20, 13, raro *ubi* 2 Reg. 23, 8.

Cum praef. מִשָּׁם *inde*, 1) de loco Gen. 2, 10. 11, 8. 9. 1 Sam. 4, 4. אֲשֶׁר — מִשָּׁם *unde* Deut. 9, 28. — 2) de tempore Hos. 2, 17. — 3) i. q. *de eo, ex eo, ex ea re*, ut a. *inde* (unde). Gen. 3, 23: *ut coleret terram* אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם *unde* (de qua) *sumtus erat*. 1 Reg. 17, 13: עֲשִׂי לִי מִשָּׁם עֻגָה *fac mihi inde* (ex ea farina) *placentam*. Ez. 5, 3. Pleonastice dictum est Gen. 49, 24: מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל *inde* (dorther), *a pastore, a rupe Israëlis* (venit) cet.

שֵׁם cstr. שֵׁם, passim sq. Makk. שֶׁם־ c. suff. שְׁמִי, שִׁמְךָ, שִׁמְכֶם, pl. שֵׁמוֹת cstr. שְׁמוֹת m. (semel f. Cant. 1, 3, v. רוק Hoph.) 1) *nomen*. (Arab. اِسْم, rarius سِم, aethiop. ስም, sed chald. שׁוּם id. Primitivum esse et pr. σῆμα, *signum* significare puto tem hoc nomen, quanquam vicina est rad. وسم signo notavit, designavit, سِمَة signum, stigma, quis notatur. A nomine ducta sunt سمى conj. II, ܫܡܐ, ܫܡܝ nominavit. Sunt etiam qui שֵׁם decurtatum putent ex שֵׁמַע, abiecto ע, coll. Alex. interprete, qui ...

haud raro *ὄνομα* reddit). בְּשֵׁם פ׳ nomine i. e. auctoritate alic. Ex. 5, 23. Esth. 3, 12, בְּשֵׁם יי׳ auctoritate divina Jer. 11, 21. 26, 9. בְּשֵׁם nomine (bey Namen) Ex. 33, 12, בְּשֵׁמוֹת nominatim 1 Par. 12, 31. Esr. 10, 16. De formulis קָרָא שֵׁם, נִקְרָא בְּשֵׁם cet. v. קָרָא no. 2, f—h. no. 3 et Niph. no. 1. 2. Spec. est 1) *nomen celebre, fama* (ut *ὄνομα* et *nomen*). עָשָׂה לוֹ שֵׁם Gen. 11, 4. Jer. 32, 20 et שׂוּם לוֹ שֵׁם 2 Sam. 7, 23 facere sibi nomen i. e. conciliare sibi famam. אַנְשֵׁי שֵׁם viri famosi Gen. 6, 4, it. clari, nobiles Num. 16, 2, אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת id. 1 Par. 5, 24, et contra: בְּנֵי בְלִי שֵׁם filii (patris) ignobilis i. e. ipsi ignobiles et ignobili genere orti Iob. 30, 8. Inde *gloria* Gen. 9, 27: בְּאָהֳלֵי שֵׁם *in tentoriis gloriosis*. Zeph. 3, 19: שַׂמְתִּים לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם *eos reddam laudatos et famosos*. Comm. 20. Deut. 26, 19. — b) *bonum nomen, bona fama*, de eo qui bene audit Eccl. 7, 1. Prov. 22, 1. Ubi in malam partem accipitur, additur רָע Deut. 22, 14. 19. Neh. 6, 13. — c) *fama post mortem, memoria*. Ita in formulis: *perdere, delere nomen* alic. i. e. ita delere (populum, urbem), ut vel nomen et memoria apud posteros pereat Deut. 9, 14. 1 Sam. 24, 22. 2 Reg. 14, 27. Ps. 9, 6. Zach. 13, 2, adde Eccles. 6, 4: *caligine tectum est nomen eius* (abortûs). Inde d) *monumentum*, quo memoria alic. servatur 2 Sam. 8, 13. Jes. 55, 13.

2) שֵׁם יְהוָֹה est a) *Dei nomen celebre*, existimatio (hominum) de Deo, in formula: לְמַעַן שְׁמוֹ pro nomine suo, prout exspectare iubet nomen eius, v. pag. 602 A, inde *Dei gloria*, לְמַעַן שְׁמִי *propter nomen meum*, ne quid detrimenti capiat nominis divini gloria. Jes. 48, 9. 1 Reg. 8, 41. Ps. 79, 9. 106, 8. Ez. 20, 44. Ps. 138, 2: עַל כָּל שִׁמְךָ *super omne nomen tuum* i. e. super omne quod de te praedicari potest. b) Jehova, quatenus ab hominibus invocatur, celebratur, ut קָרָא בְּשֵׁם יְהוָֹה nomen Jehovae invocare, cf. s. v. קָרָא no. 1, b. Ps. 5, 12: אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ *qui amant nomen tuum* i. e. qui laude tua delectantur. Ps. 9, 11. c) numen, quatenus mortalibus praesens adest, fere i. q. פְּנֵי יְהוָֹה. Ex. 23, 21: כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ *nam numen meum in eo* (angelo) *est*. 1 Reg. 8, 29: יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם *ibi* (in templo) *nomen meum habitabit*. 2 Reg. 23, 27. 1 Reg. 3, 2: *nondum exstructa erat domus nomini Dei*. 8, 17. 20. שַׁכֵּן שְׁמוֹ, שׂוּם nomen suum (in aliquo loco) ponere, i. e. habitaculum ibi figere, v. sub v. שׂוּם et שָׁכַן. Saepe refertur ad auxilium, quod numen praesens hominibus praestat. Ps. 54, 3: *Deus!* בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי *tuo nomine nos serva*. 44, 6. 124, 8. 89, 25. 20, 2. Jes. 30, 27. Etiam שֵׁם, הַשֵּׁם absol. dr. de nomine Dei Lev. 24, 11. 16. Deut. 28, 58.

3) n. pr. *Sem*, Noachi filius natu maximus, a quo Gen. 10, 22—30 populi *Semitici* i. e. Asiae gentes occidentales, Persae, Assyrii, Aramaei, Hebraei et Arabum pars derivantur. Cf. Gesch. der hebr. Spr. u. Schr. p. 5. 6.

Nomm. propr. composita sunt: שְׁמִירָמוֹת, שְׁמִידָע, שְׁמוּאֵל.

שֻׁם m. chald. *nomen* Dan. 4, 5. Esr. 5, 1, c. Suff. שְׁמֵהּ (a שֻׁם) Dan. 2, 20. 26. 4, 5. 5, 12. Esr. 5, 14: וִיהִיבוּ לְשֵׁשְׁבַּצַּר שְׁמֵהּ *et traditi sunt Scheschbazzaro, quod erat nomen eius*, pr. traditi sunt ei, cuius nomen erat Sch. Pl. שְׁמָהָן Esr. 5, 4. 10.

שַׁמָּא (desertum) n. pr. m. 1 Par. 7, 37.

שֶׁמְאֵבֶר (pro שֶׁמֶאֵבֶר in altum enitens, pr. abstr. q. d. Hochschwung, a שֵׁם = שָׁמָה altitudo et אֵבֶר) n. pr. regis Zeboim Gen. 14, 2.

שִׁמְאָה (fort. i. q. שִׁמְעָא fama) n. pr. m. 1 Par. 8, 32, cui respondet 9, 38 שִׁמְאָם.

שַׁמְגַּר n. pr. iudicis Israelitici Iud. 3, 31. 5, 6. (Etymon latet).

שָׁמַד in Kal inusit. (vid. שָׁמֵם).

Hiph. הִשְׁמִיד *perdidit,* a) *vastavit* urbes, altaria Lev. 26, 30. Num. 33, 52. Frequentius b) *delevit, perdidit* homines et populos Deut. 1, 27. 2, 12. 21. 22. 23. Esth. 3, 6. Inf. הַשְׁמֵד subst. *perditio, exitium* Jes. 14, 23.

Niph. pass. 1) *vastatus est,* ut ager Jer. 48, 8, colles Hos. 10, 8. — 2) *deletus, excisus est,* de populis Deut. 4, 26. 28, 20, et singulis hominibus Gen. 34, 30. Ps. 37, 38.

שְׁמַד chald. *Aph. delevit* Dan. 7, 26.

שָׁמָה rad. inusit. Arab. سما *altus fuit,* unde שָׁמַיִם coelum.

שָׁמָּה v. שָׁם.

שַׁמָּה f. (a rad. שָׁמֵם) 1) *vastatio, desolatio* Jes. 5, 9. Jer. 2, 15. Ps. 73, 19. — 2) *stupor* Jer. 8, 21, meton. de obiecto eius Deut. 28, 37. Jer. 19, 8. 25, 9. 18. 51, 37. — 3) n. pr. m. a) filii Reguelis Gen. 36, 13. 17. b) filii Isai, fratris Davidis 1 Sam. 16, 9. 17, 13; qui alibi שִׁמְעָה scribitur 2 Sam. 13, 3. 32, et שִׁמְעָא 1 Paral. 2, 13. c) 2 Sam. 23, 11. d) comm. 33. e) comm. 25, pro quo שַׁמּוֹת 1 Par. 11, 27, שַׁמְהוּת 27, 18.

שַׁמְהוּת v. praec. no. 3, e.

שְׁמָהָן chald. pl. nomina, v. שֻׁם.

שְׁמוּאֵל n. pr. *Samuel* (teste 1 Sam. 1, 20 i. q. שְׁמוּעַ אֵל a Deo exauditus; nisi mavis: nomen Dei, ut שְׁמוּ sit sing. cstr. i q. שֵׁם, coll. רֵעַ רֵעוֹ, et מְתוּ ,מַת et פְּנוּ ,פְּנֵי i. q. פָּנֶה facies), quod gessit 1) nobilissimus iudex et propheta Hebraeorum, filius Elkanae, ex tribu Ephraimitarum (1 Sam. 1, 1). — 2) Alius eiusdem nominis vir, itidem Elkanae filius, Hemani pronepos 1 Par. 6, 13. 18, qui [illegible] inter Levitas et cantores. 3) Num. 34, 24. 4) 1 Par. 7, 2.

שַׁמּוּעַ v. שִׁמְעָא no. 1.

שְׁמוּעָה et **שְׁמֻעָה** pr. quod [illegible]tur, inde 1) *nuncius* 1 Sam. 4, 19, sive laetus Prov. 15, 30. 25, 25, sive tristis Jer. 49, 23. Ps. [illegible] 7. Jer. 10, 22, max. nuncius a [illegible] missus Jes. 53, 1. Jer. 49, 14; [illegible] 2) i. q. *institutio, doctrina* Jes. 28, 9. 3) *rumor* 2 Par. 9, 6.

שָׁמוּר v. שָׁמִיר.

שָׁמַט 1) pr. i. q. שָׁמַץ *feriit,* [illegible] *cussit,* et *iecit, proiecit,* cf. [illegible] شمص percussit, feriit, et [illegible] petu propulit iumentum. (R[illegible] det vulg. *schmeissen* perc[illegible] iacere, anglosax. *smitan,* [illegible] *smite,* abiecto sibilo *mittere*). [illegible] a) 2 Sam. 6, 6: הַבָּקָר [illegible] *nam feriebant* i. e. recalcitr[illegible] *boves* (die Rinder schlugen, sch[illegible]sen aus). Vulg. calcitrabant. [illegible] liquas huius loci interpretat[illegible] diiudicavit Bochartus, Hieroz. T. [illegible] p. 372. b) *deiecit, proiecit* [illegible] quem ex fenestra in plateam, 2 Reg. 9, 33.

2) *misit, missum fecit* a) [illegible] *sit* agrum incultum Ex. 23, 11. [illegible] b) *remisit* debitum Deut. 15, 2. [illegible] c) sq. מִן *remisit, destitit* ab [illegible]re Jer. 17, 4.

Niph. pass. Kal no. 1, b [illegible]*ctus, praecipitatus est* (de [illegible] Ps. 141, 6.

Hiph. i. q. Kal no. 2, b [illegible] Deut. 15, 3. Inde

שְׁמִטָּה f. *remissio* Deut. 15, [illegible] שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה annus remiss[illegible] annus iubilaeus, quo debit[illegible]tenda erant ibid. 15, 9. 31. [illegible]

שַׁמַּי (vastatus) n. pr. m. [illegible] 2, 28. 2) ibid. Comm. [illegible] 17.

שְׁמִידָע (fama sapientiae) [illegible]

ii Gileadis Num. 26, 32. Jos. 17, 1 Par. 7, 19. Patron. שְׁמִידָעִי um. l. c.

שָׁ cstr. שְׁמֵי pl. m. *coeli* (a sing. perdito שָׁמֵי, arab. سَمَاءٌ, aeth. ሰማይ, a rad. שָׁמָה) i. e. firmamentum (רָקִיעַ q. v.), quod forcis instar super terrarum orbe expansum videtur, fundamentis et columnis superstructum (2 Sam. 2, 8. Iob. 26, 11), unde pluvia per portas clathrosve delabi (Ps. 78, 23 cf. Gen. 28, 17 et אֲרֻבּוֹת) et super quo Dei angelorumque sedes esse cogitatur Ps. 2, 4. Gen. 28, 17. Deut. 33, 26. Cum He locali הַשָּׁמַיְמָה coelum versus Gen. 15, 5. 8, 12, quo sensu etiam in acc. ponitur שָׁמַיִם, הַשָּׁמַיִם 1 Sam. 5, 2. Ps. 139, 8, et עַל הַשָּׁמַיִם Ex. , 23. תַּחַת הַשָּׁמַיִם in terris Eccl. , 13. 2, 3. 3, 1, cf. תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם (in universo terrarum orbe) Iob. 28, 24. 37, 3. 41, 3. שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם coeli et coeli coelorum, i. e. omnia coeli spatia, utut vasta et infinita Deut. 10, 14. 1 Reg. , 27. הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ coelum et terra, i. e. mundus universus Gen. , 1. 2, 1. 14, 19. 22. In recentioribus V. T. libris Jehova saepe r. אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם deus coelorum (v. chald.) 2 Chr. 36, 23. Esr. 1, 2. Neh. 1, 4. 5. 2, 4. 20. Ps. 136, 26. Jon. 1, 9, cf. יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם Gen. 24, 7.

שְׁ emphat. שְׁמַיָּא chald. id. Dan. , 8. 10. 7, 2. Passim pro *coelicolis* i. e. Deo cum angelis, qui mundum gubernant Dan. 4, 23 (cf. de hoc usu in scriptis Judaeorum et auctoribus classicis Fesselii adders. s. p. 349. Wetsten. ad Mt. , 25). אֱלָהּ שְׁמַיָּא deus coeli (v. supra hebr.) Dan. 2, 18. 37. Esr. , 11. 12. 6, 9. 10, cf. Tob. 10, 2. Apoc. 11, 13.

שְׁמִינִי m. שְׁמִינִית f. ordinale (a שְׁמֹנֶה) *octavus, a.* Exod. 22, 29. Lev. 9, 1 cet. Fem. שְׁמִינִית *octava* in re musica vocem imam et gravissimam notat a viris cantatam (nostr. *basso*) opp. עֲלָמוֹת (q. v.), v. 1 Chr. 15, 21 et Ps. 6, 1. 12, 1 (ubi male nonnulli instrumentum intelligunt).

שָׁמִיר m. 1) *aculeus* (v. שָׁמַר no. II), inde *spina* collect. *spinae* Jes. 5, 6. 7, 23. 24. 25. 9, 17. 32, 13, metaph. de hostibus 10, 17. 27, 4. (Arab. سَمُرَةٌ coll. سَمُرٌ est: spina aegyptiaca, arbor spinosa). — 2) *adamas,* ita dictus ab incidendo et perforando (stylorum enim cuspis adamantina erat Jer. 17, 1) Ez. 3, 9. Zach. 7, 12. (Arab. سَامُورٌ id. Fortasse conferendum gr. σμίρις, σμύρις i. e. pulvis adamantinus, quo in poliendo utebantur. Bohlenius indicam vc. originem suspicatur, coll. *asmíra* lapis rodens, de gemmis, ferro). — 3) n. pr. a) oppidi tribus Judae Jos. 15, 48. b) opp. in montanis Ephraimi Iud. 10, 1. 2. c) m. 1 Chr. 24, 24 Keri, ubi Chethibh habet שָׁמוּר.

שְׁמִירָמוֹת (nomen altissimum, l. coelum altissimum, Semiramis?) n. pr. m. 1 Chr. 15, 18. 20. 16, 5. 2 Chr. 17, 8.

שַׁמְלַי n. pr. m. Esr. 2, 46 Cheth.

שָׁמֵם fut. יֵשֹׁם pl. יָשֹׁמּוּ (fut. A יֵשַׁם v. sub rad. יָשַׁם) 1) *stupuit.* (Origo est in silendo, tacendo, cf. vic. radd. דָּמַם et דּוּם v. p. 252 A) 1 Reg. 9, 8. Jer. 18, 16, sq. עַל (ob aliq.) Jes. 52, 14. Jer. 2, 12. De loco 2 Par. 7, 21 v. לְ A, no. 2.

2) *vastatus, desolatus est* (loca vastata enim silent et quieta sunt, in habitatis turba strepit) Ex. 33, 28. 35, 12. 15. Part. שׁוֹמֵם *vastatus* Thren. 1, 4. 3, 11, de hominibus *perditus* ibid. 1, 13. 16, *solitarius* 2 Sam. 13, 20. Jes. 54, 1. Plur. f. שׁוֹמֵמוֹת *loca vastata, ruinae.* Jes. 61, 4. Dan. 9, 18. 26.

3) trans. *vastavit.* Ez. 36, 3: יַעַן בְּיַעַן שַׁמּוֹת וְשָׁאֹף אֶתְכֶם *propterea quod vastant vos et inhiant vobis* (ubi שַׁמּוֹת est nomen verbale plur. pro infinit.). Part. שׁוֹמֵם *vastator* (int. Antiochus Epiphanes) Dan. 9, 27. הַפֶּשַׁע שׁוֹמֵם (pro פֶּשַׁע הַשֹּׁ׳) ibid. 8, 13 peccatum vastatoris, et שִׁקּוּץ שֹׁמֵם abominatio vastatoris 12, 11 i. q. βδέλυγμα ἐρημώσεως 1 Macc. 1, 54. 6, 7 (vel ara vel idolum, quod Antiochus super altari templi Hierosolymitani erigi iussit).

Niph. נָשַׁם 1) i. q. Kal no. 1 *stupefactus est* Jer. 4, 9, sq. עַל Iob. 18, 20. — 2) i. q. Kal no. 2 *vastatus est* Jer. 12, 11, *perditus est* (de hominibus) Thren. 4, 5, *solitaria est* (via) Levit. 26, 22. Jes. 33, 8.

Po. 1) i. q. Kal no. 1 *stupefactus, attonitus est* Esr. 9, 3. — 2) part. מְשׁוֹמֵם *vastator* Dan. 9, 27. 11, 31.

Hiph. הֵשַׁם fut. יַשִּׁים inf. הַשְׁמֵם part. מְשִׁמִּים 1) causat. Kal no. 1 *stupefecit* Ez. 32, 10, intrans. *stupuit, attonitus fuit* Ez. 3, 15, sq. עַל Mich. 6, 13. — 2) i. q. Kal no. 3 *vastavit*, ut terram Lev. 26, 31. 32. Ez. 30, 12. 14. — *Hoph.* הָשַׁם (lege *hoscham*, pro הֻשַּׁם, quod in nonnullis libris etiam legitur) pl. הָשַׁמּוּ 1) *stupuit* Iob. 21, 5. 2) *vastatus est* Lev. 26, 34. 35. 43.

Hithpo. הִשְׁתּוֹמֵם sed fut. semel יִשּׁוֹמֵם Eccl. 7, 16 1) *obstupuit* Jes. 59, 16. 63, 5, *attonitus fuit* Dan. 8, 27, *animum abiecit* Ps. 143, 4. — 2) *se ipsum vastavit, destruxit* Eccl. l. l.

Derivv. שָׁמֵם — שִׁמָּמוֹן, שַׁמָּה, מְשַׁמָּה et nomm. pr. שַׁמָּא, שַׁמַּי.

שְׁמַם chald. *Hithpo.* אֶשְׁתּוֹמַם *obstupuit* Dan. 4, 16.

שָׁמֵם m. adj. *devastatus, desolatus* Dan. 9, 17.

שְׁמָמָה f. 1) *stupor* Ez. 7, 27. — 2) *vastatio, desertum* Jes. 1, 7. מִדְבַּר שְׁמָמָה desertum vastum Jer. 12, 10. שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה vastum et vastatio Ez. 33, 28. 29. 35, 3.

שִׁמְמָה f. (pro שְׁמָמָה) id. Ez. 35, 7. 9.

שִׁמָּמוֹן m. *stupor, torpor* Ez. 4, 16. 12, 19.

שָׁמַן vel **שָׁמֵן** fut. יִשְׁמַן *pinguis fuit, pinguefactus est* Deut. 32, 15. Jer. 5, 28. (Arab. سمن ...

Hiph. 1) *pinguefecit, pinguedine obduxit*, metaph. cor ... callo qs. obduxit, ne pr... verbis pateret Jes. 6, 10. — 2) *pinguefactus est*, pr. ... fecit, ex se procreavit Neh. 9, 25.

Derivv. שֶׁמֶן — שְׁמַנִּים, ... מִשְׁמָן, מַשְׁמַנִּים et n. pr. ...

שָׁמֵן m. שְׁמֵנָה f. *pinguis* Jes. ... 23, de homine robusto Jud. 3, ... (v. מִשְׁמָן), de terra Num. 13, ... de pane Gen. 49, 20.

שֶׁמֶן m. c. Suff. שַׁמְנִי, plur. ... 1) *pinguedo* Ps. 109, 24. ... שְׁמָנִים epulae lautae Jes. 25, 6. ... 27: וְחֻבַּל עֹל מִפְּנֵי שָׁמֶן *et* ... (Israëlis) *frangitur prae pinguedine*, metaphora a tauro pinguitudine ... tita, qui iugum abiicit et ... (cf. Deut. 32, 15. Hos. 4, 16 ...) *fecunditas* terrae. ... שְׁמָנִים ... lis fertilissima Jes. 28, 1. — 2) ... Gen. 28, 18. עֵץ שֶׁמֶן *oleaster* ... fert a זַיִת olea) Neh. 8, 15. 1 ... 6, 23. — 3) *oleum conditum* ... *unguentum*. Ps. 133, 2. Prov. ... 17. Jes. 1, 6.

שְׁמַנִּים m. pl. *pinguedines* (... i. e. arva fertilia. Gen. 27, 28 ... *dabit tibi Deus* ... הָאָרֶץ ... *fertilia*, pr. de arvis fertilibus ... altero hemistichio: ... coeli), sed comm. 39: ... יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ *sine fertilibus terrae erit habitatio tua* (parall. ...

|troque hoc loco מִשְׁמַנִּים est pro מִשְּׁמַנֵּי, lusus autem verborum in-
it in duplici usu מִן particulae, uae Comm. 28 sensu partitivo ac-
pienda est (v. מִן no. 1), Comm. 9 sensu privativo (v. מִן no. 3, b).

שְׁמֹ|נֶה f. et שְׁמֹנָה, שְׁמֹנַת m.
cto. (Arab. ثَمَانٍ, ثَمَانِيَة id.)
id. 3, 8. Num. 29, 29. 2, 24.
l. שְׁמֹנִים comm. *octoginta*. Gen.
, 25. 26. 28 cet.

Deriv. שְׁמִינִי.

שָׁמַ|ע et שָׁמֵעַ 1) *audivit* (syr.
hald. id., arab. سَمِعَ, aethiop.
...) Gen. 18, 10. Jes. 6, 9,
. acc. rei Gen. 3, 10. 24, 52. Ex.
, 15, et pers. loquentis Gen. 37,
7. 1 Sam. 17, 28, sq. כִּי et inte-
rà sententià Gen. 42, 2. 2 Sam.
1, 26. Spec. a) *auscultavit* (an-
ören, zuhören), *attendit* ad ali-
uem (aliquid), sq. acc. Gen. 23,
. 11. 15. Eccl. 7, 5, אֶל 1 Reg.
2, 15. Jes. 46, 3. 12, לְ Iob. 31,
5, sq. בְּ Iob. 37, 2, sed שָׁמַע בְּ
lerumque est: *audivit aliquid*,
estiq auritus fuit (Plaut.), etwas
nit anhören Gen. 27, 5. Iob. 15,
. 26, 14, etiam cum voluptate
udivit 2 Sam. 19, 36. Ps. 92, 12.
) *exaudivit* (Deus), sq. acc. Gen.
7, 20. Ps. 10, 17. 54, 4, sq. אֶל
Gen. 16, 11. 30, 22, קוֹל פ׳ Deut.
3, 7. Ps. 5, 4. 18, 7. 27, 7. 28,
. 64, 2. Thren. 3, 56, בְּקוֹל פ׳
Gen. 30, 6. Deut. 1, 45, אֶל קוֹל
Gen. 21, 17. Passim accedit לְ ob-
ecti Gen. 17, 20. c) *obedivit*,
norem gessit Ex. 24, 7. Jes. 1,
19, sq. אֶל Gen. 28, 7. 39, 10.
Deut. 18, 19. Jos. 1, 17, לְ Num.
14, 27, בְּקוֹל פ׳ Gen. 27, 13. Ex.
18, 19. Deut. 26, 14. 2 Sam. 12,
18, לְקוֹל פ׳ Gen. 3, 17. Iud. 2,
10. Ps. 58, 6.

2) *audita intellexit*. Gen. 11, 7.
42, 23. לֵב שֹׁמֵעַ cor intelligens
1 Reg. 3, 9. Sed אִישׁ שׁוֹמֵעַ Prov. 21, 28 est: *vir qui* (rem testimonio firmandam) re vera *audivit*, testis fidus, opp. testi mendaci.

Niph. 1) *auditus est* 1 Sam. 1, 13, sq. לְ (*ab* aliq.) Neh. 6, 1. 7. *Audiri* autem dicitur etiam pro *respici, curari* Eccl. 9, 16, *exaudiri* Dan. 10, 12 cf. 2 Chr. 30, 27. 2) *obedientem se praestitit, obedivit* Ps. 18, 45. 3) *intellectus est* Ps. 19, 4.

Pi. audire fecit i. e. *vocavit* i. q. Hiph. no. 3, c. acc. pers. et לְ rei, ad quam quis vocatur. 1 Sam. 15, 4: *et Saulus vocavit universum populum ad bellum*. 23, 8.

Hiph. 1) *audire fecit*, velut vocem suam Iud. 18, 25. Cant. 2, 14 (exaudire fecit Jes. 58, 4), clamorem Jer. 48, 4, c. dupl. acc. pers. et rei: audire fecit aliquem aliquid 2 Reg. 7, 6. Ps. 143, 8, sq. אֶל pers. Ez. 36, 15. Omisso קוֹל absol. *vocem, clamorem edidit*, inde addito בְּקוֹלוֹ Ps. 26, 7. Ez. 27, 30 (cf. נָתַן בְּקוֹל), spec. *cecinit* et voce Neh. 12, 42, et instrumentis 1 Chron. 15, 28. 16, 5 (max. alta voce ibid. 15, 19 cf. נִצַּח). Arab. مُسْمِعَة cantrix, سَمَاع musica. —
2) *nunciavit* aliquid, sq. acc. rei Jes. 45, 21, acc. pers. 44, 8. 48, 5, dupl. acc. pers. et rei 48, 6. — 3) *vocavit, evocavit* i. q. Pi. 1 Reg. 15, 22. Jer. 50, 29. 51, 27.

Derivv. שֵׁמַע — שְׁמֻעָה, praeterea מִשְׁמַעַת, מִשְׁמָע, שְׁמוּעָה et nomm. pr. אֶשְׁתְּמֹעַ, יִשְׁמָעֵאל, יִשְׁמַעְיָה.

שְׁמַע chald. *audivit*, sq. עַל de aliq. Dan. 5, 14. 16.

Ithpe. *obedientem se praebuit* 7, 27.

שָׁמָע (audiens, obediens) n. pr. m. 1 Par. 11, 44.

שֵׁמַע m. c. Suff. שִׁמְעִי 1) *auditus* Iob. 42, 5 (opp. visui). Ps. 18, 45: לְשֵׁמַע אֹזֶן יִשָּׁמְעוּ לִי *mandato meo*

vix audito obsequium praestant, soli nutui parent. — 2) *fama, rumor.* שֵׁמַע רָע malus rumor Ex. 23, 1. Sq. gen. eius, de quo rumor perfertur, שֵׁמַע שְׁלֹמֹה fama Salomonis 1 Reg. 10, 1, שֵׁמַע צֹר rumor de Tyro (expugnata) Jes. 23, 5. שֵׁמַע יַעֲקֹב rumor de adventu Jacobi. Gen. 29, 13. Jes. 66, 19. Hos. 7, 12: כְּשֵׁמַע לַעֲדָתָם *ut rumor* (pervenit) *ad coetum eorum.* — 3) *cantus, musica.* Ps. 150, 5: צִלְצְלֵי שֵׁמַע *cymbala canora.*

שֶׁמַע (rumor) n. pr. m. 1) 1 Par. 2, 43. 44. 2) 5, 8. 3) Neh. 8, 4. 4) 1 Par. 8, 13.

שְׁמַע n. pr. oppidi in meridionali parte tribus Judae. Jos. 15, 26.

שֹׁמַע m. *fama, rumor.* Jos. 6, 27. 9, 9.

שִׁמְעָא (rumor) n. pr. m. 1) filii Davidis 1 Par. 3, 5, pro quo שַׁמּוּעַ legitur 2 Sam. 5, 14. 1 Par. 14, 4. 2) 1 Par. 6, 15. 3) V. 24. 4) filii Isai, alibi שַׁמָּה v. no. 2.

שִׁמְעָה idem v. שַׁמָּה no. 2. Patron. est שִׁמְעָתִי 1 Par. 2, 55.

שְׁמָעָה cum art. n. pr. m. 1 Par. 12, 3.

שְׁמֻעָה v. שְׁמוּעָה.

שִׁמְעוֹן (exauditio) n. pr. *Simeon* (gr. *Συμεών*), quod gessit 1) filius Jacobi ex Lea pellice susceptus (Gen. 29, 33), auctor stirpis cognominis, cuius urbes in territorio Judae sitae recensentur Jos. 19, 1—9. — 2) Esr. 2, 31. Patron. est שִׁמְעֹנִי Num. 25, 14.

שִׁמְעִי (famosus) n. pr. 1) Ex. 6, 17. Num. 3, 18. 2) 2 Sam. 16, 5. 3) 1 Reg. 1, 8. 4, 18. 4) Esth. 2, 5, et plurium aliorum hominum ignobilium. Patron. שִׁמְעִי pro שִׁמְעִיִּי Num. 3, 21.

שְׁמַעְיָה et **שְׁמַעְיָהוּ** (quem Jehova exaudivit) n. pr. 1) prophetae tempore Rehabeami 1 Reg. 12, 22. — 2) alius tempore Jeremiae Jer. 29, 31. — 3) multorum aliorum hominum ignobilium, v. Simonis Onom. p. 546.

שִׁמְעַת (= שֵׁמַע, שְׁמָעָה) n. pr. f. 2 Reg. 12, 22. 2 Par. 24, 26.

שָׁמַץ rad. inusit. vic. שָׁמַם q. v. 1) *iecit*, max. *in fugam coniecit* hostem (den Feind werfen), unde שִׁמְצָה. — 2) *festinavit* (a fugiendo), max. in loquendo, *praecipitanter locutus est*, cf. سمس properatio, شمس celeriter loqui, hinc

שֵׁמֶץ m. *sonus raptim prolatus et* cito aufugiens Iob. 4, 12. 26, 14. Symm. *ψιθυρισμός*. Vulg. *susurrus.* Apud Talmud. שֶׁמֶץ est *paululum*, quod h. l. expresserunt Targ. Syr., sed videtur hic usus ex Iobi demum loco repetitus esse.

שִׁמְצָה f. *strages* hostium, v. rad. no. 1 Exod. 32, 25. Veteres interpretes et Hebraei: mala fama, contumelia, cf. שֵׁמַע (mutatis צ et ע), sed illud unice verum.

I. **שָׁמַר** fut. יִשְׁמֹר 1) *custodivit*, a) angustiore sensu, ut hortum Gen. 2, 15. 3, 24, gregem 30, 31, domum Eccles. 12, 3. Part. שֹׁמֵר subst. *custos* Cant. 3, 3, pecoris i. e. pastor 1 Sam. 17, 20, trop. de prophetis Jes. 21, 11. 62, 6 cf. צֹפִים. b) latiore sensu: *tuitus est, servavit* sq. acc. Iob. 2, 6. Prov. 13, 3, בְּ 2 Sam. 18, 12, אֶל 1 Sam. 26, 15, עַל Comm. 16. Prov. 6, 22, saepe de Deo homines tuente, sq. acc. Gen. 28, 15. 20. Ps. 12, 8. 16, 1. 25, 20, sq. מִן defendit aliqua re Ps. 121, 7. 140, 5. 141, 9.

2) *servavit, reservavit* Ex. 22, 6, it. *conservavit*, ut benignitatem Dan. 9, 4. Neh. 9, 30, iram. Am. 1, 11: עֶבְרָתוֹ שְׁמָרָה נֶצַח *iram suam servat* (Edom) *perpetuo*.

(שָׁמְרָה his vocalibus et accentu in penultima posito est masc. c. ה parag.), et omisso acc. עֶבְרָה vel אַף (ut נָטַר no. 2) Jer. 3, 5: אִם־יִשְׁמֹר לָנֶצַח *num perpetuo servabit* sc. iram? Spec. custodivit mente et memoria (φυλάττεσθαί τι) Gen. 37, 11. Ps. 130, 3. — Omisso acc. et c. suff. pers. Iob. 10, 14: וּשְׁמַרְתָּנִי *mihi servabas* (poenam), du gedachtest (es) mir.

3) *observavit*, *attendit* ad aliquid, sq. acc. 1 Sam. 1, 12. Ps. 17, 4: *observavi vias violenti*, h. l. ut eos devitarem (alio sensu haec locutio est Prov. 2, 20), hoc omisso Jes. 42, 20, sq. עַל Iob. 14, 16, sq. אֶל Ps. 59, 10. Passim in malam partem: *speculari* aliquid (etwas belauern), *insidiari*, sq. acc. Iob. 13, 27. 33, 11. Ps. 56, 7. 71, 10. שָׁמַר עִיר observavit i. e. obsedit urbem 2 Sam. 11, 16, cf. נָצַר no. 5.

4) *servavit*, *observavit*, ut foedus Gen. 17, 9. 10, mandata dei 1 Reg. 11, 10, sabbatum Jes. 56, 2. 6, promissum 1 Reg. 3, 6. 8, 24. Sq. gerundio: aliquid facere *studuit* Num. 23, 12. 2 Reg. 10, 31.

5) *coluit*, *veneratus est*, ut Deum Hos. 4, 10, idola Ps. 31, 7, dominum Prov. 27, 18. Cf. Virg. Georg. 4, 212: observant regem non sic Aegyptus rel.

6) recipr. i. q. Niph. et שָׁמַר נַפְשׁוֹ (Deut. 4, 9) *abstinuit se* ab aliqua re, sq. מִן Jos. 6, 18.

Niph. 1) pass. *custoditus*, *servatus est* Ps. 37, 28. — 2) *abstinuit se* ab aliq. re (cf. Kal no. 6) sq. מִן Deut. 23, 10. Iud. 13, 13. 1 Sam. 21, 5. — 3) *cavit sibi* ab aliqua re, sq. מִן Jerem. 9, 3, מִפְּנֵי Ex. 23, 21, בְּ 2 Sam. 20, 10, sq. inf. Ex. 19, 12: *cavete vobis*, *ascendere montem* i. e. ne ascendatis, it. פֶּן (ne) sequente integra sententia Gen. 24, 6. 31, 24. 29. Deut. 4, 15. 16 (imperativo nonnunquam adiectum pronomen pleon. לְךָ Gen. Ex. l. l. c. c.). Passim, quo gravius sit interdictum, cavendi verbo additur formula לְנַפְשְׁךָ, בְּנַפְשְׁךָ per vitam tuam (nostr. bey Leibe nicht), quae minime pendet a verbo נִשְׁמַר. Deut. 4, 15. 16: נִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם פֶּן תַּשְׁחִיתוּ *cavete diligenter*, *modo vitam amatis*, *ne perverse agatis* cet. Jer. 17, 21: הִשָּׁמְרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל תִּשְׂאוּ *cavete per vitam vestram neque ferte*. Jos. 23, 11. Semel sq. gerundio: *curavit* aliquid, *operam dedit* alicui rei Deut. 24, 8: הִשָּׁמֵר — לִשְׁמֹר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת *diligenter cura — ut bene observes et facias* cet.

Pi. i. q. Kal no. 5 *coluit* (idolum) Jon. 2, 9.

Hithpa. 1) i. q. Kal no. 4. pr. *observavit sibi* Mich. 6, 16. — 2) *cavit sibi*, sq. מִן Ps. 18, 24.

Derivv. שֶׁמֶר — שָׁמֶרֶת, שְׁמֻרָה, אַשְׁמֻרָה, מִשְׁמֶרֶת, מִשְׁמָר et n. pr. יִשְׁמְרַי.

II. שָׁמַר i. q. סָמַר, שְׁמַר chald. Pa. סַמֵּר clavis affixit, unde שָׁמִיר aculeus, cuspis. — Quid si utraque significatio (no. I. II) ita conciliëtur, ut *custodiendi* potestas ducatur a *claudendo*, *clavis firmando*?

שֶׁמֶר tantum plur. שְׁמָרִים m. (vini) *faeces*, ita dictae, quia vini faecibus incumbenti fervor et color servatur. שֹׁקֵט, קָפָא עַל שְׁמָרָיו Jer. 48, 11. Zeph. 1, 12 quievit super faecibus suis, vita usus est quieta et tranquilla, metaphora a vino petita. Jes. 25, 6: שְׁמָרִים מְזֻקָּקִים *faeces defaecatae* i. e. vinum vetus et nobilissimum, dein a faecibus purgatum.

2) n. pr. a) 1 Reg. 16, 24. b) 1 Par. 6, 31. c) 8, 12. d) 7, 34, pro quo V. 32 שׁוֹמֵר.

שֹׁמֵר (custos) n. pr. 1) m. 1 Par. 7, 34 cf. שֶׁמֶר no. 3, d. — 2) f. 2 Reg. 12, 22, pro quo 2 Par. 24, 26 שִׁמְרִית.

שְׁמֻרָה f. pl. וֹת—*palpebrae.* Ps. 77, 5.

שְׁמִרָה f. *custodia.* Ps. 141, 3.

שִׁמֻּרִים m. *observatio, celebratio* (festi) Ex. 12, 42, cf. rad. no. 4.

שִׁמְרוֹן (custodia) n. pr. filii Issachari Gen. 46, 13. Patron. שִׁמְרֹנִי Num. 26, 24.

שֹׁמְרוֹן f. (ad custodiam pertinens, mons excubitorius) n. pr. 1) montis et urbis in eo exstructae, quae inde ab Omria regni Israëlitici sedes erat 1 Reg. 16, 18 sqq. Am. 4, 1. 6, 1. 2 Reg. 3, 1. 13, 1. 18, 9. 10. Jes. 7, 9. Ez. 16, 46, chald. שָׁמְרַיִן, unde gr. Σαμάρεια, lat. *Samaria,* ab Herode Magno in honorem Augusti etiam Σεβάστη dicta (Joseph. Archaeol. 15, 7 §. 7). Nunc ibi est parvus vicus *Sebeste* dictus, v. Buckinghami Travels in Palestine p. 501. — 2) ampliore sensu: *regnum Samariae* s. decem tribuum, cuius caput erat Samariae urbs. עָרֵי שֹׁמְרוֹן urbes regni Samaritani 2 Reg. 17, 26. 23, 19 et per prolepsin 1 Reg. 13, 32, הָרֵי שֹׁמְרוֹן Jer. 31, 5, עֵגֶל שׁ׳ vitulus Samariae, de vitulo Bethelis Hos. 8, 5. 6. — Nom. gent. est שֹׁמְרֹנִי 2 Reg. 17, 29.

שִׁמְרִי (vigil) n. pr. m. 1) 1 Par. 4, 37. 2) 11, 45. 3) 26, 10. 4) 2 Par. 29, 13.

שְׁמַרְיָה (quem Jehova custodit) n. pr. m. 1) filii Rebeabeami 2 Par. 11, 19. 2) Esr. 10, 32. 3) V. 41.

שְׁמַרְיָהוּ (id.) n. pr. m. 1 Par. 12, 5.

שָׁמְרַיִן chald. Esr. 4, 10. 17 i. q. hebr. שֹׁמְרוֹן *Samaria* urbs.

שְׁמָרִית (vigilans) v. שֹׁמֵר no. 2.

שִׁמְרָת (custodia) n. pr. m. 1 Par. 8, 21.

שְׁמַשׁ chald. *Pa.* שַׁמֵּשׁ *ministravit* Dan. 7, 10. Syr. idem.

שֶׁמֶשׁ comm. (m. Ps. 104, 19. f. Gen. 15, 17) c. Suff. שִׁמְשׁוֹ *sol* (Arab. شمس, syr. ܫܡܫܐ, [illegible] primitivum, quod sub littera [illegible] *sm, sr, sn, sl* quamplurimae linguae habent, cf. vet. germ. [illegible] [unde *Summer, Sommer* [illegible], sanscr. *sura, surja,* nostr. [illegible] *Sonne,* angl. *sun,* lat. *sol,* [illegible] ritu pro sibilo posito pehlev. [illegible] pers. خور, gr. ἥλιος, v. [illegible] étude comparative des langues p. 67). תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ *sub sole* i. e. terris, formula solennis in l. Ecclesiastae 1, 3. 9. 14. 2, 11. 19. 22. 4, 1. 3. 7. 15 et sq. לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ splendente sole [illegible] 16 (sed de Ps. 72, 17 v. [illegible] pag. 828), לְעֵינֵי הַשֶּׁמֶשׁ coram [illegible] praesente et quasi inspectante [illegible] 2 Sam. 12, 11. De ortu solis [illegible]tur verbis יָצָא, זָרַח, de occasu verbo בּוֹא. Metaph. Deus dicitur [illegible] alic. Ps. 84, 12. — 2) pl. [illegible] *pinnae* (q. d. soles, radii [illegible]) Jes. 54, 12. LXX. ἐπάλξεις.

שִׁמְשׁוֹן (solaris, Soli similis) n. pr. *Simson,* iudex Israëlitarum singulari fortitudine famosus Iud. 13, 24 sqq. LXX. Σαμψών, quod Josephus (Antiqu. 5, 10) interpretatur ἰσχυρός invito etymo [illegible] Gesch. der hebr. Spr. p. 81. 82.

שִׁמְשַׁי (apricus) n. pr. m. Esr. 4, 8. 17.

שַׁמְשְׁרַי n. pr. 1 Par. 8, 26, quod ex duplici scriptura שִׁמְרִי et [illegible] conflatum putem.

שֻׁמָתִי patron. a שֻׁמָה (i. e. allium) 1 Chr. 2, 53.

שֵׁן sq. Makk. שֶׁן־, c. suff. שִׁנּוֹ [illegible] (m. signif. no. 2. 1 Sam. 14, 5. Prov. 25, 19) 1) *dens.* (Arab. سن id. Habet quidem hoc nomen lingua hebraea radicem שָׁנַן, ad quam referri possit; sed malim tamen eam primitivam habere, quae

›quidem dens in linguis quamplu-
mis syllabâ *den* [*dent*], *zen* ex-
rimitur, ut sanscr. *danta*, zend.
ntâno, pers. دندان, gr. *ὀδούς*
ro *ὀδόντς*, lat. *den-s*, goth. *tunthus*,
is. *tan*). Ex. 21, 24. 27. Spec.
ens elephanti, *ebur* (plenius
שֶׁנְהַבִּים q. v.) 1 Reg. 10, 18. Cant.
14. בָּתֵּי שֵׁן palatia eburnea i. e.
arietibus ebore obtectis Am. 3, 15.
. 45, 9. — Dual. שִׁנַּיִם *dentes*
pr. duplex dentium series) Gen.
9, 12. Am. 4, 6, etiam pro plur.
שְׁלֹשׁ שִׁנַּיִם tres dentes 1 Sam. 2,
3. Iob. 13, 14: אֶשָּׂא בְשָׂרִי בְשִׁנָּי
arnem meam (i. e. vitam meam)
dentibus fero i. e. summo peri-
lo expono, quoniam, quae den-
bus tenemus, facile elabi possunt,
. similem formulam proverbialem
d. 12, 3 supra expositam s. v. כַּף
o. 1, b.

2) *scopulus acutus*, a similitu-
ine dentis 1 Sam. 14, 4. Iob. 39,
8. Syr. ܫܢܝܢܐ scopuli. Inde n.
r. loci, prob. rupis 1 Sam. 7, 12.

שֵׁן v. שָׁנָה.

שְׁנָא fut. יִשְׁנֵא chald. 1) *mutatus est*
Dan. 6, 18. 3, 27, max. in peius
de colore faciei) 5, 6. 9. —
) *alius*, *diversus fuit*, sq. מִן
Dan. 7, 3. 19. 23. 24.

Pa. 1) *mutavit*, *transformavit*.
Dan. 4, 13: *mutabunt cor eius*,
mpers. pro: mutabitur. — Part.
ass. *diversus* ibid. 7, 7. — 2) *mi-
ravit* (legem, mandatum regium)
Dan. 3, 28. Syr. id.

Ithpa. *mutatus est* Dan. 2, 9,
max. in deterius, *deformatus est*
, 19. 7, 28.

Aph. 1) *mutavit* Dan. 2, 21,
mandatum regium 6, 9. 16. —
2) *neglexit*, *migravit* (mandatum)
Esr. 6, 11. 12.

שְׁנָא (more chaldaeo) i. q. שֵׁנָה f.
somnus Ps. 127, 2, a rad. יָשֵׁן.

שְׁנָה chald. v. שְׁנָת.

שִׁנְאָב (deus patris) n. pr. regis Ca-
nanaei Gen. 14, 2.

שִׁנְאָן (pro שִׁנְיָן) m. *iteratio*. Ps.
68, 18: *millia iterationis* i. e.
multa millia. Rad. שָׁנָה.

שֶׁנְאַצַּר n. pr. m. 1 Par. 3, 18.

שָׁנַב verbum inusit., arab. شنب
frigidus fuit (dies), v. Schult. ad
Prov. 7, 6. Inde אֶשְׁנָב q. v.

I. שָׁנָה fut. יִשְׁנֶה (semel יִשְׁנָא
Thren. 4, 1) 1) *iteravit*, *secun-
dum fecit*, arab. ثنى, syr. ܬܢܐ
(cf. שְׁנַיִם duo, שֵׁנִי alter, secun-
dus). Neh. 13, 21: אִם תִּשְׁנוּ *si
iteratis* (hoc). 1 Reg. 18, 34. Sq.
לְ 1 Sam. 26, 8: *semel eum feriam*
וְלֹא אֶשְׁנֶה לוֹ *et non iterabo ei* sc.
ictum i. e. altero ictu opus non erit.
2 Sam. 20, 10, sq. בְּ Prov. 26, 11:
stultus שֹׁנֶה בְאִוַּלְתּוֹ *qui iterat* s.
pergit agere *in stultitia sua*. 17,
9: שֹׁנֶה בְדָבָר *qui repetit in re* i. e.
qui recoquit causas ingratas obli-
vioni tradendas. — 2) intrans.
alius, *diversus fuit* ab aliq. sq. מִן
Esth. 1, 7. 3, 8. — 3) *mutatus
est*, max. in deterius Thren. l. c.,
de animo. Mal. 3, 6: *ego Jehova
non mutor*. Part. שׁוֹנִים *mutantes*
sententiam i. e. cives parum fidi,
rebelles, qui modo has partes se-
quuntur, modo alias (cf. Jer. 2,
36). Prov. 24, 21.

Niph. *iteratum est* (somnium)
Gen. 41, 32.

Pi. שִׁנָּה (semel שִׁנָּא more chal-
daeo 2 Reg. 25, 29) 1) *mutavit*,
vestes 2 Reg. 25, 29. Jer. 52, 33,
promissum Ps. 89, 35, ius (i. e.
violavit) Prov. 31, 5, it. *varia-
vit* i. e. *saepe mutavit* (viam) Jer.
2, 36, *deformavit* (faciem) Iob.
14, 20. — 2) *in alium locum
transtulit* Esth. 2, 9. — 3) שִׁנָּה
אֶת־טַעְמוֹ *deformavit* i. e. dissi-
mulavit rationem suam (er ver-
leugnete seinen Verstand) i. e. in-

sanum se simulavit 1 Sam. 21, 14. Ps. 34, 1. Syr. ܫܢܐ ܠܗܘܢ et ellipt. ܫܢܐ est: insanivit. — *Pu. mutatus est* (in peius), *deformatus est* Eccles. 8, 1, ubi יְשֻׁנֶּא pro יְשֻׁנֶּה.

Hithpa. mutavit se i. e. vestes mutavit 1 Reg. 14, 2.

Derivv. שֵׁנִי, שָׁנִים, שֵׁנָה, שִׁנְאָן, מִשְׁנֶה.

II. שָׁנָה i. q. arab. سنى splenduit, luxit, unde שָׁנִי.

שָׁנָה pl. שָׁנִים cstr. שְׁנֵי, poët. שָׁנוֹת cstr. שְׁנוֹת f. *annus* (pr. iteratio seu cursus solis, vel commutationum temporis, ut veris, messis, hiemis, cf. lat. annus, quod pr. orbem notat, gr. ἐνιαυτός, arab. حَوْل orbis, annus). שָׁנָה שָׁנָה Deut. 14, 22, 15, 20, שָׁנָה בְשָׁנָה מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה 1 Sam. 7, 16 quotannis. שְׁנַת שְׁתַּיִם annus secundus 2 Reg. 14, 1, שְׁנַת אַרְבַּע לְאַחְ' annus quartus Ahabi 1 Reg. 22, 41. Passim שָׁנָה repetitur, ut בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה anno sexcentesimo Gen. 7, 11 pr. anno (extremo) sexcentorum annorum. Plur. שָׁנִים etiam indefinite aliquot annos notat 2 Par. 18, 2 cf. יָמִים, aliquot dies. Trop. *annus* dr. pro proventu annuo Joel 2, 25.

Dual. שְׁנָתַיִם *duo anni, biennium* Gen. 11, 10, passim שְׁנָתַיִם יָמִים pr. biennium temporis v. יָמִים no. 1, b p. 414.

שֵׁנָה (pro יְשֵׁנָה, a rad. יָשֵׁן) f. 1) *somnus* Prov. 6, 4. Eccl. 8, 16. — 2) *somnium* Ps. 90, 5.

שְׁנָה chald. f. I) i. q. hebr. שָׁנָה *annus*, plur. שְׁנִין Dan. 6, 1. — II) i. q. שֵׁנָה *somnus* ib. 6, 19.

שֶׁנְהַבִּים m. pl. *ebur* 1 Reg. 10, 22. 2 Chr. 9, 21 (Alex. ὀδόντες ἐλεφάντινοι. Targ. שֵׁן דְּפִיל dens elephanti), comp. ex שֵׁן dens, et (ut primus ostendit Ag. Benary in Annal. litt. Berol. 1831 no. 96) הָבִים contr. הַבִּים, a sanscr. *ibha-s* (unde addito art. arabico gr. ἐλ-έφας) elephas, quod Hebraei non proferant non אֶבֶה vel אִבָּא (pl. הֲבִ') efferre. Magis hoc placet, quam quod olim suspicabar, שֶׁנְהַבִּים corruptum esse ex שֵׁן הַפִּיל, a פִּיל elephas.

שָׁנַם v. שָׁשָׁה.

שָׁנִי m. *coccus, color coccineus*, quem praebent insecta quaedam (arab. قرمس, Coccus Ilicis Linn.) una cum ovis ilicis foliis inhaerentia (v. ad Jes. 1, 18) Gen. 38, 28. 30. Jer. 4, 30. plene תּוֹלַעַת שָׁנִי (pr. vermis cocci) Ex. 25, 4 et שְׁנִי תוֹלַעַת coccus vermis Lev. 14, 4. Plur. שָׁנִים *vestes coccineae* Jes. 1, 18 Prov. 31, 21. Pr. est color splendens (a rad. שָׁנָה no. II), coll. aram. זְהוֹרִי, ܙܗܘܪܝܬܐ coccus, itidem a זְהַר splenduit; adde חָמַץ no. 2. Alii שָׁנִי pr. δίβαφον *bis tinctum* notare volebant (a שָׁנָה no. I), sed solae purpureae vestes bis tingebantur, nunquam coccineae. Vide Braunius de vestitu sacerd. p. 237 sqq. Bochart Hieroz. III p. 527 sqq. ed. Lips.

שֵׁנִי m. שֵׁנִית f. adj. ordinale: *secundus, a* (v. rad. שָׁנָה no. I, 3) Gen. 1, 8. Ex. 1, 15 cet. (Arab. ثَانٍ f. ثَانِيَةٌ, chald. תִּנְיָן, syr. ܬܢܝܢ.)

Fem. שֵׁנִית etiam adverb. *secundum, iterum* Gen. 22, 15. 41, 5. Plur. שְׁנִיִּים secundi Num. 2, 16. secundi tabulati conclavia Gen. 6, 16.

שְׁנַיִם dual. cstr. שְׁנֵי m. *duo*. (Arab. اِثْنَانِ, aram. ܬܪܝܢ, תְּרֵין, quae posterius a primaria forma longius recedit. Numerali nostro cognatum est verbum שָׁנָה no. I *iteravit*; nescio tamen an radix potius in numerali insit, quam in verbo. Atque illius forma primaria videtur תְּנַי, ex qua emollita orta sunt sanscr. *dwi*, dual. *dwâu*, cf. lat.

, diversus, goth. *twa*, *twâ*,
i, undo angl. germ. *two*, *zwo*,
st. δύο, duo. Sibilum, ut He-
i, habent Germani sup. *zwo*,
). שְׁנַיִם שְׁנַיִם bini Gen. 7, 9.
c. Suff. שְׁנֵיהֶם duo illi Gen. 2,
Duo 1 Reg. 17, 12, et *duo*
re Jes. 17, 6 dicitur pro paucis.

em. שְׁתַּיִם (per syncopen pro
שְׁ, arab. اِثْنَتَانِ, Dag. leni
ter morem post Schwa mobile
to, quasi Aleph praemisso
אֶ) cstr. שְׁתֵּי et c. praeff.
בִּ Gen. 31, 41, לִשְׁתֵּי Ex. 26,
sed מִשְּׁתֵּי Iud. 16, 28 (contra
בִּשְׁתַּיִם Jon. 4, 11) 1) *duae*,
uff. שְׁתֵּיהֶן duae illae Ez. 23, 13.
2) duplicis generis (*zweyerley*)
51, 19, cf. כֹּל omnis generis
rley). — 3) *secundum*, *ite-*
Neh. 13, 20, בִּשְׁתַּיִם id. Iob.
4. *Duodecim* m. et *duodeci-*
est שְׁנֵים עָשָׂר Ex. 24, 4. 1 Reg.
19, fem. et *duodecima* שְׁתֵּים
ה Gen. 14, 4. Lev. 24, 5.

f. *acriter dictum*, *dictum*
eatum, inde *ludibrium*. הָיָה
לִשְׁ ludibrio esse Deut. 28, 37.
8. 9, 7, a rad.

(chald. id. arab. سَنَّ) *acuit*,
m Deut. 32, 41, metaph. lin-
n i. e. acri sermone petiit ali-
n Ps. 64, 4. 140, 4. Part.
שָׁנוּן *acutus* (de telo) Ps. 45,
es. 5, 28.
i. *inculcavit* alicui aliquid (nostr.
chärfen), sq. acc. pers. et dat.
Deut. 6, 7.
lithpo. *vulneratus*, qs. *confos-*
sst (dolore) Ps. 73, 21.
erivv. שֵׁינָה (q. v., pro שְׁנָה),
שְׁ.

in Kal inusit., fort. *coëgit*,
pressit, *colligavit*, vic. אָנַס
itu et sibilo permutatis). Chald.
, שְׁנָץ corrigia. Longius abest
. شَنَصَ implexus est, adhaesit.

Pi. שִׁנֵּס *accinxit* (lumbos) 1 Reg. 18, 46. Ita omnes vett. interpretes, flagitante contextu.

שִׁנְעָר n. pr. regionis circa Babylonem Gen. 11, 2. 14, 1. Jes. 11, 11. Zach. 5, 11. Dan. 1, 2, de cuius ambitu v. Gen. 10, 10. Cf. Bocharti Phaleg 1, 5. J. D. Mich. Spicileg. geogr. I p. 231. (Syr. ܫܢܥܪ de agro Bagdadensi v. Barhebr. p. 256) Origo latet.

שֵׁנָת f. i. q. שֵׁנָה (a יָשֵׁן) *somnus* Ps. 132, 4.

שָׁסָה (vic. verbis שָׁסַס, שָׁסַע) *diripuit*, *praedatus est* Ps. 44, 11, sq. acc. pers. 1 Sam. 14, 48, et rei Hos. 13, 15. Part. שֹׁסִים *praedatores* Iud. 2, 14. 1 Sam. 23, 1.

Po. שׁוֹשֵׂתִי (pro שׁוֹסֵתִי, quod aliquot codd. exhibent) id. c. acc. rei Jes. 10, 13.

שָׁסַס i. q. שָׁסָה c. acc. rei Iud. 2, 14. 1 Sam. 17, 53. Ps. 89, 42. Part. pl. c. Suff. שֹׁאסַיִךְ per Syriasmum pro שֹׁסַיִךְ Jer. 30, 16, coll. ܐܣ part. ܐܣܐ.

Niph. *direptus est* Jes. 13, 16. Zach. 14, 2.

Deriv. מְשִׁסָּה.

שָׁסַע *scidit*. (Radices finitimae sunt קָצַע, גָּדַע, גָּזַע; congruunt sanscr. *tschid* scindere, gr. σχίζω, nostr. *scheiden*). שֹׁסַע שֶׁסַע פַּרְסָה Lev. 11, 7, et שׁ׳ שׁ׳ פְּרָסוֹת Comm. 3. Deut. 14, 6 scidit scissuram ungulae (arum), i. e. ungulas scissas habuit. Cf. הִפְרִיס.

Pi. 1) *scidit* Lev. 1, 17. — 2) *discidit*, *laceravit* (leonem) Iud. 14, 6. — 3) metaph. verbis *dilaceravit* i. e. increpuit, cohibuit. 1 Sam. 24, 8.

שֶׁסַע fissura, v. rad. in Kal.

שָׁסַף in Kal inusit. *discidit*, *dissecuit* (cogn. קָצַף, גָּרַף, cf. ad שָׁסַע).

Pi. in frusta discidit 1 Sam. 15, 33. LXX. ἔσφαξε. Vulg. in frusta concidit.

I. **שָׁעָה** *spectavit* (vic. שָׁבָה no. I, q. v.), inde absol. *circumspexit* (auxilium) 2 Sam. 22, 42. Spec. a) sq. אֶל respexit aliquem (preces alic.) Gen. 4, 4. 5. b) *intuitus est*, auxilium *exspectans*, sq. אֶל Jes. 17, 8, עַל 17, 7. 31, 1, בְּ Ex. 5, 9. c) sq. מִן et מֵעַל *respexit, oculos avertit* ab aliqua re, *missum fecit* aliq. Iob. 7, 19. 14, 6. Jes. 22, 4.

Hiph. i. q. Kal litt. c. sq. מִן Ps. 39, 14: הָשַׁע מִמֶּנִּי *oculos averte a me*. Forma הָשַׁע est imp. apoc. pro הַשְׁעֵה, unde הָשַׁע, et priore syllaba producta (ut יֶרֶב, יִרֶב; יַכֶּה, הַכֵּה) הָשַׁע. Nihil igitur opus est ut a rad. שׁעע repetatur haec forma, aut vocales mutentur. Aliud הָשַׁע v. s. שָׁעַע Hi.

Hithp. הִשְׁתָּעָה 1) *circumspexit* (auxilium) Jes. 41, 10. — 2) i. q. הִתְרָאָה litt. b. *se invicem aspexerunt* (sc. pugnando, vel potius disputando) ibid. Comm. 23. — Deriv. chald. שָׁעָה.

II. **שָׁעָה** i. q. syr. ܫܥܐ, hebr. שָׁעַע *oblitus est, glutine obductus est* (oculus) Jes. 32, 3.

שָׁעָה emphat. שַׁעְתָּא, שַׁעֲתָא chald. f. *temporis momentum*, pr. oculorum obtutus, nostr. Augenblick (arab. سَاعَة momentum, it. hora, cf. batav. *Stondt*, quod utrumque notat). בַּהּ שַׁעֲתָא eodem momento i. e. statim, illico Dan. 3, 6. 15. 4, 30. 5, 5, sed 4, 16: כְּשָׁעָה חֲדָא *per breve tempus*.

שָׁעַט verbum inusit. quod *tundendi, pulsandi* potestatem habuisse videtur. Arab. شَعَطَ II. contudit. Inde

שַׁעֲטָה cstr. שַׁעֲטַת f. *strepitus* (ungularum equi), qui solum pulsando fit, das *Stampfen* der Rosse. Jer. 47, 3.

שַׁעַטְנֵז panni s. vestimenti genus e duobus filorum generibus, lino et lana, contextum Lev. 19, 19 (ubi additur כִּלְאַיִם) et Deut. 22, 11, ubi verba sunt: *ne induas Schatnes, lanam et linum una*. Alex. κίβδηλον i. e. adulteratum. Origo perobscura. Parum certe probabilia dederunt Bochartus (Hieroz. I, pag. 486) et Buxtorfius (Lex. chald. p. 2483), qui in linguis semiticis etymon anquirebant: nec plane satisfaciunt Jablonskius (Opusc. ed. te Water I, p. 294) et Forsterus (de bysso antiquorum p. 92), qui ex lingua coptica hanc vocem repetendam et ϢΟΝΤΝΕϹ (i. e. byssus fimbriatus) scribendam esse censebant.

שָׁעַל verbum inusit. quod *cavitatis* vim habuisse arguunt nom. derivata: שֹׁעַל vola, מִשְׁעוֹל via cava, שׁוּעָל vulpes, utpote cavator et cavernarum incola. Vicina sunt שָׁאַל no. II, unde שְׁאוֹל orcus (Hölle), et in linguis indogerm. κοῖλος (coelum), *hohl*.

שֹׁעַל c. suff. שָׁעֳלוֹ plur. שְׁעָלִים cstr. שַׁעֲלֵי m. 1) *vola* Jes. 40, 12; 2) *pugillus* 1 Reg. 20, 10. Ez. 13, 19. Syr. ܫܘܥܠܐ id.

שַׁעַלְבִים Jud. 1, 35. 1 Reg. 4, 9 et **שַׁעֲלַבִּין** Jos. 19, 42 (locus *vulpium*, pro pleniore בֵּית שׁ׳, conf. arab. ثَعْلَب i. q. שׁוּעָל vulpes) n. pr. oppidi Danitarum, v. Relandi Palaestina pag. 988. Nom. gent. שַׁעַלְבֹנִי (qs. a שַׁעַלְבוֹן) 2 Sam. 23, 32. 1 Par. 11, 33.

שַׁעֲלִים (regio *vulpium*) n. pr. regionis 1 Sam. 9, 4; prob. in agro urbis שַׁעַלְבִים q. v.

שָׁעַן in Kal inusit.

Niph. 1) *innixus est*, *incubuit*,

velut hastae sq. עַל 2 Sam. 1, 6. נִשְׁעָן עַל יָד s innixus est manui alic., dicitur de regibus qui amicis et ministris suis innixi in publicum procedere solebant 2 Reg. 5, 18. 7, 2. 17. Metaph. *fiduciam posuit* in aliquo (aliqua re), sq. עַל Jes. 10, 20. 31, 1. Iob. 8, 15. 2 Par. 13, 18. 14, 10. 16, 7. Mich. 3, 11, sq. אֶל Prov. 3, 5, sq. בְּ Jes. 50, 10, absol. Iob. 24, 23. — 2) *adnixus est, acclinavit se* ad aliq. sq. עַל Jud. 16, 26, de regione, sq. לְ Num. 21, 15. — 3) *recubuit* (pr. innixus est in cubitum) Gen. 18, 4.

Derivv. מִשְׁעָן, מַשְׁעֵן, מִשְׁעֶנֶת, et n. pr. אֶשְׁעָן.

שָׁעַע pr. *mulsit*, it. *levit*, *illevit*, *oblevit*. (Chald. et syr. שְׁעַע et שׁוּעַ cf. שָׁעָה no. II). In Kal semel intrans. *oblitus est* (oculus), *excoecatus est* Jes. 29, 9, de quo loco v. Hithp.

Hiph. imp. הָשַׁע obline (oculos) Jes. 6, 10.

Pilp. שִׁעֲשַׁע 1) *oblectavit* (pr. demulsit) Ps. 94, 19. — 2) intrans. *oblectavit se* Jes. 11, 8, sq. acc. (aliqua re) Ps. 119, 70. — *Pulp.* שֻׁעֲשַׁע *permulsus est, blanditias expertus est* (geliebkost werden) Jes. 66, 12.

Hithpalp. הִשְׁתַּעֲשַׁע *oblectavit se*. Jes. 29, 9: הִשְׁתַּעַשְׁעוּ וָשֹׁעוּ *oblectate vos et coeci estote*, i. e. indulgete, per me licet, oblectationibus et voluptatibus vestris, mox tamen excoecabimini i. e. stupebitis adspectu eorum, quae evenient. De hoc duorum imperativorum usu, quorum alter concedendi, alter asseverandi et minandi vim habet, v. Gramm. hebr. §. 127, 2 (§. 99 ed. 9). Sq. בְּ aliqua re Ps. 119, 16. 47.

Deriv. שַׁעֲשֻׁעִים.

שָׁעַף verbum inusit. prob. i. q. סָעַף divisit. Inde

שַׁעַף n. pr. m. (divisio) 1) 1 Chr. 2, 47. 2) Comm. 49.

I. שָׁעַר 1) *fidit*, *scidit*. Arab. intrans. ثغر fissus est, rimam egit, ثغر apertura, rima, aeth. ፈነወ: dimisit, liberavit (ab aperiendi significatu, v. Lud. de Dieu ad Gen. 23, 10). Inde שַׁעַר no. 1. porta.

2) *aestimavit*, *pretium constituit* (verba enim findendi ad iudicandi potestatem transferuntur). Prov. 23, 7. Arab. سعّر II. pretium constituit, سعر pretium frumenti, chald. שְׁעַר id. Inde שַׁעַר no. II, et n. pr. שְׁעַרְיָה.

II. שָׁעַר i. q. שָׂעַר *horruit*, in verbo inusit. Sed inde שֹׁעָר, שַׁעֲרוּרִי, שַׁעֲרוּרָה.

שַׁעַר comm. (fem. Jes. 14, 31 cf. Neh. 3, 16) 1) *porta*. (Syr. et chald. transpositis litteris תְּרַע, ܬܪܥܐ), sive castrorum Exod. 32, 26. 27, sive urbis Gen. 23, 18. Jos. 2, 7, sive templi Ez. 8, 5. 10, 19, sive arcis regiae Esth. 2, 19. 21 (unde שַׁעַר de ipsa arce regia Esth. 4, 2. 6 cf. תְּרַע). שַׁעֲרֵי הָאָרֶץ *portae terrae* sunt aditus terrae, loca, ubi hostibus aditus patet Jer. 15, 7. Nah. 3, 13. בִּשְׁעָרֶיךָ intra portas tuas i. e. in urbibus tuis Deut. 12, 12. 14, 27, adeoque בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ *in urbium tuarum una* 17, 2, cf. 1 Reg. 8, 37. 2 Par. 6, 28. Ad portas urbium erat *forum* (רְחֹב, cf. prae caeteris Neh. 8, 16), ubi iudicia habebantur civesque partim ad negotiandum convenire solebant, partim otiosi considere ad spectandum et confabulandum (Gen. 19, 1. Ruth 4, 11. Prov. 31, 23. Thren. 1, 4), unde בַּשַּׁעַר *in porta* saepe pro *in foro*, *in iudicio* Deut. 25, 7. Iob. 5, 4. 31, 21. Prov. 22, 22. Jes. 29, 21.

Am. 5, 10. 12. 15; יֹשְׁבֵי שַׁעַר sedentes in porta i. e. homines otiosi Ps. 69, 13. Ruth 3, 11: כָּל־שַׁעַר עַמִּי omnis concio populi mei.

Portarum in moenibus Hierosolymae nomina haec sunt: 1) שַׁעַר הָעַיִן *porta fontis*, a fonte Gihonis ita dicta, in latere urbis occidentali, ad radices fere Zionis montis Neh. 2, 14. 3, 15. 12, 37. Hanc excipiebant septentrionem versus b) שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת *porta sterquilinii* Neh. 2, 13. 3, 14. 12, 31, contr. ש׳ הַשְׁפוֹת 3, 13, Josepho (bell. iud. V, 4 §. 2) porta Essaeorum; c) שַׁעַר הַגַּיְא *porta vallis* Neh. 2, 13. 15. 3, 13. 2 Par. 33, 14. A septentrionali parte urbis sequebatur d) שַׁעַר הַפִּנָּה Jer. 31, 38. 2 Chr. 26, 9, et שַׁעַר הַפִּנִּים *porta turrium muralium* Zach. 14, 10; e) ש׳ אֶפְרַיִם Neh. 8, 16, quae eadem ש׳ בִּנְיָמִין appellabatur Jer. 37, 13. 38, 7. Zach. 14, 10 (in utramque enim tribum hac via ibant), cum foro vicino Neh. 8, 16). — In latere urbis orientali illi proxima erat f) ש׳ הַיְשָׁנָה *porta vetus* Neh. 3, 6. 12, 39, prob. eadem quae שַׁעַר הָרִאשׁוֹן Zach. 14, 10 appellatur. Dein g) ש׳ הַדָּגִים *porta piscium*, prob. ita dicta a piscibus, qui ibi venales prostabant. Neh. 3, 3. 12, 39. Zeph. 1, 10. h) ש׳ הַצֹּאן *porta ovium* Neh. 3, 1. 12, 39 in vicinia templi, sic dicta ab ovibus in templo immolandis, quae in foro huius portae venales erant; i) ש׳ הַמִּפְקָד Vulg. porta iudicialis Neh. 3, 31 (quam alii ad portas templi referunt). k) *porta equorum* Neh. 3, 28. Jer. 31, 40. l) *porta aquarum*, a rivo Kedron ita dicta Neh. 3, 26. 12, 37, quae a nonnullis eadem esse putatur atque m) שַׁעַר הַחַרְסוּת *porta figlinae* Jerem. 19, 2, per quam vallem Hinnom adibant, haud dubie ab oriente brumali urbis quaerenda. Ab austro urbis moenia, quippe in Zione monte ibi valde praecipite exstructa, portis plane carebant. Portam [...]tem *interna* (ש׳ הַתָּוֶךְ Jer. 39, 3) ex urbe superiore in inferiorem duxisse videtur. In universum vide Bachiene descr. Palaestinae II §. 94 — 107. J. E. Faber, Archaeologie der Hebraeer I p. 336 sq. Rosenm. Alterthumskunde II, [...] 216 sqq. Aliae quaedam portae [...] in moenibus urbis, sed in extr[...] templi muro erant, v. [...]

שֹׁעָר adj. *horridus*, *foedus* (de fi[...] Jer. 29, 17, a rad. שָׁעַר no. II.

שַׁעֲרוּר adj. *horrendus*. Fem. *horrendum* Jer. 5, 30. 23, 14.

שַׁעֲרוּרִי id. Jer. 18, 13.

שְׁעַרְיָה (quem Jehova aestimat) [...] pr. m. 1 Par. 8, 38. 9, 44.

שַׁעֲרַיִם (duae portae) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 36. 1 Sam. 17, 52. 1 Chr. 4, 31.

שַׁעַשְׁגַז n. pr. persicum eunuchi et custodis mulierum in aula Xerxis Esth. 2, 14. (Pers. [...] servus pulchrarum).

שַׁעֲשֻׁעִים plur. *oblectatio*, *delicia*[...] Prov. 8, 30. Ps. 119, 24. Jer. 31, 20. Rad. שָׁעַע.

שָׁפָה 1) pr. *scabit*, inde *abrasit*, *detersit*. Aram. ܫܦܐ limavit, [...] laevem, calvum fecit, [...] lima, [...] limatura, praesegmen[...] — 2) i. q. syr. Pa. purgavit, defaecavit, cf. talmud. שפה percolavit. Inde שְׁפִי.

Niph. part. *calvus*, *nudus* (de monte) Jes. 13, 2. LXX ἐπ᾽ [...] πεδινόν.

Pu. Iob. 33, 21 Keri: [...] עַצְמוֹתָיו *ossa eius nuda* [...] carne nudata.

Derivv. שְׁפִי, שֶׁפִי, et nom. pr. יִשְׁפָּה, שְׁפוֹ.

שְׁפָה vel **שְׁפָּה**, tantum in plur.

Sam. 17, 29: שְׁפוֹת בָּקָר sec. Targ. yr. et Hebraeos casei bovini, a ercolando et defaecando dicti, v. id. no. 2. Abulwalides interpretur: segmenta lactis spissi.

) n. pr. (nuditas) m. Gen. 36, 3, pro quo שְׁפִי 1 Chr. 1, 40.

שְׁ m. (a שָׁפַט) *iudicium, poena* 2 Par. 20, 9, pl. שְׁפוּטִים (ו orrepto in ו) Ez. 23, 10.

שְׁפֻ (i. q. שְׁפִיפֹן serpens?) n. r. filii Benjamini Num. 26, 39.

שְׁ (id.) n. pr. m. 1 Chr. 8, 5.

שָׁ verbum inusit. prob. i. q. צ aeth. ሰፍሐ: *expandit* (cf. tiam שָׁבַת). Inde מִשְׁפָּחָה familia, uocum arcto vinculo connexum est

שִׁ f. *famula* (qs. nomen unitatis: una ex familia), *ancilla*. Gen. 6, 1. 29, 24. Quomodo differat b אָמָה v. 1 Sam. 25, 41: הִנֵּה אֲמָתְךָ לְשִׁפְחָה *ecce! ancilla tua est famula* i. e. ego sum famula tua, ibi ministratura.

שָׁ fut. יִשְׁפֹּט 1) *iudicavit*. (Rad., ua reliquae linguae semiticae caent, cuiusque origo esse videtur in *statuendo, erigendo*, ut germ. *ichten*, coll. radd. cogn. שָׁפָה, שָׁבַט. Vestigia eius fortasse reperiuntur n linguis indogerm., velut *scheffen* in gloss. Mons. iudicare, *gescheffit* testamentum, *Schöppe* iudex). Constr. sive absol. Iob. 22, 13. Ez. 44, 24, sive sq. acc. pers. ui ius dicitur Ex. 18, 22. 26. Deut. 16, 18. Jes. 11. 4. שָׁפַט צֶדֶק Prov. 31, 9 et ש׳ מֵישָׁרִים Ps. 75. 3 iustitiam, aequitatem exercuit. Ez. 16, 38: שְׁפַטְתִּיךְ מִשְׁפְּטֵי נֹאֲפוֹת *exercebo in te iudicia adulterarum*. ש׳ בֵּין וּבֵין arbiter fuit inter et inter Gen. 16, 5. 31, 53. Jes. 2, 4. Part. שֹׁפֵט subst. *iudex* Deut. 16, 18.

Spec. (v. דִּין no. 2) *iudicare* aliquem est a) i. q. *damnare, punire* sontem (κατακρίνω) 1 Sam. 3, 13. Obad. 21. Ps. 109, 31, cf. שְׁפוּט. b) *tueri ius* alicuius, max. miseri, oppressi. Jes. 1, 17: שִׁפְטוּ יָתוֹם *tuemini ius orphani*. Ps. 10, 18. 26, 1. ש׳ מִשְׁפָּט פ׳ Jer. 5, 28. Thren. 3, 59. Sq. מִן et מִיַּד praegn. *tueri ius* (alic.) *eumque vindicare ex potestate* (inimicorum) 1 Sam. 24, 16. 2 Sam. 18, 19. 31. Ps. 43, 1.

2 *rexit*, quod ex iudicando pendet, siquidem ius dicere regum summorumque magistratuum erat (1 Sam. 8, 20. 2 Chr. 1, 10, cf. דִּין no. 1. 2). Iud. 16, 31. Inde Part. שֹׁפֵט, שׁוֹפֵט *princeps* Ps. 2, 10. Am. 2, 3, max. de ducibus et magistratibus Israëlitarum, qui inter Josuam et Samuelem populum suum a vicinorum populorum tyrannide vindicabant, dein pace facta et summum magistratum gerebant et ius dicere solebant (Iud. 4, 5) Iud. 2, 16. 18. Ruth 1, 1. 2 Reg. 23, 22 cet. Eodem nomine (*suffes*, pl. *suffetes*) appellati sunt summi magistratus Carthaginensium.

Niph. 1) *iudicatus est* Ps. 37, 33. — 2) recipr. *litigatus est* c. aliquo Prov. 29, 9. Jes. 43, 26, sq. עִם pers. Joël 4, 2 (3, 7), אֶת (אֵת) Ez. 17, 20. 20. 35. 36, לְ Jer. 25, 31 (v. infra), et עַל Jerem. 2, 35, etiam c. acc. rei, de qua contenditur 1 Sam. 12, 7. Ez. 17, 20. Ubi Jehova *litigari* dicitur cum hominibus passim notionem habet *puniendi*, v. Ezech. 38, 22. Jes. 66, 16, cf. 2 Par. 22, 8.

Po. part. מְשֹׁפֵט i. q. שׁוֹפֵט Iob. 9, 15.

Derivv. שֶׁפֶט — שִׁפְטָן, שְׁפוּט, מִשְׁפָּט.

שְׁפַט chald. part. שָׁפֵט *iudex* (ex Hebraismo, nam ipsum verbum abest a Chaldaismo) Esr. 7, 25.

שָׁפָט (iudex) n. pr. m. 1) Num. 13, 5. 2) 1 Par. 3, 22. 3) 1 Reg. 19, 16. 4) 1 Chr. 27, 29. 5) 5, 12.

שֶׁפֶט, tantum pl. שְׁפָטִים m. *iudicia*,

poenae. עָשָׂה שְׁפָטִים בְּ Exod. 12, 12. Num. 33, 4.

שְׁפַטְיָה (quem Jehova vindicavit) n. pr. 1) filii Davidis 2 Sam. 3, 4. 2) Jerem. 38, 1. 3) Neh. 11, 4. 4) Esr. 2, 4. 57. 5) 8, 8. Neh. 7, 9. 59.

שְׁפַטְיָהוּ (id.) n. pr. 1) filii Josaphati 2 Par. 21, 2. 2) 1 Par. 12, 5. 3) 27, 16.

שִׁפְטָן (iudicialis) n. pr. m. Num. 34, 24.

שְׁפִי plur. שְׁפָיִים m. (a rad. שָׁפָה) 1) *calvities, nuditas* Iob. 33, 21 Chethibh, ubi substantivum poët. positum est pro verbo finito. Keri in eandem sententiam habet שֻׁפּוּ, v. rad. Pu. — 2) *clivus* (arboribus) *nudus* (cf. הַר נִשְׁפֶּה Jes. 13, 2). Jer. 12, 12: שְׁפָיִם בַּמִּדְבָּר *clivi in deserto.* 3, 2. 21. 4, 11. 7, 29. 14, 6. Jes. 41, 18. 49, 9. Num. 23, 3: וַיֵּלֶךְ שֶׁפִי *petiit clivum.* — 3) n. pr. v. שְׁפוֹ.

שְׁפִיפֹן Gen. 49, 17 serpentis species, a rad. שְׁפַף syr. serpsit. Arab. سف serpentis genus punctis nigris et albis distinctum, v. Bocharti Hieroz. I, p. 416 sqq.

שֻׁפִּים (serpentes?) n. pr. m. 1) 1 Chr. 7, 12. 15. 2) 26, 16.

שָׁפִיר (pulchrum) n. pr. oppidi Judaeae aliunde non cogniti Mich. 1, 11.

שַׁפִּיר chald. adj. *pulcher* Dan. 4, 9. 18.

שָׁפַךְ fut. יִשְׁפֹּךְ 1) *fudit, effudit* (arab. سفك id., aeth. ሰፈሐ: fudit metalla, vic. סָפַח, سفح) v. c. libamen Jes. 57, 6. שָׁפַךְ דָּם fudit sanguinem i. e. caedem commisit Gen. 9, 6. 37, 22. Ez. 14, 19. Metaph. שָׁפַךְ נַפְשׁוֹ Ps. 42, 5 et שׁ׳ לִבּוֹ Thren. 2, 19 effudit animum suum i. e. in lacrimas et querelas effusus est, ... 1 Sam. 1, 15. Ps. 62, 9 cf. Thren. ... שָׁפַךְ חֲמָתוֹ עַל effudit iram ... super aliq. Ezech. 14, 19. 22, ... Thren. 2, 4. — 2) *aggessit aggerem* (aufschütten) Ez. 26, 8.

Niph. 1) *effusus est* 1 Reg. 13, 5. Metaph. Ps. 22, 15: *ut aqua effusus sum,* descriptio hominis ... prae debilitate surgere non potest. — 2) *profusum* i. e. magna c... erogatum *est* (aes) Ez. 16, 36 ... ἐκχέω Tob. 4, 18.

Pu. effusus est, de gressu ... lapsus est Ps. 73, 2 Keri, cf. ... *fundi* pro prosterni.

Hithpa. effusus est Thren. 4, ... Formula *anima mea effunditur* ... a) in querelas se effundit Iob. 30, 16, b) sanguis meus effunditur ... morior Thren. 2, 12. Inde

שֶׁפֶךְ locus quo quid effunditur Lev. 4, 12, et

שָׁפְכָה f. *urethra,* per quam u... funditur Deut. 23, 2. Vulg. *veretrum.* Male *testiculum* vertunt (v. אֶשֶׁךְ).

שָׁפֵל fut. יִשְׁפַּל inf. שְׁפַל, arab. سفل, سفل *depressus est, humilis fuit et factus est,* de monte Jes. 40, 4, *deiecta est* silva Jes. 10, 33, urbs 32, 19. Metaph. *deprimi* dicuntur a) homines, qui ex alto dignitatis gradu deiiciuntur Jes. 2, 9. 11. 12. 17. 5, 15. 10, 33. b) vox, et depressior Jes. 29, 4, et plane oppressa Eccles. 12, 4. Inf. שְׁפַל רוּחַ demissi animi esse Prov. 16, 19. Cf. שָׁפָל.

Hiph. 1) *depressit, humilem reddidit* (opp. הֵרִים) Ps. 18, 28. 75, 8. Intrans. *deprimi* (pr. deprimere sc. se) Iob. 22, 29. Saepe alio verbo adverbii fere naturam induit Jer. 13, 18: הַשְׁפִּילוּ שֵׁבוּ *deprimite considete* i. e. in loco depressiore considete (setzt euch nieder

\[rig). Ps. 113, 6. — 2) *deiecit*, \[i]t moenia Jes. 25, 12.

Derivv. שָׁפָל — שִׁפְלוּת.

ש chald. *Aph. depressit*, *deiecit* reges, potentes) Dan. 5, 19. 7, 14. Addito לִבְבֵהּ demisit animum, \[d]emissi animi fuit ibid. 5, 22.

ש m. שְׁפָלָה f. adj. *humilis*, de \[a]rbore Ez. 17, 24, *depressus* (de \[m]acula in cute) Lev. 13, 20. 21. Metaph. a) *ignobilis*, *vilis* 2 Sam. 6, 22. Iob. 5, 11. b) שְׁפַל רוּחַ demissi, submissi animi Prov. 29, 23. Jes. 57, 15, et omisso רוּחַ id. Jes. l. c. — הַשָּׁפָלָה *humile* Ez. 21, 31 (masc. c. He parag.).

ש chald. *humilis* Dan. 4, 14.

ש m. *humilitas* i. e. conditio ignobilis et misera Eccl. 10, 6. Ps. 136, 23.

שִׁפְ f. id. Jes. 32, 19.

שְׁפֵ *regio humilis* Jos. 11, 16 fin., c. art. הַשְּׁפֵלָה regio depressior ad mare mediterraneum ab Joppe ad Gazam usque patens Jos. 11, 16. Jer. 32, 44. 33, 13, ἡ Σέφηλα 1 Macc. 12, 58.

שִׁפְלוּ f., *demissio*, addito יָדַיִם *remissio manuum*, segnities Eccl. 10, 18.

שָׁ (fort. calvus, abrasus, a rad. שָׁפָה; radicis שָׁפַם certa vestigia desunt) n. pr. m. 1 Par. 5, 12.

שְׁ (nuditas, locus arboribus nudus) n. pr. oppidi in orientali parte tribus Judae Num. 34, 10. 11, prob. eiusdem, quod שִׁפְמוֹת appellatur 1 Sam. 30, 28. N. gentil. שִׁפְמִי 1 Chr. 27, 27.

שָׁפ verbum inusit. prob. i. q. צָפַן, סָפַן *texit*, *abscondit*, max. sub terra, unde שָׁפָן. Inde translatum est شفن astutus.

שָׁפ m. 1) animal quadrupes (leporis instar ruminans) Lev. 11, 5. Deut. 14, 7, gregatim in rupibus degens et astutiâ conspicuum Ps. 104, 18. Prov. 30, 26. Rabbini *cuniculum* reddunt, rectius LXX tribus locis χοιρογρύλλιος i. e. *mus iaculus* Linn., arab. يربوع, animal cuniculi magnitudine, capite fere porcino, posterioribus pedibus longioribus et ad saltandum factis, in foveis et cuniculis in arena factis degens, astutiâ eminens. Dictum est vel a foveis, quibus se abscondit, vel ab astutia. Vide Bochart. Hieroz. I p. 1001 sqq. Oedmanni verm. Sammlungen IV, p. 48.

2) n. pr. a) scribae Josiae 2 Reg. 22, 3. 12. Jer. 36, 10 cf. Ez. 8, 11. b) 2 Reg. 22, 12. 25, 22. Jer. 26, 24. 39, 14.

שָׁפַע verb. inusit. *redundavit*, ut chald. syr. Inde

שֶׁפַע m. *abundantia*. Deut. 33, 19: *abundantia maris* i. e. opes re maritima partae.

שִׁפְעָה f. *magna copia* (pr. abundantia), ut aquae Iob. 22, 11. 38, 34, hominum 2 Reg. 9, 17, camelorum Jes. 60, 6. Ez. 26, 10.

שִׁפְעִי (abundans) n. pr. m. 1 Par. 4, 37.

שָׁפַף rad. inusit. prob. i. q. syr. ܫܦ serpsit. Inde שְׁפִיפֹן serpens, et nomm. pr. שְׁפוּפָם, שְׁפוּפָן, שֻׁפִּים.

שָׁפַר 1) i. q. arab. شفر *scalpsit*, *rasit* (cogn. צָפַר, סָפַר), inde *polivit*.

2) intrans. *splenduit* pr. politus fuit (cf. arab. سفر I. IV. illuxit aurora, et שְׁפַרְפָּרָא), *pulcher fuit* i. q. chald. et syr. Sq. עַל *placuit* alicui Ps. 16, 6 coll. Dan. 4, 24. Splendendi notio praeterea transfertur ad sonum splendidum et acutum (cf. vicissim הָלַל), unde שׁוֹפָר tuba.

3) i. q. aethiop. *safara* mensuravit, unde אֶשְׁפָּר mensura q. v. (Cogn. est סָפַר no. 3. numeravit). — De loco Iob. 26, 13 v. שִׁפְרָה.

שְׁפַר fut. יִשְׁפַּר chald. *pulcher fuit*, sq. עַל Dan. 4, 24 et קֳדָם 3, 32. 6, 2 *placuit*. (Syr. id.).

שֶׁפֶר m. 1) *pulchritudo, elegantia* (verborum) Gen. 49, 21. 2) n. pr. montis in deserto arabico Num. 33, 23. 24.

שִׁפְרָה f. 1) *splendor, pulchritudo*. Huc referendum videtur cum Jo. Simoni, quem nuper secutus est Ewaldus (gr. pag. 92) Iob. 26, 13: בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה *spiritu eius* (Dei) *coeli* facti sunt *splendor* i. e. splendida, splendidissima. Plerique quidem intpp. שִׁפְרָה pro שִׁפְּרָה (pulchrum fecit, ornavit sc. stellis et sideribus) dictum existimant, ita quidem ut duae structurae (בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפֵּר et רוּחוֹ שׁ׳ שִׁפְּרָה) confusae sint (Vulg. spiritus eius ornavit coelos), sed Dag. forte necessarium ex litteris בגדכפת vix unquam excidisse reperitur. — 2) n. pr. f. Ex. 1, 15.

שַׁפְרִיר m. *ornamentum solii, stragula*, qua solium vestitum est. Jer. 43, 10 Keri, ubi Chethibh habet שַׁפְרוּר.

שְׁפַרְפָּרָא m. chald. *aurora* Dan. 6, 20. Syr. ܫܦܪܐ id.

שָׁפַת fut. יִשְׁפֹּת 1) *posuit* (i. q. שׁוּת quod ipsum huic verbo cognatum putem, ita quidem ut פ in ב adeoque ו emollitum sit, cf. עָפַר, עָבַר; חָפַר et חוּר fodere, טָפַח et טוּחַ expandere et linere. Adde praeterea שָׁפַט et שָׁבַט). 2 Reg. 4, 38. Ez. 24, 3. Ps. 22, 16: לַעֲפַר מָוֶת תִּשְׁפְּתֵנִי *in pulvere mortis* (in sepulcro) *me repones*. — 2) sq. dat. pers. *dedit* Jes. 26, 12.

Derivv. אַשְׁפֹּת, מִשְׁפְּתַיִם et

שְׁפַתַּיִם m. dual. *stabula, caulae* Ps. 68, 14 (cf. מִשְׁפְּתַיִם Gen. 49, 14), Ez. 40, 43 (ubi significantur hasti... quibus victimae immolandae ... tae erant).

שָׁצַף verbum inusit. i. q. שָׁטַף *undavit*. Inde

שֶׁצֶף, semel legitur Jes. 54, 8: בְּשֶׁצֶף קֶצֶף *inundatio* (effusio) *irae*, cf. שֶׁטֶף אַף Prov. 27 4. Forma ... pro שֶׁטֶף scriptor paronomasiae causa usus esse videtur.

שָׁק chald. i. q. שׁוֹק *crus*, plur. Dan. 2, 33. Theod. bene κνῆμαι.

שָׁקַד fut. יִשְׁקֹד *insomnis fuit* (... شقد) Ps. 102, 8, *vigilavit* ... 127, 1. Esr. 8, 29. Translate a) ... עַל invigilavit rei i. e. attendit ... eam, studium contulit in al... Jer. 1, 12. 31, 28. 44, 27. Dan. ... 14. Iob. 21, 32 (sed Prov. 8, ... שָׁקַד עַל דַּלְתוֹת proprio sensu accipiendum est: vigilavit ad fores, custodivit fores). Jes. 29, 20: ... אָוֶן *invigilantes iniquitati*, ... sedulo hoc agunt, ut non sequ... fiat, sed iniquum. b) *insidiatus est* (pardus), sq. עַל Jer. 5, 6.

Pu. part. מְשֻׁקָּד (denom. a ...) q. d. amygdalatus i. e. ad formam florum amygdali factus Exod. ... 33, 34.

שָׁקֵד m. 1) *amygdalus*, ita dicta quia omnium arborum prima e somno hiberno evigilat et expergiscitur Jer. 1, 11 (ubi alluditur ad vim festinationis et studii, quae in hac rad. inest). — 2) *amygdalum, nux amygdala* Gen. 43, 11. Num. 17, 23. Eccl. 12, 5: ... שָׁקֵד *spernitur* (a sene dentibus carente) *amygdala*, utpote fructus caeterum delicatior et valde expetitus. Male alii: *floret amygdalus*, quod ad canitiem referunt, sed amygdali flos non canus est, sed roseus. Vide Cels. Hierob. I. p. 297.

שָׁקָה in Kal inusit. i. q. שָׁתָה bibit v. de litteris k et t inter se permutatis p. 877 A). Arab. سقى, æth. ሰቀየ: potavit, irrigavit.

Hiph. 1) *bibendum dedit, potum praebuit*, sq. dupl. acc. pers. et rei Gen. 19, 32. 24, 43. Iud. 4, 19. Num. 5, 24. Ps. 60, 5. Iob. 22, 7. Jer. 9, 14. 35, 2, sq. בְּ rei Ps. 80, 6, מִן rei (*de* aliqua re) Cant. 8, 2. Part. מַשְׁקֶה subst. *pincerna, pocillator* Gen. 40, 1. 41, 9, sed 40, 21 מַשְׁקֵה *potum* designat (v. מַשְׁקֶה p. 632, no. 2), et hunc in modum intelligenda sunt verba: *denuo praefecit principem pincernarum* עַל מַשְׁקֵהוּ *potui suo* i. e. rei potatoriae curam et pocillandi officium ei denuo tradidit. — 2) *adaquavit* pecus Gen. 24, 46. 29, 2. Ex. 2, 16. 17. 19. — 3) *irrigavit* terram Gen. 2, 6. 10. Ps. 104, 13.

Niph. v. שָׁקַע Niph.

Pu. irrigatus est. Iob. 21, 24: *medulla ossium eius irrigata est* i. e. recens est et vegeta (cf. Prov. 3, 8. 15, 30. 17, 22).

Derivv. שֹׁקֶת, מַשְׁקֶה et duo sequentia.

שִׁקּוּי (pro שִׁקּוּי, formae קִטּוּל) *potus*, tantum in pl. שִׁקּוּיִים Ps. 102, 10.

שִׁקּוּי pl. c. Suff. שִׁקּוּיָי Hos. 2, 7 1) *potus* Hos. l. c. (ubi non aqua intelligenda, sed potus delicatior, max. vinum. Alex. Ald. ὁ οἶνός μου). — 2) *irrigatio* ossium i. e. recreatio Prov. 3, 8, v. verbum in Pu.

שִׁקּוּץ m. *abominandum, res abominanda*, dicitur de rebus (vestibus) impuris Nah. 3, 6, de carnibus εἰδωλοθύτοις Zach. 9, 7, max. de idolis 1 Reg. 11, 5: *Milcom* שׁ׳ עַמֹּנִים *idolum Ammonitarum*. 2 Reg. 23, 13. Dan. 9, 27, coll. 11, 31. 12, 11. Plur. idola. 2 Reg. 23, 24. Ez. 20, 7. 8.

שָׁקַט fut. יִשְׁקֹט *quievit, quietus fuit* (pr. *iacuit, cubuit*, cf. arab. سقط cecidit, vic. סָכַת, سكت). Dicitur a) de eo qui a nemine infestatur Iud. 3, 11. 5, 31. 8, 28. Jer. 30, 10. 46, 27 (inde שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה Jos. 11, 23. 14, 15) et neminem infestat Iud. 18, 7. 27, quod passim a timore proficiscitur Ps. 76, 9. b) de eo qui nihil agit, feriatur Jes. 62, 1. Jerem. 47, 6, inde de Deo, ubi non auxiliatur Ps. 83, 2.

Hiph. 1) *quiescere fecit* i. e. sedavit controversiam Prov. 15, 18, it. *tranquillum fecit, tutum praestitit* i. e. *quietem concessit* Iob. 34, 29, sq. לְ pers. et מִן rei (a periculo) Ps. 94, 13. — 2) intrans. *quietum se tenuit* (pr. se quietum fecit, Ruhe bey sich hervorbringen, Ruhe halten) Jes. 7, 4. 57, 20. Inf. הַשְׁקֵט subst. *quies*. Jes. 30, 15. 32, 17. Translate *quiescere* dicitur terra, ubi aër fervidus est et immobilis (bey stiller, schwüler Luft) Iob. 37, 17. Inde

שֶׁקֶט m. *quies* 1 Par. 22, 9.

שָׁקַל fut. יִשְׁקֹל, semel אֶשְׁקֳלָה (qs. a יִשְׁקַל) Jer. 32, 9 *libravit, pependit.* (Arab. شقل, saepius ثقل, syr. ܫܩܠ et ܬܩܠ id. Origo est in suspendendo libram cf. aethiop. ሰቀለ: suspendit, ut in cruce. Cf. סָלָה, סָלָא, et lat. *pendo, pendeo*). Ex. 22, 16. 2 Sam. 14, 26. Jes. 40, 12. Sq. לְ *appendit* alicui (metalla, nummos) Gen. 23, 16. Jer. 32, 9. Esr. 8, 25, sq. עַל יְדֵי Esr. 8, 26. Esth. 3, 9, sq. עַל (appendit thesauris regiis) Esth. 4, 7. — 2 Sam. 18, 12: *etiamsi in manibus meis librare possem mille siclos* i. e. si mihi appenderentur, numerarentur. Translate: *ponderavit, examinavit* aliquem Iob. 31, 6, aliquid 6, 2.

Niph. pensus est Iob. 6, 2, *appensus est* 28, 15. Esr. 8, 33.

Derivv. מִשְׁקָל, מִשְׁקוֹל, מִשְׁקֶלֶת, n. pr. אֶשְׁקְלוֹן, et

שֶׁקֶל pl. שְׁקָלִים cstr. שִׁקְלֵי m. *siclus*, certum auri argentique pondus, viginti fabas (גֵּרָה) continens Ex. 30, 13, quo appenso pro moneta utebantur Hebraei (cf. עָבַר no. 2) Gen. 23, 14. 16. Exod. 21, 32. Lev. 5, 15. 27, 3. 6. Jos. 7, 21. 1 Sam. 17, 5, cuiusque duo genera distinguuntur, siclus sacer Ex. 30, 13 et siclus regius 2 Sam. 14, 26 (quorum uter maior minorve fuerit, dici non potest). Tempore Maccabaeorum (1 Macc. 15, 6) cusae sunt monetae argenteae sicli pondere, et signatae verbis שקל ישראל (v. F. P. Bayer de nummis hebraeo-samaritanis. Valent. 1781. 4 maj. p. 171 sqq.), quas quattuor drachmas atticas (i. e. statera unum) aequasse tradit Josephus (Arch. III, 8, §. 2), neque magnopere abludit pondus exemplarium hodie superstitum, quae etiam nunc vetustate detrita 215 — 229 grana (ponderis officinarum, quorum 60 drachmam efficiunt) continent (v. Eckhel doctr. numm. vett. III p. 464. Fröhlich annal. regum Syriae, prolegg. p. 84. Rasche Lex. rei nummariae IV, 2 p. 904). Alexandrini tamen interpretes שֶׁקֶל saepe δίδραχμον reddunt, quod cum Josephi verbis et nummorum hodie superstitum pondere ita conciliari possit, ut siclus ante exilium babylonicum et ante monetae cusae usum minoris fuisse ponderis statuatur. Minoris ponderis et pretii erat etiam σίκλος, σίγλος Persis usitatus et $7\frac{1}{2}$ obolos continens (sex oboli unam drachmam efficiunt) Xen. Anab. 1, 5 §. 6. Aureos siclos Ephesi usitatos memorat Alexander Aetolus ap. Macrob. Sat. 5, 22.

שָׁקַם verbum inusit. Arab. سقم male habuit, aegrotavit. Inde

שִׁקְמָה (qui sing. in Mischna passim occurrit), pl. שִׁקְמִים 1 Reg. 10, 27. Jes. 9, 9. Am. 7, 14 et שִׁקְמוֹת f. Ps. 78, 47 *sycomorus*, gr. συκόμορος, συκάμινος, arbor in depressioribus Palaestinae regionibus persaepe, foliis et universo habitu moro referens, fructibus ficui similibus sed concoctu difficilioribus (Dioscor. I, 182, cf. etymon) et ex ... ramorum ligno provenientibus, ... a tenuissimae conditionis hominibus coluntur (v. בָּלַס). V. Cels. Hierob. I p. 310. Warnekros hist. naturalis sycomori in Repert. f. morgenl. Litt. fasc. 11. 12.

שָׁקַע *sedit* (sidere), *desedit*, *residit* velut ignis Num. 11, 2; *demersa est* (terra) Jer. 51, 64. Am. 9, 5: *demersa est* ... *sicut flumine Aegypti*, ubi ... latur c. acc. copiae.

Niph. submersa est (terra) Am. 8, 8 Keri. In Chethibh pro ... est נִשְׁקְה eliso ע.

Hiph. 1) *desidere fecit*, aquas Ez. 32, 14. — 2) *demersit*, *depressit*. Iob. 40, 25: ... לְשֹׁנוֹ num *fune deprimis linguam eius?* num fune ceu freno in ... eius (crocodili) ingesto eum ... mabis?

Deriv. מִשְׁקָע.

שְׁקַעֲרוּרוֹת pl. f. *loca depressa* in pariete (LXX. κοιλάδες. Vulg. *valliculae*), quadril. conflatum ex שָׁקַע et قعر profundus fuit.

שָׁקַף in Kal inusit. prob. *superimposuit* (überlegen, darüberlegen) *superstravit*, spec. tigna et ... *contignavit* i. q. arab. سقف, ... σκεπάω, σκεπάζω. Inde ... מַשְׁקוֹף, שְׁקָפִים.

Niph. pronus fuit, *prominuit* (sich vorn überlegen, vorbiegen, gr. παρακύπτειν), max. ad prospectandum, inde *prospexit*, *prospectavit* (cf. ad צָפָה), e fenestra (בְּעַד הַחַלּוֹן) Iud. 5, 28. 2 Sam. 6, 16, etiam de monte, qui regioni *imminet* Num. 21, 20 23, 28. Metaph. Jer. 6, 1: *calamitas* ...

ruit *a septentrione*. (Arab. اسقف longus simulque incurvus, de collo struthionis, de homine longo ed caput demittente).

Hiph. id., spec. הִשְׁקִיף מִשָּׁמַיִם *prospectavit* (Deus) de coelo Ps. 14, 2. 53, 3. 85, 12, prospectavit e fenestra Gen. 26, 8.

Derivv. v. sub Kal.

שֶׁקֶף m. *contignatio*. 1 Reg. 7, 5: *omnes ianuae cum postibus* רְבֻעִים שָׁקֶף erant *quadratae contignatione* i. e. superne tignis tectae (non cameratae), et propterea quadratae formae.

שְׁקֻפִים m. pl. *trabes superstratae*. 1 Reg. 7, 4. 6, 4: חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטֻמִים *fenestrae trabibus clausis*, cf. rad. אָטַם.

שָׁקַץ in Kal inusit. *turpis, impurus, abominandus fuit.*

Pi. 1) *contaminavit*, addito נַפְשׁוֹ se ipsum Lev. 11, 43. 20, 25. — 2) *abominatus est, detestatus est* Ps. 22, 25, max. rem impuram Lev. 11, 11. Deut. 7, 26.

Derivv. שִׁקּוּץ et

שֶׁקֶץ m. *abominatio, res abominanda*, dicitur de rebus (et hominibus) impuris, max. ad idololatriam pertinentibus Lev. 11, 10. 12. 13. 20. 23. 41. 42. Jes. 66, 17.

שִׁקֻּץ v. שִׁקּוּץ.

שָׁקַק fut. יָשֹׁק (cogn. שׁוּק) 1) *discurrit, discursitavit*, max. de iis qui cupide et avide quaerunt, de locustis Joël 2, 9. Jes. 33, 4 (sq. בְּ praedae), inde 2) *avidus fuit, sitivit*, de urso Prov. 28, 15, de homine sitiente Jes. 29, 8. Ps. 107, 9.

Hithpalp. הִשְׁתַּקְשֵׁק i. q. Kal no. 1. Nah. 2, 5.

Deriv. מַשָּׁק.

שָׁקַר fut. יִשְׁקֹר *mentitus fuit*, sq. dat. pers. *fefellit* aliquem Gen. 21, 23. (Origo fortasse est in *fucando*, coll. شقر ruber fuit, شقرة color ruber, fucus, mendacium, v. Tsepregi in diss. Lugdd. p. 115. Cf. vic. שָׂרַק).

Pi. mentitus est 1 Sam. 15, 29, sq. בְּ pers. Lev. 19, 11, it. בְּ rei *fefellit*, שִׁקֵּר בִּבְרִית fefellit foedus i. e. perfide fregit foedus Ps. 44, 18, שׁ׳ בֶּאֱמוּנָה fidem fefellit 89, 34, omisso acc. id. Jes. 63, 8.

שֶׁקֶר pl. c. Suff. שִׁקְרֵיהֶם Jer. 23, 32 m. 1) *mendacium*. דִּבְרֵי שָׁקֶר verba mendacia Exod. 5, 9. עֵד שֶׁקֶר testis mendax Deut. 19, 18. נִשְׁבַּע לַשֶּׁקֶר peieravit Lev. 5, 24. 19, 12. נִבָּא בַּשֶּׁקֶר vaticinatus est res mendaces (divinitus non acceptas) Jer. 5, 31. 20, 6. 29, 9. Absol. et in modum adverbii: *falso* (dixisti), *mendacium* est 2 Reg. 9, 12. Jer. 37, 14. Pl. mendacia Ps. 101, 7. Semel pro concr. *mendax* (pro אִישׁ שֶׁקֶר) Prov. 17, 4. — 2) *quidquid fallit, fraus, vanitas*. Ps. 33, 17: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה i. e. falluntur, qui ab equitatu victoriam sperant. Inde לַשֶּׁקֶר frustra 1 Sam. 25, 21. Jer. 3, 23, et שֶׁקֶר sine causa, immerito Ps. 38, 20. 69, 5. 119, 78. 86.

שֹׁקֶת f. Gen. 24, 20, pl. cstr. שִׁקְתוֹת (qs. a שֶׁקֶת) 30, 38 *canales potatorii*, quales e ligno et lapide facti pecori adaquando inserviebant. Rad. שָׁקָה.

שָׁר vel שָׁרָה pl. שָׁרוֹת *moenia* Jer. 5, 10 i. q. שׁוּרוֹת. Ita LXX. Vulg. Chald. flagitante contextu.

שֹׁר m. c. Suff. שָׁרֵךְ (a rad. שָׁרַר) 1) *nervus, musculus*. Collect. Prov. 3, 8: רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶּךָ *sanatio* (recreatio) *erit nervis tuis* (in quibus est sedes roboris), In altero hemistichio est: *ossibus tuis*. — 2) *umbilicus* (pr. funiculus umbilici), arab. سرّ. Ez. 16, 4. Cf. שָׁרִיר.

שְׁרָא et **שְׁרֵא** (Dan. 2, 22) chald. 1) *solvit* (nodos, metaph. quaestiones difficiles Dan. 5, 16. Part. plur. שְׁרַיִן *soluti* vinculis 3, 25. Spec. dictum est de iis qui vespere in hospitium devertentes iumentorum sarcinas solvunt (arab. حَلَّ, gr. καταλύω, unde κατάλυμα), inde 2) *devertit*, et in universum *habitavit* (syr. ܫܪܐ diversatus est, habitavit) Dan. 2, 22. Cf. הִשְׁבִּים.

Pa. 1) i. q. Kal no. 1. *solvit* Dan. 5, 12. — 2) *incepit* (pr. aperuit, cf. הֵחֵל a חָלַל). *Ithpa.* *solutus est* Dan. 5, 6.

שַׁרְאֶצֶר (سر آذر princeps ignis) n. pr. pers. 1) filii Sanheribi, parricidae Jes. 37, 38. 2 Reg. 19, 37. 2) Zach. 7, 2. Cf. נֵרְגַל שַׁרְאֶצֶר.

שָׁרַב rad. inusit. Syr. et chald. *aestuavit, aruit*, cogn. צָרַב. Inde

שָׁרָב m. 1) *aestus* solis Jes. 49, 10, inde 2) phaenomenon quoddam in desertis Arabiae et Aegypti satis frequens, passim etiam in Russiae et Galliae regionibus meridionalibus observatum (arab. سراب Cor. 24, 39, gall. le mirage, Physicis nostr. *Kimmung*, Spiegelung), quod in eo cernitur, ut desertum vel universum vel ex parte aequoris lacuumve speciem ita referat, ut vel peritissimi viatores nonnunquam fallantur, v. Erdmannum et Frähnium in Gilberti Annalibus phys. T. XXVIII, pag. 1 et Comment. nostr. ad Jes. 35, 7. His praemissis lucebunt verba Jes. l. c. וְהָיָה הַשָּׁרָב לַאֲגַם *desertum aquae speciem referens commutabitur in lacum* (in veram aquam).

שֵׁרֵבְיָה (aestus Jehovae) n. pr. m. Esr. 8, 18. 24. Neh. 8, 7. 9, 4. 10, 13. 12, 8. 24.

שַׁרְבִיט i. q. שֵׁבֶט (inserto ר, de quo vide p. 912 A) *sceptrum*, recentioris Hebraismi forma Esth. 4, 11. 5, 2. 8, 4.

I. **שָׁרָה** i. q. chald. שְׁרָא solvit.

Pi. שֵׁרָה *solvit*. Jer. 15, 11 Keri: שֵׁרִיתִךָ לְטוֹב *solvam te in bonam partem* i. e. liberabo te. Videntur Hebraei hoc verbo etiam in malam partem (לְרַע) usi esse pro deserendo, quam ob causam h. l. additum est לְטוֹב.

Derivv. מִשְׂרָה, שֵׁרוּת.

II. **שָׁרָה** fort. i. q. arab. شرى micuit, coruscavit (fulgur), inde שִׁרְיָה, שִׁרְיוֹן lorica.

שָׁרָה pl. שָׁרוֹת f. *catenae*, dein *armillae* Jes. 3, 19, a contorquendo dictae, rad. שָׁרַר no. 1. (Chald. שֵׁיר id., adde gr. σειρά, et hebr. שַׁרְשְׁרָה q. v. suo loco).

שָׁרוּחֶן (pro שָׁרוּת חֵן deversorium amoenum) n. pr. oppidi Simeonitarum Jos. 19, 6.

שָׁרוֹן (pro יְשָׁרוֹן planities) ubique c. art. הַשָּׁרוֹן *Saron*, n. pr. regionis campestris ad mare mediterraneum inter Caesaream et Joppen, agrorum pascuorumque fertilitate nobilis Jos. 12, 18. Cant. 2, 1. Jes. 33, 9. 35, 2. 65, 10. 1 Chr. 27, 29. Aliam eiusdem nominis planitiem intelligi volebant 1 Par. 5, 16, quod vero opus non est, Relandi Palaest. p. 188. 370. — Inde שָׁרוֹנִי Saronita 1 Par. 27, 29.

שְׁרוּקוֹת Jer. 18, 16 Chethibh i. q. שְׁרִיקוֹת q. v.

שֵׁרוּת f. *initium* Jer. 15, 11 Chethibh. Chald. שֵׁרוּ id. a rad. שְׁרָא Pa. no. 2.

שִׁרְטַי v. שִׁטְרַי.

שָׁרַי (initium?) n. pr. m. Esr. 10, 40.

שִׁרְיָה f. *lorica*, ut videtur a coruscando dicta, v. שָׁרָה no. II Iob. 41, 18.

שִׁרְיוֹן 1) id. 1 Sam. 17, 5. 38, pl.

שְׂרִיֹנִים Nah. 4, 10, שִׂרְיֹנוֹת 2 Par. 26, 14. (Syr. ܫܪܝܢܐ id.). — Idem est סִרְיוֹן q. v. — 2) n. pr., quod Hermon mons apud Sidonios gerebat Deut. 3, 9, cf. שְׂנִיר. Ductum videtur hoc nomen a thoracis similitudine, fere ut gr. Θωρᾶξ dicitur de monte Magnesiae.

שְׁרִיקָה pl. f. 1) *sibili*, vel potius *cantus fistulae*. Iud. 5, 16: שְׁרִיקוֹת עֲדָרִים, quod referendum ad pastores, qui greges custodiendo fistulis canunt. — 2) *exsibilationes*, *irrisiones* Jer. 18, 16 Keri.

שָׁר adj. *firmus*, *durus* (chald. שְׁרִיר id.), tantum in pl. שְׁרִירֵי בִטְנוֹ *partes firmae ventris* (hippopotami), int. nervos, ligamenta, toros Iob. 40, 16. Rad. שָׁרַר, sed cf. שֹׁר no. 1. — Inde abstr.

שְׁרִירוּת f. *durities*, addito לֵב et לֵב רָע *pervicacia cordis* Deut. 29, 18. Ps. 81, 13. Jer. 3, 17. 7, 24. 9, 13. 11, 8. Aram. ܫܪܝܪܘܬܐ in bonam partem: firmitas, veritas.

שֵׁרִית v. שְׁאֵרִית.

שְׁרֵמוֹת Jer. 31, 40 Chethibh, si quid video, librarii errore ortum ex שַׁדְמוֹת *agri*, quod est in loco gemino 2 Reg. 23, 4, neque non Jer. l. c. in Keri, 6 codd. mss. et nonnullis impressis. Vulgarem scripturam (quam LXX secuti sunt Ἀσαρημώθ scribentes) *agri secti* s. *demersi* significatu linguae hebraeae vindicare studuit Kuypers in dissert. Lugdd. I, p. 537 coll. arab. شرم, سرى *fidit*, *secuit*, sed sine veri specie.

שָׁרַץ 1) *reptavit*, dicitur de animalibus reptilibus et aquatilibus minoribus Gen. 7, 21. Lev. 11, 29. 41. 42. 43. Passim locus (terra vel mare) dicitur *reptare* reptilibus i. e. iis *scatere* (von etwas wimmeln), sq. acc. (cf. הָלַךְ no. 4), velut mare bestiis aquatilibus Gen. 1, 20. 21, Aegyptus ranis Ex. 7, 28. Ps. 105, 30. — Inde 2) *multiplicavit se*, de bestiis Gen. 8, 17. 9, 7, de hominibus Ex. 1, 7. Aethiop. ሠረጸ: pullulavit. Inde

שֶׁרֶץ m. collect. 1) *reptilia* Gen. 7, 21. Lev. 5, 2. 11, 29. Com. 20: *reptilia alata* (שֶׁרֶץ הָעוֹף), *qui quattuor* (pedibus) *incedunt*, sunt vespertiliones (non grylli, qui sex pedibus instructi sunt, quanquam quattuor tantum ad eundum uti dicuntur). 21. 23. Deut. 14, 19. — 2) *aquatilia minora* Gen. 1, 20, plenius שֶׁרֶץ הַמַּיִם Lev. 11, 10.

שָׁרַק fut. יִשְׁרֹק 1) *sibilavit*, zischen, pfeifen (rad. onomatop. ut gr. συρίζω, συρίσσω, συρίττω, a themate συριγ, cf. σύριγξ, σύριγμα, συρίγγιον). a) Sq. לְ sibilando *arcessivit*, ut apes, muscas (more apiarii) Jes. 5, 26. 7, 18, transl. populos Jes. l. l. c. c. Zach. 10, 8. Alibi b) est irridentium (auszischen, auspfeifen) 1 Reg. 9, 8. Threu. 2, 15. 16, sq. עַל pers. vel rei Jer. 19, 8. 49, 17, praegn. Iob. 27, 23: יִשְׁרֹק עָלָיו מִמְּקֹמוֹ *sibilando eum depellunt de loco suo*. — 2) *fistula cecinit* (sibilavit, non ore, sed instrumento). Inde שְׁרִיקוֹת, מַשְׁרוֹקִיתָא.

שְׁרֵקָה f. *sibilus*, *irrisio*. הָיָה לִשְׁרֵקָה irrisioni factus est Jer. 19, 8. 25, 9. 29, 18.

שָׁרַר 1) *torsit*, *contorsit* more funiculi (vicinum radd. שׁוּר, טוּר, סוּר, דּוּר, זוּר, quae omnes vertendi, versandi, in orbem eundi potestatem varie inflexam habent). Inde שֹׁר et שֹׁרֶר umbilicus (pr. funiculus umbilici, Nabel*strang*), שְׁרִירִים nervi, שֵׁרָה, שַׁרְשְׁרָה, שַׁרְשֶׁרֶת catena (qs. funiculus e metallo factus). Inde

2) *firmus*, *durus* fuit (syr. Pa. firmavit, stabilivit), max. in ma-

lam partem, unde שְׁרִירוּת pervicacia (cordis).

3) *pressit*, inde *oppressit, hostiliter tractavit* i. q. צָרַר no. 4. Part. שׁוֹרֵר *adversarius, inimicus* Ps. 27, 11. 54, 7. 56, 3. 59, 11.

Derivv. v. Kal no. 1. 2. Adde

שָׁרָר n. pr. m. 2 Sam. 23, 33 pro שָׂכָר 1 Par. 11, 35.

שֹׁרֶר c. Suff. שָׁרְרֵךְ *umbilicus* i. q. שֹׁר Cant. 7, 3, ibique pro regione circa umbilicum s. *ventre* (componitur enim cum phiala). Cf. vicissim טַבּוּר fastigium, locus editus, et טִיבּוּר umbilicus.

שֹׁרֶשׁ pl. שָׁרָשִׁים c. Suff. שָׁרָשָׁיו cstr. שָׁרְשֵׁי m. 1) *radix*, syr. ܫܶܪܫܳܐ, cf. שָׁרַשׁ. Iob. 30, 4. Jer. 17, 8 et saepe. Translate est a) *infima pars* rei, ut pedis (cf. lat. planta pedis) Iob. 13, 27, montis (lat. radix) Iob. 28, 9, maris (fundamenta) 36, 30. Inde b) *radix litis* est fundamentum, causa litis Iob. 19, 28. Quandoquidem populi in aliqua terra sedem figentes in ea plantari dicuntur et radices agere (v. נָטַע) c) *radix* poët. ponitur de *sede* populi Iud. 5, 14.

2) *surculus*, qui *ex radice* provenit Jes. 53, 2, inde metaph. שֹׁרֶשׁ יִשַׁי *surculus Isaei* Jes. 11, 10 de Messia. cf. ῥίζα Δαβίδ Apoc. 5, 5. Contra *radix* (metaphorâ a plantis ad populum translatâ) intelligitur Jes. 14, 30.

Inde denominatt. שֹׁרֶשׁ et verbum

שֵׁרֵשׁ *Pi. eradicavit, exstirpavit* Ps. 52, 7. Iob. 31, 12. — *Pu.* שֹׁרַשׁ pass. Iob. 31, 8.

Po. שֹׁרֵשׁ *radices egit* (pr. fecit, produxit) Jes. 40, 24. *Poël* id. Jer. 12, 2.

Hiph. i. q. Po. Iob. 5, 3. Jes. 27, 6 (ibique metaph. de homine, qui fortunâ prospera utitur), addito שָׁרָשִׁים Ps. 80, 10.

שֹׁרֶשׁ chald. i. q. hebr. *radix* Dan. 4, 12.

שַׁרְשָׁה pro quadril. שַׁרְשְׁרָה pl. cstr. שַׁרְשׁוֹת f. *catenulae* Ex. 28, 22.

שְׁרשׁוּ (schĕroschu), Keri שְׁרֹשִׁי chald. f. *eradicatio* i. e. expulsio, relegatio Esr. 7, 26, cf. 10, 8, et hebr. שֹׁרֶשׁ no. 1, c.

שַׁרְשְׁרָה f. *catenula* Exod. 28, 14. 39, 15. Rad. שָׁרַר no. 1. Arab. litterâ r emollitâ سِلْسِلَةٌ, chald. שַׁלְשֶׁלֶת, שַׁלְשְׁלָה. Inde decurtatum est שַׁרְשָׁה q. v.

שָׁרַת in Kal inusit.

Pi. שֵׁרֵת inf. שָׁרֵת et tono retrorsum tracto שָׁרֶת Deut. 17, 12, fut. convers. וַיְשָׁרֶת *ministravit, famulatus est*, c. acc. pers. Gen. 39, 4. 40, 4. Num. 3, 6. 1 Reg. 1, 15, sq. לְ Num. 4, 9. Crebrius dicitur: שֵׁרֵת אֶת־יְיָ de sacerdotibus ministrantibus Num. 18, 2. 1 Sam. 2, 11. 3, 1, et omisso accus. Num. 3, 31. 4, 12, a quo distinguendum שֵׁרֵת בְּשֵׁם יְיָ Deut. 18, 5. 7 i. e. coluit Jehovam eum invocando, ad analogiam formularum קָרָא בְּשֵׁם יְיָ, בֵּרַךְ בְּשֵׁם יְיָ. Audacius dictum Jes. 60, 7: *arietes Nabathaeae* יְשָׁרְתוּנֶךָ *tibi famulabuntur* i. e. ministerio sacro inservient. Part. מְשָׁרֵת subst. *minister* Jos. 1, 1, spec. sacrorum Esr. 8, 17, fem. מְשָׁרֶת (pro מְשָׁרֶתֶת) 1 Reg. 1, 15.

שָׁשָׁה v. שָׂכָה.

I. שֵׁשׁ f. et **שִׁשָּׁה** cstr. שֵׁשֶׁת m. *sex* (saepe). (Vc. numerale, quod late patet etiam extra linguas semiticas. Arab. سِتٌّ, سِتَّةٌ, aram. שֵׁת q. v., aeth. ሰድስ:, sanscr. *schasch*, zend. *qswas*, slav. *schest*, gr. ἕξ, lat. *sex*, quibus nemo non facile addet formas in linguis recentioribus usitatas). — Plur. שִׁשִּׁים *sexaginta* (saepe).

lerivv. שִׁשָּׁה, שִׁשִּׁי.

שָׁשׁ m. *album, candidum* (a שׁוּשׁ).
) *marmor candidum* Esth. 1,
Cant. 5, 15 i. q. שַׁיִשׁ.
) *byssus* ab *albedine* dicta, et
yptiorum Gen. 41, 42. Prov.
22, et sacerdotum apud He-
os Ex. 26, 1. 27, 9. 18. 28, 39.
e בּוּץ. (Ad originem hebraeam,
vidimus, revocari potest hoc
idem tamen prope accedit ad
ypt. ϢЕНϢ, et nescio an He-
ei vc. aegyptiacum ita imitati sint,
etiam in lingua hebraea etymon
ere videretur). Vide Celsii
rob. II, p. 259. Hartmanni mu-
em Hebraeam III, p. 34—46.

שָׁשָׁא rad. incerta, Pi. שִׁשֵּׂא Ez. 39,
שֹׁבַבְתִּיךָ וְשִׁשֵּׁאתִיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ *con-
tam et ducam* (LXX. καθο-
ήσω σε, sed Compl. κατάξω σε.
g. errare te faciam. Vulg. se-
am te) *et sursum ducam te.*
cendi significatio ex orationis
textu satis certa est: ad origi-
n cf. aethiop. ሰወሰወ፡ contr.
ሰወ፡, unde ለንሶሰወ፡ deam-
avit, ingressus est, peragravit
iones, et ሰዋሰው፡ scala, a
diendo dicta.

שֵׁשְׁבַּצַּר n. pr. pers. (fort. contr. ex
چسپاذ cultor ignis), quod in
rsia gessisse videtur Serubabel
r. 1, 8. 5, 14.

שִׁשָּׁה *Pi.* (a numerali שֵׁשׁ) pr. in
t partes divisit, inde *sextam
rtem dedit* Ez. 45, 13.

, (subalbus? a rad. שׁוּשׁ) n. pr.
Esr. 10, 40.

. (id.) n. pr. viri Enacitae Num.
, 22. Jos. 15, 14. Iud. 1, 10.

) Ez. 16, 13 Chethibh pro שֵׁשׁ
r. Formam hanc insolitam arces-
sisse videtur scriptor, ut oriretur
ronomasia cum voce מֶשִׁי.

שִׁשִּׁי m. שִׁשִּׁית f. *sextus, a, um.* Fem. etiam *sextam partem* designat Ez. 4, 11. 45, 13.

שֵׁשַׁךְ nomen Babylonis Jer. 25, 26. 51, 41. De origine et proprio significatu ambigitur. Ac Hebraei interpretes cum Hieronymo שׁשך per אתבש (i. e. cabbalisticum scribendi genus, in quo ת ponitur pro א, ש pro ב) dictum pro בָּבֶל, et secreto isto scripturae genere prophetam Chaldaeorum metu usum esse existimant. Fac autem, quod concedere non possumus, haec Kabbalae sive mysteria sive nugas Jeremiae aetate iam usitata fuisse, quomodo explicabis, quod 51, 41 eodem commate בָּבֶל suo et proprio nomine memoratur? Non male C. B. Michaëlis שֵׁשַׁךְ contractum censebat ex שְׁכַשְׁךְ coll. سكّ portam ferro s. laminâ obduxit, ut שׁשך Babylonem χαλκόπυλον designet. Bohlenius autem *domum principis* reddit, coll. pers. شاه .شه.

שֵׁשָׁן (fort. i. q. שׁוּשָׁן lilium) n. pr. m. 1 Chr. 2, 31. 34. 35.

שָׁשַׁק (sec. Jo. Simon. pro שְׁקַקְשׁ desiderium) n. pr. m. 1 Chron. 8, 14. 25.

שָׁשַׁר rad. inusit., quae *rubedinis* notionem habet (cogn. שָׁקַר, שָׂרַק), arab. أشْزَر ruber, rubicundus. Inde

שָׁשַׁר, in pausa שָׁשַׁר m. *color ruber, rubrica.* Jer. 22, 14. Vulg. *sinopis* i. e. rubrica Sinopensis, quae laudatissima erat v. Plin. H. N. 35, 5 s. 13. LXX. μίλτος ap. Hom. rubrica. Hebraei *cinnabarin* reddunt.

שָׁת pl. שָׁתוֹת m. *columnae* (a rad. שִׁית), et metaph. *principes, nobiles* civitatis. Ps. 11, 3: *ubi columnae eversae sunt* i. e. ubi nobilissimi quique, recti bonique vindices perierunt. Jes. 19, 10: *et columnae eius* (Aegypti) *afflicti*

erunt i. e. proceres civitatis. Opp. mercenarii i. e. vulgus.

I. שֵׁת 1) *nates* Jes. 20, 4, pl. שְׁתוֹת 2 Sam. 10, 4. Arab. إِسْتٌ, syr. pl. ܐܶܫܬ̈ܶܐ id. Origo quaerenda erit in rad. שִׁית (coll. nostr. *Gesäss*), quanquam שְׁתוֹת c. formis arab. et syr. sequitur analogiam verborum ל״ה. — 2) n. pr. filii Adami natu tertii Gen. 4, 25. 26. 5, 3 sqq. Ac priore quidem loco ducitur a *ponendo* et *sufficiendo* in locum alterius (q. d. *Ersatz*).

II. שֵׁת f. contr. pro שְׁאֵת (Thren. 3, 47) *tumultus*, a rad. שָׁאָה. Num. 24, 17: בְּנֵי שֵׁת *filii tumultus bellici* i. e. Israelis hostes tumultuantes. Apud Jeremiam 48, 45 (qui locus ex nostro expressus est) pro eo est: בְּנֵי שָׁאוֹן.

שֵׁת et שִׁת chald. i. q. hebr. שֵׁשׁ *sex*. Dan. 3, 1. Esr. 6, 15. Plur. שִׁתִּין *sexaginta* Dan. 3, 1.

I. שָׁתָה fut. יִשְׁתֶּה apoc. יֵשְׁתְּ 1) *bibit*. (Syr. chald. aethiop. id. Synonymum est שָׁקָה, in Kal et Niph. non usitatum, unde Hiph. הִשְׁקָה). Sq. acc. potûs Exod. 34, 28, sq. מִן Iob. 21, 20 (ad quem locum cf. כּוֹס), sq. בְּ *de* aliqua re, addita notione voluptatis Prov. 9, 5, it. sq. בְּ vasis (cf. בְּ A, 1, a). Am. 6, 6. Metaph. Iob. 15, 16: שֹׁתֶה כַמַּיִם עַוְלָה *bibens iniquitatem ceu aquam* i. e. totus repletus iniquitate, ea redundans, cf. 34, 7. Sed Prov. 26, 6 eadem formulâ passivo sensu usi sunt: *claudus bibit iniuriam* i. e. eam tolerare debet, neque ulcisci potest. — 2) *compotavit, convivatus est* Esth. 7, 1, cf. מִשְׁתֶּה.

Niph. pass. Kal no. 1. Lev. 11, 34.

Hi. v. שָׁקָה.

Derivv. מִשְׁתֶּה, שְׁתִי no. I, שְׁתִיָּה.

II. שָׁתָה verbum inusit. Arab. سَتَى IV. i. q. أَسْتَى *staminibus positis aptavit telam*, syr. ܐܫܬܝ *texuit*. Inde שְׁתִי no. II.

שְׁתָה et שְׁתָא chald. *bibit* Dan. 5, 1. 2. 23. Part. c. Aleph. prosth. אֶשְׁתִּיו Dan. 5, 3. 4. cf. syr. ܐܶܫܬܺܝ *bibit*. Sq. בְּ vasis Comm. 3. Cf. hebr.

Deriv. מִשְׁתֵּא.

שְׁתוֹת v. שֵׁת.

שְׁתִי I) *potatio, compotatio* Eccl. 10, 17, a rad. שָׁתָה no. I.

II) *stamen* telae Lev. 13, 48 sqq., a rad. שָׁתָה no. II.

שְׁתִיָּה f. i. q. שְׁתִי no. I. Esth. 1, 8.

שָׁתִיל m. *planta, surculus* Ps 128, 3.

שְׁתַּיִם f. *duae*, v. שְׁנַיִם.

שָׁתַל fut. יִשְׁתֹּל *plantavit*, vc. poet. Ps. 1, 3. 92, 14. Hos. 9, 13. Jer. 17, 8. Ez. 17, 8. 19, 10. 13. Inde שָׁתִיל.

שָׁתַם prob. *reclusit* (cogn. סָתַם, סָתַם clausit. Chald. perforavit. Occurrit in unâ formulâ Num. 24, 3. 15: שְׁתֻם הָעָיִן *recluso oculo* (mentis), de vate, i. q. גְּלוּי עֵינַיִם Comm. 4. Ad sententiam Ps. 40, 7.

שָׁתַן tantum part. Hiph. מַשְׁתִּין *mingens*. (Talmudistae utuntur etiam inf. השתין, fut. ישתין, radicis autem שתן nullum vestigium exstat: *mingendi* contra significatu usitatum est שִׁין, unde שַׁיִן. Non male propterea Jo. Simonis ed. 2. הִשְׁתִּין contractum statuit ex הִשְׁתַּיֵּן Hithp. a rad. שִׁין). Legitur in hac una formulâ: מַשְׁתִּין בְּקִיר *mingens ad parietem*, qua *parvulum* contemtim fere designant, max. ubi totius gentis vel familiae exstirpandae mentio est. 1 Reg. 16, 11: *trucidavit omnem domum Baësae nec reliquit ei mingentem ad parietem*

ie parvulum quidem), *cognatos amicos*. 14, 10. 21, 21. 1 Sam. 5, 22. 34. 2 Reg. 9, 8. cf. eandem cutionem apud Syros v. c. Assem. bl. orient. II, p. 260: *an dioesis sacra Gumae* (me teneat) *qua non remansit qui mingat d parietem?* i. e. quae tota destata est. *Puer* autem in hac rmula ita contemtim fere designar icirco quod homines adultiores ne morati in Oriente nonnisi sentes, neque facile in aliorum conpectu mingere solent (Herod. 2, 5. Cyrop. I, 2, §. 16. Ammian. Iarcell. 23, 6). Fuerunt etiam, ui *servum* et *infimae sortis hoinem* intelligerent (Jahnii Arch. 2 p. 77. hermeneut. sacrae p. 31); liique, qui *canem* (Ephr. syr.)pp. I, 542. Abulwalides, Juda en Karisch mss., Kimchius, Jarhius); sed utrumque ab illorum ocorum contextu alienius est. Vide Lud. de Dieu ad 1 Sam. 25, 34. Boch. Hieroz. I, p. 675.

שָׁתַק fut. יִשְׁתֹּק *consedit*, dein *siluit, tacuit* (vic. סָכַת, שָׁקַט), de fluctibus Ps. 107, 30. Jon. 1, 11. 12, de iurgio Prov. 26, 20.

שֵׁתָר (ستار pers. stella) n. pr. principis Persarum Esth. 1, 14.

שְׁתַר בּוֹזְנַי (ستار بوزنای stella splendida) n. pr. praefecti persici Esr. 5, 3. 6, 6.

שָׁתַת i. q. שִׁית posuit. Inde bis legitur praet. pl. שַׁתּוּ. Ps. 49, 15: כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שַׁתּוּ *ovium instar eos collocant in orco* i. e. propellunt, detrudunt eos in orcum (cf. 88, 5). 73, 9: שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם *coelo admovent os suum*, i. e. coelum adoriuntur et quasi provocant superbe et impie dictis.

ת

ת (Tau), tertia et vicesima eaque ltima alphabeti littera, ubi numeri ota est i. q. *quadringenti*. De guificatione nominis v. s. v. תָּו.

Ad pronunciationem quod attinet, raphatum est littera aspirata et laesum fere sonum habuisse videır, instar gr. ϑ et *th* Anglorum;)agesch leni munitum (תּ) est t nue, quod quomodo differat a ט, . p. 383. In lingua arabica ei respondet ت, raro ث, ut in תָּקַף, ثقف. Passim permutatur cum Schin p. 972) et Tet (p. 383) adeoque liqua eius cum spiritibus (א, ה) ognatio est, v. Gramm. hebr. p. 01 not., adde אוּב, שׁוּב, תּוּב reire, אָוָה et תָּוָה habitavit, it. designavit; et sic saepe in Arabismo.

תָּא m. *conclave* 1 Reg. 14, 28. Ez. 40, 7 sq. (Chald. תָּוָא, תָּוָן, syr. ܬܘܐ, ܬܘܢܐ). Pl. תָּאִים, semel תָּאוֹת Ez. 40, 12, a rad. תָּוָה no. III habitavit. Caeterum תָּא ortum est ex תָּו (pro תָּוֶה), ו litterâ propter praecedens Kamez in Aleph mutatâ, ut קָם, קָאם, קוּם.

I. **תָּאַב** *desideravit*, sq. לְ Ps. 119, 40. 174. In lingua chaldaea crebrius. (Congruunt אָבָה, אָוָה, possitque haec radix secundaria videri, ducta ex Hithpa. illorum verborum).

Deriv. תַּאֲבָה.

II. **תָּאַב** non legitur nisi part. Pi. מְתָאֵב i. q. מְתָעֵב *abominans*. Am. 6, 8, ע et א litteris more aramaeo permutatis, v. p. 1.

תַּאֲבָה f. *desiderium* Ps. 119, 20, a rad. תָּאַב no. I.

I. **תָּאָה** i. q. תָּוָה no. I designavit, tantum in

Pi. Fut. תְּתָאוּ Num. 34, 7. 8. LXX. *καταμετρήσετε*. Syr. determinabitis. Cf. אָוָה no. III.

II. **תָּאָה** i. q. arab. تاى cursu antevertit. Inde

תְּאוֹ Deut. 14, 5 et contr. **תּוֹא** Jes. 51, 20 *dorcadis* species a velocitate cursus dicta. LXX. Vulg. in Deut, Aqu. Symm. Theod. Vulg. apud Jes. *orygem* reddunt, Targg. *bovem silvestrem*, quod non multum differt (cf. רְאֵם). V. Boch. Hieroz. T. I, p. 973.

תַּאֲוָה f. (a rad. אָוָה no. I) 1) *desiderium*, sive honestum et iustum Ps. 10, 17. 21, 3, sive impium 112, 10. — 2) in malam partem *libido, appetitus* (Lust, Gelüst). Num. 11, 4: הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה *cepit eos libido*. Ps. 78, 29. 30. קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה sepulcra libidinis Num. 11, 34. 35. — 3) *deliciae*. מַאֲכַל תַּאֲוָה cibus deliciarum i. e. delicatus Iob. 33, 20. Gen. 3, 6, it. *decus* 49, 26. Prov. 19, 22.

תְּאוֹם *gemellus*, tantum pl. תְּאֹמִים Gen. 38, 27, per Syriasmum contr. תּוֹמִם Gen. 25, 24, cstr. תְּאוֹמֵי Cant. 4, 5, a rad. תָּאַם.

תַּאֲלָה f. (a rad. אָלָה) *exsecratio* Thren. 3, 65.

תָּאַם *geminus, duplex fuit.* Part. תֹּאֲמִים duplices (de asseribus) Ex. 26, 24. 36, 29. (Syr. et arab. gemellus fuit, socium habuit in partu).

Hiph. gemellos peperit Cant. 4, 2. 6, 6.

Derivv. תְּאוֹם et

תְּאֹם vel **תֹּאַם**, unde pl. תָּאֳמֵי *gemelli* Cant. 7, 4. Nomen monosyllabum formae גֹּדֶל, גֹּדֶל proprie abstractum h. l. pro concr. ponitur.

תַּאֲנָה f. *occursus venereus, coitus*, a rad. אָנָה no. II. *Pi. obvium fecit*, quod ad congressum maris cum femina transfertur. Semel legitur de asinae ferae libidine Jerem. 2, 24. Non minus apte N. G. Schroederus (Observatt. ad origg. hebr. p. 10) libidinis significatum ducit a rad. أنى ferbuit cf. פָּחַז).

תְּאֵנָה pl. תְּאֵנִים f. *ficus* arbor Gen. 3, 7 (ubi ficus indica s. *Musa paradisiaca* nostr. Paradiesfeigenbaum, foliis permagnis, intelligenda videtur) Num. 13, 23. 20, 5. Deut. 8, 8 cet., et fructus 2 Reg. 20, 7. (Etymon latet; neque enim a rad. אוּן, neque a תָּאַן, arab. تَأَنَّ Conj. III commode duci potest). *Sub vite et ficu sedere* dicuntur, qui tranquille et feliciter vitam degunt 1 Reg. 5, 5. Zach. 3, 10. Mich. 4, 4. V. Celsii Hierobot. T. II, p. 368 — 399.

תֹּאֲנָה (pro תַּאֲנָה) f. *occasio* Iud. 14, 4, a rad. אָנָה no. II, v. max. Hithp.

תַּאֲנִיָּה f. *moeror, luctus* Jes. 29, 2. Thren. 2, 5, a rad. אָנָה no. I.

תְּאֻנִים m. pl. *molestiae, labores* (a rad. אוּן no. 3). Ezech. 24, 12: תְּאֻנִים הֶלְאָת *laboribus fatigat* (me olla). Vulg. multo labore sudatum est.

תַּאֲנַת שִׁלֹה (vicinia Siluntis) n. pr. oppidi in termino agri Ephraimitici Jos. 16, 6.

תָּאַר *designatus, descriptus est, pertinuit* (terminus), sq. אֶל, מִן — ה— (a — usque ad). Jos. 15, 9. 11. 18, 14. 17. Al. active: descripsit.

Pi. descripsit, delineavit Jes. 44, 13. — *Pu.* מְתֹאָר Jos. 19, 13: *Rimmon* הַמְּתֹאָר הַנֵּעָה *quod pertinet ad Neam.* Inde

תֹּאַר cum Suff. תֹּארוֹ (pro תָּאֳרוֹ), תָּאֳרָם m. *forma* corporis 1 Sam. 28, 14. Thren. 4, 8. יְפַת תֹּאַר, יְפֵה pulchrae formae, plerumque de hominibus Gen. 12, 17. 39, 6, et

:stiis Gen. 41, 18. 19. Spec. *for-* *a pulchra* Jes. 53, 2. 1 Sam. 16, 3: אִישׁ תֹּאַר *vir formae* h. e. for- osus.

תַּ n. pr. m. 1 Chr. 8, 35, et תַּחְרֵ 9, 41.

תְּאַ m. Jes. 41, 19. 60, 13 pr. *ectio* (v. rad. אָשַׁר no. 1), *pro- ritas*, inde arbor procera, spec. *dri species* in Libano crescens. ulg. et Chald. *buxum* reddunt, yr. et Hebraei *Scherbin* i. e. cedri eciem conorum parvitate ramis- ie in altum tendentibus insignem.

ה f. pr. *cista*, *arca* (chald. תֵּיבוּתָא, arab. تَابُوَة, تَابُوت arca, culus, adde gr. θίβη, θήβη ap. XX intpp. ex usu Orientalium petitum), de navigio Noachi ar- ıe in modum constructo Gen. 6, 4 sq., de arcula in qua Moses uer expositus est Ex. 2, 5. LXX. βωτός. Vulg. arca. Lutherus ap- osite retinuit vc. *Arche*, quod et rcam et navigium ei simile deno- t (v. Adelung s. v.). Etymon itet.

תְּבוּ f. 1) *proventus*, ut terrae s. 5, 12, areae Num. 18, 30, orcularis ibid., vineae Deut. 22, 9. — 2) *quaestus*, *lucrum*. תְּבוּאַת רָשָׁע quaestus improbi Prov. 10, 6. 15, 6. תְּבוּאַת חָכְמָה lucrum ex ipientia redundans. 3, 14. 8, 19. s. 23, 3. — 3) metaph. *fructus*. תְּבוּאַת שְׂפָתָיו fructus sermonum ius. Prov. 18, 20. Cf. פְּרִי no. 1.

תְּ m. *intelligentia*, *prudentia*. los. 13, 2: *fecerunt idola* בִּתְבוּנָם *ro intelligentia sua* i. e. pro lu- ito suo.

תְּבוּ f. id. *intelligentia*, *pruden- ia* (Einsicht), de Deo et hominibus 'rov. 2, 6. 3, 19. 21, 30. Deut. 2, 28. Pl. ut nostr. *Einsichten* 'rov. 11, 12. 28, 16. Jes. 40, 14, t. *sermones intelligentes* Iob. 32, 1. Rad. בּוּן, בִּין.

תְּבוּסָה f. (a rad. בּוּס) *conculcatio*, *interitus* 2 Chr. 22, 7.

תָּבוֹר (vel lapicidina, a rad. תָּבַר i. q. שָׁבַר, vel locus editus, umbilicus i. q. טַבּוּר q. v.) n. pr. 1) montis in confiniis agri Sebulonitarum et Naphtalitarum in media planitie siti, Josepho Ἰταβύριον, Ἀταβύριον (Relandi Palaestina p. 331—36), hodie جبل طور dicti (Burckhardti Reisen p. 589 sq.) Jos. 19, 22. Iud. 4, 6. 8, 18. Ps. 89, 13. Jer. 46, 18. Hos. 5, 1. — 2) querceti in agro Benjaminitarum 1 Sam. 10, 3. — 3) oppidi Levitarum in tribu Sebulon 1 Chr. 6, 62.

תֵּבֵל f. (Zere utroque impuro) vc. poët. 1) *terra fertilis et habitata*, *orbis habitatus*, οἰκουμένη (a rad. יָבַל, ubi vide Hiph. no. 3, syr. ܬܐܒܝܠ, ܬܒܝܠ, ܬܒܠ id.) Jes. 14, 17 (opp. מִדְבָּר). Bis poët. dr. תֵּבֵל אַרְצוֹ orbis terrarum eius (Dei) Prov. 8, 31. Iob. 37, 12, cf. אֶרֶץ וְתֵבֵל Ps. 90, 2. Saepe 2) *universum terrarum orbem* notat, max. ubi terrae conditae mentio fit 1 Sam. 2, 8. Ps. 18, 16. 93, 1, meton. incolas terrae Ps. 9, 9. 24, 1. 33, 8. 96, 13. 98, 9. Hyperb. dicitur de regno Babylonico Jes. 13, 11, Israëlitico 24, 4 (cf. orbis Romanus).

תֶּבֶל m. *inquinatio*, *contaminatio foeda*. Lev. 18, 23 post legem de Sodomià: תֶּבֶל הוּא *foeda haec* est *contaminatio*. 20, 12. Rad. בָּלַל no. 3 (ut תֶּמֶס a rad. מָסַס), cf. chald. בַּלְבֵּל profanavit (incestu) Gen. 49, 4 Jon., arab. بَلّ profanus fuit, adulterium commisit.

תֻּבַל v. תּוּבַל.

תַּבְלִית f. *consumtio*, *internecio* Jes. 10, 25, a rad. בָּלָה. Nonnulli libri mss. et edd. habent תַּכְלִיתָם, quod itidem *consumtionis* vim habere possit, a כָּלָה Pi. Sed videtur ta-

men haec scriptura librario deberi, cui תַּבְלִית familiarius erat, cf. similem scripturae varietatem Iob. 21, 13. 36, 11.

תְּבַלֻּל m. *conspersus, maculatus* (a rad. בָּלַל no. 2), non legitur nisi Lev. 21, 20: תְּבַלֻּל בְּעֵינוֹ Vulg. *albuginem habens in oculo.* Vers. anon. in Hexaplis: λεύχωμα, cf. Tob. 2, 9. 3, 17. 6, 8 (ubi interpres hebr. gr. λεύχωμα nostro vc. reddit). Targg. limax h. l. lippitudo (v. rad. בָּלַל no. 1).

תֶּבֶן m. *stramen* triturando dissectum, *palea.* (Arab. تِبْن id., unde denom. تَبَّنَ stramen pro pabulo dedit, stramen vendidit. De origine ambigunt. Non improbabile autem, תֶּבֶן dictum esse pro תִּבְנָה a rad. בָּנָה, et *aedificandi materiam* designare, coll. Ex. 5, 7 sqq., cf. אֶבֶן et תִּבְנִי). Iob. 21, 18. Gen. 24, 25. Jes. 11, 7. 65, 25.

Denom. מַתְבֵּן, et

תִּבְנִי (prob. pro תִּבְנִיָּה aedificatio Jehovae) n. pr. m. 1 Reg. 16, 21. 22.

תַּבְנִית f. (a rad. בָּנָה) 1) *structura, aedificandi modus* Ps. 144, 12. — 2) *exemplar,* ad cuius normam aliquid exstruitur (Modell) Ex. 25, 9. 40. 2 Reg. 16, 10. — 3) *imago, simulacrum* rei Deut. 4, 16—18. Ez. 8, 10. Inde Ez. 8, 3: וַיִּשְׁלַח תַּבְנִית יָד *et extendit* quod *speciem manus* habebat, nostr. *etwas wie eine Hand.* 10, 8. Cf. דְּמוּת no. 3.

תַּבְעֵרָה (incendium) n. pr. loci in deserto Arabiae Num. 11, 3. Deut. 9, 22.

תֵּבֵץ (fort. splendor, a rad. inusit. יָבַץ q. v.) n. pr. oppidi prope Sichemum Iud. 9, 50. 2 Sam. 11, 21.

תְּבַר chald. i. q. hebr. שָׁבַר *fregit.*

Part. pass. תְּבִיר fragilis Dan. 2, 42. Cf. תְּבוּר.

תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר n. pr. *Tiglatpileser,* rex Assyriae ab anno 753 [illegible] a. 734 a. Chr. 2 Reg. 15, [illegible] 10. Idem scribitur [illegible] 2 Reg. 16, 7, תִּגְלַת פְּלֶאֶסֶר [illegible] 5, 6. 2 Chr. 28, 20, et [illegible] 1 Chr. 5, 26. (Prior nomin[illegible] idem valere videtur quod D[illegible] Tigris fluvius [v. חִדֶּקֶל] [illegible] celer; posterior, quae etiam i[illegible] mine *Nabo-polasaris* con[illegible] pers. پالاسر magnus rex, cf. [illegible] *pâla* dominus, rex, a rad. *pâl* [illegible] dire, regere, nisi statuere [illegible] *Pilesar* et *Polasar* esse i. q. [illegible] *pura sara* antecedens, dux, v. [illegible] glossar. p. 109. Integrum [illegible] transtulerim *dominus Tigrid[is]*

תַּגְמוּל m. (a rad. גָּמַל) *benefic[ium]* i. q. גְּמוּל Ps. 116, 12.

תִּגְרָה f. (a rad. גָּרָה) *lis, conte[n]tio.* Ps. 39, 11: [illegible] אֲנִי [illegible] כָלִיתִי *sub litibus manus tuae* [illegible] plagis divinis *consumor.* (Chal[illegible]

תֹּגַרְמָה Gen. 10, 3 et [illegible] 1 Chr. 1, 6. Ez. 27, 14. 38, [illegible] pr. gentis et regionis septentri[onalis] a Gomer Cimmeriis oriundae, [illegible] equis mulisque abundabat. I[illegible] genda videtur *Armenia* equis fe[illegible] cissima (ἱππόβοτος σφόδρα Str[ab.] XI, 13 §. 9, saltem pars eius: [illegible] etiam ipsorum Armenorum, [illegible] Torgomum Gomeri filium (LX[X] enim l. l. c. c. habent litteris tr[ans]positis Θοργαμά, Θεργαμά, [illegible] γαμά, adeoque nonnulli codd. [illegible] הרגמה) suae gentis conditore[m] tunnt seque *domum Torgomi* [illegible] pellant, vel traditio est vel op[illegible] Vide J. D. Michaëlis Spicileg. [illegible] T. I, p. 67—78.

תִּדְהָר m. nomen arboris in L[ibano] crescentis Jes. 41, 19. 60, 13 [illegible] *ulmus.* Chald. מַרְנִין h. e. [illegible] species, quae arab. ساج [illegible] Malim *robur, ilicem,* pr. [illegible] *arborem firmam, duraturam* [illegible] tat (cf. תִּדִּירָא) a rad. דָּוַר [illegible]

f. Celsii Hierobot. T. II, p. 271, comment. nost. ad Jes. 41, 19.

תְּדִיר f. chald. *circuitus* (a rad. דור), *perpetuitas* i. q. תָּמִיד, Adv. בִּתְדִירָא perpetuo Dan. 6, 17. 21.

תַּדְמֹר 1 Reg. 9, 18 Keri et 2 Chr. 8, 4 n. pr. urbis in deserto Syriaci regione fertili Damascum inter et Euphratem a Salomone conditae, ab Arabibus et hodieque تدمر sive تَدْمُر (i. e. locus palmarum ferax, v. Schultens. ind. ad vit. Saad.) appellatae, gr. *Palmyra* (ut vicissim Arabes Palmam, Hispaniae urbem تدمير appellabant). Idem est תָּמָר (palma) 1 Reg. l. c. Chethibh, quod minus usitatum fuisse videtur. In titulis aramaeis et graecis, qui magno numero in ruinis Palmyrae reperti sunt, hoc nomen vel תדמר vel תדמור scribitur, v. Swinton in Philos. Transactions, T. 48.

תִּדְעָל (*timor*, *veneratio*, a rad. aram. דְּחַל = وَجِلَ timuit) n. pr. regis Gen. 14, 1.

תָּהָה rad. inusit., chald. תְּהָא *vastus*, *desertus fuit* (cogn. radici שָׁאָה), unde תֹּהוּ, תְּהוֹם vastus, desertus, arab. تَهِيَ vacuus. Inde

תֹּהוּ (pro תֹּהֶה forma segolata et penacuta) subst. 1) *vastitas*, concr. *vastum*, *vastatum* Gen. 1, 2. Iob. 26, 7, inde a) *desertum* Deut. 32, 10. Iob. 6, 18. 12, 24, b) *vastatio*. Jes. 24, 10: קִרְיַת תֹּהוּ *urbs vastata*. 34, 11. — 2) *inanitas*, et concr. *res inanis*, *inane* (syn. הֶבֶל) Jes. 41, 29. 44, 9. 49, 4. 59, 4. 1 Sam. 12, 21; *nihil* i. q. אַיִן Jes. 40, 17. 23. — 3) לְתֹהוּ Jes. 49, 4 et acc. תֹּהוּ adv. *frustra*. Jes. 45, 19.

תְּהוֹם pl. תְּהֹמוֹת comm., vc. poët. pr. *aqua strepens*, commota (a rad. הוּם), inde 1) *fluctus* (Welle, Woge). Ps. 42, 8: תְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם קוֹרֵא *fluctus fluctum vocat*, h. e. fluctus fluctum continuo excipit. Plur. Ex. 15, 5. 8. Ps. 33, 7. 78, 15. — 2) *magna vis aquarum* i. q. מַיִם Deut. 8, 7. Ez. 31, 4. תְּהוֹם רַבָּה *oceanus*, *mare* Gen. 7, 11. Ps. 36, 7. Am. 7, 4 et simpl. תְּהוֹם id Iob. 28, 14. 38, 16. 30. Inde 3) *abyssus*, adeo de voraginibus terrae Ps. 71, 20. (Syr. ܬܗܘܡܐ fluctus, abyssus).

תְּהִלָּה f. (a rad. הָלַל Pi.) 1) *laus* Ps. 22, 26. 48, 11. 51, 17, inde a) carmen laudem continens, *hymnus*. Ps. 22, 4 66, 2. 145, 1, et pl. תְּהִלִּים, quomodo universae Psalmorum collectioni inscribitur. b) *is qui laudatur, celebratur*. Deut. 26, 19. Jer. 13, 11. 33, 9. Zeph. 3, 19. 20. — 2) *laus*, qua quis apud alios floret, *gloria*. Ps. 9, 15. Jes. 42, 8. Inde *is* (id) *quo quis gloriatur*. Jer. 17, 14: אַתָּה תְהִלָּתִי *tu* (Jehova) es *gloria mea*. Deut. 10, 21.

תָּהֳלָה f. ἅπ. λεγόμ. Iob. 4, 18, quod LXX reddunt: σκολιόν τι. Vulg. *pravum quid*. Targ. *iniquitas*. De etymo variae sunt interpretum opiniones: verum dudum viderunt Hebraei, in his Kimchius, quibus תָּהֳלָה est fem. a תֹּהַל sive תֹּהֵל (a rad. הָלַל, ut רֹנֶן, גֹּלַל, מֹסֵס, a תֹּרֶן, הֶבֶל, הָמַס). Neque est, quod in ל litterâ Dagesch desideres, coll. מֶכֶס (a כָּסַס) f. מִכְסָה, v. Lgb. p. 503. Inde pr. est *stultitia* (v. הָלַל no. 4), inde *peccatum*, cf. הָבַל. Aliis rad. est وهل erravit, deliquit, unde وَهَل error, et inde ducunt nomen תּוֹהֲלָה, תָּהֳלָה, ex quo ortum sit תָּהֳלָה, ut vicissim דַּעֲלָה ex דָּעֲלָה, Iud. 6, 28, זָעֲמָה ex זַעֲמָה Num. 23, 7.

תַּהֲלוּכָה f. (a rad. הָלַךְ) *processio, pompa* Neh. 12, 31.

תַּהְפּוּכָה f. (a rad. הָפַךְ) in pl. tantum תַּהְפֻּכוֹת 1) *perversitas, stultitia* Deut. 32, 20. — 2) *fallacia, fraudes.* Prov. 2, 12. 14. 6, 14. לְשׁוֹן תַּהְפֻּכוֹת lingua fallax 10, 31.

תָּו m. (pro תָּוֶה a rad. תָּוָה no. I) 1) *signum* Ez. 9, 4. (Arab. تَوِى, تَوَّة signum crucis formâ equorum et camelorum femori collove inustum; unde nomen litterae ת, quae apud Phoenices et in nummis Maccabaeorum crucis formam refert. A Phoenicibus autem Graeci quoque et Romani Tau litterae et figuram et nomen acceperunt).

2) *signum* (cruciforme) libello actionis nominis loco subscriptum, inde *subscriptio* Iob. 31, 35. Etenim quod in synodo Chalcedonensi aliisque maximo Orientis synodis adeo episcopis accidisse perhibetur, ut scribendi artis ignari crucis signum pro nomine pingerent, quodque hodie in iudiciis a plebeiis fieri solet, id in illa artis scribendi infantia non potest non ita usitatum fuisse, ut in linguae usum reciperetur.

תּוֹא v. תְּאוֹ dorcas.

תּוּב fut. יְתוּב chald. i. q. hebr. שׁוּב *redire, reverti* Dan. 4, 31. 33.

Aph. הֲתִיב *reddidit.* Esr. 6, 5. הֲתִיב פִּתְגָם i. q. hebr. הֵשִׁיב דָּבָר respondit, sq. acc. pers. Esr. 5, 11. Dan. 3, 16 (de loco Dan. 2, 14, v. טְעֵם). הֲ׳ נִשְׁתְּוָנָא reddidit epistolam, respondit per litteras Esr. 5, 5.

תּוּבַל Ez. 27, 13. 38, 2. 3. Jes. 66, 19 et תֻּבַל Gen. 10, 2. Ez. 32, 26. 39, 1 n. pr. *Tibareni*, gens Asiae minoris ad pontum euxinum habitans, ab occidente Moschorum, v. מֶשֶׁךְ no. 3.

תּוּבַל קַיִן (fort. *scoriarum faber*, comp. ex arab. قَيْن faber, et pers. توبل metalli scoriae, genitivo praemisso, quod originem assyriam vel persicam sapit) n. pr., *Tubalcain*, Lamechi filius, rei ferrariae auctor Gen. 4, 22.

תּוּבֻנָה Iob. 26, 12 Chethibh pro תְּבוּנָה prudentia.

תּוּגָה f. (a rad. יָגָה) *aegritudo, moerer* Prov. 14, 13. 17, 21. Ps. 119, 28.

תּוֹגַרְמָה v. תֹּגַרְמָה.

תּוֹדָה f. (a rad. יָדָה Hiph.) 1) *confessio* Jos. 7, 19. Esr. 10, 11. — 2) *gratiarum actio* Ps. 26, 7. 42, 5. זָבַח תּוֹדָה gratias Deo (pro sacrificio) obtulit Ps. 50, 14. 23. 107, 22. 116, 17 (quae formula non de sacrificiis propriis accipienda est). זֶבַח תּוֹדָה Lev. 22, 29, זֶבַח תּוֹדַת הַשְּׁלָמִים 7, 13. 15, cf. 12, et ellipt. תּוֹדָה sacrificium eucharisticum Ps. 56, 13. — 3) *chorus* gratias agentium, Deum celebrantium Neh. 12, 31. 38. 40.

תְּוַהּ chald. (vic. תְּמַהּ) *obstupuit* Dan. 3, 24.

I. תָּוָה (cf. אָוָה no. III) in Kal inusit. i. q. תָּאָה no. I *signavit, designavit.*

Pi. id. 1 Sam. 21, 14 de Davide insaniam simulante: יְתָו עַל־דַּלְתוֹת הַשַּׁעַר *signa* notasve *pinxit in valvis portae*, more puerorum petulantium.

Hiph. הִתְוָה תָו *signum fecit*, sq. עַל super aliqua re Ez. 9, 4.

Deriv. תָּו.

II. תָּוָה *poenituit* eum, *doluit* (Syr. id.).

Hiph. causat. *dolere fecit, afflixit* (populus Deum) Ps. 78, 41.

III. תָּוָה rad. inusit. i. q. יָוָה no. I, et arab. ثَوَى *commoratus*

est, *habitavit*, unde תָּא conclave, q. v. pro תָּו.

תֹּחַ n. pr. m. 1 Chr. 6, 19, pro quo V. 11 נַחַת et 1 Sam. 1, 1 תֹּחוּ.

תּוֹחֶלֶת f. (a rad. יָחַל) *exspectatio*, *spes* Ps. 39, 8. Prov. 10, 28.

תָּוַךְ rad. inusit., fort. i. q. تَكَّ secuit, dissecuit, unde

תָּוֶךְ cstr. תּוֹךְ, c. Suff. תּוֹכִי m. *medium* rei, a dividendo dictum (cf. חֲצִי). תּוֹךְ הַבַּיִת media pars aedium, impluvium. 2 Sam. 4, 6. Nomini in genit. postponitur Iud. 16, 29: עַמּוּדֵי הַתָּוֶךְ *columnae mediae*.

Cum praefixx. 1) בְּתוֹךְ a) *in media* (aliqua) *re*, ut בְּתוֹךְ הַבַּיִת in media domo 1 Reg. 11, 20, בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם Zach. 8, 8 et post verba motus: בְּתוֹךְ הַיָּם in medium mare Ex. 14, 27. Passim non differt a בְּ A, no. 1 *in* (aliquo loco) Gen. 9, 21. Am. 3, 9, *in* (aliquem locum) Ps. 57, 7. עָבַר בְּתוֹךְ transiit mediam per rem. Ez. 9, 4. Ex. 14, 29. b) ubi refertur ad plures: *inter* (pr. inter medios). בְּתוֹכְכֶם inter vos, in medio vestrum. Gen. 35, 2. Prov. 17, 2. Ez. 2, 5. Adeoque pro בֵּין, ubi discrimen exprimitur Gen. 1, 6: בְּתוֹךְ הַמָּיִם inter aquas (terrestres et coelestes). — 2) מִתּוֹךְ *ex media re*, et simpl. *ex* Jer. 51, 6. Ex. 33, 11. — 3) אֶל־תּוֹךְ *in mediam rem* Num. 17, 12. 19, 6. Cf. syn. קֶרֶב.

Deriv. תִּיכוֹן.

תֹּךְ i. q. תֹּךְ vexatio q. v.

תּוֹכֵחָה f. (a rad. יָכַח) *castigatio*, *poena*, i. q. תּוֹכַחַת no. 4. Ps. 149, 7. Hos. 5, 9.

תּוֹכַחַת f. cum Suff. תּוֹכַחְתִּי, plur. תּוֹכָחוֹת (a rad. יָכַח) 1) arguendi actio, *demonstratio* et vindicatio *iuris* Iob. 13, 6. Plur. argumenta Iob. 23, 4. — 2) *redargutio*, *contradictio* Ps. 38, 15. Prov. 29, 1: אִישׁ תּוֹכָחוֹת *homo contradicens*, obloquendi amans, pervicax (al. ex signif. 3: qui saepe corripitur). — 3) *reprehensio*, *castigatio*, quae verbis fit. Prov. 1, 23. 25. 30. 3, 11. 5, 12. 27, 5. 29, 15. Plur. תּוֹכְחוֹת מוּסָר reprehensio cum castigatione coniuncta. Prov. 6, 23. Semel de *reprehensione* (Dei), *querimonia* Hab. 2, 1. — 4) *castigatio*, *poena* Ps. 73, 14. Pl. Ps. 39, 12. Ez. 5, 15: תּוֹכְחוֹת חֵמָה 25, 17.

תּוּכִּיִּים 2 Chr. 9, 21, v. תֻּכִּיִּים.

תּוֹלָד (genus, posteri) n. pr. oppidi Simeonitarum 1 Chron. 4, 29, ft. אֶלְתּוֹלַד Jos. 15, 30. 19, 4.

תּוֹלְדוֹת f. pl. (a rad. יָלַד) 1) *generationes*, *familiae*, *gentes* Num. 1, 20 sqq. לְתוֹלְדֹתָם secundum genera eorum Gen. 10, 32. 25, 13. Ex. 6, 16. Inde סֵפֶר תּוֹלְדֹת genealogia, stemma Gen. 5, 1. A stemmatibus vero quum historia Orientalium antiquissima maximam partem profecta sit, est 2) *historia*, pr. familiarum. Gen. 6, 9: אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ *haec est historia Noachi*. 37, 2, et dein etiam de aliarum rerum *originibus* dr. Gen. 2, 4: *hae sunt origines coeli et terrae*. (Cf. יַחַשׂ et syr. ܝܚܣܐ familia, stemma, historia).

תּוֹלָל m. (a rad. יָלַל) *vexator* (pr. abstr. vexatio s. actus eius qui lamentari facit alios, lamentationes aliis extorquet, verbale Pi. rad. יָלַל, formae تَفْعَال, הַסְפָּדָה). Semel in pl. Ps. 137, 3: תּוֹלָלֵינוּ *vexatores nostri*. — LXX. ἀπαγαγόντες ἡμᾶς. Vulg. *abducentes nos*, Targ. *praedatores nostri*, תּוֹלָל accipientes pro שׁוֹלָל (mutatis litteris שׁ et ת), quod vero vim passivam habet.

תּוֹלָע m. תּוֹלֵעָה, תּוֹלַעַת f. pl. תּוֹלָעִים (a rad. תָּלַע) 1) *vermis*, spec. qui in putredine oritur Ex. 16, 20. Jes. 14, 11. 66, 24, plantas arrodit Jon. 4, 7. Deut. 28, 39.

Metaph. de homine infirmo et contemto Ps. 22, 7. Iob. 25, 6. — 2) impr. *coccum*, *color coccineus*, plenius תּוֹלַעַת שָׁנִי (v. שָׁנִי) it. *vestes coccineae* Thren. 4, 5. Jes. 1, 18. (Cf. תָּלַע Pu.). — 3) n. pr. a) filii Issachari natu maximi Gen. 46, 13. 1 Chr. 7, 1. b) iudicis Israëlitarum Iud. 10, 1. Patron. litt. a תּוֹלָעִי Num. 26, 23.

תּוֹם. Nonnullae formae, quae huius radicis videri possint, v. sub rad. תָּמַם.

תּוֹמִים *gemelli*, v. תְּאֹם.

תּוֹמָן (תּוֹמָן) Gen. 36, 15 Chethibh pro תֵּימָן.

תּוֹעֵבָה f. cstr. תּוֹעֲבַת (a rad. תָּעַב) *abominatio*, *res abominabilis*. Prov. 21, 27. 28, 9: תּוֹעֲבַת יְהוָֹה *res quae Jehovae est abominationi*. 3, 32. 11, 1. 20. Maxime dicitur de iis quae ex religionis decretis impura et illicita sunt. Gen. 43, 32: *nam res abominabilis est Aegyptiis* (edere cum Hebraeis). 46, 34. Deut. 14, 3, spec. de rebus ad idolorum cultum pertinentibus 1 Reg. 14, 24. 2 Reg. 16, 3. 21, 2. Esr. 9, 1. Ez. 16, 2, et de ipsis idolis 2 Reg. 23, 13. V. שֶׁקֶץ, שִׁקּוּץ.

תּוֹעָה f. (a rad. תָּעָה) 1) *error* in rebus sacris, *impietas*, v. rad. no. 3. Jes. 32, 6. — 2) *damnum*, *calamitas* Neh. 4, 2 (8).

תּוֹעָפוֹת pl. f. (a rad. יָעַף) 1) *cursus velox* Num. 23, 22. 24, 8: תּוֹעֲפוֹת רְאֵם *velocitas bubali*. — 2) *defatigatio*, *labor fatigans* (v. יָעַף no. 2), inde *opes* labore partae (cf. יְגִיעַ no. 3). Ps. 95, 4: תּוֹעֲפוֹת הָרִים *opes montium*. Iob. 22, 25: כֶּסֶף תּוֹעָפוֹת *argentum thesaurorum* h. e. maxima argenti vis. Alii nonnulli intpp. hoc vc. ducunt a rad. arab. يفع ascendit, adolevit, IV. procerus fuit, unde Num. l. c.: proceritas bubali. Ps. 95, 4: altitudines montium. Iob. 22, 25: argentum acervorum, acervi argenti. Sed prius illud praefero utpote certe et explorato linguae hebraeae more, cf. rad. יָגַע.

תּוּף verbum inusit., chald. *exspuere*, arab. تَفَّ (onomatopoët.) exspuere, max. cum contemtu.

Deriv. תֹּפֶת.

תּוֹצָאוֹת f. pl. (a rad. יָצָא exiit) 1) *exitus*, metaph. exitus e periculo, *liberatio* Ps. 68, 21, cf. n Eccl. 7, 18. — 2) *locus ex quo* (aliquid) *exit*, inde porta Ez. 48, 30. fons Prov. 4, 23: תּוֹצְאוֹת חַיִּים *fons vitae*, felicitatis; it. *locus ubi* (aliquid) *exit*, de exitu (fine) termini Num. 34, 4. 5. 8. 9. Jos. 15, 4.

תּוּר 1) *circuire* (arab. تار id., cf. radd. vic. s. v. דּוּר), sive a) negotiandi causa (cf. רָכַל, סָחַר), sive b) explorandi causa, inde *explorare* v. c. terram, sq. acc. Num. 13, 16. 17. 21. 14, 6 sq., it. *exquirere* aliquid Deut. 1, 33. Num. 10, 33. Ez. 20, 6. Metaph. *investigare*, sq. acc. Eccl. 7, 25. et sq. עַל Eccl. 1, 13, sq. gerund. (darauf denken, etwas zu thun, wie man etwas thue). 2, 3. — 2) sq. אַחֲרֵי *sequi*, *sectari*. Metaph. Num. 15, 39.

Hiph. fut. יָתֵר et more rabb. יָתִיר 2 Sam. 22, 33 1) *circumducere* aliquem, spec. ad viam ei monstrandam in locis minus cognitis (Chald. תַּיָּר conductor viae). Sq. accus. Prov. 12, 26: יָתֵר מֵרֵעֵהוּ צַדִּיק *viam monstrat amico suo probus*. Sq. dupl. acc. pers. et rei 2 Sam. l. c. וַיַּתֵּר תָּמִים דַּרְכּוֹ et (Deus) *integrum viam suam* monstrat homini integro viam, quae incedendum est. Ita nimirus expediendus est hic locus, de quo interpretando desperasse videntur intpp. ad Ps. 18, 33.

Derivv. יָתוּר, תּוֹר no. II.

תּוֹר m. *turtur* (vc. onomatopoët. et primit.) Gen. 15, 9. Lev. 12, 6, blande de amica Cant. 2, 12, de populo Israëlitico. Ps. 74, 19: תּוֹרְךָ *turtur tuus*, h. e. populus prae ceteris tibi gratus, nunc afflictus et timidus.

תּוֹר m. 1) *ordo*, max. qui in orbem it Esth. 2, 12. 15. — 2) *linea margaritarum*, vel globulorum ex auro et argento factorum (capitis ornatus) Cant. 1, 10. 11, a rad. תּוּר.

I. תּוֹר 1 Chr. 17, 17 i. q. תּוֹרָה in loco parallelo 2 Sam. 7, 19 *modus et ratio.* Modo genuina est scriptura, forma, orta videtur ex תּוֹרָה = תּוֹרָה.

תּוֹר chald. *bos*, i. q. hebr. שׁוֹר. Pl. תּוֹרִין boves Dan. 4, 22. 29. 30. 5, 21. Esr. 6, 9. 17.

תּוֹרָה f. (a rad. יָרָה Hiph. no. 4 docuit) 1) *institutio*, *doctrina* Iob. 22, 22, a) humana, velut parentum Prov. 1, 8. 3, 1. 4, 2. 7, 2. b) divina per prophetas Jes. 1, 10. 8, 16. 20. 42, 4. 21.

2) *lex*, a) humana i. q. modus et ratio, quam sequuntur homines 2 Sam. 7, 19. b) divina, sive una, sq. genit. obiecti v. c. *lex sacrificii* Lev. 6, 7. 7, 7, sive collect. *leges*. סֵפֶר הַתּוֹרָה liber legis Jos. 1, 8. 8, 34. 2 Reg. 22, 8. 11. Neh. 8, 3. Pl. תּוֹרוֹת leges Ex. 18, 20. Levit. 26, 46.

תּוֹשָׁב m. (a rad. יָשַׁב habitavit) *advena*, *colonus*, in peregrina regione degens, in qua civitatem non habet Lev. 22, 10. 25, 47. Ps. 39, 13. Pl. cstr. 1 Reg. 17, 1.

תּוּשִׁיָּה f. vc. mere poët., pr. *erectio*, *rectum* (a rad. יָשָׁה), inde 1) *auxilium* (cf. arab. وسى Conj. III. opitulatus, consolatus est, pr. erexit). Iob. 6, 13: תּוּשִׁיָּה נִדְּחָה מִמֶּנִּי *auxilium a me aufugit* (in altero membro עֶזְרָה. LXX. βοήθεια). Prov. 2, 7. (LXX. σωτηρία). Mich. 6, 9 (in compluribus certe Codd. et Verss.). Iob. 30, 22 Keri.

2) *consilium* (pr. erectio rei, quod quis *erigere* s. *constituere* vult). Iob. 5, 12: לֹא תַעֲשֶׂינָה יְדֵיהֶם תּוּשִׁיָּה *eorumque manus consilium non exsequuntur*. Vulg. quod coeperant.

3) *consilium* i. q. *sapientia*. Iob. 11, 6: כִּפְלַיִם לְתוּשִׁיָּה *duplum sapientiae*. 12, 16: עֹז וְתוּשִׁיָּה *potentia et consilium*. 26, 3. Prov. 3, 21. 8, 14. 18, 1. Jes. 28, 29: הִפְלִא עֵצָה הִגְדִּיל תּוּשִׁיָּה *mirificum facit consilium et magnam intelligentiam*.

תּוֹתָח (a rad. יָתַח) m. *fustis*. Iob. 41, 21. LXX. σφῦρα. Vulg. *malleus*.

תָּזַז v. תְּזז.

תַּזְנוּת f. (a rad. זָנָה) *scortatio*, metaph. idolorum cultus. Ez. 16, 25. 26. 29. 23, 8. Pl. תַּזְנוּתִים Ez. 16, 15. 20. 22 23, 7 sqq.

תַּחְבֻּלוֹת et תַּחְבּוּלוֹת (a rad. חָבַל no. 1 et pr. ductum a nomm. חֶבֶל funis, חֹבֵל nauta, gubernator) pl. f. 1) *gubernatio* Iob. 37, 12, max. reipublicae Prov. 11, 14. — 2) ars gubernandi, inde *consilium prudens*, in bonam partem Prov. 1, 5. 20, 18. 24, 6, *consilium callidum* in malam partem 12, 5.

תְּחוּ v. תּוּחַ.

תְּחוֹת chald. praep. *sub*, i. q. hebr. תַּחַת Dan. 7, 27. Est pr. nomen plurale, inde c. Suff. תְּחוֹתוֹהִי sub eo Dan. 4, 9. 18.

תַּחְכְּמֹנִי patron. a n. pr. m. aliunde non cognito תַּחְכְּמֹן (sapientia) 2 Sam. 23, 8. Cf. חַכְמֹנִי.

תְּחִלָּה f. (a rad. חָלַל Hiph. incepit) *initium* Hos. 1, 2. Prov. 9, 10. בַּתְּחִלָּה initio h. e. antea. Gen. 13, 3. 41, 21. 43, 18. 20. Jes. 1, 26.

תַּחֲלוּא, tantum pl. תַּחֲלֻאִים m. (a

rad. חָלָא = חָלָה aegrotus fuit) *morbi*. Deut. 29, 21. Ps. 103, 3. Jer. 16, 4: מְמוֹתֵי תַחֲלֻאִים יָמֻתוּ *morbis morientur*. Concr. 14, 18: תַּחֲלֻאֵי־רָעָב *fame confecti*.

תַּחְמָס m. Lev. 11, 16. Deut. 14, 15, avis impura, a violentia et iniuria dicta (rad. חָמַס), Bocharto auctore (Hieroz. p. II p. 232) *struthio mas*, etiam apud Arabes ظليم impius appellatus a crudelitate in pullos, cf. Iob. 39, 17 sq. Thren. 4, 3. Vocabulum praecedens בַּת יַעֲנָה l. l. c. c. sensu angustiore de struthione femina intelligendum videtur. — LXX. et Vulg. *noctuam* reddunt, Jonath. *hirundinem*.

תַּחַן (pro תַּחֲנָה statio, castra) n. pr. m. 1) Num. 26, 35. 2) 1 Chr. 7, 25. A priori est patron. תַּחֲנִי Num. 26, 35. — Cf. תַּחֲנוֹת.

תְּחִנָּה f. (a rad. חָנַן) 1) *gratia, misericordia* Jos. 11, 20. Esr. 9, 8. — 2) *preces, supplicatio* (pr. misericordiae imploratio, a rad. in Hithp.) Ps. 6, 10. 55, 2. 119, 170. — 3) n. pr. m. 1 Chr. 4, 12.

תַּחֲנוּן, tantum pl. תַּחֲנוּנִים Ps. 28, 2. 6. 31, 23. 116, 1 et תַּחֲנוּנוֹת 86, 6 i. q. תְּחִנָּה no. 2 *preces, supplicatio*.

תַּחֲנוֹת m. pl. (a rad. חָנָה) locus, quo castra ponuntur. 2 Reg. 6, 8.

תַּחְפַּנְחֵס Ez. 30, 18 et **תַּחְפַּנְחֵס** Jer. 43, 7. 8. 9. 44, 1. 46, 14, it. 2, 16 Keri (ubi Cheth. habet תחפנס) n. pr. urbis in Aegypto, quod LXX reddunt Τάφνη, Τάφναι. Haud dubie est *Daphne*, urbs munita prope Pelusium. Ac Jablonskius (Opuscc. p. I, 343) eius urbis nomen aegyptiace scriptum fuisse censet ⲦⲀⲪⲈ-ⲈⲚⲈⲌ h. e. *caput* vel *principium seculi*, quod nos diceremus initium mundi s. terrae (qs. orbis aegyptiaci). „Sic responderet urbi *Syenae* [v. supra סְוֵנֵה p. 706], quae Aegyptum claudit versus Aethiopiam ...; quemadmodum Taphnae Aegyptum claudebant versus Syriam et Arabiam.“

תַּחְפְּנֵיס (caput seculi, v. praec.) n. pr. reginae aegyptiacae 1 Reg. 11, 19. 20.

תַּחְרָא m. *lorica* (θώρηξ) eaque lintea Exod. 28, 32. 39, 23, pr. vestis militaris, armatura, a rad. חָרָה, syr. ܚܪܐ Ethpe. pugnavit, bellum gessit, Aph. ad pugnam paravit.

תַּחְרֵה v. חָרָה Tiph.

תַּחַשׁ m. vocabulum obscurum, utque hoc nexu: עוֹר תַּחַשׁ pell. Tachasch Num. 4, 6 sq. Pl. עֹרֹת תְּחָשִׁים pelles T. Exod. 25, 5. 26, 14. 35, 23. 39, 34, et in eandem sententiam simpl. תַּחַשׁ Num. 4, 25. Ez. 16, 10 (ubi calcei mulierum inde confici dicuntur). Vett. interpretes (LXX. ὑακίνθινα. Aq. Symm. ἰάνθινα. Chald. et Syr. *rubra*), quos sequitur Bochartus (Hieroz. I, p. 989 sqq.), corii colorem intelligunt, meram coniecturam secuti, neque ullum vel in etymo vel in linguis cognatis praesidium habentes: Talmudistae contra et Hebraei interpretes tantum non omnes תחש animal esse voluerunt cuius pelles et tabernaculo tegendo et calceis conficiendis adhibitae sint. Eique sententiae accedere et praeeunte R. Salomone ad Ez. l. c. cum Luthero vel *phocas* vel *taxum* s. *taxonem* (meles Varr. Plin.) intelligere, equidem non magnopere dubito. Praeter contextum, qui animal paene flagitat, haec sententia commendatur 1) Talmudistarum auctoritate, qui (tract. Sabb. cap. 2 fol. 28) multis de hac bestia disputantes animal *viverrae* (חלא ארלן) simile esse tradunt, quod in meles bene cadit; 2) linguarum consensu, cu-

ius in animalium et plantarum nominibus permagna est auctoritas. Arabicum تُخَس et دُخَس *delphinum* quidem interpretantur Lexicographi, sed hoc nomen latius patuisse et *phocas* (meli in multis similes) etiam comprehendere in peninsula sinaitica frequentes (Strab. XVI p. 776) dudum observatum est (v. Beckm. ad Antig. Caryst. c. 30). Latinum autem *taxus* et *taxo* unde in linguis recentioribus *taxo*, *taisson, Dachs*) ante Augustinum quidem non reperitur in scriptoribus lat., neque tamen propterea hoc vc. censendum est nove fictum, sed ex lingua vulgari receptum et peregrinae originis. 3) Etymo, quod lingua hebraea satis probabile offert. Namque תַּחַשׁ dictum esse potest pro תַּחֲשָׁה a rad. חָשָׁה quievit, ita ut *taxus* dictus sit a somno ferme semestri, qui in proverbium fere abiit: neque minus somnolentae sunt *phocae*. 4) Et melis et phocarum pelles tum tabernaculo tegendo tum calceis elegantioribus adhiberi potuisse, nemo dubitabit: phocarum pelles hodieque calceis adhibentur. Ut dicam quod sentio, Hebraei hoc uno vc., quod apud Arabes et Occidentales deinde certis tantum speciebus tributum est, *phocam, melem* et similes bestias (quas minus accurate et noverant et distinguebant) simul designasse videntur.

תַּחַת 1) subst. *pars inferior, quod infra est.* (Arab. تَحْتُ id., cf. aeth. ለተሐተ፡ demisit, submisit, depressit, ተተሐተ፡ humiliatus, depressus est, ትሑት፡ humilis, ታሕተ፡ sub. Dubitari tamen potest, num ת finale primarium sit et radicale, an secundarium, quae posterior sententia commendatur arab. تاخ descendit et demersus est [digitus], unde תַּחַת ductum esse possit, sicut נַחַת a נוּחַ). Inde in acc. adverb. *infra* Gen. 49, 25. Deut. 33, 13, מִתַּחַת id. (cf. מִן no. 3, c) Exod. 20, 4. Jos. 2, 11. In statu cstr. (pro quo semel תַּחַת לְ Cant. 2, 6) et c. Suff. iisque plerumque plur. תַּחְתַּי, תַּחְתֶּיךָ, תַּחְתָּיו, תַּחְתֶּיהָ, תַּחְתֵּיהֶם, תַּחְתֵּיכֶם, תַּחְתָּם, תַּחְתֵּינוּ, raro singg. ut תַּחְתֵּנִי 2 Sam. 22, 37. 40. 48 (de quorum forma vide Gramm. hebr. §. 36 not.) Praep. *sub, infra* (ὑπό), arab. تَحْتَ. תַּחַת הַשָּׁמַיִם sub coelo Dan. 9, 12, תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ sub sole (v. שֶׁמֶשׁ), תַּחַת הָהָר infra montem, ad radices montis Ex. 24, 4. תַּחַת הַלָּשׁוֹן sub lingua Ps. 10, 7. 66, 17 et תַּחַת שְׂפָתַיִם sub labiis 140, 4 i. e. in ore. תַּחַת יַד פ׳ sub manu i. e. in potestate alic. 1 Sam. 21, 9. De muliere dicitur: scortatur, adulteratur sub marito Num. 5, 19. Ez. 23, 5 i. e. scortatur ista, quae mariti imperio parere debebat. Sed Hab. 3, 16 reddi potest: תַּחְתַּי אֶרְגָּז *in inferioribus meis tremo*, i. e. genua pedesque mihi tremunt. — Cum verbis *motûs* est: a) *sub, infra* aliquam rem. 2 Sam. 22, 37. 40. 48. Gen. 18, 4. Iud. 3, 30. b) *κατά, deorsum*, i. q. מַטָּה. Am. 2, 13: אָנֹכִי מֵעִיק תַּחְתֵּיכֶם pr. *ego vos deprimam deorsum*. Iob. 40, 12.

Cum Praeff.:

α) מִתַּחַת adv. *infra* (v. supra), praep. ὑπ' ἐκ *unter* (etwas) *hervor, heraus, hinweg*, dicitur de iis qui (quae) fuerunt *sub* aliqua re et inde recedunt. Ez. 47, 1: *aquae exibant* מִתַּחַת הַמִּפְתָּן *sub limine*. Prov. 22, 27: *quare auferant tibi lectum* מִתַּחְתֶּיךָ quod *sub te* est? i. e. cui incumbis. Ex. 6, 6. Deut. 7, 24. Inde זָנָה מִתַּחַת פ׳ v. זָנָה. — Rarius pro מִתַּחַת לְ *infra* (aliquid). Iob. 26, 5. Ez. 42, 9. Aliud מִתַּחְתָּיו (e loco) v. no. 2.

β) מִתַּחַת לְ (opp. מִמַּעַל לְ) *infra* aliquam rem, velut מִתַּחַת לָרָקִיעַ infra firmamentum Gen. 1, 7. Exod. 30, 4, מִתַּחַת לְבֵית אֵל ad radices

Bethel (in monte siti) Gen. 35, 5 cf. 1 Sam. 7, 11.

γ) לְמִתַּחַת לְ i. q. praecedens, post verbum motûs 1 Reg. 7, 32.

δ) אֶל תַּחַת *sub*, *subter*, c. acc. Jer. 3, 6. Zach. 3, 10, אֶל תַּחַת לְ Ez. 10, 2; c. abl. 1 Sam. 21, 4.

2) *quod sub aliquo est*, *locus*, in quo quis stat, constitutus est. Zach. 6, 12: מִתַּחְתָּיו יִצְמָח *e loco suo crescet*, cf. Ex. 10, 23. Inde a) in acc. *in loco*. Ex. 16, 29: שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו *manete quisque suo loco*. Iud. 7, 21. 1 Sam. 14, 9. 2 Sam. 2, 23. 7, 10. 1 Chr. 17, 9. Iob. 36, 16: רַחַב לֹא מוּצָק תַּחְתֶּיהָ *spatium amplum*, *ubi* (pr. quo loco) *angustiae nullae*. — b) *loco*, *pro* (anstatt), de iis qui in alterius locum succedunt. Levit. 16, 32. Esth. 2, 17. Ps. 45, 17: תַּחַת אֲבֹתֶיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ *in locum patrum tuorum succedant filii tui*. Inde de rebus inter se permutatis, de pretio (*pro*) Gen. 30, 15. 1 Sam. 2, 20. 1 Reg. 21, 2, et post verba rependendi 1 Sam. 25, 21. תַּחַת מָה pro quanam re? Jer. 5, 19.

Addita conj. relat. תַּחַת אֲשֶׁר 1) *loco* eius *quod* (anstatt daſs) Deut. 28, 62.

2) *eo quod* i. e. quia Deut. 21, 14. 2 Reg. 22, 17. תַּחַת כִּי id. Deut. 4, 37. Idem valet תַּחַת sq. inf. Jes. 60, 15, cf. Iob. 34, 26: תַּחַת רְשָׁעִים pro pleniore תַּחַת הֱיוֹתָם רְשָׁעִים *eo quod impii sunt*.

3) n. pr. (statio, locus) a) stationis Israëlitarum in deserto Num. 33, 26. b) m. *α*) 1 Par. 6, 9. 22. *β*) et *γ*) 7, 20.

תְּחֹת chald. id. Dan. 4, 11: מִן תְּחֹתוֹהִי i. q. hebr. מִתַּחְתָּיו. Usitatior forma est תְּחוֹת.

תַּחְתּוֹן m. **תַּחְתּוֹנָה** f. adj. *inferior*, *infimus*, *a* i. q. תַּחְתִּי Jos. 18, 13. 1 Reg. 6, 6.

תַּחְתִּי m. —יָּה et —יּוֹת f. adj. *inferior*, *infimus*, *a*. Ps. 86, 13. Iob. 41, 16. Gen. 6, 16. תַּחְתִּיּוֹת־אֶרֶץ inferiora, infima terrae, orcus Ps. 63, 10. 23, poët. de loco occulto (i. e. utero matris) Ps. 139, 15; eadem est אֶרֶץ־תַּחְתִּיּוֹת Ez. 26, 20. 31, 14. 18. 24, cf. בּוֹר תַּחְתִּיּוֹת fovea profundissima Ps. 88, 7. Thren. 3, 55.

תִּיז, arab. تاز pro تيز (pr. resecare), intrans. mori (resecari). تيّاز nanus (pr. decurtatus, curtus), unde hebr.

Hiph. הֵתִז (quasi a תָּזַז) in phrasi הֵתַז *resecuit* pampinos Jes. 18, 5. Talmudistis הֵתִיז et הִתִּיז est: caput resecuit.

תִּיכוֹן m. **תִּיכֹנָה** f. adj. (a תָּוֶךְ) *medius*, *a*, *um* Ex. 26, 28. Ez. 42, 6.

תִּילוֹן (ex Simonis sententia pro נְתִילוֹן donum) n. pr. m. 1 Chr. 4, 20 Keri, Cheth. תּוּלוֹן.

תֵּימָא Jes. 21, 14. Jer. 25, 23, et תֵּמָא Iob. 6, 19 (i. q. تيماء desertum, regio inculta) n. pr. regionis et gentis in Arabiae deserti parte septentrionali ad terminos deserti syriaci, a Thema, Ismaëlis filio (Gen. 25, 15), appellatae, hodieque arab. تيما. LXX ubique scribunt *Θαιμάν*, qs. idem sit quod תֵּימָן.

תֵּימָן m. (sed fem. Jes. 43, 6) pr. quicquid *ad dextram* situm est (cf. יָמִין, יָמַן), inde 1) *plaga australis* (opp. שְׂמֹאל q. v.) Iob. 9, 9. תֵּימָנָה austrum versus Ex. 26, 18. 35. 27, 9. Poët. pro *vento australi* (plene רוּחַ הַתֵּימָן) Ps. 78, 26. Cant. 4, 16. Cf. צָפוֹן.

2) n. pr. urbis, regionis gentisque ab oriente Idumaeae, quae a תֵּימָן Esavi nepote originem ducit Gen. 36, 11. 15. Jer. 49, 7. 20. Ez. 25, 13. Hab. 3, 3. Obad. 9 etc. ut reliqui Arabes (1 Reg. 5, 10) sapientiae laude florebat Jer. 49, 7. Obad. 9. Bar. 3, 22. 23, cf. Iob. 2, 11.

1. 23, 1). Patron. תֵּימָנִי Iob. l. c. en. 36, 34. Differt autem תֵּימְנִי Chron. 4, 6, ab oppido obscuro תֵּי.

תִּימָרָה f. *columna*, bis legitur hoc exu: תִּימְרוֹת־עָשָׁן (al. codd. תִּמְרוֹת) *olumnae fumi* Cant. 3, 6. Joël 3, , poët. pro vulgari עַמּוּד עָשָׁן Iud. o, 40. Rad. תָּמַר q. v., cf. talud. תַּמַּר columnae instar ascendit fumus), תָּמוּר columna (solis vel mae orientis).

תִּיר et תִּירוֹשׁ m. *mustum* (ita ictum, quia inebriando cerebrum ccupat, a rad. יָרַשׁ, cf. syr. ܡܛܠܘܿܫ id.) Gen. 27, 28. אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ terra frumento et musto abadans Deut. 33, 28. 2 Reg. 18, 2. Jes. 36, 17. De succo uvae s. 65, 8.

תִּירְיָא (metus, fort. a rad. יָרֵא) n. r. m. 1 Chr. 4, 16.

תִּירָס m. Gen. 10, 2 n. pr. gentis eptentrionalis a Japheto oriundae, uctoribus Josepho, Hieron., Jonath. t Targ. Hierosol. *Thracia*. V. ochartì Phaleg II, 2.

תַּיִשׁ m. pl. תְּיָשִׁים *caper, hircus*. Prov. 30, 31. Gen. 30, 35. 32, 15. Arab. تَيْسٌ caper, capreolus).

תֹּךְ m. *oppressio, vexatio* Ps. 10, . 55, 12, plene תּוֹךְ 72, 14, a ad. תָּכַךְ, q. v.

תָּכָה in Kal inusit., sec. Hebraeos djunctus, coniunctus fuit, rectius *nnixus fuit, procubuit*, coll. arab. تكا conj. VIII.

Pu. Deut. 33, 3: וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ *t illi* (Israëlitae) *procubuerunt ad edes tuos*, h. e. ad Sinai montis adices. Sunt, qui legere malint: תֹּכְ *manent* (a rad. תּוּךְ syr. maere).

תְּכוּנָה f. (a rad. כּוּן) *locus* Iob. 3, 3.

II. תְּכוּנָה f. (a rad. תָּכַן) 1) *dispositio, structura* Ez. 43, 11 i. q. תָּכְנִית V. 10. — 2) *apparatus pretiosus* Nah. 2, 10. Cf. תָּכְנִית no. 2.

תֻּכִּיִּים m. pl. 1 Reg. 10, 22, et תּוּכִּיִּים 2 Chr. 9, 21 auctoribus Targ. Syr. (cum Arabe) Hieron. et Hebraeis *pavones*. Congruit malabar. *togeï*, sanscr. *sikhi*. Ex hoc avis nomine domestico ortum etiam gr. ταώς, ταῶς, pr. ταFῶς, Athen. IX. pag. 397 [unde arab. طاوس, chald. טַוְוס], neque non *pavo* t et p permutatis, cf. λαᾶς, *lapis*, λίθος. V. Bocharti Hieroz. T. II, p. 135 sqq., et quae nuper docte disputavit Ag. Benary in Annal. litt. Berol. 1831 no. 96.

תָּכַךְ rad. inusit., arab. تَكَّ secuit, resecuit, deinde *diripuit, spoliavit*, i. q. גָּזַל, עָשַׁק, cf. בָּצַע. Cogn. תּוּךְ. (Chald. damno affecit, multavit. Syr. ܬܟ i. q. hebr. גָּזַל).

Deriv. תֹּךְ et

תְּכָכִים m. pl. *vexationes*, max. pauperum. Prov. 29, 13: אִישׁ תְּכָכִים *vexator* (pauperum). LXX. δανειστής. Vulg. *creditor*. In loco simili 22, 2 est עָשִׁיר dives.

תִּכְלָה f. (a rad. כָּלָה) *absolutio, perfectio* Ps. 119, 96. Sed aliis est *spes, fiducia*, a rad. תָּכַל, ܣܟܠ speravit.

תַּכְלִית f. (a rad. כָּלָה) 1) *perfectio, consummatio*. Iob. 11, 7. Ps. 139, 22: תַּכְלִית שִׂנְאָה *odium perfectum, consummatum*. — 2) *extremitas, finis*. Neh. 3, 21. Iob. 26, 10: עַד־תַּכְלִית אוֹר עִם־חֹשֶׁךְ *eo usque, ubi lux in tenebras exit*. 28, 3: לְכָל־תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר *usque ad omnes extremitates* (in terrae adyta profundissima) *scrutatur*.

תָּכַל verbum inusit. prob. i. q. שָׁכַל

decorticavit, *schälen*, unde שְׁחֵלֶת conchylium. Idem proprie valebat

תְּכֵלֶת *conchylium*, spec. *proprie dictum* (helix ianthina Linn.) i. e. conchae species in mari mediterraneo reperta, testa caerulea, ex qua *purpura caerulea* fit, rabbin. חִלָּזוֹן, inde *purpura caerulea*, et *vestes (lana, fila) hac purpurâ tinctae* Ex. 26, 4. 31. Num. 4, 6 sqq. Ez. 23, 6. 27, 7. 24. LXX. Vulg. bene ὑάκινθος, ὑακίνθινος, *hyacinthina*, male Aben Esra, R. Sal. Luth. *sericum flavum*. V. Bocharti Hieroz. II, 720 — 42. T. III, 655 — 86 ed. Lips. Braunium de vestitu sacerdot. p. 187 — 200.

תָּכַן 1) pr. *aequavit, complanavit* (vic. תָּקַן). V. Niph. — 2) *libravit, pependit* (ab aequilibrio lancium), metaph. *examinavit*. Prov. 16, 2: תֹּכֵן רוּחוֹת יְהוָֹה *Jehova examinat animos*. 21, 2. 24, 12.

Niph. pr. *complanata, aequa fuit* via, transl. *recta fuit* agendi ratio (cf. יָשַׁר). Ez. 18, 25. 29. 33, 17. 7. 20. 1 Sam. 2, 3. Cf. תֹּכֵן.

Pi. תִּכֵּן 1) *libravit* v. c. aquas Iob. 28, 25, deinde *examinavit* Jes. 40, 13. — 2) *mensus est*. 40, 12: *quis coelum spithamâ mensus est?* in altero membro שָׁקַל, מָדַד. — 3) *statuit*, ad libellam disposuit Ps. 75, 4. — *Pu.* part. *appensa est* (pecunia) 2 Reg. 12, 12.

Derivv. מַתְכֹּנֶת, תַּבְנִית, תֹּכֶן.

תֹּכֶן m. 1) *pensum* Exod. 5, 18. — 2) *mensura* Ez. 45, 11. — 3) n. pr. oppidi Simeonitarum 1 Chron. 4, 32.

תָּכְנִית f. 1) *mensura, structura, dispositio* Ez. 43, 10. — 2) *forma perfecta* Ez. 28, 12.

תַּכְרִיךְ m. *pallium, stola regia talaris* Esth. 8, 15. (Chald. id.). Rad. כָּרַךְ.

תֵּל m. c. Suff. תִּלִּי (a rad. [illegible] *lis* Jos. 11, 13, [illegible] *derum* Deut. 13, 17. Jos. [illegible] Jer. 49, 2. Inde sunt haec [illegible] Babyloniarum nomina, a [illegible] vel aggeribus vicinis dicta [illegible] semani bibl. orient., ind. [illegible] T. III, 2 p. 784, Burckhardt [illegible] Syriae I, 253 sqq.): 1) [illegible] (collis spicarum) Ez. 3, 15 in [illegible] potamia ad Chaboram fluvium [illegible] Thal-labba in d'Anville [illegible] l'Euphrate et le Tigre. — [illegible] חַרְשָׁא (collis silvae, v. [illegible] Babylonia Esr. 2, 59. Neh. [illegible] — 3) תֵּל מֶלַח (collis salis, [illegible] Esr. 2, 59. Neh. 7, 61.

תָּלָא i. q. תָּלָה 1) *suspendit* [illegible] legitur in part. pass. Deut. [illegible] *erit vita tua suspensa ante* [illegible] *tuos* h. e. in praecentissimo [illegible] culo semper versabitur. — [illegible] ל *adhaesit* alicui rei (no[illegible] hängen, nachhängen). Hos. [illegible] עַמִּי תְּלוּאִים לִמְשׁוּבָתִי *populus* [illegible] *adhaeret* i. e. indulget *def*[illegible] *a me*.

תְּלָאָה f. (a rad. לָאָה, ut [illegible] rad. עָלָה, pro תְּלָאָה, [illegible] v. Lgb. p. 509) *labores*, [illegible] Exod. 18, 8. Num. 20, 14 [illegible] 9, 32.

תַּלְאוּבָה f. *sitis*, semel Hos. [illegible] אֶרֶץ תַּלְאֻבוֹת *terra siticulosa* [illegible] arida.

תְּלַאשַּׂר 2 Reg. 19, 12 et [illegible] Jes. 37, 12 n. pr. regionis in [illegible] ria vel Mesopotamia, quod [illegible] terea in Targ. Hieros. Gen. [illegible] 9 legitur pro hebr. אַכַּד et [illegible] et apud Jon. Gen. 10, 12 pro [illegible] רֶסֶן. (In syllaba תל latere [illegible] תֵּל collis v. h. v.).

תִּלְבֹּשֶׁת f. (a rad. לָבַשׁ) [illegible] 59, 17.

תְּלַג chald. *nix*, i. q. hebr. [illegible] Dan. 7, 9.

תִּלְגַּת פִּלְ׳ v. תִּגְלַת פ׳.

תָּלָה *suspendit.* (Chald. et syr. l. Cf. gr. τλάω in librâ suspendo, unde τάλαντον). 2 Sam. 18, 10. Iob. 26, 7. תָּלָה פ׳ עַל הָעֵץ in patibulo aliquem suspendit, in crucem egit, supplicii genus apud Israëlitas Deut. 21, 22, Aegyptios Gen. 40, 19, Persas Esth. 7, 10. 5, 14.

Niph. pass. Thren. 5, 12.

Pi. i. q. Kal Ez. 27, 10. 11.

Deriv. תְּלִי.

תְּלֻנּוֹת f. plur. tantum (a rad. לוּן Niph.) *murmuratio*, *quiritatio* populi Ex. 16, 7 sqq. Num. 24, 27.

תָּלַח rad. inusit., aram. *fregit, ruit*, unde

תֶּלַח (fractura) n. pr. m. 1 Chron. 7, 25.

תְּלִי m. ἅπ. λεγόμ. Gen. 27, 3, sec. plurimos intpp. vett. *pharetra* (a suspendendo dicta), sed Onk. et syr. *gladium* reddunt.

תְּלִיתָי chald. *tertius* Dan. 2, 39, a תְּלָת tres.

תָּלַל i. q. סָלַל 1) *aggessit, extulit.* Part. pass. תָּלוּל *aggestus, elatus* Ez. 17, 22.

2) *nutavit*, *vacillavit*, arab. تَلَّ (v. סָלַל no. 2). Inde תַּלְתַּלִּים. — De forma הֵתֵל v. s. הָתַל.

Deriv. no. 1 תֵּל.

תָּלַם rad. inusit., prob. i. q. ثلم fregit, incidit. Inde

תֶּלֶם m. *sulcus* Iob. 31, 38. 39, 10. Ps. 65, 11. Arab. تَلَمٌ id.

תַּלְמַי (sulcis abundans) n. pr. 1) regis Geschuri, soceri Davidis 2 Sam. 3, 3. 13, 37. — 2) viri Enacitae Num. 13, 22. Jos. 15, 14. Ind. 1, 10.

תַּלְמִיד m. (a rad. לָמַד) *discipulus* 1 Chr. 25, 8. (Syr. et arab. id.).

תָּלַע in Kal inusit., arab. تلع longo collo praeditus, protensus fuit, unde תּוֹלָע vermis.

Pu. part. מְתֻלָּע (denom. a תּוֹלָע) *cocco indutus* Nah. 2, 4. — מְתַלְּעוֹת dentes v. s. litt. מ.

תָּלַף rad. inusit., arab. تَلِفَ periit, IV. perdidit, تَلَفٌ interitus, exitium, unde fort.

תַּלְפִּי adj. *exitialis*, et תַּלְפִּיּוֹת *exitialia*, poët. pro *armis*. Cant. 4, 4: *ut turris Davidis* בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת *exstructa pro armis*, i. e. in qua arma suspendantur (cf. Ez. 27, 10. 11). Aliis in eandem fere sententiam תַּלְפִּיּוֹת compositum est ex תֵּל (a rad. תָּלָה pependit) et פִּיּוֹת ora h. e. acies (gladiorum, cf. Prov. 5, 4), arma, inde *armamentaria*. Possit etiam ad rad. לָפָה revocari, quae vero aptum etymon non offert.

תְּלַשַּׂר v. תְּלַאשָּׂר.

תְּלָת f., תְּלָתָא, תְּלָתָה m. chald. *tres*, i. q. hebr. שָׁלֹשׁ. יוֹם תְּלָתָה dies tertius Esr. 6, 15. Pl. תְּלָתִין *triginta* Dan. 6, 8. 13.

תַּלְת st. emphat. תַּלְתָּא abstr. *ordo tertius*. Dan. 5, 29: שַׁלִּיט תַּלְתָּא *princeps tertii ordinis* (cf. מִשְׁנֶה) et V. 16 per ellipsin תַּלְתָּא id.

תַּלְתִּי m. *tertius* Dan. 5, 7. Usitatius est תְּלִיתָי.

תַּלְתַּלִּים m. pl. *spathae palmarum* pendulae, quibuscum Cant. 5, 11 cincinni defluentes comparantur. LXX. ἐλάται. Vulg. *elathae palmarum*. Cf. סָלַל no. 2. Arab. تَلْتَلَةٌ corbis ex spathis texta, pr. (bene monente Schultensio, Opp. min. p. 246) ramus pendulus.

תָּם m. תַּמָּה f. adj. (a rad. תָּמַם) *integer*, ubique sensu ethico Iob. 1, 1. 8, 20. 9, 20. 21. 22. Singulare est Gen. 25, 27: וְיַעֲקֹב אִישׁ

תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים *Jacobus erat vir integer, in tentoriis degens*, ubi תָּם mitius et placidum Jacobi ingenium indicare videtur, opp. ferociori, quae Esavo erat, indoli. Neutr. abstr. *integritas* Ps. 37, 37. — Fem. תַּמָּתִי integra mea, blanda vox de puella amata Cant. 6, 9.

תַּם chald. adv. i. q. hebr. שָׁם *ibi*, ubique addito ה locali תַּמָּה Esr. 5, 17. 6, 6. 12.

תּוֹמִים m. pl. contr. pro תְּאוֹמִים Ex. 26, 24. 36, 29 *gemini* (v. תָּאַם).

תֹּם (semel תּוֹם Prov. 10, 9) sq. Makk. -תָּם, c. Suff. תֻּמִּי (a rad. תָּמַם) m. *integritas* 1) numeri et mensurae, *plenitudo*. Jes. 47, 9: כְּתֻמָּם *plenâ mensurâ*. — 2) fortunae, *incolumitas, prosperitas* i. q. שָׁלוֹם Iob. 21, 23: בְּעֶצֶם תֻּמּוֹ *in ipsa prosperitate*. Ps. 41, 13. — 3) *integritas* animi, *innocentia*. תָּם-לֵבָב integritas animi Gen. 20, 5. 6. הָלַךְ בְּתֹם Prov. 10, 9 et בְּתֻמּוֹ Ps. 26, 1 integre vixit. De animi simplicitate, quae ab insidiis et pravo consilio aliena est, 1 Reg. 22, 34: *arcum tetendit* לְתֻמּוֹ *in simplicitate suâ*, animo ab insidiis alieno. 2 Sam. 15, 11: הֹלְכִים לְתֻמָּם *euntes* (cum eo) *animo simplici*, pravi consilii non conscii. — 4) pl. תֻּמִּים *veritas* (LXX. ἀλήθεια) v. אוּרִים no. 1, b.

תֵּימָא v. תֵּימָא.

תֻּמָּה f. i. q. masc. תֹּם *integritas, innocentia* Iob. 2, 3. 9. 27, 5. 31, 6.

תָּמַהּ *obstupuit, miratus est*. (Chald. תְּוַהּ id., litteris labialibus permutatis. De origine v. plura p. 252 A). Constr. absol. Jes. 29, 9, sq. עַל causae Eccl. 5, 7, praegn. Jes. 13, 8: אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ יִתְמָהוּ *stupentes se invicem intuentur*, cf. Gen. 43, 33. Passim gravius: timore et terrore perculsus est Ps. 48, 6. Jer. 4, 9. Eccl. 5, 7. Iob. 26, 11.

Hithp. id. Hab. 1, 5. Deriv. תִּמָּהוֹן, et

תְּמַהּ chald. m. *res stupenda, miraculum*, pl. תִּמְהִין Dan. 3, 32. 33. 6, 28.

תִּמָּהוֹן m. *stupor, terror* Deut. 28, 28 (addito לֵבָב). Zach. 12, 4.

תַּמּוּז n. pr. numinis Syrorum. *Adonidis* (אֲדוֹן) Graecorum. ... apud Hebraeos quoque ... quotannis mense quarto ... cto, inde a novilunio ... ctu colere solebant Ez. 8, 14. ... illo Syrorum festo v. Lucian. ... Syra §. 7 sqq., adde Selden ... Syris 2, 31 et Creuzeri S... des Alterthums T. 2, 91 sq. ... (De etymo nihil definio ... תמז linguae semiticae cares ... sit autem תַּמּוּז esse pro ... rad. מוּז et *pavorem*, con... *dum* notare).

תְּמוֹל adv. *heri* i. q. אֶתְמוֹל ... (q. v.). Saepe copulatur ... שִׁלְשׁוֹם nudius tertius, ... 8, 9: תְּמוֹל אֲנַחְנוּ *nos heri* ... *mus*, pro ... [illegible] obscurum. Plurimis ... primaria, unde cum Aleph ... tico אֶתְמוֹל, אֶתְמוּל; sed ... eiusque in linguis cognatis ... cationes nil lucis praebent. ... forte *obvelandi, obtegendi* ... tum ei tribuere vis, coll. ... ut tempus praeteritum tamquam ... scurum cogitetur, cf. ... עָלַם. Sed malim tamen ... mam primariam statuere ... 1 Sam. 10, 11, pro ... unde per aphaeresin ...

תְּמוּנָה f. (a rad. ... *species, forma* Num. 12, 8. Ps. 17, ... Iob. 4, 16: ... לְנֶגֶד עֵינָי ... quaedam *ante oculos* ... batur.

תְּמוּרָה f. (a rad. ... Hiph. ... vit) 1) *permutatio*, max. ... et vendendo Ruth 4, 7. ...

le *quod permutatur.* 28, 17: וּתְמוּרָתָהּ כְּלִי *eiusque permutatio* om) sunt *vasa aurea* h. e. pro is aureis sapientia acquiri non est. Lev. 27, 10. 33. — 2) *com-* isatio, *retributio.* Iob. 15, 31. , 18: כְּחֵיל תְּמוּרָתוֹ וְלֹא יַעֲלֹס *ut res reddenda, de qua non lae-* ur.

ת f. (a rad. מוּת) *mors*, non i in hac formulâ: בֶּן־תְּמוּתָה *us mortis* h. e. ad supplicium nnatus Ps. 79, 11. 102, 21.

(samarit. risus) n. pr. Esr. 2, Neh. 7, 55.

ד m. 1) subst. *perpetuitas, tempus* *petuum* (a procedendo dictum, l. מוֹעֵד, cf. עַד a rad. עָדָה, דּוֹר et תָּדִיר a דּוּר). In genit. aliis sub-ntivis postpositum adiectivi vices iet (cf. קֹדֶשׁ no. 1), ut אַנְשֵׁי תָמִיד *viri perpetui*, i. e. in perpe-im conducti Ez. 39, 14, עֹלַת תָּמִיד holocaustum perpetuum h. e. otidianum, et matutinum et ves-tinum Num. 28, 6. 10. 15. 23. לֶחֶם הַתָּמִיד panis perpetuus, q. לֶחֶם פָּנִים Num. 4, 7. — pro עֹלַת הַתָּמִיד fem. Dan. 8, 11. 13. 11, 31. — 3) Adv. *per-* uo Ps. 16, 8. 25, 15. 34, 2.

ם m. תְּמִימָה f. adj. (a rad. ם) 1) *perfectus, absolutus* Ps. , 8. Iob. 36, 4. 37, 16. — *integer, totus* Lev. 3, 9. 25, 30. 10, 13. — 3) *integer* a) *labis* ers, de victimis Ex. 12, 5. Lev. 3. b) *incolumis, salvus,* de ho-nibus Prov. 1, 12. c) *integer* ribus, *innocens, probus* Gen. 6, 17, 1. תְּמִימֵי־דֶרֶךְ integri vitae 119, 1. תָּמִים עִם אֵל integer a Deum, h. e. Deo plane dedi- Deut. 18, 13. Ps. 18, 24. Sam. 22, 24 sq. לְ). Cf. שָׁלֵם . 3. Neutr. subst. *integritas* Jos. , 14. Iud. 9, 16. 19. Itaque הָלַךְ תָּמִים Ps. 84, 12 et הָלַךְ בְּתֹם . 15, 2 integre vixit. 1 Sam. 14, : הָבָה תָמִים *cedo veritatem!*

תָּמַךְ fut. יִתְמֹךְ 1) *prehendit*, sq. acc. Gen. 48, 17, et בְּ Prov. 28, 17, 5, 5. — 2) *assecutus est, ac-cepit*, v. c. honorem Prov. 11, 16. 29, 23. — 3) prehensum *tenuit*, sq. acc. Am. 1, 5. 8. Metaph. Prov. 4, 4. — 4) *sustentavit*, sq. בְּ Exod. 17, 12: *sustentarunt eius manus.* Saepius Deus dr. aliquem (aliquid) sustentare, sq. בְּ Ps. 41, 13. 63, 9. Jes. 42, 1, sq. acc. Ps. 16, 5. 17, 5. — 5) recipr. *tenue-runt se invicem, exceperunt se, co-haeserunt.* Iob. 36, 17: דִּין וּמִשְׁפָּט יִתְמֹכוּ *causa et iudicium se exci-pient.* Cf. אָחַז et לָכַד Hithp.

Niph. pass. no. 3. Prov. 5, 22.

תְּמֹל v. תְּמוֹל.

תָּמַם fut. יִתֹּם, raro יִתּוֹם Ez. 47, 12, תִּתֹּם 24, 11, 1 pers. semel אִיתָּם pro אֶתֹּם Ps. 19, 14, pl. יִתַּמּוּ Deut. 34, 8 1) *perfecit, absolvit* Ps. 64, 7, sq. לְ *desiit* Jos. 3, 17. 4, 1. 11. 5, 8, crebrius intrans. *per-fectus, absolutus est* 1 Reg. 6, 22 7, 22. עַד תֻּמָּם usque ad absolu-tionem eorum, h. e. prorsus Deut. 31, 24. 30. (Arab. تَمَّ id. Origo, si quid video, est in *claudendo,* nostr. *abschliefsen, abgeschlossen seyn*, cf. radd. vicinas אָטַם, חָתַם, et eandem originem in syn. כָּלָה).

2) *peractus, finitus est*, max. de tempore Gen. 47, 18 (initio). Ps. 102, 28: שְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ *anni tui finem non habent.* Ez. 47, 12: וְלֹא יִתֹּם פִּרְיוֹ *cuius fructus nunquam cessabunt.*

3) *consumtus est* i. q. כָּלָה no. 3 Gen. 47, 18; *absumtus, exhaustus est.* Num. 32, 13: עַד־תֹּם כָּל־הַדּוֹר *donec absumta erit tota gene-ratio.* Jos. 5, 6. Jer. 27, 8. עַד־תֻּמּוֹ 1 Reg. 14, 10, et עַד תֻּמָּם Deut. 2, 15. Jos. 8, 24 usque ad internecionem i. q. עַד־כַּלֵּה, v. כָּלָה no. 3.

4) *integer fuit* a) numero. 1 Sam. 16, 11: הֲתַמּוּ הַנְּעָרִים *num hi omnes sunt pueri?* Num. 17, 18. b) animo, *insons fuit* Ps. 19, 14. Cf. תָּם, תָּמִים.

Niph. tantum in fut. plur. יִתַּמּוּ *consumtus est* i. q. Kal no. 3. Num. 14, 35. Ps. 104, 35. Jer. 14, 15.

Hiph. הֵתַם (semel inf. הֲתִימְךָ pro הֲתִמְּךָ Jes. 33, 1) fut. יָתֵם 1) i. q. Kal no. 1, sed causat. tantum, *perfecit*, v. c. carnes (i. e. *percoxit*) Ez. 24, 10, consilium 2 Sam. 20, 18. — 2) *finivit*, *desiit*. Jes. 33, 1: כַּהֲתִימְךָ שׁוֹדֵד *ubi desieris esse vastator.* Causat. *desinere fecit*, sq. מִן *removit* ab aliquo. Ez. 22, 15. — 3) *integrum fecit, complevit*, a) numerum. Dan. 8, 23: כְּהָתֵם הַפֹּשְׁעִים *ubi peccatores compleverint* sc. peccatorum numerum. 9, 24 Keri, inde *persolvit* (pecuniam) i. q. שִׁלֵּם 2 Reg. 22, 4. b) vitae rationem, Iob. 22, 3: כִּי תַתֵּם דְּרָכֶיךָ *si integre vivis.*

Hithp. הִתַּמָּם *integre egit* cum aliquo, sq. עִם Ps. 18, 26.

Derivv. תֹּם, תָּם, תָּמִים, מְתֹם.

תֵּמָן v. תֵּימָן.

תִּמְנָה (pars assignata) cum ה locali

תִּמְנָתָה n. pr. oppidi antiqui Cananaeorum (Gen. 38, 12), primum Judaeorum tribui (Jos. 15, 10. 57), deinde Danitis tributi (Jos. 19, 43), quod diu tamen Philistaeis parebat (Iud. 14, 1. 2 Chr. 28, 18 cf. Jos. Arch. 5, 8 §. 5). Gent. תִּמְנִי Iud. 15, 6.

תֵּמָנִי v. תֵּימָן.

תִּמְנִי v. תִּמְנָה.

תִּמְנָע (cohibitio, concr. inclusa, a virorum consortio prohibita) n. pr. pellicis Eliphasi, filii Esavi (Gen. 36, 12. 22. 1 Chr. 1, 39), quae cognomini Edomitarum tribui nomen dedit Gen. 36, 40. 1 Chr. 1, 51.

תִּמְנָתָה v. תִּמְנָה.

תִּמְנַת חֶרֶס (pars solis) [illegible] vel rectius תִּמְנַת־סֶרַח (p[illegible] dans) Jos. 19, 50. 24, [illegible] oppidi in montibus Ephra[illegible] suae imperatori in peculium [illegible]

תֶּמֶס m. (a rad. מָסַס) liqu[illegible] Ps. 58, 9. Cf. s. v. שַׁבְּלוּל.

תָּמַר rad. inusit., quae ere[illegible] erectaeque staturae vim h[illegible] videtur (fort. vic. אָמַר, [illegible] פָּאָה et פַּת saepe, maxime in [illegible] arabica, eiusdem potestatis [illegible] Arab. تمر Conj. XI. riguit [illegible] membrum virile; تَمْر palma, [illegible] et تَامُور turris. De usu T[illegible] distarum v. תִּימָרָה.

Derivv. תֹּמֶר — תִּמֹרָה, ת[illegible] תַּמְרוּר no. II, cf. תִּמֹּר.

תָּמָר m. 1) *palma*, Phoenix [illegible] lifera (arab. تَمْر id.) Joel. 1, [illegible] Cant. 7, 9, pl. Ex. 15, 27. [illegible] הַתְּמָרִים urbs palmarum, v. [illegible] עִיר. — 2) n. pr. a) oppi[illegible] australibus Palaestinae finibus [illegible] 47, 19. 48, 28. b) i. q. [illegible] *Palmyra* (q. v.) 1 Reg. 9, [illegible] Cheth. c) f. α) nurus Jud[illegible] 38, 6. β) filiae Davidis 2 S[illegible] 13, 1. γ) filiae Absalomi 2 S[illegible] 14, 27.

תֹּמֶר m. *palma*, inde *colum*[illegible] (תִּימָרָה). Jer. 10, 5.

תִּמֹּרָה pl. תִּמֹּרִים Ezech. 41, 1[illegible] תִּמֹּרוֹת 1 Reg. 6, 29. 32. 3[illegible] 41, 18. 19 *palmae artefact*[illegible] chitecturae ornamentum.

תַּמְרוּק m. pl. תַּמְרֻקִים a ra[illegible] 1) *mundationes, purgatio*[illegible] puellarum in gynaeceum [illegible] Persiae admittendarum Es[illegible] 12, et meton. *unguenta* [illegible] his adhibita. Esth. 2, 3[illegible] 2) metaph. *remedium*, qu[illegible] corrigitur et emendatur. Pro[illegible] 30 Keri.

תַּמְרוּרִי m. pl. (a rad. מָרַר) *aritudines*, v. c. בְּכִי תַמְרוּרִים us acerbus Jer. 31, 15. 6, 26. v. *acerbe* Hos. 12, 15.

תַּמְרוּרִי m. pl. *columnae erectae*, ote itineris indices Jer. 31, 21. rad. תָּמַר q. v.

תַּן i. q. תַּמְרוּק Prov. 20, 30 eth.

el תַּן, pl. tantum תַּנִּים et תַּנִּין bestia quaedam deserticola Jes. , 22. 43, 20. 34, 13 (unde מְעוֹן תַּנִּים מְקוֹם ה Ps 44, 20 et . 9, 10. 10, 22. 49, 33 de deto), pullos lactans Thren. 4, 3, um flebilem edens Iob. 30, 29. ch. 1, 8. Bochartus (Hieroz. p. 429) intelligebat *serpentes gnos*, quasi idem sit quod תַּנִּין, l iam ex Hebraeis R. Tanchum eros. vc. nostrum recte interpreus est ابن آوى *thoem*, *canem fen*, ab ululatu dictum (alibi hebr. pl. אִיִּים), cf. arab. ذِئْبَان lupus, umque a rad. תָּנַן no. 2.

v. s. v. תַּנָּה.

תָּנָה *porrexit*, *dedit*, *dona distriit*, max. quibus conduceret hones. (Vicina sunt תָּנַן q. v., נָתַן,). Hos. 8, 10: גַּם כִּי־יִתְנוּ בַגּוֹיִם *amsi dona distribuant* sive condunt *inter populos*, ubi alii legunt יִ a rad. נָתַן. (Laudandi notiom, quae est in Pi., habere pos- etiam Prov. 31, 31: תְּנוּ לָהּ *lebrate eam*; cui in altero hemiichio respondet וִיהַלְלוּהָ).

Pi. *laudavit*, *celebravit*, sq. acc. d. 5, 11, sq. לְ 11, 40. (Aram. תַּ, تنا i. q. סִפֵּר narravit. Arab. ت IV. laude celebravit, pr. vocem lidit).

Hi. i. q. Kal. Hos. 8, 9: אֶפְרַיִם הִתְנוּ אֲהָבִים *Ephraim conducit amores*.

Derivv. אֶתְנָה, אֶתְנַן et nomm. r. יִתְנִיאֵל, יִתְנָן.

תְּנָה chald. i. q. hebr. שָׁנָה *iteravit*, unde תִּנְיָנוּת, תִּנְיָן.

תַּנָּה tantum pl. תַּנּוֹת f. Mal. 1, 3, sec. LXX. Syr. *domicilia*. Idem valet arab. تَنَاءَةٌ, a rad. تَنَا commoratus est, habitavit, cuius tertia radicalis vero passim periit, unde تَانٍ habitator pro تَانِئٌ. Itaque תַּנּוֹת esse possit pro תַּנְאוֹת (Dag. forti euphon.), תַּנָּאוֹת, coll. מִכְלָה pro מִכְלָאָה et מִקְשָׁה pro מִקְשָׁאָה, nisi radici תָּנַן vim verbi תָּנָא vindicare malis. Aliis est i. q. תַּנִּים thoes.

תְּנוּאָה f. (a rad. נוּא) *abalienatio* (Dei ab hominibus), v. rad. no. 2. Num. 14, 34, inde *inimicitia*. Iob. 33, 10: הֵן תְּנוּאוֹת עָלַי יִמְצָא *ecce! inimicitias quaerit contra me*. Cf. arab. نَاءَ med. Vav. insurrexit hostiliter contra aliquem.

תְּנוּבָה f. (a rad. נוּב) *proventus* Deut. 32, 13. Jud. 9, 11. Thren. 4, 9.

תְּנוּךְ m. *extremitas* (a rad. תָּנַךְ), addito אֹזֶן *extrema auris*, *auricula* Ex. 29, 20. Lev. 8, 23. 24. 14, 14.

תְּנוּמָה f. (a rad. נוּם) *dormitatio*, *somnus* Iob. 33, 15, max. prae ignavia captus Prov. 6, 10. 24, 33. Ps. 132, 4.

תְּנוּפָה f. (a rad. נוּף) *agitatio*, a) manus (quod est minantis) Jes. 19, 16. b) sacrificiorum coram Jehova, certus quidam sacrificandi ritus, de quo v. הֵנִיף *no.* 1, d. חֲזֵה תְנוּפָה humerus agitationis i. e. agitatione rite peracta oblatus vel offerendus Ex. 29, 27. Lev. 7, 34. זְהַב הַתְּנוּפָה Ex. 38, 24. c) i. q. *tumultus*. Jes. 30, 32: מִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה *bella agitationis*, tumultuosa.

תַּנּוּר m. (fem. fort. Hos. 7, 4) *fornax*, *furnus*, arab. تَنُّور, (confla-

tum ex inusit. תַּן fornax (a rad. תָּנַן no. II) et נוּר ignis Ex. 7, 28. Lev. 2, 4. 7, 9. 11, 35. Hos. l. c. De furnis Orientalium saepe magnae ollae formam referentibus v. Jahnii bibl. Archaeol. T. I, 1 p. 213 et 2 p. 182. Beckmanni Beiträge zur Geschichte der Erfindungen T. II, p. 419, cf. Schneideri et Passov. Lexx. v. κλίβανος.

תַּנְחוּמִים m. pl. (a rad. נָחַם) 1) *consolationes*, Jes. 66, 11. Jer. 16, 7. — 2) *misericordia* Ps. 94, 19.

תַּנְחוּמוֹת f. pl. *consolationes* Iob. 15, 11. 21, 2.

תַּנְחֻמֶת (solatium) n. pr. m. 2 Reg. 25, 23. Jer. 40, 8.

תַּנִּים sing. Ez. 29, 3 *serpens magnus*, bellua marina i. q. תַּנִּין (quod complures codd. habent), ex quo haec forma vel a scriptore vel a librariis, quibus pl. תַּנִּים obversabatur, neglecto etymo depravata est.

תַּנִּין pl. תַּנִּינִים m. arab. تِنِّين (a rad. תָּנַן no. I) 1) *bellua marina, piscis ingens*, gr. κῆτος Gen. 1, 21. Iob. 7, 12. Jes. 27, 1. — 2) *serpens* Ex. 7, 9 sqq. Deut. 32, 33. Ps. 91, 13, *draco* Jer. 51, 34, *crocodilus* Ez. 29, 3 (ubi תַּנִּים q. v. pro תַּנִּין), qui Aegypti imaginem refert. Jes. 51, 9. Ez. l. c. et 32, 2. (Ps. 74, 13. 14). Cf. תַּן.

תִּנְיָן chald. *secundus* Dan. 7, 5, a rad. תְּנָה iteravit. Cf. שְׁנַיִם. Inde

תִּנְיָנוּת adv. *iterum* Dan. 2, 7.

תָּנַךְ verbum inusit. Syr. Ethpe. *desiit, defecit*. Inde תְּנוּךְ.

I. תָּנַן verbum inusit., cuius nativa potestas ex derivatis radicibusque cognatis satis certo colligi potest, quaeque in linguis etiam indogerm. ramos egit. Est autem 1) pr. *extendit*, cf. ex semiticis aeth. ተለ: longitudo, נָתַן et תָּנָה dedit pr. manum extendit, porrexit (coll. יָד, יָדָה), יָתַן protendit se [tempus], perduravit, perennis fuit, ex indogerm. sanscr. *tan* gr. τανύω, τιταίνω, lat. *tendo* (cf. dissert. Lugdd. II, 852), unde tenuis, [sanscr. *tanu*] goth. *thanjan*, nostr. *dehnen*, cum multis affinibus. et germ. vet. sup. *Tanna* abies. Inde תַּנִּין piscis ingens (κῆτος), dictus a longitudine in quam protensus est, cf. ταινία (a τείνω) piscis longus, taenia. — 2) Transfertur ad currendi contentionem, ad cursum citatum, qui collo protenso fit, ut gr. τάνυμι, inde תַּן thos, a currendi celeritate.

II. תָּנַן syr. et chald. *fumavit*. Inde אַתּוּן pro אַתְנוּן fornax, et תַּנּוּר e תַּן et נוּר.

תִּנְשֶׁמֶת f. 1) Lev. 11, 30 bestia impura, cum aliis lacertarum generibus coniuncta, Bocharto auctore Hieroz. T. I, p. 1083) chamaeleon (a rad. נָשַׁם spiravit, quippe quem solo aëre ducto vivere veteres censebant (Plin. VIII, 33). LXX. Vulg. *talpa*. Saad. *lacerta*. — 2) Lev. 11, 18. Deut. 14, 16 avis aquatica impura, LXX. πορφυρίων i. e. ardea purpurea. Vulg. *cygnus*.

תָּעַב in Kal inusit. (cf. תָּאַב no. II).

Pi. תִּעֵב 1) *abominatus est* Deut. 7, 26. Iob. 9, 31. 19, 19. Ps. 5, 7. Jes. 49, 7. — 2) causat. *fecit ut abominaretur, horrorem incussit alicui*. Jes. 49, 7: מְתָעֵב גּוֹי *horrorem incutiens populo*, qui abominationi est populo. — 3) *abominabile fecit* al. Ez. 16, 25, v. Hiph.

Hiph. abominabile, turpe fecit Ps. 14, 1: הִתְעִיבוּ עֲלִילָה *turpe faciunt facinus*, turpiter agunt, deinde omisso עֲלִילָה id. 1 Reg. 21, 26. Ez. 16, 52. cf. הִשְׁחִית, הֵרַע.

Niph. pass. *abominationi fuit*

detestabilis fuit 1 Chr. 21, 6. Iob. 5, 16.

Deriv. תּוֹעֵבָה.

תָּעָה fut. יִתְעֶה apoc. יֵתַע 1) *erravit, oberravit.* (Aram. طعا arab. طغى id., rarissima videntur تعى transiit, et تغى periit). Ex. 23, 4. Iob. 38, 41, sq. בְּ loci Gen. 21, 14. 37, 15. Sq. acc. *pererravit,* metaph. de palmitibus Jes. 16, 8. Dicitur etiam a) de ebriis, qui potu graves oberrant. Jes. 28, 7: תָּעוּ מִן־הַשֵּׁכָר *oberrant potu graves,* et translatione facta ab ebriis 21, 4: תָּעָה לְבָבִי *cor meum vertigine corripitur;* b) de animo, qui a virtutis et pietatis semita aberrat Ps. 58, 4. Ez. 48, 11, cf. תֹּעֵי לֵבָב Ps. 95, 10, תֹּעֵי רוּחַ Jes. 29, 14; sq. מִן v. c. a praeceptis Dei Ps. 119, 110, cf. Prov. 21, 16, sq. מֵעַל יְהוָה Ez. 44, 10. 15, sq. מֵאַחֲרֵי יְהוָה a Deo colendo Ez. 14, 11. Cf. chald. טְעָה quod spec. est: idolorum cultui deditus fuit, syr. haereticus fuit. — 2) i. q. אָבַד *periit* Prov. 14, 22; cf. supra arab. تغى.

Niph. oberravit (pr. oberrare factus est) Jes. 19, 14. Metaph. *deceptus est, erravit,* sensu ethico Iob. 15, 31.

Hiph. fut. apoc. יַתַע 1) *errare fecit* Iob. 12, 24. Ps. 107, 40. Jer. 50, 6, ebrium Iob. 12, 25. Metaph. *oberrare fecit* populum a virtute et pietate ad impietatem Jes. 3, 12. 9, 15. et idolorum cultum 2 Reg. 21, 9, sq. מִן Jes. 63, 17. 2) intrans. *erravit* (pr. errorem aluit) Jer. 42, 20 Keri. Prov. 10, 17.

Derivv. תּוֹעָה et

ח (error) n. pr. regis Hamath s. Epiphaniae 1 Chr. 18, 9. 10, quod תֹּעִי scribitur 2 Sam. 8, 9. 10.

תְּעוּדָה f. (a rad. עוּד Hiph. no. 1, c) *lex* Jes. 8, 16. 20 (ubi copulatur cum תּוֹרָה), etiam pro *consuetudine instar legis observandae* Ruth. 4, 7. Cf. חֹק litt. d.

תָּעִי v. תֹּעוּ.

תְּעָלָה f. st. constr. תְּעָלַת (a rad. עָלָה, ut תְּלָאָה q. v. a rad. לָאָה) 1) *canalis* 1 Reg. 18, 32, *aquae ductus* Jes. 7, 3. 36, 2. Ez. 31, 4. Poet. Iob. 38, 25: מִי־פִלַּג לַשֶּׁטֶף תְּעָלָה *quis divisit imbri canales?* h. e. quis aquam pluvialem in omnes coeli partes derivavit?

2) *emplastrum, fascia vulneri imposita* Jer. 30, 13. 46, 11 (cf. הֲעָלָה אֲרֻכָה).

תַּעֲלוּלִים m. pl. 1) *petulantiae,* et poët. pro concr. *petulans, puer, puerulus* i. q. עוֹלָל Jes. 3, 4. Rad. עָלַל no. 2. — 2) *vexatio, fortuna adversa* Jes. 66, 4. V. rad. Po. no. 3.

תַּעֲלֻמָה f. (a rad. עָלַם) *absconditum* Iob. 28, 11. Pl. Iob. 11, 6. Ps. 44, 22.

תַּעֲנוּג Prov. 19, 10, pl. ־ִים Cant. 7, 7 et ־וֹת Eccl. 2, 8 (a rad. עָנַג) *deliciae, vita delicata* Mich. 2, 9. Prov. 19, 20. Mich. 1, 16: בְּנֵי תַּעֲנוּגָיִךְ *filii, quibus delectaris;* spec. *voluptas, libido* (venerea) Cant. 7, 7. Eccles. 2, 8.

תַּעֲנִית f. afflictio sui ipsius, *ieiunium* Esr. 9, 5. V. עָנָה n. 3.

תַּעְנָךְ et

תַּעֲנָךְ (solum arenosum, a rad. עָנַךְ) n. pr. urbis regiae Cananaeorum Jos. 12, 21, in agro Issacharitarum sitae sed Manassitis assignatae. Jud. 1, 27. 5, 19. 1 Reg. 4, 12.

תָּעַע in Kal inusit.

Pil. תִּעְתַּע *irrisit, illusit* Gen. 27, 12, pr. balbutivit (cf. לָעַג), cf. arab. تعتع I. II. balbutivit, titubavit linguâ in sermone, تَعْتَعَة balbuties.

Hithpal. illusit, sq. בְּ 2 Chr. 36, 16.

Deriv. תַּעְתֻּעִים.

תַּעֲצֻמוֹת f. pl. *vires* Ps. 68, 36, a rad. עָצַם.

תַּעַר m. (f. Jes. 7, 20?) cum suff. תַּעְרִי pr. *nudatio*, *evacuatio* (pro תַּעֲרָה a rad. עָרָה) 1) *novacula* (pr. lamina *nuda*, vel cutem *nudans*) Num. 6, 5. 8, 7. Jes. 7, 20. תַּעַר הַסֹּפֵר culter scribae, quo calamum acuit. Jer. 36, 23. — 2) *vagina* gladii (fort. ab evacuando dicta, v. rad. Pi. no. 3). 1 Sam. 17, 51. Ez. 21, 8. 10. 35. Jer. 47, 6.

תַּעֲרוּבָה f. *sponsio*, *vadimonium*, a rad. עָרַב no. I, 3. 2 Reg. 14, 14: בְּנֵי תַּעֲרֻבוֹת obsides, qui spondent.

תַּעְתֻּעִים m. pl. *illusiones* (rad. תָּעַע) Jer. 10, 15. 51, 18, ubi idola dicuntur מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים Hieron. *opus risu dignum*, rectius: opus illusionis.

תֹּף m. pl. תֻּפִּים (a rad. תָּפַף) 1) *tympanum* (arab. دُفّ, unde hispan. *adduffa*), in oriente a mulieribus saltantibus pulsatum, circulo ligneo constans membranâ obducto et crepitaculis aeneis instructo Ex. 15, 20. Jud. 11, 34. Jer. 31, 4 (cf. Ps. 68, 26). Cf. Niebuhrii Reise T. I. p. 181. — 2) Ez. 28, 13 *tympanum* gemmae, i. e. *pala*, cf. נֶקֶב.

תִּפְאָרָה f. crebrius absol. et cstr. **תִּפְאֶרֶת**, c. suff. תִּפְאַרְתּוֹ (a rad. פָּאַר) 1) *ornamentum*, *splendor*. Ex. 28, 2. 40. Jes. 3, 18. 52, 1: כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ *vasa tua splendida*. Ez. 16, 17. Prov. 28, 12: בַּעֲלֹץ צַדִּיקִים רַבָּה תִפְאָרֶת *ubi exsultant iusti, magnus est splendor* h. e. vestibus splendidis ornati incedunt cives. — 2) *gloria* Jud. 4, 9. שֵׁם תִּפְאַרְתּוֹ nomen gloriosum Jes. 63, 14, it. *gloriatio* Jes. 10, 12, eiusque obiectum 20, 5. 13, 8 [illegible] de *arca foederis*, utpote [illegible] maiestatis sede Ps. 78, 61. [illegible] עֹז no. 3.

תַּפּוּחַ m. *pomum* (a redolendo [illegible] ctum, rad. נָפַח cf. Cant. [illegible]) 1) *malum* Cant. 7, 9. Prov. [illegible] 11, it. *malus arbor* Cant. [illegible] 8, 5. (Arab. تُفَّاح malum [illegible] non solum commune, sed [illegible] cydonium, citreum, Medicum [illegible] 2) n. pr. (locus pomis ferax) [illegible] pidi in tribu Judae Jos. 12, 17. 15 [illegible] *b*) in confiniis Ephraimitarum [illegible] Manassitarum. Jos. 16, 8. [illegible] 1 Chr. 2, 43.

תְּפוֹצָה (a rad. פּוּץ) *dispersio* J[illegible] 34 (modo ibi legitur [illegible] v. פּוּץ Tiph. p. 815 A.

תֻּפִינִים m. pl. *coctiones*, [illegible] a rad. אָפָה وفى coxit, ad [illegible] תַּחְשִׁית, חוּגָה, cum Nun [illegible] sicut קָצִין a קָצָה. Semel [illegible] loco vexatissimo Levit. 6, 14 ubi de ferto: *frixum illud* [illegible] תֻּפִינֵי מִנְחַת פִּתִּים *coctiones* [illegible] *frusta comminuti* h. e. coct[illegible] re ferti in frusta comminuti [illegible] 4. 7, 9), ex vulgari lingu[illegible] mate, de quo vide Lgb. p. [illegible]

תָּפֵל rad. inusit. 1) arab. [illegible] *spuit*, *exspuit*, med. E. *in*[illegible] *inconditus fuit* (cf. [illegible] 6, 6), chald. *insulsus fuit*. [illegible] תְּפַל, תַּפְלָה. 2) *agglutinavit* (sputo?), ut chald. [illegible] (cf. [illegible] טָפַל). Inde תָּפֵל no. 2. calx [illegible] ria, caementum.

תָּפֵל m. 1) *insulsum*, *inconditum* [illegible] 6, 6, metaph. *insipidum*, [illegible] *falsum* Thren. 2, 14. V. [illegible] 2) *calx* qua paries tegitur [illegible] *mentum*. Ez. 13, 10 seq. [illegible] utroque loco contemtim, v. [illegible] (Arab. تَفْل et تُفَال, chald. [illegible] id.).

תֹּפֶל (calx, caementum) n. pr. oppidi in deserto sinaitico Deut. 1, 1.

תִּפְלָה f. insulsitas, deinde *ineptum*, *stultum*, adeoque *impium* (cf. נָבָל). Iob. 1, 22. 24, 12. Jer. 23, 13.

תְּפִלָּה f. (a rad. פָּלַל Hithp.) 1) *intercessio*, *deprecatio* pro aliquo 2 Reg. 19, 4. Jes. 37, 4. Jer. 7, 16. 11, 14. — 2) *precatio, supplicatio*, *preces* Ps. 4, 2. 6. 10. 109, 4: וַאֲנִי תְפִלָּה poët. pro *sed ego precor* V. 7. הִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה Neh. 1, 6 preces fudit. Precationis sensu תְּפִלָּה legitur etiam in titulis psalmorum 17. 86. 90. 102. 142, sed 3) ampliore *hymni*, *carminis sacri* significatione Hab. 3, 1 et Ps. 72, 20, quo loco psalmi 1—72 תְּפִלּוֹת דָּוִד appellantur. Similis usus est verbi הִתְפַּלֵּל 1 Sam. 2, 1.

תִּפְלֶצֶת f. (a rad. פָּלַץ Hithp.) *terror*, *metus*. Jer. 49, 16.

תִּפְסַח (transitus, a rad. פָּסַח) n. pr. *Thapsacus*, urbs magna et opulenta in occidentali Euphratis ripa, ad pontem sita quo Euphratem traiicere solebant (v. Xenoph. Anab. 1, 4. Arrian. exped. Alex. 2, 13. 3, 7. Strabo XVI p. 1082) 1 Reg. 5, 4 (4, 24), neque alia Thapsacus intelligenda 2 Reg. 15, 16.

תָּפַף *pulsavit*, spec. tympanum Ps. 68, 26. (Arab. دفّ. Eiusdem stirpis est τύπτω [τύπ-ω], sanscr. *tup* caedere, interficere, unde τύμπανον i. q. תֹּף).

Po. feriit (pectus), sq. עַל. Nah. 2, 8.

Deriv. תֹּף.

תָּפַר *consuit* Gen. 3, 7. Eccles. 3, 7. Iob. 16, 15.

Pi. id. Ez. 13, 18.

תָּפַשׂ fut. יִתְפֹּשׂ 1) *prehendit* aliquem, sq. acc. Gen. 39, 12 (addito בְּבִגְדוֹ veste). 1 Reg. 18, 40, בְּ Jes. 8, 6; aliquid sq. בְּ Deut. 9, 17. Inde bello *cepit* homines 2 Reg. 7, 12, oppida Jos. 8, 8. Deut. 20, 19. Translate dicitur תָּפַשׂ שֵׁם יי Prov. 30, 9 manus intulit nomini divino i. e. Deum violavit eum abnegando et peierando, bene Luth. sich an dem Namen Gottes vergreifen (cf. כִּחֵשׁ in priori hemistichio). — 2) *tenuit*, ut urbem Jer. 40, 10, dein *gessit*, *tractavit*, velut falcem Jer. 50, 16, arcum Am. 2, 15. Jer. 46, 9, remum Ez. 27, 29, citharam Gen. 4, 21. Trop. tractavit legem (sacerdos) Jer. 2, 8. — 3) auro *inclusit* (in Gold *fassen*), *obduxit*. Part. pass. תָּפוּשׂ זָהָב auro obductus Hab. 2, 19. Cf. אָחַז no. 5. 6.

Niph. pass. Kal no. 1, *comprehensus est* Num. 5, 13, *captus est*, de hominibus Ps. 10, 2, urbibus Ez. 19, 4. 8. Jer. 50, 46.

Pi. ut Kal no. 1. *prehendit* Prov. 30, 28.

תפת f. I) pr. *sputum* (a rad. תּוּף), inde *qui* (quod) *conspuitur*. Iob. 17, 6: תֹּפֶת לְפָנִים אֶהְיֶה *talis*, *cui in faciem inspuunt*, *factus sum* i. e. omnium mortalium vilissimus et contemtissimus, cf. ῥακά Matth. 5, 22 h. e. רֵקָא a rad. רָקַק exspuit.

II) c. art. הַתֹּפֶת n. pr. loci in valle filiorum Hinnom (v. p. 208 B) prope Hierosolyma sacrificiis humanis Molochi oblatis (a Josia demum abrogatis) famosus 2 Reg. 23, 10. Jer. 7, 32. 19, 6. 13. 14. בָּמוֹת הַתֹּפֶת Jerem. 7, 31 tumuli (artificiosi), in quibus ea sacrificia peragi solebant. — Quod ad etymon attinet, vulgo תֹּפֶת pr. locum conspuendum i. e. abominandum reddunt, sed apud omnes, etiam idololatras, hic locus id nominis gessisse videtur. Malim igitur (cum *Noldio* in vind. p. 948. Lorsbachio al.) תֹּפֶת nostrum esse i. q. תָּפְתֶּה q. v. et *locum combustio-*

nis (mortuorum) adeoque *sepulcretum* notare. —

תָּפְתֶּה Jes. 30, 33 *locus ustionis, bustum*, assyrio-persicae originis vc., coll. تافتن (lege toften), تفتن accendere, et gr. θάπτειν, plene πυρὶ θάπτειν comburere (cadaver), dein sepelire. Adeo forma vc. hebraei peregrinam originem prodit.

תִּפְתָּיֵא chald. pl. emphat. *iureconsulti* Dan. 3, 2. 3. (Arab. conj. IV. افتى responsum dedit de iure, unde المُفْتى Mufti pr. sapiens, cuius responsum proximum a lege locum habet). Bertholdtus (ad Dan. p. 828) interpretabatur: provinciarum praefecti, a פְּתִי, פְּתָאָה regio plana. Theod. οἱ ἐπ' ἐξουσιῶν. Vulg. *praefecti*.

תקא rad. inusit. arab. تقى timuit, cavit, v. n. pr. אֶלְתְּקֵא.

תִּקְוָה f. 1) i. q. קַו *funis* Jos. 2, 18. 21, a rad. קָוָה no. 1.

2) *exspectatio, spes* (a קָוָה exspectavit) Ruth. 1, 12. Iob. 5, 16. 5, 6. Zach. 9, 12: אֲסִירֵי הַתִּקְוָה *captivi spem alentes*. De verbis Iob. 6, 8. v. ו not. p. 290 B.

3) n. pr. m. 2 Reg. 22, 14, pro quo loco parallelo 2 Chr. 34, 22 תָּקְהַת, Chet. תּוֹקְהַת (obedientia, a rad. יְקָהָה).

תְּקוּמָה f. *standi resistendique facultas* Lev. 26, 37, a rad. קוּם no. 2, a.

תְּקוֹמֵם m. i. q. מִתְקוֹמֵם *qui surgit, adversarius* Ps. 139, 21.

תְּקוֹעַ (fixio sc. tentoriorum) n. pr. oppidi muniti ad Euronotum Bethlehemi, in limitibus magni deserti (מִדְבַּר תְּקוֹעַ 2 Chr. 20, 20, cf. 1 Macc. 9, 33) 2 Sam. 14, 2. 1 Chr. 2, 24. Jer. 6, 1. Am. 1, 1, gr. Θεκωέ 1 Macc. 9, 33. Relandi Palaestina p. 1028. Ruinae ibi superstites hodieque nomen ... retinuerunt (Legh in Macmichael Journey p. 196).

תְּקוּפָה f. (ab קוּף i. q. נָקַף no. ...) *circuitus*, ut solis Ps. 19, 7, *decursus* temporis. 1 Sam. 1, 20 לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה post decursum an... 2 Chr. 24, 23, cf. Ex. 34, 22, ... ל omissum.

תַּקִּיף m. adj. *fortis, validus* Eccl. 6, 10.

תַּקִּיף m. chald. 1) *durus* Dan. ... 40. 42. — 2) *validus* 3, 33. ... rad. תְּקַף.

תְּקַל chald. *pendit, ponderavit*, i. ... hebr. שָׁקַל. Part. pass. ... תְּקִיל pensus Dan. 5, 25. P... Peil pensus fuit 5, 27.

תָּקַן *rectus fuit, factus est* (vic. ...) recentioris Hebraismi vc., chald. ... et Talmudistis usitatum. Eccles. 1, 15.

Pi. rectum fecit Eccles. 7, 1... *recte disposuit* (parabolas) 12, 9.

תְּקַן chald. id. Hoph. (hebr. mo... flexum) *dispositus est, restitutus* ... Dan. 4, 33 (36).

תָּקַע 1) *feriit, percussit*, spec. ... dito כַּף manus complosit, quod ... *a*) laetantium Ps. 47, 2, ... alterius calamitate sq. עַל Nah. ... 19. *b*) spondentium Prov. 17, 18. 22, 26, sq. ל pro aliquo Prov. 6, 1. Omisso כַּף id. Prov. 11, 15. — 2) *feriendo fixit* (einschlagen, ...) luti clavum Jud. 4, 21. Jes. 22, 23. 25, *affixit* rem clavo 1 Sam. ... 10. 1 Chr. 10, 10. Jud. 16, 14 (unde תָּקַע אֹהֶל clavis in ter... infixis collocavit tentorium Gen. ... 25. Jer. 6, 3); *infixit*, adegit ... hastam, ensem Jud. 3, 21. 2 Sam. 18, 14; adeoque *iniecit* (in mare) Ex. 10, 19. — 3) בַּשּׁוֹפָר ... Num. 10, 3. 4. 8, et שׁוֹפָר ...

er. 4, 5. 6, 1. 51, 27. Num. 10, ' *tubam inflavit* (semel ', tubâ um dedit, (nostr. in die Trom- *stoſsen*, arab. ضرب النبوق) quod nodo differat a הֵרִיעַ et תָּקַע וַ classicum cecinit, v. הֵרִיעַ 30.

iph. 1) pass. Kal no. 1, b 17, 3: מִי־הוּא לְיָדִי יִתָּקֵעַ *quis qui cum manu mea complodat*, , quis dextrâ datâ pro me spon- ? — 2) pass. no. 3. Jes. 27, Am. 3, 6.

ıde n. pr. תְּקוֹעַ et

n. Ps. 150, 3 *clangor* tubae.

| *valide oppressit* aliquem, sq. Iob. 14, 20. 15, 24, *adortus* Eccles. 4, 12. (cf. chald. Arab. ; vicit, potitus est).

Jerivv. תֹּקֶף, תַּקִּיף.

chald. *fortis*, *validus fuit* et *us est* Dan. 4, 8. 19, in malam em, de animo obfirmato 5, 20. *'a. firmavit, confirmavit* Dan. 8.

Deriv. תַּקִּיף.

m. *robur, potentia* Esth. 9, 29. 2. Dan. 11, 17.

m. chald. st. emphat. תָּקְפָּא id. o. 2, 37. 4, 27.

urtur, v. תּוֹר no. I.

תַּ (fort. i. q. תַּרְעֵלָה titubatio) pr. oppidi Benjaminitarum Jos. 27.

תַּ f. (a rad. רָבָה) *fenus*, i. q. מַרְ q. v. Levit. 25, 36. Prov. , 8. Ez. 18, 8 seq.

] Tiph. denom. a רֶגֶל, רַגֵּל, ubi e.

תַּ chald. *transtulit* ex una lin- ı in alteram, *interpretatus est*. ab. et aeth. id. De origine huius adrilitteri v. רָגַם no. 3. Part. s. מְתֻרְגָּם *translatus* Esr. 4, 7.

תַּרְדֵּמָה f. (Zere impurum, a rad. רָדַם) *sopor* Gen. 2, 21. 15, 12. 1 Sam. 26, 12, de summa inertia Jes. 29, 10. Prov. 19, 15.

תִּרְהָקָה *Tirhaka*, n. pr. regis Aethiopiae et Thebaidis Jes. 37, 9. 2 Reg. 19, 9, Τεάρκων Strabonis (XV, 1 §. 6), Τάρκος al. Ταρακός Manethonis (ap. Syncellum, v. Routhii rell. sacrae II, p. 46, cf. Comment. nostr. ad Jes. 18, 1.) Nomen eius litteris hieroglyphico-phoneticis T-h-r-k scriptum in monumentis aegyptiacis reperisse sibi visus est Saltus, v. Rühle v. Lilienstern graphische Darstellungen aus der alten Geschichte I, 98.

תְּרוּמָה (a rad. רוּם) f. 1) *oblatio, donum*. Prov. 29, 4: אִישׁ תְּרוּמוֹת (iudex) *munera amans*; impr. templo et sacerdotibus oblatum Ex. 25, 2. 3. 30, 13. 14. Lev. 7, 32. 22, 12. Inde שְׂדֵי תְרוּמוֹת 2 Sam. 1, 21 agri oblationum i. e. agri fertilissimi, optimos quosque fructus producentes. Plenius dicitur תְּרוּמַת־יָד Deut. 12, 11. 17, et תְּרוּמַת־יְהוָֹה Ex. 30, 14. 15. V. הֵרִים no. 3. — 2) *sacrificium elevando consecratum* cf. תְּנוּפָה. Ex. 29, 27: שׁוֹק הַתְּרוּמָה humerus elevationis. Lev. 7, 34 all.

תְּרוּמִיָּה i. q. תְּרוּמָה no. 2. Ez. 48, 12.

תְּרוּעָה f. (a rad. רוּעַ) 1) pr. *tumultus*, spec. a) *laetus clamor, iubilum* Iob. 8, 21. הֵרִיעַ תְּרוּעָה 1 Sam. 4, 5. Esr. 3, 11. 13. תְּרוּעַת מֶלֶךְ laetae acclamationes quibus regem excipiunt cives et comites Num. 23, 21. b) *clamor bellicus* Am. 1, 14. Jer. 4, 19. 49, 2. הֵרִיעַ תְּרוּעָה clamorem bellicum sustulit Jos. 6, 5. 20. — 2) *clangor* tubae Levit. 25, 9. יוֹם תְּרוּעָה calendae mensis septimi (postea primi), qui clangore tubae annunciabatur Levit. 23, 24. Num. 29, 1—6. זִבְחֵי תְּרוּעָה sacrificia

cum tubae clangore oblata Ps. 27, 6, cf. Num. 10, 10. Ps. 89, 16.

תְּרוּפָה f. *medicamentum*, Vulg. *medicina* LXX. ὑγίεια, cf. Apoc. 22, 2. θεραπεία. Pr., ut suspicor, *pulvis officinalis*, a rad. רוּף comminuit; alii huic rad. significationem sanandi tribuunt a רָפָא petitam. Ez. 47, 12.

תָּרַז verbum inusit., durus, siccus fuit, تَرْز firmitas et durities. Inde

תִּרְזָה f. Jes. 44, 14 arboris species, a duritie dicta, fere ut lat. *robur*. Aqu. Theod. ἀγριοβάλανος. Vulg. *ilex*. V. Celsii Hierobot. T. II, p. 270.

תָּרַח rad. inusit, chald. *moratus est*, unde

תֶּרַח n. pr. a) stationis Israëlitarum in deserto Num. 33, 27. b) patris Abrahami Gen. 11, 24. Jos. 24, 2.

תִּרְחֲנָה n. pr. m. (dubiae significationis) 1 Chr. 2, 48.

תְּרֵין chald. cstr. תְּרֵי *duo*. Fem. תַּרְתֵּין *duae* Dan. 6, 1. Esr. 4, 24. De linguarum consensu v. hebr. שְׁנַיִם.

תָּרְמָה f. *fraus*, *astutia* Jud. 9, 31, a rad. רָמָה Pi. decepit.

תַּרְמִית f. *fraus* Jer. 8, 5. 23, 26. et 14, 14 (ubi in Chethibh est תַּרְמוּת).

תֹּרֶן m. *malus* Jes. 33, 23. Ez. 27, 5, it. i. q. נֵס *pertica* in montibus signi causa erecta. Jes. 30, 17. De origine diu dubitatum est, quum rad. תָּרַן ignorent linguae semiticae. Nobis non dubium est, quin תֹּרֶן sit a rad. רָנַן, (ut מֶרְכָּב a rad. רָכַב, תְּהִלָּה a rad. הָלַל), dictum a sono tremulo mali in aëre agitati et vibrati, et eandem originem esse subst. אֹרֶן q. v.

תְּרַע chald. i. q. שַׁעַר 1) *porta*, *ostium*, ut fornacis Dan. 3, 26. — 2) *porta regis* h. e. aula [illegible], quae multis palatiis [illegible] muro cinctis, ad quae per [illegible] tantum portam aditus est Da. 2, [illegible]. cf. שַׁעַר Esth. 2, 1 arab. باب, turc. قپو *Kapu* de [illegible] Chalifarum et imperatorum Turcorum, αἱ θύραι de aula Per[illegible] Xenoph. Cyrop. I, 3 §. 2. VIII 3 §. 2. 11 et 6 §. 7. (Syr. [illegible], arab. تُرْعَة ostium, ianua. Cong. sanscr. *dvara* unde et gr. θύρα [illegible] lat. *fores*, pers. در).

תָּרָע chald. (utroque Kamez imp[illegible] pro תָּרַע, ad formam מַלָּח, [illegible] *ianitor* Esr. 7, 24.

תַּרְעֵלָה f. (a rad. רָעַל) *titubatio*, *ebrietas*, unde יֵין תַּרְעֵלָה vinum titubationis (pr. *vinum*, quod *titubatio* est i. e. eam efficit) Ps. 60, [illegible] et כּוֹס הַתַּרְעֵלָה calix titubationis Jes. 51, 17. 22. V. de ea metaphora כּוֹס.

תִּרְעָתִי n. gent. a nomine oppidi alias ignoti תִּרְעָה (porta) 1 Chr. 2, 55.

תָּרַף rad. inusit., cui in lingua syr. *percontandi* vim tribuit Castellus (Lex. syr. h. v.), Bar Bahlulium quem secutus est, verba male [illegible] legens et transferens, ex quibus (v. ea accurate transscripta [illegible] praef. ad edit. 3 pag. XXI) [illegible] potius consequitur, B. Bahlulum *calumniandi* vim ei tribuere [illegible] [illegible]. Probabilius Hebraeis idem valebat quod arab. تَرِفَ commode vixit, unde تُرْفَة vita bonis commodisque abundans, cui cong[illegible] sanscr. *trip* oblectare, gr. τέρπομαι. Inde

תְּרָפִים m. pl. *dii domestici*, quasi *Penates* Hebraeorum (auctore Schultensio ad Haririi Cons. III

155 i. q. בַּעֲלֵי תְרָף vitae com-
dioris praesides et largitores)
n. 31, 19. 34. 1 Sam. 19, 13.
, humanae figurae et staturae
am. l. c., a quibus oracula pete-
it (Ez. 21, 26. Zach. 10, 2.
l. 17, 5. 18, 14 seq. 2 Reg. 23,
Hos. 3, 4. Constr. c. plur.
n. l. c., sed 1 Sam. l. c. plurali
xcellentiae?) תרפים una modo
tua intelligenda videtur.

תִּרְצָה (amoenitas) n. pr. urbis Is-
litarum, in amoena regione sitae
nt. 6, 4), quae a Jerobeamo us-
e ad Omriam sedes imperii erat.
. 12, 24. 1 Reg. 14, 17. 15, 21.
Reg. 15, 14.

תֶּרֶשׁ n. pr. pers. (ترش severus, au-
rus) eunuchi in aula Xerxis Esth.
21. 6, 2.

תַּרְשִׁישׁ (fort. fractio, subactio i. e.
gio subacta a rad. רָשַׁשׁ) n. pr.
Tartessus (gr. Ταρτησσός, rarius
ρσήϊον Polyb. Steph. Byz.), urbs
spaniae cum agro vicino inter
umque Baetis fluvii (hodie Gua-
lquivir) ostium interiecta, coloniâ
emporio Phoenicum florentissima
n. 10, 4. Ps. 72, 10. Jes. 23, 1.
10. 66, 19. Jon. 1, 3. 4, 2. Ez.
, 13, unde *argentum* (cf. Diod.
. V, 35—38. Strab. III, p. 148.
saub.), ferrum, stannum et plum-
m Tyrum transvehebant Jer. 10,
Ez. 27, 12. 25. V. Bochartum
Geogr. sacra lib. III. cap. VII.
165 sqq., I. D. Michaëlem, Spi-
eg. geogr. Hebr. exterae P. I,
82—103 et G. G. Bredovii dis-
isitt. histor. fasc. 2, p. 260-803.
. comment. nostr. ad Jes. 23, 1.
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ *naves Tartessiae*, par-
n proprie dicitur de navibus Ty-
s Tartessum missis vel inde re-
untibus Jes. 23, 1. 4. 60, 9, par-
n generalius de navibus onerariis
aioribus, quanquam alias regio-
s petentibus Jes. 2, 16. Ps. 48, 8,
que ita 1 Reg. 10, 22 (coll. 9, 28.)
22, 49 de navibus Ophiram peten-
tibus, quanquam Paralipomenon
scriptor hunc loquendi usum vel
ignorasse vel non agnovisse videtur,
v. 2 Chr. 9, 21. 20, 36. 37, cf.
nostr. ling. hebr. hist. p. 42.

2) gemma, haud dubie a Tar-
tesso dicta, sicut Ophir de auro
ophiritico Ex. 28, 20. 39, 13. Ez.
1, 16. 10, 9. 28, 13. Cant. 5, 14.
Dan 10, 6. *Chrysolithum* h. e.
topazium recentiorum (quem in
Hispania nasci constat) auctoribus
LXX. Josepho intelligit *Braunius*
(de vestitu Sacerdot. II, 7). Alii
malebant *electrum*, sed invito loco
Ex. 28, 20. 39, 13.

3) n. pr. a) principis Persarum
Esth. 1, 14. b) 1 Chr. 7, 10.

תִּרְשָׁתָא ubique addito art. הַתִּרְשָׁתָא
(cf. pers. ترش *torsch* severus, auste-
rus) titulus praefecti persici Judaeae
(q. d. gestrenger Herr, Ew. Ge-
strengen, quo titulo olim in Germa-
nia ornari solebant urbium liberarum
et imperialium consules). Esr. 2,
63. Neh. 7, 65. 70 (de Serubabele),
et ita ut Nehemiae nomini postpo-
natur Neh. 8, 9. 10, 2, coll. 12,
26 (ubi pro eo est הַפֶּחָה).

תַּרְתָּן Tartan, n. pr. praefecti mili-
tum Sargonis (Jes. 20, 1) et San-
heribi (2 Reg. 18, 17), Assyriae
regum.

תַּרְתָּק n. pr. idoli Avvaeorum (עַוִּים)
2 Reg. 17, 31. (In lingua pehlv.
tar-thakh esset *profunda caligo*
aut *heros caliginis*).

תְּשׂוּמֶת f. (a rad. שׂוּם) addito gen.
יָד: *depositum* Levit. 5, 21.

תְּשֻׁאוֹת f. pl. (a rad. שָׁאָה = שׁוֹא)
strepitus, *tumultus* multitudinis Jes.
22, 2, *clamor* Iob. 39, 7, *fragor*
Iob. 36, 29.

תִּשְׁבִּי m. *Thisbita* 1 Reg. 17, 1. 21,
17 (de Elia), n. gent. ab oppido
Naphtalitarum תִּשְׁבֶּה sive תִּשְׁבָּה

graec. Θισβή Tob. 1, 2. V. Relandi Palaestina p. 1035.

תַּשְׁבֵּץ *m.* (a rad. שָׁבַץ) *pannus tessellatus*, unde כְּתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ tunica tessellata Ex. 28, 4.

תְּשׁוּבָה f. (a rad. שׁוּב) 1) *reditus* 1 Sam. 7, 17. 2 Sam. 11, 1. 1 Reg. 20, 22. 26. — 2) *responsum* Iob. 21, 34. 34, 36. Cf. הֵשִׁיב no. 2, b.

תְּשׁוּעָה f. (a. rad. שׁוּעַ no. 3) 1) *liberatio*, *auxilium*, *salus* Ps. 37, 39. 40, 11. 71, 15. — 2) *victoria* 2 Sam. 19, 3. 2 Reg. 5, 1. Cf. יְשׁוּעָה.

תְּשׁוּקָה f. (a rad. שׁוּק no. 2) *desiderium*, *libido* Gen. 3, 16. 4, 7. Cant. 7, 11.

תְּשׁוּרָה *donum*, *oblatio* 1 Sam. 9, 7 (et apud interpretem hebr. Dan. 2, 6. 5, 17 pro chald. נְבִזְבָּה). Rad. שׁוּר no. I, cf. max. Jes. 57, 9.

תְּשִׁיעִי m. תְּשִׁיעִית f. *nonus*, *a* (a תֵּשַׁע) Num. 7, 60.

תֵּשַׁע cstr. תְּשַׁע f. et תִּשְׁעָה cstr. תִּשְׁעַת m. *novem*, it. *nonus*, ubi dies numerantur, ut בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ (die nono mensis Levit. 23, 32. Pl. תִּשְׁעִים comm. nonaginta. Gen. 5, 9. 17. 30.

תַּתְּנַי n. pr. praefecti persici Esr. 5, 3. 6, 6. (fort. = دادنى donum).

ADDENDA.

Pag. 12 lin. 3 inf. pro אֲגָם pone אֲגַם, ita enim in statu absol. legitur Jes. 35, 7, cstr. 41, 18.

P. 30 v. אָז. Eodem sensu, quo מֵאָז בֹּקֶר (a tempore matutino) Ruth 2, 7 dicitur etiam אָז מֵהַבֹּקֶר 2 Sam. 2, 27, quod nescio an traiectum sit cf. כִּי עַל כֵּן, לָכֵן. Caeterum sunt, qui אָז vicinum existiment pronomini זֶה, ut proprie vim *demonstrativam* habeat: non male.

P. 40 אַחַר pl. cstr. אַחֲרֵי etiam chald. (sed ex Hebraismo) Dan. 2, 29. 45. 7, 24. In puriore Chaldaismo utuntur praep. בָּתַר.

P. 41. Etymon vc. persici אֲחַשְׁדַּרְפַּן optime aperuit Silv. de Sacy (Memoires de l'institut, Cl. d'histoire et de litterature ancienne II, p. 229), id compositum esse censens ex zend. *Kschetr* imperium, provincia et *ban* (بان) custos, praefectus, dominus.

P. 43. אֵי *ubi?* abiecto Nun ortum videtur ex אַיִן (unde מֵאַיִן *unde?*): hoc autem idem vocabulum esse videtur quod אַיִן negandi vim habens, ut multa negandi vcc. postea ad interrogandi potestatem translata sunt (cf. lat. — *ne*, nostr. nicht wahr?). אַיִן igitur proprie valet *non adest* (i. q. אֵינֶנּוּ, cf. Iob 3, 10). interrogative: *nonne adest?* quod prope accedit ad *ubi est?* אַיִן no. I et II hunc in modum arctius iungenda sunt. Cf. gramm. hebr. §. 150.

P. 91 אֶצְבַּע etiam chald., pl. אֶצְבְּעָן de digitis manus Dan. 5, 5, pedum Dan. 2, 41. 42.

P. 104 אִשָּׁה emphat. de muliere perfecta, qualis esse debet (cf. אִישׁ no. 1. et notum illud Diogenis quaero homines). C. art. collect. de sexu muliebri Eccl. 7, 26.

P. 108. Nomen proprium אַשְׁכְּנַז Roedigerus feliciter illustrat ex per-

اسب equus, et sanscr. *nâsâ* nasus,
t proprie valeat *equi nasum*.
42 v. בַּיִת. Ad etymon proposi-
ım adde haec exempla litterae Nun
ı vocalem emollitae: כִּיס pro כֶּנֶס
rumena, כּוֹס poculum pro כֹּנֶס,
שַׁיִת spina pro שֶׁנֶת (pr. שַׁיִת pro
שֵׁן), הוֹחַ ὄγκος, ἄγκος, *uncus*
ro חֹנֶת a rad. חָנַת = חָנַךְ; חֵיךְ
ro חֵנֶךְ, fort. כּוּשׁ (Aethiopia) i.
. כֶּנֶשׁ congregatio, confluxus =
حبش, gr. εἷς (ἑνός) pro ἕνς lat.
nus; εἰς praep. pro ἐνς (v. Car.
chmidt de praepositt. gr. p. 7),
υφθείς pro τυφθένς, ὀδούς pro
δόνς lat. *dens*.
23. De ב initiali orto ex בֵּן (filius)
. sub בִּדְקַר, quod ipsum iam Sy-
us interpres reddidit: ܒܪ ܕܩܪ
filius transfossionis, transfossor).
65. Ad בְּעֶשְׁתְּרָה Fäsius (in Annal.
hilol. I, 174) nuper contulit gr.
ν Κροίσου, ἐν Διός (sc. οἴκῳ).
ed Jos. l. c. בְּעֶשְׁתְּרָה reddi non
otest: *in Astartes* (sc. domo s.
emplo), sed est n. pr. loci in
ominativo positum.
43. Ad דִּי litt. B, 1 adde: דִּי הֵן
Dan. 2, 9 = hebr. כִּי אִם. Bene
heod. ἐὰν οὖν.
51 A. v. דָּמָה. Felicius, quam
b Hubigantio factum, vir doctus
ı Ephemerid. Jen. 1830, IV p. 373
ro כְּדֻמָּה coniicit מְדֻמָּה. Sed etiam
ulgaris scriptura ferri potest, modo
raepositionem כְּ eo modo accipis,
uem exposuimus v. כְּ no. 4, p. 459.
19 pro חֲגוֹר no. 1. *zonae cinguli-*
ue significatu pone חָגוֹר (formae
קָטֹן), quod in statu absoluto legi-
ır Prov. 31, 24 (non 2 Sam. 20,
, ubi iungendum: חֲגוֹר חֶרֶב וגו').
32 post חַטָּאָה adde: חַטָּאָה Esr.
, 17 Keri, חַטָּיָה ibid. Chethibh
hald. *peccatum*.
36 v. חֵיק no. 2. formula: שָׁכַב בְּחֵיק
t: cubuit in sinu coniugis 1 Reg.
2. Mich. 7, 5, matris 1 Reg. 3,
) (de infante, cf. Ruth 4, 16).
18 post חֻמָּם adde: חֻמְטָה (locus
lacertarum, vel i. q. syr. ܡܚܣܢܐ propugnaculum) n. pr. oppidi in tribu Judae Jos. 15, 34.

P. 404, ad rad. יָדַע. Ad primariam *videndi* significatum adde haec exempla Deut. 34, 10: אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְיָ פָּנִים אֶל פָּנִים (eodem nexu alibi רָאָה Gen. 32, 31. Iud. 6, 22. 2 Reg. 14, 8. 11); Eccl. 6, 4; יָדַע לְשָׁלוֹם לְ Esth. 2, 11 i. q. רָאָה לְשׁ' לְ Gen. 37, 14. Passim יָדַע *vidit, oculis animadvertit* ei opponitur quod audimus s. oculis animadvertimus. Jes. 40, 21: הֲלֹא תֵדְעוּ אִם לֹא תִשְׁמָעוּ *annon vidistis? nonne audivistis?* Comm. 28. 44, 18: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ *non vident, neque intelligunt, nam obliti sunt oculi eorum, ne videant, neve intelligant corda eorum*, ubi יָדַע tribuitur oculis, ut הִשְׂכִּיל cordi s. menti. — Ad no. 5 adde Eccl. 4, 17: *nesciunt* לַעֲשׂוֹת רָע *se male facere*, ut nostr. sie glauben nicht übel daran zu thun.

P. 465 ad rad. כָּבַשׁ adde Hiph. i. q. Kal no. 2 Jer. 34, 11 Chethibh.

P. 468 ad rad. כּוּן adde Pu. כּוֹנַן 1) *statutus, stabilitus est* (gressus) Ps. 37, 23. 2) *paratus est* Ez. 28, 13.

P. 472 כֹּחַ in malam partem de *violentia* dicitur Eccl. 4, 1.

P. 490 כֵּן *ita*, etiam in contextu chaldaeo Dan. 2, 24. 25.

P. 497 adde כְּפִיר 2) i. q. כָּפָר, כֹּפֶר *vicus* Neh. 6, 2.

P. 501 rad. כָּרָה no. I adde Niph. *effossus est* Ps. 94, 13.

P. 543 מְגִלָּה chald. i. q. hebr. Esr. 6, 2.

P. 612 מִקְנֶה (pecus) c. verbo *fem.* constructum legitur Ex. 34, 19.

P. 627 מִשְׁכָּן pl. ות— cstr. c. fem. legitur Ps. 84, 2. מִשְׁכַּן chald. Esr. 7, 15.

P. 637 v. נְאֻם, adde Jer. 23, 31: וַיִּנְאֲמוּ נְאֻם *effantur effata*.

P. 640 ad נְבִזְבָּה. Ad commendandam eorum sententiam, qui hoc vc. referunt ad Niph. verbi chald. בְּזַבֵּז, provocari potest ad simile exemplum נִדְבָּךְ: neque absonum est, in lingua chaldaea exstare nomina ad analogiam coniugationis Niphal formata,

אֵיתָם Ps. 19, 14. i. q. אֵתַם, quod plures codd. exhibent 1 fut. (A) Kal a rad. תָּמַם *integer sum* Lgb. 52. 366.

אֲכוֹת 1 fut. Kal a כָּתַת, §. 66, not. 5. Lgb. ebend. 370. 371.

אֲכַל 1 fut. apoc. Pi. a rad. כָּלָה Ez. 43, 8.

אֲכַלֶּךָ Ex. 33, 3 pro אֲכַלְּךָ id. c. suff., Patach emisso Dagesch in Segol mutato (cf. §. 27, 3, 2 b). LXX. *ἐξαναλώσω σε.* Vulg. *disperdam te.* Lgb. 164. 433.

אִכַּף pro אֶכַּף 1 fut. Niph. a כָּפַף. Micha 6, 6.

אֶכְּרֶהָ pro אֶכְרֶהָ 1 fut. Kal c. Suff. a כָּרָה, cum Dag. forti euphon. Hos. 3, 2. Lgb. 87.

אֶמְאָסְאךָ Hos. 4, 6 1 fut. Kal (a מָאַס) cum He parag. et suff. ךָ, nescio an rectius pronunciandum אֶמְאָסְאךָ. He paragogicum accedente suffixo in א transiisse videtur, ut alibi in ת, v. תְּבוֹאָתְךָ. Etiam Arabes A litteram in fut. antithetico ante suffixa retinent يَقْتُلَكَ.

אַמְהוֹת pl. ab אָמָה *ancilla*, q. v.

אִנְבֵּהּ chald. pro אִבֵּהּ *fructus eius*, dag. soluto, a nomine אֵב.

אִנְדַּע, v. יְדַע.

אֲסַעֲרֵם forma syrissans pro אֲסָעֲרֵם 1 fut. Pi. a סָעַר. §. 23, 2 not. 3. Lgb. 152.

אֹסִפְךָ 1 Sam. 15, 6. 1 fut. Kal ab אָסַף; sed 2 Reg. 22, 20 eadem forma est Part. Kal.

אֶסָּרֵם fut. Kal a rad. יָסַר. §. 70. Lgb. 390.

אַפְאֵיהֶם 1 fut. Hiph. a פָּאָה, c. Suff. הֶם.

אֵפוּ imp. Kal pro אֱפוּ *coquite* Ex. 16, 23, a rad. אָפָה, forma syrissans § 23, 2 not. 3.

אֶפַּת, cum ו convers. וָאֶפַּת 1 fut. Niph. apoc. pro אֶפָּתֶה a rad. פָּתָה.

אַצִּיעָה 1 fut. Hiph. a יָצַע. §. 70.

אֶצֹּק 1 fut. Kal a יָצַק, ibid.

אֶצֹּר 1 fut. Kal a יָצַר, ibid.

אֶקַּח 1 fut. Kal a לָקַח.

אֶקְחָה Jes. 56, 12 in nonnullis codd. i. q. אֶקְחָה 1 fut. Kal a rad. לָקַח, v. sequentem formam.

אֶקְרָאֶה 1 Sam. 28, 15 pro אֶקְרָא cum ה (pro ־ה) parag. Lgb. ...

אָרָה Num. 22, 6, imp. Kal a rad. ...

אֲרוֹמֵם 1 fut. Hithpal. pro ... rad. רוּם.

אֲרַיֶּךְ transpositum pro ... Pi. a רָוָה. Aliis רִיָּה diciam ... tur pro רָוָה, sed propter ... rad. ו in hac forma malo trans... tionem statuere.

אַשְׁכֵּם inf. absol. a שָׁכַם.

אָשׁוּר Ex. 3, 15 in Chethibh ... lege וְאָשׁוּר *spectavi*, a rad. שׁוּר.

אִשְׁתִּיו chald. 3 praet. pl. Kal pro ... v. שְׁתָה.

אֶתְוַדַּע 1 fut. Hithpa. a rad. יָדַע.

אֲתָיוּ imp. Kal a rad. אָתָה ... אֲתָיוּ ex Syriasmo. §. 23, 2, not. ... Lgb. 152.

אָתָנוּ 1 pl. praet. pro vulgari ... *venimus*, ab אָתָה. Imitatur form... verborum לא.

אֶתְּקֶנְךָ 1 fut. Kal a נָתַק *avulsit*, cum Nun epenthet., et suff.

ב

בְּהִכּוֹן 2 Chr. 1, 4 pro ... ex (Hi. rad. כּוּן), ה art. (pro rela...) et בְּ, cf. הַהֵכִין 2 Chr. 29, 36.

בֵּהָרֵג Ez. 26, 15 pro בְּהֵהָרֵג inf. Niph. a הָרַג (Dag. forti implic.) pro ... Lgb. 331.

בָּהְשַׁמָּה Lev. 26, 43 pro בְּהָשַׁמָּה inf. Hoph. a שָׁמֵם *vastavit*.

בּוֹשַׁסְכֶם inf. Po. a בּוּס, q. v. ... est Inf. Kal pro בָּשָׁסְכֶם (cf. ...), sed in eiusmodi formis Cholem ... que defectivum est.

בַּז Zach. 4, 10 i. q. בָּז a בּוּז.

בִּיקְּרוֹתֶיךָ Ps. 45, 10 contr. pro ... cum Dag. f. euphon. (Lgb. 8...) בִּיקְרוֹתֶיךָ *inter caras tuas*, ab ... יְקָרָה, fem. יָקָר.

בָּמֳתֵי pl. cstr. a בָּמָה vel potius ... v. בָּמָה p. 154 not.

בָּנוּ pro בָּאנוּ *venimus* a בּוֹא 1 Sa... 25, 8.

בְּנוֹתַיִךְ *aedificatio tua* pro ... 16, 31, forma vitiosa, quae ... orta esse videtur, quod termin...

ו pluralis fem. esse videbatur, quamis h. l. revera non sit. Lgb. 463.

בְּצֹא pro בְּצֹאתִיו v. בָּצָה.

, לְבָרִם Eccles. 3, 18. inf. Kal a בָּרַר, c. Suff. ם.

בְּ v. sub שֶׁל.

ג

imp. a גָּלַל volvit Ps. 119, 22 (cf. os. 5, 9). sed V. 18 eadem forma u pro גַּלֵּה imp. Pi. a גָּלָה.

inf. cstr. Kal a נָגַע tetigit.

גְּשָׁה imp. a נָגַשׁ, sed Jos. 3, 9 in lur. habes גֹּשׁוּ (goschu).

inf. Kal a נָגַשׁ appropinquavit.

ד

pro דַּלּוֹ a rad. דָּלַל, vide pag. 48 A.

imp. a יָדַע.

Prov. 24, 14 idem cum ה parag. nde: כֵּן דְּעֶה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ talem quale mel est) cognosce i. e. cognosces sapientiam animo tuo. LXX. ἰσθήσῃ. Lgb. 286.

ה

הֶאֱזִ forma parum emendata Jes. 9, 6 pro הִזְנִיחוּ, v. זָנַח Hiph.

, הָבָה imp. a יָהַב.

הִבְאִ forma mendosa Jes. 30, 5. ubi contextus flagitat הוֹבִישׁ, quod etiam 12 Mss. legunt. Equidem suspicor, primitus scriptum fuisse האביש pro הוֹבִישׁ (cf. בצאת pro בְּצֵאת), unde הבאיש (quasi esset a rad. בָּאַשׁ), quod deinde utcunque medelam parantes vocalibus formae הוֹבִישׁ munierunt Grammatici.

Hos. 4, 18. Si integra sunt verba, esse possit pro יְהָבוּ dant (cf. רד pro יָרַד, תֵּת pro נָתַת), et אָהֲבוּ הֵבוּ amant dant pro: amant dare. Cf. 1 Sam. 2, 3. Ita Hieron. dilexerunt afferre. Sed ita languet oratio. Nescio an auctor scripserit אֲהַבְהֲבוּ Conj. Ketaltal (dedecus amant principes eius), quod deinde separatim scriptum est אהבו הבו (ut חֲסַר־פֵּרוֹת

Jes. 2, 20. פְּקַח־קוֹחַ et alia), unde ortum אהבו הבו.

הִבּוֹק Inf. Niph. a בָּקַק.

הָבֵר Inf. Hiph. a בָּרַר.

הֹגֵג Inf. Po. a rad. הָגָה.

הָגְלָת pro הָגְלְתָה 3 f. praet. Hoph. a גָּלָה, more aram.

הֻדַּשְׁנָה Hothp. a דָּשֵׁן pinguis fuit.

הוֹבָדָה inf. Aph. chald. a rad. אֲבַד, periit.

הוּבַד chald. Ho. a rad. אֲבַד.

הוֹדָה Hi. rad. יָדָה.

הוּלֶּדֶת inf. Hoph. a יָלַד, pro הוּלֶדֶת.

הוּלָּלוּ Ps. 78, 63 v. הָלַל Pu.

הוֹשְׁבוֹתִים Zach. 10, 6 Hiph. a יָשַׁב pro הוֹשַׁבְתִּים, quod etiam nonnulli codd. exhibent. Forma nostra imitatur analogiam verborum ע״ו, videturque poetae aut scribae similis vox הֲשִׁיבוֹתִים obversata esse. Lgb. 464.

הוּתַל a rad. הָתַל q. v.

הֲזָדָה inf. Aph. chald. a זיד Dan. 5, 20.

הִזְדַּמִּנְתּוּן praet. Ithpa. chald. a זְמַן, q. v.

הִזִּילוּהָ praet. Hiph. a זָלַל, flexione rabb.

הִזַּכּוּ pro הִתְזַכּוּ imp. Hithp. a זָכָה.

הִזָּרוֹתֵיכֶם Ez. 6, 8 inf. Niph. a זָרָה, pro הִזָּרוֹתְכֶם, cum suffixo plurali invitâ grammaticâ posito, v. בְּנוֹתֵיךְ.

הֶחֳדַלְתִּי ter legitur Iud. 9, 9. 11. 13 (num missum faciam?) mendose, ut videtur, pro הֶחָדַלְתִּי (in Kal) vel הֶחֱדַלְתִּי (omisso He interrogativo), quod nonnulli codd. exhibent (v. J. H. Mich.), quanquam conj. Hiphil praeterea nullum vestigium exstat. Caeterum simile exemplum esse videtur הֶחֳרָבוֹת (vastae, desertae) Ez. 36, 35. 38, ubi exspectes הֶחֳרָבוֹת, et Segol ante (ׇ:) in לֶחֳדָשִׁים, הֶחֳדָשִׁים (menses, mensibus, de quibus formis v. Ewald gramm. min. § 127, 2 et vir doct. in Ephemerid. Jen. 1830: sed in explicanda vocali o in חָדַלְתִּי, חֳרָבוֹת neuter mihi satisfecit.

הֶחְבֵּאתָה pro הֶחְבִּיאָה 3 f. praet. Hiph. *abscondit* (illa) Jos. 6, 17 cum He parag. Lgb. 266.

הֶחֱטִי et הֶחֱטִי pro הֶחֱטִיא et הַחֲטִיא praet. et inf. Hiph. a חָטָא Jerem. 32, 35.

הֵחֵל inf. Niph. a חָלַל profanari Ezech. 20, 9.

הַט imp. Hiph. apoc. a נָטָה pro הַטֵּה Ps. 17, 6. 119, 36.

הִטַּתּוּ Prov. 7, 21, 3 fem. praet. Hiph. a נָטָה, cum suff. 3 pers.

הִטַּמָּא Hothpaal a טָמֵא.

הֵימַן chald. praet. Aph. a אֲמַן.

הֵיתָי chald. praet. Hiph. ab אֲתָה Dan. 6, 3. Pass. est הֵיתָי.

הַךְ imp. Hiph. apoc. a נָכָה percussit.

הָכִיל Ez. 21, 33 inf. Hiph. pro הַאֲכִיל. Aliud est Hiph. a כּוּל Jer. 6, 11.

הִכְּךָ praet. Hiph. a נָכָה, c. Suff. ךָ.

הִכָּם praet. Hiph. a נָכָה, c. Suff. ־ָם eos.

הֲכִנֹּנוּ 1 pl. praet. Hi. a rad. כּוּן.

הִכַּנִי praet. Hiph. a נָכָה, c. Suff. ־ַנִי.

הֶלְאָת 3 fem. praet. Hiph. a לָאָה, formae aram. pro הֶלְאֲתָה.

הִלּוֹ Iob. 29, 3 v. הָלַל Hiph.

הֵמִין i. q. הֵימִין v. יָמַן.

הֶמְהֶם v. הֵם vel הֵם.

הֻמְּכוּ pro הוּמְכוּ Iob. 24, 24 Hoph. a מָכַךְ. §. 66, 5. Lgb. 371.

הִמַּס inf. Niph. a מָסַס, pro הִמָּס.

הִמְסִיו ex chaldaismo pro הִמְסוּ, Hiph. a מָסָה. Jos. 14, 9. Lgb. 433.

הַמְּרוֹתָם Iob. 17, 2 inf. Hiph. a מָרָה, cum dag. forti euphon.

הָנַח imp. Hiph. (formae B) a rad. נוּחַ.

הִנִּיחַ praet. Hiph. (formae B) a rad. נוּחַ.

הֻנִּיחַ Ho., vide ibid.

הַנְעֵל praet. Aph. chald. a rad. עֲלַל intravit, q. v.

הֲנָפָה inf. Hiph. ex chaldaismo pro הָנִיף, a נוּף. Jes. 30, 28.

הֵסִית Hiph. a סוּת, forma chald.

הַעַל imp. apoc. pro הַעֲלֵה, Hiph. a עָלָה ascendit.

הֶעֱלָה pro הֶעֱלָה Hiph. ab עָלָה. §. 57, not. 4. Lgb. 170.

הֹעֲלָה pro הָעֳלָה Hoph. ab עָלָה ibid.

הֵפֵרְכֶם Levit. 26, 15 pro הַפְרְכֶם inf. Hiph. a פָּרַר.

הִצְטַיָּד Hithpa. denom. a צֵידָה, q. v.

הַקְצוֹת inf. Hiph. pro הַקְצוֹת. Lgb. 334.

הִצְפִּינוּ pro הִצְפִּינוּ cum dag. forti euphonico (Lgb. 88), a rad. צָפַן.

הֶרֶב imp. apoc. Hiph. pro הַרְבֵּה, a רָבָה multus fuit.

הַרְבֵּה, הַרְבָּה, הַרְבּוֹת formae inf. a רבה.

הֵרֹמּוּ imp. Niph. a רָמַם altus fuit.

הֶרֶף imp. Hiph. apoc. a רָפָה remisit.

הִרְצָת forma chaldaizans pro הִרְצָתָה 3 fem. praet. Hiph. a רָצָה, Levit. 26, 34.

הָשֵׁב imp. Hiph. in pausa pro הָשֵׁב, a שׁוּב. Jes. 42, 22.

הָשַּׁם (höscham) Hoph. a שָׁמֵם q. v. Caeterum ubicunque occurrit, nonnulli codd. et editiones habent הָשַּׁם al. הָשַּׁם, posterius ad analogiam הֻמְּכוּ pro הוּמְכוּ.

הָשַׁע Ps. 39, 14 imp. apoc. Hiph. a rad. שָׁעָה, ubi vide, sed eadem forma Jes. 6, 10 est imp. Hiph. a שָׁעַע oblevit.

הִשְׁתַּחֲוָה Hithp. a rad. שָׁחָה.

הִשְׁתַּעֲשַׁע Hithp. a rad. שָׁעַע, q. v.

הֲתָבוּתָךְ inf. Aph. c. Suff. chald. a תּוּב reverti.

הִתְוַדָּה Hithpa. a יָדָה confessus est, celebravit.

הִתְחַל imp. Hithp. apoc. a חָלָה aeger fuit.

הֵתָיוּ imp. Hiph. ab אָתָה venit, pro הָאֲתָיוּ.

הֲתִימְךָ Jes. 33, 1 pro הֲתִמְּךָ inf. Hiph. a תָּמַם, c. Suff.

הָתֵל v. הָתֵל.

הִתְנַבּוֹת inf. Hithp. pro הִתְנַבֵּא a נָבָא, more verborum לה.

ז

זוּנָה pro זֻנָּה Pu. a זָנָה scortatus est.

זַמּוֹתִי pro זַמּוֹתִי v. זָמַם.

ח

חֲדָלוּ Iud. 5, 7 (in multis Mss. et editionibus) pro חָדְלוּ *desinunt*, c. dag. forti euphon. Lgb. 85.

חֲדַלְתִּי v. supra הֶחֳדַלְתִּי.

ד Prov. 8, 29 (cum accentu Tiphcha) pro חֻקּוֹ a rad. חָקַק.

ׅ et חַטֹּאת inf. Kal a חָטָא peccavit.

ׅ Ex. 1, 16 (vivat, f.) in Pausa, pro חָיְתָה, 3 praet. fem. a חָיָה, Dagesch eiecto ex syllaba propter Pausam productâ, cf. יִדַּמּוּ pro יִדְּמוּ Sam. 2, 9 (a דָּמַם), יָחֹקּוּ pro יָחֹקּוּ (a חָקַק) Iob. 19, 23. תְּעַגֵּנָה Ruth 1, 13 pro תֵּעָגַנָּה. Minime igitur audiendi, qui חָיָה ad novam radicem חוי עֹז (חוי?) = חָיָה revocandum censent.

ח forma cstr. cum ו parag. a חַיָּה animal, pro חַיַּת. §. 93, 2. Lgb. 548. 549.

; inf. Pi. a חָכָה exspectavit, pro חַכֵּה.

חֲלָ Ps. 77, 11 inf. Pi. a חָלָה no. I. חִ cum Dag. euphon. pro חַלֹּקֵי pl. cstr. a חֵלֶק.

ט

טַ inf. Kal a נָטַע plantavit.

י

יֵאוֹ fut. Niph. ab אוּת adsensit, q. v.

י, וַיֹּאֶל fut. Hiph. apoc. a rad. אָלָה juravit.

יַ, וַיֵּאת fut. apoc. Kal ab אָתָה venit, pro יֶאֱתֶה, יַאֲתֶה.

י, וַיָּבֹא 2 Reg. 12, 12 pro וַיָּבֹא, fut. Kal a בּוֹא. Idem legitur 2 Reg. 3, 24 in Chethibh, ibique, modo haec scriptura genuina est, pro pl. וַיָּבֹאוּ. Sed Keri habet וַיַּכּוּ percusserunt.

יֵבוֹ fut. Kal a בּוֹשׁ, forma huic soli verbo peculiaris. Lgb. 403.

יִבֵּשׁ, וַיְיַבְּשֵׁהוּ pro וַיְיַבְּשֵׁהוּ Nah. 1, 4 fut. Pi. a יָבֵשׁ siccus fuit. §. 68, not. 4.

יַגֶּ, וַיַּגֶּה fut. Pi. pro וַיְיַגֶּה a יָגָה no. I. v. ibid.

יַגֶ, וַיֶּגֶל fut. Hiph. apoc. a rad. גָּלָה.

יִגָּ fut. Niph. a rad. גָּרַר.

יֵדֶ, וַיֵּדֶא fut. apoc. a rad. דָּאָה volavit.

יַד, וַיַּדּוּ pro וַיְיַדּוּ fut. Pi. a יָדָה jecit. § 68, not. 4.

יֶדְכֶם et יֶדְכֶן pro יֶדְכֶם, יֶדְכֶן vestra manus. Gen. 9, 2.

יִדְּמוּ fut. Niph. in Pausa, pro יִדָּמוּ (rad. דָּמַם), v. formam חָיָה.

יִדֹּם pl. יִדְּמוּ ex Chaldaismo fut. Kal a rad. דָּמַם. §. 66, 5.

יְהוֹבֵד fut. Aph. chald. a rad. אָבַד.

יְהוֹדֶה fut. Hiph. a יָדָה ex chaldaismo pro יוֹדֶה. §. 52, 7.

יְהוּא Eccl. 11, 3 fut. apoc. a rad. הָוָה fuit, pro vulgari יְהִי ex יִהְוֶא.

יְהִי, וַיְהִי fut. apoc. a rad. הָיָה fuit.

יְהֵילִלוּ Jes. 52, 5. Hiph. a ילל, pro vulgari contracto יְיֵלִילוּ.

יְהָךְ fut. A Pe. chald. a rad. הוּךְ ire.

יָהֵל Jes. 13, 20 contr. pro יַאֲהֵל fut. Pi. a rad. אָהַל.

יְהַלְלוּ v. ad rad. הָלַל.

יוּכְלוּ Ez. 42, 5 pro יֶאָכְלוּ fut. Hoph. a rad. אָכַל q. v.

יוֹר, וַיּוֹר fut. apoc. Hiph. a rad. יָרָה.

יוֹלַדְתְּ part. fem. pro vulgari יוֹלֶדֶת Gen. 16, 11. Lgb. 591.

יוֹרֶא Prov. 11, 25 (al. יוֹרֶה) conspergitur, prob. Hoph. a יָרָה pro יוּרֶה cf. הוֹדַע Lev. 4, 23. 29, pro הוּדַע.

יוֹשַׁבְתִּי Jer. 22, 23 Chethibh pro יוֹשֶׁבֶת sedens, cum Jod parag.

יֵז et יַז, cum ו convers. וַיֵּז, וַיַּז fut. apoc. Kal a נָזָה.

יַז, וַיַּז fut. apoc. Hiph. a נָזָה.

יָזֹמּוּ fut. Kal pro יָזֹמּוּ, a rad. זָמַם.

יִחַדְּ, וַיִּחַדְּ fut. apoc. Kal a חָדָה laetatus est.

יָחֵד fut. Hiph. more chald. a חָדַד acuit, pro יָחֵד, יָחַד.

יְחִי, וַיְחִי fut. apoc. Kal a חָיָה vixit.

יְחִיתַן Hab. 2, 17 pro יְחִתֵּךְ fut. Hiph. a חָתַת, c. Suff. ךְ in Pausa pro ךָ. Lgb. 145. 177.

יָחֵל v. אָחַל.

יֵחָלוּ in Pausa pro יֵחָלּוּ cum dag. forti euphon. Lgb. 85.

יֶחֱמוּ pro יֶחֱמוּ praet. Pi. a יָחַם. Lgb. 170.

יֶחֱמַתְנִי Ps. 51, 7 pro יֶחֱמַתְנִי praet. Pi. a יָחַם. Cf. אַחֲרוּ.

יֶחֱמְנָה 3 fem. pro vulgari תֵּחַמְנָה a rad. יָחַם. Gen. 30, 38 §. 47, not. 3. Lgb. 276.

יִחַן, וַיִּחַן fut. Kal apoc. a חָנָה castra posuit.

יְחָנְךָ pro יְחָנֶּךָ fut. Kal a חָנַן Lgb. 171. 506.

יֻחָקּוּ in Pausa pro יֻחָקּוּ, fut. Ho. a rad. חָקַק, v. ad formam חָיָה.

יִחַר, וַיִּחַר fut. apoc. Kal a חָרָה flagravit.

יֵחַת fut. Kal a נָחַת, et fut. Niph. a חָתַת.

יֵט fut. Hiph. apoc. a נָטָה.

יֵט, וַיֵּט fut. apoc. Kal a rad. נָטָה, pro יִטֶּה, יִנְטֶה.

יִידַע Ps. 138, 6 pro יֵדַע fut. Kal a יָדַע. Cf. de his et sqq. formis Lgb. p. 388. 389. Ewaldi gr. p. 396.

יֵיטִיב pro יְהֵיטִיב, יֵיטִיב fut. Hiph. a יָטַב.

יְיֵלִיל pro יְהֵילִיל, יְיֵלִיל fut. Hiph. a יָלַל lamentatus est.

יִיף fut. apoc. Kal a יָפָה pulcher fuit.

יַךְ, וַיַּךְ fut. apoc. Hiph. a נָכָה percussit.

יְכַבְּדָנְנִי Ps. 50, 23 *me honorabit*, fut. Pi. a כָּבַד cum suff. et Nun epenthet.

יְכוּנֶנּוּ *paravit nos* Iob. 31, 15 pro יְכוֹנְנֵנוּ fut. Pil. a rad. כּוּן, c. Suff. 1 pl. Utrumque Nun in unum geminatum coaluit, ֹ correptum est in ֻ.

יְכִל fut. Pe. chald. a יְכִל potuit.

יְכַסְיֻמוּ pro יְכַסּוּמוֹ, יְכַסֻּימוּ Ex. 15, 5 fut. Pi. a rad. כָּסָה. מוּ scriptum est pro מוֹ propter praecedentem vocalem u.

יַכְּתוּ pro יַכְּתוּ, et hoc pro יַכִּתּוּ fut. Hiph. a כָּתַת contudit. §. 66, 5.

יֻכַּת, יֻכַּתּוּ fut. Hoph. chaldaizans a כָּתַת pro יוּכַת, יוּכְתוּ. §. 66, 5.

יַלִּינוּ pro יָלִינוּ fut. Hiph. a לִין ex rabbinismo.

יַלִּינוּ, וַיַּלִּינוּ fut. Hiph. a לוּן q. v.

יִמַח, וַיִּמַח Gen. 7, 23 fut. apoc. Kal a מָחָה, sed alii libri non contemnendi et mss. et impressi (ut v. d. Hooghtii editio) legunt יִמַּח fut. Niph. eiusdem verbi.

יְמַלֵּה fut. Pi. a מָלֵא plenus fuit, pro יְמַלֵּא.

יֵמַר fut. A. a מָרַר amarus fuit, pro יִמְרַר. §. 66, not. 3. Lgb. 366.

יֹמְרוּךָ pro יֹאמְרוּךָ fut. Kal a rad. אָמַר Ps. 139, 20.

יְנָאֵץ fut. Hiph. modo syr. pro יְנַאֵץ, נָאַץ. Lgb. 411.

יִנְדַּע fut. Pe. chald. a יְדַע scivit, pro יִדַּע, dag. forti in Nun resoluto. Cf. מַנְדַּע pro מַדַּע.

יָנִי fut. Hiph. a rad. נוּא, pro יָנִיא. Ps. 141, 8.

יָנִיחַ fut. Hiph. B, a rad. נוּחַ.

יִסֹּב fut. Kal more chald. pro יָסֹב, a סָבַב.

יַסֵּב fut. Hiph. a סָבַב more chald. pro יָסֵב.

יָעַד, וַיָּעַד fut. Hiph. a rad. עוּד.

יָעַט, וַיָּעַט, et (dag. forti occulto) וַיַּעַט 1 Sam. 15, 19 et 14, 32 Keri fut. apoc. Kal a rad. עִיט.

יַעַמְדְנָה 3 fut. fem. pl. pro תַּעֲמֹדְנָה. §. 47, not. 3. Lgb. 276.

יְעֹעֵרוּ Jes. 15, 5 pro יְעַרְעֵרוּ suscitant (clamorem), ר littera in vocalem emollita (v. Ewaldi gr. crit. p. 479), nisi forte revera legendum est יְעַרְעֵרוּ, unde ortum יְעֹעֵרוּ, defective יְעֹרֵרוּ.

יָעַר, וַיָּעַר fut. Hiph. a rad. עוּר.

יֶפֶר fut. Hiph. apoc. a פָּרָה, pro יַפְרֶה.

יַפְתְּ fut. Hiph. apoc. a פָּתָה.

יִצְטַבַּע fut. Ithpa. chald. a rad. צְבַע.

יִצְטַיָּרוּ v. צִיר Hithpa.

יָצַק, יִצֹק fut. Kal a יָצַק fudit, q. v.

יִצֶר et יִצֹר finget, fut. Kal a יָצַר finxit.

יָצֵר, וַיָּצַר fut. apoc. a צוּר.

יִצֶר, וַיִּצֶר fut. Kal a יָצַר no. II.

יִצַּתּוּ fut. Kal a יָצַת accendit, in Pausa c. dag. euphon.

יִקַּח fut. Kal et יֻקַּח fut. Hoph. a לָקַח pro יִלְקַח, יֻלְקַח.

יִקֵּץ 1 Reg. 3, 15 in nonnullis codd. et editionibus pro יִיקַץ, a יָקַץ.

יִקְּרֵךְ 1 Sam. 28, 10 pro יִקְרֵךְ (cum dag. euphon.) fut. Kal a קָרָה, cum Suff. ךְ.

יִקֶשׁ, וַיִּקֶשׁ fut. apoc. Kal a rad. קָשָׁה.

יַקְשׁ fut. apoc. Hiph. eiusdem verbi.

יֵרֶא, וַיַּרְא fut. apoc. Kal a רָאָה vidit.

יִרְאוּ pro vulgari יְראוּ imp. a יָרֵא (timuit) Ps. 34, 10, more verborum לֹה, ita inflexum, ut א obticetur, cf. נִרְפְּאוּ Ez. 47, 8. Lgb. 419.

יִרְאוּ (*timent*) pro יִירְאוּ, differt a יִרְאוּ (Chirek brevi) *vident*.

וַיָּרֶן pro וַיַּאֲרֵב fut. Hiph. ab אָרַב
iiatus est.

Ps. 7, 6 forma, quae nescio an
luabus scripturis conflata sit, ni-
ım יִרְדֹּף (quod hodieque in libris
nitur) et יִרַדֵּף (ad analogiam
תְ Ps. 73, 9). Lgb. 462.

pro יִרוֹ (*jacĕre*) 2 Chr. 26, 15.
to Aleph.

ıt. Kal a רָנַן, pro יָרֹן *exsultat*.
. 369.

fut. Kal a רָצַץ, pro יָרֹץ, sed
one intrans. Ibid.

ıt. Niph. a רָכַךְ.

ıt. Kal a רָרַע, vel (quod nunc
im) a רֵעַ no. 2 malus fuit; sed
Iob. 20, 26 est fut. apoc. a רָעָה
ivit.

ut. Kal a שָׁדַד vastavit, pro יָשֹׁד
. 369.

fut. Niph. a rad. שָׁחַח.

o יַשִּׁיא fut. Hiph. a נָשָׁא fefellit.

fut. Hiph. a rad. שָׁמַם, more
ldaeo.

ut. apoc. a שָׁלָה no. III, ubi vide
ra.

ut. Kal (more chald.) a rad. שָׁמַם.
pro יִתְשׁוֹמֵם fut. Hithpo. ab ead.

comp. ex יֵשׁ (est) et Suff. 3 sing.
ıc.

וַיִּשַׁע fut. apoc. Kal a שָׁעָה.

1 Sam. 6, 12, 3 fem. pl. Kal
תְּשַׁרְנָה, a יָשַׁר. §. 47, not. 3.

וַיִּשְׁתַּחוּ, fut. apoc. sing. Hithpa.
יִשְׁתַּחֲוֶה a rad. שָׁחָה.

יִשְׁתַּ fut. Hithpal. a שָׁקַק.

וַיֵּתֵא fut. Kal ab אָתָה venit, pro
et יֶאֱתֶה.

fut. Hithpa. a יָבַח.

fut. Ithpe. chald. a זוּן nutrivit.
n. 4, 9.

fut. apoc. Hithpa. a rad. בָּכָה.

ıl. יִתָּמוּ, in pausa יִתַּמּוּ fut. Kal a
תָּ, sed

fut. Niph. eiusdem verbi.

fut. Ithp. chald. a שׂוּם.

כ

Ps. 22, 17, v. s. כּוּר.

כִּי pro בְּיִתְרוֹן vocalibus more aram.
ıitis. Eccl. 2, 13. Lgb. 151.

כֻּלְּהֶם *omnes illi*, a כֹּל cum rariore for-
ma suff. הֶם ־ pro ־ם.

כֻּלְּהֶנָה id., sed fem.

כַּלּוֹתְךָ Jes. 33, 1, v. sub rad. נָלָה.

כִּנְעָנֶיהָ Jes. 23, 8 mercatores eius, pl.
c. Suff. levi, a כְּנַעַן no. 3 ad formam
נַעַר inflexo.

ל

לַאֲדִיב inf. Hiph. contr. ex לְהַאֲדִיב, a
rad. אָדַב.

לֵאוֹר pro לְהֵאוֹר inf. Niph. a אוֹר.

לֶהֱוֵן, לֶהֱוֹן fut. Pe. chald. a rad. הֲוָא
fuit, praeposito Lamed, et abiecto
Praeformativo, pro לֶיֶהֱוֹן. V. הָוָה
p. 271.

לַהְשׁוֹת 2 Reg. 19, 25 contr. pro לְהַשְׁאוֹת
Jes. 37, 26, inf. Hiph. a שָׁאָה.

לַחְמֹם Jes. 47, 14, inf. in pausa, a rad.
חָמַם, formae קְטֹל, cf. לְחָנֳנְכֶם Jes.
30, 18.

לִיסּוֹד 2 Chr. 31, 7 inf. Kal a יָסַד, pro
vulgari לִיסֹד (Jes. 51, 16) a rad.
יָסַד.

לִיקְּהַת pro לִיקְהַת e syriasmo, a no-
mine יְקָהָה. Prov. 30, 17.

לֵךְ imp. a יָלַךְ ivit, v. הָלַךְ.

לְכָה, לֵךְ v. suo loco, p. 532.

לֶכֶת inf. f. Kal a יָלַךְ, v. הָלַךְ.

לָנָה pro לָנָה *pernoctat*, 3 fem. praet. a
לוּן Zach. 5, 4.

לַצְבּוֹת contr. pro לְהַצְבּוֹת inf. Hiph. a
rad. צָבָה.

לְרֹא pro לִירֹא inf. Kal a יָרֵא timuit.

לַת, cum praep. לְ: לָלֶת, inf. Kal con-
tractus ex לְלֶדֶת, a יָלַד peperit. Lgb.
133.

מ

מֵבִי part. Hiph. pro מֵבִיא a rad. בּוֹא.

מְבַעִתֶּךָ pro מְבַעֶתְךָ part. Pi. fem. a
rad. בָּעַת Pi. terruit. 1 Sam. 16, 15.

מְהָרִאשֹׁנָה 1 Par. 15, 13 comp. ex מָה,
בָּ, רִאשֹׁנָה quod olim (est). V. מָה
not. litt. c.

מַדִּין Iud. 5, 10 pl. a מַד vestis, forma
chald.

מְהֵימַן part. pass. Aph. chald. a rad. אָמַן.

מְהַחֲתִין part. Aph. chald. a נְחַת descendit.

מְהָךְ inf. Pe. chald. a rad. הוּךְ ivit.

מוֹעֶדֶת part. Kal pro מוֹעֶדֶת a מָעַד nu-
tavit, q. v.

מוּמָת part. Hoph. a מוּת mori.
מוּסָב part. Hoph. a סָבַב cinxit.
מוּצָא part. Hoph. a יָצָא exiit.
מוֹרִיגִים pl. a מוֹרַג tribulum, pro מוֹרָגִים. Lgb. 145.
מְזָא c. Suff. מְזֵיהּ inf. Pe. chald. a rad. אֲזָה accendit.
מַזֶּה quid hoc est? pro מַה־זֶּה, v. מָה not.
מֵזִין pro מְאַזִּין part. Hiph. ab אָזַן no. I.
מַחֵא part. Aph. chald. a חֲיָא vixit.
מַחַן inf. Pe. chald. a חֲנַן.
מַחֲצְצְרִים, v. חָצֵצֵר.
מִטַּהֵר part. Hithpa. a טָהֵר, pro מִתְטַהֵר.
מַלְאָכִים 2 Sam. 11, 1, i. q. מְלָכִים (quod etiam 51 codd. et 7 editt. veteres exhibent) *reges*, redundante א matre lectionis.
מָלוּ pro מָלְאוּ praet. Kal a rad. מָלֵא.
מְלִינִים part. Hiph. a לוּן not. 2, more rabbinico inflexum Lgb. 407.
מַלֵּף pro מְאַלֵּף part. a rad. אֲלַף didicit, forma syr.
מָלֵתִי pro מָלֵאתִי praet. Kal a מָלֵא.
מִמְּךָ m. מִמֵּךְ f. *a te*, a מִן q. v.
מִנְּזָרַיִךְ Nah. 3, 17, v. מִנְּזָרִים.
מֻנָּח part. Hoph. litt. B a נוּחַ.
מֵנִיחַ part. Hiph. litt. B. eiusdem verbi.
מָעֻזְנֶיהָ pro מָעֻזֶּיהָ Jes. 23, 11. Eandem analogiam sequi videtur haec forma a plurimis Criticis citra necessitatem sollicitata, quam supra (p. 248) s. v. דָּלַל exposuimus, quae latius etiam patet. Supra expositis adde haec exempla: פִּלְאֶסֶר pro פִּלְנֶאסֶר, σμύῤῥα, σμύρνα; φύλλον *folium* (foljum); ἄλλος *alius*; et fortasse etiam עָזְנִיָּה (aquilae species) pro עָזִיָּה i. e. fortis, robusta; adeoque עֻזִּיָּה et עזריה (n. pr. Usias).
מֵעַל comp. ex מִן et עַל, v. עַל.
מֵעִם comp. ex מִן et עִם, pr. *von bey*, *de chez*, v. עִם.
מצאכם Gen. 32, 20 pro מְצֹאֲכֶם, inf. Kal a מָצָא. Cf. הָעֲלָה pro הַעֲלֵה.
מְקַלְלַוְנִי Jer. 15, 10, ut videtur, forma ex duabus lectionibus (מְקַלְלַנִי et קִלְלוּנִי) conflata, scribis potius quam scriptori tribuenda.

מְקַנַּנְתִּי Jer. 22, 23 Chethibh part. Pi. f. a קָנַן nidum fecit, cum Jod paragogico, quod in Keri omissum.
מְקַרְקַר part. Pi. a קָרַר.
מִשְׁתַּחֲוִיתֶם Ez. 8, 16 probabiliter err. auctoris vel scribae pro מִשְׁתַּחֲוִים *adorantes*. Fuerunt, qui terminationem תֶם ex אַתֶּם *vos* decurtatam censerent, ita ut forma illa ex hac voce et ex part. (more syr.) contracta esset, sed *secunda* persona vix esse poterit propter praecedens הֵמָּה. [illegible] tamen statuit Ewaldus, Gramm. crit. p. 489.
מַתְּ, מַתָּה *moreris*, praet. Kal a מוּת.
מֵתֵא inf. Pe. chald. ab אֲתָה venit.

נ

נָאוֹת v. נָאוָה.
נֵאשְׁאַר Ez. 9, 8 forma e duabus scripturis in libris mss. re vera obviis (אֶשְׁאַר et נִשְׁאַר) conflata.
נָבֹזָה 1 Sam. 14, 36 pro נָבֹזָּה fut. Kal a בָּזַז, eiecto dagesch.
נִבֵּיתִי pro נִבֵּאתִי praet. Niph. a נָבָא vaticinatus est.
נָבֵל, וַנָּבֶל *marcescimus* Jes. 64, 5 pro וַנִּבֹּל, a rad. נָבֵל.
נָבֵלָה pro נָבֹלָּה fut. Kal a בָּלַל. §. 66, 6 et not. 11. Lgb. 372.
נָבֵקָה pro נָבֹקָּה praet. Niph. a בָּקַק ibid.
נְגֹאֲלוּ Jes. 59, 3. Thren. 4, 14, [illegible] Niph. גָּאַל no. II.
נִדְּמָה Jer. 8, 14 pro נִדַּמָּה fut. Niph. a דָּמַם no. II. Cf. §. 66, 5 et not. 11
וַנִּהִי, נֶהִי 1 pl. fut. apoc. Kal a הָיָה fuit.
נוֹגִים, cstr. נוֹגֵי fem. נוּגוֹת, part. Niph. a יָגָה pro נוֹגִים etc.
נוּלְּדוּ praet. Niph. a יָלַד, pro נוֹלְדוּ cum dag. euphon.
נִוַּסְּרוּ Ez. 23, 48 prob. pro נִתְיַסְּרוּ Nithpael (more rabbinico) Lgb. [illegible]
נִחַל praet. Niph. a חָלַל, it. praet. Pi. a נָחַל.
נִחַם praet. Niph. et Pi. a נָחַם.
נֵחָמִים part. Niph. pl. a חָמַם, [illegible] נֵחַמִּים.
נֵחַנְתְּ 2 praet. Niph. a חָנַן.
נִחַר praet. Niph. a חָרַר exarsit.
נִחַת praet. Niph. a חָתַת diruptus.

fut. Kal a יִנְהַ, cum Suff. ־ֵם.

וַנִּירֵם 1 pl. fut. Kal a יָרָה, c. ־ֵם.

ךְ 1 pl. fut. Hiph. apoc. a נָכָה ussit.

part. Niph. f. a יָכַח arguit.

Deut. 21, 8 Nithpa. a כָּפַר. Lgb.

aet. Niph. a מוּר (forma petita מִן).

pro נָסַבָּה praet. Niph. a סָבַב. , 5 et not. 11. Lgb. 372.

. 4, 7 pro נָשָׂא imp. a נָשָׂא, ectâ orthographiâ.

raet. Niph. a rad. עוּר no. II.

pro נִפְלָאָה cum He parag. m. 1, 26. Lgb. 266.

il. a נָפַל.

1 pl. fut. Hithpa. a צָדַק pro נִתְצַדַּק, נִ.

ro נִצְּרָה imp. Kal cum He parag. ָ, cum dag. euphon. Ps. 141, 3.

iet. Niph. a קָלַל.

. 39, 26, et נְשׂוּא (Aleph ad-, coll. arab. قتلوا) Ps. 139, 20 נָשְׂאוּ portant.

. 32, 1 pro נְשׂוּא part. pass. Kal ָ, more verborum ל"ה flexum, sonet ad כְּסוּי, quod iuxta po- i est.

pl. fut. Hiph. a שָׁמֵם more laeo.

Nithpa. a שָׁוָה no. II, q. v.

pro נִתְקַנְּוָּהּ, dag. euphon.

o נָתַנְתִּי praet. Kal a נָתַן dedit.

ס

Reg. 8, 21 pro סָבַב, syllaba riore praeter normam plene ta.

o סְבָבוֹ a סָבַךְ c. Suff.

סֻבֵּל (q. v.) c. Suff.

ע

o עֻזָּה imp. Kal a rad. עָזַז fortis

o עִנְּבֵי cum dag. forti euphon. עֵנָב uva.

ro עָשְׂתָה *fecit*, 3 fem. praet. a עָשָׂה Lev. 25, 21.

פ

פחת inf. Kal a נָפַח spiravit.

פעלו pro פָּעֳלוֹ opus eius, a פָּעַל. Lgb. 170. 571.

צ

צא imp. a יָצָא exivit.

צאת inf. eiusdem verbi.

צִדְקָתֵךְ Ez. 16, 52, inf. Pi. fem. a צָדַק.

צִמְּתוּנִי forma adaucta pro צִמְּתַתְנִי, a צָמַת, ubi vide plura.

צק imp. a יָצַק fudit.

צֶקֶת inf. eiusdem verbi.

ק

קאם praet. Kal pro קָם, a קוּם, more arabico. §. 71, not. 1. Lgb. 401.

קָאֵם part. Pe. chald. a קוּם.

קָבָה Lev. 22, 11 (lege: kŏbah) imp. a נָקַב, cum He parag. Hinc etiam: קָבְנוֹ (maledic ei!) cum Nun epenthet. et Suff.

קַח imp. a לָקַח sumsit.

קַח Ez. 17, 5 pro לָקַח sumsit. ל ab initio (quae est Ezechielis in rebus grammaticis audacia) abiecto, coll. תַּחַת pro נָתְתָה, רַד pro יָרַד.

קַחְתָּם Hos. 11, 3 inf. masc. a rad. לָקַח, c. Suff. capiendo s. tenendo eos.

קַחַת, semel קְחַת 2 Reg. 12, 9 inf. a לָקַח sumsit.

ר

רְאָוָה inf. fem. a רָאָה Ez. 28, 17.

רַד inf. a רָדַד subiecit, quod vide. Sed Iud. 19, 11 eadem forma ponitur pro יָרַד descendit, prima radicali abiecta cf. תַּחַת, שׁוּב. Lgb. 159.

רֵד, רְדָה imp. (posterius semel inf. Gen. 46, 3) a יָרַד descendit.

רֹדֵם part. Kal a רָדָה, cum Suff. ־ֵם.

רֵשׁ et רָשׁ imp. a rad. יָרַשׁ possedit.

רֶשֶׁת inf. eiusdem verbi.

שׂ

שָׂא imp. a נָשָׂא.

שְׂאֵת, לָשֵׂאת inf. et gerund. a נָשָׂא.

שׂוֹא item inf. a נָשָׂא pro נְשׂא.

שִׂים imp. et inf. a שׂוּם posuit.

שְׂנָאָתִיךְ scriptio plena pro שִׂנְאָתְךָ Ez. 35, 11. Lgb. 527.

ש

שָׁאט part. a שׁוּט no. II sprevit.

שִׁבְתִּי (Milra) Ps. 23, 6 vulgo: *habitatio mea*, pro שִׁבְתִּי inf. c. Suff. a יָשַׁב. Sed punctorum auctoribus potius ea explicatio obversata esse videtur, qua per aphaeresin pro יְשַׁבְתִּי scriptum est. Cf. רֵד, שׁוּב.

שַׁגָּם v. s. v. שָׁגַג.

שׁוֹב pro יָשׁוֹב inf. pleonast. a יָשַׁב Jer. 42, 10. Cf. רֵד, תֵּהֶה.

שׁוֹשְׁתִּי praet. Po. a שָׁסָה = שָׁסַס, q. v.

שִׁמּוֹת inf. pl. a שָׁמֵם vastavit. Ez. 36, 3. Lgb. 365.

שְׁנָתַיִם dual. a שָׁנָה annus.

שָׁת, שַׁתָּה, שַׁתִּי praet. a שִׁית posuit.

ת

תֹּאהֲבוּ Prov. 1, 22 fut. Kal pro תֶּאֱהָבוּ, vocalibus more aramaeo contractis, cf. מֶלֶךְ, מַלְכָּ.

תְּאָכְלֵהוּ Iob. 20, 26 fut. Pi. pro תְּאַכְּלֵהוּ ab אָכַל.

תָּאֹרוּ pro תָּאֹרוּ, a תָּאַר. Cf. סָלּוּ.

תֹּבָא Prov. 1, 10 forma chaldaizans pro תֹּבֶה, תֹּאבֶה fut. Kal ab אָבָה voluit.

תְּבֹאֶינָה 3 pl. fut. fem. Kal a בּוֹא venit Ps. 45, 16.

תְּבֹאתָה Deut. 33, 16 pro תָּבֹאה, He parag., ut videtur, bis posito, et similiter

תְּבֹאֲתְךָ Iob. 22, 21 pro תְּבֹאֲךָ et תְּבֹאתִי, Keri תָּבֹאת pro תָּבֹאִי 1 Sam. 25, 34. Aliis (ut Ewaldo, gr. crit. p. 488) futuro addita videntur afformativa praeteriti, ita ut תְּבֹאתָה sit ex תָּבֹא et בָּאתָה (sed sententia postularet בָּאָה). תְּבֹאֲתְךָ ex תְּבֹאֲךָ et בָּאַתְךָ, תְּבֹאתִי ex תָּבֹאִי et בָּאת vel בָּאתִי. Cf. Lgb. 464.

תֵּבְךְּ, וַתֵּבְךְּ fut. apoc. a בָּכָה ploravit.

תִּגְבְּהֶינָה pro תִּגְבַּהְנָה Ez. 16, 50, syllaba ־ֶי־ more verborum לה et עע inserta est, propter similem sonum vocis תַּעֲשֶׂינָה.

תַּגִּיעַ fut. Hiph. a יָגַע.

תִּגַּל 2 fut. Niph. apoc. a גָּלָה.

תְּדַמְּיוּנִי fut. Pi. a דָּמָה, pro ..., tertia radicali י servata.

תְּהִי, וַתְּהִי in pausa תֶּהִי, fut. Kal ... a הָיָה fuit.

תְּהִימֶנָּה pro תְּהִימֶנָּה Mich. 2, ... Lgb. 405.

תְּהִלָּתֶיךָ pro תְּהִלָּתְךָ laus tua, ... lectionis redundante. V. ...

תְּהִלּוֹ v. rad. הלל q. v.

תּוֹמִיךְ Ps. 16, 5 forma partic. ... pro תּוֹמֵךְ *tenens*. Lgb. 308.

תֵּזְלִי pro תֵּאזְלִי fut. Kal ab אָזַל ... sit. Lgb. 377.

תְּזַרְנִי 2 Sam. 22, 40 i. q. תְּאַזְּרֵנִי (Ps. 18, 40) fut. Pi. ab אָזַר cinxit.

תֹּחֵז pro תֹּאחֵז 2 fut. Kal ab אָחַז ...

תְּחִי fut apoc. Kal a חָיָה vixit.

תֵּחַל fut. Niph. a חָלַל profanavit, ... luit. Lev. 21, 9.

תָּחוּשׁ, וַתָּחוּשׁ pro תָּחוּשׁ (propter ... rad. חוּשׁ, de qua analogia v. ... verbo עִים p. 756 A. Iob. 31, 5.

תֵּם fut. apoc. Kal a יָמָה pro ...

תֵּיעָשֶׂה Exod. 25, 31 in plurimis ... pro תֵּעָשֶׂה (quamquam praeter ... mam et vix sine vitio). Lgb. ... 331.

תֵּכַהּ, וַתִּכְהֶה fut. Kal apoc. pro ... a rad. כָּהָה.

תְּכַס fut. apoc. Pi. pro תְּכַסֶּה a ... texit.

תֵּלֶא, וַתֵּלֶא fut. apoc. Kal a ... לָאָה. V. h. rad.

תָּלֶן fut. Kal decurtatum ex ... לִין vel לוּן.

תְּמְחִי pro תִּמְחֶה 2 masc. (litera ... ad radicem pertinet) fut. Hiph. ... מָחָה abstersit. Jer. 18, 23.

תֶּמֶס, וַתֶּמֶס fut. apoc. Hiph. a ... diffluxit.

תַּמֵּר Ex. 23, 21 fut. Hiph. forma ch... pro תָּמֵר, a מָרַר, significatione ... tita a מָרָה contumax fuit.

תֹּמְרוּ pro תֹּאמְרוּ fut. Kal ab אָמַר ... tus est.

תֵּן, תְּנָה imp. a נָתַן dedit.

תַּנְדִּעַ v. יָנְדַע.

תֹּסֵף pro תֹּאסֵף fut. Kal ab אָסַף ... legit.

ro תֵּעָגַנָה 2 pl. fut. Niph. ab
:misso dag. forti, v. ad חַיָּה.
תֹּאסֵף fut. Kal ab אָפָה coxit,
תֹּאפֶה.
:תְּ Jer. 25, 34 v. rad. פּוּץ.
'er. 19, 3 fut. Kal a צָלַל, pro
i תְּצַלֶּינָה.
: Sam. 14, 27 Chethibh (non
sendo) pro תָּאֹרְנָה. Scribae
obversatum videtur תִּרְאֶנָה.
תֵּרֶב fut. apoc. Kal a רָבָה mul-
it.
:. Niph. a רָצַץ fregit, assumta
verbi רוּץ.
er. 9, 17 pro תִּשָּׂאנָה fut. Kal
l.
it. 32, 18, v. שָׁיָה.
. apoc. Kal a שָׁתָה bibit.
fut. apoc. sing. Hithpa. a שָׁחָה
avit.

תִּשְׁתָּע Jes. 41, 10 fut. apoc. Hithpa. a שָׁעָה.

תֵּת inf. a נָתַן dedit, contr. pro תֶּנֶת. C. Suff. תִּתִּי.

תִּתַּבָּר 2 Sam. 22, 41 pro תִּתְבָּרַר fut. Hithp. a בָּרַר. Lgb. p. 374.

תַּתָּה per aphaeresin pro נָתַתָּה, quod Ps. 18, 41 legitur. Cf. רַד pro יָרַד.

תִּתֹּם, תִּתַּם fut. Kal a תָּמַם, q. v.

תתן 1 Reg. 17, 14 (Chethibh) vulgo habetur pro תֵּת (dare) cum Nun parag., ut 6, 19, ubi vero תִּתֵּן re vera est futurum. 1 Reg. l. c. Keri תֵּת praeferendum videtur.

תֵּתַע, וַתֵּתַע fut. apoc. Kal a תָּעָה.

תִּתַּפָּל 2 Sam. 22, 27 i. q. תִּתְפַּתָּל, quod legitur Ps. 18, 27. Lgb. 374.

תִּתַּצֵּב Ex. 2, 4 pro תִּתְיַצֵּב Hithpa. a יָצַב. Lgb. 386.

INDEX II LATINUS*)

*) Quem confecit Cel. Alb. Schultze, illustr. Paedagogii Brandenburgensis Conrector.

E R R A T A.

P. 21 B lin. 20 lege Golium.
p. 51 A lin. 23 lege יָרֵחַ.
p. 57 B lin. 3 (ab extr.) lege *propter* pro *praeter*.
p. 133 A lin. 7 lege *pad*, *pada* pes.
p. 151 A lin. 7 lege *ita ut non* inveniat.
p. 171 B lin. 7 lege *rus*.
p. 235 A lin. 26 lege *micandi* pro *mirandi*.
p. 265 A lin. 12 lege ἦ.
p. 302 v. זָלַג lin. 2 lege ثلج.
p. 335 v. חַיִל lin. 5 dele Deut. 8, 18, cf. no. 3.
p. 340 v. חָלָה no. 3 dele 1 Sam. 31, 3, cf. חול no. 5.
p. 341 v. חֲלִיפָה lin. 1 dele: 1).
p. 350 A lin. 12 lege מֵעַל et lin. 22 *dictus*.
p. 356 v. חָנֵס lin. 3. 4 lege *Heracleopolis*.
p. 364 v. חֲצַרְמָוֶת lin. 6 lege حَضْرَمَوْت.
p. 385 v. טָבַע lin. 5 lege صبغ.
p. 396 ante יָבַל dele I.
p. 400 v. יָד litt. h adde locum Prov. 30, 32.
p. 411 v. יַהֲלֹם lin. 6 lege *postremum*.
p. 414 B lin. 4 inf. lege ወቀሀሰ፡
p. 421 v. יָכֹל lin. 15 dele Num. 22, 6, cf. נָכָה Pi.
p. 437 v. יצק Hi. lege הִצִּיק ...... i. q. הִצִּיג.
p. 439 v. יָקַע Hi. lin. 2 lege ἀνασκολοπίζειν.
p. 444 A. v. יְרוּשָׁלַיִם lin. 9 lege *Hierosolyma*, col. B lin. 16 بَيْتْ lin. 34 Ἱεροσόλυμα.
p. 473 v. כִּי lin. 7 lege: *emollite*, lin. 10 *tschè* (sin.) pro *tchè*.

p. 511 A lege *cum* ב pro *cum* ר.
p. 569 lege Ps. 55, 7.
p. 570 A lin. 3 lege מִיכָיְהוּ.
p. 615 B lege מְרַבְדִּים (ב raphato).
p. 631 v. מִשְׁפְּתַיִם lin. 23 lege *qui*.
p. 636 v. נָאָה lin. 2 lege ναός.
p. 639 A lin. 17 lege 1 Sam. 19, 20—24.
p. 640 v. נְבִזְבָּה lin. 1 lege נְבִזְבַּיִן.
p. 645 v. נֹגַהּ chald. lege נָגְהָא.
p. 652 v. נְהַר lin. 3 lege Esr. 4, 10.
p. 655 A lin. 7 lege הֲקִים Dan. 7, 4.
p. 669 v. נְכַס lin. 2 lege כְּנַשׁ.
p. 702 v. סָבַל lin. 1 et 6 lege סִבְלָם.
p. 722 v. סְפַרְוַיִם lin. ult. lege 2 Reg.
p. 734 v. עֲבֹת lin. 1 lege עבת.
p. 735 v. עֲגָלָה lege 3) pro 2).
p. 736 lin. 3 lege κατασχεθήσεσθε.
p. 753 B lin. 15 lege זִמְרָת.
p. 768 v. עֲלוּקָה lin. 15 lege *de superstitionibus*.
p. 777 v. עָמִית lin. 1 lege m. (Lev. 19, 17) pro *fem*.
p. 784 v. עָנַשׁ lin. 1 dele 1).
p. 785 A lin. ult. lege *sicca*.
p. 786 v. עֵץ lin. 1 lege עֲצֵי.
p. 808 A lin. 10 lege i. q. Kal.
p. 944 A lin. lege *tonuit*.

Praeterea nonnullae radices, ni fallor duae (גָּנַן et חָתַת), non sunt, ut esse debebant, litteris majusculis expressae; et pauca quaedam vocabula non satis accurate ad litterarum ordinem digesta, ut חָשַׁם — חַשְׁמֹנָה, quae ante חַשְׁמַל ponenda sunt, נָשָׁה ante נְשִׁי, נְצַב ante נָצָה. Denique animadversa sunt signa vocalia, quae, dum sub prelo erat plagula, ex quibusdam certe exemplis exciderunt, facili negotio a benevolo lectore supplenda.

DATE DUE			